IOANNIS ANDREAE
I. C. BONONIENSIS
OMNIVM CANONICI IVRIS INTERPRETVM FACILE PRINCIPIS,

In quintum Decretalium librum Nouella Commentaria

AB EXEMPLARIBVS PER PETRVM VENDRAMAENVM in Pontificio Venetiarum foro Aduocatum mendis, quibus referta erant, diligenter expurgatis, nunc impressa.

His accesserunt doctissimorum virorum annotationes,

Summis, ac rerum omnium memorabilium Indice locupletissimo.

Venetijs, Apud Franciscum Franciscium, Senensem,

M D L X X X I.

ELENCVS TITVLORVM alphabetico ordine digeſtus.

F I N I S.

IOANNIS ANDREAE
BONONIENSIS
IVRIS CANONICI FONTIS VBERRIMI
In Quintum Decretalium Librum Commentaria (quæ Nouellas appellauit) Acutissima.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio, uel continuatio tituli.*
2 *De accusationibus, inquisitionibus, & denunciationibus ubi alibi, quàm in hoc titulo tractetur, uel eis conueniant.*
Denunciare quis tenetur interdum, in fi.

De accusationibus, inquisitionibus, & denunciationibus, Rubrica,

1 ¶ † Proximè tractauimus de accusatione matrimonij, & de diuor. quæ communiter fiunt occasione adulterij, ex hoc nacta opportuna occasione, de accusa. in genere uideamus, & ideò &c. Gof. Vel intendēs auctor in hac. 5. parte tractare de criminibus, & de pœnis ipsorum, præmittit modos, per quos de
2 criminibus agatur. habetur † multū plene hæc materia in decretis quò ad primam partem. 2. q. 7. & 8. Item. 3. q. 4. 5. 9. 10. & 11. Item 4. q. 1. 3. 4. & 6. Item 6. q. 1. & 2. 8. q. 5. & 15. q. 3. per totum. De secūda. 2. q. 1. primo, semper, &. c. deus omnipotens. 86. dis. si quid 15. q. 8. si quid. 2. q. 7. sicut inquit. De tertia. 2. q. pri. si peccauerit, & quæstio. 7. si quis erga, & cap. quapropter. Repetitur in 6. de accusatione matrimonij, supra fuit specialis rubrica, omitto. Conuenit autem primæ parti, de uerb. sig. forus, uer. accusator. de seruis non or. de famulis, de procur. tuæ, ut lite pen. c. 2. de testi. decętero, & c. fi. Ad secundā, dę off. or. c. 1. vt lite non contest. quoniam. §. sunt & alij, de cel. miss. c. fi. de collu. in tantum. Et lib. 6. & de offi. uica. licet, & de off. dele. statuimus. 2. Ad tertiam, de iudi. nouit, de do. & contum. ueritatis, de testi. in omni, de præsump. cum in iuuentute, de iureiur. quemadmodū, de cogna. spiri. tua, de diuor. porrò. Et interdum quis denunciare tenetur, de re. ec. non ali. hoc consultissimo. §. & nihilominus. Et cle. de hæreti. cap. 2. §. quod si. Ad primam, & tertiam de appella. constitutus. 1. in fin. de despon. impu. ad dissoluendum. Et libro 6. de electio. Indemnitatibus. §. uerum, & §. cæterum.

SVMMARIVM.

1 *De accusatoris persona prius quærendum, & est præiudiciale, nume. 2. & quo casu se debeat inscribere prius, quàm uocetur accusatus, nu. 2. quis repellendus, nu. 4. cir. fi.*
Accusatus in quibus, & quando non fatigandus.
3 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 4.*
Vitia aliorum cernere, non sua, stultitia est, & curiositatis.
Inimicorum familiares pares fiunt inimicis.

CAPVT I.

1 SI legitimus. Breue est. & intēdit, quòd † prius sit de accusatoris persona quærēdum [*Accusator*] In antiqua dicebatur, Legitimi accusatoris [*Non fatigetur*] etiam in veniendo, si notorium est accusatorem nō esse legitimum, & facit quod no. 2. q. 7. quærendum, & infra c. alieni,
a & c. nulli [a] in 1. glo. uel non fatigetur super principalij, licet sic in veniendo. unde dicit Inn. quòd non fatigatur in probando innocentiam suā. Et no. quòd
2 † si accusatus uenire debet de longinquo, qui accusat, prius inscribere debet, quàm accusatus uocetur, C. de exhiben. reis. l. 2. secundum Vinc. papa contrarium fecit infra c. licet [*Accusatus*] q. di. illud esse præiudiciale, & primò cognoscendum. de iudic. exhibita. uide quod no. de elec cupientes. §. si uerò, in glo.
3 idem. ¶ † Prima glo. ponit, & repetit tria, quæ faciūt accusatorem non legitimum. ¶ Secunda glo. expo-
4 nit exceptionem, & congruentiam rubricę. ¶ *In † gl. 1. ibi, eruere*] Luc. 6. ca. Tullius Tuscul. 3. Stultitiæ proprium est aliorum uitia cernere, suorum obliuisci. Augu. 10. conf. Curiosum genus ad cognoscendam uitam alienam, desidiosum ad corrigendam propriam [*Et ibi, bona fama*] 3. q. 4. cap. pen, ubi de hoc [*Et ibi, inimici*] nec inimicis familiares, infra c. repellantur [*& in fine*] saluo eo, quod no. de criminibus exceptis, infra eo. cum. P. ¶ [*In glo. ult. ibi. purgatio*] uel ex officio suo Iudex inquiret, infra eodem qualiter, & infra de colu. cap. 1. Ala.

ANNOTATIONES.

a ¶ In 1. glo. & ad hoc supra de iudi. causam, & quod no. glo. in c. pia, de excep. lib. 6. & per hoc patet per uer. fatigetur, quòd potest opponi ad processum iuxta oo. per Bar. in l. nam & postea, ff. de iureiuran.

SVMMARIVM.

1 *A denunciando, qui non præmonuit, repellitur, & nu. 3. ad dictio. uindictam, & quis alius.*
Emendare causam, pro pœnitentiam agere.
2 *Primatum nomine qui comprehendantur.*
Episcopi causæ ad primates deferendæ, iuncto contextu.
3 *Epilogus, & additio glossarum.*

CAPVT II.

1 SI quis. Casus. Qui † nō præmonuit, à denunciādo repellitur [*Recipiendi*] ut supra c. proxi. si de denunciatione loquatur, saltem quærendum est, an sint excommunicati. Infames uerò admittuntur
a secundum quosdam. de hoc, supra de testi. in omni [a] Vinc. [*Causam emendet*] i. pœnitentiam agat. Innocen.

2 [*Ad † primates*] i.ad superiores. Goffr. i.iudices legitimos. Innocen.siue sint primates, uel archiepiscopi, de foro compe.Sane.de hoc de offi.ordi.duo simul, siue cõcilium, uel synodus, de iudi.capitulo primo, Host.unde dicunt Pe.& Ab.i.synodum, vbi primates

3 præsunt. ¶ † Arguit glo.3.quod accusans &c.soluit.

b ¶ [*In glo.ar.quod, ibi, accusationem*] uide infra ti.2.licet [b], in 7.glo.[*& ibi, uindictam*] siue agatur de correctione in-

c ferioris, ut in canon.statim [c] all. & supra de ui.& ho. cleri.ca.fi.siue paris, ut hic, & de consti.ex literis, vel de probanda superioris negligentia.supra de sup.ne. præ.capitulo primo, secundum Hosti.[*& ibi, nouit*] ubi satis de hoc dixi.

ANNOTATIONES.

a ¶Omni.Et de iudi.omne,in glo.fi.& super illa,& infra eo.cum oporteat.

b ¶Secundo licet. Et probat tex.iste,quòd appel.accusatoris continetur denunciator,quod facit ad q.quam post Gui.de Susa.ponit Io.And.in cap.pę.de denun.§.1. ubi allegat ad hoc cap.contrarium.

c ¶Statim. Vide gloss. hæc pars ponitur in capitulo accusatores 15.quæstio.7.ad fi.

SVMMARIVM.

1 *Prælati criminatio tractari debet cum his, quorum interest, qui sint ad hoc necessarij, ad si an eius institutione, & destitutione quando uocandi, nu.2*

Iratus mediocritatem inter paruum, & nimium non tenet à tali non iudicandum, ab exemplis.

3 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu.4.*

Sententia continere debet cõdemnationem, uel absolutionem, uel æquipollens, & quando contineat æquipollens, iuncta glo.

5 *Additio, uel suppletio glossarum.*

CAPVT III.

1 ILla præpositorum Criminatio † prælati tractari debet cum his, quorum interest. Breue est [*Et infra*] forte cõtinebatur hoc, quod habetur.11.q.3.illa. & illi literæ concor. Tullius.1.de offi. Namquam iratus, qui ad puniendum accedit, illam mediocritatem tenebit, quæ est inter parum & nimium. Et dicit Valerius li. 4.cap.1. & Hieronymus ad Saluinā D. & super Ioelē

a C.ꝙ hac de causa Tarentinus [a] pepercit villico, & Plato castigationem serui cõmisit amico.forte dux iste ꝓpter delicta abbatis ipsum spoliauerat, & papa mãdans eum restitui, illi scripsit, ut sequitur: uel forte detulit abbatem. & papa ipsum repulit, secundum Ab. [*Prædicti*] supra in decisa [*Pertineat*] illud supra, de quo dux deferebat eum, uel propter quod spoliauerat eũ secundum aliam lecturam [*Cum eis*] subditis accusatoribus, uel.i.prælatis, quasi subditi necessarii sint, vt ꝓbent.ordinarii, ut assistant, & consultant. Inno.[*Inte-*

2 *rest*] ar, Hosti.ꝙ † tam in institutione, quàm in destitutione prælati, etiam si in modũ inquisitionis agatur, uocandi sunt, quorum interest, & in eorum præsentia est tractanda causa, ut hic, & infra eo.qualiter a.86.dis.si quid, de sta.mo.capitulo secundo. in fi.de

3 off.archi.ad hoc, in fi.cum si.¶ † Prima, & ult.gloss.

4 duo no.ex textu, quæ patent. ¶ [*In † ult.glo.ibi si arbiter*] satis est arbitrum dixisse, Nil uidetur Titius debere Seio [*& in fi.*] si dicit iudex, quod debes, cum usuris competētibus solue: & hoc penul.uel quod bona fide recepisti, solue. & hoc ulti. ¶ [*In † glo.1.in fi.*] de hoc supra de rebus ecclę.non aliena. si quis presbyterorum, [b] Hostien.

ANNOTATIONES.

a ¶Eligi.pro quibus facit c.fi. supra de testi.& l.reus, ff.de mu.& hono.cum concor.ibi no.

b ¶Exceptione. Licet glo.hic teneat contra, quia idem in omnibus dicas.

SVMMARIVM.

1 *Denunciatus de multis & grauibus an promoueri debeat. an eligi, & electus confirmari, quid si promoueatur, & innocens postea inueniatur, num.2.in fi.& 3.*

Tanta pro diuersis.

Talia pro grauibus.

Honor non est sine onere.

Inquisitio differt ab accusatione, & denuntiatione, & exceptione, in fi.

2 *Additio glossarum.*

Accusatus de crimine, accusatione pendente à procuratione repellitur.

Infamia facti duos habet effectus, & quos.

3 *Accusator an pendente accusatione promotus sit deponendus.*

4 *Quid de inquisitionis promotore, uel.*

Denunciatore, uel.

Excipiente contra confirmatum.

CAPVT IIII.

1 OMnipotens. Breue est. Et forsan petebat ista, cui scribitur, quendam † de multis & grauibus nũciatum promoueri, cui rescribit, vt sequitur [*Tanta*] i.diuersa [*Talia*] i.grauia [*Debeant*] ea scilicet, quæ nunciantur. Pe. [*oneretur*] aliàs onoretur. Nam sine onere non est honor.8.q.1.qui episcopatum, Dicit Inno.ꝙ licet talis promoueri non debeat, potest eligi.& tenebit electio: sed non confirmabitur, nisi purget innocētiam suam.uel aliàs absoluatur. Alii dicunt.ꝙ nec eligi debet: de hoc remittit, infra de simo.accusatum, & pro prima opi.all.ꝙ si eligi non posset accusatus de crimine, daretur uia figmentis. Posset enim vacante ecclesia is, qui speratur eligi, accusari, vt sic impediretur electio, quod non est sentiēdum, ad hoc infra de simo.sicut.2.uer.quā- uis, de diuor quanto, ad fi. Alii uero, qui dicũt, quod

a non debet eligi, [a] dicũt præfigendũ terminũ accusatori trium mensium, infra quem probet, in autē.de sancti.epi.§.si quis autem electũ.2.col.& col.9.ibi tamen non loquitur de eligendo, sed de electo, & cõfirmato in episcopum, cui tres menses dantur ad cõsecrandum.85.distin.capitulo primo. In aliis electis dabitur annus, ut dicit glo. Et si plus differatur propter accusatum, non imputabitur accusatori, ut ibi, & C.de tempo.in int.re.petendæ. Vel istæ dilationes sunt arbitrariæ. Pro hac opi.facit.93.di.miratus: sed ibi loquitur de excommunicato secundum Innoc. Dicit Host.ꝙ prima opi. uidetur uerior, uel secundũ eum disting.inter accusatum occultum, & infamatum ante, quàm accusaretur. Primus non prohibetur eligi, & sic intelligatur prima opi. secundus prohibetur, sicut & is, contra quem fit inquisitio, quæ non fit nisi contra infamatum, infra eo. cum oporteat, & ca.accedens.unde merito dicebat Innoc.ꝙ differt inquisitio ab accusatione, denunciatione, &

b exceptione. [b] ad hoc faciat ista decre. & ad hoc ultimum uide, quod dixi infra de simo.per tuas 1.in gl.

2 fi.& uide quod hic dicam super gl.¶ [*In † gl.1.ibi, reus*] accusatus de crimine, accusatione pēdente, à procuratione repellitur [*Et ibi, reus*] uide ut lit.non conte, quoniam.§.si uero, super glo.de hac. ¶ [*In glo.ibi opi.*] dixit hic Goffr. ꝙ infamia facti duos habet effectus,

c unus, ut impediat in dignitatibus [c] ff.de dec.generaliter

liter.§.spurios.in iuribus, quę alle.glo.secundus quo ad querelam inofficiosi, C.de inofficio. te. l.fratres. quid dicat, vide de testa. Rainutius, super. 5.gl.& dicit se idem putare in accusando, testificando, & denunciando. vide qđ dixi de testi.testimonium, super vers. tali modo.[*& ibi, tantis*] & 4.q.1.quòd autem, & ff.de testi.In testimonium.Gof.[*& in fi.*]quid si promotus fuerit, & postea reperiatur innocens? no.In præ.c.tantis, & per Bar.Brixi.in quæstione Vene. 80.quæ incipit, Fisto quòd pendente, sub tit.de pœnis. quid † de accusatore? de hoc per eum in quæsti.ven. 14.vtrum accusator, in prima quæstione. dicit hic Gof.& Vin. supra de testi.c. vlt.talem remouendum, licet sit innoxius. ff. de re mili. qui status, & l. qui cum vno.§. reus, nisi appareat secundum Gof.illum per calumniam accusatum. ff.de lib.causa, qui de libertate. Bartho.in quæstio. præd.sequendo Tan. dixit eum non deponendum.in secunda.q.dixit, quod licet promoueri non debuerit, si non feratur contra eum sententia, promotus non remouebitur. Dama.vtramque quæstionem tractauit sub hoc titulo. in prima ad vtranque partem alle.præd.l.qui de libertate. sub dubio, forte, tenet, quòd deponatur: quia contempsit prohibitionem.& per l.non dubium, C.de legi.in secunda dicit illum non deponendum, nisi calumniosam accusationem instituerit, allegat, quòd de accusatore non est expressè prohibitum & quòd pœnæ sunt molliẽdæ, & quòd accusans petit abolitionem, quod non facit reus. C. de aboli. l.2. Et † no. quia si hæc vera in accusatore, fortius in promotore inquisitionis, vel denunciatore, vt dixerunt Vinc.& Ab.infra de simo.per tuas.1.idem in excipiente contra confirmatum, ne consecretur infra.e.super his.allega.in contrarium, Infra de calum. c. 2.dic quòd ibi loquitur de denũciatione finita, non de pendente, & quãdo constat de calumnia denunciantis.

ANNOTATIONES.

a ¶Eligi.pro quibus facit.c.fi.supra de testi.& l.reus.ff.de mu.& huno.cum coocor. ibi no.

b ¶Exceptione.Licet glo. hoc teneat contra quia idem in omnibus dicit.

c ¶Dignitatibus.Et dicit ab obtentis secundum Inno. supra de de le.per inquisitionem,& di.in c.fi.de reg.iur.li. 6. & de accu.ca. 1.lib. 6.

d ¶Reus pro ista opioi.facit c.fi eo tempore, de rescrip.li.6.& in ra quæ priu.considerant, de quibus de elec.dodum. 1.per gl.& ad materiã vide tex.in l.si filius.ff.de testa.& in l.filiu præteritu de iniust.rup.& irri.tes.& ibi per Bar. in quæstiune de vsurariu ad fi.& per Io.An.in c.quanquam de vsur.& vide. l. fi.ff.de re.c. & ibi Bar.& l.1.§.1.ff.de le.3.& quod no.in c.factum, de reg.iu. lib.6.

S V M M A R I V M.

1 *Ab accusatione domini uel prælati qui reppellantur, & num.2. & 3.& 4.*
Impetere, pro accusare, uel denuntiare.
Inimici hominis qui.
Malos cur aliquando prælatus non corrigat, ver. non sic.
Familiares quos dominus uel prælatus intelligatur approbare, ibid.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 3.*
Reprobare non poßum quos approbaui, & qui sit hi, & supra nu mer. 1.
4 *Additio gloßarum.*
In arbitrarijs utile est habere iudicẽ gratiosum. sed cauere debet iudex à pœna, & q. 3.
Oeconomi perhibent testimonium de administratione, in fin.

C A P V T V.

Nulli [*Episcoporum.*]Hoc cap. breue est, & habetur pro palea. 3. q.5.liceat.secus † in seruis liberis, & familiaribus nuncijs priuatorum. qui si dominos accusent, repelluntur, & in accusationis exordio puniuntur. 3.q.vlt.in fin.[*antequam*]si. de ap.suggestum, & c.meminimus, de ali.mu.iu.causa fac.c.1.Ho.[*Impetendum*] idest accusandum, vel denunciandum [*Familiaritate*] inimici hominis domestici eius. Miche.7.M.10.[*Neglexerit:*]non sic punitur negligẽtia correctionis subditorum, vnde malos subditos ab accusatione sua repellet, & si illos corrigere neglexit. Sępe enim bonus prælatus malos propter scandalum sustinet vel quia probatione destituitur. 2.q.7.plerique. Illos ergo, licet toleret, ad ordines non promouebit & ab accusatione sua repellet. argu.contra. 45.di.§. necesse.Ibi loquitur, quando culpa prælati subditus malus est. aliud ergo ẽ officium dare, quale est cubicularium facere, etiam quo eos approbare sponte videtur, cũ ad illos sumendos non cogatur. Aliud est negligere subditorum correctionem, in quo & si sit culpa, nõ tamen approbatio secundum Inno.¶ † Secunda gl. tria fac. Primò coadiuuat tex. quòd familiaris admittatur per 4.iura ad quod alle.tria in contrarium. Secundo quod criminosus admittatur, coadiuuat per tria iura, & 4. alle. in contrarium. Tertiò tripliciter soluit.¶ †[*In gla. 1.ibi, quos prohibet*]vide in c.statim alle.in vlt.glo.[*& in fi.*]vide de postul. bonæ.1.super. 1. glo.¶[*In gl.2.ibi.si uxor*]vide de adult.c.fi.super. 1.glo [*Et ibi, Pomponius 1.*]gestionem semel approbatam non reprobo[*& ibi, iniquum*]etiam ingenuus per me ab infantia nutritus me non accusat [*Et ibi quoniam*] iudæus cõtra Iudæum admittitur[*Et ibi. in arena*]filius arenariæ professionis pater eiusdem professionis propter id exhæredare non potest [*Et ibi, quoniam*]ibi contra accusantem de adulterio opponitur lenocinium.[*Et ibi. si filium*]vendidi filium liberum genero meo, ille me de plagio non accusat, quasi ignorantiam simulare non poterit. ¶ † [*In glo. 1.ibi, suo*]vtile est ergo in talibus arbitrarijs habere iudicem gratiosum, vt supra, de off. dele. consuluit[a]. Sed caueat iudex à pœna decre. cum ęterni, de re. iudi. lib. 6. secundum Host.[*& ibi, alieni*]vbi de hoc [*Et ibi exceptionem, ad fi.*]per quam decre. dixerunt. T.& Vinc. quòd per exceptionem maioris excommunicationis poterit illos repellere episcopus, alle. etiam de excep. nobis idem Inn. licet, vt dicit, decre. à nobis, loquatur in alio casu, scilicet cum in aliquo communicauit. hic verò cum in familiarem admisit.¶ [*In gl. 2.ibi. familiaribus*]vbi de hoc.[*Et ibi.§.in hoc.*]vbi de hoc [*& ibi, exceptio*]secundum Ho.[*& ibi, dicas*] secundum Vinc.[*Et ibi, speciale*]ar. supra de excep. à nobis [*Et ibi, debent*]& sic responderi potest ad.l. iniquum, quæ loquitur in dominis, qui non tenentur tales cubicularios, vel similes habere secundum Inno.[*Et ibi, de uita*]œconomi vero perhibent testimonium de administratione, vt. 89. dis. quia in quibusdam [*Et ibi, sibi imputent*] be. Ber. ad Eugenium. Certè inter mitratos discurrere calamistratos non decet.

ANNOTATIONES.

a ¶Consulnit. Sed si partes non uult upponere forte timore expensarum quia probare non potest, & petit a iudice. ut ex officio reppellat, ille denegat. an possit ab hoc appellare: uide innocen. de off. iudi. §. impendia quoque, & per l ap. in c. pia, de excep. li. 6. & uide ibi bonum tex. ad materiam huius glo. & plene Bart. in l. 3. §. hoc autem iudi. ff. de dam. infec.

SVMMARIVM.

1 *Absolutus an iterũ possit reaccusari, & quãdo, & nu. 2. 3. & 4.*

3 *Epilogus, & suffragium, & suppletio glossarum, nu. 3. 4.*

CAPVT VI.

1 DE his. Breue est [*Absolutus*] pōt † intelligi de illo, q fugit ad ecclesiam, & exiuit præstito iuramento de impunitate. 17. q. 4. id cōstituimus. Secus, si per transactionem, quæ alteri accusanti non ob. C. res inter. ali. ac. l. 1. Si uero per abolitionem, distingue, vt 2. q. 1. probibentur, ver. ab alio. Vin. [*Replicari*] i. iterari. ¶ † Prima glo. tractat de triplici absolutione criminis. Prima per dispensationē. 2a per infamiam crimine nō probato. 3. per pnīam. Prima impedit accusationem. Secunda regulariter fallit in duobus casibus. Tertia non. ¶ *In* † *glo. 1. ibi §. ulti.*] si contra exercitorem egi actionem in factum ex eo edicto, eo absoluto contra nautam ex eo facto non ago furti, uel è conuerso. ¶ *In* † *glo. 1. ibi dispensauit*] quod dic. ut no. infra de scisma. c. 2. in 1. gl. [*Et ibi, absolutus*] no. q aliud, si accusatori imponitur silētium, ut indigno, ad hoc. j. e. veniens. Host. & patet. 5. q. vlt. Epihanium. [*& ibi, ignorans*] qualiter hoc probetur, uide in spe. de aboli. §. 1. uer. sed qualiter [*& ibi. §. hisdem*a] & hos casus no. Io. 2. q. 5. habet hoc propriū [*Et ibi, propter hoc*] ad terrorem maleficiorum. T. Vin. [*& in fi.*] ubi de hoc, & 49. distin. §. 1. & materiam gloss. uide de pur. can. cap. pe. in glo. forsan alterius.

ANNOTATIONES.

a ¶Hisdem. ibi uide plenius de hac materia per glo. & Bar. & quomodo probetur hæc ignorantia, & quid de absoluto inquisitione, & in exceptione.

SVMMARIVM.

1 *Ab accusatione qui remouentur.*

Cum inimicis cohabitantes etiam repelluntur, & qui item eorū amici. & nu. 2. 3. & 4.

Inimicitiæ uel amicitiæ exordium quod, & quo consideretur, & trahitur in tertiam personam, & num. 3. & in quo consistat, nume. 4.

Incitare, prouocare.

3 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 3.*

Socius socij mei socius meus non est, societas in quo consistat, & nume. 4.

4 *Suppletio glossarum.*

Fraternitas in quo contrahatur.

Tales sumus, quales sunt ij, quibuscum uersamur.

Morum qualitas unde dijudicetur.

CAPVT VII.

1 REpellantur. Breue est † [*Accusatione*] sup. nō solùm inimici, sed cohabitātes. nō est intelligēdum de qualibet cohabitatione: vnde si hospes repentinus tibi dedit damnū, non teneor: secus, si is, q mecū habitabat. ff. na. caup. sta. licet. §. in factum.a Vin. [*Inimicis*] inimicitia capitali, non quolibet odio, in auct. de testi. §. si uerò. insti. de excu. tu. § inimicitiæ. & no. inimicitias trahi in tertiā personā. Vin. [*Infestationes*] hic inimici, & inimicorū amici consueuerunt inimicos infamare, & blasphemare. Soc. Principiū amicitiarū bene loqui. Exordiū inimicitiarū maledicere [*Incitare*] i. prouocare. Go. ¶ † Prima gl. coadiuuat textū per. 4. iura, signat. 3riū de duobus iuribus, & arguit ex cohabitatione præsumi. ¶ *In* † *gl. 1. ibi, liberi*] iure Codicis exheredabat filius matrem, quæ inimicis filij amicitias copulabat [*& ibi, nam socius*] sequit. socij mei meus socius nō est. & in l. præ. quæ incipit, qui admittitur, redditur ratio: quia cū societas 9hatur cōsensu, nō pōt mihi esse socius, quē non eligi. ¶ *In* † *glo. 1. ibi, legitur*] cū suis cōcor. sed hæc 3tria innituntur ueritati: hoc. c. præsumptioni, ut præmisit, inimicitia ēt cōsistit in aīo. facit insti. de iniu. §. fi. societas, & fraternitas nō [*& in fi.*] & 2. q. 7. ca. pe. unde. 2. re. 22. cum sancto sanctus eris & c. in psal. 17. Salustius in Catilinario. Si quis ēt à culpa vacuus in amicitiam prauorū inciderit, quotidiano vsu, atque illecebris facile par, similisq; ceteris efficitur. Hieronimus ad Demetriā. E. Mores, & studia dñarum plerunq; ex ancillarum, & comitum moribus iudicantur. & uide ad principiam. C. ¶ *In glo. 2. ibi, odium*] sup. timorē, uel pmiū [*& in fi.*] & j. de re iu. cū eterni. li. 6.

ANNOTATIONES.

a ¶Factum. Facit. c. ad q. de uasallo, qui contraxit amicitiam cum inimico domini, quòd possit feudo priuari, de quo per gl. in §. cum patronus, in l. 1. ff. de of. præfec. urbis.

SVMMARIVM.

1 *Accusatoris calumniosi penitentia quæ.*

Fratrem frater, pater filium accusare non possunt, casus excipiuntur, & qui.

2 *An accusare possim interfectorem patris, uel tutoris mei, quem pœnituit ut non uidear ex odio facere.*

Pœnitentia amnorum put a. 7 ut intelligatur.

Natura pro accusatione.

4 *Additio glossarum.*

CAPVT VIII.

1 ACcusasti. Ponit † pęnitentiā accusatoris calūniosi, cū sequitur mors, uel debilitatio. 2a ibi; si autem [*Occisus*] no. Vinc. q frater fratrē accusare non pōt in cā criminis, sed esset exilio plectēdus. C. qui accu. nō pos. si magnū, nec pr̄ filiū, nisi suas, uel suorū iniurias psequēdo. c. ti. l. pp. Pone, is † q interfecit patrē meū, uel tutorē, bonus est; & pœnituit. si accuso, uideor ex odio facere: si non accuso, priuor a ditione hæreditatis. C. de his; q ut in. l. 1. Credit Vin. q potius debeam hæreditatē dimittere: vel fm eum licet accusem, nō ex odio. Primum plus sibi placet.a Mihi ultimū per ea, quæ no. Io. cū. 5. o. ti. de his. in fi. glo. hoc uerū, nisi cōsciētia repugnet, quā sequatur. & facit qđ dixi. de prescripti. c. fi. de cēsi. signifi. cauit, super. 1. glo. hāc gl. Vin. uide quasi ad lfam in spe. de accusatore. §. 1. uer. Itē q est frater [*Nisi pro pace*] i. calūniosè. Ab. i. si nō pro pace. uel pōt fm Vin. respicere sequētia, ut sī imponat talis penitentia, nisi pro pace. i. pro scādalo uitādo omittat. [*Carina*] idē de spon. du. c. 2. [*Annis*] si. 6. q. 1. quicūque, per certas ferias. 26. q. 3. c. pe. T. & sunt legitimę ferię. 2. 4. & 6. ut ibi, & de con. d. 3. & 12. q. 2. de uiro. Vinc. [*Declaraturam*] i. accusationē, Inn. ¶ *In* † *gl. calumniosam, ibi, non minus*] à crimine, nō ab irregularitate. ¶ *In glo. non tenetur, in fi.*] secundum. T. uel ex aliqua scintilla odij secundum Inno. ¶ *In glo. uulgare, in fi.*] Idem no. de spon. du. cap. 2. *In superscriptione*] Gen. 4. cap.

ANNOTATIONES.

a Placet, pro hoc uide quod no. Io. An. post Inn. in c. dudum, el. 2. in glo. hoc non facit ad rem. de ele.

SVMMARIVM.

1 *Notorium an dicatur, si nascatur nisi ab uno, an per cōfessionem, admittit denunciatorem, non accusatorem. nu. 2.*

2 *In iudicis præsentia si perpetratum sit scelus, an & quando illud puniet absque accusatore.*

3 *Suffragium glossarum.*

Euidens

Euidens utilitas non indiget commendatione.
4 *Additio glossarum.*

CAPVT IX.

EVidentia. Superficialiter inducit S. Augu. hanc auctoritatem. tractat enim de † morte Abel. cuius factum non erat notorium: quia nascebatur nisi ab uno. Sed dicunt quidam, quod fuit notorium: quia ipse confessus fuit. Ego Vincen. dico, q & si per cōfessionē fiat res digna depositione, nō tñ notoria: q̃a ſm id esset notoriū qd nūquā fuit, vt si ꝯ me falsa cōfitear (*Non indiget*) q.d. ſm † Pe.& Ab. Si in pñtia iudicis, & multorū astantiū sit perpetratū scelus, iudex illud puniet sine accusatore: Secus, si in pñtia iudicis solius. recurre ad ea, quæ dixi de coha. cleri. & mu. uestra (*Accusatoris*) admittit tñ denunciatorē. C. de accusa. ea quidē. remittit Ho. de censi. Roma. §. sane, & §. notoria, li. 6. ¶ *In † gl. 2. l. 1.*) quę sic incipit, utilitas huius ti. nō indiget cōmendatione, ipse enim se ostēdit (*Et ibi. §. si publico*) hāc & se, uide vt ce. bene. c. nno, in 3. glo. ¶ *In † glo. ulti. in fi.*) & citatio!, nt no. de iureiur. ad nostram. 3. & de pur. ca. c. pe.

SVMMARIVM.

1 *Accusare clericos, uel alios nequeant, & nu. 2. 3. & 5. accusare qui potest, & ferre testimonium potest, nisi in casibus, nu. 5.*
Detractores etiam à testimonio repelluntur.
2 *Factum pro uoluntate faciendi.*
Zelus malus unde præsumatur.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 4.*
Simonia æquiparatur lęsæ maiestati.
Infamis non est, qui se purgat per iuramentum.
Innocentia quo nam modo per iuramentum probetur.
8 *Additio glossarum.*
A tormētis nō incipiēdū, nisi præsumptio sit aliqua necessaria.
6 *Infamia quæ processit ex actis in iudicio, non inducit magnam purgationem.*
Compurgatores clerici etiam laici, & mulieres bonæ admittuntur, & quo casu, iuncta glo. in fi.

CAPVT X.

CVm P. Vt dicit ult. glo. pars huius de pur. ca. cū. P. & h. d. Laici † uel inimici clericos accusare nō pñt. Et tria facit, primò repellit primū accusatorem, quia laicus, secūdo ſm', quia inimicus. tertiò purgationē indicit. ſa ibi, cumque. tertia ibi, Sed utriqz (*Frater eius*) s. Boni presbyteri [*Illius causa*] & in hac cā nō fuerat ꝓcessum ad sñiam. & sic nō ob. s̃. e. de his, uel dic adductus: quia uenerat, vt ferret testimonium in causa, uel spōte se obtulerat ad testimoniū [a], uel fuit testimoniū extraiudiciale per impositionē falsi criminis, uel ueri facilitatem, & sine causā exprobādo, & detractores ab accusatione, & testimonio repellūtur. 6. q. 1. deteriores, & 3. q. 4. detractores, ſm Innoc.
2 [*Accusauerat*] i. accusare † uoluerat, sed nō fuit admissus. Inn. [*Post alterum*] s. Bonus presbyter post Io. fratrem suū [*Vicissitudine*] per qd magis ꝓsumitur malus zelus [*Neutrum*] presbyterū Bonum, nec fratrē eius [*Ad eius*] s. presbyteri Petri [*Vtrique*] presbytero. s. Petro, & Bono. ¶ Prima † gl. no. laicos non admittendos &c. a qua regula excipit propriā iniuriā quò ad accusationē, & crimina excepta quo ad utrūque, si non ex odio procedāt, nec sint participes, & sint bonæ famæ, uiles & infamati non admittunt, nisi ꝯ his similes, in fi. obijcit ad textū, & soluit. ¶ Vlti. gl. quærit, & soluit. Iterū quærit, & distinguit. ¶ *In † 1 glo. ibi, si quemquam*] æquiparat simoniā lęsę ma. ¶ *In gl. ult. ibi, qui iussu*] qui iuramento delato iurat se nō deliquisse, nō est infamis, & quodāmodo per iuramentū innocentiā suā probat (*Et ibi, nouo iure*) non facit, sed. §. sc. unde fuit sumpta de corpore, bene facit. & quid dicat, uide supra ti. 2. c. pe. in glo. ante pe. ¶ *In † gl. 1. ibi, ad testimonium*] dat ergo Inn. pro regula, q qui admittitur ad accusationē, & ad testimoniū, præter hūc casum. assignat etiā in hoc dñam. quā hēs. s. e. gl. uer. & testibus [*Et ibi sanè*] ubi de hoc [*& ibi, exceptis*] in nō exceptis. n. non admittent ēt clerici criminosi. 2. q. 7. ꝓsumūt, & c. clericus. & c. maiorū, & c. criminatiōes. Idē de irregularibus, qui nō pñt ascēdere ad ordinē, quē habet accusatus. 2. q. 7. ipsi. & c. testes ēt si procedat irregularitas à uitio corpis. Idē de ignotis, uel de fide suspectis, qd dic nt 2. q. 7. si qui & c. quærēdū ſm Inno. [*Et ibi, si clericus*] Dicit Inn. hāc distinctionē procedere, cū accusatur clericus: quia cōtra laicos simoniacos dicit indistinctè quēlibet admitti ad accusandū, & testificandū [*& ibi, in primis*] ubi de hoc, & c. q. deus, & 6. q. 1. in summa [*& ibi, exceptis*] excipit ab eo qd dixit uiles admittendos [*& ibi, ueniens*] loquitur in teste. no. tamē Io. 6. q. 1. §. porro, quod ordinatus simoniacè ordinatorē suū de hoc accusare nō potest [*& ibi, tormento*] ergo aliqua præsumptio est necessaria cū ab his nō sit incipiendū. ff. de qō l. 1. ins. de reg. iur. cū in contemplatione. Inn. [*Et ibi, respondeo*] ſm. T. & Lau. (*Et ibi, inimici*) uel ſm Vinc. prius erat † bonæ famæ, & ex his, quæ fuerūt acta in iudicio, processit infamia, unde non indicit magna purgatio (*& in fi.*) de hoc plene. 2. q. 6. in summa, & c. clericos, & 23. dist. illud. ¶ *In gl. ulti. ibi, statuit*) si. qd no. infra de sortile. c. 2. in gl. 2. (*Et ibi, de causis*) & de iudiciis, cū uenissent. Ho. (*& ibi, laicos*) uel ēt bonas mulieres ut no. inf. de pur. ca. cū ī iuuētute, in ul. gl. & 16. q. 1. in decima (*& in fi.*) nihil, uel parum facit: sed ad hoc. 2. quæstio. 5. omnibus, in fi. & 71. distin. clerici.

ANNOTATIONES.

a ¶ Testimonium. Vide infra eo meminimus, super glo. fi. Io. An.

SVMMARIVM.

1 *Monacus accusare potest abbatem, et an alios, et nu. 9. a monasterio necessaria expensas habebit, & an cum aliqua inquisitione, nu. 2. & 3. et quas. nu. 11. secus si prosequatur causam suam propriam. nu. 4. an possit ob eas obligare monasterium, nu. 10. nihil habet suum, ibid.*
An idem, si inquiratur contra eum, nu. 5. in fin.
Accusator etiam dicitur fidelis domino & quando, nu. 10.
Quis esse non possit, nu. 7.
4 *Pro admisso reputandus ad accusationem, cuius causa committitur.*
Causam propriam prosequi quis dicatur, in fi.
5 *Expensæ quibus ministrentur ab aduersario lite pendente, & supra nu. 1. & 3. 7. 8. 9. in fin. & 11.*
6 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, nu. 7. 8.*

CAPVT XI.

1 EX parte. Monacus † accusare potest abbatem. alios nō. & a monasterio necessarias expensas habebit. secūda ibi, Licet. tertia ibi, quibus (*Alia*) simplex relatio (*Subiectione*) contra. 22. quæstione. 5. de forma: ideo licet accuset abbatem, ne ipsum perire permittat, dominus est fidelis. 24. q. 4. ipsa pietas. 1. qōne 5. c. 2. 3. & cū remouetur ab errore, tūc uiuificatur. e. q. c. 1. Vin. (*Repellendi*) sup. imo admittēdi, & tūc bene continuatur, qd sequit (*Non habeāt*) nec hēre possint. 12. q. 1. nolo (*De rebus mon.*) monacus † uolēs accusare abbatē, nō statim admittetur, sed præmissa aliqua summaria cognitione, quæ vr fieri posse per iudicē sine partiū pñtia, ar. s̃. de renun. super hoc. nā, si alij nō accusant sine inquisitione præmissa, multo minus monaci.

nae l. ad primũ. 2. q. 7. si qui, & c. quærendũ. Alij dicũt in accusatione, & inquisitione semp necessariã esse cogitionem ante, quàm monacus admittatur ad il-
3 las, sed in † habendo expẽsas est differẽtia: quia cum accusat, & inscribit, semp habebit expensas: sed in inquisitione nõ, nisi cã cognita sibi decernantur. Nos dicimus, ꝙ semp, ex quo admittitur ad accusandũ, uel ad inquisitionẽ, uel denũciationẽ, habebit expẽsas, & papa, uel alius ordinarius hoc per se diligenter
4 inquiret. delegatus † enim ex quo cã sibi cõmittitur, reputabit illũ pro admisso, nec amplius de aliqua cã debet inquirere. Nec ob. 3. de rescrip. sup lr̃is, ubi dr̃, ꝙ illud mouere debet & c. qa iã cõstat delegantẽ ad hoc motũ, ex quo cãm cõmisit. Sed si prosequatur ꝓpriã cãm, agat possessorio, vel petitorio, non habebit expensas à monasterio. Inn. remittã ad spe. ubi est hæc gl. 3. glo. 2. propriã autẽ dicimus, si suã electionẽ ꝓsequit, ut dixi post Inn. & Hos. de elec. bonę. i. in gl.
b & ideo, uer. sed nec acta (*Expensa*) idẽ † in clerico paupere, qui denũciãs, & agẽs ad utilitatẽ ecclesiæ habebit expensas. Abb. de procur. cũ pro cã, secus, si accusat, cũ illa dicatur illaudabilis intẽtio. 2. q. 7. si qs[b] eps̃ ꝑm Gof. & Hosti. & quare sic dicatur, no. ibi, facit ad hoc, qđ no. l. & La. 2. q. 7. ex his oĩbus. 2. & Bar. Brix. in q. 9. Veneri. quæ incipit, Canonicus quidã [*Debent necessaria*] idẽ in uxore indigẽte, si cõtingat matrimoniũ accusari ꝑm Ho. qui remit. ad sum. eo. tit. in rub. de accusa. §. quis posit, uersi. quid si contingat matrimoniũ accusari. de hoc & de his, quæ dicta sunt in duabus pręce. gl. uide spe. de inquisitio. §. ulti. no. per totũ. §. ubi ẽt tractatur, an monacus, contra quẽ inquirit abbas, debeat hr̃e expensas pro aduocatis, & si. & huiusmodi: circa materiã uide plene per Ros. de sta. mo. aß de monacis, uer. sed illud quærit. *s*, usq; ad fi.
6 ¶ † Prima & ul. sint arbitrarię. ¶ Scđa ponit casũ exceptũ. reddit rõnẽ tex. dicit, ꝙ denũciare pñt. signat huic ꝯriũ, format qõnẽ de monaco, qui est in schol.
7 & soluit. ¶ [*In † glo. ult. ibi. §. 3.*] uide de cã pos. cũ sup, in glo. 2. (*Et ibi, l. ult.*) impubes, cui cõpetit Carbonianũ, missus in possessionẽ ex eo edicto, utit rebus forsan alienis [*Et ibi, nam si tales*] sequestrantur res illius, qui de possessione libertatis uocatur in seruitutem, nec põt cauere: ministrãtur tñ illi expẽsæ litis, & almo-
8 nia. ¶ [*In † gl. 1 ibi, conspiratores*] vel infames, uel irregulares. 16. q. 1. legi, de cor. ui. exposuisti. Vin. [*Et ibi, obedire*] & sic sol. 3. 22 q. 5. de forma: uel dic ut dixi in textu [*& ibi, quapropter*] ubi de hoc [*Et ibi, expensas*] secđm Ala. & Vin. ẽt si sit ab administratione remotus. al. ff. de inoffi. te. si instituta. ¶ [*In el. 2. ibi, possint*] & debent, imò ẽt abbate cõtradicẽte ꝑm Ala. [*Et ibi, quemadmo-
9 dum*] dixit Vin. ego † nõ admitto monacũ denunciãtẽ in figura iudicij alios, q̃ fratres suos [*Et ibi, prædictũ*] 16. q. 1. [*& ibi, exire non debet*] ꝓ lucro terreno dicit ibi textus, & hoc soluit ꝯrium [*Et ibi, respondeo*] ꝑm Vin. & T. & idẽ Gof. Phi. ar. cõtra ꝑm Ho. 3. de homici. suscepimus. de offi. lega. ꝙ translationẽ, cũ suis cõcor. [*& ibi, intelliguntur*] per qđ dixit Inn. sup. c. ꝓxi. ꝙ monacus epm, cuius est cubicularius, poterit accusare ẽt sine abb. licẽtia. 2. q. 7. cũ pastoralis, & c. se. qa alias nõ exequeret laudabiliter officiũ suũ, & denũciare tenetur saltim crimen cõmittẽdũ, & hoc magis cõsulit monaco. No. aũt Io. in pręc. c. cũ pastoris, ꝙ non habebit expẽsas à mon. deserẽdo aliũ, q̃ abba. [*& ibi,
10 Et † hoc*] si habes hoc uerbũ, fuit additio. & dixit Ho. qđ etiã ꝓ ꝓ suas expẽsas, nisi spãlem ptãtem haberet nõ posset mon. obligare, all. iura pręal. & 10. q. 2. hoc ius (*& in fi.*) de hoc. 2. q. 7. cũ pastoris, & 12. qu. 1. non dicatis, ubi ẽt no. an uestis, qua utitur monacus; sua sit, & an eã posideat, & in spe. de actore. §. 1. uersi. itẽ excipitur contra actorem, ꝙ est monacus, & uer. se.

11 ¶ [*In † glo. ulti. explicari*] ad hoc supra de of. dele. præterea, & per hoc patet hoc intelligendũ etiã de expensis litis secundum. T. & Vin. (*& in fi.*) & 2. q. 1. in prin.

ANNOTATIONES.

a ¶ Capitulo. Et sic non est minor licentia abbatis, quando agitur contra ipsum, facit ad id, quod no. gl. in l. cum non solum, C. de bo. quæ lib. in fi. glo. ma. sed contra uidetur sentire Io. An. in spe. de inquisitione, §. si post Rofre.
b ¶ Quis facit, quod no. Io. Andre. super eodem, accusasti.

SVMMARIVM.

1 *Ebriosus, & missam celebrans ante digestionem beneficio suo priuatur, & quando nu. 8.*
2 *Collatio facta de beneficio præsumitur perpetua, nisi temporalis probetur.*
Commendari potest ecclesia perpetuò, & an parochialis.
De commendis remiss.
Vinolentia pro ebrietate.
Pernoctare quid, & nu. 6.
3 *Dies incipit diuersis modis.*
Conuictum quem esse non sufficit, nisi condemnetur.
4 *Denuntiatio, & inquisitio etiam infamia, uel monitione non præcedente quo casu possint admitti.*
5 *Sine coactione quis confiteri dicitur etiam exacto, & præstito iuramento.*
Torqueri etiã quis potest pro ueritate, & quibus procedẽtibus,
Iuramentum ab inquisito, uel accusato an exigatur ueritatis dicendæ.
Occultum nequit dici quid, ex quo quis accusatur.
6 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Per, præpositio totum significat.
7 *Additio glossarum, & nu. 8.*

CAPVT XII.

1 SI constiterit. Casus. Quò ad titu. Ebriosus † & nõ ꝑmissa digestione missam celebrans, beneficio suo priuat, & illud instruit, qñ cõtra actorẽ pronũtiandũ sit. 2. qñ pro ipso, ibi, Cęterum,
2 (*Ad tempus*) ai. Hosti. ꝙ † collatio facta de beneficio præsumat ꝑpetua, nisi ꝓbetur tpalis. de hoc de insti. cũ uenissent. de dona. pastoralis. arguit autẽ per hoc Abb. ꝙ posit ecclesia perpetuò cõmendari. de parochiali tene, qđ habes. 3. de elec. nemo, li. 6. (*Commendata*) de cõmendis aliqua no. hic Inn. quæ not. de elec. nemo, li. 6. & dixi, supra de elec. dudũ. 2. (*Vinolentia*) i. ebrietate. Pe. (*Pernoctauerit*) i. per totã noctẽ potando & se inebriãdo uigilauerit (*Altera die*) i. sequenti, uel
3 eadẽ. & hoc forte diximus: quia diuersis † modis incipit dies, & desinit. de hoc de fer. c. 2. Host. (*Conuictus*)
a & condẽnatus[a] (*Accusatus*) unus modus agẽdi. sequẽtia uerò uerba habent designare modũ denũciationis, uel inquisitionis. de his omnibus, infra eo. quali-
4 ter. 2. ꝑm Gof. dicit † Hos. ꝙ cũ hæc duo, s. de potu, & celebratione fuissent ut notoria epo nũciata, potuit & debuit eps̃ presbyterũ ad rõnem ponere, ẽt si infamia, uel monitio nõ præcesit. Remittit ad sum. &
5 specialẽ rubricã de crimi. sine. ordi. puni. [*Sine † coactione*] per hoc nõ intendit reprobare exactionem iuramenti, qđ pro ueritate dicenda præstãdũ est, de elec. significasti, de iureiu. & si Christus, pro qua etiã põt quis torqueri, etiã ꝯ se ꝓcedentibus probabilibus argumentis. ff. de qõ. l. 1, & de hoc de deposi. ca. 1. & de hoc inf. e, qualiter. 2. licet autẽ ab eo, ꝯ quẽ inquirit, posit ẽt si de crĩe singulari quærat, exigi iur̃m ueritatis dicẽdæ, nõ tñ ab accusato[b]. Et põt esse rõ: qa inquisitio nõ fit super occultis, super quib[9] tñ admittit accusatio, ꝑm Host. Dicit tñ, qđ nõ põt propriè dici occultum, ex quo quis accusat, cũ etiã ex hoc procedit infamia, sup. eo. cum. P. vñ & in criminalibus

iuratur

iurat de calumnia,de iur.cal.c.1.& uide qđ dicã.in fra eo.qualr.2.§.debet,super ver.facultatẽ(*Ipsum*) Danielem (*Impetitione.G.*) ꝯ quẽ agebat, & ab ipso ecclesiam repetebat[*Concessa*]in perpetuũ,uel ex cã commendata ad tps nondũ elapsum.¶Glo.† 1.ponit casum:reliquæ textuales.¶*Glo.4.in fine*]pernoctauit extra urbẽ, quia nulla parte noctis fuit in urbe. per.n. totã noctẽ significat. ¶*Glo.talis, ibi,l.a.*) canonizata in uer.statim,alleg.¶*In glo.ɩ.ibi,restitui*) agens etiam petitorio,ꝭm Inn.& Host.& sic nõ ob.de re.spo.sollicitæ,& c.in literis,& facit quod no.sup.de renunc. super hoc.¶*In glo.2.ibi,quandocunque*) etiã añ cõditionẽ,de qua conuenerat,ut tunc restitueret.T.¶*In gl. 3.in fi.*) de ui.& ho.cle.clerici.¶*In glo.4.in fine*) idẽ no. 76.di.nosce.¶*In gl.5.in fi.*) dicebat† Abb.ꝙ dormitio non fuit causa huius iur.sed peccatũ ebrieta.in quo præsumebat esse,cũ celebrauerit. nã & sine dormitione posset cibus digeri. unde refert se habuisse sociũ,qui per.8.dies nõ dormiebat. & facit quod not. in ca.præ.de con.dist. 1.sacramenta:& facit,quod dixi de cel.mis.ex parte.Dicebat Host.ꝙ intrare tabernam,uel semel inebriare,nõ est iusta causa priuationis beneficii.Remit.ad no.de ui.& hon.cle.a crapula.Sed celebratio ante digestionem fuit iusta priuationis causa.ad hoc.7.q.1.nihil,& quod alle.gl.

ANNOTATIONES.

a ¶Condẽnatus.Et sic probat iste tex.qođ notoria ioris proprietatis carentia impedit restitutionem,de quo de fil.pres. constitutus,per Ion.& per Bart.io l.naturaliter,§.nihil,ff.de acq. pos.

b ¶Accusato.Vide Io.And.de confes.c.2.& de elect.dudum, el 2. & Bart.in l.Marcellus, ff.re.amo.

SVMMARIVM.

1 *Inimicus etiam à uoluntaria exceptione repellitur,num.7.& 8.*

2 *Confirmatum per papam consecrari, uel benedici non potest per alium sine papæ licentia,excepto casu.*

Mulieres non tenentur personaliter ire ad curiam.

3 *Benedicitur abbatissa, sicut & Abbas,sed non idem effectus,& in quibus.*

Abbatis potestas qua.

4 *Contra benedictionem petentem,licèt confirmatum admittitur, & quando exceptio. An teneatur si fiat contra legitimam appellationem,nu.5.an sit iterabilis,ibid.eam non suscipientis intra annum pœna. num. 7.*

Examinationi locus etiam cum quis benedicitur.

Accusatio futura reijcitur.

6 *Cap.omnipotens supra eo.intell.*

Deferre appellationi etiam tacitè quis dicitur,& non potest pœnitere.

8 *Epilogus, & additio glossarum.*

A suspitione,& calumnia excusatur obediens iussui.

CAPVT XIII.

1 MEminimus. Casus.Inimicus etiã à uolũtaria exceptione repellit.& huius pars,de app.meminimus,quę ad fi.huius cõtinuat.Ho. & qui cler.uel uo.meminimus.Et primò ponit mãdatũ nõ executũ,& huius cãm.secundò causam improbat, & illud exequi mãdat ibi, Quia uerò:sed Ab. summat,ꝙ qui semel ꝯ aliquẽ tulit testimonium in criminali,ab accusatione repellit (*Mandasse*) arg.cõ-
2 firmatũ † per papã consecrari, uel benedici nõ posse per aliũ sine papæ licentia.ad idẽ,de elect.c.antep. lib.6.& ibi de hoc in ult.gl.sup.de tẽp.or.cũ in distribuendis,sup.ut lit.pend.cc.2.Quod verum puto,nisi aliud habeat cõsuetudo illius ecclesiæ,sup.de elc. nihil est,ad fi.(*Confirmauimus*)istæ mulieres,etiã si sint immediatè subiectæ,uel app. confirmationẽ ipsarũ ad papã deuoluat, nõ tenent personalr ire ad curiã.

quod die,ut de elect.indẽnitatibus § sed cũ eas, lib.
3 6.(*Benedictionis*) Benedicit † ergo abbatissa, sicut & Abbas,de elect.indẽnitatibus, lib.6. Sed non est idẽ effectus:quia Abbas bñdictus monacos bñdicit, de sup.ne.præla.c.1.Et minores ordines cõfert, de æta. & qua.lr.cũ cõtingat, q̃ nõ facit abbatissa, cũ sint act⁹ uitiles,ad hoc de ma.& ob.dilecta,de arb.dilecti.de pę.& re.noua,ꝭm Ho.(*Altera parte*) in ꝯriũ,ne bñdi
4 ceret,Ho.(*Appellauit*)no.ꝯ petẽtẽ bnõnẽ.licet iã sit cõfirmatus, admittit excep.dũmõ excipiẽs aliàs sit legitima ꝑsona ad excipiẽdũ.In.& ꝙ locus ẽ tũc examinationi,cũ bñdicit,scripsi,de el.venerabilẽ.super
a uer.examinatio,uer.sed nũqđ Abbas. pp q̃ dixit.G. Na.ꝙ ẽ ille,cui ꝑꝑ bñonẽ cõmittit,exceptiones dẽt admittere.nõ.n.ẽ merus executor,cũ hẽat examina
5 re;all.ẽt.33.di.laici.dubitat† Boa.si ꝯ legitimã appl̃onẽ fiat bñdictio,an teneat.dubiũ q̃ōiis pẽdet, an sit iterabilis,de quo uide in remis.q̃ dabo in fi.gl.q̃ incipit,hodie.de cõsecratione ep̃ali nõ est dubiũ:q̃a illã imprimit charactẽrẽ.& si iniustè fiat.de hoc, de ele. ꝓuidã.in gl.elec.(*Accusaret*) in diebus illis.Sed ꝑꝑ futurã accusationẽ nõ debuit impediri.ad hoc, de ap. cõstitutis.a.nã & ꝓsens nõ admitteret,ut seq.Host.
6 (*Distulisti*) bñ.s.c.†oĩpotẽs,ꝭm Goff. ꝭm Host. dic & male.nec ob.illa decr.q̃ loq,cũ apud bonos & graues erat infamia accusatione,uel denũciatione iam facta.Quod aũt non debuerit differri bñdictio, satis patet ex sequentibus ꝭm eũ (*Differre*) non sonat hæc litera,ꝙ detulerit:sed hoc dicit,q̃a de facto nõ bñdicẽdo uidebat deferre: & hoc patet, q̃a lr̃a superior dicit, nõ decet. nõ dicit,nõ decuit. Et dato,ꝙ uelles dicere illũ detulisse,& delatorios apostolos dedisse; nõ tñ probaret hæc litera deferentẽ pęnitere posse: quia hic per iudicẽ,ad quem fuerat appellatum,fiebat remissio. Et sic non ob.his,q̃ dixi, de app.consti-
7 tutis.2.super uer.confirmauit (*Inimicus*) not.† inimicũ non solũ ab accusatione, sed etiã ab exceptione repelli;quod crederẽ de conspiratore. de aliis secus, Inn.(*Requisitus*) hodie abbatissæ, q̃ sunt solitæ benedici,nisi infra annũ post confirmationẽ benedictionem susceperint,cadũt à iure suo, nisi cã rationabilis illas excuset,quod dic,ut in cle.de sta.mo.attendẽtes.§.statuimus,& uide quod ibi no.in gl. ut scripsi.
8 ¶Glo.2.recitari potest per obiectionẽ.¶*In gl.ult.ibi, inimicus*) quod intelligit Ho.qũ spõtè & sine coactione se obtulit,uel ad hoc uenit.& sic loquatur decre. cum P.Secus,si per iudicem coactus fuisset,tunc enim bonum obedientiæ ab omni suspitione, & calumnia excusaret.23.q.1. quid culpatur, de tempo. ordinan.ad aures (*& in fi.*) de hoc, supra de testi. fraternitatis, in gloss. secunda.

ANNOTATIONES.

a ¶Nunqoid.Et per Io.And.in c.1.de sup.neg.præla. & de æta. & quali. cum contingat.

SVMMARIVM.

1 *Decretalis huius factum alibi repetitur.*

Accusator ante inscriptionem potest sine pœna desistere, & etiã post,& quando,nu.6.& 9.§.2.nu.11.

Ei imponitur silentium ad terminum non uenienti.

2 *Super criminibus per literas significatis potest quis citari.*

Delatus accipitur duobus modis.

Grauitas iudiciaria in quibus consistat.

3 *Terminus an uideatur circumscriptus per obitum eum statuentis.*

4 *Ex accusatoribus pluribus eligit magis dignum iudex.*

De contingentibus nil omittendum.

Ius commune non læditur, si qua dubitationis tollendæ causa contractibus inseruntur.

5 *Intentio indicat proponentem.*
Interpretatur quis uerba sua.
Inferior superiorem corrigit, & quando, & qualiter.
6 *Lite non contestata proceditur contra infamantem.*
Res integra in accusato quando dicatur.
Potius, dictio ponitur hic electiuè.
7 *Fama bona, uel mala ut probari possit.*
Inquisitionem quid præcedere debeat præparatorium.
8 *Epilogus, & suffragium glossarum. num. 9.*
Absenti datur tempus commodum eundi & redeundi, & quorum impedimentorum habeatur ratio, num. 10.
Absolutus exceptione rei iudicatæ quibus casibus non utatur.
Per rescripti impetrationem non dicitur quis in ius uocasse, §. 2.
10 *Additio glossarum, num. 11.*

CAPVT XIIII.

1 LIcet. De † eodem facto, de pur. ca. c. vlt. & hoc dicit. Ante inscriptionem accusator potest desistere sine pœna: & si non veniat ad terminum, imponitur ei silētium. i. pars narrat factum. 2. ibi, Nos igitur, duo diffinit, & tertium committit. secundum ibi, Quia verò. tertium ibi, Ne autem. Iterum prima ponit 5. s. archiepiscopi dilationem, ipsius citationē, & comparationem, deferentium requisitionem, & ipsorum responsionem. secundum ibi, Cælestinus, tertium ibi, Cum autem. 4. ibi, Ne aliquid. 5. ibi, Ipsi
2 autem. [*Ex literis*] nō † accusabatur per literas, sed per eas significabantur crimina papæ, super quibus petebatur citari: quod fieri potest: & sic non est contra. 1. q. 8. per scripta, secundùm Innoc. [*Canonicorum*] supra secundùm Host. & I. & O. archidiaconorum, de quibus sequitur. [*Delatus*] i. denunciatus. vel i. accusatus, secundùm T. & Gof. [*Grauitate*] si. supra de probatio. licet. & fuit grauitas non procedendo cōtra absentem, vel in deliberando, an esset citandus, vel in termino, quantus esset dandus. ꝟm Boati. [*Terminum*] quo pēdente mortuus est Cælestinus [*Accessisses*] spōte. nā terminus † v ſ fuisse circūscriptus, ff. de
3 re iudi. In sentētiis, aliàs, in sum. ff. iudi. sol. cum apud Semproniū. C. de iud. ꝑperandū, §. finaūt in medio triennii. vñ q̄uis iudex surrogatus succedat in cā, ut ibi, & ff. de iudi. mortuo iudice, nō tñ in edicto. imò req̄rit, ꝙ de nouo citet, ff. de iudi. edictū, & l. & post edictū. ff. de re. iu. Neratius: vñ iudex subrogatus nō hēt minus anno. ut in præ. §. si naūt, ꝟm Host. ꝑ Hos. facit quod no C. q̄ūo & q̄ñ iu. l. consentaneum, ꝫ cū facit hoc, c. quia ꝟm id accusator nō fuisset hic cōtumax. pōt distingui [a] in forma uerborū citationis, ut in dec. si gratiose, de rescr li. 6. & facit cōstitutio cle. de elect. ne Romani. in fi. [*Nec ullus*] aliàs unus. & dicit Goff. ex pluribus † eligeret iudex magis idoneū,
4 ff. de accusa. si plures [*Omittere*] de cōtingentibus nil est omittendū, nā & q̄ dubitationis cā ꝫ ctibus inserunt, ius cōe nō lædūt, ff. mā. qui mutuam. Abb. [*I. & O.*] Isti forsan erant de illis, q ꝫ epm scripserāt. Inno. [*Præmissis*] quia de certis criminibus scriptū fuerat, ideò de illis q̄rebaf. 81. dist. tantis, & sic cessat cōtrariū, ff. de qōnib. l. 1. §. diuus, ꝟm Vinc. [*Scripserant*] ipsi Archidiaconi unà cū aliis, ut dixi ꝟm Host. [*Pro*
5 *posito*] quicquid † agant hoīes &c. & interp̄taf quis uerba sua, inf. eo. tit. cū dilecti [*Incorrigibilis*] corrigit inferior superiorē ꝫ id, de maio. & obe. cū inferior. Soln. hoc quò ad monitionē euāgelicā, q̄ oēs ligat. 2. q. 1. si peccauerit. in qua monēs pōt dici superior quocūq; peccatore, papa excepto, de quo est op. uide quod dixi, de uoto, magnæ [b], post prin. in glo. hic
b pater. ꝓbaf. 40. di. multi. hīc inferior monet superiorē ad eius negligētiā inducēdā, uel duritiā cōuincēdā. ad hoc, supra c. ꝓxi. in fi. & dixi, sup. eo. c. 2, & hēs, de sen. exc. c. 1. lib. 6. [*Literis*] redargutionis, uel increpationis [*Excessit*] s. faciendo citari epm, Inn. [*Infamare*] 5. q. 1. per totū, nec cōmēdādi tui cā &c. 12. q. 3. si
6 quis uero. Et speciale † est, ꝙ in cā infamiæ procedif lit. non cōt. C. de inge. ma. diffamari. Gof. l. ꝫ infamātē. 5. q. 1. q dā [*Vinculum*] qđ ēt si interuenisset, ex causa poterāt pœnitere. 2. q. 3. Paulū, & abolitionē impetrare, C. de abol. l. 2. Re tñ integra. i. si reus aliquā carceris, uel uinculorū iniuriā nō sit passus, C. de aboli. l. fallaciter. Host. [*Videamur*] sup. Host. cū de ꝑdictis sis infamatus: malè dixit, cū nō cōmittat papa inquisitionē ueritatis, sed famæ: sed pōt intelligere, ut statim dicā ꝟm Inn. [*Potius*] electiuè, de despon. impu.
7 ex literis [*Fama*] famaf bona, uel mala probari potest per testes, etiam de plano, puta per cōem auditum, despon. cum in tua. & hanc inquisitionē aliqua infamia præcedere debet, uel denūciatio probæ psonæ. Sed in inquisitione criminū maior infamia est necessaria. hæc. n. illius est præparatoria, arg. inf. eo. cū oporteat. Inn. & ibi de hoc. facit, quod scripsi, de cle. bonæ. 1. super gl. & ita [*Committendam*] sub forma
8 de qua, ꝫ. de pur. ca. c. fi. ꝟm Host. ¶ Gl. 1. † obiicit, & soluit, & iterū obiicit, & soluit. ¶ Penul. gl. distinguit
9 criminales, & ciuiles actiones. ¶ *In † glo. 1 ibi, tempus*] hæc cū sequēti uult, ꝙ ei, q abest reipublicæ cā, daf etiā tēpus, quo cōmodè ire, & redire potuerit; habita rōne infirmitatis, hyemis, & similiū casuum. & si spōte moratus est loco, id ei nō ꝓficit [*& ibi, §. si forte*] uide hāc & se. de re iud. cū Bert. in gl. alioquin [*& ibi, eum quem temere*] uide de li. ob. c. 2. super 1. gl. [*& ibi, §. senatus*] ei, qui defert res in fiscū, si fuerit cōtumax, imponitur silentiū, & fideiussores eius tenenf. ¶ *In 3. glo. ibi, qui destitit*] sequif, agere, amplius, & accusare prohibetur [*& ibi, si rem meam*] hoc leges uolunt, ꝙ in rei uendicatione, uel actione ad exhibendū absolutus, q a nō possidet, si de nouo possideat, exceptione rei iudicatæ non utitur. ¶ *In glo. pen. ibi, libertus. 2.*] si libertus ꝫ p̄ronū impetrauit rescriptū, per hoc non dr patronum in ius uocasse [*& ibi, infamauit*] ēt ꝑ eū modū dādo, s. libellū principi, uel alteri [*& in fine*] ui-
10 de de li. ob. c. 2. in fi. 1. gl. ¶ *In † 1 glo. ibi, quisquis*] ubi de hoc [*& ibi, absenti*] ex iusta & ꝓbabili cā. & no. casum in quo bñficiū abñtiæ p̄ualet bñficio ætatis, ꝟm Vincen. [*& ibi. proponere*] uel req̄runf, quia nōdū inscripserāt, nec ī modū accusationis hoc ꝓposuerāt, ꝟm Host. [*& ibi, ciuiliter*] ad hoc, sup. de despon. impu. ad dissoluēdū, & de couer. cōiu. ex publico. Host. [*& in fi.*] ibi de ciuilibus, de criminalibus no. eo. tit. ueritatis, & 3. q. 9. in summa. ¶ *In † gl. pen. ibi, si quis iratus*] addo
11 qđ no. 4. q. 5. c. uno, in gl. sed quare, & 5. q. ult. Epiphaniū. & hñt hæc locū in manifesto delatore. occultus uerò infamator accusare cōpellitur. 5. q. 1. q dā, ꝟm Vin. [*& in fine*] & no. pro opi. qđ quis non incidat in Turpil. nisi post li. cō. ff. ad Turpil. q̄sitū, & l. senatus, §. qui post, & 2. q. 3. si qua pœnituerit. Vin. de hoc, uide in Spec. de accusatione. §. 5. per totum.

ANNOTATIONES.

a ¶ Distingui. Facie quod no. Bar. in prealh. l. cum apud, ff. iudi. sol. & uide glo. & doct. in cle. hic alleg. ad fi.
b ¶ Magnæ. & unde Io. And. super glo. nam contra. in c. proposuit. de conces. præben.

SVMMARIVM.

1 *Ab accusatione repellitur quis eius, quem non accusare iurauit, & quando, uel simpliciter remisit, num. 9. §. 1. & quis alius, num. 6. & 12.*
2 *Ad episcopatum non est admittendus filius illegitimus absque papa dispensatione.*

2 *Principes in temporalibus fundant intentionem suam de iure cõmuni.*
Filium quem esse illegitimum non est facilis probatio.
3 *Seruitutis subijcere rem ecclesiæ est fortior alienatio alijs, ad dictio. subijciens.*
4 *Varium discrimine est excusatio nimis generalis.*
Chrisma quo tempore conficiatur, non impedit interdictum.
5 *Excusatio quæ bona: operatur interdum id, quod exceptio super principali, nu. 6, excusatoris officium, num. 10.*
Venia humiliter ut petatur, ad dict. humiliter.
Iurare quis potest & iudici, & aduersario, in fi.
6 *Officium iudicis supplet iure deficiente parti.*
7 *Natalium defectus uenit in purgatione.*
Infamia an insurgat ob calumniosam accusationem.
8 *Epilogus, & suffragium glossæ, nu. 9.*
Procurator in causa criminali quando interueniat, & ad quæ, & nu. 10. & 11.
Venire quis debet ad iudicem semper, aliàs ut cõtumax punitur, §. ultima glo. excipiuntur casus, nu. 13.
10 *Additio glossarum, & nu. seq.*
Contumacem indefensum ante quàm condemnet iudex, quemlibet admittat allegantem iura causæ.
Causa causæ quæ dicantur.
Quòd occidi quis iustè possit, est exceptio peremptoria.
Quòd non audiantur querelæ declinatoria.
11 *Iacobus de Ra. citatur.*
12 *Calumniari an quis dicatur, si deficiat in uno ex pluribus.*
Calumniæ exceptio an admittatur post litis contestatio.
Iuramentum ab euangelico precepto non potest liberare.
13 *Vocati quando non tenentur uenire, & supra nu. 9.*

CAPVT XV.

1 VEniens. Casus. Qui † iurauit aliquẽ non accusare, ab eius accusatione repellitur. Et pars prima ponit factum. secunda ponit pronunciationem, citationem, purgationẽ, ibi, Cum igitur. Iterum prima facit. 5. ponit accusationẽ episcopi super tribus, secundò ipsius citationem ibi, vnde. 3. ipsius non uenientis triplicem excusationem ibi. Idem verò. 4. excusationum repulsionem ibi, licet. 5. procuratorum admissionem, & exceptionem ibi, Nec procurato- 2 res (*Filius*) illegitimus, qui non est ad episcopatum promouẽdus sine dispensatione papæ, de fi. presb. c. j. lib. 6. tamen probatio huius non est facilis, vt patet supra de fi. presb. Michael. quare non est mirum, si in probatione defecit, secũdum Hosti. (*Intrusus*) & ideo repellendus. supra de præben. cum iamdudum, de elec. qualiter, & c. quisquis [*Priuilegium*) dicebatur in an. imperiali liberalitate concessum, & per sedẽ apostolicam confirmatum. & no. per hoc Hosti. quod 3 principes † in temporalibus fundent intentionẽ suã de iure cõi, 8. di. quo iure. de hoc de of. Archi. c. fi. de iureiu. nimis, & c. petitio [*Regi*] hodie, sed olim duci [*Subijciens*] & sic quodammodo alienans. fortior autẽ est ista alienatio, quàm sint aliæ, ut patet de re. ec. non alienan. c. 1. lib. 6 tria igitur opponebantur, defectus natalium, intrusio, & dilapidatio [*Festum*] ut post festum procederet, uel ſm Host. sup. usq; de hoc de 4 dilatio. c. fi. [*Discrimina*] nimis † generalis erat: aliàs cõtra, sup. ut li. non cont. accedens. 2. ſm Inn. forte dicebat uias lutuosas [*Consecrationem*] papa certus erat in tpe, s. q in die cœnæ ante festum resurrectionis conficiendum est Chrisma, & si locus sit interdictus, intra de senten. exc. qm̃, lib. 6. & talia pñt per aliũ expediri, de cõ. ecc. uel alt. aqua, supra de offi. or. quod sedẽ. & sic non ob. de cel. mis. te referente [*Quod filius*] hoc nõ prodest, de app. cum parati [*Tunc temporis*] s. in sabbato magno paschali [*Aestimantes*] sic supra de dolo, cũ 5 dilecti, & c. prout [*Excusarent*] ex legitimis † causis, nõ ex frustratoriis iã repu lſi uel super obiectis (*Responsum*) à nũtiis excusatoribus [*Quis dicum*] sub. episcopus non debebat contumax reputari. nam & si præsens esset, respondere nõ teneret pro eo. q cum &c. hoc sub. nec ob. q dr, quod hic admissus fuit procu. ad allegandas causas causæ. sic & interdum peremptoria opponitur in uim dilatoriæ. de re iud. cũ I. & A. de testi. ueniens 2. [*Humiliter*] s. depositis uestimentis, & nudis pedibus, ut patet in an. [*Archiepiscopi*] iudicis, q fieri potuit, cũ etiã posset sic iurari aduersario, ut patet de iureiu. Quintaual. & c. ueniens. Hosti. [*Præcepit*] & bene secundũ Host. ar. sup. c. px. ad fi. [*Talia*] alia pos- 6 set opponere. non ob. iurã, sed obstaret calumnia. Gof. [*Recepisse*] nec à mandato appellasse, sup. de app. ad hoc. Vin. [*Imponendum*] exuberauit hic officiũ papæ accusatori imponendo silentiũ absente cõtumaciter accusato, & q admittit excusationes super principali. Itẽ q ex confessione facta coram auditoribus datis solùm ad excusationes absentiæ sic procedit, nisi dicas quò ad istud ultimum, q iterũ iste canonicus confessionẽ repetiit corã papa [*Purgationem*] defe- 7 ctus † ergo natalium uenit in purgatione, de pur. ca. accedẽs, ubi de hoc [*Infamiam*] hoc mirabile. q ppter calumniosam accusationẽ surgit infamia. tu dicas, q aliàs erat infamatus: uel dicas, q oriebatur infamia facti, quæ inducit grauamẽ. hoc. s. in purgationis ne- a cessitate, & in aliis, quæ no. supra eo. episcopus. Gof. uide quod no. Io. 2. q. 5. omnibus, in gl. antepenul. & 8 Ber. de pur. c. cum dilectus. in gl. pen ¶ Glo. 13. ponit regulam, & 9. casus exceptos. secundò ponit opinionem, quã reprobat. ¶ Glo. 3. notat, q qui iurauit &c. quærit, an denunciet. arguit q sic. soluit contrarium. Iterũ quærit, & remittit. ¶ Vlt. gl. no. etiã iniustè citatum &c. quod declarat distinguẽdo: ponit etiã, quomodo citatio non tenet ratione tpis. personæ citan- 9 tis. personæ citatæ, & loci. ¶ *In* † 1. *glo. ibi*, §. 1.] ad crimẽ publici iudicij nõ interuenit pcurator ex parte actoris, vel rei, sed excusationes absentis audiũtur [*& ibi. Labe.*] vide in §. nisi, proximè all' [*& ibi. leuia*] ar. vbi dr, q leuia crimina proconsul de plano audit, & discutit [*& ibi. l. 1.*] ibi dicit litera: sed si ea causa sit, ex qua seq solet pœna vsque ad relegationem, non oportet cãs p aliũ agi [*& ibi. sed & personæ*, §. 1.] ibi patronus liberrũ de ingratitudine p procur. accusat, & ille p pcur. se defendit [*& ibi. §. pen.*] vide de fo. cõpe. c. fi. sup j. gl. ¶ *In* 3. *glo. ibi, si negauerit*] ponit casum de patre, & marito, qui dixit se nolle accusare, q postea non audit. & statim admitti extraneus. ¶ *Vlti glo. ibi, item si quis*] sequitur, cũ, q p calũniã vocabat, exemerit. constat eũ hoc edicto teneri. [*& ibi. si reus*] Si post satisdationẽ iudicatũ solui reus sit in magistratu, inuitus nõ vocat. sed si nõ defendit, cõmittit satisdatio [*& ibi, si quis ex aliena*] vocati est nõ contẽnere auctoritatẽ pioris. & prætoris est æstimare, an sua sit iurisdictio [*& ibi. §. ar-* 10 *biter*] vide de arbitris. cũ dilectus, in 2. gl. ¶ *In* † 1 *glo. ibi, procurator*] si iñ interuenerit. & nõ fuerit obiectũ, valet, quod fit cũ eo, vt no. infra de iudic. c. j. li. 6. & facit quod no. C. de adul. quamuis indubitari. vide qđ dixi in p. c. j. sup. gl [*& ibi. excusandum*] dicit hic Inn. q officiũ excusatoris est allegare causas absentiæ, facit de procur. q̃relã. ff. de iudic. si prætor. ad cãs cãæ necessarius est procurator cum mãdato, vel satisdatione. Dicit tamen. q post litẽ cõte. in ciuilibus, & in criminalibus, vel in aliis, vbi proceditur lit. nõ cõt. iudex ante, quàm condemnet indefensum contumacem, vel non, admittet quemlibet allegantem iura causæ, etiam minorem, & forte infamem. ff. de procur. seruum. §. publicè. C. de procur. exigendi, in fi. & hic fuit admissus non habens mandatum, nec satisdans, nec persona coniuncta ad causas causæ: causas tamen

men intelligit, quæ colliguntur ex actis in eadem cā habitis. Non enim credit eū posse producere testes uel alias defensiones, cum procurator non sit: secus causis absentiæ, quas ꝓbare potest; & admittitur & non satisdans. Dicit etiam, ꝙ excusator non allegat causas absentię de iure, puta, Coram vobis non tenetur comparere, quia excommunicati estis: uel non valet rescriptum. hoc enim non per excusatorē sed per seipsum, uel procur. proponere debet, de rescriptis, super literis (*Et ibi, excipiendum*) idē Vinc. & Phi. po. hanc glo. & Inn. supra c. proxi. & Ho. hic, & Guil. in spe. de procur. §. 1. uer. sed præcedens, & sc. ubi etiā tractat, an media criminalis causæ ꝓcur. possit exercere. alle. etiam Ho. ff. de pu. iudi. l. pe. §. ad crimen. ff. de pęnis, absentem. §. aduersus. & hoc maxime ꝑm eum, quando iudex alias processurus erat cōtra absentem. Aduocati ciuilis fori, si possunt peremptorias adaptare declinatorijs, uolunt illas per procura. proponi. in terminis, si dicit statutū, ꝙ bannitus impunè possit occidi: si impetitus de homicidio allegat, ꝙ iustè occidit, non admittitur procur. ista erit verè peremptoria, & causa causę, quam debet in vinculis dicere. ff. de custo. reorum. l. 2. & l. diuus C. de accusa. l. fin. ff. de exhiben. re. l. 2. in fi. Sed si statutum dicat, querelæ bannitorum non audiantur, tunc dicunt exceptionem banni declinatoriam, & sic per procu. admittendam. ꝑm quod sequitur, ꝙ criminaliter accusatus per procuratorem opponere poterit accusatorem excōicatū. Cum ista non contingens principale non possit dici causa causę, uel defensio criminis. & ꝓ hoc facit, ꝙ in textu dixi in gl. subaudi & sic potest loqui. C. de accusa. reos, & §. publicè, alle. supra, & hoc casu procedit dictum gl. & sequaciū: sed respectu dec. cum dilecti, quā allegant, uidentur intelligere de exceptionib. criminū ꝯ petentē confirmationē, uel aliquid tale. quo casu ex utraq; parte interuenire pōt ꝓcur. inf. c. proxi. Nouissimè inter maiores legū patres fuit publicè alter catū, si articulus exceptionis peremptorię, & replicationis cōmittaꝫ certo iudici, ut si occisus cancellatus de bāno, dr iuste potuisse occidi: quia cancellario non tenuerat, & hoc incidens corā iudice proprio cōmissum est alteri cognoscendū, an coram illo possit in hoc interuenire ꝓcurator. Et terminatū fuit pro & ꝯ. curiolus in hoc illas qōnes inquirat (*Et ibi, pœnam*) no. Goffr. s. de 11 proba. tertio, se audiuisse dominū Simonem Vincentiū dicentē, ꝙ pęnæ minores relegatione intelligebanꝫ pecuniarię: vnde in quolibet crīe, quo pecuniariter punitur, possū interuenire procurator, facit. C. de procur. l. 2. Et no. per hoc dictū gl. ꝙ qdā alij potuerunt nostros doctores sequi op. Accu. no. in l. statim all. l. ꝙ ēt in crīe, quo deueret pęna relegationis, ꝓcu. possit interuenire, vt sic, vsq;, appositū in l. statim all. ponaꝫ exclusiuè. Et idē no. ff. de procu. seruū quoq;. §. publice. & idē Hos. ut scripsi, de procu. tuæ, in gl. nō ergo, ubi uide materiā glossæ. Sed dominus meus in legibus disputauit, & terminauit ꝯriū dicēs, ꝙ ibi pars prima loquiꝫ de causis pecuniariis, & dicit procur. admittendū. Secunda loquitur de criminalibus capitalibus. & dicit eū repellendū. Tertia dicit idē de crīalib. non capitalibus, in quibus imponiꝫ pęna vsq; ad relegationē. & sic dicit illud, vsq;, necessario poni inclusiuè: alias negatoriè repeteret ꝑm dictū all. ēt. ff. de pu. iudi. l. pe. §. ad crimen, cuius textū. s. vide in iustra. sed constat ꝑm eū, ꝙ qdā sunt publica crimina non capitalia. ff. co. tit. l. publicorū. Itē facit. præ. lex. secunda, C. de procu. Itē in qbusdā personis est spāle. 3. q. 11. §. nisi. 2. & C. de iniu. l. fi. ergo eius ꝯriū est regulare. de præben. præsenti. §. loca. li. 6. ff. ad muni. l. 1. hoc dictū tenent Iaco. de Ra. & Pe. ut ponit. Cy. C. de accusa. l. reos. & quo rñdent ad d. l. ff. de ꝓcur. seruū. §. publicè, ibi ponit. cōiter seruaꝫ dictū glossarū (*Et ibi tutoris*) Idē dicimus, si prælatus est suspectus. In. (*Et ibi, seruum*) quibus legibus seruus accusari non possit, uide in spec. de accusato. in prin. (*Et ibi. §. pe.*) adde casum in muliere religiosa infra de iudic. c. 2. li. 6. & in uniuersitate, ut dicam. de symon. dilectus 2. (*& ibi, loquitur*) idem Goff. [*& ibi, absentia*) uel ad exceptiones obiciendas, vt ibi no. Io. per hanc decre. & hic idē dixit [*& in fi.*) hanc gl. habes. 1. q. 6. si quando. ¶ *In gl. no. quod, ibi. q. 10.*) & ibi plene no. in summa, An 12 † accusans aliquem de pluribus criminibus, si deficiat in uno reliqua prosequi possit [*Et ibi, placuit*] Et ibi no. an hæc exceptio calūniæ admittatur post litē. conte. [*Et ibi, calumniatus*] si ergo non impediret calūnia, iuramentum non impediret, quod non pōt à præcepto euangelico liberare. 23. q. 3. tam sacerdos. immo & si per denunciationē immunitas ecclesiæ seruari non posset, ēt accusaret, de iniur. peruenit, ꝑm Inn. [*Et ibi, absolutus*] non fuit absolutus; sed accusa13 tor repulsus. ¶ [*Inf. glo. alt. ibi, iniustè*] hoc dicit, q̄a hic calumniosè videbatur accusari, & sic calumniosè cib tari [*Et ibi, feriato*] de hoc 15. q. 4. placita, in fi.[b] ulti. gl. [*Et ibi. §. liberti*] C. de testi. l. libertorum. Liberti uocati ad testimoniū ꝯ patronos uenire nō tenētur (*& ibi, inhonesti*) uel notoriè periculosi, ut in Cle. de re. iudic. pastoralis. uer. Pisana [*Et ibi, iurisdictione*] uel cum citat subditum extra suum territoriū, infra de consti. c. 2. de offi. ordi. cū episcopus, lib. 6. Saluo, ꝙ dr in Cle. de c foro conꝑ. q̄uis [*& in fi.*] de hoc. 3. q. 3. si episcopus. 11. q. 1. nullus. s. de rescrip. super literis, in gl. ante pe. & ff. siquis in ius uo. non ie. l. 2. Dixit ēt hic Io. ꝙ si rescriptum non apponitur in literis citatoriis. Itē si euidēs est iudicē esse inimicū. Itē si euidens est citatū spoliatum, his tribus casibus dixit citationē nō ualere. Sed Tan. hoc reprehendit, & breuiter illam partē gl. non posuit. Aliquos ex his casibus, & quosdam alios notat Ho. s. de elec. bonæ. 2. in glo. fi. Sed uide de his casibus plenius in spec. de citatio. §. 1. & ibi in prædictis tribus casibus Guil. tenet ꝯ Io. uer. Item ꝙ est spoliatus, & uer. Item ꝙ rescriptum, & ver. secundo sc.

---

a ¶Episcopus. Vide Io. An. supra eo. cū P. super gl. 1. ad fi. post Inn.
b ¶In fi. Vide Bart. in l. 3 ff. si quis in ius uo. non ie. in l. oppo. & Inn. in c. præterea, de dila.
c ¶Quamuis Vide Io. And. in c. Romana. §. contrahentes, de foro com. li. 6. & Bar. in l. omnes, C. de epis. & cle. in extrauaganti ad reprimen. & Panor. in Cle. pastoralis, de re iudi.

SVMMARIVM.

1 *Inscribere qui non teneatur, & nu. 2. & si non inscripserit quid iuris, ibid. nu. 7. 16. 17. inscribere quid sit, nu. 18.*
2 *Responsio spatiosa dicitur breuis respectu medullatæ mentis continentis multa.*
3 *Opponere crimen excipiendo quis & quando possit, & à quibus & quo ordine & discussione, & numero. 5. 6. 7. 9. 18. eius pœna quæ & quando nu. 7. & dicatur opponendo accusare, uel agere, uel excipere, nu. 6. & 9. & quando calumniari præsumatur, opponens etiam negatiuam debet probare, falles tamen, nu. 7.*
Quòd non intersit, exceptio an possit opponi etiam post litem contestat. & si sit ex uno capite reiecta, ex alio admittitur, in fi & nu. 5.
Sententia cassatoria facit ius & per eam omnibus paratur exceptio. pro confirmatoria minime.
Non dicetur nulla, quòd lata sit cum eo, cuius non intererat.
4 *A testificatione repellitur quis prætextu exceptionis famosa.*
6 *Contra beneficium repetentem possessorio, uel petitorio, an possit opponi criminis exceptio.*
Ius publicum in sacris consistit.

Exceptio

Exceptio criminis quæ habet uim accusationis, uer. sed non admit. cui obstet, uide nu. 9.
Confirmari, uel consecrari petens, an agat. §. sed quòd crimen.
Principi quæ et quãdo liceat obijcere electo. §. quid si princeps.
7 *Negatiua etiam ab excipiente probari debet, & à quo, & quãdo non.*
Inquirere potest superior cessante denuntiare, & nu. 7. uel accusatore uel excipiente. ibid.
7 *Ordines quis probare debeat collatos, uer. si autem excipit.*
Contra eligendum, ne eligatur, electum, non confirmetur confirmatum, ne ordinetur, ordinatum, ne consecretur, consecratũ, ne possessionẽ adipiscatur & nu. 2. excipi potest. §. dicit aũt.
Excipiens calumniosè quæ pœna puniatur, ibid. & nu. 11. 12. & 20. & quis admittatur, nu. 9. 18.
8 *Episcopus remanet, licet pallium non detur, & repellatur, nullius tamen ecclesiæ.*
In possessionem quis mitti per exceptionem impediri potest, & supra nu. 2.
10 *Ab obtinendo siquis deijciatur, ab obtento quoque deijciatur, & qualiter intelligatur.*
Consequentia si impediuntur, & antecedentia, & quo casu hic.
12 *Electi in episcopum beneficia non conferuntur, nisi lapso tempore cosecrandi, & ratio.*
Procurator contra electum non potest excipere crimina, uel defectus contra personam sine speciali mandato.
Status excipientis minuitur & quando.
13 *Epilogus, & suffragium glossarum. num. 14.*
Super filiatione pronuntiatio iudicis ualet, si de hoc agebatur.
15 *Additio glossarum, & num. sequen.*
Remoueri quis ab ecclesia quot modis possit.
2 *Abigeatus crimen quis dicatur commisisse.*
Leuia crimina quæ.
18 *Accusator nõ repellitur licet maius crimẽ obijciatur & quãdo.*
19 *Purgationi ubi non sit locus, uel contra.*

CAPVT XVI.

1 SVper his. Casus. Denũciator † criminis non inscribit. accusator inscribit ad extraor. pœnã, si per exceptionẽ deijcitur ab obtento: alias non. secundo ꝙ ad excipiendum de crimine admittitur procurator. Et pars huius de te. co. & de pœnis super his. & de eodem facto de testi. tam literis. Dicebat Host. ꝙ duo quærebantur, an excipiens teneretur inscribere. & in hoc distinguit, an talis causa ꝑ procuratorẽ possit agi. ad hoc respondet in fi. & ẜm hoc sunt. 2. principales partes. secũda ibi. ad fi. Licet. Prima subdiuiditur in 2. prima ponit tres modos opponendi crimina. secunda illos prosequitur ibi, Quando crimen. & in hac tria facit. primo prosequitur primũ. secundo tertium. ibi, Sed cum. Rationem diuersitatis eorum submittens ibi, Quoniam tertio. ẜm ibi. Cum aũt. circa quod distin. de qua te, & quãdo. Primã ꝓsequit̃ ibi. Si aũt. ẜm ibi, Si ante.

2 [*Breuiter*] Spatiosa rñsio dr̃ breuis respectu medullatę mentis, quæ multa dubia determinat ẜm Host. [*Oportet*] lo. no. 4. q. 4. §. ĩscripto, necesse hoc eẽ, l. ꝙ accusans se obliget ad talionẽ. Accu. 3. C. de fi. inst. §. 2. Phi. ad primam partem inducit. 2. q. 8. quisquis, & C. qui accu. non pos. qui crimẽ, & de accu. l. ult. vtrobiq; de hoc per Cy. si ergo non inscripserit, non punief. nisi ꝓbetur calũniatus fuisse. 2. q. 3. §. notandũ. C. de calũ. l. 3. ipse tñ Phi. tenet ꝯtriũ, q hoc no. infra ti. j. c. 1. & idẽ no. e. ti. c. 2. in gl. 2. suꝑ qua temi. l. dabo: concedr̃, ꝙ inscriptio est de esse libelli accusatorii. & tñ licet non inscribat accusans ad talionẽ, locus est talioni, si non probat. Nec ꝑꝑ hoc minus tenet̃ inscribere. nam & iudex, a quo, appellauit ẽt nõ petenti tenetur apostolos tradere. & tñ si nõ petat, deficit appellatio. patet primũ. C. de ap. eos, in fi. & uide in Cle. de ap. q̃uis. vnde dixit Gui. in Spe. de accusatore. uer. Itẽ ꝙ non recte, ad fi, ii. ꝙ hodie de consuetudine multarũ regionũ nõ fiunt inscriptiones, q̃ tolerat̃ p. l. fin. ff. de publi. iudi. ordo, & ff. de pœnis, hodie (*Quoniam*) rõnẽ reddit, quare aliud in denunciatione, q̃ accusatione (*Inscribi*) præmoneri non est necessariũ, licet sit honestũ ẜm Inn. de hoc no. infra de sy. licet, in §. ex hoc

3 (*Excipiendo*) qñ † crimen excipiendo proponit̃, vt quis ab ordinibus repellatur, est hæc exceptio facti, siue intentionis non actionis exclusio: qa petens ordinari, uel consecrari nullam actionẽ proponit: sed ordinator supersedere dẽt, si uerisimile est, quod opponitur. in auc. qũo opor. epos. §. siquis aũt. col. 9. & 23. di. Illud. Quod si longo tpe tacuit, quousq; uidit ordinationẽ imminere vr̃ suspectus, ar. C. de inge. ma. l. diffamari. 3. de frigi. c. 1. Calumniosus aũt non admitit̃. ut in dictis auc. & ff. de accusa. l. si cui. ẜm Inn. & Host. (*Obiectum*) dicit hic Inn ꝙ cũ nullus prohibeat̃ a defendendo, ff. de procu. seruũ. §. publice, ꝙ vr̃ quẽliber admittendũ ad excipiendũ, cũ ecclesiã defendat, ꝙ hoc finaliter tenet, cũ excipit de crimine ẽt contra simplicẽ clericũ. uide infra in gl. in priu. Dixit Bonagui. Arc. papam Inn. in in eã electi Meten. dixisse, non tñ diffiniendo, ꝙ ꝯ electum nedum in prælatum, sed ẽt in simplex beneficium quilibet se poterat opponere, cum expediat ecclesiæ bonos seruitores habere, & & iniuriam ecclesiæ quilibet prosequi potest; ergo & opponere. Dicit tñ hic Inn. in forma sustineri posse, ꝙ nõ admittatur, nisi cuius interest, sicut nec ad prosequẽdũ contemptum, de elec. ꝙ sicut, de præbendis, eũ in ecclesijs, li. 6. & vr̃ interesse tñ eligentium, & confirmatoris 3. de elec. nisi, & uide quod no. de elec. ut circa. in glo. quorũ interest. li. 6. ipse tñ Inno. in dec. prima, de elec. li. 6. super uer. a die obiectionis, vr̃ uelle, ꝙ ẽt obiectionem in formã facere possint non solũ uocẽ hñtes in electione, sed ẽt oẽs ii, qui pñt ꝯ electũ excipere, de quibus hic remitur. adiuuat̃ hoc dictũ per illud gñale ipsius dec. primæ ibi, siqs & dec. ut circa, e. ti. ibi, si aliq, & c. is qui, & c. prcuator. facit ẽt, qa cũ defect⁹ formæ vniter electionem, de elec. quia ꝑꝑ. ergo cuiuslibet subditi interest talẽ uitiosè nõ pręfici, unde & ipse Inn. hic in gl. magna uocabat illud publicũ interesse. Quod aũt ẽt de crimine non posset excipere, nisi cuius interest, allegando se defendit hic. Inn. contra §. publice, dicẽs, ꝙ loquitur qñ defensor agit nomine alterius & satisdat: sed hic qui excipit, suo nomine agit. Plus dicebat, ꝙ hæc exceptio, ꝙ non intersit, posset opponi ẽt lit. conte. Quid. n. illi nocet, cũ nullũ lucrũ inde periturus sit. Itẽ cũ nullã habeat actionem. ergo nec illam prosequi potest. Dici tamen posset, ꝙ nõ exciperetur, & contra eum ferretur sententia cassatoriã electionis, qd teneret, & ius faceret ita. ꝙ non posset plus peti illius confirmatio. Et omnibus per id contra electum pararetur exceptio, arg. ff. de inoffi. te. posthumus. § siquis. ff. fami. er. cum putarem. Sed si electio eius confirmaretur, non fieret pręiudicium aliis, qui non fuerunt in causa, quo minus contra electum adhuc dicere possint: quia ipsis cum non fuerunt partes, non fit præiudiciũ, ar. ff. de mino. l. etiam, in fi. Dicit etiam, ꝙ quando post lite. conte. proponitur hæc exceptio, is qui petit cõfirmari, per confessionem aduersarii, vel alio modo probabit, ꝙ non intersit: alias perseuerabit usq; ad sententiam. ff. de procur. Pomponius. §. rati. Sed post sententiam non dicetur sententia nulla ea ratione, quod nõ intersit, propter uires rei iudi. quæ tenet etiam inter illos, quorum nõ interest. ff. fami.

er.

er. cum putarem, nec est si ei quod dicitur de falso procur. de procur. in præsentia. C. de procur. l. licet: quia ibi sententia non facit ius inter partes: quia ibi procurator non erat pars: quia non agebat suo nomine, nec dominus erat in iudicio, sed hic excipiẽs licet eius non intersit, tamẽ, ex quo suo nomine cõtestatus est, pars est. & dominus litis, ar. præ. l. cum putarem. Sed oppones, quare non eodem modo excipitur contra militem post lit. contest. C. de procurale. ita? So. quia miles bene habet actionem nomine alterius, licet cõtra eum bene potest excipi. Sed iste non habet ius excipiendi contra militem. plus placet, quod dixi, de procur. in nostra, super glo. quando dicatur. finaliter tenet contra prædicta, ꝙ post litem conte. non põt opponi exceptio, cum sit personalis & declinatoria, & ideo non põt opponi nisi ante litẽ cont. C. de excep. l. fi. insti. de excep. §. fi. ẜm Inno.[a] hoc scias, ꝙ si dupliciter interest alicuius, exclusus ex uno capite admittitur ex alio, ut dixi de elec. cum inter. R. super uersi. Appellantes [*Testificatione*] 4 à qua † repellitur quis prætextu exceptionis famosæ sup. de or. cog. cum dilectus, de testi. ex parte Adæ, & c. super eo, & c. testimonium, de excep. ca. 1. excipitur, quod legitur de re iudi. cum. I. & A. & quod distinguitur de simo. licet Heli, & c. per tuas. Ho. [*Promotione*] 5 dicit † hic Inn. contra eundẽ petentẽ plures audiẽdos, si diuersos defectus, uel crimina obijciãt, ar. de testi. ueniens, qui ma. ac. pos. c. fi. C. si ut se ab here. ab. auct. si omnes. Sed si de eodem defectu, uel crimine exciperent, iudex eliget magis idoneum. ff. de popu.[b] ac. l. 1. uide, infra c. olim, in gl. plures ergo. Itẽ quando unus excipit, oẽs alij, qui uolunt excipere, eodẽ tpe debent excipere. & si tũc non exciperẽt, nõ sunt postea audiendi, ar. ff. de libe. causa, si pariter, nisi ex iusta causa, qui matri. accu. pos. c. fi. Idem dicũt quidam, si quãdo cõfirmatio petitur, nõ excipitur, postea in consecratione excipi nõ posse, nisi ex causis illius decre. sed alij contra, quod Inn. putat verius. Et scias hanc glo. non esse contrariã ei: quia post Inno. dicam, de pur. ca. c. pe. in gl. forsan alterius, ver. de exceptionibus, cũ ibi solùm tractet de accusatione, uel inquisitione fienda de illo crimine, de quo fuit exceptum, & iudicatum [*Beneficij*] nunquid contra 6 † repetentem beneficium agentem possessorio, uel petitorio possit opponi exceptio criminis, dixi infra de exces. præla. inter dilectos, circa prin. [*Excludatur*] ad excipiendum de crimine contra confirmãdum, uel ordinandum admittitur non solum clericus. sed etiam laicus. nam cuiuscunque catholici interest, ꝙ ecclesiæ non solum prælatos, sed etiam clericos bonos habeant & honestos, & patet in auct. quomodo opor. episcopos §. si quis autem, coll. 1. & in auct. de san. episco. §. si qs aũt, col. 9. & arr. 8. q. 1. licet, supra de test. quoniam, & c. ex parte Adę. 62. d. c. 1. 63. d. plebs, & c. uota. 70 di. Maximilia. 23. di. qui episcopus, in fi. & c. illud, supra de ob. ad ratioci. c. j. &c. Ius enim publicũ est, quod in sacris cõsistit. di. l. ius publicum. & hoc indistinctè verũ est de habentibus curam. debet enim populus sibi prouidere, ne famem, & sitim patiantur sub tali. 8. q. j. si uerbi dei, ut ibi. quantum uerò ad alios confirmandos, seu instituendos non admittitur quis, nisi specialiter intersit priuato interesse, ar. s̃. de testi. ueniens. 2. & sup. de obli. ad ratioci. c. unico. alij dicunt, ꝙ ubi quis ordinãdus est, quilibet admittitur, ut ibi, & in auct. supradictis. & not. ꝙ ibi ponitur accusator pro excipiente, seu denunciante. Tertij dicunt, ꝙ ratione priuati interesse nõ est quis admittẽdus, nisi in iure hoc specialiter sit expressum ut supra de obli. ad ratioci. c. unico. Et est ratio: quia & si talis promoueatur, actio nihilominus salua manet, ar. supra de conces. præbẽ. post electionem. §. fi. Sed potest responderi secundum Hosti. quia quamuis non perimatur actio, tamen deterior fit petentis conditio, ar. ff. de alie. iud. mutan. cã facta. l. 3. in prin. & supra de ali. iu. mu. causa fac. c. fi. Ideò dic, ut no. j. ea. glo. uer. Tu dicas. Sed nec admittitur aliquis criminosus. 23. di. illud, ubi statim remittam super uer. consecrandus, sicut nec ad accusationem admittentur, ut legitur & no. supra e. c. j. Nam & hæc exceptio uim accusationis habet, ut hic patet, & ĩ auct. de san. epi. §. 1. Excipitur criminosus, cuius interest, puta quia parochianus est, uel patronus. Nemini enim ius suũ prosequenti obstat exceptio criminis. 4. qu. 6. omnibus, & ar. 16. q. 1. constitutum, & q. 8. filijs, nisi aliàs ex causa aliqua sit suspectus, ut supra e. c. super uer. excipiendo. talis enim in causis criminalibus uel ecclesiasticis non est admittendus. 3. q. 15. c. fi.[c] ¶ Sed ꝙ crimen ab excipiendo non repellat, inducit Inn. l. ff. de doli ex. apud §. Marcellus. sed respondet illam loqui, quando contra agentẽ excipitur: sed petens confirmari, uel consecrari non agit: uel si agit, non expressè contra aliquem, sed implorat iudicis officiũ. subdit alios melius dicere, ꝙ agit. unde, si aduersarium habet, libellũ dare debet, in quo causam exprimat, quomodo à toto capitulo, uel maiori parte, uel ab illo, ad quem fuerat deuolutum ius, fuit electus, supra de conces. præben. ex parte. & fiet litis contestatio, nisi speciale dicatur, quia causa merè spiritualis est, ubi sine scripto proceditur. 11. q. 1. siquis cũ clerico, & supra de dolo. ca. primo, si tamen opponens det libellũ, admittẽdus est s̃. de elec. dudũ. 2. si tamen non habet aduersarium, sine contestatione proceditur. sed idem, si aduersariũ habeat. quod dic hodie, ut in clemen. de iudi. dispendiosam, de verbo. si sępe. subdit Inno. criminosos ad excipiendum indifferenter admitti: ad testificandum non alle. contrarium præ. c. illud. ubi dicitur primò discutiendas personas contradicentium. Sed quidam dicũt illud solũ discuti, an contradicentes habeant probationes paratas. aliàs, cum periculum sit in mora, non differetur cõfirmatio, uel consecratio, ar. 2. q. 7. plerique, de app. oblatæ. Alij dicunt quærendum, qua intẽtione procedat, an ex zelo ecclesiæ, an ꝑ uanagloria, vel odio. 2. q. 7. quærẽdum, & c. si qui sunt. ¶ Quid si princeps aliquis obijciat electo periurium, adulterium, simoniam, & similia, nunquid est audiendus? Dixit Inn. ꝙ non: quia timẽdum est, ne hoc faciat causa extorquendi pecuniã, ar. supra qui ma. ac. pos. significante, uel regalia diutius detinendi. Sed si non esset suspectus, tunc esset præ alijs admittendus. 16. q. 1. constitutus, & q. 7. filius. Tu dicas secundum Host. ex diuersis coniecturis hoc esse arbitrãdum. Quid enim si incontinenti offerat probationes paratas, ar. ꝙ audiatur. s̃. de testi. spo. literas. §. propterea, cum suis cõcor. Item quid si infamatus sit, supra eodem, accedens, supra c. omnipotens. Erit igitur hoc summariè examinandum, sicut aliàs no. s̃. de fo. compe. Si clericus laicum. Sed ex quo crimen ad aures prælati ꝑuenit, & si denuncians desistat, nihilominus tamen superior ex officio suo de hoc inquirere põt, ut patet in eo, quod legitur & no. infra de collu. detege. crimina, supra eo. omnipotens. Quod si princeps obijciat, ꝙ suspectum habet confirmandum de proditione, uel reuelatione consiliorum suorum, vel tractatu exhæredationis suæ, & hanc suspitionem concipit uel ratione patriæ, de qua est oriundus, uel parentum, à quibus originem traxit, qui semper principis excipientis, uel prædecessorum suorũ fuerũt inimici capitales, in hoc est semper princeps excipiens admittendus secundũ Inn. ar. s̃. de iur. iu. petitio

tirio.¶ Quid ſi obiiciatur periuriũ,& obiiciens probat, ꝙ iurauit electus ſoluere pecuniam ad certum terminum iam elapſum, nunquid probatur periurus, niſi iurans probet, ꝙ ſoluit. Dixit Inn. ꝙ non, tum quia & ſi excipiens probet, ꝙ iurauit, non tamen probat, ꝙ non ſoluit. excipiens autem tenetur probare exceptionem ſuam. ff. de proba. in exceptionibus. C. de proba. l. j. [Etſi negatiua ſit. ȝ. de proba. iii. ȝ. de his fiunt a præla. ea noſcitur, tum quia ſi hoc modo probaretur periurium, infiniti probarentur periuri, qui non multum curioſi ſunt de ſolutione coram teſtibus facienda, ideoque cũ de bona fide agatur, nõ congruit diſputare de apicibus iur. ff. manda. ſi fideiuſſor. §. quædam, & multitudini eſt parcendum. ĵ. de temp. or. c. ij. tum quia iurans non præſumitur immemor ſuæ ſalutis. j. q. vii. ſancimus, tum quia exceptio criminis odioſa eſt. ij. q. vij. ſi quis epiſcopus, & ideo eius probatio non eſt dilatanda, vt patet in eo, quod no. ȝ. de teſtib. cog. dilectorum. Et idem eſt dicendum, vbi ſub cõditione excommunicatio eſt prolata. ȝ. de ap. præterea, ſecundum Inno. ſuper quo vide, quod dicam ſuper glo. j. & vlt. ĵ. de clerico excommuni. mi. propoſuit, vbi eſt hoc expreſſum, niſi forſan in pœnam negatæ veritatis aliud dicatur. quod dic, vt legitur & no. ȝ. de ſolutio. c. fi. Sed qualiter probabitur, quod non ſoluit? hoc enim impoſſibile videtur. ȝ. de proba. quoniam contra falſam? Reſpon. per confeſſionem illius, qui iurauit. al. vix aut nullo modo, & imputet ſibi is, qui excipit, argumen. C. de probatio. l. fi. & v. q. vj. Epiphanium. Non obſtat, ꝙ proponens negatiuam probat hoc ipſo ꝙ contrarium non probatur. C. de non nume. pec. ſi ex cautione. ȝ. de præſump. quia. nam ſecundum Inno. illa locum habent in caſibus a iure expreſſis. in aliis probet excipiens affirmatiue, vel negatiue. vel ſecundum eum illud, quando non agitur de crimine. Si vero de crimine etiam ciuiliter, probet excipiens etiam negatiue, tum quia odioſus. ij. qõ. vij. ſi quis epiſcopus, & quia quilibet præſumitur bonus, de ſcruti. in or. fa. c. vno. Præmiſſa vera ſunt, quando hæc exceptio a tertio opponitur. creditori enim ſufficit probare promiſſionem ſic factam, vel ſententiam ſic latam ad hoc vt debitum ſuum probet, & vt ſequatur condemnatio, niſi ſolutio facta probetur. C. de proba. l. j. Ratio diuerſitatis eſt, quia in ſuperiori cauſa, cum de alieno facto agatur, non poteſt obiiciens dicere, & proponere, Tu nõ ſoluiſti tali, ſicut iuraſti, ſine metu periurij. ff. rerum amota. Marcellus. Secus in creditore, qui certus eſt de facto ſuo. ȝ. de reſcrip. ab excommunicato, cum ſuis concor. Item in ſuperiori caſu non intereſt quo ad debitum obiicienti, hic autem intereſt. Item in ſuperiori caſu obiicitur crimen, quod non probatur. In hoc vero caſu prætenditur obligatio, quæ probatur, & ad ſolutionem faciendam aſtringit, Inſti. de obliga. [in principio, niſi forſan obſtet exceptio non numera. pecuniæ. C. de non nume. pecu. ſi ex cautione, vel alia in iure ſcripta. ſuper quo vide, quod no. ȝ. de fide inſtrument. ſi cautio, ſecundum Inno. & Hoſti. Dicit etiam Inno. ꝙ quando dicitur vitium in forma interueniſſe, electoribus, vel electo confirmationem petente, qui negat formam ſeruatam, probare debet eam omiſſam ea ratione, quia excipienti incumbit probatio, & quia ex quo conſtat de facto, præſumitur interueniſſe ſolenitas. C. de contrahen. ſtipula. l. j. ff. de probatio. ad ea, dum tamen ſcrutinium, vel vota fratrum oſtendatur in ſcriptis redacta. ȝ. de elec. quia pp. & decretum, in quo appareat conſenſus capi.

d lxi. di. eps. d vel dic ſecundũ eum, vt no. de do. & contu.

e cum olim. e Si autem excipitur electum non eſſe ſubdyaconum, vel non habere commendatitias, cum ſit alienigena, Dicit Inno. in his caſibus eum probare debere ſe ordinatum eſſe, & ſe dimiſſum, cum iura dicant in his caſibus literas neceſſarias. ij. queſtione. j. Legum. lxxj. diſtincti. per totum. Tamen tanta poſſet eſſe præſumptio pro ordinato, ꝙ trãsferret in alium onus probandi, vt ſi multo tẽpore in ſubdiaconali ordine ſeruiuiſſet, vide. ĵ. de eo, qui fur. or. re. c. fi. vel quia certum eſſet ipſum ab epiſcopo ſuo dimiſſum. Licet tamen nullus appareat excipiens, vel accuſans, ſemper iudex inquiret, quando illum contigerit dubitare. ȝ. de elec cum nobis, de poſtul. ca. j. in Authen. de ſan. epiſ. §. ſi quis autem, circa prin. ti. ſecundum Inno. ¶ Dicit autem Inno. contra eligendum excipi poſſe etiam de crimine occulto, dummodo probari poſſit, de elec. ſuper eo. & c. cum inter can. & c. cum Vinton. & c. congregato, de app. conſtitutis. & contra electum, ne confirmetur. & contra confirmatum, ne ordinetur. & contra ordinatum, ne conſecretur. & contra conſecratum, ne poſſeſſionem adipiſcatur, ſi opponitur crimẽ cum infamia. ĵ. c. accedens. & ſic intelligatur. xcii. di. ſi quis epiſcopus. de elec. cum in cunctis, cum ſi. In nullo tamen prædictorum caſuum calumnioſe excipiens tranſibit ſine pœna. & intelligitur calumnioſus ille, qui non probat. C. de aduo. diu. iu. l. j. ij. q. iii. qui non probauerit. Nam ſi propter aliquod præmiſſorum excipiens appellet, in expenſis cõdemnabitur, ſi ſuccumbat. ȝ de ap. vt debitus, idem, ſi non fuit appellatũ, ſed al. proſecutus eſt in iudicio exceptionem propoſitam, & ſuccumbat. ĵ. eo. accedens, in fi. Eſt enim hoc regulare in male impetrante, de reſcrip. cæterum. in male excipiente, de dolo. finẽ. in temere ad iudicium vocante. ĵ. de pœnis. calumniam. ff. de iudi. eum quem temere. Quid ſi poſt electionem opponatur exceptio criminis ad impediendum confirmatum? talis non cogitur inſcribere, vt hic, putat tamen Hoſtien. quod locum habeat dec. ſtatuimus, de elec. lib. vj. Si autem contra confirmatum, ne ordinetur, vel conſecretur, non putat Hoſtien. tunc illam dec. habere locum, ſed aſtringit ſe ad certam pœnam, vt ſequitur, quæ erit grauior illa, cum plus delinquat. ad hoc de vi. & ho. cle. vt clericorum, puta ad priuationem beneficii. ȝ. de elec. cum dilecti §. pe. vbi de hoc. fortius autem habent hæc locum, quando ad impediendam poſſeſſionem iam conſecrati obiicitur, vel quando iam conſecratur, & poſſeſſionem adeptus denunciatur, ad hoc. ĵ. ii. j. c. j. [*Si ante*] ecce quare. ȝ. dixi & quando. [*Inſcribere*] nec ad aliquam pœnam ſe obligare, niſi forſan calumnia præſumatur. ar. C. qui accu. non poſ. l. ij. & de dolo, finẽ.

8 [*Conſecrandus*] vel palliandus. ȝ. de ele. ꝙ ſicut, † ſed tunc ſi repellitur, remanet epiſcopus, licet nullius eccleſiæ, de tranſla. c. ij. ſecundum Inno. idem, ſi ſit in poſſeſſionẽ mittendus. ĵ. eo. accedens, quod dic vt ibi, & ȝ. de cauſa poſ. cum olim, ſecundum Hoſti. vel benedicendus. ȝ. e. [*Meminimus*] prolixe tractat Archi. xxiii. di. illud.

9 an † opponẽs ſe petenti conſecrationem dicatur accuſare, & agere, an vero excipere, & reus eſſe. ſecundo, an ſi dicatur excipere, admittatur ad id criminoſus, conſpirator, vel excommunicatus. iii. an ſi totum capitulum, quod conſpirauit contra talem, conſtituat procuratorem, admitti debeat talis procurator contra illum. de primis duobus dixi. ȝ. poſt prin. ma. gl [*Deijcis*] ſpeciale

10 eſt † inductum fauore eccleſiarum, & vt occurratur periculis animarum. & ſic non eſt contra, de or. cog. cũ dilectus, ad fi. Si enim electus non poſſet conſecrari, ordinari, & actu adminiſtrare, adhuc videtur eccleſia vidua. ad hoc, de tranſla. c. ij. Eſt igitur expediens, neceſſarium, & vtile eccleſiæ, vt ſi ſponſus eius repellitur ab obtinendo, deijciatur etiam ab obtento, vnde ſi repellitur a confirmatione, & per conſequens a iure quæſito per electionem. Si a conſecratione, per conſequens a iure quæſito per confirmationem. Idem de ordinatione, & de adminiſtratione, licet quo ad inſcriptionem ſit ius diuerſum ratione iuris per confirmationem quæſiti [*Obtento*] iure. ſcilicet prælationis per confirmationem. Et dic ſecundum Hoſtien. [*obtento*] ratione huius electionis, vel prouiſionis, de qua agitur. ſupra de tranſla. c. ij. hoc dicit, quia ſi epiſcopus auctoritate ſe ap. tranſlatus eſſet, & antequam haberet corporalem poſſeſſionem

nem ecclesiæ, ad quam transfertur, probaretur crimē cum infamia contra eum, repelleretur, & deiiceretur a iure in secunda quęstio, tamen forte non deberet deiici cum non fuerit cum effectu translatus. s. de elec. cum in cunctis. §. cum vero, nisi forsan ratione veritatis criminis, & infamiæ simul iunctæ dicatur hic aliquid speciale, cum illa duo in hoc casu necessaria sint. de hoc. j. 11 c. accedens, secundum Hostien. [*Extraordinariam*] vt † s. de ele. cum dilecti, & ad hanc pœnam se obligat, & qui in formam obiicit, vt ibi. sed qui inquisitionem impetrat, vel denunciat, ad hanc pœnam se non obligat, quia alterum ex iudicis officio procedit, alterum ad pœnitētiam, secundum Inno. [*Pro eo*] ponit causam, quare se astringit ad pœnam extraordinariam. [*Amittit*] & hac 12 ratione † non conferuntur beneficia electi in episcopum, nisi diuerso tempore consecrationis, vt si repellatur ob obtentio de nouo, saltem antiqua retinere possit. de hoc de elec. cum in cunctis. [*Procuratorem*] dicit Inn. quod procurator contra electum non potest excipere de crimine, vel alio defectu contingente personam electi, nisi specialiter sit datus ad excipiendum de crimine, quia per talem exceptionem minuitur status excipientis, quia beneficiis priuatur per triennium. s. de electio. statuimus, lib. vj. ff. de min. l. illud. ff. de procur. non solum. §. fin. de vari. & extraor. co. l. pe. de procura. ad appellandum. clarum est, quod etiam specificata debent f esse crimina, de elec. procurator, [f] lib. vj. Nec est contra secundum eum. ff. pro socio. l. actionem. §. renunciare. ff. de iniur. sed si vnius. § procuratorem. quia agens iniuriarum, si succumbit, nō incurrit diminutionem sui status. & est bene diminutio sui status, licet ad tempus suspendatur, quia relegatio, & damnatio in opus publicum temporales sunt, vt probatur. ff. de pęnis. l. quidam. Istud dictum tenet Guil. in spec. de procur. §. j. ver. sed nunquid media. & ibi in ver. sequentibus tractat. x. quæstiones circa hoc facientes ad dec. de elec. statuimus, li. vj. & hodie est hoc expressum in consti. Cle. de procur. 13 non potest, & vide, quod ibi no. in glo. vel eligendi. ¶ † Secunda glo. ponit. v. casus, quibus non inscribitur, & sub14 dit. quid sit inscribere. ¶ In † gl. ij. [*ibi ar. ff.*] vide s. c. prox. super. j. glo. ¶ in glo. j. propter. [*ibi l. j. in fi.*] al. ij. tunc valet pronunciatio iudicis super filiatione, cū de hoc agebatᵭ. ¶ In glo. hoc generale, [*ibi l. j. in fin.*] vide in dec. proxi. all. super vlti. gl. Et ibi. [*l. antepe.*] vide de ap. quia nos, super 15 fi. vlti. glo. ¶ In † glo. j. [*ibi, quartum.*] iste quartus congrue adderetur, quando quæreretur quot modis agitur, sed non quando quæritur quot modis opponitur, secundum Pe. & Abb. habemus etiam modum actionis, per quem peti potest quem ab ecclesia remoueri. vt scripsi 16 s. de elec. querelam, in prin. ¶ In † glo. ij. [*ibi, abigeatur*] hoc committit, qui gregem abigit panno rubeo, vel alio modo, & postea cum socij ad hoc paratis illū furag tur. [g] [*& ibi, leuibus*] quæ sint ista, vide in spe. de lib. con. §. h nunc dicendum, ver. xlij. [h] [*Et ibi, ea quidem*] canonizata. iiii. q. iiii. §. aliquando. & non videtur congrua exceptio, loquitur enim non in accusatione, sed in denunciatione notorij criminis, nec super alio eis crederetur, vt vtrobique no. saluis cōsuetudinibus certorum locorum, de quibus vide in spe. de accusa. in fin. primi. §. [*Et* 17 *ibi, ne quis*] hos † casus, & plures habes notatos. ij. q. vij. in sum. & qui ac. non pos. l. qui crimen. Dicit Hostien. quod quidam vt Gos. hic non recipiunt illum casum pro excepto, quando vir accusat vxorem de adulterio. C. de adul. l. quamuis, per dec. tuæ. de procur. sed ipse dicit illud intelligendum, cum maritus accusat vt extraneus, lex vero, quando accusat iure mariti, vt in pręd. c. tuæ. addit casum, quando mulier accusat prosequendo suam, vel suorum iniuriam. xv. q. iij. de crimine. ff. ad Turp. l. j. §. accusationem. & l. mulier. item in accusatione falsæ monetæ. C. de fal. mo. l. j. item vbi quis accusat ex necessitate officij, puta tutor accusat de falso producente instrumentum contra pupillum, nisi manifesta calumnia detegatur. C. qui ac. non pos. l. ij. idem ergo, vbi accusat hæres vindicando necem defuncti, cui successit. ff. de his qui. vt indi. l. tutor. de his s. vt ecclesia. bene. c. vno. [*Et in fin.*] & hoc teneas. s. de procur. tuæ. licet 18 quidam † dicant, quod inscribere est in libello promittere perseuerantiam vsque ad sententiam, vt no. ff. de accusa. si cui, in glo. ij. & vide quod dixi in tex. super ver. oportet. ¶ In gloss. potest, [*ibi, non debet*] nisi suam prosequatur iniuriam. iiii. quæstio. vj. omnibus, vel de crimine exceptio. de hoc. s. e. cum. P. vel in casu. s. e. nulli, se19 cundum Ioan. & T. ¶ *In † glo. propter.*] concor. quod no. in præ. dec. cum dilectus, in glo. pe. sed contra. purgatio locum non habet, vbi probatum est crimen, de pur. ca. c. pe. ad fi. sol. purgatio ponitur pro probatione innocētiæ. sic. s. de fo. com. si diligenti. vel loquitur contrarium in probatione directa, ex qua potest ferri sententia, vt ibi patet. & vide quod dixi, de pur. ca. Inter, super glo. ij. 20 ¶ In † glo. hoc generale, [*ibi l. j. in fi.*] tamen secundum. l. si talis in probatione defecerit, est de prouincia expellendus, in Authen. de san. epis. §. si quis vero ad ordinationem. lo. [*& ibi, antepe.*] & s. de app. quia vos. ¶ In glo. pe. [*ibi, criminalis.*] idem Ioan. Phi. Hostien. vnde dicebat Abb. quod hæc causa per metropolitanum non poterat diffiniri, de transla. c. ij. [*Et ibi, hęc quippe*] vtrobique de hoc vide quod dixi, de ele. quod sic, in glo. eis instantibus. & de præb. graue. in glo. ad quod episcopi. versic. item secundum Inno. & ver. numerus vero. [*Et ibi credo*] Vin. contra, & Tan. & de hoc in spe. de cri. in mo. excep. propo. ante fi.

ADDITIONES.

a ¶ Inno. idem no. Bar. in l. posthumus. §. si quis, præalle.
b ¶ Popu. & vide Bar. qui ista limitat in l. si plures. ff. de accu. & in l. ij. §. fi. ff. de adul.
c ¶ C. fi. Vide c. exhibita, de iud. & quod ibi nota. in glo. & per Ioan. An. in c. dilecta, de excep. & c. significauerunt.
d ¶ Episcopus. Vide Bar. in l. sciendum, ff. de verbo. signifi.
e ¶ Omn. Et de elec. quod sicut, ad fi. per Ioan. And.
f ¶ Procurator. Ibi vide gl. qualiter debet fieri ista expressio, & vide Bar. in l. filius, ff. de donatio.
g ¶ Furatur. Et quid si furatur vnum solum caput? vide Barto. Ionus, ff. de abige.
h ¶ Ver. xlij. & plenius Bar. in l. leuia. hic alleg.

SVMMARIVM.

1 *Inquisitores generales, si non seruauerint debitum inquisitionis ordinem, prudenter, & caute corrigere debent, & qualiter, nume. 6.*
2 *Ordinem suum habet inquisitio, & quis, nu. 3. 4. & 5. & notoria suum, omittendus non est, & ratio, nu. 7.*
Ad suspectos causa non remittitur.
3 *Inquisitionem præcedere debet infamia.*
4 *Contra eam potest opponere etiam, qui obtulit se paratum super criminibus subire inquisitionem, eius præambulum quod, usque in finem. & nu. 7. & quibus ab indicijs alijs differat, ibid. in ea, quæ testes deponant, nu. 8. & 9.*
Exceptio declinatoria non tollitur per oblationem subeundi inquisitionem, vel accusationem, vel denunciationem.
Nec ordini iudicij per hæc renunciatur.
Accusationis præambulum quod.
Denunciationis præambulum quod.
Per leue compendium non debet ad graue dispendium veniri, & quomodo veniatur, uer. non potest.
Operari oblationis verba debent aliquid, ut intelligatur, & obstet. §. ad id, quod.
Rescripta debent iuri communi concordia esse, etiam per reuolutionem clausularum, et in dubio sic interpretanda. §. ad id, quod uer. quod & id.
Surreptitia præsumuntur, si ab eo recedant, ibid.
Conscientia iuris præferenda in iudiciis cōscientię ueritatis occultæ.
6 *Errorem suum iudices quomodo caute possint corrigere.*
8 *Testes, quę deponere teneantur in inquisitoria causa, & 9.*
9 *Plena ueritatem dicere ut intelligatur.*
10 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 11.*

Officio

Officio ſuo functus iudex quando dicatur, & nu. 12.
Sententiam item ſuam an, & quando iudex corrigere poſſet, ibid.
12 *Addicio gloſſarum.*

CAPVT XVI.

Qvaliter. Caſus. Pars huius. de indi. qualiter. & hoc dicit.
1 Generales † inquiſitores, ſi non ſeruauerint debitum inquiſitionis ordinem, prudenter & cautè corrigere debent. Secundò ponitur forma iuramẽti, quam exigunt. ſ͞a ibi, formã. prima pars facit duo: quia in princi. cõmendat. & in fi. informat inquiſitores. cũ bene pceſſerãt in medio, uer. ſi uerò, uſq; ad aliud, ſi uerò, illos inſtruit, ſi malè pceſſerant. Et ſub iſta decisa erat olim, qđ habeť j. e. qualiter, vſq; ad §. debet, & poſtea ſequebať hoc, Hunc igitur &c, de quibuſdã hic no. p Ho. dixi. j e. qualiter, ſuper prima gl. [*Debitum*] q habeť. j. c. qualiter (*Ordinem*)
2 habet † ergo inquiſitio ſuũ ordinẽ: nec mirũ. qa & notoria hñt ſuũ, de iureiur. ad noſtrã. 3. (*Obſeruaſtis*) in pceſſu: quia nõdũ lata erat ſñia. Inn. (*Occaſione*) forte pp nimiã infamiã epiſcopi, uel ex zelo iuſticiæ: ſecus, ſi ex odio: quia tunc papa non remiſiſſet ad eos. 3. q. 5. quia ſuſpecti. Innocẽ. niſi uolente illo, contra quem proceſſum eſt, de ap. interpoſita §. ille. Hoſtien. (*Obſer*
3 *uari*) no. ſ͞m Hoſt. φ † ſi ordo peruertitur, & inquiriť de ueritate criminis prius, q̃ cõſtet de infamia, nõ valet proceſſus. Deficiente enim infamia, deficit inquiſitionis accuſator, ſine quo nullus dãnatur. ž. ut ec. bene. c. nno. & ex tali indicio inordinabiliter cæpto nil ordinabiliter põt ſequi, ut infra, & 2. q. 1. in primis, & infra c. inquiſitionis. §. tertiæ. ſuperſedit ergo tali proceſſui, & de nouo fiet inquiſitio infamiæ. & ſic intelligitur hoc c. nec etiam poſtea reperta infamia ualebunt dicta teſtium ſuper veritate criminum receptorum: quia cõtra inquiſitionis ordinẽ ſunt recepti. Putat tñ Hoſti. φ inquirẽdus huic ordini renũciare poſſit, ar. C. de fideicõ. l. fi. ff. de no. oper. nun. l. 1. § & poſt operis, Cum huic fauori introducto pro ſe renũciare poſſit, de regul. ſtatuimus. non tamen eſt præſumẽdũ, qđ de facili illi renũciet. ž. de renun. ſuper hoc. Nõ putat ẽt Hoſ. huic ordini tacitè renũciari, ut ſi illo nõ excipiẽte inquirat iudex de veritate omiſſa infamia,
a qđ eſt falſum[a], ut patet hodie. j. e. c. 2. li. 6. ¶ Quærit ẽt,
4 quid ſi mandato † ſuperioris ſuper certis criminibus inquiſitũ eſt ꝫ prælatũ remiſſa inqſitione ad ſuperiorẽ, cõparet prælatus, & incipit impugnare pceſſum, Dicit ſuperior, Tu quæris fugã. Dicit prælatus, domine ut ſciatis, φ de Innocẽtia mea cõfido, ſi vultis omittere hunc proceſſum, offerro me paratũ ſuper dictis criminibus ſubire inquiſitionẽ corã inqſitoribus datis à uobis. cõmittiť inquiſitio ſub dicta forma, quã obtulit. inqſitores aſsignãt diẽ ad inquiſitionẽ, p̄latus cõparens, & negãs ſe infamatum petit primò inquiri de infamia. quæriť, an ſit audiendus? Vť φ nõ: quia venit in hoc ꝫ oblationẽ: quia hoc nõ eſt ſubire inquiſitionẽ, ſed potius declinare. Itẽ quid dediſſet eo caſu ſuperiori, qui hoc poterat ſine ſua oblatione? & uerba oblationis dñt aliqd opari, de priuilegiis ex ore, & c. ſi papa, li. 6. ad id facit, qđ dixit ſe uelle ſubire ſup dictis criminibus, per qđ vť noluiſſe inquiri de ueritate. Contrariũ credit Hoſti. ſicut enim ius ſaluum remanet, qđ expreſſè nõ reuocať, ſic & iſte iuris ordo, niſi expreſſè illi renunciauerit. Non ob. φ vť ꝫ oblatio. venire, nec inquiſitionẽ ſubire. Quid. n. ſi accuſatus offerret ſe paratũ ſubire accuſationẽ. vel ſubire iudiciũ propoſitæ accuſationis ꝫ ipſum: die adueniente dicat nõ eſſe procedendũ ſine inſcriptione? uel cũ renunciareť, dixit ſe paratũ denunciationem ſubire, uel denuntiationis iudicium: poſtea negat monitionem præceſsiſſe, nunquid audiretur? & tamen utrobique potius uidetur declinare, quàm ſubire. utique diſcretus iudex illum admittet, ſupra eo. ſuper his. cũ per illa uerba non intelligatur præambula, uel ſubſtãtialla remiſiſſe, quæ ſunt in accuſatione inſcriptio. in denunciatione monitio. in inquiſitione præcedens infamatio. & hoc forte noluit. c. qualiter, infra e. ubi dicit per leue compendium &c. nam poteſt dici leue compendium, quando iudex in inquiſitione cauſa breuitatis omittit inquiſitionem infamię, vel in accuſatione inſcriptionẽ, uel in denunciatione monitionem. uenitur enim per hoc ad graue diſpendiũ: quia & ſubtrahitur reo deſenſio, & calumnioſæ accuſationi ſic aperiretur uia, infra e. qualiter, de ſimo. licet Heli, §. 1. Conabatur etiam Hoſt. oſtendere, quod fortius urgebat ratio in inqſitione. maxime quæ nemine pſequente, ſed ex mero iudicis officio expeditur: quia in aliis iudiciis reo excipiente iudicium ſine præambulis non procedit, & ſic eo inuito procedi non poteſt. Sed ubi inquiſitio fit ex officio, ibi uerè iudiciũ redditur in inuitum: unde, quaſi exceptio non præcedentis infamiæ ſit perẽptoria, ſemper ẽt poſt receptionẽ teſtiũ poterit excipere ſe per dicta illorũ nõ condẽnãdũ, uel per proceſſum ſic habitũ, niſi expreſſè ſit exceptioni renunciatum: ſed, ut dixi, dic ut infra e. c. 2. li. 6. ¶ Ad id, qđ dictum eſt, quod verba oblationis debent aliquid operari, rñdet, quod & ſi nil operentur, non eſt omnino abſurdum, cum & quandoque tota una litera & clauſula apoſtolica parũ, uel nil operetur, ut patet. ž. de procur. quia in cauſis, de iureiurã. & ſi Chri-
b ſtus.[b] Præterea & aliquid operatur. primò quia id offerenti ſubtrahitur fuga, quã faciebat inpugnando proceſſum, & perſiſtẽdo remanebat in adminiſtratione.
Dat ergo oblatio ſuperiori abbreuiationem dierum adminiſtrationis. ſecundò quia ſic ſerenatur conſciẽria ſuperioris, qui forte peccabat ꝫ prælatũ in mente ſua reputando illũ miſerũ peccatorẽ. tertio quia ſi cõſenſit in certos inquiſitores, illos deinceps nõ poterit recuſare, nec ſic negociũ prorogare. de offi. deleg. ſuper quæſtionũ. §. uerũ. quartò quia ſi forte aliqui perſequebãtur inquiſitionem, quos dicebat maliuolos, hoc deinceps non poſsit opponere, cum ſe paratum obtulerit inquiſitionem ſubire, ſuper quo al. audireť, infra e. cum oporteat. cũ ergo prædicta operetur, nihilominus de fama quaſi ſubſtantiali præambula inquiretur, nec peruertetur iuris ordo. C. de iur. om. iudi. l. iuris ordinẽ, nec ob. qđ dixit, Super dictis criminibus: quia nec per id iuris ordini renunciaſſe uidetur, nec cõceſsiſſæ, φ de occultis criminibus inquiratur. ꝫ id. j. eo. e. de ſimo. ſicut nobis, & c. tua nos, eũ ſi. Præterea illa oblatio poteſt habere triplicẽ ſenſum. Aut enim obtulit ſe ſubire inquiſitionẽ ſuper infamia criminum tm̃. aut ueritatis ipſorum criminũ tantum. & primus intellectus ridiculoſus: ſecudus iniurioſus ſubuertẽs iura, & inquiſitionis ordinem. aut dices ipſum de utroq; intellexiſſe, ſ. de inquiſitione infamiæ. & ueritatis, & iſte intellectus rationabilis, ſufficiens, & iura fouens. ergo in dubio huic tertio adhærendum, vt res ualeat, de uer. ſig. abbate, & ut indiffinitum uerbũ generaliter intelligatur, de priuile. quia circa. plus dicit Hoſtien. quòd & ſi papa præciſè ſcribat in inquiſitione teſtes recipiendos, niſi expreſſè dicat prælatũ apud
c ſe infamatum, ſemper erit inquirendum[c] de de fama infra cod. cum oporteat. & quandocunque uerba reſcripti poſſunt hoc importare etiam per reuolutionẽ clauſularum, de fama primitus inquiratur, cum hoc iuri communi concordet, in dubio ſic interpretabimur, ſupra de reſcrip. cauſam, de conſuetudi. cum dilectus, ar. ff. de confir. tutel. l. e. in confirmando. & ſi expreſſè mandaretur contra non infamatũ recipi te-

ſt es ſuper ueritate, nō præmiſſa inquiſitione ſuper in famia, prima facie præſumetur reſcriptum ſurreptitium, ar. ſupra de offi. dele. ex parte, unde cōſulendus eſt princeps ante, ꝙ ꝓcedat, & ſpã iuſſio expectãda, in auct. de mãn. prin. §. deinde, col. 3. & ut nul. iud. §. &

5 hoc iubemus, col. pe. [*Conſcientiæ*] no. † cōſcientiã iur. præferendã in iudicijs conſcientiæ ueritatis occultæ, ſupra de offi. or. ſi ſacerdos, ſm Hoſt. [*Homines*] ſic, ſupra de iud. nouit [*Non pudeat*] nec pudere debet, de vſu pal. niſi. ſm Ho. [*Poſiti*] per inquiſitionis officium [*Iudicem*] 9. quæſtio. 3. aliorum [*Menſura*] Mat. 4. [*Congruentem*] puta non fuerat citatus, non fuerant expoſita

6 ſibi capitula, nec nomina declarata, uocabit † ergo grauatum, ſcriptores, & aſſeſſores, & quæret de his. & cũ fuerit negatiuè rñſum, dicet iudex, erratũ eſt: quoniã hoc facere debuiſtis. neſcio, ſi occupatio uos excuſet, & præcipiet illud emẽdari, vel omnino ſuperſedeti, uel ad magis uelandum poterit aliquantulum differri, & poſtea de nouo procedi, quaſi perdita ſint acta antiqua, de proba. cap. fin. & ideo dixit forte ſupra. tempore opportuno. & eſt ſi. de vſu pal. niſi. ſecũdũ Ho. [*Inordinatè*] in auct. ut iudi. ſine quoquo ſuf. §. cogitatio, ibi, & uno hoc introducto ordine. & ibi, & ſic uno prin. illicito &c. Ho [*Ordinabiliter*] Bar. Brix. cō

7 tra Cluniacenſes, nullus † quidem ordo quẽpiam recipit inordinatũ. Hiero. ſuper Iere. li. 20. ibi, Nō poteſt maturitas eſſe conſilij, ubi nullus eſt ordo iudicij [*In ſimilibus*] ſ. quando fit inquiſitio tam in capite, quàm in membris. Hoſtien. [*in ſua eccleſia*] Si fieret inquiſitio contra aliquem ſingularẽ, neceſſe eſſet crimina ſpecificari, infra eo. qualiter. §. debet. habet ergo hoc lo-

d cum, cũ fit inquiſitio generalis [d] [*Occultis*] dicit Goff. inquiſitionem ab alijs iudicijs in his differre: quia in ea recipiunt teſtes ſine no cōte. ut lit. nō cōteſt. qm̃ §. ſunt & alij. In alijs ſecus. Itẽ hic infamia habetur loco accuſatoris. infra eo. qualiter. In alijs non proceditur ſine accuſatore, ſupra ut ec. bene. cap. uno. Item hic recipiuntur teſtes minus idonei, quales in eccleſia inueniuntur, quando de ſtatu ec. inquiritur in capite, & in membris, de re iudi. cum. l. & A. ubi uide in ult. glo. non ſic in alijs, de teſti. ex parte. 4. q. 3. uer. In teſtibus. Item non fit inquiſitio de occultis, ſed de famoſis, ut hic: alia iudicia de occultis inſtituuntur, dummodo probari poſſint. 2. q. 7. plerique. Item hic inquiſitor incipit quandoq; à ſuſpenſione. 2. q. 5. preſbyter ſi à plebe, infra de pur. ca. inter. uel à remotione. 7. q. 2. quia ea. quod dicitur ibi; & no. de ſimo. licet Heli, in

e glo. qui enim [e] In alijs ſecus. 8. q. 4. nonne. 16. q. 4. uolumus. Item diuerſus eſt pœnarum effectus, infra c. inquiſitionis. 1. reſpon. hic ad literam, uide in ſpe. de inqui. §. 1. in fi. [*Criminibus*] bene † dicit, Criminibus: qa

8 ſecus de occultis circũſtantijs manifeſtorũ criminũ. l. de qbus ꝓceſſit infamia, ſm Inn. & Ho. ut ſi ab eo audiuit ſtrepitũ, uel his ſi. ſ. de teſti. ꝓterea, de pręſum. literis, & c. 3. Dicũt ẽt, ꝙ ſi is, ſ quo fit inqſitio, infamatus ẽ de fornicatione in gñe, nō cum certa, nō debet tũc teſtis reuelare fornicationẽ occultã, ſed ubi mulier eſt certa, tunc ẽt tenet, & ſi iuraſſet non reuelare: quia ſi, cũ iurauit, intellexit ẽt nō reuelare ut teſtis iuratus, temere iurauit, de crimi. fal. c. j. de teſti. cōſtitutus. Si intellexit, ꝙ nō reuelaret niſi ex iuſta cã, uel de hoc nō cogitauit, nō obſtãte eo, qđ cōditio. habet, reuelare tenet, de iur. ad nſam. 2. & c. quẽadmodũ. Si tñ id ſciret in pñali, nō debet dicere, de exceſ. ꝑla. dilectus, de of. or. ſi ſacerdos, uide qd dixi, de poſtula. ꝑ. c. j. ſup

9 uer. reqſitus (*Et † plenam*) exponas [f] hæc uerb, vt no. j.

f c. pxi. & uide qđ ibi dicã ſup uer, inqſita [*Dicatis*] qũo hoc caſu examinent teſtes, uide in ſpe. de teſte. §. nũc

10 tractãdũ, in vl. col. ¶ † gl. 1, arguit, ꝙ nō ſit functus &c. al. tria iura, in ꝯtrũ ſoluit. ¶ Gl. 3. no. ꝙ iudex corrigit interlocutoriam, adducit tres concor. & tria ſimilia.

11 ¶ † *In 1. gl. ibi, dicere autem*] al. l. qualẽ. Si arbiter ſup pluribus rebus receptus, ſup qbuſdã ꝓnunciat, nō tenet ſnĩa, ſed erit adhuc à ꝑtore cogẽdus (*& ibi, quia arbiter*) ſequit, & ſi errauit in ſnĩa dicẽda, corrigere eã nō põt (*Et ibi, iudex*) uide de decre. ſtatũ al. ſup gl. 2. (*Et ibi, quod iuſſit*) uide in præ. c. cũ ceſſante, ſup 1. gl. ¶ *Ante pe. gl. in fi.*) vide de reſcri. inter cęteras, ſup vlt. gl. ¶ *In † glo. 1. ibi, quia arbiter*) per hanc. l. dic ſm Hoſ. ꝙ diffinitiuã non põt corrigere arbiter. Idẽ in delegato per iura ſtatim all. in gl. & per l. C. quõ & qñ iud. ſi ut proponis. C. qñ prouo. nõ eſt ne. cũ nõ eo die, ſed delegãs, ut ibi: nec ordinarius annullãdã. ff. de re iudi. cũ quærebat. & l. poſt rẽ, C. de ſẽ. ex breui. reci. l. 2. Sed nullã põt. ſ. de frigi. fraternitatis. ſ. de pur. vul. c. 2. 2. q. 5. eps. C. quõ & qñ iu. l. ſi præſes. C. de. ſi accuſatoribus, & ſuperior eius, C. e. ti. abſenti. & de hoc dixi poſt Inn. ſ. de re iudi. c. 1. & c. cũ inter. ſuper uer. poſtquam in rẽ. poſt Ho. & no. de hoc. c. 1. cũ Bertoldus. in gl. ſed quaſi, & de hoc in ſpe. 2. par. de teſti. in inte. §. uidẽdũ, uer. & no. & de ſen. ꝓla. §. qualiter, uer. hoc quoq;, & uer. ſeq. & de arbitro. §. ſi. uer. licet aũt poſſit, & per. Dy. de re. iur. qđ ſemel, in pri. obiectione. ¶ *In gl. no. quod, ibi, cum ceſſante*] ubi de hoc (*& in fi.*) ad hoc. ſ. qui fi. ſint leg, cauſam. 2. ¶ *In gl. hoc eſt, in fi.*) qđ regum eſt proprium. 23. q. 5. regnum. ¶ *In glo. pe. ibi, non punitur*) ſecundum Ioan. idem Goff. & Vin. (*& in fi.*) ſupra de teſti. cap. de teſtibus.

ANNOTATIONES.

a ¶ Lib. 6. Facit etiam ibi. c. 1. quia eſt præpoſteratio ordinis etiam unius ad alium, quod non nocet, ſi non opponatur. l. ſi mancipium & ibi glo. ff. de euic.

b ¶ Chriſtus. Vide l. ſi quando, ff. de le. primo.

c Inquirendum. Facit. l. ſi quando, C. de inoffi. teſta.

d ¶ General. Vide infra c. qualiter, per Io. An. in glo. hic Vincen.

e ¶ Enim. Vide Io. An. in c. 1. de accu. li. 6.

f ¶ Exponas. Et uide de hoc. uer. Bal. in l. ſi manumiſſo, C. de obſe. patro. præ.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſionem ſuam qui reſpondit iuratus quando audiatur volens excuſare, & quid probare debeat, & nu. 4. & 6. & quomodo fiat, nume. 6.*
De ea accipitur quod nocet confitenti, nu. 14.

2 *Inquiſitio quando facienda.*
Quando dicatur ſuper eccleſia ſtatu fieri.
Contra epiſcopum quando, & qualiter fiat.

3 *In ea due iurandi & reſpondendi formæ, & de earum differentijs.*

4 *Teſtis an recuſare dictum ſuum poſſit, remiſſ.*

5 *Leuia leuibus, grauia grauibus comparantur.*

6 *Errorem ſuum ante ſententiam etiam contra confeſſionem ſuam, poteſt reuocare.*

7 *Ad acta ſupplenda, uel contrà admittitur probatio.*
Inquiſitores debent audire teſtes.
Contra epiſcopum raro fertur ſententia remotionis.

8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 9.*
Cauſa conſideranda ex qua aliquid ſit factum.
Damnum datum cauſa mea non reficio.
Probatio deficit quandoque, ſed non lus. § ſi.

10 *Additio gloſſarum.*
Iudicum an & quando ſtetur dicto.

11 *In partem meliorem quando interpretandum quid.*

12 *Cauſa ſumitur multis modis.*

14 *Alienatio rerum eccleſiæ quibus de cauſis permiſſa ſ[...] ſit, & [...] glo.*

CAPVT XVII.

1 CVm dilecti. Si is, ſ † quẽ inquiritur, iurauit ad interrogata reſpōdere, poſt confeſſionẽ audit uolẽs excuſationes ꝓbare, ꝙ cōfeſſionẽ nō perimant, ſed exponãt: ſecus, ſi iurauit plenã & merã ueritatẽ dicere. Et primò ponit legatorũ inquiſitio.

sitio. secundò ibi, Quia uerò, dubium, pp quod fit commissio, tertio ibi, Mandamus, commissionis for ma bimembris.& secūdum ibi, Quod si [Clamorē] nec 2 aliter test facienda inquisitio, infra e.qualiter [Sinistra] quæ sapiebant naufragium, dilapidationem,& simoniā [& infra] hic continetur, quod deest in litera circa casus positionem (Constitit) quia nec relatio hæc con tinebat,& sic fuetat minus plena. si. supra de elec.dudū, iosra. §. cum aūt (Statu) ecclesiæ. i. ipsius episcopi 7.q.1.scire debes.uel dic, ꝙ canonici erant specialiter, uel generaliter infamati. Ho. Inn.tñ vr uelle hic, & J. de simo. quod licet infamia prælati sit præsumptio contra subditos, ut sic tota ecclesia posset inquiri, de re iudi.cum.l.& A.& potest esseratio: quia cum caput infirmum &c.& componitur orbis &c.& qualis rector ciuitatis &c.ecc. 10. A quod oon placet Ho.ar. de his, quę fi.à ma.par.quæsiuit, eū nec fiat inquisitio super occultis.s.ca. proxi.in fi.fatetur tñ. quod ꝯ epm procedir inquisitio iā in capite, ꝙ in mēbris, ut inqrat qualiter se habeat in ciuitate,& in castris, siue ecclesijs: qualiter erga canonicos suos,& alios clericos,& laicos suæ ciuitatis,& diœce.& sic intelligi pōt hic ꝑmeū, eū nec expressè legatur inquisitionē ꝯ alios p- 3 cessisse (Inquisita) dixit Hos.ꝙ † quidā miscēt has duas formas,& dulcis mixtura bonorū, ar.12.di.nouit, ad fi. Est nō ī prima forma periculū periurii.de coha.clerici.clericos.vnde dicebat Inn.de simo.licet. cuius di ctum posuit Host. in c.ibi seq. ꝙ ubi de certis criminibus agitur, satis pōt recipi iuramentum de dicenda plena & mera ueritate. sed si de statu eee. pp anceps periurium, sufficit, ꝙ iuret rńdere ad interrogata, sed ꝯdicit.s.c.proxi.in fi. pp quod dicit Inn. ꝙ qualitercū que agat, sufficit, ꝙ iuret altero illorū duorū modorū (Secunda forma) ut sad interrogata veraciter rńderet [Aliorum] sup. quos producere pōt eps, eū &c. [Inquisi- 4 ta] ex hoc patet ꝑm Inn. ꝙ † iurans de calumnia cōfessiones suas poterit excusare, cū iuret tm ad interrogata rńdere. In teste secus, quod dic, vt s.de testi.c.o.ꝑ terea, de testi. per tuas,& c. cum clamor [Excusationes] ꝙ fuerunt illę, nescimus. La. [& malum] tales sunt illæ, de quibus 85.di. florentiou m.ꝑm Inn.& Ho. [Incurrit] ga legati ipsum ob hanc cām suspēsum miserunt ad curiā [Leuis culpa] si.s.de re iudi.cum te [Leuiter] Hiero 5 nymus ꝯ pelagianos. Leuia tenibus, & grauia grauibus comparātur: nec ferula dignū uitium est gladio uindicandū: nec ferula, quod gladio dignum est.& ꝯ Susanam. E grandi plagæ alta & prolixa opus est me dicina.& uide super Hiere.li.6. [& Simonia] i. confessione, ex qua elici uidebantur hæc tria, dilapidatio, naufragium,& simonia, ut oidisti in casu,& dicit hic gl: (Tacere) quia sic non diceret ueritatem plenā. [Falsitatem] & sic oon diceret ueritatē merā [Excusationibus] quas ꝯ iuramentū tacuit coram primis iudicibus, La. [Mentionem] ad quam tō tenebatur ex forma iuramē- 6 ti.& sic soluitur. quod † opponitur, unūquęq; posse probare errorē suū ante sententiā, ēt ꝯ confesionem suā. C.de iur.& fac.igno.l.error. ff.de cōfessis, non fatetur.s.de confess.c.fi.j.de resti.in integ.c.2.li.6.imō ꝑm Inn.& Host. aliud est errorem reuocare: aliud confessionē declarare,& sic se excusare. si enim uellet errorem probare, oporteret illū probare, ꝙ nil de naufragio habuisset,& quod ecclesiæ non essent datæ simo niacè,& ꝙ debita non ꝯxissēt,& quod bona ecclesiæ non alienasset, ad quod admitteretur suo mō. sed indirectè: q a nec directè probari posset negatiua, de elec. bonæ, de testi. ex tenore. si vult confessiones declarare, ipsas non reuocat, nec ꝯriū probat. ff.de rei uen.ex diuerso.§.1.ff.si ser.uen.si cui.§.sed si.ar.nec negatiuā prætendit, sed affirmatiuas excusationes. quarū possi bilis est probatio. ff.de ꝑba. ei q dicit.ad hoc aūt non admittitur obstante forma iuris [Nullam] in actis in- 7 uentā.de test.spo.cū ad sedē.& tšicet ad supplēda acta uel ꝯcta admittatur probatio. de proba. qm, de testi. cum a nobis.tñ hic non admittitur pp rationē, quæ sequit [Ab illis] i.iudicibus.& assidentibus, uel nota riis.C.de app.qm iudices.s.de ꝑba.qm ꝯ,& ar. quod inquisitores per se debent audire testes. ad idē C. de fi.inst.in auc.apud eloquētissimō.s.de offi.dele.quoniam.§.is autem [Remouere] hic fertur sententia contra epm, quod raro accidit.concor.de excess.præla.ex litteris.de do.& coutu.ueritatis. Refert Guil.in spe.de accusatione.§.2.ad fi.1.col.ꝙ Clemens. IIII. simul deposuit.11.episcopos, qui adhæserant Manfredo in occupatione Siciliæ,& interfuerant ipsius corona- 8 tioni. ¶ † Glo.1.ponit casum, quem etiam prosequi- 9 tur. ¶ Antepe.gl. signat contrarium,& soluit. ¶ In † gl. causa.ibi, uerum.2.] qui libidinis causā, ibi, fregit ostium meretricis,& fures non ab eo inducti res meretricis exportant, non tenetur furti. ¶ In glos. episcopus, ibi, committit] Si animo lucrandi hoc facit, ut l.sequen. . ¶ Vlti.gla.ibi, duo sunt Titij] hanc,& l.in tempus, uide de offi.dele.quoniam, in 3.gloss. Et similem casum ponit.§.si duobus, in eo, qui duobus Titijs legauit, & alteri ademit,& nescitur cui, neutri dicetur adem- 10 ptum. ¶ In † glo.1.ibi commiseras] cautius locutus est infra in glo.episcopus iste. ¶ In glo. simile, supra ibi, dictum illorum] per dicta testium, qui fuerunt præsentes exactioni,& præstationi iuramenti, quod cōsueuit in pu blico exigi,& præstari [Et ibi.iudici] qō talis est actus, ꝙ non pōt probari per testes, statur oīno dicto iudicū, ut hic,& in concor.non dico iudicis, de proba.q.m. Dñi tñ quidam, ut refert Inn. ꝙ hic iudices non requirunt ut testes.2.q.6.statuendū, sed tanꝙ qui fuerāt iudices, de quorum facto q̄ritur, cōsulendi sunt.18.di. de eulogiis.ar.supra de arbi.c.2.ff.de ap.l.sciendum, sicut alias de facto proprio requiruntur, qui alias noo admitterentur in testes, ut latrones. C.de feri.prouinciarum,& serui.C.de quæstioni.interrogari.ff.de cu sto.reo.diuus.& mater,& auia, qñ q̄ritur de ætate.ff. de proba.l.fi.& seruus de fuga sua ff.de redhibi.l.q̄ro. §.si.nec ualet dictum istorū ut testium, sed solū ad ꝓ sumptionem.unde & post apertutā testiū tales requi ri pōt.20.q.3.psis. Quidquid tō dicat Inn. quandoque requiruntur,& plenam fidem faciunt, ut hic,& de ex cel.præla.inter dilectos, de elec.eum dilecti, de testi. cum a nobis, nec ob.c.statuendum, quod loquitur de iudice, corā quo pendet iudicium.porrò deposito officio testificari potest, quod dic, ut supra de test.di- a lecto, secundum Host. ¶ In gl.unde, in fi.) cōtra, de trā- 11 la.c.fi.dicit Ho.ꝙ factū in † se non est malū,& dubitatur, qua intentione sit factū, locū habet gl. sed quādo in se malum est, de malo nō pōt præsumi nisi malū, donec aliud appareat, de præsump.c.fi.de iureiu.quē admodum.§.quædam. ¶ In glo.causa, ibi, ex qua causa] su mit aūt causa multis modis ꝑm Ho. Primō pro iudiciali conflictu certarum parochiarum, quod dic vt in fra de uer.si.forus, uer.causa. Secūdō pro utilitate. ff. de peti.hære.itē ueniunt in, prin. Tertiō pro spē.ff. de transac.tutoribus.§.ei, qui nundum. Quartō pro titu. ff.de peti.hære.nec ullā.in prin. Quintō pro onere. C. de dil.pigno.si debitor. Sexto pro fructu. C.de inst.& sub.l.si mf. Septimō pro cōtractu, losti.quib.mo.to. ob.§.est aūt, de libel.ob.c.si.de plus peti.c.vno. Octa uo pro actionē.ff.qui satisf.co.l.fi. Nonō pro intentione, ut hic,& supra de re iudi.licut,& omnis talis cā & similis consideranda est secundum eum. Dixit Io. Mo.in dec.ulti.de iur.ca.lib.6. quòd est causa impulsus ad aliquid agendum,& sic sumitur. ff.de postu.l.1, §.textum. sed rō est gerendorū ordo ex cā uenientiū. unde causa potest esse sine ratione, sed ratio non pōt esse

nae.l.ad primũ,2.q.7.ſiqui,& c.quærendũ. Alij dicũt in accuſatione, & inquiſitione ſemp neceſſariã eſſe cogitionem ante, quàm monacus admittatur ad illas,ſed in † babendo expẽſas eſt differẽtia: quia cum accuſat,& inſcribit,ſemp habebit expenſas:ſed in inquiſitione nõ,niſi cã cognita ſibi decernantur. Nos dicimus, ꝙ ſemp, ex quo admittitur ad accuſandũ, uel ad inquiſitionẽ,uel denũciationẽ,habebit expẽſas,& papa,uel alius ordinarius hoc per ſe diligenter inquiret.delegatus †enim ex quo cã ſibi cõmittitur, reputabit illũ pro admiſſo,nec amplius de aliqua cã debet inquirere.Nec ob.ſ.de reſcrip.ſup lr̃is,ubi dr̃, ꝙ illud mouere debet &c. qa iã cõſtat delegantẽ ad hoc motũ, ex quo cãm cõmiſit. Sed ſi proſequatur ꝓpriã cãm,agat poſſeſſorio,vel petitorio, non habebit expenſas à monaſterio.Inn.remittã ad ſpe.ubi eſt hæc gl.j.glo.2.propriã autẽ dicimus, ſi ſuã electionẽ ꝓſequit,ut dixi poſt Inn.& Hoſ.de elec.bonę.i.in gl. & ideo,uer.ſed nec acta(*Expenſa*) idẽ † in clerico pau pere,qui denũciãs,& agẽs ad utilitatẽ eccleſiæ habebit expenſas.Abb.de procur.cũ pro cã,ſecus,ſi accuſat,cũ illa dicatur illaudabilis intẽtio.2.q.7.ſi qs [b] eп̃s ſm Gof.& Hoſti.& quare ſic dicatur,no.ibi,facit ad hoc,qd no.I.& La.2.q.7.ex his oĩbus.2.& Bar. Brix. in q.9. Veneri.quæ incipit,Canonicus quidã[*Debent neceſſaria*] idẽ in uxore indigẽte,ſi cõtingat matrimoniũ accuſari ſm Ho.qui remit. ad ſum.eo.tit.in rub. de accuſa.§.quis poſsit, uerſi.quid ſi contingat matrimoniũ accuſari.de hoc & de his,quæ dicta ſunt in duabus pręce.gl.uide ſpe.de inquiſitio.§.ulti.no.per totũ.§.ubi ẽt tractatur,an monacus,contra quẽ inquirit abbas,debeat hr̃e expenſas pro aduocatis, & ſi.& huiuſmodi: circa materiã uide plene per Roſ.de ſta.mo.al's de monacis, uer.ſed illud quærit.1.uſq; ad fi.

6 ¶†Prima & ul.ſint arbitrarię.¶Scd̃a ponit caſũ exceptũ.reddit rõnẽ tex. dicit, ꝙ denũciare pũt.ſignat huic ꝯtiũ, format qõnẽ de monaco,qui eſt in ſchol.

7 & ſoluit.¶[*In † glo.ult.ibi.§.3.*] uide de cã poſ.cũ ſup,in glo.2.(*Et ibi,l.ult.*)impubes,cui cõpetit Carbonianũ, miſſus in poſſeſsionẽ ex eo edicto, utit rebus forſan alienis[*Et ibi, nam ſi tales*] ſequeſtrantur res illius, qui de poſſeſsione libertatis uocatur in ſeruitutem,nec põt cauere: miniſtrãtur tñ illi expẽſæ litis, & alimo-

8 nia.¶[*In † gl.1.ibi,conſpiratores*] vel infames,uel irregulares.16.q.1.legi,de cor.ui.expoſuiſti. Vin.[*Et ibi,obedire*] & ſic ſol.ꝯ.22 q.5.de forma:uel dic ut dixi in textu [*& ibi,quapropter*] ubi de hoc [*Et ibi, expenſas*] ſcd̃m Ala.& Vin.ẽt ſi ſit ab adminiſtratione remotus.al.ff. de inoffi.te.ſi inſtituta.¶[*In gl.2.ibi, poſſunt*] & debent, imò ẽt abbate cõtradicẽte ſm Ala. [*Et ibi, quemadmo-*

9 *dum*]dixit Vin. ego † nõ admitto monacũ denunciãtẽ in figura iudicij alios,q̃ fratres ſuos[*Et ibi,prædictũ*] 10.q.1.[*& ibi, exire non debet*] ꝓ lucro terreno dicit ibi textus, & hoc ſoluit ꝯtium [*Et ibi, reſpondeo*] ſm Vin. & T.& idẽ Gof.Phi.ar. cõtra ſm Ho.j.de Homici.ſuſcepimus.de offi.lega.ꝙ tranſlationę, cũ ſuis cõcor. [*& ibi, intelliguntur*] per qd̃ dixit Inn.ſup.c.ꝓxi.ꝙ monacus eп̃m, cuius eſt cubicularius, poterit accuſarę ẽt ſine abb.licẽtia.2.q.7.cũ paſtoralis, & c.ſc.q a alias nõ exequeret laudabiliter officiũ ſuũ, & denũciare tenetur ſaltim crimen cõmittẽdũ, & hoc magis cõſulit monaco. No.aũt Io.in prę.c.cũ paſtoris, ꝙ non habebit expẽſas à mon.deferẽdo aliũ,q̃ abba.[*& ibi,*

10 *Et † hoc*] ſi habes hoc uerbũ,fuit additio. & dixit Ho. qd̃ etiã ꝓꝓ ſuas expẽſas,niſi ſpãlem ptãtem haberet nõ poſſet mon.obligare,all.iura pręal.& 10.q.2.hoc ius (*& in fi.*) de hoc.2.q.7.cũ paſtoris, & 12.qu.1.non dicatis,ubi ẽt no.an ueſtis, qua utitur monacus, ſua ſit,& an eã poſsideat,& in ſpe.de actore.§.1.uerſi. Itẽ excipitur contra actorem,ꝙ eſt monacus, & uer.ſe.

11 ¶[*In † glo. ulti.explicari*]ad hoc ſupra de of.dele.præterea, & per hoc patet hoc intelligendũ etiã de expenſis litis ſecundum.T.& Vin. (*& in fi.*) & 2.q.1.in prin.

ANNOTATIONES.

a ¶Capitulo. Et ſic non eſt minor licentia abbatis,quando agitur contra ipſum,facit ad id,quod no.gl.in l.cum non ſolum, C.de bo.quæ lib.in fi.glo.ma.ſed contra uidetur ſentire Io.An.in ſpe. de inquiſitione,§.ſi poſt Roſre.

b ¶Quis facit,quod no.Io.Andre.ſuper eodem,accuſaſti.

SVMMARIVM.

1 *Ebrioſus,& miſſam cellebrans ante digeſtionem beneficio ſuo priuatur,& quando nu.8.*
2 *Collatio facta de beneficio præſumitur perpetua, niſi temporalis probetur.*
Commendari poteſt eccleſia perpetuò, & an parochialis.
De commendis remiſſ.
Vinolentia pro ebrietate.
Pernoctare quid, & nu.6.
3 *Dies incipit diuerſis modis.*
Conuictum quem eſſe non ſufficit, niſi condemnetur.
4 *Denuntiatio, & inquiſitio etiam infamia,uel monitione non præcedente quo caſu poſſint admitti.*
5 *Sine coactione quis confiteri dicitur etiam exacto, & præſtito iuramento.*
Torqueri etiã quis poteſt pro ueritate, & quibus procedẽtibus,
Iuramentum ab inquiſito, uel accuſato an exigatur ueritatis dicenda.
Occultum nequit dici quid,ex quo quis accuſatur.
6 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Per, præpoſitio totum ſignificat.
7 *Additio gloſſarum, & nu.8.*

CAPVT XII.

1 SI conſtiterit. Caſus.Quò ad titu. Ebrioſus † & nõ ꝑmiſſa digeſtione miſſam celebrans,beneficio ſuo priuat,& illud inſtruit,qñ cõtra actorẽ pronũtiandũ ſit.2.qñ pro ipſo, ibi, Cęterum,

2 (*Ad tempus*) ar. Hoſti. ꝙ † collatio facta de beneficio præſumat ꝑpetua,niſi ꝓbetur tpalis.de hoc de inſti. cũ ueniſſent.de dona.paſtoralis.arguit autẽ per hoc Abb.ꝙ poſsit eccleſia perpetuò cõmendari. de parochiali tene,qd̃ habes.j.de elec.nemo,li.6.(*Commendata*) de cõmendis aliqua no.hic Inn. quæ not.de elec. nemo.li.6.& dixi,ſupra de elec.dudũ.2.(*Vinolentia*) i. ebrietate.Pe.(*Pernoctauerit*) i.per totã noctẽ potando & ſe inebriãdo uigilauerit (*Altera die*) i.ſequenti, uel

3 eadẽ.& hoc forte diximus: quia diuerſis † modis incipit dies,& deſinit.de hoc de fer.c.2.Hoſt.(*Conuictus*)

a & condẽnatus [a] (*Accuſatus*)unus modus agẽdi.ſequẽtia uerò uerba habent deſignare modũ denũciationis,uel inquiſitionis. de his omnibus,infra eo.qualiter.2.ſm Gof.dicit † Hoſ.ꝙ cũ hæc duo, ſ.de potu, &

4 celebratione fuiſſent ut notoria eп̃o nũciata, potuit & debuit eп̃s presbyterũ ad rõnem ponere, ẽt ſi infamia,uel monitio nõ præceſsit. Remittit ad ſum.&

5 ſpecialẽ rubricã de crimi.ſine.ordi.puni.[*Sine † coactione*] per hoc nõ intendit reprobare exactionem iuramenti,qd̃ pro ueritate dicenda præſtãdũ eſt,de elec. ſignificaſti, de iureiu.& ſi Chriſtus, pro qua etiã põt quis torqueri,etiã ꝯ ſe ꝑcedentibus probabilibus argumentis.ff.de qõ.l.1, & de hoc de depoſi.ca.1.& de hoc inf.e,qualiter.2.licet autẽ ab eo, ꝯ quẽ inquirit, poſsit ẽt ſi de crĩe ſingulari quærat,exigi iur̃m ueritatis dicẽdæ,nõ tñ ab accuſato [b].Et põt eſſe rõ:qa inquiſitio nõ fit ſuper occultis,ſuper quib' tñ admittit accuſatio,ſm Hoſt.Dicit tñ,qd̃ nõ põt propriè dici occultum,ex quo quis accuſat, cũ etiã ex hoc procedit infamia, ſup.eo.cum. P. vñ & in criminalibus

iuratus

iurat de calumnia,de iur.cal.c.1.& uide qđ dicā.in fra eo.qualr.2.§.debet,ſuper ver.ſacultatē (*Ipſum*) Da nielem (*Impetitione.G.*) ꝯ quē agebat, & ab ipſo eccle ſiam repetebat[*Concreſſa*]in perpetuū,uel ex cā com-
6 mendata ad tp̄s nondū elapſum.¶Glo.† 1.ponit caſum:reliquæ textuales.¶*Glo.4.in fine*]pernoctanit ex tra urbē, quia nulla parte noctis fuit in urbe. per.n. totā noctē ſignificat. ¶*Glo.talis,ibi,l.2.*) canonizata
7 in uer.ſtatim,alleg.¶*In†glo.1.ibi,reſtitui*) agens etiam petitorio,ſm Inn.& Hoſt.& ſic nō ob.de re.ſpo.ſollicitæ,& c.in literis,& facit quod no.ſup.de renunc. ſuper hoc.¶*In glo.2.ibi,quandocunque*) etiā an̄ cōdinonē,de qua conuenerat,ut tunc reſtitueret. T.¶*In gl. 3.in fi.*) de ui.& ho.cle.clerici.¶*In glo.4.in fine*) idē no.
8 76.di.noſce.¶*In gl.5.in fi.*)dicebat† Abb.ꝙ dormitio non fuit cauſa huius iur.ſed peccatū ebrietas.in quo præſumebat̃ eſſe,cū celebrauerit. nā & ſine dormitione poſſet cibus digeri. unde refert ſe habuiſſe ſociū,qui per.8.dies nō dormiebat. & facit quod not. in ca.præ.de con.diſt.1.ſacramenta:& facit,quod di xi de cel.miſ.ex parte.Dicebat Hoſt.ꝙ intrare tabernam,uel ſemel inebriare,nō eſt iuſta cauſa priuatio nis beneficii.Remit.ad no.de ui.& hon.cle.a crapula.Sed celebratio ante digeſtionem fuit iuſta priuationis cauſa.ad hoc.7.q.1.nihil,& quod alle.gl.

ANNOTATIONES.

a ¶Condēnatus.Et ſic probat iſte tex.quòd ootoria ioris proprietatis carentia impedit reſtitutiooem,de quo de fil.pres. conſtitutus,per Ion.& per Bart.io l.naturaliter,§.oihil,ff.de acq. poſ.
b ¶Accuſato.Vide Io.And.de confeſ.c.2.& de elect.dudum,el 2. & Bart.in l.Marcellus, ff.re.amo.

SVMMARIVM.

1 *Inimicus etiam à uoluntaria exceptione repellitur,num.7.& 8.*
2 *Confirmatum per papam conſecrari, uel benedici non poteſt per alium ſine papa licentia,excepto caſu.*
Mulieres non tenentur perſonaliter ire ad curiam.
3 *Benedicitur abbatiſſa, ſicut & Abbas,ſed non idem effectus,& in quibus.*
Abbatis poteſtas qua.
4 *Contra benedictionem petentem,licèt confirmatum admittitur, & quando exceptio. An teneatur,ſi fiat contra legitimam appellationem,nu.5.an ſit iterabilis, ibid. eam non ſuſcipientis intra annum pœna. num. 7.*
Examinationi locus etiam cum quis benedicitur.
Accuſatio futura reijcitur.
6 *Cap.omnipotens,ſupra eo.intell.*
Deferre appellationi etiam tacitè quis dicitur,& non poteſt pœnitere.
8 *Epilogus, & additio gloſſarum.*
A ſuſpitione,& calumnia excuſatur obediens iuſſui.

CAPVT XIII.

1 MEminimus. Caſus.Inimicus† etiā à uolūtaria exceptione repellit̃.& huius pars,de app.meminimus,quę ad fi.huius cōtinuat̃.Ho. & qui cler.uel uo.meminimus.Et primò ponit mādatū nō executū,& huius cām.ſecundò cauſam improbat, & illud exequi mādat ibi, Quia uerò:ſed Ab. ſummat,ꝙ qui ſemel ꝯ aliquē tulit teſtimonium in criminali,ab accuſatione repellit̃ (*Mandeſſe*) arg.cō-
2 firmatū† per papā conſecrari, uel benedici nō poſſe per aliū ſine papæ licentia.ad idē,de elect.c.ant ep. lib.6.& ibi de hoc in ult.gl.ſup.de tēp.or.cū in diſtribuendis,ſup.ut lit.pend.ec.2.Quod verum puto,niſi aliud habeat cōſuetudo illius eccleſiæ,ſup.de ele. nihil eſt,ad fi.(*Confirmauimus*) iſtæ mulieres,etiā ſi ſint immediatè ſubiectæ,uel app. confirmationē ipſarū ad papā deuoluat, nō tenent̃ perſonal̃r ire ad curiā.

quod dic,ut de elect.indēnitatibus § ſed cū eas, lib.
3 6.(*Benedictionis*) Benedicit̃† ergo abbatiſſa, ſicut & Abbas,de elect.indēnitatibus, lib.6. Sed non eſt idē effectus:quia Abbas bn̄dictus monacos bn̄dicit, de ſup.ne.præla.c.1.Et minores ordines cōfert, de æta. & qua.cū cōtingat, q̄ nō facit abbatiſſa, cū ſint actꝰ uitiles,ad hoc de ma.& ob.dilecta,de arb.dilecti,de pę.& re.noua,ſm Ho.(*Altera parte*) in ꝯtriū,ne bn̄di
4 ceret̃,Ho.(*Appellauit*) no.ꝯ† petētē bn̄onē,licet iā ſit cōfirmatus, admittit̃ excep.dūmō excipiēs aliàs ſit legitima pſona ad excipiēdū.In.& ꝙ locus ē tūc examinationi,cū bn̄dicit̃,ſcripſi,de el.venerabilē.ſuper
a uer.examinatio,uer.ſed nūqdᵃ Abbas. pp q̄ dixit.G. Na.ꝙ ēt ille,cui p̄p̄ bn̄onē cōmittit,exceptiones dēt admittere.nō.n.ē merus executor,cū hēat examina
5 re;all.ēt.33.di.laici.dubitat† Boa.ſi ꝯ legitimā appl̃onē fiat bn̄dictio,an teneat.dubiū qōnis pēdet, an ſit iterabilis,de quo uide in remiſ.q̄ dabo in fi.gl.q̄ incipit,hodie.de cōſecratione ep̄ali nō eſt dubiū:q̄a illā imprimit characterē,& ſi iniuſtè fiat.de hoc, de ele. ꝑuidā,in gl.elec.(*Accuſaret*) in diebus illis.Sed pp futurā accuſationē nō debuit impediri.ad hoc, de ap. cōſtitutis.2.nā & p̄ſens nō admitteret̃,ut ſeq̃t̃,Hoſ.
6 (*Diſtuliſti*) bn̄.ſ.c.† oīpotēs,ſm Goff. ſm Hoſt. dic & male.nec ob.illa decr.q̄ loq̃t̃,cū apud bonos & graues erat infamia accuſatione,uel denūciatione iam facta.Quod aūt non debuerit differri bn̄dictio, ſatis patet ex ſequentibus ſm eū (*Differre*) non ſonat hæc litera,ꝙ detulerit:ſed hoc dicit,q̄a de facto nō bn̄dicēdo uidebat̃ deferre: & hoc patet, q̄a lr̄a ſuperior dicit, nō decet. nō dicit,nō decuit. Et dato,ꝙ uelles dicere illū detuliſſe,& delatorios apoſtolos dediſſe; nō tn̄ probaret hæc litera deferentē pęnitere poſſe: quia hic per iudicē,ad quem fuerat appellatum,fiebat remiſſio. Et ſic non ob.his,q̄ dixi, de app.conſti-
7 tutis.2.ſuper uer.confirmauit (*Inimicus*) not.† inimicū non ſolū ab accuſatione, ſed etiā ab exceptione repelli;quod crederē de conſpiratore,de aliis ſecus, Inn.(*Requiſitus*) hodie abbatiſſæ. q̄ ſunt ſolitæ benedici,niſi infra annū poſt confirmationē benedictionem ſuſceperint,cadūt à iure ſuo, niſi cā rationabilis illas excuſet,quod dic,ut in cle.de ſta.mo.attendentes,§.ſtatuimus,& uide quod ibi no.in gl. ut ſcripſi.
8 ¶Glo.2.recitari poteſt per obiectionē.¶*In gl.als.ibi, inimicus*) quod intelligit Ho.qn̄ ſpōtè & ſine coactione ſe obtulit,uel ad hoc uenit.& ſic loquatur decre. eum P.Secus,ſi per iudicem coactus fuiſſet,tunc enim bonum obedientiæ ab omni ſuſpitione, & calumnia excuſaret.23.q.1. quid culpatur, de tempo. ordinan.ad aures (*& in fi.*) de hoc, ſupra de teſti. fraternitatis, in gloſſ. ſecunda.

ANNOTATIONES.

a ¶Nunquid.Et per Io.And.in c.1.de ſup.neg.præla. & de æta. & quali. cum contingat.

SVMMARIVM.

1 *Decretalis huius factum alibi repetitur.*
Accuſator ante inſcriptionem poteſt ſine pœna deſiſtere, & etiā poſt,& quando,nu.6.& 9.§.2.nu.11.
Ei imponitur ſilentium ad terminum non uenienti.
2 *Super criminibus per literas ſignificatis poteſt quis citari.*
Delatus accipitur duobus modis.
Grauitas iudiciaria in quibus conſiſtat.
3 *Terminus an uideatur circumſcriptus per obitum eum ſtatuentis.*
4 *Ex accuſatoribus pluribus eligit magis dignum iudex.*
De contingentibus nil omittendum.
Ius commune non læditur, ſi qua dubitationis tollendæ cauſa contractibus inſeruntur.

5 Intentio iudicat proponentem.
Interpretatur quis uerba sua,
Inferior superiorem corrigit, & quando, & qualiter,
6 Lite non contestata proceditur contra infamantem,
Res integra in accusato quando dicatur.
Potius, dictio ponitur hic electiuè,
7 Fama bona, uel mala ut probari possit.
Inquisitionem quid pracedere debeat praparatoriam.
8 Epilegus, & suffragium glossarum. num. 9.
Absenti datur tempus commodum eundi & redeundi, & quorum impedimentorum habeatur ratio, num. 10.
Absolutus exceptione rei iudicata quibus casibus non utatur.
Per rescripti impetrationem non dicitur quis in ius uocasse, §. 2.
10 Additio glossarum, num. 11.

CAPVT XIIII.

1 LIcet. De † eodem facto, de pur. ca. c. vlt. & hoc dicit. Ante inscriptionem accusator potest desistere sine pœna: & si non veniat ad terminum, imponitur ei silẽtium. i. pars narrat factum. 2. ibi, Nos igitur, duo diffinit, & tertium committit. secundum ibi, Quia verò. tertium ibi. Ne autem. Iterum prima ponit 5. s. archiepiscopi dilationem, ipsius citationẽ, & comparationem, deferentium requisitionem, & ipsorum responsionem, secundum ibi, Cęlestinus, tertium ibi, Cum autem. 4. ibi, Ne aliquid. 5. ibi, Ipsi 2 autem. [*Ex literis*] nõ † accusabatur per literas. sed per eas significabantur crimina papæ, super quibus petebatur citari: quod fieri potest: & sic non est contra, 1. q. 8. per scripta, secundùm Innoc. [*Canonicorum*] supra secundùm Host. & I. & O. archidiaconorum, de quibus sequitur. [*Delatus*] i. denunciatus. vel. i. accusatus, secundùm T. & Gof. [*Grauitate*] si. supra de probatio. licet. & fuit grauitas nou procedendo cõtra absentem, vel in deliberando, an esset citandus, vel in termino, quantus esset dandus. ẽm Boati. [*Terminum*] quo pẽdente mortuus est Cęlestinus [*Accessisset*] 3 spõte. nã terminus † vr fuisse circũscriptus, ff. de re iudi. in sentẽtiis. aliàs, in sum. ff. iudi. sol. cum apud Semproniũ. C. de iud. ꝓperandũ, §. si autẽ in medio triennii. vñ quis iudex surrogatus succedat in cã, ut ibi, & ff. de iudi. mortuo iudice, nõ tñ in edicto. imò requirit, ꝙ de nouo citet, ff. de iudi. edictũ, & l. & post edictũ. ff. de re. iu. Neratius: vñ iudex subrogatus nõ hẽt minus anno, ut in præ. §. si autẽ. ẽm Host. ꝓ Host. facit quod no. C. quõ & qñ iu. l. consentaneum, ꝯ cũ facit hoc. c. quia ẽm id accusator nõ fuisset hic cõtumax. põt distingui[a] in forma uerborũ citationis, ut in dec. si gratiose, de rescr li. 6. & facit cõstitutio cle. de elect. ne Romani. in fi. [*Nec ullus*] aliàs unus. & di 4 cit Goff. ex pluribus † eligeret iudex magis idoneũ. ff. de accusa. si plures [*Omittere*] de cõtingentibus nil est omittendũ. nã & q̃ dubitationis cã ꝯ ctibus inseruntr, ius cõe nõ lædũt, ff. mã. qui mutuam. Abb. [*I. & O.*] Isti forsan erant de illis, q ꝯ epm scripserãt. Inno. [*Præmissis*] quia de certis criminibus scriptũ fuerat, ideo de illis q̃rebat. 81. dist. tantis, & sic cessat cõtrariũ, ff. de qõnib. l. 1. §. diuus, ẽm Vinc. [*Scripserant*] ipsi Archidiaconi unà cũ aliis, ut dixi ẽm Host. [*Pro* 5 *posito*] quicquid † agant hoĩes &c. & interꝑtat quis uerba sua, inf. eo. tit. cũ dilecti [*Incorrigibilis*] corrigit inferior superiorẽ ꝯ id, de maio. & obe. cũ inferior. Solu. hoc quo ad monitionẽ euãgelicã, q̃ oẽs ligat, 2. q. 1. si peccauerit. in qua monẽs põt dici superior quocũq; peccatore, papa excepto, de quo est op. uide quod dixi, de uoto, magnæ[b], post prin. in glo. hic patet. ꝓbat. 40. di. multi. Itẽ inferior monet superiorẽ ad eius negligẽtiã inducẽdã, uel duritiã cõuincẽdã. ad hoc, supra c. ꝓxi. in fi. & dixi, sup. eo. c. 2. & hẽs, de sen. exc. c. 1. lib. 6. [*Literis*] redargutionis, uel incerpationis [*Excessit*] s. faciendo citari epm, Inn. [*Infamare*] 5. q. 1. per totũ, nec cõmẽdãdi tui cã &c. 12. q. 3. si 6 quis uero. Et specialε † est, ꝙ in cã infamiæ procedit lit. non cõt. C. de inge. ma. diffamari. Gof. l. ꝯ infamãtẽ. 5. q. 1. q dã. [*Vinculum*] qđ ẽt si interuenisset, ex causa poterãt pœnitere. 2. q. 3. Paulũ, & abolitionẽ impetrare, C. de abol. l. 2. Rẽ tñ integra. i. si reus aliquã carceris, uel uinculorũ iniuriã nõ sit passus, C. de aboli. l. fallaciter. Host. [*Videamur*] sup. Host. cũ de ꝑdictis sis Infamatus: malè dixit, cũ nõ cõmittat papa inquisitionẽ ueritatis, sed famæ: sed põt intelligere, ut statim dicã ẽm Inn. [*Potius*] electiuè, de despon. impu. 7 ex literis [*Famæ*] fama † bona, uel mala probari potest per testes, etiam de plano, puta per cõem auditum, despon. cum in tua. & hanc inquisitionẽ aliqua infamia præcedere debet, uel denũciatio probæ ꝑsonæ. Sed in inquisitione criminũ maior infamia est necessaria. hæc. n. illius est præparatoria, arg. inf. eo. cũ oporteat. Inn. & ibi de hoc. facit, quod scripsi, de cle. bonæ. 1. super gl. & ita [*Committendam*] sub forma 8 de qua, j. de pur. ca. c. fi. ẽm Host. ¶ Gl. 1. † obiicit, & soluit, & iterũ obiicit, & soluit. ¶ Penul. gl. distinguit 9 criminales, & ciuiles actiones. ¶ [*In † glo. 1. ibi, tempus*] hæc cũ sequẽti uult, ꝙ ei, q abest reipublicæ cã, dat etiã tẽpus, quo cõmodè ire, & redire potuerit; habita rõne infirmitatis, hyemis, & similiũ casuum. & si spõte moratus est loco, id ei nõ ꝓficit [*& ibi, §. si forte*] uide hãc & se. de re iud. cũ Bert. in gl. alioquin [*& ibi, eum quem temere*] uide de li. ob. c. 2. super 1. gl. [*& ibi, §. senatus*] ei, qui defert res in fiscũ, si fuerit cõtumax, imponitur silentiũ, & fideiussores eius tenent. ¶ [*In 3. glo. ibi, qui destitit*] sequit, agere, amplius, & accusare prohibetur [*& ibi, si rem meam*] hoc leges uolunt, ꝙ in rei uendicatione, uel actione ad exhibendũ absolutus, q a nõ possidet, si de nouo possideat, exceptione rei iudicatæ non utitur. ¶ [*In glo. pen. ibi, libertus. 2.*] si libertus ꝯ p̃ onũ impetrauit rescriptũ, per hoc non dr patronum in ius uocasse [*& ibi, infamauit*] ẽt ꝑ eũ modũ dãdo, s. libellũ principi, uel alteri [*& in fine*] ui10 de de li. ob. c. 2. in fi. 1. gl. ¶ [*In † 1. glo. ibi, quisquis*] ubi de hoc [*& ibi, absenti*] ex iusta & ꝓbabili cã. & no. casum in quo bñficiũ abñtiæ ꝑualet bñficio ętatis, ẽm Vincen. [*& ibi. proponere*] uel requirunt, quia nõdũ inscripserãt, nec ĩ modũ accusationis hoc ꝓposuerãt, ẽm Host. [*& ibi, ciuiliter*] ad hoc, sup. de despon. impu. ad dissoluẽdũ, & de cõuer. cõiu. ex publico. Host. [*& in fi.*] ibi de ciuilibus, de criminalibus no. eo. tit. ueritatis, 11 & 3. q. 9. in summa. ¶ [*In † gl. pen. ibi, si quis iratus*] addo qđ no. 4. q. 5. c. uno, in gl. sed quare, & 5. q. ult. Epiphaniũ. & hñt hæc locũ in manifesto delatore. occultus uerò infamator accusare cõpellitur. 5. q. 1. q dã, ẽm Vin. [*& in fine*] & no. prò opi. qđ quis non incidat in Turpil. nisi post li. cõ. ff. ad Turpil. q̃situ, & l. senatus. §. qui post, & 2. q. 3. si qua pœnituerit. Vin. de hoc, uide in Spec. de accusatione. §. 5. per totum.

ANNOTATIONES.

a ¶ Distingui. Facit quod no. Bar. in præall. l. cum apud, ff. iudi. sol. & uide glo. & doct. in cle. hic alleg. ad fi.

b ¶ Magnæ. & uide Io. And. super glo. nam contra. in c. proposuit, de conces. præ ben.

SVMMARIVM.

1 Ab accusatione repellitur quis eius, quem non accusare iurauit, & quando, uel simpliciter remisit, nume. 9. §. 1. & quis alius, num. 6. & 12.

2 Ad episcopatum non est admittendus filius illegitimus absque papæ dispensatione.

Fi-

2 *Principes in temporalibus fundant intentionem suam de iure cõmuni.*
Filium quem esse illegitimum non est facilis probatio.
3 *Seruituti subiicere rem ecclesiæ est fortior alienatio alijs, ad dictio. subiciens.*
4 *Viarum discrimina est excusatio nimis generalis.*
Chrisma quo tempore conficiatur, non impedit interdictum.
5 *Excusatio quæ bona: operatur interdum id, quod exceptio super principali, nu. 6. excusatoris officium, num. 10.*
Venia humiliter ut petatur, ad dict. humiliter.
Iurare quis potest & iudici, & aduersario, in fi.
6 *Officium iudicis supplet iure deficiente parti.*
7 *Natalium defectus uenit in purgatione.*
Infamia an insurgat ob calumniosam accusationem.
8 *Epilogus, & suffragium glossæ, nu. 9.*
Procurator in causa criminali quando interueniat, & ad quæ, & nu. 10. & 11.
Venire quis debet ad iudicem semper, alias ut cõtumax punitur, §. ultima glo. excipiuntur casus, nu. 13.
10 *Additio glossarum, & nu. seq.*
Contumacem indefensum ante quàm condemnet iudex, quemlibet admittat allegantem iura causæ.
Causæ causa quæ dicantur.
Quòd occidi quis iustè possit, est exceptio peremptoria.
Quòd non audiantur querelæ declinatoria.
11 *Iacobus de Ra. citatur.*
12 *Calumniari an quis dicatur, si deficiat in uno ex pluribus.*
Calumniæ exceptio an admittatur post litis contestatio.
Iuramentum ab euangelico præcepto non potest liberare.
13 *Vocati quando non tenentur uenire, & supra nu. 9.*

CAPVT XV.

1 VEniens. Casus. Qui † iurauit aliquẽ non accusare, ab eius accusatione repellitur. Et pars prima ponit factum. secunda ponit pronunciationem, citationem, purgationẽ, ibi, Cum igitur. Iterum prima facit. 5. ponit accusationẽ episcopi super tribus. secundo ipsius citationem ibi, vnde. 3. ipsius non venientis triplicem excusationem ibi. Idem verò. 4. excusationum repulsionem ibi; licet. 5. procuratorum admissionem, & exceptionem ibi, Nec procurato-
2 res (*Filius*) illegitimus, qui non est ad episcopatum promouẽdus sine dispensatione papæ, de fi. pres. c. j. lib. 6. tamen probatio huius non est facilis, vt patet supra de fi. pres. Michael. quare non est mirum, si in probatione defecit, secũdum Hosti. (*Intrusus*) & ideo repellendus. supra de præben. cum iamdudum, de elec. qualiter, & c. quisquis [*Priuilegium*] dicebatur in an. imperiali liberalitate concessum, & per sedẽ apostolicam confirmatum. & no. per hoc Hosti. quod
3 principes † in temporalibus fundent intentionẽ suã de iure cõi, 8. di. quo iure. de hoc de of. Archi. c. fi. de iureiu. nimis, & c. petitio [*Regi*] hodie, sed olim duci [*Subijciens*] & sic quodammodo alienans. fortior autẽ est ista alienatio, quàm sint aliæ, ut patet de re. ec. non alienan. c. 1. lib. 6 tria igitur opponebantur, defectus natalium, intrusio, & dilapidatio [*Festum*] ut post festum procederet, uel ꝺm Host. sup. usq; de hoc de
4 dilatio. c. fi. [*Discrimina*] nimis † generalis erat: alias cõtra, sup. ut li. non cont. accedens. 2. ꝺm Inn forte dicebat uias luctuosas [*Consecrationem*] papa certus erat in tpe, s. ꝙ in die cœnæ ante festum resurrectionis conficiendum est Chrisma, & si locus sit interdictus, infra de senten. exc. qm̃, lib. 6. & talia pñt per aliũ expediri, de cõ. ecc. uel alt. aqua, supra de offi. or. quod sedẽ. & sic non ob. de cel. mis. te referente [*Quod plus*] hoc nõ prodest, de app. cum parati [*Tunc temporis*] s. in sabbato magno paschali [*Aestimantes*] sic supra de dolo, cũ
5 dilecti, & c. prout [*Excusantes*] ex legitimis † causis, nõ ex frustratorijs iã repulsis uel super obiectis (*Responsum*) à nũtijs excusatoribus [*Quidam*] sub. episcopus non debebat contumax reputari. nam & si præsens esset, respondere nõ teneret pro eo. ꝙ eum &c. hoc sub. nec ob. ꝙ dr̃, quod hic admissus fuit procu. ad allegandas causas causæ. sic & interdum peremptoria opponitur in uim dilatoriæ, de te iud. cũ I. & A. de testi. ueniens 2. [*Humiliter*] s. depositis uestimentis, & nudis pedibus, ut patet in an. [*Archiepiscopi*] iudicis. ꝙ fieri potuit, cũ etiã posset sic iurari aduersario, ut patet de iureiu. Quintaual. & c. ueniens. Hosti. [*Præcepit*] & bene secundũ Host. ar. sup. c. px. ad fi. [*Talia*] alia pos-
6 set opponere, non ob. iuñ o, sed obstaret calumnia. Gof. [*Recepisse*] nec à mandato appellasse, sup. de app. ad hoc. Vin. [*Imponendum*] exuberauit hic officiũ papæ accusatori imponendo silentiũ absente cõtumaciter accusato, & ꝙ admittit excusationes super principali. itẽ ꝙ ex confessione facta coram auditoribus datis solùm ad excusationes absentiæ sic procedit, nisi dicas quo ad istud ultimum, ꝙ iterũ iste canonicus confessionẽ repetiit corã papa [*Purgationem*] defe-
7 ctus † ergo natalium uenit in purgatione, de pur. ca. accedẽs, ubi de hoc [*Infamiam*] hoc mirabile. ꝙ ꝓpter calumniosam accusationẽ surgit infamia. tu dicas, ꝙ aliàs erat infamatus: uel dicas. ꝙ oriebatur infamia facti, quæ inducit grauamẽ, hoc. s. in purgationis ne-
a cessitate, & in alijs, quæ no. supra eo. episcopus. Gof. uide quod no. Io. 2. q. 5. omnibus, in gl. antepenul. &
8 Ber. de pur. c. cum dilectus. in gl. pen ¶ Glo. † 3. ponit regulam, & 9. casus exceptos. secundò ponit opinionem, quã reprobat. ¶ Glo. 3. notat. ꝙ qui iurauit &c. quærit, an denunciet. arguit ꝙ sic. soluit contrarium. Iterũ quærit, & remittit. ¶ Vlt. gl. no. etiã iniustè citatum &c. quod declarat distinguẽdo: ponit etiã, quomodo citatio non tenet ratione tpis. personæ citan-
9 tis. personæ citatæ, & loci. ¶ *In* † *1. glo. ibi*, §. 1.] ad crimẽ publici iudicij nõ interuenit ꝓcurator ex parte actoris, vel rei, sed excusationes absentis audiũtur [*& ibi. Lati.*] vide in §. nisi, proximè all' [*& ibi. leuia*] ar. vbi dr̃, ꝙ leuia crimina proconsul de plano audit, & discutit [*& ibi. l. 1.*] ibi dicit litera: sed si ea causa sit, ex qua seq solet pœna vsque ad relegationem, non oportet cãs ꝑ aliũ agi. [*& ibi. sed liæ persona*, §. 1.] ibi patronus libertũ de ingratitudine ꝑ procur. accusat, & ille ꝑ ꝓcur. se defendit [*& ibi.* §. *pen.*] vide de fo. cõpe. c. fi. sup. gl. ¶ *In 3. glo. ibi, si negauerit*] ponit casum de patre, & marito, qui dixit se nolle accusare, q postea non audit. & statim admittit extraneus. ¶ *Vlti. glo. ibi, item si quis*] sequitur, cũ. q ꝑ calũniã vocabat, exemerit. constat eũ hoc edicto teneri. [*& ibi. si reus*] Si post satisdationẽ iudicatũ solui reus sit in magistratu, inuitus nõ vocat. sed si nõ defendit, cõmittit satisdatio [*& ibi, si quis ex alliena*] vocati est nõ contẽnere auctoritatẽ ꝑtoris. & prętoris est ęstimare, an sua sit iurisdictio [*& ibi.* §. *ar-*
10 *biter*] vide de arbitris. cũ dilectus, in 2. gl. ¶ *Int* † *1. glo. ibi, procurator*] si tñ interuenerit. & nõ fuerit obiectũ, valet, quod fit eũ eo, vt no. infra de iudic. c. j. li. 6. & facit quod no. C. de adul. quamuis indubitati. vide qđ dixi in ꝓ. c. j. sup. gl. [*& ibi. excusandum*] dicit hic Inn. ꝙ officiũ excusatoris est allegare causas absentiæ, facit de procur. q̃relã. ff. de iudic. si prętor. ad cãs cãæ necessarius est procurator cum mãdato, vel satisdatione. Dicit tamen ꝙ post litẽ cõte. in ciuilibus, & in criminalibus, vel in alijs, vbi proceditur lit. nõ cõt. iudex ante, quam condemnet indefensum contumacem, vel non, admittet quemlibet allegantem iura causæ, etiam minorem, & forte infamem. ff. de procur. seruum. §. publicè. C. de procur. exigendi, in fi. & hic fuit admissus non habens mandatum, nec satisdans, nec persona coniuncta ad causas causæ: causas tamen

men intelligit, quæ colliguntur ex actis in eadem cã habitis. Non enim credit eũ posse producere testes uel alias defensiones, cum procurator non sit: secus causis absentiæ, quas ꝓbare potest; & admittitur & non satisdans. Dicit etiam, ꝙ excusator non allegat causas absentię de iure, puta, Coram vobis non tenetur comparere, quia excommunicati estis: uel non valet rescriptum. hoc enim non per excusatorẽ sed per seipsum, uel procur. proponere debet, de rescriptis, super literis, (*Et ibi, excipiendum*) idẽ Vinc. & Philipo. hanc glo. & Inn. supra c. proxi. & Ho. hic, & Guil. in spe. de procur. §. 1. ucr. sed præcedens, & sc. ubi etiã tractat, an media criminalis causæ ꝓcur. possit exercere. alle. etiam Ho. ff. de pu. iudi. l. pe. §. ad crimen. ff. de pęnis, absentem. §. aduersus. & hoc maxime ẽm eum, quando iudex alias processurus erat cõtra absentem. Aduocati ciuilis fori, si possunt peremptorias adaptare declinatoriis, uolunt illas per procura. proponi. in terminis, si dicit statutũ, ꝙ bannitus impunè posit occidi: si impetitus de homicidio alleget, ꝙ iustè occidit, non admittitur procur. ista erit verè peremptoria, & causa causę, quam debet in vinculis dicere. ff. de custo. reorum. l. 2. & l. diuus C. de accusa. l. fin. ff. de exhiben. re. l. 2. in fi. Sed si statutum dicat, querelæ bannitorum non audiantur, tunc dicunt exceptionem banni declinatoriam, & sic per procu. admittendam. ẽm quod sequitur, ꝙ criminaliter accusatus per procuratorem opponere poterit accusatorem excõicatũ. Cum ista non contingens principale non posit dici causa causę, uel defensio criminis. & ꝓ hoc facit, ꝙ in textu dixi in gl. subaudi & sic potest loqui. C. de accusa. reos, & §. publicè, alle. supra, & hoc casu procedit dictum gl. & sequaciũ: sed respectu dec. cum dilecti, quã allegant, uidentur intelligere de exceptionib. criminũ ꝯ petentẽ confirmationẽ, uel aliquid tale. quo casu ex utraq; parte interuenire põt ꝓcur. inf. c. proxi. Nouissimè inter maiores legũ patres fuit publicè alter catũ, si articulus exceptionis peremptorię, & replicationis cõmittat certo iudici, ut si occisus cancellarius de bãno, dr̃ iuste potuisse occidi: quia cancellario non tenuerat, & hoc incidens corã iudice proprio cõmissum est alteri cognoscendũ, an coram illo posit in hoc interuenire ꝓcurator. Et terminatũ fuit pro & ꝯ, curiosus in hoc illas q̃ones inquirat (*Et ibi, pœnam*) no. Goffr. s. de proba. tertio, se audiuisset dominũ Simonem Vincentiũ dicentẽ, ꝙ pęnæ minores relegatione intelligebant pecuniarię: vnde in quolibet crĩe, quo pecuniariter punitur, posiit interuenire procurator, facit. C. de procur. l. 2. Et no. per hoc dictũ gl. ꝙ q̃dã alii posuerunt nostros doctores sequi op. Accu. no. in l. statim all. l. ꝙ ẽt in crĩe, quo deberet pęna relegationis, ꝓcu. posit interuenire, vt sic, vsq;, appositũ in l. statim all. ponat exclusiuè. Et idẽ no. ff. de procu. seruũ quoq;. §. publice. & idẽ Hos. ut scripsi, de procu. tuæ, in gl. nõ ergo, ubi uide materiã glossæ. Sed dominus meus in legibus disputauit, & terminauit ꝯtiũ dicẽs, ꝙ ibi pars prima loquit de causis pecuniariis, & dicit procur. admittendũ. Secunda loquitur de criminalibus capitalibus. & dicit cũ repellendũ. Tertia dicit idẽ de crĩalib. non capitalibus, in quibus imponit pęna vsq; ad relegationẽ. & sic dicit illud, vsq; necessario poni inclusiuè: alias negatoriè repeteret ẽm dictũ all. ẽt. ff. de pu. iudi. l. pe. §. ad crimen, cuius textũ. s. vide in sutra. sed constat ẽm eũ, ꝙ q̃dã sunt publica crimina non capitalia. ff. eo. tit. l. publicorũ. Itẽ facit. præ. lex. secunda, C. de procu. Itẽ in q̃buidã personis est spãle. 3. q. 11. §. nisi. 2. & C. de iniu. l. fi. ergo eius ꝯriũ est regulare, de præben. præsenti. §. loca. li. 6. ff. ad muni. l. 3. hoc dictũ tenent Iaco. de Ra. & Pe. ut ponit. Cy. C. de accusa. l. reos. & quo ridẽt ad l. ff. de ꝓcur. seruũ. §. publicè, ibi ponit. cõiter seruat dictũ glossarũ (*Et ibi tutoris*) Idẽ dicimus, si prælatus est suspectus. In. [*Et ibi, seruum*] quibus legibus seruus accusari non posit, uide in spec. de accusato. in prin. (*Et ibi. §. pe.*) adde casum in muliere religiosa infra de iudic. c. 2. li. 6. & in uniuersitate. ut dicam. de symon. dilectus 2. (*& ibi, loquitur*) idem Goff. [*& ibi, absentia*) uel ad exceptiones obiciendas, vt ibi no. Io. per hanc decre. & hic idẽ dixit [*& in fi.*) hanc gl. habes. 1. q. 6. si quando. ¶ [*In gl. no. quod, ibi. q. 10.*) & ibi plene no. in summa, An

12 † accusans aliquem de pluribus criminibus; si deficiat in uno reliqua prosequi posit [*Et ibi, plurale*] Et ibi no. an hæc exceptio calũniæ admittatur post lite. conte. [*Et ibi, calumniatus*] si ergo non impediret calũnia, iuramentum non impediret, quod non põt à præcepto euangelico liberare. 23. q. 3. tam sacerdos. immò & si per denunciationẽ immunitas ecclesiæ seruari non posset, ẽt accusaret, de iniur. peruenit, ẽm Inn. [*Et ibi, absolutus*] non fuit absolutus, sed accusa-

13 tor repulsus. ¶ [*In† glo. ult. ibi, iniustè*] hoc dicit, q a hic calumniosè videbatur accusari, & sic calumniosè citari [*Et ibi, feriato*] de hoc 15. q. 4. placita, in fi. [b] ulti. gl. [*Et ibi. §. liberti*] C. de testi. l. libertorum. Liberti uocati ad testimoniũ ꝯ patronos uenire nõ tenẽtur (*& ibi, inhonesti*) uel notoriè periculosi, ut in Cle. de re. iudic. pastoralis. uer. Pisana [*Et ibi, iurisdictione*] uel cum citat subditum extra suum territoriũ, infra de consti. c. 2. de offi. ordi. cũ episcopus, lib. 6. Saluo, ꝙ dr̃ in Cle. de foro compe. quãuis [*& in fi.*] de hoc. 3. q. 3. si episcopus. 11. q. 1. nullus. s. de rescrip. super literis, in gl. antepe. & ff. si quis in ius no. non ie. l. 2. Dixit ẽt hic Io. ꝙ si rescriptum non apponitur in literis citatoriis. Itẽ si euidẽs est iudicẽ esse inimicũ. Itẽ si euidens est citatũ spoliatum, his tribus casibus dixit citationẽ nõ ualere. Sed Tan. hoc reprehendit, & breuiter illam partẽ gl. non posuit. Aliquos ex his casibus, & quosdam alios notat Ho. s. de elec. bonæ. 2. in glo. fi. Sed uide de his casibus plenius in spec. de citatio. §. 1. & ibi in prædictis tribus casibus Guil. tenet ꝯ Io. uer. Item ꝙ est spoliatus, & uer. Item ꝙ rescriptum, & ver. secundo sc.

---

a ¶ Episcopus. Vide Io. An. supra eo. cũ P. super gl. i. ad fi. post Inn.

b ¶ In fi. Vide Bart. in l. 3 ff. si quis in ius uo. non ie. in i. oppo. & Inn. in c. præterea; de dila.

c ¶ Quamuis Vide Io. And. in c. Romana. §. contrahentes, de fo. com. li. 6. & Bar. in l. omnes, C. de epis. & cle. in extrauaganti ad reprimen. & Panor. in Cle. pastoralis, de re iudi.

SVMMARIVM.

1 *Inscribere qui non teneatur, & nu. 2. & si non inscripserit quid iuris, ibid. nu. 7. 16. 17. inscribere quid sit, nu. 18.*

2 *Responsio spatiosa dicitur breuis respectu medullata mentis continentis multa.*

3 *Opponere crimen excipiendo quis & quando possit, & à quibus & quo ordine & discussione, & numero. 5. 6. 7. 9. 18. eius pœna quæ & quando nu. 7. & dicatur opponendo accusare, uel agere, uel excipere, nu. 6. & 9. & quando calumniari præsumatur, opponens etiam negatiuam debet probare, fallit tamen, nu. 7.*

Quòd non intersit, exceptio an possit opponi etiam post litem contestat. & si sit ex uno capite reiecta, ex alio admittitur, in fi. & nu. 5.

Sententia cassatoria facit ius & per eam omnibus paratur exceptio. pro confirmatoria minime.

Non dicetur nulla, quòd lata sit cum eo, cuius non intererat.

4 *A testificatione repellitur quis prætextu exceptionis famosæ.*

6 *Contra beneficium repetentem possessorio, uel petitorio, an possit opponi criminis exceptio.*

Ius publicum in sacris consistit.

Exceptio

Exceptio criminis quae habet uim accusationis, uer. sed non admit. cui obstet, uide nu. 9.

Confirmari, uel consecrari petens, an agat. §. sed quod crimen.

Principi quae et quādo licent obycere electo. §. quid si princeps.

7 *Negatiua etiam ab excipiente probari debet, & à quo, & quādo non.*

Inquirere potest superior cessante denuntiare, & nu. 7. uel accusatore uel excipiente. ibid.

7 *Ordines quis probare debeat collatos, uer. si autem excipit.*

Contra eligendum, ne eligatur, electum, non confirmetur confirmatum, ne ordinetur, ordinatum, ne consecretur, consecratū, ne possessionē adipiscatur & nu. 8 excipi potest. §. dicit aūt.

Excipiens calumniosè qua pœna puniatur, ibid. & nu. 11. 12. & 20. & quis admittatur, nu. 9. 18.

8 *Episcopus remanet, licet pallium non detur, & repellatur, nullius tamen ecclesiae.*

In possessionem quis mitti per exceptionem impediri potest, & supra nu. 2.

10 *Ab obtinendo si quis deijciatur, ab obtento quoque deyciatur, & qualiter intelligatur.*

Consequentia si impediuntur, & antecedentia, & quo casu hic.

12 *Electi in episcopum beneficia non conferuntur, nisi lapso tempore cosecrandi, & ratio.*

Procurator contra electum non potest excipere crimina, uel defectus contra personam sine speciali mandato.

Status excipientis minuitur & quando.

13 *Epilogus, & suffragium glossarum. nnn. 14.*

Super filiatione pronuntiatio iudicis ualet, si de hoc agebatur.

15 *Additio glossarum, & non sequen.*

Remoueri quis ab ecclesia quot modis possit.

1 *Abigeatus crimen quis dicatur commisisse.*

Leuia crimina quae.

18 *Accusator nō repellitur licet maius crimē obijciatur & quādo.*

19 *Purgationi ubi non sit locus, uel contra.*

CAPVT XVI.

1 SVper his. Casus. Denūciator criminis non inscribit. accusator inscribit ad extraor. pęnā, si per exceptionē deijcitur ab obtento: alias non. secundo ꝙ ad excipiendum de crimine admittitur procurator. Et pars huius de te.co. & de pęnis super his. & de eodem facto de testi. tam literis. Dicebat Host. ꝙ duo quaerebantur, an excipiens teneretur inscribere. & in hoc distinguit, an talis causa ꝑ procuratorē posit agi. ad hoc respondet in fi. & ẜm hoc sunt. 2. principales partes. secūda ibi, ad fi. Licet. Prima subdiuiditur in 2. prima ponit tres modos opponendi crimina. secunda illos prosequitur ibi, Quando crimen. & in hac tria facit. primo prosequitur primū. secundo tertium. ibi, Sed cum. Rationem diuersitatis eorum submittens ibi, Quoniam tertio. ẜm ibi, Cum aūt. circa quod distin. de qua re, & quādo. Primā ꝓsequit̃ ibi, Si aūt. ẜm ibi, Si ante.

2 [*Breuiter*] Spatiosa rñsio dr̃ breuis respectu medullatę mentis, quae multa dubia determinat ẜm Host. [*Opportet*] lo. no. 4. q. 4. §. īscripto, necesse hoc eē, l. ꝙ accusans se obliget ad talionē. Accu. ꝫ. C. de fi. inst. l. 2. Phi. ad primam partem inducit. 2. q. 8. quisquis, & C. qui accu. non pos. qui crimē, & de accu. l. ult. utrobiq; de hoc per Cy. si ergo non inscripserit, non punieẗ. nisi ꝓbetur calūniatus fuisse. 2. q. 3. §. notandū, C. de calū. l. 3. ipse tñ Phi. tenet ꝯriū. g hoc no. infra ti. i. c. 1. & idē no. e. ti. c. 2. in gl. 2. sup qua temi l. dabo: cōiter dr̃, ꝙ inscriptio est de eē libelli accusatorii. & tñ licet non inscribat accusans ad talionē, locus est talioni, si non probat. Nec ꝑꝑ hoc minus teneẗ inscribere. nam & iudex, a quo, appellanti ēt nō petenti tenetur apostolos tradere. & tñ si nō petat, deficit appellatio. patet primū. C. de ap. cos. in fi. & uide in Cle. de ap. q̄uis. unde dixit Gui. in Spe. de accusatore. uer. itē ꝙ non recte, ad si, ti. ꝙ hodie de consuetudine multarū regionū nō fiunt inscriptiones, q̄ toleraẗ p. l. fin. ff. de publi. iudi. ordo, & ff. de pęnis, hodie (*Quoniam*) rōnē reddit, quare aliud in denunciatione, q̄ accusatione (*Inscribi*) praemoneri non est necessariū, licet sit honestū ẜm Inn. de hoc no. infra de sy. licet, in §. ex hoc

3 (*Excipiendo*) qñ crimen excipiendo proponiẗ, ut quis ab ordinibus repellatur, est haec exceptio facti, siue intentionis, non actionis exclusio: qa petens ordinari, uel consecrari nullam actionē proponit: sed ordinator supersedere dēt, si uerisimile est, quod opponitur. in auc. qūo opor. epos, §. siquis aūt, col. 9. & 23. di. Illud. Quod si longo tpe tacuit, quousq; uidit ordinationē imminere uẗ suspectus, ar. C. de inge. ma. l. diffamari. ꝫ. de frigi. c. 1. Calumniosus aūt non admittiẗ. ut in dictis auc. & ff. de accusa. l. si cui. ẜm Inn. & Host. (*Obiectum*) dicit hic Inn ꝙ cū nullus prohibeaẗ a defendendo, ff. de procu. seruū. §. publice, ꝙ uẗ quēliber admittendū ad excipiendū, cū ecclesiā defendat, ꝙ hoc finaliter tenet, cū excipit de crimine ēt contra simplicē clericū, uide infra in gl. in prin. Dixit Bonagui. Arc. papam Inn. in in eā electi Meten. dixisse, non tñ diffiniendo, ꝙ ꝫ electum nedum in praelatum, sed ēt in simplex beneficium quiliber se poterat opponere, cum expediat ecclesiae bonos seruitores habere, & & iniuriam ecclesiae quilibet prosequi potest; ergo & opponere. Dicit tñ hic Inn. in forma sustineri posse, ꝙ nō admittatur, nisi cuius interest, sicut nec ad prosequēdū contemptum, de elec. ꝙ sicut, de praebendis, cū in ecclesijs, li. 6. & uẗ interesse tm̃ eligentium, & confirmatoris ꝫ. de elec. nisi, & uide quod no. de elec. ut circa in glo. quorū interest. li. 6. ipse tñ Inno. in dec. prima, de elec. li. 6. super uer. a die obiectionis, uẗ uelle, ꝙ ēt obiectionem in formā facere possint non solū uocē hñtes in electione. sed ēt oēs ii, qui pñt ꝫ electū excipere, de quibus hic remittit, adiuuaẗ hoc dictū per illud gñale ipsius dec. primae ibi, siqs & dec. ut circa, e. ti. ibi, si aliq, & c. is qui, & c. pcuator. facit ēt, qa cū defect⁹ formae uitiet electionem, de elec. quia p.p. ergo cuiuslibet subditi interest talē uitiosè nō pręfici, unde & ipse Inn. hic in gl. magna uocabat illud publicū interesse. Quod aūt ēt de crimine non posset excipere, nisi cuius interest, allegando se defendit hic. Inn. contra §. publice, dicēs, ꝙ loquitur qñ defensor agit nomine alterius & satisdat: sed hic qui excipit, suo nomine agit. Plus dicebat, ꝙ haec exceptio, ꝙ non intersit, posset opponi ēt lit. conte. Quid. n. illi nocet, cū nullū lucrū inde petiturus sit. Itē cū nullā habeat actionem. ergo nec illam prosequi potest. Dici tamen posset, ꝙ nō exciperetur, & contra eum ferretur sententia cassatoriā electionis, qd teneret, & ius faceret ita, ꝙ non posset plus peti illius confirmatio. Et omnibus per id contra electum pararetur exceptio, arg. ff. de inoffi. te. posthumus. § siquis. ff. fami. er. cum putarem. Sed si electio eius confirmaretur, non fieret pręiudicium aliis, qui non fuerunt in causa, quo minus contra electum adhuc dicere possint: quia ipsis cum non fuerunt partes, non fit praeiudiciū, ar. ff. de mino. l. etiam, in fi. Dicit etiam, ꝙ quando post lit. conte. proponitur haec exceptio, is qui petit cōfirmari, per confessionem aduersarii, uel alio modo probabit, ꝙ non intersit: alias perseuerabit usq; ad sententiam. ff. de procur. Pomponius. §. rati. Sed post sententiam non dicetur sententia nulla ea ratione, quod nō interfit, propter uires rei iudi. quae tenet etiam inter illos, quorum nō interest. ff. fami. er.

er.cum putarem, nec est si.'ei quod dicitur de falso procur.de procur.in præsentia.C.de procur.l.licet: quia ibi sententia non facit ius inter partes: quia ibi procurator non erat pars: quia non agebat suo nomine, nec dominus erat in iudicio, sed hic excipiēs licet eius non intersit, tamē, ex quo suo nomine cōtestatus est, pars est.& dominus litis, ar.prę.l.cum putarem. Sed oppones, quare non eodem modo excipitur contra militem post lit.contest.C.de procurale.ita? So.quia miles bene habet actionem nomine alterius. licet cōtra eum bene potest excipi. Sed iste non habet ius excipiendi contra militem. plus placet, quod dixi, de procur.in nostra, super glo.quando dicatur. finaliter tenet contra prædicta, ꝙ post litem conte.non pōt opponi exceptio, cum sit personalis & declinatoria, & ideò non pōt opponi nisi ante litē cont.C.de excep.l.si.insti.de excep.§.fi.ſm In-
a no.ª hoc scias, ꝙ si dupliciter interest alicuius, exclusus ex uno capite admittitur ex alio, ut dixi de elec. cum inter. R.super uersi. Appellantes [*Testificatione*]
4 à qua † repellitur quis prætextu exceptionis famosæ sup.de or.cog.cum dilectus, de testi. ex parte Adæ, & c.super eo, & c.testimonium, de excep.ca.1.excipitur, quod legitur de re iudi.cum.l.& A.& quod distinguitur de simo.licet Heli, & c.per tuas.Ho. [*Pro-*
5 *motione*] dicit † hic Inn. contra eundē petentē plures audiēdos, si diuersos defectus, uel crimina obijciāt, ar.de testi.ueniens, qui ma.ac.pos.c.fi.C.si ut se ab hęre.ab.auct.si omnes. Sed si de eodem defectu, uel crimine exciperent, iudex eliget magis idoneum.ff.de
b popu.ᵇ ac.l.5.uide, infra c.olim, in gl.plures ergo. Itē quando unus excipit, oēs alij. qui uolunt excipere, eodē tpe debent excipere.& si tūc non exciperēt, nō sunt postea audiendi, ar.ff.de libe.causa, si pariter, nisi ex iusta causa, qui matri.accu.pos.c.fi. Idem dicūt quidam, si quādo cōfirmatio petitur, nō excipitur, postea in consecratione excipi nō posse, nisi ex causis illius decre.sed alij contra, quod Inn. putat verius. Et scias hanc glo.non esse contrariā ei: quia post Inno.dicam, de pur.ca.c.pe.in gl.forsan alterius, ver.de exceptionibus, cū ibi solùm tractet de accusatione, uel inquisitione fienda de illo crimine, de quo fuit exceptum, & iudicatum [*Beneficij*] nunquid contra
6 † repetentem beneficium agentem possessurio, uel petitorio posit opponi exceptio criminis, dixi infra de exces.præla.inter dilectos, circa prin. [*Excludatur*] ad excipiendum de crimine contra confirmādum, uel ordinandum admittitur non solum clericus. sed etiam laicus. nam cuiuscunque catholici interest, ꝙ ecclesiæ non solum prælatos, sed etiam clericos bonos habeant & honestos, & patet in auct.quomodo opor.episcopos §.si quis autem, coll.1.& in auct.de san.episco.§.si qs aūt, col.9.& art.8.q.1.licet, supra de test.quoniam, & c.ex parte Adę.62.d.c.1.63.d.plebs, & c.uota.70 di. Maximilia, 23.di.qui episcopus, in fi, & c.illud, supra de ob.ad ratioci.c.j.&c. Ius enim publicū est, quod in sacris cōsistit.di.l.ius publicum. & hoc indistinctè verū est de habentibus curam.debet enim populus sibi prouidere, ne famem, & sitim patiantur sub tali.8.q.1.si uerbi dei, ut ibi.quantum uerò ad alios confirmandos, seu instituendos non admittitur quis, nisi specialiter intersit priuato interesse, ar.s̄.de testi.ueniens.2. & sup.de obli.ad ratioci.c.unico.alij dicunt, ꝙ ubi quis ordinādus est, quilibet admittitur, ut ibi, & in auct.supradictis. & not. ꝙ ibi ponitur accusator pro excipiente, seu denunciante. Tertij dicunt, ꝙ ratione priuati interesse nō est quis admittēdus, nisi in iure hoc specialiter sit expressum ut supra de obli. ad ratioci.c.unico. Et est ratio: quia & si talis promoueatur, actio nihilominus salua manet, ar.supra de conces.præbē. post electionem.§.fi. Sed potest responderi secundum Hosti.quia quamuis non perimatur actio, tamē deterior fit petentis conditio, ar.ff.de alie.iud.mutan.cā facta.l.3.in prin. & supra de ali.iu.mu.causā fac.c.fi. Ideò dic, ut no.j. ea.glo.uer. Tu dicas. Sed nec admittitur aliquis criminosus.23.di.illud, ubi statim remittam super uer. consecrandus, sicut nec ad accusationem admittentur, ut legitur & no.supra e.c.j. Nam & hæc exceptio uim accusationis habet, ut hic patet, & ī auct.de san.epi.§.1. Excipitur criminosus, cuius interest, puta q̄a parochianus est, uel patronus. Nemini enim ius suū prosequenti obstat exceptio criminis.4.qu.6.omnibus, & ar.16.q.1.constitutum, & q.8.filijs, nisi aliàs ex causa aliqua sit suspectus, ut supra c.c.super uer.excipiendo. talis enim in causis criminalibus uel eccle-
c siasticis non est admittendus.3.q.13.c.fi.ᶜ ¶ Sed ꝙ crimen ab excipiendo non repellat, inducit Inn.l.ff.de doli ex.apud§.Marcellus. sed respondet illam loqui, quando contra agentē excipitur: sed petens confirmari, uel consecrari non agit: uel si agit, non expressè contra aliquem, sed implorat iudicis officiū. subdit alios melius dicere, ꝙ agit. unde, si aduersarium habet, libellū dare debet, in quo causam exprimat, quomodo à toto capitulo, uel maiori parte, uel ab illo, ad quem fuerat deuolutum ius, fuit electus, supra de conces.præben.ex parte. & fiet litis contestatio, nisi speciale dicatur, quia causa merè spiritualis est, ubi sine scripto proceditur.11.q.1.si quis cū clerico, & supra de dolo.ca.primo, si tamen opponens det libellū, admittēdus est s̄.de elec.dudū.2. si tamen non habet aduersarium, sine contestatione proceditur. sed idem, si aduersariū habeat. quod dic hodie, ut in clemen.de iudi.dispendiosam, de verbo.si.sępe. subdit Inno. criminosos ad excipiendum indifferenter admitti: ad testificandum non alle. contrarium præ.c.illud. ubi dicitur primò discutiendas personas contradicentium. Sed quidam dicūt illud solū discuti, an contradicentes habeant probationes paratas. aliàs, cum periculum sit in mora, non differetur cōfirmatio, uel consecratio, ar.2.q.7.plerique, de app. oblatæ. Alij dicunt quærendum, qua intētione procedat, an ex zelo ecclesiæ, an ꝓ uanagloria, vel odio. 2.q.7.quærēdum, & c.si qui sunt. ¶ Quid si princeps aliquis obijciat electo periurium, adulterium, simoniam, & similia, nunquid est audiendus? Dixit Inn. ꝙ non: quia timēdum est, ne hoc faciat causa extorquendi pecuniā, ar.supra qui ma.ac.pos.significante, uel regalia diutius detinendi. Sed si non esset suspectus, tunc esset præ alijs admittendus.16.q.1.constitutus, & q.7.filius. Tu dicas secundum Host. ex diuersis coniecturis hoc esse arbitrādum. Quid enim si incontinenti offerat probationes paratas, ar. ꝙ audiatur. s̄.de testi.spo.literas.§.propterea, cum suis cōcor. Item quid si infamatus sit, supra eodem, accedens, supra c.omnipotens. Erit igitur hoc summariè examinandum, sicut aliàs no.s̄.de fo.compe. Si clericus laicum. Sed ex quo crimen ad aures prælati ꝑuenit, & si denuncians desistat, nihilominus tamen superior ex officio suo de hoc inquirere pōt, ut pata in eo, quod legitur & no.infra de collu.detege.crimina, supra eo.omnipotens. Quòd si princeps obijciat, ꝙ suspectum habet confirmandum de proditione, uel reuelatione consiliorum suorum, vel tractatu exhæredationis suæ, & hanc suspitionem concipit uel ratione patriæ, de qua est oriundus, uel parentum, à quibus originem traxit, qui semper principis excipientis, uel prædecessorum suorū fuerūt inimici capitales, in hoc est semper princeps excipiens admittendus secūdū Inn.ar.s̄.de iur.iu.pe-

titio

titio.¶ Quid si obiiciatur periuriũ, & obiiciens probat, q iurauit electus soluere pecuniam ad certum terminum iam elapsum, nunquid probatur periurus, nisi iurans probet, q soluit. Dixit Inn. q non, tum quia & si excipiens probet, q iurauit, non tamen probat, q non soluit. excipiens autem tenetur probare exceptionem suam. ff. de proba. in exceptionibus. C. de proba. l. j. [Etsi negatiua sit. s. de proba. iii. s. de his fiunt a præla. ea noscitur, tum quia si hoc modo probaretur periurium, infiniti probarentur periuri, qui non multum curiosi sunt de solutione coram testibus facienda, ideoque cũ de bona fide agatur, nõ congruit disputare de apicibus iur. ff. manda. si fideiussor. §. quædam, & multitudini est parcendum. j. de temp. or. c. ij. tum quia iurans non præsumitur immemor suæ salutis. j. q. vii. sancimus, tum quia exceptio criminis odiosa est. ij. q. vij. si quis episcopus, & ideo eius probatio non est dilatanda, vt patet in eo, quod no. s. de testib. cog. dilectorum. Et idem est dicendum, vbi sub cõditione excommunicatio est prolata. s. de ap. præterea, secundum Inno. super quo vide, quod dicam super glo. j. & vlt. j. de clerico excommuni. mi. proposuit, vbi est hoc expressum, nisi forsan in pœnam negatæ veritatis aliud dicatur. quod dic, vt legitur & no. s. de solutio. c. fi. Sed qualiter probabitur, quod non soluit? hoc enim impossibile videtur. s. de proba. quoniam contra falsam? Respon. per confessionem illius, qui iurauit. al. vix aut nullo modo, & imputet sibi is, qui excipit, argumen. C. de probatio. l. fi. & v. q. vj. Epiphanium. Non obstat, q proponens negatiuam probat hoc ipso q contrarium non probatur. C. de non nume. pec. si ex cautione. s. de præsump. quia. nam secundum Inno. illa locum habent in casibus a iure expressis. in aliis probet excipiens affirmatiue, vel negatiue. vel secundum eum illud, quando non agitur de crimine. Si vero de crimine etiam ciuiliter, probet excipiens etiam negatiue, tum quia odiosus. ij. q. vij. si quis episcopus, & quia quilibet præsumitur bonus, de serui. in or. fa. c. vno. Præmissa vera sunt, quando hæc exceptio a tertio opponitur. creditori enim sufficit probare promissionem sic factam, vel sententiam sic latam ad hoc vt debitum suum probet, & vt sequatur condemnatio, nisi solutio facta probetur. C. de proba. l. j. Ratio diuersitatis est, quia in superiori causa, cum de alieno facto agatur, non potest obiiciens dicere, & proponere, Tu nõ soluisti tali, sicut iurasti, sine metu periurij. ff. rerum amota. Marcellus. Secus in creditore, qui certus est de facto suo. s. de rescrip. ab excommunicato, cum suis concor. Item in superiori casu non interest quo ad debitum obiicienti, hic autem interest. Item in superiori casu obiicitur crimen, quod non probatur. In hoc vero casu prætenditur obligatio, quæ probatur, & ad solutionem faciendam astringi, Insti. de obliga. in principio, nisi forsan obstet exceptio non numera. pecuniæ. C. de non nume. pecu. si ex cautione, vel alia in iure scripta. super quo vide, quod no. s. de fide instrument. si cautio, secundum Inno. & Hosti. Dicit etiam Inno. q quando dicitur vitium in forma interuenisse, electoribus, vel electo confirmationem petente, qui negat formam seruatam, probare debet eam omissam ea ratione, quia excipienti incumbit probatio, & quia ex quo constat de facto, præsumitur interuenisse solenitas. C. de contrahen. stipula. l. j. ff. de probatio. ad ea, dum tamen scrutinium, vel vota fratrum ostendatur in scriptis redacta. s. de ele. quia pp. & decretum, in quo appareat consensus capi.
d lxi. di. eps. d vel dic secundũ eum, vt no. de do. & contu.
e cum olim. e Si autem excipitur electum non esse subdyaconum, vel non habere commendatitias, cum sit alienigena, Dicit Inno. in his casibus eum probare debere se ordinatum esse, & se dimissum, cum iura dicant in his casibus literas necessarias. ij. quæstione. j. Legum. lxxj. distincti. per totum. Tamen tanta posset esse præsumptio pro ordinato, q trãsferret in alium onus probandi, vt si multo tẽpore in subdiaconali ordine seruiuisset, vide. j. de eo, qui fur. or. re. c. fi. vel quia certum esset ipsum ab episcopo suo dimissum. Licet tamen nullus appareat excipiens, vel accusans, semper iudex inquiret, quando illum contigerit dubitare. s. de elec. cum nobis, de postul. ca. j. in Authen. de san. epis. §. si quis autem, circa prin. ti. secundum Inno.¶ Dicit autem Inno. contra eligendum excipi posse etiam de crimine occulto, dummodo probari possit, de elec. super eo. & c. cum inter can. & c. cum Vinton. & c. congregato, de app. constitutis. & contra electum, ne confirmetur. & contra confirmatum, ne ordinetur. & contra ordinatum, ne consecretur. & contra consecratum, ne possessionem adipiscatur, si opponitur crimẽ cum infamia. j. e. accedens. & sic intelligatur. xcii. di. si quis episcopus. de elec. cum in cunctis, cum si. In nullo tamen prædictorum casuum calumniose excipiens transibit sine pœna. & intelligitur calumniosus ille, qui non probat. C. de aduo. diu. iu. l. j. ij. q. iii. qui non probauerit. Nam si propter aliquod præmissorum excipiens appellet, in expensis cõdemnabitur, si succumbat. s de ap. vt debitus, idem, si non fuit appellatũ, sed al. prosecutus est in iudicio exceptionem propositam, & succumbat. j. eo. accedens, in fi. Est enim hoc regulare in male impetrante, de rescrip. cæterum. in male excipiente, de dolo. finẽ. in temere ad iudicium vocante. j. de pœnis. calumniam. ff. de iudi. cum quem temere. Quid si post electionem opponatur exceptio criminis ad impediendum confirmatum? talis non cogitur inscribere, vt hic, putat tamen Hostien. quod locum habeat dec. statuimus, de elec. lib. vj. Si autem contra confirmatum, ne ordinetur, vel consecretur, non putat Hostien. tunc illam dec. habere locum, sed astringit se ad certam pœnam, vt sequitur, quę erit grauior illa, cum plus delinquat. ad hoc de vi. & ho. cle. vt clericorum, puta ad priuationem beneficii. s. de elec. cum dilecti §. pe. vbi de hoc. fortius autem habent hæc locum, quando ad impediendam possessionem iam consecrati obiicitur, vel quando iam consecratur, & possessionem adeptus denunciatur, ad hoc. j. ti. j. c. j. [*Si ante*] ecce quare. s. dixi & quando. [*Inscribere*] nec ad aliquam pœnam se obligare, nisi forsan calumnia præsumatur, ar. C qui accu. non pos. l. ij. & de do
8 lo, finẽ. [*Consecrandus*] vel palliandus. s. de ele. q sicut, † sed tunc si repellitur, remanet episcopus, licet nullius ecclesiæ, de transla. c. ij. secundum Inno. idem, si sit in possessionẽ mittendus. j. eo. accedens, quod dic vt ibi, & s. de causa pos. cum olim, secundum Hosti. vel benedicendus. s. e. [*Meminimus*] prolixe tractat Archi. xxiii. di. illud.
9 an † opponẽs se petenti consecrationem dicatur accusare, & agere, an vero excipere, & reus esse. secundo, an si dicatur excipere, admittatur ad id criminosus, conspirator, vel excommunicatus. iii. an si totum capitulum, quod conspirauit contra talem, constituat procuratorem, admitti debeat talis procurator contra illum. de primis duobus dixi. s. post prin. ma. gl. [*Deiicit*] specia
10 le est † inductum fauore ecclesiarum, & vt occurratur periculis animarum. & sic non est contra, de or. cog. cũ dilectus, ad fi. Si enim electus non posset consecrari, ordinari, & actu administrare, adhuc videtur ecclesia vidua. ad hoc, de transla. c. ij. Est igitur expediens, necessarium, & vtile ecclesiæ, vt si sponsus eius repellitur ab obtinendo, deiiciatur etiam ab obtento, vnde si repellitur a confirmatione, & per consequens a iure quæsito per electionem. Si a consecratione, per consequens a iure quæsito per confirmationem. Idem de ordinatione, & de administratione, licet quo ad inscriptionem sit ius diuersum ratione iuris per confirmationem quęsiti [*Obtento*] iure. scilicet prælationis per confirmationem. Et dic secundum Hostien. [*obtento*] ratione huius electionis, vel prouisionis, de qua agitur. supra de transla. c. ii. hoc dicit, quia si episcopus auctoritate se ap. translatus esset, & antequam haberet corporalem possessionem

nem eccleſiæ, ad quam transfertur, probaretur crimē cum infamia contra eum, repelleretur, & deiiceretur a iure in ſecunda quęſito, tamen forte non deberet deiici cum non fuerit cum effectu tranſlatus. ſ. de elec. cum in cunctis. §. cum vero, niſi forſan ratione veritatis criminis, & infamiæ ſimul iunctæ dicatur hic aliquid ſpeciale, cum illa duo in hoc caſu neceſſariā ſint. de hoc. ſ. c. accedens, ſecundum Hoſtien. [*Extraordinariam*] vt † ſ. 11 de ele. cum dilecti, & ad hanc pœnam ſe obligat, & qui in formam obiicit, vt ibi. ſed qui inquiſitionem impetrat, vel denuntiat, ad hanc pœnam ſe non obligat, quia alterum ex iudicis officio procedit, alterum ad pœnitētiam, ſecundum Inno. [*Pro eo*] ponit cauſam, quare ſe aſtringit ad pœnam extraordinariam. [*Amittit*] & hac 12 ratione † non conferuntur beneficia electi in epiſcopum, niſi diuerſo tempore conſecrationis, vt ſi repellatur ob obtenta de nouo, ſaltem antiqua retinere poſſit. de hoc de elec. cum in cunctis. [*Procuratorem*] dicit Inn. quod procurator contra electum non poteſt excipere de crimine, vel alio defectu contingente perſonam electi, niſi ſpecialiter ſit datus ad excipiendum de crimine, quia per talem exceptionem minuitur ſtatus excipientis, quia beneficiis priuatur per triennium. ſ. de electio. ſtatuimus, lib. vj. ff. de min. l. illud. ff. de procur. non ſolum. §. fin. de vari. & extraor. co. l. pe. de procura. ad appellandum. clarum eſt, quod etiam ſpecificata debent f eſſe crimina, de elec. procurator, [f] lib. vj. Nec eſt contra ſecundum cum. ff. pro ſocio. l. actionem. §. renunciare. ff. de iniur. ſed ſi vnius. § procuratorem. quia agens iniuriarum, ſi ſuccumbit, nō incurrit diminutionem ſui ſtatus. & eſt bene diminutio ſui ſtatus, licet ad tempus ſuſpendatur, quia relegatio, & damnatio in opus publicum temporales ſunt, vt probatur. ff. de pęnis. l. quidam. Iſtud dictum tenet Guil. in ſpec. de procur. §. j. ver. ſed nunquid media. & ibi in ver. ſequentibus tractat. x. quæſtiones circa hoc facientes ad dec. de elec. ſtatuimus, li. vj. & hodie eſt hoc expreſſum in conſti. Cle. de procur. 13 non poteſt, & vide, quod ibi no. in glo. vel eligendi. ¶ † Secunda glo. ponit. v. caſus, quibus non inſcribitur, & ſub-14 dit. quid ſit inſcribere. ¶ In † gl. ij. [*ibi ar. ff.*] vide ſ. c. prox. ſuper. j. glo. ¶ In glo. j. propter. [*ibi. l. j. in fi.*] al. ii. tunc valet pronunciatio iudicis ſuper filiatione. cū de hoc agebatur. ¶ In glo. hoc generale, [*ibi l. j. in fin.*] vide in dec. proxi. all. ſuper vlti. gl. Et ibi. [*l. antepe.*] vide de ap. quia nos, ſuper 15 fi. vlti. glo. ¶ In † glo. j. [*ibi, quartum.*] iſte quartus congrue adderetur, quando quæreretur quot modis agitur, ſed non quando quæritur quot modis opponitur, ſecundum Pe. & Abb. habemus etiam modum actionis, per quem peti poteſt quem ab eccleſia remoueri. vt ſcripſi 16 ſ. de elec. querelam, in prin. ¶ In † glo. ij. [*ibi, abigeatus*] hoc committit, qui gregem abigit panno rubeo. vel alio modo, & poſtea cum ſocij ad hoc paratis illū fura-g tur. [g] [*& ibi, leuibus*] quæ ſint iſta, vide in ſpe. de lib. con. §. h nunc dicendum, ver. xlii. [h] [*Et ibi, ea quidem*] canonizata. iiii. q. iiii. §. aliquando. & non videtur congrua exceptio. loquitur enim non in accuſatione, ſed in denunciatione notorij criminis, nec ſuper alio eis crederetur, vt vtrobique no. ſaluis cōſuetudinibus certorum locorum, de quibus vide in ſpe. de accuſa. in fin. primi. §. [*Et* 17 *ibi, ne quis*] hos † caſus, & plures habes notatos. ij. q. vij. in ſum. & qui ac. non poſ. l. qui crimen. Dicit Hoſtien. quòd quidam vt Goſ. hic non recipiunt illum caſum pro excepto, quando vir accuſat vxorem de adulterio. C. de adul. l. quamuis, per dec. tuæ. de procur. ſed ipſe dicit illud intelligendum, cum maritus accuſat vt extraneus. lex vero, quando accuſat iure mariti, vt in pręd. c. tuæ. addit caſum, quando mulier accuſat proſequendo ſuam, vel ſuorum iniuriam. xv. q. iii. de crimine. ff. ad Turp. l. i. §. accuſationem. & l. mulier. item in accuſatione falſæ monetæ. C. de fal. mo. l. j. item vbi quis accuſat ex neceſſitate officij, puta tutor accuſat de falſo producente inſtrumentum contra pupillum, niſi manifeſta calumnia detegatur. C. qui ac. non poſ. l. ſi. Idem ergo, vbi accuſat hæres vindicando necem defuncti, cui ſucceſſit. ff. de his qui vt indi. l. tutor. de his ſ. vt eccleſia. bene. c. vno. [*Et in fin.*] & hoc teneas. ſ. de procur. tuæ. licet 18 quidam † dicant, quòd inſcribere eſt in libello promittere perſeuerantiam vſque ad ſententiam, vt no. ff. de accuſa. ſi cui, in glo. ij. & vide quod dixi in tex. ſuper ver. oportet. ¶ in gloſſ. poteſt, [*ibi, non debet*] niſi ſuam proſequatur iniuriam. iiii. quæſtio. vj. omnibus, vel de crimine excepto. de hoc. ſ. c. cum. P. vel in caſu. ſ. c. nulli, ſe-19 cundum Ioan. & T. ¶ [*In † glo. propter.*] concor. quod no. in præ. dec. cum dilectus, in glo. pe. ſed contra. purgatio locum non habet, vbi probatum eſt crimen, de pur. ca. c. pe. ad fi. ſol. purgatio ponitur pro probatione innocētiæ. ſic. ſ. de fo. com. ſi diligenti. vel loquitur contrarium in probatione directa, ex qua poteſt ferri ſententia, vt ibi patet. & vide quod dixi, de pur. ca. inter, ſuper glo. ij. 20 ¶ In † glo. hoc generale, [*ibi. l. j. in fi.*] tamen ſecundum. l. ſi talis in probatione defecerit, eſt de prouincia expellendus, in Authen. de ſan. epiſ. §. ſi quis vero ad ordinationem. lo. [*& ibi, ante pe.*] & ſ. de app. quia vos. ¶ In glo. pe. [*ibi, criminalis.*] idem Ioan. Phi. Hoſtien. vnde dicebat Abb. quod hæc cauſa per metropolitanum non poterat diffiniri, de tranſla. c. ij. [*Et ibi, hęc quippe*] vtrobique de hoc vide quod dixi, de ele. quòd ſic, in glo. eis inſtantibus. & de præb. graue. in glo. ad quod epiſcopi. verſic. item ſecundum Inno. & ver. numerus vero. [*Et ibi credo*] Vin. contra, & Tan. & de hoc in ſpe. de cri. in mo. excep. propo. ante fi.

ADDITIONES.

a ¶ Inno. idem no. Bar. in l. poſthumus. §. ſi quis, præalle.
b ¶ Popu. & vide Bar. qui iſta limitat in l. ſi plures. ff. de accu. & in l. ij. §. fi. ff. de adul.
c ¶ C. ſi. Vide c. exhibita, de iud. & quod ibi nota. in glo. & per Ioan. An. in c. dilecta, de excep. & c. ſignificauerunt.
d ¶ Epiſcopus. Vide Bar. in l. ſciendum, ff. de verbo. ſignifi.
e ¶ Omn. Et de elec. quod ſicut, ad fi per Ioan. And.
f ¶ Procurator. Ibi vide gl. qualiter debet fieri iſta expreſsio, & vide Bar. in l. filius, ff. de donatio.
g ¶ Furatur. Et quid ſi furatur vnum ſolum caput? vide Barto. Lonus, ff. de abige.
h ¶ Ver. xlii. & plenius Bar. in l. leuia hic alleg.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitores generales, ſi non ſeruauerint debitum inquiſitionis ordinem, prudenter, & caute corrigere debent, & qualiter, nume. 6.*
2 *Ordinem ſuum habet inquiſitio, & quis, nu. 3. 4. & 5. & notoria ſuum, omittendus non eſt, & ratio, nu. 7.*
Ad ſuſpectos cauſa non remittitur.
3 *Inquiſitionem præcedere debet infamia.*
4 *Contra eam poteſt opponere etiam, qui obtulit ſe paratum ſuper criminibus ſubire inquiſitionem, eius præambulum quod, uſque in finem. & nu. 7. & quibus ab indicijs alijs differat, ibid. in ea, qua teſtes deponant, nu. 8. & 9.*
Exceptio declinatoria non tollitur per oblationem ſubeundi inquiſitionem, vel accuſationem, vel denunciationem.
Nec ordini iudicij per hæc renunciatur.
Accuſationis præambulum quod.
Denunciationis præambulum quod.
Per leue compendium non debet ad graue diſpendium veniri, & quomodo veniatur, ver. non poteſt.
Operari oblationis verba debent aliquid, ut intelligatur, & obſtet. §. ad id, quod.
Reſcripta debent iuri communi concordia eſſe, etiam per reuolutionem clauſularum, et in dubio ſic interpretanda. §. ad id, quod ver. quod & ii.
Surreptitia præſumuntur, ſi ab eo recedant, ibid.
Conſciētia iuris præferenda in iudiciis cōſcientię ueritatis occultæ.
6 *Errorem ſuum iudices quomodo caute poſſint corrigere.*
8 *Teſtes, quę deponere teneantur in inquiſitoria cauſa, & 9.*
9 *Plenam ueritatem dicere ut intelligatur.*
10 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 11.*

Officio

Officio ſuo functus iudex quando dicatur, & nu. 12.
Sententiam item ſuam an, & quando iudex corrigere poſſet, ibid.
12 *Additio gloſſarum.*

CAPVT XVI.

Qualiter. Caſus. Pars huius. de iudi. qualiter. & hoc dicit.
1 Generales † inquiſitores, ſi non ſeruauerint debitum inquiſitionis ordinem, prudenter & cautè corrigere debent. Secundò ponitur forma iuramẽti, quam exigunt. ſ'a ibi, formã. prima pars facit duo: quia in princi. cõmendat. & in fi. infor. mat inquiſitores, cũ bene ꝓceſſerãt in medio, uer. ſi uerò, uſq; ad aliud, ſi uerò, illos inſtruit, ſi malè ꝓceſſerant. Et ſub iſta deciſa erat olim, qđ habeť ⁊.c. qualiter, vſq; ad §. debet, & poſtea ſequebať hoc. Hunc igitur &c. de quibuſdã hic no. ꝑ Ho. dixi. ⁊ c. qualiter. ſuper prima gl. *(Debitum)* q habeť. ⁊. c. qualiter *(Ordinem)*
2 habet† ergo inquiſitio ſuũ ordinẽ: nec mirũ q̃a & notoria hñt ſuũ, de iureiur. ad noſtrã. 3. *(Obſeruaſſis)* in ꝓceſſu: quia uõdũ lata erat ſñia. Inn. *(Occaſione)* forte ꝑ nimiã infamiã epiſcopi, uel ex zelo iuſticiæ: ſecus, ſi ex odio: quia tunc papa non remiſiſſet ad eos. 3. q. 5. quia ſuſpecti. Innocẽ. niſi uolente illo, contra quem proceſſum eſt, de ap. interpoſita. §. ille. Hoſtien. *(Obſeruari)* no. ſ'm Hoſt. ꝙ † ſi ordo peruertitur, & inquirif
3 de ueritate criminis prius, ⁊ cõſtet de infamia, nõ valet proceſſus. Deficiente enim infamia, deficit inquiſitionis accuſator, ſine quo nullus dãnatur. ẜ. ut ec. benc. c. uno. & ex tali iudicio inordinabiliter cæpto nil ordinabiliter põt ſequi, ut infra, & 2. q. 1. in primis, & infra e. inquiſitionis. §. tertiæ. ſupetſedeť ergo tali proceſſui, & de nouo fiet inquiſitio infamiæ. & ſic intelligitur hoc c. nec etiã ut poſtea reperta infamia ualebunt dicta teſtium ſuper veritate criminum recepto- rum: quia cõtra inquiſitionis ordinẽ ſunt recepti. Putat tñ Hoſti. ꝙ inquirẽdus huic ordini renũciare poſſit, ar. C. de fideicõ. l. fi. ff. de no. oper. nun. l. 1. § & poſt operis, Cum huic fauori Introducto pro ſe renũciare poſſit, de regul. ſtatuimus. non tamen eſt præſumẽdũ, qđ de facili illi renũciet. ẜ. de renun. ſuper hoc. Nõ putat ẽt Hoſ. huic ordini tacitè renũciari, ut ſi illo nõ excipiẽte inquirat iudex de veritate omiſſa infamia,
2 qđ eſt falſum[a], ut patet hodie. ⁊. e. c. 2. li. 6. ¶ Quærit ẽt,
4 quid ſi mandato † ſuperioris ſuper certis criminibus inquiſitũ eſt ⁊ prælatũ remiſſa inq̃ſitione ad ſuperiorẽ, cõparet prælatus, & incipit impugnare ꝓceſſum, Dicit ſuperior, Tu quæris fugã. Dicit prælatus. domine ut ſciatis. ꝙ de innocẽtia mea cõfido. ſi vultis omittere hunc proceſſum, offero me paratũ ſuper dictis criminibus ſubire inquiſitionẽ corã inq̃ſitoribus datis à uobis. cõmittif inquiſitio ſub dicta forma, quã obtulit. inq̃ſitores aſsignãt diẽ ad inquiſitionẽ, ꝓlatus cõparens, & negãs ſe infamatum petit primò inquiri de infamia. quærif, an ſit audiendns? Vř ꝙ nõ: quia venit in hoc ⁊ oblationẽ: quia hoc nõ eſt ſubire inquiſitionẽ, ſed potius declinare. Itẽ quid dediſſet eo caſu ſuperiori, qui hoc poterat ſine ſua oblatione? & uerba oblationis dñt aliqđ oparì, de priuilegiis ex ore, & c. ſi papa, li. 6. ad id facit, qđ dixit ſe uelle ſubire ſup dictis criminibus, per qđ vř noluiſſe inquiri de ueritate. Contrariũ credit Hoſti. ſicut enim ius ſaluum remanet, qđ expreſsè nõ reuocať, ſic & iſte iuris ordo, niſi expreſsè illi renunciauerit. Non ob. ꝙ vř ⁊ oblatio. venire, nec inquiſitionẽ ſubire. Quid. n. ſi accuſatus offerret ſe paratũ ſubire accuſationẽ. vel ſubire iudiciũ propoſitæ accuſationis ⁊ ipſum: die aduenien- te dicat uõ eſſe procedeudũ ſine inſcriptione? uel cũ renunciaret, dixit ſe paratũ denunciationem ſubire, uel denuntiationis iudicium: poſtea negat monitionem præceſsiſſe, nunquid audiretur? & tamen utrobique potius uidetur declinare, quàm ſubire. utique diſcretus iudex illum admittet, ſupra eo. ſuper his. cũ per illa uerba non intelligatur præambula, uel ſubſtãtialia remiſiſſe, quæ ſunt in accuſatione inſcriptio. in denunciatione monitio. in inquiſitione præcedens infamatio. & hoc forte uoluit. e. qualiter, infra e. ubi dicit per leue compendium &c. uam poteſt dici leue compendium, quando iudex in inquiſitione cauſa breuitatis omittit inquiſitionem infamię, vel in accuſatione inſcriptionẽ, uel in denunciatione monitionem. uenitur enim per hoc ad graue diſpendiũ: quia & ſubtrahitur reo defenſio, & calumnioſæ accuſationi ſic aperiretur uia, infra e. qualiter, de ſimo. licet Heli. §. 1. Conabatur etiam Hoſt. oſtendere, quod fortius urgebat ratio in inq̃ſitione, maxime quæ nemine ꝓſequente, ſed ex mero iudicis officio expeditur: quia in aliis iudiciis reo excipiente iudicium ſine præambulis non procedit, & ſic eo inuito procedi non poteſt. Sed ubi inquiſitio fit ex officio, ibi uerè iudiciũ redditur in inuitum: unde, quaſi exceptio non præcedentis infamiæ ſit perẽptoria, ſemper ẽt poſt receptionẽ teſtiũ poterit excipere ſe per dicta illorũ nõ condẽnãdũ, uel per proceſſum ſic habitũ, niſi expreſsè ſit exceptioni renunciatum: ſed, ut dixi. dic ut infra e. c. 2. li. 6. ¶ Ad id, qđ dictum eſt, quod verba oblationis debent aliquid operari, rñdet, quod & ſi nil operentur, non eſt omnino abſurdum, cum & quandoque tota una litera & clauſula apoſtolica parũ, uel nil operetur, ut patet. ẜ. de procur. quia in cauſis, de iureiurã. & ſi Chri-
b ſtus.[b] Præterea & aliquid operatur. primò quia id offerenti ſubtrahitur fuga, quã faciebat inpugnando proceſſum, & perſiſtẽdo remanebat in adminiſtratione: Dat ergo oblatio ſuperiori abbreuiationem dierum adminiſtrationis. ſecundò quia ſic ſerenatur conſciẽtia ſuperioris, qui forte peccabat ⁊ prælatũ in mente ſua reputando illũ miſerũ peccatorẽ. tertiò quia ſi cõſenſit in certos inquiſitores, illos deinceps nõ poterit recuſare, nec ſic negociũ prorogare. de offi. deleg. ſuper quæſtionũ. §. uerũ. quartò quia ſi forte aliqui perſequebãtur inquiſitionem, quos dicebat maliuolos, hoc deinceps non poſsit opponere, cum ſe paratum obtulerit inquiſitionem ſubire, ſuper quo al. audiret, infra e. cum oporteat. eũ ergo prædicta operetur, nihilominus de fama quaſi ſubſtantiali præambula inquiretur, nec peruertetur iuris ordo. C. de iur. om. iudi. l. iuris ordinẽ. nec ob. qđ dixit, Super dictis criminibus: quia nec per Id iuris ordini renunciaſſe uidetur, nec cõceſsiſſe, ꝙ de occultis criminibus inquiratur. ⁊ id. ⁊. eo. e. de ſimo. ſicut nobis, & c. tua nos, cũ ſi. Præterea illa oblatio poteſt habere triplicẽ ſenſum. Aut enim obtulit ſe ſubire inquiſitionẽ ſuper infamia criminum tñ. aut ueritatis ipſorum criminũ tantum. & primus intellectus ridiculoſus: ſecudus inlurioſus ſubuertẽs iura, & inquiſitionis ordinem. aut dices ipſum de utroq; intellexiſſe, ſ. de inquiſitione infamiæ. & ueritatis, & iſte intellectus rationabilis, ſufficiens, & iura ſouens. ergo in dubio huic tertio adhærendum, vt res ualeat, de uer. ſig. abbate, & ut indiffinitum uerbũ generaliter intelligatur, de priuile. quia circa. plus dicit Hoſtien. quod & ſi papa præciſè ſcribat in inquiſitione teſtes recipiendos, niſi expreſsè dicat prælatũ apud:
c ſe infamatum, ſemper erit inquirendum[c] de de fama infra eod. cum oporteat. & quandocunque uerba reſcripti poſſuut hoc importare etiam per reuolutionẽ clauſularum, de fama primitus inquiratur, cum hoc iuri communi concordet, in dubio ſic interpretabimur, ſupra de reſcrip. cauſam, de conſuetudi. cum dilectus, ar. ff. de confir. tutel. l. e. in confirmando. & ſi expreſsè mandaretur contra non infamatũ recipi te-

ſt es ſuper ueritate, nō præmiſſa inquiſitione ſuper infamia, prima facie præſumetur reſcriptum ſurreptitium, ar. ſupra de offi. dele. ex parte. unde cōſulendus eſt princeps ante, q̃ pcedaſ, & ſua iuſſio expectāda, in auct. de mān. prin. §. deinde, col. 3. & ut nul. iud. §. & 5 hoc iubemus, col. pe. [*Conſcientiæ*] no. † cōſcientiā iur. præferendā in iudicijs conſcientiæ ueritatis occultæ, ſupra de offi. or. ſi ſacerdos, ſm Hoſt. [*Homines*] ſic, ſupra de iud. nouit [*Non pudeat*] nec pudere debet, de vſu pal. niſi. ſm Ho. [*Poſiti*] per inquiſitionis officium [*Iudicem*] 9. quæſtio. 3. aliorum [*Menſura*] Mar. 4. [*Congruentem*] puta non fuerat citatus. non fuerant expoſita 6 ſibi capitula, nec nomina declarata, uocabit † ergo grauatum, ſcriptores, & aſſeſſores, & quæret de his. & cū fuerit negatiuè rñſum, dicet iudex, ei rarſi eſt: quoniā hoc facere debuiſtis. neſcio, ſi occupatio nos excuſet, & præcipiet illud emēdari, vel omnino ſuperſederi, uel ad magis uelandum poterit aliquantulum differri. & poſtea de nouo procedi, quaſi perdita ſint acta antiqua, de proba. cap. fin. & ideo dixit forte ſupra tempore opportuno. & eſt ſi. de vſu pal. niſi. ſecūdū Ho. [*Inordinatè*] in auct. ut iudi. ſine quoquo ſuf. §. cogitatio, ibi, & uno hoc introducto ordine. & ibi, & ſic uno prin. illicito &c. Ho [*Ordinabiliter*] Bar. Brix. cō 7 tra Cluniacenſes, nullus † quidem ordo quempiam recipit inordinatū. Hiero. ſuper Iere. li. 20. ibi, Nō poteſt maturitas eſſe conſilij, ubi nullus eſt ordo iudicij [*In ſimilibus*] ſ. quando ſit inquiſitio tam in capite, quàm in membris. Hoſtien. [*in ſua eccleſia*] Si fieret inquiſitio contra aliquem ſingularē, neceſſe eſſet crimina ſpecificari, infra eo. qualiter. §. debet. habet ergo hoc lo-d cum. cū ſit inquiſitio generalis ᵈ[*Occultis*] dicit Goff. inquiſitionem ab alijs iudicijs in his differre: quia in ea recipiunt teſtes lite nō cōte. ut lit. nō cōteſt. qm̄ §. ſunt & alij. In alijs ſecus. Itē hic infamia habetur loco accuſatoris. infra eo. qualiter. In alijs non proceditur ſine accuſatore, ſupra ut ec. bene. cap. uno. Item hic recipiuntur teſtes minus idonei, quales in eccleſia inueniuntur, quando de ſtatu ec. inquiritur in capite, & in membris, de re iudi. cum. 1. & A. ubi uide in ulti. glo. non ſic in alijs, de teſti. ex parte. 4. q. 3. uer. in teſtibus. Item non fit inquiſitio de occultis, ſed de famoſis, ut hic: alia iudicia de occultis inſtituuntur, dummodo probari poſsint. 2. q. 7. plerique. Item hic inquiſitor incipit quandoq; à ſuſpenſione, 2. q. 5. preſbyteri à plebe, infra de pur. ca. inter. uel à remotione, 3. q. 2. quia ea. quod dic tribij, & no. de ſimo. licet Heli, in e glo. qui enim ᵉ In alijs ſecus. 8. q. 4. nonne. 16. q. 4. uolumus. Item diuerſus eſt pœnarum effectus, infra e. inquiſitionis. 1. reſpon. hic ad literam, uide in ſpe. de in-8 qui. §. 1. in fi. [*Criminibus*] bene † dicit, Criminibus: q a ſecus de occultis circūſtantijs manifeſtorū criminū. i. de qbus pceſsit infamia, ſm Inn. & Ho. ut ſi ab eo audiuit ſtrepitū, uel his ſi. ſ. de teſti. pterea, de pſum. literis, & c. 3. Dicūt & q ſi is, ꝯ quē fit inqſitio, infamatus ē de fornicatione in gñe, nō cum certa, nō debet tūc teſtis reuelare fornicationē occultā, ſed ubi mulier eſt certa, tunc & tenet. & ſi iuraſſet non reuelare: quia ſi, cū iurauit, intellexit ēt nō reuelare ut teſtis iuratus, temere iurauit, de crimi. fal. c. j. de teſti. cōſtitutus. Si intellexit, q nō reuelaret niſi ex iuſta cā, uel de hoc nō cogitauit, nō obſtāte eo, qd̄ cōditio. habet, reuelare tenet. de iur. ad nſam. 2. & c. quēadmodū. Si tñ id ſciret in pñali, nō debet dicere, de exceſ. plā. dilectus, de of. or. ſi ſacerdos, uide qd dixi, de poſtula. p. c. j. ſup 9 uer. reqſitus (*Et† plenam*) exponas ᶠ hæc uerb, vt no. ſ. f c. pxi. & ui de qd ibi dicā ſup uer. inqſita [*Dicant*] qūo hoc caſu examinent teſtes, uide in ſpe. de teſte. §. nūc 10 tractādū, in vi. col. ¶ †gl. 1. arguit, q nō ſit functus &c. al- tria iura, in ꝯtriū ſoluit. ¶ Gl. 3. no. q iudex corrigit interlocutoriam. adducit tres concor. & tria ſimilia. 11 ¶ † *In 1. gl., ibi, dicere autem*] al. l. qualē. Si arbiter ſup pluribus rebus receptus, ſup qbuſdā pnunciat, nō tenet ſnīa. ſed erit adhuc à ptore cogēdus (*& ibi, quia arbiter*) ſequiſ, & ſi errauit in ſnīa dicēda, corrigere eā nō pōt (*Et ibi, iudex*) uide de decre. ſtatī al. ſup gl. 2. (*Et ibi, quod iuſſit*) uide in præ. c. cū ceſſante, ſup 1. gl. ¶ *Ante pe. gl. in fi.*) vide de reſcri. inter cæteras, ſup vlt. gl. ¶ *In † glo. 1. ibi, quia arbiter*) per hanc. l. dic ſm Hoſ. q diffinitiuā non pōt corrigere arbiter. Idē in delegato per iura ſtatim all. in gl. & per l. C. qūo & qñ iud. ſi ut proponis. C. qñ prouo. nō eſt ne. cū nō eo die, ſed delegās, ut ibi: nec ordinarius annullādā, ff. de re iudi. cū quærebaſ. & l. poſt rē, C. de ſē. ex. breui. reci. l. 2. Sed nullā pōt. ꝯ. de frigi. fraternitatis. ꝯ. de pur. vul. c. 21. q. 3. eps. C. qūo & qñ iu. & ſi præſes. C. e. ſi accuſatoribus, & ſuperior eius, C. e. ti. abſentē. de hoc dixi poſt Inn. ꝯ. de re iudi. c. 1. & c. cū inter, ſuper uer. poſtquam in 1ē. poſt Ho. & no. de hoc. e. t. cū Bertoldus. in gl. ſed qualr, & de hoc in ſpe. 2. par. de reſti. in inte. §. uidēdū, uer. & no. & de ſen. p- la. §. qualiter, uer. hoc quoq; & uer. ſeq. & de arbitro. §. ti. uer. licet aūt poſsit, & per. Dy. de re. iur. qd̄ ſemel, in pri. obiectione. ¶ *In gl. no. quod, ibi, cum ceſſante*] ubi de hoc (*& in fi.*) ad hoc. ꝯ qui fi. ſint leg. cauſam. 2. ¶ *In gl. hoc eſt, in fi.*) qd̄ regum eſt proprium. 23. q. 5. regnum. ꝯ ¶ *In glo. pe. ibi, non punitur*) ſecundum Ioan. idem Goff. & Vin. (*& inſ.*) ſupra de teſti. cap. de teſtibus.

ANNOTATIONES.

a ¶ Lib. 6. Facit etiam ibi. c. 1. quia eſt præpoſteratio ordinis etiam unius ad aliud, quod non nocet, ſi non opponatur. l. ſi mancipium, & ibi glo. ff. de euic.
b ¶ Chriſtus. Vide l. ſi quando, ff. de le. primo.
c Inquirendum. Facit. l. ſi quando, C. de inoffi. teſtā.
d ¶ General. Vide infra e. qualiter, per Io. An. in glo. hic Vincen.
e ¶ Enim. Vide Io. An. in c. 1. de accu. li. 6.
f ¶ Exponas. Et uide de hoc uer. Bal. in l. ſi manumiſſo, C. de obſe. patro. pre.

S V M M A R I V M.

1 *Confeſſionem ſuam qui reſpondit iuratus quando audiatur volens excuſare, & quid probare debeat, & nu. 4. & 6. & quomodo fiat, nume. 6.*
De ea accipitur quod nocet confitenti, nu. 14.
2 *Inquiſitio quando facienda.*
Quando dicatur ſuper eccleſiæ ſtatu fieri.
Contra epiſcopum quando, & qualiter fiat.
3 *In ea dicæ iurandi & reſpondendi forma, & de earum differentijs.*
4 *Teſtis an recuſare dictum ſuum poſſit, remiſſ.*
5 *Leuia leuibus, & grauia grauibus comparantur.*
6 *Errorem ſuum ante ſententiam etiam contra confeſſionem ſuam, poteſt reuocare.*
7 *Ad acta ſupplenda, uel contra admittitur probatio.*
Inquiſitores debent audire teſtes.
Contra epiſcopum ratiò ſertur ſententia remotionis.
8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 9.*
Cauſa conſideranda ex qua aliquid ſit factum.
Damnum datum cauſa mea non reficio.
Probatio deficit quandoque, ſed non lis. §. fi.
10 *Additio gloſſarum.*
Iudicum an & quando ſletur dicto.
11 *In partem meliorem quando interpretandum quid.*
12 *Cauſa ſumitur multis modis.*
14 *Alienatio rerum eccleſiæ quibus de cauſis permiſſa eſt, iuxta glo.*

C A P V T XVII.

1 CVm dilecti. Si is, ꝯ quē inquiritur, iurauit ad interrogata reſpōdere, poſt confeſſionē audiē volēs excuſationes pbare, q̃ cōfeſsionē nō perimant, ſed exponāt: ſecus, ſi iurauit plenā & merā ueritatē dicere. Et primo ponit legatorū inquiſitio.

sitio. secundò ibi, Quia uerò, dubium, pp quod sit commißio, tertio ibi, Mandamus, commißionis forma bimembris. & secũdum ibi, Quòd si [*Clamorē*] nec
2 aliter test facienda inquisitio, infra c. qualiter [*Sinistra*] quæ sapiebant naufragium, dilapidationem, & simoniã [*& infra*] hic continetur, quod deest in litera circa casus positionem (*Constitit*) quia nec relatio hæc continebat, & sic fuerat minus plena. si. supra de elec. dudũ, infra. §. cum aũt (*Statu*) ecclesiæ. i. ipsius episcopi 7. q. 1. scire debes. uel dic, ꝙ canonici erant specialiter, uel generaliter infamati. Ho. Inn. tñ vr̃ uelle hic, & j. de simo. quod licet infamia prælati sit præsumptio contra subditos, ut sic tota ecclesia posset inquiri. de re iudi. cum. I. & A. & potest esse ratio: quia cum caput infirmum &c. & componitur orbis &c. & qualis rector ciuitatis &c. ecc. 10. A quod non placet Ho. ar. de his, quę fi. à ma. par. quæsiuit, cũ nec fiat inquisitio super ocultis. s̃. ca. proxi. in fi. fatetur tñ. quod ꝯ ep̃m procedit inquisitio tã in capite, q̃ in mẽbris, ut inqrat qualiter se habeat in ciuitate, & in castris, siue ecclesijs: qualiter erga canonicos suos, & alios clericos, & laicos suæ ciuitatis, & diœce. & sic intelligi põt hic ꝭmeũ, cũ nec expreßè legatur inquisitionē ꝯ alios ꝓ-
3 cessisse (*Inquisita*) dixit Hos. q † quidã miscẽt has duas formas, & dulcis mixtura bonorũ, ar. 12. di. nouit, ad fi. Est m̃ ĩ prima forma periculũ periurii. de coha. clerici. clericos. vnde dicebat Inn. de simo. licet. cuius dictum posuit Host. in c. ibi seq. ꝙ ubi de certis criminibus agitur, satis põt recipi iuramentum de dicenda plena & mera ueritate. sed si de statu ecc. pp anceps periurium, sufficit, ꝙ iuret r̃ndere ad interrogata, sed ꝯdicit. s̃. c. proxi. in fi. pp quod dicit Inn. ꝙ qualitercũ que agat, sufficit, ꝙ iuret altero illorũ duorũ modorũ (*Secunda forma*) ut s. ad interrogata veraciter r̃nderet [*Aliorum*] sup. quos producere põt ep̃s, cũ &c. [*Inquisi-*
4 *ta*] ex hoc patet ꝭm Inn. ꝙ † iurans de calumnia cõfessiones suas poterit excusare, cũ iuret tm̃ ad interrogata r̃ndere. In teste secus, quod dic, vt s̃. de testi. co. ꝑtereà, de testi. per tuas, & c. cum clamor [*Excusationes*] q̃ fuerunt illę, nescimus. La. [*& malum*] tales sunt illæ, de quibus 85. di. florentinum. ꝭm Inn. & Ho. [*Incurrit*] qa legati ipsum ob hanc cãm suspẽsum miserunt ad curiã [*Leuis culpa*] si. s̃. de re iudi. cum te. [*Leuiter*] Hiero
5 nymus ꝯ pelagianos. Leuia † leuibus, & grauia grauibus comparãtur: nec ferula dignũ uitium est gladio uindicandũ: nec ferula, quod gladio dignum est. & ꝯ Susanam. E. grandi plagæ alta & prolixa opus est medicina. & uide super Hiere. li. 6. [*& Simonia*] i. confessione, ex qua elici uidebantur hæc tria, dilapidatio, naufragium, & simonia, ut uidisti in casu, & dicit hic gl. (*Tacere*) quia sic non diceret ueritatem plenã. [*Falsitatem*] & sic non diceret ueritatē merã [*Excusationibus*] quas ꝯ iuramentũ tacuit coram primis iudicibus, La. [*Mentionem*] ad quam tñ tenebatur ex forma iuramẽ-
6 ti. & sic soluitur. quod † opponitur, unũquẽq; posse probare errorē suũ ante sententiã, & ꝯ confeßionem suã. C. de iur. & fac. igno. l. error. ff. de cõfessis, non fatetur. s̃. de confes. c. fi. j. de testi. in inte. c. 2. li. 6. imò ꝭm Inn. & Host. aliud est errorem reuocare: aliud confeßionē declarare, & sic se excusare. si enim uellet errorem probare, oporteret illũ probare, ꝙ nil de naufragio habuisset, & quod ecclesiæ non essent datæ simoniacè, & ꝙ debita non ꝯxisset, & quod bona ecclesiæ non alienasset, ad quod admitteretur suo mõ. s. indirectè: qa nec directè probari posset negatiua, de elec. bonæ, de testi. ex tenore. si vult confeßiones declarare, ipsas non reuocat, nec ꝯriũ probat. ff. de rei uen. ex diuerso. §. 1. ff. si. ser. uen. si cui. §. sed si. ar. nec negatiuã prætendit, sed affirmatiuas excusationes. quarũ poßibilis est probatio. ff. de ꝓba. ei q dicit. ad hoc aũt non admittitur obstante forma in s. [*Nullam*] in actis in-
7 uentã, de rest. spo. cũ ad sedē. & licet ad supplẽda acta uel ꝯ acta admittatur probatio. de proba. qm̃, de testi. cum a nobis: m̃ hic non admittitur pp rationē, quæ sequitur [*Ab illis*] i. iudicibus. & aßidentibus, uel notariis. C. de app. qm̃ iudices. s̃. de ꝓba. qm̃ ꝯ, & ar. quod inquisitores per se debent audire testes. ad idē C. de fi. inst. in auc. apud eloquẽtißimõ. s̃. de offi. dele. quoniam. §. is autem [*Remouere*] hic fertur sententia contra ep̃m, quod raro accidit. concor. de excess. præla. ex literis, de do. & contu. ueritatis. Refert Guil. in spe. de accusatione. §. 2. ad fi. 1. col. ꝙ Clemens. IIII. simul deposuit. 11. episcopos, qui adhæserant Manfredo in occupatione Siciliæ, & interfuerant ipsius corona-
8 tioni. ¶ † Glo. 1. ponit casum, quem etiam prosequi-
9 tur. ¶ Ante pe. gl. signat contrarium. & soluit. ¶ *In † gl. causa, ibi, uerum. 2.*] qui libidinis causa, ibi, fregit ostium meretricis, & fures non ab eo inducti res meretricis exportant, non tenetur furti. ¶ *In gloß. episcopus, ibi, committit*] Si animo lucrandi hoc facit, ut l. sequen. ¶ [*Vlti. glo. ibi, duo sunt Titij*] hanc, & l. in tempus, uide de offi. dele. quoniam, in 3. gloss. Et similem casum ponit. §. si duobus, in eo, qui duobus Titiis legauit, & alteri ademit, & nescitur cui, neutri dicetur adem-
10 ptum. ¶ [*In † glo. 1. ibi commiserat*] cautius locutus est infra in glo. episcopus iste. ¶ *In glo. simile, supra ibi, dictum illorum*] per dicta testium, qui fuerunt præsentes exactioni, & præstationi iuramenti, quod cõsueuit in publico exigi, & pręstari [*Et ibi, iudici*] qñ talis est actus, q non põt probari per testes, statur oĩno dicto iudicũ, ut hic, & in concor. non dico iudicis, de proba. qm̃. Dñt tñ quidam, ut refert Inn. ꝙ hic iudices non reqrunt ut testes. 2. q. 6. statuendũ, sed tanq̃ qui fuerãt iudices, de quorum facto q̃ritur, cõsulendi sunt. 18. di. de eulogiis. ar. supra de arbi. c. 2. ff. de ap. l. sciendum, sicut alias de facto proprio reqruntur, qui alias non admitterentur in testes. ut latrones. C. de feri. prouinciarum, & serui. C. de quæstioni. interrogari. ff. de custo. reo. diuus. & mater, & auia, qñ q̃ritur de ætate. ff. de proba. ẽt, & seruus de fuga sua ff. de redhibi. l. q̃ro. §. fi. nec ualet dictum istorũ ut testium, sed solũ ad ꝑsumptionem. unde & post aperturã testiũ tales requiri p̃ñ. 20. q. 3. p̃ñs. Quidquid tñ dicat Inn. quandoque requiruntur, & plenam fidem faciunt, ut hic, & de excess. præla. inter dilectos, de elec. cum dilecti, de testi. cum a nobis, nec ob. c. statuendum, quod loquitur de iudice, corã quo pendet iudicium. porrò deposito officio testificari potest, quod dic, ut supra de test. di-
a lecto, secundum Host. ¶ [*In gl. unde, in fi.*] cõtra, de trãs-
11 la. c. fi. dicit Ho. qñ factũ in ꝯ se non est malũ, & dubitatur, qua intentione sit factũ, locũ habet gl. sed quãdo in se malum est, de malo nõ põt præsumi nisi malũ, donec aliud appareat, de præsump. c. fi. de iureiu. quēadmodum. §. quædam. ¶ [*In glo. causa, ibi, ex qua causa*] sumitur aũt causa multis modis ꝭm Ho. Primò pro iudiciali conflictu certarum parochiarum, quod dic vt infra de uer. si. forus, uer. causa. Secũdò pro utilitate. ff. de peti. hære. itē ueniunt in, prin. Tertiò pro spē. ff. de transac. tutoribus. §. ei, qui nundum. Quarto pro situ. ff. de peti. hære. nec ullã. in prin. Quinto pro onere. C. de dis. pigno. si debitor. Sexto pro fructu. C. de inst. & sub. l. si m̃r. Septimò pro cõtractu, Iusti. quib. mo. 10. ob. §. est autē, de libel. ob. c. fi. de plus peti. c. vno. Octauo pro actione. ff. qui satis. co. l. fi. Nonò pro intentione, ut hic, & supra de re iudi. sicut, & omnis talis cã & similis consideranda est secundum eum. Dixit Io. Mo. in dec. ulti. de iur. ca. lib. 6. quòd est causa impulsiua ad aliquid agendum, & sic sumitur. ff. de postu. l. 1. §. iexum. sed rõ est gerendorũ ordo ex cã uenientiũ. unde causa potest esse sine ratione, sed ratio non põt

esse sine causa.exemplum de primo,supra de spō.c.1, ꝓm arustas est cā, ad cuius esse sequitur aliud, & istæ causæ sunt quatuor.duæ essendi.& duę fiendi,vt dixi in libri prin.super.1.glo.Dr̄ & cā ,ꝑpter quā fit quodcunque debitū. & tunc dr̄ à cahos, quod fuit omniū rerum principium.iuxta illud Ouidij, Rudis indigestaq; moles,quam dixere chaos. Est ēt cā modus,uel forma,ut cum dico lego vxori,quæ eius cā parauí.ff, de aur.& ar. le.l. Quintus. Dr̄ ēt facti exemplificatio. C.ad le.Aquil.si ex plagis. §. in cliuo, ibi ius.i.iuris responsio,positum est in causa agendi.¶ *In glo.episcopat, ibi, propter* 13 †*hanc causam*]uel aliam de permissis,quæ no, 12.q.2.in summa,& habentur,ea.q.§.his omnibus,& c. sequentibus: uel quia per papam requisitus fuerat pro pecuniario subsidio secundum Gofr.¶ *In glo ult. ibi , propter hanc in fin.*] arguit etiam per hoc Abb.quod 14 de†confessione accipitur, quod nocet confitenti, & non id,quod prodest,de condi.apo.per tuas,de concess. præben. cum super. & facit ad ea , quæ dicam,de confes.c.1.li.6.super uer.confessionem.

ANNOTATIONES.

1 ¶Dilecto.de arbi.an possit esse testis,uide Io.An.in o.1.de arbi, li.6.& Bal.in l.oe in arbitris,C.de arbi.

SVMMARIVM.

1 *Inquisitio ueritatis criminum non fit , nisi primò constet de infamia,& nu. 2.4.7.& qua,nu.2.6.7.& 8.propter suspicionem regis,uel aliorum magnorum non facienda , nu.8.*
Quo ordine in ea proceden.nu.6.& 8.
Ad eam prosequendam,& qui testes admittantur.& nu.3.& 4. 11.12.14.15.
Purgatio quando indicatur,& nu.9.
2 *Infamia non probatur per criminum propositionem , & per quot inducatur,nu.5.& quot,nu.6.*
Quæ testificari debeant testes ad eius probationem,n.7.
Infamia prælati ubi & qualiter probanda,eo.nu.7.quādo habeat eius probatio locum,ibid.
Non est simul cum principali probanda,sed præcedere debet,nu. 8, & qualit, ibid.
Quæ sufficiat inquisitioni faciendæ.
Dissimulatio periculosa prælato.
3 *Complices suspecti sunt,& repellendi,qui tales dicantur.*
4 *Ad accusandum non admittitur criminosus.*
Rescripto,seu literis Papæ quando standum, uel contra.
5 *Ad famam bonam probandam nunquid admittatur reus,eius probatio quid operetur,& quando præferatur contraria.*
Præcedere debet cognitionem principalis, nu.8.
7 *Frequentiam quot uices inducant.*
8 *Dicto ultimo standum uicinorum.§.ta dicas.*
9 *Graue crimen quod, in grauibus seueritas exercetur nu.11.in fi.*
10 *Epilogus, & suffragium glossarum,nu.11.*
Cum inimicis conuersantes etiam repelluntur, & amici, & domestici ab accusatione, & nu.12.ad eos ire non cogor.
Inimicitia quæ excusent, uel repellant.§.in 5.glo.graues quæ ,repellunt nume.13.
Alia quid operentur,ibid.
Victoria alterius mihi prodest,& sibi non.§.pen.
In leuibus leues iudice sint,in fi.
12 *Additio glossarum, & nu.sequen.*
Frater pro fratre quando admittatur.
A denuntiatione qui repellantur.§.1.
15 *Litera ministeria aliquorum impetrata quando dicantur.*
In eis si exprimatur aliqua persona,ea repulsa an alius admittatur.
Ad prosequendam inquisitionem, uel denuntiationem, impetratore, uel denuntiatore repulso an alius admittatur,& supra numero.14.

C A P V T XVIII.

1 CVm oporteat. Casus. De† ueritate criminū non inquiritur , nisi primò constet de infamia: tunc inimici , uel periuri , sed uiri idonei ad prosequendam inquisitionem, & ad testimonium admittentur,& non probato crimine indicitur purgatio infamato. Et sunt tres partes,in prima denunciatio episcopi, & inquisitorum datio.in secūda ibi,uerum.comparatio,& allegatio episcopi ꝯ denunciatores,& testes,in tertia ibi,discretioni , inquisitorum triplex instructio.secunda ibi, quod si,tertia 2 ibi,& si nihil[*Proponentibus*]tamē hæc† propositio nō probat infamiā.C.ex qui.ca.inf.ir.l.uerbum[*Dissimulatione*]quæ periculosa est prælato,de offi. or.irrefragabili.de priuile.quanto, Host. de iudi. nouit , ad fi. 83. di.error, Abb. [*Transire*] si de illis esset Infamatus. & ideo de infamia mandat inquiri, ut sequitur. & hoc propter clamosam insinuationem sibi factam,non quia penes ipsum infamatus esset. Innocen. [*Præuenisset*] & ante notitiam literarum. Goff. si. de ap.meminimus , & c. suggestum[*Typo*] idest motu sine zelo. Pe. i.inflatione , Abb.[*Plusquam*] alias potius , & 3 ponitur collectiuè[*Complices*]qui & † suspecti sunt , & ideo repellēdi,supra de testi.in literis.& sunt complices secundum Abb. socii coniuncti ad malum , non ad bonū[*Qui*]s.inimici,cōsanguinei,& cōplices[*Trāsgressores*]& hi oīno repellunt à testimonio.de testi. & 4 c. testimoniū [*Criminibus*]rt̄† criminosus non admittit ad accusandū,denunciandū, uel testificandū, qđ dicitur s̄.c.1.& c.cū P, Host.[*Fama ipsius*] no.licet Papa committat inquisitionem , nō prius inquirit de crimine, quam constet de infamia. Intelligitur enim committi sub conditione,s.si præcessit infamia.Si verò scriberet Papa, quod multorum clamore peruenisset ad ipsum,tunc credat,& inquirat, licet ibi non sit infamatus.Ioā. Ego.T.dico,quod per tales literas non fiet inquisitio,nisi fama probetur:quia sæpe falsum significatur domino papæ,& potest esse , quod denunciātes,uel referentes erant illius inimici. T. de hoc in spe.de inquisitio.§.nunc tractemus.uersi.hoc autem notandum est,& uer.sc.tu dic,quod aut papa loquitur narratiuè , & tunc uera opinio Tan.aūt assertiuè,tunc uerum,quod dicit Io.per dec.si papa, de priuil.lib.6. hodie uide Clemen. de proba. literis , & quod ibi no.Sed†nūquid admittitur reus,si uult pro5 bare se bonæ famæ.sic etiam per cubicularios , & familiares suos.& idem de innocentia sua.2.q.7.cū pastoris.12.q.1.sint manifeste,18.q.2. in decima. 2. q. 5. omnibus,in fi.81.di.clerici,in auc. de mona. §. cogitandum,supra eod.licet,in fi.de hoc,infra eod.qualiter,in 1.gl,ultra med, & uide, quod super ea dixi post Ioan.hoc tamen non uidetur prodesse: quia si mille testes dicerent eum bonæ famæ, & centum dicerent eum malæ famæ,præualet dictum paucorum quantum ad indicendam purgationem , uel quantum ad faciendā inquisitionem. Sed propter dicta paucorū non inducitur infamia,infra eo.inquisitionis. Io. idē Phi.facit,quod dixi.de renun.super 1.glo.Ego dicerē dictum plurimum præferendum, dūmodò æquè ꝓbarent bonam famam,sicut alii malam.ªTā.& Vinc. Quid de hoc uelit Inno,in decre.inquisitionis , non apparet,ut ibi dicam super ult.glo.Hostien. hic sequitur.T,cui concordat Guil.in spe. de inquisi. §. nunc tractemus,ver.qđ si plures.dicit.n.Ho.iudicē debere attēdere , utrū cōis vox uicinorū exterior cōcordet cum fama,uel cum infamia,& qualitatē testiū,qbus & aliis circunstantiis pensatis hoc eius arbitrio relinquet,ut no.s̄.de test.pręterea,& c.in nostra,ubi testes primi & secūdi deponunt de fama uiciniæ,puto uerū

dictum

dictum.T.& facit quod no.de testi.cum in tua,in ulti. gl. Sed si primi,licet pauci,deponunt de uicinia.secundi, licet multi, non de uicinia, uerum sit, quod dicit Ioan [Noueritis] uel per † testes,qui probent infamiã, uel ipse index de plano per rumorem uicinię apud bonos & graues certificari potest,supra de spon.cum in tua, Innocen. [Inquisitionem] sup.ueritatis[Illorum]scriminum[Non subito] ergo,etiam eum agitur in modum inquisitionis, non est præcipitandus processus, quod fieret, si nõ seruaretur iudiciarius ordo suus, ut s.c.& j.e.qualiter. ꝑm quẽ ordinẽ non auditur petens inquisitionẽ fieri, nisi sit honestus & prouidus, & nõ leuis,arg.hic, & 37.q.6.episcopus in synodo, de testi. co.præterea,& j.e.qualiter. expresius uer.ex quibus. debet etiã præcedere insinuatio clamosa, quæ crimẽ reddat quasi manifestum, ut ibi: sed & debet esse frequens,ut ibi,& s.c.proxi.posset enim esse, ꝙ qs semel, 7 ex impetu in iniurias esset. & si quæraf, quot † uices inducuñt frequentiã,vř ꝙ duæ,ar.s.de ui.& ho.cle.mo b nasteria.s.de elec.uenerabilẽ, in fi.cũ suis cõcor.ᵇ sed melius dicitur ꝑm Inno. & Hosti.hoc arbitrio iudicis relinquendum ,ar.in auct.de testi.§.1.col.7.ff.de uerbo.obli.cõtinuus.§.1. Item tanta debet esse infamia , quando de prælatis agitur, ut iam sine scandalo dissimulari non posit,uel sine scandalo tolerari,infra eo. qualiter.2.respõ.uer.sed eũ super excessibus. & de hac infamia inquirendũ est ante,quàm de ueritate, secundum modum,de quo legitur, infra de purg.ca.cap.2. uel recipientur testes saltem duo & bonæ famæ.ar.C. de testi.ubi numerus, & dicẽt eũ infamatum apud ꝑuidos & discretos, quos nominabũt, ẽt si nõ interroc gent ͨ,ut per hoc appareat iudici, cuius arbitrio committitur,& nõ testis,vtrũ sint prouidi & discreti.vide quod dicã.j.e.qualiter, super uer.honestis. & sępe audierit hãc famã.non semel:alioquin nõ probat infamia sufficiẽs,ut s ꝑm Inn.Sed & sufficit,ꝙ dicant simpliciter infamarũ, dũmodo sinistra in publico audiãtur,qđ dic ut legitur & no.inf.e.inquisitionis,uer.1.& uer.fi.ubi uero de plato agif, puto inquirendũ de fama à capito,& à canonicis. & si apud eos nõ reperitur infamatus, nõ vř ulterius esse procedendũ, ar.s.de ꝑsump.quosdã, & c.quanto, & arg.e.qualiter,rñ.1.uer. debet.76.d.si quid de quocũq;,sup.de elec.postq̃,& c. d scriptum.§.per aptica ᵈ, nisi forsan esset alibi, & inter alios conuersatus, nam ab illis hoc inquirendum est, ut ibi legitur & no. uel nisi propter potentiã & tyrannidẽ prælati timeaf de occultatione ueritatis, & contra ipsum uerisimile præsumaf. inf.de excef. præl.tãta est clauis:uel ꝑp tergiuersationẽ, & collusionẽ,inf.de collu.detegẽ.in ti.hæc autẽ probatio locũ habet ꝑm Inn.antẽ,q̃ inquiraf de ueritate criminũ,nã postea no habet locũ nisi ad adminiculũ ꝑstãdũ.4.q.3. ver. Item 8 sępe.¶Quid si † inquisitor simul & semel de utroque inquirat ab utroq; teste, primò tñ de fama, ꝑo de ueritate? Rñ.ꝑm Ho.nõ seruatur ordo: quia inquisitio famæ debet præcedere inquisitionẽ ueritatis,ut probatũ est, & quia nõ sunt tales processus, siue articuli per miscẽdi,siue inordinabiliter cõfundẽ. ut patet in eo quod legitur,& no.supra qualiter,& supra de rescrip., cũ dilecta.§.pe.supra de iudi.exhibita.§.j.& fi. & idem modus seruandus est, ubi in modum exceptionis crĩmen opponitur, supra eo.super his,nec mireris,si exactas probationes exigo super infamia: quia non est sine causa. nã extraordinarius modus agendi est inquisitio. Item graue esset propter leuem infamiã à dignitate,vel hęreditate repellere unũquẽq;.Bene dicit lex, ꝙ famosi.i.qui clamosa & frequenti laborãt infamia. & annotati.i. quorũ infamiæ crimẽ scriptũ est per iudicẽ,uel quia alias sunt inquinati quasi manifesto scelere,uel uita sordida,à dignitate sunt repellẽdi.C.de di

gni.l.2.lib.12.no.qđ ad hoc,ut ex uerbis infamatoriis, oriatur infamia,oportet,quod in scriptura redigatur, & etiam ꝙ fiat eũ aliqua causæ cognitione. C.ex quibus ca.infami.irro.ca,quæ pater,& l.nulla,& l.uerbũ, & le.interlocutio.ff.de obsequijs.honori. Sed contra, quia sufficit leuis infamia. C.de inof.testa.fratres. Solutio,nõ negat,quin prædicta diligẽtia haberi debeat In probãdo: sed & leuẽ appellat exortã à pactione famosæ actionis.uel diffinitione , etiã si per procuratorẽ agaf. C.ex quibus ca.infa.irro nõ dãnatos.ff.de his, qui no.infa.athelas.§.fi.& l.seq.secundũ quosdã.¶ Tu dicas ꝑm Ho.ꝙ supradicta iura loquuntur de infamia iur.hic autẽ tractamus de infamia facti.quando quis. est infamatus apud bonos & graues.C.ex qui.ca.infa.irro.ea,q̃ př. inter quos conuersatur, maximè superiorẽ suum,& inter sacerdotes parochianos.76.dist.si qd de quocunq; 2.q.5.ꝑsbyter,& c.oĩbus, inf.de pur. ca.c.2.Et quæ hic de Inn.deficiunt,uide in s.c.2.li.6.super.1.gl. Sed & si dicãt uicini, nunq̃ habuimus ipsum suspectum,uel si habuimus, errauimus, secundũ Inn. cessat suspitio,& ultimo dicto eorum stãdũ erit plus q̃ testibus paucis.ar.ff.de peri.& eomo.rei uendi.illud in fi.inf.eo.inquisitionis, in fi.propter suspitionẽ autẽ regis, uel aliorum magnatum laicorum potius est in dicenda purgatio ad deferendum honori ipsorum,& scandalum euitandum, quàm inquisitio facienda, q̃uis & ipsa fiat, si episcopo uideaf.2.q.5.Menã,& c.hoc habet. & breuiter secũdũ Inn.in hac materia uerũ est, ꝙ officiũ iudicis latissimè patet. ff.de iur.om.iu.l.1.un de & qñq; ponit hoĩem ad rationem s.e. si cõstiterit. Quandoque inquiret ex officio nõ probata per testes Infamia, sed sola publica fama deferente , inf.de pur. ca inter solicitudines, rñ.1.in fi. quod & innuitur, infra e.qualiter,respõ.1.de quo dic.ut ibi no.& sup.e.si constiterit.Sed,ut appellationes euitet, secundum Ho.cõsuluimus , quod adhæreat doctrinæ traditæ per hanc gl. sic probata infamia inquiret de ueritate criminis . & si probatum fuerit, dabit sententiam condemnatoriam,prour legitur, infra eo.qualiter.§.debet,& §.secuer.illo semper. Sed & sis satisfieri facier, si criminis qualitas hoc requirat, secundum Inno.in auct.ut nulli iudi § & hoc peruenit ad nos, col.9. in auct.ut iudi. sine qnoquo suffra. §. si quis autem.§. necessitatem , col.2.quod si probati non posit, purgatio indicetur, ut infra eo.c.in fi. & legitur & no.supra eo.ueniens,in fin.[procedendum] ut quia de infamia prædictorum cri9 minum nobis cõstat[Graue] puta † mortale,quod depositionem indicat, supra de tempo.or.cap.fi.[purgationem] propter infamiã apud bonos & graues diuulgatam, quamuis ab inimicis ortum habuerit, secundum Hostien. de hoc, supra cap.cum P.& c.ueniens. 10 ¶ † Prima gloss.al.concordantias,& duo iura in contrarium,& in fi.arguit. ¶ Tertia glo.quærit,arguit ad partem utranque, & soluit. Recitat opi. Ioan. quam reprobat.¶ Quinta glo.respon.per quæstionem,quæ inimicitiæ &c. & arguit, quod capitales , & conspirationes tantum,all.in contrarium , & soluit. ¶ Pe.glo. etiam respon.per quæstionem,an repulso illo, qui im pertrauit &c.arguit, quod sic.ponit opinio. Io.quam 11 approbat, & contrariam.T.quam † reprobat. ¶ In gl.1.ibi, liberi) uide hanc & ult. al. nam socius,in cap.repellatur super prima gloss.[& ibi, cum patronus] Si probat patronus libertum cum inimicis suis conspirasse damnatum in metallum (Et ibi l.4.§.1.) non cogitur accusans legationẽ recipere ad accusatũ,uel ipsius amicum,uel domesticũ ¶ In gl.3.ibi.popularis] sequif, actio Integræ ꝑsonæ permittitur. hoc est cui per edictũ postulare licet. ¶ In 5.gloss. ibi.§.inimicitia] inimici capitales excusantur à tutela , uel cura [& ibi, licet] non cogitur arbiter sententiam dicere, si inter eum & alterum

rum de ligatoribus, uel utrumque ſuperuenit inimicia capitalis (& ibi. §. amicos] hanc & ſe. uide ut lit. nõ conteſtata. accedens, ſuper 5. glo. (Et ibi. l. ulti.) ponit caſum decreta. ſupra proxi. allegatæ (& ibi, propter litem) uide de reſt. ſpolia. frequens. §. 1. in t. glo. ¶ In gl, pe, ibi. §. 1.) ſi is, qui ab inteſtato non ueniebat, egit de inofficioſo, & de facto obtinuit, uictoria ſibi non ꝓdeſt, ſed aliis ab inteſtato uenientibus. ¶ In gl. ult. in fi.) in leuibus iudices ſint proni ad lenitatẽ. In grauibus ad ſeueritatem, ſed cum temperamento benignitatis. ¶ In† gloſſ. 1. ibi, legitur) ſolue, ut dixi in c. repellantur[& in fi.]ad idem ſupra de præſump. ex ſtudiis, Hoſt. ¶ In glo. 2. ibi. criminali) criminaliter mota. ſed ſi ciuiliter. bene admitterentur. unde admittitur frater pro fratre ſm Naſo. cum edictum de teſtibus ſit prohibitorium. ff. de teſti. l. 1. ſupra de præſump. literas, hic ergo repelluntur non quia conſanguinei, ſed quia inimici. & inimicis cohabitantes. ſ. c. repellantur, ut lit. nõ cõte. accedẽs. 2. Abb. ¶ In gl. ſed nunquid, ibi, quiſquis) ex ſuperſcriptione probatur, Ab. (& ibi, integer ſtatus) i. tales, quibus permittitur poſtulare (& ibi Io. dixit] cuius fuit hæc gl. præter opi. Ber. & idẽ Gof. dic, ꝙ opinio Io. uera in denunciatione euangelica. opi. Ber. uera in canonica, uel iudiciali. hoc ẽt placere uidetur ſpeculatori. de denunciatio. §. 2. uer. ut aũt, ubi materia denunciationis plenè tractatur (Et ibi, irregularis) ſuple, ẽt admittitur, ſm Io. ¶ In† glo. patet hic, ibi. per totas 1.) ubi de hoc[& ibi, bonis eius] omnibus, uel maiori parte. ad hoc infra de reſti. ſpo. frequens, lib. 6. & per hoc fit ſolutum ɔ̃riũ de præ. dec. l. cum cũ quis[& ibi, arbitrio] idem Hoſt. ſm quem multa alia committũtur iudicis arbitrio. remit. ſupra co. ti. ſuper his [& in fi.] idem notauit. 3. q. 5. c. 2. dixit. T. ꝙ oĩs capitalis inimicus repellitur à teſtimonio in omni cauſa, infra ti. 2. licet & c. ſe. & ſupra de re iudi. cũ. I. & A. aliæ uerò inimicitiæ non omnino repellunt, ſed fidẽ minuũt. C. de teſti. auc. ſi dicatur. qualiter & quantũ, arbitrio iudicis reſeruetur. T. dicebat Goff. infra ti. 2. per tuas, 1. quod leues inimicitiæ repellunt iudicem, qui facile recuſatur, facit quod no. ut lit. nõ conte. c. 2. in gl. hoc eſt. alii aũt officiales, uel teſtes non, licet in teſtibus fidem minuant, ut prædixi. de hoc in ſpec. de teſte. §. 1. in prin. ¶ In glo. ex hoc ibi, non enim refert] interdũ † refert, infra de hære. c. 2. §. 3. li. 6. [& ibi, Io. melius] idẽ Inn. Gof. Phi. Eg. Tamen, licet ipſe Goff. teneat, quod hic proceditur auctoritate ſecundarum, dixit hoc eo reſpectu, ꝙ falſum fuerat ſuggeſtum, ſ. de infamia epiſcopi, quo tacito literas non habuiſſet: ſed quãtũ ad caſum gl. tenet opi. Tan. de hoc in ſpe. de inquiſitio. §. 1. uer. quod ſi impetrator [& in fi.]adde qd no. de reic. c. 1. li. 6. ĩ gl. qd ſi. & ẽ ſimilis diſputatio, q̃ no. de don. inter uirum & ux. c. 3. de iudi. quia. V. de reſc. ex tenore. Et ſcias, ꝙ† Inn. hic tenuit, ꝙ ſi in impetrandis literis inquiſitionis inimici miniſteriũ tm̃ ꝑbuerunt, quod dixit poſſe perpendi ex eo, ꝙ ipſorũ noĩa non ſunt in literis expreſſa, ſed dr̃, ad audientiã nr̃am peruenit, uel quorundã relatione intelleximus, uel huic ſiſte procedet inquiſitio officio iudicis, q̃uis impetrãtes repellant̃. idem dixit de impetrantib. excõicatis, qui tm̃ ſm modũ ꝑdictũ miniſteriũ ꝑbuerunt. fortius ergo ꝓcederet repulſo eo, q deputauerat miniſtrũ inqſitionis, ut dixi poſt cũ de iudi. exhibita, in gl. & male. Si uero inimicorũ noĩa impetrantiũ inqſitionem in literis ſunt expreſſa, tũc nõ ꝓcedit inqſitor, nec ualent lr̃æ, de procur. c. fi. niſi papa mandaſſet inqri de fama, ut hic fuit: q̃a tunc ipſa probata ꝑ idoneos & non inimicos, q̃uis inimici repellant̃, ꝓcedit inqſitio, ut hic. unde & recitant Pe. & Abb. Naſo. ſic dixiſſe, ꝙ ubi in literis aliqua perſona exprimitur, illa repulſa nõ admittat̃ alius per lr̃am, de reſcri. ſuper literis, de offi. deleg. P. & G. Vbi nullus exprimitur; ſecus, ut hic in fi. Sed obſt. prin. c. ubi certi fuerũt expreſſi, ſed hoc ex ui ſecundi mãdati. Dicit tñ Abb. ꝙ huic ſo. ob. ſ. c. olim, ubi unicũ fuit mandatũ, & tñ ex officio iudicis alii admittuntur. imò adiiciuntur ad proſequdam [f] inquiſitionem, uel denunciationem. uide quod ibi dicam in glo, collige.

ANNOTATIONES.

a ¶ Malam. Si primò unum præſupponit una fama, & demũ alia cõtra, ſtatur ultimæ. uide. l. ſi noſtræ, & ibi Bal. C. ne de ſta. defun.
b ¶ Concor. Facit, quod no. Io. And. in c. fin. de cnoſue. in ſumma in tertio membro, & uide. D. Bar. de Sali. in repeti. l. de quibus. ff. de legi. in 6. & 7. q.
c ¶ Interrogarentur. Facit quod no. Io. And. ſupra c. qualiter, in gl. bene dicit, & uide Bar. in l. de minore, ff. de quæſtio.
d ¶ Apoſtolica. facit quod no. Bar. in l. de minore, ff. de quæſtion. uer. quæro ſecundò.
e ¶ Tractatur de hoc uide in c. in omni. ſupra de teſti. de iudiciis, nouit, in gl. fi. & uide. infra. c. proxi.
f ¶ Proſequendam, uide ad materiam Bar. in l. libellorum, ff. de accuſa. §. fi. & in l. pe. io prin. de publi. & iudi.

SVMMARIVM.

1 *A denuntiatione qui repellantur, & nu. 2.*
2 *Fieri poteſt per procuratorem.*
Reſcriptum an ualeat, tempus datæ inſpicitur.
Literæ ab excommunicato impetratæ quando ualeant.
3 *Cum diſiunctiuè fuerit ſcriptum, ſufficit alterum probari.*
Dicere non ſufficit, niſi probetur.
4 *Prohibitus in quibuſdam iudex cætera promiſſa uidentur, excipiuntur caſus.*
Grauare indebitè quomodo hic intelligatur.
5 *Pendente lite iudex debet partes defendere, & innouata caſſare.*
6 *Epilogus, & additio gloſſarum.*

CAPVT XX.

1 CVm dilectus A† denunciatione repellitur publicus concubinarius, excõmunicatus, conſpirator, & is qui non præmonuit. Et inſtruit iudices ſuper declinatoriis, & eis deficientibus ſuper principali. ſecundò inhibitionem fieri mãdat ibi, Eidem [Prædictos] in decisa, & clerici erant, ut 2 patet, infra [Nomine] fortè denunciabant per procuratorem, quod eſſe poteſt, ſupra eo. ſuper his, in fin. Hoſtien. [Tunc] ſ. tempore datæ reſcrip. quæ conſideratur, cum quæritur, an reſcriptũ ualeat, nec ne, ſupra de reſcrip. eam te [Excommunicatus] ar. quòd non ualeat litera ab excommunicato impetrata: quod licet in denunciante ſit uerũ, poſſet tamen ualere impetrata ab inquiſitionem promouente, de hoc, ſupra c. proxi. ſecundum Hoſtien. Item arg. quòd uilis non excommunicatus admittitur ad denunciandũ de cog. ſpi. tua, ubi de hoc. de teſti. in omni. Sed poſſet reſponderi, quòd ſic fuit allegatum, & quòd coniunguntur duo, quorum alterum per ſe ſufficeret, ſ. excommunicatio, & publica fornicatio. & ſit ratio, quam ponit gloſſ. [Promulgata] de ſentẽ. excom. ſi concubinę [Non fuiſſe] tunc ut præmiſit. & eſt hoc ſecundum quod denunciatorem repellit [Conſpiraſſe] tunc uel nunc, nam licet reſcriptum ualeret, tamen tales non admitterentur, per iura, quæ alle. gloſſ. [Repellatis] 3 cum † diſiunctiuè fuerit ſcriptum, ſufficiet alterum probari, ſupra de reſcrip. inter [Alioquin] id eſt ſi nullum prædictorum trium probatum fuerit: quia non ſufficit dicere, niſi probetur, de conceſ. præ 4 ben. cum ſuper [Super† his] ſuper aliis ergo põt. ſ. apud eũ à quo. l. una, infra de app. Romana. §. cũ uerò, li. 6. niſi recuſet, de app. accepta. & c. ad hoc ſi, ſm Hoſti. (Indebitè grauare] i. ẽ. ipſos procedere, quod eſſet indebitè grauare ſm Hoſt. ſm quẽ ſequeret̃ aliàs, ꝙ finita cauſa

cā poſſet illos grauare indebitè. & eſt ſi. de ſimo. querelā, in fi. Et poſuit hic ipſe Hoſt. magnam gl. per quā recitabat, & corroborabat decre. Alex. hodie reprobatam per decre. quāuis, de elec. li. 6. q̄ qūo inciperet, & ubi ītitularetur, uide qđ ibi dixi in gl. 2. (*Donec*) no.
5 ꝙ † iudex lite pendente defendere debet partes, de deſpon. impu. ad diſſoluendū, & caſſare ēt innouata. s̄. de conſti. cū. M. ſm Naſo. [*Prædicta*) non ſolū appellationis, ſed principalis, Ho. [*Formam*] aliàs proceſſus ir-
6 ritus. de reſc. cū dilecta. ¶ † Prima gl. obiicit. & rñdet. ¶ [*In gl. t. ibi, reſpondeo*] ſm Io. & Vin. (*& ibi. § uerum*) qđ dic nt ſupra de coha. cleri. ueſtra, & c. fi.

S V M M A R I V M.

1 *Crimen per inquiſitionem probatū ut puniatur, & num. 2. 12. & de quo quis non puniatur.*
Inquiri non debet contra non infamatum, & nu. 5. 13. 16. 17.
Teſti non creditur, ſi iuratus deponat ſe inimicum eius, contra quem inquiritur. an id ſit omnino uerum, nu. 7. & nu. 15.
Purgatio quando indicatur, nu. 8. & 17.
Non infamant dicta paucorum, uide num. 16. quando id procedat, & 17.
2 *Depoſitionem quæ crimina poſtulent, & nu. 8. quando pro degradatione ponatur, ibid.*
Exempla non reſtringunt regulam, & quot ſufficiant.
Per denuntiationem euangelicam inquibus quis teneatur reſtituere, quando non poſſit dici denuntiatio, nu. 5
Beneficij retentionem quod crimen impediat.
Eius nomine etiam præbenda comprehenditur hic.
Inter canonicos numerantur etiam perſonæ.
4 *In pœnarum moderationem quæ attendēda, & quando ſit ei locus.*
Non accuſatus non eſt directè puniendus.
5 *Teſtes deponentes ſuper ueritate, cum ſuper infamia deponere debuiſſent, quid faciat, & nu. 13.*
6 *De in ſchedulis porrectis ſuper alicuius crimine contentis quando ſit procedendum.*
7 *Mendax hic à teſtimonio non repellitur, in fi.*
8 *A teſte de quibus quærēdū, & nu. 14. potiſſimū in cā inquiſitionis.*
Duntaxat dictio excluſiua.
Ex teſtium dictis quando quis deponatur, quando purgatio indicatur in fi.
9 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 10.*
Teſtis debet iudicis intrare ſecretum.
A propoſito quod eſt alienum reijciendum, uer. non debet.
11 *Additio gloſſarum. & num. ſeq.*
Ordinis executio poſt peractam penitentiam in quibus non impediatur.
Denuncians uel inquiſitionem proſequens an & quando debet obligare ſe ad pœnam talionis. §. 1.
Procurator an poſſit interuenire in denuntiatione, & inquiſitione, de quibus hic agitur, cir. fi.
Monitio an habeat locum in denuntiatione, cum proceditur in accuſatione, ibid. ad dict. retento.
12 *Moderari continet diminutionem, non augmentum.*
Diſpenſatio iudicis hic quædam notatur.
13 *De fama quando quærendum non ſit. quot eam probent, num. 16. & qui præferantur num. 17. ubi quando recipiendi teſtes. ſuper bona fama, quando habeat locum etiam fama uicinarū parochiarum, ibid. in fi.*
Inimicus non omnis repellitur.
17 *Boni & graues qui dicantur. in fi.*

C A P V T XXI.

1 INquiſitionis. Caſus. Si † crimē per inquiſitionē probatū impedit ēt poſt pęnitentiā ordinis executionem, uel beneficii retentionem, punitur, ſicut in accuſationis iudicio, alias pœna erit arbitraria. Secundò ꝫ nō infamatū ſup ueritate criminū inquiri non debet, ēt ſi libellus infamatorius in occulto porrigitur: nec ſup principali credit̃ teſti qui iuratus deponit ſe illius, ꝫ quē inquirit̃, inimicū. Nec punitur quis de crimine, de quo non cōſtat niſi per famam, & teſtium credulitatem: indicitur tñ illi purgatio: nec dicta paucorū inſamant. ſecūda ibi, tertię, tertia ibi, Quęſiuiſti. Subdiuiſiones ēt patent. Quia prima pars ſoluit unā qōnē. ſecunda tres tertia duas. & dicebat Ho. ꝙ hæc dec. dirigebatur epiſcopo Geb. poſtea Ebredun. ut patet de teſti. præſentata. & coniudici. ſed primā non habemus, Hoſ. erat prima de nominibus, & dictis teſtiū, an eſſet tradenda, & an exceptiones ꝫ eos eſſent admittēdæ. deciſa, quia ſoluitur. j. e. qualiter. §. debet. Io. And. [*Accuſatū*)
2 † uel publicè deprehēſum, ſicut eſt furtum, periuriū, homicidium. s̄. de iu. cū non ab hoīe (*Executionem*) de hoc ponit duo exempla. nō per id excludens, ſed potius includēs caſus ſimiles ſm Ho. & dicā ſuper 1. gl. Nec mirū ſi duo exempla ſufficiunt, cū & uno contentus ſit Vlpianus. ff. ad l. Aquil. ita uulneratus, ante fi. & Marcellus uno, argu. ff. de falſis, ſiquis obrepſerit. & Inno. uno, de ſenten. ex. in audientia, ſecundum
3 Hoſtien. [*Retentionem*] dicit † Goſ. ſupra c. 2. quòd idem eſt in re furtiua, uel uiolenta 14. q. 6. ſi res, uel habita per dolum, uel fraudem. 3. q. 1. reintegrāda, uel aliàs uicioſa, de elec. dudum, ſ. ꝙ licet agatur in his per denunciationem euangelicam, tamen cogitur quis reſtituere, cum non poſſit aliter pœnitere (*Homicidium*) ergo homicida non poteſt retinere beneficium, ſaltem cui annexum eſt officium ordinis, ēt poſt pęnitentiam. l. di. miror. infra de pęnis, in quibuſdā. Et ſit ratio: quia qui non poteſt exercere officium, non debet percipere beneficium, de cleri. coniu. quod a te, & c. diuerſis, de conceſ. prę. cum noſtris. in gl. ergo
a uacabat, [a] in fi. Et vr̃ idē de præbenda, cum loquatur de ſimplicib. canonicis, ꝫ quos proceſſit inquiſitio, ut in prin. & ideo ad illos qō & rñſio referēda eſt. C. de tranſac. ut rñſum, de ſpon. de muliere. dicit Hoſt. ꝙ inter canonicos ſunt perſonatus, ſicut prępoſitus, archidiaconus, & ſiſes, ad quos erit hoc referendū. s̄. de elec. cū in cunctis (*Beneficium*) cui annexus eſt certus ordo, de ęta. & qua. c. 1. uel pōt intelligi, vt legit̃, & no. de ſimo. c. 2. aſs deponendus nō eſſet licet beneficium ſine diſpenſatione tenere nō poſſet. s̄. de elec. c.
4 pe. Hoſt. (*Merita, & qualitatē*] no. q̄ † ſunt attēdenda in moderatione pœnarū: ſed & multa alia, quod dic ut in ſum. de pęnis. §. fi. [*Pœnam*] degradationis, uel quæ
b alias eſſet infligenda de rigore, Ho. [b] [*Poterit*] ergo in ſuperioribus caſibus non poterit, quod eſt ꝫ Inn. ſm Ho. (*Moderari*] ex quo certa pœna non eſt ſtatura. s̄. e. ſuper his. nec ob. j. e. qualiter, vbi dr̃, eū ab adminiſtratione remouendū. i llud. n. loquit̃ in prælato. iſtud in non hñte adminiſtrationē. ſm Goſ. hanc & alias tres opiniones de hoc uide in ſpe. de inquiſi §. pe. in j. col.
5 [*Duo*] qui † deponere debeāt ſuper infamia, ſed depoſuerunt ſuper ueritate, ignorante, uel reclamāte eo, ꝫ quē inquirebat̃, & ſic nō ob. Inf. e. c. 2. li. 6. [*Pœnam*) accuſatus non eſt: unde non eſt directè condemnandus. ff. de mu. & ho. reſcripto §. ſiquis. 5. q. 2. relatū, in quiſitio non pōt dici: q̄a non præceſſit clamoſa inſinuatio, nec denunciatio, quia non præceſſit charitatiua monitio, ſupra c. pxi. inf. e. qualiter, ſm Goſ. (*Debeatis*]& dic quod no. inf. e. uer. ad hoc [*Procedendum*]
6 dic † ꝙ nō niſi ad inſtantiā illius, ꝫ quē ſchedulę ſunt porrectæ, ut ſi cōfiſus uelit p inqſitione ſuā innocentiā declarari, ut 5. q. 1. c. 1. & 2. & C. de ingenu. ma. l. diffamari. Et ut puniant̃ infamatores, de calūnia. per totū, Goſ. [*Eorum*] ſtrictius datur ſolutio: quia dr̃ aduerſus eos, ꝫ quos &c. (*Aut etiam*] repere, nec tacitè di-
7 cendo, quòd † non multum diligunt, uel reſpondere nolendo [*Expreſſè*]& ſic non oīno tacent [*ante*]: dem,

si post. secundum Ho. secundum quęsiõ hoc dicit, quia non ita de facili præsumitur contra talem, sicut contra alium. Tu dic, quod si iuratus dicat se inimicum, tunc non creditur sibi super principali. Et sit ratio per locum à diuisione. Aut enim uerum dicit, aut falsum. Si uerum, ergo sibi contra inimicum non creditur. Si falsum, ergo periurus in illo capitulo, & sic nec super aliis creditur. sed secus, si ante iuramentum ad euadẽdum onus testimonii hoc dicebant, licet mẽdaciter & sic no. mendacem à testimonio non repelli (*Credu*

8 *litatem*) no. quærendũ a teste, an sciat, an credat, quod singulariter tolerandum est. Sed in generalibus interrogatoriis non fiat hæc interrogatio. sæpe enim decipiuntur testes imperiti, dicentes se credere, & sic a priori dicto, quod dixerunt se scire uiderentur recedere. & hoc in spe. de teste. §. iam de interrogatoriis, in fi. Fortius autem resecandum est interrogatoriũ, an sciãt ex auditu, an ex credulitate, in quo facilius decipiuntur (*Duntaxat*) hic excludit famã aliorum. Goff. (*Depositionis*) i. degradationis in crĩbus, q̃ post penitentiam executionem impediunt. In aliis dic cũ glo. secundum Ho. [*Purgatio*] sic s. c. ueniens, in fi. & not. secundum Abb. qñ deponit testis de infamia, & scientia, quis deponit; qñ de infamia, & credulitate, purgatio indr.

9 ¶ Secundat gl. i. tractat, an in homicidio. & si denunciãs inscribat. uel pmoneat. postea signat cõriũ d dec. dilect. & dupliciter sol. Gl. *Iudex*) q̃rit, & remittit. [*Gl. quia forte*] q̃rit, & sol. ¶ Vl. no. q paucorũ dicta &c. de-

10 mum quærit, & sol. ¶ [*In 4. glo. ibi, nullum*] ibi dr, q dẽt testis iudicis intrare secretum. ¶ [*In 5. glo. ibi. §. Iulianus*] Nõ debet iudex pati, q agens probet illũ furẽ, cõ quẽ

11 agit, ut cõ furis hæredẽ. ¶ [*In gl. 1. ibi, & in simonia*] Inno. alios casus excipit, de tẽp. or. ex tenore, & nos plures. s. de renun. nisi. §. p p conscientiam. Ho ¶ [*In glo. 2. ibi, se obligare*] hoc placet Host. in denunciante, & inquisitionem prosequẽte, licet Inn. dixerit, q similitudo pęnæ in hoc casu est solum in inquisito, & accusato, ut uterq; his casib. priuetur officio, & beneficio: sed est dissimilitudo, q a accusatus deponit. i. degradat. Inquisitus uero ñ, ut patet. j. c. qualr, uer. ualet, & sequẽtibus, secundum Ho. dic, quod ibi gñaliter: hic casualiter. vbi spãle est degradari inquisitũ, sicut accusatũ; ad hoc induc. decr. ueritatis, quã all. in fi. gl. Itẽ perpetuò depositus ab officio, & beneficio satis intelligit degradatus, nisi imponat lex verbo tñ, quod fieri non debet. C. cõia de le. l. 2. in fi. Itẽ calumniosè denuncians ẽ puniendus regulariter. Infra ti. 1. c. 2. Ad idẽ decre. super his, statim all. ubi inscribit, qui per exceptionem deiicit ab obiecto. ex cõria uerò opinione, ut dicit, dabitur calumniãdi uia, & aperitur uia fraudib. fatuus n. esset accusans cum sine hac pęna posset intẽtionẽ suã consequi, & talib. fraudibus obstruenda est uia, Insti. ui bonorũ rap. §. sed nedũ talia, de diuor. quam to. §. pe. Quærit ẽt Ho. an tali casu possit procurator interuenire, & ut dicit, vr q non, cũ habeat eundẽ effectũ, quẽ accusatio, ut hic. Sed in accusatione nõ admittit. Qd dic ut s. c. ueniens. & de hoc. s. do. & cõtu. ueritatis, super gl. añ pe. & idẽ tenet infra. c. qualiter, ut ibi dicã in §. dẽt, super ver. illi [*Et ibi, Excipiens*] imo nec ad extraordinariã. secundum In. [*& ibi, retento*] sed nunc posset illũ spõte dimittere monitus extra iudiciũ? Puto ergo uerius, q præcedere debeat monitio. & adde qd dicã in decre. licet Heli [*& ibi, probata fuit*] de hoc, 2. q. 7. accusatio, ĩ gl. añ pe. & 1. q. 3. ex multis, & 12. q. 2. indig. (*& ibi beneficium*) quo ad beneficiũ [*& ibi, illis ecclesus*] in qb. sunt simoniacè recepti. uñ dic, q retẽto ordine ibi poterat pœnitere, cũ simonia fuisset ĩ receptione monacatus tñ [*& ibi, põt dici*] secundum Io. & Vinc. idẽ Phi. & Gof. [*Et ibi, officio*] Si dicas administrationis, ut sequitur, plana ẽ gl. [*& ibi, Similitudinem*] si. j. de

excess. præla. sicut unirc. sup. de sum. tri. dãnamus. ¶ [*In*

12 *glo. 3. ibi, in proxima not.*] ad hoc faciat tuerbũ hic, mo-

c derari. quod diminutionem continet, nõ augmẽtũ infra de uer. si, c. ul. Ho. dicit in his casibus, qui executionẽ nõ impediunt, remouebit. n. secularis. s. eo. cũ dilecti, ad fi. q̃ est pęna inquisitionis. j. c. qualiter. Poterit tñ iudex cũ eo dispensare, & eum in administratione relinquere, ut hic. & s. d iudi. at si clerici. ¶ [*In gl. exemplo, ibi, Danielis*] Dan. 13. ¶ [*In glo. ex hoc in fine*] dice-

13 bat Inno. hoc locũ hrẽ, cum sit generalis inquisitio de omnibus criminibus, uel sup statu ecclesiæ. si uerò de spãli crimine fiat inquisitio, post commissam, uel cępiã inquisitionẽ nõ est q̃rendũ de fama: sed an testes illud sciãt, ẽt si occultè, nã à principio q̃rẽdũ fuit de fama, nõ ex postfacto, ar. s. eo. cũ oporteat. uel loquit hic, qñ sine mandato iudicis ex improuiso aliq iurãt aliquem criminosum. tũc. n. ipsorum depositio nihil ualet. Sed Ho. dicit hanc glo. nil ualere, remittẽs ad ea, q̃ dixi. s. c. qualiter, & c. cum oporteat. & j. qualiter. ¶ [*In glo. imò tales, ibi, quæstione prima*] distingue iñ, ve ibi no. in sum. [*Et ibi, & illud*] in psal. c. Misericordiã,

14 & iudicium. ¶ [*In glo. iudex, ibi, inimicus*] & ex qua causa: quia non ex omni causa repellitur. de hoc. 3. q. 5. c. 2. Io. [*& in fi.*] Io. Vin. Host. Inn. notauerunt hic de illa materia. Et quod hic ponunt, ibi dixi sup glo. cũm enim notabant ẽt Pe. & Abb. ex hac decre. multas interrogationes, q̃ fiunt testibus in cã inquisitionis, q̃ colliguntur hic ex textu. Prima, an is, cõ quẽ inquirit sit infamatus: an id sciat, uel credat: an sit amicus, vel inimicus: an sciat illum cõmisisse crimen. Colligitur ẽt ex fine, quod quæri dẽr, a quo audiuit. Itẽ dẽt q̃ri a

15 quibus. ¶ [*In glo. quia forte, ibi, creditur ei*] super principali: sed Io. & Vin. qui dicebant certè sic intelligebant, q ei credetur super eo, q dicit se criminosum. & de hoc in spec. de teste. §. 1. uer. quid si testis dicit. ¶ [*In gl. 1. in fi.*] uel ẽt ab administratione tñ secundum Gof. ¶ [*In glo.*

16 *ult. ibi inducunt*] non enim negatur hic, quin pbent duo infamiam, uel famam, de quo non est dubium, ut supra de testi. 1ã literis, sicut & per duos probatur. q testiũ subscriptio, C. de bon. pos. secundum ta. l. 2. Ad idem C. de fideius. q̃onem, in fi. quod no. 2. q. 1. §. ul. in pri-

d ma gl. Sed hic isti deponebant solũ de fama apud se orta, & de propria credulitate, q̃ non sufficit ad pęnã infligendam. immò per ueritatẽ probari oportet. j. c. qualiter, secundum Goff. qui Goff. dicebat, q uer. qui p p dicta poterat ponere nouum casum, ut in eo quærat, an ad dicta paucorũ infamãtium aliquẽ, cuius apud bonos & graues &c. debeat prælatus ad inquisitionẽ procedere, ut cõ infamatum: & respondetur, q non cum ad illam procedi non debeat, nisi tantus sit clamor, q si ne scandalo &c. infra eod. qualiter. concludit hæc opinio, qd prima qõ fuit de pœna imponenda, secunda de inquisitione facienda. nec ob. si dicatur, q duo impetrant inquisitionem: quia nihilominus oportebit constare de infamia, supra eo. cum oporteat, uer. discretioni, & uide quod ibi dixi [*& ibi*

17 *debet esse*] unde dicebat Ho. quod si testis dicit aliquẽ infamatum, & cõis uox uiciniæ non habet ipsum infamatum, ẽt pluribus testibus præfertur vox cõis, nõ ob. s. de spon. cũ in tua, quia licet probetur infamia per testes; tñ tunc, maximè cum probationes nõ inducuntur de loco, ubi est dicta infamia, tutius & melius est propriis auribus habere certitudinem de illa, & in loco, quo dr infamatus, ar. supra de elec. postq̃. & c. scriptum, infra. de pur. ca. cum dilecti. & quando sic per communem uocẽ constat aliquẽ esse bonæ famæ, tunc licet duo, uel plures, dummodo non sint multi, dicant illũ infamẽ, non fiet inquisitio, ut hic. Sed si sic nõ constat de bona fama, ut per duos testes probetur infamia, nõ tenetur iudex recipere testes

de

de bona fama, cum non releuatur illam probans etiã per multos, cum licet apud certos ſit bonæ famę propter illos apud quos eſt malę famæ, ſit indicenda purgatio. 2. q. 5. omnibus bene tamen facit, ſi illos recipiat, & ei gerat morem, & poterit etiam ex eis inſtrui. ff. de proba circa, ar. 2. q. 7. cum paſtoris. 2. q. 5. omnibus. 12. q. 1. ſint manifeſte. 18. q. 2. decima. in auc. de mona. §. cogitandum. tamen credimus contra Inno. male apparet, quid velit Inn. an ſcilicet contradicat primo dicto, an ſecundo, cui contradicere videtur dubium. Item illud contra non habetur communiter. ſed Arch. dicit, quòd erat in originali. eſt etiam aduertendum quod vbi dicit, ſi non conſtat de bona fama ſcilicet per communem vocem viciniæ, ergo cõcedere videtur contra probationem infamiæ recipi probationem communis vocis viciniæ. Sed de hoc vt dixi ſupra. c. cum oporteat. Inn. etiam intelligebat textum de duobus, vel tribus non iuratis, vel iuratis, ſed nihil dicentibus de infamia apud bonos & graues: vel ſi dicunt, non ſpecificant. Qui verò dicantur boni & graues, & quæ ſit ſufficiẽs probatio infamiæ, remittit Ho. ſupra. c. cum oporteat [*& ibi, parochiani.*) per tex. huius dec. videtur, quod ſi parochia nõ habet niſi duos vel tres prochianos, non poſſit quis infamari[e]. Sed dicit Abb. contrarium, cum reſpiciatur fama etiam vicinarum parochiarum, de cenſi. ſuper eo, de cog. ſpi. ſuper eo.

ANNOTATIONES.

a ¶Vacabat. Et de elec. quòd ſiue, poſt gl. uer. & hæc uera.
b ¶Hoſt. Ad hunc tex. concordat gl. in l. nullum, C. de teſti. & in l. qui falſa, ff. eo. titu.
c ¶Augmentum. Quando pœna debet imponi arbitrio iudicis, imponit illã, quæ ex hoc imponi conſueuit, ita no. gl. in l. athletas, §. calumniator, & in l. quid ergo, §. pęna grauior, ff. de his, qui no. infa. & in l. hodie, ff. de pœnis per Bart.
d ¶Prima. Et per Bart. in l. de minore, ff. de qõ. & vide gl. in l. 3. §. idem quoque, ff. de teſti. quæ concor. cum hoc tex.
e ¶Infamari. Vide Bar. in l. de minore. ff. de quæſtio. in diffinitione famæ ver. quæritur ſecundo & ver. item ex eodem ver.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitio ſi qua per papam ſpecialiter delegetur, legatus de illa ſe intromittere non poteſt. in ea quis excipere poſſit, nu. 19*
Diuiſio decretalis.
2 *Ordine nõ ſeruato inquiſitionis, proceſſus ſit nullus, & quis ſit n. 10 taciturnitate non opponentis ſibi quis præiudicat, & n. 12. 13.*
3 *Cauſa commiſſio quod facta delegato ſit in auſpicijs cauſæ ordinario opponenda.*
Poſt reſcripti huiuſmodi inſinuationem an ualeant acta poſteriora.
Appellatione & appellandi die pendente non debet executio fieri. non ualet non facta à grauamine nu. 4.
4 *Suſpicionis exceptio quando iuſta, & an contrà Cardinalem admittatur.*
Appellans, & recedẽs ad ſententiam an ſit uocandus.
5 *Citationibus tribus præmiſſis nõ procedẽdũ in ulla eã, & qualiter factæ ſufficiãt & num. 6 cur fiant ibid. excipiuntur tamẽ multi caſus, & nu. 6. & 7.*
Quarta non eſt neceſſaria numer. 7.
Peremptorium quilibet iudex proponere poteſt.
6 *Ad domum in quibus caſibus citari ſufficiat.*
Abſentibus probabiliter per reſtitutionem in integrũ ſubuenitur, & quando contra eos procedatur, & ſupra nu. 5. & infra nu. 7.
7 *Moderatio dilationis facienda cum cauſæ inſertione, & quando alias ſit nulla ſententia, & cui incumbat probatio iuſtæ moderationis.*
Impeditus debet mittere procuratorem, uel excuſatorem, in fi.
8 *Ex inordinate captis nihil ordinatum ſequi poteſt.*
Nouas probationes etiam inferior iudex poteſt etiam poſt in cauſa concluſum & inuitis partibus & contradicentibus recipere, & ubi maxime.
10 *Vnius uox quid rationabile allegãs toti conuentui præfertur, in fi.*
11 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 12.*
12 *Breui manu quid ſit etiam in contractu omiſſo circuitu. §. fin. & num. 15.*
13 *Additio gloſſarum.*
14 *Ob cardinalis reuerentiam quid palliatur.*
Per prouiſionis uiam multa incuria expediuntur, & quando bona & nu. 25.

CAPVT XXII.

1 AD petitionem. Caſus. Si † qua inquiſitio per papam ſpecialiter delegetur, legatus de illa intromittere ſe non poteſt. Et in prima facti narratio. In ſecunda diffinitio ibi, Cũ igitur. iterum in 1. po. 1. delegatio. ſecundo legati inquiſitio, & inquiſiti citatio. 3. inquiſiti exceptio, recuſatio, & appellatio. 4. ipſius amotio, & ſucceſſoris electio. 2. ibi, Verum. 3. ibi, Idem 4. ibi, Quem cardina. Item ſecunda facit duo. 1. diffinit de amonitione. ſecundò de ſurrogatione ibi, Supradictum. [*Quõdam*] remotus enim erat, vt patet infra [*Correctione*] monaſte-
2 rij, vt patet infra [*Diligenter*] non tamen † ſeruato ordine, & ideo proceſſus non tenuit, Hoſt. [*Finita*] eo præſente, nec reclamante, & ſciente. ſibi igitur præiudicauit: quia tam diu tacuit, ar. de frigi. c. 1. de ſpon. ad id ꝙ ſecundum Ho. & dic [*finita*] quo ad teſtium examinationem ſecundum Pe. & Abb. [*Eum*] abbatem. [*Com-*
3 *miſſa*] Iuſta erat hæc exceptio, ſed erat proponenda inter ipſa iuris auſpitia, ſupra de re iudic. inter mon. in no. ſecundum Virgi. in Buco. Tardè venere bubulci, cum inquiſitio finita eſſet, & locus eſſet regulæ, de qua re &c. ſupra de cauſa poſ. cum ſuper, ſecundum Hoſt. dicebat Gof. quòd quia in inquiſitione non fit lit. conteſt. ſemper ante correctionem videtur eſſe initium, vel ſecundum cum dato, quòd valuerit inquiſitio legati, amotio & ſurrogatio non valuit: quia licet valeant ea, quæ fiunt ante inſinuationem reſcripti apoſtolici, non tamen valẽt, quæ fiunt poſt, de reſti. ſpo. audita, de fi. preſ. ex tua. Itẽ, vt dicebat ex quo abb. appellauerat, non debuerat legatus procedere: immo nec ante appellationem, quamdiu appellari poteſt, debet fieri executio, ꝙ hodie patet, de ap. non ſolum, li. 6. & vide qđ dicam ſuper. 1. gl. [*Susceptum*] hęc
4 exceptio † iuſta eſt, dummodo proponatur, vt debet, ſecundum Inno. alle. de ap. cum ſpeciali. dicit Hoſt. ꝙ non de facili admittitur recuſatio contra cardinalem, de ap. nouit [*Appellationis*] quæ non valuit: quia non fuit facta à grauamine, de ap. cum in eccleſia, & c. vt debitus. Ho. [*amonis*] nunquid appellans, & recedẽs ad ſententiam ſit vocandus, no. hoc Inn. de quo tene, quod habes de dol. & con. cum qui lib. 6. Dicit
5 † etiam hic, ꝙ nunquam procedere debet ad diffinitiuam ſententiam, nec ad veram poſſeſſionem dandã, nec ad abſoluendum ab inſtantia iudicij, nec ad annotationem bonorum in cauſa criminali, vel ciuili, vel in cauſa inquiſitionis niſi tribus citationibus præmiſſis, non minus tribus diebus, vel una pro omnibus peremptorie. non negamus tamen, quin has dilationes poſſit moderari ex cauſa: & vbi cauſa moderationis ſit iniuſta, appellari poteſt iuſtè. Semper autem[f] in citationibus ponere debet perempto. nec ſufficit dicere ad ſententiam audiendam, licet aliqui contradicant. C. quomodo & quando iu. ea quæ & auct. qui ſemel, ff. de iudic. ad peremptorium & l. 1. C. vbi in rem acti. l. 2. ff. de requir. reis l. 3. & C. eod. tit. l. 1. & 24. quæſt. 3. de illicita, ubi de hoc & in ſpe. de citat. §. uiſo de tempo. uerſi. al. autem, & uer. quid ſi l.

ſi lata. Tres autem citationes ſufficiunt, etiam ſi in ci
tationibus non ponatur perem. C. quomodo & quã-
do iu. l. tres. Et dicimus, ꝙ hoc peremptorium quili-
bet iudex tam ordina. quàm deleg. & ſubde. propone
re poteſt, ſupra de re iu. cum Bertoldus, ſupra de offi.
dele. ex literis. Licet ſecundum. l. quidam dicant con-
6 tra in auct. de litig. §. omnem. Item no. ꝙ † citationes
iſtæ non ſunt cum tanta ſolennitate faciendæ. niſi ubi
a abſens [a] eſt pars, & non inuenitur, & citatus eſt domi.
in quibus autem caſibus ſufficit citari ad domũ, not.
ſupra de eo, qui mit. ſi aduerſarius. nam ſi prædictæ ſo
lennitates præceſſerunt, licet abſens citatus ex proba-
bili cauſa poſt litem conteſta. uel etiam ante, in caſu,
quando contrahitur crenodicium, C. quomodo &
quando iu. auct. qui ſemel, & abſit, & nõ ſit uerè cõtu
max, ſed iuris interpretatione tantum; tamen iuſtè ꝙ
cum proceditur ad productionem teſtium, & exami
nationem cauſæ, & etiam ad ſententiam diffini. & ue-
ram poſſeſſionem dandam, & abſolutionem ab in-
ſtantia iudicii, C. de iudi. properãdum, §. r. C. quomo-
do & quando iu. ea, quę. ff. de iudi. ad peremptorium,
licet prædictis probabiliter abſentibus ſubueniat per
in integ. reſtitu. ut no. de procu. querelam. Si autem in
b. ueniatur citatus, & citanti reſpondeat, non uenio [b] ad
cauſam, de hoc membro uide, quod ſcripſi in Spec.
de contuma. §. 1. ſuper uer. & not. uel nil reſpondeat,
ſed tamen perſonaliter citatus non uadat, uel malitio
sè procurat, ne ad eum perueniat citatio, ſupra ut lit.
non conteſta. quoniam, §. t. in his caſibus non credo
neceſſe fieri citationes huiuſmodi: ſed ſine ulla alia ci
tatione procedi poteſt ad examinationem cauſæ, &
c ſententiam, & alia præmiſſa [c]: quia cum præmiſſæ cita
tiones non fiant niſi ad probationem contumacię, &
in prædictis caſibus appareat contumacia citatorum
ſine ſolennibus citationibus, nõ eſt ergo neceſſe, uel
utile eas fieri: quia in certis non eſt opus coniecturis,
C. quomodo & quando iu. l. 2. ff. de re iudi. contuma-
cia, §. contumax, ff. de uerbo. obliga. continuus. Quar
7 tam † autem citationem peremptoriam credimus de
urbanitate non de neceſſitate faciendã, ſupra de offi.
delega. conſuluit. & ſic intelligitur, ff. de iudi. & poſt.
Prudenter autem faciet iudex, ſi in moderatione præ
dictarum dilationum, quãdo faciet, inſerat iuſtã cau-
ſam moderationis, & quod plus eſt, ſuper hoc interlo
quatur. ſcilicet quòd iuſta cauſa eſt moderationis, ut
ſic ulterius ex illa cauſa non poſſit quicquam contra
ſententiam dici, etiam ſi ſit contra ius litigatoris, ſu-
d pra de re [d] iud. quod ad. Neque mireris, ꝙ diximus in-
e terloquendum [e] parte abſente: quia etiam alius proceſ
ſus fit eo abſente. Si autem nõ inſeratur cauſa, uel nul
la erit ſententia ſecundum quoſdam, uel ad minus iu
ſtè appellabitur, ſi in ueritate nulla cauſa moderatio-
nis ſubeſt. Item in caſibus iſtis, oportebit partem præ
ſentem probare iuſtã cauſam moderationis ſubfuiſ-
ſe, cum aliàs, ubi dilationes ſunt arbitrariæ, præſuma-
tur iuſta eorum moderatio, niſi probetur contra. Itẽ
hæc prædicta ſolennitas citationum non habet locũ
in citationibus, quæ fiunt à principio ante, quàm cõ-
pareant, neque in induciis deliberatoriis teſtium, nec
in aliis induciis, quæ dantur præſentibus, argum. ff. de
iure delibe. l. 1. Induciæ autem ad concludendum in
cauſa ſunt arbitrariæ, de quibus habes, C. de iudi. au-
cten. iubemus. & ſic ſunt omnes aliæ, in quibus non
dicitur expreſsè, quod non ſint arbitrariæ. Sed cõtra
id, quod ſupradictum eſt, quod ſolennitas dilationũ
non habet locum, niſi ubi citatus non inuenitur, ui-
detur male dicere, quia poſſet detineri morbo, uel a-
lio impedimento iuſto. Solutio. tunc debet dimitte-
re procuratorem. uel ſufficientem excuſatorem, ſupra de
procura. querelam, ſupra de dolo, cum dilectus, uel

aliàs prouidebitur ei. 4. quæſtio. 5. capitulo primo, ſe-
cundum Innocen. cuius ſunt hæc uerba [*Abbatia*] di
8 cit Hoſtié. quod iniuſtè fuit hoc factum. quia † ex his,
quæ inordinatè ſunt acta, &c. ſupra eo. qualiter, & no.
ſecundum Pe. & Abb. quòd effectus inquiſitionis eſt
remotio ab adminiſtratione [*Eligendi*] hoc nõ poſſet
hodie legatus etiam de latere impedire, quod dic, ut
de offic. leg. capitu. penul. libro ſexto [*Elegerunt*] & ma-
lè. unde electus per ſentẽtiam amouetur de iure, licet
poſtea reſtituatur de gratia [*Infra*] hic continentur al-
legationes hincinde, & quòd papa ex officio aliquas
probationes recepit, ut ſequitur, infra ſecundum In-
9 nocen. & Hoſtien. & quamuis † inferior iudex publi-
catis atteſtationibus poſſit iteratò teſtes inquirere. de
hoc de teſt. per tuas, & cap. cum clamor, etiam poſt-
quàm eſt concluſum, de fide inſtrumen. cum Ioãnes:
Specialiter tamen cum de beneficiis agitur, maximè
curatis, & præcipuè epiſcopatibus, poteſt etiam alius
iudex, fortius ſummus pontifex. 9. quæſtio. 3. cuncta,
& capitulo per principalem, quantumcunque ſit con-
f cluſum [f] partibus etiam inuitis & expreſsè contradicẽ
tibus ex officio ſuo nouas probationes recipere, & ne
gocium, & ſentẽtiam examinare propter animarum
periculum, & ne quis per ſurreptionem aſcendat &c.
de electio. cum nobis, & capitulo cum dilecti, de ap-
g pellatio. oblatæ. ſi enim hoc licet, ubi de unius, uel
duarum animarum periculo agitur, de proba. capitu
lo fina. de teſti. ſeries, fortius, ubi imminet tot anima-
rum periculum, ut lit. non conteſta. quoniam, §. por-
rò. unde & ſupplet in his de facto, de hoc, de poſtul. c.
3. ſecundum Hoſtien. & uide quod dixi, de conſuetu.
cum uenerabilis, & capitulo cum inter, in ult. gl. cum
remiſ. [*Erat*] idest fuerat, & adhuc eſſet, ſi abbatiam te
10 neret [*Iuris † ordinem*] forte repellendo exceptiones legi
timas. Et, ut dicit Innocen. & Hoſtien. cum ſit genera-
lis inquiſitio ſuper ſtatu mona. poteſt unuſquiſq; ex-
ceptiones ſuas proponere, cum ratione cuiuſque per
ſonæ, de qua inquiritur, cenſeatur inquiſitio ſpecialis.
ſecus in his, quæ tantùm communiter tangunt con-
uentum, quia in his non admittitur exceptio, niſi pro
ponatur à toto conuentu, uel à maiori parte, argum.
in eo, quod legitur, & no. de elect. in Gen. 12. quæſtio.
2. qui manumittitur, niſi cauſa rationabilis aliud indu
ceret, quo caſu uox unius præferretur toti cõuentui.
Ad hoc de his, quæ fiu. à ma. par. ca. capitulo primo, ſe
cundum Hoſtien. [*Priorem*] electum à monacis in Ab
batem [*Defectum*] quia tunc non prouideretur de ipſo
de electio. ſuper eo. Hoſtien. [*Solemnitatem*] ponderat
hic Hoſtienſ. pro ſe, quia non dicit, propter iuriſdi-
11 ctionis defectum. ¶ Prima † gloſſ. not. non reclaman-
tem literis renunciare, allega. ſexto iuramen. In con-
trarium alleg. tria. & ſtat contrario. ſecundo arguit ta-
centem non conſentire. allega. duas ll. & ad contra-
rium duos canones. ¶ Secunda gloſſa not. per proba
tiones &c. ſignat contrarium, quod dupliciter ſoluit.
¶ Tertia gloſſ. ſoluit contrarium. ¶ Penultima gloſſ.
not. propter connexitatem &c. allega. unum contra-
12 rium. ¶ [*In † gloſſa prima ibi, ſi quis rem*] Leges iſtæ dicunt à
compromiſſo recedi, ſi pars uadat ad iudicem: ſed pę
na committitur [*& ibi, l. 2.*] diuiſio facta per non debi
tum iudicem, conſenſu partium confirmatur [*& ibi. l.
ult. in fine*] Si non dominus impetrauit manumiſſio-
nem à principe, id non nocet domino, niſi geſta ta-
citurnitate firmauerit [*& ibi, inuitum*] hanc & ſeq. uide
de præſumpti. nonne, ſuper 3. gloſſ. ¶ [*In gloſſa ſecunda ſub
ſtantiam rei*] ſtipulationem inutilem faciendo utilem.
¶ [*In glo. ulti. ibi, quoti.*] ſi extraneus accepto tulit, quod
uir ſibi debebat, & hoc facit dotis conſtituendæ cau-
ſa, & animo donandi mulieri, fingitur mulier breui
13 manu recepiſſe, & marito dediſſe. ¶ *In † glo. 1. ibi, ſolicitu*

di-

dinem] in his iuribus secundum Inn. agebatur in figura iudicij ordinarij: hic non. uel illa in causis mere ciuilibus, ubi præter uoluntatem partium non procedunt iudices: hic in causis inquisitionum, ubi parte inuita procedunt iudices. uel illa, cum ille, cõtra quem agitur, aliquid fecerit coram iudice. hic cum solùm passus est. uel dic, quòd non erat in potestate istius reuocare iurisdictionem delegatam [*Et ibi, commissa*] unde nec potuisset istos inquisitores cogere ad procedẽdum, licet Guil. Na. contra. de hoc in spec. de inquisitio. §. 1. uersi. Sed pone, quòd inquisitores [*& in fine*] ubi de hoc, & supra de præsump. nonne. plenius, infra de regu. iur. is, qui tacet, lib. 6. ¶ [*In gl. 2. ibi, iudex*] nec arbiter. de his enim dic, ut sup. de testi. præsentata [*& ibi, at si clerici*] & facit, quod dixi, supra de elec. dudum. 2. uer. tandem [*& ibi, uel dic*] secundum Inno. ¶ [*In glo. 3. ibi, hæc quippe*] & facit, quod no. 2. q. 3. in primis, in 2. gl.

14 [*Et ibi, palliatur*] dicit Gof. ob reuerentiam † cardinalis subdens de hac prouisione quem turbari non debere per id, quod dicit sequens glo. ¶ [*In glo. no. quòd, in fine*] sed Host. intellexit hic peccatum in ordine illius. §. debet. uel in exceptionibus non admissis, quod est falsum, ut patet infra eo. titu. capitulo primo, & 2. lib. 6.

15 ¶ [*In glo. de plenitudine, in fine*] dicit † Hosti. per hanc uiam prouisionis multa in curia expediri, quod sibi placere dicit, cũ pernitiosa iuris subtilitas obuiet ueritati, de iudic. dilecti. Sed secus, cum per eã subuertit̃ sine causa ius alterius, uel ueritas obstruitur, de re iudi. in causis, quamuis in hoc muodo non sit locus querelæ. 9. q. 3. aliorum. ¶ [*In glo. sic ergo, ibi, ordinatos*] in his de hoc, & infra de simo. dilectus [*& in fi.*] ibi sol. in ult. glossa. ¶ [*In glo. ulti. ibi, manu*] dicebat Vincen. una manu occidit, alia uiuificat. una tollit, altera dat.

ANNOTATIONES.

a ¶ Absens imò etsi est præsens, unica sufficit iudicis monitio, ut no gloss. in capitulo consuluit, de offi. dele.

b ¶ Venio. de citato sic dicente uide gl. no. in l. j. §. hoc iudiciũ, in fi. gl. ma. ff. si qs iusdi. non obtẽpe. & Bal. in l. deberi, C. de fideicõ. li.

c ¶ Præmissa, contra tenet Io. An. in spec. de contuma. § & uer. præalleg. & uide Bar. in l. fi. ff. de re iũ. ante. & in l. ex cõsensu, ff. de ap.

d ¶ De re. Vide Barto. in leg. secunda, ff. de re iudi. uersi. sed quid si omnia, & in le. ad peremptorium, præallega

e ¶ Interloquendũ. Vide Bal. qui allegat illud dictũ in l. j. C. de dila.

f ¶ Conclusum. Imò etiam post sententiam, quæ transiuit in rẽ iudi. prout no. Inn. in c. cũ Ber. de re iud. & Io. An. post eũ ibi in glo.

g ¶ Oblat ẽ. facit quod no. Bar. in l. 1 §. fi. ff. de quæst. & quod no. Io. An. in c. fraternitatis, de testi. in q. 7. & in c. cum clamor, eo. titu.

SVMMARIVM.

1 *Possessionem prælati exceptio criminum non retardat, excipitur, & nu. 4. 5. 7. & 10.*
Possessionem uerò hæredis nihil retardat, nu. 9.

2 *Subdiaconus papæ præ alijs honorãdus, & ad superiores absq; eius licentia non promouendus.*

3 *Quòd beneficia in curia uacantia papa conferat, reducta est ad ius commune consuetudo.*
Infamia non sufficit, nisi crimen obijciatur, neque contrà, & numero. 3.
Super ea prius recipiuntur probationes, quot effectus habeat, nume. 5. §. per quæ.
Composte. citatur.

4 *Accusatio, & exceptio hic pro eodem ponuntur, post initium.*

5 *Alternatiuorum quodlibet sufficit.*
Prouisionis de beneficio executio quomodo, & quando impediat.

6 *Accusator, & contradictor si concurrant, accusator præfertur, & ratio.*
Ordinaria præferuntur extraordinarijs.

7 *In purgatione deficienti quæ postea.*
Sententia silentij habita ante exceptionem non trahitur.

8 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, nu. 9. 10.*
Per electionem maioris uidentur omnia confirmata.
Inter confirmationem, & possessionem non est gradus.

CAPVT XXIII.

1 ACcedens. Casus. Exceptio † criminum possessionem prælati non retardat, nisi de his fuerit publicè infamatus. Et sunt duæ partes, prima de gestum narrat, secunda sub certa forma diffiniendum committit ibi, Mandamus. Et secunda tria facit. primò excipientem repellit, nisi in casu, secundo ibi deinde. accusatorẽ admittit. tertio ibi, si uerò, circa infamiam prouidet. & fuit hæc dec. in 4. compil.

2 sub tit. de concess. præben. [*Subdiaconi*] qui inter † alios subd. honorandus est, de ma. & obe. per tuas, nec ad superiores sine papæ licẽtia promouẽdus. de temp. or. cum in distribuendis, secundum Ho. [*Apud sedem.*] hoc intellige, ut infra de præben. præsenti, libro sexto

3 [*Duximus*] consuetudo ista, quòd papa † conferat beneficia in curia uacantia, reducitur ad ius commune infra de præben. capitulo secundo, libro sexto (*Conferendam*) forte ad eius consolationem, ar. ff. de iure do. iure succursum. Hosti, (*Obiectis*) à capitulo Cremon. in an. dicebatur, prædictis, quod est mutatum tum propter decisam: tum quia duo requiruntur. s. quod obijciantur, & infamia. unde non sufficit infamia, nisi crimen obijciatur. nec criminis obiectio sine infamia s̃m Hosti. (*Infamatus*) dicit Compo. supra de elec. quòd sicut, ut ibi scripsi post gloss. uer. instruit. quod prius debet iudex probationes recipere, sup infamia, rationem huius ibi uide [*Deinde*] licet expressè hoc hic

4 non dicatur, uidetur tamen hic † innui, quòd si paratus sit accusator, & is, contra quem crimẽ obijcitur, infamatus est, audiẽdus est accusator antequàm sententia executioni mandetur[a]. Innoc. [*Legitimus*] supra eod. capitulo primo [*Accusator*] i. exceptor secundum quosdam, quasi non infamatus mittatur in possessionem, salua except. per id, quod dicit, infra silentium. ar. de testi. in inte. suscitata. Accusatio enim, & exceptio in hoc casu pro eodem ponitur, in auct. de san. epis. §. si quis autem, & §. si autem. Tamen placet Inn. quòd non audiatur in modum exceptionis, sed accusationis tantum. Quod ergo dicit infra, Silentiũ imponatis, Dicit Hosti. dictam præbendam sibi abiudicando, supra de res. inter cæteras in fi. uel opponitur exceptio, ut repellatur ab ordine forte annexo præbẽdæ, supra de præben. significatum uel sine annexione cogit̃ ordinari, de æta. & qua. quæris [*Vel eorum aliquod*]

5 alternatiuè † qã qđlibet per se sufficit (*Apparuerit accusator*) sup. apparet tñ exceptor paratus illa crimina ꝓbare ut dicit. sed illa non probat (*Infamia*) dicit Ho. cũ alicui prouisum est de beneficio paruo uel magno. & petit possessionẽ, & prouisionis executionẽ, & ad id retardandum aliquod crimẽ illi opponitur, aut est super illo infamatus, aut non. Secũdo casu fit prouisionis executio, qua facta si accusator, denunciator, uel actor legitimus apparet, probato per eũ crimine priuatur prouisus beneficio, ut hic, de ap. cõstitutis. 2. in fi. de conces. præ. post electionem, in fi. Crimine uero non probato reus absoluitur, quod est generale. Si uero talis accusator postea non apparet, prouisus ulterius non grauatur, ut in prædictis iuribus, & hic, & supra eo. capitulo primo, & 2. 3. 4. In primo uero casu, cum prouisus infamatus est, & qui crimen obijcit, ipsum est probare paratus, propter infamiam tardatur executio, etiam si esset iam consecratus. ad hoc iura, quæ al. Guil. & de pur. ca. capitulo secundo, de exces. præla. inter, de testi. licet ex quadã. ad hoc de præsum.

quia

quia verisimile, C. de infa. l. vna, de decu. l. infamia, lib. 10. de dignita. l. neque famosis, lib. 12. Et receptis probationibus excipientis, & crimine probato prouiso silentium imponatur. & si non probetur, indicet purgatio. In qua si defecerit, silentiũ imponetur. & si præstiterit, fiet, quod dicitur hic in fine. ¶ Per quæ patet, ꝙ obiecti criminis infamia duos habet effectus. Primus ut executio suspendatur. Secundus, ut ipsa suspensa, ꝓbatio obiecti criminis admittatur, de hoc, infra de simo. accusatum. Tertius potest addi, ut purgatio indicatur. Et dicit hunc intellectum nõ mutandum, cum hæc decre. sic hactenus sit intellecta, ff. de legi. l. minime. Et dicit, quòd Clemens quartus in translatione, quam fecit de Visen. episcopo ad Colibricn. ecclesiã, hoc approbauit audiendo Colib. canonicos contra translatum ante, quàm translationi de se factę consensisset, opponẽtes diuersa crimina, & infamiã. & ad audiendos etiam diffiniuit post consensum translati ante possessionem apprehensam ita, ꝙ si deficerent, cõdemnarentur translato in expensis, & à beneficiis triẽnio essent suspensi; quorum prouentus cederent in v-
6 sus translati taliter impediti. Sed † si contra publicè infamatum concurrat accusator, & contradictor, Dicit Host. accusatorem, qui incedit uia ordinaria, præferẽdum alteri, qui incedit extraordinaria, ar. ff. de mino. in causæ & patet ex no. in sum. de accusa. rub. de inquisitio. §. quis sit effectus, uersi. is ergo est ordo [*Indicatis*]
7 etiam † ante, quàm collatio executioni mandetur. & in hoc differt à superiori. Hosti c. [*Imponatis*] no. quòd deficienti in purgatione imponitur pęna secundum modum agendi secundum Goff. quod dicit Abb. ali-
b bi non tam bene inueniri [b] [*Silentium*] super illa præbẽda, non super illis, quæ prius habebant, supra eo. super his. Io. & Vincen. [*Contradictores*] & excipientes [*Condemnetis*] hodie addita est pœna, infra de electio. c. 1. lib. 6.
8 ¶ Prima † glo. no. ex tex. & alle. tria iura pro, & tria cõ
9 tra, soluit. ¶ [*In 1. gl. ibi, de falsis l. 2.*] uide de offi. del. pasto. §. quia uero. In 1. glo. ante medi. [*& ibi l. 2.*] mittitur hęres scriptus in possessionem, licet opponatur præteritio, falsitas, inofficiositas, uel aliud uitium, uel etiam si dicatur defunctus fuisse seruus [*& ibi, rerum*] uide in
10 præ. c. omnipotens, super 1. glo. ¶ [*In † gl. 1. ibi, constitutus 2.*] ubi de hoc, alleg. Vincen. ff. de leg. 3. non oportet [*& ibi, possessio*] nam & quando maior eligit, omnia uidentur confirmata, institu. de satis. tu. in prin. unde dicit Vincen. inter confirmationem, & possessionẽ nõ esse gradum [*& in fine*] qui bene impediuntur per exceptionem, supra eo. super his.

ANNOTATIONES.

a ¶ Mandetur, hoc tenet Io. And. inf. in fin. glo. dicit Host.
b ¶ Non tam bene inueniri. Vide in c. inter, de pur. ca. ad fin. per Io. And. in glo. fi. in nouella, & in c. significasti, ad fi. de adul.

SVMMARIVM.

1 *Inquirere superior contra subditum quando & qualiter debeat, nume. 3. 7. 8. 9. 12. 15. 17. 18. 19. 21. & reliquis sequen. ferè omnibus.*
Ex inquisitione remotio ab administratione quando fiet.
Quæ generalissima, quæ generalis, num. 8. quædam specialis, nu. 9. in singulis ut procedatur, ibid. & 23. 24. 25. 26. & quandoque ex debito officij, nu. 10. differunt, num. 34. & 35.
2 *Canonica lex non est omnino excludenda à diuina.*
Confirmat factum suum iudex.
3 *Veritas à quo prius quærenda in causa inquisitoria.*
Inquisitus per iuramentum respondere quæsitis debet. traduntur ei capitula, nu. 8. 23. 24. quibus differat ab accusato, nu. 25. quæ alia edenda, num. 26. & 27.
4 *Posse, pro debere.*
Dissimulandum non est, in quo fama magna est, & quando aliàs, nume. 22.
5 *Inter clamorem, & famam quæ differentia, & quid utraque, numero 6.*
6 *Substantiuorum alterum conuertitur in adiectiuum alterius hic.*
8 *Hæc constitutio quando non habeat locum, nu. 9. & 31.*
9 *In denunciatione quo casu non sit monitio requisita necessaria.*
Abbas non subiacet ordini huius constitutionis, sed pro libito sine causa destituit, in fi. & num. 31.
11 *Infamia qualiter probetur, de ea prius constare debet, nu. 12.*
Eius species quæ, num. 18. ea quæ notatur secundum leges, & secundum canones, ibid. num. 19.
Maior est ex pœna, quàm ex sententia, nu. 21. cir. fin.
Eam negante inquisito an prius de ea, quàm de ueritate inquiratur num. 36. an simul, ibid.
Testes in ea, & in alijs etiam contractibus in quibus circumstantijs etiam concordare debeant.
12 *Episcopus, uel prælatus cum canonicis sui capituli, & quando cum alijs in casibus huius decretalis procedet, excipitur.*
Comparatiuum pro positiuo, ad dictio. diligentius.
Secundum interrogatoria quæ debeat iudex interrogare testes.
Canonica districtio quæ, ad dict. canonica.
13 *Præoccupatio per responsionem obiectioni futuræ, nu. 29.*
Cap. primo 2. q. 1. intell.
Fama habetur loco accusatoris, uel denunciatoris, an probationem faciat, num. 39.
Probare, pro examinare.
14 *Hostiensis fuit percussus, at percussor remansit uulneratus.*
Arguere, quid.
Increpare, quid.
15 *Correctionis ordo quis.*
Monitoris personam qui rectè suscipiat.
Hominibus si placeremus, Christi serui non sumus.
Veritas an odium pariat, ut ait Terentius, & eius natura.
16 *Accusatio prælatorum præsumitur ex odio fieri. In ea quando agatur ratione specialis interesse, quando secus, nu. 17. quando pluribus modis, 17. quibus differat ab inquisitione, nu. 25. non per functoriè admittenda, nu. 29. quæ legitima, ibid.*
Ecclesiæ ædificium non potest ex toto corruere.
17 *Accusator non auditur sine inscriptione.*
Criminari in significatione passiua hic.
Pœna, non interest, quomodo imponatur. pœnarum genera quot secundum leges, & canones, & quando qualis irrogetur. quæ canonicæ comparentur legalibus, num. 18. & 19. quando statim, numero 19.
Eam quandoque exprimit iudex, & quando non exprimitur, quæ intelligatur, nu. 20. & quando moderari possit, ibid. ad eam statim infligendam & quo casu ad mitiorem procedatur, nume. 36. uer. si ergo.
Vindicta in quibus fiat rebus, ad fin.
18 *In metallum damnatio quandoque fit, & multiplex est.*
19 *Contra absentem & contumacem ad pœnam & quam procedatur, & quando non, & num. 24.*
21 *Sententia in criminali causa lata statim sortitur quosdam effectus, & quos & contra quot.*
Post eam qui non ualeant ferre sententiam, uel alia exercere.
Formanda qualiter, nu. 30. & 41.
Notorium crimen fit per sententiam.
Ad electionem an & quando procedi possit loco criminaliter condemnati. §. clerici autem.
22 *Sine periculo, uel scandalo quæ dissimulari nequeant.*
23 *Punitio nisi sequeretur, parum esset inquirere.*
Capitula exprimenda & qualiter inquisito, nu. 24. 25.
Contumacia includit citationem.
Procurator potest interuenire pro inquisito, nisi in casibus, & quibus, cir. fin.
25 *Confessionem suam quis impugnare non potest ex eo, quòd capitula sibi tradita non fuerunt.*
Appellatio admittenda quando in casu huius concilij.
Cap. non tibi, de pœni. dist. 1. ut intelligatur.

CAPVT XXIIII.

1 QValiter. Caſus. Superior† cõtra ſubditum maximè prælatũ ſuper his tãtum, ſuper quibus infamatus eſt, debet inquirere, & tunc eum uocabit: articulos ſibi tradet: demum nomina, & dicta teſtium, & exceptiones, & defenſiones illius admittet. Et ab adminiſtratione remouebit illum, ſi appareat grauiter deliquiſſe. hic ordo nõ eſt ad unguem in regularibus obſeruandus. Dicebat Hoſtien. ponuntur hic auctoritates utriuſq; teſtamenti, & ipſarum mens, ex quibus elicitur, qualiter, quando, contra quem, & à quo inquiſitio ſit facienda, & quis ſit eius effectus, ſecundũ Pet. & Abb. 4. ſunt partes. Prima dicit quando. ſecũda qualiter. tertia ad quid. quarta patet. ſecunda ibi, debet. tertia ibi, Ad corrigendos. quarta ibi, Hunc tamẽ [*Et quando*] iſtud proſequitur à princ. uſque ad §. debet. ibi ponit qualiter [*Canonicæ*] Lex ergo† canonica non eſt omnino excludenda a l. diuina, ſecundum Hoſt. qui in hoc remittit de æta. & qualita. cum ſit [*Confirmamus*] ipſe idem confirmat, non concilium, de hoc, de elect. ſignificaſti, & no. iudicem cõfirmare factum ſuum. de hoc de fide inſtrumen. inter dilectos, uer. cæterum, ſecundum Hoſtien. [*Euangelia*] Luc. 16. [*Redde*] notauit Hoſt. per hoc, ꝙ primò† debet ueritas inquiri ab eo, ꝫ quẽ inquiritur, quàm à teſtibus. & ſi confiteatur, mitius debet cum eo agi, de elect. innotuit. No. etiam excuſationes illius audiendas, ut eius, qui rationem reddit, de ob. ad ratio. c. uno, ff. de tu. & ratio. di. l. 1, & per totum. Ad primum facit ſecundum Hoſtien. quia debet quæri ueritas ab eo, qui creditur melius ſcire, qui ma. ac. poſ. uidetur. ergo ab illo, contra quem inquiritur, de reſcriptis, ab excommunicato, ff. de reſta. Dominius. & per iuramentum prius, quàm recipiãtur teſtes, de prob. ſicut, de iureiu. ex literis. & facit quod dixi, ſupra eo. ſi conſtiterit, & optimè de cele. miſ. c. ſi. & ſra eo. c. 1. lib. 6. hæc uera, ſi ex officio inquirit: aliàs ſecus ſecundum Io. & Goff. ut dicam ſuper 1. gl. in prin.
4 [*Non poteris*] i. non† debebis [*In Geneſi*] 18. [*Deſcendam*] p angelos [*Et uidebo*] ſcilicet inquirendo. q. d. nõ eſſe diſſimulandum, ex quo tanta eſt fama. infra §. ad corrigendos. Vel [*Videbo*] ſubiiciendo rem oculis tãquam notoriam, ff. fini. re. ſi irruptione. ff. de mino. minor. 25. de proba. c. pen. quod dicitur notorium facti euidentia, ſupra eo. euidentia. Hoſtien. [*Clamorem*] poteſt
5 ſumi† clamor pro uoce quereloſa & publica aliquorum, licet paucorum. tamen potentium, unde ſcandalum prouenit. uel eſt clamor paucorum. quando ſcitur auctor. fama multorum eſt, quando neſcitur. uel eſt idem clamor, quod fama ſecundum Innocen. unde ponitur pro fama clamoſa, ſecũdum Hoſt. uide de eo, qui co. con. ſuper eo, & quod ibi not. [*Ad me*] quia ſi uenit tantum ad alios, non inquiritur [*Opere*] i. an ſit uerum [*Subditus*] ut in auctoritate Gen. [*Prælatus*] ut in
6 auctoritate euangelii [*Clamorem† & famam*] ideſt frequẽtem & clamoſam infamiam, ut ſequitur. & probatur, infra de ſimo. licet Heli. Hoſtiẽ. & ſecundum eum hic habes. quando tantum ad alios peruenit, ſuperiorem aſtringit. & habes, à quo ſit inquiſitio facienda: quia à ſuperiore ſecundum Hoſtien. ſic, ſupra de offi. ordi. irrefragabili [*Peruenit*] Hoc uerum, cum inquiritur cõtra priuatum, & aliquo promouente ſecundum Hoſ.
7 ſecundum quem no. quòd† inquiſitio eſt generaliſſima ex mero iudicis officio, ut cum generali, uel prouinciali concilio quæritur de ſtatu prouinciæ, ut infra c. proxi. [*Generalis*] quæ fit de ſtatu eccleſiæ, ciuitatis, caſtri, uel loci in capite, & membris, & dum prælatus ex puro officio uiſitat, de oſ. or. c. 1. & c. irrefragabili. 10. q. 1. placuit, de hæreti. excõmunicamus, §. adiicimus. in iis caſibus non putat locum habere formam huius cõcilii. Sicut enim generaliſſima, uel inquiſitio ex puro iudicis ſit officio, ſic ex eodem cõpendioſè & ge-
8 neraliter proceditur cõtra omnes. Dicebat† ergo Ab. infra §. debet, capitula tradi nõ debere, quando inquiritur ſuper ſtatu eccleſiæ, non contra certam perſonã. & arg. ad hoc, de elect. qui contra certam, lib. 6. & dixi ſupra eo. qualiter. ad fi. Fit etiam generalis aliquo impetrante, vel ex officio deferẽte fama: quo caſu etiã dicit non habere locum hoc concilium: ſed id, quod traditur, de re iudi. cum I. & A. & c. fi. quamuis dicat illa de ſingulari inquiſitione intelligi poſſe, ut ibi not.
9 Specialis† uerò, uel ſingularis fit, quandoq; ad denunciationem illius, ad quem ſpectat ex officio denunciare, in quo caſu non credit trinam monitionem neceſſariam, ſed facta denunciatione fit inquiſitio, C. co. titu. ea quidem, de offi. cuſto. c. 1. de cenſi. Romana, §. ſanè, lib. 6. & de hoc plenè, de iudic. nouit. fit etiam quãdoq; nullo denunciante, ſed fama deferente: tũc aut proceditur contra ſecularem, aut contra regularem. Si contra ſecularem, & prælatum, nõ ſufficit ſimplex fama, uel clamor, etiam ſi ſit frequens. niſi ſit tanta, ꝙ generaret ſcandalum, uel non poſſit ſine periculo tolerari, ut patet. infra. Si contra ſecularem priuatũ, tũc ſufficit ſama frequens & clamoſa, & ſi nõ generet ſcãdalum, ut hic. & utroque iſtorum caſuum ſeruabitur forma, infra §. debet. ſed & requiritur famæ probatio, de qua, ſupra eo. cum oporteat: quod tamẽ totum eſt arbitrio boni iudicis committendum. Ita tamen, ꝙ leuiores probationes ſufficiant contra priuatos, quàm contra prælatos, infra titu. 2. licet, de offic. deleg. paſtoralis, in princip. de ſenten. excommunica. cum illorũ, §. ſi uerò. Si autem cõtra religioſum, aut ad correctionem ſecundum regulam; & tunc ſecundum eã de plano proceditur hac forma non ſeruata, de appella. reprehenſibilis, de ſta. mo. ea quæ. de regu. capitu. fi. Aut ut remoueatur ab adminiſtratione, & tunc ſi contra Abbatem, priorem conuentualem, uel curam habentem & auctoritate epiſcopi inſtitutum agatur, & ſi nõ ad unguem, tamen quò ad quædam ſeruanda eſt hæc for-

forma, ut vocetur, & se defendat, supra cap. secundo infra capitulo secundo, de simo. per tuas[b]. Sed ex leuiori causa remoueri potest, vt ibi, & supra de appellatio. quia nos. Quando uero agitur de simplici priore officiali, uel obedientiam tenente talis pro hibito Abbatis sine causa destituitur, de statu mon. cum ad mo. §. tales, & capitulo secundo, de priui. capitu. 1. in fi. lib. 6.

10 ¶ Sed quandoque fit inquisitio debito officii urgente, & si nulla fama praecedat, ut cum agitur de matrimonio contrahendo corporali, ut de clan. despon. c. 3. uel spirituali de elect. cum nobis. Idem ubicunq; ex mero & puro officio procedit iudex, in his maximè, in quibus uertitur periculum animarum, de iureiu. ad nostram. 2. de of. ordi. c. 1. & remittit de his ad summam, eo. ti. sub rubrica de inquisitio. & sub rub. de criminibus sine ordine puniendis [*Honestis*] hic potest colligi secundum Innoc. qualiter probetur infamia. Dicet testis, eum de quo agitur, de tali crimine infamatum. & si quaeratur ab eo, apud quos est diffamatus, debet respondere, apud tales, & nisi eos assignet[c], non uidetur reddere bonam causam dicti sui, ut hic. uide supra eo. cum oporteat, super uer. non subito, ubi dixi, quòd etiã non interrogatus debet exprimere. Praetereà nõ potest aliter sciri, an sint graues, uel maleuoli. Item si quaeratur ab eis, qualiter sciunt, ꝙ apud eos est diffamatus, uel potius suspectus. hoc enim dicere sufficit, arg. 2. q. 5. omnibus, in fi. oportet eum respondere, quia propter hoc uitabant familiaritatem eius: vel hoc ab eis audiui, & cum hoc dicat à prouidis & honestis, non maleuolis, nec maiorem numerũ adiiciat, duo, à quibus audiat, sufficiũt, ff. de testi. ubi.[d] Sed non sufficit huic uolenti probare infamiam hoc dicere, ꝙ apud duos sit suspectus: sed oporteret eum addere in suo testimonio, ꝙ hoc ipsum scilicet, ꝙ ille, contra quem agitur, crimen cõmisit, aliqua pars uiciniae clamat, & hoc dicit haec litera, quando dicit, ꝙ illi prouidi & honesti debent dicere, ꝙ clamor innuit. ad idem facit, supra de eo, qui cog. con. uxoris suae, §. super eo, infra de pur. ca. c. 2. nec sufficit tantum eum semel audiuisse ab illis prouidis, sed etiam saepe audire debet. uide de hoc in Spe. de inquisitione, §. nũc tractemus, uer. ꝙ si ille, & uer. se. Nec est necesse, ꝙ omnes testes ab eisdẽ prouidis audiuerint: sed sufficit, ꝙ ambo, uel ab eisdem audiuerint, uel à diuersis, uel eodẽ tempore, vel diuersis, uel eodem loco, vel diuersis: quia cum hic, de quo hic dicitur, tantum infamiam probare teneatur, sufficit, quòd in hoc concordant testes, quòd infamatus sit, arg. ff. de pę. haere. si quis, §. quoties, ff. de proba. si arbiter, ff. de adi. e. l. 1. §. causa, C. de iur. & facigno. cum falsa. Non autem in causis scientiae concordare tenentur, cum nec eas probare tenẽtur. uer. gra. quomodo scis eum diffamatum? & ipse respon. quia audiui eos sic loqui &c. quare enim ꝓbaret, quod ab eo audiuit, uel qualiter super hoc cum aliis audiuit, uel quare super hoc cum aliis concordaret, cũ de hoc nulla inter eos quaestio sit? Vide in Spec. de inquisi. §. 3. uer. quid si unus. Tunc autem habet necesse probare, & concordare de tempore, quando tempus est de substãtia quaestionis. & sic intelligitur. 3. q. 9. nihilo minus. 35. quaest. 6. de parentela. uer. gratia. Sicut quãdo uult probare eum, de quo dicitur, in cõtractu, uel in instrumento, uel testamento alibi eo tempore fuisse, C. de contrahen. stipu. optimam, supra de test. ex tenore. feries, & sicut est in eo, qui debet ꝓbare se tempore deiectionis possedisse, ff. de ui & ui ar. l. a. §. interdictum. Et idem, quod hic dicunt, intelligitur, etiam si quis uult probare iurisdict. & per aliquos probat se exercuisse iurisd. in loco, de quo agitur, licet in causis discrepent, & in loco, & in tempore, & personis, non nocet, uer. gra. quaeritur à teste, quomodo scis, ꝙ iurisdictionem exercuit, & unus testis respõdet: quia uidi eũ suspendere Io. die Lunae. alius dicit, quia uidi excõmunicari Pet. die Martis, & alius, quia uidi, quod cognouit de causa die Mercurii, & sic de aliis. Et idem dicũt, quando petuntur decimę, & unus dicit se uidisse, quãdo collegit granum; alius dicit o teum. & idem dicunt in praescriptione, & in omnibus similibus. Et idẽ attende in contractibus: quia si testes discordãt de loco, & tempore, & initio contractus, non ualent: quia de substantia sunt contractus & ei communicatiua, infra de senten. & re. iu. Abbate. in fi. lib. 6. licet discordarent in causis, uel circunstantiis, puta quia unus testis dicit, Ego scio, quod talis est in possessione iurisdi. quia uidi, quando fecit talem iustitiam. & alius dicit de alio die, & de alia persona. iustificata bene probant: quia reddit uterque bonam causam sui testimonii. Sed alii contradicunt, asserentes ꝙ ubicunque tenetur aliquis aliquid probare, nisi testes de loco, tempore, personis, & omnibus aliis concordent, non habentur pro pluribus testibus. 3. quaest. 9. nihilominus, ubi de hoc, & omnes sunt in suis testimoniis singulares, supra de electio. cum dilecti. unde dicunt, quod testes ii deberent concordare, cum dicunt, Tali die audiuimus talem rumorem, uel infamiam in tali loco, & à talibus. Sed licet dixerimus eos debere concordare, si aliquid dicant, non tamen tenent semper de praedictis certum quid respondere. Si enim in praesenti casu quaeritur, quando audisti, si habeat in memoriã, respondeat. & si non habeat, dicat, non recordor. & tamen nihilominus ualet testimonium. nunquam enim inuenitur, quod diem, uel horam dicere debeat. imò arg. contra. 2. quaest. 8. libellorum, nisi dies esset de substantia probationis, ut quando quis agit interdicto, Vnde ui, oportet, quòd probet eo die se possedisse, quo fuit spoliatus, ff. de ui & ui arm. l. 1. §. interdictum autem. Idem dicimus de loco, supra de testi. ex tenore. Et de personis, ut in matrimonio, ubi necesse est personas graues esse, debet eos exprimere, supra de testi. licet, & sic dicimus & de aliis circunstantiis. & notandum, quòd expressius & melius teneretur recordari de loco, & persona, quàm de tempore: quia melius memoriae tenetur. Tempus enim facile recedit septima quaestione secunda, capitulo finali. Item in praesenti casu, & etiam in aliis si plura audiuit, & pluribus locis, & à pluribus personis, & de quibusdam recordatur, de quibusdam non, debet testis dicere, Ego audiui hoc in tali loco, & in quibusdam aliis, & à tali persona, & a quibusdam aliis, & tali tempore, & etiam aliis temporibus, & sic per adiectionem generalem praesumet eum iudex cum aliis testibus concor. argumento, supra de testib. cum tu. In praesenti autem casu quidam non improbabiliter dicunt, quòd etiam nullis personis expressis, si tamen testes tantum dicant, rumor, & infamia est per uiciniam, quod sufficiat. reseruatur enim parti alteri, ut ex ipsa probet, quòd apud uiles est hic infamia, uel quia à uilibus orta est. quo facto non procedet inquisitio, ar. 9. q. 3. c. 3. & hic non dicit, quòd debeat hoc dicere, sed dicit, quod superior non debet procedere ad inquisitionem, nisi per bonos & grauesad eum peruenerit non in testes ut in forma iudicii productos, sed tanquam uolentes consulere statui ecclesiae. Si autem ea, in quibus discrepant, sint talia, quae non sunt de substantia probationis, non minus tanquam plurium ualet testimoniũ eorum, cum id, quod probatur, & in quo concordant, sufficiat ad uictoriam causae secundum Innocen. cuius est gloss. quam non posuit Hostie. [*Saepe*] hoc arbitrio superiori est committitur ſm G. in spe. de inquisi. §. 1. post prin. [*Debet*] superior, de quo praemisit, supplet Ho. ex infamia, quo

12 sibi

sibi constat, & non prius, aliàs peruerteret inquisitionis ordinem quo ad tempus nec ex tali processu posset sententia ferri: al.l.integram dee.qualiter, supra eo. [*Senioribus*] sicut sunt hi de capitulo, sine quibus ad talia non procedit prælatus, nisi aliud habeat consuetudo; quod dic, ut infra de consue.c.3.li.6.dicebat Goff. quòd quando prælatus inferior episcopo à cano. ecclesiæ catedralis esset infamatus episcopus adiunget can. alios prælatos. 18.q.2. si quis Abbas [*Diligentius*] i. diligenter. ut scilicet necessaria interrogatoria faciat, & maxime à parte tradita, supra de testi. cum causam & c.pertuas. Hostien.infra eo.titu. præsentium, lib.6. [*Qualitas*] leuis enim culpa &c. supra eo. cum dilecti [*Canonica*] ut priuetur administratione, si illam habet, ut sequitur: aliàs spiritualiter, uel temporaliter puniatur, supra eo. inquisitionis, in fi. t. resp. cum si. [*Delinquentis*] 15.q.7. si quid [*Non tanquam*] respondet † obiectioni, quæ fieri posset de canone 4.q.4.c.1. & de uer. si. forus [*Actor*] contra. 2.q.1. primo. supple, ubi index prius probat. secundò pronunciat: sed ibi probare ponitur pro examinare [*Deferente*] quasi dicat famam haberi loco accusatoris, uel denunciatoris [*Hoc*] scilicet ne procedat, nisi deferente fama [*Signum*] Tren.3. [*Ad sagittam*] dicit † Hostien. quòd terminus ad sagittam positus nimis celeriter ipsum percussit: sed percutiendo vulneratus mansit; & eget medicamine. & in hoc remittit infra de sen.ex sacro [*Ex officio*] puro & mero interdum, ut supra dixi secundum Hostien. [*Arguere*] i. reprehendere [*Increpare*] i. comminari [*Suspendere*] non † ordinem correctionis, & de hoc, supra de iud. cum non ab homine [*Uxor*] nemo enim rectè monitoris personam suscipit &c. 81.disti. nemo [*Incurrunt*] unde Apo. ad Gal.1. Si hominibus placerem, Christi seruus non essem. 47.dist.c. ult. in fi. & ad Gala. 4. ergo inimicus uobis factus sum, uerum uobis dicens, & psalmus: Dissipat deus ossa eorum, qui hominibus placent. & Terentius, obsequium amicos, ueritas odium parit: quomodo pulchrè reprobat Hiero. hoc dictum, ut uide in Hie. super Gal. li. 2. concludens, quòd ueritate dempta non est obsequium. ipse Hiero. ad Marc. 2.B. ita se habet natura, ut amara sit ueritas, blanda uicia reputentur. & non præsumi † accusationem prælatorum fieri ex odio. de hoc 95.d. diaconi, in glos. nam episcopi [*Statuerunt*] 6.q.1. beatos; & c. sacerdotes, & c. omnes, & quasi per totum. Hostie. [*Aedificium*] idest ecclesia saltem ex parte. nam ex toto non potest corruere, cum sit ædificata super firmam petram 24.q.1. non turbatur, & c. loquitur. Hosti. [*Maligna*] unde sine † inscriptione non auditur accusator, & sine ordine non fit inquisitio [*Criminarentur*] idest de crimine deferentur [*Medicinam*] medicina contra falsam uel maliciosam accusationem est inscriptio. Contra insolenter delinquentes est inquisitio (*Diminutionem capitis*) 2.q.7. §. quia ergo. Dicit Innoc. quando agitur ciuiliter, non agitur nisi ratione specialis interesse: quod patet: quia actio est ius persequendi in iudicio &c. institutio. de actio. in prin. siue agatur de crimine, puta furti, uel consimili, siue de pecuniaria causa, puta act. ex empti uel depositi, uel consimilibus, nisi in popularibus act. ubi agitur ciuiliter, & tamen speciale interesse non sequitur, vt in tit. de po.ac. per totum. tamen potest dici, quòd in populari act. speciale interesse prosequitur uniuersitatis, cuius nomine agitur: Quando autē criminaliter agitur, nullum proprium interesse prosequitur, sed tantum pœnā imponi accusato siue uindictam, uel ultionem. C. qui ac. pos. non ignorabat, & l. si quis. nec interest an pœna, quæ imponitur, sit in corpore, uel dignitate, uel fama, ut in præal. l. si quis, uel etiam in ablatione bonorum. ff. de ui pri. l. 1. argu. contra, quòd etiam in criminali accusatione suum & interesse consequi possit, auct. ut nul. iu. §. super hoc, autem, ut iudi. sine quoquo suf. §. necessitatem. unde iudicibus male se habentibus imponitur pœna exilij, quæ non imponeretur nisi criminaliter ageretur; & etiam pecuniaria. dicitur enim ibi, quod damnum læsi resarciat: sed potest respōderi, quod ibi agebatur inquirendo, & in inquisitione bene ad utrunque condemnari licet, argum. supra de elect. per inquisitionē, uel dic, quod ad ambo prædicta non fiet condemnatio per inquisitionem criminaliter, vel ac. ciuilem. sed poterit separatim contra tales agi utroque modo, & criminaliter, & postea ciuiliter, uel è conuerso. C. quando ci. ac. præ. cri. l. 2. & sic potest responderi secundum Innoc. ad multas l. quæ in causa criminali pecuniam dandam læso dicunt. C. ad l. Iul. rep. l. ulti. & ff. de sep. uiol. l. 2. §. quod de se. & §. se. nam ibi ciuiliter agebat. Bene fatemur tamen, quòd etiam criminaliter agendo postea pecuniaria infligitur fisco applicanda. ff. de præua. l. 1. §. ult. nam ita est uindicta in pecunia, & fortuna, sicut in corpore, uel fama. ¶ Et sunt † secundū l. ciuiles. 7. genera pœnarum. ut dicit Inno, quarum 3. sunt capitales, & de quibus Hosti. remittit ad sum. de pœnis. §. quot sint, & §. in quibus, & §. quando. Prima est mors corporis, quæ multis modis infertur. ff. de pœnis. aut damna. §. uita, & l. supplicij, & l. capitalium. §. idem princeps. & §. famosos. Secunda pœna est morti proxima, scilicet pœna metalli. & no. quod quidam damnantur in metallum, & hi grauioribus uinculis præmuntur, alij in opus metalli, & hi leuioribus: sed ambo hi & libertatem, & ciuitatem amittunt. Alij autem damnantur in ministerium metallorum, idest ut seruiant dānatis in metallum. & hi non libertatem, sed ciuitatem tantum amittunt, si ad tempus damnantur. Si autem in perpetuum, scilicet damnantur, utrunque amittunt. ff. de pœ. aut damna. §. est pœna, & §. se. Tertia pœna capitalis est deportatio, & in opus publicum damnatio, sed non in metallum; & ij non libertatem, sed ciuitatem tantum amittunt. ff. de pœnis, quidam. Non capitales autem sunt 4. prima est relegatio ad tempus, uel in perpetuum; hi bona nō amittūt. secunda est infamia: tertia est dignitatis amissio, uel ad dignitatem, uel ad officium seu forum interdicta aspiratio. quarta uerberum experimentum, ff. de pœnis, si quis forte, §. ult. & l. aut damna, & de inter. & rele. l. ad tempus, secundū canones autem nunquàm imponit pœna corporalis mortis, supra ne cle. uel mo. sententiam. li. d. c. 1. & 2. Sed est quædam, quæ quasi similis ei habetur, scilicet quia relinquitur seculari iudici puniendus, infra de cri. fal. ad falsa. supra de iudi. cum non 30. q. 1. illum. Secunda autem pœna dānationis in metallum non inuenitur sæpe in canonibus imposita: sed si imponeretur, non retractaretur, infra de calum. c. 1. Sed ei æquiparari potest pœna carceris, quam pro grauissimis criminibus ecclesia imponit, infra de hære. c. t. & quod quis redigatur in seruitutem 32. d. eos. uel tradatur curiæ seruiturus 12. q. 1. statuimus. uel quod uendantur 81. dist. quidam clerici. Item quod dicimus de secunda, dicimus de tertia & hoc de capitalibus secundum canones. de non capitalibus autem prima secundum canones, scilicet relegatio, nō est in usu: sed ei succedit detrusio in mon. de qua habes l. di. si episcopus autem 81. di. Romanus Alia autem habet locum secundum canones, scilicet depositio, uel degradatio, ut hic 11. q. 3. episcopus autem. & interdicitur, quòd ad nullam dignitatem assumantur, sed in habita remaneant, supra de fi. pres. §. fi. de elect. super eo. uel quod in certa ecclesia ordinentur 2. q. 1. in primis, & quod ad superiores non ascendant, supra de temp. ord. ex tenore. Item suspensio ad tempus, uel in perpetuum, Itē ab officio, & beneficio

&

& ab ingreſſu eccleſiæ & multæ aliæ pœnæ conſimiles ſunt ſecundum eccleſiam. Alia autem. ſ. infamia locũ habet ſecundum canones, ut quicunque ſecundum. l. eſt infamis, & ſecundum can. 2. q. 3. §. hic colligitur, & 6. q. 1. infames. ſecundum canones etiam aliqui ſunt infames infamia canonica, ut no. ſupra de teſti. teſtimonium. Item alia pęna. ſ. uerbum, ſecundum canones locum habet. 32. di. c. ulti. 45. di. cum beatus.

19 & no. quod † tres primæ pœnæ capitales: item non capitales, & degradatio nunquam imponuntur, niſi qs directè accuſatus conuictus fuerit, infra de ſi. dilectus. 2. item ad prædictas pœnas præterquam ad depoſitionem proceditur contra abſentem & contumacẽ: ſed ad depoſitionem, & alias pœnas, quæ ſunt uſque ad relegationem, non proceditur cõtra abſentem. ff. de pę. abſentem. 3. q. 9. decernimus. non negamus tamen, quòd ſi aliquis crimen cõfiteretur in iudicio, quod etiam ſine prædicto & directo proceſſu ſtatim quantuncunque grauior pęna imponi poſſet ff. ad l. Aqui. proinde, ſupra de confeſ. c. 2. & 2. q. 1. & 2. idem dicimus, & ſi non confiteatur, ſed notorium ſit iuris, ut ſi accuſauerit dominum ſuum coram iudice C. qui. ac. non poſ. ſi quis ex. aliæ autem pęnæ imponuntur, etiam & ſi in modum inquiſitionis agatur, infra de ſi. dilectus. 2. in auct. ut nulli iu. §. ſuper hoc. Infamia autem quãdoque in ciuilibus ac. irrogatur. ff. de his, qui no. infa. l. furti. §. pe. & ſi. aliqua etiam ex prædictis pœnis imponuntur in foro pęnitentiali. l. d. ſi ille. Et aliquando ante li. conte. ad puniendã contumaciam, ſupra de of. dele. c. ſanè, & ſupra ut lit. non

20 cont. tuæ, quoniam. Item no. quòd † iudex aliquãdo in ſententia imponit pœnam, ſ. dicendo depono, uel in monaſterium detrudo, uel in exilium mitto. Aliquando autem pęnam non exprimit, ſed tamen condemnat de crimine, puta, cõdemno te de adulterio, & tunc non eſt iudicis, qui ſententiam tulit, pęnam moderari: ſed pœna in lege expreſſa infligetur. 2. q. 3. §. notandum, licet ante moderari potuiſſet. 45. d. omnis qui. & ſi non eſt in crimine, pro quo condẽnatur, certa pœna inflicta, de ſimilibus ad ſimilia proce

21 det: uel minima pœna imponetur. Item no. q † ſententia lata ſtatim ſortitur quoſdam effectus. uer. gra. ſi ſit talis pœna impoſita, quæ libertatem aufert, ulterius eius teſtamentum non ualet, neque aliquid ex teſtamento capiet. ff. de le. 3. l. r. §. à præfecto. ff. de pœnis, qui ultro, & l. ad beſtias. ſed nõ idẽ dicimus in his, quę ratione officii facit, puta ſi ſit prælatus, & ſententiam ferat, tenebit, quamdiu toleratur. 8. q. 4. nonne. nam ſi contrarium diceretur, abſurditas ſequeretur. nã cõdemnatus mandari, uel depoſiti, eſt infamis. ff. de his qui no. infa. l. furti. §. pe. & ul. nunquid dicimus etiam ſententias ulterius non ualere propter hoc. 3. q. 7. c. 1. abſit. Omnia enim tolerãtur propter officium, quod adminiſtrat. 19. di. ſecundum. ff. de off. ptæ. Barbarius, niſi eſſet in eum lata ſententia depoſitionis, uel expoliatus eſſet inſignibus dignitatis. tunc enim ſententia a tali lata non tenet. ff. de his, qui no. infa. l. 2. §. igitur ff. de iud. cum prætor. nec poteſt dici, quòd toleretur,

h ſed intruſus[h] dicitur. Credimus tamen, quòd ex quo ſententia de aliquo crimine lata eſt contra aliquem, ſiue criminaliter, ſiue ciuiliter agatur, quòd epiſcopus, uel prælatus ſuus poteſt ipſum ſpoliare beneficiis, quæ ſub eo habet. 2. q. 1. multi. Tamen eum debet uocare, & ſententiam contra eum ferre, ſi inuenitur: & ſi non inuenitur, eodem modo damnabit eum: quia notorium eſt crimen per ſententiam, ut no. ſu-

i pra de co. ele. tua.[i] nec ob ſupra. c. ſuper his. ubi dicitur, quòd non poteſt priuari aliis beneficiis, cum crimen in modum exceptionis probatur: ſed uerum eſt quod ibi dicitur, quòd iudex, qui cognoſcit in modũ exceptionis, non poteſt ſuper alio iudicare, infra de ſimo. licet. Sed hic iudex, de quo dixi, cognoſcet in modum accuſationis, uel inquiſitionis. ubi bene ſequitur pœna ablationis: & ſententia nõ inducitur ad probandum, q per eam dicatur priuatus, ſed inducitur ad probationem criminis, ſ. quòd ſit notorium, ſicut & per eãdem ſententiam de crimine latam probatetur infamis, & repelleretur a teſtimonio, uel ordinibus, ſupra de teſti. teſtimonium. Clerici autem, quorum eſt electio, nullum ſua auctoritate eligent, niſi prius per ſuperiorem eis licentia detur, uel per ſententiam amoueatur hoc modo, ſcilicet depono talem prælatum, uel clericum: uel perpetuo eum a ſua eccleſia remoueo, uel ſuſpendo, ſupra de cle. non reſi. ex parte. & uide quod dixi, de conceſ. præ. cũ noſtris. in glo. multum ergo, per totum, & maxime ad fi. uer. ſed quid ſi qualiter. Item ex ſententia, contra quem eſt lata ſuper crimine, ſ. condemno te de homicidio, uel huiuſmodi criminibus, non poſſunt canonici procedere ad electionem, uel epiſcopus, uel quicunque alius: tamen ex quo imponitur ei pęna ex tali cauſa, quæ infamiam irroget, puta ſuſpenditur perpetuò propter furtum, uel aliud publicum crimen, de quo damnatus eſt, ſatis uidetur, quòd alius in locum eius eligi poſsit. ff. de decur. l. 2. & l. ad tempus, ſi ex alia ſuſpenditur, puta quia tumultum fecit in concilio, non credo, quòd alius in locum eius poſsit eligi. 5. q. 4. in loco. Idem dicunt quidam, & ſi pœna ſola ſine ſententia infligitur, ex qua irrogatur infamia. ff. ex qui. cau. inſa. ir. l. ſi uilibus. Maior enim & euidẽtior eſt infamia, quæ ex pœna procedit, quam quæ ex ſententia eſt. & alia pœna, ſ. excommunicatio, quę eſt his omnibus maior, & non ſolum eſt pœna, ſed etiam medicina. 2. q. 1. multi, & ſtatim habet hunc effectum, ut ſibi ubique beneficia eccleſiaſtica licitè denegentur, ſupra de ap. paſtoralis, in fi. & hunc effectum dicunt quidam habere quamlibet ſententiam de crimine latam ſecundum Inno. cuius eſt glo. quam Hoſt.

22 nõ poſuit [*Quiſquam*] prælatus, de quo præmiſit † [*Periculo*] adminiſtrationis, puta dilapidatorem. hoc initium inducit periculum: uitium incontinentiæ inducit ſcandalum, infra eod. c. fi. de co. cle. & muli. veſtra, & c. tua. Inno. exemplificat de hæreſi, in qua eſt periculum infectionis, uel eſt periculum occiſionis. dicit autem, quòd ubi timetur periculum, procedi poteſt ſine multa infamia, ar. 6. q. ulti. c. ul. 42. d. quieſcamus. 2. q. 1. ſi quis per capillum, de ſimo. ſicut ſimoniaca. idem dixit in dec. licet Heli, in ſua. i. glo. ubi dicit ſibi non placere illam rationem, q quiſque teneatur ſedare ſcandalum, quòd propter id, quod debet fieri inquiſitio: quia poſſet eſſe, quòd per inquiſitionem augeretur ſcandalum. Dicit ergo, quòd ſi ſcandalum tale eſt, quòd perturbare poteſt eccleſiam propter potentiã unius, uel plurium, qui de prælato ſcandalizãtur, fieri poterit inquiſitio, ar. 23. q. 4. cum quiſque, & l. d. ut conſtitueretur. Si enim ut remoueatur ſcandalum, indicitur purgatio. 2. q. 5. preſbyter, & inquiſitionem ſequitur purgatio; ergo pro ſcandalo fieri poteſt inquiſitio. Idem arguit de ſuſpecto prælato ſuo, uel principe, uel bonis uiris, licet non ſit infamatus: quia ſi indicitur ei purgatio. 11. q. 5. omnibus. ergo ut ſupra dicit. q aliqui negant, his duobus caſibus inquiſitionem fieri poſſe, licet in eis poſsit indici purgatio: nam, ut dicunt, non ſemper inquiſitionem ſequitur purgatio, ſed quandoq; abſolutio, quandoq; remotio ab eccleſia, ſupra c. inquiſitionis. & uide, quod dicam, de

23 pur. can. nos inter, ſuper. j. gl. [*Puniendum*] parũ eſſet inquirere, & non punire. nam facilitas ueniæ &c. 23. q. 4. eſt iniuſta. [*Grauis*] non tamen tantus, quòd poſt ſententiam executionem impediat, de quo dic, ut ſupra

eod.

eo inquiſitionis.1.reſpon.ſecundnm Hoſtien.& Io.& Goff.[*debet*] Dicit Inno hoc intelligi,quando fit inqſitio contra certam perſonam, & de certo crimine:ſecus,ſi fiat in genere,uel de ſtatu eccleſiæ,& uide infra glo.3.dicebat ergo Gof.Infra de ſimo.licet, ꝙ quãdo fit inquiſitio ſuper ſtatu eccleſiæ , non exprimuntur capitula , ſed generaliter Inquiritur de uita ho. cle.& de officiis. & de ſtatu poſſeſsionum , & rerum eccleſiæ.& uide,quod dicam ſuper prin.primæ glo.[*Igitur*] ſ.quia dictũ eſt uillico,ʒ quẽ fieri debet inqſitio.Redde rationem &c.quod demonſtrat uillicum,quẽ dominus alloquebatur, ſuiſſe præſentem.& ſic cõtinuatur principio, uel proximo dicto,quo dicitur,remouendum uillicũ,qui non põt &c.ergo debet eſſe præſens:alias nõ appareret, an poſſet reddere rõnẽ. & ſic defenſiones etiam admittendæ ſunt ſñt Hoſt. [*Contu-*

24 *maciam*] hoc includit † eũ citatum,tunc aũt bene proceditur cõtra eum,ut li.non cont.quoniam.§.porrò, & §.ſunt & alij.Contra abſentem ergo cauſa ſtudiorũ quem prius citatio non apprehẽdit , non inquiritur, de hoc in ſpe de inquiſi.§.1.uer.quæritur , an contra. [*Et exponenda*] hoc eſt ſñm,qđ requiritur in hac forma: & dic [*exponenda*] quandoq; in gñe,qũq; in ſpecie ſecũdum Ho.qui remittit,de pur.ca.c.pe.uer.ſi. Item hæc traditio non fit teſti,cõtra quem crimen opponitur , ut dicam,de pur.ca.inter,ſuper gl.2.[*Illi*]contra quem fit inquiſitio,uel eius procuratori,qui poreſt interuenire, cum non ſit cauſa criminalis, ſup.e.ſuper his.qđ intelligit Hoſt.niſi perſonaliter fuiſſet citatus.remitt. de do.& contu.cum dilecti.uel niſi tale ſit crimẽ , qđ executionem impediat, ſupra eod.inquiſitionis.1.re-

25 ſpon.[*Capitula*] ſi tamen † cõfeſſus fuerit crimina, cõfeſsionem impugnare non poterit, quominus puniatur ex ipſa,eo prętextu,qđ capitula tradita nõ fuerũt, uel non fuerat infamatus.j.eo.ti.c.1.li.6.[*Fuerit*] ſi igiť primò fieret inqſitio, &. poſtea tradanť capitula , nil agitur:quia peruertitur ordo,ſupra de elec.cum petitam,. Hoſt.[*Facultatem*] ſi ergo grauaretur , admittenda eſt iuſta appellatio.de hoc de pur.ca.nos inter.grauaretur autem , ſi fieret inquiſitio , uel cogeretur reſpõdere ſuper occultis. & in hoc differt inquiſitus ab accuſato,qui ſuper occultis reſpondere compellitur: quia iurat de calumnia, de iu.ca.cap.1. nec ob.de pœ. di.1.non tibi , quod poteſt intelligi ſñm Hoſti. de non infamato. nec accuſato: aliàs lex permittit accuſato mentiri.ff.de bo.corũ,qui ſi.mor.con.l.j. Canon vult aliud,ut patet ex not.ſupra,quod metus cauſa , ſacris. Item illud capitulum intelligendum eſt in foro pęnitentiali.unde & ponitur ſub tractatu de pęnitẽtia,ubi quis inuitus peccatum ſuũ prodere non tenetur , de

k pę.& remiſ.omnis [k],licet quandoque ad hoc inducẽdus ſit,ut patet eo.titu.officij. Sed ubi quis eſt infamatus, non eſt ſibi etiam in foro pęnitentiali dicẽdum , ut occultet crimen in iudiciali,ut patet,de cri.fal.capitu.1.22.q.2.primum , & c.ſe. dicendo enim tunc ueritatem nõ prodit, ſed per famam iam proditum manifeſtat,& animam ſuam liberat , & iudicem de miſericordia præcatur,de elec.innotuit.§.multa , ſecũdum Hoſt.qui etiam remittit ad no.per Innocẽ.de confeſ.

26 c.2.[*Non ſolum*] hoc eſt † tertium,quod circa formam attenditur [*Nomina*] ſaluo eo,quod dř in crimine hæreſis, infra de hæreti.c.ult.li.6.[*Quid à quo*]ergo nõ ſufficit ſegregatim dare nomina,& dicta:quia tũc neſciret, quid à quo dictum eſſet , ſed danda ſunt nomina cum dictis. No.etiam per hoc Hoſtien. nomina non debere dari per inquiſitorẽ ante receptionẽ , & hoc, ut uitetur corruptio,ad hoc,infra eod.olim, & quod no.de teſti.fraternitatis.& ſecundum hoc nõ eſſet neceſſe citare inquiſitum,ut ueniat uidere iurare teſtes, qđ tamen cõmuniter ſeruatur [*Necnon*] hoc eſt quar-

27 tum de forma [*Replicationes*] exceptionẽ † ꝓponit is, contra quẽ inquiritur:replicationem uerò is qui promouet inquiſitionem,alias iudex inquirẽs , de ap.cũ ſpeciali:[*Infamandi*]ex quo enim teſtis ſciret nomẽ ſubiiceri,audatius infamat et [*Falſum*] audacter enim falſum deponet,qui ſciret excipi nõ poſſe de falſo [*Aſſurgere*] deſcendere,& aſſurgere diuerſa ſunt, non cõtraria.concor.de his, quæ fi.à præ.cum apoſtolica.aſſurgit enim in mente,ſed deſcendit corpore,ſupra e.c.in prin.& ſupra eod.cum dilecti,in prin. [*Damnabilius*] vt ſupra patet.de of.or.irrefragabili,& infra ti.2.licet He-

28 li. [*Taccatur*] † Præocupatio eſt.ſi. de of. or.inter cætera,ibi, Ne dicamus [*Tribus*] dicit hic Hoſti.In cu. Ro. duobus modis agi de crimine,ſ.per modum iuſticię, & per modum gratiæ.per modũ uerò iuſticiæ.6 modis.primo per modum punitionis ex officio,ut in notorijs.ſecundo per modum accuſationis. tertio denũtiationis.quarto Inquiſitionis.& de his hic , quinto ꝑ modum exceptionis, ſupra e.ſuper his.ſexto per modum actionis,de reſcrip.ex parte,de iureiu.querelam per modũ uerò gratiæ proceditur his modis. primo per modum prouiſionis, ſupra eo.ad petitionem. ſecundo per modum compoſitionis, & diuiſionis cõpoſita uera. diuiſa falſa . Nam quandoq; diuerſi proceſſus diuerſo modo , & in diuerſis inſtãtijs facti ſunt contra aliquem,& nullus ſufficit ad condemnationẽ ex his tamen omnibus recolligunt, quæ collectio ad condemna.ſufficit . & ſic puniunt criminoſum quoniam ſic affectant procedere,quaſi dulcis ſit mixtura bonorum , adhoc.12.diſtinctio.nouit , & inſti.de re. diuiſio.§.quòd ſi partim,& quia publicè intereſt &c. de ſententia excommunicatione,ut famæ . Sed contra hoc eſt,quia probatio unius modi agendi non facit fidem in alio articulo , de teſti.ueniẽs.2.& quia res inter alios &c.de re iu.c.pen. & poteſt timeri, ne leue compendium &c.ut ſequitur, & quia ſecundum formam iudicij formanda eſt ſententia , vt etiam ſequitur. tertio per modum procedentem ex quibuſdam latentibus . Timor enim precium , amor , turbat ueritatis iudicium,de re iu.cum ęterni,libro ſexto,quarto,quia ſi quid opponatur, totum deletur ex plenitudine poteſtatis , de uſu pal.ad honorem , de elect.illa

29 [*Compendium*] leue † compẽdium uocat peruerſum & & præcipitatum iudicium leuis iudicis forte prætendentis,quòd vult abbreuiare lites [*Diſpendium*] pęnam auctoritate talis proceſſus inflictam, & concordã.de reſcr.diſpendia,libro ſexto, uel ſecundum Abba.hoc dicit : quia ſi nimis perſunctoriè admitteretur accuſatio , damnificari poſſet accuſatus [*Legitimam*] Legitima accuſatio dicitur,cum accuſator eſt idoneus,libellus bene formatus,& ſuo iudici oblatus, ſupra capitulo primo.2.quæſt.8.libellorum , de iudi. at ſi clerici. alias [*legitima*] & hæc cõmunior [*Monitio*] triplex de quo dic.,ut ſupra de iudi. nouit [*Iudicij*] ideſt peti-

30 tionis,& modum procedendi: ut † ſi agitur ciuiliter , conſequatur intereſſe. & quandoq; æſtimantur iniuriæ,de hoc, de iniur.olim.ſi in modum accuſationis, ſi inuenitur certa pœna , ſiue ſit corporalis , ſiue dignitatis remotio , uel famæ læſio , illa imponitur . C. qui accuſa. non poſſ.l. non ignorat , & l. de crimine , & l.penul. non durior , nec leuior . alias erit arbitraria,de offi.dele.de cauſis, de tranſac.capitulo fina. Si per inquiſitionem & crimẽ eſt graue, ab adminiſtratione conuictus remouetur , niſi miſericorditer agatur : ſed ſi ſit tale , ꝙ poſt pœnitentiam executionem impediat,quid iur.uidiſti,ſupra eo.inquiſitionis.1.reſpon.In denuntiatione uerò ſñm quod diuerſa eſt,diuerſæ ſniæ formabuntur.In euãgelica iniungeť pnia ſi iudicialis,ad ſatisfactionẽ condemnabitur.ſi canonica,pęna imponeť,vel peccatũ fieri ꝓhibebiť,vł alilo.An.ſuper 5.Decret.

ter, ut requirit nunciationis modus, sententiabitur si in in modum exceptionis, impeditur ille actus, quod dic. ut supra eod. super his. Si autem inepta fuisset petitio, absoluitur reus ab instantia iudicij, de iudi. examinata [*Vsquequaque*] idest ad ungnē† quò ad subtilitatem, licet ueritas non sit omittenda. facit Clem. de uerbor. sign. sæpe, & de hoc dixi supra, super versi. peruenerit [*Facilius*] leuiores causæ, & leuiores probationes sufficiunt [*Liberius*] quia nec tot exceptiones recipiuntur. nec cogitur sic ad unguem formam seruare. Hosti. ¶ † Prima gloss. primo tractat tria. scilicet quando prælatus inquirat: & qualiter, & de pœna inquisiti. & recitanda est hoc ordine, ut uersic. penult. Item & illud recitatur post princ. glos. ibi, si ex officio suo &c. & uersic. crimine uerò, usque ad uersic. si uerò infamatus, reseruetur ante uersicu. si uerò crimen probetur, & primum, scilicet quando inquirat planũ, quia scilicet quãdo infamatus est, & à fide dignis &c. Circa secũdum distinguit, aut inquirit ex officio, aut alio promouente. primo casu præfigit terminum accusare uolentibus, nullo ueniente descendit ad locũ, uocat inquisitum, qui contra iudices, & testes excipere potest, tradit capitula &c. ut §. debet, eo autem cõtumace procedit, de qualitate testium dat duas remissiones, & de compulsione ipsorum remittit ad capitulum, dilectorum. si altero prosequẽte, recipit illius testes, & si negetur infamia, uterque probat, nec putat glo. monitionem tũc necessariam. Circa tertium distinguit, aut probatum est crimen, aut non. primo casu si est prælatus, remouetur. Si non, aut crimen impedit post pœnitentiam &c. si non est probatum, indicitur purgatio, & punitur promouens, secũda pars glo. ibi, Item nunquid, format, & soluit duas quæstiones. ¶ Gl. 3. quærit, & soluit. ¶ Quarta arguit, & signat contrarium. ¶ Pen glo. tractat de triplici modo procedendi super criminibus, & eorum pœnis, circa secũdum signat duo iura in contrarium. & utrobique remittit. ¶ [*in glo. 3. ibi l. 2.*] uide de libell. obl. c. 2. in 1. glo. in fin. primæ partis [*& ibi. l. pen.*] sufficit iuramentum eius, qui administrat relicta pro redemptione captiuorum, quòd sine diminutione, uel dolo in eũ usum illa concurrerit [*Et ibi, si quando*] ponit casum decret. infra proxim. alleg. ¶ [*In † glo. 1. ibi, distinguit*] Io. & Goff. hic assignabant has differentias inter hæc duo membra. prima. quia primo casu iudex facit reum iurare, & respondere, & sic intelligatur, quod dixi super uersic. redde, in princ. cap. & dec. cum dilecti, supra eod. secus, cum alio promouente, & hoc, ne per id aduersarius instruatur. secundùm Ioã. & forsan hoc uoluit glo. infra uersic. si uerò procedat. Item primo casu publicatis attestationib. iterum iudex recipit testes etiã super eisdem capitulis. secus, cum productio facta est à promouente, de hoc plenè dixi, supra de testi. cum clamor. ¶ [*In † gloss. apud iudicem*] alia dicam secundum Innocent. infra eodem, gloss super prædicto, uersicu. si uerò. Assignant etiam differẽtias inter generalem inquisitionem super statu ecclesiæ, & specialem contra certam personam. primam dixi, supra §. debet, in prin. alia est, quia primo casu recipiuntur testes, quales inueniuntur, supra de testi. ueniens. 2. C. de repu. consensu. contra singularem personam non recipiũtur, nisi idonei, supra de re iu. cũ I. & A. & uide quod dixi, supra eo. qualiter, super uer. occultis. ex hoc seq: tur, quod primo casu non excipitur cõtra testes. dicebat tamen Gos. infra de simo. licet, quòd denunciatores, qui collegium infamauerunt, excipi poterit. & quod poterit inquisitor ut suspectus recusari. subdebant, uel dic. ꝙ collegio ista non competunt eo, ꝙ inquisitio super statu de plano, & sine strepitu fieri debet, infra eodem titu. olim [*& ibi, recusare*] no. quòd in correctione remoueatur appellatio, ergo & recusatio. de hoc in spe. de inquisi. §. 1. Item quòd est sibi [*Et ibi, criminosus*] Idem Io. T. & Vinc. & Gof. quod tu dic, quod si est ordinarius, quãdiu toleratur ratione criminis, subditi non possunt ipsius iudicium declinare. 8. quæstio. 4. nonne. ad hoc, de cle. ex. cap. fina. & hoc tenet Guil. in spe. de inquisitione, ad fi. 1. col. [*Et ibi, mandatum*] uel si est officialis, qui non habet ad hoc mandatum, de offi. uica. capitulo secundo, libro sexto [*Et ibi, utrum sit † infamatus*] uaria & interdum contraria de hoc locuti sunt moderni. Dixerunt autem hic Pe. & Abb. quòd licet inquisito negante infamiã non procedat iudex in inquisitione ueritatis, quã facit altero promouente inquisitionem, nisi primo probetur infamia per eum, qui promouet, tamen ubi inquirit ex puro officio, postquam sibi constat de infamia, de ueritate inquiret, licet inquisitus neget se infamatũ. nec tenetur iudex ipse de hoc facere fidem, cui enim hãc faceret, cũ ipse sit iudex, si tamen ille propter hoc appellaret, prælatus coram superiore fidem faciet de infamia. istud etiam placet speculatori de inquisi. §. nũc tractemus, uer. hoc autem scias. & hoc, ne illudatur correctio. placet etiam Abb. sup. c. inquisitionis. Plus ibi dicit Rof. dixisse, ꝙ licet cum prosecutor vult probare infamiam, inquisitus possit probare cõtrarium, non sic tamen cum superior ex officio testes recipit, cum ad sui instructionem summarim id cognoscat, nec præsumatur contra iudicem, sicut contra promouentem. hoc idem infra repetam post Io. istud dictũ, quòd nõ sit necesse recipi testes super infamia, tenet hic Hostien. in ordinario, dicens secus in delegato. qđ dic, ut dixi, supra eo. cum oporteat, & no. infra eod. capitulo secundo, libro sexto, & ut no. Hostien. supra cap. cum oporteat, non debet simul cognosci de ueritate, & infamia, supra de iudi. exhibita. Consuluit tamen Hostiẽ. ibi ordinarium, ut appellationes euitet, ꝙ ingrat, & testes prius recipiat super infamia, & sic communiter seruatur. pro qua obseruantia bene facit clem. de appellatio. appellanti. 2. respon. Imò notauit Hostien. supra eo. qualiter, quòd in causa inquisitionis fit contestatio, uel quasi cõte. cum infamia, sicut in accusationis causa fit cum accusatore, in causa denuntiationis cũ denunciatore. Si ergo uocato subdito dicat superior, intendo cõtra te inquirere super tali crimine, super quo es infamatus, & subditus confitetur utrunque. s. crimen, & infamiam, procedit superior ad pœnam criminis: sed mitius punit propter confessionem, de elec. innotuit. Si negat utrunque, s. crimen, & infamiam, uel solam infamiam, si notoria est infamia, potest procedere ad inquisitionẽ ueritatis, non laborando tunc circa inquisitionẽ famæ, de accusa. euidentia, licet tutius sit aliquos testes ad cautelam recipere, ut est dictum: tum quia dictum facile sequitur multitudo, infra de pur. ca. cum in iuuẽtute. §. 1. tum quia sequitur, ꝙ infamatus sit apud bonos & graues, nec ortum habuerit à maleuolis, vt hic tum quia multa dicuntur notoria, quæ non sunt, ergo ad cautelam testes recipiat, de elec. bonæ. alias, si appellaretur, In periculo esset processus, cum sit necesse coram superiore probari infamiam negatã, ut dixi. sed si subditus confitetur infamiam, uel sufficiẽter probatur, securè proceditur, dũmodo in actis canonicè redigatur, quibus creditur, de probati. quoniam, & appareant, ut ibi: aliàs contra, eod. titu. c. fin. & hoc modo dicebat Hosti. cum infamia litem quasi contestari, sicut aliàs dicitur, de do. & contu. prout. & adde quod not. de restit. cum olim. non tamen dicit hanc quasi litis contestationem esse necessariam, sed de ipsa per similitudinem, & comparationem sic loquitur, nec enim infamia uisibiliter, & uocabiliter

apparet

apparet in iudicio, nec inte aliquo hæc quasi contestatio est expressa, nec porrigitur petitio, & sine his uera litis contesta. fieri non potest, de lit.conte.capitulo uno. quo considerato dicitur in causa inquisitionis lite non contest.procedi, supra ut li.non cont. quoniam.§.sunt & alii. Quid si subditus auditis prædictis uerbis, petit diem ad deliberandū, uidet non dari dies, cum de facto suo quæratur, de quo certus est, de restitu.ab excommunicato. Hosti. dicit contrarium, cum & de fama dubitare possit, & expedit peritos cōsulere, ar.C.de inge.ma.si autem, ar.li.non conte.c.1. in prin. Si uerò quis inquisitionem prosequitur, tunc cum ipso fit uera litis conte.sicut cum accusatore, uel denunciatore, de pur.ca.c.pe. & contra ipsum exceptiones legitimæ admittuntur.§.c.cum oportear [& ibi potest probare] hoc intellexit Io.in hoc membro tātum, non in superiori, quando nullo promouente iudex procedit: quia non sic præsumitur contra iudicē, sicut contra aduersarium. uide quod supra dixi, & supra c.cum oporteat, post primi. super uer.famam [Et

37 ibi, non credo] Vin. contra in spe.de inquisitio.§.1.uer. sed nunquid, & illud teneas, quando uia denūciationis proceditur: imò, si non est euangelica, sed canonica denunciatio, requiritur maior monitio, sicut ina, ut satis dixi de iudi.nouit. Sed si nō incedatur per uiā denunciationis, sed inquisitionis, licet aliquis officii illud inquisitoris coadiuuet, tunc puto ueram hanc glo.[Et ibi, dic.ut quod non] idem Io.& Goff.& quid dixerit Vin.de B.& Compo.supra eod.qualiter. uide in r. uer.sed nunquid, & uerde.[Et ibi, si uer] suple, fieri pōt [Et ibi, ex tunc] de hoc eo.ti.inter, in 1.glo.& hoc to-

38 nent f.Ioan.& Goff. iudicem inquirere posse. etiam si pe tat reus præfigi terminum accusare uolētibus, offerens se purgare, si nullus appareat [Et ibi in melius est] idem Gui.in spec.de inquisitio.§.nūc tractemus, uer. porro, in fi. & uide quod ibi dixi. & quod prædixi ibi, habetur in uer.§.[Et ibi, inter sit] idem hic Gof.& Guil. in spe.de inquisitio.§.1.uer.si. sed nunquid extraneus [& ibi, credo] secundum Io.cuius secundum mentem fuit hęc glo.[& in fi.] vide, quod ibi dixi super.1.gloss. [In glo.3.ibi.tutori] quod dic ut, no.5.q.3.cap.ult.in fi.

39 prima glo.[& ibi, fletur] Hoc † dicit Hosti. sub dubio, forte, in rectoribus hospitalium, & similium locorū non haberet hoc locum: quia tenētur singulis annis his, quibus loca subsunt, reddere rationem, ut in cle. de rel.do.quia contingit.§.illi etiam. [In gl.arg. famam, in fi.] ubi de hoc, & supra de testi.uentens.1.& c.prae-

1 terea, ut refert Gof.Hug.dixit, famam probationem facere, & secūdum hoc potest huic responderi, q ubi fama defert, tunc non probat, ne sit actor, & testis.

40 q.4.cap.primo. [In † glo. 1.q.4.in fi.] infra de adulte.significasti. non tamen inquisitio fieri, ut hic, & supra eo.inquisitionis.in fi. T.& Goff. Phi.supra eo.licet. in fi.dicit, q si infamia ortū habuit à leuibus, suspectis, uel æmulis, non fiet inquisitio, nec indicetur purgatio, all.de pur.ca.cum in iuuētute, hic declarat, quod dixit de purgatione non indicenda uerum esse, nisi ob causam, puta propter scandalum, ut ibi. Dicebat Hosti. q si omnino constaret, quod à maleuolis esset orta, nec esset multum sparsa, nec scādalum immineret, non esset de necessitate indicenda purgatio. j.de pur.c.cum in iuuentute. Dicit Innoc.quod si ab uno tantum, uel à maledicis orta sit infamia, uel potius scandalum, procedi potest ad inquisitionem.a.quæstio. 5. mandastis, ad hoc quia si soli episcopo suspectus est, potest indici purgatio.2.questio.quinta, omnibus, in fi.ergo ab uno & semel tantum potest procedere infamatio.de hoc ar.uide, quod dixi.de of.or.c. ex parte, super ulti.glo.& uide quod in tex.dixi super uer.periculum, & de hoc in spe. de aboli.& purga.c. si.circa fi. [In glo.pe.ibi, deponatur] si crimen est tale, qđ depositionē requirat, qđ dic, ut s.de iudi.at si clerici. [Et ibi, denunciatio euangelica] aliud in iudiciali, uel canonica secundum Hostiē.quod plenè uideas per Gui.in spec.de denun.§.1.uer.ut autem [Et in fi.] Si † uerò de crimine ciuiliter agitur in modū actionis, consequetur interesse, & quandoque æstimationem iniuriæ, infra de iniur. olim. Si per modum exceptionis, impedietur ille actus, ad quem impediendum excipit, supra eo.super his, & c.accedens.

ANNOTATIONES.

a Infra eo.c.1. pro hoc quod no.Bar. in l. Marcellus.ff.de renun. amo.& Inno.in c.1.de confess.& in c.dudum.supra de elec.
b Per tuas. Et non est necessaria infamia: ut no.Io.An.iof.c.olim.
c Eos assignet. Vide Bar.in l.de minore.ff.de quæstio.io uer.dixi quod potest.
d Vbi. Vide Bar.in l.de minore, præalle.in uer. quomodo si testis interrogatur.
e Ignorabat. Quando dicatur quis agere criminaliter, & ciuiliter, uide glo.& ibi Bar.in l.1.ff.de sepul.uio.
f Agebat. Vide.l.si ab eo, & ibi Bar.ff.de calum.
g Fama. uide glo.& ibi Bar.in l.1.ff.de sepul.uio.
h Intrusus, uide Io.An.in c.mora, de regu.iur.lib.sexto, in prima, q.in Merc.o.& dominum Bar. de Sali.in l.1.C.de testa.
i Tot. Vide c.postulasti, & ibi glo.& to.de fo.compe.
k Omnis. Intellige alij, quàm deo, & sic sacerdoti, ut ibi no.glo.
l Præterea. De hoc sunt glo.etiam in iure ciuili contrariæ, prout latè per Bar.in l.de minore.ff.de quæstio.uer.ulti. principaliter, & uide etiam ibi in l.fi.

SVMMARIVM.

1 *Metropolitani ad correctionem excessuum, & reformationem morum singulis annis faciant concilium prouinciale, & quid prꝑterea statuant in eo, quòd futuro concilio.*
Vacationes beneficiorum scire præsumuntur, nu.6.
2 *Episcopi singulis annis faciant synodos.*
3 *Concilio generali Inno. quod Lateranense etiam fuit, quot constitutiones in quarta compilatione decretalium, fuerint, & quot in hac nouissima sint, & sub quibus titulis.*
Quæ etiam regulæ in eo canonicæ, & morales & utiles constitutæ, & in quibus inueniantur titulis.§.subdit, in concilio quid proponendum, hic discitur.§.ordinem.
Ad ipsum qui cogendi uenire, nu.7.
Hoc punit delicta, nu.11.
Earum ordo quis à principio.
Ordinem constitutionum scire utile est.§.ordinem, & in quo consistat utilitas, ibid.
4 *Iura parum est condere, nisi seruentur.*
5 *Idoneæ personæ quæ dicantur, inuestigatione quæ corrigenda, quæ reformanda sint.*
Veritatem citius percipere uiciniores præsumuntur.
Extranei non præferendi diœcesanis.
6 *De plano, locutio quid hic, & alibi significet.*
Fideliter pergere quis dicatur.
7 *Suffraganei subditum potest archiepiscopus citare, et quo casu, hic in fin.*
8 *Epilogus glossarum.*
De testibus, Sinodalibus remissi, tractat de eis nu. infra 5. & infra 10.11.
8 *Suffragium glossar.*
Quid agatur ubique, præfectus urbis habet milites, qui referant.
10 *Additio glossarum.*
Viuere de suo proprio personæ electæ in concilio prouinciali pro inuestigatione morum debent, delegati autem à quo procurandi ha non habent coercendi potestatem, iurare debent, nu. 11. & in quibus creditur, ibid.
Eis præferuntur archidiaconi inquirentes, nu.12.
Prælatis quoque quando debeantur expensæ.
Officialibus creditur, & in quibus.
In quibus admittantur sine inscriptione.
12 *Inquisitio plena præiudicat semiplenæ, in fi.*

CAPVT XXV,

1 SIcut olim. Casus.† Metropolitani ad correctionẽ excessuum, & reformationem morũ singulis annis faciãt prouinciale cõcilium, in quo per singulas dię, statuant personas idoneas. quæ sollicitè inuestigent. & sequenti concilio referãt corrigẽda. hoc negligentes ab executione officii suspendentur. Et sic partes patẽt. Prima prouidet de prouinciali concilio, & agendis in illo ſc̃a de testibus synodalibus. & ipsorũ officio. tertia de pęna hoc non seruantiũ, ſc̃da ibi, ut aũt. tertia ibi, Quisquis aũt [*Singulis annis*] pauci metropolitani hoc seruant. Aliqui.n. nunq̃ faciũt ꝓuinciale conciliũ: aliqui semel in vita sua: & q melius faciũt de biennio in bienniũ, illud faciũt cũ tñ ſm leges etiã singulis annis semel, bis, aut sępius conuocãdũ sit, in auct, de sanc. epis. §. vt aũt oĩs ecclesiasti-
2 cus status, col, 9. sic † & epi singulis annis faciũt synodos, ut sequitur ſm Host. [*Suffraganeis*] & aliis ad conciliũ conuenientibus, ut sequit. j. uer. ut aũt [*Canonicas regulas*] de elec. cum in cũctis. & si [*Generali concilio*] sci-
3 re † debes, ꝙ de gñali concilio, f. Inn, qd̃ fuit ẽt Lateranẽse, habuimus olim in quarta cõpilatione. 71. cõstitutionẽ, quarũ 70. hodie hẽmus in ista, & ẽt. 71. vna diuisa, ut patebit. j. & ista fuit. 13. ordo ꝯo illarũ talis fuit, prima de sum. tri. firmiter, ſc̃da. pe. ti, dãnam᷒. tertia do hære. excõicamus, quarta de baptismo, licet, quinta de priuil. antiqua. 6. e. t. vt priuilegia. septima de of. or, irrefragabili, octaua, ſ. c, prox. nona de of. or. qm̃ ĩ plerisque, 10. c. ti, inter cætera. 11. de magis. quia nonnullis. 12. de statu regu. in singulis. 13, ista. 14. de uit. & ho, cle. ut clericorũ. 15. à crapula. 16. clerici officia. 17. de ce, mis. dolentes. 18. ne cle. uel mona. sententiã. 19. de cu. cu. c. 1. 20. eo. ti. c. 2. 21. de pęni. & remis. omnis. 22. eo. ti. cũ infirmitas. 23. de elec. ne pro defectu. 24. quia propter 25. quisquis. 26 nihil est. 27. de æta. & qua. cũ sit. 28, de renuncia. quidam cedendi. 29. de præben. de multa. 30, eo. ti. graue. 31. de fi. pres. ad abolendã. 32. de præb. extirpandæ. 33 de cẽsi. procurationes. 34. de immu, ec, quia plerique. 35. de ap. vt debitus. 36. e. ti. cum cessante. 37. de rescrip. nonnulli. 38. de proba. quoniã contra. 39. de testi. ſpo. sępe cõtingit. 40. de arbitris, & de do. & contu. contingit. & hæc est diuisa, de qua dixi 41. de pręscrip. qm̃ oẽ. 42. de pę, & remis. cum ex eo, 43. de iureiur. nimis. 44. de reb. ec. non alie. cum laicis. 45. de pęnis, in quibusdam. 46. de immu. ec, aduersus. 47. de sen ex. sacro. 48, de ap. cũ speciali. 49. quam hodie non habemus, & incipiebat, Sub interminatione de sen. ex. & statuebatur ibi, quod cã cupiditatis non dẽret quis excõicare, uel absoluere, maxime in partibus, in quibus ex consuetudine in excõicari absolutione pecuniaria pęna infligitur. & excõicans iniustè compellebatur istud restituere, & rantũdem de suo iniuriam passo, & si non erat soluendo, alias puniebatur. & adde circa hoc qđ dicã inf. de simo. ad aures, infra de cõsan. nõ debet. 2. de clã. despon. c, cũ inhibitio, 51. de testibus, licet ex quadam. 53. de decimis, in aliquibus. 54. cum nõ sit. 55. nuper abbates. 56. de pę. & remis, quod in te, licet hodie non intituletur in concilio: uel fuit de Iudæis, ab liberandam, quæ non fuit in 4. compil. sed neutrũ credo propter ordinẽ ipsarũ. fuit igitur alia, quã nõ habemus. 56, de pactis, pleriq;. 58, de priui. ꝙ nonnullis, 59. de fideiuſ. quod quibusdam. 60. de exces. præl. accedẽtibus. 61. de præb. in Lateranensi. 62. de reliqui. cũ ex eo. 63. de simo. sicut pro certo. 64. eo. ti. qm̃ simoniaca. 65. eo. ti. audiuim᷒, 66. eo. ti. ad apostolicã. 67. de reli. do. ne nimiã. 68. de usuris, quanto. 69. de Iudæis, in nonnullis, 70. eo. tit. cũ sit nimis, 71. de aposta. quidã. ¶ Ordinem ipsarũ posui, prout colligere potui ex antiqua: quia interdum id scire est utile, ut per te experieris. has autem constitutiones, sed non omnes posuerat Ho. ſm ordinẽ situationis. prout sunt in hac cõpila. & dicebat, ꝙ si in cõciliis nescit metropolitanus, quid proferat. ut se quãdoq; dicit uidisse, poterit sibi per has concor. ex quibus statuta sua eliciat, subuenire, subdit, ꝙ erãt & aliæ regulæ canonicæ, morales & utiles, sicut de tem. or. ad aures, & c. fi. de ma & obe. statuimus, de scrijs. c. fi, de testi. testimonium, de iureiu cum contingat, & c. quanto, & mulieri, de his q̃ fi. à præ. nouit, & c. quanto, & ca. fi. de his, quæ fi. à ma. par. ca. & fi. de rebus ec. non alie. si quis, de solutio. ca, 1, de dona. apostolicæ. de pecu. cle. per totum, de testa. cũ in officiis, & c. officii, requisisti, tua, & c. pe, & ulti. de parochi. ut dominicis, de regu. statuimus, & c. se. de conuer. coniu. uxoratus, & c. gaudemus. de uoto, c. 1. de capel. mo. c. pẽ. & ult. de iu. pa. postulasti. de cẽsi. cum apostolus, & c. cũ canonicis, & c. olim, de cõ. ec. uel alta. aqua, de celebr. mis. ca. 1. & c. te referẽte, & duobus. c. se, de baptis. c. 1. & 2. de reliqui. de obser. ieiu. de ec. ædi. per totum; de immu. ec. inter alia, & c. pe. & ult. ne cle. vel mo. c. j. & c. ult, de spon. Gemma, & duobus ca. se. & c. tua, de despon, impu, de illis, & c. attestationes, & c. ult. de cõdi. apo. c. fi. de eo, qui duxit. c. fi. de cogna. spiritu. Martinus, & c. quanto, de cogna. leg. c. uno, de frig. laudabilem, de secundis nup. per totum, de simo. Iacobus, & c, fi, ne præ. ui. su. querelam, de homi. postulasti, de cle. uene. per totum, de male. c. 2. ut satisfieret Hosti, has posui, quæ poterant præteriri [*Relegentes*] iterationem & attentionem lectionis notare uolui, cum dicit, Relegentes. & supple, ad hoc ut eas &c. [*Obseruari*]
4 quia † parum est iura condere, nisi &c. de elec. ubi periculum, §. præterea, li. 6. [*Debitam*] scriptam. salias arbitrariam de hoc dixi, supra c. proxi. [*Statuant*] concilio præsidentes, supra de statu mona. singulis. §. ordinẽrut. alii dicũt, ꝙ singuli episcopi debẽt istos statuere. 35. q. 6. epos in in synodo. uel dic ſm Hostiẽ. ꝙ alij sunt ti, quàm illi, & ꝙ primi & secũdi statui debẽt [*vi-*
5 *delicet*] no. quæ dicantur ꝑsonæ idoneæ. concor. supra ea. proxi. uer. ex quibus. requiritur autem, quòd sint prouidi vt procul videant, & quòd de notoriis & manifestis inuestigent de plano interrogãdo seniores & honestiores. requiritur etiã, ꝙ sint honesti, ne corruptè aliquem falso infament, uel deferant, infra de simo. uemo. & est melius eos esse de illa diœce. quàm de extranea, ar. de elec. q a ꝑpter, ibi, tres de collegio. & quia alieni regni arcana scrutari non conuenit. C. de comer. & mer. l. 4. post prin. & quia præsumitur, ꝙ citius percipient ueritatẽ, ar. de præsump. quosdã, & & c. quanto, de testibus ueniens. 2. ad fi. ergo aliis præferãtur, qui ma. ac. posuldetur [*Quæ*] personæ, sic electæ [*Per totum annum*] quia ultra non durat officium. & ideo sunt aliæ eligendę, ut omnis euitetur suspitio,
6 secundum Hostien. [*Et de † plano*] aliter sumuntur hic hæc uerba, quàm infra capitulo proxi. Hostien. [*Iurisdictione*] corrigendi, condemnandi, coercendi, iudicialiter citandi [*Correctione*] excessuum [*Reformatione*] morum, de offic. ordina. irrefragabili, & supra eodem capitulo [*Fideliter*] idest plene & merè, secundũ quod inuenerint, supra capitulo proximo, ad fi. [*Præferant*] sępe inducitur hæc decre. contra metropolitanos, qui iure metropolitico beneficia conferũt, quæ longo tẽpore uacauerũt, quasi non licuerit eis ignorasse, de quo uide, qđ dixi, de cõces. pbẽ. ex pres [*Alios*] procuratores capitulorum cathedralium ecclesiarũ, supra de his, quæ fi. à præla. c. ult. [*Publicatur*] infra sex menses. 18. dist. c. fi. [*Synodis*] per hoc patet secundum
7 Pe. & Abb, quòd † ad concilium prouinciale nõ sunt cogendi uenire nisi episcopi. Si enim uenirent alij, ad quid fieret hæc publicatio? & dixi de hoc de his, quæ

fi.

fi. à præla.c.fi.& de præben.graue. Innoc. per textum & alios, qui præcedit, no. contrarium. Dixit autẽ Petrus, ꝙ subditum suffraganei, de quo is, qui deponit querelã in concilio, archiepiscopus citare potest [*Suspendatur*] est ergo canon ferẽdæ sententiæ. Ho. ¶ † Gl. 3. de testibus synodalibus tractat, unde esse debeant, & quales, quid agant, & ꝙ procurent per loca, quę visitant. ad hoc ultra signat contrarium, sed tenet primum. ¶ Vlt. glo. infert, & dubium soluit, quærit obijciendo, respondet, & refert, ꝙ diminuta sit hodie &c. dicens, quòd istis minus, quàm alijs officialibus creditur, & causam reddit. subdit, ꝙ propter diligentiam prelatorum isti suum officium non amittunt. ¶ [*In gl. ad. ibi. §. quies*] habet præfectus urbis milites, quod ad referendum sibi, quid ubique agitur [*Et ibi. §. illud*] uide in decre. supra proxi. all. super. 3. gl. (*Et ibi, diame*) redargui potest relatio officialis, uel irenarchę. ¶ [*In gl. 2. in fi.*] quod est hodie innouatum per concilium Viẽnæ, de sta. mo. ne in agro, in fi. ¶ [*In glo. isti erunt, ibi, facere non debent*] dicebat Vincẽ. ꝙ si isti sunt de loco, ubi inquirunt, uiuent de proprio, sicut uocari in partẽ sollicitudinis. 3. q. 6. qui se. si mittantur delegati, mittens procurabit illos, in auct. de man. prin. §. illud quoque in auct. iusiur. quod præsta. ab his. §. 1. col. 2. dicit, etiã quòd non dat prælato expensas, nisi ubi inuenit expressum, ut in uisitatione, & consecratione ecclesiæ, infra de simo. cum sit. & dicendum, quod ibi dixi super glo. [*& ibi, inter catera*] hoc tenuit hic Gof. sed c. illud intellige, ut eo. ti. si episcopus, lib. 6. [*& in fi.*] quos si ecclesiæ denegent, non poterit coercere aliquem, cum careant iurisdictione, sed referãt episcopo, & ipse coerceat, secundum Hostiẽ. de of. archipres. c. fi. de emp. & uen. cap. fina. ¶ [*In glo. ult. ibi. 18. di. peruenit*] Innoc. alle. 27. q. 1. si custos, & c. si homo esses [*Et ibi. statuitur*] Idem Vin. dic. ut infra de censi. capitulo primo, & ult. lib. 6. & ut dixit Host. hæc glo. uidetur superflua, cum hic non loquatur de archiepiscopo uisitante, sed de concilio prouinciali; de quo certum est, quòd punit delicta, de præben. graue. 27. dist. propter. & per totũ idem Inn. [*Et ibi, nec sunt iurati*] nec esset improbandũ, quòd cum constituuntur, iurent, secundum Host. al. c. episcopus. 35. q. 6. allegaui. in prin. glo. & de testi. co. præterea [*& ibi, ipsum factum*] dicit Host. ꝙ quicquid dicant glo. in notorijs creditur istis & illis in his, in quibus assistere debent iudici. ff. ad Turpil. ab accusatione. §. nunciatores, & in quibus sine scriptione admittuntur. 4. q. 4. aliqñ. C. de accu. ea quidem. Si uerò crimina non sint notoria, non creditur uni officiali, nisi probetur. C. e. ti. l. singul. iuratis autem, ex quo plures sunt, creditur, nisi probetur, supra de testi. co. præterea (*Et ibi, inquirant*) Idem Host. i. quærebat † Io. quid si archidiaconus uolebat in aliqua uilla inquirere, & inquisitores isti venerunt illuc, an vtriq; possunt inquirere? Et dicit in iudicibus planum, ꝙ pro eodem negocio coram diuersis quis trahi non debet, de rescrip. ex tenore. sed hic aliud uidetur, quia una non præiudicat alteri. dicit tamen, quòd isti non poterunt inquirere sine licentia archidiaconi. 70. di. non debere, quia plena inquisitio præiudicat semiplenæ. idẽ Vin.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicationem, uel suspensionem sententiæ per abbatem denuntiatũ in monacos denunciantes uel adhærentes eis lata quãdo relaxentur, & in quo nu. 2.*

Spoliati lite pendente monaci restituuntur ab abbate, & quomodo id intelligatur, nu. 6.

Iuramenta de tacenda ueritate relaxantur.

Imò non tenent ipso iure, nu. 8.

Denunciato testium dicta traduntur.

Expensa monacis prosequentibus denunciationem de bonis monasterij ministrantur, & quo casu, nu. 12. in fi.

Lite pendente obediunt hi abbati, sed non in omnibus nume. 8. ad dictio. impediri.

Ordinis semper mentio facienda.

Principale cui commissum est & accessorium.

3 *Suspensus, uel excommunicatus repellitur à testimonio.*

4 *Captum negotium iudiciale quando dicatur, ut nihil innouetur postea.*

5 *Adhærentes per appellationem defenduntur principalis.*

6 *Restitutionem monaci an petere possint ad prioratus, & obedientias, uer. & hoc intelligas.*

7 *Sine strepitu iudiciorum, & de plano, qualiter hæc clausula intelligatur.*

8 *Eludere iurisdictionem iudicis qui probationis copiam etiam subtrahere uoluit, quomodo contra eum procedatur.*

9 *In monacorum correctione qualiter procedatur.*

Contra uerò abbatem regularem quomodo.

10 *Inquisitionis impetratore mortuo, uel repulso, alius, cuius interfit, ueniens admittitur, & iudex ex officio procedit.*

Idem impetrator an uocandus in causa appellationis, si is, contra quem processum est, dicat processum contra se habitum nullum, uel reuocandum.

Idem potest appellare, & tenet appellatio, & alius eam prosequi potest.

11 *Inquisitionẽ accusationem, & exceptionẽ plures prosequi possunt, & qualiter.*

Procurator à pluribus constitutus nomine omnium admittitur, nec cogitur eligere, cuius nomine prosequatur, uer. idem uidetur, cir. fin.

12 *Abbas non habet exceptionem contra monacum occupantem res monasterij pro expensis denuntiationis gratia factis, & quam.*

13 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 14.*

Nocentem qui infamauit, ex eo non punitur.

15 *Additio glossarum,*

Innouare nil debet inferior iudex pendente negocio coram superiore super articulo pendente, uel dependente ab eo, uel aliàs ut hic super alijs uerò secus, sed excipitur.

15 *Testium nomina ait tradenda.*

CAPVT XXVI.

1 OLim. Casus. Sentẽtiæ † excommunicationum, uel suspẽsionum latæ per abbatem denunciatũ, uel alios pro ipso post denunciationem latæ in monacos denunciantes. uel eis adhærentes relaxantur, spoliati restituuntur: relaxantur etiam iuramenta de veritate tacenda: dicta testium denunciato traduntur, & monacis prosequentibus de bonis mon. ministrãtur expensæ. Et lite pendente, sine ipsius tamen impedimento, obedient abbati, partes per se patent. Et licet hic pauci impetrent inquisitionem cõmitti, non tamen pauci infamãt, ut dixi, supra e. cum oporteat, 2 & c. inquisitionis, in fi. (*Ordinis*) de † ordine semper faciendam mẽtionem. de hoc, de rescrip. cum ordinẽ, a Host. (*Relaxatis*) non est, quod dicitur hic, gratia, imò est ius commune secundum Inno. q d. hoc potest facere delegatus, & si in rescripto non contineatur: quia cui committitur principale, & accessorium, supra de of. d ele. prudentiam, in §. pe. & ult. Seruata tamẽ forma, quæ ibi habetur, secundum Hostiẽ. (*Suspensionum*) 3 no. suspensum † repelli à testimonio. sicut excommunicatum, quod intelligit Hosti. de suspenso ab homine secundum no. de consuetudine, cum dilec. de ele. excom. si celebrat. & sic intelligatur, de testi. uenięs, secundum eum. uide, quod dicam in spe. de testi. §. 1. uer. quid de suspenso (*Quoscunque*) ordinarios, uel extraordinarios, supra de probat. quoniam [*Interpretum*] qđ dicitur hic per citationem, de of. dele. gratũ, & c. licet. imò, ex quo sciuit abbas inquisitionẽ cõmissã, ar.

de ap. meminimus, & c. suggestum. imò ex quo cõtra abbatem appellauerunt, uel proper inquisitionẽ impetrandam iter arripuisset ad papam. de ap. de priore c. dilecti. & per hoc dicit hic Hosti. minus bene dictũ, non intelligi litem motam, nisi ex quo lis fuerit contestata. de hoc de uer. sig. ex parte. 2. Quia licet non nisi per litem contestatam dicatur lis mota, ut ibi: dicitur tamen incępta & pendens per modos prædictos. hic enim non poterat lis contestari, nec erat cũ quo, cũ per inquisitionem ageretur, ut ll. non conte. quoniã, §. sunt & alii. & tamen dicitur cęptũ negocium, quo pendente nil est innouandum per iura, quæ alle. glo. 5 [*Adhærentes*] no. pro † consue. appellãtium, qui consueuerunt dicere, Appello pro me, & mihi adhærentibus, uel adhærere uolẽtibus, ꝙ adhærẽtes per appellationem defendantur. Si enim hoc est in pęna. de of. dele. capitulo primo, fortius in priuil. ut hic. infra de 6 re. iur. odia, libro 6. (*Restitutis*) potius † ex officio papę, uel prouisione, quàm ex ui petitionis iuris, Inno. sed secundum Hosti. fit hoc ex ui iuris, & saltem denunciationis, ut patet hic, & in eo, quod no. de reser. cum dilecta. §. fi. ff. de offi. præfec. ur. l. 1. §. quod autem, salua tamen ordinis disciplina. de regu. c. fi. & hoc intelligas de restitutione claustri, ꝙ restituantur ad prioratus. & obedientias. hoc petere non possunt secundum Innoc. ar. de sta. mona. cum ad monasterium. §. tales. sed secundum Host. & refert Abb. dici posse cõtra, si post cęptum negocium idem fuerit attẽtatum, & quod dicit, contra iusticiam, dictum est assertiuè, non condirionaliter: quia non potuit esse nisi contra iusticiam, ex quo pendente negocio fuit attentatum & côcor. quod dixi, supra eo. cum dilectus, & facit de constitutio. cum. M. ad finem. Ratio uerò, quare monacus restitutionem hanc suo nomine petere nõ potest, est, quia nil potest nomine proprio posidere. ergo nec restitutionem petere, quæ non datur nisi ei, q qui possedit, de resti. spo. olim. 1. & 3. Monasterium uero non est spoliatum, cũ illam obedientiam per Abbatem, uel alium posideat monacum, & sic nec nomine mon. hoc petere poterit, Goffr. & Hostien. no. de hoc, de resti. spol. item cum quis, quod dixi supra 7 de rescrip. cum dilecta, super ult. gl. (*Strepitu*) ad † intellectum huius uerbi. & eorum, quæ hic no. moderni, uide quod no. de hære. cap. fi. in glo. 4. libro sexto, quod est hodie expeditum per constitutionẽ clemẽtis de uerbo. signifi. sæpe contingit (*Hoc casu*) quo nedum contra Abbatem, sed & generaliter super statu ecclesiæ fiebat inquisitio circa corrigendas personas, & obseruantiam regularem, ut sequitur ibi. Tam in capite, quàm in membris, & hoc casu perniciosa est subtilitas iuris, & aduocatorum: sed proclamatio & obseruantiæ salutaris regulæ facienda, ut patet de appella. reprehensibilis. de regu. cap. fina. (*Relaxatis*) Ho7 die † non tenent ipso iure, infra de offi. or. quia plerique, libro sexto, dicebat Gofred. quòd nihilominus procederur contra eum, qui uoluit eludere iurisdictionem iudicis, & probationis copiam subtrahere, de testi. constitutis. 3. quæstio. 7. §. tria, uer. si uerò (*impedriri*) si ergo præciperet abbas, quòd non exirent claustrum, uel quod uadant ad certum locum non reuersuri sine ipsius licentia, uel id simile, non tenen9 tur parere per hanc literam (*Abbatem*) de † monacis nil dicit, cum claustrales sint, & de ipsorum simplici correctione scundum regulam quæratur; quo ad illos ergo proceditur de plano: sed quantum ad abbatem, qui ab administratione, quam tenet, remoueri potest ordo seruari mandatur, qui consistit in ueritate, non in subtilitate, ut patet ex sequentibus, non tamen vsquequaq; in talibus est seruandus, supra eo. qualiter, ad fi. unde, & sine infamia proceditur ad inqsitionẽ contra tales prælatos regulares, de sta. mo. in singulis. & cap. sic. Ordo tamen, qui consistit circa ueritatẽ & legitimam defensionem, seruandus est in talibus, ut hic. & de sta. mo. capitulo finali, §. secundo. Nam & ob hoc excommunicato reseruatur omnis defensio, de excep. cum inter. & per hoc approbatur secũdum Hosti. quod dixi post eum, supra eo. qualiter, super uer. peruenit (*Monacis*) s. inf. uer. & P. (*Vel aliis*) col10 lige † duo, quod mortuo, uel repulso eo, qui impetrauit inquisitionem, alius, cuius intersit, ueniens admittitur: imò & iudex ex officio procedit, de hoc, supra capitulo cum oporteat, ar. supra eo. ueniens, ad fi. & cap. licet, ad fin. Secundum, quòd si is, contra quẽ processum est in inqsitione, in causa appellationis, uel alio modo dicat nullum processum contra se habitum, uel alias reuocandum, non est necesse uocari illum, qui inquisitionem impetrauit, supra de procur. in nostra, quasi sua non intersit: quia si interesset, mutari non posset, & tamen mutatur, ut hic patet, Consultum tamen est, quòd iudex eum uocet, uel mittat ad eum, ut per eum instruatur, ar. supra eodem, cum dilecti. Potest tamen talis appellare, & tenet appellatio, quam ipse, uel alius de collegio prosequi potest, ar. de electio. capitulo primo, libro sexto, sic & procurator potest appellare: sed non tenetur prosequi. de hoc, supra de procur. non iniustè, secundum Innocen. Hostien. in hoc remittit, de appel. cum speciali, ad fi. ibi, Coram superiore. uide quod dixi, de testi. cum clamor, in glo. apud iudicem, & supra eod. cum oporteat, super gloss. ex 11 hoc (*Idoneos*) plures † ergo simul possunt inquisitionem prosequi, ut hic, & infra capitulo primo, in prin. sicut accusationem, supra eod. licet [*Et exceptionem*] de exceptione, dilecti. Sed contra, quia magis idoneus est eligendus. ff. de popu. ac. le. 3. Sol. dicit Innocen. plures esse posse accusatores, denunciatores, exceptores, inquisitores, promotores, ut in primis concor. sed de illis magis idoneus eligetur, ut in contrario. qui quasi principalis erit, & alij possunt asistere, & iuuare, ar. de testi. insuper, secundum Innocen. Idem uidetur de procuratore à pluribus constituto, ut s. nomine omnium admittatur, ne cogatur eligere, cuius nomine prosequatur. cum cesset ratio. l. ff. de exercito, ne in plures, secundum ipsum, quod patet secundum Host. ff. de iudi. sol. iam tamen §. in hac stipulatione. & sequen. & hoc est uerum, ubi ex eadem causa, uel ratione eiusdẽ criminis plures prosequuntur inquisitionem, accusationem, uel exceptionem. nam si sunt diuersa crimina ex eodem, uel diuersis fa b ctis descendentia, plures possunt admitti. C. e. super [b] his (*Receperunt*) forte subtrahendo, de rescrip. cum dilecta, quod dic ut ibi, & de elec. ut præteritæ, Hosti. & 12 not. Abba. duo per hanc literam. Primum † quòd abbas non habeat exceptionem contra monacum occupantem res monasterii pro expensis denunciationis gratia factis, ut non teneatur respondere super quæstionibus, super quibus denunciatur, donec c fuerit restitutus [c], secundum, ꝙ licitum sit monaco accipere res monasterij, si abbas nolit sibi ministrare expensas (*Cum proprium*) maximè secundum Goffr. cũ vtilitatem monasterij procuret. Vin. cõtra, sup. de ma. 13 & obe. dilecti, quia prius sua debent exponere. ¶ † Secunda gloss. arguit, quod causa cępta &c. signat con14 trarium decre. nonne, soluit. ¶ *In † glo. 3. in fi.*) uide de iudi. quanto, super. 1. glo. ¶ *In glo. ante pe. ibi, Eum, qui, 1. respon.*) qui infamauit nocentẽ, ex eo non punitur: quia expedit &c. ¶ *In glo. 1. ibi, ueniens*] al. Go. Hosti. ad idem de excep. apostolicæ. & ipse Goffr. C. de repu. consensu, ff. qui. & à qui. le. prospexit. ¶ *In glo. 2. ibi, hoc fieret*) dicit Hostiẽ, quòd iudex inferior pendente negocio

coram

ſuperiore ſuper articulo pendente, uel dependente ab eo, uel eius occaſione, uel ad impedimentũ ipſius nil debet innouare, ut hic dicit, & probatum eſt ſupra ſuper alijs uerò indiſtinctè procedet, niſi forſan occaſione ſic pendẽtis negocij, uel aliàs legitime fuerit recuſatus, ut patet, ſupra eo. cum dilectus. de ap. ad hæc

16 ſi. ¶ [*In glo. ſic ſupra ibi, teſtium † nomina*] dicit Hoſti. ꝙ textus dicit de dictis, nõ de nominibus: quia tradere nomina in ſubtilitate conſiſtit. Dicit tamen circa tales hoc totum arbitrarium. nam & conſiderãdum dicit, an tales ſint ſuſpecti, vel non, vt patet in eo, quod le. & no. de teſti. præterea, ad fi. & c. in literis ad fi.

ANNOTATIONES.

a ¶ Relaxatis. Iſtud uer. ſtat propriè, quò ad ius propoſitiuum, improprie quò ad excommunicationem, ut no. Io. An. de teſti. ueniens. a. in fi. quia in illa eſt fienda abſolutio.

b ¶ Super. uide Bar. in l. ſi plures, ff. de accu. & in l. 1. §. fi. de adul.

c ¶ Reſtitutus. Vide de teſt. ſpo. frequens, lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Contra de dilapidatione infamatum inquiritur de ueritate, & interim interdicitur ei omne genus alienandi, & nu. 11.*

2 *Ad inquiſitionem proſequendam plures admittuntur.*
In ea qualiter procedatur, nu. 5. ad dictio. ſolicitè, ea pendente interdicitur alienatio & quorum, nu. 10. & quando, nu. 11. extra locum non fit, niſi in caſu, nu. 11.
Credendum facile non eſt, quid dicitur.
Probari neceſſe eſt, quod dicimus.
Non canonicè aſſecutus epiſcopatum quis dicatur.
Forma non ſeruata per confirmationem ſuppletur.
Defectus per interlocutoriam.

3 *Famam ſuam qui negligit, crudelis eſt.*
Eam perdere grauius, quàm res.

4 *Inimicus ſui ipſius ſeipſum deſtruere quoq; quis dicatur quandoq.*
Si non caſte, tamen cautè.
Fornicationis occultæ, uel manifeſtæ effectus.

5 *Vitam enormem ducere quis dicatur.*

6 *Tabellio ſi negetur eſſe ſcriptor, quid iuris, remiſſ.*
Sigilla non ſic frequenter negari conſueuerunt, ſicut tabellio.
Qualiter comprobentur in curia.
Quare ponantur.

7 *Sigillo plus creditur, quàm inſtrumento.*
Terminus intelligitur peremptorius, qui datur ad ſe repreſentandũ conſpectui ſuperioris.

8 *Eum quis aſſignare poſſit, ſi non mandetur in literis præfigi, uel appellatum ſit ab eo, cui articulus commiſſus, antequam incipiat.*

9 *Appellantem ſi in cauſa principali ſuperior, ad quem remiſſa eſt cauſa, citat de appellatione non facta mentione, an ſufficiat appellanti mittere excuſatorem, & ad quid.*
Quid ſi faciat mentionem, an debeat mittere.

10 *Alienatione inhibita prælato, contra inquiritur quæ quem non poſſit alienare, ſi fiat, an transferatur dominium, in fin.*
Quando irrita, uel irritanda.
Lex uiua mortuæ adæquatur, cir. fin.

11 *Additio gloſſarum.*

CAPVT XXVII.

Relatorum exceſſus. Cõtra

1 † infamatũ de dilapidatione inquirit de ueritate, & interim interdicitur ei oẽ genus di. Et In 1. epiſcopi denũciatio. In 2. ipſius commiſsio ibi, Diſcretioni, quæ duo facit 1. man. inquiſitionem fieri, & remitti. ſecundò inquiſito terminũ aſsignari, & alienationẽ interdici ibi, Eidẽ [*Quatuor*] & ſic plu-

2 res † admittuntur ad ꝓſequendã inquiſitionẽ. dẽ hoc ſupra c. proxi. [*Dicunt*] quod de facili non eſt eredẽdũ. 96. di. ſi quid. & quod dicit, neceſſe eſt probari, de cõceſ. præben. cũ ſuper [*Minus canonicè*] ut per uim intruſus per laicalem abuſum, de elec. quiſquis: uel per ſimoniã, uel aliàs, cum mortali, de ele. c. pe. quid ſi forma canonica ſeruata non fuit: reſpon. omnia ſupplẽtur in confirmatione, ſicut defectus per interlocutoriã, de ele. cũ dilecti, ad fi. quia ſñia, & ſi 9 ius litigatoris lata ſit, tranſit in rẽ iu. ſi non appellatur, de re iu. cum inter. Hoſt. ſed Inn. remittit, ubi de hoc dixi plenius. ſ. de elec. quia ſicut [*Dilapidat*] ſm, quod opponitur [*Celeriter*] ſic. ſ. de loca. potuit, & c. fi. & Phi. ponit hic uer. no. de reſp. ad hoc, in gl. fi. [*Famæ*] tertiũ, qđ opponitur

3 crudelis † autem eſt, qui famam negligit. 12. q. 1. nolo. 12. quæſtio. 3. non ſunt. C. de his qui pot. no. ti. in le. una, ad fi. & grauius eſt perdere famã quàm res. 6. q. 1. ex merito, & c. deteriores; ad idẽ. ff. de pę. in ſeruorũ, in fi. ubi dicitur, ſolũ ictum fuſtium omni dãnatione

4 pecuniaria grauiorẽ [*Prodigus*] dicit Goff. ꝙ † quãq; dicitur ſibijpſi inimicus. 45. d. & qui emẽdat, & ſeipſum deſtruere. 15. d. ſicut. & ex hoc & eo, qđ ſequit no. illud vulgare: & ſi non caſtè, tñ caute. Licet. n. ẽt occulta fornicatio turbet bonũ conſciẽtiæ, de ti. or. c. fi. tñ manifeſta manifeſtius reprobat. Vnde illa ſuſpendit quò ad deũ. iſta, ſi manifeſta eſt ita, ꝙ notoria, ſuſpendit etiã quo ad hoĩes, de co. cle. veſtra, & c. fi. ſm Hoſt. [*Vitam*] quartum quod opponitur, ex quo etiã ſequitur tertiũ, quod præcedit. Hoſt. [*Enormiter*] non ſolum

5 † ſimpliciter fornicando, ſed etiam inceſtus, nedum adulteria palam, & publicè cõmittendo [*Solicitè*] primo de fama, & poſtea de ueritate, qd dic, ut ſup. c. cũ oporteat, & diligenter interrogando, & partes audiẽdo. ſ. e. qualiter. §. debet, ſm Ho. ſuper literam, quæ ſequitur, ueritatem, uidetur commiſiſſe inquiſitionẽ ueritatis, ut dixi ſummando [*Eam*] ueritatem. [*Conſcri-*

6 *bentes*] vel conſcribi facientes [*Sigil.*] poſſet. n. † negari ſcriptorẽ tabellionem eſſe, de quo dic, ut ſup. de elec. ſcriptũ eſt. & ſi dicas, negari poſſent ſigilla, ſicut tabellio, fateor, ſed id nõ ſic frequenter fieri cõſueuit. ff. de legi. nã ad ea. ſed & ſigilla per compatriotas, qui ſunt in curia, faciliter cõprobantur. pauci. n. inuenirentur, qui dicerent, nidr talẽ tabellionem creari: ſed multi inuenirentur, hñtes notũ ſigillũ: ſed & frequenter fit de his fides in curia per cõparationẽ procuratoriorum illis ſigillis ſigillatorum. voluit ẽt papa poni ſigilla: quia non poſſet ita cõmodè includi ſine ſigillo, ſicut cũ ſigillo. fit aũt incluſio, ne quid falſitatis cõmittat, & ſi frangeret, de facili appareret, de of. dele. cũ olim

7 & ſic targue plus credi ſigillo, q̃ Inſtro, qđ dic ſm Hoſti. ut ſ. de ꝓba. quoniam 9, de teſtibus, cũ à nobis [*Terminum*] peremptoriũ: aliàs iterũ eſſet citãdus. ff. de iudi. ad peremptoriũ, & l. ſe. vſq; ad l. de qua re. ad hoc, de offi. dele. conſuluit. Sed Guil. in ſpe. de remiſ. §. 2. in prin. & §. uidendum, poſt prin. tenet, ꝙ talis terminus

8 intelligitur peremptorius (*Aſſignantes*) dicit † Inno. ꝙ talem terminum aſsignare poteſt iudex, qui cauſam inſtruxit, uel qui recepit teſtes, uel quicq daliud fecit de mandato ſuperioris iudicis, etiam ſi in literis non dicatur, quòd talem terminum præfigat: quia hoc ipſo, ꝙ committitur ei aliquis articulus, uidetur ei commiſſum, ꝙ partes ad priorem iudicem remittat, ne cã remaneat ſine termino. nam & iudex, à quo appellatur, præfigit talem terminum, de ap. perſonas. fortius poteſt is, à quo non eſt appellatum. hoc ad literam poſuit Guil. in ſpe. de remiſ. §. uidẽdum, poſt prin. uer. hunc quoque. & quod hic ſubdit Innocẽ. de illo, cui commiſſus erat articulus, à quo appellatum eſt prius quàm incipiat, ſed procedit ap. non deferens, quòd non poſſit terminum aſſignare, cum remittit, uide ad literam, infra eod. §. uerſi. uerum, ſi prius. ſubdit

9 † etiam Innocen. aliquos dicere, quòd ſi ſuperior, ad quem remiſſa eſt cauſa, citet appellantẽ in cauſa prin-

 cipali,

cipali, de ap. mentione non facta, ꝙ sufficit appellanti mittere excusatorem, qui dicat citationem illam nõ tenere, uel iudicem non posse procedere, quia appellatum erat: quã appel. suo tempore prosequi intẽdit sed si trãsisset tp̃s prosecutionis, bene teneret citatio facta super principali tam à delegante, q̃ à delegato, & hoc posuit Guil. in Specul. de citatio. §. sequitur, in fine, remittens ad sequentia. In quibus dicit Inno. ꝙ nõ putat excusatori sufficere sic dr̃e, ut ſ. nisi ostendat, qualem appellationem emiserat ar. ſ. de testi. ueniens. 2. aliàs sequeretur absurditas, si sic facile iudici posset eludi: fatetur tñ. ꝙ ueritatẽ causæ ap. ꝓbare nõ tenetur, nec est super illa citatus. Si aũt in citatione faceret mentionẽ de ap. & citaret super principali, non teneret citatio, nec teneretur excusatorẽ mittere pp errorẽ expressum in citatione de agẽda principali cã, omissa eã ap. dicit ẽt, ꝙ cum debet mittere excusatorem, si nõ mittat, tenet processus ꝯ ipsum habitus super principali, si iudex ignorabat appellatũ, & aduersarius nil dolose fecit: secus, si sciuisset appellatum, de ap. si duob. uel si aduersarius dolosè subticuisset ap. ff. de iu. si p̃tor. In citatione verò facta à delegato post ap. vr̃, ꝙ non tenetur mittere excusatorẽ, licet tutius sit mittere. dicit Inn. alios dr̃e, & vr̃ quod bene, ꝙ citatio delegati tenet ẽt non facta mentione de ap. cũ citatus cõparere debeat, ut suas exceptiones ꝓponat, debet ergo exceptionẽ ap. proponere, & suũ priuilegiũ allegare. ff. de iudi. si qs ex aliena: alias ualet ꝓcessus habitus ꝯ eũ. Inn. de hac gl. nil posuit Ho. & puto p hunc finẽ Inn. recedere à priori dicto, vt non sufficiat

10 mittere excusatorẽ eo casu [*Vendendi*] & sic † inquisitione pendente inhiberi p̃t prælato, ne bona ecclesiæ alienet, uel ꝯtũ ineat ecclesiã obligando: qua inhibitione facta prælatus, ꝯ quẽ inquiritur, nõ põt alienare nisi res, q̃ seruãdo seruari nõ põt, quas alienare poterit, cũ adhuc administret. ſ. c. proxi. uer. prouiso, de offi. dele. uenerabili, ſm Inn. ad idẽ. C. de admi. tu. l. lex, q̃, ad fi. & uide quod no. de ele. ęgro. c. uno. li. 6 in ult. gl. Dicit Ho. istũ alienare nõ posse ẽt mobilia per literã, q̃ sic latè. j. loquitur, dũ dicit bona. & dicit, penitus interdicta. quò. n. ad immobilia cuilibet p̃lato interdicta est alienatio, de re. ec. non alie. nulli. & c. si qs presa byterorũ, de feudis. c. a. de don. per tuas. [a] putat tñ, ꝙ possit uendere, quatenus sibi pro tẽperatis expensis ẽ necessariũ. ſ. c. prox. in fi. de pecul. cleri. clerici. & c. fi. licet pendeat inquisitio, nisi sibi fuerit interdictũ. fab cta uerò [b] hac inhibitione per iudicẽ irritũ est, uel irritandũ. quod ꝯ factũ fuerit ſ. de do. & contu. ueritatis: quia ſm Inn. pro eodẽ haberi dẽt, qñ lex uiua ꝓhibet, sicut si ꝓhiberet lex mortua: secus aũt in illo q pacto est obligatus ad non alienandũ quia tunc bñ ualeret alienatio ſm Inn. qui remittit, & ẽt Ho. ad no. de test. Rainaldus. j. de simo. licet. §. quia vero [*Alienandi*] Et in casu, quo non transfertur dñium, ut supra de re. ec. nõ

11 alie. sancimus. Go. ¶ [*In † glo. in casu, in fi.*] nec extra locũ inquirere nisi in casu. co. ti. statuimus. 2. li. 6. ¶ [*In glo. ul. in fi.*] imò si suspectus non est. dũ qdã inq̃sitione pendẽte nihil ei inhibẽdũ. de hoc. j. simo. licet. §. qa vero.

ANNOTATIONES.

a ¶ Tuas. ad hoc uide, quod no. ipse Host. in c. uenerabili, supra alle. & idem ibi no. Io. And. in c. fi. de ec. ædi.

b ¶ Verò. uide Bar. in l. filius. §. diui, ff. de le. 1. & Cy. & Bal. & Sali. in. l. fi. C. de re. ec. nõ alię. & in l. ea. l. & de con. & demon. ob causam per do. Bar. de Sali.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*

De calumniatoribus, loca iuris alibi, quàm hic tradentia demonstrat.

De calumniatoribus, Rub.

1 ¶ Quia † accusatores & delatores criminũ plerunque calumniãtur, idcircò post tractatum de accusationibus &c. secundum Goff. habetur materia 2. q. 2. & q. 8. item 5. q. 6. per totum. Conuenit de elec. cap. 1. libro sexto, in fi.

SVMMARIVM.

1 *Calumniosè accusans subdiaconus diaconum subdiaconatu grauatur, qualiter aliàs puniatur, & quando calumniosus puniri possit, nume. 5. §. 2.*
Insontes pro dicantur.
Innocentia si criminosa est, nihil in homine tutum.
2 *Sacrati pro in sacris ordinibus constituti.*
Criminator quis.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 5.*
Atrox iniuria quæ.
Ad consequentiam trahi non debet, quod alicui ob fauorem indulsit imperator.
5 *Additio glossæ.*
Crimina publica non omnia sunt capitalia.
Per officium iudicis quod fieri debet cessat per sententiam, si in eo permittatur. §. 2.
8 *Priuari quis non potest eo, quod non habet.*

CAPVT I.

CVm fortius. Secunda fuit ti. de acc. in prima cõpil. & hoc intendit. subdiaconus

1 † calũniosè accusans diaconũ subdiaconatu priuatur, & verberibus publicè castigatus in exilium mittitur. Et duo facit. 1. ponit, & aggrauat culpã iudicum. secũdò ponit calumniatoris pęnã ibi, Quia ergo [*Punienda*] quò ad accusatores calũniosos [*Insontibus*] i. inculpabilibus, & innocentibus, Hierony. ad Pãma. & Mar. secunda. l. quid in homine tutũ, si innocẽ

2 tia criminosa est [*Sacratis*] i. in † sacris ordinibus constitutis. Inn. [*Quam*] pro quantũ. Inn. [*Sitis*] tu subdiacone, & tui iudices [*Hilarium*] subdiaconũ [*Criminatorem*] i. infamatorem. Hosti. [*Transire*] 23. dist. quia sunt 32. q. 4. est iniusta [*Verberibus*] sine sanguinis effusione;

3 infra de rapto. in archiepiscopatu. Hos. ¶ † Secũda gl. arbitraria. quinq; obiicit de le. 1. & c. & dat tres solutio

4 nes. ¶ [*In † 2. ibi, atrox*] ibi dr̃, quod ex persona iudicatur atrox iniuria, ut si fiat magistratui, uel senatori per virum humilẽ: uel patri per filiũ: patrono per libertum. ¶ [*In glo. sed uidetur, ibi, planè*] ibi dicitur, ꝙ si imperator alicui pęnã ob fauorẽ indulsit, ad consequentiã trahi

5 nõ debet. ¶ [*In † gl. 2. ibi, publico*] & capitali. nec. n. oĩa publica sunt capitalia. ff. de publi. iudi. l. 2. Hosti. (*& infi.*) Io. C. de epi. & cle. si quis in hoc. & C. de iniuriis, atrocem. Host. ¶ [*In gl. 3. in fi.*] in prima, & erat secunda in ti. ¶ [*In glo. sed uidetur, ibi, condemnari*] per officium iudicis, quasi illud tunc cesset. & ab illo sit per cõsequens absolutus, sic intellige, quod no. C. de libe. causa, si tibi seruitutis (*Et ibi, imposuerunt*) forte, quia de pęna talionis dubitabatur propter ordinũ inæqualitatem. uide in spe. de accusatore, uer. itẽ quod nõ est (*& infi.*) adde qđ no. 2. q. 3. §. notandũ. In 5. gl. uel hic crimẽ calumniæ erat notoriũ, qđ uerius: aliàs uix credo. Vin. uel secundũ Ho. forte diaconus appellauit: quia subdiaconus punitus non fuerat. & ꝙ remittitur causa ad subdiaconum, hoc fuit de uoluntate partis: quia forte non fuerat in culpa. sic non est contra, de ap. accepta, sicut patet in an. cuidam tertio iniunctum erat hoc fieri.

6 ¶ [*In gl. pe. ibi, pene*] quia nõ diaconatu, quem nõ hẽbat priuari nõ poterat. ¶ [*In gl. ul. in fi.*] j. de pęnis, fęlicis, li. 6.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Denunciator criminum in probatione deficiens, qua pœna afficiatur & num.7. & in qua probatione, nu.3.4.*
2 *Criminum, seu obiectorum causa sub qua forma commissa uideatur.*
3 *Processus iudicis remissus ad curiam fidem facit.*
4 *In dubio absoluendus reus.*
Calumniari quis dicatur, & num.7. & qualiter quis calumniam purget, num.7.
5 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Latrones famosi furca suspenduntur, & ubi, & cur.
Pœna unius est aliorum terror.
6 *Additio glossarum.*
Denunciationem præcedere quando debet monitio.

CAPVT II.

1 Cum dilectus. Casus denunciator criminum in probatione deficiens, ab officio, & beneficio suspenditur, donec innocentiam suã purget. Et sunt tres partes. in 1. denunciatio, & causæ commissio. in secunda examinatio processus, & absolutio nunciati. in 3. pœna denunciantis, & expressio 2 causæ. secunda ibi, Cum autem 3. ibi, uobis. ¶ † *Commisimus*] non dicit sub qua forma: putat tamen Host. ex uerbis præcedentibus per modum denunciationis, ubi aliud non apparet, licet hæc uerba trahi possint ad modum accusationis, inquisi. actionis, & excep. cum utrobique fiat examinatio obiectorũ [*Pro-* 3 *cessum*] uo. processum † iudicis remissum ad curiam fidem facere, supra eo. ti. c. fi. de resti. spo. cum ad sedem ad fi. ubi de hoc, Hostien. [*Probatum*] nec reus fuerat, confessus. 2. q. 1. c. 1. & 2. nec absens contumaciter 3. q. 9. decernimus, supra eo. ti. r. ueniens. Vin. [*Sufficienter*] probatum fuerat quoquo modo secundum Hostiẽ. 4 [*Absoluendum*] nam † & in dubio absoluendus est reus. de hoc, de prob. ex literis. de re in. c. fi. [*Innocentiam*] C. de aboliti. fallaciter. Vinc. [*Non calumniandi*] per hanc decre. dixit Vinc. supra c. proxi. quod calumni. non dicitur, qui probat per unum bonũ testem: adde quod dixi, secundum eum, supra de ele. cum dilecti, circa fi. & facit quod no. in spe. de accusatione, in fi. idẽ uidetur, si reprobentur testes, per quos probauit. de hoc in spe. hoc eo. ti. in fi. non sic, si solam probauit infamiam, licet reus fuerit punitus: quia in purgatione defecit. de hoc in spe. 3. parte, de purgatione, uersi. sed pone [*Prosiliant*] ff. de accusa. si cui crimen, in prin. Io. 5 ¶ † Glo. 2. no. similitudinem inter &c. & quærit, quomodo probet &c. ¶ *In glo. ulti. ibi, §. famosos*] famosi latrones furca suspenduntur in loco, ubi deliquerunt, 6 ut per ipsorum pœnam uicini terreantur. ¶ *In* † *gl. 1. ibi, legitimam*] trinam, Io. [*in fi.*] hoc uerum, cum in modũ denunciationis committitur, supra titul. 1. cum dilectus: secus, si in modum inquisitionis, supra ti. 1. cum oporteat, & c. fi. uel accusationis, supra ti. 1. licet, & ca. ueniens. considetanda igitur in talibus est forma rescripti, ff. de transac. de his, de usu pal. c. fi. ubi de hoc, 7 Hostien. ¶ *In* † *glo. 2. ibi, l. 1.*] ubi de hoc, & C. eo. de calum. l. 2. & plenius. ff. de his. qui no. infa. athletas. §. itẽ præuaricator. & casus, quos ibi explicit glo. ponebat Phi. supra c. proxi. scilicet quando excusat necessitas, pietas. officium, criminis enormitas, uel iustus dolor [*Et ibi, supplicy*] cõuictus autem in modum denunciationis iubetur se corrigere. Io. dicebat ergo Inno. hic colligi, quod grauior est pœna calumniantis in denũciatione, quam denunciati. dicebat etiam notandũ denunciantem calumniosè puniri extraordinaria pœna [*& ibi, hoc patet*] & sic aliud in denunciatore, aliud in accusatore. & facit quod no. 2. q. 3. c. 2. [*& ibi, purgauerit*] nec uidetur quærendum, quæ postea pœna imponatur ei, si deficiat in purgatione, quod quærit hic Vin. purgabit autem iste se secundum Goff. probando se forte promissione testium esse deceptum. 2. q. 3. Paulum. & sic non uidetur calumniatus, ff. de le. 2. qui solidum, §. etiam [*& in fine*] Hostien. dicit, quòd sine compurgatoribus hic sufficiat proprium iuramẽtum, quia de compurgatoribus nil dicitur hic. & ratio secundum eum: quia & si non plenè probauerat, tamen quoquo modo probauerat, aliàs non reciperetur eius purgatio, sed omnino condemnaretur, argum. in auct. de iudi. §. oportet. collat. 6. sed uidetur, quòd etiam post purgationem debet de tergiuer. puniri. 2. quæst. 3. §. notandum, circa fi. dicit Inno. quòd hoc non negatur, quin puniatur: uel quòd tantum in accusatione dicitur quis tergiuersari, non in denunciatione, licet non impetrata abolitione desistat: uel hic non dicitur tergiuersari: quia usque ad fin. perstitit, licet succubuerit, & fecit, quicquid potuit.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio siue continuatio tituli.*
Inter crimina alia obtinet simonia primatum.
Ea est usitatum malum.
2 *De ea ubi præterquàm hoc in libro plene tractetur, uel mentio fiat congruenter titulo huic.*
3 *Eius descriptio siue definitio, etymon quod, quibus modis contrahatur, quæ sit eius pœna, quæ dispensatio per summam remittit, iuncto siue superioris num.*
In eadem quando munus interuenire possit.
Spiritnale quot modis aliquid dicatur.

De simonia, Rubrica.

1 ¶ Præuiso † de accusatione, & eius calumnia, de criminibus est uidendum. & quia inter alia crimina simonia primum locum obtinet. 1. q. ulti. patet, ideo prius de illa, & quia usitatum tantum malum. 1. q. 1. reperiuntur, ideo exagerandum. ff. de pœnis, aut fa-2 cta. §. ulti. habetur † plene hæc materia in 1. causa per omnes quæstiones. item de hac. 7. q. 1. §. porrò. 7. q. 1. præsentium, & cap. sancitum. 15. q. 3. sane. ad rub. congruit, de elec. super eo, & c. per inquisitionem, & cap. pe. de renun. super hoc, & c. post translationem, uers. rursus, de pact. cum pridem, & c. cum clerici, & c. fin. de transact. constitutus, & c. super eo, & c. præterea 1. & 2. de arbi. c. 2. de confes. c. 2. de testi. ueniens 1. de sta. mo. c. 2. in princ. & uer. si qui, & uer. prioratus, de reli. do. constitutus, de reg. iur. indignum, & li. 6. de testi. c. 1. de descriptione simoniæ dicam, insta eo. nemo, su-3 per glo. 2. ¶ De † sum. huius rubricæ. scilicet quid sit simonia, vnde dicatur, quibus modis contrahatur, quæ sit eius pœna, & quæ dispensatio, no. in prin. 1. causæ in 1. glo. & quot modis aliquid dicitur spirituale, & quando munus interuenire possit, ibi no. in glo. 2.

SVMMARIVM.

1 *Manus mundas debet episcopus seruare, & iudex secularis.*
Manus pro ordine. in fi.
2 *Pro ordinum scriptura an quid exigi uel haberi possit aliàs, maxime in Ro. cu. absque uitio simoniæ, & num. 3. 4. & 7.*
Notarium an possit episcopus facere.
Pallium pro ecclesiastico ornamento, quo utitur ordinandus, nume. 13. in fin.
4 *Dare, uerbum notat liberalitatem, non necessitatem.*
Pro spiritualibus an quid oblatum recipi possit, & num. 7.
Interpretatio nimis amara reprobatur.
5 *Epilogus, & additio glossarum, num. 6.*
Ministri nomine quis intelligatur hic.
Oblatio nullam culpæ maculam parit, quæ non ex ambientis petitione processit, num. 7. in fi.

CA-

CAPVT I.

In ordinando. Breue est, & sunt. 2. dicta. 1. ibi, pro ordinatione [*Episcopus*] uendere, quod est, infra [*Manum*] nec mirum, si† episcopus debet manus suas mūdas seruare: quia & hoc debet secularis iudex, in auc. vt iudi. sine quoquo suf. §. hęc omnia, & §. sic igit, coll. 2. [*Imponit*] alteri episcopo, uel inferiori. de. j. supra de sacra unc. c. uno, in prin. de. 2. de sacra. non itere. c. 1. & fi. uel per manum intelligit ordinem, qui cum manus impositione cōfertur. 23. di. presbyter, & in causa præal. secundum Pe. & Abb. [*Notarius*] quid de† notariis papæ, qui exigunt? Sol. non habent salarium à papa secundum Ala. uel dic; quòd simonia non habet locū in curia Ro. sicut nec lex Iul. de ambitu. ff. ad l. Iul. de ambi. l. una. Goff. & facit. quod no. 92. d. presbyter, & 1. q. 6. c. ul. arguit† autem hic Hosti. episcopum posse facere notarium. remittit autem ad no. supra ne cle. uel mo. sicut te. dicebat etiam ipse Host. infra rit. proxi. c. 1. quod in simoniacis, quia prohibita, auctoritas & scientia papæ excusat uitium. de hoc de of. dele. ex parte. i. cum suis concor. Alii contra dicentes, quod ex quo promulgata est constitutio hoc prohibens, spiritualis est. ad quod respondeo, illud uerum, sed nō ligat promulgātem. ff. de legi. princeps. sed quamuis eo casu non committatur simonia: tamen infamia nō tollitur C. de generali aboli. l. 3. item est id species mali. & sic uitandum secundum apostolum. de ui. & ho. cle. cum ab omni, & propter exemplum deberet curia præ cęteris abstinere, de uoto magnæ, de re iudi. in causis [*Eius*] qui ordinandus est. Host. uel [*Eius*] s. episcopi actiua, non passiua, secundum Pe. [*Pallij*] ecclesiastici ornamenti, quo utitur ordinādus [*Chartis*] propter hoc scribendis [*Pastellis*] diminutiuum de pastu. T. [*Dare*] hic† notat liberalitatem, non necessitatē ff. de adimen. leg. rem legatam, & in eo, quod no. de dona. c. 1. si ergo prohibetur dari, fortius exigi. Sed q nimis emungit & c. 4. di. denique. putat Host. exactionem reprobandam. & gratuitam oblationē pro his spiritualibus expresse factam: non tamen reprobat aliquid gratuitum non ex spiritualibus, sed ex charitate sine pacto expresso uel tacito dari ordinanti per ordinatum. infra eo. & si quæstiones. Et ut sic simonia damnetur, & interpretatio nimis amara reprobaretur, quod fieri debet ff. de dona. inter ui. & ux. si id, quod §. si quis serui operas. ¶† Gl. secunda post prin. obiicit, & duas opiniones ponit. ¶ In† *glo. 2. ibi, examinat*] uel loquitur de uoce, qua uocat promouendos, uel forte de illa, qua respondet in scrutinio ordinandi secundum formam decr. unicæ, supra de scrut. in or. fa. [*Et in fi.*] uel. i. diaconus. 23. d. diaco. & quod infra dicit, uocem, dic. i. lectionem euangelii secundū Goff. & hoc magis consonat antiquę, ubi dicebatur, In ord. ab episcopo pontifex manum imponit, euangelicam lectionem minister legit, cōfirmationis epistolam notarius scribit. ¶ [*In glo. uerbum, ibi, simoniam*] & est simoniacum: quia prohibitum, secūdum Pe. His. & La. & Goff. Vinc. contra [*& ibi procurari*] unde† dicebat. Inn. quòd papa hic uoluit tollere malam cōsuetudinem quarundam partium, in quibus legens euangelium, scribens chartā ordinationis, & alij ministri ordinatoris pro singulis officiis certū quid percipere consueuerunt. & idem obtinebat in traditione pallij, hæc omnia uult delere. ad idem infra eo. sicut, & c. audiuimus. Si autem alius notarius peteret pro operis suis iustum salarium, uel aliquantulū plus iusto propter facti magnitudinem, non uidetur hoc prohiberi: sed etiam talibus locis aliquis sponte offerens non committit simoniam infra. c. dilectus. 2. ad fi. maxime si sit consuetudo de aliquo offerendo, qđ pietatem, uel deuotionem inducat, infra eo. ad apostolicam, uel secundum eum loquitur hic de ministris, ad quos in tantum spectat officium, quod si alius legeret euangelium, uel chartam fecerit, non dicetur is canonice ordinatus, uel aliàs aliquam calumniam recipit, uel non ualet instrumentum. q. d. secūdum Host. si omnino esset extraneus notarius, non peccaret: imò nec ille notarius, peccat, si ex post facto sine pacto pręcedente & exactione sequente aliquid oblatum recipiat, & secundum hoc dicit Hos. quòd esset omnino corrigēdum, quòd prætextu talium etiam hodie ministri, & officiales Ro. curię etiam uiolenter exigunt, ut patet in c. de re. iudi. in causis [*& in fi.*] secūdum. T. Vinc & Phi. & Goff. ibi, oblatio nullam culpæ macolā generit, quæ non ex ambientis petitione processit

SVMMARIVM.

1 *Ad brachium seculari potest haberi recursus à clerico auctoritate iudicis ecclesiastici.*
Factum quasi à se ponitur pro facto per alium, ad dictio. expulerit.
2 *Additio glossarum.*
Simonia per quæ committatur.
Eius pœna quæ.

CAPVT II.

Qui alium. Breue est. & construe: qui expulit per pecuniā aliū, & c. [*Ordinatum*] ritè & canonicè. alias is† qui ius haberet in ecclesia, auctoritate iudicis ecclesiastici posset hēre recursum ad brachiū seculare. ad id de off. ordi. c. 1. j. c. dilectus. j. de ho. postulasti. Host. [*Expulerit*] i. expelli fecerit. si. expō. ff. de his, qui no. infa. l. furti. §. mandati, in fi. ibi, si te condēnauero. i. condemnari fecero. Ho. ¶ *In gl. 1. ibi recipiendi*] G. Ala. dicebat expellendo per pecuniā. dicebat Go. multa committit simoniam, ut hic auaritiā, inuasionē. s. de ele. dudū. 2. & quod hic dr, eum deponendū, intellige, si accusatus fuerit & conuictus. 2. q. 1. sicut, & nihil, secūdum Goff. sed Ho. dicit eum deponendum, et, si per inquisitionem hoc constiterit, de accu. inquisitionis. 1. respon. [*& ibi cum Ala.*] & c. sancitum.

SVMMARIVM.

1 *A minori argumento utitur hic pontifex.*
Contra simoniacum omnis catholicus admittitur, & exorandus ad id, & afficiendus præmio, & an id simpliciter sit uerum, nu. 3. cogendus etiam, ibid. in fin.
2 *Additio glossarum.*

CAPVT III.

Si dominus. Per argumētum† à minori probat oēm catholicum contra simoniacū admittendum. 2. ibi, non igitur [*Magister*] uide quod no. in Cle. de magis. cū sit, in 3. gl. [*Omnium*] s. Iesus Christus [*Fuit*] 1. Pe. 2. G. qui peccatum nō fecit, nec inuentus ē & c. [*Accusandi*] seipsum [*Dedit*] Io. 18. [*Respuendus*] idest ab accusatione repellendus. Gof. [*Afferat*] accusando, Gof. [*Exorandus*] & pręmiandus. 6. q. 1. si quis cū, 3. q. 5. accusatoribus. 12. q. 2. si qua cū, & in can. quē alle. gl. tria argumenta elicit. secūda. 3. & ul. gl. ¶† *In gl. 1. ibi, Iudæ*] melius diceret, Iudeo. nā uerba, q̄ sequunt, non fuerunt dicta Iudæ, imò ministro, qui dedit sibi alapam dicens, sic respondes pontifici, & sic ēt corrigas gl. sc. [*& ibi, dixit Io.*] 18. [*& in fi.*] alias sic & illud. Gosi. dixit, quod loquitur de illa, Quis ex uobis & c. Io. 8. quod

quod magis placet Ho. pp uerbū accusandi: tñ dicebat Gof. ꝙ illa auctoritas probat contrarium, cū eius sit sensus. ꝙ illorum nullus erat dignus arguere, nec
3 ipse ēt arguendus. ¶† *In glo. ar. quod ibi, testimonium*) Gof. contra nisi interueniant adminicula, de quibus, infra de simo. licet, & c. per tuas. intelligit ergo literam de accusatore; & tunc demum, cum simoniacus est infamis [*& in fi.*] nec excommunicatus secundum Ala. & Vinc. ¶ [*In glo. ul.*] dixi in tex. uel si dicas exorandus primò, secundò cogendus: uel si dicas, exor. per parte m, sed cogendus per iudicem secundum Ho.

S V M M A R I V M.

1 *Pro palea quod habetur in decreto, hic est constitutio.*
Suspensus suspenditur iterum.
Excommunicatus excommunicatur.
Ordinari non debet accusatus, uel is, contra quem inquiritur.
Eligi an possint eiusmodi.
2 *Additio glossarum.*
Fornicationem notoriam & simoniam exagerant iura, & ratio.
Simoniacus quis suspensus ipso iure sit, ad dictio suspensus.

C A P V T IIII.

1 **A**Cusatum. Pro palea hr. 2. q. 5. ac cusatū; & idē dicit cū sequē [*Necesse*] respectu ordinatę. nō absolutæ potestatis [*Prohibere*] no. non dicit, ꝙ suspendatur: & hoc pro eo, ꝙ iam suspensus erat, vt dicit gl. & sic solū prohibet, uel suspenditur ab hoīe iā suspensus à iure, sicut excōicatus excōicatur. de hoc de Iudæis, ita quorundā, sicut aliàs infamatus suspenditur per iura, ꝙ primo all. gl. sicut pp suspitionē prælatus ab administratione remouetur. 3. q. 2. quia ea. & accusatus, uel is, ꝗ quē inquiritur, non debet ordinari 71. di. tantis. ar. C. de procu. reū. an possint eligi. qd dixerint hic Inn. & Ho. scrip si. ꝗ. de accusa. eps [*Verius*] i. uerum comparatiuū pro positiuo; concor. s. c. proxi.
2 obiicit. G. de capitulo &c. ¶ † *In glo. 1. ibi Suspensus*] & notorius fornicator. & si quæratur, quare iura sic exagerat ista duo etiā. Rūdetur ꝑm Go. qui hoc notauit. ꝗ eo. tanta. ꝙ simonia morbus est cancerosus, & iō ferro ignito opus est. 1. q. 1. reperiūtur. fornicatio verò cōe uitiū. l. di. ꝗ tua, & iō exagerandū. ff. de pęnis, aut facta. §. ul. & est tile, quod no. 79. di. decē, & 7. q. 1. cōstitutū [*& ibi, est suspēsus*] hic ponebat. T. & Vin. ꝑm La. & Mel. uerum in simoniaco in beneficio. & facit qd no. Io. 1. q. 1. reperiuntur, in glo. ar. quod, in fi. & adde, quod dicam infra eo. tanta, & c. per tuas. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Idem dicit ferè, quod in præcedenti.*
Simoniacus quis hæreticus.
Comparatiuum pro positiuo.
2 *Additio glossarum.*

C A P V T V

1 **V**Otiens. Idem† dicit cū præcedenti, nisi quia illud loquitur in accusatione. iste i inquisitione, & quod ibi obscure dictū fuit de simoniaco, hic declaratur in ordine, Ho. [*Hæresim*] dictū pp magnitudinē criminis, cuius cōparatione &c. infr. c. 1. & c. per tuas uer. cæteras. nec credas oēm simoniacū hæreticū, sed illū, qui credit, ꝙ spiritussancti gřa sit uenalis: ꝙ precio acquiratur, & descendat in aliquē ꝑm Inn. & Ho. hinc est, ꝙ canon dicit, ꝙ tolerabilior ē pestis Macedonij, ꝗ simoniacorū, ꝗ spiritū sanctū quasi suū seruū uendūt. uide. 1. q. 1. eos, in prin. curiosus in hoc

uideat Th. 2. 2. q. 100. ar. 1. [*Habemus*] per scripta nostra in an. & hic uero antiqui. quod no. de cle. exc. mi. apo
2 stolicæ [*Verius*] i. dest uerum, ut dixi. s. c. proxi. ¶ [*In gl. 1. in fi.*] Ala. & hoc uerum. cum fama defert, alias nō supra de accusa. qualiter. T.

S V M M A R I V M.

1 *Sicut, dictio hic pro causa.*
Ita, pro ideò.
Vincere et iam ad malum sumitur.
Signorum nomine qua probatio requiratur.
Eliminari quid, propelli quid, in fi.
2 *Epilogus, & additio glossarum.*

C A P V T VI.

1 **S**Icut. Licet † uideatur similitudinem inducere, verius est, ꝙ ponit causam, unde expoue pro quia, & quod sequitur, ita, expone pro ideo [*Vincit*] hēt ergo se uerbū uincendi ēt ad malum, concor. 32. q. 7. adulterii, & 2. q. 1. multi, ibi, Vincat ad gehennam [*Signa*] aliquam probabilitatem hūtia. & est hoc in isto crie spāle, cū in aliis requirantur probationes luce clariores. C. de proba. l. fi. 5. q. 6. Epiphanium. sic & in hæresi leue sufficit argumētū. C. de hæreti. l. 2. sed illud oporter plenè probari. s. de præsum. literas, ꝑm Inn. qui tñ dicit per eādē dec. plus sibi placere, ꝙ dato, quod uul la signa probentur, si tñ grauis sit infamia ꝗ eū, ꝙ dēt remoueri. Tu dic vt ibi ꝑm Ho. Go. exponit signa eui dētia, & cōuincētia reū. 11. q. 3. eorum. C. de proba. l. ult. [*Per aliquem*] accusantē, uel denunciantē. Go. [*Eliminari*] i. extra limen eiici [*Propelli*] i. dest procul. pelli.
2 ¶ † Signat gl. contrarium de can. &c. ¶ *In glo. 1. in fin.*] dic ut no. e. d. in sum. & de ho. sicut dignum. uel ꝙ dicit tex. nincit, dic verū quo ad reddēdū charactere or dinis sic recepti uitiosum, & sic cessant ōnia ꝑm Host.

S V M M A R I V M.

1 *Simoniacū accusare qui possint, qui talis est in ordine, celebrare nō potest, licet de facto conficiat, nu. 2. & ab eo audire quæ cæteri prohibeantur, ibid.*
Cui æquiparetur ibid. suspensus est ab ordine, & quis, nu. 5. ad dictio. simoniacus. An talis sit, qui pecuniam dedit pro ordine, uel beneficio, quod aliàs erat obtenturus, nu. 5. in fi.
Simonia cur labes dicta, & quibus aliis appelletur uocabilis.
Seruus nec etiam non dominum accusare regulariter & quo casu hic etiam dominum possit.
2 *Missam celebrare qui non possint, nec ab eis audiri, & nu. 5.*
Officium quoque diuinum à quibus non liceat audiri, & nu. 5.
Fornicator publ. cui comparatur simoniacc.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum nu. 4.*
Finis non initium spectatur, uer. & ibi. §. Iulia.
5 *Addio glossarum.*
Pænitentis executio post peractam pænitentiam non impeditur.

C A P V T VII.

1 **T**Anta. C. Simoniacum accusare pōt seruus, eriminosus, & meretrix. duas rationes reddit, secunda ibi, uē omnis [*Labes*] dī simonia labes, quia mul ti labuntur in eam, infra per totū. Dī & pestis s. c. px. & hæresis. s. eo. quoties. rabies. s. c. si dn̄s [*Serui*] ꝗ alias in iudiciis admittūtur. ff. de iudic. uix certis [*Domino*] Idem in casu. 2. q. 2. si qua cū seruo. accusat. n. seruus dn̄am, ꝙ coiuit cū proprio seruo, ut ibi: secus, si cū alieno, ut ibi no. aliàs tñ seruus nō accusat, ēt nō dn̄m defendere tñ sē pōt in crīali nō in ciuili. de hoc. 3. q. 4.
1 c. pc. [*Ab ordine*] hic patet, ꝙ loquitur de simoniaco in

in ordine: qui licet de facto conficiat, sicut quilibet alius. 1. q. 1. si fuerit, & c. sc. tñ de iure celebrare nõ pt ẽt post pœnitentiã, sicut nec homicida. s̃. ti. 2. Inqsitionis. j. tñ. licet secus ĩ aliis crio sis. Itẽ offim aliorũ licet audire, q̃diu ab ecclesia tolerantur, sed à simoniaco nunq̃, q çquiparaẽ fornicatori notorio. 32. di. §. verũ, cũ tñ homicidæ, & excõicati occulti ẽt in diuinis officiis non debeant euitari, ar. 6. q. 2. si tm. 23. q. 4. non phibeat, nisi vt erubescentes agant pñiam, de cohi. cle. uestra, ƀm Inn. & tunc tm̃ in occulto, de sen. ex. cũ nõ ab hoĩe, ƀm Ho. uide in præal. c. uestra, in gl. hoc gñale, & j. co. per tuas. 2. in gl. notat Inno. [*Vel*] pro imò.

3 ¶ † Seđa gl. r̃ndet obiiciẽdo, ut sup. ea dixi, & dãẽ qua-
4 tuor solutiones. ¶ *In † glo. 2. ibi, quisquis*) loquiẽ de illo, qui post machinationẽ criminis læsæ ma. fecit ɔ̃ctus (*Et ibi. §. Iulianus*) q vi deiecit, & à deiecto precariũ rogant, desinit vi possidere, & possidet precario, sicut si emisset, possideret pro emptore (*& in fi.*) si emptor serui, qui stipulatus est duplũ à uenditore, si cui neaẽ, seruo ab eo euicto soluit æstimationẽ, cõmittitur stipulatio. ex secunda. n. emptione, idest litis æstimatione, habet illũ emptor, non ex prima. ¶ *In glo. ul. ibi, qua adulterium*) loquitur de illa, q̃ ministrat in caupona (*& ibi. §. lege Iulia*) quã uide. 4. q. 3. §. itẽ in criminali, uer. l. Iulia de vi. ¶ † *In gloss. 2. ibi, pœnitens*) & cuius executio post peractã pœnitentiã non impeditur, & sic soluiẽ ɔ̃rium de eo, quod le. & no. supra de renun. nisi cum pridem, uer. pp conscientiam, Host. (*Et ibi, referri*) ƀm Vin. qui opponebat, & Inn. post cũ, q aut hic loquiẽ de possibilitate facti, aut đ possibilitate iuris. Si de prima, simoniacus põt: si de secũda, nullus peccator põt.
a hoc soluebat, ut hic dr̃. [a] (*Et ibi, detestatione*) de hoc. 1. q. ul. patet. uel quod dicit post, intelligitur de officii potestate, non de merito uitæ ƀm Gof. (*Et ibi, simoniacus*) in ordine, de quo textus loquiẽ (*& ibi, post translationẽ*) & de elec. c. pe. & 1. q. 3. ex multis, & q. 5. præsentiũ [*& ibi, officium suum*] hoc uerũ de simoniaco in beneficio, quẽ post peractã pœnitentiam fatetur Inn. nõ impediri, licet cũ prius esse suspensum quo ad oẽs, si sit manifestus. 32. di. §. uerũ. Si uerò non est simoniacus: sed eo ignorãte pro beneficio pecunia data fuit, licet sit manifestum, non putat cum suspensum ab ordine. 1. q. 5. pñtiũ. Quæ aũt in hac gl. dñr, hñt locũ in recipientibus ordinẽ, uel beneficiũ per simoniã. de dantibus uero quid iuris, remittit Inn. j. e. dilectus. 2. & c. pe. Ho. vero remittit ad sum. e. ti. §. qua pęna. & q d no. hic In. & Ho. de eo, qui dedit pecuniam pro ordine, uel beneficio, quod alias erat obtenturus, dicam infra eod. nobis, super. 2. gl. [*& in fi.*] & supra de renũ. trã: missa. ¶ *In glo. ul. in fi.*] l. a. supra de arbitris. dilecti.

ANNOTATIONES.

a ¶ Dicitur. Vel intelligitur omnis peccator habens conditionem, quam præmisit glo.

SVMMARIVM.

1 *Simoniacu exactio in quibus casibus dicatur.*
2 *Pecuniæ nomine quid cotinetur.*
Exactionis, uel requisitionis uim habet exactio, & qua.
3 *Fructus beneficiorum uendere uel locare licet, & qualiter.*
Spiritualis contractus cum temporali non miscendus, in fin.
4 *Spiritualium commissio spiritualis est, nec uendenda.*
Simoniam committit dans, & recipiens.
In usura non idem, & ratio.
A concupiscentia omne malum prodiit.
Necessitas excusat, & in quibus hic, in fin.
5 *Consentire hic quis dicatur.*
Consentiens etiam punitur.
6 *Epilogus, & additio glossarum nu. 7.*
Pro sepultura pretium quando recipi possit, remiss.

CAPVT VIII.

1 NOn satis. C. Simoniacum † est exigere precium pro ingressu religionis, prioratibus, uel capellis concedendis, uel prælatis instituendis, sepultura, crismate uel oleo, benedictionibus nubentiũ, vel aliis sacramentis: nec excusat consuetudo. hoc dicit istud. c. & sequens. Et hic primò ponit concil. triplicẽ prohibitionẽ diuisim, cuius transgressores, & consensores dicit simoniacos. secundo coniunctim ponit aliam triplicem, damans ɔ̃ria consuetudine, & cãm reddit ibi, Pro sepultura [*Transire*] sic sup. de sta. mo.
a monaci [a] in prin. [*Pecunia*] i. aliquid tpale. cũ. n. oẽ tpa-
2 le in pecuniã redigi possit, oẽ tale noĩe pecuniæ con-
b tinetur. C. de cõsti. pec. l. 2. & 1. q. 3. totũ, [b] Ho. [*Requiratur*] taxatio aũt consuetudinaria, uel alia hẽt uim requisitionis, uel exactionis, infra eo. dilectus. 2. in fi. j. eo. c. & c. in tm̃ ƀm Ho. [*Annua distractione*] hoc uerũ, si ex hoc cõsequitur administrationẽ perpetuã. uel ius spirituale, infra. c. consulere. quod dic, ut ibi, & inf. tit.
3 1. c. 1. dixit aũt hic Inn. & Ho. q † fructus uẽdi põt ei, q. ẽt in perpetuũ instituiẽ ad pñtationẽ mon. ad quod pertinet ius psonatus, de præb. in Lateranẽsi, & in cuius usus concessi sunt fructus, de don. consultationibus, de priuil. pastoral. nec ob. de censi. prohibemus, & c. significauit: quia aliud est censum imponere, vel augere, quod ibi prohibeẽ: aliud fructus vendere, uel locare, quod permittitur, supra de loca. v r̃a. inf. ti. 1. c. fi. Est tñ cauendũ ne spũalis, & tpalis ɔ̃ctus misceanẽ, de re. permu. ad qõnes. & adde, quod dixi de sta. mo.
4 c. 2. [*Commissione*] q † spũalis est, & sic nõ uendẽda. inf. ti. 1. per totum. [*Recepit*] si nou esset, qui reciperet, nec q̃ daret, & è ɔ̃rio. & arg. q peccat dans usurã, sicut recipiens, quod quidã nõ credunt. rõ diuersitatis, q a hic dans & offerens nulla necessitate trahitur, & est principaliter corruptor, & q a ɔ̃ spũmsanctũ qđ prohibitũ est, concupiscit & mercaẽ, & à concupiscentia oẽ malũ prodiit. s̃. de constõ. nã concupiscentiam. In ƀa uero is, q se obligat, à pximo debitũ exigit, cũ sit scriptũ, date mutuum nihil &c. inf. de usuris, cõsuluit. in qua ergo culpa est, si fęnerator non uult debitũ reddere, nisi uendatur: satis constat, q non uoluntariè se obligat debitor ad usuras, sed impellit ipsum necessitas, q̃ excusat ẽt à furto, inf. đ furtis. c. 2. de hoc tñ dic, ut infra, de usu. super eo [*Consenserit*] 1. q. 1. si q̃s eps. &
5 dic [*Consenserit*] ƀm † Ho. vt mediator, uel tractator, vel quilibet mon. frater hoc sciens, uel consentiens. facientes. n. & cõsen. &c. de of. dele. c. 1. qđ dic ut ibi, & inf. de
6 sen. ex. quãtæ [*Sed auger*] 25. di. cr̃is. ¶ † Gl. 1. arbitraria. ¶ Vltima glo. signat contrarium de casibus &c. ¶ *In gl. ul. ibi. §. 1.*] uide de præscrip. si diligenti, in prin. ul. gl.
7 ¶ † *In glo. 1. ibi, possunt*] Inn. vr̃ notasse ɔ̃rium, infra eod. tua nos, ut dicam, infra eo. quoniam. super. 1. gl. ¶ *In gl. 3. ibi. sepultura*] & qñ possit. inde recipi preciũ, uel nõ [*& in fi.*] 13. q. 2. §. itẽ q r̃iẽ, & j. c. proxi. per. T. & Goff.

ANNOTATIONES.

a ¶ Monaci, uide ad materiã huius. c. & se. Bar. in l. Titio. §. 1. ff. de condi. & demon. & Bal. in l. 1. C. de condi. insti.
b ¶ Totum. Vide Bar. in l. talis scriptura, ff. de leg. 1.

SVMMARIVM.

1 *Diuisio decretalis.*
Ad archidiaconi pertinet officium ponere in sede.
2 *Procuratio exigi potest.*
Oblatam gratis non uetatur recipi in casu huius constitutio.
Consuetudinem malam pro priuilegio assumunt impy.
Propter perseuerantiam maior imponitur pœnitentia.
Pro baptismo conferendo ei qui nõ uult aliter baptizare, uel pro pagano, ut cum recipiat, an dare liceat pecuniam.

Pro non ordinando simoniacè an liceat.
4 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, nu. 5. & 6.*
Pecuniam dare sine simonia pro quibus non liceat. & supra. nu. 3.
In sacramentis quibus conferendis adsit gratia spiritussancti, & an in matrimonio.
Spiritus sancti præsentia quibus & quandiu adsit.

C A P V T IX.

1 Vm in ecclesiæ. Summatum ẽ s̃.c. px. † Et primò ponit factum horribile, & execusationem consuetudinis improbat. secũdò illud prohibet, quia simoniacum ibi, Ne igitur [*Venalitas*] sacramentorum, & aliorum spiritualium, ut se quitur [*In sedem*] ad officiũ archidiaconi solet hoc pertinere. s̃. de offi. archidia. ut nostrum [*Sepulturis*] s̃.c. px. [*Alij*] simplex relatio: uel largè dr̃ sacramentum
2 [*Aliquid*] indebitum, nã † procuratio exigi pôt. j.c. px. Gof. [*Requiratur*] nõ uetat, quin gratis oblatũ recipiat, vñ dixit Inno. φ hoc uerbũ iustificat decretale (*Lege*) i. corruptelã, quã pro lege seruant, licet mortale peccatũ inducat. Nã & impij malã consuetudinẽ p priuilegio assumunt. 80. di. mala Ho. (*Dimitur*) ergo pro perseuerantiam in crĩe imponetur maior penitentia, de hoc 90. dis. si quis monacus, & c. seq. (*Vel sacerdotibus*) in singulis his alternatiuis repete, ne φ s̃m Ho. [*Sacramentis*] an liceat † dare pecuniã presbytero, φ aliter nõ
3 unlt baptizare, no. 1. q. 1. baptizãdis. & an liceat aliqd
a dare pagano, ut baptismũ recipiat, no. 1. q. 2. q pro.ª dare ẽt pecuniã epõ, ne ulterius simoniacè ordinet. est simonia ex parte recipientis, sed non dantis s̃m. T. &
4 Bartho. in uene. 74. ¶ Sed al glo. in ordine. rñdet p modũ obiectionis, tertia per modũ qõnis quare aliud in
5 benedictione coniugum, q̃ in coniugio. ¶ *In* † *gl. 2. ibi, pro cõsuet udinibus*] permittit s̃m facultatem reditũ pri
6 mi anni plus uel minus exigi a promotis. ¶ *In gl. 2. ibi, dilectus*] dicebat Lau. cujus fuit hæc glo. dico hanc cõsue abolendam, cũ habeat speciem mali. ¶ *In glo. 3. ibi, confertur*] imò confertur, quod dic, ut dixi. s̃. de sacra unc. c. 2. no. circa prin. super uer. sacramentũ. dicebat Phi. hanc rationem, ẽt si uera esset, nõ cõcluderet id, ad quod inducitur, nã & in electione non interuenit gra spiritus sanctus, & in dare ibi pecuniam est simoniacũ. j. c. de hoc. & c. Matthæus. idem in sepultura, ut hic [*Et ibi, Connubia*] posset dici, φ & si in actu sacramẽti matrimoniale non adsit gratia. S. S. ut ibi, adest tñ gratia, quia in illo actu quis pôt mereri. e. cã. q. 4. dixit Sarra, ad si. & c. quis ignoret, & c. dicat aliquis. 23. q. 5. c. 1. Nam nec sanctis semper adest præsentia. S. S. quo ad quædam, de pæ. di. 2. qrendũ. & c. pôt discursus. ad hoc aût sic rñdet Go. i alijs sacr̃is adest gratia, & pñtia pôt adesse, sed in coitu m̃rimoniali & si gr̃a posit ad esse quo ad mentũ, pñtia nõ dedignatur adesse p p stuporem & pruritum, in quo hõ quasi totus caro efficitur, & ẽt bestialis, ad quod accedit s̃m Ho. quod legi. & no. de ele. coiu. quod à te. ¶ *In glo. ul. ibi, sexta*] 4. Re. 5. [*& in fin.*] de quo actũ. s.

A N N O T A T I O N E S.

a ¶ Quam pio. Et uide infra eodem, dilectus, el. 3. in 1. glo. & super illa, & 16. q. 3. c. pe. per glo.

S V M M A R I V M.

1 *Consecratio largè dicitur sacramentum.*
Pro ea quare detur procuratio pro baptismi actu non, aliò reijcit, uide, nu. 5.
2 *Aduentum suum præsignificare debet episcopus.*
3 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, nu. 4. & 5.*

Pro labore ordinandi, uel baptizandi si quid detur, simonia committitur.
Procurationem episcopo non licet recipere nisi in permissis.

C A P V T X.

1 Vm sit. Breuẽ est [*Consecratione*] õ † largè dr̃ sacr̃m: quia sacræ rei signum. de hoc. 1. q. 3. c. ulti. nec debet in ea interueuire pactio, quod intellige, ut no. 1. q. 4. ecclesia. & quare pro actu consecrationis datur procuratio, & non pro actu baptismi. no. 10. q. 4. relatum [*Procurationem*] de reconcil. an pro ea detur procuratio, dixi. s̃. de con. eccle. uel al. proposuit. [*Exi*
2 *gere*] & † præsignificare debet aduẽtũ suum. idem, ubi
3 usitat. ff. de offi. procons. obseruare. Vin. † Gl. rñdet p modum obiectionis. cũ procuratio sit quid temporale. qũo pro consecratione pôt exigi: secundo tractat
4 de qualitate procurationis. ¶ † *In 1. gl. in fi.*] uide de ui-
5 ta & ho. cle. cũ ab omni, in 3. gl. ¶ *In* † *gl. 1. ibi, pro labore*] adde, quod no. 1. q. 2. placuit, in gloss. a [*& ibi, à iure*] unde dicebat Ala. & post eum Vin. & Phi. φ si pro labore ordinandi, uel baptizandi aliqua ẽt procuratio acciperetur, pro sacr̃o accipi intelligetur, & simonia cõmittitur. quod. n. pro labore accipitur, pro sacr̃o acceptum intelligitur, cum unũ sine altero nõ proueniat. 1. q. 3. si quis obiecerit. in hoc ergo casu. & alijs permissis à iure recipi poterit: alias gñaliter pro officio impendendo Prælatus ẽt procurationẽ non recipiet. 1. q. 3. uendentes. non solũ. de uit. & ho. cle. cũ ab omni. 18. q. 2. hoc tñ. infr. c. nemo. & adde quod dixi sup. ti. 2. sicut olim, super. 3. glo. Dicebat hic Go. φ nõ recipitur hic procuratio pro labore consecrandi, sed pro labore uiæ, quod non placet Hos. Quid. n. si non laboret in uia propter uicinitatem ecclesiæ, tenet ergo cã annexam officio consecrationis, sicut & uilitationis, ut dicit g'. [*Et ibi, cauendum*] imò p hoc. c. v. f. φ tunc debeat eps procurari, cum ipse se procurare nõ potest: sed dic ut ibi [*& in fi.*] idem Innoc. per eadem iura. ad idem de rescrip. statutum. §. prouisurus, lib. 6.

S V M M A R I V M.

1 *De simonia cõuictus deponẽdus est, & quid de similiter infamatus ad eius commissionem an promissio sufficiat.*
Aut hic ut acceptatur nu. 5. quid sit, ibid.
2 *Angliæ Rex patronus generaliter ecclesiarum regni sui habitus.*
3 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 4.*
4 *In necessitate quis beneficium præstare non dicitur.*
Pœnam, & præmium quis ex eodem facto consequi non debet §. fin.
5 *Additio glossarum.*
Notorium facti quod.
Promissio punitur hic.
Confessio, cedenti etiam an & quatenus parendum. §. 2.
Vexationem redimere an liceat. §. 3.
Pecunia illicitè accepta, restituenda est datori. §. fina. sed non semper, & nu. 6.
6 *Aliena redenti nihil deperit.*

C A P V T XI.

1 E hoc. C. Conuictus de simonia deponendus est, & idem in infamato, qui se purgare non pôt. Et sunt. 2. partes. i. tractat de archidiacono. & clerico, & loquitur diffiniendo. secunda de rege, & principibus, & loquitur hortando. item prima distinguit inter notoriũ, & famosum. secũda ibi, Si uerò [*Archidiacono*] hñti uocẽ in electione. Ho. [*Eidem*] i. electioni e ᵃ iusdẽ epi. si. s̃. de cosec. c. 2. de elec. per inquisitionem ubi

a ubi de hoc. Ho. [*Aut*] disiunctiuũ. & sic s. locutũ ẽ de notorio facti, uel uenit expositiuè, ut exponat pro i. [*Infamia*] sup. nec pt p inquisitionẽ ueritas reperiri. Ho. [*In qua*] i. purgatione [*Vt quasi*] si intelligeres de bonis ecclesiæ. ut quia prius pmisit. & postea soluit, sic cessaret ɔriũ [*Assensum*] principaliter rex: qa patronus habebat assentire, principes uerò receperũt, vt illũ ad hoc inducerent, uel ẽt principes erant patroni, & sic ẽt receperũt, ut principaliter cõsentirent: sed ƀm Ho.

2 prior intellectus uerior; & põt adaptari regi Angliç, q in suo regno pronus ẽ gñalis habitu, licet nõ in singulis ecclesijs actu, uel exercitio. si. C. đ cura. furi. l. pe. ad fi. Dicit tñ, qđ hic vr loq đ rege Hispaniæ, scribit. n. archiepiscopo Tolerano: ex superscriptione tñ hac nõ apparet [*Periculo*] ob hac cãm possent cõpelli s. de iudic. nouit, sed supersedetur cõpulsioni propter scã-

3 dalũ, uel quia occultũ. Eg. uel quia incertũ. ¶ Gl. 3. argulr. qđ non minus &c. In ɔriũ alle. 4. canones, & soluit. ¶ Gl. ult. no. pecuniam simoniacã &c. signat ɔriũ

4 de decr. ueniens: ponit io. Ala. postea suam. ¶ † *In gl. 3. ibi, de cõfes. l. 1.*] quæ sic iacet, Cõfessus pro iudicato est, qui quodammodo sua sententia damnatur [*& ibi. proximè*] priuilegium patroni, quo liberta, cũ qua contraxit, ab eo non potest diuertere, locũ non habet in illa, quam ex fideicommisso manumisit, magis enim debitam libertatem præstat, quàm in mulierẽ beneficium conferat ¶ *In glo. ul. ibi, siue hæreditaria*] si gestor emit rem, quæ interijt ex culpa sua per incendium, uel ruinam, cum ex eo sit damnandus, interempiarũ

5 rerũ nomine nil consequi debet. ¶ † *In gl. 1. ibi, notorium facti*] ut quia in conspectu populi fuerunt inita pacta ƀm Inn. ar. de elec. c. 2. de notorio enim iuris statim sequetur. ¶ *In gl. 2. ibi, maximè*] quasi sufficiat promissio, ut 8. q. 2. illud, & q. 3. talia. Vinc. uam & simonia dicitur studiosa uoluntas emendi &c. ƀm Goff. ¶ *In glo. 3. ibi, extra iudicium proprium*] de iudic. at si clerici [*& ibi, in prin.*] & 56. dist. c. ult. & supra de elec. innotuit [*& ibi, non parcitur*] in totum. putat enim Hosti. etiam in aliquo parcendum ei, qui probationes non expectauit, & sic sit arbitrarium, de transac. c. fi. [*& ibi, timore*] & est simile, quod de cessione dicitur, infra eod. per tuas, & supra de ele. dudum, in fin. [*Et in fi.*] ad hoc. 13. q. 2. quam præpostetum. 24. di. c. ult. & 15. q. 8. in summa. ¶ *In glo. hic rex, ibi illorum*] secundum Ala. qui dicebat, q alias licuisset uexationem redimere. de hoc in fia co. dilectus. forte regi & principibus fuit data pecunia, ut cum electoribus istum eligi procurarent. ¶ *In glo. ult. ibi, pœna dupli*] cum sint laici, Ala. & cadent à dignitate, in auct. quomodo opor. e. §. si quis autẽ extraneorum. V in. [*& ibi, si quis in atrio*] ubi de hoc. & 92. dist. c. pe. [*& ibi, dedit*] de hoc. 1. q. 3. si quis dator [*& ibi onerosus*] idem uidetur, etiã si mon. non intrat, quãdo adeò pauper est, quòd non habet, unde uiuat, ut s. tunc sibi restituatur, ar. eius, quod no. de ele. coniu. quod à te. & hoc maxime secundum Ho. cum errasset in iure uel in facto [*Et ibi, communiter*] non ob. quod

6 delictum personæ &c. quia nihil † deperit utilitatibus eorum, qui reddunt aliena. 44. di. generalis, secundũ

b Gof. qui hoc no. in contrario[b] [*Et ibi, ignominiam*] Go. dat si. C. de repudi. auct. hodie. C. de epi. & cle. l. raptores. ff. de calum. l. generaliter. §. vlt. prima dicit, q pœna illius, qui falsò nũciat mulieri maritũ mortuũ, aplicatur ei, qui mortuus dicebatur: secunda, q pecunia data Titio, ut mihi calumniam faciat, mihi restituitur. tertia. quod substãtia raptoris datur mon. mulieris raptæ [*& ibi, usum*] q. d. quod proprietas spectet ad primum mon. & vsufructus post mortẽ illius [*& in fi.*] Nam tunc secundum Ho. nec dans recuperabit, nec ecclesia, quæ fuit in culpa, retinebit. ergo cõfiscabitur, arg. de don. inter uirum & uxo. & si necesse, & quod ibi not. nam & turpia lucra sunt ab hęredibus extorquenda. ff. de calumnia. in hæredẽ. nec prodest ecclesiæ, quòd hi, qui receperunt, sint defuncti, arg. ff. de eo, per quem fac. est in l. 1 in fine. ff. quod met. causa, quod diximus, in fi. Confiscabitur autem fisco summi, non inferioris principis in hoc casu, & sic erit pecunia pauperibus eroganda, argu. infra de usur. cum tu, secundum Hostien.

ANNOTATIONES.

a ¶ Disiunctiuum uer. hic unum stat propriè & impropriè, s. manifestum: quia primo pro notorio; & sic impropriè, secundò propriè; ad idem de rescrip. plerunque, & c. causam.

b ¶ Contrario. uel illud quando solus deliquit; hic omnes, ut in c. delictum, de re. iu. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium ecclesiasticum promittere pro temporali obsequio, an & quando simoniacum, & nu. 14.*

2 *Citatus personaliter non habet necesse personaliter persistere usque ad finem causæ, sed debet ex causa licentiari.*

Ad causam prosequendam personaliter distringere partem, uel procuratorem constituere an & quando quis distringatur.

3 *Dare ecclesiam pro præsentare ad ipsam.*

Improprietas locutionis hic.

Collationem ecclesiæ ex ui iuris patronatus laicus non habet pro gratia aliqua obtinenda quicunque curialis, uel alius, qui facit, uel recipit promissionem de aliqua re &c. excommunicatus est ipso iure.

4 *Liceat multa tacitè, quæ non licerent expressè, in fin.*

5 *Epilogus, & suffragium glossarum.*

Donatori naturaliter est obligatus donatarius.

6 *Additio glossarum.*

Pro spe beneficij quis seruire potest, & cui, & qualiter.

Clericus non debet esse laici procurator, & ubi.

CAPVT XII.

1 CVm essent. C. Simoniacũ est pro temporali obsequio ecclesiasticũ beneficium promittere. Et primò ponit decisè controuersiã, & procuratoris dationem. secundò ibi, Cumque, diffinitionem, & eius causam [*Idem Guil.*] s. nobilis, qui forsan in curia fuit inuentus, nec ius reuocandi domũ habuit, de fo. compe. c. fi. uel põt dici, q ad instantiã clerici personaliter citatus fuit, quare personaliter com-

2 paruit. & ƀm hoc no. quod † personaliter citatus nõ habet necesse personaliter persistere usque ad finem causæ, sed debet ex causa licentiari. nam & sufficit, q sufficientem constituat rñsalem, ut sequit. ad id. ff. de procu. l. 1. §. usus: secus, si illicentiatus recedit, uel minus idoneũ procur. constituat. s. de procu. cõstitutis. & q̃uis p magna parte hoc totũ cõmittat, iudicis arbitrio; tñ cauere dẽt, ne sine magna cã distringat principalẽ præcisè ad cãm personaliter prosequendã, vel præcisè ad pcu. constituendũ, ut hic, & s. de procur. querelã. nã nisi subsit cã, nõ sua, sed partis est electio, ut in præ. §. usus, & de do. & contu. cũ dilecti. qđ dic, ut ibi. & de iudic. iuris esse ambiguũ, ƀm Ho. & facit, quod no. de elec. cupientes. §. quod si super, uer. petere, li. 6 [*Et † dare*] i. ipsum ad unã de ecclesijs; in quibus

3 ius patronatus hẽat, cũ se facultas obtulerit, pñtare. Laicus. n. ex ui iuris patronatus non hẽt collationẽ ecclesiæ. s. de iure pat. pręterea, & c. illud, & c. cũ laici, & c. fi. Ho. [*Promouere*] hodie quicunq; curialis, uel alius, qui facit, vel recipit promissionẽ de aliqua re, vel utilitate consequenda pro obtinenda aliqua gra, vel iustitia apud se. apo. excõicatus ẽ ipso iure; quod dic ut plenius hẽs ĩ extraua. Bonifa. excõicamus [*Simoniacam*] quærit Ho. quid † si eps recipiat aliquẽ in clericũ

4 cameræ

cameræ ad spiritiale. & temporale seruitiū sibi exibēdum, promittens sibi. 10. marcas de camera pro expēsis, donec sibi prouiderit in beneficio competēti, an hoc sit simoniacum: & dicit ꝙ non, nisi ex tali pacto specialiter se obligauerit ad spirituale seruitium faciēdum, licet .n. sperare ēt dignitates 8. q. j. q episcopatū, & per intra, q all. in gl. Sed quæritur, an simonia sit, cum clericus recipiens beneficiū prædictas marcas remittit? quod vr. de testi. ueniēs. inf. c. q̄relā. quod uerū esset, si debitæ fuissent in posterū. & hoc fuisse in pacto expressum: secus in hac q̄onc, in qua usque ad certū tp̄s fuit pensio assignata sine pacto, quo adueniente euanuit obligatio pensionis, ut patet Instit. de uer. ob. §. omnis stipulatio. ff. de procu. l. 3. de pactis, in traditionibus: sed & multa licent tacitè, q̄ nō licerent expressè. ff. de hæ. inst. si quis Sempronium, & l. tale. §. 1. & in eo, quod le. & no. de reli. do. constitutus, de test. cum

5 tibi [*Prauitatem*] repete, intelleximus. Abb. ¶ †Gl. 1. dicit, ꝙ uitium fuit ex pacto &c. ¶ [*In 1. glo ibi. §. consulunt*] loquitur de donatore, qui naturaliter hēr donatariū

6 obligatum. ¶ †[*In glo. 1. ibi sunt nonnulli*] ubi de hoc, & ibi no. Io. ꝙ ēt specialiter pro spe beneficii seruire p̄t, qui est dignus seruitio digno, & sine pacto. & idē hic Vincen. s̄m Bertrandum & s̄m Vin. hic interuenit pactū uel non fuit licitum seruitiū clerici ad laicū, qui non debet esse laici procurator, in au c. de sac. ep. §. alium, ubi de hoc. tene de simo. mentali, quod habes, inf. ca. fi. quod autem dictum est de clerico procu. laici, Ab. dicit uerum esse in seculari foro, secus in ecclesiastico: inducit, qui fi. sint le. per uenerabilem, in prin. & à cōtrario decre. primæ de postulando, & hoc. ff. de procu. neq; fœmina. & dixi, ne cle. uel mo. c. 2. & 4. & vide in spe. de procu. co. §. t. uer. item ꝙ est episcopus.

S V M M A R I V M.

1 *Simoniacus notorius beneficij ab illa deponitur, & quando idem in infamato.*
Credendum non est omni spiritui.
Et, pro idest.
In ecclesias intrant sine licentia episcopi qua pœna, iuncto cōtextu ad dictio. intrasse.
Dispensationis episcopalis casus hic.
2 *Regulariter ad ecclesias priuatas restituere non potest episcopus.*
3 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 4.*
Nomen mutat quandoque causa.
Ex præsumptione uiolenta fertur sententia.

C A P V T XIII.

1 INsinuatum. C. † Notorius Simoniacus beneficij ab illo deponitur. idem in infamato, qui se purgare nō potest. Et primo ponit papa relationem sibi factā, ꝯ quam secundo prouideri mandat ibi, vnde, distinguendo inter notorium, & famosum, s̄m ibi, illis aūt [*Dicuntur*] non tn̄ omni spiritui credendū est, 86. di. si q d [*Si qui*] prędictorū clericorū [*Et*] pro i. [*Notorium*] adde hic quod dixi s̄. c. de hoc [*Intrasse*] idē si intrasset sine sua licentia, nisi secū dispensaret, de cle. pe. c. fi. [*Infamia*] nec ep̄o pōt de ueritate cōstare s̄m T. &

2 & Vin. Phi. & Hos. [*Perpetuo*] ergo † & in casu isto non poterit restitui per ep̄m: quia nec infamia perdurāte hoc fieri posset sine scandalo. 2. q. 5. omnibus. añ fi. & c. presbyter si, & c. si mala fama. j. de pur. ca. c. 2. Host.

3 ¶ †Glo. 3. signat ꝯriū de can. & c. ¶ Vlt. obiicit conclu-

4 dendo per duo &c. ¶ †[*In glo pe. ibi, minori*] idem uer. no. j. de pur. ca. intra. ¶ [*In glo. ul. ibi, ferri*] ꝯ id supra de præsum. literas [*& ibi, eransit &c.*] sic e inf. de uer. si. forus, in prin. ubi cā in sui discussione, & sine mutat nomē [*Et ibi, uiolentam*] ex qua potest ferri sentētia, de præsump. afferte, cum suis concordan.

S V M M A R I V M.

1 *Peccatum celare, uel reconciliare, uel digne pœnitentem à reconciliatione remouere precio, uel fauore simoniacum est, & nu. 3. & 7. occultus etiā debet corrigi, & quando episcopo nunciari, & à quo nu. 2.*
Xenium donum.
Emolumentum quid dicatur.
2 *Familiaritatis nomine aliquid præsumitur.*
Iudicium humanum quibus modis peruertatur.
Spiritualis debiti solutio quibus.
Episcopus pro ecclesia. & è conuerso.
Innotescere pro denunciare.
Detrectare, pro tardare.
3 *Emendatum se de crimine peccator probat per presbyterum.*
Simoniacum quid esse quibus modis accipiatur, in fi.
4 *Epilogus, suffragium & additio glossarum, nu. 5. 6.*
Simonia quadruplex cum eius descriptione.
7 *Orare est operari.*
Contraria duo quibus casibus in idem uitium recidant. §. 2.

C A P V T XIIII.

1 NEmo. C. † Simoniacū est precio vel fauore peccatorē celare, uel reconciliare, uel dignè pœnitentē à reconciliatione remouere, partes patēt per p̄dicta [*Presbyterorum*] maxime Ro. [*Xenium*] i. donum [*Emolumentum*] idē uer. de testi. c. 1. lib. 6. & in cle. de cle. statutū, & Mala. ul. qd̄ emolumētū, qa custodiuimus præcepta eius & dr̄ propriè lucrū, uel reditus molendini, sed adaptatur omni commoditati, ut patet hic, & ibi supra de test. si hæredes [*Imò*] correctiuū [*Publicè*] ma-

2 ximè. Nam & † occultum debet corrigere, & si conuinci potest, & est incorrigibile, episcopo nunciare. 2. q. 1. si peccauerit, de testi. in omni, de iudic. nouit [*Cuiuscunque*] altæ, mediæ, uel infimæ [*Familiaritatis*] no. ratione familiaritatis aliquid præsumi. supra de accusa. repellantur, de testi. in literis. & no. s̄m Ho. ꝙ sicut 4. modis humanum iudicium peruertitur, sic eisdē. 4. solutio spiritualis debiti perturbat. ut hic patet [*Episcopo*] i. ecclesiæ, & e conuerso, est enim unum in reliquo. 7. q. 1. scire debes [*Innotescere*] i. denunciare [*Detrectet*] i. tardet, Ab. [*Pœnitentē*] alias impęnitentē. sed bo-

3 na est prima litera, nā † ad reconciliationē ēt dignè pęnitentis, maxime ante tp̄s, nō dēt quē inducere fauor carnalis, sed amor sp̄ūalis, & charitas [*Fauore*] adulat peccatoribus, dūmō diuites sint. 1. q. 1. multi, in fi. [*Testimonium*] p̄bat ergo peccator per p̄sbyterū se de crīe emēdatū. de hoc s̄. de testi. testimoniū [*Liuore*] inuidiæ s. uel priuati odii. s̄. de testi. quoties [*Simoniacū*] largè, sicut de Giezi dr̄. 1. q. 1. cito turpē. T. uel dic simoniacū i. ad modū simoniæ puniendū: qa per pecuniā crimē

4 celat, non proprie dr̄ simoniacus. Inno. ¶ † Secunda glo. no. ꝙ celare sit simoniacū, & sit aliquid facere, signat ꝯriū, & soluit. ¶ †[*In glo. 2. ibi, soluit*] ex solutione patet, quid dicat hic lex, & sequens. ¶ †[*In glo. 2 ibi, quæstionis*] nec ob. quod dr̄ de descriptione simoniæ: quia descriptio non est auctentica, s̄m. T. & Vin. Curiosus in hoc posset uidere Th. 2. 2. q. 100. ar. 1. dixit Ho. j. c. tua. ꝙ auctentica & uera ē illa descriptio de simonia mentali, addito de sequela operis, ut dicamus, Simonia talis est studiosa uoluntas, siue cupiditas cū opę subsecuto emendi, uel uendendi sp̄ūalia. sola. n. nuda uoluntas non induceret simoniā. 1. q. 1. qui studet, & ca. reperiuntur, & c. eos, & c. si quis neq;, ar. de biga. nup, & c. fi. Conuentionalē uerò dicebat ipse à nullo esse descriptā, sed sic describendā. Simonia est sp̄ūaliū, uel annexorum spiritualibus præcedente pacto promissionis, cōditionis, modi, seruitii, precū cuiuslibet tp̄alitatis receptio, seu donatio. hoc probatur. 1. q. 2. quā

pio,

pio.& q.1.siq; neq;,de re.permu.q̃sitũ,de pac.c.si.de çta.& qua. tuã posset dici & quasi cõuentionalis, de qua infra c. si qõnes quidam tñ dixerunt hic non esse simoniacum ad modum simoniæ puniendũ. Alii dicunt, ꝙ finis non respicit hoc dictũ ꝑm.T.Vinc. dixit Phi hoc simoniacum,quia prohibitum[*Et ibi facere*] ad hoc ff.de reg. iur. qui non[a] facit [*Et ibi, simile*] quia dicitur quod † orare est operari, ad idem.90 dist. alienus [*& in fin.*]Idẽ Go.adde, quod no. infra de fur. qui cum fure.¶[*In glo. sequenti, in fi.*]adde , quod no.ut ec.bene.c.uno,in gl.in hoc casu. ¶[*In glo ult.ibi à reconciliatione*]si reconciliate per precium est simoniacũ , vt supra ergo non reconciliare non potest esse simoniacum;ad hoc.32.dist.hospiriolum, in fi. ideo plerunq; duo contraria in idem uitium recidunt , ut accipere pecuniam ad accusandũ,uel non accusandũ: denunciandum,uel non:testificandum,uel non: eligendũ, uel non. 1.q.1.ad fi.2.q.1.prohibentur: uel dic , quòd reconciliare precio,uel recõciliare gratis,ista sunt cõtraria.item id non facere precio,& non facere gratis, etiam sunt contraria.uide quod dicam post Di. de regu.iu.qui sentit,in prin.li.6.adhuc ob.1.q.1. sunt quidam,ubi uidetur hoc esse sacrilegiũ,sed sub. & simoniacum,secundum Gos.

ANNOTATIONES.

a ¶Non.Et ff.de uerb.sig.l.alienationis, in princi.& uide Bar. ff.de his,quæ in frau.cre.l.qui autem,& ff.de iu.fisci.l.in fraudem , & l.si mora.ff.so.matrimonio.

SAMMARVM.

1 *Ecclesia nec emi , nec redimi potest,& nu.4.5.quando cõcedi possit in perpetuum,nu.3.nec per transactionem , uel pactum haberi,nu.5.in eius possess.mittitur,nu.6.*
Monaci possunt agere pro reuocatione illicitè alienati .
Prælatus non potest resignare ius acquisitum ecclesiæ.
Manerium,& mansum idem .
3 *Ecclesia an & cui possit in perpetuum concedi retẽto certo annuo censu,& nu.4.cir.fin.*
Rectoria,uel uicaria non potest etiam ad uitam alicui concedi sub noua pensione , uel antiqua augmentata.
4 *Prælati debent esse custodes chartarum .*
Documenta ecclesiæ qui aduersario tradidit,tenetur ad id quod interest,& ut proditor accusari potest.
Ob contractum , qui potuit esse licitus, non imponitur silentium in fin.
5 *Redimi pro pecunia resignari hic.*
6 *In possessione ecclesiæ quis ponitur ob contumaciam aduersarij & quo casu .*
Conseruator ecclesiæ per quę uerba quis fiat hic.
Ordo iudiciarius obseruari mandatur,coniuncto contextu .
Molestari qui dicantur .
7 *Epilogus,& additio glossarum,nu.8.*

CAPVT XV.

QVerelam. Quò ad literam magis, quam quo ad casum facit,adducens, ꝙ † ecclesia nec emi potest, nec redimi. *Et* primò ponit querelã monacorum. secundo ibi , Vnde quia,cõmittit causam instruendo iudices in principali , ibi sciruri , & in casum contumacię reorum ibi.Si uerò [*Monacorum*]per hoc † no. Inn. & Abb.monacos agere posse ad reuocationem eius,quod prior illicitè alienauit.[a] notat ẽt prælatum resignare non posse ius acquisitum[b] ecclesiæ [*Manerium*] alias mansum,quod idem est.T.est autem manerium uulgare Gallicorum, secundum Ho. [*Et † ecclesiam*] contra supra eo.non satis,uer.nec prioratus.Dic secundum Hostiẽ.quod hic vendebantur, uel locabantur fructus tantum,& ibi de hoc: uel dic secundum eum, quòd loco religioso bene potest cõcedi ecclesia retento certo annuo censu , de reli. do. constitutus,etiam in perpetuum , sed singulari personæ ultra suam uitam concedi non potest. ad uitã autem singularis personæ concedi non potest illa ecclesia,quæ est de mẽsa episcopi,uel Abb.uel alicuius religiosi conuentus,cui in usus sit concessa,de priui.pastoral.& quò ad fructus tantum,quos facit suos,nam pro uicario est cõgrua portio deducenda , de præbẽ. extirpandæ. nec potest rectoria , uel uicaria etiam ad uitam alicui concedi sub noua pensione,vel antiquæ augmentata,supra de censi. prohibemus. imò est necesse,quod personis idoneis cõferant,qui in propriis personis deseruiant:alias superior post.6.menses illas confert ut uacantes,de præben.de multa,uer.is quoque,de sup.ne.præla.c.2. tamen interdũ ex priuilegio conceditur locatio ad tempus,ut dicam de magis.super specula. & facit infra tit. 1. querelam , secundum Ho.[*Censu*]3̃.ne cle.vel mo.c.1.86.dist.c.1. So.ibi, & supra de decimis,dilecti [*Eorum*] monacorum de Acra. [*Et chartam*] prælati debent esse custodes chartarum. 16.q.1.in canonibus,& tenetur ad interesse , qui documẽta ecclesiæ aduersario tradidit. 12.q. 2.si quis de clericis,& tãquam proditor accusari potest.l.Cor. de falsis.ff.ad l.Cor.de fal.l. 1.§.is q[c] unde deponi posset ex hoc.46.di.clericus.G.[*Emi*]i.sicut monaci de Acra non potuerunt ecclesiam emere , ita ab eis non potuit redimi,uel reemi , uel redimendo emi. Hostien. uel aliter,ut exponam infra,sed ut dicebat Abb.secũdum hoc hæc allegatio facit contra monacos agentes,ipsi enim causam habẽtes per titulum emptionis succumbent,si emi non potuit.dicebat autem,quod hoc non fuerat allegatio monacorum, sed papa intẽdens instruere iudices,hoc apposuit in rescripto , ut cauerẽt, quomodo primus cõtractus celebratus fuisset,nec ex hac forma mandari simpliciter sequitur silentium imponendum monacis de Acra.potuit.n.3̃tractus licitus esse per modum,quem ponit gloss. uel secundum eum potuit esse licitus contractus secundũ ea,quæ dixi,3̃. in gl. cõtra.3̃.dec.constitutus, de relig. do.Quod dicit uerum,cum prius plus temporalis cõmodi percipiebant dãtes,quam sibi retinerent in annuum censum [*Redimi*] i. pro † pecunia resignari, nec transactione,nec simpliciter,supra de pactis,cum pridem,de transac.super eo, Ala. 16.q.7.decimas Vincẽ. Phi.ubi dictum est,nec simpliciter.Gof.dixit nec aliqua non gratuita pactione[*Eorum*]Manerij , & ecclesiæ cũ pertinentiis. Potest enim quis † poni in possessionem ecclesiæ,quando petitur ut proprietas:secus, si petitur ut beneficium,de eo,qui mit.in pos.cũ qui, li.6.[*Permittatis*]Dixit Inn. per hęc uerba ipsos constitui conseruatores[*Iudiciario*]iste ordo colligitur,supra de dolo,prout,& ut li.non cõte. quoniam [*Molestari*] i.ipsos uiolenter eiici,inquietari, uel perturbari: alias sequeret, ꝙ possent ordine iudiciario molestari : sed quod iure fit,non est molestia,de elec.cũ ecclesia , & no.si.3̃.de accu.cum dilectus. ¶ † Glo tertia obĳcit adrationẽ dupliciter.primò ꝙ cũ uniuersitate &c. Soluit.secundo quod nõ est sufficiens quò ad maneriũ. fatetur dicens,quod &c. ¶ † *In glo.1 in fi.*]nisi postea ratificassent.de his,quæ fi.a prę.c.2.& 3.Host.¶[*In glo. ul. in fi.*]nedum usque ad annum. & sic non ob.de offic. del.quærenti, ut ibi no.

ANNOTATIONES.

a ¶Alenauit.De acquirendo uide Fede.de Senis consi.9 .
b ¶Acquisitũ.De hoc supra de re.ec.nõ alie.c.si quis presbyterorũ.
c ¶Is qui.Et ff.de pœnis.l.si quis aliud.§.fin.& uide glo.in cap.clericus,hic allega.

Pro

SVMMARIVM.

1 *Pro chriſmate ab eccleſiis pretium exigere ſimoniacum eſt.*
Cathedraticum unde dictum.
2 *Prælatio hic ut accipiatur.*
Prælato quando non obediendum.
3 *Epilogus, & ſuppletio gloſſarum num. 4.*
Nomina quæ mutari poſſint.
Depoſitio ab officio & beneficio intelligitur per ordinis & dignitatis periculum, in fin.

CAPVT XVI.

1 EA, quæ. Pars huius de cenſi. ea quæ & hoc dicit. Pro† chriſmate ab eccleſijs precium exigere ſimoniacum eſt, nec excuſat conſuetudo. & primò reprehenſibile factum narrat, quod ſecūdò fieri prohibet ibi, Quia uerò, contra facienti comminando pœnā ibi, pro certo, (*Ab eccleſiis*] nota ꝙ non ſolum non licet exigere precium pro chriſmate, inquantum eſt ſacramentum, ſed nec etiam pro ipſo liquore, quod bene probat hic litera, cum hic non à chriſmato, uel confirmato, ſed ab eccleſia, cui cōcedebatur liquor, quia forte baptiſmale erat, exigebatur precium. hoc idem patet aperte. 1. q. 1. placuit. 2. (*Cathedraticum*) à cathedra [*paſcalem*) quia in paſcate exigebatur [*Epiſcopalem*] quia nomine epiſcopi petebatur (*Prælationis*) i. ꝓ-
2 latiſ iniunctionis, cui non eſt obediēdum in iniuſtis.
3 de hoc, ſ. de temp. or. ad aures. ¶ †Gl. 3. rñdet per quæſtionē rationis, uel per obie. de dec. ult. &c. ¶ *In glo. 2. ibi nominis*] nomina enim propria mutari poſſunt pro uoluntate: appellatiua non ff. de le. 1. l. 3. dummodo mutatio nō fiat in fraudem. C. de mu. no. l. una. Gof. [*& in fi.*] T. alias eſt uer. ſub. c. pleriq́ue ¶ *In glo. ulti. ibi, depoſitionem*] ab officio, & beneficio, ut patet, dum dicit, ordinis & dignitatis.

SVMMARIVM.

1 *Homagium facere pro habendis ſpiritualibus ſimoniacum eſt.*
Homagium, uel hominium quid, & nu. 2.
2 *Fidelitas quid, pro ſpiritualibus præſtatur, & cui, & àquo eius nomine quid contineatur, remiſſ.*
3 *Beneficij eccleſiaſtici nomine nihil recipi poteſt, ſecus, ſi eſt temporale num. 5.*
Feudum de camera quod.
4 *Petitio honeſta & fauorabilis admittenda.*
5 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Pro ſpiritualibus nihil dandum, & pro quibus hic.
6 *Additio gloſſarum.*
Diuinarum legum nomine quæ comprendantur.
Cum ſimoniaco quo caſu per epiſcopum diſpenſari poteſt. §. 2.
7 *Infamia canonica quibus modis tollatur.*
Inter eam, & infamationem quæ differentia.

CAPVT XVII.

1 EX diligenti. Caſus. Pro† habendis ſpiritualibus homaginm facere ſimoniacum ē. In prima ſupplicantis narratio, petitio, & oblatio. In ſecūda petitionis exauditio cum determinatione, & literarum datione. ſecunda ibi, Quocirca [*Homagium*) uel hominium, & dicitur, cū aliquis euenit homo ligius alicuius ſimpliciter; uel ſaluo primo domino flexis genibus, & iunctis manibus intra manus domini poſitis. de his homagiis ſatis in ſpec. de feudis. §. fi. & facit Cle. de re. iud. ꝑ paſtoral. §. rurſus. & uide quod ibi no. in 1. gl. & quod dixi ſupra de ſta. mo.
2 recolentes, ſuper uer. hominia. Fidelitas† uerò dicitur, cum quis alteri ſpecialiter iurat, ꝙ ſibi fidelis erit, primū nō præſtatur pro ſpiritualibus ſ͞m ſic intra de priuil. antiqua, de uer. ſi cum clerici, de re. iudi. cū in-
a ter[a] nos. & quid contineatur fidelitatis nomine, habetur. 22. q. 5. de forma, & no. de feu. c. 1. hanc fidelitatem clericus non præſtat laico, niſi in caſu. de iureiu. nimis. unde dixit Inn. ꝙ forte non licet clerico alicui facere fidelitatem, niſi pro eccleſia ſua, remittit de regu. iur. c. fi. tamē. quandoque principes à clericis ſub ſua iuriſdictione degentibus ſibi ſuſpectis iuramētū extorquent, ne ſint contra ipſos, de iureiu. petitio, ſecundum Ho. (*Singulis annis*] ideſt de quo percipiebat
3 annuam portionem. Abb. Hoſt. dicit, quòd† forte recipiebant. 10. libras, uel alium cenſum nomine beneficii eccleſiaſtici, & hoc eſt, quod uitiat: quia ſi fuiſſet ſimpliciter beneficium temporale, hoc liceret, & uocatur feudum de camera, ut in lib. feud. tit. quibus mo. feud. amit. 1. rñ. & §. ſiquis ſeudum in curte, de feu. guardiæ ſeu caſtaldiæ (*Honeſtam & fauorabilem*) er-
4 go† fuit admittenda, nam tali petitioni congruit illud Io. 16. petite, & accipietis. M. 7. B. petite, & dabitur uobis. ad idem de regul. ſicut nobis. alias conuenit illud. Ia. 4. A. petitis, & non accipietis eo, quòd male petatis, & cæt. & petitio improuida repellitur. infra de pur. ca. cum in iuuentute, ſecundum Hoſtien. (*Cum hæc*] fidelitas ſcilicet homagii temporalis (*Taliter*) ſ. pro beneficio eccleſiaſtico, uel alio ſpirituali obtinendo (*Humanis*) dixit Alan. ubi humana lex tali modo beneficium recipi prohibeat, non recolo me legiſſe (*Recipias*) uide quod dicam, infra de iniur. ſi quis domum (*Indulgendis*) no. pro eo, quod no. de
5 cle. ex. mi. propoſuit. ¶ †Gloſſ. 1. reſpondet per quæſtionem, an obligatio, & cæt. ¶ *In glo. C. de epiſcopis, ibi, ſi quemquam*) ibi nemo gradum ſacerdotii precii uenalitate mercetur, & in auct. quæ ſequūtur, dicitur pro epiſcopatu, uel alio beneficio, uel etiā Xenodochio, uel pio loco nil promoto, uel alteri dari debere. ¶ *In*
6 †*glo. 1. in fi.*) contra infra de exceſ prę. grauem. ibi ſoluitur. ¶ *In glo. idem in fi.*) dicit Hoſt. quòd ideo dixit diuinis, ut regulas theologicas & canonicas cōprehenderet uno uerbo, inducens ſimile, de iura. ca. c. t. & remittit ad no. de ęta. & qua. c. pe. ¶ *In glo. C. de epiſcopis, ibi, ſed neque*) & §. præ omnibus, uſque ad §. pro conſuetudinibus. Ho. ¶ *In gl. pe. ibi, principem*] hoc reprobatur ſecundum Hoſti. quia & per epiſcopum ad idem ſimplex beneficium, de quo hic loquitur, admitti poteſt poſt reſignationem, de elec. c. pe. ſed illud loquitur in non ſimoniaco, & de hoc, de re iu. cum te, & ſupra. e. tanta (*& in fi.*) uide quod ibi no. & 6. q. 1. c. 2. & 3. dice-
7 bat hic Go. ꝙ† infamia canonica per pęnitēriā tollitᷣ: ante pœnitentiā aūt tollitur ꝑ ſuperiorē, poſtea verò nō eſt infamia, ſed infamatio: ſed uide plenius, vbi. ſ.

ANNOTATIONES.

a ¶ Inter. Et uide Io. And. de ma. & ob. c. legebatur. ſuper. 1. glo.

SVMMARIV

1 *Munera quæ ſimoniaca, & nu. 2. quotuplicia ſint nu. 2. indici uel ſuperiori an & quando & quatenus accipere liceat, nu. 3*
Differunt a donis, nu. 7. quando pro eiſdem, & quam uim habeāt, ibid. cui conueniant, nu. 8.
Conſcientia ſcrupuloſa tenenda, niſi prius error ſcrupuli deponatur.
Timere non debemus, ubi non eſt timor.
2 *Nuncius quo caſu hic dicatur fuiſſe non legatus cardinalis.*
Cardinales non facile conſueuerunt in remota uenire ſine legatione.
Ex ignorantia minus præſumitur contra quem.
3 *Vinum bonum quod, & optimum quod.*

A subditis quid recipere quando liceat, & quæ pœna recipientibus illicitè.
Maledictio pro peccato mortali.
Romana consuetudo & interpretatio sequenda, in fin.
Simonia mentalis per pœnitentiam aboletur, ibid.
4 *Epilogus, & suffragium glossarum nu. 5.*
Iurandi uerecundia uel religio, seu timiditas aliquibus, contra quidam sunt.
6 *Additio glossarum.*
Mutatio uerborum non reprendenda in docentibus, uel allegantibus, si de mente constat.
8 *Cynicus unde dictus, & quis huiusmodi sit, cir fin.*
9 *Gratius quod sit nobis datum.*
Cor hominis quale.

CAPVT XVIII.

ET si quæstiones. Summabat Abbas, quòd cardinalis pro palafreno à nobili uiro recepto non præsumitur committere simoniam. se
1 cundum literam dec. uidetur hoc uelle. quod † in arbitrandis muneribus an sint simoniaca, uel nõ, attendi debet personarum dantis, & accipientis qualitas, muneris quãtitas, & donationis tempus, uel quo ad ueritatem. h. d. consecratio, uel ordinatio non est simoniaca, licet etiam prius consecratori, uel ordinatori aliquid donatum fuerit, non ex pacto. Et potest diuidi in tres partes. in prima quęrentis conscietiã à puritate commendat, & scrupulosam curiositatem reprehendit. In secunda ibi. in hoc itaque, factũ narrat, distinguendo soluit & soluendo concludit. 2. ibi. Cum in accipiendis. 3. ibi Si ergo. In 3. prin. ibi, quod autem respondet auctoritati, ex qua dubitatio insurgebat [*Ignoremus*] commendauit hucusque, nunc reprehendit, ut dixi [*Hæsitandũ*] iuxta psal. 13. trepidauerunt timore, ubi non erat timor. tenenda est tamen conscientia scrupulosa, nisi prius error scrupuli deponatur. infra eo. per tuas. 2. ad fi. Host [*Pallium*] forte prius instanter petitum. ut no. supra de elec. significa
2 sti. [*Tradere*] quantum † ad hoc non uidetur fuisse legatus, sed nuncius, argumen. supra de ele. significasti. unde & minus oportuit dubitare. fuit autem sibi cõmissa legatio. licet propter hoc principaliter mitteret: quia nec de facili cõsueuerunt cardinales mitti in remotis sine legatione, infra de offi. le. c. officii, li. 6. & de hoc de resti. in inte. tum ex literis, secundum Host. [*Frater tuus*] rex Vnga. ut in registro. Host. in an. dilectus filius no. Albanius frater &c. [*Ignorante*] idem si sciente. ex hoc tamen minus præsumitur contra ipsum infra eo. de simoniacæ, & c. de regularibus, sm Ho. [*Personæ*] primum [*Qualitas*] sm [*Et donationis*] eccè tertiũ, & hæc. j. per ordinẽ reassumit [*Diuites*] uel à subdito iudici, & utrunq; suspectum [*Econuerso*] i. à diuite pauperi; & hoc plum nisi fieret ad corruptelam [*Locupleti*] & hoc humanum & curiale, nisi in casu proximè dicto. & repetit hic Ho. uetus prouerbiũ, quod secũdum eum dixi, de celeb. mis. cum Marthę, super. 5. glo. s. nec omnia & c. Est autem quartus casus omissus, qñ à paupere pauperi datũ est: sed dic idẽ sm Ho. ꝙ secundum eum forte fuit omissum; quia de pauperibus parum curant multi iudices. 11. q. 3. paup [*Et*] pro idest, nisi subaudias, & donãtis, & donatarii intẽtio, ad quod comprehendendum est considerandũ, an instante & c. & sic habebis quartũ secundum Gof. (*Scriptum*) Esa. 33. (*Omni*) hoc dixi. quia triplex est. à lingua, à manu, & ab obseqnio, ut in casu all. in glo. (*Electi*) nedum fratris (*Offerat*) non exactus. 1. q. 1. sicut episcopum. T. (*Consecratori*) nedum confirmatori. uel pal
3 lii portitori (*De † uino*) uinum bonum est Campanũ, sed optimum Hispanum, quod in bonitate supremum gradum obtinet. ff. de uerb. obli. l. ubi. in princ. Vinc. (*Recipientis*) s. iudicis, uel superioris, coram quo offerens habet negocium: qui tamen potest recipere esculentum, quod potest intra triduum consumi. ff. de offi. præ. plebiscito, quod dic. ut de resc statutum. §. insuper, lib. 6. hoc autem omnino cauendum est, ne producatur ad munerum qualitatem. ff. de offic. procon. solent, in fi. Sed contra. quia iudex, quicunq; sit, nihil debet recipere à subditis, neque domesticus neque manipularius eius, nec socius, uel seruiens. C. ad l. Iul. rep. l. 1. & iudex sup. hoc accusatus, qui talẽ, uel consiliarium suum, per quem cõuinci posset, subtrahit, pro confesso habetur, & ablata in quadruplũ reddere cogitur, ut duplum fiscus & duplum habeat spoliatus. C. de assesso. l. 3. & nullus iudicum, nec durante administratione debet iudex, siue administrator ædificare, nec donationes recipere per se, uel per sonam interpositam, nec aliquis de suis: aliàs totum cogitur restituere, etiam si post depositam administrationem is, à quo receperat, hoc remiserit. C. de contractibus iudic. l. unica. nec alias debet subditos grauare faciendo ipsos terras suas arare, uel carrucare. nec aliquo alio modo, ut in Lõbarda, ne liberi homines opprimantur. l. 1. li. 4. Debet autem morari per l. dies post depositã administrationem ad hoc expediendum, & infra 20. dies debet causa expediri. C. ut oẽs iudi. l. unica. & tales quadruplũ debẽt reddere. & indignationem principis incurrere, & cingulo nudari. in auc. ut iudi. sine quoquo suff. §. sic igitur à nobis. & §. si quis autem, & §. necessitatẽ, coll. 2 & prius plagis corporeis infligendis in exilium mitti debent. in auc. scriptum est exemplar. §. 1. in fi. & 2. ad fi. coll. 2. ad idẽ in auc. de administratoribus, coll. 2. sed & ii qui subbaiulos, uel uicarios, quocunq; nomine censeantur, ad grauandum subditos sibi substituunt, siue constituunt, pœna. 10. lib. auri mulctantur, & confiscantur bona, & exulant, in auc. de collatoribus. §. iubemus autem omnes iudices, & sequen. & in tali casu uidetur esse credendum iuramento iniuriã passi, ut eo. ti. §. si quis aũt ex prouinciarũ ul. col. coll. 9. & accedit. s. de of. uica. clericos. sed nec archiepiscopus uisitans, nec aliquis de suis occasione alicuius officii, uel consuetudinis aliquam pecuniam recipere debet, uel munus quodcunque sit, & qualitercunq; offeratur, alias maledictionem incurrit, idest peccatum mortale, à quo nunquã. nisi duplum reddatur, absoluitur. Tamen uictualia & sibi necessaria recipere potest, ut de censi. Romana. §. antepe. li. 6. Sol. Prima iura possunt intelligi de iudice sine administratione. Secunda de iudice cũ administratione. ad hoc supra de resti. in inte. causa. ff. de contrah. emptio. nõ licet: uel prima intelliguntur de nõ exigentibus per se, uel per aliũ, qui gratis possunt recipere gratis oblatum, infra eo. dilectus. 2. in fin. Secunda de exigentibus, supra de censi. cum apostolus. §. inhibemus, ubi de hoc, & infra c. ad nostram, in fi. ubi de hoc, maxime per oppressionem. C. quod me. causa, si per impressionem. ff. de concussionibus. l. 1. Vel prima intelligũtur de non habentibus salarium ex publico, secũda de habẽtibus, qui ipso dñt esse contenti, in auc. de man. prin. §. oportet igitur, & §. illo tamẽ. coll. 3. hæc tamẽ decre. innuit, ꝙ in foro canonico arbitrarium debet esse secundum Host. quod intelligas eo saluo, quod habes, de rescri. statutum. §. insuper. li. 6. [*Romana*] quæ etiam quandoque tolerat, quud res maioris pretii offeratur. Host. [*Consueuit*] hæc cõsuetudo & interpretatio est sequẽda, de re iudi. in causis, Ho. [*Delinquere*] licet simoniã actualẽ nõ cõmittat. posset tñ mẽtaliter delinquere: sed hoc occultũ nõ iudicat ecclesia

clesia & illa per pęnitētiam aboletur, infra c.fi. ¶ Glo. 4 †4. facit. 4. ponit dfiā muneris ad donū. ponit per uerſus. 4. in muneribus attēdenda. proſequitur de mum. 7. & recitat fabulam. ¶ *Glo. hic interpretatur*] facit duo arguit per exteriora &c. ſecundò à contrario literæ ar- 5 guit, ꝙ ſi &c. duos caſus excipit. ¶ *In glo. 1. ibi, illud, in fi.*] ibi dicitur, ꝙ is, cui delatum eſt iuramentum, quādoque propter uerecundiā illud refert [*& ibi, quæ ſub conditione*] ibi dicitur, quod aliqui contemptu religionis ſunt faciles ad iurandum: alii ſuperſtitioſè timidi. ¶ *In glo. hic interpretatur, ibi, ſi putator*] uide de homi. c. ult. ſuper ult. glo. [*& ibi. §. cum ita, in fine*] 2. §. eſt. uide, ſupra de appel. cum ſit, ſuper 3. glo [*& in fi.*] ponit caſum de illo, qui commodauit uaſa uitioſa, quod patet ex uino effuſo. ¶ *In glo. ult. ibi, ſolent, in fin.*] hanc l. & ſequentem uide de uita & honeſta. cleri. cum ab omni, in 3. gloſſ. 6 ¶ *In† glo. 1. ibi, ſubtili*] per hoc arguit, Hoſt. non reprehēdendum, ſi docentes, uel allegantes aliquando uerba immutent. Item ꝙ de uerbis non eſt curandū, ubi de mente conſtat, de uerbo. ſig. intelligentia. & dicit ſi. de a transla. c. 2. uer. ſed neque.[a] ¶ *In glo. 2. ibi, hæretici*] quidā ſup. [*& in fi.*] facit quod not. ſupra de reſtit. ſpo. olim. 1. 7 in prima glo. ¶ *In glo. aliud, ibi, inter† donum*] donum etiā ſine cauſa, munus ex cauſa. & ad idem de matri. contrac. cap. 1. uel ſecundum Hoſtien. poſſet dici donum exile. Eccle. 20. Exigua dabit, & multa improperabit: munus uerò precioſum. 1. reſpon. 8. acceperūt munera, & peruerterūt iudicium. Eſa. 5. Vhe qui iuſtificatis impium pro muneribus. Tamen frequentia dona trāſeunt in munus, de dona. apoſtolicæ. uer. fi. ff. de offic. procon. ſolent, in fin. unde Eccl. 20. xenia, & dona excæcant oculos iudicum, & maximè cardinalium & quaſi mutus in ore auertit correptiones illorum. Hoſtien. [*& ibi, unde uerſus*] alios uerſus poſui, de dona. c. 1. 8 [*& ibi, tanquam† rex*] legitur de Alex. quod cum daret ciuitatem cuidam dicenti non conuenire ciuitatem humili fortunæ ſuæ, reſpondit, Non quæro, quid te oportet accipere, ſed quid me oportet dare. Seneca li. 2. de benefi. ultra med. hoc reprehēdit, dicens timidiſſimum animal, ſi illum accipere hoc non decet, nec te dare, cum uirtus ubique mediū ſit, & modus æque peccatur, quod excedit quàm quod deficit [*& in fin.*] Ala. Dicitur autem Cynicus quaſi ribaldus reprehenſor à cynos, quod eſt canis, quaſi reprehēſor mordax, ſiue caninus mordens, ſiue latrator, ſupra c. proxi. in fine. Hoſtien. ¶ *In glo. quandoque, in fine*] ibi pactum interuenit: hic non. & hæc eſt uera ſol. ſecundum Hoſtien. ¶ *In gl. & ideo, ibi, Apoſtoli*] Actuum. 20. in fi. [*& ibi, prædicator*] de cele. miſ. cum Marthæ [*& in fi.*] Sen. 1. de bene 9 fi. Multo † gratius uenit quod facili, quàm quod plena manu donatur. ¶ *In glo. hic interpretatur, ibi, cordis*] unde Iere. 17. B. Prauum eſt cor hominis & imperſcrutabile, quis cognoſcet illud [*& ibi, præiudicaſſet ei*] quo ad ſimoniam mentalem tantum, de qua dic, ut infra c. fina. ¶ *In glo. ult. in fi.*] ſi. infra de reſcrip. ſtatutum, §. inſuper, libro ſexto.

ANNOTATIONES.

a ¶ Sed neque. No. ex gl. quòd uerecundia aliquando dicitur metus, quod facit ad no. per gl. in l. 1. §. quæ onerandæ, ff. qua re. ac. non da. & in l. fi. §. ſi fœnerator, ff. quod metus cauſa, & l. interpoſitas, C. de tranſact.

SVMMARIVM.

1 *Pro monaci receptione ſi quid Abbas, & maiores de conuentu receperunt ex pacto, ſuspenduntur ab officio.*
Receptus reſtituta ei pecunia transfertur ad aliud monaſterium, uide num. 3.
2 *Simonia qualiter committatur.*
Mentalis per pœnitentiam aboletur.
3 *Pecunia à monaco data monaſterio pro receptione ubi remaneat.*
4 *Epilogus, & additio gloſſarum. num. 5.*

CAPVT XIX.

1 VEniens. Caſus. Abbas † & maiores de conuentu, qui pro receptione monaci pecuniam receperunt ex pacto, ab officio ſuſpenduntur: receptus reſtitutua ſibi pecunia ad aliud monaſterium transfertur. Et pars prima ponit querelam presbyteri. ſecūda ibi, quoniam, dat iudicem, cui tria mandat [*Conuenit*] 2 hæc ſola † conuentio inducit ſimoniam. ut probant ſequentia, & infra eo. nobis. & ſine ipſa non committitur, quantumcunque offeratur, niſi mentalis, quę per pęnitentiam aboletur, de hoc, ſupra c. prox. & ſufficit conuentio dato, quod non ſeruetur promiſſum, ut ſequitur ſtatim ibi, Conuentione autem facta ſecundū Hoſtien. & dixi, ſupra eo. de hoc. [*20. ſolidos*] forte præter illos, de quibus conuenerant [*Poſtularunt*] & obtinuerunt: vnde reſtitui mandatur ſecundum Hoſtien. Pet. & Abba. [*Monacos*] qui in prædictis pariter deliquerunt; & ſic ſoluitur contrarium, ſupra eo. de hoc, ut ibi not. [*Pecuniam*] conſuetudinariam. conuentio- 3 nalis † autem, cum ſit ſimoniaca, penes eccleſiam remanebit. & ſic etiam poteſt ſolui contrarium, ſupra eo. de hoc, Hoſtien. [*Monaſterio*] ſtrictiori. Goff. & ideò pecunia redditur, ne ſit ſecundo monaſterio onero- 4 ſus. & ſic ſoluitur, ſupra eo. de hoc. ¶ Secunda † gloſſ. ſoluit contrarium. & ibi remittit. ¶ Vlt. glo. obiicit, & 5 remittit. ¶ *In † glo. ſimoniacè, in fi.*] hoc uerum quantum ad conuentionalem: quò ad conſuetudinariam dic, a indignè, ideſt iniuſtè, & quaſi ſimoniacæ[a], ſecundum Hoſtien. ¶ *In glo. ult. ibi, contra ſubſtantiam*] a nullo fit cōtra ſubſtantiam, ut patet per id, quod dixi in fi. text.

ANNOTATIONES.

a ¶ Simoniacè. Probatur hoc ex diffinitione ſimoniæ, quam ponit text. ſupra eo. nemo.

SVMMARIVM.

1 *Si ordinandus quid dedit præſentatori ſuo ex pacto, ſimoniacus eſt quando deponatur.*
2 *Irregularitas ex delicto prouenient non tollitur per ingreſſum religionis.*
Reuelare ſecretum ſacerdoti non licet, iuncto concextu.
A canone etiam ſit damnatio.
3 *Epilogus, & additio gloſſarum. nume. 4.*
Furtum in re modica committitur.
Simonia mentalis ut inducatur, & aboleatur.
Graue crimen per uile precium, grauis pœna quoque ex leui culpa inducitur.
5 *Promouendum multa impediunt, & quæ remiſſ.*
Simoniacus an ſuſpenſus ipſo iure.

CAPVT XX.

1 EX tuæ. Caſus. Sit ordinandus præſentatori ſuo aliquid dedit ex pacto, ſimoniacus eſt: non tamen deponitur, ſi hoc eſt occultum. & in prima conſultatio. in ſecunda ibi, Vnde, reſponſio diſtinguens, ſecundum membrum ibi, Alioquin [*Confeſſione*] ſecreta, & in foro pœnitentiali, ne ſit contra, ſupra eo. tanta, & c. accuſatū, ſm Hoſt. [*Soluerit*] ex pacto & conuentione, & tractatu præcedente: curialiores fuerunt monaci, ſup. c. px. qui fuerunt contenti conuentione, ſecundum Hoſt.

[*Accepit*] quæris, quid tibi sit faciendum [*Perpetuò*] ergo irregularitas † ex delicto proueniens non tollitur per ingressum religionis, de hoc, infra de apo. c. 2. [*Acquisiuit*] & si uult acquiescere, bene quidem [*Alioquin*] idest si non uult monitis acquiescere [*Tutum*] imò periculosum esset, si hoc scit ut deus, infra de pœnitenti. omnis: & iniustum, si hoc scit ut homo. 6. q. 1. si tantū, & c. placuit. 6. q. 1. deteriores. Host. [*Coercere*] per sententiam iudicis. Est enim iam damnatus à canone per iura quæ alleg. glo. [*Pœnitentiam*] f. monitoriam, consultoriam, & pœnæ releuatoriam. non enim est uera, ex quo non abstinet: sed ualet ad id, quod dicit gl. secundum Host. ¶ Prima gl. not. quòd &c. & dat simile, signat contrarium, & soluit. ¶ Secunda gl. signat contrarium de dec &c. soluit. ¶ Tertia gl. arguit, signat cōtrarium, & remittit. ¶ Vlt. gl. signat cōtrariū, & soluit. ¶ [*In gl.o. 1. ibi, c. ult*] probat, ꝙ in re modica committitur furtum. ad idem, sup. de app. c. de appellationib. facit, 17. q. 4. c. 1. 24. q. 1. odi [*& ibi, iudices*] ubi de hoc [*& ibi, placuit. 2.*] de tertia parte solidi ibi dicit [*& ibi plerique*] ubi de hoc [*& ibi, intentio*] non inducit simoniam nisi mentalem, quæ per pœnitentiam aboletur, infra c. ult. unde dic, ꝙ hic interuenit pactū, ibi non, dicebat Gof. ubi certum est de animo, non distinguitur in quantitate: sed propter dubium recurritur ad circunstantiā quantitatis, ut in contrario. tene quod prædixi. dicit autem hic notandum, ꝙ uile precium inducit graue crimen: sicut leuis culpa grauem pœnā, C. de libe. & eorum libe. l. 2. ubi de hoc. ¶ [*In glo. 2. in fine*] secundū T. † multa enim impediunt promouendum &c. de iureiu. quemadmodum, uer. quod si post. ¶ [*In glo. arg. quod, in fine*] quod etiam facit contra, cum ibi dicatur, quod suspendi debet ab homine: sed dicebat Host. c. accusatum, & c. quot. loqui de infamato, hic de non infamato, cum est secretum, ut dicit litera[a]. signabat etiā contrarium de dec, inquisitionis. 1. respon. ubi etiam post pœnitētiam ab executione est suspensus. dixit illud uerum quo ad se; sed non quo ad alios,

ANNOTATIONES.

a ¶ Vt dicit litera. Et illa suspensio, de qua ibi, & hic etiam est facie ut ibi not.

SVMMARIVM.

1. *Ministerium ecclesiasticum quod dicatur.*
   Pro oleo Chrismatis non licet quid exigere.
2. *Exigere notat uiolentiam.*
   Oblatio gratuita aliud est ab exactione.
3. *Additio glossarum.*
   Pro benedictione calicis, uel uestium si quid detur, an committatur simonia.

CAPVT XXI.

AD nostram Breue est [*Ministerio † ecclesiastico*] puta acolytatu, sobdiaconatu, & si. Inno. uel Archidecanatu, & si. supra de elect. cū in cūctis, §. inferiora, Host. [*Exercendo*] est primum [*Vicarijs*] supra de offi. uica. ad hæc. & c. clericos, de si. pres. cone stitutus, & est secundum [*Chrismate*] concedendo, uel utendo. nam nec pro liquore licet exigere, ut dixi supra eo. ea quæ. & est tertium [*Exigatis*] uiolentiam † notat. aliud ergo, si gratis offeratur, supra eo. & si qōnes, in fi. & infra eo, dilectus, secundum Host. ¶ [*In † 1. glo. in fi.*] quærit hic Guido, an committatur simonia, si qd detur pro benedicendis calice, uel uestibus. etiam ad literam ponit uerba Goff. quæ uideas in sum. eo. titu. §. sed nunquid simonia, & uide quod dicam, infra eo, consulere, super 1. gloss.

SVMMARIVM.

1. *Cum ordinato simoniacè, qui simoniacus non est, dispensari potest. & qualiter, num. 2.*
   Quis sit huiusmodi.
2. *Inhabilis quis fit in his, in quibus peccauit, ordinibus, uel beneficijs & nouam non recipis sine dispensatione, & qua.*
   Cum simoniaco quo nunquam liceat dispensare, & cum quo non liceat episcopo, in fi. num. 3.
3. *Additio glossarum.*
   Inter occultum, & manifestum differentia pro dispensatione obtinenda.

CAPVT XXII.

DE simoniacè. C. Cum † simoniacè ordinato, q simoniacus nō est, dispensari potest [*Nisi plenius*] si. supra de spon. de muliere, C. de transac. ut responsum [*Simoniacè*] ordinatur enim quis simoniacè, & nō est simoniacus, pecunia data per aliū eo ignorāte. is uerò, qui eo casu dedit, simoniacus est, sed non simoniacè ordinatus. Si uerò ordinandus id sciuit, uel tacitè consensit, uel pecuniam dedit, uel postea soluit, simoniacus est, & simoniacè ordinatus. 1. q. 1. qui studet, & c. quibusdam, & c. reperiuntur. Quid si penitus contradicat, nec postea soluat? perinde est, ac si ignoraret, quod colligitur infra eod. sicut. secundum Host. [*Remouere*] ex † dispensatione, ut dicit glo. in alijs autem ordinibus, uel beneficijs non symoniacè habitis etiam sine dispensatione remanebit, & noua beneficia alias canonicè recipere poterit, nouos autē ordines nō recipit, nisi prius cum ipso in ordine quæ sito simoniacè dispensetur, sicut & si per saltum promotus esset. 52. dist. c. 1. secundùm Innoc. & Host. dicebat Innoc. quod illi, cum quo simonia commissa est, nunquam dispensare licet, item nec cum simoniaco dispensat episcopus in dignitate, etiam si pro illa non commiserit simoniam. 1. q. 1. erga. ¶ [*In † glo. 1. ibi, dispensatione*] dispensatione Papali. si simonia fuit in ordine, & est manifesta, sed si est occulta, dispensat episcopus secundum Ala. Lanf. & T. arg. supra eod. ex tuæ, Host.

SVMMARIVM.

1. *Nomen pœnitentis, cui scribitur, tacetur,*
   Simoniacus est, de cuius uoluntate traditur pecunia, ne contradicat eius electioni, num. 5.
   Sic electus renunciare tenetur.
   Redemptio sui iuris hic non excusat.
   Intentio quando non excuset à simonia.
2. *Charos monemus.*
   Seculi istius breuis est fructus: futuri uerò æternum supplicium.
3. *Epilogus, & suffragium glossarum. num. 4.*
   In delictis minor non restituitur.
   Ex mora quæ imputentur.
5. *Additio glossarum.*

CAPVT XXIII.

MAttæus Vide, † quia non apparet, cui scribat, ne prodat petentem secundum Pet. & Abb. & h. d. Si contradicens electo propter pecuniam sibi de uoluntate electi traditam, à contradictione desistit, electus postea confirmatus simoniacus est, & renunciare tenetur, cōis diuisio, secunda ibi, quia igitur [*Monstrauit*] de uoluntate tua, nec ob. infra de pœnitentiis & remis. omnis [*Amicus*] secus, si inimicus, infra eod. sicut. Hostiens. [*Turbata*] forte amico consulenti, respondit, maledicatur ipse, da sibi pecuniam, quæ sit

secum

quę sit secum in perditionem, uel his similia. forte intendebat ius suum redimere, infra eo. dilectus, quod eum non iuuat secũdum Host. quia intentio, ex quo pactum interuenit, non excusat, infra eo. per tuas. 2. sicut nec sola sine pacto facit simoniam execrabilem, infra c. si. uel forte fuit uoluntas turbata, quia respondit amico. Quid à me quæris consilium. fac quod tibi placet, & id dixit animo turbato [*Exsolui*] ex pacto, ut innuunt sequentia, secundum Host. [*Dubitas*] debebat

2 certus esse. secũdum Host. [*Consilis*] monemus. † quos charos habemus. 28. q. 1. sic enim [*Dimittas*] de superioris tamen licentia, quod dic. ut infra c. 2. secundũ Ho. [*Verbi*] Ma. 16. Lu. 9. [*Mundum*] quia istius seculi breuis est fructus, futuri uerò æternum supplitium. 1. q. 1. cito turpem, in fin. & uide in lere. 4. ea. C. & ad Acheru. D.

3 ¶ Secunda glo. respondet per ob. si contradictores erant pauci, ergo iniustè uexabant. licuit ergo redimere. Solu. licet pauci &c. ¶ Tertia glo. respon. per q. quare papa non prohibet, sed monet. Solu. hoc ideo &c.

4 ¶ *In † glo. 2. ibi, non excusat*] & ideo in delictis minor non restituitur, ut in l. sc. ¶ *In gl. pen. ibi, mora*] & ideo sibi imputatur casus peremptionis, & deteriorationis, ut ibi.

5 ¶ *In † glo. 2. ibi, uenerabilem*] Goff. alleg. eo. tim. bonæ. de his, quæ fiu. à maio. par. ca. c. 1. [*& ibi, ius habebant*] dicit Inn. q iusta, uel iniusta esset contradictio, ante confirmationem dare non licuit, & remittit, supra de elect. significasti. ¶ *In gloss. hoc ideò, ibi, saluari*] secundum R. & Ala. [*& in fine*] facit, quod not. supra de æta. & qualita. ad aures, in ult. gloss.

SVMMARIVM.

1 *Pro absolutione excommunicati, qui satis fecit, exigi precium non debet, & qualiter id intelligatur, num. 2.*
A quo fieri non possit, num. 4.
Contumaciam puniri consonum iuri est.
2 *Pro emendis an quid recipi debeat.*
3 *Spiritualia nec emi possunt, nec redimi.*
Peccatum quis non debet committere, quo maius cesset.
Vexatio quando licitè redimi possit à clerico, num. 4. & 6.
5 *Epilogus, & additio glossarum. num. 6.*

CAPVT XXIIII.

1 AD aures. Casus. Pro † absoluẽdo excommunicatum, qui satis fecit, precium exigi non debet. prima ponit querelã. secunda dat iudices. 2. ibi, quoniam (*Debebat*) & ad iudicis præceptum soluere contendebat (*Vinculo*) quod est pœna cotumaciæ in personali, sicut missio in reali, supra ut lit. non contc. tuæ (*Satisfecit*) & sic debebat absolui, de iudi. c. 1. Ho. (*Contrarium*) contumaciam tamen puniri est cõsonum iu-

2 ri, de postu. c. 1. de pœnis dilectus. si igitur esset † cõsuetudo, uel statutum, q excommunicatus ante, quàm absoluatur, pro quolibet mense, quo stetit excõmunicatus, soluat certam quantitatem, puta 10. lib. sicut est in Francia, & multis regionibus, dicit Hostiẽ. hanc consuetudinem rationabilem, & seruandã. & sic posset intelligi, q de emendis le. supra de of. ordinarii, dilectus, & de uer. si. ex parte, & quod dicitur de satisfactione ante absolutionem, supra de iudi. c. 1. Nec ob. hæc decre. quia tunc non petitur emenda pro absolutione præstanda, sed ut satisfiat de delicto, & cõtumacia, sicut iustum est, & sicut est statutum, vel consuetũ quod faciendum est, ut in prædictis iuribus. Dicit tamen, q aliqui dicunt, q petẽs debet gratis absolui, & demum compelli ad satisfaciendum, secundum consue. uel statutum, inf. eo. ad apostolicam. ad prædicta faciat decre. quam olim habebamus in quarta compil. de sent. exc. sub in terminatione, cuius mentẽ po-

3 sui. supra titu. 2. sicut olim (*Redimatur*) spiritualia tenim nec emi possunt, nec redimi, sup. eo. querelam. T. dabat Inno. pro regula, q nusquam pro spirituali beneficio obtinendo, nec pro præsentia spirituali redimenda licet aliquid dare. 1. q. 1. nullus episcopus, supra eo. nemo. nec enim debet quis minus peccatũ committere, ut alterum maius cesset. 32. q. 5. ita ne. supra quod me. causa, sacris. sed ubi laicus iniustè uexat clericum, uel de facto uitari facit aqua, & igni, uel prælatus iniustè uexat clericum subditum temporaliter, non spiritualiter, tunc licet uexationem redimere. licet etiã aliquid laico dare, ut bene soluat decimas, in qbus nec feudi ius se habere contendit. super quo uide, qđ no.

4 de decimis, prohibemus, & c. si. quamuis † etiam spoliatus secundum quosdã pecuniam dare non debeat, ut recuperet ecclesiam, qua spoliatus est, cũ illud non sit uexationem redimere, sed possessionem recuperare: potest tamen dare, ne expellatur, uel sine causæ cognitione uiolentiam patiatur, secundum Inn. de his, infra eo. dilectus. 1. (*Gratis*) quantum ad absolutionis beneficium (*Absolui*) per presbyterum, forte enim ii, quibus scribitur, presbyteri non erant, secundũ Host. qui hic etiam ponit suam opinio. de absolutione excõmunicationis, quomodo non potest fieri per non sacerdotem, nec alteri committi, quam dicam de sen. excõ. cum desideres (*Requisiti*) quod facere possunt, si sunt ordinarii. Si delegati, distinguitur, an adhuc diffinitiuè pronunciauerunt, & utrum sit annus elapsus ut supra de offi. leg. quærenti, secundum Host. ¶ Glo.

5 † 1. reddit causam. secundò quærit, & soluit. 3. declarat

6 interesse partis, uel iudicis hic non prohiberi. ¶ *In † glo. 3. ibi, potest dici*] Goff. & Inn. dicunt q sic: quia debebat ad superiorem recurrere, ut hic, supra de iure patro. nullus. vnde dicebat Ala. hic, & post eum Vin. & Phi. quod non est tutum dicere, q in talibus licet redimere. ubi aduersarius ius habet, uel ubi per superiorem ius consequi possum. credo glo. ueram, quãdo imminet graue periculum, uel damnum ex dilatione absolutionis, ut quia sequenti die fieri debet electio per eum, uel de eo, uel nisi agat, præscribitur contra eum, vel perit actio, uel his simile: alias sit uera opinio ɔ̃ria.

SVMMARIVM.

1 *Monaci per simoniam recepti, quid iuris.*
Simoniaci etiam tacitè consentientes. a bonis ecclesiæ debent abstinere, num. 4. in fine.
Suppletio, uel declaratio iuris quando facienda. ad dict. expressa.
2 *Sine intermissione fieri dicitur, quod fit horis competentibus.*
Vitium purgatur per renunciationem uitiosi.
Cum scandalo nihil faciendum.
3 *Epilogus, & additio glossarum. num. 4.*
Beneficy dimissio in unius manibus à simoniaco facienda.

CAPVT XXV.

1 REgularibus. C. † Monaci per simoniã recepti, si sunt simoniaci, ad arctiora monasteria trãsferũtur: aliàs post renunciationẽ in eodem loco, uel alio eiusdem ordinis poterunt collocari. Et est cõsultatio, & rũsio, ibi, vñ. & amplior instructio ibi, Si aũt (*Scientibus*) & tunc siue expressè consenserint, siue tacuerint, siue turbare noluerint, sunt simoniaci, sup. eo. Matth. (*Expressa*) & sufficientes: aliàs si minus sufficientes essent, uel obscuræ, supplendum esset, uel declarandum, qui filii sint legi. per uenerabilẽ, de constitutio. c. si. de offi. deleg. super qõnum. & est simile, su-

2 pra de cleri. pereg. c. 1. ubi de hoc. Hostien. (*Sine † intermissione*) horis tamen competentibus, sup. de frigi. c. fi. ad fi. de conse. di. 5. nũquam, de usu pal. c. pe. Host. (*Ad renunciandum*) ut purgetur uitiosum initiũ (*Postmodum*)

scilicet post renũciationem.& sup.eos [*Scandala*] cum quo nihil faciendum est.de præscrip.c.3.de renũ.nisi. §.pro graui.Host.[*In alio*] loco scilicet, & concor.sup. de tegu.c.fi.[*Seruiendum*] & pœnitẽtiam peragendam,
3 infra eo.quoniam.Host.¶Glo.3.quærit,arguit ad negatiuam,& soluit ¶[*in glo.3.in fine*] uide supra eo.Mar-
4 thæus,super glo.pen.¶[*In gl.2.in fine*] & sciẽ. Host. ¶[*In glo.3.ibi,nisi cum pridem,§.1.*] ubi de hoc[*& ibi,quod episcopi*] & inferiores prælati exempti,argum.de consuetu, cum uenera.de renun.c.fi.secundum Host. In hoc tamen differunt:quia isti hoc possent in manibus legati de latere,quod non possent episcopi, infra de ele. si Abb.lib.6.[*& in fin.*] secundum.T, imò recurritur ad superiorem superioris,supra de regul, licet,§. si uerò, de iure patro. nullus: interim tamẽ abstineat à bonis ecclesiæ,secundum Innoc.& Hostien.

SVMMARIVM.

1 *Ex noua receptione in canonicum, nihil potest sibi ex prima receptione,cui renunciauit,uendicare , nume.5,& 6.§.fi, cum aliis exemplis.*

2 *Resignatio in cuius manibus facienda.*

3 *Simoniam nec omnis modus, nec omne pactum in spiritualibus appositum inducit.*
Vitiosa causa non accedit non uitiosæ,

4 *Epilogus,& suffragium glossarum.*
Extincta semel actio amplius non reuiuiscit, num.6.§.fin.

6 *Additio glossarum.*
Scientia difficile probatur.
Cum simoniaco quis dispenset, §. 2.

CAPVT XXVI.

1 Ex insinuatione. Casus. Si quis canonicatum renũcians, quem per simoniam fuit ignoranter adeptus,de nouo assumatur ad illud, ex prima receptione sibi nil poterit uendicare.·communis diuisio.2,ibi,respondemus. Et erat olim hæc dec.in secunda compil.de renun.[*Interueniente*] nõ dicit,quod fuerit data canonicis, uel forte alii successerunt, secundũ Pet.& Abb.[*Annos*] 14. supra de regul. ad nostrã [*Præ-*
2 *positi*] notat† Inno.resignationem fieri in manibus aliorum,quàm episcopi. melius dicitur secũdum eum in renunciatione necessarium esse consensum episcopi,si confirmat,& canonicorum,qui eligunt,arg. 19.q.3.statuimus C.de actio & ob.l.sicut, Et potest esse,quod hi canonici confirmationem non recipiunt ab aliquo superiore.& ideò sine ipso resignãt,ue ldic hoc speciale propter simoniam.Inn. uide, quod post eum dixi,de renun. quod in dubiis, super 1.glo. circa ultimum dictum.de simonia uide,quod no.& dixi,su
3 pra c.proxi.[*Ita uidelicet*] ergo† nec omnis modus,nec omne pactum in spiritualibus appositum simoniam inducit,supra de elect. significasti, de præben. significatum, de seruis non ord. nullus, 10.q.1.c,1. Goff.[*& infra*] cæterum,quia à nobis humiliter requisisti, utrũ iuxta priorem receptionem tuum locum recuperare ualeas,in an.[*Ecclesia*] ad idem de rescrip. quamuis, lib.6.[*Vendicare*] uitiosa causa nõ accedit non uitiosæ, nec econtra,ff.de acqui.poss.Pomponius.§.ult.Vinc.
4 ¶Gl.3,obiicit,quod sine culpa &c.soluit.¶Gl.4.& quinta arguit,& argumentũ tollit,signat contraria, & soluit,¶Vlt.glo.arguit,quod actio &c.& signat unum con-
5 trarium,¶[*In gl.4.ibi,liberauit*] ut naturalis, non legitimus,de quo loquitur lex sequens.¶[*In gl.ult.ibi,inter sacrum, in fin.*] stipulatio patris de dote reddenda,si filia nupta moritur,de primis nuptiis intelligitur, nõ de renouatis [*& ibi,liber homo*] si liber se uẽdit, manumissus postea non reuertitur ad ingenuitatem,sed est liberti nus[*& ibi.l.ult.in fi.*] si consensu creditoris alienat debitor pignus, licet postea iterum ad debitorem redeat, prima obligatio non renascitur[*& ibi, §.arcam*] si seruum Titii tibi promisi,& ille factus sit liber,liberatus sum.nec reuiuiscit obligatio pro eo,quod ille iterum seruus illius fiat [*& ibi,cum ex causa*] si à creditore, cui pro debitore solui,recepi pignora,& illa restitui debitori,
6 Ius pignoris solutum non reuiuiscit.¶[*In glo.2.ibi,ignoranti*] & impuberi,ut sequitur.¶[*In gl.3,in fine*] fuit etiã hoc statutum ad occurrendum fraudibus interponẽdarum personarum.46.dist.sicut,maximè quia scientia difficile probaretur,ff.de prob.uerius.Host.¶[*In gl. dispensatiuè,ibi,dispensat*] quod posset concedi in simpli-
a ci beneficio,·cum capitulum est exemptum , secũdũ[a] Host.tamen plus placet ei,quod sequitur in gl. [*& ibi, committunt*] unde dicebat Ala. quod si nec dans, nec recipiens ecclesiam,beneficium,uel ordinem simoniam committit , ibi potest minor prælatus dispensare, quod credit hic interueniſſe:aliàs minimẽ [*& ibi,natura*] secundum La.¶[*In gl.ult.ibi,liber homo*] & ff.de decu.l.2.§.
b t.T.[*& ibi,cum inter. P.*] & c.ex transmissa[b]. & si socius cessit bonis,soluitur societas.& si consentiunt, ut adhuc maneant,noua incipit societas,insti.de soci.§. itẽ si quis. & noua uoluntate ualet testamentum ,quod antea non ualebat,insti.de mili.te.§.ult.ad idem. ff.de
c sta.ho.l.homo, liber a.C.de remis.pig.l.ult. Vin.[c] [*& in fi.*] ibi sol.in fi. unicæ gloss.

ANNOTATIONES.

a ¶Secundum. Ad materiam facit,quod no.gl.pen.in c.licet canon & ibi Io. And.de elect.lib.6.

b ¶Transmissa.Vide Io.And.in c.cum inter.per.& de rescri. quamuis, lib.6.

c ¶Vincen.Plenius,in l.inter stipulantem, §.sacram, per glo.& Bar. ff. de uer. obliga.

SVMMARIVM.

1 *Electio simoniaca quãdo cassanda,et quãdo dicatur talis, n.5.§.1.*
Cassatur per sententiam. nu. 1. in fi.

2 *Promissio sufficit ad inductionem simoniæ.*
De fraude constat ex coniecturis.
Nominans quempiam ad aliquam dignitatem propter odium, ad quæ ei teneatur.
Cum simoniaco an dispenset episcopus in necessitate, in fin.

3 *Epilogus,& suffragium glossarum. num.4.*
Malitiis hominum non est indulgendum.
Vsucapio quo casu non procedat hic, inf.

5 *Additio glossarum.*
Simonia non contrahitur interueniente pecunia, uel promissa, si aliàs id erat obtenturus dans,uel promittens.

CAPVT XXVII.

1 Nobis fuit. C.† Electio simoniaca est cassanda, si electoribus propter hoc sit promissa pecunia electus ignoret,nisi hoc factum fuerit in fraudem electi,& sunt duæ partes, secunda ibi, ad ultimũ, & prima subdiuiditur, secunda ibi , quia igitur [*Quendam*] idest aliquem,uel propriẽ [*Amici*] ut multi credebant,sed forte aliter erat,ut infra dicam [*Vni*] uel omnibus, tamen ualet, si uni , quantum si omnibus quò ad uitium electionis, sed non quò ad pœnam eligentium,qui nõn peccauerunt, supra de his quæ fi.à ma-
2 ior. quæsiuit. Hostiens.[*Promiserunt*] promissio† sufficit, ut dixi supra eod.ueniens, & capitulo de hoc[*Per fraudem*] hoc autem constabit per coniecturam, ut cum ab inimicis est data pecunia,qui se opponebant electioni [*Malitiose*] sicut etiam qui propter odiũ aliquem

quem ad dignitatem nominat, tenetur ei ad damna inde prouenientia, C. si propter ini.cre.fac.l.una, lib 10.& not.74.dist.Honoratus[*Vt dictum est*]in parte decisa.Goff.[*Aliquam*] nisi instante necessitate ecclesiæ, 1.q.5.presentium. Alii dicũt, quod illud corrigitur. tu 3 dic, ut no.de elect.c.pen.Host.¶Glo.†2. arguit à contrario, & id coadiuuat per tria iura: sed tenet contrarium, alleg.duos canones. ¶Vlt.glo.ponit duas lectu 4 ras, quæ patent. ¶*In†glo.2.ibi,l.3.*] uide in dec.statim alleg.in glo.antepen.¶*In†glo.3. ibi, in fundo*] non auditur, qui euicta domo uult remouere picturas, cum euincens paratus sit restituere, quod impẽdit [*& ibi, si quis suo*] uide de hære.excommunicamus.1.super glo.arg. quod.¶*In glo.& ita,ibi,l.1.*] mancipium meum uenditum ab eo, qui non potuit, non usucapit etiã emptor bonæ fidei: quia in uenditione contractum est furtũ. 5 ¶*In† glo.1.ibi,noceret*):quamuis fraudulenter fecissent. Ala. Vinc.Phi. (*& in fine*) & supra de ele. c.penul. ¶*In glo.2.ibi,§.ult.*)ibi uidetur expressum hoc,& remit.hic Goff.per eadem iura. ad quod etiã bene facit, de æta. a & quali.tuam[a] (*& ibi, uerius est*) idem Vinc.& Host.ipse tamen Host.supra eo.tanta, dicit primam opi.ueram, quando pecunia non est data, uel promissa electori; uel ordinatori, sed alteri, tunc enim non putat simoniam, ex quo aliàs eligendus, uel ordinandus erat ipse dans, uel promittens (*& ibi, intentio*) hoc teneas, maximè quia non uideo, quomodo probari possit ista intentio eligentis, nisi per ipsum, cui ut soli & criminoso, & deponenti in facto suo non crederetur. & secundum hoc facile esset cuique, qui per pecuniam eligit, dicere se aliàs fuisse electũ: sed dices, imò poterit hoc probare per alios, cum quibus dixerat prius se uelle illum eligere. respõ. forte falsum tunc dicebat. facit de elect.auditis. uel pone, quod uerum: potuisset tamen animum mutasse, si pecunia data non fuisset. facit qđ dixi, supra de spon.tua.¶*In glo.no.quid,in fi.*) de re.iu.nõ debet, li.6.¶*In gl.ul.ibi,post translationem*)& 1.q.5.ex multis, & q.5.c.ult.(*& in fine*) & electio fuit cassata per sententiam secundum T.& Innocen.

ANNOTATIONES.

a ¶Tuam. Et de re iudi.cum I.& A.& quod no.glo. & Io. An. super illa, in c.licet, de proba.in gloss.2.

SVMMARIVM.

1 *Pro uexatione redimenda datum quando & qua actione repetatur, num. 2.3.5.& 6.*
2 *Ex contractu, do, ut des, uel ne facias, agitur præscriptis uerb.ad id quod interest.*
3 *Epilogus, & suffragium glossarum. num.4.*
Restituere compellitur danti receptum illicitè, & exemplum.
5 *Additio glossarum, num. 6.*
Euentus iudicij est incertus.

CAPVT XXVIII.

1 Dilectus. C. Qui† dedit prælato pecuniam, ne ipsum in iure suo de facto molestet, illã repetit, si prælatus promissa non seruet. prima ponit partis querelam. secunda dat iudices ibi, Ideoque (*Promisit*) dicit Host ꝙ plana esset dec. si dicamus, ꝙ hæc ꝓmisio facta fuerit per amicabilẽ cõpositionẽ cũ superioris auctoritate, de transa.c.2.& c.de cætero (*Daturum*)redi 2 mendo† uexationẽ suã, unde per condi. ob tur.cau.repeti poterat, ff.de cõd.ob tur.cau.l.4. §.quot.Ho.(*Pecuniæ*) quã illicitè acquisiuit. vel dic, ꝙ licitè, quia cum de iuribus contenderent, interuenit cõpositio, & fuit contractus do, ut des, uel ne facias, ex quo agitur præscript.uerbis ad interesse.ff.depo.l.1.§.in locatione. ff. de præscript.uerb.l.1.nec cõtradicit sequens.§.ubi dicit, ꝙ restituendo rem liberetur, quia intelligendum est, nisi plus fuerit interesse, secundum Inn. (*Non quie*3 *uit*) forte adhuc extorquere uolebat.¶†Glo.1.not.ex eo, quod restituitur danti &c. distinguit demum, aut uexans habet ius, aut non, & in secundo casu est opinio, quod non possit, tenet contrarium, & soluit, c.de cimas, quod uidetur obstare.¶Gl.2.not.à contrario, ꝙ si seruasset &c.tenet contrarium, in fi.arguit, ꝙ non 4 seruãri &c.allegat contrarium.¶*In†glo.2.ibi, quod euitandi*) habilis ad militiam, qui ad illam uitandam aliquid dedit, illud à recipiente recuperat, & punitur ille ut 5 concussor.¶*In†glo.1.ibi, nullus episcopus uult*) ubi de hoc (*& ibi, quæsitum*) ubi de hoc (*& ibi, ad aures*) adde, quod ibi dixi secundum Innoc. super uersic. redimatur (*& ibi, æquius*) idem Hosti. (*& ibi, uexatur*) in iure acquisito, secus in acquirendo, infra eod. sicut supra eod. Mathæus, per quæ patet (*& ibi, Apostoli*) ad Ephe.5.distin. (*& ibi, decimas*) 3.ubi de hoc (*& ibi, redimeret decimas*) facit quod not.1.q.1.c.pen. (*& ibi, iustè*) sed qualiter sciemus, an iustè, uel iniustè, cum euentus iudicij sit incertus. ff.de pecul.quod debetur, supra de re iud.cum inter. C.de iud.rem non nouam. ideo uidetur, ꝙ in hoc casu sit ad conscientiam recurrendum, supra tit.2.qua a liter.1.& infra eod.per tuas[a].2. Host.¶*In glo.ult.ibi, maximè*) secundum Ala.T.Vinc.idem Goffr.Phil.Innoc.& 6 Hosti. Nam† si dedi pecuniam, ne mihi negocium per calumniam faceres, repeto, quod dedi, & pęnam quadrupli, etiam si pacto parueris. ff.de calumn.l.1.& l.generaliter.§.1. secundum Vinc.uel dic propriè, si dicas amicabiliter compositum, ut dixi in textu secundum Innoc.& Host. (*& ibi, falsas*) & infra de reg.iur.peccatũ, li.6. (*& in fi.*) solue, ut no.in prædicta decr.peruenit.

ANNOTATIONES.

a ¶Per tuas. Vide glo.supra eo.ad aures, & super illa Io.And. licet illud loquatur de iusta excommunicatione, à qua aliter non potest absolutio haberi.

SVMMARIVM.

1 *Pro benedictionibus nubentium, uel exequijs mortuorum nihil exigi potest.*
Extorquendi, uerbum uiolentiam sonat.
2 *Epilogus, & additio glossarum. num. 3.*

CAPVT XXIX.

1 Suam nobis. C. Pro† benedictionibus nubentium, uel exequijs mortuorum nihil exigi potest. diuiditur, ut supra proxi. Et ibi, discretioni (*Capellanus*) erat rector parochialis ipsorum (*Extorqueret*) uiolentiam sonat, & notat in uitium (*Canonicam*) 2 depositionis. Goffr. ¶†Glo.1.respondet per obiectionem, & distinguitur. ¶Vlt. glo.respondet per obiect. 3 de dec.de hoc &c.¶*In† glo.1.ibi, desinit*) idem hic Vinc. Philip.Goffr.& Host. (*& ibi, cum ab omni*) & infra de rescript.statutum.§.insuper, libr.6. (*& ibi, operas suas*) de hoc supra de præbend.significatum, in 1.gloss. (*& ibi, actio*) si quod not.1.q.2.exigunt, in 1.glo. Host.dicit, ꝙ etiam actio competit, ibi de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Si monacum simoniacè receptum constiterit, receptus, & recipiens qua afficientur pæna, num.2.& 7.*
Metropolitanus prouinciam uisitare potest, & qua forma.
Pullulare quid.
Potius, aduerbium eligendi.
2 *Cantuariensis archiepiscopus est etiam legatus.*
Inter accusationem, & inquisitionem differentia in inflictione pœnarum.

3 Arctiora monasteria si non inueniantur, quid iuris, cum quis in arctius ingredi iubeatur.
Cum simoniacè recipientibus monacum dispensatur à papa.
Peragere, quid.
Pœnitentia parte peracta dispensatur, excipitur casus hic.
4 Mulieres suspendi non possunt, nisi à pronunciatione euangelij.
Episcopi coaptare se debent metropolitano.
Recipere non reprobatur, nisi sit ex pacto, in fine.
Desistens ex pacto mulier ab accusatione incidit in Turpillianum.
5 Epilogus, & suffragium glossarum. num. 6.
Sententia in causa adulterij mulieri prodest, si absoluatur adulter, non tamen contra nocet.
Vniuersitas an possideat, & per quos, an accusari & contra eam inquiri possit, an puniri & qua pœna, num. 9.
An ea punita singulares possint puniri, §. & an punita, an possit de publico crimine accusare, & qualiter, ibid.
7 Additio glossarum, & sequen. num.
Pro in confraternitatis numerum receptione exigere quid non licet.
Pro baptismo quid dare pagano an sit simonia.
8 Depositio monaci, quid operetur.
Contra regulares aliter, quàm contra seculares simoniacos proceditur, & ratio.
Qui grauatur in uno, regulare est ut releuetur in alio.
9 Collegium an accusari, uel contra ipsum inquiri, an in ipsum irrogari pœna & qualis. ex officialium delicto tenetur an accusare, §. & an punitu.
Collega an interim promoueri possint.
Ciuitas decapitari dicitur per aratrum.
Quibus puniatur casibus, qui non deliquit, circa med. uers. & si reperiuntur.
Syndicus uniuersitatis accusat nomine suo. sed ad commodum uniuersitatis. si succumbit, non punitur, §. & an punita.

CAPVT XXX.

1 Dilectus. C. Sit per accusationem constat monacum symoniacè fuisse receptum, receptus, & recipiens deponẽtur, si per inquisitionẽ, receptus in arctius monasterium detruditur, recipienti & maioribus imponitur pœnitentia, & interim ab executione ordinũ sacrorum suspenduntur. Et in 1. consultatio. in 2. ibi, Nos igitur, respõsio distinguens. secundum membrũ ibi, quod si in 3. mandat ibi, iniugens. in 4. instruit ibi, Illud tamen [*Diœcesim*] etiam prouinciam poterit uisitare seruata forma dec. de censi. Romana. lib. 6. etiam suffraganei si negligerent, eod. tit. c. ult. [*Eis*] monasterijs, & locis religiosis [*Pullulasse*] quasi germinasse; creuisse, uel multiplicasse, & translatum est ex pullis, qui germinantur, & multiplicantur ex ouis, & componitur repullulare, quasi post casum recrescere [*Potius*]
2 electiuè, sic supra tit. 2. licet, in fi. [*Coram te*] specialiter in Cantuar. qui nõ solum est metropolitanus, sed etiam legatus, de offic. leg. c. 1. Innoc. non uideo, quare hoc dixit Innoc. cum hic non dicatur, quod uisitasset prouinciam, sed diœcesim. & facit uersic. iniungens, in fi. c. [*Amotos*] uide. quia cum agitur per modum accusationis, puniuntur recipientes, & recepti. in modum inquisitionis soli recepti deponũtur, ideo etiã in inquisitione, cum instituatur ad hoc, ut quis corrigatur, receptus debet remoueri, quia aliter nõ posset corrigi, quia habuit uitiosum ingressum, sed recipiens bene potest pœnitere, licet non remoueatur, & ideo nõ remouetur nisi per modum accusationis, & sic non obstat dec. inquisitionis. cũ ibi dicat, Adeptus fuisset &c.
3 Abb. [*Arctiora*] quid iuris, si non inueniatur, not. infra eod. quoniam [*Abbatibus*] non loquitur de Abbatibus acquirentibus prælaturas per symoniam, sed de committentibus symoniam in recipiendo monacos, & in hoc casu etiam remoueri possent, sed Papa dispensat. Goffr. & bene facit, quod not. 1. q. 7. requisitis, in 1. glo. [*Officialibus*] qui ista faciunt. uel sciunt, & tolerant. Innoc. [*Peregerint*] idest perfectè egerint, siue perfecerint, supra de elect. cum in cunctis. §. 1. & secundũ hoc est speciale, q̃ parte pœnitentiæ pacta non dispensatur: alias contra, de hoc, de cler. coniug. sanè. & secũ
4 dùm Hostien. [*Sacrorum*] hic quò ad mares. †Mulieres enim suspendi non possent, quæ nec ordines istos recipiunt, possunt tamen suspendi à pronunciatione euangelij, super quo uide, quod not. de pœnit. & remiss. noua quædam, de maior. & obed. dilecta. Hosti. [*Episcopis tuis*] qui & tibi se coaptare dicunt, ut patet 12. distinct. de his, de spons. du. cap. fin. [*Gratanter*] certum est, quòd gratanter recipient, sed non est notum, an gratanter offeratur, secundum Host. [*Recipi*] recipere ergo non reprobatur, sed ex pacto recipere, sic fœmina ex pacto ab accusatione desistens incidit in Turpil. quæ aliàs non incidit, ut not. 2. q. 3. Euphemiũ.
5 ¶ Gl. 1. notat, quòd ubi &c. ¶ Glo. 3. arguit, q̃ propter connexitatẽ &c. all. duo iura in cõtrariũ, ponit op. Io. Soluit cum Vin. & T. ¶ Quinta gl. signat c̃rium, & ibi remittit. ¶ [*Glo. sic, supra*] 1. obiicit, & soluit, secũdò quærit, an collegiũ &c. arguit q̃ sic, per 4. iura. al. 4. in contrarium, & rationẽ, ponit opin. Io. & tenet cum Tan.
6 ¶ Antepen. glo. opponit, & remittit. ¶ [*In glo. 3. ibi, sæpe*] uide in c. statim alle. in 1. glo. [*& ibi, §. quare*] absolutio eius, qui adulter dicitur, prodest mulieri: sed condemnatio non nocet. ¶ [*In glo. sic, supra, ibi, procedentibus*] s. appellationi non deferentibus [*& ibi. §. pen.*] ibi sic dicitur, municipes per se nihil possidere possunt: q̃a uniuersi consentire non possunt: sed dic ut ibi, §. fi. & l. se. quæ sic iacet: sed hoc iure utimur, ut possidere, & usucapere municipes possint, idque eis per seruum, & p liberam personam acquiratur [*& in fi.*] uide de in. cal. imperatorum, super 1. gl. ¶ [*In glo. pen. ibi, plerunque*] uide
7 infra de usur. salubriter, in gl. ¶ [*In glo. 1. ibi, inuitandus*] & hoc no. Abb. contra prouinciales, qui exigunt pecuniam propter confratarias, ad quas pauperes recipiũt cum ad eas deberent gratis homines inuitare [*& ibi, c. pen.*] ubi de hoc, & 1. q. 2. quã pio: sed licet, ut ibi no. sacerdote dante pagano pecuniam, ut baptizetur, nõ sit simonia, quod etiam placuit Vinc. infra de aposta. à nobis: secus tamen in Abbate dante alicui precium, ut religionem intret: quia sine religione potest esse salus. 22. q. 4. §. fi. ad fi. non sine baptismo secundũ Host. sed Phi. in præ. dec. à nobis. fatebatur pecuniam dari posse pagano, ut baptizetur, sed non ex pacto per præ. c. quàm pio. ¶ [*In glo. arg. quòd, ibi dixit Io.*] qui hoc etiam no. in præ. c. 81. dist. tantis, & 3. q. 6. hæc quippe [*& ibi, causam agi*] facit, quod no. de testi. ueniens. 2. in glo. sed quare [*& ibi, c. pen.*] uide quod ibi plenè dixi, post Inn. & Host. super 1. gl. super uer. connexè [*& in fine*] idem
a no. 2. q. 5. interrogatum[a]. ¶ [*In glo. 5, in fine*] & depositio
8 †hæc operabitur in monaco, quia non habebit uocẽ in capitulo, nec uocabitur ad cões tractatus, non recipiet præbendam in communi, sed in ergastulo ei prouidebitur, secundum Inn. & Host. ¶ [*In gl. hic patet, in fi.*] si tamẽ dicatur, q̃ in hoc releuentur regulares, & c̃triũ in secularibus locum habeat, non esset mirum, cũ grauentur in ordine inquisitionis, qui nõ sic seruatur ad unguem in illis, sup. tit. 2. qualiter. 2. in fi. & est regulare, quod qui in uno grauatur &c. ff. de iureiu. eum, q de parochi. c. 1. supra de transla. c. 2. Est secunda ratio, quia regulares præsumũt hoc facere cã eleemosynæ, & animæ saluandæ, arg. qđ me. cã. c. pen. de cõuer. cõiu. dudũ, & ideo mitius cum ipsis agitur. Tertiò quia hoc est regulare cum religiosis mitius agi. de hoc, dodo. & cõt. c. 2. posset etiam dici ad solu. cõtrarii hoc locum habere, quando iudex ex officio generaliter in-

qui-

quirit tam in capite, quàm in membris, & contra illum, qui non est infamatus: prima tamen & tertia ratio plus placent Hostien. ¶ *In glo.* *sic, supra ibi, municipes*] 9 Dicit † Hostien. quod licet intelligantur scire, non tamen puniuntur, nisi consensisse probentur, ut patet in no. supra eo. veniens, & c. de hoc, & ad hoc, infra de elect. si compromissarius, libr. 6. & adde quod statim dicam[*& ibi, procedentibus*] ad idem de poe. di. 1. nemo, & infra de poenis, fœlicis, ad fi. lib. 6. [*& ibi, fisus*] ubi de hoc[*& ibi, Io. dixit*] qui hoc notauit hic, & 12. q. 2. episcopus qui mancipiis [*& ibi, dixit*] Bar. Brix: quod vniuersitas, in qua non sunt infantes, & similes personæ, bene potest accusari: quia potest dolum committere. & ad l. si ex dolo, subaudit, de facili, & ita ibi supp. Accur. & in l. metum. §. 1. ff. quod me. causa, pro hoc dicto, quod placet Lau. 25. q. 2. ita nos: satis facit; C. de re mili. l. fin. uersu ut autem, lib. 12. & facit, quod no. ff. quod cuiusc. uni. l. sicut. §. 2. & ff de reg. iur. l. aliud §. 1. de communicato cõsilio, & pulsata campana. Et poterit collegium, & uniuersitas poenam pati non solum aliam, sed etiam capitalem, infra de no. oper. nun. c. 2. sicut & decapitatur ciuitas per aratrum, ff. quib. mo. usuf. amit. si usufructus 2. ad idem ff. de usuf. an usufructus, & facit 1. q. 1. iudices, in prin. Quidam dicunt delictum operationis non cadere in magnam uniuersitatem. ad hoc l. si ex dolo. delictum negligentiæ sic, ad hoc, C. de sacrosan. ec. l. iubemus, in auct. de sanc. epi. §. fin. [*Et ibi, Tan. dixit*] & Vinc. hic, & supra de ser. non or. de famul. & idem Inn. & Hostien: qui hoc no. hic, & de sen. ex. grauem, & de iniuri. in nostra, & Guil. in spe. de accusato. in fi. [*Et ibi, collegii*] & an interim illi de collegio possint promoueri, dicam, supra de elec. per inquisitionem, super glo. si. intelligas secundum Hostien. non solum contra collegium, sed etiam contra singulares. & si reperiatur tota uniuersitas, uel maior pars deliquisse, poterit tota uniuersitas puniri non capitaliter, corporaliter, uel spiritualiter, idest per excõmunicationis sententiam, cum corpus animatũ non habeat ad hoc aptum, sed aliàs in pecunia, uel alia temporali pęna ad hoc apta, uel spirituali, puta per sententiam interdicti [b] & erit hic casus spiritualis, quo punietur is, qui forsan non deliquit, nec delicto consensit. contra id, supra de his, quæ fi. à ma. par. cap. quæsiuit. & potest reddi specialitatis ratio, ne aliàs propter difficultatem probationis delicta remaneant impunita, infra de sen. ex. vt famæ. §. 1. sed de delicto officialiũ quos elegit, uidetur teneri, argum. de offi. ar. ea quæ, maxime quãdo potest resistere, infra de sen. ex. quantæ [c], licet sit argum. contra eo. tit. grauem. singulares igitur innocentes soluendo cum aliis pro solido & libra proportionaliter puniuntur sine culpa, sed subest causa, quod est sæpius reperire, supra ut lit. non cont. c. fi. §. si uerò aliter. singuli etiam, contra quos singulariter processit inquisitio, punientur capitali poena corporali, & spirituali, idest excõmunicari poterunt, si hoc criminis qualitas exigat, aliàs punientur plus, vel minus, ut sequitur in glo. secundum Hostien. ¶ Et an punita iam uniuersitate possint singulares puniri, uide quod dicam de poenis, c. ult. lib. 6. super glo. pen. disputant legistæ casum conuersum, scilicet an uniuersitas possit de publico crimine accusare per sindicum? Tenent communiter quòd non: sed accusabit sindicus, si uolet suo nomine, non uniuersitatis, tamẽ ad uniuersitatis commodum, sicut tutor suo nomine accusat, tamen ad utilitatem pupilli, C. qui accusa. non [d] poss. l. 2. huiusmodi ratio multiplex est, scilicet quia in crimine publico non interuenit procurator, de quo satis dixi, supra ii. 2. ueniens, super 1 glo. Item hic deficit talionis poena in accusante. nam succumbens syndicus non puniretur: quia suo nomine non accusauit, & sic non est sua calumnia. singuli de uniuersitate non, quia singulorum nomine non accusauit. 12. q. 2. qui manumittitur. uniuersitas, non: quia non uidetur capax poenæ, de hoc dixi supra. Ad l. ult. C. de re mi. quam superius allegaui, quæ multum uidetur cõtra, respondetur, quòd ibi defendit syndicus in publico crimine, non accusat, quia si non admitteretur ad defendendum, uniuersitati non posset aliter consuli: secus in accusando, ubi consulitur uniuersitati syndico accusante suo nomine ad uniuersitatis cõmodum, ut prædixi: & sic non remanebit crimen impunitum. per quod respondetur ad decr. ut famæ, de sen. ex. cum concor. all. prædicta lex vltima, de publicis causis loquitur, nõ publicis criminibus. vel quòd ibi de syndico dicitur, non respiciat publica crimina, quod probat litera ibi sequens, prout legibus cautum est. hoc tenendo cessat quæstio, an syndico accusante nomine uniuersitatis, si mors sequatur, singuli sint irregulares. & tamen si admitteretur, extat remedium dec. secundæ, de homi. lib. 6.

ANNOTATIONES.

a ¶ Io. interrogatum. Vide glo. contra ibi Io. And. in c. dilecto, in glo. fi. supra de præben. contra tex. in l. denunciasse. §. quæstione, & l. seq. §. si eo tempore. & ibi Bar. ff. de adul.

b ¶ Interdicto hoc tenet Bart. in delicto, quod propriè cadit in uniuersitatem, in l. aut facta, ff. de poenis.

c ¶ Quantæ. contrarium tenet Bart. in l. aut facta, ff. de poenis, in antepe. q. & uide Doct. in l. iubemus nullam, præallegatam, & Bart. in l. 1. §. familiæ, ff. de pub. & uec.

d ¶ Non. Ibi uide Cy. Bal. & Sali. & Bar. in l. 1. in fi. ff. de accusa.

SVMMARIVM.

1 *Contra de simonia deponentes testes quæ possint excipi, & nu. 16. 17. ea quid appelletur, num. 24.*

2 *Ex filiorum prætermissa correctione quid euenerit eis, & Heli patri, & num. 3. & 21.*

Inter correctionem & correptionem differentia.

Prælatis quæ dicentur in die iudicii.

Parentes qui liberorum mortem forti animo tulerint.

3 *Heli ætas & longitudo regendi & iudicandi quanta, mors etiam & num. 21.*

Aposiopesis figura locutionis, ad dictio teneatur.

De crimine quibus cognoscatur modis.

4 *Correctio etiam per nuncium fieri potest absenti, ponitur pro monitione hic.*

Inquisitio fit ex duabus causis. quandoque causatur sequestrationem, quandoque suspensionem, num. 13. 14.

Visitare potest ordinarius sine infamia.

Frequentis nomen quo numero contentum sit, & num. 8.

5 *Clericorum causas criminales qui cognoscant.*

Offendere quid.

Credendum facile non est.

6 *Incognitum quid cuipiam dicitur ut iudici, non ut homini.*

Personarum plurium uice fungens uarium ius admittit.

Seniores & conuocandi, & quare, & nu. 21. in fi.

7 *Inquirens an recusari possit, & iudiciarium ordinem seruare contra clericum possidentem ecclesiam.*

Monachis denunciantibus sumptus à monasterio dari debent.

Denuncians simoniam an debeat præmonuisse.

9 *Non punitur, cum non sua uoluntate desistat.*

Denunciatio quandoque transit in inquisitionem.

10 *Testium depositiones scribendæ sunt.*

Assessio debet esse iurata, ut sufficiat.

11 *Prædecessoris relicta in bonis ecclesiæ computantur.*

Dilapidatio, duplex eius suspitio qualiter probetur, num. 14. habet tria specialia, & quæ, nu. 15.

12 *Quando operetur suspensionem ab administratione, & quando remotionem, & nu. 13. 14. 15.*

13 *In ea cognoscenda quomodo procedatur, & num. 14.*

Ab administratione remotus fit infamis, in fin. & nu. 14. cir. fin.

Expen-

14 *Expensæ temperandæ secundum ecclesiæ facultates etiam à nobili.*
Ordinis executionem remotus ab administratione, & infamatus amittit, cir. fin. & num. 19. in fi.
15 *Accusatores qui præferendi, cir. fin. non facile remouendi ut index num. 16. in fin.*
16 *Testis, sicut index, non semper repellitur, ut hic.*
17 *Admissio quid operetur conspiratorum, & inimicorum.*
Excommunicationis exceptio semper admittitur.
18 *Epilogus glossarum.*
Monitio in quibus casibus sit necessaria, & num. 19.
19 *Suffragium glossarum.*
Sententia formanda pro qualitate actionis, & num. 22. §. 1.
A sacerdotij gradu quis retrahatur.
Infamia perpetua quis notetur.
20 *Additio glossarum, & num. sequen.*
22 *Iudex idem & accusator esse non potest, iuncta glo.*
Minus intelligitur ualere, quod nihil ualet, & minus solutum, & si nihil solutum sit.
23 *Cautio in suspectio de dilapidatione non admittitur.*
Læsæ maiestatis crimine accusatus an sit reprobandus.
Casus pro casu ponitur, §. fin.

CAPVT XXXI.

1 LIcet Heli. Sūmabat Abbas, quòd †monaci de simonia, per inrio, dilapidatione & insufficientia suum denunciare possunt Abbatem. melius dic' Abb. contra testes, qui super simonia deposuerūt cōtra ipsum in iudicio inquisitionis excipere potest, ꝙ sunt inimici, uel conspiratores: alias autem exceptiones criminum non potest opponere. & potest diuidi in 3. partes. in 1. ponit exordium usque ibi, cum igitur: ibi narrat factum, & ordinem processus, & allegationes pro' & contra nsque ibi, Ne uerò. ibi interloquitur. & expone [*licet*] pro quamuis [*Efficaciter*] quantum 2 in eo fuit. nam, ut ibi dicit glo. Heli filios† corripuit, & compescuit, sed lenitate patris, non auctoritate pontificis [*Corripuit*] corripere potuit, corrigere non: manus comprimere potuit, non animum mutare 47. di. §. necesse, in fi. Talibus uerò prælatis in die iudicij dicturi sunt subditi, quod habetur 1. di. si quis diaconus, in fin. [*Corruens*] non fuit iste Oratius Puluinus pontifex, Anaxagoras, vel alij, quos ponit Valerius, li. 5. sub ulti. rub. de parentibus, qui liberorum mortem forti animo tulerunt. ibi dicit, quòd Oratius audita filii morte, dum dedicaret Ioui, nec manū remouit à poste, nec vultum à publica religione ad priuatum dolorem deflexit, ne patris magis, quàm pontificis partes egisse uideretur. Anaxagoras nuncianti sibi filii mortem nil inquit inexpectatum, uel nouum nuncias. sciebam enim ex me natum esse mortalem. uide de Melama. ualde pulchrè in Hieron. ad Paulam. 1. & quod dixi, de sepul. super rub. in fin. [*Expirauit*] dabant 3 †Pet. & Abb. uersus, Funere creduli factis ceruicibus Heli, Corruit de sella, tristi ueniente nouella. Habet historia, quòd 98. annorum erat, & 40. rexerat populum, & iudicauerat [*Taceatur*] tacendo exprimit, sic supra de offi. or. inter cætera [*Inquisitionem*] omisit de exceptione, quia hic tantum prosequitur modos agendi secundum Goffr. Est etiam modus actionis, supra de procura. tuæ. & uide quod dixi, supra titu. 2. super his, in glo. [*Charitatiua*] quod semper præsumitur, infra 4 de re. iur. estote. Vinc. [*Correctio*] quæ etiam † per nuncium fieri potest ad absentem 1. q. 7. conuenientibus Io. Idem Guil. in spec. de denun. §. 2. uersi. quid si moriens. & dic cor. 1. monitio secundum Vinc. & Hosti. [*Clamosa*] quod hic dixit Innocen. uide supra eo. qualiter 2. super uer. periculum [*Inquit*] Gene. 18. [*Publicam famam*] dicit Innoc. hic poni duas causas, quare fit inquisitio. subdit, quod uisitare potest ordinarius sine infamia; ardicam, infra capitu. proxi. in prin. [*Frequentem*] forte trinam, de causa pos. cum ecclesia. ff. de usuri. cum de in rem uers. uel binam, supra de testa. quia 25. q. 2. ita nos. C. de epis. au. nemo. uide quod dixi, su5 pra ti. 2. qualiter, super uers. sæpe [*De † quocunque*] quomodo ex hoc uerbo arguit Io. Fa. pro consue. quæ habet, episcopos cum suis capitulis sine episcoporum præsentia diffinire causas clericorum criminales, etiā si sint in sacris, uide in spec. de accusatione. §. contracto loco, post prin. [*Offendere*] idest mouere, & turbare. Goffre. [*Non facile*] contra facile credentes uide in Hiero. ad Celantiam. E. [*Credere debes*] quod est infra, contra 22. q. 4. innocens. fol. ut ibi no. & 86. di. si quid 6 [*incognita*] vt † iudici, etiam si sciat ut homo. 6. q. 2. si tantum (*Senioribus*) Hiero. super Iocle m. c. 1. ibi, congregate senes, dicit quorum ætas uicina morti, maturæq; sententiæ magis timorem & cultum suscipit dei (*Non tanquam*) uerba Inno. auctoris, quia finitus est canon. 7 [*Officij sui*] quid si clericus possidet ecclesiam, diœcesanus dicit, quòd minus canonicè tenet illam: clericus petit sibi libellum offerri; episcopus dicit, ꝙ uult inquirere, cum tempore tanto uacauerit, quod ad ipsum deuoluta est potestas: clericus dicit, quod ex hoc habet eum magis suspectum, cum causam suam agat. nunquid locus erit recusationi ex hac causa? dicit Hostien. quòd non: quia sicut à correctione non appellatur, ita nec occasione correctionis poterit fieri recusatio, ad hoc de ap. super eo. 2. credit etiam non offerendum libellum: quia nisi clericus probet se canonicè institutum, hoc est auctoritate episcopi, uel alicuius ordinarij, ad quem spectet, omnino remouēdus est ex officio, & sine libello, de inst. c. 3, de cler. per cu. ca. fi. & si male tenet ecclesiam, certum est, quòd animam suam damnat, & parochianorū animas decipit, supra de elec. dudum. 2. Ergo non detur libellus, nec differatur inquisitio, quia in talibus periculū est in mora. ad hoc supra eo. Mattheus, cū si. & quia potestate, & non libelli oblatione utitur in criminibus puniendis, ut patet de priuil. cum & plantare §. de cōfratribus. & ideo de talibus fit inquisitio etiam generalis, ut patet de præben. graue. & quod per officium talia expediantur, patet de æta. & qua. c. 2. 3. & 5. & ca. cum bonæ, in fi. de sup. neg. præ. c. 2. de cleri. non resi. quia nonnulli, & c. relatum, & c. conquerente, & ca. inter. 4. & cap. fi. de præben. referente, & cap. de monacis 10. q. 1. regenda, & cap. sequen. de offi. or. c. 1. Et est casus, ut ecc. bene. c. uno, de exces. præla. ad aures. nec ob. de resti. spo. conquerente: quia ibi nullus ordo seruatus fuit, sed episcopus simpliciter spoliauit non citatum, nec conuictum. uel dic ut ibi. supradicta intelligit Hostien. uera in facto recenti. In antiquo dicit secus: tum. quia prælatus tam diu tacuit, supra de frigi. c. 1. licet argu. contra de testa. c. 1. tum quia forte difficulter posset probari. cito enim cadunt probationes, & ideo ad delationem iuramenti forte recurrendum esset in tali casu, argum. C. qui testa. fa. post. hac consultissima, §. at cum humana, & C. de re. cre. generaliter. 1. respoo. remittit etiam, supra de præsump. illud, a ad fin. & infra de cler. ex proposuit; (*Cum igitur*) hic in8 cipias casum (*Frequenter*) non † semel tantum (*Dissonabant*) sup. tandem (*Monacis*) propriis, quibus sumptus à monasterio dari dicunt, supra de accusa. ex parte, & c. olim Vinc. (*Insufficientia*) de hoc, infra c. proxi. uersi. ille quidem (*Exhibita*) patet ergo, quod denuncians simoniam repellitur, nisi præmonuerit. de hoc, no. supra de accusa. inquisitio 1. respon. & hoc credo, ut ibi dixi, tamen tenens opi. contrariam ad hanc decre. respondere posset, quod forte simonia non erat talis, quæ post pœnitentiam impediret dignitatis retentionem

puta

puta contulerat prioratum per simoniam. nec enim
dicitur hic, quod abbatiam acquisiuisset per simoniã
& facit quod dixi, supra eo. dilectus. 2. uel necesse fuit
monitionem probari non propter crimen simoniæ,
sed propter periurium, & dilapidationem [*Super hoc*]
forte uolebat Abbas reprobare personas. uel dicta:
uel dicebat unam solam monitionem probatam, vel
9 his similia [*Voluimus*] hic † non punitur denunciator,
cum nõ sua voluntate desistat. & sic non ob. supra ti.
1. c. 2. secundum Inno. secundum quem not. quod li-
cet cęptus sit processus in modum denunciationis: ta
men, si ibi ingeratur aliqua difficultas, trãsitur in mo
dum inquisitionis: sed Hostien. dicebat hic ex volun-
tate papæ insurgere hæc specialia. Primum est, quod
dictum est. q. est contra id, C. quomodo & quando
iu. auct. qui semel. secũdum, quod papa admittit eos,
qui venerant contra Abbatem, cum aliàs prosequẽs
non admitteretur in testem: imò nisi per alios proba-
ret, puniretur, ut dixi. Tertium collige ex decretali, su
pra de accusa. ad petitionem. quod dic, ut ibi in glo. 2.
Quartum ex eo, quod dicam, infra super uer. disputa-
re [*inquirere*] in quo agendi modo nõ erat admonitio
necessaria, Vinc. [*Præmissis*] hic reassume principium
[*Plenam*] & metam. supra ti. 2. qualiter 1. & c. sequen. &
quod hic not. Goff. dixi de accusa. qualiter 2. in §. de-
bet, & prin. & super 1. glo. Et quod hic dixit Inno. di-
xi, de accusa. cum dilecti, in prin. in glo. 1. ipsius. & gl.
10 sequen. & uide infra c. proxi. in prin. [*Ut scripsit*] ut fie-
ri debet, de proba. quoniam [*Disputare*] forte papa de-
dit aduocatos processui, uel hi, qui primò proseque-
bantur, denuò sunt admissi; sed prior uerior & iustior
secundum Hostien. [*Assertione*] iurata, infra ti. proxim.
uer. cunque aliàs non sufficeret sine confessione, quę
11 sequitur, supra de testi. nuper [*Relictum*] no. † relicta per
prædecessorem in bonis ecclesiæ computari. ad idem
de elect. quia sæpe, li. 6. de offi. or. præsenti. eo. li. ubi de
hoc [*Eum*] dicebatur in an. propter has. & alias pręsum
ptiones [*Quasi de*] i. de quasi dilapidatione, ut sic posset
notari differentia inter dilapida. & quasi dilapidatio-
nem propter mobilia, & immobilia: sicut in posses-
sione. & quasi secundum Hostien. [*suspectum*] ultra ea,
12 quæ dicit glo. dixit hic Hosti. quòd † si euidenter con-
star de suspitione dilapidationis, uel uideatur papæ,
suspenditur ab administratione. nam & ad hoc suffi-
cit secundum Inno. leuis suspitio. ff. de soluti. quòd si
b forte. §. 1. ff. de suspect. tu. l. 3. §. præterea [b] non tamen
per solam accusationem remouetur, nisi alia proba-
tio adsit, ut hic. sed contra insti. de suspect. tu. §. si quis,
autem. sed secundum Inno. aliud est in tutore, qui nõ
habet nisi solam administrationem, sicut & procura-
tor: unde facilius remouetur. ff. de procura. quæ om-
nia. aliud in prælato, qui ius habet in rebus ad digni-
tatem pertinentibus. quare difficilius sibi tollitur ad-
ministratio. notat etiam hic, quod ad inquisitionem
proceditur propter solam infamiam dilapidationis,
etiam si non sit suspectus, sed nõ ad remotionem ab
administratione, nisi sit suspectus, vt hic. vel dic, quòd
maior suspitio est necessaria, ut remoueatur ab admi
nistratione, quàm ad procedendum ad inquisitionẽ
secundum Innoc. dicit etiam Hostien. eum ab admi-
nistratione suspendi, quando ipso administrante in-
quisitio impeditur. tunc enim alius administrator sur
rogatur. & sic intelligas. 3. q. 2. quia ea, arg. C. de suspe.
tu. cum quem, supra de accus. olim, & secundum hoc
13 intelligantur no. in dec. uenerabili. dicebat † Hostien.
quòd quando de dilapidatione inquiritur, fiunt duæ
inquisitiones, prima de suspitione: secunda de ueritate.
de prima fit inquisitio summaria: ideo quia time-
tur, ne is, contra quem de ueritate inquirendum est,
officiales corrumpat, & inquisitionem ueritatis im-
pediat, si in administratione perseueret: ideoque si de
suspitione summariè inquisita suspectus appareat, ab
administratione remouetur, ut hic. & 3. q. 2. quia ea,
secundum Goff. sicut aliàs propter inquisitionem fit
sequestratio. ff. de app. imperatores. 2. q. 6. quot. & sa-
cerdos ab executione ordinum suspenditur. supra eo
dẽ accusatum, & c. quot. insta de pur. can. inter solici-
tudines, & tutor ab administratione, si ipsum suspe-
ctum esse liqueat apertissimis argum. ff. de suspe. tu. l.
c 4. §. præterea: qui si ob fraudẽ remoueatur, infamis [c]
fit. C. de suspe. tu. l. si aliàs autem non remouetur, nisi
probata suspitione, ut hic dicitur, & in auctẽn. de non
ali. re. ec. §. quia uerò Leonis, & sequentibus, colla. 2.
14 ¶ Probatur † autem suspitio per coniecturas, ut si ec-
clesia magnos habet reditus, nec requiruntur magnę
expensæ, & nihilominus est prælatus magnis debitis
obligatus, ut hic patet. nec excuset se obtentu nobili-
tatis: quia quamtũcunq; nobilis sit, restringere debet
se, & temperare expensas secundum ecclesiæ faculta-
tes, ut patet in eo, quod legitur & not. supra de uita &
ho. cleri. quoniam, rub. 1. supra de insti. cap. 1. & c. au-
ctoritate. probata uerò suspitione suspecto suspenso
inquiretur de ueritate dilapidationis non summatim
ut prius, sed plene. & si ueritas reperiatur, nec possit se
excusare, omnino deponetur ab administratione in
perpetuum, & dabitur nõ coadiutor, sed administra-
tor. C. de sacrosanc. ec. iubemus. 12. q. 2. nobis. Igitur
per primam sententiam remouetur ab administratio
ne temporalium, quæ est in actu tantum, siue suspen-
ditur, ne impediatur inquisitio ueritatis, & ne interim
bona ecclesiæ dissipet, ut hic innuit, & 3. q. 2. quia ea,
ibi, interim &c. nihilominus tamen prælatus rema-
net, & administrator in spiritualibus 12. q. 2. uobis. &
c. vulterranę, 8. q. 4. nonne. 15. q. fi. c. fin. supra vt lit. pen.
per totum, secundum Goff. quod intelligas, nisi & de
ipsius malitia uerisimiliter præsumatur: puta astrin-
git sibi illos, qui ueritatem sciunt, uel alio modo cor-
rumpit, uel eis minatur, ne ueritatem dicant. supra de
testi. cum literis. §. 1. & cap. constitutis, 1. respon. tunc
enim & à spiritualibus suspendi posset, infra de exces.
præla. tanta est clauis. nam & adhuc iustè timere pos-
sunt subditi, cũ ipsius iudicio nunc possint opprimi,
nunc erigi pro libito uoluntatis, 16. q. 2. ca. 1. post me-
dium. ad idem in eo, quod legitur. & not. supra de ac-
cusa. olim, & c. cum P. §. prouiso. In secunda uero sen
tentia, & quò ad actum, & quò ad ius omnino remo
uetur ab administratione spiritualium, & tempora-
lium, supra de accusa. qualiter. 2. §. 1. in fi. & licet remo
tus in ordine suo remaneat: executionem tamen or-
d dinis non habebit, [d] cum per sententiam remaneat in
famatus, C. de suspec. tu. l. fin. & quia eius delictum fa-
ctum est notorium iuris, supra de tempori. or. c. fi. su-
pra de coha. cleri. & muli. c. nostra, & c. fin. secundum
Goff. Si uero conuinci non possit, poterit se purgare,
ut patet in eo, quod legitur & no. supra de accus. cum
15 P. §. fi. & c. ueniens, in fin. & † no. quod in hoc crimine
tria specialia possunt notari. primum est, quod absens
& contumax condemnatur, etiam lit. non con. C. de
pœnis, ne diu, contra regulam, supra ut lit. non cont.
secundum est, quod propter solam suspitionem per
coniecturas probatam suspenditur is, contra quẽ fit
inquisitio ab administratione, ut hic, & supra no. con
tra illud, supra ut lit. pen. tertium est, quod quilibet au
ditur accusans. nec enim gaudere debet priuilegio,
qui suos contubernales affligit. C. ubi de crimine agi
oportet l. 2. primò tamen sunt hi, quorum interest, ad
mittendi. 16. q. 7. filiis 2. q. 7. quapropter 12. q. 2. nõ li-
ceat. nam & in popularibus actionibus magis idonei
præferuntur, ff. de popula. actio. l. in popularibus 45.
quæstio. 6. c. 1. supra qui ma. accu. poss. uidetur, & de
hoc

16 hoc,no.de re.ec.non ali.siquis presad fi.† [*Multas*]inimicitias,& conspirationes,& hæc admittuntur. adulterium,& furtum; & hæc repelluntur[*Testes*] contra exceptio repellit iudicem,quæ non repellit testem,supra de off.dele.cum.R.ibi Iudex repellitur, qui admitteretur in testem,de offi.ar.c.fi.dicit Hostien.quòd casus diuersi sunt, non aduersi. in criminibus testimonium odiosum,& multum læderetur accusatus,si nõ admitteretur exceptio contra testem. item multum læderetur iusticia,si sic de facili repelleretur, uel recusaretur testis ut iudex.non sunt igitur probationes parimendæ,sed dilatandæ, supra ut lit. non conte.quoniam,in princ.de facili uerò remouetur iudex suspectus: quia coram ipso periculosum est litigare 3. q. 5. quia suspecti,supra de app. secundò requiris: sed nec ita facile remouendus est accusator suspectus ut iudex: quia nec accusator condemnat, sed iudex. unde maius periculum uertitur circa illum,quàm circa accusatorem;& ideo plus prouidendum,de ele.ubi periculum, in princ.libr.6.[*Confusa*]sic supra de probat.

17 quoniam[*Succumberet*] quod † esset,si admitterentur conspiratores,& inimici[*Impunita*] quod esset,si repellerentur fures,& adulteri,cum forte per alios probari non posit[*Aequitate*] si.de offi. dele. quærenti[*Duntaxat*]non excludit exceptionem excõicationis, quæ semper admittitur.de excep. exceptionem, & a prius de sen. ex.decernimus,li.6.sed de criminibus tantum hic tractat,secundum Gos.[*Qua*]supp.si essent[*Videantur*]ipsi testes. & exponit Hostien. i.euidenter præsumatur.

18 ¶ †Glo. 7. ponit duos casus, in quibus monitio est necessaria,scilicet in denunciatione,& excommunicatione, & tres, in quibus non est necessaria 1. in accusatione,dupliciter soluens quædam contraria 2.in inquisitione 3.in pecuniaria causa.huic opponit de l.debitores,& soluit. ¶[*Glo.sic supra*]ad id,quod dicitur, secundum modum agendi, &c.alle.6.concor.signat tria contraria.primum &tertium insoluta dimittit. de secundo remittit. ¶[*Glo.quò prælatus*] ad id,quod dicitur,denũciatores testificari,signat duo contraria. primum soluit. ¶[*Glo.qui enim*] præmisso de forma processus contra dilapidatorem, quærit, an si reddat ecclesiam indemnem &c. arguit quod sic, & remittit.

19 ¶[*In 7.glo.ibi,debitores*]sequitur,præsentes prius denunciationibus admonendi sunt. ¶[*In glo. sic supra ibi, Pomponius in negocijs,in fi.*]ibi,pro qualitate personarũ actio formatur,& condemnatum moderatur[*Et ibi,ut fundus*];in iudicio communi diuidundo non iudicat iudex fundum uni adiudicatum, alteri fundo seruire: quia non potest excedere,quod in iudicium est deductum. ¶[*In glo.quo prælatus ibi.l.3.*] uide in præ.decr.prima,de of.or.in glo.2.[*Et ibi.§.præterea*]uide de iudc.at si clerici,super glo.2. ¶[*In glo.uidetur,quod & in glo.sequenti,ibi,si quemquam*] ibi in fi.habetur, quòd ad instar publici criminis,& læsæ maiesta.accusatione proposita à gradu sacerdotii retrahitur, & perpetua notatur in-

20 famia. ¶[*In glo.1.in fi.*]& supra ut lit.non conte.quoniam,§.quòd si super,de app.qua fronte,& de re.ecc. non ali.ut super,de plus pe.c.uno, & de regula.licet, ad fina. ¶[*In glo.2.in fi.*]i.Re.3.& 4. ¶[*In glo.3 in fi.*] habet

21 historia,quod†reuelauit dominus Samuel se iudicaturum domũ Heli, quia nouerat filios suos indignè agere,& non corripuerat eos.quòd cum Samuel narrasset Heli,respondit dominus est, quòd bonum est in oculis suis, faciat, cumque postmodum in bello, quòd filij Israel cum Philisteis habuerunt, cecidissent ex eis.30.milia peditum,& arca domini capta esset & duo filii mortui, Heli audito de arca domini, de sella corruens &c. ¶[*In glo.ex hoc,ibi, admonitio*] hec cõtra, & Vincen. hic de hoc 1.quæsti.3.ex multis,& q.7.requiras[*& ibi,accusari*] nisi probaretur dispensatum,de scisma,cap.2.ubi de hoc[*& ibi,admonitio*]iudicis,non partis[*& ibi,indignè*]ubi de hoc [*& ibi, honestate*] uel ex necessitate,cum dies statuta non fuerat ad soluendum, ut ibi no.[*& ibi,accusatio*]ibi de hoc in glo.antepe ¶[*In glo.86. in fi.*]& quod infra dicit de senioribus,& de districtione canonica,expone, ut ibi no.ad idem 15.q.

22 7.si quid igitur. ¶[*In glo.non enim ibi, matrimonij*]& † ubicunque lis cum solo iudice agitur,de app.cum speciali.Vinc. ¶[*In glo.sic supra ibi,semper*]saluo.quod dixi de fideius.peruenit, super ulti.glos.[*& ibi,ex parte*] dic ut ibi dixi super glo.argum. quòd Hosti.etiam dicit contraria de decim.dudum,de re iudi.cum Bertoldus, de consue.cum dilectus. Et ibi remittit etiam Gos.vbi uide in glo.supple quod,& in glo. cum ergo[*Et ibi,& in fi.*]& La.sed certè ibi non pronunciatur contra naturam illius actionis quanto minoris. licet enim per illam agatur æstimatoria actione,scilicet quanti minoris suisset emptor empturus: quia tamen iudex inuenit nullam eius æstimationem,& nullum precium,& sic emptor pro nihilo empturus suisset, & ideo facit rem redhiberi.Goff.minus enim ualet,quod nihil valet,ff.de tribu.l.illud §. minus, & ff.de reg. iur. minus solutum intelligitur,& si nihil solutum sit. ¶[*In glo.quo prælatus,ibi,innotuit*]ibi missus ad vnum non admittitur ad aliud: sed illud uerum nomine mittentis, hic autẽ testificantur nomine proprio[*& in fi.*] Vincen. quasi d.quod est magnum argumentum,quòd inimici nõ sint, ex quo fuerant ad denunciãdum admissi: tamẽ, ut patet ex fi.hęc exceptio reseruatur. ¶[*In glo.scilicet criminibus,in fi.*] uide quod dicam,infra c.proxi. in princ. quod hic no.Innoc. ¶[*In glo.qui enim ibi, in causa huiusmodi*]& per Io.3.q.2.quia ea[*& ibi.l.ulti.*]adde,quod not. infra cap.prox.in glo.pen.[*& ibi,uidetur quod sic*] & hoc

23 †tenet Vinc.præstita cautione in futurum 27.disti.de Syracusanæ.quod mihi non placet.decr. quòd sicut, non ob.quia ibi facta fuit gratia c. de Syracusanæ,nõ loquitur de dilapidatore,sed de eo,in quo propter filios timebatur dilapidatio, & satisdatio non immutat &c.instit.de suspec.tu.§.pe.Goff.idem Io.& Egi.& Ho.dicit hoc uerũ,etiam si esset episcopus, tum propter dilapidationem,tum propter periurium, cum sacramento teneatur non alienare,de re.ecc.non ali.ut super,de feu,c.2. ¶[*In glo.uidetur,quòd ibi,sane*]ubi de hoc [*& ibi,si quis papa*]ubi de hoc,& 1.q.1.si quis episcopus [*& in fi.*]2.q.1.in primis. ¶[*In glo.quia,ibi,simoniacum*]idẽ

24 Gos.dicitur†,tamen simonia piaculare flagitium propter similitudinem 1.q.i.quisquis,vbi de hoc[*& in fi.*] de hoc 15.q.3. sane. dicebat Hostien. quòd si accusatus de crimine læsæ ma.propter hoc suspenditur,non erit forsan propter immanitatem criminis reprobandum,infra de put.cap.inter. ¶[*In glo.pe.ibi,qualiter*] ubi nominatiuus, compulsi, ponitur absolutè,uel ponitur pro datiuo, idest compulsis[*& ibi,euangelij*]Numeri.20.D.habetur hoc.in euangelio non credo.

ANNOTATIONES.

a ¶Propnsoit. Vide Inn.de uerb.si.neniens,& per Io. And.de of. ord.c.ordinarij,lib.6.& in c.1.de reg.iur.lib.6.uide in ca.ad nostram,3.de iureiur.

b ¶Præterea.Ibi dicit tex.apertissimis documentis,in l. quòd si forte pendebat accusatio suspecti contra tutorem, & ibi uide doct.

c ¶Infamis. Secus, si per inquisitionem: ita no.glo.in §.præterea, præalle.quod dicit Bar.alibi,non haberi,sed uide glo.fin. in l.fin. C.de suspec.tu.

d ¶Habebit. Quò ad se,non quò ad alios,ex quo in ordine toleratur,uel etiam quò ad alios secundum Di. Inn.in.c.si.de temp.or, & uide Io.And.in c.uestra,hic alle.

SVMMARIVM.

1 *Rodericus Hispanus episcopus Palentinus.*

Hæc quæ continentur decretali.

Inqui-

2 *Inquisitio quotuplex, & eius processus qualis, remiss. an fiat super statu ecclesiæ infamato prælato cum forma iurandi, remiss. quid eam inducat, num. 3.*
3 *Visitatio duplici de causa fit, & etiam sine infamia ab ordinario.*
Remotio quorum facilior, & quorum difficilior. ob eam quis infamis euadat, num. 16.
Regularis differt à seculari, & quo casu hic.
4 *Testes tales, qualis accusatus, admittuntur, & qui aliàs admittatur, num. 7. 9. 13. §. in glo. & ita, & num. 14. & 15.*
5 *Quid credatur.*
6 *Simonia crimen maius cæteris, & duplex gradu.*
7 *Adminicula quæ hic.*
8 *Mutatio status an faciat desinere inquisitionem.*
Et an cesset mortuo capite, si sit impetrata in capite & in membris. an per cessionem, num. fin.
An fiat in successores.
9 *Epilogus glossarum.*
Inimicitiæ non capitalis effectus reconciliationis etiam remiss.
10 *Suffragium glossarum.*
Voluntas defuncti ambulatoria usque ad supremum uitæ exitum.
Calumniatus semel me, etiam alio crimine non me accusas, §. 2.
Patroni tutoris famæ parcitur, §. pen.
Suspecti tutoris cognitio post finitam tutelam soluitur.
11 *Additio glossarum cum un. sequen.*
12 *Ob insufficientiam prælati quando remoueatur, & quando coadiutor detur.*
13 *Conspiratio quando fit in malum, est grauissimum crimen.*
14 *Arbitrium discreti iudicis, quæ temperent.*
11 *Post mortem litigatoris in quibus casibus procedatur.*

C A P V T XXXII.

1 PEr tuas. Casus est præcedentis, & intendit, quod ibi dixi, ponebant Pe. & Abb. uersus, quos fuisse dicebant Roderici Hispani, episcopi Palentini. Qualiter, in qualem, per quos, quæ culpa probetur. adde modum cæli. sic distinguas, Licet Heli. Et sunt duæ partes in t. consultatio, in secunda respõsio ibi, Noueris, quę primò distinguit circa. 5. secundò coaptat illa proposito, repetens factum, & declarans interlocutoriam decr. supra proximæ: tertiò ibi, Tales reassumendo, concludit. quartò ibi, Vnde, recitat cessionem [*Ad abolendam*] & in cuius fine sic dicebatur, Cũ tanta sit labes huius criminis, sicut in canone cõtinetur, quòd ad ferendum in ea testimonium quilibet admittatur [*Edidimus*]. f. cle. 3. [*Ad cuius*] sup. & omnium iurium, si qua super hoc uiderentur contraria. Hostien. [*Et utrum*] supp. si ciuiliter, secundum glo. & Hostien. [*Rigorem*] idest aliquo prosequente, de accus. cum oporteat, & c. se, Hosti. [*Aequitatis*] idest ex puro officio nemine prosequente. Inno. supra cap. prox. cu-
2 ius glo. posuit hic Hostien. tractauit † de inquisitione, quomodo interdum sit specialis, interdum generalis super statu ecclesiæ, & quomodo in prima exprimerentur capitula, & crimina in secunda nõ, de his plenè dixit, supra ti. 1. qualiter. Tractauit etiam, an infamato prælato posit inquiri sup statu ecclesiæ, & qualiter tunc sit forma iurandi. & de hoc dixi co. ti. cum
3 dilecti, in princ. in glo. 1. ipsius, & glo. seq. scias † etiam, quod & si infamia non præcedat, ordinarius uisitare potest, cum illud faciat non solum propter crimina corrigenda, sed etiam propter populum instruendũ, 10. q. 1. decernimus, & c. episcopus, & c. placuit. aliam
a uerò inquisitionem inducit sola infamia secundum [a] eos. Et supp. non secundum temperantiam æquitatis proceditur, distinguendum est, utrum &c. [*Ipse*] contra quem proceditur [*Regularis*] qui facilius remouetur [*Secularis*] qui difficilius remouetur [*Inferioris*] puta Abbas, uel inferior, qui facilius remouetur, supra tit. 2. ad
4 petitionem, & c. qualiter 2. in fi. [*Bonæ famæ*] quo † casu non admittentur nisi testes honesti. Hostien. [*Infamatus*] quo casu consimiles in tanto crimine admittũtur. de hoc, supra ti. 2. cum P. Et supp. si fuerit grauiter infamatus, considerandum est &c. Hostien. [*De facili*] & sic leuius transeatur [*Scandalo*] & sic non quilibet admittitur [*Præterea*] & sic prosequitur tertium de quali-
5 litate testiũ [*Honesti*] quibus † semper creditur. Et sup. si criminosi [*Emendati*] quibus creditur, argum. l. di. ferrum [*Perseuerant*] quibus non creditur: quod dic, ut supra de testi. testimonium. Rursus prosequitur quartum de qualitate criminum. & supr. considerandum est [*Crimina*] obiecta testibus [*Eadem*] respectu illorum,
6 de quibus agitur [*Maiora*] sed quomodo sunt † maiora quoniam simonia? contra id. 1. q. ult. patet, & infra eo. c. dic, quòd non restringit se hic ad casum nostrum, sed dat generalem doctrinam: uel dic hoc dictũ: quia in simonia sunt gradus: quia altera maior altera: ut si inquisitus de simonia, quia prohibita, excipit de prohibitio. quia simoniacum. de hoc, de offi. dele. ex parte [*Iustitia*] quam ad ueritatem dicendam habere posset etiam criminosus [*Denique*] prosequitur quintum & suple. si criminosi sunt testes, est considerandum,
7 utrum &c. [*Adminicula*] puta † infamiæ, uel unius boni testis, Pe. [*Suffragentur*] quo casu admittũtur testes maxime emendati, infra uers. cæteris [*Ille quidem*] repetit, quod prius distinxerat, & ad factum reducit [*Debilitarent*] scilicet exceptiones furti, & adulterii [*Ex toto*] sig. argum. supra de succes. ab inte. c. fin. [*Tales*] scilicet criminosos maximè emendatos, quibus minores opponebant ex zelo iusticiæ deponentes aliis adminiculis, suffragantibus secundum Hostien. [*Contra talem*] scilicet regularem inferioris gradus grauiter infamatum, & qui potest sine scandalo remoueri, Hostiẽ. (*Taliter*) cum agitur ciuiliter secundum temperantiam æquitatis, non ut ab ordine deponeretur, sed ut ab administratione remoueretur. Hostien. [*Cessit*] quærebat hic
8 Abba. secundum Vinc. quid † si pendente inquisitione contra aliquem Abbatem ille promoueatur ad episcopatum inquisitione pendente, nunquid inquisitores procedere poterunt? uidetur quod non 3. q. 2. cap. fin. ipsi tenent contrarium, quòd animaduertere possunt, ut pœnitentiam imponant, & aliàs non, ut
b ab episcopatu remoueant, [b] inducunt ff. de transact. l. 3. nec ille debuit promoueri 81. di. tantis, supra titu. 1. omnipotens, ubi etiam quædam dixi per eos hic no. Dicunt etiam, quod si pendente inquisitione in ecclesia promoueretur subditus in prælatum, procedit inquisitio ut in membro, non in capite contra illum ra-
c tione principii, de elec. dudum. 1. & 2. de proba. post [c] cessionem. Dicunt etiam, quòd promotio non tenet per ca. tantis. & si impetrata sit inquisitio in capite, & in membris, canonici mortuo capite possunt eligere, quamdiu sunt canonici 1. q. 1. dedit, Si autem mortui sint illi, in quos debebat fieri inquisitio, uidetur, quòd fiat in successores, argum. de off. dele. quoniam, de immu. ec. aduersus. Sed non est ita; quia crimina morte extinguntur. C. si reus, uel accusa. mor. l. 1. Quod intellige, quando contra nominatas personas facienda est inquisitio. Secus, si non nominatis personis contra capitulum sit facienda: quia capitulum semper est idem ff. de iudi. proponebatur. 7. q. 1. denique, argum. 16. di. habeo, secundum Abb. de his omnibus uide in Spec. de inquitione. §. nunc uidendum, ver. nunquid si pendente, & se. usque ad fi. & uide quod dixi de elect. per
9 inquisitionem, super ulti. glo. ¶ † Gl. 1. ponit casum. 5. opponit, quod in iudiciis &c. soluit. ¶ *Glo. propter alias* tractat, quod inimicitiæ non capitales non repellunt à testimonio, sed fidem minuunt, & quid si facta fuerit reconciliatio? ¶ *Glo. & sic*) quærit de periurio, an ad

mittatur

mittatur.soluit quod non.¶ *Glo.uerba ista*) hæc glo.prosequitur duas lecturas,unam scilicet.La.aliam Io.Vincen.& Tan.qui uariant in distinctione circa personas testium: quia secundum La.soli emendati admittuntur. secundum Io. & sequaces etiam non emendati: quia tamen utraque lectura distinguit personam,cõtra quam: concluditur tales admittendos contra religiosos, qui non admitterentur contra seculares. ad quod signat gl. contrarium de cap.in primis 2.q.1.respondet, quòd in accusatore loquitur. obiicit lecturã La.per dec.testimonium, quòd si hic requiruntur testes emendati, nil erit speciale in simonia. Item obiicit textui,& utrique lecturæ.reliquæ distinctiones superfluæ præter illam de modo agendi,& qualitate testium,& acquiescit obiectioni.uel secundum gl. dec. testimonium,loquitur in non exceptis. ¶ Pen.glo.in amoto distinguit tres casus. ¶ Vlti.glo.quærit, an propter cessionem inquisiti desistat iudex, & capi.arguit
10 pro & contra.¶ *In†5.glo.ibi l.1.§.2.*) uide de iur.calum. literas, super 1.gloss. ¶ *In glo. propter alias, ibi licet*) uide hanc,& sequentes de accusa.cum oporteat,super glo. patet (*Et ibi l.3.*) uide ut lite non conte.accedens 2.super 5.glo.(*Et ibi,& læsa*) hæc lex probat, quod dicit gl. & reddit rationem,quia ambulatoria est uoluntas defuncti usque ad supremum uitæ exitum. ¶ *In glo. Et sic ibi §.eisdem*) semel calumniatus contra me,etiã de alio crimine me postea non accusat,& no. de spon.is qui, in glo.2. ¶ *In glo. Et ita ibi, ad probationem*) uide in cap.statim all.super 4.glo. ¶ *In glo.pe.ibi,patronus*) ille tutor, qui remouetur:quia tunc parcitur ipsius famæ. ¶ *In glo.ulti.ibi, si quis postea*] ponit casum dec.pe. de fo.compe. [*Et ibi,post finitam*] sequitur, tutelam cognitio suspecti
11 tutoris,quamuis pridem recepta soluitur. ¶ †*In glo.1. ibi,regularis*] uel secularis secundum Hostien.& G.Na. ¶ *In glo.3.ibi,excepto*] ut hæresis,infra de pur.can. inter, uel læsa maiestate,de confes.ca.1.Hostien.¶ *In glo.puta ibi, alterius*] hoc quò ad iustitiam imponendam parti contra partem secundum Hostien.& de hoc,infra de reg.iur. in iudiciis,lib.6. ¶ *In glo.hoc ideo,in fi.*] quod dic,
12 ut eo.titu.cap.1.li.6. ¶ *In†glo.propter,ibi,prælatus*] etiam episcopus, ut in proxima concor.sed contra licet simplicitas promouendum impediat 29. di.Petrus; promotum tamen non deiicit 11.quæst. 1.fratris: sed ibi, loquitur de columbina.dixit Hostien. supra c.proxi. uer.cum igitur,quòd si insufficientia erat intolerabiliter, remouebatur: aliàs dabatur coadiutor. 1.quæstio.1.quia Ioan.& capi.quamuis triste. uide quod dixi,de æta.& qua.cap.fin.in glos. quid de Abbate. ¶ *In*
13 †*glo.conspiratio,ibi crimen*] quando conspiratio fit ad malum:secus, si ad bonum de hoc 11.q.1. si qui clericorum,& dixi supra de iud.exhibita,super 4.glo. ¶ *In glo. propter alias,in fi.*] & ibi de hoc, & supra de accusa. cum oporteat,in glo.patet.& uide quod super ea dixi. ¶ *In glo.Et sic,in fi.*] fallit in casu de hæret. accusatus.§.licet, lib.6. ¶ *In glo.& ita,ibi,probationem*] Dicit Hostien.hanc gl.intelligendam,quando de aliis criminibus agitur, uel de crimine simoniæ contra non infamatum: aliàs tales contra tales admitterentur,ut sequitur.¶ *In glo.1. ibi,tantum*] de hac expositione uide plures concor. 12..
14 di.illud.¶ *In glo.uerba ista,in fi.*] dixit †Hostien.cum multa sparserimus, licet per prædicta in multis instruantur iudices,finaliter hęc materia iudicatur arbitraria, ut patet in eo, quod legitur & no.de testi. præterea §. fin.de accusa.cum oporteat,& c.inquisitionis,& cap. qualiter. 2.imò uidetur, quòd ipsam sequatur, quod sit arbitraria.& facit quod dixi,de homi. sicut dignũ, in fi.2. respon. unde dicebat Innocen. quod si agitur in modum denunciationis,sicut ad denunciandum, sic ad testificandum admittuntur infames,& summè criminosi,dummodo sint emendati,de testi.quoniã.

Si uerò fiat inquisitio,& sit crimen exceptum, admittuntur criminosi, & etiam mulieres, non secundum rigorem iuris, sed secundum temperantiam æquitatis,quæ temperantia arbitrium discreti iudicis moderatur,qui multas considerationes habebit,leuius procedendo, si agatur in modum inquisitionis, uel denunciationis, quàm si in modum accusationis. item leuius considerata æquitate, quàm considerato rigore, quamuis rigor,ubi criminaliter agitur,non posset facile temperari.2.q.7.si quis episcopus.2. q.8.ca.1.nisi in crimine excepto,supra eo.tanta. Secunda consideratio circa personã,contra quam proceditur,ut facilius admittat testes,& procedat contra religiosum, quam contra secularem.& facilius,si est minoris gradus, quàm maioris, & facilius contra infamatum, quàm contra illum,qui est bonæ famæ, & forte contra illum nullo modo. Et facilius contra illum, contra quem ortum est scãdalum.& facilius,si posit puniri de facili. Tertia consideratio erit circa testem,ut facilius admittat honestum, quam criminosum: facilius emendatum, quàm in crimine perseuerantem. Et facilius criminosum testificantem ex zelo iusticiæ, quàm ex odii fomite. Quarta consideratio uersatur, circa opposita.facilius enim admittet testes, quibus, minora, quàm quibus eadem opponuntur. & si eadem cum sunt socii,non facile admittentur, supra de testi.ueniẽs.item facilius,si sint paria,quàm si sint maiora.item facilius,cum criminosi testes habent adminicula. item considerabit, an crimen sit exceptum; quod facilius conuincitur. Alii dicunt hæc omnia locum habere in exceptis criminibus tantum,& quando ciuiliter agitur.& quòd hæc temperantia non cõmittitur iudicis arbitrio,cum in iure sit scripta secundum Innoc.argum.de offi.dele.de causis: sed ut dixit, Hostien.hoc nihil est:quia & si scripta sit, generaliter tamen scribitur,nec qualiter ea,uel in quibus præcisè utendum sit,uel non declaratur,seu diffinitur,& ideo Ipsam instructoriam & arbitrariã iudicare debemus supra de transac.c.fi.de rescrip.cum contingat. ¶ *In gl.*
15 *sic,supra in fi.*] dicebat † hic Goff.contra clericum secularem etiam in crimine simoniæ infames ad testimonium non admitti,etiam interuenientibus omnibus adminiculis,de quibus hic habetur,quæ coadiuuant solum contra regularem,& de æquitate, non de rigore: fatetur tamen clericum secularem in hoc crimine,si infamatus est, accusari per infamem.ratio diuer
16 sitatis hic habetur in litera. ¶ *In glo.ubi†quis,ibi,infamis*] hoc uerum,secundum Hostien.nisi exauctorando .i. degradando sit amotus. tunc enim infamis est,& causa ignominiæ non addatur.ff.de his,qui no.infa.l.2.§. ignominię[*& in fi.*] quod intellige,vt ibi no.& dixi su
17 pra de elect. super eo. ¶ *In glo.ult.in fi.*] dicebat†Hostiẽ hanc gloss. ueram, cum ille paratus est pœnitentiam agere: aliàs contra 2.q.1.si peccauerit,infra de collu.
d crimina,dummodo non intersit alicuius ratione ex pensarum, uel fructuum, uel ut sciatur,à quo, & de quo sit ecclesiæ prouidẽdum,in quibus casibus,& an post mortem litigatoris proceditur.C. si pe.ap.per totum,C.si reus,uel ac.mot.fue.per torum, supra de arbi.ex parte,infra ut lit.pen.c.1.& 2.lib. 6.

ANNOTATIONES.

a ¶Secundum. Vide materiam inquisitionis in l.2. §. si publico,ff. de adul.per Bar.
b Remoueant. ad materiam facit q. de laico facto clerico, de qua per Bar.in l.1.ff.de pact.& Io. And.in c.1.de obli.ad ratio.
c ¶Post.Vide q.quam ponit Io.And.in spec.ti.1. §.restat, uer.quid si causa,& Bar.in l.leg.§.1.ff.de leg. 3.
d ¶Ratione.Vide Bar.in l. destitisse, ff.de iudi. & uide bonum tex. in l.fi.& c.de inge.nuu.§. ibi Bal.

SVMMARIVM.

1 *Pecunia data pro confirmatione quando non imputetur confirmato, & nu.3.in fi.& nu.9.*
Diuisio decretalis.
2 *De medio pro de hoc mundo, & quare.*
Pater pro abbate.
2 *Electus petit confirmationem, ad fin.*
Vt eligatur etiam, quis petit.
3 *Facere dicitur, qui non facit.*
Pecuniæ obediunt omnia.
Præsertim, ut hic sumatur.
4 *Solutio hic inducit uitium, alibi purgat.*
Canonien pœna quæ.
5 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu.6.*
Tacens consentire uidetur.
Ratum possum habere etiam non nomine meo gestum §.1.
De fraude quis sua commodum reportare non debet.§.2.
7 *Additio glossarum, & nu. qui sequuntur.*
Religiosus eligi potest etiam ad alienam ecclesiam.
8 *Administrare ante confirmationem an quis possit.*
Confirmatus quid facere possit, & æquiparatur ministratori.§.1.
Excommunicationis sententia si feratur in malefactores, nisi satisfecerint, potest ab episcopo latore reuocari, ibid.
9 *Electio, seu confirmatio an ualeat, pro qua data pecunia fuit.*
10 *Iudicandum non secundum conscientiam, sed secundum probata.*

CAPVT XXXIII.

1 SIcut tuis. C. Non † imputatur cõfirmato, cum eo prohibente pro ipsius cõfirmatione pecunia data fuit. Et sunt duæ partes. in i. abbatis consultatio in secunda, ibi, Quamuis, papæ respõsio. prima.6.narrat.1.quærentis electionem. secundo ipsius administrationem ibi, Et quoniam.3.confirmationis denegationem ibi, Cęterum.4.electi inhibitionem ibi, Verum.5.inhibitionis transgreßionem ibi, Sed quidam.6.electi confirmationem ibi. Et sic. Secunda prin. facit.4.primo soluit obstaculum. secũdò respondet ibi, Taliter.3.respõsum fortificat ibi, Alioquin.4. contra facientes protestatur ibi, Illos autem
2 (*Sublato*) per mortem (*De † medio*) i. de hoc mũdo, quod quare dicatur medium, habes.23.questio.4 hęc autẽ uita (*Ipsa*) Semblacen. ecclesia (*Filium*) quia monacũ (*Patrem*) quia in abbatem, de æta.& qua.intelleximus [*Cathedralis*] monasterij Semblacen.[*Interim*] i. dum uacauit Leodien. ecclesia [*A te*] petit ergo electus confirmationem, supra de elec. dudum.2. nam etiam potest petere, ut eligatur publicato scrutinio. de hoc de elec. publicato, secundum Hosti. [*Hoc fieri*] s. denegationem confirmationis. Et no. secundum Hostiẽ. quod
3 qui † non facit, dicitur facere. de hoc supra eo. nemo [*Ignorante*] & contradicente, ut præcedit, & sequitur [*Libere*] vt credebas: intercesit tñ pecunia, cui obediunt omnia. ecclesiastes.10. G. Virgilius Eneidos. libro 3. quid non mortalia pectora cogis, auri sacra fames? facit. C. de epi. & cle. si quemquam [*Præsertim*] licet quidam exponant pro tantum, tu exponas pro maxime [*Imputari*] vt ex hoc tanquam simoniacus reproberis, & cassetur electio de re facta. puto autem, quod confirmatio tanquam emptitia & simoniaca nõ ualuit, nisi ab inimico data fuisset, supra e. nobis. Go. [*Soluendo*]
4 hic † solutio inducit uitiũ, alibi purgat. C. quod me. causa. l.2. Go. [*Alioquin*] i. si hoc ubi imputaretur [*Canonica*] depositionis. s. cum no. infamiæ. 1.q.3. cap. fin. supra eo. c.2. in fi. etiam si per inquisitionem sit actũ, supra de accusa. inquisitionis.1. respon. & infra c. quoniam Host. ¶ † Secunda gloss. obijcit, & contra obie-
5 ctionem arguit. secundo fatetur obiectionem, & illi respondetur. ¶ Glo.3. arguit, quod confirmatus &c. secundò quod per hoc uerbum sub interminatione, &c. & glo. exponit, & remittit. ¶ [*Glo. quia sæpe*] ponit duo generalia de tacente, quod consentit, & quod contradicit. ad utrunq; signat contrarium, de reg. iu. qui tacet. ¶ [*Glo. dixit*] ponit lecturam Vincẽ. distinguentis inter
6 electionem. & confirmationem. ¶ [*In † gl. quia sæpe ibi. si ut proponis*] cum nubit filia pater tacendo consentit [*& ibi. §. inuitus*] hanc, & l. sc. uide de præsumptio. nõne. super ult. glo. ¶ [*In glo. nam si, ibi §. quot*] deiectionem factam meo nomine sine meo mandato possum ratam habere [*Et ibi, Item quæritur*] ibi bene fuit gestum ratione ratum habentis, ponit enim casum, quando eum, qui nil tibi debebat, monui, ut tibi solueret: & is mihi soluit, & tu ratũ habuisti. ¶ [*In glo. si. ff. in fi.*] ponit casum de citato, qui procurauit per magistratum detineri. ¶ [*In glo. antepe. ibi, sancimus*] uide in c. proxi. al. super glo. fi. [*Et ibi, si quis suo*] uide infra de hære. excõ-
7 municamus, super glo. ar. quòd. ¶ [*In † glo. 1. ibi, alienam*] dicebant La. Io. & Vin. quod hic præcesit postulatio, uel prior ecclesia suberat huic immediatè [*& ibi, ecclesia*] & quod religiosus eligi potest etiã ad alienam ecclesiam, de hoc infra de elec. nullus, lib.6. dic hodie, vt in clemen. de elec. cum ita rationi [*& in fi.*] & 61. di. nullus inuitus. ¶ [*In glo.2. ibi, ubi de hoc*] & de insti. capitulo
8 primo, libro sexto [*& in fi.*] uel secundum † Innocẽ. ecclesia Collucen. contulit auctoritatem administrãdi: quia ius patronatus habebat in mon. notabat hic Hostien. quod si electus non confirmatus auctoritate iudicis sui administrat, non est ei imputandum, ut hic: sed dic hodie, ut infra de elec. auaritie, lib.6. ¶ [*In glo. ar. ibi, confirmatus*] non benedictus. T. sed hic non erat cõfirmatus, potest tamen sic procedere ar. si hoc potest ministrator, ergo cõfirmatus. facit de elec. is cui, li.6. & sic cesset reprehensio Hosti. qui mordebat hoc argumentum [*Et ibi, Salonitana*] ubi de hoc. Quærit Hosti. quid si sententiam sic latam episcopus reuocet? dicit, quod tenet reuocatio, quamuis sit indecens, &
a iniustum, de offi. or. cum ab ecclesiarum [a], & c. ad reprimendam. ¶ [*In glo. forte, in fine*] infra de purga. cano. cum in iuuentute. ¶ [*In glo. quia sæpe, in fi.*] Vincẽ. dic ut infra de reg. iur. is qui tacet, li.6. ¶ [*In † glo. dixit, ibi, Vin.*] & Inno. hic, Io. Phi. & Host. uidetur uelle hæc opinio, quod licet non ualeat electio taliter facta, ualet tamẽ cõfirmatio. Gof. contra. ut dixi hic in textu. pro opinione Go. multum facit, quod petens confirmari tractat de iure acquirendo. de hoc, supra eo. dilectus. i. pro prima facit: quia tex. vult ponderare aliquẽ esse contradictionis effectum, per quod credo primã opinionẽ ueram in expressè contradicente: secundam in ignorante, & non cõtradicente. ¶ [*In gl. nam si, ibi. T.*] & Vin. [*& ibi. c. prox.*] ar. infra de sen. ex. cum quis, lib.6. quod etiam facit cõtra. ¶ [*In glo. quòd esset, in fi.*] & infra de reg. iur. non debet aliquis, lib.6. ¶ [*In † gloss. ult. in fi.*] Et per
hoc arguit Host. non secundum conscientiam, sed secundum probata iudicari debere. remittit, de offi. or. si sacerdos, & de of. dele. pastoralis. §. quia uero.

ANNOTATIONES.

a ¶ Ab ecclesiarum. ibi uide latius Io. An. & per Hostiẽ. optimè de sen. excom. uenerabilibus. §. ubi autem, lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Simoniacus quãdo sit, qui bona sua cõfert ecclesiæ, ut recipiatur in canonicum, & illa bona sua teneat pro præbenda, & num.3.*
3 *Symonia an sit ex corruptione testis, uel iudicis per dationem pecuniæ, in eius commissione inspicitur intentio principalis, nume.3.*
Quod tempus inspiciatur, nu.5. in fi.
An & quando intentio soluendam inducat, nu.6.
In connexis eadem ratio.

3 *Dona-*

3 *Donare quibus caſibus quis dicatur, & nu. 4.*
Manifeſtum pro notorio.
4 *Edilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Fie iuſſor non agit mandati remiſſa ſibi actione à creditore.
5 *Additio gloſſarum, & nu. 6.*

CAPVT XXXIIII.

1 TVa nos. C. Si † clericus eo pacto bona ſua cōfert eccleſiæ, ut recipiatur in canonicum, & illa bona reneat pro præbenda, ſimoniacus eſt: ſecus, ſi hoc fieret ſine pacto. & ſunt duę partes. in 1. deciſa cōſultatio. in ſecunda reſponſio ibi, Deuotioni. hoc diſtingnit, ſecundum membrū proſequitur ibi, Si verò, cuius determinationem ſubdit ibi, Licet autem [*vt*] exprimebatur ergo uitium, & erat contractus do. ut fa-
2 cias [*In talibus*] ſpiritualibns, uel quaſi. Quid † de eo, qui dat pecuniam corrumpendo teſtem, uel indicem. Dici poteſt ſecundum Hoſt. ꝙ licet ubi agitur de temporalibus corruptio prædictorū non ſit ſimonia: ubi tñ agitur de ſpiritualibus, ſupra de reſt. ſicut, erit ſimonia, uel quaſi, ar. hic, & ſupra capitulo primo, & expreſſius ſupra c. nemo, & c. cum eſſent. & hoc propter connexitatem, ar. ſupra de iur. pa. de iure. & cap. cum eſſent.
3 ff. de rei uē. quæ religioſis [*Pure*] hoc † eſt donare. ff. de reg. iur. donari. Io. donari uidetur, quod nullo iure cogente cōceditur, & ff. de don. l. donari [*Admittatur*] fortius ergo excuſaret ſimo. quando prius eſſet receptus, & poſtea ſic offerret [*Manifeſtis*] i. notorijs iuris, uel facti [*Intentione*] principaliter uix enim eſt, quin ipſam habeant tamam. 8. quæſtio prima, ſunt in eccleſia 86. diſtinctio. non ſatis, ſecundum Innocentius, & Hoſtien. [*Ille*] qui offert. Abb. [*Illi*] qui recipiunt [*Iudicem*] ideſt deum 2. quæſtione prima unus, ſupra de iudic. nouit.
4 ¶ † Gloſſ. 3. no. quòd tempore receptionis &c. obiicit, & ſoluit. ¶ *In glo. 4. ibi, ſi non remunerandi, in pri.*] ſi non remunerandi animo, ſed donandi creditor actionem remiſit fideiuſſori, non agit fideiuſſor mandati [*& ibi. §.*
5 *ult.*] uide de ui. & ho. cle. cum ab omni, in 3. gl. ¶ † *In gl. 2. ibi, admittatur*) ad idem. j. de cleri. ex. mi. propoſuit. ad prælaturam uero non debet ſe ingerere, de elec. qualiter. Hoſt. ¶ *In glo. 3. ibi ſed contra*] quod tenet Lau. & Honeſtius eſt hoc ſecundum Hoſtiē. (*& ibi, Poſtmodum*) & ibi de hoc (*& ibi, Verum eſt*) idem Vinc. & T. G. & Phi. Hoſt. quid dixerit hic Inno. dicam, infra eo. quoniam, ſuper. 1. gloſſ. (*Et ibi, ſine poſt*) licet interdum liceat poſt, quod non ante, & è contrario, ut in præ. c. quàm pio.
6 ¶ *In † glo. ult. ibi, intentio*) ut referunt Inn. & Hoſ. ſunt, qui dicunt, ꝙ ſola intentio inducit ſimoniam in prohibitis, quia ſimoniaca. in ſimoniacis uerò, quia prohibita, requiratur pactio. de his, ſup. de offic. dele. ex parte. Tenendum tamen eſt, ꝙ nunquam ſola intentio inducit niſi mentalem. Quid autem de deſcriptione ſimoniæ dixerit hic Ho. dixi, ſupra cap. nemo, ſuper gl. 2. (*& in fi.*) dic, ut infra eo. c. ult.

SVMMARIVM.

1 *Ordines non debet quis recipere ab eo, quem credit ſimoniacum, & nume. 5.*
Pro eis conferendis ſi ordinator recipiat pecuniam, an ſit ipſo iure ſuſpenſus, num. 7. & 11.
Pro eis ad diœceſanum recurrendum eſt etiam ab exceptis, eorum executio à quibus nō recipiatur, nu. 8. in fi. & nu. 9. 11. eos nemo cogitur ſuſcipere, ſed in ſuſceptis miniſtrare, nume. 11.
2 *Credendum eſt literis ſuperioris & quo caſu hic.*
3 *Ea ex uanis dictis non eſt informanda, talis ad prælati conſilium deponenda, & nume. 6. ſi deponi non poſſit, eſt ſequenda, & nu. 8. cir. fin.*
Eam poteſt informare quiſque, prout ſibi placet in indifferentibus.
4 *Sacramenta eccleſiaſtica à quo non recipienda, & quibus danda.*
Peccatori occulto etiam excommunicato officia tenemur miniſtrare.
6 *Simoniacus in ordine ſimoniacè recepto quæ amittat.*
Simoniacus notorius in beneficio qui, & nu. 7.
Tales an ſint ipſo iure ſuſpenſi, & à quibus, & nu. 11.
7 *In excommunicatis notorijs depoſitis, & ſuſpenſis idem intelligendum quod in ſimoniacis ſuſpenſis.*
Suſpenſio conferenti ordinem ſimoniacè quamdiu duret.
Erronea opinione oſtenſa credere & obedire, & deponere tenetur eam, uer. & hanc.
Canonem male intelligere quando non peccatum mortale.
8 *Ab obedientia ſuperioris non licet recedere, & ipſum ſpernere, niſi in exceptis caſibus, & quibus.*
10 *Epilogus, & additio gloſſarum, nu. 11.*

CAPVT XXXV.

1 PEr tuas. C. Non † debet quis recipere ordines ab eo, quem credit ſimoniacum. Miniſtrare tamen poteſt in his, quos prius ab ipſo receperat, communis diuiſio. Et ſecunda ibi, Nos itaque (*Cartuſien.*) uide infra de homici. ſicut (*Diœceſano*) ad quem recurrendum eſt in talibus etiam ab exemptis, ſupra de reſcrip. ueniens. Hoſtien. infra de temp. ordi. cum
a nullus, lib. 6. [*Poſtmodum*] f. ſuſceptis iam ordinibus [*Quorundam*] alias multorum, & forte iſti erant uicini collaterales, uel ſecratarij epiſcopi, tamen priuati. Si
2 enim † ſuperior ſuus ipſum talem eſſe denūciaret, & uitandū mandaret, prima facie credēdum eſſet ei, & parēdum, de proba. poſt ceſſionem, de treu. & pa. capitulo primo, 11. quæſtio. 3. curæ. Hoſt. [*Simonia*] non dicit in ordinibus, uel aliter. Hoſten. [*Et infra*] quæris, an miniſtrare poſsis in ſuſcepto, & ad maiores aſcendere [*Ad ſuperiores*] imò nec in ſuſceptis miniſtrare debet contra conſcientiam [*Forte*] ſub dubio forte & c. de procur. tuæ, uel ponitur pro fortiter ſecundū Hoſtien. [*Scrupuloſam*] i. credulam, & de facili prurientem.
3 ¶ Et no. 5. ſecundum † Hoſtien. primum ex uanis dictis in alterius præiudicium non eſt cōſcientia informanda. Secundo, quòd ſi taliter ſit informata, eſt ad prælati conſilium deponenda. Tertiò, quòd ſi deponi non poteſt, modis omnibus eſt ſequenda, ſuper quo uide, infra de ſenten. excom. inquiſitioni, & ſupra de temp. ord. ad aures. Quartò, quòd animi uirtus de cōſcientia ſcrupuloſa poteſt bonam facere. & vilitas animi econtra. Quintò, quòd in indifferentibus poteſt quiſque, prout ſibi placet, cōſcientiam informare [*Difficultatem*] quò ad ſuſcipiendos, & ſuſceptos [*Errorem*] uo. Innocē. hic † quòd ſecundum quoſdam à depoſito, excommunicato, uel ſuſpenſo quātuncunque occulto non ſunt recipienda eccleſiaſtica ſacramenta, ar. hic, in hoc excipiūt baptiſmum, & corpus Chriſti, ut no. infra de hæreti. capitulo ſecundo, ipſius tamen in publico petentibus tenemur dare, de conſe. diſtinctio. ſecunda, non prohibeat, prima quæſtione prima, Chriſtus, quia nec in publico ſunt uitandi, ut patet in eo, quod legitur & no. infra de ſentē. excommunicatio. cum non ab homine, ſupra de offic. ordin. ſi ſacerdos. imò & ſecundum Innocen. occulto peccatori quantuncunque etiam excommunicato tenemur miniſtrare officia, ſicut & alijs, ne ſi prælatus taliter ſegreget, eos prodat contra id, quod legitur, ſup. de off. or. ſi ſacerdos, infra de pęni. omnis. §. caueat, ſecunda quæſtio. 1. Si peccauerit. prima quæſtion prima, Chriſtus, & uide ſupra eod. tanta. quod les adminiſtrarent, temporaliter, ualet quamdiu ab eccleſia tolerantur. arg. ſ. de elec. nihil eſt

§. pe.

§.pe. & fin.supra de cohabi.cleri.& mulie.nestra. §. si. Criminosorum occultorum etiam sacramenta non uitabo,licet quò ad se sint suspensi,ut ibi. & eod. titu. cap.fina.1. q.1.sacerdotes. nam sola prohibitio hominis, uel canonis hoc illicitum reddit.32.dist.§.uerum. & no.infra de hæreti.cap.3. Alii contra,ut no. infra de chrisma. capitu. 1. secundum Innocen. Sed nunquid

5 † debuit iste monacus recipere ordines à simoniaco manifesto in beneficio, uel occulto in ordine? non: quia executionem non haberet ordinis sic suscepti, supra eod.tanta.32.distin. §.uerum: sed hic monacus ignorans fuit,ut supra respon.1. & ideo papa cū ignorante dispensat. 1. q. 1. si quis à simoniacis. hoc enim

6 † scias, quòd simoniacus in ordine simoniacè recepto,& talis simoniacus solus executionem perdit nō tantum ordinis sic suscepti.1.quæstion. 1. quibusdam supra eod.tanta,infra eod.cap.penul.quinimmo omnium aliorum,& per consequens admistrationem in temporalibus 81.distin.eos:sed hoc quare?nonne habuit executionem aliorum ordinum non simoniacè susceptorum, & nonne ex consecratione consecutus fuit ius administrandi?sic, nisi aliud diceretur, sup. de elec.transmissam:sed hoc ipso, quod aliquem ordinē simoniacè suscepit,quantumcunque ocenltè à canone suspensus est, ut probatum est supra, & potest esse ratio, quia licet plures sint ordines, unum tamen est ordinis sacramentum:licet contra, infra c.pe. & idem dicendum est de simoniaco nototio in beneficio,occultus enim suspendendus est, non suspēsus. 1. q.3. c. 1.2.& 3.Tamē ratione illius beneficii simoniacè sic q̄siti sine peccato,nec specialiter,nec temporaliter ministrabit:puta emit episcopatum,non ordinem: quia tunc esset simoniacus in ordine,& suspensus,ut no. supra,sed episcopatū.i.dignitatē episcopalem,& sic promotus ad dignitatem episcopalem confert ordines, uel beneficia, uel alias administrat. ordines enim ab eo collati nullum effectum habebunt quò ad executionem.1.q.3.ea quæ: quia fur censetur. supra de elec. dudum,2.respon.1.& sic rem alienam non est licitum contrectare.1.q.1.ordinationes.Si uerò habet alia beneficia non simoniacè acquisita, ab illis suspensus nō

7 intelligitur esse. & quod† dictum est de simoniacis suspensis, idem intelligendum est secundum quosdam de omnibus notoriis excommunicatis, depositis, & suspensis.Suspensio uerò cōferētis ordinē simoniacè per triennium tantum durat,infra eod.c.pe.uel est ibi speciale, quia non est ibi propriè simonia in ordine, ut ibi dicam super.2.glo. Monacus autem iste uidetur in opinione fuisse,quòd etiam simoniacus in beneficio occultus,& qui recipit pecuniā pro ordine conferendo perdit executionem omnino,ar. 1.q.1.reperiūtur, & c.quibusdam. Et hanc opinionem erroneā sequendo nolebat ordinari,sed errabat,ut patet infra.e. c.pe.& colligitur ex dicto. c.repeciuntur, ibi, ex quo confidit &c.secundum Inno.sed pius placet ei, q̄ iste monacus non erraret in iure,credens, quòd qui confert ordinem simoniacè, suspensus est ipso iure. nam & hoc uerum est usque ad trienniū,infra e.c.pe. quod dic,ut ibi no. Idem grauiter puniendus esset, si postq̄ de iure doctus esset,credere, & obedire contemneret 19.di.nulli, prius autem malè intelligere canonē, cū sit de iure positiuo, non erat peccatum mortale secūdum Inno.dicendum est igitur, q̄ iste monacus probabliem credendi præsumptionē habebat, hūc diœcesanum ordines simoniacè contulisse, quod forsan nō fecerat,& sic errabat in facto.Consulit ergo,quòd nisi prius hanc credulitatem deponat, ad superiores ordines non ascendat,quam præsumptionem,& credulitatem ex eo ortam ad consilium,uel mandatum prælati deponere debet. Sin autē hoc sciret pro certo nullo modo ab eo, infra triennium deberet ordines recipere: imò deberet excommunicationem potius sustinere,infra de senten.excom.inquisitioni. ¶Hoc

8 † etiam teneas, q̄ non licet ab obedientia superioris recedere,& ipsum spernere, quantumcunque notorius sit, nisi in duobus casibus, s. si est simoniacus in ordine,uel notorius fornicator.32.dist.§.uerum.in omnibus ergo aliis criminosis aliud est.quamdiu ab ecclesia tolerantur,argumen.15.q.si.c.fi.& in d.§.uerum.& secundū hoc potest intelligi,quod hic dicitur,s.q̄ monacus credebat episcopum esse notorium simoniacū & ideo executionem ordinis nō habere.quare auctoritate propria ab eius obedientia potuit recedere, sed errabat in facto forsitan, ut dictum est, secundum Innoc. Est tamē contra,argum.23.q.4. tres personas.3.q.7.iudicent, sup.de ap.quia nos. Quid.n.si sit notorius homicida,uel notorius hæreticus, uel alius peccator, qui tale peccatum commisit,quod etiam post pœnitētiam executionem ordinis impedit, de quibus uo.supra de reuun. nisi cum pridem , §. propter conscientiam?Vtrique eadem ratio uidetur.ergo idem ius censendum, quod in prædictis tantum duobus exceptis casibus, ut patet in eo, quod legitur & not. de accusā. inquisitionis.sed & quantumcunque sit aliàs sine peccato, nunquam est obediendum contra conscientiā, ut hic patet,& in eo, quod legitur & no. supra de tēp. or.ad aures §.1.illud autem assero, s̄m Hos. q̄ ubi quis scienter ab hæreticis,excōmunicatis,uel suspensis episcopis recipit ordines,executionem non recipit, nec dignus est dispensatione. ubi ergo ignoranter, quamdiu durat ignorantia,haberi debet,si sit probabilis excusatio,ut supra no.sed & si sic ordinatus ex aliqua relatione remorsum conscientiæ habeat,statim abstinere debet ab executione,argumen. hic, & supra de secund. nup.c.2. quousq; fuerit secū per proprium episcopum dispensatum,ut legitur & no. sup. de ordi. ab

9 episcopo.c.1.in fi.& c.2. ¶Quid† si papa faceret canonē, q̄ quilibet posset recipere ordines ab occulto simoniaco?Respondeo,posset hoc facere,quod si quis negaret,hæreticus esset, uel grauiter peccaret.19.dist. nulli.Secus ubi papa hoc diceret glossando,uel nō intendendo aliorum opinionibus derogare, supra de restitutio.spolia.literas,§.nos autem, s̄m Inn.& Host.

10 ¶Glo.1.dicit asserentibus credi nō debere, & signat contrarium. ¶Glo.2.1. ponit opin.Io. demum ponit contrariam,quam approbat.secūdò obiicit, & soluit.

b 3.quærit,& soluit[b]. ¶*In gl.1 ibi,non debuit*]in infamiam,

11 uel præiudicium alterius,& sic loquuntur prima iura secundum Host.ad hoc,ff.de actio.emp. & uend.l. Iulianus:aliàs incipit inter eos,§. quòd autem diximus, & in fi.ibi,soluitur.¶*In glo.2.ibi,in ordine*] dixit hic Gof. q̄ simoniacus in ordine conferendo non est ipso iure suspensus quò ad se & alios. illud enim est uerum de simoniaco in ordine suscepto. & sic intelligit cano. quos statim alleg.gloss.dic ut infra eo. capitulo penultimo [*Et ibi,beneficium*] hoc non credo,licet satis possit fateri,quod simoniacus in uno ordine suscipiendo, etiam ab aliorum executione sit suspensus, ut dixi super textu in ultima glossa.& potest esse ratio,quia unicum est ordinis sacramentum. & ideo dictum in singulari, non in plurali [*& ibi, c. ult.*] nec uidetur, quòd deberet respondere aliud de susceptis, quàm de suscipiendis, uel e conuerso. ratio secundum Innocent. quia nemo cogitur præcisè ordines suscipere: sed bene cogitur in susceptis ministrare, supra de ætate & qualitate, quæris, de cele. miss. capitulo primo, & capitulo dolentes, sed & secundum Hostiensem, facilius est frangere conscientiam in suscepto, quàm in suscipiendo: quia multa &c.de iureiuran.quemadmodum [*& ibi,executionem*] hoc tene, licet quidā dixerint,

quod ſi coactus hoc facit, executionem recipit. r. q. t. conſtat. ſed ibi fuit diſpenſatum [*& ibi. ſi qui à ſimoniacis*] ubi de hoc. 9. q. 1. c. 2. [*& ibi, c. 1. & 2.*] per quæ iura & infra de cleri. ex. mi. apoſtolicæ, patet ſecundum Ho. quòd haberi debet probabilis ignorantia excuſata: quod intelligas quò ad diſpenſationem.

ANNOTATIONES.

1 ¶ Lib. 6. Ibi uide Io. And. contra lap. & gl. 18. q. 2. abbatibus.
2 ¶ Soluit. & dictum eſt in tex. in gl. mag. uer. ſuſpenſo. no.

SUMMARIUM.

1 *Pro chriſmate uel inueſtitura nil exigi debet, & quæ non excuſent.*
Expreſſum pro tacitè expreſſo ponitur.
Ex antecedentibus præſumitur, ad dictior. recipit, iuncta decretali.
Officialium culpa imputatur ad pœnam domini, & quando, ad dictio. officiales.
2 *Suffragium gloſſarum.*
Nominis uariatio nihil prodeſt in palliatione criminis, & num. 3. ubi ſecus in caſu.
3 *Additio gloſſarum.*
Emptor uenditori ſi fidem non habeat, quid iuris.

CAPUT XXXVI.

1 INtantum. C. Pro † chriſmate, uel eccleſiarum inueſtitura nihil exigi debet, & conſuetudo, uel nominis uariatio nõ excuſat, & contra, duo prouidet. 2. ibi, prauam. primam ſubdiuide. 1. narrat. ſecũda ibi. Cum uerò, narartũ corrigi præcipit, p& uniri [*Nuncupãtes*] de hoc non eſt curandum: quia non uerbis, ſed rebus lex imponitur, infra de elec. commiſſa. §. porrò. lib. 6. [*Exprimat*] i. tacitè intelligatur exprimere [*Recipit*] præſumitur ex ordine, facit ad idem. 20. diſt. §. 1. [*Precio ſam*] & precio dandam. Abb. uel ratione ſubiecti: quia ſacramentalis [*Officiales*] hoc propter negligẽtiam epiſcopi, uel propter connexitatem. Goff. dicit Hoſ. hoc in eo, quod tanquam officiales excedunt, de off. uica. Romana, lib. 6. & dic ut ibi in 3. glo. [*Decani*] rurarles. ſ. & dicit Hoſ. ꝙ adhuc iſtud in quibuſdam partibus ſer-
2 uatur [*Vaccam*] forte cum uitulo. ¶ † *In glo. 3. ibi, lecta eſt*] quod prius ibi uocat pœnam, poſtea uocat uſurã [*& ibi, ſi.*] in hoc ſimile, quia ibi non prodeſt ſeruo ſimulare, vel vocare ſe decurionem, nec domino obeſt, ꝙ eũ ſic uocauerit. ¶ [*In glo. pe. in ſi.*] loquitur de conſuetudinibus, per quas iudices exactiones illicitas faciebant.
3 ¶ † *In glo. 2. in ſi.*] de hoc dixi ſupra de priuil. quanto. ¶ [*In glo. 2. ibi, non prodeſt*] aliquando prodeſt. ſ. de ſpon. tua. Go. [*& ibi, in fraudem*] de hoc ſupra de arbi. dilecti. ¶ [*In glo. emptor, in ſi.*] uel caueatur de re tradenda, ſi precium infra certũ, tempus fuerit numeratum. ff. de re-
a di. ac. ædiles. §. fin. & l. ſe. uideamus, [b] Ho. ¶ [*In gl. ul. in ſi.*] ſupra c. 1. & c. ueniens.

ANNOTATIONES.

b ¶ Videamus. Vide Bar. in l. ſi ſol. alle. in glo. & in §. offerri, hic alle.

SUMMARIUM.

1 *Ordinatus in ſubdiaconum, qui prius præſentatori promiſit, quòd ab eo nil peteret, quid incurrat, & nu. 6. ſi egeat, qui ei teneatur prouidere nu. 2. in fin.*
Preces non inducunt hic ſimoniam.
2 *Ordinandis qui poſſint titulum aſſignare.*
3 *Intitulatus poteſt petere de bonis eccleſiæ portionem, ad quam eſt intitulatus ad uitæ ſuſtentationem.*
4 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 5.*
Iuris ignorantia quibus non proſit.
6 *Additio gloſſarum.*
Simonia a muneris datione, & remiſſione rei tẽporalis inducitur.
Munus quadruplex ſit.
Remittere idem, quod dare in ſi.
In annexis idem ius quod in principali, ibid.

CAPUT XXXVII.

1 PEr tuas. Caſus. † Ordinatus in ſubdiaconum, qui prius præſentatori promiſit, quòd ab eo nil peteret, in ſuſcepto miniſtrare, uel ad ſuperiores aſcendere ſine diſpenſatione, non poteſt, etiam ſi peccare non credidit. cõmunis diuiſio. & 2. ibi, nos [*Exoraui t*] ſi ſtetiſſet in finibus nudarum precum, ſimoniacum nõ fuiſſet: ſed ultra proceſſit ad pactum. Ho-
2 ſtien. [*Eccleſiæ ſuæ*] non ſolum igitur † Abbates, ſed etiam minores poſſunt ordinãdis in ſibi commiſſis eccleſijs titulum aſſignare, tamen ſine præiudicio patronorum. quod dic. ut ſupra de iure. pa. capitu. penul. & ſi facultates non ſufficerent, uel talis nõ reſideret, poſſet illo titulo priuari, de clerici. non reſi. conquerente uel ibi non fuerat intitulatus à preſbytero conquerẽte. conqueratur enim de ſe ipſo, qui conſenſit, argu. de cle. coniuga. diuerſis, caueat ergo ſibi epiſcopus, qualiter talem recipiat præſentatum. pactum enim interuenire non poteſt ſine uitio ſimoniæ. Si autem talis egeat, epiſcopus coget præſentatorem ad titulum aſſignandum, ſi habet de ſuo, unde id poſsit, alias epiſcopus prouideat, de præben. capit. 2. & 4. & capitulo, cum ſecundum, ſecundum Hoſtie. [*Portionem*] poteſt
3 † igitur intitulatus petere portionem de bonis eccleſiæ, ad quam intitulatus eſt, ideſt uitæ ſuſtentationem ad idem de filiis preſ. propoſuit: talem tamen & tam tenuem, quòd non uideatur ſecundum Hoſtien. fieri ſectio fructuum inter ipſos, ne ſit contra. de præbẽ. maioribus, & capitu. niſi. nam ntra eccleſia & c. eod. ritu. cum non ignores, in prin. [*Diſpenſatum*] per papã,
4 Inno. infra. c. pe. ¶ † Glo. 2. ſignat contrarium, ſoluit, &
5 remit. Vlt. gl. per triplicem cauſam iuuat tex. ¶ *In † glo. 1. ibi. §. ſed utrc*] ibi dicitur, ꝙ iuris ignorantia non prodeſt prudenti, uel habenti iuriſconſulti copiam. ¶ *In*
6 † *gl. ul. in ſi.*] obiicitur hic, non interuenit munus à manu. hoc eſt pecunia. nõ ab obſequio, ſ. ſeruitium indebitè impenſum, non à lingua, ſ. fauor humanus, ex quibus inducitur ſimonia, 1. q. 1. ſunt nonnulli, & ca. ſi quis neque. So. hic interuenit pactio de remittenda portione beneficii, quod de iure peti poterat, quæ portio cõſideratis fructibus temporalis eſt. unde poſſet laico aſſignari. de hoc de inſti. c. a. & ſic uidetur remiſiſſe temporale pro ſpirituali beneficio conſequendo: ſed idẽ eſt remittere, quod dare. ſupra eo, querelam item ſubdiaconatui annexus eſt titulus, qui ſicut & beneficiũ debuit ſine diminutione coferri. 1. q. 3. c. ſi. ſupra ut eccle. bene. c. uno. ſecundum Goff. & Hoſt.

SUMMARIUM.

1 *Annexum idem facit quod principale.*
Simoniacum quid dicitur, quia prohibitum, ut hic.
Pecunia ſimonica cui reſtituenda.
2 *Epilogus, & additio gloſſarum.*
Spiritualia quæ dicantur, & cadant in uitium ſimoniæ.

CAPUT XXXVII.

COnſulere. Non eget ſumma [*Vicedominatum*] cui aliquid ſpirituale annexum eſt. i. q. 1. ſi quis epiſcopus. Inno. & Ab. [*Adminiſtrationem*] perpetuam. Aliud enim, ſi ad tẽpus uendantur fructus. de hoc. ſ. e. nõ ſatis [*Simoniæ*] eſt autem hoc ſimoniacum prohibitum

[Con-

[*Contumeliam*] ar. pecuniam simoniacam restituendã ei, in cuius contumeliam data est. diç ut ut supra eo. de hoc. ¶ † Secunda gloss. arguit, & argumentum determinat. ¶ [*In glo. 1 ibi, saluator*] & ead. quæstio. §. 1. ad huius intellectum sciendum, spiritualia sumi quandoque sm̃ essentiã. Et hæc aut incorporalia, aut corporalia. prima nullo mõ cadunt sub precio, vel in venditionem. talia sunt dona, & uirtutes spiritussancti. facit. 7. q. 1. c. 1. & c. iudices, & q. 3. saluator. hoc per se patet. secunda, sicut reliquiæ sanctorum. & hæc de facto uendi possunt, sed non sine peccato, uel uitio simoniæ, supra de reliqui. c. 2. & no. 1. q. 1. qui studet. quædam uerò sunt spiritualia per causam, ut sacramenta strictè, uel largè sumpta, quę sunt causa gratiæ. hęc de facto cadunt sub precio, inquantũ corporalia sunt, sed non sine uitio simoniæ. infra cap. proxi. 1. q. 1. dictum. quædam spiritualia secundum statum, ut religio, & de his ut de proximis, infra eo. quoniam, idẽ de spiritualibus, quæ à spirtuali potestate descendunt, infra eod. audiuimus. Idem in spiritualibus ex officio ecclesiastico, & de his hic. officia ergo, quæ uel ex ordine cõpetunt clericis, ut pulsare campanas, claudere ostia ecclesiæ, uel sunt administrationes in ecclesiis, uel ecclesiarum rebus, non uenduntur sine uitio simoniæ, ut hic & in iuribus allegatis in glo. sunt quædam spiritualibus annexa, uel ab eis dependẽtia, sicut beneficium, uel pręebenda, ius decimarum, & similia, & de his vt supra. sunt etiam quædam annexa, quia ordinata ad spiritualia, sicut uasa sacra ad usum sacramentorum, & uestes, & huiusmodi, quæ etiam uendi non debent, de reli. do. ad hæc, de con. di. 1. ligna, & c. uestimenta. patronatus etiam annexus est spiritualitati, nec per se vendi potest, de iure. transit tamen cum uniuersitate, eo. titu. ex literis, ubi satis ad hoc ¶ [*In gl. 2. ibi, qui studet*] & c. 2. ubi de hoc [*Et ibi, ad actum*] & si pastum interuenit, est detestabilis: alias est mentalis. de hoc dixi supra eo. nemo, super gloss. 2.

S V M M A R I V M.

1. *Simoniaca exactio tribus in casibus hic dicitur, & quibus, & n. 5. & quibus alys, nu. 3. & 5.*
   Occultum nihil in fi.
2. *Christi miraculum quod mirabilius cæteris,*
3. *Cap. ut præterita, supra de electio. non obstat huic.*
   Contributio expensarum pro electo, uel ordinato licet.
   Consensus facto comparatur in fin.
5. *Epilogus, suffragium & additio glossarum, nu. 5.*
   Censum portare tempore chrismatis, non est absurdum.
   Ordinando quando liceat aliquid temporale dare, & ad id etiam cogetur.
6. *Simonia quare uocata neophytorum.*

C A P V T XXXIX.

1 SIcut pro certo. Casus † Simoniacum ẽ aliquid exigere pro consecrationibus episcorum, benedictionibus abbatum, uel ordi. clericorum, nec excusat consuetudo. Et primò narrat excessum, & ipsius excusationem. secundò excusationem reprobat, excessum prohibet, & pœnam addit. secunda ibi, tantum igitur [*Personis*] in ministeriis forsan episcoporum, & superioribus, vt de illis taceatur, qui infamari non debent. Dicebat Hosti. quòd etiam ipsi caueant, ne hoc faciant: quia bene inuenientur, qui hæc dicent, de uoto, magnæ, uersi. præterea, & se.

2 [*In templo*] Matt. 22. & inde per Christum expulsis, ut ibi. Multum extollit Hiero. illud miraculũ super Matthæ. tit. 3. F. sic dicens, Suscitatione Lazari, illuminatione cęci, & cæteris hoc uidet mirabilius, quòd vnus homo illo tempore contemptibilis, & in tantum uilis, ut postea crucifigeretur, scribis, & Pharisęis contra se sæuientibus, & uidentibus destrui sua lucra: potuerit ad unius flagelli uerba circa multitudinem mensas, & cathedras talia facere, quæ infinitus non fecisset exercitus

3 [*Episcoporum*] contra supra de elec. ut præteritæ. Sol. ibi, de expensis, quæ fiunt ab electo, uel ordinato, ad quas contribuire debent, quos res tangit, hic loquitur de eo, quod exigitur pro collatione ordinis, consecrationis, uel sacramenti à consecratore; uel eius ministris secundum Hostien. [*Taxatum*] supra eo. dilect⁹. 2. in fi. [*Probis*] sup. enumeratis. Idẽ de aliis spiritualibus, uel annexis supra c. proxi. [*Collatis*] tollit fraudem & opinionẽ dicentium, ꝙ licet exigere post factum, sed prius non [*Aliquid*] temporale, uel quasi. De spirituali uerò, uel onere annexo dic ut supra de elec. significasti, & de præben. significatum [*Exigere*] hoc iustificat decre. Innocen. [*Dederit*] uel consenserit, supra, capitu. non satis.

4 ¶ Secunda † gloss. dicit, unde dicantur & cæt. ¶ [*In glo. 1 ibi, pro consuetudinibus*] uide supra eodem, cum in ecclesiæ. super gloss. secunda.

5 ¶ † [*In glo. 1 ibi, consuetudinem*] dixit Vincen. quòd si consuetudo esset, quòd census alias debitus episcodo portaretur tempore chrismatis, non esset absurdum, quia prælati dant chrisma subditis, & subditi censum prælatis, de censi. omnis plus. dixit Hostien. quòd si esset de laudabili consuetudine, quòd ordinandus aliquid temporale, puta. 10. lib. daret ad fabricam ecclesię, vel aliud diuinum cultum respiciens, uel ad sustentationem pauperis sacerdotis, & si ordo liberaliter conferendus sit, cogetur tamen postea hãc cõsuetudinem laudabilem obseruare. ad hoc infra eo. ad apostolicã,

a & remit. ibi.ᵃ & infra eo. Iacobus.

6 ¶ [*In glo. 2. ibi, testamento*] 4. Re. 5. [*Et ibi, Simone*] qui forte fuit neophitus. & ideo uocata est simonia hæresis neophitorum. 1. q. 1. quisquis p̃ pecuniã: ubi de hoc [*Et ibi, testamento*] Act. 8

A N N O T A T I O N E S.

a ¶ Ibi. Facit quod no. de præben. significatum. & quod no. gl. in c pe. infra de mag.

S V M M A R I V M.

1. *Religiosi precio recepti quibus subdantur pœnis, & nu. 6. & quando, nu. 5.*
2. *Moniales quot recipi possint, monialis appellatione uenit abbatissa.*
   Excusantur ob ignorantiam & simplicitatem, nu. 3.
   Palliare quid.
   Commodè quod possumus, id possumus.
3. *Noua receptio monialiũ fit, si prior erat illata, dissẽsarinè tamen.*
   Mulieribus permissum ignorare ius.
   Monacis an idem. debent esse æquales, nu. 5. cir. med.
4. *Epilogus, suffragium, additio glossarum, nu. 5.*
   Simoniacis nesci non licet, sed potius fama mori.
   Paupertas excusat à furto, & an à receptione temporalis pro admissione in monasterium.
   Quòd canonicus habeat sicut unus ex aliis, est de iure communi.

C A P V T XL.

1 QVoniam. C. † Religiosi precio recepti unà cum recipientib. de monasterio repelluntur, & in arctiora mon. detruduntur: sed an concilium sic recepti ponebantur in aliis locis eiusdem ordinis, nisi multitudo sit in causa. & sunt partes quatuor. Prima prouidet circa futura. secunda circa præterita ibi, de his. tertia prorogat ibi, etiam. quarta publicationem fieri præcipit ibi, uerum [*Paupertatis*] hodie † in mon. monialium non mendicantium recipi non

hoc dicat scripsi in cle. de hære.ad nostrũ, ad fi.[*Præ-*
3 *tes*] prauæ intelliguntur, quando aliquid exigitur ꝓ collatione ipsorum, uel saltem satisdatio [*Obseruari*] cum effectu,ar.de cleri.non resi.relatum, Ergo is, q contra consuetudinem eius per eã introductã ecclesiæ subtrahit,satisfacere compellitur:alias consuetudo non seruaretur cum effectu secundum Host [*Libe re*] ut nec exigatur prius pecunia,nec satisdatio, nec fiat pactio , nec teneat sacerdos quasi loco pignoris cramentum,nisi fiat satisdatio, uel solutio.sic loquũtur iura, supra eo.titu.quæ dicunt consuetudinem in talibus nõ ualere secundum Ho. [*Per episcopum*] ac si
4 †dicat sacerdos non erit iudex in re propria:sed diœcesanus, si uideat consuetudinem probabilem & laudabilem , ad coertionem procedet : alias abstinebit [*Compescantur*] laici.s.de clericis dicam infra,c.Iacobus
5 [*Immutare*] intellexit† Innoc.istud uerbum de his, qui mutare uolunt antiquas pias consuetudines soliciãdo, uel statuendo, quòd nil detur pro sepultura , uel similibus: nullus tamen eas seruare cogetur, supra. c. non satis, cum suis concord.facit , quod præcedit de hæretica prauitate,& quod habetur,infra de sent.ex. nouit.Si igitur esset consuetudo,quòd pro pœnitentia daretur nummus,uel aliud simile,non cogeť quis ad hoc.Huius euidens ratio : quia aut dedit coactus; & sic fuit simoniacum , & contra ius naturale , & sic præscribi non potuit, & per consequens nec est consuetudo,de consue.c. fi. [*Aut uoluntarius*]& sic non est cogendus. Sed Hostien. dicit contrarium elici posse per decre.supra de censi.ex parte, & ex his , quę infra dicam secundum ipsum Inn.qui dicebat, quòd si sit consuetudo, aliquid dari non potest tempore collationis sacramentorũ , sicut Venetijs soluitur in morte decima mobilium.In Britannia tertia dispensanda in opus ecclesiæ,& pauperum.bene sunt cogendi ad seruandam hanc consuetudinem.11.di.in his.12.di.illud;& c.ridiculum,& ca.consuetudo.& ex eo , quod tanto tempore soluerint,præsumuntur prius se ad id uoluntarie obligasse.& hoc etiam no.Pe. & Abb. Et dicit Host.quòd Venetorum consuetudo inducta ẽ; quia in uita Veneti nil soluunt pro decima , ideo in morte omnia ipsorum mobilia decimantur: quod quandoque est ecclesiæ damnosum, quandoque lucrosum , secundum quod plus,minusue uiuunt homines.posset enim 100. annis solũ semel mobilia decimari : quia tantum uixit paterfamil. possent enim in tribus dieb. tertiò decimari,vt si primo pater moritur , secũdo filius.3.nepos ex filio.Dicit ergo,quòd quò ad immobilia,in quibus non excusat consuetudo,nec quò ad mobilia,cum prò illis in uita nihil soluant.& sic in quanti.non posit allegari consuetudo secundum no.de decimis à nobis.c.1.li. 6. Non uidet perfectam excusationem,nisi talis consuetudo sit approbata per papam secundum no.de deci. à nobis, & c.tua. Dicebat autem Inno. non cogi ad soluendum id,quod tempore collationis dari consueuit,quia species mali est, & pręsumiť hoc simoniacè introductũ ad hoc .s. eo. sicut pro certo. dicit ẽt certũ pro nullo temporali differendam sacrorũ collationẽ,nec sponte datum esse spernendũ.1.q.1. quam pio Dicit etiã, quòd si consuetudo ecclesiæ habet , quòd in consecratione ecclesiæ aliquam partem habet cõsecrator de oblationibus,& aliam clerici,qui obsequunť consecratori,ad illã cõsuetudinẽ agi poterit petitorio, & & possessorio .10.q.3.nec numerus.18.q.fi. Eleutherius, c. seruitiũ. Idẽ de sepulturis mortuorũ,& simi lib. q̃ debentur de iure,uel de cõsuetudine,de sepul. certificari.Si uerò sint aliqua non ex cõsuetudine generali,sed speciali debita,ut si consuetudo esset, ꝙ in consecratione hr̃et.100.marchas,non crederẽ talem consuetudinem seruandam, cum male de ea præsumatur,ut dictum est.Non negamus tñ,quin posit accipere expensas pro se,& comitibus suis.& ẽt certum quid potest statui.quod accipiat pro expẽsis:quia nõ cogitur militare suis expensis.10.q.ul.relatum. 12.q.2. charitatem. Expensas.n.episcopus à uilla,ubi sunt baptizandi,uel chrismandi,uel alia sacramenta conferẽda,uel ecclesia consecranda.petere potest,si hñt, unde præstent:alioqnin ipse de suo faciat.10.q.3.cauendũ.nec ob.c.q.nec numerus : quia illud loquitur, qñ
a aliquid exigebatur[a] ultra expensas,nam,cũ baptizandi ad domum baptizantiũ uenirent,nihil pro expẽsis accipient,cũ & ipsi expensas non faciant.uel põt melius dici,ꝙ aliud est petere aliquid ab his,quorũ ecclesia cõsecratur, vel de bonis eorum, & hoc nullo mõ licet,ẽt si de hoc sit generalis consuetudo.s. eo.in tm̃. aliud est nihil ab eis petere,sed de oblationib. q̃ nondũ peruenerunt in spãle dñiũ alicuius, uel usum, uel possessionẽ,diuisionẽ aliq̃ facere, & hæc licet,& cõsecrationis tpe ecclesiarũ , vel collationis sacrorũ. Tñ credimus,si eps̃,uel clerici dicerent,non interim,nisi securi simus.ꝙ dabitis nobis oblões , uel ꝙ uos dñe epe nobi scũ ꝑm consuetudinẽ antiquã dimiseritis,ꝙ peccarent.s.eod.cũ in ecclesiæ.ar.ẽ 53.di.quia sancta. Imò plus dñi aliqui ꝙ clerici, qui consueuerunt hr̃e aliquã partẽ ab epo.pñt ei dicere , si cessauerit aliquã partẽ debitã dare,dñe nõ intrabimus,de cætero,ar.95. di.esto.45.d.cũ beatus: quia si eps̃ rõne cõsuetudinis petat eos cogi ad secum intercedendũ , & ipsi tñ debẽt,& tu ipse circa hoc ipsam cõsuetudinẽ serua. nos tñ credimus,& idẽ Ho j.co.Iacobus , ꝙ non est licitũ clericis negare epo obsequiũ cõsuetum,licet episcopus deneget consuetã partẽ oblationum. immò , si fecerint , agere poterit eps̃ noĩe ecclesiæ peti. & possess. clericos, cum hæc exceptio nunq̃ inueniatur in iure,sed clerici similiter cũ epo,non pro ecclesia, pñt agere petito.& pos. ad prædictã cõsuetudinem cõseruandam , & ẽt quia infringit episcopus consuetudinẽ.si expedit canonicis,& si cõsuetudo tm̃ in fauorẽ epi esset introducta , possent agere ut absoluerẽtur à prędicta consuetudine:quia priuil.&c.11.q.3.priuilegium.Sed hoc non credit Inno.nã licet aliquãdo obtineat in priuile. non tamen obtinet de iure communi,uel consuetudinario , quod difficilius ab homine separatur,quã gratia.sed possunt agere , & petere , ut quãdiu non soluerit episcopus , quod cõsueuit , nec ipsi obsequium debitũ præstare teneantur.& sic loquitur.95.esto.45.di.cum beatus.¶Vlt.glo. dupliciter legit finem capituli,sed primam lec.approbat. ¶ [*In glo. a in fi.*]Go.ne cleri.uel mon.non magno.¶ [*In glo.3 ibi, possunt*]facit quod no.47.di.sicut,in ul.gl.& 1.q.7. exi-
b gunt.[b] Hosten. dicit , ꝙ hñt ius petendi saltem in modum denuntiationis,de qua supra,de iudi.nouit,quæ de plano & ex officio expediť [*Et ibi,laudabile*]ut si in obsequijs solet dari cæreus , in benedictionibus nubentium panis,uel uinum. In consecrationibus manutergiũ,uel his similia,licet propter hoc non sint sacramenta deneganda ,uel differenda:tamen post ipsorum collationem populus compelleretur ad ista
c pręstanda secundum[c] Goff.[*Et ibi,implorato*]de plano & sine libello.Hostien[*Et ibi introducta*]de hoc 63. dis. quia sancta. & alle. Phi.ad hoc,ñ.de peti.hæred. hæreditas.§. 1.[*Et ibi eligere*]quia permittitur patrono pauperi pasci de bonis ecclesiæ,ipse uult rapere.Io.uel secundum Inno.uolunt prædicare, contra id,infra de hære.cum ex iniuncto.uel possunt lites dirimere , & ecclesiam defendere,& ideo iurisdictionem vsurpãt, de constitutio.ecclesia uel fingunt se purgare terram malis hoĩbus, iõ ante degradationẽ puniũt clericos, uel sepulturã uendunt, ut aliũ emant. & ideo uolunt

uendere cæmeteriatam, uel ut pascant pauperes, fœneratur, infra de usur. super eo [*& infr.*] quid de his, qui habent duo cæmeteria, quorum alterum uocant paradisum, in quo nō sepelitur corpus, nisi prius tot libræ soluantur? quid si maior crux non portetur, nisi certo precio habito? & de 10. aliis quæstionib. remittit Ho. ad sum. co. ti. §. qualiter committatur, uersi, qd de his, qui habēt diuersa. & nunquid pro psalterio ad corpus defuncti legendo posit dari precium. eod. §. uersi. quod si clericus, de materia per Th. sec. 2. q. 100. art. a. & 3. & uide quod dixi, supra eo. consulere.

ANNOTATIONES.

a ¶Exigebatur. Vide glo. & Io And. supra eo. cum sit Romana.

b ¶Exiguor. Et quod no. glo. supra eo. suam, & idem quod hic not. gl. in fi. tenet glo. in c. sunt, præalleg.

¶Secundum. facit quod no. Inn. supra in glo. ma. uide C. de sac. san. ec. l. priuilegia, & ibi Bar. & doc.

SVMMARIVM.

1 *Abbas Cistercien. prohibetur solenniter installari, & nu. 4.*
Professio hic qualiter sumatur.
Ordinum originalia seruanda.

2 *Papa creditur, licet originale non exhibeatur, quibus casibus nō obediendum, nu. 3.*
Contra regulam à papa approbatam nulli licet quid mandare.
Cistercienses non sunt iure communi exempti. unde probent exemptionem, habent priuilgia, & nu. 4.

3 *Posterior in ordine, non infert in obedientia hic.*
Perpetuum refertur ad uitam hic, in fi.

4 *Additio glossarum.*

CAPVT XLIII.

1 NE dei. Primò† prohibet Abb. Cisterciensi solenniter installari, secundo ponit formam obedientiæ, quam pmittunt episcopis [*Professionis*] idest obedientiæ professæ. Ho. non intelligas de professione, quam facit monacus, quæ præcedere debet electionem secundum Goff. de elec. nullus, li. 6. [*Origine*] originalia enim ordinum sunt seruāda, de sta. mo. recolentes

2 [*Tale est*] Creditur† papæ, licet non exhibeatur originale: alias secus C. de eden. auct. si quis in aliquo Gof. [*Subiectionem*] per hoc recognoscit eum dominū [*Reuerentiā*] per hoc recognoscit eum patrem [*Obedientiam*] recognoscit eum iudicem. Hosti. [*Patribus*] qui ordinauerunt Cistercien. quod ex quo regula esset approbata per papam, nulli liceret aliquid contra regulam mandare secundum Innoc. & Abb. [*Episcopo*] patet hic Cistercien. de iure communi non exēptos; priuile. tamen sua sunt illis seruanda. & si exemptos se dicunt, illud probent, quod dic, ut infra de priuil.

3 cum personæ, lib. 6. [*Saluo*† *ordine*] quia si papa mandaret aliquid, quod esset contra substantialia ordinis, uel peccatum, non debent obedire, supra de sta. mo. cum ad mon. in fi. secundum Innoc. quod dic ut ibi secundum Hostien. & de uoto. c. 1. multominus episcopo. Nam licet papa hic posterior ponatur in ordine, est tamen prior in obediētia. 11. q. 3. qui resistit 9. q. 3. cūcta, & c. per principalem [*Perpetuo*] idest quandiu uixero, & Abbas permansero, de elec. uenerabilem ad

4 fin. ¶†Gloss. 1. ponit prin. casus. ¶ *In glo. 1. ibi, Abbatibus Cister.*] habent et illi aliud priuilegiū, supra de sup. ne. præ. c. 1. ¶ *In glo. 2. ibi, archi.*] & per hoc reprehendit hic Goff. Vincen. qui dixerat, quod licet seculares installarentur, religiosi non. Dixit autem, quod hic non prohibetur installatio, sed solennitas, & exactio. Hostien. tamen dicit, quod de plano installari poterunt per monacos eligentes. sicnius in hoc interpretatio-ni consuetudinis inter eos seruatę per tempora. ¶ *In gloss. al. in fi.*] & supra de electio. quisquis, uel simoniacus. 79. dist. c. 2. Hostien.

SVMMARIVM.

1 *A canonico denuò recepto non potest exigi prandium prætextu consuetudinis, uide nu. 4. & 7.*
Canonicus in duabus ecclesiis an quis esse possit n. 2. canonici quomodo cogi possint, nu. 5. remiss.
Lapus Abbas & iurisconsultus tempore Io. And. fuit, imitatus est Io. And. in commentada hac decretali. eius quæstiones in eam qua, nu. 8.
Lapus idem quod Iacobus, & ubi.
Iacobus interpretatur uitiorum supplantator, ut hic fuit in fi.

2 *De præpositionibus, in, & de, remittit.*

3 *De receptionib. in canonicū, & similib. & quæ ius tribuat, remiss.*
Prouentuum ecclesiasticorum diuersæ species.
In absentia qui percipiantur.

4 *Vt clerici quid exigunt a clericis temporale, quæ consuetudo ualeat, quæ non. & si a laicis quæ.*
Decimas præscribunt clerici contra laicos, non contra, in fi.

5 *Clausula, si est ita, intelligitur etiam non apposita.*
Aequalitas seruanda inter canonicos.

6 *Copulatiua utrunque requirit impleri.*
Compulsionis nomine quid ueniat.

7 *Additio glossarum.*
Simoniaca exactio inducit.
Dare est quandocunque dare, fallit.
Annexum præbendæ quod est, debetur, & quo casu hic.

CAPVT XLIIII.

1 IAcobus. Casus. Prætextu† consuetudis non potest exigi prandiū à canonico de nouo recepto. Prima ponit querelā. secunda dat iudicē ibi, Quocirca. Est sciēdum, ꝙ olim filius, nunc pater dominus Lapus Abbas sancti Miniati de Florentia decretorum doctor imitari me nolens, decretalem hanc sui nominis commentauit, nam ut dicit, Lapus apud eos sonat in Iacobus, sicut Bononiæ, Namne sonat in Ioannes. summabat ergo, & diuidebat plenius, dicens sic. Recepto in canonicū prouentus, & præbenda debentur. q̄uis non det recipientib. prandiū, quod sibi ex consuetudine deberi ptendūt diuidit ꝙ in prima ponitur facti narratio, q̄ tria continet, s. Iacobi receptionē, recipientiū denegationē, & cōsuetudinis allegationē. secūda ibi. Quocirca. in qua tria ponuntur, s. papalis commissio. consuetudinis reprobatio, & canonicorū cōpulsio. Subdit aūt, ꝙ iste Iacobus iuxta sui nominis interpretationem fuit uiciorū supplantator: quia prauæ cōsuetudini aquiescere noluit, uel forsā auaritia cū traxit [*In ecclesiis*] hic tra-

2 ctat† de propositionibus, in, & de, qd notaui in cle.

a de præben. ᵃc. 1. in gl. de isto [*Aprutina*] ſm hanc literā iste erat duarum ecclesiarum canonicus, de quo uide. 86. di. sanctorum, & quod dixi, supra de pręben. de multa, super ulti. gl. sed alia litera habet, a pueritia, secundum quam cessāt, quod dixi; & qua ætate posit quis canonicari, remit. Hostien. de præben. super in-

3 ordinata, ubi dixi in ulti. gloss. [*Si receptus*] de his† receptionibus satis hic per. D. Lapum. loquitur autem hic de receptione, quæ tribuit, & dicitur collatio. sic s. de resc. cū aliquibus. de præbē. cum in ecclesiis, li. 6. [*Et in fratrem*] de fraternitate tractat hic, remittens ad ea, quæ scripsi, de reg. Ioannes, in gloss. est sciendum [*Partem prouentuum*] qui ueniunt in communi, & postea inter capitulum diuiduntur, infra de uerbo. signifi. olim. uel de distributionibus loquitur. & quod sequitur de præben. intelligitur de diuisa quæ dicitur

corpus

corpus præbendæ,& percipitur in quibuſdam eccleſiis in abſentia,ſupra de conſtitu.cum omnes,ſecundumHoſti. quod in diſtribnrionibus non procedit, etiam ſi id habear conſuerudo.de cle.nõ reſi.c. vno, lib.6.[*Conſuetudinem*]quæ ſecundum †Hoſt. non excu-4 ſat, ubi clerici à clericis exigunr aliquid tẽporale ſpectans ad repletionem uentris, uel propriam ntilitatẽ petentium,ſupra eo.ſicut,& c. in trñ,cum ſi. no. ſup. de conſti.ex parte. Si uerò pctatur paramentum, vel aliud ſpectans ad diuinum cultum, uel ſabricam eccleſiæ, dicit Hoſt. & placet. D. Lapo id omnino ſeruaudum,de teſta.officii.c.fi.ſupra de his, quæ fiunt à ma.par.ca.c.fin.& hoc caſu ante receprionem poſſet exigi cautio,ar.de præben.ſignificatum,de cle.ſignificaſti,& quod no.de cenſi.quanto, b quaſi Deus cũ canonico ſpirituale cum ſpirituali permutet.ar.ſ. de re.permu.ad qõnes. à laicis uerò poſſunt exigere clerici ea,quæ conſuetudo laudabilis introduxit,etiam ſi repletionem uentris, uel aliam priuatam utilitatẽ reſpicere uideantur,ſupra eo.ad apoſtolicam. Diuerſitatis ratio triplex eſt ſecundum Ho.quia quod iudicatur priuatę utilitatis, cum clerici petunr à clericis, iudicatur publicæ,cum clerici petũt à laicis, ar.ff. de iuſt.& iu.l.1.& 1.di.ius publicum. ſed publica fortior eſt, quam priuata.ſ.de regu.licet,de fo. com.ſi diligẽti.Secunda,quia laici ſunt clericis infeſti,& mille modos adiuuenitit defraudãdi clericos, & eccleſias. fiat ergo in hoc compenſatio: maximè cum per hanc ꝓuideatur ſaluti.ſ.de decimis,cum non ſit.3. quia clerici ſunr ſibi magis ſubditi,& ad inuicẽ obedientes,ꝙ̃ laici.Si in talibus igitur iudicaretur conſuetudo laudabilis, prælatis daretur materia ſubditos opprimendi, quod non eſt faciendum,de diuor. quanto.§.pe. ſic ẽt laici difficilius abſoluuntur,quam clerici, ut dicã,de ſent.ex.peruenit. Laici ꝫ eccleſias decimas non præſcribunt, de præſcrip.cauſam.Clerici ꝫ laicos bene,de decimis,cũ ſint,& c.ad apoſtolicæ. Põt aſsignari quarta ratio per decre.de his,quæ fi.à præla.cũ apoſtolica:quia non refert,quę eccleſia habeat,dummõ laicus non habeat.Remittit etiã ad ſum.eo.ti.§. qua-5 liter, uer.ſolutio,ex pacto,& ſeq.[*Si eſt † ita*] intelligebatur,etiã ſi non fuiſſet appoſitum,de reſc.c.2.& uide quod no.in Cle.de of.dele.c. uno [*Dictos catholicos*] quomodo iſti vniuerſaliter,& particulariter poſſunt c cogi,dicam de ſent.excom. Romana.§.ulr. c li.6.[*Vni ex alijs*] arg.pro ęqualitate præbendarum. de hoc,de cõſti.cum oẽs, de maio.& obe.ſtatuimus (*Et præbenda*)propter† copulatiuam utrunque impeludum eſt, 6 ut dicit. D.Laur.uide,quod no.de reſcr.c.2. & c.olim [*Compellas*] quid ueniat in hac compulſione, remit.d. Lap.ad ea,quæ dixi poſt Hoſtien.de ætа. & qua. cum bonæ,ad fi.de offi.dele.c.1.& c. præterea,in fin. cum 7 cõcor.¶†*In gl. 1 ibi exigi*] exactio iuducebat hic ſimoniam ſecundum Vinc.& Goff.& D.Lap.nam alias,ſi præbendam liberè contuliſſent, datio prandii poſtea interueniẽs non induceret ſimoniam, nec obſt. quod dicitur, dare eſt quandocunque dare. 1. quæſt. 3.eos: quia illud uerum pactione præcedente. Dixit etiam Vin. quòd ſi hoc onus prandii eſſet annexum præbendæ,quòd bene deberetur,argu.C.de do.quæ ſub modo.l.1.de præbẽ.niſi,& c. ſignificatum quod & ſatis credo, cum & tota præbenda poſſet deberi, de reſcrip.ſi propter, li.6.ſalua moderatione Ioan. In 8 dec.ſuſcepti.Sciendum† etiam,quòd.D.Lap.hic formauit. 17.q.quarum aliquæ materiam reſpicientes expeditę ſunt ſupra,& aliæ ſupra eo.ad apoſtolicã.& infra c.fi.de reliquis;quæ non reſcipiunt propriè materiam,licet aliquibus uerbis capituli adaptentur, in ſuis locis propriis tractabitur.

ANNOTATIONES.

a ¶Preben. Et per Bar.in l. Gallus.§. ille caſus,ff.de li.& poſthu.
b ¶Quanto.uide ſupra eo.ſicut pro certo,per Io. And.ſuper.1.glo.
c ¶Vlti.& ad hoc facit.c.eum qui, eo.ti.li.6.& l.ea quidem, C.ſi man.ita.ſue.ali.

SVMMARIVM.

1 *Pro promiſſio non poteſt agi,ubi obſtat turpitudo.nu.3.*
Receptionis tempus inſpicitur in caſu huius decre.
Inquietatio ubi fiat.
2 *De repræſentatore quo loquatur hæc conſtitutio.*
Ab ordinum quorum executione ſuſpenſus ſit hic præſentatus.
Suſpenſio hæc quouſque duret.
3 *Epilogus, & ſuffragium, & additio gloſſarum,nu.4.5.*
Simonia directè in ordine aliter plectitur, quam per indirectum commiſſa, & qualis hic fuerit.

CAPVT XLV.

1 SI quis. Se ſummat [*Promiſit*]nõ †poteſt,qui ſic promiſit, agere, ut ſibi remittatur promiſsio: quia obſtat ſibi turpitudo ſecundum Innoc.& Hoſt. [*Recipiens*] in ipſa ordinatione,uel præſentatione: ſecus,ſi poſt,ſupra eo.ad apoſtolicam. ſecundum Gof. [*Inquietet*] extra iudicium. ff.de peti. hære. diuus: uel in iudicio.ff.rẽ.ra.ha.quo enim,& l.amplius,Go.[*Re-2 præſentator*] per id† quod ſequitur,patet, quòd loquitur de clerico repreſentante, puta archidiacono repreſentante ad ordines, de præben.cum ſecundum. De laico igitur preſentante ad eccleſiam, uel etiã de clerico hic non loquitur ſecundũ Ho.[*Ordinum*] quos ſic contulit,uel conferri fecit ſecundum Go.Ho.contra, ſ. quòd de omnibus ordinibus hoc intelligatur, & facit,quod dixi,ſupra eo.per tuas.2.[*Triennium*]quo lapſo iure pœna remittitur ſecundum Inno. & Hoſ. [*Suſcepto*] punitur plus ordinator propter uitium cha-3 racteris,ſecundum Pe.& Boa.¶†Gloſ.1. quod hic de iuramento dicitur.coadiuuat.demum ſignat contrarium.¶Gl.2.rñ.per obie. deponi quod debebant, ex quo &cæt. ſoluit,ſolutioni obiicit, & reſpon.in fin. 4 quæ fuit addi. dat uerum intellectum ¶†*In gl. 1. ibi, generaliter*] ſequitur,nouimus turpes ſtipulationes nullius eſſe momenti [*Et ibi ſi ſtipulor, ut id*] exemplificat lex illa de illo, qui ſtipulatur ſororem ſuam ſibi nupturam [*Et ibi, non dubium*] uide in dec. infra proxi. al. ſuper ulti. gloſſ. ¶*In glo. 2. ibi, quin etiam*] liberatus ab 5 obligatione uidetur accepiſſe.¶ †*In glo. 1. ibi, debitores*] ibi dixi ſuper 1.gloſ.[*Et ibi, non temeris*] adde,quod no. de præben.ſi epiſcopus cui,lib.6.in ulti. gloſſ.¶*In glo. 2. ibi, debetur*] ſi bene aduertis in dec.ueniens,remittitur, quod nondum debebatur [*Et ibi, imponitur*] ſup. 6 tamen imponitur, Abb.[*Et ibi†deponentur*] idem dicũt Innoc.& Hoſtien. ipſe tamen Inno. uidetur uelle finaliter,quòd hic non committatur directè ſimonia in ordine, ſed in beneficio, uel conſecutiuo ordinis propter ſuperiorem rationẽ, & quia ordinator vult ordinare, & ordinatus ordinari nullo dato. & ideò de iure nõ dicitur ſimonia eſſe in ordine. & ideò ſpecialis pęnitentia datur in hoc caſu, cum alias directò ſimoniacè dans ordinem perpetuò debeat eſſe ſuſpenſus, & recipiens non ſolùm ab ordine ſimoniacè ſuſcepto, ſed etiam ab aliis ſit ſuſpenſus. hic autem ſolum ab ordine ſuſcepto.de hoc.ſ.eo.per tuas. 2.

SVMMARIVM.

1 *Datum æquiparatur promiſſio,uel retento.*
De præpoſitione, In, remiſſ.

2 Prouideri in eccleſia ſi mandetur, comprenditur dignitas principalis.
3 Abbas monacus eſt, & ſub conſtitutione etiam pœnali includitur, ſimoniacè creatus quibus cedet. & quem locum poſtea obtinebit, ſi quem monacum ſimoniacè recipit. quid iuris, nu. 4.
Beneficij nomine an includat rectorias uel dignitates.
Collatio ſimplicis beneficij conſueuit ad unum ſpectare.
Electio ad plures.
5 Affectus unde in caſu huius decretalis deprehendatur.
6 Epilogus, & additio gloſſarum nu. 7.
Voluntas ſola, uel animi affectus an inducat ſimoniam ſicut uſurā.
Simoniacus mentalis an in foro pœnitentiali reſtituere cogatur.
An uſurarius eiuſmodi ſimiliter.
Ex narratione mala nihil eſt quin poſſit deprauari, in fi.

CAPVT XLVI.

MAndato. Se ſummat. & pars prima narrat factū, ex quo duo indeciſa quęrebat. ſecunda ibi, conſultationi, reſpondit. 1. ad primum, ſecundò ad ſecundum ibi. Et ad† [*Dato*] promiſſo, uel retēto: quia 1 hæc æquiparantur, de tranſac. ſuper eo, de te. ueniēs. Phi. [*Locum*] ſup. Hoſt. & illorum, qui aliquid temporale receperunt, ut locum aſsignarent, qui etiam in- 2 cluduntur tacitè, ut ſequitur [*In monaſterius*] no. de† prępoſitione In, de qua dixi in Cle. de præben. c. ſi dignitatem, & ſecundum lec. Hoſt. de qua dicam infra, hic probatur, quod uerbum, quo mandatur prouideri in eccleſia, comprehendit principalem dignitatē eccleſiæ: ſed ſi intelligatur de abbatibus. qui fuerant in monacos ſimoniacè recepti non facit [*Conſtitutionem*] mutatis. ſ. locis priorib. & inferioribus aſsignatis [*Ab-* 3 *bates*] quia† Abbas monacus eſt, & ſub conſtitutione pœnali includitur, ſupra eo, quoniam. Fortius in fauorabili, ar. ff. de lib. & poſt. cum quidam. Sed cōtra, beneficii nomen non includit rectorias, uel dignitates, de præben. c. ſi. Dicit Hoſti. conſiderandam intentionem ſcribentis, de offi. dele. ſuper eo, cum ſuis concor. qui præualet uoci, & ſcripturæ, j. de uer. ſig. intelligentia. fuit autem hæc intentio papæ, quòd tam abbates, quàm monaci ſaluarentur. quo reſpectu, ut dicit Inno. fit extenſio, & quia non paratur alii præiudicium. In cōtrario uero fit reſtrictio, ne aliī fiat præiudicium, & ne impediantur electiones. Nec ob. ſi dicatur etiam in ſimplici beneficio fieri præiudicium: tum quia non eſt præiudicium, de quo multum poſſit conqueri, ſupra de offic. le. dilectus: tum quia frequentius collatio ſimplicis beneficij conſueuit ad vnum ſpectare, electio uero ad plures, & difficilius eſt plures, quàm unum offendere, de tem. or. ca. 2. tum quia illuſorium eſſet mandatum, ſi ſaltē ſimplex beneficium non includeret. Eſt ergo interpretandum, ut aliquid ualeat, de uer. ſi. Abbate. Simili modo reſpondetur ad decre. ſedes, de reſc. dici poſſem etiam, quòd quia iſta diſpenſandi poteſtas erat beneficium datum diſpenſanti, non delinquentibus, quod patet, quia illorum non fiebat nominatio; ideo largius interpretatur. facit de præben. ſi cui, li. 6. prima patet [*Ex-* 4 *tendi*] Abbates† ergo ſimoniacè creati dignitati, & adminiſtrationi cedēt. quo caſu ſimplicem locum monaci etiam priorem forſan ex diſpenſatione poterūt obtinere: quia in illo non fuit ſimonia commiſſa: ſed ſi aliquem monacum ſimoniacè receperunt, nō propter hoc coguntur, ſi diſpenſatiuè agatur, renūciare abbatiæ, quamuis debeant pœnitentiam agere, & donec illam egerint, à ſacrorum ordinum executione ſuſpendi, ſupra, c. dilectus, & c. ueniens, & male accepta reſignare, ut ibi. Si vero de rigore cum eis ageret ſine ſpe reſtitutionis expellerentur de mon. & retru-derentur in arctius ad pœnitentiam. ſ. c. qm̄, ſm Ho. [*Spiritualium*] hoc quo ad receptos. Goſ. [*Temporalium*] quò ad recipientes. Goſ. [*Qua*] ſ. ſpiritualia, & tempo- 5 ralia [*Affectu*] quia† nec receptus dediſſet, niſi crediediſſet recipi, nec illi recipiſſent, niſi dediſſet: non tamen interuenit pactio, uel taxatio [*Acquiruntur*] licet Goſ. intellexerit, ꝙ receptionem ſecuta eſt datio temporalium, licet intentio praua precesserit, dic idem ſecūdum Ho. etiam ſi præceſsit datio, quod probat iſtud uerbum, acquiruntur, & ſupra eod. tua nos [*Quo caſu*] cum non præceſsit pactum, licet intentio fuerit corrupta [*Simonia*] patet ergo, quod eſt ſimonia: uide, qđ dixi de elec. quod ſicut, poſt gl. in 3. col. uer. de dolo 6 uerò. ¶† Secunda glo. arguit, quòd latiſsimè &c. & ꝫ regulam, cui licet. ¶ Vlti. gl. no. ꝙ affectus, licet faciat uſurarium, non facit ſimoniacum, tamen punitur. ¶† [*In gl. ult. ibi, conſulere*] de hoc. 1. q. 1. c. 1. [*Et ibi, Inducere*] ita & ſimoniā, tamen mentalem tantum: unde ēt ille uſurarius in foro iudiciali, ubi non iudicatur de occultis, reddere non cogeretur, ſed in foro pęnitentiali cogitur. Et ſi dicatur, quare ēt ſimoniacus mētalis in foro pœnitentiali reddere non cogitur, rñdet hic Ho. ꝙ uſura utroque teſtamēto prohibita, nec diſpē- a ſationem papæ recipit, de uſur. [a] ſuper eo. hic loquitur de ſimoniaco, quia prohibitum, ſicut acquirere beneficium, ubi papa diſpenſat. De prohibitis ergo, qa ſimoniaca uidetur idem, quod in ſecunda. Poſſet ēt dici, ꝙ ideo non reſtituuntur monaco, quæ dedit: qa nil habet proprium. vnde & ſi reſtitueretur, monaſterio remaneret. de ſta. mo. c. 2. & c. cum ad mo. ad fin. uſuras uerò ſoluens, habet proprium. Dicit Hoſti. ꝙ prima ratio præualet, q̄ ad præbēdas, & ſeculares clericos propriū habētes extenditur. ſ. c. tua. Dixit Abb. j. de uſuris, cōſuluit, pro ratione diuerſitatis prædictę uſurarium mentalem teneri reſtituere, quod ultra pceperit; quia ſibi ſoli ex reſtitutione fit præiudicium ſed in ſimonia poſſet fieri præiudicium eccleſiæ, de cuius bonis reſtitueret, ſi nō haberet aliunde. hoc nō placet: quia ſm id nec ſimonia actualis obligaret reſtōni: vel ſm eū ꝓpriū eſt uſuræ, quod cōmittitur ex animo, quod patet ex uerbis ꝓhibitionis, ſ. date mutuum nihil inde ſperantes: ſed ſimonia reſpicit factum proprie, vt ſ. ſpirituale uendatur, vel ematur. adhuc remanet dubiū quare in uſura animus obligat ad reſtitutionem, & nō in ſimonia. Dici poteſt, ꝙ plus eſt ꝫ bonum charitatis ſperare lucrum in mutuo de eo, qđ tuū eſt, quā ſperare beneficiū pp id, quod donaui, vel ſperare donum propter beneficium, quod cōtuli, rationis expreſsio. quia ſi mutuaui, obligatus es ēt ciuiliter ad tantundem reſtituendum. q̄ ratio ceſſat in donato. Itē bonum charitatis, quæ poſt deum incipit a dilectione ſuiipſius, plus aſtringit me ad mutuū, quā ad donum: quia minus lædor ex primo, q̄ ex ſecūdo. æquū eſt ergo. ut ad quod minus liceat ſperare, ubi prius aſtringor, & minus lædor. Itē in uſura durius interpretamur, ubi lędit unus tm̄, ſ. recipiens: hic duo, ſ. dās & recipiēs. ſ. Itē hęc ſpes eſſe pōt ex parte utriuſq; ibi ex parte alterius tm̄. facit. j. de uſuris. c. ſi. hæc ſunt ſuperuacua, tene menti. Opp. ꝙ uſurarius mētalis, ēt qui ſpē principaliter poſuit in lucro, non teneatur ad reſtitutionem, quam recitat Inn. in dec. cōſuluit, de b uſuris, ubi uide ſuper uer. ſperantes, & ſuper. [b] 2. gl. & quā quidā attribuunt Go. per id, qđ ibi no. & in ſum. de uſuris, in prin. Sed puto Go. intellexiſſe de ſpe ſecūdaria, non principaliter poſita in lucro, ut ibi dixi. Et ſic prædicti male referūt op. Go. iuxta illud Terētii in comędus Nihil ē, qn male narrādo poſſit deprauari.

ANNOTATIONES.

a ¶ Vſur. uide Io. And. in c. peccatum, de reg. iur. li. 6. in 2. 3. 4. mēbro quæſtionis.

Super

b ¶Super. uide Io. And. in c. peccatum, de regu. iur. lib. 6. in primo membro quæſtio.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*
Ne prælati uices ſuas, uel eccleſias ſub annuo cēſu uendant, ubi nō alibi, quàm hic, in iure tradatur.

Ne prælati uices ſuas, uel eccleſias ſub annuo cen. uen. Rub.

1 ¶Viſo † de ſimonia in genere, ſubmittit de quadam ipſius ſpecie, ſ. cum prælati &c. Goſ. habetur materia. 1. quæſtio. 3. per totum. 89. diſtinctio. decenter. 21. quæſtio. 2. cap. ulti.

SVMMARIVM.

1 *Vt iuriſdictionem epiſcopalem, uel aliam ſpiritualem exerceat, dat pecuniam, qua pœna tam ipſe, quàm conferens afficiatur, & num. 3. 4.*
Eius fructu an liceat uendere, nu. 2. & 3.
2 *Obuentiones temporales cui & qualiter uendi poſſint.*
3 *Officia temporalia quæ ſint, & an & quæ emi liceat.*
4 *Pœna huius decretalis eſt perpetua, ac aliàs, ubi non exprimitur, talis eſt.*
5 *Epilogus, & additio gloſſarum, nu. 6*

CAPVT I.

1 PRætereà. Qui † pecuniā dat, ut epiſcopalē, uel aliam iuriſdictionem ſpiritualē exerceat, officio priuatur. & ſic cōferens illud, conferre non poterit, & canonicè punief. h. d. cū. ſe. Et hic primò ponit exceſſum, quē ſcdò punit, ibi, 2 præſenti [*Iuriſdictionē*] non † exercenti iuriſdictionem a obuentiones[a] temporales uendi poſſunt, infra c. fin. ſecundū Inn. ſed ſm Hoſt. etiam exercenti, ſi nō vendatur iuriſdictio. committaſ ergo ſimpliciter iuriſdictio, & ex parte alia uendantur fructus, ita ꝙ non miſceantur contractus, de re. permu. ad quæſtiones. non tamen intelligit hoc de fructibus peruenientibus ex iuriſdictione, quibus emptis iuriſdictio non eſſet inēpta, ar. 1. q. 3. ſiquis obiecerit. & ꝓhibetur hoc, ne ſubditi grauenſ. j. c. 1. etiā ſi merè tēporalis ſit iuriſdictio, in auct. vt iudi. ſine quo. ſuf. per totū. & de mā prin. §. i. §. illud. multominus prælatio. uel aliud ius ſpirituale, 3 de hoc. ſ. e. tit. non ſatis. Officia † igitur tēporalia, puta miniſtralia, bailiuia, caſtaldionatum, ſi ſint ſpiritualibus annexa, nullo modo licet emere, ſed eſt ſimonia cū. ſ. eo. alias ti. 1. conſulere. aliàs ſalua iuriſdictione, & prouenientibus ex ea, licet omnia uendere & in perpetuum, & ad tempus. Fatentur vltimò Inno. & Hoſt. quòd ſi ipſa iuriſdictio, uel prouentus eius uendātur, ſpecies mali eſt, & turpe lucrum, & contra legem: tamen non committitur ſimonia, cum nō uendantur ſpiritualia, nec ſpiritualibus annexa, quid autem dixit hic Hoſti. de Ro. curia quò ad ſimoniam, & ambitū, dixi, ſup. ti. 1. c. 1. in glo. quid de [*Vt*] ſup. clericus. Hoſt. [*Priuetur*] i. à clero remoueatur. j. c. 1. Hoſt. Et per hoc & per id, quod dicā. j. gl. proxima, ceſſent uerba Goff. dicentis, quod hic imponitur modica pęna, quia nō agebatur de iuriſdictione uendenda, ſed de temporali commoditate, quæ proueniebat ex illa. uel ſm cū hæ pœnæ infliguntur ipſo iure, aliæ infligentur accu-4 ſatione propoſita [*Amittat*] in † perpetuum ſecūdum Hoſtien. & diſtrictione canonica percellatur, infra c. prox. in fi. ſm eum. Et quòd pœna ſit perpetua, inducitur. in li. ſeu. de ua. qui contra conſtitutio. Lo. regis ſeu. al. c. ſi clericus, uelut epiſcopus. Item quia ubi b aliud non exprimitur, pœnæ ſunt perpetuæ[b] de hoc ſupra de conſtitutio. ex literis. non ob. de elec. cū Vinton. de ſup. ne. præ. ca. 2. de præben. graue, quæ in aliis 5 caſibus loquuntur. ¶Prin. ſe. gl. reſpon. per di. aut uicarius dat epiſcopo &c. ſecundò arguit, ſignat cōtrarium, & ibi remittit. tertiò dicit de pertinentia ad titulum. ¶Vlt. glo. ſignat contrarium, & ſoluit. ¶*In glo. 2. ibi, quicunque*] & ſupra de offi. or. inter cœtera. & idem Inno. Goſ. Hoſt. [*& ibi, eſt hic ar.*] quod ſic ſumitur [*& in fi.*] infra de offi. dele. iudex, & duobus. c. ſe. lib. 6.

ANNOTATIONES.

a ¶Obuiētes. Non ex iuriſdictione oportet ex alijs rebus prælatus rebus prælaturæ, ut patet per id, quod ſequitur in uer. non tamē.
b ¶Perpetuæ. uide plenius Io. An. in c. cum bonæ. de æta. & qua. in l. ſi non præfinitione, & ibi, Bar. ff. de pœnis, & in glo. in clemen. 1. de dona.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictionis uenditio quid mali inducat, qui eam poſſit demandare, num. 3.*
Quando uendi dicatur, nu. 3. & quibus caſibus detur ordinaria ab epiſcopo, num. 5. alio modo detur, ibid.
Diſſimulatio quando noceat.
2 *Canonica pœna quæ dicatur.*
3 *Epilogus, & ſuffragium, & additio gloſſarum, nu. 4. 5.*
Ratio qualiter ſcribenda ab eo, qui reditus alienos exigit.
2 *Cenſum nouum, uel imponere, uel augere ueterem non licet epiſcopo, cir. fin.*

CAPVT II.

QVoniam. Summatum eſt, ſupra c. prox. Et primò ponit exceſſum, quem expreſſa cauſa fieri prohibet. ſecundò pęnam addit ibi, Quod ſi-1 quis [*Grauamē*] qui. n. † debet li. 100. per fas & nefas illas & aliquid ultra vult extorquere, & de minima culpa quandoque facit maximam [*Subuerſionem*] quia ſœpe res puniuntur, ubi puniendæ eſſent perſonæ, in auct. de man. prin. §. oportet. col. 3. uendunt etiam iſti, qđ epiſcopus ex officio gratis faceret. remit. Hoſtien. ad ſum. eo. ti. ante fi. uer. in ſumma notandum, & ſequētibus [*Diſſimulatione*] 43. di. Epheſiis. T. tacet. n. ut recipere poſſit cēſum ꝓmiſſum, licet ſubditorū grauatorū clamores audiat. & qđ peius eſt, quādoq; fouet vicarium, & excuſat. contra id. 87. diſt. cap. 1. & 3. 83. diſ. 2 error, ſecundum Hoſt. [*Canonica † pœna*] i. depoſitionis cum nota infamiæ. 1. q. 3. c. fi. & perdit poteſtatē con-3 ferendi officium, ſupra c. proximo. ¶ † Secunda glo. quærit, & ſoluit. ¶*In glo. 2. ibi, & quia*] ibi dicitur, quòd cui mandata eſt iuriſdictio, illam non demādat: quia non eſt data à principe, nec data à lege, ſed confirmata [*& ibi. §. nos igitur*] ibi lex dat iuriſdictionem defenſori [*& in fi.*] uide de iudi. nouit, ſuper gloſſ. no. ꝙ 4 ¶*In † gl. 1. ibi, ſimoniacum eſt*] tunc. ſ. cum dicit prælatus pro. 100. lib. uendo tibi iuriſdictionē ad me ſpectantē vſq; ad annū, & totum lucrū tuū ſit: ſecus, ſi dicat pro ſalario conſtituo tibi. 100. li. & tu iuriſdictionem exerce, & obuenientia mihi computa, & redde. hoc. n. licitum eſt ſecundum Inn. & Hoſti. & dicit Hoſ. ꝙ hoc caſu omnia ſunt ſcribenda, ut ſciatur quis, à quo, quare, qn̄, quantum, & qualiter receptum ſit, & expenſum, in auct. de man. prin. § coges autem, col. 3. & de collatio. §. iubemus, col. 9. & de ob. ad tatio. cap. uno. 5 ¶*In glo. 3 ibi, non*] dicit † Hoſt. ꝙ in duobus caſibus eps dat ordinariā, primū creando officialē, cui generaliter uices ſuas cōmittat, & ſi alio noīe appelletur uel

uice-

uicedominus, uel uicarius, non.n.eſt uis in nomine, de procur.petitio. & hoc poteſt facere ad annum, & plures, ut placet. Secũdò perpetuum ordinariũ cõfirmando, uel inſtituendo, uel conferẽdo beneficium, cui ſit annexa iuriſdictio de iure, de off.or.cum ab ecclesiarum, uel de conſue.[a] de elec.dudum.2.uer.tandem. & in hoc.2.caſu licet concedi nõ debeat ſub nouo cenſu, uel ueteri augmentato, poteſt tamẽ ſub antiquo non diminuto, ſupra de cenſi.prohibemus[*Et ibi, ordinariam*]ſicut & conſuetudo dat ordinariam, de ſo.compe.cum contingat, Hoſtien.[*& in fi.*]de hoc 1 t.quæſtio.1.experientiæ.

ANNOTATIONES.

a ¶Cnoſue.uide Inno.in c.cum ab eccleſiarum, de offi.or. Io.An. in c.cum contingat, de ſo.compe.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ regimen ſub annuo cenſu committi non debet.*
2 *Spiritualis quærit æterna.*
Carnalis temporalia.
Sacerdotis intentio qualis eſſe debeat, an ei liceat locare operas ad diuina, remittit, nu.3.
4 *Additio gloſſarum.*

CAPVT IIII.

1 QVoniam. Caſus. Regimen † eccleſiæ ſub annuo cenſu cõmitti non debet. primò narrat conſuetudinem, quam ſecũdò prohibet. 3.cauſam reddit. ſecunda ibi, Ne id. tertia ibi, Quia[*Sub annuo*] ut dicit Hoſt. nec in perpetuum, nec ad annum, nec ad momentum uendendum regimen animarum, ut ſu 2 pra c.proxi.[*Ad † æternæ*] Innoc. Io.3, quod natum eſt ex ſpiritu, ſpiritus eſt: quod natum eſt ex carne, caro eſt[*Spiritualis*] ergo ꝑ rmotio, quærit æterna. Carnalis uerò quærit tempo alia & carnalia[*Conſideratio*] ac ſi dicat, ꝙ pura debet eſſe ſacerdotis intentio, ut ſolum deum ſperet retributorem, non per temporale commodum. Vnde reprehendit Hoſti. eos, qui currunt ad mortuum uſurarium diuitem, & pauperem uilipendunt. ¶*In † glo. 1. ibi, Prouideat*] ad hoc ſupra de app.peruenit, de cler.ægro. de rectoribus, de cleri.nõ reſi.c.pe.& infra de elec. cum ex eo.§.porrò, li.6. per a quod uidetur, ꝙ epiſcopus hoc facere[a] debeat[*& in fine*]an ſic liceat ſacerdoti locare[b] operas ad diuina, dixi, qđ notauerunt hic Inn.& Ho.ſ̃.de ꝑbẽ.ſignificatũ.

ANNOTATIONES.

a ¶Facere, uide Io.An.in c.3.de offi. archipreſby. & in c.omnis, in glo.executioni, & ſup.c. illa, de pęni.& re.

b ¶Locare. An autem poſt ipſius mortem ipſo iure ſit locatio extincta, ſi fiat ſine ſolennitate, tenent domini de Rota, quod ipſo iure, & per hoc inferunt, quòd.l.conductores.§. pœna illius.C. loca.in ſucceſſore locum habet, ſicut in primo locatore. inferũt etiam, quòd recipiens ſucceſſor pẽſionem unius anni contractũ per totum tempus primæ locationis nõ ratificare, cũ ipſo iure locatio ſit finita. uide in deciſio. Rotæ cõcl.255.& tribus ſe.concl.

SVMMARIVM.

1 *Fructus eccleſiæ ad affictum, uel annuum cenſum poſſunt concedi.*
Eccleſia pro eccleſiaſticis obuentionibus, & quibus alijs modis accipiatur, & quibus appelletur nominibus nu.5.
Conductor in ſolutione ceſſans expelli põt non obſtante iuramento.
Sii deſerit ante tempus locum ſine iuſta cauſa tenetur ad penſionẽ totius anni.
2 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nu.3.4.*
Succeſſor quis & quibus caſibus teneatur ſtare contractui prædeceſſoris.
Authoritas epiſcopi adiecta cõtractui quid faciat, & quid cõtrà.
Capituli conſenſus in quibus alienationibus requirendus.
Vicarium priuilegiatus tenere debet.§.quæritur etiam.
Hæres rectoris tenetur ex mala eius adminiſtratione, eo.§.ad fin.

6 *Decretales huius tituli, quæ ad primam, quæ ad ſecundam partem pertineant.*
Firmas, quarum meminit hæc decretalis, quis recipere nequeat.

CAPVT V.

1 QVerelam. Caſus. Fructus † eccleſiæ ad effectum, uel annuum cenſum cõcedi poſſunt. Et primo ponit conductoris querelam. ſecũdò dat ei iudicem ibi, Ideoq;[*Eccleſiam*] i.eccleſiaſticas obuẽtiones[*Ipſe*]Goſ.i.cõductui.[*Tenuiſſe*] i.ipſe cõquerẽs[*Firmauerit*] Si ceſſauerit in ſolutione, non obſtante iuramento, quod habet tacitã conditionẽ, poſſet expelli. ff.loca.l.quæro.§. inter. Item ſi conductor ante tempus ſine iuſta cauſa deſerit locum, tenetur ad penſionem totius temporis.eo.ti.dominus horreorum.§.fi. 2 Vin. ¶ † Secunda gl.quærit, & ſoluit. ¶ Vltima obijcit, & ſoluit ponendo. 6. ſignificationes huius uerbi eccleſia. ſecundò quęrit opponendo, & ſoluit. 3.quę- 3 rit de ratione, & reſpondet. ¶ *In † glo. 2. ibi ſiquis domum §.1.*] loquitur de uſufructuario, qui locauit ad tem- 4 pus, & prius deceſsit. ¶ *In † glo.2. ibi, Contractui*] Idẽ Goſ. quia nec precarium finitur morte concedentis, ſup. de preca.c.fi. nec ob.ſecundum eum. C.loca.l.emptorem, alias emptori, quæ loquitur in ſingulari ſucceſſore: ſed prælatus eſt uniuerſalis, & debet fauorabiliter proſequi, quos nouit ſuo prędeceſſori fideliter paruiſſe, ut in caſu ſtatim alle.hic Hoſti.& ſecũdum Inno. in hoc differt adminiſtrationem hñs à canonico præbendario, qui nunquã ultra uitæ ſuæ tempus præbẽdam locare poteſt, licet ſuper illa agat, & defendat ut legitimus adminiſtrator, ſupra de proba.c.3.ſecũdum Inno. quod fatetur Hoſt. niſi ex cauſa rationabili hoc faceret de auctoritate epiſcopi, quam tunc in ſubiectis eccleſijs præſtare poteſt. Ad hoc.ſ̃.de cenſi. præterea, & ca.ſignificauit. Sed cum textus dicat, ꝑm quod inter ſe conuenit, & nil dicat de epiſcopo, uꝫ ꝙ non requiratur conſenſus epiſcopi. dicit Ho. ꝙ quando ſit ſine ipſius licentia, putat epm reuocare poſſe, inf.de exceſ.præ.ſicut, ſup.de of.uica.clericos. Et hoc cum eccleſia datur ad firmam: ſecus, cum dantur decimæ religioſorum, ſupra de loca.veſtra. Dicit etiam, ꝙ auctoritas epiſcopi ſine cauſa interpoſita rationabili non ualeret per.c.præal.de cenſi.ad idem.ff.de aućto.tu.nulla differentia. cõſenſus uerò capituli requirendus nõ eſt niſi in perpetuis alienationibus, uel ubi epiſcopus aliquid detineret ſibi, de his, quæ fi. à prælatua, ut eccl.bene, capitu.uno, in fi. vide clemen.de reb.eccl.non alien.ſi una & per prædicta etiam dicit, ꝙ ſi canonicus obligauit fructus ꝑbẽdæ ſuæ ad quinquennium pro audienda theologia, & prius moriť, quod non noceret ſucceſſori, etiam ſi ille totius temporis pecuniã recepit. ad hoc quod dixi, de pecu.cle. c.fi. Hoc uerum, niſi contractus defendatur ex ſpeciali cõceſſione principis, uel epiſcopi, qui ex cauſa hoc poſſet, ut dictum eſt ſupra, & de hoc dicam, infra ti. 2. c.ulti. ¶ Quærit etiam de prælato, qui obligauit, quia crucesignatus, fructus, uel uiceſima ad quinquẽniũ, uel trienniũ, ut in priuile. cõtinetur, de quo dicam, inf.de Iudæ.ad liberandam. & prælatus primo menſe moritur in uia, nec pecunia inuenitur, an ratus ſit cõtractus, & dicit ꝙ ſic, ſi hoc expreſsè in priuilegio cõtineať, ar.de voto.c.fi. ne is, qui ɔ̃xit decipiať ex reſcr. principis, C.de his, qui ue.ætа.im.l.3.& ne in his cõtractibus eccleſia fraudẽ adhibeat, ſup.de don.per tuas. in fi.idem Vinc.ĩ.de hære.excõicamus.§.catholici, & Guil.in ſpe.de hæret.ad fi. ubi etiam no. prius Vinc. ꝙ talis priuilegiatus debet tenere uicariũ[*Et ibi, huius placiti*] & c.præ, quod incipit, alienationes, ubi de hoc ꝑ

Io.

Io.& per Bar.Brix. [*Et ibi, non pro utilitate*] Dicebāt Inn. & Hoſti.ſi locaſſet nomine eccleſiæ,licet inutiliter,ſi ſolennitas non fuit ſeruata,ſucceſſor reuocat, ſup.de his,quæ fi.à præla.cum nos, de precari.ca.2.ſi fuit ſeruata,tenet contractus,ſed locus eſt reſtitutioni,ſupra de re.ec. non alie.& per hæc mixta potes diſtinguere, Aut contraxit nomine eccleſiæ,aut proprio. Primo caſu,aut in utilitatem eccleſiæ, aut non.& ſi non, aut fuit obſeruata ſolēnitas,quæ alias eſſet in alienationibus perpetuis obſeruanda,aut non. So.membrorum patet [*& inf.*] loquitur in uſuſfructuario, qui locauit in tempus, & ante deceſsit,per quam.l.dixit Ala.& T. hic ꝙ non ſolum non tenetur eccleſia, uel ſucceſſor, ſed nec ēt hrēs locatoris, niſi inquātum ad ipſum peruenit,licet ſm.T.eccleſię bene teneātur hrēdes rectoris ex mala adminiſtratione,ſicut hrēdes tutoris pupillo,C.de hære.tu.l.ult.Gof.dicit hrēdē teneri ſucceſſori pro rata tpis,ſi non eſt ſoluendo,tenetur conductor, inducit eandē.l.ſi quis.¶ [*In † glo.ult. ibi, fidelium*] & quādoq; deſignat uiros eccleſiaſticos tantum.63.diſ.c.1. ubi de hoc,& 7.q.1.ſcire, & inſ.de uer.ſi.cum clerici. Itē eccleſia quādoq; mř,qñq; filia, qñdoq; uxor uocatur, qd dic ut no.68.di.quorū vicel [*Et ibi, de in.tur.*] uel conſiderato tractatu ſub ti.de locato [*Et ibi, prohibita*] unde † dicebat Hoſti.ꝙ prima & ſa decre.ad primam partē tituli,tertia ad ſecundā,à qua prohibitio, ne excipitur materia huius capituli. Addit etiā. ꝙ religioſus ſuo nomine non poteſt recipere tales firmas nec poſſunt concedi laicis,ſupra ne cle.uel mo.c.1.& c.ſin. Remit.etiam in materia ad ſummā huius ti. [*Et ibi, reſpon.*] ſm Ala.& T. Dicebat Vincē.hoc ideo,quia illud eſt onus rei, hoc uero perſonæ [*Et ibi, col.2.*] de de reſcrip.ſtatutum.§.inſuper,lib.6.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio tituli.*
2 *De magiſtris, ne pro docendi licētia, quid exigatur, quibus in alijs iuris locis agatur.*

De magiſtris, & ne aliquid exigatur pro licen. do. Rub.

1 ¶ Viſo † quomodo ſpiritualia prohibentur pecunia concedi,uel recipi. Eſt uidendum de his,quæ habent inſtar ſpiritualiū.ſ.de magiſterio,& de licētia docendi.ideo &c. Goff.de † prima parte.3. diſt. maxime c.de quibuſdam.44. diſ.cum multa.41.diſt.miſerum, & c.ſtatuimus.1.q.1.oportet, ad ſecundam tractatur, 1.q.3.uendentes,cum c.ſe. Repetitur in cle.Congruit autem,de elec.officij,& c.cum in magiſtrum, de cleri.non reſi.relatum,& c.tuæ,de præben.licet, de loca. cap.1.de teſta.relatum.§.cæterū, de priuile.ſuper ſpecij.de ſen.ex.c.1.& c.ex tenore.in fi. & c.cum uoluntate.§.ult.ad idem no.ne cle.uel mo.c.2.& 2.reſpō.de prin.c.2.cle.de ſta.mo.ne in agro.§.penul.

S V M M A R I V M.

1 *De magiſtris ne pro docendi licentia quid exigatur, quæ tradātur in hoc titulo, ſummarium ſcribit, uide nu. 5.*
2 *In ſtudio non proficientes reprehenduntur, & quid eis conſulat.*
3 *A doctorandis iuramentum exigitur, & quis modus expenſarum, & pœna tranſgredientium.*
4 *A ſcholaribus primò legentibus petere non licet paſtum.*
Mandare repetitionem non poſſunt irrequiſitis doctoribus.
Magiſtrorum multitudo interdicitur, & quid aliud eos prohibeat, & quid iubeat, nu.5. ſine eis non ſunt diſcipuli, ibid.
Cauſa ſemper attendenda.
Pro cauſa quod peruenit ex ea ſumitur, ad dictio. fructus.
5 *Clerici boni ut inueniantur, expedit eccleſijs.*
6 *Suffragium gloſſarum.*
Alimentorum, & ſumptuum modus quis.
7 *Additio gloſſarum.*

C A P V T I.

Voniam. Sūma totius ti. primò quò ad primā partem Rub.ſecūdò quo ad ſecundā talis eſt. Cathedralis 1 † eccleſia, & q̄libet collegiata, q̄ ad hoc ſufficit, prouidere debet de vna pbenda magiſtro in grāmatica, qui clericos eccleſiæ, & pauperes ſcholares gratis doceat,qui magiſter à prælato cū capitulo, uel maiori parte ipſius eligi debet, quorum negligentiam ſupplebit ordinarius. Metropolitana eccleſia etiam habebit theologum.& ſi utrique non ſufficit,de grāmatico in aliqua eccleſiarum ſuarū,quæ ad hoc ſufficiat,faciat prouideri. Vt theologi poſſint haberi, prælati, & capitula ad theologiæ ſtudium aliquos mittere debent,quibus prouidebūt, ſi ſui reditus eis nō ſufficiunt. Et docētes in theologia donec docuerint,& ſtudentes per quinquenniū integrè præbendarum ſuarum fructus percipiant, cōſuetudine,uel ſtatuto ꝯrijs non obſtante. hoc di.1.cap.in prima parte,ſecundū in ſecunda,pen.& ult. Pro licentia docendi prętextu alicuius conſuetudinis nil debet exigi,uel promitti. Ob hoc promiſſum remittiť,& ſolutum reſtituitur. Idonei regere uolentes prohiberi non debent. Contrafacientes officijs, & dignitatibus priuabuntur. Primum.c.in ſecunda parte, & ſecundū in.1.& tertium,& per talem mixturā hæc capitula nō 2 deuidenter [*Proficiendi*] reprehēdit † eos,qui in ſtudio non proficiunt,qui melius facerent,ſi & parentes inanibus ſumptibus non uexarent.ff.de inoffi. teſt.l.1. ſm Ho.qui etiam remittit ad no.de offi.primi.c.vno, in fi. [*Opportunitas*] concor.infra de elec.cū ex eo, li.6. [*Eiuſdem*] ſecus de alijs, niſi ſint pauperes, infra c.quia ſm Innocē.quod dic.ut ibi [*Doceat*] de ui.& ho.cle.vt quiſque.T. [*& infra*] ſequebať hic quo & docētis &c. 3 ut infra eo.quia [*Exigatur*] Inno. & † circa alias expenſas hodie prouiſum eſt,ꝙ hi,ad quos pertinet doctorare,prius à doctorandis exigant iuramentum,ne ultra tria millia Turon.argenteorum in ſolennitate doctoratus expendant,& nō exigentes à collatione doctoratus per tres menſes proximos ſunt ſuſpēſi, ut in conſtitu.cle.eo.ti.cū ſit nimis [*Conſuetudinis*] no.cōtra 4 doctores, qui à ſcholaribus primo legentibus ex cōſuetudine petunt paſtū. Abb. [*Licentia*] no.cōtra ſcholares, qui irrequiſitis doctoribus mandant per ſcholas, ꝙ repetant aliquam decretalem. Abb. [*Interdicat*] niſi forte ibi eēt nimia multitudo magiſtrorum, uel alia iuſta cauſa ſubſit. Inn.ſemper enim attēdenda eſt cauſa.de accu.cum dilecti. Hoſt. [*Contra hoc*] ſ.pro licētia docendi aliquid exigendo, vel idoneo petitam licentiam denegādo [*Fructum*] i.beneficiū, ex quo pro-5 uenit fructus [*Profectum*] expedit † n.eccleſijs,ut boni clerici inueniantur, qui poſſint præfici curæ aīarum, ſup. ne cler.uel mona,c.ſi. de æta.& qua.c.pe.d. elec. nihil, de offi.or.inter cætera. Sed qui magiſtrū repellit,hunc profectum impedit:quia ſi non habetur magiſter,nec diſcipuli,ſicut alias dicitur,ſi non eſſent au-a ditores,non eſſent doctores[a]: quia nemo inuito auditore,& c.6.q.1.ex merito.hoc pulchè vide in Hiero. 6 ad Ruſti.ſecunda.F. ¶ [*In † gl.3 ibi, dat alimenta*] & mercedes pro facultate patrimonij, & dignitate nataliū [*Et ibi, Aduocatis*] ſup.conſtituitur ſalarium pro modo li-7 tis, aduocati facundia,& conſue.fori,ut ibi. ¶ [*In † gl.ul. in fi.*] uide de uſuris,quia fruſtra,ſuper 1. gl. ¶ [*In glo. 1.*

in

in fi.) quod dic ut no. in sum. eo. ti. §. 1. Hostien. ¶ [*In glo. quasi simoniacum, in fi.*] quicquid dicatur, in multis ecclesijs de antiqua corruptela contrariũ obseruatur, Ho. ¶ [*In glo. pe. ibi. §, damus*) bene conuenit, quod dicit Hiero. super Gala. li. 2. & uide.

ANNOTATIONES.

a ¶Doctores. Facit, quod notat Ioan. And. in c. cum quid prohibetur, de reg. iur. li. 6. in mercuria.

SVMMARIVM.

1 *Parochia pro diœcesi.*
Magistrum ut quis audiat certum, si se obligauit adiecta pœna, nõ ualet, eos instituendi intra quantum tempus, num. 8. & quando potest. ad superiori deuoluatur ibid.
2 *A contrario sensu locus hic non est.*
3 *Ad scholas eundi pro licentia si nõ detur aliter à prælato nisi pretio recepto, an sit simonia, & nu. 7.*
Appellationi an sit locus in differentibus magistros, ad dict. appellatione, ea pendente an retractetur factum, nu. 4.
5 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 6.*
Repetitionem, uel retentionem dati qui habeant.
7 *Additio glossarum.*
Pro docendi licentia si quid accipiatur, an committatur simonia.

CAPVT II.

1 PRohibeas. (*Parochia*) i. † diœcesi. si. de dona. apostolicæ, & infra de rapto. c. 1. Host. (*Solutum*) nõ valet, si quis obligauit se per pœnam audire certum magistrum. ff. de ua. & extra. eo. l. 1. §. proinde. ff. de cond. & de. l. Titio. §. 2. ff. de lib. ho. ex. l. 2. Vin. (*Scriptum*) Matth. 10. (*Accepistis*) prælaturam. Quid er-
2 go si fuerit empta? Respon. non † est hic locus à contrario sensu, sicut nec. C. de epi. & cle. conuenticula, & infra de usu. quãto. Quid ergo procederet cõtra cũ ut no. supra eo. ti. 2. cap. 1. & c. consulere, & c. sicut pro certo. de facto tamen aliter fit, ut no. supra tit. 1. c. pen. Host. (*Gratis date*) ad quod accedit, quod legi. & no. s.
3 de don. c. 1. Nunquid † si prælatus non dat alicui licẽtiam eundi ad scholas, nisi prius recepto precio, erit simonia? Dicunt quidam ꝙ sic, nam ipsa licentia spiritualis est, & ex spirituali cõpetit potestate, ergo est simonia, ut supra de simo. tua nos. Sed ẜm Inn. non est simonia, sed turpe lucrum. nõ induxit eius, quia forte non habebat, & contradicit ei, quod no. infra c. pe §
a i. ad fi. Host. [a] de hoc Archi. 37. di. de quibusdam (*Congruis*) i. in omnibus ecclesijs, quarũ sufficere possunt facultates, infra ca. 2. (*Appellatione postposita*) nisi forsan negligentia reuocetur in dubium, & super hoc litigetur, supra de resti. In inte. c. 2. ut lite pendente, per totum, quousque sit diffinitium per sententiã, quæ nõ sit appellatione suspensa, nec posit suspendi. ar. C. de
b transac. post rem [b]. ff. de pœnis. l. 2. §. fi. Quid † si hodie
4 sit lata sententia pro prælato, & cras prouidet, & decima die fuit appellatum. Dicit Host. totum retractãdum, sicut si post ap. esset facta ꝓuisio. ad hoc, de ap. nõ solũ, li. 6. Sed cũ deuolutio potestatis nõ uertit in dubiũ nec cã rõnabilis opponit, appellatio nõ obstabit. Ad idem de sup. ne. præ. c. fi. & patet ratio, de his, q̃
5 fiunt à ma. par. ca. ex orc. ¶ † Prima gl. obijcit, dat Io. Vincen. & aliam subdit. ¶ Secunda glo. dat duplicem lecturã eius, quod de remissione hic dicitur. ¶ [*In † glo. 2. ibi, si quis mandato*) uidetur abesse alicui id, in quo obligatus est [*Et ibi, pacta*] pacta cõuenta, quæ aliquid detrahunt emptioni, insunt contractui quò ad excipiẽdum, & quæ aliquid augent, non insunt quò ad agendum [*Et ibi, ei, cui fundum*] Si ei, qui ad quinquennium conduxerat, testator legauit, quicquid eũ dare oportebat, hæres nec petitionem habet, nec retentionem [*Et ibi, qui se*] putans se mulieri debere, si ꝑ dote. 50. futuro spõso promisit, nuptiis non secutis, habet & exceptionem, & repetitionem [*Et ibi, qui sine causa*] sequitur, obligantur, incerti condictione cõsequi possunt, ut liberẽtur [*Et ibi, sed quod prætor, in fi.*] ubi perfecta, uel imperfecta re, quæ per metum agitur, cõpetit actio, & exceptio [*& in fi.*] uide de simo. c. pen. super prima
8 gl. ¶ † [*In glo. 1. ibi, ob turpem*] & infra de reg. iur. in pari, li 6. [*Et ibi, redimit ius*] dummodo sit idoneus. Gof. Inno. Host. [*& in fi.*] dixit. T. ꝙ ex parte prælati commissum fuit crimen concussionis, sed non simonia, quia exegit in officio non spirituali: Dicit Vincen. infra capitu. proxi. simonia uidetur, si uendatur licentia docendi, licet non habeat curam animarum annexam, sicut si det pecunia pro iudicatu in ecclesia beati Ia-
8 cobi. i. q. 3. saluator. ¶ [*In † glo. ult. ibi, nullam*] forsan intellexit glo. ꝙ isto casu, sicut & illo dentur sex menses illi, qui primo loco habet magistros instituere. aliquibus uidetur hoc referẽdum ad superioris arbitrium. & cum ista prouisio non sit perpetua, sicut beneficialis, satis æquè minus tẽpus dabitur, maximè cũ schola iam ordinata, deficeret magister morte, uel aliter: puto tamen monitionem eo casu necessariam. facit quod no. de re iudi. ad apostolicæ, lib. 6. in ulti. glo.

ANNOTATIONES.

a ¶Hosti. glo. supra c. proxi. dicit quasi simoniacum uide, supra tit. proxi. c. 1. in tex. & glo. 1. per Io. And. & per ipsum de simo. consulere.
b ¶Rem. super incidentibus ergo potest appellari, quãuis in prima sit sublata appellatio, quod facit ad materiam. l. fi. C. de temp. ap. ad fi. & in l. 1. §. si quis ante, ff. à qui. app. non licet.

SVMMARIVM.

1 *A docente nihil a quoquam exigendum.*
Spoliare est uerbum medium, in fi.
2 *Epilogus, & additio glossarum.*
Magistri quales esse debeant, & qui nu. 3. inter eos differẽtia, ibid.
3 *Studia literarum an per se, uel alijs permittere quis debeat.*

CAPVT III.

1 QVanto. Hoc † impetratum fuit cõtra cancellariũ parisien. qui à quolibet docente marcham unam exigebat. Vin. [*Ecclesiasticis*] maximè. uel. i. cathoucis [*Impendunt*] super hoc consue. allegantes, ut sequitur (*Decorem*) & profectum, supra c. 1. in fi. [*Admodum*] pro ua lde. Concor. cle. de iureiur. Romani, uernos itaque, cum suis concor. [*Interminatione*] de hoc. s. de sagit. c. uno, & ibi super glo. 2. & de cleri. ex. latores, super glo. pe. dicam aliqua hic no. per Gof. [*Prohibitionis*] quò ad exactiones [*Præcepti*] de permittendo idoneos regere [*Dignitatibus*] magisterijs scholarũ, de quibus præmisit [*Spolietis*] ponitur in bona parte, interdũ
2 econtra. de hoc de re. spo. conquerente. ¶ † Gl. 3. quærit, arguit, & soluit. ¶ [*In glo. 1. in fi.*] contra, supra de cõsti. nam concupiscentiam. Sol. ibi. Hostien. ¶ [*In glo. 2. ibi, debent*] ut sint subtiles in interpretando, & copiosi in discernẽdo. C. de profes. qui in ur. Cõ. l. una, li. 12. Item coaptare se debent ingenio discentium. 8. q. prima, oportet. Goff. nec debent arroganter docere. 46. dist. habet hic. & de hoc uide in Hiero. super titu. hoc
3 ¶ [*In † gl. 3. ibi. 93.*] aliàs. 95. di. & melius [*Et ibi, credo*] secundum Vin. idem Abb. aliàs de offic. archiepis. c. fin. (*& in fi.*) Idem Hostiẽ. quia aut cupiditas ipsum mouet, quod reprehenditur, supra c. c. aut inuidia, cõtra

quam

quam.7.dist.qui contempta.95.dist.esto. Aut odium, uel alia corruptela, ar.11.q.5.quattuor. Nam & si ipse ualde sit idoneus, tamen expedit, ut collegam habeat, de of.archidi.c.fi. Est & potissima ratio secundum cũ, quia talis cum alio proficeret, qui cum ipso non proficeret. cum in hoc multum ualeat amor magistri, & acceptus modus legendi. Iste ergo profectus non impediatur, supra capitulo primo.

SVMMARIVM.

1 *Opportunitas datur ad bonum, & tollitur ad malum.*
Magister competens quis, & quando possit exigere collectam, ubi teneri debeat, à quibus eligendus, nu.3.& 4.5.a quibus præbenda assignetur, nu.5.6.
Eius officium quod, nu.3.à quibus licitè accipiat, nu.4.9.10.
An in canonicum pro docendo possit recipi, nu.13.
2 *An religiosus, & maximè monacus possit esse.*
Officiis diuersis potest quis diuerso tempore seruire, ubi solutio.
Professio dispar non debet esse, si est contraria.
Vix si si fit, tamen fit. in fin.
3 *Discipulorum officium quod.*
Scientia ut coalescat.
4 *Collatio beneficiorum communiter spectat ad prælatum, & capitulum.*
5 *Theologus requisitus ab hac constitutione, quæ non debeat ignorare.*
6 *Vtilitatis causa qui assumptus est, tandiu placebit, qualiter fuerit utilis.*
Ad contributionem confugiendum in casu huius constitutionis cũ per se non sufficiat una ecclesia. & nu.21
Ad contributionem confugiendum in casu huius constitutionis.
Linguarũ Hebraicæ, Arabicæ & Caldeæ, in quibus studijs debeat habere doctores.
7 *Epilogus, & additio glossarum, nu.8.*
Diuitiæ damnosæ homini.
10 *Hostiensis nunquam pro se fecit collectam, non pro se sed pro alijs scripsit.*
Præbendæ sectio etiam in perpetuum fit ex causa.
12 *Canonicatus idem diuerso iure conferri non debet.*
In iuramento intelligitur superioris auctoritas excepta.
13 *In canonicum receptio, & doctrina sunt spiritualia.*
Permutatio de spirituali cum spirituali admittitur.

CAPVT IIII.

1 QVia nonnullis. [*Opportunitas*] datur † opportunitas ad bonum, & tollitur ad malum. infra de sta.re.c.uno.lib.6.[*Cathedralem*] infra audit, sic collegiata [*Magistro*] i. declarat in grãmatica, & per quem debeat assumi [*Competens*] i.declarat, q sit competens [*Necessitas*] hic euidenter arguitur magistrum, cum eget, exigere posse collectam. ad idẽ supra de censi. cum apostolus. §. inhibemus. Hostien. [*Alijs*] conuentualibus, & capitulum habentibus, ut innuunt sequẽtia. Sed hodie in singulis monasterijs, quorum suppetunt facultates, teneri debet magister, qui monacos ipsorum in primitiuis sciẽtijs instruat, ut in conci. Vien. de sta.mo.ne in agro.§. pe.[*Idoneus*]
2 quærit hic Hosti. an † religiosus & maximè monacus possit in magistrum assumi? Videtur q non: quia habere debet officium plangentis, non docẽtis. 16.q.1. monacus, & c.se. Ad idem bene facit. c.q.nemo: quia in uno officio dispar non debet esse pfessio, nec possunt cohærere, & coniũgi, quibus studia sunt diuersa 16.q.1 nemo, & quia bonus monacus uix facit &c. 16.q.1.legi. multominus bonum magistrum. Nam & in talibus cithara cum psalterio &c. ar. de cle. con. diuersis, & c.quod à te. Sed contra, Hiero. monet monacum, ut discat multo tempore, quæ postmodum doceat, & q prius discipulus sit, quàm magister. 16. q.1.sic uiue. & c.si clericatus. Itẽ melius est cathedræ præponere monacum scientem & honestum, quàm secularem clericum scientem & inhonestum. c.q.doctos, & c.sunt nõnulli. maximè cum isti gratis doceãt nec idonei sunt prohibẽdi: sed hi sunt idonei, qui primum moribus, & demum facundia &c. ut no. supra c.proxi. Sol. dicit Hosti. q aut talis se ingerit, & sic repellitur, ut in primis concor. aut à suo superiore mittitur, & ab illo, ad quem spectat, licentiatur, & tũc est admittendus. 16.q.1. moderamine, cum ca. seq. supra de offi.or. interdum: tamen abstineat à scientijs prohibitis, ut supra ne cleri. uel mo. non magno, & cap. fi. hoc etiam exposcit non solum utilitas proprij monasterij, sed etiam uniuersalis ecclesiæ, ad hoc de cle. nõ resi. ad audientiam. & dicit addendũ, quod no. de sta. mo. quod dei, de hære. cum ex iniuncto, & c. excommunicamus. §. quia uerò. Non ob. q monacus nõ habet officium docentis. hoc uerum, nisi ad illud eligatur. nec c. nemo potest. quia licet eodẽ momento nõ possit ecclesiasticis officijs, & monacali regulæ deseruire, potest tamen hoc diuersis horis, sicut & faciunt plerique seculares clerici, sic etiam non debet esse dispar professio, s. contraria nam aliàs certum est, quòd in una uniuersitate sunt diuersorum corporũ hominum genera diuersa: sed nec quò ad officium magisterij secularium, & regularium diuersa sunt studia: quia utriq; student, utriq; docẽt. Nam & si consideraſ vniuersitas studentium, certum est, q diuersarum scientiarum diuersi sunt modi, & tantum unum corpus faciunt, & simul cohęrent, & simul cõiunguntur. Nec ob. q bonus monacus uix facit bonum clericum: qa & si fit uix, tamen fit. ff. de iudi. uix certis, de cog. spi.
3 cap.2.li.6.[*Cum † capitulo*] hoc casu magis est requirendus consensus capituli, quàm prælati, pręlatus. n. non doceri, sed docere debet. Illi verò de capitulo sunt instruendi, unde ipsorum interest, ut talis eligatur, cuius modus acceptabilis sit, & diligatur, secũdum Hosti. Quintilianus. li.1. de ora. institutione, ut pręceptoris officium est docere, sic discipulorũ præbere se dociles. Scientia enim coalescere nequit, nisi sociata fuerit tradentis, accipientisq; cõcordia [*Eligendus*] & si isti
4 negligant, supplebit ordinarius, supra c.1. in fi. & ar. q collatio beneficiorum communiter spectat ad prælatum, & capitulum, de hoc, supra de elec. cum ecclesia [*Ipsarum*] dicit Host. sic continuandam literam, ac alios &c. Gratis & c. alias secũdum eum innuit litera, q ab extraneis posset collecta leuari, & q clericos ecclesiarum nõ tenetur instruere pro posse, quod esset absurdum. & secũdum eum in hoc addit Lateranen. cum illud loqueretur de extraneis pauperibus tantũ. Fatetur tamen quosdam dicere ad uerbũ, Alios, subaudiendum pauperes, ut ius uetus maneat, nisi corrigatur expresse. & hoc uidetur hic uelle Inno. dicens, q à diuitibus licitè accipit, cum per eos no habeat pbendam. & addit, quod dicã super glo. [*Ad curam*] Est
5 ergo † necesse, q talis theologus canones non ignoret, ad hoc de æta. & qua. c. pc. de of. or. inter [*A capitulo*] ecclesiæ, in qua magister eligitur: quod intellige, cũ solum capitulũ ordinat præbẽdas. ubi verò id spectat ad solum pręlatum, ipse solus hoc ordinabit. si simul ad illos hæc ordinatio pertinebit. facit, de off. or. ad hæc, secundum Host. de electione tamen magistri tenendum est secundum eum, quod dixi super uersi. cum capitulo [*Metropolitano*] uel capitulo in vtroque, ut supra dixi, & probatur, infra ubi dicit, ecclesia me-
6 tropolitana grauetur [*Perstiterit*] Senc. epi.9. Qui † vtilitatis causa assumptus est, tandiu placebit, quamdiu utilis fuerit [*Diœcesis*] non dixit, Prouinciæ [*Valeat*] & si nulla per se sufficit, colligat simul omnes, & fiat cõtribuuo,

tributio, ar. de censi. procuratores, de statu mo. in singulis. Hosti. (*faciat*) archiepiscopus. 10. quæstio. 1. regenda, & c. decernimus [*Prouideri*] hoc in studijs Ro. curiæ, Parisien. Oxomen. Bonon. & Salamātino haberi debēt doctores linguarum Hæbraicæ, Arabicæ, & Chaldeæ. quod & per quos eis debeat prouideri, uide in concil. Vien. eo. ti. inter solicitudines. ¶ † Secunda glo. quærit ad negatiuam. alle. tria, soluit distinguendo. ¶ Vlt. glo. quærit, & soluit. iterum quærit, all. pro & contra, & soluit. 3. quærit, & soluit. ¶ In glo. ult. ibi, §. pe. expedit ordinem decurionum plenum haberi, & ideo etiam spurij alias digni admittuntur. ¶ *In* † *glo. 2. ibi, collectam*) de hoc. 18. distin. de eulogijs, & plenius. 37. dist. de quibusdam [*Et ibi, Societates*] legi cum dixisse, Abite pessimæ diuitiæ: ego uos submergā, ne à uobis mergar. & uide in Hier. ad Iulianum, secunda post prin. Vale. li. 8. c. 7. ponit Anaxagoram dixisse, cum de studio reuersus suas possessiones uidisset desertas, nō essem ego saluus, nisi ista perissēt. Seneca epi. 17. Multis ad philosophandum obstitere diuitię. de Diogene uide in Hiero. cōtra Ioui. 2. sub litera. I. (*Et ibi, Non solum*) ubi de hoc, & in c. præ. quod incipit, uendentes. ubi etiam no. quando solui debeat (*Et ibi, non* † *coguntur*) nam & Sabinus à scholaribus suis substētabatur. ff. de origi. iur. leg. 2. circa fi. & bona dona sunt danda doctoribus. de hoc. 3. q. 7. §. tria, uersi. apud urbem [*& ibi, incedere*] facit, quod no. 1. quæstio. pri. qui studet, in gl. nunquid ergo [*Et ibi, cum ab omni*] quod dic, ut de rescrip. statutum. §. insuper, & §. se. li. 6. in fi. puto, ꝙ magistri, non nouitij, qui docent, ut discant, & qui rogāt potius, quàm rogentur, possunt mercedem recipere, non tamen à pauperibus scholaribus, à quibus nō debent exigi sportulæ, in auct. de mā. prin. §. sit tibi, coll. 3. Gos. De his nouitijs dixit Io. arguēdo. 7. q. 1. Nouatianus, ꝙ à principio seruere soleut, & cito deficere. ¶ Dicebat hic Hos. quòd † magister, qui non eget, nō non potest facere collectam, licet recipere posit gratis oblatum. nam dicunt vendētes in templo, qui qđ gratis afferre debent, precio largiūtur. quare uidetur simonia. 1. q. 3. in templo, aliàs est sub. c. uendentes. Si eget, licet à paruulis nil petat, tamen à diuitibus est ipsius inopia releuanda [a] per iura superius alleg. & dicit Host. quòd credendum est sibi, qui nunquam etiam pro sustentatione fecit collectam, & qui non pro se, sed pro alijs ista scripsit, ar. 31. di. Nicena. ff. de inter. ac. de ætate. §. 1. ¶ *In* † *glo. ult. ibi, uacet*] uel de cōmuni prouidebitur illi, donec uacet secundum Vincē. Hosti. & Abb. Dicebat ergo Hosti. ꝙ tunc quilibet de ecclesia det tantum de suo, quod fatiat unam præbendam. ar. supra de his quæ fi. à ma. par. ca. c. fi. supra de ec. ædi. de his. Sed contra supra de præben. c. antepe. loquitur enim illud, quando fit defalcatio perpetua, & ex priuata utilitate. hic cum ad tempus, s. donec magister rexerit, uel præbenda uacauerit. & publica utilitas, ex qua hoc fit, præferenda est priuatę, supra de postu. bonæ. i. ualet & perpetua sectio præbendæ facta ex causa, de præben. uacante: sed & temporalis temporaliter toleratur. eod. ti. nisi essent. cum uerò postea præbenda uacauit, recuperet quis, quod dedit, & reuertatur res ad suam naturam. ff. de pac. si unus. §. pactus, & præbenda illa uacans asignetur magistro, ut sic cesset defalcatio cessante causa. supra de uoto. magnæ (*Et ibi, siquis obiecerit*) & idem † canonicatus censeretur dupliciiure, uno habente spiritualia, & alio habente temporalia, qđ nec debet esse. 12. q. 2. cognouimus. Goff. [*Et ibi, iuramentum*] idem Goff. cum in omni iuramento intelligatur superioris. i. Romanæ ecclesiæ auctoritas except. de iu. iur. uenientes [*Et ibi, expectare*] & probatur infra de præben. si tibi. 2. li. 6. [*Et ibi, conditio*] dici posset, ꝙ † cum receptio in canonicum, & doctrina sint spiritualia, admitti posset talis pactio, sicut admittitur alias permutatio de spirituali ad spirituale, supra de re. permu. ad quæstiones. Host.

ANNOTATIONES.

a ¶ Releuanda. Barto. Brix. in c. de quibusdam. 37. dist. tenet, quòd tunc abundans doctor potest licitè petere collectam, ar. episcopus qui consecrans ecclesiam etiam abūdans recipit procurationem, ibi uide

SVMMARIVM.

1 *Huius pars decretalis ubi.*
Neophytus non admittendus ad docendum.
Docendum quomodo sit, & à quo.
2 *Pro disciplina recipienda sacrorum Romani aliquot filios in Tusciam miserunt.*
Magistrorum utilitas, & laus.
3 *Beneficiorum peruentus collecti, & percepti cedunt in proprietatem eius, qui habet beneficium, & de eis possunt pro uoluntate disponere.*
4 *In scholis quis dicatur esse.*
Studentes qui dicanturut gaudeant beneficio iuris beneficiorum.
Fructus pro toto quinquennio obligare, uel uendere nequeunt, nume. 5.
Studens Theologię dicitur operari, ibid.
Huic constitutioni fraus ut fieret.
Clandestinum factum exaggeratur, non excusatur.
Studio uacare quantum temporis oporteat.
Pythagoricorum silentium quot annorum.
Generalia uerba sufficiunt ad reuocatorias, in fin.
6 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 7.*
Iuris ignorantia non iuuat in bonorum possessione petenda.
Remissum quod est à pratore, pro eo non est adeundus, & exemplū.
8 *Additio glossarum, & nu. seq.*
Docilis homo, docibilis dicitur scientia, sed quandoque confunduntur.
Inter scholares missos à pralatis, & non missos, qua differentia.
9 *Doctores quamdiu percipiant absentes beneficiorum fructus, & priuilegio gaudeant.*
Quandoque reuocantur, & qua de causa.
14 *Ad studiū qui mittūtur si contentio sit, an sint dociles, quid iuris.*

CAPVT V.

1 SVper specula. Pars † huius, supra ne cleri. uel mo. & infra de priuil. super specula [*Magistrorum* theologorum [*Docti*] arguit Host. neophytum non admittendum ad docendum. oportet. n. quem multo tempore discere, quod postea doceat, non suo sensu, sed secundum ueritatem scripturarum. 37. di. relatum. de elec. cum in magistrum [*Destinentur*] refert † Vale. li. 1. c. 1. in prin. ꝙ senatus decem filios principum Romanorū misit in Tusciam pro recipienda disciplina sacrorum [*Splendor*] mundum illuminans, infra de hære. cum ex iniuncto. 1. respon. [*Firmamenti*] quia multos relinquēt discipulos instructos, qui & cathedram ascendere merebuntur. & est sumptum ex prologo bibliothecę. 8. ca. [*Erudire*] Dan. 12. [*Proprij prouentus*] s. præbendarū, & beneficiorum suorum, & ar. secundum † Hosti. prouentus beneficiorū saltē collectos & perceptos cedere in proprietatē beneficiati; unde potest de illis pro uelle diponere. de hoc supra de præben. ratio. & de hoc de of. or. præsenti, lib. 6. [*Studentes*] in loco solenni & studio generali, ut in constitutio. ſſorum, & supra de cler. nō resi. tuæ. 4 Et intelligo † quem in scholis esse, & si aliquando diuertat ad curiam Ro. uel aliò, statim reuersurus nec

enim

a enim diuertisse uidetur, de pę. di. 1. diuortium[a]. Item studentes intelligo non tantum in studio morantes, sed etiam scientiæ operam dantes, ut hi soli habeant hoc priuilegium, ar. 16. quęstione prima, generaliter, C. de epi. & cleri. l. generaliter, & C. de re. mi. leg. vlti. Item hoc priuilegium habent studentes in theologia in scholis, & in domo. Si enim post reditum scholarum baccalarium haberet in domo, qui ei legeret leges in cam. dico fraudem fieri huic constitutioni clandestinè, & clandestinitas factum exaggerat, non excusat, de clande. despon. per totum. 30. quæstio. 5. per totum. ff. de ritu. nup. l. vlt. & eodem modo posset fieri fraus constitutioni super specula. si habens personatum, uadit ad scholas canonum, & in camera legistam habet, qui eum leges docet. Goff. [*Quinque*] ad

5 idem † in proœmio ffforum. §. pro responsis. ibi, & in quinti anni &c. uide in Hierony. super ecclesiasten. super. 3. cap. Pythagaricorum doctrina est, tacere per quinquennium, & postea eruditos loqui. idem Seneca. epi. 52. ad Lucil. [*Percipiant*] licet permittatur eis, quod percipiant, non tamen quòd obligent, uel uendant recepto precio pro toto quinquennio, quod si fecerint, an successor teneatur, no. supra titu. proxi. capitulo ult. Hostien. [*Aliqua*] no. pro uerbis generalibus, quòd sufficiant ad reuocatorias. uide infra tit. 2. sicut ait [*Denario*] studens ergo in theologia, dicitur operari. & sic non solum residet, sed deseruit: tamen tene,

b quod habes, supra de præben. licet[b] Host. ¶ † Quarta

6 gloss. tria dicit. princi. & fi. de missione, & suppletione, medium de superfluitate. ¶ Antepenul. glo. quæ-

7 rit, respon. alle. contrariũ. ¶ [*In† glo. 3. ibi, reuel. §. 1.*] uide de fi. per tuas. 3. sup. 1. gl. [*Et ibi, in bonorũ*] in bonorũ possessione petẽda iuris ignorãtia non iuuat, quo minus dies cedat. potuit enim peritiores consulere. ¶ [*In glo. pe. ibi. §. ulti.*] pro remittendo sibi iureiurando non habet hæres per testatorẽ iurare grauatus necesse præ-

8 torem adire, cum iam sit à prætore remissum ¶ [*In† gl. 3. in fi.*] prouidetur etiam talibus, infra de elect. cum ex ea, libro sexto. ¶ [*In glo. 1. ibi, docendum*] unde melius dixisset, docile: quia homo docilis, scientia docibilis; quandoq; tamen sumnitur unum pro alio. unde Io. 6. Et erant omnes docibiles deo. & fi. uerbum. 24. dist. qui episcopus, Gof. [*& ibi, istis*] s. electis & missis per prælatos, & capitula. Aliis uerò, qui non sunt missi, licet assignentur propria beneficia, nil tamẽ suppletur. & hæc est differentia inter istos, & illos, secundum Ia: & Phi. [*Et ibi, 2. in fi.*] & de elec. commissa. §. porro, lib. 6.

9 ¶ [*In † glo. nunquid, ibi, primus*] s. docentibus. & hoc tenet hic Hostien. quia semper expedit, quòd doceant: quod est uerum secundum eum nisi ex causa à capitulo reuocentur: forte ut quod extraneis in remotis partibus erogant, communicent his, à quibus sunt beneficiati, ar. de testa. cum in officiis [*& in fi.*] dic quòd pars præcedẽs habet suam spiritualem determinatio-

10 nem ibi, Dum in scholis docuerint. ¶ [*In † glo. f. ibi, faciant*] cum non obstet consuetudo, uel statutum contrarium, ut sequitur. Dicit tamen Hostien. quòd talibus referri posset quæstio, quòd non sint dociles, & si prælatus, & capitulũ hoc contendant, est expectanda licentia superioris: aliàs ire posset inhabilis ad discendum contra mentem, & uerba istorum iurium, & obstaret etiam secundum eum nimia multitudo. Ad id supra de cler. non resi. ope. [*& in fi.*] & infra de elec. ubi periculum. §. prætérea, libro sexto, in gloss. ulti. ibi. ante. Matth. 20. & B.

ANNOTATIONES.

a ¶ Diuortium. Facit de conse. di. 6. sint tibi, & quòd no. Io. And. in c. ex parte, de cle. non resi. in c. licet canon, de elec. li. 6. & Bar. in l. 1. ff. sol. matri.

b ¶ Licet. Et uide de priuil. c. in de diuer. libro sexto, & per Ioan & hic in glo.

SVMMARIVM.

1 *Occasionia tituli.*
2 *Seruorum duplex species.*
3 *Famuli quibus modis sumuntur.*
4 *Patri saceni unde detinentur.*

De iudæis, & Sarace. & eorum seruis, Rub.

1 ¶ † Viso de his, qui spiritum sanctũ per simoniam uendendo blasphemant, uideamus de his, qui dehonorant deum male colendo. & ideo &c. ex quo uerò tractaturus erat de his male colentibus, submisit de

2 eorum seruis quod † dupliciter intelligitur, s. de seruis propriè, qui distinguuntur à liberis. infra capitulo. 2. & ulti de famulis, qui seruiunt, licet serui non sint, sed liberi, de quibus, infra eo. Iudæi. & c. ad hæc, & c. & si

3 Iudæos, Sic † quandoque famulus ponitur pro seruo, de ser. non or. de famul. ¶ De prima & secunda parte. 23. quæstio. 8. dissipat, & 28. quæstione prima caue. & facit. 23. quæstio. 4. 5. & 6. per totum, specialiter de Iudæis. 28. quæstio. 1. Iudæi, & quatuor cap. se. & cap. siquis. 45. distin. qui syncera. de saracenis. 11. quæst. 3. ad mensam. de seruis. 44. dist. mancipia, cum duobus ca. sequentibus repe. in cle. Et conueniunt. de rescrip. eam te, de testi. Iudæi, & capitulo licet uniuersis, de ap. consuluit. 3. de deci. de terris, de conuer. infide. capitulo secundo, de bap. debitum, de usur. post miserabilem, & cap. quanto. facit de hæreti. contra Chri-

a. stianos, lib. sexto, & † dicunt Iudæi à tribu[a] Iuda, quæ

4 cæteris erat honorabilior. Saraceni à Sara libera uxore Abrahæ, cum Agareni uocari deberent ab Agar ancilla, ex qua descenderũt, Iudæi legem Mosaycam seruant ad literam. Saraceni nec nouum, nec uetus testamentum recipiunt: sunt tamen quidam qui recipiunt. 5. li. Moysi. Gos.

ANNOTATIONES.

a ¶ Tribu. aliter dicit Lactanti. li. 4. diuinarum institutionum. cap. 10. ubi uide.

SVMMARIVM.

1 *De Iudæis saracenis, de seruis ubi scribatur alibi in iure canonico.*
Vnde dicantur duo priores, & quam seruent legem.
Seruus emptus à Iudæ casu redimatur. 12 solid. & à quo, nu. 2.
2 *Redemptori qualiter seruire teneatur, & nu. 4. & quod ius in eum habeat, ibid. quid si plures erunt redemptores, ibid. & nu. 5.*
Ingenuus quis.
Glossa quæ fuit olim facta est hic contextus, in fi.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 4.*
Suis nummis redemptus quis dicatur, in fi.
5 *Additio glossarum.*
Concurrentium emptorum quis præferendus in casu huius constitutionis, & in quo, & supra nu. 4.

CAPVT I.

1 PRæsenti. Si seru[9] emptus à Iudęo cã mercimonij factus est, vel fieri desiderat Christianus, proxij. sol. redimitur. Et primo poni[?] cõstitutio bimẽbris. s. de baptizato, & de baptizari uolente. secũdo ponitur eius causa ibi, quia [*Cano.*] qua sibi ponat suprema æstimatio [*Christianorum*] non

2 non † dicit ergo hoc capitulum, quòd seruus se redimat, sed quòd Christianus quilibet eũ redimere possit, & posset loqui secundum Ala. Goff. & Inno. in seruo infirmitatis causa baptizato ante tres menses, qui tamen fuerat emptus mercimonij causa [*Seu*] superfluit [*Ingenuitate*] ut quasi. s. ad modũ ingenui nec seruire teneatur, nec patronum in eo retineat is, qui redimit. nam propriè ingenuus, qui nascitur liber, insti de inge. in prin. [*Idem fiat*] s. quod liceat redimi [*Seruitutis*] hæc olim gloss. ¶ † Gloss. 2. declarat, de quo seruitio intelligatur. & quid si precium habere non potest 4 subdit, & soluit duas quæstiones. ¶ † *In 3. glo. ibi. §. dominus*] si seruus adiudicatus pro noxa ei, cui deditus est damnũ emendat, auxilio ꝑtoris inuito dño manumittitur [*Et ibi. l. ult.*] si redmi Christianum capitiũ à Barbaris illũ emendo, ille restituit precium, aut per quinquennium seruit [*Et ibi, si eum omnes*] si pluribus dominis aggressuram passis seruus uni tantum tulit opem, si omnibus ferre poterat, tenetur: alias excusatur alterum eligendo [*Et ibi. §. suis autem*] suis nummis redimitur, qui totum precium non numerauit, sed ex opis 5 eius impletum est precium. ¶ [*In glo. 2. ibi, ubi de hoc*] ibi enim no. de qua moneta hoc intelligatur [*Et ibi, mancipio*] non Christiano ¶ [*In glo. 3. ibi, concurrant*] primò episcopus loci eligat magis idoneum. ff. de accu. l. si plures. Gof. ad hoc, de procur. si duo, lib. 6. Dico, quòd si alter meliorem causam offert, ut redimat ad libertatẽ saltem ad seruitiũ ille præeligatur [*Et ibi, sed cum omnes*] & infra de rescrip. duobus, in fine, lib. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Iudæus Christianum in seruum non potest habere.*
Dominium pro seruitio personali.
Res qualibet transit cum onere suo.
2 *Contra talias exigentes argumentum.*
Ab originarijs etiam nil exigendum ultra id, quod iura præcipiũt.
Transferri non possunt, nu. 4. in fi.
Hi qui sint, nu. 5. remiss.
Pedagium quis amittit ex eius de loco ad locum translatione.
De pedagijs ubi tractetur.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 4.*
Extempore ius acquiritur, casus excipitur, & exempla.
5 *Additio glossa.*
Ascriptitij qui, remiss.
Lex ultima. C. quæ pro libertate, quomodo non aduersetur huic decretali.

C A P V T II.

1 MVltorum. Casus. † Iudæus Christianum in seruum habere non potest. hoc primo: in ascriptitium uerò potest. 2. ibi, Hi uerò [*Dominio*] i. personali seruitio: secus de reali, ut sequitur, Hostien. [*Si qua*] s. serui. uel [*si qua*] s. mancipia Christiana [*Seruetur*] i. in libertatem eripiatur [*Conditione*] i. per conditionem [*Prædictis uiris*] s. Iudæis, quibus cum sint permissa dominia terrarum, & per consequens ipsarum ascriptitij: quia quælibet res trãsit cum suo onere, de decimis pastoralis, cum suis concor. [*Extra hoc*] s. quod iura ꝑcipiunt. & expreßè hic † arguitur contra illos, qui talias exigunt, nam etiam ab originarijs nil exigendum est ultra id, quod iura præcipiunt: Sed posset responderi hoc speciale in odium Iudæi dominantis. ad idẽ, infra eo. sicut. Remit. autem, supra de immu. ec. non minus, & c. aduersus [*Transfere*] ar. quòd si quis pedagium transfert de loco ad locum, amittit ius pedagij. de his pedagijs in sum. de cẽsi. §. ex quibus causis. Ho-3 sti. ¶ Secunda † glo. no. infert, & moderatur, & ad moderatum opponit, & soluit. ¶ Glo. 3. arguit, signat cõtrarium, & remittit. secundò arguit, & signat contra-4 rium. ¶ *In † gl. 2. ibi. l. 1.*] ad testimonium admittitur is, qui non prohibetur [*& ibi. l. ult.*] cano. de pę. dist. 1. nemo. ¶ [*In glo. 3. ibi. §. sicut*] si lex agri non inuenitur, uetustas tenet uicem legis [*Et ibi, si quis diuturno*] qui diuturno usu, & longa quasi possessione ius aquæ ducendæ nactus est, non habet docere, quo iure id cõstitutum sit [*& ibi. l. 1. & 2.*] Iudex longi temporis consuetudinem uicem seruitutis obtinere sciet [*Et ibi. s. 30. annis*] & tunc etiam proles est originaria, licet. 30. annis ibi nõ manserit, ut in l. cum satis [*& in fine*] libertatis iura non mutilantur, etiam si. 60. anni sint lapsi. ¶ [*In gl. antepe. ibi, si quis prædium*] etiam ex pacto non potest dominus uendens, uel donans prædium illius origina-5 rium ad alium locum transferre. ¶ [*In † glo. 1. in fi. tit.*] & C. de episc. & cle. deo nobis, & C. ne Christi man. Luna. ¶ [*In glo. 2. ibi, originarios*] qui sint originarij, & qui ascriptitij, no. 54. di. generalis. Hostiẽ. remittit ad sum. de natis ex li. uen. §. sic fecimus [*Et ibi, liberos esse*] unde testari possunt. de hoc in spe. de instru. edi. §. compendiose, post prin. [*& ibi, ar. contra*] sup. quòd promoueri possunt [*Et ibi, si seruus. 2.*] in fi. [*& in fine*] uel non tenet, ut ibi no. per. c. ea. dist. quicunque. ¶ [*In glo. 3. in fi.*] hoc, cum de originali libertate fides fieri potest. primum, cum nulla fides fieri potest secundum Hostiẽ. uel ut in ꝯrio. not. Accur. illud in seruo: hoc in ascriptitio, qui liber est, ut hic.

S V M M A R I V M.

1 *Synagogas exigere non licet Iudæis.*
Synagoga, ecclesia quid, & quibus conueniant.
Catholicon dictionarium Io. And. ætate erat usui.
2 *Additio glossarum.*

C A P V T III.

1 IVdæi. Breue [*de ciuitate*] scilicet Ianuensi. nam continebatur in antiqua † eos conquestos papæ, quòd non permittebantur in antiquis synagogis [*Exigere*] nõ putat Egi. quòd in noua ciuitate hoc possint etiam de licentia episcopi [*Synagogas*] quomodo synagoga dicitur congregatio, & ecclesia conuocatio, primum pecoribus cõuenit, quæ ratione carent, & greges dicuntur, quia congregãtur: secundum hominibus qui ratione utuntur, ponit Archi. de con. distinct. 1. ecclesia. & uide in catholicõ, in dictione, ecclesia, & 2 scripsi de elec. fundamenta, post prin. lib. 6. ¶ [*In † glo. 2. ibi. §. opus nouum*] uide hunc §. & seq. de nou. oper. nunc. capi. 2. in prin. 3. glo. ¶ [*In glo. ult. in fi.*] R. si. 18. q. 2. de monacis, & c. cellulas. Vinc.

S V M M A R I V M.

1 *Parasceue quod, & unde appellatum.*
2 *Suffragium, & additio glossarum.*

C A P V T IIII.

1 QVod super his. *Parasceue* 6. † feria quæ sic appellatur: quia Iudæi ea die, quæ sabbato erant necessaria, præparabant, quasi præparatio, idest paratus escarum secundum Papiam.
2 ¶ [*In † glo. 1. ibi, Iudæos*] uide infra eodem sicut, in quarta gloss. ¶ [*In gloss. 1. ibi, creatoris*] & carnes comedere.

SVMMARIVM.

1 *Christiani, qui seruiunt in domo Iudæis, uel Saracenis, excommunicandi, uide num. 4.*
Iudæos etiam baptizatos qui principes spoliari permittat & bonis suis, uide nu. 2. ad dictio. potestatibus. num. 6.
Quibus casibus ab ecclesia coerceantur, num. 3. remiss. & 5.
Peiores sunt gentilibus, num. 4.
Excluduntur ab actibus legitimis, num. 5.
Ab eis medicinam recipere, uel cum eis.
Balneari non licet, num. 5.
A Christianis aliquo signo distinguendi, ibid.
Sententia ferenda canon est, cum loquitur ut hic per uerbum excommunicentur.
Ad fidem se quis conuertisse Christianam præsumendum inspirante deo. ad eam conuersi finguntur miserabiles personæ, nu. 6.
2 *Ad religionem siue fidem Christianam conuersorum melior debet esse conditio, & in quibus hic.*
Vxorem recuperant, & quo casu, nu. 6. in fi.
3 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum. num. 4.*
Serui infidelium an subditi esse debeant dominis suis etiã discolis.
Per baptismum iudæorum actiones alijs competentes non extinguuntur.

C A P V T V.

2 IVdæi filiæ. Pars. 5. de testi. Iudæi. C. excõicari debent Christiani, q̃ ĩ domo seruiũt Iudæis, uel Saracenis. & hoc primo. & ẽt seculares principes, qui Iudæos baptizatos bonis suis spoliari permittunt. hoc secundò, ibi. Siqui obtentu, quod oĩno prohibet, inf. eo. ad hæc [*Qualibet*] quæcũq; sit illa [*Domibus*] de culturis, sup. c. 2. [*Excommunicentur*] & sic est canõ ferẽdæ sententiæ [*Inspirante*] quod p̃sumit, etiã si dolus interueniat. quod dic, ut de con. cõiu. dudũ, Host. [*Excludantur*] per suos, qui remanserunt in Iudaismo [*Habebantur*] sic me-
2 lior debet esse cõditio cõuersorũ ad religionem, qui nec ut ingrati excludunt ab hæreditate, in auctẽ. de san. epi. §. antepen. in fi. uel pen. col. in prin. §. nulla, ue-
a rò, C. de epi. & cle. deo nobis, §. 1. Excepta[a] feudali, in libro feudorũ de illo, qui arma bell. depo. c. 1. & an mutus, uel aliter imperfectus feudũ, re. po. c. mutus. & si de feu. cõuer. fue. c. si clericus, & de benefi. fẽm. nou. c. ex hoc illud. Host. [*Fuerit*] ut, s. propter id suæ possessiones illis auferant [*Potestatibus*] & si ipsi idem aufetant, eodẽ mõ coerceant, ad hoc de nouis ex li. uen. c. uno, cũ cõcor. [*Hæreditatis suæ*] s. paternæ, uel à iure, uel aliàs ex testõ, uel ab intestato ab agnatis, uel cognatis dela-
3 tæ [*Suorum*] q̃. s. tpe cõuersiõis possidebãt. ¶ Gl. 3. obiicit, & soluit ponẽdo. 10. casus, quibus ecclesia coercet iudæos. ¶ Pen. gl. arguit, & respõ. ponit obiiciendo de decr. cãm. ¶ [*in glo. ult. ibi, in fide*] cũ. n. illi statim fuerint li-
4 beri, illos nõ recuperãt, ut in §. seq. ¶ [*In glo. 1. ibi, iudæo*] sunt tñ Iudæi peiores gentilibus. 1. q. 1. nonne, in prin. & quare hoc, ibi no. [*& in fine*] opponit Gof. de auct. apostoli, ad Timo. 1. 6. c. in prin. Si qui serui sunt sub iugo, ẽt infideliũ, dños suos honore dignos arbitrẽtur. Et 1. Pet. Subditi estote dñis ẽt dyscolis. Dicit Goff. illud intelligendũ s̃m antiqua tẽpora, qñ pagani nõ trahebãt seruos ad ritus suos. hodie, qa id faciũt, dissoluitur ius seruitutis, cũ etiã dissoluat ius matrimonii. 28. q. 2. si infidelis. uel trahat illa auctoritas ad illos, de quibus, sup. c. 2. qui seruiũt in agro. interpretat. n. p̃pca dicta apostoli, & euangelii. 28. q. 1. iam nũc. ¶ [*in glo. 3 ibi,*
5 *sæpe*] ubi de hoc [*& ibi † actibus*] ut à testimonio, ut probat canon statim alle. & sup. de testi. Iudæi [*& ibi, archiepiscopatu*] & ut usuras nobis reddãt, de usuris, post miserabilem, & c. quanto, ut alia debita soluant, C. eo. Iudæi Romano: ut per habitum, uel signum à nobis distinguãtur, infra eo. in nonnullis, uide in casu concilii Vien. de testi. cum Iudæi. Item nec licet nobis ab ipsis, licet boni sint medici, medicinam recipere, vel cũ ipsis balneari. 28. q. 1. nullus, & c. omnes, secundum Hostien. qui remittit ad summam, eo. titu. §. & in quibus
b grauentur[b]. ¶ [*In glo. nisi † fuerint, in fine*] Idem, si res ipso-
6 rum mobiles essent furtiuæ, uel immobiles uiolentæ. 14. q. 7. si res. Nec ob. peccata in baptismo deleri: quia actiones aliis competentes non extinguuntur, ut solet notari. 26. dist. deinde. Goff. & de diuor. gaudemus, in fine. ¶ [*In glo. pen. ibi, fides*] s̃m Ala. & quia nouiter cõuersi finguntur miserabiles personæ secundum Inno. alleg. de uer. sig. super quibusdam. ¶ [*In glo. ult. in fi.*] uxorem tamen prius cõuersam recuperat, nisi illa cũ alio contraxerit, supra de diuor. gaudemus, ad fi.

ANNOTATIONES.

a ¶ Excepta. Contra uidetur notari, de prob. in pœnitentia, & per Io. And. super minore annis. & uide in Spe. de sta. reg. §. 1. in versi. 45. & per doct. in auctẽn. ingressi, C. de sac. san. eccle.
b ¶ Grauentur. An Iudæi, & infideles sint, de fo. eccle. an laicorum, uide per Io. And. de diuor. gaudemus, & de uoto, quòd his, ubi uidetur contra. sibiipsi.

SVMMARIVM.

1 *Christiani si deferant Saracenis merces probibitas, uel in ipsorum nauibus ministrent.*
Quibus subijciantur pœnis. & quæ sint huiusmodi merces, nu. 4.
Nauium etiam fabricationem docere probibentur, num. 5.
Gubernantes naues Saracenorum comparantur pugnantibus excõmunicatio sumitur pro eius denunciatione.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum. num. 4.*
Armorum appellatione quæ contineantur.
Promissio duplex non duplicat debitum eiusdem rei.
5 *Additio glossarum.*
Clericus ministrans arma non pugnantibus an babeatur pro homicida.
6 *Excommunicationis iusta specialiter, & nominatim prolata quò ad primam, & ulteriores pronunciationes quot effectus, iaiusta. quot.*
7 *Excommunicati deterior conditio, quàm aliorum peccatorum non excommunicatorum, & in quibus.*
Ecclesiæ potestas operatur etiam quò ad triumphantem in ligando
Bannitus iterum banniri potest citatione solum facta, ubi babitare consueuerat.

C A P V T VI.

1 ITa quorundam. C. Christiani de ferentes Saracenis merces prohibitas, uel in ipsorũ nauibus ministrãtes excõicati sunt, & rebus suis priuãdi, & capientiũ fiũt serui. Et primò ponit duplicẽ Christianorum excessum, quẽ secundò tripliciter punit. secunda ibi, tales [*Glorientur*] idest gloriari deberent, vel respicit factũ, sicut. j. de exces. p̃la. quàm sit graue [*Ad impugnandos*] idest ex quib⁹ impugnari põt, licet illud forsan in mente non gerãt. Alii intelligũt propriè. & quod facit, infra eo. significauit, & iura alle. in glo. 1. [*Cupiditate*] ad idẽ, sup. tit. 1. quanto. & adde qđ dr, inf. eo. ad liberãdã
2 [*Gubernationis*] isti æquantur in delicto pugnãtibus, infra de pœnis, quod in dubiis [*Seruos*] quos nec illi manumittere poterunt, C. quibus ad lib. pro. non licet. l. 1. aliàs 2. & uide in Spec. eo. tit. uer. sed nunquid [*Proferantur*] potest dici, ꝙ hoc respicit actum denunciationis. s̃m Gof. ¶ Glo. 3. arguit, quòd clericus ministrans &c.
3 ¶ Pen. † glo. no. triplici iure seruitutẽ inductam. ¶ Vlt. gl. no. excommunicatum iterum excõicari, alle. concor. & demum contrariam, ponit opi. dat solutionẽ.
4 ¶ [*In glo. 2. ibi, l. 2.*] lex ista exprimit loricas, scuta, arcus, sagittas, spatas. gladios, ferrum factum, uel infectum,

& generaliter cuiusq; generis arma. Lex, eotẽ, quæ sequitur, loquitur de lapidibus necessariis ad ferrũ acuẽdum, de ferro, frumento, & sale. ¶ *In glo. ult. ibi, qui bis idem*] sequit, promittit, ipso iure amplius, quàm semel 5 non tenetur. ¶ *In† gla. 2. ibi, decapitandi*] Idem in his, q docent eos naues facere, cum prius illius rei peritiã non haberent, C. de pę. l. fi. ¶ *In gl. 3. ibi, pugnantibus*] de nõ pugnantibus, quos etiam credit clericus petere ad defensionem corporis, dicit Host. diligenter considerandã cãm petitionis, & armorũ, & personarũ qualitatem, & his consideratis, & an inquisierit de causa petendi, iudex, uel pęnitentiarius arbitrabitur negligentiã accusatam, uel diligentiam, & probabilem ignorantiã excusatam. 37. di. §. fi. de cle. ex. mi. apostolicæ, & qđ no. ne cle. uel mo. clericis, & c. sententiã, ubi uide, qđ scripsi in glo. dicunt quidam. ¶ *In glo. hoc potuit, in fi.*] præcipuè istius, quod est ecclesiasticum ẜm Goff. alle. C. de epi. & cle. aucten. clericus. uel hic ostendit papa, quid principi facere incumbat ẜm eum. ¶ *In glo. no. ibi, ius gentium*] ubi de hoc [*& in fine*] & de iure ciuili, insti. de iur. perso. §. pen. ¶ *In glo. ult. ibi*] Sengeldrudã, & ibi hæc gl. [*& ibi, ut quidam*] Io. T. Go. Phi. Host. uerò hic dicebat, 6 qđ† iustæ excõmunicationes specialiter & nominatim prolatæ quò ad primã pronunciationẽ triplex est effectus. Primus, ꝙ ecclesia declarat illũ, licèt occultum, à deo fuisse separatum propter peccatũ, propriè. n. non excõicatio, sed peccatũ separat à deo. Is. 59. A. Iniquitates uestræ diuiserunt inter uos, & deũ uestrũ. Secũdus, ut à cõione ecclesiæ separetur per iura, quæ all. glo. & quò ad hos duos excõicatus amplius nõ excõicatur. Tertius, ut ab oĩbus catholicis sit exclusus reputet. & teneatur, donec fuerit absolutus, de sent. ex. à nobis, & c. nuper. Effectus uerò secũdæ sententiæ est etiã declarare illũ ex nouo delicto à deo proiectũ. & idẽ intelligas tertiò de tertia, quartò de quarta. Effectus uerò iniustæ sententiæ unicus est. s. ut talis tanquã à deo separatus, tam per se, quàm per alios euitetur, donec aliud per iudicẽ suũ decernat. & quotiescunque iteret sententia, iste est effectus. ubi certũ est, ꝙ sententia nulla est, tunc nullus est illius effectus, de excess. præ. cum ad quorundã, de of. dele. cũ contingat, de sent. exc. solet, 7 lib. 6. Tenẽdum est† autem firmiter ẜm eum, ꝙ excõicatus difficilius resurgat, & gratiã dei recipiat, quàm alius peccator nõ excõicatus. & ꝙ orationes suæ, & alia opera, quæ facit de genere bonorũ, debiliora sunt, quàm in alio, in quo remit. ad sum. de pę. §. & an fictè. & ꝙ angelus bonus datus ad custodiã minus laboret in illo, & ꝙ angelus malus plus potestatis habet in illo. Nã ẜm sanctos utitur tali hoĩe, sicut asino iumẽto suo rusticus. Itẽ uirtus potestatis ecclesiæ etiã quò ad triumphantem aliquid operatur in ligando. & remit. ad sum. præ. tit. sub rub. de remissioni. §. 1. & §. ad quid ualent [*& ibi, ligari*] & bannitus iterum banniti, citatione solum facta, ubi habitare cõsueuerat. de hoc in Sp. de accusa. ad fi. [*& in fi.*] & inf. de sen. ex. cũ pro causa.

SVMMARIVM.

1 *Iudæi synagogas ueteres in primum statum reparare possunt, nouas construere minimè. qui eos subiecerit seruituti, nu. 4.*
2 *Quare tolerentur.*
3 *Suffragium glossarum.*
Nouum facere quibus uetitum, & sup. nu. 1. & 4. §. 1.
Trãsformare non potest usufructuarius possessionẽ, nu. 4. §. postre.
4 *Additio glossarum.*
Restituere an possit episcopus presbyterum à se remotum inuito patrono.

CAPVT VII.

1 CONSULUIT. C. Iudæi† ueteres synagogas in primum statum reparare possunt: nouas construere non possunt. Et sunt duæ par. 2. ibi, Verum. & pars huius, de appel. consuluit. 3. [*Minentur*] licèt nondũ corruerint [*Preciosiores*] hoc non seruatur. Ala. [*Tolerantur*] 2 quod fit. quia† sperat ecclesia cõuersionem illorum, & ut ad fidem facilius trahantur. 45. di. qui sincera, & 3 quia ipsi ubique parati sunt seruire. Host. ¶ *In† glo. 2. ibi, facere*] unde usufructuarius potest tueri tectum antiquum, sed rudis parietibus, & ubi aliàs non fuit tectũ, non potest imponere, ut ibi. ¶ *In glo. ult. ibi. §. sed neque*] aliàs, sub §. sed si ædium, usufructuarius loca diurna transformare, coniungere, uel separare nõ potest. ¶ *In* 4 *† gl. 1. ibi, subiecit*] de facto, de iure enim fecit mors Christi, infra eo. & si Iudæos, in prin. & fi. Host. [*& in fine*] de Constantino. 96. dist. in præall. Constantinus: de Iuliano. 11. q. 3. Iulianus. ¶ *In glo. 2. ibi, nouum*] unde nec reficiens impeditur per noui operis nunciationem, ff. de no. op. nun. de pupillo. §. si quis riuos. Vin. [*& in fine ri.*] fi. de his, quæ fiu. à præla. cum apostolica, & de feu. c. 2. & faciunt hæc iura ad quæstionem, an episcopus possit restituere presbyterum à se remotum inuito patrono. Goff. de hoc, uide infra de rescrip. quamuis, lib. 6. ¶ *In gl. ult. in fine*] Et in hoc plus potest clericus, ut uot. de pecu. cleri. c. fi. in glo. 2.

SVMMARIVM.

1 *Christiani in familiari seruitio Iudæorum esse non debent, uide nume. 2.*
In nullo, pro in paucis.
Contingere quod potest præuidendum.
Cum sancto sanctus eris.
2 *Epilogus, & additio glossarum.*

CAPVT VIII.

1 AD hæc. In† familiari seruitio iudęorum Christiani esse non debẽt, & ponit causam ibi, Quoniam [*Necesse*] quia moniti non parent [*In nullo*] idest in paucis. Host. [*Inclinarent*] præuidemus, quod contingere posset, de seruis non or. c. 1. & dicitur, Cũ sancto sanctus eris & c. 2 Dedi quotas, de accu. repellantur. ¶ Gl †1. arguit à cõtrario, quod statim determinat. ¶ *In glo. 1. ibi, multorum, §. 1.*] dicit Host. ꝙ ibi non reprobatur assiduitas, imò approbatur ibi, indissolubilis astrictio: in domo tñ reprobatur mora assidua, ut dicunt glossæ. ¶ *In glo. 2. ibi, prohibitio est*] sup. etiam extra domum.

SVMMARIVM.

1 *Iudæi uoluntarij baptizandi sunt, an idem sit in filijs eorum, nu. 2.*
Cur eius ecclesia toleret, num. 5.
Sine iudicio non puniendi, & in quibus lædi non possint, nu. 4.
2 *Ecclesia saluat corpora ad se fugientium, multo fortius animas.*
Mutilare quid, in fine.
4 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Pœna huius decretalis ad uer. auferre, nume. 3.
In sepulchris quæ non condenda. Sepulchri uiolati actio infamat.
Cadauera spolianti quæ irrogetur pœna.
5 *Additio glossarum.*
Vxor ob quam causam possit marito dare ex lege libellum repudij.

CAPVT IX.

1 SICUT. Iudæi† uoluntarii baptizandi sunt, inuiti cogendi nõ sunt, nec sine iudicio puniendi, nec spoliandi, nec in suis festiuitatibus perturbandi, nec ipsorum cęmeteria uiolanda, nec ipsorum corpora exhumanda. partes patent [*Compellat*] hic bene cõtinuat, qđ sequit, quippe Chr̃i fidem & c. [*Fidei*] recipiendæ. T. [*Confugerit*] saluat

2 saluat enim ecclesia corpora ad se fugientinm, supra de immu.eccle.inter.multo fortius animas, quæ prę ciosiores sunt, infra de peniten. & remis.cum infirmitas, secundum Hostiens. [*Patefacta*] de filiis iudæorum adultis, certum est, ꝙ nisi sponte elegerint, baptizari non debent. de paruulis tenet. Io.28.q.1.iudæorum filii, quod innitis parentibus non baptizabuntur, cuius rationem ibi uide. sed aliqui intelligunt illud uerũ per illos, qui non sunt illorum domini, sed cũ ipsi sint ueri serui, Gene.9.maledictus Chanaam, seruus sit fratrũ suorum. facit.24.q.1.§.sed qui.23.q.8. dispar.inf.eo. Et si principes, quorũ iudæi sunt serui, possunt illis filios paruulos ad baptismum auferre sine iniuria, cum ipsi ut serui in filios non habeant potestatem. 32.q.3.c.uno.instit.de pat. po.§.1. & sicut illos ut seruos possent aliis vendere, uel donare, fortius ad baptismum adducere. & merentur, dummodo nõ propter parentes ad fidem cogendos, sed propter pueros saluandos id fa-
a ciant. & sic potest ille canõ intelligi[a]. & de hoc per Archi.45.distin.qui sincera, in princip. [*Eorum*] scilicet iudæorum [*Auferre*] aliàs conuicti duplum reddere cõpelluntur, C.de pa.& sa.& temp.eorum, l. Christianis. Hostien. [*Consueuerunt*] uel quæ iura præcipiunt, sup.c. 2. [*Mutilare*] idest disrumpere, uel frangere [*Aut*] sup.
3 ¶ si dignitatem, uel officium non habet, ut quia laicus
4 est. Hostien. & sic cesset glo. ¶ Glo. † quinta signat contrarium, & sol. ¶ *In glo.1.ibi, si patre*] uide de despon.impu. capitulo primo, in 1.gloss. [*& ibi, nullus*] ibi dicitur nullum iudæum opprimendum. ¶ *In glo. antepen. ibi funeris causa*] ibi dicitur, quòd ornamenta, uel his similia cum corporibus condi non debent, quod homines simplitiores faciunt. ¶ *In glo. pen. ibi, si quis*] qui manu armata cadauera spoliant, capite puniũtur; si sine armis usque ad pęnam metalli plectuntur [*& ibi l.1.*] quæ sic
5 dicit, sepulchri uiolati actio infamiam irrogat. ¶ *In gl. secus, ibi, qui sincera*] & ibi no. in ulti. gloss. quare ecclesia in his sustineat eos, cum peccent mortaliter. ¶ *In gloss. pen. ibi, si quis*] & secundum l. ob hanc causam uxor potest marito dare libellum repudii, C. de repu. consensu, in princi. Ala. [*& in fi.*] Ala. de hoc. 3.q.7.§. tria, uer.
b porrò. ¶ *In glo. ult. in fine*] ad idem de elect. quòd sicut, §. ultimo. Hostien.

ANNOTATIONES.

a ¶ Intelligi. Beatus Thomas tenet opinio. Io. per rationem, quam in glo. sua addi.
b ¶ Porrò. & in l.1.ff. de his, qui no. infa. per glo.

SVMMARIVM.

1 *Paganis, qui prædicant, quid his indultum.*
Eis communicare an liceat.
2 *Lectio sacrarum scripturarum miscenda.*
Gentes hic qualiter accipiantur.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum. nume 4.*
Legis sententia sequenda, si uerba deficiant.
5 *Additio glossarum.*
Excommunicatos quare magis uitemus, quàm paganos.
Conuiuium cur uitandum magis, quàm colloquium.
6 *In profitente & prædicante non eadem ratio.*

CAPVT X.

1 Vàm sit. Ponit duas indulgentias illorum, qui paganis pdicant. secunda ibi, insuper [*Socij*] concor. sup. de ui. & ho. cle. deus qui [*Concedimus*] idest omnibus hodie concessum ostendimus, ſm la. sed Host. contradicens hoc esse ex priuilegio speciali. Dicebat etiam Inn. licuisse communicare paganis: hodie non licere sine licentia propter rationem, quam ponit gl.
2 [*Actione*] unde † misceri debet sacrarum scripturarum lectio, de con. dis.5. in omnibus. 44.di. pro reuerentia. uide ualde pulchrè de Origene, qui non cibum sumebat, nec somnum inchoabat sine lectione tali, in Hiero. ad Marcellã. a. B. [*Gentibus*] idest paganis, uel gentilibus [*Contradictione*] forte prælati, in cuius diœcesi prędi-
3 cant. ¶ Gl. † 1. signat cõtrarium, soluit, ex solutione qõnem infert, & respondet. Iterũ quærit, & soluit. ¶ Vlt.
4 gl. mixtim signat duo cõtraria. ¶ *In† 1. glo. ibi, ait senatus*] edictum de partib' caducis intelligitur etiam de asse.
5 ¶ *In† gloss. 1. ibi, exemplo domini*] Luc.5.F. [*& ibi, ad mensam*] ubi etiam notatur, quare magis uitamus excõicatos, quàm paganos [*& ibi, cibos nostros*] Deute.14. [*& in fine*] alia ratio no. supra in præ.c.omnes, s. quia maior familiaritas in conuiuio, quàm in colloquio, & quia facilius quis decipitur inter epulas. 22.q.4. vnusquisq;. ¶ *In glo. ult. ibi, dua*] facit pro & contra, & facit pro de elect. si religiosus, lib.6. & infra de pęn. & re. omnis [*& ibi, licet*]
6 dicebat hic Goff. ꝙ † religio, & officium prędicandi habent se ut excedentia, & excessa: quia in primo sufficit petere licentiam: in secundo non. & tamen secũdum auocat à primo, de stat. monaco. quod dei timorem. dic ꝙ in prędicante subest periculum, ne corrumpat, uel inficiat proximum, ut probant prima iura, qui timor cessat in profitente [*& in fine*] illud ex forma arbitri, quod obligabat ad consilium tantum, non ad consensum.

SVMMARIVM.

1 *Improprietas sermonis quæ hic.*
Ad hostes an & quibus ire liceat & quæ deferre, num. 4.
Eis quæ uendi non liceant, num. 4.
Pœna quæ prohibita deferentibus, nume. 4. & 5.
Pacis appellatione tregua non uenit, num. 5.
Vtrum, dictio ut hic accipiatur.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 3.*
Destitisse quis dicatur.
4 *Additio glossarum.*
5 *Huius decretalis duplex intellectus.*

CAPVT XI.

1 Ignificauit. idest significando † q̃siuit à nobis, Ala. & sũt tres partes, quæ patent. 2. ibi, illi. 3. ibi, ad ultimum. Et hoc intendunt. Pro redimẽdis captiuis licet ire in Alexandriam iurantibus, ꝙ nil deferent subsidiũ extra redemptionis articulum, portãs, uel mittẽs etiam post treugam, & merces prohibitas, excõmunicatus est. tertio dicitur, ꝙ pacis appellatione non uenit treuga [*Quomodo*] idest utrũ hoc fieri possit aliquo modo, uel nõ [*Captiuitate*] Saracenorũ [*Hoc*] scilicet illuc proficisci [*Lucrandi*] maximè ſm Gof. [*Nisi pax*] uel treuga, ut in litera sequenti patet. Goff. [*Illuc*] cum mercibus prohibitis ſm Go. & Abb. [*Non soluit*] liberat tamen à iuramento secundum Goff. & Abb.
2 ¶ Glo. † 1. quærit, arguit pro, contrarium soluit. ¶ Glo
3 a. obiicit, & dupliciter soluit. ¶ *In gl. 4. ibi, §. gessisse*] uide in præ.c. mulieres, super 3. glo. pen. [*ibi, destitisse*] seq tur is uidetur, non qui distulit, sed qui liti renunciauit in
4 totum. ¶ *In glo. 1. ibi, articulo*] & hoc uidetur hic placuisse Inn. & Host. ad hoc, C. de sacro. ec. sancimus. 1. & supra de pigno. c. 1. Pro eis bene facit, infra proxi. respõ ibi, Causa lucrandi. ad idem, quia aliç merces etiam sine causa portari possunt, dummodo non sit guerra, infra cap. proxi. (Piraticam) tamen etiam hoc casu nõ posset exercere contra Christianos: quia hoc sine peccato fieri non posset. nã licet per ligna, & arma causa

redēptionis portata Christiani possent offendi, non tamen est hoc directè contra Christianos s̄m Innoc. nam secundum eum si directè ꝯ Christianos uenderet, & in articulo, quando exercerent contra Christianos, inciderent in canonem [*& in fine*] idem Goff. ante factū consule cum glo. maximè, quia Saraceni uidentes has merces hac de causa posse portari†, aliā redemptionem non nellent: haberent etiā portantes hoc uelamē paratum, & sic hoc tenderet ad noxam. Post factum tene cum Inn. & Host. ꝙ necessitas redemptionis illos excuset à pœna, de ob. iciu. concilium. 11. q. 3. quoniam, inf. de sen. ex. inter. & facit pro hac opi. sup. de iureiu. uerum. ¶ [*In glo. fin. inf. in fi.*] & arguit hic Ala. ꝙ etiam ratum habendo incideret in excōmunicationem, quod dic, vt infra de sen. ex c. cum quis, lib. 6 ¶ [*In*
5 *glo. ult. in fine*] arg. cōtra. 24. q. 3. illi qui. & sic no. duos intellectus huius ulti. partis per ea, quæ dicit gl. & dixi in tex. Vnus. ꝙ qui iurauit non ire cū mercibus, nisi pax fieret, si uadit tempore treugæ cum mercibus prohibitis, excommunicatus est, & periurus. secundus. ꝙ q iurauit, nisi fiat pax, uel treuga, si t̄pe treugæ uadit cū
a mercibus ꝓhibitis, excōicatus est, sed non periurus^a.

ANNOTATIONES.

a ¶ Periurus. Ad materiam. uide Io. And. in Spe. de treug. & pa. in rubri. ubi ponit. q. Iaco. Butri.

SVMMARIVM.

1 *Cum Saracenis qui habent commercium tempore guerræ, uel quid eis subsidij præbuerit, excommunicati sunt, & quid prohibitum intelligatur, num. 2.*
Declaratio necessaria huius decretalis.
3 *Epilogus suffragium, & additio glossarum, num. 4.*
Excommunicati ab homine. absolui à quo possint, & præsertim qui ex transgressione huius constitutionis excommunicantur.

CAPVT XII.

1 Quod olim. Excommunicati† sunt, qui cum Saracenis tempore guerræ habent commertium, uel aliquod eis præbent subsidiū. Et primo excōmunicat. secundo hortatur illos, quibus scribit [*Mercimonium*] quo ad merces prohibitas: sed alii intelligunt indistinctè, quod periculosum est, & eēt necessaria declaratio. Host. [*Aliqua rerum*] sub. seu cōcilia. generalia hæc litera multum facit ad id, quod infra dicam [*Dura*
2 *uerit*] cessante† guerra durat prohibitio, & canon solū in mercibus, quæ faciunt subsidium ad pugnā, vel pertinent ad dispendiū terræ sanctæ, sup. eo. ita, & c. proxi. & inf. eo. ad liberandam. inn. & uidetur placere Goff. dicenti. ꝙ tempore guerræ est prohibitio etiā in mercibus nō prohibitis [*illam*] non dixit istam. facit ꝓ eo, quod supra dixi. uel dic illam per hanc constitutionē
3 ad casum alium protogatam. ¶ Gl. 2. quærit, & soluit.
4 ¶ [*In 3. glo. in fi.*] uide sup. eo. ita, super gl. 2. ¶ [*In† 2. glo. ibi, potest dici*] idem Hosti. quò ad sententiam canonis: sed si ob hoc excommunicati essent ab homine, uel ab illo, uel eius superiore absoluēdi essent, quod dic, ut supra de offi. ordi. ad reprimendam. hodie papa temporibus, quibus solet facere generales processus, scilicet saltem ter in anno tales excommunicat. & sic sentētia hominis ligati non absoluuntur hodie ab alio, quam à papa: imo difficulter eos absoluit. & adde. quod dicā infra titu. 1. excommunicamus, § sanè, super 1. glo.

SVMMARIVM.

1 *Iudæi nutrices, uel seruientes Christianos habere non debent.*
Contra facientibus quæ pœna.
2 *Prouerbia uulgaria loco iuris possunt allegari.*
Prouerbium quid.
Hostis latens quàm noceat.
3 *Suffragium glossarum.*
Familiaritas nimia contemptum parit.
4 *Additio glossarum.*

CAPVT XII

1 Etsi iudæos. Casus. Iudęi† nutrices uel seruientes Christianos habere nō debēt: contra facientibus interdicitur Christianorum commertium. & 4. facit. ponit exordium: secundò facti narrationē: tertiò prouidet. quartò pœnam iubet imponi. 2. ibi, Accepimus, 3. ibi, Inhibemus. 4. ibi, Si uerò [*Prouerbiū*]
2 no. † uulgaria prouerbia posse locum iurium allegari. ut hic, & ff. de offi. ꝓcon. solent. §. fi. & ff. de le. 3. si chorus, de con. distin. 5. ne tales, supra de iureiu. quemadmodum. Hostien. dicit Tullius secundo rheto. ꝙ prouerbium est sententia generalis, cui cōsuetudo fidem attribuit: opinio communis assensum accommodat, incorruptæ ueritatis integritas acquiescit [*In peru*] idest sportula, uel sacco [*Hospitib^9*] nulla pestis efficacior &c. de hoc. 93. di. si inimicus. Hiero. ad Pau. & Mar. 2. c. Leuius est professum inimicū cauere, quàm hostem latētem sub amici nomine sustinere [*Contingit*] ad quod tenentur, infra de pę. & re. omnis [*Coniurarunt*] Io. 11. F. [*Illorum*] Christianorū scilicet [*Christianos*] & ipsi Christiani remanentes excommunicentur, supra eo. iudęi.
3 ¶ [*In† 1. glo. in fi.*] ponit casum præd. decre. ult. de donat. ¶ [*In 3. gl. ibi, circa*] sequitur, aduocatos, patientem esse proconsulem oportet, sed cum ingenio, ne cōtemptibilis uideatur [*& in fi.*] ibi dicitur, ꝙ ex æquali conuersatione contemptus oritur dignitatis. Valerius lib. 2. c. 1. in fi. quicquid in excelso fastigio positum est, ut sit uenerabilius humili, & trita consuetudine uacuū esse
4 conuenit. ¶ [*In† 3. glo. ibi, quando*] ubi de hoc. ¶ [*In glo. credebant, in fi.*] contra ea. dist. hoc sacramentum. sed ibi sumendo incorporat, idest seipsum de corpore ecclesię facit. Vincen. ad idem constitutio Vrbani inter cle. po
a sita, de reliqui. si dominum, uer. hic panis.^a ¶ ¶ [*In glo. 1. ibi, filio*] Genes. 21.

ANNOTATIONES.

a ¶ Panis. Vide glo. in c. non est, & in c. tribus alle. in glo.

SVMMARIVM.

1 *Iudæus, qui percussit clericum, qualiter puniatur, non excommunicatus est ideò, num. 3.*
2 *Pœna pecuniaria loco surrogatur alia pœna regulariter.*
Negligentia unde dignoscatur, ud dictio. neglexerint.
3 *Additio glossarum.*

CAPVT XIIII.

1 Postulasti. Casus. Iudæus† qui percussit clericum, temporaliter punietur, uel interdicitur Christianorum commercium, donec satisfaciat. communis diuisio. secunda ibi, ad quod, in qua respondet distinguendo, & subdistinguendo, quod per te uideas [*Iurisdictionis*] temporalis, ut innuunt sequentia [*Vel*] supple. si pecuniam non habet: uel habet, sed illa non sufficit [*Aliu*] puta fustigatione temperata, de rapto.
2 in archiepiscopatu. & † hoc est regulare, ꝙ loco pecuniariæ surrogetur alia pęna, infra eo. ad liberādā, in fi. de maledi. statuimus. Hostiens. [*Alioquin*] idest si non

est

est tuæ tēporalis iurisdictionis,sed alterius [*Neglexerit*] quod apparebit per assignationem termini iā elapsi, de os.or.irrefragabili,§.1.& tunc ipse dominus potest excōmunicari,supra eo.iudæi.2.§.1.Host.[*Satisfaciat*] 3 læso,& ecclesiæ,ut præmisit.¶*In glo.1.ibi,multi*]& sup. de diuor. gaudemus. per quæ iura patet illos ex iniectione excommunicatos non esse, & ideò nō mādat hic illos absolui.facit,quod scripsi,de iu.iu.sicut.3.pro pè fi.¶*In glo.2. in fi.*] de hoc.supra de so. compe.c.2.& infra de sen.exc.cum desideres, ad fi.

SVMMARIVM.

1 *Iudæi,& Saraceni utriusque sexus in terris Christianorum debent uti habitu,per quem à Christianis agnoscantur, & quis deferatur Massiliæ,nume.2.*
In publicum exire quando prohibiti.
Ignorantiæ quidam affectatores.
2 *Habitus Massiliæ habitantium iudæorum, & Saracenorum.*
Illusio omnis reprobanda, & qua magis.
3 *Mahometus inuocari non permittendum Christianis audientibus.*
Peregrinatio Saracenis quæ non permittenda.
4 *Epilogus, & suffragium glossarum .nu.5.*
Serui manumissi qui funus pileati præcedant.
6 *Additio glossarum.*

CAPVT XV.

1 IN nonnullis. Iudæi & Saraceni utriusque sexus in terris Christianorum debent uti habitu,p quem à Christianis agnoscantur. hoc primo.in die passionis non exeant in publicum, nec in contumeliam creatoris prosiliant, secunda,ibi,in diebus. 3.ibi, Illud autem [*Diuersitas*] & hæc consuetudo inferius approbatur.s. de clandc.despon.c.ulti. [*Errorem*] dicit Host.φ interdum illum fingunt. sunt.n.quā doque aliqui affectatores ignorantiæ, de clan. despō. 2 c.fi.[*Vtriusque sexus*] sic fit in Massilia,ubi masculi portant stellam ante pectus:fœminæ uerò portant in capite orarium sm Hostiē.de orario uide 27.q.1.monaco [*Omni tempore*] quia ubiq; & semper imminet periculū [*Ex eo*] prima prohibitionis ratio[*Ornatius*]quasi de fletu nostro ridere uideantur,de priuile.petistis[*Ac Christianis*] 2. ratio [*Illudere*] quāuis omnis illusio sit reprobanda,supra de postul.bonę.2.ista tamen plus.ad hoc Infra titu. r.uergentis[*Probra*] idest opprobria,uel peccata [*Seculares*] concor.concil.Vien.eo.titu. cedit qui-3 dem.ubi principes,sub quorū dominio Saraceni morantur,pati nō debent,φ Christianis audientibus publicè inuocent Machometum: uel φ peregrinētur ad locum,ubi quidam Saracenus sepultus fuit,quem ve-4 nerantur ut sanctum. ¶Gl.1.circa distinctionem ha-5 bitus ponit quatuor synonyma.¶*In glo.1 ibi,si quis uirgines*] cuius casum ponit capitulum præallegatum[*& in fine*] serui manumissi per testatorem , uel hæredem 6 funus præcedunt pileati.¶*In gl.1.in fine*]& clerici à laicis,de ui.& hone.cleri. ¶*In glo.pen.in fi.*] nam & secundum leges capitalis est pęna in auct.ut non luxu.contra naturam.1.respon.& 1.§.col.6.

SVMMARIVM.

1 *Iudæus,uel paganus publicis officijs præponens punitur.*
Præposito uerò quæ pœna.
Innouatio fit ueteris constitutionis.
2 *Officia publica quæ.*
Ad Concilium Prouinciale quid spectet.
Monitio regulariter præcedit pœnam.
3 *Prouidere quis potius teneatur patri hæretico, an extraneo catholico.*
4 *Episcopo reseruatur,casus restitutionis subtractorum,uel malè acquisitorum, & cur ipsi.*
De eius potestate quædam.
5 *Epilogus, & additio glossarum.*
6 *Restitutio extorti cui facienda.*

CAPVT XVI.

1 CVm sit. Casus.Præponens iudæū,uel paganū publicis officiis p cōciliū prouinciale punitur, & præposito uetatur Christianorum commerciū, donec dimittat officium , & inde susceptra restituat. & prima pars constitutionem innouans, olim prohibitū prohibet,& causas reddit.2.punit præponentē.3.punit pręposītum.4. prorogat.2.ibi, si quis.3.ibi, officiali.4.ibi, hoc idem [*Generali concilio*] cuius partes per ordinē posui, supra de accusa. sicut olim [*Innouamus*] ad idem de tre.& pa.innouamus,infra de præb.c.1.lib.6.[*Quoniam*] unam rationē posuit in princ. nunc submittit aliā. est & 3.s.ne filii liberæ &c. supra eo.& si iudæos[*Tale*].s.pu-2 blicū,qualeēt baiula ministralia , castaldionatus, leuare pedagium, & similia,infra de pœnis, in quibusdā, Host.[*Prouinciale*] ad quod etiā secūdum leges spectat generaliter corrigere, & punire omnes excessus prouinciæ,in auct.de san.epi.§.ut aūt omnis status,coll.9. [*Monitione*] hæc regulariter præcedit pœnā,de sen.exc. sacro, cum suis concor. [*Huiusmodi*] iudęo [*Commercijs*] 3 sic supra eo.postulasti [*Christianorum*] arg.ad quæstionem,qua quæritur, cui teneatur quis potius prouidere,an patri hæretico , an extraneo catholico? De hoc plenè.30.dist.c.1.42.dist.quiescamus,& 86.dist.non satis, in princ.& in Spe.qui fi.sint le.uer. quid si pater,& plenè per Host.in sum.de temp.or.§.& cui,uer.quid si 4 pater.sub §.2.[*Diœcesani*] iste igitur est unus de casibus reseruatis episcopo,s.restitutio subtractorum,uel malè acquisitorum. Ad idem,C.de episco.& cleri.nulli licere, argumen.C. communia de succes. omnes peregrini.§ 1. quæ sumitur ex l.Federici hac edictali.ad idē supra de testa.tua nobis, §. primo,in auctēn. de eccle. titu.§.si autem pro redemptione.col.9. adducere potuit illud Numeri. 5.post princ.ubi de restitutione tractando dicit,Si non fuerit,qui recipiat,dabunt domino, & erit sacerdotis. & sit ratio secundum Hostien. qui nor.idem de usuris,cum tu , ne talia per simplices sacerdotes imbursentur,uel approprientur,& quia in maioribus & in dubiis est prouidētia diœcesani adhibenda,supra de officio Archidiaco.ad hæc, uer.in epistola,de offi. Archidiaco.c.fin.infra de sent.excomm. monaci, & quia generaliter episcopus habet dispositionem omnium ecclesiarum suæ diœcesis.10. quæst. 1.regenda,& capitulo decernimus,& tota diœce. dicitur sua parochia,infra de rapto.capitulo primo. Dicit etiam Hostiens. quòd multi sibi hæc occupant hodie de his & similibus in animarum suarum periculum, ac si essent episcopi disponētes, & transgrediuntur termimos constitutos,contra id, supra de sepul. capitu. 1. unde inhibendum esset,ut sequitur. Archidiaco.contra,qui satis de hoc no. de testa. capitulo secundo, lib. 2 6.uide quod ibi dicam' [*Hoc idem*] scilicet ne præponātur his officiis, & quod dictum est de præponente, & 5 de præposito ¶Vlt.glos.obiicit,& soluit. ¶*In glo. 2.in fin.*]& decimaseptima, quæstione, quarta constituit,& C.eo.titu.in fine.Sed obst.ff.de decur.generaliter,§.fina.Dicebat Goff.infra capitulo secundo, quòd loquitur lex illa de non iudæis, qui tamen uitam, & superstitionem iudaicam sequātur: uel loquitur de quadā speciali prouisione. Accur. placet,φ lex Codicis corri 6 gat.l.ffiorum,ut no.in præbē.l.fi. C.eo.titu. ¶*In gl.ulti. ibi, extortum sit*] aliter intelligo, & puto istud loqui,cū iudæus , uel paganus non grauat eum, à quo recipit Io. And. super 5. Decre. F 3 ultra

ultra debitum extorquēdo, tunc enim illi facienda esset restitutio, sed recipit, quod ille soluere debet, sed ex officii labore salarium percipit, quale forte perciperet Chrianus, puta. 100. Floreno, in ann. tale salariū tenet restituere, erogandum in pauperes, sed nō restituitur soluenti, qui plus reprehenditur tepetēs, quàm extorquens, ut dixit Goff. alleg. 14. q. 5. non sanè, ad id, inf. c. proxi. [*& in fine*] & meritò ut ibi dicam.

ANNOTATIONES.

a ¶Dicam. vide Io. An. & Io. de Ligna. post Pau. in cle. dudum, de sepul. in uer. iure concesso.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Lateranen. repetitur à concilio generali.*
Cruce signatorum priuilegia quæ, nume. 2,
De eis omissa constitutio ponitur.
2 *Eius interpretatio.*
Distributiones quotidianæ etiam priuilegiatis nō residentibus personaliter non ueniunt.
Dubiorum declaratio spectat ad papam, non ad magistrum.
3 *Hospitalariorum priuilegia.*
Exemptionem suadet eadem ratio.
4 *Cardinales uocat papa fratres generaliter.*
Habent ius collegii, est summum collegium super alia omnia, uer. estque. qui non habeant titulum.
Inter uniuersitatem, & singularitatem magna differentia. & quæ.
A nomine rei arguitur, & debet esse consequens rei, uer. quinimò,
Collegarum appellatione continentur, qui eiusdem potestatis sunt uer. est, quæ summum.
5 *Ignorantia probabilis excusata debet esse.*
Error in proprio facto quando tolerabilis.
6 *De benignitate tutius est præmium reportare, quàm de auaritia reddere rationem.*
Collectores deputati non habent potestatem diminuendi, uel remittendi, nisi concedatur expressè.
7 *Prærogatiua gaudere debent, qui in obsequiis insistunt papæ. & ia Ilius qui deo.*
Contra ecclesia libertatem & priuilegia interpretatur, uel iudicat, de iniustitia potest meritò reprehendi.
Eius auctoritas quanta, num. 20,
Clerici diuinis obsequiis insistentes à taliis omnibus immunes esse debent, & eorum familia.
8 *Modica læsio facile toleratur, num. 14. item deceptio, ibid,*
Item donatio, ibid.
Talia, & collectæ omnes damnatæ.
9 *Bonorum appellatione quæ continentur.*
In possessione sua quilibet tuendus regulariter.
Protectio papæ quæ prosit, & inquantum se extendat hic, nu. 12.
11 *Mortis probatio quæ esse debeat.*
Dei, & fidei fauor debet esse maior, quàm matrimonii.
12 *Præsumptio in quibus hic prohibeatur.*
Celeritas expediendi est prærogatiua quædam.
13 *Secularium principum nomine etiam episcopi comprehenduntur in dominio temporali.*
De debitoribus facta gratia à papa quando conqueri non possint, numero 14.
14 *Exceptio quæ data, uel sublata à principe toleretur.*
15 *Familia eodem priuilegio cum domino suo gaudet, & sup. nu. 7.*
Cursarii, & piratæ, qui sunt generaliter excommunicati.
Fautores duplici modo considerantur, & qui sunt excommunicati, qui excommunicandi hic.
16 *Internunciatio est comminatio,*
Excommunicatus an possit uendere, uel alios contractus inire.
Expressio fit ad exaggerationem interdum ut hic.
17 *Compescere quibus modis quis dicatur.*
Seueritas ecclesiastica in quibus consistat.
Inter eam, & censuram quæ differentia.
18 *Pacis utilitas semper seruanda. aliud est à tregua, nu. 19.*
Pluribus intentus minor est ad singula sensus.
20 *Bellum iustum, quod auctoritate ecclesiæ fit.*
Ecclesia quando recurrere debeat ad brachium seculare.
21 *Ligandi, & soluendi potestas apud quos, in quibus consistat, nu. 22.*
22 *Pontificis summi potestas.*
Veniam plenam indulget, cæteri limitatam, & ratio.
23 *Per contritionem quæ pœna remittatur, quid sit, num. 24.*
Pœnam temporalem potest sacerdos alleuiare.
In totum papa remittere.
Absolutio non contriti quid prosit,
24 *In pœnitente uero quot,*
Confessio, satisfactio quid.
25 *Expensas mittentis in subsidium terræ sanctæ quanta esse deceat.*
26 *Personam & animam suam qui ponit, expendere plus dicitur cæteris pecuniam tribuentibus.*
Pauperes facilius saluantur, quàm diuites.
Citius faciant quod possunt.
Cor interrogat dominus, non manum.
Socii temporales ut temporale lucrum participant, sic & spirituales spirituale.
27 *Remissionem peccatorum plenam qui consequantur, qui minorē ex ai indulgentiæ hic memoratæ.*
Ex consilio, & auxilio boni particeps quis est, si bonum: mali, si contrà.
28 *Synodus quandoque pro concilio ut hic.*
29 *Capitulum hoc differt à capitulo supra proximo, & quibus.*
Delictum grauius est ex grauiori pœna.
Pœnæ aliorum, siue tormenta sunt aliorum remedia, nu. 31.
30 *Epilogus, & suffragium glossarum. num. 31.*
Malè meritus publica egestate laboret, & ratio.
31 *Additio glossarum.*
Pecunia simoniaca cui reddatur.
Excommunicati lucrum ex mercimoniis pauperibus erogandum.

CAPVT XVII.

1 AD liberandam. Hic concilium generale repetit concil. Latera. sup. eo. ita. & addit pœnā imponēdā tempore absolutionis ibi, & tantius [*& infra*] Hic fuit decisa pars continens cruce signatorum priuilegia, quam hic Host. posuit, & glossauit, dicens, quod tum quia quotidie in apostolicis literis fit mentio de illa, tum quia practicatoria, necessaria & utilis, non debuerat remoueri. Dicit autem, quòd primum responsum tale erat. Ipsis autem clericis indulgemus, ut beneficia sua integrè percipiant per triennium, ac si essent in ecclesiis residētes, & si necesse fuerit, ea per idem tempus pignori ualeant obligare. postea sequitur. Cupientes autem alios ecclesiarū prælatos, necnon & clericos uniuersos in merito, & in præmio habere participes, & consortes, ex cōmuni approbatione concilii statuimus, ut omnes omnino clerici tam subditi, quàm prælati uicesimam ecclesiasticorū prouentuum usque ad trienniū integrè conferant ad subsidium terræ sanctæ p manus eorū, qui ad hoc fuerint apostolica prouidentia ordinati, quibusdā religiosis exceptis ab hac præstatione meritò eximendis, illisque similiter, qui assumpto, uel assumendo crucis Christi signo sunt personaliter profecturi. Nos autē, & fratres nostri sanctæ Ro. Ecc. cardinales plenariā decimam persoluemus. Sciantq; se omnes ad hoc fideliter obseruandū per excōicationis sententiā obligatos ita, quod illi, qui fraudē scienter commiserint, sentētiā excōicationis incurrāt. Sanè, quia iusto iudicio cælestis imperatoris obsequiis inhærentes speciali dicunt prærogatiua gaudere, cum tempus proficiscendi annum excedat in modico, cruce signati à collectis, uel taliis, aliisque grauaminibus sint immunes, quorum personas, & bona post crucem assumptam sub beati Petri, & nostra protectione suscipimus. Statuentes, ut sub episcoporum, & archiepiscoporum, ac oīum platorū ecclesiæ

clesiæ dei defensione consistant, ppriis ad hoc nihilo minus protectoribus deputandis, ita, ut donec de ipsorum obitu, uel reditu certissimè cognoscatur, integra maneant & quieta. & si quispiam ꝯ præsumpserit, censura ecclesiastica compescatur. Si qui uerò proficiscentiũ illuc ad præstandas usuras iuramento tenẽtur astricti, creditores eorum, ut remittant eis præstitũ iuramentũ, & ab usurarũ exactione desistãt, eadẽ pcipimus districtione cõpelli. quod si quisquã creditorum eos ad solutionẽ coegerit usurarũ, eum ad restitutionẽ ipsarũ simili cogi animaduersione mandamus. Iudæos uerò ad renunciandas usuras per secularẽ compelli præcipimus potestatẽ, & donec illas remiserint, ab uniuersis Christi fidelibus per excõicationis sententiam eis omnino cõio denegetur. His autẽ, qui iudæis soluere debita nequeũt in præsenti, sic principes seculares vtili dilatione prouideãt, quod post iter arreptũ, usquequo de ipsorum reditu, uel obitu certissimè cognoscatur, usurarũ incommoda nõ incurrant. Cõpulsis iudæis prouẽtus pignorum, quos interim ipsi perceperint, in sortẽ expensis deductis necessariis cõputare, cũ huiusmodi beneficiũ non multum uideatur habere dispendii: quia solutionẽ sic prorogat, ꝙ debitũ nõ absorbet. Porrò ecclesiarũ prælati, qui in exhibenda iustitia cruce signatis, & eorũ familiæ negligentes extiterint, sciãt se grauariter puniendos. Cæterum, quia cursarii, & piratæ nimis impediũt subsidium terre sanctæ capiendo, & spoliando transeuntes ad illam, & redeuntes ab ipsa, nos eos, & principales adiutores, & fautores eorum excõicationis uinculo innodamus, sub interminatione anathematis inhibentes, ne quis cum eis scienter cõicet in aliquo uenditionis, uel emptionis contractu, & iniungentes rectoribus ciuitatũ, & locorum suorum, ut eos ab hac iniquitate reuocẽt & compescãt. alioquin, quia nolle perturbare peruersos, nihil aliud est, quàm fouere, nec caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori desinit obuiare, in personas & terras eorum per ecclesiarum prælatos seueritatem ecclesiasticã uolumus & præcipimus exerceri. Excommunicamus præterea &c. vt hic sequitur in textu usque in fi. postea sequitur. Quia uerò ad hoc negociũ exequẽdũ est permaximè necessariũ, ut principes, & populi Christiani adinuicẽ pacem obseruent, sancta uniuersali synodo suadente statuimus, ut saltẽ per quadrienniũ in toto orbe Christiano pax generaliter obseruet, ita, ꝙ per ecclesiã prælatos discordãtes reducantur ad uerã pacẽ, aut treugã inuiolabiliter obseruãdã: & qui acquiescere forte cõtempserint, per excommunicationem in personas, & interdictũ in terras arctissimè compellantur, nisi forte tanta fuerit inimicorũ malitia, ꝙ ipsi nõ debeant tali pace gaudere. Quod si forte cẽsurã ecclesiasticã uilipenderint, poterũt non immerito formidare, ne per auctoritatẽ ecclesiæ tanquã in perturbatores negocii crucifixi secularis potentia inducat. Nos ergo de omnipotentis dei misericordia, & beatorũ Petri, & Pauli auctoritate cõfisi, & ex illa, quã nobis, licet indignis, cõtulit deus ligãdi, atq; soluẽdi potestate, oĩbus, qui laborẽ illum in propriis personis subierint, & expensis, plenã suorũ peccaminũ, de quibus ueraciter fuerint corde cõtriti, & ore confessi, ueniã indulgemus, & in retributionẽ iustorũ salutis æternæ pollicemur augmentũ. Eis autẽ qui in personis propriis illuc accesserint, sed in suis dũtaxat expensis iuxta facultatem, & qualitatẽ suam uiros idoneos destinauerint, & illis similiter, qui licet in alienis expensis, in propriis tñ personis accesserint, plenam suorum concedimus ueniam peccatorum. Huius quoque remissionis uolumus, & cõcedimus esse participes iuxta quantitatem subsidij, & deuotionis affectum omnes, qui subuẽtionem ipsius terræ de bonis suis congruè ministrabunt, aut circa prædicta cõsilium, & auxilium impenderint opportunum. omnibus etiam piè proficiscentibus in hoc opere sancta & uniuersalis synodus orationum, & beneficiorum suorum suffragium impartitur, ut eis dignè proficiat ad salutem. Data Lateranen. 19. cal. Ianuarii pontificatus nostri anno. 18. exponebar demum & sic [*Ipsis tantem clericis*] i. secularibus. sed & religiosi administrationem habentes prouentus uicesimæ redituum suorũ terræ sanctæ concessæ percipere possunt. & dic ut legitur & no. supra de uoto. c. fi. [*Integre*] ergo etiam quotidianas distributiones, cum & ipsas percipiant residẽtes, licet illas non habeant in theologia studẽtes, nec in seruitio episcopi residentes, qđ dic vt legitur & no. supra de præben. licet, & de clerico non re. de cætero, & infra de uer. si. olim. Videtur autem cõtrarium per illud. c. supra de præben. licet. So. non dicitur ibi, ac si esset in ecclesia residens, sicut hic. Ista enim uerba aliquid operari debẽt, ut patet in eo, quo legitur & no. infra de priuile. ex ore. §. 1. sed & maiori priuilegio dignus est exponens personam tot periculis, & proficiscens in seruitio Iesu Christi, ut infra eo. §. sanè. Idem est, ꝙ studens in theologia, & si habeat priuilegium, percipiendi integrè fructus beneficiorum suorũ per quinquennium, ut supra ti. 1. c. fi. & §. fi. non tamen dicitur, ꝙ ipsos percipiat, ac si residens esset, nec ꝙ possit ipsos obligare, ut hic dicitur, & ibi no. ideo tenendum est, ut prædixi, nisi papa aliud declararet, ad quẽ & nõ ad magistrum spectat declaratio dubiorum. ut patet in eo, quod legitur & no. supra qui fi. sint le. per uenerabilem. §. rationibus, nisi insultes, & dicas, quare ergo declaras hoc dubium? Respõdeo enim, ꝙ nullum declaro dubium. sed uerum est, ꝙ in dubio à uerbis edicti non recedo, quibus melius est deseruire in tali casu, quàm aliud fantasticè diuinare. ff. de le. 3. nõ aliter. ff. de act. exerci. l. 1. §. si is qui nauẽ, uer. in re igitur dubia, & uidetur hoc satis expressum, supra de uoto. c. fi. §. fi. ubi de hoc, Host. quicquid dicat Host. tu dic contra, ut no. de cleri. non resi. c. uno, li. 6. no. etiã de hoc Guil. in spe. de hæreticis, in fi. & uide quod dicam infra ti. 1. excommunicamus, §. catholici [*Et si necesse*] puta quia aliter non potest se parare. & sic intẽdit prouidere non utilitati, semper enim esset ei utile, ꝙ hoc facere posset, sed necessitati, quæ legem non habet, supra de obserua. ieiu. consilium, ante fi. [*Per id tempus*] i. per triennium. non ergo ultra. Quid si interim moriatur. dic ut plene no. supra ne præ. ui. su. querelã [*Cupientes*] 4. pars [*Alios ecclesiarum prælatos*] hoc non dicit, quia in superioribus continetur, ꝙ ipse papa Inn. III. de his, quæ reseruare potuit. 30. millia librarũ in hoc opus cõcedit præter nauigiũ, quod cruce signatis de urbe, atque de uicinis partibus confert [*Consortes*] quò ad talia nullus zelus, nulla inuidia locum habet [*Quam prælati*] cuiusq; cõditionis, uel religionis existant [*Quibusdam*] religiosi, ver. [*Eximendis*] puta hospitalariis, qui huic obsequio cõtinuè insistãt, & ad hoc sunt specialiter deputati. unde & multi sunt aliis priuilegiis decorati, vt patet. j. de priuil. dilecti, & c. porro, & sup. de decimis, ex parte tua, in §. sed præcessor. non tamen sunt exempti, licet in proprios Ro. ecclesiæ filios sunt recepti, ut legitur & no. de uer. sig. ueniens, lib. 6. uide quod dicam de priuil. c. recepimus, super 1. gl [*Personaliter*] quia ex his eadẽ ratio exemptionem suadet, & de hoc. §. fit mẽtio, sup. de uoto. c. fi. ut & ibi no. (*Nos*) 3. ps (*Fratres nostri*) no. ꝙ in 1 genere oẽs cardinales papa fratres uocat, de hoc de offi. le. c. 1. lib. 6. (*Sancta Ro. ecclesia*) no. ꝯ illos, q dñt, ꝙ cardinales nõ hñt ius capli siue collegii, sed potius iure singulorũ cẽsent tãq̃ hoĩes à diuersis ptibus mũdi singulariter uocati, & in singulis ecclesiis sibi commissis intitulati, licet & diaconi

nõ dicantur habere titulum, ut in styllo patet. vñ nec habent arcam communent, nec syndicum, nec similia, quæ uniuersitas habere consueuit, siue collegiũ, ff. quod cuiusque uni. l. 1. & no. infra de exce. præ. delicta. & inter hęc duo iura, scilicet vniuersitatis, & singularitatis magna differẽtia est. ut patet in eo, quod not. supra de constitutio. cum omnes. respon. 1. sed errant euidenter, qui talia autumant, æstimant, uel affimant præsumendo. Nam & de facto ita est, ꝙ ante fiũt cardinales, quàm eis aliquis titulus assignetur. & hac consideratione habita cardinales dicũtur simplicitet, nulla alia ecclesia expressa. 23. distin. in nomine domini, & 79. di. oportebat, & c. se. Cuius ergo ecclesiæ diceretur tunc episcopus cardinalis? utique non alterius, q̃ Romanæ, cuius & semper cardinales sunt, ut hic expsè dicitur, de re iudi. ad apostolicæ. §. & ut ad pñs, uer. perpetrauit, lib. 6. ad idem. 79. dist. si quis ex episcopis. sed & arcam communem habent quò ad seruitia cõmunia, & cameratium specialem loco syndici, qui & oblata æqualiter diuidit inter eos. Snnt & simul congregati, & ad tractatus communes etiam totius mundi expediendos communiter conueniunt tota die, & summum ius eligendi habent, quod ex iure congregationis, non singularitatis competit, ut patet in eo, qđ legitur, & no. supta de elect. c. 1. & c. licet, & c. quia propter. Quinimo & sacrum collegium uulgariter & cõmuniter nominatur. unde & tale habendum est, arg. ff. de fluminibus. l. 1. respon. 1. & no. supra de spon. ex literis. nam & nomina debent esse consequentia rebus ut patet in eo, quod le. & no. supra de præben. cum secundum apostolum, & in iure dicitur Ecclesię Romanæ gremium. 23. dist. in nomine domini, circa mediũ, ibi, Eligatur autem de ipsius ecclesiæ gremio. Estque summum & excellens collegium super omnia alia unirum adeo cũ pa. quod cum ipso unum & idem est, ut patet in eo, quòd legitur & no. inf. de priuile. in antiqua. respon. 1. de pęni. cum ex eo. §. fi. & supra qui fi. si. le. per uenerabilem, §. rationibus, uer. sunt autẽ. sed & collegarum appel. hi continentur, qui eiusdem potestatis sunt, ff. de uer. sig. collegarum. 6. charta, & accedit, ff. de illicitis colle. l. fi. & l. græca. ibi posita [*Plenariã decimam*] alii uerò solam uicesimam, ut supra §. 1. & sit hoc causa exempli, arg. 1. q. 1. uilissimus. 26. di. una, supra de uoto magnæ, §. 1. uer. quod enim agitur, cũ suis concor. [*Omnes*] scilicet cardinales ad decimam, alii inferiores ad uicesimam. uel forsan hic non intendit includere cardinales, sed inferiores tantum [*Scienter*] de-
5 bet enim † probabilis ignorantia esse excusata, inf. de cleri. ex. min. apostolicis. Sed hoc quomodo potest esse, cum in proprio facto non est tolerabilis error. sup. de rescrip. ab excommunicato, & nemo præsumitur uires sui patrimonii ignorare. C. de rescin. uend. quisquis, respon. 1. hoc non præsumitur prima facie: tamẽ euenientes fortunæ cõtrarios euentus sæpius operantur, ut in auct. de nup. §. quia uerò hactenus, colla. 4. vnde & sępius de facultatibus suis amplius, quàm in his sit, sperant homines, Insti. qui. ex cau. ma. non pos. §. in fraudem. quia tamẽ talis sententia periculosa est, consulimus, ut ad securitatem conscientiæ attendes
6 plus, quàm minus, quia tutius † est de benignitate præmium reportare, quàm de auaritia reddere rationem sicut aliàs dicit. in si. 26. q. fi. alligant. & no. ꝙ licet ad fideliter recolligendã hanc partem aliqui deputentur, non tamen habent potestatem aliquam diminuendi, uel remittendi, nisi hoc expressè contineatur in literis eorundem, arg. ff. de proc. procurator tutorum, ff. de dona. filius. respon. 1. ideo frequenter seipsos decipiũt qui cum eis componunt [*Sanè, quia*] 4. pars [*Iusto iudicio*]
7 uerè iusto. cũ enim † in obsequiis insistentes papæ, uel episcopi priuilegiati sint, ut patet, sup. de cle. nõ re. de-
cętero, & c. cum dilectus, instius enim est, ꝙ qui seruit deo, prærogatiua gaudeat speciali. ideo no. ꝙ qui contra priuile. & libertatem ecclesiæ dei de facili interpretatur, uel iudicat humanis fauendo, & ipsa ampliãdo, potest de iniustitia meritò reprehendi, super quo uide, quod no. supra de rebus ec. nõ ali. c. fi. [*Cælestis imperatoris*] idest dei, qui est super terrenũ, ut patet. 11. q. 3. Iulianus. & est hic euidẽs ar. ꝙ clerici diuinis obseqis insistentes à taliis omnibus debẽt esse immunes, qđ & concedit lex etiã de uxoribus, & liberis, & familia clericorũ, C. de epi. & cle. l. 2. quod dic ut no. sup. de ui. & ho. cleri. c. fi. sup. de immu. ec. nõ minus, & c. aduer-
8 sus [*In modico*] ideo & † modica est læsio, quæ de facili toleraẗ, ut patet in eo, quod legitur & no. inf. §. 1. uer. cũ huiusmodi [*Grauaminibus*] idest oneribus. Nã & si hoc intelligas de licitis taliis, cõiter tamẽ graues & onerosæ sunt. & quò ad ipsas hæc indulgentia nõ solũ de facto, sed & de iure locũ hẽt. Si aũt hoc intelligas de iniustis, uel subiecti nullo tẽpore sunt grauãdi: quia nullus unquã in aliquo grauari debet, maximè à superiore suo, ut patet in eo, quod legiẗ & no. sup. de resti. spoliato. cõquetẽte, sup. de app. ut debitus. hoc autẽ sciendũ est, ꝙ omnes taliæ & collectæ nõ obstãte abusu cõtrario hodie generaliter sunt dãnatæ, ut in auct. de ec. ti. §. ad hæc sancimus, & ut nul. iudi. §. nulli uerò liceat, coll. 9. & in l. Federici, hac edictali, §. illicitas. quod dic vt plenè no. in sum. de immu. ec. §. à quibus [*Quorum per*
9 *sonas, uer. & † bona*] non solũ propria, sed ẽt possessa, siue etiã detenta, uel quorũ periculũ ad ipsos spectat crucę signatos, uel eos beare possunt, ff. de uer. sig. bonorũ. 1. & 2. ff. de ac. re. do. l. rẽ in bonis, ff. ut in pos. lega. is cui. §. bonorũ. 1. & 2. ff. de peti. hæredi. Idẽ uidẽdũ, §. fin. &
10 duabus l. seq. [*Nec immeritò*] nam & † sine crucis signo quilibet oĩ tempore in possessione sua regulariter est tuendus, ut patet, C. unde ui, si quis in tantam, ff. de ui priua. l. penul. & in eo, quod legitur & not. supra ut lit. pen. c. 1. & de resti. spol. cõquerente, & supra qui fi. sint legi. causam, 2. §. 1. ubi est etiã in hac materia hoc expssum [*Protectione*] speciali, non generali. quod dic ut legitur & no. infra de priui. ex parte. 2. unde & si qui eis iniurientur, per censuram ecclesiasticam cõpescãtur, ut infra eo. §. 1. uer. 1. [*Specialiter*] ad maiorem cautelã, ut infra. §. 1. in princ. & §. cæterum, uer. sub interminatione, ut ibi no. arg. infra titu. 1. si aduersus, in princip. cum suis cõcor. & quia episcopi sæpe in talibus negligentes sunt, & remissi, ut patet, infra eo. §. 1. in fine, & infra de priuile. dilecti [*Ita ut donec*] hoc est, intantum se extendit hæc protectio, Vt donec de ipsorum &c. scilicet cruce signatorum [*Certissimè*] si. Infra eod. §. 1.
11 uer. his autem. Non † ergo sufficit præsumptio sola. sed forsan sufficit certus nuncius, argumen. in eo, quod legi. & not. supra de spon. in pręsentia. uel dic quod aliud est ibi, ubi non sufficit uerisimilis præsumptio, vt patet, supra ut lit. non contesta. c. fi. §. si uerò, uer. si autem etiam. aliud hic, ubi requiritur certa probatio. & hoc est, quod hic innuit, quando dixit, certissimè. & est ratio diuersitatis: quia maior debet esse fauor dei, & fidei, quàm matrimonii, ut patet, supra eod. §. in princip. & in eo, quod not. infra eo. capitu. fina. in fine [*Et quieta*] scilicet supra de peregrinantibus, capitulo
12 unico [*Contra † præsumpserit*] tes scilicet ipsorum inuadendo, uel depredando, uel diminuendo, seu inquietando ecclesiastica censu. &c. Est ergo hæc protectio ad tuitionem, & specialis, ut & not. supra eodem, uer. proximo [*Si qui uerò*] quinta pars [*Desistant*] & super hoc fiat celeris iustitia: alioquin modica esset prærogatiua cum omnibus competat istud de iure communi, ut patet in eo, quod le. & no. supra de iureiu. c. 1. & c. debitores. fi. sup. §. proxi. uer. quorum, & inf. eo. super, uer. animaduersione, §. cæterum, in fi. [*Quod si quisquam, uer.*

coerge-

congerit] nolens relaxare iuramentum, uel fideiussores, uel obstagia forsitan distingendo, ut patet, supra de fid. ei. s. peruenit, & de iureiur. ex rescripto [*Animad uersione*] & hoc etiam de iure communi est, ut sup. de iurciura. debitores. 2. de usuris tua nos [*Iudæos uerò, uer. Communio denegetur*] si. infra de usuris, post miserabilem. 13 qđ dic ut ibi no. [*His autem, uer. Principes †seculares*] alias iudices. subaudi, uel episcopi, ubi habent dominium temporale, ut supra e. postulasti [*Certissimè*] sim. supra eo. §. pro. uers. Quorum personas [*Non incurrant*] de facto. nam de iure nec ante incurrere debent [*Compulsis Iudæis, uer. Expensis*] de hoc dic, ut legitur & no. supra de pigno. cum contra & de iureiur. ad nostram. 1. [*Computare*] quod nedum de Iudæis creditoribus, sed etiam de Christianis fieri potest. nec possunt multum conqueri de tali gratia creditores, Cum huiusmodi beneficium &c. ut sequitur [*Cum huius beneficium, uer. Non mul*14 *tum &c.*] q. d. ubi† dilatoria aliqua à principe datur vel tollitur, tolerari potest, argum. 12. q. 2. terrulas. nam modica lęsio, & deceptio toleratur, ut patet. ff. de rest. in integr. scio. ff. de mino. in causæ 1. §. Pomponius. & modica donatio, supra de dona. apostolicæ, & arg. supra eo. §. proxi. rub. 1. secus, ubi peremptoria datur, uel tollitur: quia nec grauis læsio toleratur. ut patet, C. de rescin. uen. l. 2. supra de decimis, suggestum, & in suis concord. & ff. ne quid in flu. pu. l. unica. §. sunt qui putant, & ne quid in lo. pu. l. 1. §. si quis à principe, & §. meritò, nisi ex certa & præcisa uoluntate principis aliquid dicatur; quod dic, ut le. & no. supra de offic. dele. ex parte 2. & sumitur hæc distinctio & mens istorum uerborum ex eo, quod legitur, C. de preci. impe. offe. b quoties, b & l. rescripta [*Porrò, uer. Familia*] argu. quòd 15 †familia eodem priuilegio cum domino suo gaudet. quod dic, ut no. supra de off. archidi. ca. fi. §. petiit [*Puniendo*] continuatio est sim. infra de priuil. dilecti [*Cæterum*] 5. pars [*Cursarij, & piratæ*] scilicet prædones, siue latrunculi maris [*Et principales adiutores, & fautores*] hoc additur de nouo in hoc concilio generali. nam & piratæ per concilium Lateranen. sunt generaliter excommunicati, ut infra de rapt. excommunicationem. Est autem hæc potius declaratio, quàm additio. Nam isti participant in damnato crimine. non ergo dubium, quin in eadem sententia inuoluantur, ut legitur & nota. infra de sen. ex. nuper à nobis. §. in primo, & capit. si concubinæ. & ideo dicit, principales: quia aliud est de fauentibus non principaliter, sed per consequentiam quandam: quia illi non sunt excommunicati, sed excommunicandi, ut patet, infra eo. §. uer. alioquin [*Sub* 16 *†interminatione*] uer. comminatio est. sic, infra de sagit. c. unico, & supra de iure pat. relatum. quod dic, ut ibi no. [*Scienter*] sim. infra de sen. ex. significauit, i prin. [*In aliquo uenditionis*] argu. hic, quòd excommunicatus potest uendere, & emere, & alios contractus inire, nisi specialiter prohibeatur, sicut hic fit, & infra de hæreti, sicut ait. §. 1. ubi de hoc, & c. ad abolendam. §. ciuitas. nos autem sentimus contrarium, ut patet in eo quod plenè no. supra de do. & contu. ueritatis, ad fi. nec ob. quod hic dicitur. respon. enim ut in se. glo. [*Contractu*] à quo omnis excommunicatus arcetur quo ad ea, quę utilitatem suam respiciunt: sed ad maiorem exaggerationem uoluit istud exprimere hic, ut homines magis cauerent sibi, argum. in eo, quod legitur & no. infra ti. 1. si aduersus, in prin. si. supra eo. §. si qui uerò, in prin. & §. sane, uer. quorum 2. ti. 1. sicut ait, §. 1. in quibus & multa specificantur, quæ de iurę cõmuni sunt sicut & supra de iureiur. & si Christus, in fi. & de pro-17 cura. quia in causis [*Et iniungentes, uer. Ut †compescant*] si & quantum possunt imponendo, & leuãdo pœnas, uel alio modo quocunque [*Alioquin*] scilicet si circa hoc fuerint negligentes [*Fenere, nec caret*] & sumuntur hæc duo uerba ex eo, quod legitur 81. di. error, & c. præcedenti, & sequen. ad idem 86. dis. facientes, infra de hæreti. cap. 2. & infra de sen. ex. quaniæ, ubi de hoc [*Ecclesiasticam*] Excommunicando scilicet personas, & interdicendo terras, infra de uerb. si. quærenti, & infra eo. §. quia uerò, & uer. itaque, in glo. & infra ti. i. ad abolendam. §. statuimus, in fi. quinimò & super hoc possent impeti, & manu militari distringi, ut probat 23. quæsti. 2. dominus. sed & potest notari differentia inter seueritatem ecclesiasticam, & censuram; quod dic ut no. supra de offi. dele. præterea. §. 1. & li. 6. de homicidio, pro humani §. cum igitur, uers. uos tanto. Post partem uerò text. quē hic habemus, sequebatur, quia 18 uerò [*Et quia uerò*] 7. pars [*Pacem † obseruent*] quia pluribus intentus, &c. ut patet supra de cleri. coniu. diuersis [*Cuius*] scilicet pacis uiolator excõmunicandus est, secundum canones, supra de treu. & pa. c. 1. secũdum uerò leges decapitandus est, ff. de re. mili. l. fin. in fi. [*ut saltem per quadriennium*] nam ipsam semper seruare deberent. si. supra de treu. & pa. c. 1. quod dic ut ibi no. [*Itaque, uer. Reducantur*] hoc enim est eorum officium 20. distin. ca. 1. 5. q. 2. si primates. ne debiliores à potentioribus opprimantur ff. de offi. præsi. illicitas. §. ne poten-19 tiores [*Pacem † aut treugam*] aliud enim pax, & aliud treuga, ut patet in eo, quod legitur & no. supra eo. cap. significauit, ad fi. [*In personas, & interdictum*] si. supra §. cæterum, in fin. [*Nisi forte, uer. Malitia*] puta hæretici sunt, uel in malitia obstinati, infra ti. 1. excommunicamus. 1. §. moneantur, infra de rapto. c. 2. supra de iudi. cum non ab homine, & infra eo. uer. si. [*Quod si forte, uer. Per* 20 *† auctoritatem ecclesiæ*] quæ quanta sit perpendi potest ex eo, quod legitur & no. infra li. 6. de homicidio, pro humani, §. sacri, uer. sicque, cum suis concord. supra eo. ita quorundam. §. tales. & hoc est iustum bellum, quod auctoritate ecclesiæ fit, de quo dic, ut no. supra de iureiur. sicut & infra [*Secularem potentiam*] hoc enim regulare est, quòd ex quo ecclesia non habet, qui id faciat, recurrere debet ad brachium seculare, ut patet supra de iudi. cum non ab homine, infra de cle. ex. ca. 21 2. in fi. cum suis concor. [*Nos ergo*] 8. pars [*Ligandi † atque soluendi*] 24. q. 1. quodcunque; quod etiam omnibus sacerdotibus in parte est commune. unde Matthæ. 18. cap. Amen dico uobis, quæcunque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cœlis: & quæcunque solueritis &c. & Io. 20. F. Accipite spiritum sanctum, quorũ remiseritis peccata &c. quæ uerba dicta sunt non solum Petro, sed & omnibus discipulis, quamuis signanter ei dicatur, Tu uocaberis cephas. Io. 1. c. 1. caput ecclesiæ 24. quæstj. 1. rogamus 23. d. nulla ratione. & iterum, Quodcunque ligaueris &c. Matthæ. 16. ad designãdum unitatem ecclesiæ, & quod habet omnium principatum: nihilominus eum tã pro se, quàm pro aliis hanc potestatem intelligitur suscep[...]se 24. quæst. 1. quodcunque, & cap. cum beatissimus, & c. sequentibus. igitur hoc commune est ecclesiæ, & omnibus sacerdotibus. ligant enim, vel soluunt. primo. i. ligatũ, uel solutum ostendunt, ut patet, infra de senten. exc. à nobis. 2. secundo excommunicando, uel sententiam relaxando, infra de sen. ex. per tuas. & c. sacro. tertio satisfactionem pœnitentiæ imponendo, ad quam faciẽdam obligant, & sic ligant. uel parcendo, & indulgendo; & sic soluunt, ut infra de pœnitentiis, omnis, & c. 22 cum ex eo. In his autem omnibus sicut põtifex summus super omnes est, sic præ omnibus potestatem habet. unde & ex causa plenam indulget ueniam peccatorum, ut sequitur. quod nulli alii licitum est, imo limitatur potestas, infra de pœniten. cum ex eo. & est ratio, quia ipse papa uocatus est in plenitudinẽ potestatis. ideoque plenam indulgentiam potest facere; alii uerò in partem solicitudinis; ideoq; ad ipsos par-

ticularis

ſecularis tantum pertinet,& ſemiplena. ad hoc 2.q.6.
decætero & ſupra de uſu pal. ad honorem de cæteris
die,ut plene no.in ſum.de pœnitentiis.ſub rub. de re-
mißionibus[*Veraciter*]non fictè,ut in ſequen.gl.[*Cor-*
23 *de contriti*]per†contritionem pœna æterna remittitur,
ſed agenda eſt pœnitẽtia temporalis, ut colligitur de
pœnitentiis,d.1.multiplex, & c.quem pœniret.in fin.
& c.uerbum,& c.ſi peccatum, & c.ſi primi hominis,
& d.5.conſideret,in fi.& d.7.ca.fi. temporalem etiam
ex cauſa ſacerdos alleuiare poteſt,& papa in totum re
mittere,vt patet in præ.glo.& in eo,quod leg.& no.in
fra de pœnitentiis,ſignificauit,& ca.Deus qui.ſine cõ
tritione autem nullus ueraciter abſoluitur, ut patet,
11.q.3.cum aliquis 24.q.2.legatur,de con.di.4.omnis
qui,de pœ.di.1.neminem. C.de hæreti.l. Manicheos,
in auct.ut non luxu.contra natu.rub.1.colla.6.ideoq;
qñ aliquis non cõtritus abſoluitur,ſolutio eſt quo ad
hominẽ, non quo ad Deum, hoc eſt quò ad militan
tẽ eccleſiam, & non triumphantem. infra de ſen.ex.à
nobis 2.& no.ſupra de teſti.ueniens 2. §.fi. [*Et ore con-*
24 *feßi*]in uero† enim pęnitente requiruntur tria.oris cõ
feſsio.ut hic,cordis contritio, de pę.di.1.conuertimi-
ni.& hæc præcedit,& d.3.ſcindite, & capi. ſane, in fin.
Operis ſatisfactio,de pęn.di.3.perfectum primum ſci-
licet confeſsio non eſt res ſigni, ſed ſignum tantum,
ſcilicet contritionis. ſecundum uerò, ſcilicet contri-
tio eſt res ſigni,ſcilicet confeſsionis, ſatisfactionis, ſi-
ue mundationis.tertium,ſcilicet ſatisfactio,ſiue mun
datio non eſt ſignum alicuius rei,ſed eſt res ſigni tan-
tum,ſcilicet confeſsionis & cõtritionis,ſicut no.ſim.
ſupra de cele.miſ.cum Marthæ,§.diſtinguendum[*Eis*
25 *autem,uer.Iuxta† facultatem,& qualitatem ſuam*]ſecundum
quod duceret,& expẽderet, ſi ipſemet iret. hoc enim
eſt de mente, ut patet ſupra de uoto magnæ; cap. pe.
uer.tibi pro te, & ſequenti[*Idoneos*] ſcilicet ad pugnan
dum, ſecũdum quod legitur & diſtinguitur.ſupra de
uoto, quòd ſuper his. ſed pauci ſunt remanentes, qui
hoc adimpleant.unde non credunt plenam indulgẽ-
tiam peccaminum ſe adeptos[*Et illis ſimiliter, uer.In alie*
26 *nis*]ſubaudi.cum ſuis non poſsint[*Perſonis*]ſatis †enim
expendit, qui plus non habet, & exponit perſonam,
& animam,ideſt uitam,quę omnibus eſt præferenda
temporalibus.C.de ſacroſan.ecc.ſancimus.1. Collige
ergo ex hic uer.& præc.& his,quæ hic & ibi no.quod
pauperes facilius ſaluantur,quàm diuites: quia cuius
faciunt,quod poſſunt. Dominus autem cor interro-
gat,non manum 14.q.5.ſi quod inueniſti, & 15.q.6.
c.1.ad fi.Item no.quod ſicut ſocij temporales, quorũ
unus ponit pecuniam,alius laborem, ſiue perſonam,
lucrum ex ſocietate proueniens participant tempora
le,ut inſtitu.de ſocietate.§.de illa, ſic & ſpirituales ſo-
cij ſpirituale lucrum plenæ remiſsionis peccaminum
participare poſſunt, ut hæc patet,& in præcedenti uer
ſi.[*Huius quoque,uer.Iuxta qualitatem ſubſidij,& deuotionis af*
27 *fectum*]tales † ergo non conſequuntur plenam remiſ-
ſionem ex ui iſtius indulgentiæ, ſed participant tan-
tum,ideſt partem capiũt, ſecundum quod maius,vel
minus fecerint,prout no.ſi.in delictis, & pęnis,ſupra
eo.uer.percipientes. & eſt ſi.infra de priuile.ut priui-
legia.§.1.uer.hoc autem,& uerſ.penul.& fi.[*Conſilium,*
& auxilium]Cum enim ſecundum beatum Aug.nul-
lum malum impunitum,nullum bonum irremune-
ratum,iuſtum eſt, ut retributionis boni particeps ſit,
qui in ipſo faciendo conſilium & auxilium præbet,ſi
cut & pœnæ mali particeps eſt, qui ipſis delinquenti-
bus fauet,ut patet in eo,quod le.& no.ſupra eo.§.cæ-
terum[*Omnibus etiam,uerſi.Proficiſcentibus*]aliàs proficiẽ
tibus. ſed prima litera præualet[*Synodus*] ſcilicet iſta
28 †præſens, quæ quandoque uocatur ſynodus uniuer-
ſalis,ut hic;& quandoque concilium generale, ſupra
de accuſa.ſicut olim,& infra ca.1. (Datum Lateran.)
&cæt.quæ conſideranda eſt in reſcriptis, quod dic ut
le.& no.de reſcrip.eã te[*Praeterea*] reſpicit,quòd in par
te deciſa excõmunicauerat non ſoluentes uiceſimã,
uel quia excommunicauerat hæreticos,infra ti. 1.ex-
communicamus [*Eis*] ſcilicet, Saracenis[*Piraticis*)eis
contra Chriſtianos exercẽtibus:ſecus,ſi contra alios,
cum non debeant piratica contra Chriſtianos inſti-
tui. Hoc non placet per uerbum ſequens , in d. terræ
ſanctæ.Innocẽ.Hoſtien. dixit,quòd uerbum, diſpen-
dium &c. reſpicit clauſulam, Aut quibuſlibet (*Cenſe-*
mus]hæc pœna per ſeculares poteſtates imponitur.In
nocẽ.(*Et talibus*) hic incipit addere concilio Lateran.
& ſecundum Innoc. hæc pœnitentia imponitur per
eccleſiam[*Aperiatur*]ſi contra fiat,tenet,ſed reduci de
bent, niſi hoc faciant ſecundum Egi.(*Et tantundem*)er-
29 go†differt à capitulo,ſupra capitu.proxi.quia ibi ſim-
plum tantum ſoluitur:hic uerò duplum.& illud pau-
peribus erogatur : iſtud uerò in ſubſidium terræ ſan-
ctæ mittitur . & ſic cum hoc ſit grauius uindicatum,
ergo grauius eſt delictum per iura,quæ alle. glo.& de
ui.& ho.cle.ut clericorum,uer.ſtatuimus,ſecundum
Hoſtien. (*de ſuo*) ſed nonne ipſorum bona confiſcan-
tur? forte non erant adhuc confiſcata,uel in ipſa con
fiſcatione hoc fieri debet,uel loquitur de bonis poſt-
modum acquiſitis,infra de pœnis, fœlicis,§.uerum,
li.6.uel ſecundum Abb.hanc pœnam imponit eccle
ſia; præcedentẽ uerò confiſcationis imponit ſecula-
ris curia,ut dixi etiam ſupra ſecundum Innoc.(*Auda-*
cia) Hiero.ſuper Hier.lib.6.C.aliorum tormenta,alio-
rum remedia ſunt;cum homicida punitur,alii terren
30 tur à ſcelere. ¶ †Tertia glo.dat ſimile de uſura:conclu
31 dit tamen , quod hoc grauius. ¶ †*In glo.ulti.ibi,famoſos*]
vide de calum.c.2.ſuper ulti.glo.[*Et ibi,bona fides*)ma-
le meritus publica egeſtate laboret, ut exẽplo ſit aliis
32 ad maleficia terrenda. ¶ †*In glo.3.ibi,criminis uſurarum*) &
magis eſt ſi.pecuniæ ſimoniacæ , quæ redditur eccle-
ſię, in cuius contumeliam data fuit, ſupra de ſimoni.
conſulere,& c.audiuimus,in fi.& eſt argum.hic,& ſu
pra cap.proxi.quòd quicquid lucratur excommuni-
tus in mercimoniis,ſit pauperibus erogandum, cum
ex interdicta ſibi communione hominum lucrum
illud contingat,de cler.ex.illud; de hoc in ſum.de pœ
d niten.§.fina.ſub.§.quid de his, qui excommunicati.[d]
Hoſtien. ¶ *In glo.pen. ibi,uerberibus*) quod ſonat uer.ca-
ſtigetur,ſecundum Go. (*Et in fi.*)ſupra de dolo & con
tu.finem,& infra de maledic.c. 2.

ANNOTATIONES.

a ¶ Re.Quotidiani enim non ſunt fructus beneficij,ut not.Io.And. in ſpec.de conceſ.præben.in rub.
b ¶ Quoties.Ibi uide doc.& Bar.in l.fi.C.ſi contra ius, uel uti.pub.
c Oſtendunt.Vide glo.in c.quodcunque 24. q. 1.
d ¶ Excommunicati. Et uide bonum tex. in c.ſi diligenti, & ibi Io. And.in glo.no.Hoſtien.de præſcrip.

SVMMARIVM.

1 *Iudæi,uel pagani publicis officijs præficiendi non ſunt, eis ſi regalia iura uenduntur,quid iuris.*
Pœnam iudex remittere an poſſit .
2 *Iuriſdictionis, uel poteſtatis executoria uenditio non toleratur, ſecus redituum eius.*
3 *Additio gloſſarum.*

CAPVT XVIII.

1 EX ſpeciali. Iudæi tuel pagani publicis officiis præficiẽ
di non ſunt: & ſi eis regalia iura uenduntur,
Chriſtianus non ſuſpectus ad illa colligenda præfici-
tur.

tur. Et in 1. decisè ponitur regis culpa, & excusatio. in secunda contra utrunque prouidet ibi, Mandamus [*Affectu*] propter hoc iudex remittere potest pœnam quod dic. ut supra de offi. lega. nisi [*Vendiderit*] tolera-
2 tur; ergo † uenditio redituum. non iurisdictionis, uel executoriæ potestatis. sic supra ne præla. ui. suas c. 1. & ulti. Hostien. [*Deputet*] ipse rex, non Iudæus, ne fiat aliquid fraudis [*Et ecclesiis*] nec aliis Christianis, ut sequi-
3 tur, & supra eo. cum sit [*Iura*] per regem uendita. ¶ † *In glo. 2. in fine*] genesis 41.

SVMMARIVM.

1 *Iudæus si emat seruum Christianum, non tenet emptio & quatenus, uide nu. 3.*
Tempus à quo memorandum hic.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 3.*
Emptio liberi hominis ignoranter facta tenet, & num. 6.
4 *Additio glossarum.*
Mercatoribus fauor debetur in mercimoniis.
Solidus moneta ut accipiatur.
Libram 72. aurei faciunt.

CAPVT XIX.

NVlli Iudæo. Se summat. & tria facit. dictum ponit mercatori prouidet, prouisionem de-
1 terminat [*Emere*] si † uerò iudæus emit seruum Christianum, non tenet emptio quò ad hoc, ut transferatur dominium in emptorem: tenet tamen quò ad hoc, ut prior dominus illius dominium perdat [*Liceat*] C. ne Christ. man. l. una [*Retinere*] contra 17. q. 4. Iudas; dic ut ibi [*Precio*] seruo scilicet empto causa mercimonii 12. sol. pro meliori mancipio, supra c. 2. [*Tres menses*] à die serui empti, & traditi numerandos argum. instit. de rerum diui. §. per traditionem. C. de pactis; traditionibus. Hostiensi. crederem, quod isti tres menses computentur à tempore, quo potuit.
2 ¶ † Tertia glo. quærit, & soluit. iterum quærit, & remittit. ¶ Vlt. glo. reddit rationem textus. dat simile, dicit,
3 quid si emat: & ponit triplicem fauorem fidei. ¶ † *In glo. 3. ibi, nummos*] hanc. & seq. §. si numerus, qui est ulti. uide de censi. ex parte, super 3. glo. ¶ *In glo. ulti. ibi, liberi hominis*] inter ignorantes ualet emptio liberi hominis & ignorante emptore, dato quod sciat uenditor. sed
4 si emptor scit ad nihilum, ualet. ¶ † *In glo. 1. ibi, fraternitatem*] de hoc plenè. ea. d. §. hæc tunc, & distingue, ut ibi nota. ¶ *In glo. 2. in fi.*] & sic nota mercatoribus in mercationibus fauorem deberi. ad idē, supra de treu-
5 ga. & pac. c. 2. ¶ *In glo. 3. ibi, in loco* † *illo*] Vincen. hic, licet supra cap. 1. fuerit alternatiuè locutus, intellexit hic, solidum pro aureo. Idem Ac. C. de ser. fu. l. quicunque. Idem Goff. per l. ff. de mino. si mulier, instit. de pœn. te. lig. in fin. C. de spon. l. omnibus, C. de fal. mo. si quis nummos. unde una lex dicit 20. sol. dandos, ne libertas præstita reuocetur. ff. de manu. tel. l. cum ex falsis, & alia dicit aureos. ff. de mosti. test. Papinianus. §. ulti. ad hoc facit, quod de seruitio quinquennii no. supra eo. c. 1. ad. ll. alle. in glo. responde secundum Abba. quod loquuntur de precio apposito ab homine. Est etiam sciendum, quod 72. aurei faciunt libram, C. de suscep. & arca. quoties, li. 10. & uide quod scripsi in spe. de in-
6 stru. edit. §. porrò, super uer. si. in fi. ¶ *In † glo. ulti. ibi, ignoranter*] puta quia credebat Iudæum uenditorem emisse causa mercimonii, & seruum uenditum audiebat, dicentem, quod nec baptizatus erat, nec baptizari uolebat: uel quamuis id diceret seruus. Iudæus dicebat, quod heri illum emerat, secundum Hostien. [*Et ibi, liberi hominis*] & l. & liberi hominis.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*
De hæreticis loca iuris canonici tractantia suggerit.

De hæreticis, Rubrica.

1 ¶ Viso de his, qui baptizari cōtemnunt, & Christum non recognoscunt. imò male colendo blasphemant, submittit de his. qui post fidem. uel baptismum in hæresim incidunt. & uide ad rubr. eum, quod no. infra c.
2 3. in 1. glo. habetur † materia. 24. q. 1. per totum. & q. 3. §. quia uerò, usque ad fi. & 1. q. 7. & 23. q. 7. per totum. Repetitur in 6. & clemen. Conuenit rubricæ de sum. tri. damnamus, uer. si quis, de præsump. literas, de cele. mis. in quadam, de bap. maiores, de diuor. de illa, & c. sequen. de senten. ex. nouerint, prim. respon. & de uer. si. super quibusdam 1. respon. facit de præscrip. ca. 2. secundo respon. lib. 6. & clem. de usuris c. 1. §. sane.

SVMMARIVM.

1 *In fide dubius, infidelis quando esse dicatur, & num. 3.*
Dubitatio procedens à scrupulo conscientiæ potius est pœna, quàm culpa.
2 *Omnino, pro aliquo modo.*
Credendum non est dubio in fide, & cui catholico.
Ignorantia non excusat in his, quæ sunt ex fide.
3 *Suffragium glossarum.*
Hæreticus dicitur, qui etiam loci argumento deuiat à documentis, & tramite fidei.
Additio glossarum.

CAPVT I.

1 DVbius. Breue [*Infidelis est*] hoc † uerum in dubitatione, quæ habet pertinaciam, animi deliberationem, & placentiam: sed dubitatio, quæ procedit à scrupulo cōscientiæ, potius est pœna, quàm culpa, nec habet hæresim, cum frequenter contra uoluntatem accidat: imò ille, qui se bene firmat in fide, & talibus motibus resistit, meretur, sicut & qui resistit carnis stimulis 5. di. sed pensandū, & c. testamentum: aliàs non esset dare fidelem, qui non fuisset hæreticus. facit ad pdicta 24. q. 3. dixit, & quod dicam, infra eod. cum Christus [*Omnino*] idest aliquo
2 † modo hoc est nullo modo est, eis credendum. si. omnino, supra de iura. calum. in pertractandis. Hostien. [*Fidem ueritatis*] idest ueritatem fidei, quia baptizari tenuit, uel in articulis errat, posset etiam intelligi de catholico, qui ignorat ueritatem negocii, de quo quæritur, cui in eo credendum non est. supra qui ma. accusa. pos. uidetur. de iura. calum. in pertractandis. Hosti. [*Ignorant*] non ergo excusat ignorantia in his, quæ sunt de fide. quod dic, ut dixi, supra de sum. trin. super rub.
3 ¶ † *In glo. 2. ibi. l. 2.*] ibi dicitur, hæreticus, qui etiam leui argumento deuiat à documentis, & tramite fidei.
4 ¶ *In glo. 2. ibi, tenui*] idest quantumcunque leui. Abbat. [*& in fi.*] uel dic de tenui argumento, ut not. supra de præsum. literas §. fi. in prin. Hostien. ¶ *In glo. ulti. ibi, in fide*] licet baptizatus. idem in non baptizatis, supra de testi. c. 1. cum concor.

SVMMARIVM.

1 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Non prohibens, cum potest, quem ab iniuria, tenetur. uide num. 2.
Scientia sumitur hic pro patientia.
2 *Additio glossarum.*
Correctio ad quos pertineat.

C A P V T II.

Vi alios. [*Errore*] fidei catholicæ, vt faciat ad titulũ [*Non reuocat*] fortius, ſi defendit. ¶ † Prima glo. q̃rit, & ſoluit diſtinguendo. ¶ [*In glo. 1. ibi, ſcientiam*] ſi ſeruus vulnerat, & occidit ſciente domino, tenetur dominus: & ſcientia ſumitur hic pro patientia, ut teneatur, ſi non prohibuit, cum id poſſet. ¶ † [*In glo. 1. ibi. prælati*] facit quod no. infra de ſen. ex. quantæ, niſi dicatur aliquid ſpeciale in hæreſi, ut quilibet teneatur ab illa proximum reuocare: uel quod perſeuerantia inducit quaſi iterationem delicti, ut quaſi uideatur delictum omittendum [*& in fi.*] Hoſti. dicit, quòd iudiciaria correctio ad ſolum prælatum pertinet, ut in primis concor. Euangelica ad omnes, ut in ſecundis, & remit. ad no. de cogna. ſpiritua. tuo, de teſtib. in omni.

S V M M A R I V M.

1 *Hæretici pœna quæ.*
Ei baptiſmus non prodeſt, nec alia opera bona.
Hæreticus quibus modis quis dicatur, num. 3.
Sciſmaticus etiam hæreticus eſt.
Hæreſis ſeparat omnem hominem ab eccleſia. unde dicatur, num. 2.
2 *Epilogus, & additio gloſſarum.*
3 *Bona ao reminiſcant mortificatis malis, in fin.*

C A P V T III.

Irmiſsimè. Hæreticus † perſeuerans æternaliter damnatur, cui nec prodeſt baptiſmus, nec eleemoſyna. uel martyrium. ſecunda ibi, omni [*Sciſmaticum*] qui etiam hæreticus eſt unitam eccleſiam diuidendo [*Incorporatus*] erat enim membrũ abſciſum à corpore. 24. q. 7. quemadmodum 1. quæſtio. 7. conuenientibus, uer. item Ioannes. ubi dicitur, quod hæreſis ſeparat omnem hominem ab eccleſia. ad idem 23. q. 5. ſi nos. facit 24. quæſtio. 1. hæretici, & c. alienus, & cap. omnis qui, & c. quicunque [*Et poſt pauca*] deciſa; ac ſi dicat [*& infra*] uel &c. ¶ † Glo. 1. ponit 7. modos, quibus dicitur hæreticus. ¶ [*In 1. glo. ibi, hæreſis*] & dicitur hæreſis ab elect. erroris, ut ibi, uel ab erro, erras, uel ab hærco hæres. quia nimium hærent ſuæ opinioni. uel ab ereco, uel erciſco, quod eſt diuido, ſicut dicimus fami. erciſcundæ [*& in fi.*] de hoc 24. q. 3. §. quia uero. ubi † no. largè Iudæos, & gentiles dici hæreticos, quia non tenent atriculos fidei, ſecundum quod omnes hæretici non ſunt excommunicati. Dicit Hoſtien. quod duobus ultimis modis proprie, & ſtrictè dicitur quis hęreticus, ſicut qui quo ad hoc nõ recipit 4. concilia. ſic loquitur, C. co. quicunque, C. de ſum. tri. l. fina. Dicitur etiam hæreticus, qui priuilegio Rom. ec. quæ præeſt omnibus, detrahit. 22. d. omnes. Qui præcepta ſedis apoſtolicæ pertinaciter tranſgreditur 19. d. nulli. Qui decretalibus epiſtolis contradicit, uel eas non recipit 21. diſ. de libellis. Qui communionem catholicæ eccleſiæ non recipit, in auct. de priui. do. hære. mu. non præſtan. poſt prin. col. 8. Hoſtien. hic, & in ſum. co. ti. §. 1. ¶ [*In glo. 2. ibi, Apoſtolus*] 1. ad Corinth. 13. A. ¶ [*In glo. ult. in fi.*] & mortificatis malis interdum bona reuiuiſcunt;[a] de pœ. di. 3. pium. Goff. & Hoſtien. remittit ad ſum. de pœni. & re. §. & an ficte. pri. reſpon.

A N N O T A T I O N E S.

a ¶ Reuiuiſcunt, facta ſcilicet in caritate quò ad uitam æternam, uel etiam in peccato quò ad temporalia, de quo uide glo. de pœ. di. 3. §. item ſi quis, ſecundum Aug.

S V M M A R I V M.

1 *Synodus Epheſina prima catholica.*
Falſitas admiſſa in inſtrumento, uel in dicto teſtis quando uiciet cætera, uel contra.
2 *Sacramenta ab hæreticis an conferantur, an ab excommunicatis, depoſitis, & ſuſpenſis.*
An à notorio fornicatore, an à ſimoniaco.
3 *Additio gloſſarum.*
Origenes in quibus reprehendatur, & in quibus commendetur.

C A P V T IIII.

Raternitatis. [*Epheſina † ſynodo*] prima catholica T. [*Quomodo poterunt*] q. d. non poterunt [*Capitula*] ſcilicet quæ ſcripſerunt [*Auctores*] ſuſpenſiuè legas. & intelligit Innoc. hoc in expoſitionibus ſcripturarũ, & omnibus aliis confectis ab his, qui non gerunt publica officia 9. diſtin. ſi ad ſacras 16. diſt. cap. 1. 37. diſt. ſi quid. In ſcripturis autem tabellionum & aliorum publicum officium gerentium ſecus eſt: quia licet unã chartam falſam fecerint, nihilominus ualent aliæ, quamdiu in officio tolerantur, argum. 8. q. 4. nonne, & melius, ſupra de cohab. cle. & mulic. ueſtra. & hoc propter publicam utilitatem, & ne uenientes ad eos decipiantur, argum. ff. de off. præto. l. 4. ff. ad Macedonianũ l. 3. reſponſ. 1. ff. de offi. præſi. ſi forte. C. de Lati. liber. tol. l. unica. §. ſed domini, & §. ſed & ſiqs homini libero. C. de teſta. l. 1. dicimus tamen, quòd ſi inſtrumentum, uel dictum teſtis in uno probetur falſum, non ſolum in illo, ſed in totum etiam reprobandum eſt, argum. 3. q. 9. pura. ff. de ædil. ed. cum eiuſdẽ. de con. di. 4. c. nõ liceat, & expreſsius 9. di. ſi ad ſacras, vbi de hoc. & ibi habetur dictum Bart. quod etiam tenuit in Vener. 50. quod uerũ eſt, quando tabellio, vel teſtis mentitur circa ſubſtãtialia, uel circunſtantias negocii, de quo agitur, principalis; puta cũ ageretur inter cõtrahentes de boue, tabellio ſcripſit de aſino, uel de pecunia argentea, & ipſe poſuit de aurea. uel agebatur inter, P. & M. & ipſe ſcripſit inter G. & R. argum. in eo, quod le. & not. de reſcrip. ſignificante. & eſt ratio, quia nunquam debet ponere in inſtrumento, uel teſtimonio, niſi quod in ueritate nouit, & uidit. nec poteſt in hoc ignorantiam allegare 3. q. 9. teſtes, & ca. hortamur, & cap. pura. & adde quod dixi de off. dele. cum in iure, in fi. Si autem errauit, uel ſcienter mentitus ſit circa acceſſoria, uel circunſtantias negocii, de quo agitur, non ſubſtantiales, nihilominus ualet inſtrumentum quò ad ſubſtantialia; ut ſi dicat contrahentes eſſe de alia terra, quàm ſint, uel cõſanguineos, uel affines aliorum, quàm ſint, & ſimilibus, & eſt ratio, quia non conſiſtit in his officium tabellionis, vel teſtis. nihil enim facit ad contractum, uel teſtimoniũ undecunque ſint contrahentes, argum. ſupra de iudi. cum deputati. & adde, quod poſt eum dixi de off. dele. cum in iure, poſt gloſſas in fi. & de hoc in ſpe. de teſte. §. 1. uerſi. item quod aliquid, cum ſua remiſsione. Eſt tamen euidens contra argu. in eo, quod le. & not. ſupra de reſcript. ſignificante. cui contrario ſtaretur, quando circunſtantię facerent ad caſum. licet autem dicta alicuius ratione perſonæ non aliàs falſa probentur, uel reprobentur, redargui non poſſunt de falſo. ſi tamen publica perſona de falſo accuſata, & condemnata fuerat, ex tunc inſtrumenta, & dicta eius carebũt robore ratione perſonæ, ut hic, & ſupra de teſti. teſtimonium. alii dicunt, ut Ioan. in præ. ca. ſi ad ſacras, & hoc placuit Goff. ut dixi, de elect. eccleſia 2. in glo. hic tractat, quòd ſi in uno inſtrumento plura capitula ſunt cõnexa ſibi, & unum ſit acceſſorium alteri, vno caſſato cætera connexa & acceſſoria caſſata intelligũtur:

tur:secus. si sint diuersa & separata,argum.ff.de min. etiam.ff.de neg gest.eum actum,& l.at qui natura. facit supra de app.una sententia,cum concor.uel distingue,ut supra de fide instr.ex literis primum tamen di-
2 ctum magis placet Inno. ¶ In sacramentis † uerò secus. quia illa etiam ab hæreticis recepta ualēt quò ad essentiam 32.di.§.uerum,& etiam gratiam conferūt, si qui illa ignoranter sumunt.de Iuda enim cōstat, quòd fuit hæreticus, argum.1.quæstio.1.eos qui,& tamen baptizati ab eo gratiam receperūt: aliàs peccasset, qui eum cum aliis misit ad baptizandum,qui sic baptizati ab eo deciperētur 1.q.1.Christus,& c.dedit. ad idem est,quod dicitur de infantibus.1.q.4.c.2.& 3. idem etiam dicendum est,si coactè recipiat 1.q.1.dominus declarauit,.circa fi.coactione tamen absoluta interueniente. nam si conditionalis esset, peccaret, nec gratiam reciperet 1.di.presbyteros.Sed & necesse est, quòd uoluntatem habeat illud sacramentum recipiendi: quod dic.ut le.& no.supra de baptismo, maiores.§.penu.& fin.Si ergo quis scienter accedat ad sacramenta hæreticorum,peccat, nec recipit gratiam, 1.q.1.etiam.& c.sequentibus.& hoc ex sola constitutione ecclesiæ hoc prohibente; quod apparet ex eo, quòd ipsa constitutio excipit baptismum in causa necessitatis 32.di.§.uerum.& quia solus Deus dat gratiā non minister, non attenditur, qualis sit minister nisi in eo,qui scienter contra constitutionem ecclesiæ recipit. & hoc non solum de hæreticis prohibitum est, sed & de excommunicatis, scilicet depositis,etiam suspensis.quod dic,ut legitur & no. supra de or.ab episcopo.c.1.& 2.excepto notorio fornicatore,simoniaco, qui licet suspensi sint à communione sacramentorum:tamen in articulo necessitatis corpus Christi, & baptismum conferunt.32.dist.§.uerum.unde & in tali articulo,ex quo licet ab eis sacramenta recipere, licitum erit eis iungere,non tamen conficere.nec est istud ad sacramenta alia extendendum: quia cum de his specialiter concedatur,consequens intellectus patet,quòd de cęteris,hoc negatur 95.di.qualis,supra de præsump.nonne,cum suis concor.scias, quod partē, huius glo.quam quidam libri hic habent,dicit Arch, quòd in origi. reperit cancellatam.sed plus placet Innoc.quod no.infra de scismaticis c.1. uerū contra id, quod dictum est,ignorantes, & coactos recipere gratiam,est apertè,quod legitur 1.q.1.etiam,& tribus ca. sequentibus.ubi dicitur,quod ibi gratia non confertur.sed illud intelligas post,quàm hoc sciunt,& facultatem habent per manus impositionem reconciliari ecclesiæ,quam petere tenentur. 1.q.4.c.2. & 3.24.q. 3.notandum.& nisi hoc fecerint,peccant;& sic gratia carebūt.uel aliter.si sacerdos bonus est, per meritum gratia confertur. si autem fictus est, licet fides ecclesiæ,& uirtus sacramenti prosit.tamen meritum eius, quo caret, non prodest 1.q. 1. per Esaiam,secundum Innoc.cuius est glo. hæc quasi tota secundum Hosti. ¶ Gl.1.signat contrarium, qd dupliciter fortificat,&
3 soluit. ¶ † *In glo.1.ibi,declarauit*]& cap.nonne,ubi habes concor.ad hoc[*Et ibi,recipienda*]tanquam auctorizabilia:possunt tamen recipi ut rationabilia,& sic essent cōtraria[*& ibi,Origenis*] aliqui dicunt Originem excusabilem,quia hęretici ad offuscandum nomen suum, hæretica interseruerunt libris suis, hoc recitat Hosti. infra de sent.ex.à nobis 2.hanc expositionem improbat Hiero. in epistola ad Pammia.& Occ.eo maxime, quia Eusebius,& Didymus ipsius tractarunt errores. tamen ipse idem fatetur aliquos dicere per ipsius pessimos discipulos aliqua admixta, sed non omnia,uide ad Desiderium de 12.lectoribus.B uidere potes de ipso,& ipsius commendabilibus actibus. & de ipsius erroribus in historiis lib.12.8. c.cum 7.sequenti.& in Hiero.ad Pam. & Occ.1. C.[*& inf.*]ubi de hoc,& infra de no.ope. nun.capit.2.& infra de re.iudi.accessorium,lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Præferre ut hic capiatur.*
Ignorantia probabilis excusatur,
Sepultura cui hic denegetur.
2 *Nomen,& memoria aliquando damnatur post mortem.*
3 *Epilogus,& additio glossarum,num.4.*
Huius decretalis pœna quando locum habeat.
Pagani Iudæis parificantur.
Pœnitentia an præsumatur in ultimo instanti morientis, in fine. remiss.

CAPVT V.

1 SI quis episcopus. †[*Prætulerit*]i.instituerit.T.uel prætulerit ecclesię suæ.& intellige de episcopo,qui hoc fecit sciēs.probabilis.enim ignorantia esset excusata,de cleri.excō. apostolicæ,infra eo.cap.fi.lib.6.Abb.exponit,1.errorem sustinuit[*Saltem*]q.di.nedum in uita[*Dicatur*]ergo non sepeliatur: & si sepultus est,exhumetur,supra de
2 sepul. sacris[*Nomen*]damnatur† ergo ipsius memoria [*Recitetur*]forte in libro,quo poni solent nomina episcoporum defunctorum, & pronunciari obitus an-
3 nuatim. Hostien. ¶ †Gl.1.respon.per obiectionem,& solutionem. ¶ Vlti.glo.signat contrarium, & soluit.
4 ¶ †*In glo.1.ibi,hæreticos*] secundum Ala.& Lau.& idem Innoc.& Hostien.non enim locum habet hæc pœna, in illo,qui in his,quę testari possunt,institueret extraneos,tamen catholicos,licet quidam contradicentes quòd non præsumitur ecclesia dilexisse pręponendo extraneos ipsi ecclesiæ. ¶ *In glo.2.ibi,hæreticis*]sic etiam parificantur pagani Iudæis,supra tit.1.cum sit. ¶ *In glo. ulti.ibi,c.1.*]& infra c.accusatus.§.si uerò,in fin.libro 6. [*& in fi.*]de hoc.24.q. 2. in sum.& Hostien.remittit ad sum.de accusa.§.si quis accusari,& uide in spec.de accusator. ad fin.uer.item quod reus. sed nonne præsumi debet pro isto, qui in ultimo instanti potuit pœnitere? dic,ut no.88.di. neque.

SVMMARIVM.

1 *Hæretici sunt Iudæi, uel pagani.*
Additio glossarum.

CAPVT VI.

1 IN eos. *Qui non sunt*]Quia † hæretici sunt Iudæi ,uel pagani. ¶ *In glo.2.ibi,dari*]secundum Ala.& T. ¶ *In glo.ulti.in fi.*]& ibi in uer. item multi, secundum literam,de ipsis statuerunt defunctis, qui suas &c. patet idem in laicis.alia litera,quæ habet de episcopis,id non probat.

SVMMARIVM.

1 *Deus non nouit opus imperfectum.*
Ius diuinum,uel naturale respicit etiam præterita.
2 *Articuli noui fidei qui dicantur, qui ueteres, à quibus & qualiter sciendi.*
Articulus ut strictè,ut largius sumatur, & largissimè.
In quo non liceat dubitare.
3 *Christus sicut uerus est Deus,ita uerus homo.*
Habitus non negat essentiam,nisi negatiua ponatur.
Solùm, tantum,aduerbia negatiuam sapiunt.
4 *Additio glossarum.*

CA-

CAPVT VII.

1 CVm Christus. Perfectus. nõ † enim nouit etiã opus imperfectum, de baptiſmo, maiores [*Decatero*] quia iuris diuini, & naturalis eſt, hoc reſpicit etiam præterita. de hoc de conſti. c. fin. ad idem, infra de uſur. cum tu, ſed Ala. & Vincen. 2 per† hanc literam notabant, quod propterea facere poterat nouos articulos fidei, quod fatebantur uerũ ſecundum unam acceptionẽ articuli, ideſt tale, quod credi oporteat, cum prius non ſic oporteret, ſed cum dicit articulus eo, quod neceſſariò credi debet & debuit, non facit nouum articulum: quia quod modo eſt articulus, ſemper fuit & erit articulus, ſicut ſtrictè ſumuntur expreſsi in ſymbolo Apoſtolorum, & hos ſm eos, fideles explicitè ſcire tenentur, allegant canones, de con. di. 5. quos hic allegat glo. largius ſumitur, cum comprehendit cum præmiſsis diffinitiones factas per Romanos pontifices, vel cõcilia, quale eſt tres perſonas eſſe coæquales, & alia multa, de quibus habetur 15. di. c. 1. & 2. & 3. & de con. diſt. 4. capit. pen. & ult. & iſta ſecundum eos neceſſe eſt credere implicitè: explicitè non niſi prælatis, qui legem ſcrutabiliter ſcire tenentur 38. diſt. omnes 23. di. qui epiſcopus, & de his hic remittam ſuper fi. glo. largiſsime uerò ſecundum eos ſumitur articulus, ſecũdum quod reſpicit omnem uetam ſententiã circa fidem, etiam nondum diffinitam. & in hac acceptione licet dubitare, de articulo fidei, ſcilicet nondum diffinito, ſicut de iã diffinitis licuit ante diffinitionem, allegant 24. q. 1. dixit apoſtolus. bene ponitur exemplum in uiſione diuina per nouam conſtitutionem Benedicti, quæ incipit, Benedictus Deus, Speculator uocat talia articula fidei, in ſpec. de diſpenſa. lega. §. nunc breuiter, uerſi. 3 2. contra [*Secundum quod homo*] dicit Vincen. quòd† quidam dicebant cõtrarium per id, quod dicitur ad Phi. 2. B. In ſimilitudinem hominum factus, & habitu inuẽtus ut homo. unde dicebant, quòd aſſumpſerat humanam formam ut habitum, & potius continebatur ſub prædicamento habere, quàm ſub eſſe, ſed male dicebant, quod hic reprobatur. nec obſtat illa auctoritas, quia & humana eſſentia & forma habet habitũ hominis. Quare habitus non negat eſſentiam, quod intelligas, niſi poneretur negatiua, ut ſi diceretur, habitu ſolum, vel tantum, quod negatiuam ſapit, de cauſa poſ. cũ eccleſia. facit quod dixi, ſupra, de cle. non re. quia nonnulli, in magna glo. uerſ. quid ſi omnes [*Ita verus*] non phantaſticus, ut dicebant Manichæi, de cele. miſ. in quadam, in prin. [*Anima rationali*] ipſum corpus uerè per ſe & eſſentialiter informante, ut in clem. 4 de ſum. tri. c. uno, a prin. ¶ † *In glo. 1. excommunicatus*] ſup. a non tam ex ui horum uerborum, quàm ex eo [*& ibi, c. 1.*] & ſupra de cel. miſ. in quadam [*& in fi.*] dic, ut dixi, ſupra de ſum. tri. ſuper glo. rub.

ANNOTATIONES,

a ¶Vno. Ibi uide pleniſſimè Ioan. And.

SVMMARIVM.

1 *Hæretici, receptatores & fautores ipſorum ſunt excommunicati eis denegatur eccleſiæ ſepultura, & oratio. & nunc. 2. negotiatio etiam cunctis interdicitur.*
Canon eſt latæ ſententia hæc decretalis.
Negotiatio quibuſcunque exerceri non liceat.
2 *Per generalem mentionem tolluntur omnia priuilegia, cuiuſcunque tenoris.*
3 *Additio gloſſarum.*
Confeſſionis diuinæ defenſores oportet eſſe regalem & ſacerdotalem auctoritatem.

CAPVT VIII.

1 SIcut ait. Caſus hæretici† receptatores, & fautores ipſorum, ſunt excommunicati, decedentes in hoc peccato in cœmeterio eccleſiæ ſepeliri nõ debent, nec pro illis orari [*Toloſanis*] nõ ſolum quò ad iſtos, ſed etiam quo ad omnes eſt canon latæ ſententiæ, Inno. [*Receptatores*] eſt ſi. ſecundum Hoſtien. de homici. pro humani, lib. 6. [*Negociationem*] & idem in excommunicatis 11. q. 3. ſicut & cap. ſequen. de paganis eſt dictum, ſupra ti. 1. quàm ſit. Hoſti.] *Priuilegiorum*] ar- 2 guit† Hoſtien. per generalem mentionem tolli omnia priuilegia, cuiuſcunq; ſint tenoris. remit. ſupra de do. & contu. c. 2. & uide quod dicam, de exceſ. præ. capit. uno, lib. 6. & infra cap. proxi. in fi. Phi. in contrarium, de reſcrip. c. 1. & capi. paſtoralis, ubi ſpeciale derogat generali. reſpondet, quòd unum, & idem ibi dici poteſt generale, inquantum omne priuilegium tollit: ſpeciale, inquantum locum habet ſolum in cauſa fidei [*Quibuſcunque*] ſicut templariis, & hoſpitalariis [*Sepulturam*] & contrafacientibus, & loco infligitur pœ- 3 na, infra eo. c. 2. 1. reſpon. lib. 6. ¶ † *In glo. 1. in fi.*] aliter tutè eſſe non poſſunt, niſi ea, quæ ad diuinam confeſſionem pertinent, regalis, & ſacerdotalis defendat auctoritas.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus malè ſentiens, uel docens de ſacramentis eccleſiæ, excommunicatus eſt.*
Niſi ſe corrigat, quæ pœna, & num. 6.
Suſpecto etiam quæ.
Relapſo quæ.
Contra hæreticos qui principes iurare nolunt, quomodo puniantur ciuitates, reſiſtentes qualiter, & num. 8.
Contra hæreticos inquirere debent epiſcopi, & ni inquirant, ut plectantur, num. 3.
Exempti ſunt epiſcopis in his ſubditi.
2 *Hæc decretalis quos liget excommunicatione, & de quo tractet principaliter.*
De ſacramentis eccleſiæ ubi nam tradatur, oſtendit.
3 *Epiſcoporum in hæreticos & ubi de fide agitur officium, & iuriſdictio quæ.*
Diœceſeos appellatione ciuitas includitur.
4 *Capituli conſilium in quibus requirat epiſcopus.*
5 *Succeſſor ante, quàm conſtituatur, ad quem poteſtas transferatur.*
Sede uacante quæ fieri liceant non expectato ſucceſſore.
Perpetui anathematis ſententia ad quod tempus reſtringatur, in fin.
6 *Vmbra metaphoricè quid.*
Pœna debita hic quæ.
Supplicium ultimum quid.
7 *Papa ſtatuit hic de laicis.*
8 *Inter dignitatem, & ordinem differentia quæ.*
9 *Exempti religioſi qui.*
10 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 11.*
In adulterio deprehenſa, licet damnata non ſit, notata eſt.
12 *Additio gloſſarum.*
Depoſitus quando amittat priuilegium, & quando curiæ tradatur ſeculari, §. 1. & 2.
13 *Audientia quibus caſibus cuipiam denegetur.*
14 *Ordinarij tanquam ſedis apoſtolicæ delegati quando cognoſcant.*
Delegata iuriſdictio in his caſibus quomodo dicatur. an expiret morte.
In hac iuriſdictione an ſuccedat capitulum uacante ſede, num. 15.
Ad quem appelletur, cum ita procedunt ordinarij, num. 16.
Præcisè, dictioni uidetur antithetum, alternatiuè, uerſi. ſed ut ibi, num. 14.
Reſtitutum, uel reuocatum an intelligatur, idem cum primo, ibidem.

CAPVT IX.

1 AD abolendam. Hæreticus† male sentiens, vel docens de sacramentis ecclesię excommunicatus est, nisi se corrigat, & errorem abiuret. si est clericus, degradatur, & traditur curiæ seculari, per quam etiam laicus legitimè punietur. eadem est pœna suspectis, qui se non purgant: relapsis uerò audientia denegatur. Seculares principes, qui iurare nolunt de ecclesia contra hæreticos defendenda, dignitate priuantur, excommunicantur, & terræ ipsorum interdicuntur. Ciuitates uerò resistentes, aliorũ commertio, & episcopali dignitate priuantur. Et exẽpti in his subsunt episcopis. partes patent [*Vniuersos*]

2 Christianos. Non† enim intendit excommunicare Iudæos, & similes, licet non recipiãt baptismum: de quibus quò ad canonicas constitutiones, nihil ad nos. 2. quæst. 1. multi, de diuor. gaudemus, licet aliàs interdum puniantur. de hoc, supra titu. 1. Iudæi. 2. [*Corporis*] de hoc principaliter tractatur, & de erroribus circa illud. de con. di. 2. per totum, & maxime in ca. cum omnem, & supra de cele. mis. [*Baptismate*] de hoc, de con. di. 4. per totum, & supra de baptis. per totum [*Confessione*] de hoc in tractatu de pœnitentia, & infra de pœn. & re. per totum [*Matrimonio*] de hoc sacramento satis, supra de biga debitum [*Sacramentis*] scilicet. Confirmatione in fronte, ordine, & extrema unctione, de quibus plene dixi, supra de sacra. non iter. super rubrica

3 † [*Singuli† episcopi*] qui super hoc inquirere tenentur ex officio; & si quis negligens esset, deponitur, infra eod. excommunicamus, 1. §. fin. ergo episcopi, etiam ubi de fide agitur, sunt ordinarij: dubia tamen fidei non possunt decidere; sed reseruanda sunt papæ 24. q. 1. quoties, secundum Inno. & Hostien. [*Dioceses*] ciuitates includit. de hoc infra de rerum permu. ca. vno, li. 6.

4 [*Consilio*] in † sententiis enim arduis requirit episcopus consilium capituli, licet consensum nõ expectet, supra de his, quæ fi. à præ. nouit, & c. quanto, de consue. c. 3. lib. 6. [*Clerici ipsi*] scilicet capitulum ecclesiæ cathedralis [*Sede uacante*] mortuo aliquo. si uis scire† ad

5 quem transferatur potestas faciendi ea, quæ faciebat ante, quàm cõstituatur successor, notabis secundum Innoc. quòd si ea per se solum faciebat, sicut est iurisdictionis exercitium, & consimilia, & hoc faciet ille, à quo ea habebat. Mortuo igitur archidiacono, qui uicem gerit episcopi, supra de offi. archid. c. 1. episcopus eo mortuo iurisdictionem archidiaconi exercebit, argum. supra de maiorita. & obe. his quæ §. fin. supra de instit. cum uenissent. & sunt hæc uera etiam in aliis, si necesse, uel utile sit hoc, de quo agitur, expediri, argum. 12. quæstio. 2. hoc huius placiti, & ca. si qua de rebus. alioquin seruabitur successori, ff. de iu. mortuo. C. de iudi. properandum. §. sin autem, maxime si in proximo successor sit futurus, argum. ff. de ua. mune. l. pe. §. fin. secundum Innoc. In iudicio autem non proceditur uacante sede, supra ne se. ua. c. fi. nisi instante necessitate deputetur actor auctoritate superioris, ad reposcenda alienata 12. quæstio. 2. uobis. & ca. Vulteranæ, & argum. insti. de aucto. tuto. §. fina. ff. de cur. bo. dan. l. si plures, & l. 1. & 2. secundum Hostien. si tamen ad capitulum spectat elect. archid. secundum Innocen. uel canonicorum una cum archidiacono, eo mortuo deuoluetur ad capitulum prædicta potestas argum. supra de concess. præbend. postulastis. sed si archidiaconus per se suo iure aliqua fecit, quæ non ab alio sunt collata, ut si fundauit ecclesiam de bonis archidiaconatus, non capituli, tunc non deuoluitur potestas ad capitulum, sed ad successorem tantum, supra ne se. ua. illa, supra de test. relatum 2. §. nomine, ubi de hoc. & adde quod legitur, & no. infra de excess. præla. ca. 2. & supra de offi. dele. quoniam Abbas. in fi. quòd si aliqua habeat ab episcopo, & aliqua à capitulo, & ille, & ii in eo, quòd ab eis tenebant, succedunt, argum. supra de testa. relatum 2. §. fi. 12. quæstio. 3. & 4. per totum. Cum autem episcopus, & capitulum sint unum corpus, cuius caput est episcopus, argum. infra de ver. sig. cum clerici. & expressum, supra de pręscrip. cum non liceat, supra de his, quæ fiu. a præ. ca. fi. & inter eos sit spirituale coniugium, supra de testa. requisisti. §. secus, & melius. supra de transla. episcopi, licet, dicendum est, quòd ea, quæ spectant ad episcopum suo iure, sicut est iurisdictio, & confirmatio prælatorum. deuoluitur sede uacante ad capitulum ipso iure, supra de ma. & obe. cum olim: sed si cum aliis aliquid exercebat, nec ad inferiores, nec ad superiores, sed ad collegas eiusdem officii deuoluitur hæc potestas 65. dist. cap. fi. Idem forte dicendum est in absente, siue ex iusta causa absit, siue ex iniusta. in negligente autem dic ut not. supra de testi. cum olim, de conces. præb. nulla, & de sup. ne præ. per totum, secundum Innoc. cuius est tota hæc gl. paucis excep. iura tamen per ipsum inducta minus plenè probant intentionem suam, secũdum Hostiẽ. secundum quem tu dic de hac materia. ut no. supra de maio. & obe. his quæ, & ca. cum olim, & ne sede ua. illa, & cap. fi. & c. uno, lib. 6. & de cle. cum in cunctis, in fin. [*Vicinorum*] sic 7. quæstio. 1. pontifices [*Perpetui*] idest donec resipuerint, & absoluantur. sic supra de coha. cler. clericos, & ibi concordan. de hoc

6 [*Obumbratione*] vmbra est, ubi aliquid exterius geritur, cuius intus non subest ueritas, de consue. quanto, & hic, Goff. [*Fuscatus*] infra eo. accusatus, in fi. lib. 6. [*Nudetur*] infra eo. cap. 1. lib. 6 [*Debitam*] hic & supra eo. intelligitur debita pœna ignis crematio; quod probatur, Io. 15. B. ibi, si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, & arescet, & colligent eum, & in ignem mittent, & ardet. Lex humana imponit ultimum supplitium. C. eo. Ariani, quod alia lex interpretatur mortem. ff. de pęnis, ultimum supplicium. & alia lex dicit, quod uiui crematio est ultimum supplicium, ff. de pęnis, capitalium. & hanc esse pœnam debitam interpretata est generalis consuetudo, ad hoc etiam supra cap. firmissimè. i. respon. & sic huic pęnæ conueniunt lex diuina, humana, consuetudinaria, & canonica, secundum Hostien. [*Qui uerò*] communiter non habetur hic iste versiculus, habebitur autem, infra ea. excommunicamus. §. qui autem [*Simili*] ista litera facit contra nota. infra de pur. can. inter, ad fi. sed ista litera temperatur, infra eo. excommunicamus. §. qui autem, secundũ quod bene uidetur facere pro ibi not. [*Vt diximus*] secundum illos, qui non habent illum. §. proxi. dic, ut diximus in parte decisa [*Recidisse*] dic, ut infra eo. ti. ac-

7 cusatus. in priu. lib. 6. (*Comites*) no. quòd† papa statuit, de laicis: sed hoc est propter crimẽ. sic supra de Iudæis. ita quorundam. Alii dicunt, ideò hæc statuta ualuisse quia princeps consensit, & fuit præsens. Innoc. & Hostien. remittit, de homici. pro humani, uer. sacris (*Bona fide*) exponit, quod dixit, fideliter (*Posse*) exponit, quod dixit, efficaciter (*Assumantur*) quod dic, ut infra eo. ut officium, in fi. lib. 6. (*Eis*) scilicet rebellibus, nec pęniten-

8 tibus (*Dignitate*) differentia† est inter dignitatem, & ordinem, ut dixi, infra de exces. præla. accidentibus (*Priuanda*) alibi est, ipso iure priuata, infra de electi. ubi periculum. §. ciuitas, & de pœnis, fœlicis, li. 6. (*Exempti*) ut templarii, Innocent. quod impugnat Hostien. per suam dec. de uerb. sig. ueniens, & dixi de hoc, infra de priuil. recepimus, super 1. glo. dicit autem Hostien. si-

9 bi constare† de exemptione Cluniacensium: quia uidit illorum priuilegia; & mihi constat de exemptione Cartusien. & Cistertiensium (*Soli*) no. literam, cui concor. clemen. de sta. reg. attendentes, post prin. & quod

ibi

ibi no. in glo. Iſtorum [*Epiſcoporum*] uel inquiſitorum, infra ca. per hoc, libro 6. [*Priuilegijs*] ad idem ſupra ca. proxi. & quod hic dicit Phil. ibi dixi [*Obſequantur*] ſi. in-
10 fra de ſta. regulari. c. nno, ad fin. lib. 6. ¶ † Secunda glo. arguit, & remittit. ¶ Quarta glo. arguit pro opi. Dam. ſed tenet contrarium Hug. ¶ Quinta glo. ponit 5. caſus, quibus &c. ¶ Sexta gloſſ. ſignat ꝯrinm. & ſoluit. ¶ Septima ſignat ꝯrium, & ſoluit. ¶ [*Glo. ſimile 23.*] obuicit, & ſoluit. ¶ Vltima glo. dicit hoc allegari, quod ra-
11 tione delicti &c. & reſpondet. ¶ [*In † glo. 3. ibi, §. ulti.*] deprehenſa in adulterio, licet non ſit dãnata, notata eſt.
12 ¶ † [*In glo. 2. in fi.*] & cap. nno, lib. 6. ¶ [*In glo. argum. quod, ibi, dictum*] ubi de hoc, & l. di. accedens, & infra de ſenten. exc. contingit, de degradato expedictum eſt, infra de pœnis cap. 2. in fin. lib. 6. [*& ibi, Dixit Hug.*] & hic Goffr. ipſe tamen Goff. alternatiuè ſic locutus eſt. de hoc, ſupra de iudi. cum non ab homine. dici poteſt, quòd depoſitus omne priuilegium amitit ita, qnòd eum percutiens non eſt excommunicatus. uel quod ſecurius eſt, dic quòd tunc demum depoſitus priuilegiũ amit-
a tit, cum incorrigibilis factus relinquit curiæ ſeculari[a] Gof. ¶ [*In glo. tribus enim, ibi, depoſitus*]) & poſtea adhuc cõtumax, ſecundum Bar. Brix. qui hoc no. 2. quæſtio. 7. ſi qui ſunt. dixit Hoſtien. infra de uer. ſig. nouimus, ꝙ iſte intellectus eſt benignior, ſed contrarius uerior, & ibi de hoc ibi, ſi quis ſacerdotum, vbi idem no. ¶ [*In gl. argum. contra, in fi.*]) idem ibi no. & l. di. de eo. ¶ [*In glo. laici, ibi punire debet*]) infra eo. cum ſecundum, in fin. lib. 6.
13 ¶ [*In † glo. ſimile, ibi, in nomine domini*]) ibi no. quidam alii caſus, in quibns audientia denegaſ. ¶ In glo. hic habes, & ultra quatuor caſus, qui ibi habentur. G. Na. in dec. dilectus, de tempo. or. addebat alios ſcilicet cum quis eſt ſibi contrarius, ut ibi, & ſupra de præſump. ueſtras, & cum quis appellat cõtra prohibitionem canonis, de iure pat. c. ulti. ubi uide in 1. glo. uel papæ, de ap. paſtoralis, in prin. Item cum quis diſcedit à ſuo propoſito 2. quæſtio. 1. ſi cuſtos. & ca. ſi homo. Cum allegat, turpitudinem ſuam, de don. inter dilectos. Cum quis eſt contumax, & petit ſibi per alios iuſtitiam fieri. ff. ex qui. ca. ma. l. ſed & ſi per prætorem. §. ſed & ſi. item & illi, penes quem ludus exercetur. ff. de alea. l. 1. §. 1. Item excommunicato, & ſciſmatico 23. quæſt. 5. non nos. infra eo. excõmunicamus. item ei, qui eſt in manifeſta calumnia. ff. de peti. hęr. l. poſtquàm, in fi. cum tamen aliàs proſequens ſuam, uel ſuorum iniuriam prætextu criminis non repellatur 2. quæſtio. 1. prohibentur (*& in fi.*), imò dic, ut infra eo. ſuper eo, li. 6. ¶ [*In*
14 *glo. ult. ibi, §. cæterum*]) concor. de cleri. ægro. c. uno, lib. 6. & eo. lib. de ſta. mo. cap. uno, ad fin. & clemen. de ſup. ne. præla. quia regulares, de ſta. mo. attendentes, poſt prin. & de reli. do. quia contingit [*& ibi, ordinario*] dicit Hoſtien. quod cum hæc delegatio ſit generalis, & uniuerſalis, cenſenda eſt hodie ordinaria iuriſdictio, arg.
b ff. de iudi. cum [b] prætor, & ſecundum eum hoc uerbo uſus eſt papa ad placandos exemptos: nec eſt nis faciẽda in nerbis. C. communia de le. l. 2. in fi. infra de elec. commiſſa. §. porro, lib. 6. Certum eſt autem epiſcopũ hoc facere ſuo iure ſecundum cum, quicquid dicat Hoſtien. in appellatione interponenda poſſet eſſe diuerſitas, Pro ueritate igitur circa hoc habenda, uidenda ſunt tria, ſcilicet quomodo dicatur iuriſdictio delegata in caſu iſto & iurium, quæ allegaui ſuper princ. huiuſmodi glo. ſecundò, an in hac iuriſdictione ſuccedat capitulum uacante ſede 3. an in talibus caſibus, quibus tali auctoritate proceditur, neceſſariò ſit appellãdum ad papam. Ad primum uideri poteſt, quod no. in §. cæterum, alic. in prin. glo. in glo. pen. ubi Io. & Bar. tenent illam iuriſdictionem ordinariam, uel quaſi: quia ſi delegata eſſet, expiraret morte. Sed, nt ibi ſcripſi, Vincen. præciſè, & Innocen. alternatiuè tenet illam delegatam, & eſt in ea ſpeciale, quòd non expirat morte, ſed quò ad caſum huius decret. quod dico ideò, quia non procederet in caſu illius, §. cæterum. coadiuuatur taliter prima opinio, quam hic tenet Hoſtien. ut prædixi. certum eſt, quod diœceſani habebãt ordinariam ratione huius criminis in oẽs de diœceſibus ſuis, de offic. ordi. c. 1. ſi igitur quò ad certos, fuit eis ſublata per priuilegium exemptionis. facit 16. q. 1. frater, cum ſimilibus, & poſtea reſtituta; ut hic. ergo, intelligitur ordinaria ſicut prima. facit de reſcriptis, quamuis. lib. 6. cum concor. & facit, quod no. de conſtitutio. cum acceſſiſſent, in fin. & quod no. de beneficio renouato in cle. de reſcrip. literas, in glo. pone. ſit ergo ſatis epiſcopo, qnod ordinariæ iuriſdictionis iuuatur primordio. facit. ff. de le. 2. cum filius. §. hæres. Secunda opinio, quæ amicatur literæ, uidetur uerior, nec eſt ſpeciale, quod non expiret morte, cum iſti nõ ſint delegati papæ, ſed ſedis, quæ non moritur; de reſcrip. ſi gratioſè, lib. 6. item iſta iuriſdictio non delegatur perſonis, ſed dignitati, quæ non moritur, de offic. dele. qnoniam. Et ratio in contrarium inducta procedit in reſtitutione: ſed hic fit delegatio, nõ reſtitutio.
15 ¶ Circa † ſecundum Io. Mo. in dec. unica, de ma. & ob. li. 6. vt ibi ſcripſi ſuper gl. hic tenebatur, dixit, quod in caſu huius decr. & omni alio, in quo epiſcopus habet generalem iuriſdictionem delegatam, ſuccedit in illa capitulum; alle. eo. lib. de præben. c. 1. in fin. ſed parum facit illud capitulum. aliud enim eſt dare epiſcopo delegatã ſuper exemptos, ut hic, aliud eſt iubere epiſcopum aliquid non facere etiam ad petitionem exemptorum, ut ibi, tunc enim nil delegatur, ſed officium eius inſtituitur. facit de offi. ordi. licet. Quare uidetur contrarium tenendum, ut ſicut nulla alia iuriſdictio delegata epiſcopo tranſiret in capitulum ſede uacante, ſed ad ſucceſſorem, ut præ. dec. quoniam, de offi. dele. ſic nec iſta: illa tamẽ ordinaria, quam habet in ſubditos, bene tranſit etiam in hoc crimine, ut ſupra in prin. capituli. Ex uerb. autem Inno. quę patent, ſupra in glo. Mortuo, non bene decidi poteſt, quid in hoc
16 ſenſerit. ¶ Ex † hoc ſecundò ſequitur reſponſio ad tertium, quod ſi in caſibus huius capituli, uel aliorum, de quibus dictum eſt ſupra, locus eſſet appellationi, ad papam appellabitur, nõ ad proximum. facit de cleri. ægro. c. uno. §. ſi autem. ubi ſi in eo, quod fit auctoritate apoſtolica, occurrat dubium, uel difficultas, ad papam recurri oportet, nõ ad proximũ. & facit quod de deuolutione no. in clemen. de ſup. ne. præ. ca. uno, in glo. auctoritate, in fi. iſtud autem demonſtrari poteſt per aliã qnæſtionem. pone, quod archiepiſcopus impedit epiſcopum in his caſibus, quibus ꝓcedit auctoritate delegata, nõne poterit epiſcopns eum coercere? Certe poterit, ſicut quò ad illam ſpeciem maior illo, de offi. dele. ſane 2. ſi ſuperior illo reſpectu eſt minor epiſcopo, non poterit ad eum ut ad maiorem appellari. mouet & alia ratio. ſi dicas ad proximum appellari poſſe, erit dare amplius, quàm ſit expreſſum, exemptionis priuilegio derogari. ſi enim de epiſcopo ad archiepiſcopum, de ipſo ad patriarcham ipſorum cauſæ poterunt ſic deduci, habebit tres iudices ſucceſſiuè exemptus, contra quem papa dederat unum ſolum. item habebit iuriſdictionem contra exemptos is, cui conceſſa non eſt, cum tamen talia ſuas ſpecies non excedant, ut patet in prædictis iuribus, de ſta. mo. capitu. uno, in fin. lib. 6. & in clemen. attendentes, eo. titu. uerſi. ad quæ omnia, & in cap. quia contingit, de reli. dom. uerſi. nullo. cum ergo à iuriſdictione epiſcopi, archiepiſcopi, & patriarchæ exemptus eſſet, tu qni reducis, illum in poteſtate archiepiſcopi, & patriarchæ, oſtendas quo iure. Et per hoc ſit reſponſum ad decre. Romana, de appel. §. debet, lib. 6. ubi appellatur

ad

ad archiepiscopum etiam in his causis, quæ de iure communi non spectant ad ipsum. nam ibi cessant rationes prædictæ, nec cognoscit ut delegatus, sed ut ordinarius [*& in fine*] & capitu. uolentes, lib. 6. & 6. quæst. tertia, capitulo ultimo.

ANNOTATIONES.

a ¶Seculari. Vide in c. cum non ab homine, præalle. & in c. at si clerici, in fi. de iudi. & in c. 2. de pœn. lib. 6.

b ¶Prætor. hoc placuit Zen. & Matthæo, in clemen. 1. de supp. negligen. prælato.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticorum bona confiscantur, etiam si catholicos habeant filios.*
Per mortem etiam fit eorum publicatio.
2 *Bonorum huiusmodi apprehensio quando fiet.*
Filius non priuatur ecclesiastico beneficio propter crimen læsæ maiestatis à patre commissum.
3 *Posteri hæreticorum si damnentur sententia, an extensio fiat ad filios filiarum.*
Iniuriam in deum quis ferre non debet an in se.
Iudicium dei nec fallit, nec fallitur.
Pater affligitur ex pœna progeniei ut ex propria.
4 *Epilogus, & additio glossarum. num. 5.*
Decretalis hæc ubi præualeat legibus.

CAPVT X.

1 VErgentis. Casus. Bona † hæreticorū confiscantur, etiam si catholicos habeāt filios. præmittit decisum exordium. Secūdò ponit statutum de publicatione, quod probat per arg. à minori. 3. soluit obstaculum. secunda ibi, In terris. tertia ibi, Nec huiusmodi [*Et infra*] nō solum sapiunt elementa corrupta, sed etiam homo restatur, in an. ubi de materia magnum est exordium [*Nostra*] Hostien. habens in litera [*Nostræ*] dicebat, quòd loquebatur prælatis ecclesiarū [*Publicari*] etiam post mortem, supra eo. si quis, infra eo accusatus, §. in eo. libro sexto, saluo, quod dicitur de præscript. capitulo secundo, libro sexto [*In alijs terris*] scilicet quæ non sunt de temporali iurisdictione ecclesiæ [*Idem*] scilicet bonorum publicationem [*Se-*
b *culares*] apprehensio † tamen bonorum non fiet, nisi primo pronunciatio fiat super crimine per iudicem ecclesiasticum, qui hoc possit, infra eodem cum secūdum, libro sexto [*Confiscentur eorum*] quid de feudo? uide satis in Specu. de feudis, §. 2. uer. 40. & aliquid dixi post Hostien. de pœnis. in quibusdam, in fine [*Conseruata*] propter crimen læsæ maiestatis commissum à patre filius nō priuatur ecclesiastico beneficio, ut no. sexagesimasexta distinct. satis peruersum [*Quod est Christus*] de hoc, supra de electio. significasti, in fine, de sacra unct. capitulo uno. uer. unde in ueteri. Host. [*Gra-*
3 *uiui*] quærebat hic Hostiens. nunquid † sententia, qua damnantur posteri hæreticorum, extēdatur ad filios filiarum, de quo dic, ut infra eodem statutum, secundo, libro sexto. & facit quod ibi notaui, & c. lib. de pęnis, ubicunque [*Aeternam*] Hier. contra Vigilantium, 1. C. meam iniuriam patienter tuli: impietatem contra deum ferre non potui [*Seueritatis*] scilicet publicationis bonorum [*Casibus*] etiā isto minoribus, ut præmisit [*Iudicium*] quod nec fallit, nec fallitur, inf. de senten. excommunicatio. à nobis. secundo [*Progeniem*] ex cuius pęna pater affligitur ut ex propria, ff. quod me. causa, isti quidem, & dixi supra de fili. presby. in rubri.
4 ¶Prima † gloss. respondet per quæstionem, an papa possit principibus Imperare. ¶Penultima glo. signat
5 contrarium, & soluit. ¶*In tertia glossa, ibi, Luna*] uide de uita & honest. cleri. ut clericorum, in tertia glossa. ¶*In glossa decimaseptima, ibi si apud*] & quæstione quarta, si is qui. ad idem, supra titu. 1. in nonnullis, in fine, & supra de decimis, tua, secundo [*& in fine*] facit quod not. de maledi. capitulo secundo, in prima glossa. ¶*In glossa penultima, ibi, eodem titulo*] nec debuit remoueri, secundum Hostien. [*& ibi, Io.*] qui etiam hoc no. uigesimatertia, quæstione septima, in summa [*& in fine*] & idem probatur, infra eodem cum secundum, libro sexto. Ego credo hanc decretalem præualere legibus in illis terris tantum, quæ subsunt temporali iurisdictioni domini papæ. In aliis autem præualent leges, quæ maiori æquitate nituntur, C. de iudi. placuit, & pœnæ moliendæ sunt, de pęniten. distinct. 1. §. pęnæ. T. Goff. Hostien. remittit ad summam, eo. titu. §. qua pęna: sed aucten. Gazaros contradicere uidetur, quæ concor.
a huic iuri can. & uer. sic. huius[a]. dec. ¶*In glossa ultima, ibi, item peccato*] & ibi sunt multa exempla.

ANNOTATIONES.

a ¶Huius. Et hoc tenet glo. 6. q. 1. §. unum, uer. si quis cum militibus.

SVMMARIVM.

1 *Aduocati uel notarij hæreticis, uel ipsorum fautoribus fauentes, uel sub eis litigantibus patrocinantes, uel scribentes quibus subdantur pœnis, nume. 4.*
An per eos gesta inficiant instrumenta, uel sententias, numero 3. & 4.
Specialiter quod iniungitur, magis timeri solet.
2 *Fautor fautoris hic punitur ipso iure.*
Excommunicato omnis exceptio fauorabilis & odiosa competit.
3 *Causæ, pro iudicio.*
Factum pro extraiudiciali.
Hæretici nec iudicare possunt, nec publica officia exercere. Si conueniantur, an deneganda sit eis iustitia, num. 7.
Eis in quibus possit participare iudex, nume. 7. cir. fi.
Suspensi hic exercendo prohibitum non fiunt irregulares, in fine.
5 *Epilogus, & suffragium glossarum. num. 6.*
Creditor ex ui pacti quo casu possessionem ingredi possit.
7 *Additio glossarum.*
Contra fiscum agitur à creditoribus eius, cuius bona confiscata sunt, circa fin.

CAPVT XI.

1 SI aduersus. Casus. † Aduocati, uel notarii hæreticis, uel ipsorum fautoribus fauentes, uel sub eis litigantibus patrocināties, uel pro eis instrumenta scribentes, infames sunt, & ab illo officio suspēsi. primò ponit decisum exordium. secundò prohibitionem. tertiò pęnam, secūda ibi, Quia plus. tertia ibi, quod si. [*Generaliter*] hoc dicit: quia generaliter omnibus est prohibitum hæreticis præbere fauorem. istis uerò specialiter prohibetur [*Imperatur*] concor. cle. de
2 exces. præla. frequens, in fi. [*Fautoribus*] not casum quo ipso iure punitur fautor fautoris [*Defensoribus*] qui hæretici sunt, infra eo. excommunicamus, §. credentes, Hostien. [*Vel fauorem*] dixit hic Vincen. quòd fauorabilis exceptio, ut Velleianum, non datur excommunicato: odiosa, ut Macedonianum, bene. ff. de condi. indebi. qui exceptione. sed malè cantauit: quia omnis exceptio fauorabilis, & odiosa sibi competit: quia nō excommunicati fauor, sed æquitas iudicantis attenditur, supra de exceptio. cum inter, Goffred. & ipse idem Vincen. postea dixit idem, & Ioā. & adde quod
3 dixi, de exceptio. à nobis, super prima glossa [*In † causis*] scilicet criminalibus [*Vel factis*] idest quibuscūque

negociis, ac si dicat in iudicio, uel extra, infra de verb. signi. forus, §. negocium [*Aliquibus*] etiam catholicis [*Eorum*] hæreticorum, qui nec iudicare possunt, nec publica officia exercere. infra eodem excommunicamus, §. credentes [*Officio nostro*] scilicet aduocationis, uel tabellionatus. nec essent isti irregulares, licet post suspensionem illud exercerent. infra de senten. excómunicatio. his qui, libro sexto, & dicam. infra de cler. excom. c. fi. & de exces. præla. c. fi. idem. G. in Spec. titu. 2. §. iuxta, C. uer. sed quid dices [*Suspensos*] qua sententia durante non ualebunt instrumenta confecta, inf. c. 2. §. credentes, uer. quòd si forte iudex, cum similibus. Quid† de patrociniis? nam illa de facto tenent. dicunt quidam sententias irritandas: alii contrà. Credit Hostien. quòd esset per summum pontificem declarandum, supra qui filii sint legi. per uenerabilem, sup. de feu. capitulo primo, de constitut. capitulo finali, cum super hoc nullum expressum ius habeatur, nisi quod aduocatus poterit per exceptionem remoueri ut in præ. §. credentes. uel die lucrum pauperibus erogandum, ad hoc quod dixi, supra titulo primo, cũ sit, & capitulis sequentibus. talis etiam de transgressione aliàs puniri posset. ¶ Tertia† gloss. signat contrarium, & soluit. ¶ Vltima glossa no. probat, & signat contrarium. ¶ [*In glossa tertia, ibi, l. tertia*] creditor, ex ui pacti pecunia sibi non restituta, possessionẽ ingrediens, uim non facit: tamen auctoritate iudicis deberet id facere. ¶ [*In glossa prima, in fine*] infra de procura. qui ad agendum, libro sexto. ¶ [*In glossa secunda, in fine*] supra de præscriptio. ad audientiam. ¶ [*In glossa tertia, ibi, denegandum*] in excommunicatis non hæreticis habẽt hæc locum [*& ibi, sententia*] dicit Hostien. quòd quãuis ad defensionem criminis, uel bonorum non audiatur, si tamẽ aliàs de alio crimine accusatur criminaliter, nõ denegabitur iusta sententia. Nec ob. secundum eum in auctent. colla. 6. de priuileg. dotis, post medium. ubi dicitur, quod nec beneficiis iuris, nec aliquib⁹ priuilegiis tales possunt se iuuare: quia illud, & similia possunt intelligi quò ad impugnationem, accusationem, uel inquisitionem, uel ad hæresis defensionem. unde & licet hoc patrocinium uetetur aduocatis, & scriniariis, non tamen iustitia iudicibus. Nec ob. si dicis, hæreticum statim post deprehensionem puniendũ: quia si spontè redeat, recipitur, & in mona. detruditur, inf. capitulo excommunicamus. secundo, ibi ergo se poterit defendere super alio crimine accusatus, argum. C. de his, qui ad ecclesiam con. l. fur. maximè si præuentus fuisset in alterius criminis accusatione, supra de foro compet. proposuisti. Dic tamen, quòd alius, quàm iudex in causis, uel factis ipsorum non potest illis participare, nisi in his, quæ spectent ad salutẽ. quicquid, supra dixerit Hostien. non puto hanc prohibitionẽ locum habere nisi in his, qui sunt heretici: non in his, qui fuerunt, ad hoc, infra capitulo statutum, secundo, secundo respon. l. 6. [*& ibi, confiscari*] unde contra fiscum agant creditores, C. de fideius. l. 1. & 3. Goff. concor. ff. solu. matrimo, si marito, C. eo. l. 2. C. de bonis proscrip. si ut proponis, & ad l. Iul. de ui. l. tutoris [*& ibi, auferentur sua*] in Iudæis secus, supra titulo proxi. sicut Iudæi. ¶ [*In glossa ultima, ibi, tollere*] Host. de hoc remit. de secundis nup. c. penul. & vlt. & supra de re iudi. cum te, ubi uide in glo. magnam, & super ult. gl. [*& in fine*] de infamia facti loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Laici occulta conuenticula non faciant, nec prædicent, nec sacerdotes reprehendant.*
Papæ officium quod.
2 *Conuenticula fieri nullibi debent, & facientibus quæ pœna.*
De fide publicè non est disputandum.
3 *Magister docere debet in alto.*
Nudè, hic ut accipiatur.
A deo missus quis dicatur.
4 *Miraculorum causa & ius in gentibus.*
5 *Sacerdos qualis esse debeat, uitandus proprius non est, excepto casu, num. 8.*
Scholastici, pro scholaribus & prouectis.
Exemplis non esse iudicandum, quomodo intelligendum.
Frequenter inducuntur, & probant, & quæ.
6 *Reprehensio genera quæ, pro correctione sumitur.*
Eius libido uiget in hominibus.
7 *Iniuria, uel detractio non infertur scienti, & uolenti.*
Supponere se alicui non potest clericus. an papa.
Obsequi, obedire, in fine.
9 *Epilogus, & suffragium glossarum. num. 10.*
Inutiles iudices remouentur, & qui sint huiusmodi.
12 *Additio glossarum.*
Institutio potest ad unum pertinere, & ad alium destitutio, & quo iure.
Præscriptio non extenditur nisi ad partem tantum præscriptam, & exempla.

CAPVT XII.

1 CVm ex iniuncto. Laici† occulta cõuenticula non faciant, nec prædicent, nec sacerdotes reprehendãt. Et primò ponit triplicem laicorum reprehensionem, quam secundò prosequitur. Primò primam ibi, Deus enim. Secũdò secundam ibi, Sicut enim. Tertiò tertiam ibi, Licet autem [*Et infra*] sequebatur, Cum ex iniuncto nobis apostolatus officio simus secundum apostolum, scilicet ad Ro. i. sapientibus, & insipientibus debitores, pro vniuersorum salute nos oportet esse sollicitos, vt malos retrahamus à uitiis, & bonos in uirtutibus foueamus. Tũc autem opus est discretione maiori, cum uitia sub specie uirtutum occultè subintrant. Postea sequebatur, quomodo Meten. episcopus insinuauit papæ; quòd multi laici, & mulieres euangelia, epistolas Pauli, moralia Iob, psalterium, & libros alios fecerint, transferri in Gallicum, facientes postea, quæ sequuntur. Et si. in clemen. de religio. dona. cum de quibusdam, & de hæretic. ad uostrum [*Commendandum*] de magist. super specula, ne cleri. uel mon. super specula. §. quia uerò. Hostiens. [*Conuenticula*] quæ in† ecclesia, uel extra fieri non debent, C. de episcopis, & clericis, l. cõuenticula. & C. de summa Trinita. l. secunda, aliàs capitalis est pœna, C. de his, qui ad ecclę. confu. l. denunciamus. nec est de fide publicè disputandum, C. de summa Trinita. l. tertia, & infra capitulo secundo, §. primo [*Lux uera*] Ioan. primo [*Tenebrarum*] sic, supra de officio delegati, consuluit [*Creatura*] Matt. ult. in fine [*Dicens*] Mat. decimo [*Tecta*] argue, quòd† magister docere debet in alto. ad idem secunda, quæstione septima, §. de his, uer. his ita [*Apostolum*] prima ad Cor. duodecimo, ad fi. & ad Eph. 4. [*Doctorum*] idest prædicatorum [*Apostolum*] ad Roma. decimo [*Præcepit*] Luc. decimo A. [*Dignior*] uerum dicit, si de ilia constaret [*Nudè*] idest sine signo miraculoso, uel sufficienti scripturæ testimonio. nam nec ipsius iuramento crederetur: tum quia solus: tum quia in re propria, supra de testib. licet, prima, quarta, quæstione tertia, nullus [*Astruat*] idest asserendo struat, uel instruat. Hostiensis [*Miraculi*] Hieronym. super Esaia, libro decimooctauo, non† potuissent omnes gentes in tam breui tempore credere nisi signorum miraculis fides ipsorum quodammodo fuisset extorta. clamantibus enim apostolis, & apostolicis uiris, dominus signorum

rum magnitudine respondebat [*Peller*] exodi. 7. [*Di-
cens*] Ioannes primo [*Esaias*] 40 cap. in princi. [*Propheti
5 cum*] Malach. 2. [*Ex ore*] debet † ergò talis esse, qui sciat
omnipotententi reddere rationem. uigesima sexta di.
§. ecce quòd, ante fi. Hostien. [*Scholasticis*] idest schola
ribus, & prouectis, multominus ab aliis subditis. 6. q.
1. oues [*Lege*] Exo. 22. in fin. ad idem Io. 10. [*Exemplo*]
licet non exemplis, sed legibus iudicandum sit. C. de
senten. & interlocuto. nemo. quod quomodo intel-
ligatur. dixi supra de re. iudi. in causis: frequenter ta-
men inducuntur, & probant exempla, & historiæ sa-
cræ scripturæ, ut hic, & supra de electi. uenerabilem,
ver. quod autem, secũdum Hostien. [*Legitur*] Numeri.
22. [*Ait*] Ioan. 8. [*Euangelicam*] Math. 18. [*Reprehenderet*]
6 de † triplici reprehensione s. i improperiosa. sociali, &
temeraria no. Io. 21. distinct. nolite. Et Hostien de 10.
speciebus reprehensionum tractat in prin. suæ sum-
mæ, quomodo uiget hodie in hominibus reprehen-
dendi libido, uide in Hier. ad Celantiam. E. [*Nam qui*]
Math. 5. [*Innocẽtia*] sicut Christus qui peccatum non
7 fecit, & c. i. Petri. 2. c. [*Supponit*] & tunc nulla † potest nõ
tari iniuria, uel detractatio, quæ non infertur scienti,
& uolenti, infra de regu. iur. scienti, lib. 6. cum concor.
ista tamen suppositio non posset fieri à clerico quò
ad uiolentiam inferendam cor. quin inferens sit ex-
communicatus. quod dic, ut infra de senten. excom.
contingit. i. supra de iureiur. ex rescripto. sed nec quò
ad iurisdictionem hoc licet sine superioris licentia de
foro compe. significasti. nec quo ad forum pœniten-
tiale, infra de pœnitentiis, omnis. §. 1. litera ergo ista se
cundum Hostien. est intelligẽda de extraiudiciali sup
positione quò ad inferiores à papa, sicut supra de iu-
reiurand. ueniens, & c. Quintauallis, nisi fieret de su-
perioris licentia. quò ad papam potest intelligi etiam
de iudiciali, per iura alle. hic in gloss. quem alia iura
positiua non ligant. de hoc, supra de concess. præben.
proposuit [*Subditus*] sine aliqua submissione superio-
ris [*Reprehendendi*] idest corrigendi, non quòd hoc li-
ceat in publico: sed dicit hoc, quia minus peccaret, vt
potest hoc colligi, de senten. excommunicatio. cum
non ab homine. de cohi. cle. uestra. uersi. Item aliud,
Hostien. [*Obsequendi*] idest obediendi. sic supra de reb.
eccle. non ali. capitulo fina. cum concor. [*Quod si*] hic
8 improbat † secundum Hostien. quòd subditi contem-
nendo proprios sacerdotes ipsos euitant. & faciunt
euitari, de quo supra 1. respon. ibi, eorum cõsortium,
sed ibi non loquitur de sacerdotibus tantum [*Remoue-
ri*] sup. Hostien. temeritate propria uitandi non sunt.
quod intelligas nisi in casu supra de cohi. cleri. uestra
[*Sacerdotum*] & aliorum clericorum beneficiatorum
9 omnis enim res, & cæt. infra de regu. iur. omnis. ¶ † *Gl.
ad hanc*] distinguit inter correctionem publicam, & oc
10 cultam, & denunciationem euangelicam. ¶ † *In gloss.
antepenul. ibi, si quos*] si præfectus prætorio uidet iudices
propter corporis inualitudinem, negligẽtiam, uel cri-
men esse inutiles, illos remouet, & alios subrogat.
11 ¶ † *In glo. imo, in fin.*] contra nonagesimo quarto dist. ca-
pitu. 1. ¶ *In glo. sic infra ibi, sacerdos*] contra, nonagesima-
quarta dist. in sancta. ibi dicitur, quod diaconi prædi-
cant, ibi tripliciter soluitur. ¶ *In gloss. 21. in fine*] contra.
19. dist. 2. ultra medium, ibi non quæritur quis, uel qua
lis prædicet. ibi soluitur. ¶ *In glo. nec istud, in fine*] uide in
Hiero. super Mathæ. C. ¶ *In gloss. ad hanc ibi, apos. 2.*] ad
Timo. 3. [*& ibi, in omni*] ubi de hoc [*& ibi. si peccauerit*]
ubi de hoc [*& in fin.*] adde, quod not. supra eodem ti-
tu. capitulo secundo, de hoc dixi supra de iudic. noui.
¶ *In glo. ut 2. in fin.*] Io. 2. quæstio. quinta auditum. ff. de
iur. om. iu. est receptum. ¶ *In glo. pe. in fin.*] de accusa. ad
12 petitionem. ¶ *In glo. ulti. ibi, pertinet*] ordinario iure ex
speciali enim iure uel commissione posset compete-
re alterum sine altero. idem in præscriptione, qui e-
nim præscripsit institutionem, non intelligitur præ-
scripsisse destitutionem. uel renunciationis receptio-
nem, aliàs diceretur præscriptum, quod non fuit pos
sessum contra regulam, sine possessione, cum con-
cor. infra de regu. iur. libro sexto. & ff. de usucap. l. pe-
nul. §. fina. non obstat connexio, per ea quæ not. eod.
titu. odia. de visitatione quo ad procurationem, & de
noualibus quò ad decimas, ad idem quod no. de ma.
& obe. cum inferior, in 1. glos. cum sua remis. & quod
no. ff. de procur. qui procuratorem, & C. de an. ex. l. f.-
na. in prima gloss. post prin. facit, de resc. susceptum,
libro sexto, & quod ibi scripsi in fine. & super quinta
gloss. & quod scripsi. de proba. in præsentia. super fin.
ulti. gloss. nisi secundo. & c. uno, lib. 6. [*& in fi.*] de hoc
dixi supra de off. archi. cum satis.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticorum pœnæ hac in decretali ponuntur, uide nu. 13. 14. & 15. ubi de pœnis credentium, receptatorum, & fautorum, & nu. 17. 18.*
De hæreticorum uitatione & persecutione, nu. 21. & 24.
Eos punire quis possit.
Puniendi quando, ut tales qui aliquando puniantur, nu. 3.
2 *Ipsorum delictorum bona ecclesiarum non applicanda fisco.*
Applicantes excommunicati sunt.
Suspectorum pœna an sit in eos necessaria sententia, nu. 4.
In purgatione hi deficientes, ut conuicti puniuntur.
3 *Lapsus anni hic effectus referuntur, & nu. 4.*
4 *Sententia an ferenda si qui aliquo facto damnentur.*
Leges ab ecclesia approbatæ sequendæ, in fin.
5 *Ad purgationem præstandam si ecclesia suspecto assignet terminũ, nunquid propter hoc sic uideatur indixisse, & sic contra eum, ut hic dicitur, procedere contumacem.*
6 *Purgare super tali suspitione ad arbitrium nostrum quid si decernamus, & ad purgationem præstandam assignemus terminum peremptorium.*
Contra contumacem absentem multa fiunt, quæ, si adesset, non fierent, cir. fi.
Contumacia qua operetur, ibid.
7 *Iuramentum dominorum temporalium contra hæreticos, remiss. à quibus præstandum.*
8 *De hæresi non purgantium terram suam pœna, remiss. & nu. 10.*
In ea quot testes requirantur, nu. 21.
Concilij prouincialis potestas in rege & principes, & ex qua causa hic.
Regi qui princeps æquiparetur.
Excommunicatus in una ecclesia, & in alijs est excommunicatus alia de eo uide nu. 15.
9 *Prædicari crucem quis non potest nisi papa.*
Bona excommunicati & rebellis post annum catholicis occupanda, à quo possint exponi, & nu. 10.
Et quæ fiunt occupantium, nu. 11.
A maiori ad minus argum. hic.
Brachium seculare quando inuocet ecclesia.
Excommunicati qui dicantur, in fin.
10 *Rebellium persona, & bona inuadenda à catholicis, & quo iure necandi, & eorum cremandæ ciuitates.*
11 *Occupata bona quæ quis faciat sua, & quando reuertantur ad dominum antiquum.*
12 *Indulgentia crucesignatorum quæ, de fructibus obligatis à crucesignato ad triennium an hic recipiat manualia, & an debeat tenere uicarium, remittit.*
Crucis signum contra hæreticos quando detur, & priuilegio crucia torum sit locus. A quo ea prædicari possit nu. 28.
13 *Satisfactio hæretici uel de hæresi suspecti quæ.*
14 *Patarenorum receptatores, & complices & fautores qualiter puniantur.*
Filij eorum etiam patiuntur pœnam, & quam.

CAPVT XIII.

EXcommunicamus. Summam breuem non recipit, & summabitur per 1 partes. Et in hac prima † ponitur excommunicatio, & damnatio hæreticorũ [*Nominibus*] de quibus patet. 24. quæstio. 4. capitulo penul. [*Varietate*] aliàs uanitate, uel ueritate, sic infra capitulo pe. [*Damnati*] pœna damnatorum [*Balliuis*] uidetur quod etiam priuatus punire possit hæreticũ, de quo uide. 23. q. 5. si audieris, & quod dicam, infra eo. præsidentes, lib. 6. [*Puniendi*] nisi statim sponte reuertantur, supra eo. ad abolendam, & infra capitulo penul. [*confiscentur*] ipso iure, infra eo. cum secundum, libro sexto [*receperunt*] 2 nec † inquisitores propter ipsorum delictũ bona ecclesiarũ debent appplicare fisco ecclesiæ. & hoc scienter facientes excõmunicati sunt p concil. Vien. eo. ti. nolentes [*Qui autem*] pœna suspectorum se nõ purgãtium [*Monstrauerint*] i. si monstrare neglexerint. his enim, qui in præstanda deficeret, puniretur ut conuictus sine aliquo temperamento. & sic potest intelligi supra eo. ad abolendam. §. qui autem, & de hoc infra de pur. ca inter, in fi. & tunc non esset locus excommunicationi, & annali expectationi, de qua sequitur, secundum Host. & adde, quod statim dicam [*Satisfactione*] de qua dicam, infra §. credẽtes [*Excommunicatio-*

3 *ne*] hac de causa lata [*Velut*] possibile † est. ꝙ nõ est hæ-
a reticus,[a] tamen propter hanc uiolentam præsumptionem condemnatur ut hæreticus[a] s. secundum Host. supra de iud. nouit, uer. sed cum dominus, ibi, Sit tibi sicut ethnicus. Et no. ꝙ lapsus anni quãdoque aufert possessionem, ut lit. non contest. quoniam. §. in alijs: quandoque proprietatem, C. de requi. rei. l. 2. quandoque inducit iustam condemnationem, ut hic, & 11. q. 3. rursus, & c. quicunque [*Condemnentur*] secundũ
4 † Vin. per hoc uerbum futuri tẽporis uidetur, quod post annum necessaria sit sentẽtia. & sic post annum ante latam sententiam poterit purgare uitium, sicut si legata est optio infra tẽpus, post illud eligere possum ante, quàm mancipia distrahantur. ff. de opti. le. mancipiorum. ad hæc infra de præben. si tibi absenti, li. 6. Dicebat Host. ꝙ per quæstionem Federici. C. eo. auctẽ. Gazaros, non uidetur, ꝙ sit necesse tales condemnari, cum ibi dicatur, ita ꝙ si sic per annum permanserint, eos tunc sicut hæreticos condemnamus. ergo sine aliqua sententia uidetur illos esse dãnatos. nec ob. secundum eum, si dicas, ꝙ crimen hæresis sit de foro ecclesiæ: quia dicta constitutio fuit non solũ per Ro. ecclesiam procurata, sed etiam approbata. & probatur hoc infra eo. ut inquisitionis, in prin. lib. 6.
5 ¶ Quærit † hic Hos. Quid si ecclesia suspecto assignet terminum ad purgationem prẽstãdam, nunquid per hoc sic uideatur purgationem indixisse, quod si non uenerit, & hac de causa excommunicetur, & postea per annum expectatus sit contumax, debeat ut hæreticus iudicari? Hanc quæstionem non puto dubiã eo modo, quo proponitur, infra eo. cum contumacia, lib. 6. dicebat antẽ quosdam dicere ꝙ sic: quia ex quo non uenit, patet ꝙ per ipsum stetit, quo minus purgatio indiceretur. unde perinde est, ac si indicta esset, ar. ff. de reg. iur. ad ea. §. semper, & l. iure ciuili, ff. de condi. & demon. iure ciuili, & l. quibus diebus. quod non placet: quia aliud est tantum purgationem indicere, aliud ad purgandum terminum assignare, & aliud utrunque facere, ita, ꝙ si alterum tãtum interueniat, nunquam potest dici, ꝙ in purgando cõtumax sit. Si enim terminus assignatur tantum, non potest dici, ꝙ assignatur ad purgationem indictam, sed indicendã, infra de pur. ca. c. fi. in prin. si igitur nõ ueniat, & si sit contumax in non ueniendo, non tamen est contumax in non purgando: quia non potest dici contumax respectu purgationis indicẽdæ, cum adhuc non sit in rerum natura, ar. ff. de iur. codi. quidam referũt, supra de cõsti. cum accessissent. §. fi. Item si purgatio sit indicta, sed nõ sit terminus assignatus, de facili nõ potest comprehendi contumacia, ar. in eo, quod le, & no. supra de offi. or. irrefragabili. §. excessus, nisi dicas intelligendum esse, quod statim purget se, ar. ff. de uer. ob. cum qui cal. quod in hac materia durũ esset sentire, igitur utrunque requiritur, s. ꝙ purgatio indicatur, unde & in prædicta constitutione, Gazaros iungitur ad mãdatum ecclesiæ, uel ad arbitrium episcopi, supra c. ad abolendam. §. qui autem, & hic temperatur pœna illius, & ꝙ ad hoc faciendum terminus peremptorius assignetur, ar. ff. de iu. ad peremptoriũ, & l. sequentibus, supra de offi. dele. consuluit, & probatur, supra de re iudi. ꝙ ad consultationem, supra de cohi. cle. & muli. cap. pe. §. pe. & in fi. supra de simo. de
6 hoc, in capitulo insinuatum. ¶ Sed † quid si dicat iudex, uolumus, decernimus, & mandamus, quòd sup tali suspitione te purges ad nostrum arbitrium, & ad hanc purgationem præstandam tibi talem terminũ peremptorium assignamus, in quo nisi ueneris, & dictam purgationem præstiteris, contra te, quantum de iure poterimus, procedemus, & ipso non ueniẽte excommunicatur, nec dictam purgationem ut

ci-

citatus erat, præstitit? hic locum potest habere iste. §. nisi citatus reputãs se grauatum à tali mandato ex iusta causa expressa duxerit appellandum, supra de appellatio. prætereà, eo. tit. cordi, libro sexto, supra de re indi. quod ad consultationem: quam tamen si ecclesia uelit excludere, indicat purgationem declaratam, & bene formatam tali contumaci, quamuis absenti. ad quam præstandam iterum assignet ei diem peremptorium, in quo nisi uenerit, excommunicet ipsum: quia purgationem sibi indictam non præstitit. & sic omnino locus est huic. §. nec contumax auditur appellans, secunda, quæstione sexta. §. sunt quorum. nec mireris, quòd dixi absenti & contumaci purgationẽ determinatam & specificatam indici posse, cui tamẽ forsan nõ indiceretur, si pœnitẽs esset, rationibus suis auditis. nam idem est & de sententia diffinitiua, quæ plerunque datur contra absentem contumacem, & tamen forte non daretur contra præsentem, & de iure suo docentem, ut patet, C. de iudic. properandum, de electio. statuimus, infra de eo, qui mit. in pos. causa rei seruan. eum qui, libro sexto. hoc enim contumacia operatur, quæ, ut sup. no. pos. & proprietatem rei aufert, & probationem sufficientem inducit. ac omnem exceptionem, & defensionem excludit. & adde, quod no. infra de pur. cano. nos inter alios, & c. inter solicitudines, §. fi. & de pęnis, capitulo finali [*Moneantur*] iuramentum † dominorum temporalium contra

7 hæreticos [*Iuramentum*] si hodie hoc iuramentum non præstetur, negligentia episcoporum est in causa, quæ illis in hac parte multum est uerenda. si. de treu. & pa. capitulo primo, posset etiam dici secundum Hostiẽ. hic quod hic dicitur, locum habere tãtum in prouinciis, uel terris infamatis de habitatione hæreticorum, ad hoc, infra §. adiicimus [*Exterminare*] idem uer. in §. sequen. & uide quod dixi in clemen. de iureiuran. Roma. §. porrò, in princip. [*Perpetuam*] no. ad ea, quę dixi, supra de iudic. capitu o fina. tamen forte hoc dictum fuit propter comitatus, ducatus, principatus, in quibus succedunt filii, supra de uoto, licet, secũdum Hostien. [*Teneatur*] si requiratur. ad hoc, infra §. primo, in

8 princip. [*Si uerò dominus*] pœna † dominorum non purgantium terram suam de hæresi [*Et prouinciales*] & in prouinciali concilio, supra titulo primo, cum sit nimis, de præben. graue. & habet hoc locum, si ille sit rex, uel magnus princeps, qui possit illi æquiparari, vt si sub se habet metropolitanum, & suffraganeos, sexta, quæstione tertia, scitote, tertia, quæstione sexta, nõ liceat, & capitulo unaquequæ. sunt enim talia grauia ratione personæ, uel rei, de quibus agitur in concilio tractando, in auctẽn. de sanct. episcopis, vt autem omnis, columna quinta, collatione nona, & decimaoctaua distinctione, propter, primo & secũdo, & quod dicitur, supra eodem ad abolendam, solum episcopum hoc posse, verum est, nisi propter scandalum, uel grauitatem negocii oporteat cæteros episcopos conuocari: aliàs solus episcopus excommunicat, & uicini illum euitant ad eius requisitionem, de rapt. capitulo primo, nec potest quis excommunicatus esse in una ecclesia, quin sit excõmunicatus in aliis, quarta quæstione quinta, capitulo uno, secundum Hostien. ubi de hoc, & decimaoctaua distinctio. placuit, quod facit in contrarium, & quinquagesimatertia distinctio. si quis [*Pontifici*] ratione grauitatis negocii, & grauis pęnæ infligendæ [*Ex tunc*] scilicet lapso anno. sed possent & metropolitani cum prouinciali concilio contra istum quasi suspectum seruare, quod dicitur, supra

9 eodem, §. qui autem [*Exponat*] mandando † prædicari crucem, quod alius facere non posset, ut dicam, infra §. catholici, super prima glossa, putat tamen Hostien. quòd diœcesanus bona subditi excommunicati & re bellis & per annum expectati posset exponere, infra de homici. pro humani, uer. sitque cum suis. quod sic probat. certum est, quòd potest hoc de persona clerici incorrigibilis, non solum in hoc crimine, sed in aliis, ut patet de iudic. cum non ab homine, de uerbo. significatio. nouimus. si potest de persona clerici, fortius & laici. & si de persona, fortius de rebus, argumẽ. duodecima, quæstione prima, præcipimus, de donatio. inter uirum & uxorem, capitu. penultimo, de deci. ex parte, tertio. generaliter in res, & in personas inuocat ecclesia brachium seculare, infra de homi. postulasti, de cleri. excom. capitulo secundo [*Exterminatis*] quasi extra terminos, & fines eiectis. Egi. [*Possideãt*]

10 & sic † inuadẽdi sunt rebelles, & ipsorum bona auctoritate ecclesię per alios catholicos occupanda, uigesimatertia, quæstione ultima, §. his ita. & capitulo sequen. secunda, quæstione quinta, §. ipsis autem, & capitulo si apud carnales, cum ca. sequi. hoc autem agẽtes dicuntur diligentissimi rectores, & pii cõsultores, ea. quæst. si uos. sunt etiam tales necandi, & ciuitates cremandæ, ea. quæstio. si audieris. Et temporalis dominus, qui negligit, plectendus est. ea. causa, quæstio. secunda, dominus. 3. quæstio. 7. qui sine, in auctẽn. ut diffi. iu. §. penultimo, & ultimo, collatio. nona, secundum Hostien. [*Fidei*] aliàs fideli [*Saluo iure*] no. pro pro

11 testatione [*Principalis*] à † quo dominium illud tenebatur. & sic immobilia sunt prioris domini, ff. de cap. & postli. reuer. si captiuus; mobilia fiunt occupantium, eo. titu. l. antepenul. ff. de acqui. re. do. transfuga, C. de cap. l. ab hostibus. uel dic, quòd ubi inter Christianos ex una parte est iustum bellum, ex altera iniustum, iustè pugnans omnia occupata sua facit, quæ tamen ab alio in feudum nõ tenentur, ff. de cap. l. 5. §. in pace, de acqui. rerum do. naturalem, §. fi. uigesimatertia, quæstione quinta, dicat, & quæstione septima, si de rebus. Sed & feudalia occupare possunt, saluo iure domini innocẽtis, ut hic. ubi uerò infideles, uel Christiani iniustè pugnantes bona immobilia iustè pugnantium occupant, & posteà recuperantur, ad antiquum dominum reuertuntur, ut in d. l. si captiuus. & de hoc, supra de iureiurand. sicut. 2. & de homici. pro humani, ibi, diffidatus, libro sexto, secundum Hostien. hæc autem clausula cessat, ubi non est principalis dominus, secundũ eum. (obstaculum) præcedens litera facere uidetur pro rege Arragonum, vt sibi non præiudicet occupatio facta per regem Francorum de comitatu Tolosano ad mandatum ecclesiæ. sed ista litera est cõtra eum: quia impedimentum præstitit Gallicis occupantibus terram, secundum Abb. [*Lege*] de qua dictũ est supra usque ad uersiculum, Saluo [*Catholici*] indul-

12 gentiam † crucesignatorum cõtra hæreticos, & quod hic not. Vinc. de prælato crucesignato, qui obligauit fructus ad triennium, uide ne præ. uices. cap. ult. super glo. 2. infra hic no. reliqua uide ad literam in Spec. eo. titu. §. in fauorem, usque ad fi. an recipiat manualia, & an debeat tenere uicarium [*Conceduntur*] habent remissionem peccatorum. & præter id plura alia, quæ habentur supra titulo primo, ad liberandam, in parte decisa, quam ibi posui, & glossaui. interpretatur autem consuetudo etiam per religiosos inquisitores inducta, quod etiam tempore pacis ecclesiæ, ex quo non rest at hæreticorum perfidia, uel potentia, uel incastellatio, datur contra hæreticos signum crucis, & sic cruciati priuilegio, de quo hic loquitur, uolũt uti

13 [*Credentes*] pęna † credentium, receptatorum, & fautorum [*Talium*] scilicet receptatorum, defensorũ, & fautorum. credentes enim omnino sunt damnati, infra c. penul. in fi. Host. quod dic, ut ibi dicam [*Satisfacere*] sic, supra §. qui autem, & infra §. primo, consistit autẽ in hoc satisfactio, quod abiuret heresim: purget se, ti

tantum est suspectus, infra §. adiicimus. & si alia causa notoria excommunicatus sit, restituere debet percepta, & quæ percipi potuerunt, arg. de restitu. spo. gratis, & quæ ex occupatione aliqua, si forsan illam fecerant, peruenerunt, supra de iureiuran. sicut, uel ex officio usurpato, damnato, uel sibi interdicto, supra titulo primo, cum sit, idem ergo & de his, quæ ratione participationis ad eum peruenerunt, arg. dictorū iurium, & supra eo, ad abolendam. §. 1. in fi. tenetur enim satisfacere de accessoriis, & sequelis hic, sicut de ipsa offensa. sm Host. ad hoc, de uer. si. ex parte. inf. de reg. iu. accessorium, lib. 6. [*Contempserit*] sup. Host. si laicus fuerit: quia de clerico prouidetur. infra uer. si ue-

14 ro clericus [*Infamis*] secunda pœna in officio inquisitorum, habetur talis constitutio Federici. Patarenorum receptatores, & complices, & quocunque modo fautores, qui ut à pœna alios possint eximere, de se uelut improuidi nō formidant, publicatis bonis omnibus relegandos in perpetuum esse censemus, & ipsorum filii ad honores aliquos nullatenus admittantur. Si tamen aliquis fautorum hmōi detexerit aliquem Patarenum, de cuius perfidia manifestè probetur, in fidei præmium, quam agnouit, famæ pristinæ de imperiali clementia restitutionis beneficium integrum cō

15 sequatur [*Nec ad publica*] 3. pœna, quæ locum habet etiam in excommunicato, de procura. c. fi. Host. [*Ad eli genos*] 4. pœna. & idem etiam in excommunicato à suspenso. supra de consuetu. cum dilectus, de elect. illa. Et no. quòd ponit hic ut diuersa, per quod uidetur, quæ nepos damnati, licet nō possit habere ecclesiasticum beneficium, uel publicum officium, ut infra eod. c. 2. lib. 6. eligere tamen possit ad illa [*Ad testimonium*] v. pœna. & idem in excommunicato, supra de testi. ueniēs. 2. §. fi. [*Intestabilis*] 6. pœna, de qua secundum Hostien. an in excommunicato locum habeat, not. de excep. pia, de senten. excom. decernimus, lib. 6. & ibi plenè super ulti. glo. dixi [*Hæreditatis*] 7. pœna [*Accedat*] ex testamento, uel ab intestato, licet aliud innuatur in parte, in authen ut cum de appel. co. §. generalem, & sequentibus, colla. 7. sed corrigitur in illa parte, supra eo, uergentis. Host. [*Nullus*] 8. pœna, quæ in quolibet excommunicato locum habet, supra de iudic. intelleximus [*Quod si forte*] 6. pœna. & idem in excommunicato notorio, supra de te indi ad probandum, saluo eo, quod habes. infra eo. præsidentes, lib. 6. [*Sententia*] lata etiam inter eos, qui ignorabant eum talem, secūdum Io. cum sit lata à non iudice, alle. in contrarium. 3. q. 7. §. tria, in prin. [*Nec causa*] 10. pœna. quæ sequitur ex proxima [*Si fuerit*] 11. pœna. & idem in excommunicato aliàs, infra de senten. excommunica. decernimus [*Si tabellio*] 12. pœna. quæ in allega. excommunicato uendicat sibi locū, 11. quæstio. quarta, nullus. Hostien. qui de cæteris pœnis per utrunque ius cōtra hæreticos promulgatis remit. ad sum. eo. tit. §. qua pœna fuerit receptator, defensor, uel fautor, Hostien. [*In similibus*] potest facere cōparationem ad similia officia, & ad similes personas, ut dicam super glo. proxi. [*Deponatur*] ultra pœnas prædictas. & additur hoc propter rationem, quæ sequitur [*Si qui autem*] pœna illorum, qui talibus communicant [*Tales*] scilicet credentes, receptatores, & fautores [*De-

16 notari*] argumen. quòd communicare excommunicato non denunciato sit ueniale, post denunciationem mortale, de hoc. supra quod me. causa, særis, de cle. ex commu. capitulo finali [*Percellantur*] per sententiam, uel ipso iure, si intelligas de minori, uel de participatione in crimine [*Sepulturæ*] de hoc, dic hodie, ut infra eodem, capitulo secundo, primo responso, libro sexto

17 [*Aliòquin*] supple, secundum † Hostiens. excommunicati sunt clerici ipso iure, cum censeantur fautores, & cum per papam tales ter excommunicentur in anno celebrantes autem diuina coram excommunicatis, à papa excommunicati sunt, infra de senten. excommunicatio. significauit. quod intelligas, ut ibi dicam. restat. quod si sic excommunicati celebrant, & sacramēta interdicta in anno ministrent, irregularitatē incurrunt. infra de cleri. excommunicato mi. capitulo primo, & secundo. & capitulo postulastis [*Regulares*] sup.

18 cauerā prædictis [*Etiam hic*] ac si diceret, sic clerici grauius puniuntur, quàm laici, quia grauius peccant. si religiosi grauius, quàm clerici, & ideo grauius puniuntur, ad hoc, infra eodem accusatus, ad finem. libro sexto [*Vt illorum*] si omnes, uel maior pars deliquerint, planum est. aliàs contra, de his, quæ fiunt à maiori parte. capitulo quæsiuit, uel dic quòd hoc est speciale propter immanitatem criminis, sicut & aliàs, supra eodē uergentis, de officio Archidia. ea quæ, Hostien. [*Diacesi*] si. infra de priuileg. tuarum, ;de exces. prælato. illud.

19 [*Quia uerò*] prohibitio † prædicationis absque superioris auctoritate [*Ait*] secundo, ad Timo. tertio. A. [*Dicat*] ad Roma. decimo [*Non missi*] hoc dicit secundum Hosti. quia sunt quidam missi per uniuersum orbem ordinarii, sicut episcopi, qui habent auctoritatē à domino prædicandi per uniuersum orbem euangelium omni creaturæ. Matt. ult. uigesimaprima distin. in nouo. & de talibus sacerdotibus, idest episcopis, potest intelligi, decimasexta, quæstione prima statuimus, & secundum hoc, decimanona distinct. secundum. & hoc nisi prohibeantur ab eo, cuius est diœcesis, sexta, quæstione tertia, scriptum. uel illud intelligitur de falce iurisdictionis, non prædicationis. cum enim missio episcopi, ut est dictum. probetur auctoritate diuina, non debet prohiberi, sed ubique recipi. ad hoc, supra capitulo proximo, uer. Ioannes, dum tamen caueat ab errore. allega. contra, de pur. canoni. inter solicitudines, quadragesima distinctio. si papa. Maximè quia uerbū domini non est alligatum, secunda, ad Timo. secundo. B. dicit Hostien. quòd episcopus semper & ubique ad prædicandum admittitur, nisi prohibeatur ab illo, cuius diœcesin intrat. non prohibitus autem, licet prædicet in diœcesi aliena, non tamen dat indulgentiam, nisi de speciali papæ licentia, uel episcopi loci. infra de pœniten. & remissio. quòd autem. ratio diuersitatis, quia per prædicationem non intelliguntur multum alieni limites usurpari, nec paratur alicui graue præiudicium: imò fit melior conditio diœcesani, & animarum sibi commissarum, nonagesimaquinta distinct. ecce. unde uidetur eo inuito hoc fieri posse, ff. de negocia. gest. soluendo, ff. de solutio. l. soluere, & l. si debitor: sed hoc nō procedit secundum eum: quia licet non fiat illi graue præiudicium, tamen interest sua, ne fiat ipso inuito, ne ipsius termini uideantur occupari, argumen. ff. de ne. gest. cum pecunia, in fine, ad hoc de usu pal. ex tuarum. De non episcopis autem dic, ut sequitur [*Apostolica*] ut patet de Prædicatoribus, & Minoribus. in dec. Bonif. super cathedram, innouata per concil. Vien. de sepult. dudum Benedic. quæ ad idem,

20 supra titulo primo, quàm sit [*Episcopo loci*] non ergo licet Abbati hanc auctoritatem dare, secundum Innocen. argumen. supra de præsumptio. nonne, & melius, infra de excessib. prælato. accedentibus: secus, si missam uelit quis celebrare: quia illud potest concedere quilibet curatus, dummodo constet, celebrare uolentem esse presbyterum, supra de cleri. peregrinantibus, capitulo tertio, secundum Innocentium. & est ratio secundum eum: quia in primo magis imminet periculum, quàm in secundo, ut supra, & infra capitulo proximo, uel dic quòd si persona prædicare uolentis sit not. sicut magister in theologia, uel alius competens & idoneus prædicator, ut per episcopum approbatus & deputatus ad curam, ut sunt ecclesia-

rum

siarum prælati, uel alii, quibus prædicare generaliter, uel specialiter sit concessum, etiam quilibet curatus hanc auctoritatem dare poterit secundum Innocen. ad hoc, supra de officio ordinarii, cum ab ecclesiarum. quod intelligit Hostien. casualiter, & in transitu, sed etiam episcopus hoc generaliter cōcedere potest per totam suam diœcesim, de offic. ordi. inter cætera, quod inferior nō potest, ut hic [*Priuatim*] priuata magis est suspecta, supra capitulo proximo [*Vsurpare*] ut patet ex his, quæ supra dixi, usurpate intelligitur non missus per papā, uel episcopum, uel non probans missionem per operationem miraculi, uel scripturæ testimonium, sup. capitulo proximo, uel probans missionem, prohibitus tamen ab eo, cuius est populus, nisi ipsa missio superioris auctoritate approbaretur [*Præ-*

21 *sumpserit*] sup. si † moniti non restituerint [*Quàm citius*] ad superioris arbitrium [*Aduciмus*] uitatio, & persecutio hæreticorum [*Honestas*] supra de officio Archidia. capitulo primo, de offic. ordi. inter cætera [*Semel*] supra de officio Archidiaco. mandamus [*Tres, uel plures*] secūdum quosdam intendit hæc litera, quòd in crimine hæresis requirātur necessario tres testes ad minus, quasi iste sit casus specialis, quo non sufficiunt duo, addendus ad notatos. 2. quæstione quarta, in princi. cum uideatur absurdum, quē de tam graui crimine ad dicta duorum testium condemnari, maximè cum truncetur ordo defensionis circa notitiam testium, infra capitulo finali, libro sexto. & sic circa interrogatoria, quæ dari solent, supra de testi. per tuas, eodem titu. præ-

b sentium[b], lib. sexto. sed uerius uidetur, ideo de tribus hic dici: quia quāto pluribus committitur inquisitio, tanto facilius fiet nunciatio, non quòd omnes tres debeant nūciare, sed unus ex tribus: nec tota uicinia, sed unus ex uicinia, & uide quod dixi post Innocen. supra de simo. sicut [*Viros*] si. supra de accusatio. sicut olim [*Conuenticula*] si. supra capitulo proximo, in princ. [*Di-*

22 *ffidentes*] ut† quia laici non professi, portāt habitum regularem: uel pone exemplum in his, qui sequūtur nuditatem totius corporis, uel partis, puta pedū, uel non conuiuunt hominibus, non uisitant ecclesias, non audiunt uerbum dei, non colunt dominicam, forte colentes sabbatū: sine lumine etiam die clarescente non comedunt: panis esum abhorrent: die dormiunt, nocte uigilant. hæc, & similia dissident à communi uita fidelium [*Purgauerint*] sed in purgatione defecerint, vel quia iurare nolunt, uel alio modo: secus, si negligunt.

23 de hoc dixi, supra §. qui uerò [*Si qui uero*] pęna† iurare nolentium [*Obstinatione damnabili*] hoc dicit propter religiosos, qui non rebelliter, sed quadam honestate iurare renuūt. de testi. nuper, de iureiurand. & si Christus, ad fi. si uerò ostinabiliter iurare renuūt, dicentes hoc mortale, habet locū quod hic dicitur, & sunt tales de secta Vandensium; qui omnino iurare renuūt, secundum Hostien. secundum quem istud est leue argumentum ad cōuincendum hæreticum, de quo potest intelligi lex. 2. C. de hære. ut dixi, sup. de præsump.

24 literas, super glo. penul. [*Volumus*] pęna† episcoporum non persequentium hæreticos [*Euigilent*] etiam si per sedem apostolicam sint inquisitores in prouincia, vel diæcesi deputati, infra eo. per hoc, libro sexto. & tunc erunt pastores super gregem suum uigilantes, Luc. 2. secundum Hostien. qui remit. de officio Archidiaco. capitulo finali, negligens. In aliis reprobanda, sed hoc casu detestanda negligentia episcopi [*Deponatur*] tamē à solo papa. unde nec hoc casu procedunt inquisitores contra episcopos, infra eodem inquisitores, libro sexto [*& possit*] de ele. non residen. quia nonnulli, & ca

25 pitu. relatum. ¶ *Glo.† uidetur hic*] signat contrarium, de dec. literas, & soluit. iterum, signat contrarium de causis conuenientibus, & soluit. ¶ *Glo. argumen. quòd*] arguit

26 & signat contrarium. ¶ *In † gloss. argumen. quòd. ibi, Sancimus*] uide in capitulo proximo, allc. super ultima glo. [*& ibi, si quis, no*] reuocatur lex, quæ permittebat, propter odium paternum per matrem filium exhæredari. ¶ *In gloss. sine quibus, ibi, congruit*] præses debet receptatores coercere, sine quibus latrones diu esse non possunt [*& ibi, l. 1.*] uide de fur. qui cum fure, super ulti. glo. [*& ibi, l. 1.*] qui occultat, uel sociat criminis reum, pari pęna punitur. ¶ *In gloss. ult. ibi, §. 1.*] uide de calum. capitulo secundo, in gloss. secunda. ¶ *In gloss. hæc omnia*] sola prima concord. facit ad propositum. aliæ melius adaptantur ad fi. secundæ gloss. & l. scientiam, uide, supra capitulo secundo, super t. glo. l. quid ergo. §. 1. dicit, quod pater, qui patitur filium, uel filiam constituere binas nuptias, notatur, quia constituisse uidet. ¶ *In glossa penultima, ibi, §. in potestate*] loquitur in conuento noxali, qui non vult iurare seruum in sui potestate nō esse, nec se dolo fecisse, quo minus esset. ¶ *In glossa ultima, ibi, indicia*] uide de probatio. tertio. super ulti. gloss.

27 ¶ *In † glossa prima, in fine*] ista enim constitutio immediate sequebatur illas, & fuit tertia, ut dixi, supra de accusatio. sicut. ¶ *In gloss. uidetur hic, ibi, uiolentissima*] idem no. supra de simonia. insinuatum [*& ibi, annus*] de hoc, supra de dolo & contuma. ueritatis [*& ibi, ut ibi*] de hoc. uigesimaquarta, quæstione tertia dixit apostolus [*& in fine*] uel eius contumacia, infra eodem cum contumacia. libro sexto. ¶ *In glo. argumen. quòd propter, in fine*] illud speciale. & uide quod no. in præ. capitu. quæsiuit, in ulti. gloss. cum suis remis. ¶ *In glo. argumen. quod auctori-*

28 *tate, in fine*] crux† tamen prædicari non potest sine speciali papæ licentia, sicut nec ipsius uotorum redimi, supra de uoto, quod super, & c. sequen. ille ergo iudicat, qui potest soluere, argumen. de reg. iu. c. 1. de maio. & obe. cum inferior. secunda ratio, quia propriè & principaliter ad papam spectat respondere de fide, & per consequens eius accessoria expedire. 24. quæst. 1. quoties. Tertia sit quantitas indulgentię, de qua sequitur, quam nullus facere potest nisi solus papa. Remit. tamen Hostien. ad sum. de uoto, §. in quo casu, & à quo crux. ¶ *In glo. sine quibus, ibi, consanguinei*] in quibus tamen temperaretur pęna extra istud crimen, ff. de excep. l. 2. sed non in isto secundum La. ¶ *In glo. sic, supra ibi, exceptionem*] de hoc, infra de senten. excom, decernimus, in

29 ult. gloss. [*& ibi, similibus*] ut sic comprehendat omnia publica officia cuiuscunque nominis, quæ nec nominari possent, ff. de præscrip. uer. l. 4. & uariantur per diuersas prouincias, nec de nomine curandum, sup. de procu petitio, & omnes actus legitimos, ut supra glo. prox. potest etiam per illud uerbum fieri comparatio ad personas similes, sicut sunt schismatici, & notorii excommunicati, secundum Hostiens. [*& in fine*] imò dic, ut infra de rescri. capitulo primo, libro sexto. ¶ *In glossa hic reseruat, ibi, ipsum ecclesia*] secundum Ioan. & ipsum absoluere. quod uidetur uerum secundum Hostiens. quò ad sententiam canonis: secus de sententia oris papæ, quam profert ter in anno, à qua non uidetur, quod inferior a papa possit absoluere, de maioritate & obedien. cum inferior. ex quo sequitur, quod nullus potest ad plenum reconciliare hæreticum sine speciali papæ licentia, quod est nota dignum secundum Hostiens. nisi dicas sententiam oris papæ esse canonem generalem, à quo possit inferior absoluere, ex quo papa non reseruat, de senten. excommunica. nuper. & adde secundum eum, quod no. de priuileg. ad hoc, de senten. excommunicatio. à nobis, 2. uer. ut autem, & quod dixi, supra titulo primo, quod olim, super glossa secunda, & quod dicam, eo. titu. ut offi-

c cium[c], libro sexto, in princ. ¶ *In glossa argumen. quod, ibi, calumniæ*] dic, ut supra de iuramento calumniæ, imperatorum.

ANNOTATIONES.

a ¶Hæreticus. Et hoc insurgit ex quadam facta confessione, de cuius effectu, uide not. per Bartol. in l. cum, qoi delatorem, ff. de iure fis.

b ¶Præsentium. Et hanc partem uidetur tenere Innoc. & Archi. & Io. Mo. in c. ut officium, de hære. lib. 6. ubi oide Io. And.

c ¶Officium. Circa prin. ubi tenet hoc ultimum.

SVMMARIVM.

1 *Laici, cuiuscunque sint professionis prædicare non debent.*
Eis quæ alia sint interdicta.
Verendi uerbum quibus capiatur modis, in fine.
Doctorum nomine accipiuntur hic prædicatores, in fine.
Ordo, quid hic significet.

2 *Epilogus, & additio glossarum, num. 3.*
Vitia sæpe sub specie uirtutum subintrant, & qualiter quandoque uertuntur in usum uirtutum.

CAPVT XIIII.

1 SIcut. Laici cuiuscunque sint professionis prædicare nō debent. [*& infra*] hic decisum habes, supra eo. cum ex iniuncto, uer. sicut enim [*Laici*] dicit Goff. quòd ii spirituales actus interdicuntur laicis, s. prædicare, ut hic, & in concor. decimas recipere. 16. q. ult. decimas. Item oblationes. 10. q. 1. quia, & c. sanctorum. item cognitio causarum ecclesiasticarum, de iudi. c. 2. & 3. recipere compromissum de re spirituali, de arbi. cōtingit, Eligere, de elect. quisquis, & c. sacrosancta. recipere resignationem beneficii à clerico, de renun. quod in dubiis. Dare inuestituram. 16. q. ul. si quis deinceps. Sustinentur tamen de gratia in iure patronatus, quod in spirituale est, de iure pat. quoniam, & ut partes suas interponat electioni tractandæ, eo. tit. nobis, vide plenius hos casus post Host. in prę. dec. contingit, de arb. in ult. glo. [*Verendum*] idest timendum, vel cauendum: quandoq; ponitur pro uerecundia. 8. q. 1. uereor [*Subintrent*] quasi inter bona & sancta uerba occultè seminata per tales [*Doctorum*] idest prædicatorum ad propositū [*Ordinis*] idest professionis, uel habitus. ¶[*In* † 1. *glo. ibi.* l, *ubi*] uide hanc & se. de ele. cum in iure, super 1. glo,

3 ¶[*In* † *glo.* 1. *ibi, sæpe uitia*] ultra. 4. exempla, quæ dat ille canon. dicens, ꝙ tenax parsimonia: effusio largitas, crudelitas zelus iustitiæ, & remissio pietas uult uideri. Seneca. 45. Ad Lucil. addit, Temeritas sub titulo fortitudinis latet. Moderatio uocatur ignauia. pro cauto, timidius accipitur. in his magno periculo erramus. & ad idem uideas ualde pulchrè in Hiero. de homine perfecto. §. ibi ecce. iniuriam fecisse uirtutis est, aliena possidere potentiæ &c. Et quomodo quandoq; realiter uitia uertuntur in usum uirtutum, uide Grego. super Iob. 2. capitulo, vbi exemplificat de ira, superbia & fortitudine [*& ibi, Esa.*] sexto capitulo [*& ibi, mitte*] in hoc facit ad propositū: aliàs uideret facere contra, quia se obtulit: sed nō obtulit se prædicationi, sed missioni. ¶[*In glo. ult. ibi, ad hoc*] quod intelligas, ut ibi not. [*& ibi, ordinis*] idest professionis.

SVMMARIVM.

1 *Paupertas non est de genere malorum.*
Hæresis ab ecclesia iudicatur. In eius crimine licet pænitere, nu. 2
Ecclesiæ appellatione qui hic comprehendantur.
Pœna huius constitutionis mitigari & mutari potest ab inquisitoribus, in fine.

2 *Accusans an per pænitentiam desistere possit ab accusatione & uitare pœnam talionis.*
Hæretici qui sint credentes erroribus hæreticorum. damnati sunt.
Quo supplitio afficiantur, num. 4.

4 *Epilogus, & additio glossarum.*

CAPVT XV.

1 EXcommunicamus. Se summat, & 4. sunt dicta [*Pauperes*] paupertas † non est de genere malorum. 15. quæstio. 1. illa [*Arnaldistas*] forte isti sic dicūtur à nominibus adinuenientium istas sectas, sicut Donatistæ, à Donato: dulcinistę nostri temporis à Dulcino [*Diuersas*] 24. quæstio. 3. capitulo penul. [*Ecclesiam*] non per iudicem secularem, cum sit crimen ecclesiasticum, infra eo. ut inquisitionis, §. prohibemus, libro sexto. & appellatione ecclesiæ, intellige dięcesanum, & inquisitores, si sunt in loco deputati per papam. alter enim sine altero damnare non potest. quod dic ut in clem. eo. titu. multorum [*Degradatis*] per episcopos suos etiam non adiunctis sibi aliis episcopis. quod dic, vt infra eo. capitulo primo libro sexto [*Detrudantur*] mitigari tamen & mutari potest hæc pęna per inquisitores. quod dic, ut infra c. ut

2 commissi, uer. & illorum, lib. 6. Sed dubitatur † circa pęnam talionis, an possit accusans, & deficiens per pęnitentiam euitare pęnam talionis, sicut & ipse de hæresi accusatus, & conuictus potest? Et dicit Iacob. de Are. C. de accus. l. fi. ꝙ non, dicens sic obtentum. nam speciale in crimine hęresis, quòd licet pęnitere, vt hic. sed accusans nō tenetur de hæresi, sed de calumnia. in quo crimine statutum non est per pęnitentiam uitari pęnam. & facit, quod no. C. de quæstio. l. penul. [*Erroribus*]

3 hæretici † ergo sunt, ex quo credunt errores: sed sunt alii, qui credunt hæreticos bonos esse. & de talibus credentibus, qui aliàs fidem catholicam tenent, supra eo. excommunicamus, §. credentes, secundum Abb. Ad hoc, infra eo. ut. accusatus, §. si uerò, in prin. lib. 6. dicit Hostien. hodie credentes non excommunicantur, nec suspenduntur, sicut receptatores, & defensores, licet olim secus esset etiam tempore concilii, supra eo. excommunicamus, §. credentes. & hoc ideo,

4 quia damnati sunt, ut hic patet. ¶Gl. † 2. quærit, soluit, solutioni obiicit, & respondet. ¶[*In glo. 2. ibi, supplicio*] nam igne cremantur. de hoc dixi, supra eodem ad abolendam, §. laicus [*& ibi, docere*] ad hoc, infra de priuileg. super Speculato. [*& ibi, intelligitur*] idem not. uigesimaseptima, quæstione quinta, aliquanti [*& in fi.*] remitt. Hostiens. ad ea, quæ no. supra in summa, eo. titu. §. qua pęna. ¶[*In gl. ult. ibi, damnus*] dic, ut infra eod. super eo, libro sexto.

SVMMARIVM.

1 *Ad hæreticorum obsequio, & debito fidelitatis, ac potestate, qui absoluantur, an reconciliati recuperent amissa, num. 3.*

2 *Suffragium glossarum.*
In statu eodem permanenti fides seruanda, quo erat tempore stipulationis.

3 *Additio glossarum.*
Restitutus an recuperet amissa, & quis.

CAPVT XVI.

1 ABsolutos. Hominum. de hoc, sup. de simo. ex diligenti, infra de reg. iu. c. fi. [*Obsequy*] dicit hic † Goff. quòd familiares, serui, liberti, mercenarii sunt etiā absoluti. non obst. 11. quæstione tertia, quoniam, infra de senten. excom. inter alia, quæ loquuntur in excommunicato non hæretico, uxor aūt nō recedat ab excommunicato, ut ibi; ab hæretico sic 28. q. 1. sic. n. [*manifeste*] secus, si occultè, supra de simo. sicut nobis,

in

In fin.cum ſuis concor. Phi.tamen dicebat idem, ſi oc cultè, dummodo probari poſsit. ſi intellexit, probari poſsit, & ſit probatum, tunc procederet eius dictum, de uerb.ſi.cum olim[*Aſtriſti*] abſolutí ſunt etiam filii à patria poteſtate. quod dic, ut infra cap.2.in fi.lib.6.
2 ¶†Gl.2.reſpon.per quæſtionem. ¶[*In glo.2.ibi,cum quis 1.Rub.*] ſi ſtipulatus ſum mihi, aut Titio dari, Titio tūc rectè ſolui poteſt, ſi in eodem ſtatu manſerit, in quo
3 erat tempore ſtipulationis. ¶† *Glo.1.ibi.ipſo iure*] olim non erat ſic expreſſum, ſecundum Hoſtien. qui quærit, an ſi talis reconcilietur ipſo iure, fidelitates recuperet, quod uidetur, argum. C.de ſenten.paſſ.& re.l.1. & vlti.2.q.3.§.notandum, in fi.dicit contra ſecundum eum, ſicut nec recuperarent, ſi fuiſſent uaſalli ſententialiter abſoluti, argum. ſupra de diuor.de illa. ſecus, ſi ad tempus lata eſſet ſententia, ſcilicet quamdiu, &c. de pæ.c.ulti.in fi.nam per abſolutionem tunc excommunicatus recuperat hæc iura, facit quod dixi, de ui & ho.cle.capi.fin.ſecundum eum huic ſo. concordat Abb.per dec.ſupra eo.uergentis, contra ſupra de ele. quia diligentia, uide quod ibi dixi ſuper glo. fin.dicebat hic Abb.poſt Vincen.quòd illud in eccleſia: hoc
a in priuato[a] [*Et ibi, Lapſi*] facit quod no.11.q.3.Iulianus. ¶[*In glo.2.in fi;*] adde, quod nota.15.quæſtio.6.nos ſanctorum, & quod dixi de dol.& contu.ueritatis. Hoſtien.remit.ad ſummam, de ſen.exc. §.fi.uerſi.quid ſi teneor ſacramento.

ANNOTATIONES.

a ¶In priuato. Vide Ioan. And.de ſent.ex.grauem, ſuper uerſi.priuatos,

SVMMARIVM.

1 *Continuatio, ſeu diſpoſitio tituli.*
Sciſma quid inducat.
Sciſmatici in quem fidei peccant articulum, qui tales dicantur, num.3.
2 *De eis locos alios iuris, quàm hic tradentes, recenſet.*

De ſciſmaticis, Rubrica.

1 ¶Quia ſciſma† inducit hæreſim pro eo, quod omne ſciſma intendit ſibi conſtituere eccleſiam, & uniuerſalem eccleſiam impugnare, quæ una eſt 24. quæſt.1, loquitur. vnde peccant in articulum fidei, & in unam ſanctam eccleſiam catholicam, ideò ponitur rubrica
2 de ſciſma. ſecundum Gof. habetur† materia 1.q.7.quoties.7.q.1.factus, & duobus ca.ſeq.& cap.denique, 6.q.1.ordinationes 24.quæſt.3.inter hæreſim, & capit. clericus.2.quæſt 1. in pluribus ca. & repetitur in 6. congruit, de elec.quia diligentia, & capi.licet, de præſcrip.
3 ca.1.& 2.cum uobis, de hæreti.c.3.& licet† largo modo dicantur ſciſmatici excommunicati, & criminoſi, 24. quæſt.3.apoſtolicæ 1.quæſtio.1.ſacerdotes; hic tamen ſtrictè dicuntur ſciſmatici, qui diuiſi ab unitate eccleſiæ conantur ſibi epiſcopos, preſbyteros, & conſtitutiones facere 7.q.1.Nouatianus. Criminoſi tamē dicuntur largè ſciſmatici, ſed excommunicati minus largè. ex quibus aliqui non peccāt, de reſt.ſpo.literas, de ſenten.ex.inquiſitio. Si quis autem contra epiſcopum ſuum inſurgit, epiſcopatum ſibi teneat, & ſuos ſacerdotes faciat, 7. quæſt.1.t.ſcire.24.q.3.inter ſciſma, dicitur ſciſmaticus, & locum habet decr. prima, infra eo.nam excommunicati ſunt ut hæretici, ut ibi. Alii contra ſecundum Innoc.qui hoc no.infra capit.1. Et hoc tenet ibi Hoſtien.dummodo recognoſcat eccleſiam Ro.non enim eſt tunc ab unitate diuiſus. & ſecūdum eum qui nullum caput recognoſcit, non tamen epiſcopatum tenet, nec epiſcopalia exercet, talis acephalus reus & improbus dicitur. ſed non ſciſmaticus. 93.di.nulla 18.quæſtio.2. Abbatibus. Dicuntur etiam ſciſmatici, qui coniurant contra prælatum: non tamē habet in illis locum dec.1. quia non ſunt ſuſpenſi, ſed ſuſpendendi, & etiam deponendi, ſecundum Innoc. & Hoſtien.& adde, quod dixi, ſupra de iudi.exhibita, ſuper 4 glo.

SVMMARIVM.

1 *A ſciſmaticis acta quæ irrita ſint qui dicantur eiuſmodi quod ad eos eccleſia uacare cenſetur eis adhærentes, & fauentes an excommunicati, num.3.*
Sciſma tenere qui iurat, ſuſpenditur, & à quibus.
Hæreſiarchæ pro ſciſmaticis hic.
2 *Emens res eccleſiæ quando ſit excommunicatus.*
Alienatione reuocata ad quem habeat emptor recurſum.
Alienari prohibita ſi non poſſunt rehaberi ſine pecunia, quid iuris.
3 *Hæc decretalis canon eſt latæ ſententiæ.*
Inter ſpontaneos actus, & inuitos differentia, in fin.
Iuramentum etiam non obligatorium præſtantis pœna, ibid.
4 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu.5.*
Commodum cum incommodo compenſandum, & num. 8.
Fauore alicuius quid introductum eſt, in eius non debet retorqueri læſionem.
6 *Additio gloſſarum.*
Papæ ſciſmatici qui fuerunt, & male perierunt.
7 *Ordinis executionem qui non habeant, uel non conferant, quid ſit §.illud autem.*
Ab obedientia quarum quis recedere queat §.quod autem dictum
Ignorantiam quis probare non cogitur, niſi ſit præſumptio, contra eos, & quæ §. quid de intruſis. præſtat cauſam diſpenſandi, §. quod illud autem.
Opinio ueritati quamdiu præferatur §. illud autem.
Innocentius notatur confuſionis, & in multis locis eius gloſſa ab Hoſtienſe non appoſitæ ſunt, niſi precibus quorundam, cir.fin.
8 *Compenſatio commodi & incommodi ubi habeat locum.*

CAPVT I.

1 QVod à pdeceſſore. Irritę† ſunt ordinationes, beneficiorum collationes, eccleſiaſticarū rerū alienationes factæ à ſciſmaticis. & ab ordine, & dignitate ſuſpenditur, qui iurat ſciſma tenere. ſecūda ibi, Adiicientes. tertia ibi, Alienationes. quarta ibi, Illos uerò [*Guidone*] cum iſti rexerint eccleſiam. quo dicūtur ſciſmatici: imò potius dicuntur tales, qui diuertunt ab illis. Dicit Hoſti. quòd iſti ſe intruſerunt tēpore Alex III. canonicè electi, & ſic incurrerunt pœnas 23.di.in nomine do. de elect.licet. Illa tamen nondum emanauerat. & ideò dicūtur ſciſmatici & etiam apoſtatici 89. diſt. ſi quis 1.& ca. ſi quis pecunia. & tempore talium quò ad ipſos eccleſia uacare cenſetur ſecūdum eum [*Hæreſiarchis*] i. ſciſmaticis. Inno.[*Ab eis*] uidetur idem, cum ſit eadem ratio defectus, ſcilicet executionis, quam dare non poteſt, qui non habet. de hoc dicam in magna glo.[*Acceperunt*] adde, quod habes, de hæret.cap.2.§.ad hoc.li.
2 6.[*Laicos*] auctoritate † ipſorum ſciſmaticorum, aliàs emens non eſſet excommunicatus, ſed excommunicandus, de for.com.conqueſtus, ſecundum Hoſtien. [*Firmitate*] reuocata uerò re ſic alienata, is cui fuit alienata, recurſum habet ad iſtum. ſicut ad falſum tutorē
a ff. quod cum fal.tu.l.falſus.§.ſi doli, ſecundum Vinc.[a] [*Reuertantur*] ſi de facto non poſſunt rehaberi niſi data pecunia. dic ut legitur, & not. ſupra de re.eccl.non alien.cap.fin.ut lit.pend.eccleſia 2.[*Subiacere*] eſt ergo
3 †canon latæ ſententiæ, uel fuit hoc locale, uel forſan

hæc

hæc sententia respicit illos, qui scismaticis adhærebāt, & eis fauebāt. Tales enim excommunicati sunt, sicut hæretici. & fautores ipsorum, supra ti. 1. excommunicamus. §. credentes. unde & scismatici dicuntur hæretici, ut dixi in rubrica. Alii dicunt tales non excommunicatos, sed excommunicandos 23. di. In nomine domini, in fi. ubi dicit, Damnetur. nec ob. hoc. c. quia Alex. excommunicauit illos localiter, & ad tempus. Illi autem scismatici ab unitate ecclesiæ recedunt, ut Græci, excommunicati sunt ipso iure, ut in prædictis, iuribus, & 19. dis. nulli. dicit Hostien illos scismaticos tantum, qui se extollunt contra Ro. ecclesiam, & ab ipsa se separant, excommunicatos ipso iure cum adhærentibus. & dicuntur tales hæretici, ut supra eo. ca. Alii verò sunt excommunicādi. & dicit iungendum ad sum. eo. ti. ubi remitit [*Qui sponte*] secus, si non sponte. l. di. presbyteros, supra de his, quæ ui. met. ue ca. fiu. cap. sacris. Goff. [*Manere*] siue iuramētum seruauerint siue non 22. quæst. 4. diffiniuio, & cap. seq. R. [*Suspensos*] quia temere iurauerunt, quamuis iuramentum non 4 obliget 22. q. 4. per totum. Goff. ¶ †Vlti. glo. quærit, 5 arguit affirmatiuè, soluit negatiuè. ¶ *In† ult. glo. ibi, si negocia*] gessisti pro me absente negocium, ex quo obuenit damnum, & lucrum, debeo compensare [*& ibi, si iudex*] minor, cui concessa est in integ. resti. non cogi-6 tur illa uti. ¶ †*In glo. 1. ibi, Guido*] qui fuit Cremensis, & uixit annis tribus, mēsibus. 4. & diebus 24. secundum. T. & Vincen. & Hostien. qui dicit, quòd huic successit Ioānes de Struma, qui & Calixtus uocatus est, cui successit Lando, qui & Innocen. uocatus fuit, & omnes ab Alex. excommunicati fuerunt, & mala morte perierunt, quorum tres fuerunt presbyteri cardinales. hoc patet ex chronicis. sed hic tantum de duobus fit 7 mentio. ¶ *In glo. 2. ibi, executionem*] Si† forma ecclesiæ seruata fuit: sed si seruata non fuit, dic irritas etiam quò ad characterem. 1. q. pri. extra catholicam, secundum Goff. [*& in fi.*] de quo dic, ut plenè no. 9. q. 1. in summa dicebat hic Innocen. quòd nullum peccatum, quantumcunq; graue & enorme sit, in ordinatore, vel ordinato impedire potest, quo minus ordinatus characterem recipiat, & executionem in habitu, licet nō in actu: quia ligata est executio in aliquibus casibus, sib cut patet in homicida[b], qui & si ordinet, & ordinetur tamen executionem non habet: quia per constitutionem ecclesiæ irregularis censetur. unde nunquam sine peccato potest celebrare, nisi secum per papam dispensetur, ut patet supra de tempo. ord. capi. fin. quantumcunque pœnitentiam egerit, supra de accusat. inquisitionis: confert tamen ordinis executionē dignis, & etiā eam recipit, ut exequatur, quando erit dignus. Alii autem criminosi, ut adulteri, fures, periuri, & huiusmodi, licet quamdiu sunt in peccato, celebrare nō debeant, supra de coha. cle. & muli. c. fi. nexibus tamē constitutionum non habent ligatam executionē sui ordinis, quin quandocunque egerint pœnitentiam, sine aliqua reconciliatione liceat eis suum ordinē exe-c qui, salua dist. no. supra de temp. ordi. ex tenore[c] idem uidetur dicendum, & de irregularitate ordinatoris, uel ordinati, quæ non impedit executionem, quin cōferatur habitu, & exercitio siue actu, puta quia defectum patitur in natalibus, argum. 56. di. apostolica, & cap. Cenomanensem, & cap. fi. supra de renun. nisi cū pridem §. personæ. Idem uidetur dicendum & de infamia. nam & simoniaci etiam in beneficio sunt infames. C. de epis. & cle. si quàmquàm §. fi. & tamen executionem conferunt, supra de si. per tuas. 2. hoc idem uidetur dicendum de excōmunicatis occultis, & omnibus aliis supradictis, scilicet quod executionem cōferant, quamdiu ab ecclesia tolerantur, argum. 1. q. 1. Christus 6. q. 5. c. 2. & 3. & etiam tales recipiunt executionem, sed ligatam, ut dictum est de homicida. & tamen sunt indigni, de con. di. 2. non probibeat. nec ob. 9. q. 1. c. 1. & 3. supra de ordi. ab episcopo c. 1. & 2. quia ibi loquitur de illo, qui non toleratur ab ecclesia, sed per sententiam, uel denunciationem erat iam ei executio interdicta. unde nec ipsam alii dare potest, saluo excommunicato, de quo dici potest, quòd quamuis toleretur, dummodo probari posit excommunicatio, possum prohibere uolenti ordinari, ne ab eo recipiat ordines: quia excommunicatus est. uel possum ei dicere, non recipiam à te ordines, cum excommunicatus sis: nec debeo tecum participare, & ex hac causa posit legitimè appellari: secus enim in infamibus, & aliis supradictis, in quibus non est admittenda talis exceptio. Sufficit enim, quòd ab ecclesia tolerantur, 7. q. 4. nonne. ratio diuersitatis hæc est, quia cum excōmunicato participari non potest sine periculo: in aliis secus. ¶ Quod autem dictum est de excommunicato, idem intelligas de notorio fornicatore, & simoniaco: quia à tali obedientia, propria auctoritate recedi potest. 32. dist. §. uerum. item suspensus ab officio, & à collatione sacramentorum per sententiam hominis. Item depositi propter crimen, quod ab officio remouet, sine quo ordines non conferuntur. 82. dist. Maximianus, & cap. si quis clericus, & ca. si quis presbyter. Item episcopus, qui renunciauit loco, & ordini. isti omnes non conferunt executionem, supra de ord. ab episcopo c. 1. & 2. Idem de remotis ab ecclesia, uel ab administratione, secundum quosdam. Sed melius dicitur, quod licet remoueatur ab ecclesia, non tamen intelligatur suspēsus ab ordine, uel officio. & ideo bene confert executionem, licet peccet conferendo, sicut uidimus de illo episcopo, qui renunciauit loco, non tamen ord. talis enim executionē retinet; & ideo de mādato alterius potest ordines celebrare, ut patet, supra de ordi. ab episcopo cap. 1. item omnes illi, qui ordinantur, à suspensis per sententiam hominis, uel cæteris, qui executionem non habent, uel in infinitū ab ordinatis ab eis, hoc corrigitur in fi. executionem non recipiunt, ut supra eo. can. respon. 1. nisi per manus impositionem, uel dispensationem fuerint recōciliati 24. quæstio. 3. notandum. In hoc tamen nō uidemus aliam rationem, nisi quia sic est ab ecclesia institutum 32. di. §. uerum, quę super charactere, vel gratia dei non conferendis, cum hæc non sint in potestate papæ, sed Christi. nihil statuere potuit super nō peccantes 32. di. §. uerum, Excommunicati autem minori excommunicatione, & si sint suspensi à participatione, non tamen à collatione sacramentorū, & ideo ipsa conferunt, & executionem transferunt. quod dicit le. & no. infra de cleri. ex. mi. si celebrat. §. fi. ¶ Quid de intrusis. respon. quamuis sint ineligibiles, & suspendendi, non tamen suspensi ipso iure, & ideo executionem transferunt. nec ob. 62. di. ca. 1. & 2. quia licet intrusus illis, quibus per intrusionem datus est, non cōferat executionem, ut ibi, hoc non est ideo, ꝙ sit suspēsus, sed quia non subditis non potest executionē conferre, secundum Inno. tu dic secundum Hosti. ut not. supra de tempo. ord. ꝙ translationem, hic tamen, quę præmissa sunt, plus placent Inno. quàm quæ no. supra de simo. per tuas 2. & cap. tanta, supra tit. 1. fraternitatis. sed contra ipsum est 1. q. 1. si qui à simoniacis. ubi dicitur, ꝙ si quis est ordinatus à simo. non simoniacè de misericordia toleratur. Sol. ibi loquitur secundum Inno. de notorio simo. & hoc apparet per id, quod sequitur in eodem cap. ubi nisi probauerit se ignorasse eos simoniacos, quia nullo modo cogentur probare ignorantiam, nisi præsumptio esset contra eos ex eo, ꝙ non licebat eis ignorare: quia alii sciebant, ut patet secundum Hostien. in eo, quod legitur & no. supra de postul.

postul.præla.c.1.§.quod nec sufficit.& de elect.innotuit.§ parentes,ff.de uerbo. sig.latæ culpæ, sed contra hoc est,quod in e.sequitur. scilicet quòd tunc pro catholicis habeãtur.ex quo apparet, quod eorum simonia non erat notoria. Sol.non dicit,quòd non habentur pro simoniacis,sed pro hæreticis.& hoc vult dicere illud capit.quod siue essent notorii simoniaci: siue damnati hæretici.non est dispensandum cum ordinatis ab eis.nisi probent se ignorasse eos simoniacos esse secundum Inno. sed & bene posset esse probabilis ignorantia in partibus alienis:quia bene potest esse in una regione notorium,quod in alia est occultum, ut no.supra de ele.bonæ.in fra §.licet autem. secundum Hostien.¶Illud autem scitote secundum Inno,quod si diceremus contrarium,scilicet quod nullus suspensus ab homine.vel à iure executionem ordinis habet, nec causa potest aliis dare,nec ordinatus ab eo in infinitũ.ex hoc infinita & intolerabilis absurditas sequeretur.Tot enim sunt uincula,quod uix aut nunquàm haberet aliquis ordinis executionem.sed huic respondet Hostien. quod quamuis durante ignorantia præferatur opinio ueritati,in omnibus,& oĩa fidẽ Christi purgentur,supra de coha.cleri.& muli.uestra;ueritate tamen cõperta, erit modis omnibus abstinendũ. ut patet,supra de eo,qui duxit in matr. ueniens,supra de secundis nup.ca.2.supra de pres.non bapti.c.1.2.& 3. sicut & no.supra de excep.cum uenerabilis §.intelleximus, uer.fin.probabilis.n.ignorantia,& maxime multitudo si in causa sit,esto ꝙ totus mũdus sit inuolutus,præstabit saltem papæ causam legitimam dispẽsandi,supra de ord.ab episcopo c.1.& 2.supra de tẽpo.or.c.2.de cle. ex.mini.latores. Quid ergo si prælatus meus est homicida,uel excõmunicatus, & nullus sit, nisi ego,nũquid recusabo à tali ordines recipere, Absit secundum Inno.6.q.2 c.2.& 3.alioquin non misisset Christus Iudam unà cum aliis,si intelligeret, ꝙ suspensi occulti sui executionem ordinis non haberẽt, 1.q.1.Christus,& in hac opi.fuit Hugo,& Mar.Hispanus,ut no.1.q.1.si qui à simoniacis, & c.reperiuntur. imo & plus dicunt quidam. ꝙ etiam nominatim excommunicatus, uel damnatus hæreticus,uel depositus,dummodo ordinatus ab eo hoc ignoret, confert non solum ordinem, sed etiam executionem. & hoc expressè innuitur 9.q.1.ordinationes: quod etiam ex eo probatur, ꝙ ordinator nihil confert in ordinatione,sed solus Deus 32.di §.uerum:quia cor interrogat & non manum 14.q.5.si quod inuenisti 16.q.6.ca.1.& fi.Non ergo dubium.ꝙ ordinatus recipit ordinem:ꝑ consequens & potestatem faciendi ea, quæ pertinent ad illum ordinem:quia ordo est sacrum signaculum, quo confertur spiritualis potestas, & officium faciendi ea,quæ pertinẽt ad illum ordinem, ergo ordinatus hanc potestatem habet,nisi propter aliam causam impediatur.& hoc etiam ex eo apparet, quia secundum omnes si hæreticus excommunicatus, uel depositus, quantumcunque notorius,conficiat corpus Christi, confectum est de hoc, infra de cle.excom.c.2.in 1.gl. & si ordinauerit, ordinatum est,fatemur tamẽ,ꝙ peccat ordinem exequendo. nec inuenies capitula antiqua,quæ pœnam imponant ordinatis à talibus nisi illis, qui ordines à talibus recipiunt scienter. sic enim loquitur 1.quæst.1.qui perfectionem,& c.uentum,& 32.dist.§ porro. Præterea; cum hæc pœna non sit imposita a iure naturali,sed potius contra:quia cum solus Deus in collatione ordinis operetur, quare uicarius Christi ignorantibus pęnam infligeret: hoc esset contra.ca.26.q.fi.alligant. Licet enim ecclesia ex causa scientibus propter contemptum decernat pœnam imponendam; tamen iniustum esset ipsam ignorantibus imponere sine causa.nec ob supra de ordi. ab episcopo ca.2.quia intelligendum est illud.quando ignorantia erat supina. sed nec huic solutioni contradicit, supra de ordi.ab episcopo,cap.1.ad fin.ubi dicitur, & si non sit supina ignorantia, potest episcopus dispensare.illud enim ideo est:quia nõ potest esse sine suspitione scientiæ, postquã episcopus denunciauerit manifestè;nec ignorantia probabilis probabatur, quam si probasset, dispensatio necessaria non fuisset 9. q. 1. ordinationes. alioquin nisi sic intelligas, per illa iura vno uerbo tolluntur multa alia; quod non est sentiẽdum,supra de elect. ecclesia 2. §.denique, secundum Innoc. cuius est tota hæc glo. paucis exceptis. postea correxit se,& scripsit sic.uel potest dici. ꝙ iusta causa, fuit statuendi nouum ius contra naturalem æquitatem in notoriis factis, sicut est cõtra renunciantes, & nominatim excommunicatos, & præcisos ab ecclesia, ut nullus ordinatus à talibus admittatur ad executionem sine dispensatione. Tu uerò dicas de hac materia,ut no.supra de ordi.ab episcopo,cap.1.& 2.& in summa eo.ti.§.quid iuris,& infra c.1. in fi.secundum Hostiens. hac incerta confusione explosa, quam nec apposuisset hic, sicut nec in multis aliis locis, nisi ad quorundam precum instãtiam importunam.qui nisi habeant omnia dicta Innoc.nihil reputant se habere. Illud autem certum est,non uideri æquum, quod potestas exequẽdi tollatur omnibus ordinatis ab eis in infinitum: quia non extenditur nisi ad ordinatos à nominatim præcisis, ut patet supra eo. c. respõ. 1.secundum Inno. q.d. non transit hæc pœna ad tertiam personam, sicut nec excõicatio.contradicit tamẽ lex dicens, ꝙ si per plures manus ambulauerit, idem iuris erit.ff.de mino.in causæ,§. §.fi.& l.sed, uer.seq.& l. sed ubi, & quod dicit canon, ꝙ de radice infecta bo-

8 nus fructus exire non potest 1.q.1.fertur. ¶*In † glo.ult. ibi,compensari*]debet habere hoc locum secundũ Host. quando cum eadem persona facti essent diuersi contractus & connexi,arg.ff.de procur.in causæ.C.de repudi.l.una.ff.pro socio,si non fuerint.§.fi.& l.seq.ubi uero contractus separati sunt, uel cum diuersis personis initi, locum habeat secundum eum, quod sequitur in gl.alle.etiam. ff.de mino. etiam si.§.1.& l.quod si minor.§.restitutio[*& in fi.*]idem no.supra de ele.nihil est,in fi.ult,glo. ubi plenius recitaui dictum Hosti.

ANNOTATIONES.

a ¶Vinc. hic, si credidit illum prælatum non scismaticum. secus si sciuit.ut eo.ti.l.1.§. fin.& l.sequen.

b ¶Homicida.& in aliis similibus,de quibus no.in c.nisi.de renun. & uide Inno.de simo.per totas 2.

c ¶Ex tenore. Saluo notorio fornicato.de co. cle.uestra.

SVMMARIVM.

1 *Huius decretalis pars ubi.*
Incunctanter, indubitanter.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum,num.3.*
Sententia à non suo iudice lata nullum constringit litigantium.
4 *Additio glossarum.*
Dispensatum quando dicatur cum eo, cui quid sine dispensatione conferri non poterat.
Dispensatio qualiter probetur ad uersi.Per testes.
5 *A quo fiat.*

CAPVT II.

1 FRaternitati. Pars† supra de co q cog.consan.fraternitati. Boat. [*Ordinatum*] etiam ignoranter [*Poteris*]& debebis:uel forte hoc dixit propter dispensandi facultatem [*Repellere*] de facto: quia de iure iam repulsus erat[*Incunctanter*]idest indubitanter

ter[*super hoc*]scilicet super danda executione ordinato per scismaticum. ¶ 2 † Glo. 1. respondet per quæstionem. an scienter promouens &c.;& tenet quod non. submittit de probatione dispensationis, & distinguit inter crimen publicum & occultum. ¶ Glo. 2. respondet per quæstionem, quis dispenset cum tali &c. ponit opi. tenet contrarium. ¶ 3 † *In glo. ulti. ibi. l. ulti.*]nullum litigantium constringit sententia à non suo iudice dicta. ¶ 4 *In* † *glo. 1. ibi, si in aliquo*]ubi de hoc. & 54. dist. si seruus, pri. [*& ibi, intendat*]idem no. de concess. præben. literas, in fi. ulti. glo. idem hic Vinc. Goff. & Hostien. & Inno. supra de fil. presby. ueniens. uidetur tamen ipse tenuisse contrarium, de ele. coniu. diuersis. & de hoc in specu. ti. 2. §. ante pe. uer. dicunt autem, & seq. Tu dic quod ipso facto dispensat per eum, qui hoc potest, si præmisit super dispensatione facienda, uel non causæ cognitionē, & postea promouit, uel ordinauit hoc intendens, licet dispensationis uerba non exprimat. ad hoc, supra de ap. ad audientiam. Si uerò non præmissa cognitione prędicta promouit, nō intelligitur[a] dispensate, imò punitur, ut in ca. qui in aliquo. probatur hæc distinctio per ea, quæ no. supra de simili materia, de coniu. ser. c. fi. in glo. fi. [*& ibi, per testes*]argu. de cleri. perc. tuæ[*& ibi, super hoc*]ad hoc supra de simo. ex diligenti. nec enim crederetur soli episcopo super ea. de hoc 81. di. si qui sine[*& ibi, accusari*]ab eo, qui suum priuatum interesse prosequitur, secundum Hosti. 4. q. 6. omnibus 2. q. 1. prohibentur. aliàs secus, de pœ. di. 4. diuina, de consecra. di. 4. quæris[*& in fi.*] ubi de hoc. ¶ 5 *In* † *glo. 2. ibi, l. ulti.*] & infra de priuil. tuarum, & infra de reg. iur. ea, quæ fiunt, li. 6. [*& ibi, dicis*]dixit Phi. hoc dictum: quia episcopus non dispensat, nisi ubi à iure permittitur, de temp. or. dilectus. de hoc de iudic. at si clerici[*& ibi, scismatico*] uide quod dixi in præal. dec. at si clerici, super glo. argu. quod [*& in fi.*]dixit Hostien. quod cum quæritur de episcopatu adipiscendo, solus papa dispensat, de elect. quia diligentia. idem in mon. exempto de consue. cum venerabilis, de renun. c. pen. & ul. in aliis beneficiis, si is, de cuius dispensatione agitur, scienter, uel supina ignorantia ductus recipit ordines, nullus citra papam dispensat. Si uerò ignoranter, & ignorantia fuit probabilis, dispensat proprius episcopus non delinquens, de ord. ab episcopo, cap. 1. & 2. delinquens non, ut in prin. glo.

ANNOTATIONES.

a ¶ Intelligitur. Nisi sit princeps, qui eo ipso dispensare dicitur, ut l. quidam consulebat, ff. de re iudi. cum si.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia tituli seu rubrica.*

2 *De apostatis, & baptisma reiterantibus ubi legatur alibi, quàm hoc in titulo.*

De apostatis, & reiterantibus baptisma, Rubrica.

1 ¶ Quia † hæretici, & scismatici in apostasiam incidunt, ideo post illos tractatus &c. quia uerò baptismum reiterātes etiam apostatare uidentur à sacramēto prius percepto, ideo & de his submittit. secunda uerò decre. facit ad secundam partem rubricæ. reliquæ uerò ad primam. in codice sunt duæ rubri. & secunda præcedit. de † 2 prima parte rubri. l. dist. cap. ult. 2. quæst. 7. alicui 3. q. 4. cap. 1. 2. & 3. 6. quæst. 1. infames, in princ. 20. quęstio. 3. in tribus primis capi. 26. quæsti. ulti. non obseruetis. de secunda parte, de cons. dist. 4. non licet, usque ad cap. presbyteris. conuenit primæ parti de ui. & hone. cleri. Deus qui, & cap. penul. uersi. nisi iusta, & ittra ibi alleg. super rubri. Item ne cleri. uel mo. cap. 1. lib. 6. & clemen. de ui. & ho. cap. 2. ad secundam partem, supra de baptismo. c. 2.

SVMMARIVM.

1 *Clerici priuilegium canonis, si quis suadente, quando amittant, & num. 3.*

Teneri, etiam ad uiolentiam refertur.

1 *Epilogus, & additio glossarum. nu. 3.*

A religione recedere quibus modis quis dicatur, & eius non gaudere priuilegio.

Consuetudo dat iurisdictionem.

4 *Apostata quæ amittat, & quibus subdatur pœnis.*

CAPVT I.

1 PRæterea. Sic construe. præterea, si † clerici in criminibus comprehensi teneātur, qui relicto &c. usque conuersantur[*Præcipimus*]sup. tales non liberati per censuram ecclesiasticam[*Teneātur*]i. uiolenter retineantur. ¶ 2 † Gloss. 1. distinguit triplicem apostasiam. ¶ Secunda glo. signat contrarium. & tripliciter soluit. ¶ 3 † *In glo. 1. ibi, transgreditur*] istud cadit interdum in primam apostasiā, quod dic, ut infra de elect. generali, in glo. contrafaciens, lib. 6. [*& ibi, religionis*]de his dic, ut infra ne cle. uel mo. ca. 2. li. 6. dicebat hic Inno. hoc fieri multis modis, scilicet dimittendo tonsuram, uel coronam, accipiendo vxorem, dimittendo vestem religiosam, uel clericalem, redeundo ad seculum. 20. q. 3. c. 1. 2. & 3. 27. q. 1. omnes & hic distinguebat etiam an cōstitutus in minoribus agat aliquid penitus contrarium ordini clericali, ut quia secundam uel corruptam uxorem ducit, uel sit miles, & exercet sæua, tunc priuatus est omni priuilegio clericali 84. dis. quisquis. econtra, si duceret, uirginem, vel militiam faceret nō exercendo sæua, posset clericaliter uiuere, & priuilegio gaudere 32. dis. seriatim, & c. si qui uero. sed si seculariter uiuat negociando, tenendo tabernam, uel tonsuram dimittendo, in nullo gaudet priuilegio, de cleri. con. Ioānes, & c. seq. credit tamen Inno. ꝙ teneant ante monitionem priuilegium canonis, si quis sua: postea non, si in omnibus laicaliter se habent. Et ꝙ secundum prædictam distinctionem erunt de foro clericali, uel seculari, nisi consuetudo resistat, quæ iurisdictionem tribuit. C. de eman. l. 1. quod intellexit Hosti. de consue. quæ faueret ecclesiastico foro, puta ꝙ bigamus sit de foro ecclesiæ, & gaudeat priuilegio in persona, & rebus. hoc reprobatur de biga. ca. 2. lib. 6. ubi dicam[*& in fi.*] 4 imo etiam † excommunicatur, & deponitur, & quandoque iudici seculari traditur, ut ibi, & 11. q. 3. si autē, & supra de iudic. cum non ab homine. & habent hæ pœnæ locum etiam in ultimo genere apostasiæ. ad id 16. q. 1. legi. l. di. c. fi. 21. q. 4. episcopi, & c. sequentibus. & si monitus se non emendauerit, caret omni priuilegio clericali. sed primus apostata adhuc grauius punitur ut hæreticus, quia hæreticus est, supra de hæretic. excommunicamus 1. & 2. quędam verò hic no. per Inno. & Hosti. circa cap. eos 20. q. 3. dicam, infra eo. tuæ. ¶ *In glo. 2. ibi, habebant*] hæc solutio probatur, de priuil. ex parte 3. Innoc. [*& in fi.*]Hostien. remittit. de senten. ex. perpendimus, & ibi uideas.

SVMMARIVM.

1 *Ad ordines acolytus, qui rebaptizanti ministerium præbuit, quādo promoueri possit ad superiores.*

Sortilegis nullo modo credendum.

Baptisma reiteranti quæ pœna, nouus character non confertur, n. 3.

Huic

1 *Huic ſacramento tribus fit modis iniuria, & num. 5.*
Pœnitentia occulta occulti criminis: publici publica.
3 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, num. 4. 5.*
Iteratio hic noui quid non confert.
Decretalium deciſio perit ambiguitatem. §. 1.
Ex miniſterio quis damnatur.
6 *Iuris ignorantia minores in quibus non excuſet.*
Decipere, & decipi quando par uitium.

CAPVT II.

1 EX literarum. Caſus. Si † crimen acolyti, qui rebaptizanti miniſterium præbuit, eſt occultum promoueri poteſt: ſi publicum, non poteſt niſi diſpenſetur cum eo religionem intrante, communis diui. 2. ibi, diſcretioni. in qua diſtinguitur ſecundum membrũ ibi. Si uerò [*Sortilegarum*] quibus nullo modo eſt credẽdum, vt patet de ſortilegiis. c. 1. & 2. [*Iterationem*] ſi hoc doloſè fiat, & ſcienter, ſecundum leges punitur ultimo ſupplicio. C. ne ſan. bap. itere. l. 1. & 2. ſecundum canones clericus deponitur: laicus excõmunicatur, & pœna grauiori punitur, nec decætero ordinatur per iura, quæ alle. prima glo. & 1. q. 7. qui in qualibet. hoc uerum, cum conſtat, quem fuiſſe baptizatum: aliàs ſecus; quod dic, vt ſupra de bap. & eius ef. ca. 2. ſecundum Hoſtien. qui remittit ad ſum. eo. §. fin.
2 [*Iniuriam* [tribus † modis fit iniuria ſacramento per iterationem, ut hic: quando in alia forma, q̃ conſtitutũ eſt, confertur. Item quando extra eccleſiam. Vin. [*Fraterna*] fuerat enim frater carnalis rebaptizati, ut patet in auct. religionis, ſic, infra de ho. ſignificaſti 2. [*Pœnitentia*] occultę, ex quo peccatum eſt occultum, aliàs ſi publicum eſt, publicè pœnitebit, ſupra de pœnitẽtiis
3 quæſitum. ¶ † Glo. 2. quærit, & ſoluit. Gloſ. 4. arguit, declarat, & remittit. ¶ Vlti. glo. no. ſignat contrarium
4 ſoluit diſtinguendo, & opin. ponit. ¶ † *In 4. glo. ibi, §. in deliƈtis. 1.*] §. eſt, & hanc & ſe. uide in dec. pueris. infra al
5 leg. ſuper ulti. glo. ¶ † *In glo. 2. in fi.*] non tamen per reiterationem character noui ſacramenti cõfertur, ſed dicitur fieri iniuria, primo ex animo iterantis, ſecũdum Goff. quod dic, ut no. Io. 68. diſt. §. quod ergo. ¶ *In glo. 3. in fi*] reſpondendo & cooperando preſbytero rebaptizanti, vt patet in antiqua, quod non debuerat decidi ſecundum Hoſti. cùm quidam errantes intelligant hunc acolytum rebaptizaſſe: alii eum rebaptizatum, fuiſſe: & de tali præbente miniſterium poteſt loqui. l. 1. C. ne ſan. bap. rei. ut ibi not. ¶ *In glo. argum. quod ibi, mitius*] & eſt ſi. quod no. ſupra quod me. cauſa, ſacris. di
6 cit † hic Goff. quòd licet ignorantia iuris ciuilis excuſet minores, ff. de iur. & fac. ignoran. l. regula. §. 1. illud non habet locum in articulis fidei, uel ſacramentis, uel iure naturali. C. de in ius uoca. l. 2. In his enim par uitium eſt decipere, & decipi. 6. quæſtio. 1. ſi cupis. ¶ *In glo. ultim. ibi, in quibuſdam*] imo nec ad beneficium interdum, ut ibi.

SVMMARIVM.

1 *De apoſtaſia infamatus compellitur habitum ferre, donec de illo ſe purget.*
In purgatione uenit infamia apoſtaſiæ, ſicut & natalium.
3 *Epilogus, & additio gloſſarum.*
Hæc decretalis intelligitur de conſtituto in ſacris.
Clerici qui in habitu ſeculari non tolerandi.
An ſint in ſtatu ſalutis beneficia retinentes non deferentes habitum, nec tonſuram, nec deſeruientes eccleſiæ.
3 *In minoribus conſtitutus non dicitur apoſtatare.*
An ad tonſuram ferendam compelli debet, qui primam tonſuram tantum accepit.

CAPVT III.

1 QVæ fraternitati. † Caſus. Infamatus de apoſtaſia compellitur habitum ferre, donec de illa ſe purget [*Secundo*] primum non habemus (*Clericalem*) uel religioſum (*Deficiente*) illa .n. apparente non indiceretur purgatio, de ſimo. de hoc, de purga. cap. c. pe. (*Probatione*) & ſi non apparet accuſator. 2. quæſtio. 5. ſi legitimi. Io. uel ideſt ſi defecerit (*Exhibere*) uenit ergo in purgatione infamia apoſtaſiæ ſicut & infamia natalium, infra de pur. cap. accedens (*Excommunicationis*) de ſenten. exc. cum deſideres. 2. re-
2 ſpon. ad idem de off. or. ex parte. ¶ † Glo. 2. quærit, obiiciendo, & ſoluit. ¶ In glo. 2. ibi, non eſt niſi in caſu, infra ne cle. uel mo. vt periculoſa, li. 6. (*& ibi, eos qui ſemel*) & quod hoc capi. intelligatur de conſtituto in ſacris, non in minoribus tãtum, probatur ſecundum Inno. & Hoſti. qui hoc no. ſupra c. 1. ex eo quòd ibi dicitur, Taxati in clero 1. aſtricti, quod non eſt ante ſacrum ordinem. ad hoc, infra de elec. cum eo, lib. 6. Item ex eo, quod ibi ſequitur, in mon. deputati. æquipatãtur enim cõſtitutis in ſacris, & religioſis, de voto c. vno, lib. 6. Item ex eo, quod ibi dicit, Reuertantur. conſtitutis enim in minoribus tantum reuerti nòn cogerentur, de ele. con. c. 1. (*& ibi, intellige*) niſi beneficia retinerent, quod dic, ut no. I. d. cap. ulti. an tales non portantes habitum, nec tonſuram, nec deſeruientes eccleſię, nec intereſſentes diuinis ſint in ſtatu ſalutis, & an ad reſtitutionem fructuum teneantur, tract. Rai. in gloſ. huius ti. uer. item nunquid, & uer. ſe. [*& in fi.*] idem In-
3 no. qui † dixit conſtitutum in minoribus nõ dici apoſtatare, ſed clericatum relinquere. no. Goff. in ſum. huius ti. §. circa, & Rai. in glo. huius ti. uer. quid ſi aliquis, & Hoſti. in ſum. §. qualiter, uer. quid ſi clericus, quod etiam is, qui primam tonſuram tantum accepit, compelli debet ad eam ferendam 21. diſt. clericos 54. di. ex antiquis, de ui. & hone. cle. ſi quis ex clericis. iſtud dictum etiam placuit Hug. per præal. cap. eos, ad quod ſupra reſpondi. pro primo dicto Inno. facit cle. de uita & ho. cle. quoniam, uer. ſi uerò. ubi conſtitutus, in minoribus utens ſecularibus ueſtibus, niſi tonſuram admiſceat, non punitur. dicebat Boati. de cle. non reſi. fraternitati, quòd clericus primæ tonſuræ uerbo renunciare non poteſt ſine licentia epiſcopi, ſed facto ſic.

SVMMARIVM.

1 *Iudæi baptizati ritus Iudæos dimittere coguntur.*
Hebionitarum hæreſis quæ.
2 *Ad prælatos ſpectat complere ritus Iudaicos, & in quibus.*
Bona conferuntur inuitis.
Ex malis duobus minus eligendum.
3 *Additio gloſſarum.*
Domini uiam agnoſcere, & retroire quodam reſpectu minus malum, quàm nunquàm agnoſcere.

CAPVT IIII.

1 QVidam. Caſus. Iudæi † baptizati ritus Iudaicos dimittere compelluntur. pars prima ponit Iudæorum baptizatorum exceſſum, contra quẽ ſecunda pars prouidens ibi, cum autem, duas auctoritates præmittit, & duas rationes ſubdit; & fuit olim in 4. compilatione ſub tit. de Iudæis (*Ritus*) forte in cibis diſcernendis in ſabbato colendo, & ſi. [*Retinentes*] hoc faciunt Hebionitæ, qui legem cum euangelio, ſeruant. 24. quæſt. 3. quidam, uer. Hebionitæ, & male: quia translato &c. de conſti. translato, ſecundum Goffre. [*Ingreditur*] eccle. 2. capi. [*Contexta*] deutero. 22. [*Prælatos*]

a *latos*] ad† quos hoc spectat ex officio inquirere, punire, & corrigere, de offi. ordi. c. 1. cum sit [*Compescatur*] per pœnam contra hæreticos institutam, infra de hære. contra Christianos, lib. 6. [*Coactionis*] non ob. supra de Iudæ. sicut: quia illud loquitur de nunquam conuerso: hic de conuerso, & peruerso. & no. quod bona conferuntur inuitis [*Minus*] no. ex duobus malis minus eligendum. de hoc. 13. di. per totum. ¶ *In glo. 2. ibi, tria, in fi.*] uer. si contra patrem [*& in fi.*] quod dic, ut supra de transac. ex literis, in 1. gloss. ¶ *In ult. glo. in fi.*] & infra de elec. quorundam, li. 6. tamen, ut dixit Goff. quodam respectu minus malum uiam domini agnoscere, & & retroire, quàm nunquàm agnoscere: quia primo casu reuiuiscunt, de pœ. di. 3. pium. secundo casu, non quia nunquam fuerunt, bona sine fundamento baptismi. 1. q. 1. cum Paulus.

SVMMARIVM.

1 *Apostatæ carcerari, & affligi possint, ut habitum reassumant, & nume. 3.*
Carcere utimur ad custodiam, & ad pœnam. cum frangenti pœna, num. 3.
2 *Ecclesia habet publicum carcerem, tormenta, mutilationem, & mucronem.*
Decapitatio hic ut sumatur.
3 *Additio glossarum.*

CAPVT V.

1 A Nobis. C. Apostatæ † carcerari & affligi possunt, ut habitum reassumãt. communis diui. 2. ibi, ad quod. [*Apostatis*] irregularitatis, ut patet per sequentia [*Cum*] aliàs. qui: prima melior [*Habitum*] clericatus, uel religionis [*Volueris*] non quicquid &c. hoc tamen debet uelle iudex, si aliter non potest corrigi. secundum Host. [*Carcerare*] carcere utimur ad custodiã, & ad pœnam, infra de pœnis, quamuis, lib. 6. dicebat
2 Gos. quod † ecclesia habet publicũ carcerem, ut hic, & supra de depo. grauis, & tormenta 5. q. 5. illi qui 4. q. 3. si earei. Mutilationẽ 5. q 6. delatori. Mucronẽ, per quẽ decapitat. 16. q. 2. uisis, ad fi. quod intelligit de separatione à Christo, qui est caput 2. q. 7. §. quia ergo, quæ mors est, qui fi. sint le. per uenerabilem, in fi. de his, in
a cle. de here. c. 1. de mucrone vide quod dicam de purga. ca. inter solicitudines, ad finem [*Misera*] forte panis & aqua, infra de ver. si. nouimus [*Donec*] est ergo carcer
3 hic temporalis pœna, non perpetua. ¶ *In glo 1. ibi, iudicium*] uel etiam pœnas corporales, ut sequitur. ¶ *In glo. 2. ibi, debet homo*] vide quod dixi de si. dilectus. 2. super 1. glo. [*& ibi, dicitur*] & si nec ista proficiunt, ut quia frangit carcerem, peiora committit, proceditur, ut no. supra de iudic. cum non ab homine, & secundum l. fractori carceris est, pœna capitalis, etiam si aliàs innocens fuerit. ff. de effracto l. 1. ff. de custo. re l. pe. secundum Hosti. qui remit. ad sum. de accus. sub §. qualiter procedatur in accusatione, uer. reo exhibito.

ANNOTATIONES.

a ¶ Hære. Vide Io. And. post Inno. in c. qualiter, 2. de accusa.

SVMMARIVM.

1 *In apostasia monacus ordinatus ad sacros, sine dispensatione papæ non ministrat in illis, & quando, & num. 3. multo minus ad superiores ascendit.*
Apostatæ religionis excommunicati sunt.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum, num. 3.*
Ordinati qui opus habeant papali dispensatione.

CAPVT VI.

1 COnsultationi. C. † Monacus in apostasia ordinatus ad sacros, sine dispensatione papæ non ministrat in illis (*Sacrum*) licet papa in non sacro non retineat sibi dispensationem, non tamen recipit illius executionem, secundum Vin. vnde dicebat Hosti. quòd in illis dispensat episcopus, allega. infra de sent. exc. nuper, de præsump. nonne, & si. de biga. ca. 1. & 2. sed cum apostatæ religionis sint hodie excommunicati, infra ne cle. uel mo. c. 2. lib. 6. uidetur distinguendum, ut infra de sent. exc. cum illorum (*In apostasia*) si enim primò reconciliatus fuisset, & postea ab episcopo catholico ordinem suscepisset, non esset necessaria dispensatio (*Sic*) scilicet in apostasia (*Suscepto*) multo minus ad superiores ascendere, de sen. ex. cum illorum, secundùm Boat. qui dicit quod licet aliqui dicãt
2 contra, hoc est tutius. ¶ † Glos. 1. addit tres casus; finis
3 respondet per solutionem contrarii. ¶ *In glo. 1. ibi, conuenientibus, in fi.*) item qui simoniacè, & à simoniaco ordinantur. 9. q. 1. c. 2. & ibi de hoc in summa quæstionis, & de his not. uersus. 1. q. 1. omnis cuiuslibet, Si bis ordo datur &c. Hostien. addit casum de eo, qui scienter se fecerit ordinari ab excommunicato, uel suspenso ab homine, supra de or. ab episcopo, c. 2.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli quæ.*
2 *De filiorum occisoribus ubi, præterquam hic, legatur.*

De his, qui filios occiderunt, Rub.

1 ¶ Viso † de his, qui peccant in deum in quatuor proximis rubricis, de his, qui peccant in homines, & nihilo minus in deum, uideamus, s. de homicidio. & quia inter omnia alia homicidiorum genera &c. secundum Goff. uel quia post præceptum de deo colendo, & de parentibus honorãdis, primum negatiuum est, non
2 occides, Deutero. 5. Ideo &c. congruit † materiæ, infra de pœ. & remi. quæsitum, de dante causam abortui, infra ti. 1. si aliquis, & c. sicut ex literarum.

SVMMARIVM.

1 *Filium sponte occidens mulier, qua pœna mulcetur, & quando turbat.*
Lachrymæ signum interioris contritionis.
2 *Additio, siue suppletio glossarum.*
Patricidæ pœna.

CAPVT I.

1 VEniens. C. † Mulier sponte occidens filiũ debet perpetuò in mon. pœnitere. Tamen, si iuuenis est, datur sibi licentia cõtrahẽdi ibi, 2. ibi, nũ. quare. [*Lachrymabilis*] & meritò, quia graue delictum. sunt autem lachrymæ signum interioris contritionis, de pœ. di. 1. in prin. [*Turgido*] q. feroci & rigido [*Improperasset*] i. improperium ei dixisset [*Monasterium*] sic 16. q. 6. de lapsis 27. q. 1. si quis rapuerit, supra de sim. quoniam [*Fragilitate*] supra de eo, qui cong. conf. Iordanæ [*Noluit*] de cleri. exc. quod à te, & ibi concord. in prima gloss. [*In domino*] idest secundum canones, de se-
2 cundis nup. ca. fin. Inno. ¶ *In glo. 2. ibi luna*] uide statim in suppletionibus. ¶ *In glo. 2. non ita*] scilicet ut dicit lex illa. uult enim quòd suatur culeo cum gallo gallinaceo, cane, vipera, & simia, & proiiciatur in mare, vel in amnem, ut desit cælum superstiti, & terra mortuo. Si uerò mare, uel flumen defuerint, ponatur in silua à fe-

ris

ris animalibus deuorandus. Et dicũt doctores, quòd canis fugat simiam: simia gallum: gallus uiperam; & cum uiperam non inuenerit refugium, intrabit corpus illius, secundum Abb.

SVMMARIVM.

1 *Filium occidens mulier ob id à uiro separari non debet.*
Pœna quandoque irrogatur per eleemosynarum largitionem, uel orationem.
Mulieri pragnanti, uel lactanti quæ non sit iniungenda pœnitentia.
2 *Suppletio glossarum.*

CAPVT II.

1 INtelleximus. Casus.† Mulier occidẽs filium propter hoc à uiro separari non dẽt a. ibi, quia verò [*Abiurare*] hoc fecit in odium & grauamen mulieris [*Pœnam*] per eleemosynarũ largitionem, si sit diues; vel deuotam orationem, si sit pauper, secundum Hosti. [*Ac filiorum*] si ergo mulier prægnans esset, uel lactaret, non est iniungenda pœnitentia abstinentiæ, uel alia, per quam impediatur filiorũ educatio, ut longæ peregrinationis, uel similis, secundum Hostien. [*Liberè, & pacificè*] ut nec per pœnitentiam impediatur, nec per uirum, uel dominum temporalem [*Gubernare*] C. de alen. lib. l. 1. supra qui fil. sint le. cum inter. Vin. ¶ *In† glo. 1. in fi.*] supra de diuor. cap. 2. ¶ *In glo. 2. ibi, compulsa*] melius diceret compulsis: quia textus dicit maritum iurasse [*& in fi.*] ad hoc, de consan. & affi. quia circa, cum concor.

SVMMARIVM.

1 *Parentum, penes quos filij reperiuntur oppressi, pœna.*
Furiosus ipso furore punitur.
Annus pœnitentiarius quot dierum, in fin.
Pœnitentia arbitraria, & à quo tempore, ibid.
2 *Epilogus, suffragium, & suppletio glossarum, num. 3. & 4.*
Culpa grauis quando hic, & quando leuis.

CAPVT III.

1 DE infantibus. Se† summat, ponens pœnitentiam parentum, penes quos filii reperiuntur oppressi [*Vtrum*] supple, is, qui mortuus reperitur, propter singulare, quod sequitur [*Voluntas*] expressa etiam ex iracundia insana procedens, tamen uoluntaria, supra cap. proxi. si uerò omnino esset furiosa, satis esset, parentes ipso furore puniri. 3. q. 9. iudicas, de reg. sicut tenor, cum similibus, secundum Hostien. [*Eos*] parentes [*Vnum*] i. unius anni quadragesimam: uel dic, ut le. & no. de accusa. accusasti, Hostien. [*A quã*] hodie pœnitentiæ sunt arbitrariæ, infra de pœ.
2 & remis. c. 3. & cap. Deus qui. ¶ † glo. i. obiicit, & soluit, determinãs demum, quid si sponte, uel casu ex graui
3 uel ex leui culpa, uel ex nulla. ¶ *In† glo. 1. ibi, l. una*] uide supra cap. 1. super glo. 2. [*& ibi, l. 1.*] melius diceret pe. quæ ponit eandem pœnam cum prædi. l. una: sed l. 1.
4 imponit pœnam, l. Cor. de sicariis. ¶ *In† glo. 1. ibi, graui*]. ut quia in medio sui posuerũt filium tenellum [*& ibi, leuius*] ut quia in eodem loco, tamen longe puerum posuerunt, secundum Pe. & Abb.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio tituli.*
Expositio infantium, & languidorum cui comparetur, & de ea ubi in decret. agatur.

De infantibus, & languidis, expositis, Rubrica.

1 ¶ Quia † exponere infantes, & languidos est quasi ipsos necare, uel occidere, ideo post tractatum præmissum submittit hanc rubricam, de qua. 86. distin. capit. ultimo.

SVMMARIVM.

1 *Scientia & ratihabitio qualiter differant.*
Infans quis dicatur.
Patria potestas amittitur ob delictum in filium, & quod, & num. 6.
Dominica quoque, & quare hic, & num. 5. in fi.
Vel alia in alios hic descriptos.
3 *Alimenta si his, quos habemus in potestate nostra, denegentur, quid iuris, & nume. 6. & 7. comparatur eorum negatio neci, nume. 5.*
Nutritoribus, uel hospitibus nutriti hæreditas non debetur.
4 *Epilogus, & suffragium glossarum, num. 5.*
Ratificatio comparatur mandato, & iussui.
Necare partum quis dicatur.
Libertatem seruus quibus modis acquirat aliter, quàm à domino, in fin. & supra num. 2.
Suppletio glossarum.
Dies utiles à principio, continui in progressu ut intelligantur.
7 *Monacus manens in seculo neglectus ab Abbate cui acquirat, ante ingressum monasterij.*
8 *Expositorum susceptores nil iuris acquirunt in eis, & quæ repetere possint.*
Protestatio non prodest repetendi ei, qui impenderet id, ad quod teneretur, in fin.

CAPVT I.

1 SI à patre. Se summat. Et diuisio patet [*Sciente*] quãdo † ipsius nomine non est factum, & sup. & tacente [*Habente*] quando ipsius nomine factum est [*Infans*] septẽnis, scilicet vel minor, supra de despõ. impu. literas, & ca. accessit [*Hoc ipso*]
2 scilicet quòd sic exponitur [*Liberatus*] perditur hic † potestas patria propter delictum. sic de hære. c. 2. li. 6. in fi. [*Et in hoc casu*] scilicet cum à domino vel eo sciente, vel ratum habente libertus, uel seruus infans exponitur [*Ingenuitatem*] scilicet ac si natus fuisset liber, inst. de ingenuis, in prin. [*Seruus*] idem in colono, uel ascriptitio C. de episcop. au. nemini [*Prædictis*] filiis, libertis, & seruis [*Aetatis*] nedum infantibus [*Vel alicui eorum*] libertorum, uel seruorum languidorum, in auct. de nupt.
3 §. si uerò ab initio, & §. sequen. ubi de hoc. nam si † sanis deneget alimenta, non eripiuntur in libertatem, sed pro derelicto uidentur haberi. ff. pro derelic. l. vlti. ibi no. quòd nec pro derelicto habẽtur propter hoc sed secundum primum dictum conceduntur occupanti, nisi ipse dominus prius occupauerit, ut ibi, & ff. de stip. seruo. quòd seruus, secundum Azo. in sum. huius ti. Vinc. Inno. & Hostien. hic sed Goff. quem sequitur Egi. hic, & in sum. huius titu. contra. Dicit enim, quod hæc dec. æquiparat hos tres casus, scilicet cum infans exponitur, & cum languidus cuiuscunque ætatis, & cum alicui ex his alimenta negantur [*Suscipiunt*] & nutriunt [*Ius aliquod*] unde nutritoribus propter hoc nutriti hæreditas non debetur, C. communia de succes. l. nutritoribus, sicut nec hospitibus hæreditas peregri
4 norum, ut in auct. omnes peregrini, ibi posita. ¶ † Gl. 4. distinguit, & respondet. ponit contrarium de capit. fin. 87. distinct. ¶ Penul. glo. inducit sim. de monaco.

¶ In

5 ¶*In glo. 2. ibi, sed si cum qui*] aliàs est uersi. sub §. quot. & uide de fi. sicut tuis, super gl. nam si. & ibi, si filiusfa. 2. quæ est l. fina. & loquitur de credito, quod recipit filiusfa. citra patris iussum, mandatum, uel uoluntatem sed pater postea ratum habuit. ¶*In 4. glo. ibi, necare*] necat non solum, qui suffocat partum, sed & qui abiicit; & qui alimoniam negat, & qui publicis locis exponit. ¶*In glo. pe. ibi, l. ulti.*] ponit casum in seruo, cui denegatis alimentis, præbens alimenta libertatem concessit, & ualuit. ¶†*In glo. 3. in fin.*] ff. de adulteriis. nec in ea.
6 Hostien. ¶*In glo. de istis, ibi. c. ult.*] & ibi hæc glo. [*& ibi, fa ctam*] in ecclesia, ut ibi, uel alibi in loco publico, secundum Goffre. 5. q. 1. quidam [*& ibi 10. dies*] & illi an sint utiles, an continui, ibi no. Hosti. hic tenet, quòd sunt utiles à prin. continui in progressu, & sic current à tẽpore scientiæ. ¶*In glo. pe. ibi. filij sui iuris*] Hostien. contra, dicens, ꝙ licet soluatur patria potestas per expositio-
b nem, non tamen [b] per alimentorum denegationem tum quia iura sanguinis, quę naturalia sunt, ciuilis ratio non perimit. ff. de cap. di eas obligationes, insti. de legi. agna. tu. §. fin. tum quia aliis remediis locus est ad patrem cogendum, de quibus supra de. conuersi. infide. ca. 2. & sic dicit corrigendum, quod no. in sum. eo. titul. §. quid iur. [*& ibi. c. ulti.*] ubi de hoc no. Phi. [*& ibi*
7 †*monasterium*] quasi secus, si solus Abbas; secũdum Bar. Brix. In quęstione domini. 8. Esto, ꝙ monacum, idem Guil. in spe. de sta. mo. uer. 41. [*& in fi.*] no. Goffr. de of. ord. quanto. hoc uerum, quando ille ingreditur aliud monasterium. Si uerò nullum monasterium ingreditur, putat, quòd adhuc acquirit primo; alleg. §. sed scimus, quem alle. gl. & idem dicit de licentiato, ut aliud quætat mon. quod scilicet interim acquirit primo; alle. ff. de mili. te. ex eo tempore, & de hoc in spe. de sta.
8 mo. uer. 42 & de hoc 18. q. 2. Abbates. ¶†*In glo. ulti. in fi.*] adde quod nõt. 87. dist. c. ulti. in glo. 2. hic, s. quod repetitur à recolligente expensa facta in arte erudienda. C. eo. l. 1. alimenta non repetit, nisi fuerit protestatus, ff. de neg. ge. Nẽsennius; uel nisi filiam eius recuset ducere in uxorem. C. de nupt. patrem, quod de protestatione dictum est, non haberet locum in eo, qui impenderet id, ad quod teneretur, secundum Ioan. qui hoc no. 12. q. 2. & sacrorum.

ANNOTATIONES.

a ¶No. per glo. uide Bar. in l. quod seruus, infra alle.
b ¶Tamen. cum glo. uidetur concordare glo. in c. fi. 87. distinctio.

SUMMARIUM.

1 *Dispositio tituli.*
Specie sæpe præmissa submittitur genus.
2 *De homicidio loca iuris alibi, quam hic tractantia suggerit.*
Sub uoluntario & casuali quæ, species aliæ comprehendantur, nu. 4
3 *De genere prius an sit tractandum, postea de specie.*
4 *Distinctio an debeat esse plena in titulo.*

De homicidio uoluntario, uel casuali, Rubrica.

1 ¶Viso† de speciali homicidio, submittit rub. generalem. Et quia homicidiorum aliud uoluntarium, aliud casuale, de utroque hic exprimit secundum omnes. & sic sæpe præmissa specie submittitur genus, supra de rescript. sedes. interdum econtra, de of. or. ad reprimendam, secundum Host. de hoc no. infra de reg. iur.
2 li. 6 in prin. habetur †materia l. d. mitor, & 4. cap. seq. & §. quod uerò, usq; ad §. præmissis, 23. q. 5. per tot. de pę. di 1. periculose, cum 5. ca. se. & l. si quis cum telo, & duabus seq. 15. q. 1. nec is, usq; ad fi. quæstionis 32. q. 2. ꝙ non formatum, & duobus ca. se. 32. q. 2. interfectores, cum 5. ca. se. & cilatorem. repetitur in 6. li. & in cle. Congruit, de temp. ordi. c. fi. de æta. & quali. ad aures, qui cle. uel uo. c. 1. de accu. inquisitionis, in prin. de excess. præla. ex literis. Item li. 6. ne clerici, uel mo. ca. fi. de pęnis, fęlicis, §. si quis uerò, & clemen. eodem titulo, si quis suadente. §. quæ omnia. propter commentũ de-
3 cre. Io. opponitur† ad rub. ꝙ male situata, cum enim supra & infra ti. proxi. de speciebus homicidiorum tractetur, aut debuerat compilator primò genus, postea ipsius species tractare, aut econtra, ut est dictum. & sic contra, de or. eo. c. 2. responde, ꝙ non omnium &c. de hoc, supra de rescrip. si quando. uel dic, ꝙ infra nõ tractat propriè de speciebus homicidiorum, sed de actibus, per quem non semper, licet quandoq; ad homicidia peruenitur. Item opponitur, ꝙ si sufficiebat dixisse de homicidio, & sic reliqua pars rubricæ superflua. Sol. cum hoc addiderit ad institutionem nostrã, non conqueri, sed regratiari debemus, supra de cc. benæ. ca. uno, uer. quia ergo. & est si. supra de fi. & ne aliquid &c. Item † opponitur, ex quo instruere uolebat
4 distinguendo, debebat plenius ponere, s. etiam de necessario. Item quia homicidium iustum, & iniustum; de utroq; etiã debuit exprimere. Respondeo, satis est; ꝙ in paucis tibi per laborem amici cõsulitur. C. de neg. tutori, & ff. de admi. tu. tutores; §. qui se, in fi. uel dic, ꝙ omnia prędicta comprehenduntur sub homicidio uoluntario, uel casuali. nam iudex & miles, licet iustè, uoluntariè tamen occidit. necessarium etiam sub uoluntario comprehenditur. uoluisti enim occidere, ut tibi uitam seruares. interdum sub casuali secundũ modum, quem ponit gl. magna in fin. quæ est, infra eo. sicut dignum. de materia uerò huius titu. distinguas, ut ibi. ¶In superscripti. Exodi 21.

SUMMARIUM.

1 *Homicidium necessitas an excuset.*
Mori quibus modis capiatur.
Mortis pœnam corporalis, uel sanguinis canon non imponit.
Ad scientiam quid inseritur aliquando, non ad obseruationẽ, in fi.
2 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 3.*
Capituli huius intellectus quis.

CAPVTVLVM I.

1 SI. quis. Breue [*Occiderit*] nulla † necessitate compulsus: aliàs contra, ut patet. j. c. 1. & 2. Host. [*moria-*
a *tur*] in peccatis. Viri. uel l. ad pęnitentiã humilietur l. di. quid est. uel. l. deponatur, quod hẽt instar mortis [a] 2. q. 7. §. quia ergo. uel moriatur peccatũ .i. agat pœnitentiã. similis expositio 27. q. 1. quæ Christo, & c. de filia: Gof. sic diuersimodè exponit: quia canon non imponit pœnã mortis corporalis, uel sanguinis: sed planũ est, ꝙ hæc non fuit constitutio papalis, sed lex Exodi, qua sæpe imponebat poena mortis. & hic inserit, ut sciatur, nõ ꝙt in canonico foro seruetur
2 sic 5. q. ult. delatori. [b] ¶†Secunda glo. huic casui addit
3 duos similes casus. ¶†*In glo. 2. §. ex his*] aliàs, de his. neu-
b trũ est ibi: bene tamẽ est ibi ver. de his. sub. §. 1. sed non facit, nisi uellet inducere illã copulã. & sine præiudicio. Inueni in quadã antiqua correctũ c. ulti. & ad hoc facit, quod ibi dr, hoc solum, quod irreprehensibile est &c. uoluit forte inducere 23. q. 4. §. ex his [*& ibi, pu-*
4 *blicus latro*] & ad †hunc casum restringi pt hoc ca. dicit Abb. ꝙ Pe. intelligebat planè capitulũ, prout uerba sonant, ꝙ. s. per insidias aliũ occidens immunitate non gaudeat. Dicens, ꝙ hoc non est mutatum. ergo stare non phibetur. C. de test. sancimus. Sed certũ est, quod tẽpore huius legis exodi non emanuerunt iura positiua.

ua,quæ dederunt immunitatem ecclesiæ.& sic de illa non uidetur intelligi posse,quod hic dicitur.[*& in fi.*] uel loquitur de altaribus ueteris te.quæ non erāt eius auctoritatis, cuius sunt nostra altaria secundum Inn. dicit Hostiē.ꝙ posset intelligi de clerico, qui per hoc euellitur ab altari,s.per depositionem ordinis, & beneficij,& traditur potestati secnlari,si est incorrigibilis: aliàs non,de iudic.cum non ab homine.

ANNOTATIONES.

a ¶Mortis.Vide Inno.de accu.qualiter,el.a.
b ¶Delatori.Vide glo.& ibi Ioan.And.de ma.& obedien.

SVMMARIVM.

1 *Latronem occidentis pœna quæ sit.*
Fur quis dicatur,& unde dictus.
2 *Dies dominicus non est dies abstinentiæ,& qui aliter asserit qualis habeatur.*
Ceruisia quid.
Homicidium quid excuset,in fi.& nu. 5. quando impediat promotionem,nu.5.
3 *Datorem largum & hilarem diligit deus.*
De necessitate quod quandoque admittendum est,pro æterna remuneratione sponte distribuendum.
Pœnitentia debet esse longior, quàm culpa.
4 *Epilogus,& additio glossarum.*
Cilicium quandoque uocatur saccus.
Pœnitentia arma quæ.
Peccatorum auxilia quæ.
Ieiunium præponitur sacco.

CAPVT II.

1 INterfecisti. Ponit † pœnitentiā occidētis latronē, cum se poterat aliter liberare: aliàs pœnitere non tenetur, nisi ad cautelam.secundum Abb.2.ibi, si autem [*Furem*] nocturnum. Goff. quod notat uerbi significatio.dicitur enim fur à furno.i.nigro.ideo quia clam & obscurè, & ut plurimū de nocte furatur, institu. de ob. quæ ex ma.§. secun. Hostien. qui de hoc no. plenius in sum.de furtis [*Latronem*] diurnum. Goffre.datur uersus. Tempore nocturno fur aufert: latro diurno. & uide aliter de furtis c. 2.[*Apprehendi*] pura de die [*Abstineas*] s.2.4.& 6 fe-
2 ria:in alijs tēperatur, ut sequitur [*Sabbato*] de † die dominico nil dicit:quia non est dies abstinentiæ,de con se.dist.3.ne quis.& studiose cōtrarium asserens suspectus est de fide 26.q.fi.sacerdos. & adde, quod habes. 30.di.ca.fi.[*Mediocri*] q.d.temperata & debili, ut uidetur ebrietas [*Ceruisia*] quæ alias dicitur sicera, de qua uide in Hiero. super Esai. libro. 9.[*Sine odio*] quasi casu, qui non potuit præuideri, uel necessitate urgente [*utaque*] non dicit, Te,uel tua,secundum Io. & qui hoc no.23.quæstio.3. in prin. [*Interfecisti*] cum ipsum comprehendere non poteras, nec ab ipso aliter liberare. Gof.[*Indulgentiam*] i.clementer & benignè. Gof. i.ut citò tibi indulgeatur.Hosti.[*Volueris*] q.d.non te-
3 neris [*Largiter*] quia † largum & hilarem datorem diligit deus. 16.quæstio.1.prædicator, de dona.capitulo primo,dicit Cyprianus,quod de necessitate quandoque admittendum est,pro æterna remuneratione distribuendum est [*Presbyter*] i. sacerdos, diaconus, & subdiaconus.de coh.cle.& mu.capitulo secundo [*Eadem*] quæ dicta sunt in prox.respon.non in primo (*Fecerit*) casu fortuito:alias loquitur dispensatiuè, secundum Hosti. (*Pœnitentiam*) interiorem. Longior enim esse debet pœnitentia,quàm culpa,de pę.di.3.produ-
4 ctior. Go. ¶ † Vlt.gloss.respondet per quæstionem. ¶(*In glo.2.ibi, maculetur*) facit, quod habes de cri.fal.c.3. ¶(*In gl.3.in fi.*) & de pę.dis.3.Achab Rex,Go.quod quē que saccus uocatur, ut in Hiero.parte secunda prodigio descripto per literam.A. Item super Ioan. ca.2.C. saccus,& ieiunium arma sunt pœnitentiæ, & auxilia peccatorum.& si ex duobus necessarijs unum subtrahēdum,magis eligam ieiunium absque sacco, quàm saccum absque ieiunio. ¶(*In glo.4.di.in fi.*) & sunt escæ prohibitæ, quæ trahunt semētinam carnis originem, ut ibi. ¶(*In glo.quantum*) hæc glo.intelligit de toro coniugis.& sic fortius à toro extraneę:sed alij intelligunt, quod in lecto non iaceat,sed in terra, secūdum Abb. ¶(*In glo.de Anglia,ibi fuit*) quò ad potus qualitatem.sed non quò ad quantitatem,secundum Ia.& Hostien.de
5 ui.& ho.cle.à crapula.¶(*In glo.ult.in fi.*) & † tunc secundum Host.in nullo imputabitur, ex quo aliud facere non potuit. & est simile casuali, quod etiam secundū illos, qui dicunt, ꝙ lex promotionis cōsistit in facto, non impedit promouendum, infra eo.lator. & dicit, ꝙ non tenebat Clemens.IIII.qui tamē in hac materia satis erat durus.& idem Clemens.V.in sua constitutione.eod.titu.si furiosus.

SVMMARIVM.

1 *Fur quis occidatur sine culpa,& num.4.*
Homicidium licet non imputetur aliquando ut hic,imputatur tamen ad irregularitatem.
2 *Sero quid sit non attribuatur nocti.*
3 *Lex ciuilis antiquior canonica.*
4 *Epilogus,& suffragium glossarum.*
Ob tutelam sui corporis quod quis fecit, iure fecisse existimatur,
5 *Additio glossarum.*
Armorum terror sufficit.
Occidere quem etiam noxium in delitijs alterius reprobatur.

CAPVT III.

1 SI perfodiēs. C.occidit † fur diurnus sine culpa, nocturnus verò nō,2.ibi, intelligit.& in subscriptio.Exodo.22.(*Nō est illi*) pcussori(*Homicidiū*) quò ad peccatū,est tamē homicidiū quò ad irregularitatem, cum aliter sibi prouidere potuit: alias non,supra c.prox.ubi de hoc (*Orietur sol.*) hęc lex Exitdi facit pro statutis, quæ duplicant pœnas maleficiorum de nocte commissorum.& tūc † dubitatur,quod si fiant de serò?& ꝙ attribuantur nocti, facit hæc litera, quæ post solis occasum uocat furem nocturnum ad hoc supra de treu.& pa.c.1.in prin.Item tenebrositas attribuitur nocti.& lux diei.patet vtrunque,de os. dele.consuluit,ad fi.facit.C.de custo.reo.l.1.Item Genesis.1.in prin. Mane,& uespere,dies unus. Item dies est inter duas dimidiatas noctes. ff. de feri. more Romano.cum autem dicatur a dian,ꝙ est lux, uel claritas,illud solum, ꝙ clarescit inter duas noctes, est dies. ad partem contrariā inducuntur omnia iura,quę uolunt in pœnalibus fieri benignam interpretationem, infra de re.iu.in pœnis, li.6 cum cōcor.& regula,cum sunt partium,& regula,in obscuris, quæ cum suis cō. uolunt in dubijs minorē pęnam imponi,& reo fauerí.& lex dicit,non puto illum errare,qui in dubijs qōnibus contra fiscum facile respondit. ff. de iure fis. nō puto,& sibi imputet, quia legem clarius non dixit,infra de regu.iur.contra eum,cum cōcor.tertiò allegatur,quod neutra pœna locū habeat,cum sit casus tertius omissus in statuto. ad hoc,de rescrip. susceptum, li.6.& extendi potest hoc per ea, quæ ibi no.in glo.ar. contra.Et quæ super ea dixi,sed hæc argumētatio tollitur,quia dies,& nox sunt cōtigua. & sic ipsorum extrema se contingunt, ut patet Gen.1.in prin.bene facit.ff.de adul.le.capite,ibi, Per horas diurnas,nocturnasque continuas. Sol. Guido de Suza.in suis quæstionibus statutorum, & in leg. more Romano, ff.

de ferijs. placet secũda pars: aliquibus prima, & sic audiui terminatum. puto primo considerandũ, si in loco signum campanæ. uel aliud designat hanc diuisionem: alias putarem uenire in arbitratu, an tenebrositas faciat attribui nocti, an potius aliqualis claritas diei: in dubio mitiorem eligere putarẽ, cum iura Inducta distinctionem probent. [*Quia poterat*] quia dies erat. hoc infra exponit [*Illa*] s. lex Exodi, quam Aug. hic glossabat. non enim lex † canonica est antiquior, quàm ciuilis. & de hoc dixi, supra de sum. tri. cap. 1. §. hæc sancta [*Quoquo modo*] i. siue se defendat, siue non. ad hoc infra e. tua §. 1. [*Iam enim*] s. ex quo telo se defendit [*Plus est*] i. plus de ipsius malitia præsumit, s. q̃ uenerit etiam ad occidendum. ¶ † Glo. 3. quærit, & opponit. iterum quærit, & ponit op. Hug. ¶ *In 3. glo. ibi. §. lex*] sequitur. 12. tabularũ furem nocte deprehensum occidere permittit, ut tamen id ipsum cum clamore testificetur [*Et ibi, furem*] occidens furem nocturnum non tenetur, si parcere illi sine periculo suo non potuit [*Et ibi, ut uim*] quod ob tutelam corporis sui quis fecerit, iure fecisse existimatur [*Et ibi, itaque, in priu.*] uide de iniur. cap. 3. super gl. 2. ¶ *In † glo. 1. in fi.*] forte parietem, uel sub pariete, ut faciebãt fures antiqui. ¶ *In glo. 2. ibi, quidam*] Goff. hic La. Tan. Phi. & Host. & Abb. [*& ibi, in prir.*] sufficit enim terror armorum. ff. de ui & ui ar. idem est. §. qui aromati. Tan. In superscrip. Hiero. super Matthę. li. 6. ubi post finem huius ca. sic subdit. legimus in Ro. historia Flamminium ducem Romanorum, qui cubauti iuxta se meretriculæ, quæ nũquam uidisse se diceret hominem decollatum, assensus sit, ut reus capitalis criminis in cõuiuio trũcaret, à censoribus pulsum à curia: quia epulas sanguini miscuisset, & mortem, quamuis noxij hominis in alterius delitias præstiterit, ut libido, & homicidium pariter misceãtur, illam etiam historiam ponit Val. li. 2. cap. 4. §. sicut Pontius.

ANNOTATIONES.

a Probent. Vide Bar. in l. qui duos. §. hæc cõditio. ff. de manumiss. testa. & in l. aut facta, ff. de pœnis, & in l. Titius. §. 1. ff. de li. & post. & in le. 3. §. hoc autem, ff. ad Sil. & Sali. in l. non minorem. C. de transactio.

SVMMARIVM.

2 *Iuramentum quem non obligat ad homicidium.*
Inter polliceor, & promitto differentia.
D. Ioannis Baptistæ excellentia, ab Herode cur missus in carcerem, nume. 3.
2 *Epilogus, & suppletio glossarum.*

CAPVT IIII.

1 CVm iuramento. C. Iuramentum nõ obligat quem ad homicidiũ (*Pollicitus*) pollicemur sponte, promittimus rogati. datur uersus, ultro polliceor. promitto sæpe rogatus (*Herodes*) M. 14. M. 6. (*Quodcunque*) etiam si petisset dimidiã sui regni partem, ut ponit historia (*Matris suæ*) s. ipsius Hero. i. si petiisset, q̃ Herodes daret caput patris, uel matris propriæ, non dedisset: uel respiciunt puellam, ac si diceret, Si puella petijsset caput patris. i. ipsius Herodis, uel matris ipsius puellæ uxoris Herodis &c. [*in propheta*) i. in Ioanne Baptista, qui etiã fuit plus, quàm propheta. T. Matth. 11. A. quod Hiero. contra Luciferianum. B. exponit dicens, quod nulli prophetarum contingit, quod Ioanni. s. annuntiare Christum, & di-
2 gito demonstrare. ¶ † Glo. 3. respondet per quæstionem, an in suis facere debuisset. ¶ Quarta per quæ-
3 stionem, an excu let nr, si de facto in suis &c. ¶ *In † gl. 3. ibi, sicut*) uide in proœmio super ul. gl. (*Et ibi, obligatione*) uide de priuil. pastoralis, super ult. glo. ¶ *In glo. 2. in fi.*] Beati Ioannis Baptistæ, qui cum reprehenderet Hero. quod non liceret sibi fratris sui relictam in uxorẽ habere. 16. d. §. Ioannes, carceratus erat per Herodem ad mulieris instantiã, ut habet historia. ¶ *In glo. carcere, ibi, excepta*) de iureiu. capitulo primo, de re. iur. in generali, libro sexto.

SVMMARIVM.

1 *Homicida est, qui facit, uel dat sterilitatis sortilegia, uel uenena; & quando in fi. & nu. 3.*
Non contrahit tamen irregularitatem, & quam nu. 4.
Ad hæc cur deueniatur.
Amatoria pocula præbens iudicatur ut homicida, si moriatur is, cui data fuerunt.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 3.*
Abortum inducentis sibi, uel alij pœna, & nu. 4.
4 *Suppletio glossarum.*

CAPVT V.

1 SI aliquis. Homicida † est qui facit, uel dat sterilitatis sortilegia, uel uenena (*Libidinis*) erat fortè mulier talis, quam non decebat grauidã apparere: ut ergo libidini licentius uacaret, hoc fiebat (*Odij*) forte nolebat illum, uel illam habere filios, ut esset ingrata coniugi, uel ut illi succederet ab intestato, uel facilius ex testamento, uel his simile (*Meditatione*) si dedit amoris causa, non ut interficeret, similiter punietur: quia dabat operam illicitę rei, & ultimo supplicio supponitur. ff. de pœn. si aliquis. §. si quis Vincen. [*Fecerit*] puta sortilegium sine cibo, uel potu [*Generare*] uir. s. [*Concipere*] mulier. uel repere, ut non possit iam concepta [*Homicida*] uerius, si uiuificatum erat conceptum: aliàs interpretamur, ut dicit gloss.
2 ¶ † Glo. 1. distinguit pœnam legalem, spiritualem, & irregularitatis. distinguit etiam, an conceptum sit ani-
3 matũ, nec ne. ¶ *In † glo. 1. ibi, qui abortionis*] ibi dicitur talem, si humilis est, damnari in metallum: si honestus, relegatur in insulam amissa parte bonorũ. sed si ex eo mulier, uel homo perierit, supplitio summo afficiuntur [*Et ibi, si mulierem*] Exulatur mulier, quæ uisceribus uim intulit, ut partum abigeret [*Et ibi, l. ult.*] qui abigerunt infantes, forte spem mortis circa illos habuerũt [*& ibi, necare*] uide supra titu. 1. cap. uno, super. 4. gloss.
4 ¶ *In glo. 1. ibi, actu*] ad hoc 15. q. 1. si quis non iratus. Io. contra. de pœ. di. 1. periculose, in ulti. glo. dixit hic Go. non est iste irregularis ista magna irregularitate & indispensabili, de qua l. di. miror, sed irregularitate quæ contrahitur pro mortali peccato. 25. dist. §. criminis [*& ibi, sicut ex literarum*] & adde quod ibi dicam.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*
Factum pro præsumptione eius capitur hic.
2 *Circunstantiæ in delictis sunt attendendæ, & quæ, & nu. 16.*
3 *Credendum in foro pœnitentiali.*
Ferè, diminuit hic.
4 *Mulcta solet iudicis arbitrio relinqui.*
Incitantium ad odiũ, uel homicidiũ pœnitentia quæ, in fi. & nu. 5.
4 *Consulens clericum uerberari, quando excommunicatus sit.*
Ex consilio qui, & quatenus teneantur, nu. 8. & nu. 12.
6 *Custodientium sarcinas occidentium pœnitentia, iuncto contextu.*
7 *Ministerium præbens combustioni hæretici fit irregularis iuncto speculatore citato.*
Occupantium spolia sancti uiri pœnitentia.
8 *In actionis defectum datur actio de dolo.*
9 *Comites cuiuspiam euntis ad rapinam, uel deuastationem in quod teneatur.*

Opem

Opem dandes in maleficio ad quid teneantur.
Opem dare qui dicantur, & supra nu. 2.

10 *Damnum dans culpa, uel negligentia solus, uel cum alijs, quatenus teneatur.*
Fori spiritualis, uel animæ, & fori contentiosi differentia in refectione damni.

11 *Participantium interfectoribus excommunicatis pœnitẽtia quæ.*
Affectio duplex.

12 *Morti præstantium clericorum consilium, auxilium, uel fauorem pœnitentia quæ.*
Clerici non debent interesse, ubi pœna sanguinis profertur.
Claustrum quandoque non inuenitur.

13 *De homicidio qualiter agatur, & eius pœna quæ, & nu. 18. quibus committatur modis, nu. 18.*

14 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 15.*
De persuasore ad maleficium, remiss.
Cedens bonis à quo liberetur.
Soluens alteri quàm creditori quando liberetur.
Immiscere rei ad se non pertinenti culpa est, in fi.

16 *Additio glossarum.*

17 *Interitu speciei quando quis liberetur.*

18 *Contra mandantes ut agatur ex statuto contra homicidas edito. §. et sciat.*

19 *Cum homicida uoluntario papa dispensare potest, an ad superiores ordines ascendat, & habeat exercitium susceptorum, nu. 20.*

20 *Misericordia pro dispensatione.*

C A P V T VI.

SIcut dignum. Propter multa dicta nõ summatur.
1 sed hic præmittitur. φ † episcopus Exonien.
receperat per commissionem papæ, φ absolueret oc
cisores. B. Tho. & illos, qui fuerant suæ mortis culpa-
biles, & forte expresserat pœnitentiam occisoru m. ip
se uerò, quia inuenit diuersas culpas. super illis papã
cõsuluit. qui rescribit, ut sequitur [*& infra*] continebat
decisa. φ sicut dignũ erat & rationabile difficiles qõ-
nes ad papam deferre, sic & suscepto ministerio papa
debebat illas soluere, & quærentibus respondere [*No*
2 *sti*] idest † nosce præsumeris [*Conditio*] liber, an seruus:
subditus, uel alius: religiosus, uel secularis: nobilis. vel
plebeius [*Locum*] an sacer sit, an profanus [*Tempus*] an
ieiunii, an solitum [*Pœnitentia*] & sic ipsa ui sequitur, φ
sit arbitraria. de hoc de pœni. significauit, in fine [*Vno*]
loco commissum, de senten. excom. cum pro causa,
cum concor. uel in uno homine, supra de hæreti. ex-
communicamus. §. si uerò [*Illi autem*] pœnitentia illo
rum, qui habuerunt animum occidendi, feriendi, &
capiendi. Inno. [*Sanctum*] beatum Thomam martiri-
zatũ tẽpore Henrici maioris, uel patris regis Angliæ
(*Citra manum*) i. manus non iniecerũt: quia id fuit per
3 socios expeditum [*Fatentur*] in foro † pœnitentiali, in
quo credendum est [*Captione*] forte uallauerunt, uel
circundederunt locum [*Pari*] qua interfectores, &
forte papa illam expresserat in prima commissione
[*Ferrè pari*] denotat aliqualiter minorem culpam [*Illi*
etiam] pœnitentia prohibentium uim inferri occiso-
ribus [*Ferirent*] & sic non habuerunt animũ occiden-
4 di, & in hoc differt à prox. [*Mulctari*] quia † mulcta so-
let iudicis arbitrio relinqui. ff. de uer. si. si qua. ideo ui-
tur hoc uerbo secundum Hosti. ad denotandum pœ-
nitentias arbitrarias [*Scriptum*] non ad literam, sed ad
mentẽ, prouer. 24. B. Erue illos qui trahuntur ad mor
tem, & qui trahũtur ad interitum, liberare ne cesses.
ad idem Ecce. 3. [*Non esse*] sup. illos [*Qui uerò*] pœnitẽ-
tia incitantium regem ad odium. Inn. [*Inflamasse*] per
5 hoc & per iura, quæ allc. glo. arguit Host. φ † consulẽs
clericum uerberari, excommunicatus est, cum deli-
cto consentiat. 16. quæstione. 4. omnes infra de sentẽ.
excommunica. quãtæ, ubi de hoc. quod intelligitur,
quando ex consilio secuta est percussio: uel cum par
ticipiat crimini præcedenti, de senten. excommu. nu
per. §. in secunda [*Ad odium*] aliud est inflammasse ad
odium: aliud ad homicidium, ut hic patet [*Ita seuerè*]
sicut ii, de quibus dictum est proximè [*Hi quoque*] pœ-
6 nitentia custodientium sarcinas occisorum, Innocẽ.
[*Sicarios*] forte hoc intendit, uenerunt armati ad ter-
ram, & prope ciuitatem, uel locum maleficij: & di-
miserunt uestes, mulos, & sarcinas, & dimiserunt ali-
quos ad illorum custodiam: & illi bene uidebant, &
sciebant, quòd illi ibant, ut occiderent, sed nesciebãt
quem: uel forte sciebant, φ ibant illum sanctum oc-
cidere, licet illorum consilio id non fuerit machina-
tum. & hoc placet Hosti. primũ plus mihi placet [*Mi-*
7 *nisterium*] arguit hic Abb. contra † illos, qui ad locum,
ubi comburi debet hæreticus, portant uinũ, uel aliud,
& de hoc in spe. in tractatu dispen. §. iuxta propõnis,
uer. quid de his, qui propter. 12. col. [*Eos insuper*] pœni-
tentia occupantium spolia sancti uiri, uel suorum. In
no. [*Occupauerunt*] secundum Inno. & Hosti. hi, qui oc-
cupauerunt bona sancti, sed in occupationibus alio-
rum non fuerunt culpabiles, licet simul concurrerẽt
cum aliis in occupationibus faciendis, non tenentur
8 nisi de illo, quod ad ipsos peruenit, ut hic. Si † uerò in
illa occupatione fuissent alias culpabiles, ut quia alii
consuluerunt, ut raperent, tunc tenentur insolidum:
quia de dolo, & consilio illorum hoc est factum. un-
de, licet non tenerentur interdicto, unde ui, uel ui bo
norum raptorum, de dolo tamen actio competit, si-
cut & quãdo, unde ui, & ui bonorum rap competit,
sed ignoratur, contra quem agatur, uel deficit proba
tio, uel quia persona, contra quam agi debet, terribi-
bilis est, uel propter quancunq; aliam causam, in de-
fectum dabitur de dolo actio. ar. ff. de do. l. 1. & 2. §. fi.
& l. sequentibus, & l. & eleganter. per totum, & sequẽ
tibus. quinimo & quò ad consilium animæ omnino
tenetur talis cõsiliatius, etiam si spoliatus posset age-
re contra alium, nisi forsan occupanti ex corde remi
sisset. tunc enim liberatus esset consiliarius, non sic
econtra, ar. supra de constitu. trãslato. ff. de reg. iur. cũ
principalis. liberato ergo consiliario nõ est liberatus
raptor, uel is, ad quem rapina peruenit, nisi appareat,
quod eos intendit liberare: quia licet accessoriũ se-
quatur principale, illud tamen non comertitur. & qđ
dixi liberari cõsiliarium liberato raptore, uerum est
saluo eo, quod ad cũ peruenit. illud enim non remit-
titur in consilio animæ. nisi redderet, vel alius pro eo
satisfecisset. in quo quidem casu & alii, qui satisfecit,
non damnum passo, cõsiliatius hoc, quod ad ipsum
peruenit, in eodem iudicio animæ restituere tenere-
tur, licet in contentioso iudicio secus esset, si uero nõ
dedit consilium de rapina, iuit tamen cum raptore,
non ut iuuaret ad rapinam, quam dissuadebat, sed ut
iuuaret epm, ne ab aliquo lędi posset, tunc si raptor
inuentus est in rapina, non tenetur cõsiliarius. si au-
tem tali consilio fretus res asportauerit, tenetur talis
auxiliator: quia ad rapinam committendam & si nõ
consilium, tamen opem dedit, dummodo sine eo nõ
potuisset res asportare. nam si sine eo asportasset, in
nullo teneretur, quod si nullus asportauit, licet alias
damnum dederit, non tamen teneretur is, qui dissua-
sit, quãuis iuerit ad hoc solum, ut personã liberaret,
nisi forsan raptor nullatenus iuisset, nisi alterius co-
mitatum habuisset. nam in isto casu semper tenetur:
quia & si non suaserit, ope tamen uel facto iuuit. ff. ad
leg. Aquiliam. item Mela. §. primo, secundo, & ter-
tio, & §. si plures tui bantur, & §. item cum eo.
9 ¶ Quid si † multi comitati sunt malefactores, qui
ibãt ad rapinam, vel deuastationem aliquarum terũ

facienda. dissuadebant tamen maleficium, sed ite-
runt, ne malefactor lędi posset, & etiam. ut impedi-
rent aduersarios. si uellent prohibere rapinam, uel de
uastationē? Respondeo non tenentur in iudicio ani-
mæ, nisi de eo. quod commiserant, vel quod eorum
auxilio commissum fuit, etiam si ad hoc iuissent, ut
uiolentiam committerent, eo saluo, quod unusquis-
que ipsorum de uastis, quæ facta non fuissent, si ipse
cum alijs ibidem nō interuenisset, in uirilem portio-
nem tenetur, si eius & aliorum timore alii uastum fe
cerunt: alias autem non teneretur aliquis ipsorū, qui
nec facto, nec consilio rapinam commisit. aliud est
ergo in illo, qui uadit, ut auxilium præbeat: qui non
tenetur nisi de illis, in quibus auxilium præstiterit, ut
in hac quæstione: quia talis non tenetur nisi de dam-
no, quod dedit: aliud de illo, qui cōsilium dedit: quia
consilium ad omnia damna euagatur, ut no. in supe-
riori uersiculo istius gl. Si autem nullius timore spe-
cialiter, sed omnium simul ij, qui damnū recipiebāt,
non fuerunt ausi iniuriam propulsare, & sic damnū
datum fuit, tunc singuli pro singulis damnis tenētur
in solidum. quia unusquisq; in quolibet damno opē
dedit, quod uerum est in iudicio contentioso. ff. ad l.
Aqui. item Mela. §. si plures. in iudicio uerò animæ
proportionabiliter tantum vnusquisque tenetur: ita
tamen ut habeatur æstimatio eorum, qui magis stre-
nui erant, & qui magis timebantur. nam & illi in plus
tenētur. sed si aliquis iuit, vt delinquentes tantum de-
fenderet, non ad rapinam, in nullo tenetur, dummo-
do hoc certum sit aduersarijs alioquin tenetur, si pro
pter eius præsentiam aduersarii non fuerunt ausi exi-
re: quia præsumptionem probabilem habuerunt. &
idem est de illis, qui vadunt causa pacificādi, si aduer-
sarij probabiliter dimittant timore ipsorū ꝙ suas res
non defendant. significēt ergo istud aduersarijs. si vo-
lunt esse securi. de irregularitate dicam, infra eo. peti-
tio. in glo. no. quod. in fi. Ille uero, qui uadit ut rapto-
rem defendat in maleficio, tenetur insolidū sicut ra-
ptor, ut supra eo. c. § illi etiam. & de hoc no. infra eo.
10 petitio. §. 1. ¶ Si autem † culpa, uel negligentia alicu-
ius datum sit damnum, vt si non bene cohibuit ignē,
ne ad domus aliorum vagaretur. l. Aquil. tenetur. ff.
ad l. Aqui. si seruus suum ab illo. §. si arbustum, usque
ad §. si eum apes, & l. qui occiderit. §. pe. quod uerum
est in foro contentioso: in spirituali uerò nō tenetur
ad emendam, sed est tantum de negligentia pœniten
tia imponenda, ar. 15. quæstio. 1. inebriauerunt, nisi &
is, qui ignem apposuit, damnum dare intenderet, uel
in lata culpa esset, ut si in domum plenā stipula ignē
proiecerit. Hoc etiam generaliter teneas in foro ani-
mæ, ꝙ ex quo per quēcunq; ad plenum satisfactum
est lęso, alter ulterius satisfacere non tenetur: ei tamē
compensare debet, qui pro omnibus satisfecit, sed
nec sufficit delinquenti, ꝙ lęso satisfecerit, imo est ei
alias pro peccato, quod commisit, spiritualis pęniten
tia iniungenda, ut patet ēt in gl. In foro uerò iudicia-
li, si potest discerni, cuius culpa damnum datum sit,
ille solus tenetur: alioquin omnes tenentur insolidū,
ut ff. ad l. Aquil. Item Mela. § si plures, & tribus. §. se. &
l. ita vulneratus. § fi. ff. de furtis, vulgaris, respon. 1. §. fi.
ff. arbo. fur. cęsa. si plures. ff. depositio. l. 1. §. si apud, & l.
in depositi. 23. quæstio. fi. cap. fi. Sed contra, quia etiā
ubi discerni non potest, unusquisq; tantum pro par-
te tenetur. ff. de depositi. l. si duo. Sol. illud uerum est,
si agitur condictione furtiua, uel depositi act. nam si
pro vasis contrafactis agatur. l. Aqui. tunc unusquisq;
in solidum condemnatur, ut innuitur in c. l. ibi. nā cer
te uerum est insolidum ununquemque dolo fecisse,
& nisi pro solido res non potest restitui, si. l. Aqui. aga
tur, secundum Inno. cuius est quasi hæc tota glo. quā

etiam posuit Host. addebat tamen Inn. quosdam dice
re hoc locum habere in consilio animæ. Item quòd
hæc obtinent in his delictis, vbi quis non tenetur, nec
de ope, nec de consilio, tunc enim quilibet teneretur
etiam si damna discerni possent [*Moderata*] quia arbi-
traria [*quidam*] aliàs. quædā [*Illi præterea*] pœnitentia † p-
ticipārium interfectoribus excōmunicatis [*Affectio-
ne*] damnabili. 11. q. 3. quatruor. Est enim quædam af-
fectio necessaria, de qua loquitur gl. [*Scienter*] isti plus
delinquunt, infra de senten. excom. significauit [*Indi-
cenda*] dixit Hostien. à princ. usque hic. 6. gradus posi-
tos in quibus. ¶ Peccatum desecē siue minuitur, & sic
12 diminuitur pœnitentia [*Clericos*] pęnitentia † clerico-
rum præstantium morti consilium. auxilium, uel fa-
uorem [*Interfuisse*] nec mirum, si hi puniuntur: quia
nec debent clerici interesse, ubi iusta sanguinis sentē-
tia profertur, ne cle. uel mo. sententiam. de excess. præ.
ex literis [*Separatim*] nunquid cum alijs sic post pœni-
tentiam T. idē Inn. sed nec ipsum respōsorium simul
cum uersu dicent per se in tertia, uel alijs horis cano-
nicis, quod alias possent ex dispēsatione episcopi. de
hoc infra eo. ad audiētiam §. 1. in fi. quicquid dicatur
præter psalmodiam non uidetur eis aliquid reseruari
secundum Host [*Fieri potest*] hoc dixit, quia quando-
que claustrum nō inuenitur uel propter nimiā mul-
titudinem, de simonia, quoniam, uel quia fieri non
potest sine graui scandalo, de regul. cap. fi. (*Recludendi*)
13 aliàs retrudendi, non perpetuò, sed ad tempus, ut se-
quitur, Host. (*Quinquennium*) dixit † Vinc. ꝙ secundum
leges de casuali homicidio agitur. l. Aqui. ad pœnam
pecuniariam. ff. ad l. Aqui. l. 2. 3. & 4. non ad corpora-
lem. ff. ad l. Cor. de sic. l. 1. & l. eum. si tamē aliquis præ-
stiterit causam ad homicidium alterius per lasciuiam
per quinquennium relegatur. ff. ad l. Cor. de sica. le. 4.
§. 1. secundum canones quinquennis pœnitentia im-
ponitur. l. dist. eos. homicidij enim uoluntarij pęna se
cundum legem est in sublimibus deportatio, omni-
bus bonis ademptis: in minoribus decapitatio. eo. tit.
l. 3. §. legitur, & l. pe. secundum canones clericus depo
nitur: laicus excommunicatur. l. di. si quis uiduam, &
14 c. si quis uoluntate. Vin. hic. & Goff. infra ca. fi. ¶ † Gl.
alias al. contraria. & soluit. ¶ Glo. pe. distinguit homi-
cidium voluntarium, casuale, & necessarium, & in se-
15 cundo & tertio subdistinguit. ¶ *In † gl. de persuas, ibi §. 1.*]
loquitur in illo, qui persuasit medicamētum (*& ibi. §.
ult.*) loquitur in illo, qui persuasit seruo fugā, furtum
uel iniuriam. ¶ *In gl. alias inanis, ibi, nam is*) hanc & se. ui-
de in c. olim, hic al. in t. glo & super illa (*& ibi. l. 1.*) ce-
dens bonis, si solidum creditor non recipit, non libe-
ratur: sed in hoc iuuatur: quia non tenetur in carcere
(*Et ibi, Lul.*) quam habes. 12. quæstio. 2. si sine. ¶ *In glo.
quia non, ibi, inuito*) si inuito, uel ignorante creditore al-
teri soluo, non liberor: secus, si ipso mandante, uel ra-
tum habente ¶ *In glo. pe. ibi, culpa est*) sequitur, se immi-
scere rei ad se non pertinenti. ¶ *In glo. ult. ibi, si plures*) si
ex tribus arbitris unus in 15. alter in 10. alter in 5. con-
16 demnat, ualet sententia in 5. ¶ † *In glo. 1. ibi, mediocre*) qđ
dic, ut supra de temp. or. ex tenore. & ca. fi. ¶ *In glo. 3. in
fi.*) de cohi. cle. uestra. ¶ *In glo. 22. in fi.*) La. ponebat uer
sum, Quantum, quale scelus, ætasque, scientia, sexus,
Conditio, tēpus, locus ista, modusque notat. Tan. ali-
ter. Quid, ubi, quare, quantum, quis, quomodo, quā-
do. Quilibet obseruet animę medicamina dando. Idē
Vin. Gl. Phi ¶ *In glo. ex corde, ibi, adulteria*) & reliqua de-
licta. ¶ *In glo. 82. in fi.*) & de triplici gradu innocentiæ
no. ibi. ¶ *In glo. unde, in fi.*) sicut & Saulus in lapidatione
beati Stephani, act. 7. Gof. Host. ¶ *In glo. aliàs manis, ibi,
17 tenentur*) hoc in eo, qui † obligatus est in genere, uel
q̄titate, nā si in spē liberat interitu speciei. ff. de le. 1. cū
res. §. 1. nisi mora pcessisset, vt ibi, Go (*Et ibi, de cętero*) &

co.

eo.tit.eos qui, libro sexto. ¶ *In glo.quia uerò,in fi.*] & per hoc dicit Hostien.approbari.quod no.in sum.de pœni.§.fina. sub.§ fi.uer.sed nunquid sufficit hæc cessio, & sequentibus. ¶ *In gl.in hoc ibi.supremam*) & tunc etiam
18 minus peccat,quàm sciens.secundum Host. ¶ *In † glo.no.quòd*) de materia huius glo.Hosti.ponebat hic,uer. Lingua, consilio.præcepto perdis,& actu,uelle, necesse, casu, duo bis distingue suprema.& est sensus,quod homicidiũ committitur lingua, & actu. Lingua duobus modis: consilio,& præcepto,& tunc perditur executio ordinis.actu uerò tribus modis,s.uoluntate,necessitate,& casu:sed in duobus ultimis distinguitur, ut dicit gloss. remittit autem ad sum.eod.tit.§.qua pœna. ubi hanc materiam,ut dicit.copiosè expediuit. ¶ Et scias, quod assessores ciuilis fori multum utuntur hac glo.cum statutis editis contra homicidas uti uolunt contra mandantes. inducunt etiam leges.ff.de iuris.om.iu.si quis id.§.fin.de iure fisc.l.2.§ diuus. C.de Iudæ.Iudæi,2.sed si statutum aliquid exprimeret, per quod reale homicidium intelligeret, puta, qui homicidium manu, uel cum ense fecerit,non esset locus statuto.facit infra de iniuri.in nostra,& quod ibi dicam(*& ibi,nunquam*) etiã post pœnitentiã,de accu.inquisitionis,in prin.[*& ibi,*
19 *illud*] infra Paralipom.17.& 28.[*& ibi,si quis † omnem*] & de con.dist.1.capitulo primo,ubi satis de hac auctoritate no.dicebat hic Host.quod licet papa non de facilĩ dispenset cum homicida uoluntario, ut sic ad difficultatem referatur, quod legitur.l.dist.miror, tamen dispensare posset,si uellet,cũ & lex diuina hanc sibi permittat dispensationem,ut patet ex no.de conces.præben.proposuit.unde concessum est in Phinees nepote Aaron.cui post commissum in zelo dei duplex homicidium mandauit dominus,numeri.25.Ecce do ei pacem fœderis mei.& erit tam ipsi,quàm semini eius pactum sacerdotij sempiternum,quamuis illud & spiritua!e fuerit & speciale,sicut & alia.23.quæstio 8.occidit.sed idem posset papa , de transla. capitulo secundo.ad idem exemplum Pauli,& quod dicam. infra e. postulasti.nec ob.sup.capitulo primo,& similia, quæ loquuntur de rigore.de hoc etiã in spe.de lega.in tract. dispen.§.iuxta proponis,ad fi.& §.nunc breuiter, uer.
20 4.[*& ibi,de † misericordia*] i.de dispensatione. & hoc placet Hosti.dicit tamen,quod aliqui dicunt,quod hoc casu post pœnitentiam habet exercitium susceptorum, sed ad superiores non ascendit nisi dispensatiuè, & sic diuersimodè intelligunt canonem statim all.[*& ibi, Io.*] & Go.infra eo.lator.& Inno.uidetur hoc placere, Inf. eo.ad audientiam l.in fi.& c.significasti.2.in fi. [*Et ibi, Hugo.*] Vgutio uidetur uoluisse etiam hunc repellendum,dicens homicidam nullo casu promouendum. unde uellet dicere glo. Hugo dicit contra, scilicet talem nullo modo promouendum.ar.contra,talem & sine dispensatione promouẽdum de iure communi: & hoc tenet Bar. Brix.l.dist. de his, & in q. Aliquis repellendo uiolentiam,quæ est Veneri.12.in solutionẽ autem hoc dixit: quia quæstio non conuenit. & hoc placet Host.quod sin nullo imputetur tale homicidium. & dicit,quod Ro.cu.sic tenet. & facit quod dixi sup.cap. secundo,super fi.ult.gloss.[*& ibi, lator*] & l.dist.quia te [*& in fi.*] hanc glo.quære.l.dist.de eis. & de hoc.ea.di.
b de his.3. ¶ *In glo.ult.ibi,benignior* [b]] 9.dist.sana quippe, & 24.quæstione.1.si quis dederit(*& in fi.*)& infra de arbi. capitulo primo, libro sexto.

ANNOTATIONES.

a ¶Plures. Ibi uide & plenius Bar. in le.semper.§.1.ff. quod ui aut clam.& uide in l.si id quod.§ fi.ff.de in.om.iudi.

b ¶Benignior. Vide glo.c.à crapula,de uita, & ho.cle.& Bar.in l.1. §.expilatores,ff.de effac.& C.Bald.& doc. in l.quicunque, C.de ser.fugiti.

SVMMARIVM.

1 *Percutiens causa disciplinæ deponitur à sacerdotio, & quo casu. uide num.3.*
In subdiaconatu non dispensat alius à papa.
Homicida quando irregularis fiat, & deponendus.
In baptismo deletur peccatum, & omnis sequela peccati.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum.nume.3.*
Modi excessus punitur, etiam si aliàs id moderatè liceret.
Causam causæ qui præstat, non punitur, ut qui causam proximam præstat, & quo casu, iunctã glo.§.ulti.
4 *Suppletio glossarum.*
Ex recidiuo quando quis non teneatur.

CAPVT VII.

1 PRresbyterum. C.A † sacerdotio deponitur percutiens causa disciplinæ, si modum excedat, & mors inde sequatur [*Paucos*] maxime, Gof. & tamen propter hoc fortius præsumendũ contra istum.de hoc,de cle.percus.capitulo secundo, [*Deponere*] unde nec in subdiaconatu dispensat alius à papa,infra capitulo primo, in fi.[*Expirasse*] Homicida ergo uoluntarius,uel casualis,si culpa præcedat, irregularis est,& deponendus, Infra capitulo primo, & c. suscepimus,& c de cætero. quod est uerum de homicidio post baptismum commisso.l.di.si quis post.ll.d. aliquantos: secus de commisso ante baptismum siue ex officio,siue ex uoluntate. In baptismo enim delet peccatum.& omnis sequela peccati.26.d.deinde. ubi de hoc. Alij contra de hoc de diuor. gaudemus.Inno.sed Hostien.remittit ad sum.eo.ti § qua pena, uer.
2 lingua,& uer.sed opponitur,& sequentibus. ¶ † Gl.1. signat contrarium.& soluit. ¶ Vlti.glo.arguit,obijcit,
3 & soluit: demum quærit,& soluit. ¶ *In † glo.1.ibi.præceptoris*] sequitur, nimia sæuitia culpæ assignatur [*Et ibi. §.ult.*] qui docendi causa percutit,modum excedit,licet non teneatur iniuriarium,tenetur Aquilia [*Et ibi, l.se.*] est.l.præceptoris,superius all. ¶ *In glo.2.ibi.l.4.*] ibi dicit principium,quod tenetur l.Cor.de sica.qui licet in magistratu sit, facit aliquid in hominis necem, quod nõ est.l.permissum. ¶ *In ulti.glo.ibi.l.ulti.*] si duxit quis equum in tabernam,& equus mulam olfecit,& mula ducentem calce percussit, tenetur dominus mulæ
4 de pauperiæ tantum. ¶ † *In glo.ulti.ibi, monetur*] de hoc infra de iniur.cap.fi.si uerò constaret, quod aliunde processit recidiuum, uel etiam principaliter ex alia causa mortuus fuit,puta ex corruptis humoribus, in nullo teneretur magister. de hoc infra eod.ad audientiam, secundum Hustien.

SVMMARIVM.

1 *Homicidium casuale quando imputetur, nume.2.*
Ludus noxius punitur, num.4. uide nume.5.
In directum, idest in longum.
Iuri suo quis potest renunciare, alterius auferre non potest.
Ex occasione præstita damno quando teneatur quis, in fi.nume.5. §.fina.
2 *Cum homicida in ordinibus quis dispenset.*
3 *Epilogus, suffragium, & suppletio glossarum. nu.4.& 5.*

CAPVT VIII.

1 COntinebatur. C.† Homicidiũ casuale imputatur ei,qui dabat operam rei illicitæ, uel licitæ,si non adhibuit diligẽtiam,quam debuit. uel summetur specialibus adhærẽdo alteri ex lecturis,de quibus dicam infra. Et est cõmunis diuisio, secũda ibi, Ideoq;[*Viatorũ*] i.quod uiatores exercebãt,uel exercere solebãt.& de hoc ludo secundum Ho.i cõsti.alearũ Io.And.super 5.Decre.

ludus, signata. C. de reli. & sump. fu. & ale. usu. (*Indirectum*) i. in longum ad modum palecti, unde difficilior
erat baculi percussio (*Verteretur*) forte usque ad locum,
ubi erant baculi picti, & sic nō impediebant iter suū
propter hoc [*Volentes*] licet iuri suo potuerint renunciare, ius alterius non potuerunt auferre. Inno. [*Contenti*] non tamen expressè prohibeant, quod & si fecissent, hoc tamen euenire posse debuit cogitare, secundum Host. [*In eum*] diaconum [*Quae*] s. falce [*Accinctus*] ita, quod visui publico nō patebat, imo insiliens iustè
potuit excusari, si illam non uidit, secundum Innoc.
[*De quo*] vulnere. idem si occasione ipsius, supra cap.
2 proxi. [*Dispensatione*] auctoritate † nostra, quia de sacris
agitur. nam in minoribus suo iure dispensaret episcopus. de hoc infra eo. ad audi. Host. signat Vinc. contrarium de can. 15. quæstio. 1. nec is qui. ubi dicitur, quòd
si quis extra uoluntatem homicidium facit, nō deponitur. respondet illud intelligi de illo, qui dabat operā
3 rei licitæ, nec fuit in culpa. ¶ † Vlt. glo. signat contra-
4 rium, dupliciter soluit, & ponit opinionem Io. ¶ *In gl. 1. ibi nam ludus*] sequitur, noxius in culpa est. ¶ *In glo. 2. §. cum eo*] Si panno rubeo dolo pecus fugam', ut in fures
incideret, teneor furti: sed si sine dolo, ne ludus noxi'
sit impunitus, datur actio in factum. ¶ *In glo. ulti. ibi. §.*
5 *cum arietes*] uide de iniur. cap. 3. in glo. 2. ¶ *In gl. † ibi, congruebat*] dicit Host. quod satis congruebat eo modo, quo
contenti erant clerici, maxime gratia leuiādi laboris,
vt hic dicit: sed consuetudo ludi hāc culpam induxit,
secundum eum. ¶ *In gl. ulti. ibi, fecit diuersos*] sumptū hoc
ver. de canon. 23. q. 4. Nabuchodonosor [*& ibi, in culpa*]
non reddendo se talem, quod sine periculo posset equitari. & sic habes duas culpas ex gl. uel fuit culpa in cooperiendo falcem, uel in non prohibēdo, ut dixi in tex.
[*Et ibi, mortale*] secundum Tanc. [*Et ibi, arietes.*] s'm La.

S V M M A R I V M.

2 Homicidium casuale cui non imputetur, & nu. 3.
3 Epilogus, & suppletio glossarum, nu. 3.
Insolitum imputatur.
4 Liberè non fit, quod fieri sine dispensatione non potest.

C A P V T IX.

1 Lator. C. † Homicidiū casuale non imputatur ei, qui nō fuit in culpa.
Et primò factum narrat. secundò prouidet
ibi, ideoque [*Ille*] clericus, cum quo ludebat
[*Istum*] P. clericum [*Eius*] P. clerici & picti [*In alterum*]
s. clericum proijciētem. & fuit forsan hoc ex uibratio-
2 ne [*Occubuit*] is clericus, cum quo ludebat. ¶ † Gloss. 1.
respondet per quæstio. ¶ Vlt. ponit duas opi. cōtrarias
3 ¶ *In † gl. ibi, Isaac*] & Ismael. Gen. 21. [*& ibi, suis*] Gen. 44.
¶ *In glo. 2. ibi, imputandum*] licet cultellum non remouerit: quia magis cōsuetum est deferre cultellum, quàm
falcem, & quia ludus iste non fiebat ex condicto, secū
dum Hosti. imò secundum Inn. forte ad scaccos ludebant, uel ludum similem. Item hic cultellus erat in vagina secundum Abb. ¶ *In glo. 3. ibi, quidam*] Ala. & Vinc.
Idem Hostien. maximè propter hoc uerbum, liberè,
4 non † enim fit liberè, quod fieri non potest nisi dispēsatione præmissa. & uide quod dicam, de præben. licet
a. libro sexto, super uer. de iure. & propter id, quod dicit, si est ita, & alia iusta causa &c.

S V M M A R I V M.

1 Irregularis est, ex cuius illicita opera sequitur homicidium.
Inter furem & latronem non est perpetua diuisio.
Defensio personæ licet, non rerum, & nu. 3. fallit, ibidem.
2 Ligat qui bene, deligat bene.
Cogitandum quod euenire potest.
3 Mansuetudine utitur ecclesia, nec exercet uindictam sanguinis.
Cum homicida uoluntario non dispensat ecclesia, imò eum deponit.
3 Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 6.
Occurrere melius est in tempore, quàm post tempus uindicare.
7 Suppletio glossarum.
Captio licita qua.

C A P V T X.

1 Suscepimus. C. Is, ex cuius illicita opera homicidium
sequitur, irregularis est, cōmunis diuisio 2.
ibi, uerum [*Domus*] forte erat ista grangia
monacorum, de qua, supra de censi. c. si. [*De nocte*] hoc
facit pro monaco, supra eod. si perfodiens [*Latrones*] per
hoc patet, quod non est perpetua diuisio de furibus, & latronibus, de qua dixi supra capitulo secundo [*Ad eos*]
latorem præsentium, & confratrem [*Personis*] cuique
licet defendere, ut patet supra capitulo secundo [*Vestimentis*] hic debuerunt potius dimittere, quàm occidere. ut sequitur [*Voluerunt*] & licitè, secundum Innocē.
secundum quem fuit culpa in eo, quod infra dicam
(*Ligatos*) minus bene. & in hoc fuit in culpa non bene
2 ligādo. unde † & vulgariter dicitur, qui bene ligat, bene deligat secundum Ia. sed secundum Hosti. fuit culpa in dimittendo duos, licet ligatos, in unius potestate. debuit enim cogitare hoc euenire posse secūdum
Hostien. infra eo. is qui, libro sexto (*Niterentur*) forsan
non poterant: quia erant bene ligati. & sit hoc contra
Ia. in eo, quod supra dixi (*Pallium*) Mat. 5. F. (*Acriter*) nō
3 † solum personas, sed etiam res licet cuique defendere, supra capitulo secundo. So. ibi, nō dicit, Te, uel tuas
imò dicit, Te, tuaque, sed contra, quod etiam clerico
sua tantum liceat armis defendere, infra de senten. excommu. cap. dilecto, libro sexto. Sol. illud uerum inuocando brachium seculare, ut ibi, & infra cap. postulasti, non tamen in propria persona secundum Hosti.
secundum quem iunge, quod no. infra eo. petitio, de
uoto, ex multa. §. de clericis, & in præal. decre. dilecto
(*Iste*) lator præsentium. multo magis alius qui manu
propria interemit. iste. n. ex quo res habebat, debuit à
uinculis abstinere. Inno. uide quod dicam de senten.
excommu. si uerò. i. in gl. ut clericum (*Mansuetudinem*)
4 secundum † quam nulla uindicta de graui sanguinis
effusione est exercēda. imò etiā reos sanguinis defendit. unde nec cum uoluntario homicida dispensat ecclesia: imò illum deponit. l. dist. miror, etiam si sit epi-
5 scopus, infra de exces. præla. ex literis. ¶ † Glo. 1. distinguit inter clericū, & laicū, signat 3riū. ¶ Glo. 2. obijcit,
& soluit. ¶ Gloss. 3. respondet per ob. & solutionem.
6 ¶ *In † gl. 1. ibi, l. 1.*) uide de resti. spo. olim. infra super ulti. glo. ¶ † *In glo. 2. ibi, furem*) uide supra cap. 3. super 3. glo.
¶ *In glo. quia melius, ibi, l. 1.*) publicos latrones licet occidere: quia melius est in tēpore occurrere, quàm post
tempus uindicare. ¶ *In gl. 1. ibi, capere*] unde dicebat Hosti. per iura. J. al. & per dec. in archiepiscopatu, infra de
rapto. & infra eo. tua nos, quod licita est captio, quæ fieri
pōt sine homicidio, & graui sanguinis effusione (*& ibi, supra c. 2.*) sed ibi dicit, Te, tuaq; defendendo, ut ibi
dixi (*& in fi.*) multo minus contra spoliatorem, secundum La. ¶ *In glo. 2. ibi, sed non est uerum*) quia illud intelligitur, cum aliter non possent euadere. Ab. ¶ *In gl. 3. ibi, quæreretur*) Mat. 2. ¶ *In glo. 4. ibi, apostolus*) ad Ro. 12. G.

S V M M A R I V M.

1 Exemplum non stringit regulam.
2 Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 3.

Cau-

Causam remotam qui damnŭ dat, non tenetur ut qui propinquam, nisi animo nocendi hoc faciat.

4 *Suppletio glossarum.*

Cap. presbyterum, supra eod. intellectus.

C A P V T XI.

1 De cætero. Breue est [*Diaconus*] narrat † factŭ. Idem de alio clerico [*Non uidetur*] nec est cōcor. ff. de arbitris. quid tamen. §. r. aliter ponitur, supra de elec. cum nobis olim, in prin. infra de sent. excom. per tuas, in prin. [*Promouendus*] nec in diaconatus ordine substituendus, supra eo. presbyterum. Abb. ¶ † Gl.

2 arguit, & distinguit causam remotam, vel propinquā.

3 ¶ † *In 1. glo. ibi, nihil*] uide de testi. sicut, super. 3. glo. [*& ibi, qui domum habeat. in fi.*] si locaui tibi arcam iuxta domum meam, & tu in tuo ędificans terram. ponebas in arca, postea fluuijs inundata, parieti meo præbuit humorem, & corruit, ex locato teneris, sed non Aquilia, quæ competit, cum quis ex causa damno afficitur, nō per aliam causam oblatam [*Et ibi, si quis necandi*] sequitur, infanti piaculum aggressus, aggressa nescit, sciat se capitali supplicio puniēdum. ¶ *In † gl. ibi, presbyterum*] ibi non est causa remota, imò propinqua & cohærēs, unde idem iuris est, ar. ff. de rei uen. quæ religiosis. Ho

a stien. [*& in fi.*] de hoc supra de testi.[a] sicut.

ANNOTATIONES.

a ¶Testi. Et uide bonam glo. in. l. qui occidit. §. fi. ff. ad l. Aquil.

SVMMARIVM.

1 *Homicidium casuale cui imputetur quia uariè committitur, nu. 2.*
Diligentia debita non adhibita punitur.
Lectio, & cantus responsoriorum aliquando interdicitur, & quomodo.
3 *Irregularis ex quo consilio quis euadat, si sequatur homicidium, & quis alius, ut iudex, accusator, testis, ex morte, nu. 4.*
In dubio an quis esse reputandus irregularis, nu. 5.
A solitis arguitur.
Ex consilio quo quis puniatur, si mors sequatur.
Promotionis lex non semper in facto tantū consistit. §. quid ergo,
Motus unde quis sit, attendendum. §. quid si alicui.
Reuocatio mandati qua prosit. §. quid si mandaui.
Licent multa in genere, quæ non licent in specie.
3 *In dubio qua interpretatio facienda de irregularitate.*
6 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
In facto finito non est opus coniecturis.
8 *Additio glossarum.*
In ordinibus sacris Papa tantum dispensat; in minoribus episcopus.

C A P V T XII.

1 Ad audientiam. C. † Homicidium casuale imputatur ei, qui dabat operam rei licitę, sed nō adhibuit diligentiā, quam debuit. Communis diuis. secūda ibi, Quia verò. & hæc distinguit. & secundum membrum ibi, si uerò [*Conualuisset*] non dicit, ꝙ ad plenum. vnde dubitabatur, an infirmitas, de qua sequit, processisset ex vulnere, nec ne [*Congruenti*] pro tuo arbitrio [*Ministret*] supra c. presbyterū [*Minoribus*] ita, quod lectionem legat per se, & respōsoria cantet, nisi propter enormitatem delicti hoc interdicatur à papa, supra c. sicut dignum, ad fi. Hostiē. [*Alia*] omnino extranea [*Obierit*] & hoc certū est [*Poterit*] de iure communi, & sine dispensatione, cum nō

2 sit in aliqua culpa. Host. [*Ministrare*] quia non constat, ꝙ homicidium commiserit facto, uel ope. & sic non ob. supra c. suscepimus, in fi. uel defensione, consilio, uel præcepto, uel suggestione. & sic non tenetur, nec est irregularis. l. d. si quis viduam. de hoc, supra c. sicut.

3 ¶ Quid † si quis non consuluit directè homicidium: consuluit tamen quodammodo indirectè, puta suasit iactum machinæ, uel balistæ, uel ꝙ fiat insultus ad castrū cupiendū, & exinde aliquis interficiatur, nunquid consulens, uel suadens est irregularis? Dicit Inn. ꝙ sic, quia occasionem uerisimilem & nimis propinquam dedit homicidio. non enim consueuit inuasio castri, iactus machinæ, uel balistæ, ex quo in homine iacit, de facili fieri sine occasione: imò illud est huic affine. Est ergo imputandum, ut patet in eo, quod le. & no. supra c. de cætero, & c. continebatur. §. 1. secundum Inn. maxime quia non est hoc officium clerici, & maxime sacerdotis, uel uolentis in presbyterū promoueri, ut patet in eo, quod le. & no. sup. eo. suscepimus. §. fi. supra de postulando. c. fi. in prin. saluo eo, qđ no. j. infra eo. uer. quid ergo si subdito, & seq. Hostiē. Quid si consulat ꝙ castrum furtiuè, vel proditionaliter capiatur? Respondeo, ꝙ si aliquis ibi occidat, nō tamen propterea hoc consulēs erit irregularis, nisi esset uerisimile, ꝙ hoc non posset fieri sine morte hoīs secundum quosdam. Alij dicunt forte melius, ꝙ cum

a illicitum opus [a] consulat, irregularis erit etiam, si casu sequatur mors, vt in ṗdictis iuribus, Et idem, si mādauit aliquē uerberari: quia satis credibile est, quod verberatus se defendat, secundum Inno. supra eo. c. 2. & quia ex plagis uerberum posset mori, infra eo. Petrus, & est expressum, infra eo. is qui, li. 6. ¶ Quid ergo si consulatur, ꝙ maleficus capiatur, uel alias det consilium in opere licito? Respondeo tunc non est irregularis consulens, si præter conscientiam suā maleficus etiam occidatur, ar. infra e. c. fi. secus, si directè in mortem alicuius consilium dedisset: tunc. n. semper esset irregularis, morte exinde secuta, sup. ne cle. uel mo. sententiam, secundum Inn. idem si de uoluntate sua turbata processit, puta, parentes clerici uerberati conueniunt, & dicunt, ꝙ uolunt hoc uindicare, nec clericus contradicit expressè, ar. supra in eo quod le. & no. sup. de si. Matthæus. Quid ergo si expressè hoc prohibeat? secus est, ar. de simo. sicut nobis. §. 1. & expressum, infra c. Petrus, dūmodo ex corde hoc faciat alioquin in conspectu dei cadit, cum tacitè cōsentiat homicidio. & sic lex promotionis non semper in solo facto consistit, sed in facto, & in aīo. ṗbantur hæc 15. q. 1. c. fi. & q. 6. ca. 1. ante fi. ¶ Quid si alicui lęso, uel alicui, cuius interest, consulatur homicium fieri, ille tamen cui consulitur, non statim, sed postea etiā longo tempore interposito perpetret homicidium? Respondeo, irregularis est consules, nisi antea cōsilium datum reuocauerit, & nisi etiam illi, qui occidi debebat, ꝙ sibi caueat, denunciauerit. verumtamē ad hāc denunciationem faciendam non astringitur, si firmiter & probabiliter credat cōsiliarius, ꝙ is, cui hoc suggesserat, reuocationi consilij acquieuit, secundū Inno. hoc uerum est, si homicida ex illo motus fuit, ar. supra c. sicut dignum. §. qui uerò, & §. fi. supra e. c. proxi. Talis autem homicida, si ex illo consilio in nullo motus fuit, non erit cōsulens irregularis. ar. in eo, qđ le. & no. supra de re. iu. cum. l. & A. §. quia uerò, & §. si uerò, maxime si suasit, ꝙ inf. certū tp̄s occideretur, & lapso illo tempore hoc commisit, ar. in eo, quod le. & no. supra de spon. de illis, & cap. sicut ex literis. §. 1. ¶ Quid si mandaui alicui, ꝙ inimicum meum interficiat, & postea hoc reuoco, ipse nihilominus occidit ipsum? Videtur ꝙ nō sim irregularis. Quinimò uidetur, ꝙ etiā sufficiat, si is, cui hoc mandamus, sciuit, ꝙ mihi reconciliatus esset, ut si mecum parentelam ꝯxisset, ar. ff. de adimē. leg. l. 3. §. fi. & l. se. & est rō diuersitatis inter hūc casum, & superiorē. qa qū hoc mādo

cauſa mei tantum, probabiliter præſumi poteſt, ꝙ reuocationi acquieſcat: ſecus, quando hoc mando cauſa ſui: quia magis conſueuerunt homines ſeipſos diligere, quàm alios, ſecundum Inno. diſtingue tamen ſecundum Hoſt. ut in præcedenti. q. diximus. ſi utrum ex illo mandato, quamuis reuocato, ſit ſecutum homicidium, & tunc eſt irregularis uel non, & tunc nõ eſt irregularis, quia uerò hæc probatio difficilis eſt, talia non ſine periculo ſuggerũtur. nam & in dubio tutius eſt abſtinere, ut patet in eo, quod le. & no. ſupra eo. c. §. proxi. quid ergo, ſi homicida iuratus, & interrogatus dicat, ꝙ in nullo motus fuit propter cõſiliũ, vel præceptum prædictũ? Reſpõdeo, ſi hoc famoſum ſit, uel exinde ſcandalum ſit ſuſcitatum, non eſt ei ſoli credendum, ut patet, infra e. c. 2. §. fi. Si uerò occultum ſit, tunc ſequitur conſulens conſcientiam ſuam, ar. infra eod. exhibita. §. 1. & c. petitio. §. fi. ut tamen in dubio abſtineat, ut ſupra no. ¶ Quid ſi aliquis conſulat alicui, quod proijciat ſe in mari, uel ꝙ de monte ſe præcipitet, & ille, cui hoc ſuggerit, acquieſcit, nunquid eſt irregularis? Reſpõdeo. ſic, ut patet ex præmiſsis, ar. l. di. ſi quis viduam, ſecundum Inno. & in alijs iuribus alle. ſupra ea. gl. in prin. ¶ Quid ſi Titius Sempronio conſulat, ꝙ alium occidat, & ille, cui hoc ſuggerit, inuadit illum, quem debet occidere: ſed alius reſumptis uiribus aggredientem ſe occidit, ut ſupra eo. ſuſcepimus? dicunt quidam, ꝙ irregularis eſt cõſulens: quia conſilio illiciti operis operam dedit. unde quicquid male inde ſequitur, etiam ſi caſu hoc cõtingat, eſt ſibi imputandum, ar. ſupra eo. ſuſcepimus, & c. cõtinebatur, maximè quia non plenè examinauit conſiliũ. debuit. n. apud ſe conſiderare, ꝙ non ſolum poterat occidere aduerſarium, ſed ab ipſo occidi, ar. in eo, qđ le. & no. ſupra eo. c. 2. & ideo eſt irregularis, ar. l. di. hi, qui arborem, & c. ſæpe. Alij contra, quia nec in actu, nec cõſilio & c. ut ſupra eo. in princ. homicidium cõmiſit, niſi hoc feciſſet in fraudem, ut ſ. is, cui hoc ſuggerebat, ab aduerſario occideretur, ar. c. hi qui arborem, & c. ſæpe. infra eo. ſignificaſti. i. Nec ob. ꝙ conſilium malum fuit, & magnæ negligentiæ: quia nõ fuit ad mortẽ eius, & bene debuit ſibi cauere ille, cui hoc ſuggerebatur, ꝙ captaret locum, & tempus, ubi ſine periculo perficere poſſet. nam ſi incitaret aliquẽ ad occidendum alium, vbi periculũ eſſet, tunc eſſet conſulens irregularis, etiam ſi ille ab aduerſario occideretur. nec ob. ſi dicas, quod non fuit bonum cõſilium, ut ex euentu apparet: quia non debuit tranſgredi fines mandati. ff. mandati. diligenter. Et ideo, ſi bene ſibi non cauit, non uidet̃ conſilio eius hoc feciſſe. nec eſt irregularis ſecundum Inno. ¶ Quid ſi aliquis ſuadeat alicui, ꝙ pro patria ſua, uel iure ſuo defendẽdo, uel proximo ſumat arma, & ſe exponat periculo, & in illo conflictu aliquis moriatur? Reſpondeo, nõ eſt cõſulẽs irregularis, etiam ſi ibi moriatur ille, cui hoc conſuluitur, ar. 23. q. 3. pro membris, & c. ſi quem, & q. 8. hortatu, & c. præ. & ſe. ſecundum Innocẽ. ¶ Quid ergo, ſi ſubdito fiat conſultus cõtra hoſpitium alicuius epiſcopi in ciuitate, & idem epiſcopus, qui intus eſt, & de morte ſua, & ſuorum timet, dicat ſuis, aſſumatis baliſtas, & o͠ia arma, & defendatis nos, & uos, & familia hoc faciat, & multa homicidia hincinde cõmitant̃? Rñſo ſecundũ Hoſt. ſi timebat de perſona ſua, uel ſuorum, licitè fecit, ut in prædictis iuribus, infra de ſen. ex. dilectus. §. & quidem, li. 6. ſ. eo. c. 2. § fi. & eſt hoc inſultantium duritiei imputandum, inf. eo. poſtulaſti. Si uerò de rebus tantũ, potius debuit ipſas exponere, ſup. c. ſuſcepimus. §. & quidem, li. 6. c. c. 2. § fi.

& eſt hoc inſultantium duritiei imputandũ. j. c. poſtulaſti. Si uero de rebus tantum, potius debuit ipſas exponere, ſup. eo. ſuſcepimus. §. fi. tutius tamen eſt, ut de baliſtis nõ faciat mentionẽ expreſſam, ar. in eo, quod le. & no. ſup. e. gl. quaſi in prin. uer. quid ſi quis nõ cõſuluit directè, & inf. de ſagitta. c. unico. nãc. n. non imputabitur, quãuis hi, quibus in gñe dictũ eſt, aſſumatis arma, ipſas baliſtas aſſumant: & ſic multa licent in gñe, quæ nõ licent in ſpẽ, ut patet in eo, qđ le. & no. j. eo. poſtulaſti. §. unico, in prin. & qđ no. ſupra de iure pa. ex lr̃is. & adde, qđ no. ſup. ne clerici, uel mo. ſñiam §. 1. caueat ẽt quilibet clericus. ne in propria perſona ad conflictũ uadat: alioquin, ſi hoc fecerit, & alios ꝑcuſſerit, & apparet ibi aliquos interfectos, de quibus ipſum remordeat cõſcientia, abſtineat reuerẽter. j. c. petitio. no. ẽt ꝙ in omnibus conſiliũ eſt cautũ, ut ſuadens uel conſulens apertè exprimat, ꝙ omnino abſtineant ab homicidijs, ar. j. c. Petrus, & c. ſignificaſti. 2. §. ad ultimũ. & de hoc no. ſup. ne cle. uel mo. c. 1. reſp. 1. ubi ẽt no. quædam aliæ utiles qõ. ſm Hoſt. Quid ſi alicui conſulatur, ꝙ ſe indubitanter morti exponat pro honore Chriſti, uel pro fide, uel pro libertate eccl̃iæ? Reſpõdeo. non eſt irregularis, ẽt ſi mors inde ſequat̃, cum Chriſtus primò pro nobis mortuus ſit, & ei teneamur repẽdere uicẽ. vñ & ſancti martires pro Chriſto ſanguinem ſuũ fuderunt & alijs uerbo & exẽplo, ut funderẽt, ſuggeſſerunt, ſm Inn. vt patet in uitis eorundẽ. 13. ¶ Quid † ſi aliquis aliũ accuſauerit ad mortem, uel in illa cauſa iudex, uel aduocatus, uel teſtis fuit, & mors exinde ſecuta fuit, irregularis eſt. l. di. ſi quis uiduã, ſup. ne. cle. uel mo. ſñiam, ſm Inn. ſupra eo. de cætero. ¶ Quid ſi qs accuſat ad mortẽ fratrẽ alicuius clerici iuriſperiti. ipſe iuriſperitus defendit fratrẽ, & obtinet ipſum abſolui, q alias forſitã fuiſſet cõdemnatus ad mortẽ, & ideo contingit accuſatorẽ decapitari, qui obligauerat ſe ad pœnã talionis. nũquid iuriſperitus cenſetur irregularis? quid de hic dixerit Ho. dixi, ſup. de poſtulã. c. 1. ſup. j. gl. ibi uideas. ¶ Quid ſi aliquis tenet vrſum, uel leonẽ, uel ceruũ, & hoc occidit aliquẽ, nunquid eſt tenẽs ipſum irregularis? Dicũt quidam, ꝙ ſic, q a eſt, ꝙ ei põt imputari hoc ipſo, ꝙ tale animal tenet, ar. l. di. hi ꝙ arborẽ, & c. ſæpe. Alij ꝯ dũmodo malitiã nõ adhibuit, uel in lata culpa non ſit, & hoc uerius putamus, ar. ff. ſi qua. pau. fe. di. l. 2. & l. fi. tiam circa hanc materiã † duas regulas trado. Prima eſt, ꝙ in dubio nec magr̃, nec iudex debet aliquẽ iudicare irregularẽ, ar. de pœ. di. 1. §. pœnæ. ff. de pœnis, interpretatione, & l. ſi præſes. Secunda eſt, ꝙ in dubio unuſquiſq; debet ſe irregularem reputare, ut patet in eo, quod le. & no. ſup. eo. c. §. prox. ergo quãuis ipſum irregularẽ non iudicẽ de crimine: ſi tñ petat à me cõſiliũ, in dubio conſulam, ꝙ ſe irregularẽ dẽat reputare, ut petat, ſup. de ſimo. Matthæus. uel ad minus, ubi non eſt infamatus, eſt ſuæ conſcientiæ relinquendus, ut petat in eo, qđ le. & no. infra e. c. 2. & c. petitio, ante fi. ferè totã hanc gl. uidere potes in ſpe. de le. in tract. diſpẽ. §. iuxta ꝓpoſitionis, uer. ſed quærit̃, qñ occatione homicidij, & ſequẽtib. tribus col. ¶ † Gl. 1. reſpõdet per qõnem, & ſolutionem. ſecundo ſignat ꝑrimũ, & ſoluit. ¶ *In gl. 1. ibi, in ambiguis*] uide de teſti. cũ clamor, in glo. 2. ¶ *In glo. 2. ibi, cum ita, in fi.*] qui promiſit Epiſcopũ dare, ex quo ibi peruenit, etiã ſi diplomate ſit uſus, ſtatim obligatus eſt. ¶ *In † glo. 1. ibi, leuiter*] & ſi cingulum erat molle. G. ¶ *In glo. ult. ibi, diſpenſationem*] contra. l. di. minor. illud de uoluntario homicida, hoc de caſuali, ſm Vinc. [*& in fi.*] per quam dec. probatur ſolum papam diſpenſare in ſacris. putat tamen Hoſtien. epiſcopum diſpenſare in minoribus ſuo iure, & ſimul. qđ no. de bigamis, capitulo ſecundo.

ANNOTATIONES.

a ¶ Opus. & ad ſe non pertinens, infra eodem ſignificaſti, el ſecundo.

SVMMARIVM.

1 *Homicidium casuale cui non imputetur.*
2 *Additio glossarum.*
Necessitas, & casus fortuitus excusant ab irregularitate.
Quò ad irregularitatem ex actu prouenientem non differunt promouendus, & promotus.

CAPVT XIII.

1 Dilectus. Casus. †Homicidinm casuale non imputatur ei, qui dabat operam rei licitæ, nec fuit in culpa, cōmunis diui. secunda ibi, ideoque [*Excitaret*]. iusta & honesta causa fuit ista. Hostien. [*Qui*] equus [*Refrænaret*] hoc dicit, ut appareat illū dedisse operam rei licitæ secundum Vinc. [*Intulit*] sicut debuit. Inno. [*stimulauit*] sicut debuit. Inno., q. d. non excesit modum Hostien. [*Obuiauit*] equo currenti [*sessore*] nesciebat for-
2 san equitare, uel erat debilis. ¶ [*In†glo. 1. ibi. §. 1.*] hunc. §. & se. uide in præ. c. significasti. super glo. ¶ [*In glo. 2. ibi, qui iniuria*] uide in cap. statim alle. super. 1. glo. ¶ [*In glo. pe. ibi, irregularis*] nisi necessitas excuset, supra eo. titu. c. 2. uel casus fortuitus, infra c. 3. & c. Ioannes., & capit. fin. Hostien. non uideo quò ad irregularitatem pro-
a uenientem ex actu, quod differant promouendus, [a] & promotus.

ANNOTATIONES.

a ¶ Promouendus. Vide infra eo. c. 2. per Io. And. & glo. in c. lator, & Cle. 1. eo. ti.

SVMMARIVM.

1 *Ictus unde processerit, ex liuore præsumitur.*
De circunstantiis debet confessor, & iudex, etiam si nihil opponatur, diligenter inquirere.
Libere, idest sine impedimento.
2 *Additio glossarum.*
Scandalum, & infamia impediunt officium sacerdotis, & quousque.

CAPVT XIIII.

Ex literis. Summatur ut proxim. sup. Et ponitur. 1. consultatio secundò papæ indagatio. 3. Responsio. 2. ibi, Nos aūt. 3. ibi, Ad te [*Deponere*] dabat er-
1 go operam rei licitæ [*Liuoris*] de quo †poterat præsumi, quòd ex ictu perticæ accidisset, ar. de his qui fi. oc. ca. fin. Hostien. [*Læsionis*] quia nec apparebat cutis fracta, nec sanguis effusus [*Quæsiuimus*] diligens ergo in talibus esse debet iudex, uel confessor, ut de circunstātiis inquirat, etiam si nihil opponatur, de pœnitētiis, omnis de ele. cum nobis olim [*Se habet*] tolle, quod est infra, ipsum liberè & cæt. [*Liberè*] s. sine ullo impedimento. nec enim eget dispensationem, cum in culpa non
2 fuerit supra eo. lator, infra c. Petrus. Hostien. ¶ † Vlti. glo. signat contrarium, & soluit ¶ [*In gl. 2. ibi, sine*] se corrigit. ¶ [*In glo. ult. ibi, sua*] & infra de pur. ca. inter [*& in fi.*] Host. contra, qui intelligit istam literam, ꝙ solū scandalum sufficiat, ut si puer erat ex magno genere, infamia uerò tunc demum, cum non purgatur: sed si propter antiquitatem temporis, uel quia pacificatum est, cesset scandalum, cessabit effectus. & facit quod no. infra capitulo. Petrus, in 1. gloss. distingue an sit tale scandalum, quod per purgationem cessare possit, & tunc procedit gl. an non, & tunc procedit dictū Host.

SVMMARIVM.

1 *Temporamentum philosophicum quod hic.*
2 *Suffragium, & additio glossarum, nu. 3.*

CAPVT XV.

Ex literis. Vt supra. Communis diuisio. & secunda ibi, Quocirca [*Subseruiens*] alias deseruiens [*Ipso*] monaco & ff. de uer. sig. l. sæpe. Hostien. [*Consuetudinem*] ff. ad l. Aquil. item si obstetrix. §. fi. & l. se. & l. item Me-
1 la. 1. respon. Hostien. [*Satis*] philosophicum † temporamentum. libere enim hoc potest, ex quo non est in culpa, & dabat operam rei licitæ, secundum Hosti.
2 ¶ [*In†gloss. 2. ibi, si putator*] §. se. idem dicit, quod hæc lex.
3 & uide, infra c. fin. super ult. gl. ¶ [*In†glo. 1. in fi.*] uel proprie, pone quod deponebat animo furandi, uel ne
a secundum loci consuetudinē [a] signum posset sonari contra maleficum.

ANNOTATIONES.

a Consuetudinem. Quia tunc tenetur, qui dabat operam illicitæ.

SVMMARIVM.

1 *Equus quis dicatur bucca durus.*
Vitium in re sua quo casu excuset, & nu. 3. in fi.
Credere in re aliena uitium quis non tenetur.
Pœnitentiæ parte peracta quis restituitur ad statum pristinum, in fin.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Insciens, uel imperitus quid affectare non debet in læsionem alterius iuncta glo.
3 *Additio glossarum.*
Imputatur quod præuidere quis potuit, & non præuidit.

CAPVT XVI.

Significasti. Summatur, & diuiditur ut dec. ex literis. 1. [*Stimulauit*] ut debuit, Inno. [*Bucca durus*] ille
1 † equus more Italico dicitur bucca durus, qui trænum non timet, nec eo retineri potest, quonsque uult currere. T. [*Vitium*] ultimum. s. quòd bucca durus esset. de primo enim s. quod proiiciebat se in aquam quantum ad hunc casum, de quo hic queritur, uis non esset [*Ignorasse*] si suus erat equus, excusandus erat, si prius equi uitium non percepit. si non suus, credere non tenebatur eum uitiosum. Inno. [*Peracta*] uel
2 eius parte, de temp. ord. ex tenore, de fur. c. ult. ¶ Gl. 3. quærit, & soluit. ¶ [*In glo. 2. ibi, dicitur*] lex illa. & §. seq. loquuntur in mulione, uel equitante, qui propter infirmitatem, uel imperitiam sustinere non potuit impetum mularum, uel equi, quo uehebatur, & sic impetus ille nocuit, ¶ [*In glo. 3. ibi, à barbaris*] uide de pur. ca. 1. super gloss. pe. [*& ibi. §. 2.*] uide de iura. ca. c. 2. super 1.
3 gloss. ¶ [*In†glo. 2. in fi.*] secundum Io. unde dicebat Go. quod si ab eo instructo & perito in equitando potuisset hoc præuideri, imputaretur ei. infra. c. ulti. ¶ [*In glo. 3. ibi, à barbaris*] infra de senten. exc. sacro [*& ibi, compurgatores*] non putat Hostien. hoc necessarium, nisi laboret infamia, supra capi. 2. & infra titu. 1. ¶ [*In glo ult. in fin.*] uenialiter enim peccasse uidetur, ex quo equi uitium ignorabat Vinc.

SVMMARIVM.

1 *Homicida quis non censeatur causam non dans ad homicidium.*
Initium rixæ unde cæperit, inspicitur, ut quis dicatur irregularis, si amici, uel consanguinei quem occidant, uel debilitent.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum. num. 4.*
Cogitans quid facere quo casu puniatur.
5 *Suppletio glossarum.*
Prohibitio quibus modis probetur.
6 *Iniuriarum actionem læsus remittere tenetur, si sit quòd sui eum occident.*
Celans tractatum homicidij an teneatur.

CA-

CAPUT XVII.

1 **Petrus.** Casus. Non † censetur homicida is, quo prohibente, & causam non dante homicidium factum est. & in 1. facti narratio. in 2. prouisio. 2. ibi Quo circa [*Abbas*] forsan secularis, sicut supra de renun. ex transmissa. Hostien. [*Eius*] Petri diaconi [*Conuenerunt*] non uocati à Petro: uel uocati, sed propter aliam causam. Ho. [*Dicebant*] & forte bene biberant secundum Hos. [*Incurreret*] idest incurrere posset [*Relicto*] sumptum Luc. 10. [*Expirauit*] ex illis plagis. & hic no. Host. quod est expeditum, infra eo. is qui, lib. 6. [*Liberam*] argu. contra supra de testi. constitntis. i. dicut ibi [*Aucto ritate*] hic ad cautelam, & quia id petierat habens forte nimis scrupulosam conscientiã. Hos. uel de generali auctoritate loquitur [*Occasionem*] iniuriam enim receperat, non intulerat: &

2 † dicit hoc, ut notet, ꝙ si quis rixam incipiat, in qua percutitur, uel malè tractatur, propter quod ipsius amici, & consanguinei indignati, aliquem etiam præter conscientiam suam propter hoc occidant, uel debilitent, irregularis erit ille, cum culpa sua præcedat casum. ad id supra c. prox. ff. si qua. pa. fe. di. l. 1. §. cum arieres. C. de adult. quoniam Alexãdrum. ad l. Iul. de ui publica, quoniam multa facinora, supra c. decętero, & c. presbyterum. caueat ergo clericus, ne sit rixosus, uel litigiosus 45. di. per totũ. alias autem si occasio esset remota, vel propinqua, & iusta, ac præter conscientiam suam ille occideretur, non esset irregularis. 23. q. 5. cum homo, & c. de occidẽdis, &

3 not. supra c. decætero. ¶ † Gloss. 1. quærit, & remittit. ¶ Glo. 3. responder per quæstionem, quid si non pro-

4 hibuisset: arguit pro & contra, & soluit. ¶ † *In 3. gla. ibi l. ult.*] uide de priuil. cum olim. super ult. glo. [*& ibi circa priu.*] ibi punitur cogitans trahere de ecclesia fugientẽ

5 ad illam. ¶ *In* † *glo. 1. ibi. c. proxi*] & ibi dicit. ꝙ per iuramẽtum putat Host hoc probari posse per testes, si q fuerint prohibitioni præsentes. & in defectum etiã per illos, quibus prohibitio facta fuit, de testi. eo. c. fi. & adde, quod dicam infra c. proxi. super. 4. glo. ¶ *In glo. 3. ibi,*

6 *quia prælatus*] ubi de hoc, ubi etiam † no. nunquid læsus teneatur actionem iniuriarum remittere, si scir, ꝙ alias sui lædẽtem occident [*& in fi.*] adde, quod no. 2. q. 5. auditum, ex quo non prohibuit, non uidetur in culpa non faciendo aliquem præscire tractatum, q fuit habitus de ipsius morte, quod est uerum, si non credidit, nec credere debuit ipsius obtentu contra ipsius prohibitionem homicidium fieri: secus, si crederet. Alii dicunt eum non irregularem: quia nõ reuelauit, cum non possit dici committere homicidium facto mandato, consilio, uel defensione. l. di. si quis. Innoc. sic etiam loquitur spe. de lega. in trac. dispen. §. iuxta propositionis. 14. col. uer. quid si amici. & facir, quod dixi supra c. ad audientiam, cir. prin. gloss. magnæ. posset distingui, an dolosè celauerit, nec ne. & facit quod dicam, infra de sen. excom. quantę.

SUMMARIUM.

1 *Percutiens quò ad legem promotionis habetur ut homicida concurrentibus hic expressis, & nu. 2. 3. 4.*
Promotionis lex in quo consistat, & nu. 3.
Ordinis executionem quod impedit, & fortius ordinis promotionem.
2 *Eucharistia qualiter custodienda.*
Irregularitas ex percussione qua incurratur, & nu. 3. 4. 8.
3 *Ea ex detentione latronis, uel clamore meo contra eum uel ex actione mea ad restitutionem furti quibus casibus contrahatur, & nume. 4.*
4 *Mandato consensus tacitus, uel expressus comparatur.*
5 *Ex peritorum iudicio potest quis in dubio suam conscientiam serenare.*
In arte sua cuilibet doctori creditur. & nu. 6.
6 *Ad infirmitatem cognoscendam mittitur medicus.*
7 *Homicidium si perpetratur ab uno de multis, sed à quo, omnino nescitur, utrum sit pariter omnes ab ordinibus repellendi, & nume. 12.*
In dubio partem tutiorem eligendam.
Comparatiuum pro positiuo ad dictio. Tutius.
8 *Iniuriarum propulsando an excuset à pœna.*
Pœna canonica consistit in quatuor.
9 *Armis his quis debet se defendere, quibus impetitur.*
Caput nobilior pars corporis.
Locus, ubi quis punitur, facit iniuriam atrocem.
10 *Moderamen tutelæ quod, & nu. 14. & 15.*
11 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 12.*
Ex pluribus percussoribus si non apparet quis occiderit, qui teneãtur, & supra, nu. 5.
13 *Suppletio glossarum.*
Creditur quandoque etiam in foro contentioso super his, quæ probari non possũt.
Probationibus est succurrendum.
Veritatẽ melius nemo nouit, quam is, de cuius quæritur cõscientia.
Legi Saracini ns. 1. q. 7. quando sit locus. §. 1.
14 *Vim illatam personę, uel rebus quando & qualiter liceat repellere iuncta glossa, & nu. 15.*
Brachij secularis auxilium potest & suum & extraneum prælatus ad recuperationem rerum ecclesiæ potest inuocare.
Bellum non est auctoritate propria mouendum, in fin.
15 *Defensio rerum quare magis, quàm personæ dilatetur.*
Membrorum suorum nemo dominus.

CAPUT XVIII.

1 **Significasti.** Casus. Quò † ad legẽ promotionis habetur percutiens vt homicida, de cuius vulnere, an fuerit lætale, vel non, sciri nõ potest, si p cuius ab eo, ab aliis occisus extiterit. communis diuisio. secũda ibi, nos in præmisso, quæ distinguit, & primum membrum prosequitur ibi, Et quidem. secundũ ibi, Quod si. nec mireris, si dixi de lege promotionis: quia lex illa constat nõ solum in promotione ad ordinẽ, sed etiam in executione ordinis, ad quem qs iam est promotus. & quod impedit secũdum, fortius primum, de iureiur. quemadmodum. 15. q. ult. §. fin.

2 [*Eucharistiam*] hæc † est custodienda sub fidelibus clauibus, de cu. eu. c. 1. [*Eccle.*] spoliata [*Percussit*] non dicit in quo loco, uel qualiter [*Loco*] forte in quo percussus erat per presbyterum [*Occiderunt*] si propter ictum fugere nõ potuit, quo non facto omnino fugisset, & parochianorum manus euasisset, secundum Ho. irregularis est presbyter ex causa tam propinqua, supra c. de cętero, & c. susceepimus. Ho. [*Non inflixit*] p hanc literam dixit Io. de De. lib. 1. q. 31. & Egi. de Fos. ꝙ clericus

3 † irregularis non sit, qui habens uerba cum laico illũ leuiter percussit, sed ad rumorem traxit inimicum illius laici, qui illum occidit. [*Lætalem*] i. mortalem [*etsi*] pro an. Host. [*Voluntatem*] ergo si uoluntatem habuit occidendi, & percussit, quamuis non lætaliter. si ex aliorum percussionibus mortuus, irregularis censetur secundum Inno. per can. all. hic in glo. quod intelligit Host. cum illum potuit liberare, & non liberauit, arg. ex no. supra c. proxi. & c. sicut dignũ. §. illi. Quid si nõ percussit, sed latronem detinuit, uel contra illum clamauit, quod si non fecisset, latro fugisset, & euasisset. distingundũ uidetur, utrum hoc fecerit in mortem suam, & tunc est irregularis: uel ad hoc ut tantum caperetur, & non occideretur, & tunc non est irregularis. secundum Inno. sed cum lex promotionis non in uoluntate, sed in facto consistat. 15. q. 1. c. fi. talem indistinctè putamus irregularem, ut patet in eo, quod no.

supra

supra Ho.hoc idē no,hic In.quasi sibiipsi ↑ctius in hac parte dicens.ꝙ siue clamauerit,latrones,siue capite latrones,vel quocūq;alio mō ītelligere posit dicto,vel facto suo, uel etiam ex neglecto homicidium perpetratum,irregularis est,nam ex negligentia comitante homicidium hoc contingit,l.dis.hi qui arborem, nisi hoc faceret propter periculum corporis sui.nā si tūc clamaret,↑succurrite,licet succurentes illum occiderent, non esset irregularis. Et est ratio,quia non intendit alterius mortem,sed suam liberationem,secundū
2 Inno.a & uide quod post eum dixi,de restit. spo.olim.1.in glo.quomodo hoc.uer.illud etiam,& infra de pœnis,quod in dubiis. Imò quod quisq; ob tutelam corporis sui fecerit,iustè fecisse uidetur.ff.de iusti.& iure.l.3.supra eo.c.2.& quia ex interpretatione ecclesiæ patet,quòd non est talis irregularis,vt ibi no.& infra eo.postulasti.§,illico,uer.1.Intentio enim non tantū cōsideratur,quantum & factum,ut probatur.15.q.1.ca.fin. Alii dicunt,ꝙ est ratio,quia sic clamando liberat animam uolentis ipsum occidere a peccato,quod vtilius est, quam si ipsum a morte corporali liberaret,q̄ nec placet: quia secundum ipsam sequeretur,ꝙ si qs clamaret post furem cum rebus furtiuis, & ad clamorem suum alii insequerentur ipsum,& caperent,quāuis postea ex illa captione occideretur,non esset irregularis:quia sic clamādo si capiatur, liberabit animā eius à morte,nam reddet ablatum,& sic dimitteretur peccatum.14.q.6.si res,secundum Inno. quod tamen constat falsum esse,ut patet in eo,quod legitur & no.supra eo.de cætero. ¶Quid si agatur contra furem ad restitutionem furti,& iudex conuictum suspendit,nūquid agenes est irregularis,non, ut patet in eo, quod legitur & nota infr.c.1,§.ad ultimum,& infra c.2.li.6. ¶Quid si ita clamauerit intendens tantùm res suas recuperare,latro uerò ad hunc clamorē capitur, & occiditur? patet ex præmissis,ꝙ irregularis est: qa hoc frequenter,quod uitare debuit,contingere cōsueuit, argu.supra de ser.non ordi.c.1.cum suis concor.nec excusat recuperatio rerum, ut patet in eo, quod legitur & no.supra eo.suscepimus.nec ob.insta.c.1.§.ad ultimum:quia ibi nihil est,quod conquerenti posit imputari,si iudex excessit in iusticia,ut ibi,no. secūdum Ho.hoc etiam quasi ad literam uide in spec.in tractatu dispensa.sub titu.de lega.§.iuxta dist.13.colū.uersi.
4 illud etiam not. [*Mandato*] uel↑consensu tacito uel expresso.de hoc,supra c.proxi. [*Vel ope*] supra c.suscepimus.Host.[*Contra illum*] sup.uel an res se habeat in cōtrarium [*Se habet*]i.ꝙ percussio fuit lætalis.nam de cæteris &c. ut sequitur [*Tam modicam*] si autem secunda percussio nō esset mortalis, sed ambæ simul sufficiūt ad mortem,tunc primus & secundus sunt irregulares 23.q.ul.c.si.intelligendum est ergo,quod hic dicitur, quando constat,ꝙ prima percussio lætalis non est: secunda uerò sic, & quando non fecit animo occidendi,nec præstandi auxilium morti: quia tunc quantūcunque leuiter percussisset,tenetur.Quia auxiliū præbet morti,ut hic Inno.quod dicit de animo, intelligit Host. quando potuit illum liberare, secundum ea, q̄ dixi super uer.uoluntatem.Dicebat etiam Inno.uolūtatem occidendi non facere quem irregularem,si nil fecit in mortem uel consulendo, uel auxiliando. Idē secundum Host.de his, quæ dixi super uers. mandato
5 [*Peritorum*] hoc est↑no.secundum Hosti.quia iudicio talium potest quis in dubio suam conscientiam serenare.& est locus ab auctoritate, secundum quem cuilibet doctori creditur in arte sua. ad idem de præscriptio.quia iudicāte.& de hoc satis in spe. de probatio.§.fi.ad fin. uer. hoc quoque,ubi etiam dicitur de ictu falcastri, quod dicebatur factum à mula cum pede.& hoc e.ti.uer.pone.A.[*Medicorum*]i.chirurgicorum,
6 sicut↑aliàs mittitur medicus ad infirmū,ut sciatur,an iustè se excuset.C.de re mili.l.semel,lib.12.Go [*Cum de cæteris*]s.de uoluntate,cōsilio,studio,uel mandato[*Accusatur*]maxime.nam idem,si accusaretur:quia negantis factum &c.6.q.ult.actor. salua purgatione,quæ indiceretur propter infamiam,de accu.cum.§.fi. [*Seipsum*]ad idem supra de præsump.literas,in prin.sed contra eo.c.in fi.sol.ibi. Ho.[*Maxime*] idem enim extra religionem,ex quo non est in culpa,supra c. ex literis.2. [*Scandalo*] uel infamia.supra eo.ex literis.1. [*Dubio*]arg.
7 ad quæstionem,cum↑lapis,qui occidit, proiectus est ab uno de quatuor,qui erant in domo, & nescitur, a quo,an debeant omnes ab officio cessare: & uidetur hic ꝙ sic;quod tenet hic Go.arguendo.Miror,ꝙ Inn.auctor decre.noluit hoc terminare.nam sub,infra,qđ sequitur,decisa est talis litera. Vtrum autem de illis sit simile sentiendum, quorum unus, sed quis omnino nescitur,homicidium perpetrauit, si forsan ad sacros ordines recipiendos præsententur, utrum oēs sint pariter repellendi,cum discerni non posit, qui debeant inculpabiles iudicari, diligens inuestigator aduertat, quamuis hic casus ab illo sit ualde diuersus. Item miror de Grego.compilatore, qui decidens illam literā non declarauit hoc dubium, sed scienter in compil.hoc omisit.Item miror de Bonifacio,qui uoluit scienter hoc dubiū reliquere non ponendo in 6. extrauag.quæ attribuebatur Grego.quæ incipiebat,Nulliū,quā in glo.↑Host.supra de temp.or. Et si putabat illam iniquam, debuisset formasse cōtrariam. Ioannes in qō.arguit pro & contra.42.di.quiescamus.11.q.3.nolite.not.etiam de hoc per Bar. B. in quæstione. Quinque erant in domo.per Host.in sum.huius ti.§.qua pœna,uersi. sed nunquid omnes,per Gui.in spe.de lega.2.in trac.dispen.§.iuxta,uer. quid si quis in rixa. 14.col. & plenius hoc,eo.tit.uer.pone.4.homines. & tenet Ber.per hac decre.tutius omnes repellere, quam homicidam promouere. Host. secundum extraua. dixit illos non repellendos,sed suæ conscientiæ reliquendos. Est autem talis diuersitas huius casus ad illum, de qua dicebat antiqua,quia hic constabat presbyterū percussisse,sed dubitabatur,an lætaliter,in quæstione nescit, quis percusit,nedū quis occiderit.& per hoc satis credo,ꝙ ubi apparet de culpa omnium, licet unus solus occiderit,ex quo quis fuerit non cōstat,omnes repellentur. Si uerò nec de aliqua culpa constat,omnes admittentur.& facit quod no.de elec.cupientes.§.cæterum, in gloss.si hoc[*Abstinere*]repete, debet [*Tutius*]i.tutum,Hostien.[*In altero*] in cessando.s.[*In reliquo*]sup.In celebrando[*Timeatur*]hic satis includit tertiū membrum distinctionis non expressum in tex. s. quando constat percusionem fuisse mortalem. Si enim abstinere debet in dubio,fortius & in certo, s.quādo cōstat[*Repercussit*] ad uindictam,non ad defensionem,vt innuunt sequētia.Host.[*Tutelæ*] i.defensionis [*Propulsandam*]
8 per hoc uidetur,ꝙ si↑propulsando personalem iniuriam occidisset uiolentum,excusatus esset à pœna,secundum Host.Inno. contra ,ut iam dicam [*A pœna*] non solum ciuili,sed etiam canonica,quæ consistit in quatuor.in pœnitentia,ut supra ut c. c.in excōmunicatione,uel censura, quæ exercetur contra quēlibet peccatorem,supra ut li.non conte.quoniam.§.fin. de iudi.nouit.11.q.3.nemo.In depositione, & irregularitate,de accusa.inquisitionis. specialiter tamen de pœna irregularitatis hic loqui uidetur, secundum Hosti.[*Excusari*] nam etiam si se defendendo alium occidisset, irregularis est,nisi cum eo dispensetur,secundum Inno.sed dicit Host.quòd hæc litera contradicit aperte,ut proxime dixi.alle.etiam supra.eo.c. 2. [*Instrumenti*]
9 i.fossorii, uel ligionis[*Graue*] ar.quòd↑cū his armis quis se debet defendere, cum quibus impetitur: sed

plerunque

plerunque non possunt omnia ponderari.ff.de exerc.
l.1.1.respon. in fi. ff. de dam.insec.l.1.unde bonus iudex hoc arbitrabitur,ar.ff.ad l.Aqui.sed & si quamcũque.ff.de ui.& ui.ar.l.3 §.deiectum.secundum Hosti.
[*Partus*] sin capite, quæ est nobilior pars corporis. ff. de reli.& sump.fu, cũ in diuersis. Locus enim quo qs percutitur, facit iniuriam atrocem, instit.de iniur.§. atrox.G.[*Ladi*]maxime Bonon.ubi raro liberatur,qui percutitur in capite,sic quòd ex pensione cadat, uel
10 alias enormiter.& no.secundum †Goff.ad moderamẽ considerandum locum corporis,in quo, & genus armorum, de quibus fit percussio, & inæqualitate personarũ.Exemplum de primo; percutio te in spatula, tu me in capite.de secũdo, Ego te ferula,uel corrigia tu me gladio.de tertio,Sum modicarum uirium,& te tota uirtute expugno. tu fortis pugil me tota uirtute
11 repercutis.¶†Glos.5.alle. concor.ponit diuersitatem inter.l.& can.¶ Vlt.glo.alle.4.concor.& literam exponit.2.all.7.contraria.3.soluit.pro prima parte,si tria cõ
12 current 4.ponit distinctionem Ala.& Io.¶†*In 5.gl.ibi, si plures*] si nõ apparet quis ex pluribus percussoribus serui illum occiderit,omnes tenẽtur:aliàs ille solus[*Et ibi, percussit*]etiam mortiferè.& hoc uoluit.l.se.¶ *In glo. ulti.ibi,nim ui*]hanc & tres sequentes uide in c.olim infra.alle.super ul.& pe.glo.[*Et ibi, si quis in hoc genus*] uide de male.c.1.super gloss.2.[*& ibi.l.4.*]quæ incipit, Itaq;
13 & uide de iniur.c.3.super gloss.2.¶†*In glo.ar.quod, in fin*] & infra eo.exhibita.dicit Host.ꝙ etiam in foro cõtentioso quandoque creditur super his, quæ aliter probari non possunt.facit, supra eo.significasti, & quod ibi no.quia probationibus est succurendum, cum aliter probari non potest.& facit quod dixi supra ca. proxi. super.1.gl.Item illi testi magis credi debet, qui melius ueritatem nouit: sed post deum nullus melius nouit conscientiam hominis ipso eodem, de cuius consciẽtia quęritur,faciat ergo homo,quod potest.22.q.2.faciat,quia impossibilium nulla est obligatio, supra de pac.c.fi.secundum Gost.¶*In glo.eandem,in fi.*]Io. sed lex locum habet,quando tractatur de pœna pecuniaria: secus,ubi de peccato tractatur,uel de pœna pœniten-
14 tiali,uel irregularitatis.¶*In glo.ult.ibi,olim,in fin.*]ubi de hoc[*& ibi,Ioannes*]hoc no.23.quæst.1.§.1.vbi plenè de hoc[*Et ibi,non posset*]unde,etiam si in ipso facto aliquid fit ex proposito,quo omisso persona salua erat, illicitè fit,censetur uindicta.Hosti.[*Et ibi supra c.2.*]& in constitutio.Clem.eodem titu.si furiosus[*Et ibi,poterit*] dicit Hostien. quòd prælatus ecclesię ad recuperationẽ rerum ecclesiæ si habet iurisdictio. temporalem, potest eius auxilium inuocare propria auctoritate, excommunicatione tamen præmissa,sicut & posset inuocare auxilium extranei brachii secularis,infra c.postulasti,quod probat per decre.dilecto,de se.exc. li. 6. dicit etiam,quòd si inuocato per clericum brachio seculari aliquem uiolentorum occidi contingat,nõ imputabitur clerico per prædictam decre. postulasti, ad idem,infra eodem.c.2.li.6.[*Et ibi,amicis*]antequam ad alia diuertatur secundum Ho.alias esset guerra,& vindicta, quæ propria auctoritate non est mouenda. C. de Iudæis, nullus,& de hoc supra de iureiurand.sicut
15 2.Ideò uerò plus † dilatatur defensio rerum, quã personarum: quia per uiolentiam rerum perditur possessio naturalis:ciuilis tamen animo retinetur, quam licet defendere,ut probant illa iura,ne perdat possidẽs possessionis commodum, quod non est minimum, Inst.de interdic.§.commodum.ff.de rei uen.is qui destinauerat, sed hoc cessat in uiolentia illata personæ: quia nemo seipsum possidere potest. nec est suorum membrorum dominus.ff.ad l Aqui.liber homo.1.respon.1.nec agitur de recuperatione psonæ,sed de occisione.unde & huic licet occidere sine pœna uim inferentem.C.quando li.uni.l.1.quod non efficaciter permittitur pro defensione rerum.patet in clerico supra, eodem capitu.2.& c.suscepimus.saluo eo quod de inuocatione brachii, supra dixi secundum Hostien.[*& in fi.*] Hostien.remittit ad sum. de restitu.spo. §.1. sub. §.intelligendum.& eod.titu.olim 1.in fin. de sentent. excom.dilecto,lib.6.

ANNOTATIONES.

¶ Innoc. Facit quod no.Io. And.infra eo.ad audientiam,in gl. quia non constat,uer.quid si subdito.

SVMMARIVM.

1 *Chirurgiam monacus exercens,si ex ea mors sequitur, irregularis est,uide nu.2,quando cum eo dispensetur,nu.2.*
Intersignia furis si dat clericus uulneratus ab eo iudici seculari,non est irregularis,licet occidatur fur postea,ratio,nu.11.& 12.
In uetitum nitimur,negataque cupimus.
2 *Culpa duplex ante factum,& in facto, & qualiter intelligatur.*
Officium alienum culpa est usurpare,& nu.3.
3 *en arte,quam quisque norit,se exerceat.*
4 *Medicus quibus modis peccet,& irregularis fiat.*
5 *Ei parendum ab infirmo.*
Perito in arte sua credendum.
Infirmus quibus rationibus peccet in sanitate non recuperanda,uel aliter.ei seruientes & ministri quibus.nu.6.
Seuire in se, uel manus uiolentas sibi iniicere nemo debet.
Membrorum suorum nemo dominus.
6 *Sanus qui est,medicinaliter uiuere non tenetur, & quod nocimum sumendo peccet.*
7 *Fur ut conuincatur.*
8 *Euentus quid.*
9 *Epilogus,& suffragium glossarum.*
Ex imperitia sua quis tenetur.
Intrans ui ut teneatur.
10 *Suppletio glossarum.& nu. seq.*
11 *Clericus de crimine ciuiliter agere potest, & testificari ad pœnam pecuniarium,& ad perpetuum carcerem.*
Ad irregularitatem sufficit membri truncatio.
12 *Furis pœna qua.*

CAPVT XIX.

1 TVa nos. Casus†monacus chirurgiã exercens,si ex ea mors sequitur,irregularis est,etiam si sit peritus & diligẽs,& hoc fecerit causa pietatis.hoc primo.Secũdo dicitur,ꝙ clericus, qui iudici seculari dedit intersignia furis, à quò fuerat vulneratus, irregularis non est,licet ille postmodum occidatur.2.ibi,ad ultimum.& subdiuisio patet. 2. utriusque ibi,Nos igitur[*Sentiendum*]aliàs censendum[*Aperuit*]siue ipse monacus aperuit siue alius, ipso monaco dictante,non est uis secundum Host.[*Resedisset*]idest minoratus esset [*Contemptio*] Oui.3.sine titulo.Nitimur in uetitum semper,cupimusque negata. hoc non debet obesse monaco, dummodo aliàs non fuerit in culpa. ff.de regu,iur.quod quis culpa,infra eo.ti.li.6.damnũ, cum concor [*Apertionem*] & expositionem incautam mulieris [*Vterum*]respicit prin.ibi,quæsiuisti[*Vsurpando*]
2 & sic † culpa fuit ante factũ:sed contra, quando est in culpa ante factum,irregularis est,ut colligitur de ęta. & quali.ad aures.Sol.hoc idẽ probatur hic,sed dispensari potest,quod ibi non negatur: uel dic duplicẽ culpam in hoc articulo posse notari.de triplici dicam infra de iniur.c.fin.in prin. prima est ante factum, cum usurpat officium alienum: sed si peritus est in arte & diligens,& in nullo quò ad mortem culpabilis,dispensatur cum eo, ut infra uersi. non est. Si uerò est culpa in facto,ut quia clericus,& physicus est, quod officium

non

2 non est clericis prohibitũ,sed si nõ est peritus.tunc si ex sua medicina sequatur mors, uel membri truncatio,est irregularis,nec cum eo dispẽsatur, ut ibi & hic à contrario. Sed Inno. alternatiuè tamen dixit istum irregularem non fuisse,sed indiguit dispensatione: qa officium interdictum publicè usurpanerat, quod secundum Host.satis idem sapit, quod est prius dictum [*Pietatis*] hoc non facit ad irregularitatem contrahendam: facit tamẽ ad faciliorem dispensationẽ [*Peritus*]
3 Tullius Tuscu.l.græcorum prouerbium†Quam quisque norit artem, in hac se exerceat. Et Oratius epistolarum,Quod medicorum est,promittunt medici: tractant fabrilia fabri.Oui.de arte amandi.Qui canit,arte canat,qui bibit,arte bibat[*Omnemque*]q.d.tam in facto
4 † sequendo traditiones artis,quam ex post facto curã diligentẽ & cõgruam adhibendo.& ex hoc & eo,qđ dicitur,supra 1. respon.no. Host.ꝙ ad hoc, quòd medicus, uel chirurgicus dicatur ex postfacto cõgruam diligentiam adhibere,sufficit, quòd infirmum uisitet personaliter,& dietam suam,ac regimen dictet ei,nec tenetur ei ad custodiam continuam personalem,arg. de fri.c.fi.ad fin.de con.d.5.nũquam,supra de usu pal. c.fin.quòd dicit ipse multum dignum est.[*Studuit*]sic ergo medicus anxius & studiosus ad faciendum medicinas secundum artem, quas consideratis circunstãtiis sciat secũdum eam debere proficere. peccat autẽ, si propinat scienter medicinam nocituram, & etiam si dubitat,utrum debeat proficere uel nocere, etiam si magis credatur eam proficere debere: qa in dubiis uia tutior eligenda est,supra eo.ad audientiam.§.1.sed securius est hominem relinquere in manus creatoris sui,quam ipsum exponere quocunque modo dubitabili medicinæ.Quid si omittat scienter medicinam debitam?Delinquit,sicut & peccat indebitam propinando secundum Inno.quam si malitiosè propinet ad infirmitatem aggrauandam, ut infirmum faciat redimi extraordinariè est puniendus.ff.de ua.& extraua.co.l. medicus.Hostien.¶ Quid,si dicat se peritum,cum nõ sit,& faciat,uel omittat aliquid,ꝓpter quod infirmus periculum mortis incurrat?Peccat, & irregularis fit, ar.ff.quod quisque iu.hoc edicto.ff.de ædi. empt. & vẽ. Iulianus.§.quod autem diximus,& se.secundum Inn. & est expressum satis hic,& supra de eta.& quali.ad aures. ¶ Quid si medicus bene peritus bonam medicinam propinauit, quantum ad artem,sed quantum ad materiam mala erat propter nimiam uetustatẽ specierũ, uel falsam similitudinem, quam gerebat uerarum specierum,uel aliam quãcunque causam.Respon.si omnem diligentiam, quam potuit,adhibuit in speciebus eligẽdis,inculpabilis est: quia semper probabilis ignorantia excusat secundum Innoc. & infra de cle. ex. apostolicæ. imò & solicita diligentia eum excusat.sed & si secũdum artem vtile est aliquid incidi,securè hoc faciat fieri,dummodo peritum & discretum inueniat incisorem.¶ Quid,si incisor errat in incidẽdo non ex imperitia,uel dissuetudine,sed quia infirmus non habet membrorum, uel uenarum dispositionem debitam consuetam, siue quia subitus & insolitus timor & tremor irruit super eum, uidetur esse chirurgus excusatus secundum Innoc.ar.5.de fri.ex literis.Host.qđ si chirurgus dubitat de incisore? Abstineat tam ipse,quam incisor, nisi sit talis,de quo non dubitabatur communiter quin bene sciat incidere secundum Innoc.ar.ff.de fluminibus.l.1.in prin.ff.de fun.instruc.cũ
5 de lanionis.§.asinã.& quia in dubiis &c. ut supra not. uer.peccat enim. ¶ Quid†si infirmus non obediat medico, non propter hoc committit peccatũ inobedientiæ: quia nec prælatus eius est.Incautè tamen facit: quia non credit perito in arte sua,ut patet in eo,quod le.& no.supra e.c.proxi.§.t.uer.& quidem.Quid,si infirmus ex certa scientia, seu affectata uel improbabili ignorantia sumit potum, uel aliud quicquid sibi contrarium?Respon.peccat. facit enim contra charitatẽ, quia debet corpus suũ diligere & custodire, ut in eo seruiat deo, secundum Inno. ideo nõ licet in seipsum sæuire,ut patet in eo.quod legi.& no.supra de cor. vici.significauit,& c.ibi præce.§.illico.& infra ead.glo. statim sequitur.nec debet ire post cõcupiscẽtias suas. Ecc.18.G.nec in carnis desideriis ambulare. ad Ro. 8. A.B.nec manus sibi iniicere.ff.de ædic.edi. eũ autem. §.excipitur:quia nemo est dominus membrorũ suorum. ff. ad l. Aqui.liber homo.Item quia cum medicus peccet contra traditionem artis dãdo talia, ut no. supra ead.glo.post princ.& supra eo.§.respon.1.multofortius infirmus accipiẽdo,sicut & peccaret, si scienter uenenũ sumeret:secus, si non crederet mortiferũ, licet crederet ex illo potu infirmitatem magis roborari, siue prolongari:qa hic non peccaret mortaliter, uel ad minus nõ ita grauiter,sicut prior,nã & granior
6 pœnæ afflictio sitis,quã febris.¶ Sed nũquid tenet̃ sanus uiuere medicinaliter.Rñ.nõ,qa omnia sana sanis. si ñ scienter sine causa aliquid nociuũ recipiet, unde mors uel infirmitas sequeretur,quę ipsum à seruitio dei subtraheret, peccaret;quia faceret contra charitatem.ut supra no. ¶ Quid de seruientibus, & ministris infirmis propinabus quicquid petunt:dicẽdum est, quòd si ex certa scientia,uel ex improbabili ignorantia,seu affectata aliquid nociuum infirmo propinauerint quantumcunque petenti, peccant grauiter secundum Inno.cuius est quasi hæc tota glo.Idem est,si cõtra præceptum medici hoc faciant:quia in talibus credendum est medico,non infirmo,ut patet.5.q.5.ca.t. & 2. & 3. Aug. Quid prosit,uel obsit, nouit medicus, non ęgrotans secundum Hostien.de his aliqua not.in spe.de le.in trac.dispen.§.iuxta, uer. item exercens, & se.& uer.facto autem,& se.(*Ad ultimum*) §.est, & ponit secundum casum (*Metuens*) forte audiuit motum,uel strepitum (*De stratu*) idest lecto,sic dicto à sterno sternis (*Qui*) fur. s. (*Vulnerauit*) scholaris cõcitatus resumptis uiribus abstulit furis cultellum,& ipsum etiã vulnerauit, ut sequitur (*Tradiderunt*) & nonne in hoc pec cauerunt?Dicunt quidam, ꝙ non:quia nihil committerant dignum morte;sed dic,ut dicam super glo.s. pe. secundum Host.[*Præfatus*] alias præfata.ad hoc de iu-
7 dic.c.fin.[*Intersignia*] cum†enim fur non ducat secum testes,imo quãto potest occultius, committat furtũ, ut infra patet,non potest de facili conuinci,nisi per intersignia,uel probabilia argumenta.ff.de mi.non omnes.§.à barbaris ad hoc,sup. de cle.pe.c.2.[*Ipsius*] scholaris[*Audiretur*] docet furari [*Qui*] apparitores[*Sibi*] furi. s. [*Sumpsit*] cum sumere posset;& sic sibi imputet
8 mortem [*Euentum*] euentus†dicitur, cum quis iniustè occiditur siue à mẽte compote, vt hic, siue à furioso. ff.de pœnis,aut facta §. euentus. Host.[*Nullatenus*] innuit hunc de communi iure promouẽdum, nec egere dispensatione.non ob.supra c.suscepimus,quod loquitur in perfectis.Item ibi nimis fuit processum in ligando,& occidendo:hic uero seipsum occidit, secun
9 dum Io.Vinc.& Go.¶†Pen.glo.obiicit,alle.quatuor, & soluit dupliciter.¶ *In glo.1.ibi,culpa est*]uide supra c.si cut dignum, super glo.pe.¶ *In glo.2.ibi,imperitia*]loquitur de medico,qui male secuit seruum, uel perperam medicamentum dedit, & ille ille mortuus est.¶ *In glo. pe.ibi,in criminibus*] ut si res exegerit,tormentis subiiciã tur.¶ *In glo.ult.ibi,intrauerit*] sed tenetur iniuriarum,uel
10 de ui,si per uim intrauerit,ut ibi.¶ *In glo.t.in fin.*] & eo. ti.non est sine culpa,lib.6.& per hoc dico,ꝙ si iste fuisset laicus peritus & diligens, nõ censeretur per talem euentum irregularis,cum ratio cessaret in illo.¶ *In glo. ex hoc.ibi,non imputantur*] intelligas ad culpã,non enim dicitur

dicitur iste uoluntarius homicida, nec de illo tenetur quò ad deũ uel respicit gl. dispesationem. ¶ *In glo. idem in fin.*] aut si misericorditer non agatur cum eo. Inno.
11 & Host. ¶ *In † glo pe ibi. sanguinis*] dicebat Inno. & Host. post eum, quòd clericus de crimine ciuiliter agere poterat, & testificari ad pœnam pecuniariam, & ad perpetuum carcerem. dicam de hoc. 1 q. 2. [*Et ibi testis*] qa nec iurauit, non .n. testimoniis. sed testibus & c. de cohabi. cle. & mulie. tua [*Et ibi. quoniam*] ad hoc de iudi. c. ult. lib. 6. [*& in fin.*] parum facit, quia ad irregularitatẽ sufficit membri truncatio, infra eo. is qui li. 6. & infra tit. 2. c. 1. in fi. pp quod dicunt alii, quod licet dictum illius fuerit causa mortis, fuit nimis remota, & sufficit ad excusationẽ interpretatio iuris canonici circa hoc
12 secundum Host. Ad idem infra c. 2. alii † dicunt istũ excusari pro eo, quod hodie iure auct. de furto conuictus nec occidi debet, nec mutilari, in auc. ut nulli iudi. §. quia uerò, col. 9. posita. C. de ser. fugi. auc. sed no-
b uo iure,[b] & no. supra de Immu. ec. inter. si ergo iudex, uel minister grauauerunt, non est imputandum scholari. ad hoc supra de emp. & uen. c. fin. hoc non placet Host. quia ex quo cum armis. & maximè de nocte hospitium intrauit, fuit pœnis legitimis puniendus, vt in dicta auc. ad hoc. supra c. 3 & est pœna legitima decapitatio. uel furcę suspẽsio, seruato eo, quod legit. ff. de
c nis, capitalium. §. famosos, & §. crassatores.[c] Quinimo hodie per. l. Federici secundi, qui. 5. solidos, uel amplius furatus fuerit. laqueo suspẽditur. In li. feu. de pa. tenen. c. 1 § si duo homines. & §. si quis quinque. Item in omnibus ferè locis fures furca suspẽduntur etiam pro modico furto. & hanc generalem consuetudinẽ scholari non licuit ignorare. secundum Hosti. qui dicit finalem, & ueram esse rationem, ꝙ scolaris in homicidio non fuit culpabilis. & quòd papa sic interpretatur. alii dicunt, quòd fur quasdam res scholaris iam exportauerat. ad quarum recuperationem scholaris intendens, tradidit hæc intersignia. & sic legendo tuta esset lectura, uel potes dicere, quòd licet scholaris de furto, quod nondum fur fecerat uel quod fecerat, sed scholaris recuperauerat, intersignia dare non potuit: tamen propter uulnus sibi per furem illatum potuit & accusare, & probare, & intersignia dare, seruata hodie decre. secunda, infra eo. ti. lib. 6.

ANNOTATIONES.

a ¶ Clerici. Vide oe cle. uel mo. sententiam, per Io. And. ubi oot. supra, & idem infra in gloss. quòd, & super illa. licet tex. illius. c. faciat pro in clerico in minoribus.
b ¶ Nouo, uide ibi Barto. & Bar. de sali. plene.
c ¶ Crassatores. Ibi uide plenius per Bar.

SVMMARIVM.

1 *Abortiuui qui mulieri dat causam, est homicida, si conceptus erat uiuificatus, uel dubitetur, nume. 3. & qua pœna legis afficiatur, nu. 5.*
Cartusiensium ordo inter omnes ordines remotus est à conuersatione fœminarum.
Mulieri asserenti se ex illo prægnantem non creditur.
2 *Monaci licet mortui dicantur mundo, tamen ex eis fiunt mulieres prægnantes.*
Ludus cum muliere prægnante quis noxius.
Abortire quid, cir. fi.
3 *Consilio salutari credere bonum est.*
Suspendit se quis ipsum ab officio, ut hic.
Sicut mori non potest, qui non uixit, ita nec uiuere quis pōt, quin moriturus sit.
In dubio per uita partus iudicatur.
4 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu 5.*
Si prægnans mulier à te percussa partũ eiecerit qua tenearis pœna. Legis, & nu. 6. canonicè quomodo puniatur, supra num. 1.
6 *Suppletio glossarum.*

CAPVT XX.

1 SIcut. Casus. † Qui dat causam abortioni, homicida est. si conceptus erat uiuificatus: alias non. 2. ibi, Nos uerò [*Fuerat*] ad aliqualem sui excusationẽ hoc dicebant, quasi nutrito in Cartusien. ordine non facile id obuenisset. & uerè inter omnes ordines ille à fœminarum conuersatione remotus est. & de hoc ordine uide, quod dixi, de deci. c. 2. §. religiosos, lib 6. & supra de obser. ieiu. cap. 2. [*Asserebat*] si ille negasset. non fuisset illi credendum, super quo remit. Host. de pba. per tuas, de fil. presby. Michael, qui fil. sint leg. tran-
2 misissæ [*Concepisse*] licet ergo † monaci dicantur mundo mortui, de quo dixi de postu. capitu. 2. super gloss. 2. tamen imprægnant, vt hic, quandoque commatres uide in spe. de teste. §. 1. uersi. Item excipitur, quòd est monacus [*Ludens*] ludus iste illicitus, & noxius erat, & sic non excusabatur. de præsump. c. 1. supra eo. continebatur, secundum Host. unde fateor, quòd hoc casu ludus illicitus: sed si poneres istum laicum, uel mulieris maritum, uel fratrem. uel coniunctum, sic quòd licitus esset ludus ex personis, nec alias ludus esset noxius in se, sed gracilis & agilis, talem euentum non crederem imputandum ex quo non præcessisset culpa [*Abortiuit*] idest abortiuum fecit [*Propter quod*] scilicet quia sic ex ludo suo mulier abortiuit [*Consilio*] li-
3 cet luxuriosus esset iste, tamen alias † conscientiosus, & bene fecit credendo tali consilio, ad hoc supra de simo. Mattheus [*Seipsum*] suspendit quis seipsum. de hoc, infra de sentẽ. excommunicatio. si quem [*Et infra*] formabatur hic quæstio. an posit illius ordinis executionem habere [*Nondum*] scilicet tempore, quo traxit & quo mulier abortiuit [*Viuificatus*] Valerius lib. 5. sicut mori non potest, qui nō uixit, ita nec uiuere quis potest, quin moriturus sit [*Ministrare*], post pœnitententiam sine dispensatione, de hoc supra de tempo. ord. ex tenore. Innoc. [*Alioquin*] idest si constat conceptum tunc uiuificatum. & idem puto, cum dubitatur, supra eodem ad audientiam, infra capitu. penulti. & supra eodem significasti. 2. & hoc etiam placet Gu. in spe. de lega. in tract. dispensationis. §. iuxta, in princ.
4 ult. col. ¶ † Gl. 1. inducit duo similia. all in contrarium
5 duo iura primum sol. de. 2. remit. ¶ † *In 1. gloss. ibi, qui abortionis*] uide hanc & sc. supra capitu. si aliquis super 1. gloss [*Et ibi. §. si mulier*] teneris Aquilia, si mulier præ-
6 gnans a te percussa partum eiecerit. ¶ *In glo. 1. ibi, consuluisti*] ubi de hoc [*& ibi. si mulierem*] quam. l. intelligas cum hac distinctione, quod ibi dicitur. l. Cor. de sic. damnari mulierem in exilium quæ procurauit abortum, intelligatur de non uiuificato, aliàs eadẽ. l. punitur ultimo supplicio, ut in §. qui abortionis. Hos.

SVMMARIVM.

1 *Clerico ciuiliter petenti iustitiam de laico, non imputatur, si iudex secularis in illum uindictam sanguinis exerceat, etiam si placeat ei postea suspensio furis, nu. 2. contra laicum agere de quibus pe missum. nu. 6.*
2 *Vix quod fit, tamen fit.*
3 *Contemnere quis dicatur iudicem.*
Excommunicationem sustinens animo indurato per annum suspectus de hæresi.
4 *Epilogus, & suffragium glossarum. nume. 5.*
Durius si quis puniatur à iudice quàm à me petatur, non est imputandum mihi, & supra nu. 1.
6 *Additio glossarum.*

CA-

CAPVT XXI.

Postulasti. Quære in quarta compil.de fo. compe.postulasti, quæ est pars huius, & hoc dicit. Cle. 1 ricoi ciuiliter iustitiam petenti de laico non imputatur, si iudex fecularis in illum sanguinis uindictam exerceat. 2. ibi, Ad quod [*Debitas*] quocunque iure communi, uel speciali, non curo [*Vix*] quod 2 iuxfit, tamen fit. ff. de iudi. uix certis. Hostien. infra de cog. spi. capitulo. 3. libro sexto, vnde reprehendit Gof. illos, qui exponunt, Vix, idest nullo modo, dicens, a quòd si clericus actor nullo a modo crederet ad effectum suæ petitionis posse peruenire, nisi eum sanguinis effusione, potius deberet post decimas dimittere primitias, quam innocare seculare brachium, uel coram illo agere: sed tene quod habes infra capitulo secundo libro sexto. an uerò si agenti ciuiliter ad res suas, contra furem, postea placet, quòd fur est suspensus, sit ipse ex hoc irregularis? Dicit Goffr. quòd non, in spe. de le. in trac. dispen. §. iuxta, uersi. quid si agenti. 14. colum. [*Effusione*] forte graui & multorum homicidiorum. secundum Hostien. [*Si te huius*] alias de huius. & intelligitur hoc, cum illi excommunicatio 3 nem propter hoc in se latam contemnunt. & t dicentur contemnere secundum Hostien. ex quo infra diẽ per hominem assignatum non satisfaciunt, de conuer. con. ex publico, de dolo, & contu. cum dilecti, de proba. licet, quod si per annum illum sustinuerint animo indurato, reddunt se suspectos de hæresi, de hæreti. excommunicamus. §. primo [*Exercueris*] iustè vel 4 iniustè, ut no. infra capit. secundo, libro sexto. ¶ t Glo. 2. Respon. per quæstionem, & sol. contra quam alle. 5 4. iura ¶ *In t glo. 2. uer. si tamen*] si filius patroni accusabat libertum de crimine, cuius pœna non erat capitalis, sed iudex imposuit capitalẽ hæc accusantẽ non remouet à bonorum possessione cõtra tabulas [*Et ibi, si per imprudentiam*] uide de empt. & uen. c. fin. in glo. penul. 6 ¶ t *In gl. 1. ibi, quorundam*] ad idem supra de app. à nobis. posset etiam agere ad captionem, supra de deposi. gratuis: ad fustigationem. 14. quæstio. 6. si res. 12. quæst. 2. fraternitatis. 23. quæstio. quinta, circuncellionces & ad seruitutem per decre. præ. ita quorundam, & 15. quæstio. ulti. cum multę, trigesimasexta. q. 1. de raptoribus, secundum Goff. qui hoc no. supra eod. tua. [*Et ibi Maximianus*] ubi de hoc, & secunda quæstion. septima, laicos, alleg. capitulum se. & 14. quæst. 6. capitulo primo, [*& in fin.*] hodie dic, ut infra eod. c. 2. lib. 6.

ANNOTATIONES.

a ¶Modo tamen sic exponitur. ff. de assi. lib. 1. fina. & ff. ad Velle. tutor: aliter exponitur in l. uix certis, ff. de iudiciis.

SVMMARIVM.

1 *Homicidium casuale cui non imputetur.*
Veniam postulare non nocet. & nume. 6. an hoc sit perpetuum ibid.
Puerilis atas infra. 14. annos.
Ictus percussio qua inducat irregularitatem clerico.
2 *De uulnerato tenetur non de occiso, si uulnus mortale non sit.*
Mentiens quis non creditur in extremis, maxime quando iurauit.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum nu. 4.*
Pupilli natura, & obligatio qua, & nu. 5.
Furiosi item, & nu. 5.
Crimen contrahitur si uoluntas intercedat nocendi.
5 *Additio glossarum.*
Ludus inter quos noxius iudicatur. §. 2.
Vociferatio qua damnetur. §. penul.
Renunciasse non uidetur puer committendo se patri.

CAPVT XXII.

1 Exhibita. C. t Homicidium casuale non imputatur ei, qui non occidit, nec fuit in culpa, etiã si ad cautelam ueniam postulauit. Et in 1. petitio. in 2. exauditio. 2. ibi, Quocirca [*Puerili*] i. infra 14. annos, infra de delic. pu. c. 1. cũ si. (*Ex illis*) coętaneis (*Post eum*) quẽ insequebatur [*Corruens*] huic ruinæ non dedit causam ictus lapidis, quod si fuisset, irregularis esset, ut si percussionem illius lapidis fugiens, in alium corruisset. Vincen. Innocent & Abb. [*Incuria*] hæc duo non 2 sunt clerico imputanda [*Expirauit*] ubi uulnus t mortale non est, sed perit homo per negligentiam, de uulnerato tenetur, non de occiso. ff. ad. l. Aquil. qui occidit. §. fin. [*Extremis*] quando non creditur fuisse mentitus, arg. supra de præsump. literas. sed ex quo hoc iurauit, fuit etiam sibi omnino credẽdum. t. q. 7. sancimus, de præsumpt. afferte. C. de proba. rationes, tn auct. quod obtinet. ff. de le. 3. cum quis decedens §. codicillis, maximè cum de conscientia quæreretur. ad hoc supra c. significasti, secundum Hos. Dicebat Vinc. quòd iuramentum parum reuelat, cum sit testimonium unius. 33. q. 2. admonere [*Ita esse*] omnia superiora compre- 3 hendit, supra de tescrip. olim. ¶ Antepe. & ult. glo. Rñ. 4 per ob. ¶ Vlti. arguit, & tenet contrarium. ¶ t *In gloss. 1. ibi. l. 1. in fi.*] uide de delic. pu. c. 1. super glo. pe. [*Et ibi, pupillus*] ibi dicit tex. neque scire, neque discernere talis ętas potest. ¶ *In glo. 2. ibi. §. 2.*] furiosus, & pupillus sine tutoris auctoritate non potest incipere possidere: qa affectionem tenendi non habet [*Et ibi, pupillum*] sequitur, q proximus pubertati sit, capacem esse furãdi, & iniuriæ faciendæ. ¶ *In glo. 3. ibi, dinus*] ibi iacet litera, vt s. [*& ibi. l. 1.*] crimen cõhitur, si uoluntas nocendi intercedat. ¶ *In gl. antepe. ibi. §. pe.*] uide de testi. sicut, supet. 2. 5 gl. ¶ *In gl. 2. ibi, furioso*] cui non imputatur homicidiũ, vt in constitu. Cle. eo. titu. si furiosus [*& in fin.*] uel qui bonum à malo discernit, quod uerius est quo ad delicta secundum Hostien. per dec. 1. de deli. pu. ¶ *In glo. 3. in fi.*] lac. hic neutrum spectatur: quia nec uoluntas interuenit, nec actus. ¶ *In gloss. in hoc ibi, uidetur*] aliquantulum, Goff. [*& in fi.*] uerum est inter maiores: sed inter pueros non debet talis ludus noxius iudicari. Hostiensis. ¶ *In glo. ipse. in fi.*] sicut si audiris subitis uocibus aliquis perterritus offenderet se ad lapidem, non tenerentur uociferantes, si non essent in dolo: ita tamen, quòd uoces essent temperatæ. ff. loca. item quæritur, secundum Vin. Pm quem non ob. huic. c. sup. c. continebatur: quia ibi fuit in culpa & ludum aggrediendo, & falcem non retinendo. ¶ *In glo. pe. ibi, culpabilis*] supra 6 de elec. uenerabilem, uer. seruis quoque. Dicit Hos. quòd in iudicio, uel quasi solenniter & publicè absolutio petebatur: alias extra iudicium etiam sententiæ obseruatio non obesset, ut pater. s. de testi. spo. olim. 3. nec etiam in iudicio, si talis petitio fieret ad cautelã sic infra de senten. excommunicatio. uenerabili. hic autem petita fuit uenia extra iudicium ad cautelam ex benignitate, compassione, & humili liberalitate. vt mitigaretur dolor & cæt. ut dixit tex. & ideo non nocuit secundum eum [*& in fi.*] dicebat Vincent. quòd puer committendo se patri non uidetur suo iuri renunciasse, de renun. ueniens. ad hoc deiu. iur. Quinto, uallis, si puer petiuisset ueniam, uidetur recognouisse, de accu. ueniens. ¶ *In glo. ult. in fi.*] idem Go. & Ho. secundum Inn. esset dispensatio, cum occasione lapidis proiecti fuit læsus, aliàs est ius commune.

SVMMARIVM.

1 *Ioannes And. auctor decretales incipiens a nomine suo, sicut hanc commentatus est, & qualiter.*

Homi-

1 *Homicidium caſuale cui non imputetur, & nu. 7. & 9.*
Diuiſio decretalis.
3 *Humiliter quæ agenda.*
Monſtrandi uerbi uſus.
Campanas pulſare cui incumbat, & nu. 7. & 11.
4 *Eas ubi liceat habere, earum pulſatio cur fiat, & quibus, & nu. 6.*
5 *Ad infirmitatem mortalem nulla ualet medicina.*
Pęna ibi nulla, ubi nulla pœna.
7 *Ad officium meum quid ſpectare, dupliciter intelligitur.*
Minorum ordinum officium per maiorum aſſumptionem quis non perdit.
8 *Caſus quos quis pręuidere teneatur: aliàs ei imputatur, & nu. 9.*
10 *Conſtare qualiter poſſit, & cui quod ſcribitur hic à papa, cum Ioā. ſolus eſſet presbyter cum mortuo, remittit.*
Fides fieri debet ordinario, ubi ſpecialis commiſſio non fieret.
11 *Sine culpa non eſt, qui ſe immiſcet officio ad ſe non pertinenti, excipitur, & nu. 12.*
Irregularis quando fiat quis exerecens officium ad ſe non ſpectans ob mortem uide ſecutam, & nu. 12.

CAPVT XXIII.

5 IOannes. Nomini † & repetentibus faucndo commentemus & iſtam, & ternario numero ipſius lecturam expediā. primo rubricam continuando ſubiungam aliqua circa illam. ſecundò textum, & gloſſ. expediam. tertiò aliquid utile recitabo. ad primum, Rubrica ſic continuatur &c. ut dixi, ſupra ſuper rub. Eſt autem ſciendum, quòd decre. hæc facit ad ſecundam partem rubricæ, ut iam patebit. Circa ſecundum &cæt. ut ſupra de cle. con. Ioannes. hæc additio ibi. Tertiò literam exponam, gloſſas omnes, quia breues & textuales ſunt, recitando, Goffred. & cæt. ut ibi. Et primò in ſumma decre. hoc dicit.
2 Caſuale † homicidium non imputatur ei, qui dabat operam rei licitę nec fuit in culpa. Diuiſio. quia duæ ſunt partes. prima factum narrat: ſecunda diffinit ibi, Nos igitur. Et prima tria facit, narrat actum Ioannis, & cauſam illius actus, & caſum ex illo ſecutum, ſecundum ibi, ut ſigno. tertium ibi, Cadens. Secunda prin. duo facit. ponit primò diffinitionis cauſā. 2. ibi, diſcretioni, diffiuit. legatur litera. Ioannes [*Vt Signo.*] groſſa litera [*Cadens*] litera groſſa [*Qui cum*] groſſa litera [*Nos igitur*] 2. pars [*Diſcretioni*] litera groſſa. caſus patet. expo
3 namus literam [*Humili*] no. humiliter † proponēdum coram ſuperiore, maxime coram papa. propter ea q̄ no. ſupra capitu. proxi. in fine. Humiliter ingrediendā eccleſiam, de immu. eccle. decet, in prin. libro ſexto. Humiliter docendum, de ma. & ob. capitu. fina. [*Monſtrauit*] ſic ſupra capitu. Petrus. de cle. coniug. Ioannes [*Pulſaret*] cuſtos erat, ad cuius hoc ſpectabat officium Iaco. puto iſtum fuiſſe cuſtodem, & miniſtrum ad hoc in eccleſia cathedrali: quia decre. dirigitur epiſco
4 po, & capitulo [*Campanas*] has † non licet habere in priuatis oratoriis; quod dic, ut infra de priuile. patentibus [*Signo*] arg. quod ſigno fit uocatio, præceptum, uel inhibitio, ſecundum Vincen. ita, quòd conſtituit non parentem inobedientem, negligentem, uel renunciantem per iura, quæ alle. gloſſ. [*Dato*] & per populum audito [*Populus*] illius parochiæ, ſed non alterius, ſupra de paro. cap. 1. [*Diuina officia*] Item ſcilicet ad audiendum uerbum dei, de quo infra de ſentent. excommuni. Reſponſo, uel ob aliam iuſtam cauſam [*Cadens*] quem caſum presbyter non credebat, nec credere ueriſimiliter tenebatur [*Puerum*] factum narrat: quia idē de adulto [*Coram eo*] presbytero pulſante, fuerat ergo & ipſe proximus periculo [*Qui*] puer [*Morta-*
5 *le*] no. † pro prouerbio ad infirmitatē mortalem nulla ualet medicina [*Deceſſit*] hoc intellige, quòd forſan hi, quibus ſcribitur, prohibeat illum ab executione ſacerdotii [*Nihil*] not. ubi nulla eſt culpa, nulla ſit pœna. de conſtit. cap. ſecundo, cum ſi. [*Omnes*] i. iſtum ex omnibus. 1. queſtio. ſeptima, ſi quis omnem [*Si conſtiterit*] intelligebatur, de reſcrip. capitulo ſecundo [*Sacerdotale officium*] de quo uide ſupra de cor. uiti. ſignifi-
6 cauit. ¶ [† *In gl. 1. in fin.*] & de elec. in cauſis, & ſi uis ſcire multa campanarum ſigna, uide quod dixi in predic. dec. 1. de offi. cuſto. ſuper. 1. gloſſ. ¶ [*In glo. 3. in fin.*] hoc dicit, quia gloſſ. uiti. ibi fuerat hic, Iaco. ¶ [*In glo. ult. ibi, communi*] Iaco. idem Vincen. Goffred. Phi. & Hoſtien. ¶ Notabilia repetere potes, quæ iam ex tex. collegi.
7 Ad decre. opponitur. certum eſt, q̄ † homicidiū caſuale imputatur ei, qui facit, quod ad ſuū non ſpectat officium, ſupra eodem tua. ſed ſonare campanas eſt officium minorum clericorum, & non ſacerdotum. 25. diſt. perlectis, uerſi. ad primicærium. Ad hoc de cele. miſſ. capitulo primo, de mal. & obe. ſtatuimus. & ad talia debet presbyter habere clericum, de ui. & honeſta. cleri. ut quiſque. ergo caſus homicidii ex tali actu ſecutus imputandus fuit huic ſacerdoti. Sol. ſunt quædam non ſpectantia ad alterius officium, quia prohibita, & de his loquitur contrarium. Sunt alia non ſpectantia non quia prohibita, ſed quia ad illa non tenetur, vel cogitur forte propter reuerētiam perſonæ, vel officij, quale eſt hoc. non enim officia minorum ordinum perdit quis per aſſumptionem maiorum. 64. diſ. geſta, & capitulo. Honoratus. & de hoc dixi ſupra de renun. ad ſupplicationem, ſuper gloſſ. fin. Et de his hic loquitur. probatur hæc ſo. nonageſimaquinta diſtin. illud. Præterea nec certo ordini deputatum eſt hoc officium. unde etiam laicus hoc exercet, ut dixi ſupra de cle. coniu. Ioannes. & presbyter exercet uiliora iſto. ſupra eodem ex literis. 1. & 2. ¶ Opponitur. 2. hic dici-
8 tur, quòd † non imputatur ei, qui non præuidit, quod euenire poterat, & concor. infra. c. ſi. contra infra eod. c. ul. li. 6. ſupra de elec. licet. de ſer. non ordi. ca. 1. ubi de hoc, de procur. capitu. 1. ff. loca. ſi quis domum. §. 1. cum ſuis concor. So. ſunt quidam caſus inopinati & fortuiti, quos diligentiſſimum hominis cōſilium præuidere non poſſet. C. de pi. ac. quæ fortuitis, & illos nō tenetur quis præuidere: quia id eſſet diuinare, & ſic hōmini impoſſibile, & ad talia nō obligamur. 22. q. 2. beatus, infra de regu. iur. nemo poteſt. nec nocet ignorantia artis magicæ, cum ſit prohibita, infra de ſortile. c. 1. Sunt alii caſus opinati, quorum euentum diligens potuit & debuit præuidere, ſicut cōducens à fructuario, & ſoluens precium futuri quinquennii, præuidere poterat uſufructum prius poſſe finiri per ipſius mortē, ut in l. ſi quis domum. Idem de illo, qui conducit à clerico. de hoc ſupra de præ. ui. ſu. c. ſi. In illo, qui mandat uerberari, præuidere poterat mortem, uel mutilationem inde poſſe contingere. Idem in ſi. iura etiam fiūt ad prouiſionem futurorum, de his loquuntur contra
9 ria. item † opponitur, hic dicitur fortuitum caſum homicidii non imputari illi, ex cuius actu euenit. contra, ſupra eo. continebatur, & c. ſicut, infra. c. ul. li. 6. So. in contrariis præceſſit culpa. item opponitur, q̄ iſte tempeſtiuè & altè præmonere debuit illum, cui ex facto ſuo etiam per caſum fortuitum imminebat periculū infra c. ul. Sol. ſunt caſus fortuiti ita repentini, qui nec poſſunt præuideri, vt ictus fulguris, & his ſi. & talis fuit iſte. Sunt alii qui poſſunt præuideri in inchoatione periculi, ut cum apparent ſigna proxime ruinæ, uel fra-
10 ctionis, ut ibi. ¶ Ad q̄ſtiones uenio. primò † quęro, cū papa hic ſcribat, ſi conſtiterit ita eſſe, quomodo hoc poſſit conſtare, cum forte ibi presbyter cum mortuo ſolus eſſet: ſolue, ut no. ſupra c. ſignificaſti. 1. Item q̄ro, cui debeat hoc cōſtare, uel fides hæc fieri? Rn̄deo illis quibus ſcribitur, & ſecundum hoc ubi dicit, ſi conſtiterit,

rit,supp.uobis. sed aliàs,ubi specialis de hoc commissio non fieret, ordinario deberet fieri fides.Item quæro, cum dixerim in text.quòd iste forsan custos erat.
11 ¶ Quid, si † presbyter iste custos non erat, nec sonare spectabat ad illum,sed ad alium. videtur, φ adhuc nõ sit irregularis,ex quo bono zelo,& ex iusta causa hoc faciebat.Absit enim,ut ea,quæ &c.23.q.5.de occidendis. Dic cõtra per regulam,non est sine culpa, cũ suis concor.infra de regu.iur.lib.6.ad idem eo.tit.ea quæ, & infra de non ord.mi.c.1.& 2. Ad contrarium respõdetur,quòd non sufficit bonum facere,nisi & hoc bene fiat.de hoc. de collu.c.1.supra de postu. c.2.ff.de re.mil.l. 3. §.in bello. & hoc intellige,nisi ille hoc fecisset ex commissione illius custodis, ad quem spectabat, uel superioris illius,puta episcopi,uel archidi. uel nisi ex consuetudine hoc licuisset; puta quando pulsabatur ad plebem,uel ecclesiam cathedralẽ habebat con suetudo ecclesiæ,quòd unus de presbyteris ecclesiæ, uel clericis,qui primò occurrebat, pulsabat in illa ca-
12 pella ¶ Item † quid si pulsasset ad captionem furis,uel alterius malefici, ut est moris, uel quid si pulsasset ad auxilium suum, quia obsidebatur in domibus ecclesiæ,& imminebat sibi periculum?solutionem horum collige ex his,quæ dixi.supra eo.significasti.2. in glos. ergo si uoluntatem,& supra ne cle.uel mo. sententiã. Item quid si quis pulsasset arengam, ut publicè iudicatur malefactor ad mortem,uel truncationem? Dic eum irregularem.Io.And.Item quid de laico sonante ad horas vel campanas communis.Item quid si ecclesia non habebat populum,uel habebat, sed non solebat propter campanam uenire?

SVMMARIVM.

1 *Clericus pugnans etiam contra Saracenos, irregularis est si quem occidat, & in dubio aliàs non, excepto casu.*
2 *De damnis in bello datis, qui teneantur.*
3 *Celebrare quæ impediant.*
Comparatiuum pro positiuo.
4 *Dubium erroneum ad præceptum prælati deponendum, si deponi non potest, sequatur quisque conscientiam suam, licet erroneum.*
5 *In bello an interesse & quid facere ibi possint, & supra num. 1. Incitare, & hortari debilioris est fortiorem.*
Arma quæ clerici, & qui ferre possint, & quibus de causis.

CAPVT XXIIII.

1 PEtitio. Casus.† Clericus pugnãs etiã contra Saracenos irregularis est,si aliquem illorum occidit,& in dubio abstinebit. communis diuisio.secunda ibi mandam.[*blasphemi*]forsan Iudæi,uel Saraceni, de Iudæis,c.1.& c.cum sit.sed φ etiam mors pagani irregularitatẽ inducat.probatur,supra ca.sicut.2.[*Contra eos*] inimicos, & blasphemos[*Hinc inde*]i.ex parte Christianorum,& inimicorũ[*Percussisti*]not.φ formabatur, quæstio de percussione, & Papa de interfectione respondet. per quod patet, φ licet aliquos percussserit, dummodo ex illa percussione mors secuta non fue-
2 rit,irregularis nonˢ erit. contra de cle.percus.præsentium. Sol.ibi.& habet hoc locum secundum Inno. in bello iusto,de quo hic loquitur.de hoc. supra de iure iur.sicut,ne clerici uel mo.sententiam.si verò bellum esset iniustum, quodcunque consilium,uel auxilium ibi dedisset in mortem,uel si obuenisset mors sua culpa,uel negligentia,irregularis esset l.dist.quantum dicit,& ca.seq.per quod uidetur, φ si euntes ad bellum iniustum, fauorem præstent suis, puta quia securius offendũt,uel quia aduersarios terrent, ut fugiant,uel ut defendere non audeant,uel quòd amici,qui in ipsorum auxilium uenerant,illos deserant; irregulares sunt,si mors ex his sequatur. Quod si causa pacificandi,uel alia iusta inerit, licet aliquod robur illis accrescat, uel timor aduersariis,dummodò absit dolus, & lata negligentia.non est imputandũ. & hoc bene probat prædictũ.c.quantum,à cõtrario, & supra eo.pres-
3 byterum,secundum Innoc. An † uerò tales teneantur de damnis ibi datis,dixi supra eo.sicut dignum. §.eos insuper,in glo.ma.ultra me.uer.& idem est.De materia,& uerbis huius gl.uide in spe.de lega. in trac.de dispen.§.iuxta. uersus si.uer.Item clericis pugnantibus, & sequentibus[*Interfectione*]per te facta.Vin.[*Remordet*]
3 ergo,si † non remordet, post pœnitentiã poterit celebrare:quod est uerum,nisi scandalum,uel publica infamia aliquid inducat,supra eo.ex literis, in prin.[*Remordet*]adde quod habes,infra de cle.percus.c. pen.& ult [*Consultius*]i.consultum non est enim comparatio de periculo ad securitatem:de necessitate ad consiliũ ad idem supra c.significasti.2.[*Dubio*]probabili,quam
4 uis occulto,supra c.ad audientiam,dubium †enim erroneum ad præceptum prælati deponendũ esset, de sen.ex.inquisitioni. φ si deponi non posset, sequatur quisque conscientiam suam,licet erroneam,de simo.
5 per tuas 2.secundum Hosti.¶ † *In glo.1.ibi,hortari*] Hier. ad Iulia.2.C.athletę suis incitatoribus fortiores sunt,& eũ monet debilior, pugnat ille,qui fortior est[*Et ibi,pugnare*] nec gubernare naues in pugna,infra de pœnis. quod in dubiis.& ubi illicitum est bellum, non debet interesse armati,supra eo.ti.sicut dignum,ad fin.& licet quidam dicant clericos in minoribus posse ferre, arma,ad id 20.q.3.cos.& 32.di.c.1.dico tamen contra nisi causa defensionis,vt clypeum,vel loricam:vel nõ nisi ad terrorem,ut in obsidione.l.di.de his:uel in via, vel ex causa,vt si haberent inimicitias,sed nunquid in bello possunt lanceas dare pugnanti?credo φ sic ante conflictum.Vin.uide quod dixi,ne cle.uel mona.sententiam,in glo.dicunt quidam,& de Iudæ.ita quorundam,super 3. glo.

ANNOTATIONES.

a ¶Non.intellige,prout no.supra eo. significasti,el 2.& per Bart.in l.si.ad l.Cor.de sicariis.

SVMMARIVM.

1 *Templum Dei ædificare opus licitum.*
Ius certum esse sufficit,licet factum nesciatur.
2 *Periculum ut & uitetur ex alio,quid facere incumbat in superiori loco operanti,& oneraria animalia conducenti.*
3 *Suffragium glossarum.*
Casus fortuiti quando non imputetur.
Innumerabiles sunt, num. 4.
4 *Additio glossarum.*

CAPVT XXV.

1 QVidam. Pone casum, ut supra eod. Ioannes,& 2.ibi,Attendentes[*Aedificationem*] ecce †opus licitũ. Quis enim accusabit istũ, quòd templum Dei ædificauerit.12.q.2.aurum[*Cum laqueari*] cum quo lapides trahebantur,quomodo fuerit hoc factum,non patet hic, & sufficit ius certum esse forte cum ædificio,quod uocamus la uetla,trahebant in altum lapides,uel tigna,& dum pondus esset eleuatum,ut debebat,& opera istius leuantis,& leuatum tenentis, cum sacerdos intenderet dissolutioni ipsius laquei,& depositioni ipsius ponderis cœpit frangi ædificium ita, quòd inferioribus, licet non superioribus, imminebat periculum, & tunc presbyter clamauit ad inferiores, ut sequitur [*Hac occasione*] ruinæ, quam fecit,cum

laqneari[*debuit*]& potuit.impossibilis enim nõ est debita[*Circunstantibus*]quos† uidebat. alias sufficit circunspexisse, supra eo. ex literis. 1. Vinc.[*Voce*] quandoque præco obauditur. ff. de in integ. resti. diuus. Vin. [*Quod intelligere*]respicit, quod dixerat alta uoce, ac si dicat, si ita submisse dixisset, ꝙ non potuisset intelligi, fuisset in culpa[*Fugere*] hoc respicit. quod dixit, tempestiuè, quasi si tardasset. in culpa fuisset: sic solent ii, qui conducũt mulos. vel asinos oneratos post, q̃ te truserint, dicent, caue. ¶ †*In glo. ult. ibi §. si eo tempore*] uide de sent. ex. c. 2. super glo. tunc enim[*& ibi, Iul.*]libertas in fraudem creditorum non datur: sed si habens aliã substantiam, seruum manumittit, ualet, licet posset fieri, non soluendo, quia casus aduẽtitii non sunt computandi [*Et ibi si putator*]loquitur de illo, qui putabat arborem uel ramum in loco, in quo non erat publicũ iter: aliàs debuit prius clamare[*Et ibi, si enim debitor*]uide de purg. ca. constitutus, super glos. 2. ¶ †*In glo. ulti. ibi, præuidere*] sunt etiam tot, quot non possent numerari. C. de usufru. l. pe. in medio. C. de præscrip. 30. an. l. fi. post prin. ff. si quis cau. l. 2. §. 2. & 3. & quasi per totum.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*
Extrauagans Ioannis reuocatoria constitu.
Clem. V. de torneamentis.

De torneamentis, Rubrica.

1 ¶Viso† in genere & in specie de homicidio, quia sunt quidam actus, ex quibus interdum, licet non semper, prouenit homicidium, ideo hanc, & duas sequen. rubricas annectit. In extrauaganti Ioan. quia in futurorum, patet reuocatio constitutionis, quam fecerat Clemens quintus contra torneamentantes, & cooperantes.

SVMMARIVM.

1 *Torneamenta fieri non debent, & per leges etiam probibita, nu. 6.*
Ibi uulnerati, uel mortui pœna qua.
2 *Vulgaris locutio attenditur, sicut & vulgare prouerbium.*
Ex condicto facere, quid.
Ostentatio quid hic, in fi.
3 *Periculis prouidendum.*
Pœnam quis incurrit interdum etiam ex facto alterius sine sua culpa, & num. 7.
4 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 5.*
Ludi qui permissi uirtutis causa, & num. 6.
Maius quandoque conceditur, & negatur minus. §. in glo.
Nepoti, seu nepti nubenti qui consentire debeat.
6 *Additio glossarum.*

CAPVT I.

1 FElicis. C. † Torneamenta fieri non debent: & ibi vulnerato conceditur penitentia. sed si moritur, denegat sepultura, si uenit animo pugnãdi: secus, si propter debita requirẽda. h. d. totum nigrum, & primo prohibet 2. pœnam imponit ibi, ꝙ si quis[*inhærenter*]sic supra de iur. ca. c. 1.[*Vulgo*]attẽ-2 ditur † uulgaris locutio, infra de iniur. c. uno, li. 6 cum concor. sicut & vulgare prouerbium. s. de Iudæis, & si Iudæos[*Condicto*]quia sic cõdicunt, & conueniunt inter se, ꝙ ad certum diẽ, & ad certum locum cõueniat, infra c. 2. aliàs ex edicto: quia quandoque unus princeps contra alium condicit, & mandat torneamentũ. aliàs ex conducto: quia ibi conueniunt milites quasi conductitii maiorum principum, qui uulgariter milites de familia appellantur, secundum Host.[*Ostentationem*] Gallici uocant hoc experientiam armorum ẜm 3 Hosti.[*Pericula*]quibus† est prouidendum, de consti. c. 1. de sepul. c. 1. lib. 6. cum si.[*Eorum*]Venientium ad pugnandum, infra c. prox. [*Mortuus fuerit*]i. mortale uulnus receperit [*Careat*]aliqui similes casus not. supra de sepul. ex parte 2. (*Sepultura*)hanc pœnam incurrit quis interdum etiam ex facto alterius sine sua culpa post mortem eius obueniente, ut in extra. Bonif. detestan-4 dæ, in fi. ¶ † Vlt. glo. brocar. alleg. 7. similia 2. & 3. sol. cõ-5 traria. ¶ †*In 1. gl. ibi, solent*)licet in pecuniã ludere, & spõsionem facere uirtutis causa, ut hastam, uel pilam iaciendo, saliendo, currendo, luctando: aliàs nõ licet, ut in l. seq. (*Et ibi, nec huius*)scilicet qui pugnãt publice causa uirtutis, & gloriæ. ¶*In glo. ulti. ibi, oratione*)nepote nubente non solum aui, sed & filii consensus requiritur: sed cum nubit neptis, sufficit cõsensus aui (*& ibi, f. una*) uide de fo. compe. ex tenore, super glo. 2. (*Et ibi, qui indignus*) sequitur, est inferiori ordine, indignior est supe-a riore(*Et ibi, cui pacto*)[a] cui interdictum est pomeriũ ciuitatis, & ciuitas, ne carens minoribus, fruat maio-6 ribus. ¶ †*In glo. 1. in fi.*]dici potest secundum Hosti. cũ torneamenta & per leges prohibita, in aucten. ut omnes obedi. iudic. 1. respon. col. 5. ibi; nec fortitudinem armorum, quæ non est cum iusticia, laudabimus: sed ista cum iusticia non fiunt: imò mortes animarum, & corporum proueniunt, vt hic dicitur. nec per hoc corriguntur leges præallegatæ. loquuntur enim de ostentatione uirium extra torneamenta, & sic luctari, saltare, lapidem, uel palum, uel hastam proiicere, saluo, quod legitur. ff. de postuland. §. bestias. quod intelligit Hostien. cor. ex mente prædictorum, & quia ludus noxius est ille, ut dicit se. glo. ¶ *In gl. ul. ibi, gubernationem*) ubi de hoc(*& ibi, Apostolus*)aliàs incipit, si fieri potest (*Et ibi, generale*) secundum Vin. (*Et ibi, & munus*)infra de regul. iur. cui licẽt, libro 6. ubi de hoc (*Et ibi, abstineant*) 7 propter† quam causam reprehenditur interdum, qui non peccauit, secundum ea, quæ nota. 13. quæstio. 2. postquàm.

ANNOTATIONES.

a ¶Cui. Et uide l. nec in ea, ff. de adult. & ibi Barto. & scias, quod in odiosis ut sine dispensatione non habet locum illa regula, nisi unum includatur in alio, ut no. Io. And. in c. postulasti, supra de rescrip. ubi uide.

SVMMARIVM.

1 *Negatiua occulta quibus probetur modis.*
2 *Suffragium glossarum.*
Sepulchrum in ciuitate facientis pœna olim qua, & quare, num. 3. in fin.
3 *Additio glossarum.*
Pœnæ sunt molienda.

CAPVT II.

AD audientiam. Sammatũ est supra c. proxi. & 2. ibi, Nos attendentes (*Requirendi*) non ludendi, uel torneamentandi. habebat forte iste, qui mercator erat, multos nobiles debitores, & ideo ueniebat ad locum spectans ibi multos ex illis in-1 uenire(*Non† animo*)sic C. de sic. l. 1. canonizata. l. dist. §. 5 animum, & l. se. eum qui. Sed hæc negatiua tã occulta quõ poterit probari: põt dici, ꝙ probabitur eo ipso ꝙ non probatur ꝯrium. sic. C. qui mili. nõ possunt. sũper seruis, l. 12. si. no. de his, quæ si. à præ. ea noscit: nel poterit probari per iuramentum illius præstitũ ante mortẽ. s. ti. 1. significasti. 1. & 2. uel probabit per certa indicia,

Indicia, puta non erat homo militaris, sed mercator; nō uenerat cū armis, sed sine: nunq̃ pugnare tentauit, nec sumpsit arma, sicut testantur hi, cum quibus conuersabatur, supra de testi. præterea[*Dispensatiue*] aliàs dispēsatione ecclesiæ[*Perunctus*] de hac, supra de sac. vnc. c. vno, de ver. si. quæsiuit. ¶ †*In glo. pe. ibi. § diuus*] punitur in 40. aureis, qui sepulchrum fecit in ciuitate; locus publicatur, & corpus transfertur. ¶ † *In glo. 1 ibi, & male*] cum pœnæ sint moliendæ. Vinc. infra de regul. iur. in pœnis, lib. 6. ¶ [*In glo. pe. ibi, in cemeterys*] rationes, quare. 13. q. 2. cum grauia[*& in fi.*] ne ciuitas corrumperetur fœtore. C. de rele. l. mortuorum.

S V M M A R I V M.

1 *Continuatio tituli.*
Inter duellum, & torneamenta quæ differentia.

De clericis pugnantibus in duello, Rub.

1 ¶ † Continuata est, supra proxi. Rubrica. uel quia supra dictum est de torneamentis, ubi plures pugnant, est uidendum de duellis, ubi pugnant duo tantum. de hoc 2. q. 5. monomachiam.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus, qui iniuit duellum, deponendus, & quando, & num. 4.*
Necessitas ineuitabilis excusat in duello pugnantem.
2 *Victus sponte non confitetur.*
Punitur quis in eo, quod passus est.
Cum insultante occiso uenientes sunt irregulares.
3 *Cum irregulari episcopus non dispenset.*
Cum homicida nec etiam papa consueuit dispensare.
Irregularitas contrahitur ob mutilationem.
4 *Additio glossarum.*
Duellum offerens, uel suscipiens quis peccet.

C A P V T I.

1 POrrò. C. † deponendus est clericus, qui iniuit duellū; si tamen inde mors, uel membri truncatio nō sequatur, pōt cum illo episcopus dispensare. secunda ibi, sed quantumcunq; [*Sponte*] hoc dicit propter ineuitabilem necessitatē, quæ illum excusaret, de hoc. s. de ho. sicut dignum, s̄m Hosti. [*Suscepit*] cum effectu s̄m Hosti. [*Siue † uict.*] dicit Vincen. 2 hanc probationem fidem non facere. qui. n. uincitur, sponte non confitetur. inducit ēt, quod post eum dicam de Lombarda, infra de pur. uul. c. 2. in fi. notabat autē Abb. quē puniri in eo, quod passus est. etiam secundum eum facit ad quæstionē de insultantibus aliquē, quorum unus mortuus est per insultatos, q̃ uenientes cum occiso sint irregulares. refert, q̃ aliqui tenebant contrarium: facit, quod scripsi. s̄. titu. 2. ad audientiam, in gl. magna, uer. quid si Titius, & uide quod dicam, de homi. is qui, li. 6. quę soluit quæstionē[*Eius*] clerici, qui in duello spōte pugnauit[*Sententiam*] & executionem sui ordinis[*Habere*] post pœnitentiā, ex quo 3 non est irregularis, supra ti. 2. tua[*Suus † episcopus*] quod non posset, si esset irregularis[*Homicidium*] in hoc Papa non consueuit dispensare, licet posset s̄m Hostien. de hoc dixi, supra de homi. sicut dignum, super glo. magna[*Membrorum*] contrahitur ergo irregularitas propter mutilationem, supra ne cler. uel mo. sententiam. 56. di. si euangelica, infra de rapto. in archiepiscopatu, s̄m Inno. melius s̄m Hosti. ne cle. uel mo. clericis 5 t. di. aliquantos, & ca. si quis post acceptum, & c. qui in aliquo 55. di. qui absciderit. Idem not. in clem. de homi. si furiosus, in glo. not. [*Diminutio*] concor. de homi. 4 is qui, lib. 6. Contra, de cor. uici. c. 1. dic, ut ibi. ¶ † *In glo. 1. ibi, aliquo modo*] etiam si periculum rerum, uel personæ aliter non poterat euadere, s̄m Aia. Dicit tamen, q̃ laici contrariū facientes propter generalē cōsuetudinem aliquantulum excusantur, supra de temp. ord. sanè 32. q. 4. obiiciuntur: alii distinguunt, an offerat, an suscipiat. Et secundo casu aut suscipit sponte, aut coactus à iudice; & hoc vltimo casu non peccat, sicut nec minister 23. q. 5. miles: in aliis peccat mortaliter, Vinc. uide in Hiero. contra Vigilantium. 3. c.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus si pugil ab eo datus occidit aduersarium, fit irregularis.*
Cum eo tamen dispensari potest circa beneficium. & d quo nu. 2.
2 *Necessitas iniungitur etiam per uerbum poterit.*
3 *Additio glossarum.*
Monomachia, seu duellum cur reprobatum.

C A P V T I I.

1 HEnricus. Casus. † Irregularis est clericus, si pugil ab eo datus aduersariū ipsius occidit, nec excusat consuetudo: pōt tamen cū eo circa habendū beneficium dispensari. secunda ibi, quia igitur [*Conuenisset*] quod facere pōt seruata forma decr. 2. de homi. li. 6. [*Defecerunt*] idest non comparuerunt. T. vel idest non probauerunt[*Alium*] infra de reg. iu. qui per alium[*Pro eo*] sup. & eo. consentiente, de homici. Petrus[*In sacris*] nec in minoribus. Inn. de rigore, ex quo fuit in culpa. l. di. si quis uiduam, supra de homi. sicut 2 dignum, ᵃ ad fi. Dispensatur tamen in aliis, ut ibi, & cō cor. supra de biga. c. 2. s̄m Host. [*Instituta*] l. di. si quis uiduam, & c. miror, li. di. qui in aliquo, & per totum[*Defensione*] euitabili. In no. dicit idem de ineuitabili aliàs, de homicidio, significasti. de hoc, eo. ti. c. 2. & ca. sicut 2 dignum[*Poterit*] & † debebit, dū tamen sit corrigibilis l. d. studeat, ne mendicent in cleri opprobrium 93. di. diaconi, de renun. ad supplicationem. de incorrigibili uerò dic, ut supra de iudi. cum non ab homine, secundū Hosti. [*Beneficium*] etiam in titulum s̄m Goff. & si de curato intelligas, dispensabit Papa s̄m Host. arg. 3 de fi. presb. c. fi. ¶ † *In glo. 1. in fi.*] secundò propter mortes corporum, & pericula animarum. s̄. ti. 1. c. 1. tertiò, quia uerisimile est, q̃ fortior debiliorem conculcet. potentioribus enim & c ff. de ali. mu. iud. causa fac. l. 3. quartò, quia uix, uel nūquàm haberi possunt duo pugiles pares in omnibus. Inequalitas enim reprobatur in iudiciis, de mu. pe. c. 2. de excep. cum inter. quintò quia inuenta est fabricante diabolo 2. q. 5. monomachiā. sextò q̃a falsa est probatio: vnde nec valet sententia per eā lata, ut in gl. se. septimò quia nulla fortitudo sine iusticia laudanda est, ut dixi, supra ti. 1. c. 1. super 1. glo. secundum Host. qui dicit iungendas has rationes quatuor in sum. de pur. uul. §. quare.

ANNOTATIONES.

a ¶ Dignum. uel potest intelligi in defensione committentis homicidium, ut sit illi quoddam auxilium, iuxta no. per Inno. supra eo. ad audientiam, & c. petitio.

De sagittariis, Rubr.

¶ Continuata est supra rubrica 2.

S V M M A R I V M.

1 *Sagittariorum ars qualis, & quæ inde perueniant.*
Eius usus ubi & contra quos illicitus, & num. 5.

donatio conualescat: & idem dicit lex sequens[*Et ibi, cum sponsus*] si sponsus sponsæ donat, & id recipit in dotem, ualet donatio [*Et ibi, quod sponsa*] deberet dicere. l. cum status. §. si sponsus spōsæ, & C. de dona. ante nup. l. sponsæ. & utrobique habetur, quod dicit glo. ¶[*In gl. ult. ibi. l. penul.*] filia furiosi dotatur iuxta modum prædictum [*Et ibi, sed quamuis*] licet dos potestatis, uel pactionis iure ad patrem redeat, non tamen filiæ secundo nubenti potest illam minuere, nisi fortuita clade ipsius substantia perierit. & tunc satis est, ꝙ secūdum facultates suas illam dotet [*Et ibi, siue generalis*] si generalis, uel specialis curator mulieris in dotem promittit ultra facultates mulieris, ipso iure non ualet pro-9 missio. ¶[*In † glo. 1 ibi, pro dote*] & soluto matrimonio illa dos spectabit ad mulierem [*Et ibi, donet*] impropriè loquitur de donatione, cum seductor ad illam compellatur, & in necessitatibus non sit liberalitas. ff. de adimen. le. rem legatam, secundum Gof. ¶¶[*In gloß. 2. in fi.*] dicebat Innoc. ꝙ hic est casus specialis, quo quis cogitur ad matrimonium contrahendum. contra id. 30. quæstio. 2. capitulo primo, & 2. & hoc propter delictū. sic supra de eo, qui dux. in mat. capitulo primo, & dixit Host. ꝙ si intellexit illum præcisè cogendum, contradicit, infra c. prox. ¶[*In glo. ult. ibi, puella*] & quantum plus ratione deflorationis datura est alteri uiro in dotem, secundum Ab. all. de iniur. cap. fi.

SVMMARIVM.

1 *Stupratoris puellæ pœna, & obligatio, & nu. 2. & 3.*
2 *Suffragium, & suppletio gloßarum.*
Stuprum quid, & unde dicatur.
Adulterium quid.

CAPVT II.

PEruenit. Secunda pars. ibi [*quòd si*] Felix nomine. sed infęlix ratu. Hosti. [*Agat*] Dicebat T. ꝙ † grauis pęna imponebatur, ut illius metu illam duceret in uxorem [*Retrudatur*] aut dotem det. supra ca. proxi. Inno. [*Præceptione*] i. reuocatione: quia ad tempus hanc pœnitentiam agit: uel erit perpetuò in monasterio, & non exibit sine prælati sui licentia, prima 2 plus placet Hosti. ¶[*In † glo. 1 ibi, relegetur*] imò si honestus est, punitur publicatione dimidiæ partis bonorū, a ut in[a]. §. statim alle. ¶[*In † gl. 1 ibi, uerberetur*] dicebat magister meus hic colligi, quanta sit pœna clerici, qui in sacris est, & stuprauit mulierem. uidetur enim, ꝙ quia cum illa non potest contrahere, debeat fustigari, ar. etiam de calum: cap. 1. ¶[*In glo. 2 ibi, in fi.*] alias. 2. lex dicit, ꝙ adulterium in nuptam, stuprum in uiduam cōmittitur, ff. de uer. sig. inter stuprum, uel in uirginem ff. de adul. inter liberas. §. lex iulia, & l. stuprum. & dicitur stuprum quasi prauum studium, secundū Hosti.

ANNOTATIONES.

a ¶Ut in. Vide glo. in l. inter liberas. §. lex Iulia, ff. de adul.

SVMMARIVM.

1 *De adulteræ reconciliatione.*
Cum ea permanens uir quo casu non dicatur particeps criminis, & lenocinium contrahere, num. 2.
Bigamiam contrahit.
Ea an possit auctoritate propria à uiro dimitti.
2 *Epilogus, & suffragium gloßarum, nu. 3.*
In carcerem missi si relaxantur in pascatis die iterum propter idē missi non habent beneficium.
Iterantes crimen amittunt benignitatem legis, atque ueniæ.

CAPVT III.

1 SI uir. In † recōciliatione adulteræ distinguit secundum membrum ibi, quod si [*Sciens*] ignorans enim excusatur à participatione criminis, sed non à bigamia. de hoc dixi, supra de biga. c. 2. [*Pœnitentiam*] illo enim casu posset recōciliari. ut sequitur (*Fornicatione*) i. adulterio. Vincen. (*cum illa*) maritali modo. & ipsam cognoscendo, posset enim, si uellet, pietatis causa ministrare illi necessaria, & tenere illam in uxorem, sicut alias legitur, supra de frigi. consultationi (*Dimißa*) quod potest auctoritate propria secūdum quosdam. de hoc infra ca. fi. [*Debet*] i. potest [*Recipere*] contra. 23. q. 1. capitulo primo. 2. & 3. So. illa loquuntur de incor-2 rigibili. ¶Ulti. glo. obiicit. & soluit. & arguit. ¶[*In glo. 2. ibi. l. 2.*] ubi dicitur, quod criminum lenocinij contrahunt, qui deprehensam in adulterio uxorem in coniugio tenuerunt. ¶[*In glo. ulti. ibi. l. 3.*] beneficium, quo relaxantur carcerati in pascatis festo, non iuuat iterātem quasi in consue. deduxerit [*Et ibi, sed tyronibus*] tyroni deserenti parcitur, si iteret, punitur [*Et ibi. l. 4.*] incipit, relegari. uide de iudi. at si clerici, super glo. pen. ¶[*In glo. 3 ibi necessitas*] si. supra de despon. impu. capitulo primo, in fi. ¶[*In glo. ult. ibi, intercedet*] & est si. ne cle. uel mo. capitulo secundo, de aposta. cap. 1. [*& in fi.*] & a supra de hæreti. ad abolendam[a]. §. illos quoque.

ANNOTATIONES.

a ¶Abolendam. In criminibus tantum semel patitur, ut in iuribus alle. in gl.

SVMMARIVM.

1 *Coniuges ad imparia iudicantur, & quando.*
In adulterij accusatione an requiratur libellus, & uiro magis competit, nume. 2.
2 *Ad tori separationem nisi uir admittitur.*
An uxori liceat uirum dimittere propter crimen.
Pœnæ moliendæ, in fi.
3 *Epilogus, & additio glossarum.*
Mariti ius in quibus consistat.

CAPVT IIII.

1 MAritis suspitione. Istud non conuertitur. C. eod. tit l. 1. 32. quæstione. 1. publico [*Accusare*] quibusdam uidetur, ꝙ isto casu non sit necesse libellum offerri. & ad l. ff. de adul. l. miles. §. ix. respondent, ꝙ ibi petitio scribitur apud acta. pro istis facit clemen. de uer. si. sœpe. Alij dicunt libellum necessariò offerendum, licet maritus non teneatur inscribere. de hoc uide per Gof. in libel. iur. can. de libel. qualiter in accusa. consi. post prin. & aliquid per Hostien. hoc eo. titu. §. qualiter, in prin. & in spe. de accusatore, uer item ꝙ nō recte. Et de inscriptione vide 1 de procur. tuæ (*Plus cæteris*) quia † ad tori separationem, ad quod alius non admittitur: quia nec alterius interest. ad aliam uerò pœnam legalem secundum leges, & canones admittitur quilibet bonæ famæ, sicut in alijs publicis accusationibus, de quibus, sup. de accusa. cum. P. nec credit Innocen. qui hoc no. supra capitulo primo, quòd propter uitium sodomiticū uxor torum uiri dimittere posit, nec propter aliud crimē, nisi uellet uxorem ad aliud trahere. 28. quæstione prima, idololatria, & sic intelligitur. 32. quæstio. 7. omnes cantiones, ut ibi no. in glo. uidetur ꝙ, Hug. & La. tenent cōtrarium, pro quibus. c. adulterij, & c. flagiti, & c. usus, & c. non solum, uer. omnis. 2. q. 4. c. in eo. p...

Inn.facit.e.q dominus.2.q.5.si uxorem,& c.præceptũ §.de diuor.c.2.item φ pœnæ moliendæ sunt, de reg.iu. in pœnis,li.6. Io.in pr̃æ.gl.concor.Innocen.allegat.25. q.4.extraordinaria.Archi.tenet contrariũ ibi ¶ † Glo. 1.recitari posset per signationem contrarii. ¶ *In glo.1. in fi.*]ubi de hoc,& supra de præsump.literas. ¶ *In glo.2. ibi, iure mariti*]in quibus hoc ius consistat,not.4.quæst. 4.§. aliquando.

S V M M A R I V M.

1 *De adulterio infamato sacerdoti pœna nisi se purget.*
Dormire quomodo accipiatur.
Dormitare quo.
Confessionem reuelare non potest sacerdos, nisi ad petentis instantiam.
2 *Mulieri non creditur contra presbyterum.*
Turpitudinem suam allegans auditur mulier ob animæ periculũ.
3 *Pœna condigna quæ dicatur.*
Aqua solenniter benedicta quæ.
Criminis audacia, nisi puniatur, crescit.
Vicinorum testimonium in nita cognitione cuiuspiam inducitur.
4 *In purgatione deficienti pœna quæ.*
5 *Epilogus,& suffragium glossarum,nu.6.*
In connexis quamuis constet de uno, non tamen de alijs.
7 *Additio glossarum.*

C A P V T V.

1 SIgnificasti. Sacerdoti † de adulterio infamato indicitur purgatio, quã si præstiterit, in officio suo permittitur:alioquin ab ipso suspenditur. secunda ibi, ideoque [*Dormiuisse*] i.acuisse. Goff. idest uigilando cognouisse.sic supra cap.1. Dicitur autem dormire,qui peccat mortaliter,ut hic. Is uerò φ peccat uenialiter,dicit dormitare.unde Matthæi.25.dormitauerunt omnes,& dormierunt.Hostien. [*Publice*] propter hoc indiguit ecclesia recõciliatione propter infamiam. Hosti [*Sacerdos*] forsan à muliere inductus pro teste.de simo.uel ex officio episcopi uocatus.sed caueat hoc casu.ne prodat illam nisi ad ipsius instantiam [*Fieri debeat*] an.s.ille presbyter sit puniendus ex hoc.& an mulieri sit indicenda pœnitentia,& an ecclesia sit reconcilianda secundum Host. [*Adultero*] i.illo, qui adulter dicitur.s.de ap.cũ sit Romana. ad fi.[*Confessione*] cui † non fuit credendum contra presbyterũ; 2 tum quia mulier,tum quia sola,tum quia de dãno particeps per confessionem apparet.quod dic,ut de testi. quoniam, & c.ueniens. Et tamen propter infamiam indicenda purgatio,ut sequitur,secundum Host. [*Persistat*] auditur mulier turpitudinem suam allegãs propter periculum animæ [*Condignam*] & † arbitratiã considerans quæ habentur.de homic.i.sicut dignum [*Benedicta*] solenniter cum sale,uino, cinere, supra de cõsec.ec.uel al.proposuisti [*Apostolum*] i.ad Cor.5.G.[*Vituperetur*] 1.ad Cor 6.A.[*Licentius*] criminis induiti fecum audacia crescit,ut hic.l.di.de lapsis.23.quæstione.4.est iniusta.Gof.[*Vicinis*] ita φ uitam illius cognoscant.de pur ca.cum.P.[*Tenerare*] quod dic,ut infra de pur.ca.constitutis [*Suspendere*] moliendo † pœnam.nã 4 grauius posset punire, ut patet in eo , quod legitur & no.de coha.cle.c.si autem,& c.tua,ad fi.Hosti.dici potest, φ si ad aliquam pœnam fuisset hic actum, illa debuisset imponi deficienti in purgatione, ut dixi,de ac cusa.accedens, ad fin.sed cum hic nulla forma iudicij instituta esset,suspendi debebat propter infamiam,& 5 sic fiet,si se non purgat. ¶ † Secunda glo.arguit,& si6 gnat contrarium. ¶ Pe obijcit,& soluit. ¶ *In gl. 1.in fi.*] unde in c.statuta alle.super glo.2. ¶ *In glo.2.ibi, quaeritur*].

uide de spon.dilectus.2.super.3.glo.[*& ibi, Duobus*] ponit casum , cum duo peterent seruum separatim pro parte dimidia,unus succubuit,alter obtinuit [*& ibi.§. si duo*] ponit casum de duobus ementibus liberum , quorum alter sciens erat,alter ignorans. ¶ *In glo.pe.ibi, & si crimine*] damnatio adulteri non nocet adulteræ. 7 ¶ *In † glo.1.ibi si sacerdos*] & infra de peni.omnes,de excess.præla.dilectus.2. ¶ *In glo.2.in fi.*] de hoc supra de simo.dilectus.2. ¶ *In glo.3.in fi.*] adde,quod no.eod.titu. capitulo uno , libro sexto.

S V M M A R I V M.

1 *Vxor petens mariti restitutionem repellitur per exceptionẽ adulterij manifesti & quando,& nu.2.4.*
Diuisio decretalis.
Excommunicationem præcedere monitio debet.
Abiurare quid.
2 *Negatiua spontanei recessus probari potest.*
3 *Exceptio ante replicationem probatur.*
Delicta paria omnes inquinant, & quando compensentur, num. 5. §.1.& nu.7.
Bigamiam quis aliquando cogitur.
4 *Epilogus,& suffragium glossarum,nume.5.*
Possessionem retinet idem recedens animo redeundi.
Doli cum dolo non fit semper compensatio,& nu.7.
6 *In adulterij causis quæ specialia.eius exceptio quibus casibus non noceat , supra nu.1.2.4.& infra nu.8.*
7 *In l gem qui committit,repellitur ab actione,& exceptione.§.non. tamen.*

C A P V T VI.

1 INtelleximus. Mulier † petens restitutionẽ mariti , repellitur per exceptionem adulterij manifesti , nisi uir etiam adulteratus esse probetur. Et sunt duæ par.in prima facti narratio,tria continens,mulieris petitionem,uiri exceptionem,& mulieris replicationem. in secunda iudicis instructio. ibi, Quocirca quæ duo facit.primò instituit , cum adulterium non est notorium.secundo ibi,φ si,cum est notorium. & tunc primo quãdo probatum est adulterium uiri,secundo, quando non est probatum ibi, Alioquin [*Repulisset*] forte habebat illam suspectã an de adulterio [*Astrinxit*] forte propter contumaciã tãtum, non propter crimen, de quo non constabat secundum Innoc.uel dato,φ constaret de crimine,tamen necessaria monitio , de sent.excommu.sacro. uel recitatur,nec quæritur.an iudex iustè, uel iniustè processerit secundum Host.[*Abiurans*] i.cum iuramento repudians: quia suspecta erat secundum Innocen. Hostië.remit. supra de cohabita.cle.clericos [*Restitui*] ut spoliata , ut supra in prin.[*Inficians*] forte uir nunquã 2 negabat,sic sponte † recessisse, quod probare potest, de renun.super hoc.& se adulterium commisisse [*Legitimam*] scu per testium legitimam probationẽ. Gof. uel dic,φ adulterium non impedit restitutionem,nisi sit notoriũ.de diuor.significasti & hoc probat, quod infra dicit.prædicto modo [*Probatione*] fuerat enim illud oppositum in modum replicationis. & per hoc 3 † no. Ab.φ prius probatur replicatio,quàm exceptio: sed potius sumitur contrarium ex hac responsione,licet ex narratione decisa id colligi posit,& per literã sequentem.de hoc dixi,de excep.a nobis,in 6 membro [*Reprobari*] quod licet,supra de testi.licet 3.[*Polluantur*] Lucanus, Facinus,quos inquinat,æquat.& quod no.hic Inn.dicam, infra c.proxi.in glo.ab uxore [*Nihilominus*] i.non obstãte adulterio mulieris [*Cogat*] no. quòd quis cogitur interdum incurrere bigamiam.

¶ Vlti.

4 ¶†Vlti.gl.alle.5.concor.signat contrarium.& remittit.demum subdit 6. casus, in quibus coniux coniugi 5 non opponit adulterium.¶†*In glo.1.ibi,qui ad nundinas*] uide de resti.spolia.olim 1.in 4.glo.[*Et ibi, §.quin etiam*] possessionem retinet inde recedens animo redeundi.¶*In glo.ulti.ibi, uiro, atque uxore*]ibi sunt uerba huius litera[*Et ibi si ambo*]si ambo socii pariter negligunt, societati fit ipso iure cōpensatio[*Et ibi,si dolo malo*]sequitur,duo fecerint inuicem,de dolo non agunt.aliàs incipit,Si duo dolo malo &c.[*Et ibi, §.Marcellus*]uide in 6 decre.infra statim alle.in vlti.glo.¶†*In glo.1.in fi.*]idem no.supra de resti.spo.literas,in 3.glo.de diuor.significasti, in 1. glos.ponebat autem hic Io. multa specialia in causis adulterii. primum, ꝙ multis casibus repelletur eius accusatio, uel exceptio, quos uide hic in pen. glo.& super ea. Ex his sequitur,quòd non admittitur, qui iniuriam suam prosequitur, contra id 4.q.6. omnibus,& 2.quæstio.1.prohibentur.item est speciale,ꝙ propter præsumptionem aliquis de illo condemnatur 32.quæst.1.dixit.Item quòd in eo peremptoria debet opponi,nec admittitur post lit.conte.ff.de adul.si maritus.§.præscriptiones, C.eo.ti.adul.Item quòd cōdemnatus de crimine in modum exceptionis punitur.ff.de adul.l.1.§.si publico.de hoc uide de ord.cog. cap.2.in fi.pe.glo. Item quòd hic seruus admittitur 12. quæstio.2.qui manumittitur,cum duabus legibus sequentibus. item quod admittitur minor annis.ff.eo. si maritus.§.lex Iulia.supra de resti.spo.ex parte.Item quòd hic non subuenitur minori.ff.de mino.auxiliū. item in hoc crimine nulla datur dilatio nisi ex causa. ff.eo.l.in crimine.item quòd hoc crimen non tollitur in baptismo, supra de diuorti.gaudemus. item adulterium uxoris nocet uiro 34. dist.si cuius 32.quæst.1.in coniugio.Item quòd de hoc crimine simul vir & mulier accusari non possunt.C.eo.l.reos; quod intelligas 7 ab eodem, & ex eadem causa,ut ibi.¶†*In glo.pe.ibi,delicti*]in ulti.glos.quod hic dicit Innoc. quidam illud intelligunt, cum super eodem est actio,& exceptio.hic autem de diuersis adulteriis agitur. alii dicūt illud ius cōmune, scilicet quòd communis malicia magis noceat actori quàm reo.Hoc autem magis speciale in fauorem matrimonii. uel dic, §. illum Marcellus,concordare ei,quod hic dicitur.nam ibi dicitur, ꝙ siquis, agit contra aliquem ac.de dolo,uel quæ, propter dolum detur,ut si agat interdicto de eo, per quem factū est, si excipiatur contra eum de dolo circa id, de quo agitur,commisso,siue circa rem,siue circa contractū siue iudicium, audiendus est excipiens, & agens non est audiendus replicans.& hoc sonat litera illius.§.vbi dicitur, quòd communis malitia non debet prodesse petitori,& nocere ei,cum quo agitur.& est ad hoc, ff.de eo,per quem fa.eo.l. ulti. Item huic nostro dicto concordat,quòd in turpi causa potior est causa possidentis.ff.de condi.ob tur.cau.l.pe.& l.nisi.Huic etiam concordat,quod dicitur dolus dolo compensatur, ff. de contrahen.emp.domum.ff.de dolo,si duo,de poeni.constitutus.ff.de compē.si ambo.huic concordat, quod dicitur, Paria crimina mutua compen.tol.quāuis non sint commissa causa alterum decipiēdi.ff.so. ma.uiro.ff.de reg.iur. cum par. fallit hoc in ordinato sine titulo, qui petit beneficiū ab ordinatore.& si ordinator excipiat, Tu deliquisti ordinem decipiendo, & ordinatus replicabit,& tu similiter deliquisti;& per hanc replicationem excep.repellet:& tamē prima petitio incipit à dolo,uel delicto. petet enim sic. Cū me ordinauerit sine tit.peto, quòd mihi prouideat. & est hoc,ut uitetur cōmutis iniuria,quæ esset, si clericus, mendicaret 93. di.diaconi.uel dic,quòd agens de peccato non faciet mentionem.ad prouidendum, enim ordinatis tenetur ordinator, si etiam ordinasset cum titulo,si postea depauperetur sine culpa sua. 7.quæsti. 1.pastoralis,& capi.remoto.Nam licet facilius contra ordinatores sine titulo detur hæc petitio: tamen non est hæc causa,quare detur:quia sine titulo ordinauit, & sic deliquit. Sed hæc est ratio, quia ordinator ordinato prouidere tenetur,supra de præben.cum secundum,uel dic,ꝙ ordinatus sine ti. nullo modo peccat, sed potius meretur,& pęna,quæ ei imponitur, in iniuriam ordinantis tantum est 70.dis.c.1.& sic non excipiet de eo,quod in sui odium est statutum.& idē Host. infra c.proxi.& id quod dicimus, ꝙ agens de dolo nō potest replicare de dolo contra excipientem de dolo intelligimus,quādo excipiens incipit de dolo proponere.uer.gra.minor petit restitutionem in integrum. Si uerò nihil de dolo proponit,& reus excipit;Tu dolosè probasti te maiorem.& ideo,quamuis sis minor cum dolosè hoc feceris, obstat tibi doli exceptio,cōtra hūc excipientem datur minori replicatio hęc circunuentus à te hoc probaui.C.si minor se ma.di.l.pe. ff.de minori.minor.25.in auct.de non alie.§.quia ue- a rò Leonis.12.q.2.Vulteranæ[a] & hoc præsens capit.& idem Hosti.infra eo.proxi.ubi autem agitur, uel excipitur de criminibus non circa eandē rem commissis, secus est.in illis enim non obest agenti de crimine,puta furti,uel iniuriæ,uel de homicidio exceptio,ꝙ non sit audiendus actor, uel etiam reus sit absoluendus, si excipiat,Et tu similiter es fur,uel iniuriatus es aliū, uel aliū occidisti nisi in casibus, in quibus per iura tradatur exceptio, sicut sm̄ canones cuilibet accusato de crimine datur exceptio ꝯ accusantem de quolibet crimine 3.q.4.consanguineorum,& c.nulli.& etiam sm̄ leges admittitur exceptio quorūdam criminum. 2.q. 1.prohibetur.nec dabitur cōtra eum mihi replicatio, supra de excep.dilecti.nam cum hæ exceptiones non sint specialiter inductæ in odium alicuius, si generaliter contra oēs competant, & de iuris rigore in certis casibus sint introductę, non euitabit eas actor prætextu consimilis criminis; & ad hoc 2.q.1. prohibentur. ubi habemus, ꝙ contra accusatorem competit exceptio, ꝙ pecuniam ob accusandum accepit, vel ꝙ est infamis. non enim contra exceptionē posset replicari, Tu simili crimine,uel infamia laboras; & in hac decre.adulteria utrorumq; circa idem matrimoniū cōmissa sunt, idest in eius præiudicium.¶Not.tamen,ꝙ sunt quædam, quæ non sunt crimina,si fiant,uel si petantur:tamen propter hoc,quòd alleg. consimile crimen petitioni suæ commisit,uel contra l.fecit,ex qua pe.à petitione remouetur,ut in eo,q repetit usuras,legitima exceptio est cōtra eū, ꝙ repellatur à petitione usurarum,cum ipse sit vsuratius.j.de vsur.quia frustra sed obiicies ergo,siquis petit vsuras,& excipias,Tu nō potes petere,quia es vsurarius,& ipse vsurarius potest replicare,frustra l.auxilium &c.respō.non est uerum: quia sua petitio à principio dilacerari debet, cum sit contra ius,& errorem continet,vt no.ff.de of.as.l.i.ad idem.ff.si quis om.causa.te,quædam,& C.de inoffi.testa.in arena. Sed certè aliqui dicunt, & forte non male,quòd sic intelligitur hæc litera,sicut prędictæ, scilicet ꝙ tunc frustra inuocat auxiliū.l.quādo circa idem & in l.cōmisit,& sic loqtur.l.si oīs, eo.ti.si uero non circa idē,secus.stultè.n.diceretur nō habere exceptionem Macedo.quæ in eandem l.cōmisit filiisfa.mutuādo;& sic est inuenire exemplum in infinitis. Quod autem decr.loquuntur in usuris,speciale est in odiū usurarū. Esset enim de iure, ꝙ ipse posset repetere usuras A.Io. non ob.exceptionē, quòd à Pe. accepisset usuras. Quod autem dicitur de arenario, quod non potest exhęredare filium arenarium,in l.in arena.nō ob. aliud enim est de priuata persona,qui officium,quod approbatur, damnare non potest. prius enim debet trahe-

trahere &c.3.q.7.§.tria[*& in fi.*]& cap.seq. & maximè cum causam illam oporteat eum exprimere, auctē. vt cum de ap.cog. Aliud in iudice, qui non nisi ſm iusticiam iudicare debet. & exceptiones admittere, quæ à iure admittuntur. secus autem, quando duo secundū l.faciunt, puta, quia ambo sunt absentes causa reipublicæ: quia uterque iuuatur resti.in inte.contra alterū ff.ex qui.ca.ma.l.ulti.¶ Idem eodem modo dicimus, ꝙ remoueatur ab exceptionibus, si commisit in l.per quam datur ei exceptio. supra de excep.cum ecclesiasticæ.& sic loquitur.C.de inoffi.te.in arena. quamuis illa decre.posit aliter legi.ut ibi no.¶ Idem aūt, quod diximus de dolo, ꝙ compensatur cum dolo, diximus in culpa.ff.de compen.si ambo. Si autem ex una parte sit culpa lata, ex altera leuis, lata culpa, quæ dolo comparatur, præponderat leui.ff. si messor fal.mo.d. l.1.§.lata.& multo fortius dolus culpæ præponderat, ff.ad l.Aqui. sed si obste.§.ult.& l.si proc.imò si unus fuit in leui culpa, alius in leuissima, potior est, qui minus deliquit, ff.de uer.ob.si seruum.§.sequitur. Inno. 8 & idem Hosti.infra c.prox.[*& ibi, oppressa*]etiam †si oppressio euenerit, quia mansit in domo, cum tamē uir mandasset, ut fugeret secūdum Bar.in domini.33.[*& in fine*]hoc not.32.q.6. in summa. adde casum in uiro, cui obstat proprium iuramentum, supra de iureiura. quemadmodum.ad fi.Item si uir eam cognouit sciēter post adulterium, ut no.infra cap.proxi.uide, quod ibi dicam, & quod no.in spe.de accusatore.§.1.uersic. Item contra agentem.

ANNOTATIONES.

a ¶Vulteranæ. Vide Bar.in præalle.l.cum multi, ff.so.ma.& per Io. And.in c.si quis, de re.ec.non alien.

SVMMARIVM.

1 *Adulteria coniugum compensatione tolluntur, & quibus casibus, & nu.2.& 3.& 7.adulterij exceptio an peremptoria, nu.3.& quando obstet agenti, & n.2.& 5.quando competat, nu.4.5.7.*
Deprehensio in crimine tantum oportet probari.
Manifestè pro notoriè.
Notorium quid dicatur.
Liquidum est.
Paria debent esse quantitate, & qualitate.
5 *Epilogus glossarum.*
Debitum an possit coniux coniugi subtrahere propter adulterium.
6 *Suffragium glossarum.*
Mora nulla ubi nulla petitio.
Reprobare quis non potest, quod approbauit.
7 *Additio glossarum.*

CAPVT VII.

1 **T**Va fraternitas. Adulteria †coniugum compensatione delentur. Communis diuisio. 2.ibi, sup quo[*Denegante*]quod facere potest 31.q.1.dixit dominus, de diuor.porro. Hosti.[*Deprehensa*] quo casu non sunt testes necessarii, nisi per quos probetur deprehensio, quia nec inficiationi est locus, de cohabi.cle.ca.fi.de accu.euidentia. Hostien. [*Manifestè*]idest notoriè vt sic de adulterio notorio ad notorium fiat compensatio, ut infra §.1.& dicitur notorium, si intra 8.dies de illo posit fieri plena fides, de excep.pia, de senten.ex.solet.lib.6.uel intra duos menses, sicut fit compensatio debiti liquidi ad liquidum. & dicitur liquidum, quod intra duos menses probari potest.de hoc de depo.bona fides, uel in eadem instātia.ad hoc, supra c.proxi.& à contrario, de dubio adulterio nō fiet compensatio[*Paria*]in quantitate, & qualitate, ut supra dixi secūdum Hostien.[*Fornicationis*]ab

a †uxore commissæ.& hoc propter superueniens adulterium commissum à uiro: aliàs autem per exceptionē fornicationis tollitur accusatio matrimonii, quæ fit ad separationem tori, ut potest colligi in hoc.& ca. proxi.superiori.sin autem in modum accusationis directè proponatur, non tollitur 3.q.9.c.1.& 2.simile su-3 pra de or.cog.c.fi. Et †notandum, ꝙ hæc exceptio adulterii, quæ proponitur contra accusantem de alio adulterio ad separationem tori, est peremptoria, & potest proponi ante litem conte. & post. quod ex hoc & superiori c.satis colligitur. Videtur etiam, ꝙ sit declinatoria iudicii, ut accusans ad tori separationem audiendus non sit, cum & ipse adulterium commiserit, argu. 32.quæst.6.cap.1.& fin. ubi uerò agitur ad pœnam infligendam, tunc agenti de adulterio non ob.exceptio alterius adulterii, sicut nec lenocinium: quia peccatum unius alterum à pœna non releuat.ff.eo.ti.l.1.§.si publico.& tunc etiam nulla exceptio proponitur cōtra accusantem post lit.conte.ff.eo.ti.si maritus.§.præ-4 scriptiones. Illud †etiam no.ꝙ hæc exceptio competit contra agentem ad separationem tori & post pœnitētiam peractam, supra de diuor.gaudemus, ad fin. Sed contra denunciantem ad pœnitentiam non admitteretur, supra de iureiu. quemadmodum, in fi.secundū Inno.qui hoc not.supra eo.cap.proxi. Dixit etiam, ꝙ quantumcunq; reddat debitum maritus uxori adulteræ, uel ab ea exigat, non præiudicat sibi, nisi hoc faciat sententia diuortii ad instantiā eius lata.de hoc dabo remis.super gl.secundum Hosti.D. Altegradus demum episcopus Vincentinus in sua disputatione differentiam fecit inter hæc duo, dicens, ꝙ licet debitum reddere sibi non præiudicet, exigere tamen præiudicat nō solum sibi agenti, sed etiam excipienti contra uxorem eum de secuto ipsius adulterio accusantem.

5 ¶ †Prima glo. respondet per duas quæstio. Prima, an propter adulterium coniugis alter posit illi subtrahere debitum; & tenet, ꝙ si est notorium, subtrahere potest, & illam de domo expellere. Recitat opi. Aug. cōtrariam, quam ueram dicit in occulto. Secunda quæstio, an propter adulterium superueniens post sententiam diuortii recuperetur seruitus amissa. Ad affirmatiuam alle.6.iura.recitat opi.Io.cōtrariam, & 4.ipsius, 6 motiua: tenet primū, & remittit.¶ [*In† 1.glo.ibi, pupillus*] aliàs si pupillus.ibi dicit.ꝙ si pupillus sine tutoris auctoritate promisit seruum, & fideiussorē dedit, mortuo seruo post moram pupilli fideiussor non tenetur quia vbi nulla &c.[*& ibi.§.ulti.*]aboleuit uir matrimonii delictum reducendo repudiatam. Item sero accusat illam de stupro, quam postea duxit uxorem. Probauit enim mores illius[*Et ibi, nec enim*]sequitur, corrūpi, aut commutari, quod rectè trāsactum est, superueniente delicto potest[*Et ibi, aream*]uide de simo.ex insi-7 nuatione, super ult.glo.¶ †[*In glo. 1.ibi, alter publicè*]Idē, si occultè secundum Hosti.[*Et ibi, ad mandatum ecclesia*] Hosti. dicens, ꝙ in hoc est diuersitas, remit.ad decr.statim alle.& supra ut li.pe.laudabilem, & ad sum. de biga.§.quare bigamus, sub §.fi.uer.nono, & de conuer. coniu.ca.fi. & de sen.ex.inquisitioni[*Et ibi, puto*]idem Host.hic, & supra eo.si uir[*Et ibi, Io.dixit*]cuius hæc gl. & Gof.hic[*Et ibi, post sententiam*]de adulterio autem uiri, quod præcessit sententiam, agere non potest.an autem de illo posit excipere contra virum agentem ad reconciliationem ipsius, dixi in q.2. de diuort. dicit, quòd forte non.

SVMMARIVM.

1 *Decalogi ordinem auctor compilationis decretalium uidetur secutus in rebus criminalibus.*
Dispositio tituli.
Rapina refertur ad mœchiam, & furtum.

De

De rapinis, incendiariis. & uiolatoribus ecclesiarum loca iuris canonici tracta .tia demonstrat.

De raptoribus, incendia. & uiolator. ecclesiarum, Rub.

1 ¶Int decalogo. Non occides, non mæcha. nõ fur. facies. Viso ergo de homi. & de mæchia, de furto uidendum erat. sed quia rapina partim se habet ad mæchiam, scilicet cum uir, uel muller rapitur ad stuprũ, ut infra eo. in archiepiscopatu, & c. pen. & vlt. Partim ad furtum, scilicet cum res rapiuntur, ideo hic interserit rubricam de rapto. Sed quia incendiarii, & uiolatores ecclesiarum ad restitutionem, uel emendam tenentur, sicut & raptores, & quia ad rapinam consue-2 uerũt hæc fieri, ideò de his submittit. de rapina† priori habetur. 36. q. 1. & 2. per totum. 27. q. 1. si quis rapuerit 2. q. 2. desponsatas, cum tribus c. sequen. de secunda dicam super rubri. proxi. de incendiariis. 23. q. ulti. si quis membrorum, & c. pessimam. 12. q. 2. cum deuotissimam. de uiolatoribus ecclesiarum. 11. q. 3. canonica. 17. q. 4. per totum. Item conuenit primæ parti, de appella. cum sit Romana, de pur. can. si quis de gradu. secundæ conuenit, de senten. excommunica. tua nos, & capitulo conquesti. facit de sepult. c. fina. & lib. 6. de hære. cum secundum.

SVMMARIVM.

1 *Raptor à quo episcopo puniatur.*
Ad delicti locum quis redire cogatur, num. 6. & 7.
2 *Pro facultatum modo emendatur rapina in confinio locorum facta.*
3 *Nec, pro non.*
Rapina ad mobilia, depredationes ad se mouentia pertinent.
Propositio, per, auget.
Digne, quomodo hic sumatur.
4 *Consulentes rapinam, comitantes raptorem ad quid in utroque foro teneantur.*
5 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 6.*
Miles delinquens remictitur ad eum, sub quo militat.
7 *Suppletio glossarum.*
Conueniri, & confiteri an possint delinquentes in loco delicti.
8 *An constitutio, siue canon liget proferentem, siue constituentem.*

CAPVT I.

1 DE illis. Casus.† Raptor ab illo episcopo punit, in cuius diœce. rapinam commisit. hoc primò, & iudex domicilij suffragatur. hoc secũdo ibi, Quorum [*Ad locum*] profugi ergo erant & uagabundi. & ideo ad locum delicti redire coguntur, ac si latitarent secundum Inno. Tu dic secũdum Host. hoc regulare in quolibet delinquente, ut dicit gl. ibi, vbi ue-a niunt. Quid† si statutum habet, quòd rapinam factam in confinio locorum emẽdent illa loca, an si sunt inæqualia loca, teneantur ęqualiter emendare? No. G. in a Spe. eo. tit. uer. sed[a] pone, & tenet per l. cum nõ possessor, ff. de censi. quòd fiet diuisio pro modo facultatũ [*Rapinas*] quò ad mobilia [*Depredationes*] quò ad se mouentia, idest ualde uiolenter, uel frequenter agunt, & sic propositio auget, de hoc, supra de consue. c. 3. secũ-3 dum Hostien. [*Nec*] pro† non. & sup. ex quo per excõmunicationem districti illuc reuersi fuerint, nõ ante [*Ex parochia*] i. diœcesi. sic de hære. excommunicamus adiicimus, de dona. apostolicę, cum similibus. Tota enim diœcesis est parochia episcopi, 10. q. 1. per totum, unde ipse agit pro parochiali ecclesia uacante, de successab intesta. c. fin. secundum Hosti. quem melius dixisset, à sententia episcopi illius parochię non exeant; quia exitus corporalis posset esse liber, sed absolutio est in episcopi potestate [*Digne*] i. sufficienter, & plenè, cum notoria fuit offensa, de ver. si. ex parte, & c. cum 4 olim [*Emendet*] de† cõsulentibus rapinam, uel uno, vel pluribus comitantibus raptorem, uel euntibus, ut defendant, non ut rapiant, vel euntibus, vt pacificent, ad quid teneantur in iudiciali & pœnitentiali foro, di xi de homici. sicut dignum, in glo. secundum Innoc. [*Proprio*] sub quo domiciliũ habent [*Recipiat*] imò sententiam seruari faciet 11. q. 3. curæ, de treu. & pa. cap. 1.
5 ¶Gl.† 1. pro foro delicti inducit 5. iura. ponit, opi. quã reprobat, & dat generalem doctrinam, à qua casum
6 unum excipit, & subdit opi. Hugo. ¶*Int glo. 1. ibi, qua in prouincia*] uide in c. supra proximè alle. super 1. glo. [*& ibi, de militibus*] miles delinquens remittitur ad eum, sub quo militat [*& ibi, §. si quis uerò*] hanc & seq. uide in
7 præ. cap. postulasti, super glo. 2. ¶*Int glo. 1. ibi, conueniri*][b]
b in foro iudiciali. quid de foro pœnitentiali, nunquid debeat confiteri proprio iudici, uel ei, in cuius territorio deliquit? not. 16. q. 1. capit. 1. [*& ibi, uelit*] iudex, sub quo deliquit [*& ibi, iudex*] scilicet domicilii [*& ibi, remittitur*] uide quod not in clem. de re iu. pastora. uersic. ꝙ si punitio, in glo. sed nunquid [*& ibi, ab inferiore*] nisi inferior super eo canonem fecisset. tunc enim bene tenet Hug. ꝙ ligatur canone illius inferioris [*& ibi, sua parochia*] qualis est prouincia suo archiepiscopo 9. q. 3. cap. 2. secundum Goff. qui per id putat, archiepiscopũ delinquentem in sua prouincia à suffraganeo puniri non posse [*& ibi, Ambrosius*] & 2. quæstio. 7. §. item cum Balaam, uer. sicut & beatus [*Et ibi, alias*] imò etiã episcopus domicilii est sibi iudex; quod dic, ut not. supra de ma. & obe. omnes [*& in fine*] de hoc, 1. q. 6. capit. 1. & 92. di. si qui episcopi, in glos. 2. in fi. Hostien. remittit ad sum. de sen. ex. §. quis ualeat excõmunicari, uers. quid
8 ergo si metropolitanus, & seq. per† quas glo. patet, ꝙ fuit opi. an canon episcopi liget proferentem, uel ipsius superiorem; & ibi tenet Hosti. quòd non; quod mihi placet, ut disputaui & terminaui in Mercur. quã uide super regula, cum licet, de re. iu. lib. 6. Archidiac. contra in utroque, qui hoc no. de consti. c. 2. lib. 6. Ad cuius rationes responde, ut in quæstione prædicta, in 1. parte. Nec est uerum, quod dicit ibi Archi. Hosti. sibi contrarium propter id, quod not. in sum. de sen. ex. in car. pe. uer. quid si episcopus, & uer. seq. quia aliud est quærere, an episcopus ligetur sua sententia, vel suo canone: & aliud quærere, an ligetur sententia iuris, licet à sua sententia causata.

ANNOTATIONES.

a ¶Sed. Ibi uide Io. And. an isto casu habeat locum c. super eo, quod metus cã, & de his uide per Bar. in l. nequid, ff. de incen. rui. & na.
b ¶Conueniri. Scias, quòd Io. Cal. solenniter repetiit, & commentauit hanc decre. in qua plurima utilia uidere potes.

SVMMARIVM.

1 *Raptor manifestus, uel ecclesiæ uiolator ad pœnitentiam, & sepulturam quando admittatur.*
Transgressoribus huius constitutionis pœna.
Manifesti, & non manifesti criminis diuersum ius.
In pœnitente requiritur humilitas.
Deprehensus, & obstinatus quis dicatur.
2 *Pœnitentias dare pertinet ad presbyteros, quæ sit infructuosa, numero 4.*
An de omnibus negetur, si in uno non satis fiat, ibid.
Et quibus aliàs negetur, nume. 5.
Particeps delicti pariter punitur.
3 *Epilogus, & additio glossarum. num. 4.*

Sepul-

CAPVT IIII.

1 IN archiepiscopatu. Casus: † Ex delegatione principis de raptu, & aliis criminibus præter pœnam sanguinis possunt episcopi iudicare. Communis diuisio secunda ibi, consultationi. & hæc distinguit secundum membrum ibi, Si uero [*Iurisdictione*] spirituali, & intra diœcesim tuam, ex commissione tamen regis ibi tibi facta. si antè haberet ibi temporalem iurisdictionē, hoc faceret suo iure. sed ad hæc facienda potest episcopus compellere secularem potestatem per ecclesiasticam censurā, quod dic, ut legitur. de Iudæis, postulasti, secundum Hostiē. [*Afficere*] in supplementum pœnæ, sic supra de calum. cap. 1. in fi. & hoc tenēas secundum Hostiens. licet alii exponant, & pro ut [*Vindictam sanguinis*] crudelem & grauem, de cleri. percusso, c. 2. licet sit ar. contra 23. q. ulti. pessimam, in fin. sed illud soluitur in eo, quod non e cleri. uel mon. clericis. nam & leuis concessa est, de
2 crimi. fal. capitulo, 3. ad fi. Ho. [*Grauis*] ut † quia scandalum generat, uel deliquentes ad pœnam legalem accusantur. uel secundùm Goff. si in abusu pueros occidūt, hoc dico, quia prædicta crimina regulariter habēt pœnam capitalem. sed præter prædictos casus posset fieri temperatio, quæ præcedit [*Vindictam*] & examinationem, ne clerici, uel mo. sententiam. & sic quod nō potest delegatus expedire, remittitur ad delegantem. de re iudi. c fi. & patet in no. de accusā. qualiter. 1. Ho. ¶ In
3 † glo. 3 ibi. § pœna] ibi. dicitur, quòd quādoque imponit præses pœnā grauiorem, ut quando mulctandum in parte bonorum, relegauit. & lex sequēs, & si seuerior, dicit econtra, quòd proconsul biennio iussit à decurionatū abstinere eum, q debebat puniri seuerius &
4 ille post biennium decurio licitè potest esse. ¶ † In glo. 2. ibi, criminales] etiam specialiter. licet quidam dixerint hic generalem commißionem factam cū uniuersitate locorum, quod non uidetur per fi. dec. nā tunc non reseruaret regi, sed daret iusticiariū quem tamen hoc casu etiam ex mandato regio dare non debet, ut dicā, ne cleri. uel mo. c. ult. in prin. li 6. [*& infi.*] 15. q. 4. cap. 1. ¶ In glo. 3. infi.] de hoc plenè. 2. q. 3. §. notandum. Dicit
5 † hic Ho. q ex causa; etiam quando scandalū non imminet. & ubi procedit ex officio, potest iudex cōmutare pœnas per iura prædicta. sed secus, quando non subest causa, uel scandalum subest, uel ab alio accusatur: quia tunc nec mollior, nec durior debet infligi. C. ne sanctum bap. ite. l. 3. in fi C. de iii pu. l. seruos qui, in fi. quamuis plerunque fiat contrarium de facto, vt pa
a tet ex no. de homi. ad audientiam. ¶ In gl pe. ibi, alii qui] & q. 2. c. 1. ¶ In glo. ult. ibi, liceat] ne cleri. uel mo. ca. ulti. li. 6. [*Et ibi, illud*] ubi de hoc, & 15. dist. c. 1. & de of. or. q sedem, de resti. in inte. c. penul.

ANNOTATIONES.

a ¶ Audientiam. De materia plenissimè, uide per Bar. Bald. & Sali. in l. in glo. alleg.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesiæ incēdiarius in cæmeterio quo casu sepeliatur, eius hæredes ad satisfaciendum compelluntur, & quando nu. 2.*
Ligari, uel absolui quis non potest ab extraneo, excipiuntur duo casus.
2 *Absolutionem præcedere debet satisfactio, nisi in moriente.*
Mortuus etiam quis absolaitur & quis.
Satisfactio quibus facienda, ad dictio. his quibus.
Hæredes damnum à defuncto datum quo casu reficere non tenentur.
3 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 4.*
Cap. super eo, supra eo. cum hoc conciliatio.

CAPVT V.

1 IN literis. Casus. † Incēdiarius ecclesiæ in morte pœnitens per presbyterum absolutus debet in cœmiterio sepeliri, & ad satisfaciendum compelluntur hæredes. Communis diuisio & 2 ibi, Quapropter. secunda secundæ. ibi, & hæredes [*Capellani*] ab extraneo nō posset ligari. uel absolui nisi de licentia proprii, de pœni. & re. omnis: uel in necessitate, ut dicit gloss. se. [*Absolu*
2 *tus*] sed nonne præcedere † debuit satisfactio, infra de uerb. signi. si ex parte. dicit Goff. quòd non, quia morienti non est imponenda pœnitentia, sed innotescenda, ut 26. q. 7. c. 1. [*Habet*] scilicet quòd fuerit absolutus. & idem si prius mortuus, dummodò signa pœnitentiæ apparuissent in illo. absoluerentur enim postea, & sepeliretur. de senten. excomm. à nobis. 2. [*His quibus*] si reperiantur, & scitur, qui sunt: aliàs pauperibus erogetur. de hoc infra de usu. cum tu, & supra de homici. sicut dignum §. eos Hostiens. [*Contra iusticiam*] nam si fuisset iustum bellum ex parte mortui, non tenerentur hæredes. de hoc, supra de iureiu. sicut, & infra. Ho.
3 ¶ † Secunda gloss. recitari potest per qōnem. ¶ Tertia
4 & ulti. signant, & soluunt duo contraria. ¶ In † glo. 3. ibi, hic poterat] & uolebat. uel ibi de manifesto: hic de occulto. uel ibi de obstinato, hic de nō obstinato. ¶ In gl. hic habes ibi, capitulo ulti.] & 12. quæstio. 2. episcopus, qui filios. ¶ In glo. ulti. in fin.] aliàs est in textu, ualeant, s. ipsi hæredes. & sic non est contra secundum Vin.

SVMMARIVM.

1 *Raptor cum rapta matrimonium contrahere potest.*
Religionem ingredi alter coniugum sine alterius licentia non potest ingredi consumato matrimonio. & an hoc indistinctè procedat, num. 2.
Matrimonium pro eius consumatione.
Profiteri pro promittere.
Vis etiam illa in personam parentis infertur.
3 *Epilogus suffragium glossarum, nu. 4.*
Vxor à quibus petenda lege ciuili.
5 *Additio glossarum.*
Disiunctiua pro copulatiua.
Confessioni coniugis quādo stetur in causa matrimonij carnalis, uel spiritualis.

CAPVT VI.

1 CVm causa. Casus. † Raptor cū rapta matrimoniū cōtrahere potest. post cuius consumationem alter sine alterius licentia religionem ingredi non potest. Et in 1. decisa consultario. in 2. responsio, ibi, Respondemus. quæ tria facit. primò respondet de raptu cum redditione causæ. 2. ibi, Præterea, de ingressu, & causam etiam reddit. 3. ibi, Nō ergo, de utroque concludit [*Vxorem*] ut dicebat miles ille: sed illa negabat, A. [*Apostolo*] 1. ad Cor. 7. A. [*Matrimonium*] idest consumationem matrimonii secundum intellectum. G. [*Mulieris*] quæ omnino renuit militem, secundum Hostiens. [*Postmodum*] idest post matrimonium consumatum [*Aliter*] præter monacatum. Goff. puta in domo propria, uigesimatertia, quæst. quinta, quod deo, quod dic ut not. supra de conuer. con. ex parte. 2 Hostien. [*Profiteri*] idest promittere [*Raptu*] per uim illatam forte non sibi, sed parentibus. de hoc satis, trigesimasexta, quæstione prima, per totum. sed secundum Hostien. fuit ista rapta per uim de monasterio secundo loco, & postea ad monasterium reducta [*Declinare*] per hoc dicit Hostien. colligi, quod carnale matrimonium

ninm diſplicebat mulieri [*Maxime*] hoc dicit, quia tidẽ eſſet ſi eonſenſiſſet ſecundum diſtinct. ſupra de conuer. coniu. cum ſis. & capitulo uxoratus. vel hoc dixit, quia & ante profeſsionem. quãuis maritus conſenſiſſet, exire poſſet, & habitare cum illo, de reg. ſtatuimus, de conuer. cõiu. ex publico. uel quod infra dicitur de profeſsione, intelligitur non in monaſterio, ſed in domo. ¶ †Glo. t. ponit caſum. ¶ Pe. recitetur obijciendo de decre. ſuper. eo. ¶ *In† glo. 2. ibi. l. una*] ibi dicitur, quòd à parentibus, nel ſimilibus petenda eſt coniunx, non rapienda. ¶ *In† glo. 2. ibi, pr. eindicat*] adde, quod no. trigeſimaſexta, quęſtin. prima. capitulo ſecundo. ¶ *In glo. 3. in fi.*] ſupra de coniu. ſer. capitulo. 1. R. ¶ *In glo pen ibi. ſuper eo*] dici poſſet. quòd hic. uel, ponitur pro Et, Vincẽ. ff. de uerbo. ſignifi. l. ſæpe. & uide, quod no. 30. quæſtio. ultima. §. his ita. Ala. dicebat. quod alia adminicula ad iuuabant hic mulieris confeſsionem. Hoſtien. dat pro generali doctrina, quod ubi alter coniugum confitetur contra matrimonium carnale, uel ſpirituale religionis uinculum. aut conſtat, quod omnino intendit ad ſeparationem matrimonii, contra quod confitetur; & ſic non ſtatur confeſsioni ſuæ, ut in hac decret. ſuper eo. Aut conſtat, quòd nullo modo uellet matrimonium ſeparari, contra quod confitetur, ut ſupra de præſump. tertio, & ſic ſtatur confeſsioni ſuæ, vt hic, & ſupra de deſpon. impu. atteſtationes, ubi de hoc & eſt ſecundum eum ratio in utroque caſu: quia cuique contra ſe creditur, ideſt cum confitetur contra id, quod intendit. 14. quæſtio. ſecunda. §. 1. ad hoc ſupra de conuer. coniu. ex parte. 2. in fin. t. reſpon. & §. fina. Aut dubitatur, & tunc ſi ſama, & ſufficientia adminicula confeſsionem adiuuant, ei ſtatur, trigeſimaquinta quæſtio. ſexta, ſi duo, ſupra de præſump. tertio. His deficientibus uidetur in dubio pro carnali matrimonio contra ſpirituale religionis uinculum iudicandum, argu. quod legitur & not. in præ. decret. ex parte, & hic. unde etiam dicebat Innocen. aliud in matrimonio contracto cum homine, ubi non ſtatur confeſsioni: aliud in matrimonio cõtracto cum deo, ubi ſtatur per rationem, quam alle. gloſſ. & pro hoc dicto inducit Hoſtien. plures rationes. prima, quia ſic ſcriptum eſt. ad hoc de re iudi. capitulo. fina. uerſic. niſi in cauſa. Secunda, quia quodam reſpectu uinculum ipſum eſt fortius, quod dic, ut ſupra de transla. capitulo ſecundo. Tertia, quia in ea uerſatur utilitas reipublicæ, in qua etiam includitur priuata. ff. ſo. ma. l. 1. ſupra de fri. capitulo fin. In uinculo uerò religionis utilitas rei priuatæ tantum, cui eſt publica præferanda, de regu. licet, uerſi. illa ſemper, de renuncia. niſi, uerſic. nec pues. Quid ergo, ſi factus eſſet epiſcopus, qui petitur in maritum: tunc uidetur in dubio iudicandum contra mulierem, ut in eiſdem iuribus ſecũdũ eum. Quarta ratio, quia melius eſt illos taliter expedire, quàm illos, uel illorum alterum manere aliter impeditos, de reſti. ſpo. literas, uer. finem. Quinta, quia in dubio eligenda eſt uia tutior ſupra de ſpon. iuuenis, de homici. ad audientiam. Dicit autem alios dicere contra, ſcilicet quòd in dubio pro ſpirituali religionis uinculo iudicarent, quibus dicit contradicere hanc literam euidenter, & quod not. in ſumma. de conuer. coniu. §. & utrum, uerſi. ſed quid ſi maritus, & ſe. & rurſum de eo, qui cog. conſan. uerſic. & quid iuris, uerſicu. illud notandum, & ſe. Dixit etiam ſupra notatum ibi iungendum [*& ibi, & uiro*] in rebus tamen ſecus dicerem, Innocen, quod fuit uerbum Vincen. cuius fuit hæc glo. quod etiam poſuit Tan.

SVMMARIVM.

1 *Rapta puella legitimè quando contraheret cum raptore.*
2 *Suppletio gloſſarum.*
Turpitudinis cauſa purgatur, & quomodo.
3 *Additio gloſſarum.*

CAPVT VII.

ACcedens. Breue eſt & pars huius de præbẽ. accedens [*Rapta*] etiam inuita, & renitens in ipſo actu, quamuis poſtea conſenſerit, ut ſequitur, Hoſtien. [*Conſenſum*] expreſſum, uel tacitum per iura, quæ alle. gloſſ. [*Legitime*] quò ad ætatem. ſupra de ſpõ. tuæ, & quòd nullum alias ſubſit impedimentum, de clande. deſpon. cum inhibitio. Hoſtien. ¶ † *In glo. 2. ibi, argumentum*] ad hoc inducit, quaſi proxima cauſa turpitudinis ſit ſublata, ſicut dicunt. l. iſtæ in illo, qui per metum promiſit, & poſtea ſpontè ſoluit. ¶ *In glo. 1. ibi, ſin autem*] & infra de hæreti. cum ſecundum, lib. 6. [*& in fin.*] non ob. 27. q. 2. ſtatutum, quod loquitur de rapta prius alii deſponſata. Goff. idem ibi Io.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*
De furtis loca iuris canonici loquentia docet.
2 *Raptor quis.*

De furtis, Rubrica.

1 ¶ † Continuata eſt per ea, quæ dixi in rub. proxi. de furtis, & rapinis. habetur. 14. quæſt. quinta & ſexta 12 quæſtio. ſecunda. in 9. primis capitulis. 6. q. 3. placuit, de pœ. diſt. 1. uulgaris, & l. ant facta. Congruit rubricę de pecu. cle. inquirendum, de homici. c. 2. & 3. de forti. c. 1. & 2. de delic. pu. cap. 1. de pœnis, tuæ, de regu. iu. cap. 2. facit libro. 6. de conſtitu. capitu. ſecundo. §. 1. Et 2 † ſcias, ꝙ raptor fur eſt, ſed nõ conuertitur. Nemo etenim improbior fur, quam qui ui rapit, Inſti. vi bonorum raptorum, in prin. Ho. autẽ ponit ſub iſta rubrica in ſumma Rubricas de ſer. corrup. de cond. fur. ſub mittit etiam poſtea Rubricam de. l. Fa. de pla. & de cri mi. ſacrile. & ad l. Iul. peculatus.

SVMMARIVM.

1 *Hominem liberum qui uendiderit, emerit, donauerit, aut dono acceperit, qua lege teneatur.*
2 *Suffragium gloſſarum.*
Ob ſeruos alienos interceptos quis furti tenetur, & quando plagij num. 3.
3 *Additio gloſſarum.*

CAPVT I.

QVi furatur. Exo. 21. c. In ſuperſcript. [*Vendiderit.*] Idẽ in emptore ſciente, donãte, & donatario. omnes enim tenẽt. l. Fa. de pla. ff. ad l. Fal. de pla. l. 1. & l. Fania, ſecundum Vinc. [*Conuictus*] confeſsione ſua. uel aliter. ¶ † *In glo. 1. ibi, l. ult.*] aliàs penul. ubi dicitur, ob ſeruos alienos interceptos poſſe quem teneri furti, & non plagii. ¶ † *In glo. 1. ibi, ſeruum priuati*] ſecus, ſi Romanum. C. ad l. Falc. de plagia. quoniam ſeruos.

SVMMARIVM.

1 *Inter latronem, & furem differentia.*
2 *Pro eis quando non orandum.*
Eis pænitentia non denegatur.
4 *Additio gloſſarum.*

CA-

CAPVT II.

1 FVres. Isti deponendi sunt, de pœnis, tux. Host. (*Latrones*) de differentia horum, supra de homici. c. 2. & ponit hic Ab. uer. Fur latet in furno: latro se contulit ultro (*Occiduntur*) de facto, uel de iure. quod dic, ut supra de homici. c. 2. & 3. Vincen. (*Visum est*) concilio Triburiensi (*Orandum*) ex quo signa contritionis & pœnitentiæ non apparuerunt in illis, de semen. excômu. à nobis. 2. Non enim debet eis pœnitentia denegari. & reprobatur consuetudo contraria in clemen. de pœnis. cum secundum (*Communionem*) orationum. saluo eo,

3 quod dicitur, supra titu. proxi. super eo. Ala. ¶ *In gl. 2. ibi, uersus finem*) dic ut ibi no. de offi. ordi. pastoralis, in gl. quo casu, in fine.

SVMMARIVM.

1 *Nuditatem qui sequuntur, est secta hæreticorum.*
Pœnitentia sunt arbitraria.
2 *Fur ad quæ sit obligatus.*
3 *Epilogus, & suffragium glossarum, num. 4.*
Commodata re utens ad alium usum, quàm fuerit commodata, quando teneatur furti.
5 *Additio glossarum.*
Eleemosyna an facere possint, qui sunt in aliena potestate.
6 *Ad hominis seruitium facta sunt omnia.*
Necessitas excusat à furto, non autem à fornicatione, & ratio.
7 *Mulier inuita si cognoscatur, si uirgo fuerit, duplicat sibi coronam.*

CAPVT III.

1 SI quis Necessitatem, infra de re. iu. quod non est (*Nuditatis*) est quædam secta hæreticorum, qui nuditatem sequitur. 94. q. 3. quidã uer. Adamiani (*Cibaria*) respicit, quod dixit, Famis (*Vestem*) respicit, quod dixit, Nuditatis (*Pecus*) hoc respicere potest utrunque (*Pœniteat*) ieiunando, quod patet per sequentia (*Tres*) quicquid hic, uel alibi dicatur, pœnitentiæ sunt arbitrariæ, infra de pœniten. c. 3. & c. deus qui [*Ieiunare*] debet tamen confiteri. quod dic ut not. in sum. de peni.

2 §. fi. & infra titu. cum tu, Hostien. unde non credas, quod fur nõ sit obligatus nisi ad restitutionem rei. Nam etiam post restitutionem de mortali debet pœnitere, infra c. fi. supra de homici. sicut, §. eos, infra de iniu. si quis domum. & uide quod no. in clemen. de usuris, c.

3 uno, in glo. antepen. ¶ No. gl. quod modica &c. quæ

4 rit demum obüciendo de duobus, & soluit. ¶ *In gl. 1. ibi, §. placuit*] utens re cõmodata ad alium usum, quàm fuerit commodata, non tenetur furti, si credit dominũ permissurum [*& ibi, non est*] uide de diuor. ex literis, in 1. gloss. [*& ibi, cum arietes*] uide infra de iniur. c. 3. in

5 glossa secunda. ¶ *In glo. 1. ibi, pœnitentia*] nam & tũc monacus sine sententia prælati dat eleemosynã. de hoc. 12. q. 3. nõ dicatis, & 16. q. 1. alia. de hoc, & quid de monaco, qui est in peregrinatione, uel in scholis de licentia Abbatis. Item quid de uxore, an sine licentia mariti faciat eleemosynam, tract. Hostien. in sum. de peni. & remissio. §. quibus, & qualiter, uer. quid de facientibus eleemosynam, & sequenti. [*& ibi, sicut hi*] ubi de hoc, & prima distin. ius naturale, & duodecima quæstione secunda, fraternitatis. per quod capitulum dicit Ala. quosdam dicere, quod nulla erat necessitas quæ omnino excusaret. Quidam uero dicunt hic imponi pœnitentiam ad cautelam, uel ideo, quia cum fur peruenisset ad pinguiorem fortunam, noluit reddere, ff. de nego. gest. Nesennius, secundum Vincen.

6 [*& ibi, facta est*] de iure naturali, & etiam de ciuili, ut patet institutio. de rerum diuisio. §. 1. & secundo, & omnia ad seruitium hominis facta sunt, ff. de usur. in pecudum. unde is, qui necessitatem famis patitur, potius uidetur uti iure suo, quàm inire furti consilium, argumen. ff. pro socio, l. merito. sed humana creatura non uenit in fructu, institutio. de rerum diuisio. §. in pecudum. in qua etiam attenditur diuinæ pulchritudinis reuerentia. C. de pœnis. si quis. Patet igitur ratio per hæc, cum carnalis commixtio sine peccato plurimum fieri non possit, usus uerò aliarum rerum non solùm sine peccato cõmunicatur, sed etiam qui eas in suprema necessitate non communicant, mortaliter peccant. octuagesima sexta distinctio. pasce [*& ibi,*

7 *ita ne*] Si uerò precisè inuita mulier cognoscatur, nõ solùm excusatur, imò & corona si uirgo fuerit, duplicatur, trigesima secunda, quæstione quinta, capitulo primo, secundo & tertio, secundum Hostien. qui etiã remittit ad sum. eodem titu. §. 1. uer. sed quare, & sequen. [*& ibi, occido*] ut in clemen. de homi. si furiosus, in fine.

SVMMARIVM.

1 *Animæ occisio plus timenda, quàm corporis.*
Conscius quis dicatur.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Proprietatem uerbum possessionis significat.
Occultantis latronem pœna. §. 2.
Indicare furem, & uenditorem rei, quæ apud ipsum est, quis debet, ibid. & num. 5. an pro indicio quid recipi possit, ibid.
Delator mandatorem, ibid.
Eum, à quo recepit falsum rescriptum.
3 *Additio glossarum.*
Fur si alienauit rem furtiuam, quid facere teneatur.
Ad furtiuæ rei scienter emptæ restitutionem sine recuperatione pretij tenetur, secus si ignoranter, uersic. si autem.
Inuitis multa bona præstantur.
4 *Furti actio cui detur.*
5 *Furtum si quis reuelauit, non reuelaret accepta pecunia, condicetur ab eo pecunia.*

CAPVT IIII.

1 QVi cum fure, In sup. para. c. 29. [*Occidit animam*] hoc homicidium plus timendum est homicidio corporis, quia anima precisior. duodecima, quæstione prima, præcipimus, de pœni. cum infirmitas, in fine [*Conscius*] non per secretam reuelationem furis, ut no. decimatertia distinctio. nerui, in gloss. istc. in fi-

2 ne. ¶ Vltima gloss. alle. 6. concor. signat contrarium, & soluit. ¶ *In gloss. 2. in fine*] sequitur, proprietatem uerbum possessionis significat, sicut in eo, qui possessiones suas legasset. ¶ *In glo. ulti. ibi, l. 1. & 2.*] dicit prima, quòd pari pęna punitur, qui pecunia accepta, vel parte surreptorum, latronem occultat. secunda dicit minus puniendum, si est cognatus, uel affinis [*& ibi, simile est*] debet quis exhibere uẽditorem rei, quæ apud ipsum est. nec decet, quòd dicat se à transeunte illam emisse [*& ibi. §. diuus*] compellitur delator edere mandatorem alias detruditur in uincula [*& ibi, maiorem*] utens falso rescripto ignoranter, se liberat, si exhibet illum, à quo recepit [*& ibi, præsenti, circa fin.*] & ponit ea suin decre. inter alia, in fine, de immunita. eccle. [*&*

3 *ibi, non solent*] aliàs sine non. & hæ duæ, l. uolunt, quòd sic receptum non repetatur. ¶ *In glo. 1. ibi, accipiendo*] partem [*& in fine*] quid si fur alienauit rem furtiuam. respon. si habet vnde, tenetur illam restituere, vt patet in eo, quod le. & no. infra titulo primo, cum tu, de homici. sicut dignum, §. eos. Si uero non habet unde, & ipse recuperare potest rem etiã dolo bono sine mendacio,

dacio, uel uiolentia, uel alio mortali peccato, debet eam recuperare, & domino reſtituere. quod uerum eſt ſecundum quoſdam, ſi ille, qui emit, ſciebat rem eſſe furtiuam. cum talis teneatur ad reſtitutionem ſine recuperatione precii, C. eo. titu. l. 2. vnde fur recuperãdo ipſam rem, & uero domino reddendo utiliter geſſit negocium ſuum ad hoc, ff. de neg. ge. ſed an ultro; §. 1. & l. at qui natura. §. cum me abſente, & l. ſoluẽdo; ff. de rei uendica. officium. ff. depoſiti, bona fides. Nã multa bona talia præſtantur inuitis 45. diſtinct. de iudæis. 23. quæſtio. quarta, ipſa pietas. Hoc autem exaudiũt quidam, niſi timeret probabiliter ſibi, uel sociis graue mortis periculũ imminere: quia ſi forſan hoc attentaret, ille, à quo rem acciperet, eũ occideret. hoc enim tutius eſt eam ſibi dimittere, uel etiã ei reſtituere, ſi haberet potius, quàm uero domino, argumen. C. depoſiti, aucten. ſed iam. nec peccat, quia nihil iuris ei tribuit, ſed poſſeſſionem tantum, quam abſtulerat, reddit. Alii dicunt, quòd ex quo eam habet, omnino debet eam reſtituere uero domino, argumen. ff. depoſiti, bona fides, aliter peccat, quod non eſt prætextu alicuius ſcandali faciendum, ut legitur & no. ſupra de renunciatio. niſi cum pridem, §. pro graui quoque ſcandalo. ſi uero non haberet eam, tunc tutius eſſet ipſam ei dimittere, quàm cum tali ſcandalo recuperare. quinimò & ſi eam inueniret in uia, poteſt in tali caſu eam ſibi relinquere, cum in ueritate ſua non ſit, argum. C. unde ui, cum quærebatur. Tertii dicunt, & melius ſecundum Innocen. quòd ſi eam habet, in tali caſu nec vni, nec alii reſtituat, ſed ſuum peccatum defleat, & occupanti dimittat: quia nihil ad eum de ipſa. quod uidetur exaudiendum, quando is tenebatur ad reſtitutionem, puta quia ad ipſum peruenerat ſine datione alicuius, & ſine ablatione: alioquin teneretur eam reddere ei, per quem data eſſet, uel cui abſtuliſſet. ubi autem non timeret graue periculum inde prouenturum, ſatis poteſt dici, quòd uero domino eam reſtituat, Innocen. Si autem ille, in quem alienata eſt res, ignorabat ipſam eſſe furtiuam, tunc non ſolum non debet ei ſubtrahere poſſeſſionem, imò & ſi ad eum quocũque modo perueniat poſſeſſio nomine eius, in quem alienauit, eam ſibi reſtituet. argum. C. depoſiti, aucten. ſed iam cautum eſt: quia nihil cũ ſcandalo &c. infra de no. op. nun. capitulo ſecundo, & idem eſt in ſimilibus iudicandum, ſupra de reſcrip. inter cæteras. Hoc autem intelligas in cõſilio animæ. nam in iudicio ſecus fieret in pluribus propter ignorantiam facti ſecundum Innocen. cuius eſt quaſi hæc tota gloſſ. quæ facti ignorantia ſi probabilis ſit, debet eſſe excuſata, infra de cleri. ex. mini. apoſtolicæ, ſecundum Hoſtien. ſed forte Innocen. habuit alium intellectum, quàm exprimat Hoſt. ſcilicet quòd quia in iudicio ignotaretur factum, ideò, quia non crederetur ſibi aſſerenti, aliter iudicaretur, ſic ſupra de ſpon. tua.

4 ¶ *In glo. id eſt † domino, ibi, intereſt*] nam etiam actio furti datur ei, cuius intereſt ex honeſta, uel probabili cauſa ratione dominii, uel quaſi, vel ratione poſſeſſionis, uel cuſtodiæ, quam debet domino, cuius uoluntate rem detinebat, & ſingula uerba huius regulę, quę fuit Azonis, proſequere. ut Hoſtien. in ſum. eodem titu. §. cui datur actio.

5 ¶ *In † gloſſ. ult. ibi, ſecundum canones*] Idem Barto. Brixien. 1. quæſtio. 1. §. ex his uerbis, circa princ. Dicit Hoſtien. quod & ſi ſecundum leges poſſit merces recipi, iudex tamen ex officio, & bono[a] regimine compellit iudicare furem, argumen. ff. de offi. præ. l. 3. in fine, & l. congruit, ff. de ſer. fugi. l. 1. 2. & 3. Sed nec liceret etiam ſecundum. l. aliquid recipere, ne iudicetur, ff. de condi. ob tur. cau. ſi a ſeruo, per quę dicit quẽ teneri indicare furem, & ad hoc compelli ſecundum utrunque ius, dummodò ſecundum canones nõ immineat periculum mortis: aliàs melius eſſet tacere, uigeſima ſecunda. quæſtione ſecunda, nequis. tamen ſecundum utrunque ius ad hoc ut indicetur gratis, & ſine exactione, recipi poterit gratis oblatũ, de ſimo. dilectus, ſecundo, in fine, ff. de na. & extra. cog. l. 1. §. eſt quidem. Vel dic ſecundum eum, ut not. in ſum. eo. titu. ſub rubri. de condi. fur. §. fina. uer. illud ſciendum, & ſequentibus. Item, ut dixit Vincẽ. aliud eſt furtum celare, aliud non indicare, ff. eo. qui uas[b]. §. 1. nam celans fur manifeſtus eſt, inſtitutio. de ob. quæ ex de. §. conceptum.

6 Dicit etiam, quòd ſi quis precium recipit à fure, ut non reuelaret, & ille reuelauit, condicitur ab eo pecunia: ſed contrarium patet, ff. de condi. ob tur. ca. l. 4. §. 1. [*& in fine*] adde, quod no. de ſimo. nemo, in glo. 2.

ANNOTATIONES.

a ¶ Et bono. Vide Barto. in l. idemque, §. fi. ff. de condict. ob tur. cauſam.

b ¶ Vas. Ibi uide Bart. & per doct. in l. ciuilem, C. de fur.

SVMMARIVM.

1 *Fur occultus quibus interuenientibus promoueri poſſit ad ſacros.*

2 *Alienæ rei inuento quid facere teneatur.*

Sacram rem qui furatur de eccleſia, non eſt excommunicatus.

3 *Suffragium gloſſarum.*

Contra parentem, uel patronum non agitur de dolo, uel iniuriarum.

Hi non effugiunt infamiæ notam.

4 *Additio gloſſarum.*

CAPVT V.

1 EX literis Caſus. † Fur occultus poſt reſtitutionem, & pœnitentiam promouetur ad ſacros. Communis diuiſio. ſecunda ibi, Mandamus, quæ. 5. requirit, ut ordinationi ſit locus, ſcilicet quòd ſpontè confeſſus, quòd ſatisfecerit, quòd non ſit infamatus, quòd pœnitentiam egerit, & quòd ſit aliàs idoneus [*Minus cautè*] unde tenebatur cuſtos, de officio Archidiaconat. ea quæ dic ut ibi dicit Hoſtien. [*Longo*] non excuſat hoc, ſed accuſat, de eo, qui du. cum haberet, de ſimonia. non ſatis, & capitulo cum in eccleſia. fur enim ſemper eſt in mora, ff. de condictio. fur. l. finali, in fine,

2 & qui † rem inuenit neſciens, cuius ſit, ſtatim præconizari faciat, ſi uult excuſari à furto, ff. eod. falſus, §. ſolent plerumque [*Manifeſta*] iſtud poteſt ſoluere contrarium de canone, uigeſimaquinta diſtinctio. capitulo ultimo, & prima, quæſtione ſeptima, ſiquis omnem, ut illa de publicè conuicto, iſtud de occulto ſecundum Vincen. uel ſecundum eum illa de antiquo rigore, hæc de benignitate [*Promouere*] per hoc not. Abb. quòd qui rem ſacram furatur de eccleſia, non eſt excommunicatus, cum ſine abſolutione papa mandet iſtum promoueri. nec dicas, quòd mandauerit illum prius abſolui, quia expreſſiſſet, ſi ſic fuiſſet: allegat quod not. de ſenten. excommunicationis, conqueſti.

3 ¶ *In glo. 3. ibi, l. 2.*] contra parentem, uel patronum non agitur de dolo, uel Iniuriarum, etiam ſi per procurat. defendatur: quia licet tunc condemnati non ſint infames, re tamen ipſa, & opinione hominum non effugiunt infamiæ notam. ¶ *In † glo. 1. in fine*] & ſupra de election. innotuit, de hoc, ſupra de ſimo. de hoc. ¶ *In gloſſ. penul. in fine*] aliàs ex tenore. ¶ *In glo. ultima, ibi, iure communi*] idem Hoſtienſ. [*& ibi, ſecundum illos*] Melendum [*& in fine*] de hoc in præallega. decre. ult. de temp. or.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Dispositio tituli.*
Restitutioni quæ succumbant.
De usuris ubi loquatur alibi quàm hoc in titulo ius canonicum.
Ab eis quæ mala sequantur, nu. 2. & cur prohibeantur, ibid.
2 *In earum causis ut procedatur.*
Vsurarios sepelientium pœna.
Pestis communis est diuitibus, & pauperibus.
Fame soli pauperes pereunt.
Paupertas periculosa.
Vltra sortem qui accipit, quando excusetur.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 4.*
Fructus dicuntur, deductis expensis. & qui imputandi à creditore, num. 5. & 6.
Expensæ augent debitum, & propter eas retinetur pignus.
5 *Additio glossarum.*
Concilium Turonen. communiter generale uocatur.
6 *Pignus luere uolente debitore; & computare fructus in sortem, an & quomodo referre possit creditor quæstionem proprietatis.*

De usuris, Rubrica.

1 ¶Quia † restitutioni succumbit usura, sicut furti, & rapina. 14. quæst. 4. si quis usuram, ideo post tractatum &c. secundum Goff. habetur materia. 46. distin. c. antepen. pe. & ulti. 47. distin. per totum. 14. quæstio. 3. 4. 5. & 6. per totum. Repetitur in 6. & clemen. Conuenit rubricæ de iureiu. cap. 1. & cap. debitores, & capitulo ad nostram. 1. & 2. & c. ex literis, de uita & honesta. cleri. c. 2. de emptio. & uen. ad nostram, & de pigno. illo uos, de excel. prælat. inter. Item inquisitores hæresis se non habent intromittere de quæstionibus usurarum, de hære. accusatus, §. de quæstionibus, lib.
2 6. Et in illis proceditur simpliciter, & de plano, in clemen. de iudi. dispendiosam. Et aggrauata est pœna sepelientium usurarios manifestos, de usur. eos qui, in clem. dicebat Innocen. hic super rubrica, & Hostien. infra capitulo secundo, usuram prohibitam, quia si liceret, inde ferè sequerentur omnia mala, maximè quia non intenderent homines culturæ prædiorum, nisi quando aliud non possent, per quod tanta esset caristia, quod omnes pauperes fame perirent. nam & si habere possent terram ad colendum, non possent habere animalia, & alia instrumenta necessaria ad colendum: nam à se non, quia pauperes: à diuitibus non, quia propter lucrum, & securitatem pecuniæ potius eam ponerent in usuras, quàm in minora, & minus tuta lucra. & dato quòd aliqui in his expenderent, ita cara essent uictualia, quòd pauperes nõ haberent, unde uiuere, ex quo periculum maximum esset fidelibus. Præelegit ergo deus magis pestem communem pauperibus, & diuitibus, famem, qua soli pauperes perirent. alia ratio, quia uix potest esse, quin diu debẽs usuris depauperetur. Paupertas uero periculosa, nisi cui ex speciali dono dei concedit. unde Salomon, Diuitias, & paupertatem &c. ut not. 4. quæstio. 7. uer. testium. 3. quia uix in diligendo pecuniam euitatur idololatria. ad id 47. distinct. sicut. & capitulo omnes. Generaliter ergo prohibetur, ex qua ferè omnia mala prouenirent. nã & si inueniri posset casus, quo iure naturali, quod natura homini indidit, usura non esset peccatum; tamẽ propter multorum malorum sequelam omni casu est prohibita, licet quidam id negent, & fortè nõ malè secundum eum dicentes non esse reperiri casum, quo & instinctu naturæ non prohibeatur. Dicit etiã quosdam dicere usuram prohibitã plus, quia est contra pietatem, & charitatem, qua tenetur quis subuenire proximo, quàm propter mala, quæ sequuntur. Itẽ nec sunt prohibiti alii contractus, ex quibus tamen possent mala sequi, licet non ita communiter. uide quod plenè scripsi super regula. peccatum, de reg. iur. lib. 6. in secundo articulo quæstionis, & in principio; de diffinitione usuræ ibi, in primo articulo.

SVMMARIVM.

1 *Pignus sorte ex fructibus recepta restituere creditor, excepto casu, tenetur, nume. 2.*
2 *Vsura quid.*
In quibus multum consistat.

CAPVT I.

1 PLures. Casus. Si creditor de fructibus pignoris recepit sortem, deductis expensis, tenetur pignus debitori restituere: unũ casum excipit istud c. & sequens. & sunt tres partes. prima prohibet clericis generaliter usuram, & nominatim certam speciem. secunda pœnam addit. tertia à prædicta specie unum casum excipit. 2. ibi, quod si: 3. ibi, nisi [*Vel hoc*] quod submittitur de fructibus non computandis in sortem, secundum Inno. & Hostien. [*Vsura*] est
2 † usura lucrum mutui pacto debitum, uel exactum[a].
a quod enim gratis datur, non est usura, nisi spes præcesserit. 14. quæstio, 3. usura, infra eo. consuluit. Multum uerò consistit in numero, pondere, & mensura, ff. si certa. peta. l. 2. propter dubium tamen excusatur quãdoque, qui recipit ultra sortem, infra c. fin. ultra sortem etiam licet accipere fideiussori, qui usuras soluit, quia non est sibi lucrum, sed interesse. Eodem modo si tenebaris mihi ad diem soluere, 100. quia non soluisti illa, ab alio sub usuris accepi, illa restituere teneris, supra de fideius. peruenit, & c. constitutus, secundum Innocen. qui hoc etiam repetit, infra eod. salubriter. uide quod dixi in quæstione, quam posui super regula, damnum, de reg. iuris, lib. 6. [*Datu*] id est commodata. exponebat glo. 1. mutuata [*Absolutè*] quasi sine aliqua rebellione, uel aliquo onere [*Eo*] s. quod minus perceperit in fructibus [*Libere*] nisi obstet proprium iuramẽtum, quod dic ut supra de iureiur. ad nostrã. 1. Hosti. [*Periculum*] suspensionis. quod dic ut no. infra c.
3 præterea. Host. ¶ † Quarta glo. tractat de expensis de-
4 ducẽdis, & quærit, & sol. ¶ *In † 4. glo. ibi fructus*] sequitur, eos esse cõstat, qui deducta expensa supererũt [*& ibi, si à domino, in fine*] ibi, fructus intelliguntur deductis expensis, quæ quærendorũ, seruandorumq; eorũ gratia fiũt. & idem. l. seq. [*& ibi, in summa*] augetur debitũ propter impẽsas, quas fecit creditor ad uiam muniendã, uel aliud necessarium obsequium [*& ibi, si dos*] ponit casum in dote in totum soluta, cum compensationi expensarum locus esset [*& in fine*] in prin. ubi dicitur, quod propter expensas necessarias factas in pignore creditor habet non solum retẽtionem, sed etiam pigno-
5 ratitiam. ¶ *In † glo. 1. in fine*] Communiter generale uocatur concilium. Inn. de quo satis, supra de accusa. sicut olim, & de capel. mo. cap. fin. ¶ *In glo. deducenda, ibi, fructibus*] supple, habendis [*& in fine*] Hosti. remittit, supra de pign. cum contra, & ad sum. ipsius in § quando efficaciter, uer. sed nunquid creditor. ubi no. an creditor imputare teneatur etiã percipiendos? & tenet ibi, quod non imputatur, si non coluit, nisi fecisset in fraudẽ sed imputatur, si non locauit, quod locari consueuerat. Idem, si non consueuerat locari, sed paratus erat conductor uolens cauere. l. 2. C. de pigno. acti. dicit, quod imputat, quos percipere debuit. Sed l. 2. de partu pi. dicit, quas percipere potuit, ut dicam, infra cap. prox. in suf. ¶ *In glo. ult. ibi, intelligi*] secundum Ala. [*& ibi, c. 1.*] Ibi quo ad hoc remittit Innoc. & Hostien. Sed ad ista

obijcit

obijcit ſic Goſ. debitore uolēte lucre pignus, & computare fructus in ſortem, Creditor. ſ. ecclesia, clericus uel laicus mutuans non poterit referre quæſtionem de proprietate, cum cauſam poſſeſſionis habeat ab illo, C. de pigno. ac. nec creditores reſpondet, ꝙ non referet quæſtionem de dominio, ſed dicet debitum nō ſolutum per fructus, quos non tenentur computare in ſortem, & eſt ſpeciale hic, & infra eo. conqueſtus, & c. ſalubriter. ſic & quandoque propter iuramētum neceſſe eſt pecuniam numerari, nec eſt locus compēſationi fructuum, de iureiu. ad noſtram. 1.

ANNOTATIONES.

a ¶ Exactum. Vide Io. And. in c. peccatum, de reg. iu. lib. 6. in diffinitione, & per Salyc. C. de uſur. ſuper rub.

SVMMARIVM.

1 *Arbores fructifera qua.*
Fructuum perceptio æquiparatur ſorti, num. 2.
2 *Suffragium gloßarum.*
Partus ancilla pignorata in qua cauſa ſit.
Opera mancipiorum pignoratorum computantur etiam in credito.
Silua pignorata, quod ex ea fit, uel naſcitur non eſt pignoratum.

CAPVT II.

1 QVoniam. Summatum eſt, ſup. c. proxi. [*Arboribus*] forte† fructiferis, ut uiridario, uel ſunt uites, uel forte nemus [*Reſtituenda*] ſi fructuū perceptio æquiparatur ſorti: aliàs recipient, quod minus percepit, ſupra capitulo proximo. ¶ *Ibi, † de pactis pi.*] aliàs de 2 partu. lex. 1. dicit, quòd partus ancillæ pignoratę in ea cauſa eſt, in qua mater. & ſecunda dicit etiam operas mancipiorum, quas creditor recepit, uel recipere potuit, computandas in uſuris, & demum in credito [*& ibi, ſi conuenerit*] iſta. l. §. penul. facit, quantum ibi loquitur de pignore ſiluæ. Et ibi dicitur, quòd pignorata ſilua nauis ex lignis eius facta pignorata non eſt, niſi fuerit dictum, & quæcunque ex ſilua facta, nataue fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Vſurarij manifeſti ad quæ non admittantur.*
Huiuſmodi qui dicantur, eorum pœna quæ, nu. 2. 3. & 6.
2 *Vſurarius quæ contemnat.*
Manifeſti pro notorijs, & qui dicantur.
Communio pro corpore Chriſti.
3 *Canon hic latæ ne ſententia ſit, an ferendæ.*
Si principalis non incurrit pœnam, nec acceſſorius.
4 *Epilogus, & additio gloſſarum, num. 5.*
Multitudo peccatum non excuſat.
Ex mutuo nihil ſperari debet.
Vſuræ ſunt illicitæ & quo iure.
Earum cui facienda reſtitutio, num. 7.
6 *Oblationes non accipiendæ ab uſurarijs.*
An non ab alijs, qui ſunt in peccato mortali.
In eleemoſynis an idem.
Delictum perſonæ nocet hic eccleſiæ.

CAPVT III.

1 QVia in omnibus. Caſus. † Manifeſti uſurarij ad communionem altaris, Chriſtianā ſepulturam, uel oblationem offerēdam admitti non debent. & tria facit. primò ponit damnabile factum pro conſtitutionis cauſa. ſecundò tripliciter punit uſurarios manifeſtos. tertiò punit dupliciter clericos tranſgreſſores. ſecunda ratio ibi, ideo. tertia ibi, Qui autem [*Negotijs*] ideſt negociationibus, infra de uerbo. ſignifica. forus, uel puta cultura agrorum, 2 & ſimilibus, ut dixi ſuper rubrica [*Licite*] in† hoc contemnit uſurarius deum audacius, quomodo cōtemnit etiam naturam expresſius, ſcripturam deterius, & iura diutius, ſcripſi, li. 6. ſuper regula, peccatum, in tertio articulo quæſtionis ad finem [*Manifeſti*] ideſt notorii iuris, uel facti, de cohabi. cleri. capitulo fina. vel per famam cum aliis argumentis, quæ ſufficiant ad hanc pœnam infligēdam, & publicationem per eccleſiam faciendam, & ex quo ſic publicati erunt, notorii repu a tantur, infra eo. cum in diœceſi. Hoſt. [*Communionem*] corpus Chriſti, & eſt prima pœna, Hoſtien. Abb. infra eodem cum tu, exponebat, ideſt non intret eccleſiā, dum celebrantur diuina [*Chriſtianam*] ſecunda pœna [*Deceſſerint*] hoc intelligas, ut infra eodem, quamquā, libro ſexto [*Oblationes*] non dicit, eleemoſynas. ſuper quo uide, de ſenten. excommunicatio. cum uoluntate, ſuper uerbo eleemoſynas [*Accipiat*] tertia pœna. 3 hic uerò† uidetur canon ferendæ ſententiæ ſecūdum Goffred. de hoc, infra eo. cum tu, in prin. ſed Innocen. hic uidetur uelle, quòd has pœnas incurrit uſurarius publicus ipſo iure. Idem Abb. [*Executione*] de ſepelientibus die hodie, ut in concilio Vien. de ſepul. eos qui. [*Suſpenſus*] uidetur quòd ſit canon latæ ſententiæ, ſed non incurret hanc pœnam, niſi ex quo prædictæ pœnæ fuerint per eccleſiam inflictæ, ut no. ſupra, & infra eodem cum tu, vel ſecūdum Ro. quod eſt benignius, ſecundum Hoſtien. eſt hic canon ferendæ ſententiæ, ad hoc de rapto. capitulo ſecundo, in fine. de hære. excōmunicamus, §. ſanè. Si enim principalis uſurarius, ſcilicet ipſo iure pœnas nō incurrit, multo minus clericus. ad hoc, ff. de reg. iu. cum principalis, ſupra de cō 4 ſtitutio. translato. ¶ Gloſſ. † 1. oſtendit etiam iure ciuili &c. ¶ Vltima glo. quærit, arguit, opponit, & ſoluit. 5 ¶ *In gl. 1. ibi, non excuſantur*] de facto tamen excuſantur. uide Senecā lib. 3. de benefi. Pudorem tollit multitudo peccantium, & deſiuit eſſe probri loco commune maledictum. Et Cyprianus, Conſenſere iura peccatis, & cępit licitum eſſe, quod publicum eſt [*& ibi, multi, in fine*] ubi dicitur, quòd non minus ardebunt &c. & Hier. ad Ruffinum, ſecunda; Peccantium multitudo patrocinium errori non parit. uide contra Suſanam, E. [*Veteri*] pſal. 14. qui pecuniam ſuam &c. [*& ibi, nouo*] Luc. 6. Mutuum dantes, nihil inde ſperantes &c. [*& ibi, ciuili*] Idem no. decimaquarta, quæſtione quarta, quid dicam [*& ibi, in principio*] & ibi, ſatis de hoc, & C. de uſuris, auctē. ad hæc. Communius legiſtæ fatentur eas illicitas, ſed non iure ciuili prohibitas per ibi b no. uide quod ſcripſi, lib. 6. ſuper regula, peccatum, in quinto articulo quæſtionis [*& in fine*] facit, quod no. 6 10. diſtin. c. 1. in glo. ut habes, & ca. ſequen. ¶ *In† glo. fi. 90. ibi, oblationes*] ubi plenè not. an ſit idem in alijs, qui ſunt in peccato mortali. & ſecundum Ioan. non niſi in caſibus expresſis à iure. hic contra. ¶ *In glo. ult. ibi, Ala.*] Goff. Innocen. & Hoſtien. qui dicūt uſurarium ſibi in hoc ſuſpectum, & dicit ſe expertum, quod potius in animæ ſuæ detrimentum facit eleemoſynam, quàm in animæ ſalutem reſtituat uſurā. & dixit Ala. quòd licet regulariter delictum perſonæ non noceat eccleſiæ: hoc tamen in odium recipientis ab eccleſia aufertur. & eſt ſi. ſecundum eum. 14. q. 3. conſtituit [*& 7 ibi, à quo† recepit*] dicebat Abb. ꝙ illi facienda erat reſtitutio [*& in fine*] hoc dictum glo. puto uerum, quando uſurarius inchoauit, uel paratus eſt uſuras reddere: aliàs ſit uera prima, ut per diœce. prouidentiam. uel reſtitua-

stituatur soluenti, uel hæredi, vel pauperibus, ad hoc, supra de iudæis, cum sit nimis, uigesima, quæstione tertia constituit.

ANNOTATOINES.

a ¶Hostien. Vide gl. in c. 1 eo. ti. li. 6. & ibi Io. And. & Barto. in l. fur. est, ff. de fur. & Fede. de se. consi. 2.

b ¶Quæstionis. Ibi plenissimè uide, & aliquid in specu. eo. ti. ad fin. per Ioan. And.

SVMMARIVM.

1 *Vsuras recipere non licet, ut eis captiui redimantur.*
Super eis dandis, uel recipiendis non fit dispensatio, n. 2. & 3. secus super crimine commisso, nu. 3. maius crimen quam mendacium, num. 4.
2 *Eas recipere an sit indistinctè peccatum.*
4 *Mortis maius periculum imminentis quam captiuitatis.*
Pro captiuis redimendis res ecclesiæ alienantur.
5 *Epilogus, & additio glossarum.*
Per dispensationem quandoque receditur à bono.

CAPVT IIII.

1 SVper eo. Casus.†Non licet usuras recipere, vt ex eis captiui redimātur. In prima decisa consideratio. in secunda responsio, ibi, Respondemus. quod respōsum probat per ar. à maiori, quia tum [& infra] man. quod à nobis tua fraternitas postulauit, vtrū posit in recipienda pecunia ad usuram dispensatio fieri, ut pauperes, qui in Saracenorum captiuitate tenentur, per eandem possint pecuniam liberari [Testamenti] dedi quotas, supra c. proxi. in glos. [Dispensationem] non solùm quò ad exercentem, sed etiam quò ad recipientem, nam, ut dicebat Hostiens. & patet ex integra, quam supra posui, de recipiente fuit quæsitū, 2 per quod dicunt quidam† indistinctè esse peccatum recipere ad vsurā. ad quod ēt facit litera in fi. quę dicit Inuolatur. s. vnà cum usurario, qui pecuniam dat. si enim non esset, qui reciperet, nec esset, qui daret. uide quod dixi, de simo. non satis, in gloss. si non esset, Nā & qui occasionem &c. de iniur. ca. fin. sed secundum Hostien. nimis est rigida hæc opinio. nam & si uera esset iuramentum in hoc non obligaret: quod tamen obligat, supra de iur. iu. c. 2. & cap. debitores. Dama. in qōne. i. de iureiur. dixit non esse peccatū per decret. dilectus. i. supra de simo. quasi sit uexationis redēptio. Alii dicunt, ut refert Inn. quòd cuique illud licet pro opere uirtuoso, ut si uelit inde facere eleemosynā, ecclesiam, uel aliud opus pium: sed propter luxuriam, uel lasciuiam non licet recipere. Alii dicunt, quod nō semper pro opere uirtutis est licitum recipere pecuniam ad usurā. unde nec hoc licet pro pascendis pauperibus, qui modicum, uel nullo modo indigēt, licet id sit opus misericordiæ, uel liberalitatis. sed dicūt cōsiderandum tempus, & locum, & similes circumstantias, & conferendum bonum, quod sequitur ex omissione mutui, nam si magnum bonū sequitur ex opere uirtutis, ut quia pascuntur pauperes famę morientes, ædificatur ecclesia, emuntur ornamēta perpetuò deputāda ministerio diuino, & ex dimissione accipiēdi mutuum modicum bonum sequitur, quia creditor iam est usurarius uoluntate, & paratus est alius, q accipit, hoc casu non solùm oblata accipere, sed etiam rogare, ut mutuet, & usurario dicere, quòd licet omni casu sit peccatum. minus tamen, cum mutuatur in bonum opus. Sed è contrario, cum uideret illū paratum pœnitere, uel saltem uelle decætero abstinere, uel non inuenientem aliū, qui uelit accipere, tunc maius est bonum abstinere à mutuo, quā ex illo opus facere, quāuis uirtuosum. Sed dices, Nunq̄ est faciendum peccatum propter bonum. sed peccatum est dare operam, ut quis fęneretur, ergo nunquam debeo recipere. Soluit Inn. usurario peccatū esse dare ad vsuram. & hoc ego non suadeo. sed me præligere potius est ei bonum, licet non meritorium, q̄ malum. Plus, quia prædicto casu, cū. s. ille paratus est dare, & alius recipere, uidetur mihi licitum recipere nedum pro opere uirtutis, sed etiam pro indifferenti. Pro illicita verò causa peccat, & sic recipiendo, & usurario suadendo. plus uidetur, q si ex omissione alimoniæ pauperum, uel alterius pii operis magna pericula corporum, vel animarum timentur, tunc si inuenerit habens pecuniam, granum, uel aliud illi operi necessarium, & rogatus nolit dare, uel mutuare, potest suaderi, quòd illam speciem mutuet sub usuris, q a minus in hoc peccabit, quam faceret in tanta necessitate illam abscondendo, ar. quia inter duo mala suadendum est, quòd uitetur maius secūdum Inn. qui prædicta recitat [Ali 3 quam] ut s. sine peccato quis fœneretur, saluo quod dicitur. secundum unum modum legendi. 14. quæstio. 4. ab illo. sed iam comisso crimine remittendo dispensari posset. Goff. facit quod not. insra eod. prætera [Sacra] idest doctorum sacræ ecclesiæ. uel l. canonica [Vita] imminente, scilicet morte, & separatione corporis ab anima [Meatiri] Hostien. remit. ad sum. de pœni. §. quæ interroges, sub. §. dixisti unquam menda 4 cium [Redimenda] maius† periculum est mortis imminentis, quam captiuitatis, & minus crimen mendacium, quam usura. ergo, quod non licet in primo, minus licet in secundo [Vita] idest libertate uitæ. uiuit enim, licet sit captiuus, nec imminet mors propinqua [Captiui] tamen res ecclesię propter hanc causam possunt alienari, duodecima, quæstione secunda, & sacrorum. & qui dicantur quo ad illum casum captiui, ibi 5 no. & in capitu. ibi sequenti. ¶Gloss. prima, arguit, & remittit. ¶[In gl. prima. ibi, malum] uide: quod hic satis scripsi quò ad usuram libro sexto super regu. peccatum in 3. articulo quæstionis, in fine dixit Goffred. per dispensationem quandoque recedi à bono, cum suadet pietas, pulsat necessitas, blanditur utilitas. 1. q. 7. tali. ¶[In glossa secunda in fine] & c. primum. T.

SVMMARIVM.

1 *Vsurarij, qui sunt soluendo, compelluntur restituere usuras etiam ante concilium receptas.*
Manifesti pro notorijs.
2 *Vsurarum restitutio cui facienda, & nu. 9. & à quo, ibid. qui asserunt eas exercere non esse peccatum ut haretici puniendi, nume. 3.*
Damni item cui.
Nota, id est cognitu in fin.
3 *Peccatum pro pœna eius.*
Pęna æterna sine contritione non aboletur.
4 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 5.*
Edictio operarum ubi fiat patrono, & cuius expensis.
Patronum non tenetur sequi libertus.
De casu, & interitu qui teneantur. §. 1.
Res empta succedit loco pecuniæ, qua fuit empta. §. 2. & quādo sit id uero, nu. 10.
6 *Additio glossarum.*
Restituti an ipso iure intelligantur communioni post satisfactionem.
7 *Excommunicare an poterit usurarios iudex delegatus.*
Restitutio rei cuius facienda sumptibus, & supra num. 5. & 2. & cui, ibid.
Vsuram soluenti an competat in rem actio, uersicu. dicebat Goffred.

CAPVT V.

1 CVm tu. Casus. † Vsurarii, qui sunt soluendo, per pœnam lateranen. conci. compelluntur restituere vsuras, quas etiam ante concilium receperũt. In prima consultatio tres articulos continens, quorum duo sunt decisi, secunda ad illos ordinatè respondet ibi, Super his [*Manifestos*] idest notorios Hostiens. [*Eorum*] usurariorum non recte pœnitentium. Ala. [*Imprudenter*] idest sine pudore. alias imprudenter, idest insipienter [*Et infra*] dicebatur in an. quòd alii dicebant facultates suas ad restitutionem non sufficere, alii promittebant restituere partẽ, quã hẽbant præ manibus, de aliis dicebant emptas possessiones, filiis. uel nepotibus assignatas. & ideo dixit infra, Super his [*Nõ*

2 † *superstitibus*] idem esset, si nesciretur, cui sit restitutio facienda, ut si magna præda facta esset, uel ciuitas aliqua iniustè uastata. & qui damnum dedit, licet sciat æstimationem damni, nescit tamen, cui damnum dederit. in his enim casibus æstimatur, & potius plus reddet episcopo, & sic potest absolui secundum Hostien. [*Erogare*] sup. per prouisionem episcopi diœcesani, cui casus iste reseruatur, supra de Iudæ. cum sit. hoc ideo, ne pecuniam inbursent, uel aliàs malè erogent simplices sacerdotes. nec prodest, si dicas, quòd aliquis sacerdos inuenitur, qui melius sibi cauebit, quam multi episcopi: quia secundum Hostien. sufficit aliquos inueniri, qui minus, vel non ita bene cauerẽt. ar. op. Insti. de auc. tu. circa princ. ibi, Neque tamen. alias ea ratione posses generalem prouisionem diœce. auferre episcopo comittendo illam sacerdotibus, qui melius prouidebunt. & sic hoc non sentiendum de toto. 10. quæstio. prima, tegenda, ita nec de parte. ad hoc supra de offic. delegat. pastoralis. §. primo, dicit etiam Hostien. hanc erogationem potius debere fieri pauperibus loci, in quo datum est damnum, uel cuius habitator erat is, cui facienda est restitutio, quam extraneis: tum quia melius est, quòd uicini commodum inde sentiant. C. de serui. l. secunda, & l. præses: tum quia uerisimilius est inter illos inueniri illum, q damnum passus est, uel eius hæredem, quam inter extraneos, & illis primò facienda est restitutio, ut præmisit [*Augustini*] quod hodie est regula iuris infra de regu. iur. peccatum, libro sexto [*Vlla*] aliàs, Illa. & dicebat Ala. & idem Hostiens. eos alia pœna puniendos, quia sunt debitores ex maleficio [*Nota*] idest cognita. T. quod erit, cum bonis cesserit secundum Hostiens. aliàs uix erit nota [*Vendi*] non dicit, quod uendicentur, sed quod uendantur, & precium soluatur, & sic non probat, ad quod inducitur [*Peccato*] pertinaciter

3 † asserentes usuras exercere non esse peccatum, sunt uelut hæretici puniendi, ut in cle. eod. titu. ex grandi. & expone [*Peccato*] idest pœna temporali, quam patitur pro peccato. æterna enim nunquam sine cõtritione, & per illam solam aboletur. de hoc supra de rapto.

4 cap. 2. ¶ † Glo. 6. & 7. formant, & soluunt duas quæstiones. ¶ Antepe. pe. & ulti. respon. possunt per tres quæ-

5 stio. ¶ *In † gloss. sed pone, ibi, opera enim*] sequitur eo loco edi debent, ubi patronus moratur, sumptu scilicet & uectura patroni [*Et ibi, quòd nisi, in fin.*] Si uagatur patronus per orbem, non tenetur libertus ubique sequi.

¶ *In glo. & licet ibi §. rectissime*] uiolentus, & fur tenetur de casu, & interitu, ẽtqui prouenit alias sine culpa sua [*& ibi, cum res legata, in fi.*] ubi si fundus legatus chasmate pereat post moram, hæredis, debet æstimationem: quia legatarius illum acceptum uendere potuisset [*Et ibi, si debitoris*] uide infra eo. quia frustra, super gloss. 2. ¶ *In glo. ulti. ibi, imperator, in fin.*] rogatus restituere, quod superest de hæreditate, si de precio rerum uẽditarum alias emit, illæ cedunt fideicommisso loco primarum [*Et ibi. §. si rem suam*] si legans nomen debitoris, de pecunia postea soluta rem emat, superest fideicommissi peritio [*Et ibi, ad probationem*] uide de officio delegat. cum contingat. super glos. penulti. [*Et ibi, qui uas, in fin.*] nummus redactus ex precio rei furtiuæ non est fortius. leges sequen. uide in decre. inquirendum, hic al-

6 le. in fine. ¶ † *In glo. 2. ibi, restitui*] hoc uerum, si uerbum illud, donec reddant, & cęte. esset de uerbis sententiæ: sed, ut dixit Hostien. non erat de uerbis, sed de mente, & efficacia sententiæ. q. d. seruanda est sententia vsque ad dignam satisfactionem, & post etiam, donec fuerit sententia relaxata, ut sequitur. ad hoc infra de senten. ex. cum desideres, pam & præter hoc est illi pœnitentia imponenda, ut no. de homic. sicut dignum. §. eos. ¶ *In glo. 4. in fi.*] infra de ex. præla. inter dilectos, de consue. quanto. ¶ *In glo. ar. quòd, ibi, dicit*] secundum Alan. unde, ut dicebat Innocen. decre. ista non probat constitutionem trahi ad præterita ratione, quæ sequitur.

7 ¶ *In gloss. supra eo. quia, ibi, excommunicationem*] dicit. G. Na. quòd delegatus, cui mandatur, quòd per pœnam Lateranen. concil. &c. nõ posset excommunicare, quod si faceret, non ualeret: quia formam mandati &c. nec ob. decre. præterea, quæ loquitur in ordinario. supple, uel delegato, qui non haberet talem formam, Io. de Deo. lib. secundo quæstio. prima. dixit hoc uerum in sententia, sed in processu dicit, quòd excommunicare poterit, & aliter punire. & uide in spe. de rescrip. pręsen. §. ratione formæ, post quartam formam, uersic.

8 Item si delegatus. ¶ *In † glo. sed pone, ibi, Absentis*] spoliator uerò suis sumptibus restituet rem in loco, unde spoliatur secundum Io. qui hoc not. 3. quæstio. 1. §. sed notandum: aliàs est in cap. sequen. [*Et ibi, opera enim*] tu dic secundum Hos. quòd cum usurarius sit malęfidei possessor, refert, utrum transferat se alibi, quã vbi vsuras exercuit, & tunc propriis sumptibus tenetur mittere: an is, à quo extorsit, se alibi transtulerit, & tunc expensis illius absentis mitteretur nũcius, prout distinguit lex. ff. de rei uen. si res, & l. si uerò, & l. se. & ff. de le. 1. cum res. §. 1. & ff. de eden. prętor ait. §. fi. & l. se. & adde secundum eum, quod no. s. de test. indicãte [*Et ibi, excedant*] sup. nec extat fidus gratis portans. ¶ *In glo. & licet, ibi, ut*

9 *hic*] si vero partem restituere possunt, sed non totũ, an soluant prius uenienti, no. j. eo. quamquam. li. 6. in gl. pauperias [*Et ibi, Odoardus*] uide, quod ibi dixi super ult. glo. [*Et ibi, ne egeat*] uerbum fuit Ala. idem hic Vinc. & Goff. licet Archi. in decre. quãquam, eod. tit. li. 6. dicat Goff. hic tenere contrarium. idem etiam Hosti. hic ad id, quod in glo. sequitur, Vincen. respondet, quod hoc casu non credit illud procedere secundum canones. Go. in sum. huius tit. §. in iudicio, dicit illud in foro iudiciali locum habere: secus in pœnitentiali. ¶ *In gl. pe. ibi, iuret*] concordat, quod no. infra eod. quamquam, lib. 6. in gloss. nomine. ¶ *In glo. ulti. ibi, lucratiua*] dicit Goff.

10 quod † si creditor, uel huius hęres non habeat, vñ soluat. unde & si ipsa res ex cã lucratiua peruenit ad illũ, q soluit usuras, is, ad quẽ prius ex simili cãpuenerat, liberatur. ff. de act. & ob. oẽs debitores, secundum G. [*Et ibi, Ad ipsum*] uide in spe. eo. ti. u. cr. pone, usurarius [*Et ibi, alium casum*] in milite [*Et ibi, tertium*] in pupillo [*Et ibi, si in ecclesia*] hic adde, quod ibi dixi. Dicebat Goff. se non credere, quod dixit Ala. ut soluenti usuram competat actio in rem ad possessiones emptas de pecunia, quam soluit, sicut in casibus prædictis: sed dicit, quòd agente personaliter debitore, uel eius hærede per officiũ iudicis creditor, uel ipsius hæres compelleretur ad hoc, quod hic dicitur, puta etiam, quòd si possessiones prius emptæ uendantur, & iterum de ipsarum precio emantur alię, idem erit in illis: quia illę succedunt loco primarum, ut lit. penden. ecclesia. ff. de legat. secundo, imperator, & l. se.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Qui uendit rem plus, quàm ualeat, quo casu peccet, nu. 2. & ad restitutionem quando inducendus, num. 3.*
Vsura in quibus committatur.
2 *Reditus emptio, uel afflictus an sit licita.*
In dubio quod est tutius animæ sequendum, in fine.
4 *Epilogus, & suffragium glossarum. num. 5.*
Valet tanti res, quanti uendi potest.
6 *Additio glossarum.*
Pretiosiorem rem quæ non faciant.
Vsurarij contractus forma in quo.

CAPVT VI.

1 IN ciuitate. Casus. † Qui uendit rem plus, quam ualeat eo, quòd differt solutionem precij, peccat, nisi dubium sit an tempore solutionis plus uel minus ualere deberet. Cōis diuisi. 2. ibi, licet [*Seu cinamomum*] in talibus committitur usura, quę consistunt in pondere, numero, & mensura. de hoc dixi supra cap. 1. lib. 6. per quod uidetur esse usura, ac si
2 pro. 5. 6. recepisset [*Vsurarum*] ex † hoc uidetur, quòd si quis emat reditus alicuius castri ad uitam suam, uel suam & hæredum, & ad certum tempus tenendos, si reditus annuus cōmuni æstimatione non excedit annuatim reditum, quem de tanta pecunia in terra empta potuisset habere, licitus est contractus. Si uerò excedat communiter, est illicitus, argu. infra capit. consuluit. alii dicunt, quòd quando in perpetuum emit, licitus est contractus semper: quia licitum est contrahentibus se decipere in precio. ff. de mino. in causæ. 2. §. penul. secundum Innocen. de cuius inferiori gloss. Hostien. non plus ponens, dixit hic tenendum, quòd tales contractus in perpetuum, & ad tempus ad certum censum & sine regulariter sunt liciti & concessi per iura, quæ infra allegabo, dummodò neuter decipiatur ultra dimidiam, & dummodò in fraudem vsurarum nil fiat: aliàs secus, de emptio. & uenditio. ad nostram. ff. de action. empti. & uenditi. Iulianus. §. idem Papinianus, C. de usur. eos qui, & quod no. infra eodem tuas, ad quod accedit. C. de pactis inter emptor. & uendito. l. secunda, & l. cum se fundum. Sed Innocent. dixit quibusdam uideri, forte bene, quòd si quis emit reditum constitutum ante contractum, uel uenditam actionem, siue constitutus fuerit in re, puta in domo, uel possessione, uel aliis huiusmodi, siue in persona, puta serui, uel liberti, uel rustici, uel actio, vel nomen. Item siue sit certus reditus, puta quia reddit. 10. siue incertus, puta quia reddit quartam fructuum, qui percipiuntur de aliqua domo, de operis alicuius personæ. Item siue sit perpetuus contractus, puta quia extenditur ad hæredes utriusque contrahentium, siue sit ad uitam hominis, siue ad certum tempus, puta usque ad. 5. annos. Item siue reditus sit in pecunia, siue in aliis rebus, siue ī facto: semper in omnibus præmissis reputant contractus licitos quia esset ibi licitus & purus contractus uenditionis. Nam ibi est precium, scilicet certa pecuniæ quantitas. Item ibi est merx, scilicet certus reditus, uel causa, uel annona. C. de sacrosanct. ecclesi. iubemus, in princ. aut. de rebus ecclesi. non alienand. §. ab Anastasio. C. de hæred. uel ac. uend. per totum. Sed his uidetur esse contrarium, quod dicit hæc decret. quia non est dubium, quòd usque ad illud tempus saltem longum tempus plus perciperet de reditu, quam sit predium. Sol. licet certum nunc sit, quòd usque ad. 20. annos, uel 50. uel vlteriores plus accipiet de reditu, quam sit precium, quod dat, tamen hæc certitudo nō facit illicitum contractum uenditionis, cum hoc etiam sit in uenditione alicuius possessionis, ubi certum est secundum inferiores causas, quòd plus acciperetur de certis fructibus eius, quàm sit pretiū, quod pro ea datur, & sine expensis, uel labore dando ad fictum certum, uel emphy. Hic enim totum reprehēditur, quoniam carius uendit mercem propter terminum, quem dat prolixum emptori, uel ad soluendam pecuniam, uel quia pro minori emit mercem, quia statim dat pecuniam, & per prolixius tempus expectat mercem. quæ penitus sunt illicita: quia hic solummodò uēdit tempus pro illa pecunia, quæ uenit, & iustum precium excedit: quod ex eo apparet: quia si utraque parata essent precium, & merces, pro minori fieret. & in casu nostro omnia sunt præsentia: quia nec uenditur tempus, quia res ipsæ, de quibus diximus, scilicet reditus, uel actio tantum ualebit, uel ad minus creditur ualere subsequentibus temporibus, quantum modò ualet, uel ad minus est dubium, & hoc sufficit ad hoc ut contractus sit licitus, ut hic. Idē intelligunt quidam, & si reditus, uel nomen de nouo propter hoc constituatur in rebus, uel personis aliis contrahentibus, puta quia dicit emptor. Tu constitues tales reditus in tali pos. uel seruo, uel facies, quòd talis confitebitur se debere tibi mille usq; ad annū, & ego de illis mille, uel magis de actione pro illis mille competente tibi dabò quinquaginta. Nam dicunt omnes contractus illos licitos, quia non est hic mutuum, sed emptio. Item multi casus possunt interuenire, quòd iste emptor amitteret in hoc contractu, puta si inops fuerit nomen. Sed certè bene consulendū est omnibus fidelibus, quòd ab huiusmodi cōtractu abstineant, scilicet quòd de nouo propter hoc constitutum reditum, uel actionem emant. istud autem penitus uidetur illicitum, quòd ipse idem qui dicitur emptor, in se constituat reditum, vel actionem, qua se plus obliget ad plus dandum vel in pecunia, vel in specie, quam accepit secundum Innocent. [*Peccatum*] in conspectu Dei, & ideo sunt inducendi, ut satisfaciant in foro poenitentiali [*Cessarent*] quia in dubio, quod tutius est animæ, est sequēdum, quod dic ut supra de homici. ad audientiam, Hostien. [*Cum*] sup. Hostien. mens de facili corrūpatur, & cogitationes &c. [*Occultari*] iō
3 † si tales in pęnitentia ueritatem detegant mentis corruptæ, ad satisfaciendum efficaciter inducentur; in-
4 fra capitu. consuluit, in fin. Hostien. ¶ † Gloss. 1. respō. per modum ob. de eo, quod licet cōtrahentibus &c. ¶ Secunda obiicit, & sol. ¶ Tertia signat contrarium,
5 & remit. ¶ † *In glo. 2. ibi. §. ult.*] statuliber pendente conditione æstimatur quanti posset emptor inueniri (*Et ibi, mortis causa. §. ult.*] qui accipit hominem obligatum ex noxa, intelligendus est accepisse, quantum homo uēdi poterat. Idem in fundo obligato [*& ibi. §. portio*] aliàs iacturæ æstimatio rerum proiectarum habetur non quanti sunt emptę, sed quanti uendi possunt [*& ibi l. precia*] hæc. l. & sequen. ponunt singularem affe-
6 ctionem in seruo, filio naturali. ¶ † *In glo. 2. ibi, æstimantur*] de hoc supra de testi. cum causa. nec enim animositas, uel stulticia alicuius emptoris rem facit pretio-
a siorem. ff. ad l. Falcid. l. tertia, a Goffred. ¶ *In glo. simile supra in fin.*] dicebat Goffred. forma usurarii contractus propriè est in mutuo. In contractu ergo uenditionis non committitur usura quo ad formam, si ex mente scilicet, ut fingantur precium hoc casu ad emptore uenditori traditum, & sibi postea mutuatum cum lucro.

ANNOTATIONES.

¶ L. tertia. Vide plenius Bar. Bald. & Saly. in l. 2. C. de rescin. uendi & ff. ad l. Fal. l. precia. §. r.

SVMMARIVM.

1 *Vsurarius monitus non desistens, si clericus est, quomodo puniatur.*

Vsura non solum exigi sed & recipi prohibentur.

3 *Epilogus, & additio glossarum.*

CAPVT VII.

1 PRæterea. C. usurarius monitus nõ desistens, si clericus est, ab officio, & beneficio suspenditur: si laicus, excõmunicatur. & p hoc patet diuisiõ [*Recipere*] ergo non solum exigere, sed etiam recipere prohibentur. de hoc 48. di. c. 1. satisfactionem. dixi de hoc supra eo. cum tu [*Excommunicationis*] ad idem supra c. 2. infra. eo. tuas, de iureiur. ad nostram. *1.* ¶ † Secũda 2 glo. quærit, & soluit. ¶ *In glo. 2. ibi, mittantur*] & tamen dicebat Ala. illud speciale, & ad consequentiam nõ trahendam [*Et ibi, colligitur*] quia illud ob hoc decisum secundum Hostien. [*& in fi.*] de hoc. 14. q. 4. c. 1.

SVMMARIVM.

5 *Fructus rei pignoratæ computantur in sortem exceptis casibus, nume. 3. & 5.*

Vsuras nec priuatus, nec uniuersitas potest recipere. excipiuntur casus nu. 3. & 5.

2 *Epilogus, & suffragium glossarum.*

Vltra sortem quibus casibus quid accipere & petere liceat, & nume. 5.

4 *Additio glossarum.*

CAPVT VIII.

1 COnquestus. Fructus † rei pignoratæ computantur in sortem, unum casum excipit. Et sic patet diuisio. & quia decre. dirigitur abbati, & fratribus sancti Laurẽ. no. Ala. quòd sicut priuatus usuras non potest recipere, sic nec uniuersitatis. ex hoc arguens contra ciuitates Italiæ, quæ accipiunt usuras nomine ciuitatis. ideo no. Vin. infra eo. Michael, & de hoc per Rai. in sum co. ti. pe. col. uer. quid de comitatibus (*Memorato*) in prin. ca. (*Illi*) G. qui terram obligauerat, ut patet in decisa. Hosti. (*Nisi*) excipit ab eo, 2 quod dixit fructus computandos in sortem. ¶ † Secũda glo. inchoatur in uer. illud no. usque ad uersi. Item si uendo. Dicendo, quòd glo. no. duos cõtractus &c. ponens etiam. 7. casus, in quibus aliquid ultra sortem 3 recipere non est usura. ¶ *In † glo. 2. ibi. l. 2.*) si emptor in termino precium non soluit, quamuis deposuerit, vsuras debet uenditori [*Et ibi, socium qui*] socius moram faciens in eo, quod debet ex societate, debet usuras: quia socii interest illum moram non adhibuisse [*Et ibi. l. 3. §. sed.*] in arbitraria uenit interesse etiam ultra legitimum modum usurarũ, & habetur in interesse ratio lucri [*Et ibi. §. in bona*] sequitur, fidei contractibus ex mora usuræ debentur [*Et ibi. l. ultim*] ibi emptor in precio soluendo morosus soluit solũ vsuras, non id plus ex mercibus, quam ex usuris precio soluto quærere poterat. & idem sequens [*Et ibi. l. 2.*] uideas 4 etiam de pig. illo uos, in glo. hic uidetur. ¶ *In glo. 2. ibi,* [*fauore ecclesiæ*] uide quod dixi in præ. decreta. prima, de feudis [*Et ibi, ad quæstium*] & ibi de hoc, facit quod no. de fidei. cap. 2. [*Et ibi, illud no.*] hoc idem no. 14. quæstio. 3. in sum. [*Et ibi, commodatum*] idem in mandato. ff. man. l. 1. in fi. & facit. 1. quæst. 1. nunquam, ibi, Ex quo pecuniam acceperunt, prophecia facta est diuinatio. [*Et ibi, illo nos*] ubi de hoc in glo. hic uidetur. & in glo. penul. dic ut ibi dixi [*Et ibi, in fraudem*] de hoc supra de a arb. dilecti[a] [*& in fin.*] dabat † Ho. infra eo. salubiter, ca-2 sus, in quib. aliquid petitur ultra sortẽ per hos ver. feudã. de feu. c. 1. & hic, fideiussor, qđ dic. ut s. de fideiuss. peruenit, pro dote. j. e. salubriter, Stipendia clerici. s. c. 1. uenditio fructus, cum emo fructus castri ad tẽpus, quod dic ut dixi supra eo. in ciuitate, Cui uelles iure necesse. 14. q. 4. ab illo. per quod uidetur, ꝙ ab hostib. fidei licitè exigatur usura. per quod etiam dicunt Iudæi, quod Christianis licitè fęnerantur, cum etiam dicatur Deutero. 23. non fœneraberis fratri tuo pecuniam, uel aliam rem ad usuram. Sed contra eos ibi. 28. B. fœneraberis gentibus multis, & ipse à nullo fœnus accipies. & D. aduena fœnerabit tibi, & tu non fęnerabis illi. Ad idem infra eod. post miserabilem, & c, pe. & c. ab illo, legatur negatiue. i. sicut nulli iure nocere desideras, sic à nullo usuram exigas. uel quamuis licitè exigerentur ab hoste fidei, non ideo per Iudæũ à Christiano possunt exigi, bona enim hostium exponuntur, sed non Christianorum, nec Iudæi sunt hostes nostri. & quod fauore &c. C. de legi. quòd fauore. Vendens sub dubio habes, infra eod. cap. fina. Preciũ post tempora soluens. hunc casum ponit gloss. Pœna in fraudem, ut dicit finis huius gloss. Lex commissoria, cum scilicet uendo tibi fundum, dummodò sub pacto legis commissoriæ. C. de pactis, inter empt. & uendit. l. commissoriæ, & l. si fundum, dummodo nõ fiat in fraudem, supra de emp. & uen. ad nostram. Gratis, s. quando aliquid datur sine pacto. sic supra de simo. dilectus. 2. caueas tamen ab intentione corrupta, infra eo. consuluit. Socii pompa, hoc dicit gloss. circa finem. Plus sorte modis datur istis. est forte. 13. casus secũdum eum. ubi creditor ratione mutui, quod fecit, laborem subiit, in cuius compensationem fructus ex re sibi obligata perceptos facit suos. de hoc supra de re. ecc. non alie. c. pe. & remittit ad sum mam. eo. tit. §. an aliquo casu. Et eosdem. uer, posuerat supra de pig. cum contra, quos etiam prius posuerat in sum. eod. titu. prædicto. §. an aliquo.

ANNOTATIONES.

a Dilecti. & plenius. C. eo. ti. cum allegas, per glo. & doc.

SVMMARIVM.

1 *Vsurarij hæres usuras restituere cogitur, & quando eius, uel sua persona teneatur. item omne damnum, in fi.*

Crimen pro acquisitum ex eo.

2 *Epilogus, & suffragium glossarum.*

Lucrum cuius quis capit factum præstare debet, & pro qua parte, & n. 3.

Soluendo qui non est an oneret cæteros obligatos.

Hæredes quatenus teneantur, & nu. 3. an ex rescripto contra defunctum impetrato conueniri possint.

3 *Additio glossarum.*

Possessor non hæres de qua re teneatur.

CAPVT IX.

5 TVa nos. Hæres † usurarii filius, uel extraneus usuras restituere cogitur. Communis diuisio. 2. ibi, Tua igitur [*Vsurariorum*] absolutorum in extremis, & tunc ex illorum persona tenentur hæredes: sed impœnitentes decesserint, tenentur ex sua de eo, quod ad ipsos peruenit, secundum Hostiẽ. facit quod dixi supra de sepulturis parochiano [*In crimine*] idest in acquisitis ex crimine usurarum ſm Hos. uel respicit uersi. defunctis [*Deuoluta*] iure hæreditario secundum Hostien. ad hoc facit finis [*Vsuras*] & omne damnũ, quod ratione usurarũ cõtingit debitori, Inn.

¶ Glo.

2 ¶†Glo. 1. quærit, allē. ad negatiuam unā l. & affir. tres, & sol. ¶[*In 1. glo. ibi, ex qua persona*] sequitur, quis lucrum capit, eius factum præstare debet [*Et ibi. §. cum inter*] si diuisa actione inter fideiussores post lit. contest. alter efficitur non soluēdo, hoc non onerat alterum qui est soluendo [*& ibi, § hæres*] hæres commodatarii pro illa parte, qua hæres est, conuenitur, nisi facultatem habeat totius rei restituendæ [*& ibi, inter fideiussores*] si alter fideiussorum efficitur non soluendo, pars illius ad aliorum onus accrescit [*Et ibi, si fideiussores*] si fideiussores tutoris adolescētl promiserunt id soluere, quod a tutore consequi non posset, actio residui diuiditur inter eos, qui soluēdo sunt [*Et ibi, l. 2. ibi, ad literam*] sunt uersic. quæ præcedunt, & ponit casum de hærede litigatoris uicti, qui etiam tenetur ad fructus etiam percipiendos post lit. conte. [*Et ibi, non excludit*] unde non præscribit, quod non præscriberet defunctus propter

3 malam fidem, uel precarium. ¶†[*In glo. 1. ibi, pro hæreditaria portione*] hoc est regulare. C. de actio. hære. l. prima, & secūda, & quosdam casus exceptos no. Rai. in sum. part. secunda de legiti. ma. secundo respon. de furtis, quos uide no. in præ. l. secunda, in prima gloss. Item, ut ibi dicebat, solutio debitorum eo prætextu, quòd pupillus est hæres, differri non potest. tex. est eodem titu. sub prætextu, ibi, Peruenerunt. hoc nimis est durum secundum Hostien. si intelligatur de non hærede, unde licet dictum gloss. uideatur multis fauorabile, & æquum, & communiter approbetur, sibi tamen uidetur, quòd licet hæres, qui non fecit inuentarium, teneatur insolidum: tamen non hæres, etiam si res ad eum ex causa lucratiua peruenerit, non tenetur. C. de donatio. l. æris alieni. & l. si pater, C. de actio. hæred. l. fi. ff. ad Trebel. l. prima §. si hæres, nisi saltem esset res empta de pecunia fœnebri, supra eodem, cum tu, in gloss. fi. de hoc, & maxime hoc uerum post præscriptionem. & dicit, quòd alias multæ animæ laquearentur, nec aliquo iure cauetur de alia re teneri possessorem non hæredem. & iungit no. de sepul. parochiano [*& ibi, potest dici*] secundum Vincen. T. idem Goff. Phi. & Hostien. qui etiam idem no. in sum. eod. tit. §. fi. uer. quid si alter [*Et ibi, habentia est*] no. hic T. Phi. Vincen. Goff. & Guil. in spe. titu. 1. §. restat, uersi. Item mortuo eo, quod per rescriptum impetratum contra usurarium mortuum ante citationem non cōuenitur hæres, si de hærede non fit mentio in rescripto. & sic dicebant Tan. & Vincen. seruari Bon. ad hoc de of. dele. cum olim: & hæc iura loquuntur in ordinario, ut not. infra eodem Michael, qui indicat hæredē, sicut testatorem, & sic intellige, turpia lucra debent hæredibus auferri. ff. de calum. in hærede. de hoc de rescrip. significauit, de iudi. quia. V.

SVMMARIVM.

1 *Mutuans ea mente, ut plus sorte percipiat tenetur in iudicio animæ.*

Iuramenti parabolam non dans, & quid sit hoc, nu. 2.

Vendens rem plus debito ex dilatione temporis.

2 *Pro uulgaribus prouerbijs argu.*

Parabola quid.

3 *Consuetudo patrisfamilias inspicienda.*

Mutuare an sit in præcepto, mutuās ex spe usura quid restituere teneatur, nu. 4. 5. & 6.

Vniuersitatis creditor non potest euitare collectas.

4 *Vsura mentalis nunquid noceat?*

Simonia mentalis non nocet ad restitutionem.

5 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, num. 6.*

Iudex ponens in remuneratione principaliter spem, iustitiam uidetur uendere.

Naturalis obligatio non potest deduci in ciuilem, uel in pactum.

Ciuiliter tamen quandoque quis obligatur ad id, ad quod sine pacto tenebatur.

In usurarum indicio quid si quis confiteatur suam prauam uoluntatem? quid iuris.

CAPVT X.

1 Consuluit. G.† Mutuans ea mente, ut plus sorte percipiat, non dans parabolam iuramēti, nisi aliqd inde recipiat, uendens rem plus debito, quia solutionem precij differt, tenentur ex his in iudicio animarum. Communis diui. in 1. consultatio tria dubia continens, ad quæ sit 2. respon. 2. ibi, uerum qa [*Quasi usurarias*] bene quærit, quia usurarius non est [*Et utrum*] 2. quæstio. [*Inuolat*] supra capitu. super eo, in fin.

2 [*Vulgò*] no. pro uulgaribus prouerbiis, de Iudæis, & si Iudæos [*Parabolam*] Lombardus fuit Hostien. alias parabola quasi umbra est procemium ueritatis, ut dicit Hier. ad Algasian. q. 6. [*Iuramenti*] i. non aliter prorogat terminum, quo debitor tenebatur per iuramentum soluere certa die, uel per iuramentum se non poterat absentare, nec ille dat licētiam, nisi &c. [*Aliquod*] offerunt enim scientes, quòd alias frustra laborarent,

3 &†no. inspiciendam consuetudinem patrisfa. ff. de usu. qui semisses, de pigno. ac. l. uniuersorum. 47. D. quoniam. & facit de con. uti. uel inu. ad nostram, de pigno. illo uos [*& an negociator*] 3. q. [*Ex*] 6. Dare mutuum. quærit G. an hoc sit in præcepto. respon. quòd sic in casu necessitatis, quo omnia sunt communicanda, 47. dist. sicut Hu. 12. q. dilectissimis, Cum [*Nihil*] lucri, ut sequitur nā euitare posset creditor uniuersitatis etiā ex pacto collectas, ad quas interim uniuersitati tenebatur secundum G. qui hoc in spe. e. ti. in fi. Sed uideretur distinguendum inter certa, & incerta. ad hoc infra c. fin.

4 [*Sperantes*] dicunt quidam, quòd licet sit usurarius mutuans principaliter ex spe usuræ, non tamen tenetur restituere plus receptum, nisi aliqd faciat, propter quod debitor necessariò dare cogatur, puta negando terminum, recipiendo cautionē maioris summæ, uel huic simile: & secundum istos non nocet usura mentalis, sicut nec simonia mentalis quò ad restitutionem, sed per pœnitentiam aboletur. alii dicunt, & est tutius sm In. Immò uerissimū sm Ho. quod placet Rai. in sum. huius ti. uer. sed nunquid uoluntas, quod semper tenetur restituere, ex quo principaliter ducitur illa intentione quare aōt aliud in simo. quam in usura, dixi s. de si. c. fi. & quòd dicitur usuram mentalem non obligare ad restitutionem, posset esse uerum, quando secundario & nō principaliter ponebatur spes in lucro, & sic intelligo, quod hic no. G. & H. & in sum. huius titu. post prin. ubi qd hic no. ad literā uidere poteris, & dicam statim super glo. 2. plenius super regula, peccatū, de re. iu. li. 6. in 1. ar. q. in l. Deut. 23. Eze. 18. [*Taliter*] i. tali intentione [*Inducendi*] quod non fieret, si non esset usura. T. Vin. dicebat an agi posset cōdictione ex hoc canone, quare, & non sol. sed solutionē collige ex ult.

5 gl. & eo, quod super ea dicam. ¶†Vult gloss. signat contrarium, & soluit. ¶[*In 1. glo. in fi.*] loquitur de fœneratore, qui mutuauerat pecuniam athletæ, nec permittebat illum à se recedere, nisi caueret soluere debitum, & ultra: iudex rem ad æquitatem reducet. ¶[*In gloss. 2. ibi. §. consuluit*] uide de simo. cum essent, super prima

6 glossa. ¶†[*In glo. 2. ibi, posita*] & de tali quærebatur, ut patet in princ. [*& ibi, nec etiam recipere*] Goffred. ponendo ad literam hanc glo. Alān. subdebat: uel si dicatur uitium usurarum sola spe uel intentione committi, non tamen est necesse restitui taliter acquisitum, si in simonia, & cæte. per quæ collige, quòd intellexit de spe secundaria, de qua hæc glossa. subdebet

Go. ꝙ iudex principaliter ponens ſpem in remuneratione, iuſtitiam uendere uidetur. 11. quæſ. 3. qui recte idem in ordinanie. 1. q. 1. ordinationes (*& inf.*) Ala. tamen iſta naturalis nõ poteſt deduci in ciuilem, uel in pactum, ſecundum quod no. 14. q. 3. c. 1. & per Go. hic Hoſtien. de hoc trac. in ſũm. eo. ti. §. ſi. uerſ. quid ſi tibi ubi conatur defendere contrarium. concludit tamẽ, quod prædixi tenendum. fatebatur G. quod quis quisque ciuiliter obligatur ad id, ad quod ſine pacto tenebatur, de ele. ſignificaſti, de præben. ſignificatũ. ¶ *In gl. ult. ibi, iudicium eccleſiæ*) Quid † ſi is, contra quem agitur, in hoc iudicio contentioſo cõfiteatur ſuam prauam intentionem, dicit Hoſtien. quod ſi petebatur ut uerè uſurarium, propter iniuſtam petitionem abſoluetur reus, niſi propter animæ periculum dicatur hic aliqd ſpeciale, ad quod de iudic. dilecti, de con. ſpiritu. tua. Sed ſi petebatur, ut quaſi uſurarium iniuſtè, & contra ſalutẽ animæ receptum, ſit condem. ſecundum eum.

S V M M A R I V M.

1 *Manifeſti pro notorijs.*
Notorium iuris quando.
Appellatio manifeſtis uſurarijs interdicitur, & an ſemper prædoni quo caſu nu. 2.
In uſurarum cauſis qualiter procedatur.
2 *Additio gloſſarum.*

C A P V T XI.

1 **Q**Vam pernitioſum. Breue. Et (*manifeſtos*) i. notorios ſupra eo. quia in omnibus, Hoſt. (*Confiterís*) ex hoc colligitur eos conuictos, vel confeſſos, & ſic erat iuris notorium, de coha. clerico. ueſtra (*Appellationis*) ſed nonne iuris beneficium etiã prædoni conceditur, ſupra de reſti. ſpo. in literis. So. illud in odium uiolenti. iſte uerò ueteris & noui teſtamenti traſgreſſor iniuſtè præſumitur appellare, ar. 2. q. 7. nõ poteſt: ſi tamen eam proſequitur, ꝙ male factũ fuerit corrigeř. & ſi dicař ẽt p̄donẽ vtriuſq; teſtĩ tranſgreſſorẽ. uidetur uſurarii exigunt, ac ſi liceret, quod prædo nõ facit. ſm Vin. ſed dicõ idẽ in manifeſto prædone quò ad hunc caſum, de ap. cũ ſit, in fi. ut dicit glo. (*Tuere*) & proceditur hodie in his cãis ſimpliciter, & de plano, abſq; iudiciorũ ſtrepitu, & figura
2 p Clem. de iud. diſpendioſam. ¶ † *In gl. 1. ibi grauaretur*) ut ſi uellet reprobare teſtes aduerſarii, & non admitteretur. ſi aũt appellat, quia dicit ſe uſurarium non eſſe, uel ne corrigatur, non auditur, Hoſt. Dicit Inn. ꝙ audiretur appellans à ſnĩa: dicit tamẽ, ꝙ alii dicunt ꝯ (*& ibi, & hoc conſtat*) adde quod no. infra eod. cum in dioc.

S V M M A R I V M.

1 *Iudæos ad remittendas uſuras quo modo cogat eccleſia, & ad de receptis ſatisfaciendum.*
Quibus legibus uiuant, nu. 3.
Eis prohibentur uſuræ per uetus teſtamentum, nu. 4.
Quibus modis efficiantur de noſtro foro, nu. 4. in fin.
Contra eos non cogentes, procedit eccleſia.
Ad agendum qui admittitur, non admittitur ſemper ad excipiendum.
2 *Epilogus, ſuffragium & additio gloſſarum, nu. 3. 4.*

C A P V T XII.

1 **P**Oſt miſerabilem. C. Per ſubtractionẽ † communionis Chriſtianorum cogit eccleſia Iudæos ad remittendas uſuras. Et cõtra Iudæos uſurarios duplicem prouiſionem ponit. ſecunda ibi. Et donec (*Remittendas*) non exactas, dixit Goffre. facilius impediri exactionem, quam repetantur exactæ, & cuidamus &c. infra de regu. iur. qui ad agendum. fallit ratione iuramenti in caſu, de iureiurand. debitores: & tamen ibi datur remedium de c. primo eod. titu. (*ſæculares*) contra quos, ſi non obedirent, procederet eccleſia ad hoc de ſenten. ex. decernimus, li. 6. (*Remiſerint*) Iudæi uſuras, quas nondũ receperant, & de receptis ſatisfaciat. infra eodẽ quanto. Hoſtien.
2 ¶ Ult. gloſſ. ſignat contrarium, dupliciter ſoluit, & remittit. ¶ *In gl. 1. ibi, Iudæi*) ibi dicitur, ꝙ uiuũt iure Ro-
3 mano, & in ſuis cauſis iudiciorũ ſolennia ſunt ſeruanda. ¶ [*In glo. 1. ibi, legem*] quia & uetus teſtm̃, quod ipſi
4 recipiunt, uſuras prohibet. & adde, quod dixi ſupra c. conqueſtus, ſuper gl. 2. ¶ [*In gl. ult. ibi, multi*] & ſupra de diuor. gaudemus [*& ibi, delictum*] & propter rem, contractum, & domicilium, ſecundum Hoſtien.

S V M M A R I V M.

1 *Uſurario, qui fecit debitorem iurare de ſoluendis, uel nõ repetendis uſuris, quid fiat.*
2 *Excommunicari poteſt.*
Quicquid poteſt excogitare in fraudem uſurarum, nihil ei prodeſt, & ratio.
Libros rationum edere cogitur, in fin.
Coniecturas probabiles de fraude etiam habere poſſumus.
3 *Epilogus, & ſuppletio gloſſarum, nu. 4.*

C A P V T XIII.

1 **Q**Vas dudum. Caſus † uſurarius, qui fecit debitorem iurare de ſoluendis, uel non repetendis uſuris, eccleſiaſtica cenſura compellitur ab exactione deſiſtere, & perceptas reſtituere. & huius pars ſupra de ſpon. duo. ſuas dudum. communis diuiſio. 2. ibi. Nos igitur [*Quod uſuras*] ut non ſit verborum inculcatio, poteſt exponi, ideſt uſurarum ſoluendarum cautionem, aliàs dic [*Non repetant*] ideſt nõ contradicant. uel dic uſuras iam ſolutas. & quod ſequitur [*Soluerint*] in poſterum ideſt ſoluerint, uel ſoluere promiſerint [*Cenſuram*] ergo † excommunicari poſ-
2 ſunt ſupra eodem præterea [*De dolo*] dicit hic Hoſtien. quod quicquid poſſunt uſurarii excogitare in fraudẽ uſurarum, & ne poſſit ab eis repeti, in nullo prodeſt illis, ex quo de fraude conſtat, de qua conſtare poteſt p coniecturas probabiles, arg. hic & in eo, quod not. de emp. & uen. ad noſtram, de pig. illo uos, & remittit ad ſum. eod. titu. §. qualiter contractus, hodie additum eſt de libris rationum edendis per cle. eodem titu. ex grandi [*Commodum*] imo potius ſentire debet incõmo-
3 dum, j. de collu. c. pe. ¶ Gl. 1. poſſet recitari per duas
4 q. & obiectionem ad ſol. ſecundæ. ¶ [*In gl. 1. ibi. quemad.*] & c. ad noſtram. 2. ibi de hoc in gl. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Uſurarius non auditur per reſcriptum impetratum ſuper recuperandis uſuris quas alteri ſoluit, niſi prius reſtituat, quod extorſit. quid ſi nullus agit contra eum de uſuris nu. 6.*
Exceptio hæc eſt fori declinatoria, an id uerum, nu. 6.
2 *Uſuras reſtituere cogi poteſt reus illis, à quibus agens extorſit. quibus modis repetuntur, cir. fin. harum edictum ſimile edicto.*
Quod quiſque iuris, nu. 5.
Cui reſtituendæ, & quando, nu. 6. iuncta gloſſa.
Compenſare multo fortius poſſumus, quod repetere poſſumus.
Criminis obiectu retardatur actio ciuilis hic.
3 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum nu. 4.*
Legis auxilium fruſtra inuocat, qui commiſit in legem, & nu. 5.

Executio-

Executionem sententiæ non impedit satisdatio: excipitur. §.1.
Cautio, uel satisdatio quando sufficiat, ibid.
Pignoratitia quando competat, ibid. in fin.
5 *Additio glossarum.*
Priuilegium delinquens regulariter amittit, cir. fi.
Propter inopiam repellitur magis extraneus, quàm is, cui debetur.
Denuntiationes publicæ quando fiant contra usurarios.
Rescriptum non finitur lapsu anni, ex quo, impetrans uti capit illo.

CAPVT XIIII.

1 QVia frustra. Casus.† Non auditur vsurarius p rescriptũ impetratũ super recuperandis usuris, quas alteri soluit, nisi prius vsuras restituat, quas extorsit, & ponit statutum, cuius causam præmittit[*Restituendis*]sibi quas aliis soluit, uel 1. recuperãdis[*Sortem*] ꝙ dic, ut supra c. 1. [*Nostitur*] idest ipse, uel pater. quod dic, ut infra c. Michael [*Audiatur*]hic apparet hanc ex-
2 ceptionem fori declinatoriam, [a] Inno. & fallit hic regula canonis. 4. q. 6. omnibus. dicebat autem In. quod
2 †licet repellatur vsurarius agens, tamen auctoritate superioris posset cogi reus restituere illis, à quibus agẽs extorsit, & sic exonerantur à peccato, & utiliter gerũt negocium illius usurarii quo ad corpus, & ad animã. facit quod dixi, de iureiu. ad nostram. 2. super glos. pe. & uide quod dixi, de adul. intelleximus, super glo. pe. uer. uo. tamen. unde eum repetere possent, quod soluissent, multo fortius compensare, si postea contra illos agatur, ar. ff. de ne. ge. si pupilli: iudex tamen, quando restituit usuras alteri, quam soluenti, faciat sibi caueri ad suum sensum, quòd nullum damnum postea consequatur ab his, à quibus acceperat, secundum Inno. sed ꝯ supra de resti. spo. item cum quis, ubi dicitur, quòd criminis obiectu ciuilis actio non retardatur; secundum Vinc. illud generale: hoc speciale in odium criminis: vel secundum eum usuræ repetũtur propter crimen, cum omni iure indebitæ sint, ut no. supra eo. c. 3. licet detur ciuilis actio, condictio indebiti, uel sine causa, uel ex lege, unde & in modum denunciationis petuntur, nec est ibi necessaria admonitio secundum
3 eum. ¶ Glo. 1. dicit literam intelligendam de eadem. l. signat duo diuersa contraria. primum. quòd etiam eiusdem beneficium non perdat, secundum, quòd ẽt alterius perdat. recitat dictum Ioan. & Vin. demũ soluit, & ad contraria respondet. ¶ Glo. 2. quærit, & soluit, duos casus excipit. secundò quærit. ponit op. Ioan. & Tan. & soluit. 3. quærit, arguit, & soluit. in fi. elicit ar-
4 gumentum, quod statim determinat. ¶ †*In 1. gloss. ibi, isti quidem, in prin.*] peccans in l. Iu. de adul. repetit, quod pro adulterio celando dedit, ut consideretur in hoc metus iustus, non qualis fuerit soluens [*& ibi. §. si uerò*] postquam negligens inuentarium facere perdit legis beneficium, quo illud faciendo non tenebatur ultra uires hereditatis ad credita, & legata [*& ibi, amisit*] ins. declarabo [*& ibi, auxilium, in fin.*] ibi non fit ætatis excusatio aduersus præcepta legum ei, qui dum leges inuocat, aduersus eas committit. ¶ *In glo. 1. ibi, quòd si non soluere*] uide de fo. co. ex tenore, super ult. glo. [*& ibi, ait prætor*] loquitur de executione sententiæ, in qua non sufficit satisdatio nisi ex magna cã [*& ibi, si debitoris*] post venditionẽ bonorum debitoris adhuc petunt creditores uendi postea quæsita, dummodo sint talia, quæ vẽditioni subiaceant [*& ibi. §. omnis*] ut competat pignoratitia, omnis pecunia debet esse soluta, uel pro illa sa-
5 tisdatum. ¶ *In† gl. 1. ibi, isti quidem*] melius, sed & partus: §. quæri potest. Ab. [*& ibi, an sit*] ubi de hoc [*& ibi, appel-*
b *lans*] illud ideò: quia delatum appellationi secũdum [b] Hostien. [*& ibi, Vinc.*] ipse tamen Vincen. supra de immu. ec. c. fin. dixit, quod uiolans legem generalem, inuocare non debet auxilium alterius legis generalis, & sic loquitur. l. auxilium: sed talis bene poterit se defendere ex. l. singulari, uel priuata, uel priuilegio, nisi tale sit priuilegium, quod tollatur per offensam iuris com. C. ubi de cri. auct. qua in prouintia. si uerò impetrauit ius iniquum, aduersarius contra illum se illo iure defendit: secus, si tantũ uoluit impetrare. ff. quod quis. iuris. l. 1. §. fina. & l. si quis. Ioan. hic dixit edictum de usuris simile edicto, quod quisque iuris. ubi non solus aduersarius, sed etiam alius illo iure repellit agẽtem. ff. quod quis. iur. l. 3. §. 1. [*& ibi, non credo*] idem Hosti. nisi offenderet in fide catho. infra de re. iu. defleat [*& ibi, restituitur*] & redditur ratio. C. si aduers. delic. l. 1. quia malorum mores &c. & est regulare, quòd delinquẽs perdit priuilegium, qđ aliàs haberet [*& in fi.*] ꝗa illud speciale in odium patroni, qui libertam ignominiosam uxorem duxit, & quia deliquit. priuilegium, qđ aliàs haberet, amittit. s. ꝙ eo ĩuito diuertere, & alii
6 nubere non poterat. ¶ †*In glo. ult. ibi, debet*] si enim propter inopiam repellit ipsum, cui debet, supra eo. cum tu, multo fortius extraneum, secundum Io. [*& ibi, ad consultationem*] Host. remittit ad sum. de pœnitentiis. §. fin. uer. quid si non immineat, & se. [*& ibi, in pub.*] in ecclesia non per modum præconũ, supra de iureiurã. ad nostram. 2. ar. qui fi. sint le. perlatum: & hoc posset seruari secundum Hostien. non in notorio, nec in occulto, sed in infamato. dicebat. G. quòd aliàs illi, à quo exactum est, ex quo scitur, denunciabitur: qui si negligit, cõtemnit, uel remittit, audietur agens in remissione. uerum dicit. facit quod supra dixit gloss. [*& ibi, nullus appareat*] dicit G. quod si speretur de reditu absentis, cui dentur, cõsignabitur, & deponetur. C. de usuris acceptam: demũ in petitione procedetur [*& ibi, reus*] contra quem impetratum fuit rescriptum. extraneus enim hoc opponere non posset, cũ nec ad eum extendatur beneficiũ rescripti, de of. dele. P. & G. ẜm Inn. & Hos. qui ẽt dicunt hanc exceptionem proponendam ante li. con. & non post, de re iud. inter. dicit. Hos. ẽt eã probandam. j. 8. dies, ar. de exec. pia, de sen. ex. solet, li. 6. [*Et ibi, per literas*] idem Vinc. quasi sibi imputet agẽs si litem incidentem protrahit: ergo, si protractio non est ex parte agentis, & exceptio habet longum & obscurum tractũ, non impedietur petitio usurarũ, quarũ cã liquida est. C. de compen. l. ult. ẜm eum. G. ad idẽ allegat, de ap. constitutis. 2. de accusa. accedẽs, reseruetur ergo in directã probationem, & petitionẽ, quod per modum exceptionis tunc non probatur, ut ibi. ff.
c de neg. ge. si autem. §. si [c] quocunque modo [*& in fine*] dixerunt etiam Ioan. Vincent. quod non credunt rescriptum lapsu anni finiri, ex quo impetrans uti cœpit illo, & reus contra eum usus est beneficio huius constitutionis; unde non est imputandum impetranti, de rescrip. si autem.

ANNOTATIONES.

a ¶ Declinatoriam. Vide in c. 1. de lit. conte. li. 6. & Bar. in l. nam postea, ff. de iureiurand.
b ¶ Secundum. Et sic ualuit appellatio non ex facto appellantis, Sed ex dilatione iudicis.
c ¶ si. Ibi uide gl. Bar. & uide pro intellectu huius ca. Lapum in suo processu contra usurarios.

SVMMARIVM.

1 *Vsurarij manifesti etiam nemine accusante compescuntur & per quam pœnam, & à quo.*
Frater occisi cogitur accusare, & quo casu.
2 *Argumenta probant, & quæ hic notentur argumenta.*

Vsuræ quibus argumentis probentur, & nu. 2.
Præteritum pro futuro, ad dictio. manifesti.
Possum, pro debeo, in fin.
Potestati iudicis quod committitur, non semper necessitati subijcitur, ibid.
3 *Epilogus, & additio glossarum nu. 4.*
Perseuerantia facti est. quando usurarius tenens mensam paratam se paratum offert omnibus mutuari.

C A P V T XV.

1 CVm in diœcesi. Casus. † Manifesti usurarii, etiam nemine accusante, per pœnam Lat. concilii ab ordinario compescuntur, communis diuisio. 2. ibi, fraternitati [*Dubitabatur*] forte per communem famam, non tamen sunt notorii [*Tuentur*] forsan extra iudicium, ut dicit Hostiē. etiam per officiales curiæ Ro. tales quandoque defenduntur [*Apparet*] dicunt quidam fratrem occisi cogendū accusare, quando propter hanc causam non apparet accusator, de hoc in spe. de accusatore. §. 1. uersi. quòd si nullus audet [*Accusator*] concor. de si. pref. quoniam, de diuor. porro. 2. respon. [*Si tamen*] sup. tibi ex officio inquirenti, dicebat ergo Goff. quòd quando notoriū est aliquē vsuram extorsisse, & soluentem non audere repetere propter potentiam creditoris, tunc aliquo, uel nullo denunciante ex officio suo compellet ecclesia usurarium ad restituendum: quia non dimittitur peccatum &c. supra eo. cum tu, de reg. iu. pactum, 2 lib. 6. [*Argumentis*] & sic † argumenta probant, de hoc de clerici. pere. ca. 2. & uocat forte argumenta famam cum aliis adminiculis, de testi. præterea: uel quia uendit ad terminum plus, quàm in præsenti, supra eod. in ciuitate, & c. consuluit: uel si facit emptiones sub ea conditione, quòd res emptas restituere teneatur aucto pretio, uel fructibus sibi retentis, de emp. & uend. ad nostram, de pigno. illo uos: uel quia apparent usurarum instrumenta, uel mensam tenet paratam ad fœnus exercendum, secundum Innocen. uel quia constat, quòd aliàs publicè renunciauit usuris, unde nunc facilius conuincetur. supra eo. quam pernitiosum, secundum Hostien. qui remittit hic ad sum. eodem tit. §. qualiter contractus. uide quod no. 24. q. 2. sane. 2. in glo. sed quid si, ubi no. quòd non sufficit rationes usurarum in scrinio alicuius reperiri ad hoc, ut excommunicari possit, si fuit occultus [*Manifestos*] idest manifestandos. q. d. secundum Hostien. ex quo per argumēta constat, poteris illos manifestare, & publicare, & sic in eos pœnam &c. [*Libere*] idest nulla appellatione obstante, quod dic, ut supra eod. quam pernitiosum [*Poteris*] idest debebis, supra de simo. licet Heli. pri. respon. alias non semper quicquid potestati iudicis cōmittitur, iuris necessitati subiicitur, ff. de iudi. nō quicquid, & de hoc de uit. & hone. cleric. quoniam [*Exercere*] idest eis infligere: & sic non est ipso iure inflicta, 3 de hoc supra eodem cum tu. ¶ † Gloss. 1. obiicit per locum à diuisione, & dupliciter respondet. ¶ [*In glo. 2. ibi, non habet*] sup. interdum, nam puto illud factum habere perseuerantiā, quando usurarius tenens mensam se paratū offert omnibus mutuare, licet aliud dixerim in textu, secundū Inn. & de hoc supra de coh. cleri. uestra [*& in fi.*] adde quod no. infra co. c. 1. lib. 6. in gl. manifesti, & c. 2. in gloss. 1.

S V M M A R I V M.

1 *Fructus rei obligatæ sibi pro dote non computat in sortem maritus, & nu. 1. & 4. quare, ibid. secus in hæredibus mariti, & in muliere soluto matrimonio, nu. 4.*
Pro dote certa die numeranda interim licitè quicquam non recipit.
2 *Papalis potestas etiam circa præcepta legis diuinæ multum pōt.*
3 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 4.*
Mulieri cautela doceatur, ne recipiat rem obligatam pro dote soluto matrimonio, & quid agere debeat.
Homo non est in fructu, & ratio.
Eius causa fructus omnes natura comparauit.
Homo hominis gratia generatus, in fin.

C A P V T XVI.

1 SAlubriter. Casus. † Maritus fructus rei sibi obligatæ pro dote non computat in sortem. ponit dictum, & eius causam, & sic construe. sane non credimus compellendum generum, &c. [*Generum*] maritus filię meæ meus gener, & ego illius socer. inst. de nu. §. affinitatis. Hosti. [*Possessionum*] si gener nō recipit pignus, sed cautionem de numerāda dote certa die, & interim recipit ex pacto certos denarios pro libra, qui dicunt hoc licitè fieri, ostendant tex. sed aliū in materia non habemus, & iste non facit, qui loquitur in fructu submisso dei iudicio. non ob. ratio, quæ sequitur, cui respondetur per dec. de don. inter ui. & uxo. per uestras, in fi. [*Socero*] factum ponit [*Numerata*] 2 idest numeranda [*compellendum*] quod etiam circa † præcepta legis diuinæ multum potest papale potestas; facit quod not. de decimis, à nobis [*Supportanda*] succedunt enim fructus rei obligatæ loco fructuum dotalium, & hæc sit secunda ratio. 3. ut dos salua remaneat mulieri, quam aliàs consumi contingeret. ff. so. ma. l. 1. 3 ¶ † Gloss. 2. tractat de fructibus dotalibus, quando cedant marito, & quando non. secundò tractat de periculo, uel deteriotatione rei dotalis, ad quem spectet. 4 ¶ [*In † glo. 1. in fi.*] & uer. quos hic notauerat de hoc Ho. ibi posuit. ¶ [*In glo. 2. ibi, onera matrimonij*] unde dixit Innocen. maritum habere hoc priuilegium, quandiu tenetur uxorem alere: postea non: per quod etiam arguit Hostien. quod hæredes mariti, quamdiu tenētur dotem restituere, habeant hoc priuilegium. scilicet vsque ad annum post mortem mariti. C. de rei uxo. ac. l. una. cum enim hoc casu sit eadem ratio, ergo idem ius, de constitutio. translato. Tn̄, prout dixit ipse Host. ratio est diuersa: quia hęredes statim possunt se expedire de muliere reddēdo illi pignus, uel rem obligatam, quod non potest maritus. s. de iureiu. tua. 2. & quia soluto matrimonio desinit esse dos. Quid ergo è conuerso, si soluto matrimonio hæredes mariti obligant mulieri prædium pro dote, nunquid computabit mulier fructus in sortem: dicit hic Inn. quod sic, & idem Hos. inducens leges. ff. de solutio. Titia. ff. ex qui. cau. in pos. ea. Fulcinius. 1. respon. ff. de uen. in pos. mit. l. 1. §. fina. ff. ut in pos. le. is cui. §. fin. ff. de leg. 1. filius. §. apud Marcellum. Sit ergo mulier discreta, ne recipiat rem obligatam: potius illam distrahi faciat, uel insolutum recipiat. ff. de re iudi. à diuo. aliàs fructus extenuabunt sortem, supra eodem capitu. 1. [*& ibi, ancillarum*] & sit ratio, quæ habetur. ff. de usuris, in pecudum, in fin. ibi dicitur, absurdum uideri hominem in fructu esse, cum omnes fructus rerum natura hominum gratia comparauerit. Tullius. li. 1. de offi. scire debemus, quæ in terra gignuntur, ad usum hominium creari, homines etiam hominium gratia generatos, ut inter se alii aliis prodesse possint [*Cedendis*] aliàs cęduis. hoc intendit, si esset silua cædua, arbores bene essent in fructu.

S V M M A R I V M.

1 *In usurarum recuperandarum literis clausula quæ ponatur ex stylo curiæ, & quando, in fi.*
Earum crimen est ecclesiasticum. ad earum restitutionem qui teneantur, collige nu. 4. §. 1.

Quòd

2 *Quòd uſurarius quis ſit, exceptio corã quo, & quando opponenda, & contra quem, & nu.4.§.1.*
Ordinarius delegatus quod non poteſt ut delegatus, poteſt ut ordinarius.
3 *Epilogus, & additio gloſſarum, nu.4.*

CAPVT XVII.

MIchael Idem in ſumma, quod dec. quia fruſtra: & ponit iſta dec. primo partis querelam. ſecundò ibi, attentius, clauſulã † quam ſtylus curiæ ponit in 1 literis, quæ impetrantur ad recuperandas uſuras [*Laicus*] & impetrat contra laicum: quia hoc crimen eccleſiaſticum eſt: de hoc ſupra de fo.compe.cũ ſit [*Ciues*] diœceſani nõ poterant conueniri, de reſcr. Rodulphus [*Et infra*] hic deciditur, quomodo mandabat illos compelli per pœnam Latera.concilij ad reſtitutionem uſurarum, cum determinatione tamen, quæ ſequitur [*Prouiſurus*] hæc clauſula non ponitur, cum rector impetrat nomine eccleſię: delictum enim perſonæ &c. de hoc in ſpe. de reſcr. præſen.§. ratione form(, uer. circa materiam: & uide quod ibi dicitur de participio, Conquerens, quod ſtatim ſequitur [*Auctoritate noſtra*] neque tua: uel ſup. maxime, procedit enim hęc 2 † exceptio & coram ordinario, & coram delegato, ſecundum Hoſtien. uel ideo hoc dixit ſecundum eum: quia ſi lis conteſtata eſſet coram ordinario, non poſſet poſtea hęc exceptio opponi, ut dixi, ſupra eo. quia fruſtra: ſed nec in modum reconuentionis, quæ fieri non poteſt post lit. cont. ut dixi, de mu.pe.cap. 1. & 2. ſed ſi dele. eſſet ordinarius, & ſi lite conteſt. coram ipſo hæc non poſſet opponi, tamen ante litẽ conte. coram ipſo hoc poterit. tunc enim quod non poſſet ut delegatus, poſſet ut ordinarius, cum non ſit alter iudex, ſed idem, & ſic non ob. de reſer. diſpendia, li.6. & 3 ob hoc forſan dixit, auctoritate noſtra. ¶ † Glo. 3. primo no. quod filius ex facto patris conuenit, & conuenitur. ſecundò quærit, & ſoluit. 3. quæſtionem fortificat. alle. ad negatiuam, contra quam alle. inducit dec. tua, & ſoluit. arguit ad affirmatiuam, & hanc partem tenet, licet uacillando. 4. iterum quęrit, arguit affirma 4 tiuè, ſed contrarium ſoluit. ¶ *In † glo. 3. ibi, ex qua perſona*] uide ſupra eo. tua, ſuper. 1. glo. [*& ibi. §. pe.*] de procura. actoris loquitur, qui defendere cogitur [*& ibi, ſoluti*] per errorem, quo caſu ex quaſi contractu naſcitur obligatio. ¶ *In glo. ult. ibi. §. pe.*] & melius eo. ti. l. omniũ, & l. mutus. §. pœna. Hoſti. [*& ibi, quod iſte*] qui de patre fecit in literis mentionem, ut differat à ſequẽti [*& ibi, excipi*] infra de reg. iur. qui ad agendum, lib.6. [*& ibi, Ioan.*] Inno. & Hoſti [*& ibi, ordinario*] adde quod ibi dixi [*& ibi, credo*] dicit Hoſti. ꝙ ſi ipſe ſit hæres, uel bona empta de pecunia uſuraria peruenerunt ad ipſum, locus eſt exceptioni, ſupra eo. tua, & cap. cum tn, in fi. ff. de calum. in hæredem. ff. de diuerſis, & tem. præſcrip. l. cum hæres: aliàs contra. C. de don. ſi patri tuo, & patet ex his, quæ dixi, ſupra cap. tua, ſecundum eum [*& ibi, ſicut non ſuo*] ubi de hoc ad idem, ſupra de pecu. clerici. cap. pe. & hoc dictum uidetur hic placere Innoc. ad quod etiam arguit Hoſtiẽ. ex. l. ff. de vi & ui ar. l. 1. §. cũ procurator, & infra de ſen. ex. mulieris: ipſe tamen Hoſti. in ſum. huius ti. §. fi. & Gof. in ſum. huius titu. §. item quid ſiquis, dicunt illum teneri in ſubſidium, l. illo, pro quo fuit exorta, non exiſtente ſoluendo [*& ibi, non uidetur*] ſecundum Io. & Vincen.

SVMMARIVM.

1 *Iudęi à Chriſtianis uſuras graues extorquẽtes, uel de ſuis domibus, & poſſeſſionibus decimas, & oblationes non ſoluentes eccleſijs, priuantur comertio Chriſtianorum, & nu.4.§.1. latius.*
In eis non eſt locus pœnæ concilij Lateran. nu. 2. eiſdem cur à principibus faueatur, nu. 2 in fi.
Vſurarum exactio compeſcitur ab eccleſia, & cur prohibeantur, remiſſ. immoderatæ quæ ſecundum leges, nu. 2. centeſima quæ.
Inſoleſcere quid.
3 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Argumentum à contrario non ſemper habet locum, ut ibi.
Pignoratus fundus uenditus cum ſua cauſa tranſit.
4 *Additio gloſſarum.*
Decretalis huius intellectus quis. §. 1.
Curatorum ſumma debet eſſe cauſa. cir. fin.
Eſt eis prouidendum ab epiſcopo, ſi neceſſitatem patiantur.
Eis nil minuendum de iure parochiali ſine magna cauſa.

CAPVT XVIII.

1 QVanto. C. † Iudæi, qui à Chriſtianis graues uſuras extorquẽt, vel de ſuis domibus, & poſſeſſionib⁹ decimas & oblationes nõ ſoluerint eccleſijs priuãtur Chriſtianorum commercio. Et ſunt duo dicta. ſecũdum ibi, Hac eadem, primum facit tria. ponit cauſam ſtatuti, ſecundò ſtatutum ibi, Synodali. 3. ibi, Principibus, prouidet contra ſuſpicatum grauamen [*Compeſcitur*] per iura, & iudices eccleſiaſticos, ut patet ſup. per to. [*Inſoleſcit*] i. ſuperbe inualeſcit, uel incaleſcit [*Facultates*] tangit hic unam rationem prohibitionis uſurarum, dixi de hoc ſuper rubrica [*Immaniter*] nimium, ut ſequitur, alias inhumaniter [*Immoderatis*] Immode 2 ratas † uſuras ſecundum. l. his uerſibus cõprehendas. Illuſtris trinam, beſſem mercator habebit. Omnes ſemiſſem: centeſima ſit tibi iuncta. hoc eſt dicere, ꝙ illuſtris pro. 30. li. 10. mercator: pro. 30. 20. omnes communiter pro, 30. 25. ſtipulari poſſunt. Cẽteſima eſt recipere pro. 30. 30. & eius reſpectu dicitur triens, bes, & ſemiſ. remittit Hoſt. ad ſum. eo. ti. §. qualiter perantur [*Subtrahatur*] dicit Gof. quòd pœnæ Lat. con. ſupra eo. quia in omnibus, per quas catholici compelluntur ad reſtitutionem uſurarum, in Iudęis locum non habent, nam illis pœnis præter hunc caſum ſunt obnoxij. ſubtrahitur ergo eis Chriſtianorum commerciũ, aliàs permiſſum, ſupra de Iudæ. & ſi Iudæos [*Infeſti*] in iudicio, uel extra. Dixit autem hoc, quia propter magnam utilitatem, quam ſolent principes à Iudæis habere in ſuis terris, fœnerãtibus cõſueuerunt illis multum fauere [*Eadem pœna*] priuationis. ſ. Chriſtianorum commertio [*Conſueuerant*] concor. de exceſ. præla. ni-3 mis. 1. ad fi. ¶ † Gl. 1. arguit à contrario, & illi. ar. reſpõdet. ¶ *In 1. gl. ibi, cum prætor*] ſequitur, unum ex pluribus iudicare uetat, cæteris id committere uidetur [*& ibi, conuenticulam*] ſequitur, illicita extra eccleſiam in priuatis ædibus celebrari prohibemus. ¶ *In glo. ult. ibi. §. ſi fundus*] fundus pignoratus uenditus tranſit cum ſua cau-4 ſa. ¶ *In † glo. 1. in fi*) uel fuit hoc dictum: quia quælibet uſura cenſetur immoderata, & grauis ſecundum Ho-a ſtien. ᵃ ¶ *In glo. ult. ibi*, ᵇ *onere*) uidetur hoc accedere ad antiquam lecturam Hoſti. qui dixerat, quòd de decimis perſonalibus, & oblationibus Iudęorum nihil ad nos, & debebat hic tex. intelligi, cum domus, uel poſſeſſio, cuius reditus obligati ſunt ꝓ anniuerſario, uel his ſimilibus, peruenit ad dominium Iudæorum: & hoc etiam uoluit Goff. dicens, de cenſibus penſionibus, & realibus præſtationibus hoc intelligẽdum, cũ ad perſonales Iudæi non teneantur, cum perſonæ nõ ſint de eccleſia. dat ſi. ſupra de deci. de terris, ſed Hoſt. poſtea mutauit dicens hanc dec. planè intelligẽdam, ut uerba ſonant, ſ. ꝙ habeatur æſtimatio prouentuũ, quæ prouenire ſolebant eccleſiæ de decimis perſonalibus, & oblationibus, cum Chriſtiani domos habitabant,

bant, quæ nunc peruenerunt ad Iudæos, & ad illud teneantur Iudæi ecclesiæ parochiali, & sic dicit seruare Arelaten. & quosdam alios prælatos de consuetudine pone enim, quòd Iudæi domos omnes unius parochiæ emerãt, uel maiorem partem illarum, & illas inhabitabant, certè fuit subueniendum ecclesiæ parochiali, cum ex hac causa subtrahatur priuilegium religiosis, de decimis, suggestũ. & licet magnus sit fauor religionis: summa tamẽ esse debet causa curatorum, ut patet de præben. extirpãdæ. §. si igitur: quibus, si necessitatem patiãtur, episcopus prouidere tenetur. 93. dist. diaconi. & quibus nil est minuendum de iure parochiali, nisi ex magna causa, sup. de his, quæ fi. à præ. pastora. faciũt hæc pro Io. de Deo, qui dixit li. 4. q. 1. ꝙ non potest dici census ignorantię quem Iudæi soluerunt tempore, quo nõ est memoria, episcopo, uel ecclesiæ, sub quibus morantur, cum ob prædictas causas æstimetur esse solutus, al. 18. quæstio. 2. cap. fina. ff. de usuris, cum de in rem uerso.

ANNOTATIONES.

a ¶Host. Nec prohibendo in moderatas uidetur minores concedere, ut in glo. oo. in cle. in eo. ti. super uerbo facere.

b ¶Vlti. ibi. Ista gloss. coniuncto tex. facit multum ad q. quam ponit Federi. de Se. consilio. 74.

SVMMARIVM.

1 *Gregoriana decretalis non eges summa.*
Nauiganti quæ pecunia mutuatur, quid dicatur.
Pro ea quæ usura, & qua lege permittatur.
2 *Eius periculum ad quem spectat, & quando.*
Pecunię mutuata periculum est debitoris regulariter, fallit ut hic.
3 *Innundinis qui possint conuenire debitores.*
Earum priuilegium ex non usu decennij perditur.
4 *Pro uectura pecunia ultra mare si pretiũ recipiatur, non est usura.*
Dedi indigenti, & offerenti eam restituere cum lucro sperato, ut hic dicitur, in termino & loco, an sit usura.
Generaliter qui quid ꝓmittit sine adiectione bonitatis, quodlibet dando liberatur, exceptis casibus, & quibus.
Valere si certum sit quid plus tempore solutionis, usurarium est.
Opinio communis spectanda est.
Contractus qui illiciti clericis.
Vsurarius mentalis quis, in fin.
7 *Si uendo quid eo pretio, quo uendidissem alibi, ubi uendere uolebam, an sit usura.*
8 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 9.*
Commodum cum incommodo compensatur.
Dubij ratione quid permittitur, quod non permitteretur, & excusatur.
10 *Additio glossarum.*
Periculum ad quem pertinet, & ita commodum.
11 *Mutuans nihil inde percipere debet.*
Locator rei contrà, & ratio differentiæ.

CAPVT XIX.

1 NAuiganti. Gregoriana † est, & se summat. Et sunt tria dicta: partes patent, & incipe constructũ ibi, Mutuans certam pecuniæ quantitatẽ &c. scire debes, ꝙ pecunia ista, q̃ nauiganti mutuatur, dicitur traiectitia, uel nautica. ff. de nau. fœno. pro qua secundum leges permittitur usura centesima, qđ intendit hæc constitutio reprobare, secundum Hosti. qui de hoc remit. ad sum. eo. tit. §. ex quibus causis, 2 uer. in traiectiuia, & sequen. dicebat hic Gof. ꝙ periculum nauticæ pecunię spectat ad creditorem nauigio suscepto, uel postquam nauem nauigare conuenerat ff. de nau. fę. l. 2. hoc uerum, nisi aliquid imputari possit debitori, ut quia non seruauit locũ nauigij, uel prohibitas merces detulit: quia tunc non ex discrimine maritimæ tempestatis, sed ex culpa sua, uel audacia periculum euenit, sibi & non creditori imputabitur. C. de nau. fę. cum proponas. patent autem per prædicta dua specialia. s. de usura centesima, & de periculo creditoris, & quando incipiat. regulariter enim periculũ pecuniæ mutuatæ est debitoris. C. si cer. pe. l. incẽdiũ: aliud speciale, ꝙ ex nudo pacto talis usura debetur secundum leges. ff. de nau. fę. l. periculi. §. ult. [*Nundinas*] 3 auctor, † uel dominus nundinarum nullum de concurrentibus ibi cõueniet & ratione priuati debiti. C. de nun. le. 1. Sed alij negociatores possunt ibi conuenire habentes ibi pergulas, uel stationes. ff. de iudic. l. hæres. §. proinde. perditur autem ius, uel priuilegium faciẽdi nundinas, si nõ utunť decennio. ff. de nun. l. 1. Vinc. [*Mutuans*] non loquitur ergo in contrahentibus societatem, quorum unus ponit operam, alter pretiũ de hoc. 14. q. 3. c. plerique. licite enim tũc, ut dicit Gof. communicantur cõmoda, & incommoda [*Periculum*] 4 si quis † recipit pecuniam ultra mare uehẽdam, certo sibi pretio constituto, siue recipiat, siue non recipiat in se periculum, non est usura, sed locatio operarũ uectionis, uel custodiæ. secundum Inno. allegat Host. ff. nau. cau. sta. l. & ita, & per totum ff. loca. in naue, & l. qui operas, & l. qui mercedem, & l. se. ubi uerò datur mutuo, semper est usura: quia nulla utilitas pecuniæ, si teneatur in archa, nec deterioratur utendo, 5 ut in præalle. 88. dis. eijciens. ¶Quid † si habens pecuniã uolebat ad nundinas ire, & merces emere, ut aliò deferret, uel tempore seruaret propter lucrum. Ego indigens pecunia, illam recipio, offerens me illam restituere cum lucro sperato in termino & loco? Dicit hic Inno. ꝙ licet quidam contrarium teneant, ipse putat hunc contractum usurarium, nec scit illum excusare, Host. supra eo. salubriter, dicit, ꝙ tali mercatori, obligatus sum ad interesse illius lucri, quod facturus erat verisimiliter ex pecunia, dũmodò nil fiat in fraudem usurarum, & dictus mercator dicto modo non consueuerit pecuniam tradere ad usuram, uerius uidetur dictum Innocen. & quod dicitur de interesse, illud locum habet post moram debitoris. & ex contrario pararetur aperta uia ad fœnus. staret enim usurarius paratus cum capello, ocreis, & calcaribus ad modum Foroiuliensium, dicens se ad nundinas ire uelle, si sibi liceret taliter stipulari sub colore lucri sperati aliquid ultra sortem a [*Grani*] ut dicit Goff. qui † sine 6 adiectione bonitatis promittit granum, uinum, uel oleum, quodlibet dando liberatur. ff. man. l. fideiussorem. ff. de leg. 3. l. nummis: secus in auro. purgari enim debet. ff. de auro, & ar. le. l. si aurũ. & secus in mutuo, in quo bonum debetur eiusdem generis. ff. si cer. pet. l. mutuum, ubi uerò debetur species, exigitur mediocris. ff. de reg. iur. in obscuris, lib. 6. [*Licet tunc*] s. tempore, quo pecunia soluitur [*Solutionis*] i. mensurationis [*Verisimiliter*] si ergo certum esset illas plus ualere tẽpore mensurationis, ut quia dat precium tẽpore messium, & mensuræ sibi dentur in pascare, erit usurarius secundum communem & solitum cursum ferè omnium regionum, & communem opinionem, quæ spectãda est. ff. de flumi. l. 1. in prin. Et si dicatur, quòd quandoque contingit contrarium, respondetur secũdum Host. quod ad ea, quæ rarò &c. ff. de leg. nam ad ea. caueat ergo contrahens, ne huius uerbi mentem offendat, & sic emat de tempore ad idem tempus in qualitate, puta de æstate ad æstatẽ. de uere ad uer, uel aliud tẽpus, de quo non lœdat conscientiam: aliàs in 1 animarum iudicio ad restitutionem induceretur, supra cap. cõsuluit. clericis autem omnino sunt illiciti tales

con-

contractus, quibus non licet emere, ut uendant carius, ne cle. uel mo. cap. primo. 88. dist. per to. remittit autem Hosti. ad summam, ubi posuit de hoc multas practicatorias & utiles quæstiones. eo. tit. §. an aliquo casu, uer. 4. & sequen. [*Tunc*] s. tēpore uenditionis [*Termino*] solutionis precij. & sic est casus cōuersus à proximo [*Tempore contractus*] ergo si tunc uenditurus erat pro minori precio, si tunc precium solueretur, aut si propter dilationem maiori precio uendit, est usurarius mentalis, ut hic, & supra eo. consuluit. ¶ Quid † si non erat uendit urus in loco? pone, poma erant granata, quæ habebat in riperia, ubi magna est copia, & uolebat illa uēdere Parisijs, ubi sunt cara, inuenit quēdam, qui ibi statim sibi dat, quod habere posset Parisijs, nunquid est usura, dixit Inn. ꝙ [b] non, dummodo non accipiat ultra id, quod uerisimiliter accepturus erat in loco, quò portare uolebat: quia quo iure pōt carius uendere propter dubium temporis, eodem iure propter dubium loci id poterit. dicit Hostiē. ꝙ hoc non est bonum simile: tum quia non est uerisimile, ꝙ aliquis talem emptionem faceret, nisi multum egeret, & sic per hanc opinionem daretur uia figmentis, & uiderētur approbari usurariorum baratte: tū quia laboris & expensarum itineris habēda est ratio, de uoto, magnæ. Si statim ille emptor soluit precium, uerā puto opinionem Inn. sed si differatur solutio precij, prout forsan ipse intellexit, tunc uidetur locum habere ratio Hosti. & tollitur ratio Inno. quia in dubio tēporis potest commodum prouenire uēditori, & emptori. ¶ † Gloss. 1. cum suis apostilis respon. per obiectionem, & solutionem. ¶ Glo. 2. in prin. & fi. arguit, ꝙ propter dubium aliquid excusatur, & permittitur. in medio arguit dubia in melius interpretanda: al. cōtrarium, & soluit. ¶ [*In gloss. 2. ibi. l. pe.*] si creditori dedi fundum in solutum, meliorationem non peto, sicut nec deteriorationem peterem [*& ibi. l. 1. §. 1.*] cū dubitatur, an uxor, quæ diuertit, sit prægnans, ponuntur custodes [*& ibi, si quis ex ali.*] vide de accusa. ueniens, in ulti. glo. [*& ibi, si ea lege*] si conuenit, ꝙ fructus pignoris cederent pro vsura, emolumentū ex incerto euentu fructuum proueniens creditori prodest. ¶ [*In † gl. 2. ibi, uidebatur*] sicut hæres, qui periculo fideicommissarij adit hæreditatem, non detrahit quartam, etiam si si in adeundo non erat periculum: quia hæreditas locuples. ff. ad Trebel. quia poterat. Item procurator, qui credidit pecuniam suo periculo, vsuras restituere non tenetur domino, quas inde percepit. ff. man. idēque. §. si mandauero. idem in socio non omnium bonorum, qui suo periculo pecuniam fœnerauit. ff. pro socio. l. si. unus. §. 1. [*& ibi, ad debitorem*] ut dicebat Hos. creditor hic per pactū bene potuit se onerare, sed nō releuare. remit. autem ad sum. e. §. an aliquo casu, sub §. in alijs autem [*Et in fi.*] non † ob. secundum Goff. ꝙ locator, ad quem spectat periculū, recipit mercedē, vel censum, retinet enim locator dominium rei locatæ. ff. loca. non enim. propter quod ad eum rei suæ ptinet periculum: sed creditor non retinet dominium pecuniæ mutuatæ: sit ergo periculum debitoris domini. ff. si cer. pe. l. 2. item res locata consumitur, & deterioratur per vsum, qđ in mutuo nō cōtingit, nō mirū ergo, si locator salariū percepit, & non mutuans. ¶ [*In gl. 2. ibi conscientia*] s. supra de iureiu. mulieri [*& ibi, non assentiens*] ubi de hoc, & supra de sepulturis, sacris.

ANNOTATIONES.

a ¶ Sortem. Ista non uidetur bona ratio, quia præsupponit Ho. istā opi. nolle fœnerari. uide Sali. in auct. ad hęc, qui ponit casum, quo opi. Host. potest esse uera.

b ¶ Inno. quòd. Vide hic Io. And. & Sali. in auten. ad hæc, prælle.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*

De falsi crimine loca iuris canonici tractantia.

De crimine falsi. Rub.

1 In † decalogo, Non furtum facies: nō dices falsum testimonium &c. ideò submittit de crimine falsi. de hoc. 19. dist. In memoriam. 4. q. 3. qui falso. 11. quæst. 3. quisquis. Congruit, de rescrip. capitulo secundo, & c. ad audientiam. i. & c. olim, de testi. tam literis, de testi. cogen. super his, & cap. cum contra. de his, quæ fiunt à præla. quanto, in fi. de uer. si. nouimus.

SVMMARIVM.

1 *Cap. nequis. 22. q. 2. cum hoc conciliatio.*

Contra sacerdotis officium duo, & quæ, in fin.

2 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, nu. 3. 4.*

Falsi coram quo debeat accusari Mutinensis, qui ad requisitionem iudicis Bonon. coram suo iudice Mutinen. deposuit.

CAPVT I.

FAlsidicus. Breue est: & sunt duæ partes. 2. ibi, vterque [*Tribus*] s. 13. d. cap. pimo, & adde, quod ibi no. [*Occultat*] cōtra. 22. quæstio. 2. ne † quis. ibi soluitur in fi. 1. glo. unde dicebant Go. & Inn. hoc intelligendum, cum officium testificandi assumpsit, uel cum veritas aliter haberi non potest [*Mendacium*] licet mendax, tamen & periurus: facit de præsump. literas [*Ille*] qui veritatem occultat [*Iste*] qui dicit mendacium [*Nocere*] hęc duo sunt cōtra officium sacerdotis, de postulān. cap. fina. Host. ¶ † Gl. 2. ponit duplicem modum puniendi falsum testē: & ꝙ sententia ad eius dictum lata retractatur, nec fit eius executio, & duplicem op. de ipsius nullitate. ¶ † Gl. 3. triplicis culpæ triplicem ponit pœnam. ¶ [*In † glo. 2. ibi, nullum*] uide, ut ec. benc. c. uno, in 3. gloss. ¶ [*In † glo. 2. ibi, extraordinariè*] dicit Abb. dando illi alapā. vide in spe. de teste. §. 1. C. uer. quid igitur si, & tribus uer. se. [*Et ibi, accusari*] corā quo debeat accusari de falso Muti. qui ad requisitionem iudicis Bon. coram suo iudice Mutin. deposuit, uide in spe. de teste. §. 1. C. uer. quid si aliquis [*& ibi, de falsis*] adde, quod no. 5. q. ulti. presby. 2. [*& ibi, effectum*] ut ibi [*& in fi.*] & in prædicta dec. cum uenerabilis in gl. pe. ¶ [*In gl. pe. in fi.*] vnde melius facit. 33. q. 5. hæc imago, ubi punitur pœna talionis, & ibi de hoc, & 2. q. 3. in summa, & 23. q. 5. rex debet.

SVMMARIVM.

1 *Decretalis hæc sub alio titulo olim erat.*

Per falsas literas sententia lata non debet executioni mandari, et nume. 3.

Tales deferens potest detineri, & à quo, nu. 2.

2 *In literis papalibus etiam ueris recipitur excusatio.*

3 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, nu. 4.*

CAPVT II.

1 SVper eo. Olim erat † sub ti. de re iudi. & h. d. Sententia lata p falsas literas non debet executioni mandari. Et primo commendat eum, cui scribit de præterito. secundo eum instruit in futuro ibi, Mandantes [*Auctoritate*] hæc auctoritas erat in committendo, non in probando secundum. i. glo. dicebat etiam Goff. non loquitur de falsis literis. i. impetrati,

per

per falsi suggestionem, quarum processus bene tenet & si non excipitur. de hoc satis no. supra de resp. ad audientiam. 2. [*Videris*] probabiliter & ex iusta causa, de qua infra eo. licet: al. cōtra quod legitur & no. de resp. cum contingat, ad fi. Hostië. [*Non obseruet*] nam etiam 2 † in uerbis recipitur excusatio, supra de resp. si quando [*Retineri*] nisi sit clericus secundum quosdam, ar. infra de sen. excommu. nuper. quod uerum esset de iudice seculari secundum Hosti. ar. eo. tit. cap. 3. §. 1. Ecclesiasticus uerò ordinarius illū, si suspectus sit, poterit detinere: poterit ēt id ad mādatū delegati. ſm Inn. ad qđ facit ſm Hosti. de resp. ca. 2. & 3. & fi. ubi ēt impetrans per falsi suggestionem in expensis condemnat, nam non facit hoc temerariè, uel diabolo instigāte, sed ad correctionem, infra c. 1. & c. ad falsariorū, de pę. tuæ, de sen. excommu. perpendimus, & eo. titu. si clericos, 3 lib. 6. diligenter. 19. dist. in memoriam. ¶ † Gl. 1. distinguit duplicem falsitatem. ¶ Gl. 2. signat contrarium, & remittit. ¶ [*In ult. glo. in fi.*] melius. 4. quæ est ult. ubi dicitur, ꝙ executio rei iudicatæ suspenditur, & solutum 4 per talem sententiam repetitur. ¶ † *In gl. 1. La.*] & Goff. ¶ [*In glo. 2. in fi.*] & 25. quæst. 2. & si non cognitio.

ANNOTATIONES.

a Verbaliter. Vide de pęnit, delegato, libro sexto.

SVMMARIVM.

1 *Falsans clericus sigillum principis, quibus subdatur pœnis.*
Clericum in carcerem mittens iudex non dicitur excommunicatus.
Carcere restituta ad custodiam utimur & ad pœnam.
Degradati pro uerbo depositis.
Character imprimitur manui, uel faciei clerici in odium criminis.
2 *Epilogus, & additio glossarum.*

CAPVT III.

1 AD audientiam. C. † Clericus falsans sigillū principis, deponitur, & ei character imprimit, & in exilium mittitur. communis diuis. secunda pars ibi, Fraternitati [*Carcerali*] nec per hoc infra dicitur excōmunicatus. & facit quod dixi supra c. proxi. [*Custodia*] carcer propriè institutus ad custodiā, sed utimur illo ad pęnam, quod dic, ut infra de pęnis, quāuis, lib. 6. [*& infra*] consulebat super pęna [*Eis*] clericis. ex prædicta causa carceratis [*Degradatis*] intelligo. i. ver- a baliter[a] depositis. & facit, quod dixi supra de iudi. cū nō ab homine [*Quo*] impresso, & in loco apparēti. & dicebat Inno. ꝙ imprimitur manui, uel faciei, quod erit speciale in odium criminis, ut dicit glo. [*Alios*] qui ex hoc terrebuntur. 4. distin. factæ, de transla. cap. 1. in fi. Host. [*Abire*] & sic exulabunt. concor. de calū. c. 1. in fi. 2 † ¶ Gl. 2. & 3. signant duo contraria, & soluunt. ¶ *In gl. 2. in fi.*] & in alijs casibus no. sup. de hęreti. ad abolendā, in 5. gl. ¶ *In glo. ult. ibi, solutio*] secūdū Ala. [*& ibi, profunde*] & impię. Gof. [*& in fi.*] ibi de chirurgica adustione.

SVMMARIVM.

1 *Literas apostolicas existens in curia à quo recipere debeat, & nisi receperit, quas incurrat pœnas, & nu. 3. & non id seruatur, nu. 4.*
Diuisio decretalis.
2 *Suspensio inducta pro se non tollitur per absolutionem ab excommunicatione: secus inducta per excommunicationem.*
3 *Sedes, & curia apostolica ibi esse dicitur, ubi est papa.*
Literis papalibus qui deputati.
4 *Auctoritatis uiri qui.*
5 *Sententia ipso iure lata per uerbum, subiaceat, an hic sit.*
Canon lata sententia hic.
Excommunicatus à canone quandoque mandatur excommunicari ab homine.
Contra interdictum papæ quod fit, nullum est, cum exprimitur, in fi.
6 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 7.*
Suspitio nascitur ex humilitate personæ.
Tempus datur ad sarcinulas componendum, & ad aduocatum quærendum.
8 *Additio glossarum.*

CAPVT IIII.

1 DVra. Sunt duæ partes. prima h. d. Existens † in curia literas apostolicas non recipiat nisi de manibus papæ, uel officialium deputatorū ab ipso. personæ tamen solennes per nuncium recipere poterunt, de manibus tamen prædictorum. contrafaciens, si laicus est excommunicationi subiacet, si clericus, ab officio, & beneficio suspenditur. 2. ibi, adijcientes, per excōnis pęnā prouidet contra non resignantes, nec destruētes literas falsas. ī. 20. dies, & absolutionem reseruat, & cōtra factam uitiat. vel breuius. prima pars punit recipiētes literas apostolicas non de manibus papæ, uel officialium. secūda punit non destruētes literas falsas [*Su-* 2 *spensionis*] sed † nōne istam suspitionem inducebat excommunicatio. 3. q. 4. Engeldrudā, de excep. à nobis, de cler. ex c. postulastis, de æta. & qua. cum bonę, de ap. pastoralis, dic secundum Gof. ꝙ suspensio per sequelā excōicationis inducta tollitur per excōicationis absolutionem, quod non erit, si specialiter suspendat. & cō cor. quod dixi, de cleri. nō resi. ex tuæ, super ver. remoueat. all. C. si pen. ap. mors inter. l. 3. C. si reus, uel accu. mortu. fu. l. fi. uel ſm cum pęna excōicationis respicit hic laicos, suspēsionis clericos, qđ ꝓbant sequē. ad hoc ultimum concor. Ho. inducens similes. ī. ti. 1. præterea 3 [*Apud sedem*] illi † ergo, qui non sunt apud se. apo. non ligant hac cōstitutione. Inn. Sedes uerò apostolica, & curia intelligitur, vbi est papa ſm Host. [*Deputati*] sicut sunt bullatores, Inn. uel uicecancellarius, uel alius de expresso papæ mandato ad hoc officium deputatus, secūdū Hosti. idē de officialibus extraordinarijs de camera, uel extra, ſm eum, vt dicit fuisse Robertū de Baro. tpe dn̄orum Alexan. & Vrbani quarti [*Auctoritatis*] 4 puta † ep̄s, uel magnus abbas [*Præscriptā*] i. de manibus papæ, uel officialis ad id deputati, ut dictum est supra, sed quicquid dicatur, hodie hoc nō seruat curia: imò ēt quilibet paruæ conditionis mittit ad bullatorē, & literā suam recipit ab illo, quem mittit. & forte ſm Ho. fuit huius iuris intentio punire illū, qui per se, uel per alium lr̄as recipit à falsario, uel suspecto, uel nō noto, & sciēter hoc faciens has pęnas incurret: consueuerāt enim aliqui falsarij literas fabricare, & curialibus tradere, simulantes illas à cancellaria gratiosè obtinuisse 5 [*Subiaceat*] per sententiam † non ipso iur. Inno. sed Gof. & Host. plus placet, ꝙ ipso facto. idē Io. & Phi. ī. c. ad fal- a sariorum[a] [*Damnetur*] iste canon ferendæ sententiæ. potest tn̄ dici ſm Hosti. ꝙ etiam clericus sit excommunicatus, & quia plus deliquit, mandat imponi hęc pęna. & sit simile. ī. de hære. excōicamus. §. si uerò [*Promulgetis*] excōicatus ergo à canone mādat excōicari ab homine. sic. ī. de iudi. ita quorundā. uel ſm Hosti. sup. excōmunicati sunt à iure, qui literas nō de manu papæ, uel officialium recipiunt: hic excommunicaturij, ad quos quomodocunque falsæ literæ peruenerunt, & sic est alius casus à præcedenti [*Firmitatis*] est ergo nullum, quod fit contra interdictum papæ, quod uerum est, quando hoc exprimit, ut hic, & supra de præben. inter cętera: al. contra. eod. titu. dilectus. 2. ubi de hoc. 6 ¶ † Glo. 2. arguit, & remittit. ¶ Ante pe. glo. duas quæ- 7 stiones format, & soluit. ¶ † *In gl. 2. ibi, seruus*] admittitur seruus petens bonorum possessionem, dūmodo prætor de ipsius statu sit certus [*& ibi, si quis, post prin.*] vbi dicitur, quòd si ex pluribus hęredibus argētarij unus humilis & deploratus edit, cæteri edere debent, aut illius editioni subscribere. ¶ *In glo. in quibus, in fi.*] reuerso dat

tem-

tēpus ad sarcinulas cōponendas,& ad aduocatū quærendū ¶ † *In glo.2.in fi.*) imò dic,ut supra de rescrip.c.t. li.6. ¶ *In gl.in quibus,ibi,illud*) ibi dedi concor. ¶ *In glo.sunt 3.in fi.*) C.de hære.damnato. Vinc. ¶ *In glo.tali,qui in fi.*) uel coram iudice.si coram illo fuerint exhibitæ,infra eo.cap.pe.Hosti. ¶ *In glo.si super,ibi,ad falsariorum*) Hosti. contra,& ibi remittit post prin. (*& ibi, respondeo*) secūdum.T.& Vinc.idem Phi.(*& in fi.*) & melius,ff.de redhibi.l.1.§.causa,& l.ob quæ uitia, & l.quæritur.§.fin. ¶ *In glo.1.casus, in fi.*) Hosti.remittit de offi.or.pastoralis, uer.ad quod dicimus.

ANNOTATIONES.

a ¶Falsariorum.Et probat uer.subiaceat, qđ est præsentis tēporis.

SVMMARIVM.

1 *Falsandi literas quot modi,& nu.2.3.4.5.6.7.8.*
Falsitas qualiter cognoscatur,ibid.
Non potest accidere facile,& ratio,nu.4.
2 *Doctrina quarum rerum non edenda sit.*
Nescire quædam melius est,quàm scire.
In tenero non discat,quod sit dediscendum.
Quod rudes animi perbiberunt, difficulter raditur.
3 *Canabum species lini.*
4 *A nuncio quod fit, non imputatur mittenti nisi in casu.*
Scriptorum literarum apostolicarum cognitio falsitatis facilis,& eorum mos scribendi,& chartæ quæ,& à quo habeant.
Hæc decretalis à specula exposita,& ubi.
Charta distribuendæ scriptoribus apostolicis quidam deputatur.
7 *Epilogus,& suffragium glossarum,nu.8.*
Per obreptionem quid obtinens nihil agit.
9 *Additio glossarum.*
Charta quibus modis dicatur falsa.

CAPVT V.

1 LIcet. Ponit 9. † modos falsandi litteras papales,& dicebat Abb.hanc literam legendam cum litera bullata[*Falsis literis*]idem,ubi uera bulla apponitur falsis literis,infra uer.illos. Idem,ubi falsa bulla apponitur ueris literis,quod clarè non exprimit hæc dec.quia rarò accidit.ff.de legi.nam ad ea,ſm Hos. [*Immissum*] ipsi bullæ[*Inferatur*] ferro.difficile posset fieri hæc falsitas, sed fertur, quod cum quodam cemento calido includunt bullam,per quod plumbum & si non liquescat, tamen tenerescit, ita, ꝙ filum trahi potest,sed tamen in tractione est aliquis tumor, per quod post filū immissum oportet bullam malleari, & de hoc intendit finis, & dicebat Goffr. ꝙ hoc est mala insertio de bona, de dilatio.præterea, de confirm.util.uel inut. cap. pen.23.q.4. ipsa pietas, de cons.dist.5.nunquam [*Tertia*] Hosti.sic intellexit, ꝙ incidatur uerum filum sub plicatura ueræ literæ,& abstrahatur de litera,& immitatur falsæ literæ ad modum ueræ plicatæ,& sub plicatura falsæ literæ resarcitur filum, & eius scissura cum filo filis canabis,sed satis citò detegetur falsitas,si diligenter inspicitur plicatura,uel intellige,ꝙ ex parte superiori bullæ totum filum inciditur circa bullam. & postea cum filo similis canabis uera bulla appēditur literæ falsæ,& illud filum aliquantulum inducitur in-
2 tra bullam [*Immittatur*] dicit Gof.ꝙ † circa ista,qualiter fiant, non esset adhibenda doctrina, sunt enim quædam,quæ melius est nescire,quàm scire.38.dist.quamuis,in fin.Sene.epi.86.quæ al.est liber per se, de libera. argum. ad Lucil. monet illum, quòd illa non discat, quæ forent dediscenda,si sciret.Et Marcus Varro, Sūt quædam,quæ eradenda essent de aīo scientis:quia inserendi ueri locū occupant. Hiero.ad Athletā.C.non discat in tenero,qđ ei postea dediscēdum est.difficulter raditur,quod rudes animi perbiberunt. & vide qđ ibi sequitur & Hiero.de Alexandro.sed dicit Gof. Legimus quędam,ut cognoscamus, & reprobemus 27.
3 di.legimus [*Canabis*] species † lini est. Vin. [*Quarta*] ista satis patet.cognoscetur autem ex malleatione bullæ, cum.s. fuit pars fili intus reducta. Item per tractionē fili, si expediat [*Redditis*] per officiales ad hoc deputatos [*Tenuem*] maxime,sed dictum fuit, quia difficilius perpenditur [*Sexta*] ista falsitas,& sequēs non possent de facili exerceri in papyro.& facit ad id,quod dixi secundū Hos.de cōfirma.uti.uel inuti.cum dilecta.uer. nos igit [*Et alys*] puta tybertino furfure, & similibus, dicit etiam Ho.esse quandā,cuius nomen supprimit, cum qua fit talis abolitio sine rasura.ego verò scio,& expertus sum quadā aqua stillata hoc idē fieri [*Abrasæ*]& subtilizatæ usque sub plicatura [*Tenacissimo*] sicut faciūt,qui emēdant foramina, uel scissuras librorum [*Coniungitur*] & super hoc cōiuncto scribitur [*Scienter*]
4 & sic non includit † eum,qui misit nuncium idoneū ad literam procurandam,si sine conscientia sua falsitatem commisit,at.de pigno.significante,secundum Hosti. [*Falsas*] falsas hic uocat,quæ licet per manū notarij transierint,tamen sine conscientia papæ,& uicecancellarij bullantur ſm Host. [*Proyciunt*] & cęrimonijs,quas seruant hodie bullatores, non posset de facili hæc falsitas accidere: quia secretarii bullæ, ubi tenent literas bullandas,non permittunt aliquem intrare. potius ergo posset accidere in cancellaria [*Sigillen-*
5 *tur*] i. bullentur (*Forma*) dictatores † & scriptores habent suas cęrimonias,per quas si litera falsa ueniet ad manus ipsorum,citissimè erit eis no.refert Ab.de literis.M.& N.ꝙ scriptores illis literis nō dant tractū, nisi in fi.dictionum.de his & multis similibus uide in spe. de resp.præsen.§.1.igitur, in 2.col.& ibi per totum.§. exponitur hæc dec. (*Charta*) non scribit curia in chartis rasis, uel deformibus..unde etiam propter ineptā formam chartæ uel minus lōga, uel minus breuis iubetur litera rescribi. hodie tamē pulchrior est forma chartarum literarum papalium,quàm olim.& fertur esse ratio: quia olim scriptores papæ scribebāt in suis chartis, unde ex auaritia turpes & breues formas faciebant. unde postmodum subtracta sunt eis uictualia,quæ habebant à curia,& dantur eis chartæ gratis. & officialis ad hoc deputatus tot chartas dat scriptori,quot postulat (*Adiunctione*) vt in 3.& 4.spē (*Collatio-*
6 *ne*) semper † si fiat collatio falsæ bullæ ad ueram,facile erit cognoscere.vix enim,imò nullo modo reperire erit, quin discrepet falsa à uera uel in forma, uel in filis, uel in punctis, uel aliquo alio: præter id etiā, qđ ibi sunt quædam signa secreta solis bullatoribus nota [*Motione*] facilius mouebitur filū foraminis subleuati,quàm alterius (*Obtusione*) quādo cudita est bulla super filum, optime est obtusa bulla filo inferiori & superiori,quod non est,cum filum fuit tractum (*Tumida*] in loco,quo malleus non percussit (*Depressa*) in lo-
7 co,quo malleus percussit. ¶ † Gl.1.ultra.9.species falsitatis,quas ponit tex.enumerat.7. ¶ Glo.5.tractat de rasura duplici,i.literarum apostolicarum,& aliorum instrumentorum,& utriusque dicti soluit unum contrarium. ¶ Vlt.gl.ponit quādam expertam doctrinā.
8 ¶ *In glo.1.ibi,siquis obreserit*) sequitur,præsidi prouinciæ tā per acta,quam per libelli interpellationē,nihil agit (*& ibi,iubemus*) illa lex dicit producentē ut falsariū detinendū. ¶ *In glo.2.in fi.*) loquitur in illo, qui utitur falso rescripto,uel falsa constitutione,nullo auctore ha-
9 bito. ¶ *In † glo.1.ibi,falsa*) multos modos,quibus charta dicitur falsa,quære no.19.di.in memoriam. ¶ *In glo. quicunque,ibi,rasuræ*) secundum Io.idem no.in præ.c.ex literis. ¶ *In gl.quia per,in fi.*) s.ex stylo,uel modo dictan-

di.

di. ¶ (*In gloss. ulti. in fin.*) illud locum non habet, cum sit cum herba secundum Hostien.

SVMMARIVM.

1 *Falsa literæ papæ quæ.*
2 *Consuetudo, & stylus consuetus curiæ spectandus.*
Papa quibus nominibus appellet eos, quibus scribit.
Quos fratres, quos filios, quos charissimos, & quos dilectos.
Nomen eius quãdo postpositum nomini principis, uel imperatoris.
3 *Vni si loquatur, aut scribat quis an honoris causa num. plurali, an singulari uti debeat.*
Catholicon dictionarium citat auctor.
4 *Epilogus, additio glossarum.*

CAPVT VI.

1 QVàm graui. C. † falsæ sunt literę papę, in quibus episcopus uocatur filius, uel inferior uel uni scribitur in plurali. Et primò ponit admirationẽ suam. 2. ibi, Cum scire, in tribus, quæ sunt de stylo, specialiter instruit. & primum reducit ad ꝓpositum. tertia ibi, Propter quod, generaliter instruẽdo concludit [*A nobis*] uel nostra cancellaria, supra de re-
2 scrip. ad hoc sumus [*Consuetudinem*] no. † cousuetudinẽ, & consuetum curię stylum spectandum, infra de sen. ex. ad hoc, de consti. ex literis, quod dic, ut no. de tem. or. c. 2. de re iudi. in causis, ſm Hosti. [*Fratres*] olim interdum pa. epõs nõ uocabat fratres. 2. q. 7. lator [*Principes*] olim imperator scribens papæ, præmittebat nomen suum. 87. d. Victor, ubi de hoc, & C. de sum. tri. in epistola, inter claras, ubi etiam papa præmittit imperatorem [*Ordinis*] dignitatis, uel conditionis, dũmodo sint Christiani. Iudæũ. n. vel nõ baptizatũ papa nõ uocaret filium. Hosti. [*Filios*] est tñ hæc differentia: quia reges uocat charissimos, reliquos vò uocat dilectos filios, cardinales uerò permixtim uocat fratres. ĵ. cap. proxi. sigillatim solos episcopos, reliquos uerò filios, de testa. licet. 2. de præben. dilecto, in prin. [*Vos, siue ne-*
3 *ster*] quomodo † etiã inferiores uni non deberent sic loqui. & an si honoris causa sic loquantᷓ: vt habet vsus seq debeat plurare, uel singulare: vide in catho. ca. 39. [*Falsas*] falsæ literæ non sunt dicẽdæ lr̃æ, super quo vide, quod no. 45. dist. uera non admittas. si. supra de re-
4 scrip. cum contingat. ¶ † Gl. 2. recitari potest per ꝯriũ. ¶ *In glo. 2. ibi, ecclesia*] & 92. di. in sancta [*& in fi.*] de hoc 95. distin. esto, in 1. glo.

SVMMARIVM.

1 *Qui falsant per se, uel alios papæ literas quomodo puniantur, uide num. 2. 3. 4. 5. 7.*
Fautores item pari pœna.
Sera pro tarda.
2 *Inter falsantem literas, & utentem falsis quæ differentiæ, & nu. 3.*
& falsæ quæ dicantur, nu. 5.
3 *Canon latæ sententiæ hic.*
Degradatio clericorum per iudicem ecclesiasticum fit, & qui debeant interuenire.
Cum degradato difficilius dispensatur, quàm cum priuato.
Officia pro dignitatibus.
4 *Episcopi non puniuntur sine speciali mandato papæ.*
Exempti pari modo.
Spoliari pro priuari.
5 *Clerici plus, quàm clerici puniuntur, & cur.*
Absolutio reseruata papæ, hic.
6 *Suffragium glossarum.*
Dolo uersari uidetur fideiussor omittens exceptionem, & quas.
6 *Suppletio glossarum.*

CAPVT VII.

1 AD falsariorum. C. † Qui per se, uel alios literas papę falsant, excõmunicati sũt cũ suis fautoribus, & clerici officiis, & beneficiis sunt priuati, & degradandi sunt, & curiæ seculari tradendi, per quã laici legitimè puniantur, qui literis falsis utitur, si clericus est, & officio, & beneficio priuatᷓ: si laicus, excõicatus est. uel breuius. primò punit eos, qui per se, uel per alios falsant lr̃as papæ. secundò ibi, Qui uerò, illos, qui literis falsis utuntur [*Sera*] i. tarda, sic supra de do. & contu. cum dilecti [*Inferius*] in uer. qui ue-
2 rò. dicit † Ho. inter falsantem, & utentem has differẽtias hic elici: quia solũ utens. ĵ. 20. dies sibi potest prouidere, & pęnã euadere, qđ nõ põt falsans. post. 20. verò dies sera est pęnitẽtia, & omnino excõicatus est. secunda, quia falsarij ipso iure priuati sunt de beneficiis degradandi: utentes non, attendendum est etiam, qđ habetur. ĵ. ca. proxi. [*Vel alios*] infra de reg. iur. qui per alium, lib. 6. cum suis concor. [*Defensoribus*] concor. de hæret. excõicamus. §. credentes [*Innodatos*] & sic est ca-
3 non † latæ sententiæ, ut sup. co. dura. Io. Phi. Inn. & Hosti. [*per se*] uel per alios, supra e. c. ſm Hos. & Ab. [*Ecclesiasticum*] nec per alium fieri posset: imò etiam interuenire debet numerus epõrum, de quo habetᷓ. 15. q. 7. felix, & c. si autem. licet añr sint priuati, degradantᷓ: quia facilius dispensatur cum priuato, q̃ cum degradato,
a ſm Host. de hoc sup. de cleri. non resi. ex tuæ. a [*Degradati*] utẽtes uerò non degradantur, & de his sequetur [*Per quam*] secularẽ ptãtem. Inn. [*Legitimè*] ut sup. prox. dicit gl. [*Officiis*] i. dignitatibus, de cõsti. cũ accessissent uel uerius interdicetᷓ eis executio ordinum, licet nõ degradentur, ſm Ho. [*Beneficiis*] quibuscunque, exce-
4 ptis † epĩs, qui priuandi non sunt sine speciali mandato papæ. 3. q. 6. dudum. & idem ſm Hosti. de aliis inferioribus exemptis, supra de cõsuc. cũ uenerabilis: sed dic, ut ibi, & ĵ. de elec. si abbatem, li. 6. [*Spolientur*] i. priuentur, cõcor. de hoc dixi. s̃. de restitu. spo. conquerẽ-
5 te (*Laici*) idẽ † de clericis, ſm Hosti. licet ẽt plus puniãtur, quia plus peccauerunt de hoc dixi, sup. c. dura [*Subiecti*) ipso iure, Hostiẽ. & uidetur absolutio reseruata papæ, sup. c. dura (*Impetrant*) sed non exercẽt per se falsitatem. Innocen. (*Statuimus*) posset intelligi, ut esset præteriti temporis, & tunc dicit hic literas falsas, quæ per falsi suggestionem sunt impetratæ, & respicit decre. super literis. de rescrip. in qua fit talis distinctio.
6 ¶ † Antepenultim. glo. ibi, maiorem, uide de fur. qui cum fure, super ult. glo. ¶ *In glo. ulti. ibi, si fideiussor*) si fideiussor scienter omittit exceptionem doli, vel non numeratæ pecunię, videtur dolo uersari: quia dis-
7 soluta &c. ¶ *In glo. 1 ibi, cum inhibitio*) infra de temp. or. eos, qui, li. 6. ¶ *In gl. a. in fi.*) sed dic ut ibi, in gl. fi. s̃. ¶ *In gl. & etiam, ibi, conuicti*) posset tamen dici speciale in falsario lr̃arum papę, ex mente huius uerbi, Deprehensi, ut degradetᷓ notorius facti euidentia. & idẽ vr̃, si conuincatᷓ in modũ inquisitionis, sicut in fi. dicitur, de accusa. inquisitionis. r. respon. secundum Hosti. ¶ *In glo. qualiter, in fi.*) & 11. quæstio. 1. si quis sacerdotum.

ANNOTATIONES.

a ¶ Tuæ. Vide in c. degradatio. de pęnis. li. 6. per Archi. & Ioã. And.

SVMMARIVM.

1 *Falsare literas quis non præsumitur de simplici iustitia, & quando puniatur, quando nec etiam gratiosas, nu. 4.*
2 *Epilogus, suffragium glossarum, nu. 3.*
Veniens iudice adhuc pro tribunali sedente restituitur.
4 *Additio glossarum.*
Circumstantiæ attendendæ in præsumendo.
5 *Capitulum hoc cum proximo superiori quomodo conueniat.*

CA-

CAPVT VIII.

1 ACcedens C. † Non præsumit͛ qs falsare literas de simplici iusticia, nec punitur, si hoc cōperto destiterit illis uti. Et in prima decisa cōquestio. In secunda prouisio ibi, Fra. T. (*Falsitas*) quā non exercuit, per se, uel alium: aliàs locus esset pęnæ, de qua supra c. proxi. hic ergo tantum utebatur (*Beneficiumque*) quibus eum priuauerat per decre. supra proximam.
2 ¶ † Prima gl. no. ꝙ literæ &c. quærit, & soluit. Iterum quærit, & soluit, & solutioni signat contrarium. ¶ Se-
3 cunda gl. signat contrariū. & soluit. ¶ *In gl. 1. ibi, diuus*) post pronunciationē ueniēs iudice adhuc pro tribunali sedēte restituit͛, quasi parū uocē præcōis audierit
4 ¶ *In † glo. 1. ibi, suggessern*) Idem Inn. sic etiam in lr͂is gratiosis attēdenda est quātitas, & qualitas gratiæ, & personæ impetrantis, & secundum hoc cōtra ipsum pręsumendum est plus, uel minus. Hostiē. (*& ibi, quisquis*) de hoc supra de rescrip. ab excōicato (*& ibi, Literas*) & 57. dist. siquis (*& in fi.*) ex uarietate factorum, ex quibus præsumptiones insurgunt, discerni oportet, an altera præpōderet alteri, nec ne. facit quod no. q fi. sint
a le. transmissæ [a], in fi. ulti. glo. ¶ *In glo. ult. ibi, de facili*] uel illud, cum uitiū est patens: istud, cū est latens: uel hoc. c. de gratia, secundum Hostien. cum excommunicatus esset, & absolutione indigeret.

ANNOTATIONES.

a ¶ Transmissæ. Vide bonum tex. & ibi Barto. ff. de proba. cum de indebito, in princi.

SVMMARIVM.

1 *Falsum non probatur rescriptum propter paucarum literarum rasuram in loco non suspecto, distinctiue nu. 6.*
Sub pœna causæ quis se obligare potest, & cuius, & nu. 6. §. 1.
Nisi, dictio non ponitur hic exceptiuè.
2 *Appellans ad papam an renunciare possit appellationi, & ad inferiorem redire.*
Cognitionem genera quot, uersi. dicit ipse, ubi quæ pertineant ad papam.
3 *Feudum uasallus non perdit, qui non obedit domini præcepto sub pœna perdendi feudum: sed locus est inferendæ pœnæ.*
4 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, nu. 5. 6.*
7 *Possidens non assignatione beneficij.*

CAPVT IX.

1 EX conscientia. C. † Propter paucarū literarum rasuram in loco nō suspecto rescriptum non probatur falsum. Et primò diffinit obiectionis dubium. secundò obijcientem puniri mandat ibi, Vnde [*Redarguta*] per. R. à quo forte petebatur ecclesia, & ipse sub pęna causæ se obligauit ad probandum literas fore falsas, & sufficiat hoc pro casu secundum Host. [*Nisi*] non ponitur exceptiuè [*Causa*] quæ propria & p̄sonalis erat. aliàs si esset prælatus, non obesset ecclesiæ. Vinc. [*Renunciandum*] quærit hic
2 Ho. an † appellans ad papam renunciare posit appellationi, & redire ad inferiorem, & probat, quod sic, cū appellatio fauore appellantis introducta sit, ergo &c. ut hic cum si. non est expressum appellantē posse pęnitere, & ab appellatione recedere. 2. q. 6. si quis libellos, de ap. directæ. Item cum iura ad quietam pacem, & concordiam introducta sint. 4. dist. factæ, nō deber hic per iura, uel iudices impediri, supra de na. ex li. uē. c. uno, cum si. cum nec apostolicæ sedis intersit, nam agere, uel litigare quis inuitus non compellitur. C. ut ne. inui. in rubro, & in nigro, saltem ex quo liti renunciatur in totum. C. de pactis, postquam. ff. de iudi. destitisse: quia nec huius factum improbat prætor. ff. de ali. mu. iudi. causa fac. l. c. 4. §. potest. Itē per hoc deseri͛ iudicibus, à quibus recessum est parcitur expēsis partium: res ad naturā suam reuerti͛. & sic nec ecclesiasticus ordo confunditur. 11. q. 1. peruenit. pro hac parte facit. de offi. dele. gratum. de ap. solicitudinem. In contrarium inducit, quia certum est omnem grauatum ad papam appellare posse. 2. q. 6. omnis oppressus, & ca. se. qua pendente nil est innouandum. eximit ergo appellatio negociū à iudicis inferioris iurisdictione, etiam si superiori præsentata nō sit inde est, quod excommunicatio postea lata nulla est, de offi. dele. cum contingat. Inde est, quod si inferior id sciens procedit, processus nullus, de ap. si duobus, nec est absurdū dicere aliquid speciale in appellationibus ad papā interpositis propter ipsius reuerentiam. 3. quæstio. 6. nō liceat, & § reuerentia. facit ad hoc, quia appellatio ad papam facta habet uim citatorij, de elec. c. 1. lib. 6. Sed contra citatum ab illo, uel ad illum uenientem inferior ꝓcedere nequit, de peregrinan ca. uno. ergo nec contra appellantem. Item per ap. defertur iurisdictio, sicut per relationem, remissionē, & reuocationē, quibus pendentibus se non intromittit inferior. supra de offi. leg. licet, de ap. ut nostrum, & c. intimasti. Item pacto priuatorum iurisdi. episcopi nō derogatur, minus iurisdictioni papæ. primum, de fo. compe. significasti. Item in simili casu uidetur contemni arbiter. ff. de arbi. litigatores, multo fortius papa. Dicit ipse Hosti. ꝙ licet dicatur cognitionum. 4. genera, ut no. de accusa. super his, in 1. glo. ipse tamen distinguit tria. s. maiorū, mediarum, & inferiorū In maioribus notatis, de offi. leg. ꝙ transla. dicit tria specialia. primum, quod illa naturaliter sunt de iurisdictione papæ. unde omnis etiā frustratoria ap. illas defert. secundum, quia nec ualet ordinario, pactio, uel renunciatio partium, de renun. cap. pe. & fi. Ex quibus sequitur tertium, ꝙ in eis appellatio irreuocabiliter defert negocium ad papam. Idē dicit, si appella͛ super electione episcopali per extra. Alex. de quo dic, ut infra de elec. quāuis. li. 6. & ibi uideas. Medias uerò causas ipse uocat omnes spirituales & ecclesiasticas, exceptis maioribus. & in his non ualet appellatio nisi legitima. de app. cum in ecclesia. & quamuis legitima eximat à iurisdictione inferioris, ut allegatum est supra, non tamen impeditur ipsius processus, ubi non detulit, donec per superiorem sit recepta, de offi. dele. pastoralis. §. præterea. Si tamen inueniatur appellatio legitima, irritum nunciabitur, uel irritabitur attentatum ipsa pendente, de ap. pastoralis. in ista ante, quàm sit recepta, licet pęnitere, & ad aliū iudicem recurrere, dummodo partes consentiant. altera contradicente, dicit hoc fieri non posse, de ap. si duobus, de elec. c. 1. li. 6. ex quo uerò recepta est, dicit, nō licet partibus ad alium iudicem recurrere, licet tamen eis renunciare quò ad priuatū interesse, sed cōponere non sine iudicis auctoritate, super quo remittit ad no. supra de pac. cum pridem, de transac. de cętero, & c. super eo, de præben. nisi, & intelli. iudicem ordinarium, uel illum, cui commisit, uel, si appellatum est, & appellatio recepta, iudicē appellationis, all. etiā de censi. Romana. §. 2. & 3. Minores uerò uocat Host. quando de temporalibus agitur, in quibus, saluis feudalibus, dicit, ꝙ partes possunt ad iudicem, à quo appellatum est, recurrere prius, quàm appellatio sit recepta. & hoc etiā potest pars appellans, inuita appellata, dummodo non iuret sit appellati, uel ei satisfiat de interesse, de ap. cum cessante, & c. interposita. potest etiā hoc tacitę. ut eo. ti. sollicitudinem. Postquam uero recepta est appellatio, sine licentia iudicis appellationis ad inferiorem redire non possunt, ar. ff. de iudi. ubi, su-

pra

pra de fo. compe. c. antepe. & ult. per compositionē verò possūt ab appellatione recedere & prius. & post. & quando uolunt etiam inuito iudice. & sic loquant prima iura, secundum Hosti. qui multo prolixius hic prædicta notauit [*Ecclesia*] super qua fuerant prædictę literæ impetratæ, ut supra dixi secundum Hosti. Dixit
3 †autem hic Pe. quod ista decre. non probat. ꝙ uasallus perdat feudum, qui facit cōtra præceptum domini sibi factum sub pęna perdēdi feudi à domino. nam aliud est, cum quis sponte se obligat, quo casu loquit hic: aliud, cum etiā iudex alius, vel dominus præcipit:
2 quia tunc contrafaciens non incidit in pęnā[a], de iur. patro. relatum dic, ꝙ neutro casu incidit in pęnā, sed est locus pœnæ inferendæ. vnde & hic fertur sententia.
4 ¶† Gloss. 1. signat ꝯrium, & remittit. ¶ Vlti. quærit, &
5 soluit. ¶ *In † gl. pe. ibi, si quis in conscribend*.] uide in decre.
6 prox. al. super gl. ¶ *In † glo. 1. ibi, cum olim*] per quam Decre. dicebat Io. ꝙ licet rasura literæ non inducat suspitionem, rasura lineæ bene, dicebat. s. Hosti. per eadem iura, quod rasura multarum literarum suspitionē induceret [*& in fi*.] ut dicebat Hostiē. rasio etiam unius literæ inducit falsitatem in literis papæ, cum fit nō de manu illius, cui commissum est, super quo remittit ad eā. quæ no. supra de fide instru. ex literis.[b] ¶ *In glo. 2. in fi*.] ff. de offi. præsi. plebiscito, ff. de uen. inspi. l. 1. in fi. Io. ¶ *In glo. 3. ibi beneficij*] ut dicit Host. coram non suo iudice hoc non posset sine licentia episcopi, & remit.
7 de fo. compe. significasti. ¶ *In glo. ult. in fi*.] dicit † Hosti. ꝙ hoc sibi non placet: tum quia aduersarius possidebat, vnde non eget asignatione, sed sufficit, ꝙ ei silentium imponatur. C. de rei uen. l. fi. tum quia, & si non possideret, ei esset asignanda, quia se obligauerat, & ita conuenerat auctoritate ordi. si ita esset, uerum dicat Hostien. sed aliàs bene dicit gloss.

ANNOTATIONES.

a ¶ Pęnam. Facit quod no. Io. And. in c. consuluit, de offic. dele. & c. auditis. de procur. & 10 c. sed nec, ne cle. uel mo. & Bar. in l. impuberibus. §. fi. ff. de suspec. tuto.
b ¶ Literis. Vide glo. in cle. licet, supra eo. in uer. quocunque.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*
Sortilegia habent in se falsitatem.
De eis iura alia canonica, qu[a]n hæc ubi loquantur.
De eis nō habēt se inquisitores intromittere, excepto casu, & quo.
Sortilegi faciunt iterari baptismo.

De sortilegiis, Rub.

1 Quia sortilegia in se habent falsitatem, ideò &c. habetur materia in causa. 26. in primis. 5. quæstionibus, & q. 7. non licet, vsque ad fi. quæstionis. Quòd sortilegi quandoq; faciunt iterari baptismum habetur, de aposta. ca. 2. inquisitores hæresis non habent se intromittere de sortilegiis. nisi manifestè saperēt hæresim, de hereti. accusatus. §. sane.

SVMMARIVM.

1 *Geomantici plurimum punctis utuntur.*
Sortilegi etiam codicibus, ad dictio. Codicibus.
A quibus repellantur, cum pęnis eorum nu. 4.
2 *Diuinatio regulariter sonat in malum.*
In quibus obseruationibus consistat, ad dicti. obseruare.
3 *Epilogus, & additio glossarum, num. 4.*

CAPVT I.

1 IN tabulis. Breue est. Et primò ponit prohibitionem: secundò pęnitentiā transgressoris ibi, Qui autem. ut † faciunt Geomantici per puncta. quę faciunt ut plurimum in tabulis [*Codicibus*] ut qui legentes psalterium, faciūt illud uolui [*Furta*] aliàs futura [*Requirenda*] isti secundum. l. capite puniunt. C. de malefi. & mathe. l. nemo. T. [*Di-*
2 *uinationes*] diuinatio † regulariter sonat in malum. 1. q. 1. nunquam: interdum in bonum. e. quæst. eos qui, in prin. & 16. quæstione prima, prædicator [*Obseruare*] ponebat hic Hosti. de calen. ortu, uel cursu lunæ, uel solis, uel similibus non seruandis, quod habetur. 26. q. ulti. si quis calendas, & cap. præce. & sequen. & quæstio. 5. non liceat. & cap. fina. Remittit ad sum. eo. tit. §. in quo casu [*Pœniteat*] loquitur ergo hic de foro pęnitentiali, & patet ex supscrip. gl. vero hic posita de pę
3 na iudicialis fori loquitur. ¶ † Glo. 1. signat ꝯrium, &
4 soluit. ¶ Vltima glo. signat contrarium. ¶ *In † gl. 2. ibi, priuatur*] & turpiter dehonestati, de parochijs eijciuntur. 16. q. 5. episcopi, & ab ecclesia, & testimonio repelluntur, & sunt infames. 2. quæst. 7. quisquis. 3. q. 5. constituimus, infra c. proxi. [*& in fi*.] dicit Hostiē. ꝙ illud de gratia. dic ꝙ de sortilegijs, & diuinatoribus hic loquitur, ibi vero de sortibus, quæ diuinationē non habent, sed fortunæ iudicium, vt ad tallixos, breuia, & si.

SVMMARIVM.

1 *Futura si presbyter inquirit per inspectionē astrolabij suspenditur, & à quo uide nu. 2. 3. an & qua.*
Et quomodo ea prospicere liceat.
Diuinator, & sortilegus infamis est.
2 *Astrolabij inspectio an liceat.*
An diuinatio licita.
An astrologia, uel astronomia & qua consideret, & num. 3.
Superiora sunt signa rerum, & non causæ & nu. 3.
3 *Contra inclinationem cęlestium corporum homo potest operari, & ratio, nec, sed per considerationem.*
Astris ratione dominamur, ibid.
Extunc dictio. significatio, in fi.
4 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 5.*

CAPVT II.

1 EXtuarum tenore. C. † Presbyter, ꝗ per inspectionem astrolabii futura requirit, ad tempus suspenditur ab altaris ministerio. Et in prima consultatio. in secunda responsio ibi, Verū. in qua primò aggrauat, secundò diffinit ibi: M. [*Infami*] i. diuinatore, & sortilego, qui ēt infamis est, vt dixi, supra capitulo proxi. [*Intentione*] nec hoc excusat; supra de usuris, super eo, de simo. per tuas. 3. [*Astro-*
2 *labij*] hæc † inspectio astrolabij, quæ fit ꝑ astronomia, uidetur hic permitti, & 37. dist. si quis. grammaticam: fallit tamen propter uaria climata terrarum, & instātem motum astrorum. La. per præ. c. si quis dissuadet Inno. usum, & studium ipsius: quia non ducit ad pietatem, & facile ducit ad idolatriā. Dicit Hosti. ꝙ quia astronomia diuinare docet, & diuinatio regulariter sonat in uitium, ut dixi supra cap. proxi. & si plerunq; ueritatem habeat, tamen peccatum est non minimū, sed graue, ut sequitur. Item astrologi considerant pūctū, & signum natiuitatis, & sub quo signo natus est, & punctum, arreptionis itineris, uel introitus in locū, & punctum quo interrogantur. & per hæc & similia conantur diuinare futura, quod Augūst. & sancti alij

expressè

expreſſe reprobant, vigeſimaſexta, quæſtione ſecunda, illud. & capitulo ſed illud. ſecunda quæſtione tertia, capitulo primo, & quæſtione quinta, non liceat. & quæſtione octaua, capitulo antepenultimo, & penultimo. & vt dicit Gratianus eadem cauſa. quæſtione ſecunda, § his ita. in deſuetudine abierunt, & merito cum ſint ſortilegi, qui quantumcunque ſcripturarum inſpectione futura promittunt, eadem cauſa, quæſtione prima, capitulo vnico. vſurpant enim, quod Dei eſt, ſexta quæſtione quinta, §. primo, ff. de iudicijs. ſed & ſi reſtituatur. § finali. Idem actuum. primo, non eſt veſtrum noſce tempora vel momēta &c. & Iſaias, xli. F. annunciate quæ futura ſunt & ſciemus, quia dij vos eſtis. In lignis vero cędendis, terris colendis, portionibus dandis & ſimilibus, licet non liceat conſiderare lunam vel temporis qualitatem ſuperſtitioſe, & vt credatur neceſſitatem ineſſe, cum ſuperiora ſunt ſigna rerum non cauſæ, vigeſimaſexta quæſtione quinta. capitulo tertio, alias tamen licet, ſicut docet aſtronomia, & ſeruant nedum medici, ſed coloni experti, nam non ex ſorte ſed ex arte iſta procedunt & naturaliter conſiderantur, non ſuperſtitioſe ſecundum Hoſtien. ¶ Per modum ergo quæſtionis videamus de ſcientia & arte aſtronomię vel aſtrologiæ, an ſit iure ciuili vel canonico reprobata? Et an poena debeatur exercentibus, vel exquirentibus ipſius ſcientiæ iudicia? Ad partem affirmatiuam inducitur. C. de maleficis. & ſi excepta. & l. nullus auruſp. & l. nemo. cum ſuis gloſſis. & l. item apud. §. ſi quis aſtrologus. ff. de iniurijs. & 26. q. 2. illos planetarios. & c. ſeq. q. ij. ibi, ſtellarum curſus &c. & q. iiij. igitur ad finem. & q. v. §. j. & c. non liceat. ibi, aut lunæ, aut ſtellarum &c. Item ſi eſſet licita, eſſet in vſu, ſicut & aliæ licitæ. Ad negatiuam inducitur. l. eorū. C. de male. ibi, nullus &c. Item quod hæc ars & ſcientia computatur inter liberales, quarū magiſtris probetur immunitas. ff. de var. & extraordinarijs cognitio. l. j. in princip. de vacatione munerum. l. in honoribus. §. philoſophis. de munerib. & honorib. l. fina. ergo non eſt eis poenalis, quia ex eodem facto non debetur præmium & poena. C. de adulterijs. Graccus. & in decretali ſecunda, de fideiuſſoribus. & de donatio. inter virum & vxorem. & ſi neceſſe. Item non ſubiectum ſcientiæ, & eius ſequela fecit ſcientiam & in deſuetudinem abire. vigeſimaſexta quæſtione ſecunda. §. his ita. Item licitum eſt effectus & euentus rerum pronunciare per conſiderationem cauſarum, ſicut medici pronunciant mortem ex conſideratione ęgritudinis & eius diſpoſitione, ſed corpora coeleſtia. quæ conſiderat aſtrologus, ſunt eorū, quæ fiunt in orbe, vt dicit Dioniſius, quarto capitulo, de diuinis nominibus. ergo iudicare vel diuinare per illa non eſt illicitum. Item, vt dicit philoſophus in primo methapiſicę. ſcientia humana ex experimētis ſumit originem. ſed per multa experimēta compertum eſt ex conſideratione ſiderum futura poſſe prænoſci. vigeſimaſexta quæſtione quarta. ſciendum. poſt prin. ergo iudicium licitū. Solutio breuiter de primo dicendum, quod ſcientia non eſt prohibita, ſed liberalium vna, vt eſt dictum, & ſequela quædam, vt dixi, fecit illam in deſuetudinem abire. & facit, quod ſupra ſcripſi poſt Innocen. Sed de ſecundo, ſcilicet de iudicijs ſcientię exercendis, vel exquirendis dico cum theologis, quod licitum eſt per conſiderationem aſtrorum præcognoſcere & iudicare futura, quæ cauſantur ex cęleſtibus corporibus, ſicut eclypſim, ſiccitatem, pluuiam & huiuſmodi, ideſt tale iudicium, vel diuinare non eſt illicitum. & ſic loquitur l. eorum. C. de maleficis. ad quod bene facit, quod dicit Hiero. ad Fabiolam. C. Rōue cuncta ſunt plena. & haberent terrena celeſtibus, imo ratio terrenorum & temporum caloris & frigoris, & inter vtrunq; temperies de cęli curſu & ratione deſcendit. Sed per conſiderationem aſtrorū velle cognoſcere futuros caſuales, vel fortuitos euentus, vel certitudinaliter futuras operationes hominum, vel præteritas occultas, tunc operatio demonis ſe immiſcet, & tunc ex falſa & vana opinione procedit ſuperſtitioſa & illicita diuinatio. de tali patēter loquitur. §. ſi quis aſtrologus. ibi, aliquem furem dixiſſet, qui non erat. & c. nō liceat. ibi, propter ſegetes, vel arbores plantantes, vel cōiugia ſocianda. & l. multi. C. de male. ibi, vitas inſontium &c. probatur hoc. 3. c. j. 26. qō. ij. illud. verſi. nam & ipſi. Huius ſolutionis ratio, quia corpora coeleſtia non poſſunt eſſe per ſe cauſa operationum liberi arbitrij, bene tamen poſſunt ad hoc diſpoſitiue inclinare inquantum imprimunt in corpus humanum, & per cōſequens in vires ſenſitiuas, quæ ſunt actus organorum corporalium, & quæ inclināt ad actus humanos, & quia vt plurimum homines has corporales paſſiones ſequūtur, & ſic actus diſponunt, vt plurimum ſecundum has inclinationes cęleſtium corporum, ideo de his aſtrologi quandoque vera prędicunt. Sed certum eſt 3 & experimur, quod† contra inclinationem cęleſtiū corporum homo poteſt operari per rationem, cui obediunt vires ſenſitiuæ, vt ꝓbat Phyloſ. j. ethic. & iii. de aīa, & facit. 3. de ſacra vn. c. vno. ver. in vertice. Concluditur ergo, ꝙ is quem corpus cęleſte diſponit eſſe guloſum, vel luxurioſum ſubmiſſus rationi ſobrius & continens eſſe poſſet, & econtra, quare velle conſtanter aſſerere ex corporibus cęleſtibus, vere ſuperſtitioſum eſt & a demonis fallacia. Memor ſum, ꝙ ſcribit Caſſiodorus in lib. collationum, ꝙ Criſias quidam inſpiciens Socratem dixit, oculi tui corruptiores, puerorum, & cū diſcipuli Socratis vellent vlciſci illatum magiſtro conuicium, Socrates ad illos, quieſcite ſodales, quieſcite, ſum etenim, ſed me cōtineo. Ex his pateat, ꝙ exercentibus primum iudiciū nulla ſit poena. In ſecundo ſit locus poenæ, & ſic concordant, quæ videbantur cōtraria. [*Eccleſiæ*] forte ſuo regimini cōmiſſæ. [*Fuerit*] in an. ita tamen, quod biennium non excedat. [*Extunc*] i. elapſo anno, vel maio- 4 ri tempore, de quo arbitraberis. ¶ † Vlt. gl. reſpondet per obiectionem de can. 26. &c. & per quæſtionem an diſpenſet epiſcopus in hoc caſu. ¶ In gl. ij. in fi. ſi. quod no. 3. de accu. cum P. in vlt. gl. & de hoc. 13. q. 2. 5 latorem. & l. di. accedens. ¶ In glo. † hoc intellige. ibi [*proceſsit*] reſpicit tanquam, vbi epiſcopus cum ab officio & beneficio ſuſpenderat. & Ibi [*auctoritate ſua.*] idem hic Hoſt.

SVMMARIVM.

1 *Sors in electionibus in tantum reprobatur, quod etiam compromiſſarius per ſortem non debet aſſumi.*
2 *Electionem precedit tractatus.*
3 *Electus venire debet cum electoribus duobus perſonaliter.*
4 *Sortilegi ſunt infames.*
5 *Italici in electionibus vtuntur vt plurima ſortibus.*
6 *Sors reprobatur in electionibus.*
7 *Tutor non erit qui ſe in teſtamento pupilli tutorem ſcripſit.*
8 *Prætor inſtitutus hæres ſe non cogit adire.*
9 *Sorte dirimitur apud quem ex hęredibus ęquali portione maneant cautiones hęreditarię.*
10 *Legatarij, vel hæredes vnius, quibus competit optio, ſi diſcordent ſorte dirimitur, quis optet.*
11 *Sortis diffinitio, remiſſiue.*
12 *Electi duo diſcorditer nullus confirmandus.*
13 *Sortis de iudicio diſtinguitur.*

Io. An. ſuper v. Decr. L CAP.

CAP. III.

1 ECclesia vestra. C. Sors† intantum in electionibus reprobatur, quod etiam elector compromissatiorum per sortem nō debet assumi. In prima elect. sit ii. electionis prosecutio, examinatio, & reprehensio. ibi, procuratoribus. In iii. gratiosa confirmatio, & sortis prohibitio. ibi, ele-
2 ctionem. [*Tractarctis*] præcedit † enim tractatus electionem. xxiii. di. in nomine. de postul. bonæ. sicut & alienationē. xii. q. ii. in fi. secundum laco. Tractabitur enim in quam formam conueniatur ex his, quæ habentur de ele. quia propter. non tamen ante electionē consentiet eligendus. de elect. cum post petitam. secundum Gosfre. [*Qui*] rius. s. per sortem electus forte ad breuia, vt taxillos, vel his simile. [*Omnium*] de ele. quia propter. [*Tertium*] ex seipsis. [*Expresse*] ac si forte dicat, quod hoc eis licebat tacite ex potestate iuris com-
3 munis. [*Procuratoribus*] hodie † necesse habet electus venire personaliter, & duo de electoribus pro instruēdo electionis negotio. quod dic. vt ĩ. de elect. cupientes, lib. vi. [*Nota reprehensionis*] vt sequitur. de cuius verbi significatione remittit Hostien. de offi. deleg. cum
4 olim. ii. ver. sane. vel nota infamię † cum sortilegi sint infames secundum eum. de hoc. s. c. i. nec credo hoc de exercentibus sortes de quibus hic dicitur. [*Vsum*] quasi secundum Hostiē. non damnetur scientia sed vsus, sed non loquitur hic de scientia sortilega, sed de fortunæ iudicio, vt dixi s. c. i. [*Electionibus*] ecclesiasticis, in quibus seruanda est forma concilii. quia pro
5 pter. italici † vt plurimum in electionibus suorum pręsidentium vtuntur sortibus per breuia, taxillos, ballotas & similia, vt sic videant, cui ex pluribus arridet fortuna, quod & inter clericos admitti posset, vbi de temporalibus agitur, argu. xxi. di. cleros. s. de præben.
6 cum secundum. sm. Host. Ideo † autem in electionibus reprobatur sors, quia per illam posset indignior præfici, & est quoddam Deum tentare. ad hoc. ĩ. de pur. vul. c. fi. Tractauerat hic Host. quid si vnus ex tractatoribus, vel electoribus excommunicatus erat? quod prosequere, vt dixi. s. de elec. illa. ¶ Prima glo. alle. concor. ponit opi. quam reprobat per locum a diuisione & per simile & per decr. Cumana. & respondet rationi contrariæ. ¶ Vlt. glo. no. a contrario & illud coadiunat. secundo obiicit & sol. ¶ In i. gl. ibi [*prætor*] vide in dec. cum in iure. super i. glo. & ibi [*ex sententia*]
7 tutor † nō erit, qui se in testō pupilli tutorem scripsit.
8 & ibi, §. [*tempestiuum*] prætor † institutus hæres se non cogit adire, nec cogi potest per alium prætorē. ¶ In vlt. gl. ibi. [*cum prætor*] vide. s. titu. ii. c. penul. super i. glo. & ibi ex eo. canonizata vbi statim al. de crimine melius dicere ex eo. & ibi [*sed cum ambo*] vide de proba. ex
9 literis. in glo. ii. & ibi [*si quæ sunt*] forte † dirimitur apud quem ex heredibus æquali portione maneant cautiones hæreditariæ, si ex inæquali apud illū, qui plus
10 habet in hæreditate. & ibi [*si duobus*] plures † legatarij vel hæredes vnius, quibus competit optio, si discordant, sorte dirimitur, quis optet. ¶ In gl. i. ibi [*quidam*] qui sint isti, vide in decr. cum in iure. quod ibi dixi in prin. i. gl. & ibi [*secundum traditam*] sed ad id respondet Host. supplendo nedum secundum ius commune, vel secundum eum hoc non refertur ad id, quod dictum est de tertio, sed ad id. quod dixit, quod duo possēt eligere, quod alias non potuissent, cum essent tres, vt in præ. dec. causam. de offi. dele. vt licet. dicas hoc recipicere, quod dicit de tertio, factum narrat, nec dicitur, quod aliter non liceat. Item nec per aliquid factum in hac electione eius cōstituitur, cum fuit vitiosa. ¶ In
11 glo. vlti. ibi [*quasi. q. fors.*] ibi † est diffinitio Augu. illā Hiero. vide super parabo. ca. xviii. ibi [*Mathias*] actuū. i. G. & ibi [*Ionas.*] ĩi. c. & ibi [*eligendus*] nec electus con-
12 firmandus † vt si duo discorditer sint electi, in quibus est vtrobique paritas, licet quidam contra. Cassetur igitur tunc vtraque electio, ex quo neutra facta est a maiori & sa. per c. & de hoc. s. de elect. ecclesia. in fine vlti. glossę. vide, quod dicam, de eo qui mit. in pos. capitulo. fina. lib. vi. super vltima glo. & ibi. [*prædi-*
13 *ctæ leges*] cum † quæritur de iudicio sortis, dicunt legistæ, quod si plures ad aliquem actum volentes admitti discordant, aut super facto, aut super iure. Primo casu dicenti incumbit probatio. ff. de probatio. ei qui dicit. Secundo casu refert, an contrarietas respiciat alienum præiudicium tantum, an discordantium tantum. Primo casu iudex ad requisitionem partis, cui præiudicat, cogit illos concordare. ff. de le. i. huius. §. fina. ff. de legatis secundo. cum filiis. §. variis. & de reg. iuris. nemo. §. quoties. sic potest intelligi. Institut. de satisdatione tutorum. §. sin autem. licet quidam dicant ibi speciale. Si vero respicit tantum præiudicium discordantium, aut neuter illorum vult facere fortunam iudicem discordiæ, & tunc inuicem se impediunt. ff. quibus modis vsufru. l. secunda. §. finali. & ff. de vsufru. quot. Aut alter vult fortunæ iudicium, & tunc iudex ad ipsius inquisitionem alterum compellet, sic loquatur lex si duobus. C. communia de legati. & l. sed cum ambo. ff. de iudiciis. hæc vera, si actus recipiat tale iudicium, alias secus vt hic, & supra proxime dixi. Accursius. C. vti posses. l. prima. in glossa. sed qualiter. in fine. dicit, quando factum est incertum, non esse locum iudicio sortis, sed tunc quando factum est certum, sed ius incertū, sed etenim in terminis, de quibus loquitur nota. contrarium, supra de probatio. licet. in glossa. bene tamen. ver. item si constat. quod placet Host. vt ibi dixi.

¶ De collusione. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*
2 *Collusionis materia vbi alibi tractetur.*

1 ¶ Quia † is qui colludit in falsitate consistit, quia aliud agit, & aliud simulat, ideo &c. inquantum
2 colludens præuaricatur, de † hoc secunda quæstione tertia. §. finali. facit de procuratoribus. capitulo secundo. in fine. libro sexto. & clemen. de elect. constitutionem. §. sane si quis.

SVMMARIVM.

1 *Accusator si ab accusatione desistat debet iudex inquirere, an per collusionem hoc fecerit.*
2 *Subtilitas commendatur.*
3 *Suffragium & additio glo. 4. 5. 7.*
6 *Eleemosinam qui dat ad pompam, damnatur.*
7 *Causa in populari non licet desistere per transactionem.*

CAP. PRIMVM

1 SCripta. C. Si † accusator ab accusatione desistit, debet iudex inquirere an per collusionem hoc fecerit. Primo narrat relatam amicitiam. Secūdo dicit inquisitionem necessariam. & concor. de ele. quamuis. & c. prouida. li. vi. [*Dissimulari*] cū esset infamatus, alis

non

non inquireretur, de accusa.qualiter, uel quia lit.con test.non licet ab accusa.desistere, ideò mandat inqui ri de collusione, ut illos puniat 2.q.3.si quem, Inno.& a uide in spe.de abolitio.§.1.uer.quid si accusatus ᵃ[*Sub* 2 *tilius*] commendatur † subtilitas, de hoc dixi, supra de iudi.dilecti [*charitate*] puta, quia se correxit episcopus, & tunc non est cōdemnabile, de pœ.di.2.charitas.Ho sti.[*Premio*] corruptionis, quod est reprehensibile, infra per totum, Hosti [*Comparata*] i.empta, iuxta uulga 3 re.concor.de usuris.in ciuitate. ¶† Secunda glo. nor. modum, & prosequitur præponderandū facto. ¶ Pe. glo.distinguit duplicem modū recedendi à lite in tri- 4 plici genere causarum. ¶ † *In glo.pe.ibi,inchoatam*] etiam si iam nunciauit, uel libellum principi porrexit, ut in lege seq.[*Et ibi,C.eo.*] scilicet ad Turpil.[*& ibi,indulgentia*] canonizata.2.q.3.ad fi.[*& ibi,l.2.*] remissio accusationis, quam facit princeps, non extenditur ad crimē, 5 de quo nondum fuerat accusatio instituta. ¶† *In t.glo. ibi,accusatores*] cessat arg.si dicis cum Hosti. φ isti erant denunciatores per uer. 1.nūciati.& φ sequitur, Accusatores, & accusatum, exponit.i.denunciatores, & denunciatum [*& ibi,in primis*] ubi de hoc, & φ pur.can. quod hic forte unus accusabat, & alter submittebat, & uterq; incidit in Turpil.ff.ad Turpil.l 1.§ incidit. La. & sic potest intelli.2.q.4.Euphemium, & de do.& con b tu. cum dilecti, in prin. ſm Goff. ᵇ[*& ibi,insuper*] quod dic, ut de procur.si duo, lib.6. ¶ *In glo.2.ibi, non bene fece-* 6 *runt*] 23.q.5.relegentes [*& in fi.*] unde † demeretur, qui dat eleemosynam, uel sustinet martyrium ad pompā. 1.q.1.uide quantum: quod dic, ut ibi. ¶ *In glo. argu. quod* 7 *ibi,† famosa*] super hoc uide, quod no.3.q.7.§. tria, ad fi. in glo.fama [*& ibi,per gratiam*] q.d. non per transactionem.de hoc remittam in fin.glo. [*& ibi,quæsitum*] & supra de accusa.licet [*& ibi,priuatum*] de publicis, & priuatis uide in spe.de accusatione.§.2.in prin.[*& ibi,mixta*] in causa uerò populari non licet desistere per transactionem, nisi ut legitur.ff.de pac.iure.§.ulti.ff.de iure iur.eum qui.§. in popularibus. Inno. [*& in fi.*] de hoc per Io.2.q.3.§.ulti.in glo.scias.ubi etiam no.in quibus criminibus liceat transigere, & quibus non, quod no. Innocen. infra c. proxi.

ANNOTATIONES.

a ¶Accusatus.Ibi uide Ioan.And.supra de accu.licet, in glo.pen. & super illa.

b ¶Goff. Vide Bar.in l.a.§.fi.& l.se.ff.de adulte.& in l.si plures, alleg.in glo.

SUMMARIUM.

1 *Accusatore cessante iudex inquirit.*
Prætereundum non est, quod à superiore non præteritur.
2 *Additio glossarum.*
Crimina punienda, si ad ipsa punienda sit actum, in fi.

CAPUT II.

1 Crimina. Breue est.& ut dicebat† Ho stiē.duplex potest esse sensus cap.primus, quòd ex quo probata sunt crimina, non debent remanere impunita. & secundum hoc ubi dicit, Audita, sup.& probata.& ubi dicit, Indiscussa, expone, idest impunita. secūdus, qui magis congruit literæ, quòd post delationem criminis, si delator reconciliatur delato, nihilominus, iudex inquirit [*Indiscussa*] quin de illis inquireret; & loquitur de infamato, de accusa.c.pen.Host.[*Præteribat*] ergo nec nos præteream, supra de re iudi.in causis. hic autem Inno.posuit glossam, quæ est, supra ca.pre- 2 xi. & 2.q.3.§.ulti. ¶† *In glo.† ibi,tertius forte*] uel octauus

secundum Hosti, quod est falsum: quia tunc sequeris dec. præcederet, quæ fuit Alex.III.& hoc patet, supra de ui.& ho.cle.quoniam, de probat.proposuisti [*& in fi.*] Ala. simile. 1.q.3. res ecclesiæ. ¶ *In glo. 2.ibi,punienda*] dummodo ad ipsa punienda sit actum, ne sit contra, supra de or.cog cum dilectus, & ibi de hoc.

SUMMARIUM.

1 *Per collusionem si quis beneficium constituit censuale, priuatur eo.*
2 *De ea quomodo legitime constet. quod per eam sit, non tenet, in fin.*
Spoliare, idest priuare.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum. num.4.*
Absente parte quod fit, non tenet.
Dolus impunitus remanere non debet, & ex eo beneficium non habere, sed amittere.
5 *Additio glossarum.*

CAPUT III.

1 Audiuimus. Casus.† Beneficio suo priuatur, qui per collusionem illud constituit censuale. primò refert collusionem. secundò facientes puniri mandat. 2.ibi, unde [*clerici*] simulati tei [*Transactionis*] imaginariæ & simulatæ. sicut enim non est uerae xatio, sic nec uera transactio. Goff.[*Alias*] actoribus simulatis [*Ius*] rituli, ut dicam in glo. uel ius instituendi, uel ius præsentandi [*Valeant*] illi actores & simulati. 2 Goffre.[*legitimē*] debent † ergo uocari, & ad rationem poni, & conuinci de accusa.si constiterit. 2. quæstio. 1. nos in quemquam [*differas*] ex officio tuo, etiam nemi ne contra illos agente, supra de pact.accepimus, de of fi.ordi.ca.1.Hostien.[*Spoliare*] in bonam partem, idest priuare. concor. de hoc posui de restit. spol. conquerēte [*Ablatum*] & nihilominus, quod per collusionem 3 factum fuit, non tenet.ff.eo.l.3. Innocen. ¶† Vlti.glo, 4 recitetur per quæstionis rationem. ¶ *In t glo. ulti.ibi,de unoquoque*] ibi dicitur, quòd de omni negocio iudicari debet præsentibus, quos causa contingit: aliàs solùm inter præsentes tenebit sententia [*& ibi,cum non iusto*] si super ingenuitate pronunciatur per collusionē, uel cum non iusto contradictore, scilicet non domino, uel patrono, non ualet [*Et ibi,ne ex dolo*] sequitur, suo lucrentur [*Et ibi,releuare*] loquitur de illo, qui conueni tur, quantum facere potest, sed dolo fecit, quo minus posset (*Et ibi,non fraudantur, in fi.*) ibi, nemo ex suo delicto cōditionem suam meliorem facere potest [*Et ibi. l.1.§.1.*] uide de dona.inter uir.& uxor.cap.fi.in 1.glo. (*& ibi,§. sed nemo*) sequitur, de improbitate sua consequitur actionem. nam soli bonæfidei possessori, non malæfidei furti actio datur (*& ibi, Seruius*) clam facit, qui debet existimare quæstionem sibi futuram, licet 5 non existimet, ne stultus &c. ¶ *In glo.2.in fi.*] & de censib.cum clerici. ¶ *In glo.3.ibi,ecclesiæ suæ*] nam possessor recognoscebat forte petitorem ius habere in beneficio, & pro bono pacis conueniebāt, quòd possessor ad uitam suam teneret, & in signum iuris petitoris sol ueret ei pensionem, ut sic etiam mortuo possessore, sua auctoritate posset possessionem intrare, de restit, spo.cum uenisset, secundum Hostien.[*& in fi.*] & infra de præben. cum qui, lib.6.

SUMMARIUM.

1 *Decretalis hæc de eodem facto statuit, quod alia decretalis.*
2 *De criminibus pluribus simul inquiritur.*
Actiones duæ pœnales cui competant,
3 *Corruptis testibus non creditur.*
Venia facilitas tribuit incentiuum delinquendi.

4 *Publicatio testium non obstat, si iudex ex officio procedat, uel si obyciens sit collusor.*
Alioquin, dictionis significatio.
5 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 6.*
Calumniosis, & praeuaricatoribus, quae iniungatur poena.
7 *Additio glossarum.*

A P V T IIII.

1 IN tantum. De† eodem facto supra de testi. cum clamor. & h.d. Iterum contra illum inquiritur, qui per collusionem prius fuerat absolutus. primò ponit commissam inquisitionem, relatam collusionem, & ipsius exitum. secundò ibi, Discretioni, ponit commissionem bimembrē. secundum ibi, Alioquin (*Quorundam excessuum*) ergo
2 † de pluribus criminibus simul inquiritur. Quid notauerit hic Innocent. de illo, cui competunt duae actiones poenales, uel prouenientes ex uno delicto, uel diuersis, dixi supra de reli. do. cum dilectus, super ul. gl. in fin. (*Inquisitoribus*) palpantibus criminosum, & uulnera eius seruantibus incurata. l. dist. si quis diaconus
3 Goff. (*Corruptis*) quibus† non creditur, de proba. licet (*Inquisitoribus*) quod eis periculosum est, de re iudi. cū aeterni. lib. sexto (*Incorrecti*) quod fuit malum (*Expauit*) quod fuit peius. & patet hic, quòd facilitas ueniae incentiuum tribuit delinquendi. supra de ui. & honest. cleri. ut clericorum, de elec. cum in cunctis, cum concord. Hostien. (*Praemissis*) antiquis supra, nec† ppoterit
4 obijcere testes publicatos: tum quia iudex procedit ex officio, ut dixi supra de testi. cum clamor: tū quia propter collusionem se fecit indignum, ut non debeat audiri. ad hoc supra capit. proxi. de elec. bonae secundum Hostien. (*Alioquin*) idest si corruptio, uel col-
5 lusio non probatur. ¶† Pen. gloss. tract. de poena collusoris, dicens, quod sicut calumniosi extra ordi-
6 nem &c. ¶ *In glo. pen. ibi, & in priuatis*) sequitur, & in extraordinarijs criminibus omnes calumniosi &caet. vt praecedit (*& ibi, l. 2.*) sciēdum est, quòd hodie his, qui praeuaricati sunt, poena iniungitur extraordinaria (*& ibi, ff. eo.*) scilicet de praeuari. ¶ *In gl. ult. ibi, licet, in fine*) ui-
7 de in dec. proxi. alle. super prima gloss. ¶ *In† glo. 3. in fine*) de accusa. c. fi. nel erat periculum accumulationis peccatorum, ut infra sequitur, secundum Hostiens. ¶ *In glo. ult. ibi, de his*) ar. contra. 2. q. 5. Menam. C. de poena iu. qui ma. iudi. aue. sed nouo. ff. de iureiurā. si duo patroui. §. ult. Innoc. ¶ *In eadem glo. in fine*) aliàs est uer. sub lege, prohibentur.

S V M M A R I V M.

1 *Dispositio tituli.*
De puerorum delictis statuentia iura demonstrat.
2 *Puer quibus modis accipiatur.*
Eius appellatione etiam puella quandoque continetur.

De delictis puerorum, Rub.

1 ¶† Viso de quibusdā criminibus, quia dubitare posset, an pueri his criminibus inuoluantur, ideo &c. fm Go. de hoc. 15. q. 1. & facit. 3. q. 3. in prin. & 12. q. 5. par-
2 uuli, cū duobus ca. seq. & † non sumitur hic puer pro seruiente. ut 21. q. 7. cum pasto. cum suis concord. sed pro eo, qui est minor annis, ut patet in nigro. Et uide, quod no. 57. di. in ueteri, in prin. & in Hiero. super Titum, post prin. ubi sic dicitur, Puer secūdum Graecos famulum significare potest, & filium. Ex his not. dici multis modis puerū. s. aetate, ut dixi. & facit. s. de tēp. or. uel nō est, Cōpos. de spon. tuae. & haec pueritia finitur regulariter finito. 12. uel 14. anno secundū varietatem sexuum, ut no. in proce 6. in glo. de numero senario, in prin. fallit in casu. ff. de postul. l. 1. §. pueritiam, ubi dicitur pueritia usque ad fi. 17. anni, & in casu. ff. de ali. & ci. le. l. Mela, ubi si pueris usque ad pubertatē legata sunt alimenta, debentur usque ad fi. 14. anni in puella. & 18. in puero. Item filiatione. Item seruitio. de his dixi post Hiero. & patet. 22. q. 2. §. Abraā, & habetur Gen. 22. ubi Abraham dixit ad pueros. i. seruos, uel seruiētes, Expectate, donec ego, & puer. filiatione s. & aetate. de primo & tertio patet. ff. de uerbo. signi. l. pueri appellatio. ubi. & eo. titu. l. illa uerba. 2. §. pueri, patet quandoque per pueros comprehendi puellas. ad idem, ff. de leg. 3. l. seruis legatis, uer. sed pueris. sed dicitur etiam puer natiuitate, Iere. 20. in fi. qui nūciauit patri, puer natus est tibi. fidei puritate, Iere. cap. 1. puer ego sum. 8. quaestio. 1. in scripturis. simplicitate, sapi. 12. ad fin. tanquam pueris insensatis iudicium in decisum dedisti, & Apo. ad Cor. 14. nolite pueri effici sensibus sed morum prauitate, Esai. pe. & habetur. 2. quaestio. 7. Paulus dicit.

S V M M A R I V M.

1 1 1 *Impuberes delinquere possunt, & in quibus, & quomodo puniantur, & nu. 3. 4.*
De mendacij multiplici genere, remiss.
Ab eo periurium differt.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 3.*
Pueri in quibus delinquant, & puniantur, & nu. 4.
4 *Doli non capaces incurrunt irregularitatem, & ratio.*
In promotionis lege factum attenditur, non uoluntas.
Homicidium quod dignum dispensatione.

C A P V T I.

1 PVeris. C† Impuberes praeter uitiū carnis delinquere possunt: puniuntur tamen mitius, quàm adulti. ponit primò dictum, quod secundò reprobat ibi, qđ merito (*Quatuordecim*) in mare. i. foemina. 12. (*Quod*) scilicet non attribuēdum peccatum impuberi (*Genitalibus*) unde nec minor. 14. accusatur. l. Iulia, de adult. ff. de adul. si minor (*Mendacia*) de multiplici genere mendacij. 22. quaestio. 1. primum (*Periuria*) differt mendacium à periurio. ad idem, supra de praesumptio. literas (*Non ita*) idest non in tantum. uel, non ita acriter. & hoc uerum in quocunque foro iu-
2 diciali, & praesentiali. ¶ Pen. gl. signat contrarium, de. l. qui iurasse, & soluit. item de. c. eos, & duabus legibus, & soluit. ¶ Vlt. gl. signat contrarium, de c. proxi. & ibi
3 remit. ¶ *In† glo. penul. ibi, l. ult.*) datur utilis actio in id, qđ impubes iurauit (*& ibi, impuberem*) sequitur, furtum facere posse, si iam doli capax sit, Iulianus scribit (*& ibi, qui iurasse*) ibi pupillus nō uidetur periurare, quia sciēs fallere non uidetur (*& ibi, l. 1.*) uide de simo. Matth. in gloss. 2. (*& ibi, impunitas*) sequitur, delicti propter aetatē non datur, si modo in aetate quis sit, in qua crimen, qđ attenditur, cadere potest (*& ibi. l. 1.*) ignorat illa aetas, quid uideat. & loquitur de non doli capace, in cuius domo cuditur falsa moneta (*& ibi, §. excipitur*) ibi Pomponius ait, neque impuberem, neque furiosum capitalem causam admisisse. ¶ *In glo. ult. ibi, §. 1.*) ibi, miseratio aetatis ad mediocrem poenam iudicem perducit (*& ibi, si ex causa iudicati. §. 2.*) ubi non subuenitur minori in delictis: tamen si negando, uel aliter tenetur ad duplum, sibi subuenitur (*& ibi, impubes*) ibi impubes non uiripotens non tenetur, ergo & caetera (*& ibi, excipiuntur*) etiam impubes, qui rei intellectum
4 capere potest tenetur. ¶ *In† glossa prima, in fine*) legitur

Legitur in dialogo de puero. 5. annorum, qui iurãs & detestans, & blasphemans à diabolo raptus fuit, Host. ¶ *In glo. 2. ibi, præsumitur*] sed hæc præsumptio quandoque per factum tollitur. unde & legitur in dialogo, de puero. 9. annorum, qui grauidauit nutricem, ut not. 20. q. 1. in sum. & uide, supra de eo, qui co. con. c. ult. super 1. glo. sed quia rarò contingit, non est curandum, ff. de legi. nam ad ea, secundum Hostien. ¶ *In glo. 3. ibi, capax*] de hoc. 4. q. 3. c. 1. [*& ibi, sed hoc*] quod dicitur in contrariis [*& in fine*] dicit hic Host. ꝙ puer non doli capax potest irregularitatem contrahere, ut si ludendo proiiciat lapidem, uel cultellum, & aliquem occidat. est enim ex hoc irregularis, etiam si nõ habuerit animum occidendi: quia non uoluntas, sed factum in lege promotionis attenditur. Dicit tamen tale homicidium dispensatione dignum, cum censeatur quasi casuale, nec distinguitur, an dederit operã rei licitæ, uel adhibuerit diligentiam, ex quo non discernit. de doli capace notatur, infra c. proxi. de infante terminatum est contra Hostien. in clemen. de homi. si furiosus, & ibi no. in 3. gloss.

SVMMARIVM.

1 *Pater ex delicto filij impuberis non tenetur, nume. 4.*
In pueris relinquitur multum, quod in adultis grauiter puniretur.
In eos quando detur actio, num. 3.
Eis licet ludere cum coætaneis.
Sagittare odibile & periculosum.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum. num. 3.*
Dominus ex delicto serui tenetur, & quatenus.
Pater pro filio etiam inuito restituitur in integrum.
In eius bonis non fit executio condemnato filiofami. etiam adulto, nume. 4.
4 *Additio glossarum.*
5 *Pœna pecuniaria criminum à consuetudine, uel statuto irrogata ratione carent.*
Statutum itaque huiusmodi, uel consuetudo non seruanda.
Pœna ecclesiæ pecuniaria potius esse debet, quàm corporalis, in fine.

CAPVT II.

1 REferente. Casus. † Pater ex delicto filii impuberis non tenetur, uel in puero inultũ relinquetur, quod in adulto grauiter puniretur. primò ponit partis uel appellantis querelam. secũdò dat iudicem. 2. ibi, vnde [*Sagittaret*] hoc est odibile, & periculosum, supra de sagitta. c. uno. Licebat tamen aliàs pueris cũ coetaneis ludere, supra de homici. lator, & c. exhibita [*Fortuito casu*] quasi non ex animo [*Centum*] aliquando tamen minorem pœnam exigere potest. Inn. & Abb.
2 ¶ Gl. † 2. respõ. per ob. duplicem. s. ad textum, & ad casum. prima soluitur per exceptionem literæ: secunda dupliciter. ¶ Vlt. glo. arguit, signat contrarium, & remittit.
3 ¶ *In † gl. 2. ibi, §. 1.*] uide hanc, & sequentes, supra c. proxi. [*& ibi, si pupillus*] ibi si pupillus prohibuit iri in possess. damni infecti, datur contra ipsum in factum actio [*& ibi, filio*] siue sit sui iuris, siue sit in potestate, ut in l. se. [*& ibi, licet*] aliàs incipit, si seruus. & ibi dicitur, ꝙ ex furto facto per seruum cõtra dominum agitur, inquantum factus est locupletior [*& ibi ff. de mino. l. pater pro filio*] ibi restituitur pater, pro filio etiam inuito.
4 ¶ *In † glo. 1. in fine*] ut patet in an. ¶ *In gl. 2. ibi, conuenientius*] unde condemnato filiofam. etiam adulto, nõ fit executio in bonis patris etiam quò ad legitimam, uel alimenta filio debita. de hoc satis in Spe. de sen. execu. §. sequitur, uer. quid si filius effectus fuit. de non doli capace dixi, supra c. proxi. ubi Host. uidetur tenere contrarium eius, quod de infante terminatum est per cle. de homicl. si furiosus. ¶ *In glo. ult. ibi, exigere*] Host. sup. maximè, per locum à diuisione, de quo, sup. in gloss. proxi. [*& ibi, § debet, lib. 6.*] de hoc etiam, supra de ma. & obe. solitæ [*& ibi, ex consuetudine*] dicit † Host. ꝙ cõsuetudo, uel statutum, per quod committentes furtum, uel homicidium, uel simile crimen in pecunia puniũtur, sunt irrationabilia, quia id nihil est aliud, quàm homines uænali exponere precio, & incitare ad committenda peccata. Talis enim non timet pœnam pecuniæ, qui suspendium, uel pœnam mortis timeret, illa ergo non sunt seruanda, ad hoc, ff. de pact. si unus, §. pacta. in aucten. de man. prin. § oportet, col. 3. institu. ui bonorum rap. §. sed nedum, ff. de pœnis, in seruorũ, & l. aut facta, §. fi. sup. de consuetu. ex parte, & de hoc de of. or. irrefragabili, §. fi. & cap. dilectus. nec ob. arg. à cõtrario, per quod hic sumitur, ꝙ si esset maior. 14. annis, à patrefamil. posset exigi ista pœna. illud enim putat uerum ex post facto per iudicis officium, nõ ex ui consuetudinis, ut not. in præ. dec. irrefragabili. uoluit ergo per argum. à contrario hic ostendere, quòd ecclesia non debet pœnam grauẽ inferre, scilicet corporalem, sed potius pecuniariam, supra de rapto. In archiepiscopatu. item nec hic dicitur expressè, ꝙ talis consuetudo ualeat, & uide quod dixi, supra de cõsue. c. fin. in princ.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*
De clerico uenatore iura alia canonica, quàm hæc, quæ loquantur.

De clerico venatore, Rub.

1 ¶ Tractato † supra communiter de delictis clericorum, & laicorũ, submittit de spiritualibus delictis clericorum, ideo &c. ſm Gof. de hac. 86. dist. qui uenatoribus, cum 5. capitulis sequen. facit. 6. di. §. ult. 34. di. c. 1. in prin. cõuenit, de censibus, cum apostolus, ne clerici uel mona. cap. 1. ad fi. & clemen. de statu mo. ne in agro, § porro, de censi. ad nostrum, uer. & dum. de cele. mis. c. 1. post princ.

SVMMARIVM.

1 *Pro paleis habentur hæc capitula.*
Venatoribus immunitas concessa, nullo iure probari potest.
Venatores clerici, ut puniantur, num. 5.
Venatio quotuplex, quæ prohibita, & quibus, nu. 2. & 4.
2 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum. num. 3. & 4.*
Adulatoribus fauere naturale est, eisque etiam inuiti fauemus.
Adulari nesciens aut inuidus, aut superbus reputatur.
Humilitas nulla tanta, quæ dulcedine gloriæ non tangatur.
Recreationis gratia solatia honesta cedunt in remedium.
5 *Pœna maioris maior esse debet, ut hic.*

CAPVT I.

1 EPiscopum. Hæc † capitula habẽtur pro paleis 34. dist. & hic. in 1. prohibitio. in 2. pœna ibi, Quòd si quis [*Diaconum*] idẽ de subdiacono, ut dicit glo. (*Venandum*) dicit lex. venatoribus immunitas ob hanc professionem solam concessã, nullo iure probari potest, C. de excusa. mu. uenatoribus, lib. 10. (*Sapius*) sic, sup. de ui. & ho. cle. monasteria (*Duobus*) ab omni officio, quod est infra (*Suspendantur*) constituti in minoribus, ex quo certa pœna non statuitur, punientur arbitrariè, secundum Host. alleg. de

offic. de leg. de causis: ita tamen, quod monitio præcedat uindictam. 12. q. 2. indigne. ¶ †Glo. 2. arguit à contrario, & illud concedit, si tria concurrant. demum distinguit quadruplicem uenationē, & quartā scilicet quæ fit ad aues, uel bestias. subdiuit in clamosam, & quietam. ¶ Vlt. glo. obiicit, & soluit. ¶ *In glo. ulti. ibi, §. atrox*] uide de calum c. 1. super glo. 2. ¶ *In glo. 1. ibi, anpu tatis*] & c. Esau, & ibi no. quare magis prohibetur clericis uenatio, quàm piscatio. ¶ *In glo. 2. ibi, excepto episcopo*] dicit Host. quòd hic innuitur contrarium. remittit autem ad summam eo. tit. §. quæ, & quibus. uersi. item causa utilitatis, & præcedentibus [*& ibi §. bis ita*] nisi fiat in bello iusto, ut ibi, & supra de hære excommunicamus. §. si uerò, & dixi de hoc supra de iureiu. sicut, & infra [*& ibi, per uerba*] hanc faciunt histriones [*& ibi, illicita*] inducens interdum peccatum mortale, interdum ueniale. quod dic, ut no. 25. di. §. nunc autem, in glo. pe. naturale tamen est adulatoribus fauere. Seneca, Velimus, nolimus, adulatoribus nostris fauemus. Ouidius de arte aman. Delectāt etiam castas præconia formæ. Hiero. ad Eustachium de uirginitate. B. Naturali ducimur malo, & adulatoribus nostris libēter fauemus. uide ibi plenius. & Valerius li. 8. c. fi. aliàs pe. Nulla est tanta humilitas, quæ dulcidine gloriæ non tangatur. dicit Hiero. ad Celantiam, quòd hodie hoc uitium regnat in tantum, quòd adulari nesciens aut inuidus, aut superbus reputetur [*Et ibi, qui uenatoribus*] ubi de hoc [*& ibi in arena*] hoc laicis permittitur. sed si prouide recipiunt pecuniam, infames sunt. si cā uirtutis probandæ id faciunt, nō. vt ibi, saluis torneamentis, quæ prohibentur, supra de torneam. c. 1. clericis omnino interdicta, de cleri. pug. in duel. c. 1. 2. Hostiē. [*& ibi clamosa*] quæ fit cum canibus, Ab. uel armis [*& ibi, laicis*] de ui publica. l. 1. Insti. de rerum diui. §. feræ. ff. de acqui. re. do. l. naturalem, & l. Pomponius. & hoc uerum in diebus communibus, sed in quadragesimalibus, & præcipuarum festiuitatum, quibus conuenire debent homines ad ecclesias, & orare, etiā laicis est interdicta, ut in præ. c. qui uenatoribus, & c. anputatis, de con. dist. 3. in religiosum, & dist. 5. ieiunia [*& ibi, quieta*] quæ fit pedes cū retibus. Ab. uel laqueis [*& ibi, necessitatis causa*] ergo uoluptatis, uel nimis frequenter nō licet, ut hic. & potest dici necessitas, cum fit ad excitandum calorem naturalē, vel appetitum, de homi. dilectus, de iureiur. & si Christus, ad fi. de conse. di. 5. sint tibi [*& ibi, recreationū*] recreetur uirtus. unde Valerius. 8. moralium. c. de ocio, Hominem quippe rerum natura continui laboris patientem esse non patitur. Sene. episto. 28. In remedium cedunt honesta solatia. etiam quicquid animum erexerit: etiam corpori pdest. unde non erubuit Socrates derisus ab Alcibiade pro eo, quod arundinem cruribus interponens cum filiolis ludebat, ut dicit Valerius ubi supra. Idem dicit Hosti. cum fieret ad uictum acquirendū [*& ibi, prohibetur*] forte per hunc finē intēdat recedere à proximo dicto Tan. & antiquorum, qui dicebāt ēt sacerdoti licere quietā ēt cū canibus: tñ cū modestia, & ex causa. ¶ *In 1 gl. ult. ibi, reputatur*] hac solutio non est sufficiens, secundum quā minori tempore puniri deberet episcopus, quàm presbyter, & hic fit contrarium, unde dixit Hosti. quod plus punitur maior, & hic ueritate inspecta, minor est pœna diaconi, quia sibi tempus non adiicitur. unde post aliquos dies cum eo poterit dispensari. non sic in episcopo, & presbytero, quibus tempus adiicitur secundum eum, trigesimaquarta distinct. ubi istud capitulū est pro palea. sic iacet litera, quod si quis ta. per. in hac uo. sc. dc. su. tribus mensibus à communione suspendatur: diaconus uerò ab omni officio, & communione suspendatur. Tu dic, quod per hoc non cessat contrarium aliter, scilicet quòd episcopus suspenditur tribus mensibus à communione, presbyter verò duobus ab omni officio, & diaconus simpliciter, & secundum hoc manet solutio[a] glo. Et uide quod dixi, supra de sta. re. ca quæ, super tertia gloss.

ANNOTATIONES.

a ¶Solutio. Et de materia. gloss. vide Barto. in l. quod dicitur, ff. de pœnis.

SVMMARIVM.

1 *Venatores clerici quando esse possint.*
Ex uenatione ubi eis reditus consistat.
Venationis est duplex prohibitio, in fine.
2 *Additio glossarum.*
Serui dei etiam laici dicuntur.
Homo cur factus.

CAPVT II.

1 OMnibus. [*Vagationes*] per hoc dixit †Hostien. quod si reditus clericorum etiam religiosorum consistūt in uenatione, puta cirogrillorum, uel cuniculorum, ut in Prouincia, uel ferarum inclusarum, ut in Frācia, & in Anglia, licebit illis, maximè si familia deficiat, in propriis personis uenationem suam capere, & uendere, dummodò id faciant tempore competenti. id enim non est uagari, sed suæ necessitati, & utilitati ecclesiæ subuenire, ad quod clerici tenentur. septima, quæstione prima, præsentium, & capitu. placuit, ut nemini, & decimasexta, quæstione prima, qui uerè, & capitulo uos autem. ibi, & si qua opera &c. Et ibi, nec uestrum otium &c. sed hodie secus in religiosis; quod dic ut in clemen. de sta. re. ne in agro, §. porro, & §. sequen [*Falcones*] sup. habere, ut supra capitulo proximo. secundum Abb. qui dicit, quod duplex est huius tituli prohibitio: una inhibendo, scilicet alia in 2 utendo. ¶ *In glo. 1. in fine*] aliàs etiam laici dicuntur serui dei, unde ecclesiastici ult. deum time, & mandata eius obserua. hoc est enim omnis homo, idest ad hoc factus est omnis homo. Hostien.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*
De clerico percussore loca canonum tractantia qua.

De clerico percussore, Rub.

1 ¶Ex continuatione rubricæ proximæ patet istius rubricæ continuatio. & habetur materia, quadragesimaquinta distinct. & facit, prima, quæstione septima, si quis omnem, in fi. & 86. dist. §. similiter, & c. seq. & §. penul. & c. non liceat.

SVMMARIVM.

1 *Clericum non esse percussorem decet, & maximè in sacris constitutum, nume. 3.*
2 *Epilogus, & additio glossarum. num. 3.*
Sententias non debet episcopus fulminare statim.

CAPVT II.

2 SI quis. [*Sacro*] Maximè quia nec †decet aliquem esse clericum percussorē. sed maximè cauent constitutus in sacris, & maximè episcopus, per concor. quas alle. glo: super quo Hostiē. hic remittit ad summam de temp. or. §. & cui, sub. §. deci-

cima regula. ¶Secunda† gl. arguit à contrario specialiter, & generaliter. secundò declarat textum. ¶*In† glo. 1. in fine*] ibi, sed neque propriis manibus, licet episcopo aliquem percutere. hoc enim extraneum est à sacerdotio. ¶*In glo. 2. ibi. c. 1.*] & ut ibi not. hæc iura probant, quòd non statim debet episcopus sententias fulminare. Idem no. de iudæ. sicut, in ult. gl. [*& ibi, in usu*] unde ponebat Abb. exemplum de illo, qui statim percutiebat illum, qui aliquid sibi dicebat contra placitum [*& in fine*] idem. si in duello percussisset, de clerico pug. in duel. c. 1. Hostien.

SVMMARIVM.

1 *Fustigari si episcopus aliquem crudeliter facit, suspenditur & à quo.*
Coniugem quatenus liceat castigare.
Sæuire in quenquam, non licet, num. 3.
Respectus pro reuerenda consideratione.
A pontificalibus suspensus intelligitur episcopus à missarum administratione suspensus, in fine.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum. num. 3.*
Vulneratus non mortiferè si per negligentiam moriatur, de uulnerato est actio, non de occiso.
4 *Additio glossarum.*

CAPVT II.

Præterea. Casus. † Duobus mensibus à missarum administratione suspēditur episcopus, qui facit aliquem crudeliter fustigari. primò ponit episcopi sæuitiam. secūda ibi, quam licet, excusat illum à morte. tertiò illum punit ibi, Quia [*Mulierem*] forte coniugem, quam clericus, moderate tamen, uerberare, & ligatam custodire potest. de hoc, 33. quæstio. 2. placuit[a]: vel aliam forte in ecclesia delinquentem, de senten. excommu. ueniens: vel pedisequam, uel introductam, de qua, 32. distin. interdixit, sed quæcunque fuerit mulier, tenetur insæuiens. Goff. [*Quam*] scilicet mulierem [*Exinde*] minimè &c. vt sequitur [*Defunctam*] sup. tamen secundum Hostien. [*Respectum*] idest reuerendam considerationem, Hostiens. [*Missarum*] & sic per consequens & à pontificalibus, de exces. præla. ex literis. ¶Secunda† glo. not. ex tempore prolixo, vel breui &c. arguit secundò contra Ba. ¶*In† glo. 1. ibi, præceptoris*] sequitur, nimia sæuitia culpę assignatur. ¶*In glo. 2. in fine*] si seruus uulneratus non mortiferè per negligentiam moritur, de uulnerato est actio, non de occiso. ¶*In† gloss. 1. in fine*] remit. Hostien. de crimi. fal. ad audientiam, de raptori. in archiepiscopatu, de homicid. ad audientiam. ¶*In gloss. 2. ibi, si qua fœmina*] & supra de homicid. presbyterum [*& ibi, de cætero*] dic ut ibi.

ANNOTATIONES.

a ¶Placuit. Quid de laico, an idem possit, uide per glo. 7. quæstio. 1. sicut alterius.
b ¶Presbyterum. Vide Barto. in l. si in rixa, ff. ad l. Cor. de sica.

SVMMARIVM.

1 *Presbyter qui in conflictu lapides proiecit, licet nullum percusserit, quo casu, & quomodo puniatur, & cur, num. 5.*
Cap. hoc in promoto locum habet.
2 *Inter conflictum, & bellum quæ discrepantia.*
In his an pugnare liceat clerico, num. 3.
3 *Iniuriam socij in propria persona non licet propulsare clerico.*
4 *Suffragium, & additio glossarum. num. 5.*
Infamia, & scandali causa punitur clericus.

CAPVT III.

Præsentium. Casus. Duobus † annis à missarum celebratione suspenditur presbyter, qui in cōflictu, ubi aliqui mortui sunt, lapides proiecit, licet nullum percusserit. Et prima factū narrat. secūda ibi, Quem nos, temporaliter punit. tertiò post tempus admittit ibi, Man. [*Lator*] presbyter erat, ut patet, infra per† quod collige istud. c. loqui in promoto: sequens autem in promouendo secūdum Abb. [*Conflictu*] Iaco. uolens distinguere inter cōflictum, & bellum iustum, dicebat, quod in conflictu nullatenus se miscere dicunt, ut hic: secus de bello iusto. & sic soluitur contrarium, supra de homici. petitio. uel secundū eum, ibi pugnauit defendendo rempublicam, quod licuit, argumē. ff. de iusti. & iur. ut vim, hic priuatam, quod non licuit. & per hoc† uidetur, quod non liceat clerico iniuriam socii in propria persona propulsare. & sic etiam soluatur contrarium de decre. dilecto, de senten. excom. lib. 6. ut quod ibi dicitur posse iniuriā socii propulsare, loquatur de layco, nō de clerico, sed Hostien. dicit hoc falsum, inf. c. 1. & secundum eum hic ad cautelam tantum imponitur hæc pœna, ut dicam in gl. fi. [*Admittas*] quod est de iure communi, cū in nullo reperiatur culpabilis, ƀm Host. ¶Secūda† gl. signat contrarium, & soluit. ¶*In glo. 2. ibi, duo sunt*] uide hanc & se. de offi. dele. quoniam, in 3. gl. ¶*In† glo. 2. ibi, contraria*] facit, quod no. li. dis. si quis post acceptum. ¶*In glo. ult. ibi euitent*] hoc tenet Hostien. uel secundum eum iste infamatus erat, uel imminebat scandalum, supra de homi. ex literis. Dicit autem quosdam dicere hunc ideo punitum, quia aliorum occidentium fuit fautor, & adiutor, quod non placet.

SVMMARIVM.

1 *Auxilium præstasse præsumitur occisoribus is, qui cum eis erat armatus.*
Præsentia rei illicitæ accipitur in malam partem.
2 *Epilogus, & additio glossarum.*

CAPVT IIII.

Continentia. Secundum uarias lecturas diuersimodè sūmanda esset, ut infra patebit. Et cōmunis diuisio, secūda ibi, Cōsultationi [*Tres*] de prædonibus [*Alijs*] sociis acolyti, qui etiam resistebant [*Ad mortem*] cum effectu, ut sequitur [*Consilio*] tamen hoc † ipso, quod armatus fuit cum occisoribus, dicendum est aliquod auxilium præstasse pugnando cum aliis: sed si non pugnasset. sed à longè stetisset, cū iusta esset pugna, non teneretur. uel dic, quod hic in nullo casu dicitur irregularitatem contraxisse. Inno. [*Fuerunt*] & sic nullam irregularitatē incurrit, quia nec homicidii reus fuit. Host. [*Consultationi*] istud facit pro Host. ut responsio sit ius commune, & quod infra dicit, Poterit, intelligatur de iuris potētia [*Transiuisse*] maximè, ƀm Host. [*Exercere*] ut subdiaconus, ƀm gl. & Ab. Host. contra dicens, ꝙ etiam ut presbyter, ut iste finis aliquid addat, dicens etiam hoc esse de iure communi. ¶Vlt. glo. respon. per quæstionem rationis. ¶*In gl. ult. ibi, & non ultra*] secundum Ala. qui dicebat, quod quia, c. proxi. plus, & hoc minus fuit dispensatum, apparet dispensationes esse arbitrarias [*& ibi, dispensatione*] Hostiens. contra, dicens hoc fieri de iure communi, ut dixi in textu.

ANNOTATIONES.

¶ Innoc. Vide Sali. in l. licet, C. de pact. qui allegat hoc dictum, & Bald. in l. 1. C. de ſeruis fugiti.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia tituli.*
De maledicis quæ alia loca iuris tradant.

De maledicis, Rubrica.

1 ¶ † Percuſsio alia fit manu, alia uerò lingua. ex quo ſupra proximè tractauit de 1. hic ſubiicit de ſecũda. Goffre. dicit Hiero. ſuper Eſai. lib. 6. quod male refrænabit libidinem, qui manum, uel linguam cohibere nõ ualet. facit ad Acheruehiam. C. Et habetur materia 14. q. 3. §. illicita, cum tribus ca. ſequen. facit 25. di. §. aliàs ea demum in fi. & 46. di. clericus maledicus. congruit, de reg. iur. cap. 2.

SVMMARIVM.

1 *Maledicens papæ puniendus eſt. & maledicere quando quis ei dicatur, & cui alij non eſt maledicendum, num. 4.*
Iniuria maior uidetur facta coram multis.
2 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 3.*
Per principem iurans calore periurat, non punitur. ſi quis ei maledixerit, quid iuris, nu. 4. §. 1.
Vindictam epiſcopus non exercet.
4 *Additio gloſſarum.*
Detrahere quis cui non debeat.
Subditi ſui iniuriam quis punire poſſit, §. 1.

CAPVT I.

1 INnotuit. Maledicens † papæ puniendus eſt, ut de inceps alii abſtineant, & terreantur. Et primò ponit culpam, quam ſecundo puniri mandat ibi, Ipſum. ſubdẽs cauſam ibi, ut pœna [*Multis*] hoc aggrauat, infra ca. proxi. infra de exceſ. prælа. quam ſit. C. de ſum. trini. l. 3. [*Officij*] dicebat forte papam multa facere, de quibus poteſtatem nõ habebat, uel priuilegia eccl. Romanæ minuerat, uel dedecorauerat eccleſiam. nõ erat dignus papatu: male diſpenſabat, ſecundum Innoc. quia gratias uendebat, 2 ſimoniacus erat ſecundum Hoſtien. ¶ † Secunda glo. obiicit, & dupliciter ſoluit, reſpondens ad contraria. 3 ¶ In † glo. 2. ibi, l. 2.] qui calore per principem iurans periurat, non punitur [*& ibi, ſi quis in hoc*] ibi ſanctitas ignoſcendi gloriam dereliquit. unde non expectet ſecularis iudex, quod epiſcopus ſacrilegũ uindictam expoſcat. ¶ † *In glo. 1. ibi, ſumma*] nec doctoribus, ut in ca. 1. ibi, 4 præal. quod incipit, detectiores. nec religioſi in ſuis ſermonibus prelatis eccleſiarum detrahere debent: aliàs duobus mẽſibus pœnis ſubiacent, quæ pro grauibus culpis eis ſolent infligi, ut in clemen. de priuil. religioſi. ¶ *In glo. 2 ibi, imperator*] decet principem talia non exquirere. Quintilianus lib. 6. de ora. inſtitutione. Princeps, qui uult omnia ſcire, neceſſe habet multis ignoſcere. Sene. de clementia. Rex læſus animum habeat in poteſtate, & pœnam, ſi tutè poteſt, donet: aliàs illam tẽperet [*& ibi, nil glorioſius*] principe impune læſo [*& ibi, Leuitate*] qui dicit, quod ex leuitate facit, hoc probare debet. C. de iniuri. ſi non conuitii. Goff. & Innoc. [*& ibi, contemnendum*] ſi intelligas, ideſt pro contemptu puniẽdum, & quod infra dicit remittendum, ut ibi. no. Accur. ſ. ad principẽ. ut eum puniat, ſi ſibi videbitur; tũc non ob. [*Et ibi, eccleſiam*] quod patet ex fine ſecundum Ala. [*& ibi, ſuperiorem*] alle. legiſtæ ad hoc, ff. de hære. inſti. & hoc Tiberius, de legato. uide in ſpe. de leg. §. 1. uerſi. ſed nũquid [*Et ibi, qui emendat*] ubi de hoc, & infra de pœnis, Romana, li. 6. [*& in fi.*] ubi de hoc nimio. & de materia huius glo. 2. q. 7. ſi quis erga, & capi. ſi quis ab epiſcopo. & uide, quod plenè dixi poſt Inno. infra de uer. ſigni. ſi ex parte l. Ia. de Aret. diſputauit hic, cuius quæſtionem ponit Cy. C. ne quis in ſua cauſa l. una, & ipſe Iac. utendo uerbis noſtris, & Innoc. diſtinguit, an ſit iniuria notoria, uel non. & ſecundo caſu an reſpiciat dignitatem, uel perſonam. ſed hic addit, ꝙ licet ultimo caſu non poſsit punire malefactorem, tamẽ poterit in cuſtodia ponere ſucceſſori, uel principi reſeruando cognitionem, & pœnam. ff. de off. præſi. ſenatus, & de adul. l. capite, & l. ſi adulterium. §. fi. ſed, ut ibi refert Cy. Pe. de Bel. dicit, ꝙ licet iudex iniuriam ſuã, quæ dignitatẽ, uel rempublicam reſpicit, punire poſſit. C. de offic. eius, qui ui. alter. iudi. op. l. 1. & 2. non tamẽ ipſe ſolus poterit ius dicere. unde, ſi delegatus fuerit, recuſabitur: ſi ordinarius, peti poterit alius adiungi. C. de iudi. apertiſsimi, auct. ibi poſita: quia cum ſecundariò contingat perſonam eius, meritò dici poteſt ſuſpectus, quod Cy. dicit æquum. ¶ *In glo. ulti. ibi, ad liberandam*] uide quod ibi dixi in fi.

SVMMARIVM.

1 *Blaſphemans deum, uel aliquem ſanctorum punitur, & quando num. 2. & 3.*
Pœnitere publicè non debet clericus.
Virginem offendendo quidam magis credit peccare, quàm deum.
2 *Publicè blaſphemare quis dicatur.*
3 *Calor iracundiæ, & ebrietas excuſant.*
Caſus epiſcopo reſeruatus quis hic in cauſa blaſphemiæ poteſt alij ab epiſcopo etiam non epiſcopo committi.
Pœna pro pœnitentia ſpirituali.
Pœna duplex irrogatur ſpiritualis & temporalis. fit eius commutatio de pecunia in cruciatum in paupere, num. 4. & 5. & 6. ubi & pecuniaria arbitraria dicitur iuxta facultates.
Pœnam pecuniariam in dubio quis habebit, num. 6.
4 *Dies qui apti ad refectionem impoſitam pauperum adimplendam.*
5 *Sepultura quibus priuetur caſibus.*
Coactio ſimpliciter adiecta intelligitur per excommunicationem.
6 *Pœnitentia publica indicta ex cauſa commutatur in eleemoſynas, in fine.*
7 *Canones rater ſtatuta communitatum poni iubentur, & ratio, & ad id compelluntur per epiſcopum.*
8 *Epilogus ſuffragium, & ſuppletio gloſſarum, nu. 9. 10.*
Moneta ſi plures ſunt in uſu, dabitur minor, niſi alia ſit uſitatior.

CAPVT II.

1 STatuimus. Hic ponitur † pœna blaſphemãtis deum; uel aliquem ſanctorum. Et primò ponit caſum eccleſiaſti iudicis; ſecundò pœnam ſecularis ibi, per temporalem [*Si quis*] laicus. ſecũdum Hoſti. clericus enim non debet publicè pœnitere, ſed alias ad arbitrium epiſcopi puniatur. ad hoc, ſupra de biga. c. i. & infra eo. c. uet. per temporalem [*Maximè*] refert hic Hoſt. de quibuſdam ſic deuotis uirginis, qui magis credunt peccare ipſam virginem offendendo, quàm deum, de quo etiam dixerat, ſupra de cele. miſ- 2 ſa. c. 2. [*Publicè*] hoc intelliges ſiue fiat in platea, ſiue in camera, multis audientibus, & epiſcopo referentibus ad hoc, ſupra c. prox. ſupra de exceſ. præ. inter dilectos & c. quàm ſit graue. ff. de uer. ſi. palam: dũm tamen id confiteatur, uel ſi negauerit, conuincatur, ſupra de accuſa. ſi conſtiterit. ſecus enim, ſi non conuincatur, licet corã pluribus dixerit, puta quia illi tales ſunt, per quos conuinci non poteſt, puta furioſi, uel pupilli ſecundum Hoſti. uel ſecundum eum dicitur publicus,
quan-

quando est vulgatißimus, & ex hoc peccato multos scandalizat.26.q.6.ca.fi. ut quia frequenter hoc committit.uel est notorius juris,uel facti,de quo supra de 3 cohab.cleri.uestra[*Præsumpseris*]non †ex calore iracundiæ,uel ebrietate secundum Abb.[*Per episcopum*]est ergo de pœnitentialibus casibus episcopo reseruatis. de his,infra de pœ.& re,si episcopus.lib.6. quod est uerũ de publico secundum Hostien.occultum autem presbyter absoluere potest secundum eum[*Suum*]suus uero episcopus posset hoc committere etiam non episcopo,ut præ.dec.Si episcopo.ad hoc 26.q.6.capit. fin. [*Pœna*] idest pœnitentiæ spirituali.sed est etiam pœna temporalis, quæ sequitur. quam etiam dicit Vinc. & Goff.infligendam,cum ordinariè instituitur accusatio contra eum[*Manifesto*]facit.infra de pœni. & remi. ca.1.& ca.quæsitum[*Vltimo*]præcedentibus ergo diebus ad hanc solennitatem, non tenetur blasphemus [*Non habeat*] in maioris humilitatis, & contritionis signum l.di.pęnitentes[*Dierum*]dominicorum † nõ sextarum feriarum,secundum Hosti. cum in dominicis 4 melius refici poßint, & aptiores sint dies ad reficiendum, cum nec tunc sit ieiunandum, de con.dist.3 ne quis,& c.ieiunia[*Nec ad hoc*] scilicet ad unum reficiendum[*Commutetur*]cruciabitur, uel aliàs punietur 14.q. 6.c.1.[*Interdicatur*]no.ꝙ est canon ferendæ sententię & 5 non latæ.Hos[*Sepultura*]no.casum † quo quis priuatur sepultura.Alii not.supra de sepul.ex parte. Si autẽ iste in extremis uult pęnitere, dicit Vinc. ꝙ si per episcopum lata est sententia hæc contra eum,non sepeliet: aliàs sic.Abb. [*Coactione*] excommunicationis scilicet [*Si necesse*]ut quia blasphemus nõ uult soluere,nec potestas pœnam leuare [*Quinque solidorum*]non minus, ut sequitur. inter 40. ergo & 5. consideratis facultatibus arbitraria erit pęna.& sic supra de decimis.c.1.quid si nec 5.soli.potest soluere, id in pęnam aliam commutetur,supra proxi.respon.ff.de in ius vo.l.fi.secundum Vinc.Goff.& Hosti. uel secundum Abb. quærat illos ostiatim, uel tantum seruiat iudici, ꝙ quantitati satis-6 faciat,ut no.de Iudæ.c.1.Sed quis † habebit hanc pecuniariam pœnam? quidam dicunt,ꝙ secularis judex à clerico,& laico per id,quod sequitur, inter alia communitatum statura. Alii econtra.quod iudex ecclesiasticus ab utroque.cum sit crimen ecclesiasticum. Dicit Goffed. & Abba. quòd iudex laicus habebit poe-a nã ᵃ laici. Ecclesiasticus pœnam clerici [*In hoc*] scilicet in pœna.5. soli.& in pęna spirituali, de qua præmisit. & est speciale secũdum Phi. in odium criminis,quod imponitur duplex pœna,spiritualis,& temporalis.cõ cor.16.q.1.statuimus.Regulariter contra.de iudi.at si clerici.dicit tamen Hostien. quòd in hac posset haberi misericordia, ex magna causa, ut si honorabilis sit persona,quam non deceat publicè pœnitere, & vult illam redimere magnis eleemosynis;ad hoc de sentẽ. ex.mulieris.& Daniel. 4.B.consilium meum placeat tibi; peccata tua eleemosynis redime[*Statuta*]ne pos-7 sit † allegari ignorantia,& ut includatur in iuramento potestatis,de iureiur.uenientes,& c.1.lib.6.si communitas nõ vult ponere, compelletur per episcopũ, supra proxi. secundum Hostien. qui etiam pro com-8 mento huius dec.remittit ad sum.eo.ti §.fi.¶ † Glo.1, aggrauat blasphemiam per textum can. & per ratio-9 nem,subdens pœnam legis,& canonis.¶ † *In glo.ult.ibi. § si numerus*]hanc l.& sequen.uide de censi.ex parte,super 3. gloss. [*& in fi.*]uide de uerb.signi.propterea, in 10 glos.2.¶ † *In glo.argum.quòd, in fi.*] 23.quæstio.5.prodest. ¶ *In glo.ulti.ibi,monis*]per hanc l.dicit hic Goffre.& glo. 1.de iniur.c.olim,in glo.fi.quòd si plures sunt usuales monetæ,dabitur minor.Hostien.dicit, quòd si altera est usitatior,illa dabitur.

ANNOTATOINES.

a ¶Pœnam.Vide Io. And.in ca. irrefragabili, & c.dilectus, supra de offi.or.& in spec.de dolo,& contu.§. 2. circa prin. & Barto. in l. agraria,ff.de ter.mo.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*

2 *De clerico excommunicato, interdicto, uel deposito ministrante, quibus in locis alijs canonicis quam hic sit scriptum.*

De cleric. excomm. interdict. uel deposit. Rub.

1 ¶ † Dictum est, supra de uariis excessibus clericorum propter quos interdum excommunicãtur,interdum suspenduntur, interdum deponuntur. sed quia interdum claues ecclesiæ contemnendo ingerunt se diui-2 nis;ideo &c.habetur † materia 11.q.3.in 1.charta,& c. pen.& l.di.accedens,conuenit,de sacra.non ite.c.2.de dolo,& contu.veritatis.de ui.& ho.cle.ut clericorum §.si quis.Item de re iudi.c.1.ver.sciturus,li.6.de senten. ex.c.1.in fi.de pœnis.c.2.co.li.

SVMMARIVM.

Abscindi ab ecclesia pro excommunicari.

Excommunicationem monitio praire debet.

CAPVT I.

SI quis. [*Attrectare*] aliàs attentare [*Commissum*].ante depositionem [*Abscindatur*]i.excommunicetur,infra c.1.Inno.monitione præmissa,ut ibi. Abb. ¶ Prima & 2.glos. Respon. possunt per duas quæstiones. ¶ Tertia signat contrarium, & soluit. ¶ *In glo.1.in fi.*]ubi idem not. ¶ *In glo.2.ibi, sententia*]depositionis,de qua hic loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Si clericus degradatus,uel suspensus celebrat, & monitus non desistit,excommunicatur: & si nec sic desistit,quæ pęna.*

2 *Clericorum appellatione etiam inferiores continentur in pœna irregularitatis incurrenda. & qui secus dicit, ostendat ius,oportet,num. 3.*

3 *Presbyter excommunicatus, uel suspensus si in ordine acolytatus ministret, quando incidat in irregularitatem.*

De irregularitate ubi plene tractetur, quid eam inducat.

Correptus idest monitus.

Excommunicationis contemnentis pœna exilium.

3 *Epilogus, & additio glossarum, num.5.*

Degradatus clericus an conficiat, & ordinem amittat.

Cum excommunicato communicans quam incurrit excommunicationem.

CAPVT II.

1 SI quis presbyter. C. Si † degradatus, uel suspensus celebrat,& monitus nõ desistit, excommunicatur. & si nec sic desistit,ad requisitionem ecclesiæ per secularem principẽ exulatur. secunda quæ aggrauat ibi,Quod si[*Clericus*] etiam in minoribus secundum Hostien.& facit quod 2 no.supra c.proxi.ad hoc facit,ꝙ † appellatione clericorum etiam inferiores continentur. 11.q.1.de persona, ad fi.ad hoc facit, infra c.1.& c. fraternitati,& c.se.§.1, supra de iudi.cum non ab homine, infra de pur.ca. si quis de gradu,ubi de hoc. allegat in cõtrarium, quòd omnia illa iura quò ad pœnam irregularitatis restringenda

genda sunt ad constitutos in sacris, licet & minores, aliàs sint de peccato coercendi. pro hac parte facit 11. q. 3. episcopus. & §. præ. ex his. Sed ad illa potest responderi, ꝙ ibi non agitur de irregularitate, sed de reconciliatione. Item alle. quia ex capite nostro nõ debemus dicere in minoribus constitutum irregularitatem incurrere, cum id nullo iure caueatur. primò quia ubi statuta non est, nõ est imponenda, infra de sen. ex. his qui, lib. 6. secundò quia odiosa, & sic non laxanda, sed restringenda, de reg. iur. odia, lib. 6. tertiò quia acolyti & inferiores quasi laici censentur, & laicari possunt, ut patet de cleri. conin. ca. 1. & per totum. Item nec in degradatione ipsorũ seruatur solennitas numeri episcoporum 15. q. 7. si autem; & c. fœlix, infra de hære. c. 1. lib. 6. puniantur ergo sicut monialis, de qua certum est, quod nõ incurrit irregularitatem, infra eo. postulasti. §. 1. uel sicut laici, & fœminæ, ut infra sequitur. & si dicas ꝙ incurrant irregularitatem, tamen paruam, in qua dispensare possunt episcopi ad hoc quod legitur & no. supra de biga. c. 2. Quicquid subtilizetur, dicit, quod primo dixi, tenẽdum per prima iura, & per dec. primam de re. iudi. & decr. primam de sen. ex. li. 6. quæ indistinctè loquuntur. præterea tales possunt de

3 facto officium gerere ut prius. ¶ Dicit etiam, ꝙ qui dicit constitutum in minoribus tantum non contrahere irregularitatem, ostendat ius, quod illos expressè eximat: aliàs ei non credet, nec tale ius credit inueniri posse. per hoc etiam dicit irregularem esse presbyterum excommunicatum, uel simpliciter ab officio, uel ordinibus suspensum, si in ordine acolytatus ministrat: secus, si suspensus esset à sacerdotalibus, uel à celebratione missarum, & remittit ad summã, de senten. ex. §. fi. sub. §. fi. descriptionem uerò irregularitatis posuit hic Hostien. & prosecutus est ipsius membra, quod uideas apertius & plenius in speculo de lega. in tracta. dispensa. §. iuxta propositionis, in prin. & ideo hic decido [*In contemptum*] hoc est, ꝙ inducit irregularitatem. Hosti. [*Correptus*] i. monitus [*Exilium*] no. exilium, esse pœnam contemnentis excommunicationem.

4 ¶ †Glo. 1. quærit. all. ad affir. 4. can. ad negatiuam. s. po

5 nit duas opi. contrarias & secundam approbat. ¶ †*In gl. 1. ibi, accedens*] ubi de hoc, illud capitulum inducitur: quia in prin. uocat illum esse presbyterum, & in uers. quem quidem, dicit illum sacro ordine priuatum, ad idem ca. dis. ut constitueretur, in prin. ibi, Ad clericatum redeat. c. episcopus. & c. dictum. & c. clerici, quæ sequuntur in glo. dicunt ordinem, uel gradum amissum. ad idem 1. q. 1. §. opponitur, in princ. ubi dicitur, quod talibus nulla remanet potestas sacrificandi. sed istud ultimum solue, ut ibi no. ad reliqua respõdetur, ut dicebat Hug. ꝙ de ordinis executione loquuntur, & quandoque de ipsius ordinis priuilegio. facit 32. di. §. uerum. c. ad hoc. & Hosti. in sum. huius titu. in fi. primi. §. dicit satis esse, quod ille prius fuit ordinatus, inducit, supra de sum. tri. firmi. §. una, & ibi dixit, & Gof. hic, & in sum. huius ti. in fin. Host. & Archid. dixerunt eum tenuisse contrarium in sum. de tempo. ordi. post prin. uer. hæc igitur sit fides: sed salua eorum pace, Goffre. ibi de deposito loquitur: hic, & in sum. huius ti. de degradato: ipse tamen Goff. infra de non ordi. mi. c. 2. loquens de deposito dicit se eum La. Ala. & Tan. concordare, quia sicut per depositionẽ non tollitur characteris priuilegium circa immunitatem, sic nec characteris potestas circa cõfectionem eucharistiæ, licet ordinis executio sit sublata [*& ibi, militi*] imo, ut infra de pœnis. ca. 2. §. i. li. 6. cum suis concor. [*& ibi, & Tan.*] & Phi. & Io. 9. q. 1. in sum. Barro. Brix. ibi contra [*& ibi, quòd quidam*] & c. dominus declarauit, ubi de hoc, & ea qui perfectionem [*& ibi, credo*] concordat Inno. Hosti. & theologi præcise, & dixi de hoc, de scisma. c. 1. in gl.

magna ante fi. uer. & hic etiam. ¶ *In glo. 2. ibi, ut prius*] infrà de sen. ex. is cui, lib. 6. [*& ibi, quod potest laicus*] de hoc dixi de cele. mis. c. 2. super uer. compleantur. ¶ *In glo. ip-*

6 *so iure, in fi.*] uel † intellige de maiori, si communicauit in crimine: uel si ille excommunicatus fuit cum participibus, quod tamen non possunt hodie inferiores à papa, nisi seruata forma dec. statuimus, de sen. ex. li. 6. ¶ *In glo. ut talibus, ibi, communicet*] uel aliter scilicet, ꝙ laici, uel fœminæ excommunicati non immisceant se diuinis: aliàs si moniti non desistant, augebitur pœna.

SVMMARIVM.

1 *Interdictus, uel excommunicatus celebrans etiam officia, deponitur, & quo casu, & num. 3.*
Ad dispensationem qui se reddant apti, & num. 3.
Depositionis sententia non incurritur ipso iure.
Irregularitatis secus.
2 *Epilogus, & additio glossarum, num. 3.*
Cum irregulari, uel deposito quis dispenset, & cum quo, uel restituere possit.
An dispensatio per accusationem impediatur.
Sententiam suam potest ordinarius, si nulla est, emendare, cir. fin. uer. dicebat hic.

CAPVT III.

1 CLerici. Casus. † Interdictus, uel excommunicatus celebrans, & monitus non desistens, deponitur. & facit hic uers. clerici sic generali, ad id quod dixi, supra ca. proxi. [*Suis*] episcopis, quod est infra, sed idem est, si hoc fiat ab aliis prælatis iurisdictionem in eo habentibus, supra de offi. ord. cum ab ecclesiarum [*Officia*] etiam dicẽdo uesperas, uel matutinas, ut prius [*Redierent*] ad statum interdicti, uel excommunicationis, per quod se reddunt aptos ad dispensationem per Papam habendam, secundum Goff. Hosti. [*Incurrant*] irregularitas bene contrahitur ipso iure: sed pœna ista est per sententiam infligenda. ad hoc, infra eo. illud, in

2 fi. & c. sequen. ¶ †Gl. 1. tria facit, arguit à contrario, & contra obiicit, & soluit. secundò quærit, arguit ad affirmatiuam, soluit negatiuè. tertiò iterum quærit, ponit opi. Hug. cui obiicit de c. episcopus, & respondet.

3 ¶ †*In glo. 1. ibi, dispensatione*] ad quam dispensationem se habilitaut monitioni parendo secundum Goffre. uel loquitur de his, qui ignorabant se ligatos secundum Phi. dicit hic Hosti. ꝙ si talis irregularis monitus paratus sit corrigi, dispẽsabit episcopus cum ipso, argum. hic, & infra eo. fraternitati adducit stylum curiæ, quo mandatur, ꝙ si non in contemptum clauium &c. facit supra c. 2. & infra eo. illud, & c. postulastis. subdit, ꝙ ante dispensationem poterit accusari, & accusatione pendente dispensari non poterit, argum. infra de priuil. dudum, supra ut lite pẽ. c. fi. si igitur accusationem præueniat, tutus erit, de scisma. cap. 2. si uerò monitus non abstinet, alius, quàm papa non dispensat. subdit, ꝙ curia tenet, & sic de facto seruatur, & cum tali episcopus non dispensat. contrarium etiam eius, quod dicit per accusationẽ impediri dispensationem, dixi de iudi. at si clerici, super uer. potest. & super hoc ulde remissiones, quas ibi dedi [*& ibi, quod legatus*] habet consuetudo, q̃ plus ualet approbatione, quàm iuris probatione, ꝙ legati de latere dispensant cum irregularibus, qui non ex contemptu clauium se immiscuerũt diuinis, etiam si id fecerint ex supina ignorantia, uel scienter, non tamen ex cõtemptu. & potest esse ratio: quia & pœnitentiarii papæ illos, qui non contempserunt, absoluunt. contra hoc inducitur, infra c. pen. [*& ibi, dicas*] idem Guil. in spe. ti. 2. §. nunc de episcoporum ver. sed nunquid potest episcopus, vel legatus, & de schol

lare,

lare. uel aliunde ueniente, uide eo. ti. §. consequenter, uer. quid si legatus[*& ibi, qua de causa*] istud cap. & ea. q. quanto, uidentur facere contra: quia ibi dispensat inferior. sed illud fit auctoritate papæ[*& ibi, dispensat*] sed nunquid ille, qui institutus est in curia ad imponendas pœnitentias, hoc poterit? non credo. Vin. hoc no. infra c. proxi.[*& ibi, cum inuestit*] Idem ibi no. & poterit eum tunc suus episcopus restituere non adiuncto sibi episcoporum numero secundum Guil. qui hoc no. in spe. ti. de accusatione. §. 2. uer. sed nunquid tot, dicebat hic Host. c. episcopus, posse intelligi, quando non interuenit in depositione debitus numerus episcoporum: quia tunc poterit episcopus emendare suam sententiam, quæ nulla est, ut dixi de accus. qualiter prim. super 1. glo. & in hoc casu bene procedit dictum G. & ut dixit hic Host. potest etiam illud intelligi, cum non interuenerat ibi debitus numerus episcoporum, de quo 15. q. 7. fęlix. ordinarius enim potest emēdare sententiam suam, quæ est nulla, ut dixi secundum eum, de accusa. qualiter 1. unde dixit Pe. & Abb. supra de indi. at si clerici, hoc, quod dixit hic glos. episcopum restituere, uel dispensare non posse cum deposito, procedere, quando ex suo iure petitur, ut dispenset. Si uerò ex nullitate sententiæ, ut per absentiam iustam depositi petit ipse restitui contra sententiam, tunc episcopus poterit, supra de re. iud. cum Bertoldus[*& in fi.*] de hoc 2. q. 6. ideo 1. & 1. di. contumaces. & uide quod dixi de cleric. non resi. ex tuæ, in fi. ulti. glo.

SVMMARIVM.

1. *Excommunicati, uel interdicti deponuntur, si celebrant, nisi propter multitudinem pœna mitigetur.*
Pecunia est iusta causa dispensandi.
2. *Epilogus, & suffragium glossarum, num. 3.*
Multitudo, & paucitas respectu dicitur, & num. 4.
Multitudini an parcatur, num. 4.
Disiuncta pro coniuncta interdum ponitur.
4. *Additio glossarum.*
Suspensus à quo debeat abstinere, iuxta glo.

CAPVT IIII.

1 LAtores. Casus. †Excommunicati, uel interdicti, si celebrant, deponuntur, nisi propter ipsorum multitudinem pœna mitigetur. In prima narratio, & decisa supplicatio: In secunda ibi, Fraternitati, commissio distinguens. & secundum membrum ibi, Si uerò[*Quadraginta*] hunc numerum ideo Papa taxauit: quia aliàs posset pati ecclesia nimiam penuriam clericorum. penuria uerò est iusta causa dispensandi. 35. dist. priscis. Innoc.[*Condemnes*] ad intellectum huius uerbi uide, quod no. in spec. de accusatione. §. quarto loco, post prin.[*Suspendas*] sed an est hoc ius commune: satis puto, ex quo sic hic exprimitur: hoc etiam seruat pœnitentiaria. uide quod no. de temp. or. eos qui, in glo. quod scilicet, in fi. lib. 6. facit, supra de sortile. c. 2. & infra ti. 1. cap. 2.[*Iniungas*] qua peracta cum illis dispenses. ¶ 2 †Glo. 2. obiicit. quod remitti debuerat &c. pœna non mitigari tantum. & respondet. secundò no. quod ultra 40. dicuntur multi, obiicit, & soluit. ¶ Pe. glos. 3. quæstiones format, & illas soluit, & contra ultimam, 3 solutionem arguit. ¶ *In glo. 2. ibi l. 1. in fin.*] debet iudex multitudinem testium refrenare[*& ibi, in fine*] arg. ibi in liberis multę sunt differentiæ, aut ingenui, aut libertini. ¶ *In glo. pe. ibi, cum quidam*] si dicit testator talem, uel talem instituo hæredem, tutorem, uel lego, uel his simile, disiuncta ponitur pro coniuncta[*Et ibi. § cum ita*] in stipulatione, si non dabis hominem, aut fundum. 100. dabis, Aut, ponitur, pro etiā[*Et ibi, duo sunt*] hanc &

4 seq. uide de offi. dele. quoniam. in 3. glo. ¶ *In 4. glo. ibi, non parcitur*] in totum. & tunc procedit glos.[*& ibi, quoties 2.*] ubi de hoc[*& ibi. aliquando duo*] aliquādo 3. ut 67. di. ca. 1. in textu, & glo. & 1. q. 1. placuit[*& ibi pauci*] aliquando 14. supra de cleri. uel mo. c. 1.[*& in fi*] unde, ut dicebat Hosti. si 40. tantum, uel pauciores presbyteri fuissent in hac dioe. non fuisset Papa arbitratus de tali numero. ¶ *In gl. pe. ibi, tantum à beneficio*] id hoc, supra de of. or. dilectus, Hostien.[*& ibi. quod ut si*] de hoc supra de a appel. pastoralis, [a] in ulti. glo.[*& ibi. sequela*] uide satis de hoc in cle de pœ. cupientes. in glo. no: noua. in fi. [*& ibi, accedens*] & supra de cleri. pu. in du. Henricus[*& ibi, ita credo*] Item hic Hostien. non ob. contraria secundū eum, quę loquuntur in temporalibus. hic uerò loquimur in censura, quæ plus dependet à uoluntate proferentis, quàm a uerbis, infra de senten. exc. si quem. nec enim illa ita penderet à uoluntate iudicum, sicut sententia excommunicationis, quod patet. ff. ad munici. b l. ordine. §. 1. 11. q. 3. c. 1. [b] Vinc. Io. & Phi. dicunt, infra eod. postulasti, quod hanc opinionem putant ueram inter uiuos: inter mortuos credunt contrarium. quasi episcopus uoluerit suspendere, & non suspenderit, argumē. C. de pecul. eius, qui liber. meru. l. unica, quæ quid dicat. dixi de sepul. de his, in gl. fi. C.[*& in fi.*] Gof. no. supra de magis. quanto, quod talis sententia tanquam incerta non ualet per l. 3. C. de sen. quæ sine cer. quanti. no. etiam ibi, quod si episcopus dicat, suspendo te, ab utroque uidetur suspensus, scilicet ab officio, & beneficio, ar. de sen. ex. c. pe. aliàs à beneficio tantum, argum. ff. de pœnis. l. si præses.

ANNOTATIONES.

a ¶ Pastoralis. Et uide de elec. cupientes §. cæterum, & c. si compromissarius, lib. 6. & utrobique glo.

a ¶ Cap. primo. Vide glo. ea. q. §. cum ergo subditi:

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus qui celebrat, deponitur; nisi misericorditer remittatur, & quando, nu. fin. §. 1. alia de eo, num. 5.*
Contemptum quid aggrauet.
2 *In notoriis fertur sententia, licet dies non sit assignata.*
Dies, siue tempus currit post præsentationem literarum, in fi.
3 *Misericordia uidetur aliquando deberi.*
Excommunicare non debet ordinarius uel delegatus nisi uocatione præmissa: aliàs pœnam habet, & quam: lata tamen tenet.
Delegatum quem si nesciam, excusor, si non obedia.
Delegati sententia contra intentionem delegantis lata, nulla est.
Pertractare, sonat in uitium.
4 *Irregularis an tantum sit clericus, quando solenniter gerit officium sui ordinis.*
Pœnitentia sub spe non est quid committendum.
Peccandum non est, etiam si Deum, hominesq; celare possemus.
Conscium peccatorum tuorum nullum magis timendum, quàm te ipsum, & ratio.
5 *Excommunicati tenentur alios non excommunicatos uitare, & cur. & an excommunicatum nu. 6 & communicanti quæ pœna, & num. 7.*
Excommunicationis effectus quis.
7 *Vis absoluta, & conditionalis diuersa ratio.*
8 *Celebrare, & se celebrationi diuinorum ingerere, an sit idem, an differat, & utroque modo incurratur irregularitas.*
9 *Irregularitas contrahitur ipso facto & iure.*
Depositio per sententiam.
Gratia pœnæ spectat ad Papam, & in quo facta fuit in casu huius decreta.
Episcopus quis remanet, licet nullius ecclesiæ.
Ineligibilis actiuè, & passiuè quis, in fi.
10 *Epilogus, & suffragium glossarum, num. 11.*
Malæ fidei quis efficitur post denuntiationem.
12 *Additio glossarum.*

Suspen-

Suspensus an si priuatim celebret officia diuina irregularis fiat, iuncta gloss. §. t.

CAPVT V.

ILlud dominus. C. †Qui excōmunicatus celebrat, deponitur, nisi pœna illa misericorditer remittatur. Et primò ponit Hildesemen. episcopi transitum 2. ibi, unde, mandatum circa id factum delegato, & executionem ipsius. 3. ibi, Ipse comparitionem episcopi, recognitionem misericordiæ, & petitionem & excusationem 4. ibi, licet, excusationis impugnationem. 5. ibi, Cum eo, pœnæ remissionem [*Postulata*] hoc dicit, vt aggrauet contemptum ut dixi, supra de consue. cum vene. non quia satis fuisset postulasse, supra de reg. licet, uer. illa, ubi etiam dixi, quod hic dixerat Hostien. de inferioribus prælatis exemptis [*Partibus illis*] in quibus fuerat hæc transgres-
2 sio [*Notorium*] notat† in notoriis ferri sententiam, licet dies non sit assignata. de hoc, supra de coha. cleri. uestra [*20. dies*] sibi assignatos à papa, ut ab administratione cessaret, ut sequitur. quod si non faceret, mandauit illum excommunicatum nunciari, ut sequitur. & dicit Hos. ꝙ mandauerat eum prius excōicari, & postea nunciari per id, quod sequitur in uer. ipse; quod non credo per ver. Illud autem. & dicit Ab. istos 20. dies currere post præsentationem literarū: aliàs esset indiscreta sententia, ad id de ap. super eo 2. [*Adimplere*] ipso Hildesen. obedire nolente [*Excessum*] de translatione, & celebratione post excommunicationem. Inno. uel forte non fatetur primum, super quo se per quandam indulgentiam excusabat, supra de transac. c. fi. [*Misericor-*
3 *diam*] quæ† uidebatur deberi. 23. q. 1. noli, in fi. Goff. [*Ordinarius*] siue sit ordinarius, siue deleg. excommunicare non debet, nisi monitione præmissa, aliàs pœnam habet, de qua infra de sen. ex. sacro: lata tamen tenet secundum Inno. ſm quem hoc forsan dixit: quia in lata per delegatum ille, qui nescit illum delegatum, habet iustā excusationem. facit de offi. dele. cum in iure, licet ſm cum tutius sit parere. uel ſm Hosti. hoc dixit pro eo, quia si delegatus sentētiam excōicationis ferret monitione non præmissa, nisi id haberet ex forma literæ, ut hic, nulla esset sententia quasi lata contra intentionem delegantis, ar. de præb. c. fi. de rescrip. super literis, ad fi. & facit, quod dicam de con. præ. quia cūctis, in glo. dicit hic Hos. ad fi. [*Promulgare*] non promulgauit, sed denunciauit, ut dixi supra [*Ante factum*] i. sententiam, uel ipsius denunciationem [*Monitorias*] receperat tamen mandatū Papæ continens etiam de commissione Madeburgen. & ideò non uidebatur omnino excusabilis, ſm Hosti. [*Pertractare*] sonat in uitium, ſm Hosti. [*A nobis*] per hoc patet, ꝙ Madeburgen. non tulit sententiam, sed tm̄ denunciauit, nisi exponas cū Hosti. [*A nobis*] idest auctoritate nostra. aliter uerò dicit, quod postea excōicatus fuit à Papa [*Celebrari*] not.
4 contra† opi. quę habet, clericū non esse irregularem, nisi quando solenniter gerit officium sui ordinis. ad idem, infra c. proxi. hoc idem probat finis huius decr. & ibi remittam [*Pœnitentiæ*] Hiero. ad Saluinam. E. Nobis non blandiantur pœnitentiæ subsidia, quæ sunt infelicium remedia [*Deliquisse*] Seneca, & si scirem Deos ignoscituros, homines autem ignoraturos, tamen dedignarer peccare, ut no. 15. q. 1. merito, & ad Lucil. 43. Si honesta sunt, quę facis, omnes sciant. Si turpia, quid refert neminem scire, cum tu scias. & in moralibus, Nullum peccatorum tuorum cōscium magis timueris, quàm teipsum. alium enim fugere poteris, sed te nunquam. Et Tullius. 3. de offi. Certè si deos, hominesq; celare possemus; nil tamen auarè, iniustè, libidi-
5 nosè faciendum est [*Periculosum*] euidenter † diffinitur hic excommunicatos teneri alios uitare, aliàs periculose peccat. contemnit enim claues ecclesię, & sententiam uiolat, infra de exces. præla. c. fi. cum unus illius effectus sit, quòd excommunicatus cum Christianis communionem non habeat. Tenetur ergo excōmunicatus uitare non excōmunicatos: aliàs se aggrauat ex contemptu. sicut qui contemnens perseueret in illa per annum se reddit de hæresi suspectum; quod dic,
6 ut de hæreti. excommunicamus, 1. §. 1 Quærit† Hosti. an excommunicatus teneatur uitare excommunicatum? arg. ꝙ non 32. q. 6. nihil iniquius, C. de inoffi. testa. in arena, de adul. c. pe. & ulti. dic contra secundum eum, argu. de excep. dilecti, & co. ti. pia, lib. 6. cū enim priuilegiati se ab hoc excusare non possint prætextu priuilegii, de sen. exc. nulli, multo minus ratione delicti. ad hoc, supra de dona. inter ui. & uxo. & si necesse, de præben. cum qui, li. 6. aliàs hoc esset contra ecclesiam approbare excommunicatorum collegiū. contra id C. de sacro. ecc. qui sub prætextu, de hæreti. excōmunicamus. t. §. quia uerò, & §. seq. imò, si moniti nō abstineant, ex hac causa excommunicari possunt. sicut alii. infra eo. si celebrat. §. fi. quod fieri pōt. de hoc
7 de Iudæis, ita quorundam [*Poterit*] hoc † dicit secundū Hostien. quia si communicatur sibi per uim absolutā sibi illatam, in nullo peccat. Si uerò per conditionalē, peccat. quod no. c. causa, sacris. fortius, si esset uoluntas simulata, vel etiam turbata, de qua supra de simo. Matthæus [*Canon*] sup. imponit, uel imponi iubet [*Celebratio-*
8 *ni*] distinguit † inter hæc duo, s. celebrare, & se celebrationi ingerere, quod non est perfunctoriè trāseundū, ſm Hos. cum probetur per hoc non solum illum irregularē, qui celebrat, sed etiam illum, qui se diuinorū celebrationi ingerit. de hoc dicam, infra de exces. præla. c. fi. ubi uide super uer. uiolauit, in prin. & Pe. hoc tenet etiam de audiente in ecclesia. & Boati. supra c. proxi. dicebat talem irregularē, sed dispensabilē per episcopum, uel abbatem, si est monacus: quod non possent, si in suo officio celebrasset. Ab. dicit, ꝙ magister suus dicebat ɔ̄rium. s. tales interessentes irregulares nō esse, cum ad excōicationem nil addat, interesse celebrationi diuinorum, nisi minorē excommunicationē per orationem, & locutionem, de sen. ex. nuper, sed ligatus minori celebrans non est irregularis, infra c. fi. & quod hic dicit, ingesserit, exponit ut prius, dicens ꝙ hic est potius uerborum inculcatio, q̃ repetitio casuū puto, ꝙ bene sit diuersitas casuum, sed talis, qualis in principaliter celebrante, & cōcelebrante; nec puto pœnam habere locū in simpliciter audiente, Goff. hic dicit, ꝙ licet excommunicatus non possit missam cantare, uel sacramenta tractare: potest tamen priuatim officium dicere cum aliis, in choro cantando, quod secundū eum probat canon dicens, ꝙ non licet in officio suo ut prius agere 11. q. 3. si qs episcopus [*Infligen-*
9 *dam*] exponit† Hosti. inflictam declarandam, & executioni mandandam: sed ipsam sibi diximus remittendam, ad quem solum spectat, de hoc supra eo. clerici. Ego lego literam propriè, & dico, ut dixi in decre. clerici, in fine, quòd licet irregularitas contrahatur ipso facto, & iure: tamen depositio non inest per uim sententiæ canonis: imò est infligenda per iudicem, ut hic, & ca. sequentibus. sed qualis fuit ista gratia, cum tamen priuauerit illum utroque episcopatu habito, & ambito? ut patet, supra de transla. cap. pen. dic, quod illud non fecit ex pœna irregularitatis, sed solum ex pœna temerariæ trāslationis, de qua ibi loquitur. uel dic, quòd hic loquitur de pœna depositionis ab ordine, quam propter irregularitatem pati debebat, supra ca. proxi. & hanc remittit hic; & sic iste remanet episcopus, licet nullius ecclesiæ; quod esse potest, de transla.

cap.

cap. 2. de eo, qui renunciauit episcopa. cap. 1. præterea, & nisi hanc pœnam remisisset, fuisset ineligibilis actiuè, & passiuè, ut infra de sen. excom. is qui, lib. 6. ¶ † Secunda glo. respondet per modum obiectionis, & solutionis. ¶ Glo. s. quia, signat contrarium. & respondet. ¶ Antepe. glo. alle. unam concor. & signat contrariũ. ¶ *In glo. scilicet quia, ibi l. 2. & 3.*] aliàs. 1. in fi. & 2. vide hæc & sc. in decre. 1. alleg. super fin. 1. glo. [*& ibi, si fundum*] Si ante emptionem nunciaui emptori fundum meum esse, nō uendentis, si emit, ut malæfidei emptor, re per me euicta, tenetur ad fructus perceptos. ¶ † *In glo. 3. in fi.*] & infra de consuetudi. c. ult. & de elect. c. 1. & c. cupientes. §. qđ si, lib. 6. ¶ *In glo. in hoc, ibi, potest*] imò debet, ut no. ipse Io. cuius fuit hæc gl. in præ. c. presbyterum. an vero id possit intra ecclesiam, uel debeat dicere extra, remittit Hosti. ad sum. eo. ti. §. 1. ¶ *In glo. scilicet quia in fi.*] ubi de hoc in 1. gloss. & 11. q. 3. si quis laicus, ubi de hoc, & uide quod dicam, infra de sen. ex. inquisitioni, in princi. ¶ *In glo. sub spe, in fi.*] ibi soluitur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus celebrans à beneficio deponitur.*
Potestati iudicis quod committitur, subijcitur aliquando necessitati, ut hic.
2 *Additio glossarum.*
Capituli consilium requiritur in priuatione beneficij.

CAPVT VI.

1 FRaternitati. Casus. † Excommunicatus celebrās à beneficio deponitur [*Poteris*] & debebis, si accusentur, & conuincantur: aliàs locum habet. ff. de iudiciis, non quicquid. ad hoc quod no. de uita & ho. cle. quoniam 1. respon. secundum Hosti. [*spoliare*] i. priuare, concor. dedi de hoc, de restitu. spo. conquerente. ¶ † *In glo. 1. ibi, deponere*] sed forte hoc omisit, quia numerus episcoporum, qui debet in illa interuenire, non de facili potest haberi, de hæreti. c. 1. li. 6. qui non requiritur in priuatione beneficii, licet requiratur consilium capituli, de excess. præla. c. 1. ubi de hoc, & ideò hanc pœnam ut faciliorem expressit. sicut infra cap. proxi. in fi. secundum Hostien.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij excommunicato facta non ualet, & num. 2.*
Et conferens quomodo puniatur, & quo casu, num. 2.
In interdicto loco celebrans qua afficiatur pœna, & quis, & nu. 4.
Cum excommunicato contrahi non potest, & ab eo acquisita retineri nequeunt, nisi dispensetur, & à quo, num. 3. & 6.
4 *Officia qualia competat dicere monialibus.*
5 *Epilogus, & additio glossarum.*
Electio excommunicati an teneat, num. 6. in fin.

CAPVT VII.

1 POstulastis. Casus. † Collatio beneficii excommunicato facta non ualet, & scienter conferens à beneficiorum collatione suspenditur. celebrans in loco interdicto, si clericus est, à beneficio deponitur: si monacus, uel monialis, in arctiori monasterio detruditur. & secunda ibi, Quæsiuisti. Et subdiuisio pateat [*Non debeat*] etiam obtentu priuilegii, nisi in casibus expressis à iure, quod dic, ut infra de sent. exc. nulli, & c. cum desideres [*Conferri*] cum id sine communione fieri non possit, & argue ſcum excommunicato non posse contrahi, nec ipsum licitè tenere posse ex contractu quæsita. de hoc dixi, de dolo, & contu. a ueritatis [a] [*Canonice*] no. pro regula prima de reg. iur. li. 6. [*scienter*] si ignoranter, licet non teneat collatio, conferens tamen pœnam euadit: quia probabilis ignorantia debet esse excusata, infra c. 2. [*Suspendendi*] in prouinciali concilio, supra de præben. graue. & † dispensatio, de qua sequitur, fiet per Papam. uel proprium patriarcham, ut ibi secundum Hosti. non credo locum hic esse illi decre. cuius pœna locum habet post binam monitionem. Tene ergo, qđ dicit. G. [*in locis*] dic hodie, ut de sen. ex. c. ult. lib. 6. [*Diuina † officia*] qualia officia competat dicere monialibus, dixi, de cele. miss. ca. 1. super uersi. compleantur [*Innodati*] quia moniti non desistebant, supra c. 2. sed, ut dicit Inno. idem, si non fuissent excommunicati, ex quo celebrant in loco interdicto [*Spoliandi*] repete, quod dixi, supra c. proxi. in tex. & gl. ¶ † Glo. 3. respon. per quæstionem, quis dispenset. soluit, & remittit. ¶ *In glo. pe. in fi.*] cuius uerba habes, infra de no. oper. nun. capi. 2. ¶ † *In gl. 3. ibi, episcopis*] idem Io. Goffr. Inno. hic, & supra, de temp. or. dilectus, & Guil. in spe. de le §. nunc de episcoporum, uer. 16. Io de De: contra, quod fatetur Vinc. in eo, qui propter contemptum apo. se. excommunicatus esset. & sic intelligitur de æta. & qua. cum bonæ, Hostien. hic distinguit, an sit talis excommunicatio, à qua absoluere possit episcopus; & tunc per eum poterit dispensari. an talis, à qua solus Papa absoluat; & tunc ipse solus dispensabit, argu. de offi. ord. pastoralis §. præterea, infra de sen. exe. à nobis 2. & cap. cum illorum. sed compo. in dec. qđ sicut, de elec. vt ibi scripsi in ult. glo. post omnes apostillas ante medi. tenet, quòd excommunicatus electus cedere non tenetur, quod hæc dec. non patitur; & uide quod dicam, de sen. ex. si uerè, in glo. hic patet, circa fi. uers. executionem. ¶ *In glo. propter quòd, ibi, irregulares*] quod dic, ut infra de sen. ex. is qui, li. 6. in fi.

ANNOTATIONES.

a ¶ Veritatis. Facit, quod no. de Iudæis, cum sit. & idem no. Io. And. eo. ti. ad liberandam, super 3. glo.

SVMMARIVM.

1 *Conferri beneficium potest excommunicato post absolutionem.*
Ciuitatem suam dicere, modus loquendi ciuibus Italiæ.
Legatus de latere ordinare potest in ecclesia canonicos.
2 *Preces an simoniam inducant.*
Canonici decem, uel duodecim simul in quibus ecclesiis fiant.
Doctorum Bononiensium mos.
Collationis ius non deuoluitur ex lapsu temporis certo numero non existente canonicorum, in fi.
3 *Numerum eorum esse unde innuatur.*
Petitio inista exaudienda.
Deliberatoriæ datur, etiam ubi non offertur libellus, & ratio.
4 *Excommunicationis sententia generalis licet omnes liget: tamen si quis ex inclusis lateat, non imputatur communio, nisi in casu, nudo uerbo ligat, & soluit, num. 6.*
5 *Fautor quo casu ligetur eadem sententia excommunicationis.*
Aduocatus si quem defendat excommunicatum, non ligatur excommunicatione, excipitur casus.
6 *Excommunicati qui uitandi non sint, & num. 4. excommunicatum esse quem an sufficiat probare, nisi probetur etiam tempore electionis, uel collationis excommunicatus num. 8. 9. & 10.*
Probare se ustringenti, quod aliàs non tenebatur, imputandum, si non probarit, in fi.
7 *Epilogus, & additio glossarum, num. 8.*
9 *Hæres qui semel fuit, adhuc hæres esse præsumitur.*
10 *Negligentia cuique propria generaliter imputatur, in fin.*

CAPVT VIII.

1 PRoposuit. C. † Excommunicato post absolutionem beneficium conferri potest. Et prima pars factum narrat, & probationes partium 2. distinguit

stinguit ibi, Quia nerò[*illis*]Gallicanis, scilicet[*Eorum*] est modus loquendi ciuium Italiæ, qui dicunt ciuitatē suam. Erat enim eorum matrix,& caput,non eorū quò ad prælationem,uel aliquē titulum[*Ordinaret*] qđ poterat:quia erat legatus de latere,de offi.le.ca. 1.li.6. [*Preces*]de his,an simoniam inducant,not.de ætat. & 2 qua.tuā[*illos*]clericos,& magistrū Pe.[*Vltima*]qua for te numerū statuerāt,& antiquū restrinxerant,sic.s̄.de consti.c.pe.uel si non erat certus numerus, erit tamē uerisimile,q̄ tot nunc possent substētari, quot substētabātur tempore ordinationis vltimæ forte factæ s̄m cōsue. Vien. & Lugdunen.ecclesiarum,vbi simul faciunt 10.uel 12.canonicos.postea forte per 10.annos stant,quod nullū recipiunt,& tunc iterū ordinationē faciunt generalem.sic ēt facere consueuerunt doctores iuris ciuilis Bono.unde s.vel 4.mortuis,& si ad superiorē non deuoluatur ius conferendi, de con.præ. ex parte,tamē æquū erat in locū illorum alios subrogare,de insti.c.1.de ui.& ho.cleri.qm̄ s̄m Host.[*Vacas-*3 *sent*]per hoc innuit ibi fuisse numerū,de concef.præben.ex parte.& facit ad ea,quæ dixi.s̄.de præben.c.pc. ad idem cle.eo.tit.si de beneficio[*Et concessus*]no.iustā petitionem exaudiendā,de simo. ex diligenti. item q̄ datur deliberatoria,ēt ubi non offertur libellus: nam nec responsio est præcipitanda 6. q.1. quæro.s̄m Hosti.[*Præbenda*]i.præbēdis,uel quemlibet singulariter de una præbenda,ne fit contra, de præben.maioribus,& c.tuę[*Inuestiuit*]de quo dic,ut supra de his,quę fi.à ma. par.c.ex ore[*& infra*]hic intellige,q̄ capitulū oppone bat illi magistro Petr.excommunicationem,& super hoc dati sunt iudices, qui testes utriusq; partis receperunt, & remissionem fecerunt s̄m Abb.& Hosti.[*Poenitentiarius*]procurator capituli[*Iudicij*]contenti sub decisa,ut dixi(*Intelleximus*) sup.esse probatum(*Inuestitus*) per hoc uolens probare, q̄ inuestiturę tempore excō 4 municatus erat (*Nominatim*) licet generalis sententia omnes liget:tamē,si quis ex inclusis lateat,non imputat̄ cōmunio,nisi conuincatur,uel publicetur, de offi.or.si sacerdos,de sen.ex.cum non ab homine.& cà à nobis.forsan ēt iste magister Pe.erat de castro (*Fautorem*)si in crimine,ligabatur eadē sententia,de sent.ex. 5 nuper.hoc uerum extra iudicium.Sed quid si iudicio sit aliquis pro talibus aduocatus? Dicit Hosti. si exequitur officium suum,ut debet, uel defendēdo ipsos, ostendendo, q̄ iniustē sunt ligati,sicut uerū est,uel saltem uerū putat,non ligatur, cum excōicato seruetur legitima defensio.s̄.de excep. cum inter.& iustum est officiū aduocati,& ad defensionē concedit̄.ff.de postu.l.1.§.ait prætor.ī.ut lit.non cōt.c.1.potest ergo aduocatus in spectātibus ad officiū suum,& sine quibus non pōt expediri, dūmodo aliàs non excedat, excōicatis,quorū aduocatus est,cōicare,ar.s̄. de iud.intelleximus 11.q.3.non licet,de sen.ex.cum uoluntate,& c. inter alia.est si.quod dixi,de præb.pro illorū,super gl. 2.in fi. Si uerò contra iusticiā,& contra conscientiam fouet illū in crimine dānato, nulli dubiū est, quin eadem sententia inuoluatur. plus dicit Host. per l. C. de iudi.t̄ non nouam §. patroni, q̄ si ab initio credebat aduocatus, q̄ iustā causam haberet excōmunicatus, & postea repetit contrarium in processu , tenetur illū dimittere, & conscientiam sequi, de simo. per tuas 2. etiam si sit erronea, ut ibi, ad id de præscriptio.capitulo fina.& tunc maxime se retrahere debet, cū tale patrociniū in alterius uertitur læsionem . quo casu etiā ad restitutionem tenetur, argu.infra de te iudi.cap.1. lib.6.de homi.sicut dignum,§.illi,& cap. fi.de iniur.c. fina. Ex præscriptis collige, q̄ malè faciunt aduocati, qui cōtra processus executorum factorum super certis beneficiis,uel præbendis fulminantes pœnam contra impedientes,& dantes ad id consilium,uel fauorē patrocinātur contra iusticiam , & contra conscientiā illis,qui impediunt illos, pro quibus facti sunt proces 6 sus[*Eos tamen*]scilicet clericos,& Burgē.Castrilen. ¶Et nota , † q̄ sicut ligat sententia generalis nudo uerbo, sic etiam soluit nudo uerbo ; quod dicit Hostien. nerum quò ad illos,qui latent, qui nec uitandi sunt, nisi nominentur,ut supra dixi, quò ad denunciatos,& nominatos putat formam necessariam, & de hoc, infra de sen.ex.cum desideres[*Inuestitura*]& sic nō apparet illum excommunicatum tempore inuestituræ[*Postea*] idest post absolutionem,sed ante inuestituram[*Obtulerat*]imputet ergo sibi,qui ad id se astrinxit, de proba.licet . Sed in hoc casu non est uis,ex quo de absolutione constabat[*Factum est*] & sic adiudicatur ei præben-7 da,de qua per legatum fuerat inuestitus. ¶Glo.1.no. tempus inuestituræ &c. inducit duo similia.¶Glo. 2. not.à contrario,& dat consilium. ¶Glo. 3. respondet per quæstio.an communio probet absolutionem.sol 8 uit alle.contrarium.¶† *In glo. 1. ibi, utrum*] tunc ergo nō sufficit probare quem fuisse excommunicatum , nisi probetur eum tempore collationis,uel electionis excommunicatum:sed ideò hoc fuit hic:quia sic datus, fuit articulus, & se astrinxit ad probādum. super hoc autem non deposuerunt testes, sed super eo tantum , quod fuerat excommunicatus, & ideo non ualuerūt depositiones tanquam non iuratorū, supra de testi.c. de testibus, secundum Inno.dicit Hosti. q̄ melior est ratio, quod licet deponant iurati, non probāt totum articulum, sed partem.cum enim duo uellent probare excommunicationem & tempus, deposuerunt de primo,non de secundo. post illud dictum dicebat Inno.melius esse dicere,q̄ hic excommunicatio nō fuit probata,cum non fuerit probatum istum fautorem, vel nominatim excommunicatum:nec confessio sua sibi nocuit:quia nec hoc confessus fuit.& dicit satis esse excipienti de excommunicatione probare aduersarium aliquādo fuisse excommunicatum , nisi probet ille se absolutum. & hoc uerum in sententia pura, uel de qua constat,q̄ ligauit.hoc dicit,quia si quis probet excommunicationem latam in aduersarium, nisi intra certum tempus solueret.10.lib.uel sub alia conditione,non sufficit probare sententiam,nisi etiam probet,q̄ non soluerit, uel quod euenerit conditio.& sit ratio: quia primo casu constat illum excommunicatum fuisse per sententiam purè latam.Sed in secundo non constat illum ligatum,nisi probetur sententia, & conditio.& de hoc,supra de accusa.super his,secundū a Inno.in glo.ad excipiendum,ª uer.quid si [*& ibi.§.sexta*]uerum dicit hæc glo.licet quidam eam habeāt pro cancellata,communiter. G.in additionibus tenuit cō 9 trarium per decre.pia.¶*In glo. 2. ibi, adhuc*]sicut sufficit probare quem semel fuisse hæredem,ut adhuc habeatur pro hærede.ff.de mino.ait prætor, aliàs,& si sine §. restitutus,& §.sequē.in fi.idem in dominio.C.de proba.siue[*& ibi, absolutionis*]supra de simo.ex diligenti.in fin.& facit quod no.de offic.dele.cum in iure.& est expressum,infra de sent.ex. sicut. ¶*In glo.ulti.ibi, in præsentia*]de hoc,eo.tit.si aliquando. Et expeditur per clem. 10 eo.ti.si summus pontifex[*& in fi.*]dixit†Inno.quosdā, dicere , quod ex quo quis communiter habetur pro absoluto maxime ab excommunicatore, sine aliqua probatione hoc sufficit; & licitè cum tali communicetur,licet constet illum fuisse aliquando excommunicatum,nisi probetur adhuc excommunicatus esse. Dicit Host.quod non occurrit sibi aliqua species probandi excommunicationem continuam.sufficiat ergo probare illum excommunicatum fuisse, vt in superioribus dictum est. uerum quia homines negligētes sunt in literis absolutionis petendis,& quia etiam habitę quandoq; facilè perduntur,de æquitate dici pos-

set

d set illa opinio[d] vera in facto antiquo. In recenti vero locum habeat contraria. ad hoc infra de concessio. præbendæ. quia cunctis. §. j. in fi. & quod dixi, s. de præsum. illud. ad fi. vel dicam illam opi. & sui rationem veram quo ad hoc, vt excuset participantes. ad hoc. ff. de offi. præ. Barbarius. ff. ad Mace. l. iij. rñ. ipsum tñ excommunicatum non excusabit, si aliquid petat, vel lucrari intendat. immo omnino sibi obstabit[e] exceptio, nisi aliud probet, licet sit factum antiquum. & imputet sibi, si literas vel instrumentum absolutionis nõ habuit, vel habuit, sed illas amisit. faciat, quod alle. j. glo. nam generaliter cuique imputatur propria negligentia, de homici. c. fi. de commo. c. vno. & dicit Hosti. quod hoc vltimum rigidius & iustius, tamen proximũ benignius & æquius. & ideo bonus iudex posset illud in arbitratu suo præferre. ad hoc de transact. c. fi. & dicit addendam, quod no. j. de eo, qui fur. ordi. recepe. c. fina.

ADDITIONES.

a ¶Exaudiendam. Vnde & illud. iusta petentibus non est denegãdus assensus. l. iustum C. de eden. & ibi no.

b ¶Ac iustum est. Immo causa petendi aduocatum licitum est petere dilationem, & si aduocatus se absentat donec redierit. l. aut prætor. & ibi. ff. ex qui. cau. ma. Ang. Alb.

c ¶Non sufficit. Ad ista facit quod no. Bar. & ibi omnes. in l. non solum. §. sed vt probari. ff. de ope. no. nun.

d ¶Posset illa opinio. Adde in hoc casu Abba. in cap. supra de eo, qui fur. ord susce.

SVMMARIVM.

1 *Irregularis non est celebrando, qui probabiliter ignorat se suspensum.*
2 *Scientia qui allegat, illam probat.*
3 *Ignorantia, error & titubatio differunt.*
4 *Possessio potest ignoranti acquiri.*
5 *Ignorantia probabilis effectus duo.*
6 *Obligatio non dissoluitur per pactum de non petendo.*
7 *Soluens ignorans quando liberatur.*
8 *Possidere quando quis desinit.*
9 *Ignorans quando non incurrit pœnam.*
10 *Occultus omnino & non occultus omnino differunt.*
11 *Errare probabiliter vt quis dicatur, quod requiratur.*

CAP. IX.

Apostolicæ. Casus. † Qui probabiliter ignorat se suspensum celebrando, irregularis non est. [*Suspensionis*] ab officio. Innocen. [*Ignari*] vt

2 dicitis, & † qui scientiam allegat illam probet. ff. de proba. verius. Nec ob. de ele. innotuit. dic enim vt ibi Hostien. & j. de reg. iu. præsumitur. lib. vj. & dic ignari ignorantia facti secundum Innocen. [*Supina*] dicit

3 hic Vin. & Gof. q † differunt[a] ignorantia, error & titu

a batio. Quia ignorantia est nescire, quod sciri debet. 37. di. §. vlti. Errare est aliud pro alio putare. 38. distin. quamuis. & q hic fuit diuersa, patet ex eo, quod dicit

4 lex. si † possessio potest ignoranti acquiri, ergo & erranti. ff. de acquiren. pos. si me. Titubari est, cum quis inter duo est, & nescit ad quid declinet. & vide in hoc simile, quod dixi, de testi. cog. præterea. [*Indulgemus*] hoc fecit Papa, ne impediretur ordinatio Prag. ecclesiæ. propter quam venerat, vt in decre. apostoli-

5 cæ. quæ pars est huius, vt dicit. j. gl. ¶ Secunda gl. † præmittit duos effectus probabilis ignorantiæ, & remissu. secundo tractat, an absens & ignorans excommunicari possit, & suspendi. & quid de his quæ interim agit, alleg. pro & contra. soluit, demum format tres quæstiones, & illas soluit & tertiam distinguendo.

6 ¶In gl. ij. ibi. [*§. præterea*] si † creditor debitori fecit pactum. q ab illo non petet, obligatio per hoc nõ dissoluitur, tamen contra creditorem agentem se defendet per exceptionem pacti conuenti. Et ibi [*ignoras*] loquitur de seruo absente præposito calendario qui testamẽto domini manumissus & hæres ex parte institutus hoc ignorans pecunias domini exegit,

7 aut credidit, † soluẽs enim liberatur, in creditis distinguitur. & ibi [*si mandasses*] si mandaui per te fundum emi, postea scripsi ne emeres, & tu antequam scires

b vetitum emisti, teneor mandati.[b] & ibi [*per literas*] an statim velit eum esse liberum, an cum literas rece

8 pit. hæc. l. qui absenti. cum. l. seq. dicit, quod † possidere desinit, qui ea mente possessionem tradit, vt sibi postea restituatur. & ibi [*l. vlti.*] loquitur de constitutio-

9 ne municipij † cuius pœnam non incurrit ignorãs. ¶ In glossa. ij. ibi [*apostolus*] i. ad Thymo. i. c. & ibi [*c. j.*] quod etiam facit contra. dic vt in vltima glossa. & ibi [*de manifesta*] vbi etiam no. an absens possit absolui.

10 & ibi [*vel suspensum*] dicit Hostiẽ. distinguit † inter omnino occultum, & inter omnino non occultum. omnino occultus, qui nec conuinci potest, nec remordet illum conscientia, nec alia, quia de sententia nil est auditum, excusatus est in iudicio & extra quantum ad illa, quę de ipso fiunt, vel quæ ipse facit per prima iura. idem si possit conuinci, tamen non est publice lata sententia, nec ipse denunciatus, nisi talis sit actus, quod nullo modo cadat in excommunicatum, vel suspensum. sicut eligere, eligi, sacramenta conferre, vel recipere. vel spiritualia tractare. j. c. j. quandoque tamen conceduntur extraiudicialia & iudicialia denegantur, de sententia excommu. solet, libro. vj. si non est omnino occultus, quia potest conuinci, tamen non est lata sententia, vel publice nunciatus, tunc potest allegari probabilis ignorantia, si tamen ipse hoc scit, reus est quo ad Deum, vt patet in eo, quod legitur & no. de cohabitatione clerico. c. fi. de senten. excomm. a nobis. ij. & ibi [*post mortem*] dummodo signa contritionis apparuerint in illo de peccato, pro quo fuit excommunicatus, nec aliter debuit excommunicari, xi. q. iii. nemo. & ibi [*quod sic*] j. de senten. excommu. cum non ab homine. & dic vt ibi. & ibi [*§. j.*] ad hoc j. de conces. præben. c. j. §. ex parte. lib. vj. & ibi, l. vlti. de constitutio. c. ij. lib. vj. & ibi [*executionem*] quo ad illos, quos reddit probabilis ignorantia excusatos, sed quantum in se est, bene quando est pura. s. ne possit appellari, & sic loquitur contrarium. & in fi. de hoc ij. q. v. quãto. dicebat Phi.

11 q † vt probabiliter quis dicatur errare, non requirit,

c q nimis sit diligens[c] & curiosus in inquirendo, sed q in inquirendo non sit nimis dissolutus & negligens. ff. de iu. & fac. igno. l. nec supina.

ADDITIONES.

a ¶Quod differunt. Bonam gl. vide in rubrica. ff. de iu. & fac. igno. & ibi no. & similem in l. de statu. ff. de testa. & Bar. in l. admonendi. in iiij. col. ff. de iureiu.

b ¶Teneor mandati. Hoc fallit in procuratore constituto ad matrimonium, qui ignoranter reuocaretur. c. fi. de procu. in vj.

c ¶Quod nimis sit diligens. De errore, de casu, ignorantia & culpis vide Io. de Blanosco. insti. de act. in ij. carta. in rubrica de culpis de qua facit mentionẽ Bar. in l. quod Nerua. ff depo. facit, quod dicit Ab. in c. j. in primo no. infra ti. ij. vbi assertio bonorum virorũ facit probabile dubium.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio minor contrahitur ex participio excommunicati in crimine.*
2 *Minus agitur cum lege, quam cum homine.*
Irregularitatem incurrunt celebrando a iure suspensi.
3 *Excommunicatum maiori a iudice, vel canone irregularem si celebrat.*
4 *Simoniaci & notorij fornicatores an suspensi sint ab officio.*

Suspensi

Suspensi quo ad Deum tamen propter peccatum non fiunt irregulares celebrando.
Irregularem iudicare non debemus, nisi vbi ius id exprimit.
Separatio a sacramentis quomodo inducatur.
Peccata venialia dicuntur leuia.
Irregularitatem minorem quem incurrere propter peccatum.
Communicare excommunicato est mortale.
Veritati sunt contraria indignitas, peccatum, mendacium & transgressio.
5 *Irrita quae nuncianda.*
Sponsum qui habet amicus est sponsi.
6 *Excommunicatus minori an possit celebrare pro defunctis.*
Gl. suffragium, additio.
Excommunicatus minori & maiori celebrando aequaliter non peccat.
10 *Eligi qui non possit ad dignitatem, vel simplicem clericatum.*

CAP. X.

SI celebrat. Gregoriana est, & se summat, habens. v. dicta. secundum ibi, nec eligere. iij. ibi, vel ea. iiij. ibi, si tamen, cuius dicti rationem submittit ibi, pro eo. v. ibi, peccat. cuius dicti submittit rationem ibi, cum non, & determinationem ibi, 2 dummodo. [*Minori*] quę † contrahitur ex participio excommunicati, non in crimine, de sen. ex. nuper. Gof. Vin. nec in diuinis secundum Phi. per dec. significauit, de sen. ex. dic, vt ibi dicam. [*Legatus*] idem videtur de notorio fornicatore, & simoniaco, & omnib. aliis a iure suspensis, cum isti communicantes excõmunicato sint a iure suspẽsi. xi. q. iii. cum excommunicato. & c. sequen. & vbi eadem ratio, sit idem ius. s. de consangui. tua. Secus in suspensis ab homine. illi enim celebrando sunt irregulares. xi. q. iii. si quis presbyter, & c. seq. secundum Inn. al. Ho. s. c. ij. & c. latores. & c. postulastis. & potest esse ratio huius diuersitatis, quia plus contemnere videtur, qui facit contra legẽ animatam, quam qui facit contra inanimatam. veniendo enim cõtra iudicis praeceptum, legem & iudicem offendit. contra praeceptum legis, legem solã. 3 & † ex hoc dicitur mitius agi cum l. & c. ff. de arb. l. Celsus. ff. de compẽ. si cum militi, & quod viua vox &c. in Authen. de instrumen. cau. §. si vero tale. colla. vj. & de consuli. in fine. col. iij. Alij dicunt communicantes excommunicatis promotos per saltum, de quibus. j. ti. ij. & his similes non esse suspensos a iure, sed suspendendos, & quod principaliter a Deo prohibentur vti suo officio, & ab eo tantum sunt suspensi, & quo ad se propter peccatum, & non a canone, nisi per approbationem, quod patet, quia quando poenitere volunt, absoluuntur a sacerdote proprio tamen & possunt postea celebra. j. de sen. excommu. nuper. quod placet Innoc. & Hostien. quia si a iure suspensi essent, irregularitatem incurrerent celebrando. j. de re iudi. c. j. lib. vj. & vide quod ibi dicam super ver. inuoluet. & de senten. excommuni. ca. j. lib. vj. remittit etiam Inno. ad no. de co. cle. sicut. & breuiter dicen- 3 dum videtur, omnem † excommunicatum maiori a iudice, vel canone irregularem, si celebrat. In suspensis ad tempus dicunt quidam eos irregulares non fieri, si celebrant. Alii contra, quod videtur verius secundum Inno. arg ij. q. v. presbyter. de rescrip. dilectus. j. de excep. apostolicae. & hoc intelligas in suspẽsis propter crimen aliquod, secus, si propter defectum, vel infamiam, vt dicam infra. item de suspensis ab officio a iudice, vel canone quo ad se, & alios, secus de suspensis a beneficio. s. de elect. cum in cunctis. §. clerici, de conces. praebend. quia diuersitatem. vide quod dixi, de cleri. peregrin. c. j. in glossa.

4 [*Probatione*] cum † igitur simoniaci, & notorii fornicatores suspensi sint ab officio, etiam quo ad alios, & propter crimen. licet a canone. xxxii. distin. §. verum, restat secundum Hostien. quòd si celebrant, incurrunt irregularitatem, & etiam post pęnitẽtiam non debent celebrare, donec cum illis per se. apo. dispensetur. supra de bigamis. c. quia circa, & de hoc supra, de simo. tanta. Alii dicunt contra. secundum Innocen. quod scilicet fornicator notorius principaliter suspensus est a Deo, licet per canones aliquid sit additum in odium criminis quo ad ipsorum euitationem. supra de cohabi. cleric. vestra, cum similibus. & dicunt, quod quamcito poenitet, est audiendum ipsius officium. nec ob. de cleri. coniu. sane, quod intelligit de occulto, vel vt ibi dixi. Suspensi vero quo ad Deum tantum propter peccatum, & si peccent celebrando, non fiunt irregulares, nisi secundum Host. in his casibus, quibus executio post poenitentiam impeditur, qui nota. de renunc. nisi. §. propter conscientiam. illi vero, quos canon suspendit non propter crimen, sed propter defectum, vt illegitimi, & corpore vitiati, non incurrunt irregularitatem celebrando, quod patet per stilum curiae, quia quando super defectu dispensat cum talibus, de irregularitate mentionem non facit. lvi. dist. apostolica, & c. Cenomacensem. supra de fili. presby. veniens, & ca. peruenit, & quasi per totum. Idem in suspensis a canone propter infamiam, sicut hi, quorum crimina sunt notoria, qui propter scandalum, & per infamiam etiam post pęnitẽtiam prohibentur celebrare, de cõhabita. cle. c. fin. secundum Innoc. & melius secundum Host. facit de homic. ex literis. isti enim non incurrunt irregularitatẽ, sicut nec suspensi a confessoribus, de qua suspensione. xxvi. q. v. & vi. per totum. non enim debemus quem iudicare irregularem, nisi vbi ius exprimit secundum Innocen. & Hostien. & est expressum. j. de sen. ex. is qui. in fi. li. vj. hanc autem gl. & ipsius materiam vide in Spe. de leg. in trac. dispensationis. §. iuxta propositiones. ver. item no. q̃ suspensus, cum sequentibus. [*Grauiter.*] i. enormiter. secundũ Goffre. secundum quem nedum excommunicato, sed etiam ea quae sunt digna excommunicatione, separant a sacramentis, de cons. dist. ii. si non sunt, sed communicare excommunicato dignum est excõmunicatione. s. eo. c. ii. Idem Abb. ea ratione, quia venialia dicuntur leuia. xxv. di. §. criminis. rationẽ Gof. reprobat hic Pe. quia non verum, q̃ propter cõiõnẽ excommunicetur maiori, sed propter contumaciã, quia scilicet monitus non destitit. [*nullum*] ratio patet j. de sen. ex. is qui. in fi. j. rñ. li. vj. & est hoc ꝯ Pe. qui dicebat eum minorem irregularitatem incurrere propter peccatum. fatetur tamen, quod illa irregularitas per pęnitẽtiam aboletur. [*Notam*] idẽ verbũ. s. de fortil. c. fin. [*Irregularitatis*] de istius verbi diffinitione remisi ad Spe. s. c. ii. [*Incurrit.*] s. de homici. peritio. not. [*nec eligere*] per hoc infert Innocen. & Hostien. quod non sint suspensi a iure, vt essent contraria, q̃ signat G. de hoc dixi. s. [*Iurisdictionis*] vnde etiã absoluit aliũ excommunicatum minori. j. de sen. excõ duobus, licet quidam contra. Vincen. [*sibi competunt*] not. secũdum eos qui dicunt communicare excommunicato esse mortale, q̃ cõstitutus in mortali retinet, & exercet ea, quae sunt iurisdictionis. de hoc. iii. q. vii. per totũ, maxime in §. ex his, s̃m Abb. Querebat aũt Vinc. hoc quare criminosus toleratus non repellitur a iudicio, sed repellitur a testimonio, & dicebat, quòd est ratio, quia indignitas, peccatum, mendacium, & transgressio sunt contraria veritati. nec praesumitur verum dicere, qui peccat in Deum. secunda quęstione septima. non potest, vel verius, quia

maius

maius periculum est in teste, cuius grauamen non re-
leuatur per appellatione, sicut granamen iudicis. ff.
apud eum, a quo appella.l. prima, remissiones de hoc
dedi, supra de testibus.testimonium.[*Irritanda.*] immo
5 †irrita nuncianda .ex quo persona indigna secundum
Hostien. dicit Innocen. quod quidam dicunt irritan-
dam, nisi poenituerit, saltem tempore, quo petitur
cassatio, vel melius ante electionem, quia si post.præ-
sumitur poenitentia ficta, supra de electionibus, du-
dum, secundo, sibi placet, quod licet poenituerit, non
possit eligi, nisi prius absoluatur. ʃ. de senten.excom.nu
per, propter sententiam iuris, quia priuatus est commu
nione. absolutio vero fit sine iuramento, vt in præce.
dec.nuper.& sufficit secundum Pet. quod sacerdos cu-
ratus illius intra, vel extra ecclesiam dicat, Ego te absol
uo, vel restituo te ad sacramentorum perceptionem,
vel do tibi licentiam, vt possis audire diuina, & percipe-
re sacramenta, vel communicare sacramentis, secun-
dum Pet. in criminosis no. secundum Innocen. qui nō
a iure positiuo, sed a Deo priuati sunt sacramentis, lo-
cum habeat, quòd acta poenitentia possint eligi sine
alia absolutione. & idem secundum quosdam poeni-
tentia non acta, quo ad hoc, vt postea illa peracta licite
teneant dignitatem, quod negat hic Pe. etiam si pecca
tum fuerit occultum, cum principium fuerit vitiosum,
est ergo necessaria dispensatio, supra capitulo postula-
sti. Putat autem episcopum dispensare posse, alle. de iu-
di. at si clerici. de sententia excommunicationis, nuper.
infra de eo, qui furtiue ordines re. capitulo primo, vlti.
dicit Innocen. plus sibi placere istos a iure non suspē-
sos. dixit Inn. in addi. alios dicere, & videtur melius,
quod siue sit bonus, siue malus, etiam hæreticus, vel ex
communicatus ab ecclesia toleratur per electionem,
& confirmationem, etiam si fiat a peccatoribus, vel hæ
reticis, vel excommunicatis toleratis bene contrahitur
inter hos matrimonium spirituale, donec separentur
paleæ a granis, ad hoc de consecratio. distinct. quarta,
cum baptizat, iste tamen non est sponsus nisi ministe-
rio. verus enim sponsus, & vniuersalis ecclesiæ, & specia
lium ecclesiarum, & cuiuslibet animæ est solus Chri-
stus, vnde apostolus, despondi vos vni viro virginē exhi
bere Christo. xxvj. distinctio. acutius. & in psalmo, tan-
quam sponsus procedens de thalamo suo. & in euan-
gelio, Qui sponsam habet, amicus sponsi est, &c. Item
iste ministerialis sponsus nō generat filios, nisi in mini
sterio. vnde apostolus, Ego plantaui &c. de consecratio.
distinctione quarta, aliud. in fine, secūda quæstione pri-
ma, si fuerit, & capitulo multi. Item baptizat seruus &c.
& non horreat columba ministerium malorum, de
consecratione distinctione quarta, baptismus, xxxij. di-
stinctione. §. nemi. nec est contra, quod no. de election.
considerauimus, & capitulo auditis, scilicet quod nulla
est electio facta scienter de indigno. illud enim est de
iure positiuo, vt scilicet tali electione non obstante te-
neat electio facta per alios. dicit tamen Innocen. quòd
tenet de iure nāli, & si per superiorem confirmetur,
erit verus prælatus in ministerio, & tenebunt, quæ fece
a rit in spiritualibus, vel temporalibus.[a] dicit tamen
etiam post talem confirmationem tenere electionem
factam per alios, qui non peccauerunt, & ad quos erat
deuoluta potestas, vt dicam post eum, de excessibus prę
latorum, inter. Si tamen superior confirmet hanc ele-
ctionem, non vocato confirmato, cuius electio non
tenebat, non valebit confirmatio, quæ licet sine causæ
cognitione fieri possit, vbi nullus est contradictor, vel
possessor, vel confirmatus, vbi tamen aliquod istorum
interuenit, secus de electionib. transmissam, & capitulo
dudum, secundo. C. si per vim, vel alio modo. l. fina.
Idem forsan, si alius solummodo est electus, dic vt de
b electionibus, capitulo vltimo,[b] libro sexto, salua citatio
ne iuris, de qua, eodem titulo, capitulo primo. Ratio au
tem diuersitatis, quare licet electoribus, quod confir-

maiori non licet, est, quia primi censentur iure priua-
to, secundi publico, scilicet vice iudicis. facit quod di-
cam, infra de sententia excommunicationis, si vere. in
glo. hic patet. in fine.[*Peccat.*] quia non repetit[*grauiter.*] putant Glo. & Abb. & Petrus eum leuiter, & venia-
liter peccare propter rationem, quę sequitur.[*Virtutis.*]
idest gratiæ, & executionis. habebit enim ordinatus ab
illo executionem secundum Innocen. & Hostien. Di-
6 cit† autem hic Abb. per hoc solui quæstionem, an ex-
communicatus minori celebrare possit pro defunctis,
ita, quòd eis prosit oblatio. & mouet dubium, quia cum
is, qui displicet &c. tertia quæstione septima, indicet.
xlix distinctio. §. primo, sed verum est, quòd prodest, vt
hic. & contrarium loquitur de intercedente pro illo,
qui displicet, idest qui damnatus est.[*Collationem*] cōtra,
ex quo suspensus est a participatione, ergo & a collatio-
ne, cum sibi non liceat sacra contingere. lxxxj. distinct. l.
cos. & capitulo minister, & capitulo oportet, & maxi-
me hoc in collatione ordinum, quæ fieri non debet si-
ne missa. lxxv. distinctio. capitulo primo, tertio, & quar
to. Solu. dicunt quidam, quòd licet peccet in eo, quòd
missam celebrat, non peccat in eo, quòd sacramentum
confert. Dicit Innocen. quòd peccat conferendo sacra
menta, vt hic prima quæstione prima, omnia. xcv. di-
stinctio. illud, exceptis expressis a iure, vt est baptismus.
de hoc, infra titulo primo, capitulo primo, sed subditi
non prohibētur illa ab ipso recipere, & sic non prohi-
betur a collatione quo ad subditos, sed participando,
& percipiendo se commaculat. Hostien. dicit, quòd
conferens non participat, quia non confert princi-
paliter ad suam, sed ad aliorum vtilitatem. Qui vero
ad sui vtilitatem illa recipit, proprie participat, idest par
tem capit. prohibetur ergo a perceptione, quæ suam vti
litatem respicit, non a collatione, quæ vtilitatem
respicit aliorum, argumento. ff. de dolo. lege prima,
de colln. capitulo primo. de his, quę fiunt a maiori par
te capituli, quæsiuit.[*Anathemate.*] idest maiori excom-
municatione, vide quod dixi de indi. eum non ab ho-
mine. super versicu. anathematis.[*Feriendus.*] per senten
7 tiam Innocen. ¶ †Gl. tertia signat contrarium, soluit,
ex solutione infert quæstionem rationis, cui respon-
det, cui responsioni opponit. & soluit. ¶ Glo. vel quid
quærit, & soluit, secundo quærit, & arguit. ¶ Penulti-
ma glo ponit tres lecturas illius versiculi, dummodo.
8 ¶ In glo. † hæc est.[*ibi, qui testamentum.*] si testator ei, qui
vltra certam quantitatem capere non poterat, licitam
quantitatem legat, & vltra, dicens se maiorem sum-
mam sibi debere, illam reddi iubet, pręsumetur di-
ctum in fraudem, nec debebitur, nisi probet illam
debitam. Idem in eo, qui rogauit palam, & tacue
vel tacite tantum, vt in lege sequenti. ¶ In glossa
9 †secunda.[*ibi, maior.*] licet enim excommunicatus
maiori, & minori sint exclusi a celebrando: ta-
men celebrando non peccant æqualiter. & idem in su
spenso, excommunicato minori secundum Goffre.
¶ In glossa tertia.[*ibi, mortali.*] forte putat glo. Innocen.
Hostien. ponendo hæc verba in suis primis glo. com-
municantem excommunicato peccare mortaliter.
de hoc dixi, quod metus causa, sacris, in vltima quæstio
ne. ¶ In glossa minor.[*ibi iurisdictione.*] Idem videtur se-
cundum Hostien. si sit suspensus ab officio tantum, vel
beneficio tantum, quando iurisdictio spiritualis, vel
c temporalis esset sequela illius, a quo suspensus est. dice-
bat hic Vincen. quot sunt res, vel causæ, tot possunt es-
se suspensiones, vt ab ingressu ecclesiæ. ab officio, a iu-
risdictione, a beneficio, & similibus. vide satis de hoc in
clementina de poenis, cupientes, in glo. nota. nouam.
¶ In glossa, sed quid.[*ibi, non credo.*] idem Hostien. &
10 Abb. ¶ In glossa hæc est.[*ibi, non potest.*] vnde nec† ad di-
gnitatem, nec ad simplicem clericatum eligi poterit
secundum Innocen. Sit ergo cautus eligendus, vt pri-
mo confiteatur, & absolutionem obtineat secundum

Petrum, dicit tamen, quòd cum promoto ante absolutionem dispensabit episcopus, ex quo est occultum, immo nec propter occultum posset & eum remouere, de temporibus ordinādis, ex tenore, & capitulo fina. ¶ In glossa penultima. [*ibi, quidem.*] Innocen. scilicet post cuius apparatum fuit hęc glossa. [*Et ibi, suspendendo.*] istud tamen non liceret hodie inferioribus a papa, nisi seruata forma decre. de sententia excommunicationis, & capitulo constitutionem. lib. vj. vt eodem lib. & eodem ti. statutum.

ADDITIONES.

a ¶Temporalibus. Vide Ioannem Andre. in capitulo, quod sicut. de ele. post glo.
b ¶Capitulo vltimo. Vbi vide plenius Ioannem Andr. & eodem titulo, auaritiæ.
c ¶Quo. Vide de hoc plenius in capitulo cum dilectus. de consuetu. per glo. Ioan. And.

¶ De non ordinato ministrante. Rubrica.

¶ Viso de ordinatis, qui post interdictum celebrant, videndum est de non ordinatis, qui celebrant, vel officium ordinis, quem non habent, exercent.

SVMMARIVM.

1 *Non ordinatus ministrans quo casu pœnæ subiaceat huius decretalis.*
2 *Falsi tenetur qui se ingerit pro ea persona, quam nō habet, & quo casu.*
Insignijs alienis vtens leg. Corne. de falsis tenetur.
De ecclesia abijci quis qualiter intelligatur.
3 *Additio glossarum.*

CAP. PRIMVM.

1 SI quis. Clericus. Hostie. †[*Ordinatus.*] vt si acolytus vsurpet officium subdiaconi, subdiaconus diaconi, & sic de singulis, non tamen habet hoc locum, quando acolitus vel alius non in solenni apparatu dicit epistolam, sicut fit tota die secundum Hostien. & de hoc, supra de vita, & honestate clericorum, vt quisque. [*Temeritatem.*]
2 quinimmo & falsitatem. nam si quis † se ingerit pro milite, cum non sit, & vtitur illius insigniis, tenetur lege Cornelia, de falsis, & est pro commissi qualitate grauissime puniendus, ff. ad legem Corneliam de falsis. l. eos qui. §. fina. secundum quem non excusat consuetudo contraria. supra de consuetudine, quanto. [*Abijciatur.*] per excommunicationem, nisi se correxerit, vel per beneficij priuationē, seu depositionem, argumen. supra titulo primo, capitulo tertio. & capitulo illud, in fine, & capitulo fraternitati, nisi papa dispenset, quod dic, vt infra capitulo primo, secundum Hostien. ¶ In
3 † glo. prima. [*ibi, licitum.*] ita, ꝙ ex eo meretur, non demeretur secundum Tan.

SVMMARIVM.

1 *Diaconus missam celebrans quid pœnę patiatur.*
In non ordinati ministrantis dispensatione quæ clausula ex stylo curiæ ponatur cum eo quis dispenset. nu. 6.
Pœnitentiæ pars facta sufficit ad consecutionem eius, quod facta pœnitentia conceditur vel concedi mandatur.
2 *Ad curam & diligentem medicus spiritualis tenetur, & carnalis.*
3 *Epilogus, & suffragium glossarum nu. 4.*
Furem quis si nouit, tenetur indicare si celat, tenetur.
5 *Additio glossarum.*

CAP. II.

1 EX literis. Casus. † Diaconus missam celebrans ad sacerdotium non promouetur, ad tempus a diaconatu suspenditur, sed in beneficio cum eo poterit dispensari. Communis diuis. secunda ibi, Consultationis. [*Triennio.*] habet communis stylus curiæ hanc clausulam, cum eo ad tempus iuxta arbitrium tuum suspensio dispenses. per quod dicit Hostien. quòd plus, vel minus temporis poterit episcopus arbitrari, quo tempore lapso, & acta pœnitentia, vel ipsius parte dispensabit, de temporibus ordinan. ex tenore, infra titulo secundo, capitulo fina. [*Suspensus.*] sic supra titulo primo, latores. [*Beneficio.*] quod obtinet, vt innuunt sequentia, vt dicit Hostien. [*Curam.*] no. Hostien. quod † medi-
2 cus spiritualis tenetur ad curam, & ad diligentem, nec mirum, quia tenetur etiam carnalis, de homici. tua nos. de ætate & qualitate, ad aures. [*Regularem,*] infra titulo secundo, per totum. ¶ Secunda glo. respon. per quæstionem, an conficeret. ¶ Penultima glo. quærit, & soluit.
4 ¶ In † gl. tertia. [*in fine.*] qui furem nouit, indicet vel nō,
5 non tenetur, sed si celat, tenetur. ¶ In † glo. secunda. [*ibi, quod autem.*] & de consecratio. distinctio. prima, capitulo primo, ad finem. Lau. & quid dixit hic Goffre. ibi, vide super prima gl. ¶ In gl. fine. [*ibi, dispensatione.*] papali, vt dicam in glo. penultima. ¶ In glo. sic. l. distinctio. [*in fine.*] T. supra de cleri. pugnan. in duelo, Henricus. per quæ iura dixit hic Innocen. quod quasi semper in beneficijs dispensare licet episcopis. ¶ In glo. penultima.
6 [*ibi, non † credo.*] idem Hostien. & Goffre. in Specu. de lega. §. nunc de episcoporum, versicu. xviij. quia si cum ordinato, qui suspensus celebrat, ipse solus dispensat, ergo & cum non ordinato, qui magis peccare videtur. & hoc in suscipiendo, in suscepto. & beneficio secus, vt hic. Innocen. in decre. dilectus, de tempo. ordin. simpliciter dixit episcopum dispensare posse cum non ordinato ministrante per hæc capitula.

¶ De clerico per saltum promoto. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*
De promoto per saltum quæ iura alia, quam hæc canonica loquantur.

1 ¶ † Ministrat interdum non ordinatus, interdum pręposteře, vel per saltum ordinatus, ideo &c. habetur materia, lij. distin.

SVMMARIVM.

1 *Qui ordinatur ignoranter per saltum de subdiacono presbyter, quid iuris, in princ. & in fine. cum eo quis dispensare possit, nu. 6 & 7.*
Ordines quomodo conferendi si dubites de alia priori eorū de collatione, numero 3. quo tempore cōferendi, numero 4. si ante xiiij. annum conferantur, an obligentur ad continentiam, numero 5.
Ordines minores an essent in ecclesia primitiua, nu. 7.
Confessionem propalere quando quis possit.
Credendum bonis viris.
Pœnitentia imposita pars peracta conceditur.
2 *In baptizmo conferendo, si hæsitetur, an quis sit alias baptizatus, quæ cautela vtendum*
3 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 4.*
5 *Professus ante xiiij. annum an sit monachus,*

CAP.

CAP. PRIMVM.

1 DVæ literæ. Casus. † Qui ignoranter per saltum de subdiacono fit presbyter post pœnitentiam in diaconum ordinatur, & demum secum poterit dispensari in sacerdotio. Comminnis diuis. ij. ibi, mandamus. [*Fecit.*] ignorãter. [*Secreto.*] vt iudici, non vt confessori, ne sit contra. de pœni. & re. omnis. nisi forsan ipse procurator se publicaret, & confessorem in testem induceret, de simonia. nemo. de adulterijs. significasti. secundum Hostien. [*Boni viri.*] talibus credendum est, supra de procuratoribus. in nostra. Hostien. [*Conuersatus.*] sic supra de electionib. postquam. [*Inferiores.*] sacerdotio, alias parum iuuaret excusatio, si postea in prouecta ætate suscepisset subdia-
2 conatum [*Peracta*] vel eius parte [*Procures.*] poterit † episcopus ratione dubij præmittere illa verba, si non es ordinatus &c. & gerere in animo, & in hoc instruere ordinandum. quod si iste fuit al. ordinatus per orationes, vel vnctiones nil dare, vel recipere intendant. & est similis cautela de baptismo. capitulo secundo. secun-
3 dum Hostien. ¶ Glo † secunda ponit differentiam matrimonij carnalis ad ordinem. secũdo quærit an impubes ordinatus &c. arguinen. quod non. soluit contrarium vacillando. ¶ Vltima glo. quærit, ponit opinio Hug. demum opinio Vincen. quam approbat. secun-
4 do quærit, & soluit. ¶ † *In glo. prima, in fi.*] qualis illius, qui proprium nomen ignorat. C. de hæredi. instituen. l. fin. Goffre. ¶ *In gl secunda ibi, non debeant.*] nisi in ætate hodie terminata per constitutio. clemen. de ætate & qualita. generalem. [*Et ibi, carnali.*] sup. quòd a tali contractum nullum est, nisi &c. [*Et ibi, matrimonium.*] de hoc satis dixi supra de sponsa. ruæ. [*Et ibi, annexum.*] de hoc de cleri.
5 coniuga. cum olim. [*Et ibi ante † xiiij. annum.*] hoc tenet hic Innocen. supra de tempo. ordi. vel non est compos. vbi tenebat, quod satis est ordinatum infra pubertatem contradicere ante pubertatem, & perseuerare vsq; ad finem pubertatis in contradictione, vel contradicere statim in fine. xiiij. anni, & illud statim, intelligit ibi Hostien. de triduo per decre ad nostram. de regulari. Inducebat autem Innocẽ. rationem, quia cum expresse per votum continentiæ se non possit astringere ante pubertatem. xx. quæstio. prima. capitulo primo. multo minus tacite per susceptionem ordinis, nec putat, quod finita pubertate sit necesse illum interrogari, sicut dicitur de ingresso, & no. de regularib. capitulo primo. Diuersitatis ratio, quia ordinatus, quamuis minor, habet characterem. de facili ergo tacite inducitur votum ordini annexum. Sed professus ante xiiij. annum non est monachus, & ideo requiritur expressus consensus, vel ratificatio æquipollens, sed Hostien. non placet ibi hęc diuersitas, cum vtrunque & expresse & tacite ratificetur, vt patet de regul. capitulo primo. libro sexto. [*Et in fi.*] adde, quod ibi dixi. & de hoc prima quęst. pri-
6 ma. pueri. ¶ *In gloss. vltima ibi, Potest.*] quando hoc † facit ignoranter. Secus si dolose, & scienter, quia tunc secundum Hostien. non dispensaret nisi papa, nam & mentem. capituli supra proximi, & infra proximi offendit secundum eum, cum sit idem non esse ordinatum, & esse non debito modo. ad hoc. supra de translatio. inter corporalia. [*Et ibi, habuerit.*] erat tamen baptizatus, al. tene, quod habes de presbytero non baptizato, capitulo primo & vlti. [*Et ibi, sicut.*] vbi de hoc, & lij. distinctio. sollicitudo. [*Et ibi, vnum*] tex. ita iacet, vnum faciunt presbyterum. & electio, & confirmatio vnum faciunt episcopum. [*Et ibi Vincen.*] Petrus His. & Goffre. [*Et ibi, & si nullum.*] Innocen. hoc sic probat, supra de presbyte. non ba-
7 pti. capitulo primo. Tempore † apostolorum in primitiua ecclesia non erant minores ordines, ecclesia enim ipsos primo constituit. xxii. distinctio. §. primo, & tamen ipsi apostoli fuerunt sacerdotes, eadem distinctio. in nouo. & licet id teneat, dicit tamen responderi posse ecclesiam constituisse minores ordines ante, quàm aliquis apostolus ordinaretur, quod etiam illa litera sonare videtur. [*Et ibi, sacerdos*] Bar. Bri. contra. lij. distinctio. sollicitudo, nec contradicit dec. ex literis, quia non loquitur de ordine, sed de executione, & hoc placet.

¶ De eo, qui furtiue ordines suscepit. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*
De ordines furtiue suscipientibus tractetur alibi, quam hic.

1 ¶ Ordinatur quis quandoque per saltum, & hoc vidimus, quandoque furtiue. & de hoc sub ijcit. facit ad materiam. lxiij. distinctio. Salonitanæ. & nona quæstio. secunda. Lugdunen.

SVMMARIVM.

1 *Ordinem si quis furtiue recepit, quid iuris.*
Cum eo quis dispensare possit, & nu 2 in fi. & 4.
2 *Ad fidem quis non cogitur.*
Ad religionem pari modo.
Voluntatis quæ sunt a principio, ex postfacto sunt necessitatis.
3 *Epilogus, & additio glossarum nu. 4.*

CAP. PRIMVM.

1 VEniens. Casus. † Qui furtiue recepit ordinem, si contra hoc facientes excommunicatio lata erat, sine dispensatione papę in sic suscepto ministrare, vel ad superiores ascendere nõ poterit, sed si excommunicatio lata non erat, episcopus, & abbas poterunt dispensare. hoc dicit rubrica. & huius decre. pars prima narrat factum. In secunda ibi, vnde. ponitur responsio distinguens, & subdistinguens secundum membrum distinctionis ibi, si vero. cuius secundi subdistinctio ibi, alioquin. [*Suscepisse.*] nunc volebat promoueri in presbyterum, quęrebatur, an hoc fieri posset saltem ex dispensatione episcopi. [*Ab aliquo.*] forte plures erant in ecclesia. de hoc supra de officio delega. quoniam. [*Sacerdotale.*] de quo quære-
2 batur, vt dixi supra. [*Moneas.*] sicut † enim quis ad fidem non cogitur. xlv. distinctio. qui sincera, sic nec ad religionem, vel ad sacros. Hæc enim res non est præcepti,
a sed voti. xxxij. quęstione prima, integras. [a] hęc autem omnia, ex quo suscepta sunt, seruanda sunt. xxiij. quæst. quinta. ad fidem. supra de regula. capitulo fina. de cleri. coniuga. capitulo primo, & secundo. sic in arbitrijs, & in contractibus. ff. de arbitris. l. tertia. §. primo. C. de acti. & obligatio. sicut. secundum Hostien. [*Conuersatus*] sup. Hostien. & pœnitentiam sibi impositam peregit, vel partem ipsius. puto, quòd textus caute hoc omiserit per id, quod habes, de pœn. distinctio. prima. §. his auctoritatibus. & supra, de voto, scripturæ. vbi de hoc. Pro Hostien. tamen facit, infra capitulo fina. [*Promoueri.*] quasi innuat secundum Hostien. quòd in susceptis posset episcopus dispensare. idem Abb. quod puto verum
3 de alijs prioribus, non de furtiue suscepto. ¶ Glo. tertia arguit, & id approbat, & remittit, & ponit sect. in vno. ¶ Glo. quarta arguit & reprobat. ¶ Vltima glo. exponit,
4 arguit, & remittit. ¶ In † gl. tertia. [*ibi, lata fuit.*] dicit Hostien. quòd cum furtiue ordinato, etiam si excommunicatio lata non fuerit, Rom. ec. de facili non dispensat nisi religionem ingrediatur. ¶ In glo. vlt. [*ibi, sequitur.*] Idem Host.

ADDITIO.

a ¶ Integritas. Imo propter delictum vt ad religionis ingressum quis cogi, vide de conuer. coniu. gaudemus. in gl. & xxxiij. di. fraternitatis.

SVMMARIVM.

2 *Ordinem furtim qualiter quis recipiat, & conferenti ignoranter non imputatur, alias puniendus.*
Cum furante ordines quis dispenset, nu.4.
Ordines plures vna die recipere non licet.
3 *Dispensatio abbatibus, & minoribus episcopo prælatis est prohibita, an capitulo etiam, remis.*
Prælati minores episcopo tenentur referre grauiora.
4 *Additio glossarum.*

CAP. II.

CVm H Summaui sup. cap. proximo. & pars prima narrat factum secunda distinguendo respondet. secundũ membrum ibi, si vero. [*Ordinationis causa.*] vt ordinaretur a se. [*Recipit.*] simul cum illis, & eadem die. 1 recepit † enim minoribus furtiue immiscuit se inter acolytos, qui debebant ad subdiaconatum promoueri, & secundum hoc episcopo ignoranti non imputatur, aliàs, si sciuisset, ipse tãquàm maior esset grauius puniẽdus, de tempori. ordi. dilectus. de translatio. capitulo secundo, ad finem. [*in hoc facto.*] quod vna die † recipit sub 2 diaconatum cum quatuor minoribus, minores enim tantum, vel subdiaconatum tantum recipere licuisset. Quid si solum acolytatum recepisset cum subdiaconatu, secundum Hostien. Eodem modo excederet, licet non in tantum. Receptio enim plurium ordinum simul intelligitur prohibita nisi sit permissa, argumen. hic, & infra capitulo proximo. supra de tempo. ordi. dilectus. ad hoc de transla. capitulo secũdo. ver. sed neque. [*Abb.*] propriè secundum. T. & Vincen. licet Ala. dixerit episcopum esse abbatem. supra de iudic. causam. vel habebat iste abbas priuilegium ordinandi monachos suos, vel requiritur in dispensatione episcopi consensus abbatis secundum eum, & Goffre. Dicit hic Innoc. 3 & placet Hostien. quod † abbatibus, & minoribus prælatis ab episcopis omni casu dispensatio est prohibita, vbi non apparet manifeste permissa, nam grauiora tenetur referre, de officio archi. capitulo primo, & capitulo ad hæc, de offi. archipresby. capitulo fina. ad hæc. infra titu. primo, accedentibus. & de iudic. at si clerici. [a] & idem dixi, de postu. præla. capitulo vlti. ad fi. mag. glo. & per hoc sit responsum ad omnia iura, quę illos dispensare permittunt. & de hoc in Spe. titu. ij. §. sunt quoque. in fi. & §. videndum. versi. quid si collatio. dicit Innocẽ. quosdam dicere, quod capitulum dispẽsat, argumen. de pręben. cum non ignores. de simo. ex insinuatione. xvi. quæstio. prima, ecclesia. vbi de hoc. sed dicit se non videre, quomodo illa capitula pro eis faciant. ¶ *In glo. prima,* 4 † *ibi capitulo tertio.*] & ibi de hoc. & ibi videas. dixerunt hic T. & Vincen. hoc maxime verum in diebus deputatis ad ordinationes, in aliis sufficiat duos concedere per præ. decre. ¶ *In glo. ij. ibi, tenorem.*] Innocen. in decre. dilectus. de tempo. ordi. simpliciter tenet, episcopum dispensare posse secundum distinctionem decre. proxi. posset dici secundum Hostien. quod quantum ad minores etiam furtiue receptos dispensent episcopi. ad hoc, quod legitur, & notatur, supra de biga. capitulo secundo. In sacris vero ita est interdicta, quod nec papa dispensat de facili, secundum quod dixi supra capitulo proximo. super tertia glo. [*Et ibi, excommunicatio.*] T. & Vincen. sic dicunt, vt scilicet si non fuit prohibitum sub excommunicatione, ne quis furtiue ordinaretur, episcopus dispensare possit cum eo in seculo remanente, aliàs non. & per hoc videntur innuere, quod cum recipiente minores, & subdiaconatum eadem die possit episcopus dispensare, de recipiente duos sacros est opinio, & vide in Specu. titu. secundo. §. nunc ostendendum. ver. lij. & liij. & §. nunc de episcoporum. versi. prohibentur.

ADDITIO.

a ¶ Clerici. Facit quod no. de off. or. quanto. per Io. An.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus a non suo episcopo est suspensus.*
Cum ordinato furtiue quis dispenset, nu.6.
2 *Pro ordinato rite quid si longo tempore habitus non dicatur ordinatus a non suo episcopo, vel alias minus canonicè.*
Reputatio in q̃ quis sit ordinatus quid operatur, & nu.1.
Pro tali se gerere agere, quid ibid.
3 *Electionem factam esse a potestatem habentibus, quando electus debeat probare.*
Quod index quis non fuit, cui incumbat probatio.
4 *Solennitates an præsumantur.*
Excommunicatus ordinem an suscipiat, matrimonium contrahit.
Ordines qui clam suscipiunt ad tempus suspenduntur, vide nu.5.
5 *Epilogus, & additio glossarum.*

CAP. III.

INnotuit. Summamm est supra, capitulo primo. Communis diuis. ij. ibi, Consultationi, quæ distinguit. & secundum ibi, Veruntamen. [*Accesserunt.*] forte de sua licentia secundum Hostien. & sic 1 cesset dictum Innocen. qui † dicit hic probari ordinatum a non suo episcopo esse suspensum, ista enim pœna hic imponitur propter excommunicationem, contra quam recepit ordinem, vel quia contra iura. & furtiue. de hoc autem vide, quod dixi, supra de temporib. 2 or. quod translationem. Quid † si illi, qui longo tempore habitus est pro rite ordinato, nunc obiicitur, q̃ fuit ordinatus a non suo episcopo, vel extra tempora, vel aliàs minus canonicè. Dicunt quidam, quod nisi aliud probetur, rite ordinatus præsumitur. ad hoc de presby. non bap. capitulo fina. in fine. & quod ibi dixi, & supra de præsump. capitulo fina. de iud. cum deputati, de cle. peregri. inter quatuor. Hæc enim sunt probabilia argumenta, de quibus ibi loquitur. sufficit præterea, quod sic agit & contrahit, & quod ab episcopo & viciniis talis est & fuit reputatus, ff. ad Maced. l. iij. 4. responso. inf. de senten. excommunicatio. in præsentia. & de hoc dixi, de accusa. super his. in glo. ad excipiendum, versicu. si autem. Aliqui dicunt, quod si episcopus proprius exinde referat quæstionem, necesse habet ipsum certificare. ad hoc, supra titu. primo, capitulo vno. & quod no. de re iudi. in prima regula. libro sexto. aliàs interdicet sibi executionem in posterum, licet quo ad prçteritum possit sub dissimulatione transire, argumen. supra de consc. ec. vel al. aqua. Dicit Hostien. in facto recenti standum secundæ opinioni. In antiquo vero standum est primæ, & hoc de æquitate. & facit, quod dixi, s. de cle 3 ri. ex. mi. proposuit, super vlti. glo. In † electione autem, vbi facta est per eos, ad quos de iure communi non pertinet, oportet electum probare potestatem datam fuisse electoribus, siue hoc opponatur ante confirmationem, siue post. supra de appellatio. constitutis, & capitulo constitutus. Idem est, quando dicitur, quod is, qui tulit sententiam, iudex non fuit secundum Innocen. Hostien. in hoc vlti. remit. ad no. de offi. delega. cum in iure, & ibi super prima glo. post princ. posui ad literam, a quod hic no. Innocen. [a] de hoc. Item quod hic de † so-4 lennitatibus an præsumantur, posui de re iudi. sicut. super iij. glo. [*Sententia.*] non dicit pœna, quasi notet secundum Hostien. quod erat contrafaciens ipso iure excommunicatus. [*In susceptis.*] si ordo in excommunicatione suscipitur, fortius matrimonium tunc contrahi potest, patet supra, de eo qui duxit in matrimonium, significasti. [*Pœnitentia.*] vel eius patre, de furtis. capitulo fina. [*Processu temporis.*] semper enim ad tempus tales suspenduntur, supra titu. ij. capitulo in. [*Licentia.*] generali, secundum Phi. ru dic contra, vt supra capitulo

5 pitulo primo. ¶ Vlt. glo. soluit quæstionem, & arguit. ¶ [*In gl. 2. ibi, excommunicationis*] & sic soluitur secundum Abb. contrarium, supra de tempor. or. literas, ubi suspenditur sic ordinatus solum ab executione secundi ordinis, quem suscipere non debuit. Ad idem, supra cap. proxi. ibi enim suscepit ordines non excommunicatus. hic uerò excommunicatus. ¶ [*In glo. ulti. ibi, susceptis*] & intelligit † hic Host. de susceptis in hoc or. nã in prius susceptis posset episcopus dispẽsare suo iure. ad hoc, supra titu. 2. cap. 2. uel secundum eum hic excommunicatus promotus fuit, unde irregularis, & sic solus papa dispensat.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio tituli.*
2 *De excessibus prælatorum loca alia iuris præter hæc dicentia.*

De excessibus prælatorum, uel subditorum, Rub.

1 ¶ † Supra in pluribus rubricis ostensum est de delictis subditorum, quæ interdum committuntur in platos, interdũ aliàs iura offendendo. ne prelatis exinde aliqua elatio proneniat, submittit & de ipsorũ excessibus secundum Goff. uel secundum Host. viso de specialibus delictis prælatorum & subiectorum, nũc 2 de iis generalem rubricam submittit. non † habetur hęc materia in decretis. repetitur autem in 6. & in cle. Congruit, de ui. & ho. cle. ut clericorum. §. prælati.

SVMMARIVM.

1 *Prælati monẽtur abstinere à grauaminibus subditorum, & comminatur ultionem contrafacientibus, & nu. 2. 3. 4.*
Moderatum petere possunt auxilium, nu. 1.
Defendere subditos tenentur, nu. 2.
Talia semper intelliguntur illicita, nisi concessa probentur.
2 *Canonici, & episcopus faciunt unum corpus, & quando unus sine reliquo nihil possit, & nu. 5.*
In casu discordiæ quando diffinitioni episcopi stetur, quando capituli.
Episcopus quòd habeat uocem in capitulo ut prælatus, uel ut canonicus quid intersit.
3 *Capituli sanior pars semper dicitur maior, quæ sine eo neque at episcopus, nu. 5.*
4 *Suffragium glossarum.*
Subditi superindictis, & immoderata æstimatione damni infecti grauandi.
Exactores fiscalium causarum ne executionem non suscipiant.
5 *Additio glossarum.*
Suspendere clericos perpetuò, uel ad longum tempus interdicere perpetuò ecclesias quis possit.
6 *In suspensionis sententia non est admonitio necessaria, excipitur.*
Ea, & interdictum est pęna in quibus similes sibi, & excommunicationi.
Pœna quæ sine monitione etiam pęnitenti & correcto imponãtur.

CAPVT I.

1 PEruenit. Casus. † Mouet prælatos abstinere à grauaminibus subditorũ & comminatur pœnam cõtrafacientibus. secunda ibi, Sciturí [*Fratres*] Episcopi ergo subditos fratres vocant, & filios, vt hic patet. de hoc, de crimine fal. quàm graui [*Talias*] istæ semper intelliguntur illicitæ, nisi à iure, consue. uel statuto facto ab illo, qui hoc posit, probentur esse concessæ. 10. quæst. 3. quia. 9. quæst. 3. conquestus, secundum Inno. & Host. facit de iure pa. præterea. 2. moderatum tamen auxilium cum charitate petere possunt, de censi. cum apostolus. Innocẽ. [*Decætero*] quod tamen nec olim facere debuerũt. Ho2 sti. [*Grauetis*] cum eos † defendere teneantur, de resti. spol. conquerente, de na. ex li. uen. cap. uno [*Capituli*] dicebat hic Hosti. no. ꝙ episcopus, & canonici faciũt vnum corpus, cuius corporis episcopus caput est, canonici membra, unde in ijs, in quibus episcopus uocem habet ut prælatus, requiritur consensus tam episcopi, quàm capituli ita, ꝙ unus sine reliquo nihil potest: & si discordẽt, episcopi est diffinitio, cui stabitur, nisi aliud rationabile obsistat. probantur hæc secundum eum. 12. di. non decet, & c. his, supra de præscrip. cum non liceat. de his, quæ fi. à præla. nouit, & c. quanto. de his quę fi. à ma. par. capi. capitulo secundo, & fi. de magis. quia nõnullis. ubi uerò uocem habet ut canonicus, non episcopi, sed capituli est diffinitio, & stabitur maiori & saniori parti. nisi aliquid rationabile obijciatur, & probetur, de his, quæ fi. à maiori par. capi. capitulo primo, de elec. coram. Secunda differentia habetur, de conces. præ. postulastis. Tertia differentia colligitur de app. à collatione, lib. 6. Quarta, quia secundo casu cõsideratur vox sua ut canonici singularis: sed in primo ut prægans est & auctorizabilis, vnde nil potest capitulũ sine ipsius consensu, nec è contrario. & prælati est diffinitio, de tempor. or. si archiepiscopus, & ca. se. & quod dico capitulum non posse sine prælato, intelligo sede instituta: secus enim illa 3 uacante, de maio. & obedien. cum olim, & capitulo his quæ, de hæreticis, ad abolendam. Dicit † etiam hic Hostien. quòd semper sanior pars capituli dicitur maior, nec unquam minus sana dicetur maior, remittens ad not. de his, quæ fi. à maio. par. capi. capitulo primo, & de hoc de electio. ecclesia. 2. [*Ordine iudiciario*] non dicit sine iudicio capituli secundum Hostien. [*Præsumatis*] contra multa grauamina, quæ prælati inferũt subditis maxime exemptis. prouidit conci. Vien. eo. tit. frequens [*Peruenerit*] & nobis exinde fides facta fuerit, ne sit contra, de simo. licet. 86. distin. si4 quid de quocunque, secundum Hu. ¶ [*In glo. 3. ibi. l. una*] superindicta sine imperiali iudicio, etiam ad præfectorum literas non debentur [*Et ibi, ex damni*] ex stipulatione damni infecti nõ fit immoderata æstimatio, sed seruetur modus honestus, non cuiusque immoderata luxuria [*Et ibi. §. hoc quoque*] exactores fiscalium priuatarum causarum executionem non suscipiant, ne publicarum functionum occasione subiecti lędantur. ¶ [*In glo. penulti. ibi. §. omnibus autem*] iniustè priuans subditum 5 communione priuabitur. ¶ [*In glo. 4. ibi, excommunicationis*] hoc non probat litera, ut dixi in tex. [*Et ibi, suspensionis*] dixit Innoc. hoc intelligi posse de suspensione perpetua clericorum, uel perpetuo interdicto ecclesiarũ, uel ad multum longum tempus. hoc enim non fieret sine consensu. c. de his, quæ fi. à ma. per. c. quæsiuit, uide, quod dixi. de offi. archi. ad hæc, in gl. qualia sunt, & de his, quæ fi. à præla. nouit, in fine. & hoc maximè cum procedit ex officio forte contra absentem, de accusa. qualiter. §. debet. sed si in iudicio sit cõtumax, solus episcopus, uel quilibet alius iudex prædicta facere posset, supra de offi. deleg. sanè, & excõmunicare, eod. titu. ex literis, ubi etiam subdelegatus excommunicat, uel posset intelligi. secundum Host. quando agitur de correctione canonicorum, uel clericorũ iurisdictioni capituli subiacentium secundum formam decre. irrefragabili. §. excessus, & supra de fo. compe. cum contingat: uel quando prælatus, & capitulum habent omnia communia, & communiter instituunt, & destituunt, de his, quæ fi. à præla. capitulo noscitur, de offi. archi. ad hæc. §. fina. de rescr. edoceri: uel quando clericus

ricus criminaliter accusatur per can. quem statim alle. glo. aliàs de iure & generali cõsuetudine secũdũ cũ solius proprij pastoris sententia tenenda est, & timenda. 11. quæstione tertia, capitulo primo. 16. quæstio. 2. uisis, infra de senten. excommunicatio. capitulo primo, libro sexto, de ma. & obe. cum in ecclesijs, de osfi. ordi. cum ab ecclesiarum, & c. ad reprimendã, unde dicit Innocen. ad tempus saltem modicum prælatum posse suspẽdere subditum sine admonitione, ut statim dicam: imò & sine causæ cognitione, si culpa, vel delictum fiat coram iudice. idẽ dixit in decre. apostolicæ, statim alle. ibi uide ar. contra. 45. distinctio. capitulo primo, ff. de pęnis, moris. 35. dist. capitulo fina. sed opponit hic imo uidetur, quod episcopus nõ potest ferre sententiam perpetuæ suspensionis, & tamen delegatus eius posit, sup. de excep. apostolicæ. respondet, quòd delegatus perpetuò non suspendet sine cõsilio delegantis, de offic. deleg. si pro debilitate, ar. hic 34. dist. quorundam. l. dist. studeat. & delegans episcopus tunc requiret consiliũ capituli [*& in fine*] nisi scripsisset, ꝙ solus hoc facere posset, infra de consue. capitulo. 3. libro sexto. ¶ [*In glo. & ita, ibi, suspensionis*] dicit
6 Innocen. & Abb. recitat, quòd † non putat in sententia suspensionis necessariam admonitionem, cum inueniat illam ferri contra delinquentem non contumacem. 5. quæstio. 4. in loco. 2. quæstione prima, nemo, ubi ponitur excommunicatio pro suspensione. Sicut enim aliæ pœnæ probata culpa, uel existẽte notoria imponuntur sine monitione etiam pœnitẽti & correcto: ita & ista. patet infra eod. quàm lit. excommunicatio enim licet sit medicina: suspensio tamen, & interdictum est pęna, & non est proprie medicina 2. quæstio. prima, multi. & hoc autem dicit uerũ, quãdo suspenditur pro crimine. ubi uerò pro contumacia, tunc præcedit monitio. & sic intellige. de ap. reprehensibilis, in prin. sicut & missio in possessionem remedialem, supra ut lit. non conte. quoniam. §. in alijs. habent tamen ista. s. excommunicatio, suspensio, & interdictum similitudinem in ijs, quæ habentur, supra de app. quoniam, de senten. excommu. capitulo primo, & cap. statutum, libro sexto [*Et ibi, fiat*] & interueniunt alia, quæ habentur: infra de senten. excommu. capitulo primo, libro sexto, quæ hic exprimit Hosti.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconis ecclesias subditas episcopi non possunt ab eis liberare.*
2 *Epilogus, & suffragium glossarum. num. 3.*
Ius suum diminuere alicui citra eius consensum non possunt episcopi, iuncta glo.
4 *Additio glossarum.*
Dignitas ex toto supprimi potest, & quando.
Fructus ad tempus an retineri possint, remittit.

CAPVT II.

1 AD hæc, C. Pars de ap. ad hæc. 2. & de priuil. ad hæc, & hoc † dicit. scopi ecclesias subiectas archidiaconis ab eis liberare nõ possunt. & est simile, quod de legato ad episcopum dicitur, supra de cõfir. uti. uel inuti. capitulo fina. Et primò ponit culpam episcopi, contra quam secũdo dat iudicem [*Corrigas*] loquitur Canturi. metropo. episcopi ad quem spectat hæc correctio, de insti. capitulo tertio, de cẽsi. Romana, libro sexto [*Consuetudines*] si bonæ sint. 11. di. catholica. Vinc. & supra de eo, qui mit. in pos. cum uenisset. T. [*Et illis*] archidiaconis, uel. i. episcopis, quasi reseruẽtur archiacono consueta. episcopo reseruẽtur: quæ sunt debita.

2 ¶ † Gl. 1. rationem reddit, & arguit. 2. quęrit, ponit op. arguit, & tenet contrarium. ¶ Vlt. gl. arguit: alleg. contrarium, & ibi remit. secundo arguit, & remit. 3. literã
3 exponit ¶ [*In † glo. 1. ibi. l. 1.*] iudicata contra rempublicam defensore carentem non ualent [*Et ibi, nec anno*] uide de resti. spo. audita, super 3. gl. [*Et ibi, quicunque. 2.*] ibi dicitur, Cõsensu fiat omnium, quod est omnibus
4 profuturum. ¶ [*In glo. 1. ibi, nunc uerò*] de hoc supra de reli. do. constitutus [*Et ibi, ex toto*] fatetur Hosti. dignitatem ex toto suprimi posse. sed dignitate manẽte, quãdiu uacat, dicit non posse illi præiudicium generari, ne se. na. per totum, an uerò ex causa posint fructus ad tempus retineri, remit. ipse Inno. supra ut ec. bene.
a cap. uno [a], in fi. [*& ibi, cum accessissent*] ad hoc etiam facit contra, quia ibi interuenit confirmatio papæ [*& in fi.*] infra de reb. ec. non ali. dudum, libro sexto, & uide cle. eo. tit. supra de reb. ec. non ali. si una.

ANNOTATIONES.

a ¶ Voo. Et uide de rescri. si propter, libro sexto.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconi non possunt ecclesias sibi subiectas ad usum suum retinere, nisi ex dispensatione, & alio casu, nu. 2.*
Libellum non est necesse offerri, quando episcopus ex officio procedit.
2 *Additio glossarum.*
Ordinatione ecclesia mala cassata, ad quem eius ordinatio pertineat.

CAPVT I.

1 AD aures. C. Archidiaconi ecclesias sibi subiectas ad suũ usum retinere non possunt. & 1. narrat. 2. prouidet. & 2. ibi, M. quatenus [*Dimittendas*] nisi sufficientem dispensationem ostendant, de fil. pres. ex tua. & ar. hic secũdum Hosti. ꝙ in ijs, in quibus ex officio procedit episcopus, non habet necesse libellũ offerre. de hoc remit. supra de simo. licet [*Punire*] hoc enim publicè interest, infra de senten. excõ-
2 municatio. ut famæ. ¶ [*In † glo. 1. ibi, hac licet*) de superioris licentia secundum Hosti. qui remit. supra de simo. sicut nobis. ¶ [*In glo. 2. in fi.*) dicit Innocen. quòd uidetur iuri cõgruum, quòd cassata mala ordinatione superior ordinet ecclesiam, & nõ is, cuius ordinatio est
a cassata, ar. infra eo. inter [a], in fi. Ipse tamen hoc nõ putat uerũ, nisi in casibus, in quibus vbi hoc est expressum in iure, uel nisi iudex in pęnam delinquentis sententialiter hoc sibi retineat, nec tunc hoc posset, quãdo alius esset medius, ad quem hoc ius diceret deuolutum. Ius enim ad alium deuolutũ sibi retinere non posset. & adde, quod no. sup. de postu. bonæ. 2. de sup. ne. præ. capitulo secundo, de off. or. cũ nos. ¶ [*In gl. ult. in fi.*) T. supra de offi. dele. de causis, de accuta. inquisi. 1. respon.

ANNOTATIONES.

a ¶ Inter. Vide Io. An. in c. cum nostris, in gloss. & malt, de concess. præben. post Inno. & in c. inter, infra eo.

SVMMARIVM.

1 *Sodomitæ qua pœna afficiantur, & nume. 3. eorum quot ciuitates nume. 4.*
Ira dei mensuras habet.
Deijci à clero quis quando dicatur.
2 *Alienus fieri à cœtu fidelium quomodo dicatur quis.*

Et,

Et, pro ideſt.
3 *Suffragium, & additio gloſſarum, nu. 3.*

CAPVT IIII.

1 CLerici. C.† Sodomitæ, ſi clerici ſunt, deponuntur, & in monaſterio detruduntur. ſi laici, excommunicantur. ſecunda ibi, Si laici [*Ira dei*] quæ tamen ſm Hiero. ſuper Abachuc. li. 2. mẽſuras hẽt, ſ. quãtum quanto tempore, ob quas cauſas, & quibus inferatur (*Conſumpſit*) ira dei. & habetur Gen. 19. (*Clerici*) ſeculares, ſecundum Hoſt. qui exponit [*deijciantur à clero*] i. degradentur, uel beneficijs priuentur. & quod ſequitur [*& ad agendam*] ipſe habebat [*uel ad agendam*] & tũc ſupplet, uel ſi fuerint religioſi, & ad agendã &c. & ſimilis diſtinctio ſecundum eum, de cleri. excom. mi. poſtulaſtis. §. 1. [*ſubdantur*] ut cogantur pœnitentiam agere
2 quouſque † reſipiſcant, ſecundum Hoſti. uel per principem ſecularem fient alieni per decapitationem, ut dicit gl. uel illud, &, quod præcedit, ponitur pro ideſt ff. de uerb. ſig. ſępe, ſecundum Gof. & uide quod dixi;
3 de ui. & ho. cle. monaſteria. ¶ [*In † gl. ibi, cum uir*] quæ dicit tales infames, & gladio puniẽdos. ¶ [*In glo. ult. ibi, cir-*
4 *ca fi.*] ibi puniri iubet ultimo ſupplicio. ¶ [*In tęlo. 1. in fi.*] T. de hæreti. cum ſecundum, libro ſexto. ¶ [*In gloſ. 2. in fine*] pro eo, quia nec de facili conuertuntur. Hoſtien. ¶ [*In glo. 3. ibi, Gomorram*] dicũt quidam, ꝙ erant. 6. addẽtes Adamam per can. ſtatim alle. Alij dicunt ꝙ Segor erat binonyma. ſ. al. dicta Oleale ſecundum Hoſtiẽ. in gen. hæc clarè non patent [*Et ibi, in ciuitatem*] facit, inf. titu. 2. ſuper ſpecula, cum ſuis concor.

SVMMARIVM.

1 *Ciſtercienſis ordo de iure non eſt exemptus.*
Libertas quibus modis conceditur.
2 *Epilogus, & additio gloſſarum, nu. 3.*
Obedientiam epiſcopis an denegare poſſint auctoritate ſua abbates. §. primo.

CAPVT V.

SAnè ſi epiſcopi. Breue eſt [*Ordinis*] Ciſter-
1 cienſis † qui de iure non eſt exemptus, ut dicam infra de priuil. recipimus [*Indultam*] vel per ſpecialia priuilegia, vel per generales canones 1c. quæſtione. 3. quia cognouimus, uel per reſcriptionem, Inn. de quo remit. Hoſ. de excep. cum uenerabilis. §. pe. de præſcrip. cũ olim [*Denegare*] ſtatuimus prætereà &c. ut ſup. de ſup. ne. præla. capitulo primo, Ho-
2 ſtien. ¶ † Gloſſ. prima, exponit de qua libertate, & de
3 qua obedientia intelligatur litera. ¶ [*In † glo. 1. ibi, libertate*] facit infra de priuil. ſi papa, libro ſexto [*& in fi.*] infra titu. 2. porrò. ¶ [*In glo. 2. ibi, quia cognouimus*] per quod cap. uidetur, ꝙ ſua auctoritate poterat denegare. Dicit Goff. ꝙ liberius deneget, conceditur, ꝙ apoſtolica auctoritate hoc faciat. 11. diſt. quis neſciat: uel ſecundum eum capitulum, quia, loquitur, cum quis exigit id, in cuius poſſeſsione non erat: hic exactor erat in poſſeſsione, uel quaſi, qua lite pẽdente priuari nõ debuit: unde hic fuit neceſſaria papæ auctoritas, ibi, nõ.

SVMMARIVM.

1 *Decretalis hæc olim alio ſub titulo fuit, & quo.*
Vicarij non poſſunt ſibi uendicare prælaturas, de interuertente poſſeſsionem, nu. 3.
Poſſeſsionis beneficiorum cauſam mutantium pœna, & num. 3.
Perſonæ pro prælatis.
2 *Coniunctiua pro diſiunctiua.*
Fidelitatis ſacramentum à clericis etiam & pro quibus preſtetur.
4 *Additio gloſſarum.*

CAPVT VI.

1 ILlud etiam. Erat † olim in ſecũda compilatione ſub ti. de iureiur. & ponit pęnam uicariorum, qui uendicandas prælaturas ſe exigunt contra prælatos. Vnde dicebat Inno. hic notandam pœnam illorum, qui in beneficiis ſibi mutãt cauſam poſſeſsionis. & ſecundum Hoſtiẽ. ſequens decre. præcedit iſtam [*Perſo-*
2 *nis*] i. prælatis [*&*] uenit † expoſitinè: uel ponit pro diſiunctiua. hæc. n. ſunt paria, ſupra qđ me. cauſa. ad aures, de arbitris, peruenit, ſecundum Hoſti. [*Sacramento*] fidelitatis, quo ei fideliter ſeruire tenentur, ſup. de of. uica. prouideas: uel ſuper penſione, de iu. iur. querelã Ala. (*Obligari*) cõtra. de reg. iur. indignum. So. illud de homagio, quod præſtatur à laicis, de ſimo. ex diligenti, ſed non à clericis, niſi feudum ad modum laici re-
3 ciperent. Ala. [*Erexerint*] quid no. hic Gof. de † vicario qui interuenit poſſeſsionem, dixi ſupra de reſtit. ſpo. olim, pri. ſuper prima gloſſ. (*In iure*) ſ. iure ordinario, uel extraordinario ad rationem poſiti. ſupra de accuſa. ſi conſtiterit (*Epiſcopatum*) maxime, de iureiur. tua, & c. querelam. ſupra de fideiuſ. peruenit. ſecũdum. T.
4 Vincen. & Hoſtien. ¶ [*In gl. 1. ibi, falſarij*] & in hoc remit. Hoſti. ad no. de cler. non or. mi. cap. primo [*& ibi, priuandi*] etiam præteritis per eadem iura ſecundũ Hoſt. ¶ [*In glo. ult. in fi.*] ibi dicit de prouincia. ad idem de cri. fal. capitulo tertio.

SVMMARIVM.

1 *Factum pro declaratione facti.*
Inuiſitatione perſonarum numerus licitus præter euectiones quis, & nu. 2.
2 *Ad hoſpitalitatem tenentur rectores etiam uiſitationis tempore.*
In pœnam huius decretalis qui incurrunt.
3 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 3.*
Quantitatem à leg. uel ab homine conſtitutam præterire quis, imò prohiberi poteſt exceſſus.
Noui operis denunciatio impedit opus iure, uel iniuria fiat, in fi.
Additio gloſſarum.
Excommunicationis ſententia non tenet, & quo caſu hic.

CAPVT. VII.

CVm ad quorundam. Propter diuerſas lecturas non ſummo. ſecunda ibi, Et ſi (*Concedimus*) ideſt cõceſſum
1 † oſtendimus. ſi. de iureiur. & ſi Chriſtus ad fi. Alij cõtradicentes, ꝙ tenerent ſententiæ, niſi obſtaret indulgentia. Hoſtien. (*Et perſonarum*) Lateran. concilium nil uidetur dicere de perſonis. ideo dicunt quidã, ꝙ quãtus ibi exprimitur numerus euectionum, tantus intelligitur præter ſeſſores numerus perſonarũ, vt ſic quęlibet euectio habebat ſuum peditem cuſtodem. abſurdum enim eſſet, quòd ſeſſores, & maxime ſocij prælatorum ſternerent equos ſuos. & hunc intellectum uidetur approbare ſtilus curiæ, quo ſępe ſcribit pro nũcio ſuo recipiendo cum. 4. equitaturis, & 8. perſonis. Alij dicunt numero euectionum addendam quartã partem perſonarum, ut ſi. 30. ſunt equi. 40. perſonæ. & pro hoc faciat, ſup. de ſtatu mona. in ſingulis, in prin. & ſic pro tribus ducet unum cuſtodem: uel melius probar illa decre. ꝙ pro duobus unum. ut ibi dixi. Dicebat hic Hoſti. ꝙ prima opinio nimis erat laxa: ſecũda nimis arcta, unde dicit hoc boni uiri arbitrio dirimendum, conſideratis etiam conſuetudinibus regionum, & qualitatibus perſonarum, & ſic plures, uel pauciores concedantur. Habent enim quædam regiones de conſue. quòd quilibet equus habeat ſternentem. Aliæ uerò habent, & eſt quaſi cõmune ſecundũ Hoſtien. quòd equi habent unum ſternentem. H

cōsideratis arbitrabitur de pluribus, uel paucioribus, sed nec omnia seruari possunt ad unguem. Si plures, unus, uel duo ducantur vltra boni uiri arbitratū, non est uis facienda, ar. in hoc quod no. supra in procem. in fi. Quid † si superueniunt hospites. Dicit Hosti. ꝙ si sufficit ecclesia, teneantur ad hospitalitatem. supra de emp. & uen. cap. 1. de sup. ne. præ. cap. 2. aliàs sic debet episcopus prouidere, ꝙ ultra uires non grauetur ecclesia. ad hoc supra de censi. cum apud, ad fi. & remittit ad summam, de off. arch. §. quod sit eius officium, uer. quæritur autem, & de censi. §. qualiter, & per totum. quod ergo hic sequitur in tex. Constitutum. intelligendum est expressè quo ad euectiones. quò ad personas tacitè. facit ad expositionem hanc, de decimis. cap. 1. §. at uerò, & per hoc uidetur, quòd infra de sententiæ nullitate dicitur restringēdum ad numerū euectionum, nō personatum: qui cum sit arbitratus, non ita reddere potest patentem sententiæ nullitatē, nisi intantum excederet numerus, quod pateret euidenter notorium grauamen, ar. ff. qui sa. co. si uerò. §. qui pro rei qualitate, & supra de fi. pre. quoniam. Dicit tamen Ho. ꝙ salua interpretatione papæ dici posset, ꝙ pro duobus equis unū peditem ad plus, uel pro tribus unum ad minus. & inter hoc mediū, quot voluerit, ducere poterit, ita, quòd in illo numero teneret sententia lata contra non procurantem. ultra illū uerò numerum locus esset arbitrio ita, ꝙ sententia lata ligaret, superior tamen recepta cautione de parendo suo arbitrio, relaxaret illam, uel relaxari faceret sine difficultate, & postea ꝓcedet in arbitrio, ar. de senten. excommu. ex sacro, eo. ti. solet [*Et pro illis*] non ergo ꝓhibētur numerū excedere, dūmodò pro illis procurationē nō exigāt [*Non tenere*] ipso iure. Ab. ¶ † Vlti. gl. signat cōtariū, & soluit. op. ponit, quam reprobat. ¶ † *In 2. glo. ibi. §. Trebatius*] habens seruitutem ducendi certum numerum pecorum ad fontē, si plura ducat, prohibetur, & §. se. dicit, ꝙ habens seruitutem ducendi ad certam aquam, si aliam aquam admiscet, prohibetur [*Et ibi. l. 1.*] dux remittitur ad prouinciā, ut ibi, male percepta quadruplicata restituat [*Et ibi. §. & hoc quoque*] ciuilis, uel militaris iudex executorē ultra quātitatem. l. permissam pro sportulis exigētem includit, & quadruplū restituere cogit. ¶ [*In glo. ult. ibi. l. 1. in prin.*] denunciatio noui operis impedit opus, iure, uel iniuria fiat. ¶ [*In † glo. ult. ibi. c. 3.*] ubi de hoc [*Et ibi, alij*] Gof. hic, & in sum. de sen. excom. ad fi. & Phi. hic, & supra de offi. dele. cum contingat, ibi dixit Bonag. ꝙ hoc tenet curia. & hoc credo maxime pro eo, quia cum nō appareat hic, cuius sit priuilegium, decre. esset in libro superflua. & est simile, quod dixi, de sen. excom. peruenit, & eo. tit. præscuti, lib. 6. [*& in fi.*] Idem Ala. & T. sed Vin. & Innocen. intelligunt alternatiuè tamen & idem Host. hoc habere locum, cum exprimitur error in sententia, vt si dicat Episcopus, excommunico, quia me ad procurationem non recipis cum. 50. equitaturis [a].

ANNOTATIONES.

a ¶ Equitaturis. de hoc nullum dubium per c. per tuas, de sen. exc.

SVMMARIVM.

1 *Abbas monasterium suum alteri monasterio non potest unire sine auctoritate diœcesani, & nu. 2. nec res eius alienare, num. 6.*
Ita, & sicut, non sunt omnino similia.
Vnio ecclesiarum episcopo quibus interuenientibus fieri possit de ea ubi not. nu. 2.
Papa quos casus non consueuit, expedire sine cōsilio Cardinalium, quos casus ei reseruati, nu. 5.
3 *Sicut instum, hæc uerba quomodo intelligantur.*
Ad citationem non astringitur papa.
4 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 5.*
6 *Subijcere, alienare est.*

CAPVT VIII.

1 SIcut unire. C. † Abbas mon. suū alteri mona. subiicere, uel unire non pōt sine auctoritate diœcesani etiam de metropo. consensu. Et primo ponit quandam similitudinem. 2. narrat factum, quod infirmari mandat ibi, Cum itaque. 3. sol. obstaculum, ibi, Non obstante [*Pontificem*] tantum. V Incē. [*Ita*] istud uerbum, &, sicut, quod præcedit, non sunt omnino similitudinaria: quia episcopus facit hoc de consensu capituli. ad quod papa nō tenetur. Item episcopus hoc non facit sine collàudatione ambarū ecclesiarum, de his, quæ fi. à præ. capitulo primo, de reb. eccle. non ali. capitulo primo, qđ est falsum, ut in cle. de re. eccle. non alie. si una, ad quod papa nō tenetur. 9. quæstio. 3. cuncta per mundum, & c. per principalē, secundum Hostiē. qui dicit hic hunc casum, uel alios specialiter reseruatos papa non consueuit expedire sine consilio cardinalium. dicit etiam eum nō posse de potestate ordinata, de his, quæ fi. à præla. nouit, licet secus sit de absoluta, de conces. præ. proposuit [*Vnio*] de 2 † vnione no. ne se. ua. capitulo primo, & no. Innocen. per hoc, & idem Abb. ꝙ quantumcunque pleno iure spectent ecclesię ad abbates, nō licet eis illas unire, uel uitam alteri subijcere, cum hoc sit episcopale tantùm, ut hic. remittit etiam, supra de consuetu. cum dilectus, & uide quod dixi, de dona. inter, super glo. sed qualiter, & quod no. in præ. cle. si una, in 5. gl. & de sta. 3 mo. ne in agro. §. ad hæc [*Sicut † instum*] per hoc uidet, ꝙ nihil concedat speciale. & est si. de offi. or. licet, & e. graue, nisi dicas, quòd alterum mon. sibi subiectū nō esset, ut dicit glo. Nec tunc ob. hæc uerba, quæ intelligas non cōditionaliter, sed causatiuè. ad hoc infra capitulo primo, in fi. de uerb. sig. abbate. uel respiciunt hæc uerba, quòd utrunq; mon, recipiat, quod suum erat. C. de seputa. l. una. ff. de mino. quòd si minor. § restitutio, secundum Host. [*Nos quoque id*] s. confirmationem: uel. s. non solum confirmationem, sed etiam subiectionem. Sed prima expositio: quia minus iniuriosa, magis placuit Hosti. ar. quod me. causa. c. pe. de dona. inter dilectos, & tamē, vbi dicas metropolitanum, non citatum, etiā prima uidetur iniuriosa de iure positiuo, de ma. & obe. inter. 4. nam & factū suum posset defendere cōsuetudo, uel priuilegium speciale, de off. or. duo simul. Ad hoc tamen non astringitur, qui potest, quicquid vult supra iura, de conces. præben. p 4 posuit, secundum cum. ¶ † Glo. 1. numerat. 11. specialia de reseruatis papæ, & illa sequitur, & quattuor uer. ponit. ¶ Pe. gl. respon. per quæstionē, an suo iure pos- 5 set episcopus reuocare, & distinguit. ¶ [*In gl. 1. in fi.*) idē uer. uo. de transla. capitulo primo, & de hoc, de offi. lega. quòd transla. ibi uideas. Hosti. posuit hic. 27. uer. per quos comprehendit. 61. casum. Illos tamen nō exponit hic, sed ponit, & exponit in summa, de off. lega. §. quod pertinet, uer. illud quidem, & sequentibus, & ideò illos prætermitto. Guil. in Spe. ti. 2. de lega. §. nūc ostendendum, terminauit. 89. casus. ¶ [*In gl. 2. ibi, ostenditur*) quod dic, ut infra de priuil. cum personæ, lib. sex- 6 to. ¶ [*In glo. 3. in fi.*) Si ergo † res mon. sine ipsius consensu alienari non potest, multo minus ipsum mon. sed talis subiectio alienatio est, de his quæ fi. à præla. tua. ¶ [*In glo. pe. in fi.*) arg. de hoc supra de rèb. ec. non ali. episcopi, de preca. capitulo secundo, in fi. Remisit Host. de restitu. spolia. olim, & de suc. ab intest. capitulo fina. Hostien.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Glorians de crimine clericus ſuſpenditur, & à quibus, & quando, & nu. 4.*
Gloriari, de quibus quis non debeat.
2 *Inter ui m facientem, & ui rapientem quæ differentia.*
3 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, num. 4.*
4 *In purgatione deficiens clericus infamatus deponitur.*
Maledicus, detractor, & Leuis clericus punitur, verſic. unde dixit.
Publicum, uel notorium non debet impunitum eſſe, verſ. dicebat hic.

CAPVT IX.

1 QVàm ſit. C. †Clericus, qui de crimine publicè gloriatur, propter quod ſcandalum inde ſecutum eſt, ab officio, & beneficio ſuſpenditur ſecundũ Abb. Et primò ponit exordium. ſecundò narrat factũ ibi, Accepimus. tertiò dat iudicem, cui duo mandat ibi, Ideoque [*Graue*] de hoc ergo poterit inquiri, ad hoc. de accuſa. qualiter, de offi. or. c. 1. Hoſtien. [*Male fecerint*] Senec. de uirtu. tam tibi triſte ſit laudari à turpibus, quàm ſi lauderis ob turpia [*In clericis*] idem de laicis. unde pſal. Quid gloriaris in malitia &c. & Hiere. 9. non glorietur ſapiens in ſapientia ſua, nec fortis in fortitudine ſua, nec diues in diuitiis: ſed in hoc glorietur, qui gloriatur ſcire, & noſce me. Hoſti. [*Gloriari*]
2 unde tex. †diſtinguit inter eum, qui ui m facit, & eum, qui vi rapit, cũ ille delictum ſuum celet, iſte verò publicet. ff. ui bono. rapt. l. 2. in 3. col. §. in hac actione, & ſequen. ad idem, de pe. di. 1. non tibi dico, & ſupra de diuor. ex literis [*Vnde*] l. ex qua publica aſſertione [*Ad propria*] forte ad domum patris [*Sicut*] l. quia de hoc ſu-
3 pra ca. proxi. ¶ †Gloſſ. 1. arguit, allegat contrarium, &
4 ſoluit, & de duobus remittit. ¶ [*In 1. glo. ibi. §. ſi quis*] uide de conſeſ. c. 2. ſuper. 1. glo. ¶ [*In glo. 1. ibi, ecce crimina*] uide circa hoc. c. quod no. de ordi. co. c. 2. ad fi. pe. gloſ. & de l. ſequenti uide, quod no. de reſcrip. cum cõtingat. in 1. gl. cũ ſuis remiſ. de c. hoc vt, vide quod ibi no. in gl. 2. [*ibi, ſuſpenditur*] ſm Io. dixit tñ, ꝙ ſi ex eo iſte clericus eſſet infamatus. cõpelleret ad purgationẽ. in qua ſi deficeret, deponeretur, de adul. ſignificaſti. Dicit hic Phi. quod in hoc caſu non reciperet iſtius purgationem: quia quod ſua quiſque uoce &cæ. de probat. per tuas [*Et ibi. ſcandalum*] unde dixit hic Inno. quòd hic nõ punitur propter fornicationem, de qua non conſtabat: quod patet, quia ſi conſtitiſſet, non fuiſſet coactus vir vxorem recipere: ſed punitur, quia ex tali cõfeſsione apparet illum maledicum, detractorem, & leuẽ, quo-
a rum quodlibet ſufficit ad pęnam imponẽdam, Rõ.[a] Inno. locum haberet, quando quæreretur de fornicatione ſecuta coniugum. ſed hic forte dicebatur præceſsiſſe. Item per confeſsionem bene poteſt conſtare de crimine confitentis contra ſe, non contra ſocium, de cofeſ. c. 1. Dicebat hic Ho. ꝙ hæc decre. ponit ſpecialem pœnam clerici de delicto publicè gloriantis. quę gloriatio cum ſit graue crimen, ut in prin. & publicũ, uel notorium, non debet eſſe impunitum, de ſen. exc. ut famæ, etiam ſine accuſatore, de accu. euidentia, maximè cum alius inde damnum incurrit, de poſtu. c. fi. & maxime circa matrimonium, ut hic. ¶ [*In gl. ult. in fi.*] ſupra de ſpon. ex parte. & c. ueniens. nec enim dictum unius ſufficit ad ſeparationem ſup. de eo, qui co. conſan. de illo, licet ſufficiat ad impedimentum, de ſponſa. præterea, ſecundum Goff.

ANNOTATIONES.

a ¶Ratio. Dictum tamen eſt uerum ad iſtum text. & illud tenet hic glo. & Hoſt. in c. proxi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus, cuius auctoritate homicidium eſt commiſſum, à quibus deponatur.*
Cauere debet, ne ex ſuis uerbis inducat ad ipſum, nu. 2.
Hoſtienſis magiſter Iacobus præpoſitus Albigan.
Homicidium committit, qui hortatur, uel conſulit, & irregularis eſt, nu. 3. 7. & 9. uel ratum habet, nu. 9. ut fiat hortatio nume. 3. 7. & 9.
2 *Ne moriatur quis intercedere debet ecceleſia, nedum ut moriatur hortari, in fin.*
3 *Populi clamor exaudiendus non eſt.*
Approbatio fit etiam facto.
Auxilium datur per hortationem.
Lignum benedictum, per quod fit iuſtitia.
Epiſcopus conſecratur, recipit characterem, & habitum retinet ſine ſacerdotio, in fin.
4 *Amotio hic habet ui m depoſitionis.*
Viſitator à beneficio remouet, & quis.
5 *Epilogus, & ſuffragium, nu. 6.*
Latitare quis dicatur.
7 *Additio gloſſarum.*
Ex conſilio quando quis non fiat irregularis, iuncta glo.
8 *Abſentem quando ſufficiat requiri, licet peremptorium non ueniat ad eius notitiam.*

CAPVT X.

1 EX literis. Caſus. Epiſcopus† cuius auctoritate homicidiũ eſt commiſſum, ab altaris miniſterio, & officio pontificali, & epiſcopatus adminiſtratione deponitur. Et primò narrat factum, quod ſecundò diffiniendum dimittit ibi, Nos autem [*Piſano*] tunc T. Villa. dicit Hoſtiẽ. ſe audiuiſſe à magiſtro ſuo Iaco. præpoſito Albigan. ꝙ villa dicitur Albeſtang. [*Iuriſdictionem*] tẽporalem [*Puniretur*] iudicauit ſeipſum fur iſte [*Eidem*] iudici [*Præſentia epiſcopi*] in hoc ſimiliter deliquit epiſcopus, ut ſequitur [*Combuſtus*] nec mirum, ſi ferueus erat [*Reſpondit*] ut probatum erat per teſtes
2 [*Euaſerit*] dicit† Innocen. hæc uerba non ſolum in epiſcopo poteſtatem habente, ſed etiam in alio conſiliario irregularitatem inducere. l. di. ſi quis uiduam [*Audiuit*] per hęc tamen uerba uidebatur epiſcopus tacitè, uel turbatè cõſentire, ut ſupra de ſimo. Matthæus. Caueat igitur epiſcopus ſecundum Hoſtien. ne dicat iudici, uel officialibus in ſuſpẽdio hominis iã ad mortem iudicati, Eatis, & iuſtitiam faciatis, ſicut refert de quodam epiſcopo, qui cum intraſſet cum aliis duobus epiſcopis palatium Nitię, & alii duo intercederẽt penes iuſtitiarium pro liberando quodam, qui ducebatur ad ſuſpẽdium, tertius epiſcopus iuſtitiario ſe in eo reddenti difficilem dixit, Eatis in nomine Domini & ueſtram iuſtitiam faciatis, & tunc iuſtitiarius fecit hos uer. Præſulis hic motus nõ eſt ſine crimine totus. Aut eſt ignotus, aut eſt pietate remotus. Pro talibus enim intercedere debet eccleſia, de uer. ſig. nouimus
3 [*Clamor populi*] qui tamen exaudiendus nõ eſt, de elec. Oſius (Epiſcopus) & ſic ipſo facto ſententiam approbauit. l. diſt. ſi quis uiduam [*Multitudine*] & ſic auxilium dedit ſuſpenſioni eius, uel tacitum mandatum, quare irregularis eſt l. di. ſi quis uiduam. Inno. [*Suſpenſus*] benedictum lignum, per quod fit iuſtitia, Sapien. 14. [*Literis*] prædicta omnia continentibus [*Vidimus*] forſan illas reſeruauit, uel ut ſuſpectas aperuit, de offi. deleg. cum olim [*Aſſeras*] q. d. papam ex multa occupatione oblitum. 23. di. præterea [*Idem epiſcopus*] Albigan. cõtra quem fuerat inquæſitum [*Perquiſitus*] i. ualde quæſitus, & ſicut moris eſt, in audientia proclamatus [*Miniſterio*] tanquam irregularem [*Adimplere*] non negat characterem epiſcopalem recipi, & habitum retineri ſine

sine sacerdotio: sed dicit executionē nō haberi [*Alioquin*] idest si monitus noluerit cedere [*Amonentes*] sic 4 † supra de accu. cum dilecti, in fi. & habent hæc uerba uim sententiæ depositionis, supra de do. & contu. ueritatis, ad fi. secundum Inn. ¶ No. autem per hoc Ab. visitatorem à beneficio remouere. Sed dicit hoc fuisse ex ui specialis mandati quò ad hunc casum, & de rescrip. dilectus. 1. [*Canonicam*] de elec. quia propter [*Idonea*] de elec. cum in cunctis [*Prouideri*] dicebat la. ut refert Ho. ꝙ quicquid hic dicatur, iste mansit episcopus, 5 & episcopus decessit. ¶ Secunda glo. respon. per quæstionem, an episcopi, uel clerici principibus in criminalibus consulere possint. ¶ Gloss. 5. no. quòd sufficit absentem requiri, licet & c. alle. in cōtrarium. & soluit. 6 ¶ † *In gl. 2. ibi, qui quæstionem*] uide de offic. or. si sacerdos, super gloss. 2. ¶ *In 3. glo. ibi §. illud sciendum*] latitat etiam is, qui est in eodem foro, si circa columnas, uel stationes se occultat. ¶ *In quinta glossa. ibi, & siquidem*] ponit casum decre. causam, de dolo & contu. [*& ibi. §. si præsente*] has duas uide de emptio. c. fi. in 1. gloss. [*Et ibi, exercitu*] hanc & sequen. uide in c. quoniam, statim alle. super glo. si non potest [*Et ibi, diuus*] uide de crimine falsi. c. pen. super. 4. glo. [*Et ibi, ea quæ*] uide de re iudi. cū 7 Bertoldus, in 4. gloss. ¶ *In glo. 2. ibi, postulasti*] ubi de hoc dic, ut infra de homi. prælatis, li. 6 [*Et ibi, extra iudicium*] respondendo de iure. & idem not. Io. 3. dist, omnis qd intelligit Hostien. quando crimen de proximo non imminet puniendum, remittit ad no. supra ne cle. uel mo. clericis, ubi dixi super uer. officium. & de hoc in 8 spe. de lega. §. iuxta, uer. quid si iudex ¶ *In † glo. no. quòd, ibi, absentem*] qui de contumacia, uel culpa no. secundū Inno. qui alle. 7. q. 1. præsentium, qui fil. sint legit. causam [*& ibi, prolatum*] & sic soluit contraria, dicens illa loqui, ubi absens de calumnia, uel culpa non notatur. & est si. quod dicam de dolo, & contu cum dilecti, in fin. [*Et ibi §. 2.*] dic ut ibi in glo. si non potest [*Et ibi, caueant*] ubi de hoc (*& in fin.*) Hostien. remittit de do. & contu. c. fi. ¶ *In glo. relatione in fi.*] supra de procur. in nostra. de re iudi. cum Bertoldus. Vin. ad hoc infra c. pro 9 xi. ¶ *In glo. unde in fi.*] forte idem in eo, qui ratum habet homicidium suo nomine commissum, arg. supra de simo. sicut ff. de ui & ui arma. l. 1. §. quoties. Vin. & melius, de sen. excommu. cum quis, lib. 6. ¶ *In glo pe. in fi.*] & 42. di. sollicitudo. ¶ *In glo. ul. ibi, coadiutor*] & per quē, dic ut infra de cle. ægro. c. uno. lib. 6.

SVMMARIVM.

5 *A dignitate obtinenda repellitur usurarius, & publicus aleator, eius portu quibus non aperiantur, num. 6. in fin.*
Pertinere quid ad nos multis modis dicitur, & quibus.
Hoc uerbum admittitur in libello.
Publicum, pro notorio.
2 *Taxillorum ludo quæ crimina proueniant, num. 5.*
Electo crimen quando possit opponi, num. 3.
3 *Crimina quæ obstent agenti possessorio, uel petitorio.*
4 *Actionem cui damus fortius exceptionem, & quando locum habeat hæc regula.*
Imago pro umbra, uel uelamine.
5 *Ludos appellat quis eos, unde crimina nascuntur.*
6 *Propter indignitatem, uel uilitatem si quid irritatur, infamia irrogatur, & quando.*
7 *Negatiua pura & indeterminata probatur per testes, cum de scientia, uel conscientia quæritur aliquorum.*
Coarctata etiam probatur, num. 8.
Apertura literarum per testes probari potest.
Indicium plurium probatio sufficiens.
9 *Super exceptione proposita, super qua lis non fuit contestata, an nō si papæ liceat iudicare.*
Condemnatio an nulla sequi possit, ubi nulla petitio.
10 *Inconstantia reprobatur.*
Indignum eligens priuatur electione, & qua.
Si indigno notoriè prouideatur auctoritate, an is, ad quem spectat electio, poterit eligere prouisione non obstante, nu. 16.
Quid si compromissarij talem elegerint, ad quem potestas eligendi deuoluatur, nu. 17.
11 *Epilogus suffragium, & additio glossarum, num. 12. & 13.*
14 *Conuiuiu quibus non liceat facere.*
15 *Electione, seu concessione prima non cassata, non ualet facta posterius, & an id sit indistinctè uerum, num. 16.*
Ex quo facta est, unde pendeat, num. 18.
Confirmationis electionis, uel eius, quod uicem eius obtinet, effectus atque uis, & quando non obstet.
Possessionis item effectus quidam referuntur.
16 *Prouisio si fiat indigno, uel contra tenorem mandati, nunquid illi, ad quos electio spectat, ea non obstante possint eligere.*
Quid si fieri sub conditione mandetur, & non extet.
Potestas à papa, uel eius delegato nunquam deuoluitur ad inferiorem, num. 19.
Prouisio quando non reuerti debet ad delegantem, ad quem reuertatur, uer. In secundo uerò unde pendeat, cum facta est, nu. 18.
18 *Stipulatio pendet ex partium uoluntate.*

CAPVT. XI.

1 INter dilectos. Casus. Ab obtinenda dignitate repellitur usurarius, & publicus aleator. & sunt duæ partes. In 1. factum decisē narratum. In secū da ibi, Nos igitur, ipsius diffinitio, quæ subdiuiditur in tres. In 1. diffinit de Petro. In 2. de Bernardo. In 3. de cātore. 2. ibi, Prætrea. 3. ibi, Quia verò [*Pertinebat*] de longa consuetudine, uel spāli priuilegio, supra c. ad hæc, & c. ad aures. Aliud de iure communi, de offi. Archi. cum satis, de ele. cum ecclesia. & no. uerbum, pertinere licet latè pateat, admittī in libello. de hoc. de fid. instru. inter dilectos, de resti. spo cum ad sedem, secundum Hosti. [*Canonicè*] uterq; falsum dicebat, ut patebit infra [*Attestationibus*] remissis per indices, quibus fuerat causa commissa, ut sequitur [*Publicum*] idest notorium, de accusa. euidentia [*A-2 leatorem*] hoc prohibetur: quia † taxilorū ludo multa crimina proueniunt, quæ posuit hic Hostien. per uer. quos hic non exponit, sed ponit & exponit in sum. eod. titu. sub. §. clericus, & sequen. unde ibi uideas, & hic omitto [*Vsurarium manifestum*] no. non solum ante confirmationem, & consecrationem opponi crimē electo, sed etiam ante possessionis apprehensionem, si de illo sit infamatus, de accu. accedens, quod dic, ut 3 ibi. Sed † quid si agat possessorio, cum fuit spoliatus? Respon. non est talis exceptio admittenda, de restitu. spo. in literis. & c. itē cum qs. & uide quod dixi, de con. præ. post electionem, in gloss. sententiam. Quid si talis agit petitorio amissum beneficium repetendo? Dicit Inn. quòd si obicitur tale crimen, quòd induceit illius beneficii priuationem, puta quòd est hæreticus, uel propter crimen beneficio, quod petit, sententialiter priuatus, admittenda est exceptio. 8. dist. quo iure. 23. q. 6. c. 1. & 2. Si uerò aliud crimen opponitur, puta, ꝙ sit adulter, piurius, vel simoniacus de alio beneficio, non admittetur exceptio: quia probata non releuant excipientem, ar. de offic. dele. cum contigat, cum suis concor. nam & si probaretur, talis nō priuaretur propter hoc per modum exceptionis, supra de ordi. cog. cum dilectus. §. fin. uide quod dixi de elec. auditis, super ul. gl. uer. sed quid si. Si autem opponitur ei, quod contraxit matrimonium, dicunt quidam hanc exceptionem, quia ipso facto renunciasse uidetur, admittendam esse. Alii contra. Innocen. idem posuit Compo. de elec. quòd sicut, ubi uide post glo. pen. col. uer. ex his, ubi allegat ad primam partem, quæ sine dubio

tenen-

tenenda eſt,ex quo quæris de agēte petitorio. & uide
4 de renun.ſuper hoc.de reſti.ſpo.accepra.Sed † contra
dicta ſuperius oppo.Iſte qui excipit,contra illum age
re poſſet de crimine, & cui damus actionem, fortius
exceptionem, Infra de re.iu. qui agendum,lib. 6. Sol.
dicit Inno.& Hoſtien.regulam locum habere, quando de eodem & ad idē agitur,& excipitur.actio uerò
competit ad tuitionem rei familiaris,& exceptio ſimi
liter.Sed nos loquimur,quando unus proponit actio
nem ad recuperationem rei familiaris,& alius vult ex
cipere ex actione,quæ competit ad uindictam,ubi re
gula illa non habet locum ſecundum illos [*Qua*] ſcilicet conſuetudine,uel cuius obtentu [*Nos tamen*] quòd
circa eundem.P.&c.ut ſequitur [*Imagine*] ideſt umbra
a uel uelamine.ſic ſupra de cōſue.quanto [*Improbamus*]
5 quis enim ludos † appellet, ex quibus crimina oriuntur. q. d. nullus, in prooe.digeſtorum.§. illud uerò.&
ideo dicitur alibi.quòd quidam ludos neſcientes, ſed
nominationes tantum, proprias ſubſtantias perdiderunt,ut in l.græca, alearum ludus, quam quidam habent.C.de reli.& ſump.fu.& ale.uſu.ſecundum Hoſt.
6 [*Indignitatem*] hæc uerba † infamiam irrogant. Innocē.
cum cauſa cognita proferuntur:alias ſecus. C. ex qui.
cau.infa.irrog.l. uerbum, & l. interlocutio, Hoſtienſ.
[*Irritandum*] immò debuit dicere,Irritum nunciandū,
de elec.cum iñ cunctis. Hoſtien.[*Dignitatis*] uel allorū
legitimorum actuum per iora,quæ alleg.gloſſ.[*Proba
7 tum*] mira probatio.& no. † quòd licet pura & indeter
minata negatiua per teſtes probari nō poſsit, de huc,
de elec.bonæ.1.probatur tamen,cum de ſcientia, uel
conſcientia quæritur aliquorum, de homi. ſignificaſti,de proba.tertio,de teſtibus.tam literis, in fin.quod
dic ut dixi de elec.bonæ. 1. Dicit Gof. quòd per teſtes
probari poſſet, quòd ille uel alius eo ſciente literam
aperuit,& abſentibus iudicibus illam clam inſeruit,ſu
pra de reſcript.olim [*Vltima clauſula*] qualis fuerit hæc
clauſula,ignoramus.poſſet tamen hoc exemplificari
8 per decre.olim,de reſcri.[*Non fuerat*] hic patet † negatiuam contractam probari,de quo ſatis dixi,de elec.bo
næ.1.[*Ipſorum*] iudicum.& ſic no.ſecundum Inno.ſufficientem eſſe iudicum probationem, quando ſunt
plures. de hoc ſupra de teſti. cum à nobis. ad idem ſupra de ac. cum dilecti [*Depoſitionibus*] dicebat Hoſtien.
quòd primi iudices hoc depoſuerunt coram ſecūdis,
per quos vtreq; atteſtationes fuerunt remiſſę:uel hoc
non fuit probatum,ut ſequitur [*Abſoluendum*] ex pleni
9 tudine poteſtatis:quia ſuper propoſita,maximè ſuper
qua fieri non debeat lit. conte. alii iudicare non liceret,ſecundum Inno.uide quod dixi poſt eum, de ele.
ſuper eo. ſuper.1. gloſſ. in fin. & quia nec agebatur ad
pœnam aliquam infligēdam.& ubi nulla petitio, nulla condemnatio,uel abſolutio ſequi poteſt, de or. co.
cum dilectus,ſecundū Hoſtien.[*Prætermiſerit*] ſic tacitè
innuens eas falſas.unde poſtea uidetur non poſſe uti
eis.C.de fid.inſtru.l.3.Vin.[*Duorum*] qui ſufficiunt. 4.q.
3.ubi numerus,ſupra de teſti.licet.1.[*Inconſtantiam*] hæc
10 † inconſtantia reprobatur a iure, ut ſequitur.ad hoc.
ff.de procu.in cauſæ.1.reſpon.ff.de ad.tu.cum quærebatur.ff.de ne. geſt. ſi negocia.ff. de ſerui. ſicui ſimplicius.ff.de inter act.ſed & ſi pupillus.§. ſed ſi aliàs, Hoſt.
[*Hac uice*] ſed nonne priuatus erat cōferendo indigno.
So. uidebatur purgatum uitium per ſecundam confeſsionem factam ab eodem cantore:quia non punitur,niſi in prima electione, quæ poſt primā uicioſam
occurrit. ne igitur ex iterato delicto iterum uideatur
ius ſuum recuperare, etiam hac uice, quæ primò occurrit,expreſsè priuatur Hoſti.Sed Goff.exponebat.i.
in hac uacatione,de elec. conſiderauimus [*Auctoritate noſtra*] nam & ſine delicto,uel negligentia poſſemus
illa conferre,de cōceſ.pręb.quia diuerſitatem, de ſup.
11 ne.præ.Romana,lib.6. Hoſtien.¶ † Gloſſ. 1.obiicit, &
ſoluit.¶ Glo.ſi ſupra,alle ſimile,ſignat contrarium,&
ſoluit.¶ [*Glo.unde non*] quærit,arguit pro, ſoluit contrarium. ¶ Antepen. gloſſ. no.ꝙ ſecunda ſit nulla.ſignat
contrariū,dat ſol.incertam. ſecundò ſignat aliud con
12 trarium, & ſoluit. ¶ [*In gl.C.de dedi.ibi,Neque famoſis*] hāc
& ſeq.uide de teſti.licet ex quadam,ſuper gl. perſonis.
13 ¶ [*In glo.1.ibi.prohibetur*] etiam intereſſe [*Et ibi,clerici*] vbi
idem no. [*& in fine.*] de hoc ſupra de uſuris, prætetea.
¶ [*In glo.2.ibi,adequatur*] & idem no.47.diſt.cap.2.& In fi.
Vin.unde non ludit,licet in ludo fiat ſecundum Hoſt.
14 ¶ [*In glo.3.in fi.*] idem no.35.diſtinct. capitu.1.dicit † Phi.
hic hoc uerum de laicis:ſecus de clericis, quibus non
licet facere conuiuia,44.diſt.non oportet,& c.non liceat,Sed Goff.per illa iura dicit idem de laicis non ſocijs, quibus etiam non licet conuiuia facere præterq̄
ex intentione charitatis,ut 8.diſtinc.conuiuia. Agape
enim ideſt conuiuia pauperū licitè fiunt.41.di.ſi quis.
¶ [*In gloſſa hæc uerba,in fi.*] & pſal. Ne declines cor meum
in uerba malitiæ ad excuſandas excuſationes in peccatis.Hoſti.¶ [*1.glo.qui peccatum,in fin.*] & pone exemplū
82.di.plurimos,¶ [*In glo.arg.quòd,in fin.*] & de reſcrip. ad
aures.¶ [*In glo.ſequen.in fi.*] Io.& de reg.iu.in regula. pen.
¶ [*In glo.ſi. ſupra ibi, in literis*] quæ ſunt de gratia, non de
ſimplici iuſtitia.eod.titu.c.pe.& dic ut ibi [*Et ibi,exten-
15 ditur*] ſecundum Io.& Vin.¶ [*In gl.unde non,ibi,non † caſſata*]
quod intelligit In.ſiue ex interuallo, ſiue incontinenti ab eadē parte ſecūda collatio ſiue electio attētetur,
ſupra de poſt hu.pręgratum,& c.bonæ.2.§.cæterū.ibi,
Temere recedentes. & eſt hoc etiam intelligendum,
quando ſecunda attentātur,prima electione,uel prouiſione iam publicata.ſupra de electi.cum terra, & c.
publicata,ſupra de electi.cum terra,& cap.publicatio.
aliàs autem,ſi prima eſt nulla eſt ipſo iure,etiam is, q
fecit,ſecurè poteſt procedere ad ſecundam, at. ſupra
de elec.cum in cunctis.§.pe.& fin.& de re indic. cum
olim.§.nos igitur.ſecus autem,ſi prima, quæ etiā nulla eſt,confirmata eſſet ſiue bona fide, ſiue fraudulenter,dummodò teneat confirmatio. tunc enim nō valeret ſecunda:quia iam non uacat eccleſia. immo obediendum eſt confirmato,qui iuſtè poſsidet. Et idem,
ſi non poſsidet,de conceſsio.pręben.poſt electionem
ar.8.q.4.nonne.ff.de acqui.poſ.iuſtè,ſecūdum In. qua
ſi valeat tuitione iudicis,& ſi non ipſo iure.ff.quod cū
fal.tu.l.1.§.pe.in fin.& ar.ſupra de elec. cum dilecti. §.
fin.Et ſi dicis, quòd cum nulla ſit electio, in rem non
tranſeat iudicatam,ad minus uocandus eſt is,qui poſſidet.ff.quæ ſententiæ ſine appel.reſcin. l.1. §. Item cū
ex eo edicto,ſupra de ma.& ob.inter quatuor,vt ſicut
adminiſtratio ſibi conceſſa eſt per confirmationem,
eodem modo ſibi auferatur per infirmationem,Infr.
de regu.iur.c.1.& de hoc no.ſupra de reſti. ſpo. in literis.§.reſpondemus.Quod autem dictum eſt de confir
matione,idem dicendum eſt, & ſi aliud interuenerit,
quod uicem obtineat confirmationis,ut ſi alicui aſsignatum ſit beneficium per eum, ad quem ſpectat, &
inductus ſit in poſſeſsionem cum debita, & conſueta
ſolennitate, argu. ſupra de conceſ. præben. ca.1. & c.
quia diuerſitatem,& c.cum noſtris,& c.ſe.& c.literas,
& uide,quod dixi, eo.ti.propoſuit,in princ. & in dec.
poſt electionem,in gl.deuoluitur,niſi forſan conſtaret electionem, ſeu prouiſionem factam eo tempore, quo ad alium eſſet ius prouiſionis, ſeu electionis
per lapſum temporis deuolutum: quia tunc non obſtante tali electione, ſeu confirmatione poteſt is, ad
quem deuolutum eſt ius per lapſum temporis,procedere ad electionē,ſiue collationem,ſupra de ſup. neg.
præ.c.fi.& idem eſt,ſi conſtat ipſam factam ab illo, q
nullum ius habebat,ſupra de re iu.cum Bertoldus, In
ſi & confirmatio facta eſſet uocato eo, ad quem pertinet

tinet electio, siue prouisio, siue eo sciente, & non contradicente: quia tunc bene noceret, supra de re iu. quãuis. ff. de mino. etiam, in fin. Nec ob. supra de concess. præb. post electionem: quia ibi non dicitur deuoluta esse potestas eligendi ab archiepiscopo ad capitulum ex aliquo, quod prouisionem archiepiscopi præcessisset, sed ex eis, quæ postea contigerunt, scilicet quia electus non erat debito modo repræsentatus capitulo, & propter renunciationem, & abiurationem postea subsecutas. & ideo non ualuit electio facta à capitulo, prima non cassata. obstat tamen quandoque exceptio etiam post cōfirmationem, ut not. supra eod. c. §. 1. super uer. ac usurarium. Sed† pone, quòd aliquis prouidit auctoritate papæ alicui notoriè indigno, vel contra tenorem mandati, nunquid illi, ad quos spectat electio, possunt alium eligere, non obstante tali prouisione? Videtur quòd sic, ar. supra de elec. cum in cunctis, in fi. & c. auditis, supra de rescrip. cum dilecta, in fi. & quia electio de facili debet redire ad naturam suam. ff. de pac. si unus. §. pactus, uer. q si non ut tolleret. Contrarium tamen est dicendum, quia nũquam à papa, uel delegato suo deuolitur potestas ad inferiorem. hoc enim non inuenitur scriptum, ergo denegãdum, supra de concess. præb. quia diuersitatem, de sup. ne. præ. Romana, lib. 6. Item indgnum est, q ex quo papa ad se reuocauit prouisionem, uel alii delegauit, ad inferiorem reuertatur sine licentia papæ, ar. supra de posthu. præla. bonæ. 2. §. nec noceebat, supra de offi. le. quòd traslationem, & c. licet, ut li. pen. ecclesia. i. 2. & 3. q. 6. multum stupeo, supra de iudi. cum uenisset. & tamen uerum est, q non ualet id, quod delegatus fecit. nec impedit, quin ille, ad quẽ spectat, eligat, sed sola delegatio superioris præstat impedimentum, ar. supra de præben. inter cætera. Nam ad locum, unde exiuerunt flumina, reuertũtur. Ecc. 1. sic & iurisdictio delegati debet redire ad delegantem, supra de offi. dele. super quæstionum. §. porrò. Sic enim redit electio ad naturam suam, & delegans facta cassatione prouidebit. Alii dicunt, & forte melius, q ubi mandatũ nullum est, puta quia impetratum est per ueri suppressionem, ut prouideatur indigno, tunc nō impeditur electio. Idem, si mandetur prouideri sub conditione, & non extat conditio. de hoc de præsump. c. fin. Secus, si scriberetur pro illo, cui nō posset prouideri sine dispensatione propter irregularitatem, uel defectum, nō propter crimen. tunc enim prouisio intacta reuertitur ad delegantem. Ratio diuersitatis est, quia in primo casu omnino est mandatum subrepticium, nec dispensari potest. In secũdo uerò uerisimile est, quòd is, qui concessit principale, scilicet prouisionem, concedere debet & accessorium. s. dispensationem, ar. supra re iudi. cum olim. §. nos igitur. ff. d offi. præto. Barbarius, in fin. & no. quod quando prouisio nō debet reuerti ad delegantem, potius reuertitur potestas ꝓuidendi ad aliũ delegatum, qui in eadem ecclesia habet similem potestatem, quam ad illos, ad quos pertinet de iure communi, dummodò literæ fuerint pręsentatæ, supra de rescrip. capitulum. hoc bene probat Cle. de excess. præla. c. uno. alii dicunt, q ex quo prouisio à delegato facta nulla est, nō impedit, quo minus alii delegan prouidere possunt, uel ij ad quos spectat de iure communi, supra de præb. de multa. Si tamen delegatus impetratur post, quam alicui per ordinarium, uel alium, ad quem spectat, fuerit prouisum, & possessionem adeptus est, non ualet rescriptum, nisi ibi de possessione, & processu mentio habeatur, supra de concess. præben. cum nostris, & c. literas, secundum Innoc. cuius est quasi hæc tota glo. Potest dici, quòd nunquam impediuntur ii, ad quos spectat de iure communi eligere, ex quo sua uacat ecclesia, per commissionem super prouisione facienda emissam ubi ij, quibus commissum est, nihil egerint, uel commissio subrepticia est, nisi per interdictum eis factũ, uel alio modo appareat, quòd superior hac uice prouisionem sibi uoluerit retinere, arg. supra de elect. innotuit §. fin. & c. fin. & de præb. inter cętera. Nec enim est uerisimile, q prima facie superior prouisionem ecclesiæ in perpetuum uoluerit impedire, imò intentio sua est, ut cito prouideatur, & ecclesiarum periculis occurratur, supra de elec. ne pro defectu, & c. quia propter. de hac tamen materia no. plenius, supra de elect. dudum. 2. §. nos igitur, super uersic. dispensatio. dic ut ibi. Compo. in decr. capitulum, de rescript. dicebat se defendisse tempore Innoc. q quacunque de causa collatio executoris sit nulla, non impediatur potestas ordinarii, sicut de electione dicitur, supra de elect. auditis, sed dicit demum hoc uerius, q impeditur, dummodò in literis Papæ sit uersic. reseruamus. Item si nomẽ eius, pro quo scribitur, nō est in litera, dicit tunc Compo. in hoc omnes concordare, q nil potest circa beneficium ordinarius, etiam si executor prouideat indigno, ad id quod dixi, de elect. Respōdet per id, quod dixi supra uersic. & tamen. ¶ Quærit† etiam Host. quid si compromissarij scienter indignum elegerint, tunc non redit electio ad capitulum, sed ad Papam, quia cōstitutio, supra de elect. ne pro defectu, indistinctè loquitur, unde siue per capitulum, siue per compromissarios steterit, quo minus intra tempus canonicũ prouideatur, ad superiorem potestas deuoluitur prouidẽdi. Sed quod compromissarij faciunt, qui uicem omnium gerunt, totum capitulum fecisse uidetur, supra de elect. quia propter. §. uel saltem, secundum Innoc. quando compromissarij negligentes sunt, hoc admitto, quando uero delinquunt, contradico, ut patet in eo, quod not. supra de elect. ne pro defectu. §. 1. Host. & dic ut hodie habes, de elect. si compromissarius, libro 6. [*& in fi.*] dicit Abb. q cum id esset publicum, ut dicit tex. illud non potuit ignorare, ¶ *In glo. ergo fuit, ibi, dissimilia*] stipulatio enim† omnino pendet ex partium uoluntate. Electio uerò, ex quo facta est, ex iuris auctoritate, & iudicis potestate dependet, & idem in prouisione. ff. de pact. ab emptione. ff. ad municip. ordine, ff. ad Turpil. l. 1. §. 3. & supra de elect. publicato. Hosti. ¶ *In† glo. ult. in fi.*] Inno. uidetur hic tenere contrarium, quia non est dignum, ex quo superior, scilicet papa reuocauit ad se prouisionem, uel alii delegauit, reuertatur ad inferiorem, ut dixi super glossa, unde non ualuit.

Marginal numbers: 16, 17, 18, 19.

ANNOTATIONES.

a ¶ Improbamus. probat iste tex. papam posse damnare consuetudinem, etiam si ad id non sit actum, de qua uide in c. cum inter, de consue. per Ioan. An. vbi plenè ad idem concor. & facit, quod no. infra super uer. absoluendum.

SUMMARIUM.

1 *Abbatibus quæ nō competant in præiudicium episcoporum, nu. 3. 4. ad dict. concessione, 5. & 6.*
De episcopis in quibus religiosi conquerantur.
Matrimonialis causæ quibus consuescat delegare curia Romana, & cum qua clausula, si plures delegent.
2 *Electus, confirmatus non consecratus, & si sacerdos non sit, nunquid solemnes dare possit indulgentias.*
4 *Episcopalia usurpare peccatum est, & contra salutem minorũ prælatorum.*
Insignia concedere non potest alius, quàm princeps.
5 *Epilogus, & additio glossarum.*
Episcopalis ordinis quæ non competunt alijs, nisi in casu.
Episcopalis quæ sunt dignitatis minoribus competere quibus possunt rationibus.

CA-

CAP. XII.

1 ACcedētibus. Caſus. † Abbates de matrimoniis cognoſcere, publicas pęnitentias iniūgere, indulgentias concedere nō poſſunt, niſi hoc de ſpeciali iure illis competat. & primo ponit epiſcoporum querelam. cui ſecundo prouidet. ſecunda ibi, Nolentes [*Partibus*] fuerunt enim propoſitæ hæ querelæ in concilio generali, vt patet in ſuperſcriptis [*Querelis*] concor. de priuile. cum & plantare, & c. tuarum. & c. paſtoralis, & c. petiſtis. Interdum e contra religioſi conqueruntur de epiſcopis, ſupra eod. tane, de priuile dilecti, & c. quanto [*Matrimonialibus*] Curia Romana habet ex vſu delegare cauſas matrimoniales epiſcopis, & ſi alios adiungit, ponit clauſulam, quòd ſi non omnes, tu frater epiſcope [*Indulgentiarum*] nunquid electus † confirmatus non conſecratus, & ſi ſacerdos non ſit. has ſolemnes indulgentias dare poteſt? Quod videtur, cum ſint iuriſdictionis, infra, de poeniten. ꝙ autem. quam ille habet, ſupra de electioni. tranſmiſſam. Sed contra, quia ſecundum quoſdam ſunt epiſcopalis ordinis, & procedunt ex poteſtate clauium, & per eas poenitentiæ eneruantur, infra de poeni. cum ex eo. poteſt dici ſecundum Hoſtien. quod hoc non poteſt, cum careat epiſcopali & ſacerdotali ordine, ſicut nec epiſcopus, qui renūciauit oneri, quia caret iuriſdictione, de ordi. ab epiſcopo. c. j. Duo vere imperfecta, facere poſſunt vnum perfectum, ita, quod ſi talis epiſcopus ad eccleſiam talis cō firmati deſcendat, de illius licentia poterit ſuis ſubditis indulgentias dare, ſicut & illos poſſet ordinare. de hoc ſupra de ele. ſuffraganeis. Et ſic ſecundum eum hæc indulgentia eſt mixtæ poteſtatis, quia ſcilicet partim accedit ad ordinem, partim ad iuriſdictionem. fatetur tamen, quod de conſuetudine electi non presbyteri has indulgentias etiam presbyteris faciendas committūt, maximè quando prædicant. Ipſe tamen dicit, quòd in non ſacerdote irrationabilis ſibi videtur hæc conſuetudo, cum fori ſacerdotalis ſit poenitentias imponere, & diminuere, quod idem eſt in effectu, quod indulgentias dare. Fran. Vercel. in decre. at ſi clerici, de iudi. tractans hanc quæſtionem tenet, quod confirmati in epiſcopos, etiam ſi ſint presbyteri indulgentias dare non poſſint, dicens, ꝙ ſi dicatur, ꝙ dare indulgentias non ſit ordinis epiſcopalis, negari non poteſt, quin ſit ordinis ſacerdotalis illas autem, ex quo in epiſcopum confirmatus eſt, vt ſimplex ſacerdos concedere non poteſt per decre. quod ſicut, de elec. & ne videatur decreſcere, de tranſla. licet. 94. diſt. legimus. 93. diſt. in. ſancta. 74. di. ſi qui. & eadem ratione dicit idem de benedictione fontium, vnctione infirmorum, & ſimilibus. Inducit etiā, quod vbi papa de indulgētiis loquitur, de epiſcopis mētionem facit, de poeni. cum ex eo, & c. ſe. & ſic non de electis. nec ob. quod in c. quamuis. 68. diſt. dare indulgētias nō ponitur inter epiſcopalia, quia nō ſequitur, ſi ibi non eſt poſitum, ergo licet, cum ibi potius exempli gratia, quam ad ſpecificationem ponantur. nec ob. de tranſla. c. ij. vbi dicitur, ꝙ epiſcopalis dignitas nil addit, q̃a illud verum ad vinculum matrimonij ſpiritualis. Hæc decre. in fin. non ob. ſecundum eum, quia non dicitur hic talia per inferiores preſcribi. quod ſi etiam diceretur. procedat id in Abbatibus, qui poſſunt presbyterale officium extendere, ſed confirmati in epiſcopos id non poſſunt, vt dictum eſt, licet de archiepiſcopo non habente pallium habeamus, quod impeditur etiam in officio epiſcopali, quod intellige, vt dixi in præ. decre. ꝙ ſicut, de epiſcopo, vel Abbate non habemus. quod aute conſecrationem, vel benedictionem impediatur in officio presbyterali. nec habet hoc rationem, alias nec eucharistiam conficere poſſet, & facit. 74. diſt. geſta, & capitu. honoratus. C. de digni. l. uï. lib. xij. Ex prædictis videtur, quod capitulum ſede vacāte, non det literas indulgentiarum, licet quidam ſentiant contrarium, vt refert Archidia. de poenitentiis, Romana, li 6. & facit ad materiam, quod no in Cle. de hæret. cap. j. in gloſſ. hæc. litera [*Similia*] ſicut † inſtituere, & deſtituere, quod dic. vt no. de offic. archida. cum ſatis. de cleri. pere. capitulo, ſina. Commendatitias ad ordines dare, de tempo. ordi. cum nullus. lib. 6. vel grauiora examinare, & diffinire ſine epiſcopo, de offici. archidi. ad hoc, & capi. fin. & epiſcopalia inſignia deferre, ſicut infula, mitra, ſandalia, anulus, & ſimilia, quæ quandoq; non epiſcopis conceduntur, infra de priuile. vt apoſtolicæ, & ſic ſunt potius epiſcopalis dignitatis, quam ordinis ſecundum Hoſti. [*Vileſcat*] vt quid enim plus honorabimus epiſcopum, quam Abbatem, ſi hoc poteſt Abbas, quod epiſcopus [*Salutis*] contra ſalutem † minorum prælatorum eſſe, & ſic eſt peccatum, quando ſibi vſurpant epiſcopalia [*Abbatum*] idem multo magis de inferioribus prælatis [*Periculum*] non ſolum ſalutis, de quo præmiſit, ſed etiam de poſitionis ab abbatia, vt puniatur, in quo peccauit, de tranſla. quanto, ſecundum Hoſtien. [*Conceſſione*] etiam epiſcoporum, xvi. q. ij. viſis. Vinc. quod intelligit Hoſti. cum præſcriptione completa, de religi. do. conſtitutus, de iu. pa. citra. ſaluis inſigniis, quæ alius, quam princeps concedere non poteſt ſecundum eum, de quo remit. ad ſum. de vſu pal. §. & quibus diebus, ver. & notādum. dato autem, quod iſti Abbates per priuilegium haberent inſignia, nō tamē per id aliquod pontificale exercere poſſent, & vide, quod dicam, infra eo. vt apoſtolicæ, lib. vj. ſuper ij. glo. ¶ Gl. † ij. ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ [*In gl. ij. ibi, quamuis coepiſcopis*] ibi enumerantur ea, quæ ſunt epiſcopalis ordinis, i. conſecrare virgines, eccleſias, & altaria, ſacros ordines conferre, & ſimilia. & iſta ex præſcriptione, nec ex demandatione non epiſcopo competere poſſunt, ſed nec per ſpeciale priuilegium de facili conceduntur. de hoc ſupra de con. ec. vel alia. aqua. Illa vero, quæ epiſcopalis dignitatis ſunt aliquo prædictorum modorum minoribus competere poſſunt, & de his loquitur hic ſecundum Hoſtiē. qui dicit, ꝙ aliqui promiſcue vtuntur his verbis, quibus contradicit mens verborum, diuerſitas officiorum, & ratio naturalis. ipſe videtur in hoc ſibi contrarius fuiſſe in dec. literas, de teſti. ſpo. vt ibi dixi ſuper j. gloſſ. & vide, quod dicam de poenis, foelicis, in fi. li. vj. ſuper ver. pontificali. [*Et ibi, ex literis*] & ſupra de re. ſpo. literas. ¶ [*In fi. gl. pe.*] hoc verum de illa ſolenni, de qua loquitur canon ille ¶ [*In † gloſſ. vlt. in fin.*] Idem, ſi per ſcripta antiqua appareret, quod monaſterium fuerit à prin. ſic fundatū, ar. de reli. cum vene. ver. illius, & ſupra de cenſi. quanto. Dicebat etiam Hoſtien. quod non credebat inſtitutionem auctorizabilem acquiri poſſe per vllam præſcriptionem. remittit in hoc, ſupra de offi. archi. cum ſatis.

ADDITIO.

a ¶ Hæc. Et vide gl. & docto. in Cle. ſi. de pœ. & remiſ. & beatum Th. in 4. ſen. diſt. 20. c. 4.

SVMMARIVM.

1 *Ad reuelandum peccatum in pœnitentia confeſſum non debet vrgeri ſacerdos, niſi in caſu, & quo, in ſin & nu. 4.*
Cleri vrbis rectores quot, habent iuriſdictionem. Bononia hi quo appellentur nomine.

2 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 3.*
Reſtituere tenetur qui ſuccedit in vitium, nedum fur.
Furtiuam rem qui emit, ciuiliter pretium repetit domino.

3 *Additio gloſſarum.*
Ad indicandum furem quis cogi poteſt.
Confeſſor legatione Dei fungitur ſpeciali, & cum papa non poſſet excommunicare, quòd non reuelet confeſſionem.

CAP. XIII.

1 DIlectus. C. Ad † reuelandum peccatorem in poenitentia cōfeſſum ſacerdos vrgeri non debet. Et primo ponit querelam presbyteri, cui ſecūdo prouidet expreſſa

gium scholarium sancti Stephani, quia cōueniunt ibi, & sic dicendum de aliis, tamen dicunt, ꝙ pauciores de aliquo officio non possunt facere collegium, nisi assumant sibi nomen aliquam pietatem respiciens. Quod autem prædicta collegia appellentur personalia, vel realia, non habetur in iure, sed per simile dicitur numerū, & seruitutum realium, & personalium, secus est autē in collegiis realib. ciuitatis, & burgi, & ecclesiæ, q̄ sunt necessaria, & naturalia, qualia sunt, q̄ vel rōne originis, vel rōne domicilij, vel aliis cōsimilib. rationib⁹ ꝯhunt, nam huiusmodi domicilia non licet indifferenter dimittere, & etiam potest quis plura talia consimilia habere. ff. ad muni. l. Labeo, & l. seq. Item res talium collegiorū nō diuiduntur inter abientes. xii. q. ij. §. qui manumittitur. Azo tamen dixit, ꝙ singuli de vniuersitate de his, quæ in ea conferunt, cum inde recedunt, debet habere partē, & sic loquitur. ff. de col. ill. l. j. §. fi. Sed de aliis, quæ donantur, vel legantur vniuersitati, non debēt habere partem, ar. pro hac dist. ne quidiu lo. pu. l. ij. §. virorū. ī. de cle. cōiu. qđ a te, vbi no. xvi. q. vi. de lapsis. Societas autem, vel socij vniuersorum bonorū, vel alicuius negociationis, vel rei non constituunt collegium, vel corpus, quod apparet ex eo, quod dicit l. ꝙ socij alicuius professionis possunt cōstituere collegiū. ff. quod cuiusque vni. l. i. §. j. ex quo apparet, ꝙ societas non est collegium per se, nisi aliter constituatur per principem, vel se. con. vel alio modo, vt prædictum est. Itē hoc ipsum probatur, ꝙ collegium recidit in vnum. ff. quod cuiusque vni. sicut. lxv. di. c. fi. Sed societas morte cuiuslibet socij soluitur. ff. pro socio, adeo, in prin. Item si esset collegium, non deberet conueniri quilibet socius de contractibus initis nomine societatis, sed societas ipsa tātum. xij. q. ij. qui manu. quod falsum est. Hoc. n. datur hæredi, & in hæredem, & ideo male faciunt, qui conficiunt libellos, vel stip. vel alios contractus nomine societatis, cum non sit corpus, nisi expo. i. nomine sociorum, vt res magis valeat, quam pereat. Sed his videtur contra. ff. quod cuiusque vni. l. j. in princip. vbi dicitur, ꝙ hæc tria comparētur. s. societas, collegium, & corpus. So. loquitur de societate intellectualiter, & iuris, quæ est idē, quod corpus, & non societate bonorum. Hoc fallit in reis credendi, vel debendi sociis, quorum quilibet agit ex sententia pro alio lata ff. de arb. si duo. vbi dicitur, ꝙ ex facto rei credēdi socio, qui non compromisit, datur actio ex stipulatu ꝯ reum sociū, qui compromisit, ex quo omne damnum pariter consequitur. ex quo videtur, ꝙ eadem ratione ex stip. rei socij, qui cōpromisit, detur actio alij ar. ad idē. ff. si quis cau. si duo. §. j. ff. de le. j. l. iij. §. vlt. ff. de duo. re. pro eadē. i. rū. ff. de fideius. l. autepe. & hoc ideo est, quia ex eo, ꝙ est reus, potest totum deducere in iudicium, immo partem deducere non debet. quod si faceret, etiam illius partis pars socium contingeret, & ex eo, quod est socius, communicat lucrum & damnum, & ideo inuicem vnum alterius nomine agere, & pacisci videtur. secus autem in corporeis tantū, qui nō communicāt lucra, & damna, & secus in sociis tantum, qui non possunt deducere in iudicium, vel pactum nisi suam partem. [c] fatemur tamē, ꝙ magister societatis pōt pro aliis agere ex beneficio eius. ff. de pac. item magistri. Item si ratum habet factum socij tacite, vel expresse, potest agere ex facto. ff. pro socio, iure. Semper. n. præsumitur nomine socij contrahere. Alij tamē contradicunt, asserentes, ꝙ licet ex facto socij, vel pacto vel re iudicata damnum, vel lucrum consequitur socius alius. vt sonat præal. lex, & etiam aliquando detur eis exceptio, nunquam tamen datur actio. Lex autē ꝑ socio, iure. intelligitur, vt per socium. i. per factum socij non obligetur socius. i. nec lucrum, nec damnum sentiat aliter, quam res, in quibus contraxit, conuersæ sint in communem vtilitatem. ¶ Clerici autem ciuitatis vel castri nō possunt facere collegium ea ratione, quia sunt in eadem ciuitate, vel castro, quia clerici non constituunt vniuersitatem castri, vel ciuitatis, vel castrum, vel ciuitatem, quod idem est, sed constituunt vniuersitatem suarum ecclesiarum, & ciues constituunt ciuitatem, vel vniuersitatem ciuitatis, & castellani castrum, sed bene possent constituere vniuersitatem causa religionis, scilicet, vt missas celebrēt pro viuis, & defunctis, vel consimilibus. Item videtur, ꝙ cum ista collegia, & rectores eorū subdita sint maioribus, & ordinatijs potestatibus, ꝙ ad eorum dictum destrui possunt, & prohiberi, ne incipiant secundum Inn. qui hæc no. hic [d] ad literam, dicens per hoc supplendum, quod notauit. de off. ord. cum ab ecclesiarum, & ibi dixi post eum, & Hostien. quæ collegia deferant iurisdictionem ordinariā. [*Et ibi, item dicitur corpus*] ab hinc posuerunt Gof. & antiqui hanc glo. ī. de consti. cum omnes, in prin. [*Et ibi, non erat*] ibi est ratio diuersitatis in promptu. † quia hoc casu si petenti singula capita non obstaret exceptio, ergo contra rem iudicatam esset reperiri vendicari totum gregem, quod non est in toto, quod habet partes integrales. nam & si vendicarem singula tigna, vel lapides, non propter hoc peruenirem ad domum, sed ad aceruum tignorum, vel lapidum. [*Et ibi, corpus*] & vir cum coniuge. xl. dist. sicut. de conuer. coniu. ad apostolicam. [*& in fi.*] Hosti. de hac materia remittit ad summam de syndico. ¶ In gl. vlt. [*ibi, sigillum*] proprium & singulare, sed hic loquitur de communi, & collegiato.

ADDITIONES.

a ¶ Dicam. Et vide Inn. in c. cum ab ecclesiarum, de of. ord.
b ¶ Personalibus. Quæ sint personalia, & quæ realia. ī. videbis.
c ¶ Partem. Vide plenius hanc materiam per Bar. in l. de duobus reis, & in l. eadem, eo. tit.
c ¶ No. hic. & vide Bar. in l. fi. ff. de col. ill.

SVMMARIVM.

1 *Prælatum qui dominum suum contra iuramentum negat, vel coram laico de ipso conqueritur, vel eum inuadit, beneficio priuandus est, vide nume. 2. & 7. an & in quibus sit dominus, nume. 2. & 3.*
2 *Ex iteratis actibus magis quis præsumitur irreuerens, et contumax.*
3 *Veritatem dicens non offendit, nec tenetur iniuriarum.*
Spiritualia non cadunt in cognitionem iudicis secularis.
4 *Parentibus spiritualibus an quis plus, quàm carnalibus astringatur.*
Ab ecclesia qualiter quis abscindatur.
5 *Beneficia plura an quis possit habere.*
Iuri alterius papa derogare non intendit, nisi hoc exprimat.
6 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 7.*
Et delicto parentum in episcopum nunquid archidiaconus puniatur.

CAP. III.

1 GRauem. C. qui † contra iuramētum prælatum dominum suū negat, vel coram layco de ipso cōqueritur, vel eum inuadit, beneficio est priuandus. & ps decisa narrabat factū, qđ scđo sub triplici disiūcta puniri mādat. ibi, discritioni. [*Confiteris*] forsan corā ipsis delegatis papæ hoc accidit in iudicio litigando. ad id. C. de testi. nullum, alias libello oblato hoc constare de testi. spo. conquerente. secundum Hosti. [*Et secundo*] propter † qđ magis præsumitur irreuerentia, & cōtumacia ipsius, C. de plus peti. l. vna, ad fi. xxv. q. ij. ita nos, de ele. venerabilem, secundum Hosti. [*Homagij*] dicit In. ꝙ propter hoc facit ad ti. Si. n. non præstitisset homagiū, non crederet eum peccare, si non vocaret illum dominum, sed prælatum x. q. iij. cauendum. Idem Ab. Nam, vt dixit Hosti. dicens veritatem † non offendit, nec tenetur iniuriarum. ff. de iniur. eum qui. sed certum est, ꝙ episcopus procurator est, non dominus, de don. c. ij. quod est verum quo ad alienationem rerum. ec. tamen dominus est quo ad obedientiam subditorum. de hoc. ī. de symo. ne Dei. [*Vel*] recepere. ff. cōstiterit cū &c. [*Spiritualibus*] quæ nec etiam incidenter cadunt in cognitionem iudicis

tionem tollendam, de decimis, ad audientiam, de pri-
8 uile. in his. [*Desistatis.*] si † pro prædictis latæ sint sententię tenent, licet male faciant prælati. Innocē. & de hoc sunt puniendi, de priui. quanto. & ca. dilecta, de senten. excō. sacro. & hoc verum, nisi obstet exemptio, vel saltem pri-
9 uilegium, de priuile. c. j. li. vj. ¶ † In glo. ij. [*ibi inuita.*] dummodo nil fiat in fraudem, de testa. officii, Host. ¶ In glo. vl. [*ibi, debent.*] hodie secus in prædicatoribus, & minoribus per decre. Bonif. super cathedram, innouatam per concil. Vien. de sepul. dudum.

ADDITIONES.

a ¶ Morte. Simile quod dicitur de filiola in c. licet, de sepul. li. 6.
b ¶ Pactum. Ibi vide Ioan. And. post Ioan. Mo. & Arch. & in c. certificari, in. j. q. de sepul.

SVMMARIVM.

1 *A religiosum prædicatorum, & minorum grauaminibus. xii. prælatos abstinere præcipitur, & quæ sint, nu. sequentes lege.*
Prædicatores præmittuntur minoribus, quia antiquiores.
Ab vtrisque prouenit vtilitas ecclesiæ vniuersali, pares sunt paupertate, & quis, nu. 2.
A quibus cauere debent, nu. 2.
2 *Paupertatis status approbatus ab apostolica sede.*
3 *Capitula clericorum quibus alijs nominibus ex diuersitate locorum appellentur.*
Minorum prælati custodes appellantur.
Prædicatorum quo nomine.
Episcopis prouinciæ religiosorum prouinciales & ministri fidelitatem non præstant, excipitur tamen.
4 *Ad processionem cum clericis secularibus religiosi quibus casibus venire debeant.*
5 *Fulminare sententiam quis dicatur.*
Excommunicari qui religiosorum possint & quando a prælatis.
6 *A decimis sunt exempti religiosi, & quibus hic, non Iudæi.*
7 *Prælatum suum eligere sibi habet qualibet congregatio.*
8 *Additio glossarum.*

CAP. XVII.

1 NImis praua. Ponit. xij. † prædicatorum, & Minorū grauamina, a quibus prælatos præcipit abstinere. ij. ibi, Quocirca. [*Prædicatores.*] hi semper præmittuntur, quia antiquior fuit ipsorum institutio, licet parum, infra de priui. in his, de elec. quorundam, de pac. cap. primo, infra eod. c. vno. lib. vj. [*approbasse.*] ex quibus euidens vtilitas prouenit vniuersali ecclesiæ, infra de relig. do. capitu. vno. §. sane. libro sexto. [*arctissima.*] sunt ergo prædicatores pares Minoribus in arctissima paupertate, super quo vide nouam constitutionem domini nostri, quia quorundam, circa med. ver. nec hoc, &
2 ver. sequentibus. [*Paupertate.*] errant † ergo, qui statum paupertatis damnant, quem sedes apostolica approbat etiam cum mendicitate. Dicitur autem arctissima, quia nec possessiones habent, nec reditus, sed ex solis eleemosinis sustentantur, quorum statum dicit Host. perfectū, dummodo caueant, ne furentur. i. ne vsurpent ius parochiale, vel alienum publice, vel latenter, aliter non dimittitur peccatum, infra de re. iur. peccatum, cum suis concor. [*Synodos.*] primum grauamen. [*Cogunt.*] admittēdi sunt igitur omnes sine delectu voluntarie venientes. sic. s. de his, quæ fi. a præla. c. fi. Hostien. [*ac suis.*] secundū. [*Nec his.*] tertium, & ista tria in his sunt specialia in his
3 duobus ordinibus. [*Capitula.*] loquitur † secundum consuetudinem Angliæ, & multorum locorum, in quibus curia spiritualis assignat certum diem, & locum ad audiendos, & sedandos clamores, de quibus ibi tunc inquiritur, & vocant illa capitula, quo ad temporalem iurisdictionem vocatur assisia. Alibi dicitur bannum christianitatis. s. de purg. ca. c. ij. [*Fidelitatem.*] quartum grauamē. [*Custodibus.*] sic vocantur prælati Minorum. prædicatores vero habent priores conuentuales, vel prouinciales. Esset autem absurdum & graue ꝙ prouinciales, vel ministri omnibus episcopis prouinciæ talem fidelitatem prestarent, nisi dicatur, ꝙ imputandum sit limitātibus, & sic nihilominus obedientiam facient cuique episcopo quo ad illa, quæ ad suam dioece. pertinerent. secundum Hostien. qui remittit de his, quæ fi. a præ. pastoralis, de sepul. capi. j. de iure patro querimoniam. [*Eis.*] v. grauamen. [*Processionaliter.*] speciale. aliter contra. de priuil.
4 cum olim. ij. [*Leui † causa.*] quasi a cōtrario ex magna cā teneantur ire, puta in nouo introitu episcopi, vel legati, imminente peste, vel flagello, vel ad generales letanias ar. xxiij. q. iiij. non potest. xvj. q. j. reuertimini, de con. di. iij. rogationes. [*Excommunicationis.*] vi. grauamen. [*Beneficiorum.*] vt sic cogantur vel propter penuriam domos deserere, & exire, vel prælatorum mandatis obedire. & dicit Innocen. quod hoc non est speciale in his. si prælati illos excommunicassent pro eo, quod ipsos religiosos excommunicare non possent. j. de priuile. quanto. dicit au-
5 tem † Host. ꝙ ille dicitur sententiam fulminare, qui profert illam sine causa, vel ex iniusta causa, vel suo ordine non seruato, de senten. excom. capit. j. lib. vj. [*Et idipsum.*] vij. grauamen. & dic. scilicet excommunicationem. Excommunicari. n. possent a prælatis, dum alias delinquerent, cum non sint per ius commune exempti. Sed contra indulgentias suas non debent excommunicari, vt hic secundum Innocen. [*amouere.*] etiam de facto & violenter, quod non licet, de testi. spol. cōquerente. [*ad hoc.*] viij. [*Inhibentes.*] de hoc dic hodie, vt infra eo. capi. vno, li. vj. cuius transgressores hodie sunt excommunicati per concil. Vien. de pœnis, cupientes, in prin. [*Tam in.*] ix. gra-
6 uamen. [*ab eis.*] x. [*Necnon.*] xj. [*Prouentus.*] loco † oblationum æstimatarum, quas facerent christiani, si in eis habitarent, & dicit Innocē. hoc non esse speciale in his fratribus, cum illud tantum in Iudæis obtineat, de vsuris quanto. Sed Hostien. dicit, quod hoc potest esse verum quo ad personales. in realibus vero sit hoc speciale priuilegium istorum duorum ordinum quo ad ipsorum domos, & habitacula, in aliis. n. secus, supra de decimis, cō missum. [*Et vt ipsos.*] xij. quod potest diuidi in duo [*Totaliter.*] quod nō licet illis, quia licet exemptionem sint, iure tamen in multis priuilegiati, secundum Innu. [*arbitrio.*]
7 cum tamen † qualibet congregatio habeat sibi prælatum eligere, de elec. cap. j. [*Quocirca.*] expone hæc verba, vt dixi
8 supra cap. prox. ¶ † In glo. j. [*in fi.*] & de ma. & obe. ꝙ super his. vide ad solutionem contrarii, quod ibi dixi super j. glo. ver. exemptus etiam. ¶ In gl. ij. [*in fi.*] sed illud solū non sufficeret, vbi exempti, vel priuilegiati non essent, ad hæc, infra de priuile. cap. j. in fi. libro sexto.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum violans iurisdictione, clauiumque potestate se priuat, & quando incurrat irregularitatem, nu. 3. & nu. 10. qui compulit non seruare incidit excommunicationem, nu. 4.*
2 *Claues qui contemnere dicantur.*
3 *Irregularitatem quibus modis quis incurrere dicatur ex officijs & ministerijs ecclesiasticis.*
4 *Peruersio seu corruptio iudicij ecclesiastici quibus fiat modis.*
5 *Priuatio quandoque fit sine culpa, sed non sine causa.*
Sententia generalis multis casibus fertur & quibus.
6 *Petitio quoque generalis admittitur, & quando, & si fiat specificanda est in processu.*
7 *Suspensus quæ facere, & acquirere non possit.*
Iterum suspenditur.
8 *Excommunicatus adhuc excommunicatur.*
9 *Ex manuum extensione in res tantum clericorum an sit excommunicatus.*
10 *Epilogus. & additio glossarum, nu. 11.*
Compellens grauius peccat quam compulsus.
12 *De sepultura tempore interdicti, de sepulto eodem tempore in cœmeterio relaxato postea interdicto & de sepulto extra cœmiterium, remiss.*

CAP. XVIII.

Tanta. C. †Violans interdictũ iurisdictione, & clauium potestate se priuat. Et primo ponit, & aggrauat culpas episcopi. secundo ibi, licet, recitat cessionem ipsius, & culpas fautorum, & irritos decernit actus, quos post interdicti violationem exercuit iij. ibi, Quia vero, punit fautores, qui beneficia receperant, qui interdictum violauerant, & qui illud seruantes oppresserant, & eos citari vult ad curiam. [*Despexerit.*] contemnit † claues, qui spiritualem sententiam violat, vel alios violate compellit, qui se communioni fidelium ingerit, maxime contra superioris præceptum, de cle. excommu. mi. illud, eodem titu. si celebrat, in fi. Item qui per annum in excommunicatione perdurat, de pę. capitu. fina. de hæreti. excommunicamus, secundum Hostien [*Claues.*] dicit, supra Clauis, in singulari. de hoc, xx. dist §. j. & remiss. dedi, de sum. Trinit. firmiter. §. vna, in fi. [*Ab initio.*] animo obediendi, non deliberandi. de hoc supra de resti. spol. olim. iij. [*Violauit.*] in suo † officio, sicut prius. vnde irregularitatem incurrit, etiam si sit in minoribus ordinibus [a] tantum, puta offerendo in missa calicem, vel vrceolum, vel aliud, quod ad officium suum spectet, siue dicendo matutinum, vel vesperas, sicut prius. aj. quæstione iij. si quis episcopus in concilio, & capitu. episcopus presbyter, in fi. Quid si intersit diuinis officiis, nunquid hanc irregularitatem incurrit? Respon. non, quia non inuenio hoc iure cautum, secundum Innocentium, vnde potest legere psalterium, vel docere euangelium, vel etiam nouum & vetus testamentum docere in terra Interdicta, sicut & prædicare, infra de sententia excommunicationis. Responso, secundum Innocen. Sed contra, quia qui diuina officia celebrat, vel se celebrationi ingerit diuinorum, irregularitatem incurrit, vt hic innuit, & est expressum, supra de cle. excommn. mini. illud.[b] §. fi. & de re iu. cum æterni. §. sciturus. Sol. secundum Hostien. illud potest intelligi, quando minor presbytero ingerit se diuinis in suo officio, sicut prius, vt præmisi, vel refert, vtrum ingerat se audiendo diuina officia ex quadã simplici deuotione, vel alias non contemnendo, & tunc non est irregularis, & sic intelligas, quod prædixi. Innocen. aut contemnendo, & faciendo celebrari diuina, siue auctoritatem prębendo, & tunc irregularitatem incurrit, vt hic, & in d. cap. illud. §. fin. Ipse enim contemptus maxime auctorizabilis hanc irregularitatem inducit, argumen. supra de cle. excommu. mini. cap. primo. Respon. j. ver. & ipse. §. illico, & hoc etiam notauit mens istius verbi, violauit, nam quandam violentiam innuit, argumento ff. de procura. quæ omnia. Quid de officiis, vel ministeriis, puta magister scholarium exercet officium suum, & sic de aliis, secundum Innocen. forte irregularis est. Tu dic secundum Hostien. & spec. quod non est irregularis, quia non competit hoc ratione officij ordinis, vt patet in eo, quod no. & legitur, de hæreti. si aduersus. §. fi. peccat enim grauiter & puniendus est, sicut laicus excommunicationem contemnens, supra de cle. excommu. mini. cap. ij. respon. j. §. fi. secundum Innocen. Imo & plus, quia ratione gradus & dignitatis ecclesiasticæ certum est ipsum plus peccare. xl di. homo Christianus, & patet in eo, quod leg. & no. supra de vi. & hone. cle. vt clericorum. §. j. quid si benedicat mensã, non videtur irregularis, cum hoc nulli ordini deputatum sit, argumen. xliiij. d. ca. fi. Secus videtur in benedictione aquæ, quia illa fit cum solennitate, & ordini est annexa secundum Innocen. de conse. distin. iij. aquam. Quid si absoluit excommunicatum, vel aliquem excõmunicat, non est irregularis, quia hoc non est ex ordine, sed ex iuridictione competit. ij. quæstione j. nemo, & melius, supra de elec. transmissa, supra de ma. & obe. cum inferior. Secus enim si solemnia absolutionis exhibet, puta dicit psalmum pœnitentialem, & orationem cum stola, introducens excommunicatum in ecclesiam, & ipsum solenniter reconciliat, argumen. infra de sententia excommunicationis, nuper, in fi. xj. quæstione ij. debent, & capitu. sequen. secundum Innocen. ante reconciliationem non est communicandum taliter absoluto, nec per minorem presbytero fieri potest reconciliatio ipsa. & hoc sequitur ex prædictis verbis Innocen. secundum Hostien. ex quibus elicere potes, quòd hæc absolutio ordinis est, & ideo irregularitatem inducit, vnde patet, quod quicunque excommunicatus presbyter hanc reconciliationem facit, irregularitatem incurrit, cum & ordini sit annexa. & probatur hoc in eo, quod leg. & nota. supra de vi. & hone. cle. quoniam. §. fi. infra de sententia excommunicationis cum desideres § primo & capitu. a nobis. ij. §. penulti. & hoc etiam no. expresse Innocentius, supra de consu. quanto respon. j. ante finem. Quid si diaconus, vel acolytus dicat epistolam sine apparatu, sicut est in aliquibus ecclesiis consuetum? Respon. non est irregularis, quia non facit hoc tanquàm officians in suo ordine. Secus, si etiam, quod minus est, faceret tanquàm acolytus, vel exorcista, lector, vel ostiarius tanquàm in suo officio, xxiij. distinctio. acolytus, & tribus capitulis sequen. vnde dixit Innocen. quòd irregularis esset in illis ecclesiis, in quibus consuetudo habet, quòd solus subdiaconus dicat epistolam. Si vero facit, quæ a iure, vel constitutione, vel consuetudine non sunt alicui officio deputata, vt legere lectiones, cantare responsoria, vel similia, non est irregularis. Plus dicit Innocen. quòd si consuetudo est in aliqua ecclesia, quòd sine distinctione ordinis quisque faciat aliquid pertinens ad aliquod officium, vt dictum est de epistola, cereo, vel vrceo portando, id faciens irregularis non erit. Quid de clerico simplici? Secundum illos, qui dicunt, quod non est ordo, nullam irregularitatem incurrit. Secundum vero illos, qui contrarium asserunt, contrarium dices, etiam si in officio suo cantet. xxiij. distinctio psalmista, quia vltimam opinionem amplector, vt patet in eo, quod le. & nota. supra de ęta. & qualita. cum contingat, & sic etiam potest intelligi, quòd clericus homicida nõ legat lectionem, nec responsoria in choro separatim cantet, licet alij dicant propter terrorem criminis hoc inuentum fuisse, vt supra de homi. sicut dignum. §. fi. & hoc placet Innocen. De materia huius glo. hos scilicet casus & plures similes vide in specu. de lega. in trac. dispen. §. iuxta propositionis. b. ver. hoc etiam no. cum ver. sequen. vsque ad ver. scandalum. & adde, quod dixi de cle. excommun. si celebrat, in. ii. glo. [*Compulit.*] hodie † tales compellentes excommunicati sunt ipso iure, nec absolui possunt ab alio, quàm a papa per concil. Vien. de sententia excommunicationis, grauis ad nos. [*Terroribus.*] his modis peruenitur iudicium ecclesiasticum. xj. quęstione iij. quatuor. [*Atroces.*] instit. de iniur. §. atrox. infra de sententia excommunicationis cum illorum, ver. nos tamen. [*Spolians.*] de his dic hodie, vt infra de sententia excommunicationis, quicunque. libro sexto. [*Ea.*] beneficia scilicet & bona. [*Fautoribus.*] corrumpebat iste bonos metu pœnarum, & confortabat malos exhortatione præmiorum, cum contrarium fieri debeat. ff. de iusti. & iur. l. j. Hostiē. [*Recognouit.*] simile de cle. excommuni. mi. illud, & de elec. per inquisitionem. [*Temeritate.*] licet compulsi, quia parere non debuerunt, vt dictum est, vel loquitur de his, qui malefaciendi libidine peccauerunt non compulsi, & hoc quo ad priuationem primorum beneficiorum. Dicit Hostien. quod primus intellectus verior, secundus benignior. [*sine causa.*] q. d. interdum sine † culpa, sed ex causa priuari possunt, de reg. iur. sine culpa, cum suis concor. [*Auctoritate Dei.*] si. supra de dolo & contu. veritatis. [*Omnem infestationem.*] no. generalē sñīam ferri posse, sicut est hoc videre & ꝫ. de do. & cont. veritatis. §. fi. sic quicquid actum est ꝫ formam, pronunciat irritum & inane.

& inane.ŝ.de rescriptis.cum dilecta.§.fi. & quicquid sequitur ex eo, vel ob id. supra de elec. qualiter, supra de procur. auditis.sic & omnia reducuntur in statum temporis appellationis emissæ.ŝ.de appel.bonæ.§. fi. sic iura episcopalia episcopo adiudicantur, supra de offi.or.conquerente, supra de excep.cum venerabilis. §. quia vero.
6 Ex his † potest colligi, quòd quandoque generalis petitio admittitur. nam petitioni debet sententia respondere, supra de simo.licet Heli.§.j.in fi.& hoc etiam euidenter probatur, supra de resti.spo.cum ad sedem, vbi vide in glo.no.libellum, supra de ordi.co.cum dilectus, quod potest intelligi generaliter, vbi generaliter petitio formatur, & admittitur, vbi nihil potest specificari, vt Insti.de offi.iudi.& de accu.§.præterea, & ar. C. de sententiis, quæ sine cer.quan.proferuntur.l.ij. dummodo postea hoc exprimat in processu, argu.ff.de rei ven.quædã, ff.quorum lega.l.j.§.qui autem.Insti.de act.§. curare, secundum Innocẽ.de qua materia dic, vt plenè no. supra de elec. querelam.§.i.& de libel.obla.capi.ii.& iij. secundum Hostien.[*Collationes.*]no.secundum Innocẽ. quòd
7 † postquàm quis est suspensus, non potest dare præbendas, nec aliquem destituere. idem forte secũdum eum in aliis spiritualibus, sicut nec eis conferri possunt, nec valet facta collatio, de cle.excõ.mi.postulasti.de æta. & qua. cum bonæ, etiam si occulta sit suspensio, quasi talis capax non sit secundum Hostien.qui remit. de ordi. ab episcopo, qui re.capitu.primo & ij. & de cle.excom. mini.proposuit. In aliis non spiritualibus secus, vt nota.de elec.nihil, secundum Innocen. Hostien. remittit de dolo, & contu. veritatis, ad finem.[*Hac occasione.*]maxime, quia idem ex quacunque alia causa, cum esset inhabilis ad ferendum.[*Aliis.*]posset hic intelligi de his, q sponte obedierunt episcopo.de hoc dixi super ver. temeritate.[*Suspensos.*]ad nostram præsentiam &c. quod est infra. alia litera habet suspendas, & hoc contradicere videtur ei, quòd sæpius dictum est, istos esse suspensos. Sed
8 † dicebat Hostien.quòd hic iam suspensus suspenditur, sicut excommunicatus excommunicatur, de hoc de Iudæis, ita quorundam. & glo.dicit, quod ad factum re-
9 fertur.[*Et res.*]copulariuè dicit, quia ratione † rerum tãtum non esset quis excommunicatus. de hoc, de foro compet.conquestus. vel forte propter excessum intendit papa, quod occupatores rerum tantum mittantur ad curiam.Hostien. [*Temerarias.*] & si non violentas.in-
10 fra de senten. excommunica. contingit.j. ¶ † Glo.iio. q no.violantem interdictum non posse beneficia conferre, vel excommunicare. ponit opi. Io. cui opponit, & pro illa alleg. contrariam decre. si celebrat, cui respondet. secundo ponit secundam causam nullitatis ex parte recipientis collationem, ponens etiam quorundam lecturam, cui resistit. tertio ponit tertiam causam ex parte destitutorum. quarto prosequitur primum dictũ, interserens, an interdicto loco homines loci sint inter-
11 dicti. ¶ † In gl.iij.[*in fine.*]dicebat Goff. quòd compellens peccauit grauius, quàm compulsus.lxxxvj.distin.tanta. xxiiij. quæstio.iij. qui aliorum. xj. quæstio.iij.qui resistit. ¶ In glo.no.quòd [*ibi, locus enim.*]quod sequitur, fuit ad-
12 ditio a tempore Innocen. quod autem † hic dixerit, & Hostien.post eum de sepultura tempore interdicti, dicã, infra de pœni.& re.quod in te. Et quid de sepulto tempore interdicti in cœmeterio relaxato postea interdicto, no.infra de senten.excommu.si ciuitas, li.vj.in glo.pen. Quid verò notent de tunc sepulto extra cœmeterium, vide de sepult. eos qui, in concil.Vien.in gl.sed qui sunt. [*Et ibi potest.*]quia nec obediens, vel inobediens dici potest, imò sicut nec res etiam animata carens ratione, ff. si qua.pa.fe.di.l.j.§.j.Hostien.[*& ibi, illius loci.*] hoc non est simpliciter verum, vt patet, infra de sentent. excommu, si similia. ij. respon.lib. vj.[*& ibi, cum medicinalis.*]lib. vj.de hoc, supra de cle.excom.mi.clerici eligere, infra de senten.excommu.is qui, in fi.lib.vj. [*& ibi, suspendas.*] vide, quod dixi in tex. super ver. suspensas. [*& in fi.*]vt patet, infra de senten.excommu.is qui, in prin.li.vj. quæ decre. j.& ij. respon. determinat hic no.per Innoc.& Host.

ADDITIONES.

a ¶ Ordinibus. Vide infra de cle.excom.in c.1.& per Io. And. & ibi sunt remissiones.
b ¶ Illud. Ibi vide Io.An.& ibi remissiones ad materiam.

¶ De noui operis nunciatione. Rubr.

¶ Viso de exces. prælatorum in subditos, videndum est de excessibus subditorum in contemptum iuris, vel prætoris.

SVMMARIVM.

1 *Aedificatum quod est post denuntiationem noui operis, demoliri debet construens expensis suis, & an id sit perpetuum, numero 3. & 6.*
Dubitandi ratio quæ.
2 *Canones quibus casibus obseruandi, non leges, ab imperialibus tantum legibus adiuuantur, & quibus mixtim quando in vtroque foro allegentur, & quando canon legi præferatur, nu. 5.*
Eorum ancillæ sunt leges.
Legum ministris imperat ecclesia.
Leges, vel statuta laicorum quæ ecclesias, vel personas ecclesiasticas non astringant.
4 *Epilogus, & additio glossarum nu. 5.*
6 *Denuntiatio est similis excommunicationi, iuncta glo. & quæ de causa, quando & cui fiat, ibid.*

CAP. PRIMVM.

1 INtelleximus. Casus. Qd † ædificatum est post denunciationem noui operis, demoliri debet expensis cõstruentis. hoc dicit, illud capitu. & sequens. decisa continuatio. & ipsius responsio ibi. Quia vero. erat autem in secunda compil. hęc decre. sub tit. de ec. ædi.[*Cipriani.*] ex parte vna. [*Ecclesiæ.*] dicto priori subiectæ. [*Clericis*] de Rodigio.[*Constructa.*]post denunciationem noui operis. [*Et infra.*] continebat decisa, quòd prior allegabat ædificatum post denunciationem demoliri debere, & inducebat leges hoc dicentes. episcopus dubitauit, cum hoc non inueniret in canone, an esset seruandum maxime in demolitione ecclesię. consuluit papam. [*Imitari.*] vbicunque † agitur de peccato, de præscrip. capit.
2 fi. vel de interpretatione fidei, vel legis diuinæ, vel diuersarum opinionum. C. de sum. Trini.l.fi. qui fi. sint legi. per venerabilem, de restit. spol. sæpe, de rescript. super literis, infra capitu. penul. & vlti. de testamentis, Raynutius. & capitu. Rainaldus. Et vbi deficit ius ciuile per.l. quam allc. finis glo.C. de no. C. com. ad idem de Iusti. Cod. cõp. l.vna. §. si quæ vero, ibi, si vero pro certis capitulis &c. cum & tunc secundum.l.sit ad similia, vel consue. recurrendum. ff. de legi. non possunt. & l. sequenti, & l. de quibus. & l. si de interpretatione. fortius ergo ad ius canonicum recurrendum est, cum sit auctorizabilius, quàm consuetudo, vt patet. xj. di. quis nesciat. & c. ecclesiasticarum, & per totum, & sequentibus distinctionibus vsque ad. xxiiij. Hostien.[*Adiuuantur.*]quasi sint ancillæ canonum. nam & ministris ipsarum imperat ecclesia, vt patet ratio de ma. & obe. solitæ, & ex eo, quod dixi.ŝ.de iudi.qualiter. intelligitur autem hoc de legibus imperialibus, quę per ecclesiam sunt in talibus approbatę, alias leges, vel statuta laicorum ecclesias, vel personas ecclesiasticas non astringunt. xcvj. di. bene quidem, de constit. quę in ecclesiarum, & c. ecclesia, de re. ec. nõ alie. c. vlt. secundum Host.[*Iure.*] s. quia alias competebat illi ius ædificandi. [*Iniuria.*] quia his non competebat

ius ędificandi. Ab. [*Debet,*] idest iubetur. Host. [*Demoliri.*] 3 de ædificato † ante satisdationem post denunciationē, dixi latis in spe. eod. tit. § j. in fi. [*Et canonum.*] no. pro libello sic formato. Quare peto illum secundum leges, & canones condemnari, vel secūdum leges & statuta, & est idē 4 ver. iii. q. ix. dignum. ¶ Secunda † glo. no. leges &c. alle. quatuor can. In contrarium alle. duos, & soluit. ¶ Glo. iij. & primam, tertiam, & quartam sequen. cap. recitare soleo per modum summæ. sic. s. ex his glo. & his, quæ ad dam circa denunciationem noui operis, videndum ad quæ opera pertineat, quare fiat, qs possit facere, cui fiat, qualiter fiat, quomodo tollatur, quis sit eius effectus. 5 ¶ In † glo. ij. [*ibi, ex antiquis.*] supra de arbitris. dilecti. s. de causa pos. capitu. ii. & cap. pastoralis j. de senten. excommu. in audientia. j. de conces. præben. cap. j. & pe. l. vj. de hæreti. vt inquisitionis, & capi. cum secundum. eo. lib. & Clemen. de iudi. dudum. de re iud. pastoralis. facit. C. de epi. & cle. auctio. causa [*Et ibi, nemo.*] ii. quæstio. vj. non ita, de appel. super eo. ij. de præscrip. vigilanti. & cap. fi. & eod. titu. c. ij. li. vj. [*Et ibi dicas.*] secundum. T. Dicebat Ab. vbi leges non contradicunt canonibus, mixtim allegentur in vtroque foro, ar. de fide instru. pastoralis. si contradicunt expressè, si potest lex sine peccato seruari, seruabitur illa in suo foro, & canon in suo, de testa. cum esses. & capitu. relatum. de arbitris. c. ij. lib. vi. Si vero peccatum inducit lex, indistinctè statur canoni, de præscriptu. cap. fi. Si vero contradicunt, sed non expresse, statur in vtroque foro ei, quod in altero est expressum. pone exemplum hic, & infra ca. pe. & vlti. de testa. Rainutius, & cap. Rainaldus, ad hoc qui fi. sint le per venera circa fi. [*& ibi dicitur.*] & xv. quæstio iij. §. cum autem, in fi. x. di. quoniam. xcvj. di. cum ad verum. & xxix. quæst. ij. si qs ancillam, & in spe. de dispu. §. porrò, ad fi. ¶ In glo. hoc sumptum. [*ibi, excommunicationi.*] & vtriusque eadem ra- 6 tio. In † denunciatione auctoritas prætoris. In excommunicatione auctoritas ecclesiæ, & censuræ, & vt magis timeatur. [*Et ibi, cuicunque fiat*] & quocunque die. ff. eod. l. j. §. item nunciatio. [*& ibi, intelligi*] Hostien. de hoc plene in summa. e. tit. §. cui fiat, & §. pe. & vlti. & vide in spe. eod. tit. § j. in fi. Dixit Innocen. j. cap. proxi. quando nunciatur absenti ædificatum, ante ipsius reuersionem demolitur expensis denunciantis, ædificatum post expensis nunciati per præalle. §. si quis. ¶ In glo. vlti. [*in fi.*] vt. j. titu. j. cum olim. ij. & eod. titu. auctoritate, libro sexto.

SVMMARIVM.

1 *Nouum opus mandatur destrui, & irritatur quicquid ex illo secutum erat, etiam factum a prædecessore noui operis denuntiationi quando sit locus, num. 18. an iuramentum exigatur & a quo, ibid. & cui fiat, nu. 19. cui competat nu. 20. eius remissio quando & cui fiat, nu. 21.*
Lemech ubi locorum.
Hæres succedit in denuntiationem, non in pœnam, & quando sit verum, nume. 17.
2 *Ad reditus canonicorum potest episcopus etiam de consensu capituli ecclesias deputare.*
Iuramentum pluribus de causis præstatur.
3 *Sequela etiam idem iuris recipit, quod principale, & nu. 16.*
Destructio si fiat ecclesiarum, ciuitatum, vel aliorum locorum publicorum, vel priuatorum, quo casu clericus, vel municeps illius loci deinceps uocari quis debeat, & nu. 4.
4 *Ad translationem, uel unionem nomina, & priuilegia, & non rogationes personarum, & alia retinentur.*
5 *Canonicorum maiorum etiam pars quo casu teneatur conuenire ad locum tutum & congruum cum his, qui foris sunt.*
Si eorum quis ob priuatas inimicitias non audet accedere ad alios, constituat procuratorem quem malit.
6 *Absentes à quo uocandi, & si non ueniant uocati, ualet quod fit a præsentibus,*
Eorum præsidentes & residentes quæ per se possunt expedire, non uoc. tis absentibus, in fi.
7 *De uniuersitate seculari qui uocandi.*
8 *De eius singulorum iure si tractetur, procurator uniuersitatis potest, & singulorum constitui, & utrorumque debet constitui procurator, alias non auditur unus tantum uel uniuersitatis, uel singulorum.*
Vniuersitatis procuratorem, an sindicum, an actorem si appelles, non refert.
9 *Possessionem non amittit qui exit domicilium, ab hostibus captus non retinet si res occupentur.*
Cantuariensis ecclesia regularis, & abundans.
10 *Peccatum mortale quando omissio sicut commissio inducat.*
11 *De scandalo uitando, uel non uitando quot regulæ.*
Carnium esus indifferens.
12 *Per ueh. quid significetur.*
13 *Pusilli qui dicantur.*
Iustitia uerissima illa, quæ circa inferiores seruatur.
Innocentia triumphus quis.
14 *Finis magis quam principium attendendum.*
15 *Epilogus, & suffragium glossarum nu. 16.*
Principali destructo, & eius corruit accessorium.
17 *Additio glossarum.*

CAP. II.

CVm ex iniuncto. Summarium est, supra. c. 1 proxi. primo mandat † opus demoliri, & irritat, quicquid ex illo securum erat. secundo reprehendit archiepiscopum, quia non curauit scandalum proximorum ibi, super eo. tertio hortatur eum, vt pareat ibi, finis. [*De Lemech.*] apud Londonias est, & est ibi manerium Cantuuen. episcopi secundum Host. [*Nunciationem*] factam tibi archiepiscopo à monachis Cantuuen. [*Absens.*] quia nec adhuc erat archiepiscopus, quando denunciatio fuit facta prædecessori, vt patet infra, vel dic, quod huic etiam postea facta fuit. [*Deinde.*] scilicet post factum ædificium. [*Prædecessore.*] patet ergo, quod prædecessor istius hoc opus inceperat, vel forte prędecessor non ædificauit, sed canonicos, & alia instituit. sed & quamuis hęres non succedat in pœnam, succedit tamen in denunciatione. Hostien. [*Reditibus.*] 2 forte † aliquas ecclesias deputauerat ad ipsorum reditus secundum Innocen. quod fieri potest non solum per papam, sed etiam per episcopum de consensu capituli. infra titu. j. pastoralis. de don. consultationibus, & capit. pastoralis, secundum Hostien. [*Iuramenti.*] forsan fidelitatis, infra de verborum signifi. cum clerici. vel secundum Innocen. residentiæ faciendæ, de cleri. non resi. ex parte. [*Absolutos.*] de elec. venerabilem, ad fi. & forte propter dubium iuramenti præmisit vers. auctoritate nostra, vt ibi, vel ne videatur iure suo venire contra factū suum, de cleri. coniu. diuersis, secundum Hostiensem. 3 [*Vel † ob id*] sic supra, de elec. qualiter, cum suis concor. & dicit Goff. quod ex eo sequitur institutio clericorum, sicut ex contractu iuramentum, & pœna. ob id sequitur priuilegium, & his similibus. & no. per hoc, quod cum ecclesiæ ciuitates, vel alia loca publica, vel priuata, auctoritate superioris propter peccata forsan ibi habitantium destruuntur; nullus decœtero debet vocari clericus illius ecclesiæ, vel municeps illius loci. xvj. quæstio. vi. & hæc diximus, de con. di. j. placuit. ff. quando dies le. ce. si vsusfructus. §. fi. vbi vero auctoritate † supe- 4 rioris ad alium locum transfertur, vel vnitur, non amittantur hæc. quod dic, vt no. supra ne se. va. capitu. j. supra de sta. mo. recolentes, supra de re. do. quia monasteriū, quod si ab hostibus destruatur, & priuilegia retinet, & antiqui clerici nomen suum. vij. quæst. j. pastoralis. xix. q. iij. quæ semel. & idem intelligitur de ciuitate, vel aliis locis profanis, ar. ff. de contrah. emp. domum, & l. ædes sacra, ff. de reli. & sumpti. fune. l. pe. ff. de re. diui. in tm̄ §. semel aūt. ff. loca. ex conducto, §. si vis tempestatis. & §. sed si iure do. & sequen. in hoc etiam casu prælato, ecclesiæ

vel

vel canonicis mortuis possunt alii subrogari, & alia, quę ad vtilitatem ecclesię pertinent, ordinari, arg. s. de a elec. q sicut. xxiij. di. in nomine ª domini. Quid † si ho- 5 stes, vel tyrāni, qui ecclesiam detinent occupatam, reuo cant ad ecclesiam etiam maiorem partem canonico- rum, alia vero pars non audet ire; nunquid, si agatur de communibus tractatibus, debent intrinseci ad locum b tutum & congruum cum forensibus conuenire. ᵇ Puto q sic dummodo extra ecclesiam vtilius fieri possit, qđ agitur, alioquin mittāt extrinseci intrinsecis vices suas, ar. in eo, quod le. & not. s. de elec. bonæ j. respon. j. & c. quia propter. §. illud, & de renun. ad supplicationē, mul- to fortius ergo exibunt ad illos, quando minor pars est præsens, & maior absens secūdum Inno. q si aliquis ca- nonicorum commiserit aliquid, propter quod non au det illuc accedere, vel alias habeat ibi priuatas immici- tias, nihilominus requirendus videtur, ar. s. qui ma. acc. pos. c. i. In hoc tamen casu non coguntur intrinseci i- re ad eum, sed ipse constituat procuratorem, si de sua 6 fuerit voluntate, vt s. & ar. ff. de procu. l. i. † Quando autē canonici sunt absentes & dispersi, & agitur de aliquo magno & arduo negocio, tunc qui maior est in capi- tulo, vel ille, ad quem de consue. pertinet. absentes cano nicos conuocabit, ar. s. de ma. & obe. c. j. s. de cle. non re si. ca. j. dummodo sint in loco vnde sunt vocandi, qđ dic, vt no. s. de elec. c. coram. Nimis autem remotos vo- care non cogitur, nec vocati ire coguntur. Quid enim si canonici in Lombardia pro maiori parte morantes ad remotas partes Franciæ, vel Anglię vocarētur? Nō cogeretur obedire, vel ire vocatus. ar. s. de elec. cum in- ter vniuersas, secundum Inno. Veruntamen, quicquid dicat, si ecclesia residentia ipsius indiget, venire tenetur ad minus, si iurauerit ecclesiæ, q quasi vbique fit de consuet. generali. s. de iureiur. breui. j. de ver. si. cum cle- rici. & si vocatus non veniat, priuari poterit per præla- tum. s. de cle. non resi. inter quatuor, & c. seq. & c. fi. secū- dum Host. Si vero vocati non veniant, procedant præ- sentes. s. de elec. quia sicut, & c. quia propter. & vide q di xi eo. ti. cum nobis, super glo. sed nunquid. vbi vero nul lus est inter eos, ad quem hæc spectet conuocatio, opor tet, q ad minus conueniāt duæ partes illorum, ad quos spectet eligere, vel contractum, de quo quæritur, inire, & illi vocabunt absentes. quibus vocatis, siue venerint, si ue non, procedent ad eligendum, seu perficiendum cō- ctum, de quo agitur q si discordia oriatur, superioris iu dicio sopietur. s. de elec. licet. §. fi. Præsidentes autem, & residentes ea, quæ minima sunt, vel de quibus consuetū est, per se expedire poterunt absentibus non vocatis. x. q. ii. hoc ius porrectum. s. de ele. in genesi. §. pe. ad fi. & c. 7 bonæ. i. respon. j. super ver. de vi, vbi de hoc. † Sed & si sit vniuersitas secularis, debent vocari omnes maiores an- nis. xiiij. secundum Innocen. Sed contra in eo, quod le. & no. s. de præben. super inordinata. s. de offi. dele. cum vicesimum. Host. Vocandi autem sunt omnes mares, & fęminæ virgines, & coniugatæ, siue viduæ, & minorū tutores; ita. q ad minus duæ partes vniuersitatis absint ad hoc, vt actus, de quo agitur, teneat. C. de decurionib. nominationum. libro. x. ff. quod cuiusque vni. nulli per- mittitur, & tribus l. sequenti. & l. sicut municipium. §. in decurionib. ff. ad munic. filii. §. vidua, & l. ea, quæ despō- sata, & l. fi. §. iidem rescripserunt mulierem. Item filiifa. si alibi, quam cum patre habitent. nam si cum patre, tantum vocādus est ipse pater. ff. ad muni. l. iij. & l. iiij. se- cundum Inno. vide de præmissis in Spe. de sindi. ver. sed cuius ętatis, & ver. quid de mulieribus, & ver. quid de sin dico. hoc tamen & si in iure ita scripta sint, de consue. non seruantur, secundum Hostien. quia nunquam vo- cantur mulieres, nec numerum constituunt. quinimo & in multis locis vocantur tātum hi, per quos vniuersi tas regitur, quod & comprobatur ff. quod cuiusque vni uer. l. ciuitates. C. de iura. calum. l. ii. §. hoc etiam. ff. de cō dit. & demon. municipibus. ff. ad munici. municeps, q

8 si † agatur de iure singulorum, idem, qui pro vniuersita- te constituitur, vt expensis parcatur, potest singulorum constitui procurator. alias autem nec sindicus, siue pro curator vniuersitatis audietur pro singulis, nec singulo- rum pro vniuersitate, sed ad denunciationem noui ope ris, & stipulationes interponendas potest institui procu rator. ff. quod cuiusque vniuer. no. l. ii. & l. sicut munici- pium. §. si quid vniuersitati, & l. fi. nec est vis, vtrum vo- ces talem procuratorem, sindicum, vel actorem, vt pa- tet in eo, quod le. & no. s. de procur. petitio, secundum 9 Host. & quamuis † ille, qui timore hostium exit domici lium proprium, & dimittit res suas, adhuc animo pos- sessionem retineat. C. de acquir. pos. licet. Is tamen, qui ab hostibus capitur, cuius res occupantur, possessionem amittit. ff. ex quib. cau. mai. denique, & Lait prætor. §. is autem, secundum Inno. & Host [*Monachi.*] est enim ec- clesia regularis, vt patet hic, & s. de ap. dilecti. [*Dimise- rint.*] hoc verum vt singuli. Collegium autem ipsorum est abundans & pingue secundum Hostien. [*Laboribus,*] forsan in veniendo ad curiam, de ap. dilecti. [*Prohibitis*] vtroque iure, supra. c. proximo. vel fuerunt hæc prohibi 10 ta per iudicem. [*Mortali.*] hoc patet expresse, q † omissio, c sicut & commissio inducit mortale peccatum, ᶜ quod verum est in aliquibus, & quandoque. Hostien. vt est ser uare mandata de Deo adorando, & de patre honoran- do. de sabbato sanctificādo, & similibus, vel secundum Abb. vt accipere pęnitentiam, & baptizari. [*Committi.*] sicut est adulterium, fornicatio, furtum, vsura, & simi- lia. vel contra inhibitionem superioris communicare excommunicatis, quod no. e. cau. sacris, de cle. ex. c. fi. se- cundum Host [*Vide.*] i. ad probandum in indifferenti- 11 bus vitandum scandalum. & † distinguas hic quatuor di cta, vel regulas de scandalo vitando, vel non vitando se cundum Abb. Apostolus. i. ad Cor. viij. g. [*Comedam car- nem.*] hoc est indifferens, quia cum esu & sine esu car- nium potest esse salus. xli. di. c. i. & seq. nisi propter votū, vel obseruantiam regularem, vel statutū ecclesię aliud censeatur. in quo etiam casu instantis necessitatis tem- pore dispēsatur. s. de obser. ieiu. c. pe. in fi. & vl. [*euangelio*] 12 Mat. xviij. & Lu. xvii. a. [*Vhe.*] i. ęterna † maledictio. Abb. vt no. xliij. di. dispensatio. vnde dicitur aduerbium dolē tis, execrantis, & maledicētis, sic. xi. q. iii. vhe qui dicit. p coniunctione ponitur. ii q. v. si mala fama. & de simo. per tuas, ver. vtrum ve. disiunctiue ponitur. ff. quod quis- que iur. l. j. §. i. de statulibe. Stichum. §. i. necle. vel mona. non minus. [*Venit.*] i. comminit aliquid, per quod scan- 13 dalum oritur. [*Pusillorum.*] ar. † de pręben. maioribus, de ap. c. de appellationibus. & dicuntur pusilli secundum Vin. & Gof. a paupertate spiritus. Inde beati pauperes spiritu. Matth. v. a Plato. Illa verissima iustitia, quæ circa inferiores seruatur. Triumphus est innocentiæ nō pec- care, vbi licet posse. In quem plus potes, peccare desine. Sene. in primo trage. Minimum decet libere, cui multū 14 licet. [*Veritatis.*] Mat. xviij. [*Finis.*] no. finem † plus, quam principium attendendum. Inde logicus, Cuius finis bo nus est, ipsum quoque bonum est. Et ethicus. Finis, nō pugna coronat. de hoc. s. de renun c. i. in fine, secūdum Host. Hiero. ad Furiam. c. Non quæruntur in christianis initia, sed finis. Paulus male cępit, & bene finiuit. Iudæ laudantur exordia, sed finis proditione damnatur. [*Ex- 15 piari,*] concor. j. de pur. ca. c. inter. ¶ † Prima glo. obiicit, & soluit, & de summatione ipsius, & duarum, quæ se- 16 quuntur proximam, dixi. s. c. i. ¶ In † quinta gl. [*ibi, non dubium.*] vide de so. compe. si diligenti, super vlti. glo. [*& ibi l. iii.*] dissoluto illicito collegio diuiduntur, & partiun tur ipsius pecuniæ. [*& ibi, nihil dolo, in fi.*] ibi cum princi- palis causa non consistit. nec ea quidem, quæ sequun- tur. locum habent. [*& in fine.*] sequitur, non potest ei, 17 apud quem reus promittendi obligatus non est. ¶ † In glo. i. [*ibi l. pen.*] illud verum, nisi hæres ratū habeat ędi ficium cęptum, vel nisi ædificet. ff. eo. l. prætor. §. hoc in terdictum. & l. fina. Hostien. [*& ibi. l. unam.*] alias est. l.

vlti.de ædificijs priuatis.& sicut etiam alle gl.ĩ.c vltimo,
18 & dicit gl.ĩ.in remissio.¶ In gl.iij.[*ibi, non ad alia.*]vt si † qs melleni colligit, vel arborem succidit, non habet locum hoc edictum,vt in § statim allega. nec in alus rusticanis operibus, ne modico momento pereat agricultura,vt ibi,ad idem.C.de feri.l.ij.in fine.ff. de aqua plu.arcen.l.j.§.de eo.ẽ.de treu.& pa.c.ij.[*& ibi, hoc edictū.*] & hoc non habet locum quo ad præterita ædificia demolienda, ad quæ dabitur interdictum. Quod vi, aut clam,vel aliud, quod publica iura tueatur,ead.l §. hoc edictum.i.ad futura tamen etiam non inchoata bene pertinet,dummodo aliquis fiat apparatus.ff.e.l.j.in prin. & §.potest.ff.de polli.l.j.§.expisse, vel si quis se iactet, q in certo loco vult domum ædificare.ff.eod.l.j.§. pe. Nec ob.ff.eo.l.stipulano §.opus,quod loquitur de eo, qui parauit materiam pro præterito ædificio fulciendo.vel cū non apparet.quid velit facere de paramento, & in quo loco ædificare secundum Innocen. qui hoc no.ẽ.c.proximo.[*Et ibi, à prætore exigitur.*]ergo,si non exigitur,valet, cum etiam sine prætore nunciatio fieri possit.Sed,si postea adeatur prætor,mirabitur, si exigatur, alias denunciatio remittetur,vt in præ.§.qui opus. sic dico de causa, vt no.ff.eo.l.j.in prin.[*Et ibi, possessorem.*]& iste effectus p remissionem non tollitur, quia licet possessio perdatur solo animo,non tamen illo solo recuperatur, sicut nec acquiritur.C.de acquir.poss.l.licet.[*Et ibi, iactum lapilli.*]de quo.ĩ.de ver.sig.ex parte.n.id.m, si per prætorem. ratio diuersitatis no.per Host.in sum. eo. ti. §. fi. quia scilicet primus habet animum formidulosi,secundus vero nō.
19 [*Et ibi, procuratori.*]sicut † potest fieri procuratori, ita & p procuratorem.ff.eo.l.j.§.item nunciationem, secundū Inno.& est simile,quod no. in Cle.de elec. causam, in glo.approbat.Si tamen postea apparet illum non fuisse verum procur.vel alias insufficientem, non fiet demolitio.ff.de remis.l.j.§.j.secundum Inno. qui hoc no.ẽ.c.j.tamen secundum eum non cassabitur inhibitio iudicis,quia nō vocauit partem,licet contra procuratorem aliquid allegare potuisset,quia & si præsens fuisset, non differret iudex facere inhibitionem de non ędificādo, nisi incontinenti & quasi in momento ostenderetur non valere procurationem,alias uō satisfaceret edicto, quod vult festinanter ab opere cessari,tamen tunc, & si iniuria non fiat opus,non tamen fiet operis demolitio facti contra inhibitionem,si postea appareat illum nō fuisse procuratorem. Alij contra, quia graue est prętorem contemnere,vel offendere.Inno.dicunt etiam quidam eum,qui denunciat nomine alieno,debere satisda re dominum habiturum ratum,etiam si cōstet de mādato,& sic intelligatur.ff.e.de pupillo. §. qui procuratorio.& sic hoc casu speciale,sicut.ff.ad Trebel.quidam.ff. de mino.illud,ad fi.Gui.contra,dicens illud verum, cū
20 de mandato dubitatur.[*Et ibi, † creditori.*] fortius prælato & clerico,etiam si religiosus sit, vt hic,& ĩ. c. proximo, secundum Host.[*& ibi publico.*]fit enim denunciatio ēt ad ius publicum tuendum,& ad alia duo, vt dicam.ĩ.c. proxi.in prin.[*& ibi, debet prætor.*]captis pignoribus, vel mulctam indicendo,vel in quasi possessionem mitten-
21 do,vt ibi no.¶ In † glo.remissio.[*ibi §. morte.*]ergo non datur hæredi.no.Accur.in isto.§. q re integra, & quando non est satisdatū,vel repromissum, morte remittitur, sed re non integra,vel quando satisdatum est, secus, & tunc datur hæredi.¶ In glo.destructa.[*ibi abbate.*] vbi de hoc.[*& ibi, diximus.*]dic vt ibi,& ĩ.de re.iur.priuilegium. lib.vj.

ADDITIONES.

a ¶ Nomine.Vide Bal.in l.fi.C.de condi.infer.in xij.q.
b ¶ Consuetuere.Vide Bar.in l.si quis a filio.§.si parti.ff.de leg.j.
c ¶ Peccatum. Et sic non facere est facere. vide in l. qui non facit, ff. de reg.iur.& in l.si mora,ff.sol.mat.& in l.in fraudē.ff.de his, quæ in frau. cre.per Bar.

SVMMARIVM.

1 *In nouum opus denunciantis optione est, an intra tres menses de præiudicio suo doceat, an recepta cautione de opere demoliendo statim ædificari permittat.*
Noui operis denuntiatio quot de causis fiat,
2 *Platea, via nu.1.*
3 *Appellatio iusta non potest esse ab interlocutoria iusta.& nu.4.*
4 *Appellationis ab interlocutoria causa qualiter exprimenda, & nume.5.*
Maxime in nouo opere,& de non tuto loco.
5 *Appellari potest ab interlocutoria secundum canones, & quomodo, non secundum leges, nisi in casibus,& quibus. in causa possessionis an liceat nu.6.*
In appellationis ab interlocutoria uel definitiua causa quando non liceat nouas inducere probationes & quæ erit sententia.
7 *Epilogus,& suffragium & additio glossarum.nu.8.*
Præsumitur de iure illius,qui diffugia non quærit.

CAP. III.

1 SIgnificantibus. C. † In optione est denunciantis nouum opus, an intra tres menses de præiudicio suo doceat, an recepta cautione de opere demolīēdo statim ædificari permittat. hoc dicit hęc,& sequens.Et in prima factum narratur appellantis remedio.in secunda iudex appellationis datur,ibi Ideoque.[*Opportune.*]Parisiēlis.[*Platea.*]i.via.Ab.[*Præiu-*
2 *dicium.*]tribus † de causis fit denunciatio, aut causa iuris nostri conseruandi,aut damni depellendi,aut gratia publici iuris tuendi.ff.eo l.j.§.nunc videamus,& §.nunciatio.[*Archid.*]ex aliquo iure speciali,puto istum fuisse iudicem illi⁹ laici.& sic non obstat,quod no.in Spe. de satisdatio. prope fi. ver. quid si clericus [*Prouocauit.*]cum
3 † interlocutoria esset iusta,causam iustam appellationis prætendere non potuit, forsan ergo propter reuerentiā, vel quia ita placuit,admissa fuit secundum Inn.& Host. & ĩ dicam.[*Decreuerit.*]i.male.[*Ad opus.*]procedēdum, quod est.ĩ.[*decreuit.*]ergo ciuem ędificare posse præstita
4 cautione.[*Appellauerunt.*]& bene. nam † suberat causa rationabilis,quam exprimere poterant. hoc scilicet qa vos domine officialis interlocutoriam per officialem Parisiē.archidiaconi rite latam reuocastis iniuste, & decreuistis ciuē posse ædificare p̄stita cautione de demoliendo opere,cum tamen nos parati essemus de iure,& præiudicio nostro docere,contra iura, secundum quæ esset vsque ad tres menses nostra probatio expectanda, & ab hac vestra interlocutoria ad sedem apo. appella-
5 mus.nam & secundum † canones potest ab interlocutoria appellari.ẽ.de testi.significauit, maxime si appellans adiiciat,q est iniusta,& si nō exprimat,in quo.vel qualiter,vt ibi,secundum Inno.qui hoc approbat, licet pri⁹ dixisset,q illud erat nimis generale verbum dicere sententiam iniustam,& non exprimere in quo, sicut si diceret,appello,quia me grauastis,& nō exprimat in quo. procederet etiam hoc amplius secundum eum, quando appellans diceret sententiam iniustam,quia ex testibus,instrumentis,vel alijs productis aliter,vel contrariū pronunciare debuerat.Inducit autem simile, quia quādo appellatur,quia locus tutus non est, secundum eū sufficit dicere.appello,qa locus, quem mihi assignastis, non est mihi tutus,licet non dicat,quare non est tutus. ẽ.de ap.ex parte.vide quod ibi dixi.Iudex tamen, qui de app. cognoscit, iudicabit ipsam iustam, vel iniustam secundum acta prioris processus,nec licebit nouas inducere probationes secundum Inno. quod non concedo. imo oportet exprimere causam quare, quod dic, vt ibi no.& ẽ.vt li.non contest.accedens.ij.respon.j.ver.& magister,super ver.nimis fauēs,maxime hodie, vt extra de appella.cordi.lib.vj.& in Clemen.eo.tit.j.appellanti,vbi de hoc in glo.ij.Sed ad hoc,quod dicit, q nouę probationes non admittantur in causa appellationis,non admitto,quia iura cōtra dicunt expresse,vt patet in eo, qđ legitur & no.ẽ.de fi.instr.cum lo.& de testi.fraternitatis. Hosti. sed illud in appellatione interposita a diffinitiua

verum

verum secundum. l. non appellatur ab Interlocutoria, nec à grauamine ante diffinitiuam sententiam nisi in casibus.s̄.de ap.super eo.ii.ver.i.puta si iudex interloquatur in ciuili negocio quæstionem habendam, uel in
a criminali etiam contra leges. ff. de app. reci.l. ii. Item vbi fideiussores iudicio sisti dati approbantur à delegato tanquam idonei, cum non sint. ff. qui satisda. cogan. arbitrio. ff. à quibus appellare non licet. l. ij. Sed in hoc casu potest delegans sententiam delegati corrigere,& si non fuerit appellatum,vt ibi, & ar.s̄ de re iudi.c.si.§.si vero. & hoc potest intelligi, quando iudex hanc correctionem facit,non ad instantiam partis, sed ex officio,sicut & no.s̄.de ap.cum cessante.s. de testi.p tuas.& c.cum clamor.Item & secundum legem ab iniuria iudicis appellatur.C. de app. siquis prouocatione.qd Pla.intellexit de iniuria facti, puta si iudex verberauit litigantem post latam sententiam.ff.de ap illud. C.de ap. in maioribus.Ac. vero hoc intellexit de iniuriosa executione,puta quia citra quadrimestre tempus vult sententiam exequi sine causa.Innoc.quod dic.vt legitur & no.s̄.de re iudi.q ad consultationem.s̄.de offi. dele.quærenti, secundum Host. Fuerunt & aliqui domini, sicut Ioan.A.st.& quidam alii,qui hoc intellexerunt de quolibet grauamine iniurioso, secundum quos non est differentia inter leges,& cano.Sed hoc non congruit menti iuris,ideo de hac materia dic.vt legitur & no. s̄. de ap.
b super eo.ij.& c.vt debitus.b Host. Et omnino vide,quod scripsi in spe.de ap.§.lj.super versi.sed nunquid potest.sub
6 dit.Innoc. q à sententia super possessione non licet appellare,non quia sit interlocutoria, sed quia super proprietate principalius & perfectius iudicium expectatur. C.si de mo pos.l.i.sed secundum canon.appellatur à sententia possessionis.s̄.de resti.spo. ex conquestione, dicit Innocen. q illa decre. non dicit, à sententia possessorij appellatum,sed quia petitio super possessorio denegabatur.vide.eo.ti.cum ad sedem.in glo.pe.in fi. [*Post appellationem.*]ab officiali Senon.ad sedem ap. interiectam, remittendæ sunt ergo partes ad examen officialis archi-
7 diaconi Parisien.s̄.de excep.dilectæ.Host. † ¶ Vlt.glo.signat contrarium,& ibi remittit.¶ In prima gl [*ibi, si is, a quo.*]vide hanc & sequen.de resti.spo.c.j.super.j.gl.¶ In
8 †glo.i.[*ibi, fortius.*]præsumitur enim de iure illius,q non quærit diffugia.s̄.de præsumptio.nullus.¶ In glo.vltima, [*ibi, omisso.*]appellabatur enim de officiali archidiaconi, qui de speciali iure cognoscebat hanc causam.

ADDITIONES.

a ¶ Reci.ibi vide plenissime per Bar.

b ¶ Debitus.Et vide Bar.in l.i.ff.de ap. reci.vbi latissime per ipsum.

SVMMARIVM.

1 *In noui operis causa expectatio per tres menses utilis & denunciant & denunciato,& circa hoc quot opiniones,& quando cui quæsit locus,nu.2.*

2 *Epilogus,& additio glossarum.*

CAP. IIII.

1 Si cui Ab ipso.]ædificante.s.& cui nunciatum est. [Tes] Nolentem &c. qd est infra.[Expectare.]vtilis† fuit prouisio etiam ei,cui denunciatur qui forte credens, sed errans iuste ædificare posse,in ædificio procederet,& postea probato denunciantis præiudicio perderet expensas factas in construendo, & faciendas in demoliendo. Item prouidet denuncianti, cui posset interim præiudicari licet postea non suis expensis destruatur. pone exemplum in luminibus iscolatum.vel ædificio, quod fieret ante ianuã domus suæ.& per hoc tollitur æquitas, quã
2 prima facie videtur habere opinio contraria. ¶ Glo.i.obiicit,& soluit.ponit op. quã reprobat. ¶ In gl.i.[*ibi §.i.*] & § si quis paratus.[*Et ibi,alij.*]Io. & Hugolinus. ¶ In gl. vlti. [*in fi*] vide glo. ibi posita, & v. oppositiones ibi no. quarum quatuor posuit hic Abb. & vna fuit Azo. hic, & s̄.c.proxi.approbata. Alia directè cõtraria Io. & Hug. de qua.s̄.in gl.proxima.iij.q aut fit denunciatio per prætorem,& tunc locus est primæ,aut per se,& tunc secundæ.quarta,aut possidet ædificator locum, in quo ædificatur,& tunc locus est secundæ.aut non, & tunc locus est primæ.v.q cum ædificatur in publico, locus est primæ, quando in priuato,locus est secundæ.

¶ De priuilegiis,& priuilegiatorum excessibus. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*

2 *De priuilegiorum, & priuilegiatorum excessuum materia quibus alijs in locis præterquam hic legatur.*

Per priuilegia qua concedantur,quando perduntur,eorum dubium quis interpretetur,& quando non iuuent,& nu.3.

3 *Et per iura noua quandoque dantur,quandoque reuocantur,quandoque eis derogatur.*

4 *Romana & aliarum ecclesiarum confirmat imperator, & quando,in fin.*

1 ¶ † Abutuntur interdum subiecti suis priuilegiis, & indulgentiis, & ideo post tractatus &c. habetur materia. xxv.q.in.facit.iij.di. priuilegia.ix.q.iii.§.sola, vsque ad fi. xi.q.iii.priuilegium.xli.q.ii qui & humania.xxvi.q.ii.nõ
2 exemplo.Repetitur† in vi.& in Cle.Multa iura congruũt huic titulo ,ponitur enim priuilegium Cisterciensium de rescriptis, cum ordinem. Et quandoque per priuilegium conceditur punire propriam offensam. eo. titu.ex parte decani. Item circa faciendas electiones datur priuilegium, de elec. considerauimus. & de administrando ante confirmationem, de elec. nihil est.de recipiendo maiorem dignitatem,de transla.c.si. Item priuilegia contraria transactione perduntur, de transac.c.i. Et contrario pacto, de so.compe.dilecti, saluo, quod dicitur de arb.cum tempore. Et dubium priuileg orum Papa ipse diffinit, de iudi.cum venissent, nec valet priuilegium si pen.in alterius præiudicium impetratum eo tacito,vt li.pen.c.j.& vlt.& de testi.causam.ii. Item nec priuilegium tollit contrariam compositionem non expressam, de deci. ex multiplici. Item conueniunt rubricæ. de ti. instru. accepimus.& c.se.de præscrip. veniens,de re iu.suborta,de confir.vti.vel inu.cum dilecto, de ele. non relic. pe. Item vnum priuilegium quatuor patriarcharum ponitur, de præben. graue, in fi. Item conceditur quandoque priuilegium de non soluenda can. de testa. officii,in fi.de sepul.in nostra. Et super non soluendis decimis, de deci.ex parte.i. Et super non soluendo procurationibus,de censibus,cum instantia.Item priuilegia exemptionis non iuuant in negocio hæresis, de hære.ad abolendam,in fi.Item licitè denegatur,qd contra priuilegia petitur,de excef.præ.sane. Et circa excommunicatos vitandos actiuè & passiuè priuilegium neminem iuuat,
3 de senten.excomm.nulli . Item † sciendum, q iura noua quandoque priuilegiant,quandoque priuilegia reuocant,quandoque illis certis casibus derogant,quibus volunt illa non obstare. De primo patet, de ele. cũ non deceat,li.vi.de senten.excommu. quia periculosum , & in Cle.de ce. mi.dignum . De secundo, de elec.fundamenta.§.pe.in fi.& cap.quia sæpe.li.vi. In Cle.de sepul.cap.ii. ver.nos etenim,de sta.mo.attendentes.in fi.de reli.do.c. j.ad fi.de cen.c.i.in fi.de pœ.& re.c.ij. §. pe. De tertio, de excef.præ.c.vno.li.vi.de senten.excommuni.c.vlt.in fi.& in Cle.de testa.c.j.in fi.de sepul.c.j de deci.ca.i.ad fi.de regula.c.i.ver.quicquid,de iu.pa.c.i. in fi. de magis.c.i.in fi. de hære.c.i.ad fi.c.li.ver.nullis, de pœ.cupientes, in fi. de pœni.c.ii.in fi.de senten.excommu.c.i. in fi.& c.cum ex eo.quomodo imperator in promotione sua confirmat priuilegia data ecclesiæ Ro.vel aliis,habetur in Cle. de iureiur.Romana,ver. eidem.

SUMMARIUM.

1 Gubernacula pro dignitatibus.
Honor hic ut capiatur in turba vilescit, & indignus eo quis, et cui tribuatur, nu. 3.
Ad episcopos excellentiora prælati minores referri debent.
Ex numerositate res vilescunt, & nu. 2.
2 Epilogus, & additio glossarum, nu. 3.

CAP. PRIMUM.

Episcopalia gubernacula. i. episcopales † dignitates ad populos gubernandos. [Civitatibus.] 68. dist. inter episcopos. contra. xvi. q. i. & ipsis, ibi, Cumani castri &c. ibi ponit castrû pro ciuitate. [Honor.] i. honorabilis dignitas. [Excellentiora.] minores. n. prælati ad episcopos debent illa referre. ß. de off. archid. c. i. & c. ad hoc. de off. archipresb. c. fin. [Numerositate.] si. n. in omni villa, vel castro ponerentur eps, vix possent numerari. Gof. & sm hoc exponitur. i. multo numero episcoporum. Egi. & Boa. exponunt. i. breui numero subiectorum [Vilescat.] concor. ß. tit. ij. accedentibus. Hier. ad Pama. xv. quamuis clarus sit honor, vilescit in turba. & apud bonos viros indigna est dignitas, quam
2 multi indigni possident. ¶ † Gl. i. alle. concor signat contrarium, & soluit. ¶ In i. gl. [ibi § i. & ij ibi,] reprobat infinitatem. & multitudinem referendariorum. vnde vide-
3 tur pro. ¶ In † gl. i. [ibi, episcopi.] & c. te. [& ibi, dicitur.] & idê no. [Et ibi factum] sm Inn. quo videmus potentes & diuites episcopos honorari, & pauperes virtuosos contemni. sm Host. qui refert de theologo, qui contra id, quod habetur laco, ij cum prius humiliter indutus, male fuisset in quodam monasterio receptus, rediês cum precio sa cappa, splêdide receptus. & honorifice tractatus multas gratias in capitulo retulit cappæ suæ. Hiero. ad Chromatium. i. c. Et in patria mea ille sanctior est, qui ditior est. [& ibi, dicit.] quod sequitur. alias est gl. per se alias côtinua. & melius. [Et in fine.] Hieronymus ad Marcellam, viij. c. tritum prouerbiû est, vltroneas putrescere merces.

SUMMARIUM.

1 Laicus ecclesiæ malefactor per ecclesiam punitur non obstante fori priuilegio.
2 Censura ecclesiastica non est fulminanda.
Canonicum ius iuuatur per ciuile, & è contrario, sed canonicum non subest humano, humanum tamen canonico, & utri eorum sibi contradicentium stetur:
3 Epilogus, & additio glossarum.
Ecclesia ius suum vult & debet defendere.

CAP. II.

Sicut. C. † Non obstâte priuilegio fori punitur per ecclesiam laicus ecclesiæ malefactor. [Priuilegia] fori per quæ conueniendus est reus in suo foro, vel loquitur
2 de alijs priuilegijs. [Eis.] laicis. [Moderata.] censura † ecclesiastica non est fulminanda. ß. ti. ij. nimis. ij. nec præcipitanda. ij. q. i. Deus omnipotens. Ho. [Violentos.] i. violentiam inferentes ecclesiis. [Subsidium.] iuuatur. n. vnum ius per reliquum. ß. tit. i. c. i. & non dicit seruitium. non. n. subest legi humanæ lex canonica, licet econtra. ß. co. super specula. & arguit Host. q̃ cum canon contradicit legi, vtrique stetur in foro suo. C. de instit. co. com. l. vna. §. fi. x. di. lege. quod dicit verum in temporalibus saluis interpretationibus dubiorum, in quibus deficiente lege dicit stâ dum canoni in ciuili foro. vide quod dixi. ß. tit. proxi. c. i.
3 super ver. imitari. ¶ † Gl. i. arguit, & remittit. ¶ In gl. i. [ibi arrogare] Item quod ius suum vult, & debet defendere. ß. de sup. ne. præl. licet. ß. de immu. eccle. quoniam, li. vj. [& in fine.] & x. dist. quoniam.

SUMMARIUM.

1 Religiosi etiam exempti ecclesias, & decimas recipere à laicis nô debent sine consensu diœcesanorum.
Ad eos quando non dicantur ecclesiæ spectare pleno iure, nume. 4.
tenentur rectores episcopo præsentare, & qua de causa, ibid.
His temporalium ecclesiarum, & quarum aliarum rerum teneantur rectores rationem reddere, nu. 5. & 9.
Eorum presbyteri super possessionibus corâ quo conueniendi, n. 6.
Eos quando corrigat episcopus, nu. 8. in fi.
Excommunicatos, & interdictos tenentur vitare, qui eos sepelit, quando sint excommunicati, nu. 1.
In eorum ecclesiis diœcesani quid iuris habeant.
Hospitalarij, & templarij in ecclesia interdicta quoties celebrare possint, & mortui ibi tumulentur.
Eorum confratres qui sint ordinarijs subiecti.
2 Religio noua institui non potest per alium, quam per Papam, nutrire quis non debet, quod delere deberet, neque delere, quod nutrire deberet.
Regula vnde dicta.
Periculo obuiandum.
3 Qui celebrat scienter excommunicato præsente, non est irregularis.
Sepeliri qui non possint sine incursu in excommunicationem, & nume. 0.
4 In visitatione sua episcopus quid quæret à rectoribus ecclesiarum quæ spectant ad religiosos, in fi.
5 Ecclesia si mea est, quæ mea dicantur esse.
Generale verbum generaliter intelligendum.
6 Rectores ecclesiarû religiosorû ubi conueniendi super possessionib.
7 Patroni ex iure patronatus nullam habent iurisdictionem, nec collationem, & quam habeant potestatem, & subueniendi si egeât, & à quibus, nu. 9.
7 Custodia ecclesiarum religiosorum vacantium ad quem pertineat.
Collectâ si episcopo per se, & patronis clericis per se imponatur, cum quibus contribuere debeant.
8 Abbas non potest extra monasterium in parochijs sedere pro tribunali, nisi in casibus, & quibus.
10 Interdicta ecclesia pro situ in loco interdicto.
Interdicti tempore qui & quo modo sepeliendi, impropria locutio ad dictû interdictum.
11 Episcopus quo iure delicta puniat.
12 Sententia non dicitur lata per verbum, subiaceat interdicto.
Irritum ipso iure & de facto est corrigendum.
13 Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 14.
Nominatim quis dicatur exhæredatus, uel excommunicatus, nu. 15. §. i. iuncta glo.
15 Additio glossarum.
Priuilegiorum uerba ponderanda.
Episcopus in aliena diœcesi etiam pro exemptis sine licentia episcopi diœcesani quem deponere non potest.

CAP. III.

1 Cum & plantare. C. † Religiosi etiam exempti ecclesias, & decimas recipere à laicis nô debent sine diœcesanorum côsensu. Excôicatos, & interdictos vitare tenentur. In ecclesiis suis quo ad temporalia diœcesani instituere, destituere, & curam plebis gerere debent. Hospitalarii, & templarii semel in anno celebrant in ecclesia interdicta, nec tunc ibi tumulantur mortui, & eorum confratres, qui non in totum transierunt ad eos, subiecti sunt ordinariis, & sunt tres principales partes. Prima ponit exordium, & episcoporum querelam decisam. secunda prouidet. tertia prouisionem prorogat, & contra facientibus pœnam imponit. ii. ibi, ecclesias. iii. ibi, q̃ autem. Secundæ partis. v. sunt dicta, ut patuit ex summa. ij. ibi, excommunicatos. iij. ibi. In ecclesiis, 4. ibi, q̃ si v. ibi, de confratribus. [Plantare.]
2 noua † enim religio institui non potest per alium, quâ per papam, de relig. domi. c. ult. [Fouere.] si. de na. ex li. vê. c. uno. [Nutrire] sic dicit Cadenectus i copula sua. Neqs nutriat, qd deberet delere, nec deleat, qd deberet nutrire. Hostiê. [Recta] ex eo dicta est regula, quia recte ducit &c. tertia distinctio. regula. [Authorizatem] ab inferioribus

bus non vsurpandam.s̃.titulo.ii.accedentibus.[*Scandalum.*]quod est vitandum.s̃.titu.j.c.ii.[*Periculum.*]cui obuiandum est.j̃.de constitutio.c.ii.de sepul.c.j.lib.vj.[*Ecclesias.*]s̃.de præben.in Lateranen.[*Aliquo.*] in antiqua dicebatur,Moderno.[*Excommunicatos.*]qui scienter †celebrat præsente excommunicato maiori,licet grauiter peccet,non est irregularis.j̃.de senten.excommun.is q.lib.vj.saluo,quod dicitur.j.eodem titu.episcoporum.s̃.de senten.excommuni.is cui.c.li.[*Nominatim interdictos*] qui tales excommunicatos publice,vel nominatim interdictos sepeliunt scienter,excommunicati sunt ipso iure per concil.Vieñ.de sepul.eos qui.& idem de his,q sepeliunt defunctos tempore interdicti præter casus permissos a iure,vel manifestos vsurarios,vt ibi.[*Omnibus.*] non obstante contraria consuetudine.s̃.de cõsue.cum inter nos.obstat tñ priuilegium quãdoque.j̃.§.ꝙ si.[*Repræsentent.*]ex vi huius literę sequitur †sm Host.ꝙ vbicunque ad ecclesias vacantes religiosi præsentãt episcopis,illæ ecclesiæ ad illos non pertinent pleno iure.sed dic ꝙ interdum ecclesia bene spectat ad religiosas pleno iure intantum,ꝙ ibi ad regendum ecclesiam rectorem instituunt,sed quia ppls non est exẽptus,oportet illum rectorem præsentari episcopo,vt ab ipso recipiat curam populi,& de illa cura ipsi tenebitur episcopo rñdere.Quæret ergo in visitatione sua episcop⁹,qũo celebret pplo diuina officia,& qũo illis ministret sacrã de reliquis inquiret abbas.[*Ipsis vero*]religiosis.[*Temporalibus.*]non †solum quas ipsi exempti dederunt ecclesijs,sed etiam quas dederunt alij,imo etiam de prouentib⁹ decimarum,& aliarum rerum spiritualium tenent eis reddere rationem,nam ex quo sua est ecclesia,ergo & omnia annexa,possessiones,decimæ,oblationes,mortuaria,& quæuis alia.ar.de ɔstit.translato,de iudi.q̃ro.& etiam feudalia,j̃.de ap.Romana debet.li.vj.& hic.& xvj.q.ij.sane,qa verbum generale generaliter intelligatur.j̃.de priuile.quia circa.Cogant ergo religiosi tales pr̃sbyteros reddere rõnem,ar.de accu.qualiter.ij.& vide qđ dixi,de rest.spo.cum ad sedem,in gl.no.libellum.in fi.& de excep.cũ venerabilis,in prin.in gl.vt de ipsis.Quid †si presbyteri conueniantur super possessionibus?Videtur,ꝙ sub patronis exemptis debeant rñdere,vt no.j̃.c.recipimus.nec possunt presbyteri aliquid alienare,nec magnas causas agere sine consensu patronorum exẽptorum,quia tales exempti vices episcoporum gerunt ar.xij.q.ij.si qua,& c.placuit.s̃.de voto,magnę.§.cũ igitur,cum suis concor.& no.de hoc.s̃.de rescriptis.edoceri.sm Inn.& plenius.s̃.de restit.spo.olim.j.vide,quod dixi de transac.c.ij.cum tua remisit.dicit Host.in exẽptis supradicta admitto,in non exemptis vero aliud sentio.nam patroni ex iure patronatus nullam iurisdictionẽ habent,super quo vide,quod no.s̃.de of.or.quanto,nec etiam beneficiorum collationem,sed tãtum repræsentationem.s̃.de iure pa.c.fi.nec habent se intromittere đ spiritualib⁹,sicut expresse probatur in hoc.§.j.quod aũt hic dicitur,intelligo de censu,& portione,si quam religiosi forsan in ecclesiis percipiant ab antiquo.de nouo n.nõ possunt imponere,nec quod antiquum est,augmentare.quod dic,vt plene leg.& no.s̃.de censi.prohibemus,& c.significauit,& c.grauis.satis tamen de plano possunt inquirere sine iuramento de vita clericorũ & statu ecclesiarum,vtrum sint obligatæ,vel nõ,& qualiter possessiones gubernentur.& si reperiant aliquem corrigendum,diœcesano denunciet.xvj.q.vij.filijs.s̃.de sta.mo.c.pe.§.ordinentur,& c.fi.§.ꝙ si abbas.manum tamen correctionis non apponant.nam & metropolitanus non debet hoc facere,nisi primo diœcesano denũciet,de censi.Romana.§.sane,li.vbi.[*Quid.*]†de custodia talium ecclesiarum vacantium dicũt quidam ꝙ ad patronum ecclesiasticum pertinet,ar.hic.& s̃.de ap.bone.§ j.vbi de hoc,& s̃.de instit.cum venissent,ꝙ nos nõ admittimus,si fructus suos facere intendat,quod dic,vt ibi no.& s̃.de offi.or.cum nos.ibi vide super gl.pe.placuit etiã hic In.ꝙ si episcopo per se,& patronis clericis per se imponatur collecta,ꝙ isti contribuant cum patronis,& non cum episcopo.¶Quid †si religiosi in eisdem ecclesiis morantes delinquant?Nõ putamus.ꝙ extra mo.possit in parochiis abbas sedere pro tribunali episcopo prohibente.ff.de iu.om.iu.l.fi.& patet in eo,quod le.& no.s̃.de vsu pal.ex tuarum.§.fi.& de of.or.quãto,nisi priuilegio,vel consuetudine adiuuante.s̃.ti.ij.accedentib⁹.s̃.de fo.compe.cum cõtingat.imo diæcesanus tales corriget.e.ti.volentes.§.in eos.& adde quod no s̃.de offi.archi.c.fi.§.j.¶Quid †si patroni egeant?Satis puto.ꝙ de ɔsensu & auctoritate epi,nõ aliter eis debeant presbyteri subuenire,vt patet in eo,quod legitur & no.s̃.de iure patro.nobis fuit.§.fi.s̃.de cens.cũ apost.§.inhibemus,& c.prohibemus,& c.quanto.vbi vero ecclesia est religiosorum vsibus deputata,tũc de omnibus temporalibus est eis reddenda ratio,ad quos spectat.sic.j̃.c.pastoralis,salua tamen portione congrua,quæ est vicario perpetuo assignanda consuetudine,vel priuilegio contrario non obstante,vt patet in eo,quod legitur & no.s̃.de præben.extirpandæ.§.cum igitur,& e.ti.c.j.li.vj.[*Inconsultis.*]nec consultis,nisi præcedat illorum sententia,vt s̃.dixi sm Host.[*Remouere.*]nec valet consuetudo contraria,vel statutum.j̃.de capel.mo.c.vno.li.vj.[*Interdictam.*]tntũ †eẽt quoad hunc casum.Exponere.i.sitam in loco interdicto.per decre.vlt.priuilegia.j̃.e.facit,quod no.j̃ c.tuarũ,in gl.ij.& de sen.ex.c.vl.li.vj.§.adiicimus.i j.gl.[*Sepeliantur.*]alias sepeliantur templarij,vel hospitalarij.[*Defunctorum.*]nisi sint confratres,qui possunt ibi sepeliri,quod dic,vt j̃.c.vt priuilegia.vl̃ dic ꝙ licet illi possint sepeliri,non tamen cum solenni officio.tunc & facit ista litera ad decre.vel de sen.excom.li.vj.s.ꝙ licet certis temporibus liceat publice celebrare tempore generalis interdicti,non tamen licet tunc solenniter mortuos sepelire.de hoc in Cle.de sepul.eos,in gl.hæc dicit.[*Potestatem.*]no.per †potestatem,non per libelli oblationem episcopum punire delicta,sm Host.q remit.s̃.de simo.licet.[*Suos.*]s.non exemptos [*Ab aliis.*]est ergo eadem ratio,sit ergo idem ius,de transla.c.ij.[*Percipiunt.*]recipiendo ecclesias,& decimas de manu laicorum.[*Præsumunt.*]recipiendo prohibitos ad diuina,celebrãdo plusquam semel.Inn.[*Subiaceant lata*] †snĩa per episcopum.j.c.tuarũ.§ eos vero.& hoc est benignius,& ideo amplectendum sm Host.Dixit Inno.non credimus hunc canonem latæ sententiæ.[*Interdicto.*]referas ad.§.excõmunicatos,& §.ꝙ si [*Egerint.*]referas ad.§.ecclias,& §.in ecclesijs.Ab.[*Irritum.*]ipso iure,& de facto est corrigendum ar.s̃.de re iudi.cum aliquibus.vnde nulla est inuio,cũ sine auctori diœcesani instituunt.Host.¶iij.†gl.Re.per contrariũ.¶Quinta.Re.per qõ.¶Sexta.exponit,& arguit a ɔ̃trio.ij.quærit,& soluit.¶ †In gl.v.[*ibi.§ nominatim.*]non refert,an dicatur Titium filium meum exhr̃do,an vero dicatur,filium meũ exhr̃do,ex quo vnicũ habet.¶ †In gl.ij.[*ibi,cura.*]& de don.pastoralis.[*& ibi,feudum.*]aut istud.Lateran.concilij.j.de decimis.c.ij.§.illas.lib.vj.¶In glo.iij.[*in fin.*]dic vt ibi,not.¶In glo.nominatim.[*ibi,expresso.*]s̃.de cleri.ex.mi.proposuit.[*& in fine.*]ad idem de sen.exc.constitutione,lib.vj.vide quod dixi.s̃.de præben.in Lateranẽsi,in prin.¶In glo.i.ibi,ponitur,vt patet.s̃.de præscrip.veniens.[*& ibi,Noluerunt.*]idem Hostien.in hoc †multum sunt ponderanda verba priuilegiorum,licet enim recipere possent ordines,a quo vellent episcopo,non credo,ꝙ alius episcopus ad hoc faciendum illam diœcesim posset intrare sine licentia proprij diœcesani.& facit,quod not.de tem.or.eos,in glo.pen.[*& in fine.*]quia nec hoc potest confirmatus in episcopum non consecratus,vt patet.s̃.de electio.transmissam.

ADDITIO.

a ¶Lib.vj.Materiam huius gl.vide in c.de monachis.per Io.An.super glo.ij.de præben.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Priuilegijs suis est priuandus, qui priuilegijs derogat aliorum quæ fidem non faciant.*

2 *Suffragium glossarum.*

Litem suam facere quando dicatur iudex, & num. 3.

3 *Additio glossarum.*

Iustitiam facere negligens an incurrat in pœnam constitutionis de re iud. cum æterni.

CAP. X.

1 Dilecti C. † Suis priuilegijs est priuandus qui priuilegijs derogat aliorum, prima ponit querelam ꝟ. prouidet. ij. ibi pro certo. [*Priuilegia.*] nuper quibuscunque rebus, vel iuribus. Inno. [*decurtabimus.*] alludit vulgari. [*Authenticis.*] nam transcripta fidem non faciunt, quod dic, vt de fide instr. c. j. & ij. ¶ In glo. j. [*ibi & ult. colla. ix.*] punitur iudex prouinciæ, qui negligit iustitiam facere, propter quod principem oportet adiri. [*Et ibi, si filiusfa.*] iudex facit litem suam, cum sententiam dixit dolo malo in fraudem legis. & de hoc euidenter arguitur, & si erat filiusfa. ponderatur quantitas, quæ tempore sententiæ erat in peculio. ¶ † In glo. j [*in fine.*] nõ putat Host. ꝙ hoc casu iudex incurrat pœnam constitutionis, de re iudi. cũ æterni, cum illa puniat facientem, non negligentem. al leg. in contrarium, de timo. nemo, & quod ibi nota. Dicit tamen primum tutius, al. infiniti negligentes laquearentur. contrarium tenuit de appel. legitima. lib. vj. vt ibi dicam super glo. caueant. ¶ In glo. ij. [*infi.*] Ala. & xj. q. iii. eorum. Goff. ¶ In glo. vlt. [*ibi. c. j.*] V in & ij. [*& in fin.*] infra, eo. quanto.

S V M M A R I V M.

1 *Sepelire mortuos excommunicatos nec priuilegiatis licet, sed eos sepultos extumulare tenentur.*

Cœmeteria quæ casu hic non referat sint remota, an contigua.

Excommunicatorum ossa de sepulchris etiam in locis priuilegiatis extrahere potest episcopus.

per excommunicatum sepultum incidit in excommunicationem minorem, num. 2. in fi.

2 *Epilogus, & additio glossarum.*

Mortuo non communicandum, cui viuo non communicauimus, & ratio.

Communicare dicimus etiam rebus insensibilibus, in fi.

CAP V.

1 Ad hæc. C. † Etiam priuilegiati, qui sepeliunt mortuos excommunicatos, illos extumulare tenentur. & huius pars de exces. præla. ad hoc, & de appellã. ad hæc, secundo. [*Cœmeteriis.*] non curo, an cœmeteria sint hoc casu ecclesiis contigua vel non. vt dixi, infra de sen ten. excommuni. is cui, li vj. [*Eiiciant.*] adde, quod habes ſ. eo. episcoporum lib vj. in hoc nota, quod in locis quantumcunque priuilegiatis potest episcopus de sepulchris extrahere ossa excommunicatorum sepultorum. nos dicimus ecclesias hospitalarium non esse exemptas. Inno. vide quod dicam. ſ. c. iii. super. j. glo. & de principali dicto huius glo. vide quod plene scripsi. e. ti. episcoporũ, in fi. li. vj. [*Exequeri.*] suo iure per te, vel alium saltem in tua dioc. ſ. c. parentibus. Host. ¶ † Gl. i. rñ. per q. ¶ Secũda excipit duos casus. ¶ In glo. j [*ibi, inciderunt.*] ſm Ala. & idem Phi. Host. contra, qa mortuus nõ censetur homo, nec vere cum eo potest dici communio, & qa hoc in iure non inuenitur expressum, saluo tamẽ eo, quod habes. ſ. de hære. c. ij. i. respon. li. vj. & in Cle. de sepul. eos qui, per Host facit de pę. di. j. §. hoc idem. ver. itẽ a mortuo, velut ab eo, qui non est &c. quod habetur. Io. xvij. Item communio proprie inter duos, sicut de consensu dixi, de spon. tuæ. sup gl. pe. in fi. item cessat ratio, qua vitari iubetur, vt rubore suffusus satisfaciat. de homine. n. impio mortuo nulla spes est, Prouer. xj. in prin. facit xxv. di. qualis. pro glo. facit, ꝙ excommunicatio non tollitur per mortem. imo licet apparuerint signa contritionis, remanet corpus excommunicatum, nisi fiat ipsius absolutio, de sen. ex. a nobis. patet hæc hic, & in Cle. eos qui. licet ergo mortuus participare aliis non possit, 2 viuentes tamen sibi participare possunt, [a] vt moris est radendo, lauando corpus, illud vestiendo, & his si. quæ non possunt negari fauorabilia mortuo. & per hoc sit responsum ad id, quod de cõione dixi, cum aperte tex. illius dec. a nobis, & de sepul. sacris, & xxiiij. q ij. c. i. dicãt mortuo communicari, & constat, ꝙ si ista, quæ prædixi, circa mortuum non fiant, plus cẽsura ec. timebitur, quæ est præcipua causa prohibitionis, de excep. pia, in prin. lib. vj. & per hoc sit responsum ad id, quod vltimo dixi. licet. n. cesset vna causa, remanet alia. Item participamus etiam rebus insensibilibus, vt patet. ſ. de cler. excom. c. fi. Item sufficit dicere excommunicato, Aue, ad incurrendam minorem, licet ille non respondeat. xj. q. iij. excommunicatos. xxiiij. q. j. omnes, & secunda. Ioan. vnico. ¶ In glo. ij. [*ibi, pœnitentes.*] & supra de elec. nosti.

ADDITIO.

a ¶ Possunt. Pro hoc facit, quod no. Ioan. And. de sepul. sacris, in gloss. not.

S V M M A R I V M.

1 *Contra priuilegium quo spatio temporis præscribatur, & numero 4. quo alio modo perdatur, nume. 3. & 4. & facilius, quàm ius commune, num. 4.*

Solutio facta a pignoratis, & inuitis non nocet.

2 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, num. 3. & 4.*

CAP. VI.

1 Si de terra. C. † Contra priuilegium præscribitur. xxx. annorũ spacio, hodie xl. ſ. c. accendentibus. [*Persoluistis.*] sponte. ſ. c. accedẽtibus. secus, si pignorati & inuiti. l. commo. ad eos, de reg. iu. quod latenter. nec debetur præmium, vbi deberetur pœna. secundum Host. qui remit. ad sum. eo. ti. §. qualiter, sub. §. vlt. admittitur. all. ad idem, quod sequitur. ſ. ibi, cum liberum &c. & de procur. accedens. [*Integre.*] facit ad no. de decimis. c. j. lib. vj. [*Laboribus.*] de hoc. ſ. de decimis, ex parte. j. & c. nuper. [*Eoque modo.*] quasi non excludat aliam defensionem le 2 gitimam, si quam habent. ¶ † Glo. j. signat contrarium, & remit. ¶ Gl. ij. fortificat textum. ¶ Glo. iij. alle- 3 gat. v. concor. signat contrarium, & remit. ¶ † In glo. ij. [*ibi quod si non ut totum.*] Si mulier pactum fecit, ꝙ sibi p̃senti die dos redderetur, deinde paciscitur, vt reddatur tempore legibus diffinito, conditio dotis ex eo deterior non est. ¶ In gl. vlt. [*ibi, §. si venditor.*] vide de testi. cum ve- 4 nisset, super vlt. glo. ¶ In † gl. i. [*in fi.*] & vide quod no. xvi. q. iiij. neque decennii. dicebat Gof & Abb. ꝙ licet. xxx. an. spatio non præscribatur contra priuilegium, tamen renunciatum præsumitur tempore etiam citeriori Dixit Host. priuilegium super Immunitate aliqua concessum ecclesie perdi. xxx. annis, vt hic, fortius. xl. vt ibi, ¶ In glo. ii. [*& ibi, de quibus.*] iiij. di. §. leges. [*& ibi, priuilegium.*] quod facilius perditur, quamuis commune. C. ad Velle. antiquæ. Phi. [*& ibi, quod si non totum*] xxxv. distinct. ab exordio.

S V M M A R I V M.

1 *Priuilegiorum tenor inspiciendus, & seruandus, & num. 4.*

Duo negatiua faciunt affirmatiuam, ad ver. non dubita.

2 *Epilogus, & suffragium glossarum.*

Res deuoluta censetur eodem priuilegio cum alijs, & numero 3.

3 *Additio glossarum.*

Natura rei, ad quemcunque res peruenerit, non mutatur, & quando uerum.

4 *Verba testandi inspicienda, & priuilegiorum, supra nu. 1.*

S V M-

CAP. VII.

1 PORRO. C. † Priuilegiorum tenor inspiciendus est, & seruandus. & vno modo potest exemplificari per dec. nuper, de decimis, secundum Abb. [*Non dubitamus.*] i. certi sumus. Gof. [*Ad eos.*] sup. aliis. [*Habitatores.*] vide C. de censi. c. i. [*inspectione.*] ar. contra. j. e. quanto. In no. ¶ † Pe. glo. dicit quatuor notanda. ¶ In gl. ii. [*ibi, Si debitores.*] debitor priuati, qui minores quam semisses præstabat vsuras, factus debitor fisci soluit semisses. [*& ibi, fiscus.*] fiscus succedens priuato pro tempore anteriori vtitur iure priuati, pro posteriori vtitur iure fisci. ¶ In gl.

2

3 iii. [*ibi, non aliter*] vide de ver. si. præterea, in glo. ii. ¶ † In gl. j. [*in fine.*] hoc verum exponendo, quia aliam. i. quod non aliam, & supplendo vt in se. gl. sed si suppleas. s. quam habitatores haberent, tunc, quamuis stat proprie, & tunc no. naturam rei ad quemcunque res perueniat, non mutari. s. de decimis. commissum. quod verum est secundum Host. de oneribus annexis ipsi rei. e. ti. pastoralis. lectura. G. plus placet Host. ar. de sta. mon. recolentes. s. de censi. c. j. xii. q. ii. ecclesiarum seruos. ¶ In gl. ii. [*in fi.*] & j. de iure pa. c. vno, lib. vj. Pni. all. de decimis, cum contingat. ¶ In glo. iii. [*ibi, si quis autem.*] ad idem. ff. de trans. de

4 his, sequitur, pro controuersiis, quæ ex testamento proficiscuntur, nec transigi, nec exquiri veritas potest aliter, quam inspectis cognitisque verbis testamenti. ff. de condi. & demon. in his. Goff. ff. quemad. testam. aperi. l. j. [*& in fine.*] quod dic vt j. c. cum personæ, lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Census solutio non probat quem exemptum, nisi in casu, & nu. 2.*
Emphiteuta principis non est exemptus ab ordinaria potestate.
Priuilegiorum tenor, bulla, filum attendendum, & quando hoc, vel ille.
2 *Epilogus. & additio glossarum.*
3 *Exempti qui dicantur in multis, licet non in omnibus, si peccant in re exempta, vbi conueniantur, nu. 5.*
4 *Exempta ecclesia, qui quave alia dicantur exempta.*
Parochianorum exemptæ ecclesiæ quis percipiat.
6 *Protectio papæ, vel principis secularis quid conferat, & conferre debeat.*

CAP. VIII.

1 RECEPIMUS. C. † Solutio census non probat quem exemptum, nisi fiat ad indicium libertatis. In prima decisa consultatio. In ii. respon. ii. ibi, cæterum. [*Annuatim.*] nec vllo tempore. [*Non omnes.*] concor. de cau. poss. c. fi. & per hoc no. Ab. emphyteutam principis non exemptum ab ordinaria potestate. [*Tenor.*] bulla, & filum. de cri. fal. licet. secundum Hostien. cum dubitatur de veritate priuilegii, habet id locum. cum de ipsius effectu. s. quid conferat, inspicimus tenorem. [*Deprehensum.*] inspectione priuilegii, in quo est hæc clausula. [*prærogatiua.*] s. exemptionis. [*Protectionis.*] si vero † nec hoc nec illud exprimitur, iudicabitur per solam census solutionem non esse exemptum, vt s. [*Aliquid.*] vnde nec exempti, nec priuilegiati per hoc dicentur. ¶ † Vltima gloss. dat simile, quærit, & soluit. ¶ In gloss. prima [*ibi, Cistercienses.*] dicit Hostiens. quod ii omnes non sunt exempti, licet in multis sint priuilegiati. de Cisterciensibus proba. s. de symo. ne Dei, de sup. negli. prælato. c. j. de templariis, & hospitalariis. de ver. si. veniens, li. vj. puto, quod gl. respexit factum. Host. vero ius scriptum. ¶ In glo. iii. [*in fi.*] quod dic, vt j. e. ti. si papa, li. vj. per quem tex. terminantur hæc no. per Inno. & Hostien. tractabant etiam hic quomodo † ecclesia exempta sunt exempti locus, prælatus, canonici, & oblati ipsius, sed non parochiani, quod determinatum est. j. c. per exemptionem, lib. vj. vbi soluam obiectionem in gl. dicebat, quem hic notant. & vide quod dicam. j. eo. ex ore, in fi. Quærebant, autem, quis tunc perciperet illorum parochianorum decimas? & dicebant,

2

3

4

quod plebanus, vel quis alius, qui primo illas percipiebat. xvi. q. j. si quis laicus, nisi contrarium priuilegium obstaret. j. c. j. lib. vj. inter illa tamen † dicebat Inno. quod si exemptus delinquat in re exempta, puta non portando habitum, vel dissipando bona ecclesiæ exemptæ, non conuenietur coram ordinario. j. eod. patentibus, & c. cum capella. subdit etiam, quod quando delictum exempti. quod cadit in potestatem ordinarii, est leue, bene facit ordinarius illum remittendo ad prælatum suum, ar. ff. de re mi. l. iii. i. respon. de custo. re. l. de militibus, & l. non dubium. C. de exh. re. l. j. quod dixit Inn. de habitu, intelligo cum id agit in loco, vt dicam. j. c. j. li. vj. in glo. de monaco. In glo. vi. [*ibi, per tuas*] secundum Ala. [*& ibi, c. uno.*] vide quod ibi dixi super gl. ii. [*& in fi.*] & ad † gladium censuræ vibrandum, nec mirum, cum etiam domini temporales, nisi hii, quos sub sua protectione recipiunt, satisfiat, guerram faciant, aut ergo ecclesia neminem securet, aut securatum defendat, ne laqueum iniiciat. xxvii. q. i. de viduis. ii. vel fraudem adhibeat, de don. per tuas, secundum Hostien. qui propter hoc consulit, quod ecclesia sub protectione sua aliquos non recipiat, nisi ex magna causa, & perraro, & tunc illos in rebus, & persona defendat, remittit ad no. de Iudæis, ad liberandam, in parte decita, ver. quorum personas.

5

6

SVMMARIVM.

1 *Per priuilegium quod conceditur, ab aliis non præsumendum, iuncto contextu, & nu. 2. quandoque tamen contra, nu. 3.*
Præsentandi ius non præscribi videtur a parochianis.
2 *Epilogus, suffragium & additio glossarum nu. 3.*
Personalia iura, licet non extendantur ad alios, quandoque tamen aliis conceduntur.

CAP. IX.

1 SANE. Breue est. [*Præsumere*] etiam † per arbitrium. s. de arbi. cum tempore, Vin. [*Beneficiis.*] non clausis in corpore iuris, vt in concor. quas all. glo. vel etiam clausis. secundum Host. s. e. ij. nimis. j. & ii. remis. de decimis, ex parte j. [*Indulgere.*] inducitur hæc decre. contra parochianos, ne præscribant ius præsentandi, de quo plene, de reg. iur. quod alicui gratiose, li. vj. & respondetur ad istud ibi, in ver. tertium. ¶ † Glo. j. all. vii. concor. signat contrarium, & soluit. ¶ In glo. i. [*ibi l. j.*] quod princeps ob meritum indulget, personam non egreditur. [*& ibi leges.*] l. iii. est. vide de testi. causam. ii. super vltima gl. ¶ In † glo. i. [*ibi, auctoritate.*] vel temeritate. [*& ibi, ad eius.*] vbi idem no. [*& in fi.*] Dicit hic Gof. quod iura personalia licet non extendantur ad alios, tamen quandoque aliis conceduntur. vnde minor cedit alteri beneficium restitutionis. ff. de mino. quod si minor, & facit. ff. de admi. tuto. ex pluribus, & quod ibi no. & ad materiam facit. s. de ap. c. pe. & quod ibi no. in j. glo.

2

3

SVMMARIVM.

1 *Religiosi in domibus priuatis, licet ibi sint oratoria priuata, non possunt habere campanas.*
Literæ patentes faciunt in iudiciis fidem, clausæ non, & quando id sit verum.
2 *Oratoriorum ratione non est exigenda procuratio, ibi priuatæ possunt missæ celebrari, nu. 4.*
De eorum differentia ab ecclesiis, remiss.
Quin pro imò.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Cum detrimento alterius æquum est neminem fieri locupletiorem.
4 *Additio glossarum.*
Exemptio personarum non extenditur ad ipsarum oratoria, vel ecclesia.

CAP. X.

1 PATENTIBUS. C. † Religiosi in domibus priuatis, licet sint ibi priuata oratoria, non possunt habere campanas. & per hoc verbum, Patentibus, not. Hostien. quod in iudiciis licet faciant fidem literæ patentes,

tes, clausę non. quod dicit verum, vbi non apparent auctentice; vt quia remotum, vel fractum est sigillum, nisi iudex, cui dirigebantur, illas, quas clausas recepit, in actis scribi fecisset. stabitur. n. tunc illis, sicut & alijs actis, de osti. dele. cum olim. ij. ʒ. de exces. præ. inter. §. præterea. si autem sic aperiuntur, ꝙ sigillum integrum remanet, & apparent non vitiatæ &c. fidem facient, secundum eum. C. de edic. diui Adri. tol. l. fi. nisi aliud dicatur ratione personarum, vel causæ. nam minus videntur suspectæ clausæ quàm patentes. vnde ad hoc clauditur solenne testamentum. C. de fideicom. l. fi. [*Oratoria.*] quo 2 rum † ratione non est procuratio exigenda. ʒ. de censi. cap. fi. na. [*Agere*] contra, supra de exces. præla. nimis iniqua. secundum Go. qui hoc ibi no. illud de mon. eorũ, illud de grangiis, vel priuatis oratoriis. ad hoc bene facit, de censi. cap. vlt. vbi dixi, in quo differt ab ecclesia. Oratorium, vel secundum Host. vna campana permittitur, vt ibi, sed non plures, vt hic dicit Innocen. quód in contrario ponitur, speciale priuilegium illorum religiosorum. [*Quin.*] pro inimo. [*Per cen. ecc.*] speciale in hoc casu expresso secundum Ho. per id, quod habes de 3 ver. si. veniẽs. li. vi. ¶ † Glo. ii. arguit, & remittit. ¶ In gl. vi. ibi §. si quis a principe. [*& ibi, nam hoc.*] sequitur, natura æquum est, neminem cum alterius detrimento fieri lo- 4 cupletiorem. † ¶ in glo. i. [*ibi, missas publicas.*] secundum Hostiẽ. priuatas possunt per eadem iura, de cle. pere. tuæ. supra titu. ii. nimis iniqua. § eos. distingue, an sit ibi oratorium auctoritate episcopi, nec ne. In primo casu dicũt ibi priuatas, in secundo non. ¶ in gl. ij. [*ibi, ab episcopis.*] 5 dicit † innoc. & Abb. ꝙ hoc ideo, quia licet personæ sint exemptæ, ipsorum oratoria, vel ecclesiæ non. vide supra capitu. recepimus, super. j. glo.

S V M M A R I V M.

1 *Hospitalarij priuantur exhortationis officio, qui mittunt pro eleemosinis cruce falso signatos.*
Ab eis missi qualiter punientur.
Priuilegiatorum confratres, qui se ad ipsos non transferunt priuilegiati non sunt.
2 *Interdictum violando etiam hospitalarij sacerdotes irregulares fiunt.*
Laicos subesse decet, non præesse.
3 *Religiosi etiam exempti in quibus casibus si absoluunt, excommunicati sunt ipso facto.*
Clericos non astringit lex terræ.
4 *Priuilegium quibus casibus amittatur, hic & remiss.*
6 *Epilogus, & suffragium, & additio glossarum nu. 7. 8.*
Emancipari quid.

C A P. XI.

1 IVarum nos. C. † In tota prouincia priuantur exhortationis officio hospitalarij, qui mittũt pro eleemosinis cruce falso signatos. missi, si sunt laici, excommunicantur, si clerici, officio, & beneficio suspenduntur. eadem suspensione punientur, qui ante reconciliationem in polluta ecclesia celebrarunt. Suspensi ab episcopis, per exemptos restitui nequeunt. Confratres priuilegiatorũ, q se ad ipsos non transferũt, priuilegiati non sunt. in. j. querelosa consultatio, in. ij. responsio tj. ibi. Verum. subdiuisio patet, & vt dicebat Hostien. in prima parte ponit quatuor hospitaliorum delicta, quibus postea per ordinem respondetur. [*& infra.*] dicebatur in an. ꝙ quia non sufficiebant loca omnia circuire, associabant sibi alios, tam clericos, quàm laicos, eorum pectoribus crucis characterem imprimẽ 2 tes. [*Ipsi.*] hospitalarij † sacerdotes fuerunt. ergo irregulares violando interdictum hominis, de hoc de exces. præ. c. fi. Hostien. [*Suspensos.*] antiqua litera, pro suorum exigentia meritorum dicebat sup. maxime. [*Laici.*] quos subesse decet, non præesse. lxij. dist. docendus. La. & sup. maxime, quia nec clerici hoc possent. [*Restituum.*] ho 3 die † religiosi etiam exempti, qui in casibus sibi non permissis absoluunt excommunicatos à canone, vel absoluunt à sententiis latis per statuta prouincialia, vel sinodalia, sunt excommunicati ipso facto, & per solum papam absoluendi, vt in consi. Vien. e. tit. religiosi. [*Legem terræ.*] quæ seruanda est quo ad laicos, secundum quód per ipsos approbata est. sed clericos non astringit, de hoc de re. iu. cum causa, de eo, qui mit. in pos. cap iii. Hostien. 4 [*Abutitur.*] habes † hic casum, quo perdunt priuilegium. alios vide de decimis, suggestum in. j. gl. [*Falso.*] quia portant crucem, & non sunt oblati. Innocen. quia nõ sunt veri fratres, sed ficti. Hostien. [*Prouinciam tuam.*] nostra fretus auctoritate. hęc litera erat in an. [*Si laici.*] similis differentia de vsu. præterea. [*Suspendas.*] laicorum poena hic est grauior. xxiiii. quæstio. iij. corripiantur, hæc tamẽ vt clericis asperior. Vin. [*Reducas*] nostra fretus aucto- 5 ritate. in an. ¶ † Gl. ij. exponit, obiicit, & soluit. ¶ Quinta gl. notat, signat contrarium, & soluit. iterum soluit obiectionem de tribus iuribus. vltimò dicit hic solui quæstionem &c. ¶ Gl. [*sic ergo.*] all. ꝙ ordinarij puniant exẽptos delinquentes. secundo all. contrarium. iij. ponit op. Vin. & T. cui signat contrarium, & soluit. iiij. ponit aliã 6 op. v. op. lo. distin. vltimo soluit per ius nouum. ¶ † in. v. glo. [*ibi, exilio.*] & corporalibus suppliciis, vt ibi. ¶ in glo. sic ergo. *ibi, auctoritas.*] nec publica vacillet vtilitas, vt ibi. 7 ¶ † In glo. ij. [*ibi irregularis.*] infra de senten. excommu. is qui, lib. vi. ¶ In glo. iij. [*in fi.*] quia emancipari propriè est patriam potestatem exire, secundum Gof. ¶ In glo. per hoc. [*ibi, monachatum.*] Bar. Brix. contra in q. dominicali, quæ incipit, Iuuenis quidam. T. & illud credo in professione expressa. [*& in fi.*] & hoc hic approbat Ho. de hoc, supra de regul. ca. iij. & in spec. de sta. mo. ver. xxxix. ¶ In glo. idest. [*infra in fi.*] T. cuius finis est exhortatio eleemosinarum. Gost. infra de hære. vt officium. §. compescendi, lib. vj. & in Cle. de pœ. abusionibus, post prin. ¶ In gl. sic ergo. [*ibi filios suos.*] non est verum, quia per hoc non essent exempti, sed priuilegiati. j. eo. si papa. §. similiter, & a de ver. si. veniens. j. respon. lib. vi. [*& ibi, distinxit*[a]*.*] hic, & vj. quæst. c. vl. & Goff. hic, & Vin. in secundo appar. & Phi. [*& ibi, res ecclesiæ.*] vel non deferendo habitum. Innocen. hoc no. ʒ. eod. recepimus. [*& in fi.*] & Hostien. remittit ad summam. eodem titu. §. fi. sub. §. finali.

ADDITIO.

a ¶ Distinxit. in quantum isti solum considerant personam offensam, nõ exemptam, maledicunt, nisi addant & locum non exemptum.

S V M M A R I V M.

1 *Priuilegium proditum, de cuius veritate & tenore constat per testes secundum dicta testium innouatur.*
2 *Missio in possessionem facienda de plano, & executio sententia impediuntur per contradictionem.*
3 *Cardinales omnes presbyteri scribuntur cum titulo, excepto vno & quo.*
4 *Testium dicta non ualent sine iuramento.*
Eos licet a parte producente reprobari.
Exemptionem plenam sapiunt hæc verba, nullo mediante quid ad Roman. ecclesiam pertinere.
5 *Negatiua in quo casu hic probetur.*
Absolutus quis a Papa per admissionem ad osculum quando dicatur, ad dictio inspectis.
Iuris obseruantia in vna sola communicatione cum excommunicato non præsumitur uelle totam tollere papa.
6 *In excommunicationem minorem an incurrant communicantes illi, quem papa vitat.*
7 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 8.*
Perditionem instrumenti probare volenti quæ sufficiat probare, & nume. 11. per quot testes eius tenor probetur, & nu. 11.
9 *Testes an conducendi illuc, vbi pars altera probationis onus subiisset, iuncto contextu.*
10 *In exemptionis priuilegio in quibus præiudicetur diœcesano, de eo*

non

non facta ibi mentione.

Priuilegiatum, & ordinatum quis probat se per testes, post me dium, ver. ad hoc facit.

Contractum probare an sufficiat, in quo scriptura desideratur ibidem.

CAP XII.

1 CVm olim C. †Priuilegium perditũ de cuius veritate, de tenore ꝯstat per testes, secundum dicta testiũ innouatur. Et in j. processus narratio. in ij. distinctio, ibi, Nos vero. & vide, quia in superscriptione dicit, Abbati, & conuẽtui. interdum diriget sermonẽ ad vtrunque, & tunc loquitur in plurali. interdum ad Abbatem solum, & singulariter loquitur, & sic fieri debet. s. de crimine fal. quam graui, secundum Hosti.
2 [*Propter contradictionem.*] sic † & missio in possessionem fienda de plano impeditur per contradictionem, ne fiat, nisi causa cognita. de hoc. j. de ver. si dilecto, impeditur sententiæ executio, de re. iu. cum super, & ca. suborta. [*Mancipatum.*] ex superabundanti cautela. inf. cap. proxi. & de confir. vti. vel inuti. cum dilectæ, post prin. [*Basili-*
3 *ca.*] cum † omnes presbyteri cardinales scribantur cum titulo, iste solus sine t. scribitur. Hostien. hoc non aduertit. Gul. in Spe. de libel. con. §. iam nunc videndum, post prin. ver. si fueris, vbi videas ad primum. s. de testi. licet. iij. de cle. non resi. c. ij. [*Tenore.*] & hoc melius probaretur per registrum, si registratum fuisset, de testi. in inte. cum ex literis, ver. illa. de præscrip. ad audientiam, ver. nos igitur, & de hoc. s. de conuer. coniu. dudum, ver. ve-
4 rum. Hostien. [*Qui.*] cardinalis. [*Iuratorum.*] aliter † non valeret, de testi. nuper. [*Producendos testes.*] & hos testes pars, quæ primo produxerat, poterat reprobare. s. de test. licet. in. Goff. [*Aduersa.*] scilicet vestra. [*Illis.*] scilicet procuratoribus, episcopi. [*Altera.*] i. vestra. [*Et inf.*] sequebatur in an cęterum, quoniam. j. datum terminum & receptum in producendis testibus defecerunt, nos tã &c. [*Mediante.*] hæc verba sapiunt plenam exemptionem. j. eo. si papa, li. vi. [*Indiecte.*] quod dic, vt j. eo. ne aliquis, li.
5 vj. [*& quod † nulla.*] no negatiuam, & per verba negatiua probari. de hoc dixi. s. de elec. bonæ. j. cadit enim hoc in intellectum testis literati propter coarctationem locutionis ad certum instrumentum, quod per se patet. [*Accessisses.*] forte visitationis causa. Host. vel ob hãc causam [*inspectus.*] per hoc & id, qđ statim sequitur, patet, ꝙ ex certa scientia papa istum admisit ad osculum. vnde & si excommunicatus fuisset, ipsum per hoc absoluisset secundum Host. vbi vero nullo contradicente, & sine causæ cognitione papa hoc faceret, præsumendus esset fecisse hæc ignorantia, vel nimia occupatione. & hoc verum secundum Inn. quando sententia dicitur nulla. nam si iniusta, quamuis communicaret, non intelligeretur absoluisse, nisi seruaretur forma, ar. s. de sen. exc. cum desideres. §. i. & vlti. nec enim est præsumendum, ꝙ vna sola communicatione tollere vellet totam iuris obseruãtiam, de elec. ecclesia. ij. nisi appareat, ꝙ communicando intendit illum absoluere, ꝙ in solo papa locum habet, non in alijs prælatis, secundum Inno. sic est hodie expeditum in Clemen. de sen. excom. si summus. Alij dicunt, ꝙ si papa scienter communicat, videtur absolue re, nec per hoc tollitur forma, vel obseruantia iuris, sed
6 fit huic gratia. Host. Quod † si papa vitat aliquem, nunquid communicantes illi incurrunt minorem. Non secundum Inno. & Host. quia necesse est, ꝙ excommunicatus nominetur a superiore. ij. q. j. multi. nec ob. xciij. di. si inimicus, quod loquitur secundum Inno. & Host. de eo, quem prælatus non solum vitabat, sed & tanquã excommunicatum vitari mandabat. ad idem, de postu. præla. c. j. ver. sed inde. fatentur tamen illum peccare qui in familiarem tenet eum, quem a prælato suo pro suis delictis vitari videt, per præ. c. si inimicus, ad hæc. de excess. præ. grauem. [*Osculum.*] idem ver. de præben. dilecto. & in Cle. de sen. exc. si summus. & vt no. deriuatur ab os oris; nec debet in secunda litera scribi per v. [*Engubino.*] loci diœcesano. [*Decernimus.*] idest, decernen-
7 do declaramus. Innocen. ¶ † Glo. iij. respondet per quęstionem, & solutionem. ¶ Pen. glo. signat contrarium, & remittit. ¶ Vlt. glo. no. ꝙ volens probare &c. & soluit contrarium. de l. si de possessione, & ponit dictum. l. vlt. de fi. & hoc in prin. & medio. post prin. quærit de legato, an possit &c. & soluit. quærit, quomodo probetur perditio, & soluit. ¶ Vlt. arguit ad quęstionem de delegato.
8 ¶ † In vltima gl. [*ibi, arg. C.*] ad hoc adducitur, quia ibi iã fides erat imposita instrumento producto in iudicio, & nunc perdito. & ideo non sufficit probari perditionem. [*& ibi l. vna.*] dicenti se habere secretum mãdatum principis non creditur, nisi literas ostendat. [*& ibi illius.*] aduersarii, contra quem sufficit probari furtum ipsius, secus de furto tertii. ponit casum lex ipsa de possessione deserta petita, contra quam probatur subtractio instrumentorum emptionis. [*& ibi, testium, in fi.*] solutio debiti in scriptis probatur per scripturam, vel. v. testes. si tamen interuenit scriptura, sufficit probari illius perditionem, & solutionem per duos testes. [*& ibi, præstito.*] per opponentem, producens etiam habet de perditione iurare, scilicet ꝙ instrumentum non est penes eum, nec penes alium de sua voluntate, sed re vera & sine ipsius dolo perditum est instrumentum, & ꝙ eius productio sibi est impossibilis. quod si non iurat, fides non habebitur instrumento [*& ibi, proxime.*] allegatæ, vt statim dixi. [*& ibi, si quando.*] ponit casum ca. statim allegat.
9 ¶ † In glo. ij. [*in fi.*] ar. de iudi. nouit, ver. cæterum, de mu. pe. c. ij. de excep. cum inter priorem. sed potius videtur iniquitas. si enim pars Abbatis ibi noluit hoc on⁹ subire, mosci fuit gerendum. s. de testi. spo. c. j. non per hoc sequitur, quod pars episcopi, cui forte hoc est difficile, idem facere debeat, nisi dicas, ꝙ ita cõuenerit inter partes. ff. de no. ope. nun. l. j. §. & post operis. ff. de re iudi. si cõuenerit. ff. communi diui. alias iudicem. vel pars episcopi inducias sponte sub hoc tenore recepit. si. quod no. C. de an. ex l. fi. §. fi. alias de rigore non esset quis cogendus adducere testes ad curiam. ad hoc. s. de fideius. constitutus. Host. vel sic placuit papę. forte quia habebat factũ suspectum. facit de ele. cupientes. §. si vero. li. vj. in fi. ¶ In gl. iij. in fi. secundum. T. Inno. per hoc no. assertioni cardin. credi sine iuramento. de hoc. s. de testi. cum a nobis,
a de fide instru. ꝙ super. ¶ In gl. iij. [*in fi.*] opponebat † Ho
10 stien. nõ debere diœcesano præiudicari, vbi de episcopo non fiebat mentio. s. de confir. vti. vel inuti. c. fi. de decimis, dudum. respondet illud verum in confirmationibus, vt ibi, & in commissionibus, de offi. dele. super eo, & in indulgentiis, per quæ aliquid speciale concedit, dummodo aliquid exinde consequatur priuilegiatus, vt patet in eo, quod no. j. c. pastoralis, & c. in his, nisi ex qualitate concessionis, vel ex intentione concedentis aliud ꝑpendatur, de conces. præbẽ. quia cunctis. §. nec etiam, & §. ex parte, lib. vj. Sed in priuilegijs exemptionis ex qualitate concessionis dicimus contrarium. nam, ex quo de illo nulla fit mentio, quo ad omnia præiudicat, si aliqđ sibi reseruatur, illud solum exigit, de præscrip. veniens. ratio patet ex intentione eximentis. ¶ In glo. cum non,
11 [*ibi, ar. contra.*] ad textum. ¶ In glo. vl. [*ibi, plura.*] tria † sunt, scilicet amissio, tenor, & ꝙ in sui figura fuerit sine vitio, vt exprimebant V in. Goff. & Host. s. de con. coniu. dudum. vbi etiam quærunt, quid iuuat probare perditionẽ ex quo probandus est tenor, & sine vitio? Respõdent, qa non aliter admitteretur probatio tenoris. scđo qa sufficient duo testes, dato ꝙ casus in instrumento cõtentus sit talis, in quo requirantur plures. hæc patent. C. de test. l. testium, in fi. vbi non adiecto numero dicit probari ꝑ testes; & sic sufficiunt duo. ff. de testi. vbi numerus, can. iiij. q. iij. vbi. [*& ibi, tenorem.*] sit cautus, ꝙ ĩ articulo ponat diem, & locum instrumenti. cum enim illa sint de tenore instrumenti, ita, ꝙ sine illis non valet, de prob.

quoniam contra, de re iud. abbate, ad fi. li. vj. vbi de hoc, ergo illa necessario sunt probanda in probatione tenoris. Item probatio tenoris, quæ fit hoc casu per testes, habet vim instrumenti insinuati, ꝙ sine illis non valent. ergo &c. non valet. si dicas, testis non tenetur deponere de die, nisi vbi specialiter de die quæritur, de fide instru. cum Io. Dico enim illud verum in probatione ɔ̄ctus. nam illius instrumento perdito poterit contractus ꝓbari per testes, & valebit probatio, licet non recordentur de die. & sic loquatur dec. illa, ad id. C. de fi. instru. l. j. & l. si solennibus. per quæ idem dico de priuilegio, non ob. etiam si dicatur, ꝙ dies instrumenti nō debet edi parti, quia licet certo casu non edatur parti, semper tamē editur iudici, cui fit probatio, de rescri. statutum. §. cum vero, lib. vj. de proba. quinquaginta. [*& ibi, dico quod non.*] secundum Io. T. & Vinc. [*& ibi, nobilissimus.*] vbi plene de hoc, & plene in Spe. ti. ij. §. superest, ver. quid si delegati, & tribus ver. seq. [*& ibi, non sufficit.*] vide in Spe. de instru. edi. §. restat, ver. illud quoque. [*& ibi, iuramentum.*] hoc verum de amissione casuali, & pmissa aliqua summaria cognitione, vel adiunctis aliquibus præsumptionibus, secundum Inno. & Host. & adde quod in fi. dicā. [*et ibi, uidetur.*] secundum Io. sed T. contradicit. all. de fide instru. c. j. xxv. q. ij. sancimus, de of. dele. Et omnino vide, quod scripsi de rescri. pñ. īsuper, ver. sed obiicitur, cū in in iure, cui Vin. consentit, nisi aliqua vice literæ fuerint exhibitæ. quod satis hoc placet Inno. & Host. qui dicunt ante præsentationem literarū non admitti probationem per testes, postea secus: & sub dubio forte placet hoc Bartho. in dominicali. xj. & de hoc in Spe. de probatione. §. fi. post prin. imò, si post latam sententiam agatur de hoc, coram alio iudice, ipse prim' poterit de hoc testis esse, arg. ī. de excess. præ. inter, secundum Hostien. [*et ibi, amiseris.*] si dicas per subtractionem aduersarii, Dama. hoc concedit per prædi. l. si de possessione, alias non [*& in fi.*] de hoc. s̄. de offic. delega. cum in iure. ad hoc facit, quia & per testes probat quis se priuilegiatum. C. de fide instru. si solemnibus, & ordinatum. s̄. de cleric. peregre, tux. quærit etiam Host. an sufficiat per testes probare ɔtractum, in quo scriptura desideratur, testibus dicentibus, ꝙ scriptura fuit inde completa, & licet ar. huius decre. quidam dicant ꝙ sic, ipse putat contrarium, cum scriptura sit de substantia. C. de fide instru. contractus. C. de testi. l. testium. C. de bonorum pos. secundum tab. l. fi. C. de fideicom. l. fi. puto, ꝙ fuerit dubium Host. an sufficiat probari contractum, an sit necesse probari amissionem, & tenorem, in quo etiam Inno. recitat opiniones, quarum vna fuit sufficere probare contractum, & ꝙ scriptura cum omni solennitate, quæ requiritur, interuenit, de re iudi. sicut, licet non probetur amissio. alia fuit, ꝙ necesse est etiam probari casualem perditionem cum contractus, vel factum substantiam capiat ex scriptura per. l. præal. necesse esse ergo probari ipsius scripturæ casualem amissionem, & tenorem casualem, dixi, quia secundum quosdam voluntaria vel ex lata culpa interueniens non excusat, quando dicitur de probādo tenore: quia posset esse occulta falsitas in instrumento, quam prima facie testis perpendere non potuit. vnde non audiretur astruens hanc negatiuam, ꝙ nullum vitium ibi esset, nisi fauore casualis amissionis. & hæc vera, cum quæritur de probando tenore, sed si contractum volo probare per testes, de quo scriptura cōcepta fuerat, tunc non habeo necesse probare amissionem, nec tenorem, C. de fide instru. in exercendis, quod est verum de contractu, qui scripturam non desiderat. in illo enim secus, vt prædixi.

SVMMARIVM.

1 *Innouatio priuilegij nouum ius non tribuit, sed antiquum ius conseruat, & quando, ibid. prosit, nu. 4.*
In rescriptis vel in libellis quorum mentio fit, an & quando ea probare necessarium sit.
2 *Obedientia debetur iure diœcesano, & qua.*
3 *Mulierum sexui, & religioni compatiendum.*
Populus interdictus non est interdicto clero, nec econtrario.
Contumax qui non dicitur in illo actu, ad quem quis citatus non fuit, in fin.
5 *Additio glossarum.*
De exemptione non facta mentione an literæ ualeant.

CAP. XIII.

1 EX parte. C. † Innouatio priuilegii nouum ius non tribuit, sed antiquum ius conseruat. In j. appellantium conquestio, priuilegii productio, & de ipsius innominatione decisa petitio. In ij. ibi, Nos autem, ipsius innouatio, & protestatio. [*occasionem.*] quærit hic Inno. an in his formis, qualis est ista, & j. e. quāto, & de off. or. graue. de rescri. ex parte decani. j. de. verb. sig. ex parte, sit necesse probari indulgentias, literas, vel alia, de quib' rescripta, vel libelli faciūt mentionem? & dicit causam vel demonstrationem in rescriptis, vel libellis appositā non teneri quem probare, dummodo constet de re, cuius dicitur causa, vel demōstratio, nisi sit talis, qua omissa literas non habuisset, nec libellus receptus fuisset. ex quo enim de re constat, falsa causa non vitiat. ff. de condi. & demon. cum ita legatum. §. legato, & § falsam eam iam, Instit. de lega. § huic proxime, secus in conditione, vt per easdem ll. probatur. quando tamen ponitur tale quid in libello pro causa, ex qua petitio oritur, & sine qua petitio non procedit, necesse habet proponens probare causam illam, alias succumbet. vj. q. vlt. actor nec etiam recipiendus est libellus, nisi in eo causa sufficiēs exprimatur. s̄. de libel. obla. c. fina. secundum Inno. vbi post eum scripsi super gl. ij. de causa expressa in rescripto remit. Hostien. de rescript. super literis. [*Molestare.*] iudiciali molestia, citari scilicet faciendo, vexando laboribus, & expensis. [*obedientiam.*] quo † iure diœcesano debetur. s̄. de offi. ordi. conquerente. Gof. [*Ab ipsis.*] abbatissa, & monialibus. [*omnimodam.*] spiritualem. s̄. de offi. or. conquerente, non temporalem. viij. distin. quo iure, Hostien. [*Grauarent.*] in quo non exprimit. vnde licet diuinare. [*Compatientes.*] cui † compati debeant. C. qui poti. in pi. ha. l. assiduis, & religioni. s̄. de do. & con. c. ij. Host. [*Et populum.*] interdicto clero, non est populus interdictus, nec econtrario. j. de sen. ex. si sententia, li. vj. [*Protulerunt*] & forsan appellationem prosequi non poterant, licet possent impetrare, quia iudices non detulerant, nec terminum statuerant. ideo vsi sunt sequenti remedio, secundum Inno. & Host. sed Gof. aliter, vt j. dicam. [*Diutius.*] scilicet per xl. dies, secundum consuetudinem Ro. cu. T. & Goff. [*Apparuit.*] sic. s̄. de dolo, & contu. cū dilecti [*Defensaret.*] vel aliquid contra innouationē opponeret. [*innouandum.*] qa hoc petitum fuit a papa postquam apparuit illas sententias fore nullas. secundum Gof. [*Ita tamen.*] ostendit, ꝙ ex innouatione facta cōtra non contumacem reprehendi non potest. dicunt tamen quidam innouationem non fuisse factam, nisi quia ille fuerat contumax, quod est falsum, quia non fuit contumax quo ad hunc actum, quia nec quo ad illum citatus, secundum Inno. & Host. secundum quos dici potest, ꝙ episcopus de priuilegiis non contendebat.
4 [*nouum.*] si † ergo priuilegium per aliud posterius fuerat reuocatum, vel contra illud præscriptum, vel illi renunciatum, vel aliter non valebat innouatio, nihil prodest.
5 ¶ † In glo. j. [*in fi.*] dic, vt ibi dixi. ¶ In glo. ij. [*in fi.*] imo bene valent literæ. quod dic, vt j. de li. conte. c. j. li. vj. secundum Inno. ob. tamen in peremptoria exceptio nascēs ex priuilegiis, qua non admissa locus esset appellationi, vt j. patet. quod non esset, si de ipsis in literis mentio haberetur. s̄. de præscrip. veniens, ver. non obstante, de rescrip. cæterum, & c. constitutus, secundum Hostiē. qui etiam dixit dici posse secundum stylum cur. secūdum

quem

quem semper de exemptione, debet fieri mentio in rescripto, q̄ nõ valeat rescriptum. hoc tacito, & põt esse ratio, quia talem iudicem daret papa contra non exemptum, quem non daret contra exemptum. nam diœcesanus nunquam datur iudex contra ipsum de consuetu. curiæ. Stilus autem considerandus est s. de cri. falsi. quam graui. ¶ In gloss. & ita. [*ibi subiecto.*] id non releuaret a sententia delegatorum papę. vnde primũ teneas sm Hostien. ¶ In glo. vlti. [*in fi.*] idem in sententiam quod dic, vt not. 23. q. iij. quomodo.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegio duplici vtens ecclesia, licet in vno succumbat, ex altero poterit obtinere.*
Exemptus non tenetur obedientiam promittere diœcesano, in loco non exempto tamen non potest ecclesiam construere sine eius licentia, & nu. 18. eius fructus & dominium cuius fiet, ibid.
2 *Comparere nullum, vel non idoneum, idem est.*
Episcopus concedens priuilegia libertatis, acquirit episcopatui, cum promotus est, nu. 5.
Ab eo facta donatio an & quando ualeat, nu. 8. & 17.
3 *In sumptibus, vel expensis condemnatio quando fiat.*
Expensarũ cõdemnatio præcedit hic diffinitiuam & ualet, in fi.
4 *Portarius quis.*
Portarij, seu executoris vel uiatoris quæ potestas in possessionem maxime danda.
Possessio si per quem mandetur dari, amoto quolibet illicito detentore, ad quos potestas extendatur.
5 *Marabutum, monetæ genus.*
Canonicus regularis, vel monachus acquirit monasterio suo, & nu. 6. sed ipsum non obligat, nu. 7. quando autem ex maleficio, n. 7. acquirit ei & possessionem, ibid.
De rebus ei oblatis quando agat monasterium, ibid. §. quid de rebus.
An possit constituere procuratorem. & ipse constitui, ibid. in fi.
6 *Abbas si se obliget, obligat monasterium, & quo casu. quando ex maleficijs, nu. 7.*
8 *Eleemosina non dicitur, ubi datur magna pecuniæ quantitas.*
9 *Præscriptio canonica quæ.*
Desitio in quibus competere dicatur.
Aedificium cedit solo.
Libellus quod si hoc non esset, illud est faciendum, solet concipi, ad uers. quod si.
10 *Scriptura ueterum per quæ probetur nobis non uidentibus.*
Originale non præsumitur una manu non scriptum, & quo casu.
Sumptum an fidem faciat, remittit.
Notarij in authenticando scripturam cautela quæ.
Libertas pro exemptione, in fi.
11 *Eam nec sibi præscribit monasterium, cum præstare alicui debeat episcopalia. & cui.*
Exemptio capitis non extenditur ad capellas, in fi.
12 *Rei iudicatæ exceptio non obstat, si nunc alia causa à priori exprimatur.*
Papæ siue summi pontificis potestati non obstat subtilitas, probata coram eo ueritate.
13 *Veritate comperta sententia retractatur.*
Diuinare iudices non tenentur.
In appellationis causa exprimenda reuocationis primæ sententiæ causa.
14 *Epilogus, & suffragium glossarum nu. 15.*
Consensus per metum extortus non ualet.
Monasterium, uel oratorium non licet ædificare sine licentia diœce.
Pupillus quando condemnetur ob dolum, uel culpam tutoris. §. j.
In testamento caeci tenentur testes singuli subscribere.
16 *Additio glossarum.*
Priori conuentuali potest committi causa. §. j.

CAP. XIIII.

1 CVm olim. C. † Ecclesia vtens duplici priuilegio licet ex vno succumbat, ex alio poterit obtinere. exemptus non tenetur promittere obedientiam diœcesano, non tamen potest sine ipsius licentia in loco non exempto ecclesiam constituere. hoc quo ad ti. & prima pars narrat factum, secũda diffinitionem delegatorum. iij. petitionem mon. contra sententiam. iiij. papæ sententiam. primo interlocutoriam, secundo diffinitiuam. ij. ibi. Iudices.. iij. ibi, Tamen iiij. ibi, Nos igitur 2 [*nullus.*] idem, si † comparuisset, sed non idoneus. s. c. proxi. de transla. c. ij. [*præfigendum.*] an ꝓcedi potuisset in cã appellationis, & an in principali, dic, vt s. de appel. sępe, & c. per tuas, & eo. ti. cordi. lib. vj. [*episcopo.*] concedit ergo episcopus priuilegia libertatis, quod dic, vt s. de reli. do. constitutus, & de censi. cum ven. Hostien. [*Credentes*] cum non esset ex defectu eorum, sed partis, vt patebit. j. [*sanctæ crucis.*] condemnarunt. quod est infra, & videbis, quod in quinque iudicatum fuit contra istos. primo in expensis. ij. in libertate per episcopum cõcessa. iij. in subiectione mon. adiudicata episcopo. iiij. in restitutione monetæ. v. in adiudicatione ecclesiarum cum fructib⁹. & horum sententia in tertio infirmatur, in reliquis con3 firmatur secundum Hostien. [*negocii.*] quandoque † fit condemnatio in sumptibus a tempore cõtumaciæ, de do. & contu. cum dilecti, de sequest. pos. c. j. quandoque in sumptibus ab initio litis, vt hic & C. de iudic. sancimus. lo. quod intelligas secundum Hostien. deductis expensis, in quibus propter contumaciam, vel probationis defectum prius facta fuerat condemnatio, & exactio pęnę. Exemplum de dolo, & contu. finem, de procur. auditis. nec eius bona fides patitur &c. infra de reg. iu. bona fi. cũ suis ꝯcor. li. vj. & quoque præstãtur in quadruplum. i odium hæredis, & fauorem libertatis. C. de fidei. liber. l. vl. V in. [*Condemnarunt.*] & bene. vñ sñia ꝯfirmatur in fi. & not. quod præcedit condemnatio expensarum, & sequitur diffinitiua, & valet, vt probat finis capituli, vbi sententia confirmatur. [*portarium.*] idest cur4 sorem † vel viatorem regium & publicum. talem enim in illis partibus vocant portarium, secundum Hostien. Ille tamen portarius, vel executor deputatus a rege, nullam potestatem habuit cogendi canonicos ad aliquid faciendum. supra de constit. ecclesia. immo plus videt, q̄ si esset etiam executor papę merus non posset alicui partium vim inferre, nec de possessione ipsam expellere, nisi hoc esset sibi expresse commissum. C. de iure fis. prohibitum est, li. x. quod tamen perraro & non sine cã committendum est ff. de iudic. l. fi. supra de conces. præben. quia diuersitatem. vide quod ibi dixi in glo. præbendis. & c. cum nostris, & c. literas. nec est contra. ff. de re iudica diuo. §. si super, & §. seq. & ibi dicitur, q̄ executor habet causę cognitionem, quod ibi loquitur de executore iudiciali. non de viatore, cuius modicum est officiũ, & versatur in adimplendo mandato iudicis, & in renunciando, quid inueniat. ff. de re. c. qui sub tu. sunt. magis puto. §. ne tamen. imo plus videtur, quod etiam si inueniat rem, vel ecclesiam, cuius possessionem dare debet sine vllo præsente possessore, ita, q̄ etiam sine violentia possit procedere, tamen non debet illam assignare, nisi ille, qui ipsam tenet de facto, prius eam resignet. vel verbo, vel auctoritate iudicis exinde expellantur. & sic intelliguntur a quibusdam dictę decre. quia diuersitatẽ, cum iuris, literas, nisi forte præsentibus partibus lata esset sententia contra possessorem. tunc enim satis videt, quod viator posset dare possessionem, quam alius possidet, maxime vbi potest fieri sine violentia. C. si per vim, vel alio modo. l. fi. Nec ob. præal. dec. quæ dicunt, quod primo debet resignari de facto, loquuntur enim quando præcessit tacita tantum renunciatio, quæ tamen poterat habere excusationes. præmisso igitur casu posset viator possessionem dare, sicut & quando sententia lata est, postquam, nulla excusatio admittitur. C. sententiam rescin. non poss. l. j. immo & plus videtur, q̄ si pars eiiciat per violentiam eum, contra quem lata est sententia, & postea possessio vacantis rectoriæ spoliatori assignetur, q̄ bene tenetur spoliator interdicto, vnde vi, ad interesse. ff. vnde vi. l. 1. §. ex die. tamen si confiteatur

se nihil iuris acquisiuisse, tunc cogitur rem iudicatam restituere. supra de causa. poss. cum super, & quia sine peccato tenere non potest. Alij contra, quia bene potest tenere sine peccato, si per errorem iudicatum est. ff. de condi. inde. Iulianus. Innocen. super quo vide, quod no. in sum. de re iudi. sub Rubrica, de sententia. §. quot sint eius spes, sub. §. sed nunquid est hoc simpliciter verum, infra de put. vul. cap. ij. Hostien. nec ob. dec. cum super, quæ loquitur, quando simul super petitoriis & possessorio sententia lata est. hic vero, quando diuisim. sed difficile est videre, quæ sit differentia, vtrum simul, vel diuisim feratur sententiæ dummodo executiones ipsarum in idem tempus concurrant. a hoc de iudice, qui mandat fieri executionem. Sinautem manderur alicui, quod det alteri possessionem alicuius rei, amoto quolibet illicito possessore, non extenditur hæc potestas nisi ad notorie illicitos, ar. infra de offi. delega. statuimus, li. vj. Alij dicunt, & forte melius, quòd talis procedere potest etiam contra occultum, sed iuris ordine obseruato, ar. de resti. spolia. conquerente, & hoc no. supra de reb. ec. non alie. episcopi, secundum Innocen. cuius est quasi hæc tota glossa. quam posuit Hostien. & de hoc vltimo in Spec. de senten. excom. §. ij. ver. quid si mandetur. [*Extorto.*] & subiectionem mon. adiudicatur episcopo, & in hoc solo retractatur prima sententia. [*Marabutinorum.*] genus† monetæ, ad idem, supra de consec. cum super, de iureiur. querelam, de emp. & ven. ad nostram, & infra de re iudi. ad apostolicæ. ver. posset etiam, lib. vj. [*Promotus.*] ideo acquisiuit episcopatui, vt dicit glo. si autem est simplex canonicus regularis, vel monach*, monasterio suo acquireret, etiam si esset fugitiuus. supra de offi. ord. b quanto. & siue sibi stipuletur, vel mon. suo, siue personaliter, & quocunque alio modo cōtrahat, mon. acquirit, arg. ff. de stipulatio. seruo. siue mihi. secus, si stipuletur alij. tunc enim nec illi acquirit, quia nō potest de hoc, de procur. constitutis, in glo. cum sua remis. nec domino, quia non vult. ff. de stipula. ser. l. seruus meus. Quinimmo & si monasterio vetante aliquid acquirat, monasterio acquirit, vt ff. de acquir. re. do. etiam, secundum Inno. futuro autem prælato stipulari non potest, arg. ff. de stipu. seruo. l. seruus hæreditarius. Quid si tanquam incorrigibilis de monasterio expellatur secundū id, quod leg. & no. supra de regul. c. si. Respōdeo, potest dici, φ nulli acquirit, nec valeret contractus, cum sit a mon. absolutus. Alij dicunt, φ acquirit episcopo, a cuius iurisdictione adhuc non intelligitur absolutus, nisi episcopus contra eum processisset, & tandem ipsum expo suisset curiæ seculari, secundum quod le. & no. de iudic. 6 cum non ab homine. Quid de† Abbate obligante se, nonne & monasterium ex hoc obligatur. Dicunt quidam, φ ex omnibus contractibus obligatur, sed non in plus, quam extendet se administratio sibi commissa. ar. supra de fideiuss. quod quibusdam. Quid si non habet administrationem? Adhuc obligatur, sed no cogitur soluere, cum non habeat, vnde soluat. §. de solu. Odardus. 7 Quid de† maleficiis per Abbatem, vel monachum cōmissis? Respon. non tenetur monasterium, quia delictū personæ &c. vt infra eo. §. i. xvj. q. vi. si episcopum, & le. & no. supra de excep. cum venerabilis. §. intelleximus, nisi in quantum ad monasterium peruenisset, & in eiusdē vtilitatem versum esset, ar. x. q. ij. hoc ius. supra de solu. quod quibusdam. §. pe. ff. si certum pe. si & me & Titiū, in fi. ff. de condi. inde. nam hoc natura. & idem dicimus de obligationibus contractis cum monacho. licet enim possit actionem monasterio acquirere, non tamen potest ipsum alij obligare, ar. Insti. de auc. tu. resp. j. quamuis igitur Abbas ex contractu monachi agere possit, non tamen tenetur respondere nisi de eo, quod ad ipsum peruenit, vt supra no. sed contra. quia omnis contractus a iure monacho phibetur, nisi Abbate imperante. xij. q. i. non dicatis. xvi. q. i. sunt non nulli, & c. de præsentium, ergo contractus per monachum init*

nullus est, cum factus sit lege prohibente, ar. C. de legibus, non dubium. x. di. iudea. So. hoc verum est, si quæritur, vtrum possit monasterium obligare. Quando vero quęritur, vtrum possit ei acquirere, secus est, vt §. no. nā & possessio acquiritur monasterio etiam per monachum fugitiuum domino ignoranti, dummodo iusta sit. ar. ff. de acqui. pos. l. i. §. per seruum. Sinautem esset in iusta, non acquiretur, ar. ff. de acqui. poss. quod in eo. §. fi. & l. quod seruus. nisi forsan dominus hoc ratum haberet. ff. de vi & vi ar. idem. §. cum procurator. possessionē etiam serui, si tributa fuerit, potest petere & serui*, & dominus in melius reformari. C. si per vim, vel alio modo. l. j. & idem seruus omnia, quæ detinet, nisi probetur contrarium, præsumitur possidere, ar. xviij. q. j. c. j. Quid de rebus ablatis monacho? Respon. si erant monasterij, vel etiam alterius, sed tamen monasterium ad restitutionem ipsorum obligatum erat. tunc agit monasteriū. Si vero nec monasterij, nec restituere tenebatur, tunc agit ille, qui dominus erat rerum. Quid si Abbas res depositas penes monachum videt rapi, vel subtrahi, vel alias perire, & facile est Abbati ipsas liberare. satis credit Innocen. φ teneatur depositi propter dolum, ar. §. de posit. c. ij. credo, φ peccat, sed non puto, quod propter hoc ipse, vel monasterium obligentur, ex quo fuerunt penes personam tantum monachi, & non penes monasterium commendatę. §. depositi. c. j. Host. an vero his casibus, quibus agere, vel defendere potest, possit procuratorem constituere, & an possit constitui procur. vide de re iudi. cum. l. & A. in prin. [*dederat.*] Hostien. obiicit 8 † sic. episcopus, quamuis sit pcurator, loco domini est de dona. c. ij. & habet generalem & liberam, de elec. cū nobis olim, ad si. ergo tenuit donatio ab ipso facta ff. de procur. procurator, cui libera. soluit, quod hic dedit in infirmitate, de qua obiit. quare non tenuit. de hoc de pecul. cleri. c. fi. nec dicitur eleemosyna, vbi tanta summa datur, de dona. ceterum. & sic non ob. de testa. relatum. ver. licet. vel isti dicebant, φ dederat, sed non probabant, vel sententia transiuit in rem iudicatam, cum non fuisset appellatum, de re iudi. quod ad consultationem. prima solutio sibi placet, ad quam facit, de sepul. de his, & quod dixi de testa. ad hæc. In solutionibus vagatur Hostien. quia obiectio est falsa, de offi. vica. c. fi. li. vj. nec lex procura. dicit id, ad qd cā inducit. & facit qd no. in p̄. decre. cū nobis, in glo. fi. & de elec. is cui, lib. vj. in i. glo. fateor tamen, φ est ꝯ præ. decre. ceterum, de don. quę permittit Abbatem donare modica. ergo fortius id potest episcopus, licet sit regularis. Respōdebat. G. Na. id ideo, quia donatio fuit enormis. eo. ti. c. it. [*Ipsum.*] monasterium. [*Eorum.*] duorum marabutinorum. [*Fundarat.*] de hoc vide, quod habes infra eo. aucto. li. vj. [*I præscriptio-* 9 *ne.*] canonica. nam† & si probasset tempus, non tamen titulum probauit. Hostien. [*Defensione.*] puta rei iudicatę, donationis, vel confirmationis. de hoc de reli. do. constitutus. [*Factis.*] de facto. sufficiebat enim ius commune. Hostien. [*Iudicauerunt.*] & bene. vnde in fi. confirmatur sententia [*Fructus.*] cum essent malefidei possessores de hoc. §. de rest. spo. grauis. & quod canonici ibi ędificauerunt, cedit solo. C. de rei ven. l. ij. Insti. de rerum diui. §. ea diuerso. Inno. & Hostien. [*Quod si aliter.*] no. secūdum Abb. pro hac forma libelli, de qua supra de resti. in inte. constitutus, & in Spec. de sen. prola. §. iuxta, ver. sed nunquid talis libellus. [*Ius nostrum.*] fortis allegatio. §. de resti. in integ. c. ij. de sup. neg. pręla. licet, de confir. vti. vel inuti. cum dilecta, secundum Hostien. [*De gratia.*] quo ad ius mon. non quo ad ius papę. & forte fuit gratia, quia nec restitutio fuerat petita, sed simpliciter sine libello implorata papalis benignitas, vel dic vt dicit. G. [*Ante tempus.*] per quod patet, φ non fuerat confirmatoria illius, quæ non valebat, quia nondum emanauerat. [*Con-* 10 *fitis.*] per† testes, vel confessionem, non per visum, quia papa non vidit originale. Inno. vel per acta coram iudicibus habita. Hostien. [*Manibus.*] & ideo non præsumebatur

batur originale, sed sumptum. Innocen. de quo an fidem faciat, vide de fide instrumentorum. c. primo. pe. & vlti. & no. Hostien. eum qui autenticat priuilegium, vel aliam scripturam, debere esse cautum in attendendo omnia. etiam subscriptiones, & signa, & de litura, & de diuersa subscriptione facere debere mentionem expressam, alias de facili posset falsitatem incurrere. ad hoc de his quę fiunt a prælato. quanto. in fine. in Auct. de instrumen. ca. in princip. collatione vj. & cauti notarij dicunt se nil dimisisse, addidisse, vel mutasse de substantialibus, quicquid sit de punctis, literis, vel figuris.

11 [*Libertatem.*] idest exemptionem. libertatem † enim nec sibi præscribit monasterium, nec illam habet, quia & si episcopalia diœcesano non præstet, præstabit tamen illa abbati, vel alieni, ad minus papę. de præscrip. cum non liceat, & c. cum ex officij. secundum Innocen. ad hoc. xciij. distinctio. c. nulla ratione. [*quod ea.*] ecclesia, scilicet crucis. [*Præscripsisset.*] cum illo titulo priuilegij. Ista tamen exemptio capitis non extenditur ad capellas. j. c. iij. §. de præscrip. cum olim. [*Imponentes.*] oppo-

12 nitur, si † monasterium prouocans in libertatem expressit pro causa priuilegium episcopi, & nunc proponitur alia causa, scilicet priuilegium papæ, non obstat exceptio rei iudicatæ. ff. de exceptio. rei iudi. cum quæritur, §. de libelli obla. c. fina. de officio ordina. dilectus. si vero nullam causam expressit, non auditur: quia totum ius suum in iudicium deduxit. ff. de iudi. solemus. C. de annali exceptione. l. fina. de causa possession. cum ecclesia. dicit Innocen. quod obiectio de iure communi vera est. hic autem de sola gratia beneficio, restitutionis est monasterium auditum. dicit Hostien. quod obiectio non procedit, quia hic non agebat ecclesia contra episcopum, sed episcopus contra ecclesiam, quod patet etiam hic, quia illi imponitur silentium. sed secundum eum potius est no. quod nulla iuris subtilitas obstat potestati & processui summi pontificis, ex quo veritas coram ipso probatur, & de hoc. §. de accusationib.

13 ad petitionem. & † no. veritate comperta sententiam retractandam, de pur. vul. c. ii. [*non cognouerint.*] nec pronunciauerint. Innocen. [*Professionis.*] alias processionis, de qua §. de excessi. prelatorum. nimis praua. circa prin. [*Iudicibus.*] i. tamę iudicum. [*Præsentata.*] qui nec diuinare tenebantur. §. vt ecclesiastica bene. c. vno. & no. secundum Abba. in causa appellationis exprimendam causam reuocationis primæ sententiæ, de hoc de re iudic. sicut.

14 ¶ † Gl. iiij. respond. per quæstionem, vel obiectionem. ¶ Quinta obiicit, & soluit. ¶ Glo. & sic respon. per obiectionem, quòd propter noua iura sine restitu-

15 tione, &c. ¶ † In glo. consensus. [*ibi, l. in.*] repetit hæres fundum, quem testator vi, vel metu distraxit, etiam a tertio emptore qui tamen non pręscripsit. ¶ In glo. no. quod. [*ibi, §. si quis autem.*] nón licet ædificare monasterium. vel oratorium nisi de licentia diœcesani ibi crucem figentis. ¶ In gl. xvi. [*in fi.*] l. j. est & ibi dicitur: tunc demum ob dolum, vel culpam tutoris condemnari pupillum possessorem, cum tutor est soluendo. ¶ In gl. ex hoc. [*ibi, hac consultissima.*] singuli testes subscribere

16 debent in testamento cęci. ¶ † In glo. iij. [*in fine.*] dicit Hostien hanc termini assignationem ciuiliter intelligendam, vt scilicet diffiniamus, cum poterit diffiniri, quod etiam ad plenum de causa non constaret, vt patet per versi. sequens, nec sunt verba calumnianda. ff. ad exhiben. l. penultima. ¶ In glo. no. quòd. [*ibi, cum ordinem.*] Vincen. Idem Innocen. & Hostien. [*& ibi, dignitatem.*] priori tamen claustrali committi non potest, sed priori conuentuali sic, licet non assumamus per electionem vt in concil. Vien. de rescriptis, & si principalis. [*& ibi, pręsenti.*] quam hodie non habemus, sed dic, vt j. de rescrip. statuium. libro sexto ¶ In glo. & hoc. [*in fine tam.*] similis commissio §. de rescrip. ex parte decani. Gosfre. Innocen. alternatiue tamen dicit, quod alij fuerunt. qui pronunciauerunt. & dicit hoc patere in registro, vel secundum eum fuerunt ijdem iudices, sed processerunt auctoritate prorogata, & non secundæ remissionis. sed primę commissionis. vel secundum eum; vt dicit glo. quod videtur verius, secundum Hostien. & quicquid dicat Innocē. de registro, non constat secundum ipsum.

17 ¶ In glo. quicquid. [*ibi, consecrationem.*] vel confirmationem, & possessionem habitam. [*& ibi, statutum.*] ibi est casus. vnde & Ab. olim miratus fuit de domino meo, qui hanc disputauit quæstionem. ¶ In glo. no. quod.

18 [*ibi, non † debet.*] in sua diœcesi in loco non exemptio, quod dic, vt j. eodē. auctoritate. lib. vj. [*& ibi, dominium.*] non vt sibi illam retineat, sed vt de illa sicut de alijs suæ diœcesis ordinet. x. q. j. regenda, de censi. ecclesij. secundum Hostien. idem de fructibus, de quibus sequitur, quod sin vtilitatem ecclesiarum ædificatarum illos conuertet, de succes. ab inte. c. si de offi. ordi. cum vos. secundum Innocen. Hostien. & Abba. ¶ In gl. & sic. [*ibi, a sententia.*] hoc teneas, licet Io. Vincen. Gosfre. & Phi. dixerint, quod hic erat penitus aliud capitulum, cum prius esset actū solum de libertate data per episcopum. ¶ In glo. sed tantum. [*in fine.*] & supra de fide instrumentorum. cum Ioannes. ¶ In glo. vltima. [*in fine.*] de hoc. §. de conuer. coniu. placet.

ADDITIO.

a ¶ Concurrant. Vide Ioan. And. in c. cum super. pręal. & in remissione, quam ibi ponit.

b ¶ Or. Vide Io. An. j. de regula. c. 6.

SVMMARIVM.

1 *Contra priuilegium ecclesiæ xl. annorum spatio pręscribitur, an hoc sit in casu huius decretalis & alijs verum, numero 4. 5. & 6.*

Diu, quasi pro tempore sufficienti,

Quiete idest sine interruptione cum onere suo res transit.

Per subtractionem eius, quod pręstabatur, videtur quis spoliatus.

2 *Replicatio probatur prius, quando exceptio est de iure communi.*

Hostiensis dicitur somniasse.

3 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, numero 4. & 5.*

6 *Per consuetudinem, vel constitutionem ius quæsitum an vnico actu, vel alias quomodo tollatur.*

CAP. XV.

1 ACcedentibus. C. † Quadraginta annorū spatio contra priuilegium ecclesię pręscribitur. Et in prima partium comparitio, & actoris narratio. in secunda iudicū datio. secūda ibi, Discretioni. [*Diu.*] ac si dicat per tempus sufficiens. [*Quiete.*] idest sine interruptione. §. de præscrip. illud. [*Possederint.*] ipsi monachi. vnde etiam consuetudo iuuabat illos, supra de decimis, apostolicæ, & capitulo cum sint. [*Dominium.*] dictarum terrarum, transiuerunt ergo cum onere, de decimis. commissum, & capitulo pastoralis [*Possedissent.*] idest quasi possidendo percepissent. [*Subtrahere.*] de nouo, per quod videtur illos spoliasse. supra de electionib. querelam. [*Ostenderint.*] ideo prius

2 † probatur replicatio, quia de iure communi probata erat exceptio. supra de decimis, ex parte, infra de hoc dixi, supra de exceptionibus, a nobis, in sexto membro. [*Defecerint.*] ista litera ostendit, quod falsa est opinio, de qua dicam super gl. quod voluntaria fuit probatio de xl. cum sufficerent. xxx. simile quod dixi, de censibus, olim, super fine. secundę glossæ. [*In petitione.*] sic ergo agebant templarij contra monachos. [*Ipsis.*] scilicet monachis. [*Silentium.*] & sic monachi agebant contra templarios, & sic erat cōuētio, & re

cōuentio. Hos. somniauit, cum hic absoluatur reus, &
3 actori imponatur silentium, quod est cōmune. ¶ †Gl.
j, signat tria contraria. primum, ꝙ contra priuilegia ec-
clesiarum nullo tempore præscribatur, & soluit secun
dum, ꝙ perdatur vnico actu, & remittit. tertium, ꝙ per
datur xx. annis & ponit duas opiniones. vl. soluit. ¶ Vl.
gl. al. tres concor. quærit, arguit pro. soluit contrarium.
4 ¶ † In glo. j. [*ibi, commissoria.*] vide de libe. ob. c. ij. super
fi. gl. [*& ibi, l. ij.*] vide in c. statim alle. super iiij. glo [*&
ibi, §. aptanda.*] ibi senatus de partibus caducis loquitur:
quia sic euenerat. ꝙ partes petebantur. sed idem, si peta
tur as, vel totum. [*& ibi circa eum.*] vide de testi. ex teno-
re. super vlti. glo. [*& ibi, quod si non vt totum.*] vide ſ. eod. si
de terra, super glo. ij. [*& ibi. l. iiij.*] vide de simo. per tuas.
in gl. propter alias. [*& ibi, voluntaria.*] ibi tutela munera
priuilegijs nihil derogant. [*& ibi, presbyter.*] licet consti
tutus in sacris vnam tutelam recipiat, non per hoc te-
5 netur ad alias recipiendas ¶ In † glo. j. [*ibi, flamenis.*] quib.
renunciari non posset, quale de so. compe. si diligenti.
de sen. excommu cōtingit. sed hic loquitur de particu-
lari & singulari priuilegio concesso fauore loci, vel per
sonæ. [*& ibi, erunt.*] adde, quod no. ſ. de præscri. cum no
bis [*& ibi, de facto accidit.*] dicit Host. non quoad vnicū
actum, sed quoad casum dec. inspici factum. sufficiebāt
enim xxx. ad perdēdum priuilegia, & tenet, quod sequi
tur, ꝙ voluntaria fuit probatio, maioris temporis, istud
non patitur ver. ꝙ si in probatione. Inno. vero alias solu
tiones dedit primo dicens, ꝙ hic maius tempus requiri
tur. quia conuentus templariorum, de quo hic loqui-
tur, est vltra mare, & possessiones citra, quas habent
multas & in diuersis locis. vbi vero tam conuentus, q̄
possessiones essent vltra mare, vel citra, tunc sufficerent
xxx. anni, vt in contrario. Sed hac ratione considera-
ta, videtur, ꝙ in præscriptione possessionum suarum de
beret requiri maius tempus xl. annnis; cum tamen
istud tempus omnibus sit commune, secundum Host.
xvj. q. iij. quas actiones. Secundo dicit, ꝙ hic conuentus
non iuuabat se ex tacita renunciatione, vt in cōtra. Sed
ex præscriptione, in qua requiruntur xl. anni, vt hic, &
ſ. de præscrip. de quarta. Sed hoc tollitur per ver. cum n.
iij. dixit, ꝙ illa corrigitur per hanc. Sed hoc non placet
Host. quandiu aliter solui potest. C. de inoffi. dot. l. vni-
ca. iiij. dixit, ꝙ vbi ex priuilegio statim quęritur. ius do-
minij, non amittitur, nisi legitimo tempore præscriba-
tur, vt hic. nec ob. C. de iure do. impe. l. ij. quia ibi nō ha
bent dominium, sed potestatem rem pignoratam ac
cipiendi in dominium. vbi verò dominium non acqui
ritur ex priuilegio. sed potius datur potestas aliquid fa-
ciendi, vel non, tunc minori tpe clauditur, vt in ꝯ. imo
& qñq; vnicus actus ꝯrius sufficit. ſ. de consti. cum ac-
cessissent. & est ratio diuersitatis, quia dñia rerum certis
modis, & cum magna difficultate acquiruntur, vt patet
Instim. de rer. diu. per totum. vnde nō est mirum, si nec
de facili amittuntur. Priuilegium vero sola petitione
acquiritur, & in fauorem petentis datur. vnde & qū per
ipsum nullum dñium transfertur, de facili amittitur.
Hęc etiam solutio tollitur ſm Host. nam si quis consi-
deret mentem & verba huius literæ, & ꝯ eiusdem na
turæ hic & ibidem priuilegium inuenitur. & si quæras,
quare xxx. anni requiruntur ad hoc, vt tale priuilegium
tollatur, cum sufficere deberet vnicus actus ꝯrius, vt ſ.
de præ. per illorum? Rñ. ille, cui concessum est, & qui fa
cit ꝯ priuilegium, directe & scienter venit ꝯ ipsum, &
ideo per ꝯrium actum tollitur, vt ibi. hic vero secus est.
licet. n. monachus, vel conuersus agris colendis præpo-
situs, vno anno, vel duobus soluat decimas, non est im
putandum conuentui, qui potest ignorantiam allega-
re, quinimo & si hoc sciat, adhuc non præsumitur re-
nunciare voluntarie, sed potius ius suum redimere, qđ
licitum est, vt no. ſ. de simo. dilectus. j. & lites execrari,
quod nec vituperandum est. ff. de ali. iudi. mutan. causa
fac. Item res. §. j. & j. de verb. sig. si constitutionem. ij. rñ.

lib. vj. & adde circa hoc quod dixi in prę. c. cum accessis
a seni. super gl. pe.ᵃ vbi autem xxx. annis continue solui-
tur decima, tunc non videtur ignorans, imo sciens præ
sumitur præsumptione iuris & de iure, & per conse-
quens omnino præsumitur priuilegio velle renuncia-
re. hoc est, quod volunt notare contra ſ. eo. si de terra. §.
6 fi. vbi tanto tempore &c. & hic. Quid de iure acquisito
per consue. dic ſm Inn. & Host. ꝙ non tollitur minori
spatio xl. an. sicut enim consuetudo non inducitur mi
nori spatio, vt patet in eo, quod le. & no. ſ. de electio. Cu
mana. §. fi. sic nec desuetudo. quia eadem ratio est, arg.
ſ. de consangui. tua. ad hoc. ff. de legibus. de quibus. ff. de
sepul. viola. l. iij. §. diuus. ſ. de elec. cum ecclesia Vultera-
na. §. j. ponit Inn. exemplū in consuetudine, cū est con
suetudo in ecclesia, vt nullus assumatur, nisi sit in sacris
in canonicum, per vnum actum non videbuntur re-
nunciasse cōsuetudini, in qua diu perseuerauerunt, quia
non licet consuetudinem infringere, xi. dist. in his plus
dicit Inn. ꝙ siue sint consuetudines, siue cōstitutiones,
siue priuilegia honorabilia, vel vtilia ecclesijs, illa nun-
quam intelliguntur renunciare per vnum, nec plures
actus contrarios quia non possent expresse renuncia-
re. C. de transa. præses. ff. de pac. contra. §. fi. nam & hoc
casu si omnes de capitulo vellent facere ꝯ priuilegia, &
consuetas suas cōstitutiones, vnus solus posset ꝯdicere,
& etiam omnibus facientibus contra prædicta. si ver-
git in damnum ecclesiæ, superior potest, & debet reuo-
care. ſ. de his, quæ fi. a maio. parte c. j. de re. ec. non alie. si
quis. & c. ad nostram. Ea vero, quę vtile est ecclesiæ re-
nunciare, vel sunt indifferentia, in his locum habet ꝙ eis per
actum ꝯrium renunciatur, ſm Inn. qui dicit, ꝙ licet in
casibus dec. cum accessissent, & per illorum, nō possint
canonici, qui venerint contra priuilegium, vti illo ad
suum commodum, vt si allegent suarum præbenda-
rum diminutionem. possent tamen vti nomine eccle-
siæ, puta si propter modicitatem præbendarum non
inuenirent canonicos residentes, vel non inuenirent
bonos. & idem in similibus. Quicquid. ſ. dicatur, tene
quoad casum nostrum, ꝙ per falsas solutiones non est
vitanda iurium correctio, vbi de illa constat, de electio.
cum expediat, in prin. lib. vj. vbi de hoc in gl. ij. sed planū
est, quod per iura vetera res ecclesiarum pręscribantur
xxx. annis. ſ. de præscrip. sanctorum. xiij. qō. ij. c. j. postea
sunt additi. xxvj. q. iij. quas actiones. ergo illud ſm vete-
ra, hoc secundum moderna iura intelligatur etiam in
priuilegijs. [*& ibi, in quolibet anno.*] Idem Vincen. hoc nō
est verum secundū Io. qui hoc no. xvi. q. iiij. voluimus.
cui concor. Aegi. ſ. de præscri. illud. & facit quod scripsi
de resti. spo. cum ad sedem. super iij. gl. [*& in fi.*] de hoc
xvj. q. iiij. neq; decennij. ¶ In gl. vl. [*ibi, non credo.*] idē In

ADDITIO.

a ¶ Gl. pe. Vide Bar. in l. beneficium. ff. de consti. prin. an vnico actu per-
datur priuilegium.

SVMMARIVM.

1 *Subiectus ille dicitur ratione vnius beneficij, qui ratione alterius censetur exemptus, & quando ab ordinario puniri potest, & iurisdictio in eum exercere, ibi. & nu.*
Priuilegium quandoq; ecclesia conceditur in personis, vt hic, & ob id etiam personæ sunt exemptæ.
2 *Beneficium curatum cum canonia quis potest tenere iure communi, vel ex dispensatione episcopi.*
De delictis vbi puniendus
3 *Libere hic, vt sumatur.*
4 *Epilogus & suffragium glossarum, nu. 5.*
Priuilegium an comprendat tantum ea qua quis tempore priuilegij habebat, an etiam qua postea quæsiuit, & nu. 6.
Acquisitum an censeatur eodem iure cum antiquo, ibi.
6 *Additio glossarum.*
Vnius persona iudicatur vt de duabus, in fi.

CAP.

CAP. XVI.

1 Cum capella. C. † Ratione vnius beneficij dicitur il le subiectus, qui ratione alterius censetur exemptus. Communis diuisio, secunda ibi, Quo circa. [Triuilegio.] hoc priuilegium concessum est ecclesiæ, & personis eius inniitu. vnde potest dici concessum ecclesiæ in personis, per hoc tamen non est exẽpta ecclesia, etiã si personæ essent per priuilegium exẽptæ secundum Inn. & Host. qui no. hic, quod est expeditum. ſ. e. per exceptionem. & c. si papa. lib. vj. [sentiens.] licet isti priuilegio ob. non possint his pœnis puniri, alias tamen etiam per sententiam iudicari, & condemnari possunt ab ordinarijs, quia nec hoc phibet priuilegiũ. imo videtur concedere, ar. de præsump. nonne. & sufficit, q priuilegium non offendatur. s. eo. porro. secundũ
2 Inn. & Host. [Tenent] no. quem † posse tenere beneficiũ curatum cum canonia de iure communi. vel ex dispẽsatione episcopi. de hoc. ſ. de rescrip. gratia. lib. vj. potest etiam dici, q respicit factum hæc litera. [Quarum] ſ. ecclesiarum. alias. [Quorum.] & tenetur neutraliter q. d. eorum omnium, quorum &c. [Grauiter.] h. d. quia in grauioribus omnino puniẽdus est delinquens ab illo, sub quo deliquit, & remittendus, non sic in leuioribus, de hoc. ſ. de rapto. c. j. [Exempti.] quo ad prædicta. [Parochialium.] quantum enim ad illas, & quandiu morantur in illis, potest illos excommunicare, & omnẽ iurisdictionem exercere. ſ. e. c. j. lib. vj. ad finẽ. [Vel alias.] vt si delinquant, & ſ. suam diœcesi. Nam secundum Host. sunt tantum priuilegiati occasione capellæ, & quandiu morãtur in ipsa. Ex delicto vero extra commisso foro diœcesano subiiciuntur. s. e. tuarum. & delicta etiam in capella commissa punire potest aliter, quam per censuram
3 vt s. dixi. [Liberè.] q. d. nulla † contradictione, vel appellatione impediente, nam a correctione non appellatur.
4 s. de ap. c. iij. cum concor. secundum Host. ¶ † Gl. j. dicit quæstionem hic solui, in qua dicit. secundo obii-
5 cit, & soluit. ¶ † In gl. j. [ibi. §. Caio.] si testator legat Caio, quicquid sibi ex chyrographis, vel rationibus debet, legatum intelligitur, quod debebatur tpe testamenti, & quod postmodum accessit noie vsurarũ. sed si postea fit nouatio amplioris etiã summæ id solum quod debebatur tempore testamenti cedit legato. [& ibi, vxori. ij. respon.] Si testator legat vxori, quod ei donauit, dedit, vel ipsius vsibus comparauit, postea donatum non cedit legato. [& ibi, cum quis, in fi.] si testator dicit filios, filiasue illorum, quos manumiserat, intelligitur de manumissis ante testamentum. [Et ibi, cum stipulamur.] vide ſ. [& ibi, si duobus.] Si duobus instituris seruus liber esse iussus est, si x. heredibus dederit, & vnus hæres illum vendidit, & tradidit. si alteri hæredi, a quo venditus non est, pro parte pecuniam tradit, liber erit. ¶ † In glo. prima. [ibi, distinguendum.] secundum Tancr. vt dicit Bar. in quæstione domini. lviij. subdit, q quidam contra per decre. ſ. eodem, quia circa. [& ibi, eodem priuilegio.] Host. ꝯ dicens, q in nullo casu participant, quia non extenditur ad futura. al. ff. de auro & argen. leg. l. si ita esset legatum. vbi, si legaui argentum meum, vel seruos meos hac demonstratione in eum præsens non futurum tempus ostẽdo. ad hoc facit, q ista priuilegia sunt odiosa, quia ordinariæ iurisdictioni præiudicant, ad materiã vide quod no. C. quæ res pig. obliga. poss. l. fi. & ff. de fun. instru. l. pe. & antepe. & quod dixi in Spe. de censi. §. ij. su per ver. quod si vniuersitas. ij. in iiij. q. [& ibi, cum quis, in fi.] Vin. ar. ſ. de præben. quia sæpe. lib. vj. [& ibi, cum stipulamur.] Vincẽ. & post eum Io. Goffre. & Phi. allegant istã l. pro. sed verum est, q est contra. quia ibi dicitur, quod si stipulor, quicquid te dare, vel facere oportet, illud solum venit in stipulatioonem, quod ea die debetur. Sed forte Vincen. & sequaces respiciebant secundum mẽbrum. [& ibi frater noster.] ibi de hoc. [& ibi, inre.] potest hoc intelligi de iure communi. & sic etiam responderi posset ad decre. s. de censib. ecclesiis. & quod ibi dicitur, quod de nouo acquisitum censetur eodem iure cũ antiquo, intelligatur de iure communi secundum Ho. [& ibi, ex parte.] ſ. de sepul. cum quis, lib. vj. [& in fi.] dic quod duo sunt hic iura, quę licet in vnius persona concurrant, iudicamus de illa, vt de duabus. facit, quod no. de testa. Raynutius. in gl. antepe. & quod ibi dixi.

SVMMARIVM.

1 *Abbas monasterij exempti pro membris non exemptis ad sinodũ episcopalem accedere, & episcopo parere tenetur, post episcopos sedet, nu. 3. sinodalia statuta recipere quando debeat, nu. 4. appellatione fratrum continetur abbas, nu. 5. in quibus episcopo obedire teneatur, nu. 7. & in quos exerceat iurisdictionẽ, ibi.*
2 *Thronus quid.*
Gladio bisacuto quomodo dicatur iudex vti, et quis hmõdi dicatur.
3 *Romanus pontifex vicarius Dei est in terris.*
Verba priuilegiorum diligenter attendenda.
6 *Ad papam appellantes sunt sub ipsius protectione Anglicani.*
7 *Exemptus in quibus subsit diœcesano.*
Domicilia plura possunt habere clerici seculares, non regulares.
Forum vtrique sortiuntur pluribus modis.
Clericus duorum episcoporum si delinquat, & iniuriam faciat clerico alterius episcopi, extra episcopatum domicilij an teneatur respondere episcopo domicilij. § quid si.
8 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 9.*
Verba testatorum ac viuorum ita interpretanda, vt aliquid asserant, non autem sint inania.
10 *Additio glossarum.*

CAP. XVII.

1 Exore. C. † Abbas monasterij exempti pro membris non exemptis ad sinodum episcopalem accedere, & episcopo parere tenetur. Et præmittit exordium. ij. narrat tactum, & allegationes partium ibi, Cum igitur. iij. diffinit ibi, Nos ergo. & dicit Host. q s. de præsen. auditis. & deresti. in inte. auditis. hęc causa examinatur,
2 quæ hic diffinitur. [In † throno] i. Dei. dicitur etiam sedes episcopalis thronus, de ele. innotuit. ver. multa. [Gladius] apo. j. & xix. [Acutus.] i. ab vtraq; parte scindens ad modum ensis, nunc tangens actorem, nunc reum, prout causa desiderat. ij. q. ij. preceptum. secũdũ Gof. & ita fuit hic, qa partim pro actore partim, p reo, pnũciat. [Rom.
3 † pon.] qui est ipsius vicarius in terris. [A longis] non tõ a longissimis, quia neutra pars probauit præscrip. vt ſ. dicit, lo. vel nitebatur probare, sed nõ probat. [Nitebãtur.] procur. vestri. [Prospicitur] no. diligenter aduertenda verba priuilegiorum. ad idem, quod sequitur, & ſ. eo. qm s. c. recepimus. & c. porro. de crimi. fal. licet. ad fi. vnde & de significatione verborum habemus. ſ. rubricam spãlẽ. ẽm Ho. [Primum.] nõ dicit, qõ, vel vbi. [Locum ipsum.] primum post Vigurien. epm. T. [Generali.] quod tenet solus papa. [Prouinciali.] de quo. xviij. di. per totũ. [Alios epos.] ac si dicat eps Vigorien. non est vltimus in ꝯsilio gñali. vel prouinciali. Si ergo abbas sederet post epm in primo loco, ergo ꝓcederet i sede oẽs epos, qui sederpost Vigorẽ. qd esset absurdũ, vt præmisit. [Epali.] de quo. s. de accu. sicut olim. [Quare.] i. ex vi quorũ verborũ. [Ac
4 per hoc.] quia venire tenetur. & no. † modũ arguendi ꝯ abbates, q ex quo tenentur venire ad sinodũ, ergo & sinodalia statuta recipere ẽm Host. qui remittit, de ma. & ob. q super his. quod hic dixit Ab. ibi vide sup j. gl. quod abbates. & tñ i priuilegio oil dr̃ de abbatibus, sed de fr̃
5 tribus. & sic no. † fm. Ho. applone frãtrũ et ptioeri abbates. de hoc de si. c. fi. [subiectum.] vt ꝯtinebãt i priuilegijs vltra ipsorum verba superius polita, absit enim, q illa verba sapiãt exemptionem, quæ supponuntur, licet Arch. contra. e. ti. si papa. in fi. [Cantuarien.] cui commissa erat a papa ipsius monasterij defensio. Goffre. vel quia
6 † appellantes ad papam sunt sub ipsius tuitione de speciali consuetu. Anglicana. de hoc. s. de app. cum teneamur, secundum Hostien. [Propter quod.] i. propter quæ
7 membra non exempta. [Non † exemptis.] in quibus; si de

linquant, puniri possunt ab episcopo, de foro compe. Romana, lib. vj. & ʃ. eo. c. j. eo. lib. Quod verum est, si delinquant in locis, non in personis etiam non exemptis, puta si abbas negligens est in regimine earundem, vel etiam iniuriatur eisdem. non enim isti sunt modi per quos diœcesanus sortiatur forum in personis exemptis. Imo plus dicendum est, quod & si exemptus in personam delinquat non exemptam, non propter hoc potest diœcesanus ipsum priuare, etiam ecclesia non exempta, vel ipsum suspendere, quia non potest hoc facere diœcesanus nisi cum causæ cognitione. sed ipse non potest cognoscere de delictis personę exemptæ, ergo nec contra eum potest procedere secundum Innocen. Item in hoc casu, quando membra non sunt exempta, habet iurisdictionem abbas super ecclesias, vt no. s̄. eodem ti. de offi. ordi. quanto. & c. cum ab ecclesiarum. & in hoc casu præsentabit clericos prælatis, & respondebitur ei de temporalibus. s̄. eodem. cum & plantare. versi. cum in ecclesiis.[a] & s̄. de cape. monacho. c. j. s̄. de prębendis. in Lateranensi. vbi de hoc, nisi & ecclesiæ essent pleno iure concessæ monasterio, quo ad vtranque legem, scilicet diœcesanam, & iurisdictionis, quia tunc abbas instrueret. xvj. q. ij. c. j. secundum Innocen. Item in hoc casu nunquam appellabitur ab abbate exempto etiam a subditis non exemptis ad episcopum, quia non eis superior, melius tamen dicitur contra, argumen. hic, & s. de maiori. & obedien. solitę. circa princip. secundum Innocen. vide de donatio. pastoralis. in glo. secus, in fi. Item ratione possessionis, vel contractus conuenietur abbas coram episcopo cap. j. de foro competenti. ʃ. eodem titulo. volentes. §. in eos. libro sexto. non ratione domicilij, quia ipsum non potest habere extra monasterium suum. Alij autem clerici seculares possunt habere plura domicilia, & in ecclesijs suis, & extra, locus tamen in quo tenentur ad residentiam, debet domicilium proprium reputari. s̄. de foro competenti. postulasti. & vide quod ibi dixi in glo. priuationis. licet aliqui contradicant secundum Innocen. Quid si clericus duorum episcoporum delinquat, & iniuriam faciat clerico alterius episcopi extra episcopatum, in quo habet domicilium, nunquid tenetur respondere coram illo, sub quo domicilium habet? sic etiam si tantum clericus sit, quia ratione clericatus sortitur quis forum. C. de episcopis & cleri. auth. clericus: secus autem est in abbate exempto, qui licet delinquat in clericos diœcesani, tamen coram eo conueniri nō debet, quia non est eius clericus, immo exemptus, licet in aliquo sibi debeat reuerentiam, si autem membra sunt exempta, & non populus, tunc & si delinquat abbas in membris exemptis, non habet intromittere se diœcesanus, extra, libro sexto, eodem titulo, volentes. de populo autem idem dicendum est, quod est dictum, quando membra non sunt exempta. ʃ. de verborum significa. veniens.[b] libro sexto, de hoc no. s̄. c. recepimus. & in hoc casu instituet abbas clericos in ecclesijs sine episcopo. sed si deponendi fuerint, referentur ad papam, ar. s̄. de offi. archi. ad hoc. §. item epistola. & melius. s̄. de sta. mona. in singulis. §. ordinentur. quod si non fecerit, & c. ea quæ. §. hæc eadem. ver. illorum. vbi vero populus est exemptus, tunc in nullo tenentur diœcesano secundum Inn. cuius est quasi hæc tota gl. quā dicit Host. se capere non posse per omnia, sed secundū eum dic de hac materia, vt no. in iuribus, s̄. Inductis. [*Quibus.*] scilicet reuerentia, obsequio, & honore. ¶ Gl. 8 tar. quod no. quod dictio, quia, vel, sicut, & c. al. contrarium. 9 ¶ Pe. glo. no. quod licet caput, & c. all. contrarium. ¶ In † gl. ar. quod [*ibi, §. dominus.*] si testator iubet hæredem dare seruo, quem testamento manumittit, v. quæ sibi instrumento debebat, licet nil videatur legatum, cum dominus seruo debere non posset, debetur tamen, quasi dominus naturale debitum inspexerit, non ciuile. [*& ibi, si seruus legatus.*] & §. si seruus. dicit, quod si seruum alienum liberum esse iussi, & legaui. petitur ex legato, quia cum libertas nullius momenti sit, absurdum est legatum infirmari, quod solum valuisset. [*Et ibi, quicunque.*] si legaui, vel stipulanti promisi. x. quę habes in arca, & ibi sunt sola. v. illa, s. sola debentur. [*& ibi, si sic. §. j.*] si testator mihi legat, quod Titius sibi debet, quantitate non expressa, nullum est legatum. sed si decem, quæ debeo Titio, sibi lego, falsa demonstratio legatum non perimit, & idem l. sequēt. [*& ibi, si quis fundum*] si tibi vendo fundum hęreditarium sic. s. quanti fuit emptus a testatore & apparet illi fuisse donatus, est venditio similis venditioni sub conditione factæ, quæ nulla est conditione deficiente. [*& ibi, si debitor, in fi.*] Si vendo fructū oliuæ pendentis, & stipulor precium pro x. pondo, quod natū esset, si solum quinque pondera nascantur illa sola debentur, ¶ In glo. pe. [*ibi, an pars.*] pars rei potest haberi pro derelicto per socium, qui solam partem habet, sed dñs totius rei non potest partem habere pro derelicto, ¶ In glo. vlt. [*ibi, duorum.*] duorum libertus vnus scribit alteri 10 custodiendo domum. ¶ In † glo. ij. [*in fi.*] de hoc s̄. de tempo. ordi. c. ij. ¶ In glo. ar. quod. [*in fi.*] dic vt s̄. de confir. vti. vel inuti. c. pe. §. vlti. ¶ In glo. in his. [*ibi, exempta.*] sup. nō probauit abbas præscriptionem, sed nec episcopus probauit quo ad exempta, & ideo in illis obtinet abbas, & ideo dixit, cum a neutra parte. [*& in fi.*] vbi de hoc. ¶ In gl. pe. [*in fi.*] lo. sol. vt no. s̄. c. proxi.

ADDITIONES.

a ¶ Ecclesijs. Ibi vide, & in c. de monachis. de preb.

b ¶ Veniens. Ibi vide latius Io. And. in addi. noua Inn.

SVMMARIVM.

1 *Sub protectione papæ receptus per hoc non censetur exemptus, & quando sit hoc verum, in fi.*

Nomen, & circunstantia indubitata, paria sunt.

2 *Epilogus, & additio glossarum.*

CAP. XVIII.

1 EX parte. C. † Receptus sub protectione papæ per hoc non censetur exemptus. communis diuis. secunda ibi, nos autem. [*Et nomine.*] s. proprio nomine scripto in priuilegijs. idem, si poneretur circunstantia indubitata. s̄. de consan. tua. [*Exempti.*] virtute talium literarum. [*Literas.*] huius generalis protectionis, secus de protectione speciali, cui quis se submittit intendens appellare, de app. ad audientiam. secundum Host. ¶ In gl. ij. obiicit & sol. ¶ In gl. secunda. [*ibi, diuersitatem*] & xvij. q. iiij frater, & in fi. Ioan. adde quod no. supra eodem. recepimus.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiati religiosi a papa de capellis in suos vsus conuertendis. Auctoritate diœcesani possessionem apprendent, nisi aliud exprimatur, & ratio, nu. 2. in fi.*

Ecclesiarum donatio etiam ab episcopo potest fieri, & cui, quomodo, & quare, per eam quæ intelligantur concessa, nu. 3. earum antiquum statum an & quando liceat immutare, nu. 3.

Ecclesia si donata sit in vna diœcesi, & altera, cui donata in alia nō confunduntur propterea iurisdictiones diœcesanorū, & quo modo id intelligatur, nu. 4. si cōcedatur pleno iure, quid dicatur concessum nu. 5.

2 *In possessionem decimarum, vel possessionum ecclesiasticarum propria quis auctoritate, sed episcopi debet ingredi.*

In eam amissam qñ nec domino liceat intrare, & si intrauerit, quibus modis arcetur ab eo, & pœna quę, & num. 6. & 7.

Triticaria condictio quæ, & quando locum habeat.

Translatio ecclesiæ, cum eius redditibus, & diuitijs sic quandoq; & qua ratione, huius ecclesiæ creditores possunt petere separari bona vtriusque, nu. 4.

Episcopo nolente consentire, agitur cum superiore.

4 *Procurationes, & decimæ papales ecclesijs imponuntur, non prædijs.*

Realia, vel rebus annexa ipsius res sequuntur, & in loco, vbi sic, soluuntur.

Diœcesano rei, seu prædij an subsit, & in quibus.
5 *Res transit qualis erat apud alios.*
Per vnionem ecclesiarum quid intelligatur concessum, in fi.
6 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Vno concesso de duobus, alterum remanet. §. iiij.
Generali concessione quę non contineri dicantur, ibi.
7 *Additio glossarum.*

CAP. XIX.

1 PAstoralis. C. † Religiosi priuilegiati a papa super capellis in suos vsu· conuertendis auctoritate diœcesani possessionē apprehēdent, nisi aliud exprimatur. communis diuisio ij. ibi. Ad quod. [*suas.*] quo ad ius patronatus. [*Vsus.*] forte propter indigentiam mon. quod etiam ex donatione episcopi fieri posset, de don. consultationibus. portione tamen congrua vicario ibidem instituendo perpetuo reseruata, de præben. extirpandę, secundum Hostien. & adde quod dicā 2 in fine. [*Ipsarum.*] ecclesiarum. & idem † intelligas de decimis, vel possessionibus, si per priuilegium concedantur ecclesiæ, licet ecclesia ante apprehensionem videa tur habere illarum dominium, vel quasi. C. de sac. eccl. a l. fi. ᵃ de consue. c. ij. sed nec domino conceditur intrare possessionem, quam nunquam adeptus est, vel amisit b auctoritate propria, maxime violenter, ᵇ immo per hoc cadit quandoque a iure suo. xvi. q. vj. placuit. de præben. cum qui. lib. vj. C. vnde vi, si quis in tantam. Quandoque aduocatur ab eo possessio sic adepta per Interdictum, vnde vi, vule vel directum ff. de vi & vi ar. per totum. Quandoque per condictionem triticariam, secūdum Inno. quæ locum habet generaliter in omnibus rebus, siue sint mobiles, siue soli præter pecuniam numeratam, quod dic, vt ff. de tri. l. j. & ij. Quandoque per condictionem ex canone, vel officio iudicis, quod dic, de resti. spo. sæpe. secundum Hostien. [*Intrare.*] concor. ⁊. de offi. dele. super eo. contra. ⁊. eo. in his. Solu. per hunc actum si fieret sine diœcesis auctoritate præiudicaretur reipublicæ quantum ad hospitalitatem, eleemosinam, & iura episcopalia persoluenda, ad hoc. ⁊. de sup. neg. prę la. c. ij. & etiam posset priuilegium esse surreptitium. & hoc est discutiendum, de rescrip. super literis. ne se. va. c. j. in cōtrario non loquimur de actu pręiudiciali episcopo. & adde quod ibi dicam. [*Episcopali.*] nam per hæc 3 † verba intendit, ꝙ is, cui fit concessio, habebat administrationem ecclesiæ, & ꝙ sibi respondeatur de temporalibus, & ꝙ conseruato bono & antiquo statu ecclesiæ, quicquid superfluum fuerit in vsus suos conuertat. sed nunquid licebit antiquum statum immutare, non videtur, arg. de consti. cum omnes. & expressius, de sup. neg. præla. c. ij. Sol. ex causa & interueniente auctoritate episcopi hoc potest fieri, aliter non debet, vt patet in eo quod le. & no. ⁊. de consue. c. antepe. & ⁊. de consti. cum omnes. in fi. & de censi. prohibemus. vt tamen episcopus sibi ꝓuideat, & illud eligat, quod magis viderit placere Deo. & reipublicę expedire, dabat Inn. exemplum de ecclesia, quæ abundabat canonicis, & populo, deficit populus, remansit ecclesia cum suis diuitijs. est ergo vtile illas transferri ad locum, quo maius seruitium fiat Deo. & si nollet diœcesanus consentire, agendum esset cum superiore secundum Inn. facit de iure pat. nullus. Omnia vero episcopalia remanent diœcesano in casu huius capituli. nam propter hoc priuilegium non eximitur a iurisdictione sua taliter concessa ecclesia nec potest ille cui sic concessa est, possessiones, & res ipsius vendere, vel pignorare pro alterius ecclesię, cui donata est, debitis persoluendis, quinimmo & quæ huic ecclesię relinquuntur, in vtilitatem ipsius cōuerti debent. vide de sepu. in nostra. in glo. si quis eligit. & idem de mutuo ipsius nomine contracto. alioquin prelatus, cui hæc est ecclesia concessa, de facili crimine sacrilegij inuoluetur, & per diœcesanum puniri poterit, arg. x. q. ij. c. fi. & xvij. q. iiij. per totum. ⁊. de excel. præ. sicut vnire. ⁊. de excep. cum venerabilis. ⁊. de restitu. spo. olim causam, ⁊. de offi. ordi. cum nos. vbi de hoc. vide 4 tur etiam, ꝙ creditores † huius ecclesiæ possunt petere per interdictum de separationibus, vt separentur bona vtriusque. ff. de separatio. per totum. Quid si ecclesia donata sit in vna diœces. & alia, cui donatur in alia. respō. non propter hoc confunduntur iurisdictiones diœcesanorum, vt ⁊. de reli. do. c. ij. vbi de hoc. immo si agatur de alienatione possessionum ecclesiæ donatę, requiretur consensus episcopi sui in alienatione rerum ecclesiæ, cui facta est donatio, sui episcopi, cum alias in alienatione possessionum vnius ecclesiæ, illius diœcesani, cui subest. & nō illius, sub quo possessiones sitę sunt, est auctoritas requirenda. xvii. q. iiij. in venditionibus. vbi de hoc per Arch. xii. q. ij. abbatibus. & c. si qua. & c. sine exceptione. x. q. ij. castellas. secundum Inn. & facit, quod post eum dixi, de transactio. c. ij. pro quo facit. ff. de reb. eorum qui sub tu. vel cu. l. magis. §. illud. vbi prætor dat auctoritatem alienandi rem pupilli sitām extra suam iurisdictionem. Est tamen contrarium ar. ⁊. de fo. compe. sane. & in his. quæ no. ⁊. de sepul. in nostra. secundū Hostien. vt ibi scripsi. in glo. mobilibus. Io. & Lau. x. q. ij. §. quod si. & in pr. c. in venditionibus, notant, ꝙ requiratur auctoritas epi illius, sub quo est ꝑdiū. p l si ꝑdiū. C. de prædi. & ali. re. mi. ad hanc partem faciunt cle. de rescrip. c. j. maxime. ij. respon. de supp. neg. præla. quia regulares. Et adducitur, ff. de bo. aucto. iu. pos. l. cum vnus. §. si is. ff. de iudi hęres absens. C. de iudi. properandum. §. sin autem. vbi maior iudex dicitur, qui sub sua iurisdictione habet rem petitam, & ff. de iurisdi. om. iud. l. vlt. & de tu. & cura. da. ab his. l. pupillo. pro & contra facit quod no. Gofre. in Spec. tit. ij. §. consequenter. in fi. Alij dicunt vtrunque iudicem debere interponere ad cautelam. ff. de excu. tu. l. iurisperitos. §. j. Sed hoc non est soluere, sed consulere. & est simile consilium, quod no. de elec. querelam. sed dici potest, ꝙ hoc non est simpliciter consulere imo diffinire. cum enim cura ecclesiæ cum dote ad diœcesanum ecclesiæ spectet. x. q. j. regenda. & c. decretum, ipsius principaliter interest ecclesiam non depauperari. item non episcopus prædij, sed ipse visitat, & procuratur. sacu. ⁊. de censi. c. fi. idem dico de procurationibus legatorum, & de decimis papalibus. ista enim non imponuntur prædiis, sed ecclesiis, & tunc bona accessoria sequuntur principale. ⁊. de regu. iuris. accessorium. cum concor. facit. C. lib. x. de incol. l. iij. iiij. & v. ff. de mu. & ho. rescrip. §. vlti. realia vero, vel rebus annexa ipsas res sequuntur, & in loco, vbi sunt soluuntur. ⁊. de paroch. c. vlti. & l. forma. quam ibi alle. gl. ff. de censi. & ff de mu & ho. munerum. lib. xi. §. patrimoniorum. ij. ⁊. de decimis. pastoralis. cum concor. & circa hoc vide quod plenius scripsi, de immu. eccle. c. j. lib. vi. Item etiam coram illo super illa re potest conueniri, vt ⁊. dicam. & scripsi de rescriptis. dilectus. ij. super glo. ii. concluditur iuxta opinio. Innocen. ipsius licentiam necessariam. & hoc eo magis, quando sibi iurauit non aliter alienare: quia vero sub iurisdictione alterius episcopi situm est prædium, illius respectu illi episcopo subest, & coram illo conueniri debet principaliter, de foro competenti. sane. vbi dixi de hoc. det ergo vterque licentiam, argumen. de senten. excommunica. cum illorum. §. si vero, Iaco. de Arena in simili quæstione dicebat cuiuslibet illorum decretum sufficere, allegabat. C. de præscriptione longi tempo. l. fi. vbi iudex domicilij & iudex rei maliciosæ potest ferre sententiam 5 super re. † Quid si alicui mona. concedatur aliqua ecclesia pleno iure. Respondeo, regimen spiritualium & temporalium est concessum. avj. quæstio. secunda, visis. non tamen, quod fructus suos faciat, vel sibi retineat, nisi ad tempus cum solennitate ex magna causa, vt patet in eo, quod legitur, & notatur, supra vt beneficia ecclesiastica, capitulo vnico, §. fina. nī.

si forsan & hoc eadem ecclesia, quæ conceditur, ab alio possideretur antea pleno iure, & in proprios vsus, vt sic hoc casu talis transeat, qualis erat, argu. ff. de acquiren. re.do.traditio.ff. de contrahen emp. & ven. alienatio. s. de dona. cum dilectus. in fi. & idem intelligendum est, vbi vniuntur duæ ecclesiæ quocunque genere vnionis secundum Innocen. intelligas per quod alienatio fiat quod dic vt no. s. ne se. vaca. c. j. Hostien. [*Derogari.*] adde 6 quod dixi. s. c. cum olim. j. in fi. iij. gl. ¶ † Gl. iij respon. signando contrarium de decre. cum venisset. ¶ In j. glo. [*ibi si quando.*] vide s. de elect. ecclesia. super glo. antepen. ¶ In gl. ij. [*in fi.*] dicit ibi textus, nõ ex ipso facto, sed aditione & sententia præsidis reportabis. ¶ In iij. glo. [*ibi, improba.*] ibi dicitur, ꝙ improba possessio non præstat titulum possidendi. vnde qui vacuam possessionem ingreditur sine consensu domini, qui contradicere poterat, iustam causam possessionis non habet. [*& ibi, si ex stipulatione.*] prædo est, qui rem, quam ex stipulatione sibi debeo, vel fundum, quem sibi vendidi, sine mea voluntate apprehendit. ¶ In glo. vlti. [*ibi, si domus tua.*] loquitur, cum domus tua ædifico meo debet duplicem seruitutem altius non tollendi, & stillicidia recipiendi. prima remissa remanet alia, ita ꝙ altius tollere poteris, dummodo stillicidia colligas, alias non. [*& ibi, qui petulij.*] sequitur administrationem concedit, videtur permittere generaliter, quod specialiter permissurus esset. [*Et ibi, denique.*] in generali obligatione non venit concubina, vel naturales alumni. & l. si c. obligatione, dicit idem de suppellectili, vel veste, qua vtitur, & ministeriis quoti-7 diani vsus. [*& ibi, si quando.*] vide in c. proxi. all. ¶ † In gl. ij. [*ibi, licet lex.*] scilicet lex. ff. qui sine manu. qui ob necem. dicit Goffre. quosdam dicere in illo casu solum ex sententia competere libertatem per l. ff. de iudic. qui se dicit. [*& in fi.*] sed pro contraria parte facit. C. de testamentis. l. omnium. vbi testamẽto per sententiam principis confirmato, non est opus bonorum possessionẽ petere, de qua. ff. de bo. pos. per totum, quæ etiam videtur necessaria. ff. de iniusto. rup. & irri. testamento. l. posthumus. sed statim libere aditur hæreditas. sed dicit Vincen. ꝙ dictum decre. nostræ est, vt ius episcopale seruetur illæsum, & vt primo videatur an sint suæ illæ ecclesiæ, & de hoc dixi in textu. ¶ In gl. iij. [*ibi, ex stipulatione.*] & j. de præben. cum qui. ij. respon. lib. vj. [*& in fi.*] adde, quod ibi dixi, & quod no. de appellatio. bonæ. in j. glo. ¶ In glo. vltima. [*in fi.*] Vincen. j. de regulis iuris. in generali. libro sexto.

ADDITIONES.

a ¶ L. fina. Ibi vide Docto. & quid in Publiciana. vide Barto. in l. j. ff. de publicia.

b ¶ Violenter. Nisi incontinenti. l. idem. §. cum igitur. ff. de vi, & vi armata.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum seruare quandiu teneamur pro templarijs, vel hospitalarijs prolatum, vide nu. 5.*
Legem seruare debes tuam si vis ab alijs obseruari.
Mala nisi ab impijs assumuntur in exemplum.
2 *Propter te, & pro te differunt.*
Animum quid faciendi nos deposuisse per interpositionem aliquorum apparet actuum.
Collegia delinquere in quibus dicantur personis.
3 *Decretali huic quando sit locus.*
4 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 6.*

CAP. XX.

1 PEtistis. Casus. † Quãdiu templarij, vel hospitalarij nõ obseruant interdictum pro eis in loco prolatum, nec alij seruare tenentur. Communis diuis. ij. ibi ad quod. [*Eisdem.*] hospitalarijs, vel templarijs, pro quibus lata est sententia. [*Licentiam.*] quia non minus ardebunt & c. ij. qõ. j. multi. nec assumuntur mala nisi ab impijs in exemplum. viij. di. mala consuetudo. [*Excedendi.*] vide quod no. in cle. de sen. excom. c. j. in glo. no. quia. [*sed fi.*] vide quod dicam, de ap. concertationi. lib. vj. [*Violando.*] celebrando. s. in casu eis nõ permisso, & vltra quam semel in anno. j. eo. vt priuilegia. Vincen. [*Pro illis.*] di-2 xit † Goffre. quod hæc decre. distinguit inter, propter, & pro, propter hospitalarios fertur sententia, quando propter eorum delictum. pro eis vero fertur ad eorum querelam, & in eorum fauorem. a [*Violauerunt.*] i. quandiu non deposuerunt animũ violãdi, quod apparet per interpositionem aliquorum actuum. nam violare dicuntur, licet non continuo celebrent qualibet hora diei, forte quia intendunt alijs. ad hoc de cleri. non residen. ex parte. b secundum Vincen. qui non credit hanc decre. locum habere pro violatione cuiusque templarij, sed maiorum de ordine. s. de procu. consulti. vel illorum, qui præsunt loco. j. c. proxi. [*De nostra.*] al. enim celebrans irregularis esset. [*Celebrent.*] non putat Vincen. 3 quod hic dicitur † de interdicto loci habere locum in suspensione, vel excommunicatione hominis, vt scilicet liceat clericis de ciuitate communicare suspenso, vel excommunicato pro templarijs, licet illi templarij communicent illi, all. de senten. excommu. cum desi-4 deres. ¶ In † gl. vlti. [*ibi, §. vlti.*] hanc & se. vide de iudic. dilecti. super fi. vlti. glo. [*& ibi altius.*] vide in c. statim al le. super vlti. glo. ¶ In glo. vltima. [*in fi.*] sed hæc omnia, cum locus sit interdictus, non prodessent sine papæ licentia secundum Inn. & Host.

ADDITIONES.

a ¶ Fauorem. Vide in l. quod fauore. C. de leg. & in l. eo tempore. ff. de pecu. & ibi concor.

b ¶ Parte, facit quod no. Bar. in l. j. ff. sol. ma.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium monasterio concessum, quod eius monachi non possint Excommunicari, de quibus intelligatur.*
Confessioni partis aduersæ, et si fieret pro procuratorẽ standum est.
2 *Exempta ecclesia pro quod appareat. & nu. 3.*
3 *Additio glossarum.*

CAP. XXI.

1 QVoniam. Casus. † Priuilegium monasterio concessum, ꝙ eius monachi excommunicari non possunt, intelligitur de monachis manentibus in monasterio, vel capellis vtroque iure subiectis. [*Confessionem.*] cui fuit standum, etiam si fieret per procuratorem, de re iudicata. suborta. Vincen. [*Episcopale.*] 2 per † hoc apparebat non exempta. si vero censum, vel aliquod temporale perciperet, per hoc non appareret subiecta, de censibus. cum venerabilis. de religiosis domibus. constitutus. secundum Hostien. qui dicit, quod præsumptio est pro episcopo, vbicunque aliquid ius episcopale ipse percipit, ita quod ex hoc obtinebit, nisi aliud probetur. [*Clericum.*] de statu monachorum, ea quæ. ad finem. [*Deputatum.*] ad idem j. eodem, capitu-3 lo primo. §. vbi. libro vj. ¶ † In glo. prima. [*ibi, temporalibus.*] lib. j. quo ad vtramque legem diœcesanam & iurisdictionis. Innocen. ¶ In glo. secunda. [*in p.*] lo. vel nomine sinodatici aliquid exigere. x. quæstio. tertia. placuit. de officio ordina. conquerente. Hostien. ¶ In glo. tertia. [*ibi, abbate. in fine.*] & s. de treuga & pace. cap. ij. cum suis concordantijs.

SVMMARIVM

1 *Remissio facta monasterio decimarum episcopalium præsentes & futuras comprehendit, quando canonica dicatur, numero 5.*
2 *Decima episcopalis est quarta.*
Impossibile non imputandum.
Res acquisita quando sit alia substantia, quam acquirenda, in fi.
Videri, idest præsumi. ibi.
3 *Epilogus, & suffragium glossa. nu. 4.*
Indefinita obligatio extenditur etiam ad futura, sed non semper & nu. 5. §. 4.
Contra priuilegium dantem semper lata fit interpretatio.
Datum a papa, si infligat alteri enorme præiudicium, restringitur.

A C P.

CAP. XXII.

1 QVia circa. Pars de bigamis, quia circa. Episcopus † qui remisit monasterio decimas epales. præsentes & futura dr intelligitur remisisse. it. ibi, super quo [*Omnium sanctorum.*] nomen monasterij. [*Priuilegium.*] quo continebatur, q̄ eps omnes decimas, quæ sibi competebãt, vel competere poterant de possessionibus mona. ipsi mon. remittebat secundum Inn. & Host. & secũdum hoc de decimis, quas debebant ecclesijs parochialibus, non soluent nisi tres partes, vel forte monasteriũ habebat parochiam. & de deci. quas percipiebant, non tenebitur ad quartam epalem. [*Epalibus.*] al. spiritualib. 2 prima melior. & † proprie decima epalis est quarta per iura, quæ al. gl. [*Acquisitas.*] al. antiquas. & de his minus dubitatur, quam de acquirendis, de quibus dubitandũ videbatur, ar. decre. de consti. c. ii. de rescri. c. fi. [*Remittendo.*] intellexisse vr̃, quod est in fi. [*Cum nihil*] prima ratio. [*Et potuerit.*] alias nõ esset ei imputandum. ff. de reg. iu. Impossibilium. de pac. c. fi. [*Ac in.*] secunda ratio. [*Nec debeat.*] tertia ratio. [*Substantia.*] hoc sumit pro ecclesia, quæ possidet vtrasque acquisitas, & acquirendas, al. bene est alia substantia res acquisita, quam acquirenda scd̃m Host. [*Videtur.*] i. præsumitur. Host. [*futuri.*] concor. s̃. de decimis. ex parte. i. coniuncta cum decre. nuper. eodem 3 ti. ¶ † Vlt. glo. arguit, & pro al. quatuor iura in contrariũ 4 al. vj. & sol. ¶ In † vlti. gl. [*ibi. l. vlt.*] obligans bona sua, & futura dr̃ obligasse. [*& ibi, si seruitus.*] si cautum sit, ne luminibus officiatur, etiam de futuris intelligitur. [*& ibi, in lege.*] Lapicidinis in venditione exceptis, de illis intelligitur, quæ apparẽt. [*& ibi, Rutilia Polla.*] si lacum emi, & decem pedes circa lacum, intelligitur, prout tunc erat, non prout postea lacus creuit. [*& ibi, §. si is, qui.*] si habens vicinas ædes stipulatus est de damno infecto, & postea emit alias vicinas, ad illas stipulatio non extẽditur. [*& ibi, veteribus*] pactio obscura venditori vel locatori nocet, in quorum potestate fuit legem apertius dicere. & idem l. si Labeo. [*& ibi, cum in testamento.*] scriptũ ambiguum testamenti benigne interpretamur, & se-5 cundum id, quod creditur cogitatum. ¶ † In glo. ij. [*ibi, capituli.*] & ex causa necessitatis, vtilitatis, vel pietatis. Inno. & Host. ¶ In glo iij. [*in fi.*] de hoc plene. s̃. de electio. a vt circa. ª lib. vj. in glo. omnium. ¶ In gl. vlti. [*ibi, apertius dicere.*] concor. Host. & Abbates dicentes, q̄ contra priuilegium dantem semper fienda interpretatio. priuilegium vero, quod dat papa, si infligat alteri enorme præiudicium, restringitur, dummodo aliquid conferat.

ADDITIO.

a ¶ Circa. Et per Bar. in l. si pluribus. ff. de leg. ij.

SVMMARIVM.

1 *Parochiales sedes 4. principales, earum ordo quis, & priuilegia quot.*
Approbare videtur quis, cum non contradicit.
Hostiensis episcopi priuilegia quę.
2 *Antiochena ecclesia prior tempore, quam Romana.*
Prioratus sedis, vel loci prioritatem dignitatis declarat.
Insigne quid hic.
3 *Papa qui præstent obedientiam, nu. 4.*
Cardinales qui non præstent obedientiam papæ, & ratio, nu. 4. faciunt vnum corpus cum papa, ibid.
Hac ratione dicuntur mitti de ipsius latere.
5 *Sine eis parum, vel nihil papa facere debet.*
Canonici non coguntur episcopo obedientiã præstare, excepta consuetudine & cur.
6 *Religiosus seruare tenetur regulam post professionem.*
7 *Legati de latere insignia.*
8 *Cap. cognoscentes intellectus.*
9 *Proconsul portam Rom. ingressus deponit imperium.*

CAP. XXIII.

1 ANtiqua. C. Ponit † concilium ordinem. iiij. patriarchalium sedium vsque ibi. Seruata, vbi ponit tria ipsarum priuilegia. primum, quia dãt pallium. secundum ibi, Dominicę, quia ante se portari faciunt crucem, ab hoc excipit. tertium ibi. In omnibus, quia ad ipsos appellatur, & in hoc protestatur ibi, Saluis. [*Patriarchalium.*] iiij. principalium. de alijs ergo non loquitur. & vide quod dixi de his, de elec. c. fi. super fi. vlti. glo. [*Approbante.*] eo ipso q̄ nullus contradicit, approbare videtur, xxxj. di. Nicena ff. man. si remunerãdi. §. ij. [*Primum.*] dixit Ho. in consistorio papæ si superueniat, vel Inter sedes patriarchales, vel vbi Hostien. non est, dicit enim, q̄ Host. in consiliis primus sedet post papam et priuilegio Host. Ecclesiæ, nec mirum, quia papa consecrat, Imperatorem inungit, & est palleatus. [*Alexandrinæ.*] contra. lxv. di. mos antiquus. dic vt ibi. [*Antiochena.*] 2 hęc † fuit prior tempore, quam Rom. xxiiij. q. j. rogamus. [*Locum.*] prioritas ergo sedis, vel loci prioritatem dignitatis declarat, vt hic, & s̃. eo. ex ore. s̃. de ma. & obed. c. j. & c. statuimus. [*Postquam.*] ergo non prius. s̃. de elec. q̄ sicut. §. pręterea. [*Insigne*] signum vel priuilegium, quod dic vt no. de vsu pal. nisi. & c. ad honorẽ. [*Sibi.*] s. Roma-3 no † pontifici secundum Host. qui dixit hic, omnes immediate papæ subiectos præstare papæ obedientiam. Subiectos vero mediate, non. a primo dicto excipit diaconus, & presbyteros cardinales, qui & si subsint immediate, tamen sibi non præstant obedientiam. A secundo dicto excipit confirmatos vel consecratos per papam, qui & si subsint mediate, illam pręstant, & de hoc dixi 4 de ec. ædi. c. fi. Quærit † autem, quæ sit ratio, quare presbyteri & diaconi cardinales non faciunt papæ obediẽtiam, respondet, vt ostendatur, q̄ licet papa sit generale caput vniuersalis ecclesiæ, & singuli fideles eius membra generalia. Est tamen speciale caput cardinalium, & ipsi eius specialia membra, quod corpus adeo est vnitum, & q̄ ab his specialibus membris papa fidelitatem non exigit, sicut nec a seipso, vt sit inter dantem, & recipientem differentia. de insti. c. fi. cum concord. ad id de his, quę fiunt a præla. nouit. de rescrip cũ non liceat: ab alijs ergo recipit vt ab extraneis, ab his non recipit, vt inuisceratis. & ob hoc dicuntur mitti de ipsius latere, de offi. leg. c. pe. per quæ dicit patere, q̄ cardinales ad obedientiam papæ plus alijs se reputare debent astrictos, & papa cardinales diligere, vt seipsum. Sed nunquid episcopi cardinales, qui iurant, sunt exclusi ab hac vnitate & charitate, dicit q̄ non, sed iurant tanquam cæteri 5 episcopi, non tanq̃ cardinales. & † per hoc arguit, q̄ parum, vel nihil debet papa facere sine consilio fratrum. Item arguit per hoc, q̄ canonici non coguntur præstare obedientiam episcopis suis, nisi vbi talis esset consuetudo, & sic potest intelligi, de ver. sig. cum clerici. quod dic vt ibi. [*Licet. & ipsi*] s. patriarchę. q. d. non est necesse, q̄ super hoc petant sententiam. sufficit enim, q̄ semel iure isto hæc sententia data sit. xxviii. di. de his. ff. de condi. insti. quę sub conditione. §. fi. in princi. [*Suffraganeis.*] archiepiscopis. scilicet qui vtuntur illo ornamento. & esset idem de episcopis ĩ hoc priuilegiatis. [*pro se.*] quasi non pro Romana ecclesia tantum. [*Professionem.*] sicut 6 † religiosus seruare tenetur regulam post professionem, de regula. statuimus. sic ij fidelitatem, & obedientiam iurantes, illam seruare tenentur. q. sit quædam professio vnde violantes illam dicuntur membrum putridum, de excess. prelato. grauem. Canonica vero dicitur, vt fiat secundum Deum & canones, & non aliter. de hoc de tempo. ordi. ad aures. [*Sponsionem.*] quasi sine iuramento, & hoc non seruatur. [*Romana.*] in qua non debent hoc facere etiam absente Ro. Pon. & alibi. vbi & c. secun-7 dum Hostien. [*Insignijs.*] vestibus † rubeis, palafreno albo, fręno, & calcaribus deauratis, quod facit legatus de latere, ex quo transit mare, aliter non, nisi habeat pri

uilegium speciale. Host. [*Cum necesse fuerit.*] i. cum grauatur. & non aliter, & de ap. vt debitus. [*Prouocetur.*] et omissis medijs. sm Inn. Idem Vin. & Gof. all. xj. q. j. si clericus. facit quod no. xxij. di. renouantes. & in Spe. de ap. §. nunc tractemus. ver. & nunquid. in fi. & Host. id ponens alle. de of. le. c. j. dicens hoc esse vnum ex ipsorum priuilegijs, quod non credo, nec litera ista hoc exprimit. imo potius ꝯrium sumi vr̄ ex eo, quod sequitur, 8 quod et vr̄ velle vltima gl. ¶ † Secunda gl. rn̄. per ꝯrium de decre. cognoscentes, &c. soluit, ꝙ illud regulare, casu aliter fallit. & ponit & exponit versus, per quos. vi. ca- 9 sus cōprehendit. ¶ Pe. gl. arguit, & sig. ꝯrium. ¶ † In gl. pe. [*ibi. l. vlt.*] proconsul portam Romæ ingressus, deponit imperium. [*& ibi, in hoc.*] et præsente præside magistratus. vel defensor ciuitatis iurisdictionē exercet. ¶ In gl. ij [*ibi, renouantes.*] vbi de hoc. [*& ibi. §. ij.*] de regu. iu. sine culpa. lib. vj. [*Et ibi, decernimus.*] in his erat reperiri et culpam priuati, sed melius facit de hære. c. ij. §. iij. lib. vi. ¶ In gl. pe. [*ibi, volentes.*] dic vt ibi dixi. ¶ In gl. vl. [*in fi.*] tamen tali priuilegio non vtitur imperator. ff. de appel. imperatores.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium concessum religiosis de sepeliendis confratribus tempore interdicti quale sit. nu. 2. & 3.*
4 *Religiosus an possit eligere sepulturam.*
5 *Interdictum cum tollitur, quid aget populus.*
6 *Interdicti in ecclesia quando possint admitti.*
7 *Additio & supplementum glo. nu. 8. 9. 11.*
10 *Disiunctiuorum an sufficit alterum impleri.*

CAP. XXIIII.

1 **V**T priuilegia. Priuilegium † religiosis concessum de sepeliendis confratribus tempore interdicti intelligit̄ de illis, qui licet in seculo manentes se obtulerunt ordini mutato habitu seculari, vel qui bona sua dederunt vsufructu retento, priuilegiū quo venientibus religiosis ad locum interdictum semel in anno aperiuntur ecclesiæ, & celebratur in eis, intelligitur, ꝙ vna sola ecclesia aperiatur i loco. Si vis breuius, declarat priuilegia concessa templarijs, & hospitalarijs de sepeliendis confratribus, & de celebrando semel in anno in loco interdicto. & tria facit, præmittit exordiū. secundo duas declarationes. ij. ibi, Illud. iij. pœnam subdit. ij. ibi, Sane. iij. ibi, Qui vero. [*Ad quas pertinent.*] i. quarum parochiani sunt hi, qui ipsorum fraternitatem as- 2 sumpserunt. [*Interdictae.*] potest † intelligi. siue in loco interdicto, vel proprie, & tunc dic, ꝙ non negetur sepultura, non in illa ecclesia interdicta, sed in alia, vt j. patet a sm Inn. a sed Host. dicit, ꝙ auctoritate priuilegij poterūt isti sepeliri et in ecclesia interdicta, nisi sint excommunicati, vel nominatim interdicti. Eligi tn̄ non poterit sepultura in ecclesia interdicta, & sic intelligit. j. ver. qui tn̄. [*Nominatim.*] sic. s. eo. cum & plantare. §. excommunicatos. de præ. in Latera. [*Suas.*] s. prælatorum. [*Ipsi.*] s. priuilegiati. [*Ad ecclesias suas.*] ipsorum. s. religiosorum, & priuilegiatorum. [*Hæc autem.*] vsq; huc durant verba priuilegij, quæ sequuntur, sunt verba papæ declarantis. [*Qui tamen.*] ver. [*Sepeliantur.*] et tempore interdicti. [*Re- 3 gularium.*] sed nonne est † idem in omnibus alijs, s. ꝙ si eorum ecclesiæ sunt interdictę, possint alibi eligere sepulturam. Dicit Inn. hanc decre. loqui, quando interdicta est ecclesia in pœnam populi, quę sic eis infligitur, & si non delinquerunt ipsi, sed dn̄i ipsorum, vel aliqui ex ipsis, & si non oēs. Si autem interdicta esset ecclesia b propter delictum clericorum, b vel propter violationē, tunc posset quisque, vbi vellet eligere sepulturam, & audire diuina. Sed in primo casu non possunt nisi ratione priuilegij secundum eum. [*Interdictas.*] quia & tunc earum cœmeterium intelligitur interdictum, si sit cōtiguum, al. no. j. de senten. excommu. si ciuitas. in fi. &

4 de conse. ecc. c. vno. lib. vj. [*Elegerunt.*] argu. ꝙ † religiosus possit eligere sepulturam. quod dic, vt j. de sepul. c. fi. & vide quod ibi notaui. [*Denarijs.*] daret igitur quisque libenter certos denarios, vt hoc priuilegio posset vti, per quod censura vilesceret, contra id, de consue. cum inter de pœni cum ex eo. de excep. pia. lib. vj. [*Et ipsi.*] qui de suo aliquid conferunt. [*Remissionem.*] c. dictum, vel anni, vel prout in priuilegijs continetur. [*Indultum.*] s. eod. cum & plantare. §. quod si. [*Locus ille*] ad quem veniunt. [*Interdictis.*] etiam ab homine. Host. [*Iocundo.*] cum igi- 5 tur † populus in ipsorum aduentu debeat iocundari, cātabunt alte diuina, campanas pulsabunt, & ianuas aperient secundum Inno. necob. s. de consue. cum inter, quia non dicitur ibi, ꝙ priuilegiati non possint celebrare alta voce, sed ꝙ ex sola consue. non possunt venire contra interdictum, etiam submisse celebrando. vel secundum eum non solum ex priuilegio, sed ex cōsuetudine potest aliquis habere, ꝙ celebret tempore interdicti, tamen voce submissa. Sed ꝙ celebret alte ianuis apertis, campanis pulsatis, hoc non potest habere ex cōsuetudine, vt in contrario. Ex priuilegio vero papę hoc competere potest, de cuius potentia disputare sacrilegium est. xvij. q. iiij. §. qui autem. C. de crimi. sacri. disputari. dicit Host. & bene, ꝙ obtentu alicuius consue. nullus potest habere, ꝙ celebret tempore interdicti, etiam voce submissa, vt patet in contrario. hodie tamen de iure communi id competit, quod dic vt j. de sen. excō. 6 c. fi. lib. vj. [*Exclusis excommunicatis.*] ergo † interdicti possunt admitti, quod intelligas de his, qui non dederunt causam interdicto. j. c. j. nec sunt nominatim Interdicti. s. eo. c. cum concor. secundum Inn. & Host. [*Diuina ibi.*] al. sibi. i. ad vtilitatē suā, quia ibi recipiunt obligationes, & collectas. prima communiot. [*Sic intelligi.*] hic incipit declaratio priuilegij. [*Fratribus.*] nuncius ergo non aperietur ecclesia, si fratres non sint. per hanc literam secundum Host. [*Aperiatur.*] hodie videtur reuocatum hoc priuilegium. j. de sen. excommu. c. vlti. lib. vj. in fine. & ibi de hoc in vlti. gl. [*Præsumpserint.*] sic. s. c. 7 cum & plantare. §. si ¶ † Glo. iij. quærit, arguit, & soluit. ¶ Pe. gl. rn̄. per quæstionē, an relaxetur interdictum, &c. & ponit duas opi. secundo quærit, arguit pro, soluit cōtrarium. iij. quęrit, arguit pro, & remittit. ¶ Vlti. glo. no. ꝙ non semper plurale &c. signat contrarium, & remit- 8 tit. ¶ In † quarta glo. [*ibi in modicis.*] vide de re iudi. cum Bertoldus. super vlti. gl. ¶ In glo. pe. [*ibi, sed & si manent e.*] vide de offi. delega. P. & G. in vlti. glo. [*& ibi, l. j.*] vide de consti. cum accessissent. super glo. penultima. ¶ In glo. vltima. [*ibi, falsa in fine.*] & vide de probationibus. licet. super gl. sic videtur. [*& ibi, summa.*] ibi omnes homines aut liberi sunt, aut serui, expo. i. omnis homo. ¶ In glo. 9 † secunda in fine. idem arguitur ex decre. de pœni. & remis. quod in te. vbi de hoc in tertia glo. & patet in conci. Vien. de sepul. eos qui. ¶ In glo. tertia. [*ibi, monacalem.*] illius religionis. vel secundum Innocē. poterunt etiam habitum templariorum assumere sine professione, argumen. s. de regulari. consulti. & arguit Hostien. quod quando aliqui offerunt se, & sua ecclesijs cathedralibus, conuentualibus, vel alijs secularibus, & in signum accipiunt certum habitum, censentur ecclesiastice personæ. de hoc remittens ad summam, de regularib. § primo. ver. quod de rusticis. ibi etiam remittit Goffr. in Specu de statu regu. versi. xxxvj. [*& in fine.*] tamen talem percutiens non est excommunicatus secundum Vincen. & secundum Innocen. si talis contrahit, tenet matrimonium, alleg. Hostien. qui cleri. vel vo. consuluit. & capitulo veniens. & capitulo rursus. ¶ In glos. quarta. [*ibi, medicis.*] argumen. de restitutione spoliatorum, frequens. libro sexto. [*& in fine.*] Ho- 10 stien. contra, cum ista † duo habitum mutare, vel bona dare sub disiunctione ponantur, sufficit ergo alterum, de rescriptis, inter cęteras. si glossa. intellexisset de veris fratribus, vera esset. ¶ In glo. sic ergo

go[*ibi patet*] nõ patet hoc hic, cum loquatur de interdicto loci. sed patet. s. e. cum & plantare. §. ꝙ si. quam tamẽ puto secundum hanc intelligendam, vt ibi dixi. Et ibi celebratur, & sepelitur quis. & secundum Inno. & Host. in hoc differt interdictũ loci ab interdicto, vel suspensione hominis pro suo delicto. illud n. non potest suspendi. & est ratio, quia si peniteт, & satisfacit, relaxanda est sententia, alias non debet sacramenta tractare. lxxxi. di. si qui sunt, & c. ministri. & c. oportet. dicit tamen Host. ꝙ hoc quandoque fallit, de testi. veniens. ij. §. fi. in interdicto autem loci is est sensus, interdico, ne celebretur in loco. a qua sententia potest iudex excipere, & subiicere, quos vult. & ꝙ etiam certa officia ibi celebrantes sint excommunicati, & nõ alij. vel certo tempore, puta quando dominus terræ præsens erit, & non alias, de offi. dele. sane, de spon. non est nobis. vel & si propriè dicatur locus suspensus, quia tamen ista suspensio non fit propter delictum loci, potest ibi celebrari, vt hic. cessat enĩ obiectio, quam feci in persona suspensa, qua ratione videtur suspendi posse sententia, qua suspensus est homo pro delicto alterius, sicut fit. xvij. q. iiij. miror, & c. scitur. c xxiiij. q. iij. si habes. de hoc de appell. ad ᶜhæc quoniam. 11 [*& ibi, quia † non nocet*] quod dicit Host. verum, si in aliquibus, vel saltem in aliquo loco priuilegio vsi sint. ff. de seruі. ru. præ. l. certo generi. ff. de seru. l. ius cloacæ, alias, vt pomum, ad fi. alias secus per iura in contrarium inducta. Vinc. tenet, quod gl. ea ratione, quia priuilegium d est mere ad vsum voluntarium. ᵈopinio ista fortius vera videtur, quando nec veniunt, nec vtuntur, contraria, quando veniunt, & non vtuntur.

ADDITIONES.

a ¶ Inno. Facit quod no. Io. An. s. eo. cum & plantare, §. quod si, in glo. tutum.

b ¶ Clericorum. Vide glo. magnam in c. tanta, de excess. præ. & in c. si sententia, de sen. exc. li. vj. & glo. j. e. quod nonnullis.

c ¶ Ad. Et vide plene Ioan. Cal. in tractatu interdicti, in vltimo membro.

d ¶ Voluntarium. Pro glo. optime facit, quod no. Io. An. in c. Ioannes, de cle. coniuan ver. fi.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi tempore generalis interdicti clam celebrare possunt, si non sunt prohibiti, nec culpabiles.*
2 *Episcoporum priuilegia, remissiue.*
3 *Priuilegiati de celebrando tempore interdicti, quos admittere possint.*
4 *Missa quod die qualibet non celebretur non decet.*
5 *Interdictum qui seruare tenentur.*
6 *Additio, supplementum, & suffragium gloss. 7. 8.*

CAP. XXV.

1 Vod nonnullis. C. † Tempore generalis interdicti clam celebrare possunt episcopi non prohibiti, qui non fuerunt culpabiles interdicti. hoc priuilegium est hodie ius commune. si. xxiij. di. communis filius. Et j. ponit priuilegium. ij. exceptionem ibi, Nisi & hoc. iij. determinationẽ ibi, verum. [*Indultum*] de celebrando tempore generalis interdicti. [*Pontificalis*] de sen. ex. quia periculosum, li. vj.

2 [*Ad † episcopos*] de alijs priuilegijs episcoporum vide in Spe. ti. ij. §. nunc de episcoporum. ver. ipsi quoq; in multis. Ad quos additur Cle. de cele. miss. dignum, & dixi. j. e. vlti. li. vj. in glo. pe. [*Concedimus*] an talia priuilegia dare possint legati, vide in Spe. ti. ij. §. superest, ver. sed nunquid legatus potest cõcedere. [*Commune*] i. generale, quod communiter ab omnibus est seruandum. [*Excommunicatis*] isti & nominatim interdicti semper excluduntur. s. c. proxi. [*Exclusus*] a contrario huius literæ videtur, ꝙ 3 † priuilegiati de celebrando tempore interdicti aliunde venientes non interdictos admittere possint, de quo tractabant hic Innocen. & Hostien. & Abb. & Vinc. j. de ver. sig. cum in partibus, quod est hodie terminatũ. j. e. licet, li. vj. vbi etiam terminatur, quod hic notabant Inno. & Ho. an familiares illius, qui priuilegiatus est, vt eo tempore possit audire, vel celebrare, sint cum eo admittendi. [*Suppressa voce*] s. ꝙ exterius audiri non possint. j. 4 de poeni. & ꝙ in te. [*Celebrare*] vel facere † celebrari. nam nec semper paratus est episcopus, nec decet, ꝙ diem aliquam transeat sine missa, ar. de cele. miss. dolentes. j. e. c. fi. li. vj. & celebrasse videtur, qui cum alijs celebrat, de vi. & hone. cleri. vt quisque. & priuilegium est late interpretandum. j. eo. in his, secundum Host. [*Interdictum*] per superiorem ipsius, vel per papam, non per inferiorem, qui ex priuilegio, vel consuetudine posset interdicere 5 secundum Boa. [*Aliquam*] i. qualemcunq;. q. d. † etiam si modicam causam præstiterit interdicto, puta dando consilium, vel auxilium, vel si ipsius occasione positum fuit interdictum, quamuis exinde doluerit, secũdum Inno. dicit Hosti. quod & si in suũ fauorem positum fuit interdictum, illud seruare tenetur, s. eo. pernitia. sed licet fatear, ꝙ tenetur illud seruare, nihilominus priuilegio 6 isto poterit vti. ¶ † Secunda glo. in princip. & fine dupliciter exponit illud, quandoq;. in medio quærit, & soluit. ¶ Glo. iij. respon. per quæstionem, & ponit op. quam re- 7 probat. ¶ † In glo. vlti. [*ibi, cum qui*] loquitur de pupillo, qui vendidit sine tutoris auctoritate. tamen ex emptoris pecunia factus est locupletior, qui factus pubes per 8 exceptionem remouetur, ne occasionem &c. ¶ † In glo. ij. [*ibi, permiserit*] dic, vt j. eo. c. vlt. lib. vj. [*& ibi, interdicti*] de hoc dic, vt j. eo. licet. sed hæc quæstio hodie non procedit. j. de sent. excom. c. vlti. dicebat antiquus Compo. & Vinc. cum eo, ꝙ canonici poterant interesse, quia sunt pars corporis, vj. q. j. §. verum. ita tamen, ꝙ non vilescat &c. s. c. proxi. dicebat etiam Vin. ꝙ celebrare non poterat vbique, & maxime in maiori ecclesia, quæ est vxor. vij. q. j. sicut. dixit etiã, ꝙ ideo interpretamur hoc priuilegium stricte, quia odiosum est, ad hoc de consue. cum inter. ¶ In glo. iij. [*ibi, admitti*] quod dic vt j. de sen. excom. si sententia. § j. & ij. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiati, qui excommunicari non possunt per ordinarios, excõmunicari non debent etiam indirecte.*
2 *Episcopi & alij prælati agunt contra archiepiscopos, & superiores cum excedunt, modificatam iurisd.*
3 *Pœna magna est esse inter homines, & cum illis conuersari non posse.*
4 *Dissimulatio in prælato est mortale.*
5 *Supplementum, additio, & suffragium gloss. 6. 7. 8.*

CAP. XXVI.

1 Vanto. Priuilegiati † ꝙ excommunicati non possint per ordinarios, excommunicari non debent etiã indirecte. in j. querula Cluniacensium conquestio. in ij. prouisio. ij. ibi, Nolentes [*Munus*] de quibus dic, vt j. eod. c. i. & c. ne aliqui. lib. vj. [*In eos qui*] cum isti non essent vxores, filij, vel serui monachorum, vel tales, ex quorum personis iniuriarum actio competat, Quid ad monachos, si episcopi subditos suos male tractabant? So. dolus facit competere actionem de dolo ad suum damnum consequendum. quæ competit, vbicũque alia actio deficit, & aliquid de dolo factum est. ff. de dolo. l. j. vel si agunt ad pœnam infligendam, accusent de crimine stellionatus. ff. de crimi. stel. l. pe. Inno, 2 Hosti. & Abb. Agunt † etiam secundum Inn. episcopi, & alii prælati contra archepiscopos, & superiores, cum excedunt modificatã iurisdictio. quam habent, & actione iniuriarum, & de dolo, & consequuntur, ꝙ præcipitur eis, ꝙ de cætero nõ excedant, & ꝙ reuocẽt, quod excesserunt non solum post litem cont. sed prius, si fuit expresse petitum, de hoc de resti. spo. grauis. facit, de offi. archi. c. vlti. de exces. præla. c. ij. de censi. Romana, li. vj. [*Iudaeorum*] si. de exces. præla. nimis. ij. ad fi. [*Eis communicant*] magna † pœna est esse inter homines &c. C. de 3 appo. hi, qui. Vinc. qui etiam dixit hic, ꝙ licet episcopi talibus comunicantes excommunicare non debeant, cũ hoc sit offendere priuilegia. Episcopi tamen bene possent

sent coram eis organa sua suspendere, & prohibere clericis, ne celebrēt eis non quasi excommunicatis, sed subtrahendo eis seruitium suum, ad quod non tenentur. x. quæstio. ij. precariæ. ff. de precario. l & habet. sæpe enim ipsi templarij, & similes vi occupant iura episcoporum, & prorumpentes in arma, & publicas stratas ꝓhibent transitum episcopis, & hospitia in terris suis [*Memoratas*] excōmunicationis, & īterdicti [*Crebris*] i. frequētibus, ꝫ. de pę. quod quidam. dixit quidam, Lectio crebra valet, quam non obliuio tollit. [*Dissimulatione*] quæ 4 † est mortale in prælato, vbi videt subditos delinquētes. xliij di. ephesis, de of. or. irrefragabili [*et singulis*] concor. de excel. præla. nimis. j. & ij. in fi. [*In fraudem*] secus ergo videtur, si non in fraudem. Sed in fraudem præsumitur si contrarium non apparet. s. ca. tuarum. l. di. accedens. Vinc. vnde dixit Hostien. ꝙ vbi priuilegia violabantur, bona fides esse non poterat [*Conniuentibus*] i. tacite consentientibus, ar. in eo, quod legitur & no. de hær. c. ij. vel i. Clausis, de sen ex. conquesti. Host. & habetur idē ver. ff. de manu. l. iiij. in prin. ibi, cōniuentib. oculis dr̄ seruus suis nūmis redemptus. [*Debita*] i. decurtatione suorum priuilegiorum. ꝫ. eo. dilecti. & finaliter, si proteruitas cōtumaciæ hoc exigeret, degradarentur. s̄. de cleri. non re- 5 si. ex tuæ, & de iud. cum non ab homine. Ho. ¶ † Glo. i. all. multa iura, ꝙ metus præponderet verbis. exponit literam, & arguit contra ciuitates &c. & finis ipsius & gl. vlt. respon. per quæstionem. ¶ Vltima glo. fortificat textum, & ponit & exponit iiij. modos fraudandi legem.

6 ¶ † In glo. i. [*ibi, scire leges*] sequitur, non est hoc eadem verba tenere, sed vim & potestatē [*& ibi, § asinam in fi.*] vide de verb. sig. propterea. in gl. ij. [*& ibi, contra legē*] ibi dicitur, quod ꝯtra legem facit, quod lex prohibet. in fraudem facit, qui saluat verba & circumuenit sententiam. [*& ibi si is qui.*] vt non sufficiat scientia, vbi edictum voluntatem requirit. ¶ In glo. vlti. [*ibi, § is autem, ad fi. §.*] loquitur in eo, qui in fraudem Macedo. rem vendit, vt precium rei filiusfa. habeat in mutuum. [*Et ibi, quamuis. § si cum essem*] ¶ † In glo. j. [*ibi l. vltima*] & in iuramen 7 tis. xij. q. iij. antecessor, & in baptismo, de conse. di. iiij. retulerunt. Vinc. & in rescrip. de rescrip. c. ij. & c. ad aures. in priuilegiis, vt hic, in iudiciis, vt ꝫ. de verb. sig. in his. in matrimoniis. s̄. de spō. ex literis. i. & c. tua. Host. [*& ibi, libertatem*] & excomunicati sunt ipso iure. ꝫ. de immuni. ec. c. vlt. li. vj. [*& ibi, timenda*] Idem Egi. sed hoc non probatur hic, simpliciter enim prohibet papa illas fieri, & cōtra facientibus comminatur pœnam. immo huius contrarium videtur probari ibi, maiorem excommunicationem incurrat. vnde, nisi præcedens appellatio, quæ propter hoc interposita esset legitime, sententiam annullet, dico, ꝙ ligat, licet iniuste. hoc verum, nisi
a si error ibidem esset expressus. ¶ In † glo. vlti. [*ibi, §. non*
8 *tantum*] similis fraus, de concel. præb. constitutus, & c. fi. [*& ibi, si legi.*] est similis fraus. de solutio. c. ij. [*& ibi plerique*] & ibi hæc glo. per Io. & per Acc. ff. de legi. l. contra. [*& ibi, non valet*] si fraus, de pigno. illos vos, de emp. & ven. ad nostram, vbi de hoc per Host. & in sum e. ti. de em. & ven. §. fi. [*& ibi, debitricem*] hoc faciunt vsurarii Paduani, qui propter multa priuilegia fideiussorum data ibi per statuta municipalia faciunt se fideiussores ficto alio creditore, a quo postea recipiūt cessionem. [*et ibi, quamuis*] Item de nomine ad nomen in eo, qui prohibitus est habere loci seruatorem, facit procur. vel vicar. in authen. vt nulli liceat, in prin. col. ix. ad idem de elec. auaritiæ, & c. fundamenta, li. vj. cum si. Idem de tēpore ad tempus. ff. de mino. l. denique. scum fertur sententia contra maiorem. & processum fuerat cum ipso minore, & ꝫ. de symo. in tantum. de facto ad factum, quod aliqui vocant de loco ad locum. C. si man. ita fu. ali ne prosti. l. vlt. scire debes, ꝙ si quis ostendat verba, & non mentem, committit in legem secundum Pla. ff. qui & a qui. prosperu. vi. q. iij. scriptum. secundum lo. secus. ff. de iureiur. sed & si possessori. ff. de iure pa. adigere. §. quamuis: prima vera in dubiis. ff. de leg. iij. non aliter, secunda, vbi constat de mente. ff. de in ius vo. l. quamuis, secundum Vinc. qui hoc no. s̄. de consti. ne innitatis. & hic Dinus dicit supradictos casus reducibiles ad primos, & de hoc de regu. iur. c. fi. li. vj. [*& in fi.*] forte nulllus inciderat, & sic non ob. ei quod. s̄. dixi. vel non fuit petitum, vel factum fuit, sed decisum.

ADDITIO.

a ¶ Expressus. Vide Io. An. de excel. præla. cum ad quorundam, & ibi gl.

SVMMARIVM.

1 *Clerici deprehensi quando pro clericis non defendantur.*
2 *Tolerantia, quæ fit ex certa scientia excusat a pęna canonis.*
3 *Delictum, vel secularis habitus non tollit priuilegium.*
4 *Executor testamentarius datus ad emendā foris factorum qualis.*
5 *Intellectus huius cap.*

CAP. XXVII.

1 EX parte. C. † Qui ī habitu, tōsura. & cæteris vt laici cōuersantur deprehensi in maleficiis se pro clericis nō defendent. & huius pars de clericis coniuga. ex parte. Et in prima reginæ conquestio. in secunda prouisio, & ibi, Ne igitur [*Habitus*] sic ꝫ. de cle. transmissam. [*Deprehenduntur*] forte sic ꝙ nō est locus inficiationi, & sic fit notorium facti, de cohab. cleric. c. fi. de accusa. euidentia. Host. [*Assumunt*] vbi nunquam habuerūt, & a barbitonsore tantum forte. [*Resumunt*] vbi alias habuerunt. [*Haberentur*] quod excusabat iniectores manuū, de sent. exc. c. iij. & c. in audientia. [*Resumpto*] multo fortius de nouo assumpto, de quo præmisit. [*Tolerandum*] tolerātia approbationis. la. vnde dixit Host. ꝙ hæc
2 † tolerantia, quæ fit ex certa scientia, excusat a pœna canonis, Secus in dissimulata. ꝫ. de præben. cum iam du-
3 dum. remittit autem ad no. de sup. ne. prę. c. pe. ¶ † Glo. ij. signat contraria. quia delictum, vel secularis habitus
4 non tollit priuilegium, & soluit. ¶ † In glo. j. [*ibi, maleficys*] vulgare Gallicorum. Go. & dicit Guil. obtentum, ꝙ testamētarius executor datus ad emēdam forisfactorū teneatur soluere debita testatoris, quorum terminus erat lapsus, quasi illud sit forisfactum, vide in Spe. de instr. edit. §. nunc vero aliqua, ver. de hoc autem quęritur. ¶ In glo. ij. [*ibi, non constabat*] & isto modo est hoc. c. planum, secundum Vinc. [*& ibi perpendimus*] secundum illam dec. potest hoc intelligi secūdum Phi. [*& in fi.*] ho
5 die † dic, vt ꝫ. de sen. ex. si iudex laycus, li. vj. & per prædicta potest sic dec. intelligi, is, quem nō constat esse clericum, deprehensus in maleficio allegans se clericum iuper huius rei cognitione remittitur statim ad iudicem ecclesiasticum, si prius incedebat in habitu, & tonsura. Sed si prius incesserat, nunc vero dimiserat tonsuram, & habitum, illud priuilegium non habet. Si intelligeres decre. de cleri. coniu. plana esset per dec. vnam, de cleri. coniu. li. vj. & solueretur, quod dixi. e. ti. lo. in iiij. q. quod videtur per dec. ex parte. e. ti. quæ est pars istius. vnde & Go. aliis solutionibus addebat istam, ꝙ hoc loquatur de clericis in minoribus, qui relicto clericatu se cōuertunt ad militias, vel vxores. s̄. de cleric. con. c. pe. & vl. contraria loquūtur de his, qui non possent relinquere clericatum.

SVMMARIVM.

1 *Ius ciuile Parisiis uel in locis uicinis legi non debet.*
2 *Hispania prouinciarum excellentissima.*
3 *Ius ciuile quibus in locis non seruetur.*
4 *Ius canonicum in causis ecclesiasticis seruādū, vbi est expressum.*
5 *Lex canonica quasi in omnibus negociis ecclesiasticis sufficiēs est.*
6 *Culpa similis est prohibito discere vel docere.*
7 *Epilogus, & suffragium glos. 8.*

CAP. XXVIII.

1 SVper specula. C. † Parisiis, vel ī locis vicinis ius ciuile legi non debet. & huius pars. s̄. de magis. & ne cleri. vel mo. super specula. & primo ponit prohibitionis rationem, secundo prohibitionem.

nem.iij.pœnam ℥facientis.ii.ibi,Firmiter.iij.ibi,& qui.
[*Quę*] ac si dicat illas solas recipimus,quæ &c.alias nõ.
vel omnes recipimus, cum sit de mente ipsarum nul-
lam fouere mortale, & in eo canonibus subiacere, in
authen.de ec.ti.in prin.col.ix.& de hoc ℥.de iud.clerici.
Host [*Imitantur*] immo per imperatores,& reges seculi
Deus eas distribuit generi humano. viij. di. quo iure.
2 [*Non† vtuntur*]dixit Vinc.ꝙ prima lex in Hispania pro-
uinciarum excellẽtissima in libro iudiciorum Legioñ.
est.Quicunque receperit leges Romanas,capite punia-
tur. & ita de pari contendit cum imperio: contendit
etiam cum Francia,quia eo tempore, quo non erãt in
Hispania nisi gentiles, in ipso introitu perierunt Franci
cum paribus suis, & residui cum Rege suo retroceden-
tes, ioculatores suos dimiserunt in Guasconia , qui nec
Gallicum loquuntur, nec Hispanum, dicebat Host. ꝙ
paucæ prouinciæ reguntur iure ciuili. nam Hispania,
Anglia,Scocia,Vallia , Ibernia, Alamania,Dacia,Sue-
tia, Noruegia, Boemia, Polonia ,Bulgaria,non regun-
tur iure ciuili , sed specialibus consuetudinibus, & sta-
tutis,licet interdum illis deficientibus vtantur illis in ar
gumenta, cum tamen esset faciendum contrarium.ff.
de le.de quibus, & breuiter secundum eum sola Italia,
& regnum Arelatense videtur regi iure ciuili.[*Raro*]in-
3 nuit,ꝙ† interdum occurrũt, vt materia testamentorũ,
tutelarum ,seruitutum, de quibus aut nõ habemus ru-
bricas,aut si habemus,nõ sufficiunt ad omnia,quæ oc-
currunt secundum Host. & remittit, ne cle. vel mona.
super specula.§.ti.[*Canonica*]cum sua glo.no.autem per
4 hunc Host.in causis† ecclesiasticis,vbi ius canonicum in
uenitur expressum,non esse recurrendum ad mendica
ta suffragia, de consti.c.j.& c.ne innitaris. & est contra
illos, qui per argumenta legalia diffiniunt,contemnen
tes ius expressum,quod dicit patere in multis glo.Inno.
per hoc volumen.secundo no.illo deficiente recurri ad
leges,consuetudines, naturales rationes, & exempla, vt
patet in notatis ℥.ti.j. c.i.de sepul. certificari , de elec.ve-
nerabilem,ver.ꝙ autem.& se.& idem ad vulgaria pro
uerbia, & dicta philosophorum,& ethicorum rationa-
bilia,de con.di.vi.ne tales,de iudęis,& si Iudæos,de iure
iur.quemadmodum, ibi,Quia turpius &c. xxxvij.dist.si
5 quid veri.iij. no.ꝙ† lex canonica quasi in omnibus ne-
gociis ecclesiasticis sufficiens est , de quo remit. ad no.
de ætа.& qua.c.pe.[*Sacra paginę*] i.-iuntæ,vel theologi-
cæ,a qua non excluditur canonica.accedit,quod no.de
ætа. & qua.c.pe.Ho. [*Parisijs*] no. prohiberi in vno lo-
co,quod permittitur in alio,vt postulare.ff.de postu.ex ea
causa.xxxiij.di.valet.Vin.[*Vicinis*]vsque ad duas dietas.℥.
de rescrip. nonnulli,vel forte plus. ℥.de elec.cum inter,
& lxiij.di.quanto.Vinc.dico in hoc standum interpre-
6 tationi consuetudinis.[*Vel audire*] est† ergo culpa simi-
lis prohibita discere, vel docere. C.de male. & ma. lege
pe.& remit.Host ne cleri. vel mo.super specula.§.quia
vero.[*Ius ciuile*]cuius tamen studium viget in Ro.cu.e.
ti.en m.de diuersis.li.vi.[*Patrocinio*]in vtroque foro[*Ex-
cluduntur*]ipso iure.Host.[*Loci*] le cuius foro factus est ra-
tione delicti.℥.de rapto.c.j.[*Innodetur*] sic patet,ꝙ nõ est
7 excommunicatus ipso iure.la.idem Host. ¶ † Vlt. glo.
no. ꝙ ratione vicinitatis &c. signat contrarium . ¶ In
glo.vlti.[*ibi,§.vlti.*] loquitur in eo,qui celauit viciũ præ-
8 dio vẽdito,quo scito emptor nõ emisset. ¶ † In gl.ij. ibi,
volumus. C.de of.præto. Affricæ.l.i. & ij.ff.de censi.l.fi.
Host. ¶ In glo.vlt.[*ibi, commodum*] ad hoc facit.c.si quis
contumax,cui concor.℥.de paroch.super eo,cum con-
cor.i.& ii.glo.ad id quod in commodo dicitur,faciunt
etia prima iura. & Clemen, de pœnis.si quis suadente,
ver.quod si in cõmodum.Octauianus Augustus militi-
bus,qui iurauerant contra Antonium tempore schis-
matis in remuneratione dedit Crentonam, quæ,& ei
rebellis fuerat . & quia non videbatur sibi sufficere, de-
dit Mantuam.inde Mantua vhe miseræ nimium vici-
na Cremonæ.Host.Ouidi.de nuce dicit.nux vicinæ dã
no est,quæ longius absunt.Nariuum retinent inuiola-
ta decus [*Et ibi.sed & continuo*] duæ ciuitates propter vi
ciniam Sodomorum exustæ sunt. & ibi arguit glo. ad-
quæstio.de duobus habentibus domum communem,
& propter alterius maleficium pars inferior veniret de
struenda,q̃ est Bar. Brixien. domini.xliij.& incipit,duo
cõmunem . & dat ibi tres so. ꝙ permutabitur inferior
pars cum superiore, vel in totum destrueretur , & age-
tur cõtra illum,qui causam damni dedit,vel emet par-
tem diruendam a fisco. & dicam de hoc de pœnis,feli-
cis,post priu.li. vj.vbi remittam ad Spe. [*& in fi.*] vbi de
hoc.& xlvij.di.quantumlibet,in fi.vltimæ glo.

S V M M A R I V M.

1 *Priuilegij innouatio ius vetus conseruat.*
2 *Status mutandus non est lite pendente.*
3 *Additio,& suffragium gloss.*

C A P. X X I X.

1 QVia intẽtionis. C. † Innouatio priuilegij ius ve
tus conseruat,sed nouum non tribuit.[*Inno
uatio*]causa radium dicebat hic Vincẽ. no
tandum,ꝙ aliud est delegatio,aliud cessio,siue deman-
datio aliud nouatio,aliud innouatio.delegatio fit,cum
quis creditori suo,vel cui voluerit creditor,constituit de
bitorem suum,vel alium loco sui. ff.de nouatio. l.dele-
gare.& debet interuenire stipulatio inter delegatum,&
illum,cui fit delegatio,vel lit.cont.vt pręd. & huius for-
mam vide ĩ Spe.de sol.§.ij.in prin.Cessio autem,vel de-
mandatio est,cum cedo actiones mihi cõtra aliquem
competentes.& hic non exigitur consensus illius,con-
tra quem actiones ceduntur . nec perit per hæc actio
cedentis , quin illa possit vti, nisi in casibus, quos nota-
ui.℥.de alu.mutan.iudi.causa fac.c.ij.super.ij. glo.Noua-
tio vero est, quãdo ex prima causa sic constituitur alia,
ꝙ perimitur prima.huius formam vide in Spe.t. prædi
cto.§.j.ver.consequenter , & hodie ita fit nouatio,si ex-
presse agatur , vt recedatur a prima obligatione, alias
durat prima, & secunda est accessio, & agetur vtraque.
insti.quib. mo.tol ob. §.vlt Si non agatur expresse, sed
tacite,dici potest locum habere exceptionem.C. de no
uationi. l. fi.& ff. de præto.sti. l pe.Insti.quibus mo.tol.
ob. §. præterea. & appellatur hæc nouatio voluntaria.
Necessaria vero nouatio est,quæ fit per lit.conte.ff.de so
lutio.l. solutionem. ff. de noua.l. delegare. per hanc nil
tollitur, sed adiicitur, quia per eam fit melior conditio
actoris,& fit interruptio,& perpetuatio.fit etiam neces-
saria nouatio per sententiam, facit enim cessare vsuras
vsque ad tempus quadrimestre,& postea currunt ma-
iores, scilicet centesimæ. C. de vsur. rei iudi. l.vlti. Et si
plures. quorum quilibet tenebatur insolidum,cõdem-
nati sunt,post sententiam non tenetur quilibet nisi pro
virili. C.si plures vna sententia condemna.sunt.l.i.Et si
feratur sententia pro reo, non tollitur actio actoris,sed
oritur exceptio reo. Si vero fertur pro actore,oritur rei
actio iudicati. Sed an prima tollatur,est diuersitas.qui-
dam dicunt non tolli primam,si est realis. ff.de pignor.
l.Græce.& l.si fundus.Si personalis, tollitur. C.de vsur.
rei iud.l.fi. Alij,ꝙ nunquam prima tollitur,siue perso-
nalis sit,siue realis,ff.de fideiuss.fideiussor.Innouatio pri
uilegij, vel instrumenti , si fit cum insinuatione, perpe-
tua est,& creditur ei,etiam si pereat instrumentum in-
nouatum,de fid. instrumen. instrumenta. Est & alia in-
nouatio,quando priuilegia data per Romanos pontifi
ces innouantur per successores,& de hac hic,& ℥.eo.ex
parte,de confir.vti.vel inuti.cum dilectæ,xij.dist.præce-
ptis.dicit autem,quod quando priuilegium,quod inno
uatur,impugnatur,vel extat,& non impugnatur, inno
uatio ius non creat,vt hic.Si vero priuilegium abolitũ
sit propter abusum,vel ingratitudinem , vt in Pisanis ,
qui adhæserunt imperatori Ottoni contra ecclesiam , &
in eorũ odium Inn.abstulit archiepis ipsorum priuile
gium legationis , & palefredi albi cooperti , cum irent

in Sardiniam, prohibens illis de Sardinia, ne illis obedirent, ſed poſtea Honorius papa archiepiſcopatui priora priuilegia innouauit ex certa ſciētia, per innouationes renunciit ius ſuum. xxiiij.q.j. Achatius, & ſ. de feud. ex parte. & ſi vir dedit ſponſæ anulum alienum, poſtea cō ſtante matrimonio dat alium anulum pro illo, non videtur noua donatio. ff. de donatio. inter virum, & vxo
2 rem. ſi donatę. §. ſi ſponſus, ſecundum Vincē [*In coſtatu*] qui mutandus non eſt lite pendente, ſ. vt lit. penden. per totum [*Tempore*] no. conſiderari tempus dat. x. lic. ſ. de reſcrip. eam te. Hoſtien. [*Extitiſſe*] hoc intendit, ſi contra priuilegium innouatum præſcriptum erat, vel iudicatum. vel erat illud per aliud reuocatum, innouatio illa nō pręiudicat epiſcopo. [*Per hoc*] i. per hāc declaratio
3 nem. ſi in Clemen. de elect. in pleriſq; in fi. ¶ †Prima glo. ponit duo ſimilia, & caſum, quo per confirmatio
4 nem accreſcit. ¶ In † gl. j. [*ibi, Confert*] nec ob. ſecundum Vinc. de conio. c. vno. vbi dicitur, ꝙ beneficiis non debemus decipi, ſed iuuari, quia hic non decipitur. Item iuuatur ex conſeruatione iuris, quod al. periret, vel de quo non conſtaret [*Et ibi, confirmationem*] ex certa ſcientia, quod dic vt no. de confir. vti. vel inuti. c. pe. & vlti. [*& ibi, perſonalis*] agebatur tamen, ꝙ eſſet realis. Secus ſi hic ageretur, quod eſſet perſonalis, ſicut. ſ. de decimis, ex multiplici.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiati vt ubique poſſint cum altari viatico celebrare, id ſine licentia prælatorum.*
2 *Interpretatio maligna uel aſtuta nullo caſu approbatur.*
3 *Praiudicium quando inferatur eccleſiis.*
4 *Phyſici habent librum uiaticum uocantes.*
5 *Priuilegium habent epiſcopi altaris uiatici.*
6 *Intellectus c. paſtoralis, hoc tit.*
7 *Parochialis presbyteri in quibus licentia requiratur.*
8 *Rebelles compeſcendi.*
9 *Militis priuilegium in teſtamento reſpicit bona non tutelas filiorum.*
10 *Quarta epiſcopalis uel parochialis a quibus non ſoluitur.*

CAP. XXX.

1 IN his. C. †Priuilegiati vt vbique poſſint cum altari viatico celebrare, id poterunt ſine licentia prælatorum. i. ponit exordium, & facit narrationem. ſecundo prouidet, & reddit rationem. ij. ibi, Cum autem. [*Diuinum*] qui augeri debet, non minui, de conſti. c. pe.
2 vbi de hoc. [*Dissciuntur*] maxime, quia † maligna, vel aſtuta interpretatio nullo caſu approbatur, vel nimis ſtricta, vt ſ. ſequitur, & ſ. de decimis, ad audientiam, ſecundū Ho. [*Prædicatoribus*] ex antiquiori approbatione præmittitur ordo illę. de ſuc. de elec. quorundam, li. vj. [*Vbicunque*] in tota Chriſtianitate, alibi reſtringitur. de vſu pallij. c. pe. [*Fuerint*] in habitaculis ſuis, Vinc. [*Praiu-*
3 *dicio*] quod eſſet † ſi in eccleſiarum contemptum recipiant parochianos illarum ad diuina. ſ. de paro. vt dominicis, vel ſi in ſuis habitaculis vellent benedicere nubentes, ſi decimas & oblationes parochianorū recipiant, vel defunctorum, ſi iniungant alienis parochianis pœnitentiam, vel eis tradant eucharistiā. xxx. q. v. aliter, de vſur. quando. xiij. q. ij. qui oblationes, de pæ. & remiſ. omnis. de conſe. di. ij. tribus. ſecundum Vinc. de decimis, & oblationibus exemplificabat Inno. addebat Ho. de primitiis, & mortuariis, alleg. xxxij. diſt. c. præter hęc. de teſta. c. fi. de ſepul. c. j. de ver. ſig. cum inter. [*Viatico*] i.
4 portabili. habent † phyſici librum, quem vocant viaticum, quia itinerantes ſolent illum ſecum portare. alibi dicitur liber itinerarius. xvj. di. Clementis, ſed ibi aliter exponitur. & corpus Chriſti dicitur quandoque viaticum, & quare vide de pę. & re. quod in te, in glo. ij. & ſuper ea. iſtud autem altare viaticum peregrinis, & aliis tempore neceſſitatis videtur eſſe conceſſum, vt de con. di. j. concedimus. ſed ſecundum Ho. quicquid dicat illud capitulum, poſſet hoc a diœceſano prohiberi, niſi ob-
5 ſtaret priuilegium, vt hic. [*Celebrare*] idem † priuilegium habent epiſcopi. j. e. c. fi. li. vi. Sed nunquid ipſi epiſcopi poſſent hoc priuilegium altaris viatici aliis concedere. Et videtur, ꝙ non per hanc dec. & præ. fi. c. ii. li. vi. & hoc placuit G. Na. ſ. c. cum olim. ij. contra, de conſe. di. j. concedimus, vbi de hoc, & c. miſſarum, & c. clericos, & c. ſi quis extra, & hoc teneat in ſua diœc. tm̄. & facit quod dixi de cenſi. c. fi. & quod hic dicitur, ver. cum autem, & quod no. in Spe. ti. ij. §. nunc de epiſcoporum, ver. cxxj. ad hoc capitulum reſpondetur, ꝙ hoc priuilegiū erat generale totius orbis, quod nullus epiſcopus concedere poſſet. ad dec. vltimam eodem modo reſpondeas. facit in auth. vt nullus fa. ora. do. § j. col. v. & eſt ſi. quod dixi, de ſepul. certificari, in j. q. [*Prælatorum*] illorū locorū,
6 ſiue ſint epiſcopi, ſiue minores prælati, In. [*Non † poſſint*] contra. ſ. c. paſtoralis. Sed ibi fuit expreſſum, ꝙ non præiudicaret epiſcopo. Vinc. vel dic ſecundum Ho. ꝙ hic nō ꝑiudicatur diœ. quia ius parochiæ excipitur. ſed ibi, & ſ. de vſu pal. c. ante pe. & de confir. vti. vel inuti. c. fi. de of. deleg. ſuper eo, ſi non requireretur, et præiudicium pararetur, vel ibi etiam ſine licentia epiſcopi ſatis confert priuilegium. & poteſt etiam agi coram ſuperiore, vt illum cogat ad dandam licentiā. ſ. de iure pa. nullus. hic vero ſi neceſſaria eſſet licentia, nil valeret indulgentia. & adde, qđ ibi dixi. [*Prorſus*] q. nec publice, nec latenter ſecundum Hoſt. qui remit. ad no. de pac. plerique,
7 de ſepul. c. j. in fi. [*Abſtineant*] vnde, ſi † ſine licentia parochialis presbiteri clericis, vel laicis præbeant euchariſtiam, vel vnctionem extremam, vel matrimonia benedicant, excommunicati ſunt ipſo iure, & per papam
8 abſoluendi. vt in Cle. e. ti. religioſi. [*Publicare*] ſup. † Ho. & rebelles compeſcere, vt bene continuetur, quod ſequitur. al. forte parum prodeſſet publicatio ſine conſeruatore [*Conſecuti*] hac autem gratia vtebantur illi fratres in nouitate ſua, quando carebant propriis eccleſiis, & habebant oratoria ſimplicia. hodie vero & habent cęmeteria, & conſecrantur ipſorum eccleſiæ. vnde nec in locis ſuis egent hoc priuilegio, ex quo habent alia altaria conſecrata, alienos tamen parochianos ad ſepulturam non debent admittere. xvi. q. j. c. j. niſi fortaſſis ſuper
9 hoc ſint priuilegiati, ar. ſ. de ſepul. in noſtra. Ho. ¶ † In ij. glo. [*ibi ſi quis a principe*] vide vt lite penden. c. j. ſuper vltima gl. [*ibi, impuberi*] priuilegium, quo miles teſtari pōt, quomodo vult, reſpicit bona, nō tutelas filiorum, quia illę fiunt iure patrię poteſtatis, non priuilegio militari, & priuilegia militum ad alienam iniuriam porrigi nō oportet [*& ibi, nec annis*] vide de teſti. ſpo. audita. ſuper. iij. glo. [*& ibi, quoties*] vide de teſti. cauſam, ij. ſuper vl. glo. ¶ In gl. iij. [*ibi, §. proſcribere*] proſcriptio fit in loco publico claris verbis, Græcis, vel Latinis ſecundum loci qualitatem, ne quis cauſari poſſit ignorantiam literarum. ¶ In glo. vlt. [*ibi l. j. li. x.*] hanc legem, & ſe. vide de teſti. cauſam. ij. ſuper vlt. gl. [*& ibi, ſi quando*] ſi lego, quod vxori donaui, intelligitur de don. quæ alias non valet. alias inutile eſſet legatum. [*& ibi, diuus*] cui legatus eſt vſusfructus, habet etiam fructum, ne legatum ſit inutile. [*& ibi, quoties*] vide in c. abbate, prox. all. ſup gl. ſic. ff. [*& ibi, ver. ob. quoties*] ſequitur ī ſtipulationib. ambigua eſt oratio, commodiſſimum eſt id accipi, quo res, de qua agitur, in tuto ſit [*& ibi, in contrahenda*] ibi ambigua autem intē
10 tio ita accipienda eſt, vt res ſalua ſit actoris. ¶ † In j. gl. [*ibi, quarta epiſcopalis*] vel parochialis, vt ibi [*& in fi.*] fallit in Prædicatoribus, & Minoribus per conſtitutionem, Super cathedram, innouatam per Concil. Vien. de ſepul. dudum. ¶ In glo. ij. [*ibi, ſi quis a principe*] & §. merito, & ne quid in flumi. publico. l. j. §. ſunt qui putant. ¶ In glo. pe. [*in fi.*] de Iudæis. ita quorundam, de accuſa. ſicut olim. Hoſtien.

SVM-

SVMMARIVM.

1. *Priuilegium de decimis noualium non soluendis non extenditur ad prius possessas per alios.*
2. *Possessio bonæfidei impedit vires priuilegij.*
3. *Papa quando eximit monasterium cum suis capellis, quomodo intelligendum. 4.*
5. *Interpretatio restringitur quando de alieno fit gratia.*
6. *Noualium priuilegium quale.*
7. *Indulgentia non ualet super re litigiosa.*
8. *Suffragium glossarum.*
9. *Argumentum a contrario sensu fortissimum.*

CAP. XXXI.

1 DVdum. C.† Priuilegium de decimis nouialium nō soluendis nō extenditur ad prius possessas ab aliis, nisi de his fecerit mentionem. ad idem. ʒ. de decimis. c. ij. li. vj. & prima facti decisa narratio. In secunda, decisio ibi, De consilio. & ꝙ dudum durauerit hæc lis, patet de excep. dilectæ, quæ loquitur de hoc facto. [*Super decimis*] quas moniales de quibusdam nouialib⁹ ipsis monachis soluere denegabāt propter quoddam priuilegium ab ipsis monialibus impetratum lite pen. super non soluendis decimis nouialium, cum tamē monachi essent in possessione percipiendi decimas illas. quare priuilegium non profuit, quia nec de possessione illa, nec de li. pendentia fecerunt mentionē. & aliis rationibus de quibus. ʃ. patebit. [*Nouialium*] secundum Boa. non procederet hoc in priuilegio simpliciter impetrato super decimis non soluendis [*Erant*] prior & cō
2 uentus. [*Possessione*] no. ꝙ † possessio bonæfidei impedit vires priuilegij. de hoc de decimis. c. ij. li. vj. in v. gl. dicebat hic Ho. si monachi possidebant decimas illas suo in re cōmuni sibi debitas, non debet eis obesse priuilegiū hoc tacito impetratum, tum quia absorbet ius alterius C. de precibus impe. offe. quot. tum quia contra ius, eo. ti. rescripta. tum quia lite pendente eo tacito impetratum, vt lite pen. c. fi. cum suis concor. tum quia nō fuit facta mentio de possessione aduersariorum, quod erat necessarium, vt valeret priuilegium, vt hic, vel rescriptum, de cōces. præben. cum nostris. priuilegia vero surreptitia non valent. & cū alteri inferunt graue præiudicium, sunt restringenda, & stricte interpretanda. vide quod dicam, de verb. sig. olim, super vlt. gl. & quantum fieri potest, ad ius commune reducenda, ar. ff. de vul. & pupil. sub. l. ex facto. de ver. si. quid p nouale, de decimis suggestum, & c. cum contingat, & c. ex parte. Sed per papam debet fieri interpretatio. s. c. prox. quia nec ad aliū
3 spectat, de iud. cum venisset. & idem † dicendum est secundum Inn. quando papa eximit mona. cum suis capellis, vt. s. id intelligatur etiam de capellis, quas alij possident, dummodo per hanc exemptionem graue damnum prioribus dominis nō paretur, argumento præ-
4 dictorum iurium. vnde & † si tali monasterio dentur possessiones in aliqua dioec. in quibus monasterium aliquam ecclesiam ædificet, illa ecclesia erit exempta, vbi tamen de illis possessionibus ante illam ædificationem episcopus modicum emolumentum consequebatur, secundum Inno. Sed Ho. dicit, ꝙ aut est ædificata ecclesia cum licentia episcopi, & sic vbi non ignorabat exēptionem, videtur, cum nihil retinuerit, ibi ius suum remisisse, ar. ʒ. c. quia circa. §. fi. in prin. aut sine licentia, & sic potest ecclesia ab episcopo vendicari, vt patet. s. c. cū olim. j. §. j. ver. fi. Si vero ignorabat exemptionem, & certificari potuit, sibi īputet, ar. xxxvij. di. §. fi. ad fi. ff. ad Maced. l. pe. Alioquin, si hoc inquisiuit, & monasteriū exēptum hoc in fraudem tacuit, videtur episcopo subueniendum esse, ar. ff. de redhibi. act. l. j. §. j. & ij. & l. cum vj. menses, & ar. ʒ. de cleri. ex. mini. apostolicę. & s. de rescr.
5 ex parte. j. §. 1. Sed † & hoc notandum, ꝙ vbi de alieno fit gratia, restringitur interpretatio, vbi vero de suo proprio contra facientem ipsam gratiam tunc laxatur. ʒ. de dona. cum dilectus, in fine. & idem dixi de rescrip. causam, super glo. pe. Item secundum Inno. aliud est, quando dicitur, Conferimus tibi tales ecclesias, vel tales decimas, vbi quidem non videtur donatum, quod ab alio iuste detinetur licet, si iniuste detineatur, donatum videatur, argu. s. de feud. c. ij. vbi quidem & decimæ, quæ ad alias ecclesias pertinent, peti possunt arg. ʒ. de bo. vac. l. ij. Aliud, quando dicit, Eximimus tale monasterium cum capellis suis, quia tunc videntur exemptæ, & si alij ipsas possideāt, nisi priuilegium probetur per subreptionem obtentum. Ratio diuersitatis hæc est, quia exemptio non fit, nisi cum magna deliberatione, vnde præsumitur. ꝙ papa omnia sciuerit, & de alterius possessione, & de aliis, nisi contrarium probetur. vide quod dixi, de rescript. cum dilecta, in glo. videntur, ar. xxxv. q. ix. apostolicæ, & c. sententiam. collatio vero maxime nouialiū, & laborum propriorū, siue priuillegij concessio cum minori difficultate conceditur, nec ita distincte examinatur. & ideo non videtur papa hoc ex certa scientia ꝯcessisse, si ab alio possidebantur, & de hoc non fecerint mentionem, vt hic. in hoc tamen casu posset distingui. vtrum priuilegiatus tempore, quo agitur, reperiatur in possessione decimarum bona fide, & tunc primo domino incumbit probatio, ꝙ ipse tempore impetrationis priuilegij possidebat, an dominus tpe, quo agitur, in possessione reperiatur, & tunc priuilegiato incumbit probatio, ꝙ dominus tempore impetrati priuilegij nō possidebat, ar. ff. si vsusfruct. pe. vti frui, in princ. ff. si serui. vendi. sicut. §. sed si quæritur, secundum Inn. & C. de lib. cau. ordinata. Si vero neuter possidet, prima facie videtur priuilegio esse standum, secundum Inno. ar. s. eo. porro. & c. dilecti. sed & in exemptione monast. cum capell. distinguunt aliqui. vtrum capellæ sint nominatim expressæ, vel nō. Si nominatim expressæ sunt, vt si dicatur, Eximimus tale monasterium cum capellis suis, scilicet tali, & tali, & sic de singulis. tunc videntur exemptæ, ar. ff. si quis cau. sed & si quis. §. quæsitum. ff. communia prædio. in tradendis Si autem specialiter non sint expressæ, sed in genere sic dicitur, Eximimus tale monast. cum capellis suis & c. non videbuntur exēptæ illæ, quę ab aliis possidentur, vel quas princeps ex aliqua alia causa latenti non esset de facili exempturus ar. in eo, quod legitur & no. ʒ. de offi. lega. ꝙ translationem, Quia nec verisimile est. ꝙ papa velit alicui graue præiudicium afferre. Quid ergo si ita dicatur? Eximimus tale mona. cum talibus, & talibus ecclesiis suis? Respon. intelligendum est, si sunt suę, quia per hæc verba non intelligitur dare proprietatem, ad hoc de rescript. si gratiose. in fi. lib. vj. Item intelligendum est, si alius nō sit in possessione earum bona fide, ar. hic. Item intelligendum est, si alij non fit inde graue præiudicium, vt in iuribus supradictis. hoc ideo, quia in hoc casu ecclesiæ ponuntur quasi accessoriæ, & in accessorijs non fit tanta examinatio, quanta in principali secūdum Inn. Aliqui tamen dicunt, ꝙ sola possessio non impedit priuilegium, imo requiritur, ꝙ is, qui possidet, habeat proprietatem iuris. nec ob. quod hic dicitur. ideo enim de sola possessione facit mentionem, & non de proprietate, quia de ipsa certum erat, ꝙ ad aliquem pertinebat siue per priuilegium, siue per præscriptionē, siue per ius commune. Alij vero dicunt, ꝙ sola possessio bonæfidei impedit vires priuilegij secundum Inn. quod putat Hostien. verius. de possessione vero malæfidei certum est, ꝙ non impediret, secundum Inno. ar. ʒ. de restit. spo. grauis. ʒ. de præscrip. c. fi. ʒ. de don inter vir. & vxo. & si ne-
7 cesse, cum suis concor. & adde secundum Host. quod no. de concess. præb. cum nostris, & c. literas. [*Altera*]
6 scilicet, monialium. [*Nouialium*] scilicet quæ † non colunt propriis manibus, vel sumptibus, in aliis enim priuilegiati sunt per ius commune. ʒ. de deci. ex parte. j. secundum Gof. & Phi. [*De hoc*] scilicet de litis pendentia, & de possessione monachorum. [*Mentionem*] no. secundum

7 dum Vinc. ꝙ † non valet indulgentia super re litigiosa. Item nec confirmatio. ē. de confir. vti. vel inuti. si quis rei. nec cōsecratio. ff. de litig. l. vlt. nec promotio ad dignitatem. ff. de libe. causa, qui libertatem, nec recipitur ad ordines, nec ad testimonium, de testi. non debet. nec valet alienatio nisi in casibus. C. de liti. l. vlt. & de hoc, vt
8 lite pē. ecclesia. ¶ † Gl. j. reddit rationem literæ, & arguit a cōtrario. ¶ In j. gl. [*ibi, quoties*] vide in c. causam, statim
9 al. l. super vlt. glo. [*ibi, rescripta*] causam. xxv. q. ij. ¶ † In glo. j. [*ibi, a contrario sensu*] quod est fortissimum, & dixi de hoc. ē. de elec. publicato. dixit Inno. quosdam dicere, priuilegium de decimis noualium extendi solū ad futura noualia. vnde de præteritis nonalibus, etiam de quibus parochialis ecclesia decimas non perceperat adhuc, non Intelligetur priuilegium. Satis. n. est, ꝙ erant debitæ, licet non possiderentur, ipse tamen tenet contrariū, & etiam ad præterita noualia, de quibus nondum solutæ erant decimæ, prinilegium extendatur, licet male tenerentur illæ decimæ, quia debeantur parochiali ecclesiæ, quod teneas per hanc decre. & p decre. ij. de decim. li. vj. vt sic solum deberi non impediat vires priuilegij. scit. n. papa etiam in futurum deberi. dicit tamen Inn. ꝙ ad decimas fructuum pro tempore præcedente priuilegium monachi habēt actionem, & tamen per illam solutionem, quam facient moniales, non acquirēt monachi possessionem, quia nunquam per id, quod sequitur ex condemnatione quæritur possessio alicuius rei, vel iuris, nisi alia in eam inducatur. dicit Ho. ꝙ vellet super hoc videre ius. cum enim possessio sit facti. ff. de acqui. pos. l. j. in prin. & etiam per violentiam acquiritur, vnde & prædo restituitur, de rest. spo. in literis. in fin. licet contra ius, & spreto iudice possessionem illam acquisierit, dicit ipse, ꝙ non videt rationem, quare is, cui ex ui sententiæ aliquid traditur, non acquirat possessionē, & dicit cōtrarium expressum. ff. de acqui. po. l. iuste pos-
b sidet, [b] & ē. de re iud. cum aliquibus, fatetur tamen cum Inn. ꝙ per prinilegium facilius tollitur ius, cuius possessio non habetur, quam ipsa possessio.

ADDITIONES.

a ¶ Et c. literas. Vide glo. & ibi per Bart. in l. iuste, ff. de acqui. pos. & in l. j. ff. si quis testamento liber esse ius. fue.

b ¶ Iuste possidet. Et ibi vide Bar. & in l. Pomponius. §. si iussu, ff. e. ti.

SVMMARIVM.

5 *Confratres priuilegiatorum, nisi se, & eos in totum transtulerint ad episcopalia iura tenentur.*
2 *Mercenarij alicuius diœcesis an possint excommunicari.*
3 *Additio, & supplementum glossarum, 4. & 5.*

CAP. XXXII.

1 QVidam. C. † Confratres priuilegiatorum, nisi se ad eos in totū transtulerint. ad episcopalia iura tenentur. Communis diuisio & ij. ibi, verum. [*Episcopalibus*] patent exempla, de off. ord. conquerente. [*Fecerint*] nec habitum mutauerint, nec bona sua monasterio contulerint. al. contra. ē. eo. vt priuilegia, de quibus ibi dicitur. nunquam enim a iurisdictione eximuntur, nisi omnino transeant. & hoc teneas secundum Inno. & Host. [*Compellere*] & sic eos excommunicare poterit,
2 priuilegio non obstante. Sed † nunquid mercenarii diœcesanæ, qui quotidie du cuntur a religiosis ad armenta ipsorum custodienda, vel ad seruiendum eis per annum pro stipendio, possunt per me excommunicari? Sic, & de omni luc. debent decimam, & de parte sua gregis, nisi aliud in eorum priuilegijs contineatur. ē. c. porro, Vinc. [*Integre*] dicit per hoc Vinc. ꝙ isti confratres non ibunt ad illos ad audiendum diuina, quia adhuc sunt parochiani priorum, de paroch. c. ij. xvij. q. i.
3 qui bona. ¶ † Prima gl. inducit tria si. ad primum & vlti
4 mum inducit contrarium. ¶ † In j. glo. [*ibi, §. sola*] textū
5 habes de rescrip. dilectus. ij. in glo. ij. ¶ † In gl. j. [*ibi, etiam miles*] vide quod no. de cō. præ. quia diuersitatem, in gl. pe. Et ibi dupliciter soluitur, scilicet ꝙ lex, ex eo, loquatur de priuilegio solenni, illa de aliis, vel in l. ex eo, non iurauerat, ibi iurauerat. potes dicere, ꝙ si de numero transfertur ad numerū, habet priuilegium prius, quàm illuc perueniat, vt in contrario. secus, si non de numero, vt in l. ex eo.

SVMMARIVM.

1 *Nouale semel quo ad priuilegium retentionis decimarum, semper est nouale.*
2 *Memoria alicuius facti quando esse non dicatur.*
3 *Priuilegium nouale quando remaneat.*
4 *Suffragium glossarum.*

CAP. XXXIII.

5 COnsultationi. C. † Quoad priuilegium retentionis decimarū semel nouale, semper est nouale. & primo ponit dictum. secundo rationem ibi, cum al. & corrigit opi. lo. qui tenebat huius contrarium, vt no. Vinc. j. de verb. sig. quid per nouale. [*Terra*] id est ager, silua, vel locus per se separatus non adiacens, vel accessorius terræ præcisæ, secundum Vin. & quædam hic no. per eum vide quasi ad literā in Spe. de proba. §. j. versi. circa nouale, vsque ad ver. & no. ꝙ. &
a aliquid dixi no. de ver. sig. c. j. [*Memoria*] † quia non est, qui viderit, vel audiuerit, nec est communis opinio, ꝙ fuisset culta. & si plures apparerent, qui dicerent se audiuisse ab vno, habentur loco vnius. ff. de condi. & de. cui
a fundus, de testi. licet ex quadam. [a] secūdum Vin. sed pone, ꝙ appareant inditia, ꝙ locus fuerit cultus, vt ædificia antiqua, vel locus est vicinus antiquo castro etiā depopulato, videtur quo ad hoc habere pro culto, quia p ędificia probatur. C. de admini. tu. lex, quæ. §. nec enim, & C. de ali. prę. l. iij. xij. q. ij. quatuor, in fi. & c. aurū. Vinc. & de hoc in Spe. prædicto. §. ver. quid si non est. [*Quò ad*
3 *immunitatem*] hoc pro † tanto dicit, quia vere non est nouale, ex quo multum tempus transiuit post culturam, sed remanet priuilegium nouale in illo. [*Censeri*] sicut fundus dotalis etiam soluto matrimonio remanet dotalis. ff. de fun. dot. etiam dirupto. Phi. [*Cum al.*] i. si in futurum & perpetuo non censeretur iure noualis. ¶ Gl. ij.
4 aperit dubitationem, † & elicit duo ar. ¶ In gl. j. [*in fi.*] & c. veniens. lib. vi. ¶ In glo. ij. [*in fi.*] vel abiunntur. ē. eo. tuarum. idem in alijs calibus no. de deci. suggestnm, in j. glo. ¶ In glo. vlt. [*ibi, reducendo*] pone, ꝙ expensæ illæ excedunt valorem fructuū percipiendorum ad L. annos, vt si expēderunt mille, fructus valebunt quingēta. Ego intelligo de expensis factis pro obtinendo priuilegio, puta expenderunt. si terra non 100. deberet esse noualis post decem annos. pone, ꝙ in decem annis perceperint quingenta. quorum decima fuerunt quinquaginta. lucrati ergo sunt per retentionem decimarum quinquaginta, sed in priuilegio expenduntur 100. & sic perdunt quinquaginta. de expensis enim culturæ non videtur intelligi posse, ex quo soluta decima. ix. partes haberent in fructibus [*& in fi.*] & diligentia sua nemini debet esse damnosa. C. de allu. l. iij. & beneficiis nos iuuari oportet, non decipi. ē. de commo. c. vno. Phi. & Goff.

ADDITIO.

a ¶ Licet ex quadam. Ibi vide Io. An. & vide gl. quæ videtur no. contrarium, in l. si arbiter, ff. de probatio.

De purgatione canonica, Rubrica.

SVMMARIVM.

5 *Continuatio tituli.*

5 ¶ † Quia propter delicta ad purgationem sæpius peruenitur, ideo post tractatus diuersorum excessuum subiicitur rubrica, de purgatione can. habetur materia ij. q. v. & xv. q. v. conueniunt huic rubricæ, de off. ordi. ex parte, de confes. c. j. de testi. tam literis. de præsump. literas, de re iu. quod ad consultationem, de cohab. cle. tua

nos.

nos.de accusa.cum P.& c.veniens, in fi. & c.cum oportea t.& c.inquisitionis.ad fi.& c.accedens.de calum. c.ij. de simo.de hoc.& c.insinuatum.de hæret.excommunicamus.§.qui autem.& §.adiicimus.de aposta.tux.& de adul.significasti.

S V M M A R I V M.

1 *Infamatus fidedignus iuramento se purgat.*
2 *Additio & supplementum gloss.3.*
4 *Testis fidem non tollit facti infamia.*

CAP. PRIMVM.

NObilis. C.†Infamatus fide dignus per iuramentũ se expurgat,al.non.secunda ibi,si ãt [*Crimen*] quod probari non potest. [*Sciuerit*] vel crediderit. quod semp credere debet,nisi probetur contrarium š.de præsump. c.fi.Ho.¶ †In glo.pe.[*ibi,si cui.§.eisdem*] & vide de si.per tuas.j.super gl. & sic [*& ibi,§.a barbaris*] rediens ab hostibus restituitur, si probat se captum euasisse, non transfugisse. si bonus miles prius æstimatus fuit,assertioni eius credetur.¶ †*In glo.j.in fi.*]Ho.non placet hæc lectura.secundum quam eadem purgatio imponetur nobili,& rustico libero. Est enim maior numerus requirendus in nobili,licet totũ sit arbitrarium.exponit ergo, Vel,pro.i.siue pro &.ff.de ver.sig.tẽpe ¶ *in glo.ij.in fi.*] & sic†no.ar.infamiam facti non tollere fidem testis. ¶ In glo. vl.[*ibi,scripsit*] & š.de statu re.ca,quæ.vbi de hoc[*& in fi.*] puta per tormenta præcedentibus indiciis, quia ab illis non est incipiẽdũ. j.de reg.iur.cum in contem. secundum Gof.Inn.dixit, ꝙ per hoc capitulum volebat indici purgationem vulgarem. & in hac parte reprobatum erat.pro quod satis facit,ꝙ hæc decre.erat olim in tit.de purga.vulga.in prima compil.& dicebatur,Ingenuus non est,nisi feruenti aqua,vel candenti ferro se expurget. per quod etiam dixit Vin.resecata non passim in iudiciis allleganda. de hoc.š.in proœmio.

S V M M A R I V M

1 *Suspectus qui tertio monitus se nõ corrigit,cum possit,ab officio suspenditur.*
2 *Suffragium glossarum.*
3 *Intellectus huius cap.*

CAP. II.

SI quis presbyter. C.† Suspectus, q tertio monitus se non corrigit, cum hoc possit, ab officio suspenditur, donec se purget. [*Permiserit*]agendo.s.id propter quod mala suspitio nasci potest secundum Inno.[*Christianitatis*] vulgare est in foro Iulii,vt audiui a dño Paduano patriarcha Aquilegien.[*Emendauerit*] i.nõ euitauerit illa,vnde infamia oritur.Inno.[*publica*] i. corã omnibus.Ho.[*Satisfactionem*] i.canonicam purgationẽ. & sic facit ad ti.[*Scandalum*] ij.q.v.presbyter si,¶ †*In glo.iij.in fi.*] qua Christo tenetur, Phi.& sic potest intelligi.xv.quæstione.iiij.placita.vel id est excommunicationis , qua priuatur christianorum commercio. ¶ *In gl.vlti.in fi.*] hoc†capitulum intelligo, quando ex facto eius præter purgationem cessare posset infamia, puta expellendo mulierem de domibus ecclesiæ, de qua suspectus est,vel cessando a familiaritate illius,de qua est suspicio.j.c.cum inhibuerimus.

S V M M A R I V M.

1 *Decret.vna.de sta.mon.lib.vj.seruanda.*
2 *Purgatio indicitur secundum qualitatem suspicionis.*

CAP. III.

MOniales. Breue est.[*Inseruire*] quod † multę faciunt non sine periculo animarum ordinariorũ suorum, qui dec. vnam.de sta.mo. li.vj.non faciunt obseruari.[*Accusentur*]i.infamẽtur,Phi.Gof.[*Valuerint*] tunc enim non esset locus purgationi.j.c.pe. ¶ *In i glo. ij.in fi.*]vel secundum regulam,quæ habet,ꝙ secundum qualitatẽ suspicionis indicatur purgatio , & taxetur numerus purgatorum. š.de hæreti.ad abolendam. §.qui vero,& ij.q.v.omnibus,secundum Gof.

S V M M A R I V M.

1 *Irregularem fieri posse constitutum in minoribus.*
2 *Suspicio triplex.*

CAP. IIII.

SI quis. Breue est.[*De gradu*] i.in gradu subaudi constitutus, Ho.[*Ecclesiastico*] quocunque† maiori. vel minori. & ar. constitutum in minoribus irregularem fieri posse,& degradari.de hoc dixi.de cle.ex.c.ii.[*Sponsarum*] vel aliarum rerum,rapiuntur enim qñq; res,qñq; corpora,vt patet.š.de rapto.per totum.Ho.[*Prodiderit*] etiam extra iudicium publice gloriando, de excel.præ. quam sit , secundum Inno.[*Propalsatus*] i. infamatus, Gof.& Host.nec tamen confitetur.T.[*Canonice*]nec vulgariter.¶ † Vlti. glo. tractat de triplici suspicione.¶ In gl.j.[*ibi,ponitur*] & maxime in hoc casu.j.de hæte.cum secundum,li.vj.¶ In glo.ij.[*ibi,probationis*] arguit Hosti. infamatum posse poni ad tormenta,& cogi vt veritatẽ dicat,& remittit ad no. š. de accusa. si constiterit. ¶ In glo.vl.[*ibi, primo*] vbi de hoc,.& š.de præsump. quanto. [*& in fi.*]quod dic,vt not.š.de præsump.literis,in glo.pe.

S V M M A R I V M.

1 *Infamatus,contra quem crimen probari non potest, se purgare debet iurando de veritate.*
2 *Accusator licet in probatione deficiat, purgatio est indicenda.*
3 *Episcopus iurans tangit euangelia .*
4 *Testimonium credulitatis quod.*
5 *Suffragium glossarum .*
6 *Accusare plures vnus an possit .*
7 *Episcopatus est ordo .*

CAP. V.

QVotiens. C.†Infamatus,contra quẽ crimen probari non põt, se purgare debet iurando de veritate. compurgatores vero de credulitate iurabunt.& primo narrat factum. secundo ibi, Communi, purgationem indicit,& numerum taxat.tertio ibi,Porro,ponit purgationis formam.[*Latere*] ar.de præsum.quosdã, & c.quanto.[*Scriptum*]i.libellum acusatorium,.de quo š.de procur.tux.[*Canonum*]forte propter ætatem,crimẽ, vel infamiam secundum ordinem repellebantur , vel non probant , vel dicti sui sufficientem rationem non reddebant,de testi.ex parte, & c.cum causam,cum suis concor.fi.Et no.secundum Inno.& Ho. ꝙ† licet accusator in probatione deficiat, est tamen indicenda purgatio infamato,& Ho.remittit.š.de accusa.cum P.in fi. [*Nequiuerunt*]super hoc.s.ꝙ ecclesiam &c.[*Quatuor*] factum narrat .[*Tertia*] est ergo numerus arbitrarius,al. debuisset esse duodena.de hoc.j.c.inter.[*Religiosorum*] i. honestorum.& bonæ op.secundum Ho.facit. de consti.ecclesia. [*Super sancta*] vide quod no in Clem.de hæreti.c.j.§.porro.in glo.ij.speciale,quod episcopus† iurans tangit euangelia,concor.de sen. ex.venerabili.posset dici, ꝙ quia simonia est hæresis, ideo tangit hic, sicut cũ hæresim abiurat.j.q.vij.quoties, al.regulariter secus, qđ dic,vt.š.de iura.cal.c.fi.sed per hoc non respondetur fini huius capituli.dic vt ibi dicam [*Sciente*] præcise ergo non tenetur asserere de facto alieno. & facit quod dicã j.c.accedẽs.[*Super sancta*]ergo illi tres episcopi compurgatores tangent sacra,hoc† est enim testimonium credulitatis, non veritatis. Item est voluntarium, non necessarium.j.c.ii.in fi.& dicam.j.c.de testibus, & sic non ob. xj.q.i.nec honore. vide de electi.vt circa.li.vj.in glo. per hoc dicas,in fi.qui finis fuit addi.¶ † Gl.i.respon.signando contrarium de. l.si plures, & dupliciter soluitur.¶ In glo.po.[*ibi,l.q.*]§.j.dicit,quod.š.& ponit exemplum

plum in decurione, qui alio submisso, vel subiecto colit prædia publica, quia vsurpatū reuocabitur[*& ibi filium habeo*] in Macedonianum cōmittitur, si nepoti mutuatur sine consensu aui, licet pater in pr̄te constitutus cō sentiat, cum etiam ipse mutuum accipere non possit. [*& ibi, §. gessisse*] vide in c. mulieres, sup. iij. gl. ¶ In gl. vl. [*ibi, videamus*] vide hanc & l. de iura. ca. in perpetrandis. super. iii. ¶ † In glo. [*ibi crimine*] sed nunquid econtra vnº plures accusare possit. no. lxxx. di. Maximianus. & plenius. ij. q. i. prohibentur, & dicam. §. ii. j. c. ii. & de hoc in Spe. de accusatore, in prin. [*& ibi, c. i.*] vbi de hoc. [*& ibi, in primis*] & ibi de hoc. ¶ *In glo. ij. in fi.*] de hoc. xxxij. di. c. j. & in proemio. vj. li. in prin. ad parte. q̄ episcopatus sit ordo, faciunt multa iura. l. xxiij. di. c. ij. & c. episcopus, cum ordinatur. liii. di. si seruus. ii. cui concor. C. de epi. & cle. auth. episcopalis ordo. lxiij. di. c. & ij. lxv. di. non debet, & c. se. & c. placuit, & c. fi. lxvi. di. porro. lxxv. di. c. j. lxxx. di. epi. & c. fi. lxxxiij. di. cū in preterito. lxxxix. di. c. fi. xciij. di. dyaconus. ad idem. §. de renun. post trāslation ẽ, ad fi. de temp. or. li archiepiscopus, & c. nec episcopi. de consecr. coniu. sane. de presbytero non bap. c. vl. ver. præterea. de con. ec. vel alta. aqua adduci posset dec. secunda, de cleri. percut. ad contrarium satis facit de seruis. in or. fa. c. vno, in fi. de fac. vnc. vno ad fi. in quibus dicitur episcopos consecrari, presbyteros ordin. ari. item presbyteri olim eligebant vnum ex se, quē episcopum nominabant. xciij. di. legimus, ver. quod autem. xcv. di. olim. vide quod dicam super prædicto proœ. iij. gl. ¶ *In glo. pe.*] & §. de reg. iur. qui facit, lib. vj.

SVMMARIVM.

1. *Episcopus parochianum suum infamatum ad purgationem compellit.*
2. *Additio glossarum.*

CAP. VI.

Nos inter alios. C. † Episcopus parochianū suū infamatum ad purgationem compellit, nisi ab eo appellauerit, com munis diui. ij. ibi, consultationi. [*Crimine*] quid in matrimonio distinguitur, vbi agitur ad dissolutionem mutuæ seruitutis, habet locum purgatio, vt si est de adulterio diffamata. ij. q. v. §. hoc autem. & si deficit in purgatione, habetur pro adultera, & potest vir eam dimittere, & compurgatrices erunt vicinæ, & quę illum habeant notam. §. e. cū P. vbi agitur ad dissolutionem coniugij, non admitto purgationem. & si deficeret, non dissoluitur. quia nec præiudicaret confessio sine aliis indiciis, de eo, qui cog. cō. super eo. nec habet locum iuramēti delatio, nec an nus de quo loquitur can. xj. q. iij. rursus. Vin. [*Compellendus*] sicut clericus īfamatus a celebratione officii suspēditur, donec se purget, ita laicus iste poterit suspendi ab auditione, & sic compelli. ¶ † Gl. j. addit casum, quærit, soluit, soloni alt. ōriū. ¶ In gl. i. [*ibi, parochianum suum*] laycum. [*& ibi, ad ecclesiam*] idem Inno. quod sic probat. purgatio non indicitur nisi deficiente probatione. ergo illius criminis, cuius probationes recipere non potest, quia cognitionem non habet, purgationem indicere non poterit. Et vide quod dixi, de accusa. qualiter. ii. super ver. periculo. dicebat Archi. de consue. c. ai. l. vj. q̄ rationem distinctionis criminum in hoc casu non videbat, primo quia episcopus, qui subditorum crimina nō corrigit, magis dicendus est canis impudicus quā episcopus. lxxxiij. di. nemo. ij. q. vij. qui nec. item ista dec. ponit dubitationem generalem, & generalis respon. sequitur, non distinguens inter crimina, ergo generaliter est recipiēda. xxxi. q. j. c. vl. inducit, quod no. §. de of. or. c. j. in iij. glo. Item q̄ secundum canones omne crimen videtur esse publicū, vt no. §. de collusio. c. j. in glo. pe. cū sua remis. & in famare. iij. q. iiij. consanguineorum, in fi. [*& in fi.*] Ho. dicit primum vetum quo ad temporalem pœnam imponendam, secundum quod ad pœnitentiam, vnde inquiret, de offi. ordi. c. j. vbi dixi de hoc in prin. &

deficiente probatione purgationem indicet. nam & in layco locum habet ratio, de qua. §. c. ii. in fi. fin eum. vide quod dixi, de iuteiu. ad nostram. ii. super glo. pe. ¶ In gl. vl. [*ibi grauat*] vt quia non vult recipere testes¹ notos ad probandum bonam famam, sed recipit ignotos, vel forsan inimicos, vel viles & abiectos, vel nimium in quirit de qualitate compurgatorum secundum Host.

ADDITIO.

¶ *Testes. Et sic no. q̄ licet notorius criminosus non appellet, infamatus tamen appellat.*

SVMMARIVM.

1. *Compurgatores debent esse honesti, & notum habere quem purgant.*
2. *Superior subdito potest purgationem indicere propter publicam infamiam.*
3. *Suffragium glossarum, & nu. 4.*

CAP. VII.

Cum P. C. Compurgatores † debēt esse honesti, & notum habere quē purgant, nec impediri debent a iudice. & deficies in purgatione punit vt suadetur, sm ibi, vt aut. ibi, Deficientem. iiij ibi, præcaueris. & confirmatur hæc dec. ad fi. dec. cum P. de accu [*Pecunia*] largissime sumitur. j. q. iij. totum. [*Priuare.*] dicit † Host. prō constanti tenendum, q̄ superior subdito potest purgationem indicere propter publicam infamiam, vel prō pter scādalum, vel propter vehementem suspicionem quorum quodlibet per se sufficit. §. c. inter, etiam si nulla inquisitio præmittatur. §. c. pe. i. respon. Sed si purgationē præstare renuit, vel negligit, non priuatur, sed tan tum ab officio, & beneficio suspenditur, vsque ad satisfactionē. i. quousque se purgauerit. §. e. ij. in fi. & §. e. j. de hære excommunicamus. j. §. i. Si autem attentet ipsam præstare, & in ipsa præstanda deficiat, tunc punitur, ac si esset conuictus, de simo. de hoc, & c. insinuatum. & sic quandoque priuatur perpetuo officio, & beneficio, quando crimen hoc exigit, vt hic, & §. e. inter. Idem est, si non purgat se §. peremptorium ad hoc assignatū, nisi interim appellet, de re iud. q̄ ad consultationem, ar. qui fil sint le. lator, qui mat. ac. pos. e. fi. Alij contra. sed dicunt, quod debet excommunicari. §. de hære. excom municamus.ª]: §. i. vel illud est speciale in illo casu, ne quis de tanto crimine ex tali præsumptione condemnetur, de præsum. literas. §. fi. quod est verius, vt §. e. inter, ad finem. vnde dixit Innocen, q̄ c. presbyter. ij. q. v. & c. ij. §. e. loquuntur, quando proprium iuramentum offerebat purgandus, sed quia purgatores habere non poterat, sed se habiturū sperabat, obtinuit a iudice, q̄ adhuc expectaretur ipsius purgatio, & forte aliqui erant absentes, qui sperabant illum purgare. hoc loquitur, quando ipse iurare nolebat, & de compurgationibus desperabat [*Indignationem*] sæpissime contrarium faciunt prælati nostri temporis, max. quando purgandus est is, contra quem ex officio processerunt. [*Interest*] xlvij. di. c. fi. xj q. iij. inter verba, in fi. ¶ † In glo. vlt. [*ibi, obseruandum*] vide de prob. ex literis, super gl. sic Infra. ¶ † In glo. ij. [*ibi, ponitur*] considerato modo agendi, de accusa. accedēs, secundum Gof.

ADDITIO.

¶ *Excommunicamus. Vide plenius Ioan. An. supra allegato c. excommunicamus.*

SVMMARIVM.

1. *Absolutio ad vulgarem purgationem facta non tenet.*
2. *Supplementum, additio & suffragium gloss. 3. & 4.*

CAP. VIII.

Ex tuarum. C. † Absolutio ad vulgarem purgationem facta non tenet. com munis diui. ij. ibi, quia vero. [*Homicidio*] cōmisso aliquo de his mo dis, qui habentur. l. di. si quis viduam, de homi. sicut dignum

gnum.Goff.[*Suspendisses.*]q3 nolebat se purgare,de hoc §.c.proxi.[*Absoluisse*]quæ absolutio non tenuit.quia errorem expressum continebat, scilicet quia se purgauerat vulgariter, secundum Inno. remittit Hostien. de re iudi.c.i.[*Aut quinta*]hic patet numerum compurgatorum arbitrariũ.ii.q.v.omnibus. Hostien.[*Suspensionem.*]. a te factam,vt in prin.capituli.[*Difficultate.*]sic.3.de reic. ab excommunicato.vbi de hoc. [*Obstaculo*]auctoritate a nostra fretus,in an.ª¶†Gl.iiij.no.vnum ,ad quod indu 2 cit si.& arguit duo.¶ Vi.glo.quærit,& duas op. ponit 3 3 vltri.all.contrarium,& soluit.¶†In iiij.glo.[*ibi,qui reprobos.*]vide de censi.c.pe.in glo.fi.[*& ibi.si pater.*]si de illo qui vixit vt ingenuus, post mortem sit mota quæstio coram non competenti iudice,eo non obstante lapsus quinquennii statum ipsius,& liberorum defendit.¶ In glo.vi.[*ibi.l.iu.*]vide de fur.c. fi. super iij. glo. [*& ibi.l.iu.*] hanc & se.vide de accusa.de his,in iij.glo. [*& ibi , si cum de hæreditate.*]loquitur de illo,qui agens iurauit hæreditatem suam esse.qui consequitur id,quod haberet, si pro eo iudicatum esset.[*& ibi, iusiurandum*]delatum,non vltro præstitum,vt ibi.[*& ibi,Si duo patroni , in fi.*]vbi fustibus castigatur periurans, & ei dicitur , Importune noli 4 iurare.¶†In glo.ij.[*ibi,duelli.*]vel panis,& casei. Hostien. ¶ In glo.idem esset,[*ibi.si pater.*]de hoc de ap. vt debitus, in glo.ij.¶ In glo.vi.[*ibi , quidam.*] scilicet Bazianus. [*& ibi, Laurentius.*]cuius fuit hæc glo.idem Ala.& Tanc. exceptis casibus,qui no.§.de accu.de his.Hug.dixit, ꝙ semper post purgationem poterat accusari, quod posset esse verum, vbi absolutio non sequitur purgationem. nã etiam si probasset se innocentem, ex quo absolutus nõ fuisset,accusari posset.vbi vero post purgationem absoluitur,fit vera opinio Laur. & vide quod dicam.j.c.cum in iuuentute.super ver.indici. [*& ibi , de eodem.*] de alio enim crimine etiam eiusdem generis reiterabili, non esset quæstio,secundum Vin.[*& ibi,res iudicata.*]dicebat Gof.ꝙ audiretur volens probare purgatum deierasse,cũ iuramentum fuerit iudiciale. ff. de iureiu. admonendi. [*& in fi.*]de hoc secunda quæstione v. Mennam, & in Specu.de abolitio.in fine.& est quæstio Veneri. lxxj. & ibi tenuit quod supra dixi.post Ala.& Tan.dicebat Hostien.ꝙ de infamia præcedente purgationem non accusabitur, nec se purgare cogetur , si ad accusandum fuerit terminus assignatus,ar.de clan.desc. vl. q matrimonium ac.pos.c.fi.Idem est,si non fuit terminus assignatus,& bona fide fuit indicta purgatio.Si vero mala fide, puta ad impediendum eum., qui ad accusationem paratus erat,tunc accusabitur,non obstante tali purgatione,sicut est argumentum euidens.ff.de iureiuran. eum. qui.§.in popularibus,& l.si duo.§ fi.Sed allegans malã fidem,illam debet probare ff.de proba.quot.§.qui dolo, & remit.ad sum.eo.ti.§ pe.& j.c.pe.j.respon.

ADDITIO.

a ¶In an.No.ex hoc tex.præstitam absolutionis illius,qui in purgatione obtinuit.&c no.quod infamia facti licet tolli non possit a iudice , per ipsius tamen sententiam tollitur ipsius effectus.

SVMMARIVM.

1 *Purgator quod sit ab ecclesia tolleratus sufficit.*
2 *Suffragium & supplementum gloss.3.5.*
4 *Sanguinem elicit,qui nimis emungit.*

CAP. IX.

1 CONstitutus. C. †Sufficit , ꝙ purgator sit ab ecclesia tolleratus,bonæ famæ, nec de crimine condẽnatus.Et in j.facti narratio , & reprehensio. In ii prouisio.secunda pars ibi,Sane admirationem. sic 3 ri proxi.In his.[*nomina.*]idest nominationem,& famã Ala.vnde dicitur iste est boni nominis .item ex re nomen habet.Hostien. [*Satis sit.*]ergo,quod amplius est, a malo est.& secundum Hostien.hoc pro tanto dicit, qa purgandos etiam de hoc conquerebatur,scilicet ꝙ a purgatoribus exigebat iuramentum de veritate, & hoc fuit decisum de principio secundum eum.[*Et opinionẽ.*]

alii testes iurant de his,quæ sciunt,& aliter non probãt. iij.q.ix.testes, & §. de his , secundum Goff.[*Condemnati.*] his quatuor concurrentibus, quæ sunt hic expressa , & quinto addito, scilicet ꝙ pro moderno & præterito tẽpore notum habeãt,quem purgant indistincte,non obstante criminis exceptione admittentur purgatores, secundum Hostien.[*Indagine.*]idest inquisitione , vel exa- 3 minatione contra id,quod faciebat episcopus.¶†Glo.s. all.vj.concor.vnum contrarium, & vnum simile. ¶ VI. 3 glo.quærit,& soluit.¶†In glo. secunda, [*ibi , doli mali , in fi.*]non facile scire potest petitor , quid actum sit inter debitorem,& eum,qui delegatus est,vel si sit dissimulare debet,ne curiosus videatur.& ideo ex persona debitoris contra eum non excipitur.[*& ibi,si fideiussor.§.1.*]si fideiussor soluit,ignorans debitorem soluisse ,agit mãdati,nec id debuit diuinare.[*& ibi,si debitori,*] vide hanc & 4 se.de iudi.dilecti,super j.glo. ¶†In glo. ij.[*ibi , euitanda.*] nam qui nimis emungit &c.iiij.di.denique.R.[*Et ibi,ita vulneratus.*]dicit Hostien.indagatio vtilis,& quæ verum dat intellectum,approbanda, vt ibi , pernitiosa , astuta, superflua,& inutilis reprobanda,vt in primis iuribus.si. quod dixi,de iud.dilecti.¶ In glo.iij. [*in fi.*]& c.quando episcopus,vbi de hoc. ¶ In glo. pe. [*ibi repellatur.*]idem Tan.Vin.Goff.& Phi.caueat ergo excipiens, quomodo excipiat.Si enim dicat, Excipio te criminosum,& de crimine infamatum,tunc audietur.& est si.de accusa. accedens.¶ In glo.vlt.[*ibi,probatum.*]in alio iudicio,ne cõtradicat glo.s.proxime.[*& ibi,testimonium*]Tan. dixerat hic contrarium,& Gof eum sequitur,cum in hoc casu repelli non debeat in causa ciuili, vt ipse tamen Gof. tenet quod no.j.c.proxi.in glo.ij.[*in fi.*]facit quod no.j. c. proxi.in glo.ij.

SVMMARIVM.

1 *Infamatus suspenditur a beneficio propter magnitudinem criminis*
2 *Deductum in iudicium si non improbatur approbatur.*
3 *Purgationem indicendi tres causa.*
4 *Vita priuati qui dicantur.*
5 *Amicis qui carere dicantur.*
6 *In de hæresi purgatione qua specialia,& nu.8.vt procedatur in infamatum ea,& damnationis effectus qui,nu.1 ...*
7 *In fornicationis peccatum quis facile relabitur.*
Mucro quibus capiatur modis,& eius vsus,& post quem dispensatio de facili non admittatur.
Et,pro idest,in fi.
8 *Depositio,vel exautoratio ut fiat.*
9 *Epilogus,& suffragium glossarum nu.10.*
Contra parentes,vel patronos exceptio qua non detur.
11 *Additio glossarum.*
Purgare se ne debeat , cui probatur crimen in exceptionis modum.§.primo.
Accusato traduntur capitula,& datur defensionis copia,ibid.
13 *Depositus non semper traditur curiæ seculari,& quando.*

CAP. X.

INter solicitudines. C. †Propter magnitudinem criminis etiam a beneficio suspenditur infamatus, hoc primo. & augetur numerus compurgatorum , hoc secundo, qui debent esse probati,fideles,& noti, hoc tertio , & ex causa interdum post purgationem præstitam ad tempus qs suspenditur , hoc quarto . deficiens vero in purgatione punitur vt conuictus,hoc v.ij.ibi,Attendentes.iij.ibi,Ita tamen.iiij.ibi,purgatione.v.ibi,ꝙ si.[*Præcipuam.*]si. lxiij. di.qñ,in prin.[*vulpeculas*]i.hæreticos admodũ vulpiũ latebras quærentes,vel latẽtes & dolosos.[*Tales*]scilicet infamatos de crimine.s.eo.cum.P.[*Criminis.*]hæresis , de 2 quo infamabatur.Gof.[*Nolumus †improbare.*]hoc tenuit Hug.ij.q.v.presbyter si. ꝙ tñ quidã dicunt hoc nõ approbatum,sed solum non improbatum,& sic remanet dubium,vt olim.Alii contra,quia ex quo deductum in iu

dicium non improbat, ergo illud approbat, ad hoc. ʒ. de præben. cum iam dudum, in fi. & hoc teneas, vt dixi summando. quod placet etiam Inno. & Ab. qui etiam hic repetit, quod no. ʒ. de vita & ho. cle. a crapula. Licet Hostien. hic dicat, ꝙ si papa hoc faciat, non sit de hoc disputandum. si inferior, & querela deferatur ad eum, in potestate sua erit approbare, vel improbare, vt hic. Suspectus vero de dilapidatione omnino suspenditur. remittit de simo. licet Heli. §. quia vero. [*Improbamus.*] imo approbamus, nam & ordinarius hoc posset, vt sequitur. vel pro tanto dicit hoc, quia cum non seruatur forma, de qua no. in j. glo. in voluntate est papæ approbare, vel improbare. & facit quod proxi. dixi secundum Hostien. [*Officio tuo*] ʒ. de si. licet Heli. [*Deferentur*] etiam sine ipsius famæ inquisitione, cum sit ordinarius, secus in delegato secundum Hostien. de quo dic, vt dixi, de accusa. cum oporteat, & c. qualiter, & eo. ti. de accusa. c. ij. li. vj. in j. glo. [*Vehementem suspicionem*] solius iudicis. & 3 † no. tres causas indicendi purgationem, alibi habes duas tantum, de simo. licet. Inn. de scandalo vide, quod dixi de accu. qualiter. ij. super ver. periculum, & j. c. pe. in glo. forsan, ver. & idem. Vnde dicebat Hostien. ꝙ cum quælibet istarum causarum per se sufficiat, fortius sufficiunt simul iunctæ, nam & quæ non prosunt singula, collecta iuuant, de cle. pe. c. j. de præsum. tertio, & c. se. & propter hoc augeri merito debuit numerus compurgatorum. [*Qua*] scilicet dicta testium. Vel [*qua*] scilicet, tria prædicta. Ab. [*Seruantes*] in numero quartædecimę manus, quæ tamen rigorem, vt statim submittit, mollitur in eo, ꝙ respectu cuiusque prædictorum indicere poterat septimam manum, ar. ʒ. eo. ex tuarum, & ca. quot. & sic essent compurgatores. xxj. secundum Hosti. [*Rigorem.*] concor. de sen. ex. a nobis, ver. vt aũt. [*Ipsum igitur.*] scilicet decanum, qui ad papam forsan appellauerat propter causas supradictas, quas papa noluit im- 4 probare. potest † enim etiam in hac materia appellari. de hoc. ʒ. e. nos inter. Hostien. [*Accitis.*] idest vocatis. Hostien. li. j. [*Adiunctis.*] Episcopis ad maiorem solennitatem. [*Indictam.*] a nobis, scilicet manus quartædecimæ. [*Accipias.*] si voluerit & potuerit illam præstare. aliter damnabitur, vt in fi. Hostien. [*Vita.*] quod præsumitur, si contrarium nõ probatur. ʒ. de præsum. dudum. Vin. [*Probati.*] idest non improbati. ʒ. e. proxi. vel dic specialiter vitam probatam requiri in purgatoribus hæresis. In 5 no. [*Nouerint.*] si † tales inueniri non possint non propter malam conscientiam, quam habeat de ipso, quo casu loquatur finis, sed quia extraneus, vel pauper, & sic amicis carens. xj. q. iij. pauper; vel propter inimicitias, quas habet in loco. j. eo. cum in iuuentute, considerata fama, & qualitate personæ, criminis, & scandali, putat Hostien. per iudicis arbitrium illi subueniẽdum in moderatione numeri, & ꝙ admittantur alij compurgatores, licet non multum conuersationem illius notam habeant, dummodo concurrant alia quatuor no. ʒ. c. proxi. ad hoc. j. ca. cum in iuuentute, & quod ibi no. in glo. fi. & de frigidis. laudabilem, & quod ibi no. & quod no. de accu. cum. P. in vl. glo. & quod dicam. j. eo. accedens. [*Beneficium.*] sine officio. j. ver. proxi. [*Manere.*] speciale 6 † est in crimine hæresis, vt post purgationem præstitam perduret hæc pęnitentia. Idem forte potest dici in aliis grauibus. ff. de legi. non possunt. Inn. Contrarium vero huius est regulare, ꝙ scilicet post purgationẽ est absoluendus, & plene restituendus. ʒ. eo. ex tuarum. j. eo. accedens. ij. q. v. super, & c. pͣsbyter. & sic vnum speciale. Alia duo colliguntur ex prin. secundum Hostien. scilicet ꝙ suspenditur a beneficio, & ꝙ ad primum sonitum publicæ famę inquiritur de veritate. Quartum de numero xliij. Quintum, ꝙ duo episcopi ad purgationem adiunguntur. Sextum, ꝙ requiritur in compurgatoribus, ꝙ vitam præteritam purgandi cognoscant, nec alias videatur sufficere notitia modernorum. ʒ. eod. cum. P. secundum Hostien. [*Publicæ.*] propter publicam infamiam, de pr. & re. c. j. & c. quæsitum. ʒ. eo. si quis. [*Abiuret.*] non 7 ob. de coha. cleri. & mu. clericos, quæ loquitur † in peccato fornicationis, quo quis facile relabitur. l. di. quia ma. secundum Vin. & Gof. [*Prædicet.*] vt sic contrarii suspicionem tollat. [*Infamiam.*] si. de no. oper. nun. c. ij. in fi. de præsum. literas, in fi. j. c. ij. in prin. [*Deleatur.*] sic. ʒ. e. si quis presbyter. [*Mucrone.*] idest degradatione. & sic in ecclesia est duplex mucro, spiritualis. & temporalis, de quo de sent. exc. dilecto, lib. vj. & spiritualis & temporalis subdiuiditur secundum Hostien. Est enim vnus eradicans & mortalis, scilicet degradatio, vt hic, & de homici. pro humani. Alius disciplinans, vel medicinalis, scilicet excõmunicatio, quæ & mucro dicitur. xvj. q. ij. c. j. de rebus ec. non ali. si quis. Primus mucro est ad punitionem, post quem non de facili dispensatur, de cler. non resi. ex tuę. & est specialissimus episcoporum, de ele. transmissam. Secundus vero dicitur mucro, quia hominem a Deo separat. i. separatum declarat, & fit ad correctionem. ij. q. i. multi, de sen. ex. c. j. lib. vj. aliqui vero intelligunt hoc de mucrone excommunicationis. sed Hostien. non videt, quomodo pænitens debeat excommunicari, cum & excommunicatus debeat tunc absolui, cum pęnitet. xj. q. iij. debent, nisi dicas ad tempus in pęnam id fieri, sicut interdum, sed hoc non placet Hostien. [*Et.*] sup. & sic per consequens. Vin. exponit. [*percellas.*] idest deponas. & istud, &, exponit pro idest, ab officio, & beneficio, licet per modum inquisitionis tantum de hoc constiterit, & sit ratio, quia † istud crimen etiam post pęnitentiã 8 impediret ordinis executionem, vt no. de accusa. inquisitionis. j. respon. secundum Hostien. hoc dixerat Gof. alternatiue, saluo ꝙ pęna exauctorationis tunc imponenda non erat, de simo. per tuas dicebat autem illam fieri vt habetur. xj. q. iii. episcopus. hodie clarius, de pęnis. c. ij. lib. vj. præmiserat autem, quia ideo deponebatur, quia purgatio ab accusatione descenderat, & ideo pęna accusationis probatæ fuit imponenda ex defectu purga- a tionis, [a] non ob. quod supra dicitur, ꝙ nullus apparuit accusator. illud enim verum nunc, apparuit tamẽ in prin- 9 cipio, & destitit. ¶ † Prima gl. respondere potest per quæstionem, quo ordine indicatur purgatio. ¶ Secunda gl. arguit conuictum in modum exceptionis & c. ¶ Quarta gl. ponit ver. de numero cõpurgatorum. ¶ Pe. glo. po- 10 nit quatuor similia. ¶ Vltima obiicit, & soluit. ¶ † In gl. ij. [*ibi. § aduersus.*] contra parentes, vel patronos non cõpetit exceptio doli, vel alia, quæ apud bonos mores opinionem illorũ sugillet. ¶ In gl. iiij. [*ibi, quia in prouincia.*] 11 quis deliquit, illic iuri subiaceat. ¶ † In gl. j. [*ibi, presbyter. si.*] vbi plene de hoc. [*& ibi, contra illum facere.*] etiam si ille vellet se purgare, vt no. ij. q. v. habet hoc proprium, in j. gl. ¶ In gl. ij. [*ibi, exceptionis.*] hoc põt verũ esse ꝫm Inn. qñ directe inducuntur testes ꝯ eum, cõtra quem excipitur, vt contra accusatorem, secus, si non directe, vt si ꝯ testẽ. & est ratio. quia accusatori traduntur capitula, & b datur sibi defensionis copia, quod non fit testi. [b] vide q̃d dixi, de accusa. super his, super gl. j. propter. & de fideiuss. peruenit, super vlt. glo. ¶ In gl. hæc exceditur, [*ibi, enormitatem.*] dicit Host. dici posse, ꝙ hic non solũ consideratur criminis enormitas, sed etiam tria hic expressa, de quibus dixi super ver. seruantes. [*& ibi, minori.*] idem ver. no. de simo. insinuatum, [*& in fi.*] de hoc. ij. q. v. in summa. ¶ In glo. ij. quæstione. j. [*in fi.*] secundum Ioan. & ʒ. de rapto. c. j. in fine. ¶ In glo. ex qua, [*in fi.*] & ex solitudine. de hoc. lxxxj. dist. clericus, in prima gl. & c. in omni- 12 bus, in vlt. gl. ¶ In pe. [*ibi, Cum aliquis,*] vbi de hoc. ¶ In † gl. vlt. [*ibi, sed præsumptiue.*] Host. dicit, & placet Abbati decre. locum habere, cum pęnitere vult. alias enim, si renuit, & sit incorrigibilis, traditur curiæ seculari, vt in ꝯtrario, & ʒ. de iudi. cũ nõ ab homine. qualitercũq; & aliqs de crimine ꝯuincatur siue per testes, siue per præsumptiones violẽtas postq̃ secuta est ꝯdemnatio, suũ dẽt ef- [illegible] hr̃e. Effectus vero damnationis huius criminis est, ꝙ si clericus est, degradat᷑, tradatur curiæ, nisi redeat,

&

& abiuret, quo casu non traditur, nisi sit relapsus, vt in contrario. Dicit tamen in condemnatione hunc modum seruandum in hoc crimine, vt distinguatur, vtrũ quis sit publice infamatus, quia familiaritatem habet cum hæreticis, seu conuenit ad occulta conuenticula, siue quia dissidet a communi vita, & moribus. quibus casibus idem est, quod in aliis criminibus, vt in purgatione deficiens canonice puniatur, & vere censeatur hæreticus, de hæreti. excommunicamus. §. adiicimus, & §. se. vnde & hic deponitur ab officio, & beneficio, & detruditur in mon. quæ est pęna hæretici redeuntis. Si vero non sit infamatus de his, sed sola præsumptione notatur, vt quia ob aliam causam excommunicatus perseuerauit in ea per annum, de pęnis. c. fi. vel ob aliam probabilem causam, tunc si ad arbitrium episcopi se non purgauerit, non condemnatur statim vt conuictus, sed solum excõmunicatur, in qua si perseuerat per annũ, & si in veritate nõ sit hæreticus, damnatur vt hæreticus, de hæreti. excommunicamus, vbi etiam remit. [*& ibi, literas.*] & vide, quod dixi eo. ti. de præsump. c. ij. in fi. [*& in fi.*] vide quod dixi de hæreti. ad abolendam. §. qui vero, quod facit contra.

SVMMARIVM.

1 *Purgatio pro compurgatione, cui hac, vel illa proprie conueniat.*
2 *Additio glossarum.*
Compurgatores quales esse debeant.

CAP. XI.

CVm dilectus. Breue est. [*Vos.*] erant forsan isti iudices dati ad recipiendam purgationem alicuius infamati. [*Purgationem.*] i. † compurgationem. infamatus enim se purgat, testes vero compurgant, vel dic purgationem alterius. [*Honeste.*] per quod 2 præsumitur nolle dierare. supra eo. cum P. ¶ † In glo. j. [*in fi.*] vnde dicebat Vin. ꝙ purgatores debebant esse tales, q̃ fuissent in loco tẽpore cõmissi delicti eadẽ rõne.

SVMMARIVM.

1 *Purgatio non semper indicenda propter infamiam, & quibus casibus, quibus committenda, nu. 5. quando per eam non fiat praeiudicium, quin possit inquiri, nu. 5. quis eam petat, nu. 9. quando concedi non debet, eod. nu.*
Familiaritas tuta non est volenti seruare castitatem.
Antiptosis in dict. homo.
2 *Populi vanæ voces non audiendæ.*
Plures quare non probent, quod intellexerunt ad vno.
Fama semper crescit & per quos.
Rumor falsus cui comparetur.
Reaccendere quid non licet.
3 *Ex zelo bono quo modo peccatur, & a quibus.*
In episcopos ignorantes iura periculosum promouere.
Rationis iudicium sequendum.
Secundum allegata & non secundum conscientiam iudicandum.
In iurium obseruatione peccatum timeri non oportet.
Cum amico omnia delibera, & quo.
4 *Supplere de facto iudex non potest, excipitur.*
Purgati tempus considerandum, in fi.
6 *Purgatores, uel compurgatores vnde sumendi.*
7 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 8.*
Propter importunitatem inuerecundam princeps non concedenda concedit.
9 *Additio glossarum.*

CAP. XII.

1 CVm in iuuentute. C. † Non semper propter infamiã est indicenda purgatio. & põt diuidi in tres partes. prima narrat factum, & procuratoris petitionem ex facto secutam. secunda ibi, Nos autem, petitionem improbat. tertia ibi, Cęterum petitionem admittit cum quadam protestatione. [*Quinque ecclesia.*] nomen ecclesiæ. [*Familiaritatem.*] quę tuta non est castitatem seruare volenti, vt patet ex no. de vita & honest. cler. monasteria, de cohabi. cle. & mu. c. i. vide quod dixi de eo, qui cog. con. veniens. ij. in glo. adulterium. [*Homo.*] idest homini, scilicet Diaconus. s. de ele. licet. vel loquitur de homine inimico episcopi. [*Amplius.*] ex ostensione rescripti. licet autem infamatus esset, sed non in tantum. per quod dicit Hostien. probari, ꝙ fama non habuit ortum a literis, licet Inno. contra, vt iam dicã. [*Aemulorum.*] de his. s. c. ij. quod videtur cõtra, cum ibi ad dicta ęmulorum indicatur purgatio. Dicit Ab. ꝙ ibi papa mandat inquiri, non ad dicta ęmulorum tantum purgationem indici. Hic constabat papę ex causa vili ortam infamiam. Sed Hostien. s. dicit, ꝙ si a solis ęmulis, & inter episcopos solos infamatur, nõ indicitur purgatio de necessitate iur. vt hic. Si vero communis sit infamia, licet ęmuli inde loquantur amplius, [a] indicitur vt ibi. [*Commoueri.*] quia certum erat infamiam sine causa, vel ex iniusta causa ortam, scilicet ex literis papę monitoriis. vbi vero hoc non esset certum, bene indiceretur purgatio. s. eo. inter, de simo. licet. xj. quæstione tertia, in cunctis, secundum Inno. sed Hosti. negat infamiam ex literis ortam, cum textus dicat, ꝙ propter illas creuit, vt s. dixi. [*Dictum.*] quod no. Hostien. Vin. de infamia orta ab vno, vel ab inimicis, vide ad literam in Spe. de abo. & pur. ad fi. ver. quid si aliquis, & ver. 2 se. [*Multitudo.*] vnde nec † audiendæ sunt vanę voces populi. C. de pęn. decurionum, & patet ex no. de elec. ca. secundo. Et hæc est ratio, quare plures non probant, quod b ab vno intellexerunt, de testi. licet ex quadam, [b] secundum Gof. qui etiam ponit hic versum. Fama volat, transitque modum, quocunque feratur. Et hoc maxime, cum ad matronas peruenerit, vt dicit Hier. ad Furiam. b. ꝙ ipsarum linguis ventilata prouincias penetrat, tamen ibi sub litera E. vide quomodo pulchre falsum rumorem ęquiparet igni stipulę & flãmę, cui deficiũt nutrimenta. [*Postulatus*] de postul. bonæ. secundo. [*Reaccendere.*] quod faciendum non est. s. de rescrip. nonulli. vj. q. prima. deteriores, & ca. ex merito. Hostien. [*Ipsius*] episcopi. [*Qui.*] amici scilicet. [*Bonum zelum.*] quasi dicat, sine felle erant, sed idiotę secundum Hostien. qui dicit, 3 ꝙ † ex hoc zelo peccant frequenter religiosi tantum zelum habentes ad corrigenda peccata, quod & nullum ordinem seruant, adeo, ꝙ etiam de quantumcũque occultis volunt inquirere, & punire. contra not. s. eo. inter, & de accusa. qualiter. propter quod periculosum dicit ignorantes iura in episcopos promouere, de consan. & affi. c. primo. cum concor. Sequendum enim est in omnibus rationis iudicium, de pręben. graue. Est etiam secundum allegata, non secundum conscientiam iudicandum, de offi. or. si sacerdos, nec iuribus maxime canonicis præferenda est capitanea voluntas, de constitutio. c. primo. & c. ne innitaris, nec oportet peccatum timeri in iurium ipsorum obseruatione, cum ipsa nullũ peccatum nutriant. xxiij. quæstione quarta. qui peccat. xiiij. quæstione prima, quisquis, & ca. quod præcipitur. secundum Hostien. [*Secundum scientiam.*] si. xv. q. j. §. j. vbi de hoc. Sene. epi. tertia. ad Lucil. Omnia cum amico delibera, sed de ipso prius. & Hier. ad Augu. tertia. B. de amicitia. omnis est tollenda suspicio, & sic cum amico, quasi cum altero se loquendum. Item ibidem. C. dicit, quod amicus nil mente tenet, quod distet a labiis. & ad Rufinum secunda. b. Vera amicitia, quod sentit, dissimulare 4 debet. [*Reuocare*] forsan ad partem. nec † enim debet iudex in iudicio supplere de facto, quod sibi non constat vt iudici, de hoc de postu. præ. bonæ. j. vel dic quod semper potest prouidam petitionem repellere, vt hic, sicut & iniustã dentibus lacerare, de hoc. ff. de of. ass. l. j. secundum Host. fm quem hęc petitio erat improuida, qa cõtra commodum domini videbatur peti, vt sequitur. [*Ter vos.*] iudicibus loquitur, non compurgatoribus, ꝙ patet ex ver. ei iudici, nisi sub. præstandam, qui vero fuerint iudices, patet in dec. cũ in iuuẽtute, de presum.

5 [*Abbatibus.*] quare† non episcopis s. eo. quor. respõ. quia Strigonien. ecclesiæ &c. vt sequitur. [*Indici*] per hanc tamen purgationem, quam offert, non præcedente inquisitione non fit præiudicium aliis, quin possint inquirere, secus si præcessisset inquisitio, de collu. in tantum. Innocen. & hoc respectu grauabatur. non alleuiabatur episcopus secundum Hostien. [*Protestatus.*] protestabatur papa, vt si deficeret epus in purgatione, non moleste ferret pęnę impositionem propter purgationis defectum, Sed sibi potius imputaret. Gof. vel hoc fecit, vt pudori suo consuleret. secundum Hostien. ne videatur ius ignorare, de tempo. ordi. vel non est. [*Alia causa.*] alias, illa cã quod plus placet Hostiẽ. vt sit sensus, ꝙ causa dictę infamię non erat de necessitate iuris indicenda purgatio. [*Eo tempore.*] no. tempus ꝯsiderandum, de hoc de transla. c. fi. [*Metropoli*] ad quam vterque postulatus erat, & obijt nuit archiepiscopus, vt patet de postulã. bonę. ii. præcessit ergo illam sententiam hęc decre. secundum Hostiẽ.

6 [*Regni sui.*] sed de† alieno non erant purgatores idonei,

7 qui debent esse vicini, & honesti, vt s. c. proxi. ¶ †Glo. sed qualiter. obiicit & tripliciter respondet. ¶ Vlti. glo. no.

8 casum, quo sine sociis &c. ¶ In † glo. sed qualiter. [*ibi. l. iam tamen. §. in hac. ij.*] vide in pręc. c. in causis, super. vi. gl. ¶ In glo. fi. [*ibi. l. i. li. x.*] propter inuerecundam importunitatem petentium princeps non concedenda conce-

9 dit. ¶ † In glo. quarta. [*in fi*] concor. de elec. vbi periculũ, §. pe. lib. vi. & s. de sacra vnc. c. vno, ver. vnde. ¶ In glo. sed qualiter [*ibi §. vlt.*] & de procur. qui ad agendum, li. vi. [*& in fi*] vel dic, ꝙ generalis procurator potest hoc petere. s. de accusa. veniens, secundum Innocen. Dicit Hostien ꝙ haberet procurator mandatum, vel non, nulla iuris necessitas cogebat papam petitionem admittere triplici ratione. Prima, quia improuida, & de hoc dixi in textu. Secunda, quia papa nulli iuri subiectus est, de elec. significasti. ff. de leg. l. princeps. Tertia efficatior, ꝗa indictio purgationis, & modus illius non pendet ex voluntate, vel petitione partis, sed ex arbitrio iudicis, vt patet ex lectis, & no. de hæreti. excommunicamus. §. i. & §. adiicimus. s. eo. ex tuarum, & c. quoti. vnde & si episcopus præsens esset, & hanc petitionem faceret, papa de iuris necessitate non teneretur illam admittere secũdum eum. ¶ In glo. simile. [*in fi.*] xliii. di. sit rector. Gof. de rescrip. c. vl. li. vi. de sen. exc. si aliquando. ¶ In glo. vlt. [*ibi, si legitimi.*] vbi idem nota. [*& in fi.*] vbi de hoc, & lxxxi. distin. clerici.

ADDITIONES.

a ¶ Amplius. vide inf. eo. accedens, & glo. inf. eo. cum dilectis, in glo. pe.

b ¶ Et quadam. Ibi vide Ioan. An. & supra de praui. c. fi. & glo. in l. si arbiter, ff. de probatio.

SVMMARIVM.

1 *Compurgator iurat de credulitate.*

Purgandus de ueritate.

2 *Suffragium, & additio glossarum.*

CAP. XIII.

1 DE testibus. C. † Compurgator iurat d credulitate. pars huius, supra de testibus, de testibus. [*Inducuntur.*] voluntarii, non coacti. ad hoc, s. eo. cũ P. & c. constitutus. non ob. supra de testi. cog. super his, vt ibi dixi. [*Veritatem.*] de qua iurat ipse purgandus, supra.

2 eo. quor. saluo eo, quod dicam infra c. proxi. ¶ † In glo. i. [*ibi, videamus.*] hanc & se. vide de iur. ca. in pertractãdis, super. iiii. glo. [*& ibi si arbiter.*] deponitur ibi de communi opinione quod non extat, qui sciuerit, vel viderit ini-

3 tium operis. ¶ † In glo. i. [*in fi.*] Vin s. de testi. licet ex quadam, ad fi. & i. de elec. vt circa, li. vi.

SVMMARIVM.

1 *Infamatus super defectu natalium, si uult promoueri, debet se prius exinde purgare, & apud quos infamatus. nu. 2. in fi. de quo iuret nu. 5. & quo casu. nu. 5. in fi.*

Aemulus dicitur multis modis, & an possit accusare.

2 *Per alium facere quis non debet, quod pro se facere non vult, uel non potest.*

Ordinari quis non debet sine permissu proprij diœcesani, nec infamatus. in fi. & nu.

3 *Nota multa significat, infamiam hic.*

Purgationi non est locus in probatis, fit etiam in negatiua & quo modo. nu. 5.

Conscientia scrupulosa uel scientia occulta remouenda.

4 *Epilogus, & suffragium glossarum.*

In dubia re certius & modestius abstinendum.

Mater semper certa.

Pater quis.

5 *Additio glossarum.*

Purgandus qualiter iuret.

A forma consueta receditur ob facti qualitatem.

Reputationis diuturna quod quis sit legitimus, infamia sequens non nocet.

CAP. XIIII.

1 ACcedens C. † Infamatus super defectu natalium, si vult promoueri, debet se prius exinde purgare. & sũt duæ partes. In prima conquestio. In secũda prouisio. ibi, quo circa. [*Humili.*] de hoc. s. de homici. Ioannes. [*Aemulis.*] idest inuidis. sic. s. de renun. lectæ. & vide, quod ibi dixi. Aemulus dicit̃ multis modis, vt no. xliii. di. scimus. & possunt ęmuli accusare. ii q. vi. decreto, quod dic vt ibi in i. glossa. Sed contra, supra eo. cum in iuuentute, vbi dicunt, quod ad dicta æmulorum non debet

2 indici purgatio, dic vt ibi dixi. [*Alio.*] arguet† eum. qui læsam habet conscientiam, non deberet per alium facere, quod per se facere non vult, vel non potest, de quo dic, vt suprà de offi. or. si sacerdos, & vide, quod dixi de elec. quia propter. §. illud. in prin. Sine permissu vero proprii diœcesani alius illum ordinare non debeat, quod dic, vt i. de tempo. or. cum nullis, & c. i. & ii. lib. vi. [*Promoueri.*] & bene, quia & si non sit &c. vt in fi. quod etiam hæc continuari potest secundum Hostien. [*Publice.*] ac si d. secundum Hostien. non apud ęmulos tantum, sed communiter apud bonos & graues. s. de accu. inqsitio-

3 nis, in fi. quod dic vt ibi dixi. [*No.*] idest, †infamia illegitimationis. habet tamen hæc dictio, Nota, alias significationes. de quibus Hostien. remittit, de offi. dele. cum olim. ii. vbi vide super ver. notauisset, & de forma. c. fin. [*De ipsa.*] scilicet filiatione, vel veritate notę nam de nota, vel infamia de facili constare potest. Hostien. [*Non poterit.*] si enim constaret, non esset locus purgationi i. c. prox. [*Non differas.*] remota consciẽtia scrupulosa, vel etiam occulta scientia, si quam habens, & nolit ad partem monitus abstinere, de temp. or. ex tenore. [*Promouere.*] sup. alias non promoueas durante infamia. non obstat, quod allegari posset, istum ex proprio delicto non notatum, quia si &c. [*Delicto.*] proprii. [*Secros.*] large su-

4 mitur, sicut, & s. de supre. c. i. vt ibi dixi ¶ † Secunda glo. obiicit. & soluit. ¶ In gl. [*ibi, seruiles in fi.*] in re dubia certius & modestius est a nuptiis abstinere. ¶ In glo. ii. [*ibi, quia semper.*] ibi dicitur, ꝙ mater semper est certa, etiam si vulgo concepit, pater is est, quẽ nuptiæ demonstrant.

5 ¶ † In glo. ii. [*ibi, directe.*] verũ tamen in purgatione. s. de of. ord. ex parte. vbi purgat se, ꝙ in absolutione non tacuit excessus, imo. cõmuniter negatiuæ sunt, quæ veniunt in purgatione, [*& ibi, non potest.*] ff. de condi. & demon. l. Lucius. imo, si dicis hoc casu purgationẽ indicẽdã, incidit purgãdus in insolubile: nam de veritate iurare debet qui purgatur. s. e. quor. sed hic de veritate iurando subiret ancepe periurium piura. ff. de in li. iur. videamus. ff. rerum amo. Marcellus. purgatio vero per modũ de quo submittit statim glo. non placet Host. cũ de veritate conceptionis, & natiuitatis suæ, & maxime pcedẽ-

tis

tis matrimonij iurare non possit, vnde dicit cum Inn. ꝙ sufficit, ꝙ hoc casu iuret de credulitate, cum sit eadẽ ratio in purgando, quæ in purgatore. ergo idem ius, de consang. tua. Iura vero, quæ volunt, ꝙ purgandus de veritate iuret, loquuntur in illo, qui se purgat super facto proprio, quod sibi non licet ignorare, de rescrip. ab excommunicato. & facit s. eod. quoties. ibi, Se sciente, vt etiam ibi dixi. Alij dicunt, ꝙ non deletur infamia per purgationem talem. Ratio, quia bene potest esse, quòd non credit se sacerdotis filium, & tamen est. & ideo dicunt hoc casu purgationis formam reuoluendam, vt. s. purgatores de veritate iurent, purgandus vero de credulitate. sed hoc non placet, quia ex quo per testes vere eo modo, quo potest, probatus esset alterius filius, non esset plus locus purgationi. s. c. proxi. Teneas igitur, quod prædixi, & est speciale propter qualitatem facti, quod receditur a forma consueta, quæ secundum sanam cõscientiam præstari non potest. & hoc solum possumus &c. de rescrip. sciscitatus. dicit etiam Host. ꝙ si diu habitus & reputatus fuit legitimus, subsequens infamia non est attendenda, argu. qui fil. sint legi. peruenit, de presbytero non bapti. c. fi. in fi. [*& ibi, quia semper*] de hoc s. de fil. presbyt. Michael. [*& ibi, ut hic patet*] & s. de aposta. c. iij. vbi quis se purgat ab irregularitate apostasiæ. ad idẽ de testib. tam literis.

SVMMARIVM.

1 *Purgatio non indicenda super notorio crimine, quando sit ei locus, nu. 4. in fi. & 13.*
In ea deficiens varie pl. ctitur, nu. 5. & 6.
Si recte fiat, an de eodem inquiri possit, ibid.
Iteratur etiam de gratia, nu. 8. vel ad eam procedatur, ibi. & nu. 13.
Minus iusta non facit fidem, nu. 18.
Recepta ab ordinario non tenet pendente causa criminum coram Papa delegatis, & nu. 2.
2 *Episcopus non appellatur, qui sit electus tantum.*
Occupata pro detenta, in fi.
3 *Inuadere, vel contra iudicis detinere sententiam, nil interest.*
4 *Ad vniuersitatis petitionem datur inquisitor.*
5 *Papa assertiue de literis alias a se scriptis non scribit, nisi sibi constaret, & id ex stylo.*
De crimine eodem nunquid inquiratur sæpe, & nu. 6. & 7.
Priuatoria sententia propter crimen quibus de causis non teneat.
6 *Accusatio an procedat contra eundem post inquisitionem de eo factam super eodem crimine, vel post actionem ciuilem, & nu. 7. vel post exceptionem, nu. 7 vel denuntiationem, ibid. §. idem et.*
Exceptio eadem an liceat repeti.
7 *Denuntiatio post accusationem, & inquisitionem admittitur. § idẽ etiam.*
8 *Defensionis danda copia reo super imputatis.*
Delegati si faciant quid non commissum, non tenet.
9 *Lis contestanda etiam cum inquiritur aliquo promouente.*
Exemplum siue transcriptum quod faciat fidem, in fi.
10 *Relatio iudicum missa ad curiam qua faciat fidem.*
11 *Ordo iuris in quibus hic non fuerit seruatus, & supra nu. 8. & infra nu. 12.*
Sententia quandoque refertur ad factum, non ad ius.
Præsertim, pro maxime, & notat coadiuuantiam, non sufficientiã.
Notorium facti quod, & probatur etiam ex auditu. recipit tamẽ dubitationem.
12 *Peremptoriũ uitiatur ex sui breuitate & ex nulla causæ expressione.*
14 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 15.*
Super possessione si prius iudex non pronunciat, appellatur.
16 *Additio glossarum.*
17 *Collatio beneficij cui facta est ob alterius priuationem, citãdus est.*
Pro notorio ne dubium recipiat iudex, cauere debet, & supra numero xi.
18 *Delegatis omissis adiri potest ordinarius consentiente parte.*

CAP. XV.

1 CVm dilectis. C. †Super notorio crimine non est indicenda purgatio, & pendente causa criminum coram delegatis papæ purgatio super illis ab ordinario recepta non tenet. & sunt, quatuor partes. In prima datio auditoris ad causam. In secunda ibi, Idem procurator, actoris petitio. In tertia ibi, Dictus vero, rei responsio. In quarta ibi, His igitur. causæ diffinitio. [*Concessimus.*] super eo, quod idem clericus petebat sibi assignari corporalem possessionem ecclesiæ sibi collatæ per Abbatem sancti Galli. Innocen. [*episco*
2 *pus.*] nunc, sed †tunc electus, vt infra patet. sic supra de electio. bonæ. j. vel alludit vulgari Teutonicorum, qui electos vocant episcopos secundum Hostien. cui prima plus placet. vel intelligas proprie, scilicet quod primo causa fuerit coram episcopo, secundo illo mortuo coram electo substituto. qui forte fauebat presbytero, & ipsius purgationem recepit. [*Indixit.*] si intelligas de electo, dic causa iam pendente coram delegatis, & ideo non valuit, vt in fi. capituli. [*Nequiuisset.*] vt procurator iste dicebat, sed contrarium erat verum, vt infra dicitur secundum Hostien. aliter intelligo, vt prædixi, vel de iure secundum eum. [*Quas.*] ecclesias. [*ipse.*] presbyter. Hostien. [*Nihilominus.*] idest non obstante destitutione præ
3 dicta. [*Occupatas.*] idest detentas. & sic no. quòd †nil interest inuadere, vel contra iudicis sententiam detinere. vel dici potest, quòd episcopus sententiam mandauit executioni, sed presbyter postea violenter occupauit ecclesias, sed prior expositio plus placet Hostien. [*Cumque.*] hic incipit casus secundum Hostien. [*Consanguinei.*] propter hoc verbum. supra dixit, Incestus. & propter ver. Vxorem, quod sequitur, dixit s. adulterii. [*plebani.*] dicit
4 Inno. no. ad petitionem †vniuersitatis dari inquisitorẽ.[a]
a Idem Ab. forte non habebant in textu, Quorundam, quod sequitur [*Constantiensis dioe.*] quorum intererat saltem ratione correctionis euangelicę. secunda, quæstio, j. si peccauerit, & sic impetrauerunt in modum denunciationis, de accu. cum oporteat, & c. cum dilectus. vel dic quòd directe impetrauerunt contra ipsum agendo, vel accusando, vnde fuit lis contestanda, vt innuit, infra §. 1. Nec opponas, quod dicitur in literis, quod se purgaret, quia illud intelligitur, si fuit infamatus apud bonos & graues, & impetrantes in probatione deficiant, vt patet ex no. infra §. fi. & de accusa. cum. P. [*Dicimur.*] asserti
5 ue †papa hoc non assereret, nisi sibi constaret. vnde secundum stylum ponit hoc verbum [*Et incestus*] forsan alterius, quam illius, de quo coram episcopo fuit actũ. de illo enim non erat sępius inquirendum. s. de collu. c. fi. vel loquitur de eodem, nam bene inquiritur pluries, quando quis extitit condemnatus, secus, si absolutus. s. de accusa. de his, vel dic, ꝙ episcopus processerat non inquirendo, sed audita infamia statim indixit purgationem presbytero, quam quia non præstitit, sententia
b liter[b] cum suis ecclesijs priuauit, & male, quia ipsum tantum ab officio suspendere debuit, & etiã beneficio, si maiora crimina essent. ij. q. v. presbyter. si a plebe. s. c. Inter sollicitudines. respon. j. Si autem præcessisset inquisitio, tunc ipso deficiente in purgatione sententia amotionis in eum ferri posset, vt supra eo. inter sollicitudines. §. fin. & c. cum P. §. i. supra de re iud. quòd ad consultationem, & similiter male processerunt super eodem isti iudices, quia non præmissa inquisitione de veritate criminum, ipsum per sententiã priuauerunt, & ideo reprobatur eorum processus, quia hunc iuris ordinem non seruarunt. & sic potest intelligi, infra eo. §. his
6 igitur. Item † si non præcesserit inquisitio, sed tantum indicta fuit purgatio, siue præstita fuerit, siue non, tamen alius admittetur ad inquirendum, arg. eius, quod dicitur in populari actione, in qua extra iudicium non licet pacisci. ff. de pact. iur. gentium. § fin. nec ad arbitrum ire. ff. de arbi. non distinguemus. §. de liberali. a simili, nec iusiurandum deferre, & idem argumentandum videtur in inquisitione. tamen Innocen. videtur sensisse, quod si scandalum, siue periculum, siue infamia, siue suspitio grauis sit contra aliquem, potest prælatus suus procedere ad inquisitionem, vel si non inue-

niat probationes, Indicet purgationem, quam ſi præſtiterit, denunciabitur per ſententiam boni teſtimonij, & ab infamia abſoluetur. ſ. eo. accedens. & c. inter. & c. ex tuarum, & c. cum P. §. i. & ſi defecerit, non condemnatur de crimine, ſed priuatur beneficiis. ſ. eo. cum Pe. §. fi. ſaluo, quod ibi no. Sed & deponitur propter maiora crimina. ſ. eo. Inter. §. fin. nec fit contra eundem de cætero inquiſitio de eiſdem criminibus, vt no. ſ. de col lu. detegen. c. fin. ſ. de accuſatio. de his. Dicũt etiam quidam, quod placet Dama. vt ſcripſi in Specul. de inquiſi. §. penult. verſicu. vtrum autem. quod ſi poſt abſolutionem, vel condemnationem alter, vel idem velit accuſare de crimine eodem, ſi etiam ſciuit priorem egiſſe, hoc poteſt facere. nec obſt. exceptio rei iudicatæ, cum ad aliud agatur per modum inquiſitionis, ſcilicet ad abſoluendum de infamia, vel ad priuandum beneficiis. Aliud per modum accuſationis, ſcilicet ad condemnandum de crimine, & pœnam corporalem infligendam, argum. ff. de excep. rei iudic. cum quæritur. & l. an eadem. §. fin. & ff. ad legem Iul. de vi pub. qui cœtu. §. ſi de vi. C. de ſal. damus. ſ. de cauſa poſſeſ. paſtoralis. licet In ciuilibus actionibus a diuerſis iterum non poſſit agi ad idem. ſed in cotrarium, quod plus eſt. ff. pro ſocio. ſi quis pœna. & l. ſequen. ff. de pactis. reſcriptum. §. ſi pacto. nec eſt contra. ſ. de electio. cum dilecti. in fine. quia ibi ad idem prohibet agere directo, vel excipiendo, vel ratione eius, de quo conſtabat inquirendo, non caſſaretur electio, ſiue non repelleretur electus ab epiſcopatu. vide quod ibi nota. in gloſſ. penulti. & quod dixi in glo. not. quod ſententia, & quod dixi de re iudica. cum ſuper. in fine. Item ſi oppoſuit aliquis dilatorias exceptiones ad elidendum reſcriptum. & feratur ſententia contra eum, quam acceptet tacite, vel expreſſe. & poſtea eaſdem velit opponere contra aliud in eadem cauſa non admittitur, quia ſemel calumniatus eſt & c. ff. de accuſatio. ſi cui. & argumen. ff. de exceptio. rei iudic. cum quæritur. & l. ſequen. ſecundum Innoc. cuius eſt tota hæc glo. Sed contra. ſ. de teſti. veniens. ij. quinimo & eadem exceptio in eodem iudicio ad eundem effectum ſæpius proponitur, de exceptio. pia. Hoſtien. Sed & ſecundum Innoc. ex hac decret. non colligitur, quòd ſæpius fuerit inquiſitum ſuper crimine ipſius ſacerdotis de conſcientia papæ. quia in commiſſione ipſius nõ fuit facta mentio de inquiſitione Conſtantien. & forte non erat verum, quod ex parte clerici proponebatur ſecundum Innoc. hæc glo. intellectum deſtruit decret. quomodo enim potuiſſet fieri mentio, cum adhuc nõ proceſſiſſet Conſtantien. vt ſ. no. & j. patet. Nam de eo, quod non eſt, mentio fieri non poteſt. ſ. de conſtitutio. cum acceſſiſſent. §. i. in fi. cum ſuis concord. ſecundum Hoſt. Item ſecundum Inno. coram capellano auditore dato non agebatur per modum inquiſitionis, ſed de iure agebatur inter partes. Quidam tamen dixerunt, & bene, ꝙ ſi aliquis primo obtinuit inquiſitionem cõtra aliquem, & reus eſt abſolutus, poſtea idem actor non audietur contra eundem in modum accuſationis, arg. ff. nau. caup. ſtab. l. & ita §. fi. & l. licet. §. fi. ff. de ſepar. l. ii. §. illud. quod ex eo patet. quia vbi alicui competũt duæ actiones ad vindictam tantum, licet vna maiorem pœnam requirat, quàm alia: tamen poſtquam actum fuerit de vna, nũquam agitur de aliã, vt eſt videre in actione Iniuriarum, & l. Corneliæ, quæ ambæ competunt pro homine verberato, nam ſi primo actum ſit iniuriarum, non agetur poſtea l. Cornelia. ff. de iniur. prætor. §. j. & l. quod ſenatus. & ſic eſt in inquiſitione, & accuſatione, quia vtraque eſt ad vindictam tantum. Sed contra, quia ſicut competunt duæ actiones vna ciuilis, & alia criminalis, ſiue pro publico, ſiue pro priuato crimine, neutra earum aliam impedit, vt C. quando ciuilis actio c præiu. l. vnica. [c] Sol. illud intelligitur, quãdo ciuilis actio competit propter rem familiarem, puta, quia petitur, quod ſibi abeſt, vel abfuit de patrimonio ſuo, & in illa lege multa exempla inuenies pro primo dicto. Sed & tunc quandiu proponens proſequitur actionem ciuilem, ſuperſedendum eſt criminali. ff. vi bo. rap. l. ij. §. j. ff. de pub. iud. l. iiij. Quinimo & ſi aliquis conuentus ciuiliter ſatisfecerit, poſtea criminaliter de priuato crimine ſuper eodem non poterit accuſari. C. de crimi. ſtel. l. j. ff. de cri. expil. hær. diuus. & idem videtur in publico. C. ne tu. vel cu. l. j. dic vt ibi no. ff. de adul. ſi adulterium. §. j. ſecundum Inno. & adde, quod not. ſ. eo. ex tuarum. in fi.

7 De † exceptionibus etiam conſueuit dubitari, & quæri, vtrum poſtquam exceptio fuerit ꝓpoſita de aliquo crimine, & iudicatum in quæſtione, in qua excipiebatur, an vlterius de eodem crimine poſſit accuſari, vel inquiri? non quærit, an poſſit per alium excipi. de quo vide ſ. de accuſa. ſuper his, in glo. dicit hic Inn. & videtur ꝙ non, arg. ſ de ele. cum dilecti. §. fi. & facit ad hoc, quia exceptio, quæ fit contra electos, eſt quaſi quædam accuſatio. vnde & ipſam vindictam ſequitur, vt patet in eo, quod leg. & no. ſ. de accu. ſuper his. & c. accedens. §. fin. ſ. de electio. ſuper eo. vbi dixi de hoc. Sed dicendum eſt contra, quia qui excipit, non agit. vnde, cum de hoc crimine primo actum non ſit, nulla cauſa eſt, quare modo agi non poſſit. & maxime, quia de crimine exceptio non iudicatur, licet propter crimen exceptum a dignitate repellatur, ſecundum Inn. ſ. de or. co. cum dilectus. §. fi. vide, quod dixi, de præben. grauc. in glo ad quod epiſcopi. ver. item ſecundum Inn. & quod no. de elec. cum inter canon. in iiſ. gl. & quod ſuper ea dixi. Item quia ſecundum Inn. exceptionem nõ ſequitur vindicta ex ſui natura, cum ad vindictam actum non ſit, vt ibi. Sed ex accidenti eſt, ꝙ propter infamiam remouetur a dignitatibus obtinendis, quia infamibus portæ &c. C. de dig. l. j. li. xij. ſecundum Inn. Quid ergo, ſi priuetur etiam obtentis, ſecũdum id, quod legitur, & no. ſ. de accu. c. accedens. §. fi. vtiq; in illo caſu videtur aliter ſentiendum, vt patet in ſeq. ver. iſtius gl. ſecundum Ho. Idem etiam dicendum eſt ſecundum Inn. in denunciatione, ſ. ꝙ nõ impedit accuſationem, quia non eſt ad vindictam, ſed ad pœnitentiam. ſ. de accu. qualiter, ij. & ij. q. j. ſi peccauerit. veruntamen, ſi per denunciationẽ ſatisfiat de crimine, poſtea non poterit inde criminaliter accuſari, ar. in iuribus inductis. ſ. ea. glo. ver. quinimo. alij tamen contradicunt. ſed denunciatio poſt accuſationem. & inquiſitionem admittitur. ar. ſ. de iureiur. quemadmodũ.

8 §. fi. ſecundum Inn. [*Non poſſet*] † de gratia fuit hoc, quia licet defeciſſet in purgatione, & iam eſſet ſpoliatus eccleſiis, tamen iterum datur poteſtas ſe purgandi, & ſuper hoc citandus erat ſacerdos, & danda defenſionis copia & facultas dicendi contra ſententiam epiſcopi, qđ quia non fuit factum, ſed ſolum ſtatutus terminus ad purgandum, ideo vitiatur proceſſus, vel clericus non probat, quod dicebat, Inn. [*Confitiſſet*] prætermiſſo iuris ordine, vt ſequitur. [*Contumacem*] ſuper eo, quod epiſcopi d. ſententiæ [d] non parebat, & male, quia non erat hoc cõmiſſum. Inno. [*Concedentes*] ideſt, conceſſam oſtendentes. [*Qui*] abbas S. Galli. [*Eas*, ſcilicet eccleſias, & forſan vna pendebat ex altera, alias eidem perſonæ conferri non debuiſſent, vt præben. cum non ignores, de ætate & quali. eam te. Hoſtien. [*Et infra.*] hic deciditur concluſio procuratoris dicentis, quod cum per ordinarium, & delegatos priuatus fuiſſet presbyter, & ipſius eccleſiæ ſibi collatæ, ſibi adiudicari deberent [*reſpondit*] & bene,

9 cum † non procederetur in modum inquiſitionis, ſed accuſationis. Innocen. Si vero dicas, quod in modum inquiſitionis, tunc dicas cum Hoſtien. quòd non fiebat inquiſitio ex mero & puro iudicis officio, ſed alio procurante. quare cum illo fuerat lis conteſtanda. de hoc de accuſationibus. qualiter. de re iudicata, cum I. & A. [*Lite non conteſtata*] dicit Goff. quod hæc allegatio non erat bona. quia litis conteſtatio non erat facienda coram illis, quibus mandauerat, vt purgationem indicerent, & punirent. [*Electo.*] nunc epiſcopo. vel dic, vt dixi

dixi.§. in princi.[*Exhibere.*] de his duobus, quæ allegabat presbyter, facta est fides papę, secundum Hostien. & hic deciditur conclusio presbyteri, qui dicebat propter hæc, & alia se absoluendum, & parti aduersę silentiũ imponendũ.[*Transcriptum.*] solẽniter publicatũ ita, ꝙ fidem faceret ſm Gof. de quo.§. de offi. dele. cum in iure, de fi. instru. cap. j. & fi.[*Ac si litera.*] no. secundũ Host. 10 ꝙ † relatio iudicum missa ad curiam facit fidem. Ad idẽ de excel. præla. inter dilectos, & cap. ex literis, de accusa. cum dilecti, de dolo & contu. veritatis, de offi. dele. cum olim, sicut & acta, de proba. quoniam. Sed contra, quia eulogia fiũt ex mala fide. ff. de custo. reorum, diuus. nec semper creditur literis cardinalium, vel papæ, de hoc de fide instru. ꝙ super. Sol. secundum Host. Relationi vnius iudicis non creditur.§. de proba. quoniam, plurium vero sic. & hoc videtur curia approbare de consuetudine, vel secundum eum creditur relationi exhibitæ per partem in eo, quod est contra illam, & ei statur, nisi probetur contrarium, vt hic. vbi vero non est pars, nec habet sigillum notum & auctenticum, non est ei credẽdum, de do. & contu. cum olim, de cleri. pe. c. i. Si vero habet sigillum notum & auctenticum, prima facie statur illi, sicut & publico auctentico. Audiendus est tamen volens probare contrarium, vt in contrariis supra allegatis. Probantur hæc, de elec. cum inter. R. & c. scriptum, de fide in 11 stru. c. ij. de testi. cum a nobis.[*Iuris † ordine.*] forte nõ fuit citatus presbyter, quia iudices reputauerunt notorium, quod non erat, vel aliter, vt dixi in glo. de gratia, & gl. & bene, & dicam in gl. forte.[*Retractamus.*] i. retractatam & nullam pronunciamus, vel de facto, cum de iure sit nulla, de lit. cont. c. vno.[*Præsertim.*] i. maxime. coadiuuat. n. sed non sufficeret per se, vt. j. patet. Hostiẽ.[*Populus testis.*] & sic loquitur de notorio facti. q. d. a quocunque iuuene, vel sene rationem habente quæsieris, respondebit, ꝙ sic est secundum Host. qui per hoc arguit sic probari notorium. & si nil dicatur de visu. Est enim notorium etiã his, qui hic non fuerunt, quod Bonon. est studium generale, quod vltra mare est Accon. quod Henricus nuper coronatus est in Ro. imperatorem, & his similia. & tamen testis interrogatus non dicet se vidisse, sed audiuisse, & talem esse famam communem nemine refragante. ad idem de dolo, cum olim, circa prin. vbi de hoc, de accusatio. euidentia. cum suis concor. Dicit tamen notorium semper posse aliquam dubitationem recipere. Remittit ad decre. bonæ. j. de elec. §. licet.[*Ibidem.*] s. in re 12 latione.[*Peremptorium.*] forte † nimis breuem, & non pręmissa alia citatione, nec causa expressa, quare hoc facerent, & sic iuris ordinem peruerterũt, de dil. c. j. & sic nec debuerunt illum reputare ꝯtumacem, secundum Host. [*Et infra.*] hic deciditur, quod mãdat prædictum presbyterum priuari ecclesiis, si per clericum illum, vel alium de prædictis criminibus accusatus fuerit conuictus, de accusa. accedens, & sic bene continuatur, quod sequitur 13 secundum Host.[*et graues.*] si ergo † exilis esset in famia, non indiceretur ei purgatio. xxiij. dist. c. vlti.[*Prædictis.*] s. adulterio, & incestu.[*Indicatis.*] sup. quam si præstiterit, absoluatis eundem, alias ipsum priuetis prædictis ecclesiis, non obstante & c. quod sequitur.[*Pendente.*] quando dicatur pendere, remittit Hostien. vt lite penden. capitu. j. 14 ¶ † Prima glo. respondet per quæstionem, an bene fecerit episcopus & c. ¶ Penul. glo. notat, signat contrarium, 15 ponit op. solutionem. ¶ † In quarta gl.[*ibi. l. j.*] si iudex nõ prius super possessione pronunciat, appellatur. ¶ In glo. vnde non.[*ibi, scriptura.*] ponit casum decre.§. proxi. allega. ¶ In gl. quia nec.[*ibi, causam, in prin.*] maior. xx. qui manumittendi causa seruum donatum accepit, ex abundãti probat causam, cum & si non manumitteretur, ille fieret liber ¶ In glo. vltima.[*ibi. §. vlti. & l. se.*] vide, de so. compe. significasti. super glo. ij.[*& ibi. §. vlti.*] vide in ca. 16 stan m alle. in vlt. glo. ¶ † In glo. i.[*in fi.*] vt no. de simo. insinuatum. ¶ In glo. iij.[*ibi, impetrauerunt.*] tamen apparet aperte ex textu, ꝙ fuerit commissa inquisitio, licet multi doctores sic loquantur aperte, dixi, quia dici posset illã tacite inclusam. ¶ In glo. si ordo.[*ibi. l. j.*] de hoc. j. q. i. in summa. ¶ In glo. vnde non sunt.[*ibi, ecclesiarum.*] sed nõ 17 † videtur, ꝙ illud fieri debuerit, nisi vocato clerico, cui facta fuerat collatio, vt dicit Innocen. hic vnus & idem erat clericus accusans & agens, & cui facta fuerat collatio, & ideo super vtroque fertur simul sententia. ¶ In gl. quia nec.[*in fi.*] & cauere debet iudex, ne dubiũ pro notorio recipiat, de app. consuluit. j. Hostien. ¶ In glo. no. quòd.[*in fi.*] quod non loquitur in purgatione, sed in inquisitione. & vide quòd ibi dixi super. v. glo. ¶ In glo. vlt. [*ibi, & ita.*] secundum Io.[*Et ibi, † fidem.*] nec iuuat, quo minus alia sit præstanda, ac si nulla præstita fuisset. Innocen. Hostien.[*& in fi.*] non intelligas, quòd hi qui impetrauerũt rescriptum super illa causa, adiuerint postea ordinarium, quod eis licuisset re integra consentiente parte aduersa, secundum Hostien. qui remit. de appel. vt debitus, & tunc ordinarius esset iudex, nec de legati amplius audirent impetrantes, argumento, ff. de arbi sed & si. §. fi. & l. sequen. & per hoc renunciant literis, ar. de ap. sollicitudinem, ad fi.

ADDITIONES.

a ¶ Inquisitorem. an autem possit accusari, uide Barto. in l. prima. ff. de accusa.

b ¶ Sententialiter. Non quia posset, quia defecisset in illa, sed quia illa alias non præstitit, & vide Ioan An. supra eo. cum. P.

c ¶ Vnica. Vide ibi. Cy. Bal. & do. Bar. de Saly. & vide in c. tuæ, de procura.

d ¶ Sententiæ si parebat. No. ex isto tex. quod si iudex talem causam in sententia iniustam exprimit etiam cum ista adiectione, maxime, sententia est nulla, quod facit ad materiam. l. qui testamento, ff. de excu. tu. & c. sicut, de re iudica.

SVMMARIVM.

1 *In purgatione prælato de criminibus infamato iurare quę sufficiat,*
In ea duobus modis deficitur, & deficiens condemnatur, nu. 4. generaliter ne, an specifice sit indicenda, numero 6. & de quibus, numero xj.

2 *Pro iudice quo & qua in re præsumendum.*
Quæ cauere debeat, & non admittere, nu. 10.

3 *Per pœnitentiam reparatur homo lapsus.*
Veram pauci agunt.
Simplex quis.
Odio, an amore dignus quis sit, nemo scit.

4 *Posse, & velle quandoque se impediunt.*
Nolle, & non posse æquipollent hic.

5 *Incontinentia carnis numeratur inter grauiora, & qualiter id intelligatur qui in eam facile incurrant, nu. 9. §. j.*
Graue pro communi capitur interdum.

6 *Specificatio, vel declaratio criminum, vel rerum quibus casibus & quo modo facienda, an non.*

7 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 8.*
In dubia re benignior interpretatio sequenda.

9 *Suppletio glossarum.*
Luxuria blandum, quam aliquando facilius accusare, quam vitare.

11 *Promotores contra factum suum venire non debent, eorum quod sit officium.*
Inquisitio excusat si quid emergat postea.

CAP. XVI.

1 ACcepimus. Casus. † Non sufficit prælato de criminibus infamato iurare, cum se purgat, ꝙ sit immunis ab illis, immo iurare debet, quod post promotionem suam illa crimina non commisit. & sunt. iiij. partes. In prima iudicum consultatio super forma purgationis, quam purgandus offerebat. In secunda ipsius purgandi supplicatio. In. iij. ipsius formę reprobatio. In. iiij. causę remissio cum expressione debitę formę purgationis. ij. ibi, ipse vero. iij. ibi, Porro. iiij. ibi, ideoque.[*Et infra.*] deciditur, quòd iudices

dubitantes super hac forma consulerunt papam. [*Non creditur.*] alias credamus. & no. secundum †Host. psumēdū p iudice, ꝙ nō grauet, nec cōtra iura faciat, maxime si religiosus sit & honestus, de preben. nisi, de no. ope. nun. c. ij. de procura. in nostra. & est contra id, quod dicitur de probatio. quoniam contra. [a]Sed dic prædictum notabile verum. si tamen quæritur de iudiciali actu, cui pars contradicat, soli verbo iudicis non creditur, vt in contrario. ex quo tamen proteruitatem partis negātis iudex conuincit per legitima documenta, eis statur & pars ipsa punitur. j. de pœnis, dilectus. secundum eum [*potius.*] sic construe, Potius præsumimus, ꝙ forte alia de causa &c. [*per pœnitentiam.*] per †quam reperiatur homo lapsus, de sum. tri. c. j. ad fi. nec debet tunc despici in eo, quod fuit. l. di. ferrum. hæc vera de vera pœnitentia, quam pauci agunt, maxime clerici, de quibus Ambro. dicit plures inuenisse innocentiam seruantes, quam cōgruam pœnitentiam agentes, de pœ. di. j. sunt qui arbitrātur. ij. d. iij. reperiuntur. quod exponas, vt ibi. [*Iob.*] ix. c. & Ecclesiastes. ix. in prin. Nemo scit, an odio, vel amore dignus sit [*Simplex.*] i. sine plica, & inuolutione peccati. [*& Apostolus.*] Nihil mihi cōscius sum, nec in hoc iustificatus sum, de pœ. di. iij. adhuc instant, circa fi. Goff. & j. ad Cor. iiij a. [*Ignorat.*] potest tamen aliquis scire se habere charitatē. de hoc. ij. quæstio. vij. Paulus. ij. †[*Et potuerit.*] quandoque hæc duo se impediunt, de of. del. cum super, no. hic hæc duo æquipollere, ex quo purgatio p iudicē est indicta, scilicet nolle, & non posse. punitetur ergo infamatus, qui intra competentem terminum se non purgat, quasi conuictus siue ex voluntate, siue ex impotentia hoc accidat. Ad idem, de cohabi. cle. & mulie. tua. §. fi. ver. de hoc, & s. c. inter, & c. cum. P. [*Incontinentiam.*] no. delictum †carnis numerari inter grauiora. & si diceremus illud grauius. i. communius, sicut exponitur. xxxij. q. vij. quid in omnibus, tunc planū. alias dici oportet multa grauiora. & facit quod no hic & in glo. ii. vel est grauius, quia per ipsum perditur bonum rectæ conscientiæ secundum Hostiē. qui remit. de temp ordi. c. fi. in prin. [*Promotus est.*] adhuc †obiicitur, ꝙ nō debuit indici purgatio tam generalis, imò specificandum est crimen, vt dicat iuro, ꝙ non commisi fornicationem cum tali muliere specialiter nominata, nam, si dicatur infamatus in genere, & non de certa persona, vilipendenda est talis infamia, nec debet propter ipsam purgatio indici infamato, ar. ff. de accusa. l. libellorum, & in eo, quod le. & no. s. de procura. tuæ. §. i. & facit, quod no. de elec. c. pe. li. vj. in fi. iij. glo. nec enim de tali crimine in discrimen alterius vagari oportet, imò necesse est, ꝙ certum quid proponatur, vt ff. de iniur. prætor edixit. respon. j. §. quod autem prætor. ff. de ver. ob. vbi autem. §. qui illud. ff. de iure fisci, ita fidei. Item expressum est, ꝙ in inquisitione capitula sunt exprimenda & specificanda. s. de accusa. qualiter in §. debet. sed contra. quia inquisitio fit in genere, vt patet. s. de simo. licet Heli. s. de accusa. licet, & c. veniens & c. qualiter. j. & c. cum dilecti. & c. cum olim. j. V. & Pe. & c. antepe pe, & fi. & s. de offi. ord. c. j. & c. irrefragabili. s. de sta. mo in singulis, & ca. ea quæ ff. de offi. præsi. l. iij. & l. congruit. s. de accusa. ea quidem, in auc. de collato. §. iubemus. iij. col. iiij. in quibus non hr̄, ꝙ aliqd crimen fuerit specificatū, & in genere indicitur purgatio vt hic, & s. c. accedens. & c. constitutus. & c. ex tuarū, & c. nos inter alios, & c. sigs de gradu, & c. moniales, & c. ij. & j. vbi etiam si in aliquibus exprimantur crimina in genere, scilicet furto, periurio, falso testimonio, libidine, sicut & hic, non tamen descenditur ad specialem expressionem, sicut nec hic. & vt refert Inno. nō mirum, si aliud in accusatione, quæ odiosa est, & communiter fit ad persecutionem iniuriæ, & quādoque grauissimam pœnā habet, non sic in inquisitione. dicit etiā ꝙ nec aliter esse potest. nam propter infamiam fit inquisitio, & indicitur purgatio, vt in dictis iuribus, quæ tamen quandoque ex incerto auctore procedit, de con. di. l. iiij. sanum est. Qualiter ergo id, quod omnino incertū est, poterit declarari. Solutio. in accusationibus, actionibus, & libellis, & vbicunque inter partes iure ordinario agitur, positionibus, responsionibus, exceptionibus, & similibus ordinariis non debet stari in genere, sed sunt omnia specificanda & declaranda, quādo quis accusatur criminaliter indistinctè, vt patet in eo, quod legi. & no. s. de procur. tuæ & in ciuilibus personalibus actionibus, si hoc petatur, alioquin contra. C. de an. exce. l. fi. in fi. Licet secus sit in generalibus, & in vniuersalibus. sed admittitur in specialibus, siue in personalibus incerta petitio, quandocunque petens non ex suo facto, sed ex alieno incertus est. dummodo postea in processu negocij declararetur. ff. quorum lega. l. i. §. ꝙ autem nō nunquam, quod dic vt le. & no. plene. s. de libel. ob. c. j. & iij. & idem est secundum Host. in exceptionibus criminum propositis, vt quis repellatur a testimonio, vel ordine, vel beneficio. s. de accusa. super his, vt scilicet omnia specificentur, sicut expressum est li. vj. de test. prætetium. §. testes, ver. primo tamen, vbi de hoc, & §. si vero dictus Abbas, ver. simili specificatione. vide tamē. quod ibi dicam super glo. no. vbi ostendam hic per illos textus non probari. Dicit etiam Hostien. ꝙ in exceptione excommunicationis specialiter obtinet, lib. vj. de exceptio. pia. §. si quis igitur, vbi de hoc. & sic loquuntur & intelliguntur iura inducta. s. eo. glo. in prin. dixit etiam Innocen. quosdam dicere, ꝙ si in modum exceptionis contra aliquem opponatur, vt a dignitate repellatur. ꝙ infamatus est de crimine. puta adulterio, vel consimili, non semper cogitur dicere personam, cum qua commisit crimen illud, maxime si iuret se ignorare, ar. ff. de fur. in actione. Subdit Host. ꝙ vbi aliquis iudex procedit ex officio generaliter inquirendo, non habet necesse aliquid specificare illis, contra quos procedit, licet postea in processu testes debeant interrogari de specialibus, vt iudex certam possit ferre sententiam. ar. Insti. de ac §. curare. xxx. q. v. iudicantem. & in eo, quod le. & no. s. de testi. cū clamor. & sic specialiter loquuntur iura s. de accus. qualiter. i. & se. s. de of. or. c. j. & c. irrefragabili. s. de statu mo. in singulis, & c. ea, quæ, quod si quis contra aliquem specialiter inquirat, & generaliter infamatus sit ita, quod non appareat per famam de circunstantiis specialibus. idem iuris est, vt in contrariis. s. eo. glo. inductis. nec ob. s. eo. de accusa. qualiter. ii. §. debet. Intelligendum est enim, quod secundum quod fama est generalis, vel specialis, capitula generaliter, vel specialiter tradi debent, sicut notaui si. extra de sen. excom. statuimus. §. ꝙ si ex locutione, & sic locum habet regula, quod tantū facit generalis infamia quo ad omnia, quantum specialis quo ad quædam. ff. pro socio, act. §. renunciare. ff. de admini. tu. si duo, in fi. & eodem modo dicendum est, quod vbi quis est generaliter infamatus, nec apparet de specialitate, indicenda est purgatio in genere. & sic intellige, quod hic dicitur, & in contrariis. s. signatis. verū, si de specialitate constet, exprimenda est in purgatione. quantum de ipsa constat, & hoc fieri potest, vt s. c. prox. respon. j. ver. cumque idem, in prin. s. de præsump. cum in iuuentute s. de acc. cum. P. Manconella. s. c. quoties & sic loquuntur etiam prima iura inducta in prin. huius glo. & secundum hoc in traditione capitulorum nō est aliquis specialiter infamandus, nisi quatenus est specialiter infamatus. hoc enim est diligenter obseruandum, ne cogatur aliquis ad alicuius maxime occultam infamiam denudandam. vt patet in eo, quod le. & no. s. de testi. eo. c. dilectorum Alioquin, si diceres de necessitate omnes circunstantias esse denudandas, & quòd aliter non posset inquisitio procedere, contingeret quandoque multa occulta publicari, & plerunque correctiones peccatorum impediri contra verba, & mentē iurium prædictorum s̄m Inn. cuius fuit mens huius gl. & secundum Host. cuius sunt verba. [*Alioquin.*] i. si non valuerit, vel non potuerit hanc purgationē pstare. Et c.

hoc

hoc est, contra ipsum procedatis, ac si conuictus esset, 7 quod dic vt. s. co. inter, & c. cum P. Hostien. ¶ † Glo. iij. ar- 8 guit. ¶ Quarta signat ꝯrinm, & soluit. ¶ In † glo. iij. [*ibi, semper.*] vide de testi. cum tu, super. j. glo. [*Et ibi, ea quæ in partes.* §. j.] ibi, in re dubia benigniorem interpretationē sequi non minus iustius est, quàm tutius. ¶ In glo. ante- pe. [*ibi. l. ij.*] vide de fur. capitu. fi. super. iij. glo. ¶ In glo. pe. 9 [*ibi, si vxor.*] vide de adul. capit. fi. super. j. glo. ¶ † In glo. j. [*in fi.*] quibus scribat hic, non apparet. & ibi scribit ipsi Bisuntino, tamen ibi in fi. facit mentionem de iudicibus, quibus commisit inquisitionem infamię. ¶ In glo. ij. [*ibi, difficile.*] maxime iis, qui lapsi sunt. de hoc de cleri. cō. ꝙ a te, super. j. glo. Valerius li. ix. in prin. Blandum malū est luxuria, quam accusare aliquando facilius est quàm vitare. ¶ In glo. iij. [*ibi, interpretatio potius.*] no. secundum 10 Hostien. ꝙ † discretus iudex sibi cauere debet, ne per positionem, respōsionem, protestationem, vel quamuis propositionem cauillosam, vel duplicē aliquid admittat in animarum periculum. ad idem de ap. oblatæ, ad fi. vel ꝑ quod veritas obfuscetur, ipse, vel pars decipiatur, seu suo processu eludatur. ad idem vt li. non contest. quoniam, in princi. de ali. mu. iudi. ca. sa. capitu. j. ¶ In glo. & ideo. [*ibi, & non est.*] prima Ioannis. j. ¶ In glo. pen. [*ibi, purgabi- 11 tur.*] dixit Phi. ꝙ etiam de † crimine ante promotionē commisso compelletur se purgare, argumen. xxiiij. dist. vlti. si sit enorme, alias secus. lxviii. di. ca. j. [*& in fi.*] supra de testi. co. præterea. & dicit Hostien. hæc bene notanda per prælatos, & alios in officio constitutos, facit etiam hoc casu pro eis, quia non debent promotores venire contra factum suum, de cleri. con in. diuersis, cum suis concor. Item ꝙ occulta soli Deo sunt relinquenda, de si mo. sicut nobis, in fine, & cap. tua. Nec ob. si dicatur promotores ignorasse, quia si non inquisiuerunt, fuerunt in culpa. argumen. xxxviij. dist. §. fi. supra de elec. cum iura, vbi de hoc. Si inquisiuerunt, & nil inuenerunt, præsumitur fuisse occultum, qđ soli Deo relinquitur, & promotionem non impediuit. de tem. or. c. fi. Est tamen argumentum contra. s. de præben. cum non ignores, ad fi. ¶ In glo. vlti. [*in fi.*] & c. de testibus. & c. constitutus.

¶ De purgatione vulgari. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio tituli.*
2 *De purgatione vulgari loca iuris alia, quam præsentis tituli demonstrat.*

1 ¶ † Viso de purgatione canonica & permissa, vidēdum est de vulgari & prohibita, & dicitur vulgaris, quia illā vulgus inuenit, sicut canonica, quam canon induxit. ha- 2 betur † materia. ij. q. v. consuluisti, vsque ad finem quæstionis. Conuenit supra ne cle. vel mo. sententiam, ver. nec quisquam, & supra titu. proxi. ex tuarum.

SVMMARIVM.

1 *Purgationes vulgares prohibitæ, & quare.*
Duella inter eas annumerantur, prohibentur & nu. 6. & 3.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Spectacula cruenta, & gladiatores vetantur.
3 *Addicio glossarum.*

CAP. PRIMVM.

1 IVra suscepti. C. Ad totū nigrū. † Duella, & aliæ vulgares purgationes prohibitæ sunt. hoc primo, quia per eas sæpius damnatur absoluendus. hoc ij. Et quia per eas Deus tentari videtur. hoc tertio. Et primæ decre. communis diui. ij. ibi, tuæ. [*Super ecclesiarum possessionibus.*] duplici ter potest legi. Primo sic, an in platea, prædio, vel possessione ecclesiæ duella debeant fieri. vel vt fiant sustineri. consueuerunt enim ibi fieri, quia ampliora loca, vel plateas, vel magis ad id aptas habere solent ecclesię. Potest etiam ibi fuisse quæstio, quia dum litigaretur de prædio, vel possessione inter ecclesiam, & priuatum, vel inter duas ecclesias, quærebatur, an secundum morem patriæ deberent dari pugiles. [*In eo casu.*] idest loco secundum primam, vel proprie secundum aliam. [*vel a'qs.*] secularibus, & secularium virorum. Tan. ¶ † Glo. j. respō. per ob. cui respondet, & responsioni dat duo similia. ¶ In. j. glo. [*ibi. Luna.*] dicit. Lista, Cruenta spectacula in ocio ciuili, & domestica quiete non placent, quapropter 3 omnino gladiatores esse prohibemus. ¶ † In glo. j. [*ibi, Dauid.*] j. Regum. xvij. [*& ibi, instinctu.*] idem no. ij. quæstio. v. monomachiam. [*& ibi, geminum*] ac. v. s. de Anania, & Sapphyra. [*& in fi.*] licet sit argumentum contra. ff. ad l. Aquil. qua actione. §. si quis in colluctatione. Goff. vbi de hoc. & Insti. de hæredi. quæ ab inte. §. per contrarium.

SVMMARIVM.

1 *Armata vi terreri quem non oportet.*
Accusare plures vnus de eodem potest crimine, ex diuersis autem quot.
Duella Francia consuetudine sustinentur, in fi.
2 *In eis quos mori contingat, & nu. 4.*
Peccati effectus qui.
Peccatum vetus adducit nouam vindictam, prouerbium.
3 *Spoletani iurisdictionem habent temporalem, & quo modo, & in quibus.*
Ciuitates de patrimonio ecclesię Romanæ sibi, acquisierint iurisdictionem temporalem.
Trascriptio quæ non præiudicet.
4 *Spoliatus pro per sententiam priuato.*
Vniuersi nomine etiam singula comprehendimus.
5 *Epilogus. & suffragium glossarum.*
Sententia quibus de causis retractetur, & nu. 6.
6 *Additio glossarum.*

CAP. II.

1 SIgnificantibus. Summariū est. Et in j. conquestio. in secunda prouisio. [*Eos.*] quos † non oportebat armata vi terreri. C. de act. & ob. l. negantes. Host. [*Accusaret.*] no. quod vnus accusat plures de eodem crimine. sic supra, si reus, vel ac. l. prima ff. de adul. l. vim passam. §. incesti. ex diuersis vero factis nō potest accusare duos eodē libello [*Diuersis.*] sic duos, sed non tres. C. qui ac. non poss. l. cum rationibus, secundum quosdam. Alij dicunt, quòd nec duos potest, cum vna accusatio impediatur per alteram, nisi suam, vel suorū prosequatur iniuriam, vt hic erat, & ff. de accu. l. hos ac- 2 cusare. §. lege. ff. de adul. inter liberas. §. fi. nec ob. l. cum rationibus, quæ narrat factum. nam si de duobus quæsitum fuisset, ita de duobus negasset, sicut de tribus secundūm. D. Hug. de qua materia dic, vt no. in sum. de or. co. Hostien. vide etiam de hoc in spe. de accusatore, in prin. & de inciden. quæstio. ver. porro, & ver. sequen. [*Conflicti.*] ex lege, vel consuetudine loci, vel de facto. Guil. in spe. de accusatione. §. vl. ante fi. suadet aboleri consuetudinē 2 regni Franciæ, quæ talia sustinet. [*Peccatis.*] modus † loquendi, quo vulgus vtitur. nam, prout dicebat Innocē. & Hostiē. forsan fuit hoc ex defectu virium, vel ingenij, vel alia de causa. [*Præcedentibus.*] alias præpedientibus, & no. quòd peccatum impedit hominem, & ipsius processum. sic inducit infirmitatem, de pę. & re. cum infirmitas. & mortem, de hoc de ap. qua fronte, & vt dicit Hostien. est vulgi prouerbium, peccatum vetus adducit nouam vindictam, & multum de facto verificari vidimus hoc prouerbium. [*Spoletanos.*] iurisdictionem 3 † temporalem habentes. & dicit Hostien. ꝙ hi sunt de

dominio

dominio Rom.eccl.licet non bene, & plene recognoſcani, dicens, ꝙ hæc ciuitas Spole.& aliæ de patrimonio ſibi conſules conſtituerunt in prin. ſic nomen vniuerſitatis aſſumentes, qui de humilioribus cognoſcebant, ut hic.de iureiur.venientes.demum, vt dicit, paulatim vſurpauerunt omnia fere iura eccleſiæ Ro.eligendo poteſtates, & capitaneos, ſpretis etiam ſententiis, & pœnis eiuſdem eccleſiæ, ſicut lupus paulatim agnum comedit. 13. q.i.§.i & ſunt hoc contra lecta & no.de exceſ.prælа.dilecta, cum ſuis remiſ. & ideo nec illorum præſcriptio de iure illi præiudicare poteſt. 91.di.illud, Inſtit.de vſuca.§. quod autem.& in eo, quod leg.& no.de præſcri. c.fi. ſm Hoſt.de alia culpa Spoletanorum dixi, de re iudic.cum olim, ſuper gl.ſimile.ſupra.[*Spoliari.*] i. per† ſententiam priuari, concordantias de hoc dedi, de reſti.ſpoi. conquerente.[*Innocentes.*] in l. Lombarda legitur imperatorem dixiſſe. Multos vidimus iuſtam cauſam fouentes ſnam clypeo iuſtitiam amiſiſſe. Vinc.[*Vniuerſa.*] non dixit ſingula, ſicut ſ.de exceſſ.præla.nimis.j.in fi.ibi dixi.¶ †Glo. j.obiicit, & ſoluit ¶ In j.gl. [*ibi, cum putarem.*] loquitur de illo, qui erat hæres ex aſſe, ſed putabat ſe cohæredem habere, & per iudicium fami.erciſ.condemnationes ſoluit [*Et ibi.l.i.*] indebitum per errorem, non ex cauſa iudicati ſolutum repetitur.[*Et ibi, alias.§.vltimus.j.legis.*] credens filium mortuum egi de peculio, quia lapſus erat annus, fui repulſus, nunc apparet illum viuere, adhuc ago. [*Et ibi, ſi fullo.*] loquitur in fullone, qui conduxit veſtimenta lauanda, quibus perditis eorum precium ſoluit domino ex locato conuentus, illud repetet veſtimẽtis poſtea per dominum repertis.[*Et ibi, admonendi.*] vide de iureiuran.c.fi.ſuper fi.j.gl.[*& ibi, ſi ex falſis.*] vide de proba.licet ſuper gl.ij.¶ †In gl.i.[*ibi, cum putarem.*] dicebat Vinc.hic non ſeruato iuris ordine ſunt condemnati, Secus ibi, licet ibi putaret cohęredem, qui cohæres nõ erat. vel hic fuit duellum iniunctum a iudice.vnde comperta veritate venitur contra.ff.de iureiur.admonendi. [*& in fi.*] dicit Hoſt.ſe ex hac ſolutione aliud non habere, niſi ꝙ nõ retractatur in primis e cõcor. & retractatur in ſecundis. Dicebat etiam Innocẽ. ꝙ ſpeciale eſt propter veritatem ſuperuenientis caſus, ꝙ recedatur a ſententia, & ſi ſentẽtia non eſt mandata executioni, excipitur contra eam. C.de re iudi.l.j.Dicit Hoſt.ad ſolutionem, ꝙ quandoque ſententia eſt annullanda; quandoque nulla, quando eſt annullanda, licet ſit iniuſta, vt quia contra ius litigatoris lata, non retractatur ex ſuperuenienti euentu, uel probatione, niſi fuerit appellatum, vt in contrariis, vel niſi propter periculum animæ aliud contingat, ſicut in matrimoniali, quæ non tranſit in rem iudicatam, de ſrigi. fraternitatis, de re iudi.lator, & c.conſanguinei.vbi vero ſententia nulla eſt, ut quia per falſos teſtes, vel falſa inſtrumenta lata eſt, ſemper retractabitur contraria veritate reperta, quod dic, vt no.de excep.cum venerabilis, uel ſi feratur obtentu reprobatæ probationis, ut hic, quo caſu etiam is, qui tulit ſententiam, illam reuocare poteſt, ſi eſt ordinarius, vt hic, & de accuſa.qualiter.j. quod dic, ut ibi. Sed & ubi proceſſum fuit ex officio, videtur ꝙ ex cauſa ex eodem officio poſſit reuocari, non ad partis requiſitionem, ſicut not.li.de ap.cũ ceſſante, de teſti.per tuas, & c.cum clamor.de reg.iur.c.j.maxime veritate & ęquitate penſatis, arg.ſ.de tranſac.c.fi. Sed & forſan ſecundũ eum, ubi reperitur error & probabilis, & ſi ſententia trãſierit in rem iudicatam, poterit ſubueniri lęſo ex clauſula generali, ſi qua iuſta cauſa, arg.de reſti.in integ.ex literis.ff ex quibus cau.ma.l.j.§.fi.& l.ſed & ſi per pręrorẽ. §.fin.& l.necnon.§. quod eis. & ſic poteſt intelligi.C.de re.cre.l.fi ff.de iure iur. admonendi, & ff.quando actio. de pecu.eſt an.l.j.§.fi.alias eſt.l.ij.Dicit tamen ſpatioſius hoc tradi in ſumma de ſen.& re iud. ſub Rubrica de ſententia.§.quot ſint eius ſpecies, ſub.§.diffinitiua, & ſub.§. ſed nunquid eſt hoc.la.de Are.circa iudicis errorem ſic diſtinguebat. Aut errat in ordine iudicii, aut in prolatione ſententię, primo caſu nulla eſt ſententia.C. de ſentẽ. & inter l.l.prolatam.can.ij.q.vj.§.diffinitiua, in princ.ſecus, ſi contra ordinem cauſarum tulit ſententiam.C.de app.l.j.ponit caſum, quando prius de proprietate, quam de poſſeſſione pronunciat, tunc enim appellandũ[b] eſt. Si uero fuerit error in prolatione ſententię, aut quia tulit aliter, quam volebat, aut quia aliter, quã debebat. primo caſu aut manifeſte conſtat de errore, & tũc non valet, quaſi ore dixiſſe non videatur. quod mente non agitauit.ff.de ſupel.le.Labeo, de regu.iu.in ambiguo, & verba deſeruiunt intentioni, non econtra ſ.de app. ſecundo requiris.ſi autem non conſtat, ſtatur ſententiæ. ff. de arbi.l.qualem, de re iudi.l.iudex.Si vero fuit error in aliter proferendo, quam debebat, aut facit expreſſe contra ius, vel eſt expreſſus error in illa, & tunc eſt nulla.xj.q.vj. §.diffinitiua, poſt prin.verſi.item ſi ſententia contra ius, quæ eſt lex.ij.C.quando prouo.non eſt ne.ſ. de re iud.c. j.ſ.de ſent.excom.ſacro.ff.de app.ſi expreſſim, de re iudi. præſes.C.quæ ſen.ſine ap.reſcin.l.j. ſi autem non expreſſe contra ius ſcriptum, ſed contra ius litigatoris lata eſt, tenet, ex quo non fuit appellatum.ſ.de re iud.cum inter in fi.& in prædict.l.ii.C.quando prouo. non eſt neceſ. & ff.quæ ſen.ſine app.reſcin.l.j.

ADDITIONES.

a ¶Contra.Ibi vide latius Io.And.& in c.in pręſentia, de renuncia.& licet iura loquantur in definitiua, pro qua pręſumitur propter maturitatem deliberationis, idem tamen in interlocutoria, licet in illa non ſit tanta deliberatio, ut probat ille tex.quod bene nota.

b ¶Appellandum.Ad hoc l.j.C.de appel.& in l.ſi mancipium, C. de euictio.& vtrobique vide doct.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia de iuriſdictione temporali quo caſu ſe ingerat.*
Clerici, qui morantur in terris templariorum, gaudent omni priuilegio clericali.
Pœna corporalis infligitur contra auct.hic allega.
2 *Deus tentari uidetur per vulgarem purgationem.*
Purgatio vulgaris quibus modis tentetur, & cur prohibeatur.
Supplementum ad contextum hic fit.
3 *Additio gloſſarum.*

CAP. III.

Dilecti filij. Summatum eſt ſupra. Et pars prima ponit conqueſtorum querelam, ſecunda dat iudicem ibi, cum igitur.[*Temporalem.*] arg.Hoſtien.eccleſiam ſe †intromittere de iuriſdictione temporali.quando ipſa abutitur is, ad quem ſpectat, remit. qui fi.ſint le. per venerabilem.§. rationibus. [*Exercent.*] arg.ꝙ clerici, qui morantur in terris templariorum, gaudere debent omni priuilegio clericali. Vin. [*Quibus.*] neophytis, quibus talis purgatio eſt indicta [*Ciuilem.*] quaſi ſine morte, vel membri truncatione caſtigabant, in auctẽ. vt nulli iudi.§.quia vero, colla.ix.C.de ſeruis fugiti.auctẽ. ſed nouo.Sed vt plurimum ſecundum Hoſt. quicquid dicat illa noua lex, pœna corporalis infligitur, & talem ciuilẽ pœnam, ſed non ciuiliter infligebant, & de hoc dixi.ſ. de homi.tua.ij.ſtũ.[*Tentari uidetur.*] hoc† intendit, ferrum igneum manu captum naturaliter debet manum lædere. Idem de aqua feruenti. Idem in pugile.nam qui fortius eſt, & ingenioſior, vincere debet minus ingenioſum & fortem. Quærimus ergo in purgatione vulgari miraculoſum, & ſupernaturale, vt.ſ.fouens iuſtam cauſam ferro igneo, vel aqua feruenti non lædatur, & iis ſimilia. quærendo igitur hæc miraculoſa, & ſupernaturalia tentamus Deum, [*Conuerſorum.*] de nouo ad fidem & ſupple, max.quia idem de aliis ſecundum Abb.cum ratio prohibitionis ſit communis.¶ †In glo.ij.[*in fi.*] vide.ſ.c. j.ſuper.j.glo.¶ In glo.vlti.[*ibi, iuxta illud.*] Deutero. vj. Lucę. iiij.Math.iiij.[*& in fin.*] & ij.q.v.monomachiã.Iacobus.

¶De iniuriis, & damno dato. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia, ſeu continuatio tituli.*

De

De damno dato etiam ubi alibi,& num.2.
2 *Contra iniuria illatores dantur quandoque conseruatores, quandoque fiunt diuinorum.*
De iniurijs quibus alijs in locis praeterquam in hoc titulo dicatur,& nume.2.

1 ¶†Viso de variis excessibus, quia ex eis frequenter inferuntur iniuriæ,& damna,ideo subiunxit de iniuriis, & dam.da.de parte prima.ii.q.vij.accusatio, in fi. xv.q.j. illud.xxiij.q.iiij.inter querelas.de secunda.xvij.q.iiij.diffiniuit.xxiij.q.viii.pessimam.de vtraq;.xxiij. quæstio.ii.& iij. per totum. Repetitur in vi. Ad primam partem conueniunt,de rescrip.nonnulli,de elec.cum ecclesia, de testi. co.peruenit.ij.de re iu.cum te,de ap.peruenit.i. de emp. & ven.c.fi.de statu mo.in singulis.§.porro, de eccl.ædifi. cum dicat,de accusa.qualiter.i.& per iterationem sacramenti fit iniuria primo,de aposta.ca.ij.& vim repellere licet,non ad vindictam, sed ad iniuriam repellendam, de homi.significasti.ij.in fi. Item faciunt de senten. exc. in audientia,& c.contingit.& li.vj.de elec. sciant cuncti, de pœnis.c.j.de senten.excomm.dilecto,& c.quicunq;.
2 & c.si clericos.j.rñ.in fi.Item †contra iniuriatores dantur quandoque conseruatores,de offi.dele.c.j.& vlti.eo.li.vj. Quandoque fiunt cessationes diuinorum. vt in Cle. de senten.excommu.c.j.ad fi.Interdum æquiparatur aliqd fieri iure,vel iniuria,de no.ope.nun.cap.1.Ad secundam partem,de rescrip.c.vlt.in fi.de offi. deleg.cum olim i.de foro com.dilecti, de fideius.peruenit,de immu.ecc.quia plerique.de limo.de hoc.in fi.& c.audiuimus vbi patet ecclesiæ soluendum, quod acquisitum est in eius damnũ. Item acquisitum in dispẽdium terræ sanctæ restituitur duplicatum,de Iudæis.ad liberandam, Et hæres defuncti damna per illum illata emendare tenetur, de rapto. in literis,in fi.Item facit de ele.commissa,li vj.in fi.& de foro compe.c.vlti.eo.li. Ad vtranque partem facit de foro compe.conquestus,de resti.spo.grauis,de do.cap.fi.de senten.excom.conquesti. Et de offi.or. si canonici.§.j.in fi.& de immu.ecc.quoniam,in fi.li.vj.

SVMMARIVM.

1 *Percussor.seu vulnerator ad quæ damnetur,& nu.2.& 3.& qua actione,ibid.& nu.4.*
Remissa iniuria an videatur remissum damnum ex ea.
2 *Suffragium, & additio glossarum.nu.3.*
Damna ex iniuria prouenientia per iuramentum probantur.
Libero homine vulnerato quæ actio detur,& nu.4.
Seruo vero quæ.
4 *Iniuriarum lege Cornelia quibus casibus agatur.*
Inter pulsare,& verberare differt.
In litem propter iniuriam, & damnum datum quo iure liceat iurare.

CAP. PRIMVM.

SI rixati. Breue est. & quod ĩ superscriptione dicitur Exodo dicitur.xxj.c.[*Percusserit.*]iniuriose†non se defendẽdo, [*Si iacuerit.*] alias sed,quicquid habeas,supp.max. licet enim non iacuerit, locum habet,quod sequitur, Host. [*In medicos*] & medicinas. [*Restituat.*] & si vulneratus remisit iniuriã, dicunt quidam, quod adhuc potest agere ad impensas, de
2 hoc in lpe.de accusatore. §.i. versic. quid si vulneratus.
3 ¶ †In glo.i.[*ibi,amissas.*]& quas amissurus est,quia factus inutilis,vt dicunt istæ tres.ll.¶ †In glo.i. [*ibi,præstabit.*]& idem in omni alio interesse.& hæc probabuntur per iuramentum taxatione præmissa.j.eo.olim. Host.[*& in fi.*] datur autem libero homini vulnerato vtilis actio legis Aquiliæ,nõ directa, quia membrorum suorum nemo est dominus.ff.ad l. Aquil.liber homo.Si vero seruus fuerit vulneratus,teneris mihi, in quantum eum deteriorẽ fecisti.ff.ad l. Aqui.si seruus seruum.§. rupisse.Phi.potest
4 etiam liber†homo percussus agere iniuriarum ex.l.Cornelia,quæ in tribus casibus locum habet, cum quis dicit se pulsatum,verberatum, domumve eius introitum.ff. de iniur.l.lex Cornelia.est autem differentia inter pulsare.& verberare. Pulsamus sine dolore, verberamus cum dolore,vt.eo.l.inter. Et est sciendum, quod in hac actione l. Cor.non iuratur in litem,sed per iudicem æstimatio fieri debet,vt.ff.eo.l.constitutionibus.Sed in actione ciuili, quæ datur ex conuitio, vel iniuria,re, siue manu illata. ff.eo.l.j.§.iniuriam,iuratur in litem.insti.e.ti.§.pena.Go.

ADDITIO.

a ¶Accusatore. An autem possit accusari criminaliter, vel contra illum inquiri ad pœnam fisco applicandam, vide Bar. in l.j.§. vsque adeo, ff.de iniur.

SVMMARIVM.

1 *Aperire cisternam,& fodere,& non aperire,qui dicantur,in scripturis diuinis.*
Ex non faciendo quis obligatur.
Ex culpa aliena quis puniri non debet.
2 *Suffragium,& additio glossarum.nu.3.*
Occasio data oportet sit propinqua.

CAP. II.

SI quis aperuerit. Breue, & in superscriptio 1 ne dic.eo.c.& dicit Aegy.quod†prædicatores exponunt de his, qui aperiunt dubia scripturarum diuinarum,quæ postea insoluta relinquunt.[*Operuerit.*]i.cooperauerit ita,quod nil ibi cadere posset, & sic ex culpa obligatur non faciendo,quod potuit.alias,aperuerit.i.publicauerit[*dominus.*] qui fodit illam. alias ex aliena culpa non deberet puniri,de his quę fi.a ma.par.c.q̃suit. Host.[*Ipsius.*] domini cisternę.Dixit Hostiẽ.quod non habebit necesse mittere ad macellum.sic.j.c.j verum di
2 cit de boue,sed non de asino.¶ †In gl.i. [*ibi, nihil interest.*] vide hanc,& se.de testi.sicut,super.iij.glo.¶ In†glo.i.[*ibi, qui foueas.*]& de homi.ex literis.ii.[*Et ibi,occasionem.*] propinquam,de hoc de homici.de cætero.

SVMMARIVM.

1 *Ad scientiam cornupeta bouis quot sufficiant dies domino.*
Supplementum dictionis ad contextum.
2 *Suffragium glossarum.*
Aggressorem impune occido,& in dubio quid,nu.3.
3 *Additio glossarum,*
In dubio si nescitur uter boum fuerit aggressor,neuter tenetur.

CAP. III.

SI bos. In superscriptione dic.eo.c.ad fi. [*Nudius tertius.*] quasi dicat suffi-
1 cit,quod† sint duo,vel tres dies, quod vitium bouis sciuit.& sup. maxime. nam & si ignorauerit, locus est distinctioni aggressionis,quam ponit gl.
2 Hostien.[*Bouem.*]æquiualentem.¶ †In glo. secunda,[*ibi, itaque*] seruum tuum latronem me aggredientem impune occido, quia naturalis ratio permittit, vt contra periculum me defendam. [*Et ibi, cum stramenta.*] si duo transilibant stramenta ardentia, & corruerunt, & alter igne consumptus est,alter non,tenetur,si nescitur illum
3 ab isto elisum. ¶ †In glo.ii.[*ibi,aggressus.*]repetere non tenetur. Dicunt quidam, quod in dubio semper superstes tenetur,quia præsumitur, quod tãquàm fortior aggressus fuerit,quod non placet,& dicimus in dubio neutrum teneri per.§.statim alleg.Lau.idem Vincen. & Hostien.

SVMMARIVM.

1 *Coniunctio pro disiunctione.*
Ex damno dato per me ipsum, & iumentum meum teneor excepto casu,& nu.2.
2 *Suffragium,& additio glossarum.nu.3.*

CAP.

CAP. IIII.

SI læserit. Breue, & in superscrip. dic. xxij.c. [*Et dimiserit.*] & † pro aut.ff.de ver.si.l.sæpe. Si enim tenetur de dãno per iumentum dato, fortius de dato per seipsum. quo casu obligatur insolidum. sic s̄. c. proxi. sed alio casu non, sed vt dicit glo. [*Depascat.*] hoc saluo, ꝙ trãseundo licet hærba & viridi silua pro sua commoditate, & vsu necessario sine vastatione equum propriũ pabulando reficere, & noualibus vti, in li. seu de pace tenẽda. l. quoniam diuina. §. fi. qui incipit, quicunque per terram transiens. ¶ † In prima glo. [*ibi si glans.*] loquitur, cum glans ex arbore tua in fundum meum cadit, quã pecus a me immissa depascit. ¶ † In glo. prima [*in fi.*] alis est lex, & incipit, quamuis. contrarium seruatur apud nos, & de hoc in spe. de actore. §. i. ver. sed pone inuenio, & dic vt ibi.

SVMMARIVM.

1 *Ex igne incenso culpa tua dannum datum teneris resarcire.*
Quando id dicatur culpa tua contigisse, nu. 3. §. j.
Reddere pro dare, vel emendare.
Improprietas dictionis, in dict. redde.
2 *Forum iudiciale, & pœnitentiale differunt.*
3 *Suffragium, & additio glossarum.*

CAP. V.

SI egressus. In superscrip. dic. eod. c. [*aceruos frugum.*] hoc † intendit, siue segetes essent collectæ, & in mõte, vel aceruo positæ, siue cum radice adhuc in agro pendent, si ex culpa tua sunt incensæ, teneris. & quod de frugibus dicit, idem in aliis rebus intelligas. s̄. c. proxi. [*Reddet.*] i. dabit, vel emendabit. si. de adul. c. j. cũ suis concor. [*Succenderit.*] circa hoc capitulum & sequẽs Dio. & Host. distinxerũt inter † forum iudiciale, & pœnitentiale, in decre. sicut dignum, de homici. vbi vide in gl. magna vltra me. ver. si autem culpa, & sc. ¶ † In gl. j. [*ibi, §. in hac.*] pe. est. & vide. s̄. ca. ij. ¶ In glo. j. [*ibi, culpa.*] vt si posuit in stipulam suam ignem tempore ventoso. [*Et ibi, non tenetur.*] pone enim, ꝙ subito ventus inualescens ad aceruum vicini ignem defert. Host. vel pone, ꝙ sine vento forte propter nodũ ligni, quod ardebat, saltauit ignis, ac si sagittatus fuisset, vt expertus fui Paduæ, vel muscipula appropinquans igni, & incensa trãsiuit ad locum, vbi erant fruges. Idem autem de similibus.

SVMMARIVM.

1 *Restituendi verbum proprie, & improprie, uel abusiue sumitur, & quo modo.*
Peccatum non tollitur per emendationem damni, imò necessaria pœnitentia post eam.
2 *Suppletio glossarum.*
Aedium appellatione omnis species ædificij continetur.

CAP. VI.

SI quis domum. [*Restituat.*] proprie † quo ad sublata, si extant. Improprie quoad incensa. s. ibi emendet. [*Pœniteat.*] peccatũ ergo non tollitur per emendationẽ damni, imo necessaria est pœnitentia post emendam. cõcor. de simo. ex diligenti, de homi. sicut dignum. §. eos, de rapto. c. ij, de fur. c. fi. ¶ † In glo. vl. [*in fi.*] secundum Ala. & appellatione ædium omnis species ædificij continetur, vt ibi.

SVMMARIVM.

1 *Secularis potestas, quæ clericum banniuit, per ecclesiasticum iudicem damnatur, & ad quæ, & nu. 3.*
Vltra dietas duas causam non committere satis olim erat, licet extra prouinciam committeretur.
2 *Iniuriarum quædam requirunt ordinem iudiciarium, quædam minime. & quæ, & nu. 3.*
Episcopus agit pro damnis, & iniurijs illatis ecclesiis sibi subiectis. agit ad satisfactionem iniuriæ sibi illatæ, & ad quam pœnã, nu. 4 & quando eam videatur remittere, ibid.
3 *Clericos laici bannientes quibus afficiantur pœnis.*
4 *Iniuria irrogata etiam prælato, vel clerico quæ & quibus casibus remissa videatur.*
Ea cui est irrogata nunquam cogitur remittere satisfactionem.
Sed odium tenetur.
Eam irrogans tenetur satisfacere, cir. fin. de forma iuramenti in eius æstimatione, nu. 6. §. j. remiss.
5 *Suffragium, & additio glossarum, nu. 6.*
Lis quandoque contestanda etiam cum causa committitur in modũ inquisitionis.

CAP. VII.

OLim. C. † Secularis potestas, quæ clericũ banniuit, secundum æstimationẽ iniuriæ, expensarum, & damnorum per ecclesiasticum iudicem condemnatur, & duo facit. recitat processum delegati, quem secũdo reuocat, & causam diffinit. ij. ibi, quare nos. [*Mutinensi.*] no. ex hoc, & ex superscriptione, quod satis erat olim, ꝙ cã non committatur vltra duas dietas, licet committatur extra prouinciam. de hoc dixi, de iudi. c. fi. in. j. gl. [*Iniuriæ.*] quarum † quædam requirebant ordinem iudiciarium, & sic li. conte. & sic planum est, quod sequitur de cassatione processus super dubiis, & pronunciatione papæ super liquidis. Vinc. [*Ecclesiis.*] no. ꝙ episcopus agit pro damnis, & iniuriis illatis ecclesiis sibi subiectis, de cõ. di. j. omnes, de exces. prela. sicut vnire. Vin. Idem Mutinẽ. episcopus. [*Recepit.*] & male, vt sequitur. [*Banniuerat.*] hodie † per cõcili. Vien. de pœnis, si quis suadente, tales excommunicati sunt, & pœnis variis puniuntur. Et de hoc constitit, vel quia erat notorium, vel quia fuit seruatus ordo iuris, vt lis conte. Vinc. [*Libertatem.*] de hoc dicam, de sen. exc. nouit. [*Expensas, & damna.*] sic. s̄. c. j. Host. [*Condemnandum.*] scẽ seruato iudiciario ordine. Inn. & s̄. dixi ſm Vinc. & no. ſm Host. ꝙ † agit episcopus ad satisfactionem iniuriæ sibi illatæ. xvij. q. iiij. si quis deinceps. C. de iniur. atrocẽ, quod est verum quoad pœnam ciuilem, vel pecuniariam. Capitalem enim ob sanctitatis gloriã remittere debet, & sic non cõtradicit. C. de episcopis, & cle. si quis in hoc. Sed quid si viua voce, vel per literas salutat iniuriantem sibi, nũquid per hoc remittit iniuriam? Ita videtur. nam hæc actio dissimulatione tollitur. Insti. de iniur. §. fi. ff. eo. tit. non solum. §. j. & per salutationem fit indignantis reconciliatio. lxiij. di. cum Adrianus. Sed contra, quia etiã expresse sibi factam remittere non potest. lxiii. di. Salonitanæ. s. de senten. excomm. cum desideres. in fi. Item episcopus tenetur rancorem omnem. & odium remittere, ita, ꝙ nec signum rancoris retineat. Non est ergo imputandum, si salutauerit iniuriantem, vel etiam cum eo comederit, vel celebrauerit, cũ ad hoc ex officio astringatur, ꝙ nemini debet esse damnosum, vt no. s̄. de renũ. §. sane, cum si. Solutio, actio iniuriarum ab initio dissimulatione abolet ur. i. si is, qui iniuriam recepit, non irascatur, nec moueatur. Porro, si exinde semel motus, & turbatus fuerit, & sic iniuriam statim ad animum reuocauerit, & iniuriantem citari fecerit, non tollitur, nisi expresse renuncietur, vel transigatur, vel pacificatur, & sic intellige. ff. eo. non solum. §. i. ff. de pac. si tibi. §. quędam, & l. si vnus. §. pactus, ver. sed si pactum. Cœterum iniuria prælato, vel clerico irrogata quantum ad personam tolli potest tacite, vel expresse, sed quãtum ad ecclesiam nullo modo. & sic intellige dictum. c. Salonitanæ. & ca. cum desideres, in fi. & xxiij. q. iiij. si is. qui prælatus est. Siue autem prælatus, siue priuatus sit is, cui iniuria est irrogata, nunquam cogitur satisfactionem remittere. xx. di. c. si quis contristatus. xxiij. q. iiij. sic illic. xlv. di. & qui emẽdat. xxiij. q. viij. de occidendis. Sed & ex quo lis. conte. facta est, nec per salutationem dicam ipsam remitti, nec per pacis osculum in ecclesia datum, sed solum odium, quod nemo debet in animo retinere, vt patet. xxiij. quę. iiij. cum in lege. & xj. q. iij. inter verba, & sic intellige. lxiij. dist. cum Adrianus, de cõ. di. ij. pacem, & idem videtur

secundum

secundum cano. etiam si sola citatio facta, sit, ar. in eo, quod leg. & no. ṡ. de offi. dele. relatum, & c. gratum. Hęc autem non de facili concederent omnes doctores legum. l. eius igitur, & si tenetur parcere quātium ad odiū lędens tamē tenetur satisfacere, vt expresse probatur, de pœ. di. v. cap. si ad fi. utili. n. sic intelligeres illam literam, contradiceret sibi ipsi hic, & si nouus videatur in aliquibus, tamen est rationabilis intellectus. & adde, quod no. ṡ. de senten. excom contingit. i. & c. ea noscitur. & c. con questi. §. illico. & supra de arbi. ca. dilecti, ad fi. Host. vide, 5 quod dicam de homici. c. ij. li. vj. super iij. glo. ¶ † In glo. pe. [*ibi si quando.*] ponit casum decre. ṡ. alle. ¶ In glo. vlti. [*ibi §. vlt.*] hanc. l. & sequentes vide in. c. ex parte. ṡ. alle. su 6 per. ij. & iij. glo. ¶ † In glo. j. [*ibi, non valet.*] non enim fuit delegatum negocium in modum inquisitionis, sicut forsan putabat delegatus. sic. ṡ. de iudi. exhibita, & tamen ēt eo casu quandoque lis contestari debet. de hoc dixi. ṡ. de pur. ca. c. pe. in glo. & bene. ¶ In glo. pe. [*ibi iurare.*] de forma vero iuramenti in æstimatione iniuriæ vide in Spe. eod. titu. ver. in hac, & de offi. or. si canonici, lib. vj. in glo. Et hæc. ¶ In glo. vlt. [*in fi.*] & ṡ de regul. iur. in obscuris, li. vj. quod dixit hic Gof. di. ij. de censi olim, super vlti. glo.

SVMMARIVM.

1 *Damnorum restaurationem non petere qui iurauit, expensas repetere poterit, & nu. 4. distinguitur vide nu. 10. ad dict. interpretatio.*
Damnum quid. nu. 4 circa rem quod dicatur. nu. 8.
2 *Facti species narratur.*
3 *Commune, vel vniuersitas an possit statuere in praiudicium singulorum.*
Non tenetur de delictis singulorum, neque ē contrario.
Absentes non obligat, & quo casu.
4 *Expensa quæ rem augent, includuntur appellatione damnorum, nume. 5 excipitur ibid. earum moderatio a quo fiat. nu. 6.*
A significatione vocabuli non recedendum, nisi aliud constet.
6 *Moderatio mandata cōtinet diminutionem potius, quam excessum, & alias vt accipiatur.*
7 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 8.*
V enditor rem quæ vendidit, ad quid teneatur.
Fraus quid. aliud est cum dolo, aliud sine eo, nu. 10. in fi.
9 *Additio glossarum.*
Ad interesse tu teneris, si quid in certo loco & tempore promissū non solueris.
Lucri ratio, & quando habeatur.
10 *Ad quod actum, vel cogitatum non fuit non fit extensio, & quorum hic.*
11 *Contributio quibus fiat casibus iuncta glossa.*
Propter concordiam quædam tolerantur, quæ alias non tolerarentur.

CAP. VIII.

1 IN nostra. C. Qui † iurauit restaurationem damnorum non petere, expensas repetere poterit. Et sunt duæ partes. In prima decisæ consultatio. in secunda responsio ibi. cum igitur. [*Brixiensis.*] dicit Innocen. ꝙ 2 forte † factum sic fuit. Cum olim esset discordia inter populum, & milites Brixiæ. multa sibi damna ad inuicem intulerunt. Multi etiam ex ipsis pro suis partibus expensas fecerunt. tandem pace facta cum damnificati ex vtraque parte sibi peterent ab altera damna restitui, commune videns ex hoc imminere periculum, vel hoc sibi nimis onerosum, statuit, ꝙ nullus super damnis agere posset, & hoc omnes iurauerunt. verum, cum postea peterent expensas, obiiciebatur eis iuramentum, dicitur hic, ꝙ obiici nō potest. Dicit Ab. ꝙ idem casus fuit Anitione. [*Vel.*] repete, non. [*A communi.*] potest determinare gerundium, recipiendo. & participium, ædium, secundum Innocen. & Hostien. secundum quos forte cōmune se obligauerat ad expensas, & damna, sed propter periculum, vel detrimentum magnum inde prouenies, idem commune postea contrarium statuit super dam 3 nis. & si † dicas, quomodo potuit hoc commune statuere in præiudicium singulorum? Respōdet Innocen. quia in hoc singulariter singuli consenserunt. vel potuerunt hoc statuere in eorum præiudicium secundum ea, quæ dixi, de constitu. quæ in ecclesiarum. vide quod dixi, de ma & obe. ca. vlti. in prin. & in glo. no. ꝙ in arduis. nam cum commune Brixiæ tam populi, quàm militum simul iunctum nō esset etiam naturaliter obligatum ad damna, quæ nec dederat, nec dari mandauerat licet quęlibet pars per se posset de aliquibus cōuenire, ad quæ erat naturaliter obligata, sicut suo generali statuto se obligauerant ad damna resarcienda, ita statuto generali cōtrario per illos tantum, per quos regitur ciuitas, obligationem tollere potuerunt. ṡ. de regul. iur. capit. j. secundum Innocen. Vniuersitas enim de singulorum delictis non tenetur, sicut nec econtrario, ar. ff. qd cuius. vni. sicut municipium. §. j. sicut nec noui incolæ ad antiqua debita. C. de decuri. prouidendum. li. x. Nec præsentes obligant absentes. ff. de mag. cō. l. j. j. respon. Quod l verum quo ad priuatum, & proprium interesse. nam in quantum quis est de vniuersitate, & quo ad executionem in rebus vniuersitatis p̄iudicat eis, ar. ff. ad municip. l. qd maior. ff. qd cu. vni. l. nulli, & l. se. & ad le, quod no. de senten. excom. grauem, de simo. dilectus. ij. de elec. scriptum. Host. & vide remis. quas dedi, de rescrip. cum dilecta, super glo. fi. [*Approbauerit.*] remittere potuerunt, alias debebat fieri contributio, sicut in casu. ff. ad l. Rho. de iac. l. j. secundū Vinc. [*Et infra.*] hoc decisum, quod supra dixi. [*Damno-* 4 *rum.*] damnum † dicitur diminutio patrimonij facta per nocumentum alicuius. ff. de dam. in. l. damnum. Phi. iij. l. est, & hoc non dicit, quod subditur de nocumento. Diminutum, qd de hæreditate exiit. ff. de pe. hære. l dependitum. Expensæ vero vtiliter, vel necessario factæ rem augere videntur. ff. de impen. in rebus do. fac. l. j. ij. iij & iiij. & quę fiunt in vtilitatem municipij. de procura. cū pro causa, de accusa. ex parte. & c. olim. de elec. vt preteritæ. 5 Goff. [*Non debeat*] ex vi † significationis vocabuli, a qua non debet recedi, nisi aliud cōstet. ff. de le. iij non aliter. [*Expensarum.*] Vinc. videtur hoc intelligere de expensis factis de mandato communitatis, quæ debitę sunt. ṡ. de procur. cum pro causa. [*Pro bono contendit.*] supra de praben. nisi essent, & hęc potest esse ratio, quare expensę nō includuntur verbo damnorum, cum alias includantur, cum in his sit diminutio patrimonij. & in his damnificatus sit, qui illas fecit. vel dic. vt dixi super ver. communi, vel vt dixi super ver. expensarum. [*Moderandam.*] hoc 6 potius † diminutionem ꝯtinet, quàm excessum, de verb. signi. c. fi. Hostien moderatio autem post obligationem admittitur propter periculum secundum Inn. vel loquitur de communi & arbitraria moderatione expensarum, quam semper facit iudex, qui ad illas condemnat, 7 de qua ṡ c. proximo. ¶ † Glo. j. distinguit damnum, & expensas & damnum subdistinguit circa rem, & extra rē concludens expensas hic non includi, quia de his non 8 agebatur. ¶ † In. l. glo. [*ibi, Iulianus, in prin.*] si venditor sciebat vicium rei, ad omne damnum ex emptione secutū tenetur emptori, vt si propter tignum ędes perierunt, vel contagione morbosi pecoris pecora perierunt. [*Et ibi,* 9 *aliud pœna.*] fraus est noxa, sed pęna noxę vindicta. ¶ † In glo. j. [*ibi, siue interesse.*] de hoc vide plenius in spe. de fructi. & interesse. § ij. & sequen. & maxime. §. peti. ver. in summa. [*Et ibi, non consequeris.*] semper sub. hoc ideo, quia si certo loco, & tempore soluere promisisti, illud venit in arbitraria, in qua non solum damni, sed & lucri habebitur ratio, de so. compe. dilecti. de plus pe. ca. vno. ff. de eo, quod cer. loco. l. si vt certo. §. fi. Hostien. [*Et ibi, non ex-* 10 *tenditur.*] cum de his factum, vel cogitatum non fuerit, sic supra de iureiur. capit. pe. Idem in transact. vt ibi no. [*Et ibi, interpretatio.*] vide quęstionem, quam plene prosequor super regul. pro possessore, de reg. iur. lib. vj. [*Et ibi, pœna.*] sed fraus est noxa, sed pœna noxę vindicta. [*Et in fi.*]

sic

b fie aliud fraus est dolo, aliud sine dolo. de hoc. 8 1. d. c. j.
11 ¶ In glo. vlti. [*ibi, factus test.*] ad euadendum commune periculum, sic & alias in communi negocio, de sta. mo. in singulis, de cen. procurationes. [*& in fi.*] propter quā q̄dam tolerantur, quæ alias non tolerarētur. s. de despō. impu. c. ij. iij. q. vj. hoc quippe. Phi. & iudex ad eam laborare debet, de transac. c. fi. Goff.

ADDITIONES.

a ¶ De fructi. & Bar. post Cy. in l. vna. C. de sen. quæ pro eo, q̄d interest, & ibi Bal. & Sali. & Io. And. de sen. exc. sacro.
b ¶ C. ;. & per Bar. in l. iurisgen. §. sed fraudandi, ff. de pac. vbi plenius.

SVMMARIVM.

1 *Gregoriana decretales Laconice seu breuiter dictata.*
Culpa varijs temporibus accidit, varijs etiam de causis euenit. & quibus, & nu. 2. 3. 4. & 7. & ex ea quis tenetur, & quando, & nume. 3. 4.
2 *Occasio requiritur propinqua, in fi.*
3 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Damnum quibus modis dicatur dari, & supra nu. 1. & 2.
4 *Additio glossarum.*
Ex casu non culpa eueniente teneor. §. j.
Ignorantia quando non excuset, ibid uncta glo.
5 *Verum dicens in conuitio an & quando teneatur iniuriarum.*
6 *Conuitium qui sibi inuicem dicunt, an alter alterum ob id accuset.*
7 *Ex incitatione animalis in te ego teneor, & supra nu. 2.*
Ex animalibus feris quando tenear, animal dando an liberere.
Fera deposita si fugit, & capiat depositarius, cuius sit.
Pauperies quid, in fi.

CAP. IX.

1 SI culpa tua. Hæc † Grego. se summans, & habens plura dicta, quę per se patent, plus egent exemplis, quam summatione. Dicit Go. q̄ culpa qn̄q; præcedit, quandoque sequitur, quandoque inest. ad primum alle. ff. ad l. Aquil. qui occidit. §. in hac, & l. qui foueas. ad idem. s. c. ii. & iij. Sequitur in medico, qui bene secuit, sed incuratum reliquit. idem est in eo, qui male secuit, probatur vtrunque ff. eo. l. idem iur. in prin. & l. p̄cę. in fi. ad idem s. de homici. tua. [*Damnum.*] s. ca. ij. & iij.
2 [*Iniuria.*] s. eo. c. j. & c. olim. [*Tulisti.*] de † homici. sicut dignum, all. G. & dicit Innocen. idem in eo, qui incitauit, puta canem. ff. ad l. Aquil. item Mela. §. si alij, & § item. [*Imperitia.*] de æta. & qua. ad aures. [*Negligentia.*] de offic. ar. ea, quę. [*Excusat.*] ex quo culpa tua datum est damnū [*Si.*] alias sed. [*Facto tuo.*] in quo non est error tolerabilis, s. de rescrip. ab excommunicato. [*Tua.*] s. eod. si læserit.
3 [*Occasionem.*] propinquam. de hoc remittit glo. ¶ † Gl. in textu soleo recitare. ¶ In j. glo. [*ibi, non tenetur.*] nec iniuriarum, nec l. Aquil. vt probant iura statim alle. [*Et ibi, cum aliter.*] vide de testi. spo. olim. j. super glo. pe. [*Et ibi, in lege.*] sequitur, Aquilia leuissima culpa venit. [*Et ibi. § si nauis.*] ponit casum, quando nauis in scapham damnū dedit impulsa sine culpa nautarum. ¶ In gl. ij. [*ibi. § item cum eo*] si irritaui canem, quem tenebam, & momordit, teneor Aquilia. si non tenebam agitur in factū. [*Et ibi, in prin.*] si dolo feci, vel mandaui, q̄ tibi maxilla pugno p̄cuteretur, teneor iniuriarū. [*Et ibi. § & opem*] loquitur in illo, qui scalam supponit, vel frangit, vel ferramenta pręstat, vel scalas scienter ad id. [*& ibi. is cuius.*] sequitur, ope, & consilio dolo malo factum est, vt deprehēsus in adulterio pecunia, vel aliter, se redimat, pęna lenocinii damnatur. ¶ In glo. [*ibi, si quis fundum.*] alias, si quis domum, vide ne prę. vic. su. c. vlti. super glo. ij. [*& ibi, si ex plaustro.*] si lapis ex plaustro cadens damnum dedit, tenetur plaustrarius, si cecidit, quia non composuit. [*& ibi. § in hac.*] pe. est. vide de testi. sicut, sup. iij. glo. ¶ In iiij. glo. [*ibi. § pe.*] hanc & duas se. vide. j. in supplem. ¶ In vlt. glo. [*& ibi, qui foueas.*] vide. s. c. ij. in j. glo. [*& ibi, si putator.*] vide de ho-
4 mici. c. fi. statim al. super vlt. glo. ¶ † In glo. j. [*ibi, illud.*] & in Cle. de homici. si furiosus. [*& in fi.*] qualiter quis dep̄hendatur in culpa, dic vt no. supra de ęta. & qua. ad aures. Hostien. ¶ In glo. iiij. [*ibi. § pe.*] ibi tenetur Aquilia tātum. [*& ibi. § si iniuria.*] ibi, iniuriari volebat, licet nō illi, quem percussit. dic vt ibi [*& ibi, si cum seruo.*] ibi nolebat iniuriari volens percutere seruum suum, si percussit liberum. & dic, vt ibi, q̄ licet non teneatur iniuriarū, tenetur Aquil. [*& ibi, conuitium dicitur.*] de illo, q vocat
5 † alium latronem, periurum, adulterum, & verum dicit Hostien. dixit hic, q̄ si dicit accusando, vel denunciando, & ad pęnam, si probat, non tenetur. ff. de iniur. eum, qui nocentem. C. de iniur. siquidem auiam. § fi. Idem, si hoc facit excipiendo, vt repellat ab ordine, vel testimonio, vel his similibus, de testi. ex parte Adę, de accusa. super his. Cum enim hoc concedatur a iure, non videtur iniuriam facere & e. de elec. cum ecclesia. cum suis concor. Si vero id dicit solum ad infamandum, quod patet, quia non dicendi iustam habet causam, tunc tenetur C. de iniur. l. iij. & l. siquidem auiam. j. respō. vj. q. j. ex merito, & c. deteriores. si vocat cucurbitam, non occurrit iusta ratio, Hostien. quare hoc possit dici, cum ipse plus alijs doleat, all. ff. de adul. si vxor. j. rñ. & quod ibi no. Idē in bastardo. lvj. di. nasci. si tamen hoc dicat ad infamandum, tenetur vt supra, si vt repellat ab hæreditate, non, q
6 fi. sint le. causam, & c. lator. De his † vero, qui vicissim sibi dicunt conuicium, an alter alterum accuset, vide in spe. de accusatore. §. j. ver. quid si te. omnino vide, quod de iis addam in spe. eo. titu. post prin. & facit ad id, quod dictū est de excipiente, quod no. eo. tit. ad fi. ver. sed pone. Et vi-
7 de, quod ibi dixi. ¶ In gl. sic ergo. [*ibi, dederit.*] non ab † alio communicatum, alias tenetur concitans, nō dominus animalis. ff. si qua. pa. l. j. §. & generaliter. [*Et ibi, teneris.*] nisi decesserit animal ante litem contest. ff. si qua. pa. l. j. §. plane. [*& ibi, potes.*] fallit in casu præ. l. j. §. interdum, scilicet cum negauit animal suum esse, & postea constat cōtrarium. [*Et ibi, naturali.*] primæua. vnde habet hoc locū, etiam si domesticatę sint. [*Et ibi, cerui.*] de ceruo deposito, qui aufugit, quem post tēpus depositarius coepit, tenent Pileus q. lv. & Bartho. in domini. l. ij. q̄ si nomine deponentis id fecit, restituere tenetur. secus, si proprio per id, quod hic dicit glo. [*Et ibi, de pauperie.*] pauperies est damnum sine iniuria facientis datum. ff. si qua. l. prima, in princi. [*& in fi.*] de hoc. xxiij. quæstione v. de occidendis. ¶ In glo. vlt. [*in fi.*] melius diceret, antepenul.

¶ De poenis, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli.*
De pœnarum materia quę alia iura quam huius tituli loquantur.

1 ¶ † Quia pro delictis, de quibus præmisit, pœnæ debentur, ideo subijcit rubricam de pœnis. ad materiam facit, xxiij. distinct. quàmquàm, in fi. xij. quæstione ij. in antiquis, & tribus ca. sequen. xxiij. quæst. iiij. & v. per totum, xvj. quæstione secunda. Repetitur in. vj. & Clemen. per totum. Conueniunt rubricæ de constitutio. capit. secundo, de postu. pręla cap. j. de elec. cum dilecti, ad fi. de offi. dele. de causis, de offi. le. nisi, de fenis, cap. primo, de preca. cap. ij. de spon. Gemma, de accu. inquisitionis. j. rñ. Item li. vj. de elec. statutum, & c. si compromissarius. §. porro, cum. §. sequen. de offi. vica. licet, de offi. dele. cap. secundo de offi. or. quia plerique, & capitu. cum episcopus, de re. ec. non ali. hoc consultissimo. §. contractus, de hære. capitu. primo, & cap. statutum. ij. de homic. pro humani.

SVMMARIVM.

1 *Ad expensas quoties quis condemnandus.*
Præuaricatio duobus modis accipitur.
Pœnam ex eodem delicto quoties exigi liceat, in fi. & nu. 2. 3.

2 *Epi-*

2 *Epilogus, suffragium & additio glossarum. nu. 3.*
Pœnitere an toties quis debeat quoties fornicatus est cum eadem muliere.

CAP. PRIMVM.

1 LA, quæ. Breue. & dicit Ab. ponendum † casum per dec. pia, de excep. li. vj. vbi sæpius proponens exceptionem, & deficiens sæpius condemnatur in expensis. [*Frequenti.*] vide quod de hoc no. de vita, & ho. cle. monasteria. [*Præuaricatione.*] largè sumitur pro quauis transgressione præceptorum, strictius sumitur pro accusatore, qui colludit cum reo ff. de præuarica. l. j. ij. quæst. iij. §. notandum. [*Condemnentur.*] ita tamen, quod ex eodem delicto non vltra tertiam vicem in anno pœna pecuniaria exigatur. C. de modo mul. l. fi. Glo. & Phi. & vide, quod dicam. ĩ. capi proxi. su-
2 per glo. ij. ¶ † Glo. i. all. duas concor. & duo similia, & arguit. ¶ In. j. gl. [*ibi, si sic stipulatus sum.*] stipulatio sic facta, nec per te, nec per hæredem vim fieri spondes? vim etiam sæ-
3 pius factam complectitur. ¶ In † glo. j. [*ibi, imitare.*] & ibi no. an quis toties debeat pęnitere, quot. fornicatus est etiam cum eadem muliere. & vide, quod no. in spec. de sen. prola. §. ij. ad fi. & de contuma. §. fi. ver. sed pone iudex. [*Et ibi firmitate.*] de hoc. xxv. q. ij. si ecclesię, & ſ. de arbi. dilecti. [*Et in fi.*] quod dixit hic Goff. vide de secundis nup. vir autem, super prima glo.

SVMMARIVM.

1 *De pœna, quam soluit interfector presbyteri, quid faciendum.*
Pœna pecuniaria non est vindicta, cui danda, nu. 2.
Episcopus agit pro iniuria suo clerico irrogata.
De crimine ciuiliter agitur ad pœnam pecuniariam.
In eleemosinam dispartiendum, dandum egentiori.
2 *Epilogus, & additio glossarum.*
Fisci ratio non est habenda, vbi agitur de correctione morum.

CAP. II.

1 PResbyteri. Dicit † quid sit faciendum de pœna, quam soluit interfector presbyteri. [*Parochiam.*] i. diœcesim. sic. ſ. de dona. apostolicæ, de rapto. cap. j. [*Pertinet.*] no. proprium episcopum agere pro iniuria suo clerico irrogata. sic. ij. quæstio. j. in primis, in prin. de rescrip. ex parte, secundum Innocen. facit quod dixi, supra ntu. j. olim, & de senten. excommu. contingit. j. super. j. glo. [*Soluatur.*] dicit Innocen. no. de crimine agi ciuiliter ad pœnam pecuniariam, quia pœna pecuniaria non est vindicta. [*Medietatem.*] compositionis, vel pœnę. [*Præfuit.*] presbyter interfectus. [*Dispartiatur.*] i. dispartiendam iustè retineat ipse episcopus. Hos. vel dic secundum eum. [*in eius.*] scilicet presbyteri. hoc est pro ipsius anima Al. j. in dispartiat, scilicet dando magis egenti. lxxxvj. di.
2 non satis. ¶ † Glo. it. arguit. ¶ In gl. ii. [*ibi, illud.*] Zachar. ii. [*Et ibi, non lucratur.*] & ideo non videtur, quod possit illas remittere. de hoc no. & dixi de offi. le. nisi. in. j. glo. [*& ibi, di-*
a *cunt.*] Idem Goff. ſ. cap. proxi. alle. ſ. de simo. audiuimus.[a] xviij. dist. quoniam. xxvij. q. j. si quis rapuerit, col. ix. xvii. q. iiij. si quis deinceps. C. de raptu vir. l. vna, al. in contrariũ, quod pauperibus debeant erogari.[b] C. de secun. nup. l. j. quia vbi de correctione morum agitur, fisci ratio non est habenda, vt ibi. ¶ In gl. vlt. [*in fi.*] merito igitur debet suam portionem habere, vel dic quam sup. episcopus, & ecclesia. [*Qui.*] scilicet episcopus, & ecclesia. vii. q. j. scire. [*Sociauit.*] idest sociarunt episcopus ordinando, ecclesia prius baptizando. & ideo hoc inter se diuidunt, de succes. ab inte. capitu. secundo & iij.

ADDITIONES.

a ¶ Audiuimus. Vide Bar. in l. agraria ff. de ter. amo. & Ioã. And. in spe. de dolo, & contu § ij. in prin.
b ¶ Erogari. Vide Io. An. in c. irrefragabili, & in c. dilectus, de offi. ordi.

SVMMARIVM.

1 *Pœnam pecuniariam qui non possint imponere, in pias causas conuertenda, & qua nu. 5*
Personę pro prælatis, Anglis,
2 *Generalis clausula submitti solet, vt omnia comprehendat.*
Punienda quæ.
3 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum. nu. 4. & 5.*

CAP. III.

1 LIcet iuxta. C. † Archidiaconi, & alij prælati, qui in criminib. dispensare non possunt, vbi alia pęna a iure statuitur, pecuniariam non possunt imponere, & duo facit. Primo ponit archidiaconorum actus rẽphensibiles. secundo mandat illos inhiberi & compesci ibi, M. [*Et infra.*] sequebatur, arguere, obsecrare, increpare debemus. ij. ad Timo. iiij. A. xlv. di. cum beatus. [*Pro corrigendis.*] i. sub specie corrigendorum excessuum omittendo pœnas statutas, vel recipiebant pęnam, vt criminosos in suis criminibus sustinerent, & sic vendebant iustitiam. ſ. tit. primo, ca. fi. Hostien. [*Pro annua.*] secundum delictum. [*Exactione.*] indebita, vel de nouo imponenda. Innocen. alle. contra de his, quæ fi. a ma. par. ca. quęsiuit. Hostien. [*Personas.*] idest prælatos iuxta vulgare Angliæ. [*Ecclesias.*] tertium delictum. [*A vicarijs.*] iiij. delictum. [*Cantare.*] i. celebrare, vel officiare. T. & Innocen. [*Et alia.*]
2 submittit † generalem clausulam, vt comprehendat omnia, sic de rescrip. sedes, de procur. qui ad agendum, li. vj. [*Obuiant.*] sic sunt punienda, de ma. & obe. c. ii. & c. illud. [*Cupiditatis.*] sic. ſ. de præben. auaritiæ, de deci. ca. i. de cen. ca. qua. [*Interdicas.*] sic de ęta. & qua. cap. ii. ad fi. [*Censura.*]
3 quam præcedet monitio. j. situ. ij. sacro. ¶ † Glo. j. quærit, & dupliciter sol. ¶ Glo. ii. no. pœnas pecuniarias &c. signat cõtrarium, sol. distinguendo, ponit op. Hug. quam
4 determinat. ¶ In † glo. ii. [*ibi. §. vlt.*] vide de dolo, & cõ. c. j. super vl. glo. ¶ In glo. i. [*in fi.*] de hoc de delic. pu. capit. ii. Dicit Host. hoc posse intelligi, vt le. & no. de offi. ordi. di-
5 lectus, de simo. nemo. & c. ad aures. ¶ † In gl. ii. [*ibi, si uos.*] vbi de hoc. [*& ibi, quoniam.*] vbi de hoc in vlt. glo. & xxi. q. v. si quis cuiuslibet. per Host. in sum. de of. or. §. quid pertinet. Et consuluit Host. ĩ. de homi. pro humani. li. vj. vt ibi scripsit super ver animaduersionis. in fi. quod ad suspitionem auaritię tollendam iudex ecclesiasticus pęnas pecuniarias conuertat in pias causas. [*& ibi, timeatur.*] alij dicunt pœnas infligendas secundum consue. Innoc. ad quod facit de senten. excomm. venerabilibus. §. deniq. lib. vj. [*& in fi.*] de hoc. xciiii. distin. cap. vlt.

SVMMARIVM.

1 *Victus condemnatur expensis in pecuniarijs causis exceptis casib. & quibus, & nu 3. & 4. & 5.*
Actoris officium prius, quam litiget, condemnandus expensis, si succumbit, non tamen semper.
Aduocatus non tenetur ex succumbentia clientuli, excipiuntur casus, & qui.
2 *Expensarum condemnatione propter contumaciam multę quęstiones remissiue, ex duabus causis fit. nu. 4.*
Amplectenda quæ consonant iuri.
Facta mediocriter tollerantur.
Huius decretalis mens quæ, in fi.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Calumnia damnatus quando fiat infamis, & qua restituat.
Calumnia iuramentum non excludit expensas, nu. 4.
4 *Additio glossarum.*
Indefinita æquipollet vniuersali in iuramentis, cir. fi.

CAP. IIII.

1 CAlumniam. Etiam in † pecuniariis causis victus cõdemnatur in expẽsis, vnum casum excipit. Et post legem recitat, quam seruo approbat ibi, quoniam. vnum casum excipit ibi, Nisi. [*Temere.*] quod apparet, quia succubuit secundum Host. ar. C. de iu. rem

non

non nouam. Sit ergo cautus actor, qui reum ad iudiciũ vocat, consulat peritos. C. de inge. manu. si auiam, veritatem exprimat, quia in facto ius positum est. ff. ad l. Aqui. si ex plagis. §. in cliuo. aliter melius ageret se inanibus sumptibus non vexando. ff. de inoffi. test. l. i. ad fi. Condẽnatur ergo victus ex præsumptione calumniæ, nisi videat, ꝙ probabilem habeat causam litigandi, ꝙ sua sententia debet exprimere, vt sic appareat, quare non condemnat, in auc. de iudicibus. §. oportet. col. vj. Sed quid si periti consulti? Respondetur ꝙ iustam habet causam, & tamen succubuit. Dicit Host. si veritatem tacuit, de se ꝯqueratur. ĩ. de reg. iu. damnum, qđ quis, li. vj. cum cõcor. Si ignorauit, quia latuit veritas, vt si in alterius locũ successit. nec obligatur aduocatus, qui non est in culpa, de consti tutio. c. ij. cum concor. & principalis absoluitur a condemnatione expensarum, ex quo reperitur habuisse probabilem causam litigandi, vt dictum est, ꝙ si totã veritatem expressit, & aduocatus scienter illum decepit, vt posset habere salariũ, ꝙ finis causæ manifestat. C. de iudi. rem non nouam, obligatur aduocatus insolidum non solum ad damnum, sed ad interesse, ar. C. de admi. tu. si bonam. & l. non est ignotum. ff. de admi. tu. quo. § sicut. Idem, si clientulus negligentia, vel imperitia aduocati perdidit bonam causam, quã habebat, ar. ĩ. de emp. & ven. c. fi. cum concor. ĩ. de ætа, & qua. ad aures, secundum Host. [*in expensis.*] quãdam magnam gl. posuit hic Innoc continentem † de condemnatione expensarum propter contumaciã an fiat illo plus nõ citato. & quid si post apparet de impedimento facta vel non facta cõdemnatione, quid si pars præsens illicentiata recessit, & quid si tunc venit contumax & quid si iudex non venit in termino, vel aliter non interest præsentis contumacẽ venisse, & quomodo petantur expensæ contumaciæ lite finita. & quædam alia circa hoc, quam gl. prætermisit hic Host. & ego breuitatis causa prætermitto, quorum plura post eum scripseram, de offi. dele. consuluit, in gl. ex hoc collige. & quia potes quasi ad literam videre illã in spe. de expensis. §. fi. ver. tu autem iudex, vsque ad ver. quando autem. [*Institutis.*] de calũ. c. j. & ij. de do. & cõtu. c. j. & vlt. [*Consonare*] & sic amplectenda, secus, si contradiceret, de hoc de no. ope. nun. c. j. [*Præcipimus.*] necessitatẽ importat. ĩ. de ver. signi. in his. [*De cætero.*] ac si dicat prius facta mediocriter toleramus ſm Host. al. de ꝯse. ec. vel alt. aqua. ad idem de postula. c. vno. li. vj. Dicit aũt, ꝙ hæc est mens literæ, opiniones super hoc decidendo reprobate, quod quidem olim dixerant non in ciuilibus, sed in criminalibus locum esse condemnationi expensarum. [*In pecuniarijs.*] supp. etiam absente & contumace. Hostien. ¶ † Glo. ij. ponit op. suam contrariam, & remittit. ¶ In glo. j. [*ibi. l. iij*] damnatus de calumnia est infamis, secus, si simpliciter pronunciatur non probasse. [*Et ibi §. j. ibi damnum.*] & expensas litis restituit. ¶ In glo. ij. [*ibi. eum quẽ temere*] vide de li. ob. cap. secundo, super. i. glo. ¶ In glo. vi. [*ibi. & si quidem.*] & §. se. ibi dicitur, quod actore absente iudex fert pro ipso sententiam, si videt illum iustam causam habere, & sibi condemnat reum præsentem expensis tantummodo litis quas reus legitimè se expendisse iurauerit condemnatione excipiendis. ¶ † In glo. i. [*ibi puniatur.*] vide quod scripsi de do. & contu. cum dilecti, super gl. fi. [*& in fi.*] ad horum intellectum vide in spe. parte ij. titu. fi. per totum. ¶ In glo. ii. [*ibi, alij dicunt.*] quod placet Host. vt dixi in tex. quod credo, etiam si de calumnia sit iuratum, nisi aliter excusetur, & dupliciter hoc probatur per hanc dec. primo quia vt patet ex prin. cõdẽnatio expensarum fit non solum pp calumniam, sed et pp temeritatẽ. potuit. n. non calumniose, & tñ temere litigare. ij. q. iij. §. vi. ver. si autem. Cum igitur sacr̃m calumniæ non excludat vtrũq;, sed alterũ tm̃, per qđ fit condẽnatio expẽsarum, ergo nec ꝯdẽnationẽ excludet. Secundo ꝓbatur, quia dicit ꝯdemnari victũ in cã pecuniaria, sed certũ est, ꝙ in illa iuratur de calumnia ſm omne ius. & tẽpus. ergo sacr̃m condemnationem non excludet. Fauet æquitas huic dicto, quia docet experientia litigantes faciles in iuramento calumniæ præstando. Graue ergo esset per hoc victorem damnificari forsan in magna sum. expensarum, quam propter hoc expẽdit quasi coactus, ad contraria responde, vt dixi in dec. finem, super glo. sed nunquid. [*& in fi.*] & ij. q. j. in primis. ¶ In glo. vi. [*in fi.*] intelliget de condemnatione expensarum secundum Io. & Accur. licet Pla. contradicens, ꝙ suas non petit actor absens, & reus victus de principali condemnatione suas deducit. & pro hoc facit hæc litera. itẽ quia nec absens, super suis expensis iurare potest. pro hoc facit, quod no. de ap. per tuas, in fi. vnicæ glo. Communiter legistæ approbant primam propter æquitatẽ, & ne dupliciter grauetur absens. inducunt. ff. de his, qui. vt in. l. rescrip. Item optime facit, quia secundum op. cõtrariam erit inæqualitas inter sententiam, quæ fertur pro reo, ad sententiam, quæ fertur pro actore. nam reo absoluto ipse actor victus de principali condemnatione, cum nulla fiat, expensas deducere non poterit, sed si intelligatur de condemnatione expensarum, tunc cessabit inæqualitas. Ad hanc vero literam respondetur, ꝙ quia in iur. indefinita æquipollet vniuersali, de hoc. ĩ. de elec. vt circa, li. vj. quod dicit hic in expensis, intelligitur de omnibus, &, nisi, excipiet a subaudito, non a condẽnatione. Ad secundum responde per ea, quæ dixi de sequestra. pos. c. j. in fi. adde, quod dixi in Specu. de expen. §. nunc de expensis, super versi.[a] quod autem.

ADDITIO.

a ¶ Super uersi quod. Et plenum Bal. & Salt. in præal. l. properandum, cũ §. & si quidem, alle. in glo.

SVMMARIVM.

1 *Huius decretalis partes vbi.*
Sacerdotum nomine etiam clerici continentur.
Bellicis rebus uacare prohibentur, iuncto contextu, & quatenus, & nume. 3.
2 *Epilogus, & additio glossarum. nu. 3.*

CAP. V.

1 QVod in dubijs. Breue est, & † huius pars, ꝗ renũ. de conse. ec. vel al. de sen. ex. quod in dubijs. [*Sacerdotes*] idest, clerici. sic ĩ. de cohab. cle. c. ij. de hæreti. in eos. alij intelligunt tantum de prælatis. Inn. Sed tu dicas, ꝙ in omnibus locum habet. Hostien. [*Nauer.*] si de manibus Saracenorum intelligeret, planũ est, de Iudæis. ita quorundam, & c. ad liberandam. Host. [*Ad pugnam*] primus casus. [*Exercerent*] secundus casus, i. qui sunt, vbi alij confligunt, & ipsum conflictum cũ alijs faciunt. Innio. [*Incitant.*] iij. casus. [*Enormiter.*] ponderatur quantitas criminis. de hoc de tem. or. ex tenore.
2 ¶ † In glo. j. [*ibi. § item cum eo.*] vide. ĩ. ti. j. c. fi. super glo. ij.
3 ¶ In † glo. j [*ibi. hortari.*] sed non pugnare, de homi. ca. pe. Dicit hic Inno. ꝙ licet prælatus ratione tẽporalis iurisdictionis possit bellum indicere, & antequam sint in percussionibus, hortari, vt viriliter pugnent, & bellis interesse, & hortari ad capiendum, dum tamen sunt in percussione, si inciter ad percussionem alterius, forte est irregularis, secundum Innocen. imò sine forte secundum Hostien. si sequatur mors, vel membri truncatio. Dicit tamen talem non deponendum, & quandoque cum eo dispensatur secundum ea, quæ no. de homici. si cut. §. fi. ibi vide super glo. no. ꝙ. & ar. ſ. ti. j. c. iij. ad fi. Idẽ forte secundum Innocen. si super bellatores vocem emittẽtes clamant, fortiter pugnare, vel audacter ar. cõtra, de homici. c. pe. de cle. percu. c. pen. & vlt. vel secundũ eum in defensione possunt gubernare naues, & alios ad pugnam defensionis incitare, & in tantum hostes confligere, ꝙ eos dimittant, ar. prædictorum iurium, & no. de hoc. ne cle. vel mo. sententiam. Inno. Hostien. remittit ad prædicta ca. de cle. percus. ad decre. secundam, de homi. & vide in dec. significasti. ij. eo. ti. in gl. ergo si.

SVM.

SVMMARIVM.

1 *Clericus in magno crimine deprehensus, & quo depositus in monasterium detruditur.*
Latro plus, quam fur.
2 *Degradatio hic pro verbo depositione.*
3 *Epilogus, & additio glossar. m, nu. 4.*

CAP. VI.

1 TVæ discretionis, C. †Clericus in magno crimine deprehēsus, depositus in monasterium detruditur. [*Latrocinijs.*] latro plus est, quam fur, de homi. c. j. in fi. per quod vr̃ secundum Hostien. loqui de his, qui se immuiscent enormitatibus, de sen. excom. perpendimus, quasi non loquatur de simplicibus furibus, tamen & propter furtum est clericus deponendus, de iudi. cum non ab homine. [*Degradati.*] 2 intelligo †de verbali degradatione i. depositione, nō de actuali. de hoc dixi, de iudi. at si clerici in gl. fi. & c. cum 3 non ab homine. in gl. quid nocet. ¶ †Gl. j. ponit duas le 4 cturas. & secundam declarat. ¶ In †gl. j. [*ibi prælati*] quod intellige, vt dixi de iud. cum non ab homine. super. j. gl.

SVMMARIVM.

1 *Pœnam inuicem promissam neuter contrahentium potest exigere, cum vterque venit contra contractum, nu. 2. & 3.*
Procuratio debetur varijs de causis, & quando admittat compensationem, & nu. 2.
3 *Epilogus, & suffragium glo.*
Mora vltima nocet.
Ex pari delicto non inciditur in pœnam, & nu. 4.
4 *Additio glossarum.*

CAP. VII.

1 COnstitutus. C. †Neuter contrahētium exigere potest pœnam inuicem promissam, cum vterq; venit ɔ̃ ɔ̃ctum. & ponit diffinitionē, cuius causa interserit ibi, cum tñ. [*Instrumēto.*] continente partium compositionem, cuius tenor. j. colligi potest. [*Procurationem.*] ex pacto, priuilegio, vel consuetudine prius debitam. de hoc de cen. procurationes. Nam super debita ratione visitationis non posset fieri cōpensatio, ar. de cen. cum venerabilis. de do. pastoralis. Dicit Ho. ꝙ ēt de debita propter visitationem hic loquitur, vt patet in decre. constitutus. de reli. do. quæ est pars huius. [*Exegerit.*] 2 quid †si non exigit, sed procurationem simplr extra iudicium petitam abbas liberaliter & gratis soluit? tunc non incidit ep̃s in pœnam s̃m Inn. ad quam incurrēdam necessarium est alterum duorum, ꝙ abbas in iudicium super hoc trahatur, vel ab eo violenter procuratio eripiatur, alle. Ho. in ar. ff. si quis cau. l. ij. in prin. Sed quid si exigit, & recipit vt debitum, & ab. sol. vt debitū, quid erit? Inno. hic quærit, nec sol. Dicit Host. ꝙ videtur vtrunq; in pœnam incidisse. ep̃s, quia exigit, & abbas, quia pensionem non soluit, licet soluerit procurationem, & sic fiat hincinde compensatio, vt hic. ff. de pac. 3 rescriptum. §. si pacto. remit. etiam. j. c. suam. ¶ †Gl. j. opponit dupliciter, & soluit. ¶ In glo. ij. [*ibi, illud.*] loquitur, cum emptor fuit in mora, & cum omnia essent integra, superuenit mora venditoris, vel econtra. [*Et ibi, cum par.*] sequitur est delictum duorum, semper oneratur petitor, & melior habetur prioris causa, sicut cum de dolo excipitur petitoris, nō datur talis replicatio petitori. [*& ibi, viro.*] hanc & seq. vide in decre. pe. ¶ In gl. ij. [*ibi, nocet.*] de hoc. s̃. de decimis. cum homines. [*& ibi, in pœnam.*] adde quod no. j̃. de re. iu. frustra sibi. lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Inter variare, & vacillare differentia.*
2 *Suffragium gloss.*
Infamis quis non fit ex carcere, vel vinculis, aut ictu fustium, an ex condemnatione in arengā, & nu. 3.
3 *Additio glossarum.*
Carcer an sit pena.

CAP. VIII.

1 SVper his. Breue est & pars huius, de testi. cogen. & de accu. super his. [*Variauerat*] †de hoc verbo & sequēti, in quo differant, vide quod dixi, de testi. cog. præterea, in gl. antequam. [*vacillauerat.*] iiii. q. iii. in 2 testi. ¶ †In gl. ij. [*ibi, l. j.*] carceratus, vel vinculatus mandato iudicis non est infamis. [*& ibi nullam.*] ictus fustiū 3 non præcedente sñia non infamat. ¶ In †gl. ij. [*ibi, pœnę.*] an carcer sit pœna, dic, vt j̃. c. quamuis. lib. vj. Dixerunt hic Inn. Ho. & Ab. ꝙ est custodia, non pœna. ff. de pœ. aut facta. §. solent. [*& ibi, sententia.*] quid de condemnatis, vel mulctatis in arēga, vide in Spec. de sen. prola. §. j. ver. quid de istis. & ver. te. [*& ibi, nullam.*] vbi de hoc. Et ibi soluitur contrarium. de l. fustibus. c. ti. & de l. ictus. ff. e. per quę iura opponebat hic Inn. ꝙ infamia irrogetur ex genere pœnæ, si præcessit delictum, de quo damnatus, cōfessus, vel pactus fieret infamis. nam & si non dānetur, nec confiteatur in iudicio, nec paciscatur, si tñ captus est in facinore ab officialibus, vel cōfiteatur extra iudicium tale crimen, quod infamet per sñiam, vel cōfessionem, puta furtum, & sequatur ictus fustium, fit infamis per prę. l. ictus. Sed hic talis causa præcesserat, s. crimen falsi, de qua damnatus esset infamis, ergo secura ob id pęna carceris erit infamis. Soluit per id, quod prædixi, ꝙ carcer est custodia, & sic aliud, quam pœna. vel s̃m eum non potest quis sic indubitanter capi in vacillatione, sicut in furto, & plures excusationes ibi possunt haberi. ad hoc de ac. cum dilecti. vnde & licet ibi sequeretur pœna, non esset per omnia simile.

SVMMARIVM.

1 *Parte pœnę soluta, non tenetur quis ad integrā pęnā, & quo casu, nu. 2 qñ sit hoc verū, vi. latius nu. 3 a ver. §. si fortē, et nu. 6.*
2 *Quæstus inhonesti qui.*
3 *Per molestationis prohibitionem quis hortatur, non pręcipit.*
Pro appellatione habetur aditio papæ, in fi.
4 *Epilogus, & suffragium glo.*
Pœna renunciasse quis vr̃ per sortis receptionē nisi aliter conuenerit, & qñ cōmittatur pęna forte in totum non soluta, et nu. 6
Debitor ex pluribus causis in quam causam simpliciter soluens, videatur soluisse. §. si,
6 *Additio glossa.*

CAP. IX.

1 SVam. C. Qui †debet certa die soluere quantitatem sub pœna, si soluit partem, ad pœnam integram nō te- 2 netur. & sunt duæ partes. In j. cōqō. in ij. ibi, quia igitur, prouisio. Erat autem olim hæc dec in iij. cōpil. sub ti. ne cle. vel mo. [*Rectores clericorum.*] forte erant isti, quales illi, de quibus. s̃. de ex. prę. dilectus. [*Tibi.*] ep̃o Spoletano loquitur. [*triginta tribus.*] forte vendiderant. lx. corbes bladi ad rationem xi. solido. pro corbe. & dicebat Ho. istos excusari, quia tunc non potuerūt plus soluere. ad hoc de so. Odardus. de iureiu. breui, alias incidissent in pęnam, & sic soluit. s̃. de arbi. dilecti. & ibi remittit. vel illud de rigore, hoc de honestate, & æquitate s̃m eū. [*Tacita.*] de xxxiij. persolutis s̃m Inn. [*Inhonestis.*] in- 2 honesti †sunt, ex quo in grauamen alterius, nam & si dicamus, ꝙ nō sit malum, est tñ species mali s̃m Aplm. [*Abstinendum.*] de vi. & ho. cle. cum non ab hoīe. [*Ditari*] de regu. iu. locupletari. lib. vj. [*Triginta lib.*] non dicit, vel eius parte, per quod non vr̃ hic prohiberi petere pœnā ꝓ rata sortis nō solutę, & facta calculatione rata pęnę ad ratā sortis non solutæ ɔsistit in v. lib. & v. sol. pro qualibet. n. libra sortis non solutę facta rōne hēs. xv. sol. pro 3 pœna. [*Non †molestes.*] hortatur, nō ꝑcipit. & sic nō ob. qđ dr̃ sñiam transiuisse in rē iud. s̃m Ho. vel subuenit ex puro, & mero ofso dñi papæ, vel qa lr̃æ erāt ipetratę tacita veritate, & sic non valebit ꝓcessus s̃m opi. Host. sed hoc non approbat, vt satis no. s̃. de rescr. ad audiētiā. vel dic, ꝙ isti rectores appella. lz hic nō dicat, vel dic, ꝙ j̃. tps appłonis interponēdæ ɔ̃ illā sñiam adiuerunt papā, qđ

hĩ pro appellatione.& eſt ſi.de exce.præ.dilectus.& hoc
4 vltimum ſatis vr̃ ex loci vicinitate.¶ † Gl.j.ſig.ↄ̃rium,& ſoluit diſtinguendo.¶ Vl.glo.no,ſig.ↄ̃rium,& remittit.
5 ¶ In †glo.j.[*ibi,l.vlti.in fine.*]ibi ſunt prædicta verba.[*& ibi,poſt diem*]ſi venditor poſt diem l.commiſſoriæ in ſui fauorem adiectum precium petit comiſſoriæ l.renunciat.[*& ibi,qui fidem.*]pe.eſt,& hanc & p̃.vide de arbi.dilecti.in fi.vlt.gl.[*& ibi,l.ij.j.reſpon.*]non committitur ſtipulatio iudicio ſiſti,ſi ante diem ſiſtendi tranſactum ſit de negotio,pro quo ſiſti oportuit,ſi poſt, committitur, ſed obſtat exceptio,quaſi ẽt de pœna ſit tranſactum, niſi aliud partibus placuit.[*& ibi, § ſi ſortem.*] ſi ex hæredibus promiſſoris,qui promiſit ſortem , & ea non ſoluta pœna,vnus ſoluit,& alter non ſoluit,pœna committitur.& idem in pęna ex cõpromiſſo,ſi vnus paruit ſñię, alter non.& idem dicit.§.in illa.ſ̃.alle.[*& ibi,item ſi ita.*] Promiſi centũ ſi fundum Titianũ non darẽ, licet partem dederim,pœna committitur,ſicut ad liberandum pignus nõ ſufficit partem crediti ſoluiſſe.& ad hoc vlt. concor.l.ſequens.[*& ibi,indiuiduum.*]vt iter,via.& actus, quorum obligatio non diuiditur inter hæredes promiſſoris,ſed vno ↄ̃faciente tenentur omnes,prouidetur tamen in his per cautionem, & repetitionem , vt is qui contrafacit cohæredibus damnum reſarciat,vt tribus.l. ſeq.[*& ibi,ſi ſeruus.§.j.*]promiſi duos ſeruos in iudicio ſiſtere,alter ſtetit,alter non,in totum pœna committit, ſed pro rata illius,qui non ſtetit,offertur pœna,& petẽs reſiduum per doli exceptionem repellitur.[*& ibi,§.vlti. ad fi.*]ſi prohibeatur vnus hęredum illius,qui ſtipulatus eſt ſub pœna ſibi & hæredi iter, vel actum , inſolidum committitur ſtipulatio , ſed qui non ſunt prohibiti, per exceptionem doli mali ſubmouentur.[*& ibi,ſi duo hæredes.*]duo hæredes depoſitarij ſi conflauerunt, vel interuerterunt lancem,vel aliam ſpeciem,alter conuenitur inſolidum,nec liberatur niſi totius rei reſtitutione, ſi tamen res non extet,condemnatur ſolum pro parte, quam eſt hæres.Idem dicit.§.ſe.In hæredibus illius, qui de euictione promiſit.[*& ibi,nam hoc.*]vide de priui.patentibus.ſuper vlti.gl [*& ibi,placuit.*]vide de tranſa.c.ſi. ſuper gl.antep.[*& ibi,ſi procura or.*]ſi promiſit procurator dominum,& eius hæredem rem ratam habiturum, & alter hæredum ratum habet,alter non,pro parte committitur ſtipulatio.[*& ibi,ſi poſt tres.*]vide de dolo, cum dilecti.ſuper gl. & ſic.[*& ibi,magnam*]vide de loc.potuit. ſuper vlt.glo.¶.In glo.ij.[*ibi,cum ex pluribus.*]debitor ex pluribus cauſis ſimpliciter ſoluẽs,videtur in eam cauſam ſoluiſſe,quæ inducit infamiam,alias in pęnalem. Tertio in cauſam hypothecæ, vel pignoris.[*& ibi,§. vlti.*] Omnes fructus rerum natura hominum cauſa comparauit, & ideo partus ancillæ non eſt in fructu.
6 ¶ In †gl.i.]*ibi,ab omnibus.*]exemplificat Abb.in eo, qui mihi conſtituit ſeruitutem ſub pœna , & decedit pluribus relictis hæredibus , & vnus ſolus me impedit, in totum pęna committitur.[*& ibi,ſi ſeruus*].§. primo, vbi plene de hoc in Specu. de arbitris. §. fina. ſecunda cã.ver.quid ſi plura.& ver.ſe.[*Et ibi,docto.*]Iaco.Bal.[*Et ibi.pro parte tñ.*]vt ſi procurator ſub pœna promiſit dominum rem ratam habiturum,ſi plura ſint capſa, ſup quibus ſtipulatio interuenit , non committitur pœna niſi pro parte,ſi in vno dñs ↄ̃uenerit.Abb.[*Et ibi,in iudicio.*]vel §.Cato.ver.at ſi de eo,loquitur in hærede ꝓmiſſoris, ſed in perſona promiſſoris idem,quod in damno ſm̃ Accur.in l.ſi ſeruus.[*& in fi.*] Nos dicimus,ꝙ ſi aliquis alicui debet aliquid dare,facere,vel ſoluere,ad hoc vt legatum,vel aliquid aliud recipiat,nil petere poteſt, niſi totum dederit , fecerit, vel ſoluerit. Idem ſi aliquid ſub pęna promiſerit.ſi tñ ad pœnam integram conuenitur,obſtat exceptio.ff.ſi quis cau.ſi ſeruus.§.j.Si a pluribus.diſtingue,an ſit promiſſa pecunia,an ſpecies , an factum.Si pecunia quilibet tantum tenetur pro parte ſua,& agit ſua parte ſoluta.ff.de condi.& de.l.cui.Si ſpecies,quilibet tantum tenetur ad partem,ſed non liberatur,nec agere poteſt ſua parte tantum ſoluta.ff. de verb. obli.l.ij.§.quædam.& l.in executionibus.§. pro parte.ſi autem ſit factum,neceſſe eſt ab omnibus compleri. ff. de ma.teſt.l.ſi ita fuit ſeruus.Inn.¶ In vlti.gl.[*ibi,fraternitas.*]vbi de hoc.

S V M M A R I V M.

1 *Occidentes qui prælatum eccleſiæ in quas incurrant ipſi pœnas,& hæredes eorum,nu.2.& 3.*
2 *Eundem etiam qui capiunt percutiunt,vel banniunt, vel hæc fieri mandantes , vel ratificantes , vel qui ſunt in his ſocij , conſiliarij,fautores,vel defenſores,huic ſubijciantur pęnis.*
4 *Pęnis diuerſis ex eodem delicto ſæpe quis punitur.*
Beneficium quid.
In feudum de nouo dare res eccleſiæ non licet ſine licentia.

C A P. X.

1 AD aures, C. † Occidentes prælatum eccleſiæ beneficijs priuantur,& præbendis,quæ tenẽt ab illa,nec his, vel eorum hæredibus reſtituentur,nec alia nouiter concedentur. Et prima pars recitat pœnalem ſñiam. ſecunda aggrauat ibi,quia igitur.[*Tu.*] factum narrat.[*Diabolico.*]xvij.q.iiij.ſi quis ſuadente.[*Nequiter.*] non ergo loquitur in eo,qui licite, puta ſe defendendo occidit,cum aliter non poſſit euadere ĩ.ritu.ij.c.iij.s̃.de homi.cap.ij.& c.ſignificaſti.ij. & facit,quod no.ĩ. ca.ij.
2 [*Veremiſſet.*]hodie † nedum ↄ̃ interficientes,ſed etiam ↄ̃ capientes,percutientes,vel bannientes ep̃os,vel hæc fieri mandantes,vel ratificantes,vel in his ſocios,conſiliarios , fautores , vel defenſores prouiſum eſt per concil. Vien.co.ti.ſi quis ſuadente.[*Deliberatione.*] & ſic fieri debet.xxx.q.v.iudicantem.xxxv.q.ix.apoſtolicæ.[*Maiori.*] ↄ̃.imo ſufficit non genitos ſolidos ſoluere.de hoc.s̃. c. ij.So.ſm̃ Hoſt.illud ſecundum l.Lombardam, nec per
3 id prohibet grauiorem pœnam. Sępe † enim ex eodem
a delicto quis punitur[a] diuerſis pœnis,de re iudi.c.j.lib.vj. s̃.de male.c.ij.adhuc ergo & alijs pœnis punientur , vt in gl.[*beneficia.*]beneficium vt genus eſt beneuola actio tribuens gaudium capienti in lib.feu.qui.cau.feu.amit. c.j.vltra medium.& eſt verbum Sene. de beneficijs,lib. j.[*De nouo.*]hoc nunquam licet ſine licentia.licet aliud
b ſit in antiquo,quod dic vt s̃. de feu.c.ij.Hoſt.[b] Iſtud põt intelligi etiam de antiquo feudo,quod recidiſſet eccle-
4 ſię,quod eis concedi non poſſet.¶ In †gl.j.[*in fi.*] idem in caſu.ĩ.e.fęlicis.lib.vj.

ADDITIONES.

a ¶ Quis punitur. Vide in l.qui ſepulchra.C.de ſep.vio.& Bar. in l.j.ff. vi bonorum rapto.& facit,quod no.ipſe in l.ſenatus. ff. de accu. & ui de. Sali.in preallega.l. qui ſepulchra. & in Specula. de poen. temere liti., per Ioan.Andre.
b ¶ Hoſt. Iſta decre.facit ad quæſtionem de ciuitate,quæ ad deſtructionem murorum eſt condemnata , an de nouo poſſunt refici , de qua uide Cyn.in l.ſi ſeruus.C.de pœnis,& uide ad hoc.e.tex.in c.commiſſa de elec.lib.6.

S V M M A R I V M.

1 *De mendacio qui conuincitur,contra verba iudicis commiſſo,punitur a ſuperiori.*
Euaneſcenti verbi vſus.
Superior hic quis dicatur.
2 *Litigator ſi iudici dicit iniuriam,quis eum puniet,& nu.*
Quid ſi extraneus id faciat,vel turbet iuriſdictionem.
An in ſpoliantem reum poſſeſſionis ſuper qua conuenitur, habeat poteſtatem & quo caſu.
Familię ſuę irrogatas iniurias epiſcopi, & archiepiſcopi puniunt ipſi.
3 *Epilogus,& additio gloſſarum.*

C A P.

CAP. XI.

1 Dilectus. Breue. Dicit † Ab. qui conuincitur de mendacio ꝯ verba iudicis commissi a superiore punitur. [*Euenescat.*] idem verbum, de of. delega. consuluit. [*Constiterit.*] conuinci ergo debet. [*Superioris.*] forsan ad quem appellatum est. s. de pur. ca. nos inter. Et no. ſm

2 Inn. ꝙ † si litigator iniuriam dicit iudici, non puniet illū ipse, sed superior vt hic, quia nemo idoneus iudex in causa propria, C. ne, quis in sua causa. l. vnica. nisi inquātum iniuria tāgit ecclesiam, de hoc, de cle. male. c. ij. & j. de ver. si. ex parte. & hoc in ordinario? Delegatus enim nec partem, nec extraneum puniet propter iniuriam sibi factam prædicta ratione, & quia potius est iniuria delegantis, de off. dele. cum olim. ij. nisi turbaret iurisdictionem suam, quia tunc potest, de offi. dele. c. j. etiam si sit iudex pedaneus ſm Ho. C. de pe. iud. l. pe. ad fi. Potest etiam ſm Inn. ordinarius punire delinquentes coram ipso in officio sibi commisso, puta aduocatos, scriptores, bidellos, & testes. Quinimo & partes, si sibi inuicem dicant conuitia, vel se percutiant, ar. ff. de offi. procons. nec quicquam. §. j. & seq. ff. de offi. præsi. obseruandum. Insti. de iniurijs. §. atrox. ff. si quis ius di. non ob. l. vna. C. de postul. quisquis. ff. de pœnis. moris. C. de test. l. nullū. ff. de testib. quæsitum. Delegatus vero hoc faciet puniri per ordinarium, in Auct. de testi. §. si vero ignoti. coll. vii. saluo quod habes, de rescrip. statutum. §. notandum. lib. vj. Sed quid si aliquis extraneus spoliat reum possessione, super qua conuenitur? Sol. si commissio specialis erat, nil de hoc ad delegatum, ar. de offi. dele. cum P. & G. Ordinarius vero id posset reformare, ad hæc de ap. cū teneamur. Si vero delegatio erat generalis, vt si mandatur, sic facias tali epō a suis subditis responderi, vel reuerentiam exhiberi, vel inducas talem in possessionem, & defendas inductum, tunc potest se intromittere delegatus, ar. de fi. presby. veniens. de ma. & obed. inter. quia ex quo committitur iurisdictio. & omnia. & c. de of. dele. præterea. ff. de iuris. om. iu. l. ij. ſm Inn. dicit Ho. ꝙ hodie epi, & archiepiscopi puniunt iniurias sibi, & suę familiæ irrogata: quod dic vt e. ti. Romana. lib. vj. ¶ † Gl.

3 j. arguit, signat cōtrarium, & soluit. ¶ In gl. j. [*ubi, temere.*] miscendo iudicis contumeliam, vt dicendo, ꝙ mentitur, vel ꝙ melius esset habere asinum in iudicem, cum ipse nil intelligat, vel his similia. & quis hoc puniat, dixi in textu.

SVMMARIVM.

1 *Patroni, aduocati, vel vicedomini in ecclesijs plus sibi vēdicantes quam iura permittant, vt puniantur, & nu. 2.*
Idem si occiderīt, vel mutilauerint rectorem, vel clericum ecclesię quomodo puniantur.
Posteri hic puniuntur etiam eorum, & quibus pœnis, & nu. 8. & 13. §. j. & nomine eorum qui contineantur, nu. 8.
2 *Insolentia quemadmodum hic accipiatur.*
3 *Censura, seueritas, & animaduersio ecclesiastica circa quam pœnam consistant.*
4 *Occidēs rectorem ecclesię, in qua quid iuris habet, quæ pœnitentia occidentis concanonicum, vel prælatum eiusdem ecclesiæ sit pœna huius decretalis, nu. 5.*
Occidere, & mutilare æquiparantur.
5 *Beneficium quod perueniat ad heredes.*
6 *Prorsus, perticula significat ipso facto.*
Generationis appellatione linea masculina continetur, in fi.
7 *Nepotes an comprehendantur appellatione filiorum etiam in odio sis, & nu. 8.*
8 *Descendentes an pro delicto parentis puniantur, & quando, & supra nu. 7.*
9 *Pro crimine læsæ maiestatis omnia bona fisco principis applicantur.*
Confiscare non licet cuipiam sine licentia principis.
Feudalia an confiscentur.
10 *Epilogus, suffragium, & additio glo. nu. 11. & 12.*
Expēsis eius, quem defendimus, defensio fit, & adducit exempla.
13 *Patronatus an deuoluatur ad ecclesiam, an libera remaneat.*
14 *Religionis ingressus tollat irregularitatem.*

CAP. XII.

1 In quibusdam. C. † Patroni, aduocati, vel vicedomini in ecclesiis plus sibi vendicantes, quàm iura permittant, per censurā ecclesiasticam compescuntur. & si per se, vel alios occiderint, vel mutilauerint rectorem, vel clericum ecclesiæ, perdunt, quod habent ab ecclesia, & posteri vsq; ad quartam generationem sine dispensatione non ordinātur, nec in religionibus præficiuntur. & hic concilium primo recitat duplex patronorum delictum. Secundo ibi, cum igitur. Prouidet, & primo contra primum, & secundo scdm, vtrunq; prohibendo, & cōpesci iubendo. secunda ibi, sacri. ꝯ ſm. Illud primo puniendo in factoribus. secundo ibi, & ne minus, aggrauando pœnā

2 in posteros. [*Insolentiam.*] exponit † Ho. i. insolitam superbiam. [*Ingerunt.*] forte volentes ad voluntatem suam in collegiatis ecclesiis prouideri, quod esse non debet. s. de elec. sacrosancta. Host [*Malitias.*] sic. s. de si. audiuimus. [*Dicere.*] horribilius ergo facere. [*Prorumpere.*] sonat in vitium. s. c. proxi. [*Præmissis.*] ecclesijs, vel bonis ipsarū. [*Permissum.*] concor. de elec. gñali. lib. vj. [*Seueritatem.*] de

3 qua sequitur. & dicit hic Ho. ꝙ † censura ec. consistit circa spūalem pœnam, j. de ver. sig. quærenti. Seueritas circa tpalem pœnā, vt hic. Animaduersio ec. circa degradationem, & curiæ sclari traditionem. j. de ver. sig. nouimus. & remit. de homi. pro humani. lib. vj. [*Ecclesię.*] in alijs ergo interfectorious non hēt locū ſm Vin. [*Rectorem*] de pnia † talis homicidæ. xvij. q. iiij. qui subdiaconū.

4 xxiij. q. v. sunt quidā. [*Mutilare.*] æquiparantur hæc duo, & concor. de homi. is qui. lib. vj. de cler. pu. in du. c. j. [*Ad vocationem.*] amittant, quod est. j. & idem repetas in sequē.

5 [*Beneficium.*] vidi dubitari, an hanc † pœnam incurrat canonicus occidens, vel mutilans concanonicum, vel p̄latum eiusdem ecclesiæ facit dubium, quod litera dicit j. ꝙ nil perueniat ad hæredes: vr̄ ergo intelligi de tali beneficio quod peruenire poterat, vt pecuniaria emphyteusis, vel aliud tale, q̄ beneficia sunt, vt dixi. s. c. ad aures. titulus autem bñficialis peruenire non poterat. viij. q. ij. apostolica. s. de fi. presby. ex transmissa. ergo de illo non loquitur. secūdo ista dec. emanauit in fauorem ecclesiarū, & clericorū intitulatorum in illis. illos ergo qbus prouidet, ad pœnam ligare non intendit. si. quod no. in cle. de rescrip. c. i. Tertio videmus, ꝙ iura non sic sunt rigorosa in percussionibus clericorum, qui sunt in eisdē ecclesijs socij, sicut in aliis. j. de sen. ex. ex tenore. s. de vi. & ho. cle. quoniam. communius tenetur eo casu locū esse pœnæ priuationis, cum tex. aperte de beneficiatis loquatur, nec ob. quod de hæredibus opponit, quia illud adaptari dēt casib. qbus pōt. Ad scdm rñdet, negari nō posse, qn bñficiatus ab ecclesia, qui offendit ecclesiā, dignus sit pœna, de postu. c. fi. cū ꝯcor. Ad tertiū rñdet, ꝙ percutiens sociū bñ incurrit excōicationē, sicut si percus-

6 sisset extraneū, licet facilius absoluat. [*Prorsus*] q. d. † ipso facto ſm Ho. sine alia sñia, & sine restitōnis spe. s. c. ad aures. Dicit tñ. ꝙ qdā dñt eos non priuatos, sed priuandos ad idē de sen. ex. grauē. vbi de hoc primū teneas. & idē no. d p̄lc. c. fi. lib. vj. in iiij. gl. Et idē ibi Io. mo. & Arc. [*Prorogetur.*] ꝯcor. de scisma. c. vno. in fi. lib. vj. [*Generationem.*] p lineā masculinā, non femininā. j. e. vbicūq; lib.

7 vj. per quā terminanē hic no. p Ho. qd † si puniset faciētē, & filios, nūqd includerēt nepotes? Vide, qd no. de fil. p̄. ad extirpādas. in j. gl. & qd sup ea dixi. Dicit Ho. ꝙ vbi pr̄ noīat filiū, nō cōprehendiē nepos, siue tractēt de odio siue de fauore. ff. de ver. si. l. fi. & l. iusta. & l. liberorū. §. fi. fallit hoc in datione tutelæ, vbi filiorū noīe. nō ꝯtinenē nepotes, lꝫ ꝯtineanē noīe liberorū, Inst. q da. tu. pos. §. fi. ff. de test. tu. qd si nepotes. Et est rō diuersa ver. sig. vt ibi, & onus tutelæ. nimis. n. grauarēt tutor datus filiis, si intelligerēt datus nepotibus. vbi vero cōnexum noīat, puta di

cens.filiis Titij do.& lego cẽtũ continẽtur nepotes.ff. de ver.sig.liberorum.i.rn.fallit hoc.e.l.§.i.& est ratio spe cialitatus,ne diuidatur agnatio.C.com. vtri.iu. possessio num.Quando vero lex facit mẽtionem de filiis,& agi tur de fauore,puta successione,tunc filiorum nomine continẽtur nepotes,Inst.de hæ.q̃ ab intest.& C.de fidei. l.cum acutissimi.C.de libe.præte.vel exhere.l.maximũ. Idem,si de priuilegio concesso tractetur.ff.de. iure im- mu.l. immunitates. Si vero tractatur de odio., puta de poena infligenda,non continentur,ar.ff.de li. & posth. cum quidam.ff.de poe.l.interpretatione.ideo cum Ma cedonianum sit odiosum,iurisconsultus dixit declarã- do,quod idem intelligi debet de nepote , quod & de fi- lio.q.d.non intelligeretur,nisi fuisset expressum.ff. ad Ma ce.l.filius.qñ igitur lex punit patrem , & filios ex eo de-

a scendentes,non vr̃ nepotes inclusisse,nisi aliud dicatur sed nec filios, ar.ff.de ven.in po.mit.l.i.§.i.sed nec descẽ dẽtes ex filia.sed de his dic,vt præ.decre.vbicũq;.[*Proste-*

8 *ritates*]per hoc † patet,q̃ tantum de descendentibus loq tur,non de collateralibus,& de illis,qui postea nascent,

b non de iam natis,Io.Go.b Phi.sed Host.vr̃ tenere ɔ̃rium in hoc vltimo dicens,notandum,q̃ hic pro delicto pa rentis puniuntur descendentes,& qui nec peccauerũt, imo nec forsan erant in rerum nã ɔ de his,quæ fiunt a ma.par.c.quæsiuit.Sol.dicit Hos.quosdam dr̃e non pu- niri vnum pro alio poena nocente,vt ibi,sed poena cõ- ferente sic, quod ei non placet, sed distinguit de multi- plici poena,quod no.i.q.iiii.in sum.& xxiiii.q.iii.in sum. & vltra ibi no.hic addit,quod est quædam poena famo sa,seu læsę opinionis, quia interdum punitur vnus pro

9 alio.C.ad l.Iul.ma.quisq;.§.ti.ij.accedens. Dicit † etiam hic Host.notandnm pro crimine læ.ma. omnia bona fisco principis applicari.C.ad l.Iul.ma.l.quisquis.ff.e.l.fi. & Auct.vt nulli iud.§.fi.iubet has leges veteres seruari, nec prodest ɔ̃ hoc priuilegium ad petentis instantiam concessum.C.de bon.va.l.j.& iii.de per.bo. sub.l.j.lib.x. nec licet alicui cõfiscare sine spãli lnia principis ex cer- ta scia data.C.de iure fisc.prohibitum.C.ne sine iussũ. cum iudi.li.confis.l.j. lib. x. de feudalibus tractauit hic Ho.an confiscentur, & recitat tres opi.prima , q̃ com- mittant dño feudi per l.imperialem.§.pe.de prohi.ali. seu.secunda,q̃ eo casu confiscentur,non ob. illa l.quia litera intelligenda est de alia offensa,q̃ ɔ̃ principem. ter tia , q̃ ad fiscum deuoluitur , sed hẽt vendere.hæc vide

10 multum plene in Spe.de feu.§.j.ver.xl.¶ †Glo.ij.rũ.per qõ.& sol.& dat sile.¶ Gl.iiii.rũ. per qõ.& sol. & dat duo silia.¶ Pe.gl.sig.ɔ̃rium,& remit.¶ Vlt.gl.rũ.per q.ponit

11 opi.& sol.¶ † In glo.iiii.[*in fi.*]ponit casum capituli sta-

12 tim all.¶ †In gl.i.[*ibi,defendere dicunt.*] expensis tñ eccle- siæ s̃m Ros.Bene.qui hoc no.in libel.iuris cano.de iure pa.ver.nunc videamus de honore.dicit.n.sufficere,si pa tronus diligẽtiam & ministerium adhibet,sicut tutor expensis pupilli ipsum defendit.ff.de admi.tu.l.a tutori bus. Procurator etiam debet diligenter defendere do- minum,sed expensis domini.ff.man.idem quod.§. idẽ Labeo.& l.si quis alicui.§.impendia.pater etiam expen sas facit, & filium defendit de vsufructu quæsito per fi- lium.C.de bonis.ma. l.j.& libertus patrono dat operas expensis patroni.ff.de operis liber.l.operę.n. inducit ẽt. xii.q.ii.charitatem.& de præscrip.cum ex officij,in fi.de excep.cum inter.in fi.de na.ex lib.ven.c. vno. cum suis concor.¶ In gl.iii [*in fi.*] de homi. significasti.ij.¶ In gl. iiii.[*ibi,patronum*]ad idem de iu.patro.c.vno.lib.vj.dixit

13 †Gos.q̃ proprie loquendo patronatus non deuoluitur ad ecclesiam,cum ecclesia non possit esse patrona sui- ipsius,sed sublato patronatu ecclesia remanet libera.tu distinguas,vt in suis casu dixi de iure pa.significasti.in fi. ¶ In gl.j.descendentes.[*ibi,alias.*] dicit Ab.q̃ alius casus exceptus habetur de cri.fal.ad fal sariorum.in gl. poena

14 ¶ In † gl.pe.[*ibi,irregularitatẽ*]dicit Ho.q̃ facit ꝓ,quasi iõ. specialiter prohibuit, quia alias per ingressum videret ɔcessum.¶ In gl.vl.[*ibi,dicit Io.*]V in.Gos.& Phi.pro his facit,quia isti laborant vitio alieno.C.de na. lib.l. legẽ. vide in Spe.de leg.§.nunc de episcoporum.versi.liii.[*&* *ibi,honestum.*]& tutum,& ecclesiis expediens.Host.[*& in fi.*]ad hoc.s̃.de immu.ec.aduertus.

ADDITIONES.

a ¶ Nepotes.Vide de hoc plenissime per Bar.in præalle.l.liberorum. & Bal.in l.Gallus.§.insituens.ff.de lib.& posthu.& per Do. Bar. de Sali. in l.ij.C.de iure emphy.

b ¶ Io.Gos.Vide gl.in l. quisquis.quę habetur.vj.q.j. & Bal. & Sali.in ea. l.C.ad l.Iuliam maiest.& tex.& glo.& ibi Barto. Bald. & Sali. in l. ij. C.de li.& e.li.

SVMMARIVM.

1 *Dño excommunicato subditi ad fidelitatem non tenentur , & quo casu ab ipsius debito absoluuntur,& quibus alijs de causis ,ut non teneatur.posset fieri,nu.*

2 *In excommunicatione per annum si persistat, non carere scru- pulo prauitatis hæreticæ,et nu. 3 .& quando hoc sic uerum,nu. 2.& 6.§.i iuncta gl.ei potest indici purgatio,& si fuerit in ea quid iuris,nu.9.*

Claues contemnere quis dicatur.

3 *Nobilitati parcitur.*

Ecclesia incedit per uiam mediam relicto rigore ex causa.

5 *Epilogus,& additio glossa.*

CAP. XIII.

1 **G**Rauem. C.† Dño excommunicato subditi ad fidelitatem non tenẽtur , & si longo tp̃e sic manens adhuc monitus iuri non paret ecclesiæ,ab ipsius debito absoluuntur.& prima pars querelam continet. secunda prouidet ibi , igitur.[*Regiteflen.*]q. regis testis.j. cuius comitatum Laudinẽ. ecclesia habet duas villas, quarum occasione fuerunt ortæ infrascriptę discordię. Ho.[*iniurijs.*] licet de iniurijs esset quæstio, non tñ fuit propter illas excommunicatus,sed quia iuri non pare-

2 bat,vt sequitur,s̃m Ho.[*duos † annos.*] factum narrat. sic s̃.de ætæ.& qua.cum bonæ,vbi fluxerat triennium. Idẽ .n.si per annum xi.q.iii.rursus. & c.quicunque [*Contem- nendo.*]non expressum,q̃ non solum contemnit claues is,qui sñiam non seruat per modos,de quibus. de cleri. ex.mi.illud,de exc.præl.c.fin. sed etiam is,qui seruat.tñ per longum tp̃s contemnit iuri parere,imo vr̃ contem nere absolonem non petens,de sen.ex.per tuas.s̃m Ho.

3 [*Scrupulo*]quasi dubio.vnde †dicit In. ipsum suspectum suspitiõe ꝓbabili,sed nõ violẽta, ac si sit iuris tm̃ ex qua potest indici purgatio , in qua si deficeret , locus est ei, quod dr̃,de hære.excommunicamus.§.j & §.credentes. & dixi.s̃.ti.ij.inter.dicit Host.q̃ pertinacia annalis perse nerantiæ inducit suspicionem hæresis primo per decr. ois.j̃.ti.j.quia tunc nec facit,nec facere potest, ad quod ois fidelis tenetur, vt ibi,& sic secũdo per id præsumitur alr̃ de sacris sentire,q̃ sentiat,& doceat ecclesia. de hær. ad abolendam.j.rñ.nam qui omnipotentem Deũ me- tuit & c.xi.q.iii. qui oĩpotentẽ. & qui se ab ecclesia sepa- rat,nec sanctã cõionem recipit, hæreticus appellatur, in Aucten. de priuil. do.hæ.mu.nõ præ.j.rñ.& §. igitur. sacram cõionem.& se.& dicit alterum ex duobus infer ri,q̃ aut talis insanus est,aut de fide male sentiens.si igi- tur al̃s sanæ mentis apparet,eo fortius præsumitur infi delis.Item præsumitur male sentire de illo arti. vnã san ctam catholicam ecclesiam , quasi non habeat clauiũ ptãtem,q̃ si illã hr̃e crederet,obediret,quibus cõsidera- tis dicit ipse Ho.q̃ ecclesia de rigore post tantã expecta tionẽ,& pertinaciam posset illũ ɔdẽnare de hr̃si,sed iux ta m̃rnũ affectũ æquitatẽ ꝓferens , & gremiũ nõ clau- dens humanæ fatuitati parcens non sequitur hunc ri- gorẽ,sed icedẽs per viã mediã suspicionẽ solã attribuit. & hoc ne videatur dissimulare,& peccatorũ correctio- nẽ negligere.xliii.di. Ephesus.de os.or.irrefragabili. par- cit aũt huic nobili,quia nec illi purgationẽ indicit,nec illũ excõmunicat,vt possit postea de hęresi dãnari. Li cet.n.sic possit ecclesia procedere,vt præ.c.excõicamus. potest ẽr prætermittere ex cã,vt propter conditionẽ per

sonę.

sonæ. Nam si sine delictu personarum semper illo mo do procederet, suscitari possent scismata, & scandala, q̃ vitanda sunt, & de renun. nisi. §. pro graui. [*Communione.*] saltem vnicam. si. de os. or. irrefragabili. §. excessus. [*Absoluentes.*] in perpetuum & in pœnam sine spe restitutionis. sic. S. eo. ad aures. secundum Host. pro eo facit, quod hic dicit, absoluentes & infra dicit, denuncietis.

4 ¶ † Putat etiam Ho. q̃ idem facere posset ecclesia de pecuniarijs debitis, ad quæ sunt ei alij laici obligati. induc. cit. de iudæis. ra quorundam. de hære. vergẽtis. de homi. pro humani. §. facti. lib. vj. Quandiu. Item in bannito per regem, cui vasallus interim non tenetur, in lib. feu. hic finitur lex, consue. regni. c. j. quod incipit. Dño mouere guerram. Ho. [*Penitus*] j. ipso iure, & ipso facto. Ho.

5 † ¶ Pe. gl. sig. 9rium, & remitti. ¶ In gl. vlt. [*in fi.*] vide de

6 iu. at fi clerici. ¶ In † gl. j. [*ibi, Petro.*] ¶ Super gl. pe. principalius tñ & omnibus aptis datæ fuerunt. j. ii. j. noua, ibi dabo quotas. ¶ In glo. ij. [*ibi, contumacia.*] nisi pro contumacia in causa hæresis. j. de hær. cum contumacia. lib. vj. ¶ In gl. pe. [*ibi, considerenda.*] & S. de præb. de multa. in fi. [*& in fi.*] in gl. iij. & S. de iureiu. cum quidam.

¶ De pœni. & remiss. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Dispositio tituli.*
De pœnitentis, & remissionis materia vbi legatur alibi quam hoc in titulo.
Confessorum summa vnde habuit originem, in fi.

1 ¶ Viso de † pœnis, quæ imponũtur in foro iudiciali, restat de his videre, q̃ imponuntur in foro pñiali, sed quia ab his interdum relaxatur quis vtens remissionibus, ið

2 & de eis submittit. habetur † plene mã in tract. de pñia, & vii. ipsius distin. & I di. §. sed exemplo. vsq; ad fi. distĩ. & xxvj. q. vj. §. ecce quod. vsq; ad fi. & q. vij. per totum. & xxxiij. q. ij. §. sed quia. cum seq. reperitur in vj. & cle. de secunda parte hr de exces. pl. accedentibus. & in cle. de relig. c. vno. in si de priui. c. j. post prin. ad primam faciunt multa iura, s. de sum. Tri. firmiter. ad fi. de ele. c. ij. de tẽp., or. ex tenore. & c. fi. de big. c. i. de os. or. c. ij. & c. inter cætera. de test. testimonium. in fi. de pśum. literas. ad fi. de iureiu. cum quidam. in fi. & c. se. & c. quanto. & c. sicut. ij. de cle. coniu. sane. ij. de spon. ad audientiam. de clan. despon. cum inhibitio. de spon. du. accepisti. de ac. accusasti. de his, qui fil. oc. c. fi. de homi. c. ij. de adul. c. ij. & iiij. de fur. c. si quis P. de forti. c. j. de exces. prał. clerici. & c. dilectus. de iniurijs. si quis domũ. de sen. ex. perpendimus. Item lib. vj. de tem. or. c. fi. de cen. c. vlt. §. j. de hære. super eo. in fi. & c. accusatus. §. si vero. de pœ. quamuis de sen. ex. c. vlt. §. j. Item cle. de sep. dudum. §. statuimus. de sta. mo. ne in agro. j. sane. j. de pę. cupientes. ver. necnon. & S. eo. & scias, q̃ Host. copiose & cõmendabiliter hũc tit. & sui mãm in sum. prosequitur. vnde sumpsit originem summa confessorum.

S V M M A R I V M.

1 *Manifestum hic quomodo sumatur.*
Purgatio duplex, culpæ, & innocentiæ.
Pro peccato occulto non infligitur certa pœnitentia.

2 *Additio glossarum.*

C A P. P R I M V M.

1 Manifesta. Potest † summi p notorio, & p publico non notorio. [*Purganda.*] de purgatione culpæ per pñiam loquitur, non de purgatione innocentiæ, de qua. S. ti. iiij. per totum, & conuerti potest hoc capitulum. ij. q. i. si pec cauerit. vnde no. Guil. in Spec. S. ti. proxi. in fi. q̃ pro oc-

culto peccato non debet infligi certa pœnitentia, ne sic peccatum percipiatur, allegabat decr. extrauagantẽ,

2 quam non habemus. ¶ In † glo. j. [*ibi, scandalum.*] ad hoc de pur. cano. si quis presbyter. in fi. [*& ibi solenni.*] cuius forma habetur. l. di. in capite.

S V M M A R I V M.

1 *Homicidium quid imputetur.*
Comunici vbi quis debeat.
Militia nomine hic pro omni seculari negotio.

2 *Epilogus, & additio glossarum.*
Pœnitentia quotannis imponatur pro crimine.
Index ecclesiasticus pœnam priuationis imponere laico potest ob peccatum in ecclesiasticam personam commissum.

4 *Matrimonium qua crimina impediant, remittit.*

C A P. I I.

1 Qui presbyterum. Breue. † [*accidenti*] ex proposito. & illũ aggrediendo, secus in casu licito. j. ii. j. c. ij. [*Consultus.*] in iudicio. t. Host. vel ſm Inn. pniarius ei præcipiet, q̃ de cætero non gerat se pro milite, sed insistat pniæ. [*Militia cingulo.*] hic forsan, appellat militiam omne seculare negotium, ſm Inn. qui dicit quosdam intelligere de his, qui reliquerunt secularia negotia, & postea redeunt ad illa, de pœ. di. v. si quis vero. & c. 9rium. de quibus licet aliqua sine peccato possint fieri, tñ vix ea. dist. qualitas.

2 ¶ Gl. † sig. 9rium & sol. ¶ Vl. gl. ponit vi. casus, in quibus

3 crimen impedit mři. sed non dirimit. ¶ In † gl. j. [*ibi, xv. an.*] cum cognouit confessum sibi in pœnitentia & episcopo. xv. vt ibi. ¶ In glossa. ii. [*in fine.*] de quibus xlvj. casus no. in sum. eo. tit. §. quæ pœnitentia. sub. §. vt autem sacerdos. ¶ In gl. iij. [*ibi sua.*] quam pœnam ecclesiasticus iudex imponere potest laico propter peccatum in personam ecclesiasticam commissum, ſm Inn. ¶ In gl. vl.

4 [*ibi, contrahendum.*] Isti † casus notantur. xxxiii. qõ. ii. §. de pœnitẽtibus, alias incipit, hic quamquam. [*ibi præsenti.*] Gof. addit casum i solẽniter pœnitẽte. xxxiij. q. ij. de his.

S V M M A R I V M.

1 *In defendendo modum excedenti imponetur arbitraria pœnitentia consideratis circunstantiis, & nu. 3.*
Federici imperatoris ani eius quem deposuit Inn. IIII. gesta.
Interficiendi non sunt qui capi possunt, alias tenentur interfectores, nu. 3.
Verruca oppidum.

2 *Perplexitas vitanda, & quomodo.*

3 *Ex delicto quis obligatur multis modis, & quibus.*
Imperatori quando non obediendum, ecclesia Ro. dicitur aduocatus & defensor, & nu. 4.
In bello iusto pugnanti an imponenda pœnitentia propter homicidium.
Reconciliari, pro absolui, in fi.

4 *Absoluo te, cum dicitur in pœnitentia, quid sit.*
Absolutio petenti impertitur.
Numero vnitatis vtitur papa, cum vni scribit.

5 *Libertas defendi potest etiam contra principem.*

6 *Suffragium glossæ.*
Mitius agendum cum aliquibus.

7 *Additio glossarum.*

C A P. I I I.

1 Significauit. C. † Cõsideratis circũstantijs arbitraria pœnitentia imponetur ei, qui se defendendo modum excessit. petitio, & prouisio. ij. ibi. Quoniã igitur. [*F. dicto*] sic est in an. alias [*Federico.*] & dicit Ho. q̃ iste fuit auus illius quẽ Inn. IIII. deposuit i 9cil. Lugdun. q habuit scisma cũ Alex. III. [*Verruca.*] quod fortissimum est, & spectat ad episcopum Vercel. Host. [*Interfecti.*] cum potuissent capi. vnde homicidæ sunt in culpa. & pœnitentiam debent agere [*Commissa.*] propter guerram, quam fecit imperator, & pars sua, & data fuerunt hæc damna adhærentibus imperatori. [*Longum*

2 *esset.*] no. pro breuitate. est † enim vitanda prolixitas, ita Io. And. super v. Decre.

tñ, quod non inducatur obscuritas. Hiero. super Esa. lib. xi. sic studendum est breuitati, quod nullum damnum fiat intelligentię. vide etiam ad Amãdum A. & super psal. in prologo, & super Osee. B & vide de test. si pater. lib. vi.

3 super. j. gl. [*Exinde.*] i. quia † dicta damna dedit, vel auxilium præbuit, vel fuit occasio. in his enim & similibus obligatur quis ex delicto, de homi. sicut dignum, & c. de cætero. sed nonne iustum erat bellum ex parte militis defendentis ecclesiam? Vtiq; cum hoc sit militis officiũ. xxiij. q. v. cum homo. & c. princeps. & c. regnum. & c. non solum. nec obst. quod imperator principalis erat cui principaliter in talibus vr̃ obediendum, viij. dis. quo iure. Nam illud verum præterquam ꝯ ecclesiam, quã tenetur defendere, vt in prędictis ca. vnde & ipse dr̃ ecclesiæ Ro. aduocatus, & defensor, de elect. venerabilem. ver. obiectioni. non ergo impugnet, quem debet defendere, de nat. ex li. ven. c. vno, cum suis concor. nec est illi obediendum ꝯ ecclesiam, sed ecclesiæ. xi. q. iij. Iulianus. & c. qui resistit. xcvi. di. si imperator. & patet ex no. de voto. quod super his. vnde etiam ipse imperator pp rebellionem deponitur. de hoc in pre. c. venerabilem. si igit miles iuste pugnabat: ergo nec cogi debet pœnitere, nec satisfacere. dicit Host. quod miles excessit modum forte occidendo, quos poterat viuos seruare, vel destruendo domos non nocuas, vel damnificando non culpabiles. vnde satisfacere debet, de resti. spo. olim. in fi. vel ex quo remordet consciẽtia, oportet satisfieri, licet sit scrupulosa. de hoc de simo. per tuas. ij. sed & si ponis, quod in nullo deliquerit, tñ bonarum mentium est &c. de obseru. ieiu. consilium. tñ & si ex certa sciẽtia deliquerit propter causas in fi. positas cum illo mitius est agendum [*Recō*-

4 *ciliari.*] i. absolui in foro pœnitentiali, sed quid † est dictum in pęnitẽtia, Absoluo te? rñ. i. denuncio te absolutum, quod non esset, nisi absolutionem peteres. ĩ. e. oĩs. vel absoluo te a pœna ęterna commutata in temporalem, ſm Inn. de pœ. di. j. ſi peccatum. & c. si primi hoĩs. & di. vij. c. ſi. remit. Host. ad sum. e. ti. sub rub. de remis. §. j. [*Attendentes.*] cum vni soli scribat, aut litera falsa, aut

5 ꝯ. S. de cri. fal. quam graui. [*Pro libertate.*] argue † libertatem propriam defendi posse etiam contra principem illam sine causa auferre volentem, quod est contra id, quod dici consueuit, ipsum dominum esse mundi. C. de quadrien. præscrip. bene a Zenone. & quod principi placuit &c. Insti. de iure natu ra. gen. & ciui. §. sed quod prin. sed dici potest secundum Host. quod etiam pro libertate ecclesiæ hoc faciebat. vt s̃. dixi. [*Salutis.*] spiritualis,

6 vel temporalis. xxij. q. iiij. §. illicitum. Host. ¶ In † gl. viii. [*ibi, honor*] filii veteranorum primi gradus pœna metalli, vel operis publici non puniuntur, sed in insulam rele-

7 gantur. ¶ In † glo. j. [*in fine.*] de hoc no. de verborum sig. forus. ver. testes. ¶ In glo. ij. [*ibi arbitrarie.*] in occultis. & sic non obstant capitula. s. proxi. secundum Hosti. ¶ In glo. iij. [*in fine.*] si vis pulchre dilatare materiam, vide in Specu. titu. ij. in fine. ¶ In glo. vltima. [*in fine.*] C. de bonis quæ libe. l. ij. Ber. con.

S V M M A R I V M.

1 *Remissiones non prosunt non subditis remittentium. nisi proprij iudices id concedant, & nu. 4. distinctius. & quid valeant, nu. 8. quę requirant, & quando cępta, nu. 8.*
Exempla non restringunt regulam.

2 *Per remissionem papæ omnis pœna peccati deletur.*
Papæ sunt omnes subiecti, eius priuilegium & potestas quanta, numero. 8.

3 *Indulgentię eti in defunctis prosunt, & quæ. quæ requirant, quando cæptæ nu. 8. fori cuius sint, nu. 9.*

5 *Et logus & suffragium glossarum, nu. 6.*
Index datus ad certam rem, nihil agit si de alia pronunciat.

7 *Additio glossarum.*
De anno, vel diebus an sint vtiles, an continui: alio reijcit.
Absolutio pœnitentialis fori a non proprio sacerdote facta non valet, etiam si proprius eam postea habeat ratam.

Confitens extraneo sacerdoti quantum peccet. & quo casu.

8 *Afflictiones huius seculi minuunt futura tormenta, paulo post initium.*

C A P. IIII.

1 QVod autem. C. † Remissiones non prosunt non subditis remittentium, nisi proprij iudices id concedant. & primo ponitur cõsultatio. in ij. rñ. ibi, hoc volumus. [*Pontium.*] forte, vbi multi viatores solebant submergi, & sint hæc dicta gratia exempli. Nam idem, quodcunque sit opus pium, ad quod remissio concedatur. [*Subsunt.*] dicit T. per hoc colligi decre. non loqui de remissionibus, quas facit papa, sed epi,

2 qui præsunt aliquibus, & aliquibus non. Nam † si papa remittat omnem pœnam peccati, sicut facit pro subsi-

a dio terræ sanctæ, omnis pœna peccati [a] deletur, dummodo vtens illa fuerit bene contritus, per quam contritionem peccatum dimittitur quo ad Deum, de conse. di. iij. baptismi. constat autem, quod papæ sunt omnes subiecti, vt in ext. Boni. vnam sanctam. & no. in cle. de hęre.

3 ad nostram. ver. iij. [*Non suo iudice.*] per hoc † vr̃ indulgẽtias non prodesse his, qui sunt in purgatorio, cum non habeant iudicem in terris, sed Dei iudicio sunt relicti. xxiiij. q. ii. c. j. nec est ꝯ. xiij. q. ij. tempus. & c. animę. de pœ. di. vj. §. j. vbi dr̃, quod orationes, eleemosinæ, sacrificia, & ieiunia eis valeant. illud enim non procedit ratione fori, vel iurisdictionis, sed secus in indulgentia. vr̃ tamen, quod si quis facit ecclesiam, vel peregrinatur pro defuncto in loco electo a pręlato, quod plus valet defuncto, quam si alibi fieret. si tñ papa fecit, non negauimus. quin valeat etiam defunctis. Inn. vnde dicunt theologi, quod non occurrit ratio, quare non possit ecclesia thesaurum suum communicare mortuis sicut viuis. non ob. quod dicã ĩ. de sen. excom. a nobis. ij. super ver. super terram. vbi vide [*vel absolui.*] vide quod no. ĩ. ii. prox. nuper. in glo. colligitur. [*Prædictas.*] s. a non suis iudicibus factas. satis er-

4 go † vr̃, quod si pęnitens vult vti remissione non sui iudicis debet hoc facere de licentia vel sui epi, vel sui confessoris. si igitur vti vult remissione papæ, legati, archiepi, vel epi, satis vr̃, quod hoc casu id possit sine licentia confessoris specialiter. satis puto quo ad confessionem speciale indultum, quod concedit, quod per indulgentias etiam non suorum eporum possit pœnitentiam releuare, & si de speciali indulgentia non loquatur, & vide, quod

5 no. in cle. de priui. religiosi. In gl. hinc est. ¶ † Glo. iij. quęrit, quid valeant remissiones, ponit. iiij. opin. & soluit. demum quærit, & soluit. ¶ Pe. gl. dupliciter exponit, quod

6 de iudicibus dicit tex. ¶ † In gl. ii. [*ibi, l. j.*] melius facit vlt. vbi sunt hæc verba, tñ prima dicit, quod datus iudex ad cer-

7 tam rem nil agit, si de alia pronũciat. ¶ In † gl. j. [*in fi.*] & ibi dicam, quod hic no. Inn. & Ab. de anno, & diebus, an sint vtiles, an cõtinui. ¶ In gl. ij. [*in fi.*] & per iura præ. & per hanc dec. dixit G. Na. quod non valet absolutio pœnitentialis fori facta a non proprio sacerdote, & si proprius postmodũ hẽat illam ratã, cũ a prin. fuerit nulla. faciũt

b no. s̃. de his, q̃ fi. a p̃. cũ nos. [b] cũ ꝯcor. dicit etiam illũ peccare mortalr̃, q sine lnia proprij sacerdotis, & sine cã ꝯfitetur cũ eo, qa facit ꝯ xi. j. e. oĩs. ¶ In gl. q valent. [*ibi, satis dubia.*] Ho. remit. ad sum. de remis. §. pen. l. vlt. [*& ibi,*

8 *pro mõ.*] i. si † habuit annũ indulgentiæ, tanto minus erit in purgatorio, quanto minus fuisset, si per annũ in vita pęnituisset, Inn. [*& ibi, non relaxat.*] & horũ dictũ ꝯcor.

c æquitati ſm Inn. [*& ibi intellige.*] ſm T. [*& ibi, omino dimissum.*] Augu. nõ dimittit Deus dedecus culpæ sine decore iustitiæ. T. al. de ꝯse. di. iiij. baptismi. Vin. dicẽs, quod ru sic ꝯtritio oĩs peccati pęnã delet, qñ p p̃ocẽm pęnã remittit, sicut facit pro subsidio terræ sanctę. [*& ibi, iciunare.*] ad hoc ĩ. e. cum ex eo. ad fi. vbi dicitur, quod per remissiones pœnitentialis satisfactio eneruatur. Host. [*& ibi, adæquari.*] Hiero. contra Susanam de penitentia, necessaria est, quæ aut crimen æquet, aut excedat. [*& ibi, apostolus.*] ad

Ro.

Ro.vj.[*& ibi, ſeculi*] Apocalypſis.xviij.quantum glorificauit ſe in delitijs ſuis, tantum date ei tormentum, & luctum. & econuerſo, per aflictiones huius ſeculi minuentur futura tormenta.vide in Hiero.ad Cyprianū, & ad Marcellam.vj.B. [*& inſi.*] ego ſimpliciter intelligo, ſicut ſonant, vt ſecundum quod promittunt, & cōtinent, remittatur, nam non refert, qualitercunq; ſatiſfiat eccleſiæ. & abſolutus eſt, quem abſoluit, & ligatus, quem ligat.xxiiij.q.j.quodcunq;.& certum eſt, ꝙ eccleſiæ licet vtrunq;, de pœ.di.j.verbum.Goſ.in ſum. huius ti.in fi.& hoc mihi placet.& ſoleo dicere, ꝙ auara, vel amara interpretatio facienda eſt, cum pauci participēt ſecundum Rai.dicebat, ꝙ homo mortalis, niſi cui eſſet diuinitus reuelatum, neſcire poterat, quantum valeat remiſſio.nam, cum valeat ſecundum deuotionem pœnitentis, & ipſorum, qui ſuffragantur, & numerum eorundem, & horum menſuram nullus poteſt ſcire niſi Deus, ergo nec menſuram remiſſionis, de conſe.di.iiij. quæris.& di.v.non mediocriter.de pœ.di.j.quem pœnitet.ſed verius dicitur, ꝙ ſecundum fidem pœnitentis, & voluntatem & poteſtatem remittentis plus & minus valent indulgentiæ, vnde dicebat Hug.card. ꝙ effuſio ſanguinis Chriſti, & martyrum eſt theſaurus in ſcrinio eccleſiæ poſitus, cuius claues habet eccleſia, vnde, quando vult, aperit, & communicat. hoc plenius in ſum. Hoſt.vbi remiſi in prin.gl.vbi etiam dicebat Hoſ. ꝙ vna gutta ſanguinis Chriſti nedum totus eius ſanguis, ſufficeret ad remiſſionem omnium peccatorum: & redemptionem omnium hominum, qui ſunt, fuerunt, & erunt, vel eſſe poterunt.conſuluit tamen ibi, ꝙ tales indulgentias eis vtentes ſibi reſeruent in purgatorio, & in hac vita peragant pœnitentias ſibi iniunctas, potiſſime, quia in vno mortali ſępiſſime incidunt multa, vt in fornicatione mandata.corruptio nuncij. & his ſimilia.fatetur tamen, ꝙ ſi volunt, ſe pōt releuare per illas.& vt ibi prædixi, hoc placet.& vltra ibi nota. ſciendum, ꝙ prima opi. quam ponit glo. eſt ꝯ priuilegium clauium conceſſum Petro, quod ad cœlum, & terram extenditur. Mat.xvj.ſecunda nimis viliſicat hoc theſaurum eccleſiæ.de quo prædixi.ſi ita eſt, quod non poteſt recompenſationem, vel ſatisfactionem facere niſi de ſuperabūdanti pnīa.ꝯ tertiam opi.eſt, quia dans indulgentiam non applicat propria merita, quæ qñq; ſunt modica ad recompenſationem pœnæ pro peccatis, quorum pnīas indulget, nec hoc intendit.cum ēt ſibiipſi non putet communiter illa ſufficere, ſed applicat theſaurum.de quo.ſ.ꝯ quartam opi.hoc eſt, quia concludit ex negligentia quem reportare commodū. quinta vero opi.quę placuit Ala.& gl.vr̄ ſic deſtrui.conſtat, ꝙ opera ſatisfactoria inquantum pœnalia ad ſolonem debiti valentia ſacit, & ſoluit vnus pro alio.ea igitur, q̄ ſunt in eccleſiæ theſauro, vt ſ. ibi repoſita ſunt non determinate pro aliquo, ſed communiter pro tota eccleſia.vnde Paulus ad Colo.j.impleo ea, quæ deſunt paſſionum Chriſti in carne mea pro corpore eius, quod eſt eccleſia, cuius factus ſum miniſter.Item conſtat, ꝙ ea, quæ ſunt cōmunitatis, diſtribuuntur ſingulis de communitate ſm arbitrium illius, qui præeſt multitudini vel communitati.ille autem, qui præeſt eſt papa, & illi, quibus per ipſum conceſſum eſt indulgentias dare, vbi epi proprij proderunt, ergo ēt ſine confeſſoris lnīa conceſſæ per tales licet ſanum ſit conſilium, quod de confeſſoris lnīa illis vtantur. Communicatio vero meritorum, quæ fiunt in congregationibus electorum, vbi in ordinibus Cartuſien.Ciſterſien. Prædicatorum Minorum, & ſimilium, quorum multas per patentes literas habeo, non releuarent a pniis iniunctis. non enim hñt illi illam gñalem prātem.de qua prædixi, nec etiā illa vtuntur.non.n.relaxāt pnīas, ſed participant ſuffragia, & merita, quæ fiunt apud eos.Io. An.& facit, quod dicam.ſ.e.cum ex eo.ſuper ver.apl's.Gui. Altiſiodoren. vt refert.Inn.& Ab.hic Hoſt.ſ.eo. cum ex eo.dicit ſex neceſſaria.i.ptās ligandi, & ſoluendi, quæ eſt apud prælatum, non apud alium, ſecunda neceſſitas loci, & pœnitentis, vt quia ieiunare non poteſt, vel aliam pnīam facere, tertia deuotio fidei, quia ptātem hanc apud eccleſiam credit eſſe, quarta.ſtatus pœnitentis, ſ.ꝙ ſit contritus, quinta, eius diſcretio, ſ.vt tñ det, pro quāto nollet ſuſtinere pnīam ſibi iniunctam, ſexta iuſta ipſius æſtimatio, vt ſm quod ei dimittitur.recompenſet. vnū no. ꝙ quædam indulgentiæ requirunt dationem pecuniæ, quædam laborem perſonæ, quędam periculum vitæ.& in his licet magna ſit largitas, tamen & multa iuſtitia, quædam requirunt honorem, & deuotionem, & in his plus valet largitas, q̄ iuſtitia ſm Inn.hic, & Hoſt.ſ.e. cum ex eo.Alij dñt.ꝙ attendenda ſunt hęc quinq;, auctoritas in conferente, idoneitas in recipiente, pietas in fi. vtilitas in opere, congruitas in tempore. de materia, vide in iij.par.S.Tho.q.ciiij.ar.j.& ij.Item ſcias, ꝙ papa, & alij prælati eccleſiæ hanc poteſtatem habent ex illo priuilegio. Quodcūq; ligaueris, & c.ſicut.n.facit conſtitutiones, quæ ligant ad peccatum, vt clericum in ſacris qui contrahit, & eum, qui portat merces ad ſaracenos, & ſimiles, ſic poteſt & ſoluere. & licet in veteri teſtā; vel ante tempus Gre. hæc non fierent, credendum eſt m̄, ꝙ qñq; fiebant, ſed non ita frequenter, quia perfecti erant catholici, nec intantum egebant. Item apoſtoli ſanabant infirmos, nec apud ſacerdotes veteris teſti erat ptās ligandi, vel ſoluendi.nec poterant ita conuenire catholici ante tp̄s Gre.ſicut nunc, facit.xv.diſt. c.j. in prin.

9 ¶ In glo.pe.[*in ſi.*] eſt ergo† hoc fori pœnitentialis. dare vero literas indulgentiarum eſt fori iuriſdictionalis, & dignitatis epiſcopalis, vt in contrario.

ADDITIONES.

a ¶ Peccati. Vide Ioan.Andre.de iudæis. ad abolendam. in deciſa poſt Hoſtien.

b ¶ Cum nos. Et vide Ioan.An.in c.prudentiam.ſuper ij.glo.& Io. And. de off.delega.

c ¶ Aequitati. Iſtam opi.infra reprobat Io. And. quia nec contra priuilegium clauium.

SVMMARIVM.

1 *Pęnitens vere quis, & non vere pęnitenti quæ remedia, numero 2.& 3.*

2 *Peccatum eſt voluntarium, alias minime.*

3 *Confeſſionis crebræ vtilitas.*

4 *Epilogus, & additio gloſſarum, nu.5.*

Opera bona quid proſint operari in malo ſtatu.

Pręcepta quæ ſemper, & ad ſemper obligent, & quæ ſemper, ſed non ad ſemper.

Neceſſitas quando non excuſet ulla, cir.fin.

Crucis vis etiam in iudeo, in fi.

CAP. V.

1 QVod quidam. C.† Nō eſt vere pęnitēs, qui peccandi aīum non deponit, recipitur tñ ipſi confeſſio.& in prima conſultatio.in ij. rñ. ij.ibi, conſultationi.[*Velint.*] & de præteritis pœnitere, & pnīam agere.[*Abſtinere.*]i.ꝯtinere.vel ſup. ab aliquo peccato in quo pſeuerāt.[*Non poſſe*] qd eſt falsū, quia in

2 tm̄ †volūtariū eſt peccatū, ꝙ nō eſt peccatū, niſi ſit volūtariū.ad hoc.xlv.di.iudæ.xv.q.vj.c.j.Ho.[*Recipere*] ꝑter q̄ in caſu, de vſut.q̄q̄.li.vi.[*Conſilium exhibere*] non tñ illū abſoluere.cū pnīa non ſit vera, vt ſeq̄.dabit ſibi cōſiliū cū ꝑegrinatione de miſſa ſingulis diebus audienda, & his ſi.[*Eorum.*] q dñt ſe abſtinere nō poſſe.[*Crebris*].i.

3 frequentibus.& hoc intendit, ꝙ† ſi frequenter confiteatur, & ſacerdotis diſcreti monitis, & conſilio acquieſcat per hoc paulatim ad contritionē induceretur per Dei & ſacerdotis auxilium, & ſic ad veram pnīam veniet,

4 & remit.Ho.ad ſum.e.ti.§.quę inducunt hoīes.¶ †Gl.j. q̄rit, & ſoluit.¶ Vlt.gl.īducit vj.iura in ꝯtrium, & ſoluit.

5 ¶ In glo.j.[*ibi, minus ſupplicium.*] ar.ex his Abb. illum excuſatum, qui in mortali, vel excommunicatione dicit horas ſuas, etiam ad quas de neceſſitate tenetur.xci. di. clericus.de cler.mi.c.j. & c.dolentes. Nam ſi bona, quæ

quis in eo statu facit, prosunt ad minus supplicium, re stat, quod liberatur, & pœnam euitat sic dicendo, alias si dicere non prodesset eidem, pœnam non vitaret, sed augmentaret. si dicere in malo statu esset idem, quod non dicere in bono, quo casu peccaret mortaliter. Distinguit tamen circa hoc, quia sunt quædam, quæ semper obligant, & ad semper, vt prohibitiones non occides, non mœchaberis &c. in his declinans mortaliter peccat, cum in sui natura sint mala. s. de iureiuran. & si Christus. assertiones vero mandatorum Dei semper obligant, sed nõ ad semper, sicut, Honora patrem &c. ista quandoque prosunt ad vitam æternam promerendã, & ad vitandam pœnam, s. cum fiunt in bono statu. quandoque prosunt ad euitationem pœnæ, scilicet cũ fiunt in malo statu, quod patet, quia prosunt ad minus supplicium, vt dicit glo. Cum ergo quis tunc faciendo opera charitatis, ad quæ præcise tenetur, pœnam euitet, quam non faciendo incurreret, patet, q excommunicatus, vel in mortali ea faciens liberatur, declarando, quod est dictum præceptum de honorandis parentibus, pascendis pauperibus, colendo sabbata, & his si. nõ obligant ad semper. Nam propter infidelitatem parentum excusor a primo. propter meam indigentiam a secundo, propter necessitatem a tertio. ad primum. xciii. distin. diaconi. xxiii. q. viii. legis non. & sec. de diuor. quanto ad ii. de pœ. distin. iii. quis vult. ad iii. j. de reg. iu. quod non est, de fer. licet. C. eod. omnes. & sicut ex certis causis excusat impotentia a prædictis, sic & ab horis, sed in prohibitionibus nulla necessitas excusat, quia potius debet omnia mala pati &c. quod me. cau. factis. secundum Ab. [*& in fi.*] iiii. ad assuefactionem, & habilitationes bonorum operum, sicut de baptismo lo. dicitur, de conse. dist. iiii. non regenerabuntur. v. quia in tali homine non habet dæmon tantam potestatem, sicut de iudæo legitur in dialogo, qui se muniuerat signo crucis, de quo dixit, inueni vas vacuum, sed signatum, vt no. de conse. di. iiii. postea signatur. ¶ In gl. vlt. [*ibi, sunt plures.*] & j. de bap. maiores. ver. ad hoc. [*& ibi satisfactionem,*] vt remittat iniuriam. [*& in fi.*] de hoc s. de rapto. c. ii. in gl. ii.

S V M M A R I V M.

1 *Ieiunare qui tenetur ex pœnitentia in pane, & aqua, propter panis indigentiam alijs cibarijs vti potest, quatenus, & quibus, & cuius auctoritate.*
Mandatum quomodo sufficiat adimpleri iuncta additione.
Copia si non potest haberi superioris, excusatur, sed adeundus postea & quando.
Discretio mater virtutum.
2 *Additio glossarum.*
Necessitas inopiæ, vel infirmitatis excusat.

C A P. VI.

1 LIcet tam veteris. C. Pars de de fer. licet. & hoc dicit, qui † ex pœnitentia in pane, & aqua ieiunare tenetur. propter panis carentiam alijs cibarijs vti potest, non tamen ad delicias. ponit ergo dictum, & eius determinationem ibi. Discretionem. [*Pœnitentia*] in hoc facit ad ii. sed idem ex voto. [*Cibarijs.*] etiam carnalium, si alterius cibi esset penuria [*Reficiantur.*] auctoritate superioris, si habere possunt, alias auctoritate propria. Inn. alle. de elec. venerabilem. dicit Host. q necessitati instanti satisfieri debet, & q̃ cito fieri potest, ad superiorem recursus haben. ad hoc. j. tit. j. c. ea noscitur. [*Discretione.*] quæ virtutum est mater, de a offi. custo. c. j. [*Vtantur*] & doleant se non posse aliter sustentari. xli. distin. non cogantur. Goffre. ¶ In glo. i. [*ibi, 2 necessitas.*] † inopiæ. vt hic, vel infirmitatis, de obser. ieiu. consilium. §. fi.

A D D I T I O.

a ¶ Vtantur. No. ex hac litera quod qui non potest punctualiter adimplere mandatum, debet facere, quod magis proximum est mandato ad hoc de dolo. cum dilectus.

S V M M A R I V M.

1 *Sacerdotes Græci procurantes, vel studiose negligentes oppressiones filiorum deponuntur, & quando publice agant pœnitentiam vide nu. 1. in dec. occultum.*
Pœnitentia postulanti iniungenda, nisi crimen sit publicum.
Culpa lata dolo æquiparatur in foro pœnitentiali.
2 *Peccant grauius qui sunt in altiori gradu.*
Incuria appellatione quid comprehendatur, vel significetur.
Occultum & publicum æquiparantur, & quando.
3 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum. 4.*
Pœna publica non habet locum, vbi spes est restitutionis.
Affectus paternus omnem vincit affectum.

C A P. VII.

1 QVæsitum. C. † Sacerdotes Græci procurantes, vel studiose negligentes oppressionem filiorum deponũtur. & si hoc publicum est, publice pœnitebunt. primo ponitur quæstio. ii. responsio ibi, huic igitur. [*Postulent.*] ar. propter hanc causam talem pœnitentiam non iniungendam, nisi postuletur, vel nisi crimẽ sit publicum, secundum Host. qui reminit de his, qui fi. occi. c. fi. [*Studiose negligentibus.*] exponit Host. i. studiosam non adhibentibus custodiam ita, quod sint in la- a ta culpa. a [*Perpetuo.*] quia homicidæ, & irregulares. 2 [*Grauior.*] grauius enim † peccat propter altiorem gradum xl. di. homo. [*Incuria.*] exponit Host. i. culpa leuissima iuuenianius sine facto ipsorum, & sine tactu. Nã, si hæc interuenirent, sufficerent ad faciendum illum irregularem. l. di. sæpe. & c. seq. Inn. [*Occultum.*] idem, si publicum, dummodo non immineat scandalum, nec iu per hoc sit infamatus, ar. de homi. ex literis. j. [*aliorum.*] hoc scientium, alias contradiceret, quod præmisit secundum Host. [*Ad tempus.*] non imperpetuum, quia nec reputantur homicidæ, sicut ii, de quibus. s. proxim. qui 3 fuerunt in lata culpa. ¶ Glo. † iiii. respondet per q. & sig. cõtrarium. ¶ In gl. ii. [*ibi, si fideiussor. j. respon*] vide de cri. fal. ad falsariorum. super vlt. gl. [*& ibi, Cum sex.*] tempus redhibitoriæ præfinitum non currit emptori ignoranti latens vitium fugitiui, secus si dissoluta esset temporis ignorantia. ¶ In gl. pe. [*ibi. si mater.*] vide qui fi. sint legiti. 4 transmissæ. super glo. iiii. ¶ † In gl. iu. [*ibi, sine spe.*] alias si esset spes restitutionis, nec publice pœniteret per iura prealle. secundum Ala. Inno. & Host. ¶ In glo. pe. [*in fi.*] & paternus affectus omnem vincit affectum, C. de cura. fur. l. vlt. in prin. Gof. Phi.

A D D I T I O.

a ¶ Lata culpa. Et ita probat hoc. c. quod in foro pœnitentiali lata culpa etiam æquiparatur dolo.

S V M M A R I V M.

1 *Pœnitentiam qua ratione debeat arbitrari sacerdos, & nu. 2. quã etiam simplex sacerdos super enormibus imponere potest.*
Contritio quæ non indigeat pœnitentia.
Moderamen diminutionem notat.
Homicidium est de enormibus.
2 *Rudibus, & nouitijs, seu neophytis quomodo sint res insinuandæ & nu. 3.*
Paulatim initia tradenda.
3 *Additio glossarum.*
In fide instruere vt debeat sacerdos.

C A P. VIII.

1 DEus qui. C. Pars, de vi. & ho. cle. & de diuor. Deus q. & h. d. sacerdos † arbitrari dẽt pœnitentiam sm quantitatẽ excessus pœnitentis, contritionẽ, & reliquas circunstãtias. [*Contritionẽ.*] q̃ posset esse tanta, q nulla pœnitentia indigeret. remit. Ho. ad sum. e. ti. §. quibus. & quot. [*Discreti.*] & talis esse dẽt. j. e. oĩs. vbi de hoc. [*Moderanda.*] diminutionẽ no. de ver. si. c. fi. [*Homicidio.*] no. per hoc quod in suprascriptione dicitur. & qui cum eo sunt, fratribus, q simplex sacerdos super enormibus potest pœnitentiam imponea re, cum istud sit de illis, de tempor. ordi. c. fi. a [*Salutis*] nõ 2 ergo † permittat sacerdos peccatorẽ in desperationẽ cadere,

dere, potius iniungat illi vnum pater noster. xxvj. q. vij. alligant. ad idem, de conse. di. v. non mediocriter [*Dicentis*] j. ad Corin. iij a. [*Lac.*] q. d. liquidum citius transglutitur, quam asperum. ideo lac, id est, suauis pœnitentia [*non esca*] id est nõ aspera danda. [*Paulatim*] quia melius paulatim & blãde attrahitur rigidus, & neophytus, quã repente, & cum rigore. xlv. di. de Iudęis, & c. cum beatus. & est si. quod dicit lex, nouitiis primo leuia tradenda, ne si nimis a principio onerentur, aut diffidentia & ipsos retrahat. quæ plerunque iuuenes auertit, aut laboriosius perducãtur ad id, quod poterant faciliori via perduci, Insti. de iusti. & iure. §. ij. & de legatis. §. sed ne primis, secundum Hosti. [*Interim tamen*] ac si dicat, quã

3 uis nondum sint firma radice plantati. ¶ † *In glo. q. in fi.*] secundum Ho. remit. ad sum. co. ti. §. quæ interrogationes, sub §. circunstantiæ. ¶ *In glo. cõfiteor*] dicit Host. q docebit formã, s. qualiter debeat genua flectere, manus iniũgere, caput inclinare, & se humiliare, primo etiam confitendo. vij. principalia peccata mortalia, secundo si decalogum transgressus est, caute & discrete de singulis quærendo, prout expedit, & nõ vltra. & re. ad sum. co. tit. §. qualiter sacerdos. ¶ *In glo. fi. in fi.*] quæ oratio habetur Mat. vj.

ADDITIO.

a ¶ De temp. or. c. fi. Hoc potest intelligi in morte, vel hoc de gratia istis conceditur, alias consueuerunt ista episcopis reseruari, vide gl. in cap. de pœniten. & remiss. vj.

SVMMARIVM.

1 *Huius decretalis pars vbi.*
Mulieris, quæ partum alienum supposuit, vel proprium ex adulterio suscepit, audienda confessio.
Debeat id ne reuelare, an aliud agere debeat, & quid, nu. 3. & 4.
quæ pœnitentia iniungenda sint.
2 *Partus suppositi si sit suspicio, quid agendum.*
Hoc multi per vxores decepti alienos filios instituunt.
His errore detecto denegantur actiones hæreditariæ.
Eorum successio cui detur.
De parentibus qui scientes occultum impedimentum filios habuerunt exinde, & habent alios legitimos, quid iuris. in fi.
3 *Adulterum partus sæpe contingunt.*
4 *Adulteria quibus mulieribus reuelare non sit periculum, uersic. quid si.*
Probationes qui paratas non habent, silendum est his, circa fi.
Accusare nemo cogitur inuitus. ibid.
5 *Epilogus & suffragium glossarum, nu. 6.*
Filius noster quis dicatur.
7 *Additio glossarum.*

CAP. IX.

1 OFficij. C. Pars † de testamẽtis, & de sen. ex officii. audiri confessio mulieris, quæ partum alienum supposuit, vel proprium ex adulterio suscepit, & hoc nõ vult marito detegere. & in prima consultatio. in ij. ibi, Quoniam, responsio. [*Et ad alios*] non exponit, an tales, qui succederent ab intestato, an extraneos [*Eius*] mulieris.

2 [*Supposuit*] adueniente † tempore, quo parere debuisset, si vere pregnans fuisset. & ideo, quando talis habetur suspicio, diligenter inspiciendus est venter, & partus custodiendus. ff. de ven. inspi. l. j. & per totũ. Host. Credit hoc errore multi per vxores decepti, alienos filios instituũt vt proprios, quibus errore detecto denegantur hæreditariæ actiones. ff. ad Carbo. l. i. §. vlti. & aufertur ab eis successio. ff. de iure fisci, aufertur. C. de hære. insti. l. si pater. nec applicatur fisco, quamdiu sunt aliqui, qui succedere possint ex testamento, vel ab intestato, vt hic, arg. C. de hæredi. insti. l. nec apud. Gof. [*Dicente*] quam non auderet detegere. vel non potest illam probare, nec plene satisfacere secundum Ho. qui dicit per hoc breue interlineare haberi mẽtem sequentium de adulterio, vide quod dixi de eo, qui duxit in c. fi. ad fi. s. de parentibus, qui scientes occultum impedimẽtum filios habuerunt exinde, & habent alios legitimos. [*Suscepit*] quod

3 † sæpe accidit. quo casu consulunt Ho. mulieri, quod quanto cautius potest, prolem ad religionem inducat. vide quod in fi. dicam, vt sic, si masculus sit, possit ut ordinari. s. de fi. pres. c. j. & si filius in hoc matri nõ vult credere, si non habet inde conscientiam, tunc etiam in seculo promoueatur. ar. ff. de his, qui sui vel ali. iu. sunt. l. filium. alias si contra consciẽtiam veniat, ædificat ad gehennam. s. de præscrip. c. fi. si tamen in hoc non acquiescit matri, quæ melius alio veritatem nouit, & quæ nõ præsumitur in hoc falsum dicere, satis habet conscientiam fortem. de hoc de simo. per tuas. ij. secũdum Ho. Hiero. contra Ioui. vj. bene est liberis, quibus nec de matre erubescendum, nec de patre dubitandum est. [*Sed*

4 *competens*] qualis † potest, & tanta, ne denudet se, de pę. di. j. non tibi dico. [*Satisfactio*] debet enim, si habet vnde tantum de suo dare, quãtum valet, quod habuissent venientes ex testamento, vel non ab intestato, si potest id verisimiliter opinari xiiij. q. vj. si res. & si id opinari non põt, det pauperibus secundum Inno. secundum quod le. & no. de viu. cum tu. & id quod restituendum est, tradat episcopo in pœnitentia, qui exinde sic satisfaciat, quod nesciatur, vnde venit secundum Ho. Quid si nõ habet, vnde satisfaciat. So. tenetur, si sine periculo potest fraudem reuelare, ita, quod de illa fidem faciat, alias conteratur, & pœniteat secundum Inno. de illa, quæ sine periculo reuelare potest, dat Ho. exemplum in sum. quando secundum vulgare Lombardorum mulier portat iobar, vel vir scit adulteria ipsius, & tacet. & dicit se nouisse eum, qui non poterat vxorem cognoscere, propter quod permittebat eam adulterari, & filios nutriebat vt proprios. Quid si non potest reuelare sine verisimili forsan indubitato periculo homicidiorum? Resp. secundum Inno. & Ho. conteratur, & taceat. xxij. q. iiij. ne quis. nam hoc casu cum ex vna parte sit tantum dãnum rerum, si taceat, ex altera periculum animarum, & corporum, si probationes inducat, cum vtrunque vitari non possit, inter hęc duo mala eliget minus malũ, ar. xiij. di. nerui, & c. duo. taceat ergo cũ damno rerum, quod est minus malum, ad hoc de pugno. c. j. Sed ob vtilius permittitur scandalum nasci, quam veritas relinquatur. de regu. iu. c. iij. Sol. in hac taciturnitate non perit veritas iustitiæ, quia mulier ista nec iudex est, nec testis esse potest. in quibus, & similibus auctoritas illa locum habet, quæ si probationes paratas non habet, silere debet. ij. q. vij. plerique, secundum Innocen. & Abb. Quinimo & si probationes habeat, inuita nõ cogitur accusare. C. vt nemo inuitus, in rubro & nigro. maxime cum scandalo. s. de præscrip. nihil, secundum Ho. solet talibus suaderi professio in ordinibus mendicantiũ, & mihi constat aliquos propter hoc inductos, ad id. de aliis religionibus nõ videtur plene prouisum, cum succedant. xviij. q. j. c. vno. & xix. q. vi. in fi. secundũ hoc itellige, quod prędixi super ver. suscepit, & intelligas,

5 quæ ibi pręcedit. ¶ † Gl. j. circa part' suppositionem no. duo. s. infra quod tempus, & cui competat accusatio.

6 ¶ Gl. ii. obiicit, & soluit. ¶ Vlt. glo. quęrit, & soluit. ¶ † In glo. ij. [*ibi, querela*] vide de proba. licet. super glo. ii. [*& ibi, l. vj.*] vide de hær. si quis, in glo. fi. [*& ibi ad l. Cor.*] de falsis. ¶ In glo. ij. [*ibi filium*] sequitur, cum diffinimus, qui ex

7 viro, & vxore nascit. ¶ † In gl. j. ad fi. [*ibi, Corneliam*] sup. de fal. ¶ *In glo. ij. in fi.*] de hoc plene per Rai. in parte. ij. de cap. ix col. ver. mulier, quæ de adulterio, & per Host. in sum. hoc eo. ti. §. quibus, & qualiter, sub §. quid de muliere, & adde, quod dixi in textu.

SVMMARIVM.

1 *Abbatißis quæ inhibita. & nu. 2. & 6.*
2 *Prædicandum de quibus sit.*
3 *Claues quibus datæ.*
4 *Epilogus. suffragium, & additio glossarum. nu. 5. 6.*

Mulieribus

Mulieribus quæ interdicta, quæ non.
In quibus sint melioris, in quibus deterioris, & in quibus paris esse
auxo-is moribus.

CAP. X.

1 Noua quædam. Ca. † Abbatissæ nō possunt moniales benedicere, ipsarum confessiones audire, euangelium legere, vel publice prædicare. primo ponit excessus, quos secundo prohibet, & causam reddit. ij. ibi, Cum igitur [*Benedicunt*] prima abusio. [*Audiunt*] ij. [*euangelium*] iij. [*præsumunt*] iiij. abusio. si ha beres legem euangelij, essent tres tantum.
2 De † euangelio autem, non de grammatica, vel fabulis prædicandum est. xxxvij. di. si quis grammaticam. lxxxvj. di. cum multa. [*Publice*] q. d. si priuatim vellent in capitulo monialibus suis regulam exponere, vel ad instructionem morum aliqua bona exempla, vel alia simplicia verba proponere, nō reprobaretur. Ho. [*Illis*]
3 l. apostolis † vniuersis. & sic non soli Pe. & φ omnibus apostolis expresse datæ fuerint, patet Matth. xviij. ad fi. ibi, Amen dico vobis, Quodcunque ligaueritis super terram &c. & Io. vlt. ibi, Accipite spiritū sanctum & c. [*Apostolis*] vide Hiero. ad Oceа. ij. B. [*Claues*] no. pro pluralitate clauium, de fum. tri. firmiter. §. vna, in fi. ibi,
4 videas. ¶ Gl. ij. enumerat † viij. q̄ non licent fœminis, sub mittens postea regulam generalem. in fi. quærit, & re-
5 mittit. ¶ In † glo. ij. [*ibid fi.*] cuius verba habentur in præ. decre. dilecti. [*& ibi, esse potest*] nisi in rem suam, vt in l.
6 quia te. ¶ In † glo. ij. [*ibi, sacratas*] per hoc c. & duo quæ statim alleganiur, & pro decre. istā tenuit Gof. in sum. de æta. & qua. §. quid de muliere, quod mulier non recipit charactere ordinis, impediente sexu, & constitu-
a tione. ec. etiam idem no. lo. xxvij. q. j. diaconissam, quod videtur contra. & responde, vt ibi no. & per eundē modum respondetur ad l. nulla, & authē. diaconissam, C. de epi. & cle. nec ob. xxxij. di. presbyter, quia ibi non dicitur presbytera ex ordine, sed quia presbyteri socia, vnde in c. ibi se. quod incipit, mulieres, vocatur matricularia, quasi de rebus ecclesiæ habens curam. facit ad prædicta, de coha. cle. c. j. in fi. hoc etiam vide plenius per Ray. in parte. iij. de impedimento sexus, vbi inducitur de hoc auctoritas Ambro. contra Cataphrygas, qui per verba Apostoli. j. ad Timoth. iij. vbi tractans de pudicitia episcopi, & dyaconi subdit, φ mulieres oportet esse pudicas, dicebant fœminas & dyaconissas ordinari. & id improbat per ea, quę prædixi. vltra quæ constat, φ in sacramento requiritur res, & signum. s. de cele mis. cū Marthe, ver. distinguendum, sed in sexu fœmineo significari non potest aliqua præeminentia gradus, cum habeat statum subiectionis, j. ad Timo. ij. mulierem docere non permitto, nec dñari in virum, quia enim parilitate male fuit vsa. ideo fuit subiecta. Gen iij. sub viri potestate eris. sacramentū ergo, quod præeminentiam habet characterem non recipit, facit ad hoc, quia clerici debent coronam portare, quod non licet mulieri. j. ad Corin. xj. & xxx. di c. ij. ibi, alienam, & ij. q. vj. non solēt, in fi. vbi de hoc. nec accusare pōt, nisi in casibus no. in Spec. de accusat. §. j. ver. itē φ est mulier [*& ibi, impedito*] alios iiij. casus vide in Spe. §. infra alle. in prin. & in fine, vbi no. Gof. in quibus sit deterior, & in quibus melior conditio mulierum propter sexum. & Ho. in decre. dilecti, de arbi. notauit. xviij. casus, in quibus est deterior, & tres, in quibus est melior. Accur. no. aliquos, in quibus est deterior, in. l. iu multis. ff. de sta. ho. de hoc & alios casus, quibus est æqualis, vide plene in Spec. de procur. §. j.

ADDITIO.

a ¶ Constitutione. Vide Io. An. de cōse quēto, super. j. glo. & de bap. c. j.

SVMMARIVM.

1 *Interdicti generalis tempore conceditur pœnitentia, & viaticum morientibus, & quibus alijs, & nu. 2. 4. 6 & 9. quæ alia liceāt, nu. 3. 4. 5. 6 8. & 9 circa fi.*
Clerici qui sepeliantur in cœmeterio, & nu. 3. & 4.
Horæ a quibus dici possint, & quomodo, & nu. 6.
Pro communione facta habetur, si non potest haberi hostia consecrata.
2 *Sacerdos quando peccet administrans corpus Christi.*
Vnctio extrema quare plus negatur, quam viaticum interdicti tempore.
4 *Ex confessione cuiusdam rei intelligitur antea fuisse prohibita.*
5 *Campanarum pulsatio quid signi sit, & quando vetetur.*
7 *Epilogus, & additio gloss. num. 8.*
Viaticum quibus capiatur modis, & quare eucharistia eo nomine appelletur.
Sacramentum necessarium est, ad dictio. necessitatis.

CAP. XI.

1 Quod in te. Tempore † generalis interdicti conceditur pœnitentia, & viaticum morientibus. clerici, qui seruauerunt interdictum, possunt cum silentio in cęmeterio sepeliri. In conuentualibus ecclesijs clerici bini, & bini possunt dicere horas suas. cruce signatis, & peregrinis eo tempore concedi potest pœnitentia. Partes patent. ij. ibi, Licet autem. iij. ibi. In conuentualibus. iiij. ibi, Recipientibus. [*Morientibus*] hodie cuī sanis conceditur, quod dic, vt. j. de sen. ex. c. vl. li. vj. [*Nec ipsum*] i. viaticum, vel corpus Christi. & dicit Inno. φ si non potest sacerdos habere hostiam consecratam, nō communicet, sed credat, & est pro manducatione iuxta illud, Crede, & manducasti, de consec. dist. ij. vt quod
2 paras, nec credo † Inu. peccare sacerdotem, qui in peccato existens in necessitate tribuit alicui corpus Christi, vel si aliter causa reuerentiæ illud tangat, vt si leuet illud in terra iacens. [*Decedentibus*] sæpe dubitatum vidi, quid de prægnantibus, quæ appropinquāt partui. & de absolutione ab excommunicatione. vide quod dixi, de offic. or. pastoralis, super glo. quo casu maledici potest, φ mulieres prægnantes, licet partui appropinquantes dicant decedentes, quod requirit hæc litera, & decre. permittimus. j. si. proxi. quare, nisi aliud periculum immineret, videretur abstinendum. [*Generale*] quod dic, vt. j.
3 ti. ij. cum partibus. [*Vnctio*] extrema, quid † de matrimonio, & ordine? dixi post Inno. s. de spon. non est vobis. & no. φ clerici non priuilegiantur super vnctione, sed su per sepultura, quod multi male aduertunt. Sed quæritur, quare per interdictū plus negatur extrema vnctio, quam viaticum? Dicunt quidam. hoc ideo, quia in ipsa vnctione & non prius peruenitur ad sacramentum, sed corpus Christi ante dationem verum corpus erat. Itē in facto patet, φ longe maior participatio fit in extrema vnctione per orationes, & vnctiones, quam in do-
4 natione viatici. [*Conceditur*] ergo † prius non licebat. cōcor. j. c. fi. & quod ibi no. [*Seruauerunt*] nec ei causam dederunt, nec fraudem adhibuerint. s. de priuil. quod nō nulli. [*Ecclesiæ*] non interdictæ. habent. n. hoc locum in generali interdicto loci, vt. s. dixit, non in speciali interdicto ecclesiæ, dummodo sit etiam cæmeterium in terdictum, quod dic, vt de sent. excommuni. si ciuitas, in fi. li. vj. Nam tunc etiam clerici inculpabiles ibi non
a sepelirentur, vt Innocen. & Host. recitant, de ex. præ. c. fi.[a] Generale ergo interdictum omnes excludit nisi priuilegiatos, quod ibi intelligit Ho. in vtroque casu, f. & interdicto loci, & in speciali cœmeterij, inducens, quod tantum valet generale quo ad omnia, quantum specia le quo ad quædam. ff. pro socio, actione. §. renunciare. ego puto primū dictū verum cum aperte decre. ista loquatur de generali interdicto. bene facit, quod no. de sen. ex. c. vl. §. adijcimus, li. vj. in j. glo. sed qd de interim mortuis in loco interdicto? dicunt prædicti, φ si apparuerunt ibi signa contritionis, & pœnitentiæ in morte, relaxato demum interdicto poterunt in cœmeterio se
5 peliri, de sen. exc. a nobis. ij. [*Pulsatione*] no. sp e † interdicti,

sti, non debere pulsari campanas, vt j.e.c. & s.de priui. quod nonnullis, de consue. cum inter. Ho. sit ratio, quia cum pulsatio campanarum sit signum horarum, & officiorum, de offi. custo. c.j. & ij. & per illas vocatur populus ad diuina, de homi. l.o. sublato signato & principali deficiat signum, & accessorium, vt etiam dicit, de sent. ex. c. vl. li. vj. §. adiicimus [*Solemnitatibus*] q.d. sine missa solemni, vel alia. q. occulte, non publice. [*In conuentualibus*] per hoc dicebat † Ho. in capellis non licere rectori cum socio intra ecclesiā dicere horas. hodie circa hanc partem tene. quod habes, de sen. ex. c. vl. § adiicimus, li. vj. [*Regularibus*] isti per priuilegium possunt plus, quia possunt celebrare conuentualiter, quod illi nō possunt secundum Inn. & intelligit, ꝙ conuentualiter celebrāt non solum in sepulturis clericorum, sed in aliis horis, cum dicat hic horas canonicas. per qđ dicit patere, ꝙ loquitur de aliis officiis, non mortuorum tantum. not. etiam Pe. hoc de cle. ex. illud, ꝙ clerici nō possunt interesse diuinis in extraneis ecclesiis priuilegiatis, cum solum in sepultura hic sint priuilegiati super laicos. [*Peregrinis*] alia peregrinatione, quam vltramarina. Inno.

7 ¶ †Glo. iij. arguit, ꝙ si ex gratia &c. ¶ Vl. gl. reddit rationem specialitatis, quam etiam ampliat. secundo quærit, & soluit. ponit opi. contrariā, quam reprobat. ¶ †In glo. ij. [*ibi, per vniuersum*] & confirmatio in fronte, de sen. ex. respōso. [*& ibi, vita*] vel dicit Ho. quia si digne sumitur, per viam salutis ducit ad vitam, medici in scientia sua habent librum, quem vocant viaticum, quia itinerantes illum deferunt, habemus etiam viaticum altare, de quo. s. de priui. l. in his. [*& ibi, necessitatis*] contrarium no. de transac. veniens, in j. gl. & illud tenet hic Gof. sub dubio forte. & m assertiue illud tene, vt dixi, de sac. non ite. super rubri. Ioan. tamen & Vin. dicebant, ꝙ prius non fuerat expressum de viatico, quasi illud non sit necessitatis, & habet sola fide, de conse. di. ij. vt quid paras; sed vt dicunt, non valet hæc ratio; secundum quā idē dici posset de baptismo, de conse. dist. iiij. baptismi. ¶ In gl. iij. [*ibi, ius commune*] idem arguitur ex decre. s. de priui. vt priuilegia. vbi de hoc in gl. ij. & patet in concl. V. eod. de sepul. eos qui. ¶ †In gl. vlt. [*ibi, proficiscuntur*] hoc non placet Inno. & Host. per literam, cum postulauerint: dicunt ergo, ꝙ ex quo cruce signatus est, habet priui. pœnitentiæ, dummodo non sit in mora. de aliis peregrinis sit vera gl. hodie non curamus hic per decr. vl. de sen. ex. li. vj. per quam etiam non expedit quærere, de qua remota peregrinatione debeat finis intelligi. [*& in. lo*] idem Vin. Gof. & Phi. [*& in fi.*] vnde dicit Inno. aut principalis est ille, qui vult satisfacere, & tūc recipietur satisfactio, & relaxabitur interdictum, aut alius, quia tunc non reciperetur, nec ad ecclesiā sepeliretur, q̄a ad hoc eius satisfactio non requiritur, sed alterius. ad hoc. j. de senten. excō. si sententia. §. j. & vlti. c. §. illis. in fi. lib. vj.

ADDITIO.

b ¶ Excess. præ. c. fina. Et vide Io. An. de priui. cum & plantare. §. q. fi. in gl. totum, & in c. de priui. l. eo. titu.

SVMMARIVM.

1 *Capituli huius diuisio.*
Omnis, dictio, includit hic etiam papam.
2 *Hermaphroditus comprehenditur hac constitutione, & circa quos actus de eo dubitetur.*
3 *Infidelis præsumitur, qui non seruat, quod hic dicitur.*
Discretionis annorum tria genera, & quæ; & de ea nu. 28. & 29.
4 *Originale peccatum quibus modis deleatur.*
In confessione pœnitentiaria quæ peccata reuelare debeat confitens.
5 *Solus, excepto casu.*
Quid differat a iudiciali.
6 *Quoties facienda, nisi fiat, quæ pœna, nu. 10. & si. quæ sint in ea a sacerdote seruanda, & eius officium, nu. 12. 14. & 15. & cœlanda semper, nu. 15.*
An facta amico reuelanda, nu. 16. an laico facta in præsentia propalari possit, nu. 17.
Eam reuelanti pœna, nu. 17. eam audiens qualis esse debeat, num. 18. 22. & 23.
Eam præcedit contritio, nu. 20. sequitur satisfactio, nu. 22. eius reuelatio vt probetur, nu. 26. aut possit committi, nu. 31.
Necessaria pp absolutionem, si copia possit haberi sacerdotis.
7 *Per se. non per alium, excipiuntur quidam, & qui.*
Cui facienda, & nu. 10. 11. 12. 13. 31. & 32.
8 *Cura animarum definitio, cum eius expositione.*
Cui commissa.
Vnde competat, quatenus extendatur, & quibus acquiratur rationibus.
9 *Pœnitentia iniungenda uaria species, & quæ, & quanta esse debeat, & nu. 18. 22. 23. 24. & 25. quæ fructuosa, nu. 30.*
Ad eam quis cogi potest negligens, reuerenter suscipienda, ad dictio. reuerenter.
10 *Eucharistiam an sumere quis cogendus ob suspicionem prætermissæ confessionis.*
12 *Confessarius sacerdos proprius quis, eius officium, & prudentia quæ, num. 14. 18. 21. 23. 31. & 33 de eius potestate, nume. 24. ab eo quod fit ratum Deus habet, nu. 25.*
18 *Contritio peccatori necessaria & quanta, nu. 19. & quæ requirat, nu. 20. an si non prodest sine confessione, nu. 21.*
19 *De Dei potentia, vel misericordia desperandum non est.*
22 *Satisfactio quorum esse debeat, & remitti possit.*
26 *Reuelatio quibus modis probetur confessionis.*
27 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 18.*
Appellationis iudicis negligentia imputatur appellanti.
29 *Additio glossarum.*
Peccata uenialia quæ, mortalia quæ, remiss.
Quibus modis remittuntur venialia, ad dictio. Benedictam, remiss.
Et quatenus confitenda, ad ver. In fin.
33 *Per album mundantur putrida.*
Per oleum fouentur sana.

CAP. XII.

1 OMnis Concilium est non recipiens breuem summā, † & sunt iij. principales partes. ij. ibi. si quis. iij ibi. sacerdos autem. & i. statuit de confes. & pœnitentia semel in anno fienda, & eucharistia recipienda, nisi ex causa, & de pœna contrafacientium & publicatione statuti. secundo de confes. alieno sacerdoti fienda. tertio instruit confess. in tribus. s. in circumstantiis inquirendis, variis pœnitentiis imponendis, & peccatis occultandis. in vltimo pœnam apponens, & quo istud, omnis, de mente papam includit. vide quod dixi, de fo. compe. significasti, super ver. iurisdictioni & vide ad materiam, quod dixi, de vo. magnæ, post prin. in gl. hoc patet, cum suis re. [*vtriusque*] alia litera [*cuiusq;*] prima cōior [*Sexus*]

2 i. masculus sit, vel fœmina. per quod † patet idem in hermaphrodito, cum in sexu non sit hæc disparitas, & cū sit ratio eadem. & facit de vi. & hone. cleri. c. i. in fi. De illo enim dubitatur solum circa illos actus, qui alteri soli sexui conueniunt. remiss. dabo. j. ti. ij. forus, ad fi. facit ad hoc, quod scripsi, de pactis. c. j. super vlti. glo. li. vj. [*Fidelis*]

3 præsumptio † est de infidelitate contra non seruantem, quod dicitur. & facit quod dixi. s. ti. j. c. fi. [*Discretionis.*] vt dicebat Host. Annorum discretionis habemus tria genera. primum quo ad confessionem intelligendo, vt dicit glo. ij. puberis quo ad votum, vel matrimonium, de re. c. j. li. vj. de spon. tuæ, de desponi. impu. c. ij. iij. maioris. xxv. & hoc quo ad ministrandum de bonis pro velle, disponendum, & contrahendum. ff. de mi. l. j. de duobus

4 ex his, de proba. in præsentia [*Omnia*] non tamen † originale per baptismum indistincte deletur in infante; a in adulto per contritionem, de pœni. di. j. tres actiones, de bap. maiores, cæterum, & ver. verum. [*Sua*] q. se non alium reuelet, de pœ. di. j. quamuis, nisi forsan in hæresi, vel si cognouisset matrem, filiam, vxorem contra naturam, vel aliud tale commisit, propter cuius circunstantias, quæ aggrauant, necesse sit alium reuelare secundū Ho.

Ho. qui de hoc remittit ad sum. eo. ti. §. qualis, & sub. §. diuersa, & §. In quo tenetur, ver. caueat autem, & se. [*Solus*] non ob. pessima † consuetudo, secundum quam plures simul ad poenitentiam accedebant, de pe. di. v. quam uis. Gos. ad fi. di. dicit Host. hoc fieri, vt liberius confiteatur. sic s. de elec. quia propter, de testi. c. li & habet hoc locum etiam in manifestis, nam licet pro illis sit imponenda poenitentia manifesta s. c. i. nõ tamen est de necessitate facienda illorum manifesta confessio poenitẽtialis. tamen si hoc vult poenitens, facere poterit id etiã in occultis. s. de diuor. ex literis, vt ex multa contritione interdum ex peregrinorum multitudine seriurs a ctum in centenario. Iudicialem vero confessionem bene tenetur quis facere de manifestis in publico, de accusa. si confitent. gloriando vero debet nemo se prodere, de excel. prę. quam sit, maxime clericus, vt ibi. [*Saltem*] ac si d. quia † sępius homo cadit, esset sępius confitendum, de pę. di. iij. septies, & c. se. sed ad minus semel hoc fiat [*Semel*] hoc intelligit Inn. de his, qui postquam poenitentiam egerunt, non peccauerunt mortaliter, quibus hic consulitur, q licet non sint in peccato, tamen semel confiteantur in anno, quia non debent se nimis assecurare. v. dist. ad eius, vel loquitur de his, qui peccant, quia ad minus semel in anno debeant confiteri, sed per hoc non prohibet, quin statim post peccatũ confiteri debeat, dummodo copiam sacerdotis possit habere, quia nunquam a Deo absoluetur peccator, qui se ligat peccato, nisi absoluatur a presbytero, cui dictum est, Quodcunque & c. alij dicũt, q potest differre, sed primum securius. Inno. [*In anno*] monachi singulis mensibus confiteri debent, & in prima dñica mensis cõmunicare, quod dic, vt in Cle. de sta. mon. ne in agro. §. sane. [*Fideliter*] remittit de hoc Ho. in sum. eo. ti. §. qualiter. [*Confiteatur*] per se † non per nuncium, de pę. di. i. quem poenitet, in prin. si sit simplex, potest praesens cõfiteri per scripturam, xxx. q. v. qualis. [b] Vin. vnde dicit Inno. q si esset surdus, vel mutus, vel alterius linguę, vel sic ęger, q sine periculo non potest loqui, cõfitebitur per scripturam, vel per alium. [*Proprio*] dicitur proprius, cuj cura suæ parochialis ecclesiæ est commissa, siu rector, vel vicarius secundum Ho. qui describit hanc curam † dicens, q cura est vigil, onerosa, ac solicita custodia animarum commissa alicui, vt curet, ne pereant, sed saluentur, quæ competit ex lege, vel commissione canonica, aut consuetudine, seu præscriptione per se. ap. nõ improbata. hæc autem ex diuersis iuribus colliguntur, vnde dic, cura est vigil & onerosa, ac solicita custodia animarum, vt colligitur ex eo, quod leg. & no. s. de æta. & qua. intelleximus. §. fi. de homi. c. pro humani. §. sli. vj. de of. archi. c. j. & de of. archipresb. c. fi. & de of. ptimi. c. vnico, viij. q. j. qui episcopatum, & in se. expositione. Cõmissa alicui, vt curet, ne pereant & c. instruendo sibi commissos in fide, & moribus, nec non de vitiis fugiendis, ac virtutibus, & bonis operibus exercendis, vt patet x. q. j. placuit, & in eo, quod leg. & no. s. de vi. & ho. cle. vt quisque presbiter, & c. vt clericorũ mores, & s. c. Deus qui. §. appellationi. ex quo sequitur, q qui male, vel negligenter curat, obligatur Deo, xr. Insti. de iniuri. sli. §. si quis alium, cum & exinde tenetur reddere rationem. j. de of. or. irrefragabili, respon. j. de sta. mo. cum ad monasterium. §. Abb. hæc autem debet curare prædictis modis, necnon visitando, corrigendo, puniendo, sacramenta ecclesiastica exibendo. s. de elec. dudum. ij. §. tandem, & de transac. veniens, respon. j. & j. e. c. §. sacerdos. & c. cum Infirmitas. caueat igitur, q semper hanc obligationem præ oculis habeat, ne reperiatur negligens, dormiens, vel dormitans. Vnde psal. Non dormitabit, neque dormiet & c. nec mirum, quia sicut dicit Beatus Bene. non dormitat, nec dormit, qui impugnat Israel. ideo curato dicitur prouer. vj. a. defixisti apud extraneũ manum tuam, illaqueatus es verbis oris tui. & sequitur, teipsum libera, discurre, festina, suscita amicum tuum, ne dederis somnum oculis tuis, nec dormitent palpebrę tuæ. q si hæc diligenter seruauerit, esto, q propter duritiam plebis non proficiat, tutus erit, vt probatur. xliij. di. sit rector, & c. ephesiis, sed nõ ominat seculare brachiũ inuocare, esto, q peccatores sine effusione sanguinis nequeant coarctari. s. de homi. c. postulasti. Quæ competit ex lege scripta, siue iure communi, sicut patet in episcopis. s. de of. or. ꝯquerente, & prælatis, qui per electionem creantur, & etiam rectoribus ecclesiarum parochialium, ex quo sunt auctoritate sui iudicis instituti, vt hoc patet in eo, quod leg. & no. s. de cle. pere. c. fi. & de offi. archi. cum satis. s. de of. or. si sacerdos, & c. cum ab ecclesiarum, & c. ad reprimendam, & j. ti. j. nuper. §. ij. & §. fi. in fi. & in sum. eo. ti. §. cui confitendum sit, respon. j. & de sen. ex. §. si quis possit excom muni. sub. §. fi. qui incipit, nedum autem. ¶ Et notandum, q hæc cura extenditur ad omnes habitãtes j. limites prædictorũ, qua ratione & prouentus spirituales exinde prouenientes percipiũt in vsus necessarios conuertendos. s. de his, quæ fi. a præ. pastoralis. s. de paro. super eo, nisi in aliquibus obsiter consuetudo. s. de decimis, cum sint homines, & c. ad apostolicæ. hi autem limites quantum ad parochias pro dispositione episcoporum extendi possunt ex causa, & restringi, prout leg. & no. de excef. prę l. sicut vnire, & de ecc. ædi. ad audientiam. j. quibus & de hac cura tenentur etiam curati reddere rationem, sicut le. & no. s. de priuil. c. iij. §. in ecclesiis, & de pręben. in Lateran. ¶ Vel commissione canonica, ab episcopo generaliter, vel specialiter facta, sicut patet in archidiacono. s. de offi. arch. c. j. & in archipresbytero. s. de offi. archip. c. fi. & per totum, & in officiali suo, vt patet in eo, quod leg. & no. s. de insti. c. iiij. de ap. Romana, respon. j. li. vi. & in vicariis ecclesiarum perpetuis. s. de offi. vicar. ad hoc & etiam ex causa ad tempus constitutus. s. de app. peruenit. s. de offi. or. cum nos. vel a papa per priuilegiũ generale, vel speciale, vt patet. xxij. d. c. j. & xxv. di. c. j. xxv. q. ij. c. j. & se. & in eo quod leg. & no. s. de transla. episcop. c. ij. §. sed neque, ver. præsertim, & s. de of. dele. quoniã abbas, ante fin. & de hære. excommunicamus. j. §. quia vero. de excef. præ. accedẽtibus, ad fi. vel per compositionem ex certa scientia confirmatam. s. de transac. c. veniens. §. fi. Aut consuetudine, seu pręscriptione. nam & metropolitani in sua, & etiam aliena prouincia, & episcopi in alienis dioec. & etiam Abbates, archidiaconi, & capellani, & similes iura episcopalia & parochialem curam, & ad hæc pertinentia, inquantum ista possunt in eos cadere, & per consuetudinem, & pręscriptionem acquirunt, sicut de consue. probatur in eo, quod legi, & no. s. de elec. dudum. ij. §. tandem. s. de of. or. quãto. & c. duo simul, & c. irrefragabili. §. excessus. & de foro compe. licet. §. j. & c. cum contingat, de off. or. Romana, & de fo. compę. Romana, & de ap. Romana, li. vj. & de præscrip. probatur hoc in eo, quod legi. & not. s. de præscrip. ex trãsmissa, & c. auditis, & c. olim, & c. veniẽs, & de reli. do. cõstituimus, & c. venerabilem. & c. cum dilectus. Aliqui tamen dicunt, quod per consue. non acquiritur cura, nisi per se. ap. approbata. quibus non assentimus, quia expresse contradicũt iura, s. de elec. dudum. ij. §. tandem, & alia præ alle. arg. tamen pro ipsis. xciij. di. illud. ix. q. ij. c. j. & seq. & q. iij. antiquis regulis. ¶ Per se. apo. non prohibita. hoc ideo dicitur, quia consuetudo non proficit, nisi sit præscripta & rationabilis. s. de consue. c. fi. Irrationabilis autem iudicatur per sed. apo. si ex ea limites confundantur. s. de decimis, cum sint homines, in fi. vel si exinde alij graue præiudicium pareretur, arg. in eo, quod le. & no. s. de deci. suggestũ, & de maio. & obe. cum inferior, & de consue. cum olim. sed & quã [c] tum ad personam priuatam reprobatur, vt nec curã acquirat ex consuetudine, nec sibi eligat confessorem, vt colligitur in eo, quod no. in sum. eo. ti. §. cui confitẽtendum sit, sub. §. cui imperato, respon. j. In præscriptione vero talium bona fides, & iustus ti. requiruntur, alio-

quin expreſſe per ſolem apoſtoli.reprobatur,quod dic,
vt legitur & no. ſ.de decimis, dudum, & de præſcrip.ſi
diligenti.& adde,quod no.ſ.de offic.ordi.conquerente.
§.j.de maior.& obedien.inter quatuor,& de offi.archi-
di.c.fi.& de reſti.ſpol.olim i.& iij.& ſ. de cleri.non reſi.
quia nonnulli. j. reſpon.& ne prælati vi. ſu. c. ij.ver.ꝓ ſi
quis,ſecundum Hoſ.¶ Redeamus ad literam.[*Pœniten-*
9 *tiam*] ſiue † conſiſtat in eleemoſynis, vel in diſciplinis,
orationibus,ieiuniis,vigiliis,vel quibuſcunque aliis.[*Vi-
ribus*] nam vltra poſſe nemo.ſ.de pac.c.fi.cum concor.
[*Studeat*]ergo non negligat, quod ſi faceret,per cenſurã
eccleſiaſticam eſt cogendus, vt paret de ſponſa. ad au-
dientiam, in fi. & tãdem ad requiſitionem eccleſię per
brachium ſeculare,quod verum in peccato publico, ſe-
cus i occulto.vj.q.j.ſi omnia,de ſym.ſicur nobis, in fi.ſe-
cundum Ho. [*Adimplere*]per ſe,vel per alium. Vinc.fa-
cit,quod no.glo.ij.d. presbyter ſi.[*Reuerenter*]vide,quod
no.in Cle.de hære.ad noſtrum,ver.vii.[*Euchariſtiæ*]nũ-
10 quid † ſuſpectus, quia in anno non communicat,cogẽ-
dus ſit communicare.no.xxx.di.c.vlt.[*Proprij*] ergo nõ
extranei, in quo aliqui ſe ſeducunt ſm Hoſt.[*Cauſam*]
pone exemplum,ſ.e.quod quidã.[*Alioquin*] i.ſi ſaltẽ ſe-
mel in anno non cõfiteatur,vel ↄfitetur,ſed euchariſtiam
non recipit,nec de ſacerdotis ſui conſilio abſtinet.[*Ar-
ceatur*]per ſententiam. Ho.vt no.in fi. j.c.proxi.[*Careat*]
niſi vitium purgauerit ſecundum Vin.[*Salutare*]indu-
ctum. i.pro ſalute animarum.[*Publicetur*] ſic.j.c.proxi.
11 de ſymo.quoniam,ad fi.[*Iuſta † de cauſa*] vt quia proprius
ſacerdos particeps eſt delicti. j ti.j.ſi concubinę,de teſti.
veniens.contra hoc quod dixi ſecundum Vinc. de or-
dinatis ab epiſcopo. c.fi. vel quia latens odium eſt inter
epiſcopos,vel parentes ipſorum,vel quia nimis eſt ſim-
plex,vt dicit gl.[*Poſtulet*]niſi ſit priuilegiatus a ſe.ap. vel
a iure.j.c.fi.ſaluo, quod ſtatim dicam, [*A proprio*] pro-
12 prius † eſt parochialis.Item papa,item epiſcopus,& om-
nes hi proprij,et ratu immediate,vt dixi de of.archipre.
c.iij.ſufficit ergo alterius iſtorum licentia,arg.j.c.j.i.reſ-
pon.de hæretic.excommunicamus.§.quia vero . Idem
in legatis papæ,& ipſorum pœnitentiariis,ar.de of.leg.c.
j. j. reſpon. Idem videtur de generali vicario epiſcopi,
arg.ff.de iudi.cum prætor,de of.or.inter cætera. Si ergo
de prædictis , vel de alterius prædictorum licentia quis
confiteatur , tenet confeſſio, & abſolutio, quia facta a
ſuo iudice.Dicit tamen Hoſt.ꝙ proprio ſacerdoti paro-
chiali facienda eſt de hoc fides , alias poſſet non confi-
tenti ſibi,nec de ſua licentia ſupradictam pœnam infli-
gere,alias daretur via figmentis.contra id de diuor. quã-
to.ad fi.& redderetur illuſorium hoc edictum,quod eſ-
ſe non debet.plus dicit,ꝙ quamuis ex generali licentia
data ſacerdoti , vel cõfitenti confiteatur quis præter ſui
parochialis licentiam,huic tamen ſtatuto non præiudi-
cetur quo ad confeſſionem ſemel in anno proprio fa-
ciendam.immo requirenda ſit illius licentia , niſi hoc
exprimatur,ꝙ ſine ſui licẽtia liceat.j.c. fi. huius ↄtrium
hodie terminatum per conſtitutionem Io. vas electio-
d nis[d] tamen Hoſt.illius dicti has reddit hic rationes,quia
valde æquum eſt,vt quis cognoſcat vultum etiam inte-
riorem pecoris ſui , cui habet miniſtrare euchariſtiã .
ſ.e.c.proxi.& per conſequens periculoſum eſt huius cõ-
trarium. vnde prouer. xxvij. in fine.diligenter agnoſce
vultum pecoris tui,tuoſque greges conſidera.Secunda,
quia ex contrario ſequeretur,ꝙ omnes ſui ſibi ſubtrahi
poſſent, quod non debet velle ſuperior , ſicut nec vel-
let id ſibi fieri.ſ. de of.or.cum ab eccleſiarum,cum cõ-
cor. Item confunderetur ex hoc eccleſiaſticus ordo, &
vilipenderetur diſciplina. cõtra id.xj.q.j.peruenit.eſt er-
go reſtringenda interpretatio talis licentiæ, de vſu pa.
ex tuarum,de priuil.paſtoralis.Item in generali conceſ-
ſione &c.de re.iur.in generali,cum ſuis concor. [*Sacer-
13 dote*]quis eſt † ſacerdos ſcholariũ,& mercenariorũ? Dic
ꝙ ex quo per annum ſteteruntin parochia, illi ſacerdo-
ti confiteri debent.xvj.q.j. quæſti. Alij dicunt id eſt co-

ipſo,ꝙ ſe transferunt, & ſi per annum moram non fe-
cerint,ar.de deci.ad apoſtolicæ, & melius , de paro.c.fi.
Idem in peregrinis,viatoribus,& aliis,qui certam man-
ſionem non habent,ar.ſ.e. c.proxi.in fi. pro & contra.
ff. de iudic. hæres abſens. Tutius tamen eſt ſecundum
Inn.ꝙ omnes hi a proprio ſacerdote obtineant ſpecia-
lem licentiam. ſatis tamen videtur , ꝙ ſi peregrinatio-
nis inſignia receperunt a proprio ſacerdote , hoc ipſo
videtur circa prædicta dediſſe licentiam.Hoſt.de his re-
mit.ad ſum.e.ti.§. cui confitendum,ſub.§.fi.& de paro.
§ pe.ver.quis intelligatur parochianus.[*Ipſe*]alienus ſa-
cerdos[*Sacerdos*] confeſſiones audiens.quicunque ſit il-
14 le,proprius, vel alienus.[*Et † cautus*] præcipue in facien-
dis interrogationibus,ſuper quo remit.Hoſt.ad ſum.e.
ti.§.quæ interrogationes.per totum, & maxime ſub. §.
de luxuria. nam in illo peccato dicit caute ambulan-
dũ iuxta ea,quæ ibi no.[*Medici*] ſpiritualis. & ad inſtar
carnalis caueat,ne ante factum,in facto,vel poſt depre-
hendatur in culpa.ad hoc de æta.& qua.ad aures,de ho-
mic.tua.[*Sauciati*] i.vulnerati,ſicut fecit pius Samarita-
nus,Luc.x.c.fi.[*Diligenter*] & caute,vt prædixi,& remit.
Ho.ad præd.§.quæ interrogationes, in prin.ver.ſacerdos
aſit,& ver.no.ꝙ dicit.ver.tex.iſtic ponitur,& exponitur.
[*Conſilium*] qñ non plene confitetur.ſ.e.quod quidam.
[*Remedium*]abſolutionis,quando in illo eſt vera confeſ-
ſio.ſ.e. ſignificauit.Ho.[*diuerſis*]Sen.ad Lucil.contradi-
15 dicens,ꝙ † nihil ita ſanitatem impedit,ſicut remediorũ
crebra mutatio.[*Experimentis*] vbi non eſt eadem cauſa
nec idem argumentum.ff.de ſol.qui res.§.aream. Vinc.
[*Signo*] ff.ſi cer. pe.l.certum. ſ.de teſti.licet ex quadam,
de con.tua.[*Quouis*] puta ſcriptura.& eſt ar.ꝙ qui iurat
celare,nec nutu debet innuere. ff.de leg.iij.l.nutu.Vin-
cen.[*Prodat*] multis modis dicitur quis proditor. Qui
no.xlvj.diſt.clericus.j. & xj.q.iiij.nolite.Hic vero prodit
ſecretum ſuæ fidei commiſſum reuelando [*Aliquate-
nus*]i.nec ſerioſe, nec ludendo, niſi cõteſſus ſacerdotem
ducat in teſtem.ſ.de ſy.nemo,vbi de hoc.in quo quidẽ
caſu ſi pluresei confeſſi fuerunt idem crimen, quam-
uis poſſit exprimere illum, qui ipſum induxit, alios ta-
men omnino celare debet, & ſic loquitur. ſ.de adul.ſi-
gnificaſti. Quid ſi confiteatur ſe velle aliquem occide-
re,vel aliud maleficium committere, petens cõſilium,
& dicens,ꝙ non poteſt tentationi reſiſtere? Dicunt qui-
dam , ꝙ ſacerdos hoc poteſt reuelare illis , qui poſſunt
prodeſſe,& non obeſſe,ar. xxij.q.v.hoc videtur.ij.q.iiij.ſi
aliquod,& c.non ſolum,& ſe.& ii.q.j.ſi peccauerit. Alij
dicunt,ꝙ omnino celare debet hoc,vt.ſ.de of.or.ſacer-
dos,& ſ.de exceſ.præ.dilectus,& hic. nos autem conce-
dimus,ꝙ quicquid poterit bono modo circa hoc face-
re,vt peccatum impediatur ſine expreſſione perſonæ,
& ſine proditione confitentis, hoc faciat, vt imprimis
concor.proditionem confitentis,quantumcũque ma-
lum exinde ſequi poſſit,eidem omnino denegamus,vt
in vltimis concor.& ar.j.ver.j.& ſe.poſſet tamen dici in
prædicto caſu contrarium. nec enim eſt vera cõfeſſio,
vbi non confitetur peccatum commiſſum , ſed com-
mittendum,de quo nec pœnitentia dari poteſt,& qui-
libet impedire tenetur, vt no.ſ.de iureiur. quemadmo.
§.fi.j.de ſen.ex.ſi vere, & c.quantæ.ff.de pac.ſi vnus.§.pa-
cta.& adde, quod no.in ſe.quæſtio.& dic vt ibi.Dicit ta-
men Inno. ꝙ vbi petit pœnitentiam præteritæ volunta-
16 tis,bene eſt confeſſio,all.ſ.e. quod quidam.quid † ſi ali-
quis reuelat ſecretum ſuũ amico ſuo,dicens,quod hoc
dicit ei in confeſſione, vel pœnitentia , vtrum talis co-
gatur teſtificari? Sic, quia licet hoc modo dicat, tamen
non poteſt hoc dici tanquam ſacerdoti illi, qui nõ eſt.
ſed & quamuis hoc ſacerdoti dicatur, non tamen hoc
ſemper videtur dicere tanquam ſacerdoti, ſed tanquã
amico,vt dictum eſt.nec talis petit ſibi iniũgi pœniten-
tiã,vel ſe abſolui,ſed alia intẽtione hoc profert,cui ſtan-
dum eſt contra verba.ſ.de ver.ſig. intelligentia.verum
tamen,ſi ſacerdos ſit hoc omnino celare expedit,atquẽ

decet secundum Inno. & Ho. ne huic edicto fraus fiat, alioquin quilibet sacerdos hoc reuelans posset dicere, quod nihil sibi in foro poenitentiæ, sed alio modo confessus fuit, vt patet in eo, quod le. & no. s. de diuor. quanto. 17 §. pe. & j. e. c. ver. fi. super ver. reuelare. † quid si aliquis in necessitate constitutus hoc confiteatur layco in poenitentiali foro? vt de conse. di. iiij. factum est, & no. s. de of. or. pastoralis. §. præterea, ver. ad quod dicimus. dicas, quod quamuis talis clauem non habeat, tamen in hoc Dei minister est, & omnino debet celare peccatorem, sicut & sacerdos, nec ad testificandum debet cogi, quia quasi eadem ratio est in sacerdote, secundum Inn. ar. s. de cõsti. translato. quid si talis peccatorem prodat? Respõ. nõ potest habere locum poena sequens, cum nec sacerdos sit. cum igitur certa poena scripta non sit contra talem arbitrarie punietur. s. de offi. dele. de causis. §. inimico. quid si subditus percipit, quod episcopus suus de peccato suo certus est, & venit ad ipsum peccata sua confitens, vt ipsius correctionem euadat? Respõ. cautus sit episcopus, & respondeat hoc peccatum non recipio in poenitentia, nec istud, cum de ipsis publice sis infamatus, non tamen debet absolutionem denegare, quia ipsa nõ ob. poterit contra ipsum inquirere, & eundem punire, dum modo non dispenset, quod dic vt no. s. de scisma. c. ij. & de bigamis, quia circa. Si autem hoc omnino occultum esset, hoc omnino in poenitentia recipere deberet, esto quod ipse sciret. vi. q. ij. si tantum, & c. placuit. secundum Host. secundum quem hoc iniungas in summa. e. ti. §. in quo tenetur sacerdos, respon. j. de cæ-18 teris dic, vt ibi no. [*Sed prudentiori*] ver. nam † confessorẽ oportet esse discretum, & cautum, vt leg. & no. s. e. §. sacerdos. vnde & secundum cõtritionem maiorem vel minorẽ debet poenitentia moderari. quæ contritio cuilibet peccatori & adulto, vel doli capaci necessaria est quantum ad peccata actualia etiam in baptismo, de pe. di. j. tres, de conse. di. iiij. omnis qui. & patet in eo, quod no. s. e. c. circa prin. super ver. ad annos discretionis. sed quanta 19 † debet esse contritio? Quidam dicunt, quod tanta requiritur, quod peccator potius vellet omnem poenitentiam subire, quam peccasse, ar. xxxij. q. v. ita ne. tu dicas, quod sufficit, si doleat, quia Deum offendit. nam si doleret non de offensione Dei, sed forte de infamia, quam incurrit, vel quia propter hoc honorem suum amisit, talis poenitentia non esset sufficiens, neque digna. l. d. vt construeretur, sed & quamuis quilibet teneatur potius omnia mala sustinere, quam malo consentire, vt. xxxij. q. v. ita ne, nullum tamen obligamus ad hoc, vt tantam contritionem debeat habere, quod potius vellet omnẽ poenam sustinere, quam peccasse in præterito, vel peccare in futuro. Nam peccatum commissum præteriit iam. vnde contritio tanta præsens cum eo, quod iam factum est, veraciter adaptari non potest, sed nec tenetur homo illius esse constãtiæ, vt credere teneatur, quod potius sustineret mortem, quam peccaret in futurum, si necessitas alterius horũ sibi incũberet, quamuis, si præsens esset necessitas, tunc deberet eligere non peccare, quantum etiam ad futurum tempus sperare debet, quod aut illa necessitas non veniet, aut quod dominus dabit cum tentatione prouentum. j. ad Corin. x. & sicut humilitatis est timere in talibus, sic veræ fidei, & spei est nunquam de Dei potentia, vel misericordia desperare. vnde & in oratione dominica petimus, Et ne nos inducas in tentationẽ. Aug. proiice te in Deũ, non. n. ita crudelis est, vt se subtrahat, & te cadere permittat, sed & discretionis est tales tentationes fugere, sicut Christus nos docuit fugiens in Aegyptum. Mat. ij. D. vij. q. j. §. cum ergo. nec ob. de pe. di. j. nũquam, vbi dicitur, quod Caim punitus fuit antequã opus peccati patraret, quia & si opus non patraret, iam cogitatu peccauerat, & cõsensu. ¶ Item in contritione requiritur, quod sit in proposito vlterius non peccandi, de pe. di. j. non potest veram poenitentiam, & di. iij. poenitentiam agere, & c. ille poenitentiam, & c. poenitentes. 20 & c. se. & ar. j. c. j. in prin. vbi de hoc, post contritionem vero sequitur confessio, quam discretus sacerdos debet attendere, qualis est. debet. n. esse pura, & simplex, discreta, & integra, quod dic vt no. in sum. co. t. ti. §. qualis. sed & debet esse pudibunda, vt ibi no. & probatur, de pe. di. j. quem pœnitet, & §. fi. & frequens, quia & ad multa confert, & frequenter cadit, quare & necesse est, quod per poenitentiam frequenter resurgat. vnde & si post poenitentiam relabitur aliquis in peccatum, iterum confiteri oportet, vt. s. de sum. tri. c. j. §. pe. in quo & attendenda est ipsius ingratitudo, de pe. di. iij. in prin. & per totum. 21 non prodest † autem contritio sine confessione, si peccator tempus, & copiam habeat confitẽdi, ar. de leprosis, & Laza. de pe. di. j. in quacunque hora. Valet etiam cõfessio per erubescẽtiam, & propter fidem, quam peccator in confessione exercet, quia per hoc ostenditur se credere absoluendi & ligandi datam sacerdotibus potestatem. xxiiij. q. j. quodcunque. valet etiam propter humilitatem, & obedientiam, quã exhibet mandatis Dei, dum flectendo genua, & iũgendo manus humiliat se peccator coram sacerdotẽ, valet propter gratiam, quæ ei confertur maxime per manus impositionem. xxuij. q. iij. notandum, quia quasi impossibile est, quin Deus respiciat frequenter cõfitentem, valet etiam propter interdictorum, & amissorum recuperationem, quia sacerdos reconciliat gratiæ diuinæ, & restituit te peccatorem ad sacramẽtorũ participationem, de pe. di. j. multiplex, & c. nonnulli. s. de vi. & hone. cle. quoniam. §. fi. ¶ Se-22 quitur † satisfactio, quæ est sacerdotis arbitrio imponenda, vt le. & no. s. eo. significauit. hæc quandoque consistit in pecunia, quandoque in aliis, vt le. & no. j. e. cum ex eo, & s. e. c. resp. j. ver. & iniunctam. vt tamen scias, quod restitutio male acquisitorum, vel damnorum datorũ, siue iniuriarum irrogatarum omnino facienda est læsis, si reperiantur, de quo & sacerdos gratiam nõ posset facere, quia non dimittitur peccatum &c. quod dic, vt leg. & no. s. de vsu. cum tu. §. j. In aliis vero arbitrari sacerdos potest cõtritione considerata, quia plus valet apud Deum mensura doloris, quam temporis, & mortificatio vitiorum, quam abstinentia ciborum, de pe. di. j. mẽsuram. ¶ Sacerdos autem in poenitentia imponen a debet esse misericors, atque beneuolus, vt patet, de pe. di. j. sit sacerdos, & c. nullus dubitet, & c. non sufficit, & c. quem poenitet, & no. s. e. §. sacerdos. Debet tamen ei exponere, quantum deliquit, & quantam poenam debet agere, & si dicat peccator, quod paratus sit eam facere, debet ipsam ei iniungere remittẽdo de gratia duos aut tres, aut plures annos considerata multitudine peccatorum, numero annorum iniungendorum, ar. in prædictis iuribus xxvj. q. fi. alligãt, vt possit dicere sicut Deus, Libenter ignosco, prompte indulgeo, malo misericordiam potius, quam sacrificium, de pe. di. j. serpens. ¶ Si-23 cut autem † sacerdos debet esse benignus, sic & peccator ad obediẽdum debet ei esse voluntarius & paratus, quia de nullo peccato siue paruo, siue magno põt plene sine poenitentia quis purgari, de pe. d. iij. productior. ideo debet se omnino ponere in iudicio sacerdotis, nihil sibi reseruãs iuri, vt omnia eo iubente paratus sit pro recuperanda vita animæ quæcunque faceret pro euitãda corporis morte, & hoc cum desiderio, quia vitam recuperat infinitam, de pe. di. v. cõsideret. ¶ Si vero peccator non sit ita paratus, nihilominus imponat ei sacerdos poenitentiam saltem quantumcunque leuissimam, & iniungat, quod omnia bona, quæ faciet, & mala quæ tolerabit propter Deum, sint ei pro poenitentia, & proficiat ad salutem, & sic absoluet ipsum, inquantum debet & potest non simpliciter, sicut quidam simplices faciunt, ne indiscrete absoluendo seipsum obliget pro 24 eodem. ¶ Nec † est multum quærendum, quantum possit sacerdos dimittere, sed firmiter credendum, quod Deus, qui facit omnia in numero, pondere, & mẽsura, Sapiẽtiæ. xj. in multis sequitur arbitrium sacerdotis. Hiero. in

expo.

expo.ſymboli. E. de remiſſione peccatorum ſufficere debet ſola credulitas, quis enim cauſas, aut rationes requirat, vbi indulgentia principis eſt, cum erga terram principis liberalitas diſcuſſioni non ſit obnoxia, cur ab humana fragilitate diſcutit diuina largitio? Nec ob. de pę. di. i. c. quem pęnitet. vbi dicitur, ꝙ Deus non ſoluit, vel ligat eos, de quibus putamus, ſed illos, in quibus opus miſericordiæ, & iuſtitiæ exercemus. ibi enim loquitur de illis, qui errant in facto, vel in iure diuino. in facto, quia non credunt aliquos eſſe peccatores, qui ſunt, etiam in iure, quia aliquod peccatũ modicum & leue reputant, quod tamen magnum & graue eſt, tunc enim non ſufficit pœnitentia iniũcta. Illud† autem, quod ſacerdos moderate remittit, dominus ratum habet. Item non ob. de pę. di. v. fratres, quia ibi loquitur de illis, qui pœnitẽtiã agunt de vno, & non de alio, ſicut & ĩ. c. quod quidam. ſed nec ob. de pę. di. v. falſas, quia illud intelligitur de illis, qui non reſtituunt alienum, ſecundum Inno, cuius eſt quaſi hæc tota gl. quo ad mentem, de cæteris dic, prout plene Hoſti. no. in ſum. e. ti. §. quibus, & quot dieus, & §. quæ pœnitentia, & per totum. [*Vlla expreſſione*] vt. ſ. e. officij, de ſpon. tua. [*Reuelare*] ſed† quomodo probabitur ſacerdoti, ꝙ peccatum ſibi confeſſum reuelauerit? So. quia ſacerdos hoc confeſſus eſt coram pluribus, licet extra ius, ar. de accu. ſi conſtiterit, de exceſ. præl. quãſit. Idem eſſet in eo, qui confeſſus eſſet occultũ peccatũ coram epiſcopo, tamen coram aliquibus, forte vt per illos diſpenſatio probaretur. Si enim epiſcopus reuelaret, per illos de hoc probari poſſet ſm Vin. & Hoſti. etiam ſatis huic accedit. per confeſſionem autem ſacerdotis in iure factam planum eſt hoc probari. Quid ſi confitetur in fide ſe hoc dixiſſe, ſed negat id ſibi in pœnitentia reuelatum? Videtur abſoluendus ſacerdos, cum nõ plus parochiano, quam ſibi ſit credẽdum, & quia reus. vj. q. vlt. actor. contra, quod ſit condemnandus, niſi probet, ꝙ ad eum aliunde peruenerit, argumen. vj. q ō. ij. ſi tantum, & cap. placuit. Hoſtien. dicit, ꝙ ex quo non conuincitur, non punietur hac pœna ordinaria, ſed ſi non probet, ꝙ ad ipſum aliunde prouenerit, arbitrarie punietur. Gl. Vin. potes videre in Spec. de prob. §. j. ad fi. ¶ †Gl. j. exponit, & ſoluit, & ſignat contrarium. ¶ Gl. ij. reſpondet per duas quæſtiones. ¶ Gl. vj. exponit, q̃rit, & ſoluit. ¶ Gl. vij. q̃rit, arguit, & ſoluit. ¶ Gl. viij. arguit, & remittit. ¶ †In gl. j. [*ibi, l. j.*] vide de ſy. Mattheus, ſuper gl. ij. [*& ibi. l. uj.*] ſi minor ad alium decipiendum per aſpectum laborauit ſe probare maiorẽ, non reſtituitur. [*& ibi, l. j.*] vide de delic. pue. c. j. ſuper. iij. glo. ¶ In glo. vj. [*ibi, ſi domus tua*] vide de priuil. paſtoralis, ſuper vlt. gl. ¶ In gl. vij. [*ibi. §. vlt.*] negligentia iudicis appellationis iputatur appellanti, qui poterat principem adire, & de eo cõqueri. ¶ †*In glo. j. in fi.*] lo. de non doli capacibus, vel infantibus loquitur, quorum ætas ignorat, quid videat, vt etiã no. in præ. c. pueris, in glo. iij. ¶ In† glo. ij. [*ibi, fructuoſa*] quaſi ſentiat gl. quod tunc erit fructuoſa, cum confitebitur peccatum, quod celauit, & de illo ſatisfaciat, ſicut videtur, quod non habeat neceſſe iterum alia confiteri: alij contra, ꝙ ex quo vnum celauit, etiam prima debeat iterum confiteri. de hoc de pę. di. j. §. nõ ita. plenius per Hoſti. in ſum. eo. ti. § an peccata, ver. quartus [*& ibi, venialia*] quę ſint venialia, & quę mortalia, vide plene in ſum. eo. ti. §. de quibus peccatis [*& ibi, benedictam*] & aliis modis, qui no. in ſalu. vj. li. in vlt. glo. dicebat Vin. vel per benedictionem epiſcopalem, vt in gloſſ. ſuper, Beati immaculati. [*& in fi.*] præcipue ſi ſunt inueterata, & in conſue. deducta. xxv. diſt. criminis, de iureiur. & ſi Chriſtus, ad fi. de his dicitur, grandia caue ne obruaris arena, nec intereſt, an nauis vno fluctu operiatur aqua, an ipſa paulatim ſubintret, & ſubmergatur, de pę. di. j. tres ſunt actiones. ¶ In glo. iij. [*ibi, licentia*] vide quod dicam ſuper glo. quid ſi. ad fi. [*ibi. indiſcretum*] nec enim prodeſſet abſolutio quo ad Deum ei, qui quærit indiſcretum, vt per imperitiam illum abſoluat, vt no. xj. q. iij. quomodo.

¶ In glo. executionem, [*ibi, ſufficienter*] de hoc. e. q. c. j. dicebat autem Pe. ꝙ ſacerdos curatus alteri ſacerdoti non curato bene poteſt committere intra parochiam ſuã certos caſus, vel articulos ad inſtar delegati ad vniuerſitatem cauſarum. ff. de iudi. cum prętor. & hic loquitur quando non fit commiſſio, ſed ſimpliciter parochiano datur licentia, quaſi tunc ille ſacerdos hoc faceret ſuo iure ex prorogatione, quod eſſe non poteſt, ex quo executionem non habet. primo vero caſu facit ex demandatione. ſi. quod dixi, de eccle. ædi. ad audientiam. ij. ſuper j. gl. cum ſua remiſſione. de principali materia vide, quod dixi. ſ. de offi. archipre. c. iij. & dicam de elec. cum ex eo. §. porro, li. vj. ſuper ver. ab eis. tractat ipſe Pe. etiam id, quod eſt expeditum. ĩ. e. ſi ep̃s. lib. vj. [*& ibi, religioſi*] in his procedit, quod dicit glo. ſed de Prædicatoribus, & Minoribus dic, vt in conſtit. Boniſa. ſuper cathedram. §. ſtatuimus, innouata per concil. Vien. de ſepul. dudum, quæ tamen per Cle. V. prorogata fuit ad Heremi. ſancti Aug. & per Io. XXII. ad Carmelitas. ¶ In gl. quid† ſi. [*ibi, alium*] propria auctoritate. & hoc tenet Io. [*& ibi, vadat*] hoc tenet Phi. & Goſ. dicebat Hoſt. hãc opinionem veram, quãdo periculũ non eſt in mora, alias eſt vera opinio Io. dicunt tamen quidam, vt refert Inno. ꝙ in neceſſitate poteſt alteri ſacerdoti confiteri, ſed ab illo non poteſt abſolui, quia non ſubeſt ei, tamen, q̃a cõtritione remiſſum eſt peccatum, poterit communicare.ᵉ dicit tamen dici poſſe, ꝙ ex quo in caſu neceſſitatis cõfitetur illi, qui claues habet, ꝙ ab illo poteſt abſolui, ſed quid ſi non inuenit alium, cui confiteatur, quã proprium, quem ex iuſta cauſa recuſat? Dicit Inno ſi iuſtam habet cauſam, quare timet, vt quia ex confeſſione ſua poſſet periculum, & graue peccatum, & ſcandalum generari, eligat mori ſine confeſſione, & confiteatur Deo ſoli: vel confiteatur illi crimen in genere, & circunſtantias, ex quibus non timetur periculum, periculoſas omnino taceat, Deus enim ſic ordinat opera ſua, quod non vult eſſe cauſa mali, vel quod aliquod malum poſſit ex eis prouenire ſecundum Innocen. & Hoſti. alias ſecundum Hoſt confiteatur, cui poterit, arg. ĩ. e. ſi. & quod no. de of. or. paſtoralis, ver. ad q̃d. alias Deo ſoli, vt prædixi. dicit autem Inno. ꝙ propter ſolam indiſcretionem ſacerdotis non dimitteret, quin ſibi cõfiteatur. quod intelligit Hoſti. quando id bene poteſt in cõſcientia ſua inuenire, vel ad id illam informare, vide circa hoc quod no. de pę. di. vj. c. vlt. [*& ibi, & ipſe dubie*] vide quod no. in Cle. de priuil. religioſi, in gl. puto. ¶ In gl. ſic. ſ. [*ibi, ſicut. in prin.*] & ibi poſui ver. quos hic ponebat & exponebat Abb. ¶ In gl. i. miſericordiam, [*ibi, diſciplina*] vt ibi †dicitur, per vinũ mũdantur putrida, per oleum ſananda fouentur. Goſ. vide Hiero. ſuper Oſee. C. ¶ In glo. pe. [*ibi, imperitia*] qui. ſ. vno collyrio omniũ oculos vult curare. & vide quod poſt Hie. no. in Cle. ſi dominum, de reliqui. in glo. orationis, in vlt. membro. ¶ *In glo. vlt. in fi.*] innuit† illud per iſtud correctum. dicebat Hoſti. ſaluariᶠ poſſe, vt omnibus diebus vitæ ſuæ peregrinando pergat, quamdiu durat pœnitentia temporalis. puta ſeptennalis, vel alia, quo tempore lapſo detruderetur in monaſterium, vt hic. & ſic venit hic ſuppletiue, non correctiue. ff. de le. non eſt nouum. ſic patet hic hunc ſacerdotẽ ad modum pęnitentis ſymoniaci, & hæretici puniri. de hære. c. pe. de ſymo. quoniam.

ADDITIONES.

a ¶ Contritionem. Secuto baptiſmo, nam per illam ſolam non poſſet baptiſmus haberi, ut ibi.
b ¶ Qualis. Ibi uide glo. & plenius Ioan. Andr. in c. cum apud, de ſponſalib.
c ¶ Curam. Et tamen etiam priuatæ perſonæ dat conſuetudo iuriſdictionem, ut in tex. in c. cum contingat, de fo. compe. ubi uide Io. An.
d ¶ Electionis. Vide glo. in Cle. dudum, de ſepultu. §. ſtatuimus.
e ¶ Communicare. Vide Ioan. And. in c. ex tenore, ſuper glo. ij. de temp. ordi.
f ¶ Saluari. Facit hæc opinio ad materiam. l. j. ff. ui bo. rap. & Cy. in l. qui ſepulchra, C. de ſepul. uio. & uide glo. de pę. diſt. vj. ſacerdos.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Medici corporum ad infirmos uocati officium primum quod, & nu me. 3. ad dict. ante.*
An ordinari poſſit, num. 2. remiſſi.
Eius pęna quæ, ſi non obediat huic conſtitutioni, nu. 5. ad dict. ſatiſfecerit.
Quando dicatur eius tranſgreſſor, ibid. & nu. 1. & 3.
2 *Infirmitas corporalis unde procedat, ſeu cauſetur, & nume. 4. circa finem.*
3 *Præcipiendi verbum, infert neceſſitatem.*
Præſcriptione tolli non poteſt conſtitutio inducta pro animarum ſalute.
4 *Spiritualis ſalus maior corporali, & eam præcedit. & nu. 6.*
Inferior ibi manum non poteſt apponere, vbi ſuperior appoſuit ſine licentia, excepto caſu.
5 *Conſtitutio publicata quandoque habet ante duos menſes efficaciam, vt hic.*
Ex vitio rei uendita teneor.
6 *Suffragium gloſſarum.*
Animæ ſalus rebus corporalibus præfertur.
7 *Additio gloſſarum.*

CAP. XIII.

1 CVm infirmitas. C. † Medici corporũ ad infirmos vocati ante omnia debent illos ad confeſſionem inducere, nec debent pro ſalute corporum aliquod pernitioſum animæ ſuadere. ponit etiam duplicem conſtitutionis cauſam, & pœnã tranſgreſſorum. & primo ponit vnam cauſam conſtitutionis, ſecundo conſtitutionem, tertio aliam conſtitutionis cauſam. quarto pœnam tranſgreſſoris, quinto quandã inhibitionem. ij. ibi, præſenti. iij. ibi, hoc quidẽ. 2 iiij. ibi, ſi quis. v. ibi, Cæterũ. [*Nonnunquam*] ergo † nõ ſemper. vnde dicit canon, cũ percuſſio corporalis Iminet, vtrũ ꝑ purgatione, an ꝑ vindicta cõtingat, Dei iudiciũ in hoc ignoratur. vij. q. j. cum percuſſio. Dicente Io. v. Amplius noli. q. d. omnino deponas animum peccandi. Goſ. ad idem de iureiur. & ſi Chriſtus, ver. Iacobus. [*Ne deterius*] i. ne maiorem infirmitatẽ incurras. & ſic facit ad propoſitum. [*Tibi contingat*] dicit glo. ſuper illud Matth. 12. in princ. confide fili, remittũtur tibi &c. quod infirmitates. v. de cauſis ꝓueniunt. i. vt iuſtis per patientiam augeatur meritum, vt in Iob. ii. ad cuſtodiam virtutum, ne ſuperbia tentet, vt in Paulo. iij. ad corrigenda peccata, vt hic. iiij. ad gloriã, vt de cæco nato, & de Lazaro. v. ad initium pęnæ, vt in Herode. dantur verſus, Vt probet, vt dãnet, vt expiet, vt mereatur. Vt pateat Chriſti gloria, pœna datur. 3 [*Diſtricte † præcipimus*] & ſic neceſſitatem importat. ſ. ti. ij. in his. de hoc de treu. & pa. c. j. vnde & ſ. Imponitur pœna. & dicit Hoſti. ꝙ cũ pro ſalute animarum hæc conſtitutio ſit inducta, conſuetudine, vel præſcriptione tolli non poteſt. peccant enim in talibus tranſgreſſores, de ma. & obe. illud. [*Medicis*] an ordinari poſſint, dic vt. ſ. de æta. & qua. ad aures. [*Ipſos*] infirmos. [*Ante omnia*] i. antequam ad curam manum apponant, vel de ſalario conueniant. quid ſi prius de ſalario conueniant? Vẽ. ꝙ medico obſtet exceptio, & ꝙ ſolutũ etiam poſſit repeti, cum mercatus ſit ꝯ legẽ, arg. x. di. vides. C. de legi. non dubium. ſ. de pac. c. fi. C. de agri. & cenſi. quemadmodum, li. xij. ff. de vari. & extra co. l. j. §. ſi Iulius Maternus, & §. ſi cui cautũ eſt, & l. medicus. dicit Hoſt. quod quia non inuenit hanc pœnam iure cautam, non audet imponere. dicit tamen, ꝙ pium eſſet & bonum hoc exprimere, quia forſan medici non eſſent poſtea circa hoc negligentes [*Inducant*] cum effectu ſecundum Hoſt. alias non intromittant ſe de cura, quod probant ſequentia ſecundum eum, ar. de cleri. 4 non reſiden. relatum. [*Spirituali*] quæ † quia maior eſt, præcedere debet, de ma. & obe. ſolitę. contra ſ. de temp. ord. cum in diſtribuendis, de cõſe. di. ij. c. fi. ubi præmiſſa manu ſuperioris, non debet inferior ſine licentia manum apponere. So. illud prohibetur ob reuerentiam, iſtud ob eandem cauſam ſtatuitur, & ad prouiſionem periculi infirmorum. licentiatus eſt, ergo ipſo iure hæc inferior poſt, quàm ſuperior manum appoſuit, & ſic non habet neceſſe recurrere ad prætorem. ff. de condi. inſti. quæ ſub condi. §. ſi. ſatis fuit exquiſitum hoc contrarium. [*Effectus*] peccatum vocat cauſam, infirmitatem vocat effectum. [*Cauſam*] impulſiuam. ff. de poſtu. l. j. §. ſexum. Vin. [*Incurrant*] ex quo vero ſciunt in omni infirmitate mortali & non mortali medicos hoc dicere ex præcepto, ceſſabit timor, & periculum. [*Publicata*] 5 ergo † tunc etiam ante duos menſes, & poſt. non, niſi publicetur, ex quo ſic cautum eſt. & facit ad ea, quæ notaui in fi. vj. libri, ſuper data. [*Satisfecerit*] ſ. dando pauperibus quicquid emolumenti exinde percepit. ad hoc. ſ. de iudi. cum ſit, vel ad arbitrium iudicis, cum certa ſatisfactio non exprimatur, de offi. del. de cauſis. Ho. [*In terminatione*] ſicut de ſagit. c. vno, vbi de hoc. [*Salute*] de con. di. v. contraria. Goſ. [*Periculum animæ*] ex quo ſine peccato non poteſt ei ſubuenire, nõ habet quid faciat. xxij. q. ij. faciat. & dicit Vin. ꝙ medicus, qui dicit, nõ conſulo, ſed ſi accedas ad aliquam, ſanaberis, hanc conſtitutionem trãſgreditur. ſi. n. aliquid tibi vendo adiiciens, ſi vitioſus eſt, ſi læſum, nolo teneri, cum ſcientia illud tale, tñ teneor. ff. de ac. em. & ven. l. j. §. venditio. vide quod dicam, de re. iur. eum, qui certus, li. vj. ſuper. j. glo. cum ſua 6 remiſſ. ad Spec. ¶ † In glo. vlt. [*ibi ſanctimus, in fi.*] i. vaſa & ornamenta eccleſiæ vendi, & pignorari poſſunt pro redemptione captiuorum, vt animæ hominum vaſis & veſtibus præferantur. [*& ibi. l. j. § ij.*] vide de iuramen. 7 ca. ij. ſuper. j. glo. ¶ † *In glo. j. in fi.*] & lxj. di. §. his omnibus. ¶ In glo. ij. [*ibi, ſe mentilam*] idem Inno. & Hoſt. ¶ In glo. vlt. [*ibi, quam corpirum*] pulchre facit in auth. vt cum de ap. co. §. ſi autem laici, vlt a med. vi. col. viij. [*& in fi.*] de elec. vbi periculum, in prin. li. vj.

SVMMARIVM.

1 *Quæſtores eleemoſynarum quando admitti debent, & quæ proponere, & qualiter ſe gerere debeant, & quæ conceſſa, & nu. 2. 3. 4. & 8.*
Eorum priuilegia quæ, ibid. & quæ reuocata, nu. 4. ex delicto ſubſunt ordinario, ibid.
Indulgentiarum meta, vel terminus quis, & nu. 9. ad dictio. i. indiſcre. & nu. 10. 1 2. 1 ſ. & 15. quoties acquirantur, nu. 10.
Earum dies vtiles, anni vero vt intelligantur, nu. 11.
2 *In diſiunctiuis alterum ſufficit adimplere.*
Per prædicationem non præiudicatur vlli, vilis prælato, & animabus.
Per confeſſionem vero præiudicatur.
3 *Ad declarationem quæ faciant rei propoſitæ deducere poſſum, licet niſi in ea contenta deducere mihi liceret.*
Commiſſa videntur affinia mandato quæ ſunt, vel iuxta ipſum.
Doctores ſeu magiſtri, qui alphabetarij appellandi.
4 *Literæ quæſtorum diligenter examinandæ, & in quibus, & ſupra nu. 1. 2. & 3.*
Prædicatio eſt contentioſa iuriſdictionis.
5 *Apoſtolicæ ſedis actus ſequendi.*
Capiti membra ſe debent coaptare.
6 *Remiſſio epiſcopi extranei ad quid valeat, quoties acquiratur, nume. 10. eius beneficio non utitur remiſſor, nu. 11.*
7 *Indictæ dies quibus appellationibus alijs ſignificetur.*
Regnum Dei non poteſt emi pecunia.
9 *Beguinarum hoſpitia damnata.*
10 *Epiſcoporum culpa. 48. remiſſione.*
Indulgentiæ in conſecratione eccleſiæ, nu. 15.
11 *Tantæ vitia iniuncta per minorem remitti nequit.*
12 *De cardinalium collegij poteſtate vbi tractetur.*
Papa quando celebrat, vel prædicat quantum concedat indulgentiarum, ad dict. moderamen.
Eius poteſtas in indulgentijs concedendis, & in prælatos, & omnes, nume. 13.
13 *Epilogus, & additio gloſſarum, nu. 15.*

CAP.

CAP. XIIII.

1 Vm ex eo. C.] Eleemosynarū quæstores sine apostolicis, vel diœcesani literis admitti non debent, nec tunc proponant vltra id, quod continetur in illis, debent esse modesti & discreti, & à locis, & expensis incongruis abstinere. ponit formam remissionum, dicens in consecratione basilicæ vltra annum, ex alijs causis vltra xl. dies indulgeri non posse. & sunt.iiii. principales partes, secunda ibi. formam, tertia ibi. qui autem. quarta ibi, ad hæc [*se alios.*] quam sint gestāt enim falso religionis habitum. supra de priuil. tuarum. [*Abusiones.*] de hoc. de vene. sanc. cap. secundo in si. [*Prædicatione.*] & tamen prædicare ad eos non pertinet, sed habent charitatiua subsidia petere, & indulgentiam, si quam habent proponere. infra de hære. vt officium, libro sexto. §. compescendi. [*Apostolicas*] vel diœcesani. ex quo autē tales literæ apparent, necesse est illos admitti per cura-
2 tos, & † sufficit altera litera, vt innuit hic disiunctiua, de regul. iu. in alternatiuis. sic de hære. excommunicamus. §. quia vero nonnulli. & hoc verum, si apparent literæ non suspectæ alias contra. supra de fide instrum. quod super. quo casu sacerdos prius, quam illum admittat, cōsulet episcopum, de offic. archipresb. c. fi. in fi. & propter hoc habent multi diœcesani statutum, quod nulla litera apostolica recipiatur, vel approbetur in sua diœcesi, nisi ipsi primitus consulantur. & dicit Hostien. quod ex hoc essent grauiter puniendi, si id facerent in fraudem potestatis apostolicæ. argumen. de priuil. dilecti, & capi. quanto, ad si. vbi vero liquet de indulgentia, & persona nota est, alia litera non debet requiri, sicut in Prædicatoribus, & Minoribus secundum Hostien. qui remittit. de exces. præl. nimis praua. nec requiritur alia episcopi licētia, nisi id eis interdixisset ex causa, puta quia vsurpant, vel impediunt iura parochialia, vt patet ex no. de priuil. in his, & ca. tuarum. contra. §. c. proxi. §. si quis autem, & quod ibi no. Sol. aliud in prædicatione, & aliud in peccatorum confessione, vt ibi. Ratio diuersitatis, quia per prædicationem non præiudicatur alicui, sed potius releuatur onus prælati, & prouidetur animarum saluti. ad id. xcv. di. ecce, & ff. de neg. gest. soluendo. cum suis concord. in confessione vero posset spirituale & temporale præiudicium generari, vt dixi in contrario. vel licet isti priuilegiati sint indistinctè super prædicatione, super cōfessione non indistinctè, sed illorum tantum, qui ad illorum prædicationem contriti sunt, & statim, non ex interuallo, vt ex ipsorū priuilegiis legi potest, & fortan non generaliter, sed de illis tantum peccatis, de quibus sunt contriti. de his ergo non potest iudicari, nisi videatur priuilegium, de priuile. porro. in contrario remisi tū per glo. executionem ad dec. Bonifa. in Clemen. de sepul. dudum. [*Et tunc*] scilicet cum literas apostolicas, vel
3 diœcesani præsentant. [*Literis*] vel quod faciat † ad ipsarum declarationem circa factum. nā & illa quæ iuxta mandatū sunt, commissa videntur. arg. ff. de his, quæ sub tut. vel cur. l. magis puto. §. cuius officio. Caueant ergo à prædicatione, maxime cum multi ex eis laici sint & inhonesti, nisi aliquibus approbatis esset expresse permissa. Item ne aliud proponant, quam litera contineat, quasi legeret alphabetum, quem dum legendi refert Hostien. quod seruant quidam magistri canonistæ maxime qui nihil addentes, vel minuentes apparatum legūt sicut textum. [*Permittantur.*] concil. Vien. hoc repetens
4 addit, quod diœcesani antè, quàm quæstores † admittantur, literas apostolicas examinent diligenter. eodem titu. abusionibus. vbi etiam concilium reuocat priuilegia quædam quæstorum, & suorum ordinum, si quæstores delinquunt, in hoc submittit eos ordinariis exemptioni, priuilegio non obstante. & no. argumen. quod prædicatio est contentiosæ iurisdictionis. vi. quæst. 3. scriptum. xvi. quæst. iii. placuit. ij. de hæred. cum ex iniuncto,
5 secundum Vinc. [*Secundum eam.*] sequitur † actus sedis apostolicæ in hac forma, vt hic. Idem in casibus, de hære. ad abolendam, de temp. ord. c. ii. de maio. & obed. dilecti, de re iud. in causis de constitu. ex literis. & breuiter membra debent se capiti coaptare. de præler. cum non liceat nam turpis &c. de spon. du. ca. fin. salua prærogatiua sedis apostolicæ. de temp. ord. c. j. secundum Hos. [*Apostolus.*] ad Ro. xiiii. & ij. ad cor. v. & super hoc verbo, de hac forma dicit Vincen. id, quod ad literam ponitur in
6 spec. eodem titu. versi. Et no. de episcopo, cuius † remissio licet non valeat sine consensu proprii episcopi ad remiss. pœnitentiæ, valet tamen eo inuito facta ad participationem bonorum, quæ in suo episcopatu fiunt. [*Stabimus.*] libera fortuna mors est cap. & c. no. xiij. q. ii. vbicunque. [*Gessimus:*] considerato mortis tempore. xxv. di. qualis. [*Malum*] Iuuenalis. li. j. de morib. vltima fiet quæstio. Hier. ad Aeellam. E. Ante tribunal Christi simul stabimus: ibi patebit, qua mente quis vixerit. [*Messionis.*]
7 diem † iudicii vocat diem messionis: quia tunc metemus, vt seminauimus in hac vita, vt sequitur. Item vocatur dies ventilationis, qa tunc grana excutient à paleis. & segregationis, quia mali pisces segregabūtur a bonis. ii. q. i. ca. ii. Go. [*Seminat.*] Luc. vi. [*Facultates*] cautius diceret, fidelium sint subsidia opportuna, cum quandoque facultates superāt, secundum Hostien. [*Consulatur*] & sustentatio vobis non subtrahatur. de don. apostolicæ cum concord. de eccle. ædifican. de his. [*Gaudia*] ergo regnum dei potest emi pecunia, quod non est verum, vt j. quæst. i. ordinationes, in prima glo. [*Peruenire*] sequitur in litera, Nos autem de omnipotentis dei, & beatorum apostolorum Petri, & Pauli auctoritate confisi, tot dies
8 &c. [*Qui autem.*] hic traditur, quomodo † quæstuarii isti debent esse ordinati prius quo ad se. secundo quo ad hospitia. tertio quo ad expensas. quarto quo ad habitum. [*Modesti*] vide, quod dixi de voto. capi. i. super vln. glo. [*In congruis*] patet, quod non dicit prostibulis, sed cauendum est a quasi prostibulis, sicut sunt hospitia
9 † quarūdam Biguinarum fictarum. quod perniciosum genus est mulierum, nec de facili alios, quam religiosos admittunt, à quibus modis omnibus est cauendum xviij. quæstio ij. diffinimus, & cap. perniciosam. Hostien. hodie istarum status damnatus est per concil. Vien. de religio. domi. cum quibusdam. [*Gestent.*] quo casu puniuntur, & ipsi, & qui eos mittunt, de priuil. tuarum. supra. [*Indiscretas.*] scilicet non ponderata qualitate, & quantitate causæ, quæ subest. nam secundum quod est magna, vel parua, maior, vel minor indulgentia debet dari. & sic no. causam ponderandam. de hoc supra. de accu. cum dilecti. [*Superfluas*] idest sine causa, vel nimis lar-
10 gas xlviii. culpas episcoporum, quarum hæc est vltima, colligit Hostien. in sum. huius titu. §. cui confitendum, sub. §. cui episcopus. [*Xl. dies.*] si eadem persona eodem die sæpius conuenit ad locum, pro quo indulgetur remissio, vel sæpius dat denarium, nunquid sæpius habebit xl. dies. Dicit Vincen. quod sic, dum durat tempus, vel dies remissionis, quia non est concessa remissio solum propter iter, vel denarium, sed & propter obligationem ecclesiæ, quæ sic remittendo se obligat orare pro illo, sit ergo discretus remissionem faciens, vt dixi. supra eodem. quod autem. Idem Guil. in spe. eo. tit. versi. quid si eadem. vbi addit rationem, quod in beneficiis fieri debet larga interpretatio & ibi in versi. seq. no. quod hic ēt
11 † notauit Vin. scilicet remissorē sua remissione vti non posse. Item pœnitentia iniuncta per episcopū nō posse sacerdotē remittere: sed sic ecōtra. item papam, vel epm non posse sibi remittere pœnitentiam sibi per sacerdotem iniunctā sine illius auctoritate. j. c. fi. [*De iniunctis.*] Host per hoc no. dies indulgentiarū vtiles, licet secus dicat in annis. itē ꝙ qui. xl. dieb. ieiunare dēt, huius indulgentię virtute non cogit ieiunare. de hoc tractant Inn. & Ab. s. c. qd āt, & Hos. satis hic. & dicebāt, ꝙ cū q̄rit, qd operent verba hæc, indulgemus annū de iniuncta pnīa alii dicunt annū vtilē: alij continuum: alii, ꝙ is est sensus.

Remitto annum de pœnitentia ideſt tãtum minus punieris in purgatorio, quantum ſi vno anno pœnitentiã egiſſes in hac vita, nec credunt, quòd per has generales minus teneatur quis in hac vita pœnitentiam agere, quorum dictum æquitati conuenit ſecundum Innocẽ. Eſt tamen credendum, quod Deus, qui omnia moderatur in numero, pondere ac menſura. ſapientiæ. xi. F. iuxta metam à prælato impoſitam dabit potius plus, quã minus, licet alteri plus, alij minus. nec de hoc poteſt cõqueri is, qui minus habet, ex quo recipiunt, quod ſuum eſt, niſi hoc nequam oculus reprehendat. Matth. xx. ca. Hoſtien. autem dicit hic terminari, vt dies ſint vtiles als eſſet abſurdum dicere. facio tibi indulgentiam dierum, quibus non teneris ieiunare, de annis vero. ſicut & quales iniuncti ſunt, ſic remittantur. [*Plenitudinem.*] hic tractauit Hoſtiẽ. de poteſtate collegij cardinalium, de quo nn. de ſciſmaticis, capitu. vno, lib. vj. quod eſt hodie expeditum per cle. eo. ti. ne Romani, in prin. [*Moderamen.*] in literis. nam quãdo celebrat, vel prædicat, ſemper dat annum, ſecundum Innocen. & xl. dies ſecundum Hoſt. dicit autem Innocen. quod prohibitio † huius capituli eo modo etiam eſt intelligenda. ſ. quòd in ſerioribus prælatis reſtringatur poteſtas in indulgentiis publicis, nõ in foro pœnitentiali, qui poterũt & annum, & plus indulgere, dicit etiam. ꝙ hanc reſtitutionem potuit facere papa, quia omnes minores prælati hanc poteſtatem habẽt ab eo, ipſe autem a Deo ſolo. xxi. diſt. quamquam. xxii. diſtin. capitu. primo. Item hoc potuit ratione principatus & iuriſdictionis, quam habet ſuper omnes. xxi. diſt. in nouo. Item fecit hoc ex cauſa, quia abutebantur ſecũdum Innocen. [*Obſeruare.*] ſic ſupra. de ma. & obe. dilecti §. eo. capitu. circa prin. ¶ † Vlti. glo. quærit, arguit negatiuè. ſoluit affirmatiue, ſolutionis ſignat cõtrarium. ¶ † In glo. j. [*in fine.*] vtrobique de hoc. ¶ In gl. vl. [*ibi. quod teneat.*] dicebat Hoſtien. ꝙ indulgentia plurium epiſcoporum conuenientium ad conſecrationem non excedit annum, & dato, ꝙ quilibet excedat annum, ſubditus vniꝰ habebit annum tantum. ſ. ſui epiſcopi. & ſic de reliquis, & idem ſecundum eum, ſi ex parte omnium ſimul pronuncietur. putat tamen, ꝙ ſi archiepiſcopus, & epiſcopus ſimul conueniant, & vterque dat annum integrũ, ſubditi ipſius epiſcopi habebunt biennium. prouinciales alij annum tantum. remitti ad ſum. de remiſ. § quis poſſit, dicens hoc ibi iniungendum, hoc tamen nõ credo per hanc literam. Item quia ſequeretur, ꝙ ſi omnes epiſcopi prouinciæ conuenirent ad illam conſecrationem, & quilibet daret annum, & archiepiſcopus annũ, ꝙ quilibet prouincialis haberet bieunium contra mentem huius literæ. [*& in fi.*] cui ſtatur. ſ. c. vlti. lib. vj.

S V M M A R I V M.

1 *Archiepiſcopi poteſtas uiſitantis prouinciam.*
Libere particula excludit alterius conſenſum.
2 *Epilogus, & additio gloſſ.*

C A P. XV.

NOſtro. Breue. [*Tuam prouinciam.*] ꝑ hoc patet, quod archiepiſcopo dirigitur. [*Prouinciam.*] poteſt etiam, dum † eam viſitat, confeſſiones ſubditorum ſuffraganeorum audire, & eis iniungere pœnitentias ſalutares, in ſra de cen. capitu. fi. in fi. li. vj. poteſt etiam in quolibet loco prouinciæ etiam exempto, ad quem declinauerit, vel per quem tranſierit, ante ſe facere portari crucem, benedicere populo, celebrare etiam in pontificalibus, & ſine pontificalibus ſibi facere celebrari, quouis priuilegio non obſtante, vt in cle. de priui. de archiepiſcopo. [*Libere.*] non eſt ergo neceſſarius ſuffraganeorum conſenſus, quaſi a non iudice data ſit. §. eod. quòd autem, ad idem de præb. licet. lib. vi. ¶ † Glo. prima, reſpondet per ob. de dec. paſtoralis. ¶ In glo. j. [*in fi.*] de hoc. de reſ. do. conſtitutus.

S V M M A R I V M.

1 *Confeſſorem ſibi eligere quibus conceſſum, & nu. 3.*
2 *Epilogus, & additio gloſſ. nu. 3.*
Rectores capellarum cui confiteri debeant peccata.

C A P. XVI.

NE pro dilatione. Breue. [*Epiſcopis.*] etiam † nõ exemptis, quòd probat litera, præter ſui ſuperioris,[a] ſecundum Hoſtien. qui etiam remittit ad ſum. huius ti. § cui confitendum, ver. cui patriarcha. [*Superioribus.*] archiepiſcopis, primatibus, & patriarchis. [*Prælatis.*] in non prælatis ergo non habet locum. [*Exemptis.*] ſecus in aliis nec valet contraria conſuetudo, infra eod. capitu. pe. in ſi. lib. vj [*Poſſint.*] ex hac conceſſione. ¶ † Gl. j. dat duo ſimilia de abſolutione, & baptiſmo, & ſubdit genus vlt. nn. ¶ Glo. ii. no. ante hanc permiſſionem &c. ¶ Vlt. reſpon. per quæſtionem. ¶ † In gl. prima, [*ibi. vitanda.*] de hoc pro & contra, de elec. capitu. vlti. lib. vj. ¶ In g. o. ſecunda. [*ibi, non poterat.*] multo minus hoc poſſunt, vel poterunt ſcholares, ſecundum Abb. qui arguit hic contra tales, qui ſibi quem volunt, eligunt confeſſorem, de hoc dixi. ſ. eodem omnis. Pe. vero idem hic arguit contra rectores capellarum, qui ſibi eligunt confeſſores, cum epiſcopo, vel eius pœnitentiario, vel archipresbytero eius, debeant confiteri, de of. archipres. capitu. primo.

A D D I T I O.

a ¶ Superioris. Vide magnam limitationem, quam ponit Io. An. ad iſtud, c. in, c. conquerente, de of. ordi. in gl. ſordo, in fine.

¶ De ſententia excommunicationis. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio tituli.*
Excommunicatio quando ſit pœna contumacis, & quando delicti.
2 *De ea, vel abſolutione ab ea loca iuris totius canonici profert.*
3 *Ea in quibus caſibus incurratur ipſo iure.*
Ea plus aufert, quam ſolum peccatum, in fi.
Excommunicatus per manus iniectionem quibus caſibus non uadat ad curiam.

¶ † Quia excommunicatio eſt pœna contumacis, cum fertur ab homine, ſi vero fertur a iure eſt pœna delicti, vt per ſe patet, ideo poſt tractatus pœnarum ſubmittit de ſenten. excommu. habetur † materia. xj. quæſt. iij. per totum. xxiiij. quæſt. ij. & q. iij. facit. ix. quæſt. j. repetitur in vi. & cle. Multæ ſunt decretales extra titulum, quæ conueniunt titulo. in eis igitur hunc ordinem tenebo, quia primo ponam iura huius compil. quæ excommunicationem infligunt, ſecundo illa, quæ iubent infligi, tertio illa, quæ excommunicationem reprobant, quarto illa, quæ de abſolutione tractant. v. reliqua reſpicientia propoſitum. de primis primus caſus, ſupra de elec. licet ſeruus, de offi ordi. quoniam iij de loca. capitu. i. iiij. de bap. capitu. vl. v. de immu. ec. non minus, ſextus, eod. titu. aduerſus, ſeptimus, ne cle. vel mo. clericis, octauus. eod. tit. non magno. nonus. eod. titu. ſuper ſpe. decimus de Iudæis, ita quorundam. & eod. titu. ad liberandam, ſignificauit. quod olim. vndecimus de hære. ſicut ait, & cap. ad abolendam, & c. excommunicamus. j. & ij. duodecimus de ſciſma. cap. j. tertiusdecimus de rap. excõicationi. ii. reſpõ. quartusdecimus de cri. fal. dura. quintusdecimus, eod. titu. ad falſariorum ad caſus ſexti libri, & clementinarum. ſ. remittam. vnum ſpeciale faciamus loquendo de caſibus huius ti. quos vide. ſ. c. j. cum multis. Item eo. ti. ſignificauit, & c. conqueſti, & ca. nuper. ij. rñ. cum. c. ſi concubinæ. item. eo. tit. nouerit, & ca. grauẽ, declaratione. eo. ti. mulieres, in fi. & c. nuper. i. rñ. & c. q̃rc. De ſcdo mẽbro patet, de ma. & obe. dilecta, de treu. & pa. c. j. de teſti. conſtitutis. i. de regulari. c. fi. de iure pa. præterea. j. & cap. relatum. ij. rñ. de ſpon. veniens. j. in fi. de coniug. lepro. cap. j. de matrimonio contrac. capitu. fi. de diuor. porro.

de

de Iudæ.Iudæi.ii. & capitulo poſtulaſti, de hære. ſi quis epiſcopus, de ſagit.capitu.vno, de rapto. capitu.j. & cap. excõicationi, in princi.de vſu.præterea, de excel. præla. clerici. De tertio pater, de offi.deleg.cum olim.i.de offi. ordi.capitulo pe.de arbi.innocuit.pro & contra, de ap. ſi duobus. Item pro, eod.titu.dilecti.ii. & iii. & capitulo, ſolicitudinem, & c.dilectus, de ſolu. Odardus, de reli. do.cum dilectus, de exce.præ.cum ad quorundam, & c. vlti.de offi.or quia plerique.lib.vj. De quarto, de reſcrip. ab excommunicato de offi.deleg.prudentiam. §. ſexta, & capitu.conquerenti, & ca.cum contingat, de offic.le. quod tranſlationem. & capitu.pe.de offic or. ex parte, & capitu.ad reprimendam, & capitu. paſtoralis.ii.reſpon. de maio.& obedien.cum in eccleſiis, de teſti.veniens.ii. in fi.de excep.apoſtolicæ. de appel. qua fronte, de vi. & ho.cle.quoniam.in fi.de ſepul.capitu.vlt.de ſimo. ad aures, de rapto. in literis, & lib.vj.de maio.& obe.cap. vno, quod me.cauſa.c.vno, de ap. Romana.§.pe. de pę.felicis §.cum aũt, de abſo.in articulo mortis, qui conualuit.in Cle de pœ.ſi quis ſuadente, in fi. De quinto, de reſcrip. cum contingat.de ordi.ab epiſcopo, capitu.fi. de offi.ordi.capitulo ſecundo & iii.de procur.capit. vlti.quod me. cauſa, ſacris, de Iudæ.intelleximus. de probat.poſt ceſſionem, de excep.cum inter.cum pluribus capitulis, de re iu.ad probandum, de appel.paſtoral.ij.reſpon. de præbẽ. in Lateranenſi, cum decre.cum & plantare, de priui.do ſepul.ſacris, de conſe.eccle.vel al.conſuluiſti, de exce.prę la.cap.primo & in vi.de reſcrip.capitu. primo, de offi. vica.Romana, de offi.deleg.ſi is, cui. Item in Cle. de elec. ne Romana.§.cœterum, ibi, exceptio excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti non obſtat cardinalibus in electione papæ, de ſepul.eos, vbi excommunicatus eſt ſepeliens publice excommunicatum. idem in religioſo abſoluente excommunicatum, quem abſoluere non poteſt, de priuil.capi.primo, in princi. De interdicto habetur de coniue.cum inter de poſtu.c.i de offi.dele.ſane.ii.de.ap.ad hęc.V & c.dilectis, de exce. pręl.c.i.& vlt.de omnibus his mixtim in prędicto. c. j. & de relig. do.cum dilectus. Et in.vj.de elec.vbi periculum §.porro, & §.ciuitas, de priui.licet, de Iniur.capi.vno, in fi. de pœnis, felicis, in fi. Eſt † ſciendum, ꝙ Innocen. infra capit.j. numerauit.xvij. caſus, nec tamen omnes approbabat, in quibus excommunicatur quis ipſo iure. Hoſt.numerabat.xxx.in ſumma eodem titulo §.quis poſſit excommunicari, ibi videas, & plenius in repertorio.eod.titu.caſus autem de hoc iuris noui notaui, infra eodem eos.li. vj.& caſus iuris nouiſſimi collegi in Cle. eod.titu.capit. primo in glo.eſt ſciendum. numerabat etiam ibi Inno. viii.caſus, quibus quis ipſo iure incurrit minorem. de his plenius per Hoſt.in ſum.eod.tit §.quis poſſit ab hac, in prin. Item enumerat caſus, quibus excommunicatus per manus iniectionem non vadit ad curiam, hos numerabo.infra capitu.cum illorum, & vide.xvij.in ſum. prædicti.§.quis poſſit excommunicare, ſub. §. ſecunda regula.Pe.de his notauerat.j.co.nuper. quod excommunicatio plus auferat, quam ſolum peccatum, vide quod ſcripſi de Iudæ.ita quorundam, ſuper vlti.glo.

S V M M A R I V M.

1 *Clerici percuſſor quis abſolui debet a papa, & nu. 2. 4. quibus caſibus non ſit excommunicatus, nu. 3.*
Impuberis priuilegio vtitur pubes factus in facto impubertatis, ad dict. mittendi.
2 *Canonis. ſi quis ſuadente, regulæ quando locum habeant, & quæ requirant, nu. 4.*
Aetas plena xxv ann.
3 *Ludere clericis vt liceat.*
Vim vi repellens excuſatur & quis ab excommunicatione.
Legatus ſedis apoſtolicæ fungitur officio, in ſi
5 *Epilogus. ſuffragium, & additio gloſſ. nu. 6. 7.*
Minores qui excuſentur ab excommunicatione canonis, vel aliæ.

C A P. P R I M V M.

1 SVper eo. Caſus. † Impubes, qui clericum percuſſit, ab epiſcopo poteſt abſolui, qui ioco, vel cauſa diſciplinæ percutit clericum, excommunicatus nõ eſt qui vero odio percutit clericum excommunicatus eſt, & per papam abſoluitur. & ij. ibi, nec clerici.iii. ibi, cœterum. [*Puberes.*] de his, ſupra de deſpon. impu. capitulo iii. [*Ad inuicem.*] quia vterque percutit, Innocen. & ſecundus ad vindictam, non defenſionem, Hoſtien. & infra dicam. [*vnus.*] tantum, quod eſt dicere, ꝙ percuſſus non repercuſſit, Innocen. [*Mittendi.*] etiam poſt pubertatem, 2 infra capit.vlt. [*Excuſat.*] hic † ergo locum habet ſola prima regula canonis, ſi quis ſuadente. in caſu ſequẽti neutra locum habet. in vltima vero vtraque. [*Plenę ętatis.*] xxv.annorum. facit quod dixi.ſ.titu.j. omnis. quaſi dicat nedum impuberes doli capaces, vel non capaces. [*Leuitate iocoſa.*] vbi leuitas iocoſa non eſſet, ſed violentia, excommunicati eſſent, ſed citra papam abſoluendi, a de hoc, infra eod. peruenit.[a] & no. quòd † licet clericis lu 3 dere etiam manualiter, ſed quia facile de tali ludo peruenitur ad iram & rixam, tutius eſt abſtinere ſecundũ Hoſtien. ſecundum quem habes hic duos caſus, quibus percutiens clericum excommunicatus non eſt, & aliquos tales numerat Innocen. infra eodem, non dubium, & capitulo veniens. xxj. diſt. ipſe Hoſtien. no. in ſumma eodem titulo. §.quis poſſit, ſub. §. ſuper illo autem. [*Diſciplinæ.*] ſecus ergo, ſi ex indignatione. de hoc dicam, infra eodem vniuerſitatis. [*Correctionis.*] tempore ne ſit contra, de homici.presbyterum, & capitulo, ad audientiam. [*Quia.*] ratio, quare non ſunt excommunicati. [*Odio.*] prius orto, vel incidente in ludo. Innocen. 4 [*Scholares.*] niſi † cum in ſtudio hoc alicui eſt cõceſſum, Hoſtien. de hoc. de offi.ordi.capitulo fi. [*Seſe.*] ſed nonne ſecundo percutiens, & vim repellens excuſatur, infra eodem capitu. ſecundo. Sol. dubium erat, quis primo percuſſerit, & in dubiis &c. de ſpon. iuuenis, vel non incontinenti vim repulit, vel non propulſando, vel excedendo modum, vt ibi. & ſcias, quod canon, ſi quis ſuadente, requirit tria. primo factum, dum dicit, Iniecerit, vnde ſi ſolum iubet, vel ſequatur, & non percutiat, non incidit in canonem, licet ſit argumen. contra b de pœ.d.i.ſi quis pulſatus.[b] & infra eodem nuper. ſecundo requiritur iniuria, & hoc no. dum dicit, ſi quis ſuadente diabolo. iii. violentia, dum dicit, violentas. Gof. notat ipſe Goff. infra eodem nuper, quod licet hoc ſit regulare, tamen fallit, quandoque enim punit violentiam ſine manuum iniectione, vt ibi. quandoque iniuriam ſine violentia, infra eodem, contingit, id eſt quandoque ſolam iniectionem ſine Iniuria & violentia, infra eodẽ, vniuerſitatis. & vide, quod ibi dicam in glo. no. quod [*ap. ſedem.*] vel eius legatum, infra eodem, ea noſcitur. 5 ¶ † Glo.ii. exponit, arguit, alle. tria iura. & duo alle. in cõ 6 trarium. ¶ In † glo.ij. [*ibi.l.j.in fi.*] vide, de delic. puc. capitu. primo, in glo. pe. [*& ibi, non excuſat.*] & ideo non reſtituũtur, vt in.l.ſequẽ. ¶ In † gl.ij. [*ibi, ab excommunicatione.*] hoc 7 intelligas, ſi ſunt doli capaces, alias ab excommunicatione excuſarentur ſecundum Hoſt. [*& in fi.*] illud de infirc mitate[c] animi minorum.xxv. ſecus de infantibus. vide, ſ.titu.j.omnes, in.j.glo.

A D D I T I O N E S.

a ¶ Peruenit. Ibi quando leuiter percuſſit, vel leuiſſime, ibi vide poſt gl.
b ¶ Pulſatus. Ibi de iniuria loquitur. & vide in cap. nuper. hoc alle. in gl. & ſine manu, & an ex ſolo mandato quis teneatur, vide tex. in l.j.ff. de extraor.cri. & Bar. in l.non ſolum, §.ſi quis mandato, ff. de iniuriis, ad materiam vide glo. ii. in c.cum quis, eo. ti.li.vj.
c ¶ Infirmitate. Vide in l.auxilium, alle. in gl. & de materia plenius in c.j. de delic. pue.

SVMMARIVM.

1 *Monachos ſe inuicē percutientes abſoluit abbas excipiuntur duo caſus.*
In probatione etiam qui ſunt.
Percuſſio quæ damnata & pœnalis.
Religioſi in duob. caſib. recurrunt ad diœceſanum.
2 *Additio gloſſarum.*

CAP. II.

1 MOnachi. Caſus. † Monachos ſe inuicem percutientes abſoluit abbas. [*Regulares.*] etiam ſi ſint in probatione ſm Inno. & Hoſt. & vide q dicam. j. eod. cum illorum, ver. nos tamē. [*Percuſſerint.*] irato animo, non iocoſè. ſ. c. proxi [*Diſciplina.*] canonicæ, vel regulari, Ab. [*Non ſufficit.*] ſup. vel deficit, quia non ſuperest. & ſic no. duo ſm Hoſt. primū, q in grauioribus. ſcdm. q deficiente prælato religioſorum recurrendum eſt ad diœceſanum. ad primum, de offi. archipreſ. c. fi. ad ſecundum, qd leg. & no. de offi. or. quanto, de of archi. c. fi. ¶ In † gl. j. [*ibi ſecularem.*] q dic, vt. j. eo. religioſo, lib. vj.

SVMMARIVM.

1 *Clericum qui percuſſit uel detinuit, quando non ſit excommunicatus, a quo poſſit abſolui. & nu. 2. & 4.*
2 *Laici in clericum nulla poteſtas etiam peccantem ſed id non eſt perpetuum.*
Defenſio perſonæ ſuæ uel alienæ & unius, uel rerum ſuarum, excuſat ab excommunicatione canonis, an etiam alienarum, & nu. 4. 7. & 8.
Deliberatio præcedere quando dicatur, in fi.
3 *Probatio incumbit actori, excipitur.*
Bonus quilibet præſumitur.
Auth. ſi quis ei. C. de adulte. quatenus habeat locum etiam ſecundum canones, ctr. fi.
5 *Epi ogni. & ſuffragium gloſſ. nu. 6.*
Caſus fortuitus excuſat.
7 *Additio gloſſarum.*
Vxor quæ putatur, æquiparatur uxori.
8 *Matris appellatione qui comprendantur, iuncta glo.*

CAP. III.

1 SI vero. C. † Oſtiarius, qui clericum percuſſit non grauiter, ab ēpo poteſt abſolui. officialis deliberate percutiens clericum, per papam debet abſolui, qui repellendo vim clericum percutit. excommunicatus nō eſt. Qui percutit clericum turpiter inuentum cum perſona propinqua, excōicatus non eſt. ſecus, ſi cum remota, & partes patent. [*Poteſtatis.*] eccleſiaſticæ, vel ſecularis, vt gnaliter loquitur, de ma. & obe. ſolitæ, ad fi. [*Officii.*] ergo ſi non prætextu officij, eps nō abſoluet. [*Malignatus.*] q. maligno animo, vel excedendo modum. [*Iniectione.*]
2 vel detentione. j. eod. nuper. [*Tanta.*] vt clericum † poſſit capere, percutere, vel punire, quia nec in perſona illius aliquam iuriſdictionem hre poteſt. qtumcunque delinquat. Quid ſi clericus venit loricatus in bello, vel facit inſultum. is, contra quem venit, illum capit, vel lædit. nūquid eſt excōicatus. Innocen. dicit q ſic, ſi ſcienter hoc facit, tamen non mittetur ad papam. Hoſt. dicit, q ſi id fecit ad defenſionem ſuam, excōicatus non eſt, dummodo defenſionis cā ceſſante ipſum libere permittat abire. ipſa enim ceſſante detentio non cēſetur defenſio, ſed vindicta. ad hoc. j. §. proxi. Quid ſi officialis talem capiat & liget propria auctoritate, cum inſtet periculum, nec aliter poſſit ab alterius iniuria compeſci? Dic ſm Innocen. & Hoſtien. q non eſt excommunicatus, immo meretur. xxiij. quæſtio. iij. fortitudo. ii. q. vii. negligere. v. q. v. c. j. ii. & iii. & j. eod. quantæ. q putat Hoſtien. ſi q̄cito poteſt, ipſum prælato reſtituat, alias contra. j. e. vt famæ. §. laici, de ma. & obe. ſolitæ. §. j. ver. fi. vbi de hoc plus dicit Innocen. q ſi illum occideret, ne alium occidat, nō eſt excommunicatus, licet ſit irregularis. ad hoc Clemen. ſi furioſus, de homi. pro rebus autem ſi occideret, ſecus, quia illud eſſet modum excedere, de homi. ſuſcepimus. dicunt tamen quidam, quod etiam res nedum ſuas, ſed q plus eſt, alienas defendendo, vel incontinenti recuperādo non incidit in canonem, argu. de reſti. ſpo. olim. 1. vbi
a non incidit, niſi modum excedat. & vide qd dicam. j. ſuper ver. repellat. [*Turbam.*] in qua eſt clericus. [*Delibera*
3 *tione.*] delt ſcienter, & malignè. & clericus † conquerens haberet hoc probare, tum quia actor, tum quia quilibet præſumitur bonus. vj. q. vlt. actor, de præſumpt. capitu. fi. niſi iudex ex veriſimilibus coniecturis animum aliter informet, per quod onus probandi indicat illi ſm Inn. Hoſtien. remittit infra eodem cum deſideres. §. ſecun-
4 dæ. [*Quis.*] clericus, vel laicus. [*Repellat.*] eſt † hoc intelligendum ſic. ſi clericus percuſſit laicum non intendens plus percutere, & hoc conſtat laico, non debet percutere clericum. Si vero clericus venit ad percutiendum, vel parat ſe ad repercutiendum, vel de hoc laicus probabiliter dubitet, tunc licet laico percutere clericum ad imminentem violentiam repellendam, ar. ff. ad l. Aquil. ſcientiam. §. qui cum aliter, & l. ſed & ſi quæcunque. & C. quando lice. vni. ſine iudi. ſe vindi. l. j. C. ad l. Cor. de ſic. l. ii. ſecundum Innocen. quid ſi nō ad ſui tuitionem, ſed patris, matris, filij. vel vxoris hoc faciat, non eſt excommunicatus ſecundum Innocen. argumen. ff. quod me. cā, ſi quidem. §. fi. ff. ad Sil. l. prima. § ſi vir. nam & ſocij iniuria propulſanda eſt. xxiij. quæſtione iii. fortitudo, & capitu. non inferenda, de reſti. ſpo. olim. ad fi. nam. vt dicit Innocen. ibi, ſolus epiſcopus non ſpoliauit hoſpitale, immo alios comites habuit, & tamen non ſunt excommunicati, niſi modum exceſſerint. per quę videtur idem in defenſione extranei. Alij dicunt, vt ipſe refert, hoc verum in defenſione illarum perſonarum tantum, per quas dicitur fieri nobis iniuria, ſicut ſunt vxor, filij, & ſerui, Inſtit. de iniur. §. patitur. Hoſtien. remittit, infra eod. li. vj ſ. de ho. ſuſcepimus. vide quōd no. in Cle. de homi. ſi furioſus, in glo. penul. [*Filia propria.*] putat Hoſtien. hoc locum habere in matre, ſorore, & filia, quę naturales ſunt, non legitimæ, in adoptiuis vero non. ar. ff. de in ius voc. l. iiii. §. parentes, & l. ſequen. [*Turpiter.*] ſecus ergo, ſi inueniat etiam in loco ſuſpecto ſolum cum ſola ſedentem, ſecundum Pe. niſi forſan illum ſecundum Hoſtien. monuiſſet ſecundum formam autem, ſi quis ei. C. de adul. cuius verba poſui, de cohi. cle. & mu li. ſi quiſquam. licet ergo ſecundum leges turpiter inuentum, vel in caſu illius auct. liceat perimere, ſecundum canones habet capere non occidere, ſi aliud poteſt, de pœnis capitulo ſecundo ſ. titu. primo capi. ii. ſecundum Hoſtien. [*Immunis.*] ergo in caſibus proximis erit immunis, argumento a contrario ſecundum Hoſtien. & Ab. de quo ſatis dixi, de elec. publica. ſuper glo. & concor. quod no. infra eodem cum voluntate, in glo. penul.
5 ¶ † Antepenul. gl. quærit, arguit pro, ſoluit contrarium.
6 ¶ Penul glo reddit rationem. ¶ In † glo. tunc enim. [*ibi ſi eo tempore.*] Si tempore nominationis idoneus, fortuito facultatibus lapſus, damnum reipublicæ dederit, procurator reipublicæ nō tenetur, quia caſus fortuitos &c. [*& ibi non eſt.*] & l milites, vbi caſu fortuito reus aufugit, vel perit, non imputatur cuſtodi, ſi per negligentiam caſtigatur. ¶ In glo. ff. de. [*ibi vt vim.*] hanc & ſe. vide de reſti. ſpo. olim. infra ſuper glo. penul. ¶ In glo. pen. [*ibi, quod ait.*] vltimus. §. eſt. & vide de teſti. co. præterea. ſu-
7 per vlt. glo. ¶ In † glo. etiam ſi. [*in fi.*] & capitu. ſi clericos, libro vj ¶ In glo. tunc enim [*in fi.*] de homic. capit. vlt. li. vj. ¶ In glo. ff. de inſti. [*in fi.*] & xxiii. quæſtione prima, §. i. ¶ In glo. idem eſt, [*in fi.*] quid ſi in veritate non ſit vxor, putatur tamen vxor, & loco vxoris habetur? Idem credo, vt ibi dicitur. Vin & Goff. facit. quod no. de dona. inter vi. & vxorem plerunque, in vlti. glo. ¶ In glo. nun-
8 quid † [*ibi appellatione*] & infra de verborum ſignificatio, c. ii. [*& ibi, videtur quod ſic.*] & hoc tenet Inno. dicēs, in collateralibus, vel affinibus non extendendum. [*& in fi.*]
vide

vide quod no. in Cle. de baptismo. c. vno, in glo. comprehendit. Hostien. dicit hoc iustius. dicit tamen, ꝙ lex addit excipiendo nepteın, & sponsam, in auc. vt li. ma. & auię. §. quia vero ista comperiuntur. col. ix. distinguerē inter neptem ex filio, & neptem ex filia. facit. ff. de sena. liberos. in fi. ¶ In glo. vlt. [*in fi.*] & ī. de reg. iur. non est sine culpa, lib. vj.

ADDITIO.

a ¶ Excedat. Vide Io. An. de homic. significasti, & Bar. in l. ut uim, ff. de iust. & iure. & Bal. in l. j. C. vnde vi.

SVMMARIVM.

1 *Clericum qui percutit probabiliter ignorās, excōmunicatus nō est.*
Dubium hoc purgat iuramento, aliter habetur pro excommunicato, & nume. 6.
Ignorans nō contemnere dicitur, an percutiens alium pro alio iniuriarum teneatur, nu. 5. & 6.
2 *Per negationem fit dubium.*
3 *Excommunicatus quis habetur hic, etiam si uere non sit excommunicatus, & ratio.*
4 *Epilogus, suffragium, & additio gloß. nu. 5. & 6.*
In canonem siquis suadente, ut quis incidat, quid requiratur.
Error qua status, & personæ an quando excuset.

CAP. IIII.

1 SI vero aliquis. Casus Qui † percutit clericum probabiliter hoc ignorans, excommunicatus non est. huius rei dubium purgat per iuramentum. & si iurare non vult, habetur pro excommunicato. secunda ibi. quod si. iij. ibi. Ab illo. [*Contem.*] licet in hoc fuerit in culpa, non tamen tanta, ꝙ per hoc perdat priuilegium. quod dic, vt in vlt. glo. [*Ignoraret.*] non enim disciplinam contempsit, qui miluē ignorauit. ff.
2 loca. si ignorans. [*Dubium*] per † negationem nec percussor potest conuinci de sententia de hoc de rest. spo. c. si. ver. & super ea, secundum Hostien. [*Duntaxat.*] q. d. non eget compurgatoribus in hoc dubio. secus, si esset infamatus. ī. c. cum desideres §. secundæ, secundum Hostiē.
3 [*sicut ab † excommunicato.*] etiam si in veritate non sit excommunicatus, fit hoc in pęnam cōtumacię concor. ī. eo. l. iii. li. vi. [*Abstineri.*] contra de apostа. c. i. So. ibi Inn.
4 ¶ † Pri. glo. exponit literam, all. duo iura, quærit. & soluit. secundo quærit. & soluit. iii. quærit, ponit op. Ala. quam dicit tutiorem, & contrariam Tan. quā approbat. ¶ Vlt.
5 glo. signat ꝯtrium, & soluit. ¶ † In j. glo. [*ibi si iniuria.*] ponit casum in eo, qui offendit ignotum, vel Titium, quē putat Caium. [*& ibi illud.*] canoni. xv. q. i. & l. se. dicit, ꝙ si tertium pugno percutere volens astantem inuitus percussi, non teneor iniuriarū. ¶ In glo. pe. [*ibi a barbaris.*] vi
6 de de pur. ca. c. j. super gl. pe. ¶ † In glo. i. [*ibi. in sententia.*] nisi habuerint probabilem causam non credendi. Tan. Gof. vt tempore caloris est laicis Italicis inuenire [*& ibi, teneris.*] de hoc. ī. eo in audientia. [*& ibi Tan dixit.*] & Inno. [*& ibi, non est excommunicatus.*] & puto hanc rationē, quia ad hoc vt incidatur in canonem, requiritur, ꝙ suasio diabolica præcesserit circa clericum percutiendū, licet sit ar. contra. quia si intendens furari aurum, furetur ęs, tenetur furti nomine æris, licet circa ęs sua intentio non versetur. ff. de fur. vulgaris. §. si quis ęs. sic in sacco. ff. de furt. si quis saccum. Go. & l. di. q saccum. [*& ibi, illud.*] & xv. q. i illud. in fi. & facit quod ibi no. [*& in fi.*] & placet Hostien inducit tamen in contrarium. ff. de iniur. cum qui. §. si. quia si credo percutere patrem fa. qui filius est. patri non competit actio. dic ꝙ opinio. T. verior est, q̃a si error solius qualitatis excusat a pęna, vt ī hac dec. fortius debet excusare error qualitatis. & personę, vt in quęstione prædicta. ad hoc. xxix. q. i. §. i.

SVMMARIVM.

1 *Canonici includunt hic clericos.*
De iniuria clerici, uel monachi remissione.
Concilium cuius hic meminit, quibus alijs nuncupetur appellationibus.
2 *In excommunicationem canonis, si quis suadente, quibus casibus quis non incurrat.*
3 *Epilogus, & additio gloss. nu. 4.*
Conuersi an debeant continere, & propria relinquere, & qui conuersi dicantur, & gaudeant immunitate ecclesiæ.

CAP. V.

1 NOn dubium. Breue est. [*Canonicos.*] hi † satis includunt clericos, de insti. c. ij. [*Conuersos.*] de remissione iniurię clerici, vel monachi, quid dicunt hic In. & Hosti. dicam. ī. e. parochianos, super. j. glo [*Concilii.*] vocatur concilium, vel canon Inno. scilicet secundi, de cle. coniu. c. vno, li. vj. alibi generale decretum. ī. eo. parochianos, vbi de hoc. [*Incurrunt.*] Inno.
2 hic † excipit vij. casus, quorum duo habentur. s. c. j. iij. s. c. si vero. j. §. vlt. iiij. s. eo. c. §. pe. v. s. c. si vero. ij. vj. in apostata tertio per episcopum monito. ī. eo. in audientia. & c contingit dicit tamen idem in non monito, qui faciens guerram & seditionem tyrannidi cum armis se immiscet. ī. eo. cum non ab homine, & c. perpendimus. dicit tamen, ꝙ aliqui dicunt semper necessariam monitionem. vij. cum se protinus transfert ad actum clericatui contrarium, vt quia fit miles, vel bigamus. lxxxiiij. di. quisquis. dedi remit. ad. s. c. i. in glo. vbi leuitas. [*Ro. Pon.*]
3 vel ipsius legato. ¶ † Glo. j. respon. per q. an conuersi secularium ecclesiarum & c. arguit, ꝙ non. a cōtrario huius literæ tenet contrarium. dicens, ꝙ quidam tenent pri-
4 mum. ¶ † In glo. j. [*ibi continentia.*] & ibi satis. no. an conuersi debeant continere, & propria relinquere. dixit T. ī. eo. parochianos, qui retinet proprium, conuersus non est, licet dicat in instrumento conuersionis, vel donationis, ꝙ facit se conuersum. [*& ibi duo sunt*] vbi Io. videtur concor. Ber. [*ibi. quidam tamen.*] Io. & Vinc. s. de ma. & obe. dilecta. & dicit Abb. ꝙ ibi idem no. Vin. de præcep. pauperum, & de his, qui se deuouent religioni manendo in seculo. licet mutauerint habitum, quam glo. ibi non habeo. [*& in fi.*] dicit Hostien. aut conuersus remanet in domo sua tanquam laicus viuens. & tunc nō gaudet hoc priuilegio per prima iura, ar. de priuil. c. in. §. de confratribus, & c. quidam. aut est conuersus, qui tradidit se & sua. & est tonsoratus, vel habitum mutat, & audit horas, & viuit honeste, sicut viuere dēt clericus. & talis in toto intelligitur esse trāslatus in forum ecclesię, & gaudet immunitate. & sic intelliguntur iura secunda, ar. xvii. q. iii. quisquis in lib. seu de priui. scola. l. vn. & hæc solutio probatur expresse. s. de priuil. vt priuilegia,
a ver. hoc[a] autem.

ADDITIO.

a ¶ Ver. hoc, De mulieribus autem, quæ dicuntur de consuetudine aliquorum locorum canonicæ seculares, an gaudeant priuilegio canonis, Vide glo. ij. & super illa Io. An. de ma. & obe. dilecta, & in. c. indemnitatibus. §. pe. de elec. lib. vj. & in Clemen. ij. de sta. mona. §. illas.

SVMMARIVM.

1 *Mulieres quæ in clericum manus iniecerint violentas, etiam si sui iuris sint, absolui possunt ab episcopo, & nu. 4.*
Consuetudo generalis & per papā tacite approbata dat iurisdictionem. & quo casu hic.
2 *Epilogus. & suffragium gloss nu. 3.*
Per alium qui facit, per se facere videtur, & æque tenetur ac si per se fuisset, & nu. 5.
4 *Additio glossarum.*
In clericum iniicientes manus uiolentas personæ quæ possint ab episcopo absolui.
5 *Mandator si moriatur ante manuum in clericum iniectionem an sit excommunicatus.*
Ratum habens an sit excommu.

CAP. VI.

MVlieres. Tria sunt dicta, quæ satis se summant. ii. ibi, de his in ibi illi vero & dic. [*Mulieres.*] etiam si sui iuris sunt secundum Hostien. alias sequeretur, quod viduæ & virgines & aliæ non vxoratæ tenerentur ire. consuetudo autem approbat hanc expositionem, quod episcopi omnes fœminas absoluant. & est amplectenda, quia ipsarum peregrinatio periculosa est. quę consuetudo saltem generalis, & per papam tacite approbata hanc iurisdictionem dare potest. de offi. leg. quod translationem, per quod videtur, quòd etiam in enormi læsione, vel morte possint absoluere. argu. infra de elec. indemnitatibus. § sed cum eas, li. vi. item dic mulieres etiam fortes & robustę, secundum Gu. in spec. de sen. prola. §. vt autē, ver. quid si mulier. [*Pontifici.*] qui talium absolutionem concedit in absentia fieri per diœcesanos, vel alios delegatos. Innocē. sua enim iurisdictio est. & ideo illam, cui vult, potest sine alicuius iniuria delegare de ele. cum ecclesia. Host. [*Consilium.*] qui forte respōdebit, quod laborem redimat, & expensas sicut. s. de voto, magnę. Host. [*Corrigendi.*] & absoluendi. [*Committat*] infra de re. iu. qui per alium, lib. vi. [*Mandato.*] de homi. pro humani. lib. vi. imo & qui non prohibet. infra eod. quantæ. ¶ † Glo. i. rñdet per q. ¶ Vlt. glo. obiicit, & soluit, quęrit, & soluit. iterum quęrit, & soluit. vltimo quęrit, ponit op. contra quā all. vnam legem, & quęstionem soluit. ¶ † In glo. secūda, [*ibi. §. cum ita.*] ii. §. est, & vide de app. cum sit, super. iii. glo. ¶ In vi. glo. [*ibi gessisse.*] ibi videtur tutor gessisse, qui per alium gessit. [*& ibi. non ideo*] accusatus iniuriarum non excusatur, quia dicat alium mandasse. nam & mandans ex sua persona conuenietur. [*& ibi. liber homo.*] ii. si liber homo tuo iussu mihi dānum dedit, tecum ago Aquilia si tibi fuit ius iubendi, alias agitur cum faciente. [*& ibi. §. vl.*] qui corrupit album, & qui mandauit, tenetur. [*& ibi. si cum seruum.*] qui pręber causam damni, damnū dat. [*& ibi. non uidentur. §. 1.*] qui iussu iudicis aliquid facit, non videtur dolo facere, quia habet parere necesse. [*& ibi. §. quot.*] non excusatur, qui alterius iussu deiicit, vel occidit. [*& ibi. si mandassem.*] vide de cle. ex. apostolicę, super gl. ii. [*& ibi. si tamen.*] alias si autem. vide hanc. & l. i. in C. ail. mandato. in glo. penul. [*& ibi. si filius.*] vide de testi. cū venisset, super glo. ii. [*& ibi. §. quot.*] vide de simo. sicut tuis, super glo. nam si [*& ibi. quid ergo*] principium facit contra, sed inducit. §. primū. quem vide de hęre. excommunicamus. ad fi. super glo. hęc omnia. [*& ibi. l. ag.*] ibi ęquiparat dominum permisisse coniugium inter ancillam, & decurionem, vel postea cognitu celasse. [*& ibi. si post.*] nullum est mandatum, cum mandaui pecuniam credi post creditum. ¶ † In gl. 1. [*ibi. sui iuris.*] dicebat Lau. quod ipsi sunt sui iuris iure voluntaris, & si non potestatis [*& in fi.*] secundum Lau. idem Innoc. & Gui. in spec. de sen. prola. § vt autem, ver. quid de filio Host. contra. quia eadem ratio in eis, quę in seruis, & per vtrunque potest acquiri Insti. per quas personas nobis acquiri. i. Rñ. distinguerem inter filiū regentem se, & forte familiam vxoris, & filiorū, licet emancipatus non sit, & tunc vera sit glo. aut etiā est paterna familia, quo casu seruarē op. Hostien. ¶ In glo. vlt. [*ibi liber homo.*] li. vbi de hoc. [*& ibi. quid erit.*] ad hanc. q. facit quod no. vi. distin. in fi. sum. & de hoc, infra eo. cum quis. lib. vi. [*& ibi. non † est excommunicatus.*] idem Innocen. & Hostien. sed Tan. & Go. contra hic, cum intelligatur in hac voluntate decessisse, argu. de bap. maiores. si non pœnituit. large excōicatus est, cum constet decessisse in mortali secundum Host. [*& in fi.*] de hoc vlt. xvii. quæstio. iii. omnes ecclesię. & est expeditum. j. eo. cum quis. lib. vi. vbi inuenies in iiij. glo. & q no. hic Hostien. de occulte ratificante.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus pro iniectione manuum in clericum, licet occultus. per papam debet absolui.*

Fratres pro proximis clericis.

Placare quem offenderis nolle grandis offensa.

2 *Epilogus, & additio glossarum.*

CAP. VII.

1 POrro. C. † Excommunicatus pro iniectione manuum in clericum, licet occultus, per papam debet absolui. [*Fratres*] idest proximos clericos, tamē & sic loquitur de generali fraternitate. de quo vide, qđ dixi de reg. Io. [*Priuatim*] hoc induxit dubium, quo casu publicandi non sunt, sed monendi. vt sequitur. [*Inducere.*] non cōpellere, vel vitare publicè, sed priuatim tm̄. j. eod. cū non ab homine. vbi de hoc. [*Satisfaciant.*] Hier. super. Iere. li. i. C. grandis offensa nolle placare, quem offenderis. [*Spe-*
2 *ciali.*] contra. j. eod. peruenit. ibi soluit. ¶ † Glo. i. Respon. per ob. quam tripliciter soluit. ¶ In glo. i. [*ibi, episcopo.*] saluo semper eo. qđ habes de vi. & ho. cle. quoniam, vt ait. [*& in fi.*] vel intelligatur de carnalibus secundum Abba. & Hostien.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegio quo se potest quis tueri.*

Excommunicatus non est salutandus, nec cum eo cibum licet sumere, alium excommunicatum uitare tenetur.

De cum excommunicato communicante episcopo, quid iuris, remiss. nu. 2. in fi.

Papa quod ius modificare possit, non autem destruere.

Priuilegium suspectum quod hic, cir. fin.

2 *Epilogus, & additio glossarum.*

Vitare an teneamur quem papa uitat.

CAP. VIII.

1 NVlli. Breue est. [*Priuilegio*] generali † vel suspecto, nec corpore iuris clauso. si. de æta. & quali. eam te, de confir. vti. vel inu. porrecta. priuilegio vero corpore iuris clauso potest quis se tueri in casibus, vt patet in eo, quod le. & no. infra eod. quod in dubiis, & capitu. inter alia, & c. cum voluntate. i. rñ. & i. §. item priuilegio speciali, & ex causa concesso potest quis se tueri. s. de priuil. capi. ii §. quod si, & j. eo. si verè, secus, si sine causa concedatur. nam s̄m apo. ii. lo. vnico. c. nec aue dicendum est excōicato. xxiiii. quęst. i. omnis qui. xi. q. iii. excommunicatos, nec cum illo licet cibum sumere. ii. quæstio. i. multi. xi. q. ii. ad mensam. ad idem. Math. xviii. de iudi. nouit. illud ius licet pa. modificare possit, destruere non potest, ar. xxv. quæst. ii. si ea xv. dist. sicut sancti. sed nec prodest appellatio contraria. j. capitu. i. nec consuetudo. de consue. cum inter, & c. fi. de præscrip. c. fi. & est rō, vt ibi no. & s. de pb. extirpand. §. cū igitur s̄m Host. [*vitare.*] si priuilegium non eximit, multo minus excōicatio, & sic excōicatus excōicatum vitare tenetur, de cleri. ex. illud, super ver. periculosum. [*Et pro.*] repete, Nulli se possunt priuilegio ap. sedis tueri, quo minus pro violēta &c. dicit Ho. illud sedm priuilegiū se nunq̄ vidisse. nec credit, quod emanauerit, licet emanare potuisset. nam qui potest canonē condere, & in totū tollere, fortius in parte. Abb. tn̄ hic dixit, quod illum canonem sine generali concilio papa tollere non posset. p̄sumeretur tn̄ priuilegium, de quo prædixi, prima facie suspectum. s̄m Ho. & remit. de æta. & qua. cam te, de confirma. vti. vel inuti. ad audientiam. & ca.
2 porrecta. ¶ † Gl. i. quærit, & soluit. ¶ In gl. i. [*ibi papa communicando*] an vero quē papa vitat, teneamur vitare. dixi de priuil. cum olim. j. in glo. per hoc. ibi dico quod non. idē hic Vinc. T. Gof. & Phi. & idē Io. xxiii. dist. si inimicus, & xi. q. iii. qui merito. vbi ēt no. quid iuris de epō. qui excōicato cōicat, & de hoc. j. eodem statuimus.[a] lib. vi.

ADDITIO.

a ¶ Statuimus. Vbi vide in gl. s̄. eo. & vide in regula, cui hoc, in Mercu. de re. iur. li. 6. & Io. And.

SVMMARIVM.

1 *Percutiens monachum, vel religionis conuersum denunciari, & uitari debere donec absoluatur a papa.*

Concilium hic uocatur generale decretum, & cur.

Denuntiatio publica fit si publicum sit delictum.
Sicut particula veritatis expressiua.
2 *Excommunicati quo modo se papæ pro absolutione præsentare debeant, & ad quem postea remittatur.*
3 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 4.*
Satisfactio iniuria cui detur, & nu. 6.
5 *Additio glossarum.*
Pro iniuria in alterius potestate constituti quis agat.

CAP. IX.

1 PArochianos. C. † Percutiens monachum vel religionis conuersum denunciari & vitari debet donec absoluatur a papa. [*Remedio.*] consue. vel priuilegio, vt dixi. s. c. proxi. [*Generalis decreti.*] forte dicitur generale, quia in generali concilio editum. & ideo quandoque dicitur concilium. s. eo. non dubium. vel secundum Hostien. dicitur generale, quia omnes christianos ligat, de consti. c. j. & vlt. excepto papa. de hoc. s. c. proxi. [*Publice.*] si iniectio publica sit. vel de illa constare possit, secus, si esset occulta, vt dixi. s. c. porro. [*Sicut.*] veritatis expressiuū. [*Cum † literis*] securius & clarius est, vt dicit etiam Hostien. quod cum literis veniat, tamen & si sine illis venerit, absoluetur. j. eo. cum pro causa, & c. sacro. communiter tamen consueuit remitti ad dioecesanū absolutus, vel absoluendus. & hoc maxime vt sciatur, an aliquid tacuerit, de of. or. ex parte, nisi ex iusta suspitionis causa aliud fiat. s. de ap. c. ii. §. tertię. Istę vero literæ continere debent seriē negocii. j. c. conquesti. ¶ † Gl. j. successiue de duobus quærit, & sol. ¶ Vlt. glo. quærit. alle. pro & contra, & soluit. iterum quærit. ponit duas op. & soluit. ¶ † In vlt. glo. [*ibi, si inter fratres.*] alias incipit, cum duobus. & ibi dicitur, quod si ex satisfactione iniuriæ sibi illatę socius aliquid consequitur, socio omnium bonorū illud communicare tenetur. [*& ibi, quod si vsufructus.*] sequitur, in seruo sit Titii, proprietas Mæuii, Mæuio fieri iniuriam intelligitur. & se. §. dicit, quod si fit iniuria libero bona fide mihi seruienti, vel alieno seruo, sic et mihi seruienti, tūc mihi cōpetit iniuriarum actio, cū in meā contumeliam factū est. [*Et ibi §. vlti.*] Si illata est iniuria vxori tuæ filiæ meę, illi, mihi, & tibi competit actio iniuriarū. [*& ibi, sed postea.*] condemnat enim, quanti passus iniuriam æstimauerit, vel minus, si ęquum visum fuerit. ¶ In † glo. 1. [*ibi, non potest.*] nisi forte de licentia prælati sui esset in scolis, vel alias longe absens. ff. de iudi. l. si longius, secundum Vin. & Gof. facit, de sepul. c. vlt. li. vj. [*& ibi, agere potest.*] an pater cauere teneatur, agens pro iniuria filii, vide quod dixi, de conuer. infi. c. ij. in gl. & ideo. [*& ibi, irrogata.*] quid ergo econuerso, an agat ipse filius, cum pater remisit, no. j. eo. eum illorum. §. si vero. [*Et ibi §. vsque.*] ad hoc. j. c. contingit. [*Et ibi, remittere.*] ar. xij. q. j. nolo. & c. non dicatis. [*& in fi.*] sicut nec clericus iniuriam factam ecclesię etiam in persona sua. j. e. cum desideres. §. fi. quod intelligit Inno. quantum ad hoc, quod inferens non incidat in canonem, sed actionem iniuriarum, vt dicit, remittere potest. quod intelligit Hostien. de actione, quæ competit sibi, non de illa quæ competit ecclesiæ, vt ibi notaui, & j. c. contingit. hoc notant prædicti. s. eo. non dubium. ¶ In glo. vlt. [*ibi, non † dicatis.*] vbi de hoc. [*Et ibi, debet dari.*] emenda suę personalis iniurię. Emenda vero iniurię illatæ in eum fiet ecclesię, vt dixi super prima glo. [*& ibi. §. vlti.*] quid dicat, vide supra. sed quid de beneficiato in diuersis ecclesiis, cui fit iniuria? dicit Host. considerandum, an sit intitulatus in vtraque, an in altera tantum. Item an propter alterā fuerit iniuria irrogata per. l. ff. de iniur. apud Labeonem. §. prætor ait. i. & ii. & l. seq. de testa. relatum. ii. [*& ibi, vt hic dicit.*] de hoc. xi. quæstio. iij. capitu. vlti [*& insi.*] idem no. s. de foro compe. si clericus.

SVMMARIVM.

1 *Præcepti, quod uirtute iuramenti fieri debet ab absoluendo pro uiolenta clerici percussione forma.*
Excommunicatus pro violenta clerici percussione a quo absoluatur, distinguit.
Per iuramentum iniungere, ne quid fiat, periculosum est.
2 *Pro in clericum violenta manuum iniectione quibus casibus non incurrat quis excommunicationem.*
3 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, nu. 4. 5.*
Communio mater discordiæ.
Socium percutiens excommunicatus est, & a quo absoluatur.

CAP. X.

1 EX tenore. C. Ponitur † forma præcepti, quod in virtute iuramenti fieri debet illi, qui pro violenta clerici percussione excommunicatus absoluitur, communis diuisio, vel supplicatio, & commissio. ij. ibi, M. [*Iniecit.*] dicit Hostien. irrogando, & si non enormem, saltem leuem iniuriam, non leuissimam. alias absolueretur a dioecesano. j. eod. peruenit. [*Recepto.*] ergo non aliter secundum Hostien. de hoc. j. eod. cum desideres. [*Iniiciat.*] vt dicit Hostien. Periculosum est hoc iniūgere per iuramentum, cum tota die videamus eos deierare. ad hoc. j. eod. ea. & s. de cohi. cleri. clericos. [*Nisi.*] 2 v. casus † excipit a præcepto. [*Defendendo.*] in his casibus licita est percussio, præterquam in socio. sed illud dictum fuit propter rationem, quam reddit gl. secundum Gof. [*Ministerium.*] argu. & est verum, quòd si quis habet clericum seruientem, non incidit in canonem, si moderate illum castigauerit, infra cap. veniens Ro. & cap. cum voluntate. Vinc. vide quòd dicam, infra eod. vt famæ, in gl. ista duo. & dicebant Ala. & Vin. quòd istæ manus correctionis non sunt violentæ. xxiij. quæstio. j paratus, & q. iiii. ea vindicta. sed propter similitudinem excipiuntur a violentis. tu dic eas violentas, quia inferuntur violenti, & reluctanti, licet sint salutiferæ, vt in prędictis capitu- 3 lis. ¶ † Gl. prima, respon. per quæstionem, ad quid &c. & an sit idem &c. ¶ Vlt. glo. rationem reddit, quare socius 4 excipitur. ¶ In † glo. prima, [*ibi, si societatem.*] hanc & seq. 5 vide in prę. cap. veniens. super prima gl. ¶ In † glo. prima, [*ibi, ac si iuret stare.*] verum dicit, licet Io. notauerit contra- a rium. i. quæstio. vij. si qui voluerint. a [*& in fi.*] idem no. s. de his, quæ vi, me. causa. fi. cap. primo, & idem Hostiē. ¶ In glo. s. eo. [*si vero.*] dic primo. §. si vero, vbi hæc verba 6 exposui. ¶ In gl. vlti. [*ibi, & sic ad factum.*] communio † n. est mater discordiæ. ff. de leg. ij. cum pater. §. dulcissimis. Goff. [*& ibi, de socio.*] Excommunicatus tamen est illum percutiendo, secundum Innocē. & Abb. licet interdum absoluatur a dioecesano. s. de vi. & ho. cleri. quoniam.

ADDITIO.

a ¶ Voluerint. Vide glo. de ap. quando, & super illa Io. An. & est glo. j.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatos quos pro manuum iniectione absoluat episcopus, & nume. 2.*
2 *Moris ad commune ius reducti exemplum.*
Impedimenti habetur ratio & nu. 2. & quando hic.
Legatus aditur apostolicus in casu, quo papa erat adeundus.
Absolutus excommunicatori, uel papæ quando debeat se præsentare, uel eius legato.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 4.*
Cedens bonis, si perueniat ad pinguiorem fortunam tenetur.
5 *Additio glossarum.*
Absoluendi potestas sacerdoti in necessitate data, & quo casu hic, quam alias non haberet.
6 *Censura ecclesiastica quo modo a quibusdam illudatur.*

CAP. XI.

1 DE cœtero. C. † Excōicatū pro manuum iniectione absoluit eps, si ille sine periculo papam non possit adire, mandatur tamen sibi, quod papam adeat, impedimento cessante. secunda ibi, sed est. [*Clericum.*] large. s. ca. proxi. [*Capitales.*] quo casu non sufficiunt literæ de conductu. s. vt lit. non conte. accedens. Host. [*Excusationes.*] tpales, vt patet ex fine. [*Periculo.*] corporali, vel alio graui incōmodo, vt patet in suis casibus. 2 Host. [*Morem.*] dicit Host. hunc † morem ad ius cōe reductum.

ductum. sic de clan. despõ. c. fi. [*Est illi.*] temporaliter impedito. [*Habuerit.*] ꝙ erit cessante impedimento, & aliquo modico tempore indulto, quo de necessariis sibi valeat prouidere. ff. ex qui. ca. ma. ab hostibus. § fi. secundũ Host. vide. qđ no. in Cle. de pœnis, si quis suadente, in fi. [*Ro. Pon.*] vel eius legatum. ĩ. cap. ij. & idem in excommunicato ab alio ex quacunque causa, cui, si in morte absoluatur, ab illo præcipietur, ꝙ excommunicatori se præsentet. ĩ. c. a nobis, ver. vt autem, nisi rationabiliter appellasset, tunc parebit coram illo, ad quem appellauit. de of. or. ad reprimendam, secundum Inno. & Host. [*Adeat.*] in propria persona. ĩ. c. quod de his, in fi. ¶ † Secunda gl. quærit, & soluit. ¶ Vlt. glo. in quæstione arguit à vi literæ. & per rationem, ad quam inducit. v. iura, ponit opp. contrariam. pro qua inducit. iiii. & tenet primum. ¶ In † vlti. gl. [*ibi. § aream.*] hanc & se. vide de simo. ex insinuatione, super glo. pe. [*& ibi. l. pe.*] qui cessit bonis, si perueniat ad pinguiorem fortunam, tenetur. ¶ In † gl. prima, [*ibi, edicto.*] §. iuramento, de iurciur. quemadmodum, & cap. breui. Host. ¶ In glo. ij. [*ibi. respon.*] secundum Tan. Innoc. & Hostien. secundum quos in summa necessitate hoc facit sacerdos sua auctoritate, quã habet à Deo. ẽ. de rapto. in literis. [*& ibi n fi.*] sup. hæc. alias. non. ¶ In gl. vlti. [*ibi. reuini cit.*] contra. C. de pac. l. debitori, & de inoff. test. si maritus. [*& ibi, quod non placet.*] idem Ala. Goff. & Host. dixit † tamen, ꝙ multi hoc prætextu illudunt censuræ ecclesiasticæ. & ideo esset aliter prouidendum. [*& in fi.*] hodie dic, vt. ĩ. co. tu. eos qui, li. vj. & in conci. Vien. de pœnis, si quis suadente, in fi.

S V M M A R I V M.

1. *Cum absolutionem excommunicati papa delegat, mandat cautionẽ recipi, & quam, & quid aliud, & nu. 4.*
   Delegati potestas quando expiret.
2. *Epilogus, & suffragium glossarum nu. 3.*
   A consuetis arguitur.
4. *Additio glossarum.*

C A P. XII.

1 AD hæc. C. cum † absolutionem excõmunicati papa delegat, mandat cautionem recipi de parendo mandatis ecclesiæ. [*sententiæ delegatorum.*] i. sententię excommunicationis latæ per delegatos. & forte mortui erant delegati, vel alias reuocati, vel annus erat elapsus, & excommunicauerant post sententiam, de offi. deleg. quærenti, & de offi or pastoralis. [*Ecclesiæ.*] vel iudicis, ꝙ 2 est idem, de hoc. s̃. eo. ex tenore, in. j. glo. ¶ † Secunda glo. arguit duo. ¶ Vlt. glo. distin. inter excom. pro iniec. & cõ 3 tumacia, vel crimine manifesto. ¶ In † glo. ij. [*ibi. l. iij.*] cessat Macedonianum, cum mutuatur illi, qui putabatur paterfa. & sic agebat, & contrahebat, & muneribus fungebatur. [*& ibi, quod dicitur.*] si filiusf. absens in studio mutuum recipit, cessat Macedonianum, id verum vsque ad illam quantitatem, quam pater subministrare solebat. ¶ † In glo. j. [*in fi.*] in. j. compil. ¶ In gl. vlt. [*ibi. sufficit.*] 4 cum constat de iniectione manuum, non sufficit cautio iuratoria, nisi ex forma mandati hoc contingat, & sic loquuntur ista iura, immo requiritur, ꝙ primo satisfaciat, infra cap. proxi. Hostien. concor. Ber. de ap. peruenit, j. I vl. gl. & s̃. de iu. postulasti, & facit. s̃. c. parochianos.

S V M M A R I V M.

1. *Excommunicatus pro manuum iniectione a papa est absoluendus, exceptis quibusdam, & qui sint, & quæ requirantur, vt possit absolui, nu. 2.*
   Impediti ad iter qui dicantur, & nu. 5.
3. *Legati etiam transeuntis potestas quæ in impartienda absolutione.*
4. *Epilogus, & additio glossarum.*
   Satisfactio quæ sufficiat iniuria irrogata, & quando peti possit iure actionis, uel exceptionis.
5. *Pauper quis ire cogatur ad Papam pro absolutione excommunicationis pro iniectione manuum.*

C A P. XIII.

1 EA noscitur. Cas. Excõmunicatus † pro manuum iniectione pauper sit, vel diues, per papam, vel legatum debet absolui, fallit in muliere, sene, infirmo, & mutilato, qui per episcopũ absoluuntur, & primo ponit exceptionem, secundo regulã ibi, alios, iij. determinationem ibi, si vero. [*Impediti.*] vt quia claudi, vel cęci. licet autem sint manci. non sunt impediti ad eundum. ĩ. eo. quod de his. vel cum omnes tales sint miserabiles personæ, omnes beneficio huius decre. gaudebunt. Innoc. & dic impediti, & excommunicati pro manuum iniectione, & habes hic quatuor casus exceptos à regula missionis. [*Ab episcopis.*] diœcesanis. [*Satisfactio.*] prius † cum notoria sit offensa. j. de ver. sign. ex parte. j & ca. se. iuramentoq; præstito de parendo mandatis 2 ecclesiæ ſm Host. ſm quem valet absolutio facta prætermissa satisfactione, sed non prætermisso iuramento.[a] [*Diuites.*] saluo, quod de delicatis dicitur. s̃. eo. mulieres. ij. rescrip. [*Indultum.*] per episcopum, vel presbyterum, ꝙ dic, vt s̃. eo. de cętero. [*Iuramento.*] quod præstiterunt de parendo mandatis ecclesiæ tempore absolutionis. [*Le-3 gatum.*] etiam † transeuntem secundum quosdam, quia sicut potest absoluere, sic mandata dare. Alij dicunt, ꝙ licet propter periculum possit absoluere, cessante tamẽ periculo, quia iam absolutus est, mandatum dare non potuit, nisi proprius legatus, ad hoc. ĩ. eo. a nobis. ij. cum igitur absolutum, potest mandare ipse legatus transiens, qa illud tunc est principale, secundum Inno. qui sic alternatiue loquitur, licet ab hoc attribuat illi secundam op. Primum dictum placet hic Hosti. si gl. ipsius hæc signata sit super hoc verbo, legatum. si super ver. legato. s̃ posito cadit. G. nil tãgit de hoc. & Guil. dixit illud benignius & satis probari per hanc dec. hoc dixit in Spe. de lega. §. nunc dicamus, ver. sed tunc. all. etiam l. di. accedens, ibi, hoc in tuæ fraternitatis ponimus potestate. C. de epi. & 4 cle auc. interdicimus. sed secundum vẽ verius. ¶ † Gl. iiij. signat contrarium, & soluit. ¶ In glo. hoc semper [*ibi, facere potest.*] si læsit epm, omnes facultates eius tradi debẽt ecclesiæ. si alium, arbitrarie punitur. xvij. q. iiij. si quis deinceps, & c. si. non sufficit ergo coram læso flectere genua, & petere veniam, quod putant quidam. immo pen satis qualitate, q̃titate, & dignitate personæ, & iniuriæ, & illius circũstantiis, condemnatur in numerata pecunia, vt hic, & prædictis iuribus, & ff. & C. & Insti. de iniur. per totum, & s̃. de iniur. olim, & expressum, de Iudæ. postulasti, ar. ĩ. c. a nobis. ii. in fi. & c. quis. alij restringunt hoc ad expensas, data damna, & interesse, ar. ĩ. c. cum desideres, & c. conquesti. s̃. eo. parochianos, & c. porro. ibi, cõgrue, de do. & contu. c. j. de pœnis, suam. pro hoc facit, quia curia de facili non concedit literã super satisfactione iniuriæ irrogatę, quę consuetudo debet attendi. ad hoc. s̃. c. proxi. quia clerici, ex sanctitate debent ignoscere. C. de epis. & cle. si quis in hoc. & hoc natura ęquum &c. ff. de condi. inde. nam hoc natura, de reg. iu. locupletari, li. vj. So. ſm Host. primũ dictum cum suis iurib. iustitiã sapit & rigorẽ, scđm vero consiliũ, & æquitatẽ, qđ nõ teneris sequi, si non velis. xiiij. q. j quisquis, & c. ꝙ pręcipitur. vñ nec eps, nec alius iniuriam sibi factã tenetur remittere. C. de iniur. atrocem, & patet. s̃. de iniu. olim. & quicqd habeat stylus curię in suo iure, hic exp̃sse legit, ꝙ satisfaciendum est de iniuria, vt hic, & ibi, & ĩ. c. cũ desideres, §. fi. & c. conquesti, vbi de hoc. posset tñ dici ſm eum, ꝙ infra annum peti põt satisfactio pecuniaria iur. actionis, vt in primis iuribus, lapso anno non põt, vt in scđis, & C. de iniur. l. iiij. iure vero exceptionis ẽt post annum satisfieri oportebit. vnde, quandocũque excõicatus hac de causa petit absolui, potest lęsus excipere, ne absoluatur, nisi satisfaciat, vt hic, infra eo. cum pro causa, & c. solet, li. vj. ĩ. de verbo. signi. ex parte. j. verum ex vi solius exceptionis non fiet condemnatio, sed habebit excõicatus, si volet absolui, proprio motu satisfacere lęso, alias

alias non abſolueretur,concor.de or.cog.cum dilectus. & ſic quæ temporalia &c.ff.de doli excep.l.pure. §. ſi.eſt tamen ar.contra de reſcrip.ſi autem,& c.plerunque. ibi ſoluitur. Si tamen non haberet ,vnde ſatisfacere poſſet, fiet ſecundum Hoſtien.quod ſequitur in glo. ¶ In gl. ĵ. 5 eo.[*in fi.*]vnde dicebat †Inno.hic loqui de illo,qui habebat,vnde peregrinationem perficere poterat. idem Hoſtien.& Abb.dicebat ipſe Innocen.ĵ.eo.quamuis,ꝙ nullus cogi debeat mendicare.C. de men.vali.l.j. puto , ꝙ pauper mendicans.alias potens ad eũdum ire teneatur, ſi mendicando ſic ſibi poteſt in itinere prouidere,ſicut in loco,quo manet.& ſic loquitur hic. Si vero eſt pauper non mendicans,nil habens, ſed artificio ſibi quærit victum,quod facere non poſſet itinerando , tunc locum habet contrarium idem,ſi ex eo,quod mendicat, habet paſcere pueros,vel vxorem maxime infirmam , vel in itinere mendicando non ſufficeret ſibi ad vitam, vel talis eſt,quem non deceret mendicare.

ADDITIO.

a ¶Iuramento. Vide inf.c.cum deſideres.ſuper gl.fi.& in illa.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus vitandus eſt ante denuntiationem, niſi ſit occultus.*
Clerici ſe enormitatibus immiſcentis contempto habitu interfector excommunicatus non eſt,& quando nu.5.§.j.
2 *Conſtitutio militantis eccleſiæ ligat actum occultum.*
Vitatio excommunicati,& ſimilium quare iuſta.
Antonomaſia figura ad verſ.clericalis exceſſus.
Pœnitentiam cur iniungatur hic.in fi.
3 *Epilogus,ſuffragium & additio gloſſarum.nu.4.5.*
Ad excommunicationis ſententiam incurrendam requiritur dolus,& ſcientia hic.

CAP. XIIII.

C Vm non ab homine. C.ſecundũ T.& Hoſtien. pars,de iudi. cum non ab 1 homine.ante denunciationem vitãdus eſt excommunicatus,niſi forſan ſit occultus.ij dicitur,ꝙ qui interficit clericum contempto habitu ſe enormitatibus immiſcentem,excommunicatus non eſt.ij. ibi , In articulo. [*Tibi ſoli.*]vt homini. non vt Deo. [*Priuatim.*] 2 de hoc.vj.q.ij.c.ij.& iij.[*Euitabis.*]hic patet ,quod † conſtitutio militantis eccleſiæ ligat actum occultum. de hoc ſatis no.in Cle.de hęre.c.j.ad fi.in gl.hic patet.[*Rubore.*]quia ipſum vitas in priuato.concor. de coha. cler. veſtra ad fi.[*Suffuſus.*] idem ver.de excep.pia , in prin. li. vj.alias confuſus.[*Compellatur.*]eadem ratione abſtinemus a miſſa occulti ſymoniaci,& fornicarii manifeſti. xxxij.di §.vetum.Gof.[*Presbyterorum.*]de his de pę.& re. c.ij.[*Tyrannidi.*]ideſt crudelitati.idem ver.de his,quæ vi, me.ve cauſa.c.j.[*Clericalis exceſſus.*]ideſt clericorum excedentium,[*Terrorem.*]ſic de male. cap. j. de pœnis , in quibuſdam,ad fi.[*Præſentia.*]ad cautelam , vt potius neceſſitate,quam delectatione ad talium læſionem acce3 dant.ſi.de his,qui fi.oc.quæſitum. Ala.Vin.¶ †Glo.j. tribus rationibus admuat lex.& ponit contrariã op. ¶ Pe. glo.alleg. dicat concor.& duo iura in contrarium ,& 4 ſol. ¶ In †gl.j.[*ibi l.j.in fi.*]loquitur in eo,qui ſciebat rem quam emebat,ſeruitutem debere. ¶ In gloſſ.vlti.[*ibi.§. 5 j.*]vide de calum.c.j.in j.glo.¶ In †gl.j.[*ibi ſi inimicus.*]vbi de hoc.[*& ibi,dixit.*]xj.q.iij.§.euidenter,vbi de hoc.& ad de quod dixi.ŝ.de cleri.ex.propoſuit,ſuper ver. nominatim.¶ In glo.ſic.ĵ.[*ibi enormitatibus.*]dicebãt Tan.& An. qui prælijs,& aggreſſuris,& enormitatibus &c.[*& ibi.c. j.*]Inn.remittit ad ea,quæ no.ibi.tenet tamen hic,quod glo.præcipue,quando ſine periculo non poſſet expectari monitio,nec ad iudicem recurri.& tunc ceſſat excommunicatio dato,ꝙ ſciant illos clericos. nam , ſi ignorarent,vt quia de nocte occiderunt illos , in illo caſu non eſſent excommunicati,licet etiam ille immunitatem haberet,& priuilegio gauderet . ad incurrendam enim ſententiam requiritur,ꝙ dolus interueniat, & quod ſciat eum,quem percutit clericum.ŝ.eo. ſi vero.ij. & ſi diceres hoc capitulum loqui,quando præceſſerat monitio, tunc omnia plana,ſecundum Hoſt.qui remittit. ĵ.eo.l. perpendimus.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato communicandum non eſt ante abſolutionem , & per ſententiam,licet iurauerit ſtare mandatis, vel compoſuerit cum offenſo,& nu.2.*
Cum eo communicans quo caſu maiorem incurrat , nu.6. quando nullam.nu.10.
De excommunicatione etiam infamato non communicandum, exceptis caſibus duobus & quibus,& nu.6.non tranſit hæc in tertium,nu.6.tenet etiam non ſeruata forma,nu.13.
Milites veri qui non ſint.
2 *Conſuetudinis reductio ad ius commune quibus caſibus facta.*
Abſolutionis ab excommunicatione beneficium qua cauſa vocetur,impartitur per ſententiam, per procuratorem peti poteſt , nu.5.a quo fiat,ibid.
Ab interdicto,& ſuſpenſione per procuratorem etiam petitur.n.5.
Eam quæ fit ad cautelam qui præſtet,num.7.& quando præſtetur, ibid.tenet etiam non ſeruata forma,nu.13.
3 *Indefinite intelligendum ,quod loquitur indefinite.*
Communicatur multis modis excommunicato .
Communio nomen eſt generale.
4 *Communicari cuipiam ſi præcipiat epiſcopus,quid iuris.*
5 *Iurare poteſt habens ſpeciale mandatum petendi abſolutionem ab excommunicatione.*
8 *Compoſitio cum læſo non uno modo fit.*
Eccleſia cui de iniuria ſatisfaciendum eſt , quæ intelligatur .
9 *Ex iniuria eadem duplex naſcitur actio.*
Remiſſio vnius actionis non operatur circa reliquam .
10 *Epilogus,ſuffragium & additio gloſſarum.nu.11.12.*
Vitandus quandoque etiam non excommunicatus,vt hic.§.fin.
13 *In contrariorum uno quod eſt ius,& in altero .*

CAP. XV.

1 C Vm deſideres. C.†Ante abſolutionem communicandum nõ eſt excommunicato ,licet iurauerit ſtare mandatis eccleſię,vel cõpoſuerit cum offenſo.j.& iij. Secũdo dicitur,ꝙ infamato de excommunicatione communicandum non eſt, niſi ſe purget,vel abſoluatur ad cautelã.ſcđa ibi, ſecũdæ, tertia ibi,tertio.[*Communionẽ*]ſuã,ſcilicet quia epiſcopus illi communicat in menſa , loquela, vel hmôdi ſecundum Inno.vnde dicit Hoſtien.ꝙ loquitur de nuda verbali communione , quam non præceſſit abſolutio. & dicit,ꝙ ſicut milites,qui fiunt in Italia , nulla ſolennitate præmiſſa non ſunt veri milites , ſic nec iſte eſt verus abſolutus.vide quod dixi de procur.in noſtra , ſuper gl. 2 quando dicatur. [*Ab aliis.*]pri. q.& dic ꝙ non.[*Debent.*] ij.q.[*Cui quæſtioni.*]imo quibus quæſtionibus.ſed pro tãto hoc dicit ſecundum Hoſtien.quia æqualis eſt pęna epiſcopo,& alteri,& eadem ſolutio.ſic. ŝ. de reſcrip. paſtoralis,de ſacra.non ite.c.ij.Hoſt.[*Cautelã.*] futurorum, 2 aliter ponitur,ĵ.eo.c.[*Conſuetudine.*]quæ ſecũdũ †Ho. reducta eſt ad ius cõe.ſic.ŝ.de oſ.le.ꝙ trãſlationẽ.ŝ.de clã. deſpõ.c.ſi.Et vide,qđ poſt eũ dixi,de ap.quæſtioni.[*Beneficium.*]vocat hic ſententiã abſolutionis, poſtq̃ denũciatur abſolutus,vel bñficiũ vocat ſolẽnitatẽ,q̃ fit introducẽdo in eccleſiam cum pęnitẽriali pſalmo, & oratione dominica.ĵ.eo.a nobis.ij.vnde videtur aliquibus,ꝙ ſatis eſt ſeruare hanc ſolennitatem conſuetudinariam, ſine alia abſolutionis ſententia , non tamen illi communicabitur niſi poſt obſeruatam hanc ſolennitatem ,circa quam Hoſtien.remit.ad ſum.eo.ti.§.& qualiter,hæc abſolutio,ſub.§.in maiori autem.dicit Inno.ſentẽtiam ferendam,& tunc excommunicatum adeſſe debere ,vt poſtea ſeruetur ſolẽnitas introductionis . ob quam cauſam dicit abſolutionem per procur.peti non poſſe , vt 3 dicam ſuper ver.abſolutus.[*Communicare.*]ſicut † loquitur

tur indefinite, ſic dicit Hoſtien. indefinite intelligendū, de priuil. quia circa, vt nec in domo, nec extra, nec ſpiritualiter, nec temporaliter in oratione, potu, cibo, oſculo, ſolutione, vel alio modo, emendo, vendendo, contrahendo publice, vel priuatim ei liceat communicari. & ponit verſus, Os, orare, vale, communio, mēſa negatur. Si pro delictis anathema quis efficiatur. & illud ver. cōmunio eſt generale. all. ad prædicta. xj. q. iij. ſicut, & tribus. c. ſe. & ad menſam, & c. quibus, & ſe. & c. omnis chriſtianus, & c. nihil, & in auc. de priuil. do. coll. vij. nec ꝑdeſt priuilegium. quod dic vt ſ. c. nulli. & caueat excōmunicatus, ne ſe ingerat, & ne claues contemnat, de cleri. ex. illud. [*Debent.*] eidem. quid ſi 4 † epiſcopus præcipiat ei communicari. diſtinguit Vin. aut præcipit, ꝙ cōmunicem Titio adiungendo, excommunicato, & tūc non tenet præceptum, nec excommunicatio hoc expreſſo lata, quia continet errorem. ꝭ. eo. per tuas. Si vero non adiungit, Excommunicato, ex quo ſcio eum excōmunicatum illi communicare non debeo. ſ. c. prox. tamen ſi propter hoc me excommunicet, ligatus ſum, niſi præceſſerit appellatio, cum non exprimat errorē. & hanc G. Vin. vide in Spe. eo. ti. ver. pe. primum dictū huius glo. ſane intelligas, ne includat illas perſonas, quibus iuſte percipetur, ꝙ excommunicato communicarent, vt ꝭ. eo. inter alia. an tamen ipſe id petens audiatur, ibi dicam, ſuper ver. ſolutę. [*Abſolutus.*] no. hic Innocen. 5 ꝙ † ex iuſta cauſa poſſit peti abſolutio ab excommunicatione per procur. ar. ij. q. v. quanto, aliter non. abſolutio vero interdicti, vel ſuſpenſionis indiſtincte per procur. peti poteſt, quia nec ſolennitatem formę, nec reconciliationem deſiderat. contra. ꝭ. eo. a nobis, vbi excommunicatus minori recōciliatur. ibi ſoluit, & in hoc ꝯcor. Hoſtien. hic in vlt. glo. de excommunicatione no. dicit ipſius nullo modo peti poſſe abſolutionem per procur. cum contritionem, & confeſſionem excommunicati requirat. xj. q. iij. cum aliquis, & certam formam, & ſolēnitatem, & in eccleſiam introductionem, vt ibi, & hic, & manus impoſitionem, & reconciliationem, de vi. & ho. quoniam. in fi. antequam nō eſt communicandū, xxiiij. q. iij. notandum, ibi, Quare ipſos &c. quæ nec per minorem presbytero fieri poteſt, ſecundum eum. de hoc ꝭ. eo. nuper, & c. canonica, & plenius in c. a nobis. ij. in gl. ꝑ peccatū. quare dicit vſq; ad animā, & ſanguinē defendendum hanc per procur. recipi non poſſe. contrarium ſeruatur etiam in curia, vt no. in Spe. de procur. §. j. ver. item opponitur, ꝙ licet habeat, ver. xvj. imo ſi habet ſpeciale mandatum petendi abſolutionem, videtur poſſe iurare, licet ad hoc non habeat ſpeciale. de hoc in Spe. de iura. calum. §. reſtat, ver. quid ergo fiet, vbi fertur hoc ſeruatum in rege Portugalliæ. vide quod dicam. eo. 6 ti. c. j. li. vj. in fi. ij. glo. [*Cum † excommunicato.*] maiori. qui enim communicat excommunicato minori tantum, excommunicatus non eſt. xj. q. iij. quoniam. & hoc eſt, quod dicitur, Excommunicatio non tranſit ad tertiam perſonam, ſed ar. contra. xix. di c. pe. ibi ſol. [*Scienter.*] ꝭ. eo. ſignificauit, & c. quod in dubiis, quod dic. vt de cleri. ex. apoſtolicæ. Hoſt. [*Excommunicationis.*] maioris, ſi participat in crimine. alias minoris tantum. ꝭ. eo. nuper, ſaluo eo, quod habes. ꝭ. eo. ſignificauit. Hoſt. [*Purgauerit*] ꝭ. ſ. eo. ſi vero. ibi ſoluitur. vitabitur autem poſtquam defecerit, non prius ſecundum quoſdam. dicit Innocen. vitandum eum propter infamiam, ſi differt præſtare. ſ. de apoſta. tuæ. [*Conſequatur.*] a papa, vel eius legato. ſ. c. ea 7 noſcitur. T. Phi. Goſ. & ſic † no. ꝙ etiam abſolutionem ad cautelam non præſtat, q directam præſtare non poſſet. ſed Hoſtien. tenet contrarium dicens, ꝙ verbū, Ad arbitrium epiſcopi, quod præcedit determinat totam diſiunctam, non primum membrum diſiunctę tātum, ſcilicet de purgatione, dicens ꝙ in arbitrio epiſcopi eſt, an ſe purget, an abſoluatur ab ipſo. īducit, ꝙ eſt hoc fauorabile animæ, dans regulam, ꝙ quoties probabiliter dubitatur, an quis ſit excommunicatus, vt ſi dicit laicus, ꝙ ignorabat eum, quæ percuſſit, clericum eſſe, vel dicit, ꝙ percuſſit ad defenſionem, vel ioco ſe, nec de contrario poteſt conuinci, relinquitur arbitrio diœceſani, an illius purgationem recipiat, qua præſtita denunciet illum innocētem, an ad cautelam illum abſoluat, nec forte reprobandum eſſet, ſi quandoque faceret vtrunque, ar. de homi. ad audientiam, & ſicut abſoluit, ſic ad cautelam pęnitentiam iniunget, de homi. ſignificaſti. ſi excommunicatus renuit vtrunque, vitabitur, vt hic, & ſ. eo. ſi vero. ij. prima placet. [*Compoſuit.*] quandocūque 8 † ſiue ſolum genu flectendo, & miſericordiam petendo, ſiue etiam pecunialiter ſatisfaciendo. & de hoc dixi. ſ. c. ea noſcitur. [*Ter hoc.*] ꝙ taliter reconciliatus eſt. [*Is.*] ſcilicet verberator. [*Admitti.*] non vt ſequitur. [*Eccleſię tamen*] Hoſtien. intelligit de eccleſia generali, quæ pro ſatisfactione certam formam requirit, vel de ſpeciali, vt ſ. de ſo. compe. c. ij. quæ requirit etiam pecuniariam ſatisfactionem pro iniuria. de hoc dixi. ſ. c. parochianos, niſi propter impoſſibilitatem aliud dicatur, vt dicam. ꝭ. e. cum illorum. §. ſi vero. [*Ex hoc.*] ſcilicet ꝙ ſatisfecit lęſo, 9 patet † ergo, quod ex eadē iniuria duplex naſcitur actio, b nec vnius remiſſio operatur aliquid circa reliquā. [b] de hoc dixi. ſ. eo. parochianos, imò nec prælatus hanc remittere poſſet ſine capitulo. de hoc. ꝭ. eo. contingit. j. 10 ¶ Glo. iij. ponit x. caſus, quibus participans excommunicato non incurrit minorem. ¶ VI. glo. quærit, arguit negatiue, & ſoluit contrarium. ¶ In j. glo. [*ibi, altius.*] vide in c. ſtatim alleg. ſuper vI. glo. [*& ibi. §. hæc autem omnia.*] vide de ſo. compe. cum ſit, ſuper glo. ij. ¶ In glo. ij. [*ibi. §.* 12 *j.*] vide ne præ. vi. ſu. c. fi. ſuper glo. ij. ¶ In † glo. ij. [*in fi.*] de procur. c. j. ¶ In gl. iij. [*in fi.*] quidam habet hic & male additionem, quæ eſt in fi. vI. glo. ¶ In glo. niſi, [*in fi.*] ad de caſum. ꝭ. de hære. præſidentes, li. vj. Ho. diffuſe ſatis hanc materiam tractat in ſum. eo. ti. §. ſi. circa princi. ſub. §. vtile. ¶ In glo. no. ꝙ [*ibi, uitandus.*] licet forte non ſit excommunicatus. ad idem. eo. ti. licet, li. vj. & quod dicit ſ. e. ſi vero. ij. ¶ In glo. vI. [*ibi, non credo.*] ſecūdum Ala. Vin. 13 & T. idem Phi. & Goſ. cum † excommunicatio lata nō ſeruata forma teneat. xj. q. iij. ſi epiſcopus. ergo & abſolutio. dominus enim par ius eſſe voluit, ligandi, atque ſoluendi, de pæ. di. j. verbum. & hoc placet, ad hoc. ꝭ. eo. ve- c nerabilibus. §. vbi autem, [c] li. vj. Hoſtien. contradicens quo ad eccleſiam militantem abſolutionem non valere, quæ hanc formam requirit, quo ad triumphantem, apud quam ſufficit contritio, habebitur abſolutus. Ad id, quod primo dicit. G. reſpondet, vt dixi ſuper ver. conſuetudine. ad dec. ſuper eo, & a nobis, reſpondet, vt ibi dicam. ad I. dicit, ꝙ faciunt pro eo, cum ibi ſolennitas, & decretum interuenerit, & poſt probant, quod abſolutio indebita, puta ſatisfactione non facta, tenet, dūmodo ſit ſeruata ſolennitas, & forma. [*& in fi.*] de hoc ij. q. j. de manifeſta. xj. q. iij. cum aliquis. xxiiij. q. iij. cōperimus. Et per ibi no. Arch. in dec. vt officium, de hære. li. vj. tenet cum glo.

ADDITIONES.

a ¶ Quando dicatur. In l. filius. §. veterani, ff. de procura. & C. eo. ti. l. milites, & in Spe. de procura. §. j. ver. item ꝙ eſt miles.

b ¶ Reliquam. Sicut dicitur de iniuria filii. vide ibi in gl. j. & ſuper illa.

c ¶ Vbi autem. Ille text. facit etiam pro Hoſtien. in quantum reprobat abſolutionem factam contra ius conſtitutionis, ſi dicamus in contrarium fore de forma conſueta.

SVMMARIVM.

1 *Propter eiectionem regularis de eccleſia ſacerdos non eſt excommunicatus, & quo caſu, & nu. 5.*

2 *Commotio quæ illicita.*

Clericus cauſa correctionis licite poteſt uerberari, niſi modus excedatur, nu. 4.

3 *Facti ſpecies huius conſtitutionis.*

Monialium eccleſię duos habere choros ſolent, quorum habēt priorem clericum, nu. 5.

4 *Suffragium gloſſarum.*

Verberare

Verberare possimus discipulum moderato.

5 *. Additio glossarum.*

Turbantes diuinum officium possunt ab ecclesia per sacerdotem eijci.

CAP. XVII.

1 VEniens. C. Sacerdos † eijciens regularem de ecclesia, qui diuinũ turbat officium, excommunicatus non est. in. j. presbyteri conquestio. in secunda pro uitio. i. ibi, Ideoque. [*ludendo.*] inhoneste, & illicite. hoc probant religio, sexus, tempus, & locus secundum Hostien. de religione patet, cuius respectu potius debeat flere. xvj. q. j placuit communi. de alijs etiam satis patet.

2 [*Commotus*] illud † est contra presbyterum. xvij. q. iiij. si quis. sed ꝙ statim sequitur, Vt liberius &c. est pro eo, per quod no. Hostien. ꝙ licet quis commotus sit, tamẽ correctionis causa potest clericum verberare, quod intelligit de aliquãtulum commoto. non vehementer irato, ne sit contra. xj. q. iij. illa præpositorum, & c. ira, & c. cũ apud, & c. summopere. facit quod dixi, de accusa. illa. & quod dicam. j. eo. vniuersitatis. [*Iurando.*] alias in trahẽdo. [*Intra ecclesiam.*] al. extra. quod videtur magis amicũ

3 lucere per superiora. credo, ꝙ ista † ecclesia monialium habebat, prout habere solent communiter, vnum chorum monialium interius, & extra illum chorum clericorum, & postea nauem ecclesiæ. præcipue si ecclesia est curata. exiuerat ergo monialis suum chorum, & intrauerat chorum clericorum, & inde traxit illam sacerdos, & deduxit ad chorum, siue ecclesiã sororum, & forte intromisit illam violẽter, & clausit exterius ostiũ. [*Non enim.*] & per consequens non curari facies. xciij.

4 di. i inimicus. xxxv. q. ix. veniam, in fi. ¶ † In glo. vlt. [*ibi §. Iulianus.*] hæc. l. & se. dicunt, ꝙ tenetur sutor, qui puero parum benefacienti forma calcei ceruicem sic percussit, ꝙ oculum effodit actione locati. & l. Aquil. sed non

5 iniuriarum, cum iniuriari noluerit. ¶ In † glo. j. [*ibi, turbantes*] etiam si magisterium non habeat super illos, licet quidã intellexerint, quod hic sacerdos habebat magisterium super hanc monialem, forte erat prior monialium, vt in multis locis maxime in ordine sancti Marci. sed Innocen. & Hostien. dicunt hunc esse casum penitus diuersum a casu magisterij, de quo s. c. j. & c. ex tenore, & specialem esse ꝙ turbantes diuina offi-

a cia, vt eis liberius insultatur.[a] [*& in fine.*] quod hic no. Tan. & Vin.

ADDITIO.

a ¶ Insistitur. no. i. et uen mens excedendo mo. tam in exclusione, nec etiam verberando acriter, ut patet ex no. supra.

SVMMARIVM.

1 *Decretalis huius pars ubi continet ius commune nu. 3.*

Contrarium aliquando sibi opinionem tenuit Hostien.

2 *Epilogus, & additio glossarum nu. 3.*

Excommunicati ob leuem & modicam iniuriam in clericum possunt ab episcopis absolui.

CAP. XVII.

1 PEruenit. Breue est pars † hulus, de testi. co. peruenit, secundum Ala. [*Debiti*] clericis, vel laicis, cum non distinguat, dicit tamen Hostiẽ. ꝙ olim tenuit contrarium, licet demum sibi hoc placuerit. [*Leuem.*] hoc est pro me contra Hostien. vt j. dicam. [*Iniuriam.*] ꝑsonalem, ita quod erant excommunicati. quod dic j. e. nuper. [*Fraternitatis*] per hoc patet, quod episcopo loqui

2 tur, licet non appareat cui, de crimi. fal. quã graui. ¶ † Gl. j. ponit opp. Ala. secundo contrariam, quam licet appro

3 bet, op. Ala. dicit tutiorem. ¶ In † glo. j. [*ibi, Alanus.*] & In no. hoc dicens per finem, vbi dicit, duximus committẽdum. [*& ibi, alij dicunt.*] Vin. Phi. T. Gof. qui hoc maxime dixit per integram, in cuius pri. dicebatur, quod episcopi libere poterant absoluere mulieres, senes, & pueros, qui in canonem inciderant. postea sequebatur, de

a his, etiam qui clericis[a] &c. [*& ibi, in prin. libri.*] maxime cum non appareat, cuius fuerit priuilegium. & sic superflua in libro. cessat autem obiectio, si dicas eã continere ius commune, vel priuilegium episcopale, sed, vt dicebat Abb. responderi potest. quod non est superflua, quasi hęc sit mens, ꝙ si papa committat alicui absolutionem talium, hæc commissio restringatur ad leues iniurias. sed extortus est iste intellectus. [*& ibi, concessione.*] cõcor. Bar. Brix. ij. q. i. in primis. & de persona Ianuarij, in prima glo. [*in fi.*] facit pro opinione Ala. & sequacium. s. de vi. & ho. cleri. qui, vbi videtur esse priuilegiũ speciale certarũ personarum, ꝙ episcopi illos absoluunt. cum leuem afferunt iniuriam. ergo alios non possunt absoluere, prout dicebat, & ibi, consuetudo quæ est optima interpres legum, interpretatur, quod ius commune contineat, & quod episcopi in leuibus possint absoluere. & hoc credo. & ad cõtrariorum solutionem distinguo inter leuem, mediocrem, & grauem offensam, vt in leui omnes indifferenter absoluant, in mediocri certas ꝑsonas priuilegiatas, & ostiarios, officiales, seruos, clericos communiter viuentes, & professos, in enormibus nullos, nisi in casibus, quibus papam non possunt adire. Hostien. vero per quandam extrauagantem, perlectus, quam hodie non habemus, quæ attribuebatur Inno. de qua dicit sibi quærenti Innoc. respondisse, quod illam non ediderat. G. autem alle. illam pro Innocentiana, de leg. §. nunc dicamus, ver. quod etiam dixi. pro Alexandrina in Spe. hoc eo. ti. vltra medium, dixit distinguendum inter grauem, leuem, & leuissimam. & ponebat hic ipsam dicens sic, vt dec. hæc sane intelligatur. puto inter personarum conditionem, iniuriamque grauem, leuem, & leuissimam arbitrio boni viri fore perspicaciter distinguendum. & exponit postea singula prędicta verba. hoc concludens, quod de graui hæc litera non intelligitur, cum illam excludat, si de leui intelligatur, procedat de gratia & commissione speciali secundum opi. Vin. & sequacium, inducens l. sicentem. quod qui percutit seruum leuiter, vel maledicit, non tenetur iniu

b riarum. ff. de iniur. item apud Labeonem. §. prætor ait,[b] si quid, ar. quod le. & no de re iu. cum te. de accusa. cum dilecti, de pę. di. i §. sed huius. & dicit hanc opi. expedire clericis, cum iam sit repertum laicos iterasse percussiones clericorum, videntes quod pro offensa leuissima necesse haberent ire ad curiam. & plene prosequitur hoc in sum. eo. ti. §. quis possit ab hac, in ii. col. & seq. cum illa dec. sit reuocata, quia in li. vj. non inserta. Tu, qui dicis, quod in leuissima tantum potest absoluere, inuocas ius super hoc, non habens aliud, quam illud, quod de leui loquitur, aut ergo neges de qualibet, aut de leui procedas.

ADDITIONES.

a ¶ Qui clericis. Quasi dicat Gof sicut in illis poterat iure ordinario absolutionis officium exercere, ita & in istis, quia vbi una dispositio sequitur duo determinabilia, illa pariter determinat, ea paritate seruata, ad hoc. l. iam hoc iure, ff. de vul. & pupil cum si.

b ¶ Prætor ait. Quæ sit atrox, leuis, & leuissima iniuria, uidebis. j. eo. cum illorum.

SVMMARIVM.

1 *Clericus qui participat excommunicato a papa quando maiori sit excommunicatus, & absoluendus a papa, & nu. 3.*

2 *Epilogus, & additio glossarum nu. 3.*

Consitutio non ligat præteritas culpas, uer. constat autem.

Quę noua dicatur, cir. fin. uer. quod hic indu.

CAP. XVIII.

1 SIgnificauit. C. † Clericus, qui scienter & sponte participat excommunicato a papa in diuinis, excommunicatus est maiori, & ꝑ papam absoluendus, vel aliter, cõmunicans in diuinis excõmunicatus est maiori, & per papam absoluendus, vel aliter, communicans in diuinis excõmunicato per papam, quia diuina celebrat, excommunicatus est maiori, & ꝑ papã absoluendus. [*Clericus.*] ecce primũ, quod requiritur, vt locus sit huic pęnę, [*Scienter.*] ecce secundum, [*Sponte.*]

[*Sponte.*] ecce tertium. [*A nobis.*] hoc liii. [*Officiir.*] hoc est. v. quibus concurrentibus locus est huic pęnę alibi non expressę. vnde non est a litera recedendum, secundum Hostien. quod mihi placet, vt patet ex summatione. hoc si dicas, quod dec. hæc inducat nouam excommunicationis speciē, vt sic sit necessarium omnia concurrere. quæ tex. exprimit. s. quod dixi de emp. & ven. peruenit, alias opi. habes in glo. & alias ibi dicam. ¶ †Glo. j. ponit tres lecturas, & respon. potest obiicendo de dec. nuper. j. eo. ¶ In †gl. i [*ibi sacramentorum.*] hoc non procedit per si dec. ibi, Ad nos, &c. [*Et ibi, criminosis.*] erant forte excommunicati. quia diuina celebrabant post suspensionem. secundū T. [*in h.*] vel dic speciale hoc in papa. & hunc intellectu ponit Ber. de excep. a nobis, in vlt. gl. dixit Gof. hic, puto, cum quis excommunicato a papa cōmunicat in diuinis, incurrat maiorem, nec absoluetur nisi a papa. idem Guil. in Spec. ii. ij. §. nunc ostendendū. ver. xxviij. & est eadem sententia cū prima quo ad vtrūque effectum, sed i hoc differt, quia prima est hominis, secunda iuris. Io. dicebat hanc decr. specialiter loqui in eo, qui cōicat in diuinis non distinguens inter papam, & alios. hoc nota. xj. q. iij. si quis episcopus in concilio. Tu dic secundū Host. illa v. requiri, q sit clericus, q sciēter, q sponte, q in diuinis cōmunicet, & cū excōmunicatis a papa. & hoc teneas. si, vt prædixi, vis hic induci nouam excommunicationis speciem. contra hoc tamen multum facit, quia tex. loquitur de præterito. ibi, participarunt, receperunt. constat autem, q constitutio non ligat præteritas culpas. ad pęnam excommunicationis, de constitutio. c. ij. cum concor. nisi per modum futurę culpę, vel contumacię. puta nisi. j. tale tempus satisfecerit. j. li. vi. eo. ti. quicunque, de re. ec. non ali. c. ij. §. laici. item dato, q dicere velles, q in iure sumatur præteritum pro futuro, & econtra. ff. de ver. sig. sępe, & l. verbū, adhuc remanet cōtraria litera, Non dubitamus, quæ pari non videtur lecturam hanc, q hic inducatur noua species excommunicationis cum respondeat, nō statuat, declaret, non fulminet. propter quæ videtur adhærēdū vltimę lecturę, quam ponit gl. quæ fuit Tan. vt prædixi. est simile quod dicam, de re. iudi. cum ęterni, super ver. inuoluet, li. vj.

SVMMARIVM.

1 *Incendiarij pro absolutione debent adire sedem: post Hostiensis, iuncto contextu, excepto mortis articulo an a legato possint absolui, nu. 2. eorum pœnæ, nu. 4.*

Ex quo. tempus hic significat.

Absolutio speciali casu hic non impartitur ab excommunicante.

2 *Legati in reseruatis papæ possint.*

De æquiparatorum uno ad alterum non fit extensio.

3 *Epilogus suffragium, & additio gloss. nu. 4. 5.*

CAP. XIX.

1 TVanos, Breue est. [*Incendiarii.*] nouū est q dicitur † de incendiariis. G. [*Ex quo.*] ergo non prius. T. Vin. [*Se ap.*] no. casum specialem, quo non absoluit, qui communicat, & quo per denunciationem quis grauatur. [*Mittendi.*] nisi in mortis articulo s. de rapt. in literis.

2 Et dicit G. Na. quod legatus papę non potest tales absoluere, cum hoc eis non reperiatur permissum, & de reseruatis non possunt nisi permissa, de offic. leg. quod translationem. contra Guil. facit, quia ista dec. ęquiparat tales excommunicatis pro manuū iniectione, quos tamen legati absoluunt iuxta distinctio. de ēre. pe de offi. leg. item cum maior sit offensa in personam, quam in rē, quod in primo conceditur, concedi debet fortius in secundo, qui fil. sint le. per venerabilem. ad primum facit. xvij. q. j. c. iij. xij. q. j. præcipimus. dici potest iuuando Guil. q dato, q fiat ęquiparatio, non sequitur, q in vno casuum permissum extendatur ad reliquum. ad secundū dici potest maiorem culpam incendiarii, quam percussoris clerici, quia non cadit excusatio isto casu, sicut illo, quia ipse sic potest notari culpa in obiecto. patet s. e.

3 si vero, & ex his quæ dicam. j. c. cum illorum. ¶ † Vlt. gl. signat contrarium, & solut. solutioni opponit, & oppo

4 sitioni respondet. ¶ In † gl. ij. [*ibi, cum distinctione.*] ambæ. l. istæ distinguūt, an dolo, vel negligentia factū sit, vt primo casu puniantur vltimo supplicio, & plerunque exu

5 runtur igne. secundo sit ciuilis actio. ¶ In † glo. ii. [*in fi.*] Ala. de hoc. s. de iniur. si quis domum. ¶ In glo. vlt. [*ibi, canonicam.*] vbi de hoc, & a ij. q. ij. cum deuotissimam. [*& in fi.*] Hostien. remittit ad summam de rapto. sub rubrica de incendiariis. §. & qua pęna.

SVMMARIVM.

1 *Legati cardinales excommunicatos pro violenta manuum iniectione possunt absoluere. & n. 2. eis an credendum, & in quibus, ib. missi a latere qui dicantur, nu. 3.*

Pro tempore, hæc locutio quid significet.

2 *Indefinita æquipollet vniuersali.*

Hostiensis sibi contrarius qua in re dicatur.

3 *Additio glossarum.*

CAP. XX.

1 ADeminentiam C. † Legati cardinales excommunicatos pro violētia manuum iniectione possunt absoluere. & in j. cōsultatio. in secunda ibi. Super quo, responsio. [*Pro tempore.*] i. aliquando. Phi. vel secundum Host. i. itinerantes in transitu secundum suum tempus. [*Super hoc.*] scilicet q absoluere possint. quare non videbatur illis credendum. s. de officio dele. cum in iure, de fide instru. q super his. sed hoc eis de iure competit, quare mandati probatio non

2 exigitur. [*Eos*] alias omnes. † & est idem sensus cum indefinita æquipollet vniuersali. s. de priuil. quia circa. ergo omnes habebuntur pro absolutis. nisi forsan aliud dicatur ratione grauedinis, & enormitatis. vel dic, q etiam tales habebuntur pro absolutis, cum secundum vtranque literam hic omnes includat. Hostien. per hoc autem videtur contrarius his, quæ no. s. de of. lega. c. pe. vbi dicit legatum etiam de latere non posse absoluere excōmunicatum pro atroci iniuria. Et illud placet G. in Spe. vbi etiam recitat eandem op. Io. de Deo in ti. ij §. nunc dicamus, in ver. quod etiam dixi. quo ad legatum tam ē intelligit enorme homicidium, vel mutilationē membri, non sanguinis effusionem, etiam cum ossis fractione, vt præ. ver. in fi. Si vis a contrarietate Host. excusare. dic q intellexit prædicta, quando legatus absoluens ab enormi, dicit se super hoc specialem potestatē habere. credendum enim est in talibus verbo cardinalis. secundum ea, quæ no. de testi. cum a nobis, de fide instru. q super his. esset & alia excusatio, si illud intellexisset de legatis de latere trāseuntibus. quod tamen verba non sonant. Ab. videtur accedere alteri lecturę sumendo, q quoslibet percussores clericorum legati possunt absoluere. vide aliquos legatos absoluentes ab homicidio, & mutilatione, & aliquos abstinentes. de iure crederem eos posse, nec video quid impediat, cū regula generaliter loquatur, & quæ excipiunt atrocem, non in legatis, sed in inferioribus loquuntur. & hoc tenere expedit animabus. quod etiam placet Arch. de of. le. c. j. li. vj. al. de senten. excommu. eos, Quibuscunque sententiis,

3 ¶ † In glo. i. [*in fi.*] & hic probatur, q cardinales, reprobata distinctione Vin. de qua ibi dixi inter, de, & a latere.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio generalis non ligat nisi subditos proferentis, excepto casu.*

2 *Statutum quos liget, & nu. 5. §. j.*

Sententia quo differat a statuto, & quo casu liget non subditos, ibidem.

3 *Epilogus, & suffragium gloss. nu. 4.*

Demonstratio plerunque vice nominis fungitur.

Iurisdictio sententiæ item ad quos non extendatur, quantumque temporis duret. §. j.

5 *Additio glossarum.*

Vt excommunicati qui non vitentur, nisi conuincantur, vel denunciientur.
Culpa qui obligantur, non sequitur obligari pœna.
Scientia ex mora in loco arguatur, & in dubio relinquitur iuramẽ tenegantis.

CAP. XXI.

1 A Nobis. C. Generalis † excommunicatio non ligat nisi subditos proferentis, & in t.q. in secunda solutio. ibi, Ad quod. [*Fecerit*] contra. j. eo. Romana. §. pe. li. 2 vj. ibi soluitur. [*Ad omnes.*] sup. etiam. [*illius.*] scilicet excommunicatus. [*Auctoritas.*] t. nisi ex speciali auctoritate superioris sibi concessum sit, quod etiam non subditi astringantur ip sius sententia. Inno. qui etiam hic † dicebat congrue distingui inter statutum, quod ligat subditos, & non subditos & illud, quod ligare nõ potest nisi non subditos. & ponit exemplum in archiepiscopo excommunicãte omnes ferẽtes crucem ante se in prouincia sua. non valeret enim secundum eum talis lex cum nullos archiepiscopos habeat subiectos. & sic nõ est generalis, quæ ligat solum non subditos. Si vero patriarcha haberet sub se archiepiscopos, & talem legem faceret, valeret propter archiepiscopos subiectos. & tũc illi illam seruare deberent. contra primum. all. Hostien. de viu. pal. ex tuarum. Item aduerte, quia secũdum hoc contra peregrinos in sua diœcesi celebrantes episcopus statutum facere non posset, quod est falsum. dicebat et Inno. quod aliud est sententiam ferre, quæ fertur causa cognita, quod quilibet potest ratione delicti iam commissi in diœcesi, vt in aue. qua in prouincia, sed ratione committendi ferri non posset. puta, excommunico te de aliena iurisdictione, si hoc feceris, vel si dicat, excõmunico omnes, qui hoc egerint. vide quod dixi de fo. compe. postulasti. in glo. priuationis. [*Delegantis.*] idest papę. forte totam prouinciam sibi committentis. s. de 3 præium. mandata. Hostien. ¶ † Glo. ij. obiicit, & soluit, & contra solutionem obiicit, & respondet. demum quę4 rit, arguit pro & contra, & soluit. ¶ † In j. glo. [*ibi nominatiue.*] ibi dicit litera, quod demonstratio plerunque vice nominis fungitur. [*& ibi, masculos.*] exhæredatur filius non expresso nomine proprio, etiam posthumus p hęc verba, quisquis mihi filius fuerit &c. ¶ In glo. ii. [*& ibi, l. vlt.*] vbi, extra territorium ius dicenti non paretur impune. idem. si supra iurisdictionem suam velit ius dicere. [*& ibi, vltra iurisdictionem.*] i. vltra tempus iurisdictionis. vnde. si interdixit alicui vti arte sua, non durat vltra tempus administrationis, vt in hac. l. [*& ibi, §. vlt.*] præfectus vrbis interdicit professionem, negociationem, ad5 uocationem, & forum in perpetuum, & ad tempus. ¶ † In glo. i. [*in fi.*] non tamen vitabuntur nisi conuincãtur, vel denuncientur saluo eo, quod habes. s. eod. cum non ab homine, & c. se. ij. respon. ¶ In gl. ij. [*ibi, iurisdictionis.*] vnde & subditi extra parochiam delinquentes nõ ligantur. de consti. capitu. ii. ij. respon. li. vi. quæ in hoc ap probat, quod hic no. Hostien & reprobat quod no. Inn. & Ab. qui distinguebant. an simpliciter diceret, quisquis furtum fecerit, & tunc ligabatur subditus extra diœce. an diceret, quisquis fur. fecerit in diœcesi mea, quia tũc subditus extra diœcesim non ligabatur. [*& ibi, ignorantes.*] de cle. ex. mi apostolicæ. Host. remittit ad sum. de cõsti. §. quando constitutio. & ibi, dicas, imo dic, vt de consti. c. ij. i. respon. li. vi. [*& ibi, in culpa.*] non sequitur secundum Host. si obligati sunt ad culpam, & ad pęnam. inducit, qui ma. ac. po. c. si. C. de adul. si ea. dicit ergo hoc arbitrandum ex nouitate aduentus, vel ex mora, quam traxit in loco. & in dubio relinquendus iuramento suo s. e. si vero. ij. [*& ibi nullus.*] quoniã inducitur hoc ca. & quomodo vindetur, vide quod dicam, ne se. va. ca. vno, li. vi. in vlti. gl. in fi. [*& ibi, non durat.*] quo ad hoc, vt postea quis illam incurrat. non, enim loquitur de illa, quam quis prius incurrerat. ad id de maio. & obe. c. vno. lib. vj. [*& in fi.*] facit quod no. lxiij. dist. Salonitanæ. ¶ In gl. vlt. [*in fi.*] ad hoc. ix. q. ij. c. i. de his, quæ fiunt a præla. cũ nos.

ADDITIO.

a ¶ Soluitur. In glo. i. vel dic, q verbum, fecerit, intelligitur in præteritum, ut no. glo. quę incipit, contra, de consti. li. vi. in c. ii.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicati sunt qui cum effractione spoliant ecclesias, & per denunciationem per papam debent absolui.*
2 *Epilogus, & suffragium glossarum.*

CAP. XXII.

1 C Onquesti. C. Qui † cum effractione spoliant ecclesias, excommunicati sunt, & per denunciationẽ per papam debent absolui. & pars prima ponit querelam. ii. dat iudicem. ibi, Quoniam. [*Clausis.*] si. de priuil. quanto. in fi. [*Damna data.*] requiritur ergo duplex satisfactio. scilicet iniuriæ. & damnu. sic. s. de iniu. 2 olim. [*Literis.*] vide quod dixi. s. eo. parochianos. ¶ † Glo. j. arguit, & distinguit. ponit op. Hug. quam determinat. ¶ In glo. i. [*ibi, canonica.*] vbi de hoc. & xii. q. ii. cum deuotissimam.

SVMMARIVM.

1 *Clericus enormitatibus se ingerens perdit clericale priuilegium, & quibus nu. 2. & 5.*
2 *Homicida quis dicitur multis modis.*
De histrionibus, & Goliardis clerici quid iuris, remittit.
3 *Intellectus huius decretalis quis, & nu. 5.*
Factum pro præsumptione facti, in fin. ad dict. nosti.
Improprietas, vel abusus actionis, ibi.
4 *Epilogus & addi io gloss. nu. 5.*
6 *Mandati fines non excedendi.*

CAP. XXIII.

P Erpendimus. Diuersimode intelligitur in. 1 facto. vt j. patebit. & Ab. summabat † non esse mittendum ad curiam interfectorem clerici in seditione occisi. vt is patet, quod decre. hoc intendat in summa, quod illa. s. eo. cum non ab homine. ii. respon. vel sic, clericus dimisso habitu se enormitatibus ingerens, perdit priuilegium clericale. & dicit Abb. q casus iste contingere potuisset in comite Attrebaten. de cuius morte certitudo aliqua non habetur. Si ergo sacerdos iste dicens se filium regis Lodouici, cõtra successorem comitatus mouisset guerram, haberemus casum. [*Guerram.*] dimisso igitur habitu se ingerebat enormitatibus. [*& inf.*] quidam dicebat eum in bello interfectum fuisse, imo & ad hoc respondet secundum eũ. [*Occisus.*] captus. sup. & post occisus. Hostien. [*Interfectores.*] 2 hos † vocat non solum comitem, sed illos, qui ipsius mãdato suspenderunt, vel circa id dederunt auxilium, vel fauorem, ad id de homi. sicut dignum, secundum Hostien [*Absolutionem.*] hic tractabat. Hostien de clericis histrionibus, vel goliardis, qd est hodie expeditum, de vi. & hone. cleri. c. vno lib. vj. [*Coguntur.*] cum excommunicati non sint, alias cogerentur. non enim intendit dare 3 † hic casum specialem cõtra regulam missionis secundum omnium lecturam, sed si diceres contrarium. scilicet illos bene excommunicatos, sed in odiũ taliũ clericorum fallere hic regulam secundam canonis, si qs suadente, satis esset amicum literæ. & sic essent contraria omnia hic signata, ad quod bene facit litera sequẽs & præcedens etiam, quæ dicit ad obtinendam absolutionem, quasi innuat, quod absolutione indigeant. [*No4 sti.*] i. nosce præsumeris. vel. i. nosce potes. ¶ † Glo. Secunda signat contrarium, & remittit. ¶ Glo. tertia, obiicit & soluit. ¶ Vltima glo. exponit, & quærendo obiicit, & 5 soluit. ¶ † In glo. secunda, [*in fi.*] dicebant Tan. Vin. Phi. illud de eo, qui quamuis apostataret, nulli iniuriabatur. illud de eo, qui iniuriam inferebat. Vnde percutere licet illum. dicebat Hostien hoc capitulum loqui in clericis, qui non ex vanitate, vel negligentia, vt in contrario, sed ex malitia & iniquitate habitum dimittunt, & contra Deum, & honestatem cleri se immiscent tyrannidi,

rannidi,& enormitati ſcelerum ,& ibi depræhendūtur, & ſic ipſo facto priuilegia abiiciunt. ad hoc iura alle. in prin. G.& de priuil.ex parte.iij. vel ſecundum eum ſi vis.ꝙ omnis ceſſet obiectio,intelligas hoc.c. de incorrigibili,non credo ꝙ clericus deferens habitum, & tonſuram,licet enormitates faciat , perdat priuilegium nedum quo ad forum, ſed nec etiam quo ad eum percutientem,quin ſit excommunicatus , ſaluo iure defenſionis,& eo,quod dixi.ſ.eo.Si vero. i. Si autem ſumptis armis,& dimiſſo habitu ingreditur bellum , vel aggreſſiones:quo ad illos,qui tunc eum percutiunt,perdit priuilegium,ſed non quo ad forum,vnde tunc captus debet reſtitui iudici eccleſiaſtico.& ſic hic reſpondet ſolū narrationi deciſę , vt dixi in textu ſecundum Innocen. & adde,quod dixi poſt Abba.ſ.eo. contingit. ij. Si vero vis ſequi lecturam Hoſti quod hic reſpondeat de occiſo per iudicem,dicere potes,quod loquatur de inuetera to.in his aggreſſuris,& tyranniis.argu.de vita, & honeſta.clericorum. c. vno,libro vj.vel de incorrigibili, vt ſ. dixi,vel,vt dixi in textu ſuper ver.coguntur, vel hic ſolū poſt ſuſpenſum ſcitum fuit hūc eſſe clericū ,nec prius

6 exceptum.¶ In glo.vltima. †[*in fi.*]vel exceſſerunt ſuſpēdendo nulla condemnatione pręmiſſa . Hoſtien.huic lecturę,contra quod ſ.dixit,Eius mādato , ſed forte fuit mandatum generale de captis ſuſpendendis, vel ſpeciale tamen prætor ſententiā, nec data defenſionis copia.

S V M M A R I V M.

1 *Verbera inferri mandans abbas in monachum,& inferens quis excommunicatus ſit,& à quo abſoluatur, & nu. 4 per quos, ipſo poſſit inferre,nu.3.*

2 *Prælati percutientes ſubditos quando incurrant in excommunicationem,& qui poſſint percutere,nu.7.iuncta gl.*

Iratè factum quod damnabile.

3 *Canon,ſi quis ſuadente, qua puniat.*

4 *Monachus percutiens monachum abſoluitur ab abbate.*

Monachi appellatione quando includatur abbas.

5 *Epilogus ſuffragium.& additio gloſſarum.nu.6.7.*

Cauſa facti potius,quam ipſum factum , vel contra an conſideretur.§.j.

C A P. XXIIII.

1 VNiuerſitatis. C.† Abbas,qui fecit monachum ſuum per laicum verberari , & ipſe verberans excommunicati ſunt.nec abſoluūtur ab alio, quam a papa.in prima conſultatio.in ij.reſcrip.ibi, Nobis autem.[*Qui.*]laicus.[*Commoratur.*]iuſſus ergo domini nō excuſat in atrocioribus.ad hoc.lxxxvj.di. an putatis,& plenius.ſ.de reg.iur.quod quis,li.vj.[*Iniicere.*]verbe

2 rando,vt ſequitur.[*Regularis diſciplina*]ergo , ſi alias † ex rancore,vel odio illum percutit,ſumpta etiam ſimulatione diſciplinę , excommunicatus eſſet , vnde dicebat Hoſt.ſ.e c.j.ꝙ excommunicati ſunt prælati percutiētes ſubditos.vel ſeruientes ex odio,vel ex inuidia, quaſi retrahendo illos a bono,ne maiores ipſis appareāt. timēt forte,ne per illos diminuatur fama ſua, vel ex indignatione,non cauſa correctionis,quæ dicit non perfunctorie tranſeundo.intelligitur tamen id,de vehementi ira, vel indignatione. Secus de aliquali commotione. ſ. eo. veniens,puto,quod quātumcunque ſit commotio, dūmodo non ad perſonam,ſed ad crimen,& ipſius corrigendi cauſa hoc faciat , excommunicatus non erit .ad hoc.xl.di.odio,& hæc litera,& ſ.c.j.& ſ.eo.cum volunta

3 te.[*Monachum.*]ar.ꝙ per † conuerſum non poteſt verberare monachum.Vin.vnde dicit Archi.xlv.di. in prin. nec tuum , nec honeſtum , quod hoc facias per conuerſum laicum.[*Præcipue.*]no.ꝙ canon,ſi quis ſuadente, manum violētam punit,vt ibi,& hoc.ti.per totum. Temerariam.ſ.eo.contingit.quaſi manum.ſ.eo.nuper.vocem,vt hic,animum,quod dic,vt ſ.eo.cum quis,li.vj.& negligentiam,quod dic,vt ſ.eo.quantę , ſecundum Hoſtien.& vide quod dixi.ſ.c.j.in glo. ſed nonne. [*Sedem apo*

4 *ſtolicam,veniant.*]no.ꝙ † licet monachus percutiens monachum,abſoluatur ab Abbate , Abbas tamen in caſu nō licito percutiens monachum abſolui debet a papa. Vin.autem.ſ.eo cum illorum,& G.in Spe.de ſen.ex. ꝑla.§.vt autem,ver.ſed cum clauſtrales.& ver. ſc. tenēnt, ꝙ ſi Abbas percutit monachum,abſoluetur ab epiſcopo.Si percutit monachum,vel Abbatem alterius dioece.conuenient ambo epiſcopi. non aduerterunt hunc textum ipſi,vel alii hoc dicentes. pro eis tamen ſatis facit de ſimo.c.fi.nam ſicut.ibi ex mandato diſpenſandi cum monachis diſpenſari poteſt cum Abbatibus , ſic ex quo monachi non mittuntur ad papam , ergo nec Abbates,qui & monachi ſunt.dici poteſt,ꝙ monachis in hac materia prouidetur per manum Abbatum, ibi per manum tertij. & ideo hic appellatione monachi non poteſt includi Abbas,ibi ſic.ac ſi dicam , ꝙ vbi iura dicerent monachos abſoluendos per epiſcopos, ſatis poſſet de Abbatibus intelligi, vt in contrario.per qđ dico,ꝙ in caſu decre.religioſo ſ.eo.lib.vj.bene abſolueret epiſcopus etiam Abbatem. Volens tenere prædictorum opinionem , quæ ſatis eſt pia , dicere poſſet,loqui in enormi percuſſione,in qua etiam monachus mitteretur ad papam.ſ. eo. cum illorum ,vel ꝙ commixtio laici hoc inducat.facit de homi.continebatur, vt ſicut

a mittitur laicus. ſic mittatur [a] & Abbas.[*Euadunt.*]etiā

5 ſi monachus conſentiret.ſ.eo.contingit.j.Hoſ.¶ † Gl.ii. alleg.vnam concor.& duo iura in cōtrarium ,& ſoluit. ¶ Pe.glo.ſignat contrarium.¶ Vlt.gl.textum fortificat.

6 ſecundo ſignat contrarium,& ſoluit.¶ In glo. ii. [*ibi,ſed neque.*] vide de cle.perc.c.j.ſuper.i.glo.¶ In glo.pe.[*ibi,ne*

7 *rum.ii.*]vide de accu.cum dilecti,ſuper glo.cauſa. ¶ † In

b glo.ij [*ibi.illi.*]quia ibi religioſus torquetur.[b] Go. [*& ibi, percutere debet.*]ſi poteſt habere clericum, per quem percutiat.alias poteſt,vt ibi no.¶ In glo.pe.[*ibi conſiderari debet*] illud , cum modus facti non eſt de ſuba , vt in iuribus,quæ ſequuntur.& facit. xi.q.iij.§ ſi ergo iniuſte,cū §.ſeq.xv.q.vi.c.j.in fine,interdū plus ponderatur factū, quam cauſa quo ad legem promotionis. xv. q. j. ſi quis non iratus ¶ In glo.vltima [*ibi,corrigi.*]idem , ſi nondū appareat incorrigibilis.ſ.eodem,ſi clericos,lib.vj.[*& ibi, de hoc.*]in v.glo.

A D D I T I O N E S.

a ¶ Mittatur.Contra,quia in mixtura potentius trahere debet ad ſeminus potentem,de iud.quanto,cum ſi.

b ¶ Torquetur.Ex iuribus all.in glo. & ex iſto tex.argue , quod clericus iuſſu epiſcopi per miniſterium laici non debet torqueri, alias incidit in canonem,poteſt ꝑ miniſterium clerici cum quotidie ſeruare. ſup.

S V M M A R I V M.

1 *Clericus ex qua cauſa hic perdat clericale priuilegium.*

Argumentum vnum ſufficit.& in quo caſu hic.

2 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum . nu. 3.*

Iniuriarum quando tenear ,ſi ignorans feci.

Secundum intentionem an cuiuſque factum iudicandum.

Honor cui non ſeruandus.§.i.

C A P. XXV.

1 INaudientia. C.† Clericus,qui a prælato ſuo tertio monitus arma militaria non deponit. perdit priuilegium clericale.in j. cōſultatio. in ij. reſponſio ibi, Ad hæc . [*Erubeſcunt.*] non tamen alias delinquunt.& ſic ſoluitur contrarium de dec. ſupra eo. cum non ab homine,& cap.perpendimus.Hoſtien.dic vt ibi dixi.[*Immunitate*] ideſt illo priuilegio, & prærogatiua.Go.[*Efficax.*] & ſufficit vnum.ff.de falſis,ſi quis obrepſerit.ff ad l.Aquil.ita vulneratus.ante fi. Hoſtien.[*Attentata.*] quod fit etiam blando ſermone,vt ibi.[*Commoniti*] dicit Innocen. maxime,quia idem,ſi non commoneſtur,

tur,al.de priuil.ex parte tua ſupra eodem perpendimus. dic vt ibi dixi.[*Clericorum.*] non delinquentium, nec arma portantium.Hoſtien.¶ †Glo.tertia alleg. concor.& 2 ſi.ſecundo quærit,argum pro,& contra,& ſoluit.¶ Vlti. glo.alle.duas concor. & tria iura in contrarium, & remittit.Iterum ſignat contrarium,& ſoluit.¶ † In i.gloſ. 3 [*ibi auxilium*]vide hanc & ſeq.in præ.ca.quia fruſtra, ſuper j.glo.¶ In gloſ. i. [*ibi,ſi ea*] ceſſat adulterium in illa, quæ venali forma,& meretricio more ſe vulgo præbuit [*& ibi ſi ignorans*] loquitur de illo,qui locauit miluū,quē ignorabat miluem [*& ibi ſcientiam*] facit contra, quia ibi occidens ſeruum meum quem putabat liberum,tenetur Aquilia.[*& ibi.§ diuus*] qui hominem vulnerauit vt occidat,de homicidio damnatur, & qui hominem occidit non occidendi animo, non tenetur Cornel. de ſicariis.[*& ibi ſi cum ſeruo*] & l.præ. quæ incipit, illud, & vide has duas in præ.cap.ſi vero,ſuper j.glo.¶ In gl. pen. [*ibi ſenatoris filia*] ſequitur,quæ corpore quæſtum, vel artem ludicram fecerit,aut iudicio publico damnata fuerit,impune libertino nubit,nec ei honor ſeruatur,qui ſe in tantum fœdus deduxit.¶ In glo.non enim, [*ibi,& l. præ.in fi.e*] occidi,vel percuſſi liberum, quem putabam ſeruum meum,nō teneor iniuriarum [*& ibi non excommunicatus*] concor.Bart.Brix.in Veneri.88. ibi tamen dicit,quod Tan.ſibi reſpondit contrarium. dicebat tamē, quod Bartho.placet excommunicatum non eſſe volentem percutere clericum,ſi ſolum percuſſit eius equum vide de hoc quod dicam,infra eodem nuper, poſt prin. [*& in fi.*]ſecundum Ala.de hoc ſupra capitu. ſi vero ij.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicati pro manuum iniectione quando ab Epiſcopo abſoluuntur.*
2 *Pericula præter infirmitatem quæ.*
3 *Impedimentum quod excuſet.*
4 *Impedimentum paupertatis & ſenectutis,excuſat.*

C A P. XXVI.

1 QVod de his. Enumerat † quædā impedimenta, propter quæ excommunicati pro manuum iniectione abſoluuntur ab epiſcopo, ita, q̧ ceſſante impedimēto viſitēt papam.& primo ponit regulam.ij.caſus quoſdam exceptos.iii. ſubmittit quandā determinationem,ij.ibi. Niſi,tertia ibi, cęterum[*quod is*] clericus,vel laicus,vt dixi in cap.peruenit. ſupra eodem. [*Non aliter*] ſaluo.quod de leui iniuria dictum eſt. ſupra eodem peruenit.[*Legatum*] quod dic vt de offic.lega.ca. 2 pen.[*Periculo*] aliter ſ quam per infirmitatem per id. qd̄ ſequitur,vt ſi capitalem hoſtem timet, vel eſt obſeſſus, vel eſt in manibus prædonis,vel tyranni, vel nauigaturus eſt periculoſo nauigio, vel patitur naufragium, vel iturus per loca periculoſa.ff.de do.cauſa mort. l.iij. cum legi.ſequentibus.Innocen vel obſider alium in loco, in quo proiiciuntur frequenter machinæ.& baliſtæ,ſecundum Hoſtien,qui remittit ad no.de offic.ordin.paſtoralis.§.præterea,dicens habenas in his non laxandas,quia facile poſſent omnes abſolui, & edictum eludi. contra id,de ali.mu.iudi.capi.j.& dari via figmentis, cōtra id de duor. quanto. potes etiam exemplificare in capto per iuſtitiam,qui creditur damnandus ad mortem. [*Infirmitate*] nota. non † ſolum infirmitatem,ex qua imminet 3 mortis periculum,ſed etiam illam, per quam impeditur ire,excuſare.Innocen.& Abb. [*Tanta*] iſtud adiectiuum determinat præmiſſa tria ſubſtantiua.Hoſtiē. [*Ab his*] qui.ſcilicet temporali impedimento laborant .infra eodem quamuis. [*Viribus*] hoc proprie in infirmo. 4 [*Opportunitate*] hoc in † pauperibus,vel ſenibus.dicit etiā Hoſtien.quod impedimentum ſenectutis in hac materia dici poteſt anomalum pro eo,quod tranſeunte legato per locum illum, vel curia ad locum illum deſcendente,opportunitatem reſumit.alias vero impedimentum creſcit,non deficit,quod per ſe patet. idem de debilitatis,valetudinariis,vel pauperibus. [*Roma.&c.*] idest papam,quia vbi papa,ibi Roma.eccle.vii.quæſt.i. ſcire,vel dicitur hoc pro tanto,vt ſciatur mortuo papa non vacare officium pœnitentiariæ,vt in Clemen.de elec.ne Romani,verſi.ego tamen,vel iuriſdictionem Rom. eccleſiæ, quamuis putet hic Hoſtien. cardinalis non debere ſe intromittere: de caſibus,qui Roma. pont.reſeruātur. de hoc ſatis de ſciſma.ca.vno,li. vj.dic vt in d.dec.ne Ro 5 mani,in prin.¶ † Prima gl.obi.& remi.¶ In gl.j. [*in fi.*] &dic vt ibi dixi ſuper gl.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatus ex pluribus cauſis, ſi in abſolutione alteram tantum expreßit non habetur pro abſoluto.*
2 *Archiepiſcopus in delicto notorio ſe intromittit.*
3 *Sacrilegij de crimine agitur ciuiliter.*
4 *Fiſci nomine quandoque intelligitur eccleſia.*
5 *Supplementum gloſſarum.*
6 *Suffragium gloſſarum.*
7 *Priuilegium immunitatis eccleſiæ non reſtringitur ad portas.*
8 *Additio gloſſarum.*

C A P. XXVII.

1 CVm pro cauſa. Si † excommunicatus ex pluribus cauſis.in abſolutione alteram tantum expreſſit, non habetur pro abſoluto, Et prima caſum narrat.ſecunda dat iudices ibi,diſcretioni. & pars huius ſupra de procura.cum pro cauſa.[*Procur.G.*] qui.G.denunciabat.F.archidiaconum peccare pro eo, quod ſe ingerebat hominum communioni, uel etiam ſuper hoc implorabat iudicis officium,ſed archidiaconus reſpondebat dicens ſe abſolutum, & ſuper hoc literas oſtendebat,propter quas replicabatur, quod cū fuiſſet excommunicatus propter duas cauſas,& vnam tantum expreſſerit,non erit habendus pro abſoluto. & ſic potuit hic procurator [a] interuenire. [*Archiepiſcopus*] in- 2 tromiſit ſe † archiepiſcopus vel quia delictum erat notorium, de app. ſolicitudinem. §. ſi vero,vel de ſpeciali mandato papæ.ſupra eodem conqueſti, vel ad requiſitionem Cabilon.ordinarii loci,de treu. & pace. ca.i.vel quia fuit ad archiepiſcopum appellatum,de offi.ordin. ad reprimendam,vel de conſu.ſpeciali, alias contra. de b offic.ord. Romana,libro ſexto ſecundum [b] Hoſt.[*Nunciari*] hoc facit pro Hoſtien.cum non dicatur, quod excommunicauit,ſed quod nunciauit, vt dicam ſuper.j. glo.[*ſatisfacere*] etiam in pecunia, cum actio fuerit perpetuata ſecundum Hoſtien.qui remittit ad ea, quæ di- 3 xi,ſupra eodem ea noſcitur.no.autem † hic Inno.quod licet agere de crimine ſacrilegii ciuiliter, ſicut & de aliis c criminibus ad ſuum intereſſe [c].& licet iniuria augeatur per ſacrilegium, non tamē inducitur actio iniuriarum nec l.nec canone inducente accuſationem criminis ſacrilegij,imò iura omnia, quæ de ſacrilegio loquuntur, ſemper imponunt pœnas ſpirituales,corporales,vel pecuniarias.& pecuniariæ applicantur fiſco.xvij. quæſtio. iiij.quiſquis,& ca.ſequen.& de pœnis.ca.li. & ff. ad l.Iul. pecu.l.iiij.§.& ſacrilegii.i.& ij.ſecundum Innocen.& di 4 cit † Hoſtien. per prædicta iura probari, quod nomine fiſci quandoque intelligitur eccleſia.ipſe etiam Inn.hic tractans de ſacrilegio dicit, quod dicitur quaſi ſacri legium,quod committitur quandoque ratione rei, vt in vſurpatione rei ſacro vſui deputatæ.& circa hoc membrum diſtinguitur, aut auferrur ſacrum de non ſacro, & c.xvii.quæſtio.iiij,quiſquis,& §.præce.large dicitur cō mitti ſacrilegium in tranſgreſſione iu. publici, quod conſiſtit in ſacris,prima diſtin. ius publicum. Item qui articulos fidei,præcepta,vel prohibitiones dei negligendo,vel neſciendo violat,vel offendit.Item qui de iudicio

prin-

principis disputat, nisi manifeste constaret illud esse cōtra deum, vide, quod dicam. infra eodem inquisitioni, in glo. secundum Innocen. Item qui publica officia iudęis committunt. Item qui rem datam ecclesiæ accipit, vel retinet contra eius voluntatem. xvii. quæst. iiij. §. qui autem. & cap. seq. xij. quæst. secunda nulli. Item est sacrilegium: lędere personam ecclesiasticam. xvii. quæst. iiij. si quis suadente, & sacrilegus in rebus excommunicatus est minori, & in pecunia punitur. xvii. quæsti. iiij. si quis contumax, & tribus ca. sequen. Item est sacrilegium ex loco, vt hic cuius pęna est arbitraria secundum Innoc. adde quod dixi de foro competen. conquestus. & hanc glo. quære. xvii. quæstio. iiij. cap. sacrilegium. [*altera*] scilicet excommunicationis causa, quam non expressit.

5 ¶ †Glo. prima respon. per. q. an violans immunitatem &c. ¶ Vltima glo. respon. per. q. an pluribus de causis excommunicatus, si in absolutione tacet alteram, adhuc sit excommunicatus. arguit pro & contra. ponit. iiii. op.

6 & solut. ¶ In †vlt glo. ibi obreptionem, quia prætor per obreptionem pronunciauit deberi, cui per fideicommissum non debebatur. [*& ibi iusta. §. primo.*] ex quo recepta & probata est causa manumissionis debetur libertas. causa enim probata retractanda non est, sed probationi resistendum. [*& ibi si pater. §. primo.*] tenet manumissio serui, licet dominus credat illum alienum, vel ipse seruus non credat se manumittentis. [*& ibi, seruus.*] & l. sequen. si suasisti mihi, quod societatem non habueras cum eo, cuius sum hæres, & sic passus sum te absolui. datur mihi actio de dolo. Et vide quod ibi no. secus, si me deferente iurasti, & absolutus es. [*& ibi. §. omnis.*] receditur a pignore, si cautum fuit creditori, vt voluit, licet etiā ipse deceptus sit. intellige sui facilitate, secus, si dolo debitoris, vt ibi no. per. l. si quasi eod. titu. [*& ibi. pluribus.*] si accepto tuli, quod debes, licet plures stipulationes essent stipulationes, omnes tolluntur, nisi aliud actū appareat. [*& ibi, maritus.*] vide de procur. constitutis, in

7 prima glo. ¶ In. i. glo. [*ibi prælato.*] Idem Innocen. Hostiē. contra dicens, quod priuilegium immunitatis ecclesiæ non restringitur ad portas, vel parietes ecclesię tantū, sed per. xl. vel saltem per. xxx. passus extenditur circumquaque xvii. quæstione iiii. sicut antiquitus, & capitulo, frater, & capitulo, miror. dicit ergo, quod sicut violator ecclesiæ excommunicatus est, sic etiam violator claustri adhærentis ecclesiæ. argumento ff. de rei ven. quæ religiosis supra de iudi. quanto, cum suis concor. sed etiā inferentes vim in ecclesia, & quæ intus sunt spoliantes, sunt excommunicati, fortius in illa homines verberantes, quia maior est violentia corporum, quam rerum, argumento. xii. quæstione prima. præcipimus, de pœn. cum infirmitas. C. de sacrosan. eccle. sancimus. i. & dicit. quod manifeste hoc litera hunc intellectum innuit, non facit Hostien. quod spolians ecclesiam, & quæ in ea sunt sine incendio, & sine effractione, sit excommu-

8 nicatus maiori, & tene quod. g. ¶ In †glo. vlt. [*ibi, veritatis.*] aliter ponitur. supra vt li. non conte. quoniam. §. pe. [*& ibi quia circa.*] dic vt ibi. [*& ibi, non est verum.*] quod dic vt no supra de Iudæis. ita quorundam & iii. quæstio. iiii. Engeltrudam. [*& ibi, indeterminate.*] facit quod no. G. in spec. de senten. prola. §. vt autem, ver. sed potest aliquis. [*& ibi, Tanc. dixit.*] & Vinc. Idem Innocen. hoc addito, q̄ primum membrum locum habeat, quando iudex ex altera sola non intendebat excommunicare, & causa suppressa non est talis, propter quam expressam fuisset denegata absolutio. Secundum membrum intellexit, vt hic statim addam. [*& ibi excommunicationibus.*] vel vna sola, tamen proferens expresse, vel alias apparet, quod ex qualibet illarum causarum per se ligare intendit, Inno.

ADDITIONES.

a ¶ Procurator. Quia solum agebant ad compulsionem canonis, non ad pœnam. vide de accu. veniens, per gl. & Io. And.

b ¶ Secundum. Vide de of. or. pastoralis in glo 2. & super illa.

c ¶ Interesse. Quando autem quis dicatur ciuiliter agere, & quando criminaliter, vide Io. And. de accu. qualiter, el. ij. in glo. 2. q. vii. & Bar. in l. j. ff. de sepul. viola.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus, in quo apparuerunt in morte contritionis euidentia signa, post mortem absoluitur ab eo, a quo uiuens fuerat absoluendus.*

2 *Qui petebat absolui offerebat iuramentum de stando mandatis ecclesia.*

3 *Vtilitatis respectu hoc dicit.*

Veritatis natura.

4 *Ecclesia generalis non potest errare, specialis uero potest, sed pro ea præsumitur, non iudicat de occultis, nu. 7.*

Militans interdum sequitur opinionem, eius post mortem potestas, nume. 8. & 9.

Eius sententia ab innodato tenenda & timenda.

Inter militantem, & triumphantem differentia, & nu. 8.

6 *Excommunicationis sententia uinculum duplex, & quis absoluat ab utroque au ligetur per eam corpus, nu. 16.*

Forum dignius trahit ad se minus dignum circa medium.

7 *In absolutione ab excommunicatione maior requiritur solennitas, quam in excommunicando, & ratio, de eius quæ sint substantia in mortuis, nu. 17.*

8 *Suffragia pro defunctis prosunt.*

9 *Cum mortuo potest esse communio.*

Argumentum a contrario cessat, ubi reperitur in iure eius contrarium.

Soluendi super terram data potestas ut intelligatur.

10 *Rigor & mansuetudo in quibus hic seruari dicantur.*

11 *Hæretici post mortem reconciliari possunt & qui, & qualiter.*

Eorum in mortis articulo confessio, & reconciliatio sit recipienda.

13 *Sacerdos communicans excommunicato quibus casibus non incurrit excommunicationem.*

14 *Epilogus, suffragium, & additio gloß. nu. 15. & 16.*

Baptismus non confertur post mortem, & ratio.

Absolutus vere qualis fiat, in fi.

Hæres defuncti etiam non pœnitentis ad quæ teneatur, & numero 18.

CAP. XXVIII.

1 A Nobis est. Casus. † Excōmunicatus, in quo apparuerūt in morte contritionis euidentia signa, post mortem absoluitur ab eo, a quo viuens fuerat absoluendus, ad satisfactionem vero, ad quam tenebatur, compellentur hæredes, & sunt duæ principales partes. in prima bimembris quæstio. in secunda solutio ibi. Nos igitur. Secūda subdiuiditur, & primo distinguit duplex vinculum peccatoris. secundo ex distinctis solutionem quæstionis infert ibi, vnde quantumcunque. tertio prouisionem annectit ibi, potest tamen. quarto soluit duo obstantia ibi. Nec obstat. quinto submittit quādam determinationem ibi, vt autē. vi. ibi, absolutionis, tractat de forma absolutionis. vii. de satisfactione, & cōpulsione hęredum ibi, hæredes quoque. [*Inditia.*] vt quia

2 †petebat absolui, offerebat iuramentum de stando mandatis ecclesiæ. Leuabat oculos, & manum ad cœlum, percutiebat os, & pectus, & his similia. ad hoc. xxvi. quæstione vj. qui recedunt, & capitulo præ. & tribus sequen. Hostien. [*Habendus.*] & respondet quod non. [*Orandum.*] huic quęstioni non respondet expresse, sed tu dic. quod postquam fuerit post mortem absolutus, ecclesia orabit pro illo, & eleemosinas recipiet, prius non secundum Innocē. & Hostien. Vin. infra eodem, sacris, dixit, quod licet pro tali non recipiatur oblatio, vt ibi. posset tamen fieri oratio. Ratio diuersitatis, quia oblatio offertur ecclesiæ, oratio vero Deo. dicit demum publicam orationem pro tali fieri non debere ante absolutionē, vide q̄d dicam. s. e. cū voluntate, super ver. eleemosinas. Secus de occulta, quia ēt excōicatus secreto potest Deum

orare,

orare, maxime excommunicatus iniuſte, maxime antem hoc caſu locum habet id, quia iſte abſolueretur,
3 ſi haberet a quo. [*Breuiter.*]reſpectu † vtilitatis hoc dicit, cum ſatis ſit prolixa reſponſio ſecundum Hoſtien. [*Quę.*]veritas.[*Nec fallitur*]Hiero.ad Celantiam.E. Nunquam errat imitatio, quæ ſequitur veritatem. & ſuper lere.libro ſexto, veritas claudi & ligari poteſt, vinci non poteſt, quæ & ſuorum paucitate contenta eſt, & multitudine hoſtium non terretur. & de ſe dicebat ad. Aug. iiij.c.fieri non poteſt, vt veritatis cultor mēdacio colla
4 ſubmittam.[*Eccleſię.*]militantis † quod intelligit Hoſti. de ſpāli, Vel Romana, quaſi gñalis eccleſia ſimul cōgregata nō poſſit errare xxiij.q.j.a recta ſed & pro ſpāli pręſumitur, donec de errore probetur, de frig. fraternitatis, & maxime pro Romana. de reliqu.c. j. cuius tñ ſniā, ſacta fide de errore, reuocatur, de do. & cō. cū olim.[*Quā*] opin.[*Propter quod.*]i. quia militans eccleſia opinione ſequitur interdū, ſ̄e. inquiſitionis. In.[*eccleſiam.*]militātē.
5 Gof.[*Innodatus.*]† & tenenda eſt, & timenda. xi. q. tertia. c.j. & no. Abb. per hoc, quod ligatio, vel abſolutio, quā facit eccleſia claue errante, nec ligat, nec ſoluit apud Deum.[*Ligatus eſt.*] i. obligatus ad ſatisfaciendum, vel ideſt quo Deus ligat peccatorem.[*Remiſſione.*] quod fit per contritionem, de pœn. diſtinctione prima, quantuslibet. & c. quem pœnitet.[*Diſſoluitur.*]quod non ſufficit eccleſiæ militanti, vt ſequitur.[*Apud eccleſiam.*]per
6 peccatum † mortale, ſententia condemnationis ſecuta. & dicit Hoſtien. hoc duplex videri, alterum iudiciale, & ab hoc regulariter ſoluit, qui ligat. xxi. diſtinctione. inferior. aliud pœnitentiale, & ab hoc non poteſt aliquis abſoluere, niſi ſit ſacerdos. ad hoc, infra cap. proximis & ſ̄. ti. j. omnis, & ſ̄. eod. canonica. quamuis neceſſitas immineat, vt hic, & de hoc, de offi. ordi. paſtoralis. & hæc duo occurrunt in excommunicationis ſententia. Vnde ſecundum eum eſt aduertendum, ꝙ quicunque iudex regulariter excommunicando vtrunque firmat vinculum adeo, ꝙ ſic ligato non eſt communicandū, etiam poſt abſolutionem iudicialem factam per iudicem, niſi a pniali vinculo per ſacerdotem ipſum iudicē vel alium ipſius mandato fuerit abſolutus. dicit probari hoc per ea, quæ le. & no. ſ̄. c. cum deſideres. & ſ̄. c. pxi. ad fi. & c. canonica. in fi. & per rōnem talem certū eſt, ꝙ a mortali, pp qđ ſolū ferri dēt hæc ſnīa. xj. q. iij. nemo ēporū, nullus pōt abſoluere, niſi ſit ſacerdos. ſ̄. ti. j. oīs. cū ergo ſnīa iudicialis excōicationis cauſet a peccato, non eſt mirū, ſi ſapit nām ſuę cāę, cui quodāmō ſuccedit, de vo. ma. §. cū igit. & ſicut mixto foro eccleſiaſticū vt dignius trahit ad ſe ſeculare. de or. cog. tuā. ſic pniale trahit ꝯtentioſū, ar. de ꝯſe. ec. vel alt. qđ in dubijs non tñ in rñ, quin & iudicialē ſuū iudicē requirat. Alia rō, quia Deus ferre vr̄ hanc ſnīam per hoīem, cui hāc ptātē dedit. xi. q. iij. nemo. j. iuſtū ergo ē, ꝙ ab ea ali⁹ nō abſoluat, ꝗ ipſe Deus, vel ipſius vicarius. i. ſacerdos, qui ſolus hēt clauiū ptātē. ſ̄. ti. j. noua. dicit ergo hoc ꝑcile tenendū, ꝙ excōicatus de neceſſitate eſt abſoluēdus per iudicē ſuū, qui ſacerdos ſit, vel p aliū de ipſius mādato. & ſic dicit Itelligēdū. ſ̄ đ ſi. ad aures. dicit aūt, ꝙ his obſtāt, đ reſcr. ab excōicato de ele dudū. ij. §. tādē. đ of. del. c. fi. §. fi. ad q̄ dicit rñdēdū, vt in eis no. inducit ēt pro hoc dicto, qđ no. In. de ꝯſue. ꝗto. j. rñ. vbi videre poteris. Et Guil. in Spe. de ſen. pla. §. vt aūt. ver. itē ſcias. dicit ſe hoc ſeruare, ꝙ abſolutos a ſe facit p ſacerdotē recōciliari, fatet, ꝙ multi nō ſeruāt. vidi ēt archi. Bon. aliqñ hoc ſeruātē, ſed raro, cōiter tñ iudices eccleſiaſtici delegati, & ordinarij, quos excōicant. abſoluūt, lʒ ꝑsbyteri non ſint, nec multū pondero hāc ſubtilitatē, cū ſatis ſit abſolutus, qui pure reconciliatus eſt cōioni hoīum. Item a ſacrorū, inquātū priuatus erat p ſnīam, forte adhuc remanet illis priuatus
a pp culpā. ab illa ſacerdos abſoluat, ſed de illa nō poſſet excipi in iudicio. & per hoc breuiter rñſum pōt dici rōnibus Ho.[*Euāgelicus*]ſo. xi.[*vnde*]ſup. ex ꝑmiſſis inferē quod &c.[*Pręceſſerint.*]q. d. quantumcunque contritus fuerit.[*Credatur.*]xxvi. q. vj. ſi quis fuerit mortuus.[*Apud*
7 † *eccleſiam.*]quæ non iudicat de occultis, de ſimo. ſicut nobis. & in fine. & c. tua in fine. nec contentatur eccleſia de contritione, niſi ſecundum formam per ſe ſtatutam excommunicatus fuerit abſolutus, ſit viuus, vel mortuus. ſ̄. eodem. cum deſideres. & hæc ſit ratio, vt in timore, & reuerentia ſit cenſura eccleſiaſtica. ſ̄. de exceptio. pia lib. vj. & vt ſicut culpa publicanda eſt per ſolennem ſententiam, ſic publicetur reconciliatio per ſolennem abſolutionem. ſ̄. ti. j. c. j. & c. quæſitum. xi. qō. iii. debent. & vt oſtendat eccleſia ſe grauiter fuiſſe læſam in offenſione ſponſi ſui. ſ. Chriſti nec mirum, ſi maior in abſolutione, quam in ligatione requiritur ſolennitas, nam & homo in momento, vel de facili ligatur per peccatum, non tamen ſic de facili ſatisfacit. lxxxij. diſt. presbyter. cum ergo in mortali etiam occulto requiratur contritio, & ſacerdotis reconciliatio, fortius in publicato per excommunicationis ſententiam requirit eccleſia reconciliationem prius, quam illi communicetur. xxvj. q. vj. his qui & c. præceden.[*Ipſius.*] ſ. mortui excommunicati, ſed pœnitentis & contriti.[*Signa.*] vt
8 dixi in prin. c. † [*Conſtiterit.*] teſtificantibus de hoc teſtibus, qui interfuerunt, & viderunt. Hoſtien. dicit Abba. ſufficiet vnius teſtimonium, ex quo alteri non fit præiudicium, de conſecratione diſtin. quarta, cum vtique. & cap. paruuli. [*Super terram.*] illud enim locum habet quoad eccleſiam triumphantem. & ſi de vera abſolutione loquamur, ſed quo ad eccleſiam militantem hoc poteſt, cum illa ſit potius quædam declaratio abſolutionū a Deo factæ, ante quam declarationem indiſtincte ſeruatur per eccleſiam militātem, infra eodem, ſacris. & dicit Hoſtien. quod ſecundum dominum Hugo. cardinalem hæc eſt vera, quicquid dicat, ideſt auctor decr. nihil enim quo ad veram abſolutionem, vel ligationem operatur poteſtas eccleſiæ poſt mortem. xxv. diſtin. qualis. Et nota. quia iſta verba non aſſerunt ſuffragia non prodeſſe. Et ſic non obſtat. quod dixi, ſupra titulo primo, quod autem, poſt principium. nam per ſuffragia non fit plena abſolutio, vt no. de celebratione miſſa. cum Manhæ. in vltima gloſſa. [*Et quod.*] repete, nō obſtante quod.[*Legitur.*] xxiiii. quæſtione ſecunda,
9 ſane. de ſepulturis. ſacris.[*Mortuo.*] hic patet † expreſſe quod communio poteſt eſſe cum mortuo, vt dixi de priuilegijs, ad hæc. ſuper prima glo.[*Cum & ſi*]ſoluit primo ſecundam obiectionem.[*Et in cæteris*]hic ſoluit primam. & hic colligit Abba. quod ceſſat argumen. a contrario. vbi illius argumenti contrarium reperitur in iure, de hoc ſatis dixi, de electionibus, publicato. ſuper vltima gloſſa.[*Legatur.*]ſed quid ad rem, cum non exēplis, ſed legibus ſit iudicandum. C. de ſenten. & interlo. nemo. ſecunda quæſtione ſeptima. §. in hoc. & non quid fiat, &c. de electio. cum cauſam? Solu. ſic eſt intelligenda auctoritas, Quodcunque ſolueris ſuper terram, ideſt quandiu fueris ſuper terram. te autem mortuo ad ſucceſſores deuoluitur hæc poteſtas. xxi. diſtin. in nouo. xxii. diſtinctione, cap. primo. vel expone cum Innocen.[*ligaſſe, & ſoluiſſe.*]ideſt ligatos & ſolutos nunciaſſe [*Et ſeruemus.*]concor. de purgatione canonica. inter. ver. ſeruantes. & ſupra titulo primo, omnis. §. ſa-
10 cerdos. Hoſtiē. ſeruat † autem rigorem in eo, quod vult illū abſolui a ſuo iudice, qui in mortis articulo abſolui poterat a ſacerdote, quaſi ī hoc ceſſauerit periculū, mā ſuetudinē in eo, quod mortuus reconciliatur, ēt interdū ꝑter ſedē apoſtolicā, vt ſ̄. patet[*Rigorem & manſuetudinem*]ad intelligentiā huius verbi vide, qđ no. xlv. di. oīs qui.[*Fuerat.*]quo cūq; vel quia ligatus tali vinculo, cuius abſolutio ſpectat ad papā, vel qa excōicatus a papa, vel legato, vel delegato papę defuncto, nec ſucceſſorē habēnte, vel cuius iuriſdō eſt extincta, vel ſimilib.[*Ex præmiſſa.*] ſ. quia indicia maniſeſte apparent.[*Abſoluendi.*]ab alijs non. & in hoc conſideratur etiam rigor, quod non
11 ab alio, ſed nec idem poteſt abſoluere † hæreticos

poſt mortem ſecundum quoſdam, quantumcunque pœnitentiam petierint, argumen. xxvj. qō. vj. is qui pro tempore. ſed Innocen. contradicens, quod ſi in eis ſigna pœnitentiæ apparuerint, etiam poſt mortem reconciliari poterunt & debebunt. xxvj. q. vj. qui recedunt. & c. ſe. de conſecra. diſtin. iiij. [*Aegrotantes.*] & de hoc de hære. excõmunicamus. j. §. ſane. Nec obſtat. c. is, qui. quia finis eius non reſpicit partem proximam, ſed principium capituli vbi videtur, quod ſi aliqui etiam in mortis articulo velint confiteri, ꝙ recipienda eſt illorum cõfeſſio. tunc enim eſt differentia inter hæreticos, & alios, quia etiam tunc hæretici non reconciliabuntur niſi cum ſolennitate, de qua. j. quæſtio. vij. quotiens. & c. ſalubertimum. & cap. conuenientibus. Vbi vero iam ſunt mortui, non eſt differentia, quia vtrique recipiuntur, dummodo certa ſigna pœnitentiæ appareant. lex enim quæ etiam in hæreticis aliud ſtatueret, inhumana eſſet ſecundum Innocen. dicit Hoſtien. probari per cano. xxiiij. q. ij. ſane profertur. quod hæretici reconciliantur

11 poſt mortem. [*Seruetur.*] hoc † caſu ſecundum Hoſtien. [*Pſalmo.*] Miſerere mei Deus. Vincen. & de hoc ſatis in Spe. de ſenten. prola. § . vt autem. ver. porro. ibi videas de hoc no. per Hoſtien. in ſumma eodem titu. §. pe. ver. tertium. [*Dominica.*]. ſ. Pater noſter. & dicitur dominica, quia ſic dominus docuit nos orare, vt patet Math. vj. [*Conſueta.*] vna ex his habetur. xj. q. iij. cum aliquis. Iſtis

12 autem † modis ſacerdos abſolutionis participans excõmunicato, vel pro illo preces effundens excommunicatus non eſt, cum hoc faciat ad ſalutem animæ illius

14 ſecundum Hoſtien. j. eodem, cum voluntate ¶ † Glo. quinta reſpondet per quæſtionem. ¶ Glo. ſi talis, quæſit, & arguit. ¶ Glo. [*puta.*] diſtinguit. ¶ Glo. penultima.

15 arguit, remitt. dupliciter quærit, & ſoluit. ¶ † In gl. puta. [*ibi, quamuis*] vide, vt lite non conteſta. quoniam. in glo.

16 ſcititous. ¶ In glo. † ſecunda. [*in fine.*] vbi de hoc, & prima quæſt. prima, ſpiritusſanctus. ¶ In gl. [*hic inſurgit*] & ſufficit animæ baptiſmus flaminis. ſ. de bap. debitum. hoc etiam placuit Innocen. & hoc teneas. ſed Hoſtien. dicit quod corpus non ligatur excommunicationis ſententia, ſed anima, ad quod inducit de rebus eccle. non alie. ſi quis presbyterorum. Dicit hanc diuerſitatis rationem, quia ſi mortuus non baptizatur, nullum periculum, nullum ſcandalum imminet, cum baptizatus ſit apud Deum, vt eſt dictum, immo induceret errorem, & ſcandalum inducere poſſet. Si vero non abſoluatur excommunicatus, ſcandalum, & errorem inducere poſſet, quod per abſolutionem, in qua nec error immineret, remoueretur. Item ſit hoc ad timorem, & reuerentiam cenſuræ. ¶ In glo. ſi talis. [*ibi, ſacerdotis.*] proprij, vel alieni. & facit quod dixi, ſupra titulo primo, omnis. [*& in fine.*] dic vt no. ſupra de officio ordinarij, paſtoralis. in gloſſa, quo caſu, in fine. ¶ In glo. puta. [*ibi quorundam*] & infra de hæreticis. accuſatus. §. ſi vero. in fine, libro ſexto. [*& in fine.*] de hoc. xxiiij. quæſtione ſecunda. in ſumma plenius. ¶ In gloſſa, idem indultum. [*in fine.*] vel dic, quod eſt noua indulgentia circa defunctos. Goffr. quaſi caſus iſte tanquam difficilis, & ſolennis fuerat papæ reſeruandus. Diſcrete enim & cum magna cautela eſt de talibus inquirendum, cum hoc ſit quaſi hominem ſanctificare. ſi enim vere abſolutus eſt, ſanctus eſt, & hæc ſpectant ad papam, de reli. & vene.

17 ſancto. c. j. Hoſtien. ¶ In glo. ſed † forma. [*ibi, non eſt de ſubſtantia*] Hoſtien. qui tenet contrarium, vt ibi dixi, reſpondet hic multis modis. Primo, ꝙ hic non traditur generalis forma abſolutionis viuorum, ſed ſpecialis mortuorum tantum, de quibus. ſ. locutus eſt. ſpecialitatis ratio, quia impoſſibilium nulla eſt obligatio, de regu. iuris. nemo poteſt. cum ſuis concor. ſ. de pactis. c. fi. Secundo dici poteſt ſecundum eum, ꝙ hæredes, ſicut coguntur ſatisfacere, ſic & iurare, & ipſius loco verberabuntur, ꝙ ſi iurare nollent, admitti poſſet quilibet pius & deuotus chriſtianus. ſ. de frigidi. laudabilem. qui matri. acc. poſſunt. videntur. Sed ſi nullus talis inueniatur, per hoc non impeditur abſolutio, vt ſequitur in gloſſ. Tertio, quod plus ſibi placet, quia hæc abſolutio quantum ad veritatem nihil operatur, vt dixi ſuper veri. nec obſtat. ſit ergo abſolutio plus ad viuorum conſolationem, quam ad mortuorum expiationem, ad hoc. ſ. de celeb. miſ. cum Marthę. ad fi. non eſt ergo mirum ſecundum eum, ſi in ea non iuratur. [*Et ibi, non credo.*] Idem Hoſtiẽ. alleg. ff. de rei ven. quædam. in argu. pro. In contrarium alleg. ſ. quod me cauſa. ſacris. refert Abb. quoſdam dicere hoc verum eſſe, quando abſolutor eſt præſens. Si vero eſt abſens, tunc exhumabitur, quia cum vere ſit excommunicatus quo ad eccleſiam, ei participari nõ debet, quod fieret, ſi in cœmeterio dimitteretur. [*Et in fine.*] facit quod not. in clementina, de ſepulturis, eos qui, in gloſſa, ſed qui. ¶ In gloſſa vltima. [*ibi, vbi de hoc.*] & xij. quæſtione ſecunda, epiſcopus, qui filios. [*Et ibi, pœnituerit.*]

18 dicit Hoſtien. quod † dato, quod non pœnituerit defunctus, hæres cogetur reſtituere rem illicite acquiſitam, quia res tranſit cum onere, ſupra de pignoribus, ex literis, de reſtitutione ſpoliato. ſæpe. & ego ſum Deus zelotes &c. prima quæſtione quarta. §. econtra dominus. & cogitur filius exequi votum paternum. ſ. de voto, licet.

ADDITIONES.

a ¶ Abſoluat. Pro hoc, quia vt patet ex mente Innocen. excommunicatio eſt iuris poſitiui, & habet ſuas formas, infra eodem, ſacro. & c. j. eodem titu. lib. vj. peccatum autem, ex quo fertur, ligat quo ad Deum quo ſublato per pœnitentiam & abſolutionem presbyteri, remanet excommunicatio poſitiui iuris, & illam poteſt tolli per illum, quia illam tollit. ad hoc optime facit hic tex. quod nota. infra in glo. quæ non indicat.

SVMMARIVM.

1 *Clericum detinens vel detrudens in vincula, quibus caſibus excommunicatus ſit, et numero 2. ei quando non dicatur inferri violentia, num. 2.*
A quo abſoluatur, numero. 3. 7. & 9. & quibus ſeruatis, numero. 8.
Excommunicato communicans quando ſit excommunicatus, & nu. 5. 6. & 14.
A quo abſoluendus, & quo caſu cum iuramento, inter excommunicatum, & quemlibet criminoſum differentia, numero 8. 9.

3 *Violentia clerico inducta quando dicatur.*
Pulſari, vel verberari quis dicatur.
Voluntas, & intentio in quibus attendatur.
In canonem, ſi quis ſuadente, quis incidat.

4 *Ex conſilio, & fauore quis teneatur, & nume. 11. §. primo. & numero. 12. §. 1.*
Fauorem quis dicatur impendere.

6 *Excommunicatio non tranſit in tertiam perſonam, & quæ, & ad quem alias extendatur, nu. 13. & 14.*

7 *Archiepiſcopus in viſitatione prouinciæ, quæ poſſit.*

10 *Epilogus, & ſuffragium glo.*
Cauere ex prætoria cautione, & in poſſeſſionem mittere magis eſt imperij, quam iuriſdictionis.

13 *Additio gloſſarum.*

15 *Ius commune an non poſſit quis exequi, niſi ſpecialiter delegetur.*

CAP. XXIX.

1 NVper. Pars de bigamis, nuper. & hoc dicit. Detinens † clericum in cuſtodia, vel vinculis ſine aliqua læſione, excommunicatus eſt. hoc primo. ſecundo dicitur, quod communicans excommunicato ſcienter in crimine, excommunicatus eſt, & niſi difficultas impediat, ab excommunicatore debet abſolui, & cum iuramento. cõicans vero extra crimen, reconciliatur

liatur a ſacerdote ſuo ſine iuramento. ſecunda ibi, nos igitur. & vtraque ſubdiuiditur, quod per ſe patet. [*Faciendum.*] huic reſpondetur. ſ. ver. nos igitur. Hoſt. [*Læſione.*] vt quia nec manus iniiciunt, imo eis in lectis & ferculis parant, quæ ſunt grata. [*Publica.*] vt in domo iuſtitiæ. [*Priuata.*] vt in domo propria. Abb. [*Detrudunt*] etiam ſi-
1 ne†manus iniectione, vt quia vibrant enſem, vel alias comminantur mortem, niſi carcerem ingrediantur ſecundum Hoſt. vel forte ſponte ingreditur carcerem, & ibi poſtmodum includitur. Dixit autem Hoſt. ꝙ vbi clericus intruditur non ad iniuriam, pone quod probi viri etiam illum violenter includunt, ne ab inimicis illum potenter quærentibus occidatur, illi non erunt excommunicati, cum non ad iniuriam, ſed ad ipſius ſalutem hoc faciant, alle. xlv. di. cum beatus. ff. de libe. hom. exhi. l. iii. § ſi quis eum. & §. ſi quis nolentem. ff. de neg. ge. ſoluendo. ad hoc verbũ, nequiter, quod infra ſequit. ſ. de ap. quidã. Sed plus dicit Inno. ꝙ ſi inimici alicuius clerici obſident illum in caſtro, vel domo, vel illũ ĩ domo forte mulieris claudunt, non vt illũ ibi cuſtodiãt, ſed vt verecundiam illi inferant, non diceretur tunc detineri in cuſtodia, vel carcere, quia nec id intendunt. Item nec violentiam in perſona eius faciunt, nec in rebus, quæ ĩ corpore tenet, vel quę ſibi inhærent. Eſſet autem violentia, ſi quis teneret clericum per veſtes, vel per frenum equi, cui inſidet clericus, cum abire non poſſit quo vellet. Auferens etiam rem violenter a clerico excommunicatus eſt, etiam ſi auferens dominus ſit rei ablatæ. Idem, ſi poſſeſſor, vt quia commodauit. nec enim ante vſum completum debet auferre. de cõmo. c. j. Si autem occideret equum ſub clerico, de quo dixi. ſ. c. in audientia. ſuper glo. vel detur, patet veſtes, vel laniaret, etiam ſi in eius dorſo, & in eius iniuriam, videtur quibuſdam, ꝙ excommunicatus non ſit, quia nulla violentia eſt, ſed iniuria tantum, quia non dicitur iniuria manu fieri, niſi pulſetur, vel verberetur. ff. de iniur. l. lex Cornelia. In prin. dicitur autem large pulſari, ſi per frænum, vel per veſtes detineatur, ſed non dicitur pulſati, ſi equus occidatur, vel veſtes lanientur, & in excommunicationẽ non incidit, niſi qui manus iniicit violẽtas. xvij. q. iiij. ſi quis ſuadente. & pœnæ ſunt moliendæ,
a de pœni. diſt. j. pęnæ. Alijs videtur. [a] quod ſi in iniuriam clerici hoc faciat, quod eſt excommunicatus. in perſona enim videtur fieri iniuria, quæ fit in veſtibus, quibus induitur, vel in equo, quem equitat, vel quem manibus tenet, ſecus autem, ſi non teneret veſtes, vel equum, ſi iuxta eum eſſent, quia tunc non fit violentia perſonæ, ſed in prædictis caſibus fit violentia in perſonam eius, vel iniuriam, quod ſufficit. ſ. eodem contingit, ſecus antem, ſi furto auferret corrigiam, qua cinctus eſſet, vel veſtem, qua eſſet ĩdutus, quia minima, vel nulla eſſet violentia perſonæ, quæ alias nihil ſentit, & in talibus voluntas, & intentio eſt multum attendenda, argumẽ. ff. de fur. verum. ff. ad leg. Cor. de ſica. diuus. Licet aliqui dicant, quod non ſemper voluntas, & intentio eſt attẽdenda, ſed ipſum factum, vt apparet in eo, qui non cauſa iniuriandi, ſed cauſa lucrandi res auſert clerico. Dicimus ergo, ꝙ non incidit in canonem, qui metu compellit quemquam clericum ſibi dare aliquid, vel qui metu cogit aliquem exire de domo, vel fundo, quem
b poſſidet, & poſtea eum fundum capit. [b] ad hoc enim, vt incidat in canonem, oportet, ꝙ in perſonã iniiciat manus violentas, vel ſecundum alios in res, quæ ſunt circa perſonam, vel quas tenent, vt quia tunc ſemper dicitur vis fieri perſonæ, vt in c. ſi quis ſuadente, ſed in alijs proxime præmiſſis caſibus non fit vis in perſona, nec in rebus, quę perſonę adhærent, vel quas perſona tenet. Item dicimus quod non incidit quis in canonem in caſibus, vbi licet ſua auctoritate rem inuadere, vel vim vi repellere, vt ſ. de loca. propter. ſ. de procu. c. fina. de reſti. ſpo. cum olim. ſ. eodem. c. iii. ſecundum Inno. Idem Hoſtien. Dicit etiam Hoſtien. illum eſſe excommunicatum, qui ſpuit in faciem clerici per prædictas rationes. Remittit autem ad ſummam eodem ti. §. qualiter proferatur. ver. quid ſi aliquis ſpuit. & ſequentibus. [*et vtrum.*] ſecunda quæſtio, cui reſpondet. ſ. §. in ſecun-
3 da. [*A †ſimplici.*] reſpondet, quod non niſi a proprio. & per hoc no. Hoſtien. quod ſi nec a non proprio ſacerdote, nec a proprio, indiſtincte poteſt abſolui, multominus a non ſacerdote. [*Vel archiepiſcopi.*] vide quod dicã. ſ. verſi. in ſecundo. [*Ordine.*] quia primo ad primum. [*Sa-*
4 *pius.*] quam alio modo, vel. i. ſæpe. [*Conſilium.*] extra †iudicium. de hoc. de cle. excom. propoſuit. §. j. Hoſtien. dicit Abb. hoc certum, ſi conſilium directe datum eſt ad crimen, quod excommunicationem inducit, puta ad clericum verberandum, non ſic, ſi daret conſilium, vel fauorem in facto, pro quo excommunicatus non erat, vel auxilium contra offendentem eum. [*Fauorem.*] dicit Abb. in laudationem facti fauorem impendi. [*Oratione.*] ideſt locutione per id, quod ſequitur, orando &c.
5 [*Orando*] cum †excommunicato nullus debet orare. vnde, ſi ſit extra eccleſiam, & inde miſſam audit, ſtatim debet ſacerdos ceſſare, & alij orantes inde recedere, vt patet in eo, quod no. ſupra titu. primo, quod in te. §. j. ver. & in conuentualibus. Si tamen ſacerdos incœpiſſet canonem miſſæ, poſſet ipſam perficere. quia non recipit diuiſionem. vij. qõ. j. nihil. & per conſequens ſcholaris, qui ipſum iuuat ſecundum Innocen. Hoſtien. & Abb. argumen. ſ. de vita & honeſt. clericorum. c. iii. & tutius eſt, ꝙ ſocius ſit ſacerdos, vt patet in dicto c. nihil. Si autem incœpiſſet veſperas, vel alias horas, ſtatim exeat, quia ipſas alibi finire poteſt. Quid ſi excommunicatus ſit in eccleſia non cauſa orandi, ſed pro alio ſuo negotio? Dixit Innocen. quod non videt, quare alius in eadem eccleſia orare non poſſet, cum tunc ſibi in oratione non communicet, quia nec ad orandum venit. Alij contra, pro quibus ſecundum Hoſtien. faciunt hæc verba, In oratione, & quod ſequitur, Aut orando ſecum, quaſi dicat non eſt orandum in loco, in quo poſſit hoc audire, vt hic. nec ipſo reſpondente, vt ſequitur, aliter non diuerſificantur hæc verba, quinimo nec eccleſiam debet excommunicatus ingredi, etiam ſi ibi non celebrentur diuina. xxv. diſtinctio. c. primo, circa princ. & xxiiii. q. iij. clericus. j q. j. non liceat. vide, quod ibi no. & eadem quęſt. qui ſtudet. in fine. & de conſecratione diſtinctio. prima, epiſcopus nullum. & intellige, quod non liceat niſi cauſa audiendi verbum Dei, infra eodẽ reſponſo. §. j. vbi de hoc. [*Comedendo.*] vel ſecum eundo, conſedendo, vel ſimili modo. & quod hic no. Innocen. & Hoſtien. dixi infra. c. ſi vere. ſuper gloſſa penultima.
6 [*Participes.*] qui tamen †cum iſto participat, excommunicatus non eſt. & hoc eſt quod dicimus, quod excommunicatio non tranſit in tertiam perſonam. xj. qõ. iij. quoniam multos. Hoſtien. intelligo hoc verum de maiori. & adde, quod dicam in quarta gloſſa. & dixit Innocen. literam intelligendam de directa participatione, ſecus de indirecta, vt ſi quis excommunicatus eſt, quia guerram facit contra eccleſiam, vel clericum, poſtea ego illi guerram facio. tu contra me iuuas illum, auxilium ei præbens, quia per hoc melius guerram faciet, excommunicatus tamen non es, quia nec hoc intendis. Hoſtien. ponens hoc dictum Innocen. ſcilicet quod liceret tibi contra tuum inimicum inuocare auxilium excommunicati propter guerram, ita quod ſibi etiam in ſua guerra auxilium præſtes, reprehendebat hoc, fatetur tamen, quod dominus auxilium vaſalli excommunicati inuocare poteſt propter fidelitatis debitum, quod remanet, infra eodem, ſi vere. de iudicijs, intelleximus. [*In eum delinquere.*] motiuum, quare excommunicatori abſolutionem reſeruat. [*Requirenda.*] verum, ſi difficile &c. quod eſt in
7 fine. [*Vel a proprio.*] non quod † omittat archiepiſcopum, de quo quæſitum fuerat, vt ſupra, cum ergo tribus expreſſis in quæſtione, de duobus reſpondeat, de

tertio ſubticeat, patet archiepiſcopum etiam a minori abſoluere non poſſe.facit de decimis.ad audientiam. quod verum, niſi cum viſitat, quia tunc pôt, q̃ ſunt fori pœnitentialis.de cenſi.c.ſi.in ti.lib.vj.& dato quod non viſitet, dat tamen literas indulgentiarum. ſ. de pœnitē. & remiſ.c.pen.[*Et tunc.*]De hoc vide quod dixi.ĩ codē, ſtatuimus,libro.vj.& dicam.ĩ.ſuper glo.colligitur.[*Sibi*] vel alteri, vt eſt videre hic in communicatione in crimine.Ad idem, ſ. de præben.grauc.in fine.Patent etiā exempla, in quibus papa ſibi abſolutionem reſeruat. xvij.q.iiii.ſi quis ſuadente.ſ.eodem. tua.& c. conqueſti. & c.ſignificauit.de crimine falſi. ad falſatiorum. cum ſimilibus.[*Primum.*]ſcilicet in crimine.[*Iuramento.*]per
8 †hoc infert Hoſtien.iuramentum eſſe de ſubſtantia.de hoc.ſ.eodem, cum deſideres. ad finem.Inducit etiam Hoſtie pro ſe literam quæ ſequitur a contrario.[*Reconciliari.*] per pœnitentialem pſalmum auctoritate epiſcopi,vel proprij ſacerdotis,qui dabit illi licentiam vtē di ſacramentis eccleſiæ, non tamen inducet illum in eccleſia,cum non ſit extra,per hoc autem patet differē tia inter excommunicatum etiam minori, & quemlibet criminoſum,licet enim vterque ſit ſuſpenſus a perceptione ſacramentorum quo ad ſe, tamen criminoſus ſine reconciliatione ſolenni per pœnitentiam reſtituitur ſacramentis.patet de tempori.ordi.c.fina. Exceptis his, quæ poſt pœnitentiam executionem impediunt,vt ibi,& ſ.de accu.inquiſitionis.Excommunicatus vero etiam minori non reſtituitur, niſi ſolenniter reconcilietur,& idem in ſolenniter pœnitentibus ſecū dum Innocen.& Hoſtien.qui nec credunt hanc reconciliationem diſpenſationem dici.& per hoc infert Hoſtien.ꝙ ſi minor excommunicatio ſolennem ſacerdotalem reconciliationem requirit, multo fortius maior.
9 de hoc.ſ.eodem.cum deſideres.[*Iuſta † cauſa.*]puta,quia nimis diſtat.ĩ.eodem, relatum. multo fortius propter mortis periculum.ſ.eodem,non dubium.& c. quod de his.vnde dixit Abb.ꝙ in his caſibus,in quibus abſoluit ordinarius excommunicatum pro iniectione,abſoluet & iuſtum. [*Excommunicatorem.*] vel ſuum ſuperiorem, vt dictum eſt ſupra.[*Accedat.*]is ſcilicet,qui communicauit in crimine.[*Cautione.*] iuramenti ſcilicet.[*Excommunicatoris*]debet ergo poſtea ad illum mitti.ĩ. eodem,
10 ſacro.de offi.ordin.ad reprimendam. ¶Glo.† [*colligit.*] primo reſpon.per quæſtionem, an communicans in crimine damnato ligetur ſententia canonis, vel hominis.ſecundo quærit, opinionem ponit, & ſoluit.tertio
11 obijcit,opi.ponit,& ſoluit.¶ In †glo.j.[*ibi,nec refert.*]quo ad reſtitutionem,quæ ex cauſa competit etiam maiori,vt in hac.l.¶In glo.ij.[*ibi,l.prima,in fine.*] Excuſatur ab infamia,qui iuſſu eius,in cuius eſt poteſtate, contrahit intra tempus luctus,vel binas nuptias.[*& ibi,§ ſi tibi, in. fi.*]in mandato loquitur, quo tenetur mandans, cuius etiam non intererat, ex quo mandatarius, aliàs facturus non erat.[*& ibi, conſilij.*] ſequitur,non fraudulenti nulla eſt obligatio.Cæterum, ſi dolus & caliditas interceſſit,de dolo erit actio.¶ In glo.colligitur [*ibi, ſi is qui.*] vide de priuilegijs, quia circa. ſuper vltima glo. [*& ibi, non poteſt.*]vide de libel.obla.c.ſecundo.ſuper prima glo. ¶In glo.ſimiliter.[*ibi,iubere.*]ſequitur, cauere ex prætoria ſtipulatione,& in poſſeſſionem mittere,imperij magis eſt,quam iuriſdictionis.[*& ibi, §. quod eis.*]§.primus, eſt,& vide de iudi.at ſi clerici.ſuper gl.argumen.contra.
12 ¶ †In glo.prima.[*ibi,ſola violentia.*]quod hic dixit Goffr. vide.ſ.cap.primo.in gl.ſed nonne.[*& in fine.*]ff. de libero homine exhi.l.j.Goffre.contra.ſ.de iureiurando. ex reſcripto. Vincen.¶ In glo.ſecunda.[*ibi,de malo.*] in hoc vr̄ gl.allegare ꝯ ſe, vt & ſi ꝯmiſſurus eſſet,teneatur ꝯſules, quaſi tūc fiat de malo deterior, vbi vero ꝯmiſſurus nō eſſet, tunc fiat de bono malus.& ſic dicit Abſtenuiſſe magiſtrum ſuum.Innocen.etiam hic dicit, etiam ſi aliàs facturus erat. [*& ibi, qui igitur.*] alias, ſed vtrum. [*& in fine.*]& de hoc plene infra de regulis iuris. nullus
a ex conſilio lib.ſexto.[a] ¶ In glo.pone.[*in fine.*] dixit hic
13 Vincen.& Phi.quod †excommunicatio non extenditur ad illū, qui cōicat crimini, & non criminoſo.q̃ña exemplum'pone me excommunicatum,quia celebro in certo loco interdicto.tu ibi celebras poſtea non mihi celebrando. idem in ſimilibus. & idem dicas econtrario de illo,qui communicat criminoſo etiam in crimine, ſed non in damnato,vt ſi cognoſcit excommunicatam propter furta. poſſet etiam intelligi dicta prędictorum,vt participet crimini,& non criminoſo, qui participat non cum primo, ſed cum ſecundo participante, vt ſi Bertam cognoſco excommunicatam ex eo,quod communicauit in crimine concubinatus clerico propter hoc excommunicato. & facit quod dixi hic in tex.pro his facit repetitio literæ, qua dicitur hic communicet crimini,& participet criminoſo. & addo quod dixi.ĩ.eodem,inquiſitioni.ſuper ver.mortale.¶In
14 †gl.colligitur [*ibi,communicat.*]ſcienter.de hoc.ſ.eo.a nobis.j.nec per hoc dicam iuſtam ſententiam hominis, in qua excuſat ignorantia.ĩ.de conſtitu. c.ij.libro vj. nam licet ignorantia canonis generalis non excuſet a ſententia canonis,ignorantia facti bene excuſat ab illa.ſ.eo.ſi
b vero.[b]ij.[*& ibi,canonis.*]Innocen. & Hoſtien. contra,qui dicebant hunc ligatum ſententia canonis, ſed illius abſolutio reſeruata eſt proferenti,vel eius ſuperiori.idē Boati.& hoc placet.& ſunt hæc multum diuerſa.nam ſecundum dictum gl.ipſe excommunicatus communicans in crimine nō incurreret maiorem. ſecundum aliam opinionem incurreret,quod etiam tenent prędicti expreſſe hic. & ĩ.ca.proxi.& de hoc.ĩ.eodem.ſtatui-
c mus.[c] li.vj.Item ſecundum dictum gl.ſi quis participat extra territorium proferentis ſententiam,licet in crimine damnato,non incurrit maiorem,de conſt.c.ij.ij.rñ. lib.vj.ſecundum aliam opinionem incurreret, ex quo illa eſt ſententia canonis.idem de ſimilibus. Pro iſta op.multum facit illa litera,quamuis enim & tunc &c. ex vi illius copulæ & propter prædicta forte dictum eſt hic de ſuperiore excommunicatoris,quaſi ſi ipſe excōmunicator communicaſſet in crimine, abſoluetur a ſuperiore,vel forte de ſuperiore fuit dictum ad ſupplendam negligentiam, vel impotentiam excommunicatoris [*& ibi,animę*]i.quod no.ſ. de excep. dilecti.in vlti. glo.[*& ibi, ab eo.*] dicit Hoſtien. quod hic non ſoluitur, ſed repetitur ipſum,quare.ſi enim in indulgentia iuriſdictionem non habet,multo minus in pœna, quia odia &c.Dicit autem,quod eſt ratio,quare indulgentię, licet fauorabiles reſtringuntur,ne vileſcat eccleſiaſtica iuriſdictio,& eneruetur pęnitentialis ſatisfactio,& quia interdum fiunt indiſcrete.ſ.tit.j.cum ex eo.& ſimile.ĩ. titu.j.cum in partibus.Communicans vero excommunicato ſcienter, delinquit. & dignum eſt, quod delictum non remaneat impunitum. ĩ. eodem., vt famæ. melius ſecundum ſuam opinionem dicere potuit Hoſtien.quod per indulgentiam ſoluit homo, quod non poteſt in non ſubditos, per communionem ligat canon,cui omnes ſunt ſubiecti,de conſti.c.j.& de excommunicatione minori nullus dubitat, ſed idem de maiori,vt ſit canonis,ſicut illa.[*& ibi, Ioan dixit.*]& Goffre.
15 hic.¶In †glo.ſimiliter.[*ibi, iubere.*] argumen. contra.ſ. de voto.ex multa.vbi ius commune non exequitur aliquis,niſi ei ſpecialiter delegetur. Lau. ¶ in gloſſa vltima.[*in fine*]vbi de hoc,& ſupra de offi. ordina. cum ab eccleſiarum.

ADDITIONES.

b ¶ Libro ſexto. Et per. Barto. in Lnon ſolum. §. ſi quis mandato. ff. de iniu.

b ¶Verum.Vide gloſſ. ſuper ver.ſcienter,in clementina prima, de conſan.& affi.

c ¶Statuimus.In glo.ſupra eodem. nuper & vide Ioannem Andream de exceptio.c.ij.lib.ſexto. & in Mercu.in c. cui licet, de regulis iuris,libro ſexto.

SVMMARIVM.

1 *Vuint decretalis pars vbi locorum.*
Cum excommunicato participatio quæ, & quibus probibita iuncto contextu ad dict.o.præſumptuoſe,ae nu.2.excommunicatus quando vitandus,nu.5.§.vlti.
Ex ea quandoque maior quandoque minor incurritur excommunicatio ipſo iure, quandoque per ſententiam hominis, numero 1.& 2.
3 *Epilogus,& ſuffragium glo.*
Certum quod dicatur.
5 *Additio gloſ.*

CAP. XXX.

1 QVod in dubijs. Pars† huius de pœnis,quod in dubiis.& de conſe.ec.vel al.& de renun. & ſunt tria dicta,quæ ſe ſumant.[*Alioquin*]ſ.ſi diceremus contrarium [*Præſumptuoſe*]hoc facit pro lo. vt intelligatur de communicantibus in crimine.T.cōtra.Dicit Hoſtien.ꝙ dictum lo.eſſet verum de crimine non damnato, alias verum eſt dictum. T. Remittit autem ad ſummam.e.ti.§.fi.ſub.§.quid ſi epiſcopus. verſi. ſed pone,ꝙ epiſcopus,& ſe.Dicit etiam,ꝙ præſumptuoſam participationem intelligit, ex quo monitus non deſiſtit,alle.de cle.excom.ſi celebrat.in fi.[*Perſonas.*] nō licet iſtis participare in delictis, licet minus peccent id faciendo,quam extranei ſecundum Hoſtien.qui alle.ſ. quod me.cau.ſacris [*Commonitis.*]nominatim.j.eodem. conſtitutionem.lib.vi.[*Innodandi.*]alias innodati.& tūc intelligitur de maiori excommunicatione,ſi participanit in crimine damnato,vel de minori, ſi participant extra illud crimen,& tunc ſuperfluit,quod de monitione dictum eſt ſupra.Nam & ſi de excommunicato cū participalibus loqueretur,non tamen ſufficeret monitio ſine ſententia.[*Secus*]per hoc dicit Ab. probari,ꝙ is,de quo ſequitur,excōicatus eſt maiori.[*Participibus.*]
2 dicit Ho.ꝙ† cōmunicans excōicato cum participibus & fautoribus qualitercūq; cōmunicet in crimine,vel extra,excōicatus eſt maiori,vt hic,& j.c.ſacris.vbi vero excōicatus eſt cum participibus tantum,non cum fautoribus participans cum tali in quouis crimine,maiori excōicatione ligatur.Si vero in oratione,tunc minori. vbi vero aliquis excōicatus eſt,ſed non particeps,cōmunicans illi in crimine damnato ligatur maiori.Sed ſi in alio excōicandus eſt,vt hic.Si in oratione,non excōicatur, niſi contempſerit.Remit.tamen ad ſum.vt ſ. Iſta vero non procedunt hodie per iura noua, niſi forſan talis excōicatio proferatur a papa.[*Et ipſi.*]qui .ſ.excipiuntur per canonem.hoc non placet Innocen. qui dicit.ꝙ alij & ipſi ligantur ſententia canonis.Sententia vero hominis non,niſi ſint de iuriſdictione excōicatoris.Idem dicebat hic in ipſo excōicatore, vt per communionē ligetur ſententiis canonis, ſed non proprijs. Dicit ergo, ꝙ ſi excommunicanit aliquem cum his, qui dederunt auxilium, licet ipſe fuerit de auxiliatoribus,non eſt excommunicatus,cum iſta non poſſit dici ſententia iuris,ſed propria, & nemo ſe poteſt abſolue-
3 re,vel condemnare.xxi.diſtin.inferior.¶† Prima gl.all. duas concor.& obijcit.¶Vlti.glo.exponit,dat ſimile,&
4 opi.ponit.ſecundo quærit,& ſoluit.¶ In vlti.†glo.[*ibi,nominatim.*]vide.ſ.c.a nobis.j.ſuper.i.gl.[*Et ibi,certum.*]ibi dr̄ certum,cuius ſpecies,vel quantitas oſtenditur nomine ſuo,vel circumlocutione, quæ vicem proprii nominis
5 habeat,& no.de reſcrip.ſignificante.in j.glo. ¶In†glo.j. [*ibi,tangere.*]hoc ideo, quia tangit non in ſui fauorem, ſed in odium. Goffre.[*& in fine.*]de hoc.ſ.de exceptionibus.cum inter.in j.glo.¶In glo.tertia.[*ibi, c. proximo.*] j.c.proximo.in fine.¶In glo.iudex [*in fine.*]Idem in ſuſpenſione,& interdicto.eodem titu.ſtatutum, libro vj. ¶In gloſ. in crimine. [*in fine.*]adde, quod hic dixi in textu.¶ In glo.vltima. [*ibi, nominatim.*] iure tamen non ſunt vitandi,niſi publicentur, vel ſaltem illa participatio ſit publica, de hoc de clericis excom. propoſuit.ſecundum Hoſt.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatis communicare qui teneant,vel poſſint, & nu.2.& 3.& 5.& 8.& 9.& an opus ſit declaratione. eod.nume 9.*
Excommunicati obſequium petere nunquid poſſint, & a quibus, ibi.& nu.5.& 9.
Debitum,obligatio,& obnoxietas.
Obnoxietas quid.
3 *Conceſſo vno,& illud conceſſum intelligitur pro quod peruenitur ad illud.*
Damnum vitare differt ab vtilitate,in fi.
4 *Coniux coniugi excōmunicato an cōmunicare poſſit,& ſ.nu.2.*
5 *Prædicatores an aſtricti ſint excommunicatis, & in quibus.*
9 *Epilogus,& additio gloſſarum.*
Allegare ſufficit capitulum,vel legem, & ſi non dicitur, vbi ſit.

CAP. XXXI.

1 INter alia. C.† Excōicatis communicare tenetur, qui prius eis erant ad familiare obſequium obligati: alij non licet communicare poſſint interdum, non tamen tenentur ad hoc.& primo ponit varietatem opinionum,& vnde ortum habuerint. ſecundo illas determinat ibi,vt ergo.[*Poſtmodum.*]i. poſt latā excōmunicationis ſententiam.[*Ad contrarium.*]ſ.ad nō obſequendū.[*Debitum*]i.obligatio,& obnoxietas.[*Agente*]in perſonis illius.c.quoniam multos.& alijs,niſi eſſet eadem ratio,vt no.de do.& con.veritatis.Inn.[*Obnoxietate.*]i.aſtricta & debita obligatione.Hoſt.[*Voluta.*]excō
2 municati† tamen petere non poſſunt, ſed illi peccant, niſi hoc faciant.Inn.& facit,quod no.xi.q.iij.quoniam multos.& per gl.in Spe.de pe.& poſ.§.fin a.ver.ſed & in cauſis.Hoſtien.tamen in ſum.de reſti.ſpo.§.quando facienda.ver.quod ſi vir.dicit petentem coniugem per exceptionem excommunicationis non repelli.[*Sine qua.*]
3 cōmunione.[*Illud.*]obſequium.per quod not.vno†conceſſo & illud conceſſum intelligi, per quod peruenitur
a ad illud.ſ. de off dele.præterea.ª & dicit Ab.per hoc ſolui quæſtionem de debitore, an teneatur ſoluere creditori poſt debitū excōicato.Nā dicit,ꝙ ſiue iurauerit,ſiue non,cum duret debitū, durat & cōio quo ad illud ſoluendum neceſſaria.de hoc.xv.q.vj.iuratos.ſ.de hær. c.fina. ad hoc principaliter inducit,quod hic dicitur de
b mercenario,cuius obligatio ᵇ temporalis eſt.[*Perſonarum.*]ſ.excommunicatarum.[*Neceſſitatis.*]vel vtilitatis, de qua loquitur.xi.q.iij predeceſſor.j.eod. ſi vere. Inno. & Ab.ſed Hoſti.dicit,ꝙ illa iura non probant de vtilitate, ſed de damno vitando.[*Abſtinere.*] per hoc arguit
4 † Vincen. quod nullus debet de nouo intrare familiā excommunicati.& quod mercenarius finito ſuo tempore non debet reincipere annum cum excommunicato.vnde nō ſequitur,ſi heri communicaſti,ergo hodie communicare potes.Illud etiam dicit hic Abb. de obligatione coniugis,ſi ſoluatur per diuortium,vel patriæ poteſtatis,ſi ſoluatur per emancipationem.ſ.ꝙ nō poteſt poſtea eſſe cōmunio ſine pœna.[*Aſtricta*]Quid
5 de† prædicatoribus, nunquid ipſi aſtricti ſunt excommunicatis in his,quæ ſpectant ad ipſorum officium?Dicit Hoſtien. ꝙ ſic, ſi habent curam illorum. ad hoc de offi.ordi.irrefragabili.ſed alij,qui mittuntur a papa, vel diœceſano.eo.ti. inter cætera.de hæreti.excommunicamus §.quia vero.neceſſe habēt obedire ſpreta etiam tēporali damnificatione,de maio.& obe.c.ij.& c.illud.de temp.or.ad aures.& de talibus debet intelligi. j.eodem. cum voluntate. [*quibus.*]omnibus perſonis prædictis, quantumcunque ſint aſtrictæ. Hoſtien. [*Criminibus.*]
6 damnatis.de hoc. ſ.c proxi.¶† Antepe.gl.quærit, & ſoluit.¶ In glo.antepe.[*ibi,ſi alter.*]alias incipit,Iulianus.ij.
7 vide de ele.q̄relā,in.j.gl.¶ In†gl.i.[*in fi.*] & per hoc ꝓbat Ho.ꝙ ſufficit allegare caplm,vel legē,& ſi non dicatur, vbi ſit,ad idē.ſ.c.prox.de hoc remiſi de coha.cle.& mu. veſtra.¶ In glo.ij.[*in fi.*] j.tit.j.ex parte.j.& c.cum olim.

de simo.licet Heli.& c.per tuas.¶ In gl.ad quem.[*in fi.*] vbi de hoc.& s̄.de postu.c.i.¶ In gl.per declarationem.
8 [*in fi.*]dicit†Hos.hoc verum,si specialiter prohibentur, vt in dictis capitulis.sed idem & hodie.s.de pœ.c.fi. per quod dicit hoc non esse ius nouum,imo ipsi rustici & & seruientes.in c.quoniam multos.specialiter eximuntur.ponderare debuisset Host.ꝙ Tan.& Gof.non dicũt hoc ius nouum constitui per istud c.sed per illud. ¶ In glo.nunquid.[*ibi,non capit*]ne dum superioris iudicium expectatur, viator fame pereat.v.d.baptizandi.Go.[*Et ibi,si alter*]alias incipit, Iulianus. [*& in fi.*]s̄. de Iudæis. quam sit Gof.Host.remittit ad sum.eo.ti.§.fi.sub.§. ne-
9 cesse.¶ In glo.pen.[*in fi.*]de vxore†an teneatur marito excommunicato reddere debitum,& an pater filio, & an dominus seruo excommunicato cõmunicare possit,& econuerso,no.in c.quoniam multos.Inno.hic tenet,quod pater filio,dominus seruo,patron' liberto excommunicatis communicare non debent,imo debẽt illos præ alijs vitare.xxxvij.di.§.huic etiã.& c.præ.xcvij. di.§.necesse.xxvij.q.i.de filia.vbi de filio videtur casus.& ratio diuersitatis ibi no. & idem hic Pe. & Ab.possunt tamen ab eis debitum obsequium in alimentis,& alijs exigere.j.c.si vero.& c.relatum.Host.remit.ad sum. co. ti.§.fi.sub.§.humile.vbi plene de hoc.

ADDITIONES.

a ¶Præterea.Et ibi uide plurimos concor.in glo.& uide Bar.in l.ij.ff.de iur.om.iudi.
b ¶Cuius obligatio.Vide Io.An.de dolo & contu.uerita.in glo.ma. & de excep.c.fi.in gl.& eis vti.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus pro manuum iniectione si recipit ordinem, vt puniatur.& nu.11.in fi.quis cum eo dispenset, numero 6. & 13.& 21.*
Quis ad sedem apostolicam ire pro absolutione non teneatur,nu.2. & 4.& nu.18.§.vlti.& nu.20.
3 *Inter negligentes,& contemnentes discrimen notatur, contemnẽtes indigni misericordia.*
In contemptum clauium dummodo factum non sit, vnde sit ista clausula.
4 *Ignorantia in facto suo non est probabilis,& in quibus,nu.15.& 17.& 22.*
Ignorantia iuris in delictis an digna dispensatione, num.13.an facti,nu.14.
Ingnorans excommunicationem an recipiat ordinis executionem, nume.14.
Per manuum iniectionem quis fiat irregularis,& nu.7.
5 *De inscientia multiplici modos vbi tractatur.*
Multitudo magna delinquens vbi sit,quid iuris.
6 *Minori vetito & maius vetitũ est,non tamen concesso minori cõcessum maius est.*
A minori argumentum non sumitur affirmando,sed negando.
7 *Pœna rigori attribuitur.*
Dispensatio æquitati.
8 *Regulares si se percutiant extra claustrum a quo absoluantur, & nu.11.quid si non sint eiusdem claustri,nu.11.& 20.*
9 *Monachatus excommunicati an teneat.*
In probatione monachatus qui fuis & in excommunicationem pro eiectione manuum inciderit,an ab abbate possit absolui.
Nouitij an possint absolui ab eo.
10 *Enormis,vel atrox excessus quis dicatur,& nu.17.18.& 19.*
Locumtenens exæquatur ei,cuius quis locum tenet, ad dictio.abbatem.
In vicario an sit idem,ibi.
11 *Cum scandalo nihil faciendum.*
Vero particula aduersatur.
In abbatis defectum recurritur ad episcopum.
12 *Moniales pro iniectione manuum a quo absoluantur.*
Non debent,ipse & clerici sub eodem tecto dormire.
Neque monachi cum clericis simul morari.
Pœnitentia parte peracta sufficit ad obtinendum, quod post eam conceditur.cir.fi.
Dispensatio magis intelligitur inhibita, si inhibita fuit absolutio, in fine.
15 *Simplicitatem quis nequeat prætendere.*
16 *Epilogus & suffragium glossarum,nu.17*
Iniuria quæ leuis, quæ grauis dicatur. §.iij. & qui eam facere dicantur.§.vlti.& in quibus quis eam patiatur§.pe.
18 *Additio glo.*
Edictum permissorium,vel prohibitorium non similiter accipitur apud iuris Cæsari, & canonici consultos.
19 *Priores non benedicuntur.§.1.*
20 *Pro satisfactione quandoque succedit ictus,in med.*
Absoluendus a quo sit percutiens,si sit diuerso iudicente vel prælato percussor.
21 *Abbas an dispenset cum monaco pro irrigularitate ante ingressũ monasterij contracta.*
22 *Discretus quis dicatur.*

CAP. XXXII.

1 CVm illorum. C.† Qui excõicat' pro manuum iniectione scienter recipit ordines, deponendus, si est clericus secularis, si regularis, ab executione ordinũ est suspensus. Qui ignorans ius, vel factum sic excõicatus recipit ordines,si est clericus secularis,dispensat cum eo solus papa.Si regularis, abbas cum eo dispensat,si ignorantia est probabilis, & factũ non est graue.& in prima parte qõ.in secunda respon. s.o ibi circa quos.Et ibi distinguit.& primũ distinuctionis mẽbrum prosequitur ibi, primos.ij.ibi,quod si. vbi primo tractat de talium absolutione vsque ibi, si autẽ
2 ibi soluit.[*Quibusdam†casibus*]hos casus no.Host.in sum. eo. §.quem allegaui super rub.& hoc de his ponit versus,quos dicit fuisse Iacobi Serenæ Ebredunẽn. Regula.j.eo.c.s̄.c.ij.Mors s̄.e.non dubiũ.Sexus.s̄. e. mulieres. Hostis.s̄.e.dec.cetero.Puer.j.eo.quamuis.& c.fi.s̄.c.j. Officialis.s̄.eod.c.iii.Delitiosus.hic prius consulitur papa. s̄. e.mulieres.§.j Inops.s̄.eo.quod de his.quod dic vt in c. ea noscitur.Senex.s̄.e.quod de his.Aegerque.s̄.e. quod de his.& c.ea noscitur.Sodal.de vi.& ho.cler.quoniã.vt ait.Ianitor.s̄.ca.iii.i.respon. Astrictus.prãti alterius.s̄.eo. mulieres.j.e.relatum.Dubius.quod dic.vt s̄.e.cum desideres.& c si vero.ii.Causæ.iustæ.s.ad nõ eũdũ.s̄.e.quod de his.Leuis ictus.s̄.e.peruenit.Debilis.s̄.eo.ea noscitur. Absolui.sine summa sede merentur. Atroces vero soli papæ retinentur,vt j.e.c.relatum.& c.canonica.Ab. ponit aliter,& minus plene versus de his casib. quos omit-
3 to.[*Negligentes.*]non dicit†contemnentes,qui indigni misericordia deponendi essent,vt.j. vnde de stylo causæ cãcellariæ ponitur cl'a in literis,dũmodo non in contemptũ clauiũ &c.& no.Ho. quod ecclesiastica censura non est cõtẽnenda,de exces.præ.c.fi.nec vilipendenda.s̄.de priui.vt priuilegia §.i.nec frangenda,s̄. de ↄsue. cũ inter.nec negligenda, vt hic. [*Apostolicum.*] ad quẽ spectat dubia declarare.s̄.qui fi.sint le.per venerabilem.
4 ver.rõnibus.[*Factum*]sed†in facto suo est ꝓbabilis ignorantia.de hoc.s̄.de rescrip.ab excõicato,ideo non dispẽsat epũs.si vero ignorẽt sñiam in se latã,non esset irregularis.s̄.de cle.ex.mi.apostolicæ.Inno.ar.s̄.eo.significauit.
5 Host.[*Nesciuat.*]†de multiplici modo nesciẽtiæ, & qũo interdum est peccatum,interdũ non,no.xv.q.j.merito quæ.[*Deponendos.*]nisi forte magna multitudo esset in cã,quod dic vt s̄.de cle.ex.mi.c.iii.Ho.[*Reliquis.*]s.duob. qñ nesciunt ius,vel non recolunt factũ.[*Quibus.*]archi
6 epis,& epis.[*Minora*] quid ergo†de illis excõicatis a iure vel ab hoĩe,quos epi poterãt absoluere, & interim sunt ordinati,& postea per epos absoluti, nũqd cũ illis poterunt epi in ordinibus dispẽsare? Ho.remit.ad no.de cle. ex.mi.c.ii.& iii.De celebrante ibi tractat,lȝ de casu nro nõ.vr a ꝯrio huius literæ, ꝙ posset quasi deficiente ista rõne deficiat impedimentũ. Contrariũ puto, qa si cũ exercẽte antea executionẽ ordinis iã suscepti nõ dispẽsat,

fat, multo minus cum tunc ordinato.de primo no. in præ.iuribus.Vltra hoc talis est casus de eo,qui fur.ordi. su.per totum.ver.patet, ꝙ contra excommunicationē ordinatus indispensabilis est ab alio,quam a papa.Nec ob.ista litera,quia non conuertitur ad literam.i.non sequitur,si vetito minori vetitum est maius.ergo cōcesso minori concessum est maius.ergo licet possit absoluere,nō sequitur,ꝙ possit dispensare.sed bene sequitur, si non potest absoluere,ergo nec dispensare. Argumentū enim a minori non sumitur affirmando,sed negando. & de hoc s̄.de ele.cū in cūctis.[*Intimari.*]si s̄.c.mulieres. 7 §.i.[*Rigorem.*]vt † deponantur.[*Aequitatem.*]s.vt cum illis dispensetur.& quid de clericis ipsis, qui dicunt se ignorasse,dicam j. §.si autem.[*Licet ab Alex.*]vt congruentius principalem quæstionem soluat, vt circa id etiam nos instruat,hoc interserit,quid iuris,de absolutione ta 8 lium.[*Claustro.*]no.ꝙ † videtur, secus si extra claustrum, dicam de hoc.j.§.si vero.[*Ipso actu.*]vt in casu nostro. per c.si quis suadente.[*Nos tamē*]finita est decre. consuluit, & recte huic si.habes.s̄.de off delega.super quæstionum,vbi papa duabus decr.quæ videbantur contrariæ, ponit tenorem vnius insertæ in compil.& alterius non 9 insertæ.[*Etiam talibus.*]tenet ergo † monachatus excommunicari,sed melius facit abbas,si hoc scit,si ipsum nō recipit,nec in probatione ipsum absoluere potest. Inn. & hoc placet hic abbati.cum enim ante professionem ille nec ratione criminis nec ratiōe personæ sit de suo foro,nō videt, quomodo illum possit absoluere.& hoc placet, alias facile quilibet excommunicatus euitaret iter ad curiam.Host.j.& ipse Inno.vr̄ dixisse contrariū s̄.c.monachi. Sed illud dictum Inno potest intelligi de nouitijs,qui in probatione incurrunt hanc excommunicationē,istud de his,qui prius incurrerāt.de hoc Ho. in sum.e.ti § quis possit ab hac.in fi.& vide Rai.in sum. a e.ti.in fi. [*Enormis*]vt † si offendatur oculus.lv.di.si euā-10 gelica.si quis vulneretur,si in theatro,vel foro,vel conspectu iudicis quis percutiatur, vt hæc omnia probantur Insti.de iniur.§.atrox.multo fortius,si in ecclesia,cœmeterio.seu dormitorio verberetur.s̄.e.cum pro causa. xvj.q̄.iiii quisquis.& §.qui autem.si quocunque membro mutiletur.si ad grauem effusionem sanguinis, & ex graui ictu prouenientem perueniatur, si in episcopū,abbatē, vel clericū secularē per religiosum manus iniciatur.si ex manus iniectione scandalum oriatur,vt patet ex sequentibus.& ex his circunstantijs iniuria aggrauatur.vt patet ex sequentibus[*Episcopum.*]iste excessus semper est enormis.xciii.distin.ille proculdubio. & in laico punitur amissione omnium bonorum.xvij.q. iiii.si quis deinceps.de clerico dic,vt xi.q̄.j.si qui sacerdotum.& s̄.de excessibus prælatorum. grauem.[*Abbatem.*]idem,si in priorem suum locum abbatis tenentē. s̄.de ma.& obe.cum in ecclesiis.& s̄.versi.eorum prælatis. Et dicit Hostien.idem intelligendum. quoties inferior & subditus in superiorem suum manus iniicit, argumen.literæ, quæ sequitur. & facit, quod dicit glo. & per hoc videtur solui quæstio de monacho, qui absente abbate percussit vicarium,quem abbas dimiserat in claustro,alium tamen claustralem.[*Et similes.*]s.vbicunque subditus superiorem aggreditur.[*Sine scandalo*] quintum exemplum,secundum Hostien.s. vbicunque a 11 † imminet scandalum,quia nil faciendum est cum scā b dalo.de præscripti.nihil. ᵇ[*Si vero.*]aduertatur, quia supradictum est de religioso, qui percutit socium, nunc dicit de religioso, qui percutit non socium regularem, vel secularem.[*Iniecerit*]non dicit in claustro.vnde videtur,ꝙ vbicunque percutiat,abbas possit absoluere,quod probatur, quia hoc casu duo abbates concurrunt, & possibile est de facto, ꝙ ī duobus claustris monachus vno ictu percussus fuerit.Hostien.hic. & j.e. canonica. vt ibi dicam, tenet, ꝙ abbas eo casu non absoluet, sed absoluet episcopus,ad quem semper in defectum abbatis dicit recurrendum.s̄.eodem monachi.& si diuersorum erat episcopatuum,ambo episcopi concurrant, argumen.eius,quod hic dicitur.inducit ad hoc,quod abbas non possit.lxix.distin.quoniam.de ætate & qualita. cum contingat.de priuile.cum capella.& pro hoc facit quia ne confundatur ecclesiastica iurisdictio sua cuiq; episcopo iurisdictio est seruanda.xj.q.j.peruenit.Ergo, ex quo in suo territorio commissum est delictum, ipse absoluat. Ab.hic approbat primam opinionem, ratione prius dicta, & quia istud est priuilegium abbatum, & fauorabile, & sic ampliandum. Ad vltimo dictum respondet,ꝙ dato,ꝙ in claustro mon.non exempti fiat percussio,tamen fit in territorio episcopi, & tamen absoluit abbas. Dicit ergo supplendum,maxime,per hāc literam adiuta, quæ dicunt de claustro. pro hac opin. bene facit litera superior,ver.nos tamen. vbi absoluit ligatum ante ingressum.& sic non habetur consideratio claustri.In hoc dubio quandoque seruari feci,ꝙ episcopus committit abbati.[*&*]Repete abbatem eius,scilicet monachi,qui &c.[*secularem.*]etiam eiusdem mona. secundum Ho.s.argumen.de sta.monachorum.c. fina.§. 12 pen.Quod enim eo † casu possint moniales absolui specialiter indulgetur.j̄ e.i.vnde de monachis videtur tacite prohibibitum.argumen.contra.s̄.eodem. ex tenore. in fi.Sol.illud intelligitur,quando simul viuunt, & sub eodem tecto iacent secundum decre.quoniam.s̄. de vita & honesta.clericorum.constat autem, ꝙ moniales, & clerici non debent sub eodem tecto dormire,mixtura enim esset suspecta & periculosa.xviij.q.ij.in nullo.& e.sequentibus.& ideo fuit monialibus subueniendum specialiter propter sexum. sed nec clerici cum monachis simul debent morari,de sta.monacho.c.fi. §. pen. & cum mares sint monachi, noluit papa illos priuilegiare in hoc casu in scandalum clericorum. patet ergo secundum Hostiē.ꝙ diuersa est ratio.Inducit etiam. C.qui po.in pignore habe.l.fi.[*Poterit.*]dic vt j̄.c.religioso.lib.vi.[*Si autem.*]redit ad propositum.nam cum prius de secularibus clericis expediuisset.aggressus tractatum regularium.suspensa responsione de ordinatis, dixit de ipsorum absolutione,nunc soluit de ordine.[*Hos.*]claustrales, vel religiosos excommunicatos.[*Suspensos.*] in hoc differunt a secularibus,quia supra dixit illos depo-13 nendos.Quærit † hic Hostien.an dispensetur cum clericis secularibus,qui scientes se excommunicatos receperunt ordines, si allegant iuris ignorantiam? Videtur ꝙ no.s̄.ver.proxi.contra, quia pœnitentiaria indulta de talibus dat literas, quod non fieret, si non valerent.ad hoc de dona.per tuas.So.secundum Host.hoc arbitrabitur bonus iudex, qui potius in hoc debet manum restringere,quam laxare,vt patet in his.quæ sequūtur. nā si contra religiosum præsumitur,qui adultus erat,tunc ergo erit fortius præsumendum contra clericum secularem.sed dicit ipse, quod pœnitentiaria neminem decipit, sed iudicat, sicut audit. Dixit tamen ipse, quod multum timet,nec impetrantes se seducant. ista quæstio Hostien.non placet. nec enim ius diffinit,nec officium instruit. debebat hoc non per modum quæstionis narrare,quomodo sæpe sic agunt, & impetrant cle-14 rici.[*Facti memoriam.*]de † ignorantibus factum videtur, quia & si non peccent tamen non recipiant ordinis executionem secundum Innocen. argumen. xxxiiij. distinctio. si cuius. secundum Hostien. quia non sunt susceptibiles talis executionis. Innocen. de excessibus prælatorum. capitulo fina. de clericis excommunica. si celebrat. de ætate & qualitate. cum bonæ. de clericis excommu. minist. apostolicæ. Innocen.quod dic, vt legitur & notatur. de ordina.ab episcopo.capitulo primo,& secundo.Hostien. [*Vtilitate.*] ergo nec aliter debet dispensatio fieri.[*& peractam.*] vel ipsius partem, de furtis. capitulo fin. cum concordantijs. [*Notabile factum.*]propter quod fuerat excōmunicatus.tunc enim cum sit absolutio inhibita, fortius & dispensatio, vt supra post principium.[*violenter*]Hiero.ad Pammachium &

15 Mar. C. Simplicitatem † prętendere non potest artifex, in quo malitia deprehenditur. [*Oblinionem.*] respicit, quod dixit de facti memoria, quod sequitur de ignorantia, respicit, quod dixit de iuris peritia. [*Obseruent.*] tam in absoluendo, quam in dispensando ſm Ho. qui de hac materia remmittit ad summam. s̄. eod. ii. §. quis
16 possit, sub. §. fi. ¶ † Septima glo. quærit. & soluit. ¶ Gl. [*immo.*] obiicit. ¶ Gl. [*quid si.*] quærit, & soluit. ¶ Gl. [*ex persona.*] ponit tres modos, quibus aggrauatur offensa. ¶ Gl. [*multa.*] alleg. duas concordã. quærit, soluit, & prorogat. ¶ Glo. [*sed nonne.*] obiicit, & soluit. ¶ Vlti. glo. arguit, &
17 signat contrarium. ¶ † In vii. glo. [*ibi, ꝙ cit.*] §. i. est. & vide de iudi. at si clerici. super. gl. ar. contra. ¶ In gl. minora. [*ibi, qui indignus.*] vide de torne. c. i. super vlti. gl. ¶ In glo. æquitatis. [*ibi, placuit.*] vide in c. fin. s̄. alle. super gl. antepe. ¶ In gl. ex persona. [*ibi atrox*] hanc & se. vide de calũ. c. i. in gl. ii. & super ea. [*& ibi, quod ait prætor.*] vide de exce. exceptionem. super vltima gl. [*& ibi, §. quædam.*] iniuria facta per liberum dicitur quandoq; leuis, quæ facta per seruum, grauis dicitur, quia crescit contumelia ex persona facientis. ¶ In gl. quia ille. [*ibi, §. y.*] patitur quis iniuriam in se, & in his, quos habet in ptãte. [*& ibi, prospexit.*] vide de fer. c. ii. super i gl. ¶ In gl. no. ꝙ [*ibi, naturali.*] de non vocando patronos in ius sine venia, vt l. se. ¶ In gl. pe. [*ibi, l. i.*] inspicitur, an minor, qui se læsum dicit, fuerit diligens patri fami. & industriosus. [*& ibi, cum de indebito.*] vide de causa posses. cum ecclesia, super iiii. glossa. [*& ibi, de furtis.*] de iniur. debet dicere, posset tamen sic stare. ff. de furtis, impuberem. & de iniur. l. illud. [*& ibi in fans.*] sequitur, vel furiosus. si occidit, non tenetur Cornelia, cum alterum innocentia consilii tuetur, alte-
18 rum infelicitas excusat. ¶ In † gl. [*ibi, prohibitorium.*] secundum modum, quo vtimur nos iuristæ, potius debuisset dicere permissorium, licet magis proprie loquatur. & vide quod dixi de hoc de spon. cum apud. ¶ In gl. ii. [*in fi.*] quod fuit successoris. ¶ In glo. non habes. [*ibi, in antiqua.*] in prima. s. ¶ In gl. immo. [*in fine.*] fauor est, quia casus iste est de reseruatis, & quia Alex. prohibuerat, & quia latius loquitur. s. de prælatis, non de abbatibus tantum, ſm Hos. ¶ In gl. hoc intellige. [*ibi, exposuisti.*] de cle. pu. in du. c. i. in fi. Quid ergo, si vngula lædatur, forsan poterit absolui, ar. de cor. vi. c. fi. vel aliud in absolutione talium. de qua hic loquitur. & aliud in dispensatione irregularitatis, de qua ibi secundum Host. qui tamen credit cum Inn. hæc arbitraria, & discreto iudici committenda. Dicit tamen Hostien. plus laxandum arbitrium
19 circa clericos, quam circa laicos. ¶ In † glo. quid si. [*ibi, quãq;.*] de naso in ęstate. Host. Item, vt dicebat Ab. etiam sine sanguinis effusione posset esse percusio enormis, & facit, quod no. de conse. ec. vel alta. c. vno. lib. vi. in iii. glo. ¶ In glo. multa. [*ibi, c. i.*] vbi de hoc. [*& ibi, canonicos*] qui non habent abbates, sed priores. & sic non potest dici, ꝙ benedictio hoc operetur. sic. s̄. de ætate & quali. cum contingat, cum priores non benedicantur, de elec. indemnitatibus. lib. vi. [*& ibi, crederem.*] Hostien. contra, vt dicam. s̄. eodem. canonica. ¶ In gl. quia ille. [*ibi filius.*] de hoc in Spec. de iniur. versi. sed nunquid nocet. [*& ibi, non posset.*] quod intellige, vt no. s̄. c. parochianos. in. i. gl.
20 [*& in fi.*] Dicebat † Hostien. quod hæc non est sufficiens solutio, cum per eam non reddatur ratio. dicit, quod huius dicti ratio est, quia abbati monachi percussi de iniuria satisfaciendum esset etiam in pecunia, vt patet ex no. s̄. eodem. parochianos. & ex his, quæ dixi. s̄. eodẽ. ea noscitur. & percussor professus careat proprio. xii. q. i. non dicatis, nec mon. pro illo teneatur, quia delictum personæ & c. de regulis iuris. delictum. lib. vi. & de hac iniuria satisfieri oporteat. s̄. eodem. cum desideres. papa ad satisfactionem habendam fecit ius, quod potuit, scilicet, quod abbas prius absolueret, & abbas offensi verberaret. Dicit ergo, quod sicut vnus est Deus, vnus baptizans, vnus ordinans, vnus celebrans, vnus confessionem audiens, quorum omnium est ratio vnitas sacramentorum, quæ non debet scindi vel diuidi, xxiiii. q. i. loquitur. de consecratio. distin. ii. quia passus. Item dicit ꝙ vnus erit absoluens, scilicet abbas percutientis, qui iuramentum recipiet, & absoluet, & saltem semel percutiet. abbas vero percussi illum egregie verberabit, cum ictus illi succedant satisfactionis loco. argumen. ff. de pœnis. in seruorum. in. fi. s̄. de maledic. c. i. vnde exponit per abbatem proprium, scilicet absoluentem, & eius, qui passus est, scilicet verberantem, fatętur tamen, quod congruentius esset, ꝙ alter alteri committeret. per hoc arguit ipse Hostien. quod vbi vnus clericus subditus vnius episcopi, vel legati non de latere subditum alterius episcopi, vel talis legati percuțit eo casu, quo possunt absoluere, isto modo sit absoluendus ab vtroque, vel dic aliud in hoc casu secundum eũm, cum deficiat ratio prædicta pro eo, ꝙ clericus secularis non caret proprio. ¶ In glo. quod semper. [*ibi, c. vlt.*] secundum
21 Io. & Vin. ¶ In glo. potest † ergo. [*ibi, ordines.*] quod intelligit Inn. de irregularitate tantum antę monachatum contracta, quicquid dicat, verum est, vt dicit Hostien.
c ꝙ hic loquitur de contracta etiam post ingressum, nã proximo dicta dixit incidenter, & præter principale propositum. quæstio autem generaliter formabatur, vt patuit in princ. Dixit tamen Hostien. hanc gratiam non extendendam ad alios casus. s̄. pe priuile. sanc. ¶ In glo.
22 pe. [*ibi, indiscretus*] in discretione rationis, alias, exquo nõ peccat, ratio sufficit, ꝙ sit adultus, licet non habeat sapiẽtiam Salamonis. Nam, vt dicit Hostien. hoc ipso quod adultus est, pręsumitur discretus. i. sanæ mẽtis, nisi aliud probetur, de succes. ab intesta. c. si. exquo enim excedit infantiã, potest peccare, quamuis propter fragilitatem ætati mitius cum eo sit agendum, de delictis puerorum, capitulo primo, & secũdo, quare merito præsumitur contra adultum, vt hic, & de clericis per saltum promotis, capitulo vno. ¶ In glos. vltima. [*ibi, significasti.*] & de consecratione distinctio. secunda, tribus gradibus. Vincen. alias incipit, tanta. [*& in fi.*] dicit Hostien. quod iste non venit ad pœnitentiam, sed in iudicio inquisitionis fuit hoc repertum.

ADDITIONES.

a ¶ In fi. Et vide Io. An. post Archi. & ibi ẽt gl. in c. religioso. e. ti. lib. vi ꝙ dictum autem Ab. vt tex. in ver. & alibi. & gl. super ver. membri. & dicit ẽt glo. huius c. ꝙ illæ gl. intelliguntur post professionem, quia crimen de commisso ante ingressum abbsoluit abbas, hoc autem dictum Inno. & Ioan. And. & Abba. intelligitur antequam sit professus.

b ¶ Nihil. Et omne delictum efficitur grauius propter scandalum, & populi notitiam, ad hoc. xxx. q. i. c. fi. de temp. ordi. c. fi.

c ¶ De contracta. Pro hoc quod nota, supra, quia absolutio excommunicationis contractæ ante professionem non videtur ita permissa abbati sicut quando contrahitur post, vide Ioannem Andream. in gl. tenet ergo.

SVMMARIVM.

1 *Moniales excommunicata pro manuum iniectione absoluet episcopus, vel is, cui commiserit, & numero 3. etiam exemptas, ibid. & si diuersi sunt monasterij, episcopus vtriusque absoluet, ibidem.*

2 *Epilogus & additio glossa.*

Glossæ antiquæ sublatę, quæ erant, ad sublata per compilatores, hic autem relicta quadam.

CAP. XXX.

1 DE monialibus. Casus. † Moniales excommunicatas pro manuum iniectione absoluet episcopus. Communis diuisio, secunda ibi, super quo. [*Clericos.*] etiam extraneos nedum illos, qui cum eis morantur secundum Hostien. secundum quem, si hoc est specialiter monialibus concessum, intelligitur monachis denegatum, de hoc dixi supra capitulo proximo. §. si vero. [*Vt per episcopum.*] in antiq erat auctoritate nostra, hanc literam respicit glo. vt ibi dicam. & supp. vel eum, cui
2 commiserit, de offi. ordi. c. fi. Aegy. ¶ † Pri. gl. respon. per duas quæstiones. s. quæ sit ratio, quare abbatissa nõ

glo.

3 absoluit,& quid de exēptis finis quærit, & soluit.¶† In glo.j. [*ibi, moniales*]& propter hoc dicebant Io.& Vinc, quod abbatissa non adiungetur episcopo,sicut adiungitur abbas.s̄.c.proxi.[*Et ibi,tanquam delegatus*]posuit glossator antiquam glo.non aduertens, quod litera erat sublata,propter quam ponebatur, de qua dixi in tex.facit ergo hoc episcopus suo iure.[*Et ibi,exemptas*] idem Vinc.qui hoc no.j̄.e.canonica.& facit quod ibi dicam post Ho.in fi.j gl.& Inn.hic ad hoc.j̄.de statu re. c.vno.in fi.li.vj.quod etiam videtur facere contra,& in conci. Viēnen. de sta.mo.attendentes.[*Et in fi.*] concor.Inn.& Ho.nec ob. litera, In cuius diœc. mon.fuerint,quia formabatur hæc quæstio, quando percussa, & percutiens erāt eiusdem loci,quod patet ibi ,se inuicē.Et ibi, suas.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicato in opera locata qua de causa poterit communicare,& cur,nu.4.& quibus exceptis,nu.2.in fi.vel alias,nu.9.*
Excommunicato domino,vel hospiti communicari nequit,nu.6.
Cum excommunicato contrahere an liceat non excommunicato, nume.3.
Excommunicatus quę agere,alia facere possit, & an obliget, & obligetur,nu.3.de eius damno non curatur,nu.5.ei dare non excommu.
3 *Absolui nolle qui dicantur,*
Factum pro ostensione factis,ad dictia.permittimus.
Permittere,indulgere.
Fortiora quæ sint.ver.fortius.
Contrahentium contra ius, vel mandatum principis pœna, quæ naturalis.
Ioannes Andreæ meminit adoptiui sui,circa fi: ver.nouissime.
4 *Coarctari quin n possint.*
Peccatori,qui non corrigitur, an sit amplius quid præcipiendum.
In excommunicationem qui incidit,debet refundere pretium, cũ non possit perficere,quod promisit.
6 *Dei,ecclesiæ,& hominum diuersa quandoque iudicia, quandoque secus.*
7 *Epilogus,& suffragium glossarum.nu.8.*
Posse illud dicimur,quod iure possumus.
9 *Addirio glossarum.*
Communio mihi cum excommunicato quibus possit esse de causis, & supra,nu.1.& 2.

CAP. XXXIIII.

1 SI vere. C. Sit† locanti operam personalem soluisti precium, vel eius partem, licet postea excommunicetur, si ad satisfaciendum non potest induci, in opera locata sibi poteris communicare. Primo ponit permissionem,quam secundo probat tribus rationibus.prima ibi,cum enim. secunda ibi,est autem.ter-
2 tia ibi,Præterea [*Nec absolui*] hoc ipso†nolunt absolui, quod nolunt satisfacere,si offensa,propter quam fuerāt excommunicati,erat manifesta.j.ti.j.ex parte.Ho.[*Permittimus*]hæc permissio iuris est.Inno.i.permissum ostēdimus secundum Hosti. hoc verum secundum eum,si cum eis conuenistis ante excommunicationis sententiam in eos latam. si vero post & scienter, ponitur proprie.[*Permittimus*]i.indulgemus.[*Honeste*]eis.s.absolutis, vel[*honeste*]quia separatim hospitabūtur,& eis præsentibus non audient diuina.prædicationem vero lic.j̄.eo.
3 respon.Vincen.[*Conuenerit*] hic patet,quod† catholicis non excommunicatis licet ad vtilitatem suam cum excommunicato contrahere.Quidam tamen intelligūt, quod hic iā conductæ erant naues,& arrhæ datæ,quinimo & maior pars nauli iam data erat,sed nondum terminatum erat, ad quem portum deberent applicare. De excommunicato tamen videtur,quod nullus contractus cum eo initus valeat , & quia fit contra apostolum dicentem. Non commiscemini fornicariis.i.nominatim propter fornicationem excommunicatis. ij. q.j.multi.nec in domo recipiendi sunt,nec eis,aue,dicēdum est.xxiiij. q.j. omnis, nec verbo, nec facto aliquo alio modo communicandum.xi.q.iij. cum excommunicato,& c.placuit,& legitur & nota.s̄.e.cū desideres.§. j.ver.fi.Sed si communio prohibita est,per consequens & contractus,sine qua expediri non possunt, ar.s̄. c.inter alia.§.j.in fi.Ergo quod contra legem apostoli, siue Dei fit, vel irritum est,vel irritari debet, quia quod minus,idem est,si contra l.humanam aliquid fiat.x.di.vides.C.de leg.non dubium,& expressius.ff. de contrahē. em.sed Celsus.respō.j.& efficacius,C.de agri.& cen,quēadmodum,li.x. fortius est enim mādatum Dei, quam hominis.j̄. eod.rclatum.§.j,& xj.q.iij. qui resistit. & lex naturalis,quam positiua,vt patet in eo quod le.& no.s̄. de consue.c.fi. Sed contra. s̄.de excep.cum inter.c.dilecti,& c.dilectæ.c.exceptionem, & c.fi.s̄ de iudi.intelleximus.s̄.de re iudi.ad probandum.xj.q.iii. Iul.& c.quoniā multos.So.omnia,quæ agunt excommunicati in iudicio,& extra circa temporalia valent.tenent etiam spiritualia quantum ad ius, licet quo ad fructus eis subtrahantur.Spiritualia tamen de nouo acquirere non possunt.s̄.de excep.c.fi.s̄.de appel.pastoralis,in fi.xj.q.iij.Iul. & c.quoniam multos.s̄.de ætа. & qua. cum bonæ,s̄.de rescrip.cum dilectus.Nec ob.præceptum apostoli,quia licet prohibeat contrahere,non tamē contractum seruare,maxime tempore, quo potuit seruari sine peccato , s.si fuerit absolutus, nec est naturalis pœna contrahentium contra ius, vel contra mandatum principis, ꝙ irritetur contractus, imo esset hæc pœna,si infligeretur contra ius dicens, pacta seruabo.ff. de pac.iure gen. §.ait prætor.Naturalis autem pœna est pecuniaria,siue corporalis,quæ ipsis inobedientibus debet infligi,prout in l.certa inuenitur, vel prout iudici videbitur, vbi non est certa pœna statuta. s̄ de officio delega. de causis.§.illis etiam.secundum Innoc. cuius est mens totius istius glo.& facit pro hac opi. quia temporalia non sunt iudicanda iure poli,sed iure fori.viij.di.quo iure.Dicit Hosti.quomodo aliquis iuris peritus hanc opinio.amplecti potuit, quæ nullo iure comprobatur?Nam & iura, quæ pro hac via. s̄ inducta sunt, si bene considerentur, potius contradicunt. fateor ergo,ꝙ vbi contraho cum excommunicato,scienter, pecco regulariter,sed & obligor ei naturaliter tantum , vel si dicas, ꝙ naturaliter & ciuiliter,ad minus ciuilis adeo læditur,siue inficitur, ꝙ ex ea agere cum effectu non potest . hoc enim debet cadere in mente cuiuslibet Christiani,ꝙ adeo effectuosa dēt esse prohibitio ex causa excōicationis facta,sicut pactū de non petēdo,vel acceptilatio, vel aliud quodcunque adminiculum , per hoc secundum. l. actio in totum tollatur,& lædatur,ad hoc.ff.de solutio.stichū.§. naturalis.ff.de iure do. si pater.§.j.ff. de iureiur. l.fi.ff.de dona.l.j.insti.qui.mo.tol.ob.§.itē per acceptilationē. & §.nouatio.ff.de pac.si vnus.§.pactus.etenim excommunicato contrahendo grauiter peccat, si ingerit se communioni hominum contra iura , vt patet in eo, quod le.& no.s̄.de cleri.ex. §.illud.Ergo ex hoc non debet cōmodum reportare, vt patet in eo, quod no.j̄. c.respon. ver.cum enim,in fi.Sed dices,vtique nec damnum,ar. ff.de dolo.l.j.ff.de condi.inde.nam hoc natura.Respondeo hoc verum est de iure naturali , vt dicit proxi. lex, & ego ei naturalem obligationem reseruo,vt patet ex præmissis.Porro de iure ciui.secus est.Sed & commodū sentiret excommunicatus,si precium rei venditæ recuperare possit, ideo enim rem suam vendidit , quia magis expediebat ei habere precium ,quam rem ,vt patet ff.de contrahen. em.l.j.Dicas igitur, ꝙ & si excommunicatus non excommunicato possit efficaciter obligari, vt j̄.legitur & nota. super quo etiam potest conueniri,& admittitur quælibet eius legitima defensio,vt.s̄. de iudi. intelleximus. & de excep. cum inter, cum suis concor.e contrario tamen non ita sentimus, scilicet ꝙ non excommunicatus excōmunicato efficaciter obligetur, immo ei agendi obstabit excepto, ar. optimum

in

in decre.cũ inter,ver.fi.& in aliis concor.signatis.ĩ.e.gl. in prin.Nec ob.ꝙ ex sola naturali obligat actionem damus,vt patet in eo, quod leg. & no. de pac.c.j.& iij. respon.enim, vt no.ŝ. de do.& contu.veritatis,ad fi. super ver.excommunicationem,ver.hoc nõ admitto. quod est intelligẽdum de excommunicato notorio, siue publice nunciato,secus de occulto,ar.ff.de of.prætoris,Barbarius.ŝ.de re iudi.ad probandum. Executionem ordinum,vel beneficia conferre,vel acquirere non possunt secundum Host. excommunicati etiam occulti, quia nõ sunt ad hoc habiles,seu capaces,vt patet in eo,quod le.& no.ŝ.de or ab episcopo.c.j.§.fi.& c.ij.ŝ.de cle.ex.mi ni.si celebrat,& c.postulastis. & vide quod ibi dixi super iii. glo. & quod statim subdam, allegat etiã ŝ. de æta.& qua.cum bonæ,licet de facto teneat, quousque ecclesiæ exinde fuerit facta fides, quia non iudicat de occultis. ŝ.de symo.sicut nobis,in fi.de hoc no.plenius de excep. pia,respon.i.lib.vj.& ŝ.e.inter alia.§.fi.& ŝ.de do.& contu.veritatis,in fi.Nec ob secundum Host.quod hic dicitur,quia istud fit authoritate iuris,& ex causa,vt patet in in eo,quod no.& te.ĵ.ver.j.& illud.xj.q.iij. quoniã multos, & ŝ.c. inter alia. hi. n. sunt speciales casus contra regulam supradictam,quæ semper nisi in casu expresso a iure stricte & diligenter seruanda est. nec est reperire casum specialem in iure contra hanc regulam.quin etiam ex tex.possit elici ratio specialitatis ipsius.Nouissime adoptiuus meus tenuit disputãdo, ꝙ collatio beneficij facta per occultum excommunicatum,qui communi probabili opinione habetur pro soluto,potissime si sit ignoranti, valeat ratione publici officij, cuius virtute confert,sicut ea ratione teneret confirmatio,de re iudi.ad probandum. pro eo facit, quod hic dixit Inno. satis videri, ꝙ occulti non nominatim excommunicati,quamdiu tolerantur in dignitate,possunt excommunicare,beneficia conferre,& literas impetrare, quia non persona, sed dignitas illud facere videtur. v. q. iiij. nonne.facta enim illorum tuetur prætor, vt no.de ele. nihil, & capitula.xxiiii. q.j.c. ij.& iij. loquantur de non tolerato nominatim excommunicato. facit ad hoc, quod post cum dixi de cleri.ex.c.fi.in glo. imo irrita.in fi.[*Eisdem*] nec ob. ꝙ cũ excommunicatis participans. cum enim &c.[*Inducti*]monitis,vel precib⁹, & quod se-
4 quitur[*coarctari*]dicit,† quia non timent cẽsuram.& deficit brachium seculare [*Coarctari*] ar. ꝙ cum peccator non corrigitur, non est amplius ei aliquid præcipiendum, quod in multitudine posset habere locum, semper tamen capiandum est tempus correctionis. xxiij. q.iiij.nõ potest. & est ar.quod nauta,qui incidit in excõmunicationem, debet refundere precium, quia non potest perficere, quod promisit.ŝ.de rescript.sciscitatus. Vinc.[*aliter fieret*]s.quod ipsos vitaretis,& quod delistis perderetis. & ponit hic vnam rationem, quare cõcedit cum illis participium. secunda,quia forte commode, vel nullo modo poterant cruce signati aliunde habere
5 nauigium. Et† est no.secundum Hosti. quod de damno excommunicatorum hic papa nõ curat,nec eis intendit prouidere, sed solum his, qui cum eis contraxerant.[*Vobis*]q.non vos ipsis. Dicit tamẽ hic Inn. quod si non excommunicatus petit aliquid ex aliquo contractu ab excommunicato, quod non excommunicatus tenetur & cogetur dare excõmunicato omne id,quod tenetur ex eo contractu, alleg.de excep.cum inter.quid autem hic dixit de percutiente clericum hæreticum, vel excommunicatum, dicam ĵ,e.contingit.j. super.ii. glo.[*Est autem*] secunda argumentatio. [*Præterea*]tertia ratio.[*Illius*] i.patrisfamil. excommunicati. [*Nauibus*]
6 ar. † quod inquilinus domino, vel hospiti excommunicato communicare potest sine poena. Abb.[*Apud Deum*] vtique & apud ecclesiam. & homines,quamuis
7 quõq; illorum iudicia sint diuersa.ŝ.e.a nobis,ii.¶ †Glo. j.signat contrarium, & soluit.¶ Pen.glo.arguit,& illud
8 determinat, & contra id signat contrarium.¶ † In glo. ij.[*ibi,sed nemo*] hanc & se.vide plenius de collu. c.iij.super vlti.glo.¶ In glo.vlt.[*ibi,filius qui,in fi.*]non valet conditio institutioni adiecta,quæ contra bonos mores est,
9 quasi nec id fieri possit ¶ † In glo.ij. [*ibi, Seruius*] & ĵ.de præben.cum qui,lib.vj. ¶ In glo.pe.[*ibi,socius meus*]non solum in domo,sed etiam in camera,dummodo non simul cum illo iaceam, vel comedam, secundum Inn. & Host.ŝ.e. nuper. nec secundum eos dicitur communio,vbi in domo aliqua est excommunicatus pro suis factis,& ego pro meis. [*Et ibi,non possint*] Idẽ Vinc.Gof. & Phy.[*& in fi.*] illud ex superabundanti iustitia. vel aliud est dimittere delitias propter pœnitentiam excõmunicati, quod commendabile est, vt ibi. Aliud ius suum dimittere, ad quod nemo tenetur, vt in isto casu secundum Inn.& Hosti.qui sic soluunt.ŝ.e.nuper.vel distingue secundum Hosti.an quis incidat in cõmunionem,vel societatem excõmunicati ante excommunicationem,& talis nõ ligatur,vt hic.an post.& tunc subdistingue,an ex facto alieno,vt si successit illi,qui communionem habebat cum illo, nec tunc excommunicatus est,quia nil sibi potest imputari, & iure sibi acquisito licite potest vti.an ex ꝓprio sponte & gratis in communionem incidat,& tunc secus,nec ob.si dicas,quod in illius voluntate fuit hæreditatem repudiare, vel adire,& sic sponte communionem inducit.sicut cũ sponte cum illo communiter rem emit. Nam illa communio oritur ab alio.bene facit.ff.fami.erc.hæredes.§.non tantum.ff.de reg.iu. qui cum alio, sed ista a seipso. Nec debet ponderare vtilitatem, quam habere possit emendo communiter cum excommunicato, quia non solum pro ipso vitando debet lucrum contemnere, sed etiam malum tolerare. ŝ. quod me. cau. facris, secundum Hosti.

SVMMARIVM.

1 *In carcerem mittere debet incorrigibilem clericum prælatus, & quem.*
Clericos possunt laici capere, & ad iudicium ducere de licentia prælatorum,& quorum,nu.2.de eo, qui se dicit clericum post capturam iudicis secularis,nu. 2.& 6.§.q.
Eos,qui capi,mandare possint,vel qui capere,& detinere,eod. & nume.2.& 6.§.pen.
Scelestum quid.
3 *Casus.qui per solas leges,vel glossas magistrales non decidantur.*
4 *Epilogus & suffragium glossarum,nu.5.*
Maleficium non debet impunitum remanere.
Filius sine patris assensu in criminalibus longe absens agit, & ratio.
6 *Additio glossarum.*
Claustrum quibus sit,vt aqua piscibus.

CAP. XXXV.

1 VT famæ. C. † Prælatus clericũ suũ incorrigibilem incarcerare debet, & potest. ij. quia layci de prælatorum licentia capere possunt clericos, & ad iudicium ducere. ij.ibi, Layci. [*Deputare*] qñ qualitas cõmissi criminis hoc requirit,vt ŝ.de poen.tuæ.[*Fugiunt*]hoc ipso puniendi,quamuis alias nõ deliquissent ff.de custo.reo.in eos,& de effracto.l.j.Dicit Hosti.id intelligi de carcere publico, secus de priuato. ff.ex qui.ca. ma.l.succurritur.[*Scelestius*] i.sceleratius.ver.cum sis celestis, non assimilare scelestis. & in auth. de leno. post medium primæ colum. ibi, Alios autem sic scelestos existere,vt puellas &c.ad idẽ.xxiii. q.v.c.i. [*Et per*] alias, vt.& est consecutiuum eius,quod contingeret,si remanerẽt crimina impunita,vel repetas,ne[*Capere*] no. hic
2 Inno.& Hosti.de † capto per iudicem secularem,qui dicit se clericum, quod est expeditum.ĵ. e.si iudex, lib.vj. & vide quod ibi dicam post Inno. super ver.repetat [*Et quorum*]no.ista duo coniunctim requiri,ꝙ clericus sub sit illius iurisdictioni,qui mandat illũ capi,& ꝙ iurisdi-

ctio

ctio talis sit, qua ille mandans habeat illum corrigere. Rector ergo vniuersitatis, vel delegatus ad cautam clerici hoc mandare non posset. vnde dixit hic Inno. dici prælatos episcopos, qui quasi merum imperium habẽt, & alios, qui habent super illos ordinariam potestatem, & possunt illos corrigere, sicut sunt abbates quo ad monachos, nam alij prælati non habent potestatem per se capiendi, nec aliis demandandi. Aliqui dicunt secundũ eum, ꝙ quilibet iudex ecclesiasticus ordinarius, vel delegatus clericum ex iusta causa possit capere, & retinere, ar. C. de sportul. a iudicibus, in Auth. vt liti. iu. §. & hoc quoque iubemus, colla. ix. posset dici secundum Hosti. ꝙ illi soli prælati, qui potestatem habent absoluendi ab isto canone, habeant hanc potestatem, & non alij. & qui sunt ij, patet secundum eum ex no. s. e. cum illorũ. videtur etiam secundum Inno. & Abb. ꝙ iudex minor, imo & laycus. Item socius, vel vicinus possit clericum delinquentem capere, ne fugiat, & vt ipsum episcopo pſenter, sicut de defensore dicitur in Auth. de defen. §. nos igitur, & §. & interim. col. iij. in Auth. vt iudi. sine quo. suffra. §. necessitatem, col. ij. C. de decurio. generali, li. x. ff. de his, quæ in frau. cre. att prætor. §. si debitorem. xxiij. q. ij. principes, & c. regum. Item videtur, ꝙ cuique clerico liceat seruientem suum clericum, si ipsum de furto habet suspectum, modico tempore detinere, ar. ff. de pœnis, recipiendum. §. furta. vide quod dixi. s. c. ex tenore, in glo. argumentum, & de iudi. cum non ab homine, super. j. glo. alias non licet cuiquam, maxime layco iniicere manus in clericũ, etiam si renunciaret clericali priuilegio j. c. j. etiam si layci delegati sint a prælatis ecclesiasticis. s. e. vniuersitatis. sed Host. dicit, ꝙ nemo debet in clericum manus violẽtas, vel temerarias iniicere, vel ipsum inuitum detinere per c. si quis suadente, & per c. nuper. s. e. & cum iura in hoc regulariter & generaliter prohibitoria emanauerint, qui dicit hoc sibi licere, ostendat hoc, vt probet, alias ei non crederet, ar. ff. de proba. ab ea parte, & patet ex not. de transla. c. ii. ver.

3 sed neque. Dicit etiam, ꝙ †casus tales, vel cõsimiles, qui omnino sunt canonici. per solas leges, vel glossas magistrales cum securitate animæ non deciduntur, vt patet ex no. de solu. c. fi. [*vel rebellio*] no. contra satellites, qui, quando ducunt clericos ad iudicium, trudunt, vel percutiunt illos, cum tamen quiete ad iudicium veniant.

4 ¶ †[*Glo. ar. contra*] signat contrarium, & soluit. ¶ Antepe.

5 glo. obiicit, & soluit. ¶ † In iiij. glo. [*ibi, si non longius*. §. j.] agit filius lõge absens sine patris assensu, ne dum expectatur pater, remaneat maleficiũ impunitum. [*Et ibi id quod*] vide de testi. cũ clamor. in fi. vlt. glo. [*Et ibi famosos*] vide de calũ. c. ij. super glo. fi. ¶ In glo pen. [*ibi, §. gessisse*] vide in præ c. mulieres. super vlt. glo. ¶ In vlt. gl. [*ibi ta-*

6 *bernarius*] vide in præ. c. olim, super vlt. gl. ¶ † [*In glo. j. in fi.*] si ibi manent inuiti. sed aliis est quasi aqua piscibus. xvj. q. j. c. placuit. T. Vinc. ¶ [*in glo ar. contra, in fi.*] aliud verberare, vt ibi, aliud capere, vt hic, quod dic vt no. j. c. si clericos. in v. glo. li. vj. ¶ In glo. & nonne, [*ibi. seculari*] & sic est intelligendũ, quod no. lo. in præd. c. principes, secundũ Host. qui etiã hic dicit, quod casus ibi notati potius sunt casus, quibus inuocat ecclesia brachiũ seculare, quã quibus iudex secularis potestatem habeat in clericum. ¶ [*In glo. vlt. in fi.*] quod dic vt. j. de pœnis. c. ij. in fi. li. vj.

S V M M A R I V M.

1 *In clericum etiam volentem qui manus iniecerit in satisfactionem præcedentis iniuriæ excommunicatus est.*
Spontaneus non dicitur si quo modo quis arctetur.
Fustium ictus pœna grauior omni pecuniaria condemnatione.
Non tam, particularum significatio.
2 *Toleranda mediocriter, quæ sunt acta.*
Clericus, qui submittit se verberibus laici, an cum eo sit excommunicatus, an percutiens se ipsum.
Participium in crimine quod dicatur inducere excõmunicationẽ.
3 *Satisfactio quibus modis, & qualiter laico fiat a clerico.*
Clericus in dignitate posito laico genuflectit, & reuerẽtiam facit.
Rationabile dicitur ad arbitrium boni viri.
4 *Epilogus, & suffragium glossarum, nu. 5.*
Iniuria licet non fiat volenti fit tamen reipublicæ, & petenti, & cui alij, nu. 6. & cui competat etiam pro clerico eius actio, ibid.
In eius actione quid prosequamur, nu. 7.
Dignitatis pristinæ memoria tortura remittitur.
6 *Additio glossarum.*
Innocentius arguitur subtilitatis.
8 *Hæreticum percutiens non est excommunicatus.*
Excommunicatum clericum si percutiat quis, an sit excommunicatus.
Excõmunicatus clericus an & quis amittat priuilegiũ clericale.

CAP. XXXVI.

1 Contingit. C. † Excommunicatus est, qui in satisfactionẽ præcedentis iniuriæ in clericum etiam volentẽ manus iniecerit. Cõis diuisio. ij. ibi, Nos autem. [*Sponte*] non erat mere spontanea submissio, Ad quam arctabat consuetudo ad hoc de testi. veniẽs. ij. Sed quia consuetudo non arctabat ad cõponendũ, & sic sponte cõponebant, sponte videbantur se submittere. [*Fustium*] quæ pœna grauior est omni pecuniaria ꝯdẽnatione. ff. de pœnis, in seruorũ, in fi. Ho. [*Non tam*] i. non solum. j. e. contingit. vel. i. non tantum, de so. cõpe. si diligenti. & s. e. cum desideres. §. fi. Si, Tam. s. de postula. præ. c. bonæ. j. c. fi. & hoc vltimũ plus placet Host.

2 [*Decætero*] ac † si dicat, quod actum est hactenus, mediocriter toleramus. sic de conse. ec. vel al. aqua, secundum Host. concor. secundũ eum quod dixi, de pœnis, calumniã. [*Excommunicetur*] in an. dicebatur, vterque. & dicebant glo. ponitur proprie[a] & improprie, & fuit seriose remotũ, secundũ Hostien. qui reprehendit glossatorẽ, quẽ dicit illã glo. posuisse, non aduertens, ꝙ litera erat sublata, non habes illã glo. hic. vnde iniuste reprehenditur. & simile quod dicã. j. e. quãuis, super glo. fi. sed aduerte in layco, concor. oẽs, ꝙ est excõmunicatus. Sed videtur idẽ in ipso clerico submittente. participat enim crimini dãnato, & propter quod ille dãnatur. ergo eandẽ. s. maiorẽ incurrit. s. c. nuper, & j. c. si concubinæ. quare videtur ẽt clericũ excõicatũ, nisi dicas, ꝙ propter consuetudinẽ, quæ tẽpore cõpositionis & satisfactionis cogebat eum se submittere, excusetur. & si dicas, vt dixi in prin. ca. ꝙ non cogebatur cõponere, fateor, tamẽ cogebatur satisfacere. vel nisi dicas, ꝙ participium in crimine tũc inducit excõmunicationẽ in participãte, quando participat iã excõicato nõ in illo actu tantũ, pro quo excõicationẽ incurrit, ad hoc. j. c. si ꝯcubinæ, ibi, post latã sententiã, & dec. nuper, ponit etiã illũ excõicatũ tempore cõmunionis. nec ob. si dicas, quod mandans, vel cooperans percutienti sit excõicatus, quia illud nõ est ex vi participij, sed ex proprio facto, quo etiã quandoque excõicatus est non prohibens. j. c. quantæ. vel nisi dicas, quod submittere nõ sit participare crimini, quia probabiliter credere non sit participare crimini, quia probabiliter credere poterat illũ remissurũ, iuxta ver. Parcere prostratis. &c. vt no. s. de postula. c. j. Secunda solutio non videtur sufficiens, vbi ictus iterantur, cũ ex primo sit excõiatus, & secundũ cõem lecturã potest hic argui, quod clericus percutiens seipsum non sit excõicatus, cũ tamen contrariũ dici cõsueuerit, ex quo hoc fecit irato animo. xxiij. q. v. si nõ licet. lv. di. qui partem. ff. de re mili. omne delictũ. §. qui se vulnerauerit. ff. ad l. Aquil. liber homo. facit de vi. & ho. cle. ca. vno. li. vj. vide, quod scripsi in Spe. de pœnis, etiam, in prin. in quæstione. ij. [*Prouiso*] satis necessaria est prouisio hæc per ea, quæ habentur. s. de iudi. qualiter. Hostien. [*Competen-*

3 *ter*] data † s. pecunia, vel petendo misericordiã, non tñ decet, quod genu flectat, vel illi reuerentiã faciat. lxxxvj. d. quando, cum illud non fieret sine iniuria clericali, nisi laycus esset in dignitate, de ma. & obe. solitæ, ver. quod autem.

ius cõe.si.secundũ eũ, de hæreti ad abolendam, in fi.de of.or.i.retragabili.§.excessius.[*Remoti*] bonus iudex hoc arbitrabitur,de of.dele.de causis,de transac. c.fi. in quo secundum Ho. considerabitur conditio domini.Pone enim,quod propter paupertatem,vel infirmitatem nõ potest seruo vno die carere,tali prouidendum est. ff.ad Sil.si quis in graui.i.respon.& facit,quod no. de tem.or. 3 cũ nullus.§.pe.li.vi.[*Satisfactio*] in †orationibus,ieiuniis, pœnitentia, & disciplina, non in eleemosinis, vel pecunia,cum proprio careant,insti. per quas perso.no.ac qui. §. item nobis. [*Seruorum Dei*] i.papam.de hoc s̃. in 4 proœmio. ¶ †Gl.ij respon.per quæstionẽ,an idem in viro,& in liberto.arguit quod sic.soluit contrariũ. ¶ In 5 glo. iii. ibi, †cõmisit.ex his no.Ab.quod fraus dat alicui priuilegiũ. Itẽ quod propter damnũ vnius euitandũ priuilegiatus est alter.[*Et ibi.perlatum*] secundũ Vinc. & io. [*& insi.*] posset dici secundũ Host. id satis expressum.s̃. e.mulieres,ibi cum tales personæ sui iuris non sint. sed nimis detraheretur censuræ ecclesiasticæ, & canoni,si quis suadẽte, si illa verba sic late sumerentur.quare opinio glo.præualet,& seruatur. & vide quod ibi dixi super j.glo. & si dicas contingere priuari sine culpa,subest tamen causa,de reg iu.sine culpa, li.vj.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus propter participationem excommunicati, licet eum expugnet, absolutus non est.*
Excommunicatus in bello iusto pugnare potest, num. 2.
Sed absolutio petenda, ibid.
Contraria contrariis purgari mandat ecclesia.
Occumbere, mori.
3 *Penitentia euidentia signa quæ.*
4 *Absolutionis absoluti quo ad Deum effectus qui.*

CAP. XXXVIII.

1 SAcris. C. † Excõmunicatus propter participationem excommunicati,licet eum expugnet, absolutus nõ est. & pars huius. s̃. quod metus causa, & s̃.de sepul.sacris.[*Participibus*] de hoc dic, vt no.s̃.e.quod in dubiis.[*De mandato ecclesiæ*] mãdat enim ecclesia contraria contrariis purgari, de pur.ca.inter solici.ad fi.secundũ Host. Vinc. intelligit hoc de mandato generali, dicens,quod speciale mandatũ non facit ecclesia ante absolutionẽ[*Occumbat*] i.moriatur.[*Bello*] quod est iustũ.& 2 sic †no.excõicatum pugnare posse in bello iusto,fuisset tamen absoluendus, si hoc potuisset, antequam bellũ intraret, propter instans mortis periculum. de hoc supra eodem. quod de his. [*Viuentis*] etiam morientis. 3 [*Euidentia † signa*] satis sunt euidentia signa, quod ad mandatum ecclesiæ expugnabat, quos fouerat.sic videtur.Tamen hic innuit, quod & alia requirantur, quod dic vt.s̃.e.a nobis.posset illos expugnare ex noua inimi- 4 citia,vel offensa. ¶ † *In glo.vlt.in fi.*] & per hoc patet,quis est effectus absolutionis, i. quam facit ecclesia de iam absoluto quo ad Deum.

SVMMARIVM.

1 *Absolutus ab excommunicatione quis non creditur, nisi probet, & per quas literas, vel aliis, nu. 2. & 3.*
Literis pœnitentiarij creditur.
2 *Epilogus, & additio glossarum, nu. 3.*

CAP. XXXIX.

1 SIcut. C. † Excõmunicato, qui dicit se absolutum, nõ creditur, nisi hoc probet. In j.decisa consultatio. In ij respõsio ibi, Fraternitati [*A te*] vel ad te.& tunc est alia punctatio.[*Absolutione*] quam dicit se assecutũ in curia Roma.[*Literas*] de quarum fide non dubitetur s̃.de fi.instru. quod super his[*Omisimus*] s.pœnitentiarij, vel legati.s̃.e.ad eminẽtiam.& no. Ab.quod creditur li- 2 teris pęnitentiarij ¶ †Glo.i.obiicit,& soluit. ¶ Glo.ij.respon.per quæstionẽ,an vnius testis iudicia,vel honestas personæ sufficiat? & tenet quod non, alle.contrarium, 3 & soluit. ¶ † In glo.i.[*ibi, non est verum*] in foro contentioso. & contraria locum habeant in foro pœnitentiali,de homi. significasti.ij. ver.cum de ceteris. Host. [*& in fi.*] & s̃.e.cum illorũ,in fi ¶ In glo.ij.[*ibi teste*] sed pluribus bene.Item posset constare per modum, de quo.s̃. de priuile.cum olim.j.Host.

SVMMARIVM.

1 *Si excommunicatus ab episcopo ad metropolitanum appellat, & quibus casibus remitti debeat ad suffraganeum, & num. 3. 7. 8. & 9.*
Excommunicatum se iniuste probare volens non auditur ante absolutionem.
2 *Ab ecclesia separatus ipsius implorare non potest auxilium.*
Ad metropolitanum an subditus suffraganei transferat causam præter appellationem.
Excommunicatio non fertur nisi pro contumacia, eam quis contemnere dicatur, num. 7.
3 *Finitimi qui.*
Simplex pro composito sumitur.
4 *Iudicium plurium firmius.*
Emendari, reuocari.
Consuetudo quæ hic debeat vtendi.
Absolui an quis debeat ante, quam satisfaciat, & num. 9.
Absolutionem petentis protestatio quæ prosit, & admittendã, & num. 5.
5 *Tam an repellatur petens ad effectum agendi, non tenetur confiteri sententiam tenere.*
6 *Absolutio ad cautelam an impertienda, & cui & quibus seruatis, post absolutionem cur auditur causa, num. 8.*
7 *Contemnendi modi qui.*
Appellatio excommunicati duplex, an in ea exprimenda causa.
8 *Per querimoniam adire superiorem discrepat ab aditione per appellationem.*
10 *Epilogus glossarum.*
Appellans quibus casibus remittatur.
Error intolerabilis, & quis, & num. 11. & 13.
11 *Suffragium glossarum.*
Sententia quæ nulla propter errorem iuncta glo. & nu. 13.
12 *Additio glossarum.*
Opinioni curiæ non credendum.
13 *Excommunicationis sententia quæ nulla.*
Delicti iudicis quo casu sententia non teneat in contumaciam citati.

CAP. XL.

1 PEr tuas. C. †Si excõicatus ab episcopo ad metropolitanum appellat,ab illo potest absolui, ille tamen suffraganeo deferens, potest illum remittere absoluendum,tenetur etiam remittere,si eius excessus fuerit manifestus. ante absolutionem vero non audietur volens probare se excõicatum iniuste, secus,si vellet probare sententiã esse nullã.& primo super casu ponit falsam opinionẽ. secundo alle.pro archiepiscopo. tertio contra ipsum.quarto soluit distinguendo, ij.ibi,verũ.iij.ibi, in Sardicẽ.iiij.ibi,vos igitur.[*Separatus*] & ideo 2 †ipsius auxiliũ implorare non potest.Ab.[*Non debet*] insurgebat sic hæc argumentatio. nulla causa subditorũ suffraganei defertur ad archiepiscopum nisi per appellationẽ. Sed omni excommunicato interdicta est appellatio, ergo nullus subditus suffraganei excõicatus transfert causam ad metropolitanum. Cui syllogismo respondetur, quod prima propositio non est vera simpliciter,vt patet ex no.de off.ordi.pastoralis. Si vero est simpliciter falsa,vt patet de excep.dilecte, & c.dilecti,& c.significauerunt, vt saltem quo ad casum, de quo hic quæritur, est propositio duplex iuxta id, quod habes in glo.secunda.& ideo non sequitur conclusio ex prædictis secundum Hostiensem. Melius poterãt probare secundum Abb.quia cum nullus excõicetur nisi pro cõtumacia. xj. q.iij.nemo, & contumax non auditur appellans.ii.q.vi.sunt quorum,ergo appellare non potest. Dicit Abb.absoluendũ,vt no.de offi.ord. ad reprimendam.

dam.[*Proponunt*] per hoc patet nec primas, nec secundas decre. esse autenticas. Io.[*ante appellationem*] innuit appellatum esse.[*Metropolitanus*] ad quem fuerat appellatum.[*Litis*] i. illius causæ, pro qua est excõicatus. an. s. sit vera vel falsa, iusta vel iniusta. Ab.[*Recepto*] inducit Host. hoc pro se ad ea, quæ dixi. s. e. cum desideres. [*Voluerit*] quod debet † velle. de hoc de of. or. ad reprimẽdũ. Alij, ꝙ licet citandus sit suffraganeus ante, quam fiat absolutio, non tamen de necessitate facienda est remissio. Dicit hic Ho. ꝙ prima opinio curialior est & expedientior. a [*Audiendi*] sub principali causa [*Remittendi*] etiam super principali. Inno. nam super absolutione remitti possunt. vt est dictum. Ab. [*Abiectus*] a cõione & hoc intellige post ap vel expresso intolerabili errore, vt sequitur secundum Inno. & Host. [*Finitimos*] i. vicinos, & qui in confinibus sunt secundum Gos. alle. lxv. di. c. fi. de hæreti. ad abolendã, in prin.[*Audiatur*] etiã prius, quam absoluatur, & sic contradicit decre. Alex.[*Accipiat*] sustineat. Ab.[*Discutiatur*] i. de causa cognoscatur, [*Probetur*] i. approbetur, & confirmetur, si fuerit iusta. 4 [*A* † *pluribus*] quo casu firmius est iudicium. xx. di. de quibus. de offi. dele. prudẽtiã. [*Emendetur*] i. reuocetur, si fuerit iniusta. Abb. [*Consueuerit*] quæ consuetudo attendi debet. de hoc. s. ad hæc. Quid si is, pro quo lata est sententia, dicit ꝙ non debet absolui prius, quã satisfaciat, quia notoria est offensa. dic ꝙ est audiendus. j. de ver. si. ex parte. j. quod verum est, si constet iudici, vel constare possit intra viij. dies. j. e. solet. li. vj. alias, si is, qui debet probare, petat longius interuallum, præstita ab excõicato sufficienti cautione de satisfaciendo, prout canonicum fuerit, absoluitur, vt ibi, ar. s. e. sacro. §. j. & est si. s. de no. op. nũ. c. fi. & no. quod secũdũ quosdã semper in dubio debet excõicatus post appellationem petere absolutionẽ, vt sic in tutiorem partem declinet. s. de hom. ad audiẽtiam. §. j. ver. j. cum suis concor. hæc autẽ consuetudo, de qua hic loquitur, extenditur ad omnes, ad quos est appellatum, ar. xij. di. per totũ, de cõ. di. j. basilicas, & est b expressum in di. c. solet. respon. j. & §. in prima. b Alij contra, dicentes, ꝙ si petat absolui, iam confitetur se iuste fuisse ligatũ. s. de elec. venerabilem. §. eos igitur, ver. fuit quoque, & vide quod ibi dixi super gloss. no. hic, nisi forsan præmissa protestatione, vt per hanc absolutionem non fiat sibi præiudicium in aliquo. Sic enim, si interim celebret, non fit irregularis. Sed nec confitetur excõicationem tenere. vnde siue superior eũ absoluat, siue ad excõicatorẽ eum remittat, non fit ei præiudicium. & prodest hæc protestatio & admittenda est, cum ex probabili causa fiat. s. de cõstit. cũ M. s. de elec. Cumana. & secundũ hoc optime intelligi potest, quod hic dicitur, s. ꝙ absoluitur ad cautelam. sic enim bene cauetur vtrique. Nã illi, pro quo lata est sententia, nullum fit præiudicium in iure suo, si proximus suus cõmunioni ecclesiæ restituatur. Est enim excõicatio medicina excõicati, non ius alicuius, ij. q. j. multi. j. e. ti. cũ medicinalis. Hinc est, ꝙ nõ auditur appellans, ne excõicatus absoluatur. j. e. sacro. §. fi. ver. j. quinimo & excõicatio iam incipit operari, quia, ex quo petit absolutionem, obedientiæ signum est non contemptus, vt patet in eo, quod legitur & no. s. de pœnis, c. fi. Item per hoc cauetur excõicato, ne in dubio periculose sine absolu- 5 tione maneat, vel ẽt moriatur. ¶ Quid † si alicui agenti opponitur excõmunicatio, vt repellatur ab agendo, & idem petat se absolui cum protestatione præmissa? Respon. non video, quare sibi denegari debeat, ar. s. e. cũ desideres, §. secundæ. dummodo ab ipso, a quo petitur absolutio, vel eius auctoritate, vel eius subdito iurisdictionẽ habente dicatur excõicatio lata, ar. s. de cle. ex. mini. apostolicæ. s. de excep. apostolicæ. j. e. c. venerabili. & idem videtur, si petatur a delegato papæ, ar. in eo, quod leg. & no. s. de offi. dele. prudẽtiam. §. vlti. & fi. per hoc tamen non releuatur, quin sit irregularis, si sciens se excõicatum, celebrauit. & est hoc de prouisione plus, quam de iuris rigore. Nam & sine protestatione absoluto nullum fit præiudiciũ, si apparuerit sententiã nõ tenere. Sed nec prodest ei protestatio, si apparuerit sentẽtiam tenere, etiam si sit iniusta. xj. q. iij. c. j. Si autem iudex, vel aduersarius petant, ꝙ confiteatur sententiam tenere ante, quam absoluatur, non sunt audiendi. ex confessione enim sua hoc modo nec debet aduersario accrescere. nec sibi deperire, ar. ff. si ser. ven. sicuti. §. quæritur. & ideo idem dicendũ est, etiam si non protestetur. Sed tñ his, qui dicunt se iniuste excõicatos, securius est protestari secundum Inno. cuius est mens totius istius 6 glo.[*Ad* † *cautelam*] sic. j. e. venerabili. s. c. cum desideres. §. secundæ. s. de appel. ad pœnitentiam. Sed nũquid in hoc casu, ex quo excõicatus asserit se post ap. fuisse ligatum, debet statim absolui ad cautelam sine alia probatione, vel tenetur se probare appellasse ante, quam absoluatur? Dissensio est. videtur enim, ꝙ ĩ hoc casu assertioni excõicati credi debet. j. e. ti. solet, respon. j. quod Inno. scripsit. Tu vero dicas citandum esse illum, pro quo excõicationis sententia lata fuit, vel qui ex officio ipsã tulit. s. de ap. cum speciali. §. j. & penul. super quo dic, vt j. e. venerabilib. §. j. ij. & iij. Qui si confiteatur ipsum appellasse ante sñiam, sed frustratorie, locus est absolutioni, nisi dicat sententiã latam pro manifesta offensa, de quo dic, vt legitur & no. j. c. solet. §. in prima. Si vero dicat nullo modo fuisse appellatũ, vel excõicationis sententiam ante ap. latam fuisse, nõ debet statim superior excõicatũ absoluere etiam ad cautelã, sed potius hoc summarie examinare. & si reperiat appellatum fuisse quoquo modo ante sententiã, locus est absolutioni ad cautelã, vbi nihil opponitur de manifesta offensa. nec requiro in hoc casu plenã probationẽ quæ requiritur in principali, quia si tanta probatio requireretur. nulla esset differentia inter hunc casum, & illum, quando qs dicit se excõicatum post ap. nec petit se ad cautelã absolui & quia si hoc plene probaretur, non esset necessaria absolutio ad cautelã. imo appareret sententiam nullã fuisse. vnde dicas, ꝙ in hoc casu. s. vbi ad cautelã petitur absolutio, non requiratur plena probatio, sed sufficit semiplena, dummodo talis sit, quæ iudicẽ mouere debeat. & etiam per eosdẽ testes poterit excõicatus plene probare in principali, cum alius articulus sit, vt patet in eo, quod le. & no. s. de fo. comp. c. v. & de testi. veniẽs. ij. & de re iud. de cætero, & c. quod ad consultationẽ. §. fi. & li. vj. de ap. Romana, respon. j. & §. j. & ij. & idẽ dicẽdum est in aliis casibus, in quibus peti potest absolutio ad cautelã. Alioquin, si diceremus, quod nudo verbo excõicati deberet stari, semper esset forsan locus absolutioni ad cautelã, quia semper posset dicere se appellasse, vel aliquẽ alium ex cæteris similibus casibus allegare, quod erit absurdũ, & aduersario præiudiciale. super quo vide, quod no. s. de offi. dele. cum contingat, & in dicto capitulo solet. Hoc etiam puto esse de mente, vt in tali casu nunquam absoluatur exõmunicatus, nisi citato illo, pro quo lata est sententia, vel qui ipsam tulit, vt patet in eo, quod no. s. e. glo. & de offi. ordi. ad reprimendã. §. j. Quid si citatus non venit, aut periculum sit in mora? Examinet iudex summarie articulũ, & procedat in absolutione, sicut s. præmisi. j. e. sacro. §. j. Est autẽ consilium, quod in tali casu fiat absolutio, idonea cautione recepta. sic enim non habet aduersarius de graui præiudicio materiam querelãdi, ar. j. de verb. sig. ex parte. & c. cum olim, & in dicto extra. solet. §. in prima, cũ & si excõicatus se tanquam iniuste ligatum absolui peteret, absoluendus esset etiam aduersario præsente & contradicente, ex quo nihil oponeret de manifesta offensa, vt patet in eo, quod le. & no. s. de offi. dele. cũ contingat. §. fi. & de ap. qua frõte. §. j. alias tamen, vbi aduersarius per se, vel per procuratorem præsens esset, nec de offensa saltem dubia aliquid obiiceret, vel cõfiteretur, sententiam latam post appel. licet temerariam, sufficeret iuratoria cautio. & sic potest intelligi. j. e. venerabili. &

li.& adde,quod no. de hac materia.ſ.de ap.c.j.rñ.j.ſm

7 Hoſt.[*Contemnere*] no.† quod cõtẽnit excõicationis ſententiam, qui abſolutionem non petit ſecundum Hoſt. de pę.c.ſi v.modo cõtẽnendi ſcripſi poſt eum.ĵ.c.ti. dilecto.li.vj.in glo. contẽnitur [*Beneficium*] in illo caſu, quando dicit ſe appellaſſe, vel etiam dicit ſe iniuſte excõicatum.Hoſti.[*Abſoluere*] præmiſſa tamen cognitione,quod ex vera & iuſta cauſa ſit appellatum,alias non transfertur iuriſdictio ad archiepiſcopũ, nec illũ poſſet abſoluere,de ap.Romana,li.vj.hanc ergo opinionẽ abſoluendi,vel remittẽdi habebit,ex quo apparebit legitime appellatũ, alias neceſſe habet remittere, vt ibi, & ĵ. c.ſacris Ho.Omnino, vide quod dicam c.ti.ex venerabilibus, li.vi. ſuper glo. pe. vbi inuenies, quod hic dicit Inno.contra hoc, quod de opinione dixi,ibi etiam dicã, quomodo excõicati appellatio duplex eſt, ſ.interpoſita ante excõicationẽ.& hæc eſt illa,quæ ſi legitima eſt,reddit ſententiã nullã. alia,quæ interponitũ ab ipſa excõicatione.Et de hac, vt dicit hic Inno. dicũt quidam, quod valet ſine expreſſione cauſę,ſicut a diffinitiua,quod quomodo ipſe improbat, ibi vide, quod hic omiſit Hoſtiẽ. [*Deferendum*] quod habet de neceſſitate facere,cum per querelã adiuit, de hoc de of.or.ad reprimendũ.[*Ac demum*] al. deinde.ſ. cum fuerit excõicatus abſolutus, ſe-

8 cus,ſi† per querimoniam detuliſſet cauſam ad ſuperiorem.de hoc ſ.de reſcrip. ab excõicato. Inno. [*Audiat*] ad quid,ex quo eſt abſolutus,audiatur cauſa,no.ſ.de of.

9 dele.cum contingat.in vlt. glo.[*Exceſſum*] quãuis † etiã in hoc caſu ad metropolitanum fuerit appellatũ,ſecũdũ Inn.& Hoſt.cũ talis non audiatur appellans, de ap. peruenit. Abb.[*Denegaret*]ergo,ſi denegaret,metropolitanus debet illũ abſoluere. & hoc qñ principaliter fuit excõicatus pp exceſſum cõmiſſum in Deum. Si enim in hominẽ, prius ſatisfieri oportet.ſ.de ap. qua fronte, vbi ſatis de hoc, & ĵ.de ver.ſi.ex parte.j.ſecundũ Hoſti. Dicit Ab.ꝙ hoc caſu cautũ eſſet appellare ab epiſcopo denegante abſolutionem , & facit quod ſecundũ eum

10 dixi,de of.or.ad reprimendã.¶ † Glo.v.ponit tres caſus, quibus remittitur appellans.¶ Gl.vj.ponit ius antiquũ & modernũ,& diſtinguit.¶ [*Glo.error*] reſpõ.per quæſtio, quis ſit error intolerabilis. & dicit,ꝙ cum ligatur, quia facit,quod eſt bonum, vel quia non facit malũ, turpe, vel impoſſibile.al'c.contrariũ. ponit opi.Vin.ſubdit qd ſi erratur in facto , quia cauſa,propter quã excõicatur,

11 non eſt vera.¶ Vlti.glo. incipit caſum.¶ † In glo.error. [*ibi,§.i.*] ĵ.dicã.[*Et ibi,nullum*] vt cum falſo procuratore. & hoc vult.l.ſe.[*Et ibi,cum prolatis*] ſi productis cõſtitutionibus iudex non credens per illas cauſã iuuari,contrariũ pronunciat,ſi non appellatur, tranſit in rẽ iudi.[*Et ibi,l.j.§.j.*] Si dicit iudex,cu cõſtet te debitorẽ in 50.itẽ in xxv. te condẽno in 100.nõ eſt appellare neceſſe.[*Et ibi, §.vlti.*] & l.ſe.cum. ſ.errauit pater circa cauſã exhæredationis dicens ex ſe non natũ,qui natus erat,vel per errorẽ alterũ,vel adulterũ patrẽ nominat[*Et ibi l.tutor*] ſi detẽ tutor habenti quaſi nõ hñti,datio nulla.Idẽ qñcunq; erratur in cauſa facti. [*& ibi, l.Scia*] dicit , ꝙ ſi maiori xij. quaſi minori detur tutor,non eſt excuſatio neceſſaria. [*Et ibi,§.vlt.*] qui ſatiſdare de ſiſtendo nõ debebat,ſi per errorem promiſit fideiuſſoribus,datur exceptio,[*& ibi, ſi quis*] poſtquam liberatus lapſu tẽporis ſi fideiuſſorẽ dedit, ille non tenetur, quia erroris fideiuſſio nulla eſt,

12 ¶ [*In † glo.j. in fi.*] per quod no. Hoſtien. non eſſe cuique opinioni credẽdum.xj.di. neque quorumlibet &c. ego ſolũ.& reminiſc de deci.c.j.¶ In gl.ii.[*ibi,ad hæc quoniam*] nec ſuſpenſio ab officio vel ingreſſu eccleſiæ. ĵ.c. is cui, in fi.li.vj.[*Et in fi.*] & de hoc in Spe.de ap.§. in qbus, ver. xvii.¶ In glo.xi.q.iii.[*ibi,duobus*] & in aliis,qui no.ĵ.c.præſenti,li.vj.¶ [*In glo,abſoluendam,in fi.*] ſic.ſ.c.inter,de ſimo.

13 per tuas,de reſcrip.ſuper literis,Hoſt.¶ In † glo.error[*ibi, meretricem*] ad peccandũ cum ea.Hoſt.[*Et ibi c.vlti.in fi.*] illud ſpeciale in matrimonio , vt ibi dicitur , & no.[*Et ibi,excommunicatio*] & hoc ideo ſecundũ Vin. quia talia mortalia non ſunt expreſſe contra naturam excõicationis. Secus in illo excõicato, quia eſt obediens.iſtud enim eſt cõ naturã excõicationis,quæ nõ debet ferri niſi

c pro contumacia.[c] & dixit,ꝙ glo.ſ.lo. Teutonica fuerat & colorata extendens fimbrias ſuas.[*Et ibi ius ſcriptum*] de quo agitur ſecundũ Vinc. vt in exemplo.ĵ. poſito.ſecus, ſi de illo non ageretur, vt ſi dicat condẽno te in.x. quia ſententia non eſt ferenda in ſcriptis.Dicit enim,ꝙ l.ſtatim alle.non ſpecificat niſi de his, de quibus agitur. [*Et ibi,licet manifeſte ſit falſum*] hoc videtur glo. tenere, ꝙ ſi notorium eſt me nõ cõmiſiſſe delictũ.propter quod excõicor,tenet excõicatio,ſi tamen eſſet notoriũ,ꝙ nõ cõmiſi,nec cõmittere potui,ſecus,vt ſatis dicã. ĵ. c.Romana.§.vlti.li.vj.ſuper ver ĩnoxios. ſi ergo non ſit notoriũ,ꝙ cõmittere non potui,licet ſit notoriũ,ꝙ nõ commiſi, procedit glo. quæ tamen locum habet in al. ordinario meo. In iudice enim delicti tantũ non procederet, ſi per eum citatus ire contẽpſi, quod potui, ex quo notorium erat me illud crimen non cõmiſiſſe , & per conſequens illũ ex eo iudicẽ meũ non eſſe iuxta no.de accuſa. accedens,in vlti. glo.cũ ſuis temis.& in Spe.de

d citato.§.j. ver.itẽ generaliter.[d] Si autem coram illo cõparui, & cognitum eſſet de crimine me patiente, videtur tenere proceſſus,& ſententia.cum de hoc cognoſcere potuerit.facit quod no. in Spe. de cõ. iu.adi.in fi.j.colum.ver.ſed pone.ſuper his tamen vide,quod dicam ſuper regula, ſcienti, de re.iur.li. vj.& maxime in ſi.quæſtionis,poſſet etiã dici, ꝙ cum de manifeſto,non de notorio loquatur glo. & iſta ſint diuerſa, vt dixi de coha. cle. veſtra. glo. non probet quod dixi.[*Et ibi, nec continet errorem*] vel ſi eſt error,non eſt intolerabilis.[*& in fi.*] dic vt.ĵ.c. venerabilibus, in fi.li.vj.

ADDITIONES.

a ¶ Expedientior. Vide Ioan. An.de offi.ord.ad reprimendam,in glo.de neceſſitate.& iſta ſunt determinata hodie per c. venerabilibus. §.ſane,& ſe.eo.ti.libro.vj.vbi vide.

b ¶ In prima. Vide ibi glo.ſuper ver.ſuperiorem.& Ioan. An. ſuper illa.

c ¶ Contumacia S. ergo excommunicaretur,quia obedit ſuo prælato,illa tanquam contra naturam excommunicationis ſecundum ipſum non teneret.

d ¶ Generaliter. Vide Ioan. An.de fo.compe. Romana.§.contrahentes, li.vj.& Inno.de reſcri.ſuper literis.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatum papa ſi ſalutat in ſuis literis,non ob id eum abſoluit,& hoc non ita ſemper procedit, nu.4. ad dicto.conſtat.*
Pro excommunicato qua agere liceat,nu.4.
Negligentiæ non poſſumus arguere papam.
De ſententia patrocinante excommunicato, vel hæretico.

2 *Epilogus,ſuffragium,& additio gloſſarum. nu.3.& 4.*
Pro hæreticis quando oretur.
De voluntate principis,ſeu papæ quibus rationibus conſtet.
Ius nouum non tribuit papa ei,quem ſcienter ſub titulo dignitatis nominat.

CAP. XLI.

1 SI aliquando. C.† Si papa ſuis literis excommunicatum ſalutat, non propter hoc illum abſoluit. Ponit primo dictum. ij.cauſã reddit ibi,cum per. & in iij. cõpil. hæc decre.erat ſub tit. de reſcri.[*Apoſtolicam*] maxime,quia idem & fortius in aliis [*alloquio*] ſolito more dicẽdo ſalutem,& ap. benedictionem,vel verba ſimilia.[*Ignorantiam*] facti. forte.n. ignorat papa illum excõicatum.[*Negligentiam*] officialium ad hoc deputatorum . ne publice de negligentia papã arguamus.ix.q iij.aliorum.quod no.hic Vinc.de ſententia lata patrocinante excõmunicato vel hæretico.vide

2 in Spe.de aduocato, in prin.¶ † Gl.j. primo ponit duplicem cauſam, quare non ſalutamus excõicatos. ij.quæ-

3 rit,arguit pro & contra.ponit op.& ſoluit.tertio quærit

3 & ſoluit . ¶ † In j.glo. [*ibi,iubemus*] vide de ſymo.in tantum, ſuper iij. glo. [*Et ibi,non epiſtolis*] vide de proba.per

4 tuas,in j.glo.¶ In † gl.j [*ibi,ſalutem*] poſſumus etiam eis optare ſalutem animæ,& corporis,& pro eis orare , ſicut

cut

cut orat eccleſia pro hæreticis in paraſceue, qui tamen excõicati ſunt, de hæreti. excõicamus. T. Goſ. & Phy. [*Et ibi, tali communicat*] nam & princeps ſola voluntate manumittit. ff. de manu. apud eũ. ad hæc. C. de fidei. liber. ſi voluntate. Vin. Phi. [*Et ibi. q ſit abſolutus*] item Goſ. in proę huius libri. Vin. T. Phi. & Hoſtien. [*Et ibi, hic conſtat*] item ſi ſcriptura exinde confecta eſt, & per ſequentia apparet de mente papæ, q intendebat illum abſoluere, licet abſolutoria verba non proferat, habebitur pro abſoluto, alias non. Item ſi ſcriptura confecta non eſt, & apparet ſententia, idem eſt, alias præſumeretur ignorãtia, vel obliuio. tu dic tunc cõſtare, quando id exprimit ſe velle, vt in Cle. c. ii. ſi ſummus. vbi etiã dicitur, q ſi papa etiam ſciẽte ſub titulo dignitatis aliquem nominat, honorat, vel tractat, non per hoc illum approbat, vel ſibi attribuit nouũ ius [*Et in fine*] vt no. ſ. co. nulli. de viroque vero. xciii. diſtin. ſi inimicus. ¶ [*In glo. penul. in fine*] de reſcrip. c. vlti libro vi.

S V M M A R I V M.

1 *Decretalis huius pars vbi.*
Excommunicatus a pluribus prælatis non reſtituitur communioni, ſi ab vno tantum abſoluitur, & nu. 3. ver. licet. & qualiter abſol uatur, num. 4.
Idem, ſi ab vno ex diuerſis cauſis.
2 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 3.*
Abſoluta ab adulterio remanet notata.
Plures domini ſi ſeparatim cedant ius eundi, ire non licet, niſi vltimo cedente.
4 *Additio gloſſarum.*

C A P. XLII.

1 OFficij. C. † Pars, de teſta. & de pę. & re. officij. & hoc dicit. Excõicatus a pluribus prælatis non reſtituitur cõioni, ſi ab vno tantum abſoluitur. Cõis diuiſ. ii. ſuper hoc. [*Pluribus*] idem, ſi ab vno ex diuerſis cauſis. [*Ius in ipſum*] pone exemplum ſ. ti. i. q autẽ, de fo. cõpe. poſtulaſti, de rap. c. i. de temp. or. cum nullus, li. vi. [*Veritatem*] hanc. ſ. ſe ab alio, vel ex alia cauſa excõmunicatum. Inn. [*Abſolutio*] ſub. danda non eſt, & ſi data ſit, ſub2 repta & c. ¶ † Glo. i. no. excõicatum iterũ & c. ii. quærit, & tripliciter ſoluit. ¶ Vlt. gl. ſignat contrariũ, & dupliciter 3 ſoluit. ¶ In i. gl. [*ibi, §. vlt.*] deprehenſa in adulterio & ſi abſoluta ſit, notata eſt [*Et ibi, tranſactione*] duæ ſunt leges. prima non facit. nec ſecunda, niſi inquantum dicit, trãſactione finita, cum ex partibus tuis & c. Dicit, trãſactione, in ſingulari, finita in plurali. i. ea, quæ finita ſunt. [*Et ibi, pluribus*] vide. ſ. c. cum pro cauſa, ſuper gl. ii. [*Et ibi, fundum*] licet plures domini fundi ſeparatim mihi cedant ius eundi, per illũ tamen tunc ſolum ire licebit, cum vltimus ceſſerit. tamen interim prius cedentes reuocare non poſſunt. & no. de ele. c. In Geneſi, in gl. conſenſus. 4 ¶ † in glo. i. [*ibi, ſimile*] ff. in hoc ſimile, quod dixi in ſuſ. [*Et ibi, vna abſolutione*] qua ſimul per omnes fienda, vt differat a ſequẽti [*Et ibi, abſolutum*] nec introducet illũ in eccleſia cum ſolẽnitate, de qua. ſ. c. a nobis, licet verbo abſolutionis ſententiam proferat ſecundum Inno. & ſic neceſſario hæc oportet intelligi, alias, ſi vnus cum altero conuenire nollet, nec illi committere, & peteni abſolutionem ab vna obſtaret reliqua perpetuo, forte non poſſet abſolui. forte, dixi propter papam, vel legatum talem qui poſſet abſoluere ab vtraque. ¶ In glo. vl. [*ibi, ab alia*] quantum in eo eſt.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatis, & interdictis quæ permittantur, & nu. 2.*
2 *Conſcientia ſeruanda ſemper eſt, & ad ſuperioris conſilium informanda.*
Interdictum ſeruandum, dupliciter fit.
3 *Ferraria eſt patrimonium eccleſiæ Romanæ.*
Ciuitas non excommunicatur, ſed ciues, & qui, licet interdicatur.
4 *Non baptizatus non excommunicatur, nec conſtitutionibus eccleſiæ ligatur.*
5 *Epilogus, & additio gloſſarum.*

C A P. XLIII.

1 REſponſo. C. † Excõicatis, & interdictis prædicari põt verbum Dei, & tẽpore generalis interdictũ cõceditur baptiſmus, chriſmatio in fronte, & pœnitentia morientium, ii. ibi, præterea. & quęlibet ſub diuiditur, & vtriusque ſecunda incipit, Super quo. [*In hebdomada*] ſic. i. c. permittimus. [*Aliquam eccleſiã*] no. ſe2 cundum † Inno. excõicatos poſſe ingredi eccleſiam, dũmodo non audiant officium. & dicit Hoſt. hoc eſſe cõtra id, quod no. ſ. c. nuper, ſuper ver. orando. [*Conſcientia*] quæ ſemper ſeruanda eſt, & ad ſuperioris conſilium informãda. ſ. c. prox. Ho. [*Expedire*] nedũ ſemel in hebdomada, vel in mẽſe [*Interdicti*] hæc diligenter ſeruãda eſt. quandoque enim interdicuntur perſonæ, quandoque locus, de excel. præ. c. fi. de priuile. q nõnullis. [*Præterea*] 3 §. & ii. par. [*Ciuitas*] quæ † eſt patrimonium eccleſiæ Romanæ, vt no. in Auth. vt ec. Ro. c. an. vl. medium, in glo. per hoc. & no. q ſ. dixit ciues. hoc pro eo, qa ciuitas nõ excõicatur, ſed ciues. ſ. conſiliarii, & maiores, per quos ciuitas regitur excõicari poſſunt. ad hoc. i. c. Romana, li. vi. de ſimo. dilectus, de excep. ſignificauerunt. hi enim excõicatur vnus pro delicto alterius. xxiiii q. iii. c. i. licet bene interdicatur, de ſpon. non eſt vobis, de oſ. dele. ſa4 ne. ii. [*Paruulorum*] & adultorũ. i. c. quoniam, li. vi. de † excõicato non eſt quærendum, an poſſit baptizari, cum non baptizatus non excõicaretur, quia non eſt creatura eccleſię, nec eius conſtitutionibus ligatur. ſ. de diuor. gaudemus. [*Morientium*] & viuentium, & ſanorũ, quod dic vt i. c. c. vl. li. vi. Chriſmate. ergo & Chriſma confici. 5 i. c. quoniã, li. vi. ¶ Gl. ii. † ſignat contrariũ, & ſoluit. ¶ [*In glo. ii. in fi.*] & dic vt in ſum. ipſius quæſtionis, & i. q. iiii. in a ſumma. ¶ [*In glo. pe. in fi.*] de matrimonio, & ordine[a] dixi. ſ. de ſpon. non eſt vobis.

A D D I T I O.

a ¶ Et ordine. Si vis pleniſſime videre, quæ ſint permiſſa tempore interdicti, & quæ prohibita, vide Io. Cal. in tractatu ſuo de eccleſiaſtico interdicto.

S V M M A R I V M.

1 *Coniux qua de cauſa non debeat coniugi reddere debitum, ſed potius excommunicationem pati, & quæ reddat, ſed non exigat, & nu. 2. 6. & 7.*
Reddendo quo caſu faciat ſibi præiudicium, irregularis fiat, nu. 3.
2 *Communicare ei, quem percutere clericum vidi, an poſſim. non autem debeo ei, quem præſente me fuit excommunicatus, & denunciatus, etiamſi ſit in remotis. § ſubdit.*
Quid ſi mihi præcipiatur communicare.
3 *Obedire ſuperiori excommunicanti, niſi quid faciam, nunquid tenear, & inobediens incurram excommunicationem, & numero. 5.*
Conſulens, ne paream, excommunicato an incidat in ipſam.
6 *Conſcientia propria ad proprij paſtoris conſilium in dubio eſt regenda.*
7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*

C A P. XLIIII.

1 INquiſitioni. C. † Si coniux ſcit pro certo impedimentum matrimonij, non debet reddere debitum, ſed potius excõicationem pati, reddit autem, ſed non exigit, ſi hoc credit ex cauſa probabili & diſcreta. Sed ſi ex leui & temeraria, reddit, & exigit. Et primo ad caſum, de quo quæritur, diſtinguit. & primum membrum proſequitur ibi in primo. Circa ſecundum ſubdiſtinguit ibi, In ſecundo. & tertium ſubdiſtinctionis membrum proſequitur ibi, verũ cum. [*Diſtinguendum*] ſecundũ hanc diſtinctionẽ intellige. de reſtit. ſpo. literas, & de diuor. porro, ſecundũ Inno. [*In* 2 *primo*] ſ. quando † ſcit impedimentum, nec poteſt illi cõmiſceri ſine mortali, vt quia ſcit illam conſanguineam in gradu prohibito, de conſan. & affi. non debet. Et dixit Inno. in addi. idem dicendum in ſimilibus, vt quando indubitanter vidi iniurioſe verberari clericum, quẽ

vitare

vitare teneor in priuato, & in publico, si fuisset publicũ, & potius excommunicationem sustinebo, quàm ei cõmunicem. si verò nescio pro certo percussionem iniustam, sed sic credo probabiliter & discrete, tunc per me illi non cõicabo, sed ad petitionem percussoris eum nõ vitabo & in priuato. Ratio diuersitatis: quia communio est uoluntaria, redditio debiti necessaria. si autem credo percussionẽ iniustam ex leui & temeraria credulitate, nedum ad petitionem alterius, sed & per me potero illi communicare. Refert quosdam dicere, ꝙ quantumcunque quis publicè percutiat clericum, nunquam etiã à videntibus vitari debet, quia licet vere sit excommunicatus, non tamen nominatim, nisi per iudicis sententiã excommunicetur, vel nuncietur. ij.q.j. multi. Sed Inno. dicit etiam aliter, q̃ per sentẽtiam excommunicationẽ esse posse notoriam, sicut de fornicatione dicitur. s̃. de coha. cle. vestra. & c. multi, loquitur, quando excommunicatio non erat notoria, licet talis esset, ꝙ probari poterat, puta quia facta fuerat percussio iniusta multis videntibus, tunc non vitabitur, nisi primo condemnetur, vt ibi. ¶ Subdit autẽ, ꝙ quando quis per sentẽtiam fuit publice excommunicatus, & denunciatus, præsens in sententia, qui postea inuenit illum in remotis, tenetur eũ vitare etiam in publico. ridiculosum. n. esset dicere, ꝙ non deberet probare nisi habens probationes paratas, immo vitabit illum, etiam si mortui sint omnes, qui interfuerunt sententiæ. nec ob. vj. q. ii. c. ij. & iii. quæ loquũtur cum excommunicato nunq̃ fuerat notoria, hic loquimur, quando fuit notoria per sñiam, vel facti euidẽtiam indubitatam. sufficit. n. factũ aliqñ, & alicubi fuisse notorium, licet probationes perierint. Dici tñ posset, ꝙ si prælatus subdito p̃cipiat, ꝙ celebret illo p̃sente, quẽ subditus scit taliter excõicatum, tñ prælatus, & alij ignorant, subditus ipse perebit, sed protestetur saltem illi, quẽ excõicatum nouit, ꝙ non intendit orare, nec celebrare cum excõicato, sed cũ aliis. sed si p̃ciperet ei, ꝙ cum illo solo celebraret, non obediet ei, & si sit monachus, cui abbas præcipit. rõ, quia peccatum esset. s̃. qđ met. causa, sacris, sed quid si ille dicat se absolutum ab illa excõicatione, licet instrũm, vel testes parata nõ habeat? Vr̃. ꝙ nõ sit ei credendum, nisi habeat aliqua argumenta suæ absolutionis, ar. de cleri. perc. c. j. & ii. sed vr̃, ꝙ si eius excõicatio nulli est p̃iudicialis, ꝙ ei cõicari possit, si alias persona est bonæ vitæ, & maxime si hoc iurat, arg. de cleri. pe. iux. finita est additio, redeundo ad textum quæro.

3 † Quid si potest illi commisceri sine peccato, illa tamen priuata est iure petendi debitum? Rñ. ad mandatum ecclesiæ potest illi reddere debitum. nec fit illi per hoc p̃iudicium. vt per hoc videatur accusationi adulterij renũciasse, cum si aliter diceretur, esset lex, vel p̃ceptum iudicis iniquum, & illum laqueans. xxvij. q. j. de viduis, de resti. spo. literas. Sed nec per hoc incurrit irregularitatem, de qua. xxxiiij. dist. si cuius. Exigere autem non debet. Itẽ quod dixi, ꝙ tenetur soluere, hoc verũ, nisi factũ adeo sit notorium, quod nõ sit locus inficiationi, tunc. n. sua auctoritate posset illam dimittere. de diuor. significasti. fortius debitum denegare, quod etiam si redderet sponte p̃iudicium sibi facit. & irregularitatem incurrit. si m̃ id facit de p̃cepto iudicis, & si hoc iniuste præcipientis, vel iuste, vt quia de adulterio sibi non constat, nec fit sibi p̃iudicium, nec irregularitatem incurrit ẜm Inn. qui dicit, qđ aliqui ꝯ. & Host. dicit, qđ de illis est remit. ad sũ. de biga. §. quare. bigamꝰ. sub. §. si. ver. nono. & de hoc de adul. c. fi. ad fi. & de conuer. coniu. c. fi. [*Mortale.*] secũdũ

4 † Inno. si præciperet, alias iniustum, licet non mortale, puta quod det mihi libros suos, parere non tenetur, & aget ad reuocationem grauaminis coram superiore. ex cõicatus tamen est, contĩnens m̃ sibi ne pareat, & sibi in hoc assistens non est excõicatus maiori, cum non cõi-

a cet in crimine,[a] cum ibi non sit crimen. sed minori tñ ẜm Inno. imo nec forte minori ẜm Hostien. dummodo alias nõ excedat, & patet ex no. de cleri. exc. mini. p-

5 posuit, arg. de excep. cum inter. ¶ Sed † quid si papa, qui superiorem non habet, iniustum præcipiat, põt dici, ꝙ si de spiritualibus, vel ecclesiasticis personis aliquid præcipit, semper est obediendũ, & si per quam durum sit, cum nemini liceat de ipsius factis iudicare. de hoc dixi, s̃. eo. cum pro causa, in gl. & & uo. de æta. & qua. eam te. in. j. gl. ix. q. iii. cuncta, & c. per principalem, nisi id, quod præcipit, saperet hæresim. xl. di. si papa. vel nisi ex iniusto p̃cepto præsumeretur statum ecclesiæ perturbari, vel exinde alia mala esse ventura, tunc enim peccaret obediẽdo, cũ futura mala p̃cauere debeat, non iuuare ad illa committenda ẜm Inn. ad quod Host. alleg. dec. de cle. ex. mi. proposuit, in fi. de voto, magnę. Si vero aliquid p̃cipit de tpalibus alicui laico, qui nil tenet ab eo, nec est de iurisdictione sua rõne personæ, vel causæ. Dicit Inn. quod nõ videt, quare debeat obedire, sed excõicationẽ semp debet seruare, quia cum ecclesia militans sit in ipsius potestate, nullus ꝯ ipsius mandatum se debet sacris ecclesiasticis immiscere, alle. Host. de hæreti. ad abolendã, in prin. & remit. Host. ad sum. eo. tit. §. ex quibus cau-

6 sis, sub. §. quod alit dixi. [*Cõsilium.*] no. qđ ad † pastoris proprij consiliũ conscientia propria in dubio est regenda, qđ dic, vt. s̃. de simo. Matthæus, & de æta. & quali. ad aures. Host. [*Non euidenti.*] Quid si maritus ꝯfitetur impedimentum, qđ sciebat ante matrimonium ꝯctum, vt qa dicit, ꝙ ante matrimonium cognouit consanguineã cõiugis, tñ hoc probare non põt? Rñ. non potest vxorẽ impetere, sed potius vxor ipsum, vt patet ex his, quæ le. & no. de eo, qui co. consan. vx. transmissæ, & de eo, q duxit in matri. c. j. ipse tñ, qui certus est de impedimento, nec exigere potest, nec reddere, imo potius excõicationem tolerabit, vt. s̃. eo. [*contra legem.*] non reddendo, vbi reddere tenetur. [*Iudicium conscientiæ.*] exigendo. s. vbi nõ

7 põt exigere. ¶ † Secunda gl. q̃rit, & soluit. ¶ Vlt. quærit, & sol. ¶ In gl. idest [*in fi.*] vel deposita. Hostien. ¶ In glo. vlti. [*ibi, ante matrimonium.*] Host. forte nõ habens hoc ver. in gl. non approbabat illud exemplum, dicens, quod hoc nocere non debebat mulieri, quæ non fuit particeps iniquitatis, alle. de eo, qui co. consan. vxo. suæ. c. pe. & vl. sed loquuntur in affinitate supueniente ad matrimonium, & bonum est exemplum. Dicebat autem exemplificãdum per dec. de secundis nup. dominus.

ADDITIO.

a ¶ In crimine. Quia non obediendo hoc casu nullum est crimen, & cõsulit, vt non contumaciter resistat, sed per viam suscitet.

SVMMARIVM.

1 *Clericus quibus de causis perdat clericale priuilegium, & nu. 2. in fi. & 5.*

2 *clericus a laico quibus modis discerni possit*
Ex superscriptione sumitur argumentum.

3 *Epilogus, & suffragium gloss. nu. 4.*
Renunciare ea tantum possum, quæ me contingunt.

5 *Additio glossarum.*

CAP. XLV.

1 Contingit. C. † Clericus si a prælato suo tertio monitus non reassumit habitũ, & tonsurã, perdit priuilegium clericale. Et in prima comitis q̃rela, ĩ fcđa prouisio ibi, verum qa. [*Diœcesi tua.*] loqtur epo, in cuius diœc. erat comitatus, vel aliqua terra subiecta co-

2 miti. [*Tonsura.*] tria † ponit hic ꝑordinẽ, ꝑ quæ cognosci & discerni põt clericus a laico. de primo, de vi. & ho. cle. clericus. j. & ii. & c. clericos. de scđo e. ti. clericis. ii. De tertio. e. ti. c. fi. & s̃. ne cle. vel mo. c. j. [*Subterfugium.*] sic. s̃. de cleri. cõ. ex parte. [*Luxu.*] quasi luxuria, & dissolutione. Goff. [*Protrahuntur.*] dic vt. s̃. eo. si iudex laicus. lib. vj. [*Criminibus.*] sic. s̃. de priuil. ex parte, vbi de hoc. Et vide quod no. in Cle. de vi. & ho. cle. qm̃, in gl. si ergo. [*A te.*] diœcesano loquitur, vt patet ex tex. & si nõ ex supscriptione, ꝑ qđ pz. qđ nõ sufficit illos a quocunq; moneri. & dixi de

a hoc. j̃. eo. si clericos.[a] li. vi. ꝓbatur idẽ. s̃. eo. in audientia.

3 [*Extorres.*] idest exclusi, vel inexpertes. Abb. ¶ † Glo. iiij.

alle.ad trinã monitionẽ.tres concor. & ad casum duas alle.duo iura in ꝯtrium,& soluit.iterũ alia duo,& soluit. 4 ¶ Vlti.gl.notat,arguit,& dat ſolẽ.¶ † In vlt.gl.[*ibi.§.vsque adeo.*]vide.s.eo.parochianos,in j.gl.& l.siquis seruum.fit mihi iniuria.cum hr ludibrio filius,vel seruus,licet vo- l:ns[*Et ibi,ne pro.l.j.*]pactum scm cũ emptore,ne ancilla prostituatur,respicit illos,qui ab emptore emerũt & sine pacto.[*Et ibi.l.i.*]si donaui seruum,vt postq̃ tibi.xv. annis ser uiuisset,liber esset,possum mutare voluntatẽ. 5 ¶ † In gl.ii.[*in fi.*]& s.eo.cũ illorum,in fi.¶ In gl.hæc est legitima.[*ibi.sed non in contrarijs.*]Dicebat hic abbas distinguendũ,aut clericus incedit in habitu clericali,& sine armis.& tunc retinet priuilegium clericale vsque ad depositionẽ & traditionem factam curiæ seculari.s.de iu. cum non ab homine.Aut incedit,vel inuenitur ĩ habitu seculari.puta in armis,vestibus virgulatis,vel alijs clericum non condecentibus,& tunc subdistingue.Aut non portat tonsuram,quo casu ab exercentibus iustitiã pôt sine pęna puniri.s.de priuile.ex parte,de apostа.c.j. Non exercẽs vero iustitiam,qui illum percuteret sciẽs illum esse clericum,excõicatus esset.s.eo.si verò.ij.licet ignorantia excusaret eũ,vt ibi,aut inuenitur deferẽs tõsurã,licet ĩ habitu laycali,& tunc aut immiscet se enormitatibus perseuerans in illis,& tunc sine pęna excõicationis puniri pôt.s.e.cũ nõ ab hoĩe,& c.perpendimus, & ab eo,qui scit eũ clericũ,vt ibi,aut non perseuerat in eis,vt quia semel furtũ,vel homicidium cõmisit,& recessit.& tunc subdistingue.aut est tertio monitus,vt desistat,quo casu perdit ex toto priuilegium clericale,aut non est monitus.& tunc gaudet priuilegio vt hic,& s.eo.in audientia.Vide quod dixi.s.eod.perpendimus[*& in fi.*]dic,vt de cleri.con.c.vno,lib.vj.

ADDITIO.

a ¶ Si clericos.Et aduerte,cum hic dicatur.Tertio moniti,non sufficit vna longa pro omnibus,vide glos.in clementi.prima.de ui.& honesta.cleri.in uersicul.tertio.& Ioan.Andrea.in specu.de exc.non resi.in rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Ab excommunicati denuntiatione repellitur,qui eum non præmonuit,& ei communicauit.*
Et si communicaui,an perpetuo taceam,& vitare debeam.
2 *Epilogus,& suffragium glossarum & nu.2.*
Per patientiam quis perdit ius exceptionis.
4 *Additio glossarum.*
Comunionis exceptio,vel replicatio an & qua causa admittatur.

CAP. XLVI.

1 IN præsentia. Ab † excõicati denunciatione repellitur,qui non præmonuit,& illi cõicauit. Dictũ ponit,cuius rõnẽ subdit ibi,cum super.[*Obijcere.*]in modũ denũciationis,qd sequitur.hoc probat ibi,ꝯmonitus.[*Euitandum.*]nunquid si cõicaui ex cõicato,pperuo tacebo,an vero illũ potero vitare,si possum hoc pbarẽ:ar.ꝙ nõ tacebo,sed vitabo.s.de except. exceptionẽ,de simo.p tuas,& sit spãle in excõicatione, nec ob.hoc.c.qd pôt legi ſm Vin.vt dicã sup gl.vel loqtur in teste,vt.l.canonici nõ repellat decanũ à testimonio excõicationis ptextu.ex quo cõicauerũt illi.qd posset tolerari ſm Vin.in ciuili,vel cũ pduceretur testis in cã denũciationis.hoc puto esse falsũ,ꝙ replicatio cõionis tollat excep p dec.de excep.à nobis.vel ſm Vin.pôt hoc intelligi,qñ decanus dicebat se absolutũ,ad qd pbandũ inducebat hæc indicia,& super hoc vide qd dixi
2 de cle.ex.proposuit,super fi.vlti.glo.¶ † Prima gl.signat
3 ꝯtriũ,& soluit.secundo elicit ar.quod reprobat.¶ In † pri-
3 ma gl.[*ibi si vxor,in fi.*]vide de adul.c.j.super j.gl.[*Et ibi,habet.*]non teneor aquę pluuiæ arcendæ.cũ patiente vicino opꝰ facio.p qd sibi aqua nocet.[*Et ibi.§.i.*]vide de cã pos.cũ ecclesia.super gl.ante pe.[*Et ibi quos prohibet*]vide in præ.c.exceptionem in vl.gl.[*Et ibi l.vlt.*]vide de post.
4 bonx.j.super.j.gl,¶ † In j.gl[*ibi,ratione cõionis.*]q.d.gl.exсep.cõionis admittitur,replicatio repellit.Et fit rõ ſm Vin quia prima datur reo.ij.actori,vt ibi,sed rei fauorabiliores.[*Et ibi,cum dilectus*]accusans vero repelletur propter peccatum,quod ꝯxit in participando excommunicato.s.de accusa.cum P.ij q.vii.quærendum,& ca.accusatio.Inn.Dixit hic Vin.quod si isti de nouo monerẽt illum,non obst.communione admitterentur ad denũciandum.& sit speciale,ne pereant communicando pperuo,de excep;exceptionem.[*Et ibi,excommunicatio*]de quo dic plenius,vt no.de rescrip.c.j.l.b.vi.¶ In gl.vlti.[*In fi.*]quod dic vt ibi no.Host.Dicebat Vin.ꝙ forte decanus dicebatur excommunicatus à papa,& communio diuinorum induxerat excommunicationem maiorẽ vt ibi,quare non est mirum,si repelluntur ab agendo.

ADDITIO.

a ¶ Vlti.gl.Vide Io.And.supra eo.inquisitioni,in glo.quando sit impedimentum,ver.sed quid si ille,& s.eo.c.sicut

SVMMARIVM.

1 *Clericum percuti qui permittit,excommunicatus est,cum possit prohibere.*
Præsumptio,opinio.
Canonem si quis suadente,quis incidat & quot modis.
2 *Epilogus,& suffragium glossarum.*
3 *Defendere qui cessat aliquem,cum possit,an peccet,& fauere dicatur,ac incidat in canonem,& nu.4.*
4 *Additio glossarum.*
Redimere vitam alterius an suo pretio quis teneatur.
Non prohibens verberationem clerici si possit,an incurrat in canonem,circa fin.

CAP. XLVII.

1 QVante. C. † Excommunicatus est,qui permittit clericum percuti,cũ possit prohibere.prę mittit culpam,quam secundo aggrauat ibi,Ne tamen.tertio aggrauationem declarat ibi.Eos.[*Rectores,*]vel quoscunque clericos,aggrauatur tamen per hoc delictum.s.de pœnis,in quibusdam.[*Præsumptio*]idest,opinio.[*Interpretans*]ipsa canonica authoritas.Dicit Ho.ꝙ canonẽ incidit ex verbis,qui percutit ex mente,qui mandat,vel expresse consentit,non tamen percutit s.eo.nuper,ex mẽte mentis in casu ipsius decre.[*Facinori*]quod commit-
2 titur in personam clerici,vt est dictum.¶ † Gl.ii.alle.cõtor.ponit duplicem op.& respõsionem Io.& aliorum. contra secundam alle.can.& respondet dupliciter.¶ In
3 † gl.ii.[*ibi,necare*]vide de infan.& lan.c.vno.super iiii.gl. [*& ibi,§.hac autem ancilla.*]& si non aliter,saltem voce & prolatu forti iuuare debuit dominam.[*& ibi,si data fuerat.*]illi,qui non submisit metum.alias secus,vt ibi. & ideo non repetitur,quia merces est operarum,vel eximij laboris,vt dicunt hæ duæ leges.[*& ibi,l.vlti.*]si dedi pecuniam,vt mihi reddas,quod tibi commodaui,vel vt soluas,quod debes ex testamento,vel ex stipulatu,illam repeto.[*& ibi sunt personæ*]vide,de iudi.dilecti.super j.gl.[*Et ibi sancimus,*]vide in præ.c.quæsiuit.super vlt.glo.
4 ¶ † In gl.ii.[*ibi,non est gradus*]vbi no.in fi.glo.an quis vitã alterius teneatur suo pretio redimere.[*ibi.nõ inferendam*]vbi de hoc.& ii.q.vii.negligere.[*Et ibi,§.hac autem.*]& §.potuisse.& §.se.& §.pe.Ho.[*Et ibi,pecuniam*]si.quod no.s.de furtis c.pe.in vlti.gl.& c.seq.& s.de homi.sicut dignum.Host.[*& ibi,siue*].repete video.[*Et ibi,cum possim*]sui di.tertui.xxiiii.q.iii.tam sacerdos.Vin.& Abb.[*Et ibi intelligo*]Idem Vin.[*Et ibi,a socio*]& j.eodem.dilecto.lib. vi.[*Et in fin.*]tenetur tamen is,cuius occasione fit verberatio,si potest id prohibere,& non prohibet secundum Innocen.alle.Hostien.de homi.Petrus,de testi.constitutis,j.hic tenent finaliter prædicti,quod siue quis habeat verberantem in potestate,siue non,siue ille verberetur nomine illius,siue non,incidit in canonem,qui potest phibere,& non phibet,dũmodo dolose dimittat, alias non.

alias non. in hunc enim, vel alium canonē nullus incidit sine dolo, argum. ff. de adul. l. pe. ff. de sica. l. j. & patet. supra eo. c. proximo.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicare prælatus non debet nisi monitione præmissa, quicunq; sit, & ex qua causa, & in fi & n. 5 casus excipiuntur, n. 3.*
Masculini appellatione etiam fœmina complectitur hic.
Constitutionis huius pœna quibus casibus habeat locum, nu. 6.
2 *Monitio in omnibus præteritis necessaria est etiam in notorijs, in futuris minime.*
Monitor testis esse potest, excepto casu.
3 *Idoneus quis esse præsumitur.*
Probare necessarium est negante reo.
4 *Mensis quot dies habere debeat.*
Mulctare, & plectere differunt genere pœnæ.
5 *Per requisitionem probatur negligentia.*
Per imprudentiam si quis facit, tenetur ad id, quod interest.
Superior est reuerendus, licet excedat, in fi.
7 *Remissioni in casu huius constitutionis quoties locus sit.*
Termini præfixio fit, vt negligentia consumetur.
8 *Absolutionis beneficium cautione præstita impenditur, præterquā in casu, & nu. 11. imperiri potest a suspenso ab ingressu ecclesiæ, & quo modo, nu. 15 secum trahit executionem, nu. 22.*
Absolutus non iurat quo casu hic, nu. 16.
In ea petenda non offertur libellus, neque petens repellitur per exceptionem & quam.
9 *Contra excommunicationis sententiam quid probari pōt, & a quo.*
Reuocari potest a non sacerdote, nu. 16. trahit executionem secum, nume. 22.
In sententiam pristinam quandoque reducitur quis, reuocatur aliquando ab eam ferente, nu. 21.
10 *Error notarii quis.*
Probabilis quis, nu. 20. probandus est, nu. 21.
12 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Iniustum quid dicitur ex causa, exempla, & ex animo numero. 14. §. 1.
Exhæredatus legatum petens sibi præiudicat. §. pen.
14 *Additio glossarum.*
Priuatio hic contingit excommunicati, & excommunicantis, & qualiter simul quæ videntur tempore fieri, tamen prius quid et posterius intelligitur, ver. dicebat Gofr.
15 *Per alium possum, quod per me nequeo, quandoq;*
16 *In mora periculum vertitur ex nimia distantia.*
17 *In litem iuramentum quibus ex causis defertur.*
18 *De interesse plene ubi & a quibus tractatur, & quis ipsum præstet, nu. 19. & supra nu. 17.*
19 *Excommunicator iniustus ad quæ teneatur excommunicato, & nu. 17. & qua de causa non teneatur & nu. num. 20.*
21 *In expensas litis non condemnandus quis, si doceat de errore, in ista glossa.*

C A P. X L V I I I.

1 SAcro. C. † Prælatus excommunicare non debet nisi monitione præmissa & ex manifesta & rationabili causa, & contrafacienti pœnam imponit. ij. punit subditum, qui falso conqueritur se excommunicatum iniuste. iij. dicit quid iuris, si prælatus dicēs se errasse, vult excōicatum absoluere, & aduersarius appellat. ij. ibi, Verum. 1 ibi, si vero. [*Nequis*] habens potestatem excōicandi, quicunq; sit ille. Hos. saluo, quod dicam de epis. [*aliquem*] etiam fœminam comprehendit. de hoc de elec. generali. li. vi. [*Excommunicationis*] dixit Vin. ꝙ pœna huius constōnis haberet locū etiam in suspensione, & interdicto, vt id faceret in fraudem huius constōnis: alias non habebit locū pęna suspensionis ab ingressu, bene tamen pœna ad interesse, & ad alia, nec te moueat dec. cū medicinalis, vt dicā super. iiij. glo. & vide qđ dixi. s. de exces. præl. c. 1. super gl. ante pe. [*Competenti*] dic vt. j. c. constitutionem. ij. rñ. li. vj. Dixit hic Inn. ꝙ pęnā istā non incurrebat monens semel tantum dic ut ibi. [*monitione.*]
2 monitio † in oībus præteritis necessaria est etiam in notorijs. idē no. 24. q. 3. ecce, & c. de illicita, in futuris non, quia in illis tp̄s monet. v. q. i. quidā, fm Inn. [*Personis*] vel saltem vna. s. de testib. in omni. Inn. qd non credo. illud in euangelica, hoc in iudiciali. Itē monitor testis est, qa non de suo cōmodo, sed salute moniti q̄ritur. hic testificatur pro suo cōmō saltem in euitatione pęnæ. [*Præsentibus*] si. j. de here. ut officiū. §. vetv. [*Idoneis*] tales † esse
3 præsumunt, de præsu m. c. fi. [*Si necesse*] qa subditus negat vnde ei, q dicit &c. ff. de pba. ei qui. [*Si contra*] s. excōicando sine monitione. [*Præsumpserit*] procedendo vt iudex secus, si vt pars suum exequens officiū. de hoc. s. de cēsi. venerabili, in gl. qa sæpe, vltra mediū. Inn. [*Ingressum ecclesiæ*] quid hoc importet. no. hic Inn. & Host. quod expeditum est. j. c. is cui, lib. vj. & scias, ꝙ licet talis non possit in ecclesia audire diuina, vt v. q. ij. præsenti. dicit tñ Inn. ꝙ per ecclesiam transire non ꝓhibet. de excōicato dixi
4 s. eo. nup. super ver. orando, in fi. [*Per mensem*] quot † dies habere dēat iste mensis, vide. j. de elec. q̄ si, lib. vj. in vj. gl. pe. hic dixit, ꝙ habebit. xxx. dies per c. de illicita. 24. q. 3. & quia hoc est quoddā medium, de offi. dele. quærenti, & qa cōiter vulgus sic mentem recipit. [*Interdictum*] nisi sit eps, vel superior. j. e. qa periculosum, li. vj. [*Mulctandus*] alias plectēdus. & fm primam p3. ꝙ imponi poterit pœna pecuniaria. ff. de ver. sig. qua pęna p̄. s. de pęn. licet. ibi soluit. Host. [*Manifesta & rōnabili*] s. de offi. ord. si canonici, & c. quamuis, lib. vj. & s. de vi. & hon. cler. monasteria. [*Causa*] pro † paruis enim & leuibus causis non dēt
5 quis excōicari. xj. q. iij. epi. & c. nullus. [*Taliter*] s. sine manifesta & rationabili causa, licet p̄cesserit monitio. [*Requisitus*] sic. j. c. j. lib. vj. [a] de iur- iu. breui. per hanc autem
a requisitionem probabit negligentia ipsius. fit ēt requisitio, vt si voluerit, euitet hanc pęnam errorem suū corrigendo. de hoc s. de accu. qualiter. 1. sed & l cet non requiratur, si per imprudentiam hoc fecit, tenetur ad interesse, non ex isto casu, sed ex lege, Insti. de obl. quæ ex male. j. rñ. fm Inn. & no. s. de emp. & ven. c. fi. ad hoc, de re iudi. cū æterni, li. vj [*Humiliter*] licet enim excedat superior
6 tamen est reuerendus. [*Reuocare*] dicit Inn. hanc † decr. locum non habere in excōicato, quia non parebat rei iudicatę, qui absoluendus non est. nisi pareat, cū excommunicatus sit pro manifesta offensa, de qua constat per sententiam, a qua non est appellatum, de verb. sig. cum olim, & c. ex parte. posset tñ quo ad alium articulum locum hr̄e, s. de cōdemnatione ad interesse, & alterius pęnæ inflictione. dicit ergo, quod post absolutionē iudex audiet illum agentem contra iudicem, quia malitia, vel imprudentia cum condemnauit, Insti. de oblig. quæ ex deli. in prin. nec obstabit illi exceptio rei iudicatæ, a qua non fuit appellatum: quia aliæ sunt personæ, inter quas modo agitur. s. iudex, & excommunicatus, & aliæ inter quas fuit actum primo. Item ad aliud modo agi. s. ad interesse, & alias pœnas, & ad aliud, primo scilicet ad rem quæ petebatur. subdit etiam decre. posse locum habere, vbi quis excommunicauit iudiciario ordine non seruato, & tunc etiam si præter ap. deponat excōmunicatus querelam penes superiorem, procedetur ad absolutionem excommunicati, & ad condemnationem excōicatoris fm tenorem huius decre. vide decre. venerabilibus, eo. ti. lib. vj. [*Superiorem*] excommunicatoris. [*Remit-*
7 *tat*] ex † quo iudex est, licet nō subsit periculum, nec remittat, tenet absolutio fm Inn. j. eo. venerabilibus. §. vbi
b aūt, lib. vj. & vt dicit Innocen. hæc remissio non fieret [b], si de iniusta excommunicatione constaret. ij. q. j. nemo, ne ex eodem facto pœnam, & præmium consequatur. ff. de nego. gest. siue. [*Terminum*] ab ipso superiore præfigendum, & fit hoc, vt facilius negligentia consumetur, de con. coniu. ex publico. [*Alioquin*] idest si absque moræ periculo remitti non potest: vel si excōmunicator non vult illum remissum absoluere. [*Ipse*] superior,
8 s. [*alium*] de offi. ord. c. fi. [*absolutionis*] si de † sentētia dubitet, an sit iusta, vel iniusta. nam, si cōstaret ipsam iniustā, nudo verbo relaxaret, vt supra. secundum Hostien. [*Impendat.*] nec in petitione huius absolutionis erit ne-

lo. And. super v. Decret. T 2 cesse

eeſſe libellum offerri, imo tunc de plano, & ex officio iudicis examinabitur, & expedietur hæc cauſa, nec poteſt petens repelli per exceptionem ſpoliationis tū ex generali rōne, q̄a. ſ. cauſa ſpecialis eſt, in qua iuris rigor non ſeruatur, de do. & con. c. i. Tum quia per prædicta periculum eſſet in mora, quod ſolum ſufficit ad abſolutionem dandam per hanc conſtitutio. aliàs moram, q̄ vitari præcipitur, per ſolennia iudiciorū induceremus. Putat tamen Inno. ꝙ competat exceptio ꝙ alia excommunicatione ligatus ſit is, qui petit abſolui, quia illa probata negatur abſolutio. ſ. eod. officii. intellige, vt ibi not. in i. & vi. gl. & vt ibi dixi, ſed ſecundum eum hanc exceptionem non habebit niſi is cuius intereſt illum non abſolui, & pro quo excommunicatus eſt. Alius enim, contra quem nihil petit, non videt, quare admitteretur. Ipſa vero abſolutione præſtita, ſi petat intereſſe, neceſſe erit libellum offerri ſecundum Inno. & tunc poſſet conuētus excipere de ſpoliatione, ſicut & in aliis iudiciis. ſ. de or. co. c. i. de reſti. ſpo. frequens, lib. 6. Nec putat, ꝙ & ad iſtud intereſſe agere poſſit ante abſolutionem. ſ. eo. per tuas. [*Inſonti.*] i. Inocenti [*Exiſtat.*] excommunicator. Inno. [*Probatum.*] contra ſententiam † probari poteſt rationabile quo ad cauſam, quæ euidenter apparet iniuſta, vel quia conſtat non illum, ſed alium commiſiſſe delictum, propter quod excommunicatus fuit, de pur. vul. c. ii. vel conſtat plenè ſatisfactum, aliàs autem probatio incumbit excommunicatori, cum nec negatiua probari poſſit. ſ. de proba. quoniam contra. Hoſti. [*Arbitrium.*] ſatisfacere compellatur, quod eſt. j. [*Receptam.*] cum fuit abſolutus. [*Priſtinam*] idem. verb. ſ. de offic. or. ſignificauit. concor. eo. ti. ad reprimendam, in fi. de ap. quæſtioni. [*Satisfactionem*] ſic ſ. de offi. or. ſignificauit. [*Errorem*] notorium † & patentem, vt probant ſequentia. pone ſecundum Vin. ꝙ excommunicauit intra terminum, quem ſtatuerat abſoluendum, de off. dele. quærenti. [*Reuocare*] ſine cautione, nā cum cautione reuocat, etiam vbi eſt dubium. Inno. [*Sententiam*] dicit † Inno. quoſdam mirari, quomodo iudex reuocet ſententiam ſuam, cōtra id. C. ſen. re. non poſ. l. ij. & ij. q. vi. hoc etiam. reſpondet, vt ſcripſi, de app. cum ceſſante. ſuper. i. gl. ad ver. hoc etiam placuit. [*Et tunc.*] ſ. cum de errore meritò dubitat. [*Sicque.*] ſ. reuocando ſententiam, vbi certus eſt de errore, vel vbi dubitatur abſoluendo cautione recepta. [*Traſcripta*] de condēnatione ad intereſſe, & alterius pęnę inflicatione, pęnā vero interdicti ingreſſus patitur ipſo facto. [*Canens omnino*] ſic. ſ. de reſcri. cū contingat, & concili. Vien. de ſo. comp. q̄uis, circa fi. [*Canonica.*] ſ. de proba. qm̄. j. de re iu. ca. j. li. vi. ¶ † Gl. iii. tractat, q̄uo tripliciter excōicatio eſt iniuſta. & qn̄ dicatur continere intolerabilem errorem, ponens op. Hug. & Vin. & ꝯtriam Tan. & Io. vl. obiicit, & ſol. ¶ Gl. 4. ponit multiplicē pęnā male excōicantis. ¶ Gl. v. quærit. arguit contra & pro. ponit opinionē, & ſolutionē. ¶ Gl. [*quia nullas*] exponit literam, & alleg. ꝯtrium. ¶ Gl. i. [*ad damna*] exponit, quærit. ponit op. Io. & ſoluit. ¶ Gl. [*ſic patet.*] not. excōicatorē poſt abſolutionē cognoſcere de iuſta, vel iniuſta excoicatione. Ad id obiicit, & ſoluit. demum quærit obiiciendo. alle. p & ſoluit. ¶ † In 3. gl. [*ibi. § ſi quis ſine.*] ſine cauſa ſtipulatus etiam ſine dolo, ſi poſtea ex illa ſtipulatione agit, dolo facit, & exceptione doli repellitur. [*& ibi. l. i.*] qualiſcunq; ſit obligatio, noua ſi poteſt, dummō ſequens obligatio ciuiliter, vel naturaliter teneat. ¶ In gl. adeſt. [*ibi, ſi quando*] ponit caſum dec. ſtatim allegatæ. [*& ibi, Iulian. vt.*] vide hāc & ſe. de iniur. in noſtra, in i. gl. & ſuper ipſa. ¶ In glo. q. d. *ibi, cum de indebito.*] vide de cauſa poſ. cum eccleſia, ſuper 4. gl. [*& ibi. l. i.*] vide. ſ. e. ti. cum illorum. ſuper gl. pe. ¶ In gl. ſed qualiter [*ibi, qui ſolidum. § etiam*] vide in c. ſtatim alle. ſuper gl. ſed nunquid. ¶ In gl. ſic patet [*ibi. l. ult.*] ſi exhęredatus hęres legatarii legatū petit, ſibi præiudicat. [*& ibi ad ſolutionem.*] vide de teſti. cū veniſſet, ſuper gl. ii. ¶ In vlt. glo. [*ibi, ne in arbitris.*] vide de teſti. cum a nobis, ſuper gl. ii. [*& ibi, tinus.*] vide de dolo, cum olim, in j. glo. ¶ † In gl. ii. [*ibi, q. i.*] ibi de hoc in ſum. [*& in fi.*] & in aliis, qui no. j. eo. præſenti, lib. vi. ¶ In gl. iii. [*ibi. ex cauſa.*] quia non ſubeſt cauſa, uel non vera, vel non legitima. [*& ibi, ex animo*] ad vindictam. nam quod ſeuerius caſtigare neceſſe eſt, non plectatur ſæuientis animo, ſed medentis 86. diſt. odio. [*& ibi, placet*] Ad hoc. j. eodem venerabilibus. §. pen. lib. vi. [*& ibi. canonis*] ſicut percutiens clericum, vel his ſi. [*& infi.*] dicebat Goff. quod licet vterque incipiat priuari ſimul tempore, tamen naturaliter. i. intellectu præcedit priuatio iniuſte excommunicati, & ſtatim ſequitur priuatio excommunicantis iniuſte. quia prima operatur ſecundam, ſicut infuſio gratiæ, & remiſſio peccatorum ſimul ſunt tpe, tū naturaliter. i. intellectu infuſionem gratiæ præcedit remiſſio peccatorum. 32. q. i. cum renunciatur. facit, quod no. de pœ. di. i. poſt prin. in cap. magna. & quod dixi ſupra. de app. præterea ii. ſuper ver. ſententiam. Idem Phi. qui etiam dicebat, quod iſti interdicitur ingreſſus ſub cōditione, ſi citra monitionem excommunicauerit. locus eſt ergo pœnæ, cum exiſtet conditio. ff. de verborum ſignifi. cedere diem. ¶ In glo. iiii. [*ibi ipſo iure*] idem Innocen. [*& ibi ſi qui ſunt*] de hoc ſupra. de matri. contrac. cap. fin. [*& ibi, de illicita*] & ſecunda quæſtione prima, nemo. [*& ibi excommunicat*] ſuſpendit, vel interdicit. [*& ibi, medicinalis*] libr. vi. [*& infi.*] quo ad illos caſus. ¶ In v. gl. [*ibi debet abſolui*] ad hoc de temp. ord. eos qui. li. vi. [*& infi.*] hoc placet † Innocen. quod ipſe abſoluat, ſed alius ipſum in eccleſiam introducet, quod intelligit Hoſtien. etiam ex illius delegatione, de offic. ord. cap. fi. & licet ſit contra, quia non poſſum per alium, & c. xlvi. diſtin. ſicut, & quod vna via conceditur, &c. ſupra de procur. tuæ. eſt tamen ſimile. ff. de iur. om. iudi. l. prætor. ff. de neg. geſt. at qui natura. §. cum me abſentem, ſm Hoſtien. Si vis alia ſimilia, vide, quod no. de reg. iur. poteſt quis, libro vi. in verſicu. & no. non placet, Inno. quod quidam dicunt, illum in eccleſiam introducere poſſe, licet ibi officium dicere non poſſit. j. eodem. reſpon. & c. duobus. ¶ In gl. quia † nullas. [*ibi, iurare*] hoc bene fatetur Hoſti. quod hoc caſu non ſit neceſſarium iuramentum, nec quod relaxans ſit ſacerdos, cum hæc ſit potius reuocatio, quam abſolutio. [*& infi.*] ibi ſoluitur in i. glo. ¶ In gl. mora, [*ibi, periculum,*] quod eſſe poſſet ex nimia loci diſtantia ſecundum Innocen. ſupra c. relatum. & cap. nuper. in fi. [*& in fine*] & plenius, de elect. capit. vlt. libro vi. ¶ In glo. excommunicatore. [*ibi, vocari*] ſ. illum, pro quo lata fuit, quod dic. vt infra eodem venerabilibus §. ii. & iii. lib. vi. ¶ In gloſ. i. ad damna. [*ibi, iuramento*] videtur, quod † quia de dolo excommunicatoris agitur, deferri poſſit iuramentum in litem pro intereſſe. ff. de in li. iur. l. ii. & l. videamus. §. fi. & l. in hac. §. ſed iudex. Quidam tamen dicunt iuſiurādum in litem non deferri, niſi cum ſuccedat in locum alterius rei, in cuius exhibitione, vel reſtitutione ſit malitia, vel contumacia, vt ſi non exhibeatur, vel reſtituatur res, quæ mādata eſt reſtitui. ff. de in litem iur. l. ii. videntur tamen expreſſe leges dicere, quod & ſi nullum præceptū, aut ſententia præceſſit, tamen defertur iuſiurandum. ff. de dolo l. arbitrio. §. non tamen. ff. de in li. iur. in hac. §. fina. ff. ne quis eum, qui in ius vo. l. fi. ff. re. amo. non enim. tamen & ſi non deferatur iuramentum in litem, defertur tā aliud iuramētum per canonem ſtatim alle. Inn. [*& ibi, dicit Io.*] & Vinc. [*& ibi, cum per † venditorem*] de hoc. ſ. de iniur. c. pe. & Inn. plene tractauit de omni intereſſe, qđ breuitatis, & deciſionis cauſa non proſequor. & ſi vis pſequi, vide quaſi ad literam in ſpec. de fruc. & intereſſe, verſic. & quoniam in cauſis, vſque ad verſi. ſed qualiter formabitur, & in ſumma Ho. de ſententia. §. quis ſit effectus, verſi. ſed quia aliquoties, vſque ad fin. & per Dy. de regu. iur. mora [a], libro vi [*& ibi, condemnationem*] imo ſupra de iure patrona. paſtoralis. Hoſtien. qui nota. ſupra de app. ſollicitudinem, in princi. quod ſi per † canonicos, vel alios cōſtare poſſit excommunicatum propter eam cām non electum, qui alias fuiſſet electus, excommunicator

municator tenetur ad consimile beneficium, si illud dare possit per præ. decre. pastoralis, alias punietur ad iudicis arbitrium, vt hic, & sic habetur ratio non solum dãni, sed & lucri. ff. de eo, quod certo lo. l. iii. §. fin. Si autem fuit electus, sed prætextu excommunicationis post app. latæ confirmator ipsum repulit, tenet ibi, quod aget de iniuria ꝯ confirmatorem. ar. quod leg. & no. s. de emp. & ven. c. fi. & in subsidium, si non sit soluendo, ꝯ excõ-
b catorem [b]. ff. de eo, per quem factum est. l. iij. ¶ In gl. qa nulla, [*ibi, in ecclesia*] ad hoc C. de apost. hi qui. ¶ In glo.
20 quia forsitan. [*ibi, non esset*] & forte † fuit error ex similitudine nominis, personæ, vel loci, de rescrip. c. fi. [*& in fine*] vel non vidit priuilegium. s. de priuile. cum olim. ij. Vin. vel errauit secundum decre. de solutio. Odoardus, ſm Pet. vel erant opiniones iuristarum, vt in except. de oncio misso, vel de priori rescripto, vt patet. s. de app. vt debitus. nam si talem exceptionem non admisit, & propter hoc pars appellet, quam iudex vt cõtumacem excõicat, probabile illius opinionis dubium illum excusaret ſm Abb. ¶ In gl. quasi dicat. [*ibi, l. j.*] s. eo. cum illorum, ad fi. ¶ In gl. sed qualiter, [*ibi, dubitare*] vel dic, vt dixi
21 s. gl. ij. ſm Abb. [*Et ibi, litis*] hoc † verum facta fide de errore. & sic facit ꝯ op. Ber. ſm Host. ¶ In gl. sic patet. [*ibi, l. vlti.*] s. de elec. venerabilem, ver. fuit quoque. [*Et ibi, acquie-*
22 *scit*] arg. s. de homic. exhibita. ¶ In † gl. pe. [*in fi.*] & vide, quod ibi dixi in glo. no. scđm dicit hic Inn. q sicut sñia excõis trahit secum executionem, nec impeditur per sequentem appellationem, de ap. pastoralis. sic & sñia absolutionis per sequentem app. non impeditur. Si vero pcedat appellatio, non impedit, quia appellans, ne absoluatur, appellat a futuro grauamine. ꝯ id, de ap. vt debitus. si tamen iustam habet causam, non impedit absolutionem, sed causam deuoluit, vt dicit gl. Ad primum dictũ facit, q dominus parius & c. de pę. dist. j. verbum, & vide, quod dicam in c. pastoralis, super gl. hæc ratio.

ADDITIONES.

a ¶ Mora. Et per Cy. Bar. Bal. & do. Bar. de Saly. in l. j. C. de sentẽ. quæ pro eo, quod interest, plenissime.

b ¶ Excommunicatorem. Quando interesse non potest æstimari, succedit pęna, vide gl. plene in c. coram, de offi. del. & Bar. in l. fi. ff. de præt. stipu.

SVMMARIVM.

1 *Hæretici, & libertatis ecclesiasticæ violatores excommunicãtur, et nu. 2. 3.*
Libertas ecclesiæ in quibus consistat, & qui eam violare dicantur, & nu. 7. 9.
Ecclesiæ vniuersalis, & singularis priuilegia multa, & quæ, & a quibus data, & dari possint.
Papa etiam in temporalibus casualiter exercet potestatem.
2 *Ab excommunicatione huius constitutionis, absoluit episcopus & quos facta satisfactione.*
3 *Consiliarii pari pęna feriuntur, & qui.*
Ignorantia excusat, & nu. 4.
Scribens sententiam latam per falsas literas dicitur excommunicatus, in fi.
4 *Epilogus, & additio glossarum.*
Constitutio quando liget.

CAP. XLIX.

1 NOuerit. C. † Excommunicat hæreticos, & quosdã violatores ecclesiasticæ libertatis. secunda principalis ibi, necnon fautores. de his. s. de hæreti. ca. ij. & s. eo. quantæ. [*Necnon*] repete, excommunicamus. hactenus n. excõicati non erant, sed excõmunicandi ſm Ho. [*Libertatem*] quæ consistit in priuilegijs concessis sup spiritualibus, vel temporalibus generaliter, vel singulariter siue a deo, siue a papa, siue ab aliis principibus ſm Inn. Hos. & Abb. ſm quos a deo multa sunt ecclesiæ concessa. sed tangamus tria tantum. Primum est illud, Quodcunque ligaueris super terram & c. xxiii. q. j. quodcunq;, quod quantum ad personam papæ extenditur ad interpretationem omnium dubiorum. s. qui fi sint le. per venerabilem. §. rationibus. Secundum est illud, quod decimæ, & primitiæ, & oblationes ad clericos spectant. hoc enim a deo concessum intelligimus. xvj. quæst. j. reuertimini, quod dic, vt legitur, & notatur, supra de decimis. a nobis, & cap. tua. i. Est & tertium a deo concessum, scilicet, quod ecclesia solas res ecclesiasticas administret. xvj. distin. si imperator. supra de reb. eccl. non ali. cum laicis & quod de spiritualibus ius condere, & iudicare potest. xcvj. dist. idemque, & cap. cum ad verum. multa & alia priuilegia concessa sunt a deo clericis, quę continentur in nouo & veteri testamento. A papa etiam multa priuilegia sunt concessa, sicut est illud, quod qui in personam ecclesiasticam manum inijcit, est excommunicatus. xvij. quæstio iiij. si quis suadẽte, & quod in legatis ad pias causas sufficiunt duo testes, supra. de testa. relatum, secundum Innocen. quod dic, vt ibi nota. Multa & alia priuilegia inuenies a vicario Christi concessa, quæ in iure canonico legi possunt. Ab imperatore etiam multa priuilegia sunt concessa, qui solus cum vniuersis laicis, & etiam clericis in temporalibus præesset debeat, quo ad ipsa temporalia priuilegium potest concedere generale. xcvj. distin. cum ad verum. quod quandoque conceditur loco quantum ad immunitatem, quandoque ecclesiæ, idest congregationi fidelium. & quandoque ecclesię Ro. siue etiam generali: quãdoque episcopis: quãdoque personis ecclesiasticis vniuersis, vt colligitur. C. de episcopis & clericis. l. nemo. C. de his, qui ad ecc. confu. præsenti. C. de his, qui in ecclesia manu. l. ij. in auth. vt eccle. Rom. centum ann. & c. colla. secunda, & vt differ. iudi. & de eccle. titu. collatio. ix. per totum. C. de sacrosan. eccle. & de episco & cleri. in auth. de rebus eccle. non alie. colla. ij. & vt clerici apud proprios epis. conue. colla. vj. per totum. Multa & alia priuilegia in iure ciuili sparsa colligi possunt, quæ nimis prolixum esset per singula recitare. In supradictis omnibus priuilegijs intelligẽdum est hãc literam locum habere. Sunt & alia priuilegia spiritualia non vniuersali ecclesiæ, sed aliquibus specialibus seu singularibus ecclesijs, vel collegijs, vel psonis concessa siue a papa, vt supra, de priuilegijs. per totum, siue ab imperatoribus, vel aliis regibus, siue principibus mundi cõcessa. nam alij reges, & principes in his, q ad ipsos spectant, huiusmodi priuilegia dare possunt, vt patet in eo, quod legitur, & notauit, supra de restitut. in integrum auditis, supra. de præscript. auditis, supra. de fide instrumen. inter dilec. supra de decimis. dudum. In quibus siquis contrauenerit, non incidit in canonem istum, non enim qui facit contra libertatem istius, vel illius ecclesiæ singulariter, dicitur propter hoc simpliciter facere contra ecclesiasticam libertatem secundum Innocen. cuius est mens totius istius gloss. quod autem supra dixit, quod imperator solus præest temporalibus, vt nota. supra eodem, glo. ver. ab imperatore, & sequentibus, intelligas principaliter, siue generaliter & regulariter. Nam & papa etiam in ipsis exercet suam casualiter potestatem, ut not. infra eodem grauem, in prin. secun-
2 dum Hostien. [*Infra duos*] si post † satisfecerint, absoluet episcopus, quia papa sibi non reseruat absolutionem. supra eodem nuper. & sic dicit Guido Paduæ fuisse terminatum. [*Statutarios, & scriptores.*] iudicantes secundum ea, & iudicata scribentes statim sunt excommunicati secundum Hostien. nec excusari possunt a toto, licet interdum a tanto, supra, quod metus causa, sacris. Officiales vero secundum Innocen. & Hostien. non sunt ex-
a communicati, [a] nisi seruauerint, vel negligentes fue-
3 rint in eis delendis. [*Consiliarios † locorum.*] si consilium dederint, quod seruentur. Idem dicunt quidam, & si dederint contrarium consilium, quia debent dimittere dignitatem, vel officium, nisi destruant statutum, si habent potestatem destruendi, supra. de immun. eccle. aduersus. Primum dictum plus placet quo ad illos, qui

Io. And. super v. Decret. T 3 non

non habent potestatem destruendi. Innocen. facit Cle. de vit. ex grandi, versi. eandem. Et dicit ipse Hostien. quod isti quandoque possunt habere excusationē quo ad deletionē statutorū prædictorum, quæ ignorare pñt, ex quo uero certificati sunt, & obedire negligunt, constitutio illos ligat: quod ferendum est ad sanum intellectum & arbitrium boni viri, vt hoc s. intelligatur, q̄ cito potuit bono modo, pcesso aliquo interuallo. Quid enim si hoc primo sciuit de nocte, vel in festo tam solēni, quod concilium congregare non potuit, vel erat tūc infirmus? Hæc arbitrabitur bonus iudex, ar. ff. de solutio. l. ratum, de dona. apostolicæ, s'm Inn. & Host. [*Publicam*] ergo secus, si priuatam scriberent. arguunt Ia. & Phi. q̄ scribens sniam latam per falsas literas sit excōicatus. inducunt etiam. s. eo. quantæ. ij. q. i. notum. ¶ † Secunda gl. 4 signat ɔ̄riū. & remittit. ¶ In gl. iii. [*ibi. conscribunt*] ad hoc de male. c. ij. in fi. ¶ In gl. sic. s. [*ibi, ligat*] & sic hodie ligat cum iamdiu fuerit publicata. Alii exponūt post huius publicationem, i. postquam in singulis locis fuerit publicata. quinimò, vt dicunt, frequenter est publicanda, ne possit allegari ignorantia s̄. de Iudæis, ita quorundā, & c. ad liberandam. Ignorans enim hoc statutum non videtur in excōicationem incidere, quæ non ligat nisi ɔtumacem. xi. qu. iii. nemo. ignorans ēt non peccat. C. ne san. bap. l. ii. ff. de pę. abstinem. i. respō. C. de sica. l. i. s̄. de cōstitutio. c. ij. licet ignorans ius alia pœna puniatur, de temp. or. vel non est. s̄. eo. cum illorum, in fin. & hoc est benignius s'm Host. sed primum verius, vt in seq. remis. [*& in fi.*] de hoc plene in ti. vj. libri. super data. ¶ In gl. [*resume. in fi.*] vel dic vt s̄. dixi.

ADDITIO.

a ¶ Non sunt excommunicati. Hoc verum, nisi tempore, quo talia edebātur statuta, fuissent editioni præsentes. ɔ̄. and. grauem.

SVMMARIVM.

1 *Hospitalarij Hierosolimitani per iniectione manuum absoluuntur a priore suo, excipitur, nu. 3. & 4.*
Eorum magister etiam ab eodem absoluitur, præceptores & priores a quo, nu. 4.
Absoluere quandoque quis potest, non autem ligare, exempla.
Subditus absoluit superiorem hic.
2 *Ratio vbi est eadem ibi idem ius quo modo intelligatur.*
Religiosi pro iniectione manuum deficiēte abbate, vel prælato suo a quo absoluantur.
Episcopus in deficientis abbatis, vel prælati religiosorum locum succedit, & quo casu hic.
4 *Absolutio est fori pænitentialis, & a presbytero facienda, in fi.*
5 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Extensio priuilegiorum ,ſt ad alios, iunge glossam.
6 *Additio glossarum.*

CAP. L.

1 Canonica. C. † Statutum de regularibus excōicatis pro iniectione manuum per suos prælatos absoluendis ad hospi. Hieroso. extenditur, vt ipsorum prior illos absoluat. & primo ponit antiquum canonem, quem secundo prorogat ibi. Nos igitur. & nor. q̄ dirigitur magistro, & fratribus hospitalis Hieroso. per id, quod dicit Magistro, probatur, q̄ ipse magister. qui prælatus maior est ordinis, & laicus, ab ipso priore pōt absolui, licet ille sibi subsit, & est ɔ̄ eos, qui dicunt, q̄ epūs illum absoluet. & de hoc in spe. de sen. prola. §. vt autem, versi. quid si prior. nec sequitur, si potest absoluere. ergo ligare quia illud est voluntariæ, illud vero contentiosæ iurisd. quod patet ēt in legato de latere, qui absoluit nō subditos. de offi. leg. ope. Item canon ligat de absolutione sic disponens. Item restringenda sunt odia, & ampliā-
2 di fauores. de re iur. odia, li. vj. Item scias, qd † no. glo. s. eo. cum illorum. §. si vero, quod idem est in tēplariis. Host. ibi contra, nisi illi simile habeant priuilegiū. licet enim vbi est eadem ratio, sit idem ius: illud tñ verum, cum agitur de extensione iuris cōis: secus, si de prorogatione priuilegij. dixit tñ hic, & ibi, q̄ oēs religiosi, deficiente abbate. vel prælato qui possit illos absoluere, ad diœcesanū recurrunt. [*Percusserint*] in † claustro s'm Host. & in his, de quibus loquitur capitulum, septa domus sumantur pro claustro, licet aliud claustrum non habeant, de vi. & hon. cle. quoniam. s̄. eo. ex tenore. Si ergo percutiant extra claustrum, vel prædicta septa, absoluet epīs s'm Host. & facit quod dixi in prima gl. Guil. autem in Specu. de sen. prola. §. vt autem, ver. quid si monachi, dicit, q̄ religiosi extra claustrum se percutientes absoluentur a papa, opinionem Abb. vide. s̄. eod. cum illorum. §. si vero
4 [*Priorem.*] non † dixit, priores. per quod dixit Host. hoc esse speciale priuilegium cōuentus vltramarini. in aliis ergo locis s'm eum recurretur ad diœcesanum, nec poterunt absoluere singulares priores. vel præceptores mansionum, nisi aliud haberēt priuilegium. recurretur ergo s'm eum tunc ad diœcesanum. remit. ad no. s̄ eo. de monialibus, & c. cum illorum §. si vero claustralis. [*Presbyter*] quia alias non posset absoluere s'm Host. cum absolutio sit fori pœnitentialis. remittit in hoc ad ea, quæ s'm eum dixi. s̄. eo a nobis. ij. super versi. apud ecclesiam, & c.
5 nuper. ¶ † Glo. iij. ad hanc extensionem alle. quatuor similia. ¶ In iij. glo. [*ibi si sponsa*] priuilegium, quod habet vxor in dote, habet etiam sponsa, quæ dotem dedit, sed non nupsit, vel erat minor. xij. [*Et ibi, oratio*] vide de elec. in causis, in gl. hic habes [*Et ibi, lex*] Iulia. vide de iureiu.
6 cum contingat, super gl. secunda. ¶ † In gl. 3. [*ibi, ex parte*] vbi de hoc. [*Et ibi, inter*] vbi de hoc in gl. quod dictum
a ¶ In gl. pe. [*in fi.*] & hoc adde, quod ibi no.ª in gl. ar. q̄ cautela, in fi. quam gl. quidam non habent.

ADDITIO.

a ¶ Quod ibi, no. Ista gl. sentit, q̄ licet laicus sit incapax clauium, tamen clerico etiam non sacerdoti conuenire possunt, quod est no.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus, vel suspensus ob scandalum vitandum absoluitur & quo modo.*
Inductio quibus modis fiat.
Cogendi qui.
2 *Dispensatio fit interdum ex temporum & personarum & ca. qualitate.*
Circunstantiæ aliud suadent quandoque faciendum facilius tolluntur, quam substantia, nu. 4.
3 *Epilogus, & suppletio glossarum.*
De forma quod est, non sequitur esse de substantia.
Substantiæ rerum difficilius tolluntur, quam formæ, vel circunstantiæ.
5 *Iuramentum an sit de substantia absolutionis.*
Iuramentum quoddam forma, quoddam obedientia, ad hoc non teneatur religiosi.

CAP. LI.

1 Super eo. C. † Excōmunicatus, vel suspensus propter scandalum vitandum absoluitur per manualem promissionem sine iuramento. Communis diuit. secūda ibi, hoc tibi. [*Volunt*] aliquo modo, nec possunt ad hoc induci precibus. minis, vel terroribus: alias essent cogendi, vt sequitur [*Respondendum*] de iure, q̄a quo ad contrarium sensum verborum ius commune continet hæc litera, sed quo ad casum absolutionis hac vice præstandæ continet gratiam secundum Hostien. [*Induci*] ergo secus, si possunt induci. [*Hac vice*] ergo nō
2 alia. [*Manuali*] nec mireris, si sic † dispensamus hoc casu, cum interdum &c. sic continuatur secundum Host. [*Et temporum*] sup. & personarum, & causarum. xxix. distinctio. capitu. primo & secundo, & per alia iura, quæ alleg. glo. [*Seueritati*] ac si dicat de rigore iuris aliud censendum. Remit. Hostien ad summ. eodem titu. §. & qua-
3 liter hæc absolutio, sub. §. primo. ¶ † Secunda glo. arguit
4 pro opin. sua, &c. & remittit. ¶ † In gl. ij. [*ibi substantia*] licet. n. sit de forma, non ideo sequit̄, q̄ sit de substātia, & facilius tollunt̄ formæ vel circunstātiæ rerū, q̄ ipsę rerū substantiæ. ad hoc, qd̄ dicimus de pacto, vel ɔsuetudine,

per

per quæ tollitur primum,& non secundum, vt patet de confite.c.ij.lib.vj & s̄.de conmo.c.vno,de depo.c.ii.[*Et in fine*] Host.dicit † probari contrarium, maxime per cō trarium illius litteræ,& quia manualis obedientia succedit hic loco iuramenti.& quia hoc fit de mandato papæ. Ad primum de his,quæ fi.a præl.cum apostolica,in fine. Ad secundum.s̄.de voto,m. gnæ,versi. cum igitur. Ad tertium,quod no.eo.tit.li aliquando.nec obst.secūdum cum.de ma.& obe cum in ecclesiis, versi. & ne de sua.vbi videtur innui,ꝙ sit arbitrarium recipere iuřm, vel non,quia ibi non loquitur de iuramento formæ quam illi præstiterant coram papa tempore absolutionis sed de iuramento obedientię, ad quod non tenentur religiosi nisi ex causa,sed sufficit manualis promissio.cod. titu.legebatur.

S V M M A R I V M.

1 *Absoluitur quis ad cautelam a suspensione præstito iuramento, cū de uiribus sententia dubitatur,& cur fiat,nu.2. tunc iuratur cō ditionaliter,alias uero pure,nu.2.*
Episcopum suspendere non poßet officialis archiepiscopi, qui sit præsens.
Relaxatio suspensionis fit,non generalis interdicti in locum.
3 *Epilogus,& additio glossarum.*
In suspensionis cuius,uel interdicti relaxatione iuretur, & in quo quaue sit absolutio necessaria.
Interdictum quoddam fertur a iure.

CAP. LII.

1 VEnerabili. C.†Prestito iuramento absoluitur quis ad cautelam,cum de uiribus sententiæ dubitatur. [*Turonensis*] metropolitani sui,qui illum suspenderat. [*Archiepiscopo*] officialis ipsius ipso præsente episcopum suspendere non posset.j.de of.ord.c.j. in fi.li. vj.[*Relaxauimus*] hæc relaxatio locum non habet in ge-
2 nerali interdicto prolato in locum.j.eo. præsenti.li.vj.[a]
2 [*Ad cautelam*] s.vt † possit cōicare sacris ecclesię,& ecclesiæ negociis interesse,non ad hoc vt possit agere. non.n. in hoc est similis excommunicato, de quo specialiter prohibitum est propter periculum participationis, de exceptio.c.si.luno.[*In præsentia*] quod dic vt j.eo.venerabilibus,li.vj.[*Corporaliter*] concor.de pur.can.quoties,vbi videas. [*Si constiterit*] in absolutione ergo ad cautelā præstatur iuřm conditionale,& in hoc differt ab aliis,in qui
3 bus præstatur purè.¶† Prima glo.cām reddit, obijcit,&
4 soluit.¶Vlt.gl.quærit,& tripliciter soluit.¶ †In gl.j.[*ibi, notabile.*]quod forte alibi non reperies.laco. [*& in fi.*] ad idem.s̄.c.proxi.Dicebat Inn hoc verum de suspensione vel interdicto lato ab hoīe. Sed si esset interdictū latum a iure.vt in simoniaco,vel notorio fornicatore, licet sit necessaria dispensatio,vt in fornicatore,vt not.de coha. cle.& mu.sicut,& in simoniaco manus impositio,& dispensatio.j.q.j.statuimus: non tamen credit, ꝙ nedum iuřm,sed etiam aliqua absolutio sit necessaria.ɔ̄rium dixit in præ.decr.sicut,vbi vide in gl.nota.hic,circa mediū cessabit ɔ̄rium,si hoc intelligatur,vt ibi distinxit. Fallit hoc in excōicato minori,quia absoluit.s̄.eod.nuper,ad fi.& tñ est suspensus vt ibi cōicādo scienter. Si aūt aliqs ēt ab homine sine culpa interdictus eēt, & hoc constaret,nec iuřm,nec absolutio est necessaria. non enim ligatus est apud deum.in dubio secus, vt hic ẜm Innoc.

ADDITIO.

a ¶Lib.vj.Et an teneat snīa,si contra faciant,vide ibi in gl.licet de iure.

S V M M A R I V M.

1 *Contra libertatem ecclesiasticam vbi sunt locorum statuta, eorum officiales & statutarii huiusmodi quibus afficiantur pœnis, & nu.8 & 9 quæ contra eam statuta dicantur,nu.3.*
2 *Eadem vbi læditur,apostolicæ derogatur sedi.*
Ecclesiis si in temporalibus laici inferant violentiam eos apostolica sedes h bet coercere.
4 *Christiani in quibus seruiant Iudæis.*
5 *Clerici non subiacent statuto laicorum,sed eorum pastores.*
6 *Vniuersitas quibus casibus ligetur ab edentibus statuta.*
Quibus modis puniri queat,accusari criminaliter nō potest, & per syndicum defenditur.
In eam executio ut fiat:patitur capitis diminutionem.
Ab eius collecta nulli eximuntur.
Excommunicari qui nequeant.
Nomina collectiua sunt iuris.
Propter vicinitatem quandoque punitur innocens.
7 *Consiliarii quoque excommunicantur.*
Tractus futuri temporis in odium,pertinet ad iudicem.
Cautio in casu huius constitutionis quę præstanda.
8 *Recuperatio feudorum non fit per absolutionem ab excommunicatione huius canonis.*
9 *Epilogus,& suppletio glossarum.*
Feudis priuantur incidentes in hunc canonem, & qui alias priuentur, & a quo.

CAP. LIII.

1 GRauem. C.† Excōicantur officiales locorū,in quibus sunt statuta ɔ̄ ecclesiasticam libertatē, nisi faciant illa deleri, & statutarii feudis ecclesiasticis sunt priuati.Prima ponit querelā.secunda dat iudicē.ij. ibi,Ideoq;.[*Edenda*] sicut fit multoties in ciuitatibus Lō-
2 bardiæ.Host.[*Derogationem*] no.ꝙ†vbi læditur ecclesiastica libertas,sedi apostolicæ derogatř.hic tñ specialiter derogabatř,vt sequitur.Item not.ꝙ qñ laici ēt in tēporalib. inferunt violentiam ecclesiis,vel ecclesiasticis psonis sedes apostol.hēt hoc coercere,vt hic,& de re.ec. non ali, c.fi.nec est id agere ɔ̄ legē, sed legis subsidiū.s̄. de priuil. c.ij.per quæ patet ẜm Host.papā casualiter etiam sup tēporalibus iurisdōnem exercere,qui fi.sint le.per venera-
3 bilē,ver.tōnib.[*Vel laicus*]quò ad †vtrūq; fuit iniustum,
a si præcisum erat,cū de cōsuetudine [a] curiæ exceptis feudalibus.clericus ɔ̄ laicum soleat impetrare, sed & laicus ɔ̄ laicū in ecclesiasticis negociis,quod dic,vt s̄. de iudic. cæterum,& c.nouit.de so.cōp.si clericus,& c.ex trāsmissa & c.cū sit,& c.licet,& ca.ex tenore. ideo præmisit hoc fuisse in derogationem sed.apo. si tñ fecissent statutū,ꝙ laicus non impetraret ɔ̄ laicum nisi in casibus cōcessis hoc non potuisset reprehendi ẜm Host.[*Impetrauerit*] vide.j.de immu.eccl.qm̄,lib.vj. [*Reddantur*] a colonis, vel inquilinis.s̄.de loca.c.pe.& vlt. [*Agri*] fiebat hoc in pę-
4 nam possidentium,cum agri non peccent,imo † Christiani prohibiti esse in seruitio Iudæorū seminant eis in agris.s̄.de Iudæis.c.j.& c.multorū,ẜm Gof.[*Illius*] de immu.ecc.c.vlt.lib.vj.[*Sed banno*] ex hoc condemnari poterant ad certā summam, quod dic vt s̄. de iniur. olim.
5 Quærit† Vinc.& Abb.post eum, quid de statuto laicorū facto cōi utilitate,ꝙ vadens de nocte soluat tm̄.an clerici huic subiaceant? Dicunt ꝙ non, sed per suū iudicem sunt arcendi,de constit.ecclesia, & 96.di. bñ quidem.Secus dicunt de banno in pecoribus pascēdis, vel ad aquā ducendis,tunc enim tenentur pastores de damno propter mercedē,quā accipiunt illi ciues deputati ad eden-
6 da statuta.Sed †nunquid per istos ligatur vniuersitas?Respondeo sic,si in his consensit tota, vel tanta pars, ꝙ nō prodest aliorum ɔ̄dictio,vel si hoc ratū hēt,& idē,si monita non emendet,vel faciat emendari,arg.s̄.eo.quanię non tñ potest excommunicari vniuersitas,capitulū,collegium,populus,vel hmōi. Nomina enim hæc sunt iuris,non personarū.quare in illis nō cadit excōicatio ẜm Inn.Nam ibi sunt pueri vnius diei.itē eadē est vniuersitas pñs,& postera,quæ tñ non deliquit, & iniustum eēt illos sic ligari.24.q.4.c.j.j.e.Romana,ad fi.lib. vj. in casibus tamen,de quibus supra dixi,punietur vniuersitas spirituali pœna suspensionis,& interdicti.l. xvij.q.iiij.vxor,& c.miror,s̄.de spon.non est, & puniri pecuniaria pœna. ff.quod me.cau.l.metum.§.animaduertendum, sed capitali pęna nō punietur mortis,vel relegationis,sed mutabitur in pecuniariam.ff.de his, qui not.infa.l.quid ergo.§.pœna.imo nec videtur,ꝙ possit criminaliter accusari,sed dēt ciuiliter conueniri, cū per sindicū se defendat.ff.quod cu. vniuer.l.j. Procurator vero, vel sindicus

non admittitur in criminalibus, de accusa. veniens. §. licet. conueniatur ergo ciuiliter. C. de fal. l. damus. C. quãdo ciui. actio præiu. cri. l. vna. & mandetur sententia executioni in bonis ipsius, si qua habet: alias priuilegio vniuersitatis priuatur, vt vlterius nõ sit vniuersitas, & sic patiatur quasi capitis diminutionẽ. ff. qui. mo. vsufr. amit. [b] l. si vsufruc. ciuitati. xxv. q. ij. ita nos. vel fiet collecta per libram & solidũ, à qua eximentur pueri, & alij innocentes. & qui contradixerunt, arg. de consti. c. ij. Alij dicunt nullum eximendum, quod magis videtur Host. vt tollatur materia malignãdi, & excusandi, & per cõs, ne maleficia remaneant impunita. ʒ. eo. vt famæ. Nam etiam propter vicinitatem quandoque punitur innocens. de hoc. s. de excess. prael. clerici, & alter pro altero in certis casibus, quod dic, vt j. q. iiij. per totum, & in summa. & Ho. remit. de simo. dilectus. ij. & de iniur. in nostra. [*In † consiliarios.*] hi non erant excommunicati, quia nec fecerãt, nec fieri mandauerant, nec in mora erant delendi, vel officium dimittendi sm Inn. secus de statutariis, vt dixi. s. eo. nouerit. [*De cætero.*] in odium sic statuentiũ tractus futuri temporis spectat ad iudicem sm Inn. qui remit. de procur. auditis c. & dicit Host. ꝙ fiet hæc cautio per iuramentum, & idoneam fideiussoriam, vel pignoraticiã cautionẽ etiam apposita certa pœna, arg. de præsumpt. lucras. ex quo enim circa hoc deliquerunt, cogẽdi sunt vt caueant, licet à principio non tenerentur. ad hoc de præsump. mandata. & c. scribam, & iura quæ alle. gl. hic. [*Priuatos.*] vt dicit † Gos. licet absoluantur ab excommunicatione, non recuperant feuda. nec obst. xvi. q. vj. nos sanctorum, & c. iuratos, quæ loquuntur, cum dominus perdit vasallos ex cõtia excõicationis hic, cum principaliter & directo priuatur feudo propter delictũ. ¶ † Pe. gl. signat cõriũ & quadrupliciter soluit. ¶ In 3. gl. [*ibi, placet,*] canon. post. §. proxi. alle. ¶ In gl. pe. [*ibi, antiqua decre.*] quæ dicebat illos excõicatos esse & infames, & sic denunciãdos, donec absoluantur. [*Et ibi, vel iterum*] vel prius forte. [*Et in fine*] dicit Host. tria huius statuti capitula. primum contra clericos impetrantes. ii. cõ laicos. 3. de custodiendo castro sumptibus clericorum. Propter primum & vltimum excõicati erant ipso iure: propter secundũ nõ, cum illud sit solum contra ius cano. & consuetu. apostolicæ sedis, non sunt excõicati, sed excõicãdi. Tu dicas hodie secus, vt patet de immu. ecc. quoniam. lib. vj. Satis enim est, ꝙ de consue. spectet ad forum ecclesiasticum, vt sit locus huic pœnæ, vt ibi. ¶ In gl. vlt [*ibi, priuare*] dicit Hosti. hoc † capitulum posse intelligi, quando notoriũ est delictum. s. de testi. c. p. super eo, alias essent per pares condemnandi, de pœnis. ad aures. & c. in quibusdã. §. sacri, vbi de hoc, & sic potest intelligi §. præterea, statim al le. & §. ibi procedens & § insuper, & §. illud quoque. vel sm eum, vbi vasallus committit feloniam cõ dominũ, vel sine ipsius cõsensu alienat feudum. cadit a feudo ipso iure vt hic. & p. l. & præ. §. sacri. Sed si negetur, nec sit notorium, necesse est, ꝙ per sententiam declaretur priuatus, vt in c. ad aures, & hic sequitur, vel sm eũ in feudis ecclesiasticis maior & fortior est sententia papæ, q̃ parium. ad hoc quod legitur, & no. de app. si duobus. §. i. idem in delegato, maxime cum ex ipsius mandato dicat sententiam. vt hic, de ap. nouit, & de elec. venerabilẽ, versi. obiectioni. quod etiam fieri expedit sm eum, vbi sunt potentes vasalli, contra quos ecclesia domina procedere non auderet. arg. de immu. eccle. aduersus. & sic erat hic: alias decet, ꝙ etiam papa ad dominum feudi etiam ecclesiastici remittat causam, vt patet. s. de iud. cæterum, de fo. competen. ex transmissa, & c. verum.

ADDITIONES.

a ¶ Curio. De qua consuetudine vide gl. fin. in c. si clericus, & gl. j. in c. ex transmissa, de fo. compe.

b ¶ Conueniatur. Contra videtur no. Inn. in c. dilectus, el. ij. de simo. & vide de materia ista plenius per Bar. ff. de pœn. l. aut facta.

c ¶ Auditis. & vide gl. in c. Romana. §. caueant, eo. titu. libro vj. & Barto. in l. j. ff. ne vis.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatum alloquens in pertinentibus ad eius salutem, etiã verbis alijs interpositis, non est excommunicatus.*
An idem, si de pertinentibus ad salutem corporibus, & si aliter cõmunicent. secus, nu. 2.
Ab eo & aliena detinentibus prædicatores qui recipere possint eleemosynas & num. 3 & quando, ibid. an alii, ibid. eod. num. 4. & quæ alia recipi possint, nu. 4.
2 *Incidenter quod agitur, non uitiat.*
3 *Prædicandi officium qui habent vniuersale, in fi.*
4 *A peccatoribus notoriis quæ recipi possint.*
De ætatibus hominum ubi agatur, in fi.
5 *Pro in clericum manuum iniectione qui non incidant in canonem, & nu. 9*
Insolentia quæ dicatur.
Mores prius, quam eloquentia paranda.
Vitia sine magistro discuntur.
Virtus minime.
6 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 7.*
Voluntate maleficia distinguuntur.
Pater filium corrigere debet, & præsidi offerre corrigendum.
8 *Additio glossarum.*
Inter oblationem, & eleemosynam differentia, & supra. nu. 4.

CAP. LIIII.

1 Cum voluntate. C. † Alloquẽs excommunicatum in his, quæ pertinent ad salutem, etsi verba alia interponat, excommunicatus non est. Prædicatores præsertim qui aliter sustentari nõ possunt, ab excommunicatis, & detinẽtibus aliena eleemosynas recipere possunt. iij. ponit quosdam casus, quibus percutiens clericum, excommunicatus non est. partes patent, & infra signabo. [*Excommunicationis.*] etiã minoris [*Salutem animæ*] videretur ergo contrarium de salute corporali, quod posset intelligi de illo, qui negligit, vel contemnit. s. ti. i. cum infirmitas, alias secus. [*In † locutione*] videtur secus in oratione, mensa, & aliis, de quib. ʒ. eo. nuper. Sed caueat participans a cohabitatione. 24. q. j. omnis, secundum Host. qui remittit. ʒ. eod. cum desideres. [*Incidenter.*] i. quæ incidunt, nec ad absolutionem, nec ad salutem faciunt, Inno. [*Principaliter.*] secundum Host. sed tamen inducunt. Vt si quærit de vxore, filiis, recitat ei dilectionem, quam habuit ad genus suũ, & his similia. sic verba stipulationis quamuis superflua illam non vitiant. ff. de ver. obl. quæ extrinsecus. [*Prædicatores.*] 3 §. & pars. ij. [*Prædicationibus.*] quibus † ostendunt, ꝙ res alienas illicite occuparunt, & illicite detinent, & nisi restituant, comminantur eis pœnas æternas. [*Confessionibus.*] in quibus etiam dicunt non remitti peccatum, & c. de vsur. cum tu. & hoc potest sine calumnia intelligi de sacerdotibus curatis. s. ti. j. omnis. item de vicariis, & legatis papæ, & de episcopis visitãtibus, & eorum vicariis ad hoc missis. s. de offi. or. inter cætera. Dicit Host. ꝙ pro fratribus Prædicatoribus, & Minoribus putat, ꝙ hæc cõstitutio fuerit specialiter promulgata, qui habent vniuersale officium prædicãdi, & in hoc sunt per papam appro- 4 bati, vt in Cle. de sepul. dudum. [*Aleemosynas.*] no. † eleemosynas recipi ab excommunicatis, & peccatoribus, q̃uis notoriis. nam ad ipsas omnes tenentur. lxxxvj. distinctio. non satis. in fi. & omnibus maxime sunt eleemosynæ suadendæ, vt per eas mereantur ad pœnitentiam citius peruenire. xxvj. distinctio. deinde, in fin. Oblationes autem a talibus non recipiuntur. xc. dist. oblationes, & cap. eorum [a]. Ratio diuersitatis est, quia eleemosina fit in occulto, de quo nihil ad ecclesiam. supra de simon. sicus nobis, in fi. Oblatio vero in publico, quę prohibetur ne exinde peccator consoletur, & ne peccatum illius videatur publice in ecclesia approbare secundum Innocen. Et quid dices, si eleemosina fiat in publico? Respõ. non mutatur propter hoc secundum Hostien. ius istud quia semper est natura ipsius consideranda, quæ debet potius fieri in occulto. Matth. v. G. Decimæ etiam a tali-

a talibus licite exigãtur, quod intelligas de realibus su pra, de decimis, de tertis. Sed nec decimæ, ne eleemosinæ recipiendæ sunt de illicite acquisitis, vt ipsæ res illicite acquisitæ detineantur, licet ex fructibus earum, cum sint tales, decimæ recipiãtur, vt no. s. de decimis, ex transmissa. Mortuaria vero quæ pro anima dantur, non sunt recipienda ab excõicato, cum nec pro eo orandũ sit. lxxxviii. di. c. fi. Si vero non pro anima, sicut alij priuato, excõicatus aliquid leget ecclesiæ, illud recipere põt, quia nec testari prohibetur excõicatus, ſm Innoc. cuius est mens totius istius glo. Tu vero dicas ſm Host. ꝙ pro excõicato non est orandum specialiter, de cõ. di. j. cap. fi. Nam in genere etiã pro hæreticis in parasceue orat ecclesia. sed & oratio debet fieri generalis. xiii. q. ii. non enimemus, tñ nihil debemus recipere ab excõicato, nec cũ eo cõicare in aliquo nisi in casu a iure concesso, vt patet in eo, quod legi. & no. s. eo. si vere, rñ. j. versi. j. & c. cũ desideres. §. j. in fi. ſm Host. & no. de sen. ex. decernimus, li. vj. b vbi de testõ plenissime b dicam super vlti. gl. [*Licite.*] fuit dubitatio, quia scienter recipiendo eleemosinas de alieno crimini participare videntur, sed excusantur, quia procurant illorum vtilitatem. quantum est rei, & salutẽ detinẽtium. ex quo sequitur, quod alias nõ a talibus eleẽmosina recipi non deberet. j. q. j. non est putanda. xvii. q. iiii. miror, ſm Host. [*Si quis vero.*] §. & iii. pars. [*Officii.*] ẽt 5 †sine dignitate, qui non incedũt, licet subditos percutiãt, & qđ infra dr̃ de prælatis respicit habentes dignitatẽ ſm Inno. vnde Gof. exemplificat de cantoribus, & his, qui regunt chorum. [*Deuotioni.*] sic. ff. de minor. apud Labeonẽ. §. adiicit. Hos. [*Adolescentes.*] de his ætatibus in procemio. vj. lib. in prin. magnæ glo. [*Insolentiis.*] quasi fatuitatibus, superbiis, & malis moribus. [*Bonisque moribus.*] Plinius secundus. li. iii. epistola ad Corneliam de filio, Trade illum præceptori, a quo mores primum, & mox eloquentiã discat, quę male sine moribus discitur. Et Sene. vii. natura. qõ. Virtus ducem, rectoremque desiderat, sed sine magistro vitia discuntur. Hiero. ad Athletam. C. quorũ virtutes assequi nequis, cito vitia imitaris. & vide, quod ibi 6 præcedit in Hier ¶ †Gl. no. [*quod.*] no. ratione officii &c. cautam reddit, & dat simile. ¶ Gl. [*ergo non.*] arguit a contrario, & cãm reddit. ¶ Pe. gl. prosequitur, quod dicit de correctione familiæ notans ex textu. vi. casus, & quatuor addit. ¶ Vlt. glo. no. a ꝯtiõ aliud in sacr. s. secundo quęrit, 7 & soluit. ¶ In †glo. i. [*ibi qui iniuriæ.*] loquitur in illo, qui iniuriandi animo ianuam fregit, & per alios res amotę sunt, qui non tenetur furti. ¶ In glo. sic. [*ibi. l. v.*] incipit, sed & si. vide. s. eo. veniens, super vlti. glo. ¶ In glo. penul. [*ibi si filius.*] castigat pater filium, quem in potestate habet, si debitam fidem sibi non agnoscit, & si perseuerat in contumacia potest acrius puniri, & prętidi offerre. q 8 dicet sñiam, quam pater volet. ¶ † In glo. iii. [*ibi eleemosina.*] melius diceret, oblatio. & hoc tunc demum, cũ sunt manifesti. Est enim drĩa inter hæc duo, vt dixi in tex. ¶ In glo. potest. [*ibi, pro maxime.*] Inn. exponit, pro tantũ, quod est tutius secundum Host. alle. in ar. s. eo. inter alia, in fi. ¶ In glo. sic. s. [*in fine.*] & s. de homi. presbyterum, & c. ad audientiam. Host. ¶ In glo. no. ꝑ [*ibi disciplina*] & ca. cum beatus, vbi de hoc in prima glo. [*& ibi, negauit.*] l. 9 ad Ti. v. B. [*& ibi, & † magistris.*] idem no. xxiii. q. v. ca. j. ad fi. in glo. magistri. [*& in fi.*] Host. dabat casus per hos versus. Officium. s. eo. vniuersitatis. §. laici. & c. iii. j. rñ. & j. §. Scelus, etiam si percutiens aliquantulum motus sit. s. c. veniens. Pater, doctorq; propinquus, vt in hoc. §. de his omnibus probatur affectus, i. matris, filiæ, sororis, & vxoris. s. eo. si vero. j. §. fi. Dominus, familiam corrigens, vt hic. Vis. iste casus respicit inferentem vim. s. eod. c. iii. §. si vero, & enormitatibus se immiscentem. s. eo. perpendimus, & c. cum non ab homine. Et correctio. iste casus respicit leuitatem reprehensibilem clericorum, & oẽs casus, qui ipsos incorrigibiles reddunt trina monitione præmissa. s. c. contingit. & c. in audientia. Ludus. s. c. j. §. j. in fine. Quisq; sit exceptus. s. a pœna canonis. Si sit moderamine tectus. Idest nisi sit enormis excessus, & nisi in defendendo excedatur modus. Hos autẽ casus dicit spaciosius exponi in summa. eo. ti. §. quis possit, sub. §. super illo autem canone. Abbas autem hic dabat alios ver. Quinq; bis excipiunt causæ de canone latæ. Postera officiũ, schola, ludus, pellere vim vi, Ordinis ignarus, soror, vxor, filia, mater. primi placent. ¶ In glo. vlti. [*ibi sacrorum ordinum.*] de hoc. s. de æta. & qua. indecorum, ibi vide in & super. j. glo. Bar. Brix. in fine quæstionis, quæ incipit, Quæritur, vtrum pater, dicit de patre percutiente clericum in sacris cã correctionis, ꝙ non est excõicatus ſm Da. & Ta. quia licet non sit in eius potestate, tamen manus illa non est iniuriosa. dicit demum Laur. & legistas tenere. ꝙ talis sit in potestate patris, in auc. de san. epis. §. presbyteros, & C. de epi. & cle. sacrosanctæ. dicit autẽ ipse Bar. ꝙ sibi vr̃ qõ soluta per hunc finem. [*& ibi, in canonem.*] ad hoc. j. eod. ti. si sacerdos, lib. vj. & idem Hostien. [*& in fi.*] de hoc. de restitu. spo. olim. j. in vlt. glo.

ADDITIONES.

a ¶ Eorum. Ibi vide glo. & contra ista videtur tex. in c. a. de rapto. vbi raptorum eleemosina recipi prohibetur.

b ¶ Plenissime. & vide Federi. de Senis in consil. 7 a. q. 1 1 3. vbi no. loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicato communicans in crimine damnato, excommunicatus est maiori.*
Participare crimini damnato qui dicantur.
2 *Additio glossarum.*

CAP. LV.

1 SI concubinæ. C. †Cõicans excõicato in crimine dãnato, excõicatus est maiori. [*Eosdem.*] s. clericos, & concubinarios. & est idem de quocũque alio. Si. n. mulier pp fornicationem est excõicata, quicũque illam cognoscit, in crimine damnato participat cum eadem ſm Ho. illud puto verum de simpl'r excõicata, sed si specialiter pp concubinatum alicuius clerici, tunc ille solus participat crimini damnato, & nõ alius, & per hoc dico. quod si in genere pp fornicationem clericorum, innominatim damnata esset, ꝙ soli clerici, & non laici participarent crimini damnato, & maiorem incurrerent. [*Non est dubium.*] hoc tñ videbatur dubitatiue dici. xi. q. iii. c. iii pp quod forsan fuit hoc declaratum, ſm Host. [*Communicat.*] publice, vt in prin. cap. ſm Vin. ꝙ 2 non credo. ¶ † In glo. j. [*in fi.*] & s. eod. nouerit, ad idem, s eod. significauit.

SVMMARIVM.

1 *Clauium potestatem minor sacerdote non habet.*
Absoluendi potestas a consuetudine, vel a iure confertur.
2 *Epilogus, & suffragium gloss.*
Furiosi curator per interualla furoris habet effectum & actum.
3 *Suppletio gloss.*
Glossam reprehendit Hostiensis.

CAP. LVI.

DVobus. Breue est. & dic [*duobus.*] sacer- 1 dotibus. quia † nec minor hẽt potestatem clauium ſm Host. [*Collata.*] a ꝯsuetu. de exces. præ. accedentibus, vel a iure, 2 s. titu. j. c. fi. vel a superiore. s. titu. j. omnis. Host. ¶ †Glo. j. obiicit, & dupliciter soluit. ¶ In. j. glo. [*ibi. l. pe.*] si furiosus habet dilucida interualla, curator eius tempore sanæ mentis habet nomen tantum, tempore furoris habet ẽt 3 actum, vel effectum. ¶ † In glo. j. [*ibi, respondeo.*] primam istam responsionem reprehendebat Host. dicens, ꝙ ſm eam nil esset speciale in minori, ꝙ tñ vult põderare tex. tenebat ergo secũdam postea, dicens se audiuisse, ꝙ Bernardus illam tenebat in additionibus, dicit se additiones eius non vidisse. [*& ibi sacro.*] & qđ ibi no. in gl. sed pone,

SVMMARIVM.

1 *Hoc capitulum sublatum.*
Ministri seu curati per alios facere possunt quod ipsi nequeunt.
Ex officio quod competit alij committi potest.
2 *Semel quod conceditur plures fieri potest imminente necessitate.*
Interdicti tempore quæ liceant & quæ non, nu. 4. & 5.
quibus rationibus violatur, nu. 3.
Eucharistia seruanda, & quando renouanda, & qua sumenda non denegatur, si potest haberi.
Vna in plures diuidi potest.
Ferraria quando interdicta.
4 *Epilogus, & additio gloss. nu. 5*

CAP. LVII.

1 PErmittimus. Breue. & †hodie sublatum, vt. j. dicam. [*Ministris.*] alij ergo nō possunt, nec vf. φ minister alteri committere possit, arg. de offi. de le. c. fi. §. fi. vel dic φ possunt, quia qui per aliū &c. s. eo. mulieres. Inno. non enim competit ex commissione, sed ex officio, de offi. or. c. fi. Abb. dicit Host. φ curati si non habent ordinem, per ordinatos hoc fieri facient, ar. vii q. i. pontifices, de con. eccl. vel al. aqua. [*Semel.*] vel 2 †plures, si imminet necessitas. ff. de ede. l. vlt. & in eo, qd le. & no. de of. arch. mandamus. Quid enim si repente infirmantur tot, φ non sufficit eucharistia reseruata, certe prouidendum est. j. de re. iu. φ non est, de tem. or. literas. debet autem minister discrete agere, vt si plures reseruet considerata multitudine populi, & loci infirmitate. sciat etiam vnam inter plures diuidere, nec illam seruet vltra hebdomadam, ne putrescat, & si non occurrerit sibi infirmus vltra hebdomadam, sumat presbyter antiquam cum altera noua, quam conficiet, & alterā innouatam reseruet. & in omnibus tēperatus sit, ne quid nimis, de of. cust. c. i. §. i. s̄m Host. [*Hebdomada.*] hodie dic vt. j. eo. c. vlt. § adiicimus, & §. se. lib. vi. sed adhuc hodie si papa iussisset exire clerum reseruando ibi parochiales sacerdotes pro sacramentis, quæ conferri possunt tpe interdicti, vt nunc Ferrariæ locū haberet, qd hic dr̄. & non 3 qd dr̄ in præ. dec. vlt. [*Non pulsatis.*] iiii. ponit †per ordinē, per quorum quodlibet transgressum violatur interdictum, ad idem. s. titu. j. φ in te. s̄m Host. [*Non negatur.*] de facto negaretur, si non posset haberi, nec haberi posset sine missa rite per sacerdotem celebrata, de sum. Tri. c. j. §. vna. concessa ergo eucharistia, & cōcedenda est missa s̄m Host. qui per hoc arguebat licere conficere chrisma tempore interdicti eadem ratione, quod est terminatū, j. eo. q̄m, lib. vi. immo volebat innuere, φ id liceret tunc alta voce pulsatis campanis, interdictis tn̄, & excōicatis exclusis, qd postea correxit, dicens sic non habere ius ex-4 pressum. ¶ †Glo. i. duplicem causam ponit, quare tēpore interdicti iura celebrare permittunt, quandoque fauore celebrantium, q̄nque aliorum. ver. sed qn̄, respon. per cō-5 trarium. ¶ †In glo. i. [*ibi personarum celebrantium.*] & per hoc intelliges finem glo. [*& ibi tribus.*] al. incip. tanta.

SVMMARIVM.

1 *Satisfaciens clerico, quem læsit, ob hoc ab episcopo non potest absolui, nisi in certis casibus.*
Pro excommunicationis ob manuum in clericum iniect. enem absolutione qui papam, vel eius legatum adire non cogantur, & nume. 2.
2 *Ab excommunicatione alia, quam pro manuum iniectione quis absoluat.*
3 *Epilogus, & additio gloss.*
Hostiensis arguitur iniustæ reprehensionis.
Glossarum cum additionibus meminit.

CAP. LVIII.

1 QVamuis. C. †Satisfaciēs clerico, quē læsit, propter hoc ab epō nō potest absolui nisi in certis casibus. ij. ibi. nisi. [*Facultates.*] & considerata qualitate personæ, & quantitate iniuriæ irrogatæ, ad hoc. s. eo. cum illorum, ver. nisi excessus, & §. si vero, s̄m Host. [*infirmitate.*] etiam præter mortis periculum, vt quia podagram patitur, vel febrem quartanam. Inno. [*inimicitiam.*] quæ time 2 tur in via. Innoc. [*Senili.*] dicit Inno. φ ex quo senex est,[a] licet videatur fortis ad subeundum laborem, tamen qa est periculum, absoluetur. [*Impotentia.*] dicit Host. φ s. expressit, vii. casus. iste vero est viii. & generalis, fed nonus, qui statim sequitur, est generalissimus s̄m eum. [*Iuris beneficio.*] decimus casus. & dic iuris communis, vel priuilegii in corpore iuris redacti. hoc pp relig osos dico, de q bus. s. eo. cum illorum, & c. canonica, & propter eos, qui non sunt sui iuris. s. eo. mulieres, vel priuati corpore iuris non clausi, vel mandati super hoc specialiter facti. s. e. 2 porro, ad fi. secundum Host. [*Excusetur.*] vt †dicit Innoc. hæc locum habēt in excōicato pro manuum iniectione, sed si al. excōicatus sit a iudice, vel a iure, licet absolui possit in mortis articulo, ar. s. eod. a nobis. ii. ad fi. in aliis casibus, qui hic ponuntur, non, sed tantum ab excōica-3 tore, vel illo, ad quem spectat, absoluendi sunt. ¶ †Glo. [*si supra.*] signat contrarium, & ibi remittit. ¶ In glo. vlt. [*ibi, inopia.*] Host. hic reprehendit. G. de e. φ non dicit, di cens φ male dixit de senibus, & perpetuo impeditis. nā primum non minuitur, sed augetur. secundum vero, ex quo perpetuum est, non est tpale. remittit autem ad ea, quæ s̄m eum dixi. s. eo. φ de his, & fuit similis iniusta reprehensio, de qua dixi. s. eo. contingit, sed forte fuit antiqua G. postea in additionibus cancellata, quod non credo, quia antiquis glossis absq; e additionibus studui.

ADDITIO.

a ¶Senex est. Quis dicatur senex. vide de hoc in c. a quoniam, vt lit. contest. in prin. & vide. s. eo. quod de his.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio simpliciter lata, intelligitur de maiori, & nu. 4.*
est fauorabilis & medicinalis, duplex est, & uis utriusque, numero 4.
Dubitandi & decidendi ratio & nu. 4.
Pœna mitior eligenda fallit hic in excommunicatione.
Tutior uia in dubiis eligenda.
2 *Sententia iudicis, & iuris adequantur.*
Excommunicatus maiori, non potest absolui a minori tantum, nisi separatim esset minori ligatus, & nu. 3.
3 *Epilogus, & additio gloss. nu. 4.*

CAP. LIX.

1 SI quem. Cas. †Excōicatio simpliciter lata intelligitur de maiori. re probat autem hæc dec. opp. Lau. quam no. olim de app. præterea. ij. per. l. si præses. ff. de pœ. per quam. l. & l. interpretatione. eo. tit. & regulam. in pœnis, de reg. iur. li. vi. & eo. tit. in obscuris, cum suis con cor. videbatur potius ōrium dicendum, vt. s. cum iudex dicit, excōico te, intelligatur de minori, cum sententia sit pœnalis, dicit Host. illa iura vera in pœnalibus corporalibus, quæ sunt odiosæ, & in pecuniariis, secus in hac pœnali, quæ fauorabilis est, & ad animarum salutem. inde dr̄ medicina animæ. ii. q. i. multi. j. cod. c. i. lib. vj. ista ergo via tutior in dubiis eligenda. de cler. excom. mini. illud, de homici. ad audiētiam. & regulare est fauores ampliari, & odia restringi, de reg. iur. odia, lib. vi. idem Vinc. & Abb. remittit autem Host. ad summam. eo. titu. §. qualiter proferatur, declarando hanc rationem. dic per hanc interpretationem contumaciam, propter quam tenetur, citius purgari q̄ per ōriam. Item communis vsus loquēdi facit pro hac interpretatione. cum. n. dicimus, iste est excōicatus, in cōi loquela intelligimus de maiori. sic ergo debuit interpretari, facit. j. tit. i. quis, & c. cum clerici. 2 adde, qd dicam †super gl. [*a †iudice.*] idem, si a iure. cum eadem sit ratio. [*Sacramentorum.*] tantum. & tolle. separat, quod est. j. & dicit Abb. quod isto casu, quo excōicatus est maiori, non potest absolui a minori tantum, nisi separatim esset minori ligatus. si. qd no in Salu. vi. li. in fi. vlti. glo. [*Quæ.*] sup. etiam. [*Ligatum.*] de hoc. xi. q. iii. debēt. 3 ¶ †Vlti. glo. tractans de maiori, & minori excōicatione, de

de minori distinguit poenitentem, & impoenitentem. de primo ponit duo mebra. de secundo. iii. & scdm sub diuidit, & de cuiuslibet membri absolutione submittit, prosequitur demum de absolutione illius, qui excōicatus est maiori. ¶ In gl. i. [*ibi, praeterea ii.*] & vide qd ibi dixi super ver. cognoscas. ¶ In glo. i. lii. [*in sacramentorum.*] dixit Gof. s. de exceptio. a nobis, q duplex est minor excoicatio. i. quae remouet a sacris tantum, secunda, quae remouet a cōione fratrum tm. ita, q non a sacris. de prima in glo. de secunda allegat. v. q. ii. c. ij. & q. iiii. in loco. xviij. dis. placuit. xxxiiij. di. quorundam. l. vit. di. si quis de alterius, cōcluditur ergo, q maior priuat vtroque, minor priuat altero tantum, quodcunque sit illud. [*& ibi, quando a se.*] s. de homi. sicut ex literarum. [*& ibi, a mente eius.*] in hoc dicebat Ph. li. & Gof. fundari rationem huius dec. cū. n. nullus excōicetur nisi pro mortali. xi. q. iij. nemo, & mortale per se operetur remotionem a sacramentis, vt minor excōicatio. i. q. i. sacerdotes, de cohabi. cle. ca. fi. vt excōicatio aliquid addat, debet ītelligi de maiori, ad qd inducunt simile. ff. ne quis in loco publico. l. fi. quid dicat, vide in sus. de matri. contra. c. i. super glo. pe. [*& Et ibi, sunt qui arbitrentur.*] de hoc membro ea. di. qui sanctus. [*& ibi, nisi participet*] excipit ab eo qd dixit, & sic de illo, q excōmunicatus est a canone, & sic facit pro op. Inn. & Host. de qua. s. eo. nuper, ver. quamuis. [*& ibi, a canone.*] de his casibus remisi super rub. [*& in fi.*] hanc glo. habes. xi. q. iij. si inimicus.

S V M M A R I V M.

1. *Pupillus factus pubes testificari nunquid possit de his, quae vidit in aetate pupillari.*
2. *Absoluendus ab excommunicatione quis non est, nisi postulet. In pupillari aetate factum non officit maiori facto.*
3. *Epilogus, & additio gloss. Rigor quibus causis temperetur, remiss.*

C A P. LX.

Pveris. Breue est. [*Post pubertatem.*] argu. Host. q pupillus factus pubes testificari possit de his, quae vidit in pupillari aetate. & dicit, q quaestio est dominicalis, & pcedit hoc ar. ex eo, q ligatur hoc canone, sed eo respectu etiam ante pubertatem posset testificari, forte aptius arguitur hic ɔtrium. cum enim haec aequiparentur tēpore ante pubertatem, & post, vt sic inspiciatur tempore, quo vidit, sicut hoc tempore, quo deliquit, sed dic vt dixi s. de corpo. viti. ex parte. i super ver. iudicium animi. [*Postulent.*] nec. n. aliter vēit absoluendi. s. de eo, qui dux. in matri. significasti. [*In qua fuit.*] ii. j. de rescrip. si eo tpe. lib. vi. alle. Gof. pro si. ff. de bo. liber. qui cum maior. vbi filius patroni si accusat libertum minor, & postea perseuerat factus maior, non perdit bonorum possessionem. all. ad idem. ff. de neg. ge. cum actum. ff. de mino. l. iij. §. scio.[a] [*Rigor.*] missionis fiendae ad curiam. [*Mansuetudine.*] absolutionis. s. fiendae per ordinarium. ¶ Vlti. glo. ponit. iiij. causas, quibus tēperatur rigor ¶ In glo. ii. [*ibi. §. in delictis*] § i. est. & vide de delic. pue. ca. i. super vlti. gl. ¶ In glo. viii. [*in fi.*] Host. de hoc plene in summa de poenis. §. a quib. & ex quibus causis extenuantur.

A D D I T I O.

a ¶ Scio. Et latius per Io. An. in specu. de teste. §. i. ver. sed nunquid factus pubes. & per glo. & Bar. in. l. ad testamentum, ff. de testa. & in l. ad nouo nem, ff. de uerbo. sig.

¶ De verborum significatione. Rub.

S V M M A R I V M.

1. *Continuatio, vel ordo tituli.*
2. *De significatione uerborum iura loquentia commemorat.*

1 ¶ Visis diuersis constitutionibus circa iudices, iudicia, clericos, matrimonia, & crimina, quia de ipsarum constitutionum verbis, ac etiam aliis posset in iudicio dubitari, quid ipsa verba significarent, io hic circa finē operis 2 de verb. signi. submittit ſm Gof. & Host. huic Rub. conueniunt prima, secunda, tertia, & quarta dictiō in decretis, reperiuntur in Sexto, & in Clementinis. coaptatur huic rubricae de rescrip. causam, & c. olim, & c. Rodulfus, & cap. mandatum, & ca. literis, de consue. cum dilectus, de vita pal. c. i. de arbi. cum olim. de app. ad audientiam, de pbē. c. fi. de sepul. certificari. de deci. ad audientiam, & c. ex parte. iij. de spon. ex literis, de simo. c. fi. de priuil. quia circa, & c. vt priuilegia. & c. in his, & ca. fi. de iniuriis, in nostra, de sent. exc. c. pe. item in. vi. de elec. si postq ii. m. de off. dele. si delegatus i. & ij. rñ. de praeben. quis §. i. & c. se. de cōcess. praeben. c. vl. in prin. de deci. c. ij. §. statuimus, de priuil. per exemptionem, & c. si papa, de sent. excō. si ciuitas, & Clemen. ne Romani. §. sane, de elec. de sta. mo. ne in agro, ver. verum.

S V M M A R I V M.

1. *Nouale quod dicatur.*
2. *Additio glossarum.*

C A P. P R I M V M.

INnouate. Breue est, & in superscriptione ibi. [*Osea.*] x. c. F. & idē verbum. Iere. iiii. in prin. [*Primum.*] si igitur ager al. pcisus fuit, licet aliqua pars alias non tacta nouiter excolatur, non est illud nouale, quasi illud trahatur ad principale, singulae enim glebae non sunt colendae. ff. de acq. poss. possideri, ſm Innoc. [*Praecisus.*] i. cum aratro incisus, hoc est de nouo cultus ſm Abbas dicit Vinc. q si laicus primo anno qd praecidit, & coluit nouale, alienet illud in priuilegiatos, & illi etiam in eodem anno iterū illud colant, & fructum inde percipiant, dabunt decimā, ex quo illud prius fuerat pcisum & cultum per hāc decre. all. in ɔtrium. xxxv. q. viii. de gradibus. vbi vr probari esse nouale, qd intra annū colitur. & vide qd no. de elec. gnali. lib. vj in. v. gl. & j. eo qd per nouale, in glo. v. vnde cum eodē anno ēt ter coli posset. ex quo intra primum annum ab eis colitur, vr priuilegiatum, & nouale, ipse tamen tenet primum hic, & j. eo. quid per nouale. vide quod ibi dicā in glo. sed cui. de hoc. & de eo, quod dixi in p. g. no. Guil. 2 in spe. de probatione. §. j. ver. quid si pars. & ver. sc. ¶ In gl. a vlt. [*ibi,[a] fuisset.*] & est simile, quod de loco deserto dicitur. j. eo. c. j. li. vj. secundum Host.

A D D I T I O.

a ¶ Fuisset. Dictio ergo, nunc, posita in tex. non refertur ad tempus instās sed etiam ad longius tempus anno, quod facit ad materiam testium.

S V M M A R I V M.

1. *Patris nomine descendentes omnes dicuntur.*
2. *Additio glossarum.*

C A P. II.

NAm & rex. In superscriptione. [*Daniel.*] v. cap. & hoc dicit. 1 Omnes ascendentes patres dicūtur. [*Tunc.*] hucusque verba reginę ad regem Balthasar, nam & R. Na. pa. tu principem incantatorum, magorū, Chaldaeorum, & aruspicum fecit illum, de conse. dist. i. 2 vestimenta. habetur historia. ¶ In gl. i. in fi. [*ibi, Danielis.*] a idest in Daniele. ¶ In glo. ii. [*ibi, filij.*[a]] vide quod no. ff. eod. l. filij, & in Cle. de baptismo. c. vno. in glo. comprehendit [*& in fine.*] licet non fuerint verba prophetae, tamen in. iiii. c. ipse etiam vocat eum patrem. ¶ In glo. ii. [*in fine.*] secundum Ala. Mathae. i. Luc. iij.

A D D I T I O.

a ¶ Filij. Lata ergo interpretatio appellatione patris includit auum, non autem propria & stricta. vnde in statutis non haberet locum, vide pienissime Bar. in l. liberorum, ff. de ver. sig.

SVMMARIVM.

1 *Natus non dicitur, qui statim decessit.*
In nomine uis fit interdum, regulariter contra.
2 *Suffragium glossarum.*
Fecisse non dicitur, quod non durauit, & nu.4.
Non esse, uel esse, sed non idoneum, par est, & nu.4.
3 *Additio glossarum.*
Frater consanguineus qua de causa agat de inofficioso fratris testamento, & qua repellatur, an idem in uterino.

CAP. III.

Nam & ego. In superscrip. [*parabo.*] liij. c. & hoc dicit. Nō 1 †dr̃ natus. qui statim decessit. [*Scriptura.*] ij. Rub. xj. G. & xij. [*Nomine.*] fit interdum vis in nomine, de p̄bē. cū f̄m, cū suis ꝯcor. regulariter ꝯ, de pro 2 cu. petitio. ſ. co. quis, f̄m Host. ¶ In †gl. vlt. [*ibi, versum.*] versum est, qd̄ durat versum. [*& ibi. l. i. ad fi.*] vide in. c. proxi. alleg. super gl. malus. [*& ibi, de creationibus.*] cum q̄ritur de curatore furioso dando, lex æquiparat agnatum non esse, vel esse, sed non idoneum. ¶ † In gl. iij. [*ibi, vero.*] ex eis 3 dem vero parentibus dicuntur fratres cōsanguinei, primi de inofficioso fratris testō non agunt, secundi agūt, si hæres institutus turpis p̄sona sit, vel infamis. C. de inof. test. fratres, qd̄ hodie f̄m quosdam corrigitur, quia non est dr̃ia inter agnatos, & cognatos, in auc. de hæred. ab inte. ueni. coll. ix. Alij dicunt illud tm̄ seruādum de his, qui veniunt ab intestato, sed nec agit frater consanguineus, si fuit ingratus fratri suo. ar. in auc. de nup. §. ingra- 4 titudinem, coll. iiij. ¶ In †gl. vl. [*ibi, durauit.*] ꝯ. C. de posthumis. l. ij. & iij. [*& ibi, versum.*] Ala. ad idem. j. q. i. ꝯstat, & qd̄ ibi no. l. ꝙ non habet postliminiū, q̄ statim reuersus est.

SVMMARIVM.

Argumenti a contrario sensu non ualentis exempla.

CAP. IIII.

Quod dicitur. In superscriptione. Mathæi. j. cap. al. ij. ¶ In gl. j. [*ibi, posuerit.*] vel quod postea sedem desierit, ꝙ magis placet Host. R. dixerat, ꝙ postea sederit a sinistris. [*& ibi, coruus.*] gen. viij. [*& ibi, siccarentur.*] vtique nec postea. Host.

SVMMARIVM.

1 *Primogenitus dicitur, qui primo nascitur, etiam si nullus, cum sequatur.*
Eius iura qua olim, nu.2.
Donec aduerbij uis.
2 *Fraternitas quadruplex, in fi.*
Ioseph sanctus virgo fuit.
3 *Eluidii hæresis damnata.*
Suspicionis multa genera, remiss.
4 *Suffragium glossarum.*
Supremus quis dicatur.
Proximus quis.
5 *Additio glossarum.*

CAP. V.

Ioseph. In superscri. [*eodem.*] Matthæ. s. 1 j. al. ij. c. primogenitus † dr̃, qui primo nascitur, etiam si nullus eum sequatur. [*Donec.*] inducit Host. simile. ii. reg. vi. in fi. ibi. igitur Michol filiæ Saul non est natus filius vsq; ad diem mortis suæ, vtique nec tunc postea. [*primogenitum.*] 2 habebant † olim primogeniti quædā iura, de quibus no. vij. q. i. q̄ periculosum, & vide. s. de voto, licet, ad finem. [*quidam.*] Eluidiani. s. de quibus xxiiij. q. iii. ca. pe. ver. Eluidiani. scripsit autem Hiero. valde pulchre ꝯ libellū illius Eluidij. & in princi. dicit se non distulisse, quia difficile foret hominem rusticanum, & vix primis imbutū literis super veri assertione ꝯuincere, sed ne r̄ndendo dignus fieret, qui vinceretur. R̄ndet demum ad id, qd̄ dr̃ Christū fratres habuisse distinguendo quadruplicem fraternitatem, nā. s. gente, cognatione, & affectu, quam plene pro- sequitur. demum sic ad propositum subdit. tu dicis Ma- 3 riam virginem non permansisse. Ego † mihi plus vendico etiam Ioseph fuisse virginem per Mariam, vt ex virginali coniugio virgo filius nasceretur. vide ꝯ. Eluidiū. C. [*peruersissime.*] quia hæretice. hæc. n. hæresis damnata, vt proxime dixi, pp̄ hoc de multiplici suspitione loquitur hic Host. & no. de p̄sump. quanto. [*nocens.*] eum sup. tm̄. Vin. [*Natus est.*] arg. pro all. vnici c. pro primo in contrarium facit, qd̄ no. j. q. j. Christus, & xiij. q. i. §. ij. ver. laboran- 4 tem, & in Hiero. super Ephe. post prin. ¶ In † gl. ii. [*ibi antecedit.*] sequitur, suppremus est, quem nemo sequitur, sic iacet lex proxim. [*& ibi, proximi.*] sequitur, appone etiā 5 ille continetur, qui solus est. ¶ In † gl. ii. [*in fine.*] & in pœ. ff. §. in reliqua. adde quod no. lxxvij. dist. c. j.

SVMMARIVM.

1 *Suffragium glossarum.*
Ad inuentionem loquentis, non uerba recurrere debemus, & numero 2. §. 1.
2 *Additio glossarum.*

CAP. VI.

Intelligentia. [*Causis.*] de acc. cū dilecti. Abb. ¶ In 1 † glo. j. [*ibi, in ambiguis*] vide de testi. cum clamor, in gl. ii. ¶ In iii. gl. [*ibi, Nepos Proculo,*] Si promisit quis pro dote 100. tribuere, cū poterit, ad id, qd̄ actum est, redigitur interpretatio, alias intelligitur, cū sine incommodo poterit. [*& ibi, semper in stipulationibus.*] in stipulationibus, & ꝯtibus sequimur, quod actum est. si nō apparet, sequimur, qd̄ in regione frequētatur, qd̄ si non apparet, sequimur minimum. [*& ibi, verum ij.*] vide in p̄. c. cum dilecti, super gl. cā. ¶ In glo. pe. [*ibi, Labeo.*] vide de priui. quanto, in. j. gl. & j̄. c. ii. ¶ In gl. vlt. [*ibi, scire.*] vide de priuile. quanto, super. j. glo. [*& ibi, cum quidam.*] vide de cleri. ex. mini. [*Latores.*] super gl. pen. [*& ibi, cum quæstio*] licet bis testator Titium nominet, & semel tm̄ Sempronium, æqualiter diuidunt. ¶ † In glo. pen. [*ibi, testante.*] Ioā. iiij. ¶ In glo. vlt. [*ibi, seruire debet.*] vij. q. j. suggestum, ad fi. Host. [*& in fi.*] & s. duob. proximis capl. & C. de liber. præ. l. iij. Hostien.

SVMMARIVM.

1 *Dicendi ordo duplex.*
Enallage figura tempus præsens pro præterito.
2 *Suffragium glossarum.*
Intensio testantis inspicitur, in quolibet genere dicendi sit.
3 *Additio glossarum.*
Testium dicta qualiter scripta ualeant.
Mos quandiu est sit fas, nec audet Host. reprobare.
Notariorum pigritia in non scribendis dictis testium reprehēditur
Euridis Regina Panonia canonizatio quando facta.
4 *Sententia pronuntiantis sicut alius quidem pronūtiauit, an teneat*
Varietas narrandi non officit, ubi eadem dicuntur, iuncto contextu

CAP. VII.

1 Nihil obstat. Dicit † Host. ꝙ duplex est ordo dicendi. N̄alis, f̄m quem primo dicuntur, q̄ primo obueniunt. artificialis, vbi aliq̄ postponuntur. in de Horatius, Ordinis hic vetus erat, aut ego fallor, vt iam 2 nunc &c. [*Dicere.*] i. dixisse. ¶ † Prima glo. arguit, all. ꝯriū, & soluit. ¶ In. i. gl. [*ibi, quoniam indignum.*] in quolibet loq̄ndi genere formata institutio valet, si per eam liquet voluntatis intentio. & no. de con. coniu. dudum. in. iiij. gl. 3 ¶ † In glo. i. [*ibi, perihermenias.*] idem est ꝙ liber de interp̄tatione. peri, p̄positio Græca idē, ꝙ de, hermenia idem, ꝙ interp̄tatio. [*& ibi, pro testibus.*] no. ēt per hoc Host. ꝙ si receptor testiū scripto seriatim dicto primi testis scribi facit, vel scribit de secundo, idē dixit, & sic de singulis, licet quidā dicta hæc dicant nō valere, argu. ff. de testi. l. iii. §. i. ver. verba epistolę, vr̄ tñ, ꝙ valeant, vt in dubio res potius valeat. j̄. c. abbate, & vt salua sit probatio, vt lit. non ꝯtest. c. si. in princi. & est sensus. idem dixit quo ad s̄n̄iam, non quo ad p̄meditatum sermonem, ꝙ si esset, deberet illud scribi facere, vt in præ. l. & s̄. de fideius. constitutus, ad fi. id, ex quo nō scribit ꝯ testem, quo ad hoc omnia præsumuntur acta solenniter, Insti. de fideius. §. si, melius tamē

facerēt

faceret totum scribendo, cum sit magna vis in verbis.ʃ. de preuile.si papa, sed quia sic vtuntur omnes communiter, ꝗdiu expsse reprobatur hæc pigritia, dicit Host. ꝙ nõ audet reprobare, & sit fas, ꝗdiu est mos.xxxii.q.iiii.obiicitur. dicit tamen ꝙ Vrbanus.iiii. in inquisitione super canonizatione S. Euridis reprobauit hãc pigritiam, quã successor eius Clemens.iiii.approbauit, qui dictam sanctam canonizauit.legi in chronicis de ista sancta ducissa Poloniæ, ꝙ procuratori canonizationis sue in tristitia existenti, quia pluribus annis protelabatur ipsius canonizatio, reuelauit canonizationem, & diem. Item ipse Host. dicit etiam hanc pigritiam hodie in curia reprobaram, & merito, quia scribenda est lex per cõsequentiã literarum C. de vetu.enu.l.ii.§.fi.& tamen pp exempla testimonii, quæ desunt. est maius periculum in scriptura ipsius ꝗ in scriptura legis, cuius multa restarent exempla.remit.etiam ad ea, quæ no.ʃ.de testi.cum causam, & ad hoc etiam remittu.G.In spe. de teste.§. nunc tractan-
4 dum, ver.cautum quoque.de iudice † vero, qui dicit pronuncio.sicut talis pronunciauit, vide in spe.de sentẽtiæ prola. §.qualiter, ver.qd si iudex.[*& ibi, periculose.*]per qd c.istud intelliges, si loquatur de varietate euangelistarũ circa horam mortis Christi [*& in fi.*] adde qd no. xvi. distinct.capitu.iii.

S V M M A R I V M.

1 *Gregorij mos loquendi de se numero vnitatis, vel singulari.*
2 *Suffragium glossarum.*
Proprietas verborum non semper sequenda si mens alia sit, & numero 1.
3 *Additio glossarum.*

CAP. VIII.

1 Ropterea. [*Meam*] Sæpe † Gre.loquebatur de se in singulari, ʃ.de præscrip.nihil. [*Ad interpretandum.*] forte iste, cui Grego.scribebat, erat notari⁹ principis, ad quem dirigebat epistolam. [*Rogo.*] precatiuo ver-
2 bo ex benignitate vtitur Gregorius. ¶ In † glo.ii. [*ibi.lacit.*] vide de priui.quãto, in.j gl. [*& ibi.§.quoties.*] si plures res cõprehenduntur vna stipulatione, & promissor simpl. rñdet, dare spondeo, pp oẽs tenetur, sed si de vna, vel certis tm̃ sic rñderit, pp illas tantum tenetur. [*& ibi.l.vl.*] ibi dñs domi conuenit seruum.l.verberando. [*& ibi.qui iniuriarum.*] si acturus iniuriarum stipulatus est aduersariũ iudicio sistere. & ante lit.conte.commissa est stipulatio, & moritur stipulans, hæredi non ꝯpetit actio ex stipula-
3 tu, cum iniuriarũ actio in eum non transeat. ¶ In † gl.ii. [*ibi domino sancto.*] ad idem iura all.ʃ.eo.intelligentia.in fi. vlt.glo. [*& in fi.*] ad hoc.ʃ.de reg.iur.quæ a iure cum suis concor.li.vi.impropriç locutiones habentur.xxxiii.dist. si quis viduam.lxi.di. Cartnẽtis.j.q.v. præsentium.xv.q.j. mulier.xxii.q.i.mouet te.ii.q.iii.mulier, & ca.innocent. xxiii.q.v.excommunicatorum.xxxiii.q.ii.in loctum.

S V M M A R I V M.

1 *Loquendi communis vsus considerandus.*
Prioratus interdum est dignitas per se.
2 *Additio glossarum.*
Maior domus quis, & vbi sit in vsu.

CAP. IX.

Vamuis. [*Præsunt.*] cuicunque offõ. facit.j.eo.ex parte.j.& quod ibi dicam super glo.ii. [*Vsus.*] considerandus,
1 † est cõis vsus loquendi. ff.de fluminib.l.i.ff. de fun.instru.cum de lanionis.§.alinam, de spon.ex literis.i. [*Prioratus.*] est etiam prioratus interdum dignitas p
2 se sic dicta.de præbẽ.nisi, & c.fi. ¶ In † gl.vlti. [*ibi, saluator.*] de æta.& qua.c.j.de app.constitutus.ii.de cle.non resi.ex parte.de his quæ fi.a maio.par.ca.ex ore, cum multis si. [*& in fine.*] sicut & maior domus, quæ dicitur esse Vercell.vt no.lxxxix.dist.volumus.

S V M M A R I V M.

1 *Fori partes tres quæ eum ornent, nu.5.eius significatus, ibid.*
Causæ nomen capitur multis modis.& nu.5.§.4.
Quæstores unde dicantur.
Limitis definitio quæ, & vbi.
Et pro aut.in fi.
2 *Iustus quis.*
Ratio non consideratur in testib.
De hermaphrodito quædam remiss.
Semper, id est sæpe.in fi.
3 *Epilogus & suffragium gloss.nu.4.*
Litis nomen quid significat.
Imesis figura dictionis.§.i.
Fœmina varium & mutabile.§.ii.
5 *Additio glossarum.*
6 *Reus unde dictus.*
De antonomasia.§.i.
Tapinosis, conceptio figuræ verborum, ibid.
7 *Conditio personæ consideratur, & qualiter.*
De ascriptitio, & statulibero remiss.
De reputato pro tali communiter quid iuris.

CAP. X.

Orus. Nec summarius, nec literalis casus hic ponitur, & sunt hæc etymologiæ Isidori. [*Locus.*] vide qd dixi, de fo.ꝯpe.sup Rubrica. [*a fando*] i.loquendo a for, fa-
1 ris. [*Iudicio.*] iste † sunt tres partes fori, ꝗ primo exponũtur. [*Causa est.*] multos modos, quibus dr̃ cã, scripsi, de acc.cũ dilecti, super gl.cã. [*Quæstores.*] non a ꝗstu, vt.ʃ.ti.ii.cum ex eo, sed a ꝗrendo, vel interrogando.xxx.q.v.iudicãtem.ʃ. de fi.instru.cum lo. [*Limitis.*] vide qd dixi post Host. de paro.super eo.vbi et posui distinitionem limitis. [*Et fide.*] & pro aut. [*Iuste.*] ita magnum, vt paruum, de iudic. nouit. [*Iusticia.*] i.lo.iii.B.qui † facit iusticiam, iustus est. [*Quo petitur.*] i.sup qua impetitur, alias, ꝗ petitur, & est planior. Host. [*& vita.*] ratio vero nõ ꝯsideratur. Vnde Teuronicus notus testificari potest ꝯ Gallicum, vt no.iii.q.v. canonica. [*Fœmina.*] quid de hermaphrodito.hẽs.iiii.q.iii.§. item in criminali, ver. hermaphroditus, vbi et de eo mõstruosæ qõnes no. [*Semper.*] i.s.æpe. [*Producit.*] versi. Virgi-
3 lii.lib.v. Aeneid. ¶ † Glo.arg.ꝯ, signat ꝯtrium, & dupliciter soluit. ¶ Glo.hoc est, prosequitur de.iii. figuris. ¶ Gl.hoc
4 intellige. signat ꝯtrium, & sol. ¶ In † gl.quia fecit [*ibi litis*] sequitur, nomen actionem significat siue in rem, siue in p sonam. ¶ In gl hæc est. [*ibi quod si de speciali.*] ibi, satis iudicatum solui dare debebit. [*& ibi, si post acceptum.*] ibi, vsu hominem ceperit. ¶ In gl.C.de. [*ibi filia*] si filia, mortuo patre nupsit voluntate matris, pp matrẽ, cuius voluntas est momentaria, pœnitentia diuertere nõ tenetur. & in l.se.rephendendo dr̃, ꝙ et si sub ea ꝯditione, si diuertat, reliquit eã hæredem, hæreditatem habebit, licet non di-
5 uertat. ¶ † In gl.ii. [*ibi, ornantibus.*] quasi partiũ negocia, allegationes aduocatorũ, iudicia iudicũ adornẽt forũ, scdm Inn. [*& ibi, ex his.*] nisi exponas, forus.i.fori exercitiũ. sm ꝙ in eo loco ius redditur. scdm Host. ¶ In glo. iii. [*ibi, casualiter.*] non fortuite, sed prout dicimus, ꝗritur de tali casu scdm Hos. ¶ In gl.iudicium. [*in fi.*] aliter describitur in summa de iudi.§.j.Ho. ¶ In gl.qa fecit, [*in fi.*] vide in spe. de Rescrip.pñ. §. rõne formæ, ver. itẽ ꝙ qõ. ¶ In glo.arg. [*ibi, si quid.*] & de hoc plene no.e.di.turbat.vide in spec.de aduo.§.nũc de exordiis, ver. vł ita, sicut Boetius. [*& in fi.*] ad idem.iii.q.v.accusatores.ii. ¶ In gl.argumentum, in fi. vide qd dixi de cle.pe.inter quatuor, sup ver.argumenta. ¶ In gl.hic æquiparantur. [*in fi.*]& ʃ. de fide instru.cũ lo. ¶ In gl.nõ notorio. [*in fi.*]ʃ.de iureiu.ad nostram iii. ¶ In gl.ar.ꝯ [*ibi, dici.*] sm.R.& T. [*& ibi præmisit.*] de hoc.iiii.q. iiii.c.i.vel ꝙ dicit, tres, sup.vel duo, vt in ꝯtriis sm Hostien.
6 ¶ In † gl.nõ a reatu. [*ibi.c.vlt.*]& melius.q.vlt.c.viii.in fi.sane intelligas gl.qa reus sicut dr̃ a re, ꝗ petitur vt hic.ʃ.de mu.pe.ca.ii. & in titul. de duob.reis, & p volumina legistarũ, sic et dr̃ a reatu, super quo impetitur, & facit hic litera. [*sceleris.*] ad id vide ꝙ ibi no.i l.j.ff.de adul.adult.post

quinquennium,

quinquennium,& l.§.quis.ij.ff.de acqui.hære. Pantonius. §.rei.& ad Silla.pp veneni.§.fi. intendit ergo gl. φ nō dr a reatu commisso,sed a reatu de. ¶ In gl.hæc est figura, [*ibi, Paulus.*]fallit interdum,vt.xciij.di.c.vlt. [*& in fi.*] Itē rapinosis.i.nimia humiliatio, sicut seruus seruorū Dei. s.in procemio.Item ɔceptio , qñ plures psonæ singulares ɔprehenduntur sub nomine plurali,vt tu , & ego legimus.si c. s.de ɔsti.cum accessissent,sm Host.¶ In gl.ga, 7 †seruus, [*ibi, non potest.*]de hoc,& quid de illo , qui cōiter, vel a maiori parte,vel a pluribus habebatur liber , & qđ de ascriptitio,& statulibero,vide in spec.de teste. §.j.ver. item quod est seruus,& sequētib.A egi.in dec.cum nos, de his,quæ fi.a p̄la.per ipsam decre.dixit, φ si seruus manumissus per abbatem sine maiori parte capituli testificatur , & postea maior pars ratificat , φ valet testimonium.Item dato,φ non ratificet, valet , si cōi opinione putabatur liber per.l. Barbarius,ff.de offic.prato.& l.j.C. 2 de testa.[a] ¶ In glo.hoc intellige. [*ibi, ex eo.*] vbi de hoc,& est.l.q̄ habetur.ff.de testi. ex eo , & no.ad ea, quæ dixi.s. de rescri.c.ii.super gl.pe. [*& in fi.*] quid de codicillis,vide in spec.de teste.§.j.ver. itē φ est mulier,& ver. se. Accur. no.φ admittitur.ff.de testa.qui testō.§.mulier.

ADDITIO.

a ¶ De testa.Vide ibi glo.Bar. Bal. & plenius Sal.&t an conditio superueniens,& inhabilitans testem noceat testimonio,ibi vide , & per Bar.in l.testium,ff.de testi.

SVMMARIVM.

1 *Pacti etymon. sit sine scriptura nisi aliter conueniat.*
2 *Suffragium, & additio gloss.*

CAP. XI.

1 PActum. [*Moribus.*] quod †dic, vt.s.de pac.c.fi. [*Factum.*] vel quasi pacis actus.ff.de pactis, conuētionum. Gre. super Iob.xl.c in pacto discordantium partium voluntas impletur , vt ad votum suum quæque perueniat,& iurgia desiderato fine concludat . ¶ † In glo.ii. 2 [*ibi, prætor ait.*]vide hanc & se.de pac.c.fi. ¶ In gl.j.[*ibi, pactum fit.*]& valet.ff.de pigno.l.ɔhitur, nisi sic conuenerit, vt fiat in scriptis,vbi quod non valet,nisi scriptura inde facta sit , & completa. C. de fide instru.contractus,[a] ad hoc.s.de pac.c.ii.Host.

ADDITIO.

a ¶ Contractus . Ibi vide plene de contractu in scriptis per Barto.Bal.& plenissime per do.Bar.de Sali.

SVMMARIVM.

1 *Iuris nominis varia acceptio.*
2 *Prætore auctore quod fit, valet interdum, quod non valeret. Possideri iuste quod dicatur, & quod male, vel iniuste, nu.3.§.i.*
3 *Suppletio glossarum.*

CAP. XII.

1 IVs dictum. Non † loquitur hic Isidor⁹ de iure gñali , qđ legibus,vel moribus constat. de illo enim dicit,φ dictum est ius,quia iustum est.hoc patet.j.dist.c.ii.& v.Etimo.secundo ca. sed sumitur pro iure,qđ competit priuato in re aliqua . vnde textus Isidori sic iacet li.v.c.xxiij.de hæreditatib. in prin. res in nostro iure ɔsistunt.Iura aūt sunt , quæ a nobis iuste possidētur, nec aliena sunt, dicta est autem res a recte habendo.ius a iuste possidendo.hoc enim &c. vt sequr , vnde nimis fuit decisum,multas significationes hui⁹.verbi, ius.dicā, de reg.iu.li.vi.super gl. Rubricæ, in fi.[*Iuste, quod bene.*]pu- 2 ta †auctore p̄tore.ff.de acqu.pos.iuste.eius enim auctoritas interdum facit valere, quod non valeret. ff. quod cū fal.tu.l.j.& excusat ab infamia.ff.de his,qui no.infa.l.furti.§.qui iussu , & quocunque modo non ɔ Deum,& iura acquiratur tpalis res.possidetur iuste. patent exempla insti.de rerum diui.& ff. de acqui.re.do. Spiritualia vero nunq̄ sine auctoritate iuris, vel sui ecclesiastici iudicis.j. c.i. Host. ¶ † In glo.ij.[*in fi.*]scdm Ala. ¶ In glo.iij.[*ibi, auari.*]vel prodigi,& de vtrique no.s. de ɔsue.c.pe. ¶ In glo. vlt.[*in fi.*]vt p̄do,& s.de rapto.c. j. & per totum.l.j.subripit vt fur.s.de fur.qui etiam fure; vel iniuste recipit vt vsurarius.s.de vsu.consuluit, & per totum secundum Host.

SVMMARIVM.

1 *Oblatio large, & stricte quemadmodum accipiatur, quando debita, & a quibus.*
2 *Epilogus, & suffragium gloss. Per seruum hæreditarium quæritur hæreditati, non adit tamen hæreditatem sine domini iussu.*
3 *Suppletio glossarum.*

CAP. XIII.

1 CAusa. Se summat. [*Offerant.*] in † vita, vel in morte.s. de sep.l. de his.& secundum hoc generaliter sumitur hoc verbum,oblatio.sic.j.eo cum int.r. stricte vero dr̄ oblatio id , quod in missa offertur sacerdoti,quæ debita est in præcipuis festiuitatib.s.de paro.vt dominis,& ad huius æstimationem tenentur etiam infideles.s.de 2 vsur.quanto,ad fi. scdm Host. ¶ † Gl.ii.quærit,& tres op. ponit. ¶ In glo.ii.[*ibi, obtinet.*]in multis,sed non in oibus, vnde per seruum hæreditarium hæreditati acquiritur,tamen seruus institutus non adit hæreditatē,quia in adeūdo requiritur iussus[a] dñi. ¶ † In glo.ii.[*in fine.*] de hoc xii, q.i.expedit.& xvi.q.i.quoniam quicquid. vide quod scripsi de causa pos.cum super , in magna glo. ¶ In glo.iii. [*in fi.*]& xiiii.q.v.in summa . ¶ In glo.vlti.[*in fi.*] & supra de pec.cleri.c.pe. in fi.

ADDITIO.

a ¶ Iussus.Vt in.l.hæreditas in multis,ff.de acqui.re. domi. & uide in l.si quis mihi bona,per totum ,ff.de acqui.hær.

SVMMARIVM.

1 *Vngere solus sacerdos infirmum potest , quod est unum ex septem sacramentis.tunc an pluribus opus sit sacerdotibus, nu.4. Mathia apostoli vigilia , & festum anno bissextili quo die seruanda, & nu.2.*
2 *Vigilia sanctorum si contingat die dominica, quando facienda. Bissextilis dies pro uno cum præcedenti capitur , & qui soluit in secundo dicitur antecedenti die soluisse, in fi.*
3 *Epilogus, & additio gloss.nu.4. Anni species, vel genera multa & quæ. quando incipiat, & quando finiant.*

CAP. XIIII.

1 QVæsiuit. C. Solus † sacerdos vngere pt infirmum.scdo dr̄ , φ anno bissextili circa diem sancti Mathiæ festandum seruetur loci consuetudo, dum tamen vigilia ɔtinuetur festo.scđa ibi, festum. [*Inungere.*] s.oleo, & est istud vnum ex.vii.sacris ecclesiæ , de hoc plene.s. 2 de sacra vnc.c.vno. [*Dominica.*]dicit Host. φ in † anno bisextili vigilia huius apostoli non pōt obuenire dñica,quia si tunc occurrat in Calendario festum in die Lunæ , ca die erit vigilia,& scđa erit festum.Si in die dñica, tūc nō obstantib. versibus hic positis, prima die erit festum.& proximo sabbato vigilia.& dicit, φ nec valet ɔ̄ria ɔsuetudo.Hoc ergo,vel illud accidat inter diem festum,& vigiliam,nō erit dies intermedia. in aliis vero festis cū occurreret vigilia in dñica,fieret, quod hic dr̄.vigilia ergo scripta bene posset obuenire l dñica, & sic loquatur hic. [*Celebretur.*]dēt.n.ipsius aplī.licet forte fuerit electus, vigilia ieiunari.s.de obser.ieiu.ca.j. [*Pro uno.*] per hoc dixit Vin.eum,qui illo die soluere debebat,excusari, si soluat in secundo. [*Teneatur.*] nisi occurreret in die dñico,vel 3 die Lunæ,vt dixi sm Host. ¶ † Glo.j. signat ɔ̄rium,& soluit. ¶ Gl.pe.signat ɔ̄rium, instruit in cognitione bissexti. Quærit,arguit negatiue,ponit ɔ̄riam op. La. quam ap- 4 probat . ¶ † In glo.j. [*ibi, apostolo.*]Iacobo.v. & s.de sacra vnc.c.vno,in prin. [*& ibi numerus.*]& j.de regu.iur.pluralis,lib.vi.[*& in fi.*]vel dic sm Host. φ in auctoritate Iacobi plurale resoluūt in singulare.Ia.dicebat, φ illud intelligitur distributiue in qbusdam locis,vt Paduæ seruatur ad literam,φ plures presbyteri conueniunt ad vnctionē extremam,vnus tamen inungit , alij rñdent . ¶ In glo. pe.

5 pe.[*ibi,solaris.*]ad dñam † lunaris,qui est vnius mẽsis, vel intra quod luna ambitum cœli lustrat. vnde Græce luna dr̃ mene.cursus aũt Martis fere bienniumr tenet. Iouis stella annos solares.xii. Saturnus vero annos.xxx.in circuitione consumit.est enim proximior firmamẽto, & sic circulo maiori discurrit.contra luna inferior n.i nori currit circulo,sol autem inter.vii stellas, vel planetas numero medius est,sed non dimensione.annus at mundalis dr̃ finitus,cum omnes stellæ,& omnia sidera a certo loco ad eundẽ locum ita remearint, vt nec vna quidem stella alio loco sit,q̃ tunc fuit, cum motum fecerunt, quod secundum huius rei peritos post annorũ, xv.millia peracta cõtinget, qui.vt dicunt,si verus annus secundum iura discernitur, non secundum vnius astri cursum,sed secundum omnium astrorum,q̃ in quocũque cœlo sunt,reditum ad locum, quo exierunt,iudicãdus est,quia vero expeditus est,quod per se patet,annum recipi secundum solis cursum, iõ vsus omniũ hunc cursum recepit, qui fuit etiam philosophis in discernendo facilior,vt dixi in cle.ad quam ĵ. remittam. curiosus & in his videre posset Macrobium super somnio Scipionis,li.j.c.xix.li.ii.c.xi.& vlterioribus,vbi inuenies,ꝙ stellæ non vagæ,sed fixæ ita tardum habent cursum, ꝙ homo illum in sui principio ętatis inspiciens,etiam in ipsius ętatis termino illarum motum non perciperet a loco primo fuisse,ibi etiam inuenies, ꝙ annus solaris, vel alius nõ habet certum principium. vnde nõ solum Calendis Ianuarij,sed etiam in quolibet die, vel puncto inchoat,& finitur,huius ratio, quia per circulum currit, cui deest finis,& principium[*& ibi,statur.*]nisi sic fieret, principium hyemis,qd habemus.viij.exeunte Nouembri,per cursum.ccclxviij.annorum haberemus in principio veris.qd est.vj.exeunte Frebruario. & sic de singulis.illis vero annis duplicatis haberemus principiũ hyemis in principio ęstatis, quod est.viij. exeunte Mayo. Si vero singulis annis daremus Febru. xxix. dies, haberemus primum in cxxiiij.annis,s̃m in ccxlviij.vnde scias, ꝙ ante tempora Iulij Cęsaris,& Numę Pompilij quilibet mensis occurrebat quandoque in hyeme, quandoque in ęstate.de quo vide in cle.de reliqui.c.vno.§.licet, in gl.s.Calendarium[*& ibi,Calendas.*]de his plene no. in fi.vi.libri,super data[*& ibi,minorem.*]vide qd no. ff. de di-
a uer.& temp.præs.l.ii.in vlt.ᵃgl.[*& in fine.*]idem no.lv.di. c.ii.ar.contra.š.ti.i.c.penulti Host.ibi dixt in i.gl.& vide quod dicam,de re iudi.c.j.lib.vj.super glo.ex tunc.

ADDITIO.

a ¶Glo.Ibi etiam uide Bar.in l.cum bissextus, ff. eod. titu. & uide glos. quæ incipit quid dicas,in cap.si propter,de rescriptis, libro 6. & in illa uide extentionem in contra l.ait.§.Sticus,hic in glo. pro contrario ul. quod hęc glo.non soluit.

SVMMARIVM.

1 *Sententia defini iua per verbum statuo, & præcipio.profertur.*
2 *In singulari numero olim dictabatur,postea superbitis iudices utuntur semper plurali.*
Super interpretatione fertur definitiua in præsentia partium, sine tamen litis contestatione.
Quæ pertineat ad principem,nu.3.§.ij & nu.4.
3 *Epilogus,& suffragium.*
Restituendi verbum plenam habet significationem etiam fructus comprendentem.
Restitutus etiam recuperat patriam potestatem.
4 *Suppletio glossarum.*

CAP. XVI.

IN his. Per†verbum,statuõ,& præcipio, diffinitiua profertur. ij. ibi, Audientes.[*& infra.*]continebat decisa, ꝙ recurrendum erat ad papam.[*Eodem*]forsan conuersi,& familia hospitalis non recipiebant illũ pro magistro.forsan fuerat electus ab abbate sancti Simpliciani.facit decre.de arbi. cum olim,& antiquã,in fi.[*Pręci-*
2 *pio.*] iudices † nostri temporis hodie superbiti vtuntur semper plurali;concor.ad hoc de off. dele. cum in iure.[*Significat.*]tamen interdum ponitur consultiue.š.de offi.dele.super quæstionum.§. verum.[*Diffinitiuam.*] no. super interpretatione diffinitiuam ferri,& partibus pręsentibus.de hoc dicam.ĵ.e.cap.proximo,non tñ requiritur contestatio litis s̃m Inno.ne lites oriantur ex litibus. C. de fide instr.l.si.de re iudi.inter,& c.suborta.Host.in an. continetur,ꝙ appellatum fuit a sententia, ꝙ non obst.
3 ap.papa sententiam confirmauit.¶ †Gl.i.respondet per ob.& no.& reminit.¶In i.gl.[*ibi.§ i.*]ĩcipit,si arbiter. vide de accus.c.iii.& super vl.gl.[*& ibi,præses.*]canonizata in præ.§.In glo.ii [*ibi,in fautana.*]verbum.restituas,plenã habet significationem etiã quo ad fructus.[*& ibi.l.vlt.*] restitutus recuperat etiam patriam potestatem.¶In gl. vlti.[*ibi l.j.*] solus princeps interpretatur inter æquitatẽ, & ius scriptum.[*& ibi, quoties.*]vide in c.i.alle.sup gl.sic. ff.[*& ibi,de verbo.obl.quoties.*]vj.de priuil.in his,sup vlt.gl.
4 ¶In gl.vlti.[*ibi.l.i.*]vbi de hoc,& xi.q.i. §.ex his. & de postu.c.i.quia decretalis ista fuit vltima in compil. secũda. Tan.narrato,ꝙ interpretatio generalis & necessaria spectat ad papam,& ꝙ iudex eadem die interpretari,& supplere potest, subdit, ꝙ summus interpres est Deus, qui apostolo testante.j.ad cor.ii.post prin.gratiam interpretandi, cui vult,concedit,& sic concludit sibi referendo honorem,& gloriam per secula seculorum. & vide qd dicam.ĵ.eo.abbate,in fine post glossas.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiorum verba largißime interpretanda,& n.2.sed non semper,nu.7.§.i.*
An sit appellandum beneficium,nu.9.§.ii.
Eius descriptio,nu.10.
Pro ipsum frustra impetratur,quod iure communi cõceditur,ibid.
2 *Manualia bifariam accipiuntur, & qualiter hic.*
Priuilegij acceptio varia,nu.4.& 8.§.ii. & nu.10.
3 *Moliri,sonat in vitium.*
Dubitandi ratio quæ hic erat,& nu.8.
4 *Interpretatio,& modificatio an & quæ fiat partibus præsentibus.*
Priuilegium facit quem censeri præsidentem, nu.5.
5 *Priuilegiati percipere debent id omne, quod percipitur a præsentibus.*
Impropria lo utio ad dictio.inimx imue.
6 *Epilogus,suffragium & suppletio gloss.nu.7.8.*
Decretalis huius intellectus quis,& nu.9.& supra 2.
9 *Beneficium multis sumitur modis.§.ii.*
11 *Rescriptum quid dicatur,& ad quid impetretur.*

CAP. XVII.

1 CLim. &c.Ca.†Verba priuilegiorũ sunt interpretanda largißime, & primo ponit mandatum.secundo ipsius interpretationem,& eius causam. ii. ibi, quia vero.& erat olim sub ti.de rescrip.[*De communi.*]forte tunc
2 nil erat in ecclesia illa distinctum. [*Manualia.*]non † vocat hic manualia, quas vocamus distributiones, sed p̃bendam.quæ singulis diebus dabatur, canonici enim p̃sentes,etiam si diuinis non interessent,tantum singulis diebus habebant de pane,& tantum de vino, & de pecunia, & forte certis temporibus certum quid pro vestib. Ista ergo manualia æstimabuntur,& iungentur cũ summa vestitus,& hæc percipiet priuilegiatus,ne ĩ tali ecclesia sit sibi inutile priuilegium. & hoc potest esse verus intellectus,ad quem facit finis decre.secundum Host.& facit,quod no.de p̃bẽ.licet in fi.i.gl.alias dici oporteret,qd sic placuit papæ,vel dic,vt dicam super.j.glo.[*moliuntur.*]
3 sonat † in vitium pro machinatione, vel ingenioso conatu,& scribitur per vnicum.l.deriuatur enim a moles, non a mollis,concor.de elec.quorundam, lib.vj. forsan dicebant eos non debere habere manualia,quæ cõsistebant in denariis,vel forsan.quod illa sola debebant hr̃e, vel his simile.& concor. š. de priuile. in his,de decimis,
4 ad audientiam.[*Beneficia.*]no.quod † priuilegium hic dr̃ bene-

Dubitandi, ratio quæ hic.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Exercitus quis militum numerus dicatur.
Odia ampliantur an hic, & fauores restringantur, et numero 4. §. j. odium non dicitur, quid ad salutem sit animarum, numero 4. in fine.
4 *Additio glossarum.*

CAP. XVII.

1 CVm in partibus. Casus. Generale † interdictum dicitur, quod generaliter fertur etiam in villam, vel castrum. communis diuisio, secunda ibi, Cum autem. [*Reuocari.*] & ideo nos consuluistis, sicut & debuistis. [*Priuilegio.*] quod est hodie ius commune, infra de sententia excommunicationis, capitulo fina. libro sexto. [*Generale.*] hoc verbum inducebat dubitationem. [*Non teneri.*] quasi in particulari more solito ianuis apertis, & campanis pulsatis celebrare possent a contrario eius, quod dicebatur in priuilegio, generali interdicto secundum Innocen. sed mirabilis erat ista conclusio, melius enim contra eos videretur concludendum, quod si priuilegiati erant in generali, ergo in particulari celebrare prædicto modo non poterant. quod est verum, non tamen sumendo particulare interdictum, vt sequitur. [*Castrum.*] etiam si in castro, vel villa vnica sit ecclesia. &
2 idem, si nulla. [*Interdicto.*] & tale † generale interdictum ferri non potest per ordinariũ, vel delegatum sine speciali & expressa papæ licentia pro pecuniario debito. quod dic, vt in extraua. Bonif. prouide attrendentes.
3 ¶ † Vltima glo. arguit, signat contrarium, & soluit. ¶ In glo. vltima. [*ibi, exercitium.*] licet exercitus non dicatur vna cohors, vel alia, sed multus numerus militum, tamen & missus ab aliquo numero, quasi ab exercitu missus accipitur. [*& ibi, cum quidam.*] illa forma recipitur in instituendo, quæ non recipitur in exhæredando,
4 vt in fundo hæres esto. in fundo exhæres esto. ¶ † In gl.
a vide qualiter. [*in fine.*] erit [a] autem particulare, cum interdicerentur eorum ecclesię, vel oratoria secundum Lauren. & Vincen. ¶ In glossa vltima. [*ibi, cum quidam.*] & infra de regulis iuris. odia. libro sexto. vide, quod ibi dicam super prima gloss. quoad §. exercitum. [*& in fine.*] vel dic secundum Hostien. quod pœna interdicti non est odiosa, cum ad correctionem animarum infligatur, s. ti. j. c. pe.

ADDITIO.

a ¶ Erit. Quod sit generale interdictum, & quod speciale, vide in capitu. præsenti. de senten. excommunicatio. libro sexto. & ibi per Io. An. neque. q. in nouella. & vide Ioan. Cal. in tractatu de eccle. interdi. in ij. membro, & in vj.

SVMMARIVM.

1 *Clericorum appellatione etiam canonici comprenduntur in indulgentijs.*
Priuilegium contra consuetudinem iuri communi præiudicans obtentum interpretandum est large.
Dubitandi ratio quæ.
2 *Epilogus glossarum.*
3 *Suffragium glossarum.*
4 *Suppletio glossarum.*

CAP. XVIII.

1 CVm tibi. Verbum † clericorum etiam canonicos comprehendit. dicit Abba. quod secundum casum, quem posuit. supra de testamen. cum tibi quæ est pars huius decreta. hoc dicit. Priuilegium contra consuetudinem iuri communi præiudican-
a tem obtentum interpretandum [a] est large. communis diuisio, secunda ibi, Consultationi. [*Clericorum.*] hoc est verbum, de cuius significatione quæritur. [*Ad canonicos.*] & videbatur, quod non propter ipsorum maioritatem. ad hoc supra de rescriptis. sedes, infra de sententia excommunicationis. quia periculosum, libro sexto. sed contrarium respondetur, nec obstat capitulũ sedes, quod loquitur in rescriptis ad lites odiosis & restringendis, secus in indulgentijs ampliandis, supra eodem, olim. nec obstat decretalis, quia, quę ponit speciale priuilegium episcopalis dignitatis, secundum Hostien. [*Etiam canonicos.*] concor. infra de priuilegijs, per exem-
2 ptionem. in fine. libro sexto. ¶ Glo. † prima ponit duas lecturas, & primam approbat. ¶ Vltima glo. dat simile,
3 & signat contrarium. ¶ † In prima glo. [*ibi, quoties.*] vide de testi. causam. secundo. super vltima glo. [*& ibi, pro redemptione.*] vide in capitulo statim allegat. in prima glo.
4 ¶ † In glo. prima. [*ibi, patrimonialibus.*] vel in casu decre. secundæ. supra de pœnis, secundum Hostien. [*& ibi, melior.*] quia illud de iure communi competit episcopo, vt probatum est, nisi forte dicas secundum Innocen. quod ibi de consuetudine hoc spectabat ad alium, puta archidiaconum, vel quia concedebatur dispositio, vt ex illis solueret debita ecclesiæ suæ. infra capitulo penulti. [*& in fine.*] quæ est pars huius. ¶ In glo. vltima. [*in fine.*] ibi soluitur in vlti. gl.

ADDITIO.

a ¶ Interpretandum. Quod ergo dicitur stricte interpretandum priuilegium, quod est contra iura, intelligendum est contra iura communia, non singularia, vt statutaria, vel consuetudinaria.

SVMMARIVM.

1 *Prælato, & ecclesiæ iurans obedire, non clero diœcesano, sed capitulo cathedrali tenetur.*
Iuramentum fidelitatis a quibus præstetur, & per ipsum ad quæ iurans obligetur, & nu. 3.
Canonicus fidelitatem præstat.
2 *Ecclesiæ appellatio quos comprendat, & quibus sumatur modis, numero 6.*
Etsi, quamuis.
Spiritualia iura non sunt diuisa inter episcopum, & capitulum.
3 *Episcopus, & capitulum sunt vnum corpus, & in quibus rebus, & qui vni iurat, alteri tenetur, præterquam in segregatis.*
4 *Vni eorum præcipienti obediendum, si contrarium præcipiunt.*
Inter eos quid si lis vertatur.
5 *Epilogus glossarum.*
6 *Additio glossarum.*
Canonicis singularibus per iuramentum præstitum prælato, & ecclesiæ quis non obligatur, nisi iurasset aliquibus non collegiatis.

CAP. XIX.

1 CVm clerici. Casus. † Iurans obedire prælato, & ecclesię, non clero diœcesano, sed capitulo cathedrali tenetur, communis diuisio, secunda ibi, nos igitur. [*Clerici.*] in prælatione constituti, vel alij, si est cõ-
a suetudo. [a] Innocen. & dicit, quod hoc iuramentum est debitum obedientiæ, non fidelitatis, vel homagij. quod pro spiritualibus non præstatur. s. ti. j. c. fi. dicit Host. quod si homagium non respiciat, fidelitatem respicit. vnde sequitur, fidelis vero, & per hoc obligatur ad multa. de quibus. s. de feu. c. j. Item canonicus fidelitatem præstat. de hoc. s. de exces. præ. grau. & de iureiu. breui. [*Præscripti*]
2 licet † ergo alias appellatio ecclesiæ comprehendat clerum diœcesanũ, & populum xii. dis. illa. ad fi. hic tñ propter periculũ, qd imminere posset ex periurio, sumitur stricte, vt patet. & facit. s. de iureiu. c. pe. & qd no. de pb. quis. ad
3 fi. lib. vj. [*& si.*] pro quãuis. [*Capituli*] † hoc iurm̃ pro spiri-

tualibus præstatur. tenetur ergo per istud communiter episcopo, & capitulo. spiritualia enim iura non sunt diuisa inter episcopum, & capitulum, qui sunt vnum corpus, & illa simul exercent, de excessibus prælatorum, capitulo primo, de his, quæ fiunt a præla. alias si quis clericus, vel laicus pro temporalibus aliquibus, quæ teneret ab episcopo, segregatis a capitulo iuraret fidelitatem episcopo, non teneretur capitulo, vel econuerso. de rescriptis, edoceri. secundum Innocen. [*Principaliter*] quasi dicat, si capitulũ † præciperet aliquid con-4 trarium præcepto episcopi, episcopo obediat. xi. quæsti. tertia, qui resistit. quid si vertitur causa ĩter episcopum, & capitulum? Dic vt plene no. in summa de postulan. 5 §. fina. ubi §. illud in summa Hostien. ¶ Glo. † secunda ponit sex modos, quibus dicitur ecclesia. ¶ Gloss. ter-6 tia reddit rationem. ¶ In glo. † secunda. [*ibi, canonicis.*] singularibus tamen canonicis per illud iuramentum nõ obligantur. xii. quæstione secunda, qui manumittitur, secus si iurasset aliquibus non collegiati. ff. de in ius vocando. communi, secundum Vincen. [*& ibi, scire.*] vbi de hoc. & supra ne præ. vi. su. capitulo vltimo. [*& ibi congregationem.*] cautius dixisset collectionem, vel conuocationem per ea, quæ dixi supra de iudæis, iudęi, primo, quatuor alios modos ponit glo. in præceden. decreta. vltima. scilicet murorum ambitum, corpus Christi, prælaturam ecclesiæ, & ipsius obuentiones. Fran. Ver. de rescriptis. eam te. addebat vnitatem totius ecclesiæ, vel omnes ecclesias orbis, septima quæstione prima, Nouacianus. supra de summa Trinitate. capitulo primo. §. vna. xxi. distinctione, quamuis. & clementi. de excessibus prælatorum. frequens. §. verum. In hac autem varietate dicebat ecclesiam sumi, prout præcedentia & sequentia verba patiuntur per decre. intelligentia. supra eodem titulo, bene facit infra eodem. nouimus; versi. pro quo, vbi aliter sumitur, quam supra de hæreticis, excommunicamus, secundo, vt vtrobique patet.

ADDITIO.

a ¶ Consuetudo. Secus in curato, quia iuramentum illius consuetudo non potest tollere. vide Ioan. Andre. in c. legebatur. de maio. & obe. super glo. j.

SVMMARIVM.

1 *Censurę ecclesiasticæ appellatio quæ complectatur, & quibus accipiatur modis. & nu. 3.*
Est fauorabilis, & ampliatur, licet interdum secus, numero 3.
Iudicat qui cito, ad pœnitentiam, alias ad pœnam properat, in fine.
2 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Correctionis, & coerctionis nomen quę contineat, iuncta glossa.
In incerto si fiat quod expediat, actio datur, versiculo fideiussi.
3 *Additio glossarum.*
Pœna certa in iure si non est, quę possit infligi.
Additur aliquando plus, quam sit apud actorem, vnde quid sumitur, circa finem.

CAP. XX.

1 QVęrenti, [1] Casus. appelatio † ecclesiasticę cẽsurę comprehendit excõicationem, suspensionem, & interdictum. & huius pars, supra de officio delega. quærenti. [*Interdict.*] dicit Hostien. quod de ista prima minus dubitatur. de secunda vero, & tertia magis, omnia tamen continentur sub nomine censuræ, vt hic dicit. per quod patet, quod censura ecclesiastica non vt odiosa restringitur, sed, vt fauorabilis ampliatur quo ad has spirituales pœnas inuentas ad correctionem peccatorum. de hoc supra titulo primo, capitulo penultimo, alibi tamen censura ponitur pro rigore. de bigamis, nuper. quandoque pro censura canonum, qui cleri. vel vo. capitulo primo, in fine. secundum Hostien. [*Indagatis.*] nam, vt ait Seneca, qui cito iudicat, ad pœnitentiam, alias ad pœnam properat. ff. xxx. quęstione quinta, iudicantem. Lau. [*Expedire.*] idest quam 2 videbit magis timeri. ¶ † Gl. prima allegat contrarium, dissolute tamen. ¶ In glo prima. [*ibi, legatus*] ibi dicitur, quod legatus Cæsaris idest præses prouinciæ, vel correctior non potest a se abdicare imperium [*& ibi, meminisse in fine*] communiter est lex, & incipit, si quid. ibi, dicitur, quod legatus remittit ad proconsulem id, quod animaduersionem exigit, nec habet ius animaduertẽdi, coercendi, vel acriter verberandi. [*& ibi, si quis pro eo.*] fideiussi pro illo, qui sic promisit, si Sticum non dabo centum milia dabo, redemi Sticum, & dedi, agam mandati, licet id non videatur mihi fuisse mandatum. nam id expediebat mandatori, ne committeretur stipulatio, pro qua fideiusseram, non pro Sticho. ¶ In glossa vltima [*in fine.*] vide de iudicijs, at si 3 clerici. super glossa penultima. ¶ In † glossa prima. [*ibi, depositionem.*] dicit hic Hostien. quod appellatio censurę non comprehendet depositionem, vel degradationem, illæ enim pœnę sunt odiosæ, & ideo restringendæ, infra de regulis iuris. in pœnis. libro sexto. cum suis concordantijs. illę vero, de quibus hic loquitur textus, sunt fauorabiles, vt dixi in textu. secundum eum. adde rationem, quia illę sunt temporales. istæ vero perpetuę. dicit etiam, quod licet ex vi huius clausulæ alia pœna, quam hic textus exprimat, contumacem punire non possit, ex vi tamen commissionis iurisdictionem, & sic coerctionem recipit, quare pęnam scriptam in iure potest infligere, & vbi certa non reperitur, mulctare, arbitrari, & punire & hæc patent ex his, quæ leguntur & notantur de officio delegati. de causis in fine. & capitulo sequenti. sic dicit intelligendum, quod no. infra de homicidi. pro humani. versiculo nostanto. [*& ibi, argumen. contra.*] in Vincen. cuius fuit hæc glo. non est versic. istud. argumen. contra. & tunc melius continuatur ad præcedentia, nec Hostien. etiam posuit. alias dic, quod respicit textum. [*& ibi, si præses.*] dic vt supra. [*& ibi. & cum quid.*] continuatur principio, non proximo contrario. [*& ibi, ex soluta sit.*] sup. quam quę inerant mandato. ¶ In glo. secunda. [*ibi, pastoralis.*] & capitulo secundo, libro sexto.

SVMMARIVM.

1 *Nouale quod dicatur, in priuilegijs de decimis noualium non soluendis cui eius, vel contrarij incumbat probatio, & quæ sufficiat, nu. 2. quandiu duret num. 2. §. ij.*
Terra cessat anni spatio communiter, & vbi, nisi fimo iuuetur.
2 *Memoria quod non extet hominum, vt probetur.*
Probationibus subueniendum, ne pereat.
Testes qui præferantur vtraque parte intentionem suam probante, circa fi.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
4 *Additio glossarum.*
Nouitius in religione dicitur intra annum.
Priuilegium, quod incipit iniquum esse, perditur, §. ij. ad dictionē suggestum, iuncta gl. exemplum.

CAP. XXI.

1 QVid per nouale. C. † In priuilegijs de decimis noualium nõ soluendis illud dicitur nouale, de cuius cultura nõ est memoria.

memoria, & qđ prius nullum, vel modicum fructum afferebat.& primo ponitur quæſtio, ſecundo reſponſio ibi, Licet autem.in qua primo ponit duas opin.ſecundo ſoluit.tertio moderatur ſolutionem,vel declarat.ſecunda ibi,Nos tamen.tertia ibi,Sed nec.[*Annum ceſſat.*] quod commune eſt prędiorum iſtarum partium, niſi multum cum fimo iuuentur.[*Adcultum.*]non diſtinguendo, an fuerit prius ſilua, vel an fuerint inde arbores extirpatæ,quod volebat ſecunda oppo.quod fuerant paludes,vel loca campeſtria.de quo hoc ſuppletur, vel

3 gloſſatur decre.j.ſ.eodem.ti [*Memoria*]ſed cui † incumbit hæc probatio? Reſpondeo.agenti.ff.de probat.ei qui dicit. epiſcopus tamen, & eccleſia parochialis de iure communi fundant intentionem ſuam,niſi aliud dicatur,vt patet in eo,quod legi.& no.ſ.de priuil.c. fi. & de decimis. quoniã, & c.dudum.ſ.de præſcrip. ad aures.& c.ex tranſmiſſa.Quid ſi quondam fuit nouale,& locus religioſus ſemper percepit decimas in integrum per cẽtum annos,& amplius,nunquid neceſſe habet probare quod nouale fuerit? Reſpondeo non ſecundum Hoſti. dummodo de priuilegio fidem faciat, & de perceptione poſt priuilegium tanti temporis,cuius extat memoria,ſed ſufficit, ꝙ hunc titulum alleget, & hoc modo probet, vt dicat tale priuilegium ſibi fuiſſe conceſſum, & poſt priuilegium tale fecit nouale, ad quod probandum inducit patientiam perceptionis tanti temporis, argu.ff.de vſuris.cum de in rem verſo.ff.ſi ſerui. vend.ſi quis diuturno.C.de ſeruit.l.ij.& fi.& in eo, quod legitur & no.ſ.de cenſi.peruenit. alioquin tempus ſolius, ſiue nudę perceptionis ſine priuilegio, vel alio titulo non prodeſſet,vt patet in eo,quod legitur.& no.ſ.de præſcr. ſi diligenti.ſ.de decimis.dudum.hoc etiam no.eſt ſecundum Inno.ꝙ talia priuilegia non extenduntur ad præ-

a terita noualia,ſed futura.ª vide quod dixi.ſ.c.j. de cultis infra annum, niſi forſan & hoc de præteritis ibidem ſpecialiter caueatur,ar.in eo,quod le.& no.ſ. de conſti. cognoſcentes.& c.fi.& eo caſu,quando de pręteritis conceditur, putat Innoc. intelligi priuilegium de his,quæ culta fuerunt a decem annis citra, cum tanto tempore inducatur conſuetudo,& dicatur ſeruitus continua.ff. ſi ſerui.ven.ſi quis diuturno.& C.de ſeruituti.l.ij.& vlt. & tunc habebit priuilegiatus probare, quod ante illud tempus,quo infra decem annos cultum eſt,tanto tempore fuerat incultum,quod nõ extat memoria de cultura,ſecundum Inno.ſed omni caſu, quo probandum eſt nouale, ſecundum Hoſtien. eſt totum, vt in principio publicetur,quando primitus eſt nouale,vt no.ſ. de priuile.c.fin. & in publicatione fiat fides,non ſolum de eo,quod nouale eſt,ſed de priuilegio iam conceſſo. probationes enim de facili perduntur. vnde eis ſubueniendum eſt, vt patet.C. de rebus credi. generaliter.reſpon. j.& in eo,quod legitur & no.ſ.vt lite non conteſta. quoniam.reſpon.j. vnde & conſilium eſt,quod & de publicatione plura inſtrumenta fiant, & in diuerſis locis deponantur,aut repoñantur, vt ſi forſan vnum amittatur,aliud reſeruetur, ar. Inſtit.de teſta.§.pe.argumen.in Auth.de conſan.& vte.fratribus.§. ſi igitur.coll.vj.ff. de teſta.vnum.ſed quid ſi in ipſa publicatione dicat eccleſia parochialis,quod talis locus cultus fuit,& de hoc extat memoria,quod vult probare per teſtes,nunquid eſt admittenda? Reſpondeo ſic,& in publicatione,& in iudicio probationes ſuper hoc admittendæ ſunt hinc & inde.nam & priuilegiatus volens probare,ꝙ non extet memoria, eſt admittendus. & eccleſia ſimiliter, ſi velit probare contrarium, & poterunt dicere teſtes priuilegiati,ſi tamen talem habeant conſcientiam,quod toto tempore ſuę memoriæ vſque ad hęc tempora viderũt locum incultum, aut ludis tranſeuntibus, vel paludibus expoſitum,& audierunt a parentibus ſuis,ſiue maioribus,qui & hoc a ſuis, & illi iſtud idem a ſuis audierunt,ꝙ ſemper fuit incultus, vel ꝙ communis opinio eſt,ꝙ ſemper fuit incultus. Econuerſo vero teſtes eccleſiæ poterunt dicere, ſi & talem habeant conſcientiam, ꝙ viderunt ipſum coli per multos vel aliquot annos ante datam priuilegij,vel audierunt a ſuperioribus ſuis ꝙ quãdoque cultus fuit,vel ꝙ comunis opinio eſt hæc ff.de prob.ſi arbiter.ff.de aqua plu.arc. in ſum.reſpon.j. §.fi.ff.de aqua quo.& æſti.hoc iure.§.ductus aquę.Talis autem probatio,vel ſimilis locum non habet,niſi hoc vbi in iure expreſſum eſt, vel quando quæritur de tempore,cuius memoria non exiſtit,vt hic,& j.eodẽ. ſuper quibuſdam.§.j.in fin. & in prædictis iuribus,& in cauſa matrimoniali,nec ſufficit hoc ab vno audiuiſſe, quod dic vt le.& no.ſ.de teſti.licet ex quadam.Quid ſi vtraq; pars intentionem ſuam probet? Reſpondeo ſecundũ Inn.& Hoſt.illi teſtes præualent, qui digniores ſunt, & veriſimiliora dicunt. ergo & pauci idonei aſſerentes locum fuiſſe cultum negantium multitudini pręferentur,ar.vj.q.vlt.actor.& in eo,quod leg.& no.ſ.de proba. tertio.ſ.de teſtib.pręterea.§.fin.& c.in noſtra præſentia. quod dic vt ibi no.ſecundum Hoſ. Aliquid plus dixerat Inn.quod decido. & vide plene in Spe.de proba.§.j.ver. vlti.quęritur.qualiter.vſq; ad fi.§.tamen quicquid ſcribatur,tu die breuiter formandum articulum ſuper cõmuni opinione de non extante memoria.& de hoc.de præſcri.c.j.lib.vj.in vl.gl.[*Conuentus*]vel quiuis circa hoc priuilegiatus.[*Incultus.*]vt ſilua,domus,paſcuæ,vel terrę

3 prauiæ.ſ.de deci.commiſſum.¶ † Vlt.gl.arguit a cõtrario,ſig.contrarium,ponit opi.¶ In glo.vlti.[*ibi,ex facto.*]

4 vide de priuil.quanto.ſuper gl.ij.¶ In † glo.iij.[*in fi.*]& ff. de peti.hære.l.vtiles.L.a.¶ In gl.ſic.ſ.[*ibi,§.quoties.*] & religionem ingrediens nouitius dicitur.j.annum.ſ.de relig.ſtatuimus.Hoſt.[*& ibi,c.j.*]vbi de hoc,& j.de elec.generali.lib.vj.¶ In glo. pe.[*ibi,modicos.*]dato ꝙ aliquos.& idem Inno.[*& ibi,quod ſcripſi.*]licet ibi in nouitate fidei permiſſum non competat,ex quo fuerint in fide ſolidati,tamen quo ad illos, quibus competere cœpit, durat perpetuo.facit quod no. de iureiu. & ſi Chriſtus.in glo. pe.& iſtud contrarium fuit interpoſitum.hoc dico, qa quod ſequitur,cõtinuatur ad præcedentia.[*& ibi.ſuggeſtum.*]dic vt ibi in vlt.gl.ſ.ꝙ principis ſuper hoc erit eiti maiio.& facit quod dixi.ſ.eod. olim. per quod dicebat hic Hoſt.ſi totum territorium caſtri deſerti priuilegiati occupat,& ad culturam redigũt, & caſtrum poſtea populatur,& eccleſia antiqua reędificatꝰ,vel de nouo alia fabricatur,ſubueniendum eſſet eccleſiæ,al.etiam quod le.& no.de no.op.nun.c.ij.j.rñ.Et facit de decimis. c. ij. §.vbi autem.lib.vj.

A D D I T I O.

a ¶ Futura.Contra no.Ion.de priui.dudum.& idem ibi Io.An.quod vide ſuper gl.j.& ille tex.idem probat.& c.ij.ſ.de deci.vbi vide.

S V M M A R I V M.

1 *Matricis eccleſia nomine cathedralis ſignificatur,& qualibet baptiſmalis,nu.5.*
Protectio.gubernatio.
Hæc,& vnio,non præiudicat epiſcopo.
2 *Epiſcopalia quæ ſint.*
3 *Taciturnitas vitiat indulgentiam,& quæ hic.*
4 *Apoſtolicæ ſedis iuſtitia etiam contra ſe interpretatur, quamuis ius non debeat ſuum negligere.*
Romana eccleſia mater & magiſtra.
5 *Additio gloſſarum.*

C A P. XXII.

1 VEnerabili. Finem † decreta.tolle pro ſumma, & pars.j. ponit epiſcopi querelam.ij.da iudices, & ſecunda ibi,Ideoq;.[*Fratres.*]canonici erant, vt ſeqꝰ, & forſan exẽpti. ad hoc de pri.cũ olim.ij. [*Protectione.*]j.gubernatione, & ꝙ ſibi de tpaliũ cura rñderet, Io.An.ſuper v.Decre.

& hoc fuit factum de speciali mandato papæ. Inn. vel fuit postea per papam confir matum, saluo iure matricis ecclesiæ Host. [*Receperunt.*] hoc non præiudicat episcopo, sicut nec vnio. s. de relig. do. c. ij. Vin. [*Episcopalia.*] 2 in quibus † continetur obedientia, institutio, & destitutio, de offi. ordi. conquerente. allegabatur tamen circa hoc consuetudo, vt sequitur, quæ necessaria erat, si mō. erat extra diœce. Colubrien. alias sufficiebat ius commune, de reli. do. de xenodochijs. cum suis cōcor. [*Suis*] s. crucis. [*Suo*] i. episcopi. [*Ibi.*] in mon. de Argauil. [*Tacita*] 3 in † impetrando, quod posset in mon. illo, quod dixit ad se spectare, instruere vnum de suis fratribus, quod non habuisset, si dixisset episcopum ibi habere iura episcopalia, cum institutio inter illa numeraretur, vt dixi secundum Inno, vel quia illud monasterium erat ordinis S. Benedicti. vnde dicebat, quod per monachum, non per canonicum regeretur, secundum Host. xvj. q. j. nemo. Ar. [*Compellatis*] vide conci. Vien. de censi. cum sit, quod reuocat contraria priuilegia, quo ad ecclesias in posterum acquirendas. [*Surreptionem.*] maxime. Hos. 4 [*Romanam.*] no. iustitiam † sedis ap. quæ contra se interpretatur, vt ius suum cuiq; reddat, quamuis nec suum negligere debeat, de supplic. negli. præla. licet. secundum Host. [*Nec suorum.*] ad hoc de conce. præben. quia cunctis, ad fi. lib. vj. dicebant illi contrarium, quia Romana ecclesia mater & magistra, de foro compe. c. fi. cum si- 5 milibus. ¶ In glo. † j. [*ibi, cathedralis.*] & quælibet baptismalis, de transac. præterea ii. de præscrip. ex transmissa. de ec. ædifi. ad audientiam. & cle. de sen. excom. c. j. & vj de quod ibi no. in gl. j. maiorem. [*& in fi.*] & s. de offic. archipresby. c. vltimo. Abba. de præscrip. c. j. ¶ In glo. tertia. [*ibi, præscriptio.*] quam ipse subditus allegaret nomine suo.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus, vel interdictus quo casu præstita cautione, & quo prius satisfacto absoluatur.*
Offensa manifesta quæ.
2 *In Carnotensi ciuitate quæ potestas comiti, & quæ canonicis eius.*
3 *In latronem qualis debeat esse iustitia.*
Persona pro re.
Mortuus homo an petatur, & qualiter fiat condemnatio.
Sententia formatur secundum petitionem, & aliquando secus.
4 *Sententia post appellationem lata non tenet, si post, tenet, etiam iniusta.*
In causa sua, vel ecclesiæ suæ, an & quibus casibus quis possit esse iudex, si negetur iurisdictio, an de ea cognoscat, vsque ad numero. 6.
In papam nullus habet potestatem.
Exemptum se alleganti statuitur terminus ad exhibendum de exemptione priuilegium, vel instrumentum, & eo exhibito, vel non exhibito. quid iuris, ei licet appellare, & quando, quo casu obparere non teneatur.
In notorio facti, vel iuris ordo non seruatur.
Subditi causa contra dominum agitur coram superiore, & quid si non habet superiorem.
Rei parua vtilius est agere.
6 *Pro sumitur pro per.*
7 *Satisfactio ante absolutionem a quo præstanda, & quæ congrua sit, & nu. 12. & 13.*
Cautioni iuratoriæ quando locus absolutionem aliquo petente.
Offensa remittitur facilius a Deo, quam ab homine.
8 *Epilogus, & suff. agium glossarum, & nu. 9.*
Absens condemnatur, & quis.
10 *Additio glossarum.*
Officiales quibus appellentur nominibus in Francia, & prouincia.
Bailiui, vel b[illegible]li qui. ibid.
Præpositi qui sint, ibi. sunt ecclesiastici, & seculares, & ideo debet addi circumstantia distinguens.
11 *Excommunicatio pro sola feratur contumacia an etiam pro delicto. & s. nu. 7. ad fi.*
12 *Iudex an præcipere possit solutionem fieri sub pœna dupli, vel quadrupli.*
An vt soluam, nisi intra tot dies solutionem probauero.
An condemnare reum in petitis, si actor probauerit.
13 *Offensa dubia quæ dicatur.*

CAP. XXIII.

1 EX parte. C. † Excommunicatus, vel interdictus pro contumacia, vel offensa dubia absoluitur præstita cautione de stando iuri, si pro manifesta prius satisfiet. Et dicitur manifesta per cōfessionem, legitimā probationem, & rei euidentiam. hoc dicit istud. & c. sequens. in prima querela comitissæ. secunda instruit iu- 2 dices. ij. ibi, Ad intelligendam. [*Comitissæ.*] quę in † comitatu Carno. dominatur, ratione cuius & in ciuitate Carnot. habet dominium generale, saluo tamen iure Carnot. ecclesiæ, secundum Host. quia canonici in ciuitate habent certos terminos, j. quos nec comes, nec alius aliquam violentiam potest inferre. & idem sibi vendicant in terris, quas tenent suæ iurisdictioni commissis. 3 [*Iustitia.*] qualis † fieri debuerit, de hoc vide, quod dixi de homi. tua. super glo. pe. [*Latro.*] i. emenda occasione ipsius. frustra enim peteretur homo mortuus, vel dic, quod recte peteretur homo mortuus culpa rei. ff. de ver- a bo. ob. si seruus. §. fi. fiet tñ condemnatio in æstimatione. nec ob. de accu. qualiter. ij. ad fi. formatur enim sententia secundum petitionem, quando hoc fieri potest, vt ibi, alias potest iudex a petitione diuertere. ff. fini. reg. l. ij. & iij. secundum Inn. dicit Host. illud verum, cum natura actionis hoc habet, vt ibi, alias fatuus esset iudex, qui petito homine condemnaret in æstimationem. C. de fidei. lib. l. fi. dicebat ergo, quod extra iudicium petebatur emenda. posset etiam peti ęstimatio hominis serui, & pro libero peti posset pœna, & interesse, de hoc. s. de iniur. c. j. vel petebant emendam libertatis suæ violatæ, quod patet per sequentia secundum eū, vel dic, quod facta fuerat iustitia verbalis, non realis, cū eū petebāt, vel realis b non ad mortē, pone ad fustigationē, [b] & carcerē, vel ita de facto petebant mortuū, sicut parochialis ecclesia petit corpus mortuū & sepultū, de sepul. ex parte. & c. in nostra. eo. ti. c. j. lib. vj. [*Offerret*] dicens se paratā stare iuri. 4 Sed cō. s. de ap. dilectis. So. ibi post ap. lata † fuit sñia, quare non tenuit, hic prius. vnde tenet, & si sit iniusta. Host. offerebat aūt hæc comitissa parere corā ordinario iudice vt tenebatē, vel forte corā canonicis. & hoc ex superbundanti, vel de iure, cū delictū cōmissū esset intra iurisdōnē ipsorū, secundum Inn. [*Nihilominus.*] i. non ob. cautione prædicta. [*Fecerunt*] per vnū ex archidia. suis, vt in integra, cui 5 super hoc vices suas cōmiserūt, sed nō nec hoc † ipso sñia iniusta, quod iudicauerunt in cā propria. C. ne quis in sua cā. l. j. s. c. forus. iii. q. iiii. c. j. So. si iniuria manifesta sit papę, pōt illā iudicare, ar. xxiii. q. iiii. Guillisarius. & c. se. sed & de occulta pōt facere inquiri. C. si quis impe. male. l. vnica. Si vero inferiori plato fiat, & est notoria, idē vī. s. quod illā vindicare possit in subditos, ar. ii. q. vii. si quis a proprio, vbi de hoc. & de maledi. c. j. vbi remis. dedi. s. de of. or. irrefragabili. §. excessus. & §. caterū. & d c. Guillisarius. Et est rō, quia notoria probatione non indigent. ii. q. j. manifesta. s. de ap. cū Ro. in fi. & iō talē punire pōt, de pœ. Ro. lib. vj. quia cū secundum Inn. in crīe, vel iniuria, quę notoria sunt, non sit necessaria sñia, non dicet tunc iudex in cā sua, sed potius executor pœnæ, ideo recusari non potest. s. de ap. nouit. quod dixit Inno. de sententia, intellige solenniter, & in rescriptis serēda, facit in Aut. vt iudi. sine quoque suff. §. necessitatem, & quod ibi no. & de re iud. c. fi. lib. vj. in v. gl. tamen Host. ponens istam gl. non posuit illud verbum. Si vero occulta sit illā non puniet, sed si velit, agat coram superiore, vt in cō. s. sig. & de of. dele. statuimus. lib. vj. & hęc vera sunt, quando agitur de

eur de iniurijs puniendis, verum, vbi agitur de rebus, vel
iuribus ecclesiæ, si papa agat ꝯ alium, vel alius ꝯ ipsum
decens est, vt arbitri eligantur, vt iudicium sine suspitio
ne procedat, ar. xi. qō. i. si clericus aduersus. iii. qō. v. quia
suspecti. potest tñ papa, si vult, causam delegare alij. nã
imperator causas suas, & imperij facit tractari per pro
curatores suos qui & si ordinarij sint iudices, tñ ab eo
dati sunt. C. vbi causæ fisc. per totum. C. si aduer. fi. l. j. &
ij. nec occurrit rō, quare vitetur suspitio, si sunt ordina-
rij, & non vitetur, si sunt delegati, ex quo ex certa scīa dã
tur a principe hi & illi, imo procuratores tãquam ma-
gis familiares magis pñt haberi suspecti. & sic ēt obti-
net de cōsuetudine, ꝙ papa huiusmodi causas delegat,
vel ipsemet audiet, si maluerit, vt no. ꝭ. e. glo. in fi. Si autē
aliquis papæ crimen obijciat, de hoc nullus potest co-
gnoscere nisi Deus. ix. qō. iii. facta subditorum. & c. alio
rum. excipitur hæresis. xl. di. si papa. ꝙ si de prāte eius, vel
snījs, vel dictis, vel factis suis quæratur, nullus cognoscit
nisi ipse solus. ix. qō. iii. nemo. & c. ipsi sunt. & c. cuncta
per mundum. & patet in eo, quod le. & no. ŝ. de iudi. cū
venissent. vbi vero eps, vel alius inferior prælatus agit de
iuribus, vel rebus ecclesiæ, vel contra eum agitur, corã
competenti iudice est agendum. C. si a non comp. iud.
per totum. xi. q. j. si clericus aduersus. & si ipse prælatus
in hoc casu iudicet, vel arbitretur, non valet. C. ne quis
in cau. iua iudi. l. fi. C. de arbi. l. pe. nisi notorium sit, ꝙ ali
quis iniuriose, vel violenter iura alicuius prælati occu-
pet, vel retineat. nam tunc licet non possit cognoscere,
nec necesse habeat, ex quo notorium est. ij. q. j. manife-
sta. hunc tñ notorium sacrilegium monitione præmis-
sa potest excommunicare, & alš punire. ij. q. vij. si quis
ergo epm. & c. si qs ab epō. vide quod dixi, de elec. nostl.
super gl. sed quid. ver. sed adhuc. & ŝ. de pœnis. dilectus.
quod si monitus, vel conuentus super hoc dicat, Ego
non sum de iurisdictione vestra, quia sum exemptus,
vel nō teneor dare, quod petitis, puta decimas, vel mor
tuaria, vel alia, priuilegio, vel compositione, vel alio iu-
re obstante. potest prælatus ad priuilegium, vel instru-
mentum, si ipsum habet, exhibendum certum termi-
num assignare, quod dic vt de priui. cum personæ. lib.
vi. quod si exhibuerit, siue verum, siue falsum sit, nō de
bet prælatus vlterius procedere, sed supersedere, & corã
superiore de iure suo agere, ꝙ cum causa iam facta sit
probabiliter dubia, non potest dici notoria, ar. C. quibus
ad li. procla. non licet. l. iij. & ideo non debet excommu
nicari, nisi causa probata coram superiore. ij. q. j. nemo.
& si prælatus excommunicauerit snīa sine difficultate
laxabitur, & quasi iniuste excōicans puniretur. ī. ti. j. sa
cro. & lib. vj. de sentē. ex. cum medicinalis. §. superior. &
præ. ēt si in veritate erat subditus, & ēt si in veritate iura
denegara debebat, sed si erat exemptus. pronunciabitur
snīa nulla fuisse. In vtroq; tñ casu tutius est, si conuen-
tus priuilegio exhibito appellet, ne prælatus procedat
vlterius ꝯ ipsum, nã lata postea snīa nulla erit. ŝ. de app.
ad audientiam. & bene valet apǣt a futuro grauamine
in hoc casu, cū extra iudiciū appellerat, vt no. ŝ. de ap.
cōsuluit. & c. bonæ. porro si nec priuilegiū, nec instrm,
nec testes, nec ꝓbationes alias exhibet, sed dicit, ꝙ alibi
sunt, tūc si notorium est id, quod p̄latus petit deberi, pu-
ta quia petit decimas parochiæ suæ, poterit conuentū
siue monitū excōicare, non obstante improbabili ne-
gatione, q̄ non facit rē dubiam, sup. vel ipsius ap. vt dixi
de censib. significauit. in gl. quia monachi. ver. & idē vr̄.
alioquin, si ꝯrium diceretur, facile esset cuilibet iurisdi-
ctionem superioris sui fraudare, & expediret negare, vel
mentiri ꝯ id, quod le ff. de tribu. act. illud. in hoc tñ casu
superior iudex excōicatū absoſonem petentem ad cau
telã absoluere pōt, de parendo iuri, & mandatis eccle-
siæ p̄stita cautione, & ipso absoluto q̄reret, quare nō de
dit decimas, vel aliud, quod petebatur. & si probauerit
iustã causam denegationis, absoluet eum a p̄ceptis, alio
quin condēnabit. s. ti. j. sacro. §. j. & ij. & §. verū, nã i hoc
casu præsumptio iuris transfert onus probationis in ex
communicatum, vt alš no. ŝ. de præsum. illud. & qui ne
gat id, quod de iure debetur, probare debet id, quod alle
gat. ff. de proba. ab ea parte, nec seruatur hic alius ordo,
nisi ꝙ hoc probet, vt in e. l. pater, q̄ nec alium ordinem
seruari præcipit. Et est rō, quia notorium iuris est. In no
torio aūt iuris, vel facti ordo iudiciarius nō seruatur. ŝ.
de iureiu. ad nostram. iij. Sed opponitur, vr̄. n. ꝙ in om-
nem casum habeat prælatus cognoscere, vtrum conuē
tus subditus sit, vel exemptus, & an priuilegium verum
sit, vel falsum, & an sit sua iurisdictio, arg. ŝ. de ec scrip. su
per literis. ff. de iud. si quis aliena. So. tunc habet locum,
quod iudex debet cognoscere, vtrum iudex sit, sicut illa
iura loquuntur, quando de hoc contenditur inter par-
tes, quia vna dicit, iudex est, alia dicit, non est. in hoc. n.
casu non in causa propria, sed in aliena dicitur iudica-
re. ff. quando app. sit. l. j §. in propria. secus autem, quãdo
iudex suam causam prosequitur, vt patet in superiorib.
casibus, quando. ſ. quæritur, vtrum monitus per epm sit
exemptus, vel non, vtrum priuilegium sit verū, vel non
vel aliquid aliud proponitur, quod tangit causam prin
cipalem. de his. n. vel similibus cognoscere non potest,
quia iam esset iudex in causa sua, quod esse non debet,
vt ŝ. no. hoc autē priuilegium, de quo hic loquitur dec.
restringi debet ad notorie delinquentes, argu. de of. de-
le. statuimus. lib. vj. Sed nonne, vbi conuentus priuile-
gium non exhibet, est ad arbitros recurrendū? Ita vide-
tur, ar. xi. q. j. si clericus aduersus. sed ibi loquitur. qñ præ
latus vult subditum suum conuenire, sed in hoc casu
stulte aget prælatus, si actorem se constituat. excōicet
ergo ipsum, si hoc cum bona conscīa facere potest, &
magis eligat conueniri coram superiore, quam conue
nire, quia fauorabilior est reus, q̄ actor, vt patet in eo,
quod le. & no. ŝ. de prob. ex literis. exemptus ergo cōpa-
rere non tenetur, si notoria est exēptio, ar. ff. qui satisda.
co. si vero. ff. de fer. l. j. in dubio vero compareat, alleget
priuilegium, & recedat. ff. de iudicijs. si quis ex aliena.
alioquin tenebit sententia in eum lata ex ea sola cau
sa, quod non comparuit, saltem suum priuilegium al-
legaturus, vt ibidem, vide quod dicam de regu. iu. scien
c ti. in sol. quæstionis. [c] vbi allegatur Speculator. Sed in
hoc casu tutius est, quod appellet, vt no. ŝ. eodem. glo.
ver. in vtroque. secundum Inn. cuius est quasi hæc tota
gl. quam non per omnia approbat Hostien. nam cau-
sa ecclesiæ non est prælati propria, vt patet in eo, quod
no. ŝ. de test. cum nuncius. vnde etiam in ipsa potest es-
se testis, aut iudex, vt no. ibi, & in summa de sententia &
re iudic. sub rubri. de sententia. §. quis debet sentētiam.
sub. §. proprius. quod dic vt ibi plene no. papa ergo, vbi
loquitur de iuribus Roma. eccle. poterit esse iudex. de
centius tñ est, ꝙ alij hoc committat. quod dic, vt not. ŝ.
de confir. vti. vel inuti. cum dilecta. §. quia vero. de iudi.
cum venissent. ſm Host. [*Relaxare.*] probat ista litera, ꝙ
6 ipsi idē tulerant snīam per se, vel alium [*Pro* † *canonicis*]
i. per canonicos. i. ad petitionem canonicorum. [*Con-
grue*] de hoc verbo erat dubitatio, quia dicebat comitis
sa, ꝙ congrue satisfaciebat cauendo stare iuri, canoni-
ci Caront. eꝯ, & prout continebat hic decisa. ob hoc
appellatum fuit ad archiepm, & post multam discussio
nem archieps reseruauit papæ hoc decidendum. [*Offen
sa.*] simul & contumacia, vt sequitur. [*In primo casu.*] ho-
7 die † distingue inter contumaciam dubiam, & manife-
stam, vt ꝭ. de sen. ex. venerabilibus. §. secus. lib. vi. [*Manife
sta.*] maxime q̄ illata est ecclesiæ ſm ea, quæ no. Io. ij. q.
vij. accusatio. in gl. pe. & datur. viii. dierum terminus ad
hoc probandum. ꝭ. de sen. ex. solet. lib. vi. [*Sufficiens*] hoc
iudex arbitrabitur, & si male poterit appellari, ad hoc.
ŝ. de pur. ca. nos inter. Host. [*Competens.*] i. sufficiens datis
pignoribus, vel fideiussoribus. & no. ſm Ho. iij. casus pri
d mo, cum quis excōicatus est pro simplici [d] cōtumacia,
vbi sufficit iuratoria cautio. secundus, qñ excōicatus est
pro prægnante inobedientia, vel ostensa manifesta, siue

notoria. & hic requiritur congrua, vel sufficiens emenda, vt s. tertius in offensa dubia, in qua requiritur iuram, requiruntur & fideiussores, vel pignora rõne offensę, vt probata veritate offensæ, licet dubiæ, facilius distringatur ad satisfaciendum, vt li. pen. ecclesia. j. s. tit. j. sacro. ad fi. vel dicit hic, competens, pp id, quod no. in fine. iiij. gl. Dicebat hic Vin. q̃ distinctio huius decre. locum non hẽt in cribus publicis, quia ibi, & si crimen est notoriũ, q̃ncunq; patere vult, absoluitur non relata q̃one de offensa manifesta, quia ecclesia non claudit gremiũ, nec publicam habet ęstimationem nisi quo ad expensas, quod dic vt s. de iniu. & dam. da. c. j. dicebat Host. excõicatus si pro nuda contumacia, sufficit, q̃ iuret, si pro p̃gnante, satisfaciet de his, quæ in s̃nia sunt implicata, siue de interesse, siue de expensis agatur. de hoc de iud. c. j. si pro offensa, vel delicto, de quo Deus tm̃ offenditur, nec est ibi spãle priuatum hominis interesse, vt q̃a Deũ blasphemat, vel de hæresi est suspectus, & tunc si notorium sit, nisi pœniteat, & oĩno desistat, non est absoluẽdus. s. de of. or. significauit. Si vero pęniteat, statim absoluitur. & si adhuc per pniam non satisfecerit, nisi ah̃s per eum illusum sit ecclesię. s. de hær. ad abolendam. §. illos quoq; ah̃s pp longum pniæ tp̃s stare posset nimis excõicatus. & sm̃ hoc loquitur, de eo, qui du. in matr. significasti. in occulto vero petens absolutionem est absoluẽdus. s. quod me. cã. c. j. s. ti. j. per tuas. vbi vero quis excõicatus est pro furto, rapina, vel iniuria, in qua versetur spãle & pecuniarium hominis interesse, tunc non est absoluendus, nisi primo satisfaciat, de rap. c. j. de vsur. cũ tu. & est diuersitatis rõ, quia Deus nõ requirit pecuniã, sed solum cor contritum. hõ vero econuerso, & quia Deus benignior facilius remittit offensã, q̃ hõ, ad hoc de cele. mi. de hoie. & licet hoc verum de rigore, dicit rñ, q̃ de benignitate tota die absoluũtur sine satisfactione. s. ti. j. ex tenore. & c. ea nosciuur. & c. sacro. & dicit addendum, quod no. de ap. qua fronte. [*Satisfactio*] facit. ff. 8 de coll. bo. l. j. §. si frater. ¶ † Gl. iiij. successiue soluit duas obiectio. & vnam qõ. ¶ Quinta gl. arguit. sig. c̃rium, & ibi remit. ¶ VI. gl. obiicit, & dupliciter soluit. ¶ In iiii. gl. 9 † [*ibi, generaliter.*] vide de don. post di. re. per vestras. super gl. antepe. [*& ibi subtractio.*] vide de rest. spo. olim. ij. super gl. ij. ¶ In v. gl. [*ibi, contumacia.*] vide, vt lit. non conte. tuæ. super i gl. [*& ibi sancimus.*] dicit ibi finis, condemnari absentem, qui licet non tacitus, sed requisitus mala conscientia absuit. ¶ In vj. gl. [*ibi, qui restituere.*] vide de do. c. ij. super j. gl. ¶ In vii. gl. [*ibi, quod iussit.*] vide de app. cum cessante. super j. gl. [*& ibi, ex stipulatione.*] vide de p̃sum. 10 afferente. super j. gl. ¶ † In gl. ij. [*in fi.*] Io. s. e. quãuis. sic vocantur in Francia, in prouincia bailiui, vel baiuli. vnde sm̃ Ho. in rep. apostolicis, q̃n de præposito ecclesiæ loquitur, exprimi deberet nomen ecclesiæ. vnde si scriberetur p̃posito Parisien. intelligeretur de laico, nisi adderet ecclesię Parisien. dẽt igitur addi circunstantia, per quã 11 euitetur æquiuocatio. s. de rescri. c. fi. ¶ In † gl. iiij. [*ibi, certum.*] liẽ quia ab hoie nullus excõicatur nisi pro contumacia. de hoc in p̃c. c. nemo ep̃orũ. & c. qui ep̃i. [*& ibi, iure cõi.*] de hoc. s. de rescri. c. i. [*& ibi permittimus.*] & j. eo. dilecto. põt dici. q̃ licet priuilegiũ ĩ illo puncto, de quo hic q̃ritur, non c̃tineret gratiã, cõtinebat tñ in alio, quo concedebatur capl̃o excõicare, vel interdicere pro proprijs offensis. ad idẽ. s. de rescrip. ex parte decani. [*& ibi, tunc iuret.*] de sen. excõ. c. vl. §. illis ẽt. lib. vj. [*& in fi.*] & j. 12 de hęr. super eo. lib. vj. ¶ In † gl. vlt. [*ibi, firmando.*] idem no. s. de ele. dudũ. ij. in gl. sed pone. & de hoc in Aut. de exhi. & intro. reis. §. sancimus ver. suscepto. in gl. scilicet. & in Spe. de sen. prola. §. ij. ver. est quoq;. & de forma eius. §. vt aũt. circa prin. an vero iudex p̃cipere possit solonẽ fieri sub pœna dupli, vel quadrupli, vide ibi in §. ij. in ver. sed nunqd iudex. & an possit p̃cipere, vt soluã, nisi j. tot dies solonẽ probauero, ibi in ver. seq. an vero possit condemnare reũ in petitis sub hac forma, f. si actor probauerit, vide e. ti. §. iusta. ver. sed ecce iudex. [*& ibi, hoc quippe.*] & 13 s. de p̃sum. afferte. [*& in fi.*] Host. legit plane, q̃ † si quis excõicatus petit absolui, & excõicans, vel is, pro quo lata est, dicit eũ non absoluendũ, nisi primo satisfaciat, absoluetur, nisi intra. viii. dies probetur offensa notoria. q̃bus lapsis reputabitur dubia quo ad absolonẽ p̃bendã. s. de sen. ex. soler. & hẽt hoc locũ, licet iudex prio habuerit illud p̃ notorio. Multi. n. iudices s̃nias ferunt vt p̃ notorio, sup̃ quo postmodũ dubitat. s. ti. j. sacro. ad fi. posset ẽt esse dubia, licet excõicatus fateatur cãm, sed aliqd alle. pp quod non sit satisfactio impedienda, vt si fatet, q̃ percussit clericũ, sed dicit, q̃ ad suã defensionẽ, vel c̃ confessionẽ proponit rõnabilẽ excusationẽ. s. de ac. cũ dilecti. tñ his casib. & similib. sine satisfactione non absoluetur, donec de defensione fidem fecerit, quia semp̃ ei, qui dicit, & non ei, qui nõ negat, incumbit probatio, ff. de prob. ei qui. Sed an hoc casu teneatur p̃bare intra viij. dies, alias p̃cise cogetur satisfacere? quod vr̃ pp ęqualitatẽ iudiciorũ seruandã. Ho. putat c̃riũ, quia in primo casu ecclesia per limitationẽ tp̃is prouidere voluit petẽti absolonẽ, q̃ sine cã neganda non est. j. q. vij. si quis omnem, in secundo satis sufficit illi, pro quo lata est s̃nia, q̃ excõicatus non absoluitur, nisi satisfaciat, vel defensionẽ suã probet, & si hoc casu p̃cise cogeretur satisfacere, posset nimis ex hoc grauari, quia nec solutũ de facili recuperaret, putat tñ, q̃ si contẽneret s̃niam, nec defensionẽ probare curaret, posset illi tp̃s a iudice limitari. j. qđ de intẽtione sua probaret, quo lapso posset cogi, ad hoc s. de pę. c. fi. de prob. licet. j. de rest. spo. frequẽs. §. pe. li. vj.

ADDITIONES.

a ¶ Seruus. Ibi vide Bar. & plenius in l. stipulationes non diuiduntur. ff. eo. ti. & ibi ponit formam petitionis, & sententiæ, & vide l. ij. ff. de confes.

b ¶ Carcere. Petit ergo iudex loci, vbi commissum est delictum a laico iudice delinquentẽ sibi remitti, quod an possit, vide gl. in ver. de more, in cle. pastoralis. de re iud. & Io. An. in cõmento. c. j. de rap. Et Bar. in l. j. C. vbi de cri. agi op. & ibi Bar. & Bal. in l. si an. §. fi. ff. de accu.

c ¶ Quæstionis. Ibi ponit etiam de clerico, & laico iudice citato. & vide Archi. xvi. q. iii. c. ij. in fi.

d ¶ Simplici. Hanc tex. in c. venerabilibus. §. idem notat. præsumptam & sequentem vocat manifestam, in §. se.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum pro articulo, vel clausula.*
Per quæstionis minoris solutionem incidit fortior quæstio.
Contra confessionem nihil opponitur.

2 *Probatio legitima facit quid notorium.*
Notorij modi qui per remissionem, quod facti est, non requirit accusationem, neque probationem, & iudicis in hoc arbitrium spectatur, nu. 4. §. j. iuncta gl.
Per legitime, dictio apposita est ad iudicis arbitrium recurrendum.
Tergiuersatio debet esse probabilis.

3 *Epilogus suffragium, & additio glossarum, numero 3. & 4.*
Iudicis, coram quo agitur, arbitrium spectatur, donec appelletur.
Ex quo vero est appellatum, vel alias ad superiorem recurritur, ipsius superioris arbitrium est spectandum.

CAP. XXIIII.

CVm olim. Summatum est. s. c. proxi. & communis diuisio 1 ij. ibi, Quia † vero. [*Capitulum.*] i. articulus, vel cla. [*Dicebant*] canonici. alias [*dicebat.*] s. capitulum. de hoc vide, quod dixi de rescri. caplm. in princ. [*Soluimus.*] i. soluere intelleximus. [*Dicimur*] a peruerse intelligentibus. sm̃ Host. [*Ligauisse.*] ver. Grego. secundo moralium. vide si. in Hiero. ad Dama. v. B. hoc intendit, q̃ per solutionem minoris quęstionis incidit fortior quæstio. & est si. de vo. ex multa. de baptismo, maiores. §. verum. [*Confessionem.*] contra quam nihil opponitur, alleg. contra, de accu. cum dilecti. & dixi. s. c. proximo. 2 super finem vltimæ. gl. [*Probationem.*] ergo † patet, quod probatio legitima facit quid notorium. & est hoc adde ac alios modos notorij, qui hñr. s. de coha. cleri. & mu. vestra.

vestra.& ibi dixi.Item patet per hoc ẽm Host.super hoc esse ad iudicem recurrendum,quod sonat verbum, legitime,quod statim sequitur.Item ẽm Vin.per hoc includit deprehensionem illam,de qua no. de iudi. cum non ab hoĩe.in j.gl.[*Tergiuersatione.*] probabili.& ponit hoc de notorio facti,quod nec accusationem,nec probationem requiri.de hoc satis in præced.decre. vestra.

3 ¶†Gl.iiii.iustificat textum,obiicit,& sol.¶In gl. pe.[*ibi, l.i.& vlt.*] vide.s̃.c.in his,super vlt.gl.& c.venerabili.in gl. vlt.¶In†gl. j.[*ibi,scyphi.*]ff.de rei ven.in rem.§.ii.& ff.de fur.cum pignori.§. si quis esset.[*& ibi.cursilis.*]Goffr. vocat hunc seminodum.¶In gl. & hoc.[*ibi deferri.*] quasi non,vt valeat,vel non valeat appellatio,facit quod no. in præc.decre.vt debitus.in gl.colligitur. & quod ibi dixi,& c.sæpe.ver. ꝙ si forsan. Dicebat Host.circa casum nostrum spectari iudicium,& arbitrium illius, coram quo agitur,donec fuerit appellatum,etiam si inique arbitretur.ff.de iust.& iu.l.fi.s̃.de re iudi.ꝙ ad consulta.Ex quo autem est appellatum,vel alsad superiorem legitime recursus habetur,ipsius superioris arbitrium est spectandum,vt in præ.decre.vt debitus.& s̃.de pur. canon. inter.& quãmmcunq; probatum sit coram primo iudice,si corã superiore aliquid rationabile proponatur, quare prima probatio non sit sufficiens, hoc ipse diffiniet,qui si probationem minus legitimam inuenerit, vel quia ordo seruatus non fuit, vel quia causa non cõstitit,absoluetur excommunicatus.ij.q6.j.nemo.& per hoc.& ea,quæ sunt dicta.s̃.c.proxi.dixit Host.superfluã quandam magnam gl.quam hic posuerat Inn.& maxime etiam per decre.solet.de sen.excom.lib.vj.quam ob eandem causam decido,& per ea,quæ habes.c.ti.venerabilibus.§.similiter.cum.§.se.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiorum verba largam habent significationem.*
Iuxta, & secundum prępositiones in eis causatiue posita videntur.
2 *Apostolica sedes est finale refugium oppressorum.*
3 *Dispositionis vocabulum potest intelligi diuersis modis,& quomodo hic, & nu. 7.*
4 *Consuetudo inducitur per eos qui intendunt vti iure suo.*
Seruitutem non inducunt,quę libera voluntate fiunt.
5 *Per æquipollentem dictionem quid consignificare, non refert.*
Adduio, vel mutatio prohibetur, per quam veritas subuertitur.
6 *Infinitiuum infinitiue intelligitur, & ei addita conditionaliter intelliguntur.*
Verbo meditatiuo quid iunctum causaliter intelligitur, exemplum hic.
Interpretatio gramaticalis in priuilegijs valet.recipienda, quæ in ri congruit, nu 7.
7 *Reconuentio videtur in casu huius decre.fuisse.*
8 *Priuilegium non tollitur per nouam constitutionem, nisi exprimatur.*
Neque etiam per non vsum,quandiu duret,nu.17.
Ei non fit prędudicium,si contra ipsum alibi eligatur quis, si idoneus non recipitur,nu.9.
Eius causa cessante,an cesset,nu.11.in fi.& nu.17.
Ius ex institutione facta tempore fundationis, vel ex consuetudine pręscripta quæsitum similiter non tollitur per constitutio. nouam non exprimentem.
Alienatio,vel mutatio fieri non potest in prejudicium alterius.
Consuetudo imprescriptibilis con.constitutionem nouam,& quam in fine.
Ei non præiudicatur, si non iuxta eam fiat electio in loco, cum idoneus non reperitur.
Habet vim legis,nu.11 in prin.
Per eam inducitur obligatio,nu. 12. & quæ requirantur,ibid.
Valet,licet non obtenta contradictorio iudicio,nu.15.
Ex quibus probetur modis,ibid.
Eadem spectanda in conceptione documentorum,nu.16.§.i.
9 *Idonea persona si non est in loco, vnde est eligenda, potest vndecunque eligi, neque fit consuetudine,vel priuilegio prauidiciũ.*
10 *Epilogus,& suffragium glossarum.*
Vetustas vim legis habet.
Seruitute vti non videtur nisi,is,qui suo iure vti credit,& nu.14. non acquiritur tempore,nu.13.
Eam si vsucapere vis opus est,interpellatione,iunge glossam, an sit tantum,vt quid non fiat,nu.13.cum glo.
Documentum,vel instrumentum de quo in alio fiat mentio, probari debet,sed non semper.§.in gl.ex hoc,& nu.16.
Quod faciat fidem,nu.16.vt concipiatur,nu.16.
Vt valeat res potius,quã pereat,quid intelligendũ,§. in glos.fi.ff.
Causa cessante cessat effectus, exemplum in priuilegio, & quomodo id accipiatur.
Si occasio non venit,§ fi.& nu.17.
12 *Additio glossarum.*
Tempore non inducitur obligatio,sed consuetudine.
Negatoria, & confessoria in quibus habeant locum, & quibus competant, & quæ prob.re sufficiat.
In eis quę veniant, in fi.
Confessoria actio ab actione interdicti discrepantia, §. sed contra hoc obiicitur.
14 *Eligendi ius cum canonicis me sine protestatione admittentibus nanciscor,secus si de certo loco eligam prælatum per centum annos nuda voluntate,& quid in alijs casibus.*
16 *Literæ testimoniales quæ faciant fidem,& quibus cõcipiantur verbis.§.sed quid si.*
18 *In compilatione iij. decretalis hæc fuit vltima.*
Ioannis summula citatur. in hanc decretalem quid concludendo scripserit.
Tancredus glossas suis auctoribus assignauit, etiam si plurium in vnam collegisset.

CAP. XXV.

1 ABbate. C.Verba † priuilegiorum largam habent significationem. vnde verbum,secundum,& iuxta in eis positum causatiue vr̃,non conditionaliter.& prima pars narrat causam.secunda diffinit ibi, is ergo. Prima subdiniditur primo ponitur petitio pro parte electi.secunda ibi,Cæterum,petitio, & responsio ꝯ electũ. tertia ibi, Nos igitur, ponit iura ꝯ̃ electum. quarta ibi, Ad hoc, responsio pro electo.quinta ibi, Contra ꝙ,replicatio contra electum.[*Ecclesiæ*]vacantis.s. S. Sil. hoc est de seipsis.[*Episcopo.*]loci diœcesano.[*Obtinere.*] propter contradictionem mon.S.Ber.de qua sequitur.[*Ad*

2 *sede†apostolica.*]quæ est finale refugium oppressorum.ii. q.vi.ad Romanam.cum si. [*& Altiacen.*]per hoc videbatur fieri reconuentio, & super hoc pronunciatur in fi.[*Depositionibus.*]receptis& remissis a iudicibus,quibus fuit causa commissa. & hoc continetur in proxima decisione ẽm Ho.[*xl.an & infra.*]de his verbis dictum est. s̃.de prob.licet.ver.ex præmissis.[*Monachum.*]ipsius monasterii S.Sil.vel forsan aliunde.[*Eiusdem loci*]S. Ber.[*Et conuentui.*]no.ad id,quod est hodie expeditum.de ele.religiosus.ij.rñ.lib.vj.[*Priuilegijs.*]cõcessis mon.S.Ber.[*Subrogationem.*]incipiunt verba priuilegij.[*Iuxta.*]istud est, cuius declaratio facit ad ii. & al.ẽm.[*Vestra.*]loquit̃ ab

3 bati.& mon.S.Ber.lo.[*Dispositione*]satis†erat dubiũ hoc verbũ,quod poterat intelligi de actu electionis, vt eligerent ibi abbatẽ vel soli,vel cũ conuentu,vel de eorũ gremio,vt sequitur,vel ꝙ haberent dispositionem in confirmando.s̃. de consue. cum dilectus hęc ergo videbatur declarare Calixtus, quod & potuit declarare ꝯsuetudo,per decre.ꝑdictam.[*Spacium.*]s.xl.an.& j.[*Extra indi-*

4 *cium.*]licet pro † bono pacis& extra iudiciũ hoc fieret, tñ quia intendebant iure suo vti,quod per prohibitionẽ apparet,inducitur cõsuetudo ẽm Inn.aliàs quæ libera volũtate fiunt,non inducunt seruitutẽ.x.q.iii. qa,de postu.bonæ.ij.[*Et similia.*] hoc includebat priuilegium Calixti,quasi illud fundaret sup priuilegio Pascalis. [*Se-*

5 *cundũ*]in priuilegio non erat,scd̃m,sed iuxta.sed†qa hoc casu æquipollet, vtitur alia dictione cõsignificatiua ad reprensionem illorum, qui eadem verba auctoris requirunt, non contenti mente. contra id. ff. de le-

gl. scire leges. ?. eo. In his. & c. propterea. & c. intelligentia. & licet de l. diuina nil videatur mutandum, apo. vlti. quod etiam videtur de l. humana. C. de ve. iure enun. l. j. § fi. illud de additione, vel mutatione, per quam veritas subuertitur, secus de illa, per quam lucescit, nō mutatur. secundum eum, al. nō liceret scripturam sacram glossare. & vide quod dixi, de cele. miss. cum Marthæ. in per ij. gl. & qd no. de su. Tri. c. j. lib. vi. in gl. ꝯfundit. [*Conditionaliter intelligitur*] hoc † iō, qa cū istud adiungatur infinitiuo, quod non hēt certum numerum, nec personā, infinitiue itelligitur, quod cum sit incertum, nihil sibi additum pōt significare rem certam, & ideo necesse est tunc cōditionalr intelligi verba ista. sed cum iungitur verbo meditatiuo, qui certus est, & certum numerum designat, & personam, tunc certum quid determinat. & ideo tunc ponuntur causatiue. & ex his no. gramaticalem interpretationem in priuilegijs valere ſm Abb. [*Illam.*] s. ſm. vel iuxta. [*Tolleretur.*] bona fuit rō, quia, vt dixi supet † ver. dispositionem. multipliciter poterat intelligi priuilegium Pascalis. ista vero interpretatio satis iuri cōgruit, vt caplm eligat. sed priuilegium operatur, ꝙ de certo loco. [*adiudicauimus*] & iuste pp priuilegium, & pp consuetudinem, ſm Ion. & Host. per sniam hanc apparet, ꝙ monachi S. Bern. reconuenerunt super hoc concor. quod dixi, de cā pos. cū ecclesia. in gl. hic patet, in prin. de cassatione electi fuit decisum, qa non faciebat ad titulū. [*Quoties.*] quod erit quot. vacabit. [*De cænobio.*] Quid † si cænobium istud S. Bertini sit alterius religionis, vel habitus, q̄ monasterium S. Sil. Altiacen. nunquid per nouā ꝯstōnē Cle. de elec. cum tōni. sublatum est hocius per priuilegiū, & hanc sniam competens, vt de illo vlterius eligere non teneatur? Et eadem qō formatur circa decre. cum dilectus. de consue. quo ad tale ius, quod competeret ex instōne facta tpe fundationis, vel ex consuetudine præscripta. Et vr̄, ꝙ non teneatur quasi illi non sint idonei. quo casu cessat priuilegium, vt sequitur, sicut cessaret priuilegium, si non essent ibi expresse professi. licet noua cōstō. vj. lib. hoc induxerit ?. de ele. nullus. Ita si hodie statueretur, ꝙ minor. xxx. annis non eligeretur in abbatem, prout de abbatissa statutum est e. ij. indemnitatibus. in prin. illi, qui non essent illius ætatis, repellerentur vt indigni, licet noua constō indignitatem induxerit. idem ergo dicetur de indignitate inducta ex veritate religionum in casu, de quo quæritur. Puto ꝯtrium, cum noua constō talia non tollat, nisi id exprimat, de cōsti. c. j. lib. vj. & bene facit, quod no. de ele. ex eo. quod. lib. vj. in vlt. glos. Constat ergo, ꝙ illa constō id non exprimit, ergo &c. & allegata in ꝯtrium concludunt, ꝙ idē esset clam hr̄e, quod non hr̄e, quod est falsum, vt ibi. & als ēt superflue poneretur cla in iuribus ibi al. in gl. pe. in cle. de æta. & qua. vt hi qui, in gl. antepe. & facit quod no. io cle. de sepul. dudum. in antepe. gl. Ad exempla in ꝯtrium al. Rñ. ꝙ non tollunt ius spāle mona. quod patet, quia possent oēs esse expresse professi & in ętate prædicta, vel saltem plures. Si igitur nullus sit ibi talis, licet pro ea vice pp casum euenientem non sit locus priuilegio, non tn̄ per id tollitur priuilegium, vt hic no. io vlt. gl & facit quod dixi. de ele. cum terra. sed in terminis qōnis priuilegiū io totū tolleret, quod cōstōois auctor non intendit. Si vero ista mon. erant eiusdē religionis, & post nouam ꝯstōnem alterū sit alterius videretur distinguendū, an alteratio fiat in mon. S. Sil. & id non dēt nocere mon. S. Ber. quia rła iuris dicit id, quod nostrum est a nobis sine facto nr̄o non euelli. ff. de reg. iu. id quod nostrū. Nec in p̄iudicium alterius se poterunt illi alterare. de do. inter dilectos. quod me. cau. cum dilecti, de ar. cū tpe. Si vero sit alteratio in mon. S. Ber. quia tunc nouiter noui iuris indignitatē incurrunt sibi imputent, vt sequitur. Sic. n. ibi & alibi distinguimus p̄terita & futura. io cle. de censi. c. j. cum concor. sicut si efficeretur ecclesia secularis. quod esse posset ſm ea, quę hn̄r. de reli. do. inter quatuor. Dico ēt, ꝙ noua ꝯsuetudo ꝯ constōnē illam esset imprescriptibilis, quia irrōnabilis, vt ibi ī prin. Itē ꝙ nec eps ēt cū caplo posset id hodie concedere ēt in fundatione, quod olim poterat, iuxta no. in præc. c. cum dilectus [*Idoneam.*] si non est † ibi idonea, eligāt vndecunq;, quia nec iuri, nec priuilegio, nec consuetudini congruit, ꝙ non idoneus eligatur. quod nec sine monali fieri posset ſm Ho. Si vero est ibi vnus idoneus, oportet illum eligi, & sic consuetudo rēstringit ptātem eligendi ad certam personam. de hoc vide quod dixi de ele. cum terra. ¶ † Prima glo. no. pro libello &c. sig. ꝯtrium, & soluit. ¶ Secunda gl. obiicit, & dupliciter soluit. ¶ Tertia gl. tractat de effectu prohibitionis ¶ Quinta gl. obiicit, & remit. ¶ Gl. [*ex hoc no. ꝙ si in priuilegio. &c.*] all. v. iura, & in ꝯtrium alia. v. ponit tres opi. & tertiam approbat. ꝯ quam al. duo iura, & rn̄det. ¶ Go. [*sic ff.*] al. x. concor & tria ꝯtria. ¶ Vlti. glo. arguit ad duo, ad primum alle. duas concor. ad scdm. viii. qrit, arguit pro, & soluit ꝯtrium. Iterum quærit, arguit pro, soluit. ¶ † In gl. j. [*ibi. §. si constet.*] §. j. est, vide in præ. c. cum ecclesia. super gl introducta. [*& ibi, §. pe.*] vbi lex, vel pactum agri non inuenitur, vetustas vim legis hēt. ¶ In glo. ij. [*ibi, §. ij.*] vide. ?. in sup. ¶ In iij. glo. [*ibi, l. vlt.*] vide de cā pos. cum ecclesia. super iiij. gl. [*& ibi, l. vlt*] q̄ dicit, ꝙ seruitute vti non vr̄, nisi is, qui suo iure vti se crediderit. [*& ibi, vsucapere vis.*] & pro tanto vicinus non vsucapit ꝯ me, qui habeo ius immittendi, ex quo statuto tpe ædes nō habuit. ¶ In gl. ad hoc. [*ibi, §. ij.*] al. ?. in fi. iii. gl. ¶ In gl. ex hoc. [*ibi, §. hoc insuper.*] vbi dr̄, ꝙ si in aliquo documento fit mentio alterius documēti, dēt primum probari. [*& ibi, §. j.*] expedit mulieribus ante nuptiales donationes actis insinuari, vt pereunte principali instrō per id probatio maneat. [*& ibi, si ea.*] si quod tibi donaueram, mihi redonasti, mihi nil obest donationis primæ instrm actibus sequētibus insertum. [*& ex hac scriptura.*] vide de success. ab inte. c. fi. super gl, vr̄. [*& ibi, chirographis.*] exusto chirographo, cuius tenor est in inuentario, per inuentarium probatur. [*& ibi, publicati.*] vide de probatio. qm̄. super vlt. gl. ¶ In glo. dist. iiii. [*in fi.*] vide de test. cām. ij. super vlt. gl. ¶ In gl. fi. ff. [*ibi, diuus.*] vide io c. in his, super vl. gl. [*& ibi, quotes*] sequitur in actionibus, vel exceptionibus ambigua oratio est, commodissimum est id accipi quo magis res valeat, quam pereat. [*& ibi, si cui*] vide in procemio. super gl. fi. [*& ibi, l. se.*] si iter legatum est quo iri nō possit, nisi opere facto, licebit sodiēdo & substruēdo id facere. [*& ibi, l. i.*] vide de fi. instru. inter dilectos. super gl. sic ergo. [*& ibi, quoties*] vide in præc c. cum super. super vlt. gl. ¶ In gl. pe. [*ibi, si cui.*] vide in proœ. super glo. fi. ¶ In gl. vlti. [*ibi, l. pe.*] priuilegium militum in testando his solis competit, qui in expeditione sunt. [*& ibi. §. vlt.*] officium curatoris dati ad litem, quam habet tutor cū pupillo, desinit finito iudicio. [*& ibi, §. qua ratione.*] pupillaris & exemplaris substitutio expirat per aduentum pubertatis, vel sanæ mentis. [*& ibi, & Attilicinus.*] loquitur de illo, qui non fuit vsus aqua, quia fons exaruit qui restituitur pro tempore, quo vti nō potuit. [*& ibi. l. pe*] vide in c. duobus. super. j glo. [*& ibi, l. j.*] vide de præscrip. auditis. super vltima glo. ¶ In † glo. j. [*in fi.*] ad contrarium responde, ꝙ licet non tollatur, vel inducatur obligatio tempore, inducitur tamen consuetudo, in qua non solum tempus, sed etiam illius, qui ex consuetudine tangitur, vel cui præiudicatur, requiritur cōsensus tacitus, vel expressus, vt no. ?. de consue. c. j. & ex consensu tacito, vel expresso obligationes nascuntur. ff. de pactis. l. j. ij. iij. & iiij. ad idem. C. de agrico. & censis. litibus. libro xj. hoc ponitur in Specula. de causa pos. §. fi. post prin. Sed q̄ actio competit ī hoc casu? Pro iuribus. n. competit vere, vel proprie negatoria, siue cōfessoria, quæ tm̄ competit pro seruitutibus & vsus. Dēt ergo agi & exprimi in libello, quia ad agētem pertinet de iure. ?. de cā pos. cum ecclesia, vel de consue. vt hic, facit quod dixi, de os. or. conquerente. de sepul. certificari. vel ex ꝯstōne. ?. de consue. cum dilectus. §. dr̄. vel ex priuilegio.

uilegio.lxiii.di. Adrianus & c.se & hæc actio quasi confessoria, vel negatoria dici potest.competit.n.quasi confessoria dño, vel quasi dño rei, vel ecclesiæ, vel potius ꝓcuratori, & custodi ecclesiæ, & cui ius quæritur in ecclesia, vel noĩe ipsius agit, qualis est prælatus ecclesiæ.ff.si ser.ven.l.j.prælatum ẽt intelligas quemcunq; ministrũ legitimum, ẽt si sit caplm, vel conuentus ecclesiæ, hñs bona discreta a prælato s.de rescrip. edoceri.cõpetit & hoc ꝯ possessorem rei.i.ecclesiæ, in qua agẽs dicit se ius c hr̃e.ff.si vsuf.pe.vti frui.§.vtrum.& ꝯ quasi [c] possessorẽ, qualis est is, qui dolo desijt possidere, vel qui se liti obtulit.ff.si vsufr.pe.l.fi.& qui non patitur agentem iure suo vti, vt patet in interdicto vti possi.nam qua rõne facit, quo minus agens possideat eadẽ rõne possidere vr̃.ff.si ser.ven.loci.§.si quis mihi.& l.si quis diuturno. datur ẽt confessoria in rebus non spũalibus ẽt creditori.ff.de remiss.l.j.§.item Iulla.& superficiario.ff.de superfi.l.j.§.fi.& vsufructuario.ff.si vsufr.pe.l.j.in prin. Et datur ẽt ꝯ superficiarium agri seruitutem debentis.ff.si ager vec.l.j.§.fi.quasi aũt negatoria cõpetit eis, quibus diximus competere quasi confessoriam, datur ergo quasi negatoria ꝯ illum, qui possidet, vel tenet ecclesiã, vel rem eius noĩe, cuius noĩe eius possidet, & ẽt ꝯ illum, qui noĩe suo tñ possidet, non ecclesię, vt si agam ꝯ aliquẽ, qui est in possessionem archi.dicens, Nego te, vel ipsum hr̃e ius exercendi iura archi.in mea dioecesi, vel in tali archidi. qui ad me pertinet principaliter, vel directe, quia sum eps, a quo idem archidia.tenetur, & recipitur.arg. quod dr̃ de vsufruct.qui nãlr possidet.ff.de acq.pos.nãlr.& tñ ꝯ eum cõpetit hæc negatoria.ff.si vsuf.pe.l.iiii.§.antepen.& fi.datur & quasi confessora archidia.& epo, a quo tenetur archidi.eadem rõne, quia est prælatus ecclesiæ, q̃ est directa & principalis dña iuris archiaconalis, & archidiaconus, qui hæc iura tenet ab epo, est vtilis dñs & sic quasi ꝯfessoria directa cõperit eo noĩe ecclesię, vtilis vero archidiacono noĩe suo, sicut dicimus in dño, & vasallo, ar.ff.si ager ve.pe.l.j.§.fin.dicimus autem dñm epm principalem, quia ad eum pertinet ordinatio oĩũ ecclesiarũ.x.q.j.decretum est, & te.xvj.q.vii.oẽs.& qui licet singuli in singulis ordinationem certam habeat, ipse tñ ꝓordinator est in cunctis.xxv.di.perlectis.inde est ꝙ põt agere pro singulis ecclesijs sibi subditis. de success. ab inte.c.fi.x.q.ij.c.fi.cum igitur quasi negatoria, & quasi confessoria rõne dñij, vel quasi cõpetant, vr̃ dicendũ, ꝙ si aliquis est in pos.alicuius ecclesiæ, & petat alij imponi silentium super ea, vel dicat, ꝙ nullum ius habet in ecclesia.non est audiendus, nisi dicat se hr̃e ius in ipsa ecclesia, sicut ẽt in rei vend.nõ auditur, licet dicat se habuisse possessionem, nisi dicat se dñm, vel quasi.ff.de rei ven.l.in rem.ff.de pub.l.j. Talis tñ possessor põt vti possessorijs iudicijs, puta interdicto, vti pos.& cõsilibus. Sed & si alius ꝯ hunc possessorem agit confessoria, vel negatoria.põt excipere possessor ꝯ agentem, & dicere, nõ est tibi ius petendi, & obtinebit ipse possessor, nisi alius probet intentionem suam.C.de rei ven.l.fi. ff. de rei vẽ. is.a quo fundus.ff.si vsuf.pe.vti frui.competunt & istæ actiones ẽt possessori illius iuris, quod petit.ff.si ser.ven. si forte.& l.loci.licet secus sit in corporalibus[d], quorum vendicatio nunq̃ datur possessori.C.de alie.iud. mu. cã d fac.l.vnica.Inst.de act.[d]§.j.nam & ꝯ quẽlibet impedientẽ dantur hæ actiones, vt s.no.Inde est, ꝙ si eps petit iura epalia ab aliquo abbate, vel quouis alio, nihilominus põt ipsum Ab.excõicare, & ꝯ ipsum alia iura exercere. Si vero eps peteret Abb.quasi suũ clericum, & subditũ de iure canonũ.i.vt ei teneatur in oĩbus, in quibus Abbas subditus tenetur rñdere epo ſm can.hic dẽt Abbas in oĩb.agere sicut liber, & dẽt in possessione libertatis tueri.ar.C.de li.cã.lite.C.de assess.tol.l.fi.& est rõ, qa hic vr̃ eps intentare ꝓiudicalem.qua pendente non dẽt Abbatẽ excõicare, nec alr̃ procedere ꝯ ipsum, alioquin fieret ꝓiudiciũ principali q̃oni, quia petit eũ in subditũ sibi adiudicari. Quamuis aũt ꝯfessoria detur ꝯ eũ, qui agẽtem vti non patitur iure suo, ar.s.de ꝑscri.veniens.s.de deci.dudũ.sñia tñ dabitur non solũ ꝯ perturbãtẽ iura, vt cesset a perturbatione, sed ẽt dabitur sñia rei, in qua adiudicauit seruitutẽ actori, vel aliud ius ab eo petitũ argu.ff.de neg.ge.qui aliena.§.fi. sed nec sufficit actori ꝓbare se possidere, nisi & probet ius petitũ sibi deberi.ff.si vsuf.pe.vti frui.ff.si ser.uen.l.j. Tñ ꝑ sñiam rei sic data non fiet alijs ꝓiudiciũ, quin ꝯ hunc vincẽtẽ agere pñt, nisi ꝯiunctio cãæ aliud inducat.ff.si ser.ven.loci.§.si fundus.nec mandabit sñia executioni ꝯ aliũ, sed ad interesse tenebitur agens, vt s.de ali.iu.mu.cã fac.c.fi.ſm quosdã, melius tñ dr̃, ꝙ nõ adiudicabitur seruitus hæc actori, quia nec petita fuit, & sic pronunciabitur, cum talis actor probauerit in tali fundo sibi seruitutẽ deberi, præcipimus reo, quod eũ non molestaret. Sed ꝯ hoc obijcitur, quia idẽ obtinuisset per interdictũ, vti pos.& si nihil de ꝓprietate probasset. In illo.n.non oportet aliquid ꝓbare de iure seruitutis, sed de possess.tm̃. Rñ.multũ plus obtinet, qñ egit de iure ꝯfessoria, q̃ qñ egit de possessione per interdictũ, q qñ egit ꝯfessoria, ẽt verus hr̃s ꝯdemnati ꝯpescitur ex vi sñię a perturbatione illius iuris, de quo actũ est. Secus, qñ egit interdicto. Rõ diuersitatis est, quia qñ quis succũbit in ꝯfessoria, cauere dẽt, ꝙ nec per se, nec successores suos impediet actorẽ vti iure, in quo obtinuit, & ideo hr̃s ꝯpescitur. Sed interdicto nihil aliud iniungitur, nisi quod non turbet actorẽ sup possessione sua, nec de successorib.suis, vel iure ipsorũ fit mentio.& iõ hr̃s non ꝯpescitur. Itẽ in cõfessoria, ẽt si actor non possideat, sed tm̃ ius hẽat, fertur sñia pro actore.& ẽt ꝯ possessorẽ executioni mandar̃.s. de cã pos.ad vltimũ. In interdicto.n.q̃tũcunq; actor ius habeat, non ꝓdest ei, si non possidet, imo nihilominus dabitur sñia ꝓ reo possidente. Est & inter hęc multa alia dissimilia inuenire. Adhuc tñ opponitur sic, nõne actio in factum in re iudicata dar̃ in hr̃dẽ? Vtiq;.ergo si iudicatũ est interdicto ꝯ aliquẽ, ꝙ non turbet possessionẽ meã, nõ solũ ipse, sed & hr̃s suus ꝑ hãc sñiam ꝯpescir̃. Rñ.verũ est, ꝙ in hoc casu actio in factũ ex re iudicata dabir̃ in hr̃dẽ, ex perturbatione tñ defuncti, ꝯ quẽ sñia lata fuit, sed non dabitur ex noua ꝑturbatione hr̃dis.põt aũt esse ꝙ iuste turbat, vtpote qui nec vi, nec clã, nec ꝓcario ab aduersario possidet.& post mortẽ defuncti iuste acquisiuit pos.illud vero no.ꝙ q̃uis ꝯfessoria, & negatoria non cõpetãt nisi dño, vel possessori hñti ius in re, vt creditori, & supficiario, tñ si ille, qui vt dñs agit, est in possessione, non oportet, ꝙ ꝓbet se dñm, vel ius suũ, qa nõ cogitur dicere titu.suæ pos. Sufficit.n.ꝙ possidet.C.de pe.hæ. cogi.C.de rei ven.l.fi.ar.op.ff.de li.cã.liberis.§.fi. & l. igitur. §.j.ff.de inge.l.fi.C.de lib.cã.l.ea, q̃.vbi vero dñs intentat negatoriã ꝯ vsufructuariũ, tunc modis oĩbus oportet, ꝙ probet se dñm.ff.si vsuf.pe.vti frui.rñ.i.qđ illa rõne ꝯtingit, qa vsufructuarius nãlr possidet.ff.de acqui.pos.nãlr. nec.ob.ff.de ꝓb.l.ij.& l.verius.& C.de ꝓb.actor.vbi dr̃, ꝙ actori incumbit ꝓbõ, quia illud verũ est, nisi ꝓsumptio sit pro ipso, vt le.& no.s.vt beu.ec.c.vnico.§.j. Alij dñr, ꝙ si agẽs ꝯfessoria, vel negatoria est in possessione seruitutis, de qua agir̃, tunc non est necesse, vt probet se dñm rei, cuius seruitus petitur, vel negatur. Sed si non est in possessione, tũc opz, vt ꝓbet dñium ipsius rei[13], & hoc ꝓbat arg.ff.si ser.ven.sicuti.§.sed si q̃ritur. Sed primũ dcm magis placuit Inn. In hac aũt ꝯfessoria, & negatoria veniũt res ipsa, & cautio.ff.si ser.vẽ.l.harũ.& Legi.& ẽt fructus, & dãna, q̃ post li.ꝯte acciderũt.nã ea, q̃ ꝓcesserunt accidentalr̃, spãlr peti opz.ff.si ser.vẽ.l.loci.§.ij.& l. si cũ meus.ar.ff.vti pos.si duo.§.fi.verũ si lata sñia res cui adiudicata est seruitus, euincar̃ a possessore, ꝓ quo lata fuit sñia, ille, cui mõ adiudicata est res nõ põt agere, vel excipere ex prima sñia olim pro possessore lata secundum Innocen. cuius est tota hæc glo. ad quod accedit, quod le.& no.j.de re iudi.c.pe.& de hac negatoria & confessoria no.s.de iud.examinata. quod dic, vt ibi no.ſm Ho.

13 ¶ In gl.ij.[*ibi.fiat vt ff.*] vnde petere possum, vt parietem reędifices

reædifices vsque ad eum modnm, quo possum immittere tignum. dixit Ho. illud speciale in seruitute oneris ferendi, vt ibi no. vel ſm eum hæc petebatur hic non iure seruitutis, sed consue. & priuilegii, quia nec seruitutes acquiruntur tpe. ff. de seruitu. l. seruitutes. iij. in princ. [*& in fi.*] & ff. de serui. vr. præd. l. eum debere. lo. ¶ In glo. 14 iii. [*ibi, extollens illud.*] † vsque ad cęlum extollere potest, si seruitus non impediat. de hoc. xij. q. i. c. ij. [*& ibi, certe non.*] ita & de his, qui nuda voluntate per centū annos certo loco prælatum elegissent, non sic, cum canonici admittunt extraneos ad electionem sine protestatione, quia tunc illi sibi possessionem acquirunt, quam & canonici tradere videntur, quod non est in alio casu ſm Pe. [*& in fi.*] de hoc in Spe. de causa pos. in fi. ver. sed pone, & in versi. seq. dicitur, idem de solo publico, super quo non licet pontem facere sine licentia principis. ¶ In gl. ad hoc enim. [*in fi.*] hoc enim reprobatur, cum 15 ſm † istā ɔsuetudinē nō obtentā ɔ̄dictorio iudicio hic iudicet. licet. n. nō valeat vt obtēta ɔ̄dictorio iudicio: valet tñ, quia sit obtenta nulla ɔ̄dictione præualente, ſm Inn. vel nulla ɔ̄dictione, vel interruptione interueniente ſm Host. Insti. de iure na. §. ex non scripto. quod innuit verbum. s̄. Semper fuerit, quasi sine interruptione. dicit ergo, ꝙ vnus modus probandi consuetu. est iste, qn̄ ɔ̄dictorio & c. alius, quando sic actum est bis, & præscriptum. s̄. de causa pos. cum olim. tertius, quando non extat memoria & c. ĵ. c. j. iiii. cum sic obtentum est ab omnibus & præscriptum sine aliqua interruptione & remittit ad ea, quæ, ſm eum dixi. s̄. de consue. super rub. quod autem hic non fuerit iudicium ɔ̄dictoriū, patet ſm eos, quia nec ex sñia arbitrorum firmaretur consuetudo, cum nec nomen sñiæ mereatur habere. C. de arbi. l. j. vnde nec infamat. ff. de his, qui no. infam. l. quid ergo. §. ex compromisso. adde quod dixi de con-e sue. c. fi. super vlt. gl. ¶ In † gl. ex hoc. [*ibi, exhiberi.*] vel cō-16 suetudinem probari. [*& ibi, contra morem.*] vbi plene de hoc. [*& ibi, ieiunium ij.*] vbi de hoc. [*& ibi, vt veterum.*] vbi etiam de hoc. [*& ibi, hoc insuper.*] quod habet. C. de edē. authen. si quis in aliquo [*& ibi, probabilius.*] & hoc placet Inn. & Hosti. [*& ibi, diligentius.*] hinc est, ꝙ tāta est iudicis auctoritas, ꝙ facit valere, quod aliàs nō valeret. ff. quod cum fal. tu. l. j. §. pe. in fi. ff. quod me. cau. l. fi. ff. de mino. ait prætor. §. j. [*& ibi, inter dilectos.*] & c. j. vbi de hoc. & s̄. de confir. vti. vel inuti. c. pen. [*& in fi.*] dicit Host. ꝙ vera est tertia op. hoc saluo, ꝙ fiat publicatio non solum iudicis auctoritate, sed etiam vocatis. quos res tāgit, & forf ma sua seruata, de quo remit. de fi. instru. ca. j. & ii. f & c. pe. & vlt. & de testi. significauit. & si fieret publicatio aliter, etiam per multos tabelliones, non facit fidem, forma vero seruata facit fidem, nec sufficit iudicis auctoritas sine obseruatione formæ, de proba. quoniam. imputent ēt sibi hi, quorum interest, si citati nihil opposuerunt. ad hoc, quod le. & no. de te iudi. inter. Sed quid si index dicat, noueritis, ꝙ talem ordinauimus, vel confirmauimus, vel instituimus, loquens non de præsenti, sed de præterito, nunquid per hæc verba probatur ordinatio, & confirmatio, & institutio, vr̄ ꝙ non, ar. hic cū suis si. & ff. de l. ij. Titia cum testō. rñ. j. ff. de leg. iii. cum quis decedēs. §. codicil. dicas tñ ɔ̄, quia fert testimonium veritatis, ar. s̄. de proba. post cessionem, cum suis si. xi. q. iii. præcipue. & est hoc satis expressum. ff. de dona. ex hac scriptura. ff. rem ra. ha. ne satisdatio. ff. de hære. instit. qui nolebat. ff. de ali. lega. leg. cūm vnum. §. verba. cum suis si. & vr̄ expressius. s̄. de iure pa. ꝙ autem. §. vnico. sic etiā consueuerunt formari tales literæ, non præsens tp̄s, sed potius præteritum exprimentes, quæ consuetudo spectanda est, ar. ff. de pi. acti. l. vniuersorum. s̄. de præsum. manda. cum suis concor. & quia absurdum esset tantā multitudinem condemnare, ar. ff. de off. præ. Barbarius. & quia non est curandum de verbis, ex quo de mente constat. s̄. eod. in his. & c. intelligentia. non ergo refert, vtrum tabellio dicat, vendit, vel vendidit, sic nec refert, vtrum instrumentum formetur in persona tertia, vel in prima s̄. de conuer. coniu. dudum. §. si ad ista. nec est si. si fiat mentio instr̄i, vt præmissum est, quia illud pōt esse vitiosum, nec ex literis pendet, nec ex officio suo sed hęc ex facto suo pendent. Item ibi fertur testimonium de ɔ̄ctu habitu coram alio, hic vero iudex fert testimonium de habito coram ipso. & hoc approbat curia ſm Host. vide quod dicam de re iu. ad apostolicæ. in fi. li. vj. sup. ver. priuamus. ¶ In gl. sic. ff [*in fi.*] Ho. remit. s̄. de pri 17 uile. quia circa. ¶ In † gl. vlt. [*ibi monasterio.*] nec reædificato, aīs reædificatum habebit eadem priuilegia ſm Inn. g al. de ele. quia diligentia. g vel ſm eum priuilegium datū ordini durat ordine durante, datum vero loco, vel possessionibus, q̄ sunt ordinis. durat etiam remoto ordine, de reli. do. c. ij. de sta. mo recolētes. [*& ibi. quia diligentia.*] de sup. neg. præ. c. j. in fi. Ho. [*& ibi a ɔ̄rio.*] & ĵ. de præbē. cum de beneficio. lib. vj. [*& ibi credo.*] idem Host. & facit qō Go. de qua dicam de consuetu. c. vlt. lib. vj. in princ. [*& ibi, & Aattilicimus*] vide quod ibi no. in v l. gl. [*& in fi.*] ĵ. de reg. iur. delictum. lib. vj. Sed dic, vt ibi no. & s̄. de or. 18 co. cum dilectus. in iij. gl. quia † decre. ista fuerat vltima in iii. compil. dixi concludendo lo. coram Deo profiteor, ꝙ hæc summula inflationem, vel inuidiam aspernatur. & gl. adeo palpabilem & amicam se præbet oculis omnium, vt nec auditor anniculus cathedram expauescat. & si quid tibi o lector in opere veritati ɔ̄rium videatur aut mendosam dicas literam, aut te minime intellexisse non ambigas. Tan. autem prolixius loquēs asserit, quod aliis non inuidus, nec ipsorum laboribus laudem quęrens, semper gl. colligebat in vnam, per magistrorum signa diuidebat eandem. & vide quod dixi. s̄. c. in his. post fi. glo.

ADDITIONES.

a ¶ Lib. vj. Facit ista ad exemplationem instrumentorum, vt non vitientur, licet de verbo ad verbum non scribantur, de quo de fide instru. cum Pe. tab.

b ¶ Pręscripta. An lex tollat consuetudinem, vide doc. §. diuus. in l. iij ff. de sepulchro vio & Cy. in l. fi. C. de testamen tis. & Do. Barto. de Saxy. in l. de quibus. ff. de legibus. in decima op. & vide gl. fina. in c. primo, de consti. lib. vj.

c ¶ Vtrum. Vide Barto. in l. si prius. ff. de noui ope. nunc. in vj. & vii. opp. primæ partis, & vide gl. de iudi. examinata.

d ¶ Acti. Vide l. officiū. ff. de rei ven. & l. si ventri. §. in bonis. ff. de priuil. cre. & in l. j. §. interdictum, ff. vti pos per Bar.

e ¶ Super. Et vide Bar. & Vinc. in l. de quibus. ff. de leg. & Do. Bar. de Bali. in repetitione illius l. in viii. q. & Cy. in l. j. C. quæ sit lon. consue.

f ¶ Et ij. Vide ibi Io. Anan. & Gui. in Spec. de instrumen. e. li. §. ostenso, per totum. & Cy. Bar. Bal. & Sali. in auct. si quis in aliquo. C. de eden.

g ¶ Diligentia. Ad materiam vide gl. quæ incipit, pone. in prin. in cle. fi. de rescri. & vide Bar. in l. inter stipulantem. §. sacra. ff. de verb. ob. & in l. qui res. §. aream. ff. de sol. & in l. j §. si quis ædificatum. ff. de noui ope. nun. & vide gl. j. in c. quoniam. de iure pa.

SVMMARIVM.

1 *Hæretici manifesti qui, & nu. 3. eorum bona confiscata ipso iure, nu 3.*

Pedagia, guidagia, & salinaria interdicta quæ, & nu. 3. et 7. et 8. quæ dicantur. nu. 7.

Ea qui concedant, nu. 3. 4. 7. & 8.

Laicus quibus casibus in ecclesiæ foro de se conquerentibus respō deat, nu. 5. & 9.

2 *Facti huius decretalis species.*

Vsurarij manifesti qui.

3 *Imperator solus dicitur mundi dominus.*

4 *Romanorum Rex post electionem concordem habet omnem quā imperator potestatem.*

Concilium non excludit papæ potestatem,

A papa concilia recipiunt auctoritatem.

5 *Legatus facit statuta.*

6 *Epilogus, & suffragium glossarum.*

Consuetudinis longe, & cuius origo hōium memoriā excessit, vis.

7 *Suppletio, vel additio glossarum.*

Imperium merum & mixtum a quo tempore competat ciuitatibus Italiæ.

Vectigalia a quo tempore ciuitates eadem vsurparint.

CAP.

CAP. XXVI.

1 Super quibusdam. C. dicit qui dicatur hæretici manifesti, & quæ sint pedagia, guidagia, salinaria interdicta, & quomodo intelligatur præceptum factum layco, quod de se concernentibus in ecclesiastico foro rndeat. & sunt tres partes. ii. ibi, præterea. iij. ibi, cum autẽ & ipsarum subdiuisio patet. & primũ & secdm dictũ erat eo. ti in iiij. cõpil. tertiũ erat. e. cõpi. iiij. de fo. cõp. c. ij. & ad intellm † decre. pôt præmitti, quod comes Tolosanus fuerat longo tpe excõicatus, & rebellis ecclesiæ, quia non parebat eidẽ in expellendo hæreticos de suo comitatu, postmodum veniens ad mandata ecclesiæ absolutus fuit a legato ad hoc misso, qui legatus fecit illi multa præcepta. & inter alia tria, quæ hic comes petiit declarari. [*Manifesti*] de 3 † manifestis vsurariis no. de vsu. cum in dię. [*Profitentur*] ẽt tacite, vt quia nolunt iurare, de hær. excõicamus. ij. §. si qui. Hosti. [*Confiscantur*] hodie confiscata sunt ipso iure, de hære. cũ fro. li. vj [*Mem*... *rutus*] de quo dixi in j. gl. [*Regnum*] Romanorum, non. n. putat Hosti. quod alij reges possint talia concedere. cũ hæc iura sint phibitoria, & solus imperator dr dñs mundi. ff. ad l. Rho. de ia. deprecatio. C. de quadrien. præscrip. bene a Zenone imo eẽ expressum, quod nec decreto ciuitatis, nec auctoritate pſidis prouinciæ pñt hæc concedi inconsulto principe, & si cõis vtilitas hoc exposcat, per l. quas hic alle. glo. & ff. de pu. & vec. vectigalia. sic ẽt de regibus Romanis intelligat. §. de censi. innouamus. & sic dicit corrigendũ, quod no. in Sum. de censi. §. ex quibus causis, ver. & nunquid rex Franciæ. Sõnum tñ videmus seruari de facto, quod reges, & ẽt ciuitates inter subditos, imo & inter extraneos, p suũ districtũ transeuntes imponunt ista de nouo. ¶ Dicit ẽt 4 Hosti. quod † vidit in Alemania per principes iudicari & teneri, quod rex Romanorum post electionẽ cõcordem habeat oẽm ptãtem quã imperator, nec vnctio ad id aliquid addat. §. de ele. venerabilem. dixi de hoc de iureiur. Romani. §. porro. in Cle. [*Lateranẽn. cõcilij*] non excludit, sed includi potestatem papæ, a quo concilia recipiunt auctoritatem, de elec. significasti, fm Ho. [*Introductũ*] & quõ hoc probetur dixi. §. e. quid per nouale. [*Pertinet*] de 5 iure, vel consu. j. de excep. c. ij. li. vj. [*Statutũ*] facit † ergo legatus statuta de hoc. j. e. ex parte. iij. [*Miserabilibus*] & cõsimilib⁹, sicut sunt cæci, ibecilles, & oppressi impotẽtes. §. de censi. licet. xxiiij. q. iij. si quis de potentibus. Ixxxvij. di. c. j. & it. quod ẽt obtinet fm leges, vt elicitur in Auth. vt differ. iudic. §. ij. & §. si vero contigerit, & §. si tñ conti- 6 gerit, & §. in ciuitatibus col. ix. ¶ † Vl. glo. signat contrarium, & ibi remittit. ¶ In glo. ii. [*ibi l. j.*] vide in præ. §. credenies, super glo. fine quibus. ¶ in glo. no. [*ibi, §. ductus*] sequitur, aquæ, cuius origo memoriam hoium excessit, constituti loco habetur [*& ibi, § vlt.*] longa consuetudo facit haberi, quod seruitus iure sit impolita. [*& ibi testamentũ*] vide de transla. qñ, in iij. g o. [*& ibi, adigere*] vide de iu- 7 reiur. veniens, in fi. vlt. gl. ¶ † In glo. pedagia. [*ibi, transeuntibus*] peditibus, Io. Vin. Phi. Inn. dixit Gof. dicitur a pede, quia dantur ab itinerantibus. ¶ [*In glo. dicuntur, in fi.*] & si is qui recipit, submitti vim, vel metum, ad restitutionẽ tenetur. ff. quod me. cã. metum. ij. §. sed licet. & intelligit hoc Ho. de guidagio volũtario, secus de antiquo, quod licite exigitur vt pedagium. Ego credo guidagium recipi non posse ab illo, qui alias tenetur ad guidam, & securum conductum, ab alio sic, qui ad hoc locaret operas. ¶ In gl. salinaria [*ibi, pro sale*] vt dñs terræ permittat emere, vel vendere, quod est sto. fm Inn. quia hoc alibi non inuenitur prohibitũ. sed Host. dicit, quod dicitur domus, in quibus dñi terrarum faciunt poni salem, & vendi, & emi a præpositis illius officij, ita, quod alius ibi non audet, nisi ad certã quãtitatem pro necessariis suis emere, vel vẽdere. ista vero sunt prohibita pro eo, quod regulariter monopolia sunt prohibita, ne quis impetret, vt sibi soli emere, vel vendere liceat. & fm id sumitur in neutro. C. de monopol. l. vna. fm Host. [*& in fi.*] & in aliis ca- 8 sibus notatis. ff. de publi. l. iij. ¶ † [*In glo. solus, in fi.*] post pacẽ factam Constantiæ, ex qua competit ciui. Italiæ merũ & mixtum imperium, viurpauerunt sibi ipsæ ciuitates ius ponendi vectigalia. ¶ In glo. no. [*ibi, allegare*] vt de præscrip. c. j. lib. vj. ¶ In glo. propter. [*ibi facit hæc pars dec.*] & dixit hæc glo. quia olim non erat sub hoc ti. hæc pars, vt dixi in prin. Host. vero reprehendens gl. dixit, quod ẽt ppter superiora faciebat ad titulũ ¶ In glo. vide in fi.] lo. & 9 §. de offi. le. quod translationem. Host. ¶ In † glo. de sua in fine] dicit Host. hoc intelligi, cum clerici sunt conquerentes fm ea, quæ no. de fo. cõp. cũ sit. ¶ [*In gl. vlt. in fi.*] vel dic, quod hic conueniebatur princeps, qui nõ habet superiorem, & hoc etiam ratione peccati. §. de iudi. nouit.

SVMMARIVM.

1 *Clericus traditur curiæ seculari facta degradatione, præsente secularis potestate, & quomodo tradatur, & nu. 3. & cur præsentia secularis adhibeatur, nu. 3.*
Laici non traduntur curiæ seculari.
2 *Capita quot, tot sententiæ.*
Damnabile damnandum per sententiam.
Degradatio actualis quomodo fiat in fi. & nu. 3.
3 *Secularis potestatis ab ecclesiasticis cur adhibenda quæque pſentia.*
Ecclesia pro prælato, vel episcopo. Intercedit apud dominum pro seruo, qui fugit ad ipsam, nu. 4. & qualiter, nu 5.
Efficaciter, non ficte.
Moderari, temperamentum significat.
4 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum, nu. 5.*
Falsarius quis tradatur curiæ.

CAP. XXVII.

1 Nouimus. C. † Clericus traditur curiæ seculari, quãa degradatur seculari potestate præsente, cui & denunciatur, vt recipiat illum in suũ forum. finis nõ respicit titulum, & præmittit quæstio. iuris, quam soluit ibi, Cum enim. ij. ad casum facti rñdet ibi, pro illo. [*Vt clericus*] layci. n. non traduntur, vt no. de hære. ad abo- 2 lendã. In gl. layci. [*Diuersis*] quia quot † capita, tot sententiæ. §. de cõcess. præben. quia [*Pluribus*] forte studiosis, vel scholasticis. [*Damnabile*] i. damnãdũ per sniam. [*Damnosum*] quo ad exẽpli perniciem [*Consequentiam*] ne. l. sit acephalus. xciij. di. nulla. & ideo necesse est, quod si non est de ecclesiastico, sit de seculari foro. [*Cum Ab.*] hic potest esse verũ. & tunc exponitur. [*Proiectus*] i. proiiciendus, alias est ver. ibi eius est. & tunc [*proiectus*] stat proprie. [*Celebranda*] quõ fiat degradatio actualis, habetur. j. de pœnis. c. ij. 3 [*Præsente*] forsan † ne possit fugere. & est hoc ipsale, alias regulariter non requiritur laycorum præsentia, de elec. Messana, cum si. vocari tñ possunt a prælatis, & venire tenentur ad auxiliandũ, de of. ord. c. j. de cleri. excõ. c. ij. cum suis concor. Host. [*Pronunciandum*] non solum ergo fit degradatio, sed ẽt pronunciatio verbalis, non tñ fiet manualis traditio, sicut quidam dicunt, ne tã rigidæ iustitiæ sanguinis consentire videatur prælatus, ne cleri. vel mo. clerici, & c. sniam. Sed qualiscunque fiat color, ad hunc effectũ agitur, vt occidatur fm Hosti. dicebat Abb. quod non dicentur hęc verba iudici seculari, quod in suũ forum &c. sed ipse iudex vocatur, vt per hoc intelligat, quod ammodo iurisdictionẽ habeat in illũ. [*Et sic*] pronunciatione. Cæteraliter facta. [*Ecclesia*] i. prælatus, vel episcopus. vij. q. j. scire. [*Efficaciter*] i. non ficte. [*Moderetur*] temperationẽ denotat. j. c. fi. [*Nostrum*] factũ narrat. [*Aqua*] 4 iij. Regum, vlt. & xxlii. quæst. iiij. Guilisarius. ¶ Glm. respon. per qõnẽ, & ponit opinionẽ. ¶ In glo. antepe. [*ibi, præsenti*] intercedit ecclesia apud dñm pro seruo, qui fu- 5 git ad ipsam, & recipit ab ipso iuramentũ. ¶ † In glo. iij. [*ibi, quidam*] Bar. Brix. hoc tenet. ij. q. vij. si qui sunt. [*& ibi, intellectus*] ñ alius verior fm Hosti. ¶ [*In glo. xvij. in fi.*] dicit Abb. quod prælatus iudicem secularem monebit ad pietatem, dicendo, quõ est imago Dei rememoranda ẽt de Petro, & de Magdalena, & de aliis, de quibus 50. di. §. e contra. ¶ † [*In gl. pe. in fi.*] & de gratia fm Host. Inn. dixit hoc

hoc esse de iure, scilicet quod falsarius nō tradatur curiæ quā spes est de ipsius correctione. sed secundum hoc nullū esse speciale in falsario secundum Host. aliqui dicunt, quod si criminaliter conuincitur, locum habet contrarium. Si in modum inquisitionis, locum habet, quod hic dicitur, ad quod facit, quod notat Ber. de falsa. ad falsariorum. in iiij. glo. Sed ibi scripsi contrarium post Hostien. vel de alio falsario loquitur.

S V M M A R I V M.

1 *Quod lapsus anni non noceat reo, qui propter absentiam actoris possessionem recuperare non potest. si indulgeatur, intelligitur hoc secundum ius commune.*
Missio in possessionem non fit, nisi citato reo, & contumace.
De in possessionem bonorum defuncti missione, nu. 4. remiss.
Possessionis recuperatio etiam non fit, nisi citato misso, & eo absente, quid iuris, nu. 2.
2 *Eum recuperare volentem repellit excommunicatio, quæ præstare debeat, nu. 3. & super quo audiatur, ibid.*
Oblatio cam volenti recuperare quid prosit.
5 *Epilogus, & suffragium glossarum. nu. 6.*
Tempus quod restituatur.
Administrator tutor ex pluribus conuenitur primo loco.
7 *Additio glossarum.*
De S. Marci Venetiarum ecclesia litigabatur, & inter quos.
Indulgentia huius decretalis in quo fuit. §. 4.
Præscriptio annalis an interrumpatur per oblationem cautionis, & quomodo. 8

C A P. XXVIII.

1 DIlecto. De eodē facto. ʒ. vt lit. non contesta. accedens. j. & h. d. Si papa † indulget reo, qui propter actoris absentiā possessionem recuperare non potest, quod ei non noceat lapsus anni, intelligitur hoc secundum ius cōe. ij. ibi, Quia vero [*Non potuit*] no. ergo, quod sicut non fit missio nisi reo citato, & cōtumace, sic nec recuperatur possessio nisi citato eo qui missus fuit. facit. j. titu. j. c. j. nam & cautio præstari debet misso, de eo, qui mit. in poss. c. j. ergo vocādus est. j. de regu. iur. quod omnes, lib. vj. Quis enim super expēsis, quæ soluendæ sunt, iuraret, nisi missus? alias enim anceps incurret periuriū. ff. rerū amo. Marcellus. Item posset ille legitimā exceptionem habere excōicationis, vel aliā, de excep. exceptionem, vel quia fideiussores nō sunt idonei. ff. qui sa. cog. si vero, secundum Host. & † no.
3 prædictū ver. excōicationis ad q. quod excōicatio repellat reum recuperare volentē possessionē, de qua in Spe. de contuma. §. fi. versic. sed pone, reus. Itē secundum Host. iura contraria. s. allegata hic in in gl. intelliguntur, quod missus citatur, & admonetur per iudicem vel corā vicinis iudice absente, & quia ipse non vult recipere, non est quid imputari possit offerenti & interrūpenti, cum in subsidiū alio non veniente facit, quod potest. xxij. q. ij. faciat, secundum Host. qui dicit, quod quicquid dixerit, putat, quod ad recuperationē veraciter & efficaciter allegari potest causa absentiæ. quo ad interruptionē non dubitat, quin sufficiat oblatio cum effectu ēt facta in absentia aduersarij. & de hoc ēt videas in Spe. de primo decreto. §. fi. ad fi. ver. quid si ipse intra annū. Quandā magnā gl. hic posuit Inno. & Host. post eum. cuius vide partem de offi. deleg. consultationibus. super gl. ij. partē vt lit. non conte. quā, in fi. & partē de do. & conm. contingit. in prin. vlti. glo.
3 [*Temporis*] s. integer annus. [*Recuperare*] præstita † tūc cautione, & restitutis expensis, quas nunc restituere nō poterat, quia nec erat, qui super illis iuraret secundum la. [*Ante concessionem*] no. non dicit ante tuam absentiam, licet cōiter sic glossetur. [*Effectum*] qui est, vt veniens reus nō audiatur, nisi super proprietate. Præterea secundum cōmunes glossas, ante tuam absentiam, posses dicere ante concessionem indulgentiæ. [*Conueniendi*] & offerendi, ac præstādi cautionē. s. de eo, qui mit. in pos. c. j. ij. & iij. de seq. pos. c. j. de offi. ordi. pastoralis. §. fi. Host. [*Facultatem*] hic tra-
4 ctauit † Host. de pe. missionis in possessionem bonorum defuncti ex l. fi. C. de edi. di. Adr. tol. quā petitio illa locū habeat, coram quo fieri debebat, quo iure petatur, qualiter in ea procedatur, & quis sit eius effectus, quæ decidēdi causa prætermitto, quia materia pure legalis & per doctores Azo. in summa, & Commentatores ibi plene tradita, & quia de illis aliqua videre potes in Specu. de testamentis. §. sequitur videre, versicu. vltimo sequitur, & de libel. conce. §. nunc videndum, versi. xxviij.
5 ¶ † Gl. j. ponit casum. ¶ Gl. ij. tractat de multiplici absentia. ¶ Glo. iij. obiicit, & soluit. ¶ [*Glo. nota, quod*] notat duo.
6 ¶ In gl. no. † quod [*ibi, nec anus*] vide de restitu. spoli. audita. in per. iij. gl. ¶ In gl. & ita. [*ibi quod tempore*] vide de præscrip. cum vobis, super vlti. gl. [*& ibi si quis sæpius*] vide, vt lit. nō contesta. accedens. ij. super glos. penultima. [*ibi. si feria*] tēpus feriatum repentinarū restituitur, & tempus, quo quis abfuit cā reipublicæ, vt in §. sequenti. ¶ In gl. penultima [*ibi, ex persona*] vide de præsumptio. capitulo. fi. super vltima gl. [*& ibi, l. vltima*] ex pluribus tutoribus qui administrauit, primo loco conuenitur, & eius successor. [*& ibi, pupillus*] vide de re iu. cum olim, super. iij. gl. [*& ibi, l. vlt. in fi.*] vide de accusa. ad petitionem, super j. gl.
7 ¶ † In gl. j. ibi, de Tito. secundum Host. erat quæstio de ecclesia sancti Marci de Venetiis inter archiepiscopum ex vna parte, & plebanum ex altera, cui Veneti assistebant, vt in decre. accedens, vt lit. non conte. ¶ In gl. ii. [*ibi, absentem*] & ff. de in integ. restit. l. vltima, Azo in summa, ex qui. ca. ma. in fi. G. in Spec. secundæ par. de resti. in inte. §. ii. ver. diximus, & se. ¶ In gl. iij. [*ibi, & si Christus*] & s. eo. ex parte. vel dic quod in hoc fuit indulgētia, quod sine oblatione cautionis impediebatur cursus præscriptionis annalis. & facit, quod
8 dicam super gl. & ita. ¶ In gl. & † ita, [*ibi, continuatur*] idem Vin. Inn. & Host. sed Gof. & Phy. cōdicentes per oblationem cautionis interruptā annalem præscriptionem ita, quod post reditū erit necessarius nouus integer annus, puto dictum gl. verū, vbi non est interrupta præscriptio per cautionis oblationē. sed solū impeditur cursus præscriptionis per indulgentiam papalem. & idem si alias de iure communi. Secunda vero opinio vera, vbi interrupta est præscriptio. ¶ In glo. sic tempus, [*ibi, scismatis*] repete, subducitur.

S V M M A R I V M.

1 *Oblationum nomine quid contineatur, & num. 3. 4. 5. & 6.*
Earum species triplex, num. 5.
2 *Apprehensionem habere alicuius rei, & de manu alterius recipere diuersum.*
Per nuntium tuum mittere epistolam, interest, an per meum.
3 *Consuetudini melius est inniti, quam præscriptioni, & ratio.*
Consuetum fieri dicitur, quod aliquando fit.
S. pe. c. nimis iniqua, de excess. præla. intell.
Criminale quid.
4 *Sacerdos quæ dicatur acquirere intuitu ecclesiæ.*
De septimis tertia pars, an & quo casu soluatur, ad dict. septimis.
De relictis an quid deducatur, circa fin.
Fraudi semper via præcludenda, ibid.
Receptorem suum prior & clerici procurare debent, in fi.
6 *Epilogus, & additio glossarum.*

C A P. XXIX.

1 CVm inter. C. † Oblationū nomine cōtinetur, quicquid offertur ecclesiæ quocunque modo in missa, vel extra, in ecclesia, vel extra. & sunt iij. partes. in prima ponitur prima qō, & eius diffinitio per Inno. In ii. ibi, verū. secunda qō, diffinitio per eundem. In iij. ibi, ac capellani. iij. qō, & diffinitio facta per Honorium. [*Capellæ*] agebatur contra capellam, quam defendebat. Abb. de hoc de præscrip. auditis, de ma. & obe. inter quatuor. [*Recepisse*] cum titulo, quod dic, vt. j. de præscrip. c. j.
2 lib. vj. [*Tuisque*] habebat † ergo rei apprehensionē, quod est longe diuersum ab illo, qui de alterius manu debeset recipere. xvj. q. ij. c. j. sicut est diuersum, an per tuum nuntium tibi mittā epistolā, quæ statim, cum illi tradidi, tua est, an per meum, quo casu tua non est prius, quā ad te perueniat. ff. de acquir. re. do. si epistolam. ff. de donain-

na. Inter vi.& vxo.si sponsus.In primo etiã casu cũ taliter misi, q ad me reuertatur,non statim est tua,ff.de fu.
a eum qui.§.fi.sm Vin.ª& melius hæc gl.cõpetit ei,quod
ĵ.dicitur de nuntio misso per parochiã[*De monte*]q.d.p interdum institutis per abbatem aoiicis, de quibus bene confitebat,cõmutebar collectionem interdũ suis de
3 putatis ad hoc.[*Consuetum*]q. d. q prior, & sui † innitebantur non præscriptioni, sed cõsuetudini,& caute,qa in præscriptione requiritur titulus,de consue.præscripta
b sufficit vsus sm Host.qui remit.de consu.ᵇc.fi.& ex hoc verbo, & ver.aliquando. s̃. posito no.dici cõsuetũ fieri, quod alqñ fit sm Vincen.[*Mittuntur*]prima exceptio [*Seu ad domum*]fa.sed facit pro sacerdote.de excel.præ.ni mis iniqua. §. pe. Sed illud potest intelligi de relictis ad pias causas,ar.ĵ.c.ex parte.ij.vel de priuilegiatis.de sepul. in nostra.vel dic vt ibi,& ĵ.e.ver.alias capellani.Hostiẽ. [*Nec non*]iij.exceptio.[*Ciminili*]i.pelue,& vide quod dixi, de offi.archi.ea quę.[*Ante crucem*]iiij.[*missa*]quinta,si habes.& [*in missa*]hoc copula.est de quarta[*et ea*]s.missa,& est quinta[*Lampades*]vj.oleum vero, quod dabatur in lãpadibus, non dabatur hic ad luminaria, sm Gos. & sic non ob.ĵ.c.ij.vel aliter,vt.ĵ.dicam.[*Vel quæ datur*]vij.ar.
4 q †ea quæ acquirit sacerdos a parochianis siue pœnitẽtiam iniungendo, siue alio modo, nisi aliud exprimatur,intelliguntur acquiri intuitu ecclesiæ,non personæ. ad idẽ.xij.q.iij.pontifices,de testa.requisisti.Inn [*Pro rata*]expone,vt s̃.de testa.Rainaldus.[*Primitias*] viij.exceptio.[*Decimas*]ix.[*Septimis*]x.exceptio.sed quare de his sol uit.iij.contra id,ĵ. eo.ex parte.ij.So. hoc potest intelligi, qñ relinquitur in fraudẽ, vt ibi in fi.vel dic aliud in partionario prouentuũ, vt hic, aliud in partionario mortuariorum, vt ibi,ar. ff.loca.& con.si merces.§.apparet. vnde dicebat Inn.illud verũ,vbi agit episcopus condi.ex decre.super relictis in testamento. Istud, cum agit condict.ex can.xij.q ij.concesso.x.q.j. antiquos.vbi habes,q ẽt de prædiis portionem habet,quæ tamen cõstat ad perpetuũ cultum data.x.q ij.hoc ius.nec ob.si dicas hic nõ epm, sed priorẽ agere,quia prior habebat hanc tertiam ab epo,vel egit prior,quia fuerat huius tertia constituta, vel alias illam stipulatus.Sed quia hoc probare non potuit.probauit consue.xl.an.in perceptione cuiuscunque prædictorũ.ff.de vsur.cum de in rẽ, sm Inn. vel dic sm Host. q hoc continetur nomine oblationis, vt hic,sed non noie mortuarij,vt ibi subtilius de certa summa relicta pro faciendis septimis, vicesimis, tricesimis nil deducitur.nisi fiat in fraudẽ, vt ibi,sed de oblatis in missis,quæ celebrantur pro septimis, deducit partẽ, quã ius habet in oblationibus,vt hic.sm hoc,quod dicit,& quæ repete, offeruntur in missis. quæ celebrantur pro septimis &c. & quamuis solutiones prædictæ notabiles sint & coloratæ sm Host. dicit tñ de relictis nihil deducendum regulariter, vt in contrario,nisi consuetudo aliud inducat,vt hic, & s̃ de sepul.certificari, quæ valde rationabilis est.& nisi quid confingatur in fraudem,vt in contrario in fine, cui semper pręcludenda est via,de diuor. quãto.§.pe.& no.sm Host. q si consuetudo dat hoc ius priori,multo fortius episcopo.& ecclesiæ parochiali, p quibus facit ius cõe.s̃.de test.c.fi. sm Ho.[*Pannos*] altas panes.xj.exceptio.[*Mortuorum*]xij.exceptio.[*Vestrum*]sm Vinc.& Gos. la.& Phy. fit hoc ad scandalum sedandũ, alias videtur,quod hãc tertiam recipere possint per clericos ab abbate institutos, sm quod præscripserant. dicebat ẽt Vinc.q isti prior,& clerici procurare dñt receptorẽ suum.nisi alias clericus ibi perpetuo esset ad alios
5 certos redditus institutus[*Quocunque*]&sic †no.oblationũ noie ptineri, qcquid donatur ecclesiæ mobile vel ĩmobile,in ecclesia,vel ex̃.secus,si dixisset oblationes altaris.x. q.j.de his.& c.antiquos,& melius.ĩ.e.c. Inn.vide, quod de triplici specie oblationũ dixi.s̃.de deci.quamuis,in fi. [*Ad eccle iam*] secus ergo de donatis intuitu personæ de
6 testa.officij, & c.se.de sepul.de his ¶†Glo.iij.obiicit,ponit op.& soluit.¶ In iij.gl.[*ibi,si a patre*] alias, si a dño. & vide de vsu.c.j.super.iiij.glo.¶ In glo. nonne.[*ibi* §.*vlt.*] & qui senti commodũ.&c.j. de reg.iur. qui sentit, li.vi. [*& ibi, dicunt quidam*]la.Go. & Phi.[*& ibi,dicimus*] ergo nec in primitiis, vel oblationibus.[*& ibi,partibus*] quæ si non sufficerent ad sustentationem presbyteri.& seruiẽtium, detraheretur de tertia , non ob.consuetudine aliqua,ad hoc de præben.extirpandæ.§.cum igitur,secun-
c num Host.ad hoc de of.or.præsenti.§.porro.ᶜli.vj.& eodem lib.de deci.c.ij §.vbi autẽ[*& in fi.*]vel dic sm Host. quod hic loquitur de expensis factis in causis,vel in nũcijs transmittendis, vel clericis pascendis, non de illis,q̃ fiunt causa refectionis, de quibus loquuntur contraria.

ADDITIONES.

a ¶Secundum Vin. Ibi vide Bart. cuius periculo res perit, & quomodo dominium de vno in alium transit.& vide ipsum in l.eum qui.§.sed & si dum.ff.commo.& Ioan.An.in c.cum contra, de pig.

b ¶De consue.Ibi vide Ioan.An.super gl. fi.& eo.ti.c.ij.lib.vj. super glo. cum bona fide.& in illa,& per ibi no.videtur potius hæc esse præscriptio,quam consuetudo.

c ¶Porro.Ibi vide in ca.si propter,de rescrip.lib. vj.& Bar.in l.princeps bona,ff.de verb.signi.

---

1 *Lis mota dicitur,cum fuerit contestata,& quibus casibus aliter dicatur,nu.3.5.& 6.§.fi. non laxanda,nu.6.*
Feretranus episcopus quo nomine alio appelletur.
2 *Causa dubitandi quæ fuerit hic.*
Interpretationi inutili non standum.
3 *Tempus varie spectatur ex casuum varietate, a quo quid venire dicatur,& nu.5.& 6.§.ỷ lt.*
Fructus a quo tempore veniant,distinguitur.
4 *Epilogus,suffragium,& additio glossarum,nu.5.& 6.*

CAP XXX.

5 EX parte. C. †Lis dr̃ mota,cum fuerit contestata.In prima partis q̃rela,quam secunda diffinit.ij.ibi,nos igitur, [*Canonici*] habebant forte bona distincta ab epo cum administratione diuisa.de hoc s̃.de rescri.edo ceri.[*Monasterium*]dicit Host.se ignorare,an ista Cęsaragustana ecclesia,cuius epo,& archidiacono scribit, fuerit regularis,cũ hic dicat mona.an vero episcopus illud mon.intrasset,sicut de renun.post translat. credit tñ, q sit regularis.Ego credo superscri.corruptã,& q debet dicere.Feretrano,quẽ vocamus epm Salcy. & ɔ̃ueuit iste cẽ abbas mõ. de Galliana.[*In eo statu.*]sed quare nõ in altiori vsq; ad cęlũ? facit quod dixi s̃.e.abbate.super hi.gl. forte,quia consuetudo erat in loco,q vicinus non ædificaret altius suo vicino sm Pet. & Abb. vel sic placuit papę,& solũ de significatione verbi quęritur[*Motæ lites*]
2 hoc † verbũ mouit dubitationẽ[*Iactus fuit*]& tunc parũ fuit ædificatũ,quod nec molendinũ tunc poterat molere.vnde potius fuisset grauamen,& expensa mon.q̃ vtilitas.vnde non fuit stãdũ huic interpretationi.de priui. c.fi.Ho.[*Contestata*]quo tpe fuerat ibi ædificatũ,ita molebatur.& de reædificatione aliquã vtilitatẽ hẽbat mona. sm Host.[*Sententia*]i.verbis suię,& ipsorũ mente.[*Facta*
3 *fuit*]cũ leges †diuersimode loquantur,dicentes qñq; spectandũ tps condẽnationis.ff.de tritica. l.in hac. qñq; tps quo pmissum est sisti.ff.si quis cau.qui aũt.§ illud,qñq; litis cõtestatio,vt hic. Vin.dixit,prout breuius post dños suos colligere potuit,sic notandũ,cũ principaliter aliqd petitur,q solui debeat,vel fieri , siue petatur aliquid , vel ipsius æstimatio,vel interesse ex ɔ̃ctu bonæ fidei,vel stricti iuris generale est tempus litis conte.spectari, nisi cõuenerit certo tpe, vel loco soluere. tunc enim spectabitur tps,vel locus conuentus. probantur hęc ff.li cer.pe.l. vinum.ff. de tritica. l.fi.& hoc,nisi fuerit in mora. tunc enim spectatur tps,quo plus valuit tpe morę,ff.de triti.l. pe.ff.de ac.emp.& ven.l. ratio.§. si per venditorem.ff.de condi.fur.in re ff.man. hoiem,& ff.de re iudi.si cal.ff.de verb. obl.quot. ibi dicit, Nisi mora purgetur.s̃. de loca. potuit.ab hac generalitate,quæ tempore lit.contesta.inspicitur,excipit casum. ff.man. hominem,quia ibi fideiussisti pro me, & soluisti, & inspicitur tempus solutionis.

nis.teneor enim tibi, & ad omne id,quod tibi abest.excipit etiam. ff.de eden l.vbi,quod dicit specialissimum, non excipit præ.l.qui aũt.§ illud, quia qđ ibi dr̃,spectari tp̃s,quo illi promittitur,non quo agitur,sup.tm̃,si vero peratur accessio rei, vel cã,vt sunt fructus in bonæ fidei iudiciis,indistincte veniunt a tpe moræ.ff.de vsu. mora. b & l.videamus.§.si actionem.ᵇ& §.pe.ẽt si lis nõ sit conte.ꝙ nõ est in iudiciis stricti iuris, vbi distinguit, si petitur, quod nunquam fuit meum, non veniunt fructus a tempore moræ,sed a lite conte.si peto,quod fuit meũ veniunt a tempore moræ, ẽt ante lit.conte.vt præd.§.si actionẽ, vsuræ tñ non veniunt in iudiciis stricti iur. C. de condi inde.l.j.nisi sint arbitrariæ,vel in legatis,fideicõmissis, quæ fauore vltimæ voluntatis censentur bonę fidei.ff.de acquir.re.do.quæsitum,ꝯm Vinc.de fructibus 4 vidisti, de rest.spo.grauis.¶† Glo.ij.tractat de duplici denunciatione.secunda pars respon.per ob.de decre.j.& ij. & c.¶ Vlti.gl.fortificat textum in fi.sig.contrariũ,& sol-5 uit.¶†In vlti.gl.[*& ibi.§.omnem*] ibi dr̃ lis per cõtestationem hr̃e initium. [*& ibi. & quia*] ibi dr̃,quod si decedit delegãs ante, quam res per delegatum geri cœperit,sol-6 uitur iurisdictio.¶[*In gl.j.in fi.*]&† lites non sunt laxandę, de rescriptis,nonnulli.Host.¶In gl.ij.[*ibi,constituitur*]nõ de nouo,si prius non erat[*& ibi,intellige*]ꝯm Inn.[*& ibi, latent*] vel forte casu.[*& in fi.*] vel hoc solum quærebatur de significatione verbi ꝯm Host. ¶In gl.vlti.[*ibi,imploratur*] hoc est falsum per ea, quæ habentur de officio iudi.c.ij.Host.verum dicit gl.in casu decre. quã alle.[*& ibi,ad perpetuandam*]& quoad ꝯstituendũ rem litigiosam & inducendã litis pendẽtiã. C.de lit.auth. litigiosa,& in const. Cle.vt lite pen.cũ lite. & taceãt ꝯm Host.qui per hanc decre.volunt dicere contrarium,cum hoc solum eliciatur ex ipsa, ꝙ lis non dicitur mota cum effectu, vel quoad multos casus in iure sparsos.

ADDITIO.

a ¶Si actionem. Ibi vide glo. & per ipsum plenius in l.si filios. §.j. ff.de ver.oblig.

SVMMARIVM.

1 *Legati constitutio de soluenda tertia mortuariorum episcopo,intelligitur,quæ de iure debetur.*

Legatus dubium declarat,de eius potestate etiam,nu.4.5.& 6.

2 *De relictis fabrica ecclesiæ tertia debetur episcopo, nisi reparatione indigeat ecclesia sine fraude.*

A contrario sensu argumentum ualet hic.

Quartam de quibus soluant ecclesiæ parochiali prædicatores, & minores.

3 *Sententiam suam interpretari non potest iudex officio suo functus præterquam in casibus,& quibus.*

Interpretandi quod quis definiuit,vel statuit, non habet officio finito potestatem,exceptis casibus quibusdam.

Fecisse is uidetur,cuius auctoritate quid factum est.

4 *Epilogus suffragium,& additia gloss.nu.5.& 6.*

Constitutio facit,quod facere poterat consuetudo.

Fraus per coniecturas probatur,in fi.iuncta glo.

CAP. XXXI.

1 EX parte. C.†Cõstitutio legati de soluẽda tertia mortuariorum epõ, intelligi debet de his mortuariis,de q̃bus de iure debetur. Cõis diuisio.ij.ibi,Cũ igitur[*Innouauit*]sic.s̃.de loca c.j.de treu.& pa.c.ij.[*Nobis*]intelligas ecclesiarũ inuitu.de testib. requisisti,& patet j̃. [*Tertiam*]operabatur constõ taxationẽ tm̃ forsan in prouincia,vel forsan in eadẽ diœcesi erat varia cõsuetudo, vel forte ẽt in eadẽ ecclesia. apparebat etenim, ꝙ qñq; soluerat dimidiã,qñq; tertiam,qñq; quartã,& sic legati ad ꝯplexuatẽ tollendã taxauerunt tertiam[*Ornamentis*] prima exceptio, [*Ad fabricam*] scđa exceptio [*Indigentis*] 2 ergo† si reparatione non indiget, soluet canonicã,licet ad frabricam sit relictum, vt cesset priuilegium cã eius cessante ꝯm Host. qui dicit, ꝙ si clerici dimitterẽt foramẽ,vel opus imperfectũ in fraudẽ, hoc eis non proderit,nec epõ oberit, vt in fi. c. ad hoc de diuor. quanto.§. pe.de resti.spo. frequens.§.pe. li.vj.vide quod dixi,de testa.c.fin [*Luminaria*] contra.s̃.eo. cum inter,ibi soluitur. & est tertia exceptio.[*Necnon*] quarta exceptio.[*Vel de bis*] v.[*catedrali*] de his omnibus Prędicatores, & Minores soluunt quartã ecclesiæ parochiali per decre. super a cathedram innouatam per conci.Vien.de sepul.dudũ.ᵃ [*Ratam habentes*] ex hoc sumit vires cardinalium inter-3 pretatio. nec puto,†quod iudex post officium depositũ per interpretationẽ suæ sententiæ valeat alicui præiudicare,ar.ff.de offi.præ.vt l.fi.& in eo, quod legitur & no. s̃.de elec.venerabilem. §. fi.nisi forte partes in hoc conueniant ff.de re iud.si conuenerit. ff.de no.op.nun.l.i. §. & post operis,vel nisi a superiore hæc potestas detur, vel a papa ratificetur,vt hic.& s̃ de offi.dele.pastoralis.§.prę terea. Durante vero officio hoc potest, vt in concor. alle.per Barto.& partibus præsentibus hoc facere debet s̃. e.in his.Host. & satis scripsi. s̃.e. olim, in ma.glo. & per hanc gl. terminatur qđ legistarum, an statutarij electi ad cõdenda statuta,si super illis postea ambiguitas oriatur,habeant illa interpretari? & dicitur ꝙ non,quia suo officio functi sunt.s̃.de officio del.in literis.illi ergo,quorum auctoritate facta sunt, illa declarent, quæ & reuocare possent.ff. de in litẽ iur.videamus. §.vlt.& l.sequen. facit.C.de leg.humanum.nec ob. ff.de ori.iur.l.ij.§.exactis,quia ibi durabat illorũ officium.Nec obst.ꝙ recurritur in talibus ad facientẽ,quia is fecisse videtur, cuius auctoritate factum est,& per quem vigorem sumpsit.j̃. 4 de reg.iur.qui facit, cum concor.li.vj.¶†Gl.j.no.legatũ inter subditos statuere, alle. tria iura, sed non inter non subditos. alle.alia tria, licet inter illos voluntariam exerceat,alle.v.iura.¶Secunda gl.p tres rationes,& vnũ simile probat legatum suam constitutionẽ interpretari pos-5 se.¶†In gl.[*ibi,l.j.*] vide.j̃.ti.j.ad eminentiam,in gl.ij.[*Et ibi,l.vlt.*]vide.s̃.ti.j.a nobis.j. super gl.ij.[*& ibi,emancipari*] apud procõsulem ẽt in ea prouincia, quam sortitus nõ est,& manumitti, & in adoptionẽ dari posse placet.[*& ibi,l.ij.*]vide de pœni.c.pe.in j.glo.¶In glo.ij.[*ibi,sed & si 6 quis,in fi.*]vide de fideius. peruenit, super gl. ij.¶† *In glo.j. in fi.*]facit ergo constitutio,quod facere poterat consuetudo per iura prædicta. nunquid autem constitutio legati possit tollere ius cõe,dixi ꝯm Host. de of. archipres. c.fi.& de hoc ẽt hic dixerat.¶*In glo.vlti.in fi.*]& probabitur per coniecturas,de renunciatione.c.ij.li.vj.

ADDITIO.

a ¶Dudum. Et an illo casu parochialis sacerdos episcopo soluet canonicam,arguit pro & contra Federi.de Se.consilio vj.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiorum appellatio maiora beneficia comprehendit in priuilegio de percipiendis fructibus beneficiorum.*

Beneficia maiora quæ dicantur,nu.4.

2 *Fructus beneficiorum percipiendi indulgentia ad quos non extendatur casus,& nu.3.& quando incipiat si detur ad tempus,nu.3. quam collationem,& annexionem non impediat,nu.3.*

Per commendam purgatur uacationis, & lapsus temporis impedimentum.

3 *Tempora priuilegiorum,intra quę quid indulgetur, vt numerentur.*

4 *Scholarium priuilegium percipiendi fructus beneficiorum, quæ beneficia comprehendat.*

5 *Epilogus,& suffragium glossarum nu. 6.*

Ius ciuile non debet calumniari.

Interesse tua,vt accipiatur.

Indefinite positum uerbum,generaliter accipiendum est,§.j.

CAP. XXXII.

1 TVa nobis. C.†In priuilegio de percipiẽdis fructibus beneficiorum appellatio beneficiorũ maiora beneficia comprehendit.Cõmunis diuisio.ii. ibi, Nos igitur.[*Indulgendum*]an inferior a papa hoc indulgere possit,no.j̃. de rescrip.si propter,li.vj.in gl.an legatus.[*Beneficiorum*]dixit Vinc. Pe.& Abb.post eũ,quod 2 †indulgentia nõ extenditur ad casus,quibus non vacat beneficium per mortem,quos notaui ꝯm eum,de consti.

sti.cum accessisset, nec in epatibus, de conces.præben. dilectus, si talis indulgentia haberetur in prouincia. nec ob.de præben.quamuis, in fi.li.vj.quia licet comprehendat canonias ecclesiarum cathedralium, non tñ epatus, nec in præben. laycorum, de insti.in ecclesia, nec in præbenda in, quę debetur expectanti primũ, tũ quia ille prior est, tum quia spãlius est primum, q̃ scdm, de of. dele.studuisti.sed de hoc dic, vt.j̃.de rescrip.si pp. vbi hãc gl.posuit Archi.in fi.capituli. nec in titulo primoniali, ad quem ordinatus est clericus. ad hoc de præben. [illegible], & quod ibi no. secus, si reciperetur in cã. hñs primoniũ pro præben.s̃.de symo.tua.itẽ nec locum habet in bñficiis cõmendatis s̃m eum, quia qui cõmendã concessit, purganit vacationis & lapsus tpis impedimentũ, cum ex cã differatur electio. xxviij.di. de Syracusanæ. imo & si eps̃ assignet illud bñficium cõmendatũ, non habebit hic indulgentia locũ, quasi non vacasset beneficiũ. idẽ no.de elec.nemo deinceps, li.vj.in gl.quid si.Item non habet locũ, si deposita restituit eps̃, sup quo vide, quod no.de rescrip. quãuis, li.vj. quod intelligit Vinc. quãdiu nõ inuenit locũ occupatũ ipse restitutus, als oportebat eũ expectare lapsũm biẽnij. Si vero de nouo assumeretur ad locũ iure repetitionis vel reductionis, tunc locus est indulgentiæ. an in beneficiis exemptis locũ habeat, dicã in præ.decre.si pp.[*Fructus*] non dixit beneficia. & vide quod no.de rescrip.si propter.[*Biennio*] cõputabitur
3 †a principio vacationis cuiusq; beneficij, s̃m Vinc. Dic ponderanda in hoc verba priuilegiorũ, vt no.de rescri.si pp.li.vj.[*Retinere*] vt dicebat Vinc. Abb.& Host.hic.hæc indulgentia non impedit collationẽ beneficij, quod cõferendũ est cum aliquo emolumento, quod dic, vt j̃.de of.or.pñti.§.porro, li.vj.& ĩ cl̃.lo.suscepti.nec putat Vi. q᷑ ista indulgentia impediat annexionem illã, de qua s̃.de præben.exposuisti. licet tñ fiat annexio, priuilegiatus habebit fructus suo tpe, quia intelligitur præuenisse, s̃.de fo.cõ.cõposuisti.[*In hoc casu*] s. vbi sine graui præiudicio alicuius priuati potest fieri interpretatio, alias cõtra.C.si contra ius, vel vti.publi, quoties, de priuileg.pastoralis, vbi de hoc.vel [*in hoc casu*] s.cum agitur de interpretatione priuilegij, vel indulgentiæ. s̃.c. olim, cũ si.&
4 per† hoc dicas idem in priuilegio huius studij, quo hic studentes fructus beneficiorum suorũ percipere pñt.vel dic s̃m Host.vt s̃.de priui.quia circa.[*Beneficia maiora*] vt dignitates, & personatus, quod alij non admittunt, cum diu vacare non debeant, & sic maiora vocat pinguiora. Inn.dicit Host. q᷑ hæc interpretatio est contra declarationem papæ. nec ob.quod de vacatione dr̃, per ea, quæ dixi super ver.retinere.[*Continetur*] contra.s̃.de præben.c.
5 fi.ibi dixi. ¶ †Vlt.gl.arguit, q᷑ indefinite &c.allegat con-
6 trarium, fortificat primũ.¶ In † gl.j. [*ibi, l.pe.*] q᷑ dr̃, q᷑ ad exhibẽdũ poterat agere oĩs, cuius interest, non debet calũniari, alias is, cuius interest hr̃e libros meos, vt proficeret, posset petere illos exhiberi.¶ In tertia gl.[*ibi seruitus*] vide in præ.c. quia circa, super vlti.gl.[*& ibi.l.aj.in p.*] in omnem rem pupilli datus videtur tutor sibi simpliciter datus [*& in fi.*] vide de cleri. non residend.cum dilectus, super gl.ij.¶ In glo.vl.[*ibi, munere*] de hoc plene.j̃.de elec.vt circa, li.vj.in glo.omnium.

S V M M A R I V M.

1 *Moderationis uerbum diminutionem continet, non augmentum, & num.6.*
Moderamen in rebus adhibendum, & exempla, nume.6. accipitur etiam pro gubernatione, ibid.
Dubitandi causa quæ fuerit hic.
2 *Ecclesiæ nomine intelligitur aliquando prælatus, & canonici.*
Clericorum necessitatibus quod superest, erogãdum in pias causas.
Fabricę tertia pars deputata, si non indiget ecclesia reparatione, ad utilitatem ecclesiæ conuertenda.
3 *Epilogus, & suffragium glossarum.*
Facultates inspiciendę, & secundum eas alimenta etiam danda, & numerum canonicorum instituendus, nu.5. iunge glo.
5 *Additio glossarum.*
Canonicorum numerus a quo diminui possit. §.j.
Inferior potest immiscere se, vbi quid fuit a papa petitum.
6 *Contrariorum non est perpetuo eadem disciplina, in fine.*

CAP XXXIII.

1 TRansmissę. C.†Verbum moderationis diminutionẽ cõtinet, non augmentum. Communis diuis. secũda ibi, Quo circa[*Facultates*] & hoc s. per diminutionem ipsarum sic est interpretandũ, ne sit surreptitium. Si enim diminutæ nou essent, & hoc papæ non expressissent, ipse literas nõ dedisset, ar.de cõsti.cum M.& c.pe. s̃m Inn. Plus placet Host.quod solũ ex verbo moderationis fuerit dubitatio[*Mutilatione*] i.di
a minutione.[*Nõ sint minuta*] nec insufficientes [a] s̃m Ho. [*Statu*] rationabili. als contra.de consti.cum omnes, ad
2 ad fi.[*Ecclesia*] forte† nomine ecclesiæ intendit prælatũ, & canonicos.s̃.e.c.si clerici. vel hoc dictum est, quia qcquid superest necessitatibus clericorum, erogandum est in pias causas. xij.q.i.quia.sic tertiam deputatam fabricæ sibi non reseruabit eps̃, si ecclesia reparatione non indiget, sed conuertet in vtilitatẽ ecclesiæ. xij.q.ij.nouis, in fi. argu. contra. x.q.iij.vnio.Phy.& G.[*Conuertentes*] ex vi secundi mandati.Inn.[*Duxerimus*] reseruauit ergo sibi,
3 vt dicã super glo.¶ †Gl.i.alle.iiij.concor. & duo similia. ¶ Gl.iij.aperit dubium, arguit, & remit.¶ Glo.iiij. aperit dubiũ, inducẽs tria similia, & arguit duo. & ad scdm all. duo contraria, vbi remittit.¶ Vltima glo.notat, & illud
4 determinat.¶ †In gl.j.[*ibi, in persona*] circa personã illius, a quo sunt alimẽta relicta, super quibus transigere vult, quæritur quarum sit facultatum, cuius propositi, & cuius opinionis.¶ In glo.pen. [*ibi, si societatem*] hanc & se.
5 vide de iur.iur.veniens, super.j gl.¶ †In gl.ij.[*ibi, reducendus*] in casu nõ tenet receptio ipso iure.j̃.de sta.re.c.vno. §.j.li.vj.¶ In gl.iij.[*ibi, non possit*] non sequitur, q᷑ inferior hoc nõ possit, ideo, quia hoc petitum fuit a papa. ad idẽ s̃.de fi.pres. literas, sed finis huius c. multũ facit.sed dicit Vinc.& Host.hoc fuisse, quia papa sibi retinuit, alias eps̃ cum capitulo potuisset. sic de iur. patro. cum dilectus,
b vt lit.pen.ecclesia [b] ij.¶ In gl.ex hoc[*ibi, si libertus*] & mo-
6 deranda† est mulcta, q̃ tolerari non potest a cõdemnato. C.de mo.mul.l.fi.ff.de of.præ.illicitas.§.fi.Itẽ moderatæ expensæ sunt restituendæ.s̃.de dolo.finẽ.& resistendum est cum moderamine.C.vnde vi.l.j.G.interdum moderamen sumitur pro gubernatione.xcvj.di.in scripturis, in fi. C.de iudi.l.fi.& de ped.iudi.l.fi.& C.mand.in re mandata.[*& ibi.forma*] ex qua procedit hoc, quia contrariorum non est eadem disciplina, de quo vide quod dixi super regula, qui sentit.de re.iur.li.vj.

ADDITIONES.

a ¶Nec insufficientes. Iste tex. videtur obstare opi.Inno.& Host.quam ponit Io.An.in c.cum M.Ferra.de consti.in glo.no.hic Inno.qui volunt per augmentum redditum ipso iure rumpi numerum canonicorum, quia hic papa non vult numerum rumpi.

b ¶Ecclesia. Vide de consti. cum accessissent, in prima glo. & super illa Ioan.Andre.

¶De regulis iuris, Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *De verborum signi.rubrica, & materia vbi tractatur.*
Regula Sexti vnde formata.
Regulæ verbum, quæ iura exprimant.
2 *Rubri, conuentionis iura, quæ fuerit intentionis auctoris inserere.*
3 *Ex rubricarum glossis quæ emolumenta afferat Io. And.*
Earum causa quæ fuerit eidem.

1 ¶De† continuatione & mã huius rubricæ plene no.j̃.e. lib.vj.super rubri. Multa generalia sunt in hac compilatione, ex quibus eod.tit.lib.vi. formatæ sunt regulæ, pro nũc vtar solum illis iuribus, quæ regulæ verbum exprimunt, s̃.de elec. venerabilem, ver. est enim. de maiori. & obe.cum inferior, de arbi.dilecti, de re iudi.quamuis, de testa.requisisti, in prin.de don.inter vi.& vx.nuper, & in vj.

in vj de procur.c.i.de iudi.c.vlt.in fi & Cle.ne Romani.
2 §.fane,tu† hac aũt vltima rubrica.& ad quam fuper prima remisi,submitto,ꝙ in hac rubricarum conuenientia meæ intentionis non fuit, oẽ, quod ad rubricã allegari posset.interere,sed id solum.per quod decretalis in totum, vel in parte aliqua posset saltem excusabiliter
3 in titulo collocari. Et†ad do.ꝙ oĩs canonista qui studẽs has rubricarũ glossas fine reuolutione memorabitur, ad quid glossã canon. qui præmittuntur. Et ipsas decre. allegant,scire poterit se inter bonos canonistas ex parte memoriæ nnmerandũ. Qua de causa & ad tale studiũ excitandum aliquarum metẽ alias exprimedã studiose subiicui. Nec omittã,ꝙ beatus Hiero. his glossis cãm dedit.quia cum propter decretalẽ, certificari.ipsius contẽplatione super titulo de sepul.hanc formam tenuissem id vtile studentibus fore percipiens, ipsorum zelo a totius cõpilationis prosecutione, me continere nõ potui.

SVMMARIVM.

1 *Res omnis per quascunque causas nascitur per easdem dissoluitur, casibus exceptis, & quibus, & nu.2.3.& 4.*
2 *Epilogus, suffragium, & additio glossarum. nu.3.4.*
Possessio quæ solo animo amittatur, & quæ animo, & corpore, circa fin.

CAP. PRIMVM.

1 OMnis. Ponet†per decr.ẽ.de spõs. præterea, ẽm Gof. Abb. & Host. Dixit ẽt Host. non solu hoc habere locum in carnalibus sponsalibus, vt ibi,sed etiam interdum in spiritualibus ẽm id, quod legitur & no.de regu.ad apostolicam.de transla.c.ii. fallit in adoptione principis anctoritate facta, q̃ soluitur sine principe per emancipationẽ. Sol.lex id cõcedit.ne plus possit adoptio, quã origo [*easdem*] in ɔ̃riũ
2 agentes.Gof.¶†Prima gl.ponit exẽplum,& quatuor casus exceptos dat simile, contra quod allegat contrariũ,
3 & soluit.¶†In gl.i.[*ibi,nihil tam naturale.*] sequitur,est quã eo genere quodque dissoluere, quo colligatum est. [*& ibi sicut in initio*] a principio volũtarium est obligationẽ contrahere.dissoluere aũt nõ licet sine consensu aduersarii.[*& ibi.§.in amittenda.*]ibi dr̃ ꝙ licet possessio nõ acq̃
4 ratur solo aĩo.tñ perditur solo animo.¶†In gl.i.[*ibi,contractus*] sicut patet in stipulatione,quæ verbis contrahitur, & verbis tollitur.in venditione,& locatione,& aliis similibus contractibus, qui sicut consensu contrahuntur,sic re integra cõtrario dissensu dissoluũtur.ff.de pac. si vnus.§.pactus.ver.idem dicemus, & l.ab emptione,& in l.alle.in gl.alter vero solus per suum dissensum tollere non potest obligationẽ semel cõtractã C.de acti.& ob. sicut. sed si ad traditionem rei processum sit,non solum nouus consensus contrarius requiritur, sed & contraria traditio.i. retraditio, vt in præ.l.ab emptione.[*& ibi,licite*]ẽ.de iureiur.tua. & patet ratio.ẽ.de spon.du. c.fi.& idẽ in spũali quoad casum,de regul.statnimus,de transla.c. ij & idem in omni voto,per quod quis se obligat,sed per dissensum obligatio illa non tollitur.ẽ.de voto, licet, & c.magnæ.Itẽ fallit hoc in quibusdã casibus,quibus quis põt ligare, & non soluere. & econuerso, de quibus.ẽ.de ma.& obe.cum inferior. Host.fallit hoc ẽt ẽm eũ in reconciliatione,& absolutione excõicationis, ẽm quam op.no.de sen.ex.cũ desideres [*& ibi, baptismo*] Et est ratio, quia in his,ex similibus contrarius actus congrue interuenire non potest. sicut & virginitas semel amissa non recuperatur.xxxij.q.v.si Paulus.sic & in oĩbus, in quibus character spũalis, vel corporalis imprimitur. Hosti.[*& ibi,acceptillationem*] quæ est ciuilis liberatio.[*& ibi. sed non natura sui*]quia facta super contractu,qui est iuris gentiũ [*& ibi,potestate conuentionis*] l.vi pacti.[*& ibi,in prin.*] Item
a confusione. ff.de fideiuss.l.hæres.[a] Hosti.[*& in fi*]idem dixerunt. T.Goffr.Phil.sed tu dic ẽm Hostien. ꝙ omnis possessio solo animo perditur,si icipias ab aĩo,vt in §.in amittenda.si incipias a corpore,vtrunque requiritur,vt in l. quemadmodum. Cũ ergo nunquã acquiritur nisi corpore.& animo,vt in l.possideri.i.respon.solo vero aĩo perdatur interdũ,vt in §. in amittenda restat, quod facilius perditur,quam acquiratur.Idẽ in peculio,quod facilius amittitur, quam constituatur. ff. de pecu. non statim, & j.de præben.dudũ, li.vj.ibi de hoc in glo. pen.

ADDITIO.

a ¶Hæres.ibi vide in pluribus.§.illi in l.maxime,in §.fi.quod intelligitur, vt ibi no.Bar.& in l.Vran us,eo.titu.

SVMMARIVM.

1 *Dubia in meliorem partem interpretanda. & qua.*
Coniecturis in incertis locus, non in certis, in fi.
2 *Epilogus, & additio goff.nu.3.*

CAP. II.

1 EStote. Ponet†per decr.de simo.& sique stiones [*Misericordes*] Luc.vj.[*Facta*] publica, in quibus peccatũ notari nõ potest, vel indifferentia.Ho. [*Interpretentur*] xi.q.iii.absit, vbi de hoc.cõtra.de cleri.non resi.c.i.de electio.Olius.ibi soluitur. Dixit Vinc.hic,ꝙ in illis vehemẽtior præsumptio est pro parte austera,quã pro benigna, & eodẽ mõ soluit.de pę.di.vij.baptizat⁹,alias est ver.sub e nullus.concor.ad regulam.ff.de reg.iur.semper in dubiis,& inde sumpta est ẽm eum [*Scriptum*] Mat.vij.I)[*De quibus*] ex quo sunt publica,alˢ contra.vj.q. ij.si tm̃.& c, placuit,& de hoc. ẽ.de os.or.si sacerdos.Hosti. [*iudicare.*] collige hoc.ꝙ in incertis nõ in certis locus est coniectu
2 ris.ff.de ver.ob.ɔtinu⁹.¶†Gl.ii ponit duas lecturas.¶ In
3 gl.ii.[*ibi.quo.*]vide in præ.c.abbate,super gl.sic sunt.¶ *In glo.j.in fi.*]& sunt hęc verba Bedæ exponentis anth.euange.Host.¶[*In glo vlt.*]T,& ff.de ver.sig. l.presbiterũ.Goff.

SVMMARIVM.

1 *Scandalum nasci vtilius permittitur, quam veritas vel. aquatur iuncto contextu.*

CAP. III.

1 QVi scandalizauerit. Math. xviii. A. & po.per decr.de vo.& vo.re.magnæ.†[*vtilius*]glo.Bedæ.& hic fac punctũ, vt ponatur aduerbialiter.¶Gl.ij.tractat de duplici veritate.¶ In glo. ij.[*ibi sana*]& per lo xliiij.di.commessationes de hoc.de renun nisi cũ pridẽ.§.pro graui.& vide, quod ibi dixi supergl. put Grego. quæ huic est ɔ̃ria in veritate tollũtur.

SVMMARIVM.

1 *Necessitas facit licitum, quod alias est illicitum, & exempla, & nume.x & 3.*
Frangere ieiunium aliud est, quam soluere, in fi.
3 *Suffragium, & additio gloss. nu. 3.*
Peccatum non est, quod non est vol ntarium.

CAP. IIII.

1 QVod non est. In † superscriptione [*ibi. Marcum*] ij. c.ibi, nunquam legisti,quid fecerit Dauid, quando necessitatem habuit, & esunit. G. Bedæ.quod non est &c. & eodem ver. Luc. vi. A.Math. xii.& histor.habetur.i.Re.xxi.[*Licitum*] vt fœminas pro aliis agere.ff.de procur.fœminæ.alias fœminas.vbi fœmina agit pro parentibus morbo,vel ętate impeditis,si non habent alium. per quẽ agant.Item demandare iurisdi. prius, quam proconsul ingrediatur prouinciam, non licet.si tamen in via moratur, demandare potest.
2 ff.de offi.proconsulis, aliquando.[a] La.[*Præceptum*] Exo. xx [*Pugnant.*] ij.Machab.vlti. & tamen prius detulerant sabbato.ii. Machab.viii.[*Fregerit*] frangere aliud est.quã
2 soluere.vt dixi de obser. ieiunii. super rubrica ¶† In prima gl.[*ibi.cum in eadem naui, in fi.*] Cibaria in naui in cõ
3 mune conferuntur.¶† In gl.i.[*ibi,panes*] qui fiebãt de similagine.i.de flore farinæ.4. q. j.per Esaiam, in prin. vbi de hoc.

de hoc.nec de eis licebat familiā paſcere,vt no.x.q.j.con ſuetudinē.[*& ibi,propoſitionis*]j.Reg.xxj.[*& ibi,itaque*]alias incipit,ſi ergo,de con.di.ij.tribus.als Incipit.rāta.¶[*in glo. vlt.in fi.*] & ſic patet,ꝙ neceſſitas in aliquibus & quando que a peccato excuſat,& merito,quia neceſſitas eſt con traria voluntati ſpontaneæ.ff. quod metus cauſa.l.j.peccatum autem ſm B. Aug. adeo voluntariū,quod ſi nō eſt volūtariū,nō ē peccatū.xv.q.j.§.j.& c.illa.La.& Hoſ.

ADDITIO.

a ¶Aliquando.Vide de conſit.vti.vel inut.c.cum dilecta,in glo.ſic ergo, & ſuper illa Io.Andre.

SVMMARIVM.

1 *Subſiſtere quod non poſſit.& num.2.& 2.*
2 *Suffragium, & additio gloſſarum, num.3.*
In dominorum, & prælatorum perceptione a ſubditis, cuius non eſt memoria, quę ſit attendenda.
Pro ſubditis in dubio iudicandum.

CAP. V.

1 QVod latenter. De † reſtitu.ſpoli. olim.4.[*Per vim.*] ſ.quod metus cā,ad audientiam.[*Illicite*]de 2 ſymo.qui alium.¶ † In gl.i.[*ibi,l.j. circa prin cipium*]quod vi aut clam factum eſt reſtituitur in ſtatum priſtinum.debuit enim faciens ius ſuum tueri,non in- 3 iuriam committere. ¶ † In glo j. [*ibi, a ſubdito.*] & ſi allegant domini,vel prælati ſe percepiſſe prædicta a tempore, cuius non eſt memoria, attendendum eſt, an gratis,pacifice & quiete hoc perceperint, & habuerint, & tunc videtur pro illis ſententiandum. ſ. titu.j. ſuper quibuſdam . an vero clam, violenter,& illicite,& tunc ſententietur contra illos, vt hic cum ſi. & iura pro & contra inuenies.ſ.de cenſi. peruenit.in dubio vr̄ iudicandum pro ſubditis,quaſi præſumantur inuiti hoc pręſtitiſſe.ff.de proba.cum de indebito.§.ſin vero ab initio. ff.de dona.filius. Nam & ſi pignora capiantur, vel redimantur, vel ſubditi probabiliter timeant , & vexationē ſuam redimant, per talem præſtationē ius non acquiritur,vt hic j.c. qui ex timore.C.quod me.cā. l.pe.de reſti.ſpo.olim.iij.ar.pro.dominis. de dona.c.j de teſta.cū in officiis.pro & contra.xi:ij.q.j.ſane.Hoſt.¶ In gl.ij.[*ibi, reuocantur*]intendum ipſo iure non tenent.

SVMMARIVM.

1 *A quæſtionibus in ipſo cauſæ initio non eſt inchoandum,excipiuntur caſus,& num.2.& 3.in quibus perſonis habeant locum,& quando num.3.& 4.*
Earum modus quis,ibid.
4 *Quæſtio, ſiue tormentum quid.*
Ad ipſam qualiter procedi poſſit,num.5.
In quibus cauſis,num.6.
Qui torqueri poſſint,num.7.& contra quos,ibid.
Quæſtionis effectus,num.8.
Quoties haberi poſſit,num.9.
Ad eam quæ ſint indicia ſufficientia,num.5.
Ieiunia ſunt tormenta,nu.4.
5 *Suſpicionem, & præſumptionem quæ faciant, vt ſit locus torturæ.*
7 *Liber,& ſtatuliber adæquantur ,vltra medium.*
Vniuerſitatis ſeruus, non eſt ſingulorum, ad fin.
8 *Prope eſſe idem, quod in loco,verſic.dicunt autem.*
Videre locum, atque in eo eſſe comparantur,ibid.

CAP. VI.

1 CVm in contēplatione. Po.per † dec de depo.grauis.[*Inchoandum*]fal 2 lit in caſibus no.xij q.ij. qōnem.¶ † Gl. j.ſignat contrarium,& ibi, remit.¶ In i.glo.[*ibi,l.j.*]vide de confeſ. c.fi.ſuper.j.gl.[*& ibi,milites*]ēt in publicis criminibus iudex non incipit a tormentis.ſed etiam ſi per indicia ſit procedendum , id faciet , ſi perſonarum condi- 3 tio patiatur.¶ † In gl. i.[*ibi,procedente*] & de libero homine.ff.de qō.ex libero.Hoſt.[*& in fi.*] & ibi no.an clerici pro teſtimonio debeant torqueri.& de tormentis actoris,rei,& teſtium no.xv.q.vj.in ſumma.ꝙ autem clerici torqueri poſſint,ſic ꝓbat, nā accuſatores epōrū & teſtes torquēt.ij.q.i.in primis,& pręc.illi qui,vbi de hoc.ergo clerici,quia laici non admittuntur contra epōs. ij.q.vii. ipſi teſtes.Sed contra, liber homo nō torquetur niſi ſuſpectus.ff.de q. ex libero.at nullus ſuſpectus ad accuſandum admittitur.iij.q.v.accuſatoribus,& c.ſe.& q.viij.c.j. & patet de accuſat. repellantur, &.cum P.ergo nullus torquendus eſt admittendus. Solut. hoc verum niſi in exceptis , vel quando accuſatus cōfiſus innocentiæ ſuæ talem gratis admittit,arg.de reſti.ſpo.c.j.de hæret.ex iniuncto,ad fi.Alii dīt nullum clericum torquendum,licet poſſit pro crimine verberari.xlv.di.cū beatus. Leuiter tū ita ꝙ non in ſanguinis vindictam, ne cle.vel mo. ſententiam,de rapto.in archiepiſcopatu,& c. prius induc ta ſm iſtos intelligantur de laicis accuſatoribus , & in criminibus exceptis ſm Inn dicit Hoſt.ꝙ adhuc remanet abſurditas. Epiſcopus.n.non poteſt accuſari niſi in eccleſiaſtico foro,quia nec clericus alius,qd̄ patet de iu. at ſi clerici. ergo ſm hoc in foro eccleſiaſtico locus eſt quæſtioni , quod verum putat non ſolum de laicis , ſed ēt de clericis vilibus & ſuſpectis , dūmodo fiat ex cā , & ſit qō moderata,de cri.fal.ad audientiā,de rap.in archiepiſcopatu, & eſt hoc verum non ſolū, cum de crimine quæritur, ſed & ſi de pecunia agatur. & de hoc ſ.de depo.c.j. in gl.pe.vbi ēt polui op. abbatis dicentis nunquā reperiri torqueri clericos , niſi ſint infames. & talis erat ille,vt ibi dicit.Et quod prædixi quæſtionem eſſe debere moderatā,declarabat Hug.dicens,ꝙ in eccleſiaſtico foro non deberi fieri tormenta,quæ qñque fiunt in ſeculari,cum.ſ.ſubiicitur eculeis, vngulis, fidiculis, & hmōi ſeuerioribus,ſed virgis, & ſcuticis,quas ſcorezatas vocamus,ſubiici poterunt.xxiij.q.v.c.j. ad fi.vñ dicit lex,ꝙ talis ſit modus qōnis, quæ tonū ſeruet incolumen inno- 4 centiæ,vel ſupplicio.ff.de qō.qōnis modū.¶ Hac de † cā videamus de qōnibus per modū ſummæ. Primo quid tormentū. Secundo qñ , & qualiter ad qōnes , vel tormenta procedi poſſit.Tertio in quibus cāis.Quarto qui homines poſſint qōnari,vel torqueri,& ↄ quos.Quinto quis ſit effectus qōnis habitæ per tormenta. Sexto quoties haberi poſſit qō , vel tortura. Quæſtio eſt veritatis inquiſitio per tormenta. ſ.de depo. c.j.de accuſa.ſi conſtiterit.apertius.ff.de iniur.itē apud Labeonem.§.qōnē, ff.ad Sill.l.j.§.qōnē.Nuda enim īterrogatio,vel leuis territio ad hoc edictū non pertinet, vt ibi tormentum aūt dicitur dolor corporis,& mala manſio. vnde & ieiunia ſunt tormenta, vt no.in Cle. de hereti.c.j. Eſt ergo tormētum torquens mentem, dictum a torqueo torques.
5 ¶Circa † ſcd̄m ſciendū,ꝙ a qōnibus nō eſt inchoandū, vt hic,& in cōcor.ſed duo requiruntur,vt hoīes torqueri poſſint.Primum,ꝙ aliis probationibus veritas nō poſſit hr̄i.Sunt enim qōnes in ſubſidium intorductæ.v.q.v. illi qui.C.de qō.l.quoti.ff.e.l.diuus.ſcd̄m,ꝙ indicia ſup illo facto præcedant.ff.de qō.l.j.& l.ſed ſi vnius.§.in ea cā, & C.e.l.milites.& quod dixi indicia,gloſſator hic,& Io. dixit præſumptionem. xv.q. vj.in ſum.& in c.j.e. q.ideo non fit qō,quia non pręceſſerant indicia,ſed iudicis examinationi relinquitur, quæ indicia ſint ſufficiētia, cum iure ſcripto id determinari , vel certa doctrina dari non poſſit.ſic. j.de reſcrip.ſtatutum.§.aſſeſſorem,de elec.cupientes,poſt prin. li.vi.ff.de teſt.l.iii.Non enim dici pōt, ꝙ id, quod facit ſemiplenam probationē, ſit indicium in hoc caſu,vnde & ſi dicatur,ꝙ vnus ſolus teſtis in criminibus non faciat ſemiplenā,iuxta no. ff.de excu. tu.l. ti.faciet tñ competens indicium ſm Azo.in ſum. eo.ti. quod intelligo , dumō aliæ circunſtantiæ non reſiſtant & ſic ēt ſoluitur.ff.de qō.l.maritus.nam ibi non fuit qō reprobata,quia vnus teſtis non faceret indicium,ſed quia ancilla in pecuniaria cā non debebat ēt inditiis ī dūm torqueri , vt ibi etiam no. in glo. penult, & patet.C.e.l.j. niſi vbi de facto ſuo ageretur , vt quia diceretur per ipſum depoſitum , vel commodatum , eodem ritu. l. interrogari . Attendet ergo iudex illa , quæ ſuſpicionem,

CAP. VIII.

1 QVi ex timore. Po. per decre. de baptismo, maiores. [*Facit † preceptum*] communiter intelligitur, idest paret precepto. potest intelligi id est precipit. iurisdictionalis enim actus ex timore factus nullus est interdum, vt patet. ſ. de his, quæ vi, me-
2 tusve causa fi.c.vno.lib.vi,ff.de iudic.l ij. ¶ † In glo.ii.[*ibi, si libertus*] si filius patroni accusat libertum voluntarie, perdit bonorum possessionem, si coactus, non. [*& ibi, qui erat heres*] tenetur de culpa, qui sponte distrahit. Se-
3 cus, si necessitate, vt de mandato prætoris. ¶ In † glo. j. [*ibi charitatem*] vnde dicitur. Seruite domino in timore. T.& qui timet Deum, faciet bona. Eccl.xv. A. Host.[*& in fi.*] vide quod no. de preben. eum, qui. ij. respon. li.vj. ¶ In glo.ij.[*ibi, non sit imputandum*] dicit Hosti. ꝙ licet excusetur a tanto, non tamen a toto, per ea, quæ leguntur.s. quod me. causa, sacris. hoc crederem, quando coactus a priuato. dictum gloss. quando coactus est a iudice.[*& in fi.*] de hoc.ī de testi.veniens.ij.in vlt.glo.

SVMMARIVM.

1 *Flere peccator, & ecclesia debent.*

CAP. IX.

DEfleat. [*Peccator*] & ecclesia, de pe.di.j. fleat. & l.di. in capite.[*Offendis*] ad idem Iac.ij. ¶ Glo. j. quadrupliciter legit capitulum, & dat vnum simile. ¶ In glo.j. [*ibi dolendum*] aliàs est ver. sub.c.j.& ibi, de hoc[*& ibi, apostolus*] j. ad Chorin.xiij.

SVMMARIVM.

1 *Pastoris excusatio non potest esse, si lupus oues comedit, & ipse nesciat, iuncto contextu, & nume.2. & 3. tenetur de periculo, ibidem.*
Prelatorum maxime episcoporum nomina multa, & quæ.
2 *Diaboli nomina diuersa.*
3 *Suffragium, & additio glossarum, nu.4.*
Dolum qui allegat probat, excipitur, nisi ratione officij quis teneretur de eo, in quo dolus dicitur commissus, iunge glo.

CAP. X.

1 QVamuis. Po per † decre. de sta.re.ea, quæ. §. si vero[*Pastoris*] i. prelati.ī.de elec.ne pro defectu, in prin. vbi no. Hosti. per versus multa nomina prælatorum, maxime episcoporum. Et sunt ij. Dux, de ætate & quali. cum sit. Doctor. j. q. vij. conuenientibus. Preco. xliij. di. sit rector. Pastor. vt hic. & ibi. Medicus.ī.de pœ. oīs. Gladiator. xvii.q. ij.c.j. Præfectus vigilum. lxxxi.di. oportet. lxxxiiij. di. nunciatum. & de hoc de offi. archipres.c.fina. Miles. xxiij.q.viii.§.i. Nutrix.ī.de pœni. Deus qui. Agricultor. ī.de maio. & obe. solitæ, ver. potuisses. Corrector, de offi.or.licet. Iudexque.co.ti.per totum. Pater. de resti.spo. conquerente. Speculum, Speculator, de elec. cum in cunctis. Officiis præsul præest, viij. q. j. qui episcopatum. Sacratque, s. de conse.ec. per totum. Patronus. x.q.j. quia sacerdotem. vide quod scripsi. de re iudi.c. vl.in gl.pe.li.vi. Redeo ad textum.[*Si lupus*] i. dyabolus,
2 † cuius nomina diuersa. dixi.s. de sum.tri.c.ij.l si [*Nescit*] i. allegat se nescire, vel proprie. Hier. ad Furiā.C. Detrimē-
3 tū pecoris pastoris ignominia est. ¶ † In gl.j.[*ibi, qui mercedem*] qui pro custodia rei recipit mercedem, tenetur de periculo, quod per custodiam potuit euitari.[*& ibi, l. vlti.*] quæ incipit non est.& vide.s.si.lj.c.iij.super gl.j. tunc
4 enim. ¶ † In glo.j [*ibi, apostoli*] Actuum.xx.[*& ibi, di.iiij.*] c. xliii.[*& ibi, ecce cum honoris*] xlix.di.c.vl. in fi. Hosti.[*& ibi,*
a *Custodiam*] alias generale[a] est. ꝙ qui dolum allegat & c.ff. de prob. quoties. Vin.[*& ibi, l. vlti.*] & pe.& ff. de effr. per totum. Hosti.[*& in fi.*] adde, quod dixi secundum Host. de pæ.& re. omnis.j. respon. vbi dicitur, quid sit cura.

ADDITIO.

a ¶ Generale. Ibi locantes operas suas ad custodiam, ad quid teneatur, vide ff. nau.ca.sta. per totum. & vide in l. dominus horreorum, ff. loca. per glo. se. per Bar. & per Io. An. de off. archi. ea, quæ.

SVMMARIVM.

1 *Homagium pro spiritualibus non fit, sed pro temporalibus, nec ad id consuetudo contraria prodesset, & nu.2.*
2 *Additio glossarum.*
Obedientia ad quæ extendatur.

CAP. XI.

1 INdignum. [*† Spiritualibus*] secus de temporalibus. & vide quod no. de sta.re.c.vno. § verum.ll.vj. in glo. ii. [*Homagium*] de hoc vide satis in Spec. de feu. §.ij. in prin. & quod no. in Cle. de re iudic. pastoralis. §. rursus, in prin.[*Compellatur*] nec prodesset cōsuetudo, quæ tanquam iniqua præscribi non posset .s.
2 de consue.c.j.& vlti. Inno. & Hosti. ¶ † *In glo.j. in fi.*] exceptis priuilegiis suis. quod dic, vt no. de tempo.or.c.j.& de re iudi. in causis. Host. ¶ In glo.ij.[*ibi, obedientia*] & extenditur obedientia ad spiritualia, & ad ea, quæ ad Deum pertinent, vel ad officiū cuiuslibet prælati, ar.x.di. suscipitis. xi.q.iij. quid mirum. vlj.q.j. quia frater. ad quam & layci, & imperator tenetur. lxj.di. Valentinianus, & s. de maio.& obe. solitę. Homagium vero est de tēporalibus, & his, quę ad temporalia pertinent. xxij. q.v. de forma. & ideo in hac significatione sumptum pro spiritualibus prestandum non est, nec prodesset in hoc consuetudo, vt diai in textu secundum Inno. &c.

SVMMARIVM.

1 *Operis conclusio, & peroratio.*
In eo auctor quæ prætiterit, & excusatio imperfectionis ex animi sui sententia.
Supplere pollicetur, & vnde suffragium eius colligi possit.
Studiosi quibus indigeant, in prin.
In speculum videtur post opus hoc scripsisse.
2 *Scriptor sumit multos indices.*
Legentium sensum quæ offendunt.
3 *Breuitas quæ commendetur.*
A criticis se defendit, & quid hi sequantur.

OPERIS CONCLVSIO.

1 AD † oram Operis veniens, dicam cū Valeri.li. iiij. c.j. ꝙ magno labore, multoque tempore hoc doctrinę opus complexus sum. addam tamen cum Hiero. ad Pauli. vij. vbi de Esdra loquitur, Excessi modū epistolę, nec tamen impleui, quod volui. Cum.n. secundum Hiero. ad Marcellinum librorum multitudine, & silentio, sed fortius securitate, & ocio studiosi dictantes indigeant, & ego econtra gratis, & ingratis occupationibus cuiusque gradus grandibus fuerim impeditus, quas breuitas, & certarū notorietas suadēt subticeri, hoc opus ad finem conceptum modum perducere potui, quod tamen importunitate petentium ad petias est reductū. Sed protestator calamo, quod sibi quies nō adest. cum propter multa scripta Vincentii maxime non decisa, & opinionum approbationes, quę desunt, necesse habeat illic pingendis & addendis insistere. Nec hoc faber aborret, cum hucusque compertum non sit opus publicatum per iuristam aliquandiu post viuentem additionibus caruisse, suffragabitur tamen ad breuitatem ipsarum huius nouellę prosecutio super vj. Et quod super specu-

2 speculo sum Deo duce scripturus. ¶ Licet sa sit scientia docente Hiero. ad Praesidiū. B. ꝙ qui scribit, multos sumit iudices (alter. n. in alterutrū libet ingeniū ꝯcordat, qd dixit in expositione symboli. in prin.) nec ignorē in scripturis reprehensibile omne nimis, siue sit longitudini, siue breuitati connexum, cum primum sensus legentium oneret, secundum praecidat studiosorū desiderium, vt ait Hiero. super Hiere. li. ii. in prin. tamen & hoc scio ipso testante super Ioelem. B quod oris apertio est in Dei, non in hominis potestate. per quod constat me non plus potuisse, quam ingenioli a Deo largiti paterentur angustiae, vt de se hic asserit super Micheam. B. propter quod, vos reuerēde mi pater, & domine, me supportatum habere dignemini circa operis defectus, maxime supradictos. Constat enim vobis, qui fere scibile omne scitis, ꝙ vniformis stilus non competit, quando inter illos, propter quos scribitur, vniformitas non habetur.

3 ¶ Et licet † sciam dixisse Valerium lib. viij. c. j. ꝙ multa & magna breuiter sunt dicenda id tamen testante Hieronymo super Isa. lib. xj. de illa breuitate debet intelligi, per quam intelligentiae nō sit dānum. Opus igitur hoc, ex quo fuerit vestra lima libratum, & ipsius opificem dignemini defensare contra subdolos, qui suum stomachum, non styli meritum saepe sequuntur. vt plenius dicit Hiero. ad Pammachium. iij. B. Appetentibus. n. scripsi, non fastidiosis; gratis, non inuidis; studiosis non oscitantibus; vt de se dicit Hier. ad Pāmachium, & Marcellam, secunda. Et propositum respicit, quicquid ibi sub litera. l. in Hiero. descripsi. Et super Ecclesiasten. ii. c. consortatque satis, quod habetur super Osee. D. Concludendo igitur, & pro repetitis habendo his, quae ad vos supra in prologi fine descripsi, vos opto ī omni loco. Aeuoqꝫ frui felicitate votiua. exorans, ꝙ per vestra suffragia familiaris in via sim assistēs. in patria, quod intercessione virginis gloriosę, ac omnium beatorum, & nominatim illorum, quos sub officio duplici veneratur ecclesia, cō cedere dignetur trinitas per saecula benedicta. Amen, amen, quod de Hebraeo transtulerunt septuaginta in. fiat fiat, vt in epistola ad Marcellam. viij. scribit ipse Hieronymus.

Nouellae Ioannis Andreae in Quintum Decretalium

F I N I S.

IOANNIS ANDREAE
I. C. BONONIENSIS
OMNIVM CANONICI IVRIS INTERPRETVM FACILE PRINCIPIS,

In sextum Decretalium librum Nouella Commentaria

Ab exemplaribus antiquis, mendis, quibus referta erant, diligenter expurgatis, nunc impressa.

His accesserunt doctissimorum virorum annotationes,

Summis, ac rerum omnium memorabilium Indice locupletissimo.

Venetijs, Apud Franciscum Franciscium, Senensem,

M D LXXXI.

ELENCVS TITVLORVM
alphabetico ordine digeſtus.

FINIS.

IOANNIS ANDREAE BONONIENSIS

IVRIS CANONICI FONTIS VBERRIMI.

In Sextum Decretalium Librum Commentaria (quæ Nouellas appellauit) acutisſima.

CVm eram paruulus, loquebar vt paruulus, ſapiebam vt paruulus, cogitabam vt paruulus. Cũ autẽ factus ſum vir, euacuaui, quæ erant paruuli. prima ad Corinth. xiij. licet diuinæ Maieſtatis conſilium ſupernaturaliter quandoq; reuelet paruulis, quod ſenioribus tenet occultum. Matth. xj. Lucæ. x. Naturali tamen ex curſu diſcernimus paruulos ætatis progreſſu, & experientia caſuũ pleniorem veritatis mẽſuram attingere, quaſi pedetẽtim, vt ſcripſi ſuper clemẽtinarum proœmio. quod probat idẽ Apoſtolus ad Hebreos. v. in fi. dicẽs. Omnis qui lactis particeps eſt expers eſt ſermonum iuſtitiæ paruulus enim eſt. Perfectorum autem cibus eſt cibus ſolidus eis qui pro conſuetudine excitatos habent ſenſus ad diſcretionem boni & mali, & ad Epheſ. iiij. Iam non ſumus paruuli fluctuantes & circumferentes nos omni vento doctrinæ. Et ob hoc dicebat pſalmiſta de ſe pſal. xxxvj. Iunior fui etenim ſenui. & patrinus meus beatus Hieronymus ad Nepotianũ de vita clericorum dicit, quod quis ætate fit doctior, vsu inſtructior, & temporis proceſſu ſapientior. Ibi vide in Hieronymiano. in prin. Ad idem. xxvj. quæſt. iiij. ſciẽdum. poſt prin. Cum autem reprehenſibile doctis verbo vel ſcripto principaliter conſiſtat in tacendo dicenda, vel dicendo tacenda. lxiij. di. ſit rector. in princi. vtriq; reprehenſioni in gl. huius libri me ſciens fore ſubiectũ exiſtimaui hoc vtile cõtra primum proſequi ſuper hoc libro Nouellam, quæ tacita ſuppleat, & contra ſecundũ apparatum, additionibus tamen pauciſſimis reformare, quæ ſuppleant, quod de originali deficit. & maxime propter clementinas, corrigendo quod expedit, qđ imprudenter fieri æſtimabit imprudens, vt dicit Aug. in li. retractationum, in princi. facit de accu. qualiter. j. & cõcor. quas allegat ibi. iij. gl. Conſtat etiam, vt eodem libro dicit Augu. ꝙ in multiloquio facile falſi loquium incidit, cui bene conuenit, de iureiuran. & ſi Chriſtus. in fi. Et dicit Hieronymus in prologo libri Iob. ꝼ eſſe non poteſt, quod in aliquibus non errent multa ſcribentes, quia vero ſicut malum eſt homini, vt veritas cum vincat inuitum ita bonum eſt illi, vt volens vincatur ab illa, ſecũdum Augu. in epiſtola ad Paſcentium arrianum, in fi. Ideo quia paruulus ſcripſi, nunc autem in ætate virili volens me veritati ſubiicio imitando Hieronymianũ. qđ vide in Hieronymo ſuper Abdiam, in princi. Et eſt præſciẽdum, quod ſi gloſſas meas in ordinarias recipi, vel in ſolennibus chartis circa textũ deſcribi putaſſem, nullũ, vel ſumme breue procemium poſuiſſem, & q̃plura breuius deſcripſiſſem. ſed ſperãs ſaltẽ alterum per alterũ de compilatoribus ordinarias gloſſas ſcribi, mihi licere putabam deformes chanas ouinas interdũ de non multũ expedientibus occupare. Secundo ſciendum, quod ad ſenarium numerum pertinet tres fuiſſe huius libri cõpilatores, de quibus in procemio, & tres fuiſſe gloſſatores, de quibus conſtat. ſ. dñm Io. mona. & me, qui fuimus concurrentes, & Archi. qui ſcripſit primis apparatibus publicatis. In quibus autẽ diſcordauerim ab eis in modo gloſſandi, dicam. j. ſuper prima rubrica. Quamplures autẽ ſecuti ſunt nos tres, quorum aliqui omniũ trium faciũt mentionẽ. Ego autem prædictorum duorum & aliorũ ſcripta hic inſeram, prout potero, decurtata, quod ſuũ fuerit cuique tribuendo. Eſt. n. vt dicit Plinius ſecundus ad Veſpaſianum, benignum & plenum ingenij pudoris fateri, per quos profeceris. Item obnoxij profecto animi & infœlicis ingenij eſt deprehendi in furto malle, quam mutuum reddere &c.

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ tantum ſunt quatuor, quarum duæ ſunt eſſendi, ut materialis, & formalis, & aliæ duæ fiendi, vt efficiens & finalis.*

PROOEMIVM.

BOnifacius. Anteq̃ ad tex. vel glo. primã deſcendã, eſt ſciendum, ꝙ Io. mon. cardinalis in hoc ſumme commẽdandus, ꝙ poſt cardinalatũ ſatis laborauit ad ſciẽtiam in ſe augendã, quam & aliis in hoc libro cõicauit, nulli dirigens opus ſuũ. Inchoabat poſt Dei inuocationẽ. ꝙ quia ſm philoſophum. Scire eſt rẽ per cauſas cognoſcere. 23. q. 8. occidit. de teſti. cum cãm. iõ dicebat ſe velle cauſas diſtinguere, dicens † ꝙ cauſæ ſunt quatuor, quarum duæ ſunt eſſendi, vt materialis & formalis, & duæ fiendi, vt efficiens & finalis. ſubdens, ꝙ finis eſt cauſa cauſarum in intentione. ſed eſt effectus cauſarum in executione. xxxv. di. ab exordio. & e. texto dic. Dat exemplũ. Intendo domificare ad hũc finẽ, vt domus me protegat a calamitatib. ab intẽſis calorib. & pluuiis, hic finis mouet efficientẽ, motus p hoc efficiẽs ꝑparat materiã, & tandẽ in mã præparata inducit formã, ex quib. finis inducitur vt effectus cauſarũ. De cęteris q̃ hic proſequitur, vide, qđ dixi in procemio Gregorianæ ↄpilationis ſuper. i. gl. Archi. aũt opus ſuum dirigens ad rectores vniuerſitatis ſcholarium huius ſtudij narrat, quomodo ad ſtudentium inſtantiam aſſumpſit hoc opus gloſſandum ſm capacitatem ſibi datã à Deo, cuius multæ ſunt operationes. j. q. j. multæ. Inchoat autem. qũo Deus formauit hominem &c. p modũ quẽ ſcripſi poſt Goff. ſuper Rubri. de ↄſtitu. cõcludens pro Chriſti ſuffragio ſuæ matris & beati Petri principis apoſtolorũ, quẽ dicit ſuum continuum directorem. ¶ Prima gl. legitur,

ſine recitatione, tamen tria facit, nam allegatione & cũ præmiſſis inuocat ſuffragium diuinum exprimens ad quid. ſecundo ponit operis vtilitatem, quam optat. tertio de quadruplici hominum ſermone loquens operis defectus excuſat & profectus attribuit Archidia. quem commendat & cui ſubmittit hoc opus. ¶In glo. i. ibi, [*poſtuletur.*] Valerius libro. j. c. iiij. Humana conſilia caſtigantur, vbi ſe cœleſtibus præferunt. Et ibi, [*chriſtianus*] in fin. & ibi ſoluit glo. contrarium canonis. xxij. quæſtio. ij. quæritur. Et ibi, [*pſalmiſta*] cum pſalmo. lxxxij. Quam dilecta tabernacula tua domine. Et ibi, [*detrahentibus*] contra quas Hieronymus in prologo Eſdræ, cum poſt prin. præmiſiſſet, quod detractores ſui ſæpe contra ſe conſciẽtia repugnante lacerant, quæ occultè legunt. Subdit in fi. Nunquam meum Chriſto iuuante ſilebit eloquium, etiam præciſa lingua balbutiet. legant qui volunt, qui nolunt abiiciant, euentilent, apices literas calumnientur. magis veſtra charitate prouocabor ad ſtudiũ, quam illorum detractione & odio deterrebor. Et Aug. de errore monachorum loquens in libro de natura boni. dicit, quod ſenſus perdiderunt ſtudio contradicendi. Et ibi, [*inſufficientiſſimum*] Hieronymus ad Pauli. vj. c. Sola ſcripturarum ars eſt, quã paſſim ſibi omnes vendicant. Scribimus indocti, doctique poemata paſſim. Vide in Hieronymiano ſuper Galath. & ſup Mich. D. Et ibi collegi hoc quod ſequitur, honoris ſui cauſa dictum fuit, cum enim circa ipſius beneficia factis tunc mereri non poſſem, decuit verbis animum non celari. Ipſe n. me gratis doctorauit inuitum, liber. n. & inops, ſa ieiunus & iuuenis ſeruile docentis officium & magiſterij onus & ſenium ſubire nolebam, ad quod me ipſius reuerentia & dolus bonus induxit. hæc dixi, ne credas adulationis actum, qui poſt infantiam continuè diſplicuit, in adoleſcentia placuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Seruus ſeruorum Dei, quis ſummorum Pontificum primum ſibi hunc titulum aſſumpſerit.*
2 *Papa ſcribens vniuerſis debet ſe præmittere, & præter eum nemo.*
3 *Bononia quando cœpit habere ſtudium.*
4 *Doctrina interpolata perit, continuata viget.*
5 *Cletus papa natione Romanus primus in ſuis literis poſuit hanc clauſulam, & apoſtolicam benedictionem.*

BOnifacius. Salutario, & contra id, quod hic ſe papa præmittit, ponit Archid. quod ſcripſi poſt Vin. in prooemio gregoriano ſuper ver. Gregorius ª ſeruus ſeruorum Dei. legitur in cronicis Mar. † quod ea. Gregorius fuit primus qui ſic ſe ſcripſit, habetur autem clauſula. j. quæſtio. iij. ſaluator, in titu. & c. ex multis, in fi. xxx. quæſtio. iij. capitu. ij. in titulo. & J. de ſenten. excommu. relatum. in fi. ſecundum Archi. Hieronymus ad Ruſticum natura bonus dicens, ſeruum ſeruis eſſe te conuenit. de Dyogene legimus, quod cum dixiſſet Alexandrum ſeruum ſeruorum ſuorum. interrogatus ab eo, quare id dixerat, reſpondit, ego præualeo cupiditatibus meis refrenans illas & ſubiiciens mihi illas. vt mihi ſeruiant, tibi autem cupiditates præualent & illarum cum ſeruus efficeris, illarum obtemperas iuſſioni. ſeruus igitur es ſeruorum meorum [*dilectis*] dicit Archi. quod quandoque papa vocat dilectiſſimos. xij. quæſtione prima, dilectiſſimus. in princi. quandoque ſubiicet hanc dictionẽ, xij. quæſtio. i. ij. cap. iij. xxiiij. quæſtio. j. didicimus. in titu. quandoque vocat reuerendiſſimos. xxx. q. iij. capitu. ij. in tit. [*vniuerſis*] dicit Gui. in gregorianis, quod † alius, quã papa ſcribens vniuerſis non debet ſe præmittere. ᵇ quia poſſet litera peruenire ad maiorem, hic tamen ſcribitur generi certo. [*Bononiæ.*] ethimologiam nominis, quam hic ponit Ioan. mona. Et † quando hic cœpit eſſe ſtudium, vide in clemen. de magi. capitu. j. in glo. dicitur. [*Commorantibus*] dicit Ioan. mona. quod per hæc verba inſtrui cupientem ſtudere in quinque. ſ. vt eligat locum aptum ibi. Bononiæ. doctorem idoneum. ibi, doctoribus, quod ſtudio vacet ibi, ſcholaribus, vt dicam ſuper glo. quod ſe ad diuerſa non diſtrahat. ibi, vniuerſis. quod cõtinuet ſtudium, quod dicit colligi per interpretationem per verbum commorantibus. & inducit illud. Doctrina † ſcholaris interpolata perit, continuata viget. alle. ff. de lega. iij. l. legatis. § ornatricibus. [*Salutem.*] per ſalutationem fit indignationis remiſſio. lxiij. diſtinctio. cum Adrianus. in ſ. iuſſi. de iniuri. in fi. & per pacis oſculum ſacramentis eccleſiæ conſentitur. de conſe. diſtin. ii. pacem. [*Apoſtolicam benedictionem.*] cum maioris ſit benedicere. xxj. diſtin. denique. ipſe omnibus chriſtianis maior ipſius merito benedicit. Benedicere vero debet populo, qui ipſum non metuit conſecrare. xcvj. di. eccleſiæ, & vt dicit Archi. † legitur in prædicta cronica, quod Cletus natione Romanus primus in ſuis literis poſuit hanc clauſulam, vnde quandoque papa ponit ſolum ſalutẽ & non plus. xxj. queſt. iij. Cyprianus. & xxiiij. q. j. didicimus. in ti. quandoque etiam ſubiicetur ſalutatio, vt prædictis. ca. j. q. iij. ex multis. & xxx. q. iij. cap. ij. in titulo.

ADDITIONES.

a ¶Seruus ſeruorum. Papa ante coronationem non dicitur ſeruus ſeruorum, vide Bal. in procæ. decre. & gl. in proce. cle. in uer. pontificatus. Spec. in ti. de reſcrip. præſen. §. viij. uer. item. & Abb. in dicto procem. clemen.

b ¶Præmittere. Nota hic, quod ſolus papa ſcribens debet ſe præmittere. Papæ autem qualiter ſcribatur, uide in Spec. de appel. §. iij. uer. alij ſunt. & de reſcrip. præſen. §. iij. iuxta prin.

SVMMARIVM.

1 *Proſper vnde componitur.*
2 *Volumen vnde dicitur.*
3 *Infinitum dicitur multis modis.*
4 *Digerere eſt per ordinem ſcribere.*
5 *Gratia per papam facta nondum ſcripta in ſolita literarum forma, vel ſcripta, ſed nondum bullata, an expiret moriente papa. & nume. 6.*
7 *Scriptura probatoria principis debet intercedere in conceſſione dignitatis, vel officij, quam facit princeps. & nu. 8.*
9 *Scriptura, quæ fit ad faciliorem probationem, ideo ſine illa ualet, quod agitur, dummodo probari poſſit.*
10 *Donatio imperialis an egeat ſcripto.*
11 *Numerus ſenarius quare dicatur perfectus.*
12 *Donatio, quæ ante nuptias dicebatur fieri, & augeri, an tunc poßit fieri, & augeri conſtante matrimonio.*
13 *Prænomen & cognomen poteſt licite mutari, dummodo fiat ſine alterius præiudicio.*
14 *Tempus centum annorum dicitur longiſſimum tempus vitæ humanæ.*
15 *Bonifacius vnde dicatur.*
16 *Patribus ſanctis conſuetudo fuit mutare nomina his, qui in melius mutarentur.*
17 *Sergius natione Romanus primus Romanorum Pontificum nomen ſuum mutauit, vocabatur prius os porci.*
18 *Epiſcopi conſecrantur, presbyteri ordinantur.*
19 *Gradus non inuenitur ſuper gradum epiſcopatus quo ad regimen corporis myſtici circa ſpirituales & ſacramentales actiones.*
20 *Epiſcopus Hoſtienſis papam conſecrat.*
21 *Scholarem eſſe, eſt in ſtudio vacare.*
22 *Aetates quatuor notantur.*
23 *Aetates, vel generationes mundi non uariantur ſecundum ſubſtantiam, ſed ſecundum ſtatum.*
24 *Aliquota quid ſit.*

SAcroſanctę. Incipe cõſtructum ibi, præſidentes. ſecũdum Ioan. mona. ſecundũ quem hoc prooemium diuiditur in quatuor partes, in exordium. narrationem. j. §. ſanc. argumentationẽ. j. §. quẽ librum. concluſionẽ. j. §. vniuerſitati. primã ſubdiuidit in duas, in exordium gñale. ſecundo in magis ꝯcretum vł ſpeciale.

ſpeciale. In primo tangit eminentiam Romanæ eccle-
ſiæ in præſidentia & in ſubditorum cura. ſecundo eius
eminentiam in iurium antiquorũ declaratione & no-
uorum editione ibi, & quas. ſecunda principalis ibi,
ſanè. primo narrat de cauſa efficienti principali. ſecun-
do ibi per venerabiles. de cauſa efficienti non principa-
li ſed cooperante vel inſtrumentali, tertio in quibus. in
fi. huius operis ex narratis concludit. iij. principaliter. pri
mo arguit operis perfectionem ex numero ſenario. ſe-
cunda ibi, nec ſine cauſa. ex diſpendiorum, expenſa-
rum & laborum euitatione. quartam non ſubdiuidit,
[*credita*] id eſt commiſſæ, ſic de appella. dilectis. in prin.
[*diſpenſationis.*] ſumitur hoc verbum pro iuris relaxatio-
ne, & pro diſpenſatione ſecundum Ioan. mona. & vi-
de ſupra de torneamen. capitulo ſecundo, in glo. penul.
1 [*proſperitate*] † componitur proſper, ex procul & aſper,
quaſi procul ex aſperitate & moleſtia. Archidia. [*con-
ceſſum*] quia omne datum optimum &c. j. quæſtione ij.
quam pio. Archi. [*& quas*] hic iunge reprimamus, pro-
ut nobis eſt poſſibilitas, & quas &c. [*papa*] vide, quod ſu-
per hac dictione no. in procemio clemen. §. hoc ſanè.
in princi. [*apicem,*] ex apes apis, & apes apicis, vt ſcripſi in
clemen. de iureiurã. Romani. in prin. [*gratia*] vide, quod
no. in clemen. de magi. capit. primo in. v. gl. [*magiſtrum,*]
infra dicit doctorem. vide, quod no. in clemen. de ma-
gi. cum ſit. in. iij. glo. [*in domo*] vide quod no. in clemen.
2 de ſtatu mona. ne in agro. in prin. [*voluminis*] † ſic dicti
a voluo voluis, propter multam reuolutionem charta-
rum, ſic & certo libro legiſtarum inuoluit nomen volu
minis, quia in illo diuerſorum compoſitorum libri vo-
luuntur, quod non eſt in aliis, [*qui numerus.*] vnde dici-
tur, & quomodo diuerſimode ſumitur numerus, tra-
ctat hic Archi. quod plenius videre poſſes in Catholicõ
3 in dictione numerus. [*Infinitos.*] † tractat hic Ioan. mo-
a na. quomodo multis modis dicitur infinitum.[a] Vno
modo ſecundum philoſophũ dicitur de eo, cuius quan
titatem accipientibus eſt aliqd aſſumere vltra, & ſic ap-
poſitio in quantitatibus diſcretis, & diminutio in conti
nuis in infinitum procedunt. Item ſumitur infinitum
pro innumerabili, vt hic, & eccle. j. Stultorum infinitus
eſt numerus. Item pro generali, de reſcrip. capitu. ii. Item
idem eſt, quod valde excedens. ff. ad. l. fal. alienus. Item,
id eſt quotieſcunque. ff. de lega. iij. fideicommiſ. § ſi quis,
x. Item. i. quicunque aliquid generis nominari. ff. de fun.
inſtru. cum de lanionis §. aſinã. Item quælibet pars. ff. de
ſerui. ſi cui. Item. l. quantumlibet. ff. de in litem iu. videa-
mus. §. iurare. Item. l. quod incertum. vel indetermina-
tum. ff. de condi. & demonſtra. l. conditionum. Item ſi-
ne temporis præfinitione. C. de ſacroſan. eccle. l. fi. ff. de
dam. infec. qui bona. §. vltii. [*digeſtum*] concor. procœ. cle-
men. in princi. & quod ibi dixi ſecundum Io. mona. in
addi. hic exponit digeſtum. i. deſerte geſtum, cũ in hoc
libro ſuperflua ſint amota dubia & declarata, vt ſupra,
4 §. ſanè. nam † digerere eſt explicare ordinate, ſeu per or-
dinem deſcribere, ſicut dicuntur libri digeſtorum, quia
in eis iura explicantur, & ordinate ſcribuntur, ſic & ci-
bus digeri dicitur, quando purus ad membra nutrientia
dirigitur, de conſe. diſtin. v. nihil. & ſe. [*tranſmittimus*] hic
5 tractat Archi. † an gratia[b] per papam facta nondũ ſcri-
b pta in ſolita literarum forma, vel ſcripta, ſed non bulla-
ta expiret moriente papa, & tenet quod non, alleg. infra,
de præben. ſi apoſtolica. in fin. inſti. de dona. §. perficiun
tur. C. de dona. inter vi. & vxo. donationes. ii. C. de teſt.
omnium, & quia in beneficiis ex collatione ſine tradi-
tione ius tranſit, infra de conceſ. præben. capitu. fin. &
ſic olim conſului in quadam cauſa eccleſiæ Tudertinæ
inducens inter alia. xxv. quæſtione ſecunda, inſtitutio-
nis, & quod ibi no. quod hic Archi. nõ alle. & obtinui,
facit conſtitutio ſuper cathedrã. circa fi. ver. nos etenim
innouata per concilium Vien. & de ſepul. dudum, vbi
de hoc. Et huic conuenit, quod plene ſcripſi de. l. vel cõ
ſtitutione, an in illa neceſſaria ſit ſcriptura, Infra de reg.
iur. nemo poteſt ad. dicit hic Archi. quod quidam ma-
gis curiales licet hoc fateantur, dicunt ad probationem
rei geſtæ literam requiri, pro quibus facit. j. quæſtio. j le-
gum. extrauagans Bonifacij. iniunctæ, & de ſenten. ex-
communi. proinde. in fi. infra de teſti. præſentium. viii.
quæſtione v. capitu j. allegatur etiam. ii. quæſtio. vj. ſi epi
6 ſcopus. & quæſt. v. quanto. hinc eſt, quod is † cui per pa-
pam fit gratia ipſius literis debet eſſe munitus, infra de
ſimo. ex diligenti. in fi. & facit quod ibi no. ¶ Ad primã
partem contrariam. ſ. quod expiret ipſe Archidia. alle.
C. de diuer. reſcrip. ſacri affatus. C. de quadri. præſcrip. be
ne a Zenone. §. quæ omnia reſeruantes. Et no. quod in
7 illa. l. ſacri. loquitur in priuilegiis. † Item in conceſſione
dignitatis, vel officij, quam facit princeps, intercedere
debet ſcriptura probatoria principis. C. lib. xij. de agen. in
re. l. matriculam. circa fin. C. de re mili. neminem, in
princi. C. de diuer. offi. l. probatorias. & facit, quod
ibi no. Item facit. C. de epiſ. & cleri. ſi qua per calumniã,
in fi. in auc. de ſanc. epi. §. interdicimus. colla. ix. C. li. xii.
de conſuli. l. vltii. in auc. de non alienan. re. eccle. § ſi mi
nus, quæ habetur. x. quæſtione ſecunda. §. ſed & permu
tare, ſupra de re. permu. ſi princeps. xx. quæſtione iiij. mo
nachum. xix. quæſtio. i. duæ ſunt. xxj. quæſtione ii. capi. j.
lxxj. diſtinctio. hortamur. de cleri. non reſi. fraternitati.
Item quia in talibus non quæritur ius, nec tranſit domi
nium ſine ſcriptura. C. de fide inſtru. contractus. C. de
ſuſſi a. l. j. tamen quod ibi dicitur ſpeciale, vt ibi no. Item,
8 † literæ in talibus ſunt loco tituli. facit, quod dicam, in-
fra de lit. conteſta. exceptis. ſuper glo. penul. & vide, qđ
dicam poſt Hoſtien. infra de priuile. capitu. primo. § in
eos. ſuper ver. indultum. ¶ Ad contrarium quod non re
quiratur ſcriptura, alleg. ſupra de cleri. peregri. inter qua-
tuor. & capitu. tuæ. C. de pactis. pactum quod bona fide,
9 & C. de fide inſtrumentorum. l. in literis. Item † cum ſcri
c ptura,[c] fiat ad faciliorem probationem, ſine illa valet,
quod agitur, dummodo probari poſſit. ff. de pig. contra-
hitur. ff. de fide inſtrumen. l. in re. Item cum ſcripturam
vel bullam requiri non ſit iure cautũ, ſuperſtitioſis &c.
ſecunda quæſtione v. conſuluiſti. xcvj. diſtinctio. vbi. ff.
ſoluto matrimo. l. ſi vero. §. de viro. Item res non erat
integra ex quo per prouiſionem, vel collationem facta
erat gratia, infra de reſcrip. ſi pro te. & ſic habebat ius in
re. infra, de conceſſ. præben. capitulo finali, & ſic non ex-
pirat, licet ſcriptura facta non eſſet, vel bulla appoſita.
ſunt enim iſti actus diuidui & abinuicem ſeparati, vt pa
tet per no. per Innocen. in prædicto, capitulo. excep. Si
enim eſſent indiuidui ex parte nil diceretur factum. C.
qui teſtamen. face. poſſunt lege furioſum. ff. de appel. l.
in executionibus. §. ſecundo. Dicit etiam Archidiaco.
quoſdam diſtinxiſſe, an gratiæ factæ annexa ſit iuriſdi
ctio vel non, vt primo caſu requiratur ſcriptura. C. de
10 manda. princi. l. j. ſecundo non † quia imperialis dona-
tio eget ſcripto. C. de donatio. ſancimus. § exceptis. fa-
cit ad hanc diſtinctionem. C. de nup. auc. maximis.
vidi plures vice cancellariorum teſtificantium certas
literas tempore mortis papæ fuiſſe in cancellaria bul-
landas toto illarum literarum inſerto tenore. Item
quandoque literæ papales de tali teſtimonio, mentio-
ne facta ſuper ipſis gratiis dantur ſub bulla prædeceſſo-
ribus ſuis, ergo quas ante compilationem huius libri
feciſſet, non loquitur ſecundum Archid. & facit, quod
Infra dicam. de præben. capitulo tertio. ¶ Prima glo. tria
facit. primo quærenda circa principium librorum ſe
dupliciter excuſando remittit. ſecundo diuidit. tertio
ponit caſum. ¶ Secunda glo. facit tria, auctorem
commendat, nominis ethimologiam ponit, quærit
obiiciendo de leg. & tripliciter ſoluit legi reſpondens
¶ Tertia glo. de ſtilo ſcribendi remittit, quærit, op-
ponendo ſoluit, & ex ſolutione arguit. ¶ Quarta glo.
reſpondit per quæſtionem, vel obiicit, quam ſoluit
quadrupliciter & remittit. ¶ Quinta glo. remittit,
quæſtionem ſoluit. ¶ Glo. quid de aliis, quærit &

remittit. ¶Vltima glo. salutationis, dicit quid confe-
rat benedictione, dat. viii. similia & determinationem
ponit. Reliqua glo. proœmii. respondit in tex. præter
glo. senarii numeri, quæ respondit per quæstionem,
11 † quare numerus senarius dicatur perfectus. primo dat
duas solu. quas non approbat, ponit tertiam; quam
12 approbat. Glo. constitutio, dat duas remissiones. ¶ † In
glo. secunda, ibi. [*§. est & aliud.*] donatio, quæ olim ante
nuptias dicebatur, fieri & augeri potest constante ma-
trimonio, & dicitur propter nuptias, vt nomen rei sit
13 consequens. & ibi [*de mun. vo. l. j*] liber † sine fraude vel
alterius præiudicio licitè sibi prænomen vel cognomen
immutat ¶ In glo a schola. ibi, [*ea quæ pater.*] alias, quę
pater. i. filius emancipatus ea, quæ pater in studio sibi
ministrat. in portione hæreditaria non computatur,
nisi probetur patrem credendi animo ministrasse, &
ibi. [*habita*] scholares & eorum nuncij ad loca studio-
rum securè venire & habitare possint, & damnum in-
ferentes cum nota infamiæ reddunt quadruplum. Et
eligit scholaris, an velit conuentum coram magistro
suo, an coram ciuitatis episcopo & vide post Hostien.
in summa, de magi. in fi. ¶ In glo. xxii. ibi. [*iubemus enim.*]
ibi, sic ecclesia religionis & fidei perpetua mater est, ita
ipsius patrimonii seruetur illæsum. ¶ In glo no. rubri-
cas. ibi, [*quod quis. iur. l. j.*] ibi editum, quod quis. iur. in
tex. reperitur. ¶ In glo. xxv. ibi, [*vt inter diuinum.*] dicit,
14 † longissimum vitæ hominum tempus centum anno-
rum. ibi [*nomen §. j.*] vbi aliud non exprimitur, appel-
latione portionis continetur dimidia. ¶ In glo. prima,
ibi. [*notata fuerint*] Idem Archi. cum Ioan. mona. hic
prosequitur de quadruplici causa, de quo vide, quod,
supra dixi, & quod plenius scripsi super glo. prædicta.
Diuidit etiam hoc opus in tres partes, in proœmium,
tractatum, & epilogum. ij. infra titu. primo. iij. iusta de
regu. iur. ¶ In glo. secunda ibi. [*vnicam decre.*] in decretis
tamen habetur. [*Bonifacius.*] lxxix. distinctio. sed quare,
xcvij. distinctio. capitulo primo, & secun. xij. quæstione,
secunda. cum deuotissimam post princip. & de conse.
15 distinctio. prima, vasa. secundum Archid. † Et ibi, [*bona
faciens.*] vel secundum Ioan. mona. dicitur a fascia, quod
est ligatura, nam sparsum bonum ligauit & redegit in
hunc librum. bonum quidem honestum quo ad mo-
rum reformationem, vtile quo ad causarum decisio-
nem, delectabile quo ad illuminationem intellectus &
accensionem affectus. & ibi. [*mutationem nominis.*] de pœ.
distinctio. j. sunt qui arbitrantur. de consecra. distinctio.
iiij. primum. & cap. si ex quo. & cap. baptizandi nomen,
vij. quæstione. j. scias. l. distinctio. ferrum, xl. distinctione,
capitu. primo, & ibi, [*ut nostrum.*] vt tollatur præsumptio
carnalis successionis. viii. quæst. j. apostolica. vel affectus
carnalitatis. de præben. grauc. Et ibi. [*Deus omnipotens.*] de
conse. distinctio j. solennitates. Archidia. & ibi, [*in nouo.*]
Matth. xvj. & ibi, [*est nomen*] potuit idem sumi ex veteri
testamento Gen. xvii. in princi vbi Deus promouens
Abraham mutauit illi nomen dicens, eris pater multa-
rum gentium, nec vltra vocabitur nomen tuum Abrã,
sed appellaberis Abraham, quia patrem multarum gen-
tium constitui te. Et scribitur sine aspiratione. Stepha-
nus in proœmio clemen. inducit glo. super epistola ad
16 Ro. in princ. † qui dicit, quod moris fuit sanctorum pa-
trum, quod quando mutabantur in melius, mutabatur
d eis nomen.[d] & vide in Hieronymiano. capitu. iij. de Iesu
Naue, qui prius Duses Naue vocabatur. & ibi. [*inquisitio-
17 ne.*] vt legitur in cronica Mar. Sergius † seruus natione
Romanus prius vocabatur os porci. vnde sibi & post
eum successoribus fuerat mutatum nomen, quod in
aliquibus prædecessoribus fuerat prætermissum, alleg.
Fran. in proœmio grego. compilationis. iiij. distinctio.
statuimus, quod intitulatur Theodosio alias Telespho-
ro. xj. distin. nolite. Lucio. xx. distin. sic omnes agathoni.
ad idem, xxxiiij. distinctio. §. sed postea. ibi [*de Mar.*] ibi est
tractatur quomodo mutetur, dicens aliquos dicere, quod

dato libro nominum papalium, nomen recipit. quod
occurrit. alij, quod dato libro recipit, quod plus placet.
¶ In glo. iii. ibi [*maiorem.*] facit, quod no. xxi. distinctio in
nouo. in princi. ii. glo. & xxxij. distinctio. capitu. i. & ibi,
eucharistiæ. Et sic circa verum corpus Christi. fatentur
enim, quod episcopo competit certum officium circa
mysticum corpus Christi, quod est ecclesia. circa quod
exercet certas spirituales actiones, quæ inferioribus nõ
competunt, sicut conferre sacramentum confirmatio-
nis, ordinis & alia, de quibus. xv. distinctio perlectis. ver.
ad episcopum. lxviii. distin. quamuis, & habet etiam iu
risdictionem, de qua de offi. ordi. conquerente. [*differunt
solum.*] caracterem imprimi solum in his ordinibus, qui
relationem habent ad verum corpus Christi nõ ad mi-
sticum, & pro eis, quod psalmistatus non sit ordo facit,
lxxvij. distin. illud. xciij. distin. a subdiacono de episcopa-
tu bene facit, de seru. capitu. vno, in fin. & de sac. vnct. c.
18 vno. ad fi. in quibus dicitur † episcopos consecrari, pres-
byteros ordinari. vnde olim presbyteri pręficiebant ex
se vnum quem episcopum nominabant. xciij. distinct.
legimus. ver. quoties. & xcv. distinctio. olim. contra. de
psalmista patet de æta. & quali. cum contingat, vbi dixi
de hoc. De episcopo vide multa iura in decre. quoties,
statim alle. super glo secunda. Soln. si concedatur, quod
ipsi dicunt, characterem ordinis solum relationem ha-
bere ad verum corpus Christi, & confectionem eucha
ristiæ, dicetur episcopatus ordo largè, non propriè quo
ad characterem. sed cum videamus ex ordine presbyte-
rali competere aliqua, quæ rapiunt corpus misticum,
sicut baptizare, pœnitentias dare, in extremis vngere,
non video quare in episcopatu ex respicientibus cor-
pus ipsum misticum negetur imprimi characterem,
potissime cum ipse solus sit imprimens characterem
ordinis saltem sacri. Non iuuat, si dicas, characterem ha
bet ordinis, quem confert. quia illius virtute non con-
fert. Tamen si huic dicto resistatur. dicemus, quod papa
19 ideo se vocat episcopum, quia † quò ad regimen corpo-
ris mistici circa spirituales & sacramentales actiones nõ
est gradus super episcopum, quicquid enim quo ad ta-
lem actum hierarchiæ potest papa, potest episcopus, &
20 sic quo ad id sunt æquales. † Hinc est etiam, quod Host.
episcopus papam consecrat, vt dixi. 3. de priuile. antiqua.
in princi. Vnde Hieronymus tractans de septem gradi-
bus ad Iusti. Narbo. ponit episcopum pro vii. vide quod
ibi in tit. ¶ In glo. tertia, ibi [*ipsis dicitur.*] ad hoc quod no.
i. quæstione vij. quoties. & in. iiii. glo. Archidia. ¶ In glo.
[*a schola.*] quod grecum, latinè dicitur vacatio. Adde, qđ
dicam, infra de cle. vel mona. capitu. ij. in princip. ¶ In
gl. [*quid de alys, in fi.*] dicit Ioan. mona. quod quando epi-
stola dirigitur publicationi, tunc omnes tenentur, vt
hic, & constitutionibus authenticorum vt plurimum
in ipsorum fine. ¶ In glo. [*multi in fin.*] secundum quem
melius dixisset studentibus, secundum Ioan. mona. di-
cit, quod solos studentes intendit includere, quod secun
21 dum eum probat ver. scholaribus. † quia scholarem.[e] es
e se, est studio vacare. i. intendere. ¶ In glo. per benedictio-
nem. ibi, [*omnis.*] & Guil. in repertatorio de pęni. & re §.
scire debent. post princi. & in fi. simile, quod dixi de sen-
ten. excommunica. si quæ. in glo. pe. ¶ In glo. xliij. in fi.
Io. dic. certum. xxiij. quæstio. iiij. ecclesiæ. Archidia. ¶ In
glo. in auc. [*in fi.*] colla. ii. hic tamen interposuit illud
quandoque, quod ibi non habetur, imo incipit ibi. om-
nes nobis dies ac dies contingit cum lugubratione & co
gitatione degere. ¶ In glo. me teste [*in fine.*] habes hi-
storiam Luc. xix. in princip. quia cum perambularet
Iesus Hiericho, vir nomine Zacheus quærebat Iesum
videre, & non poterat, quia statura pusillus erat, &
præcurrẽs ascendit in arborem siccomorum, vt videret
illum, quia inde transiturus erat. ¶ In glo. no. rubri-
cas. ibi, [*auctoritas.*] de rubricis huius voluminis &
legum intellige, in rubricis decretorum non est ve-
rum, de hoc no. Ioan. iij. quæstione ix. chartæ, in ru-
brica.

brica.& in præ.§. hæc autem verba. & de hoc in Specu. de dispu. & alleg. in fi.& vide,quod ibi dicam. ¶In glo. xxxv.ibi, [*ætatibus.*]de his sex hominis ætatibus Archid. infra de cleri.ægro.capit.vno.vbi quasi ad literam ponit ver. Isidori.xi.ethymo.cap.ii.

22 † Accur.ff.ad.l.fal.hæreditatum.distinguit quatuor ætates tantum, scilicet pubertatem,adolescentiam,iuuentutem , & senium. tene cum glo. vt in prædicto canone.fateor tamen, quosdam naturales,vel phisicos solum has quatuor ætates distinguere pueritiam,iuuentutem,senectutem,& senium,ad instar iiij.temporum anni . prima calida & humida,sicut ver.secũda calida & sicca.sicut æstas.tertia frigida & sicca.sicut autũnus.quarta frigida & humida , sicut hyems.

23 Et scias,quod † ætates vel generationes mundi non variantur secundum substantiam,sed secundum statum,sicut & ætas hominis,de hoc,infra dicã. & ibi, [*quatuordecim.*] fallit in duobus casibus, quos dixi , de deli.pue.super rubrica . vbi vide diuersas significationes pueritiæ . Et ibi, [*inter diuinum.*]septima dicitur quiescentium,& sic intelligitur,quod no.s.de celebra.miss.capit. primo,in viti gl. Octaua erit resurgentium, [*a Noe*] in hac fuit institutio & lapsus generis humani.ibi, [*Abraham.*] in hac fuit generis humani destructio per diluuium & reuocatio ad Dauid. Acc.C.de sum.Trini.inter claras.aliter ponit, scilicet quòd vsque ad Moysen. Et.iiij. vsque ad Dauid, tene cum glo. & in hac fuit circuncisionis & legis constitutio . Et ibi. [*Babylonis.*] floruit lex in hac sub regibus & prophetis.& ibi.[*vsque ad aduentum.*] fuit in hac populi captiuatio & redemptio,& ibi,[*sexta.*]sub hac humani generis redemptio,& ibi,[*clare.*] longe clarius quam Isidor.li.iij.ethymol.ante medium libri , vbi breuissime hoc ponit,hic tamen addit,quod in mille diebus numerus perfectus a.iiij.xcvj.sed non exprimit aliquos , quæ sunt vnum,duo.iiij.viij.xvj.xxxj.lxij.cxxiiij.ccxlviij.ex quibus collectis resultant.iiij.xcvj.nec dicas, quod eadem ratione cuius dimidia.s.ccxlviij.sit numerus perfectus , nam numerus.xvi.id impedit, quia non est pars aliquota de. ccxlviij.& est aliquota de duplo trigita vna vicibus sumptus,sed.xv.vicibus sumptus facit. ccxl. & sumptus vicibus.xvj.facit.cclvj.sic etiam in.xxviij.cuius dimidia sunt xiiij.non est numerus perfectus,quia numerus quaternarius id impedit , qui aliquoties sumptus facit plus vel

24 minus. Est † autem aliquota dupli septies sumptus,vt.s. in fin.vide. quod no. in clemen. de hæreti.ad nostrum, in.vj.glo. ¶In glo. sicut.in fin.Io.mona.alleg.de scisma, c.vno.in fi.vbi hæc & alia,sed de processu loquitur . ¶In glo.super rubrica. ibi, [*continuandæ non sunt.*] concor. Archidia. qui etiam illas non continuat , sed Ioan.mona. contra qui communiter illas continuat, quod non placet , nec fuit talis intentio auctoris per rationem quæ sequitur,sed in alio mihi discordat vterque , cõstitutiones enim compilatores Gregor. allegant pro.s. & j.secundum materias, ex quibus existunt . Sed ego omnes illas allego.s.& mihi videtur absurdum , quod existens in quarta parte voluminis,vt proœ.constitutiones quintæ partis vel anterioris inducat,vt.j.sepositas. Item secundum id erratus sum,compilati.Gregori.non allegamus vt.s.cõstitutiones huius libri , quæ præcedunt materias,in quibus legimus,vel scribimus,quod per se patet absurdum, nec ex more receptum . Et adde , quod no.in cle. super hac rubrica.in innocentianis & gregorianis,quas mandabant auctores prædicti in compil. Gregorij sub debitis titulis collocari.procedebat ille modus allegandi,sed hic est ratio contraria,vt prædixi.

ADDITIONES.

a ¶Infinitum quot modis dicatur,quod autem infinitas sit euitanda, vide Dyn in.l.j.de leg.3.& ibi Bald.& Doct.l.j.C.de senten. quę pro eo quod int.prof.l. dominus,de cond.inde.& per Bar.in.l.qui bona.§.fin. de dam.inf.

b ¶Gratia per papam. An gratia non scripta prosit,vide Bal.in l. humanum.C.de legib.& in c.j.per quos fiat inuestitura.Inn.in c.constitutus, de appel.& Bal.in marg.in verb.gratia.

c ¶Cum scriptura. No.hic,quod scriptura sit propterea quod hominum memoria sit labilis,ut no.in Spec.de dona.vers.ita pone. & an semper sit necessaria ad probandum ea,quæ fieri debent in scriptis , uide Compost.in.c.j.de elect.lib.6.Roe.in decis.413.fuit dubitatum,in nou.

d ¶Nomen.mutatio nominis an & quando sit permissa,uide Bar. in.l.dẽmonstratio.in fi.prin.de cond.& demons.

e ¶Scholarem.Scholaris non vacans studio non habetur pro studente,nec priuilegiis scholarium gaudet.in Spec. de resti.in integ.§.i.ver. si vero.Et an parum studens gaudeat priuilegio, vide Bald.in auth.habit.& Paul.de Castr.in.l.scriniarios.de testa.mil. adde Alex.de Imo.in add.Bar.in l.i.C.de Tiron.l.Item turbans socium, ne studeat , conuictus nõ appellat.Bal. in.l.j .uers.quod si vnus. C.si de momen. posses. fue. ap.

¶De summa Trinitate &c. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Fidelis dicitur,qui credit credenda.*
2 *Spiritus dicitur multipliciter.*
3 *Plurificatio actuum habetur secundum plurificationẽ suppositorũ.*
4 *Fideles omnes dicuntur fratres.*
5 *Ecclesia Romana est omnium ecclesiarum mater & non domina.*
6 *Tacens non utique fatetur.*
7 *Confitemur voluntarij,profitemur respondentes.*
8 *Hæreticus an ligetur pœna excommunicationis per constitutionẽ canonicam.*

CAP. PRIMVM.

1 FIdeli. †Credens credenda & seruãs promissa dicitur fidelis [*deuota.*]de uoto enim necessitatis tenetur ad hoc christianus quilibet,j. q.i. ecce cum honoris,de cõse.distin.iiij.prima,[*spiritus.*]

2 † Archidia. posuit hic glo.theologam quomodo multipliciter dicitur spiritus. quandoque enim dicitur anima. Matth. xxvii. Iesus autem clamans voce emisit spiritum . Secundo spiritualis intelligentia.ii. ad Corinth.iii. Litera occidit, spiritus autem viuificat. Tertio actus respirandi . Hypocras. si spiritus frequens sit dolorem significat,eccl.iii. similiter spirauit omnia, ibi glo. vnus spiritus est omnibus . quarto ira vel indignatio . Gene.vj. Non permanebit spiritus meus in homine. Quintò superbia.eccl.x.si spiritus potestatem habentis ascenderit super te,locum tuum ne dimiseris.Sexto dicitur spiritus sanctus Matth. iiij. In princi. ductus est Iesus in desertum a spiritu.Septimo sumitur pro verbo Dei,ad Ephe.v. Accipite gladium spiritus , quod est verbum Dei .Octauò idem est quod homo . psal.lxxvii. spiritus vadens & non rediens . Nono idem est ,quod vita.Iob.xvii. spiritus meus attenuabitur . Nota etiam , quod super illud Matth.ii.vtinam essem & non habens spiritum , dicit glo.vbicunque sine additamento in nouo vel veteri testamento ponitur , accipitur in bonam partem,[*duobus.*]quasi primum sit a patre, secundum a filio,non duabus . non obstat , quod pater & filius sint duo supposita . Et quod secundum philosophum actus

3 sunt suppositorum.& sic secundum † plurificationẽ suppositorum habetur plurificatio actuum, depẽdet a duobus,scilicet a ratione agendi principaliter & secũdario a supposito. Si ergo supposita agentia sint plura,& rationes agendi sunt plures.sequitur,quod actiones sunt plures.vnde patet, quod generationes plurium hominum sunt plures, quia supposita sunt plura , & quia potentia generatiua plurificatur ĩ eis, vbi vero supposita sunt plura, & ratio agendi sit vna,vnica erit actio . Verbi gratia. pater & filius & spiritussanctus sunt tria supposita , quia tamen potentia creatiua est vna in eis actus creationis , non erit nisi vnus , ergo & in proposito , cum

pater & filius sint duo supposita, tamen potentia spirati ua est eadem in eis, ergo eadem & vnica erit spiratio. vñ licet pater & filius ratione suppositi spirent vt duo, ratio ne agentis spirabunt vt vnus secundum Ioan. mona. [*spiratione.*] spiratio respicit actum spirandi vt ibi, spiritus vbi vult spirat. de renunc. nisi. §. iii. [*processio.*] spiratio nis effectum, vt in hymno. veni creator, sed mystico spiramine verbum factum est caro &c. Guil. & Arc. [*procedit.*] hoc tractatur. In j. sent. xj. dis. [*Mater.*] xii. q. ii. qui ab stulerit. xvi. quæst. j. nos autem. de consecra. distinctio. iiii. mater. de magis. capitu. j. nam ipsa nos genuit. lxviii. dist. capitu. vlt. s. per baptismum, vt prædicto. c. qui abstulerit. 4 quo † respectu omnes fideles dicuntur fratres. xj. quæst. iij. ad mensam. Archi. [*Ipsa.*] quæ suis vberibus omnes nutrit. ij. quæstio. vi. ad Romanam, his respectibus Federicus in sua constitutione, quæ incipit. vocauit hæreticos materni vteri corrosores. [*magistra.*] vide. s. in exordio, super ver. magistratum. facit. xxvij. quæstio. iij. lex diuinæ. pater autem magisterium, quia quicquid vbique locorum est dubium, ab ea declarandum exquiritur, vt ibi. & s. qui filij sunt legit. per venerabilem, quod autem ipsa ecclesia, vel papa non habeat dominium, inducit Archi. verbum beati Ber. ad Eugenium. iiii. cap. in fi. sic a dicentis. Consideres sanctam ecclesiam Romanam,[a] cui auctore Deo præes omnium ecclesiarum matrem non dominam. te nõ dominum episcoporum esse, sed vnum ex ipsis ad hoc. vii. quæstio prima, mutationes. in princi. & dicit Archidia. ꝙ forsan propter hoc scripserunt Innocen. & Hosti. de immuni. eccle. quia plerique. vt ibi post eos, scripsi in glo. mag. ante fin. quod si imperator vel princeps sine iusta causa faceret constitutionem, quod dominia rerum transferantur in alios, non tenet constitutio nec in foro animæ, nec in foro ciuili seruanda est, argumen. xii. distinctio. capitu. j. sed contrarium videtur notari. ix. quæstio. iij. per principalem. tamen vt dicit Archi. quicquid dicat Ber. ecclesia Romana diuina. lxxix. distin. oportebat. & papa dicit ecclesiæ meæ. xcvii. distinctio. ecclesiæ. quod videtur ad dominium pertinere. de hoc. xii. quæstio. j. §. vlti. [*vera.*] dicit Archidia. verum dici tripliciter. s. quod habet esse contra falsitatem. ad hoc. xxij. quæstio. ij. cum humilitatis. & cap. is autem. in principio. §. ille ergo. Item verum, ꝙ habet apparentiam cum debita existentia subiecti, & sic est contrarium simulationi & fantasiæ. Item quòd habet naturalem proprietatem contrarium permixtioni. [*nonnulli.*] potissime greci, contra quos etiam super aliis duobus manauit olim concilium generale. de baptis. licet, sm Francis. [*Irrefragabilis.*] quasi contradicibilis, vel irretractabilis. [*errores.*] Error non potest, nisi teste ignorantia. xxxviij. distinct. quamuis. ¶ Prima glo. ponit casum. ¶ Quarta glo. obiicit & sol. ¶ Glo. confunditur, ponit motiua Grecorum & responsionem ad illa. in fi. obiicit & soluit. ¶ Glo. no. quòd, distinguit. ¶ Glo. aliquorum, obiectionem dupliciter soluit. ¶ Vltima quærit, arguit negatiuè & soluit. ¶ In gl. ij. [*ibi. i fi.*] sequitur, deuo- 6 taque conceptione sancimus &c. ¶ In glo. vlti. [*ibi, † qui tacet.*] sequitur. nõ vtique fatetur, sed verum est non negare ¶ In glo. j. ibi, inciderunt de diuersis erroribus circa spiritum sanctum habetur. xxiiij. quæstio. iij. capi. penul. ver. Cathafrigis. & cap. Boetium. & ver. noxiam. & ver. sequen. & ver. macedonicum, & hic omnes specificabat hic Francis. Vercel. & ibi. [*scilicet.*] quòd ab hinc recipe summarium casum. & in fin. secunda ibi, sed quia, secundum Ioan. mona. sunt tres partes. in prima narrat processionem spiritussancti. in secũda firmat illam. tertia damnat contrarium sentientes. ¶ In glo. ii. ibi. [*mentem.*] quasi sincerè, purè, & non simulatè. Ioan. mona. Archidia. & ibi. [*humili.*] vel timorosa. Archidia. ¶ In tertia glo. in fi. dicit Ioan. mona. fatemur coacti, inde fa- 7 teor fari teneor † confitemur voluntarij. profitemur spõdentes. vnde profero facit monachum, de regula. porrectum. ¶ In gl. confunditur. ibi, [*edicta.*] ꝙ quidam dicũt descriptum Romæ in tabula argentea post altare beati Pauli ad mandatum Leonis papæ, vt primo senten. xi. distinct. cap. iij. & ibi. [*speremus.*] & ibi de hoc. & ibi. c. vlti. quod intellige, vt no. de conse. distin. v. ca. vlti. in gl. quia vult Archidia. & ibi. [*quam addere.*] vide, quod dixi, de cele. mis. cum Marthe, super glo. ii. cum sua remis. & ibi. c. penul. in glo. mirum est. & ibi. [*sed dic.*] sm Guil. In glo. de his. ibi. [*ad nos.*] quod intellige. vt no. xvii. quæstio. iiii. constituit. xxviij. q. j. saepe. in fi. s. de iudęis. iudæi siue. Archi. ¶ In glo. j. in fi. quod exprimitur. s. eod. damnamus, ver. licet. ¶ In glo. aliquorum. ibi [*patrum.*] vt primo senten. xj. distin. capitu. fin. & ibi [*imperatoris.*] refert Francis. Vercel. quod ibi fuit personaliter ipsorum patriarcha, & solennes nuncij imperatoris. ¶ In glo. qui cunctorũ. [*in fi.*] de hoc satis in textu. & glo. j. q iiij. §. notandum, & xxxviij. distin. in summa. ¶ In glo. s. eod. [*in fi.*] vel damnamus sententia, reprobamus actu. Archid. adde, quod dixi in prin decre. damnamus. in prin. ¶ In viij. glo. ibi, 8 [*solutio.*] sm Guil. & ibi. [*hereticus.*] † & an constitutio canonica liget illum ad pœnam excommunicationis, remittit Archi. ad no. per se. s. de sentent. excommu. cum quis. vide, quod notaui in cle. de hæreti. ca. j. ad fi. in glo. hoc pater, [*& in fi.*] de eo qui negat ore, sed non corde, nota. xj. q. iij. non solum ij. alle. capit. penul. & de pœ. distin. j. potest.

ADDITIO.

a ¶ Romanam. Ecclesia Romana non est omnium ecclesiarum domina sed mater. Papa quoque, non est dominus episcoporum, sed vnus ex ipsis. Ad hoc posset adduci, quod habetur. 63. dist. ego Ludouicus. & vt, dicitur, ꝙ sit dominus omnium rerum ecclesiasticarum, intelligitur quoad protectionem tantum. Card. in cle. j. de sum. Trinit.

¶ De constitutionib. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Constitutio dicitur quasi commune statutum.*
2 *Papa potest auferre consuetudinem iam inductam & seruatam & inducendam vetare.*
3 *Princeps potest futuram legem inferioris auferre.*
4 *Iuris condendi discrimen non tollitur ex varietate locorum.*
5 *Consuetudo elicita an vocetur ius.*
6 *Statutum locale cum ius sit in loco, quomodo possit dici facti.*
7 *Errare in nullo diuinum est potius, quam humanum.*
8 *Pontifex dicitur quasi pontem faciens ad vehendos subditos.*
9 *Papa quibus nominibus appelletur.*

CAP. PRIMVM.

LIcet. Pro quamuis. Archid. [*habere.*] Dubitabatur, cum sit tota vniuersitas virtute secundum Phyloso. Io. mo. † [*constitutionem.*] quæ dicitur, quasi commune statutum, & verbum statuti respicit ius scriptum. l. di. §. cum itaque. secũdũ Archi. & Io. mo. intelligit hic etiam de constitutione extrauaganti, dummodo de illa constet. Et in hac materia sic distinguit, aut ratio diuersitatis potest videri inter canones, qui videntur aduersi. aut non, primo casu saluentur. xxv. quæstio. j. §. his ita. de cog. spiri. capi. j. ar. C. de Iusti. codice fa. §. quibus. huius ratio patet, infra de elec. cum expediat. si non possint. aut eiusdem auctoris, aut diuersorum, primo casu dupliciter, aut eiusdem papæ, aut alterius præsidentis, primo casu, si ratio diuersitatis inueniri non possit, & cõstet de extrauaganti, pręfertur posterior, vt hic, & xlx. di. Romanorum. Si dubiũ esset, pfertur corpore iuris clausum. s. de fide instr. pastoralis. Si vero sunt alterius a Papa, dicit illum validiorem, qui potioribus rationibus vtitur, alle. Inst. de contrah. emp. §. diuersæ. j. di. §. ecce. xx. di. in prin. ix. di. ego solus. Si aũt diuersorũ, si duorum, quorum alter maior, alter minor

vt

vt Papa & concilium,tunc canon maioris est potior.ſ. de elec.significasti.ff.de albo scri.l. fi.xxv.q.i.§. his ita, si parium aut romanorum Pontificum.& tunc idem,qd dicit text.cum idem sit principatus, licet subiectum sit aliud,arg.ff.de iud.l.proponebatur.dicit tamen,ꝙ possit notari differentia: quia vnus posset sibi legem indicere per verba derogatoria.ff.de leg.iij.l.si quis in princi. testi. sed vnus alterum hic iudicare posset.j.tit.j.c.fi. Si aliorũ inferiorum,tunc idem vt j.eodem.inferiori. prius,not. argumento iurium prædictorum, vide quod dicam.j. de regul.iur.contingit.super ver.obuiantia.¶ Obijcit de 2 nium,ꝙ † cum Papa tollere possit consuetudinem iam inductam & seruatam,& inducendam vetare.j.de con sue.c.j.& ij.de big.c.j.ergo cum consuetudo legi æquiualeat,& quandoque eam tollat.ff.de leg.l.quibus.4. dist.§. a leges.sicut tollit consuetudinem [a] inducendã. C.de sur. 3 auth.nauigia.sic etiam legem faciendam.So.† princeps inferioris futuram legem vt consuetudinem tollere po 4 test.sed non paris.ſ.de elec. innotuit. [*locorum*] nec † ex varietate locorum inducitur discrimen iuris condendi sed ius frequentibus actibus inductum non tollitur noua lege,quæ hic non exprimit.& sic non obst.C.de tem poribus in inte.resti l.fi.ſm Io.no.[*singularium*]xi.dist.catholica.nam vna quæq; prouincia &c.76 di.vtinã.Arc. [*& statuta*]idem in pactis.ſ de dec.ex multiplici,& priui legiis,de præle.veniens.cum ratio sit eadem ſm io. Mo. cum sint facti,ponderatis actibus, ex quibus elicitur cõ suetudo.j.dist.mos.& cap.consuetudo.11.q.ij.ita nos.in 5 prin.sed † cum elicita est,vocatur ius.i.dist.ius ciuile.in stit.de iure naturali.§.j.j.dist.consuetudo.ad instar regulæ iuris.ff.de regu.iur.l.j.ſm Ioan.Mo.& Arch.sed cum 6 † statutum locale sit ius in loco,quærit Archi.quomodo dici possit facti,respondit,quod est ius priuatum. xi. di.catholica.non generale,quo regitur vniuersalis ecclesia,vt ibi: hic autem omnes scire & custodire tenentur. ſ.c.canonum.& illud ignorare Papa non debet, quod præcipit alios scire secundum Ioan.Mod.ix.dist.iustum [*papalis*] & ideo nec ignorare ꝑsumitur, vt hic in princ. particulare vero impossibile foret scire. & ideo non mirum si præsumitur ignorare. & sic nec reuocare intelligitur.ad primum.C.de veteri iure enucl.l.ij.§.si quid au 7 tem,omnium enim habere memoriã,& in nullo errare,potius diuinum est,quam humanum . Ad secundũ. ff.de transac.l.cũ aquiliana.& l.qui cum tutoribus . §.j. & vlti.& l.non est ferendus.& de contrahen.empt.l. in lege.& de actio.hære.l.nec is.& l.si is ad quem. secundũ Archi. [*rationabilia*] vt sint rationabilia statuta episcopi requiritur consilium capituli,de his quæ fiunt,a præla. quanto.si tamen sine causa contradicant episcopo, dicit hic Arch.ꝙ non nocent. & habentur pro consuetudinibus[*allegata*] no.lxv.distio c.j.in vlt.glo.& alle. iura ibi alle.[*nisi*]de hac dictione nisi.quando ponit,vel excipit,hic.Arch.de quo.j.de reg.iur.peccatum.& ibi videas plenius,per Cyn.C.de transac.l.4. [*derogare.*] concor.C. de iusti.C.compo.iuxta fi. ibi si qua no. Archid.¶ Quarta gl.alle.vnã concor & duo contraria & remittit.¶ Gl. [*de con.*] alleg.tres concor.dat simile,de quo dat rationẽ & regulam & duos casus excipit.¶ Glo. [*est contra*] obijcit & soluit & iterum remittit.¶ Glo. [*ratio*] respondet per quæstionem,quam exemplificat & soluit inducens sex rationes.¶ Vlt.gl.signat contrarium & soluit,& opi. Host.reprobatam dicit.¶ In quarta gl. iiij.ibi, [*omnium*] vide j.in suppletionibus.¶ In vj.gl. ibi [*non est nouum*] sequitur,vt priores leges ad posteriores trahantur.& ibi.si mihi.§ in legatis nouissimæ scripturæ valent.& ibi,[*auctb. hac inter liberos*] vide. infra de re.iud.c.fi. super v.glo. ibi.[*si quis in prin.*]vide de dona.cum dilecti.super tertia glo.In vlti.glo.ibi, [*§.diuus.*] vide in decre. pastoralis. infra alleg.super i.glo.¶ In j.glo.ibi. [*determinat*] no.xviij.distin.quoniam,& duo facit.similitudinem improbat rationem reddens,& casum sol. duas modificationes ponens,secunda ibi: ipsis.¶ In ij.gl.ibi [*clerus*] vt ibi dicitur

8 versi.Pontifex.Pontifex † tamen dicitur,quasi via sequẽtium,quasi pontem faciens ad vehendos subditos exẽplo vitæ & verbo doctrinæ.facit de offic.ordi.inter.vide in Hieronymo ad Fabiolam c.ad Oceeanum.i.disti. & ibi appellatur de diuersis ipsius nominationibus.Arch. 9 hoc tractans dicit, quod † quandoque dicitur Romanus,vel Romanæ ecclesiæ episcopus.secunda quæst.vi. si episcopus accusatus. aliquando vbis Romæ archiepis b copus.[b] vt 4.dist.statuimus,in tit.C.de episco.v.q. iiij. ca. secundo,in ti.C.de sum.trini.inter claras,aliquando Papa vrbis Romanæ.xcvij distin.auctor. in prin. aliquando patriarcha.xxij.distin.cap.vlti.aliquando simpliciter episcopus j.q.iij.saluator.& c.ex multis.& se dicit ministrum indignum.eod.ca.ex versi.quapropter. ¶ In glo. iiij.ibi[[*omnium,*] dicit Archi. quod hæc lex non probat id,ad quod inducitur, cum ibi dicatur, toto iure quod in nostris est scrineis constitutum.nõ dicit pectore,sed si perficiatur oratio Bonifacij ibi, nec de eius successione tractabitur,qui nobis mediis & toto iure vsque constitutum testem succedit.Item,ꝙ de scrineis pectoris intelligitur,probat hæc litera.& concor.de appel. sæpe, in prin.& ibi,prçterea.ibi non erat obliuio iuris, sed exemplorum.¶ In vj.glo.[*in fi.*] an autem de verbis derogatoriis primi facienda sit mentio specialis & expressa in secundo,per Dyn.j.de regu.iur.quod semel,& vt ibi dicã, tenet quod sic,de hoc plenius per Iac.de Bel.in auth. de test.imperfec.colla.viij.vbi ad literam posuit quæstionẽ quam de hoc disputauit,& tenet, quod valet secũdum testa.etiam nullam de verbis derogatoriis primi faciẽs mentionem,ad l.si quis.hic alleg.vij. modis respondet, quorum potissimus est, quod per verba illius legis non imponebat sibi legem testator, sed voluntatem suam disponebat, & adimebat legata, & hoc potest, sed primum non potest,ad id confirmandum alleg.ff.de lega. j.l.si ita sit scriptum. Item secundum eũ illa. l. in vnico testamento loquitur non in diuersis.¶ In gl [*est contra, ibi: mentio*] an sufficiat generalis, tractat hic Arc. de hoc plene dicam in præ. decre. vnica.infra de excess.prælat. vbi congruentius ponitur.& ibi ad fin.iiij.dist. in istis.C. e legi.humanum.Io.mo. & ibi dicitur certa scientia, de qua semper præsumitur in constitutione propter rationem proxime dictam.¶ In gl.ratio.ibi, [*rationis*] simile, ff.solu.matr.l.j.ut ibi no.in i.gloss.ad idem eo.titu.l.alia. §.i.& ibi,[*dico*]idem Arch.¶ In glo.ſ. vt in fi.Archid.alleg.de iur.& fac.igno.l.in omni. ¶ In gl. vtrum,in versi, [*consuetudo*] Arch.alleg.§.i.versi.vnde dixi vtrque.bene remittit etiam ad id quod notauit.xij.dist. illud, vide super hoc distinctionem,quam posui.ſ. de consue.cap.fi. sub septimo membro,& quod ibi dixi super glo. & quã in prin. & ibi [*exempla*] quæ vide plenius.ſ.de consue.c. fi.super gl.& quam,post prin.¶ In glo.vlt.ibi [*per hanc decreta.*] ſm Io.mo.dic illam.l.loqui,quando lex,quæ consuetudinem sequitur,ad iura est iure, quod vtilitate publice prouidet,vt illa duo iuncta consuetudinem tollãt alleg.j.de iureiur.licet,& in fi.idem Arch. ſm quem In. concor.huic decreta.ſ.eo.c.j.ad fi.vbi dixit,ꝙ licet ius cõmune tollat primum commune contrãrium, non tamen tollit particulare,puta alicuius castri.

ADDITIONES.

a ¶ Consuetudinem. Non tamen tollitur consuetudo per rescriptũ principis.Arch.xj.dist.in his.si autem præsens & futura consuetudo censeatur sublata,quando princeps intendit tollere rationem consuetudinis, vide Bald.in auth.omnes.ver.no.quod quando princeps. C. communia de succes.

b ¶ Archiepiscopus.adde,quod hſ.xxj. dist.c. fin. Dicitur etiam metropolitanus,gl.in c.j.de scism.præ.c.sua.de offi.vica.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicati nunquid sint impubes,qui falsificauit instrumentum,& monachus,qui tulit falsum testimonium ignorantes constitutionem episcopi,qui tales excommunicat.*

2 *Metropolitanus delinquens in diocesi suffraganei, an ligetur eius statuto.*

Senten-

3 *Sententia lata sub conditione an liget subditum, qui conditione pendente factus est alterius fori.*
4 *Sententia excommunicationis potius punit, quam sententia imperatoris.*
5 *Excommunicatio an sit pœna.*
6 *Locus exemptus & locus extra dioecesim æquiparantur.*
7 *Conueniri licet quis possit coram iudice domicilij pro delicto, tamē principale forum est iudicis, sub quo deliquit.*

C A P. II.

VT animarum. [*Vt*] causatiue illud ponitur, vide, quod no. de con. app. verum. in fi. ij. gl. & quod super ea dixi [*per statuta*] fortius idē in sententijs, quas profert non in modum statutorum, cū illę non habeant vim legum, nec sint perpetuæ, vt not. in decre a nobis. in fi. pe. gl. Non intelligo de sententia, qua non ita ligatur ignorans, de qua dic. vt no. de cle. ex comm. apostolicæ. Sed quando generalis fertur sentētia non in modum statuti, vt no. in glo. j. ¶ Pone exemplū de testi. consti. j. de iureiur. ad nostram ij. [*ignorans*], vt dicam in proxi. responso super ver. furtum, licet ibi apertius probetur intentum quo ad suum casum. Intelligo hoc etiam cum statutum punit illud prohibitum lege diuina vel canonica & secundū hoc termi-netur hic id,
1 quod scripsit Io. de Deo. l. ij. q. iij. & Papa ibi, quærit † an sint excommunicati impubes, qui falsificauit instrumētum, & monachus qui tulit falsum testimonium ignorantes constitutionem episcopi, qui tales excommunicat, quicquid ibi dicat satis vterque potuit probabiliter ignorasse, quod si ita est, locus est huic decre. Et licet pęna iuris in eis locum possit habere, cessabit tamen pœna statuti, quod probabiliter ignorabant, licet restringant hoc dictum ad statuta ex causa prohibentia de iure non prohibita, sicut proximum restringunt, vt j. dicā
2 [*Statuto episcopi*] nunquid † metropolitanus delinquens in dioec. suffraganei ligetur eius statuto, & ipse etiā suffraganeus, vel priuilegiatus nec possit excommunicari not. hic Arch. & tenet de omnibus, q̄ ligentur, principaliter inducens, q̄ est sententia canonis, quam authoritate apostolica ferre potest. & sic videtur sententia Papæ, alle. xj. q. iij. nemo contemnat. in primo & secundo puto contrariū, & vide, quod scripsi de rap. c. j. & in mer. j. de regu. iur. cui licet, & quod dicā j. de priuil. ne aliqui,
3 in fi. notant etiam, an † sententia lata sub conditione liget subditum, qui conditione pendente factus est alterius fori, & tenet cum Da. q̄ nō. Contrarium teneas cū moderatione, de qua dixi de ap. præ. ij. super fi. vlt. glo. & in mercu. de regu. iur. cum sunt partium, & vt ibi dixi, non fateor Da. hoc tenuisse [*quo*] i. propter quod. Archi [*furtum*] exempli causa ponitur. nam idem in quolibet alio delicto, cum sequens ratio sit eadē. & nota per hoc reprobari distinctionem legistarum, qui dicunt, q̄ statutum tunc ligat subditum extra territorium, quādo per illud punitur prohibitum. l. diuina, vel communi, vt homicidium, rapina, furtum & his similia, & statutū statuentis subditum ligat, vbicunque delinquat, inducunt. ff. de bo. aucto. iu. po. l. cum vnus. §. pe. potius facit contra, sed bene facit. j. de foro compe. Romana. §. contrahentes. vide, quod ibi dixi super ver. decernere. si vero iure diuino, vel cōmuni non fundatur prohibitio statuti, dicunt non ligari subditum id agentem extra territorium. per l. fi. ff. de iurisd. omn. iud. quasi iudex non possit talia extendere extra territorium, vt si prohibeat carnes quarta feria comedi, vel similia, primum membrum hic destruitur, cum loquamur de furto diuina, & humana. l. prohibito, vt patet. Exodi. xx. xxiiij. quæstio. v. pęna leg. s. de fur. ff. & C. de fur. [*commiserint*] non dicit in dioece. sua. & sic reprobat Innocen. & Abb. qui sic distinguebat, de senten. excommun. l. a nobis. j. aut dicit excōmunico, qui furtum fecerit in dioece. mea, aut simpliciter. primo casu non ligatur subditus extra dioecesim furtum faciens, secundo casu sic, approbatur autem hoc dictum Host. vt etiam ibi dixi [*sententia*] Archid. recitat hic dictum Tancre. dicentis, q̄ quamuis excommunicatio sententia appellatur, vt hic. & j. de senten. excom.
4 per totum. & xviij. distin. c. vlt. impropriè † tamen dicitū sententia, quia potius punit, quā sententia impera. causæ finem imponat, sic etiam absolutio ab excomunica-
5 tione sententia appellatur. xj. q. iij. §. ij. & q̄ † excommunicatio sit pœna habetur. xj. q. iij. nemo episcoporū. 24. qu. iij. corripiantur. [*dioecesi.*] Idem si intra dioece. in loco exempto, vt nuper disputatum fuit per adoptiuū meū dominū Ioan. cald. per hanc decr. & per decre. cum episcopus. j. de offi. ordi. induxit etiam. xviij. q. ij. luminoso. & j. de sta. reg. capitulo vno in fi. & clemen. de priuile. archieviscopo, per quæ patet, q̄ exceptis quibusdam casibus nullam iurisdi. vel potestatem habent episcopi in locis exemptis, & ipsæ decreta. in locis illis non ligant, induxit & etiam, quod notaui in cle. de foro comp. quā-
6 uis. in gl. quia nomine, quia † ibi æquiparantur locus exemptus & locus extra dioece. dominus meus disputauerat hanc quæstionem, & dixerat, subditum episcopi delinquentem in loco exempto ligari ipsius statuto, secus si persona etiam esset exempta & locus exemptus s̄m eum. primum dictum non placet per iura prædicta. Tamen scias, q̄ in casu prædicto & in eo, quem ponit textus, licet statutum non liget subditū extra dioecesim, vel in loco exempto delinquentem, si tamē ex foro domicilij ille conueniatur coram episcopo, poterit illum punire. C. vbi de cri. agi opor. l. j. & notatur. s. de foro competen. c. fi. Casum conuersum, s. quādo exemptus deliquit in loco non exempto, scripsi. j. de priuile. c. j. super versi. in loco exempto noscuntur. ratio s̄m Io. mo. quia generalis clausula non refertur ad illa, quæ specialiter expressa inducerent errorem, vel essent contra ius. remittit ad nota. j. de regu. iur. in generali. Item si in loco, vbi deliquit, esset etiam illud statutū, absurdum esset, q̄ pro eodem delicto duabus excomunicationibus per diuersos
7 ordinarios † ligaretur. Et circa hoc vltimum remittit Archi. ad no. xvj. q. j. c. j. alleg. Ioan. mo. ff. nau. ca. sta. l. licet. § fin. Et licet pro delicto quis possit conueniri corā iudice domicilij, vt s. dixi, principale tamen forum est iudicis, sub quo deliqt. C. vbi de cri. agi opor. l. i. & auth. ibi signata. & ff. de pœnis l. capitalium §. furiosos. Et per prædicta respondet ad decre. cum sit ratio, in fi. de app. & ad decre. apostolicæ. de cleri. excommuni. Nam hic generalis erat sentētia. ibi specialis in certos [*territorium*] an inferiores episcopo dicātur habere territorium, scripsi de foro competen. cum contingat. cum suis remissionibus [*dicenti*] i. iudici & ordinario, vt patet. ff. si quis ius dicenti. per totum. Et per hoc videtur, iudicem nō posse citare extra territorium, de quo satis dicam de foro cōpe. romana. §. contrahentes [*impune*] nec per hoc remanebit delictum impunitū, de quo punietur per illum, in cuius dioecesi deliquit. iij. q. vj. c. i. de rapto. c. j. Itē conueniri poterit coram iudice domicilij, vt prædixi, ¶ Glo. tertia respondit per quæstionem & soluit, & huic literæ respondet dupliciter. ¶ Gl. [*contra*] ibi signat contrarium, tripliciter soluit, prima approbat, & remittit. ¶ In gl. tertia, ibi [*iubemus in fine*] ibi. quid enim peccauit antiquitas, quæ huius legis inscia pristinam secuta est obseruationem. ¶ In glo. contrarium [*ibi si mulier*] vide de spon. veniens. s. vlt. glo. ¶ In prima glo. ibi. quod ibi no. & quod j. dicam super verbo. furtum. & in fi. secunda ibi, statuto. & prima pars ponit dictum, cui determinationem subdit ibi, dumtamen. secunda soluit dubiū & rationem subijcit, ibi cum extra. ¶ In gl. tertia ibi [*idē in alijs*] idem Arch. dicens sententijs quibuscunque, cū indistincte loquatur. ad hoc. 31. q. j. c. vlt. & ibi [*iubemus*] in fi. volumus obligari, & loquitur de domino. & C. de tabula. l. generali. li. 10. Io. mo. dicit lex illa consensum non ignorantiam, sciebat seruum cartas publicas scribere. ¶ In glo. qui dicuntur, in fi. quod Archi. bic de hoc tractat, ibi vide. ¶ In glo. quæ est ibi [*apostolicæ*] Archid. no. 38.

no. 38. dist. in prin. 22 q. ii. §. vlt. s. qui ma. accu. poss. cum tua. ¶ In gl. [*no. episcopum*] in fi. adde quod dixi. s. de offi. archipre. c. vlt. in fi. & quod dicam. j. de app. ca. vlti. super vlti glo. ¶ In gl. contra. in fi. & ibi ponam harum differentias super gl. quia tractus. ¶ In glo. quod est. ibi [*decalogo*] Exod. i. xx. deutero. v. ¶ In glo. vlt. in fi. & sic non obst. quod dicitur, per duas negationes affirmari. ff. de verbo. signi. duobus, quia illud, cũ referuntur ad idem coniunctum secus si diuisim, vt hic & ff. de iureiu. si duo proni. §. Marcellus in fi. secundum Ioan. Mo ad idem. s. de iureiu. & si Christus. in princi. vel sit dictio composita. i. non pareatur. j. inobediatur.

De rescriptis. · Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus duabus excommunicationibus si impetret super vna an propter aliam repellatur.*
2 *Rescriptum an valeat, quando excommunicatus cum excommunicato impetrat de consecutiuis iudicij, puta receptionem testium, & similia.*
3 *Excommunicatus an possit impetrare sub interdicto vti possidetis & super iniuria prohibenda.*
4 *Rescriptum impetratum per seruum an valeat.*
5 *Excommunicatio sequens sicut non viciat votum eligentis, ita nec viciat rescriptum.*
6 *Excommunicatus si suo nomine non potest impetrare, ergo nec alieno.*
7 *Malitia hominum excrescẽte illud, quod olim requirebat exceptionem, hodie ipso iure irritum est.*
8 *Excommunicatus non est hæreticus vere, sed interpretatiue.*
9 *Excommunicatus an possit impetrare super nullitate sententiæ.*

CAP. PRIMVM.

IPso iure. Breue est, & ponit dictum, a quo duos casus excipit. Scias, quod Guillelmus in speculato. de rescri. præsentati. §. rõne formæ. versi. sed quid si contra procurat. dicebat hanc decreta. fuisse in 4. quod est falsum, vt patet in supradictione, & ipse idem in §. ibi sequẽ. prope finem. dicit, ipsam fuisse Gregorii [*rescriptum*] Archi. not. hic quid sit rescriptum secundum Host. quod decido, & vide per ipsum in summa eo. ti. §. 1. de impetrato ab excõmunicato no. de præben. dilectus ij. in gl. ii. & vide quod super ea dixi, excõicato publice, secus in occulto secundum Archid. qui in hoc sequitur Host. alleg. de publico, quod legitur & no. s. de except. exceptionem. in fi. de re iudi. ad probandam. de occulto inducit. s. de senten. excommu. significauit. 8. q. 4. nonne. xxiii. q. i. audiuimus. ff. ad Maced. l. iii. C. de testi. l. j. ff. de offi. præto. Barbarius. & quod not. Inno. de senten. excõmu. si vero. ad fi. & s. eo. certum. post princ. sed illud non facit. Io. mo. contra, quod credo, vt dixi de procura. ca. fi. super j. glo. pro hoc dicto facit, quod litera indistincte loquitur. 3 . dist. omnino. & 31. q. 1. c. vlti. in prin. & s. de cõiu. lepro. quandoque. in fi. Est tamen casus, quo valet rescriptum impetratũ ab excõmunicato occulte per episcopum suspicantem, quod vellet contra eũ impetrare, quod postea id ignorans fecit, vt in quæstione dominica. lib. quam etiã vide in Spe. de rescri. præ. §. ratione impetrantis. in fi. [*Excommunicationis*] propriæ non alienæ, & idẽ dicit de appel. & vide, quod scripsi post Vin. de illo reo, qui impeditur procurato. dare, vel de illo, qui impeditur ire pro absolutione ad curiam. s. de iud. intelleximus. super ver. per alium. Quid si † excommunicatus duabus excommunicationibus impetrat super vna, an propter aliam repellatur? Videtur quod sic per ea, quæ no. Innocen. de sen. excõmu. sacro. vt ibi scripsi super versi. impendat contrarium credo, nec obstat decre. eo. tit. officij, quam alle. Inno. per id quod ibi no. in vltima gl. Sed nunquid valebit rescriptum super recuperanda possessione testia si ab excõmunicato impetratum. vide in Spec. de contuma. §. ti. versi. sed pone reus nam si excõicatio repelleret illum a petendo, quod tenet Host. de verb. sign. dilecto. vt ibi scripsi post priu. fortius ergo dicetur rescriptũ non valere. An † autem valeat rescriptum, quando excõicatus cum excõicato impetrat de consecutiuis iudicii, puta receptionẽ testiũ, & similia. vide super ca. dolo. de reg. iur. in quæstione appellationis propriæ, vt dixi, & tunc valet, etiam si sit originalis actio, quod dic, vt plene scripsi de excep. significauerunt. super gl. pe. reprobatur autem hoc dictum Goffre. qui sua q. 22. loquens etiam de reo originali dixit, quod licet appellare posset non ante absolutionem poterat appellationem prosequi, vel sup illa impetrare rescriptum. ne concessum ad defensionẽ trahatur ad impugnationẽ, de exce. cum inter. in fi. sed veritas est, quod impetratio talis defensio est non impugnatio. Ob hoc addunt quidam alium casum, quando excõicatus etiam non appellans impetrat ad sui defensionem, puta quia si auditur excipiens contra actorẽ, siue exceptio respiciat factum, vt pactum de non petendo, siue ius, vt actoris excõicatio. Si vadit ad Papã, & tua per hoc rescriptum impetret, valet rescriptum, licet de sua excõicatione non fecerit mentionem. facit, quod not. Hosti. in sum §. quando & qualiter. ver. tamen. satis procedere posset hoc dictum, quando ad idipsum iudicem, qui grauat, impetrat, vt non grauet, quia ille sit ordinarius, siue delegatus, non recepit iurisdictionem per istud rescriptum. nam illam prius habebat, nec formã: quia ad illam, quam nũc mouetur, prius tenebatur, sed si ob hoc impetraret alium iudicem, vel nouam formã puto opinionem falsam, per quam sequeretur, quod spoliatus saltem a iudice posset impetrare. † Item quod posset excõicatus impetrare sub interdicto vti [a] possidetis, & super iniuria prohibenda, vel quod de carcere relaxaretur, & his similia. & sic multos casus haberemus vltra istos hic expressos. Obtineat ergo absolutionẽ, vel exprimat excommunicationẽ, vel in primo casu appellet [b]: & tunc licitè impetrat vt hic, & vide, quod hic dicam super gl. pe. [*Impetratum*] no. hic Arch quod no. Cõpo. s. ca. nonnulli. & Guil. de rescr. §. ratione formæ. versi. sed pone tu es. i. quod si tu es excõicatus propter causam meam, & impetras contra alium, ego non possum te per exceptionẽ repellere. ff. de exce. l. 3. & sic dicunt tenuisse. Not. etiã hic Archid. reum excommunicatum non admitti ad conuenientiam iudicum. alleg. 24 quæst. 3. pudenda. primo responso. de electio. quod sicut. §. super eo. & quia satis est sibi, quod coram iudice ab actore impetrando sibi legitima defensio reseruatur, probat hoc dictum, quia cõuentio iudicum est impetratio. nã actor ponit vnum, reus alium: curia dat tertium, vbi quod reus excõicatus dat vnum noĩe suo, illum dicitur impetrare, quod non potest nisi in casibus hic exceptis ¶ Prima gl. ponit, quod reprobat. ¶ Secunda gl. soluit quæstionẽ. & solutionem tribus rationibus probat. ¶ Gl. tertia quærit & soluit distinguendo. Item quærit de ratione: & ponit duplicem, quam improbat & quadruplicem, quã approbat. ¶ Gl. quid si, quærit, ponit opinio. cuius tenet contrarium. & respondet allegatis in contrarium. ¶ In gl. ii. ibi [*l. vlt.*] vide in c. statim allega. super vlti. glo. ¶ In gl quid si. ibi, [*l. j.*] seruus supplicat vel impetrat ad vindicandam necẽ domini. & l. ie. dicit † rescriptum impetratũ per seruum valere. & ibi [*possumus. §. j.*] vide in ca. cũ oporteat. super gl. penul. & ibi [*si pars. § vl.*] vide de testa. officii. super gl. ij. & ibi. [*§. vlti.*] vide s. eo. tit. cum contingat. super j. gl. & ibi. [*§. vlt.*] incipit quolibet. vide de empt. & vend. ca. fi. in j. gl. ¶ In j. gl. ibi [*opinionem*] Tan. quia Archi. dicit cõtra. s. quod hic approbatur opi. Tan. audi verba Tan. nequid de sit curiositati, ut dicit Hieronymus ad Euandrum. ii. q. sic enim dicit Tanc. in præ. §. indistincte credo, quod literæ excõicato concessæ, nisi ex certa scientia domini Papæ & præ-

& præcipue super excommunicatione nullius momẽti sunt, sed quod hic dicitur, intelligo, ꝙ post literarum impetrationem excommunicatus fuit ab homine, vel a canone, vel forte reus noluit excipere contra literas, quia sub iudicibus illis litigare volebat, & potest hanc exceptionem omittere, si vult. ĩ. de re iudi. inter monasterium. & ibi idem Vinc. & ibi. §. sexta. & quod dixit Innoc. in c. dilectus. j. š. eo. titu. in addi. quam ibi scripsi sup vlt. gl. ¶ In gl. ii ibi [*repulit*] de illo, qui excipit hic rescriptum, & succumbit, an reconueniat. vide in Spe. de reconuen. §. j in fi. & in veneria. q. 31. & ibi quod non, idẽ Archi. & ibi verum. 30. q. in fi. disputatum & terminatũ fuit hic contrarium per dominum Pamerium eo casu, quo exceptio non contingeret rescriptũ, vel iurisdictionem, vt quia excipitur de excõicatione lata post impetrationem, alle. de offi. deleg. cum olim. & cap. P. & G. & ne de dolo portet commodum, de iudi. intelleximus. Sed dominus meus in legibus, domin. Mar. disputauit, ꝙ si actor Ferrarien. Bononiensem conueniens Bononiæ, quia reconuenitur, desistere vult, non procedat reconuentio. & l. cum Papi. C. de sen. loquatur in actore, qui prosequitur causam, & auct. qui semel. C. quomodo & quando, non cogit actorem præcise prosequi, sed causatiue, quia si non prosequitur, reo instantę procedetur. sed illud verum in causa cõuentionis ſm eum, Guilelmus contra in Spe. de reconuen. in fine, & Cy. super authen. & consequenter in x. q dicit contrarium etiam in conueniente reum coram delegato propter ius iam quæsitum reo alle. ff. de bo. pos. contra tab. l. si post mortem. §. fi. facit ad idem. ĩ. de elect. ab eo. & cle eod. tit. cõstitutionem. §. pe. in fi. ¶ In gl. [*nunquid*] ergo ibi locũ ha-

5 bet decret. pia. Sicut † enim sequens excommunicatio non vitiat votum eligentis, sed sola præcedens, de elect. cum inter. R. ita nec vitiet rescriptum. lo. mo. contra. & ibi sumit initium idem Arch. hic. Abba. decre. pia alle. l. seruus. ff. de bo. poss. versi. seruus vt admittatur ad bonorum poss. petendam, requiritur, ꝙ ipsius conditio sit nota prætori. ¶ In gl. maiori ibi [*a nobis*] quod ibi scripsi super. j. gl. & š. de hęre. si aduersus. de exceptione iuris vel fauorabili an detur, hic prosequitur Archi. ¶ In glo. quid si contrarium credo, idem Archidia. hic. & ĩ. de accu. c. ij. & ibi [*recedere*], vnde nec valeret rescriptum impetratum contra illum, qui remanet tunc astrictus ad obsequium, & illud denegat, & vide. quod dixi de sent. excõ. inter alia. super ver. solutæ, & ibi non valeret. Idem Ioã. mo. & facit, quod no. Ioan. 81. dist. dominus Maximilianus. & Ber. š. eo. tit. nonnulli. super gl. pe. alle. Ioan. mod. ad hanc partem, ꝙ illi non sunt admittendi, quorum repelluntur auctores. de testi. licet ex quadam. in fi. de hæreti. fraternitatis. Et imputet sibi dominus, qui talem eli-

6 git. ff. de mino cum mandato. Item si † suo noĩe excõicatus impetrare non potest, ergo nec alieno. ĩ. de regu. iur. quod alicui. ¶ Item de qua re inhibita est petitio & impetratio. C. si sepius ex script. in integ. re. po. l. iij. cum ergo a petẽdo repellat, ergo ab impetrãdo, & ponit hoc pro indubitato, vbi dominus sciuisset excõicationẽ procu. per decreta. fi. š. de proc. sed idem si ignoret ſm cum per decre. statim alleg. glo. dicit ergo non distinguendũ inter publicum & occultũ: satis enim est, ꝙ detegi possit illum tunc excõicatum. Refert tamen quosdam distinguere inter procu. & nuncium iuxta distinctionem tex. & gl. in l. cum mancipium. ff. de ædil. edict. pro opi-

7 nione sua dicebat ipse Io. ꝙ † excrescente malitia hominũ illud quod olim requirebat exceptionẽ, hodie ipso iure irritum est. ad contraria, quæ possent induci de l. si procur primo responso. ff. de doli excep. vbi de dolo ꝓcu. non excipitur contra dominum, respõdet, vt ibi not. quod non loquitur de dolo cõmisso in negotiis quæ ꝓcurat, nec in facto eiusdem personæ, sed tertij. Item dolus vitium est solius dolosi: sed excõicatio per iudicem fertur propter crimen, concurrunt ergo crimen & factũ iudicis, & sic plus afficit. l. vniuersis. non loquitur in impetrante vitioso. licet notam habeat seruitutis. Archid. tenet contrarium dicens. B. bene dicere in eo, quod no. in decr. consulti. de procur. valere impetrationem factã a procura. excommunicato, si non sit exceptum. sed vide, quod ibi dixi super prima glo. inducens etiam, quod no. Inno. in decre. pia. in glo. quare in princi. & dixit inspiciendum concedentem eum pro quo ꝓceditur, non eum cui, allega. Sy. de con. di. ij. & dixit in fine, quæ in cõtrarium allegantur procedant ante impetrationẽ. fatetur enim, quod si excipiatur, bene repelletur etiam in casibus hic expressis, cum decreta. ista loquatur de impetrante super excommunicatione, vel appellatione proprio nomine, absurdum enim esset, excommunicatũ admitti super his nomine alieno, sed si admissus fuerit nedum in his, sed etiam in aliis casibus valebit ſm eũ, ad decr. ij. de hære. §. ad hæc respondet, quod loquitur de

8 dignitate, vel eccle. data ad preces hæretici veri, sed † ex-

c communicatus non est hæreticus[c] vere, sed interpretatiue. sic intelligitur ca. quod autem. 4. q. j. Inter istos antẽ est differentia quo ad iniectionẽ manuũ, vt no. de sent. contingit, vel intelligitur ille. §. ad hæc, quando scienter facta est collatio ad instantiam hæretici. hoc innuit verbum ad preces. tractat etiam hic Archi. id, quod scripsi post Compo. in decre. nonnulli š. eod. super gl. pen. circa medium. s. ꝙ non admittit curia exceptionem excõmunicationis contra impetrantem probandam extra curiam per testes ¶ Dicit etiam hic Archi. non admitti generalem procuratorem excommunicati ad impetrationem faciendam in casibus hic expressis ex generali mandato ad impetrandũ, sed requiritur speciale ad hos actus, quod intelligit nisi in illo generali exprimeretur, quod omnia posset procu. quæ constituens in sui persona poterat, vel tenebatur facere, alleg. š. de dil. c. fi. facit. ĩ. de procu. qui ad agendum remittit ad no. per Vin. de procura. c. fi. ¶ In glo. pen. ibi [*significauerunt*] no. ibi Hostien. vt ibi scripsi super versi. defensio. & de re iu. ꝙ ad cõ-

9 sultationem. super glo. fi. ꝙ † excõicatus potest impetra-

d re[d] super nullitate sententiæ, quia cum omnis defensio concedatur, nulla excipitur, & quia si hoc sibi per appellationem conceditur, cum sententia est iniqua, fortius concedi debet, quando est nulla, contrarium credo per hanc decre. vt ibi scripsi.

ADDITIONES.

a ¶ Interdicto. & an agat interdicto, vnde vi. vj. gl. & do. in c. ex insinuatione. de procu. & ꝙ interdicto recuperandæ pos. agere non possit, tenet Ioan. de Imo. & Phili. in ca. bonæ memoriæ. de appel. & in ca. qua fronte. 3. q. & in c. dilectus. de rescr. & in c. ex insinuatione. de procu. & in c. ad nostram. de iureiurand.

b ¶ Appellet. vide Sicul. in c. significauerunt. de excep. & quod tenet Phili in c. bonæ. ver. xj. de appel.

c ¶ Excommunicatus. excommunicatus hæreticus appellatur. 4. q. j. quod autem. Card. in clem. ij. §. cæterum. de elect.

d ¶ Impetrare. vide oppositum in c. j de rescrip. contra Host.

SVMMARIVM.

1 *Rescriptum super quadam summa pecuniæ ad quinque libras, & ad mille agere poterit secundum stilum curiæ.*

2 *Scribitur aliter contra vniuersitates, & aliter contra singulares de stilo curiæ.*

3 *Vniuersitates quando aliter quam per interdictũ coerceri possint.*

4 *Rescriptum an detur contra non nominatum.*

CAP. II.

CVm in multis. [*Infinitas*] i. incertitudo generalis, vel multitudo de infinito, scripsi. š. eo. lib. in proœ. ver. nec sine causa [*clausulam.*] vide, quod dixi de sepul. certificari. super eo verbo [*quidam alii*] comprehendit fœminas. š. eod. significauit. vbi Vinc. no. contrarium, & vide in Spe. de rescri. præsenta. §. fi. post prin. ver. sed quæritur, & quod ibi dixi. Et nota, ꝙ clausula circa res hic nõ restringitur, licet Ber. hic notauit contrarium per quandam extrauag. quæ incipiebat Romanus, sed illam non habemus. & merito, boni enim ꝑtoris est lites dirimere. ff. si cer. pet. l. quidã. super

centum

centum ergo actionibus poterit agere impetrans.ff. de
li.ca.si pariter.de quibus causis ad eundem iudi.eatur.l.j.
1 & ij vnde impetrans † rescriptum super quadam sum-
ma pecuniæ ad quinque libras & ad mille agere poterit
ſm stilum curiæ,qui considerandus est.s̃.de cri.fal. quã
graui.ſm Host.& Archi.secundum quos reus petere po
terit,vt declaret actor habens clausulam in rebus super
quibus rebus agere velit,de quo remittit Hosti. ad sum.
eo.tit.§.ꝙ continet ius commune, ver. non solum tres
vel quatuor,pares vel minores expressis.s̃.eo.sedes,& cũ
hic sit alternatiua offerentis,& in fauorem illius,cui of
fertur,quod maius est,facere poterit ſm Io.mon. alleg.
ff.de leg.j.plane.j.§.pen. sed si esset promittentis,veniret
minimum.ff.de ver.obli.inter stipulantem.§.si scienter
& contra de reg.iur.in alternatiuis [*In iudicium*] per hoc
dixit Innocen.& Abba.quod in causa inquisitionis siue
de crimine,siue de iure Inquiratur,plures quã quatuor
citari possunt,quia non proprie trahuntur in iudicium
sed procedit iudex ex officio.Compo.ad hoc alle.inten
tionem mandatorum [*primo*] si fiant ergo plures, puta
tres citationes de eadem persona, satis est expressionem
hanc factam esse in prima secundum Inno.Host.Fran.
& Compo.[*Exprimat*] secunda pars fecit, quod debuit,
quia bene expressit iudici,sed iudex non expressit in ci-
tatorio,dicit Fran.non præiudicabit parti,alleg.s̃. de ap
pel.ex insinuatione.ij.quæst.vi.anteriorum.& l.biduum
vide no.& dicam de ele.c.fi. in gl.dicebamus.Dicit etiã
quod si non expresserit, cum debuit, sed incontinenti
post excusatur,si ius aduersarij per id non est factum de
terius.ff.si quis cau.& si post tres,alle.s̃.de elect.offici. cũ
concor.forsitan hoc dicit,quia posset sine fraude fieri,
puta,quia in alterius locum succedit, qui iustam habet
ignorantiæ causam ff.de reg.iur.qui in alterius.sufficit ta
men ad vniformitatem huius iuris,quod & fraudulen
ter fieri possit,insti.de aucto.tut.§.neque,secundum Ho
stien.¶ Prima gl.summat.¶ Secunda gl.ponit.vij.exem
pla,quibus vitatur infinitas,in fine ponit causam & te-
mittit.¶ Glo.quid de.quærit,& soluit.¶ Glo.olim, quæ-
rit & soluit,& subdit duo,quæ possunt recitari per quæ
stiones.¶ Gloss.similem illorum.recitetur per quæstio-
nes,ponit opi.¶ In tertia Hostien.iij.quæ.quam appro-
bat.secundo subdit dictum,cuius ponit opinionem cõ-
trariam,quam reprobat,tertio quærit & soluit. quartò
quærit,arguit pro,soluit contrarium.¶ Vltima glo.no.
ad brocar.& remittit,secundo no.ad quæstionem.¶ In
secunda gloss.ibi [*l.j.in fi.*]vide in præ.ca. cum causam.
super glo.pen. & ibi,restringitur ad spacium centũ an-
norum & ibi,si quis x.vide de testi.licet iij.super gloss.ij.
¶ In glo.& cognomina ibi [*cæterum*]vide.s̃.c.significan
te.in j.gl.¶ In glo prima in fine,& sunt duo dicta, quo-
rum primo casum præmittit.secundò submittit, secũ
dum ibi quorum.¶ In gl.secunda ibi [*significaret*] & ca.
licet.iij.quæ de reprobatione testium loquitur secundũ
Hostien.& Ioan.Mon.idem secundum eos in compu-
tatione graduum de consang.& affini.tua. idem secun-
dum Hostiẽ.& Archid. in casu.xi.quæstio.iij.quoniam
multos.ipse Hostien.addebat etiam casus alios circa fi-
deiussionem.s̃.de fideiuss.capit.j. & vlti.circa iuramenti
delationem,quòd ad certam quantitatem restringitur.
ff.de in li.iuran.l.videamus.§.iurare.Item circa impetra
tionem iudicum & rescriptorum.s̃.eod.ad hæc. cap.fi.
de dolo & contu.ex literis.circa ordinandorum multi-
tudinem.de ætа.& quali.cum sit.Item circa litium mo
tionem.s̃.de do.& contu.finem.C.de iudi.l.apertissimi.
& l.properandum.ff.de arbi.non distinguemus.§. quæsi
tum.Item in casu huius ca. & ibi si quis.x.ad idem ff.vt
lega.& no. cauen.l.j.§.cui & ibi.§.vlti.ibi allega.in l.si fi-
nita,medietate sequenti ¶ Dynus soluit hoc brocar.A-
zo in suis brocar.in vlti.charta.Cyn.in l.vna.C. de sent.
quæ pro eo quod interest.in j.obiectione. Iac. de Belui,
in l. videamus § iurare.ff. de in litem iurand.& in vsu
feu.in solutionibus contrariorum,in princi.¶ In glo.iij.

in fine,vel ad prouidentiam illorum.contra quos literę
impetrantur secundum Hostiẽ.ſm quem concor. s̃.de
offi.dele.super quæstionum.§.verum.vel j cum magna
diligentia ſm Pet.& Archid.¶ In glo iiij ibi [*expressos*]
sint vnus vel plures.¶ In gl.v.ibi [*vniuersitatem*] expressa
tamen singulari persona vniuersitas vel collegiũ con-
ueniri non poterit per hanc clausulam secundũ Hosti.
& ad hoc.s̃.eod.sedes.idem Archi.& Ioan.Mon.qui re-
mittit de regu.iur.in generali.Rationem inducebat Ho
2 stien.ꝙ † de stilo curiæ aliter scribitur contra vniuersita
tes & contra sigulares.nam primo casu poni solet clau
sula,prouiso ꝙ contra vniuersitatem sine speciali man
dato nostro nullam excommunicationis,vel interdicti
sententiam,quod hodie de excommunicatione etiam
ordinarijs prohibet,contra de senten.excõmu.romana
ad fi.de interdicto etiam dic, vt in extrauagan. Bonifa-
cij,prouide.idem dicit Hostien.quod facit curia, quan-
do scribit contra nobilem baronem. Audiui a domino
3 Stephano quondam Bononiensi episcopo, ꝙ † quia ali
ter,quàm per interdictũ vniuersitates quandoque coer
ceri possunt in rescriptis contra eos,non ponitur hodie
illa clausula de non interdicendo. Et in fi.ſm quẽ idem
si dicatur,cites oẽs illos,quos talis tibi nominauerit.Sed
si in literis dicatur,cites omnes illos,qui tali contradixe
rint,vel qui eum molestant super re tali, quidam dicũt
secus:sed Inno.dicit se non videre, quare contradicant.
Ego puto, quod si in rescripto dicatur, cita Petrum &
alios,procedat,quod dixit Inno. sed quando dicit, cites
omnes illos,quos &c.non puto locum esse huic decret.
quæ nõ loquitur in clausula vniuersali omnes,sed in li-
mitata vel indiffinita,ad materiã vide, quod dixi de ex-
cep.dilecti.in glo.ij.& vide in Specu.de cita.§. sequitur.
in vlt.col. Vnde dixit hic Franc.hanc decr.solum loqui,
quando clausula sequitur personam expressam vnam
vel plures.secus autem vbi nullæ, alias nulli personæ ap
plicatur secundum eum,tenet ergo,ꝙ per illas formas:
Item per formam,quicquid post iter arreptum , & per
illam,ea quæ de bonis.& per illam,nonnulli iniquitatis
filij,plures quam quatuor conueniri possint, & per hæc
& ea,quæ statim subdam,soluitur, quod notauerat Ioã.
4 in decre.sedes, scilicet † an rescriptum detur contra nõ
a nominatum,quia quandoque datur,vt in formis prædi
ctis,nõ tamen datur in terminis,quos ponebat , scilicet
cõqueror de quodam,vel de illo,qui detinet rem meã,
vel ecclesiam meam,inducebat pro & contra iura,quæ
alleg.eo.tit.ad hæc.in prima gl.vltra quæ ad affirmatiuã
alleg.de ordi.cog.cum dilectus.in princ.de appe.signifi-
cantibus.ubi impetratum fuit super quadã terra , & va-
luit rescriptum , dũmodo fiat specificatio in libello , ad
idem.s̃.eod.pastoralis.in fi.in contrarium,quia æquipa
ratur libello,de dilatio.præterea.ea quæ debet continere
personam & rem certam.iij.quæst.iij.offeratur. Solue-
bat,rescriptum non vitiari propter generalitatem rerũ,
vel personarum nõ factam in fraudem , dummodo in
libello specificentur.In reuocatorijs autem dicit specifi
cationem necessariam,de do. & contuma.c.ij.de confir
ma.vti.vel inutili.bonæ.¶ In gl.& ideo.in fine,& sic no-
ta quatuor tempora circa hanc clausulam secundùm
Franci.primum ante decre.sedes.secundum post illam
& ante istam,tertium post istam & ante stilum contra
rium,quartum hodie per stilum & vsum curiæ.¶ In gl.
quid de.ibi Host.& Ioan.Mo.& in fine, & sit ratio, quia
cito potest ad eos haberi recursus, & quia largius cõtra
episcopos interpretamur ipsorum rescripta.s̃. de conse.
cum dilectus, Abb.contra,& pro eo Archi. de con.di.j.
basilicas.& Guil.in Spe.de cita.§.j.versic.quid si in literis
legati.& hoc placet hic Archidia.per rationes ibi nota-
tas per Guil. & quia secundum eum sequeretur , ꝙ hæc
clausula in literis aliorum poni non posset.hoc vltimũ
non intelligo:tamen multum facit pro hac opinione,
si dicis,quod illud, quę, frequenter sit interpositio. facit
ad hanc partem.s̃.de poenit.& remiss.cum ex eo.in fin,
& de

& de re iud.in causis.satis æquè dici posset, quod aut præiudicatur solum danti rescriptum aut alteri, vt primo casu sit vera prima opinio,secundo secunda. & secundum hoc stabit gl.in literis episcoporum, opinio contraria in literis legatorum.¶In gl.ibi[*arbitraria*] Pe.& Arc.dant similia de ætate postulantis ff.de postula.l.i.de numero viij.referendariorum in auth.de refe.in prin.& ibi secundum.B.& Compo.dicit hoc æquius & verius,licet aliq contra,& in fi.idem Innocen.& Io.Mo.& Hostien ponit exemplum,quando episcopus super limitatione conuenitur,vt vnus de quatuor,quam causam sine capella no suo tractare non potest.¶In gloss.[*scilicet illorum*] ibi Innocen.& Compo.reddunt rationem , quia citatoriũ primi citati multis potest esse occultum, & ibi satis credo.idem Archid.& Hostien.fatetur hoc esse de mente, vnde sufficere debet.consuluit tamen, quia facile cõtra imperantes interpretamur,quod mens & verba seruẽtur,pro gloss.facit,quod præsumitur pro scriptura tabellionis.s.de præscrip.ad audientiam.Item facit.ff. de excusa.tuto.scire.§.scire.cum sequentibus,ibi & de expressis tractabat Compo. an expresso in rescripto citatorio opportat exceptio,quod conueniendi per clausulam non fuerũt expressi.& si ille dicat,nolle se alios conuenire,dicitur, quod nõ competat,satis est enim,quòd sibi præclusa est via ad alios conueniendos,& perdidit vires clausulæ, dicebat ipse contrarium per extrauag.Alexan. quia per illã, quæ volebat, nomina exprimi, & si vnum tantũ conuenire volebat,sed illam decre.non habemus,& vide Spe. de citatione.§.j.versic. item quod per clausulam.Quare videtur,quod si etiam per clausulam vnum conueniat, & aliorum nomina non exprimat , ex quo dicit se plures conuenire nolle,teneatur citatus comparere & respondere.Tamen , prout dicit Compost. cautè fecisset iudex non citando,nisi vel fieret expressio,vel renunciaret cõuentioni aliorum,& hoc in citatorio exprimere debuisset.Item prout dicebat Hostien. expressio talis petenda est per iudicem,ad quem plus, quam ad partem spectet omnem adhibere cautelam.ff.de iudi.si prætor. vnde si subdelegat, faciat prius exprimi noĩa, & illa insinuet subdelegato,nec prius subdeleget, vel alias procedat , q̃ fiat expressio,vel renunciatio.Et ibi [*generalis*.] quæ est tertia.& ibi [*secundum Ber.*] idem Ioan.mona. & Archi. & in fi.vide alias quæstiones circa hoc in Spec. de cita. §.i.ver.item quod per clausulam,& in duobus sequẽtibus. ¶In glo.& cognomina.in fi. dicit Franci. in odium rescriptorum,quod circumlocutiones etiam certas sine nominibus non sufficeret exprimere. ¶ In vlti.gloss. ibi [*reprobari*] & est hoc in odium impetrantium , qui debuerunt deliberasse,& esse instructi prius allega.iij.q.iij. spacium.C.de tempo.in integ.resti.l. petendæ.ff. de doli excep.l.purè.§.fina.ff.de calum.l.annus.Et ibi [*specificauit*] supple sine protestatione.Et ibi [*non poterit*] hoc verum,nisi errore probabili deceptus fuisset secundum Archi.qui satis de hoc no.j.eo.gratia.ut ibi dicam.dicebat hic Hostien.quod acceptans non variat, si acceptatum cõsequi non potuit.j.de concess.præben.quia cunctis.§.penul.sed si consequi non potuit,vt quia alius habẽs priores litteras illud acceptauerat,vel acceptauit non vacãs, quia talis acceptatio non tenuit,variare potuit, & aliud acceptare,alle.ff.de op.leg.l.ij. & quia cum effectu sumẽda sunt verba.de cleri.non resi. relatum . Caueat tamen sibi talis,quòd per sententiam succumbat & fine collusione.nam si colluderet,non prodesset, sed obesset. j. de collu.c.ij.& si compromitteret, vel alias componeret, imputaretur sibi,nec posset aliud acceptare.s.eo.ad audientiam.ff.de euic.si dictum.§.si compromissero. Ego credo,quod etiam sine sententia,potissime si protestationẽ fecit,vt est moris. Si videns errorem & beneficium alij debitum,illud omittit,& aliud acceptat , valet acceptatio.facit,quod no.Compost.s.eo.capitulum.circa fi.verũ.sed quid si non valeat,& vltra medium.versi. item qd si collatio.& quod scripsi de offi.dele. in literis. nam & in casibus commendatur,qui sententiam nõ expectat,[a] de præbendis,si beneficia.facit.s.de elec.ca.pen. non obstat,quod de euic.nõ agitur,nisi post sententiam.C.de euic. l.iij.quia illa actio competit contra actorem,a quo emptor causam habuit,hic non.Item ibi denunciate tenetur,quod defendat,alias nec sufficeret sententia. s. de empt. & ven.c.ft.Iste vero,cum quo nũc litigat, nil denunciare tenebatur,sed oportebit eum nũc sidem facere,quod beneficium illud sibi non debebatur, ad quod onus vitandum expediens fuisset sententia , quæ tamen nec iuuaret , si ipsius contrarium probaret , nam hæc contra venditorem sufficit emptori sententia , quæ per iniuriã vel imprudentiam lata est,vt in prædicta decre.vl. cum concordantijs.

ADDITIO.

a ¶Nominatum.Adde Bar.in l.j.§.fi.in j.q.ff.a qui appel.non licet, & in l.j.versi.si vero quæritur.ff.de consti.princi.

SVMMARIVM.

1 *Industria dicitur frequens exercitium circa rem honestum.*
2 *Ius additum vel interpretans habet locum in his casibus , quibus vetus vel interpretatum .*
3 *Iudicium non est idem in causa principali & in causa appellationis .*
4 *Conseruatores non habent iudiciariam cognitionem,nisi oriatur ex aduersarijs exceptio.*
5 *Actor an possit lite finita conueniri per literas impetratas a reo ad alios iudices lite pendente.*
6 *Forma edicti,quod quisque iuris, habet locum etiam in actionibus postea quæsitis.*
7 *Res,de quibus agitur,quando sunt in eodem territorio ex æquitate c.dispendia litium erit idem in realibus.*
8 *Constitutio an sit seruanda in rebus,vbi eadem est æquitas .*
9 *Rescripta duo impetrans ad diuersos contra vnum super duabus parochialibus,sed solum vno,& lite finita poterit uti alio .*
10 *Reconuentio non procedit in causa,de qua iudex conuentionis iudicare non possit.*

CAP. III.

DIspendia litium. [*Aequitas*] de hac vide s.de transf.c.fi.[*compendio*] i.breuitate releuẽte partes a laboribus,& finem litibus imponente,secundum Host.Io.mo.& Archi.Industria : idest 1 cura,labore,v.l vigilantia,& dicitur † industria frequẽs exercitium circa rẽ honestam, Archid.[*coarctare*] idest restringere.Host.vide,quod post Valerium dixi,de fide instru.cum Io.ad finem.ver.non obstante [*personales*] vide quod dixi.s.vt lite non cont.quoniam §.in alijs.in prin. Fran.Vercel.hic exemplificat personales, quæ dicunt p sonam obligatam ex contractu vel quasi , ex maleficio vel quasi.insti.de act.in princ.de primo dat exemplum in mutuo,venditione,locatione,conductione,verborũ & literarum obligatione. de secundo in actionibus negotiorum gestorum,tutelæ & similibus . de tertio in actione furti,damni dati,rapinæ & iniuriæ. de quarto in iudice male iudicante,in proijciente de cenaculo, quod nocuit,patent hæc,institu.de obli.& rubricis seq.[*quæstiones principales*] li enim altera esset appellationis. fieri posset eodẽ tẽpore conuentio corã diuersis, Ѻm Inn.& Cõpost.quod probat Io.mo.quia hæc decre.addit ad grego 2 rianam.s.eo.c.fi.quæ loquitur in principalibus † ius aũt additum vel interpretans his casibus locum habet,quibus ius vetus,vel interpretatum.ff.de pact. dota. inter socerum.§.cũ inter.in auct. de filijs ante dot. in.na. circa finem,coll.iij dicit etiã hoc patere in appellatione ante diffinitiuam,in qua ex euẽtu iudicij pendet,an sit iudex is a quo vel is ad quem appe'latum est.s.de appell.vt debitus.vnde cum non appareat quis eorum sit iudex ad alterum non põt impetrari . In appellatione a diffinitiua idem,cum non directè de principali quæstione . sed an bene,vel male fuerit iudicatum , agatur ibidem . C. de appel.eos.inducit.§.reus,ibi,eodem durante iudicio, † sed

3 †sed in cā principali & appellationis nō est idem iudiciū, quia diuersus modus petendi diuersos processus. & hic diuersificant iudicium inter easdem personas. ȝ. de test. veniens. ij. cum concor. [*ad diuersos*] simile de cā possess. c. j. C. de iudi. nulli. vbi possessionis & ꝓprietatis causæ non debent simul diuersis committi, concor. ff. de quibus re. ad eundem iudicem eatur. l. j. & ij. per quæ iura tenuit Bartho. post Hugo. in veneri. ix. ad quem Guil. remittit in Spec. ti. §. vlti. ver. quid si princeps, ꝙ si simpliciter cōmissa est causa inter tales, & actum est criminaliter, lite finita poterit agi ciuiliter ex eadē causa coram eisdem, alleg. ꝭ de don. inter vi. & vxo. cap. iii. & C. quādo ciuilis actio. l. j. Goff. contra in sua. q. xx. & Dama. in q. j. de rescriptis, per decreta. in literis. de offi. dele. dictū Goff. maxime procedit, cum absolutus fuit reus, quo casu ſm Placen. & alios etiam coram ordinario alio iudicio agi non posset. Accur. contra in prin. vltimæ glo. C. quando ciuilis actio. l. j. & ibi vide plene per Cy. sub iiij. quæstione & sequentibus [*ad eosdem*] quid si contra hāc decre. impetrauit ad diuersos diuersa rescripta, sed omnes committūt vni. & de hoc in Spe. de rescri. possunt. §. fi. ver. quid si is qui. & tenet, quod ibi scripsi [*literas*] dicunt Inno. Compost. & Fran. Vercel. ꝙ literę conseruatorum, vel processus per ipsos habiti non impediunt literas obtentas in forma communi, siue literę in forma communi præcedant, siue sequantur conseruatorias 4 etiam inter easdem personas impetratæ, quia† conseruatores non habēt iudiciariam cognitionem, nisi oriatur ex aduersariis exceptio hæc intelligas per ea quæ dicam. j. de offi. delega. statuimus. super ver. nec ad alia. Eadem ratione tenent Inno. Ioan. mona & Archi. hoc locum non habere in literis executoriis vel conseruatoriis, remittit ad prædi. decre. statuimus. Tenent etiam si pendente noua quæstione personali super appella. ante sententiam per impetrantem grauatum ille poterit super alia personali, quam voluerit, nec habebit necesse impetrare iudicem appellationis, nec iudicem causæ principalis. Inducunt, quod disi. ȝ. in glo. principale [*Impetrare*] a papa vel inferioribus ordinariis ſm Inn. Vin. Abba. in Spec. de rescrip. possunt. §. fi. ver. Item ꝙ ad diuersos. & ibi ver. sequen. vide alias quæstiones ad materiam [*valeas*] ipso iure. Ioan. mona. [*per eosdem*] primas vel secundas. P. Abb & Archid. Et not. Abba. legitime factum vitiari propter superuenientem casum. concor. ȝ. eo. ex tenore. [*durante*] ecus si finitum. est, vt hic in5 nuitur. Host.† An vero lite finita possit actor conueniri per literas impetratas a reo ad alios iudices lit. pen. vide in Spec. de reconuen. §. j. ver. quid si ipse, & scripsi de rescri. pastoralis. In glo. si super. in fi. [*obnoxium*] actione, quæ sibi competeret tēpore impetrati rescripti ab actore ſm Dama. in quæstione. xij. de rescriptis. in contrarium allegabat, quia non plus tenetur procura. quam dominus, nisi in satisdando. ff. de procura. sed hoc. §. defendere. sed procurator cauere tenetur defendendo actorem, si reus eum reconuenire velit. eod. titu. l. tuo. §. ait prætor. fortius ergo & dominus respondere tenebitur. & l. omnium. eo. titu. dicit ꝙ reconuentus omnium actionum nomine defendere tenetur, qui omnia dixit, nil excipit. xix. distin. c. j. bene facit. ff. quod quisque iu6 ris. l. iii. §. pen. vbi pœna †edicti, quod quisque iuris habet locum etiam in actionibus postea quæsitis Item nō reperitur reus prohibitus reconuenire super ortis post datam rescripti. ergo permissis, eo. tit. l. mutus. tenet primum, alleg. ff. de neg. gest. nam & seruius. §. si viuo. vbi gerens negotia noua inchoare non tenetur, dicit etiam præ. l. omnium. non intelligi de futuris, vt etiam ibi no. vbi vide responsionem ad præ. §. penulti. & ponderandum est tempus datæ. ȝ. eod. titu. eam te, sic & stipulatio damni infecti non pertinet ad ædes postea acquisitas. ff. de dam. infec. damni. §. si is. fatetur tamen cum Azonē, quod etiam si nulla competebat actio, ex quo non fuit repulsus, si postea incipiat competere, feretur pro eo sententia, per. l. si rem alienā. ff. de pignora. actio. facit. ȝ. de re iudi. abbate. & quod scripsi. ȝ. e. c. vltimo. super verbo exortæ, æquitatem habet hoc dictum, vt vniformis sit virtus rescripti in actore & reo. & vt tanto minus per rescriptum pręiudicetur ordinariæ potestati, decre. tamen vlt. ȝ. eo. solum in ī petrante loquitur. & vide quod dixi in Specu. de rescrip præsen. in fine [*reconuentionis*] de qua cognoscit vt delegatus ſm Hostiē. de hoc. ȝ. de offi. deleg. P. & G. tractat etiam hic Hostien. an de crimine reconueniatur clericus corā iudice laico, quod dixi de mu. peti. c. j. in glo. reconuentio. vltra medium, ver. vtrum autem laicus seruo, de suo enim non de alieno debere quis contendere. ff. si vsus. pe. l. vtifrui. i. respon. Ioan. mon. ¶ Prima gl. summat & exponit princ. ¶ Gl. quasi secus. notat a contrario, & quatuor diuersitatis rationes reddit, contra vltimam remittit. ¶ Glo. sed si. obiicit, & soluit. ¶ Glo. quid si. quærit & remittit. ¶ Glo. in hoc quærit, arguit pro, & soluit contrarium ¶ Glo. forte. ponit quæstionem, quam alternatiue soluit. secūdo quærit, arguit pro, ponit solutionem. B. cui dubitando resistit. ¶ Glo. forte est. obiectionem soluit. ¶ Glo. vltima exponit & de quæstione remittit. ¶ In glo. quasi secus. ibi [*cum prætor*] vide ȝ. de vsu. quando. super prima glo. & ibi [*si legatum*] per editionem testamenti probatur legatum. ¶ In glo ibi [*hic dicit*] & sunt duæ partes. in prima constitutionis causa. in secunda constitutio ibi, decernimus. secunda facit duo. primo prouidet de actore, & contrafacienti triplicem pœnam imponit. secundo de reo, in quo vnum excipiens pœnam repetit ibi reus quoque [*Et in fin.*] per quod exponit Hostien. dispendia. i. grauosa diffugia. vel dic secundum Archi. i. damna vel. i. dispendiosas dilationes secundum Ioan. mona. alle. ff. vt le. no. ca. l. etiam. in princi ¶ In glo. iii. ibi [*proœmio*] huius libri, bene facit proœmium elemen. ¶ In glo. iiii ibi [*non valeat*] dicit Hostien. ꝙ in hoc potius declarauit, quia illud erat de mente. ¶ In glo. ibi [*realibus*] idem Francis. Compost. & Archi. & ibi [*dilectus*] licet super illo possit coram ordinario domicilii conueniri, vt ibi dixi super glo ii. & nota de foro competen. c. fin. & ibi [*quam in illis*] Item oportet interdum rē subiici oculis. ff. fin. regun. l. si irruptione. & dicet litigatores esse vicinos. ff. de cen. l forma. ſm Inno. dicit Compost. ꝙ quia illud vitium plus in personalibus frequentabatur ideo de illis prouisum fuit. ff. de legi. nam ad ea. di7 cit Hostien. Ioan. mona. & Archid. † ꝙ vbi res, de quibus agitur, sunt in eodem territorio, quod ex ęquitate huius capituli erit idem in realibus, vt sicut vnus est ordinarius illarū, ita sit vnus delegatus. vnde dicebat Hostien hic, & ponit Archi. ꝙ vtriusque necessaria erit distinctio, an fiat bona fide, vel mala. Si bona fide, vt quia Italicus, qui vnum contractum fecit in Italia, alium in Anglia, vtrobique vult habere iudicem, cui hoc expedit, quia difficile foret ad remotam regionem ducere testes contractus. ȝ. de fideiusso. c. ij. & iii. & econtra, vbi contractus facti sunt, vel res sitę in eodem territorio, vt dixi. & hoc voluit decre. non nulli. quæ dicit sub vno iudice postquam tractum commodius, alleg. ff. de legi. non est nouum. & leg. seq. ff. de testibus. l. quęsitum scio. Remittit ad sum. eod. titu. §. ꝙ cui præiudicet. sub. §. vbi autem vtraque. versi. si idem. & in sequentibus. pro his 8 facit. ff. de iniust. rup. & irri. testa. l. fin. confiteor † ꝙ in rebus vbi est eadem æquitas, constitutio est seruanda, sed nego pœnam locum habere, si constitutio non seruatur, per regulam. ȝ. e. suam. de pœnis, cū concor ¶ In gl. sed si reus. ibi [*sit illi*] hoc verum, si recusetur, & coram arbitris grauamen probetur, vt ibi latis dixi super vnica glo. Abb. autem dicit hic, quód decre. ad hoc & similia iura loquuntur in causis mouendis iam non motis, allegat de appella. super eo. quia vna personalis potest sine reliqua terminari. ergo non impediet appellatio. vt ibi fatetur, quod glo. ibi sentit contrarium, & ibi secundum Ber. & Hostien. & ibi [*impetrare*] Hostien. dicit

cit

cit hoc caſu iudex appellationis de omnibus cognoſcet ratione connexitatis, argu. ſ. de conſtitu. tranſlato. de offi. delega. prudentiam. §. penulti. & præallega. facit, quod de reconuentione ſcripſi, de mutu. pe. c. primo. ij. glo. reconuentio. verſicu. coram iudice ¶ In glo. & ſic ibi, [*licet quidam*] dicit Hoſtien. in Specu. dicit Archi. forte opinio. Ber. veram, cum tempore primæ impetrationis omnes quæſtiones erant exortæ, alias ſit vera opinio contraria, nam vt dicebat Hoſtien. abſurdum eſſet, ꝙ ſi impetraui iudicem contra te perpetuo alium quã illum impetrare non poſſum contra te, per quod videtur inter nos ordinarius. ¶ In gl. quid ſi [*in fine*] vide omnino, quod ſcripſi ſuper glo. prædicta, tenet hic Ioan. mona. etiam in duobus ordinariis hanc decre. locum habere, ſi concurſum habeant in iuriſdictione, ponit exemplum in Remen. archiepiſcopo. & Archi. alleg. ff. de offi. conſul. l. vna. inducit identitatem rationis, facit de confir. vti. vel inuti. cum dilecta. & l. ibi alle. Arch. contra vide quod hic ſcripſi ſuper v. glo. in fine. ¶ In glo. cum effectu. in fin. & Compoſt. Pe. De. Ioan. mona. & Franciſ. plus dixit Guil. in Specu. de reſcrip. præſent. §. fi. ver. quid ſi ſuper. 6 † ꝙ impetrans duo reſcripta ad diuerſos contra vnum ſuper duabus parochialibus, ſed ſolũ vſus eſt vno, illa lite finita poterit vti alio. Hoſtien. contra, qui dicit, pęnam hanc locum habere ex ſula impetratione, etiam ſi reum non traxerit, dummodo de ipſa conſtare poſſit. ſi. ſ. eod. ex tenore. & idem Arch. Ber. ſic loquitur, ꝙ quid teneat, non apparet. ¶ In glo. in hoc, ibi [*videtur quod ſic*] quod placet Compoſt. ſ. eo. ſuper literis. in glo. hic quæritur, poſt principium. & Ioan. mona. dicit hic, æquum in odium negligentis huius conſtitutionis beneficium. nutant etiam hic rationabilius ſibi videri, ꝙ hoc caſu bene teneat ſententia lata pro reo, cum fauore ipſius & odio impetrantis conſtitutio iſta manauerit, argu. C. de procura. non minus. facit, quod no. vt lit. non conteſt. quoniam. ver. vel ſaltim. & hoc placet Fran. in reo præſente & tacente. Innocen. contra, & Archi. vt ſequitur [*& inf.*] idem Hoſtien. & Archi. dicebat enim Hoſtien. ꝙ cum literæ ſint nullæ, validari non poterant de conſenſu partium. ſ. de elec. auditis. ſicut nec finita iuriſdictio validari poteſt de ipſarum conſenſu, de offi. deleg. ſignificantibus. vbi vero tenerent literæ, vel iuriſdictionem darent, quę poſſet elidi per exceptionem inductam pro commodo priuato, ratificatio fieret per conſenſum, ſecus ſi pro commodo publico. de foro competen. ſi diligenti. ſed Innocen. videbatur velle, ꝙ licet non ſufficiat tacitus conſenſus partium, valeret expreſſus, quaſi primo caſu videatur ignorare, vel errare, vel vereri, vel timere iudicem. quando vero expreſſe id agunt, videntur prorogaſſe iuriſdictionem, potiſſime cum per literas videatur aliqualis iuriſdictio dari. ſ. e. cæterum. Et placet Fran. & Compoſt. ſed Innocen. fatetur, ꝙ graue eſt hoc defendere, ꝙ hoc poſſit expreſſe fieri & non tacite, & Archi. etiam id probat, & alleg. ſ. de poen. ſuam. ſecundum vnam lec. quam ponit ibi Hoſtien. ¶ In glo. de hoc. in fine. alleg. Hoſtien. eo. tit. c. fi. de do. & contu. c. ij. & c. finem. de ma. & obedien. c. fin. de appella. vt debitus. ¶ In glo. forte. ponit ibi. c. j. hoc adde, & vide, quod ibi dixi ſuper ver. ſ incontinenti. & ſuper glo. j. & quod nota. in cle. de verb. ſignifi. ſępe. ver. verum. in glo. nota. contra. Et ſcias Franciſ. hic dixiſſe. reprobari opi. Ioan. & Azo. qui dixerunt, reconuentionem in principio litis, vel ſtatim poſt litis conteſt. fieri debere, & approbari opi. Iac. de Bel. & Odoſ. tenentium, ꝙ durante iudicio fieri poterat, & remittit de his ad auc. & conſequenter. C. de ſen. & inter. Hoſtien. vero dicit contrarium hic probari, cum dicat litera, reconuentionis vel conuentionis, vide vbi remiſi. & ibi [*dici poſſet*] idem Archi. ſed fortiter contradicit auc. & conſequenter. C. de ſen. & inter. fateor locum eſſe illi authen. ſed nego poenas huius decre. habere locum, ita ꝙ tenet proceſ. ſi non exciperet actor [*& in fine.*] vt ibi ſcripſi ſuper glo. ſecus. ¶ In glo. forte eſt, ibi [*c. penul.*] facit opi. Inno. quam ſcripſi, de mutu. pe. c. j. in princi. ꝙ † 10 reconuētio [a] non procedit in cauſa, de qua iudex conuentionis iudicare non poſſit. & idem Gui. in Spec. de reconuen. §. j. poſt prin. & §. ij. ver. & trado. Accur. in auc. & conſequenter. C. de ſen. & inter. in gl. ij. ſed quod alle. non ob. quia incidēter cognoſcēs non pronunciat. vide plenius quod ſcripſi in præ. c. j. ¶ In glo. pe. ibi [*conſenſerint*] ipſe vel ipſius procur. non excedens in auc. de cauſa poſ. cũ olim. Hoſtien. & ibi [*ſuſpicionis*] quam proponit reus contra iudicem impetratum ab actore. ¶ In gl. vlti. in fi. dic in vlti. glo.

ADDITIO.

a ¶ Reconuentio. Ad quod habes in gl. ij. in ver. in poſſeſſionem. in fin. & ibi Pe. in l. de eo. A. de iud.

SVMMARIVM.

1 *Gratiam firmant non obſtantia contra nullitatem, ſed dilationes non tollunt pronunciaſſe.*

2 *Papa non intendit dare literas præiudiciales, ſed ipſius mandata ſunt recipienda ſine alterius præiudicio.*

CAP. IIII.

Cum aliquibus. [*Non obſtãtibus*] clauſula illa nõ tollit ſtatuta & conſuetudines, niſi quoad illum finem, ꝙ non pereat gratia, quę al. periret. ſ. c. conſtitutus. hunc ergo effectum, ad quem ponitur, conſequatur. ff. de in integ. reſti. non ſolum. in fi. ff. de auct. præſta. l. j. in fi. & non alium. ſ. de or. cog. cum dilectus. ver. verum. ff. de ad. leg. inutiliter. vnde nec tollit illa, per quæ differtur effectus gratiæ, vt in caſu. j. eo. ſi propter. non obſtat. C. de preci. impera. offe. l. quot. quia ibi princeps id intendit. ſ. dilatoriam tollere, vel concedere ſecundum alium caſum. intentio vero ſequenda eſt. j. de præben. quamuis. i. ſecundum Ioan. mo. qui dicit ſe de mandato papæ ob hanc rationē. ſ. quia † 1 non obſtantia firmant gratiam contra nullitatem, ſed dilationes non tollunt [*pronunciaſſe*] ꝙ diaconus, qui ſimpliciter impetrauit præbēdam in eccleſia, in qua ſunt preſbyterales, dyaconales & ſubdiaconales, prębendam ſubdiaconalem conſequi non debeat, tum quia non licet deſcēdere, tum quia illa non obſtantia, dilationes non tollunt. dicunt autem, ꝙ ſecus in caſu conuerſo per decre. ſtatim allegandam. ſi pro pauperibus. & quia decet aſcendere ſubdiaconum ad diaconalem, de illa pronunciatione Archi. j. de præben. ſi pro pauperibus. apertius exprimit dicens, ꝙ diu in papali palatio fuerat quæſtio ventilata, & per auditores bis pro impetrante & cõtra excipientem pronũciatum, & cum fuiſſet appellatum. Boniſacius propoſita cauſa in conſiſtorio pronũciari mandauit contra impetrantem. hoc mihi non placet, nec ſeruari videmus, & certum eſt, ꝙ priorem ordinem retinet & ipſius executionem, bene facit. C. de dignita. l. iii. lib. xii. item nec de ſtilo curię contra hoc inuenta eſt clauſula. fateor tamen, ꝙ aliqualem æquitatem haberet illa opinio in illo, qui non ſolum diaconatum, ſed etiam præbendam diaconalem dimidiam habēs in eccleſia ibidem impetraſſet ad integrã, de quibus. j. de præben. cui de non. ij. reſpon. ibi enim poſſet aliqualiter notari deſcenſus ad id, quod prius dixi, facit moderna conſuetudo eccleſiæ Romanæ, quæ epiſcopos facit presbyteros cardinales, dumtamen ſaltem ſecundum nos epiſcopatus ſit ordo, de quo ſatis. ſ. eo. li. in proęmio, in glo. iii. & ſuper eo moderna dixi, qa vſq; ad tēpora Clemē. quinti id non fuerat obſeruatũ, & cõſtat multos tpe Boniſacij & prædeceſſorũ ꝑtermiſſos cardinalari, qa erant epiſcopi, & ep̄orũ tituli nõ vacabant, de quibus tñ ſumme vtiliter prouiſum fuiſſet eccleſiæ, qua de re commendabilis eſt conſuetudo in tãtum dilatata, ꝙ quandoque de ſolis ep̄is fit vna ordinatio vel ꝓmotio cardinalium. erubeſcat ergo Boniſacius huius

libri,

non obstantium, q̄ ponitur ad certum factum firmandū. C. de præscri. xxx. vel xl. ann. l. omnes. non sic in illa, quæ obligat ad plura fortuita. ff. si quis cau. sed & si quis. §. quæsitum. Io. mo. & Arch. [*diriguntur*] no. hic Ioā. mo. & Archid. ꝙ impetrans tales literas de beneficio, quod habet, tenetur in eis facere mentionem, cum per eas puenīatur ad beneficium obtinendum, all. ff. de spo. oratio. ī. de reg. iur. cum quid. concor. quod no. ī. de præbē. si apostolicæ. in gl. pe. vnde dicit hic Io. mo. & Arc. post eum de beneficio faciendam mentionem in forma', q̄ vocatur sic, sibi ꝙ nulli alij, quę sumitur. ī. de præbend. dilectus. & in forma, quæ vocatur s̄m promissionē, quę sumitur, de conces. præ. detestāda. & dicit Io. mo. in omnibus his formam sequentem apostolicum præferendum, cum hi non habeāt gratiam a Papa in beneficio, sed tantum causæ cognitionem & executionem recipientium. dat Io. mo. simile in ligato pedibus vel manibus, qui soluitur, postea scribit, vel ambulat cū solutus est, licet enim hoc faciat ministerio soluentis, ipse tñ facit non dissoluens. ita hic, licet remotio impedimenti sit papalis receptio. no. & facit de of. or. licet. & c. pe. Archi. ponit exemplū in illo, qui obtinuit reuocari suspēsionē capituli, & per capl̄m postea recipitur receptus. idē dicit Arch. quando scribitur collatori præbendæ, & eisdem conceditur auct. apostolica, vt aliquem recipi faciat sibi de pręb enda, cum se facultas obtulerit prouisorum obstante certo canonicorum numero, ꝯdictores & c. nam si recipitur talis, auct. capituli non Papę intelligitur esse receptus, sicut esset, si capitulo interdicto cōcederet Papa, ꝙ eligeret non ob. post collationem eius, qui poterat capitulum recipere consueuit, quomodo illa receptio sit facti non iuris, cum enim ille conferat suo iure præbendam, ergo & canonicatū, ergo si ei scribitur receptus ad ipsius mandatum per capitulum de mandato ipsius ordinaria dr̄ auctoritate receptus. inducit Archi. Comp. allegatum in fi. i. gl. [*auctoritate*] no. ꝙ hic auctoritas, cum recipi coniungitur, non tñ verbo concedimus potestatē. ¶ Prima glo. facit quatuor. dicit vnde sumpta, summat, quærit & soluit, & dicit, quid declarat. ¶ Gl. no duas quæstiones soluit. ¶ Gl. cautum. respondet per quæstionem & soluit. ¶ In gl. no. ibi, l. ij. in fi. vide. s̄. de sum. Tri. firmiter. super gl. si ideo. ¶ In gl. cautum, ibi [*quia voles*] supple, parietem cōmunem demolire & reficere. ¶ In glo. ij. ibi [*receptus*] duæ sunt partes, q̄ patent, & ibi [*relatum*] & Host. de maiori. & obedien. per tuas. & c. statuimus. Guil. in Spec. de act. vel peti §. super actionibus, ver. item scias. ¶ In glo. cautū. ibi [*idem credo*] idem Io. mo. sed Arc. dicit hic, ꝙ literæ istæ non valent, si de voluntate als non appareret, allegans quod leg. & no. vii. q. i. pastoralis. viii. q. i. licet, prolixe prosequens in-
1 ra. quæ dicunt, ꝙ † Papa[a] nō intendit dare literas præiu-
2 diciales, sed ipsius mādata sunt recipienda sine alterius præiudicio. de of. dele. super eo. de offi. or. graue. & ne nascātur iniuriæ & c. de accu. qualiter. & literæ beneficiales ambitiosæ & restringendę. ī. de præben. quamuis. i. & dicit, ꝙ pręiudiciū esse illis, ad quos spectat receptio. si receptiones non interessent. ad decr. hanc respondet, ꝙ loquitur, quando ad illos, quibus scribitur, cōiter pertinet. quod probat litera ad eos, & litera ad eosdem. Miror de Archi. quare idem non opp. ad primam partem cap.: præsupponere igitur habemus literas valere ex sui forma in isto casu, vt in illo, & tunc procedit dubium gl & ibi [*meum est*] vide, quod dicam. ī. de ver. sig. c. vlti. super verbo, suorum.

ADDITIO.

a ¶ Papa. Adde, quod habetur in c. si quando. de præscrip. Card. in cle. si Romanus. de præben.

SVMMARIVM.

1 *Quousque dictio interdum includit, & interdum excludit.*

2 *Gratiæ vel commēdæ non habentes hanc clausulam, quærit etiam an expirent per mortem Papæ. & nu 3.*

4 *Visitator datus vsque ad ordinationem episcopi durat, donec episcopus fuerit ordinatus.*

5 *Papatum. vel papatus dignitas nunquam moritur,*

6 *Electus in episcopum, cum quo dispensatur, vt non teneatur consecrari an interim post terminum iuris vacent beneficia.*

7 *Pater si mandauerat seruum per filium manumitti, quem si mortuo patre id ignorans filius manumisit an vale at talis manumis.*

8 *Voluntas moritur cum suo esse corporali.*

CAP. V.

SI gratiose. Diuisio super. i. gl. [*vsque*] tractat hic Archid. quo
1 modo vsque † interdum includit, interdum excludit, de hoc de or. ab epō, qui re. c. i. in i. gl. & ibi scripsi, quod hic dixit, de quo tñ nil diffinit. Itē de isto vsq;, nulla dubitatio. [*a fine*] dicit Arch. ꝙ de præpositione ad, hr̄. lxxvij. di. epos. lxxviii. di. presb. de rest. in integ. tum ex literis. §. quo circa. de do. & contu. cum dilecti. in prin. de dila. exposuit. in prin. & in fi. de accu. veniens. §. i. xij. q. ij. hic huius voluntas [*beneplacitum.*] Dubitari vidi de cl̄a quousq; super hoc aliquid duxerimus
2 ordinandum, an per † mortem Papę expirent gratiæ vel commendæ habentes aliā cl̄am. Et dico ꝙ non, ad hęc. ī. de of. dele. si delegatus. ij. rñ. bene faciant. ff. de leg. ij cū pater, §. fi. C. de inst. sub cond. l. si testm̄. vbi valet fideicōmis. licet testator morte pręuentus super illo non ordinauerit, quod iūe dixerat se ordinaturū per aliā scripturam. Itē hoc casu benefaciat. l. ambiguitatē. C. de vsufr. quam alle. hic gl. se. & lex. ff. de vsufr. gñali. §. duas filias. cum hic potuisset Papæ superuiuere habenti gratiā vel cōmendā, & nil ordinare, ergo durat vt ibi. Ex ꝯrio sequeretur, ꝙ per mortē Gregorij. X. cessassent heremitæ & carmelitæ pręsertim p eū, donec aliter ordinetur, pōderata antiqua litera, quæ erat. ī. de reli. do. religionum. quā ibi vide in gl. ante pe. Itē sequeretur, ꝙ in dec. vene-
3 rabilis. s̄. de of. dele. q̄ † ponit eandē cl̄am. [*quousq;*] veritate comperta duxerimus aliter prouidendū, per mortem Honorij expirasset coadiutoris offm̄, quod est falsum, per eundē modū inducitur decr. vl. & fi. s̄. de verb. sig. & ī. de supp. ne. præ. c. pe. in fi. fortificatur id. Pone, ꝙ Papa dixisset, retentis terminis, quousq; intrauerimus Italiā. Certe perpetuata esset gratia per mortē, per quā certū est ipsum amplius intrare non posse, facit procemium cle. ver. & licet. sicut ergo in c. obitum. lxj. dist. in
a fi. visitator[a] datus † vsque ad ordinationem episcopi, du-
4 rat, donec fuerit epͣs ordinatus. Sic & hic durat gratia, vt verbū sonat. Et sic consului de commenda abbatiæ de Florentia facta recolendę memo. d. Io. sancti Theodori diaco. cardi. tunc in Tuscia legato. [*non moritur*] li-
5 cet. n. † tenens papatū, vel dignitatem sit corruptibilis: papatus tamen, dignitas vel imperium semper est, in auct. quomodo oportet epi. §. licentiam. colla. j. corrupto igitur subiecto dicuntur hæc non existere, sed vacare. i. administratore iuris vel facti carere. de conce. pręb. cū nostris. Io. mo. inducit Arch. ad hæc. vij. q. j. deniq;. & c. sicut vir. & quod ibi no. de con. di. j. de fabrica. ff. de iudi. proponebatur. de insti cū venissent. de ꝓb. nisi essent. & quod ibi no. Io. mo. Inn. & Host. [*ambitiosa*] quasi cupiditate plena. Arch. [*retinere*] ar. ꝯ. ff. de leg. j. l. si qñ. Sol. patet ibi. Archi. ibi dr̄, si legaui vxori, quæ sibi donauerā, intelligit̄ de donatis, q̄ non valebant, sed als illud legatū esset inutile. Insti. de leg. §. sed si rē. & §. ex ꝯrio. dic ꝙ hic fiebat solū ꝓrogatio veteris iuris ad tp̄s, ibi ꝯcedebat nouū ius in re, q̄ legabat. ¶ Prima glo. ria facit, summat dicit vñ sumpta & quid declaret. ¶ Scda gl. rñ. per qō. in quo fuerat gratia. Glo. expirante. primo al. vnā ꝯcordiā & duo iura in ꝯtiū, & soluit. secūdo obiicit & soluit. tertio iterū obijcit, & dupliciter soluit. ¶ Gl. nō ergo & gl. idē, dant dua silia. ¶ Gl. pe. arguit & remittit. ¶ Vl. gl. dat vnū sile. ¶ In gl. j. donec, ibi [*pro socio l. j.*] q̄ sic iacet. societas coiri pōt vel in perpetuū, dū viuunt, vel ad tp̄s & c. ¶ In gl. j. ibi [*hoc dicit*] exponit distincti. bimēbrē, & s̄m mēbrū ꝓ se. ibi [*fecus*] & circa vtraq; determinat casum dubium, ibi [*prætextu, & in fi.*] Egi. de offi. dele. licet. & G. in Specu. de loca. §. nunc aliqua, sub versi. cli. & Garsias

hic disputans quęstionem, cum visitatio monasterij exempti commissa erat abbati S. Pauli facienda singulis annis, donec summo Pontifici placeret, distinxit vt hic, quod si prius inchoauerat, durat potestas post mortem concedentis, ex quo clarè respiciebat dignitatem, vt in prædicto casu. ¶ In glo. ij. ibi [*si tibi*] & alijs, quos dixi, supra de 6 præben. de multa. & in fi. no. Io. mo. de † electo in episcopum cum quo dispensatur, vt nō teneatur consecrari, an interim post terminum iuris vacent beneficia? Et tenet quod sic. & de hoc scripsi post In. & Host. in præcc. c. cum in cunctis. ver. si vero, super ver. liberam. ¶ In gl. iij. ibi [*prælaturas ecclesiasticas*] nam seculares sunt tēporales, ff. de offi. procon. meminisse. & l. pen. de offi. præsi. si forte. Arch. & s. de iud. c. fi. vbi similiter, de hoc dixi. & ibi [*veniens*] in quibus de hoc, & de ele. ægro. c. pen. ¶ In glo. iiij. ibi [*ponitur*] s. de ver. sig. c. pe. all. Arch. j. q. iij. ex multis. vltra medi. ¶ In glo. v. in fi. & si tempore promotionis habeat ius ad rem tantum, non includit illud sub gratia secundum Arch. quod patet per id, quod dicit obtinere, alle. j. de præben. c. pe. in fi. & de conces. præben. c. vl. ff. de aur. & argen. leg. l. si ita. & l. Quintus. ij. §. argento. & l. scribit. alias incipit quintus Mutius. iij. Et habere est cum effectu habere. ff. de ver. sig. nomen. §. habere. ¶ In vj. glo. in fi. Et eodem modo debet distingui in reseruationibus, an reseruet collationi suę, vel sedis secundum Arch. Hodie sæpe exprimit vtrunque, & tunc est locus secundo responso. ¶ gl. expirante, ibi [*respiciunt*] vel fauorem libertatis. & 7 sic etiam soluitur. ff. de manumi. si pater † mandauerat seruum per filium manumitti, quem mortuo id ignorans filius manumisit, valet, ex quo pater non mutauerat voluntatem. & ibi [*C. de vsufru.*] cui concor. ff. de vsufr. le. l. generali. §. duas filias. & in fi. Et ratio est secundum Archi. 8 quia † cum volūtas a certa persona dependeat, moritur cum suo esse corporali, quia solum corpus sine anima non est homo, vt patet de pœ. di. ij. charitas est, vt mihi videtur, ver. corpus. Ad hoc de of. dele. quoniam abbas. ¶ In gl. sic. vij. ibi [*liberta*] ij. q. xxxiij. q. vij. licite. in fi. ibi dicitur, quod Deus nunquam moritur. Et ibi [*orauit.*] Lucæ. vij de bapt. maiores. in prin. ¶ In glo. idest. [*donec ibi*] vbi de hoc. & x. q. ij. perpetua. in j. gl. ¶ In glo. vit. ibi. [*dudum*] & bene facit. ff. de leg. j. legata inutiliter. ij. rñ. vbi ordinatio vel prorogatio diei non conferat legatum inutile.

ADDITIO.

a ¶ Visitator. Adde hic, quod uisitator specialis excludit generalem. Bal. in auct. habita. ver. modo sequitur. C. ne fil. pro pat.

SVMMARIVM.

1 *Intentio quando præfertur verbis.*

2 *Promissum mihi abs te factum, cum morieris, non debetur te in insulam deportato.*

3 *Casus omissus a testatore habetur pro omisso.*

4 *Aetas naturalis intelligitur, vbi de ætate fit mentio.*

CAP. VI.

SVsceptum. Duo dicta, secūdum ibi. In duo. prima pars tria facit. ponit dictum, rationē reddit ibi, cum nō, determinat vel casum excipit ibi, nisi. secunda pars decidit casum dubium rationem inferens ibi, cum beneficium. Et incipe constructum ibi, non potest, sed post mortem, de stilo curiæ cum mandatur alicui conferre beneficia promoti vel alterius vi. uentis, scribitur, quod conferantur, cum vacabunt per consecrationem, vel alio modo, quam per mortem: Et est bona prouisio contra mortē violentā, quę coaptatur & huic casui. forsan enim conspiraretur in mortem resi1 gnare volentis. † [*Intentione*] a quæ pręfertur verbis, ex 2 quo de illa constat, alias statur verbis. de hoc xxxviij. di. sedulo. xxij. q. ij. is aūt. & q. v. humane. s. de ver. sig. propterea. Arc. ponit circa hęc verba Gof. quæ scripsi in sum. de ver. sig. in priuilegiis. [*Proponente*] & impetratione Archi. [*cessione*] non morte. Hæc litera cum his, quę dicā super gl. facit pro solutione lo. de mon. Mur. qui disputando tenuit, quod statutum factum & iuratū per canonicos plebis de non eligendo in plebanū mortuo plebano qui tunc erat, aliquem non presbyterū, illos non arcet vacante plebe per renunciationem illius plebani. Idem dixi de statuto canonicorū facto a principio sine consensu epī, licet consensus ibi postea superuenerit. pro quo facit, quod dixi post Inno. & Compost. de consue. cum consuetudinis. ¶ Prima gl. summat, & dicit, quid declaret. ¶ Quinta glo. subdit casum & soluit. ¶ Glo. ex hoc. & gl. vltima respondet per obiectionem, quam soluit. & tex. fortificat. ¶ In gl. pe. alle. duas cōcor. obiicit, & obiectionem coadiuuat per duo similia, demum obiicit & soluit & remittit. ¶ In glo. v. ibi [*commodissime*] pōt sic non natus institui, posthumum hæredē instituo, siue nascatur me viuo, seu me mortuo, sed si alter tm̄ casus exprimitur, & in casu omisso nascatur, 2 rumpit testm̄. ¶ In gl. pe. ibi. [*§. qui insulam.*] † promissum, cum morieris, non debetur, te in insulā deportato, sed te naliter mortuo, & ibi. sed si mors. donatio cā mortis per nālem mortē plene formatur. ¶ In gl. vi. ibi. [*quoties vtriusque*] hanc & sequentes vide in regula, qui prior. in j. gl. ¶ In gl. v. in fi. casum vide s. & allegatur hæc lex, quod 3 † casus omissus a testatore habetur pro omisso, ad idem ff. de tu. l. ex his. sic & omissus a canone, de transla. ca. ij. ver. præsertim. de tempo. or. dilectus. j. de sen. ex. is qui. in fi. in cle. de ele. ne Romani. post prin. & c. cōstitutionē. in prin. & a lege. C. de ædi. pri. l. an in totum. & quæ sit lōga cōsue. l. j. a statuto etiam iurato, s. de iureiu. l. nostra. de iureiu. c. pe. a paciscente ff. sol. ma. l. si cum dotē. in pri. C. de pact. l. fi. ab appellante in cle. de app. appellanti. ab impetrante patet hic, & j. de prębē. cum in illis. & c. cui de non. a iudice dante, vt hic, & ff. de iud. solemus. §. vlti. a procuratore dante. s. de of. dele. cum olim. C. de proc. maritus. de hoc scripsi super regula. sine culpa. de reg. iu. j. e. lib. In secundis allegationibus primi membri. ij. q. ver. iij sic, & sunt hæc bene notanda, quæ valent ad multos casus. vt no. j. de præb. quamuis. ij. in gl. ista duo. ¶ In glo. quod expressit. ibi [*quocunque modo.*] vide, quod dixi s. de con. præ. ex parte. ver. nos igitur, quomodo vtile est, hæc vel similiverba subiungere in impetrationibus expresso vno modo vacationis. & ibi [*cu.*] cū aliquibus. ¶ In glo. pe. ibi. [*§. ecce.*] in quibus. & facit, quod no. & dixi de præb. nisi. in fi. super ver. defuncto. & ibi [*mortuus.*] vnde & ibi dicit tex. defuncto quodammodo. Archid. qui ēt alle. xxvij. q. i. §. vl. & ibi. [*§. insulam*] ibi & in §. sed occasione. in Auct. de nup. colla. iu. iura de hoc pro & con. Dyn. de hoc in §. isto. Cy. post Pe. in l. fi. C. de epi. & cle. Arch. aliquid lo. mo. j. de sup. neg. pręl. si eps. Gof. & Host. & ego 4 plene. s. de conuer. coniu. cum sis. & ibi. [*de naturali*] † sic cum de ętate fit mentio de naturali intelligendum est, non de ea, quæ imperiali beneficio suppletur. C. de his qui ve. ęta imp. l. fi. Arc. & ibi [*verbum sonat*] & eodē modo soluitur secundum Arch. C. de insti. & subsi. l. si mater. ibi, si mater filium sub conditione emancipationis hęredē instituit, patre deportato, vel mortuo, priusquam emancipare, debet hæreditas. dicit Io. mo. ibi testatrix considerabat non factū sed otiū. Huic cōi pcor. l. si ita ff. qn̄ dies le. ce. ad Tre. l. mulier. in prin. al. §. j. vtrobiq; filio eman. debet fideicō. relictū ei, cū patris morte factus eēt sui iu.

ADDITIO.

a ¶ Intentione. Adde, quod excommunicatio non infertur ex solis verbis, nisi proferens habeat intentionem excommunicandi, glo. & Abb. Sic in c. si sacerdos. de offi. ordi. etiam quod intentio alicuius appareat ex coniecturis, habetur in Specula. de libe. concep. §. xi. versicu. sed cum ex litis.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficiorum an ad solum prælatum spectet.*

2 *Ignorantia propria ac plus excuset, quam ignorantia procuratoris.*

3 *Receptio beneficii quod requirit residentiam, quomodo facit aliud vacare, quod est cum requirit residentiam.*

4 *Iudex ordinarius non potest iterato cognoscere, cum sententia est nulla.*

CAP.

C A P. VII.

Ratia. i.q.i.gratia. Archi [*beneficio.*] quo nodo beneficium stricte etiam includit præbendam. alle. Arch. xvi.q.ii. alie nationes. sed large includit de præben. prodilorum. de verbo. sig. c. pe. & vide quod scripsi supra de præben c. vlti post prin. [*ab episcopo tuo.*] factum narrat, quia idem de quolibet alio collatore. Et per hoc arguit Archi. ad solum †prelatum sine capitulo spectare collationem beneficiorum. de hoc supra de electio. cum ecclesia [*ignorami.*] si procurator impetrauit tacito de beneficio domini sui, quod ignorabat, dicunt Io. mon. & Arch. quod etiam tunc valebit rescriptum de equitate, & dicetur electio. vt in fi. subest enim ratio ignorantiæ, & cessat dolus. In contrarium all. Io. mona. quod † plus debet excusare ignorantia propria, quam procuratoris, sicut plus accusat scientia propria quam procuratoris, vt lit. non contesta. c. j. in fi. ff. de peti. heredi. item veniunt. §. quid ergo. item radix vitiosa. & licet non sit dolus ex proposito, videtur tamen esse re ipsa. ff. de, ver ob. si quis cum aliter. beneficiatus enim non beneficiatur nisi ex certa scientia. s. c. postulasti. & s. de præbend. super eo. & multitudo beneficiorum inimica est canonum. s. de præben quia in tantum. Scio, quod primum dictum non reciperet curia, & merito, quia si ista decreta. non emanasset hic etiam tamen diceremus contrarium per regulam traditam s. c. super literis. non excedat ergo suum casum vel terminos suos. alias committeretur fraus, & parata esset subreptitiis impetrationibus, quod fieri non debet. de diuor. quanto ad fi. s. e. c. ii. in fi. item nec est de stilo vel more curię in literis beneficialibus procuratoris exprimere vel procuratoria recipere. Volens tenere primam opi. restringar illam ad vsum, quo procurator scire nō potuit, vt si cal. Octob. datus est procur. qui impetrauit cal. Nouemb. sed vltimo Octob. collatum fuerat dño beneficium, tunc. n. cessat ille timor fraudis, de quo s. dixi. [*nesciret.*] ar. s. C. de mili. test. sicut certi iur. secundum Arch. qui non soluit, in hoc est contra, quia non valet testm̃ militis ignorantis se filium habere. sed in hoc facit pro, quia sicut ibi ignorantia impedit exhæredationem, quam induceret scientia militis testãtis, ita hic impedit subreptionem, quam induceret scia impetrantis. [*non potes.*] facit ad qōnem de electo in eadem ciuitate ad dua officia, quam no. G. in Spe de cen. §. iii. versi. quid si electus. [*sed eligas*] hic non est tempus determinatum, j. quod fiat hæc electio sicut est. j. ii. j. c. vlt. de postul. c. vno. quia vr terminãdum a iudice, j. de præb. si tibi absenti. qui si beneficiorum qualitas est no. iusti arbitrabitur decem dies. c. ii. si pluribus. & vide, quod no. & dicam j. c. pe. in glo. no. reuerut. sed an sufficiet electio facti. So. si habita prius possessione vnius postea hoc sciens recipit possessionē alterius, sufficit huius facti electio, & perdit prius habitam, per decr. de multa. Item si cum neutrius possessionem haberet sciens de vtroque recipit possessionem alterius, ad hoc cle. Infra eo. gratiæ. & de conces. præb. c. vno. § pe. si vero habita pos. primi per procuratorem. & id ignorans recipit possessionem secundi, nūc ex quo sciuerit, caute facit, si abstineat ab vtroque, & sic deliberet, & tunc locus esset assignationi termini, de quo prius dixi, alias illud elegisse videbitur, cui primo se immiscuerit. ar. supra de cohiu. cler. proposuit. & ff. de acti. hære. si seruum. §. si quis seruus ¶ Prima glo. summat ¶ Gl. v. respon. per quæstionem. ¶ Gl. sed quæ. quærit & remittit, ponit quatuor opiniones. tertiam reprobat, ad quartam signat contrarium & soluit. ¶ Vltima glo. primo dat simile, secundo querit, arguit pro & contra & soluit. ¶ In gl. vlt. ibi. [*de opt. le. l. ij*] vide de ele. causam. in vlt. gl. ¶ In glo. i. in fi. primo ponit dictum & similem causam. secundo soluit dubium emergens ibi vtrunq;. ¶ In glo. ii. in fi. & cle. de offi. ordi. c. ii ¶ In glo. iii. in fi. ita & hic, licet ignorantia probabilis excuset a vitio subreptionis, non tamen dispensat cõtra concilium de multa. de præben. Io. mo. ¶ In gl. idem ibi [*de sciente*] hoc placet Arch qui ad literam nesciens subaudit maxime, ex quo non acceptauerat per eandem decr. & ibi [*ad alia*] vide quod dixi s. de præben. accedens. super i. glo. & ibi. [*ad rem*] & nudo consensu sibi cōstituat ius in re, quod nō facit vacaturam expectãs, qui tñ id teneretur exprimere, vt in præ. decre. in nr̃a. ¶ in gl. sed quæ tantum. ibi §. [*illud autem*] Arc. etiam remittit ad Rof. in libellis iuris canonici, rubrica, si pōt alicui plures præbendæ conferri. &. non potest quis de iure communi. vbi ad literam habetur de hac notula. Tan. & per Vin. de præbē. quia in tñ. per Inn. de cle. percus. c. j. & de tempo. ordi. cum in distribuendis, † quomodo autem receptio alicuius beneficij quod requirit residentiam, facit aliud vacare, quod requirit residentiam, dato quod neutrum sit curatum, remit. ad no. per Inn. & Host. de cle. non residen. c. fi. & opi. Pe. de. recitat, quod in talibus nō sufficit dispensatio episcopi, quã dixi in decret. de multa. reliqua velut non expedientia per eum hic scripta decido. ¶ in gl. vlt. ibi. [*& c. præterea*] s. de æta. & quali. eam te. Arch. & ibi. [*cum autem*] & c. cũ laici. vbi de hoc in j. glo. & ibi facit etiam contra, quod inducit Archi. cui satis instat, dicens ibi patere varietatem, leuitatem, & inconstantiam prohibitam clericis, vt ec. bene. c. vno. de temp. or. dilectus. de pœ. super his. xxii q. ii. non enim. de pœni. dist. iii. c. iii. arritorum. & in fi. Idem Archi. allegans ff. de procu. in causę. in princi. & de lega. i. serui electione legata. & l. huiusmodi. §. Stichum. & de lega. ii. statuliber. §. Stichum. quod in additionibus determinat verum esse. si non errauit, vt quia beneficium debebatur alteri eo ignorãte, vel pro dignitate simplex beneficium acceptauit. all. pro. l. iii. de leg. & ff. de adul si maritus. i. §. fin. de præ. u. quia verisimile. & quod no. Hos. de conces. pręb. quia cunctis. ad fi. non ob. solutionem ff. de le. ii. vnum ex familia. & l. cum pater. §. a filia. quia ibi ius eligendi nō competebat de præsenti, si collatum erat in tpš mortis. & ideo prima electione non consumitur Io. mo. j. de prebē. si tibi. primo distinguit, aut optio, vel electio data est in contractibus, & tunc variare licet. ff. de verb. ob. eum qui certarum. in fi. de act. emp. sterilis. §. fi. aut in beneficijs, vel vltimis voluntatibus. & hoc dupliciter aut tenuit electio, tunc nō potuit variare. ff. de leg. i. serui electione. ff. de opt. le. Aufidium. Aut non tenuit, & hoc dupliciter, aut illam fecit optans iure proprio, & tunc iterato potest optare. ff. de opt. leg. l. ii. §. fi. & l. se. sed instar † iudicis ordinarii, qui potest iterato cognoscere, cum sententia est nulla. C. de accu. l. si accusatoribus. & l. absente. & j. de conces. pręb. ne captandæ. ii. respon. Aut iure alieno, & tunc iterare non potest. j. de electio. si compromissarius. §. j. & vide quod ibi no. in §. item sir. in vlt. gl. ad instar iudicis delegati. C. quomodo & quando iudex. si vt proponis. §. j. de materia vide, quod scripsi de testib. præsentata. super verbo, optioni.

S V M M A R I V M.

1. *Creditori primo post pactum de non petendo fit pactum de petendo.*
2. *Deportatus ex indulgentia principis restitutus ad dignitatem, an per hoc sit restitutus quo ad bona.*

C A P. VIII.

Vamuis. [*In certa.*] eadem ratione de certa, puta, quam duceret acceptandam in ciuitate, diœce. vel prouincia. [*denuo*] quasi de nouo. concor. de renun. post translationem. ver item si quis. Et facit ad id, quod dicit Pe. G. [*cum tiudat*] curiosus in dilatanda huius rõnis materia videre pōt qō. la. de Bel. de vasallo priuato & posthumo restituto post feudum alteri concessum, quam posuit. C. vt intra certum tps cri. causa termine. in solutionibus contrariorum. [*in elligatur*] contra. C. de eman. li. nec auus. ff. ne quid in loco pub. l. j. §. merito. & § si quis a principe. Io. mona. de offi. deleg. super eo. de offi. ord. licet. Arch [*alieni*] fecit ad quæstionē de

1 primo creditore † cui post pactum de non petendo fit pactum de petendo. no. in Spec. de pact. ver. sed ecce. & ad quæstionem ibi sc. ¶ Prima glo. summat. ¶ Penulti. gl. in contrarium fortificat tex. & contrariis respondit, secundo arguit ad quæstionem, ponit opi. Goff. contra quam allegat quinque iura, & remittit vnum, subdit tres opi. ¶ In gl. pen. ibi. [*de sen. pas. l. 1.*] cuius verba habes in § prox. alle. & ibi. [*§. aream.*] vide in præ. c. ex instituatione. super vlt. glo. ¶ In prima glo. in fi. ponit dictum, in quo interserit exceptionem ibi. nisi, & subdit rationē dicti ibi, cum talis ¶ In gl. tenorem. in fi. non tñ restringas hunc casum ad illas reuocatorias. nam idem est in aliis quibuscūq;, q̄ plus est, ēt si non sint exp̄ssę sed tacitę, vt si pater expectātis damnatus fuit de hæresi, & sic gratia filii reuocata impetrauit alter in illa ecclesia, postea pater restituitur. [*restitutione*] quæ filium includit. locus erit huic decr. vt alteri non fiat præiudicium, nisi Papa aliud exprimat per rationem textus. ¶ In gl. [*idem*] in fi. videretur contra ponderato principio, quo impetrans ante reuocationem erat secundus, sed impetrans post a principio fuit primus, non mirum est ergo, si restitutio non fecit eum secundum, illum vero sic, vt prius erat. sed rō, quam ponit finis capituli hic, non patitur. gl. autem ponderauit, q̄ prius competit ius impetrandi ante reuocationem. l. in instanti reuocationis. Item in hac materia prioritas temporis, quæ habet prodesse, absurdum esset, q̄ obesset. ¶ In glo. [*hoc enim.*] in fi. & facit cle. de immu. eccle. quoniam. ¶ In glo. penul. ibi. l. i. primo responso. & ff. de mino. q̄ si minor. §. restitutio. lo. mona. alle. Archi. & remittit. xxvi. q. vi. si quis de corpore. & 35. dist. l. ab exordio. & 1. q. vii. maximum. & ibi. [*§. aream.*] ad idem. C. de re mili. l. 1. & l. cum allegat. lib. xii. Archi. & ibi [*noua concessio.*] idem Arch. & ibi. [*indulta.*] hoc hic reprobatur secundum Arc. & ibi. [*dominicalis.*] lxiii. & solutio eius communiter approbatur per c. de-
2 cernimus. xvi. q̄ō. viii. & in fin. item no. q̄ si † degradatus beneficio suo priuatus per sniam restitutus est ad ordinem & eius executionē. non pp hoc intelligitur ad beneficium restitutus, sicut deportatus ex indulgētia principis restitutus ad dignitatē non est per hoc restitutus quo ad bona. ff. de sen. pas. & resti. l. ii. nisi restitutus sit plene, vt in l. i. C. e. ti. s̄m Arch. hic, ad literam posuit Guil. in Spe. ti. ii. §. postremo. ver. quid si degradatus. & est fi. quod dicam de fi. presby. c. i. super gl. hoc intelligo.

SVMMARIVM.

1 *Minor ætate quis dicitur multis modis.*
2 *Papæ an sit obediendum, qui scribit prouideri impuberi de curatoribus.*
3 *Culpa negligentis est maior, quam defectus.*
4 *Probatio incumbit ei, qui agit, quando dubitatur de ætate.*
5 *Tun. aduerbium cuius sit temporis.*
6 *Executor per formam capituli non potest prouidere in ecclesia cathedrali.*

CAP. IX.

SI eo tempore. [*Cum aptæ*] p̄ hāc clam non debet dignitas s̄m. Arch. qui alle. no. per Inno. & Hos. de præb. c. si, quod ibi scripsi, in gl. dixit hic. & in gl. si mandaretur, ponit etiam hic, q̄ ibi scripsi
1 super verbo. rectoriam idoneam. multis modis † dr̄ quis minor ætate, vt no. xxvii. q. i. c. i. in princ. & ff. de postu. l.
2 i. §. pueritiam. in gl. ergo si ætatem. no. hic Arch. an † sit obediendū mandato Papę, qui scribit prouideri impuberi de curato, in quo vide, quod no. de ęta. & quali. cā te. in i. gl. & quod scripsi post Ho. e. n. c. ii. super glo. fi. vbi addidi quod hic al. Arc. & dorescen. cum adeo. [*prouideri.*] concor. ff. de bo. pos. sm tab. l. i. §. erigit. C. de leg. l. seruus. ff. de test. ad testium. § i. dicit Arc. q̄ si executor prouidere vellet, ep̄s id pati non dēt, de ęta. & quali. eam te. [*obtinere.*] aliqualiter exquisite, opponit Io. mo. de dec. si clericus. j. de preben. vbi negligens perdit fructum gratię, fortius defectiuus ex parte gratiæ dēt toto carere, cū defectiuus habet vitiosum initiū, quod non hēt negli-
3 gens. soluit. † q̄ maior est culpa neglectus, q̄ defectus. q̄ pōt esse sine culpa. de pur. ca. accedens. tu dic, q̄ negligentia totius nocet in toto, negligentia partis nocet in parte, vt ibi, ita defect⁹ totius efficit totū, partis partē, vt hic. ¶ Item opponit de decre. si pluribus. ii. rñ. j. de p̄bē. ver. si vacāt duo beneficia, electio est collatoris, sed hic aufertur electio, quia debetur non curatū. Rñ. q̄ de gratia p̄cedit hoc, ne inutiliter laborauerit impetrans, vt sic valeat, vt valere pōt. j. de despon. impu. c. vno. Vel q̄ dicit verius loquitur hic, cum prius vacauit, vt sic casus, qui non emerit, non imputetur impetrāti. s. e. susceptum. & satis est, q̄ sit habilis ad causam emergentem. ff. si cer. ven. l. loci corpus. §. competit. Tu dic, q̄ licet primo vacet curatum. secundo non curatum. consequitur tñ ipsum secundum, cum primū non fuerit debitum, & eo fortius si habuisset beneficiū acceptandi. 2riū vero dat electionē circa debita. ¶ Prima gl. summat. ¶ Secunda gl. subdit 2rium, ibi remittit, & glo. pp defectum, rñdet per quæstionem. all. pro sol. 2rium. ¶ Pe. gl. quærit, alle. op. interserens & soluit. ¶ In prima gl. in fi. vnius thematis duo dubia soluit, & vtriusque rationem reddit, s̄m ibi, beneficium. ¶ In gl. spectamus. in fi. & ibi vide all. lo. mo. ff. de hære. insti. sed & si in cōditione. §. solemus. Insti. de hære. quali. §. in extraneis. & æquitatem regulę Catonianæ. ff. de reg. Cato. l. i. in princi. q̄ intelliges per no. super rubri. de reg. iu. ver. quæ sit ¶ In glo [*sic.*] no. in fi. de hoc de præb. dilectus. in fi. ¶ In gl. pp. ibi. [*ætatis*] no.
4 lo. & la. lxxviii. di. presbyter. † q̄ si dubitetur de ætate, incumbit probatio ei, qui agit. sed dic s̄m Bonagui. q̄ qui dicit alium non idoneū, quia minor, id probare dēt, & de hoc in sum. Azon. de prob. Archi. vide mercu. super reg. infamibus. j. de re. iu. de ele. in prælatum, cui talis defectus opponitur. ¶ In gl. antepe. in fi. Arch. hic tractans
5 de hoc † aduerbio, tunc, dicit, q̄ qñque est præteriti tpis, qñque futuri s̄m adiunctū, & habetur s̄m eū de hac dictione. ff. de cond. & demō. l. iiii. & l. si is. §. si ita. de cōse. di. iiii. tunc valeret. & c. ab antiqua. de ap. super eo. ii. de voto licet. ¶ In gl. pe. ibi. [*Host. tenet*] de hoc per ipsum in summa de præben. §. cui sit conferenda. ver. illud vero. & vers. illud autem. & ibi in beneficiis, non dico in administrationibus, quas de ecclesiis etiam non curatis tales habere non possunt, nisi post xiiii. de æta. & quali. indecorum, vbi expresse regimen talibus prohibetur. & ibi dictio regiminis, triplicatur, quod facit etiam pro gl. quasi minor intitulari possit, dummodo non ad regimen. ad hoc facit, quod no. s. distinct. de his. in i. glo. & ibi. [*ex eo*] quando tenēs 2rium respondere posset s̄m Archi. ad hanc decre. q̄ loquitur, qñ cum tali ex certa sciā dispēsatum est, vel qñ Papa pro tali scribit in facto non errans, vel adiecta erat clausula non ob. q̄ in ætate tali &c. & dicit se audiuisse a cancellario sic sæpius fuisse factū. & sic de facto scienter per Papam disputatum non est. xvii. q. iiii. nemini. & §. præ. C. de diuer. rescrip. l. iiii. & C. de cri. sacr. l. ii. & s̄m eū optime facit. ff. de re iu. l. quidā. p eosdē modos soluit dec. si annū. j. de iudi. vel loquatur de non cathedralib. s̄m eum hac decre. inquantū de bñficio loquit, quod īcludit ēt p̄bēdā ecclesiæ cathedralis. s. de ver. sig. c. pe. soluit vt s. vel non ob. qa dicit suf-
6 ficiētē non determinādo qtū dicit, & † executorē p formā capli nō posse p̄uidere i ecclesia cathe. j. de p̄b. quia. §. i. & ibi respondetur ad contraria in gl. si. j. & in gl. pen.

SVMMARIVM.

1 *Filios decet prouidere indigentiæ paternæ.*
2 *Exempti non includuntur in mandato generali contra clericos de [illegible].*
3 *Beneficia [illegible] in diœcesi, licet non sint de iurisdictione episcopi an includuntur in generalibus verbis.*
4 *Annus apud latinos incipit in ianuario.*
5 *Fructus primi anni beneficiorum vacantium in diœcesi possunt deberi fabricæ ecclesiæ cathedralis.*

6 *Fructus ecclesiarum debent conuerti in necessitates ipsarum.*
7 *Archiepiscopus dat remissiones ad fabricam ecclesię suę.*
8 *Ecclesia subiecta debent subuenire indulgentię ecclesię cathedralis.*
9 *Ecclesiastica beneficia debent sine diminutione concedi.*
10 *Bonefidei possessor fructus separatos licet non reconditos facit suos.*
11 *Translatio, vel mutatio fit superioris officio.*
12 *Retis iactum si emi abs te & nihil cepisti, secundo iactu captum petere non possum.*
13 *Seruire debens certo tempore, tempus, quo propter infirmitatem non seruiuit, supplere non tenetur.*

CAP. X.

SI propter tua. Debita, item si propter aliã causam beneficiorum, no. Inn. & Host. ȝ. de ver. sig. c. pe. & Archi. hic nomine beneficiorum hoc casu etiam dignitates comprehendi, quod fatetur 1 Ioan. mo. hoc casu, quia indulgentia fit episcopo † quia decet filios prouidere indulgentiæ paternę, alias secundum eum regulariter secus, remittit. ĵ. de reg. iu. in generali. item no. Archi. hic, in tali indulgentia non cõprehendi beneficia exemptorum per decre. graue. de offi. 2 or. vbi no. Goff. quod † in generali mandato contra clericos destinato non includuntur exempti etiam per ea quę no. & dixit de priuil. ex parte. in prin. & quia Papa non esset in specie concessurus, alleg. ĵ. de deci. c. ij. §. statuimus. de reg. iur. in generali. sed contrarium crederem. fingamus enim episcopum quendam extraneũ, & contraria loquuntur cum exemptionis priuilegio derogatur. pręterea hoc priuilegium large interpretari dẽt, vt in prædicta decre. pe. de ver. sig. & facit, quod scripsi post Comp. & Pet. ȝ Vin. ȝ. e. ti. abbatem. cum ergo 3 † beneficia sint in diœc. licet non sint de iurisdõne epi includuntur in verbis gñalibus, facit de of. dele. venerabili. de præb. graue. in fi. de sen. ex. nuper. de priu. quia circa. cum concor. de coniu. lepro. c. ij. dictũ Gof. quod al. Arch. facit pro, cum statum illud declaret locũ hĩre eo casu, quo excitatur offm̃ ordinarij. [*Primi.*] prima dr̃ eũ multis prior est duobus. Arch. dantur versus, De multis proprie primus dices, aliusq;. Sed prior ac alter dicit cõcordare duobus, vide in Catholicõ, in dictione prior. [*Anni*] No. hic Arch. de anno multiplici. s. nãli, qui qualibet die incipit cõsequenti anno eadẽ die fuerit, de cõ 4 se di. v. quadragesima, vsualis apud † Latinos incipit[a] & 2 finit in ianuario, qui est ianua anni. lxxxij di. ieiunium. Legitimus incipit in Aprili secundum lunationes, & hoc apud Hebreos & Grecos. vt in præ. c. ieiunium. Cerimonialis est de festo ad festum, & hoc apud omnes gentes. de conse. di. j. c. j. Emergens est quo aliquid magnum emergit, vt exitus de Egypto. [*vacabunt.*] vbi ergo non sunt distinctæ præbendæ, mortuo clerico non habet locũ hic indulgentia, sicut nec in alijs casibus, quos no. de consti. cum accessissent. Et vide, quod scripsi post Vin. Pe & Ab. de ver. sig. c. pen. in princ. quod hic ponit Archi. [*Quinquennium.*] aduertendum est, quod an tempus adiciatur vacationi an perceptioni, facit infra de priuileg. porro. ff. de transac. de his. Nam in primo casu habebit priuilegiatus fructus primi anni beneficiũ vacantis vltima die quinquennij. Et sic sexto anno percipiet fructus, sicut & tunc seruatur in fructibus papalib. in secundo secus, quia finito quinquennio finitur perceptio. & tunc locum habet, quod dicit vltima glo. & simile, quod scripsi de offi. deleg. de causis. & ȝ. eo. cum aliquibus. ¶ In vl. gl. [*Ecclesia tua fabricæ.*] per hanc literam 5 & per verbum statuto, quod sequitur patet † ꝙ fructus primi anni beneficiorum vacantium in diœce. possunt deberi per statutum fabricæ cathedralis ecclesiæ. vnde nuper consului, valere statutũ factum per epm̃ & capitulum de certa parte fructuum primi anni beneficiorum vacantium in diœce. conferenda ad fabricam cathedralis ecclesię, dummodo necessitas fabricę perficiẽdæ, vel reparandæ hoc requirat, & pars deputata fabricę non sufficiat, nec episcopo & capitulo ponderato ipsorum statu superest, quod sufficere possit ad fabricam sumptuosam. Et per hoc sit responsum ad id, quod posset opponi. distinguendo sic. Si bona ecclesijs diuisa ecclesiæ non sunt diuisa per quartas. ergo episcopus & capitulum recipiunt partem fabricę deputatam per canones. Si sint diuisa, & illa sufficit, nedum clerici diœc. sed nec etiam canonici sunt grauandi. Si non sufficit, tenentur episcopus & canonici de his, quę illis supersunt perficere fabricam non inferiores clerici, quibus satis est, ꝙ tenentur ad fabricam suarum ecclesiarum. hæc probantur. x. q. ij. vnio. xij. q. ii. Vulteranæ. cum tribus. c. seq. ȝ. de ædil. edi. c. j. & c. de his. sed huic ergo satis factũ est. sed non ob. etiam de his quæ fi. a præla. pastoralis. in 6 prin. vbi dicitur † fructus ecclesiarum debere conuerti in necessitates ipsarum & stipendia ministrorum, nã ibi patet ex fine, ꝙ eps̃ de consensu capituli potest illorum partẽ ex causa rationabili in alios vsus cõuertere, vnde circa materiam no. ȝ. de relig. do. constitutus. cũ suis remissionib' hoc tenemus. episcopũ cum capitulo ex iusta causa posse facere ꝑpetuam concessionem vni ecclesię de rebus alterius ecclesiæ. fortius ergo poterunt facere temporalem de parte fructuum, ꝙ vltra iura ibi alle. probat decre. dudum. ĵ. de reb. ecc. non alie. & quod ibi no. in gl. iusta videbatur. ad idem cle. eo. ti. si vna. primo rñ. quę decr. ij. rñ. non ob. his quæ dixi. nam hęc nõ auctorizant in facto proprio, cum pars illa, quæ soluit non applicetur ipsorum mentę, quo casu expresse loqtur illud. c. & facit, quod ibi no. in ij. gl. & in gl. cum ca- 7 pella hinc est, quod † archiepiscopus dat remissiones ad fabricam ecclesiæ suæ. ĵ. de pœniten. Romana. ꝙ non faceret, si auctorizare fabricæ esset auctorizare in facto proprio. ad principale dictum facit constitutio Ioan. quæ incipit, suscepti. in princip. quæ approbat statuta de talibus fructibus applicandis fabricæ, & quod dixi post Hostien. de consti. cum omnes. super j. glo. in prin. 8 additionis penu. constat etiam, ꝙ † decet ecclesias subiectas prouidere indigentiæ ecclesiæ cathedralis. sa. quod dixi in prin. c. summa vero indigentia est. cum apparet fabrica destituta. xii q. ij. iiij. ex cuius perfectione vel reparatione multum laudis acquiritur, vt ibi in fin. & C. de operi. pub. l. vlti. & propter id quod possunt vendi vasa ecclesiæ etiam consecrata, conflata tamen. xij. q. ij. aurum singulari personæ exemplum. ĵ. de præbend. cum ecclesia. secundum Archi. ¶ Prima glo. ponit casum literalem. ¶ Quarta glo. primo quærit. & soluit. secundo soluit duo dubia, & solutioni secundi subdit contrariũ, cui respõdet. ¶ Quinta ponit quatuor exempla. & subdit genus, demum quærit arg negatiue, & contrarium soluit. ¶ Glo. quia de iure, declarat, in quo est gratia, & quid confert. ¶ Glo. an legatus, quærit, & opinio. ponit, quam fortificat per aliam opi. cui opi. opponit & dupliciter respondet. ¶ Vlti. ponit duas lecturas, contra secundam dupliciter opponit, & primam approbat. ¶ in glo. iiij. ibi. [*de diuer. & temp. præs. l. ij.*] ibi tẽpore iudicati, & in vsucapione illi, de quo dies habentur pro vno. & ibi. §. Stichus. vide & præ. c. quæsiuit. in fi. per glo. ¶ In glo. in fine. non diuiditur, posset tamen dici, quod ponit thema, & dubium eius soluit, ibi intentioni casum exceptum interferens, ibi nisi ¶ In glo. iij. ibi. [*eligere.*] non 9 obst. secundum Archi. ꝙ † ecclesiastica beneficia debẽt sine diminutione concedi. ĵ. vt ecclesiastica benefic. in rubro & nigro. & quod spirituale ius sine temporali non consistit. j. q. iij. si quis obiecit. item quod inane nomen habebit sine fructibus, quia hoc operatur indulgentia, quod patet etiam in omnibus vltra numerum auctoritate papali receptis, qui expectant. de præb. relatum. ¶ In glo. quid dices. ibi [*computari*] die cõputato. & ibi [*si vasallus.*] vide. ff. de vsufru. l. defuncta. quod ibi no. in glo. ij. & ibi. [*recontitos.*] vide ff. quibus modis v. ususf.

l.si vsufructuarius ff.de rei ven.l.si eius.§.i.per quas.l.videtur indubitatum, 10 † q bonefidei possessor fructus separatos licet non reconditos facit suos, de vsufructuario dubitaē propter diuersos casus ibi no. in j.gl.ꝭl.prius alleg.& vide, quod dicam ĵ.de offi.or.præsenti.super gl. per œconomum.in fi.& ibi.l.ij.vide, quod ibi no. in vl. gl. 11 ¶In glo.morte.ibi.[*translatione.*] Archi.contra † cum translatio vel mutatio fit superioris officio, ne decipiātur translati sine culpa.l.vi.distin. satis peruersum, non dico contrarium, sed certum est, quod cum transferor ad aliud beneficium, meum vacat, & illius fructus debentur, & illius etiam, ad quod transferor, quod forte morte vacauit, si de permutatione intelligis, satis patet verum esse in necessaria. ¶Et ibi.[*contrarium puto.*] idem Archi.& dominus Stephanus in quæst. quam disputauit hic.sed ipse, quod plus est, dicebat hoc etiam, si indulgentia dicebatur vacantium per mortem, quod eo casu videtur falsum per decret.susceptum. š.c.i.& in ti. inducebat autem iura, ad quæ ibi respondetur in gl.pe. Scias, q dominus Ioan. XXII. in reseruatione fructuū, quam fecit per triennium, excepit beneficia vacantia per permutationem, sed illud sic placuit, sicut etiam excipit beneficia, quorum fructus non valeant vltra certam summam secundum diuersas prouincias diuersimode taxatam, & hic faciunt pro, quia inclusa fuisset, nisi acceptasset.fa. quod no in cle.de deci.c.ii.in fi.i. gl.Et ibi.[*permutationem.*] non intelligo de permutatione præbendarū, tantum, quam ad inuicem facerent canonici eiusdē ecclesiæ, facit.quod no.de his quæ fi. a præla.cū aplica.in gl.& ideo.Et quod scripsi post Inno. & Host.de re.permu.quæsitū. Et in fi. vnde & ibi textus dicit in hac parte ac si diceretur in hoc casu. item ibi permutans priuaretur toto hic tanto. Archid.ad materiam vide, quod dicam.ĵ.de consue.c.fi.post prin.in gl. quia de iure, ibi.§.porro.& extra.lo.quæ īcipit, suscepti. de qua ibi dicam.& in fine.& per hæc decido quædam satis prolixe hic no.per Archi.in glo. an legatus primo in princip.fuit.iii.q. & ibi quærebat solum de fructibus præpositurae, quos ep̄o pauperi assignauerat ad quinquēnium.& ibi secundum Glo.& Archi. in fi. huic obstat ratio decre, cle.de rebus eccle.non ali.si vna.ij.rñ. de ratione dixi, quia certum est, q literæ non contradicit, quæ loquitur de perpetua vnione. sed certum est, q ex temporalibus posset episcopus se ditare.& decre. iii. de his quæ fi.a præla.quæ dicit, ep̄m, vel capitulum sibi auctorizasse.& idem dico de secunda, item vbi duplex est ꝓhibitio, ibi perpetuæ alienationis & auctorizationis, licet vna cesset, reliqua remanet.š.de priuile.pastoralis. & ibi concor.idem.l.i.ff.de auct.tu.quæ prohibet tutorē auctorizare in facto proprio non distinguit inter casū temporalem & perpetuum in gl.pura in fi.vel sacristię pro ornamentis.de ver.sig.ex parte.ſm Archi. ¶In vlti. gl.ibi, alij dicunt, quod velit Ioan.mo.non patet, transiuit enim super hac decre.sicut musipula super prunas, tamen quia de effectu horum non obstantium remittit ad no.per se.š.c.cum aliquibus. videtur hoc tenere, & ibi finiri debet, quia tempus adiicitur perceptioni nō vacationi, vt dixi in tex.& ibi nihil habebit. Archi. hoc non curat, & dat simile, si fructus primi anni casmate, vel tempestate perierunt, certe propter illud non habebit fructus 12 secundi anni.inducit ad id † .quod si emi a te iactum retis, & nil cœpisti, secundo iactu captum petere non possum, vel te cogere ad secundum iactum, all. ff.de contrahen.emp.nec emp.ff.de act.emp. & vend.si iactum.ff.de hær.vel act.ven.l.non hoc mō ad.sic.ff.de fideicō.libe.l.cum q̄ritur.§.itē si hære.vbi seruire debēs 13 certo tpe † tempus, quo pp infirmitatē[b] nō seruiuit, supplere nō tenetur.idem cum testator legat fructus, qui nascentur primo anno, quia si nil nascitur, nil habebit legatarius.ff.de tri.vi.& ol.l.cū certus.ff.de aur.leg.l.ij. & ibi. [*non obstantibus.*] dicit Archid. q nihil quo ad tales fructus.vult enim, q priuilegiatus in hoc casu non habebit, sed ille vsus primum annū, beneficiatus secundū & sic legens dicit, q ꝓ nihilo aliqui turbātur super hoc c.dicit ergo, q recta via fructus illi transeunt ad illum vsum fabricæ, vel aliū, de quo illa litera, all.xv.q. j.ne is. 32.q.j.cum renunciatur.ff.de acqu.pos.l.cum hrēdes. ff. de fur.a Titio ff.de leg.ij.legatus.ff.ad Tre.facta.l.restituta.Inducit ēt, quod in gn̄ali indulgentia concessisse nō præsumitur, quod specialiter ꝯcessurus non fuisset in ꝓiudicium illius vsus vel personæ, all.de priui.pastoralis. ĵ.de decim.c.ij.§ j.& de pœ.& remi.c.ij. quod sortificat per opi. Vin.dicentis in decre.tua.de ver.sig.hanc indulgentiam nō extendi ad beneficiū vacaturū debitū expectanti, cum duarū indulgentiarū valeat prima, nisi de illa mentio fiat in secunda.š.c.mandatū.s.de offi. de le.ex parte.ij.& gn̄alior est indulgentia episcopi, q̄ expectantis.š.de offi.leg.studuisti.Idem ibi Pe.de. dicit ergo, q hęc lr̄a.q̄ dicit, vacabunt, intelligit de postea vacantibus alien non debitis ꝑe indulgentiæ, si dicaē, q illarū clārū verba debent aliquid operari.ĵ.de priui.si Papa.§. j.in fi.de ma.& ob.soluæ.ff.de le.i.si qn̄ in ptin. Ad hoc nil rn̄det, sed simplr̄ dicit, q nihil quo ad casum istum operaē, vt ꝑdixi. Et sciēdū, q literæ reseruationis fructuū primi anni factę per Papam Io.lecturam meam approbant, nam in illa, quam fecit in anno primo post non obstantia clare polita de ipsis fructibus si alteri debeantur, sicut submisit, declaramus, vt prætextu dictæ nostræ deputationis non præiudicetur in totum eisdem, qui alias primi anni fructus, redditus & prouentus fuerant percepturi de priuilegio, cōsuetudine, vel statuto, quin fructus, redditus & prouentus hmōi primi anni sequētis recipiant sicut percipere consueuerant temporibus retroactis in deputationibus etiam, quas fecit anno vij. & ix.quas autenticas habeo.dicit sic, quodq; illi, quibus alias ex priuilegio, consuetudine, vel statuto fructus beneficiorum vacantium primi debentur, anno sequenti illos percipere valeant, sicut primo anno fuerant, si nō obstaret dicta nr̄a deputatio percepturi. Non nocet, quod dixi super glo.mortē, quia ibi vsus est Papa verbo volumus, hic aūt vsus est verbo declaramus. q satis facit ad propositum, & tn̄ nō obstantia expressiora erāt, q̄ hic.vt š.dixi. Audiui etiam per Regē Franciæ, cui cōcessū fuerat tale priuilegiū per Bonifā.ad bienniū, literā meā fuisse seruata.& (quātū percipio) cōiter seruaē.

ADDITIONES.

a ¶Incipit. Vide Bar.in l.ita vulneratus in q.no.ff.ad l.Aquil.& gl.& Bal. in l.per hanc. C.de aduo.diuer.iudi.

b ¶Infirmitatem. An salarium debeatur infirmo pro tempore infirmitatis, habetur in Spec.de loca.§.v.ver. quid si mercenarius & l.si hæres. §.Stichus.ff.de sta.lib.l.diem functo, & ibi Bar.& Doct.ff.de offi.asses. & in c.consuetudinem. §.qui vero.de cle.non resi.gl.& Doc.& Flo.in Larboribus.§.de illo.ff.de vsufru.

SVMMARIVM.

1 *Diœcesis diuisio si fieret post impetratum rescriptū, procedi poteē ac si integra remansisset.*

2 *Officialis si conueniatur de eo, quod commisit in officio, an trahetur ad diœcesim vicinam.*

3 *Vniuersitas si non defendatur, non propter hoc excommunicabitur.*

4 *Reum trahere extra larem proprium durum est ex falsa causa probata tantum per iuramentum ipsius trahentis,*

5 *Iuramentum delatum per iudicem an reprobari possit.*

6 *Actor & reus si sint eiusdem diœcesis, ille locus est competens in causa appellationis, qui congruit in causa principali.*

7 *Appellatio si sit interiecta ante sententiam, si pronuncietur male appellatum, numquid iudex primus reassumet causam.*

8 *Iudex an possit procedere in loco communi si aduersarius expresse non consenserit.*

9 *Extra.aduerbium quid significet.*

10 *Executorum proprium non est citare, sed insinuare, inhibere, exequi.*

11 *Gratis.aduerbium quid significet.*

30 *Liberalitas offerentis an tollat suspitionem.*

13 *Conscientia est sui cordis cognitio.*

14 *Testibus*

14 *Testibus in vocandis duo requiruntur.*
15 *Religiosa sunt, quæ religiosis adherent.*
16 *Salarium non repetitur ab hæredibus aduocati mortui.*
17 *Canonicus ecclesiæ collegiatæ si sit potior canonico ecclesię cathedralis non tamen poterit delegari.*
18 *Delicti commissi tempus in pœna inspicitur, & non tempus sententię.*
19 *Statum mutans an videatur mutare personam.*
20 *Legatus causam per se inchoatam finita legatione finire non potest.*
21 *Religiosus censetur seruus, & non potest esse iudex.*
22 *Pannosus sumitur dupliciter.*
23 *Loquendum est vt plures, sapiendum vt pauci.*
24 *Abbas an habeat domicilium in suo.*
25 *Equus si propter causam serui moriatur, an seruus teneatur damnum resarcire.*
26 *Salarium an communicatur tertio a duobus assessoribus discordantibus.*

C A P. XI.

STatutum. [*Iudices.*] de executorib. dicam in §. in nullo. [*ad noxam*] ponitur pro culpa, pro crimine, pro peccato, pro pęna, & vltimo mō hic. Arch. non curo cū prima tria communiter summantur pro vno. Et facit, quod no. de regula. consulti. in gl. ii. [*Cathedralium.*] si cathedralis sit regularis monachorū, vel canonicorū rłariū, non putat Archi. cōmissionē illis factam valere, nisi religio exprimatur, alle. xvj. q. j. de pręsentiū. & quod ibi no. & decre. cū olim. all. j. in gl. pone Papa pro & ꝯ. hoc dictū facit cle. e. ti. c. ij [*Canonicis.*] nō dicit ꝑbendariis, pp quod sufficere vr̄, ꝙ sit canonicus, licet sub expectatione ꝑbendę facit. j. de ꝑb. si is cui. in fi. causæ aut. quia nec in qualitate causarū, nec in auct. distingnit, vr̄, ꝙ si cā ipalis facta ēt inter laicos cōmittat̄, sit locus huic cōstōni, pro & ꝯ. facit. s̄. de ap. sua nobis. vbi de hoc scripsi, vbi posui si locus non est talis, licet iudex habeat familiares, qui sibi pro ꝯsilio, & partibus pro patrocinio sufficere possint, non est huic constōni satisfactū ſm Inn. Cōpost. & Archi. hic. & Guil. in Spe. de cita. §. j. versi. quid si locus. [*commode.*] hæc litera non erat in decret. præsenti, quare signanter hic posita vr̄, vt non censeatur ille locus idoneus. in quo sine multa difficultate non pñt haberi periti, victualia, hospitia, & ꝑ tunc in loco necessaria. ex quorū defectu insurgit incōmodiias. [*copia.*] i. abundantia, vel multitudo ſm Pau. Archi. peritorū in iure, quod ēt exprimebat decre. illa ꝑsenti. sed forsan auctor hæc substituit pp. l. certi iuris. C. de iudi. quia si qui essent boni causidici, dato ꝙ nō audiuissent iura, possent sufficere. vel quia non solū periti in iure, sed ēt periti notarii & causarū experti sunt & necessarij. ideo illud subiecuit. Cum vero seu dicecesis, nō dicit territorij, vel districtus, super quo vide, quod no. in cle. ne Romani § sane. in iiij. gl. & circa hūc, §. & sequē 2 tē scias ꝙ † si post impetratum rescriptum diuisio fieret diœcesis, procedi potest, ac si integra remansisset, vt in extraua. Io. quę incipit. sedes apostolica. in fi. de rescr. [*beneficialibus.*] dicam idē. j. de ꝑben. q̄uis. j. §. j. [*non committatur.*] dubitari solet, quid si causa Florentinorum cōmittatur ep̄o Fesulano habenti capellā Florentię priuilegiatam, vt ibi sedere possit, & inter suos iudicare, & in qua habitat. & ꝙ valeat cōmissio, facit. s̄. de rer. permu. c. fi. vt ibi scripsi, super versi. canonicatus. sed si Florentinus, vel Fesulanus impetrat eam contra Fesulanum, an possit in illa capella causam audire, inspiciendus esset priuilegij prædicti tenor. s̄. de priui. porro. ff. de transa. de his. [*ab episcopo*] archiepiscopum, qui episcopus includit quo ad suam diœcesim, non tamen quo ad prouinciā, vt impetret ꝯ alios, vel alij ꝯ eum, computata dieta a finibus prouincię, quia non est hoc hic expressum. ¶ item quia nec per antiqua iura licuisset sic agere in duobus dietis, nec decre. ista laxare intendit, sed restringere. nec mirum, si aliud in prouincia, quam in diœcesi, vt j. de pręben. q̄uis. j. §. j. & de conces. præb. executor. [*diœcesi.*] hic ciuitatem cōprehendit, de hoc. j. de rerum permu. c. vno. aut ꝯ. idem dicit Arch. in casu conuerso, qn̄. s. capitulum, vel vniuersitas impetrat ꝯ alium, ꝙ nō credo, ipse alle. ꝙ sunt vnum cum ep̄o, & pars corporis sui. vj. q. j. si quis cum. de his quæ fi. a prę. nouit. de verbo. sig. cum clerici. inducit ergo connexitatem & partē suspitionis causam. de consti. translato. sed ipse idē de officiali dicit, ꝙ ad eum non extenditur. m̄ valde obscure a loquitur. Dicit enim, ꝙ † officialis licet conueniatur de eo, quod commisit in officio, nō trahetur ad dięcesim vicinā respectu loci, quo exercuit, si offm̄ distat forte ad plures dietas, alle. quod litera dicit j. ꝯ prædictas. & postea subditur. nullus eorū. solum ergo de expressis oportet intelligi, & licet ep̄s & officialis sit idem concistorium, non procedit id, vbi conuenitur ex delicto, cum illa sit actio personalis. itē licet ex delicto quis possit conueniri corā ordinario, non tñ respectu illius fori conueniēt corā delegato, cū illa non sit sua dioe. aľs sequeretur, ꝙ ēt ab officialitate remotus ibi conueniretur tm̄ cū loq tur in aliis. no. de testa. requisisti. de ver. sig. cū clerici. fin Archi. [*Capitulum.*] Capitulum ergo cōuenitur sine prælato, de hoc. s̄. eo. ti. edoceri. Archi. [*quibus.*] qui hoc satis exquisite tractat de canonico. an impetret pro ecclesia, vel pro canonico sine mandato, quod videas. s̄. de proc. c. fi. super fi. vlti. gl. & de hoc. s̄. c. nonnulli. super gl. sic ergo. [*Vniuersitatem.*] conuenitur vniuersitas, de hoc. de si. 3 dilectus. ij. cum concor. † Et si vniuersitas non defendi- a tur nō pp hoc excōicabitur. j. de sen. ex Romana §. vniuersitatē. missionē tñ tedialē, si hēt bona cō a & ipsorū ēt distractionē pati pōt. ff. quod cuiusq; vn. l. j. §. quibus. Et quō probetur vniuersitatem, vel collegium citatam, no. s̄. de ele. bonæ. j. in glo. & sic esset. ibi vide. [*citatis.*] quo modo hæc tria, quæ sequuntur, sunt diuersa. vide. xxiii. q. viii. in qualibet. aľs sub. §. quamuis. & dicam. j. de sen. ex. cum ciuitatis. in prin [*castri*] duo no. ꝙ non distinguitur, qualis, vel quanta sit villa, vel castrum. item ꝙ non loquitur de qualibet vniuersitate, vel corpore, sed de vniuersitate ciuitatis, villæ, vel castri. In aliis ergo vniuersitatibus, vel corporibus statur regulæ, & non procedit exceptio respectu huius partis, posset tñ procedere in aliis corporibus respectu eius, quod sequitur j. versi. aut sui. vnde si Bonon. vellet impetrare cōtra priuilegium doctorum, vel notariorū, vel baccalariorum Bono. vel extra domum Perusij ipsorum potentiam perhorrescens impetrare posset extra Bononiam vel Perusium, [*perhorrescens*] idem verbum. C. quando impe. inter pupi. & vi. l. vna. Archi. [*casibus.*] Archi. dicit, ꝙ consulendo curiæ & cancellariæ excipit alium casum. s. quando ordinarius tulit diffinitiuam in causa matrimoniali & appel. ab ea curia committet alteri ep̄o extra dięcesim litigantium de hac constitutione mentione non habita pp stylum curiæ, quo solis episcopis tales causæ committuntur, vel aliis adiunctis cum cla, tu frater episcope. [*pro consuetudine.*] facit. xxxj. qō. ij. Lotharius. in superscrip. de offi. dele. causam matrimonii. de conuer. côiu. ex publico. contra eam de rest. in integ. ex literis. de proba proposuisti. de testi. ex tenore. sed ipse dixit se pluries expertum, ꝙ in curia secunda iura succumbunt de cōsuetudine, ita in Spec. de rescrip præsent. §. ratione formæ nunc ad instructionem, in princi. & ab inde vsque ad finē. §. inuenies multa alia, quæ sunt de stilo curię [*dietam.*] hic ponit Archi. quod scripsi post Vincen. de reuocatione actoris. s̄. c. nonnulli. super versi. ne quis. & quod scripsi post Goffre. & Host. de excep. olim duas, super ver. duas dietas. quando. s. vię per aquam & per terrā diuersimodè distant a fine, glossat decre. nonnulli. vt ibi dixi. [*conueniri.*] per literas delegatorum. se. apo. legatorū vel delegatorum ipsius legati, tamen ipsorum officiales bene pñt vltra hoc citare. Archid. & sic seruatur. [*teneatur.*] dicit Arch. curiam tenere huic literæ satisfactū per hanc cl̄am, cum asit idē. [*sicut asserit.*] sui aduersarij

potentiam merito perhorrescat, mandamus &c. ac si dicat, quod non est necesse causam timoris exprimere. dicit etiam, quod si post impetratum & presentatum rescriptum suiipsius fraude incipit iste timor, potest actor petere, quod delegatus subdeleget extra dioecesim, secus si suberat tempore impetrationis. Archi. licet hoc videatur aequum, contradicit tamen. j. eo. §. in nullo. & illud teneas, vt statim ibi dicam de casu conuerso in ii. glo. fateor tamen, quod expresso consensu partium ibi posset audire, ipse vero ait. l. licet. ff. de arb. ff. de inter. act. de aeta. & ff. de dam. infe. qui bona. §. de illo. item cessat fraus & diuinare nō tenebatur. j. de ver. sig. c. vlt. & s. vt ec. bene. vt nostrum. [*proprium.*] non putat Archi. quod sufficiat procurator etiam ad hoc specialis, remittit, vbi prolixe prosequitur. j. de ele. vt circa. & ibi dicam. & c. nulli. [*iuramentum.*] dubitare vidi, an contra illud iuramentum admittatur probatio, ad materiam vide, quod scripsi de elec. quamquam. §. illud. super ver. iuramento. & j. de tempo. ord. c. ij. super gl. quod qui

4 posset † durum esset trahere posse reum extra iarem proprium ex falsa causa probata per iuramentum tantum ipsius trahentis. dicam ergo tunc stari iuramento. quando non reprobatur, nec defertur hic iuramentum a iure, sed recipitur in defectum, quod probat dictio saltē,

5 & quod super eo no. item constat † quod iuram. [b] delatū per

b iudicem reprobari potest. ff. de iureiur. admonendi. & no. de iureiu. c. vlt. in j. gl. & sic iam cōsului in causa abbatis sancti Boni. de Bidero Ceueten. dioecesis delegata patriarchae Graden. & collegis cum hac expressione timoris, habeo a domino episcopo Bonon. auditore contradictoriarū, quod si reus appellaret, quia iudex non reciperet probationem contra iuramentum. canceliaria non daret iudicem. omnino vide. quod dicam in Spe. de offi. iud. §. fi. ver. vj. quaerendum in fi. numeri. Procedat ergo, nec citari debuit, nec ob. litera seq. quae intelligitur, quando de facto citauit secundum Archi. [*cum autem.*] de causa appellationis dubitatur circa illum. §. quod dubium non ca-

6 dit circa. §. prae. † quia si actor & reus sunt eiusdem dioecesis. ille est locus competens in causa appe. qui congruit in causa principali. item non procedit dubiū si Medio. conueniens Bonon. Bononiae appellat, sed procedit contra quando in illis terminis appel. Bonon. reis, nunquid contra hunc. §. possit impetrare in sua ciuitate, sicut fuit conuentus. vel in vicina infra dietam. si ibi tractus fuerat. & sic per plures dietas longe a Mediol. Audio, quod tenet curia, iudicem causę appella. dandum in loco, in quo fuit negotium principale, ita quod originalis rei habeatur ratio in appellationis causa, sicut in principali, ad quod facit, quod scripsi post Innocen. & alios. s. c. rn. nonnulli. super ver. ne quis. ad hoc. j. de offic. ordi. vt litigantes. per quam arguitur. quod si causa esset beneficialis, vel talis, quae propter appellationem esset in curia, ibi tractabitur, alias committetur loco, vnde delata est per aequitatem illius. cap. item non potest actor conqueri de loco,

7 quem elegit. j. de reg. iu. quod semel. item † si appellatio interiecta est ante sententiam, si pronuncietur, male appellatū, iudex primus reassumet casum, ergo expedit ibi appellationis articulū diffiniri, & de euitando circuitu & discursu. fa. cle. eod. titu. auditor. & s. eo. dispendia. [*sed in illa.*] & si non sint de eadem prouincia. Archid. vide, quod dixi. s. de iud. c. fi. in prin. & quod no. iii. q. vj. neminem. [*in illo.*] Primo ponit duo, a quibus vnum casum excipit ibi, nisi, secundo alia duo ibi, neq; casum praedictorum, per hanc literam patet, quod omnes casus cōprehendit. vnde si is. qui dicens se perhorrescere potentiā aduersarij impetrauit extra locum sibi & reo cōmunē. Et modo dices forte timorem cessasse per recō-

8 uentionē, vel aliter petit, quod † iudex procedat in loco cōi. iudex hic non poterit, nisi aduersarius expresse consentiat. Et licet durum videatur, satis est, sic scriptū, de commissione minus est dubium per id quod statim dicā supra ver. quomodolibet. agat ergo ille coram ordinario, si non vult agere in loco, quē elegit, vel impetret aliud

rescri. idem dixi de casu conuerso contra Archi. s. §. pro-

9 xi. super versi. teneatur. [*Extra.*] † aduerbium deforis signat interposito interuallo. secundum Pap. quandoque ponitur pro propter. iij. q. vj. dudum. in fin. Archi. [*deputatus fuerit*] ex hac litera & illa quae sequitur. neque alibi. q. j. illas. plus colligitur locum commissionis ponderandū quam per superiora his casibus, quibus ponderatur dieta. nam in. §. cum vero. ver. in his. dicit extra dioecesim communē posse causam committi, ita quod nullus eorum vltra vnam dietam possit conueniri. & sic nō ponderabat locum commissionis. §. proximus strictius loquebatur dicendo in alia dioecesi impetrandum & ad illam trahendum. dummodo &c. sed quia per. §. istum locus ad quem trahitur, vel vbi subdelegatus debet esse locus, in quo deputatus est. vnde concluditur, etiā his casibus ponderari locum commissionis. puto autem, quod in latis dioecesibus non curemus iudicem esse vltra dietam, dūmodo reum non trahat vltra dietam, nec extra dioecesim, in quo est deputatus, vnde si in casibus exceptis Bono. contra Bon. vel alias Ferrarien. contra Bono. impetrat iudicem dioecesis Floren. distantem vltra dietam, dūmodo ille infra dioecesim illā, & infra dietā citet, procedit iudiciū, non curamus ergo latitudinem dioecesis suae in iudice, sic nec in reo, nec aliter propter

10 amplas dioecesesque potuit prouideri. [*citet.*] quia † executorum propriū non est citare, sed insinuare. inhibere. exequi. s. c. j. §. j. de concel. praeb. c. j. §. ex parte. & c. si capi. & c. si soli. non putat Archi. in executoribus gratiarū hoc locū habere, sed in iudicibus causarū tantū, quorū est citare & inuitos trahere. s. c. nonnulli. & c. dilectus. s. de excep. olim. facit, quod post Inno. & Host. scripsi de de ap. ex ratione. super fi. penul. glo. post prin. s. executori a iure ordinē non praefigi, vnde seruari videmus, quod vnus executor datur in curia, qui statim facit processū, & alii dantur sine distinctione locorum, circa personas tū ipsorum bene seruat curia, quod in princi. dicitur, cognoscat de subdelegante, qui abest, quod hic no. Archi. dicam, j. de offi. dele. si is cui. [*expressus.*] in decre. praesenti. dicebatur, nisi citatio de cōmuni & vtriusque partis processerit voluntate. apertius haec litera ostendit expressum consensum necessarium. & no. Ioan. mon. ius scriptū ex consensu partiū relaxari. alle. C. de episco. & cle. auct. generaliter. in fi. dicit demū id verū, si solum fauorem partiū respicit, alias secus. de fo. cōp. si diligenti. [*infra illas.*] Guil. Na. & Pe. s. de offi. dele. si pro debilitate. quorum dictū ponit Guil. titu. j. & ii. versi. sequitur. post prin. dixerunt, quod inuito actore non poterat delegari extra dioecesim, ne auferatur sibi dioecesis, quam Papa dedit sed inuito reo. sic probabiliter loquebantur, nec suo tempore terminata erant loca, quibus fieret commissio. [*personis*] sine his inutilis fuisset superior prouisio. [*dumtaxat.*] ponitur pro tantum. sic l. distin. ex poenitentibus. j. de iureiu. c. j. circa. fi. Archi. [*quomodolibet.*] i. quolibet modo interdicitur, & est figura themesis, vide no. s. de verborum sign. forus. & per hoc vniuersale patet, quod etiam de expresso consensu partium non possit alteri loco, vel alteri personę committere, cum exceptionē supra fecerit solum ad citationem & cognitionem, & est mirum, quod potest extra locum cognoscere, sed non delegare. ¶ Insuper quod hic & in tribus. §. sequenti. dicitur, habet locū etiā in conseruatoribus. j. de offi. dele. c. fi. circa med. & ad intellectum huius. §. vide quod dixi de spon. & si quaestiones. super ver. recipientis. & hic incipit pars. ii. vt in prima glo. quae subdiuiditur in quatuor partes. & pars. j. in isto. §. duo facit, quia praemissa causa ponit regulam interserens duos casus exceptos, primus ibi, nisi. secundus ibi, vel nisi. Et secundum ca-

11 sum quadrupliciter exponit. [*promissurus † gratis.*] aduerbium qualitatis. i. sine praemio temporali. ad id. j. qō. j. gratia. & c. dictum. & c. baptizandis. secundum Archi. aeternum sperare potest. xij. q. ii. cū deuotissimā. vel quicquid aliud, tolle literā, recipere de eisdē partibus &c. [*Poculentum.*]

lentum] i. edibile potabile, nec puto ꝙ ad esum, vel potũ
ipsius delegati hic restringantur, puta religiosus est car-
nes non comedens, mittuntur ei perdices. pone etiam
in annona, vel fęno pro equis, idem in similibus [*mera*]
i. pura & sincera. Archi. [*liberalitate*] i. donatione. s. de do
11 na. c. fi. oblatũ. Nota, ꝙ † offerentis liberalitas suspitionẽ
tollit. xviii. di. de eulogiis. sic. i. q. i. placuit vt vnusquisque.
& c. quicquid. xiii. q. ii. quesiti. c. in ecclesiastico. & c. seq.
Archid. [*possint*] non requirit, quod ꝯsumatur, sed quod
consumi possit propter causam hoc exponit. j. de ver.
quodq; [*moderamin.*] hoc statim exponit, vel repetit parti
bus. hoc declarat. s. ver. nec plus. & ver. sed & vbi [*vilitas
vel necessitas*] de primo ponit Archi. exempla. ii. quæstio.
ii. c. fi. ver. iudices. de fidei. c. iii. ver. præterea. in Aut. vt oẽs
obe. §. ii. col. v. & quod no. iii. q. vi. neminem. in j. gl. de se-
cundo. de præscrip. quia iudicãte. ff. fi. regun. l. si irruptio-
ne, in fine. C. fi. regun. l. si quis. j. de iudi. mulieres. versi. vel
si forte [*occasiones*] No. ad id quod dixi de maio. & obe.
solitæ. in prin. sed & vide quod dicam. j. de at. concerta-
tioni. in fi. Exigat etiam ab offerente ẜm Archi. bene
facit. i. q. ii. placuit. C. de salga. hospi. non ore l. vna. li. xii.
[*Assessorem*] ii. pars ii. partis. Et iste. §. in assumendo as-
sessore duo membra distinguit. & primo pœnam adii
cit ibi. alioquin mẽbrum, ẜm ibi. si aũt. Quid sit assessor
vide in Specu. de asses. in prin. [*Indigeat*] propter singula-
re videtur, ꝙ si ex duobus alter indiget, alter non, locus
13 est assumptioni [*Conscientiæ*] † quæ est cognitio sui cordis
ẜm Papiam. Archid. [*propria*] dicit hic Archi. ꝙ de reddi
tibus, quos habet ab ecclesia, tali non poterit prouidere,
quod hæc prolixe prosequitur tractans, an clerici fa-
ciant suos fructus beneficiorũ, de quo vide. j. de offi. or-
di. præsenti. & ibi ponam, quod hic no. ad c. peruenit. de
fideius. ꝙ videtur contra primum dictum. respondens
dicit illud fuisse de speciali mandato papæ, al. tas fructus,
qui sunt esurentium. xlvii. di. sicut. in fi. adiudicati non
debuissent, vel loquitur de redditibus, qui non proue-
niebant ab ecclesia, vide. quod no. & dixi de præben. de
multa. versi. is quoque. & ẜm eum ad istud ver. proprio.
concor. xii. q. ii. statuimus. in fi. & c. seq. & c. diaconi. s. de
appel. reprehẽsibilis. j. de sen. excõ. ea noscitur [*assumens*]
ꝙ potest etiam partibus inuitis. de hoc. s. de offi. dele. su-
per quæstionum. § verũ. in vlti glo. de quo hic Archid.
[*faciat*] an de hoc possit ordinarius cogere partẽ inuitã,
dixi de vita & ho. cle. c. ii ab omni. super glo. assessor [*nota
rii*] hic iubet notarios refrenari, etiam cũ eis vel assesso-
ribus lucra non participari. & hoc sensit Archi. ab hinc
parũ scripsit, & merito qa supra scripserat plusquã petiã
& dimidiã [*excedunt*] ob hoc prouidet Io. xxii. per suã ex
trauag. sacrosan. circa salaria scribentium, registrantiũ,
ac etiã abbreuiatorũ literarũ apostolicarum beneficia-
lium. & contrafacientes ibi punit in fi. refrenet. quando
que reuertitur, vt in cle. de hære. volentes. §. notarii. ver-
ba ipsa corrigũt iudicem. quod dic vt ibi [*si quid*] hic vio
latores huius secũdæ par. punit, & pœnam aggrauat. &
no ꝙ decretum. ꝙ ponit. finis tria facit, quia respicit iu-
ris esse. tum. non sufficiebat ad pœnã huius culpæ, quæ
consistit in facto, ideo necessaria fuit hic specialis proui
sio. simile, quod no. in cle. de hære. c. i. primo respon. in
vlti glo. restitutionem. facit. xiiii. q. v. non sane. & quod
ibi no. de multis casibus, de quibus dubitatur, an sit lo-
cus restitutioni plene dixi de immu. ec. quia plerique.
14 post Inno. & Hosti. [*proferendo*]. ponit † duo, ꝙ in uocan-
dis testibus requiruntur. [*& inane*] si de facto grauaretur
pars ex tali processu, qui est irritus, ordinarius prouideat
illi informatus de notorietate facti, de ap. solicitudinẽ.
§. si vero. & vide quod dixi. s. eo. c. vlti. super glo. vlt. cum
suis remis. ¶ Prima glo. diuidit & summat. ¶ Glo. digni-
tas, remittit, obiicit, & dupliciter soluit. ¶ Gl. habẽtibus.
primo duo puncta declarat. secundo quærit, ar. pro so.
contrariũ. & ar. respondet. tertio ponit ius vetus. quarto
notat præsumi &c. alleg. viii. iura. v. soluit duas quæstio-
nes. ¶ Glo. pone papa. quærit & soluit. secunda pars re-
spon. per q. ponit opi. Inn. cum moderatione & declara-
tione. glo. quid de. quærit & sol. glo. quia verbũ, respon.
p q. quã ponit & determinat. gl. constitutio. quærit & re
mittit. glo. quidã dicunt, ponit duas lect glo. pro aduoca
tis. q̃rit & soluit q. fortificat & soluit. circa sol. duas opi.
recitat, & demũ soluit, determinat distinguẽdo Cũ ve
ro. gl. qa domiciliũ. respon. per q. ¶ Gl. hæc. verũ ad q. al-
le. pro & contra solutionẽ dubitando. ¶ Glo. olim dice-
bamus, format q. bimẽbrẽ, & ẜm mẽbrũ soluit, primũ
dupliciter exẽplificat, subdens aliud simile dubium, &
vtrunque simul soluit. ¶ Gl. no. ꝙ actor, soluit obiectio-
nẽ. glo. an dicta, quærit & remittit. glo. xii. soluit quæstio
nẽ. glo. & incitauerit. respon. per q. Glo. in tantũ. soluit
duas quæstiones. Insuper prima glo. continuat & soluit
quęstionẽ. Gl. cum numerus. respon. per quæstionem,
& solutionem. Glo. idem, soluit quæstio. ¶ Gl. no. quam
minores. primo haberi exponit. ii. soluit duas quæstio-
nes. iii. quærit & soluit distinguendo. in fi. quærit, & du-
biũ relinquit. Gl. hic non habet, soluit duas quæstiones.
glo. no. haberi allega. duas concor. subdit contrariũ &
remit. glo quia cõmune, sol. q gl. no. iudicis. primo no.
& rationẽ reddit. secũdo de dup ici scriptura distinguit.
glo. sic. j. alle. concor. notando casus contra regulam, se-
cundo quærit & soluit hanc decre. respondens. Glo. pe.
ponit maliciam aduocatorũ, & duo antiqua remedia.
¶ In glo. ad idẽ. ibi ornatricibus, vide in præ. c. quã sit. in
iii. gl. ¶ In glo. habentibus ibi se. ne. vide. s. de fo. cõpe. ex
parte. in gl. ii. & ibi cetus, sequitur, iudicandi officio fun-
gitur. ¶ In glo. quidam. ibi. [§. *quia vero*] nõ ponderat, ꝙ
aliquæ mulieres recipientes filiorũ tutelã, & iurãtes ser
uarint iuramentũ. & ibi, nã ad ea quæ frequentius acci
15 dunt & c. Et ibi, † quæ religiosis adhęrent religiosa sunt.
¶ In gl. pro aduocatis. ibi [*ait prætor*] sequitur, qui non ha
bebunt aduocatũ. Ego dabo. & ibi. §. si. incipit. sed ꝙ sim
pliciter, vide, vt lite non contе. c. i. super. iii. glo. & ibi La-
beo. vide. s. c. nonnulli. in iiii. gl. & ibi continuus actus.
Si stipulatus sum Ephesi dare, inest tẽpus tacite, quod
ad iudicẽ. i. virũ bonũ remittitur. Et ibi [*ne in arbitrio. ibi*,
§. *si autem*] non creditur verbo arbitri, qui dicit iuratũ.
¶ In gl. olim dicebamus ibi. l. pe. incipit senatores. vide
de pro. c. fi. in i. glo. ¶ In gl. no. pro eo. ibi [*voluntatis defun
cti*] sequitur, quæstio in æstimatione iudicis est. ¶ In gl.
no. qa ibi [*admonendi*] vide de pcu. ex insinuatione. super
iii. gl. & ibi [*in bona*] vide de iureiur. c. fi. super. i. gl. ¶ In glo.
quasi supra. ibi. §. sedebunt. vide in præ c. consuluit. in gl.
ecce. ¶ In gl. cum numerus. ibi [*ad hoc*] s. ꝙ relinquatur
arbitrio iudicis boni viri. ¶ In glo. ita quod non. ibi. i. se
quitur duorum aureorũ, vide in c. appellationibus. j. al-
le. in i. glo. & ibi. §. gallinarum. in gallinis committitur
furtũ. ¶ In gl. nunquã minores. ibi, [§ *impendia*] vide in
c. finẽ. gl. sed nunquid. & ibi. §. cum tutor, vide de magis.
c. i. super iii. gl. & ibi, & si. §. i. si seruos. in fi. vide de fo. cõp.
dilecti. super vlt. gl. & ibi, sed & si. §. i. si exhibetur seruus
qui ex operis se pascebat, procurat illum actor, al's pres-
byter illũ ꝓcurabit vt prius. & ibi. §. ꝙ aũt. ii. is a quo pe
titur hæreditas inusitatis sibi sumptibus quas de bonis
hæreditatis fecit, videtur factus locupletior. & ibi [*si res*]
res mobilis petita restituitur, vbi agitur per bon. fidei
possessorẽ sumptibus petentis extra cibaria in itinere,
vel nauigatione facienda. ¶ In gl. no. haberi. ibi [*non sunt*]
vide de offic. ordi. quoniã. super. iii. glo. & ibi l. se. vide su-
per gl. inferius all. hanc & seq. ¶ In gl. quia cõmunionẽ
c ibi, dicẽ functo mortuo legato Cæsaris assessor habet sa-
larium residui temporis, nisi pro ipso residuo tempore
locauerũ operas. & ibi, qui operas aduocati non red-
dunt salaria si per eos non steterit, quominus agatur cau
sa, sicut locator operarum, per quem non stat, quo-
minus operas pręstet, totius temporis salarium accipit.
16 & ibi. §. diuus. † ab hęredibus aduocati mortui non repe
titur salarium. ¶ In glo. sic. j. ibi. §. circa. ponit casum de
marito, qui volens vxori donare simulauit se vendere,
& ibi, [*quamuis*] vide in c. quanto. j. alle. in vlti. gl. ¶ In gl
ante

antepe.ibi, qm̃ in criminali & ciuili ministrat sumptus
testi.qui illum producit. & ibi. §.si quis autem.appellãs
testibus, quos producit coram iudice appellationis mi-
nistrat sumptus & expeditionẽ itineris. ¶ In glo.i.ibi, &
tractat.Io. Mo. diuidens decre.in vj.partes. de hac pri-
ma faciebat tres diuisiones, ꝙ primo statuit circa loca
& iudices. ij. circa actores & reos in §.cum vero. iij.in
§.in nullo.circa loca & iudices prorogat.Archi.non di-
uidit.¶ In gl.ad idẽ.in fi.& l.di.vt constitueretur ¶ In gl.
& ideo,ibi cum suis concor. Archi. alle. vt li.pen. c.i.&
quod ibi no. in it.gl. & vide de accu. qualiter.j.& quod
ibi no.in prin.in quibus hic instat Archi.¶ In gl.de offi-
cialibus, ibi episcoporum.Io.Mo.hic tenuit sine distin-
ctione.quod delegari poterat,cũ sint vnum consistoriũ
cũ epo.s.it.i.c.ij.& sic habẽt dignitatẽ,& iudex dignitatẽ
habet. ff.de albo scri l.vlt.& honor ei debetur.C. quãdo
prouo. non est ne.l. vlt.de app. vt debitus.& est ordina-
rius ſm Goff. de hoc vlt j. de offi.vica.licet istæ rationes
concluderent generalius,quam velit cle.vnde dic,vt ibi.
¶ In gl.sufficit,ibi[*cathedralis*] dato ꝙ sit pauperrima se-
cundũ Innocent.Host.Io.Mo. & Archi.¶ In gl.haben
tibus.ibi[*cum vicesimum*]ad hoc.ff de offic.consu.l.j.in fi.
& ibi[*præsumitur*] & ex hac præsumptione procedit hic
17 legislator.ita quod dato † ꝙ canonicus ecclesiæ collegia-
tæ sit peritior canonico ecclesiæ cathedralis,non tñ po-
terit delegari ſm Io.Mona. Cy.in l.certi iuris.C.de iudi.
quærit de habente dignitatẽ vel canoniam, qui delega-
tus est,an propter imperitiã possit recusari vt suspectus,
alle.ꝙ sic,ex quo cessat causa præsumpt. C.de episco. &
cle. generaliter. canonizata. xvj. q. i. generaliter. dic ſm
Pet.ꝙ ex quo maior sibi prouidit vt tali,& eũ sustinet vt
peritum,hoc facit ius inter oẽs.ff.de sta.ho. ingenuum.
non recipitur ergo probatio imperitiæ, facit ad id.ix.q.
iiij.nonne. & ibi col.iij. Ad idem in Authen.de testi. §.
sancimus.col vij.& quod ibi no. in gl. no.maiorẽ.¶ Et
ibi[*possit*]idem Io.Mo.& Archid.satis hic tractat de illa,
quę definit vxoratione, vel professione.& de hoc etiam
in Spe.ti.j. §.fi. ver.quid si cũ.& se.vide, quod no. in cle.
eod.titu.c.ij.in gloss.ij.Redeundo ad verba Archi.indu-
cit,ꝙ iste non est de casibus notatis in decre.in lr̃is.de of
fi.dele.per quos perit delegatio, inducit ẽt decre. qm̃.de
offic.dele.quia personæ,quæ durat,facta est cõmissio,ex
quo fuit nomen expressum, ẽt si dignitas adiũgatur.Itẽ
cum idoneus esset per casum superuenientẽ iurisdictio
non perdet,alle.lv.di. præceptã.in prin.iij.q.i.ad limina,
quãuis ad casum deuenerit, a quo incipere non posset,
vt ibi,interpretemur ergo,vt res valeat.de ver.sig.abbate.
de fide instru.inter dilectos.§. cæterũ. alleg.etiã,ꝙ causa
18 cõmissionis,s.scientia remanet.alle.ꝙ † in pœna inspici
d tur tps̃ delicti commissi non tps̃ sententiæ.ff.de pę.l.j.&
l.mortis.in fi.& ff. de sta.h.a cæteris.& his rationibus te-
net cum gl. In contrarium alle. quia deficit id, propter
quod fuit susceptibilis delegationis; ergo quo ad cãm
mortuus censetur,vt dictũ est.s̃.eo.susceptũ.alle.ẽt ff.de
iudi.si ante.& l.si alter.& quod no.s̃.eo.sciscitatus. in gl.
19 si pendente. Item iste † mutauit statũ, & sic vr̃ mutasse
personã.l.di ferro.& c.ponderet.iuxta fi.ff.de mino.si ex
20 cã.§.Pap. Itẽ † legatus cãm per se inchoatã finita legatio
ne finire non põt,vt not.Doct.s̃.de off leg.nouit.sic nec
isto officio finito.vel si est religionem ingressus.j.de ꝓc.
q̃uis ponit demũ opi.Io.de Deo,quã vide in Spe.ti.ꝑall.
ver.& ipse Io.ponit in libello causi.ad fi.Rub.quo tpe pe
rit instantia iudicij,in fi.& distinguebat,an sit lis conte.
vel nõ.de professo fuit hic disputatũ per fratrẽ Ia. qui al-
legabat,cum mortuus censeatur mũdo.xvj. q.i. placuit.
21 sicut morte naturali &c. Itẽ † cẽsetur seruus.liiij. di.c.fin.
& sic non potest index esse.iiij.q.vij.tria.Itẽ professio ab-
soluit a voto scripturæ.a iuramento.de iureiu. peruenit.
& a solẽni pœnitentia.xxxiij.q.ij.admonere.ergo & a tali
præcepto.xix.q.ij.duæ sunt.Itẽ nõ habet velle, vel nolle,
quod qñq; necessariũ est,in iudice sæpe,nec abbatis vo
luntas vr̃ sufficere.ff.de testa.qui in potestate. Soluendo

tenuit,ꝙ remanet delegatus,& iurisdictionem retinet,quã
tñ sine abbatis licentia nõ exercet,simile de rescr.pasto
ralis,in fi & vide,quod no.in cle.de test.c.v no.in v.gl.ad
q.facit de hære.vt officiũ.§.ad scribẽdas.& quod ibi no.
& si ingressus esset,& nõdum professus, vide qd no.j.de
regu.beneficiũ.in iij.gl.quasdã qõnes, quas de delegato
ad aliã dignitatẽ translato,& de subdelegato mortuo,q
vti cęperat in addit. suis formauit hic Io.Mo.ponã j.de
off.del.quãuis.& ibi initiũ,idẽ Io.Mo. & idẽ in delegãte.
requiritur.n.ꝙ delegationis tpe delegare potuerit,de hoc
in Spe.ti.i.§.fi.ver quid si cõmittens.& in fi.& C.de vete.
l. vlt.li.xij.Io.Mo.& Arc.& ipse Io.Mo. hic multũ instat
in solutione ↄtrarij decre. super eo. ij.de app.quod deci-
do propter ea,quę satis scripsi. s̃.de preben.dilectus.ij.su
per fi.ij.gl.¶ In gl.hic sine,in fi.idem Guil. in Spec ti.j.§.
fi.ver.quid si certus.& hic Arch.¶ In gl. pone Papa, ibi
[*excepto*] idem Gui. in Specu.in prę.§. versic.quid si Pa
pa.vbi dicit secus in legato concor.Ioan.Mo.in §.insu-
per.& facit, quod no.j.de hære.c.fi.in mag. gl.B.j.decre.
pręsenti.dixit, legatum hoc non posse, nisi de consensu
partiũ.tu dic cõsensum non sufficere.j §.in nullo. ¶ In
22 gl.quid de.ibi,omnes.Io Mo.& Archi.ibi † [*pannosus*] ſm
deriuatores sumitur dupliciter.i.pro stracinoso.i.attritis
& vilibus vestibus induto.Item pro eo,qui vestibus abũ
dat,iuxta primũ modũ hic intelligo. & ibi hæc consti-
tutio non ob. ꝙ delegati sunt ordinarij, quia de illis est
hoc expressum. Archi ¶ In glo.quia verbum.ibi[*delega-
tis*] s.cum cõmittunt vigore delegationis. ac si dicam,ꝙ
si delegatus,vel ordinari⁹ ꝓcedit ei extraordinaria pote
state,ex illa committere posset non constitutus in digni
tate &c.¶ In gl. pone ꝙ.ibi,credo idem.Archi.¶ In glo.
no.quia,in fi.vide.j.de offic.del. ab arbitris.in vlt.gl.¶ In
gl.ciuitas,ibi.[*ciuitas*] idem Archi. & quod de diffinitio-
ne ciuitatis,& de finibus dię. hic ponit, ibi dicam.¶ In
gl.xi in fi.idem verbum.j.de offi.dele. statuimus.ij. resp.
ij.& ibi,concor.super gl.penul.¶ In gl.pro aduocatis,ibi
[*non licet*]& si ibi est copia legistarum, & causa per leges
finiri non potest,ob.exceptio, alias non,sed cum diffini
ri potest per eos ſm Arch.alle.ad primum.xj.q.i.si quis
cum clerico.in fi.ad ſm.s̃.de no.ope.nun.c.i.& quod ibi
no.vulgi.Idem no.Io.Mona.hic.inducẽs illud Mar.Var.
23 loquendum † vt plures, sciendum vt pauci.& ibi, iudicẽ
sa.quod no.in Spec. de arbi.§.j. ver.sed si quis. & ibi ſm
Inn.cui tñ, & Compo. plus placet, ꝙ ipse delegatus co-
gnoscat,& Guil.in Spe.de cita. §.i.versic.sed quæ loca.&
argu.hic.¶ In gl.quia domicilium, ibi.assumpto.& j.de
sepul.cũ quos. ꝙ intelligit hic Archid. in laycis seculari
bus, qui non tenentur ad residentiam . & sic intelliga-
24 tur, quod no.lxxi. di.primatus.in vlt.gl. Abbas † autem
non habet domicilium in suo.locus etiam,in quo tene
tur residere clericus, debeat ipsius domicilij reputari. vt
no.Inn.& post eum Host. de priui.ex ore.In gl.ciuitatẽ,
idem Archi. Vnde si alter de ciuitate, alter de dioce.vel
vterque de altera, sufficit.ꝙ in altera fiat commissio. ad
hoc in §.proxi.& prolixe hoc hic tractat.Inducit.§.cum
autem. j. proxi. ad hoc, quia quando actor & reus sunt
diuersarum dioce. impetrare potest in ciuitate, vel dio-
ce.rei.¶ In gl.hoc verũ.in fi.& eas vidi sub bulla.¶ In gl.
idem si.in fi.idem Archi. In gl.forte.in fi. idẽ Archi.qui
intelligit hoc verum , etiam si culpa sua hoc contingat
vt magis inspiciatur iustitia & æquitas, quam delinquẽ
tis fauor, de exce.cum inter. alle.etiam.ff.de mino.Pap.
exuli.& s̃.de conces. præben.quia diuersitatẽ.In glo.pa-
ritas.ibi[*seruanda*]alle.Io.Mona.C.de fru.& lit.expen.l.fi.
s̃.de mutu.peti.c.ij.¶ In gl. no. verbum.in fi. idẽ Archi.
¶ In gl.episcopum.in fi. Archi. verius dixit.s. hoc verbũ
distributiue intelligendum . ¶ In glo.olim dicebamus,
ibi, non rei. s.de qua agitur. & ibi, idcirco. idem Archi.
¶ In gl.no.& in fi. Archi.alle. xxiij.dist.illud.ii.q. j.si qui
sunt.xv.q.iii.de crimine.¶ In gl.no. pro.ibi,inuestigare,
& ei fides facienda.de elec.scrip.ver. iij.de proba.ex lite-
ris.& no.iiij.q.iij.sæpe.& de off.dele.prudentiam.in glo.
sicut.

sicut.ſm Archi ¶ In glo.no.ꝙ actor.ibi ordinario.vide,
quod dixi de fo.compe.ſi quis.ii. ¶ In gl. an dieta, in fi.
idem Archi.¶ In glo.no.ergo. ibi deputatus eſt. idem ꝙ
locus ſit inſignis, vt ſ.verſi. nec audiantur. Quid ergo ſi
talis locus,in quo hæc tria cõcurrant, haberi nõ poteſt,
& remedium litigandi coram ordinario non ſubeſt,pu
ta quia ab ipſo eſt appellatum. Sol.exprimat hic Papæ,
qui ſibi prouidebit hoc expreſſo in reſcripto,& ibi pote-
rat idem hodie de diſtantie vltra dietam venientem in-
fra dietam,& infra ſuam dioc.vt dixi in tex.¶ In gl.fi.ibi,
non tenet.idẽ Archi.¶ In gl.in tantũ.in fi.idẽ Archi.qui
dã aũt dicunt cũ Ber.& Hoſt.inuito iudice partes cõue-
nire non poſſe, vt in alium locũ citentur,pro eis ſa.ff.de
iudi.l.i. §.ſi & iudes, cuando tamen conſentire videtur.
lxiii.di.cum Adrianus. de tranſact.ex literis. ¶ In glo.ſe-
cus,in fi. idẽ Arc. ¶ In gl.quaſi.ſ.in fi.idẽ Io.Mo ¶ In gl.
poteſt.ibi quod dixi,idem Archi.dicit hic.& ibi in iudi-
cijs,& ibi ſuper.j. gl.xx.ſignificationes,quas ponit Ioan.
Mo.ſuper rubrica de iudi.¶ In glo. cũ numerus.ibi duo.
Hoſti. dixit de tridno in præ.decre.& ſi quæſtiones, in fi.
& ibi ad hoc , ſcilicet, ꝙ relinquitur arbitrio boni viri.
& in fi.§.ſecundo.idem Archi.¶ In gl.j.idem Arc.& de
hoc in Spec.de ſalariis,§.j.verſi.quid ſi alieni. ¶ In gl.nũ
quam minores.ibi alij. Ioan.Mo.& ibi, vnde dico.idem
Archi.& ibi conſilium. de hoc in Spec.de ſala. in prin.
25 vbi ẽt no.quid ſi † equus propter cauſam ſerui moriatur
vel ipſe cappa ſpoliatur , vel propter infirmitatẽ familia
plus in loco moratur. quicquid ibi dicatur,damna non
videntur reſarcienda,ſed ſolum expenſæ per hũc §. facit
ſ.de iniur.in noſtra. & ibi ſm Inno.& apertius Vinc. in
decre. cum ab omni. ſtatim alleg. & de hoc in Spec. de
ſala.§.j.ver.porro ¶ In glo.no.quia ſm. in fi.& quod no.
Inn.Hoſt.& Pet.de mu.pet.e.j.Archi.Dy.remittit.xj.q.j.
ſi quis cum clerico.¶ In gl.hic non habet,ibi mulieres,
idem hic Archi. fatetur tñ per hanc literam,quæ ſequi-
tur,ꝙ alle.cum propter cauſam,quæ ſequitur,proficiſci-
tur cõmunibus expenſis, ẽt ſi ſolum ab altera partium
fuerit impetratus,dicens in hoc approbari opinio. Ho-
ſtien.reprobari opin. B.quam notabat in decre. pręſen-
ti.eo.ſi quã non habemus,& de hoc in Spe.de ſala. poſt
prin.hoc tñ non procederet,qñ impetratus diſtãs vltra
dietã venit ad partem dioce.ſuæ, quæ eſt.j.dietam,vt di-
xi.ſ.§. in nullo . quia tunc procurat impetrans,vt no.ſ.
eo.non nulli.in iiij.glo. & de excep. olim, in i. glo. & ibi
idem dico , ſcilicet quod pauper nihil ſoluet , non ta-
men abundans ſoluet totum.ſed reliquam partem mi
niſtrabit iudex , vnde dixit Archidiac. in §. aſſeſſore ,
ꝙ ſi altera pars eſt impotens ſoluere aſſeſſori. vel iudex
partem illius ſoluet de proprio,vel ſi non habet vnde,re
mittit negotium ad ſuperiorem,excuſando ſe ſ.e.ſi quã
do.¶ In gl.paupertas. in fi. de priui. & incõmodis pau-
pertatis.remittit Archi ad ea q̃ no. xj. q.iij. pauper.¶ In
gl.quia forte,ibi [*peritus*] vide,quod no.xx.di.§.i.ſ.eo.ſci-
ſcitatus.in gl.ſ.de conſan.& affi.c.j. in fi.¶ In glo.ſimile
de.in fi.& j.de hære.c.vlt. ad finem.& vide, quod ibi di-
cam de triplici cã.qua quis relinquitur cõſcientiæ,& ha
bes concor.de hoc.ſ.de voto.c.fi.¶ In gl.no.pro,in fi.pa-
tet aũt per hunc tex.ſatis eſſe,ꝙ aſſeſſor non ſit de ſuſpe
ctis,licet non ſit de conſiderantib.in quos forſan partes
non conueniunt.¶ In gl.ſæpe.n.in fi. & hoc in Spec. de
aſſeſ.§.ſalariũ.Et quid ſi duobus diſcordantibus aſſumatũ
26 tertius ibi in ver.quid ſi duob.& ibi tenet, † ꝙ illi duo te
nentur ſalarium cõicare tertio. ¶ In gl.ſm qualitatẽ.in
fi.§.in honorarijs. ¶ In gl.quia eoe ibi.ſ.proxi.& habet
hoc locum.ẽt ſi ſolũ vna pars petit,vt in Spe.præ. §.ver.
quid ſi alter.& ibi moritur.de hoc in Spe.de ſala.§.j.in fi.
¶ In glo.ſic.j.ibi ad fi.& cle.de hære.volentes.ver.ꝙ ſi ſe-
cus,& ibi per traditionem,ad hoc.i.q.i.eos.vbi de hoc.&
non repete prohibetur.¶ In gl.vt ſi petantur ibi intẽtio-
ne.& ſic ceſſabit quæſtio no.in Spe.de teſte. § qualr.ver.
quid ergo ſi de teſte.ſ.qui iurauit nondum productis ar
ticulis.¶ In glo.pe.exigere.j.de iura.calum.c.ij.

ADDITIONES.

a ¶ Vniuerſitas. Quare vniuerſitas non excõmunicetur,habetur in ſpecu. de ſenten.excommuni.verſ.itẽ nota.tamen ſi excommunicetur, timendum eſt.vid.Flor.in l.vſufructuarius.de vſufr.nota tamen hic,ꝙ vniuerſitas indefenſa patitur primum & ſecundum decretum. l.j.§.quod nemo.& ibi Bar. in prin. ff.quod cui.vni.no.vide eundem in l.ſi finita.§. Iulianus.de dam. infec.

b ¶ Iuramentum. Licet iuramẽtum a iudice delatum poſſit reprobari,tamen non poteſt recuſari,vt habetur in ſpecu.de proba.§.iij.ver.vij.quãdo autem debeat fieri iudici,vide in l.liberius.C. de lib.cau.& in l.generali.C.de reb.cred.

c ¶ Aſſeſſor habet ſalarium. Vide Bar.in l.diem functo.in verſi.no.ex hac l.& ibi Alex contrarium tamen tenet ibi Bal.& Pau. de Ca.

d ¶ Tempus delicti. Vide Bal.in l.propter. C.de adul.& no.in l.j.§.an bona.de iure fiſ.Bar.in l.omnes populi.j.q.v.princip.in verſi.circa primũ. ff.de iuſt.& iur.& in l.Titius.& ibi Bal.in ver. facit.ff. de teſta. milit. & Alexan.in l.ſi ſeruum.in ij.opp. ff.ſi ex nox.cau.aga.Bal.in l.j.in ver.vnde diſtinguendum eſt.C.an ſeruus ex fac.ſuo.& in l.ſi qua.C.ad Ter.voluit allegare in verſi.vlt. no.qui parum facit. & in l.aſſiduitatis. C.commun.de iuc. in j.oppo.& per Alexan.in l.j. ff.de pęnis.

SVMMARIVM.

1 *Conſulum anteire debet,qui primo fuit conſul.*
2 *Affectio multa ſignificat.*
3 *Quinimo,quid ſignificet.*
4 *Prius dicto,quid importet in verbis teſtatoris.*
5 *Homo probabiliter ignorans an ligetur ad culpam.*

CAP. XII.

Ibi qui. Ponit in fi.tres caſus , quibus
imp etrãs potior eſt,quos mo
deratur ſm Io. Mo.[*gratiam*] ex parte con-
cedẽtis eſt gratia,vnde donare dr, de cõceſ.
præb.quia diuerſitatem.ad fi.quod dic, vt no.de præb.re
latũ.ſed ex parte impetrantis eſt ambitio.j.de præb.quã
uis.in prin.bene reſtringitur.e.ij.ſi plurib.§.j. ſm Archi.
[*recipi*] de receptione loquitur,qua quis tribuit. & dr̃ col
latio,ſic ſ.eo.cum aliquib.hoc dico propter id,quod no
ta.in vlt.gl.huius partis de præb.Aliqñ forma illa cõuer
titur.j.de præb.ſi clericus.prudenter.licet.n.&c.Receptio-
nis. Arch.ſignat ɔ̃ria.de niu.& ho.l.reſcripto.C.de ɔſuli.
l.j.li.xij.non ſol.in l.reſcripto. in prin. prout quiſquis de-
curio creatus eſt.ita & magiſtratũ adipiſcatur.j l.j.de cõ
1 ſul.dr̃, † ꝙ inter cõſules anteire debet,qui primo fuit ca-
nonicus,ergo &c.Sol.ſecundo factus decurio vel cõſul
ante creationem primi non habebat pure ius ad rẽ, hic
ſecus. Et bene facit præ.l.j.de conſu.in fi.vbi primus con
ſul.ſecundo patritiatum adeptus præfertur ſecundo cõ-
ſuli,qui illũ in patriatu præceſſit . ita hic primo ĩpetrãs.
ſecundo caſu adeptus præfertur ſecundo impetrãti,qui
eum in caſu præceſſit. vide in mercu.quam poſui de re.
iur.ſine culpa.in primo membro.li.vj. ij.q.& in ſo.con-
trariorum. ver.lex prima. Non debent,non ob.de pro-
cur.l.pluribus.vbi melior eſt conditio occupantis. & cõ
cor.ſ.eo.ſi.non iniuſte.quia vt dicit Ioan.Mona.hic pa
pa voluit vtrunque obtinere,ordine tamen ſuo. & ideo
primus eſt potior receptus poſt receptionem ſecundi,
ex quo in perſona ſecundi nondum factum erat perfe-
ctum.idem Archi. pertineat de iure , vel conſuetudine.
Archi.reſeruauerat. ſi prouiſor,qui reſeruauit,moritur,
non propter hoc reuertitur poteſtas ad ordi. collatorẽ,
ſed ſpectat ad papam,cuius auctoritate facta fuit reſerua
tio ſm Archid.alle.quod no. Inno.de iurepa.cum dile-
2 ctus.& decre.vt noſtrum. ſ.de ap affecta.† idem ver.j.de
conceſ. præben. & ſi.c. ſm deriuatores componitur ex
ad,& facio facis, mutata d.in ſ.& ponitur ĩformare pro
puuire,vel tormentare,& pro cupere, & dat verſum. Af
ficit,informat,cupit,punit,hæc tria ſignat.cõmuniꝰ po
nitur iuxta per modũ ſecundum , vt patet.xiij.diſt. ner-
uj.ver.alius. ibi,plus in erroribus afficitur , de offic.d.le.
cauſam matrimonij.ibi,flagellis affecit. Mar.xij.contu
melijs afficientur. & xiij. morte afficient omnes , iuxta
primum vel tertium modum,ſumitur per nos quaſi in
formata vel cupita. aliter ſumitur. ff. de ſeruis expor. l.
ſeruus.ibi,cum beneficio affici hominem interſit hoĩs.

3 quinimò † de hoc hic Archi.dicēs ſm Vgo.ꝙ ſunt duæ dictiones,& quod imo ſcribitur per duplex m.& eſt aduerbium eligendi, & ſonat in potius, & affirmandi & ſonat incerte,& eſt ꝯiunctio illatiua,& videlicet,quantū igitur,vide.ff.de hære.institu.l.ſi ita ſcriptum.j.reſpon.& quod ibi nota. in j.glo. verſicu. no.ꝙ quandoque ponitur pro at,quandoque pro vel.¶ Prima gl.ponit caſum literalem.¶ Tertia glo. reſpon.per duas quæſtiones. qd ſi nō fuiſſet dictum de proxima,& quid de proxima debetur alteri,vtranque ſol. cū determinatione. ¶ Quarta gl.ſoluit contrariū & remittit.¶ Quinta gl.obiicit,obiectionem impugnat & remittit.Glo.ſed ad quid,obiicit & ſol.¶ In gl.i.,ibi, tutor incertus, ſequitur, teſtamento dari non poteſt. ¶ In iij.gl.ibi,eum qui cal.vide de dolo. c.fi.ſuper gl.ij.¶ In gl. j.in fi.quæſtionem primam proſequebatur Hoſtien. in ſum.de ma. & obe.poſt prin. ¶ In gl.ij.ibi,ſi ſuper & de.e.ti.c.vno.& in fi.facit.j.de priui.c.j. § & idipſum.& quod ibi no.¶ In glo.videbatur.ibi[*illud*

4 *prius*] lic† dictio prius in verbis teſtatoris facit dubium. ff.ad Treb.quidam.j.reſpō. ibi,vel ſi prius quid ei acciderit.ſic de hac dictione pene,an ponatur nominaliter.an aduerbialiter,no.C.de his qui a non do.ma.l.fi.j.gl. ¶ In gl.ſed ad quid, in fi.& vide quod ibi no.in glo. contra.ſ. ¶ In gl.decretum,ibi,[*ignorantes*] hoc probat hic litera ante præſentationem,& in fi. ſignat cōtrariū.Ioan.Mo. ff.de decre.ab or.fa.l.vlti.ſ.eo.li. de conſti.c.j.reſpondet, ꝙ hic papa fecit gratiam,quam decretum ponendo cōfirmat, & fortius eſt hic duo facere, quā alterum ſolū. ſ.de præben.dilectus.ij.Item hic ſuam inſinuat voluntatē,quæ ſeruāda eſt in re, cuius eſt moderator, & arbiter, vt in præ.decre.i.de concel.præben.C.man.in re mandata.idem Archid. remittit ad ea, quæ no. j.de præben.ſi apoſtolicæ.tu dic,ꝙ ibi de decreto ordinarij,hic de papa

5 li.plus placet, quod ibi dicitur† hominem probabiliter ignorantem non ligari ad culpam, vel eius pœnā. hic dicitur,rē affici, in quo ſcientia non requiritur,collator tū excuſatur, vt ſ.& ſic concor. fa.j.de præben.ſi beneficia.¶ In pe.gl.in fi.ibi,fuit dolus alterius non impetrantis.Arch.hoc fateor tamen per dolum illius, exēplificare poteſt dolus illius, vt ſi quia credebatur tenuis in proximo vacatura,voluit recipi,ſed demū prius vacauit pinguior.¶ In vlti.gl.in fi.dicit Archi. quod hoc intelligi & gloſſari poteſt per id,quod no.ſ.e.capi.in glo.& ita qui. ver.alij dicunt.& de teſta. veniens.ij. in glo.ſed quare,& quod no.Inn. eo. ti.mandatum.in j.glo.in prin.& in fi. quod no.Hoſtiē.in ſum.e.tit.§.ꝙ cui,ver.quid ſi Abbas. remittit tamen ad decre.ſi clericus.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum papæ quomodo ſit intelligendum.*
2 *Mandatum videtur nullum,quando conditio deficit.*
3 *Conuentionis ordo inſpicitur in pignoribus.*

CAP. XIII.

SI pro te. Quia pendet vsque ad fi.non diuiditur.Ponit tamē primo gratiam conditionalē vnius. Secundo purā alterius.Tertio euentum conditionis & gratiæ.Quarto dubium diffinit. [*epiſcopi & capituli*] factum enarrat.Idem.n. ſi ex aliorum conſenſu pēderet gratia, [*priusquam*] de app.vt debitus. Archi. [*aſſenſus*] quærit hic Io.Mona.in addi. quid ſi eps & capitulum requiſita nolunt conſentire,poſtea vero conſentiunt, an talis cōſenſus proſit impetranti,arguit ꝙ ſic.ff.de iur.do.ſi ſponſalibus.rem ratam ha.quo.n.in fi.de procur.licet.ſed ꝯ.ff.de

1 adul.ſi maritus.ii.§.ſi negauerit. Et quia† mandatum papæ videtur intelligendum de primo cōſenſu,vel diſſenſu.fa.j.de præben.non poteſt.§.j.cum concor.ff.de pact. dota.inter generum.§.vlti.de verbo.ſig.boues.§.hoc ſermone.ff.de con.& de.l.hæc conditio,ſi in capitolium,&

2 l.qui fuerit.vnde †conditione deficiente mandatum vr̄ nullum ff.de peri.& com. rei vendi.l.neceſſario. Sol.diſtinguendo, an illi licet a principio ꝯſentire noluerint, ſi tū expreſſe diſſenſerant, & tunc proderit cōſenſus poſtea ſubſecutus.ff.de acti. emp.l.Titius.i. ff. de ſepul.vio.l. iij.§.ſi is cuius. & d.l.ſi ſponſalibus. an expreſſe diſſenſerunt,& tunc ſequens conſenſus non proderit. ff. de iure dot.l.ſtipulationem.& l.ſe. & ad diſtinctionem faciunt iura prius allegata,& quæ allegantur in præ.decre.licet, & dicit ſic etiam forſan diſtinguēdum, ſi iſta fierent in donatione imperiali,q̄ vim legis habet.C.de dona.inter vir.& vxor.l.donationes.& in legatis, in quibus volūtas teſtatoris eſt lex,in auth. de nup. §. diſponat.colla.iiij & tunc verba non ſunt extenſiua, ſed ſtatim ſuum effectū conſequi debent.ff.de lega.j.hmōi.§. ſi Stichum,& tunc ſtatim eſſet ꝯſumpta poteſtas,ar. ff. de opt.le. l.apud.non ſic in contractib. qui poſſunt eſſe in ſuſpenſo.ff.com.vtria prædio.l.receptū.in fine, de iudi. nō quemadmodū, alias volūtas teſtantis & ꝯtus principis,qui pro lege habentur,eſſent ludibrio, quod eſſe non debet.j. de ele.cōmiſſa.§. porro. cum concor. intelligit autem prædicta, quando diſſenſus rite ſit.alias nō habetur pro diſſenſu, ff.de bono.poſ.contra tab.l.non putauit. §. non quæuis, ff.de opt leg.l.ij.qui ſatiſda.cog.l.quoties. C.ne de ſta.defunc.l.ſi pater.& no.ff.de lega.j.l.ſerui . Pro principali diſtinctione facit de baptiſmo maiores,in fi apertius de ſimo.ſicut tuis.de homi.Pet. [*obtinuit*] idem vr̄, ſi non habuit canonicatum,tamen ex vi gratiæ,vel proceſſus executoris erat affecta præbenda.ſ.c. proximo. antefertur p hanc decre.& per decre.quamuis.ſ.eo. tit. & per decre.ſi apoſtolicæ.j.de præben.terminaui quæſtionem de legitimo,ꝙ præferatur prius nato.& poſt legitimato,vbi conſuetudo inter legitimos defert hæreditatem primogenito.ſi em̄ ſm matrimonium eſt colluſio legitimatu,hic ſit caſus,ſi reſtitutio, ſit caſus.ſ.eo. quāuis. Si confirmatio,ſit caſus decreta.ſi apoſtolicæ. vide in primo mēbro ſecundæ quæſtionis, quam poſui in regul. ſine culpa. j. de regulis iuris.¶ Prima glo.ſummat.¶ Secunda gl.ſoluit quæſtionē ¶ Tertia glo. reſpon.per qſtionē & ſoluit. ¶ Quarta gl.obiicit & ſoluit.¶ Gl.ſed pone,quærit,arguit pro,ꝯrium ſoluit, & argu. rn̄.¶ Gl.quid ſi,quærit & ſoluit.¶ Vltima gl.fortificat textum.¶ In gl.tertia.ibi.l.ij.in fi.vide de ſum.tri. firmiter,ſuper gl.& ideo.¶ In gl.quarta ibi.§.ex cōditionali.ſequitur,ſtipulatione tātū ſpes eſt in debitū iri. & ibi, potior.j.rn̄.vide de ſpon.duo. c.fi.ſuper prima gl. & ſm reſponſum ſtatim allegatū.vide de appel.præterea.ij.ſuper gl.ij.& ibi,ꝙ ſi pendente.als eſt.§. ſub.l. neceſſario.& vide de condi.app. per tuas. in tertia gl.¶ In gl. tertia in fine concor.quod no.ſ.eo.libro & titu.cum aliquibus.in gl. ſeptima.¶ In gl.iiij.ibi.ꝙ ſi pendente.alias eſt verſi.ſub. l.neceſſario.ad idē.ff. ad.l.falci.l. fundo legato.& in fi.idē Archi.& Dy. in regula q prior. j.de regu.iur.vnde dicit Accurſius.ff. de vſufru l.ſi ſur.in

3 in vlti.gl. ꝙ† in pignoribus inſpicimus ordinē conuentionis,& Ioannes Monachus dicit hic, ꝙ in lege potior. ſecundo reſponſo,menſuratur poteſtas primi & ſecundi a contrahētibus. hic autem a donante,& cui plus donauit papa,ille ſit potior.j.c.proxi.j.reſpon.item.l.illa.& eodē titulo,qui balneum.§.amplius. loquitur de cauſali conditione,quæ non erat in alicuius poteſtate,ſed in inſidiis fortunæ, & ex eo contractus ſolidior, ſed hæc conditio non neceſſario,ſed volūtarie erat implenda,& medio tēpore papa cōferre potuit, vide,quod no.in Spec.de obli.& ſolutio.§.j. ver.illud etiā quæritur,ecce.¶ In gl.pone,ibi contrarium credo,idem Archi.qui ēt dicit,ꝙ decre.vnica,ne ſede vacan.in ordinario loquitur.& in fin. adde,quod dixi.ſ.de conſtitutioni.ex parte.in fi.¶ In glo. quid ſi, in fi.idem Archi. & facit de conceſſio. præben. cum ei quem,primo reſpon.& vide.quod ibi no.in glo. ſi enim.¶ In glo.vlti.ibi[*iure*] quod habuit ante aliquod ius primo creatum. & ideo potior. ſ.eo.quamuis. licet ſpes eſſet in debitum iri.Ioan.Mona.& Archi.

SVMMARIVM.

1 *Canonicatus ſi mandatur conferri, & appares prioritas, præfertur primus.*

2 *Pari-*

2 *Paritas ad imparitatem redacta per aliquid additum ad alterum parium alterum excludit.*
3 *Gratia valida quo ad non curatum ampliatur per illam clausulam ad curatum.*
4 *Litera a principe impetratae an possint conualescere ex consensu grauati.*
5 *Causa necessario astringens praefertur voluntaria, & longe plus fauoris habet a iure.*
6 *Gratia facta proprio motu recipit plenissimam interpretationem, & illa quae non fit motu proprio restringitur.*
7 *Gratia proprio motu data proprie dicitur beneficium.*
8 *Filius vel veniens ab intestato, cum alter sit extraneus, ille praefertur si vtrinsque par est causa, inspicitur praesentatio.*
9 *Conditio possidentis dicitur esse melior.*
10 *Expresse, dictio quid importet.*
11 *Sedes apostolica olim non grauabat ordinarios collatores super praebendarum collationibus.*
12 *Papa non intendit grauare ecclesiam de duobus, nisi id exprimat.*

CAP. XIIII.

DVobus. Casus. Si circa duos impetrantes in eadem ecclesia nõ apparet prioritas, haec decre. duo mẽbra distinguit, & in secundo subdistinguit. partes pa- tẽt [*simili*] dicit Arch. similis non debet esse, quia fuit correctum, procedit correctio, vt puto, propter dissimilitudines, de quibus submittit, sed sustinetur litera per modũ, de quo dixi in glo. Itẽ satis placet haec litera respectu effectus, quo prouisio similis est, licet forma dissimilis [*facienda*] si facta esset. s. de beneficio vacante. vide quod dicam. j. de praeben. si a sede. in princi. [*executoribus*] non distinguit inter prouisores & cõpulsores [*assensus*] non arguit Arch. ad id quod notaui. j. de conces. praeben. si soli. in gl. magna. ver. si aũt. canonicatus † quod si apparet prioritas, praefertur primus, cum conferri mandatur canonicatus secundo cui collatus est, quod bene probatur de praeben. si apostolicae. & per hoc patet, quod praerogatiuae ratio non est, quod praebenda sit affecta, quia & cum conferre mandatur decreto apposito statim est affecta. s. eod. tibi q̃ § quinimo [*aequales*] praesupposita igitur inaequalitate cessat hęc dispositio, de hoc. j. dicam [*maior pars*] dicit hic Archi. quod non creditur duas partes de necessitate esse debere praesentes, remissiones dedi. de elec. licet. super gl. penul. & tene, quod dixi. de his quae a maio. par. ca. c. j. sup gl. penul. [*voluerint*] si in ecclesia esset numerus iuratus, de quo non fit mentio in rescriptis. neutrum possunt recipere. sed tenentur excipere s̃m Archi. de quo satis dixi post Vin. s. e. constitutus. super tertia gl. Ergo si alter solus haberet clausulam, non obstante numero &c. non esset locus hic electioni, & facit ad quaestionẽ quã statim subdã. Sed casus iste forte diuersus ab illo, quia ratione talis surreptionis etiam primo & secundo dicto non est locus. Vbi enĩ ponimus alteras nullas. cessat in totũ huius decr. dispositio, sicut & patet in aliis exemplis, quae ponam in gl. proxima de clausulis, quae validant. Et si omittantur, annullãt. Sed in illa clausula, de qua statim quaerã, forte secus est, vt ibi dicam. & super gl. vt necesse gere, quero, in literis alterius tantũ est clausula, non obstante, quod pro alio &c. vel similis, de quibus hic in gl. ante pe. an sit locus huic electioni & gratificationi. Et quia quaestionẽ hanc in cõmento huius decre. publicato iã est diu insolutã reliqui, ideo cum Caldarino adoptiuo meo & cum generis plena collatione praemissa plenius nunc instabo, & praemittendũ est, quod eadem est quaestio quo ad proximũ. §. si vero. an. s. altero solo habente illã clam praeferatur alter nõ hñs clausulã primo praesentiãs ad vtranque negatiue facit, quia constat, hos versiculos locum habere solũ in casu, quo gratię sunt ęquales. vt dicit tex. supposita inęqualitate recipiendus est habens gratiam potiorẽ. & sic nec alterius pręsentatio proficit, nec gratificationi est casus, cum & extra hũc casum, vbi apparet iuris potioritas, locum non habeat gratificatio, vt hic in gl. apparet aũt potioritas cęteris paribus in forma, quia propter illam clausulã isti nõ obstat exceptio grauaminis ecclesiae, quae tamen obstat alteri. s. eo. mãdatum. & c. seq. Secundo conuenit, quod hic no. Ioan.

2 Mo. dicens notandũ, quod † paritas ad imparitatẽ reducta per aliquid additũ ad alterum parium, alterũ excludit, sed sic est in proposito, ergo &c. Tertio facit decre. quãuis. j. in fi. j. de praeben. negari enim non potest, quin illa gratia sit vberior, ergo impar sit, ergo hic sicut ibi effectus vberior. Quarto fingamus vnũ saltẽ receptũ fuisse prius auctoritate scribentis, constat, quod si neuter istorum postea impetrantium habet clausulam, neuter recipitur. Sed nonne si alter solus habet, necessario ille recipietur, cui grauamen non obstat ex vi clausulae. & ex hoc duo concludo, quod fateri necesse est gratiã imparem. Secundo, quod illa voluntas papę, qua illum recipi mandauit ecclesia grauata, fortius exequenda est ecclesia non grauata. Ad enucleandam aũt horum veritatẽ sciendũ est de istis clausulis, quae s̃m stilũ tolliũt obstãtia, quod interdum validant, interdum ampliant, quãq; nec validant, nec ampliant, quãque validant & ampliãt. Solũ validãt, cum scribitur, non obstante defectu nataliũ. j. de fil. presby. c. j. vel aetatis. cum scribitur ad certum beneficiũ, in quo aetas requiritur. s. eod. si eo tẽpore, vel cum clausula non obstante, quod beneficiatus est, cõceditur impetranti. j. de pręb. non põt. in fi. vel qñ in certa ecclesia habente numerum scribitur non obstante numero. §. eo. constitutus. De secundo, quod ampliant, patet, qñ clausula nõ obstãte, quod sit beneficiatus, ponit in literis prouisoris, cui fit gratia. j. de praeb. si cui. vel qñ in terminis praedictae decre. si eo tpe, ponitur clausula, non obstante aetatis defectu.

3 † Gratia enim valida quo ad non curatũ ampliatur per illã clausulã ad curatum, vel qñ scribitur de pluribus ecclesiis forte cũ beneficio acceptandi non obstante vero. validatur. n. quo ad nõ habentes numerũ, ampliatur ad habentes. j. de conces. praeb. nc captãdae. De tertio nõ validãt, nec ampliãt, cũ scribitur in certa ecclesia numerum non habente nõ obstante numero, vel in ecclesia non grauata, non obstante, quod per nos fuerit ecclesia vestra grauata. De quarto validat, & ampliat causula hodie vsitata, non obstat, quod aliqui nostra &c. vel praedecessorum nostrorũ &c. quibus te volumus anteferri. j. de pręb. c. pe. Restat nũc examinare, an clausula, de qua loquimur, sit ita de numero primarũ. s. q̃ validãt, quod omissas literas annullet per viam surreptionis, an vero solũ patet exceptionẽ grauatis. Et vt certior sit dubitatio, quęratur de casu, quo s̃m oẽm op. omissio talis clausulę nocear. Quòd non annullet, vr. cũ solum in fauorem grauati sit hoc ius, s. quod recipere non arctetur nõ habentem clausulam, cui fauori capitulũ, vel grauatus renunciare potuit non excipiendo. s. de regu. ad apostolicã. & c. pe. vnde dicit Inn. s. eo. c. vt ibi scripsi super gl. ij. tales literas posse per exceptionem elidi. si ergo non opponitur exceptio, illi renunciat. & sic valet receptio de re iudica. inter mon. fortius ergo, qñ expresse consensit. Contra, si iste expressisset ecclesiam per eundẽ papam grauatam forte literas non habuisset, & omne tale taciũ in beneficialibus reddit literas surreptitias, vt scripsi post Host. de Clemente. s. eo. postulasti. super ver. vicarię. si surreptitię sunt, & tales beneficiales sunt nullę, & ipsarũ processus, vt. s. eo. ad audiẽtiã. ij. vbi de hoc, ergo receptio nõ valet, nec executoris processus, maxime cum sit contra intentionẽ scribentis. s. de pręben. c. fi. & facit, quod ibi scripsi sup verbo intentio. & huic dicto assistit ęquitas in sciente ecclesiam grauatã, in ignorante resistit, sed datur instantia de numero tacito & ab ignorante. Nec ob. si cõsideretur, quod qñ apposita est clausula, si pro alio non scripsimus &c. capitulum renuntiare possit fauori suo. nã ibi ex parte impetrantis nulla est surreptio, & sic nõ est vitium in rescripto, quod vitium est hic, propter taciturnitatẽ grauaminis, vt dixi. & tamen & hoc casu attentare posset executorẽ, prouisorem, vel aliũ prouidere, vel pro-

cedere

cedere non posse, cum habuerit mādatum limitatum quod non licet transgredi et de illius voluntate, cuius erat fauor. j. de præben. cum de non. & ſm hoc habemus effectum clausulę, si pro alio in tantum, q si ille p colla torē reciperetur, non esset apertius. §. eo. cum aliquibus. Ex pręmissis ad quęstiones ɔcludo, q si idē papa prius ecclesiam de alio grauauerat, non est locus huic tali decre. quantūcunque quācunque de proximis opi. tenea-
a mus. nam si dicamus, q surreptio grauaminis ecclesiæ vitiet literas non habentes clausulam. idem pro omni. vt dixi. s. gl. proxi. de numero. l. q in totu cessat huius decre. prouisio, ex quo alterę solæ valent. Si vero dicamus literas valere acquiescēte capitulo vel grauato, in cuius fauore paratur exceptio, adhuc idem ad rationem imparitatis de qua satis dictum est. s. in prin. glo. hic adde, q ſm id effectus istius gratiæ pendet ex arbitrio alterius. i. grauati. si ergo durante hac pendentia alter habens clausulā habuerit gratiam pure. & sic statim pro eo fuerit affecta præbenda, ex hoc consecutus est priori tatem super alio, licet postea euenerit, quod pendebat, vt patet. s. c. proxi. nam si hoc procedit in eo, quē cōstat posteriorem, vt ibi. fortius in eo, qui concurrit, & forsan
4 fuit prior. idem & fortius si dicamus † literas a prin. non valere sed posse conualescere ex consensu grauati. s. eo.
5 quāuis. Item constat, q † causa necessario astringens præfertur voluntarię, & longe plus fauoris habet a iure, abūdat ex hoc j. de off. del. ab arbitris. multi, gl. super ea. Dato ergo, q verū esset, q capitulū recipere posset nō hntē clausulam, cum tñ necessario teneatur recipere habentē, cessat hæc dispō. bene facit ff. de cura. l. iii. §. spurios. & cōcordantiæ. quę ibi sunt in gl. & hoc maxime ſm opi. Host. de qua scribitur in gl. antepe. Sed illa prima gratia pendebat. iste. n. necessario recipiēdus est. & alter nō taliter necessario. Si vero pro alio prius non scripserat, & sic litera non habentis clam erat valida. locus est præuē tioni per præsentationē non habentis clausulam, & et ipsius electioni & tunc quia ille postea dr̄ primus, alterius clausula iuxta dicta s. in tertio membro non validans nec amplians incipit validare. & hunc, qui nunc dicitur secundus, recipi oportebit. Si aūt habens clausulam primo præsentaretur, vel præeligeretur alteri, non habens clausulam vacuus remanebit, vt hic in fi. cū generalis clausula alterius, qui prior singitur, non iuuet posteriorem. Sed quæro, si cæteris paribus, quia vterq; vel neuter habent canonicatum, papa pro altero solo scribit proprio motu, an sit locus præsentationi, & electioni, de quibus hic dicitur. videtur q non. per dec. pe. si pluribus. j. de præb. attenta causa diminutionis quam ponit
6 ibi tex. dicens, q † gratia facta proprio motu recipit plenissimam interpretationem, & quæ nō sit proprio motu, restringitur, & sicut ex his rationibus soluitur ille casus, sic ex eisdem videtur iste soluendus, vt præferatur ille, nec præsentationi, vel electioni sit locus. item cōstat, q illa forma nulla potest illius, pro quo scribitur, notari surreptio. eo. in si motu, sicut ergo de præcedenti data; sic nec de cōcurrenti necesse fuit exprimi in gratia, quę
7 ratio cessat in collega, ergo ille præferendus est. hic † gratia proprio motu data proprie dicitur beneficiū, vt præ. c. si motu. ibi, mera liberalitate impetrata vero sonat ambitionem. de præb. quamuis merito. igitur ille præferendus est, ita q alter prius præsentando. & sic suo facto tantum fauorem eius non minuet. facit s. de don. cum dilecti in fi. C. de bo. vac. l. ii. lib. x. item si habes canonicatum, in quo tamen est ambitio, vt s. præterīur nō habenti, vt hic. i. respon. fortius ergo habens proprium motum, vbi deficit ambitio, & viget fauor, est præferendus non habenti, vel fateamur inæqualitatem esse notabilē inter gratiam fauorabilem & odiosam & ambitio am. Ad prædicta veniat regula, odia. cum ibi not. j. de reg. iu. hæc egerent declaratione, & satis puto, q declaretur, vt s. Sed quid dicemus, cum alter solus habeat clausulam anteferri, puto q in huius capituli terminis deficiet prædicta, quia Romani Pontifices contra prædecessorū gratias non contra proprias clausulā illā ponunt. j. de concel. præben. c. pe. Sed si ita esset, vt semel tantū vidi. pro quo facit decre. pe. j. de præbe. sed ex inicimus Celestinū, vt ibi dicam in princ. indubitatu est, q in quolibet suo membro deficit huius. c. dispositio. & illū recipi oportebit, & reliquum. si non habet clausulā contra grauamē ecclesiæ vacuū abire. Saluo q in clausula anteferri non esset generalis, sed illum exprimeret. puta & te Titio pro quo sub hac data scribimus, volumus anteferri puto illum Titium recipiendū, dato q in suis literis clausulā non haberet. nam clausula anteferri denotat præsentationem gratiæ cum ipsius tamen prolatione, vt in prędicta decre. pe. j. de concel. præben. facit. s. c. proximo. in fi. s. eo. ubi qui. s. respon. in fi. & c. quāuis. j. de præben. cum cui. & c. si eum. & c. hi qui. & s. de priuil. ex ore. Et sic per alium cōsequitur, quod non per se vt ibi. & facit, quod j. dicam super glo. no. ergo. & super glo. non electi teneantur, vt d. cū Archidiaco. tenentur eligere meliorem, licet post electionem sufficiat, quod electus sit bonus secundum no. de offi. cust. c. ii. cum ergo appareat, cui competit in hoc exceptio, illā probet, cum regula sit contra, vt hic. facit. ff. de probatio. in exc. ff. de exc. l. j. loā. mona. ¶ Prima gl. summat. secundo arguit ad qōnē. vi. gl. recitetur per quæstionē. ¶ Gl. no. quia ar. ad duas opinio. ¶ Gl. nec in ipsius. respon. per quæstionē. ¶ Gl. no. tenentur, quærit & soluit. ¶ Antepe. gl. primo exēplificat. secundo alle. tres concor. tertio ponit tres opi. quarū secundā dicit hic approbatam, vltimā impugnat, & impugnationi respondet. ¶ In gl. no. quia. ibi, inane, in fin. vide. c. cum āt super gl. ii. & ibi §. cū omnes. vide in prædicto. c. de iudęis. super tertia glo. ¶ In gl. videtur enim, ibi quod maior. sequitur. pars curiæ efficit, pro eo habetur, ac si omnes egerint. ¶ In glo. no. tenentur. ibi huiusmodi. §. fi. si legatarius decessit duobus hęredibus relictis. quorū alter vult vendicare, alter agere personali ex testa. si sponte in actionē non consentiant, cogentur per iudicē. & ibi dilatatam. statuit iudex terminum dilatā ti statutum alterius. ¶ In gl. j. ibi [*voluit prouideri*] Host. dicebat de hoc casu papam consulendū. de pręben. relatū. &
8 in fi. hoc intendo, si alterius potior est cā, vt quia † filius vel veniēs ab intestato, cum alter sit extraneus, ille præfertur, si vtriusq; par est cā, inspicitur præsentatio. alias deitur electio, sic potest argui. Accur. ibi non soluit, sed arguit primo, vtrunque admittendū. secundo neutrum. Ita: Balassir vt ibi scripsit Cyn. & idem Bar. Brix. in quæstione dominicali. nu. vj. q incipit, cū duæ mulieres. in
9 fi. q † si alter solus possidet, illius melior erit conditio. in stit. de interdic. §. cōmodū. facit. j. de præben. si a sede. Si possidet tertius, dixit neutrū admittendū, quasi deficiat probatio. ff. de testa. tute. duo sunt Titij. Et quia scripturæ sibi inuicē derogant. C. de fide instru. imputari. Gui. de Su. dicebat vtruque admittēdū per. l. quas ibi in prin. allegat glo. & vt res potius valeat, quā pereat. ff. de verbo. sig. quoti. & de rebus du. l. quot. facit. s. de verbo. sig. abbate. sic Rof. de bo. pos. ſm tab. §. fi. ver. respon. contrariis. sed ad l. ff. de acquir. hære. cum qui duobus. non respon. per quā videtur quibusdā quæstionē in contrarium terminari. Albertus. Odof. disputauit hanc quęstionē dicens eos tenere. si in altero instituti sunt venientes ab intestato, illud valet, quando in altero instituti sunt extranei, als neutrum valet, alle. C. de testam. hac consultissima. §. pe. & C. de codicil. l. fi. §. pe. Et pro hac satisfacit hoc. c. vt prędixi. tamen ipse tenet. q si testator est miles, valet vtrunque. ff. fami. er. hæredes. §. i. ff. de hære insti. ex facto. C. de testa. mili. l. j. & ij. Si paganus, neutrū valeat. ff. ad Treb. cum qui. & ff. de reg. iu. quod contra. §. vnr duo pro solido hæredes esse non possunt. ¶ In gl. ii. in fi. idē Archi. ¶ In gl. sic. j. ibi, si a sede. & facit. ff. de pigno. si fundus § pe. ¶ In glo. quia si. in fi. Archi prolixe tractat hic approbat opi. q in beneficialibus ponderetur data. ¶ In gl. non ergo. ibi, subaudi. idem Archi. & in fi. hoc verū

intelli-

intelligendo illud expresse. quod in fine ponitur, vt ibi no. Sed si intelligas de quadam notabili expressione, de qua quidã intelligũt, vt ibi dicã super gl. antepenul. tũc dico, ꝙ ille finis non excedit suã causam, nec contingit duos primos, quia illud ius nouũ in illis non est expressum, cuius potest esse motiuũ, quia hoc in primo casu prioritas in actu præsentationis, vnde in primo dicit illum præsentandũ, sic. ꝰ. de consti. c. fi. in secundo dicit illu potiorẽ, sic. ꝰ. de maio. & obe. statuimus, quæ verba ex sui significatione & ex vi cõparatiui includunt & conseruant gratiam alterius, scilicet non habentis canonicatũ, vel secundo præsentatis, facit, quod prædixi in fine magnæ gl. sed vbi verba illa declarant ius antiquum, s. ꝙ expresse non tacite patere debet, papam velle grauare de duobus ecclesiã, tunc procedit hæc gl. facit od præ dicta de regulis iuris, quæ a iure. cũ suis concor. ¶ In gl. no. ergo. ibi, in quo. l. cæteris paribus. Ioan. mon. alle. C. qui po. in pig. ha. l. ij. & iiij. ff. de procur. l. pluribus. C. de iure deli. sancimus. §. & si præfatam. ¶ In gl. no. quia ibi [*auth*] Io. Mo. allegat de reli. & sum. tri. l. fi. Arch. alle. no. de ele. ecclesia. ij. in fi. vlt. gl. & ĩ fi. facit ẽt ad id quod no. ff. depo. l. j. §. apud Iul. in j. gl. s. de duobus q se prẽdũt hæredes deponẽtis in solidum, & vterque vult satisdare depositario. dicit ibi glo. ꝙ dabitur primo venienti. & si simul veniunt, locus est gratificationi. ¶ In gl. ad quam. s. collationem, quando imminet facienda, nec esset absurdũ dicere ad præeligendũ alterum absentes vocandos etiam hoc casu, vt no. in simili. ꝰ. proxi. in v. gl. ¶ In gl. non tenentur. ibi [*cum autem*] dicit Archi. cõpellentur officio executorum. Ioan. Mo. dicit, ꝙ cõpellentur a iudice, vterque alle. l. huiusmodi. & decre. nullus. inferius alleg. & ibi, si tibi. j. & c. si pluribus. in fi. cle. de in integrũ. vt constitutio. ante mediũ, & extrauagan. Io suscepti. circa mediũ. & ibi. cum simi. quæ videas de probat. licet. in & super prima gl. ¶ In gl. vt nec. in fi. vt sic habeatur pro non impetrante. vnde dicit Archi. ꝙ si sibi reciperentur, nõ diceretur auctoritate apostolica receptus, vt. ff. de le. j. vnum ex familia. §. i. quid dicat, vide. ꝰ. de præben. relatũ. in suffragio. forsan Archi. restrinxit se ad hũc casum, forsan generaliter intellexit, ꝙ si capitulum semel grauatum recipiat frm non habentem clausulam non obstante, quod pro alio, ꝙ receptio valeat, sed ille non expectat auctoritate papæ. Et idẽ de clausula. si pro alio, quod dixi vide in textu in gl. ma. ver. nec ob. & versiculis sequentibus. ¶ In gl. non electi. hoc facit pro lectura mea, de qua super gl. sequen. puto enim, ꝙ si etiã in literis solius electi esset illa notabilis clausula, quam aliqui requirunt etiam per verbũ præsentis tẽporis, ita ꝙ non appareret prioritas, puta non obstante, ꝙ sub eadem data scribimus pro Titio, quod satis per id constaret papæ voluntas, ꝙ etiã vult Titiũ recipi, sed non sic in clausulis cõmunibus, quas esse oportet in literis non electi. ¶ In gl. antepen. ibi [*similis clausula*] puta non obstante si aliqui auctoritate nostra in canonicos sint recepti, vel vt recipiantur instantr, q ẽt est in vsu, dicũt quidã, ꝙ requiritur, ꝙ expressa fiat mentio, ꝙ scripserit pro altero, etiã sub eadẽ data, sed potissime destruitur hoc dictũ, quia iã ex hac clausula apparet prioritas. & sic non esset locus huic ꝯstitutioni, vt patet ex principio. & intelligo, quod ipse cõtextus clausulæ ex sola sui electione hanc prioritatem ostendẽt, quod non faciunt clausulæ, quas ponit gl. quæ licet habeat verba præteriti tẽporis, habet tñ incertitudinẽ ex conditione, nec iuuat dicere, ꝙ forsan eadem clausula est in literis electi, cum textus non dicat literarũ ipsorum, sed dicat, literarum ipsius. s. non electi, vt dicit gl. ꝰ proxi. sed dices, ꝙ erat dare talẽ formã clausulæ, per quã plene fit expressio, nec apparebit prioritas, confiteor, vt si ponatur ibi verbum præsentis temporis, puta non obstante, ꝙ sub eadẽ data vos grauamus de Titio. vel scribimus pro Titio, sed si fas esset dicere. inhoneste transirent hæ literæ exprimentes eandẽ datã aliarum, & non exprimẽtes tacite, vel expresse, quem papa velit esse priorẽ, & esset parare laqueum, & scienter aperire viam discordiis, contra id. xxv. q. j. de viduis. ii. de dona. per vas li. in fi. de resti. spol. literas. ver. porro. ꝭ. de ver. sig. c. ij. quia de tali clausula sic pateniter & de sua forma captiosa non videtur litera intelligenda. ꝰ. de constitu. c. si iiij. di. crit. Et expertus sui, ꝙ quando sic in data cõcurrunt duæ gratiæ in eadẽ ecclesia, cum signãtur petitiones papæ vel referendarij alteri gratificant in data illũ, s. præponendo, vel alium postponendo, ꝙ si non fiat, locus est huic decre. aperte autem dico, ꝙ non transirent tales literæ nisi per inaduertentiam, vel ignorãtiã, quod multum efficaciter facit contra illos, qui requirunt expressionem talem, quæ designat scientiã illius concursus. illi aũt, qui tenent, ꝙ requiratur tam notabilis expressio, inducunt, quia per talẽ effusum sermonẽ, prout ponit gl. non apparet expresse, vt dicunt, prouidentis intentio, nec potest illa dici voluntatis expressio, inducũt l. ff. de verbo. obl. quicquid astringendæ. & de iniuriis, itẽ apud Labeonẽ. §. ait prætor. inducunt ẽt illa tria iura, quæ statim alle. gl. & ff. de li. & po. l. ij. & l. Titius. in prin. institu. de exhære. li. §. nominatim. ꝭ. de sen. excõmu. cõstitutionẽ. & potissime decre. procura. ꝭ. de elec. ꝰ. eo. ti. in nostra. & ꝰ. de testi. licet ex quadã. de consan. & affi. tua. dicũt etiam. ꝙ prouisio huius decre. fuit non tam ad vitandũ ecclesiarũ grauamẽ, quam ad vitandum iuris impossibilitatẽ, quia propter dare cõcurrentiã in hoc facto indiuiduo. s. vnius canonicatus & præben. ꝰ. de præben. tua. videbatur de rigore neutrum admittendũ. ff. de testa. tu. duo sunt Titii. ff. de rebus dubiis. l. si fuerit. Vnde licet cõmunes clausulæ, quas ponit gl. tollãt vitium surreptionis, quod alias sine clausulis inesset literis, non tamen per ea satisfit dispositioni huius iuris sic disponentis de impetrantibus sub eadem data propter perplexitatem, vt dixi, cum nec per illas appareat papam vtrique prouideri voluisse. Circa hunc etiam rigorẽ, qui habet, ꝙ certa & notabilis requiratur expressio, opiniones variant. quidã enim volunt, ꝙ fiat expressio personæ & datæ. Alii dicunt sufficere expressionem datæ, & si nõ nominetur persona. Itẽ aliqui dicunt sufficere, si dicatur, non obstante si pro tali &c. alii contra, quia illud si est conditionale & sapit incertitudinẽ. & sic non esset expressio certa, debet ergo dici non obst. quod pro tali &c. Contra hunc igitur rigorem ex quo tot perplexitates insurgunt salua diffinitione papali adhuc me teneo cum gl. ad cuius intelligentiã aduertendum, ꝙ clausulæ, quas ponit gl. per quas patet, papam voluisse de duobus ecclesiam grauare, sufficiunt in duobus impetrantibus nedũ eodẽ anno, mense, vel septimana, sed etiam die, dummodo prioritas appareat, nec his casibus de identitate anni, mẽsis, septimanæ, vel diei faciẽda est mentio in literis secundi. & hic nulla opinio. vbi vero eadẽ est dies, nec apparet prioritas, hic est opinio, sed vellẽ doceri, super qua naturali æquitate, vel ratione fundatur opinio, quæ habet, ꝙ hic notabilis requiratur expressio interesse ecclesię, non video plus hic, quã ibi, nec impetrantis culpã, quia ergo non sufficit isti sicut illis clausula exprimẽs, papam velle grauare ecclesiam de duobus. imo videtur plus in isto casu quam in illis sufficere, quia illos constat esse secundos. iste vero electus forte fuit primus, ꝙ si constaret, & ipse papa de alio prius ecclesiam non grauasset, iste nulla clausula indiguisset, fortius ergo sibi debet sufficere cõis clausula propter dubiũ prioritatis, quam illis, quos constat esse secundos, facit de sepulturis sacris. de vsuris. c. fi. cum concor. Sed dices iudicare volo, & literam sequi, de ratione non curo. ꝰ. de festis. c. ij. cum concor. Et certe bene iudęus & impius es, quia sine causa vis illum impetrantẽ excludere. nã licet tales gratię sint restringendę, ꝭ. de pręben. quãuis. nõ tamen perimendę. ꝰ. eo. lib. & ti. si eo tẽpore. Et ad literã respondeo, ꝙ illud expresse fuit necessario ponendũ in textu propter opinio. de quibus in glo. quia si diceret textus, nisi ex tenore literarũ ipsius appareat &c. disputaremus

taremus cũ antiquis satis esse, ꝙ tacite appareat, quod
procedit eoipso, quod non apparet contrariũ, quia non
ponit clausulã, si pro alio, vel nisi pro alio &c. cum igĩ
in materia ista de tacito ad expressum esset opi. verbum
10 † expresse, solum intendit excludere tacitũ, non nouã,
vel notabilẽ formam expressionis inducere. & hanc pu
to fuisse mentẽ auctoris, cui fauet æquitas, nec vlla re-
sultat iniquitas. Restat ad cõtraria respondere. Dico aũt
cum adoptiuo meo prædicto, ꝙ illud expresse, quod po
nit decre. cum aliquibus, non requirit aliã expressionẽ,
nisi per quam appareat intentio papæ, quod patet ex
ipsius capituli parte prima, vbi sine aliqua clausula per
concessionem facultatis apparet ipsius intentio. ad de-
cre. susceptum, responde per id, quod ibi notaui super
ver. expresse. & quod scripsi, de concess. præben. ex parte,
in gl. & tamen in fi. Ad decre. si motu. responde, ꝙ ibi in
vltima glo. ꝙ proprius motus aliter, quam per expressio
nem illam vere scribi non potest. Ad leges allegatas, &
decre. constitutionẽ responde, vt ibi no. super ver. nomi-
natim. quod satis est, ꝙ constet de intentione exhæredã-
tis, vel monentis. licet non exprimatur nomen propriũ
exhæredati, vel moniti, decr. procurator, dat certam for
mam, quam appellans habet necesse seruare, sicut eli-
gens decre. quia propter baptizans, de baptismo. c. j. Sed
talis forma hic data non est, sed satis est, ꝙ intẽtio papæ
cui nec formæ possunt imponi, appareat per qualeunq;
clausulas, ꝙ ecclesiam vult grauare, decre. in nostra. ŝ. e.
coniuncta ad opi. tollendas cum cle. de offi. ordi. c. ij. lo-
quitur. de specifica mẽtione actus proprij, hic loquitur
de alieno, decre. licet, & tua. faciunt pro. cum ibi loco
propriorum nominum sufficiunt circumlocutiones,
quæ certificent. Ad id, quod de incertitudine dicunt, fa-
teri cogor, ꝙ cæteris paribus incertitudo vitiat. ĵ. de elec.
c. ij. & ibi dabo remissiones super gl. alle. pe. Sed si pona-
mus, vtrunque habere clausulam, hoc certum est, vtrun
que debere recipi. Sed quis sit primus, est incertũ, quod
certificari voluit hæc decre. sed in contrariis nulla certi-
tudo. si neuter habet clausulam, & prius fuerat ecclesia
grauata, neutrum recipere tenentur, alias si non fuerat
ecclesia grauata, alterum tantum, si alter tantum habet
clausulam, de hoc dixi in tex. Incertitudo autem, quę ex
voluntate loquentis, vel alio modo reducitur ad certitu
dinem, non vitiat. super quo vide, quod scripsi ĵ. de regu.
iu. inspicimus. & vide totum suffragium in regula, in
obscuris. Ad verbum vterque ipsorum, quod inducunt,
infra respondebitur, & si rigor contrarius, qui mihi non
placet, tibi placeret, tunc assertiue dicas, hoc ita restrin-
gi ad hunc vltimum casum, ꝙ primos duos non com-
prehendat, vbi ergo nulla est potioritas in gratia. nec in
actu præsentationis. ita ꝙ gratificationi sit locus, & ha-
beamus electum & non electum, tunc solum sit locus
huic expressioni notabili, alias non, vt ŝ. dixi super glo.
non ergo. vnde nec resumuntur superiores casus, sic ŝ.
eo. tibi qui. in fi. huic glo. causam dedit casus, qui accidit
in ecclesia Ferrariensi, in qua fuerunt duo impetrantes
sub eadem data, sed alter præuenit in præsentando, & re
ceptus fuit, dicebatur, ꝙ secundus non habebat ius in ec
clesia, licet in literis eius essent clausulæ generales per
hunc finem. Et quia contrarium cõsulueram cum cer-
tis doctoribus, & consilium moderabatur, ideo calamũ
fatigaui, putans per hoc clare iustificatum esse consiliũ
in suis terminis. qui enim finem capituli de specificis
clausulis intelligunt, aduertant, ꝙ casus ille non erat in
terminis huius finis. & ibi, approbatum dico. idem Ar-
chid. & aduerte, quia si sequamur lecturam ingratam,
de qua supra, ꝙ hic requiratur notabilis expressio, su-
mus adhuc in disputatione illa, & opinionũ ambigua,
de quibus sequitur. fateor enim, ꝙ per antiqua iura ca-
sus iste non est certus, & ideo vtile est, illam lecturam se
qui, quæ facit casum, maxime cum ibi faueat stilus cu-
riæ, vt constat. Sed dato ꝙ meam lecturam sequamur,
adhuc remanebit dubium de opi. Host. quæ sequitur, vt
dicamus, clausulã huic fuisse necessariam, quia pende-
bat gratia, quæ necessaria non fuisset illa per adeptio
nem præbendæ finita, quæ tamen opinio licet in æqui-
tatẽ sonet, propter quod adoptiuus meus eã amplectitur.
& Inn. ŝ. e. c. in prin. dicit forte id non male dictũ, m nõ
video, quod ibi bene iure probetur. & vt in facto aliqua
11 notitia habeat. Sciendũ, ꝙ † olim sedes apostolica super
præbendarũ collationibus non grauabat ordinarios col
latores, vnde in volumine decretorũ nõ memini tales
literas impetratas. Cũ aũt sedes ipsa hoc inchoauit, cæ-
pit dare tria paria literarũ monitorias, præceptorias, &
executorias. ŝ. e. statutus. & c. capím. & c. existimatione.
& erant quasi primariæ preces. sicut dicam de regibus.
ĵ. de præbẽ. is cui. in prin. propter quod in singulis eccle-
siis non scribebant nisi pro vno, & pp dubiũ ad hoc gra-
uamen vitandum frequentabant clausulam, si pro alio
vero scripsimus, & de hac eo. c. mandatũ. & duobus ca
pitulis sequentibus, sed ex capitulo mandatum. & se-
12 quẽ. elicitum est † ꝙ non intendit [b] papa grauare ecclesiã
a de duobus nisi id exprimat, & in hoc residemus ample
ctẽdo opi. quæ dicit, tale propositum perdurare, nisi cõ-
trarium exprimat, ad dictum Hos. esset responsum, si di
ceres, ꝙ hæc præbenda vacabat, ita ꝙ vnus electus fue-
rat ad præbendam vacantem, & sic finita erat prima, &
tamen defectus clausulæ impedit secundum. pro hac le
ctura faciat, qđ hic in primo & secundo respon dicitur
de præbenda. Sed forsan respondebis, ad hoc inspici tẽ-
pus datæ. Ad decreta. præsenti. quam inferius allegabo.
Respõdeo, ꝙ hoc dicere esset absurdum, ꝙ papa limitã
do eo modo potestatem legatorum intelligatur pro-
prium limitasse, cum tamen plenaria dispositio eccle-
siarum etiam non vacantium ad eum spectat. ĵ. de præ-
ben. c. ij. in princ. nec conuenit arguere de ligato legibus
ad solutum. hinc est hoc certum fore, ꝙ ligatus prima
pendente non posset facere secundam cum clausula
non obstante, quia ligatę sunt eius manus per illam cõ-
stitutionem. & ibi [*stylus*] circa hoc vide, quod scripsi in
decre. mandatum, super secunda glo. & ibi [*necnon*] arg.
pro eo. ĵ. de offic. delegati, præsenti. ad hanc responsum
est ŝ. ¶ In glo. pe. in fi. ex quo enim per clausulam non
obstante, quam habet secũdus, apparet, quod papa gra-
uare voluit ecclesiam de duobus, concluditur, ꝙ vtri-
que voluit prouideri. vel quia voluit post illum isti pro-
uideri, ergo vtrique.

ADDITIONES.

a ¶ Surreptio grauaminis. Adde, quod no. in c. super. de cohabitatio. cler. & mulie. c. ad audientiam. ij. & c. dilectus. primo, de rescrip. & Alexan. consi. clij j parte.

b ¶ Intendit Papa. Adde hic, quod habetur in specu. de excep. §. iij. versic. sed quæro.

SVMMARIVM.

1 *Ambire est cupere, & maxime honores.*

2 *Importunus dicitur inquietus, quasi non habens portum.*

CAP. XV.

1 QVia per Ambitiosam, ꝙ † ambire est
cupere, & maxime honores.
tractat sic Archidi. quod dicam. ĵ. de elect.
auaritiæ, vbi per Ioan. Mo. & vide, quod no.
& dixi vt in cle de regula. vt professores [*importunitatem*]
quasi infestationẽ & inquietudinem, vnde dicitur im-
2 portunus † infestus, inquietus, non habens portum, idest
quietem. & secundum Hug. componitur ab in & por-
tunus, qui dicitur quietus. i. portum tenens [*concessimus*]
quandoque per extorsionem, vt dicit constitutio Io. exe
crabilis. in principio, quæ satis congruit huic principio.
& vide cõcor. de iureiuran. ad nostram. iii. super prima
gl [*altera*] pessimum erat, ꝙ vna ecclesia sic ancillaretur
alteri, vel scholaris factus peritus non seruiret ecclesiæ.
ŝ. de magis. c. vlt. secundum Ioan. Mo. & dic altera expres
sa vel nõ expressa [*vaganti*] hoc ad inconstantiam perti
net & animi leuitatem. xvi. q. i. monachi vagantes. Ar-
chi. [*omittitur*] quod est mortale l. distin. contumaces. de

cele.mis.dolentes. Archid.ibi dixit de hoc.& facit,qđ di
xit eo.ti.c.j.super gl fi.similes,::illa,de qua hic in iij.glo.
[*Ecclesijs*]vt lateranen. sanctæ Mariæ maioris, & sancti
Petri fm Io.mona.[*dignitatibus*,] vt de Archidiaconatu
Batocen.dioc.Io.mona. & Archidiaconatu Bon. nam
dicit Archid.ꝙ ipse Bonifacius concessit ipsi Archidia
conatui, ꝙ Archidiaconus ibi residēs percipiat omnia
beneficia cuiuscunq; status,vel præeminentiæ,& depu
tauit executores[*reuocamus*]dicit Archid.ꝙ cum reuoca
tur indulgentia,non oberit habenti nisi postꝙ sciuerit,
alle.ff.de procura.si procurator.ff.de insti.sed & si.ff.mā.
si mandasset.& l.ii præcedente.de proc. non iniuste. 28.
dist.proposuisti.all.no.per Inn.& Host.de conces. præb.
quia cūctis.Dicit tñ,ꝙ quia ista reuocatio est iuris cōis,
omnes post duos menses illā scire dicentur, vel præsu-
mentur,all.quæ no.in præ.decre. quia cūctis. ¶Prima
gl.summat,& dicit vnde sumpta.¶ Tertia gl.exponit p-
petuum,& infert a contrario.secundo quærit,opi.ponit
cuius ↄrium soluit.¶Glo.vt legendi.commendat licē-
tiā ad studiū & tractat a quo detur.¶Penul.gl.quærit &
soluit.¶In gl. 1.ibi.l.j.cuius textum videas. c. si gratiose.
super gl.id est.& ibi,sufficit.vide In gl.statim.all. ¶In gl.
no.futurę.in fi.conducens ab vsufructuario ad certum
tempus cogitare debet,ꝙ prius decedere posset. ¶In gl.
pen.ibi.§.Papinianus.alle.idem papa,& allegata est lex,
quæ īcipit,si inter fratres.ibi dicitur,ꝙ libertatem supre-
mi iudicij quis sibi auferre non potest.In glo. vlt. ibi, di
gna vox.ibi.oraculo præsentis edicti, quod nobis licere
non patimur,iudicamus.¶In prima glo.in fi.præponit
constitutionis cām impulsiuam & finalem. Secundo
ibi.nos volentes.statuit primo de prçteritis.secūdo de fu
turis ibi.& earum.¶In gl.iii.ibi.l.i.ibi de hoc. Arch.alle.
lxx.dist.sanctorum.& ff.de procu.l. 4.& ibi[*non sunt*] fa-
cit.ff.eod.diui.in hoc iudicio.§.si conueniat.& quod ibi
no.& ibi,donec erit,ipse clericus,cui ↄceditur. nō enim
intelligo de indulgentia concessa principi pro suis cleri
cis.nam puto cum Io.mo. ꝙ illa non tollitur per hanc
cōstitutionem,& hoc probant versi.beneficiorum suo-
rum,per quod patet, ꝙ nec regula, nec exceptio huius
capituli contingit illum casum. Et si dicas, ꝙ casum il-
lum contingat,adhuc illud dictum procederet,si digni
tati non expresso nomine principis concessa sit gratia.
ȝ.de officio deleg.qm̄ Abbas.& ibi,dicunt quidam.Ioa.
mona.& respon.ad l.sufficit.ꝙ loquitur de indebito so-
luto repetendo,hic vero contenditur de debito expresse
non violato seruando, quod est fauorabile, non video
quid iuuet hoc dicere.& ibi, donec in scholis.exni gra-
tia ponit primum,sed idem de sequentibus.¶In gl.quid
de iure.in fi.vide,quod ibi dixi post Host.super vlti. glos.
¶In gl.vt legendi.ibi,suorum.tene,quod dicam.j.de cle.
licet cano.super gl.penulti.¶In gl.cum eas.ibi [*dispensa-
tione*]quæ ipsum non liberat, quin teneatur in altera re
sidere, nisi in pluralitatis dispensatione id expresse dica-
tur,vt no.j.de præben.non patet.in glo.quarto. ¶In glo.
quæ hodie.in fi.in vltima glos.& ibi etiam reminit Ar-
chid.¶In glo. vnde priuatus,& ibi. vt de hoc plenius in
cle.de pęnis.cupientes.ad finem magnæ glo.¶In glo. si
ergo.in fi.vt j.de priuilegijs.nc aliqui.

De consuetudine. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Dignitas dicitur diuersis modis.*
2 *Officium differt a dignitate & personatu.*

C A P. P R I M V M.

Consuetudinem. In contra-
rium,tantū
valet,quantum si diceret de ipsius initio [*Ca
nonici*]no. primum, cui coniungitur,quod
sequitur insimul & præbendam [*personatus*]differētiam
dignitatis, personatus, & officij prolixe tractat hic. Ar-
chidia,de quo scripsi post modernos de præben.de mul-
1 ta.versicu.addentes.in glo.sane. Et quomodo † diuersis
modis dicitur dignitas,nota.de cleri.nō resi. quia non-
nulli.de rescri.sedes.& iiij.distin. denique.dicit autē hic
Archi.quòd si dignitas sumatur large,prout est prçemi
nentia in gradu comprehendat personatum. facit de in-
sti.cap.fina.& hæc quandoque dicuntur inferiora mi-
niste.de ele.cum in cunctis. §. inferiora. & ponit quasi
ad literam,quod ponit Hostien.in summa de præbend.
§.quid si dignitas.secundus.§.est.Si vero sumatur stricte
accipitur pro episcopatibus,personatus autem pro Ar-
chidiaconatibus,& his si.Dicit demum ipse Arc.sumēs
hoc ex his, quæ scripsi in prima glo.ꝙ altero de tribus
modis dicitur dignitas ecclesiastica.Primus,quando qs
habet administrationem rerum ecclesiasticarum cum
iurisdictione.lxxxix.distin.volumus. & capitulis sequen
tibus.Secundus,quando habet nomen dignitatis & prę
rogatiuas in ecclesia tam in choro quam in capitulo
licet non habeat veram administrationem, vel iurisdi-
ctionem,dat exemplum in Archi.Parmen.alleg. ȝ. eo.
cum olim.Tertius modus est, quando ex ecclesię con-
suetudine habetur pro dignitate,cui stabitur.ff.de legi-
bus.de quibus.§.inueterata,xij.distinc.consuetudo.& c.
quemadmodum. personatus autem cognoscitur ex
prærogatiua chori & capituli in optionibus.processio-
nibus,dandis vocibus & similibus,plusquam alii cano-
nici eiusdem ordinis,mitius tamen,quam alij dignita-
tes habentes, quę in prędictis prçrogatiuis prçferuntur
eisdem,alleg.decr.de præben.de multa.& decr. dudum.
ij.de ele.officium vero,vt ipse dicit,multis modis sumi
tur,aliquando pro dignitate,vel personatu,alleg.i. q.iii.
episcopus.de cle.non resi.c.iii.de prçben.ad hoc,de con
ces.prçben.c.ii quandoque litigare dicitur officium.16.
q.i.de præsentium.in fi & is,cui commissa est dispensa-
tio,habet officium,vt ȝ.in proęmio, & habens secularē
potestatem,vel tabellionatum habet officium.j. de im-
mu.eccle.cap.i.& de hçreti.vt officium.§. ad conscribē
das.Et prçpositura dicitur officium. de electio.dudum.
j.de plebania. ȝ. de statu. monaco.quod Dei timorem.
2 Sed quòd † officium b differat a dignitate & personatu,
b patet.j.de præbendis quia sæpe. & cap. fina. Dicitur au-
tem officium simplex,quando quis habet administra-
tionem aliquarum rerum sine aliqua prærogatiua in
choro,vel capitulo vltra alios sui ordinis,sicut sunt præ
positi ecclesiæ carthon.item si quis habet id, quod ha-
bet annexum sine honoris prærogatiua, sicut sindici,
procuratores.castaldi.de quibus.prima quæst. iii.salua-
tor.C.de procura.l.alienam. item vicedominus. lxxxix.
dist.§. officium. Si autem cum officio iurisdictionem
haberet,vt cāmerarius Papæ,dici potest,quòd sit digni-
tas,argumen.ff.de officio præte.Augu. l. prima.de offi.
præ.l. legatus Cesaris. C. vt causa fisca. l. prima. & per
totum,tertio modo cognoscitur officium per consue-
tudinem ecclesiæ habentem illud pro simplici officio
non pro dignitate, vel personatu. dicit autem, quem-
cunque habentem dignitatem habere personatum,
sed non conuertitur. item personæ, secundum vulga-
rem Anglicorum sunt curati, qui tamen non sunt in
dignitate, sicut alibi dicuntur priores, alibi Abbates,
de hoc in prima glossa. [*absque*] dicit Archidiaco. ex-
clusiue ponitur, & remittit, infra de procuratoribus
qui generaliter.§. primo.[*sedis Apostolica*] Archidiaco.
dicit hoc confundi opinio. dicentium, quod episco-
pi dispensant in talibus, & tenet, quòd licet non di-
spensent ob prærogatiuam meritorum, ex necessa-
ria tamen, vel vtili causa dispensare possunt, cum
decretal. nostra solum de pluritate in vna ecclesia
loquatur. nego in pluralitate diuersarum ecclesia-
rum, hanc opinionem aliqui reprobant, & vi-
de, quod dixi de præbendis, de multa [*corruptelam*]

dicit Io.mona.ꝙ est contra ius publicum, quod cõsistit in sacris, sacerdotibus & magistratibus, facit. j. di. ius publicum. [*cum sacris*] no optimã ratione ſm Arch. sic. s. c. ad nostram. & c. cu veteris. s. de re iu. cum causa. de iura. ca. ceterum. de proba. ad nostrã. de don. ceterũ [*ecclesia*] hic improprie ponit Arch. de ecclesia cathedrali nõ trã scundũ ad minorem, quod dicam. j. de præbend. quis. j. super ver. honorem. ¶ Prima gl. summat. ¶ Secunda gl. recitetur per ob. de le. j. §. fi. & c. ¶ Gl. speciali. respon. per quæstionem de quo iuramento &c. ¶ Peu. gl. quærit & soluit. ¶ In gl. ij. ibi. l. j. §. fi. lõga ꝯsuetudo facit hẽri, ꝙ seruitus re sit imposita. ¶ In gl. 4. in fi. & primo damnat de cõsue. decernẽs illã, ẽt si iurata fuerit, non seruari, vtriusque dicti causam reddens, secundo ipsius consuetudinis ꝯtũ statuit, qđ ad præterita extendit, & decretum appo nit ibi. statuentes. ij ¶ In gl. ij. ibi. c. j. & ibi no. in gl. fi. quo talis consuetudo probetur, & hic aliquid per Arch. qui etiam remittit ad libel. Rosf. Rubrica. de parochijs. In gl. eadem. in fi de diuersis enim non loquitur hæc constitutio ſm Io. mo. sed Archi. sub dubio sone dicit etiã de diuersis hoc intelligi quo ad dignitates, personatus, vel officia, & hic factum ponitur, quod occurrit, de officijs non curatis non fateor. ¶ In gl. hoc. in fi. idem Arc. In gl. concor. ibi. te referente, & c. consuluisti. C. de asse. l. nemo. Io. mona. & xvj. q. i. presbyteros. Arch. ¶ In glo. ergo vř. ibi. vlti. gl. secus aũt in duobus canonicis eiusdem ecclesiæ, & quæ sit diuersitatis ratio ibi plene scripsi. & ibi. cum in ecclesia. & c. fi. iu. respon. & in cle. de præben. c. fi. vide de hoc in vlti. gl Archi. dixit hoc per præ. c. literas, ꝙ non poterat quis esse caput, & principalis prælatus ecclesiæ & canonicus, nisi in casu illius decre. cum in ecclesia. ¶ In gl. i. vñ ĩ fi. idẽ de vestiario, vel elcemosynario ſm Arch ¶ In gl. pe. in fi quod vide, colligas ex glo. quæ incipit ad idem. & hoc vltimũ dictũ verũ in dignitatibus, vel personatibus. in pluribus autem officijs non curatis, vel officio cum dignitate, vel ꝑsonatu posset verũ esse quod prius dixi. ¶ In gl. vlt. in fi. & apertius in consti tu execrabilis. ver. alioquin. & versiculis sequentibus.

ADDITIO.

a ¶ Officium. Vide Cardina. in clemen. secunda de iudic. & plenius in clementi. prima quæstio. j. de præben. & nota. Cardi. in clemen. 2. §. 1. in prin. de æta. & quali. & infra versi. de eis. aliquando tamen promiscue ponuntur. vide ibi. Card.

SVMMARIVM.

1. *Delegatio facta prætextu appellationis an valeat.*
2. *Appellari potest a delegato officialis ad episcopum, vel ad ipsum officialem.*

CAP. II.

NOn putamus. Primo ponitur dictũ, scdo eius rõ, ibi. nec ab eodẽ [*rationi*] est enim ꝯ ius publicũ, qđ cõsistit in magistratibus, ꝯfunditur enim dignitas maiorũ magistratuũ, quos appellationũ cãæ requirunt, vt in gl. scdo. Io. mona. qui dicit hoc casu ius superiorũ peruersum subditorũ tolli non posse, cũ illud non procedat a priuatis, sed a iure dante vel cõfirmante. ff. de verb. signi. l. lege obuenire. & dãt ipsi normam subditis, non econtra. ad hoc. C. de epis. & cle. l. iubemus. in fi. cum enim in consuetudine populus volũtatem suam declarat, vt ff. de legi. de quibus. constat, ꝙ circa ius superioris nil declarare possunt, quibus manet necessitas obsequendi, non auctoritas imperandi, de cõsti. eccle. cum concor. hoc etiam notauit. j. de cle. cõiu. c. vno. in prin. [*appellari*] an possit supplicari, satis dicam. 1 j. de app. Romana j respon. item scias, ꝙ † non valet delegatio facta prætextu talis appellationis, nec processus habitus per illã, de hoc in Spe. de ap. §. nunc tractemus. ver quid si de facto. ¶ Prima gl. summat. ¶ Quana glo. prĩo dicit, de quo officiali loquatur, scdo dicũ duas opiniones reprobatas, vnam scilicet Goffr. alteram Ber. & Hos. tertio ponit duplicem reprobationis rationẽ. quarto respondetur ad rationem contrariam. ¶ Vltima glo. signat contrarium & soluit. Secunda pars recitetur per ob. de c. si contra. ¶ In gl. 4. ibi. l. i. vide in præ. c. dilecti. super gl. ii. ¶ In gl generali. ibi [*ab episcopo*] vel si officialis esset foraneus deputatus. s. in certa parte dioce. vel ad certos actus, de quo. j. de off. ord. Romana. bene facit cle. de rescrip. & si principalis. vbi de hoc in glo. antepe. & ibi ꝑ consuetudinem, quæ est tacitum pactum. ff. de legi. de quibus. in fi. & l. sed ea. ¶ In gl. j. de app. in fi. & per hæc tuta 2 dicit Archi. ꝙ † de delegato officialis appellari potest ad episcopum, vel ad ipsum officialem. & in idẽ dicas etiã de subdito episcopi eadẽ ratione ¶ In gl vl. ibi [*ad viam*] in quibus hic Archid. ad hoc argumentũ de causa, quã induces de ele. cum inter vniuersas. in fi. ff. quod cuiusque vni. uẽ eorũ, in prin ff. de suc. edi. l. i. §. sed videdũ. quã vide de bapt. maiores. in gl. sed nonne. & C. de adul. l. iure mariti. vbi post. xl. dies maritus accusat tanq̃ extraneus.

SVMMARIVM.

1. *Episcopi qui de consuetudine ecclesiæ cathedralis consueuerint corrigere, an & quando possint prohiberi ne corrigant.*
2. *Prælatus debet esse beneuolus in correctione.*
3. *Capitulum an possit præscribere consilium episcopi, rationem diuersitatis reddens.*

CAP. III

NOn est. Non diuiditur, & no. ꝙ ꝑ hãc consuetudinem iudicatur inter eos, iter quos nõ assueuit adapturus hãc decr. huic titu. alias fateor, ꝙ vř esse præscriptio contra capitulũ [*canonice*] aliàs legitime, & exponit Archi. canonice, i. spatio 40. annorum. de præscript. de quarta. & c. ad aures. Item ꝙ eo animo facit episcopus, ꝙ intendat ius in posterum acquirere, remittit ad no. i. dist. consuetudo. & ad ea quæ nota. Inno. de postu. c. bonæ. ii. de cap. mo dilectus. & facit, quod no. de ver. signi. Abbate. in gl. hoc modo. Dicit autem, ꝙ in seruitute, vel libertate ꝑscribẽda requiritur protestatio, sic requirẽda videtur in cõsue. all. no. in pre. c. abbate. in gl. [*ad hoc enim inquirendis*] hic no. Archid. an ordinarius inquirat non præcedente infamia, ponens quoddam dictum Hostiẽ. quod scripsi s. de offic. ordina c. i. super. i. gl. ponit ẽt eius differentiam. an inquiratur ad prælatum remouendũ, an vt emendet, quod peccauit, & penitentiam agat, & hoc ſm fieri pőt ẽt non præcedente fama eius. glo. vide vt ecclesia. bene. vt nostrum. super versi. maxime. tractat ẽt an ꝓcessus inquisitionis sit ordinarius, de quo dicã. j. de sen. excom. dilecto. in prin. [*puniendus*] alle. Arch. ii. q. vij. si quis eps. vi. q. ii. c. i. in fi. & q. vii. inuentũ [*corrigendis*] contra hoc non currit præscriptio, de præsc. cum ex of- 1 ficii. pertinet † tamẽ episcopos corrigere alios, qui de consuetudine ecclesiæ cathedralis consueuerunt corrigere. s. de offi. ordi. irrefragabili. de Archid. habetur. s. de concess. præ. ad hæc. de abbate. de maio. & obe. cum ĩ ecclesiis. de præscrip. cum olim. de canon. s. de appellatio. dilectus. de alijs inferioribus attendenda est cõsuetudo, no. Gosfre. in præ. capitulo irrefragabili. & eodem titulo cum ab ecclesiarum. secundum Archid. qui etiam no. 2 ꝙ † prælatus in correctione[a] debet esse beneuolus[b] xlv. a dist. licet. in iudicio iustus. i. q. i. iudicet. in animaduersio b ne misericors, xlv. dist. vera. & hoc circa corrigibiles. Sed circa incorrigibiles sit seuerus. s. de postu. c. i. ad fi de electio. cum in cunctis §. penul. de vita & honest. cle. vt clericorum. xxix. dist. quia sunt. xlv. dist. disciplina. xxiii. q. 5. iiii. est iniusta. Subditorum clericorum & laycorum. xcv. distin. olim. x. questio. iii. cauendum. de offic. ordin. licet. & in hoc instat hic Archidiaco. quod dixi de purgatio. cano. nos inter. super prima. glossa, [*Excessibus*] ad eius iurisdictio. spectantibus. ¶ Prima glossa suminat, & dicit quid corrigat. ¶ In glossa. prima, in fine. hoc declarando scias, quod Hostiensis per dictam decreta. ca

ta.ca noscitur fatebatur.epm præscribere posse ɔsēsū capituli. sed dicebat,ꝙ nō poterat pſcribere ɔsiliū: qa illud requirere deberet in casibus,in quibus de iure debet requiri,all. qđ dicit decreta.nouit.hoc esse ɔ honestatē. Et in
3 dicebat,ꝙ† capitulū bene præscribebat ɔsiliū epi, rationē diuersitatis reddēs,qa eps,q solus est,indiget ɔsilio. ꝑponat ergo fratres.ī capitulo vero sunt plures, & sic nō subest illa necessitas.xx.di.de qb⁹.de os.del.prudētiā. Primū reprobatē & merito ſm Arch.p regulā cū licet,ſ.de reg.iu.Item scias,ꝙ lo.mo. vult hic defendere prætextu consuetudinis,episcopum sine capitulo non posse destituere abbatem,quasi illud sit arduum.& hoc.c.loquatur modo in arduis,in quibus requiritur maior discussio,facit de cle.i anim issam.¶Item in creatione & depositione abbatis non tangitur ipse solus,sed illi etiam, quibus ipse præficitur,vel quibus aufertur.vnde non includitur sub ver.subditorum.cū præsidens sit qđ vniuersum,vel vniuersitas ſm philosophum, parū valent hæc verba.& ipse fatetur alios tenere ɔ,quasi hęc decre.addiciat regulā alijs iuribus quæ hic certis casibus permittebant,vt de his quæ fiunt a præla.c.noscitur.de off.or.irrefragabili.¶In gl.ij.in fi.& quod ibi dixi.super prin. vlti. gl.¶In gl.iij.ibi[*bonafide*]vnde non credit Arch.ꝙ eps. q hoc incepit potuerit præscribere sed successor.qui inuenit præscriptionem inchoatā, remittit de iure pa. cura. Et dicit,ꝙ poterit continuare tempus præcedens cū tpe possessionis,all.xvi.q.iij.†.præscriptionū.ver.ꝙ si habeo. hoc vltimum falsum puto,& ver.all probat contrariū. facit ēt contra quod ibi no. Item nec curo de primo dicto,quia cum hoc casu requiratur titulus propter illū; ita potuit bona fide præscribere.qui īchoauit, sicut eius successor.& sine illo nec is qui inchoauit, nec eius successor.& facit,quod no.ſ.de reg.iur.cum quis.ad finem, & ibi[*titulo*]iam vidi de hoc dubitari, vide quod dixi. ſ. eo.c.vlt.super vlt.gl.in suppletione,quæ incipit.dixit Host.per quæ dici potest gl.procedere.qñ cum capitulo litigatur:qa tunc proprie dicitur præscriptio.secus si cum tertio,quia tunc venit vt consuetudo.& facit, quod no. in c.statim alleg in fi.magnæ gl.¶In glo.vlti.ibi[*vt in c. episcopus*]vt etiam no Hug.vt hic refert Archid.ꝙ a tali sententia,cum sit nulla,non est appellari necesse, alleg. etiam xxi.dist.submittitur.in fi.

ADDITIONES.

a ¶Correctione.Correctio clericorum an pertineat ad episcopum, vel capitulum no.in c.irrefragabili.de offic.ordina.& ibi Panor. & infra: versic.episcopus.

b ¶Beneuolus.Adde hic,quòd nimia correctio dicitur offensio, vt habetur.xlv.dist.cum beatus.glo.4.dist.denique.& an talis correctio fieri debeat secrete,nota.2.q.1.si peccauerit.de iudic.nouit.cle. ii.§. notarij de haret.

SVMMARIVM.

1 *Capellani si ex privilegio Papæ debent interesse electioni episcopi,licet per.40. annos ecclesia non vacauerit, non perdunt ius eligendi.*
2 *Capellani non possunt perdere seruitutem,nisi canonici acquirant libertatem.*
3 *Permutare an possit ille,qui est in seruitio papę.*
4 *Consuetudo præscripta requiritur, vt statut applicetur ecclesiæ, vel beneficio.*
5 *Ambitio & inconstantia reprobantur in clericis.*

CAP. IIII.

CVm in tua.[*Meliores præbendas*]qđ sequitur. quia non determinat personas canonicorum ſm Arc. [*possunt*]quia hoc ipsorum voluntati relinquitur.dico,ꝙ etiam si longo tpe abstinēt a permutando, non erit interrupta ɔsuetudo.& est si, qđ dixi post Vin. ſ.de priuilegijs,vt priuilegia.in fi.pen.gl. fortius aūt hoc procederet.qñ nulla præbenda vacasset.et si.xl. anni in-
1 terim laberentur,vnde terminauit Goffr.in q.xvii.ꝙ†si ex priuilegio papæ capellani debent interesse electioni epi,licet p.xl.an.ecclesia nō vacauerit, ipsi nō pdūt ius eligēdi,p.l.& Atrilicinus.ff. de serui rusti. pdi. cū enim nō fuerint negligētes,nō pōt dici præscriptum ɔ ipsos,:
2 de præscri.vigilanti.C.de inoff.test.ɔ maiores.item† capellani non possunt perdere seruitutem,nisi canonici acquirant libertatem.ff.de serui.vrba.præd.l. hæc sunt iura.& quemadmodum seru.amit.l.si quis alia.§.vlti. bene faciat,qđ no.de ver sig. Abbate.ī fi.vlt.gl. [*cum vacauit*] de vacantibus per permutationem,an in eis locus sit huic optioni,disputatum fuit iamdudum per do.Gui. nunc episcopum Concordien.per D. Azo.& tenuerūt, ꝙ de rigore potest fieri optatio, licet fateātur æquitatem esse contrariā.Sunt qui dicunt optationem fieri non posse per cle.de rerū permutatione c. vno. quæ irritat collationes de beneficijs resignatis per volētes permutare factas alijs permutare volentibus,sed vt ibi aliquando dixi,licet illa decre.collationem irritet,optionem tamen non prohibet in ecclesia, in qua id habet consuetudo, quia nulla tunc fit collatio, sed antiquior præbendam optauit.q̄ sibi ɔferre nō posset.de insti.ca.si.[*intuitum*]ergo collationi sibi factæ de antiqua præbenda,& ɔsuetudini sine noua collatione vel titulo dimittit antiquā & optatā recipit,vt sit in præbenda sicut in domo.antiquor enim,cui ɔpetit ius optandi domū sine noua collatione antiquam domū egreditur & optatam ingreditur, recte sic in præbenda,huic est simile ff.de contrahenda emptione.fistulas.§.fundum.& bene facit.C. qñ decreto opus non est.l.j.& iii.vbi propter præcedentem volūtatem testatoris in re pupilli apprehendenda necessarium non est decretum.Item constat ex verbis illius decretalis elici non posse,ꝙ plus iuris permutanti competat,quā prouiso,de quo hic habetur. vide, quod scripsi in Specula.super rubrica.de rerū permuta ver.fuerunt. Etiam per alios habentes super hoc speciale mandatū ab his.qui permutare volunt præbendas,vel si aliquis eorum nomine permutauerit,& ipsi postea ratū habeāt, alias non valeat permutatio.ff.de neg.gest.l.si pupilli.§ si ego.ff.de ac.pos.communis seruus.ſ.de præben.l.i tibi.i. respon.ſm Archi. ista iura probant ſm dictum sed. nō primum,ad quod tamen facit cle.de procura. non pōt in contrariu.n.ff.de procura procurator.cui. per quā.l. dici potest,ꝙ procurator habens liberam,vel formam decre.qui ad agendum.ii.respon.ſ.de procur.permutare posset.Item scias,si ɔsuetudo sit,ꝙ soli præsentes pos
3 sint permutare,non putat Archid.† ꝙ is,qui est in seruitio papę possit permutare.cum permutatio sit ɔ ius, vt legitur & no.de rerum permu, quæsitum, & consuetudo est stricti iuris,nec laxat,nec tribuit vltra q̄ inueniatur non obst.ꝙ talis censetur residens: quia verum q̄tū ad ea,quæ non sunt contra ius,& concessa inueniuntur.Distingui potest,vtrum ille censeatur residens, vt quia est in seruitio ecclesiæ,vel episcopi. vt de clerici. non resid. ex parte.ii.& c.ad audientiam.an vero non censeatur residens,sed priuilegiatus sit super fructibus percipiendis, ac si resideret.ad decre.quæsitum.quam superius allegaui pro Archid.responde per id,quod post cū dicam sup. iii.glo.[*iuxta.*]i. secundum,de ver.signi. Abbate: Archi. [*apud*]ponitur pro in,vt patet.ſ. de præben. statutum.in prin. Arch.[*vacantibus*]idem in reseruatis per papam ,si per ipsum specialiter conferantur ſm Archi.alle.de ap. vt nostrum.& qđ ibi no. Inno.& Ho. ad idem vt lite pēdente.ecclesia.ii.de præben.inter cætera.& iii.q. vi. multum.alle.quod.c.contra Papam, vel eius factum nō potest ɔsue.inducere.videlicet legē.xxi.di inferior. de elec: innotuit.alle.de confir.vti.vel inuti.c.i.& ii. vbi de re cōfirmata per Papam sine speciali mandato papæ inferior non cognoscit,alleg,etiam no.xi.dist.c.vlti.in fi. & xv.q. iiii frater.in fi.& no.ꝙ caute loquitur Archi, de reseruatis,& specialiter per ipsum collatis,alias esset contra casum huius decre.nam quando scribit super præbenda vacatura semper illam reseruat.item scias,ꝙ idem de deuolutis per negligentiam inferiorum ad papam. Arch. putat contrarium , alleg. xxxi. distinct.omnimodo. de

decr. ad audientiam. in fi. nam talia confert iure ordina
rio non ex plenitudine potestatis. bene facit cle. de preb.
si de beneficio. & facit, qd dicam. j. de offi le. c. j. super vlt.
glo. & eo. tit. c. pe. super ver. pertinuerit [*differantur*] no. qp
arctatione ius alterius corrumpatur, vel vltra debitum
differatur. j. tit. j. c. j. in fi. ff. de succes. & hic. l. j. §. largius.
Ioan. Mona. [*duntaxat*] si quae ecclesiae habent consuetu
dinem vel statutum, per quae datur maius tempus ad ac
ceptandum, illis non derogatur, nisi eo casu, cum est ibi
expectans apostolicus, a quo casu tantum procedit hic
terminus. xxx. dierum omnibus, vt in glo. ¶ Prima glo.
summat. tertia glo. quaestiones duas soluit. ¶ Glo. non
enis. no. quaerit, arguit negatiuè, soluit contrarium, & ar
gumento respondet. ¶ Glo. sed quare. obijcit, soluit, que-
rit, & soluit ¶ Glo. penul. respondet per quaestionem, &
soluit, cui solutioni obijcit, & respondet, finis soluit aliã
quaestionem. ¶ In glo. non enim. ibi, nulla iuris ratio
nec aequitas sunt, pro aliquorum vtilitate statuta durè
interpretari contra ipsorum commodum. & ibi. l. vlti:
vide. de iurepa. nobis, circa fi. pe. glo. ¶ In glo. & fi. ibi, cũ
qui calendis, vide de dolo. c. fi. super glo. ii. ¶ In glo. j. in
fi. & in prima casus dubij distinctio. in secunda exceptio.
in tertia prouisio. secunda ibi, in praebendis. tertia ibi, ne
autem. ¶ In gl. ij. in fi. vide Host. in sum. de maio. & obe.
post prin. ¶ In glo. iii ibi, [*non agitur*] idem Archid. qui
tamen signat contrarium decre. cum de beneficio. j. de
4 praeben. non soluit. tñ dic. qp † vt status applicetur eccle-
siae, vel beneficio requiritur cõsuetudo praescripta, vt ibi,
& quia in literis beneficialibus, quae ambitiosae sunt, ver
a bum cõsuetudinis debet intelligi de praescripta.[a] Ad pri
mũ. j. de praeb. quãuis. Ad secundum de elec. cumana. hic vero
certus status non applicatur beneficio. potest. n. etiã nõ
optari, nec ex parte optantis est ambitio, imo potius ex
parte impetrantis. Item hic consuetudo innititur ratio-
ni, vt hic in gl. & ibi, non esset. & si dicatur, qp beneficia
non per optionẽ, sed per institutionem canonicã sunt
habenda, de insti. c. iiii Respondet, qp domus non est res
spiritualis, dicebat Archid. non videtur propriè fieri mu
tatio, quando is, qui est de collatio. vel corpore in eo ma
nens mutat praebendam, vel domum, totum. n. tenetur
nomine ecclesię, alle. xii. q. j. §. fi. & sic nõ ob. quęlibet in
5 ea vocatione & c. xxj. q. j. c. j. Et qp opponi posset de † am-
bitione & de inconstantia, quae reprobantur in clericis.
s. e. c. j. j. tit. j. c. j. in fi. vide, qd dixi post Inno. & Host. de re
rum permu. quaesitum. in prin. ¶ In quarta glo. ibi. [*anti
quioribus aetate*] facit. s. de transla. quanto. ff. de iure immu
ni. l. semper. & pulchrè Valerius lib. ii. c. j. exemplo septi-
mo. & lib. iiii. c. de verecũdia. exẽplo vlt. vbi de Athenien
sibus, qui se vi nõ detulerunt in theatro, dictũ fuit Athe
nienses, quid rectum est, sciunt, sed illud facere negligũt
qd saepe nobis Bononiensibus improperatum audiui.
[*Et in ordine*] facit. s. de maio. & obe. statuimus. de aeta. &
qua. quaeris. & ibi, [*aequitatem*] puta quia dat hanc optionẽ
doctoribus, quorũ ordo praecipuus. s. de haere. cũ ex iniũ
cto. & c. sicut. de magi. super spec. vel filiis regum & prin
cipum. j. de priuilegiis, ne aliqui. & in cle. de bap. praesen
ti. ¶ In glo. non. n. ibi, satisfaciat. ff. de pig. act. si rem alie-
nam. §. omnes. ¶ In gl. non vacantes, ibi [*consuetudo esset*]
in partibus gallicanis in quibusdam ecclesijs habet con
suetudo, qp in capite certorum annorum, puta. v. vel x.
praebendae reducuntur in communi, & de nouo assignã
tur, in quibusdam partibus data optione antiquioribus,
in quibusdam per sortem. ¶ In gl. per hoc. in fi. si. j. de p-
ben. cum in ecclesia. vbi de hoc in vlti. gl. ¶ In glo. simi-
lis, ibi. c. j. cum suis concor. & ibi [*cupientes*] de dilatione. v.
dierum. xcix. dist. praelatum. item. vii. dierum & vniu.
v. q. ij. praesenti. secundum Archi. & ibi [*sciente*] & sic est
vtile a principio, continuum in progressu, de hoc. ii. q. vj.
anteriorum. secundum Archidi. & fiet secundum eum
computatio de momento in momentum, dic vt in cle.
de conces. praeb. cum et quem. in fi. ¶ In gl. pe. ibi. [*expe-
ctare*] ad hoc. j. de ap. ab eo. in fi. & s. de loca potuit.

ADDITIO.

a ¶ Praescripta. Nam consuetudinis appellatione venit praescripta. c. cuma
na. de elec. & c. cum de beneficio. de praeben. in vj. Flor. in l. venditor.
§. j. ff. communia praed. Ang. in l. diuturna. ff. de legi. Bal. & Alex. in l. de
quibus. eo. tit. & Bal. in c. j. de feud. cog. Consuetudo autem & praescri-
ptio quomodo differant, uide Bal. in l. fi. xv. opp. ad fi. C. de edic. diui
Adri. tollen. & plenius per Alex. in l. more. ff. de iu. omni. iud. & Inno.
in c. fi. de officio archi. & Archi. xviii. q. ii. c. fi. & ibi gl. Cy. in l. ii. C. quę
sit lon. consue. & Bal. in l. de quibus. in fi. de legi. Ioan. And. in c. dilecto.
de officio Archi. & Anto. de But. in c. fi. de consuetu.

¶ De postulatione praelatorum. Rub.

SUMMARIUM.

1 *Gerundia & supina cuius sint significationis.*
2 *Dubitatio probabilis excusat, sicut probabilis ignorantia.*
3 *Actio an tollatur ipso iure per electionem alterius praeiudicialis, an per exceptionem.*
4 *Forma non requiritur in postulatione, sed sola concordia.*
5 *Postulandus post electionem debet simpliciter eligi, postea postulari a suo praelato.*
6 *Postulatio est alicuius personae, quae eligi prohibetur non propter vitium sed propter defectum.*

CAP. PRIMUM.

PErpetuo. Vide, qd no. j. tit. j. vt circa. super eo-
dẽ ver. qp hic Arch. [*edicto*] de hoc in
textu & gl. ii. dist. constitutio, vel edi
ctum est, qd Rex, vel Imperator con
stituit, vel edidit, ita ibi tex. & dicã. j. ti.
j. vt circa. in prin. [*pernitiosa*] quasi pdi
tiosa, calamitosa, morbosa, funesta sit. xix q. ii. pnitiosã.
C. de prob. l. exẽplo [*curiositas*] vide, qd no. j. ti. ii. c. j. in pri.
[*eligendo*] hãc approbat Guil. [*& in dubio*] de quo loquitẽ
pars secũda, in Spe. eo. ti. in fi. nec verum dicit Io. Mona. qp
1 † gerundia & supina secundum Priscianum sunt communis si
gnificationis. vnde vado amandum. i. vt amem, vel i. vt
amer, sed passiua hic non competit, de insti. c. fi. item ge
rundia habent idem significatum cum infinito tamen
cum adiectione ppositionis. s. genitiuus cũ de, ablatiuus
cum in, accusatiuus cum ad, vnde cum dico eligo postu
lando, vel ecõtra, est sensus eligo in postulare, vel cõ. & cũ
dico eligo postulãdũ, vel econtra, est sensus eligo ad po-
stulare, vel econtra, & sic nec vera electio & c. [*quin*] pro
imo [*in postulando*] reprobat, quod no. Host. de renũ. post
translationem. post prin. & Compost. s. eo. c. j. circa me-
diũ, qui dicunt, qp formam eligimus in postulandũ, tñ
valet, quantum si diceret, postulamus, cuius cõtrariũ sequi-
tur. s. qp denotat rem imperfectam, [*eligẽdum*] secundum Archi.
[*patrono*] bene licet dicere eligo in praesentandum. alleg.
qd no. P. de iurepa. c. fi. & quia talis electio est quaedã ele
ctio potius, quàm propriè electio, bene facit cle. de iure-
pa. c. ii. in fi. [*carere*] cum istud sit vitium formae, videtur
eos per hoc non esse priuatos, ad hoc. j. tit. j. quamquam
Sed contra videtur, cum forma sapiat incertitudinem
2 vt s. dicitur. j. tit. j. c. ii. secundum Archi. [*dubitatur*] † excusat pro
babilis dubitatio, sicut probabilis ignorantia. s. c. j. de cõ-
stu. c. ii. Ioã. & Archi. in hoc autem dubio cautum est, qp
deponens votum in scrutinio simpliciter dicat, consen-
tio in talem, vel addat, praeficiendum ecclesiae, non expri
mẽdo, electionẽ vel postulationẽ, nec tñ vitiaretẽ, si dice
ret, consentio in talem eligendum, vel postulandum,
prout melius de iure fieri poterit [*postulationis*] si hanc viã
eligit, non habet consentire secundum Arch. vide qd no. j. tit. j.
cupientes, §. denique [*teneantur*] si vult factum prosequi
secundum Archi. quia non cogitur. remittit. j. q. vi. sicut is. xl. di.
ante omnia. xxiiii. q. iiii. displicet. in prin [*penitus*] ac si di
cat ipso iure & sine exceptiõis ope, vel ac si de via nõ ele
cta nulla mentio facta fuisset, & faciũt haec ad no. p Cy.
3 Rub. de fur. l. j. in v. q. qua tractat † an ipso iure tollatur
vna

vna electio per electionē alterius preiudicialis, an per exceptionē. ¶ Prima gl. summat & dicit, quid prouidet, & quid declarat. ¶ Gl. licet ista recitet per qōnem, allegat pro, soluit contrarium & ꝯriæ rationi rñ. ¶ Gl. licet igitur. rñ. per qōnē. ¶ Glo. in hoc. exemplificat & declarat. ¶ Antepe. gl. quærit & soluit. ¶ In gl. ij. ibi. l. vlt. ad fi. vide in præ. c. & si qōnes. in j. gl. ¶ In gl. & sic, ibi de furtis. l. j. vide de li. ob. c. ij. super j. gl. ¶ In gl. licet ista ibi ad mace. l. j. vide de sen. excō. ad hoc. super. ili. gl. ¶ In gl. in hoc ibi, quãt, vide de causa pos. cum dilectus. super j. gl. ¶ In gl. antepe. ibi. l. j. vide hanc. & §. eligere. de li. ob. c. ij. super j. glo. ¶ In gl. j. ibi, hoc dicit, & primo damnat vj. formam cū decreto. secundo damnat septimā etiam cum decreto. sed ab hac vnum casum excipit cum certa determinatione, & ibi, Valentianus. & ca. quanto. & lxj. dist. §. sed aliud. Archi. ¶ In gl. ij. in fi. & ꝭ. de renun. c. j. in prin. & ibi aliæ concor. ¶ In gl. sicut enim. ibi [*mutuum*] per consensum. s. illorum, ad quos spectat eligere, quem eo animo exprimunt, & per consensum electi secutū. Et in fi. Hos. dicit in sum. huius vi. §. verū. ꝙ † in postulatione non requiritur forma, sed sola concordia. Sed, vt dicit hic Arc. dixit Inn. in decr. in causis. s. de elec. & Comp. s. eo. c. j. ꝙ in solenni postulatione requiritur forma concilij, quia pp. vide satis de hoc per Guil. man. in l. ele. c. lv. ad quod alle. Arch. ꝭ. ti. j. statuimus. & c. vt circa. per postulationē sicut electionem pronunciandā per vnū, ne tot sint postulationes, & est. s. de ele. in Genesi. Et licet quidam dicant publicandā per decre. in causis, ibi tamen dicit Inn. sustinendum, ꝙ etiam populo publicetur, & sic seruaē. Item cū postulatio dependeat a gratia postulantis, non intronizatur, ꝙ si patiur de ambitione notatur. & videtur cassandus, & pp id non arctatur consentire. ꝭ. ti. j. cupientes. § denique. Quid aūt iuris si cum elec. vel postulatione. dic, vt s. de ele. scriptum. ¶ In glo. ista forma. in fi. dicit hic Io. mo. illam decret. soluendo, ꝙ hæc decr. nō contingit casum, quo monachus eligitur postea postulandus a suo Abbate, sed de postulatione quæ pcedit electionem, & est via ad electionē, & hic sub dubio forte placuit Arch. alle. no. 73. dist. literas, sed postea mutauit dicens, verius est, ꝙ † postulandus post electionem dēt simpliciter eligi, postea postulari a suo prelato per hanc literam, quæ loquitur indistincte, & alle. not. xix. q. ij. c. j. ¶ In glo. per quam ibi [*facta*] Hostien. dixit. ꝙ † postulatio[a] est alicuius personæ, quæ eligi prohibetur non pp vitium, sed propter defectum, qui tamen postulandus non omnino inhabilem reddit ad prouidendum eccl. [*concors &c*] eam facta petitio propter vitium dixit, nec ob. decr. prima. s. eo. titu sed Arch. ꝭ. tit. j. c. j. in prin. dixit ꝭm Io. illud intelligendum. quando postulantes non exprimunt vitium postulati, & remittit ad no. per Gof. in sum. huius. §. fi. in fin. & hoc casu electio sumitur stricte cum alias verbū electionis habeat sead multa. vnde eliguntur arbori, eliguntur poma de canistro, vt no. Goff. in sum. de elec. in prin. ¶ In gl. licet. ibi, præcedentes. satis est, ꝙ præcesserit electio. licet super ea constitutionis pe causa penderet. Io. mo. & ibi [*aqua*] in fi. facit, qd dixi de spon. duo. tuas dudum, super ver. de cætero. & quod no. in proce. cle. ad fi. magnæ gl. & quod dixi de elec. cū causam. super versi. & merito. ¶ In gl. in hoc, ibi [*qui autem*] de restit. in integ. constitutus. & ibi [*iure*] non potest certa iuris regula vel doctrina dari circa eligēdos & postulandos, super quo vide, quod dixi. s. eo. c. fi. in glo. quarto. in fi. æquum tamen esset, hanc formam tolerari, vbi propter opiniones ꝯrias occurrit iuris dubium probabile. facit, quod scripsi de appell. vt debitus. super glo. antepe. de bap. c. ij & C. de bonis quę li. l. non sine. & tunc cum ita dubium illud excuset electum vt eligentes, non haberet locum si. causa. ¶ In gl. concor. in fine. s. eo. li. de rescrip. gratia. ¶ In glo. vlt. ibi. § eligere. alle. Io. mo. ff. de op. leg. apud Aufidium. Arch. alle. C. de codicillis. l. vlt. ff. de leg. j. serui ele. & l. huiusmodi. §. stichum. ad idem facit. ff. de leg. j. l. i plurib⁹. in fi. & d. leg. ij. titiu lib. in fi.

ADDITIO.

a ¶ Postulatio quid sit postulatio, & qualiter fiat, & qualiter præsentetur habetur in ti. de postu. præl. & quid præcedere debet ad postulationes super probationē, & qualis inquisitio, habetur in spec. de inquisit. §. ij. versi. in summa.

De electione. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio decre. de elect. an cesset per terminum appellanti statutum ab homine.*
2 *Prouisio quandoque sumitur pro electione, & electio pro prouisione. & nu. 3.*
4 *Constitutio habet locum, si a grauamine iudicis, vel executoris appelletur, & dentur iudices appellationis extra curiā, & ab illis iterum appelletur.*
5 *Ius debet esse generale.*
6 *Res integra dicitur multis modis.*
7 *Constitutio quum sit multum pœnalis non debet laxari.*
8 *Canonicatus vnde dicatur.*
9 *Nullum & non sufficiens æquipollent.*
10 *Fiducia dicitur in bonis, confidentia vero in malis.*
11 *Appellasse soli videntur, quorum nomina libellis cōprehensa sunt.*
12 *Debitor si victus appellant, nec ex fide causam prosequitur, creditor causam assumit.*
13 *Accusator qui monitus non prosequitur, extra ordinem punitur.*
14 *Appellans quando non prosequitur nec appellatus ad petitionem tertij, cuius interest, non procedatur cōtra appellatum, nisi prius citetur.*

CAP. PRIMVM.

1 STatuimus. † Quòd non cesset prouisio huius decre. per terminū appellanti statutum ab homine, scripsi in Spe. de dil. in fi. illorū, q̄ addidi post fi. j. §. [si qs] cū laic⁹ qñq; opponere & appellare possit. qd dic. vt dixi de accu. sup his. dic ꝭm Arc. ꝙ locū hēbit in eo hæc decr. & eius pœna ꝑ ea parte, qua capax est, & ꝭm ipsum Hos. & Io. mo. loquaē litera de illo, cuius interest, & vide qd no. ꝭ. e. vt circa. in parte. ij. in ij. gl. [[*electionem, postulationem*] diffinitionē horū post Host. ponit hic Arc. qd vides. s. ti. pri. c. j. sup gl. postq̄ [*Prouisionem*] dicit Arc. ꝙ † prouisio qñque sumitur pro electione, vt s. c. cūm. & ca. quia pp. qñque † electio[b] pro prouisione, & sic sumitur ꝭm eū, de concess. præb. dilectus [*in formam*] per hanc literā comitatā cum verbo canonis, quod est. j. §. hoc autē. dicit Hos. & in canonicorū electionibus seruandā formā concilij quia pp. s. eo. tit. alias si forma seruari non dēret, nil posset obijci in formā, facit de despon. impub. ad dissoluendū. qd nō placet, vt ibi dixi super j. gl. & de hoc. ꝭ. e. sicut. in gl. ij. Et hæc litera non obst. quia ꝭm id sequeretur ēt in prouisionibus seruandū formā, quod est falsum. Itē posset ēt in illis electionib obijci in formā. puta ꝙ non capitulariter sed singulariter factæ sint, vel ꝙ forma fuerit pactionalis & simoniaca, vel ꝙ vocandi vocati non fuerint. ꝭ. de præb. cū in ecclesijs. De primo vide, qd not. ꝭ. de reb. eccl. non alie. dudum. s. de constit. cū oēs in fi. j. gl. De secundo vide s. c. significasti. & de præb. significatum. & pp hoc ꝭm Compo locum habet hæc decret. si appelletur contra inuestituram, vel collationē canonice factam per executorem Papæ pure datū, vel sub conditione, puta. c. negligente, licet vltra numerum. cū litera prima dicat in canonicis. Nec ob. ꝙ nō vacant, vt dicā sup gl. Itē locū habet, cum quis se opponit electioni vel prouisioni siue corā confirmatore, siue in ca. idē si ꝯ executorē, vel collatorem, vel inductorē in possessionē. & hoc siue appellet opponens, siue is contra quem fit oppositio. Item licet non appelletur ab ecclesia, vel ꝓui-

sione, sed appelletur a grauamine, dum agitur cū corā iudice, vel executore, vt quia nō facit copiā rescripti, nō dat deliberatorias, vel non admittit exceptionem legitimā, vel his sim. locū habet decreta. & sic seruatur, vt exponas, pp hoc, idest propter causam electionis, vel prouisionis. plus dicit hic. vt no. in cle. eo. tit. cautam in 4. glo. 4 q si a † grauamine iudicis vel executoris appelletur, & dentur iudices appellationis extra curiam, & ab istis iterum appelletur, locum habet constitutio. & sic dicit seruasse Inn. licet quidam dicerent solum in prima appellatione constitutionem locū habere, quod est extra mentem, cum per secundam sicut per primam appellationem possit protelari vacatio. idem Archi. per prædicta patet, q decreta locum habet siue in iudicio, siue extra iudicium appelletur etiam ab interlocutoria, & hoc placet Inn. & Host. etiam, qui dixit, hanc decr. procedere, si appellatur ab illo, qui vult confirmare, vt pro tribunali sedere. arg. s. eo. cum dilecti. de appellatio. constitutus. ij. facit bene. j. eo. quamuis. j. rñ. item cum ratio huius iu- 5 ris sit generalis, vt maliciis via præcludatur [& iu. debet esse generale. ff. ad l. aqui l. illud. ita enim in iudicio sicut extra malitia fieri posset, ergo &c. ff. de re. vendi. in fundo. Sed contra quia decr. vt circa. j. eo. quæ præsupponit istam, vt ibi patet in fi non habet locum in appellatione iudiciali. j. eo. constitutio. sed vt hic dicit Archid. casus sunt diuersi. nam illa loquitur de forma interponēdę appellationis. ista vero de prosecutione appellationis interpositæ, & sic se non tangunt [*appellanti in scriptis*] ex causa probabili, quæ probata deberet legitima reputari. j. c. si postquā, & c. quamuis. & j. x. dies a tempore scientię. j. de appel. concertationi. secundum Arc. [*opponit*] quocunque modo & iste vicem actoris obtinet sm Hosti. [*defendit*] iste habetur loco rei. interest ergo non alij sm Host. & Pet. & suum interesse probabunt, de testi. veniēs & quo iure. s. e. constitutis [*procuratores*] dum locum habet decr. iste procurator crimina, vel defectus non obijcit, nisi specialiter id mandetur, vt dixi post modernos de accu. super his. dic, vt in cle. de procu. non potest. quę latius loquitur de hoc, & vide quod ibi not. gl. antep. Et de decem quæstionibus circa hunc articulum vide in spe. de pro. §. 1. ver. sed nunquid. & x. sequenti ver. & illorum quædam tractat hic Comp. [*instructos*] alias non essent sufficientes de iure, ca. impetrandis, de dolo, & cōt. §. fin. vnde sumi potuit hoc verbum, & de. l. vlti. C. de his qui ad ecc. confu. §. cum autem, & de leg. ij. C. de iuram. calum. §. si autem. & de iud. properandum. §. & si quidē vt contra ob. tam ciuili. l. j. ad fi. versi. q si in terra de iure deli. l. vlti. §. sui autem [*a locis*] & facit ff. de verb. sign. l. instructam tabernam. Et dicit Host. q hæc iura sunt contra illa, quæ constituunt sindicos, vel procuratores ignotos, & inscios causæ. & ideo negant omnia, vnde iudex subuenire deberet, & cogere, vt cōstitueretur instructus & bonæ famæ, ar. C. de procura. l. vlt. ff. eo. si actor. & j. de testi. præsentium. Qño autem dicatur instructus venisse dñs, vel procurator, patet ex decr. cupientes. j. rñ. in fi. q apportare debet acta iura & munimenta, ut ibi. tñ ut ibi, no. in gl. pe. ex causa bene daretur noua dilatio ad illa, q producenda sunt, ad hoc ff. de eden. si quis ex argētarijs. §. vlt & l. seq. sine causa non de iure communi, cum ad hoc terminum habuerit per hanc constitutionem. ad hoc de testi. in inte. coram. Et quod dicitur, q veniat instructus, videtur locum habere, vbicunq; præfigitur terminus a iudice ad prosequendum negotiū prouisionis etiā si altera pars id nō petat, & hoc propter periculum moræ. s. de app. oblatæ. in fi. & j. de appel. cordi. quidam tñ hoc non admittunt, cum non sit iure cautū sm Inn. [*a die*] de hac præpositione a. tractat hic Arch. & j. de præben. statutum. & ibi post eum dicam [*obiectionis*] qd hic dixit Inn. de obiciente in forma, vide de accu. super his in gl. dicit hic Inn. post aduentum & post lapsum mensis prædicti sm Host. [*alterius*] dicit Cōpo. præsens contra absentem non obtinebit sic procedi, nisi doceat se

ppa seruasse. Tractat etiam, an sufficiat sibi, q auditorē impetrauit, & quid si impetrauit nō ipse sed alius. & de his vide in Spe. de appel. §. nunc breuiter. versi. aut certū, & duobus versi. seq. [*expectata*] ergo si prius procedatur, non tenet processus. quia factus ꝯ non cōtumacem. de ma. & obed. inter. sm Io. mo. alle. Arch. iij. q. 1x. oia. & c. absente. & c. re vera. & c. charitat. not. autem hoc speciale circa electione, q licet non sit terminus assignatus ab hoīe, nec delatum sit appellationi, literæ per appellantē impetrata infra terminum huius cōstitutionis non valent, & sic non obstantibus talibus literis & absentia appellantis procedit curia in hoc casu sm Inn. & Hostien. qui etiam dicunt, admittendum prosequentē tunc appellationē & post terminum, dummodo res sit integra, 6 arg. s. eo. in causis. ff. de cen. l. iij. Qño † autem multis modis dicitur res integra, dicitur. j. eo. c. ij. §. sane procedatur etiā ad diffinitiuā, & an absens ab illa contra se lata possit appellare, no. in cle. eo. tit. causam. in gl. pe. & de do. & contu. si autē in fi. v. lt. gl. hæc autem oia superiora respicit. s. de rescr. olim. Host. [*canonus*] harum appellatio cōprehendit oē beneficium perpetuum ex canonica institutione tenendū sm Host. & Compo. vnde parochiales ecclesias, capellanias & præstimonias, quæ in perpetuū beneficiū ecclesiasticum conferuntur, ꝯprehendit sm eos & Io. mo. & Archid. facit j. c. vt circa. in prin. Et licet Pe. de Fa. placeat ꝯtrium, fatetur se audiuisse, q primum tenet curia. pro Petro f. cit. quia litera constitutionē vult ad tria restringere, ergo alia non cōueniat, de deci. ad au- 7 dientiā. cum concot. Item † cum constitutio mulū sit pœnalis, non debet laxari. j. de reg. iu. quæ a iure. & c. in pęnis. Sed dixit Comp. q litera ista non negat quin & in aliis locum habeat constitutio. item rō est cōis ad oia. ergo &c. vt dixi super versi. pp hoc. Coadiuuatur aūt sic 8 dictum Host. & sequentiū, constat q † canonicus dicitur a canone, & canon idem quod regula, q norma recte viuendi. 3. dist. canon. & c. regula. & canon dicit. q oēs qui sacris. ll. ecclesiasticis ordinibus mācipantur canonicis regulis tenentur astricti. 33. dist. q̄q̄. ergo quilibet canonice institutus dici pōt canonicus. & facit, quod dicam. j. de reg. iur. super rubrica. [*vt qui appellan*] de quo prædixit. vel latius intelligitur ꝓ quolibet impugnante, super quo vide. qd no. in cle. de procu. non potest. in gl. antep. & facit. j. eo. si ꝯpromissarius. in fi. & dicā. j. e. si forte cōdemnetur. sic. s. de rescr. dispendia. Arch [*probatione*] s. dixit de plena probatione, qd hic non repetit, per quod vr hoc casu sufficere semiplenam, vt euitet penā. non mirum si aliud, q in casu pręcedenti, quia error obiectus in formā plus attingit errorē iuris, qui non excusat, sed obiectus in personā ꝯsistit in facto, cuius error probabilis excusat, vide quod dicā. j. sup verb. ipsum itē illa grauior pęna q illa, facilius ergo releuetur ab illa. Dicit Archi. q prolixius hoc tractat, q cū semiplena probatio nō sit ꝓ- 9 batio, quia † nullū [a] & nō sufficiēs æquipollēt, facit. s. de b cle. nō resi. tuæ. cū ꝯcor. dc. deficit non plene ꝓbans. all. ēt. iij q j. c. j. & j. e. si forte. caueant ergo sibi obiciētes, qa deficientes incurrent hanc pęnā, idē. ff. de inof. test. l. 1. & l. contra veterē. §. si quis. ff. de testi. l. iii §. itē diuus. j. eo. si cōpromissarius. in fi. v. q. vj. c. ij. & iij. aperte probatur hoc j. eo. vt circa. §. vlt. vbi dicitur in hac constitutione pœnas appositas contra non plene ꝓbantes obiecta in personā vel formā defecerit, illum intelligo deficere, si sibi incūbat onus ꝓbandi, & nō probauit. si eñ opponebat aliqd negatiue, ad qd probādum non tenebat. facit, qd scripsi de accu. super his. tunc non dr deficere eo solo, q non probat. deficeret tñ, vt puta electo vel prouiso probante ꝯtrium, ita q locus esset pœnę saluo errore ꝓbabili, de quo dicit finis, & super his uide, qd scripsi ibi in mercuria. quā posui super regulā infamibus. de reg. iu. j. obiicit in psonā de fauorabili interꝑtatione ꝓbationis horū obiectorū, vide. j. qd dixi post Inno. Host. & Cōpo. s. eo. dudum. ij. post prin. super ver. obiecta. [*beneficiis*] cōiuncta decret. si compromissarius. quam hic alleg. glo.

per

per hoc plurale & singulare, cum loquitur de persona
patet, quē in vna ecclesia esse posse pluralē, de hoc. s. ii. j.
c. i. [*triennio*] continuo. j. eod. cupientes. § cæterū. suspen-
sum ipso iure. lo. mo. sicut. j. eo. si cōpromissarius §. por
ro. fm Arch. & nihilominus cōdēnabitur in expensis. s.
de accu. accedens. non obst. q alia pœna imponit, sup
quo vide, qđ dixi de dol. & cōtuma. cū dilecti. super glo.
fi. & qđ hic no. gl. hac pœna. in fi. & fm hoc plus punit,
qui obijcit in personā. sed releuatur, quia pōt probare er
rorē, vt sequitur, qđ in alio non vr, vt dixi. s. versi. proba-
tione fm Ho. j. illud trienniū cōpletum. ita q dicit vlti.
sit cōpleta. ad hoc. ff. de suc. edi. l. i. §. qđ dicimus. eo lapso
absolutus est sine hoīs adminiculo, & vide qđ scrip. s. de
æta. & qual. cū bonæ. Arc. alle. 4. q. vj. c. pe. & vlti. & quod
no. 4. di. si qui sunt. de ele. quisquis. in gl. iij. temeritate, sic
s. de cōst. quanto. vel aliquo q̄sito colore. j. eod. cupiētes.
§. cæterū [*ingesserit*] idē verbū de cle. exc. illud. de re iud.
cū æterni. Arch. [*priuatus*] hic iunge ver vbi, vsq; ad fin.
[*spem*] spes est cupidorū, nemo enim sperat, qđ non cu
10 pit. Arch. [*fiduciam*] † fiducia in bonis, cōfidētia in malis
[*manifestissimæ*] quia apertissimis j. de exce. pia. ver. si qs.
vj. q. ii. c. vlt. in fi. Arch [*constiterit*] dicit Hosti. iudici ordi-
nario, a quo talis mia petitur [*documentis*] expone vt. j. de
exce. pia. & idē verbū. ij. q. 7. pleriq; vj. q. j. c. vlt. in fi. ij. q. 8.
sciant ipsum, q ꝯ personā obijcit, excipit em hoc a pxi-
mo dicto fm Ho. fm quē qui excipit in formā, nō audi
tur, quin in expensis cōdēnetur. fateor q si errauit in iu
re, & si error fuit improbabilis, pcedit cōdēnatio, sed cū
hic obiectus in formā sumat large, vt dixi super gl. q̄ in
cipit. electi. ita qđ cadere posset error facti, nō video, qua
re si esset pbabilis, non excusaret a cōdēnatione expē.
ff. de le. ij. qui solidū. §. ēt. de sent. exc. sacro. C. de cal. l. iij.
pbabilis. i. iusta, fm Arch. qui remittit ad id, qđ post In.
scripsi, de app. bonæ. super ver. pbabilis. ¶ Prima gl. sum
mat & diuidit. ¶ Quarta gl. q̄rit, opponit. & soluit distin-
guendo. ¶ Quinta gl. ponit, exponit dictū Inno. ¶ Gl. ele
cti. rñ. per q̄ōnem ponit antiquā opin. Ber. & ꝯriā ipsius
& Inn. ¶ Gl. secus. rñ. per q̄ōnē, ponit opi. & soluit. ¶ Gl.
sed nunquid. successiue format & soluit duas q̄stiones.
¶ Gl. Vbi enim, rationē reddit & declarat duplicē absen
tiam. secundo tractat, an veniens facto iā processu, qui
fit post lit. cont. petat libellū dari. vel contestationē fieri
vt dicit, qđ non tractat, demū quid si negetur proc. & po
nit tria dicta Inn. quæ in fi. determinat. ¶ Gl. hic æquipa
rantur, ponit quatuor æqparationes. ¶ Gl. vero soluit ꝯ-
rium. ¶ Gl. taxatione, ponit dictū & soluit ꝯrium. ¶ Gl.
hanc pœnā. primo soluit ꝯrium. secundo quærit, arguit
pro & contra soluit, & ꝯ ius rūdet. ¶ Gl. intelligo, soluit
duas q̄ōnes. ¶ Gl. nunquid, quærit & remittit. ¶ Vlt. glo.
exemplificat, notat, & remittit. ¶ In glo. sed nunquid ibi
11 [*scio*] si ꝯ plures pronunciatur † hi soli appellasse videnē
quorū noīa libellis comprehensa sunt, & ibi l. j. ponit ca
12 sum decr. quā statim alle. & ibi. §. alio condemnato. † si
debitor victus appellauit. nec ex fide cām prosequitur,
creditor cām assumit, idem in emptore, cuius auctor vi
ctus appellauit, & ex fide non prosequitur. ¶ In gl. vbi. n.
ibi. §. rati. procurator contestatus litem non cogitur sa-
tisdare. ¶ In gl. hanc pœnā. ibi [*quamuis*] vide de foro ꝯp.
c si diligenti. super gl. nūquid. & ibi [*qui crimen*] accusator
13 † qui monitus non prosequitur, extra ordinē punitur,
& refundere cogitur sumptus, quos accusatus in eā rē
fecit, etiam circa iter, & ibi [*arbitratu*] non committi-
tur pœna, si arbiter iusserat esse cal. & alter nō venit, sed
arbiter tunc mortuus erat, & ibi. electio legum. vide de
appel. vt debitus. in j. glo. ¶ In gl. secus. ibi. l. j. canonizata.
in §. statim alle. in gl. antep. ibi, sciant enim in proxi. cō-
cor. ¶ In glo prima ibi. in fi. ij. ibi. q sed, alias sed si. & ibi.
[*addicientes*] quæ duo facit. primo punit obijcientem in
forma, secundum eum, qui obijcit in personam. ibi [*qui
vero*] & hæc tria facit. primo imponit pœnam. secundo
aggrauat ibi, ad quæ. tertio excipit ibi, vbi lo. mo. dicit, q
primo ponit statutum, quod secundo prorogat ibi, hoc
autem, tertio ponit pœnam non probantis ibi, addiciē-
tes. an ille. §. hoc autem. determinet, proget, vel restrin-
gat, ibi dixi. ¶ In gl. 3. ibi [*pertinet prouisio*] s. de in inte. re-
stitutio. c. ij. ne se. va. c. inter. & ibi [*post vero non*] alii con-
tra, si appelletur a confirmatione. j. c. postq̄. & placet Ar
chi. ratio Inn. etiam placere videtur Host. est, quia const.
facta est, vt talia negotia, in quibus mora est periculosa
citius terminētur, sed in cōfirmato cessat illa ratio. hæc
ratio eo fortius procederet, quanto administrationē cō
firmati appellatio impedire non posset. j. eo. indemnita
tibus. sed per Arch. contra Inn. bene facit de appel. obla-
tæ. ad fi. & qđ ibi scripsi. Et quod not. j. eo. auaritiæ. in gl.
mæ item secundum illam rationem non haberet locū
in prouisionibus, qđ est falsum. ¶ In quarta glo. ibi [*quod
idem*] etiam si facienda sit de beneficio non vacante, pu
ta si appelletur, ne talis recipiatur vltra numerum fm
Comp. qui refert tria tempora, primum Inno. quo fuit
seruatum sic. fm Alex. quo fuit seruatū ꝯrium, tamen
quia mens constitutionis vr velle prouidere ꝯ diutinas
vacantes, quæ ratio cessat eo casu, tñ quia malum erat
inutiliter laborare & expendere propter beneficium va
caturū, quod forte nunquam habebit impetrans tertiū
tempus fuit ipsius Alex. & post ipsum quo seruatum est
primum. nam æquum est, q etiam expectās de iure suo
incertus, nec diu maneat sub spe vna, & [*vt dicit*] hoc ma
xime habet æquitatem, quando prosequitur appellatus.
¶ In glo. dixit hic. ibi [*ordinatione*] in his duobus concor.
lo. mo. & ibi [*ipse habet*] huius potissima ratio, quia puni
tur, si confirmat indignum. s. e. nihil est. & vide quod di-
xi in gl. dicebat. ¶ In gl. electi. ibi [*patet*] & j. eo. tit. quam
quam. & in fi. idem Ioan. mon. secundum quem est ra-
tio, quia tali obiectu probato nil diffinitur directe ꝯ per
sonas eligentes sed super forma. s. eo. super eo. argu. ff. de
his qui no. infa. l. Lucius. idem fm Compost. si dicatur,
electores, vel promotores esse excōmunicatos, vel suspē
sos, vel literam surreptitiam, per quam facta est proui-
sio, vel electio. nam omnes isti obiectus dicuntur in for
mam. nec obst. fm Archidia. j. c. vt circa. vbi obijcere in
formam, & contra eligentes, ponuntur vt diuersa, ut ibi
dicam. ¶ In gl. no. ibi: vt hæc, quæ dicit gl. nō quæ dicit
textus. ¶ In gl. secus, ibi [*satis credo*] idem lo. mon. & Ar
chi. ibi, quod hoc saltem, q hic dicitur circa deuolutio-
nem & citationem & quare. hæc dicam, vide no. in cle.
de procur. non potest. in gl. antepe. ¶ In gl. etiam si, in fi-
ne. ista tamen constitutio locum non habet. cum aliter
quam per appellationem diffinitur secundū Inn. Hosti.
Per. & Archidia. ¶ In gl. sed nunquid. ibi [*ratam*] j. tem-
pus quo debuisset appellare, vt not. j. eo. vt circa, in gl. di-
xit Gar. & hi sunt. x. dies, quos dicunt quidam compu-
tandos a die, qua appellatum est, q placere videtur In-
no. s. eo. auditis. Sed Archid. hic sequendo Compost. in
eo, qđ hic no. in gl. qualiter. in 4. q. dicit, quod satis est, q
ratificent a die scientiæ, & si non a die appellationis. di-
cit etiam ibi, quod is, qui non est procurator, sed amicus
appellare potest a sententia lata cōtra absentem. ff. quo-
rum appella. non recip l. j. & sic obtinuit, & absens pro
quo appellatum se iuuabit ex illa, dummodo ratificet,
vt est dictum ibi [*non prosequitur*] si autem prosequitur,
sed colludendo se succumbere permittit, dicit Hostien.
quòd iudex de hoc inquiret, quo comperto omnia re-
tractabit. s. de collu. c. fi. de re iud. cum olim. s. eod. cum
dilecti. ad hoc. j. e. prouida. & ibi Inno. & Hostien. & Ar
14 chi. vnum scias, quod † quādo neuter prosequitur. i. nec
appellans, nec appellatus, ad petitionem tertij, cuius in-
terest, nō procedetur ꝯ appellatum, nisi prius citetur. ra-
tio, quia decre. illa non reputat absentem præsentē, nisi
cum illorum alter prosequitur in ver. proxi. fm Comp.
& Archi. ¶ In gl. statuitur ibi, psonas. vbi de hoc. & ij. q.
vj. appellatore. ¶ In gl. qui currit. in fin. quæ determinat
hæc scriptura. & alibi, ut ibi no. in j. glo. & in gl. quod er-
go. ¶ In gl. ubi enim. ibi, quācunq; lite ēt nor. cont. Ho.
& ibi, quod si forsan. fm Inn. & Compo. & ibi contesta-

rionem fieri declinatorias proponat. vel iudicē recuset ſm Compost.& Guil in spec.de appell.§.qualiter. vers. sed pone ꝙ & seq.in eo vero statu, in quo causam inueniet,admittitur,si.j. vt lit.pend.c.ij.in fi.¶ In glo.de iure in fi.vt dicunt Compo.& Arch.si appellans est præsens factis prius tribus citationibus in audientia,vt est moris, videbit iudex,an sit appellatum,& an pars præsens tempora seruauerit,quibus sufficienter probatis iudex pronunciabit causam esse in curia, & procedendum in ea partis absentia non obstante,dicunt tamen hac pronū ciationibus plus ad bene esse,quam de necessitate. Dicit ergo Archid.ꝙ ex quo est in scriptis appellatum ex causa rationabili,& petiti sunt apostoli,a quo peti debeant, & appellatio sit notificata,& a præsente seruata sunt tēpora.habet appellatio vim citationis.¶ In gl. taxatione. ibi [*non potest*] in auth.de iudic.§. oportet.quæ ponitur. C.de iud.nouo iure.& ibi.§.iurare.all.§ seq.& ibi de hoc & ibi [*uideam*] quomodo in eo formetur libellus & sententia,vide in Spec.de iureiur.§.j.versic.vt autem.& seq. ¶ In gl.hanc pœnam.ibi [*quamuis*] s.de appella.interposita.§ ij.& ibi [*ad expensas*] hoc fateor in fi.litis,si fuerit victus,& sic respondetur ad rationem quæ sequitur.& ibi [*sicut pœna*] respectu recipientis, licet sit pœna respectu soluentis,vt dixi de rescrip.c.vlti.in fi.& in si. Guil. contra in Spe.de expen.§.iuxta.in uersi.quid si talis. & Cyn. in l.sancimus.C.de iu.in 4 q. quæ intelligatur de expensis contumaciç.vide quod dixi,de dolo & contu.finem super gl.sed nunquid,post prin. & ca.cum dilecti.super gl.fi.¶ In gl intelligo ibi:ſm Compo.& Inn & ibi [*defectus*] intelligo,& si negatiue defectus opponitur, quod dic,vt in tex.hic dixi.& ibi [*contra*] idem Inn.Host.& Cōpost.Io.mo.& Arch.ad hoc inducit.Hosti.singulare qđ sequitur eius,non dicit eorum,alle.etiam de excess.præl. graue.Sic etiam potens ratio,quia quodlibet eorū sufficit ad consequendum intentum, non sic quando sunt diuersa, quorum quodlibet sufficit, tamen ad diuersos effectus,vt no.de iud.exhibita.in vlti.gl.& de quo hic Io. mona.& Arch.in fi.non ob.j.eo.vt circa,vt ibi no.in gl. si autem,& clarius in ea is qui.in gl pe.¶ In gl.quę nulla in fi.vide,quod ibi no.in vlt.gl.¶ In gl.secus enim.ibi [*superiores*] adde,quod no.j.e.cupientes.§.cæterum.in gl. est ergo.vbi no an possit ordinarius in his pœnis dispēsare.dicit.Host.ꝙ dato,ꝙ iste suspensus poneret custodē qui omnia perciperet,vnde sibi ministrans,donec probabit errorem,incidit in pœnam,nisi de auctoritate superioris id faciat,quia tunc excusaretur,de offi.or.cum vocalis, alle.ff.de aucto.tuto.l.non æstimo.xix.dist.ana.& ibi idem dicit Guar.

ADDITIONES.

a ¶ Electio. An electionis appellatione veniat prouisio,uel postulatio.cle. ij.& ibi Cardina.de iud.& melius in cle.j.§.i.de præben.

b ¶ Nullum. Adde hic,quod nullus & inutilis etiam parificantur,ut not. Card.in cle.j.§.pen.de sta.mona.& in cle.ij.de procur.

c ¶ Accusator. Adde Barto.in l.3.§.1.ff.de præuari.in l.1.§. si quis autem. ad turpil.Cyn.& Bar.in l.qui crimen.C.qui accus.non pos.Bald.Cy.& Sal.in l.i.C.ad turpil.Et in quibus casibus accusator desistens non incidat in turpil.vide Ale.in l.1.§.suspecti.ad turpil.& in l.mulier.& in l.ij. pans.§.eos.per totum.ff.e.tit.& in l.quæsitum.per Bar.& Alex.eo.titu.

SVMMARIVM.

1 *Vota alternatiua hodie admittuntur in præsentationibus patronorum.*
2 *Matrimonium spirituale in quo differat a carnali.*
3 *Ecclesia,quæ sine macula est,non patitur vota sua diu eludi.*
4 *Electio ex puris debet esse pura & gratuita.*
5 *Scrutinium quot modis dicatur.*
6 *Eligere in genere non licet,nec alternatiue.*
7 *Electio debet procedere cura perspicua.*

CAP. II.

IN electionibus. Quæ fieri debent a maiori & saniori parte capituli.s.eo.quia propter. 1 Host.hoc scias † ꝙ hodie in præsentationib. patronorum bene admittuntur vota alternatiua, vt in cle.de iurepa.c.ij.in fi.& vide quod ibi no.In gl. antep.in nominationibus etiam procedit alternatiua, vt scripsi post Inno.Host.de postu.pon.c.i.in fi.[*postulationibus*] in quibus duæ partes capituli requiruntur.s.eod.scriptum. Host.quid dixit hic Archi.post Gost.vide j.eod.cupientes.parte penul.super vlt.gl.[*Scrutinium*] cum in solis scrutinijs fiat depositio voti,quærit Boat.quare præmisit de electionibus,vel postulationibus,quicquid dicat,non dij depositionem voti,sed etiam ipsam pronunciationem electionis,vel postulationis improbat[*eligendi*] innuit,ꝙ scrutinia sint legitima.q.d.si nō essent legitima, sed male facta scrutinia,non recideret in alios ius eligendi ſm 2 Inn.[*conditionalia*] † differt in hoc matrimonium spirituale a carnali,de condi.appo.super eo.& vide,quod ibi dixi post Hosti.super j.glo.de ratione diuersitatis differt & in alijs,quæ scripsi post Host.de spon.iuæ.sit ratio secundum Io.mo.quia hic exceptio conditionis sapit symoniam.i.q.ij.quam pio.sed ibi licet dare vel facere, al- 3 le.Archid.30.q.v.c.i.& c.nullum.item † ecclesia, q̄ sine macula est,vota sua diu eludi non patitur.ar.C.de spon. l.ij.non admittit ergo consensus dubios vel incertos.Io. mo.secundum quem licet matrimonium carnale sub conditione contrahi possit,debet tamē esse persona certa,alle.ff.de ritu nup.generali patet.j.de spon ca.vno.in prin.[*alternatiua*] ar.ꝙ non valet alternatiua appellatiua sed de hoc satis.j.de offi.deleg.si is cui.in gl.pe. super regula in alternatiuis.de regulis iuris [*incerta*] dicit Arch. ꝙ certum est,clarum & manifestum, sic sumitur.xj.q. 3.certum.de hæreticis.excommunicatis.§.vlt.vij. q.ij.c. vlti.ergo incertum est obscurum & non manifestum, de quo se non intromittit ecclesia.ij.q.i.nomen. & q.v, consuluisti.merito igitur talia vota reprobantur ſm eū habitis,& vbi sit plena collatio.exprimetur in ca, quare illorum votorum non habetur ratio ſm Host.Archid, 4 alle.s.eo.in Genesi [*ex † puris*] electio debet esse pura,sincera & gratuita.23.dist.in nomine domini.ver, ꝙ si prauorum.& exponit Io.mo.pura ex animo,sincera ex prouidentia,gratuita sine pacto,vt sicut ecclesia pura est nō habens maculam.xx.dist.quamuis. ita pure sine macula,vel lucro ei sponsus præficiatur [*electio*] eodem cōtextu.vnde dicit Arch.notasse Inn.hic ut addi.ꝙ si nullum tunc elegerunt consentientes pure,vel omnia vota fuerunt reproba.in nullos tunc recedit nox eorum.plus dixit in ea Inno.ꝙ si ipsi idem eligerent,antequam priuaretur potestate eligendi,teneret ipsorū electio. nisi faceret illam suspicionem pœnę,arg.ff.de don.post 5ctū & hoc in simili casu dixi.s.eo.quia ꝑ super versi.priuentē. & super gl.per istam. Quærit quid de voto electi. puta,qa dicit,consentio,si Papa mecū dispēsauerit,vel si tali placuerit,dicit non valere.purū enim dare dēt consensum electoribus,sicut & electores dāt sibi,ꝑ quod dicit,electores possent alium eligere, nisi ex gratia per ips̄ modicū illū expectare velint.Sit ergo cautus electus, vt j.terminum iuris,qui hētur.j.eo.q̄ sit.ita plene deliberet, ꝙ pure consentiat,nā si illo termino lapso reperiatur non pure consensisse,locus est ei,qđ dixit Inn.ꝙ electores eligere pñt.sed non ei ꝙ vlteriorē terminū dare pñt. x. an. Subdebat Inn plus uideri,ꝙ si electores consentiant electo in tali conditionali consensu,ꝙ eorū uota fiunt cōditionalia & reproba,nec ex illis dei electio facta sortiri effectū,nisi fiat de nouo. dicit ēt ꝑdicta vera videri, si sub talibus condōnibus electus recipiatur ad osculū, vel recipiat stallū in choro,vel obedientiā a subditis, vel alias administret,& similia,vt traditio dñi,& possessionis,bene possent fieri sub condi.ff.de acq.poss.qui absenti.ff.de iure do.dotis fructus.in fi.Et si dicas,ꝙ protestatio.vel conditio 5dicit facto,cum faciat ea,quæ sunt prælati.vel electi.de app.solicitudinem. Respondet,ꝙ non contradicit quia de concordia possunt recipere aliquem ad osculū pro prælato. & prælatus recipere obedientiam a subditis,& administratores ꝑlaturæ,& non esse prælatus.post q̄ partibus placet,imo idem si nō 5sentiat, nisi vna pars tantum.

tũ,& tunc illi,qui eum non receperunt ad osculũ,non tenentur cum hr̃e pro plato,nec illi,q promiserunt obedientiam ad hoc tenentur eum hr̃e pro plato, nisi ꝯditio extiterit,nec ea q̃ gesserit valẽt quali gesta a plato,ar. eius qd dr̃ de hærede aliqua gerente cũ protestatione, ꝙ non gerit pro herede.ff.de acq.hære. pro hære. nec ꝯ dicit,de ap.solicitudinem .qa illa duo,de quibus loqtur decre.simul ꝯcurrere non pñt.s.petere absolutionem ab excõicatione,& non renunciare appl̃oni,quam emisit, [ea vice] idest in ipsa electione tantum,de qua agitur.sic s.e cum Vincton.de sup.ne.p̃ c.ii.in fi.fm Ho.& Arch. ¶Prima gl.summat. ¶Secunda ponit tres significationes scrutinii,antepe gl.i.ponit exemplum & huius iuris cãm & ius antiquum.Scđo notat inducens quatuor similia.tertio quærit & soluit, infert ex solutione & ꝯriũ tenet ¶Penul.gl.respon.per obiectionem. ¶In gl.antepenul.ibi,mno.§ i. ibi habes primum dictum.& in l.si Titio.§.j.habes f.dm.& ibi.si ita legatum, vide in glo.statim alleg. ¶In gl.j.in fi.& primo tria in tribus reprobat, quod secundo declarat,& puniũtur ibi statuentes. ¶In glo.secunda ibi, [examinator.] Host. volens hic ponere,

5 †tresdecim modos,quibus dr̃ scrutinium.Dicit,ꝙ secũdo dr̃ examinatio personæ,quæ fit, anteq̃ ordinetur.s.e. nihil.§.episcopi.Et interrogatio , quæ fit in ipsa ordinatione,de scrutinia.c.i. Tertio examinatio , quæ fit inter electores,anteq̃ eligant formam, vel scriptores dent.s.e. cum terra. Quarto examinatio,quæ fit inquirendo vota.s.eo.quia propter,& de tali scrutinio scripto & publicato loquitur hic.Quinto examinatio, quæ fit in confirmatione,etiam si nihil opponatur.s.eo. cum nobis. ad finem.& c.nihil est.Sexto illa, quæ fit post confirmationem ante consecrationem aliquo excipiente.s.de accu sa.super his.Septimo illa , quæ fit in ipsa consecratione, de scrutin.c.j.Octauo illa , quæ fit ex officio post consecrationem fama deferente crimina prælati,quæ scrutãda sunt,de accu.qualiter.ij de simo.licet. Nono testium diligens examinatio.s.de testi.cum causam ,quæ inter. & c.venerabili . Decimo causa peccatorum interrogatio.s.de pœ.& re.oĩs.§.sacerdos.xj. Iudicis vniuersalis rimatio.xxx.q.v.iudicantem.ĩ.de fi instr. cum Ioan.§.pe. ff.de inter ac.vbicunq;.xij. alterius regni exploratio, qđ non conuenit.C.de commer.& mer.l.iiii.xiij.secretorũ cognitio,quod solius Dei est, de simo.tua nos.in fi. ¶In fin.gl.s.ibi,[scrutiniis] vt non respiciat præcedentia,& hoc per verbum eligendi.qđ sequitur. Quia ex præcedentib. ius tale non oritur,sed ortũ est,vt no.lxiij.dist.quanto,& ibi publicatis.qa alteri non oritur ius eligendi,& vide.qđ dicam sup gl.pe. ¶In gl.vel postulandi.Ioan.mo.dicit,ꝙ hæc litera erat in antiqua,sed illam nõ vidi,nec alius refert vidisse,& [vt ipse sucs] applõne electionis continetur postulatio.s.eo.in causis.cum ꝓcor.signat ꝯrium.de postu.c.pe.rñdet,ꝙ non oritur ius superiori necessitatẽ imponens licet p circunstantias gratia possit plus esse debita,sed bene quo ad postulantes, vt nequeant variare,per c.publicato.vbi satis de hoc. ¶In gl.eligo.ibi.A.vel.B.di-

6 cit Io.mo.ꝙ †sicut non licet eligere in genere,ita nec alternatiue , cũ ista sint paria.ff.de ꝯdi.inde. cũ is.§.fi. ¶In gl.antepen.ibi,[nõ tollit] super quo vide,quod no.Ho. in summa huius ti.§.j.vlti. in fi. hic autem dixit Host.ꝙ reprobatur consilium,quod dabat Ala. & G.na.scholarib.suis de talib.notis deponendis, vbi non ꝯstabat de ꝑsona vt notabant in decre.cum circa.Dicit ẽt Ho.quod per has formas multæ fraudes fieri possent concilũs,cũ in cunctis, & quia propter.s.eo. & daretur alicui via eligendi seipsum,vt si is,qui sperat eligi per decanũ , dicat eligo quem decanus eliget,vel forsan tales existimabãt, ꝙ cum alij pure consentiebant in indignum , in quem ipsi conditionaliter consentiebant, ꝙ illis pure consentientib. priuatis ad eos solos rediret electio,talibus fraudibus fuit occurrendum,de diuor. quando.ad fi.secundum Host.Et ego etiam contra hanc decre.expertus fui fraudem in ecclesia Agien. insulæ. Cæteri,q.vbi vnus ex

quatuor sperans eligi per duos consensit in illum , in quem cõsentiret maior pars, vt sic si valeret votum vinceret, si non valeret eius voto pro non adiecto habito a maiori parte diceretur electus, cum occurrendum sit fraudibus,vt prædixi,puto talem sic electum non cõfirmandum , vt sic actus iste, qui facit illum ineligibilem actiue,idem faciat & passiue.potissime quia in tali mu.l tum notatur ambitio.& ibi.[procurator] concordantias, quomodo incertitudo viciat in stipulatione , in mercede locationis, in sñia,in laudo , in legato & aliis pluri. vide in Spec.de locato.§.nunc aliqua.versi.his quare,ante medium,& versicu.lxii.& ibi [prouisione] pro & cõtra, s.eod.proxi.in princi.& ĩ.c.ij.in princi.& ibi,si Titio.§.j. Ioan.mona.all.ff.de leg.j.l.iij. de eccle. significasti, & ibi [posset dici.ĩ.de] Arch.dicens nullam dictionem posse poni,quæ sonat in condi.& licet Frãci. placeret opinio contraria,vbi dictio de præsenti, vel de futuro inest,finaliter tenet istam.Et dicit hic Ioan.mon.tale votum fuisse depositum in decanatu Xanton.si P. qui dicit se ius habere in decanatu,illius non habet,eligo B. & hoc improbat,dicit etiam,consentio in. P.non valere.si.ĩ.tempus iuris se fecerit consecrari, nam & tunc nõ potest extare conditio,nisi consenserit,nec consentire , nisi conditio extiterit. vnde propter perplexitatem non valens, ff.de verbo.obliga. Titius & Seius . imo nec ex illo voto ante conditionem poterit fieri electio,cum adhuc non sit natus consensus.institu.de verbo.obliga.§ ex conditionali ad decret.significasti,& significatum respondet, quod facto completo adiiciebatur , quod re ipsa inerat, quod reprobatum non est, quia nouum non facio . sed implicitum exemplifico. ff. si ex no. causa aga.l. fi. s. de præben.dclatum.& ibi,quia propter,vel consentio in talem,si est legitimus,quæ tamen non valet secũdum Innocen.& Host.sit ergo casus in hoc specialis , & sufficit sic scriptum esse.vi.q.iij.c.j.nam vt dicit Io.mo.licet cõditio de præsenti, vel de preterito non habeat in sui effiq pendentiam. ff. si cer. pet. cum ad præsens. ff.de iniusto rup.& irri.te.cum in secundo, tamen necessaria est causæ cognitio, an sit ita, & sic habet incertitudinem, sicut ergo certa est ecclesia,ita certum sit votum. Sit ratio se-

5 cundum Archid.quia †electionem præcedere debet cura perspicua.lxj.di.c.ij.in princi.prius ergo inquirat,& postea eligat. ¶In gl.pe.ibi,[partis ipsorum] idem Comp. nouæ ti.Ioan.mona.Fran.& Arch.ꝙ intelligas saluo eo,quod no.ĩ.eo.indemnitatibus.in magna glo. & ꝙ dicit cle.eo. tit.ꝙ circa,& ibi. [ex ipso consensu] si non sequatur publicatio scrutinij, planum est.ꝙ huius pœnæ locus nõ est, quia nec alij eligunt.& hoc etiam no. in gl. item si ante publicationem variaret deponens consentiendo pure, vt.ꝙ cessaret pœna. per quæ scripsi.s.eo.publicato.in.ij.q.

S V M M A R I V M.

1 *Clemente quarto mortuo vacauit ecclesia annis tribus , mensibus duobus & diebus decem.*
2 *Legis ratio non minus est attendenda, quàm ipsa lex.*
3 *Curia ibi est, ubi papa.*
4 *Pontifex verus est .qui a duab.partibus cardinalium fuit electus.*
5 *Præsens, vel absens diuersis modis quis esse dicitur.*
6 *Participans excommunicato per nuncium, vel literam an sit excommunicatus.*
7 *Lucem odit, qui male agit .*
8 *Publica sunt præferenda priuatis in ecclesia .*
9 *Mulier si intercessit pro pure obligato in diem, vel sub conditione, statim potest agi cum debitore.*
10 *Cardinales an debeant aliquid recipere de camera pendente prouisionis negotio.*
11 *Conclaue quid sit.*

C A P. III.

VBi periculum. Omissa.l.[innouata] idẽ verbum in consti.super cathedram.versi.nos autem innouata per concilium Vien. de sepul. du-

1 dum [prolixa.] † mortuo Clemẽte quarto vacauit ecclesia

sia annis tribus, mēsibus duobus, & x. diebus, & tunc electus fuit Gregorius auctor hui⁹ decre. merito igitur causam habuit prouidendi, attribuitur sibi, qui fecit valde commendabilem promotionem quinque Cardinaliū quod intentus eleemosinis lucra cōtempsit, sepultus est Aretij, & de ipsius canonizatione tractatur, & iam diu Pisano & Mutinen. commissa fuit inquisitio [*discrimina*] refert clericus Pisanus, ꝙ mortuo Alexandro quarto in tribus mensibus, quibus & amplius vacauit ecclesia, Mā fredus tunc princeps multas seditiones & scandala procurauit. deinde creato Vrbano illo mortuo vacauit ecclesia vltra quinque menses, & multa mala tunc cōmissa fuerunt, demum successore ipsius Clemente .iiij. mortuo inuasiones & occupationes multarum ecclesiarum factæ fuerūt. Sunt ergo ſm pericula, quia facile scismata possunt oriri, ecclesiasticæ constitutiones vilescunt, mundus in errorem labitur, & præstatur materia oblo-

2 quendi de Cardinalibus. [*ratio*] nota rationem † legis nō minus q̃ ipsam legem attendendam. C. quæ sit longa ꝯsuetu. l. j. ff. de iure pa adigere. §. q̃nis. item no. ꝙ vbicūq; habet locū rō & lex. ff. de interdi. l. j. ſm cle. & Archid. [*solerter*] .i. caute, sollicite & vtiliter. Arch. vide, quod dixi in cle. de offi. deleg. c. vno. in. vij. glo. [*Supplere*] videbit diligenter aduertēs ꝙ maturo ꝯcilio prouisum hoc est, & ꝙ melius prouidere nō poterat, quia si statutum fuisset post certum tp̄s ad alios deuolui, illi non facile ꝯuenissent, & ex quo conuenissent, possent tardare. Item Cardinales, qui inter illos patriarchas, archiep̄os, ep̄os, vel alios, ad quos deuolueretur, maiorem partem haberent, difficultates ingererent, vt ad illos perueniret, [approbante] dicit Io. mo. ꝙ ꝯsensum Cardinalium nō habuit, sed approbationem concilij habuit. Miror de Gui. qui dixit in procemio huius Grego. quod ista ꝯsti. & j̄. eo. licet canon. & c. nemo. & de offi. ordinarij⁴ editæ fuerunt post concilium, de vlt. fateor [*ciuitate.*] Sindico. dic vt. j̄. eo §.

3 porro [*curia*] ibi dr̄ † esse curia, vbi est papa, nam vbi est princeps, ibi oīa iura, C. de test. omniū, ad hoc. C. de his qui ad eccle. ꝯfu. l. vlti. in prin. [*Cardinales*] sufficiunt duo, j̄. de re. iu. pluralis, ſm Io. mo. & Arch. qui Arc. opponit

4 de decre. licet. s̄. eod. rn̄det † ꝙ ille habebitur pro summo

a Pontifice, qui a duab. partib. Cardinalium ᵃ fuerit elect⁹, intelligendū de p̄sentibus in loco, vbi fuerit electio celebranda, nā q̃tum ad locū hæc decre. illam supplet, & q̃tum ad ꝓcedendum ius eligendi p̄sentibus, vt alij suæ electioni nō p̄nt ꝯdicere. Dicit etiam quosdam dicere, sed male ſm eum, ꝙ locus est de substantia electionis p hāc constitutionem, & si alibi fiat, quam loco debito, nō valebit electio. facit, qđ no. xxxiij. di. in nomine, in gl. semp̄ .n. sic in sn̄ is attenditur locus, quo maiores iudicare ꝯsueuerint. ff. de iusti. & iur. l. pe. ff. de iudi. l. si locus. ff. de ar

5 bi. si cū dies, [*præsentes, absentes*] diuersimode † diuersis respectibus dr̄ quis p̄sens & absens, vt no. ff. de procur. l. præsens, & in Auth. de fideiuss. §. j. colla. j. hoc ad literā & stricte notat p̄sentes itra muros, absentes extra. si. s̄. de re iu. cum olim. in fi. [*decem diebus*] computandis tp̄e mortis papæ. ſm Archi. quod probat mens huius literæ & periculum moræ ſm eum multiplici motiuo credo mortē papæ occultari nō posse, tū quia Deus id non sineret in tāto suo negotio, tum quia Cardi. mos habet in tali dubio ꝓcile velle certificari, tū quia si occultatio aliqb. placeret, aliis displiceret, & vt Tullius in inuectiua ꝯ Sallustium. Respu. priuatis crescit inimicitiis, p quas veritas latere nō p̄ōt. Si tamen occultaretur, puto in his decē diebus locū esse ei, ꝙ diuerse dr̄ in cle. de ꝓce. præ. c. j. in fi. arbitrarium aūt fuit hoc tp̄s ſm Franc. dat tamen similia. ij. q. vj. anteriorum. ff. de ꝯsti. pe. l. promissor. §. j. ꝯcor. j̄. de p̄ben. si plurib. & extra. lo. suscepti. §. j. [*pariete*] qui diuisionē facit. j̄. de con. ec. vel alia. c. vno. in fi. velamina, tapeta ad caput, vel supra lectum hīc non prohibentur, ſm Archi. ad hoc. j̄. c. §. præterea. [*in communi*] sic. s̄. de vita & hone. qm̄. xij. q. j. necessaria q̃ritur, factū est hoc ſm Frā. vt illicitos tractatus non habeant, & vt citius humanū catendo commercio ad electionē procedāt, parum .n. distat a specie seruitutis, cui non datur recedendi libertas ff. de li. ho. exhi. l. ij. [*secrete*] ne aliis oriatur suspitio. xix. di. c. j. ver. quib. de poe. di. iij. adhuc instant ver. quē. n. Archi. [*omnium*] ergo vno solo prohibente non admittē tur, quasi hoc ius illis non vt collegio sed vt singulis cō petat, iuxta no ff. de ꝯsti. cum omnes. ne tanto negotio impedimentum præstetur ſm Archi. fa. i. licitum. j. dist. omnes leges. in fi. arg. [*scripturam*] facit pro Vgo. qui dixit

6 xj. q. iij. qm̄ † participantem ᵇ excommunicato per nun

b cium vel literam excommunicatū esse minori. Archi. idem notaui. j̄. de senten. excommu. constitutionem, in iij. glo. [*secrete*] putat Archid. quod hoc determinet oīa præmissa tria. i. nuncij, vel literę missionem & locutionem, & si dicatur aditus prohibitus non sequitur ꝯsacientem hac pœna ligatum. dicitur autem ſm eum secretum a secerno, secernis, & de secreto hr̄ de pœ. dist. j. §. quæcūque, alias hæc ergo. in prin. & §. ꝯ. in prin. & ver. filiam. & j̄. de hæreti. statuta. § j. & ꝙ̄ secreta facile præsu-

7 mitur vt in c. clericus. 81. dist. & † qui male agit, odit lucem, de offi. delega. consuluit. concor. & qui in luce agit non peccat. de pœ. di. j. §. hoc idem, ver. itē vbi Christus agit. ff. de ritu. nupt. l. vlt. [vno solo.] ne fiat fraus, vr̄, ꝙ omnes vno, non singuli vno, tamē bene in illis decem commestionibus potuerunt fercula variare, nec est necesse, ꝙ in omnibus vnum & idem ferculum habeant ſm Fran. [*contenti*] ipsi & eorum seruientes, licet non sit de verbis, est de mente. faciat. s̄. de sta. mo. recolentes. ſm Fran. alias prompta esset fraus, & sic etiam seruatur vndecunque. si singuli cardinales illud percipiunt suo iure bene potuerunt illud diuidere ſm Io. mo. facit. j̄. ver. pro xi. ponit exemplum de censu Apuliæ, Anglię & Ibernię [*alio negotio*] quia pluribus intentus &c. de cle. coniu. diuersis. cum concor. Francis. [*incideret*] no. in quolibet edicto iustam causam exceptam. s̄. de senten. excomm. de cœtero. & c. q̃uis. xj. q. iij. excellentissimus. & c. qm̄ multos. ff. si quis cau. l. ij. de iur. om. iud. si id quod, ex qui. cau. ma. l. j. qui satisda. cog. l. fina. Archid. [*omnibus & singulis*] concor. j̄. §. præterea, & j̄. c. proxi. Archi. [*minime requisito*] alienum enim se fecit, de elec. cum nobis olim. & c. qđ sicut. Francis. exire contingat. semel vel pluries ſm cle. [*Suffragio*] .i. consensu vel voto, sic. ff. de leg. de quibus. in fi. ff. quod cuiusque vni. item eorum. §. i. ff. de decu. spurij §. minores. j̄. eo. & alibi sumitur pro auxilio, consilio, vel seruitio. xij. q. ij. quicunque. C. de suffra. l. j. Archid. vide. j̄. eo. perpetuæ. in. iij. glo. diximus. s̄. §. sacro [*statu*] etiā quo ad compromissum si factum esset ſm cle. in cuius territorio no. quod ciuitas habet territorium. C. de episc. & cle. l. nulli. §. quod si in vico vel territorio. ff. de iuris. om. iu. l. fina. lxiij. dist. ego Ludouicus. alibi appellatur termini. C. de accu. l. curiales [*corporaliter*] de hoc. j̄. c. proxi. ver. coram. in cle. de hæreti. c. j. §. porro. in glo. ij. [*captiuat*] cōcord. viij. q. ij. dilectissimi clerici [*adstricti*] i. astringit. [*Petri*] vide. quod no. in clemen. de iureiuran. romani. in. v. glo. [*obligationis*] pro eodem ponuntur hoc verbum & duo præcedentia, licet aliqua sit differentia inter ista, vt no. ff. de pact. l. j. C. de legi. non dubium. Archid. [*condicti*] quasi simul dicti, puta, quia contradixerunt cardinales, quod non eligatur, nisi de collegio. Archi. vel aliqui fecerunt ligam [*intendimenti*] vt cum dicit aliquis electorum si talis esset papa, & esses, papa, vel his similia. Arc. [*quærant*]

8 ad Phi. j. & hæc exponitur. viij. q. j. sunt † in ecclesia publica præferenda priuatis, & de hoc, supra de postul. bonę. j. cum concor. [*idoneum*] ſm possibilitatem humanæ naturæ, non secundum celsitudinem dignitatis. xi. dist. nonnos. & c. seq. ſm cle. Io. mo. & Archi. qui etiam all. j. q. ii. c. j. in fin. [*dato*] hic tractat Archid. id, quod no. j̄. eod. si cui. in glo. no. [*pœnitentia*] in foro animæ infligenda secundum cle. Io. mo. & Archi. [*laudis*]. Sic. C. de famo. li. l. j. [*insignibus*] concor. s̄. eo. lib. de rescript. statutum. post princi. [*rumor*] quia rumor non probat, de eo qui cog. consang. super eo, ideo præmittit indubitanter, & subdit

veritatem

veritatem ſm Archi.[*ſublimibus*].i.angelis & ſanctis cõ ceſſum, quod dic, vt in conſti.ſuper cathe.poſt prin.& §. hmôi innouata per côci. Vien.de ſepul. dudũ.[indicãt] id eſt iniungant, vel præcipiant, & producit ſecundã, quia corripit, ponitur pro adnunciare, vel manifeſtare ſic ponitur.ſ.de furtis, qui cum fure, & tunc declinatur indico cas. ſed primum indico indicis, & vide qđ dixi.ſ.co. meſſana. ¶ Prima gl. ſimul diuidit & ſummat. ¶ Gl no. q prin. rñdet per ob. quam ſoluit & incidẽti q̃ remittit, ſecundo q̃rit, arguit pro & ſoluit. tertio quærit & ſoluit. ¶ Gl. q ſi quærit, ponit dictum Hoſt.& ſoluit. ¶ Glo. ponẽ. quærit, arguit negatiuè & ſoluit ꝯtrium. ¶ Gl. quid ſi, rñdet per quæſtionem. ¶ Gl. tenentur. q̃rit & remittit. ¶ In gl.iij.ibi.l.j.§.alij. vide de iur. ca.c.ij. ſup prima glo.

9 ¶ In gl.no.q ibi aliqñ.§.ſi ſi pro pure obligato mulier interceſſit in diem vel ſub condit. ſtatim agi poteſt cũ debitore. ad quid.n.ſperatur dies, vel cõditio, cum in ea cã ſit, vt oĩmodo ſuſcipere debeat actionẽ, & ibi.l.j §.q yo, ro.aliàs quod aũt. Si miniſter alearum furto damnũ patiatur, iudicium ei non dabitur, & quia ſic ſimplr loquitur edictum, intelligitur ẽt de rei perſecutorio, nedũ de pęnali, & ibi.§.qđ ait. vide.ĩ.de re.iu.qui ad agendum, in j.gl. ¶ In gl.ſi.ſi.ibi, ſi locus, vide hanc & ſequen.§. ſi arbiter.de ap.ex parte.j.ſuper gl. ¶ In gl.quid ſit.ibi.§. territorium. vide.ſ.e.li.de conſti.c.ij.in gl.pe.& ibi, inſulæ Italię ſequitur, pars Italiæ ſunt, & cuiuſque prouinciæ, & ibi notionem.§.j.continens prouincia Italiæ dr̃, q̃ Italiæ iuncta eſt, vel modico freto diſtat. ¶ In gl.C.de nup.ibi [*eis*] vide, qđ no.de iureiur.tua nos.ſuper.j.gl. Et ibi,[*nullum*] ẽ per iuſiuran.exactum in emãcipatione a filio, filius nõ tenetur ad operas, pietatem.n.debet patri, & non operas, & ibi.[*ſiquis inquilinos*] in ſi. vide de iureiur. quẽadmodũ, ſup gl.ſic pater, & ibi.§.gñaliter. vide de trãſac.ꝯſtitutus, ſuper.j.gl. ¶ In prima gl ibi, [*quomodo*] nõ loquor de mõ formæ, ſed de mõ inuectiuo accelerationis, vt etiã dicit Io.mo.& ibi,[*reſidebat*] hanc Ioan.mo.ſubdiuidit, qa primo tractat de car.ingredientib.conclaue.ſecundo de nõ ingredientib. vel exeuntib.ibi,[*ſane*] iterũ primo duo facit. primo tractat de expectatione abſentium, & de ipſis ingredientib.conclaue, & de ſeruientib.eorum.ſcđo ibi, in eodẽ, dat modũ habitandi ꝯclaue, & hoc facit q̃nq;. Primo prohibet velamina. Secundo ibi.§.nulli, ꝓhibet acceſſum, miſſionem nuncij vel ſcripturæ, & ꝯfacientes excõicat. Tertio.§.in conclaui, dat modum habendi ci-

10 bũ & potum in conclaui. Quarto ibi, prouiſionis,† prohibet pẽdente ꝓuiſionis negotio aliqd per cardinales de camera recipi, & punit ꝯfacientes. Quinto ibi, idẽ prohibet cardinales alij negotio intẽdere, duos caſus excipit, in fi. Boatinus in diuiſione concordat, & aliud hic non gloſſat. Fran, diuidit in.vij.partes, & primã ꝑtendit vſque ad.§.verum ſi, qđ abſit, ſcđam vſque ad.§.ſane. tertiam vſque ad.§.porro, in alijs concordat. clericus Piſanus, facit.viij.partes.in ſcđa cõcordat. tertiam facit ibi. in ꝯclaue. quartam ibi, prouiſionis. quintam ibi. idẽ. ſextã ibi, ſanẽ. ſeptimã ibi, ꝑterea. octauam ibi, certum, vſque ad finem. ¶ In gl.gñali ibi,[*reuocata*] Io.mo.dicit, q fuerat ſuſpenſa, & quia ſuſpẽſio non fuerat in ſcriptis redacta, iõ illam ſuſpendit quo ad omnem ipſius affectum, & ob hoc Guil.noluit hanc decre.textualiter gloſſare, ſed ꝓſequebatur hic tredecim ſpecialia in electione papali, & circa illa formabat aliquas q̃ones, quas vide in decre.licet.eo.ti. Bar.aũt nil gloſſauit in illa niſi excuſatione ꝑtermiſſionis gloſſandi, & ibi.[Adrianum] q de Fleſco & nepos In.iiij.& vixit min⁹.xl. dieb.& ibi[Io.] iſte.xxj. fuit Hiſpanus, prius vocatus Petrus, & fuerat Tuſculanus cardinalis, de hoc cõmendatur, q ſe pauperib.& diuitib.cõ munẽ exhibuit. ad reuocandum aũt ꝯſtitutionem mouit eum, qa mortuo Gregorio huius decre. auctore ſeruata illa ꝯſtitutione ſubrogatus fuit Inn.V, qui fuit Burgundus frater ꝑdicator & doctor ſacræ paginæ, & vixit q̃nque menſib.& duob.diebus & poſt eum in creatione Adriani ẽt ſeruata fuit hæc ꝯſtitutio, q paruum vixit, quo mortuo in electione ẽt ipſius Io.ſeruatus fuit effectus ꝯſtitutionis, quia vero ẽtq̃ plures cardinales tunc deceſſerunt, æſtimatum fuit, q illorum mors cã fuit reſtrictio huius ꝯſtitutionis, iõ per eum reuocata fuit, vel ſuſpẽſa quo ad omnẽ ipſius effectum. ¶ In glo.no.q ibi,[*tantum expectari*] idem clericus Pi.Fran.Io.mo.& Archi. dicentes, q ſic interp̃tata eſt ꝯſuetudo, & ibi ſm Guil. idẽ Io.mo.& Arch.addentes rõnem, q hmôi dies ſunt ẽt ꝑparatorij incluſionis, & ibi eo.ſ.cardinale abſente, & in fi. idem Ar. ¶ In gl.ꝑſentes, in fi.idem tenet Ar. ¶ In glo.ad idem.in fi.& cle.de hære.c.j.§.ſane.& C. de cuſto.reorũ, l.iij.in prin.ff.de leg.iij.ſi cui ædes, vt illud con.aliquid ad

c dat, ſolet dici conclauę c † q pluri b.clauib.clauditur, vel

11 q ad plures claues itur. ¶ In gl.xviij.in fi.& C.de teſta.cũ antiquitas. Arch. ¶ In gl.no.canonẽ.ibi eos, & ſunt.32, quinquaginta duos inductos p clementinas ibi collige de ſen.exc.c.j.in gl.eſt ſci. ¶ In gl.ita, q ĩ fi.erit cũ rota ad modum monialium ſm Frã.Vercel.vel cum berris ferreis circũdata ſecundum eum. ¶ In glo.liceat, alias in fi. idẽ Io.mo. ¶ In glo.vide.ibi, re integra, ſi.expoſitio, ff.de pecul.l.quot.§.ſi creditor. C.quorũ bonorum.l.ij.& ĩ fi. alibi dr̃ itegra, donec in negotio aliqd geratur.ff.de poll. l.j.§.corpuſc.alibi quouſque interſit.ff.de ꝯdi.ob ca. ſi pecuniam.j.rñſo, ſm Io.mo. Arch.& cle. ¶ In gl.qđ ſit.ibi, diſtinguitur. facit.lxiij.di.ego Ludouicus. & in fi.idẽ Io.mo. ¶ In gl.no.q ibi,[*celebrare*] ꝯtrium fuit hic terminatum per do.Hug.de Vercel. & facit id, qđ poſtulatur.c.j. ver.ſed vide, & ibi dixi q̃tum expedit de q̃one. ¶ In gl.qa tunc.ibi, canonis hoc ſtatuentis pp bonum publicũ & pp ſuperioris defectum, bene facit.lix.di. ſiquis pecunia, & in fi.alios vide.xxiij.q.v.princeps.in gl.ij. ¶ In gl.tenentur.ibi, exceptio ẽt hæreſis, ſecundum cle.& Arch.qui recitat hic, quod ſcripſi in decre.licet.ſ.v.gl. ¶ In gl.a.l hoc, in fi.& vj.q.j.ſi oĩa. Ar. In glo.C.de.ibi, q eis, & in corpore vnde ſumpta fuit col.v, ſcruitas non ſolum fide &c, poſt princi.& all.hic Arc.quod ibi no.in glo. ſed quare. ¶ In glo.xxiiij. in fi. quod multum valent orationes iſtorum.all.Io.mo.xlv.di.diſciplina, circa fi.xiij.q.ij. animæ, vide in cle.de reliqui.c.vno.ad fi magnæ glo.

ADDITIONES.

a ¶ Duabus partibus cardinalium. Adde, quod habetur in.c.licet.de elec. & quod refert Bal.& in tracta.ſeiſma.

b ¶ Participantem. Adde hic, quod habetur in.c.ubi.§ nulli etiam ſalſ.de elec.in vj.glo.& Card.in cle.fin.in prin.de ſent.excom.

c ¶ Conclaue. Adde hic, quod refert Barto Cep.de ſer.vrb.c.xliiij.& in l. quod conclaue.de dam.infect. Card.in cle.j.§.ſane.de hære.

SVMMARIVM.

1 *Edicere eſt regum proprie & imperatorum.*
2 *Literæ quum inducuntur ad probationem rei geſtæ debent eſſe tales quod fidem faciant.*
3 *Literis authenticis pluriũ prælatorum in alterius præiudicium creditur.*
4 *Teſtes an debeant iterum iurare coram iudice, ad quem appellatum eſt.*
5 *Iuramentum nunquid ſit præſtandum in cauſa principali ab eo, qui ſe opponit per modum exceptionis.*
6 *Adherens alicui vnus ſpiritus eſt cum illo.*
7 *Peremptoriæ, quæ requirunt longam indaginem, licet non veniant ante litem conteſtatam, illæ tamen, quæ ſunt in euidenti ſtatim repellunt agentem.*
8 *Petens rem ſibi ex iuſta cauſa traditam a non domino auditur a prætore.*
9 *Procurator habens ſpeciale mandatum defert iuſiurandum.*
10 *Cauſa beneficialis dicitur grauis.*
11 *Opponere in formã an poſſit is, qui admittitur ad excipiendum.*
12 *Obiectus in perſonas eligentium an proprie dicatur in formam.*
13 *Conſtitutio interpretans an habeat locum in his caſibus, in quibus ius interpretatum.*
14 *Fides de iuramento quando ſit in inſtrumento an omnia præſumentur ſolenniter acta.*
15 *Tacens habetur pro conſentiente in re appetibili, ſecus tamen in re onerosa.*

CAP.

CAP. IIII.

VT circa. [*Beneficiorum.*] Côiuncto verbo, formam, quod sequit. arguit. Archi. ad id quod dixi. s. c. i. sup verbo, forma [*edicto*] sumitur pro præcepto, & dr proprie regũ & imperatorum. vnde Luc. ij. Exiit edictũ a Cæsare Augusto. Sed & inferiores ponunt edicta vt. j. de sup. ne. præ. romana. in prin. de hoc. ij. di. constitutio, [*aliqui*] ita minas ꝯprehẽdit ſm Io. mo. vide. s. c. j. in gl. ij. Et pp hoc. s. quia spretis oppositis sit electio, ꝓuisio, vel postulatio. vel qa iam facta est de igno. vel ꝯ formam appellari opponentes, ergo qui non appellant, nõ tenẽtur iurare. hoc. n. iůs, qđ a iure discrepat, non est dilatandũ

2 se. Guil. & Arc. j. de reg. iur. q̃ a iure † cũ literæ inducãtur ad probationem rei gestæ debent esse tales, quæ fidẽ faciant, sicut & instrũm debet esse tale, quod probet, & iõ dixi publica ſm Archi. q non credit sufficere literas sigillatas sigillo epi. nisi adsit testium subscriptio, vel nisi id habeat côsuetudo remittẽs. vj. q. ij. placuit. iiij. q. ix. testes. in. j. gl. maxime cũ hæc cõstitutio sit pœnalis, dicit ergo, ꝙ priuatæ literæ non faciunt fidem de applone vel iuro præstito, ꝙ necesse est, vt. j. colligitur, ad hoc xxx. q. v. l. t. in certa, v. c. q. ij. quis. s. de proba. qm̃. nec sufficit testificationis epistola. vij. q. j. qualiter. in fi. in ꝯrium alle. s. de solle. ij. vbi de hoc, de sent. exc. cum medicinalis. xi. q. iij. curæ, s. de tre. & pa. c. j. de re iu. ad ꝓbandum, dic̃ pôt ſm eũ,

3 ꝙ † creditur auctenticis literis pluriũ ꝑlatorũ in alterĩ ꝑiudicium, vt patet. s. de ma. & obe. cũ in ecclesiis, de pur. ca. c. pe. de arb. non sine & no. Inn. in præ. c. qm̃. in prin. ꝙ sic seruat curia, dicto vero, vel literę vnius non. vj. q. ij. per totum, xxxv. q. vj. §. viij. vbi remittit, nisi forsan esset cardinalis, de app. cum parati. & ca. ꝯstitutus. ver. intellecto. vbi id tenent Gos. & Ho. Inn. de priuil. cum olim essemus. de testi. cum a nobis, fallit in fauorabilibus, in excôicatione quę medicinalis est. ii. q. j. multi. ꝯtrarium. ij. videtur Archi. quod pp literam solius epi quis cadat a iure suo, nisi adsit adminiculum, vt habeat subscriptionem testium, q̃ facit scripturam auctenticam, de procu. c. j. vide, quod plene dixi de ꝓbationibus post cessionẽ. sup. j. gl. [*persona auctentica*] quia. s. præest iurisdictioni, & est casus, quod creditur vni ꝑsonæ auctenticæ, ad hoc. lxxxvi. di. tanta. vbi de hoc, & xix. placuit. & viij. q. ij. c. j. Guil. dixit. id côtingere pp iurisdictionem, cui præest, vt qa eps, vel eius officialis, vł alia ecclesiastica, vel secularis ꝑsona iurisdictionem habens, vel sigillũ auctenticum de iure, vel ꝯsuetudine, de fide instru. c. ij. & c. cum dilectus. Arc. reminit ad ea q̃ post eũ dixi super ver. literis. [*super hoc*] .i. sup his q̃ in formã obiiciunt, vel personas Arc. & sup iuro præstito, de quo sequitur [*perhibeant.*] quidam dicũt coram iudice, coram quo tractabitur cã, alias dicto ipsorum nõ staretur. ff. de testi. l. iij. §. item diuus, qa nõ testimoniis &c. de coha. cleri. tua. Tu dic verius, ꝑhibeant instrõ publico. vel patentibus literis sup applone confectis, nec. n. intendit hæc litera, ꝙ illæ personæ testificaturæ vadant ad curiã, non ergo esset satisfactũ ꝯstitutioni, nec mens ꝯditoris, si tabellio, vel auctentica ꝑsona de hoc fidem nõ faceret in instrõ, vel literis sup hoc côfectis. ſm Arc. [ꝑsilio.] per se, vel specialẽ procuratorem,

4 ꝙ dic vt. j. de procura. iurõ, quærit Arch an † illi iterum iurent coram iudice, ad quem appellatũ est, vł ꝙ nõ. C. de iura. ca. auctẽ. hoc sacrm. Refert quosdam dicere ꝙ si per modũ actionis impugnant, non iurabũt de calũ. sed de veritate, de iura. ca. literis. alle. in ꝯrium. j. de iura. ca. c. j. §. vlti. rñdet, illud intelligi, qñ non præcessit tale iuramentum, quale hic. sed hic præcessit ad aliam finẽ. s. ad formam seruandam non iudicialiter. item potuisset fieri non calumniari, & hodie sic. item illi dicunt, ꝙ si ꝑ modum exceptionis impugnant. iterum iurabũt, ad hoc. s. eo. cum dilecti. non ob. quod iurauerit, vt hic dr, alle. ff. de damno infec. qui bona. §. si quis. ff. iudi. sol. cũ

5 apud. Quærit etiam, nunquid † ab eo, qui se opponit per modum exceptionis præstandum sit in cã principali iuramentum, de quo hic loquitur, vł quod non. sed ꝓstabitur illud, quod non maliciose non opponit, vt in decre. cum dilecti. dicit, quod præstabitur iurm de calumnia nõ per formã hic expressam, sed si in modum actionis se opponit. iurabit de veritate dicen. ita s. eo. dudum, ij. & de calũ. j. de iura. ca. c. j. in fi. [*possit*] quod intelligit de illis, quorum probatio sibi incumbit poterit. n. opponere se non citatum & similia. non ob. iurm ſm Guil. ſm quem no. duo iuranda, nec sufficere alterum probare. signat Archi. ꝯtrium de decre. interpositia. s. de app. vbi sufficit probare applonis cãm esse legitimam. Dicit, ꝙ hęc forma traditur specialis, ſm quam in causis electionum appellari oportet [*adherentes*] idem verti. j. de re iudi. ad apostolicæ. ver. volebat. s. de postul. c. j. ver. nec valet

6 s. de accu. olim & purificatur, quia † qui adheret alicui,
a vnus spiritus est cum illo, de summa tri. damnamus. sic, ff. de rei ven. q̃ religiosis, & est si de offi. deleg. c. j. [*interdictam*] ꝑpio iure, ad hoc. j. e. q ꝯ. in fi. & putant Io. mo. & Archi. quod cũ imponatur pœna applonib. in nõ agẽdo quod talis exceptio ante li. ꝯt. possit opponi, inducũt notata ꝑ Inn. j. de li. ꝯte. exceptionis. de rescri. ꝯstitutus. sic ꝑpo. eo. s. cũ dilecti. in fi. facit. j. de ap. romana. §. si vero, Io. mo. multum diffuse hoc prosequitur dicens, quod cũ hæc exceptio sit ꝑsonæ repulsiua, est dilatoria ad instar accusatoris, q repellitur, qa iurauit nõ accusare. s. de acc. veniens, & accusare vł in cã bñficiali excipiens & appellans, in auth. de sanct. epis. §. si qs aũt coll. ix. item hic disputatur de ineptitudine formæ. sa iure improbatæ. ergo veniet ante li. ꝯt. item si diceretur hæc exceptio peremptoria est tñ de re finita. ergo veniet ante lit. côte. vt præ. c. exceptionis. & dato quod nõ sit de re finita, est tamen de nullitate applonis, & sic venit ante lit. côte. vt præ. §. si vero. Sicut ergo in côibus apploibus a prin. cognoscit, an sit appellatũ an in scriptis, an. j. x. dies, an expssa cã, sic & in bñficiali. an fuerit hęc forma ꝑpetrata. item licet

7 † peremptoriæ, q̃ requirunt longã indaginẽ, nõ veniant ante litem conte. illæ tñ, q̃ sunt in euidenti, stati repellunt agentem ad hoc. ff. ad exhi. l. iij. §. ibidem. C. de côpen. l. fi. & C. de fal. l. iiij. item exceptio iuris, quã probat inspectio facilius dẽt admitti, q̃ exceptio facti. Et hoc ꝑcipue vbi ad appellationis corroborationem nil allegat appellans, & defectus appellationis est euidens, facit. j. de ti. ꝑs. qm̃, nisi q̃rit Io. mon. an ad ista tria excepta admittatur appellãs repulsus, qa formã nõ seruauit, arguit ꝙ nõ, ne sit par cã delinquentis & nõ delinquẽtis, ꝯ id ff. quod vi aut clã. l. serui. tenet ꝯrium cum ꝓuidere non potuerit, alle. de exce. pastoralis. de offi. dele. insinuãte, & sic est terminatum in cle. eo. ii. côstitutus. §. insup uer. preter [*emer serint*] ꝯcordias vide. j. eo. nulli. in. v. glo. & sup. illa [*supuenerit*] ꝯcor. ſm cle. ff. de eden. argentarius. §. vlt. dat Arc. exemplum, cũ testes, q mortui reputabãtur in remotis, nouiter redierũt, at s. de test. vltra. j. de exce. pia [*iniqua*] vt quia tpe applonis electus erat excôicatus, ꝑiurus, aut alias criminosus, ꝙ ignorabat appellans iurm, non ob. ꝙ prius aliqua expresserint. & tunc iurauerit ſm cleri. & Guil. [non plene] no. ꝙ illud plene, qđ ponitur. s. c. j. de non ꝓbantibus obiectus in formã intelligitur repetitũ circa nõ ꝓbantes, q̃ obiiciunt in personam, vt hic patet expsse [*personam*] no. Arch. per hoc singulare, ad qđ notat s. c. j. in glo. elect. ¶ Prima gl. summat & diuidit. ¶ Gl. omnium. tñ. per q̃stionem & sol. obiicit rõni solutionis, q̃ est. indefinitã æqpollere vłi. obiectioni rñdet. ¶ Gl. Idest gñali. ponit. vj. modos cognoscendi legem gñalẽ. ¶ Gl. quorum, soluit q̃stionem & ponit obseruantiã curię ¶ Gl. ad papam. rñdet per q̃stionem, ponit opi. Guil. & ꝯ Gat. quã approbat. scdo ponit dictum Gat. hodie reprobatum. ¶ Gl. qd ergo, quærit, alle. pro, soluit ꝯrium, finis gl. dat ꝯsilium. ¶ Glo. ꝑ hoc, primo soluit duas q̃stiones. scdo q̃rit opi. Gat. & ꝯriam Guil. quam approbat, at gl. sed addo, approbat primã ¶ Gl. pone. q̃rit & soluit. secundo soluit q̃stionem. tertio consulit. ¶ Glo. si aũt, q̃rit, opi. ponit, ꝯrium soluit. ¶ Gl. dixit Gat. tñ. ꝑ q̃stionẽ,

au

ad quam ponit opi.Gar.& ɔ̃riam Guil.¶Gl.alius,q̃rit & sol.¶Gl.pe.m̃.p obiectionem de r̃s p̃sumitur, soluit, secunda pars tñ.per q̃stionem & sol. ¶In gl.ij.ibi.l.j.vide ĩ c.cũ in rem casu,sup gl.sed nonne.¶In gl.iij.ibi in fundo.vide de simo.nobis.super.iij.gl.¶In.iiij.glo.ibi,& eos ibi,quam.n.cura aut diligentia consequi possumus, ne nobis aliqs damnũ inuadet,& ibi,natura,legtur, rerum est,vt plura sint negocia,quam vocabula,& ibi,ab Anastasio, q circa lites versantur legẽ Anastasij fraudabant suis machinationib.ɔ̃ quas ibi puidetur. ¶In gl.oĩum, ibi l.iij.p̃ses purgat puinciam suam malis hoĩb⁹,nec distinguitur,vñ sini,& ibi illæ diræ cedunt legato, vt in.l.sequentib.& ibi,pluribus rñ,valet enim testõr dicit,hæres meus,sicut diceret,oĩs h̃rs me⁹,hoc dicit ista & l.si ita relictũ,& ibi.§.vtrũ.in fi. eorũ qđ, q̃ obiiciuntur,nõ feci.i. nihil eorũ feci.¶In gl quorũ.ibi,animaduertẽdũ edictũ p̃toris,qđ me.cã gestũ fuerit &c.locũ h̃et siue singularis, siue corp⁹,vel collegiũ metũ intulerit. ¶In gl.ad papã, ibi,p̃ses.l.iij.est,vide.s̃.sup glo.oĩum.& ibi,aĩaduertendũ,

8 vide.s̃.sup gl.quorũ,& ibi de p̃cio † petens rẽ sibi ex iusta cã traditã a non dño audita p̃tore,& qa non distinguit, an soluerit p̃ciũ vel nõ,nec nos distinguamus. ¶In glo. qd ergo.ibi,sed ex dolo.§.fi.in actione de dolo designari oportet,cuius dolo sit factũ,licet secus in actione,quod met.cã.¶In gl.p hoc.ibi l.iij.vide.s̃. sup glo. oĩum,& ibi, aũt,sed iudex.canonizata in p̃ma ɔcor. ¶In gl.p̃stito, ibi.§.fi.vide in.c.quia pp.sup gl j.icõtinẽti. ¶In gl.si aũt, ibi,circa,vide de re.ex tenore sup vl.gl. ¶In gl.dicit Gar. ibi.l.bonorũ.pe.est quã vide.j.c.ij.sup gl.sufficit.¶In glo.

9 pe.ibi.§.pcurator.pcurator † h̃ns speciale mandatum defert iusiurandũ.& ibi.[*in pecuniarijs*] põt quis in causis pcuratorem ɔ̃stituere,etiam si id exp̃sse nõ ɔcedatur. ¶In gl.j.ibi f̃m Bar.& Io.mo.¶In gl.oĩum.ibi.c.j. ad fi.& j̃.q. iij.saluator.in fi.s̃.de priuilegiis qa circa,& ibi,[*hęc decre.*] idem Io.mo.& Archi.q dicit,sic seruari,inducit, q causa

10 † bñficialis dr̃ grauis.s̃.de pc.q̃relam, & ibi, necessaria, vel impossibili negatiuẽ sumpta,vt hõ nõ est lapis. ergo nullus hõ.Io.mo.& ibi , de trans.c.j. ad idem.ff.de leg.iij. Iulianus.j.rñ.cum.i.gl & qđ no.de dona.pastoralis, in gl. ij.& ibi si pluribus,& ibi no.In.j glo.dr̃ia inter vniuersale distributiuũ,vt qlibet,& collectiuũ,vt oĩs.& in fi.de hoc, s̃.de ɔiu.lepro.c.ij.in gl.pe.p Dy. j̃. de reg.iur.sup rubrica, plenius p Iac.de Bel.ff.de pi. ac.si necessarias.§. si annua. ¶In gl.quorũ interest,vt in cle.eo.tit.ɔ̃stitutionẽ.§.sanẽ, in princ.& ibi tenetur,idẽ Io.mo.all.j̃.de test.p̃sentium, & remittit.j̃.de re.iu.in gñali. & ibi.[*canonicos*] supple vel alios vocẽ habentes & æquitatẽ habent,quasi temere iurarent formã nõ seruatam, q in electione nõ fuerunt, sed parum,valet hæc rõ.& in fi.vide, quod plene scripsi post Inn de accu.sup his.in gl.dicit hic Inn.vbi inuenies

11 iuuari eius opi.no.s̃.c.j.q † oĩs, q admittitur ad excipiendum,opponere possit ĩ formam. itẽ an hęc exceptio,q non interest,admittatur post lit.ɔte.videẽt,qđ ibi scripsi post Host.in gl.ad excipiẽdum, vbi inuenies in ver. dicit etiam Inn.quis probet,cũ obiicitur defectus formæ. In additione.si ergo.in fi.& approbat, qđ clare notauit hic Io.mo.& Arch.obstare,vt ibi no.in.j.glo.¶In gl.vt qa,in fi.dixit Guil.hic,reprobari opi.Inno & reprobari opi.Ber. antiquã,de quibus.s̃.c.j.ĩ gl.electi.dic vt ibi, idẽ vr̃ repro-

12 bari,quod dixit ibi Inn.& Compo.q † obiect⁹ in p̃sonas eligentiũ propriẽ dicatur in formã, hic.n. ponit ista vt diuersa,sed dicit ibi Archi. q hoc fit pp similitudinem, quam habent obiectus ɔ̃ eligentes & electos.i.criminũ & defectuum. ¶In gl.ad papam.ibi,f̃m Guil.& Arc.&

13 ibi loquitur,q † ɔ̃stitutio interp̃tans locum habet in his casibus,in quibus ius interp̃tatum,aucten.de fil.ante instru.do.natis,circa fi.coll.ij.sed ista dici non põt illius interp̃tans.nil.n.declarat in illa dubium vel obscurum,& ibi. c.sc.& c.indẽnitatibus.§.porro,& ibi vide , & ibi.f̃m Gar.cle.Pi.& Io.mo.alle.eadẽ iura,& facit cle. eo.ti.cõstitutionem.in prin.qui etiam sic gñaliter loqtur, & in ca. pcurator.& c.constitutio,& sic vr̃, q iura Bonifa.faciũt

pro vtraq; opi.sed vide q̃ dicam j̃.c.is qui.sup iiij.gl.& ibi f̃m Gar.& cler.hic.¶In glo.facto.in fi.idem Io.mo.¶In gl.testimonialibus.ibi f̃m Gui.& Io. mon.& ibi,p̃ualet, nec expedit ecclesiarum expeditioni ĩstare hoc casu pbationi testium,in qua duæ reprobationes fieri possunt s̃.de test.licet tertia,& j̃.de testi.c.j. ¶In gl. quid ergo,ibi repellit,hæc ɔ̃stitutio,non prouidet circa repulsionẽ,sed circa ppositionẽ & multa valent in pbando. C. de pba. siue,quæ non valent in pponendo, vbi ius præsens allegari oportet,ff.de rei ven.l.i In rẽ.in pri.Io.mo.concor.q no.j̃.is q.in gl.pe.& ibi,& tutũ est , sed nõ necessariũ f̃m Arc.cum l̃ra dicat hic ca.q̃ hoc no.j̃.c.c. is qui.q ẽt bene facit.Gar.tñ dicit nihilominus interlocutũ,q nõ sufficit iurare , q credat oĩa &c. nisi ẽt addat & singula , q hic placet Io.mo. ¶In gl. per hoc.ibi f̃m Guil.Io.mo.& Arch.& ibi no.tangit,ad idem cle.de hære.c.j.ver.porro, & ibi vide in gl.ij.p qđ decido,quod hic no. Arc.& ibi,licet illud in legibus cõibus,hic loquimur, cũ vna gñalis, alia specialis,vt in casu.l.scio.ff.de poe.Io.mo.& Arch.& ibi verius,idem Io.mo.& Arch. ¶In gl.pone.ibi,palam, idem Io.mo.& Arc.qui dicit, q sic seruat curia illud , & probat l̃ra.j̃.q̃ sic exprimit,nõ dicit, expresserunt , & ibi f̃m eosdem.Io.mo. & Arc. & ibi f̃m eos,ɔcor.Io.mo.&

14 Arc.in fine,q tñ nõ placet Guil.qui dicit,q † ex quo in instr̃o fit fides de iur̃o,oĩa p̃sumentur solenniter acta.in sti.de fideius.§.fi.C.de ɔ̃.& cõ. sti.l.i.sed vt dicit Io.mo.& Arc.illud verum de qualitate intrinseca, secus in extrinseca ff de pub.l.quęcunque,ad h.Et inducit Arc. qđ no. Compo.s̃.co.cũ dilecti,ad fi.est ergo necesse ẽt de qualitate iur̃i,q̃ de substãtia est,fidẽ fieri. ¶In gl.si autem,ibi, quædam.s.Gar.& ibi intendit idem Io. mo. ¶In gl.dixit Gar.Io.mo.& Arc.& ibi,interlocutum, & Archi.dicit ẽt sic tenere,& ibi j̃.rp̃s,de illo,qui post ip̃s adhæsit , tenent Io.mo.& Arc.hic , quod quo ad ipsius incõmodum tenet pp intentionem cũ ope subsecuto.s̃.de biga. nup.ad id.C.de li.cã,cũ p̃cũ.in Auth.de his qui ingre. ad ap.§.illud.colla.v.nõ ob.q non sufficit facere facto,ff. qñ di.le. ce.q pupillæ.de vet.ob.ɔtinuus.§.cũ quis.C.si mã.ita ali. fu.vt ma.l.ea quidẽ. nã vt dicit Io.mo. in gñe loquendo dẽt intelligi,q de iure fiat,vt.l.q pupillæ,& ff.de ɔdict.inde.si pcurator.circa fi.& s̃.de ver.sig.sup quibusdã. Si vero factũ vt narrat,esset ĩprobũ,nõ sufficeret de facto fieri,vt d.§.cũ quis,vbi vero factũ de sui nã possit fieri de facto & de iure,& ɔditio p̃sonę exercentis illud factũ alias legitimũ nõ posset de iure implere, satis est, quod ĩpleat de facto,vt ĩ casu pposito,ad id, ff. de hæredib.§.si Titius rõ,quia minor est habilitas hoc casu q̃ p̃cedẽti . Quærit ẽt hic Io.mo.an sufficiat tacita adhesio,ponit hos terminos , appellatũ est p Titium ɔ̃ ver.qui sperat eligi,& opposita sunt crĩa ,ego postea p appellantẽ & alios fui electus,& ĩde credo,ĩ eo fit mẽtio de illa apploñe , nũquid hoc mõ , vel simili videor tacitẽ adherere, vr̃ q sic.ff.rẽ

15 ra.ha.l.iij.§.falsus,ipse tenet ɔ̃rium hac rõne,quia † licet

b in re appenbili tacens cõsentiat, non sic in onerosa [b] vt no.j̃.de reg.iu.is qui tacet,& ff.man. qui patit̃.Sed hic est res onerosa , ergo nõ reputor adherere,nisi exp̃sse ɔsentiã pp poenã,cui obligor adherẽdo , nõ ob.§.falsus,quia ibi rescissio gestorũ p falsum pcuratorẽ fieri nõ poterat p app.dñi sine ratihabitione,& in fine f̃m Guil.idẽ Arc. f̃m quos ẽt adherere nõ põt,nisi is, cui⁹ interest p iura p̃dicta,& s̃.e.cum iter.B.¶In gl.singl̃r.in fi satis ergo pbat hic litera , quod si aliqua sufficiẽter exp̃sit aliqua nõ,vz appellatio quo ad sufficiẽter exp̃ssa, dũmodo in alia fuerit seruata ɔ̃stitutio,& patet in cle.eo.ti.ɔ̃stitutio nẽ.§.j.& ij.¶In gl.vt si.in fi.exẽplũ patet.j̃.de iureiurã.c.fi. ¶In gl. vt quia.in fi.idẽ Io.mo.¶In glo.pe.ibi,oppone.idem Io. mo.& Arc.& in fi.& j̃.de pcur.qui ad agendũ. in fi.& c. fi.de iura.ca.c.fi.& regula,põt quis,& regula. qui facit.j̃. de re.iu.& facit,qđ no.l.xiij.di.tibi dño,& 100.di.opratũ, ĩ fi.& ff.de reli.& sump.fu.l.ossa.in fi.de li.cã.l.in seruo.& dicit Arc.quod quidã curiales dicunt , hoc verum eẽ,et sic seruari,et hoc nouissimẽ habui a.d.ep̃o Bon. ɔdictarum

rum auditor teneri per curiam in casu isto, & decre.statutum.de rescri.c.ii.hic Arch.ipsa tñ tenet ɔ̃rium hic,& j.c.nulli.s̃.c.ii.de rescrip.statutum.§.cũ vero. inducit, qui ma.ac.pos.cũ in rua.C.de test.hac ɔsultissima. j. respon. ibi.sua man.& l.cũ antiqtas.§.pe.& fi.C.de iure deli.sancimus.§.si nulli quoque.ibi.man.hæredis.de offi.dele.super q̃stio.§.intentionis.ibi,per se ipsum.xij.q.ij. cũ redemptor.in fi.j.c.cupiẽtes.§.si vero.versi.qñ satis facit.de sent. excom.si vero.ij.& c.vniuersitatis.& c.q̃ de his, in fi. de ap.cũ parati.in fi.j.de hære.c.ij.ver. nec absolutionis.inducit,non esse recedendũ a signifi.verbi,remittit ad no. de cele.miss.in quadã.ver.cœterũ.ũẽ q̃ verba suã virtutẽ opari debẽt,de trãs.c.ij.viij.di.si in ɔsuetudinẽ. de diuor. gaudem⁹.ver.verũ.Sed si p alium posset vitari,frustra poneretur hæc dictio ꝓprio,alle.ẽt,q̃ hæc est q̃dam purgatio ɔ̃scientię, purgãs vero iurat in ꝓpria psona.s̃.de pur. cano.c.qd.& c fi.ad fi.rñdet ad decre. ꝓcurator.j c.q̃ nõ loqtur in casu istius ver. sed illius ver.corã.s̃.c.c.vbi non ponitur hæc dictio ꝓprio. Sic etiam rñdet ad alia ɔ̃tia, q̃ loquuntur,vbi hæc dictio nõ exprimitur, vel vbi est a iure pmissum,vel vbi nõ requiritur pñtia corporalis. Satis hei rõnis & æqtatis,qd dicit Archi. volens tñ tenere dictum Guil rñdere posset ad iura,q̃ plus vñr facere pro Arch.q̃ aliud sit dicere ꝓpria psona,vel ꝓpria manus,q̃ proprium infm de primo patet. q̃ tua persona, vel tua manus non est mea sed infm, quod ex speciali mãdato in animam meam præstas.meum est,q̃ patet,quia si sit falsum,censeor periurus.j.de iureiur.c.ij.& vlti.q̃ satis facit, cum hic ɔ̃ periurium prouidere intendat.latus præ. decre.fi.de iura.ca.coniuncta cum auth. principales.C. eo.ti.facit, qd de coll.no.[illegible]c.c.i.in glo.quorum interest.

ADDITIONES

a ¶Adheret.Adde,quod no.Car.in cle.j de relgi.do. vbi loquitur de adherentia,qui autem dicantur adherentes, vide Arg. in auct. de hæred. & falci.in princip.in versi,ex hoc.& in auten.de ali.& emphi.§.oeconomus.versi.vltimo,no.

b ¶Onerosa.Adde hic do.Abba.in c.nonne de præsumpt. Et no.in.c.cũ venisset de inst.& in.c.causam matrimonij de officio deleg. & in.c.cũ virum de regu.

SVMMARIVM.

1 *Suus heres surripiendo perdit beneficium abstinendi.*
2 *Cupidus differt ab ambitioso.*
3 *Appellatio dissoluens sententiam omnia reducit ad suum statum.*
4 *Possessio sola sine præscriptione an det potestatem excõicandi.*

CAP. V.

Avaritiæ. [*Occupantes*] in ma.parte,de hoc.j.co gñali. Arc. [*electi*] vr ergo, q̃ si anteq̃ eligeret, esset ꝓcurator, vel q̃ post electionẽ illud officiũ gerere possit,ad idẽ litera.j.de nouo.in dic ɔ̃, qa sequẽs prohibitio gñalis est,q̃ dicit gerere,vel recipere,vt.j. dicã sup ver.gerere. & dicit Fran. Vercel. q̃ in ɔci.habuit a ɔditoribus hoc esse de ipsorũ mente,lr̃a de nouo non ɔ̃dicit,sed facit pro,quia intendit ꝓhibere colorẽ de nouo inueniendum,s.post hanc ɔ̃stitutionem,prius nõ inuentũ,vel cogitatũ.& talis esset iste.s.q̃ prius eligẽdus fieret procurator,& postea eligeretur dignitatis ẽt ep̃alis,& hoc voluit v.glos.nec ob,no.j.de pben.c.ij.in gl.ij. qa hæc ɔ̃stitutio coadiuuat ius vetus qd ẽt electos in ep̃os includebat, vt s̃.& nost.eo.c,qualiter.illã vero ius vetus absorbet,& ordinariis collatorib.ɔ̃iudicat [*electus*]idẽ & fortius in postulato ɔ̃firmetur sup Arc.& installatione secura,remittit j.de pben.cũ qui latis,dixi de electione,transmissam, nec credo,q̃ tunc locus esset pœnæ, dato q̃ installatio sit necessaria,cũ illo casu non sit expressa, facit.j.eo.statutum.ff.de reli.& sumpt.fu.at si qs.§.diuus Marcus[*oeconomatu*]no.casum,quo duo iura,q̃ in duab.personis cõcurrere pñt.nõ ɔcurrunt in vna,ɔ̃ id.ff. de his qui. vt indi.l.tutorem.C.de admini.tu.l.cum q̃dam.ff.de l ius vo. quintũ,dicit lo.mo.q̃ hic voluntariè recipiebat electus officium.ibi loquitur de tutore, cuius officium necessarium,& p hanc rõnem,& quia decre. ꝓuidet ɔ̃ fraudes, & ɔ̃ illos,quib.administratio competit,dico,q̃ si de speciali iure priuilegij,vel ɔ̃sue administratio ep̃atus vacãtis competit Archi.si ipse eligatur,administrare poterit. & facit,qd no in.v.gl.[*gerere*] per hoc dico cum Fran.q̃ illi electi,qui tpe huius ɔ̃stitutionis ꝓcuratores erant,administrationes dimittere debent Nec ob. q̃ constitutio nõ respicit p̃terita.s̃.de ɔ̃sti.c.fi.qa fateor,q̃ p̃teritas constitutiones iam,vel gestiones nõ respicit, sed dico,q̃ hic est respicere futuras gestiones. & vide, qd no.in cle de æta.& qua.vt hi qui in glo. q̃ posteris[*immiscere*]si se non immiscet,sed põpizat,vel viuit splendidius,non est locus pœnæ s̃m Arch.cum eo casu non sit expssa.facit qd s̃.dixi de illo,qui se permisit installari, dixi in decre. qualiter.si vero aliquid expilauit,vel furatus est de bonis dignitatis,non vr̃ administrasse, quia admissum voluntatem declarat ɔ̃riam.ff.de ac.hære.si quis extraneus at.
1 ɔ̃t quia suus hæres surripiendo pdit beneficium abstinẽdi.eo.ti.si seruũ quis.§.ptor,in extraneo secus,ad id no.s̃ l.si quis extraneus,in prin.in.j.gl. Arc. & ibi[*priuatos*]putat Arch.q̃ cũ sit priuatus pp crimen, etiam alibi non possit iterum eligi sup eo.¶ Prima gl.summat. ¶Quarta gl.sol.q.& remittit. ¶Quinta ponit quatuor casus exceptos.¶Gl.idem,latè rñ.p obiectionem, quã dupliciter soluit ¶Gl.tunc &. ponit triplicem rõnem, quare &c.secundo q̃rit & soluit.¶Penul.glo.rñ.per.q. ¶Vltima rñ. per obi.& duplici.soluit,finis rñ.per.q. ¶In gl s̃.c.pxi.ibi in fundo.vide.s̃.de simo.nobis in gl. ¶In gl.& tunc.ibi. cum,ɔ̃ quem vide.s̃.c.p inquisitionem,super vlt.gl.¶In glo.in iudicio ibi.verba,sequitur,ɔ̃xerunt, gesserunt nõ pertinent ad ius testandi.& ibi,licet inter gesta.sequitur, & facta videatur q̃dam subtilis dr̃ia, inter factum & gestum nihil interest.¶In gl.de prouentib.ibi, in tutore.s. q̃ non debet attingere res pupilli, nisi prius facto inuentario.¶In gl.j.in ti.& sunt quatuor partes s̃m lo mo.prima ponit prooemium ad dicenda sẽda narrat fraudem ɔ̃ ius antiquũ.tertia illam fraudem reprobat,quarta pœnam apponit.¶in gl.ij.ibi.[*cecum*] s̃m philosophum possessio diuitiarum est in distribuendo, auarus aũt hoc nõ faciens,nõ videt frui diuitiarum, & sic cecus est s̃m Io.
2 mo.s̃m quem auarus dr̃ ab auare, differt † aũt s̃m eum cupidus ab ambitioso,vt dicit ver. Est cẽsũ cupidus, sed honore iure ambitiosus,& vt dicit Arch.cupiditas dr̃ seua,de iudeis,ita quorundam,in prin.& est auaritia mortale,& eius ɔ̃rium largitas, q̃ dr̃ sancta.xvi.q.ij.c.i. ver.diuinæ,dixit etiam.s̃.eo.li.de p̃ictri.c.fi.& q̃ hac,q̃ est malorum radix,vir catholicus inuolui non debet. xlvii.di.virum,inducit ibi verbum Senecæ,fortior est, qui cupiditatem vincit,q̃ qui hostem subiicit,& alibi,ferocissima pestis est cupiditas,q̃ solet egenos facere,quos capit,quia finem q̃rendi non inuenit.vide.qd dixi de renũ. nisi cũ pridẽ,in prin,de pben,auariciæ.in prin.& ibi, & ambitiosum,supple,ẽt dici cecum.¶In glo.fiebat.ibi,ad ɔ̃ciũm, idem lo.mo.& Arch.¶In gl.v.ibi,omnium, idem loã. mo.& Archi.qd probat etiam verbũ.j. vt nullus decerno &c & ibi.[*venerabilem*]vide quod no. l cle. de iureiur. romani.§.porro.in gl.romanos vltramontano.vt scripsi.s̃.eo.nihil,est super prolo. Pe. Guil. & Gar. hic tenere opi.Host.q̃ curia existente vltra montes italici habeant hoc priuilegium,cũ lex debeat esse cõis.iiij.di. erit,& statutum illud nõ est proprium priuilegiũ, sed ius cõe, & prouisio ecclesiarum.vide,qd ibi dixi,& in fi. Quid si fieret procu.non est locus huic pœnæ,cũ ibi non sit fraus, sed multiplicatio subsidij s̃m lo. mo. idẽ dico in casu.s̃. proxi.decre. indemnitatib.hæc vera, nisi tales administrationem habentes ex vi ꝓcurationis attentarent prohibita,de quibus ibi patet. ¶In glo.j.latè.ibi,latius,quia qd erat de mente modo est de verbis & de mente. ¶In gl.& tunc,ibi[*non curarent*]ne se submitterẽt periculo cassationis,& ibi,[*remoueri*]maximè in Alamania, vt dixit Host.s̃.eo.qualiter.& ibi & disputatum p Archid.& ibi, [*pœnam*]facit de ap.oblatæ.ad fi.& ibi,cum. s̃. quem alle. ad idem in aucten.vt nulli iudi.§.illas.no.in fi.de mino. intra vtile.dicitque hic hanc sol.forte veram, cum cõfir

maio

matio fit in iudicio, quo casu habet vim diffinitiuæ. sec⁹ si extra iudicium. & sic soluit decre. constitutus. vide. q̄d nota. j. c. vlti. in gl. dicebamus. & quod super ea dicā. ¶ Et sciendum, ꝙ Arch. in quæstione illa pro hac parte inducebat hic, ꝙ appellatio suspēdit ɔfirmationis effectum, vt no. Inn. de ca. po. cum olim. in sua prima glo. inducit
3 et, vj. q. iiij. c. vlti. ibi dicitur. ꝙ † appellatio, quæ dissoluit sn̄iam. omnia reducit ad suum statum. s. e. cōsiderauim⁹. facit. ff. de admini. tu. chirographis. §. vlti. In ɔ̄rium inducit decre. istam. qui confirmatus est. & de p̄ben. cū iam dudum, q̄ solum redarguit administrationem ante ɔfirmationem, & post cassationem. vnde relinquit administrationem medii temporis culpabilem. nec mirū, cū administratio det exercitiū iuris acquisiti per electionē, vt no. lxiij. dist. qn̄. In q̄stione inducebat, ꝙ appellatio nō debeat differre rem tpe peritura, sed hæc talis, quia multum perire potest esse, si confirmatus non administret, s. eo. nihil. ad fin. facit ad primum C. quorum ap. nō re. l. vlti. Item poterit appellatio apparere, non legitima, & sic manebit rata sn̄ia. ij. q. vj. appellatore. de ap. cum sit. & debemus interpretari, vt res valeat potius, q̄ pereat. s. de ver. sign. abbate. & superioris iussu excusat. xiiij. q. v. dixit. Satis facit. ff. de ritu nup. si quis tutor. in fi. vbi teneretur tutor, si pp iniquam appellationem non administrauit, & prælatus comparatur tutori. de hoc. v. q. iij. ca. vlti. Tenuit, quod prædixi, rñdens ad decre. cum iam dudum, ꝙ illa tria tpa pro vna administratione ponunt. ff. de neg. ge. Pomponius in negotiis. vn̄ pro omnibus fuit ibi punitus. Nec ob. lex. si quis tutor. in fi. quia nō fuit ibi appellatum ɔ̄ tutorem. sed appellauerat tutor & malè. & ideo non excusatur, ꝙ dr̄. nullum excusare, verum est, si ab illo non appellatur. ff. de mi. au. p̄ior. §. pmittitur, & per p̄dicta abbreuiari potest satis prolixa. q. Aegy. Cremonē. quia q̄rit, si a confirmatione fuit appellatum, sed nihilo minus confirmatus missus est in possessionē, petitur a iudice appellationis, vt inhibeat, ne lite pendente administret, an hoc fieri debeat. Itē si in cā appellationis electio & confirmatio causantur, quid de ge. per illum, & de excōicatione q̄rebat. Circa primum, ꝙ inhibitio fieri possit vltra superiora, inducit illud vulgare, quod appellatione pendente &c. ij. q. vj. appellatione. de ap. dilectis, & factum post vt illicitum reuocatur, fortius prohiberi potest, ne fiat, de iureiu. quemadmodum. ¶ A ɔ̄rio cum per ɔfirmationem cōpetat administratio, de quo vide, quod satis scripsi de ele. transmissa. post prin. vbi & no. ꝙ de hac no. Inn. de cā pos. cum super lit. pen. in suo iure possessionis impediri non debet. xvj. q. iiij. volumus, vt li. pen. per totum. In. ij. q. ad partem, ꝙ valeant per eū gesta, inducit, quod no. s. eo. nihil est, in vlt. gl. de iurepa. consultationibus, cum concor. In ɔ̄rium. s. e. qualiter. in fi. ibi, quod ex ea, vel ob eā. inducit, quod dicit Innoc. in sn̄ia excōicationis ponderandam plus veritatem, q̄ possessionem, quod scripsi, de resti. in inte. c. ij. ad fi. in glo. & tamen, & de resti. spo. olim. iij. in gl. petebat. in prin. Soluendo vtiliter & pulchrè distinxit duplicem modū ap. in iudicio & extra, & triplicem modum ɔfirmādi. s. nullo vocato, & de hoc non curandum, quia hodie nō valeret. item facta vocatione ſm decr. vl. j. e. sed nullo ɔ̄dictore apparente. Item facta inordinato iudicio cum ɔ̄dictore. Et hoc vltimo casu cum confirmatio habuerit vim diffinitiuæ ſm Inn. & Host. quorum dicta vide. j. e. c. fi. in gl. dicebamus, dicit inhibitionem fieri posse, & oīa attentata cassari, de ap. oblatæ. ¶ Si vero fiat iuxta secundum modum, non putat, ꝙ vt extraiudicialis impediat confirmationis effectum, qui est pos. de ap. cōstitutis. ij. In possessione tamē data vt. s. distinguit an data fuit, post q̄ iudex appellationis cœpit cognoscere, & tunc nō valuit, nec defenderetur in illa, de ap. vt nostrum. Aut prius, & tunc licitè erit in possessione, nec inhibitio fieri poterit. & hoc casu soluendo secundum articulū dicit valere gesta per eum, nisi fuisset publice excōicatus, de regu. iu. ad probandum, de excōicatione dicit, ꝙ si causatur electio propter excōicationem electi, in qua perseuerauit⁹ excōicatio per ipsum lata non valet. xxij. q. i. audiuimus. Si vero propter excōicationem, qua ligatus erat tpe electionis. Sed ante illa gesta fuerat absolutus, vel pp aliam causam cassatur, valebunt gesta per eum ratione possessionis, in qua a iure defenditur, alle. viij. q. iiij. nonne. de ap. sæpe. & quod ibi no. Inn. de reli. do. cū dilect⁹, vbi scripsi in gl. hoc satis. Et ɔ̄ria procedāt in possessione nuda, & simplici a iure non approbata, vel quam quidē habet vt priuatus nomine proprio non vt prælatus, qui nō potest dare potestatem excōicandi, vt scripsi post Host. de so. compe. cum contingat. super glo. ij. Vnde sciendū, ꝙ
4 † frater Vbertus disputauit hic, an sola possessio sine præscri. det potestatem excōicandi, & tenuit, ꝙ non possidēti proprio nomine, vt nunc dixi. Si vt prælatus, & caret bona fide, vel titulo, qui saltem det cām præscribēdi, idē vt excōicatio non valeat. Si vero habet vtrūq;, cum non possit dici tunc possessio vitiosa, quæ etiā sibi expoliato restitutionem pararet, dicit tunc excōicationē ligare, ita tñ si per eam non infringatur limitatio, quia etiam tūc p̄scriptio non iuuaret. s. de paroch. l. sup eo. cū cōcor. pro distinctione īducit, de resti. spo. ad decimas, & quod no. s. e. c. nihil. in vlti. gl. remissiones. s. de di. ver. ɔ̄rium si pp in gl. timebat. in fi. & impropriè loquitur, nec puto excusari hodie electum per commissionem talē, quā faceret inferior confirmatio, licet Fran. hic ɔ̄ & Archi. loquitur obscure, quia dicit electum pœnā incurrere, si sine auctoritate superioris administrat, & adde, quod no. de si. sicut tuis, in gl. ij & quod ibi dixi. ¶ In gl. vt recipe. in fi. liberare tñ ecclesiam soluendo, quod debet ff. de neg. ge. soluendo, sed debitorem sibi soluentem nō liberaret, ff. de sol. vero procuratori. ¶ In gl. pe. in fi. idem Guil. Cleri. Pi. & Arch. ¶ In gl. vult. ibi, mihi placet. & Io. mo. qui. inducit illud Gre. simulata æquitas duplex est iniquitas, ꝙ est dicere, dupliciter peccat, facit malum, & abutitur bono. & facit ad hoc. j. de do. & contu. cum qui. & quod ibi no. Hieronymus ad Celantiam. vj. multo deformior est superbia, q̄ sub humilibus signis latet. & vide, quod no. i cle. de hære. ad nostrum. ad fi. & ibi ſm. Gar. & Archi. & ibi. §. cœterum. ver. ad quæ. ibi æquiparat, quod sit directe, vel colore quęsito, & ibi, renunciauerat, & sic nō est locus huic pœnæ, & in fi. de præben. dilecto. in fine.

S V M M A R I V M.

1 *Constitutio c. quàm sit, an habeat locum in omni electione confirmanda.*
2 *Obligatus ad duo coniunctim non liberatur præstando alterum.*
3 *De electionem factam nomine meo sine mandato meo ra. ha. possum.*
4 *Principale inualidum non confirmatur per accessorium alias validum.*

C A P. VI.

QVàm sit. [*Quàm*] pro quantum, sic. ij. q. i. nulli. & xij. q. i. c. ij. alr ponitur pro valde. xxiij. q. iiij. quàm magnū. in prin. in aliqua ecclesia de prælatis ecclesiarum. qui sponsi sunt, intelligit Archid. de aliis non. licet sint confirmandi. Io. mo. vr̄ velle, ꝙ solum in cathedralibus & regularibus locum habeat per decre. cupientes. §. cęterum. vt hæc moderata & illa moderans circa
1 idem thema versentur. Seruatur † ꝙ in omni electione confirmanda locum habeat hæc constitutio, pro quo facit identitas rationis, & verbum generale vacationū diuturnitatibus. & ver. electio in aliqua &c. Et maxime arguendo per modum, quem notaui in cle. de p̄b. ca. j. & optime facit. j. § fi. ibi, quia electus, pp quæ de secundo & tertio tpe non puto dubium. Sed de primo plus est aduertendum, si dicatur. §. cęterū, nō restringi ad casus, quibus loquitur decre. illa, vt ibi no. in gl. ij. & vide, q̄d ibi dr̄. ꝙ hæc decre. locū hēt in omnib. electionib. confirmandis, sed pęna illius. §. cęterum. locū solum hēt in cathedralibus & regularib. & per ɔ̄ns etiā illud tp̄s octo dierū, q̄d ad pęnam inferendam ponitur [*electio*] idē in postulato, vt in gl. fi. ac petere non sufficit, ergo p̄stare electionem,

nem, niſi requiratur conſenſus, nec requireretur conſenſus, niſi præſentetur electio, quod regulare † eſt, vt qui tenetur ad duo cõiunctim, non liberetur pſtando alterũ, ſ. de reſti. ſpo. c. ſi, inſti. de hære. inſti. §. pe. ipſius electi, vt per mutuum ↄſenſum initietur mutuum ſpirituale. ſ. de transla. licet. & ſ. eo. cũ inter canonicas, illũ cõſenſum præſentationis ſibi factæ, de elect. teneatur, per q̃ verba habeant electi conſentire, no. viij. q. j. in ſcripturis. Arch. dicit, ꝙ rñdere poteſt, nec ſuperbè recuſo, nec ambitioſe cõſentio, ad hoc præal. c. in ſcripturis. in fi. melius. xvj. q. j. uos autem. item non intelligas, ꝙ electus neceſſario habeat conſentire, ſed ſi vult conſentire, neceſſario hẽt id facere in hoc tempus. non enim cogitur quis creſcere. lxxiiij. di. geſta. c. vbi iſta. vbi de hoc. xxiij. q. iiij. diſplicet. iuxta prin. quem conſenſum vltra mẽſem perdictũ ſuperioris, quod hic no. Arch. de electo, cuius mon. vacat, dicam. j. c. ſi religioſus. ſuper iiij. glo. [*prouiſione*] idem ſonat cum prohibitionem, de qua prædixi, vel dic prohibitione hominis, prouiſione iur. ſm io. mo. exempla patent in glo. [*electores*] ſicut ergo electores ↄfirmationẽ petere poſſunt, vt no. j. §. fi. in. ij. glo. ſic & hanc ſuperioris licentiam. nam cum habeant petere conſenſum, oĩa petunt, per quæ perueniiur ad illud, de offi. dele. c. j. c. proterea ſtudeant dando ad id operam & habere, p hanc literam probat Arch. ꝙ petitioni debent inſtare [*obtinere*] no. quia licet non denegetur licentia, ſatis eſt, ꝙ non cõcedatur, vt locum habeat, qđ hic dr̃, eſt enim mediũ inter denegationem & conceſſionem. j. de re. iuris, qui tacet [*procedendi.*] j. terminum iur. in. c. ſi electio. Arch. qui iud. ecce. vſc, per quod patet, oẽm electum, qui cõfirmationem habet petere, hic includi confirmationem, no. quia non vr̃ ſatisfactum huic conſtitutioni, ſi peteret ſolum electionem pronſiciari canonicam, adeo ꝙ facit, quod poſt inn. ſcripſi. de tranſ. de cœtero. in gl. ma. ver. & notandum [*vacuetur*] & reuertitur poteſtas ad electores, non obſtante negligentia vacuatur electio. e. tit. ne pro defectu, de conceſ. præb. c. ij. quia illa de negligentia eligentium, hic de negligentia electi ſm Cle. j. e. ſi electio. ¶ Prima glo. ſum mai. ¶ Glo. ſubaudi. rñ. per quæſtionẽ. ¶ Glo. vt quia, exemplificat & quæſtionem ſoluit. ¶ G. ſufficit primo, no. ſecundo ſoluit. q. tertio quærit & ſoluit & ſolutionem determinat. ¶ Vlt. gl. j. ponit duas opi. ſecundam approbat, ſecundo ſoluit dubium, tertio quærit & ſol. ¶ In. iij. gloſſa. ibi. §. ornatricibus. licet ergo ornatrites, quæ per duos menſes tantum fuere penes magiſtrum, adhuc proficere poſſunt, tamen veniunt in legato ornatricum. alias nullæ veniẽt, cum omnes adhuc proficere poſſunt. ¶ In iiij. glo. ibi. l. j. vide in c. ſtatim. all. ſuper vl. gl. ¶ In v. glo. ibi nepos Proculo. vide de ver. ſig. intelligentia. ſuper. iij. glo. ¶ In gl. extremum, ibi, ſi is. lex. iiij. eſt. vide de teſti. co. c. ij. ſuper. j. glo. ¶ In glo. vt quia, ibi l. j. §. fi. vide de præſcri. cum nunq̃ liceat. in gl. fi. ¶ In glo. ſufficit. ibi, licet. vide de reſcrip. nonnulli, ſuper glo pe. & ibi l. vlt. vide de infan. c vno. ſuper glo. ij. ibi. §. quot. deiectionem † factam nomine meo ſine meo mandato ra. ha. poſſum. & ibi. l. pe. ſi petit alius bo. poſ. meo nomine, debeo id ra. ha. j. 100. dies, j. quos id petere poterã. ¶ In glo. pe. ibi. l. ij §. quod diximus. ponit exemplum. l. iſta in eo, qui ſiſtere potuit propter tempeſtatem maritimã, vł terreſtem, vel vi fluminis, vt quia pons fractus, vel nauigari non poterat, & ibi ↄ maiores, vide de exce. paſto ſuper. iiij. glo. ¶ In glo. j. in fin. & pmiſſa ↄſtitutionis cã ſtatuit tria ipa ab antiquis iuribus nõ præuiſa. ¶ Primo tẽpus electionis pũrandæ ſine adiectione pœnæ. ¶ Secundo ibi electus ips pbendi conſenſum pœnam apponẽs & vnam cãm excipiens ¶ Tertio ibi, cœterum tps petẽdi ↄfirmationẽ & pœnam apponit, determinat aũt, qđ ſatis no. Hoſt. in ſumma huius tit. §. fi. verſi. quid ergo ſi capitulum, in fi. ¶ In gl. iiij. in fi. io. mo. all. ſm ↄſtitutionem codic. §. j. & C. de iudic. l. certa. in. j. l. commendatur iuriſpiri experientia rerũ, i ſcda cauſarũ expti iudices da ri pñt. ¶ In. v. glo. in fi. idem hic Arch. Io. mo. ↄ, vt dixi in tex. ¶ In glo. ſubaudi. ſ. a tpe per hoc patet, ꝙ etiã illa dies ↄputabitur, licet Fran. Vercel. ↄ per decre. pia. j. de excep. Sed expſſiu diuerſificat caſus, & ſoluit ibi Gar. Io. mo. & Arch. & ibi licet niſi. plenius de hoc ſcripſi poſt Hoſt. in mag. glo. & ibi. xxx. dies, qđ tenet Pe. de ſen. ex ſacro. per c. de illis. xxxiij. q. iij. & quia eſt quoddam medium, & qa vulgus ſic recipit, & ibi. xxviij. iuxta qđ vulgus recipit. iiij. ſeptimanas pro menſe. ¶ In gloſſ. per hoc in fi. adde, qđ no. de reſt. ſpo. frequens. in glo. quia dies, in fi. ¶ In glo. vt quia, in fi. Io. mo. & Arch. ¶ In glo. ſi hoc in fi. idem Ioã. mo. & Archid. ¶ In gl. ſi ſuperior. ibi, ſi religioſus & hic Arch. ¶ In gl. & electus. in fi. & per illã extrauã. terminatum eſt, ꝙ diffuſe tractat hic Ioã. mo. in addi. ſ. an ſi poſt tps obtineatur licentia, fieri poſſit illius electionis ↄfirmatio, & patet ꝙ non. ¶ Item patet. ꝙ licet electores nõ eligãt alium, nõ cõualeſcit ius electi. ¶ In glo. ſufficit. ibi Gar. et Io. mo. Et ibi. l. vl. & quaſi ↄctib᷒. ff. de neg. ge. Põp. §. j. & in diſtractib. ff. de ſol. vero procuratori. in fi. & in vltimis voluntatib. C. de do. inter vi. & vxo. l. ante pe. Ioã. mo. ¶ In gl. pe. ibi, impedimento, vel longa ipſius diſtantia. vt dixit Gar. j. c. cupientes. poſt prin. ¶ In gl. vl. ibi, puto idem Cleri. Io. mo. & Arc. & ibi inno. & poſt eũ Ho. & Com. & ibi [*poſtulatione*] ſecus in prouiſione. nã illius non petitur confirmatio, & patet. j. de pre. ſi tibi abſenti; & ibi [*tranſlato*] idem Arch. ſaluo, quod habes. j. c. cupiẽtes. §. denique. & ibi [*nullum*] nam † per acceſſorium alias validũ non cõfirmatur principale inualidũ ff. de vul. ſubſti. l. ex pupillari. in fi. adde, quod dicam. j. eod. ſi cui. in fi.

SVMMARIVM.

1. *Electio, quæ fit poſt collationem, etiam ſi fiat ab vno, dicitur cõis.*
2. *Pœnam, quæ ipſo iure delinquenti infligitur, an incurrat is, qui id cogitauit, & aliquid egit, ſed non perfecte, etiam ſi per ipſum non ſteterit.*
3. *Eligens dignũ, quem credit indignum, an incurrat pœnas concilij.*
4. *Voluntas procedens ad exteriorem actum imperfectum reputatur pro facto.*

CAP. VII.

Perpetuæ. [*Sanctionis*] de hoc. ilj. di. in ſumma. Arc. [*declaramus*] ſimilis declaratio ſm cle. & Arc. C. de bo. q li. nõ ſine. & C. ſi aduer. ven. l. j. & auth. ſacra. [*electionibus*] i. ſcrutiniis electionum, Guil. & Arc. [*adeo*] j. tñ [*præſtiterint*] i perſeuerauerint [*communis*] no. non ſufficere ꝙ in ſcrutinio dixerit eligo, ꝙ eſt ↄ id, qđ no. Abb. eo. ti. in Geneſi. vt ibi ſcripſi. Puto tñ cum Fran. ꝙ ſi publi. ſcrutinio alij nominantes diuerterint, & ipſe perſeuerans eligit illum. ꝙ ſit prius. Idem eſt ſi ſolus illũ nominauit, & poſt collationem pſeuerauit, & illũ eligit, ad qđ ſ. de pœ. & re. cũ ex eo. circa finẽ. j. c. cupientes. §. ſi vero. & cle. de pbẽ. ſi roma. ff. de ne. geſt. l. iij. poſt prin. cũ ↄcor. ff. vi bo. rap. l. ij. §. homines. & §. quod ait. Nõ ob. hæc litera, quia † electio quæ fit poſt collationem, etiã ſi fiat ab vno, dicitur communis, in quãtum ille cõuer eccleſiæ prouidet ſorte dicens p aliquam fictionẽ ſe capi, vel maiorem partem, facit. j. de re. iu. c. pe. ſed votum deponens nõ cõe ſed proprium negotium agit, [*quamquam*] no. caſum, quo locus eſt pnĩæ, & fuit hoc eccleſiis expediens, vt per id facilius ordinarentur [*priuantur*] per hanc decre. & quædam alia iura diſputando terminaui. quòd † pœnam, quæ ipſo iure delinquẽti pro delicto infligitur, non incurrat is, qui cogitauit [a] & aliquid egit, ſed nõ perfecte, etiam ſi per ipſum non ſteterit, & hanc poſui ſup regulam in pœnis. j. de re. iu. item no. ad ea quæ dixi. ſ. eo. auditis. ſuper gl. vlt. poſt prin. & c. congregato. ſuper ver. poſtmodum. & ſuper verſ. elegerunt [*licet*] pro quamuis [*conſcientiae*] & ſic grauiter peccãt. lxj. di. miramur, & ędificant ad gehennam, de reſti. ſpo. literas. cum concor. pœnam tñ concilij nõ incurrit, & facit pro Bar. Bri. qui dixit poſt Tanc. in q. neutrũ. xxiiij. ꝙ † eligens dignũ, quem credat indignum, non incurrit pœnas concilij, qa conatus nõ habuit effectum, & tenet electio. iura pro & ↄ de big. nup. in gl. hic pro ſolutione facit, quòd no. xxiiij. q. j.

In

in fi.summę, motū arbitriū de of.dele.de causis.Io.mo. & Arc.[*suaserit*] quasi acrius puniet cū, qui noīauit occulte indignū, ꝑ eū, qui noīauit patenter dignū & perniciosū ecclesiæ, de homi.sicut dignū, Arc.¶ Prima gl. summat.¶ Gl.sed nōne, obiicit & sol.q.¶ Gl. idē ponit op.& notat.¶ In gl.iii.ibi, digna vox.ibi, & oraculo pnis edicti, ꝙ nobis licere non patimur &c.¶ In gl.pe.ibi, l.j. infidelis diuinā prius vindictā & post principis vltionē plectuntur.¶ In gl.in fi.& in prima declara.in secunda continuatio, ibi licet.¶ In iii.gl.in fi.ĵ.de ver.sig.c.fi. Ar.
b ĵ.c.fundamenta.in fi.dicit, ꝙ^b oraculū dr̄ propitiatoriū. Exod.xxxvii.fecit propitiatoriū, i.oraculū, & in hoc sensu accipitur fere per totā bibliā, pro tēplo, tn̄ pōt accipi. iii.Re. vi. vbi dicit in ingressu oraculi fecit duo hostia, dicit oraculū diuinū eloquiū, celeste rñsum, vel imperiale rescriptū. C.de sacrosan.ecc. iubemus.nullā, itē dr̄ ab oro as.& dat ibi ver.Supplet, iprobat, petit, obsecrat, hic no. orat.vnde orator, i.accusator, defensor pronus, causidicus, aduocatus.¶ In iii.gl.i.C.de suffra.ibi de hoc super Rub.¶ In gl.sed nonne.in fi.idē Io.¶ In gl.idē. ibi Gui.idē Io.mo.& Arch.in fi.an vero iste possit eligi, remittit Arc.ad ea q̄ no.viii.q.i.in scripturis.Io.mo tenet hic, ꝙ eligi nō pōt, all.xxv.di.c.vlt.& de testi spo.literas.
4 & sic † quo ad quid volūtas^c procedēs ad exteriorē actū
c imperfectū reputatur pro facto de quo remittit ad no. ff.de fur.qui ea mente, & de poe.di.j.dixi confitebor.¶ In gl.vlt.ibi quidam: prout Inn.& Ho.& Cō.s̄.e. dudum.j.

ADDITIONES.

a ¶ Cogitauit. An & quando cogitatio puniatur, habetur in l. præsenti. C.de his qui ad ecc.confu & in l.j. in fi.quod quisque iuris.
b ¶ Oraculum.quot significata habeat.
c ¶ Voluntas. An voluntas imperfecta probet voluntatem, habetur. l.in testamento.de fideicom.lib.l.fi.de reb.co.Bar.in l.gerit.in ver. circa secundum speculæ ff.de acqui.hære.

SVMMARIVM.

1 *Delictum personæ ecclesiasticæ non dēt in dānū ecclesię redūdare.*
2 *Vendere aliud est, & aliud vendenti consentire.*

CAP. VIII.

NVlli. [*Nominauerit*] de nominatione tractat hic Arc.de quo vide.s̄.de po. bonæ.in vlt.gl.& qd ibi dixi, illū obiiciēdo in ꝑsonā, idē si in formā ꝑm Arc.all. literā sequētē.& ff.de op.le.l.post mortē.in ɔ̄riū alle.C.ne de sta.defun.i.ꝙ ɔstitutū.nō soluit.Sed ɔ̄rium illarum. l. vtrobique soluit.Sed adhuc ɔ̄ approbans personā iudicis, vel testis reprobat ipsorum sñias & dicta, no.de off.dele.super.q.§.verum.in vlt.gl.de testi.pūtium.in j.gl. Sed ea q̄ sunt de forma præcedunt electionem vel ei insunt. Sed iniustitia iudicis, vel falsitas testis eius dicti emergunt post approbationem personarum, & hoc casu ēt licet hic opponere, vt sequitur.& sic concor. super electione ipse, quā fecit, vel cui ɔsensit. Scias, ꝙ Io.de Deo li.ii.q.ix. disputauit.q.de impetrāte sibi capellā curatā p executorē ɔferri spectātē ad collationē prioris, vel ɔuentus certi loci, qui prior & ɔuentus corā executore exceperunt contra dignitatem & sciam impetrantis, cui exceptioni postea renūciauerunt, & illū ad illā capellā sponte receperunt, postea impetrauerunt a Pa.rescrip.ad delegatos, vt remouerēt illum, si insufficiens appareret, quærebat, an valeret rescrip.de ren. non faciens mentionem. Egy. Bo.post eum disputans eandem.q.soluendo dixit, eā expeditam per hanc dec.ipse vero Io.qui hanc dec.non vidit, dixit, ꝙ si rescri. super illo articulo tm̄ fuit impetratum, non valet, cum aperte appareat fraus tacentis renunciationem, vnde nec coram illo posset peti re.cum non remaneat iudex, hoc dixit per dec. super literis. de rescrip. Si autē ēt super aliis articulis impetratum fuerat rescriptum, tenebit super aliis ꝑm eum, super quibus agi poterit, ex quo iudices sunt, poterit incidenter peti restitutio super ipsa, alle.xxv.q.ii.rescripta. & l. si contra ius.
1 & ĵ.de restitu.in integ.c.peti.nec † delictum personæ debet in damnum ecclesiæ redundare, ita ꝙ restitutio peti non possit, facit.ĵ.de reg.iur.delictum. Istud quod dicit Io.ex quo super aliis iurisdictionem habent; super illo incidenter cognoscere possunt, puto falsum, cum quo ad id non possit dici incidens, nisi emergens ex his, super quib.iurisdōnē habēt. facit.ĵ.de iud.si annū. §.si de legatus.in q.vero allegabatur, ꝙ valeret rescriptū.de ap. ɔstitutis.ii.de ɔc.p̄.post electionē.vbi repulsa exceptione de eo, qd excipiebatur, admittit actio, nec vr̄ renūciatio tenuisse ɔ̄ ius publicū, de sen.ex. ɔtingit.de fo.ɔp. si diligēti.facit ff.de pac.iuregētiū.§.si paciscar.& tale ē istud, s̄.e.cū in cūctis.& repellitur ēt ab obiēto, de ætа. & qua. c.fi.de renun.nisi dicebantur, etiā iura, q̄ permittūt ɔ̄ factū propriū, vel p̄decessorū veniri in his, in quib. vertit dānū ecclesiæ, de ele.nosti.de ele.ɔiu.diuersis.de p̄ca.c.j. cū ɔcor.q̄ ad partē ɔ̄riā allegabāt, fundat super rñа, qd sel. j.de re.iu.& super non restaurādis litib.finitis, de rescri.nōnulli.C.de trans.cās.cū si.& super decre.sup lr̄is, p̄al.[*postea*] i.post electionē, vel ɔsensū, Archi iprobitas sumptuū.ff.de ɔfir.tu.l.in ɔfirma.in fi.faciat ei, corā quo q.vertitur.iiii.q.iii.ver.sæpe.& ver.eos, de p̄b.ex lr̄is. Arc. [*pro primo modo*] per hoc excludit iur̄m procu.tract. hic Arc.quod vide.s̄.e.vt circa, super gl.pe.¶ Gl.j. summat tertia gl.supplet duo.¶ Pe.gl.q̄rit, opponit & soluit.¶ In gl.iii.ibi, l.j.canonizata de poe.di.j.§.hic aūt.¶ In v. glo. ibi.§.ex cā.vide de iudi.c.j.super gl.ij.¶ In vi.gl.gñaliter. cuius verba ponit decre.per tuas.¶ In gl.dēc.ii.ibi scire. §.pe.ob hoc in datione tutorū inquirit magistratus de ipsorū moribus, & ibi[*9 cum lex*] vide de pę.& re.q̄uū. super gl.ij.& ibi ob q̄ vitia.enumerat illa.l.certa vitia.pp q̄ locus est redhibitioni.¶ In gl.j.in fi.& facit ꝑm Ioan. mo.s.ponit rñam.scd̄o dat instantias ɔ̄ illā tertio dat formā ꝓbationis illarū.¶ In iii.gl.ibi, ex illis.idē Guil. Cle. & Arc.¶ In gl.non hic, & ibi non per oīa, qa cōsensus sequens non auget numerū, & in fi.& ff.de reg.iu.aliud
2 † est vendere, aliud vendenti ɔsentire.¶ In gl.& sic. in fi. ad idē.s̄.e.circa ver.nisi iii.q.iii.si quis testibus, s̄. de test. pūtium.de iura.ca.cæterū.de exce.pastoralis. cū cōcor. ¶ In glo.dēt, ibi[*temperata*] xviii.q.quis eps̄.in prin.& grauis, s̄.e.cū in cūctis, & motib.dēt ꝓperari, & nō verbis, 89.di.c.fi. Arc.¶ In gl.als̄.i fi.ɔcor.s̄.e.vt circa. Io. mona.

SVMMARIVM.

1 *Legatum aliquibus extenuatur, quibus non perimitur.*

CAP. IX.

SI quando. [*Celebratis*] vno cōtextu ꝑm Arc.si fiat ex īteruallo, remittit.s̄.c.audit.[*duplo*] maiorem quidā recipiūt horū verborū sensum, ꝙ pars sit maior, q̄ duplū, & sic cū duplum de.xxx. sit.xx.non esset xx.maior, q̄ duplū.Nos vero dicimus duplo maiorem illā, q̄ est maior in duplo, quod aliis verbis profert, i.duæ partes, ĵ.de cle.ægro.c.vno.§.si vero.s̄.e. licet de vitanda.vñ id quod, ĵ.co. indēptatibus.§.j.per totū.& §.si vero.in prin.remoueret duas partes, in §.cæterum in fi. vocat partem duplo maiorem. Et hoc est quod scripsi, s̄.eo.ti.scriptū est, exponendo duplo maiorem.i.bis tm̄ numero, vide quod no.ĵ.c.indemnitatibus, in gl.hoc in-
1 telligo, circa mediū[*extenuationē*] sic † aliquid extenuat legatū, quod illud nō perimit, ff.de adi. le. hoīem legat, & Stichū adimit, nō perimit legatū, sed extenuat, vt Stichū leg.eligere non possit.¶ Pri.gl.summat & declarat, quid sit extenuatio, & annullatio.¶ Pe.gl.elicit, secūdo arg.a ɔ̄rio.de primo remittit, ꝑm reprobat.¶ Vlt.gl.quęrit, soluit & remittit.¶ In gl.j.ibi, an vellet prima ꝓhiberet & secunda permitti.ibi, si quid.& ibi, vel his similia, vt in cle.de ęta.& qua.vt hi qui.de reg.iu.in.c.j.¶ In gl.post electionem, ibi[*intelligat*] idem Io.mo.& Arc.& ibi[*collatio*] quæ fit etiam si scrutinium sit concord.s̄.eo. cum post petitā & c.quia propter.¶ In gl.pen ibi ꝑm Guil.& Arc.¶ In gl.vlt.ibi[*in hominem*] Io.mona. ibi remittit, & in fine.& tene, quod ibi dixi, Archidia. hic dicit, quod non valet electio de gremio, quia electus in eo casu p

cõicationem est ex minori,& sic ineligibilis,de cle. ex.
mi.si celebrat,eligi nõ põt,vt ibi , & per hoc vr̃ velle,ꝙ
valeat facta de extraneo.Nõ ob.decr.ad ꝓbandũ,q̃ loq
tur in iudice,cuius of.publicũ,a quo sicut a testio repel
lit criosus,de test.sup eo.sed canonicus vtit̃ iure suo.s̃.e.
ꝙ sicut,criminosus non repellitur.s̃.e.ti.ppetuo.ad dec.
al.rñdet per ibi no.vel per modũ dec.cũ super.of.deleg.

S V M M A R I V M.

1 *Acta dicuntur omnia, quæ in causa aguntur.*
2 *Discensio postquam facta est,non est iudicium.*

C A P. X.

Q Vamuis. [*Adnumerans*] de datione coadiutoris epi,dic vt j̃.de
cle.ægro.c.j.[*appellas*] de impugnantibus er
go electiones tales per simplicẽ q̃relam ni-
hil hic statuitur,constat aũt,ꝙ illa sunt diuersa.j̃.de ap.
concertationi.[*effrenata*]concor.proce.Gre.compl.[*pro
babilis*]hoc sufficit,licet sit falsa,vt no.j̃.e.si postquam. in
iiii.gl.& quod hic obiicit Arc.ibi dicam.[*sedi apostolica*]
i.aplico conspectui,vt j̃.sequitur.vt patet ex ver.præsen
tare.& j̃.e.prouida.rñ.talia.n. coram ipso dñt proponi,
non cathedræ,in qua sedet,præsentari. Et si causa praui
1 tatem[*ac.*]† acta[a] dñr oĩa,quæ in cã aguntur.s̃.de prob.
a qm̃.ff.de re iu.l.acta.& est verbum gñale.ff. de verb. sig.
b Labeo.sic sumitur.C.de eden.is apud quem.&[b] appellã
tur gesta.s̃.de re iu.cum inter vos.ad fi.ff.de of.præsi. illi
citas.§.j.C.de re iu.l. gesta. q̃nq; vocantur documenta,
vt in præal.c.qm̃,in fi.Arc.¶ Prima gl.summat.¶ Glo.
Et rñ.per q. q̃d fuerit motiuum Ale.¶ Gl.ergo si.exẽpli
ficat,q̃rit & soluit.iterum q̃rit & soluit, obiicit & rñdet.
¶ Gl per hoc,arguit per plurale.& argm̃ determinauit
finis q̃rit & remittit.¶ Vlt.gl.rñ.per q.¶ In gl.ergo si.ibi
& §.& quidẽ.idem est non hr̃e actorẽ,& sindicum hr̃e
inhabilem.¶ In gl.per hoc.ibi,nemo põt mutare.¶ Gl.
j.in fi.Guil.dicit se hanc q.procurasse. idem dicit Spec.
in ti.ij.§.superest.ij.col.& de ap.§.quatr.ver.illud aũt.Et
diuiditur ĩ quatuor partes s̃m Io. mo.Primo tractat.q.
ale.Scd̃o partem illam reprobat. tertio permittit certo
casu ab appellatione recedi.quarto dat certã formã or-
dinario,cum ab appellatione recedatur.¶ In gl.ij. ibi di
lecti filij.Cle.dicit,ꝙ fuit edita pp causam electionis ec-
clesiæ Helien.& ibi Gar.& Arc.¶ In gl.iii. in fi.& sic pa-
tet,ꝙ in re principali,& ĩ accessoriis,vel exortis s̃m Io.
mo.& Arc.bene facit cle.de iudi.dispendiosam. ¶ In v.
gl.in fi.ꝙ aũt non sint de maioribus causæ electionum
ẽporũ,patet,quia illas confirmant archie. & patriarchæ
& legati de latere. j̃.e.si Ab.ij.rñ.¶ In gl.etiam.ĩ fi.idem
Arch.¶ In glo.idem si.in fi.& multo fortius propter ho
norẽ iudiciorum,s̃m Fran.Ver.¶ In gl.dixit.ibi Gui.Io.
mo.& Arc.qui inducũt illud verbum iudicio,quod (vt
dicũt) finitur per sñiam.ff.de re iu.l.j.xx.di.in prin. iii.q.
2 viii.c.j.ꝙ als in app.iudices.In fi.nam † postquam facta
est discussio,non est iudiciũ.s̃.de ver.sig.forus. per quod
concludunt,ꝙ loqui per sñiam diffinitiuam inducunt
etiam,ꝙ correctio iurium est vitãda.j̃.e.cum expediat.
¶ In gl.ergo si.ibi,vel his similia. puta ne eligatur igno-
bilis gñe.s̃.de præb.c.pe.Guil.& Arch.& ibi Gar.Franc.
Ver.Io.mo.& Arch.Fran.alleg.quia in dubio superiori
obediendum est,alle.de cle.excom.mi.illud. xxiii.qõ.j.
quid culpatur.alle. etiam decre.dilecti.de rescrip. & l.si
quis ex aliena.ff.de iudic. & ibi s̃m prędictos idem Cle.
Pi.Io.mo.& Archi.¶ In gl.per hoc.ibi pars consentiat,
& sic speciale in his maioribus s̃m Ioan.mo.qui distin
guit hic post Gar.causas maiores , medias & minores,
quod plenius prosequitur Host.de crimi.fal.c.fi.quę ibi
abbreuiaui.¶ In gl.quærit hic Host.¶ In gl. vt simonia-
ca,in fi.primo cum suis remissio.& Archi.dicit , ꝙ hoc
casu si daret pecuniam,simoniacum esset,alleg.no.xvi.
q.ii.decimas.quas,& quod no. Inn.de simoni. ad aures.
¶ In gl.ad hoc,in fi.Arc.ꝯ eum hoc dicat, in quo cum
omnib⁹ &c.item hic terminus hominis, ibi iuris.item
casus sunt diuersi,& hoc ibi exprimitur, hic no. quod
satis habet rationis,Io.mo.sequebatur primos,alleg.j̃.e.
cupientes. s̃. de dolo & contu. cum dilecti. dicebat ta-
men se credere mitius agendum in termino iu. quàm
iudi.ff.de arbit.Celsus. maxime hoc casu,quo citantur
propter delictum.Credo , ꝙ quo ad processum sit vera
opi. Archi.Sed quo ad pœnam constitutionis cupien-
tes,necesse erit illius constitutionis tempora labi , pars
tñ,quæ sit culpabilis in prauitate recessus ab ipso prin-
cip.appellationis,vel saltem post recessum statim sit ar
ctata ad illa tpa,ac si recessum non fuisset,facit.j̃. de ꝓ-
ben.cum qui quæ vero non fuit culpabilis, vt quia da-
ta pecunia,vel metus illatus,fuit ignorante electo. tunc
puro,ꝙ de nouo habebit illa tpa,ad hoc,j̃. eo. si electo.
¶ In gl.pe.in fi.& eo respectu dicuntur etiam documẽ
ta,quia docent & informant, quid iudex facere debet,
ij.q.vij.plerique,de proba.quoniam.in fi.¶ In glo.vlt.ibi
non prosequi,vel illi renunciare s̃m Guil.& Archidia.

A D D I T I O N E S.

a ¶ Acta. Vide Bald.in auct.quæ supplicatio. ver.item licet scriptura.C.
de preci.impe.esse.licet contradicat in l.pracipimus,in ver.no.tex.in
verbo,præcipere.C.de ap.& ibi Gui.de Su.

b ¶ Acta vero & gesta quomodo differant.Vide Bar. in l.j.in prima op
po.ff.de of.pro.ce.

S V M M A R I V M.

1 *Electo si opponatur , ꝙ est simplex in administratione probatio est necessaria.*
2 *Dignitatis appellatione an veniat beneficium.*
3 *Constitutiones pœnales non sunt extendenda.*

C A P. XI.

S I forte. [*Cætera*]vbi solum opponere-
tur talis euidens defectus , nõ
esset locus ordini,de quo sequitur,examina
tio tñ fieret per modum,de quo.j̃. & pęna
locum haberet promouendo.dicit Guil. & Archi. per
hoc verbũ gñale quosdam dicere,decr. hr̃e locum , et
si post confirmationem , vel consecrationem fiat talis
electio.xxiii.di.illud.[*defectum*] Arc. hic tractat quis pro
bet,cum opponitur electo,ꝙ est illegitimus. Et tenet,ꝙ
opponens,& eo fortius si petat electionem cassari,alle.
no.per Inn.de do.& cont.cum olim.de accu. super his.
refert aliquos dicere,ꝙ electus ꝓbare tenetur , nisi sit in
2 possessione legitimæ filiationis.s̃.qui fil.sint le.lator. vi-
de, q̃d plene dixi in q.quam disputaui,quam posui.j̃.de
1 reg.iu.infamibus.Tenet et ipse hic,ꝙ † si electo opponi
tur,ꝙ euidenter est simplex in administratione , & sic
repellendus.xir.di.Petrus.lxxiii.ẽporũ.vel bigamus, irre
gularis,vel vsurarius solennis,probatio est necessaria.in
ducit.xlviii.di. de Petro opponi contingat.dicit Archi.
Gui.intellexisse,cũ fuit appellatum,ipse ꝯ. Sed et Guil.
tenet ꝯtrium dicens,ꝙ curia illud seruat , & sic finis fa-
cit ad no.in cle.de proc.non põt.in gl.ante pe.[*ordinem*]
non pro ordine seruando,concor.vide j̃.c.pe.in gl. per
ordinẽ,ipso,s.euidenti sciæ,vel personæ, ante oĩa anteq̃
examinet alia nõ euidentia,q̃ sunt opposita.Arc.[*subii-
ciatur*] a iudice,cui facienda est fides.iiii.q.iii.sæpe, in fi.
vbi de hoc[*euentus*]i.ñnis illius examinis aliis oppositis,
q̃ non sunt euidentia.[*oppositiones*]no.plurale.pp no. in
v.gl.& q̃ ibi dicam,excludimus totaliter.j̃.de ver. sig.c.
ij.j.rñ.¶ Prima gl.summat.¶ Gl.si ergo.primo duo no.
a vi literæ & a simili.Secundo q̃rit,& soluit distinguen-
do.Tertio iterum quęrit & soluit,& solutionem exem-
plificat. ¶ Glo. v. respon.per obiectionem & soluit di-
stinguendo.¶ Gl.videtur,obiicit admissionem, & qua-
drupliciter soluit.¶ In glo. si ergo.ibi,§.oportet.si iudex
videt ex causa neutrum in expensis condemnandum,
hoc sua sententia declarabit, vt ibi, quidam æstimaue-
runt,vide de fide instru.contingat.super gl.ij.& ibi,quos
prætor prohibet in totum prohibet , etiam si pars non
opponat.& ibi, §. inultus. & §. veterani.vide.j̃.ibi,§.sed
quia iuramentum calumniæ per dissimulationẽ non
remittit, vt in gl.& ibi,§.veterani.non põt pars expres
se cõsentire,militẽ forẽ procur. aduersarij, põt tacite li
tem

tem contestando.¶ In j.gl.In fi.in prima dat ordinem.
Secunda imponit pœnam,ibi,cæterum.¶ In gl.iij. ibi,
dño Papæ.idem Io.mo.¶ In gl.non est.ibi, extēdendū.
idem Archi.sub dubio forte.Io.mo. ꝯ alle.s̄.de app. de
præben. maioribus.alleg.& identitatem rationis, quæ
2 in beneficijs locum hēt.vt fiat velox expeditio itē † cū
solum dignis beneficia sint conferenda, dignitatis ap-
pellatione merito beneficium continetur, dignitas.n.
descendit à digno,alle.ad primum de rescri. cum ideo.
ff.de ven.in pos.mit.l.j.§.mulier.ad hanc partē facit,qđ
3 dixi.c.j.super ver.canonis.Tenc cum gl.ꝙ † pœnales cō
stitutiones non sunt extendendæ.j̄.c.statutū.bene facit
tñ iudex examinando,& in illis tenere hunc ordinem.
¶ In gl.si ergo,ibi.c.ij.quid de castrato in casu,in quo ꝓ
moueri non posset.dicit Arc. casum fuisse de facto, &
ꝙ talis defectus dr̄ euidens,cum per inspectionem pos
sit facile constare,alle.xxvii.q.j.nec aliqua.s̄. de præscri.
quia iudicantem.de frig.& male.fraternitatem. prope
pri. Tu dic ꝯ,quia licet facile patere possit,illum castra
tum,ꝙ se castrauerit,non est in euidenti, nec aliter re-
pellitur,nisi id sine cā fecerit,vel ꝑcutauerit.de corp.vi.
ex parte.j.& ii.& est huic simile de transla. quanto. ver.
ne autem.& ibi no.& ibi opponens.idem Arch. qui di
cit sic intelligendum.iii.q.x.c.j.vbi dicit, prius egerint.
nam ibi dēt exponi.i.prius discusserint in iudicio,nam
ſm verum intellectum illud ca.dēt intelligi,qñ simul
proponuntur plura cria ꝯ reum. Sed prius de vno illo-
rum in iudicio discutitur,& si deficit opponens in pro
batione eius,tunc non admittitur ad alia,idem.ff.de ac.
si cui.§.his dēt.& C.qui accu.non pos.l.j.Et hoc ēt tan-
git.gl.e.q.in summa.& satis colligitur.e.q.§.fin. in.fi.&
ibi[*punietur*]pœna,de qua finis loquitur, locum habet
ſm Arch.non ob.ꝙ tex.ibi dicit, oppositiones docue-
rint veritatem destitui. Nam de vno defectu probato
non destituuntur oēs obiectus[*veritate*] quia nō est fal
sum,quod aliqua veritate iuuatur,ar.ff.de le.ij.l.filius.§.
hoc ęs.dicit.n.ꝙ oppo.veritate destituunt̄,qñ non sunt
probatæ,prout sunt opposite & discussæ.& dicit,ꝙ satis
clare sonat hæc litera, ista mihi non sic clare dicit hic,
imo cadit hęc dubitatio,de cuius sili satis in cle.c.ti.ple
riq;.& ad ꝯ.facit,quod no.s̄.c.j.§.fi.in glo.intelligo.ipse
aūt pro se inducit,ꝙ vbi coniunctim ponuntur plura,
vtrunque faciendum est,super quo vide,quod no.de re
scri.c.ij.& c.olim.& de in.exhibita.in fi.opp.ergo illa se
obligauit.& sibi imputet,sibi gerendus est mos.s̄.de pro
ba.circa.ff.de li.cā. diui fratres.nō ob.ſm eum.s̄.e.vt cir
ca.illa.n.dat formam op.& ap. hæc vero formam pro-
ban.& ibi.ſm Gar.& Io.mo.& Arc.inducit ad hoc ver
bum incommutabiliter,& ibi[*pœna*]idē Archi.ad hoc
cle.e.ti.consti.in fi.¶ In gl.quia.& ibi[*probetur*]idem no.
ff.qui sati.co.si vero.§.j.& ibi[*similibus*]Io.mo.vbi nil fa
cere hēo cum hoīe,præsumere debeo illum dignū,sed
vbi sibi volo dare filiā meā.i.ec.in sponsam,dēo inqui-
rere de dignitate sponsi,saltem quo ad expressa.s̄.e. cun
ctis.& j̄.c.licet canon.& quia eligens inuenire tenetur
condi.debitam filiæ,ar.ff.de ri.nu.qui liberos.ideo puni
tur hic non faciens.¶ In gl.no.ꝙ in fi.fa.de præsc.audi
tis.s̄ c.cū dilecti.¶ In gl.vr̄,ibi[*initium*]sitis modus obii-
ciēdi,qui no.iii.q.xi.post.& ibi.[*inquiret*]idem Fran.Ver.
& Arc.& ibi rōnem.idem Archi.& ibi[*euidens*]vt quia
sic publice dicebatur,& talis habebat̄ ſm Guil. & Arc.

S V M M A R I V M.

1 *Tutor.qui per alium gessit,gessisse videtur.*
2 *Mandans & mandatarius differunt.*
3 *Præsentatio clericorum dicitur quasi electio.*

C A P. XII.

SCiant. Si.ſm Arc.C.de proba. sciant
cuncti.& ij. q. viii. sciant cun-
cti.[*pijs locis*] hic æquiparant̄ pia loca mō.
& ecc.concor.s̄.de test. requisisti ver. secus.
& c fi.& j.c.prox.j̄.de sup.neg.pręl.grandi.[*beneficijs*]ec.
cle.bonis suis tpalibus cle.dicit Arc.si bona erant eccle
siarum,ecclesiis fiet restō.xii.q.ii. Augustino.als Augu
sto.in fi.& c.quicunque.in fi & c.in legibus.xvi.q.j.in ca
nonibus.ver.gñalr.putat tñ restitutum ecclesię,cū resti
tuitur prælato,inducit,xvi.q. iiii. si quis cōtumax. & qđ
ibi no.Si intelligas de bonis consanguineorū eis faciē-
da est restō,de ho.sicut dignū.§.cos.[*spoliando*]i. auferen
do,vastando,inuadendo,capiendo,vel eripiendo.xii.q.
ij.c.iii.siue rapiendo,vel fraudādo.e.q.qui abstulit.Et po
nit Arc.auferendo latenter,vastando quocunq; mō,in
uadando īmobilia,eripiendo mobilia,rapiendo ꝑ vim
& publice,fraudando per dolū, q̄ oīa dicit includi sub
verbo spoliationis,vt in ꝑdictis.c.graue.vide.j.q.j.sunt q
dam.ad fi.qōnis.& ibi no.¶ Prima gl.sumat.¶ Secunda
gl.sol.qōnē.& rñ.ꝯrio.¶ Quarta gl.rñdet per q.¶ Ante
pe.gl.rōnē reddit,quam declarat.secundo soluit qōnē.
tertio q̄rit, arguit negatiue.soluit distinguendo.¶ Vlti.
1 gl.sol.qōnē.¶ In gl.antepe.ibi[*gessisse*]tutor† qui per aliū
gerit gessisse vr̄,& ibi[*deiecisse*]vr̄ deiecisse,qui per alium
deiecit,& ibi §. quoties, deiectionē sine meo mandato
meo noīe factā ratā habeo.& ibi §.ne aūt. vide de cler.
non resi.quia nonnulli.super gl.pe.¶ In gl.ij.in fi. idem
Guil.& Arc.¶ In gl.no.ibi,percutiens,vel als offendens,
& in fi.& vsq; ad quē gradū dicantur hic cōsanguinei,
recurre ad no.de ap.postremo.in j glo. Et quia de affini
bus non fit hic mentio,& constō est pœnalis,non īclu
dit illos.j̄.de re.iu.in pœnis.¶ In gl quia qui.ibi[*hoc erit*]
2 ſm Gui.Gar.& Arc.Sed Ioā.mo.ꝯ.nā ſm † cū mandans
in se & alium delinquit, mandatarius in se tm̄.all .ff. de
his qui no.in fa.l.imperator.& l.athletas.§.Pomponius.
& ibi no.de seruo,qui in se non in alium deliquerat,q
post libertatem no. secus si in se tm̄. rñdet aūt ad ꝯria,
ꝙ expresse puniunt mandatariū, ꝙ constō ista non fa-
cit,dicit Arc.ꝙ mandatarius & si non ex verbis,ex mē
te ligatur,alleg.C.de accu.non iō minus.ff.de ser.cor.l.
sed tm̄.ff.de iniur.non solū.in prin. & §.si mandato.&
se.Itē mandatarius hic peccat,& in eū,quē offendit, &
in mandantē.cui fauet.Item est auctor mali, & panici
pat in crīe,& hoc teneas,vbi mandatarius deliquit, ita
ꝙ non hēat parere mandanti. Et tunc maxime cū scie
bat cām, vbi vero nō delinqueret, procederet opi. ꝯria,
licet Io.mo.non sic intellexit, vt patet ex verbis ipsius,
& vide quod no.ff.quod quisq; iu.l.iii.§.j.I j.gl.& ibi dic
3 ſm Guil.& Gar.Io.mo.& Arc.al.ꝙ† pñtatio clericorū
dr̄ quasi electio ſm no.de of.le.dilectus.in gl.ii.& facit
quod no.j̄.c.vlt.in glo.ij.& quod ibi dicā.& idem dicas
in conferente,ad hoc.j̄.c.si postquā.in fi. &. postulāte,
facit quod no.s̄.e.in causis.& facit ad ꝑdicta.s̄.c.j.& c.vt
circa.& s̄.c.proxi.¶ In glo.vlt.ibi, ſm Gui.idem Archi.

S V M M A R I V M.

1 *Aduocati dicuntur defensores.*
2 *Facere videtur quod non debet,qui non facit,quod debet.*
3 *Negligentia comparatur voluntati.*
3 *Regalia dr̄ illa,quæ capiuntur a regibus in ecclesijs vacantibus.*
5 *Nouum dicitur,quod nunquam fuit.*
6 *Donationis tempore licet possit donationi imponi,non tamen tradi-
tionis tempore,quæ fit ex internallo.*

C A P. XIII.

GEnerali. Alle.Arc.C.de sacrosan.ec.
gñali.[*& singulos*]concor.s̄.
de exces.præla.nimis.j.& ij.in fi.& quod ibi
dixi apertius exprimit.s̄.de sup.ne.præl. grā
di.[*Guardiam*]de feudo guardiæ in vsib.feudorum, in se
1 cunda Rub.[*defensionis*]†aduocati dicuntur defensores,
vt in Lombardia, de aduocatis, & vicedñis.[*in omnib.*]
vnde exponit Arc.seu pro.i.de his autem aduocatis.s̄.e.
venerabilem .s̄.de pœ.in quibusdā.j̄.de reb.ec.non alie.
hoc consultissimo[*titulum*] i. cām, aliæ significationes
no.s̄.e.dudū.ii.Arc.[*vsurpare*]in mala parte sumit̄, C.de
sacros.ec.l.placet.canonizata.xvi.q.j.sub.§. nouarū.xxv.
q.ij.anputato.xii.q.ii.ꝑdia.xiii.q.v.pęnales.de pę.ī qbus
dā. q̄ quasi glossāt hoc.c.alr sumit̄. C.de vsu.l.ii.& l.nā-
les.ff.đ iiur.l.iiur.cir.fi.Arc.[*conatus*]sonat ī vitiū.C.đ his

qui ad ecc.con fu.l.denunciamus.Arch.[*vacantium*]idẽ est non vacantibus.ſm Arc.puto, ꝙ ad pœnam huius constitutionis hæc duo necessaria sint, ꝙ quis de nouo vsurpet,& ꝙ illius virtute bona locorum vacantiũ occupent,altero deficiente locum habent antiqua iura.ſ. de to.comp.cum sit conquestus.cũ concor.quas ibi ponunt gl.[*quantacunq;*]ẽt si sit baro,rex,vel princeps.Gar. Io.mo.[*cæteras*]siue sint clerici,siue laici, cum litera sic loquatur. Arc.[*procurat*]no.ꝯ clericos & religiosos, qui sunt in curiis principum & potentium , & ipsos informãt ꝯ ecclesias & prælatos.Io.mo. ꝯ religiosos prouisũ per cle.de sta.mo.ne in agro.§.qui vero.[*clericos*]in monachis cessat pœna, de quibus non repetit.ſ. de deci.ad audientiam:& quia constitũ pœnalis ideo non extendẽda.ſm Arc.non fuit visum auctori, ꝙ sequẽs pœna cõueniret in monachis facientib. ſ. vsurpantib. de nouo regalia, vel procurantib. talia fieri.Et no.ex diuersitate pœnarũ aliud facere,vel ꝓcurare.aliud non ꝓh bere.ꝯ. 83.di.quali per totũ.87.di.facientis.ij.q.iiii. negligere.ff. loc.cum fundus.circa fi. Arch.remit.ad no.ij.q.i. notũ. de offi.dele.c.j.opponent autem se cum effectu , quantum in eis est,inuocando.ſ.brachium seculare.xxiii.q. v.administratores,& q.iii.Maximilianus.cum tribus se. vsque ad §.ecce.vel denunciando iudici seculari. ſ. de homi.postulasti.ĩ.de homi.c.ij.non tñ vr̃, ꝙ corporaliter se debeat talibus opponere ſm ea quæ hñr.xi. q.j. si tributũ.ſ.vbi vero faciũt,qđ pñt,licet nõ sequatᷣ effectus, cessat pœna.44.dist.c.vlt.xliii di.de ephesis [*percipere*]ẽt in victu & vestitu ſm Arch qui istud hic prolixe prosequitur,allegans ad ꝯrium. l.dist.studeat.in fi.& quod ibi no.& xcii.di.diaconi.ibi,mendicat infelix &c.ad partẽ, quam tenet inducit de cleri.pu.in du.Henricus.in fi.nã isti pro ecclesia laborare noluerunt, ergo nec alẽtur ab illa.ad id.C.de cad.tol.l.vna.§ pro secũdo.ff de his qui; vt indi.l.hæredem.C.de ale.libe.l.fi. & qui non laborat, non manducet.ff.si ex noxali.ca.aga.l. sicut. de damno inf.e.quamuis.ar.a ꝯrio.xii.q.j.clericus.& c.ex his.in fi.& c.secundum.ad idem.xiii.q.i.§.ex his ita.ver. item non alligabis eum. idem,ff.depo.bo.fides.86.di.non satis.q a dignum est,vt mali meritis &c. vt ibi,quid sit graue scelus,patet,87.dist.in religiosam.iii.ff.de lib.agn.necare.ff. loca.si fundus.in fi.ff.de re mi.omne delictum.§.vlt. in 6 ducit ẽt,ꝙ†qui non facit,quod dẽt,vr̃ facere,quod non debet.xxv.q.j.ideo.ff.de reg.iu.qui facit.æque peccat nõ faciens,quod dẽt ,sicut faciens,quod non dẽt.xlvii.dist. sicut hi.xvi.q.vi.c.j.xviii.q.j.abbates.xxvii.qõ.j. si custos. vbi sic notauit Hug.Idem tacens vr̃ facere.ſ.de reb. ec. 7 no ali.c.ij.de sim.nemo.&†negligentia voluntati comparatur,de hoc.xi.q.iii.c.vlt. in fi. iustum est igitur tales puniri sæuere.xxiii.qõ.iii.iustum. xxv.q. i.violatores.Et qui resistere tenetur,& id non facit , punitur vt faciens x.q ii.ẽps.ĩducit ẽt.xxiii.q.iii.qui potest.& c.fi. & q.viii. præterea.de here.c.ij.C.de commer.l.ii.in fi. vbi cõcor. sunt ad hoc.8 .di.c.j.xliii.di.ephesis l.di.si quis diacon⁹. in fi. & quod no. ea.di. cõmmaces vendicant,patet exẽplum in Parmensi & Florentina ecc.ſm Arc.in prima vicedñi sibi vendicant,in secunda tholingi.[*abusu*]i.malo & prauo vsu.xi.q.iii.priuilegium.lxxiii.di.vbi ista.85. q.ii.§.his ita.& c.si decet.cuius textum hic ponit Arch. alle.etiam.ea.q.amputo vacationis tpe.quærit in addi. Io.mo.qñ cathedralis ecclesia vacare dicatur, cum Papa transfert ẽpm absentem,& soluit ẽt a vinculo priori,vt est moris & iuris,de transla.c.ii.§.sicut ergo.de postu.bonę.ii.in fi.& tenet,ꝙ nisi appareat.Papam voluisse inuitum transferre.non vacabit, nisi ille translationi consentiat.ſ.de reg.iu.quod ob gratiam, vbi hoc prosequitur,hic aũt ponit hæc,vt sciatur,qñ habẽs in prima ecclesia regalia incipiat illa vti,ibi vide.[*delabi*] i. perire, vel consumi.cõseruant.ĩ.de of.or.cum nos.xii.q.ii. hoc huius placiti.ſ.c.quia sæpe.& ĩ.de of.or.præsenti.ff.de peti.hær.diuus ff.de mu.& hono.l j §.vlt.& consuluit Arch. ꝙ isti custodes inuentarium confici faciant de omnibus inuentis post mortem prælati.& q̃ custodiri debẽt. alle.xii.q.j. charitatẽ.& q.v.sicubi.& quod no.Ho.in su. de ele.§.quid iuris.qui est pe.in fi.¶ Prima gl.diuidit & summat.¶ Secunda gl.rñ.per.q.an includat fœminas, & soluit ꝙ sic,allegans tres.l.& vnam alle.in ꝯrium, & iiii.solones.¶ Gl.v.rñ.per q.& soluit.¶ Gl. ꝯfaciens. quærit,& soluit distinguendo.¶ Gl.præscripta.obiicit & soluit.¶ Gl.pe.quærit,arguit,& soluit.¶ In gl.ii.ibi, l.i. verbum huius,si quis,masculos & fœminas amplectitur, & ibi,tres fratres.sequitur,Titius,Meuius & Seius.& ibi l.j.§.j.qui pecuniã cõstituit,accipitur qui,vt cõphendat ẽt q̃,& ibi , si quis edictum quo cauetur, si quis album corrumpit.&c.vtrunque sexum cõprehendit.¶ In glo. in mala,ibi[*si quis in tantũ*]ibi loquitur de illo, qui inuadit possessionẽ suæ rei,vel alienæ.& ibi.ꝙ non solũ, als est ver.sub.§.sed neclum.circa res mobiles fiunt rapinæ & inuasiones circa res soli.¶ In glo.forte.ibi[*persuadere*] delinquit suadens aliquid seruo ad eũ faciendũ deteriore.¶ In gl.antepe.ibi.l.fi.in prin.exercitor nautarũ suorum factũ præstauit,liberti sint,vel serui,si in naui damnũ inferũt.¶ In gl.pe.ibi[*qui legatorum*]loquitur de misso in possessionem legatorũ seruandorum cã. & ibi.§. postu.vide de cle.non resi.ad audientiam. super gl.ij. & ibi[*conuenticulum*]prohibetur conuẽticula illicita extra ecclesiam fieri.& ibi,l.ij.ibi patet in vlt. gl. non est supplendus prauus intellectus,per quem quis inuitatur ad male faciẽdum.¶ In gl.j.ibi[*quatuor*]Clericus & Io.mo. qui diuidunt in iii.cõiungunt duas primas.ꝙ bene cõuenit literę suspensiuę,sed gl.conuenit menti.Fran.aũt coniungens primas tres partes diuidit in duas tñ.¶ In gl.ij. ibi vniuersis.idẽ Arc.& ibi[*a canone*] puniẽte crim.Io.mo.& Arc.& sun de mente Car.dicentis. ꝙ ita fœminę sicut masculi peccant,& ibi[*excipitur*] q̃ excepta intelligitur in antiquis.fœminis non congruit.ff.de statu ho.ea quę.in fi.de hoc in Spe.de dispu.& alle. §.post hæc.ver.vel ibi masculum.per Host.de testa. Raynal.in prin.per Archi. plenius in pręall.c. si quis suadente.per Cy.C.de ser.fu.l.quicunq;.¶ In gl.iii. ibi regi dicit Arc. 4 ꝙ illa†q̃ capiunt reges in ecclesijs vacantibus dicuntur regalia.ꝙ patet exemplum in regno Francię & Anglię vbi vocantur regalia iura in vacantibus ecclesiis regib. competentia,quę post creationem prælatorum percipiuntur ꝑ prælatos non per reges, & forsan a regib.peruenere,ut sequitur in gl.& ibi ſm Gar.idem Io. mo. Archi.contra,qui intelligit proprie.¶ In gl.i.ibi[*nouum*] di- 5 cit Archi.ꝙ hic,& ĩ.c.auaricię.dicit†nouum , quod nũquam fuit,& in fi.& hoc vlti.non intellexit Fran.& Archi.hunc tex.dicas hoc verũ in illo, qui titulum ostendit.ĩ.c.lib.de præscrip.c.j.¶ In glo.in mala,ibi[*vt prætextu*]alle. Arc.ĩ.c.quia sæpe.de of.or.pręsenti.de præ. cum qui.C.vnde vi.l.fi.circa.fi.ff.vi bo.rap.l.j.& de bo.vacan. l.j.lib.x.& ibi [*nunquam*]alle.Arc.ĩ.de hęre. cum fin. C. de bo.va.l.fi.lib.x.& prin. Auctenticorum.& in fi.dicit Arc.ꝙ isti tales rerum ecclesiasticarum occupatores dicuntur committere furtum & sacrilegium & nõ qualecunque furtum.Sed peculatus, ꝙ est furtum de re publica.xxiii.q.iiii.quid ergo.¶ In gl.no.in fi. & ibi vide in gl.sumptum,& si vocant milites ad defensionem, etiã si mors inde sequitur,eis non imputatur,ſm Arc. alleg. no.xxiii.q.iii.Maximilianus.per Inn.de rest.spo.¶ In gl. j.postea.ibi[*temporis*]placet Arc.vnde si tacentes postea pro posse resistunt,licet pro tpe,quo tractauerunt, fructus non receperũt,deinceps tñ prouenientes recipiẽt, facit cle.in fi.ff.de ædi.edi.quid sit.§.idem ait. Signat ꝯrium de l.qui ea mente.ff.de fur. dicit id posse solui per l.ff.de admi.tu.tutor qui.§ j.cũ ꝯcor. ibi positis. ¶ In gl. ꝯ faciens.ibi,depositionis,vbi non est certa pœna statu- 7 ta.¶ In glo.tandans.ibi,& dotans.licet †donationis tpe possit donationi imponi,non tñ traditionis tpe, q̃ fit ex interualo facit.C.de pac conuẽ.l.ex mente.in.& quod no.de rer.vao.ac.l.vna.§.accedit.facit de test.cogen.pre. terea.cum concor.vlt.gl.¶ In glo.pen.ibi, cedi debeant

vel

vel sunt stagna vel viuaria non in statu, quo piscari debeant.& ibi [*reditu*]ff.de vsur.Paulus.§ i.& ibi.[*qui legatorum*]s.de sequ.pol.& snic.c.ij.& j.fin Guil.& Arc.qui tamen loquuntur de his,qui simplicem custodiam sibi vẽdicant,& ibi a contrario sensu,de quo satis scripsi.s.eo. ti.publicato.super vlti.gl.

SVMMARIVM.

1 *Parochia Grecè,dicitur partitio Latinè.*
2 *Parochialis sacerdos an sit pastor.*
3 *Curia vnde dicatur.*
4 *Residere in ecclesia est ecclesia deseruire.*
5 *Dispensatio dicitur gratia.*
6 *Dispensatio inquantum est actio dispensantis,non est ius, sed potestas data a iure.*
7 *Constitutio priuilegiata super lite ordinanda siue super ordinatione sententię, vel processus non respicit pendentia, nisi id exprimatur.*
8 *Lex noua, vel vetus an seruetur in tollendis obligationibus per temporis praescriptionem.*

C A P. XIIII.

LIcet canon. [*Regimen.*]de clericatu secus,& dixi. s. eo. lib.de rescri. si eo tpe incsse.& super gl.pen. maioribus.xxiii.qnı cps.i prin. x.q.iii.illa.s. e.cum in cunctis.[*aetate*]hic ordo conuertatur,qui habetur.s.& in §.inferior.in decre.cam te.de aeta.& quali. praemittitur medium.s.sciam.& sic no.non currandũ ordinem scripturę,vide quod dicam.j.de praeb. mandato.[*parochialibus*]de talibus ecclesijs habetur.xxxviii.dis. qñ.x.q.j. regẽda.xiii.q.j.c.i.xvj.q.j.quicũque.de cle.aegro. tua nos.s.de his quae fi.a praela.pastoralis.de sepul.vio.c. 1 j.de parochia.c.ij.de offi.deleg.coram[*parochia*]†Grecè latinè dr̃ partitio. Et est partitio curię,quia rector habet curam animarum populi.j.illos limites congregati, & tñ dicitur populum regere.s.de capel.mo.c.j. vt dixi de paroch.super rubri.[*omnino*]concordantias huius verbi ponit hic Archi.alle.xxvij.q.j.virginibus.& c. si quis sacro.& c.si custos.xij.q.j.i prin.s.de iureiu. & si Christus. ff.de fideiul.l.Grecè.§.illud.de conuer.coniu.dudum.de 2 rescrip.cum contingat.gregis ergo † parochialis sacerdos est pastor,dis.lxxxv.ecce,ver.quoniam. sic & plebanus.ixiii.di.si in plebibus.& qñque dicũtur ministri.vij. q.j §.hoc non solum.& laici oues dicũtur.ij.q.vij.oues. vj.q.j.si oues.vnde bene dicit gregis.vii.qõ.j.suggestum. cui plebanatus praesidens tanquam aries ducatum praebet & e.q.sciscitaris. Arc.[*crediti*]i.commissi.[*curam*] de praescriptione curę quam plene scripsi post Hos. de pę. 3 & re.omnis,super verbo proprio,dicit hic Arc.ꝙ†dicit cura,quasi cor vrat[*commissis*]dicit Arc.per confirmationem & administrationem decretam & possessionem adeptam ais esset cõmittendum non cõmissum,alle.j. e.commissa.& hic prosequitur,quod ibi dicam [*numerandum.*] vide cle. de sta.mo.ne in agro.§.cęterum[*se faciat*].satis ostendit haec litera,ꝙ dispensatio non erit necessaria ex defectu aetatis,& vide,qd no.de aeta.& quali. gñalem.in glo.ii.[*monitione*]dicit Arch.hoc forte dictũ pp opi.Inn.& Host.de verbis negarius in decre.extirpãdae.§.j.nescio si intendit illam reprobatam , sed vera est, cum moderatione,de qua ibi dixi. [*residentia*] qũo verbum residentiae ciuiliter non amare sumendum est,satis hic tractat Arc.ponens ad literam gl.Vin.in decret. ex parte.ij.de cleri.non resid.quam ibi posuit,dicit,ꝙ in 4 †ecclesia residere est ecclesiae deseruire.de cle. non resi. a conquerente.parum enim esset residere,nisi residẽs curam ecclesiae habeat,in qua paratum habeat beneficiũ, de cle.non resi.quia nõnulli.& j.e.ti.c.vno.ar.ff. de cap. & postli.re.l.nihil.C.de epi.& cle.l.gñaliter. facienda.s. personaliter in ecclesia parochiali [*possit*]licet qñq; sit debita dispensatio,non tñ petitur ex debito a superiore de hoc.j.q.vii.exigunt.cum suis remis.[*gratiam*] quę nõ expirat per mortem concedentis, ex quo concessionis cãm durat ẽm Arc.fa.quod no.j.c.prox.in vlt.gl.& j.e. cum ex eo..in gl.no.& qd super ea dicã,scripsi ẽt hic,ꝙ 5 †dispẽsatio[b] vocatur gratia.si.c.j.q.vii.didici.in c. de cle. b ex.mi.apl'icae.qñq; dr̃ beneficium.j.de os.ord.§.si vero. aliqñ.n.nullus.xxiii.q.iiii.ipsa pietas.circa si qñqne, qd ad tempus conceditur,pia leuitas dicitur.j.q.vii. exigũt. 6 & c.donatum.dicit autem Arc.ꝙ† dispensatio inquantum est actio dispensantis non est ius sed potestas data a iure.dispensatio vero passio inquantum est in dispensato est ius priuatum.sic de priuiuilegio dicitur,ad hoc xxxiii.qõ.ij. intersectores.& c.in adolescentia.qñque tñ dispensatio ponitur pro iure.de torne.c.ij.dicit tñ,ꝙ vbi dispensatio est debita, ius est , quia executiua iustitiae.ff. de iusti.& iu.l.j.in prin.ff.de aqua quoti.& aesti.l.j. circa fin.Si vero sit permissa non debita.tunc non est ius sed misericordia.xlv.di.disciplina.in prin.& c.omnis.ix. q.j. c.iii.ver.quamuis.siue miseratio.j.q.vii.hi qui.siue compassio. xlv.di.varia haec recipit.in Spe.de legato.§.dispẽsatio.in princi.& in fi.[*facere*] etiam illi,qui adeptus est beneficium per rescrip.quo iuxta morẽ inseritur cl'a de residentia in eo facienda,non.n.per illud rescriptum secundum ius obtentum tollitur potestas ordinariorũ ẽm Archi.alle.s de praescrip.cum ordinem. Item dicit de clausula inserta , vt promoueatur ad ordinem , per quam non tollitur potestas dispensandi data episcopis,vt in decre.cum ex eo.j.e.hęc duo.no.Ioã.mo.j. de reg.iur.generi.vt ibi dicam super j. gl. Et facit quod no. j.de praeben.non potest.in gl. quaero rationabilis , alias non est facienda dispensatio,remittit Guil.ad Spe.tit.ij. §.genera. & ẽm eum esset iusta causa studium praesertim theologię,de magi.super Spe.itemperies aeris.lxxiiii. di.quarundam infirmitas.de cleri non resi. ad audientiam.inimicitia siue sua culpa eo.ti.bonę. peregrinatio. de voto mag. seruitium episcopi , Papę, vel ecclesiae.de cle.non residen. ad audientiam. cum dilectus.ex parte, ¶ Prima gl.summat & diuidit.¶ Secunda gl. ponit tria quę supplet iste canon.¶ Gl.sed nunquid.quaerit, arguit soluit contrarium,item quęrit & solu.¶ Gl. ad futura, no.& remit.secundo quęrit de pendentibus opi.& soluit distinguendo.¶ Gl. ipso iure. de duobus simul quaerit & soluit.iterum quaerit,arguit pro , & soluit contrarium.¶ Glo. antepe.quęrit & soluit,demum soluit duo dubia.& tertio remittit,vlt.distinguit circa compulsiones ad ordines.¶ Pe.gl.rñ.per quaestionem.¶ In glo.ad futura.ibi[*testamentum*] lex quę dat certam formam ꝓbandi solutiones debitorum , non respicit solutiones pręteritas.& ibi, iubemus.vide s.eo.lib.de consti.c.ij.super iii.gl.¶ In gl.antepe.ibi magnã.vide.s.de loc.potuit. super vlt.gl.¶ In gl.j.ibi in vj.partes.hoc placet,licet Frã. diuidat in quatuor tm̃ , quia coniungebat tertiam & quartam.Item quintam & sextam , & Clericus diuidebat in v.subiiciendo tertiam ¶ In gl.ibi.in tribus.ibi ẽm Gar.Idem Fran.& ibi.c.j.& j.eo.prouida. ver.nos super. ¶ In glo.ergo non.in fi. an necessaria sit executio facti, vel declaratio,no.j.eo.commissa.§.i. Archi.remittit de pręb.licet.¶ In gl.sed nunquid.ibi,& Gui.Fran.Io. mo. & Archi.& ibi[*parochianos*]si non esset parochia distincta per certos territorij limites sed solum per capita vel 8 stirpem cęterorum hominũ,illis deficientibus eo fortius procederet dictum Gar. & sequa. & ibi, dicit ẽm Gar.& Io.mo.alleg.qui.mo.vsu.amit.l.vsufructus ciuitati.ff. de lega. ij.pac. §. Tusculanus.ff.de regu.iuris.l.in omnibus,ij,& quia cessantibus parochianis cessat causa.C.de episcop. & clericis. generaliter.canonizata.xvj. q.j.facit.ff.de iure pa.adigere.§ quamuis.non ob.secundum eum.ff.de serui.vrb.prędio. foramen. quia.istud.s. habere parochianos accidentale est non nãle,ibi dr̃,ꝙ aqua cadens ex coelo licet non assidue,quia nãlis est cã, perpetuo fieri aestimatur. per hoc intelligas solonẽ, & ibi,locũ consuetõ.Arch.ꝯ,& facit pro eo,quod no.Inno. Io.An.super vj.Decre.

de præben.de multa.& Guil.in Spec.tit.ij.§. videndum ver. ſed quæritur.ꝙ beneficium,alle.Arc.quod no.xj. q. iij. Iulianus.& ꝙ hæc litera nõ diſtinguit , ergo ſatis eſt, ꝙ ſit parochialis actu vel habitu.inducit l.vlt.ff. ſi quis cau.& ſicut quis eſt eps nullius eccleſiæ.de transla.ca.ij. Item hæc eccleſia parochialis eſt nullorũ parochiano rum,vnde redeuntibus parochianis non expedit nouã parochiam aſſignari,imo quaſi iure poſtliminij recuperat ſtatũ ſuum,ex quo de illo alr nõ eſt actũ.xvj.q.iij. in prima actione.ad hoc.ſ.e.quia diligentia.35.di.ab exordio.& per prædicta rñdet ad rõnẽ,quæ ſequitur in gl. quia licet deſinat collegiũ , non deſinit parochia.& ibi locum hñt.& idem Io.mo.& in fi ibi vide ſuper ver.parochialis.¶In gl qui ſciã.i fi. Arc.remit.ad no. per Inn. e.ti.cũ in cũctis.vbi ſcripſi ſuper ver.ſciã.¶In gl.ſufficit. in fi.& in caſu de regu.ad noſtram.vbi vide cum remiſ. ad vtranque partem facit cle.de ſta.mo.ne in agro.§.cæterum.ſolue vt ibi in iiij.gl.¶In glo.ad futura ibi,c.ij. vide cle.de iudi.diſpendioſam.in fi.quod ibi no.in vlt.gl. & ibi Accur.facit quod no.Inn.vt lit.pe.c.fi.vt ibi ſcripſi ſuper j.gl.& ibi[*faciendum*]vide,quod no.in cle.de æta.& qua.vt hi,qui,in gl.quod poſteris.& quod dicam.ĵ.c.vl. ſuper ver.confirmationes.& in fine.cum concor.& ibi Archi.dicit opi.fuiſſe Guidonis de Suza. Ia. de Beluiſo diſputauit hanc qõnem,poſuit etiam ad literam,cum concor.col.viu.ĵ.de ap.cogno & ibi plene tractans im

7 probat hanc ſolutionẽ glo.dicens† ꝙ ẽi conſtitutio priuilegiata ſuper lite ordinanda , ſiue ſuper ordinatione ſnīæ,vel proceſſus non reſpicit pendentia,niſi id exprimatur.Inducit ibi in prin.ver.nos itaque. & ver.hic eo. ex quibus colligit,ꝙ appellatione interiecta a ſnīa, ſiue relatione facta ad principem pro iudicãdo ante ſnīam In diſponendo & iudicando ſeruabantur leges q̃ erant tpe appellationis & relationis,ad idem inducit talẽ col. in medio litis ſacras iuſſi. non fieri.§. ſuper hoc aũt. & de his qui ingre.ad ap.§.illud quoq;.inducit etiã. C. de iura.calu.l.ij.§.fi.& in Auct.vt liti. iuren.§.fin. Sed iſtæ duæ leges aperte faciunt pro illa opi.cũ in eis dicatur,ꝙ lex de iura.præſtando in lite,ſiue ſit de calu.vt in l.codicis ſiue ꝙ nil datũ ſit,vel promiſſum,vt in auct reſpiciẽte lites pendentes,dicam hæc ideo,quia reſpicit ordinationẽ litiũ & excludit corruptiones & calumnias circa illas.Sed ipſe Ia.dicit,ꝙ ideo expreſſum eſt. Et ego dico ꝙ id expreſſum,quia æquũ eſt,pro quo facit ẽt ipſa Auten.vt li.in prin.ibi , lites aut applonem examinantur. ver.etiam quos alle.vt cũ de app. cog.loquitur de diffi. vel deciſione litis.ꝙ patet,quia in vtroq; ver. ponit ver. terminũ. Et verbum diſpoſitionis ibi poſitum reſpicit terminationẽ,de qua ſubdit. Præterea fateri oportet, ꝙ hic eſt reſpicere futura facienda non facta,vt dicit glo. & vide remiſ.quas dedi.ſ.ibi etiam Iaco.ĵ.probat opi.illorum,qui diſtingũt inter obligationes inducendas & tollendas,vt in primis ſeruetur lex antiqua,in ſecundis vero lex noua.Nã, vt dicit , in inducendis ſeruatur lex antiqua,ſi oblo inducitur ex facto veteri,vt in auct. hæc conſtitutio.Sed ſi ex nouo facto inducitur oblo, nullũ dubium,ꝙ lex non ſeruabitur in Aut.vt iudi.ſine quo. ſu.§ ſi in aut.temp.non ſol.§.fi.in Auct.de inceſt. nup. §.& hoc quidem.ver.ſi aũt vxor.& ſe.& in Aut. de ſan.

8 epi.§.fi Item non eſt verum.ꝙ†in tollendis oblonibus per temporis præſcriptionẽ lex noua ſeruetur, imo ſeruatur vetus.niſi nominatim aliud dictum eſſet, ꝙ dicit aperte probari.C.de ſacroſan.ec.l.fi.in Auct.vt lit.iurẽt. §.fi.¶In gl.ipſo iure.ibi[*in ætate*]Arc.dicit hic ꝙ ſic propter magnam neceſſitatẽ vel vtilitatem eccleſiæ, rñdet ad decre.permittimus,ꝙ permittit,& nil prohibet,hoc prolixe proſequitur. Et fatetur ꝯrium ſententiatum per Bonifa.dicit etiam hic epus ꝯ ſuas leges,vel conſuetudines diſpenſare non poſſe.inducens quãdam addi. Inn. in decre.dilectus.de tempo.ordi. quam ibi ſcripſi ſuper verbo,diſpenſatio.Sed minime ſunt mutanda &c.fi.de le.minime.& ibi[*infra annum*]imo ĩ vna quadrageſima,

vt ſcripſi in præalle.c.præterea & ibi.ſed dic ſm Guil.& Gar.¶In gl.ad hoc,in fi. Archi.al.co. ti. quia nonnulli vij.q.j.ſi quis in clero.in fi.xcj.di.c.j.ſ.de app.peruenit.ij. ¶In gl.ergo.in fi.ſm Cleri.& Arch ¶In glo.antepe.ibi dic ꝙ no.idem Gar.& Ioan.mo.& in fi. de regularibus. dic,vt in cle.de ſtatu mo.ne in agro.§.antepe.¶ In glo. antepe.ibi.& Hoſtien.idem hic Gar.con.idem Io. mo. ſecundum quem non ob.ĵ.de temp.ordi. cũ nullus. ꝙ loquitur de ſuperiore ordinante non de ſuperiore circa reſidentiam diſpenſante. Arc. intelligit de epiſcopo, vt remittit.ĵ.de priui.c.ij.gl. procedit in inferiori prælato, qui poſſit deſtituere, cuius eſt ad reſidentiam citare ,& non venientem punire,vt dixi poſt Inno.& Hoſtien.de cle.non reſi.qualiter.in fi.& facit,quod no.ſ de offi.or. in gl.ij.In alijs dici poteſt,ꝙ valet ex auctoritate epiſcopi,& eſt ſimile,quod dixi de inſtit.c. ij. Et ſic ſit reſponſum ad c.non oportet. de conſe.di.v.& ad c. contumaces.l.di. vel loquatur , quando epiſcopus eſt immediatus,& vide,quod ſcripſi,de conſti.cum omnes.in glo.ij.

ADDITIONES.

a¶Reſidere.Adde hic quæ notantur per Car.poſt gl.in cle j.xii.q.de foro compe.& per quos clericos debeat fieri reſidentia,habetur in titu.de cle.non reſi.per totum.

b ¶ Diſpenſatio vocatur. Quid ſit diſpenſatio,&c. quotuplex & de eius materia.Vide in ſpe.de le.§.11.& ſeq.& ti.de diſpen.& ĵ.eo.& titu. de ſen.ver.porro.ij.q.iij.

SVMMARIVM.

1 *Donationes plures diuerſis temporibus eidem facta quarum ſingula non excedunt legitimam quantitatem licet coacervata excedant,,bene valent.*

2 *Minus an denegetur,cui conceditur maius*

3 *Commendę in titulum hodie apud Italicos non ſunt in vſu.*

4 *Cuſtodia eccleſiarum ſpectat ad ordinarium.*

CAP. XV.

NEmo. Etiam legatus cardinalis ꝓpter vle verbũ negatiuũ ſm Archi. nam nemo ſonat quaſi nõ hõ , vel nullus hõ.al l. xix.dĩ.c.j.ver.ſed rñſuri.& qđ ibi no. de poe.di.ij.ſi enim.& di.iii.adhuc.de cõſe.di.iiii. vt oſtẽdetur.ff.de neg.geſt.l.iiii.[*parochialem*]non collegiatam. ĵ.e.ſtatutum.ſecundum Arch.quod verũ putat in epo, ſecus in legato.ĵ.de of.dele.c.pe.videtur decre.ſtatutum facere ꝯ,quia ſpeciale eſt in cõſtitutione gñali. ꝙ verbũ parochialis non includit collegiatam.ergo ſecus in nõ poenali,& facit quod ibi dixi ſuper j.gl. nec dicas hanc pp decretum eſſe poenalem,vt dicam.ĵ.c.fi. ſuper gl. ij. pro Arch.facit,quod ĵ.ſequitur de ſacerdotio,cũ enim ille non teneatur fieri ſacerdos. vt ibi , ad quid arctare iſtum,vt eſſet de cõmenda ꝑbendæ,q̃ habet onus annexum.diſt.xi.ne ſana.c.ii.[*legitima*]quaſi non diſpenſata. de his qui ve.æta. l.fi.ſm Archi.[*& euidenti*]ſi.ſ.e.ſi forte.& hoc ponit,qñ ſit facienda cõmenda talis eccleſiæ [*vel utilitate*]Fran.ponit exẽpla per decre.officii.ſ. c. & p decre.ii.ſ.de ſer.Hoſt.& Gar.Io.mo. exemplificant , qñ de electione litigatur,vel confirmandus ĩpeditur, quod non placet.de vera commenda loquendo . tunc.n. poni cuſtodem,vel œconomum , cuius officium durat vſque quo eccleſia fuerit ordinata,ẽt ſi ſex mẽſes excedat,de of.or.cum nos[*eccleſię*]non dicit perſonæ.j.q.vii. tali.vnde eo caſu facta cõmenda non tenet,vt in fi.ſm Guil.& Arc.[*irritum*]per hoc & per ea,q̃ no.ſ.e. auditis. dicit Archi.quoſdam dicere, ꝙ ſi cõmẽda ꝯ hoc facta ſit,patronus,vel elector eligere potuere, vel præſentare, facit.ĵ.de reg.iur.non præſtat.cum ſuis cõcor. ¶Prima gl.ſummat.Gl. commendare.ponit quomodo diuerſis modis ſumitur cõmendare & qſto hic.Scđo circa commendam format.viii.qõnes.¶Vltima glo.q̃rit, arguit, pro,dupliciter ſoluit,in fi.quærit & ſol. ¶ In gl.iii.ibi,ꝑcipimus.vide.ſ.c.proxi.in gl.ſed nunquid.¶In gl. commendare.ibi ſciendum.multum intereſt,an commendandi ſerui cauſa quis dixerit,an vero quod dixit,ſe præſentaturum promiſerit, & ibi [*ea qua*]ſi dicat venditor

ſeruum

seruum speciosum.domum bene ædificatã,ista nõ ob
ligant.& ibi,nam ita.vide de iu.exhibita.super j.gl.& ibi
in causæ.§.causa.vide de of.iu.c.ij.in ij.gl.¶In gl.vlt.ibi,
1 si quis autem per diuersa. plures † donationes eidem di
uersis temporibus factæ,quarum singulę non excedũt
legitimam quantitatem,licet coaceruatæ excedant, be
ne valent.¶In gl.j.in fi.tria facit,præmittit,cui & quan
do fiat commenda parochialis ecclesię.secundo quan
tum duret.tertio decretum apponit.secunda ibi huius-
modi.tertia ibi,statuentes.Gar.Ioan.Mona. diuidebant
in quatuor.secunda ibi nec tali.¶In gl.ii.ibi[*præteritas*]
fuit hoc concilium,vt refert Fran.Vercel.annis domi-
ni. M.cclxxiiij.& durauit a prĩcipio Maij vsq; ad Augu
stum,& hoc de Lug Gregorius.X. Prius autem fecerat
Lugduni Inn.IIII. concilium.annis domini.M.ccxlv. vt
patet in Spe.Histor.lib.vli.in princi.de Vien. quod fuit.
M.cccxj. & xij.vide in cle.de eẽ. cum sit.in gl.pe.de La
teranen. Alex.tertij,quod fuit M. clxix.dixi, de his quæ
fi.a præl.cum apostolica.in fi.de generali Inn.III.quod
fuit. M.ccxv.dixi.s̃.de deci.c.pe.¶In gl.iii.ibi[*nihil muta-
tur*]specialia igitur parochialiũ ecclesiarum habes hic
& s̃.c.proxi.vbi de hoc in gl.sed nunquid.& j.de preb.
extirpandæ §.qui vero.& in cle.de offic.vica.c.vno.¶In
gl.vt possit,ibi.[*ordine*]& sic non sumitur hic sacerdotiũ
large,vt s̃.de coha.cle. si quis.q̃.xv.q.v.c.j.in fi.xl.di.mul
2 ti. ẜm Arc.& ibi[*alii non*]& † sic denegat minus, cui cõ
cedit.et cõcor.j.gl.iij.sup hoc vide,qđ no.de trãsl.c.vl.in
glo.penul.& quod ibi dixi. ¶In gl. cõmendare.ibi.§.cũ
quidã.ibi.Accur.ꝙ sic faciũt Bononienses. & quod ibi
vbi obligant,quod dic,vt no.j.q.iij.saluator.in gl.antep.
& ibi sic no.per Hug. Lauren.Host.& idem Inn.de acc.
si constiterit.vbi no.materiam commendæ.& idẽ Host.
de elect.dudum.vbi eam no.& Egidius post eum.& ibi
[*nec in ecclesia*]tenet hic Guil.& Arch. quia vbi ecclesia
indiget,præsentare potest ordinandũ ad titulũ ecclesię,
de iure patro.postulasti.Egidius ꝯ in decre.dudum. pro
quo facit.ff.loc.si quis domum.§.j.& ibi de facto. quod
placet Io.mo.qui dicit,ꝙ cum talis habeat titulum ca-
nonicum,facit fructus suos,& ibi[*contumaces*]si vero nõ
fuerint vocati,non propter hoc possunt eligere post cõ
mendã nõ cassatam,vt scripsi de ele.dudũ.ij. ad fi.in gl.
de commenda.vbi etiam scripsi ẜm Inn.& Host. ꝙ cle-
ricus alterius diœce. sine licentia proprij epi talem cõ-
mendam acceptare potest.& ibi[*prælatum*]Guil.& Arc.
alle.c.lator.& qui matrimonium accu.pos.c.fi.& s̃. eo.
ꝙ sicut.& ibi quod no.Io.contra in præall.c.qui plures.
& Inno.in c.dudum.post prin.puto.ꝙ intellexerunt de
simplice custode,de quo loquitur lex,quam alleg.ff. de
pos.Lucius.cui concor. s̃. depositi.bona fides.ver.sane.
& ibi dicit ꝙ non,mirabile est, ꝙ non habeat prælatũ,
attamen non vacat.vnde ex hoc & aliis,quæ sequuntur
dicere soleo,ꝙ materia commendæ non est per tex. be
ne clara.& nimis etiam promiscue loquimur de com
menda in titulum & ꝯmenda in custodiam.& si quod
de consue.& præscriptione dixi.s̃.de consue.c. vlt.super
3 vlti.gl. Tamen hoc nobis est remedium,ꝙ † commen-
dæ in titulũ hodie apud Italicos non sunt in vsu.& me
rito per id quod dicam super gl.ista,duo tamen quo ad
hunc casum dicimus,ꝙ commenda habet quandã atti
nentiam vel affinitatem cũ prælatura,per quam eccle-
sia non dr̃ vacare,in qua habetur titulus commendæ,
& ibi ẜm Gar.& Hosti. in præalleg.c.dudum.& ibi tua.
vbi idem scripsi in glo.dixit V in. & ibi hoc ẜm Guil.&
4 Arch.in fi.idem Archi.allegans,ꝙ † ecclesiarum custo-
dia spectat ad ordinarium,de insti.cum venissent.obst.
ẜm eum.lxiij.di.si in plebibus.Sed hic loquitur in paro-
chialibus ecclesijs.¶In glo.ergo duas.in fi.idem Io.mo.
& Archi ¶In gl.ista duo ibi.[*dispensatione*] dicebat ergo
Inn.in decre.si constiterit.& Hostien. in decre. dudum.
ꝙ cum qualibet ecclesia debeat suum habere præla-
tum,de preben.cum non ignores. commenda non po
terat fieri sine dispensatione, per quam ius relaxaretur
ex causa.j.q.vij.dispensationis.¶In gl.pe.in fi.& illam li
teram posuit de act.& pe.§.super actionibus.ad fin. ver.
item ecclesia.¶ In glo.vti.ibi,distingue.ẜm Guil.& ibi
[*ecclesia*]cui forte non potest aliter prouideri,vel intelli-
ge,vt s̃.in fi.ma.gl.& ibi[*vel personę*]quod non licet etiã
prima vice,vt refert tamẽ Guil. ẜm quosdam distingue
re,an fiat commenda propter necessitatem, vel vtilita-
tem ecclesiæ & fauorem personę,& tunc procedit , qđ
in casu dr̃ , an solum contẽplatione ecclesiæ, & tũc nõ
sit locus huic rigori.Quid enim si ecclesia sibi non suf
ficit,vel grauata est debitis.ita ꝙ non reperit, qui velit il
lam in titulum,vel temporalem commendam.Sed ip
se putat omni casu locum esse huic rigori inducto in
odium prælatorum,qui commendis abutebantur, &
seruandus est,licet durius.xix.dist.in memoriam.ad id,
quod obiicitur.respõde,ꝙ vniri poterit ecclesię vicinę,
vel officio, vel præbendę.x. q.iii.vnio. & in cle.de statu
mo.ne in agro.§.ad hoc.s̃ de præben.exposuisti. & in fi
ne.alle.etiam.de dona.cum dilecti.de verbo. sig. olim.
& idem Archi.

S V M M A R I V M.

1 *Electio quando est discors inquisitio diligens esse debet.*
2 *Dies aliqui an dentur in tempore arbitrario pro quiete.*
3 *Appellans debet esse solicitus colligendo acta & offerendo illa no
tarijs & causam introducendi.*
4 *Stipulatio committitur,cum patronus petit,& libertus resistit uõ
distincto,an fuerit,vel non adiectum,cum petiero.*
5 *Emptor debet vsuras venditori si morosus fuit in pretio soluendo.*
6 *Seruus si simpliciter damnatur in vincula perpetuo damnatus in-
telligitur.*
7 *Sumptus faciens affectione domestica non repetit,*
8 *Matrimonium carnale & spirituale contrahitur inter absentes.*
9 *Procuratorem ad causam qui misit , ex quo sciuit illum mortuũ,
alium mittere tenetur.*
10 *Omissum censetur,quod non est expressum præcipue in iure odio-
so,& penali,& specialitates inducente.*
11 *Pana electi non habet locum,nisi integro tempore elapso.*
12 *Electioni contradicentes quando non possunt mittere nisi vnum,
illum mittere tenentur.*
13 *Postulatio si fiat a duplo maiori numero imititur iuri et gratia.*
14 *Postulantes a postulatione resilere non possunt.*

CAP. XVI.

CVpientes.[*Experta*]i. per experen-
tiam adinuenta. Gar.&
Io.mo.ad hoc.l.di.vt constitueretur Arch.
[*temperantes*] ꝙ prius quo ad pœnam decr.
q̃ sit, per inferiores fieri non potuissent,cum beneficiũ
indultum & per ips limitatum parti tolli non debeat
ẜm Gar.& Io.mo.qui tenet hic,quod no.j.de reg.iu.in-
dultum.& no.j̃.§.j.ver.in fi.[*generali*]vide,quod no.s̃. c.
vt circa.super ver.perpetuo regularium , & non cathe-
dralium collegiatarũ tamen de quibus hic loquitur.&
s̃.c.ne pro defectu.ẜm Archi. & si cathedralis est regu-
laris, tunc tenetur ex duplici capite.appellatio etiã ĩter-
posita ab interlocutoria iudiciali lata per confirmatio
nem,nam si pronuntiatur bene appellatum , procedi-
tur in curia sine noua citatione in electionis negotio.
s̃.c.j.& quo ad cathedrales vr̃ expressum.j̃. c. quamuis.
ergo venire debent ẜm hanc constitutionem,ꝙ placet
Guil.Gar.Io.mo.& Arch.dicit hoc cõiter approbari, li
cet fateatur hoc durum,& sine dubio , cum primo co-
gnoscatur de iniquitate iudicis,& si apparet bene inter
locutum,partes ad eum generaliter remittantur,de ap.
interposita.& c.vt debitus.durũ est, ꝙ psonę hic expssę
venire teneantr̃[*frustrata*]& iõ hoc non scripsi volẽs ap
probare,qđ durũ videbat̃,nec ĩprobat̃,qđ seruaui, puta
bam pro & ꝯ.j.c.si postq̃.in fi.ẜm aũt opi. p̃dictã & ob-
seruantiã,tũc ad ꝯriã rõnẽ rũdet̃ , ꝙ illud tãre fallit in
ap.q̃ deuoluũt principale,in quibus nullo casu venient
frustra,nec mirũ,cũ id faciant petitio appellati,vel iu-
dicis delatio.j.de ap.cordi.& c.de applonib.verũ est, ꝙ
illis sufficit mittere proc.durities ergo predicta notatur

in personali aduentu tot personarum. & in poena. vnã superflum. satis erat dicere. j. mensem, vt s. c. c. j. & c. quã sit. post pnn. & j. de cens. exigit. & de poe. fęlicis. in fi. Sed huic cõcor. j. de of. or. quamuis [*post consensum*] nõ dicit post diem, quo consentit. & sic dies nõ excluditur. sicut j. de excep. pia. & de resti. spo. frequens. vbi de hoc, fit ergo momẽto in momẽtũ hæc cõputatio [*iter arripiant*] vide concor. s. c. j. super eodẽ verbo tpis mensis post consensum, vel post notitiam [*absque fraude*] respicit inferiora, nec est quærendum quis probet fraudẽ: quia probata intelligitur hoc ipso, ꝙ nõ venit in termino. ff. de execu. tu. l. scire. §. obseruabunt. nisi electus probet impedimentũ, vt j. §. proxi. Si vero venit in termino de fraude nõ q̃rẽtur, verũ est, ꝙ de principio cursus tpis deduceretur in dubium pp diuersitatẽ locorũ, de qua hic in glo. tunc locus esset, vt probaret dolũ, vel fraudem, qui all. illum. j. de renun. c. ij. ff. de proba. quoties. §. qui dolo. [*locorum*] de quo ad quẽ pro(ficiscendũ) est cõsiderare, hãc considerationem dẽt facere pars, quam arctat hæc cõstitutio, tñ finalis cõsideratio & arbitratus huius rei pẽdet in Papa, vel iudice ab ipso dato. Et est sic, quod not. de ap. vt debitus. in gl. colligit. quod super ea dixi [*licitum*] no. pro eo, quod s. super verbo, malignantium. [*omnibus*] signum vle, qd nil excipit. s. de ma. & ob. solitæ. [*tribus*] j. de ap. cordi. hæc iura vacãt ratione. Sed j. de of. or. quamuis. & in cle. de verb. sig. sæpe. præmittit iuribus exprimens solum acta & munimenta. ¶ Quod si per. xx. ad hoc tpis spaciũ concor. s. eo. ti. de consue. c. fi. s. de cri. fal. durat. de cleri. ex. mi. illud. xv. dies, eadem dilatio tpis sed alia computatio. j. de rest. spo. frequens apud sedem, ad tria ergo tenetur. s. probare, & infra certũ tps, de certo loco. [*concessi*] hic vr̃, ꝙ ad hoc vt curant isti. xvj. dies, necessarium est iudicis ministerium, qui illos concedat nec sufficit admissio excusationis, vt satis probat hęc litera, non sic in exceptione excommunicationis ꝯ agẽtem, vbi currunt exceptiones per iudicem admissæ, de quo dicam, j. de excep. pia. super ver. octo dierum. [*electos ipsos*] qui non venere pœna priuationis eidem electo, vel præsidenti, vt in j. gl. huius partis factas ad prædictam ecclesiã cathedralem, vel regularẽ [*si quid*] si igitur nullũ ius habebat realiter, nulla est pœna, tñ quia illud dubium prosequi poterat, nũc excluditur a prosecutione [*vero*] non aduersatur personali comparitioni. vt patet per sequentia, sed instructioni, ad hæc in §. isto statur septem de instructoribus mittendis, qñ electio est concors. s. quot esse debeant, quales, per quos & qualiter mittantur, ad quid etiam, qñ & cuius expen. & hæc habeas pro repetitis. in §. sequen. Cum, † electio est discors diligens inquisitio. Vt in electionibus examinandis diligentem inquisitionem fieri debere, & procedit hoc ẽt te non opponente. de hoc s. e ti. dum. nobis olim. xxvij. di. priusquam contingentibus. per hoc patet instructores vsque ad fi. stare debere, vt instituant in his. q̃ contingere põt s̃m Gar. & omnes. & no. j. e. si postquam. §. j. in vlt. gl. plena. facit. 10. qõ. v. iudicantem. cursus causam, simile. in cle. de ver. sig. sæpe. ver. & quia non sentit, & facit. s. de ap. sæpe. in princi. [*per capitulum.*] non est ergo hoc onus electi sed capituli, vnde si capitulum nõ mittat, non propter hoc arctatur electus ad ducendum secundum Gar. lo. mo. & Arch. id. facit. j. §. cæterum. in fi. & quod ibi dixi in gl. hæ personæ. [*ad prælatum*] mensa igitur prælati, cuius principaliter interest, expensas satisfacere dẽt. lo. mo. [*discreta*] i. distincta vel separata, de rescri. edoceri. Si vero duæ personæ vel propter paucitatẽ vnã. & vide, quod dicam. j. §. cęterum. ver. nisi eos. super prima gl. de parte, qualẽ. l. j. cuiuslibet electi. [*moderatis.*] vide, quod no. de dolo. finem, cum concor. qualitate negotij, quod forsan magnos sumptus requirit, & electus fuit pauper secundum Car. lo. mo. & Arch. ex tali nõ priuantur, ergo iure canonię, vel alio, quod alias haberent in ecclesia expensis necessarijs & moderatis vt s. te missas personas duas ex parte capituli in electione

concordi. vel duas de parte qualibet cum plures sint electiones, vel duas de parte vnici electi, duas de parte opponentium. Et hęc coniunctio multum facit, quod sit vna pars a. §. ad hęc. vsque ad §. cæterum. cum etiam. qd hic sequit, huic principio coaptet, vt dicã sup j. gl. §. si vero [*circumstantijs*] per quas ad veritatẽ puenit. xxiij. q. viij. occidit. & s. de testib. cum causam. alijs informationibus. Fran. quæ non proprie sint probationes, non facile enim occurret alij vero quod nõ cadat in speciẽ probationis vel informationis. [*æquitate*] quæ quãdoq; rigori pręfertur, de hoc & quid sit æquitas, vide de transla. c. fi. ¶ Cęterum postquam, hoc vult litera ista. Greg. statuerat, ꝙ præsentaretur, quam citius cõmode poterat, post illud tps arbitrarium & indeterminatũ dat Nicolaus octo dies. & ex tunc locus erit his poenis præsentare & petere consensum illorum, vt dicit decre. quã sit [*beneficijs*] i. prouentibus beneficiorum. facit, quod j. sequitur [*obtinent*] quocunque titulo sint simplicia vel curata, quia gñaliter loquitur, de ma. & ob. solitę. s̃m Gar. & Io. mo. extunc inchoandum, facit ad ea, quę no. in cle. de mag. c. ij. in gl. pe. & quę plenius scripsi. s. eo. cum in cunctis. in fi. ad quę beneficia illius ecclesiæ tempus triennij temeritate, & proprio motu Gar. sic. s. e. c. j. j. de reg. iu. c. j. Arch. illis beneficijs illius ecclesię. euidenter. s. e. si forte. & j. de ver. sig. constitutionem. [*nihilominus*] i. non eo minus, ꝙ procuratorem miserit, continuum inchoandum est laxa tria tpa, de quibus loquitur hęc decre. j. e. commissa. [*iuris sui*] circa confirmationem petendam, & i hoc differt negligentia electi a negligentia eligentium, quia electo negligente electores constitutionem seruantes, licet pœnam huius constitutionis non incurrant, confirmationes tñ fiendæ vel factę causam prosequi non possunt, cum electus sit omni iure sibi quęsito priuatus, vt s. puto tñ ꝯ electum eius competere repetitionem expensarum, vt dixi. s. e. §. super gl. est ergo. in fi. non sic econuerso, cum ius electi sit saluum, vt hic patet, & sic sibi expensę non pereunt. ¶ Denique [*discordem in electione*] distinguuntur ista, vt s. patuit in electione non vt hic [*noluerit*] idem verbum de renun. nisi. in fi. taliter i. tam fortiter, ꝙ sine nostra licentia violare non possint consensum [*teneantur.*] quod prosequitur, possunt ergo contenire postulationi si volunt, non tñ in matrimonio, nec ex hoc subiaceant redargutioni secundũ Arch. qui alle. quod no. Inn. s. eo. cum in iure. in fi. ¶ Prima gl. ponit causam. ¶ Secunda diuidit. ¶ Gl. s. e. respon. per quæstionem & soluit, cui similis in glo. & posito. ¶ Gl. per hęc, soluit contrarium. ¶ Gl. immoderati. soluit contrarium de decre. vlti. & ecclesia. ¶ Gl. sed quomodo, obiicit & soluit. ¶ Gl. de postulatis. remittit de tribus. secundo soluit quęstionem de magistro hospitalis &c. ¶ Gl. virorũ. soluit duo dubia de mon. feminarum & de non principalibus dignitatib. ¶ Gl. in hoc casu. rñ. per quinque quęstiones. s. quid de legato. quid si Metropolitana ecclesia est in scismate. Itẽ quid si partium voluntate, relatione, vel reuocatione causa deferatur ad curiam. ¶ Glo. subaudi, suppler curato, duas opponens, secundo obiicit & soluit. ¶ Gl. certam, exemplificat. demum quærit & soluit ¶ Glo. j. ponit duas lecturas illius extunc, & secundã reprobat. ¶ Gl. xxij. rñ. per qõnes primo s̃m quas dietas fiat arbitratus. secundo de electo, qui prius venit, quęruntur duo, tertio quid de electo in curia ibi pręsente. Quo. an dies † aliqui dentur in tpe arbitrario pro quiete, arguit ꝙ non, soluit ꝯriũ, solutioni signat ꝯriũ & ibi remit. ¶ Gl. vt dispensatio. soluit tria dubia, §. ꝙ si per. xx. ¶ Prima glo. exprimit quinque casus, qui eliciunt ex tex. & ponit ordinẽ literę. ¶ Gl. sed pono, q̃rit & soluit. ¶ Gl. quare, obiicit & soluit. ¶ Gl. qd si, format & soluit tres qõnes. ¶ Gl. ex quo. rñ. per qõnẽ, an existẽs in curia p pcu. &c. ¶ Gl. si misit. primo soluit dubiũ. sedo q̃rit, arguit p & ꝯ soluit. ¶ Gl. qd si dũ, q̃rit, & soluit. ¶ Gl. per testes. soluit quęstionem, an opiniones &c. ¶ Gl. qui dantur, quærit & soluit. ¶ Gl. qui eam

& ie.

& se.soluit tria dubia.¶ Gl.& sit.an ipso iure & c.instituit iudicē,ne accelerer.¶ Gl.dato sibi.rn.p qōnē, an habere debeat omne tempus &c.¶ Gl.& pertineat.tn.per tres qōnes,quis prouideat,an appellet &c.& an electus priuatus contra coelectum audiatur.§ ad hęc glo.hæc per sonæ.respō.per tres quęstiones.¶ Gl.ſ.¿p respon.per quęstiones,quid si electus sit remotior,vel propinquior,vel sit curia,vel si sint duo, quorū alter solus in curia.¶ Gl. si autem.soluit dubiū.secūdo quærit & soluit. §.si vero. ¶ Gl.sed an.quęrit,arguit pro & contra,& soluit.¶ Glo. & tunc.tn.per quæstionem,quis soluat expensas in casu impotentię, vel voluntatis. ¶ Glo. si ergo.respon. per quæstionem quid si sint plures electi. ¶ Glo. dixit. quęrit quid de epō.¶ Gl si aūt.quid si sint plures,solutioni opponit & respondit.¶ Glo.ſ.idē soluit.quid si vicissim sibi opponunt electus & opponens tempora non seruata.secundo quęrit,arguit pro.soluit prium, & allegationi respondet.¶ Glo. ad quid.obicit & soluit §. cęterum.¶ Gl.scias.tn.per qōne, an sufficiat procuratori præsentasse,& distinguit.¶ Gl.si hoc. quærit,arguit pro, per vnā l.& contra per canonē.& l.soluit.& econtrario respondet.¶ Glo.non ergo.soluit quatuor dubia. s.quid de offi. & quid si officiare volūt. & tunc possunt eligere, & an eligi.¶ Gl.est ergo. prius soluit duo dubia. secundo quærit, an absoluat episcopus, soluit, quod non, respondet contrario.tertio quærit & sol.¶ Gl. intelligebatur.soluit duo dubia.¶ Gl sed ad quid,& se.quæruntur opponendo de duobus similibus.¶ Gl.qūo hoc, obicit & soluit.cui solutioni incidit ob.& quæstio.quibus respondet.¶ Gl.vt quia.obicit & soluit.¶ Gl.excluduntur.obicit & dupliciter soluit.¶ Glo.p initiant soluit tria dubia.s. quis primet,quid si se ingerat, & quare aliud hic, quam supra. ¶ Glo.argue.soluit duo dubia. ¶ Glo.& ita,quęrit & soluit duo dubia. ¶ Glo.& ita. quærit & soluit distinguendo. §.denique. ¶ Glo. qui patiantur.dicit, quis dispenset.¶ Gl. intelligas.rn.per qonē quid si non capesset immediate.¶ Glo.seruetur ergo.tn.per quæstionem quid de opponentibus.¶ Glo.sed ex qua.quærit & soluit quæstione.& duo quæ intercidunt.¶ Gl.illa rn.per qōnem,de qua gratia loquatur.¶ Vltima glo.quærit & soluit distinguendo inter electionē & postulationē concordem & discordē. & secundo,aut maior pars prosequitur,aut minor, subdens dictum inno.& facti obseruantiam,& excipit casum decre.nihil est,an opponens distinguit,an prosequatur ius proprium,vel coe. Et secundo casu, aut succumbit, aut obtinet, in fi. distinguit regulares a secularibus.¶ In secunda gl. ibi vltima incipit, cu qui.vide de priuileg.q non nullus.super vi.gl ¶ In gl. s.e.ibi.§. texto.vide in c.post translationem.super glo.argu.est.¶ In gl. sed quo.ibi,vbi locus vendendi,vnde non refert,an institor teneat tabernam vel non.¶ In gl. idē; ibi,præcipimus statutum veteri,nisi mutetur. ¶ In glo. subaudi.ibi ,pparent,vide de se.c.ii.super prima gl.¶ In gl. j.elapso,ibi,si is ad si.lex quarta est,quā vide de test.co.d. ii.super.i.gl.¶ In gl.x aiij.ibi nepos,vide de ver.sign. intelligentia.super tertia gl.& ibi,a sententia ,vide de ver.sig. præterea.In gl ii.ibi,legales.vt xx.milliaria computentur pro dieta.& ibi,q si duplomate.alias est ver.sub.§.ij.si etsi tes Bononiæ promisit dare Ephesi,fœlici duplomate velociter illuc,perueni,confestim obligatus sum.¶ In glo.vt dispensatio,ibi,impossibilium,sequitur nulla est obligatio.§.q si.¶ In gl.quare.ibi.l.ii.ad si. vide in c.statim alle. sup.gl.¶ In gl.pura,ibi[*obseruabitur*]alr incipit sufficit,& loquitur de tutore, qui propter prædictas causas infra tpt statutū se non potuit excusare.¶ In glo.si mulier. ibi.l.ij.si non sit qui a parte promissoris interpellari possit,sit pro testatio,quæ pro petitione cedit.& ibi,vt perfecti*,canonizata.xvj.q.iij.sub.§.pōt.& ibi.§.in his. loquitur de † appellante,qui debet esse solicitus, colligēdo acta,offerendo illa & apostolos notarius.& cām introducēdo.& ibi. l.fi.si tutor non cogit pupillum agere tutelæ. tn contra futuram calumniam & cursum vsurarum frequentes de-

nunciationes faciet. & ibi, per diem cano. in sequenti concor.ibi.j.contestationē protestatio querelæ non datæ dotis in scriptis facienda est per maritum.¶ In gl.q.d si.ibi.sed lis. cau.ij.q.vj.¶ In gl.per testes.ibi circa,vide de testibus.c.a tenore.super vi.gl.¶ In gl.quia eā.ibi.l.penul. vide in c.quā sit.super gl.suffici.¶ In gl.si aūt.ibi filiū.vide qui filij sint legi.transmissæ.super gl pe.§.ad hæc.¶ In gl.ſ.quod.ibi penul.vide de verb.sig.c.pe.super prima gl. ¶ In gl.cōmendæ.ibi nepos,vide de verb.si.præterea. sup.iij.gl. §.si vero.¶ In gl.quæ sunt.ibi,sed an vltro.vide de eo qui mit.in po.c.iij. in gl.pe.¶ In gl.sed an teneantur, ibi[*magnam*] vide in c.potuit. super vi. gl.& ibi. tenetur, qui emit super pacto legis cōmissoriæ. & ibi paratus, sit bonorū possessor.& ibi, cū patronus,stipulatus est opes, 4 tunc † cōmittitur stipulatio,cū patronus petit,& libertus resistit non distincto, an fuerit vel non adiectū,cum petitio.& ibi,§.hoc autem,peti debet, vt caueatur,vt iudicium dāni infecti locū habeat.¶ In gl. ſ.diem.ibi, quoniā.vide de or.cog.c.j.super.j.gl.§.cæterū.¶ In gl.iij.ibi.§. siquis tn,penul.§.est. & vide de spon.ex literis.ij.super.ij. gl.¶ In glo.si aūt.ibi,per procuratorem, cōiter est.§.primus sui.l.si pupillus.ad si.ti.Et incipit dominus. Paulus respondit,procuratorem hæreditatē acquirere nō posse.& ibi,generali. textū huius,vide de renunt.post translatio.super.j.gl.& ibi.l.pe.vide.s.c.quam sit.super gl.sufficit, & ibi.l.j.vide in præal.c.accedens.in j.gl.¶ In gl.est ergo. a ibi.l.vi. a emptori † venditori debet vsuras, si morosus fuit 5 in pretio soluendo. & ibi sancimus, victus condēnatur victori ad expensas litis.¶ In gl.intelligebatur.ibi,seruus 6 † si sumpsit seruus dānatur in vincula perpetuo dānatus intelligitur.¶ In glo.quo hoc,ibi,ratū.vide de dona. apsi c.x.in gl.antepe.& ibi.§ fi. liberorū multæ sunt differentiæ,aut ingenui,aut libertini.¶ In gl.infra tps.ibi.l.j.vide de offi.dele.de causis.super gl ii.¶ In gl.si vero.ibi.l.i.parētes,& liberi disputant de inofficioso.cognati vltra fratrē non se vexent inanibus sumptibus, cum eis querela nō proficiat.¶ In gl.vt quia, ibi, si prætor.executor non cognoscit de iniu prætoris,ne sint elusoria prætorū edicta. ¶ In gl. & ita.ibi[*collusione*] vt in §. in popularibus.& ibi q[*mto esse*]& in l.si cau.§.denique.in gl seruent.ibi[*priuilegium*]loquitur lex.ſ.alle. de priuilegio expensarum.litiū muniendarū,vel non agnoscendarū.¶ In gl.f.illa.ibi.l.j. alias.ii.§. pe.vide de post.bōnæ.super.iij.gl.§.porro.¶ In gl.ii.ibi.l.vna.vide de sepul.cum liberū.in gl.li.¶ In vi.gl. ibi prætor.§.ij.vide hanc & sequen.de eo qui mit.in pos. 7 c.iii.in gl.pe.& ibi.l.j.affectione † domestica sumptus facientes illos non reperit, ergo nec mater in petendo remoueri tutorē filij suspectū.& ibi.l.vl. vide.s. de offic.archi.mandamus.super vi.gl.& ibi iam tn.§.antepe.incipit in hāc.ii.quē vide.s.de procura.cū pro cā.super gl.ii. & ibi[*rem non nouam*] in fi.cl.æ terminus declarabit, qui patronum audaciis, & qui timidius iudicium vel reliquerint,vel protulerint.¶ In gl. prima in prin. scriptores in hoc c. diligenter aduertant, ne propter multā additionem similitudines aliquas per saltū omittant, & ibi ad noxiā. & ,pcedatur in ea velo leuato.C. de naufr.de submersis.li.xi.lo.Mo.exponit ibi in gl. i. i. velamine.& ibi in vij.lo.Mo.diuidit in tres.prima de electis. secunda de postulatis.tertia de expensis, quas gl.ponit pro.vi. & vij. iterum prima in duas.prima de electis in concordia,secunda de electis in discordia. ibi. si vero: iterum prima diuidit in quatuor.prima vt in gl. de secunda facit duas, & sit.iij.ibi electos.iiij.quā gl.facit tertiā.& vide,quod dicā in §.si vero.super prima gl.¶ In gl.qualitercunque.in fi.fm Gar.idē lo.Mo.& Archi.¶ In glo.s.eo.ibi.§ j.vide, quod ibi dixi, & ibi. post trāslationem. & ibi habes alias remissiones, quas hic ponit Archi. Et vide, quod scripsi,sed lo.Mo.remit.ad decre.fi.j.de hær.ver.cessante.¶ In gl.per hæc.ibi.vt hic,bene facit finis huius partis, in quibus poterunt modis licitis&c.& ibi, repellere.nec videtur fraudē facere, qui fraudē excludit.ff.de lega. ij.cum pactis.§. Titio.in fi.¶ In gl. sed qūo.ibi.fm Gar.idē loā

Mo.

Mo.& Archi.in fi.facit, quod no.de resti.in integ. tum ex literis.in gl.pe. ¶ In gl. idem si.in fi.& C.de test.sancimus.Gar.¶ In gl.de postulatis.ibi. & Gui Io.Mo. & Archid.& ibi.sciēt & c.seq.& in cle.de præben.literas.de re iu.do.quia contingit.¶ In glo. virorū.in fi.idem Io.Mo. & Archi.¶ In gl.in hoc casu.ibi, ſm Gar.& Io.Mo. idē & Arch.qui alleg.de rescri super literis.in fi.xciij.di.c.fi. ij.q.vi.si epūs.de offi.deleg.sane.in prin.xvj.q.i.frater.& præter reseruata,vt ibi,& de offi.le. quod translationē,& ibi [*apostolicæ sedis*] facit litera corā nobis.q̄ est in fi.huius partis.& ibi, Gar.ēt dixit Io.Mo. & Archi.alle. ad hoc.xv.q. ij.§.vlt.prope fi.de conces.præben.quia diuersitatē.& ibi Guil. cuius ratio est, quia non est de casibus hic expressis.& quia posset ecclesia reparari,ad hoc.j̃.de re.iu.abbate.in prin.& ibi,& Gar.idem Io.Mo.& Archi. & ibi.ſm Guil.Sed Gar. Io. & Archi.contra.propter causam dec. & propter similitudinem,quā habet remissionē appellationis intelligit de remissione partibus notificata. C.de relati.l.i.& ij.s̃.de appella.intimasti. ¶ In gl. in hoc casu non sufficit.ibi.& Gar.idem Io.Mo.& Archi.& ibi.constitutus.& vide, quod no.de off.lo.quam hic ponit Io. Mo.¶ In glo.subaudi.ibi. & Guil.idem Io. Mo. Archi. ¶ In gl.certā.ibi,illud.facit,quod no.de rescrip. cum contingat.in prima gl.& in fi.idē Io.Mo.& Archi ¶ In glo. j̃.elapso. in fi.idem Io.Mo. & Archi.& est simile, quod dixi de rescrip plerunque.super gl.ij.¶ In gl.si ergo.in fi. in his duobus concor.Io.Mo.& Archi.¶ In glo.xxij.ibi Gar.idem Io.Mo.& Archi.& ibi,illius canonis.ita q̄ locus sit ipsius pœnæ.& ibi Gui. Gar.concor.Io.Mo.& Archi.& ibi.quiescendo.alle. Archi.lxiij.di.cū longe.xxiiij. q.i. pendentia. & vide quod dixi. s̃.de cle.vena.c.j. super gl.ij.¶ In glo.referas.in fi.& Io.Mo.& Archi.fatentur, q̄ hunc intellectū clarius sonat litera, dicit tñ q̄ proxima

8 b opinio sic iuuatur,planum est,q̄ † matrimonium[b] carnale,& spirituale contrahitur inter absentes.j̃.de procura.c.fi.s̃. eo.cū inter canonicos. Quā cito igitur electus consentit, matrimoniū est contractum . vt ibi. Si ergo per talem consensum est sponsus.viij.q.ij.dilectissimi ergo; per executorē sui iuris. j. pro confirmatione poterit agere.alle.no.lxiij.di.quanto.in gl.ex hoc.¶ In gl.i.raptoribus, ibi, cura factū, q̄uo ius habeat varias significationes,prolixe tractat hic Io.Mo.de quo vide quod dicam. j̃.de re.iu.super glo.respon. hic enim nimis exquisite.itē inexpedienter fuit polita,cui satis his glosis ad materiā pertinentibus grauaremur. ¶ In glo. i.his.ibi, muniri,instrui, vel iuuare. & idem no. de resti in inte.corā. & s̃.c. quāuis.in gl.pe.¶ In glo.vt dispensatio,ibi,similitudinē, vt si interfuerunt electioni,qui de iure non debebant interesse.& hoc opponitur,potest priuilegiū,si illud habet ſm Gar.Io.Mo.& Archi.& in fi.idem Io.Mo.& Archi. ¶ In gl.vl.quæ fuit additio in fi.de hoc idem,quod dixi in textu in prin. super ver. appellatio. §. quod si per.xx. ¶ In gl.rōnabilior.in fi.gl.quę incipit,æquior.¶ In gl.sed pone.ibi,Guil.idē Io.Mo.hic & Archi.s̃.in parte prima. ¶ In gl.quare ponitur.ibi.§.i.quod hic no.Gar.& alij de illo,qui ex iusta causa recessit illicenciatus,ibi dicam.& ibi Gar. idem Io.Mo.& Archi.idē in fi.primæ partis.& ibi.feriato,vide,qd̄ no.in cle.de ver.sig.sæpe.post prin. in gl.sicut est.¶ In glo.forte.ibi voluit idē Arch.¶ In gl.ex quo.ibi poterit eadē rōne.dicit hic idē Io.Mo.de eligētibus,qui vna cum Archi.concor.gl.¶ In glo.non facias. in fi.idem Io.Mo.& Archi.¶ In gl.si misit,ibi [*nuncium*] dicit Arch. q̄ debet esse procurator sufficiens cum speciali mandato.j̃.ver.insuper per procuratorē & c.nō curo de nomine,vocetur nūcius,vel procurator.s̃. de procu.petitio,Et quod idem intelligunt,patet.j̃.gl.vij. & ibi Gui.Io.Mo.& Arch.hic & ibi [*copiam sui fecerit*] & sic tūc cum papa copiam sui facit,se præsentare non potest.Iterum protestetur , q̄ prima protestatio sequentis postea tpis cursum non impedit per iura prædicta ſm Gar. Io. Mo.& Arch.& ibi [*vt perfectius*] facit cle.de app.quāuis. j.responso.& ibi protestetur hora congrua ſm oēs in fi. q̄m si alio instante admiserit ipse negligens præsumitur , quia præsumi potuisset, quod alij potuerunt.v.dist. ad eius.iiij. distin.denique. Sed si eo tpe quo fecit sui copiā, quosdam de instātibus admisit,quosdā nō,tūc non admissus cēsebit de numero instantium nō admissorū. xlvj.di.sunt nōnulli.de pę.di.j.§. penult.cum si.secundū Gar.Io.mo.& Arch.Dicunt ēt Io.mo.& Arch. q̄ habēs petere adiutorē,satis est,q̄ petat a referendarus , qui hñt referre in auth.de refer.col. ij.& præall.§.in his. q̄ intelligit Arch.cū nō a Papa,sed ab illis peti solet.¶ In,gl.q̄ fi. in fi.idē Io.mo.& Arch.¶ In gl.ergo non.concordāt Io. mo.& Arch.¶ In gl.per testes,placet hoc Io.mo.& Arc. ¶ In gl.qui dam,& ibi,& Gar.idem Io.mo.& Arch.& vide,quod no.j̃.de reg.iur.indultū.¶ In gl.q cam.in fi. idē dñt Gar.Io.mo.& Arch.q̄ amicus,qui proponit excusationem causæ volens. q̄ electus infra prædictū tps tarū habebit,de æquitate admittendus est,& tūc satis est electo,q̄ intra prædictum tempus ratificet.¶ In glo. si aūt. ibi ſm Gar.Io.mo.& Arch.¶ In gl.si vni.in fi. Archi.& Io.mo.idē.¶ In gl.arbitrariū,in fi.placet hoc Io.mon.& Arch.¶ In gl.& sic,ibi [*aduentum*] vel ipsius constitutionē,vt quia in carcere tenetur electus taliter inclusus , q̄ nec procuratorē constituere pōt.& ibi,ſm Gar.Io. mo. & Arch.¶ In gl.dato sibi.in fi.idē Io.mo.& Arc.¶ In gl. & pertineat.ibi ſm Gar idē Arch.qui dicit, q̄ sic seruat curia.& ibi credo contrariū.idem Io.mo.qui ēt addit rationē hanc,q̄ decret.ij.j̃.de præb. non habet locū in his ecclesiis,de q̄bus hæc loquit decr.& ibi expressum . nec ob.cle.vt lit.pen.si duobus . quę non loquitur in electis, ut ibi patet ex prin.& vide,quod ibi no.in gl. & ibi Guil. & Gar.& Io.mo.& Arch.hæc autem intelexerunt prædicti oēs de pronunciatione super exceptione saltem peremptoria,an sit interlocutoria,qd̄ vide no. in cle.de app.c. vlt.in gl.ij.& ibi,intelligo idē Arch.& Io.mo.& in fin.& sic non ob.cle.eo.si,constitutionē.§.pe.ratio ibi patet,in fi.& vide.j.§.si vero.in gl.j̃.dicit.¶ In gl.qū ibi gl.vlt.modo pe.pp additionem,quæ illam sequitur,& vide,qd̄ no. j̃.§.si vero.in gl pe.¶ In gl.hanc.ibi,& Guil.& Io.mo.in fi.tñ vt dicit Arch.non est necesse,q̄ fuerint ꝯpromissarii,vel scrutatores.¶ In glo.licet ibi.& Gar.& Arch.¶ In gl.hæc primę.ibi [*ab eligentibus*] ad instructionē potius,q̄ ad confirmationē petendā,vel ꝯdicēdū aduersario. ſm Arch.qui dicit hoc consultius pp multas altercationes quas vidit in curia.Guil.in primo de confirmatione petenda.dicit.& ꝯ facit,qd̄ no.j̃.§.si uero. in gl.ij. & in fin.

9 hoc tenet Gar.dicens nullum dubitare,q̄ † qui misit pcur.ad cām,ex quo sciuit illum mortuum,aliū mittere tenet,facit de proc.audiuis. Et nil dr̄ actū , cum superest aliquid ad agendū.C.de his qui.ut indi.l.pe.in fi. ſm Io. mo.licet in hoc concordet.ad ꝯrium tñ impugnat rōnē gl.q̄ non est eadem ratio in eligentibus, q in electo, nam ſm id multum grauabitur ecclesia,& seruitoribus

10 fraudabitur.Et qd̄ † non est expressum, censetur omissum,præcipue in iure odioso & pœnali,& specialitates inducenti,vt facit istud,alle.ff.de verb.obli. quicquid.de lib.& posth.l.commodissime.itē sufficit semel obtēperasse.ff.de aqua plu.arcē.l.in diē.his non obstantibus tenec cū gl.Et facit,qd̄ scripsi.s̃.de vsu pa.ad honorē. sup j. gl.ad fi.¶ In gl.ergo.in fi.ſm Gar.idem Io.mo.& Arch. posset enim contingere ſm eos,q̄ electus non deferret munimenta.& sic etiam in istis non deferentibus eam instrui non posset.¶ In gl.licet quidā. ibi.& Gar.& Arc. remittit Io.mo.j̃.eo.quorundam.¶ In glo.j̃. & quod ibi Gar.Io.mo.& Arc.& ibi,& dico,idem Io.mo.& Archi. ¶ In gl,si aūt,ibi suppleatur.idem Arc.& Io.mo.¶ In gl. ꝯhent.ibi [*mutuum*] nō tamen alienabunt bona ad epīm pertinentia.xii.q.ii.de reb.Arch.& in fi.idem Io.mo.all. Arch.viij.q.ij.c.j.& ij.¶ In gl.instructæ.in fi.s̃. de procu. c.i.Arch.vel quia dixerat de ipsis electoribus duæ personæ,dicemus instructi illi.s.duo electores.¶ In gl. non ergo.in fi.Io.mo.& Arch.& scias, q̄ non excusatur p eo , q̄ sint alii in ecclesia ad hoc officium digniores, vt no. xj.q.j.

xi.q.iij.quid ergo.xxiij.q. j.c vl.¶ In glo.quarta pars ſm Gat.vt dixi in gl. Sed verius videtur, hoc totum eſſe ſubtertia & ſubdiuidenda per hunc modum, quia ponit & exponit in prin.& in fi.huius partis conſtitutionis circa medium ſtatum de remiſſione perſonarū inſtruentium & cuius expenſis fiat.& primo qñ electio eſt concors. ſecundo qñ diſcors vna vel plures,ad hoc mouet,quod dixi ſuper verbo promiſſas perſonas ¶ In gl compareant. in fi.idem.Io.Mo. & Archi. qui dicunt cū Gat. ꝙ ſi oēs inſtructores vtriuſque partis inſtruunt vt teſtes, omnis vel maior pars credituretis.de teſt. in noſtra. Si vero nō concordat pars maior.credetur eis ꝯ partem ſuam. Sed non contra partem aduerſam,cum ſint ſuſpecti. de excep.c.j.& ij. q.vi.teſtes, niſi dolose diceret ꝯ partem ſuā. ṡ.de ſynio.nobis.¶ In gl.electiones.in fi. ſm Gat. & idē Io.mo. Arch.¶ In gl.quæ ſunt.ibi.& dico ſm Gar.quod placet Archi,& Io mo.¶ In gl.ſed an,ibi.& Gui.Io.mo. Archi.¶ In gl.præſentia. in fi. non tñ punientur iſti,vel tranſgreſſores canonis pœna depoſitionis ; de qua.iiij. diſt.§.ſi.cum hic ſit certa pœna ſtatuta ṡ.de pę.ſcio.nec debet quis duplici pœna puniri.de iud. at ſi clerici.in fi. ſm Gar.& Io.mo.¶ In glo.ſi ergo.ibi,ſuſceptum.ex ꝯtrio ſequitur,ꝙ ſi tres eſſent electi de ipſa.haberent venire nouē.ſ.ipſi tres & ſex inſtructores.ſi addamus ergo oppoſitores,habemus multitudinem ſm Gar. & oēs,& ibi debent.idem.Io.mo.& Archi.¶ In gl.dixit Guil.& Gar.ad de Archi.Io. mo.& ibi, excuſet, hæc ſm eos ſiue ſuum proceſſum defendat ſiue electionē impugnet.¶ In gl. ſi autem.ibi.& Gar.hoc placet Io.mo.& Archi.¶ In glo. reſpicit.in fi.& hic.Io.mo.& Archi ¶ In gl.in fraudem. & ibi Gar.quibus Archi.&Io.mo.concordant, & ibi,proceſſus.facit.j.c.ab eo.& cle.ex.conſtit.§.pen.in fi.I. Si vero is.qui ſe a principio non oppoſuit,poſt hæc tempora ſe opponit,diſtinguit Gar.Io. mo. & Archi. ꝙ ſi ignorabat appellatum,vel eccleſiam immediate ſubiectā auditur opponens ei antiqua. j. qui ma.accuſ. poſſ. cum intua. Si vero ſciuit, nec aliquod impedimentum allegat, antiqua non opponet per prædictam decre.& per iſtā, nec fiat fraus ei. Nouiter autem emergentia, vel peruenientia ſaltem quo ad facultatē probandi poterit proponere, niſi poſtquam peruenerunt, poſſit negligentia imputari.ṡ.eo.vt circa.& c.nulli.& j.de excep.pia §.ſi vero. Et habent hic locum,veniāt,vel non,qui ſe a principio oppoſuerunt. De ſucceſſore vero, qui lite pēdēte ſuccedit in dignitate,vel perſonatu.ei qui ſe oppoſuit, dicūt idem.ſ. ꝙ admittetur ad illa.ad quæ admitteretur deceſſor.ſ.nouiter emergētia vel peruenientia, vel de quibus ſuperuenit probatio. antiqua vero non a quibus deceſſor ſuus erat excluſus lapſu tpis.C.de iure deli.cum antiquioribus.de præſcri.audi.de reſti.licet. ij. aſs admittēdo ſucceſſores annihilaretur effectus huius conſtitutionis.& idem de canonicis ſubſtitutis, maxime vbi ſunt diſtinctæ præbendæ ſm eos,quos morientibus nihil de ſiſtentibus his,qui miſſi ſunt per opponentes,alij ſi perſonaliter veniāt,in eodem ſtatu,cauſam reaſſumet. & cū nō ſit quod eis imputetur.¶ In gl.quid enim . in fi. facit ṡ.de prnui.cū omnibus.i.& quod ibi dixi ſuper gl.ij. ¶ In gl.ad quid,ibi,l.Guil.Io.mo.& Arch.¶ In gl.ſcias.ibi,ſm Gar.quod placet Arch.& Io.mo qui tñ ad decre.quam ſit,ſe remittit,dicēs,vel dic,vt ibi.Quid aūt ibi dixerit,Ibi ſcripſi ſuper ver.in aliqua eccl.huius mihi durū vr̃,ꝙ ſecūda pęna huius §.locū hēat in oī electione confirmāda,vnde ſatis placet,ꝙ decre illa locū habet in omni electione.quæ confirmanda eſt,vt ibi dixi,pœna tamē huius decr.reſtringantur ad cathedrales & regulares, de quibus ſpecialiter loquitur,ad hoc principaliter mouet relatiuum electionis ipſas,continuatio illius ver.vel ſi perſonas.j.eo.§ & ratio.decre.ſtatutum j.eo.tit.in fi.facit, qđ dixi.ṡ.e.vt circa.ſuper gl ad Papā ¶ In gl.& ſi. in fi.in his duobus concor.Io.mo.& Arch.¶ In gl.ſi aūt.ibi. accedens.hic adde,qđ ibi dixi ſuper i.gl. Et huic gl.ꝯcor.Io. mo.& Arc.¶ In gl.ſi hoc.ibi.ſm Gar.idem Arch. & Io. mon.& in fi.facit,quod ſcripſi.ṡ.de homi.ſignificaſti.ij. ver.ꝙ ſi diſcerni.In gl.per hanc.in fi.idē Io.mo. & Arc. ¶ In gl.ſic.in fi.facit cle.eo.tit.conſtitutionē.in fi. & concor.Io.mo.& Arch.¶ In gl.non ergo,ibi[*in eccleſiam*] & habebunt pp̄ hoc ſuſtentationē,vt no.ṡ.e.cum Vinton. no.in gl.no. quod in fi.reſiduū in vtilitatē eccleſiæ conuertitur ſm Gar.& Io.mo.de cler.non reſi.c.pe. de verb. ſig.c.ſi.& ibi Gar.& Io.mo.& Arch.¶ In gl. eſt ergo.ibi, [*metropolitani*] vt ſuffraganei eccleſiæ Rauen.de conſuetudine ſm Arch.& dixi.ṡ.de poſtu.bonæ.i.ſuper gl.pen. & ibi.taliter.ſ.ad e. rtum tp̄s,vt per Inferiora patet.& ibi. c.i.idem ibi Arch.& hic Io.mo.vide,qđ no.in cle.de hęre.c.i.ad fi.& ibi nuper.facit,qđ ſcripſi poſt Fran. de iud at ſi clerici.& ibi Guil.Io.mo.& Arch.ṡ.parte proxima, & in fi.idem puto econuerſo.ſ. ꝙ ſi electores pręſentauerunt tp̄e debito,& electus cōſenſit,propter qđ electores miſerunt inſtructores,& ſeruauerunt cōſtitutionē iſtā: ſed electus non ſeruauit , non pp̄ hoc electores inutiliter laborauerunt.& expenderunt,illas expenſas ex culpa electi inutiliter factas recuperabūt ab illo, hoc enim iuſtum & ęquum,vt in fi.c.cū ex culpa ſua hoc damnum paſſi ſunt.ṡ.de iniur.c.ſi. non ſic ſi electo veniente non veniant electores,quia tunc expenſæ electi nō ſunt inutiles,vel deperditæ,quia ſibi ius ſuum ſaluum remanet, vt in fi.huius partis.ſi quod.no.ṡ.de excep. exceptionē. ¶ In gl.puta.quia,ibi[*qui non poſſit*]concor.Io.mo. & Archi.vide qđ poſt Hoſt.dixi de illo,qui ſuperioris authoritate poſuit cuſtodē.ṡ.eo.ca.i.ad fi.ſuper gl.ſecus enim,ꝙ hic placet Gar.& Io.mo.¶ In gl.intelligebatur.ibi, dico idē Io.mo.& Arch.¶ In gl.ſed ad quid.in fi.idē Arch. & Io.mo.item † pœna electi locum non habet, niſi integro tp̄e elapſo.j.eo.commiſſa.j.rñ.& eodē inſtanti locū habet pęna eligentiū.ṡ §.ad hoc.ſaluo qđ ibi no. in gl.j. quod,per quod patet tñr ex facto electi eligentes excuſari non poſſe.¶ In gl.qūo hoc.ibi. ſunt pauci. idē Io.mo. & Arch.& ibi:iudicantis,placet hoc Arch.& Io.mo & ibi,& multa.de hoc,de elet.excō.latores.in gl.ij.in fi. dixit aūt hic Gat.& placet Io.mo.& Arch.ꝙ † qñ ꝯdicentes non poſſunt mittere niſi vnum, illum mittere tenētur.arg.ṡ §.proxi.ver.& qñ.ad hoc de do.& contu. cū dilecti. Et idem dicunt de perſonis inſtructis, quas eligentes mittere debent,ut ſ.ſaltem veniat vnus.& his caſibus mittant procuratorem,vt ſic,inquantum pōt fieri, conſtitutioni ſatisfaciat.¶ In gl.puta incurſus.in fi. idē Ioan. mo.& Arch.¶ In gl.j.ip̄s,in fi.concor.Archi, & Io.mo. ¶ In gl.etiam.in fi.placet Io.mo.Arch.¶ In gl. ſi vero.in fi.ſm Gar.Io.mo.& Arch.¶ In glo.per ſniām,ibi,miniſter & cuſtos.24.q.3.cum quibus.in fi.ſm Archi. & ibi non credo,in hoc,& in eo qđ ſequitur concor. Io. mo. & Arch.& in fi.quod no.de pęnis,fœlicis.in vi.glo. ¶ In gl.quia non,ibi ſolutio ſm Gar.idē Io.mo. & Arc.¶ In gl.argue in duobus,quæ ponit hæc glo. concordant Io. mo & Arch.& ibi prælatorum.alle.Arch. de iureiu.ad noſtrum.ij.& c.& ſi Chriſtus.melius facit.c. quēadmodum.in fi.¶ In gl.& ita. ibi ſm Gar.Io.mon. & Arch.& ibi quamuis,vide quod dixi de elec.dudum.ij. ſuper ver. ſi conſtaret.& ſuper ver. ſi conſtitutus. cum ſuis remiſſ. in fi.de hoc.c. de accu.de his.¶ In glo. qui patiantur,ibi [*in epiſcopatibus*] de hoc dixi de ætа. & qual. a multis ſup iij.gl.& ibi.c.vno,quod hoc not.Io.mo. an doctorū opi. illum excuſet,cum quo per ep̄m fuerat diſpenſatum,ibi dicam ſuper ver.de præſente.in fi.gl ¶ In gl.intelligas.in fi.ſm Gar.& idem Io.mo.& Arch.¶ In gl.vt epi.de ep̄is qui renunciauere loco non ordini,tenet hic Gar.& Io. mo.ꝙ ſunt eligendi.Sed Archi . tenet,ꝙ ſunt poſtulandi. Tene,quod diſtinguendo dixi de renun.poſt tranſlationem.ſuper gl.ij.Concordant tñ oēs prædicti,ꝙ etiam ſi poſtuletur, ire tenētur, cum in eis ceſſet ratio hic expreſſa.& in fi.idem Io.mo.& Archi.¶ In glo.ſeruent ergo,ibi.dico ſm Gar.Io.mo.& Archi.qui dicūt idem in poſtulantibus tales alligatos . ſ. ꝙ non tenentur mittere inſtructores, cum nil immutetur de iure veteri, vt litera dicit.

ra dicit, Sed Archi. dicit, aliquos tenere contrarium pro
pter identitatem rationis huius. c. qđ est tutius ſm eum.
& in fi. nec ob. secundum Bar. ꝙ populari actione agẽs
non dat pocuratorem, sed defendens sic. ff. de popul. act.
qui populari. & no. s. de accu. veniens. in j. gl. Quia cum
opponens defendat, de exce. dilecti. ergo facit pro. idem
Io. Mo. ¶ In gl. sed ex quo, ibi, & Gar. Io. Mo. & Archi. in
fi. concordant prædicti Archi. & Io. Mo. ¶ In gl. eadem.
in fi. & secundo casu ministrant de proprio. & si non ha
bent vnde, vt quia sint regulares, de communi, de accu.
ex parte. & c. pe. secundum Gar. & Io. Mo. & idem Arch.
s. §. si verò. & facit, quod no. in fi. vlti. glo. ¶ In glo. & dic.
ibi & Gar. idem Io. Mo. & Arc. ¶ In glo. no. in fi. secun-
dum Gar. Io. Mo. & Archi. In glo. f. ibi secundum Barto.
Archi. in decre. ii. eo. titu. in prin. posuit dictum Gof. te-
13 nentis, ꝙ si † postulatio fit a duplo maiori numero, in-
nititur iuri & gratiæ. iuri, quia prævalet electioni. s. e. scri
ptũ, quia ea pendente alia postulatio, vel electio fieri nõ
14 dẽt. e. ti. bonæ me. Cremo. Et quia † postulantes a postu.
latione resilire non possunt, de postu. bonæ. ii. de quo re-
mittit. lxj. di. §. sed aliud. gratiæ vero dr̃ inniti, qa non dat
actio, vt postulatus concedatur a superiore, nam, vt dicit
consensus eius nõ valet, cũ a superiore dependeat, putat
tñ, ꝙ habito illius consensu, a quo pendet, posset implo-
rare iudicis offi. alle. qđ no. Inn. de re iud. cũ Bertoldus. in
al. secus. & scrip. s. e. scrip. super gl. hic dicit. Subdit etiam
hic, postulationẽ non cõfirmandã, de quo vide de post.
gratum. in vlt. gl. & ibi, fuit. & Io. Mo. post eum. ¶ In glo.
nõ dabatur. ibi, & Bar. & Io. Mo. idem Archi. q remittit
ad Spe. de expen. §. si ante litem. ¶ In gl. vlt. ibi ſm Gar. &
Io. Mo. & ibi per capitulum si minor pars protestat̃ in c.
ꝙ nolebat aliquã illarum electionum prosequi expẽsis
mon. cui maior pars non assensit, disputauit dñs meus,
ꝙ minor ammodo non peteret expensas, quasi per prote
stationem illis renunciasse dicatur, & ibi, [*nihil repetet*]
non negat victum condemnari, vt sequitur. & ibi, aduer
sus capitulum, vbi vtiliter gestum est, etiam si sine man
dato vnus prosecutus est negotium nomine ecclesiæ se
cundum Bar. alle. præ. §. antepe. & l. fi. ff. de eo per quem
factum est. in fi. vide, quod scripsi per hunc finem, in
Spe. de expens. § j. super ver. de expensis autem.

ADDITIO.

a ¶ Emptor. Adde, quod habetur in l. curabit. & ibi Bal. & Doc. C. de act.
empt. glo. in l. fructus. eo. titu. & in l. vlt. §. ex vendito. ff. e. & glo. in l. pe-
tens. C. de pact. Alex. in l. Iuli. §. offerri. & in §. idem Papi. & gl. in c. con
questus. de vsur.

SUMMARIUM.

1 *Ecclesia diuersis modis dicitur.*
2 *Sinagoga quid sit.*
3 *Filius Abraa sine Petro cæli claustra intrare non posset.*
4 *Roma composita est ad exemplum orbis.*
5 *Ecclesia S. Petri non est patriarchalis subest. n. episcopo portuensi.*
6 *Bonifacius quartus obtinuit ab Augusto Imperatore, ꝙ ecclesia S. Petri esset caput omnium ecclesiarum.*
7 *Senatus vnde dicatur.*
8 *Populus & plebs differunt.*
9 *Sedes Papalis an possit a Roma in alium locum transferri.*
10 *Regulus est omnium bipedum nequissimus.*
11 *Ciuitas vel vniuersitas an possit sibi eligere perpetuum rectorem.*
12 *Roma unde dicatur.*
13 *Monarchia mundi.*

CAP. XVII.

FVndamenta. Idest stabilitatem. Et no. ꝙ in plurali
designat, quod sequitur. Sed in singulari desi-
gnat Christũ, vt statim sequitur, ſm Archi.
militantis de militante & triumphali ecclesia tractans
hic Io. Mo. dicit, ꝙ vnica est eccle. hic militans. s. trium-
phans, inducens illud Augustini, qui dicit. ꝙ prima est
in tpe peregrinationis, secunda in æternitate mansionis.
prima in labore. secunda in requie. prima in via. secun-
da in patria. prima cum hoste pugnat. secunda sine ho-
ste regnat, inducit illud Iob. vii. a. Militia vita hominis su
per terram. ad idem primo ad Thimo. j. & secunda, secũ
do, sicut ergo rex vel imperator militat pugnando, vin-
cit fugando, & post victoriam triumphat. ad huius pœ-
mium institutionem sic & corpus mixtum fidelium. qđ
dicitur ecclesia militans, cuius caput & sponsus est Chri
stus, in quo corpore sunt etiam infideles, scismatici & si-
miles, habet enim bonos & malos. xxj. dist. quãuis. xxvi.
di. Acutius. & ibi. de hoc. Et triumphans habet solũ bo-
nos, quia in illa non est macula venialis peccati, nec ru-
ga mortalis. de pœ. dist. j. ecclesia. xxxii. q. iiii. recurrat. in
fi. post vniuersalem autem resurrectionem ecclesia mi
litans fiet triumphans & prius, etiam si triumphans in
mẽbris suis decedentibus. ita ꝙ de spõsa fit vxor. Apoc.
xxj. veni ostendam tibi sponsam vxorem agni, sic & spõ
sa carnalis ducta in domum fit vxor. ff. de ritu nup. l. mi
norẽ. Sic sponsa Christi ecclesia militans, vel fidelis ani
ma ducta in celestem Hierusalem. cẽsetur vxor ſm Io.
Mo. ecclesia de hac. ii. q. j. multi. xxiiii. q. j. a recta. de sen.
1 exc. a nobis. ii. xj. q. iii. nolite. Et quomodo † diuersis mo
dis dr̃ ecclesia, & ipsius varias significationes vide, ne p̃-
la. vi. su. c. fi. de ver. sig. cum cleri. dicit Archi. & de hoc p
cum de conse. di. j. ecclesiam. haberi ex decretis Lucij Pa
pæ. ii. c. & li. iii. c. j. quod ecclesia nomine greco in latinũ
sonat, idem ꝙ conuocatio, quia ad se omnes vocat. & di
citur catholica. xxx. di. quamuis. j. q. j. extra catholicam,
2 quod sonat in idem, quod vniuersalis. Sinagoga † verò[a]
a idem, quod congregatio, & est iudeorum. Et dicit Hug.
conuocari propriè est vtentium ratione, congregantur
ergo nulla grex rationabilium pecorum. Sed in ecclesia
populus fidelium ad vnum finem ad Dei iudicia, & ad
Christi conuiuiũ conuocatur de nostra, ergo dicit Apo
stolus ad Romanos, quos vocauit, hos iustificauit. dicit̃
etiam ecclesia castrum, in qua fides est murus, temperã
tia sensuum est ianua. patientia antemurale, fossatũ hu
militas. turris spes. custos prudentia, arma opera bona.
machinæ orationes. victualia verba scripturæ. aquæ de-
uotiones & lachrymæ, [*angulari*] sicut angularis lapis
duos parietes coniungit, ita ꝙ Christus a primo Abel iu
sto in veteri testa. vsq; ad vltimum iustũ in finem seculi
fideles connectit. Io. Mo. Item vniuit diuinitatem & hu
manitatem in vtero virginali [*in omne*] per hoc dicimus,
non excusari eos, qui dicunt, ꝙ predicatio non peruenit
ad eos, de hoc. xxxvii. di. vlt. [*Petro*] differentias inter Pe-
trum & Abraam vide pulchrè in Hie. de va. circu. F. vbi
3 concluditur, ꝙ † etiã filius Abrahæ sine Petro cęli clau
stra non posset intrare [*Societatis*] ad Gar. secundo [*conse-
cratam*] ar. ꝙ per occasionem sancti factam in ecclesia nõ
sit illa polluta, sed potius consecrata, de hoc hic Archi.
& no. j. de conse. eccl. vel altaris. c. vno [*effecta*] hic ponũt
4 Io. Mo. & Arch. qũo huius rei iudicium est, quia † vrbs[b]
b composita est ad exemplum orbis propter quatuor pa-
rochiales sedes, quæ sunt in vrbe. sicut in orbe. s. de pri-
ui. antiqua. illæ autem sunt sancti Pet. sancti Pau. sanctæ
Marię maioris, sancti Laurentij extra muros. principalis
vero & maior est Lateran. & dat Io. versus. Pau. virgo, Pe
trus, Lauren. atq; Io. Hi parochiatus nomen in vrbe te-
nẽt. Dicit ẽt, ꝙ hæc p̃rogatiua patet: qa solus Papa & ep̃i
cardinales celebrãt in maiori altari sc̃ti Io. i aliis verò ce
lebrãt nedũ p̃dicti, sed ẽt p̃sbiteri Cardinales. & de ipsa se.
de Lateranen. xxiii. di. c. j. in prin. & lxiii. di. Adrianus. ii.
5 aliqui dicũt, ꝙ † ecclesia sancti Pe. nõ est patriarchalis,
subest. n. ep̃o Portuẽ. & est de ipsius dio. Sed vt dicit Arc.
mirabile vr̃ hoc dictũ, cũ eccl̃ia sancti Pe. prima vocet̃.
xxii. q. j. futurã. Et dr̃ caput, cæterarũ, sicut Petrus caput
Apostolorũ. iii. q. vj. dudũ. & ibi Lau. arguit, ecclesiã san
cti Pe. maiorẽ Lateranẽ. ad id. x. q. j. sc̃torũ. & in p̃alle. c.
futurã. vbi de hoc, & in cronica legit̃, ꝙ Bonifacius quar
6 tus † obtinuit ab Aug. Imperatore, ꝙ ecclesia beati Petri
caput eẽt oium ecclesiarũ. cõiter tenet̃, ꝙ Lateranen. est
maior, & Romana eccl̃ia appellatur. Et est prima sedes
Apost. ſm Hug. I cronica ẽt legit̃, ꝙ Cõstãtinus vltra pa

latium

latium Lateranen.eccle. Saluatoris construxit, quam
censuit in toto orbe esse matrem, secundum Archi.[*in
congregatione*]ergo non in diuisione secundum Io. Mo.
& Archidia.[*pastura*] vnde primo capiti ecclesiæ di-
ctum est, pasce oues meas.Io.vl.[*miraculo*]de hoc remitt-
ut Arch.ad nota.per.se.i.q.i.teneamus.& dixi infra de
reliqui.c.vno.in gl.pe.[*Senatu*] vt dicit Archi.Senatores
erant centũ numero.C.de pe.hær.l.i.in prin.& no.ff.de
sena.l.i.& quia seniores dicti sunt patres.C.de emen.iu-
sti.codi.cordi nobis.in prin.C.ad.l.Iuli.ma.l.quisquis.p-
uidet enim reipublicæ, sicut patres familiæ.& ẽm Hug.
7 dicitur † quasi senex natus vel natu.erant enim senes æta
te, vel prudentia, vel dicuntur a sinendo.quia non fiebãt
magistratus, nisi prout illi sinebant[*populo*]. dicitur po-
pulus a polis, quod est ciuitas, & est populus humanæ
multitudinis cœtus iuris consensu & concordi cõmu-
c nione sociatus. ᶜ populus † est collectio nobiliũ & igno-
8 bilium. plebs vero collectio ignobilium tantũ. & dici-
tur a pluralitate, quia plures sunt ignobiles, quam nobi
les, contra tamen facit insti.de iure na. §.plebs[*conceden-
do*]quam concessionem impator reuocare non posset.
Quod dic, vt no.lxiij.di.ego Ludouicus.& facit cle.de iu-
reiu. Romani.circa fi.ver.eidem.vbi de hoc[*religiosis*]vi
de, quod scripsi de relig.super rub.[*illuc*] ar.ẽm Archi.ꝙ
9 † sedes papę a Roma in locũ alium trãsferri, vel mutari
non potest.ad hoc xxiiij.q.i.rogamus.& Act.xi.[*cardina-
les*]isti dicuntur sacerdotes leuitici generis, qui ſ. sint le-
gi.per venerabilẽ. Archi.[*colubri*] genus serpentis sic di-
cti, quia colit vmbrã, & de eo fertur, ꝙ ceruum & leo-
nem interficit, quod ẽt quidã attribuunt Federico[*regu-
lis*].paruis regem, datur versus. Regulus est serpens, auis
& rex paruulus omni. Plinius iun.li.i.epi.v.ponit illud
10 dictu Modesti. † regulus oĩum bipedũ nequissimus, iste
est basiliscus, qui alias dicitur sibilus, quia sibilo occidit,
antequam mordeat [*exterminium*]de hoc ver.dixi in cle.
de iureiu.Romani.§.porro.post prin.[*incognitis*]nuper su
pra currentibus annis dñi.Mcccxxviij. non sub forensi,
vel incognito regimine, sed sub proprio ciuiũ. f. & sua-
rum legionũ ipsa ciuitas Romana ꝯ processus ecclesię
dnm Ludo. de Bauaria receptauit. secundo scisma fo-
uens fratrem Petrũ de Corbaria ordinis fratrũ minorũ
in papã assumi concessit, assumptoque paruit. Qui post-
modũ sub veri pontificis Roma.scilicet dñi Io.papę.XXII. po
testate se posuit propter hoc, ꝙ fuit peius oib' hic narra
tis, prouidendũ ꝯ regimina propria, cõiicitur etiam p
hoc veritas. ad hoc procemiũ cle. in prin.[*ingloria*] adię
ctiuũ. i.sine gloria.Io.mo.[*ad libram*]de hoc dixi in cle.
de re.iur.pastoralis.§.verũ. in fi.[*nepos*] cõiter leges reci-
piunt nepotẽ descendẽtẽ ex filio vel filia. ff.de gradi. l.j.
§.ij.& l.iij. faciunt ad idẽ cellulæ arboris nostrę, sed dec.
tua.de consan.& affi.dicit aperte, nepotẽ esse fratris, vel
sororis filiũ. idẽ in vsibus feud.qui.mo.feu.amit.§.idem
si fratrẽ. dicitur ibi, vel nepotẽ.i. filiũ fratris.ad idẽ.j.de
scisma.c.vno.in prin.de pœnis fælicis.§. cæterũ.de pro-
ba.per tuas.in fi. Sic ẽt poni videtur de præben.dilecto.
in prin.& de arbi.c.ij.de acc.accedẽs. Sic ẽt habet cõmu
nis vsus loquendi, qui sequendus est, š.de spon.ex literis.
ff.de sup.le.l. Labeo.per quæ patet, tales collaterales ne-
11 potes prohibitos fore[*perpetuum*] an ciuitas † vel vniuer-
sitas sibi possit eligere perpetuum rectorem, scripsi post
Host.de iudi.c.fi.l.[*ecclesiæ*]facit ad no.in cle.de hær. c.fi.
[*ad pertinaciã*]vide quod no.in cle.de sum.tri.c.i.§.porro.
[*oraculo*]quod hic dixit Arch.vide š.eo.perpetuæ.sup iii.
gl.¶ Prima gl.diuidit, & ponit casum.¶ Vlti.gl.soluit ꝯ-
riũ.reliquæ tñ.in tex.¶ In gl.iiij.in fi.dicitur basis, quod
supponitur columnæ.ẽm Hug. alij dicunt, ꝙ est basis,
quod supponitur. episcilium, qd supraponitur. ¶ In glo.vj.
in fi.& habes hæc verba.xix.di.ita dns, vsq; ibi, cui salua-
toris.¶ In gl.Esaiæ.ibi.lvij.in fi.alias lviij.in prin. ¶ In gl.
S.Petri.ibi, aliud ad Cor.ix.& de conse.di.ij.re vera. post
prin.Hier.super Abdiã.petrã Petro donauit, vt petra sit.
¶ In gl.per dexteras.ibi[*pacis*]facit Mach.xj.post mediũ,
vbi plures de dextera repetitur.i.ad Gal.ij.ibi, dexteras so
cietatis dederunt mihi, & vernalis gloriæ.ibi, coniunge-
re dexteras solet esse signum concordiæ, de qua se inui-
cem cõferebant antiqui.¶ In gl dic sancta.in fi.de ma-
litia Romanorũ.Io.mo.hic remittit ad Rom.i. Et ponit
quod de eis scripsit beatus Ber.ad Eug.quod ẽt in Spe.hi
sto.videre posses.xxix.c.lxxiii.Ber.sic alloquitur Eug.cle-
rum Roma.ordinatissimum esse decet, a quo nomẽ ec
clesiarum cleri formã processit, qd de populo loquatur,
quid tñ notũ sceleris, q proteruia Romanorũ &c. quæ
curiosus in his vbi š.perquirat, & subdit post multa hic
suppressa, quorum aliqua ponit Archi.xi.q.i.§.hic si qs
talium.tu pastor vitlis consideras, qũo, si fieri possit, con
uertas eos, ne ipsi subuertãt te.dicebat hic Io mo.ꝙ Ro
d ma fundata ᵈ a prædonib. adhuc de primordiis retinet,
12 dicta † Roma rodens manus, & versum ponit, Roma
manus rodit, quos rodere non valet, odit.¶ In Gl.i.sapiẽ
tibus.in fi.vel iudices sapientes.Io.mo.¶ In gl pagina. in
fi.de hoc.de rer.per.c.i. ¶ In gl.monarchiam.in fi. & est
13 idem ver.xij.q.i.futurã.& ẽm Isid. iiij. † monarchiæ fue-
re Assiriorum. secunda Persarum & Medorũ.tertia Grę
corũ.quarta Romanorũ.& prima & vlt.fuerũt fortio-
res aliis.Io.mo. ¶ In gl.quia non. in fi. vide quod dicam
j.de hær.super eo.& quod no.j.de reg.iur.ad apostolicæ.
in i.gl.¶ In gl.i.licet ædificiorũ.C.de sum.tri.l.ij.in fi.¶ In
gl.quasi per primum, in fi.vide in cle.de bap.præsenti.in
gl.simile.¶ In gl.pe.in fi. Actuũ xxii.¶ In gl.vlt.ibi.ij.& fa
cit C.de incol.l.iii.li.x.& in fi.& ff.e.l.fi.eadem. dixit Ioã.
mo.quòd caro & sanguis hæc reuelare conditori huius
canonis, qui fuit Romanus.

ADDITIONES.

a ¶ Sinagoga.Vide Abb.post glo.in c.iudęi.de iud.
b ¶ Vrbs.i.Roma per excellentiam, insti.de iure natu.§.ius autem.si autẽ
dicatur vrb. sacra, intelligitur de Hierusalem.Bal.in l.ij. de nau.fęno.
c ¶ Populus est.qui autem sit populus, vide Bal.in l.etiam. C.de exe.rei
iu. Idem tenet Car. in cle.in plerisque.in prin. vi.q.de elec.& Alexan.
in §.tormenta.de quæst.
d ¶ Roma fundata. Roma fuit cõdita a Remo, & Romulo fratrib.xj.cal.
Maij ãnte aduentum Christi ann.753.a.vt legitur in histor. scholast.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum quare non conferat beneficia spectantia ad collationem
episcopi.*
2 *Deuolutio quid sit.*

CAP. XVIII.

QVanquam.[*Eligendi*] decre.si com
promissarius.j.c.dicit
prouidendũ, vide quod dixi.š.eo. ne pro de
fectu.in fi. igitur quod in genere præmisit,
hic specificat. Io.mo.[*scienter*]j.eo ti.scriptum.in fi.[*præ
sentiam*]de hoc.š.eo.i.Cumana.in fi.Arch. ¶ Prima glo.
summat, & dicit quid declaret, & vnde sumitur.¶ Gl.a
casu.dat tria similia.¶ Gl.vt plene, primo ponit antiquã
& nouam opi.secundo contra nouã all tertio illam for
tificat per si. quarto illã probat per originariã huius iu-
ris cãm, quinto quærit & soluit.¶ Penul.gl.literã decla-
rat, & rõnẽ reddit, signat ꝯrium & soluit.¶ Vltima glo.
ponit ꝯriam obseruantiã curiæ, cui respondet.¶ In glo.
a casu.ibi.l.i.& ij.remissus ob dolum infamis est, vel ex-
auctoratur, vel eximitur ob ignominiæ cãm al.non.&
ibi hæc.n.tutor remotus ob fraudem infamis est si ob
negligentiã nõ.¶ In gl.iiij.fi.de quo quærebat Host.j.de sup
plen.negl.præl.Romano.vt ibi dicam super ver.eorũ.in
fi.¶ In gl.iij.in fi.vide, quod dixi.š.c.quia propter. super
ij.gl. ¶ In gl.v.ibi.c.ij.dic ibi.in gl.ij.¶ In gl.vt pręle.ibi in
ter corpo.& ibi vide concor.in ver. sed neque. & de cle.
non resi.tunc.in glo.ij.& ibi cum lr̃is. & ibi scripsi super
verbo possidebat. Tene tamen ibi, ꝙ dũmodo talẽ ele-
gerint, in quem cadere possit ius dignitatis, qualẽ dicit
ẽt homicidã, non dicetur negligens, secus si talem ele-
gissent.in quẽ tale ius non cadit, exẽplificat de oĩno illi
terato, muliere, vel infante.ibi vide, & ibi[*ad episcopos*]in
tellige, vt est dictũ dispõne eccl.i.primitiuæ, quo tpe epi
ad certa loca regẽda trãsmissi oĩa gubdebant, & vide d

dixi

dixi de appe. ꝯstitutis. ii. in gl. no. ſm in fi. & ibi, ne ꝑ defe ctu. vide, qđ ibi dixi ſup gl. olim. poſt Phi. & Goſ. qđ hic ponit Arch. & qđ no. c. di. c. i. ī gl. dicūt qdā. & ibi. [*ad eos*] & licet cē poſſit eadē ſuſpicio in īferioribus. nō tñ viget in tantum in illis, ſicut in iſtis. facit. ſ. eo. proxi. in fi. ff. de legib. l. legitimos. Item originalis cauſa fauet illis, vt ſupra. Item grauatus appellare poterit ſaltem ad Papam. ii. q. vj. omnis oppreſſus. in fi. & finis eſt ponderandus. de no. ope. nun. c. ii. in fi. ¶ In gl. pe. ibi, [*ab exordio*] & ſi vacat eccle. cathedralis. dicit Io. Mo. tenendum, qđ habetur. ī. ne ſe. va. c. vna. & licet illud loquatur, qñ ſimpliciter ſpectat prouiſio, & iſtud quando ea vice tantum dicit, tamen eſſe eandem rationem principalis & additamenti. ī. de re. iu. acceſſorium. ſ. de conſue. cum olim: ff. de pac. do. inter ſocerum. §. cum inter. & pro hoc dicto facit, quod dixi poſt Boati. de ma. & obe. cum olim.

1 ¶ In gl. deportatis, videtur contrarium: quia † ratio quare capitulum non confert beneficia expectantia ad collationem epi eſt, quia collatio non eſt de iuriſdictione epali proprie, multi. n. non epi beneficia cōferunt, & aliqui epiſcopi, qui nulla conferunt. Sic & inueſtire feuda, vel feudales cauſas cognoſcere. facit, qđ ſcripſi de fo. cōpe. verum. ſuper. i. gl. Confirmare autem electos, vel inſtituere præſentatos ſunt propriæ iuriſdictionis epalis, & ideo bene tranſeunt in capitulum vacāte ſede. ſ. de ma. & obe. cū olim. ī. de inſti. c. j. cū ergo deuoluta conferre ſit etiā ꝓpriæ iuriſdictionis. vr̄, ꝙ illa ꝯferre poſſit capitulū vacāte ſede, nec nouū, qđ alterius iuris ſint bñficia deuoluta quam alia, vt no. in cle. de præb. ſi de beneficio. ¶ In gl. antepe. & vt dixi poſt Archi. ſ. c. lib. de conſue. c. ſi. ii. reſponſo. & dicā. ī. de offi. le. c. pe. ſuper verbo, pertinuerit. ¶ Item deuolutis non ſuccedit capitulum epo negligenti vel peccanti in his, quæ proprio iure confert, ſecus vt ſcripſi poſt Inn. & Hoſt. ſ. e. ti. cū in cunctis. ſuper vlt. gl. & dicā. ī. ne ſe. va. vno. in gl. ergo ſi quod. alle. Io. Mo.

3 † pro hac parte, deuolutio. n. eſt additamentum ad iuriſdictionem non ad collationem, vt patet in epo, qui non haberet aliqđ beneficiū ꝯferre, vt prædixi, in iuriſdictione aūt certū eſt, ꝙ ſuccedit, de ma. & obe. is qui, vbi de hoc. & de hæret. ad abolēdā. in prin. & eo. ti. in cle. c. j. & ii. Et facit ad materiā, qđ no. in cle de rerū ꝑmu. c. vno. in gl. pe. & qđ no. in prædicta prima decre. de hæret. in gl. hęc litera. & in hoc dubio & ſimilibus procedit, qđ dixi in prin. illius gl ꝯ rationem tñ prædictam, & pro Io. facit cle. hoc eo. ti. ſtatutum. quæ tñ facit cōtra rationē ipſius, quia nō eſt eadē ratio ibi principalis & acceſſorii. ¶ Ad caſum per decre. ſi de beneficio. dici poteſt, ꝙ facit pro & contra. Si n. impetraui ad collationem epi. executor prouidet & de proprio vel deuoluto in hoc pro Io. Sed ſi tranſiuit ad manus Papæ. aliud in proprio, aliud in deuoluto. In hoc contra. aliquibus diſplicet ſecunda opinio, quia per eam capitulum Metropol. eccleſiæ vacantis prouidetur de epiſcopatu per negligentiam deuoluto. Sed attento ꝙ citius expedietur eccleſia, & ꝙ integrū eſt iudicium, qđ plurimorum &c. de off. dele. prudentiā in hoc non videtur abſurdum. ¶ In gl vlt. ibi, epiſcopus. In quibus ſatis eſt id eis non conceſſum. ī de ſup. negli. præla. Romana. cum ſuis concor. & in fi. de exce. ſignificauerunt. in j. gl. Archid.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio in beneficialibus ꝙ deuoluat & citet, æquitatem habet in Papa,*

2 *Credere quandoque ponitur pro ſcire.*

CAP. XIX.

IS qui contra. Primo ſoluit caſū dubiū. ſecūdo rōnē ſubdit ibi. cū non formā. cui incūbit ꝓbatio cū negat formā ſeruatā. no. hic Archi. qđ dixi poſt Inn. ſ. de accu. ſup his. ſuper ver. excludatur ſuper mediū gl. a ſe vel ꝓcuratore ad hoc ſpecialiter conſtituto ī. e. ꝓcurator. Arch. vel. ecce diſiunctā, per quā vitiatē appellatio, ſufficere ad victoriam cauſæ, vel excluſionē electi expreſſa, nō dicit omnia & ſingula ſm Archi. vt dixi. ſ. vt circa. ſuper gl quid ergo. [*Indeterminate*] non diſtinctam dici indeterminatam ſm Io. Mo. alle. ſi. de ver bo. obli. vbi autem. §. pe. ¶ Prima gl. ſummat, & dicit vnde ſumpta. ¶ Secunda reſpondit per quæſtionē. ¶ Quinta ponit opi. reprobatam. ¶ Penul. gloſ. obiicit & ſoluit. ¶ In vi. gl. ibi. §. is qui nau. in re dubia ſtamus verbis edicti. & ibi. non autem. vide de verb. ſig. præterea. in glo. ii. ¶ In gl. pe. ibi circa. vide de teſti. ex tenore. ſuper vlt. gl. & ibi ſæpe vide. ſ. de reſcrip. c. ii. ſuper. j. gl. ¶ In fi. prima gl. dicit Archi. ꝙ in cauſa Bituriceñ. idem fuerat interlocutus. Inn. V. Io. Mo. dicit de iiii ¶ In gl. iiii. ibi ſm Gar. pluries meditatus ſum, ꝙ forſan compoſitores huius libri in his opinionibus diſcordabant certis nolentibus, aliis volentibus apoſtolicam ſedem exprimere. & ideo non fecerunt de his quatuor. c. declarantibus decre. vt circa. vnicam decre. diuiſam per paragraphos, ſicut fecerunt de decre. commiſſa. ī. c. quæ declarat decre licet canon. & in fi. ſic & cle. e. ti. conſtitutionem. in prin per Gar. & facit. ī. c. procurator. & c. conſtitutio. Et ſi bene aduertas, iſti capitulo & ſequenti attribui poteſt facti narratio. E qua fuit quæſitum & rñſum, prout de facto obuenerat, vt hic, vel obuenire poterat, vt in c. ſeq. Illa verò narratio ſe ponit in certo: quia nullum dubium, quin vt decr. vt circa. locum habeat in appellationibus interiectis ad Papam. Sed an in illis tantum, de hoc eſt opinio. Sed in illis tribus. c. quæ ſ allegaui, nulla facti narratio poteſt attribui, qđ multum facit pro opinio. Guar. quam ſequor nec video, quæ æquitas foueat opi. contrariam cum decre. vt circa, ſolum calumniis appellantium frenum imponat. non ſic in decre. prima. ſ. e. nam

1 ꝙ † appellatio in beneficialibus deuoluat & citet, æquitatem habet in Papa, cui non ſic facile foret citare per totum orbem, ſicut in inferioribus ordinariis per ſuos diſtrictus ¶ In gl. remote. in fi. licet quandoq;

2 † credere ponatur [a] pro ſcire, de reg. iu. cum olim. ver. poſt hęc. ¶ In gl. pen. ibi inter cęteras. de hoc. eo tit. c. ii. in j. gl.

ADDITIO.

a ¶ Credere ponatur. Adde quod habet in l. ii. §. qđ obſeruari. & ibi Bar. C. de iura. cal. Sed an differāt credere & ſcire, vide Bar. ibidem. & Bal. l. cum antiquioribus. C. de iure deli. in Spe. de poſi. § vj. & Alexan poſt Bar. in l. tot. de interro. act. per Bar. in l. admonendi. de iureiu. Item credere quandoque ſignificat certum ſcire. c. cum olim. & ibi do. ſ. de re iudica.

SVMMARIVM.

1 *Nomen canonis exprimendum non eſt in exceptione excommunicationis.*

CAP. XX.

QVI contra. Ponit caſum, ꝙ declarat cōſtitutionem ſ. circa. & eius pœnam locum habere. ſecunda ibi. alioquin eligatur. notat hic Archi prælatum nō poſſe prohibere certam perſonam eligi iuxta opi. Vin. quam ſcripſi ſ. e. innotuit. ſuper ver. in canone, quam hic recitat. ¶ Prima glo ponit, ſummat, & vnde ſit ſumpta. ¶ Secunda no. a contrario, & rationem reddit. Quarta gl. quærit & ſoluit. ¶ Gl. dubitationis rñ. ꝑ qōnem. ¶ Pe. gl. ſoluit qōnē. ¶ In iii. glo. ibi. [*certum*] vide de reſcri. ſignificant. e. in j gl. ¶ In gl. j. ibi appellari. vbi dixi, Nicolaum ſic interlocutum in cauſa Friſcē. idem dicit Io. Mo. & Ge. ibi dicit, ꝙ ꝓnūciatio illa fuit ſcđo anno pōtificatus anno dñi. Mcclxxix. Viterbii. & in fi. ipſe tñ dederat Guil. formā ꝯtrā in Spe. de app. §. reſtat. In prin. ¶ In ii. gl. ibi canonica ſ. e. cū nobis. & ibi. his ſimilia. puta ne fiat niſi duplici voce appellanti ꝯceſſa. de re. iu. cū olim. in prin. ¶ in gl iii. ibi. [*Paganus*] nomen proprium cuiuſdam ſcholaris mei tunc, de quo ſæpe loquebar in ſcholis. & in fi. facit. ī. de ſen. excō. conſtitutionem. & ibi no. quia tñ hic iſta duo ꝙ perſona ſit certa & nominata copulatiuè ponuntur, vr̄, ꝙ certitudo circumlocutionis non ſufficiat. Sed hoc non placet, quia ex hoc ſequeretur alleuiatio appellantis contra certam perſonam. ſ. qđ non

non teneretur ad formam. & decre.ista æquiparat electionem fiendam iam factæ.¶Cōstat autem, ꝙ electū, contra quem appellatur, satis est per circumlocutiones certificare,ergo &c.¶In gl.s̄.e.in fi.& quia textus nominat decre.facit fm Archi.ꝙ † nomen canonis exprimē dum sit in exceptione excom.de quo dicam.j̄.de excep. pia.super gl.hoc ideo.¶In gl.quod ita.ibi,vtrobique.idē Io.mo.& Archi.alle.C.ad l.Fal.l.fi.

SUMMARIUM.

1 *Collegium est vnum repræsentatione.*

2 *Compromissarij habentes compromissum si elegerint simul omnes, & postea eligit vnus solus,an valeat electio.*

CAP. XXI.

SIcut. Cum est p vnū,cui hoc cōmissum sit,ēt si non sit collegio, vel sit excōmunicatus occultè fm Guil. qui post Vin. sic tenet Spec.de elec.§.j.versi.quid sit ille. & ver. porro. Sic & per vnum ex pluribus cōpromissarijs, vt in ti.si enim vnus solus esset compromissarius,vt s̄.e. cām.tunc totū ipsius factum est vnum,vnde Io. mo.dicit ibi,non est necesse ad reductionem ad vnum,cū nō sit recessum ab vno,qñ verò fit compromissum in plures habito respectu ad collegium,quod est vnum, & ad 1 quod spectat eligerē. xvj.q.vlt.c.vlti. quod † collegium 2 est vnum[a] repræsentatione.ff.de fideiusso.l.mortuo.ergo iuste prouisum,ꝙ electio fiat per vnum,vt ad suū principium res reducatur,qđ facile fit.ff.de pac.si vnus. §.pactus.ff.de lib.& posth.filio quem[*compromissū*] non sic in forma inspirationis. de hoc dixi in decre. quia propter. super ver.omnibus facta sibi,si cōpromissarij habentes forsan tale cōpromissum elegerunt simul oēs,& postea 2 eligit vnus solus.dicit Arch.† ꝙ non valet electio,cū potestas consumpta fuerit per primā electionē bñ,vel malè factā,de offi.dele.in literis.ff.de reg.iu.index.& dicit sic Honoriū sententiasse,vbi ex interuallo hoc fieret,posset esse verum.Sed vbi incontinenti pronuntiationem cōmittunt,secus credo. Et sic seruat,nec vitiatur.licet in cōsensu vtātur verbo,electionis,sicut nec vitiat per id scrutinium.s̄.e.in genesi.Idem videtur in terminis, quos ponebat ipse Arch.& quos posuerat Gui.mo.in libello suo p scđa sup formā. viij.scilicet, ꝙ cōpromissarij simul oēs si voluerint postmodū vnus ex ipsis vice sua & aliorū ad cautelā personam eligat,de qua concordauerint iuxta formam prædictam eligant oēs, & postmodū vnus solus,nam fm hanc formā durat ptās compromissariorū,ēt post pronunciationē ipsorū,nec sunt duæ electiones:quia expresse patet id agi,ꝙ sit vnica & cōis, vt in c. in genesi.bn facit.ff.de verb.ob. si ita stipulatus fuero. §. Chrysogonus.ver.superest.ff.de noua.l.cū pecuniā. ¶Prima gl.summat,& dicit vnde sumpta.¶Secunda tñ. per quæstionē in quibus electionibus &c. ¶Tertia gl. ponit opi.quam reprobat, secundo quærit & soluit. ¶Quarta gl.obijcit & soluit.¶In tertia gl.ibi.qui fide,sequitur, alterius pro alio fideiussit pñte non recusante vtrosq; obligatos habet iure mandati.& ibi[*fideiussor*]si pro reo pariē te fideiussit.post solutionem,vel condemnationē cū illo agā mandati.& ibi[*inuitum*]alias inuitus,vide de præsum.nonne.super vlt.gl.¶In quarta gl.ibi per fundū.vide de sen.excom.officij.super.j.gl. & ibi receptum hanc & sequētē.si aūt.vide in.c.in genesi.super gl.consensum. & ibi.l.ij.interdum stipulantur quæ diuisionem & partium præstationem recipiunt,vt x. dari interdum , quæ diuisionē nō recipiant vt viam,iter,vel actum.¶In gl.j. ibi in fi.& primo ponit simile, per quod casum decidit. secundo ponit dissimile ibi quamuis.in tertio decernit, ibi alioquin.¶In gl.ij.ibi.in j.gl.& adde,quod ibi dixi in fi.vbi videas.& ibi Hostin.autem , cuius opi. hæc placet Arch.potissime per decre.primam.s̄.e.lib.& ti. Et per decre.primam rñde,vt ibi dixi super ver.in formam.& ibi cōiter.& de consti.cum omnes.in fi. primæ gl. concor. quod scripsi in decr.in genesi.in gl. quamuis.facit,quod no.lxiij.di.c.j.ij.q.vj.nominationes.quæ est lex.C. de appe.facit ēt.iij.q.ix.nihilominus.xij.q.ij.in fi.& c.qui manumittuntur.s̄.e.ecclia.ij & c.bonæ.& c.cū dilec.ff.decre.ab or.fa.l.nulli.& l.plane.& de reg.iu.aliud.§.refertur. C. de prædi.curia.l.vlti.ad fi.de cur.l.ij.in prin.de legationibus. l.pe.& vlt.lib.x.& de venden.rebus ciui.l.fi.lib.xj.¶In gl. iij.in fi.& refert Bona.ꝙ Inn.ita sententiauit,& vide, qđ post ipsum Inn.scripsi.s̄.de maio.& obe.c.j.in gl. p hoc. & quod dicit Guil.in spe.e.ti.j.ver.publicatione.& qđ ibi dicam.¶In gl.antepe.ibi [*cum ab vno*] & hoc tenet Arc. qđ ibi no.gl.fi. de episcopo cōpromissario , qui locutus est in plurali.& ibi[*cōpetentius*]ponitur & ibi [*prouideāt*] vt ibi scripsi post Cōpost.Et dicit hic Arch. ꝙ pōt vti cōpromissarius pronuntians verbo eligo & verbo puideo, ad primum.s̄.e.cum dilecti.& c.cum in veteri.s̄. de sort. ecclesia,secūdum decre.ipsam quia propter.& s̄.e.cām.

ADDITIO.

a ¶Collegium est vnum.Adde hic Inn.in c.præsente.de iu.pa.l.sicut.in§. in decurionibus.cum gl.& Bar.ff.quod cuiusque vni.no.

SUMMARIUM.

1 *Ecclesia collegiata & etiam monasteria quandoque habent certā & limitatam parochiam.*

2 *Episcopus an possit sine cōsensu patroni capellā facere collegiatā.*

3 *Papa si præcipiat sub pœna clerum exire ciuitatem, expressis episcopo,abbatibus, prioribus, archipresbiteris, an archipresbiteri plebium abbates,vel priores monasteriorum habentium parochiam ibi remanere possint.*

CAP. XXII.

STatutum. Primò ponit iꝰ antiquū. scđo declarationis motiuū.ibi ꝙ cum.tertio declarat.ibi.declaramꝰ. [*collegiatas*]alias.Arch.j̄.ne cleri. vel mona. 1 ver.nulli eadem.[*parochiales*] † collegiatæ ecclesiæ & etiā monasteria qñq; habēt certam & limitatam parochiā. de sepul.ex parte.& c.cum super.co.ti.cum liberum. & in nostra.nō extendit pp hanc decre.cōstat q̄ plures ecclesias parochiales factas esse collegiatas,vt ipsarum rectores nō teneantur ad sacerdotiū,de quibus qñque pœnituit,ppter reseruationes ecclesiarū collegiatarū , quas 2 faciunt Romani Pontifices,an † autem sine ꝯsensu patroni possit ep̄s capellā facere collegiatā,no. xvj. qō. vij. monasterium,de iurepa.nobis.in gl.sed nunqd.& ibi dixi sup ver.cōuētuali.& in decre.suggestū.in vlt.gl. ¶Prima gl.summat & rōnē reddit.¶In pe.gl.no. & remittit, quærit & soluit.Item quærit,arguit ad negatiuam & affirmatiuam,& soluit distinguēdo.¶In gl.nam odia.ibi. cum quidam,vide verb,si eum in partibus. super vlt. gl. ¶In gl.antepe.ibi.Neratius.tres faciunt collegium. ¶In gl.j.ibi , dignitates,habentes in parochiali ecclesia præsidentiā quo ad collegiū,quæ merito non includunt sub genere.C.de aquædu.c.eo.li.xj.j̄.de te.iu.in gñali.Io.mo. Arch.alleg.de rescri.sedes.facit ele.de procu.nō pōt. dicūt ergo,ꝙ talis vocari debet dignitas nō parochialis ecclesia,alle.de præb.extirpandæ.§.qui vero.in Auth.vt iu. sine quo.suff.§.illud.in col.ij.& in fi.& facit ad qōnē Ferrarien.& postea Mutineñ.& cir.eam.& vide, qđ scripsi. j̄.de sent.excō.c.fi.§.adijcimus.in priu.p̄cepit Papa sub pœna de illis ciuitatibus exire clerū,expressis ep̄o,abbatibus,prioribus,archipresbiteris , p̄positis &c .Reseruat tñ p̄sbiteros parochiales pro ministrandis baptismate & cæ 3 teris sacramentis p̄missis tpe interdicti.Quæritur,an † archipresbiteri plebiū,abbates , vel priores monasteriorū habētiū parochiā ibi remanere possint.Et vr̄ ꝙ nō p hāc decr.audiui.Sed certitudinalr non cōstat,ꝙ dñs Io.Papa declarauit tales p̄latos tunc posse manere.si certus p̄sbiter ad curam parochiæ ibi deputatus non est,alias secus ad quod facit ipsius extrauagans.execrabilis.circa fi.hoc tenet.huic decre.rñdeas, ꝙ facit pro. cum enim hic ad pœnam excludendam tales ecclesiæ non includantur. quæ alias includerentur , ergo vbi constitutio non est pœnalis , includuntur. & fortius vbi talis inclusio pœnam excludat,quia tunc continuat ratio capituli, facit,quod no.de excepc. dilecti.in vlti.glo.& quod no.j̄.ç.

pen.

pe.in gl.pe.primæ partis,in fi.¶In gl.nam odia.ibi[*odia*] vide quod ibi dicam post Dy.ad solutionē ꝯtri,quod signat hic Archi.de lega.ii §.exercitiū.ff.de infamibus.ad decre.cum in partibus. de verb.sig. dic vt ibi in vlti.glo. ¶In glo.hoc olim.ibi. Alexandri & Martini,ſm Archi. ¶In gl.no.ibi,dilecta.vide. quod plene scripsi de iurepa. nobis.in gl.q̄ dicātur.& ibi,sicut municipiū.vbi de hoc.

S V M M A R I V M.

1 *Defectus formæ non seruatæ suppletur per confirmationem secutā, cum procedat a iure positiuo, non a iure naturali.*

2 *Imperfecta duo non faciunt vnum perfectum.*

CAP. XXIII.

SI is cui. Ponit primo casum, quem secūdo determinat.ibi[*talis*]mo tiuū interserens. ibi, [*cum præter*] dixerat in scrutinio,non enī hoc casu sufficit accessus, vt dicā.j.e.cum expediat[*præter*] dicit Archi. tunc fieri præter, qñ fit aliquid nō iure statutū[*firmitatis*]si sequat̄ confirmatio,puta Arch.quod nō valet,licet Inn.& Cōpo.ꝯ. s.eo.quod sicut.& Hosti.s. de accu.c. si.qui dicunt, 1 †q̄ defectus formæ non seruatæ suppletur per cōfirmationē secutā, cum procedat a iure positiuo, non a iure naturali,pro Arch.facit,quod no.e. quā sit.in fi. vlt.gl j. c.prox.in vl.gl. Arch.autem all. pro se.i.q.i.ordinationes. lxij.di.per totū.Item cum forma sit de substantia.deficiē te substantia deficit ipsum totū,alle.xxviij.di.qui ipsis. & c.seq.xxxii .q.v.c.ij.ver.si ita.ar.ff. de aur.& argen. leg. l.Seya.& forma statuta necessario seruanda.ff de transa. cum hi.§.si prætor.C.de iure fisci.l.certa forma.lib. x.ff. ad muni.l.constitutiones.ff.de admini.tu. l.quidam de- 2 cedens.& † duo imperfecta nō faciunt vnum perfectū, de hoc.xxiij.di. quorundā,optime.ff.de excu.tuto.l. spadonē.§.qui tria.Cum ergo canonici sint astricti ad formā illius iuris.s.eo qui propter.ad hoc.lxi.di. miramur. illā excedere non potuerunt.ff.de le.i.nemo.& sic quod fecerit confirmari, non potuit, cum confirmare sit firmare,quod alias a principio tenuit,alle.xvj.q.vj. placuit. vnde confirmare est cū alio firmare, vbi ergo ipso iure non tenuit electio vt hic, confirmari non potuit. Et si non tenet principale&c. j.de re.iur. accessoriū.& malæ confirmationis deiiciendus est. s. eo.nihil. & sic confirmatio non suppler defectus electionis,facit de cā pol.cū super.& ibi no.in i glo. Inducit et̄ no. per Hug. & Lau. viii.q.ij. dilectissimi q̄ ex electione quis efficitur prælatus.& no. lxiij.di. quāto.¶ Prima gl.summat, secunda, quarta,quinta gl.supplendo soluunt tria dubia.¶Tertia gl.reddit rationē.¶ Sexta exemplificat.¶ Gl ergo.soluit qōnem per argumentū a ꝯrio.¶ Gl. no.ista alle. vnam concor.& obiicit & soluit.¶Glo.antepe.soluit qōnem. ¶In gl puta.in fi.sic exemplificatur.s. c. ecclesia.¶In gl. ergo. ibi[*valeret*]Gul.mo ꝯdicēs Honorio se pronūciasse in ecclesia Eboredumen.in qua sic fuerat compromissum,& tamē electus nominatus fuerat vere a duabus partibus,hoc no.in lib suo.super.c.xlv.si papa non intē deret hic illud dictū reprobare, breuiter dicere poterit post ver.attingat.electio per talē cōpro.facta non præter formas&c.Cū ergo ex illa forma eligi posset nominatus concorditer,Item habens maiorē partem capituli.liē habens minorē capituli partē,dūmodo maiorem numerū habeat,quā alius, & hoc vltimum solū sit illicitum, non vitiabitur in hac materia separabili, vtile p inutile.j.de re.iur.vtile.Sic si datur potestas eligendi in ecclesia & extra, cū tñ ecclesia sit priuilegiata, negligatur, extra ipsam valebit electio per compromissariū facta de eccle. Idem in potestate data de eligendo et̄ non legitime natū, vel minorem, vel etiam non constitutū in sacris.dūmodo eligatur idoneus, valeret ratione prædicta.¶In glo.no.ibi.cum post.Gof.& Host.& ibi Guil. & Archi. ¶In gl. s.c.ibi non habet. idem dicit hic Archi. de trāslatione votorum.q̄ a cæteris fieri non pōt.etiam aliis non facientibus, vbi forma concilii seruanda non est,alias secus,& sic intelligit, quod scripsi de ap.constitutus.de ele.scriptum.¶In gl. penul.in fi.& facit hæc decre.& s.e.in genesi.& s.eo.ti.sicut eū ꝑ Inn.& Cōpost.ꝯ Hosti.vt dixi in decret.quia ꝑpter.super ver. non valeat.

S V M M A R I V M.

1 *Mendicare quid sit.*

2 *Euictio an appareat in limine contractus, vel post.*

3 *Prætor non solum manus a pecuniæ lucro abstinentes debet habere, sed etiam oculos a libidinoso aspectu.*

4 *Carmelitæ sunt inter mendicantes numerandi.*

CAP. XXIIII.

QVorundam. [*Ambitionis*]vide q̄d no. & dicam in cle. de regula. vt professores. qua professione[*ditioni*] i.potestati. vi.dist. §.si.in fi debet scribi per vnicum c. Archi.[*anfractus*]sic dictum,quia vndique frangunt. & de hoc Archi. Et dixi in clemen. de sepul.dudū.post principiū[*strepitibus*] i.clamoribus & tumultuationibus.Arch.& extra nō dicit intra, per quod illas non includit ſm Archi.alle.xxxj.dist.omnino.viii. dist.in si consuetudinem. xxiiij. q.iij.de illis.in prin.Solū hoc Græci dicunt thronū.Et dicitur, vbi reges sedent ꝑpter tutelam corporis a soliditate, vel quasi sedium a sedendo.Isid.Archi.moliuntur per vnicum.l.tonat, quasi cum difficultate conantur per duplex.l.Idem quod molle facere temperare, vel mollificare[*mendicantium*]differunt hic mendicantes a non mendicantibus.Similes casus no.in cle.de re.c.j.in gl.prædicatores. & de sen.ex- 1 cō c.j.in gl.mendicantes.dicit hic Arch.q̄ †mendicare est egere,& ab aliis necessaria quærere,& dicitur mendicus,quasi manu dicens.ad hoc.xij.q.i.nolo.vel dicitur a mene quod est defectus,& dico,cis,quia dicit defectus & necessitates suas,cū petit subsidia. vel ſm Isi.dicitur mēdicus, quasi minus habēs facta,no.Io.mo.& Arch. per hoc verbum.& per verbū, celebraris, supra parte proxima. initium spe[illegible]ndū quasi non sufficiat superueniēs concordia.s.eo.[illegible]ū.j. C.de nup.l.fi.Et dicit Io. mo. q̄ sic vidit seruari circa decre.nihil est.e. ti. Sed vide. quod ibi dixi super ver.concordia.all. C.de euict.si post factū, 2 vbi refert †an in limine cōtractus vel post appareat euictio . fatetur[illegible] fectus quoad decre. cupientes. §. si vero.s. eo.[*generalium*]dicit Arch. hic probari.q̄ requiritur licētia generalis,quod dicit verū in his ordinibus , quod verū est ex constitutionibus forte alle. de sui prælati licentia videtur posse consentire, sed transire ab ordine non videtur posse transire ab ordine sine licentia prælati. qui præest ordini.facit quod dicā.j.eo.si religiosus.in fi.[*si minori*] quid si a media,puto cū iste rigor eo casu statutus non sit locus erit antiquo iuri. concor.quod no.j.eo.indēnitatibus.§.si qua.in prima gl. quod vr̄ ꝯ,sed ibi et̄ reseruatur ius antiquū ad prælationes.ergo si non assumātur ad prælationes,sed ad canoniā , vel officiū,stabit iuri antiquo. de se factis,& hoc siue vno contextu,sicut duæ electiōes,siue ex interuallo,ſm Io.mo.qui dicit papā sic terminasse. Et tu dic idē et̄ si fiat vna sola, sed a maiori numero.[*omnino*] i.totaliter.& quo ad oēm suū effectū. ad idē.s.e.licet canō. Arch.¶ Prima gl. diuidit & summat. ¶Secunda distinguit triplicē titulū.¶Gl.& sic.dat tria similia.¶Gl.mendicātes.soluit dubiū.secundo quærit,& soluit.¶ Gl. quid si.quærit & soluit,ponit opi.ꝯtriā remissionē & additionē.¶Gl.no.quia soluit qōnē.¶ Glo.siue proprij.ponit vnā opi.& eius ꝯtriam.¶ Glo.penul.quærit & soluit.¶In gl.quid si.ibi.l.iij. super.§.ibidē.quam vide de rest.spo.c.i.super prima gl.¶In prima gl.ibi,quatuor. idem Io. mo. ¶ In glo. ii. ibi [*pudicus*] vide quod dixi in proœmio Greg.super gl.i.castos.& vide Valerium li.iiij. 3 c.iij.extractorū exēplo.ibi dr̄.†prætoris non solū manus a pecuniæ lucro,sed et̄ oculos a libidinoso aspectu continentes esse debere,& ibi[*videatur*]vide quod no. Arch. ea.q.nec solo. & ibi,& scdo.vbi de hoc notaui. Lau.¶In gl.& sic.ibi,& ix.c.in fi.& in fi. exponit hoc verbū de pe. dis.ij.pēnata.¶In gl.ibi [*institutio*] in annis dñi. M.ccxvi. cōfirmatus fuit ordo ꝑdicatorū per Honoriū tertiū , q̄

sc fa-

se factum anno præcedenti Inno.iiij. ipsius prædecessor promiserat. ¶ In gl. mendicantes. ibi. c. j. per quam decre. §. pe. patet † et carmelitas esse mendicantes. & in fi. facit. j. gl. pe. ad hoc. s. de vi. & ho. cle. clerici. in fi. & qd ibi no. s. de priu. cum olim. ij ¶ In gl. in illis. s. administrationib. sui ordinis. & ibi, hic. s. in hoc §. qui de mendicantibus loquitur. ¶ In gl. quid si. ibi, alij. lo. mo & Arch. ¶ In glo. sm, ibi [diuersa] prædicatores habent magistrum. minores ministrum. heremitæ priorē. ¶ In gl. siue. ibi alij ɔ Io. mo. & Arc. inducunt ēt principiū huius. §. ibi quoq. per quod patet, q non aduersatur, sed coniungitur superiori. §. sed dato, q non corrigat quo ad genus pfessorū, constat tñ q alteratur. Et q hæc dictio cōgruat casu ēt in totum alterato, patet. j. eo. ex eo. primo respon. & qd etiam aduersatur, patet. s. de app. cum speciali. ver. excessu quoque. Item hæc dictio potius vr ordinis completiua. i. superuacua, q copulatiua, vt patet j. de pbē. si motu proprio. & c. seq. de sen. exc. quicūque. & c. si clericos. hē inducunt prædicti finem ibi, suorum platorum. p quod patet, qd non loquitur de illo, qui ad suam platurā eligitur, quæ plato caret. Sed ad hoc rūde per literam, ēt si q. ibi præcedit, pstat ēt administratores proprii ordinis posse assumi prælatum habentis, fertur papam Io. meā opi. in consistorio publico approbasse. & Arc. dicit, q quidā magni viri tenebant illam. & ibi non mendicantes. satis est q non est superflua. & est si. s. e. cupientes primo responsio. & ibi. primum teneo, & maximè hodie p cle. primam. eo ti. & facit. j. eod. indēnitatibus. §. si qua. ¶ In gl. pe. ibi. satis vr. idem Arch. & in fi. hinc est, q in abbatē eligi posset. xvi. q. i. presbyteros. vbi de hoc.

SVMMARIVM.

1. *Protestatio quæ inducit vagationem repellitur.*
2. *Oportet, verbum aliquando importat necessitatem, aliquando honestatem, vel officium.*
3. *Quæstio si sit inter duos super electione, & papa, vel alius superior vni illorum adiudicat ecclesiam, an sic adiudicando papa videatur confirmare.*

CAP. XXV.

VT quis Diuisio super prima gl. [aliqua ecclesia]. Secus de diuersis, sup quo vide, quod scripsi. s. de rescrip. in nostra, in gl. per hæc. [cum non] rō huius dicti ius habere, concor. de fi. instru. inter dilectos. §. cæterum. in fi. & vide, qd ibi no. in glo. sic [insti. protestetur.] videbatur admittendus cum hac protestatione per. l. j. §. qd autem. ff. quorum leg. vbi pp incertitudinem cum hac protestatione pponuntur diuersæ actiones, sed hic speciales pp causas hic expressas, & quia consensus electi, qui pcedit petitionem confirmationis habet fieri super certo. s. eo. vel de postu. c. vno. sic consensus eligentium debet esse certus. s. hoc eo. tit. c. ij. no. sm Io. mo. & Arch. q † repellitur protestatio, q vagationem inducit. sic eɔ admittitur, q vagationem arctat. ff. de acquir. hære. pro hærede. ff. de reli. & sump. fu. at siquis §. plerique. quia de icerto veniendum est ad certum, non eɔ. inst. de actio. §. curare. xxv. q. v. indicantem. s. de spon. sicut. in fi. [oportet] † necessitatē importat. qnq; honestatem, vel officium, de hoc. xxv. q. j. c. j. ne cum ratio huius dicti vagetur. i. discurrat quasi vagus. Arch. [petere] quærit. Arch. si inter duos † super electione vertitur quæstio. & papa, vel alius superior vni illorum adiudicat ecclesiam. dicit q sic adiudicando vr confirmare. cum non sit vis in verbis, probatur hoc ex decre. cum Bertoldus. de re iudi. sm vnum intellectum quem ponit ibi Inn. quem ibi scripsi in glo. vr mirabile, in prin. cui ratio huius dicti vr concor. sm Arch. ff. de acqui. hære. l. illud, vbi institutus hæc sciens apprehendendo legitimam repudiat testamentariam hæreditatem. ¶ Prima gl. summat. ¶ Secūda q̄rit & soluit, solutioni obiicit & rūdet. ¶ Quarta glo. rōnē declarat, signat ɔtrium & soluit. ¶ Antep. alle. vij. ɔcor. duo iura in ɔtrium soluit & remittit. ¶ Vlt. gl. arguit ad quæst. & remittit. ¶ Pen. gl. distinguit. ¶ In gl. antep. ibi, ita fide. vide de rescri. sedes, super. iiij. gl. & ibi §. æden. editio debet esse certa & de tota stipulatione. & ibi. §. nihil. vide de rest. spo cum ad sedē, super gl. ij. & ibi. §. incertæ. vide in decre. ii. j. alleg. sup prima gl. ¶ In glo. pe. ibi. §. eligere. vide de li. ob. c. ij. sup glo. i. & ibi. qq fideiussor, qui mandante muliere se obligauit facti proprij ignorantiam ptendere non potest. & ibi. §. qd aūt. vide de cā pos. cum dilectus. super. j. gl. ¶ In gl. vlt. ibi [approbat] dñs, de cuius pecunia seruo mandante aliquis emit prædia. & ibi. l. vl. vide hanc & duas se. in præ. decre. ij. de li. ob. sup gl. ij. interserens. ¶ In. j. gl in fi. & primo ponit dictū & rationem. ibi, cū vero. scdo illud fortificat ibi ēt si. tertio declarat aliā rōnem interserens. ibi, oportet. quarto inhibet & rationē reddens. ibi, regressū. ¶ In gl. si. n. in fi. nō sm Arc. non ob. C. de inoff. test. maiores, qa ibi nō agitur de nouo acquirēdo sicut hic. ¶ In gl. quæ idem. in fi. qd hic ponit Arc. ¶ In gl. pe. ibi [tolerabilis] si tamē esset excusabilis, admittitur, vt no. in remiss. quam ponit finis gl. & in fine, facit ad hanc glo. & seq. quod dicam post Io. mo. j. de app. non solum. super ver. ante omnia. ad finem gloss. ver. ipse. Ioan. mon.

SVMMARIVM.

1. *Tempus trimestre a tempore vacationis currit his, qui postulauerunt postulatione non admissa.*
2. *Appellatio an valeat si a superiore postulati requisito per postulātes, vt illum concederet, & quia id facere noluit, ipsi postulantes appellauerunt.*
3. *Peccat mortaliter, qui se putat dignum ad prælaturam.*
4. *Eligentes si iustum impedimentum habeat, non currit eis tempus.*

CAP. XXVI.

SI electio [Postulatio] vel prouisio pp licentiā tēm rōnis, facit. s. c. j. & c. vt circa. & c. quorundam, & idem in psentatione, vt dicam super glo. ante pe. Electioni tñ propriæ coaptantur exempla sequentia. postulatus. n. psentire non tenetur. s. eo cupientes. §. denique. Si ille, cui facta est collatio consentit, non erat dubitatio, quin sequens renunciatio, mors, vel irritatio iducāt nouam vacationem, præsentationi etiam nō adaptauit propriè primum exemplum, sed ad id, qd de postulatione dixi, ɔ dicit Compo. s. de postu. c. j. vbi dixi, q † his, qui postulauerunt, postulatione non admissa currit tps trimestre a tpe vacationis, sed tps, qd circa postulationem est lapsum in trimestri tpe non computabitur, argum. ff. de adul. l. quinquennium. Puto dictum Compo. pcedere posse in postulatione non solenni. Et quæ fit a superiore postulati, qui illum pcedere voluit, de quo ēt ipse intellexisse vr, vt statim dicam, qd. s. dixi procedat in solenni postulatione, quæ fit a superiore, qui illam admittendo præficit illum ecclesiæ. Et de his vide, qd dixi de cleri. in causis. in glo. postulatio. & c. publicato. super vlt. gl. ver. ad ɔtria. Sciendum autem, q ibi quærebat Cōpo. † si a superiore postulati requisito per postulantes, vt illū concederet, quia id facere noluit, ipsi postulantes appellauerunt, an valeat appellatio. Et an currat eis tps eligendi. ita q si non eligant. j. tres menses computādos a tpe vacationis subducto tpe in postulatione decurso deuoluatur ad superiorem puisionem, q vr, quia appellatio non tenuit, non enim grauauit superior nolendo suum subditum concedere. x. q. ii. precariæ. ipse tenet, q appellatio non valuit, dicit tñ, q quidam dicunt eam valere, si vtile erat postulatum concedi alias non, tenet aūt, q qcquid de applōne dicatur, superior non poterit prouidere non pp appellationem. Sed quia non possūt postulātes dici negligentes, tñ quia recursum habendo ad superiorem ex cā legitima rem a licitam agebat, & qa q̄tū in eis fuit, prouiderant, & sic non fuberat cā deuolutionis, & sic dicit obtinuisse [recusat] & sic nō est cōfirmāda, ex quo p mutuum consensum non est vinculum matrimoniale ɔtractum. s. eod. cum inter canonicos. de transla. c. ii. vt lite non contes. quoniam. §. si vero. nec ad consentiendū pōt cōpelli, putat tñ Arch. q † peccat mortaliter, Io. And. super vj. Decret.

qui se putat dignum ad platurā, & illam sibi oblatā non recipit, all. quod legitur & no. 8. q. i. in scripturis qd putat verum. vbi aliꝰ deest, vt ibi colligitur. ver. qui, n. dēt īn ipse electus vires suas metiri, vt dī. i. q. i. non est putanda & xlix. di. §. i. ī fi. [*claudit*] ēt si in romana curia moriatur, & de hoc, quod dubiē tractat hic Arc. dixit in cle, vt li. pen. si duob. in. v. gl. [*occultū*] hoc dr̄ diuersis modis, vt dixi. ā. de coha. cle. nostra, hoc autem intelligitur ſm Arc. occultum quia debita īquisitione per electores facta illud vitium ad ipsorum notitiam peruenire non potuit, ad hoc. ā. eo. nulli. & vide. qd no. ē. de postu. c. i. & ā. eo. innotuit [*noīs terminum*] tenet hic Archi. ꝙ a morte ēt ante sepulturam eligere debent, & currit terminus, de quo sa tis. ā. eo. bone. ij. [*Irritatione*] a qua non sit appellatū. alias cum appōne pendente rēr nil debeat innouari, ij. q. vii. 4 appellatione, & † si iustum impedimentum habeāt eligētes, nōn currit eis tps. ā. eo. ne pro defectu. Arc. pdictis & ipsorum notitia. ē. de ꝯces. praeben. quia diuersitat ē. ī. de appi cōncertationi [*noua esset*] an p electionem q̄ratur iꝰ platuræ. no. lxiii. di. quanto [*integrum*] nō illud solum, qđ superat tpe primæ electionis, sicut dr̄ i alio casu. ff. de mi no. l. fin. ¶ Prima gl. ponit summā, & qd declaret. ¶ Tertia gl. circa renunciationem electi qui consensit, ponit tres opi. & soluit. ¶ Quarta gl. causam addit, literam exponit & ampliat. scđo ponit duas opi. & primā approbat. ¶ Pen. gl. textum ampliat, scđo no diuersa tpa. ¶ Vltima textum exponit, dubium soluit, & arguit. ¶ in gl 4. ibi. l. j. cuius verba habes in. §. proxi. alle. ¶ in gl. j. ibi fraudulenter. & primo soluit casum, quem p quatuor exempla specificat, & rationes interserit. scđo solutionē moderatur ibi, dūmodo. ¶ in gl an electus. ibi; & Abb. Archi. hoc dicens, ꝙ litera hic loquitur de renunciatione post consensum, & de nullius licentia mentionē facit. idem io, mo. ī, vt lit. pen. c. j. & ibi, & Host. qui tñ Host. fatetur, ꝙ ꝯria opinio habet æquitatem. Sed dicit, ꝙ id interpretari non est suum, sed papæ, qui filij sint le. p venerabilem. §. rōnib. & ibi idē Arch. qui hanc partem gl. posuit. ī de pbē. c. ii. ver. ēt alle. C. de metropo. l. j. li. xi. & in fi. ad idē cle. eo. ti. ꝯstitutionem. §. insup. & ī. de renū. c. ij. facit. ff. de manu. testō. g pęnæ. g & a quib. sed si maritus. de bonis damnatorū. cum rō. §. ex bonis. de bonis corū qui ante sn̄iam. l. vi. ī prī. qđ vi aut clā. l 4 §. vl. cū. l. se. ¶ In gl. idem si. ibi restituit, non fit hic restō ꝯ lapsum tpis, & sic non ob. finis vl. gl. ¶ in gl. ſtrium ibi, electionē, vel collationem. & ibi statutum, & idem in patronis quo ad ips quadrimestre, vł semestre, de quo, ī. de iurepatro. c. vno. ¶ In glo. vlt. in fi. facit cle. de resti. in integ. ab ecclesia.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus an possit dispensare cum monaco prælato, etiam ecclesiæ parochialis quod possit cum illa simplex beneficium obtinere.*

2 *Imperator solus quam condit, interpretatur legem.*

3 *Monasterio vacante si monacus illius obligatur ad aliud monasterium, eps poterit illi dare licentiam cum consensu conuentu.*

CAP. XXVII.

SI religiosus. [*Vice Dei*] hr̄ hoc verbum. xix q. iij. statuimus. [*Subiecit*] xvi. q. iij. §. j. ad plationem, ad simplex. n. seculare bñficium assumi nō pt, 1 de regular. super eo. vnde fuit hic disputatū † epm dispensare non posse cū monaco piato etiā ecclesiæ parochialis, ꝙ possit cū illa simplex beneficium obtinere, quā posui super regula, quæ a iure. ī. de reg. iur. [*valeat*] ergo non omnis superior hanc licentiam dare potest. Sed is, cuius imperio &c. ā. de reli. licet. hic dixit etiam pp diuersas cōstitutiones diuersorum ordinum, per quas determinatur qs ex superiorib. hanc licentiā dare possit [*teneat*] non corrigitur decre. p tuas. in fi. ā. de voto. sed illud intelligitur, vt ibi dixi [*omnino*] expone vt dixi. ā. eo. quorūdam. in fi. & per hanc finem terminatur questio hic disputata, de qua tertio dixi. ī. de regu. iur. ratum. [*Concilio*] ergo etiā per iura vetera sufficiebat concilium, ꝙ non sufficit in alienationib. rerum, vbi requiritur olim & hodie tractatus & consensus, & sic tollitur rō, quam tangit hic gl. super quo vide, quod dicam. ī. eo. si abbatem. super. in glo. In requisitis vero ob. ī. ne cle. vel mo. c. ii. qa casus diuersus. Item hic speciale pp causam hic expressam [*liberam*] . s. exclusio conuentu, de quo præmisit, putat tamen Arc. ꝙ requiratur ēt consensus epi expssus. Si eligitur ad ecclesiam alterius diocesis tacitus i ecclesia eiusdem dioc. sicut de clerico dixi. ā. de renun. admonet. Et hoc nō seruatur, licet videatur iuri consonum. tñ in eo casu, quo transit ad ecclesiam alterius dioce. Si eiusdem sufficiat cōsensus abbatis. facit, qđ no. ī. decre. admonet. in glo. ii. item cum transit ad ecclesiam alterius dioc. non puto necessarium ꝯsensum epi in consensu electioni pbēdo. Sed solum in transitu cum non ex primo, sed ex secūdo fiat sibi pjudicium, facit, quod scripsi post Inno. Host. & Aegi. ē. de renun. post translationem. in prin. & facit bñ. ī. c. si abbatem. in fi. primo rñ. ¶ Prima gl. summat. ¶ Gl. debito. Literam exponit, notat, quærit, & soluit, opinionem ponit. ¶ Gl. ꝙ enim, alle. pro & ꝯ. & ponit opinio-2 nem. ¶ In gl. interptatio. ibi. l. vlti. solus † imperator, q cōdit, interpretatur legem. ¶ in gl. j. ī fi. partes patent. ¶ In glo. in aliis, in fi. vnde a ꝯrio literæ electus ad proprium monasterium ꝯsentiet sine alicuius licentia, sic tenet In no. & Compo. de postu. c. j. no Archi. sub dubio forte. ā. 3 eo. quam fi. ꝙ † vacante monasterio si monacus illius eligatur ad aliud monasterium, eps poterit dare licentiam cum ꝯsensu conuentus. alle, xviij. q. ij. nullus. xvi q. ij. q̄re. & x. q. ij. c. fi. a ꝯrio. ¶ In gl. debito. ibi licet. dicit. ioan. mo. animus hominis generosus de se tendit ad alta. s. honores & officia, quem animum reprimūt iura, vt hic. & ī. de testa. c. ii. Sed nō sic hō aspirat ad onera. hinc est, ꝙ dictio onus nō aspiratur, Sed dictio honor sic, & ibi dicūt quidam, ho. in decre. nullus. & Ab. ī decre. admonet, qđ placet Io. mo. & Arch. ā. eo. q̄ si. nec ob. decre. nullus, qa illud cum est aliquod ius q̄situ, hæc de mera gratia. hoc semper saluo, ꝙ habes ī extraua. Bō. e. ti. si reli. de qua ibi feci additionem, & in fi. dic vt ibj dixi. ¶ in glo. quod. n. ibi. q̄ si, Arc. alle. xvj. q. i. monaci. & c. cum pro vtilitate, xviij. q. j. nullam. xx. q. iiij. monacum.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus potest dispensare cum non professo, etiam tacite ex euidenti vtilitate, vel necessitate ecclesiæ.*

2 *Episcopus an possit dispensare, quod nouitius fiat abbas.*

3 *Professio hominis plus valet, quam iuris.*

CAP. XXVIII.

NVllus. Primo statuit. secundo decernit, ibi. ꝙ si. tertio excipit [*ad dignitatem*] fortificationem interserens. ibi, ad quā eligatur, non prohibet postulari, & putat Ar 1 chi. ꝙ † ex euidenti vtilitate, vel necessitate ecclesiæ dispēsare posset eps cum non professo ēt tacite, alle. ā. eo. officij. ī fi. & xvi. q. j. psbyteros. vbi de hoc, & quod no. Inn. & Cōpo. ā. c. cum mon. Sed Ber. in p. decret. officij. dicit, ta-lem postulari non posse. & Inn. de tēpo. ordi. dilectus. di-2 cit † epm dispensare non posse, quod nouitius fiat Abbas per decre. officij. Sed ſm Archi. ibi non dicitur, ꝙ fuerit dispensatum. vide, quod dixi post Host. Ad partem tuā inducit Arch ꝙ ad epm spectat prouidere, quo ecclesia suæ dioce. debeat gubernari, & per quos. ix. q. iij. c. ii. q. j. de decretum. xvj. q. vii. sicut domini. ā. de relig. do. c. iij. Subdit. ꝙ id quod hic de nouo statuitur, dispensationem nō tollit. puto talem postulandum a papa. facit, quod no. ī. c. indemnitatibus, in princi. & in cle. eo. titu. c. j. in gl. non prohibet [*professus*] promittendo q̄ habentur de sta. mo. cum ad mon. in fi. & vide. xx. q. j. c. vl. & qđ no. 17. q. i. c. vidua quidem. fiet aūt professio in manu abbatis, vel alterius recipientis de ipsius mandato, circa qđ vide, quod plene scripsi de regula. porrectū [*episcopalē*] vide quod no. in cle. eo. tit. c. j. in glo. pen ¶ Prima glo. ponit summam, & quid declaret. ¶ Glo. eligere, ostendit hic. soluit quæstionem, de qua ponit duas opinio. ¶ Vltima glo. quæ-

rit

rit & soluit.¶In glo.hodie,in fi.Arch. tenebat hic ɔ̄riū per hanc literam respondens ad.c.xvj.q. vij.noua actione.ꝙ non loquebatur de disparitate habitus, sed clericorum ad laicos.& c.xix.q.ij. in monasteriis, loquebatur de laicis,qui sunt in probatione.& c.officij, loquebatur de nouitio non experto.¶In gl.ergo,ibi.est qui dicit lo. mo expresse profitens professionem facit,sed tacite pro fesso fit professio.hinc est,ꝙ expressa est hoīs, tacita est iuris.Sed nobilius est,qđ homo sibi facit, q̄ quod ab aliquo ei fit,all.ff.de ca.& postli.re.l.antepen. vbi magis est meū,quod ex opere acquiro, q̄ quod ab alio obuenit,& ibi,de hoc.Et,ob hoc † plus valet hic expressum q̄ tacitum,professio hoīs,q̄ iuris,& specialis promissio.q̄ generalis,alleg.C.de ser.pu.da.ma.l libertas.C.qui po.in pi.ha. l.assiduis.¶In glo.vlt.ibi ꝓmisit monacis, & licet abbas, & prior debeant interesse secretis regularib. disciplinis, & eas imponere,quod nō facit ep̄s ſm Vin.Lau. & Phi. committit tamen illud ep̄s alicui monaco, punit autē illa,quæ maiorem exigunt animauersionem ſm Goff. & ibi.§.iubemus.& xxvij.q.j.viduitatis.in fi.

SVMMARIVM.

1 *Compromissarius non tenetur ad aliud,quam ad id, quod in compromisso est expressum.*

2 *Compromissum excedens communem compromissi naturam nihilo minus dicitur compromissum.*

CAP. XXIX.

CVm expediat. Præmittit declarationis cām generalem.secundo declarat.ibi,decre.[*electionibus*] etiam in quibus seruanda est forma, de aliis non dubitatur.vnde decre.cum dilecti . de elect. epi loquitur[*Et sanior*]per hoc patet,ꝙ oportet collationem fieri,per quam hic pateant.s̄.eo.in genesi.lo.mon. hæc in addi.dicebat,ꝙ requiritur aliqualis collatio. Sed non plena , cum forma compromissi non requirat illā de se,quā requirit forma scrutinij.illa.n.arctior,& ista liberior,nec † tenetur ɔpromissarius ad aliud,quā ad id qđ in cōpromisso est expssum.ff.de arbi.nō distinguem⁹.§. de offic.[*Consenserit*]q̄rit ipse lo.mo.qđ si minima pars ꝑuenit ad maiorē partē.c. cū tot accedunt habēti plures voces,ꝙ cū aliis faciunt maiorē partem totius.c.nunqd ille possit eligi,arguit ꝙ sic.j̄.e.si ɔpromissarius.§.si vero, & §.idem,sicut.n.ibi factum expletū facit finitū officiū ɔpromissarij.ita inexpletum nō faciet finitū, & sic accessus fieri poterit.Item cum decre.publicato.s̄.eo.locū habeat,vbi noīatus ius habet,ergo vbi ius non habet,variare & accedere poterunt.In ɔ̄riū,qđ approbat,inducit,ꝙ accedere in spiritualib.casib.est ꝓmissum. ipsius ergo ɔ̄rium est ius cōe.ff.ad mu.l.j. Item etiam vbi ꝓmittitur accessus,reprobatur in nominatione facta a parte, minori.j̄.eo.indēnitatib.§.si aūt nulla.& §.si qua. & qđ ibi no.in.j.gl.& §.fi.Itē qđ de scrutinio dr̄.intelligēdū est de primo.ff.de ver.ob.cum qui cal.& j̄.de ꝑben. non pōt.§. j.vbi vide ɔcor.Itē accessio non est hic secreto & sigillatim facta & in inquisitione votorum,qđ vult forma tradita. Item ɔsensus sequens scrutiniū ēt in ordinaria forma nil addicit.s̄.eo.c.ecclesia.ij.§.pars.vero. multomin⁹ in hac extraordinaria,& olim dubia , ad ɔ̄ria r̄ndet , ꝙ hoc facit forma mandati.j̄.de ꝑben. cui de nō.dicit aūt hoc locum hr̄e, etiam si in cōpromisso dicatur solū de maiori parte non addito,ꝙ secreto & sigillatim, nam illa intelliguntur per decre. cum dilecti ,ēt si non exprimantur. ¶Quærit demum de ɔpromissione facta ꝑ capitulum in vnum,ita ꝙ eligat alterū de tribus,quē tales tres de caplo nominauerint,& si factū est,an valeat electio.tenet ꝙ non,cū ois forma nō expssa in caplo, quia ꝑꝑ,sit dānata,inducit ēt decre.si cui.s̄.eo.vbi non sufficit ēt consensus plurium,quo non faciant maiorem partē multo minus triū,quorum actus non est capitularis sed singularium,licet ɔpromissum fuerit capitulare.ff.de cōdi.īsti.dn̄s testa.rn̄.ad.l.ff.qđ cuiusq; vni.itē corū.§.i.ꝙ illud ex ɔuentione,q̄ lex est quo ad ɔ̄hētes, facit.j̄.de reg. iur.ɔ̄ctus.nec req̄ritur forma vt hic , sed sufficiunt ɔsensus ad decre.cū in veteri.s̄.e.& de ɔsue. cū dilectus, in q̄bus arctatur ɔpromissum ad certum tp̄s & ad certā ecclesiam, ergo arctari pōt ad ɔsensum arctatarum ꝑsonarum . Soluit, ꝙ arctatio illa est iuri grata. nec ingratū ꝙ de certa ecclesia maxime propria fiat electio , sed formā ꝑter ꝓmissas reprobat,vt.s̄.dixi[*teneantur.*]Ioā.mo.signat ɔ̄rium de decre.in causis.s̄.eo.vbi via compromissi facit donationē in ɔpromissarios . & hic arctant ad ius cōe, scđo donatur actus electionis ɔpromissariis,quam non habebant. Itē in traditione rei suæ q̄s pōt modū apponere.C.de do.q̄ sub mō,per totum.ff. de pac.in traditionib.tu dic,vt dixi in decre.in causis, ꝙ cōpromittens nō semp donat [*declaramus*] mutatis ergo terminis cessabit declaratio,qua de re puto nō ꝓcedere q̄ōnē veneri.lxiij. qua q̄ritur,si maior pars capituli compromisit in.A.ita ꝙ eligeret req̄sitis voluntatib. singulorum , minor autē ɔpromisit in.B.simplr̄ & ille. A. eligit indignū.ille.B.cœpit de electione tractare,minor autem pars reuocat potestatē,quā declarat ꝓhibens,ne eligat,an valeat reuocatio.Bar. dicit Tācre.tenere,ꝙ pōt. rō eius videri,ꝙ tpe ɔpromissi ius eligendi non ɔpetebat parti minori , sed de nouo cœpit ɔpetere ꝑꝑ delictum partis maioris.qđ ergo a prin.nō valuit,nō tenetur pars ratum hr̄e , cū nec de illo iure cogitasse videatur,facit regula non firmatur j̄.de re.iur.ff.de transa.q cum tutorib. refert aliquos tenere ɔ̄rium,qđ placet Dama.hoc ti.ij q.ex quo tractare cœpit.eo.ti.in causis.Inducit.l.ꝑ fundū.ff.de serui.ru.ꝓ.& q̄ ꝓcur.datur ad lites futuras.s̄.de ꝓcur.nō iniuste,vt dixi,hæc q̄ō mihi vr̄ inutilis & supuacua, cum tali forma seq non possit electio,super quo vide qđ scripsi.e.ti.scriptum.in gl.procu. maxime in prin.& in fi.¶Prima glo. summat,no.& exponit. ¶Quarta gl.declarat & ɔmendat hanc formā.¶Penul.gl.ponit motiua opinionis hic reprobat & alle.r̄ndet.¶In gl.j.ibi,magn.e.vide,qđ ibi dixi in gl.hic patet,in fi.¶In gl.ij.in fi.qđ dixi de priui.accedentib.super.j.gl.¶In gl.no.in fi. cum qua hæc debere iungi,vt ibi dixi,& hic Archi.¶In gl.pe.ibi,ɔ̄rium verū & hoc ibi tenebant Pe.& Abb.per quib.proœ.Greg.ɔpilationis ibi,resecatis supfluis,& in fi.licet Arc.hic dicat ꝙ hæc est forma ꝑ se,qđ non placet, stricte sumēdo formam,put ipse sumit,nec occurret ſm id rō huius decr. ꝑ viam declarationis.facit,qđ no.j̄.eo.indēnitatib.§.ceterum.in prin.idem lo.mo.nescit dare ɔ̄ ɔcilium quartam formam, & licet hoc † ɔpromissum excedat cōem ɔpromissi naturā,dr̄ nihilominus ɔpromissum. ff.de pç. l.die.ij.rn̄.Sed apertius facit.l publica. ibi, sequens.§.j.

SVMMARIVM.

1 *Electus nō uenit instructurus,sed venit petiturus & prosecuturus.*

2 *Contractus ex conuentione legem accipiunt.*

3 *Fructus,quos percipit instructor , an sint computandi in expensis, vt tantum detrahatur.*

CAP. XXX.

CVm non deceat. Diuisio su ꝑ.j.glo.[*officium*] publicū vel priuatū, remittit Arc.ad no.ꝑ Inno.& Host.de fide instru. inter dilectos.ver.porro,vt ibi scripsi in prin.[*venerunt*] transmissi, vt in c.cupientes.§.ad hæc.in fi.de quib. intelligendū est hoc caplm ſm Arch.[*instructuri*] de instructionib. ergo loq̄tur,de electo dubitat,vt stati dicā[*vtilitatem*]pꝫ in decre.cupientes.§ ad hæc,& §.si vero. & quia vtilitas ꝓcur. & expeditio cāæ per aduentum electi vr̄, ꝙ ēt electus veniens sic arctatus gaudeat hoc priuilegio, cum.n.isti ꝑꝑ electum veniant,& hæc priui. habeant æquè vel fortius habebit elect⁹,q̄a ꝑꝑ qđ vnumqđq; & ipsum ampli⁹. Itē cū electus certo casu grauetur in expēsis instructorū nedū in propriis,vt.§.si vero æquum. igiť est , vt sic grauat⁹ hoc priuilegio adiuuetur.Cōtra electum facit litera in† structuri.in decre.cupientes † nō īuenies, ꝙ elect⁹ veniat īstructurus,sed venit petitur⁹ & prosecutur⁹ &c. Multū facit pri.capli,qđ de officio loq̄tur,& nō coaptat electo.

Itē constat, ꝙ electus esse posset nō de collegio ecclesiæ vacantis, cui nō coaptatur priuilegiū, ꝯ eum ēt facit. ff. qui. ex cau. maio. l. non vere. accedit. n. cā proprij cōmodi, licet ad id expediat eccl. ad primū rñderi pōt, ꝙ æquè fit instructio ꝯ electū sicut pro electo, vt ibi. §. ad hæc. in prin. § si vero. in fi. ad scdm rñderut, ꝙ non concludit. Itē si bonā cām fouet & vincet, sibi satisfiet de expēsis p aduersariū, vel ipse vincens satisfaciet sibiipsi, si cōdēnationi, vel exactioni locus nō eēt. per ꝑdicta ēt soluit dubiū de opponentibus, vel duobus missis per opponentes q alias non essent de ecclesia, de cuius ꝓuisione agit, cū illis non coaptentur hæc verba. q̄ sequuntur aliorū, ꝯ. ſ. e. si ꝯpromissarius. §. hmōi. secundo hic fauor, ibi odiū. ſ. de re. iu. odia. vl' hoc priuilegiū. ibi de pęna [*vel possent*] notat hæc geminatio, ꝙ satis est ꝙ posset percipere, ēt si de facto forte non pciperet, qa non resideret, ꝙ verū saluo in foro consciæ, eo qd scripsi de cle. nō resi. ad audiētiā [*Integre*] sic. s. de ꝑb. licet, alias dr̄ plene. s. de ver. si. olī. ¶ Prima gl. summat & notat, allegans quo ad hoc principiū. vi ꝯcor. ¶ Scda gl. soluit qō. ¶ Pen. m̄. per duas. q. & sol. ipsarum. ¶ Vlt. exemplificat, q̄rit, soluit, solutioni opponit, & rñdet in fi. arguit ad qōnē. ¶ In gl. i. ibi si seruus cōis, vide hanc & sequentē in c. pœnit. ſ. alle. sup gl ij. & ibi cū q̄dā. Si tutor, vel curator authoritatē pſter pupillo, vel adulto adeundi hrēditatē ex testa. salua remanet ipsi tutori vel curatori querela. q̄ ꝯ illud testm̄ habebat. ¶ In gl. vlt. ibi. §. si conuenerit. ex vi pacti depositarius te-

a netur ex leuissima culpa, ꝯctus ᵃ enim ex ꝯuētione† le-

a gē accipiunt. ¶ In gl. j. ibi [*residendo.*] Et primo ponit cōstitutionis cām generale. secundo ponit constitutionē interferens cām specialē. tertio tollit obstantiā. secunda ibi. statuimus. tertia ibi, non obstantib. & in fi. ibi allegata hic allegant Io. mo. & Arch. est in ꝯ. vij. q. j. cōstituimū. vbi de hoc. & dicā. j. de sup. ne. prælato. & in fi. sup iij. gl. ¶ In ij. gl. in fi. & facit ad qōnē, quā Paduæ disputaui de doctore disputante, q disputare nō tenebatur, quā vide. ſ. de reg. iu. accessoriū ¶ In gl. pone. ibi [*qui vadit*] hoc placere vr̄ Arch. Sed Io. mo. ꝯ, dicit enim, ꝙ hic loquit̃ ꝑm ius cōe, cuius interpellatio fortior est, q̄ ex iure spāli. ff. de leg. ii. Titia Scio. §. vsuras. Et aliud in priuilegio ecclīæ quā personæ. ff. de censi. l. ætatem. in fi. Inducere poterat decr. ne aliqui. ſ. de priui. sed licet in certis sit inter ista diuersitas, hæc non concludit id, ad qd inducitur. Itē hæc est ꝯ rōnē positā in prin. & ꝯ mentē & verba. ſ. ac si personaliter &c. Si ergo id cōpetebat ꝑsonæ, quocunq; cōpeteret, non est curandū. facit. ff. qui. ca. ma. l. nō solū. all. Iulia. §. i. & l. si quis stipulatus. ¶ In gl. si ergo ibi [*redditū*] hoc est expressum. ff. ex qui. ca. ma. l. sicut. §. iandiu ¶ In gl. vlt. ibi [*non credo*] aliqui ꝯ per id, qd dicit quibuslibet, & subdit, qbuscūque & q̄uolibet, q̄ multū vłr pro eis facere. ¶ Gl. vero. per eo fortius ꝯcederet, q̄n iurasset exꝑssum id, qd continet in tali statuto iuxta ea, q̄ scripsi. s. de his, q̄ fi. a ma. par. ca. c. j. super ver. iurō. Itē pro gl. facit qd dicā. ſ. de fi. presb. c. j. sup gl. quia non, ibi [*de opponentibus*] idē de eligentibus eo casu, quo tenentur ad expensas. & ibi [*contribuere*] aduerte, quia prima facie Arch. vr̄ ꝯtrius huic gl. sed non est. Quærit em̄ hæc gl. de contributione

3 ipse quærit de ipsis† fructibus, quos pcipit instructor virtute huius decr. an sint cōputandi in expensis, vt tm̄ detrahatur. Et dicit ꝙ non, & puto quod bn̄ alle. ꝙ rōne laboris datur hoc priuilegiū. q non debet esse sine fructu 7. q. j. c. vlt. cū suis concor. alle. ēt. ff. de adop. si arrogator. & ibi. facultatibus. idē Io. mo. & in fi. & facit ad qōnem de dāno passo nunquid contribuat cū alijs ciuibus ad emendā. & dr̄ ꝙ sic, in Spe. de cen. § ii. versi. quid si dānū. & facit. ff. ad l. rhodiam de iactu. l. nauis. §. cū antē. Dyn. de hoc. ff. de le. j. l. ab omnibus. §. si Titio.

ADDITIO.

a ¶ Contractus ex conuentione legem accipiunt. l. si vt certo. §. nunc videndum. ff. commod. l. j. §. si conuenerit ff. de po & in regula contractus, in vi. in spe. de arb. §. sequitur. ver. sed quid si duo. & vers. itē quod. & ut. de loca. §. iam dicendum. versi. ad euidentiam.

CAP. XXXI.

AB eo. [*Remoueri.*] Opponit Ioan. mon. de. l. in delictis. §. si detracta. ff. de noxal. secundo ibi agens de nox. ꝯ dnm dicebat scientē pendente iudicio reuocat qualitatē. i. scientiam, quā allegabat, quia ibi nil reo deficit. Sed potius proficit, quia primo casu non sufficit dare seruū pro noxa. secundo sufficit. opponi ēt nimis exquisire de. l. bouē. §. aliqñ. ff. de ę di. edi. super quo vide, qd scripsi de simonia. licet. super gl. sic. s. pœnitere, concor. cle. eo. tit. constitutionē. §. pe. in fi. qui ergo non obiecit, deliberet, sed q egressus est, perseueret, sicut de voto dr̄. 27. q. i. nuptiarū. & facit. C. qūo & qñ iudex, auth. qui semel ¶ Prima gl. summat. ¶ Secunda gl. quæstionem soluit. ¶ Vlt. glo. q̄rit, arguit negatiue & affirmatiue, & pro negatiua soluit. ¶ In gl. j. in fi. ibi, cū enim. ¶ In gl. vt sic. ibi, vt quis duas. Io. mo. & Arch alle. ff. de pac. l. fi. deposi. l. i. §. si rem. & ibi, non possit. idem Arch. all. q̄ not. ii. q. 7. quærendum. & c. alieni.

SVMMARIVM.

1. *Alienare qui potest me inuito, id poterit me absente, vel ignorāte.*
2. *Canonicorum regularium ecclesia dicuntur etiam monasteria.*
3. *Abbas debet eligi per monachos.*
4. *Religiosi veri non sunt, qui ad seculum redire possunt.*
5. *Canonici soli cum prælato faciunt capitulum.*
6. *Maior septennio quando contrahat sponsalia.*
7. *Laicus quandoque potest esse caput regularis ecclesiæ.*

CAP. XXXII.

EX eo. Sunt duæ partes, quæ patent. & prima ponit dictū. secūda rōnē subdit. ibi, cunctā. secunda ponit duo dicta. ꝑm ibi, vel conuersi [*de contemptu*] i. non ꝯtēnitur qui vocari non debuit. s. eo. cum inter. ii. & c. qd sicut. & c. cum in genesi. ad fi. &

1 † qui alienare pōt me inuito, id poterit me absente, vel ignorante. ff. de re. iur. qui ꝑt [*impugnare*] propter contemptū, de quo præmisit, vel generalius loquitur, [*vt tales*] vt puberes hodie per cle. de æta & qua. vt hi qui. j. rñ. & c. se. non sufficit, ꝙ sit pubes, nisi xvij. annū excesseri [*tacite*] de professione tacita hr̄. xxvij. di. quod interrogasti. xxv. q. j. quæ progenitores, xxvij. q. i. vidua. s. de relig. vidua. & c. ex parte de expressa xx. q. j. vidua. de regulis porrectum qui cle vel. vo. ꝯsuluit

2 ꝑm Arc. [*regularibus*] i. canonicorum †regularium ēt vocantur monasteria, de æta. & qua. intelleximus. de priui. cum olim. ii. [*professi*] etiam si sint clerici [*professi*] tollit literam electionib. interesse, quæ sequitur, & ratio ꝑm

3 Arch. †quia abbas per monacos debet eligi xviij. q. ii. abbatem. j. & ij. c. quam sit. ver. defuncto. & ca. abbas. xvj. q.

4 vlt. Isti aūt† qui ad seculum redire pñt, non sunt veri religiosi, vt in gl. refert tamen quosdā dicere, istos admitti posse de gratia, & ꝙ tunc ipsorum voces valerent, cū & in extraneum possunt totam electionem cōmittere. s. eo. cām. & facit, quod dicam post Host. super fi. vlt. gl & post Inn. s. [*constitutis laicis*] dicit Inn. de cele. mis. c. i. ꝙ intelligit laicos, templarios, hospitalarios, cistersien. & fratres minores, qui non sunt clerici ꝑm Arc. qui dicit, ꝙ ex quo hic de regularib. ecclesiis loquitur. ꝙ in secularib. hi bene possunt talib. actibus interesse, alleg. qd no. Inn. de consti. cum M. in gl. aliud. ver. credo. Sed ipse dicit, ꝙ tales non videntur ex hoc continentiā vouisse, vl proprijs renunciasse, vt no. xxvij. q. j. vt lex. Et iō nō debēt cum clericis ecclesiarū suarum in electionib. interesse, licet. n. ex tali conuersione sint aliqualiter ecclesijs obligari, non tamē seculū mutauerunt, & hoc clare innuit ꝑdictum capitulum vt lex. vbi dicit, ꝯuersi professi, p ꝓfessi. adiectiue iungitur verbo conuersi. alle. etiam quod

5 no. Cōpo. s. e. c. i. ꝙ curia tenet, ꝙ † soli canonici faciunt capitulū cum ꝑlato. [*electionib*] ēt sindicorū de hoc in Spe. de li. ver. qd de ꝯuersis. ¶ Prima gl ponit summā, & qd declarat. ¶ Scda gl. q̄rit, arguit negatiue, & ꝯtrū soluit. ¶ Glo. iij. q. vij. quæstionem soluit. ¶ Glo. ff. de, coadiuuat tex secundo arguit ad quæstionem. ¶ Pe. gl. sol. quæstionem.

nem.¶ Vl.gl.q̄rit,& soluit,& ɔ̄rio rñ. ¶ In gl.iij.q.vij.ibi.
l.vide de delic.puc.c.j.super glo.pen.& illud canonizatū,
xv.q.i.¶ In glo.ff.ibi.§.impuberes.vide de æta.& qua.c.ij.
super.iiij.gl.In gl.in electis.ibi,illa tuliberum.vide in.c.re-
ligioso.¶ In gl.antepe.¶ In glo.no.ꝙ ibi super inordina-
ria.Host.ibi ɔ & de æta.& qua.c.ij. ¶ In glo.q̄ deficiente
ibi.Seneca epistola. 38. ad Lucillum in fi. Aug. dicit rō-
ne vincendū.xxiij.q.vj.vides.¶ In glo.iij.q.vij.ibi.l.j.de re-
gular.cum virum,in prin.& c.cū simus.in prin.ff.de iu-
di.cum p̄tor.§.non aūt.¶ In gl. sed de iure immuni.ibi,
hæc litera.& decre.indemnitatib.in prin.ĩ.eo.& ibi,dñi-
cali.fuit qō.lxxvii. & formabatur in tutore, qui p̄senta-
uit dignū.sed postea pupillus p̄sentauit digniorē, & ꝙ p̄-
feratur p̄sentatus a tutore.Inducebatur, ꝙ pupillus non
a pōt postulare, accusare,testificari,vel testari [a] iij. q.vij.§.
tria.& š.in glo. Ergo cum iudicium animi sibi desit,pp
quod repellitur a p̄dictis,iō nec sine tutore poterit p̄sen-
tare,sicut nec sine ipso adire pōt hæreditatē etiam lucro
sam.Insti.de auth.tu.§.sed neque.ff. de re iudi.ɔ pupillū.
Item persona pupilli est in potestate tutoris,insti.de tu-
telis.§.est aūt.fortius ergo res & iura.xij.q.j.p̄cipimus,iu-
re accessorij.ĩ.de reg.iur.accessorium.vnde tutor dr̄ dñs
in rebus pupilli.ff.pro emptore, qui fundum.§.si tutor,
inducit etiam,ꝙ ætas illa ignorat,quod videt . C.de sal.
mo.l.j.nec ob.ꝙ alter sit dignior,quia alterius bonitas al
teri non debet esse damnosa.rñ.de sta.& imagi.l.vl.cum
sufficiat aliquem esse bonum.ff. de leg. ij. cum pater.er-
go.In ɔ̄rium,pupillus condirionē suam sine tutoris au
ctoritate pōt facere meliorē,insti.de aucto.tu. circa pri.
sed q̄n melior instituitur,tanto melior conditio est pa-
troni lxiij.dist.Valentianus.iij.q.vij.in grauibus.ergo me
lior p̄sentatus a pupillo p̄serendus est,cum semp sit me-
lior p̄ferendus.viij.q j.licet.lxiij.di.metropolitano.& qui
maioribus iuuatur meritis,ea.dil.c.vlti.& p̄ponitur,qui
maiori nititur ratione.xl.dist.multi.in fi.de his, quæ fi.a
ma.par.c.j.pp quam filius patri p̄ponitur.ij.q.v.q̄ritur,
nec debet dedignari.cum Aug. q̄reret ab anniculo doce
ri.xxiiij.q.iij.si habes.allegat etiam de restit.spo.ex parte.
C.qui le.per.l.vlt.& de bonis q̄ li.cum non solū.§. fin aūt
patre.Itē vbi discordia est inter tutorem & pupillā, quo
ad illam non reputatur tutor,quia res sua agitur,sed da-
bitur curator.insti.de auth.tu.circa finē.& ff.eo.quod di
cimus.Soluebant,ꝙ nedum dignior , sed ēt æquè dign⁹
p̄seratur præsentatus a pupillo maiori septēnio , cū ipse
sit dñs,pro his facit.c.decernimus.qđ sequitur . ¶ In glo.
ibi ipsi.itē facit.ĩ.de indi.c.vlt.ver.aut tu ipse, & ff. de ad-
mi.tu.l.j.§.j.q̄ etiam faciunt ɔ̄ , cum ibi in actu maioris
septēnio requiratur tutoris auctoritas,vel iudicis,pro so
6 lutione facit,quia talis † maior septennio ɔ̄hit sponsalia,
š.de spon.impu. literas.& c.accessit, sed non matrimo-
niū.ĩ.de despon.impu.c.vno.sic dicam,ꝙ licet nō possit
eligere,vt hic,possit tñ p̄sentare,cum p hæc non ɔ̄hatur
matrimonium spirituale,sicut p electionē, cum & hæc
possit accumulari,vt in cle.de iurepa.c.ij.quod in electio
ne non licet.š.de ele. publicato . & aliud est aliquid iure
proprio agi,q̄ iure collegij,vt no.ĩ.de regul. beneficiū.in
fi.magnæ gl.& qđ ibi dicam.facit etiam,quod no.Guil.
in Spec.de actore. in princi.si essem ep̄s admitterem di-
gniorem.quasi essent duo p̄sentati ab vno, vt in præ.de-
cre.secunda,de iu.pa.in cle.& š.de iurepa.pastoralis.& c.
cum aūt.vel quasi essent duo singulariter per duos p̄sen
tati,vt dixi in prin.decre.cum aūt . Dico ēt , ꝙ honestus
præsentationis modus esset.ꝙ p̄sentaret pupillus auctori
zante tutore,vt in præ.c.fi.ĩ.de iu.cum concor.¶ In glo.
in plebibus.ibi[*massarium*]idem Arch. & idem dicit Ioā.
7 mō.in addi.q̄ncunque † capur regularis ecclesiæ pōt esse
laicus,vt quia instō ibi non est ad diuinorum celebratio
nem,sed ad aliquem piū actum, puta subsidiū terræ san
ctæ,redēptionem captiuorū,vel hospitalitatē . Sed si in-
stō ibi est ad diuinorū celebrationem, qa p̄latus dēr esse
sacerdos.š de æta.& qua.c.j.non mirū,si non præfician-
tur laici illi actui.vnde dicit prin.respiciēdū,alle.de cēsi.
vti.ff.de auth.præ.l.j.& de sta.ho.l.quæritur.ad materiam
vide,qđ scripsi de æta.& qua.c.ii.sup versi.per laicos.& in
fi.facit,quod no.in cle.de æta.& qua. vt hi qui.in.iij.glo.
¶ In vlt.gl.ibi.humiliatorum,vel sancti Marci,& in fi.sa
cit,quod no.Host.de sta.re.ea quæ,ad finem. ibi tenet,ꝙ
de consue.priuilegio , vel pacto in fundatione apposito
non potest clericus secularis habere vocem in capitulo
seculari,nec in electione Abbatis.

ADDITIO.

a ¶ Testari.Adde quod habetur in l.si frater.C. qui testa.fac.pos.§.præter
ea.eo.tit.in Specu.de pigno.§.j.versic.verum in posi.rei. Quod verum
est,etiam si sit doli capax.sm Pau.de Cast.ibi. Item verum etiam si sit
miles.l.si.& ibi Bal.& in l.milites.ver.ij. est consideranda. C. de testa.
milit.Item nisi per statutum permittatur.Bar.in l.si quæramus.ff.de te-
sta.ver.circa istam.

S V M M A R I V M.

1 *Postulatio semper fit a Papa in ecclesiis cathedralibus.*
2 *Monacus monasterij confirmantis abbatem alterius monasterii si appellet,etiam proponens causam, qua redderet appellationem legitimam,valebit confirmatio secuta.*
3 *Causam iustam habens non veniendi ad iudicem, tamen uenire debet,vel mittere ad allegandum priuilegium suum.*
4 *Impedimenta quædam sunt,quæ ipso iure diem differunt inuito iudice vel litigatore.*
5 *Album propositum corrumpens tenetur ex edicto.*
6 *Præsens esse dicitur,qui est in ortis,vel in foro,vel in vrbe.*

CAP. XXXIII.

SI postquam. [*Ab electione*]idē fortius in postulatione
quo ad ecclesias seculares.facit.ĩ.§.fi.[*cathe-
1 dralibus*]non procedit,quia † semper in illis
postulatio fit a Papa,vt dixi.š.de æta.& qua. a multis . fa-
cit.š.eo.quamquam regulari . fallit hoc in duobus casi-
bus,qui habentur.ĩ.eo.indēnitatibus.§.sanè.& §.cęterū,
in prin.[*ecclesia*]vide,qđ no.š.eo.cupientes.post prin.su-
per verbo electi.[*appellatum*]ab eo,cuius interest.s.eo. cū
inter.R.& qui sua voluntate possit illud interesse in iudi-
2 cium deducere,per qđ dicit Arch.† ꝙ si monacus mon.
confirmantis abbatē alterius monasterij appellet,etiam
proponens cām,quæ redderet appellationem legitimā,
valebit ɔ̄firmatio secuta,alle.no.de postula. ex parte , &
quia suo iure actualiter nō potuit appellare . Secus dicit
in monaco mon.vacantis,intelligit ēt hunc textum de
app̄lone insinuata,alle.de ap.si duob.qđ dic,vt in cle.eo.
ti.cām.Item non solum de extraiudiciali , qđ no.versi.
ab electione,sed de iudiciali ante sniam,cum iudicialia
facilius interdicantur.ĩ.de sentē.excom.solet . & fortius
sm eum.& Io.mo. si confirmatio sequatur app̄lonē in-
teriectam a snia diffinitiua , quæ ab aliis app̄lonibus est
efficacior.ĩ.de ap.non solum.Hoc addo,decre.locū hr̄e,
cum in app̄lone extraiudiciali,qua crimina opponun-
tur,vel defectus, seruata forma decret. vt circa.š.e.c.quia
iuratum est.ad hoc.š.eo is qui. & c. qui ɔ̄.alias nō puto
ɔ̄firmationem impediri.facit cle.eo.tit.ɔ̄stitutionem.§.
pe.licet quidam ɔ̄ [*ordinarium*] vel ipsius auctoritate , pu-
ta per ipsius delegatum.ĩ.de regu.iur.qui facit, cum con
cor.quid de priuilegio seruorum sanctæ Mariæ,quo ca-
uetur,ꝙ generalis ipsorum ab ep̄o, in cuius dioce.fuerat
electus confirmaretur,vt dixi eod.ti.publicato.in prima
quæstione vltimæ partis dicit,ꝙ ponderanda sunt verba
priuilegii,de priuile. porrò . & sic per illa patet , ꝙ id fiat
ex ordinaria[*prærogata*]loc⁹ est ei,qđ hic dr̄.Si ex delega-
ta p papā videretur standū iuri antiquo.de quo hic in.v.
glo.ad hæc.š.e.li. de rescr.cū aliquib.& qūo hoc discerni
possit,ibi patet,& dicit de of.or.licet sup.4.gl. & facit,qđ
no.ĩ.de p̄bē.hi q.in vlt.gl. Si ex vtraq; parte p̄cedere po-
terat,diceretur p̄cessisse ex delegata.facit.ff.de milit.te.l.iij.
[*præsumptam*]notat vitium. Arch. alleg.si. de offi.deleg c.
fi.§.it.& de offic.ordi.c.iii.§.pen.viij.di.qui contempta.x.
di.c.ii.[*firmitatem*]& cōfirmans punitur,vt.ĩ.c. prouidat,
in fi.sm Arc.si intellexit,ꝙ poena illa locū habeat , hoc

est falsum, quia nõ excedit suũ casum. ¶ qñ recessum est ab appellatione in cathedralib. & inquisitio pter missa. Si intellexit, ꝙ argumento illius decre. posset imponi pęna arbitraria, satisfacit. Si electus, vel talis postulatus, qui venire tenebatur. vt. ꝫ. eo. cupientes. §. denique. licentia Papæ sede vacante, dicebant quidam idem de licentia cęt° cardinalium. sed dic, vt in cle. eo. ti. ne romani. in prin. & in fi. Gar. & Io. mo. post eũ q̄rebãt in decre. cupiẽtes, qd de illo, qui ex cã iusta sine lnia recessit, an incidat in pœnã. arguũt ꝙ sic per. l. siqs decurio. C. de decu. Item licet,
3 † quis habeat iustã cãm non veniendi ad iudicẽ, tñ venire dẽt, vel mittere ad allegandũ priuilegiũ suum. ff. de iudi. siquis ex aliena. & l. ij. §. sed si dubitetur, & licet p̄latus habeat iustam causam cedendi, non cedit sine licentia, ꝫ. de renun. nisi cum pridem. §. intueri. & sine lnia recedens vr̄ sibi ius dicere, & iudicem contẽnere. C. ne quis in sua cã. l. vna. In ↄ̄rium, cum a principio iustè impeditio decre. cupientes. det licentiam non veniendi personaliter, a simili si iusta subest, dat licentiã recedendi. dice-
4 bant prædicti & Guil. ibi. & Archid. hic, ꝙ † sunt quædã impedimenta, quæ ipso iure diẽ differunt inuito iudice & litigatore, vt morbus sonticus, qui cuique rei agendæ nocet. ff. de re iud. l. quæsitum. & siquis cau. l. ij. §. siquis, sic impeditus non incidit in pœnam, quia ipso iure licẽtiam habet, dummodo procuratorẽ dimittat ad allegãdum & probandũ. i. instructum in principali, prout impeditus a principio mittere tenebatur, vt in decre. insup. nisi & in hoc fuerit impeditus, vt ibi, sunt ẽt impedimẽta, q̄ diem nõ differunt ipso iure. sed dat cãm iustè petẽdi licentiã, vt damnũ rei familiaris, qd sine recessu euitari non põt, vel habet ius reuocandi domũ, vel in hac cã hẽt facere necessariã ꝓbationem in partibus. ex talibus causis recedere non debet, nisi obtenta licentia. dũmodo iudicis p̄sentia possit hr̄i, nec magnũ periculũ sit in mora, alias p̄missa ꝑstatione recedat procuratore dimisso, vt in alio mẽbro dixi, nec incideret in pœnam, sicut nec a principio icidisset. tenent aũt p̄dicti, ꝙ si recessit ex cã legitima, & cã cessauit, tenetur redire, sicut tenebatur cessante cã, qui a principio excusabat ipsius ꝑsonalẽ comparitionem, sup ver. insup. finitum. ↄcor. j. de resti. in integ. c. ij. vide, qd dixi. ꝫ. de ↄcess. c. vno. sup vlt. glo. [*negligentiam*] qd si pp delictum in regularib. vt. ꝫ. eo. q̄q̄. Item qd si iure ꝓuidet. ꝫ. de resti. in integ. c. ii. vel ex delegatione, vt. ꝫ. e. cũ in veteri hæc egerent declaratione, vr̄ tñ præeligendum, ꝙ ↄstitutio locum habeat per ea, q̄ no. hic Arc. & ꝫ. §. pxi. [*eligendi*] hic vr̄ expressum, qd dixi ꝫ. eo. ne pro defectu. ꝙ ad superiorem deuoluitur eligendi potestas. & tñ põt per viam ꝓuisionis expedire. ¶ Prima gl. summat. ¶ Quinta gl. rñ. per duplicem q̄stionẽ. s. quid si appellatur ad inferiorẽ, & quid si ad legatũ. ¶ Gl. & ita no. arguit in ↄ̄rium, & soluit duplr. & ↄ̄rio rñdet, finis rñdet per quæstionem, quam soluit. ¶ Gl. qd hic. soluit q̄stionem. ¶ Gl. antepe. obiicit. ¶ Prima gl. dupliciter obiicit & soluit. ¶ In glo. & ita. §. ꝙ si dum p̄ponitur. ex
5 † edicto tenetur, qui corrumpit album propositum. ver. corrumpit, dũ proponitur, cessant verba, sed nõ mẽs, vel snĩa. & iõ locus est pœnę. & ibi. §. mutui. vide de priuile. quanto. in vlt. gl. & ibi. §. obseruabunt, alias incipit sufficit. §. obseruabunt. æquiparat totũ & partẽ excusationis a tutela quo ad tp̄s excusationis. & i. §. sufficit. dicit, ꝙ se excusat tutor. j. tp̄s statutum postea non ꝑmanens, vt se excuset post tp̄s exceptione repelletur, & ibi [*præsens*] præ-
6 sens † est, q in ortis est, vel in foro, vel in vrbe. in ↄtinentibus ædificiis. In l. sequen. & ibi. l. iii. nõ vr̄ diuertisse vxor, quæ statim redit. & ibi. sicuti. vide in proœ. cõpi. Greg. sup vlt. gl. ¶ In gl. j. in fi. tres sunt partes, q̄ patent. ¶ In gl. ij. in fi. idem Arch. ¶ In gl. iiij. in fi. fateor tñ. dixit Archi. ꝫ. eo. q̄uis ꝙ per hunc modum facile poterunt vacationes protelari, cũ facile sit cui fingere falsam cãm appellando. sed, vt dicit, hoc faciens punietur. ꝫ. de pœ. calumniam. C. de execu. rei iudi. si longis. alleg. no. per Inno. de re iudi. de cętero. & licet per q̄ durum, sufficit, ita scriptũ esse. ꝫ. de feri. c. ii. ¶ In glo. ergo. ibi [*inferioretur*] idẽ Arch. dicens. ꝙ non recedit ab innocentia huius literæ. ¶ In gl. & ita. ibi. §. obseruabunt, alias incipit. sufficit, & C. de decu. l. si quis. lib. x. Ioan. mo. Archid. & ibi, [*de mente*] allegabat ad hoc Gar. in. c. cupientes. ff. de adul. qd postulauerit. §. de eo. de eden. l. q̄dam. §. nummularios. vide, qd no. j. de tempo. ordi. c. j. in glo. quid econuerso. & id ponit Arc. de pę. di. i. §. pœnæ. facit ad hoc decre. licet canon. ꝫ. eod. coniuncta cle. de offi. vica. c. vno. & vide. quod ibi no. in gl. fi. & quod dicam. j. c. fi. super gl. ij. & quod no. ff. de re. iur. qui pp. in auth. vt hi qui se ob. ha. per. §. i. in glo. nunquid. & ibi. præsens. & l. seq. & ibi Gar. & Ioan. mo. qui tamen in additionib. hic dixit forte talem ex contemptu ligari. ꝫ. de sen. excom. per tuas. §. nos igitur. & in fi. idem Arch. ¶ In gl. quod hic. in fi. Archi. idem dicebat Gar. in decre. cupientes, ꝙ si aliud diceretur, nulla, vel modica vtilitas per eam esset inducta, & quotidie fraudaret. ¶ In glo. penul. ibi [*ad audientiam*] Gar. tñdebat, ꝙ decre. illa locum habebat in his. quæ non sunt expressa, nec pro expressis habita. i. in dissimilibus, & in quibus non est penitus eadem. & ibi [*venientes*] ꝫ. de ap. oblatæ. in fi. & facit. ar. no. supra eo. titu. auaritiæ. in glo. tunc.

SVMMARIVM.

1 *Indigentia ecclesiæ implenda est de literatis.*

2 *Prælati inferiores an curam parochianorum suorum delegare possint.*

3 *Vicarius datur in diuinis ex causa studiorum.*

4 *Clericus & maxime prælatus debet per se seruire.*

5 *Dispensatio est de maioribus negotijs.*

CAP. XXXIIII.

1 CVm ex eo. [*Indigeret.*] De † literatis ergo implenda est indigentia ecclesiæ, nõ de porcis, vel asinis fetratis. Io. mo. [*obtinent*] includit hic ẽt ꝑpetuos vicarios, vt no. in cle. de offi. vica. c. vno. in vj. gl. [*Possint*] dicit Arch. ꝙ si persona esset habilis & volũtaria ad studium. ep̄s cum tali dispẽsare deberet, cum subsit cã hic expressa. & si sine cã nollet, dicit, ꝙ forsan ille poterit superioris officium implorare ẽm no. j. q. vij exigunt, & si. ẽm eum, de increpa. nullus. vide & ibi dixi [*vsque ad septennium*] qñ inchoet istud septennium, duplex lectura, vt hic in gl. & super ea insistens veritatem requirit non simulatam fraudem. Arch. [*prædictum annum*]. s. a tpe commissi regiminis, de hoc. n. p̄dixit, & sic est necesse, ꝙ istud tp̄s, quo sine dispẽsatione fieri debeat sacerdos, sit subdiaconus. & facit ad id, quod dicam sup gl. si iã oĩno. j. [*non obstante aliqua dispensatione*] excusaretur. n. habẽs iustũ impedimentum, vt in fi. ẽm Arch. ab eis ar. ꝙ inferiores
2 † p̄lati curam parochianorũ suorum delegare non possint, ad hoc. xvj. q. j. ꝑuenit. & §. ecce. in hoc ꝙ placere vr̄ Ray. in summa, de pœ. & re. ver. itẽ posita, ẽm Arc. dispensatum fuit hic, ꝙ ad modicum tp̄s circa tres septimanas absens est iusta cã hoc poterit per caplm si quis in clero, vij. q. j. vide, quod dixi post Host. de offi. arch. c. iij. sup ver. cum oĩbus. & de pœni. omnis. super glo. excusationem. Scias, ꝙ in q̄õne prædicta ad partem negatiuã allegabatur, ꝙ præpositus non potest curã animarum tribuere. xvj. q. vij. nullus omnino. sed p̄sidens parochiæ p̄positus est. ꝫ. de ver. sig. q̄uis. Sed illud capitulum de tribuẽte, nõ de delegante loq̄tur. sic ẽt loquitur. xvj. q. j. cũctis, allegat ẽt, ꝙ aĩæ ↄmissæ sunt ep̄is. x. q. j. q̄cunque, ipse est ꝓcurator animarũ xj. q. j. §. ex his. ij. ab ipso ergo nõ ab alio cura recipi dẽt. liiij. dist. abbati. Sed hic de ↄmissione in titulum vel pp tua, vel longeua. Item rectoris industria est electa, ergo non cõmittit, de offi. dele. c. vlti. cum cõcor. Et seruire debet per se non per vicarium, de præben. extirpandæ. §. qui vero, ad hoc rñdet vt. ꝫ. & facit, quod di-
3 cam in gl. sequenti. [*In diuinis*] hic iure permittente † ex cã studiorum datur vicarius in diuinis. ad idẽ de cleri. nõ resi. relatũ. ff. ex qui. cau. ma. l. nec non. alius casus similis. xvj. q. j. temporis. C. de epi. & cle. ad similitudinẽ. C.
4 de agen. in rebus. l. agentes. in fi. lib. xij. regulariter † per se seruire

seruire debet clericus,& maxime prælatus,de cleri.non resi.quia nonnulli. & c.relatū. enim concor.j̄.de offi.vica.per totū.s̄.de ap.peruenit.C.de epi.& cleri.l.quisquis. ff.de duobus reis.l.nemo est.C.de con.& cōmi.stu.l.veteris.Dicit Archi.ꝙ primū regulare.C.de decu.l.nullus.li.x.ſm licet causaliter ex iusta cā vel superueniente impedimento sine culpa sua per iura prius allegata [*congrue*] i.sufficienter.concor.j̄.de præben.c.j.[*annuum*]habent ergo de nouo integrum annū.li.s̄.eo.si electio[*iusta de causa*]ponit hic Arch.qōnem facti de minor.xxv.annorū, cum quo dispensat papa, vt posset consequi curatū cū clausula. prouiso, ꝙ beneficiū illud eodē durante defectu debitis non fraudaretur obsequiis & animarum cura non negligatur.iste adhuc minor consequitur parochialē ecclesiā, nec.j̄.annū fit sacerdos. Quærit, an sit priuatus,tenet ꝙ nō, & hoc hodie satis ꝓbat cle. de sta.mo.ne in agro.§. cæterū. ipse autē alle.ꝙ iste habuit iustū impedimentū.s.ætatis defectum,propter quod non potuit ordinari.cle.de æta & qua. generalem.licet ergo illud impedimentum sublatum sit quo ad beneficium, non tamen quo ad ordinē,sicut de seruitutibus dicitur. ff.de serui.ru. præ.si domus.bene facit ſm eū de iurepa. ex tuarū.de priui.pastoralis.Item cū dispositio sit stricti iuris illud solū tribuit,quod exprimit,de consang.& affi. quod dilectio j̄.de fil.presby.is qui.in fi.Et per hoc soluitur,quod dicitur, onus hic annexū,qa inhabilitas per se principaliter in vtroq;,& vnū sine reliquo esse pōt,vt in præl.decr.si domus. Ex ꝯtrio etiā sequeretur, talē gratiā inutilē impetrāti,quia aut illā consequi non posset vt inhabilis ad connexū, aut si consequeretur, perderet illā, quæ non reciperet ordinem,quod dicere est ꝯtrium.ff.de reg.iur.quoties.ff.de condi.& demonst.quoties.s̄.de ver.sig.abbate.j̄.de priuil.si papa.C.de bo.vacā.l.ij.bene facit de æta.& qua.ex ratione.Inducit etiam, ꝙ clausula illa, prouiso, quæ sumi potuit ex canone.xvj.q.j.& temporis in fi frustra poneretur, inquantum dicit, eodē durante defectu, quia si ordinari teneretur,personaliter seruiret. s̄.eo.licet canon. Itē eadē rōne ponderata mente huius decre. videtur,ꝙ si statuto,vel consuetudine,vel alio iure fructus parochialis ecclesiæ spectent ad personā aliquā,vel collegiū,quamdiu ipsius rector percipit sacerdotium facta hac dispensatione,per quam quo ad fructus fingitur sacerdos, ipse fructus illos percipiet, cum ratio percipiendorum fructuum principaliter sit huius dispēsationis & permissionis cā,vt in prin. & alias esset inutilis huic,vt in proximo casu dixi,non ob.quod scripsi de cleri.non resi.iux.quia ibi dispensatio absentiæ non sic directe respicit perceptionem fructuum sicut ista,& adde,quod dicam super gl.cum non.in fi. [*omiserint*]& dato ꝙ in primis quatuor temporibus neglexerit,nihilominus excusabitur pp superueniens impedimentū ſm Arch.quia in primis non erat in mora. & sic casus,quē culpa,vel mora non præcessit, sibi non debet imputari, alle.ff.si cer. pet.lecta. ff.deposi.l.Lucius.Sit etiā rō,quia ſm hoc cōpelleretur minori tpe.quā sit annus ad receptionē sacerdotij. Item nec sibi debet imputari,si casus fortuitos non præuidit,vnde sibi sufficiebat tps,quo illis cessātibus poterat ordinari,ar.ff.qui & a quibus ma.l.Iulianus.ff.de verbo.ob.continuus.§.imperator. ff.de neg.gest.diuortio.s̄.e.cupientes. in prin.non ob.quod dr̄,imputandū illi, qui sic arctauit. C.si quis ca.l.ij.C.de admini.tu.l.ij.in fi.ff.de dā.infec.cum postulassem. quæ locū habēt in eo,qui potuit & debuit ꝓuidere casum. ff.de iurisom.iu.si idē, vel cū factū eius in faciēdo ꝓcessit casum. vt in l.præ. si quis ca. vel in non obtinendo, quod ex facto suo quærendū erat,vt in l.cum postulassem. vide plene disputatā hanc qōnem super regula imputari.de reg.iur.j̄.¶Prima gl.ponit summā,& qui dedit cām.¶Glo.sed ne.obiicit & soluit.¶ Glo.licet igitur.primo sol.dubiū.secūdo quærit,arguit,negatiue,alleg.v.iura affirmatiue alleg.viij.& sic soluit.¶Glo.non.in septēnio,no.dubiū soluit,quærit & soluit.Iterum quærit,sol.& declarationē exponit.¶Gl. cū no.tria dicit.¶Gl.per hoc.ponit opinionē,quā reprobat,& ꝯtro rñdet.¶ In gl.in fi.ibi ad literam ponebat impedimētū hic insertū in prima constitutionis cā. In qua ponit ius antiquū, & impedimentū ex eo proueniens.In secunda constitutione,quæ tria facit. primo permittit dispensationē septennij,arctat ad archidiaconatū, & cām reddit. secunda prouidet, qūo interim ecclesiis seruiatur. tertia post septenniū eū, cū quo dispensatū fuit,reducit ad ius antiquū. ¶In gl. licet ergo.ibi vltima.supple sua.Sed tene, quod ibi dixi super gl.penul.& ibi[*minores*] Idem hic Archi. repetens quod dixi post Inn.& Hosti.de eo qui fur.ordi. recepit.c. ij.in fin.Et est simi.quod no.in cle.de rebus ecclesiæ nō alie. si vna.in v.gl.& de re.p.c.j.i gl.pe.De administratore dato per papam no.j̄.c.is cui.in glo.ij. ꝙ hanc dispensationē facere pōt,& per id idē dicēdū in electo confirmato, vt ibi licet nondum sit eps̄,cū hoc sit iurisdictionis non ordinis.s̄.e.ti.transmissam. de transla. s̄.e. j.& ij.& facit, quod no.in cle.de rescrip.c.ij.in iiij.gl.& de fo.cōpe.quā uis.in v.gl.Et per easdē rationes videtur idē de capitulo vacante sede,vel quasi vacante.j̄. de sup.ne.præla.c.pen. & vlti.vbi dicā glo.pe. Itē non minus pōt iuris cōmissio, quā hoīs,sed ex cōmissione epi hoc pōt inferior.s̄.de offic.ordin.ꝙ sedem.cap.fin. non obstat supra de offic.deleg.c. fi.in fi. quæ in delegato loquitur, hoc ergo ex iur. cōmissione poterit capitulū. Super his vide, quod dicā j̄.de maio.& obe.c.j.in prin.& ibi ꝙ Dei timore.& illud tene Archi.s̄.de fi.presby.c.j.Et ad iura,quæ dicunt epos dispēsare,supple de consilio capituli,cum † dispensatio sit de maioribus negotiis.j.q. vij.didicit.in fi. Itē vt dicit, licet concedatur alienare causa vtilitatis, non hoc facit sine.c.xii.q. ii.fine.Item ꝙ instituat clericos j.q.iii. si quis eps̄.xvi.q.vii.nullus oīno.non tn̄ sine capitulo, vt ꝓdictis c.nouit. & c.quāto. Itē vt dicit.nō est eps̄, vbi non sunt membra cū capite,vt dicit Host.in alia materia de don.apostolicæ.¶In glo.non,quia non ibi.si Bonon. supple, clericus,hoc dico,quia aliqui receperunt hæc verba glo. ꝙ si Bononiensis eps̄ haberet ecclesiam Mutinen. &c. ex præcedentibus satis patere poterat,ꝙ id non intendebat,tn̄ eo casu dico idem.s.ꝙ si ecclesia iure epali subiecta est Mutine.licet eps̄ Bononien. ad præsentationem, vel collatione at dispensationem hanc facit Mutinen. facit.xvi.q.v.c.ii.& iii.Si autem stant elimite, de quo cōstat, Bonon. eps̄ præscripsisset ius episcopale in diœcesi Mutinen.in certa parte, vel certa ecclesia, quod esse potest.j̄.de præscrip.c.j.& no. s̄.de præscrip.quia iudicante in fi.vlt.glo. Tunc Bononien.eps̄,cui iure epali subiecta est,talem dispensationem faceret ¶In glo.suam.in fi.Si vero modicum restat,de anno,videtur,ꝙ procedat dispēsatio,cum adhuc illas obtineant.j̄.c.proxi.in prin. & facit finis glo.j̄.proxime. Archid.cōtra.si petatur in fraudem.ff.de adult.si maritus.§.j.ff.ex quib.cau.maio.l.& q data. Refert aliquos sine distinctione fraudis dicere, ex quo in breui prędicturus erat epm̄ dispensare non posse, per not.j̄.cap.proxi.in prīnc.in j.glo. & vide quod ibi dicam,hanc vltimam opin. puto veram esse, si ille non est subdiaconus, nec occurrit dies ordinationis infra illud tempus,quod restat de anno, cum annus subdiaconatus non a tempore dispensationis,sed ab eo tempore de quo loquitur decre.licet canon.īcipiat,vt patet in textu, & ibi dixi super ver.ꝓdictum annum,& de hoc non est dubium.licet sit dubium de septennio,qn̄ incipiat,vt in glo.seq.Quando vero subdiaconus est,vel occurrit infra annum dies ordinationis,procedat prima opin.¶In glo.notaui.ibi [*id potuerunt*]Idem Io.mo. & Archi.bene facit.ff.de vulga.substitu. l.si ita quis substituerit . & s̄.de offic.deleg.pastoralis.§ j.cum concord.Inno. commendabile est non a princ.totum dare septennium , vt excipiant, si proficiant, & tunc vlterius dent ips̄:alias dene.gent.& ibi [*qui dispensauit*] idem dic de successore. & ibi, [*puto*]Idē Arch.facit j̄.§.j.per qd.§.ibi durāte.dicit hic, ꝙ nō expirat morte,alleg. C.de reuoca.donat.l.j.& ii.ff.de

ma.vin.l.si pater.ff.commo.l.si in commodato §. sicut, cõcor.quod scripsi.s.e.licet canon. super ver.Grecia m, & ibi[*contrarium*]vt quia cessat causa,postq̃ fuit dispensatum ſm Arch.allegat de voto,magnæ. in fi.l.xiij.di.§.verum.vide,qd no.Host.in summa. de clericis non residẽtibus.§.vlti.ver.quid si licentiam. ſm quem versiculum terminauit Aluarus quæstionem, quam disputauit de seipso habente licentiam ab epo & capitulo suo de stãdo in studio per decem annos, qui medio tpe doctoratus in decretis cœpit leges audire, post quod reuocabatͤ ad ecclesiam nulla iusta causa superueniẽte. Quærebat, an id eis liceret,terminauit q non. fatebatur tamen ex causa id licere,vt gl.causam iustam dicit,si caret ecclesia seruitoribus, vel defecerint literati, per quos causæ fori ecclesiastici consueuerant expediri,ar.xx.di.c.j.vel est talis causa & tam ardua,q per alium æquè bene terminari non potest,arg.C.de postula.prouidendum,ad solutionem allegabat regulam,qd semel,& regulam mutare.j. de reg.iur.s.commo.c.j.j.c.proximo, in prin.& ff. siquis cau.si eum.§.j.de ver.ob l.cũ qui certarũ.& l.nulla stipulatione.& l.insulam.& l.cum qui ita.§. q sibi non obstãte vel repetita. C.de episco.& cle. per ea quæ notãtur de no.oper.nun.c.j.& facit.liiij.di.ex antiquis.ibi, custodito legum tramite,& x.dist.qm ibi,pro curis temporaliũ rerum.Nec obstat, q doctoratus est interim, quia iustus iustior.& perfectus perfectior fieri possunt.xlvij.di.quantumlibet.in fine.facit, qd dicit Augustinus.xxiiij. q.iij.si habes.& sic non obstat.ff.de dam.in fect.prætor ait.ante finẽ.& l.si finita.§.eleganter.in fine.si.n. septennium inciperet a tempore commissi regiminis per modum, de quo.j.c.proxi.§.1.Si fiat dispensatio post sex menses, nõ habebit pro studio integrum septẽnium. ¶ In gl.cũ nõ. ibi[*dispensatio.*] Idem Io.mo. & idem Arc. alle.ff.de mu.& ho.vt gradatim.§.j.ff.de ma.vin.alũnos. in fi.ff.de iure patro l. adigere.§ quis.alias ſm eu tenetur dispensans, & is, cũ quo dispẽsatũ est seruare ecclesiam indẽnẽ.j.c. proximo in fine.Et in fine.hac rõne vr,q dispẽsatio huius decretalis facta extra locũ studij includat dispẽsationem absentiæ, nõ vtile est in illa id exprimi, & cũ talis quo ad fructus fingatur p̃sens is,qui iure speciali partem fructuũ alias pciperet,in absentia illos nõ recipiet, vt in alio casu dixi in textu, glo. ponit hic in fi. nõ sic si simpliciter debentur nõ rõne defectus ordinis vel absentię, vt in casu decre.si pp.s.eo lib.de rescri.& j. de præben.& tibi[*concesso*] tũc enim salua moderatione decre. p̃senti, §.porrò.& de offi.ordina.ille percipiet fructus, cui nulla ob.fictio.& de te conquęratur qui tale beneficium recepit. ¶ In gl.per hoc.ibi. [*quidam*] hoc placet hic Archi.& Ioan.mo.s.eo.cupientes.§.penul.in prin. opi.antiquorũ super hoc plenè no.s.eo.dudum.j.super verbo,vel in ordinibus.& ibi,iustum textum, alias eadem argumentatio fieri poterat de veteri iure,vt no.x.q.j. quicquid.in fi. Ioannes Andreas.

ADDITIO.

a ¶ Dispensatio.Quid autem sit dispensatio, & quotuplex.vide in Spec. de leg.§ ix.& seq.& tit.de dispensat.& j.eo.& tit.de (?)at.versi.porro. 2.quærit.3.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia electi in curia non uacant in curia,sed ubi sunt.*

2 *Venditor tradens rem facit emptorem dominum, si ipse dominus est,alias sibi de euictione tenetur.*

CAP. XXXV.

Commissa. Cũ ex toto,no. p Goff. ecõtra Host.in his. quæ scripsi de app reprehẽsibilis.super ver.j.quẽ, facit etiam ſm Arch.ad quæstionem de illo,cui commissa fuit cã decidenda.j.certum tps, alioqn remittatur instructa,q infra illum terminum etiam vltima die remittere nõ possit,q si faciat,nõ valebit remissio.nisi facta esset de consensu partiũ, & dicit, q scriptũ inuenit p curiales,q sic seruat curia, & dicunt sic pnunciatum p Inn.nõ egebat Arch.hoc mẽdicato suffragio, qa hoc tenet Inn.de app.ut intimasti.& ibi plenè scripsi post Ho.i gl.magna.ver.in vno tñ caueas, & illa quasi ad literã tractat Guil.idẽ tenens in Spec.de renuntiationib. §.videdum.ver.hoc ẽt est notandũ.& ver.se.& vide, qd dicã.j. de offi.dele.cũ plures.sup vlti.gl.Et de materia satis scripsi post Inn.de app. super eo.ij.in glo. magna contenda.c ſm Io.mo.ff.ad Vel.l.aliqñ.in fi. & vide casum huius.l. in suffra.s.eo. vbi periculum. super glo.no.quod soluit, q ibi ab initio inefficax obligatio, sed hic ab initio efficax collatio.Item c ſm eum.ff.de acq.hære.l. si quis hæres.ij.vbi dr̃, q institutus infra certum tps adeat, alias alter ei substituitur,prius moritur institutus, nõ expectabit substitutus diẽ.ipse Io.dicit, q non fuit ibi q̃sitũ vel quasi ante obitum instituti,illo ergo mortuo frustra expectaret substitut',sed hic fuit donũ a principio validũ, & magnum est hĩc veritatis primordium. ff.de le.ij.cũ filius.§.hæres, ſm Ioan.tu dicas,q hæreditas non datur ex die,vel in diẽ.ff.de hæredi.instit.l. hæreditas ex die. sed pœnæ iuris & hõis ex die & in die statui possunt.necesse est igitur diẽ expectari,vt cõmittatur pœna[*te nolente*]ergo ipso volente potest,& est si. j.de reg.beneficium,vide qd dixi,de his q̃ fi.a ma.ca.ex ore.sup verbo, cõfirmatus. [*Et possessionem.*] glossat decre.licet. ver.& j. pacificã,vide qd sup hoc verbo dicam.j.de p̃bẽ.licet.ij. Et dr̃ pacifica, q̃ nõ turbat.ad hoc.xxiij.q.j.noli.ſm Arc.[*habuisti per te*] vel aliũ.s.de p̃bẽ.accedẽs,& facit.qd no.xcij.di.si qui.ſm
1 Arch.ſm quẽ pbat hæc lr̃a, q † beneficia electi in curia nõ vacant in curia,sed vbi sunt,qd vide no.in cle. vt lite penden.si duobus.in glo.secus.licẽ hic reprobauit, qd tenuit hic in sua disputatione Guil.de Petra lata, qui dixit filiũ ignorantẽ parochialẽ ecclesiã sibi per patrẽ impetratã,priuatũ esse,si promotus nõ fuit infra annũ [*iusto impedimento*]hoc glossat & supplet decre.licet. ver. q si q sine exceptione priuabat nõ promotũ[*ludibrio*] est ludibriũ,cũ res digna re h̃ri ludo & cõtẽptu.ſm Pa. Archi.sapientiæ.xij.ad finẽ,q ludibriis & increpationib. correcti nõ sunt,dignũ Dei iudiciũ experti sunt[*conferri*]ad hoc, s.c.licet.post prin.ibi & alij cõferatur. Arch. & cõtra cle.de sta.mo.ut in agro.§.cœterũ.in fi. ¶ Prima glo.diuidit & summat. ¶ Quinta glo.obijcit & soluit. ¶ Gl. quid si,quęrit ponit opi.& soluit.iterum quærit & soluit. ¶ Glo.sic s.explicat & consulit.Vltima glo. ponit quæstionẽ. ¶ In gl.v.ibi,huius legatum,vide de offi. delegati. prudẽtiam, super.iiij.glo. ¶ In glo qd si.ibi[*lecta*] pacta incontinenti facta stipulationi inesse dicũtur,& ibi.§.versum.versum
2 dr̃.qd durat versum,& ibi, ex empto. in prin.satis † est,q venditor tradidit rem, fecit.n.emptorem dñm, si ipse
a dñs erat,alias sibi de euic.[a] tenetur.& ibi.l.vlt.imputatur mihi si diligentem pcuratorem dedi ad possessionẽ apprehendendam, quam apprehendere neglexit. & ibi, [*seruus*]circa finem,imputatur illi, qui pro nouo bñficio inuentarii elegit tps deliberationis.quia si infra illud non repudiet,vr adesse,& tenetur insolidum. ¶ In gl.sic C.ibi.§.vbi aũt.vide de resti.in integ.c.vlti.super vlti.glo. ¶ In glo.j.in fi.partes patent. ¶ In glo.facta.ibi.[*commissa*] ad hæc,de pœni.di.j.prædixerat,vbi de hoc.& s.e.cum in veteri.in quarta gl.& ibi,Guil.videas,qd ipse no. in Spec. de obli.& solu.§ j.ver.quid si promisisti cen.vbi tenet cõmitti,sed ante diẽ peti nõ posse, & ibi [*insulam*] & siquis cau.si eũ.§.i.& facit.C.de dila.siue pars.de ap.significante.& ibi[*existat*]quo ad casum nostrum sit efficax rõ, qa vlti.die posset obtinere dispensationem papalẽ vel epi p modum decreti.s.proximè,in hoc tñ est opi. vt ibi dixi sup gl.tuã.& ibi[*inchoatum*]nõ dico pfectũ, & hæc est solo.nota.ff.de ver ob.stipulationes nõ diuidũtur.§.fi. ¶ In gl.quid si.ibi,quidam.Pe.de.s.e. cũ in cũctis.& ibi.licet. idẽ.ibi Arch.q dixit ibi,q non ob.decre. cũ in cunctis.§. cũ vero,vbi requiritur,q habeat administrationẽ ecclesiasticorum bonorũ.nam,vt ibi dicit, postq hẽt liberũ & quietũ ius administrandi,bona ad illam ecclesiã spectãtia, satisfactũ est illi literę. Secus si iniuriosè turbaretur super administratione,& sic loquitur.xcij.dist.si qui. licẽ

secundum

secundum eũ non ob de præben. si tibi concesso, quia licet decre. illa dicat primũ beneficiũ non vacare, non tñ negat illi, cui collatum est 2m, promoueri debere. & ibi [*regimen*] si vero possessionẽ habet regiminis, sed fructus alteri debentur ad tps, tenet hic Arch. quod no. j. de pben. si tibi concesso. in gl. fi. & ibi, dicit Gui. & hic Arc. & facit ad casum. quod no. in Speculo, de arb. § fi. dist. ii. Sed pone arbiter. & ibi [*non tenetur*] Archi. ad hoc alle. ff. de condi. causa da. l. quod Seruius. ff. si cer pe. l. nõ oĩs. in prin. C. de acq. pos. l. nemo. C. de euic. l. post pfectã. & ibi, ex empto. & l. ratio. & l. Iul. §. possessionẽ. ff. de procu. Põpo. §. j. ff. de le. ii. cũ pater. in fi. circa fi. ¶ In gl. sic j. 3 fi. Archi. alle. j. de regu. iu. constat. & c. imputari. & ff. de annu. lega. l. Meuia. ¶ In gl. sic. s. ibi [*illo anno*] non videtur, ꝙ toto anno debuerit esse diligens, super quo vide, quod dixi. s. eod. proxi. in fi. ¶ In glo. nanque. in fine. & s. de consan. & affi. tua. in fi.

ADDITIO.

a ¶ De euictione. Venditor quando teneatur de euictione, & quibus casibus possit venire contra venditionem, no. in l. fi. C. de euict.

SVMMARIVM.

1 *Legato si aliquid arduum occurrat, licet nõ sit expresse reseruatũ, debet tamen illud ad papam referre.*
2 *Abbas exemptus postulandus est, non exemptus vero eligendus*
3 *Capitulum non potest sede vacante alienare res, neque personas.*
4 *Ordinarius prouinciam exiens habetur pro priuato.*

CAP. XXXVI.

SI abbatem. [*Licentia*] Patet, ꝙ non sufficit tacitus consensus 2m Arch. qui et inducit no. per Host. de cleri. exc. mi. illud quod scripsi. de regu. licet ver. illa. de quo dixi in quæstione prælati exempti super regula, constat. j. de reg. iur. [*transeundi*] non prohibet cõsensum sed transitum 2m Arch. alle. xxv. dist. qualis [*archiepiscoporum*] de his videbatur Guil. velle contrarium in §. nunc constituendum. in fi. vbi consuluit legato, ꝙ a confirmatione episcoporũ abstineat. dicens ꝙ ecclesia Romana non libenter participat honores suos potissime in epis exẽptis, quod consiliũ non procedit vt hic. & vide. quod de vicario archiepiscopi dicã. j. de off. vic. c. vlti. super gl. penul. præmittit et ibi in ver. legatus. igi-
1 tur quicũque † ꝙ si occurrat aliquid arduũ. licet non sit expresse reseruatũ, debet legatus illud ad papã referre. qd de patriarch. idẽ puto eadem ratione. saluo qđ habes in extrauag. Bonifac. sancta Ro. ¶ Prima gl. summat, & dicit, quid declaret. ¶ Secũda soluit quæstionẽ. ¶ Quinta gl. declarat, quod fuerit dubium, & respondet ¶ Gl. quid si. quærit & soluit. dicit opi Host. reprobatam. & Cõpo. approbatã. ¶ In gl. quid si. ibi. l. vna. non credit princeps præfectũ ptorio aliter iudicaturum, q̃ ipse iudicaturus esset. ¶ In gl. ff. ibi l. 4. loquitur de præside prouinciæ. & sequens. & ideo, de proconsule. ¶ In gl. prima ibi, vltra medium gl. vbi Ber. sic loquitur, ꝙ reprehendi non potest.
2 Compo. vero simpliciter dicebat † abbatem exemptum postulãdũ, non exẽptum eligendum. & in fi. & Gui. in Spe. ti. i. §. superest. ver. sed quid dices. & §. nunc ostendẽdũ. ver. xxii. & in fi. ¶ In gl. tertia in fi Idem Io. mo. qui dicit, ꝙ vacante sede epali hẽc licentiã poterit dare cap. al le. de ma. & obe. cum olim. & j. eo. ti. c. vno. facit, quod dicã. j. c. is cui. Sed illud. c. loquitur, in administratore dato per papã, qui pleniorem potestatem habet, vt patet. j. de sup. ne. præ. c. vlti. in fi. & ibi Archi. tenet contrarium sequendo, quod no. in præ. c. cum olim. & xxiiii. dis. c. presbyteri. & lxxi. dist. fraternitatem, in quibus oĩbus no. ꝙ
3 † sicut vacante sede non potest capitulum alienare res, ita nec personas, multum facit pro Io. mo. c. æquitas. & ratio decre. si religiosus. ii. respon. s. eo. sicut enim in alienatione requiritur consensus prælati, ita & capituli. & non existente capitulo solus prælatus dat licentiã et itã sẽdi. fortius debet dare posse capitulũ non extãte plato propter rationem ibi expressam de expediendis ordinationibus ecclesiarum. cum longe sit prolixius expectare successorem, quam re quirere capitulum, facit. j. de offi. delega. si is cui. item arg. de alienatione rei non procedit, tum quia illa non expeditur sine consensu & tractatu solẽni. xii. q. ii. sine. j. de rebus eccle. nõ ali. dudum. sed ista expeditur vel per solum prælatum, vt de renunc. admonet, vel cum consilio capituli, vt præ. decre. si religiosus. Tum quia in locum rei alienatæ non sic est parata res alia, sicut in locum transeunti habebitur successorum sorte vtilior priore, bene facit etiam pro hac opi. quod dixi de renun. admonet. super gl. ii. vbi dixi, etiam episcopis viuentibus tales sine licentia transire, vt quasi generaliter de facto seruatur. item pro Io. mona. facit, de insti. c. i. & quod ibi no. s. de hære. ad abolẽdam. in fi. & quod ibi scripsi. & cle. de hær. iustorum. & c. sequen. Ad. c. presbyteri. respõdetur, ꝙ ibi nulla fiebat alienatio nec a sede episcopali, nec ab ecclesia, cũ ex textu pateat, ꝙ ecclesia sancti Eleutherii erat in dyoce. episcopi. & ille Iulianus erat diaconus eiusdem ecclesiæ, in qua assumebatur in presbyterum. Miror ergo, quomodo in hoc aliquis notet alienationem. præterea si illud c. intelligatur solum de collatione ordinis, quod sonat litera dicens, dyaconum honore presbyteri decorandum. nil ad propositum. idem si dicatur, ꝙ collatio illius loci & presbyteralis beneficii spectabat ad solum episcopum. Ad ca. fraternitatem, responsio triplex est. prima, ꝙ non sequitur, si petitum fuit a papa, ergo capitulum non poterat. do instantiã, de fi. presbyte. literas. de verb. sig. c. vlt. vel sicut ecclesia illa hoste faciente non habebat episcopũ, ita nec capitulum, vel capitulum ibi licẽtiã denegabat. & ideo oportuit papam adiri. dixit et Io. a mo. ꝙ si ad proprium epatum eligitur Abbas non exemptus, nullius licentia requiritur, cum nõ alienetur, sed fiat de filio pater. Sed si esset exemptus. tunc alienatur. vnde papę, vel legati licentia requiritur, vt hic. ¶ In glo. si enim. in fine.
4 idem Archi. qui dicit hic, ꝙ † ordinarius prouinciam exiens habetur pro priuato. ff. de offi. pręsid. l. iii. & ideo non habet potestatẽ iudicandi, vel iurisdicendi. ff. de iurisd. om. iu. l. vlt. & sic ibi sedere pro tribunali non põt. ix. q. ii. epm. vbi de hoc, facit. xi. q. i. si quisq̃. ar. xcii. di. siqs eps. ff. de bo. auc. iu. pos. cũ vnus. § pe. & de hoc. s. de off. lega. nouit. vbi no. an declarare vł excõicare possit. recitat eñ Arch. opinionem Vin. quã vide no. in cle. de so. ꝯpe. q̃. uis. in gl. olim. ¶ In gl. quid si. ibi, quod sic. ad hoc quod no. j. de offi. leg. c. i. & s. e. cupientes. super vers. immediata. non ob. quod dixi de feri. ca. ii. quia ibi exprimebatur in iuramento de Romano Pontifice. ad hoc. s. eo. de rescriptis si gratiose. ¶ In glo. legationis. ibi, quia diligẽtia. & de offic. leg. licet. ¶ In glo. vlt. ibi. ꝙ translationem. Archi. all. quod no. xciii dist. c. ii.

SVMMARIVM.

1 *Compromissarii si sint plures, & maior pars eligat scienter indignum, licet minor pars eligat dignum, potestas redit ad compromittentes.*
2 *Emptor dolo carens de dolo non tenetur.*
3 *Procurator nocet domino omittendo, non committendo.*
4 *Eligendi potestas si est alicui commissa, an electo renuente alium eligere possit.*
5 *Impossibilitas iuris esse ibi dicitur, vbi est impossibilitas facti.*

CAP. XXXVII.

SI cõpromissarius. [*Defuncto*] tunc prius ꝯpetit eligere, vel compromittere. viii. q. i. c. i. & iii. Et licet prius capitulũ habeat potestatem eligendi in habitu, non tñ in actu, vt dicit Arc. all. quod no. Vinc. s. eo. bonæ. ii. [*negligenter.*] i. absque legitimo impedimento. xxviii. dist. de Syracusanę. s. eo. cũ ex eo. in fi. & ca. commissa. §. porro. Archi. [*prouidendi*] facit ad ea quæ scripsi. s. eo. ne pro defectu. in fi. [*transtulerunt*] ad hoc in. q. vii. in grauibus, cum concor. primæ gl. Ar-
1 chi. [*Indignum*] si plures † sint compromissarii, & maior pars eligat scienter indignum, licet minor pars eligat dignum, redit potestas ad compromittẽtes, vt scripsi post

Com-

Cõpo.s.e.qa propter.sup ver.de pastore & post Host.s.e. eũ in iure.in vlti.gl.Ipsius ɔpromissarii eis ɔpromittentibus[*habuerint*]tunc enim alienam culpã suã faciunt, vt legitur & no i.q.iiij.iã itaq;.ad id.ff.de condi.indeb. si procurator.xxii.q.v.si quis se.Sed di. quid prodest. indignus Indignitate exp̃ssa in concilio cũ in cũctis.De hoc plene dixi in quæstione canõ.Mutin.super regula odia. j.de reg.iur.& vide.s.eo.ti.bonæ.j. super versi. indignos [*auctore*]approbat,quod no Host.s.e.cãm.f. ꝙ pena locũ habeat ẽt in ɔpromissario[*suspendit*]reseruata tñ sibi instentatione si egeat.ſm Archi. & no.s.eo.cũ Vinton.in gl.no.ꝙ in fi.at.contra.s.eo.gñali.§.illos ibi.aliquid percipere.Arch.[*peccante*]propter quod peccatũ punietur. s.eo.perpetue.in fi.& dicit Arch.ꝙ ex quo eps non tenetur ad pęnã statutã,punietur alias arbitrio iudicis.de off. dele.de causis.remittit ad no.de transa.c.fi.In fi.in illa.ɔ. e.iii.ibi soluitur in gl.aliud [*impugnante*] nil dicit de appellatione,ẽt facit ad no.in cle.de procur.non potest.in gl. antepe.¶Prima gl summat & dicit qd declaret ¶ Secũda,tertia,quarta soluũt tres quæstiones.¶Quinta gl quęrit & soluit.¶Gl.poterit.primo rationẽ reddit, notat & remittit.Secundo obiicit & soluit. Tertio quærit & remittit.¶Gl.in hoc.& sequens ostendit, quid approbat, & quid reprobat.¶Glo.approbãtur,ponit,qd approbat & reprobat.scđo casu determinat, & subdit duas opin. ¶Gl.in fi.de rescrip.per contrarium.& soluit.¶Gl.ɔ.s si gnat ɔrium & remittit.¶ Vl.gl.quærit & soluit.¶In gl. poterant ibi[*visa*]vide de præscr.diligenti.super gl. & ita. ¶In gl.trahitur.ibi.deiecti.sequitur,qui vel iussit,vel mãdauit,vel ratũ habuit.& ibi temp q.§.j.q ratũ habuit.qđ gestũ ẽ, tenet mãdati.¶In gl.approbãtur.ibi.§ vlt.Si stipulatus sum illud aut illud dari, licet tibi voluntatem

2 mutare.¶In gl.xxiiii.ibi eleganter.† emptor dolo carẽs, de dolo nõ tenetur & ibi.siquis seruo.vide in regula nõ debet.in j.gl.& ibi.sancimus.vide de his quæ fi. a maio. par.quæsiuit super vlt.gl.¶In gl.vlti.ibi l.vlt.in fi. vide de dolo finẽ.super vlti.gl.¶In gl.j.in fi.& quod no.Host.in summa,eo.ti.§.fi.& sunt duæ partes, prima determinat certos casus dubios circa pęnã priuationis.secunda ibi, porro.alios circa poenã suspensionis.¶In gl.alias nõ. in fi.quidã resistunt huic glo.dicentes, ꝙ quia negligentia fraudulosa fraus & dolus est iudicabit vt de dolo, & loctus erit ver.sequẽti,vt hoc casu redeat potestas ad compromittentes,sed hoc est absurdum. vt statim sequitur in gl.poterat.& dicã sup.e.¶In glo.puniuntur. in fi.ti.de min.cũ mãdato.in fi.¶In gl.poterant.ibi,totum tps. sic ẽt respondetur ad id,quod opponitur capitulũ impeditũ per ptãtẽ in ɔpromissariũ translata, quã reuocare nõ põtre non integra.s.c. in causis, ergo tempora sibi non currunt,de conces.præben.quia diuersitatẽ.;dederũt em sibi ĩpedimẽtũ,qđ pręuidere potuissent,vt in gl.facit.ff.si quis cau.l.ii §.quod prædiximus. & procedit,ẽt si cõpromissarij fuissent donatarij.Quo casu dixerunt quidam, & male ſm Arch.ꝙ si capitulũ esset postea plurimo impedimento detentũ,ita ꝙ eligere non posset,excusantur illi donatarij si non eligunt.j.tps.& ibi [*negligentia*] dol⁹ nõ vt sequatur, ɔ dolũ enim præuidere non potuerunt.

3 itẽ † procurator in omittendo nocet dño,& non ɔmittẽdo.C.de acq.poss.l.fi.Vnde sumitur diuersitatis huius rõ ſm Arch.& ibi gl.vlt.Arch.alle.de appel.sæpe.in priu.& facit.ff.de fundo do.si fundũ. nec enim capitulũ pl⁹ tpis dare potuit,q̃ haberet.s.de do.post diuor.ret.nupt. & ibi visu.& ff.de diuer.& tẽp præ.l.j.§.fi. Arch.& ibi.si tñ, & in cle.de app.quãdiu.& ibi,in prin.& hic Arch. ¶In gl. hic olim.in fi.& de hoc.j.q.vij per illicitum.¶In gl.approbãtur.ibi Host.Inn.& Cõpo.qui idẽ dixerunt e.ti. in causis. in fi.& ibi.in prædicta.& Arch.hic & ibi.§.vlti.& ff.de le. j.l.serui electione legata,semel tñ optare possumus, &

4 terminatur,quod ibi no.Dy.de eo† cui commissa est eligendi alicuius officialis potestas,an electo renuente aliũ eligat quo ad terminos multa scatterunt legistæ per Cy. C.de contrahen.emp.l.fi.in pe.& vlti.quæstione.& ibi.I.

ŋ.iii.& iiij.Et ibi.fieri electio.alias secus.eo.ti.apud Austdiũ.in fi.itẽ ɔ.quia ẽt vbi a iure defertur, variare nõ licet. ff.de serui.si cui. ff.de tributo. quod in hæredẽ.§.eligere. dicit Arch.ꝙ est via brocardica, vide,quod dixi.s.eo. de rescrip.gratia.super vlt.glo.Et ibi.quidã Lanc. & Pet. de san.s.eo.cãm.& Abb.hic recitat.s.e.quia propter.& ibi. [*eligere*]quia adhuc non est prouitum.¶In gl.approbãtur,ibi,innotuit.in gl.sic ergo.& in fi.s.in his, qui eligũt p secularis potestatis abusum.¶In gl.dicebat.ibi,ɔtriam. idẽ Pe.de sa.¶In gl.quia.in fi.vii.q.i.nouatiamus. ¶In gl. vlt.ibi[*& puniri poterit*]idẽ Io.mo.alle.ff.de penis.l.i. ad fi. ff.de in ius vo.l.fi.facit.s.de male.c.ii.cum concor,& vide,quod de ceco dixi.j.de re.iu.nemo põt.ꝙ in prin.gõnis.& in fi. Arc.hic dicit,ꝙ si habet alia beneficia,suspẽsus erit ab illis,quasi vbi propter facti impossibilitatem nõ põt locũ hẽre restrictio.habeat locũ pęna lata,vt verbũ sonabat. Et hac rõne dicit tũc ad extraordinariã nõ

5 recurrẽdũ,all.ꝙ vbi † est impossibilitas facti,dr̃ esse ĩpos-

a sibilitas[a] iuris.ff q̃ sntæ sine ap.re.l.fi.ff.de condi.inst. si filius.nec ob.si dicas,p id grauius puniri offendentẽ eccle

b siam alienã q̃ propriã.dicit enim, ꝙ hoc inducit[b] impossibilitas & lex scripta puto standum gl.quia aut dicit hoc declaratorium,aut noui iuris editorium,primo casu planum scđo casu dico ex iuribus hui⁹ editionis esse perinde ac si in concilio verbum indiffinitum prolatũ fuisset sic specificatum, quo ad tps subsequens loquor. Sed planum est,ꝙ si talis expressio esset in concilio, nõ esset locus illi pęnæ.ergo nec ẽtiã casu, sed imponetur arbitraria.& facit,quod no.de rescrip. Rodulfus.& s. de rescrip.c.ii.dico tamen, ꝙ satis æque iudex arbitrabitur, si illum suspendat ab æquiualenti beneficio.

ADDITIO.

a ¶Impossibilitas iuris. Adde,quod habetur in spe.de aduo.§.4.ad euidẽtiam.l.non dubium.C.de testa.filius.xii.q.ii.fine exce.Bal.in consi.inci. in Christi nomine amen.

b ¶Et quotuplex sit impossibilitas. Bald.in l.eam quam. C. de fideic. & Bar.in l.i.ff.de cond.insti.

SVMMARIVM.

1 *Constituens non debet constituto dare mandatum iurandi, q ipse cõstitutus credat &c.*

CAP. XXXVIII

PRocurator. Duo ponit, quæ requiruntur in procuratorio ad appellandum in casu decre. vt circa. ſm ibi habeat,quia ad appellandũ. no quia non dicit ad prosequendum appellationem iam factã, de quo loquitur Guil.in Spe.de procur.§.j.versi. sed pone ꝙ,& versi.seq.[*In eorum animas*]per hoc dicit Arc. tolli dictum quorundam curialium, qui dicunt pronũciatum,ꝙ non est satisfactum constitutioni.vt circa. nisi iuret procurator se & dñm credere &c.alle.in arg. ff. de dam.infec.qui bona.§.si alieno, non ergo requiramus vltra id,quod hic exprimitur,alle.xcvi.di.vbi nam. Sed tu dic,ꝙ decre.ista non dat formã appellandi, vel iurandi,sed formam procuratorii,in quo certum est,ꝙ † cõ-

1 stituens non debet constituto dare mandatum iurandi,ꝙ ipse constitutus credat &c.Cum ergo litera decre. vt circa.requirat,ꝙ appellantes iurent,& procurator appellet,videtur ꝙ etiam in suã animã iurare debeat. posset enim credere contrarium eius, quod credit constituens.& bene facit.j.de iura.cal.c.ii. §.i.ante factum hic teneas,post factum piũ esset tenere cum Archi.& te illos.l.in quorum animas iurat ſm Arc.qui inducit no. per Inn.s.eo.li.quia propter hoc.§.illud.in gl.super hoc. ver.item dicimus quod procurator.¶Prima. glo. soluit duo dubia.¶Glo.per hoc dicit.q.solutam.¶Glo.nõ credo,respon.per q.& soluit.¶Glos. pen.reddit rationem, ¶In gl.i.ibi in iudicio.istud non est de tex. legis. ¶In gl. ii.in fi.idem Archid.¶In gl.iii.in fi.& hic posset reperi, quod no.s.ti.proxi.c.vno.super ver.decætero.multis,enim videbatur olim,ꝙ sufficeret procuratorium. cum man

dato

dato opponẽdi crimina & defectus & parandi oẽ iuramentũ in animã constituentis.alij dicebãt, ꝙ debebãt exprimi crimina in procuratorio . sed non erat necesse exprimi circunstantias.& hoc cõiter tenebatur ,& pro tanto dixit decętero.Hoc scias,ꝙ in casu,quo locũ non habet decre.vt circa.š.e.per cle.eo.ti.constitutionẽ, nec locus est huic decre.licet ꝯrium fuerit olim in disputatione terminatum.s.ꝙ sine speciali mandato non teneret appellatio,quã procurator interposuerat ab executore,ne suæ prouisionis prætextu dñs suus molestaretur super possessione beneficij,quod canonice fuerat adeptus. ¶In glo.in plurali.in fi. Arch.idem. ¶In gl. non credo. in fi.facit cle.eo.ti.de procur.c.ij.¶In glo.pe.ibi,procurator.ergo.sup.inquantum procura.

S V M M A R I M.

1 *Obligatio fideiussoria,quæ accedit principali.potest præcedere principalem,non tamen ipsa accessoria vsquequaque nata erit ante principalem.*

2 *Iurisdictio delegata an possit esse in pendenti a parte.*

3 *Ius quæsitum electo per publicationẽ scrutinii an vitietur ex protractione electionis post collationem.*

C A P. XXXIX.

SI confirmationem. Nõ diuiditur [*electionis*]idem in confirmatione sniæ.priuilegij,donationis,statuti,transactionis,vel pacti,cu̇ sit eadẽ ratio.nã ẽt talia confirmari petuntur , de confirma.vti.vel inuti.bonę.de re.do.constitutus. de deci.dudũ.de prębẽ.significatum.de transac.c.j. de pac. c.ii.& iiij [*Potestatem*]quærit Ioa.mo. si metropolitanus delegauit,dũ vacaret ecclesia cathedralis , confirmationem,vel infirmationẽ electionis in ea fiendæ, prout de iure fuerit,& postea fiat electio,super cuius confirmatione delegatus procedit, an processus valeat . arguit ꝙ non per decre.vlti.de rescrip.& ff.de iudi.l. non quẽad. vbi dicit esse casum,nã ibi ponitur differentia inter iudicia & contractus & obligationes eorũdem principales, 1 vnde†obligatio fideiussoria,quæ accidit principali , põt præcedere principalem,non tamen ipsa accessoria vsq; quaque nata erit ante principalem.Sed erit in pendẽti . secus in iudicio.i.potestate iudicandi,sic ibi sumitur. sicut & in l.iudicium.ff.de iudic.quã iudicandi potestatẽ debet præcedere existentia causæ,cui adheret commissio,sicut sui accidens.Ostendit hoc per naturalem rationem.nam esse album.præsupponit esse per naturã substantia est enim prior natura omni accidenti. sic & in esse moris.nam bene viuere præsupponit viuere.nã gratia,quæ habetur beate viuere,non destruit naturam,sed perficit,ergo eã præsupponit.oẽ enim perficiens præsuponit perfectibile.alias non haberet in quid ageret . sic dicit in esse rationis,vt est commissio negotij,cũ enim committere sit causæ cognitionẽ indagare,& hæc indagatio per esse rationis præsupponat causæ existentiã , q̃ ĩ qõne proposita tpe cõmissionis per archiepiscopũ factę nata non erat,ergo non valuit,all.ff.quod cuiusque vni. iiẽ eorum.§.sed si.ita dicit ẽt id bene probari per decre. Romana.j.de off.or. in ij.& iii. respon. nã citatio , q̃ est exordiũ actionũ instituẽdarũ,insti.de pę.te.li.§.vlti. debet fieri iure iam creato.š.e.bonæ.ij.in fi.fortius & commissio ẽm eum.hoc fortius,ego non capio,pro Ioanne tñ facere vr̃,eo.ti.cũ concessa.& de rescripi. literas. & š. de eccle.ędi.ad audientiam.ij.in fi.cum cõcor. & de cõces.præ.c.vlti.in fi.& j.de off.leg.c.pe.§.vlt.satis potest dici contrarium,cũ delegentur futura negotia per vniuersitatem causarum.j.de hære.per hoc.ff.de iur.om.iu.l.solet.& l.seq.& quod licet in toto & in parte.vt ibi & š.de off.le.pastoralis.§.i.delegãtur ẽt p priuilegiũ. j. de priuil. c.i.§.& idipsum.decre.vlt.š.de rescr.duplici rõne. nõ ob. primę qa ibi præiudicatur ordinaria ptãti.hic non,quia ordinarius.cuius erat cognitio,ↄmittit.itẽ ibi nõ extenditur ad futura qa de his nõ cogitatũ.hic vero cogitatũ & expressum.& sic ẽt respondetur ad cle.d̃ras.lex non quẽadmodũ,non ob.Quia verũ est,vt ibi no.ꝙ iudiciũ,qui est actus triũ personarum iudicis,actoris,& rei, non potest esse in pendenti,non sic in iurisdictione,vel eius cõmissione,vel delegatione , quæ nec est iudicium. vel de actis iudicii , vt scripsi post Inno. & Host. de proba. qm̃ in gl.ma.ver.alij dicũt.& q̃ de sui natura datur ẽt ad futura,qđ patet in ordinario.& est ẽt in pẽdenti in delegato pp clausulas generales alternatiuas ↄditionales,vt patet de rescrip.c.pastoralis.ad fi.& facit,qđ ibi no. in vlti. gl.& ad idẽ,eo.ti.š.eo.lib.c.ii.& j.de offi.dele.cum plures 2 cum si.item ꝙ † iurisdictio delegata possit esse in pendẽtia parte,de fo.competenti.licet.& c.ex tenore.de rescr. ceterum.& c.ex tenore.& c.ex parte.š.& c.si autẽ . & ca. plerũque.de resti.spo.audita.sic & procur. datur etiã ad futuras.š.de procu.non iniuste.in prin.licet secus in decreto actoris,vt præ.§.sed si ita.vel aliter soluitur , vt ibi ĩ gl.qđ dr̃ pcedere debere existẽtiã cãæ, fateor quo ad exercitiũ iurisdictionis ↄmissę,decre.Romana.de qua vide, quod ibi dicã super gl.certus.prohibetur ↄmissionẽ futurarũ appellationũ nõ simpliciter,sed in diocesi suffraganei,sup quo. fundatur ꝓhibitio,vt ibi patet in prin.& dicam ibi in prima glossa, ibi etiam est causa subditorũ suffraganei,hic vero ipsius suffraganei.plus dico,ꝙ sacit ꝓ,cũ id permittat,vbi id habeat consuetudo . ergo id agere non est ↄ rei substantiã,quia id non posset consuetudo,vt no.š.eo.lib.de consue.c.ii.in cle.e.ti.cum ↄcessa. est ratio ambitionis,quæ hic cessat.in decre.vlt.de ↄcel.p̃bẽ.§.vlti.fraudabat ↄcilium latera.hic vero expediri põt per hoc eitus ecclesiæ ordinatio , vt si archieps se haberet necessario absentare,& forsan vicari⁹ eius ad talẽ causam sufficiens non esset, fateor tñ, ꝙ etiam abusus esse posset in tali commissione , q̃ ex causa non ex primo, ne doceam malignari,fortius autem in ẽpo sic cõmittente pdicta procedunt nunciari per competentẽ iudicem aditum per applonem vel q̃relam[*si sit*] suppleri põt maxime,quia etiam canonica, licet ex alio capite irritetur,non tñ ex prædicta snĩa canonica. hic tractat 3 Ar.an †ex protractione electionis post collationẽ vitietur ius quęsitum electo per publicationem scrutinii, de quo dixi.š.e.publicatio.in x.q.¶Prima gl.summat & alleg.duo antiqua iura.¶Gl.iiii.ponit v.exempla.¶Vlti. gl.no.quærit,& sol.¶In vlt.gl.ibi,hoc.o.§.j. hanc.& l.si præses.vide in regula in pœnis.& ibi,si ex testõ. vide de cau.pos.cum ecclesia.super glo.hoc sumptum.¶In gl.j. in fi.& est huius iuris ratio ẽm Io.mo. quia in separabilibus inutile adiectum non vitiat , quod erat vtile, de hoc,j.de reg.iu.vtile.

S V M M A R I V M.

1 *Capitula , quæ vacationis tempore male ministrant bona communia,peccant,tñ non incurrunt pęnã constitutionis,c. quia sæpe.*

2 *Iactura & damnum differunt.*

3 *Pœnitens celebrare non potest ante finitum tempus suspensionis a canone.*

4 *Obligari nemo potest ad impossibile.*

5 *Monacus delinquens conueniendus est non ecclesia.*

6 *Furtum committitur frequentius in modicis,quàm dolus.*

7 *Iniuria ecclesiæ non remittitur per prælatum.*

C A P. XL.

QVia sępe. Diuisio super j.glo, & hęc dictio sæpe, duas, vel tres vices comprehendit,in Aut.de test.§.quia vero.vbi no. Arc.facit.xxv.q.ii.ita nos. in principip.& quod ibi no.Sed de hoc non interest,quo ad hũc casum[*capitula*]forsan hoc respicit ecclesias seculares.š. c.cõgregato.in prin.Et ꝙ de conuentu sequitur,respicit regulares.š.de sta.mo.c.ij.§.vlt.in prin.[*dimissa*] de distinctis loquitur non de cõibus ẽm Arc,quid alias,vide no. in cle.c.i.statutum.in iii.gl.fatetur ergo Arc. ꝙ mortaliter 1 †peccant capitula,quæ vacationis tpe male administrant bona cõia,pœnam tamen huius constitutionis,

nis quæ de ipsis non loquitur, non incurrunt, ꝙ bona cõia administret collegiũ, probatur. ff. qđ cuiusque vni. sicut. §. ĩ. deinde. re. ca. ij. ne se. va. c. j. & qđ ibi no. Inn. [*obuenientia*] vñcũque in cle. eo. ti. statutũ. & ĩ. eo. vbi periculũ. § promissionis [*reseruari*] ita ꝙ intacta successori reddantur, vt in c. nõ licet. qđ all. gl. Sic & possessor hẽditatis ipsius bona ꝯseruare nõ dẽt dissipare. ff. de pet. hæ. diuus. in prin. idẽ in curatore bonis dato. ff. de mu. & ho. l. j. §. vl. [*custodes*] ergo custodire debẽt nõ ꝯsumere. ff. vt in pos. le. is cui. & de talibus debẽt futuro successori plenã reddere rõnẽ. ĩ. de cle. ægro. c. vno. §. pe. ẽm Arc. [*occupant.*] i. distrahunt, & ponitur in mala parte. de hoc. ĩ. eo. gñali [*surripiunt*] sic xij. q. ij. de laicis. & expone. i. latẽter rapiũt, siue tollunt. xij. q. v. sicubi. Sed dam. vj. ponitur pro falsa suggestione. ibi, princeps & satrapæ. surripuerunt regi, dilapidabant, indifferenter vel prodigaliter erogãdo, & pp hoc ẽt plauus deponit. ĩ. de sta. mo. ca. ij. In fi. [*consumunt,*] necessarias ergo expensas, puta in salario officialis peos fieri nõ prohibet ẽm Arch. qui inducebat, qđ no. in cle. e. ti. statutũ. in fi. j. respon. [*iacturam*] differt a dãno, q a †iacturã patimur sciẽter, & vltro, vt patet in his q̃ pp tẽpestatẽ res suas iactãt. j. q. vii. dispensationis. ff. ad l. ro. de iac. l. j. & ij. Dãnũ vero fit nobis nesciẽtibus, ad id. ij. q. i. in primis. de iniu. olim. & c. in nostra. ff. ad l. aqui. l. i. C. de iiur. l. dñm. Et dr̃ dãnũ a diminutione a patrimonij. ff. de dã. inse. l. iii. & hoc respectu iacturã ĩcludit [*ausus*] quasi prauã audaciã. eo ipso. i. sine alio hoĩs adminiculo [*& beneficijs*] qd operetur in monaco hæc suspẽsio, dicit hic Arc. id, quod scripsi post Inn. & Ho. de simo. dilectus. ij. suspẽsi. ĩ. e. ver. prouisionis. & ĩ. e. vt pteritæ. & xvi. q. vj. placuit. sic & hr̃s punit, vt nõ detrahat quartã ĩ re, quã subtraxit. ff. de his, qb. vt indi. l. rescripta. ff. ad l. Fal. l. Pau. in auth. de hær. & fal. §. vt hic nobis. idẽ in legatario, q legatũ pdit, si rẽ legatã subtrahit. ff. ad l. Fal. l. l. §. i. C. de le. l. nõ est dubiũ. ¶ Quærit Arch. an si isti sic suspensi ĩ suis ordinibus celebrant vt prius, efficiantur irregulares. arguit ꝙ sic, ꝙ pp crimen sunt suspensi, & sic celebrando fiunt irregulares. ĩ. de re iu. cũ ętemi. ĩ. de sen. excom. c. j. ad finẽ. ante 3 †finitũ enim tp̃s suspensionis a canone ẽt pęnitens celebrare nõ p̃t vt ibi, qa tñ hoc nõ ad certũ, sed indeterminatũ tẽpus suspenditur. s. quousq; pęniteat. vr̃ aliqbus, si celebrat, ñ sit irregularis. huic ob. ij. q. v. presbyter. vbi ad suspẽdentis arbitriũ dẽt satisfacere. Arc. dicit, ꝙ ibi loqtur, qñ sñialiter est facta suspẽsio hoĩs, nõ forte iuris. vñ dicebat Inn. ꝙ potius videbatur sñia Dei, q̃ canonis, qñ suspẽdebatur, quousq; satisfaciat, vel quousq; pęniteat, quare licet post pęnitentiã celebret, & si prius celebraret, irregularis non esset, vt no. ipse in decre. si celebrat. & dicit Arc. ẽm hoc dici posse, ꝙ tali suspensione durante eligãt pſonã idoneã, ex hoc electio non irritabitur, cum hoc non sit iure cautũ, nec ob. iura, q̃ videntur ꝯria, quia intelliguntur de excõicatis, suspẽsis, vel interdictis ab homine, vel a iure, quod non est hic, vt dictum est. Subdit ẽt Arc. ꝙ decre. ista fauere vr̃ opinioni dicentiũ tales raptores excõicatos p. c. xii. q. ii. de laicis. vbi dicit, anathema ꝓlatũ est. Sed Hug. & Lau. exponũt. s. ꝯstitutũ est, vt ꝓferatur, qđ probant p verti. ibi. si quis post. ad idẽ ea. q. hæc huius. in fi. & nõ licet, vel loqtur. c. de laycis. qñ layci indebite occupãt bona prælatorum defunctorum, ꝯ quos anathema prolatum est. & ibi dr̃ excõicetur, respicit actũ denunciationis. plene ꝯcor. de offi. deleg. venerabil. ĩ. de cẽ. q̃q̃. de sepul. c. i in fi. 2. q. i. per totũ. iñ vt dicit Arc. hoc intelligebatur. & si nõ fuisset adiectũ, qa verbũ restitutionis plenã habet significationẽ. ff. de vsur. videamus. §. in Romana. & in verbo, restitutionis oĩs vtilitas actoris ꝯtinetur. ff. de ver. sig. cum prætor, probat hoc decre. ĩ. de censi. q̃q̃, coniuncta cum decre. cle. vlti. eo. tit. vt ibi no. in gl. pen. [*restituerint*] in monaco hæc pęna commutabitur in corporalem, qua perfecta intelligetur restituisse, & constitutioni satisfecisse secundum Arch. al- 4 le. ꝙ † quis ad impossibile non potest obligari, de regu. iur. non potest. Ad primum adducit. 14. q. 6. c. i. & quod 5 ibi no. nam † monachus delinquens conueniendus est non ecclesia, sicut seruus, qui deliquit, & non eius dñs. C. de nox. l. pe. & vlt. ad hoc. 3. q. 4. nulli. & xi. q. i. de persona. & quod vtrobique no. Et quod no. ff. de off. procõsu. obseruare. §. proficisci. in gl. i. in fi. Et quod no. Inn. de priui. cũ olim pp. in glo. & male. & monacus dr̃ seruus. 54. di. nullos. & no. xii. q. i. nolo. in gl. nũquid. ꝙ ergo de seruo dr̃ & de monaco dici põt ẽm eũ. ¶ Glo. prima summat & obiectionẽ soluit & remittit. scđo quærit & soluit, solutionẽ reprobat. ¶ Gl. aliud. alle. duo iura diuersa, de diuersitatis ratione quærit, & soluit, & solutionẽ iustificat. ¶ Gl. non credo. respon. per. q. ¶ In prima gl. ibi [*vallatis*] & primo narrat factum reprobum. secundo motiuum. exprimẽs illud punit. ibi, nos ipsorum. tertio tollit obstantia ibi, nõ obstantibus. Et ibi ad titulum, quia ad nullã de illis partibus, quas distinxi sup rubrica de ele. ĩ. ¶ In gl. lxxv. ibi illud. & c. hæc hui⁹ placiti. ibi [*relatiuum qua*] & est si. ĩ. de præben. pro illorũ. ibi. quod prouide. vt ibi dixi, & ibi Arch. contra & Io. mo. in additione, cum capitulũ vt administrator legitimus alieno noĩe administret, ꝙ si suo facere vellet, malefidei possessor esset, q non præscribit. ĩ. de reg. iur. possessor. ¶ In glo. prouidebitur. in fi. idẽ Io. mo. ĩ. in glo. aliud. ibi [*in beneficiis*] vide, qđ notaui in cle. de pęnis cupiẽtes. in gl. nota nouã, ad finẽ, & ibi opponit [*propter latrocinium*] ẽm Arc. qui all. 87. di. ĩ religiosum. 23. q. 3. iustum, & 25. q. i. violatores. ff. de ru. incẽ. nau. l. 3. §. senat⁹. Io. mo. dicit, ꝙ hic peccat vt iudex, vel administrator legitimus. ibi peccat vt priuatus. ¶ In gl. ipsis ibi [*erat*] Arch. repetit, quæ dixi post Inn. & Ho. de ꝯta. & quali cũ bonæ. & vide, quod no. in cle. de deci. c. j. in gl. sic suspẽsis. ¶ In gl. ẽt. ibi [*omni*] recitat hic Arc. opi. Hug. q dicebat, in restitutione tã modicũ forte attendẽdum est in paupere, sed non in diuite. Sed Lau. simplr̃ dicebat, forte in talibus tam modicum nõ ponderãdũ. hoc notant. 3. q. x. c. 2. Et in fi. idem Arc. alle. ea. cã. q. ii. si episcopus. ibi. integerrime. nõ ob. ꝙ inter coniunctas pſonas nõ curamus de modico. ff. de impen. in re. do. fac. oĩno. de do. inter vi. & vxo. vtrũ, quia hoc modicum delinquentium & quia talia frequẽtabant, facit, quod no. 6 ff. de dolo. l. ꝙ † frequentius committitur in modicis furtũ, q̃ dolus. ¶ In gl. no. credo. ibi [*sufficere*] idem Arch. ẽm quem non prodesset prælati remissio, vt hic verba sic su- 7 mãtur amare in odiũ delinquentiũ, alle. quod no. de † iniuria ecclesiæ, ꝙ non remittitur per prælatum. 23. q. 4. si is. de sen. excom. cum desideres. & c. cõtingit. & quod ibi no. Inn. Item dicit, hic est pęna iuris. quæ nõ tollitur, nisi per illum, qui induxit. remittit ad ea, quæ dixit. ĩ. eo. c. j. in fi. pro & contra. ĩ. de rescri. statutũ ẽm. §. si quid. cum concor. ¶ In gl. multum ibi [*gallicanus*] memor sum ante hanc decre. illarum partium socios habuisse, qui dicebant, canonicatuum suorum redditus duplicari, cum vacabant ipsorum ecclesiæ.

ADDITIO.

a ¶ A diminutione patrimonij. Adde hic, quæ refert Card. in cle. j. §. ciuitas. de pęnis.

SVMMARIVM.

1 *Grauamen exprimi debet, quando appellatur ab interlocutoria, si vero a diffinitiua appelletur, sufficit dicere, appello ab iniqua sententia.*

CAP. XLI.

Constitutio. [*Formam*] in specificãdo & iurando opponunt. opponendo crimina vel defectus. qđ dic, vt in cle. eo. ti. constitutionem [*nisi*] negatiuam sequitur. vnde ponit, non excipit, remissiones dedi. ĩ. eo. li. de constit. c. i. in fi. [*in iudicio*] de decre. cupiẽtes. dubitatur, an in iudiciali appellatione locũ hẽat, vt ibi scripsi super versi. appel. ¶ Prima gl. ponit summam, & dicit, quid declarat. ¶ In gl. i. ibi, locum habeat. scđa ibi, qñ vero exprimit secus ĩ iudicialibus. & cãm reddit ibi, cum per eam. & ibi [*extra iudicium*] si. ĩ. de sentẽ. excom.

solet.

solet.in fi.& quod no.ſ.de ſciſ.c.vno.i gl.fi.¶In gl.de ap.
1 in fi.hoc intendit,ꝙ † ſi in iudicio appellatur ab interlo
cutoria, exprimat ut grauamen, ſi a diffinitiua ſufficiat
dicere appello ab iniqua ſententia.vt ibi.¶In glo.vlti.in
fine.a leg.Ioan.mo.& Archidia.C.de appe.præcipimus.
C.de teſtancimus.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſiæ vacanti debet dari procurator, vel adminiſtrator, vel viſitator.*

2 *Libera & generalis quid in ſe habeant.*

C A P. XLII.

IS cui. Primo tractat de his, q̃ ſunt iuriſdictionis. Sc̃do de his q̃ ſunt ordinis.ibi,illa qui papę[ſeu]nõ refert ergo † an
2 eccleſiæ vacanti detur procur. vel adminiſtrator,vel viſitator,vt hic & ſ.de ſup.ne.præ.c.fi.cũ concor.[*Cathedralis*] factũ ponit, nã idẽ in alia eccleſia ſcd̃m
Arc.hoc verũ nõ attento ver.cui ſolum.quoad quẽ ſtat
proprie,quia ſecus in aliis,ſtat ẽt proprie pp finẽ capituli eccleſiæ vacantis.Io.mo. [*cui ſoli*] interpoſitio aliũ caſum ſoluens[*commiſſa*]an ſit talis ↄmiſſio, ſi fiat electio,
videatur per id confirmatus.ponit hic Arc. opiniones,
quas vide e.ti.cũ nobis olim.i gl.pe.& ſuper illa.immobiliũ.de quo adiutore dic,vt ſ.de cle.ægro.ca.vno.§.pen.
Arc.dũtaxat vr̃ hic tolli,quod no.lxxj.diſt. fraternitatẽ.
qđ no. Arch.ſ.de ſup.ne.præ.c.fi.ꝙ talis non poſſit licentiare clericũ eccleſiæ.de c.ſatis,dixi.ſ.c.ſi Abb.ſup.i.glo.
[*recepta*]hęc litera probat ↄfirmatũ alienare poſſe imobilia ſeruata iuris ſolennitate,ſicut poſſet ↄſecratus[*iuriſdictionis*]de his de off.or.conquerente.& c.dilectus. per
Inn.& ſtã.mo.c.j.Ar.[*fuerit epiſcopus*]ſi ergo fuerit eps̃.ẽt
illa poterit[*epiſcopos*]de conie.ec.vel alt.aqua. ¶Gl.ſ.alle.
duas gl.ↄrias.& quo ad certũ caſum non curat. ¶Sc̃da
gl.reſpõ.per q. ¶Gl.puta rñ.ꝑ qõnẽ & ſol.¶Pe.gl.primo
remittit,ſecundo quærit & ponit opi.Cõpo.ad qõnem
& ad caſum aliũ.In gl puto.ibi.[*ex quo*]in fi.vẽdit tutor
ſine decreto veſtes attritas & corruptas,quæ ſeruãdo ſeruari nõ poſſunt,& animalia ſuperflua.& ibi[*ſi idem*] nõ
haberẽt noĩa diuerſa codicilli & teſtm̃,ſi idẽ eſſent.i gl.
pe.ibi,& qa.vide ne.præ.vices ſuas.c.ij.ſuper gl.ii.¶In gl.
j.ibi magnæ gl.& facit,quod no.Hoſt. in ſum.de iureiu.
§.quis poſſit.ver.in rebus.ad id facit.ſ.de ſup.neg.prę.grã
2 di.vbi † coadiutor habet liberã & gñalẽ,& ſic ẽt no.7.q.
j.c.i.in vl.gl.quid autem aliàs veniat in libera & generali
hr̃.ff.de procu.procurator cui.& facit.ſ.de procu.qui ad
agendũ.in fi.Goſ.ſ.de tranſla.ↄſigit. & de his quæ fiunt a
præla.nouit.dicit,ꝙ habet gñalem,ſed non liberam.Sed
Vin.in præ.c.nouit.& de retemp.edoceri.dicit,ꝙ habet liberã,vbi habet conſenſum capituli,aſs non,niſi in caſu,
de his quæ ſi.a præ.paſtoralis. vel niſi papa cõmittendo
ſpãliter hoc exprimeret,vt hic & præ.c.grandi.¶In gl. ii.
in fi.idem Arch.all.C.de oſt.eius qui vi.al.iu.ob.l.i. & ij.
& ff.de tute.l quæſitum.¶In iii.gl.in fi.& ibi patet,ꝙ ille
conferre pt̃ beneficia ſpectantia ad collationẽ ep̃i,& pp
id poſſet ceſſare ſuppletio gl.ſi illud ſoli reſpiciat plenã,
& liberã,qa iã plenã vt ipſe papa,ali⁹ nõ ↄfert.¶In gl.pu
to.ibi alienare.donare pro ſua voluntate non põt ẽt fructus vel mobilia.cũ nõ ſit ſpõſus, nec prelatus eccleſię.
1 4.diſt.presbyteri nec facit fructus ſuos.ſed debet oia reſeruare futuro ſucceſſori.xii.q.ii.hic huius.ſ.e.quia ſępe.
& de adminiſtratione tenetur reddere rõnẽ.ii.q.7. quapropter.ii.q.iii.c.i.de pac.qualiter.ſm̃ Arc.q tñ fatetur,
ꝙ talis de bonis eccleſiæ habebit quotidianas expenſas.
ſ.de cle.ęgro.c.i.§.pen.Et ꝙ adminiſtrat & diſponit ſm̃
formã decre. grãdi.de ſupp.neg præla.ff.de procura.cui
¶ In gl.pe.in fi.all.tamen ibi de app.vt noſtrum.ff.de ac.
poſſ.qui abſenti.ſ.de conceſ.præben.quia cunctis.

S V M M A R I V M.

1 *Benedictio an quolibet die dari poſſit,& an ſit iterabilis.*

2 *Diſtributiui cuiuſque natura talis eſt,ꝙ ſi ei poſtponatur negatio, remouet illud,quod ſequitur pro quo diſtribuit.*

3 *Diſcordia quid ſit.*

4 *Legatum factum filiabus non comprehendit filios,ſed filijs factum comprehendit filias.*

5 *Fœmina petens veniam ætatis propter pudorem & ſexus verecundiam non cogitur publico cætui,vel principi demonſtrari.*

6 *Perſonæ integri ſtatus promouendæ ſunt ad honores.*

7 *Maſculos & fœminas iura ſæpe æquiparant.*

8 *Domus exuſta ignoranter vendita pars dimidia & minor æquiparantur.*

9 *Priuilegia diuerſa diuerſis caſibus contra ius commune conceſſa miſcenda vel extendenda non ſunt.*

C A P. XLIII.

INdemnitatibus. Concor. de iureiu. & ſi Chriſtus.ad finẽ.Arc.[*diſcordia*]ſ.e. quorundã nulla ſup.vt ne ſit ↄdictoriũ[*vel monialẽ*]
vocat ex habitu vel receptione.[*tacite*]vide quod dixi de
re.vidua.ſuper i.gl.[*eligendum*]actiue.Io.mo.[*decętero*]aliter enim de iure veteri,vt hic i gl.olim [*Et votis*] cõcor.
lxxiii.di. vota ciuiũ [*appellatione*] pãle contra id qđ hr̃.ſ.
eo.ſi poſtq̃.tamẽ aduerte,quia hæc decre.in hac parte loquitur,qñ tertia pars,vel minor appellat,in § cæterũ. loquitur,qñ appellat minor pars capituli in appellatione
igitur.q̃ interponeretur ab alio,cuius intereſſet,ſeruarẽtur alia iura[*officio*]quærit Arch.an repellatur monialis
tertię partis coadiuuare volens officium iudicis ipſo volente,puta quia probationes offert, quia illa eſt ineligibilis.vel ab illis electa.q̃ illã eligere non potuerũt,cũ de
iure ſpãli ad alias pertineret electio,vel ꝙ eſſent excõicatæ,vel interdictæ,quæ non potuerunt eligere. & ſic per
hęc informabitur ipſe ſuperior in confirmãdo vel infirmãdo.dicit,ꝙ admittetur.ſ.e.ſi qñ.§.fi.cũ hoc hic prohiberi non videatur, imo ex quo reſeruatur accuſatio &
denunciatio.fortius talis coadiuuatio.maxime cũ ſua interſit bonã habere pręlatã.facit ad hoc,vt lite pen.c.ij.in
fi.licet ergo talẽ coadiutorem facere.ar.xxx.q.v.iudicantẽ.inſti.de act.§ curare.nã coadiuuãs nõ vr̃ facere actũ
iudicialem,nã in decre.qm̃ ↄ.ſ. de probation. iſte actus
non ↄputatur inter iudiciales ſm̃ eũ.[*Si alias*]i.d.aliàs,q̃
ↄſideratione numerari,probat hæc litera voces.al.inhabiles ↄputãdas vt proſint,ſuper quo vide,qđ no.in clem.
e.ti.qđ circa.i gl.pe.[*benedictio*]qſtio talis benedictio ſim-
1 plex ẽ.Et † an quolibet die dari poſſit,& an ſit iterabilis,
no in cle.de ſta.mona.attẽdentes. § ſtatuimus.in glo.ii.
[*impendatur*]ſi ſunt ſolitæ benedici,ꝙ dic.vt in præ.§.ſtatuimus[*a dignitate*]nõ ꝙ abbatiſſa dignitatẽ habeat[*ſtrepitu*]ſm̃ auctores ſtrepitus idem eſt, ꝙ frequentis populi ſonitus,ſiue clamor,vel tumultus. & habes ſi.v.q.4.in
loco. Arch. Et figura nõ dicit ſimpliciter & de plano, &
ſuper hoc,quod no.in cle.de ver.ſigni.ſæpe.in v.gl.[*Spiritualibus*]de maio.& obe.dilecta.[*temporalibus*]fructus colligendo & ſeruãdo,ſed nõ alienando,niſi illos ẽt ſeruãdo corrumperentur. C.de adm.tu.tancimus.in fi.[*in terras*]faciendo coli,iuramenta & fidelitates accipiendo a
vaſallis & conſimilia ſm̃ Arch.in hoc vlti. ſcripſi ↄriũ
poſt Inn.& Ab.e.ti.nihil eſt.in fi.qui dicunt,nec obediẽtiã a ſubditis, nec iuramẽta a vaſallis ꝑ talẽ adminiſtratorẽ recipi poſſe[*penitus*]concor.ſ.e.nihil.in fi.ſ.de accu.
c.vlti.in fi.& ſi ↄriũm faciat,non tenebit,de do.& cõtu.
veritatis.in fi.& dicit Arc.hanc literam generaliter intelligendã,vt loquitur no.Hoſt.in præ.c. veritatis[*Recipiat*]
non dicit eligat.vide,quod no in cle.de iudi. diſpendioſam.in gl.nunquid,de quo hic Arch.dicens,ꝙ nõ vitiatur ingreſſus,ſi ad monacatum quis eligatur [*nominata*]
de publica notatione remittit Arc.ad no.lxiii.di.ſ.quanto.in gl.ex hoc.& ſ.de poſtulatione, bonę.i in fi. vbi latius per Inn.Cõpo.& Goff.[*Quomodolibet*]vna dictio,ſic.
ſ.de cleri.egro.paſtoralis.§.pe.de ſepul.c.i.ad fi.de ſur. vt
officium.§.cõpẽſcendi.alibi dicitur quolibet modo.i.di.
de his clericis.& dicit Arch.ꝙ eſt diſtributiuum modorum,& exponitur.i.quocũque,vel quolibet modo.dicit
2 etiam,ꝙ † natura cuiuſque diſtributiui eſt hæc, ꝙ ſi ei
poſtpo-

poſtponatur negatio,remouet illud,qđ ſeqtur,ꝑ quo di ſtribuit.valet ergo tm̄ hic,quantū nullo modo quæratur.In hoc caſu qñ facta eſt a minori tpe numero ad cordiā.facile enim in collatione zeli & menti tibi inui cē inferrent opprobria reuelarentq; ſecreta.Valerius ad Ruffinū i diſſuaſione ne vxorē ducat & an fuerit meus Valerius heſito.ſic dicit ſm Thomam.in manipulo qs mulieris garrulitati aliquid ɔmittat,q̄ id ſolum pōt tacere,qđ neſcit.Et Hierony.ad Pauli.G.hanc garrula anus, hanc ſophiſta verboſus.Prouer.vij.mulier garrula & vaga,quietis impatiens.[*Decernimus*]nō dici permittimus, vt non fiat.quare non ſolū releuantur, ne facere teneātur.imo ēt præcipiūt,ne faciant forte propter rationē proxime dictā,concor.j.§.ſed cū eas.& j̄.de iudc.mulieres.§.cæterum.Sed opponat,quod poteſt,quaſi non dederit poteſtatem de indigna eligenda.ſ̄.e.ſi cōpromiſſarius.§.j.lo.mo.aliter,Arch.ꝑ no.de præb.dilecto.in glo. ij.[*Si maior*] repete pars ſe opponit elec. per formam cōpromiſſi.¶ Poſtremo.forſan in prima cōpoſitione huius decr.iſte.§.erat finalis ſed poſtea ſequentes fuerunt ſuperaddi. vel eſt hoc poſtremū in ſtatuēdo.nā quæ ſequuntur,veniunt prorogando & declarando,ampliando& proteſtando,vt in j.gl.[*Euocari*] no quia alios nō ligat hæc conſtitutio.[*Diſcordia*]inexpiabilis & grauis culpa diſcordiæ,nec paſſione purgat.xc.di.neq;.Iſido.ethy. ſeditioſus eſt qui diſſentiones aīorū facit & diſcordias

3 gignit.† Diſcordia eſt aliquorū diſſenſio , quod amoris vinculū colligauit. Concordia eſt conuenientiū in rectitudine aīorū indirupta quædā & iuſta cōplexio.[*Canonici ſeculares*] qui ēt talibus ſunt qñque permixti,vt in decr.electa.de maio.& obe.in prin. Et qñque hic recitatur illud elegans dictum abbatiſſæ talis publici collegii, quæ cū principi quærenti de numero collegii.Rñdiſſet canonicos eē.xx.& canonicas.xl.& princeps dixiſſet,numerū debuiſſe co[n]uerti.Quia melius ſufficiebant.xx.fęminæ.xl.viris.q̄ econuerſo.ſecundo rñdit illud ſalua ipſius reuerētia fuiſſe peroptime ordinatū,vt ſ.pro.xx.canonicis eſſent.xx.canonicæ,reliquę.xx.eſſent pro hoſpitalibus,quo riſo lætatus princeps conceſſit illi gratiam quā petebat [*Statum*]qui condemnatus vř.18.q.ij.perniتioſam [*approbare*]concor.concil.Vienē.de ſta.mo.anē dente.ver.illas quoque.¶ Prima glo.diuidit & ſummat. gl.j̄.de.& ſequens.duo.q.¶ Gl.hæc intelligo.rñ d.j.pars ꝑ qōnē.ar. poſſit opponi nullitas voti. & hæc pars tria facit.primo ponit tres opi.ſecundo defendit primam. tertio illā impugnat,& vltimā impugnationem approbat. ſecunda pars format & ſoluit duas quæſt ¶ Glo.non ſic ponit diuerſitatem & ipſius rōnem.¶ Gl.aduerte. quærit & ſoluit.¶ Gl.non ex hoc. primo docet reprobatam opin.ſecundo ponit aliā opinio. quā reprobat.¶ Gl.qđ ſi.q̄rit & ſoluit.¶ Gl.ſatis.qōnē ſoluit alternatiue ¶ Glo. aduerte quia.rōd.per quæſt.& ſoluit.¶ Gl.no.electio.facit duas æquiparationes.& ſoluit,quare tertio caſu non fit æquiparato.¶ Gl.no.ar.pro opi.& rñdet.¶ Gl.§.iſte dicit,vñ ſumpta fuerit pars illa.¶ In gl.§.iſte.ibi ſi ita ſup.

4 ſit ſcriptū.ibi dr̄,ꝙ † legatum factum filiabus nō comprehendit filios: ſed factum filiis comprehendit filias. eſſet cm̄ exemplo peſſimum ſub fęminino maſculinū

5 comprehēdi.¶ In gl.j̄.de.ibi.l.ij. fœmina † petens veniā ætatis ꝑꝑ pudorem & ſexus verecundiam non cogitur publico cætui,vel principi demonſtrari.¶ In gl.j.ibi[*ſepta*] idem lo.mo.aliquis diuidunt in octo faciēdo duas partes de prima,aliqui in duas & ſecundam in ſeptem, poſſet ēt diuidi in tres.in conſtitutionis cauſam,conſtōnem & conſtōnis declarationem.& ſecunda tunc diuiditur in vj.vel in v.¶ In gl.j̄.de ſtatu.ibi[*puto*] idem Arc. & ibi [*minor* 10.] licet in ætate differant,in profeſſione conueniūt hodie:nam & in illis requiritur expreſſa , vt in cle.de ſta.mon.ne in agro.§.ſane.ij.¶ In glo.eligi.ibi [*a Papa.*] vide quod no.in cle.eo.tit.c.j.in gl non prohibet.Et in fi.Arch.contradicens per illud.c.qđ poſtulari poteſt ab ep̄o,cum non habeat curā.ſ̄.de pœ. & re.noua.qđ non credo ꝑ no.de ma.& ob.dilecta. ¶ In gl.oli. ibi[*ſexagenaria*]alibi dicitur,ꝙ quadragenaria.lxxviij.di. nemo pal.eſt.& lo.mo.dicit,id expreſſum in authen.de ſan.epi.§. presbiterorum.§.ſe.col.ij.& habetur.C.epi.& cle.auth.dyaconiſſam.in fi.idē lo.mo.& idē Arch.& ſic ratio ſpecialitatis ſm eum fragilitas ſexus.nec ob. C.de his q ve.ęta.l.ij.& quod ibi no. vbi venia datur mulieri. xviij.anno.maſculo xx.q̄a illud in adminiſtratione proprij patrimonij,hic in eccleſiaſtica dignitate.Dic,ꝙ hęc dependent a principum voluntate.¶ In gl.no.ꝙ ibi[*vltra annum*]quod dic vt in cle.de regula.cos qui.& vide,qđ ibi no. in gl.ij.& in gl.integrū.ſunt & alij duo modi, qui patent per decre.ɔſulti.ſ̄.de regu.& per decre.vidua. co. ti.¶ In gl.ſi ih fi.& c.ſcriptum.¶ In gl.hoc intelligo. ibi [*vel delere*]vide quod ibi no.ſm ꝙ ibi dicunt aliqui probari ɔriū,ſi excōicati ſupprimantur,depoſiti deleantur, ſed ſatis eſt huic opi.ꝙ nomen ſupprimitur de numero,vt.ſ.pro eo tpe nō dicatur de numero. Et ibi ab ipſis. v.de hoc Arc.j̄.§.ſi qua,vbi olim hoc tenuit , ſcilicet ꝙ valeret.Sed poſtea mutauit,vt vidi i ori.& ibi [*reguntur*] facit.xviij.q ij.qui religioſis.&c.in decima.¶ In gl.ex forma.ibi[*nata*]q̄ repellitur ēt ab hæreditate ꝑali, de or.co. tuā. Arc.idē in actionibus.lo.mo.aliàs ad idem in auth.

6 qui.mo.na.eff.ſui.§.filiū.col.vij.inducit ēt,ꝙ † ꝑſonę integri ſtatus promouēdę ſunt ad honores.ff. de va. & extra.co.l.cognitionū.§.æſtimatio & ſ̄.de acc.Deus oipotēs.cōſtat aūt,ꝙ eſſe illegitimū eſt no.defectus.ſ̄.de pur. ca.accedēs.& vacillat eius op.ꝙ eſſe nō deb.t.xxiij. diſt. layci.itē cū illegitimus repellatur ꝑꝑ ſuſpitionē imitationis incōtinentiæ paternæ,de fil.presby.literas. & hæc ſuſpitio plus inſit in fęmina,quā in viro.iuxta illud.Inſequitur leuiter filia mřis iter.ergo fęminā fortius repel-

7 lemus.Et † ſæpe iura maſculos & fęminas æquiparant. xx.q.vlt.virgines.&§.ſe.& i auth.de mo.§.ordinationē. in fi.aliàs.§.quæcūque.& §.omnibus.col.j.ad idē.ſ̄.de ſi ta.cal.c.i.§.ꝑterea.ſic inſt.ne putaretur ɔriū ꝑ eo ꝙ iur. lvj.di.& de fil.presby.per totū.de maſculis loquuntur, q non ɔprehendunt fęminas in materia odioſa,de hoc.ſ̄., co.generali.Itē cū religio hoc operetur in maſculo, qđ licite promouetur ad ordines,licet non ad dignitatē, ſupra de fil.presby.c.i.cum mulier non ſit capax dignitatis,vt in illa aliquid religio operetur.Itē plura incubunt maribus ꝑlatis,q̄ mulieribus.ſ̄.de pę.& re.noua. de ma. & obed.dilecta.merito.igitur aptior debet eſſe,cui plura incumbunt.& ibi iuuēculas.vbi de hoc & xxxi.q.i. qūo virginibus,& hic per Arc.vide in cle.de ſta.mo.attendētes.§.ſtatuimus.in gl.puta.¶ In gl.non ſic ibi,poſſunt accedere,ſi pēdeat ſcrutinium,ſuper quo vide,quod dixi. ſ̄.e.licet.in prin.& ibi in muliere.ſ̄.de ver.ſig.forus.ad ſinē,cū concor.¶ In gl.ſic.ſ̄.ibi.cū poſt penna , ſm q̄ iura intelligēdū eſt.quod hic dī ſm Arc.vt ſic dicatur actus extraneus hic,q eſt extraneus ab electione, quæ tūc fit. lo.mo.pro intellectu huius verbi remittit.ff. de duobus reis.duos.in fi.ff.de ver.ob.cōtinuus.i.reſpon.ad l. Iul. de adul.quod ait.§.ꝙ ait lex.C.de teſt.cū antiquitas.¶ In gl. ſic.ſ̄.de concel.ibi ſpāle.ſ.ꝙ non auditur ante cōfirmationē,q auditur poſt poſſeſſionē,hoc dico,ꝙ poſt cōfirmationē regulariter non auditur excipiens contra petētem poſſeſſionē,qui tñ poſtea auditur agēs. quod dic, vt in remiſ.quæ ſequitur.¶ In gl.aduerte.ibi[*in quarto*]quintus qñ electio eſt concors non cooptatur, vt patet i pri. huius partis.ibi.hoc credo.idē Arch.ſ̄.§.ſi aūt.facu.ff.de

8 ɔhenda emp.l.domum. vbi domus exuſtæ ignoranter vēditę pars dimidia & minor æquiparantur,idē in deceptione ꝑcii in venditione.C.de reſcin.venditione. l.ij. ſ̄. de emp.& ven.cum dilecti.& c.pe.idem in caſu de reſt. ſpo.frequens.cum concor.¶ In gl.no.ex hoc.ibi[*ſuperioribus*]vnde no.Arc.ſ̄.§.ſane.in prin.& facit , quod no.ſ̄. de re.iu.ad probandum.in tertia gl.idem Bar. cum Lā. in vē. xxiij.& Dā q.viij.¶ In gl.quid ſi.ibi[*locum habebit*] non ob.ꝙ cum ibi neceſſe ſit eligi nominatum a maiori parte capituli.ergo non procedet ſubiectus partis maioris

ioris.possent enim negare se illū nominasse, vt præalle. c.cū dilecti.itē & si quod nominauerint, constet. Rūdet per decre.ꝭ.e.nulli.& in fi.non ob.quod scripsi.ꝭ.e. cum in iure.in fi.ratio ibi patet.¶ In gl.aduerte quia ibi.§. sane.ibi.idē Arch.licet olim ꝯrium dixerit, quod ꝯriū placet Io.mo.cū in casibus istis maior sit æquitas.alleg.no. C.de fur.& ser.cor.l.si quis seruo.tene cū gl.quia † diuersa priuilegia diuersis casibus contra* ius cōe cōcessa miscenda vel extendenda non sunt.quilibet ergo istorum casuū suo priuilegio sit ꝯtētus. facit ĵ.de re.iur.quę a iure.Et in fi.vide quod ibi dixi super.iii.gl.¶ In glo.ꝭ.e.§.si vero.f.sine strepitu, & figura iudicii.¶ In gl.no.electio,ibi posset valere, et si oēs dissentirent.ꝭ.e.cām.& ibi, cōpromiserunt.ꝭ.e.in causis.ver.propter quod.¶ In gl.antepe. i fi. dic ergo plenius, ꝙ specialia huius ꝯstitutionis sunt. x.Primū de ætate illius, qui in prelatura eligitur.Scdm, ꝙ appellatio duobus casibus non deuoluit, nec impedit officiū confirmatoris.Tertium, ꝙ post electionem attēdunt eligentes ad electū ab aliis.Quartū, ꝙ in duobus casibus exceptio, vel ꝯdictio non recipitur, & post possessionē admittitur actio in hoc vide, quod dixi. ĵ.§. verū super vlt.gl.Quintū, ꝙ in duobus casibus proceditur sine strepitu & figura iudicii. Sed hoc hodie in aliis electionibus cōe, per ele.dispendiosam.de iud. Sextum, ꝙ ante ꝯfirmationē electa in duobus casibus administrat cū certa moderatione.Septimū, ꝙ electio ꝑ minorem parē numero facta ex fictione aliqua valere non pōt. Sed hoc cōe religiosis non mendicantibus. ꝭ. e. quorūdā §.circa.sed & in hoc posset esse strictior spālitas, quia cū in religiosis mendicantibus maribus non habeat locum ille §.circa.vt ibi dixi in prima gl.haberet tñ in fœminis locum iste.§ si qua.Octauum, ꝙ non sit collatio zeli & meriti.Nonū, ꝙ quo ad personalem ꝯparationē non arctat decre.cupientes, electas, eligentes, vel opponentes.Decimum de pęna vocatorum ad instruendū, qui discordiam seminant, vel nutriunt, & per prædicta cōiuncta textui videre potes, quomodo in aliquibus deterior, & in aliquibus melior. & in aliis æqualis conditio marium & fœminarum, de quo satis in spe. de procur.§.j.vbi addenda sunt hæc.Io.Andr.

ADDITIO.

a ¶ Contra ius commune.Vide hic Ioa.de Imo.in l.etiam.ff.sol.ma.per l.ius singulare.ff.de legi.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiscopus si committat in consecrationem an sit suspensus, & non consecrans.*

C. A. P. XLIIII.

PRouida. Si ordinari⁹ post recessum appellationis ad curiā interiectæ in causis electionū epalium nō inquisito, an prauitas interuenerit in recessu procedit, confirmat & consecrat prædicta, non tenet, & ipse ꝑ annum ab eporum ꝯfirmatione & ꝯsecratione suspenditur, & primo ponit ius antiquum.scdo ipsius trāsgressionem, ibi, verū.tertio prouisionē pęnale.ibi.nos [*superinquirant*] hoc verbum fecit dubitationem. ĵ. decisam. Ioan.mo.& Arch.[*non habita*] concor.ff.de transac.cum hi.§.si prætor.ff.de rebus eorum, qui sub tu.vel cu.l.magis.§.si ęs alienum. negotiis episcoporum & superiorū i regularibus, aut ecclesiis non est locus huic pœnæ, quia licet decre.si postq̄.ꝭ.eo.quo ad appellationis deuolutionem æquiparet illas cathedralibus, nil tñ statuit de inquisitione facienda, vel præmittenda post recessum. [*consecrantes*] non puto hac pœna puniri illos duos epos, qui assistunt consecrationi, tum quia vnus solus principaliter consecrat, de sac.vnc.c.vno.in prin.de off. ord. quod sedē, tum quia constitutio punit ordinariū, cuius erat cognitio appellatione cessante.Sed illi non sunt tales, ergo in illis cessat ꝯstitutio, cū ipsi non tenerentur hanc

1 inquisitionē facere, si † archiepiscopus committat cōsecrationē, ipse suspensus est, & non consecrans, ar.ĵ.de ꝑben.si eps.si tñ iste, vel illi duo scirent, appellatum & recessum & inquisitionem omissam, nullo modo ille cōsecret, vel illi assistant, cū participium criminis dānati i ducat participium pœnæ.ꝭ.de sent.excom.nuper.¶ Gl. electi.primo soluit vnū dubium.secundo quærit, arguit pro, & contrarium soluit.¶ Gl.propter hoc.& gl.pe. soluūt duo dubia.¶ In gl.hoc dicit.ibi [*quamuis*] vnde dicit Io.mo.ꝙ licet.ĵ.dicatur de cætero.tñ ante capitulum ita fuerat diffinitum, vt hic dr̄ in facto ciuitaten. ¶ In glo. electio.ibi [*coram papa*] idem Arc.& ibi [*character*] sunt, q negant in episcopali ordine imprimi characterem, super quo vide quod scripsi.ꝭ.eo.libro in prin. proximi. super gl.ii.Et ibi [*executionem*] idem Arch.& Io.mo.in c.proximo.¶ In gl.propter hoc.in fi.Si vero neutro fecit, licet processerit a neutro, sit suspensus.¶ In gl.antepe.in fi.& eo.ti.eos.ĵ.eo.lib.Io.mo.in glo.pen.ibi [*a die*] Arch. cautius loquitur, qui dicit ab hora, & alle.de ap. super eo. ij. vide, quod dicam.ĵ.de præben.statutum.sup gl.est ergo.

SVMMARIVM.

1 *Datio executoris ad prouidendum satis videtur habere vim reseruationis, nec tamen sine decreto afficit ante præsentationem.*

2 *Papa reseruando prouisionem, consecrationem reseruasse videtur.*

C A P. XLV.

SI eo. Primo format casum dubiū, quē secundo soluit [*in præsenti tempore*] id est temporis momento, & vide, quod dixi.ꝭ.de cau.pos.c.i. [*sedis apostolicæ*] & sic respicit successorem.ꝭ.eo.lib.de rescrip.si gratiose. Et quæ de consecratione dic, vt no.ꝭ eo.proxi. [*afficiant*] vide, qđ dixi.ꝭ.eo li.de rescrip.tibi qui super eodem verb. ¶ Prima glo.ponit summam, quid causam dedit, & quid determinat.¶ Secunda gl.quærit, arguit pro & contra, & sol.¶ Glo pura.quærit & soluit.¶ Glo.i.quærit & sol Vlt. gl.arguit.¶ In gl.i.in fi.Et vide, quod ibi dixi super gl. pe. ¶ In gl.ii.ibi [*aliys*] hoc tenet Arc.cum & in illis per reseruatione constet de intentione Papæ, ꝙ non vult alium procedere, alle.ꝭ.de ap.vt nostrum.& ibi [*præuentio*] hoc placere Io.mo, qui soluens contrarium de decre.audita de resti.spo.dicit, ꝙ hic loquitur in maioribus. Sed contrarium in minoribus, qui facilius per ignorantiā excusantur. vel s̄m eum ibi procedebatur via iuris cōis super iam ortis, hic secus.& leuius impeditur faciendum, q̄ factum.de iureiur.quemadmodum.¶ In gl.pura.ibi [*credo*] non sto præcise huic dicto, nec credo, ꝙ curia illud reciperet, vt reseruatio aliquid operetur.facit, quod no.ĵ.de conces.præben.si c.in iij.glo.Si tñ bene ponderatur illa decre. facit pro glo. f. ꝙ saltem ante tp̄s scientiæ

1 reseruatio non afficiat.nam † datio executoris ad prouidendum satis vr̄ habere vim reseruationis, nec tamen sine decreto afficit ante præsentationem, vt ibi. & §. de rescri. tibi qui. & plus afficere debet, cum quæritur de iure alterius, pro quo papa scribit, quam ex nuda reseruatione, in qua ius non est alteri acquisitum.ĵ.de præb. dudum.facit pro gl stilus curiæ semper submittens hāc clausulam, cum de reseruatione sit sermo, vt decre.ĵ de præben. beneficia. In prin.¶ In gl.no.ꝙ in fine.Idem Archi.& de hoc per Compo.de rescrip.capitulum. in vltima col.cuius dictum ponam.ĵ.de præben.si apostolicæ super gl.no.¶ In gl.si ergo confirmatio. in fi.cum enim ante consecrationem non sit prouisum ecclesiæ.de trāsla.c.ii.papa

2 † reseruando prouisionem, consecrationem reseruasse videtur secundum Archi.¶ In glo.vlt.ibi argue.idem Archi.& adde, quod dicam.ĵ.de tempo.ord. cum nullus.& in fine, nisi aliud habeat consuetudo. vt ibi dixi per decre.ꝭ.eo.nihil.ad finem.

SVMMARIVM.

1 *Absens plures procuratores ad actum electionis dare potest in solidum, aliter non.*

2 *Compromissum non potest fieri decreto.*

3 *Matrimonium carnale est sacramentum, quod non est spirituale.*

4 *Canonicus, qui procuratorem constituit, si sit mortuus, an procurator cessare debeat.*

C A P.

CAP. XLVI.

SI quis iuſto. [*Electionis*] ad eccleſiã. vbi debeat ſcrutiniũ fieri, vt patet. ĩ. §. porro. nam præſupponit ꝯcilijs. ſ̃. eo. quia propter. ſm Arc. [*occupantis*]. per ſequentia vẽ, ꝙ hoc caſu ille dicatur occupans, qui primo ꝯparet cũ procuratorio, & poſtulat ſe admitti, aliter ſumitur. ĩ. de procu. ſi duo & ibi videas. Eos plures ꝓcuratores datos inſolidũ [*Rer*] quæ agitur. ſ. actus electionis [*Exitum*] pone, ꝙ vndecim ſunt voces, & iſte vndecimus dedit tales procuratores, quorum vnus concordat cum quinque, alius cum alijs quinque [*nominatur*] no. Arch. ex nominatione ius acquiri, de hoc. xciij. diſ. Dñs & ſ̃. qui filij ſint legi. per tuas [*admitti*] hoc intelligo, etiã ſi diceret, ſe velle concordare, vel ẽt ſi haberent mandatũ de certo, quia poſſent de facto non ꝯcordare. vel alterum eligere. & hic ponderatur, ꝙ eſſe poſſet ſupra parte proxima. vbi idẽ tenet lo. mo. [*indiſcrete*] imputatur indiſcreta conſtitutio, ſic & indiſcreta electio. ff. de neg. geſt. nã & Seruius. §. fi. lo. mo. [*nihil agit*] idem & fortius ĩ eo, qui ſuo iure duas voces haberet. quod eſſe pt. ſ̃. de re iu. olim. in prin. vbi vide, & tunc locũ nõ habet exceptio, q̃ ſequitur. de collegio eligentiũ, vt dixi in §. illud. ſuper eodẽ verbo caplo. j. maiori parte capli. ſ̃. j. reſponſo. ver. ſed is. cũ ꝯcor. nõ ob. ĩ. de reg. iur. in re cõi. quia hic eſt cõio collegiatorũ, & in pluralitate ſuffragiorum conſiſtit vtilitas eccleſiæ. ſ̃. e. ne pro defectu. lxuj. di. obeũtibus. de of. dele. prudẽtiã. j. rñ. in fi. facit, quod poſt Inn. ſcripſi de ꝯſt. cũ oẽs. ſup ñ j. gl. [*per literas*] denuntiatio minus dubitabatur, ſecretius enim erat, ꝙ in litera ſcribebatur, ꝙ votũ, ſecreto, an ſine teſtibus, dixi in c. quia pp. ſuper gl. ipſos. ¶ Prima gl. diuidit caſum. ponit, & dicit, quid declaret. ¶ Gl. tertia ſoluit duo dubia, an conſtituens habeat neceſſe iurare. & qbus verbis iuret procurator. ¶ Gl. quia noluit, ſoluit vnũ quare. ¶ Gl. p ordinẽ, alle. concor. quærit, & ſoluit. ¶ Gl. quid ergo, quærit & ſoluit. Scdo ſignat ꝯriũ & ſoluit. ¶ Gl. no. approbatã. dicit, quid approbat, & quid reprobat. ſecundo quærit & ſoluit, & ſolutioni obijcit, & reſpondet, iterum quærit, & diſtinguendo rñdet. ¶ Gl. no. ar. arguit & remittit. ¶ Glo. hic primo & ſequens & pe. dicũt, quid approbat, & quid reprobat. ¶ Gl. vlt. obijcit & ſoluit. ¶ Gl. quia nolunt. ibi [*ſi plures*] ex accuſatoribus eligit iudex magis idoneum. ¶ In gl. per ordinẽ. ibi. §. pe. vide. ĩ. de re. iur. in alternatiuis. & ibi, quotiens. vide. ſ̃. de iurepatro. c. j. ſuper j. gl. ¶ In gl. no. approbatã, ibi. §. ſi ſeruus li. ex ꝯpromiſſo ſerui nõ datur actio de peculio, ſicut nec ſi iudicio ꝯdẽnetur. ¶ In gl. i. ibi, vſq; in finẽ. & pars prima dicit, ꝙ † abſens plures procuratores ad actum electionis dare põt inſolidũ, tñ aliter non, & in altero admittẽdo ponit tres gradus. ſcda dicit, electorẽ, qui eſt ẽt alterius procurator, duos ĩ ſcrutinio nominare non poſſe, vnũ caſum excipit. tertia dicit, abſentẽ nolente capitulo extraneũ procuratorẽ dare nõ poſſe, nec votũ ſuum per literas exprimere. ¶ In gl. tertia. §. pe. de infirmo præſente tractat hic Arc. de quo ibi ſatis ſuper gl. pe. in prin. tenet aũt hoc, ꝙ poſſit procuratorẽ conſtituere. ¶ In gl. ſ̃. e. in fi. ſed effectiue vnus ſolus erit ꝓcurator. ¶ In gl. p ordinẽ ibi, cũ dilecta. vide, quod ibi dixi ſup. 4. gl. ibi, duo ſunt. facit. ff. de excu. tu. vj. quæ incipit ſi duas. ff. de fideicom. li. generaliter. §. quid ergo, alias. quis ergo. Et quid dicat, vide in ſuſ. decre. cũ aũt. de, iure. patro. per aliũ modũ facit. ff. de hær. inſti. qui ſoluendo. ff. de ali. le. l. iij. §. qui duos. Et ibi, quot. & ff. de hære. inſti. q ſoluendo. in fi. & l. ſeq. ¶ In gl. quid ergo. in fi. dicebat ergo lo. mo. ſi nõ aſſumatur vnus ex duobus, q proſequatur electionẽ iã factã, hic imminet periculũ. Sed nullũ pericu. ſi vnus de collegio non admittatur ad electionẽ faciẽdã ¶ In gl tõ. ibi, ſicut nõ ſuo. alle. lo. mo ĩ. de regu. iur. qđ alicui. ¶ In gl. no. ibi, decre. Cõpo. ĩ decre. quia pp. ſ̃. e. vt ibi ſcripſi ſuper ver. de paſtore, & Guil. mande. ca. xlv. tenent † ꝙ ꝯpromiſſum non põt fieri decreto. & facit, quod dixi eo. tit. cum in veteri. ſuper gl. antepe. & ibi ſm Compoſt. ꝙ ſic, idem Vin. ſ̃. eo. congregato. & ibi. c. vlt. huic contrario ſtatut ſm Arch. alle. ĩ. de procu. c. vlti. §. j. ſatis credo, quod dicit gl. nec ob. illud. c. quia † matrimoniũ carnale [a] eſt ſacramentum [b] qđ non eſt ſpirituale. Itẽ illud voluntate ꝯhiẽ, iſtud neceſſe eſt ꝯhi. alias. differentias dixi de ſpon. tuæ. ſic ibi quærimus, quid expedit perſonæ, hic quid expedit eccleſiæ, nec hic tãtum periculum pp confirmatoris officium, vt ſtatim dicã. Et ibi [*non in procuratore*] facit. ĩ. de procura. c. iij. ac ſi dicã, per approbationẽ illorũ actuũ non recurritur ad ſuperiorẽ, hic vero recurritur ad confirmatorem, vnde non eſt hic tale periculum. ſicut ibi. Et ibi ſm Compo. idem Inn. & Hoſt. & Arc. Et in fi. Arc. quærit hic † quid ſi mortuus ſit canonicus, qui procu. conſtituit, an procurator ceſſare debeat. dic ꝙ ſic, facta tñ per eũ circa ſcrutatores & ſimilia ſtare debent. & ſtaret electio, ſi fieret ignorata eius morte. ff. de procura. ſi procuratorem. ff. ſi cer. pet. l. vlt. Et hoc in procuratore canonici ſm Vinc. & idẽ Cõpo. ſ̃. eo. quia propter. ſecus in procuratore abbatis, vel ꝑlatis, qui debet intereſſe electioni, durabit enim ipſius ꝓcurator receptus a capitulo eligentiũ, quaſi a monaſterio, vel loco datus ſit. ſ̃. de offi. deleg. qm̃ abbas. vnde nec forſan, nec p ſucceſſorem abbatis poſſet remoueri ſm Vin. qui hoc no. ſ̃. eo. congregato. Sed Arc. hoc vltimũ dictũ non admittit, alle. ĩ. ne ſe. vac. c. i. §. vl. facit. ĩ. de procura. procuratorem. in cle. contra primum ẽt facit. ſ. e. ti. ſcriptum ibi. totque tunc temporis conuen. eccleſias habuiſſe prælatos &c. & vide, quod ibi dixi ſuper gl. hæc ideo. in glo. penulti. in fi. & per hoc patet, ꝙ nec in litera aperta poſſet mitti ſchedula incluſa aperienda in ſcrutinio continens nomen eius. in quem ille conſentit. & licet lo. mo. hoc dicat ſub dubio forte, tu dicas aſſertiue.

ADDITIONES.

a ¶ Matrimoniũ carnale. Nihilominus tñ valet argumentũ de matrimonio carnali ad ſpirituale, & econtra. in ij. de tranſac. vij. q6. j. ſicut. Card. in cle. in verſic. quæ etiam. iij. quæſt. de conceſ. preben.

b ¶ Sacramentum. Matrimonium an ſit ſacramentum. glo. in c. cum eccleſia. de ſimo.

SVMMARIVM.

1 *Iudex videns electionem non canonicam ſi caſſat illam non prepoſito edicto benefacit.*

2 *Confirmatio facta per prælatum ſine capitulo an valeat.*

3 *Appellatio in cauſa electionis vel beneficij tunc demum intimanda eſt parti, quando non fuit præſens in eius interpoſitione.*

4 *Citata ſi pars fuerit ad certum locum, ſi iudex in alio procedat parte præſente, tenet proceſſus.*

5 *Peremptorium debet exprimi, ex quo vnica ſit citatio. ſi fieret trina, non eſſet neceſſe id exprimi.*

6 *Confirmator ſi non apparente contradictore ſolenniter inquirat de forma electionis & de ſcientia & de moribus electi, confirmatio videtur diffinitiua.*

7 *Error iuris excuſat in damnis vitandis.*

CAP. XLVII.

QVoniam. Quia decretalis iſta multum practicatur, ꝯcepi vltra gl. aliorum, vel in eas ipſius verba diſcurrere. no. ꝙ hucuſque per gl. ponderatum nõ eſt, ꝙ iſta litera duo requirit vacationem & diſcuſſionẽ. Si ergo deſijt alterum, locus eſt decreto, quod irritat cõfirmationes tales, vt ſequitur. iſta autẽ diſcuſſio eſt etiã de iure veteri. ſ̃. eo. nihil eſt. & c. poſtquam. & c. cum nobis olim. conſtat aũt, ꝙ vbi duo expreſſe, vel tacite coniunguntur, non ſufficit alterum, patet ſecundum. ĩ. de ꝑbend. cum in illis. §. vltimo. primum de reſcrip. olim. de reſti. ſpol. c. vltimo. ff. de condi. inſti. ſi hær. plures. de ver. obl. ſiquis ita. inſtitu. de hæred. inſti. §. penul. has duas vide in ſuſ. de reſcrip. c. ii. per prædicta patet, non obſtare, ꝙ Papa. ĩ. non exprimit formam diſcuſſionis ſed vacationis tantum, non enim eſt id, quia de illa non curet. Sed ideo, quia illa ſatis erat expreſſa per [illegible] prædicta 1 [*Confirmationes*] non dicit caſſationes. † vnde ſi iudex videns electionem non canonicam caſſat illam non prępoſito

posito edicto,benefacit, sicut enim id olim poterat, sic
& hodie, cum nil de cassationibus hic dicat, patet pri-
mum.s̄.e.nihil.nec hēt coelectus vel oppositor quere-
landi causam,si non fuit ad illā vocatus, si vero electus
dicat se grauatum,appellet.s̄.e.postq̄.de rest.in inte.c.ij.
de excep.significauerunt.¶Itē no. ꝙ licet vitiet confir-
mationes,non tñ vitiat processum, vnde si cōfirmator
se informet de his,quę ēt nemine opponente dēt inqui
rere, processus tenet .imo confirmatores discreti non
prius edicta ponūt,q̄ saltē sor.nā examinēt,facit,quod
prędixi. Notandū ēt ꝙ licet confirmationes irritet,non
tñ electiones. Vnde iterū de electione q̄retur,s̄.e. si con
firmationem. Dico tñ, ꝙ hæc constō afficit confirma-
tiones post eam factas ēt de electionibus factis ante cō
stōnem, non.n.dat formam electionibus, sed confir-
mationibus. facit.quod no.s̄. e. licet canon.in gl.ad fu-
tura.& in cle.de æta.& qua.vt hi qui.in gl.ꝙ posterius, &
ꝙ recitari solet.C.de legi.l.ij.De statuto,quod hēt,ꝙ bā
nitus non eximatur,nisi soluat.l.stante isto statuto Ti-
tius bannitur,fit postea statutum,ꝙ nullus bānitus exi-
matur,nisi soluat.100.an Titius eximi volens teneatur
soluere.100.& refert Cy.iudicatū Paduæ per Gui.de Su
za.& la.de Are.ꝙ sic,cū illud statutū secūdū futuris exē
ptionibus ēt p̄teritorum bannorū legē imponat. Et idē
ibi disputat Ric.malū. in pœna,vt si pro maleficio, quo
debebatur pœna capitis per antiquū statutū per nouū
imposita est pœna pecuniaria. Titius post primū & añ
scd̄m statutū commisit illud maleficiū,& de illo nunc
accusatur,tenuit,ꝙ pœna pecuniaria punietur,cū hūc
fumrum actū satisfactoriū respiciat s̄m statutū,al.C.de
de test.l.testium.ad fi.in aut.col.ix. hæc constō inno.cō
sti.in fi.hoc scias,ꝙ si de pœna ipso iure per primū statu
tum inflicta loquamur,secus esset. pone exēplum.j.de
cen.exigit.& c fœlicis.hæc vera, nisi secunda lex ita tol-
leret primā,ꝙ haberetur pro nō facta,vt in cle. de imu.
2 ec.qm irritas.tractat hic Arc.an valeat † cōfirmatio fa-
cta per p̄latū sine.c. Recitans opi.gl.& Gof.quā sequitur,
& ꝯtiam Host.de quibus.s̄.de his q̄ fi.a p̄l.nouit.in fi. &
c.ea noscitur. Dicit ergo, ꝙ cū capli p̄sentia necessario
requiratur, non valet quod in ipsius absentia factū est,
vt no.s̄.de of.deleg.eā m matrimonij.inducit ad hoc.ff.
de admi.tu.Titium & Meuium.in prin. de exerci.l.j.§.
si plures.de insti.l.j.§.conditio.de ac. hære. si quis in his.
§.coram.cum.n.canonici participēt offm̄ cum ēpo lo
cum habet prin.præ.l.Titium. facit,quod scripsi .s̄. eo.
cum ex eo.super gl.licet igitur in multis ecclesijs cōsue
tudo habeat ꝯrium, pro quo facit.s̄.e.li. de consue.non
coelectus.quod dr̄ de vnico coelecto vel oppositore ēt
de pluribus intelligas,cum eadē sit rō in pluribus vocā
dis sicut in vno,nec est ꝯ verba, cum quilibet per se sit
electus & oppositor,sic edictū de tutore in plurib. tuto-
ribus locum hēt.ff.quod fal.tu.auct.l.i.§. ij.aīs placeret,
ꝙ pro isto aīs habuissemus,& nihilominus aliquid mo
net,quod arbitror salubrius. Scripsi.s̄. e. si confirmatio-
nem.in fi.ma.gl. Sed quid si facta fuerit gn̄alis vocatio
ad illa tñ venit coelectus,vel oppositor, vel quid si nul-
la vocatione facta sponte se obtulit. Et vt procedat du-
bitatio de confirmatione,an tūc valeat, intelligatur de
electo vel oppositore, quem sufficisset nominatim vo
cari.& ꝙ non valeat vr̄,cum pars prima expresse irritet
confirmationem sine vocatione factā,& secūda determi
nat eius formam. illa igitur non seruata ꝯfirmatio erit
nulla.nec hæc pars eget argumentis.facit.j.de reg.iu.q̄
ꝯ iu. ¶In ꝯtrium satis est canonicum non vocatū fuis-
se in electione p̄sentem,vt valeat electio,nec agat de cō
tēptu.patet.s̄ eo.ti.quia pp.in princ.ibi,pręsentibus &c.
3 Item † appellatio in cā electionis, vel beneficiali tunc
demū intimanda est parti,qñ non fuit præsens in eius
interpositione in ele.c.ii.causam. in prin.ad idem.s̄.eo.
cupientes.post prin.ver.vel post obtentam. ¶Item in ꝓ
cessu & i snia satis est partem esse præsentem. patet pri-
mum.de accu.qualiter.§.dēt s̄m.ff.de re iu. de vno quo

que.in quibus nil dr̄ de citatione, s̄m solum de præsen-
tia.bene facit,C.q̄uo & qñ iud.in rubro.& l.si vt propo-
4 nis.ij.vbi a ꝯrio colligitur,ꝙ † si citata fuit pars ad certū
locum,si iudex alio loco procedat,tenet processus par-
te p̄sente.itē cū effectus vocationis sit, vt veniat citatus,
ex quo p̄sens est,cessat citādi necessitas. bene facit.ff.de
lib.agno.l.j.§.fi.vbi si pariat mulier.j. xxx.dies.j. quos a
tpe diuortij nunciare debebat se p̄gnantē,cessat senatus
consultum, quasi de illo partu sensisse non videatur. j.
dies illos ꝙ nasceretur. Et hāc partē verā puto, protesta
tio aūt,quā feci in prin.q̄onis,ad hoc tendit, quia si de
bebat fieri vocatio gn̄alis,quia nullus apparebeat oppo
sitor,& superuenit vnus opponens,non tenebit proces
sus,posito.n.edicto forte superuenissent alij, & idem ne
cesse fuit illud poni pp illos,qui a principio non appa-
rebant.[*in qua*]i.ad quā s̄m Arc.quod placet. Velint op
ponere,q̄uo aliud est mādatū de citando illos qui se vo
lunt opponere,a mandato de citando illos,qui se oppo
nunt.plene scripsi de excep.dilecti.in gl.ij. Et vide quod
scripsi s̄.eo.li.de elect.c.ij.super v.gl.[*perēptorio*]no.lis er
5 go cautus,ꝙ † facias exprimi perēptoriū,ex quo vnica
fit citatio,si fieret trina, non esset id exprimi necesse.
[*Remisi*]vide de dilat.c.j. super gl.ij.[*concordia*]posset ele-
ctio concors oppositorem hr̄e,& ille vocabitur.s̄. e. in
demnitatib. §. cæterum.al.fiet edictum gn̄ale. Io. mo.
¶Prima gl.snm mat. Secūdo soluit duo dubia, de tertio
remit. ¶Gl.no.ꝙ de celeritate ponit quosdā casus,qui-
bus approbatur,& quosdā quibus reprobatur. ¶Gl.dice
bamus.ponit,quid prius tenebatur.q̄rit & soluit distin-
guendo. ¶Gl.nunquid q̄rit,& remittit. ¶Glo.vl.quærit
& soluit. ¶In glo.j. in fi.ponit confirmationis abusum
quē prohibet cū decreto. secundo ponit vocationis for
mam. ibi,vocationem. tertio ad electionē concordem
hoc prorogat.ibi,qui ēt.quid aūt corrigat,non dico re-
probet,videbis in gl.dicebamus.& super ea. ¶In gl.ii.ibi
[*præsentatione*]nō ob.si dicis decret. pęnalem,& sic nō ꝓ
trahēdā.ad qd respōdeo per decre.s̄.si postq̄.in fi. Circa
quod no.ꝙ dec.cupientes.de qua ibi loquitur,vere pœ
nalis,quia priuat iure iam q̄sito per electionē,ꝙ ista nō
facit.per quod negari posset hanc esse pœnalē, aīs ꝯstō
nes,q̄ decernunt testamenta,codicillos, vel snīas nō va
lere deficiētibus certis solēnitatib.essent pœnales, quod
non vr̄, cū non diminuant p̄rimoniū,vel ius pristinū,
loquitur aūt de ele hęc dec.qa ponebatur in hoc ti.& si
iudicare velis,adhuc fateri oportet, ꝙ p̄sentatio sit ele-
ctio. de iu.pa.c.j.& lii.& c.nobis.s̄.e.querelam.facit, qd
no.s̄.e.sciāt.in gl.antepe. Ex quo igitur iura tam expres-
se fauent huic latæ significationi,ergo nō restringatur,
maxime in materia hic tam fauorabili. item vt pluri-
mum patroni præsentant ad curam. Sed videretur ab-
surdum in electione canonici hoc seruandum, & in
pręsentatione rectoris. ¶In gl.no.ꝙ ibi, cōis.ibi de hoc
per Arc.& ibi.c.j.ibi etiam Arc.de hoc. ¶In gl. diceba-
mus.ibi[*non vocatis*]ita enim tenebant prædicti Docto-
res ibi,& in decre.cum dilecti.e ti.ad fi.& c.nihil est. Et
vide,quod ibi dixi in gl.dicebat.& Comp.eo.ti.quod si-
cut.ꝙ non erat necesse vocationem fieri. Et suo tpe ve-
rum dicebant,& sic seruabant per illa loca, quibus per
prouincialia, vel sinodalia statuta erat prouisum ꝯtriū,
vt Bono. Et ibi[*sine vocatione*]ad hue dici potest,quod li
cet fiat vocatio,de qua hic,si tñ nullus comparcat,con
firmatio habet vim īterlocutoriæ,ex quo causæ cogni
tio non interuenit ordinario iudicio inter partes, & sic
adhuc hodie p̄dictorū doctorū distinctio locū hēt,tñ
vt scripsi post eos in dec.cū olim.in gl.ma. ꝓpe fi.ver.&
idē vr̄.& i decr.ꝯstitutis.sup ver. rōnabilē.& per ver.effe
6 ctum † si non apparente contradictore confirmator so
lenniter inquirit de forma electionis,& de scientia,
motibus & vita electi,confirmatio videtur diffinitiua,
ibi vide. Et quod dixi.s̄. eodem. auaritiæ. super glo. &
tunc.& ibi,a pœna. Archidia.contra, quia non debuit
electus esse credulus, allegat. C. si propter publicas

pe.l.fi.C.si vt ab hær.auct.ꝯ oẽs.C.qui pe.tu.l.i.C.de fur.
inciuile. ȷ̃.de fer.non or.c.j.in fi.Et qa hæc sunt de actis
& substantialibus causæ.& talia ꝓbare dẽt electus.ff. de
pub.quęcunq;.§.vlt.quoad tuendã confirmationẽ sint
hæc vera,quo ad euitandã pœnam loquitur glo.ꝑ qua
facit.ff.de excu.tu.qui testõ.in fin.& de bonis eorũ qui
sub tu.l.fi.Et ipse Arc.olim tenuit cũ gl.pro moderna
no.opi.sua all.ff.quod cuiusq; vni.l.j.§.pe.& leges,quas
vide de cle.non resi.feu.in gl.ij.itẽ non excusat titulus,q
habetur ꝓ non titulo.C.li.x.de iure fis.l.j.Non obs.l.iu-
ste.ff.de acq.pos.quia loquit̃, qñ iuste iudex interponit
auctoritatẽ,als secus.C.de inge.ma.l.si auiã.ff.de na.res.
l.iij.C.cõi.epi.l.pe.ad l.si quis id.§.doli.ff.de iur.om.iu.
ff.de pe.hęr.sed & si.§.scire.vbi non est ꝑdo,qui erat i iu
7 re.Itẽ † in damnis vitandis iuris error excusat.ff.de iuris
& fac.igno.l.regula.ff.ad Silla.si quis in graui. Rñdet,ꝙ
dolus præsumitur ꝯ illũ,q se taliter fecit cõfirmari. nec
sibi licuit iura tam notoria ignorare.vnde non excusa
tur.ff.de insti.sed & si pupilli.§.palã.ff.ad l. Cor. de fal.l.
diuus.Itẽ istud dãnũ hẽt ortum a lucro,ar.ff.de ac.hær.
si duo.¶ Hæc oĩa soluuntur per distinctionẽ,quã ꝑdixi.
ad mãm facit,quod scripsi de conce.ꝑb.literas.sup ver.
ꝯfirmauit.¶ In gl.& publice.in fi.& concord.quod no.
in cle.c.ti.eãm.§.verũ.in iiij.gl.¶ In gl. nunquid.ibi [*cũ in tua*] vide secundam qõnem,quã posuit super rña mo
ra.ȷ̃.de re.iu.¶ In gl.vlt.ibi[*hoc esse*]cũ ibi non sit mediũ
inter electionẽ & confirmationem, nec ibi inferioris
actus veniat per superiorẽ firmandus,& in fi.idem Ar
chi.& facit,quod no.Inn.Hos.& Com.de transla.c.vlt.

¶ De renunciatione. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Iudicata & recte disposita in dubium reuocare non licet.*
2 *Papatus a solo Deo est.*
3 *Papatus non est nomen ordinis,sed dignitatis & officij.*
4 *Inferiora reducuntur in Deum per superiora,& inferiores prælati per Papam.*
5 *Res oblata in Christi sacerdotio est æterna.*

CAP. PRIMVM.

QVoniam [*Sapere*]vide quod no.de pœni.di.iij.
adhuc instant.in prin.[*oporteat*]i.ex
pediat,vel necesse sit,& vide,qd not.
xxv.q.j.c.i.[*Onera*]xl. di.ante oĩa sup
ponẽda.& vere talis fuit Cęlestinus,
licet sanctæ vitæ.in agibilibus nil ex
pertus,fertur ꝙ D.frater Latinus Cardinalis de ipso so-
minauerat ad eius suasionem post diutinã vacationẽ
fuit electus.scita demũ ipsius qualitate, Bonifacius tũc
Cardinalis dixisse debuit,spiritussanctus decepit nos,qđ
als non faciet.Sed casus iste iterabitur [*Concilio*]vide qđ
plene dicam,ȷ̃.de reg.iu.nullus.ex cõsilio.ad fi.[*Et assensu*]concor.ȷ̃.de reli.& ve.san.gloriosus.in fi. Et dicit hic
Arc.ꝙ in antiquis iuribus se hoc legisse non meminit,
si ponderauit verbum assensu,videre potuit,de consue.
cum inter.in fi.sed forsan ponderauit hæc duo coniun
cta.statuit non in scriptis, quod patet ex inferioribus,
vbi dicit,ꝙ erat timor obliuionis,& per hoc no. ad qõ
nem,an scriptura sit de esse legis canonicæ, vel ciuilis,
vel alterius constõnis,quã plene videas.ȷ̃.de re.iu.super
rña.nemo põt ad impossibile. in qõne, posse libere resi-
gnare,quid si Papa post electionẽ successoris, vel prius,
dum Cardinales vellent eligere, negat se renunciasse,
quid iuris,vel quis erit iudex.Dimittamus solonẽ Deo,
cuius vices gerit Papa verus,nec est credendũ, ꝙ talem
casum dubium euenire permittat. Et est simile, quod
scripsi.ȷ̃.ti.i.vbi periculum.super ver. x.diebus.si tamen
hunc casum permitteret euenire,& pars quælibet abũ-
daret sequentibus, non essemus sine scismate electorũ
successorem,ad mãm tñ vide, quod scripsi de ele.licet
de vitanda.super ver.Cardinales.[*redigendum*]ergo oñs
certum,de quo posset in posterũ dubitari, debet in scri
ptis redigi.de test.significauit.& c Albericus. Ioan. mo,
¶ Prima gl.ponit casum.¶ Glo.propter hoc.primo sol
uit dubiũ.secundo no.dat simile & exemplificat.¶ Gl.
& erat,ponit rationes contrarias & eis respondet. ¶ Gl.
cum dignitas.ponit differentiam.¶ In glo.iii.ibi,nemo
1 semel † iudicata & recte disposita in dubium reuocare
non licet.¶ In j.gl.in fi.& sunt tres partes.in prima cau
sa constitutionis Cęlestini. in secunda ipsius constitu-
tionis mens.ibi , Celestinus. tertio ex duplici causa illã
inter has constitutiones interserit.ibi , nos igitur. ¶ In
gl.ij.in fi.& ff.de no.l doli.in fi.& xlix.dist.c.j.ver.paruo
autem naso.& ȷ̃.c.li.de post.c.j.in prin.¶ In gl. propter
hoc.ibi,nõ vos.& hic adde,quod ibi no.¶ In gl. & erat,
a ibi,cum ad mon.in fi.multæ alię rationes[a] inducuntur
2 vt s.† papatus a solo Deo[b] est,& quæ a Deo sunt, vel cõ
b mittuntur ab inferiori tolli nõ põt. Ergo papalis digni
tas a Deo commissa alicuius inferioris auctoritate di-
c mini,vel tolli[c] nõ potest.Itẽ nullus auctoritatẽ, vel po
testatem auferre, quã conferre non põt,sed papalẽ au-
ctoritatẽ nullus conferre põt,nisi Deus, ergo nec eã au
ferre,ꝙ fieret,si valeret renunciatio.Secundo idem pro
bat per decre.inter corporalia.de transa.quæ dicit,ꝙ de
positio,translatio,& cessio eporum soli Papæ reseruan
tur.& non nisi inquantum est Deus.i. Dei vicarius. er-
go remotio Papæ ab offi. quia papatus oẽs dignitates
excellit per solum superiorem Deum. s. fieri potest, qa
nulla ratio suadet,ꝙ epos solum per vicarium suũ velit
absolui,& ipsum Papam per inferiores.Tertio sic,ma-
ior est vnio summi Ponti.ad ecclesiam , quam sit viri
ad vxorem,illa.n.corporalis,ista spũalis.Sed matrimo-
nium consumatum non separatur nisi per mortem.er-
go nec summus Pontifex ab ecclesia. Quarto sic,sũma
virtus creata per nullã creatam virtutẽ põt tolli . Sed
papatus est summa virtus creata , ergo &c. Quinto sic
nec Papa,nec tota vniuersitas creaturæ posset facere, ꝙ
Pontifex non sit Pontifex,ergo minus posset facere, ꝙ
summus Pontifex,non sit summus Pontifex. Sexta rõ
est,quia Papa non est Papa,nisi per l.diuinã.& non per
l.creaturæ,nec oĩum creaturarũ simul, ergo nullo mõ
vĩ,ꝙ Papa possit eximi,qn sit Papa.ex quo.n.Papa con
sensit,& sponte se legi diuinæ submisit,non põt esse nõ
Papa ꝑ aliq̃ creaturã,vel ꝑ oẽs simul.Septimo sic,null[a]
votũ alicuius tollere põt, nisi is,qui est ȷ̃.votũ.Sed papa
tus est quoddã votũ sup oĩa vota , quia Papa vouit red-
dere rõnẽ,ergo ꝑ solũ Deũ ab hac oblone põt absolui.
Octauo sic,cũ quis seipsum non possit absoluere,quod
esset,si renunciare posset,ergo renunciare non poterit.
Nono sic,papalis oblo tolli non põt,nisi per maiorem
ptãtem ,q̃ sit papalis,qua tñ non est maior nisi Dei.er-
go &c. Decimo sic,apostolus ad Ebre.v.vult , ꝙ Christi
sacerdotiũ sit æternũ ꝭm ordinem Melchisedech,quia
Christus viuit in æternũ.ergo vita summi Ponti.nõ po
5 test esse sine summo sacerdotio,ꝙ falsum esset,si Papa
renunciare posset.Itẽ cum sacerdotium vicarij Christi
in ecclesia cõformari debeat sacerdotio Christi capiti
sicut pro statu mortali potestatem sacerdotij Christi a
se non abiecit.Ita nec Christi vicarius in ecclesia sacer
dotium a Christo in ipsum deriuatum a se abiicere po-
terit.Sed vt sequitur in gl.contrarium hic discussum iu
uatur exemplis & opinione. Item adiuuari potest
quadruplici via,prima sumitur ex parte Papæ renũciã
tis.secũda ex parte papatus,cui fit renũciatio.tertia ex par
te ipsius renunciationis.quarta ex pte cãæ finã.Ad pri-
mam sic,non minor libertas danda est Papæ in his , q̃
pertinẽt ad salutẽ, & in his per q̃ vitare põt detrimentũ
salutis,q̃ cuicunq; alij , imo plus inquantũ a salute sua
vt capitis dependet salus in oĩbus mẽbris & in ecclesia
vñi.Sed aliis Pontificibus ecclesiæ conceditur ꝑp suã &
subditorũ salutẽ,ꝙ renũciẽt in vj.casibus,q habẽt.ȷ̃.c.ii.
in fi. cũ pridẽ, in illis ergo casibus,quibus alij licite pos-
sunt

rant cedendi lniam, concluditur, Papam licite cedere. 3 Secunda sumitur ex parte † Papatus, ꝙ non est nomen ordinis, sed dignitatis & officij. vnde ante sacerdotiũ & ꝯsecrationē esset aliquis verus Papa, sicut verus archid. vl decanus nō habens ordinē illi dignitati annexũ. Cũ ergo ptās Papalis ñ ordinē sed iuridõnē addat sup epa lē, & mobilis sit, quia nihil est qđ imprimitur in aĩa ta lē ptāiē habētis. Et iurisdō sit res, q̃ augeri & minui pōt ergo deleri, vel tolli, cōcluditur, Papã, quantũ ex se est, renunciare posse, sed quia se obligauit ecclesiæ, quã cardinales rep̄sentant, visum est aliquibus cardinaliũ ꝯsensum necessariũ. Tertia rō, q̃ sumit̃ ex parte renunciationis, fundatur super rīa prima, s̃. de reg. in. cũ ꝯcor. creatio. n. fit p cardinales [a] sic & in ipsorũ manibus resignatio, & si opponatur, rīam non procedere in mr̃imonio carnali, vt ibi no. Rñd. ꝙ ibi trãsit in sacr̃o ecclesiæ, pp qđ ex ꝯsensu sequitur indissolubile vinculũ, ꝙ nō est in spũali coniugio. Cuius dicti pōt esse rō. & nunc aggredior quartã cãm finalē, de qua dixi. spũale ꝯiugiũ ĩter p̄latũ & ecclesiã respicit bonũ publicũ & cõe, sed si insufficiens, vel ineptus cedere non posset, sequeret̃ malũ reipublicæ, & quãto p̄latus maius bonũ republicę respicit, sicut Papa, tanto maius esse malũ. Itē ꝙ ex charitate institutũ est, ꝯ charitatē militaret, si p residens inutiliter ad malũ & ꝯfusionē eccliæ & ad dãnũ aĩæ suæ resignare [b] non posset, sed carnale ꝯiugiũ respicit priuatũ bonũ & si cõsideretur ipsius dissolutio, forte ipsi homini esset bonũ, qa meliorē vxorē acciperet, sed sequeret̃ ex hoc vl'e malũ, qa cũ cõiter hoĩes plus ducat concupiscētia, q̃ rō, multi vxores dimitterēt, nec sic de ꝓle haberetur cura, vt nunc. ¶ Ad ꝯria, & primo ad primũ dr̃, papalē ptātē dupliciter cõsiderari, vno mō ꝓut ligatos & solutos ĩ terra ligat & soluit ĩ cęlo. Et est hoc simplr̃ a Deo, alio mō ꝓut hæc ptās est in isto vel ĩ illo, q̃ ēt a Deo est, qui oporat̃ oĩa in nobis. Ia. xvj. tñ in hoc, vel in illo est per ꝯparationē humanã. i. per ꝯsensũ eligētiũ & electi. & sic esse in hoc vel illo desinere pōt per operationem humanã, sic & aĩa rõnabilis est a solo Deo p creationē tñ ꝙ sit in isto, vel in illo cooperatur nã dispensando & organizando. & ideo p operationē naturæ pōt desinere nãlr & violenter. Itē solus Deus dat gratiã, & tñ hō pōt sibi auferre gratiã per suũ actũ. qa qui formauit te sine te &c. Et per hoc rñdetur ad finē primi. Ad scđm dectr. inter corporalia, facit ꝓ, cũ ibi de epis ꝓhibeat̃, de Papa non. vel dicatur, ꝙ ibi p̄supponitur iusta cessionis cã. p̄supponitur ēt Dei voluntas. sicut & in eius assumptione, vel ꝯfirmatione p̄supponimus ēt Dei voluntatem. Et per hoc sit rñsum ad quartũ, qđ dicebatur de sũma virtute certa licet dici possit, papatũ esse æqualē, vel maiorē virtutē certo casu in ꝯcilio, vel tota ecclesia. Ad tertiũ rñsũ est. s̃. ver. tertia rō. Ad quintũ sit rñsum per ea, q̃ dixi. s̃. ver. scđa. sumit̃ ꝙ Pontifex est nomē ordinis fundatũ super caracter, sed eē summũ est nomē dignitatis, cui cedēdo desinit esse summus, sed nō desinit esse Põtifex. Ad sextũ rñdet̃, ꝙ licet Papa sit Papa per l. diuinã. tñ Papa pōt non esse, nã & lex diuina mãlr est mutabilis in isto vel illo, qa ad hoc operat̃ creatura, vt dictũ est 4 licet sit immutabilis formalr̃ & in se. s. ꝙ † inferiora reducuntur in Deũ per superiora, & inferiores p̄lati p Papã. ꝙ ergo sit Papa sup oẽs est ex lege diuina & Immutabile, sed ꝙ iste sit Papa mutabile est. ꝓcedit. n. a ꝯsensu eligentiũ & electi. Ad id qđ dicebatur, se submisisse legi dico in eo perpetuari. q̃ sunt ordinis, qa ip facere pōt q̃ sunt spũalis ꝯiugij pp caracterē impresũ, vt est dictũ. Sed Papa se submittendo legi non perpetuat in se, q̃ sũt iurisdõnis. & ideo illi renunciare pōt. Ad septimũ rñdetur, ꝙ votũ Papę de gerenda cura gregis intelligitur, quandiu erit in officio, sic & intelliguntur iur̃a rectorũ qui ciuitatibus p̄sunt, & facta ēt his, qui pęsunt, de ele. venerabilē. in fi. & illicitũ esset iur̃m de officio sem p gerendo, quia militare posset esse bonũ cõe. Ad octauũ dico, ꝙ absoluere se a culpa, esset ascendere, non ꝓcedit aũt argũ, si quis non pōt ascēdere, ergo nec descendere. licet ēt dici possit, ꝙ seipsum quis absoluit per contritionē, & ꝙ confiteri teneatur alteri, a quo absoluatur p dñi præceptũ, Ia. dicente. Confitemini alterutrũ &c. & leprosis, per quos peccatores Intelligimus, dictum fuit. Matt. viij. & Lucæ. v. vt ostenderēt se sacerdotib. Ad nonũ rñdetur in gl. Ad decimũ rñdet̃, ꝙ Christi sacerdo- 5 tiũ pro tanto dici pōt æternũ, qa † res oblata in Christi sacerdotio ē æterna est. n. eadē cũ offerēte, qa idē sacerdos & sacrificiũ. s̃. de sum. Tri. firmiter. §. vna. vel dici pt ꝙ licet Christus sacerdotiũ a se non abiecerit, qa non suberat cã abiiciendi, non pp hoc sequitur, ꝙ renunciare non possit ipsius vicarius. in quo subest renunciationis cã. Et ibi, Cle. ipse scribit in epi. ad beatũ Ia. Hierosolymitanũ, ꝙ viuente Petro ab ipso fuerat ordinatus in Papã, ideo voluit forsan resignare. datur tertiũ exēplũ de Ciriaco Papa, de quo legitur, ꝙ cũ Vrsula & xi. milibus Virginibus martirizatus est. scribitur. n. de ipso, ꝙ sibi nocte quadã reuelatũ est, ꝙ eēt cũ illis palmã martirij recepturus, tunc congregatis clero & cardinalibus oĩbus inuitis & præcipue cardinalibus corã ipsis renunciauit dignitati & offō. sed iste Ciriacus in cathologo Ro. Pontifi. non denoĩabatur, qa creditũ fuit per cardinales, ꝙ non pp deuotionē sed pp oblectamenta virginum papatũ dimisisset, & ibi. non aũt. & Hug. ibi, & 27. q. ij. Agathosa. scire debes, ꝙ ipse Hugo. dixit, ꝙ renunciabit ĩ manibus cardinaliũ, & sic dicit Arc. fecisse hũc Cęlestinũ sed Vin. s̃. c. ꝙ in dubiis. dicit, ꝙ satis est, ꝙ Papa cesset ab administratione, cũ superiorē non habeat cuius ratificatio requiratur. Per quod dicit, ꝙ non hēt necesse renunciare in manibus cardinaliũ. sed ex quo per ipsius expressionem constabit, ꝙ taliter vult cessare, renunciasse intelligitur. Et ibi [*discordia*] in fi Io. mo. alle. ff. de his q̃ in test. delen. l. proxime. melius facit litt. seq. de hær. inst. & hic Tiberius. dicit etiam, ꝙ sicut populus Romanus, penes quem erat summa ptās. l. data, illam trastulit in principē. Instu. de iure na. ge. & ci. §. sed quod principi. sic & Papa. qui habet potestatis plenitudinem: hac lege data cedere potuit oneri & honori. ¶ In gl. cũ dignitatis. ibi, pręcedens. Arch. de hoc. j. de pa. c. ñ.

ADDITIONES.

a ¶ Rationes. Multæ rationes, quibus probatur, papalem dignitatem a Deo esse.

b ¶ A solo Deo. Adde quod habetur xi. di. consequens. Car. si. in cle. si. e. ti. & in cler. pastoral. s. de re iudi. c. j. & in Bal. de pa. tenen.

c ¶ To l. Vide Bal. in l. pe. C. de bo quæ. lib. in ver. item no.

d ¶ Cardinales. Vide Host. in c. licet. de elec. Bal. in marg. ver. electio. in vj. & in c. vbi periculum. de ele. in vj.

e ¶ Resignare. Quod Papa non possit sibi eligere successorem, refert Car. in cle. ij. v. q. de ele.

SVMMARIVM.

1 *Receptiones capitulorum non afficiunt.*

2 *Stipulatio committitur, si prohibui procuratorem, & actor ignorans egit.*

CAP. II.

SI te præbēdã vacaturã. Hæc forma non habet gñalitatē sed in certitudinem, vt no. dixit de rescri c. j. in fi. primæ gl. Sed Io. mo. dicit, ꝙ talis forma est generalis verbo, sed singularis effectu, alle. de of. dele. ex parte. j. Idem Arc. allegans quod ibi notant Tan. & Gof. & si circa illam speciē imperrans esset negligens, sibi noceret. j. de præb. si clericus. Sed si ex parte sua non est culpa, fraus renunciantis sibi nocere non dēt f̃m eos. [*apostolica*] ex 1 ceptiones † capitulorũ non afficiunt, vt no. j. de concess. præb. si soli. in vlt. gl. in fi. primæ partis, & sic in illis hæc fraus non expedit, nec locũ hēt hæc dec. [*renunciet exquisite*] quasi ad literã no. hic Arc. ꝙ no. Vin. s̃. c. veniēs. in j. gl. & vide cle. e. ti. c. vno. & qđ ibi no. ĩ v. gl. Vin. exquisiti aũt sic illã mãm, quia dicit, ꝙ iste renunciauit, per se planum est, nec vlterius repetit, vij. q. i. quam periculosam. de con. dist. iiii. quęris. & hic sequitur in fi. Si vero

renunciasset per literas missas Papæ, vt hē in inte. illius dec. veniens. ubi tenet resignatio. ff. de act. & obl. l. non figura. Sed q̄rit, an tales lr̄æ reuocari possint, priusq̄ p̄sententur superiori. arguit q̄ sic per p̄. c. veniens. s. e. & c. lr̄ę. & j. de proc. pcurator. §. fi. s̄. de proc. ex insinuatione. & c. in n ra. ff. de pac. si fundū. q̄ verū dicit Vin. si rē a se nō abiecit, q̄ si abiecisset possessionē perderet, & reuocare non potuit, vt p̄. c. q̄ periculosum. & si alius eā occupasset, non posset agere pro illa ff. pro derelicto. l. j. s̄m eū. & vide quod dixi. s̄. e. q̄ in dubiis. Tractat ēt de eo. q̄ pœnituit cessionis, nec tñ denunciauit procuratori, vel Papæ, quia forsan non potuit. de hoc dic vt in p̄. cle. subdit aūt, q̄ si eū non pœnitueret, & p literas sequeret renūciatio, ille fructus perciperet vsq; ad tp̄s renunciationis, sicut socius, q renunciauit societati absentis cōicat illi q̄sita, quousque sciuerit renunciationē. ff. p soc. sed socius. §. si absenti. attendenda tñ est literarū forma, an dicatur renuncio. an renunciaui. an paratus sum, vel volo cedere vel cedo a p̄tatione lucrarū. In p̄mum adducitur, quia
2 † si prohibui pcuratorem, & actor ignorās egit, cōmittitur stipl. ff. de iud. so. si autem sciret, q̄ non committitur ex clā de red. iud. inde. sed ex clā illa de dolo malo. sunt. n. tres clæ in cautione de iud so. ff. iud. so. vel dic vt ibi. Sed pone dr̄ eum renūciasse coram probis viris, nūcius non dat literas Papæ. nunquid poterit retinere præbendā, vel an erit sibi necessaria noua instō. ar. q̄ sic. s̄. e. ti. ex transmissa. Ar. p̄. ff. de pec l. peculiū. §. fi. & quia cū non perdat pprietatē taliter renunciando, vt Inn. no. s̄. c. quod in dubiis. vr̄ sufficere patientia p̄lati, qui illū poterat reuocare. ar ff. qui. mo. pi. vel. hypo. sol. l. voluntate. & s̄. e. dilecti. Quærit demū de illo, qui impetrat a Papa vt recipiatur in canonicū Bono. cū sit paratus alys suis beneficiis renunciare, quid p̄cedet. an renunciatio, an collatio p̄bēdæ. Rñ. q̄ si literæ admittuntur, prius fiet renunciatio. & si postea resisteretur ei, succurreretur sibi, s̄. de pac. cum pridē. & de re. per mu. cum vniuersorum. & dicit, q̄ in his & similib. agitur potius ex officio implorato, q̄ ex vi actionis, vel obligationis per præ. c. cum pridem. Quia de penitentia renunciantis tractauimus, conueniat qō dominicalis. vi. de clerico. qui turbatus p pter exactiones, quibus eum grauabat ep̄s, in ipsius manibus renunciauit ecclesiæ, quam statim pœnitens repetit. Soluit Bar. s̄m Hug. q̄ auditur, ex quo statim reuocat, quod fecit. Secus si aliquantulum perseuerasset, per l. q̄cq̄d. ff. de re. iu. Et incōsultus calor &c. ii. q. iii. §. notādū. facit. l. diuortiū. de diuor. canō. de pœ. di. i. post prin. Et p̄ 9riū rīa, mutare. j. de re. iu. scien Tāc. renuisse 9riū, dicendo, q̄ lex quicquid, intelligitur maleficiis. qđ Hu. negat. cū loquatur de diuortio, quā vide, j. de reg. iu. sub litera. q. ¶ Prima gl. summat & dubium soluit. ¶ Glo. v. & vi. soluunt duo dubia. ¶ Gl. idē credo. retexetur per q. ¶ Vlt. gl. soluit dubium. ¶ In gl. antepe. ibi, placuit, vide, s̄ de transac fi. super gl. antepe. & ibi. si quis seruo, vide s̄. de biga. nuper. super antepe. gl. ¶ In i. glo. ibi. [*vtraque*] & primo prouidet impetrantibus 9 fraudes, de quarum coniecturis ponit exempla ibi: vt quia. secundo ibi cæterum. conuincit, & punit fraudulentos. Et hęc qō inter qōnes collectas in hoc studio fuit prima in ordine disputata per dn̄m Henricum Anglicum, ponebat tñ terminos. q̄ renunciatio & collatio fuerant factæ clandestine, & super hoc fundabat solutionem suam, quare dicebat illas non valere. ¶ In glo. quod est. in fi. de legatis. dic vt j. de of. dele. c. iii. & iiii. ¶ In gl. no. q̄. ibi, coniecturis. C. de dolo. l. dolum. cū cōcor. lo. mo. remit. ad id, qđ plene no. j. de re. iu. scienti. ¶ In vl. gl. ibi, si qs ep̄s. bene facit. ff. de diuor. si filia. ff. solu. matri. l. filiæ. Ioan. mona.

¶ De sup. neg. præla. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus si non est in mora petendi absolutionem, nec est res, quæ ex dilatione grande periculum patiatur, melius est tantisper expectare, quam nouo iudici committere.*
2 *Archiepiscopus subditum remittet ad suffraganeum statuens sibi terminum competentem, quo subiecto iustitiam reddatque eo elapso si id non fecerit, ipse diffiniat.*
3 *Ep̄s de reseruatis Papæ sine speciali mandato se non intromittit.*
4 *Episcopus debet esse dispensator canonum & moderator legum*

C A P. P R I M V M.

Romana. [*edictum*] vide quod dixi s̄. e. lib. de elec. vt circa. super eo. verbo [*libere*] quasi nedū p ap. sed ēt p simplicē q̄relā, vel i. non obst. 9dictione suffraganeorū s̄m Pe. & Arch [*curiæ*] vt sic ēt ipsius officiales cōprehendat. [*Penitus*] i. ex toto non valeat hac de cā factū. quia corā non iudice. de iu. si. at si clerici. cum concor. s̄m Host. [*Forum*] quid ergo tunc fiet de causis, quę spectāt ad forū ep̄ale. adeatur s̄m Ho. vel legatus, siue in prouincia s̄m Boari. facit
1 quod no. j. de of. vic. c. j. in fi. gl. lo. mo. dicit hic † q̄ si ep̄s non est in mora petendi absolōnem, nec est res, q̄ ex dilatione grande periculū patiatur, melius est tātisper expectare, q̄ nouo iudici committere. ff. de vaca. mu. l. pe. in fi. alias Papa puideat cām non protiso. j. e. si ep̄s. Ho. qui archiep̄s fuit, turbabatur de his, dicens se non videre sufficientē rōnem, nisi quia placet p̄tātem archiep̄orū restringere. & ad se causas trahere. si. n. ep̄s non pōt, & vsque ad hæc tpa casus non erat reseruatus Apostolicæ sedi, quare archiep̄s hoc nō facit. Inducit ēt quod no. hic exponendo versus, quos ponit in sum. de of. ord. §. quid pertinet. p̄cipue super ver. crimen. & sup ver. permutat. ibi patet, q̄ cum ep̄s accusār subditū, quia nō possit cōpromitti, & sic non extat illius iudex, archiep̄s cognoscit. vi. q. ii. c. j. sic̄ si permutat cum cap̄lo suo. & facit cle. de re. ec. nō ali. si vna. fatetur. quod in casu huius decr. s. qñ ipso archiep̄s excommunicat. posset reddi rō, quia sibi daretur excōicādi mā, vt ad ipsum iurisdictio perueniret. ad hoc. s̄. de of. deleg. suspicionis. & p̄uidēdū est ad talia, q̄ p̄nt euenire. Inst. vi bo. rap. §. nedum. Rñdebat aūt, q̄ si iniuste excōicat egregie puniat. [*Si iuste*] vel si snīa fertur p dele. Papæ. quare non deuoluitur. cū tñ ecclesiasticus ordo p̄fundatur &c. xi. q. i. peruenit. Et, vt dicit, in hac parte curialior est imperator, qui defectū & negligētiā suorum iudicum per diœcesanos ep̄os vult suppleri, in auct. coll. ix. vt dif. iud. per totū. & parcit remotis, ne ad ipsum venire cogantur, In Auct. de quæsto. coll. vi. Et compatitur paupertati, & occurrit litibus, laboribus & expensis. vnde in casu consimili, nec rn̄sū dat, nec ad suum iudicē remittit, in Aut. de man. prin. §. si tibi. & §. se. coll. iii. Et prout dicit, non est cuilibet facile adire curiam Romanā pro iustitia obtinēda, nec sit sine grauedine sumptuū & expensarum, de rest. in inte. cum ex literis. ad fi. Sit ergo s̄m eum pro ratione volūtas, Inst. de iure na. §. sed quod prin. & per eosdem modos conqueritur de eo, quod dixerat quædam extrauagans, cuius mens habetur. s̄. de elec. q̄q. eo. lib. Cui dicit obstare decre. cum in cunctis. in fi. s̄. de elec. [*forte*] non est no. dubitationis, sic. s̄. de proc. tua. s̄m Host. Pet. Io. mo. & Arc. [*pro illis subpit*] vt quia forte negligens est in absolutione petenda. ¶ Prima glo. ponit casum literalē & summarium. ¶ Antepe. gl. signat & soluit duo contraria ¶ In j. glo. ibi [*reuocat*] si reuocauit ad petitionem suffraganeorū. qui excōicati erāt, hic fecit ex plenitudine p̄tātis s̄m Boari. vel nō fuit exceptū, vel fuerant absoluti, vel forte erant hic rei cōuenti, quia non parebat edicto, & in fi. & sunt tres partes s̄m Ho. & Io. mo. prima reuocat edictum. secunda causam reddit. ibi. quia. ēt. tertia antiphorizat. ibi. sed aliqua. ¶ In ii. glo. ibi, multas. nouē. s. p̄ter istam. & Ho. & Io. mo. hic illas enumerat. s. de of. vi. or. de so. cōp. de te. de ap. de cen. de pę. & de poe.

pœ.& re.de sen.excõ.Romana.¶In gl.iij.ibi[*pastoralis*] & hic per Ho.Io.mo.qui ẽt ponunt hic versus,quos ip se.Ho.ponit & exponit ĩ sum.de of.or.§.quid pertinet, quos,quia ibi habes,hic decido prosecutionem ipsorũ, versus aũt sunt hi.Officium varium,forus, apostolo cri men.Peccans non pares res consultatio deses. Præsul, canonici tumidi,sñia neq;.Visitat,indulget custos, gã Papa dat vsus.Permutat socijs , suspectus cunq; remit- tit.Casibus his primas subiectos p̃sulis arcet.¶In gl.no quid.ibi[*iurisdictio*]idẽ Hos. hic & in sum.de of.or.§.qd pertinet.sub.§.sunt aũt.ver.deses p̃sul.Io.mo.& facit,qđ no.š.de of.or.pastoralis.in gl.ij.& c.irrefragabili. in iiij. glo. Et idẽ Boati.qui dicit, ideo aliud in negligentia, quã in excõicatione,quia negligẽs peccat in iurisdõne, & sic non mirũ si ad proximũ deuoluitur. Arc.hic cõ- tradicens,quod hoc nõ est iure cautũ.al.quod no.Inn. in præd.dec.quia,in ver.ad illũ,alle.ẽt,ix.q.iij.nullus.& c.conquestus,š.de of.or.duo.in fi.& c.pastoralis.ij.rñ.& xxij.q.ij.amputato.& c.sæpe decet.Idẽ Fran.Ver.nisi in casibus in absolone excõicationis,de of.or. ad reprimẽ dam.& in correctione criminũ.j̃.de sen. Romana.vt- robiq;.n.mora affert periculũ s̃m eum.Host.autem ad partẽ suam no. litera hoc dicit,non tñ ex culpis.nõ dicit ex negligentijs. vnde s̃m eũ , si tertio requisitus.š. c.j.no.procedit,vel prima vice denegat,expresse facit,j̃. de ap.ab eo.š.de loc.potuit.Metropolitanus cognoscet,
2 alle.de of.or.duo simul.Consuluit tñ,† archieps̃ sub- ditum remittit ad suffraganeum statuens sibi terminũ competẽtem quo subdito iustitiam reddat, quo elapso si id non fecerit,ipse diffiniat,de of.or.quanto.in fi.& c. ad reprimendam.&c.irrefragabili. §. excessus.& vt eps̃ monitionẽ negare nõ possit.p̃cipiat ei, literas moni- tionis sub suo sigillo remittat.vel als suas literas formã illarum & receptionis diem continentis,ar.C.de fi.istr. l.plures.& sic obstabit illis propria professio.j.q.vij.salu- berrimum. xxvij.q.j.oẽs sœminæ.C.de nõ nu.pe.gñali ter.vel fiat de traditione literarum corã testibus instr̃m, š.de test.significauit.vel habeatur de hoc litera sigillata sigillo autẽtico.de sen.excõ.cum medicinalis.§. exem- plum.š.de fi.instru.c.ij.& ibi. dilecto. remittit Host. & Arc.ad sum.de of.or.§.quid pertinet.sub.§.sunt autem. ver.sed quid si eps̃.& ibi q̃q̃.vide,qđ ibi dixi in tex.in gl. qd ergo.ĩ fi.¶In gl.pe.ibi,vbi de hoc, & hic repetit Frã. qõ.ibi distinguit gl.an per verba negatiua.an per verba affirmatiua prælegata sit cõstõ. Et Hos.etiam ponit ali qua exempla,vt in edicto.de testa.de proc.de matrimo nio,quæ sunt permissoria,ita cum generaliter est pro- hibitum,vt in casu nostro,& in conspirationibus colle gialibus & collegijs, quæ censentur prohibita,nisi appa reant permissa,de iureiur. & si eps̃.ff.de colle.illi.l.j.š.de excel.præ.dilecta.& ibi[*epiorum*]dicit Host.epi de adultis & minoribus dispensant ,si nõ inueniãtur prohibiti.in
3 maioribus non,nisi reperiantur permissi.De † reserua- tis Papæ sine speciali mandato se non intromittunt. Item nec dispensant ɔ̃ canones,legẽ ipsis epis imponen tes,nisi inquantum inuenitur concessum.de tpe ord.di lectus. nec ɔ̃ factum suum,de quo remittit de cle.cõ.di uersis.quomodo autem ad omnes alios canones ligan- tes subditos tñ & non ipsum, nisi conditor canonis di spensationem sibi retineat , vel als inueniatur prohibi- tum,poterit dispensare.de præb.graue.de sen.ex.nuper,
4 & sic dicit intelligendã auctoritatẽ Ber.qui dicit † epm̃ oportet esse dispensatorem canonum,& moderator est legum. Et,vt ipse dicit,in primitiua ecclesia vnus excõi cabat,alter absoluebat.Sed postea fuerunt arctati,vt pa- tet.x.q ij.c.j.de pœ.& re.cum ex eo.§.ad hoc. cũ si.¶ In gl.vlt.in fi.& c.de causis.š.de trans.c.fi.& poterit per ar- chiep̃m infligi.qui pastoralem auctoritatem habet su- per eum,34.di.c.j.circa fi.nisi loquaris de pœna deposi tionis,si talem requiret qualitas culpæ s̃m Host.alle.de excel.præla.c.fi.de pœnis.c.fi.vbi de hoc. Obiicit Ioan. mo. cum hic dicat infligendam pęnam canonicam loquitur ergo non de arbitraria. Rñ. licet pœna exp̃s sim canone statuta propria sit canonica,& proprie sit pœna.ff.de ver.sig.si qua pœna. Arbitraria tñ,quæ non expressa s̃m considerationem canonum imponitur, illa etiam dicitur canonica saltem ĩceptiue, in qua sup plet præsidens, canonibus deest,ar de testi.quæsitum. Idem Arc.qui remittit.ij.qõ. iij. §.notandum.ij in fi.de pœ.di.j.mensuram.ff.de pę.hodie.ff.de his qui no.infa. quid ergo.§.pœna.

SVMMARIVM.

1 *Papa vel alius superior an possit quem ex causa priuare.*
2 *Regibus speciale est & proprium donare.*

CAP. II.

Grandi. De hac decre. facit additionẽ Gui.in Spe.de feu.§.ij.in fi. Et hic primo ponit mandatũ.secundo dat ip sius executores.ibi,alioquin,tertia protesta- tur.ibi.per hoc.prima pars cõtinet quatuor.nã præmis sa coadiutoris commẽdatione,& ad quid detur, & sub latis obstantibus mandabat illum prius recipi.secundo sibi pareri.tertio illi suffragari. quarto illi de redditibus rñderi.[*nobilem*] in secularibus dignitatibus ponderatẽ nobilitas.[*In ecclesiasticis*]vide quod no. xxiiij.q.j.qm̃, de app.constitutis.ij prohibitatem armorum s̃m Pet.vel morum modestia s̃m Arc.Multipliciter cum Tullius in oratione ad Cæsarem pro rege Deiotaro vltra med. de fragilitate illum commendasset,subdit.scio hoc ver bo laudati reges non solere.fortem,iustum,seuerũ, gra uem. magnum, largum,beneficum , liberalẽ.hæ sunt laudes regiæ.illa priuata ẽ, vt volet quisq; accipiat. Ego tñ frugalitatẽ,i.modestiam & temperantiam virtutem maximam iudico. Commendatum per barones regni. Arc.[*iure regni*]ergo reges priuare nõ possunt regno qđ successione debetur,nedum filios,sed nec ẽt collatera-
1 les.Inn. fatetur tñ, † Papa, vel alius superior rex hoc posset ex causa.š.de voto.licet. [*magnanimitatem*] quæ est rerum difficilium vel terribiliũ spontanea & rõnabilis agressio. Et est ɔ̃ria pusillanimitas.i. & s̃m Macrobium a magnificentia,quæ est difficilium & p̃clarorũ nego- tiorũ consumatio. Et sic ista respicit consumationem; illa vero inchoationẽ. Tullius tñ ĩ prima rethorica nõ distinguit ista,vbi dicit, magnificentia est rerum ma gnarum & excelsarum cũ aĩo ampla quadã & splendi dissima propositione cogitatio atq; administratio.[*Gñ a lem*]no.pro eo,quod no.vii.q.j.c.j.in vlt.gl. coadiutor habeat liberam & gñalẽ,& quod hic no. Arc.vide.š.de ele.is cui.super j.gl. [*Eiusdem*]sit assumptus salubriter, vt in dño confidimus,non minus &c. Et dicit Io.mon. hic narrat,q̃ curator facere dẽt.j̃.narrabit, q̃ debẽt fieri curatori.[*homagio*]vide,quod no.in cle.de re iu.pastora lis.§.rursus [*oibus suis*]hoc est ɔ̃ eos , qui volunt pacifice cũ dñis, sine armatis,vel cũ certo numero ingredian tur eorũ loca vniuersi,vide qđ post Ho. dixi de excel.p̃. nimis.j̃.in fi.ac suis.ad idẽ.j̃.de cle.ægr.c.vno.ad fi ɔcor. quas hic al.Arc.de hoc dixi in sum.coad.in mẽbro.pe. [*appellatione remota.*]de effectu huius cl.đ ap.vt debitus.su p̃ 1.gl. aũt iura hãc dec.secuta applone remoueãt.pa tet.š.de ele.idẽnitatib.§.j.& §.cęterũ.j̃.de hę.vt offm̃.§. deniq;.& c.vt inquisitionis,ver.vterq;.per hoc autẽ arg. pro protestationibus faciendis.vii.q.j.pontifices. Arch. ¶Prima gl.ponit casum literalem & summariũ.¶ Ter tia gl.obiicit & soluit.¶ Quarta glo.signat contrarium & soluit.¶ Gl.no.ar.arguit,& alle.ɔ̃rium.¶ In glo.j.ibi, qui præest.nam etiam reges prælati dicuntur.xi.qõ.iii. præcipue. Arc.¶in gl.iii.ibi,vbi de hoc.Arc.alle. de off. arc.ea q̃.de reg.iu.quamuis.C.de fun.patri.l.ij.lib. xi. Et remittit ad no.per Gof.in sum.huius ti. circa medium distinguit autem neglectum & negligentiam , de pri- mo.xi.q.iii.placuit.& istud post monitionem,s̃m ante noiationẽ,ĩ quo locũ hẽt.j.q.j.q.cqd.& ibi[*dic, rex*]idẽ ĩ duce,comite & silib.s̃m In.& ibi[*prodigi*]dicit hic In. furiosus & p̃digus postq̃ eis ĩterdictũ ẽ,ipo iu.agnati

sunt curatores, allegat. ff. de cura. fu. Iulianus scribit. melius faciunt leges seq. & Inst. de cura. §. furiosi. & ibi. [*non habet*] fortius ergo potuit ecclesia deficiête alio superiore coadiutorem dare ad petitionem illorum, quorum interest s̄m Inn. & Io. mo. alle. ff. de cu. & tut. da. ab his. l. diuus. & s̄. qui fi. sint le. per venerabilem, & ibi [*licet*] Archi. alle. xvii. q. vii. si quis deinceps. in fi. & quod no. xi. q. j. nullus. ¶ In gl. circa. in fi dicūt Pe. & Arc. circa fidem catholicam. ¶ In gl. quia debebatur. i fi. Remissiones dedi, de elec. per venerabilem. in fi. quæ est 3. sed loquitur in imperio. ¶ In gl. licet. ibi, donatio. & hoc præcipue in
2 curatoribus regum s̄m Inn. cum † regibus spâle & proprium sit donare s̄m eum. ff. de admi. tu. cum plures. §. pe. Io. mo. argu. ɔ̄. s̄. de iureiu. intellecto illud in enormi præiudicio. vt ibi dixi in gl. no. in fi. s̄. de reg. iu. cu inter. in prin. & j. de priui. per exemptionem. & s̄. de contiie. cum dilectus. in fi. de præscri. cum officij. in prin. ne sede va. c. j. in prin. de priui. vt priuilegia. ver. quia tñ. ponitur ēt monasterium pro canonia regulari. de priuile. cum olim. ij. in prin. pro ecclesia seculari. xvi. q. vii. neminē.

S V M M A R I V M.

1 *Capitulum num possit visitare & debeat procurari vacante sede.*

C A P. III.

SI episcopus. [*Capiatur*] hodie loc⁹ est cle. de pen. si quis
1 suadente [*in spiritualibus*] per hoc vr̄, q̄ † capitulum possit visitare, & debeat procurari vacante sede, de hoc hic Arc. & Io. mo. in c. proxi. vide, qđ no. in cle. de hære. c. j. in gl. hæc litera, an autem capitulum sede vacâte det literas indulgentiarum, remitur Archi. ad id, quod no. j̄. de pę. & re. Romana. in fi. ad materiam vide, quod dixi. de exces. præ. accedentibus. in glo. nonquid. latius dicam de ma. & ob. c. vno [*ministrare*] & ordinario iure hoc competit, vt dicam. j̄. c. proxi. super gl. pe. necessitatibus. lxi. di. c. fi. Arc. [*commode*] sic, s̄. c. li. de ele. quam sit. Arc. [*ordinari*] facit ad id, quod dixi. s̄. e. lib. de rescri. si gratiose. super ver. voluntatis beneplacitum. ¶ Prima gl. summat & dicit vnde orta. ¶ Quarta gl. no. & remittit. ¶ Gl. pone. quærit, arguit negatiue, ponit tres opi. & tertiam probat. ¶ In iiii. gl. ibi, l. vlt. lac. rñ. vbi per professionem coniugis lucratur in seculo manens id, quod in casu mortis lucrari debuerat. ¶ In gl. pone ibi, l. fin. magistratus dant iudicem ēt de principis mandato, de illo ad ipsos appellabitur. ¶ In gl. j. in fi. & facit ad ea, quę no. vii. q. j. pastoralis. in fi. vl. gl. & lxxi. di. clericos. in gl. ij. ¶ In iiii. ibi. l. vlt. in fi. j. rñ. Io. mo. alle. in Auct. de nup. §. sed occasionem. & ibi de hoc. & §. si vero decter. col. 3. & decidēdo, qđ hic no. vide quod scripsi post Gof. & illos de con. coniu. cum sis. & in fi. quod vide. s̄. de rescri. susceptum. & ibi etiā remissiones dedi super gl. pe. ¶ In gl. in his. in fi. vide quod dicam. j. c. proxi. in fi. ¶ In gl. pone ibi, credo. Idem Archi. & in fi. ałs sequeretur, q̄ episcopus, qui esset etiam canonicus, vel canonicus vicarius, vel delegatus episcopi, illum confirmare nō posset. ¶ In gl. seru⁹. ibi, prima actione. vbi de hoc. & xxxiii. q. j. Arc. ¶ In gl. pe. in fi. Io. mo. alle. ij. q. vii. quapropter. & c. sequenti.

S V M M A R I V M.

1 *Coadiutor an detur abbati inutili propter senium, vel ægritudinem.*

2 *Tutori longa ægritudine impedito datur curator.*

3 *Visitatoris officium dignius est officio procuratoris.*

C A P. IIII.

ECclesię cathedrali. In inferiorib. ergo secus [*visitator*] satis exquisite no-
1 tauit hic Arc. de † coadiutore, an detur abbati inutili propter senium, vel ægritudinem, de quo dixi de cle. ægro. c. fi. & vr̄ q̄ nō. Sed debet remoueri, inducit, quod no. Io. vii. q. j. i fi. summæ, & Ho. in sum. de cle. ægro. in fi. & hoc dicunt per. c. xviii. q. ij. si quis abbas. ad quod respon. vt dixi in præ. c. fi. prodicto tamen illorū facit, q̄ abbates facile remouentur. de accu. qualiter. ij. de si. per tuas. in fine. Ad quæ tamen responderi potest, q̄ loquuntur, cum cā procedit a crimine, vel qn ex culpa sua prouenit inhabilitas, de æta. & qua. c. j. quod non est in hoc casu. Item illa iura dicūt remouendos ab administratione non a dignitate. facit, quod no. Io. ij. q. j. in primis. in gl. non intelligas, in fi. ad l. ff. de iud. si longius. C. de offic. præ. si quos. quæ probant propter nimiam senectutem iudicis alium subrogandum. Rñdetur, q̄ l. si longius. loquitur in delegato, cuius iurisdictio facile reuocatur per delegantem, quia iudicium soluitur & c. ff. de iudi. l. iudicium. q̄ probat verbum ibi datus, quod exponitur. i. delegatus, vt e. ti. iudex. & l. a iudice. non sic in abbate, qui sine iusta cā &c. lxvi. di. satis peruersum. xvii. q. ij. nulla. s̄. de ac. ad petitionem. Item vt dicit Arc. non est tanta connexitas inter talem iudicem & eius offm, quanta est inter abbatem & suam ecclesiam, cui matrimonialiter alligatus. & ad hunc intellectum reducit generalitatem illius. l. si quos. vel secundum Arch. damnum imminens reipublicæ tam in iudicando q̄ in cōstituendo salarium ei, cui daretur coadiutor. facit illū iudicem impeditum remoueri. ordinarius sit, vel delegatus, nisi sit iudex habens iurisdictionem, quasi in patrimonium radicatam, qui sine culpa re propria non priuatur, vt dictum est. [*Satis est*] de abbate dicendū vr̄, quod de aliis prælatis dr̄. s. coadiutorem dari, ex quo expresse aliud statutū non est, quia q̄ sanctorum patrū &c. ij. q. v. consuluisti. de transla. c. ij. xcvi. di. vbi nam. 27.
2 q. iulex diuinæ, palea est. Itē † tutori longa ægritudine ipe-
a dito datur curator. ff. de tute. solet. & prælati tutoribus similantur. iii. q. ij. §. quod si male. pro abbate facit etiā de sta. mo. ea q̄. §. q̄ si abbas. in prin. Arc. hoc putat verū
b ne afflictis addatur afflictio. vii. q. j. cum percussio. Item indignum esset eum priuari ex eo, quod inuitus patitur ex naturæ defectu. v. di. ad eius vero. Et tēporalibus per culpam non videtur sufficere alterum, vel negligens administratio in spiritualibus tantum, vel tpalibus tm̄. vide iura, quæ scripsi. s̄. e. lib. de elect. c. fi. in j. gl. patet hoc, quia primo datur regula, a qua vnus casus excipitur, quo deficiente statur rłæ. [*administret*] dicit Archid. necessariam administrationē, vt possit archieps̄ facere, qđ sequitur. alle. i. q. ii. accusatio. & ii. q. ii. indigne. honestum hoc puto, sed nō necessarium, satis est enim, q̄ interueniat vocatio, de qua sequitur ad c. accusatio. Rñde, vt ibi no. ad c. indigne. q̄ de excommunicatione loquitur, vt etiam ibi no. [*negligentiam*] Arc. dicit se hic intelligere negligentiam, q̄ dr̄ neglectus, de quo dixi. s̄. e. grandi. super iij. gl. [*legitimam*] quam hēt hoc ipso, q̄ visitator datus est. licet ad cautelam qñq; in datione id exprimatur, vt in decre. cū nobis olim. in fin. quam all. glo. licet. s̄m. l. aliud sit i procuratore. ff. de proc. mandato. dignius
3 † . n. est officium visitatoris, q̄ procuratoris s̄m La. Non tñ potest visitator dare alicui licentiā trāseundi ad aliā ecclesiam, quia quę solēnitatē iuris desiderant, opus est tutore. ff. de aut. præ. l. curatorem. sic no. Io. & Lau. lxxi. di. fraternitatem. vbi etiam dicunt idē in c. vacantis ecclesiæ. cum sit ibi q̄dam alienatio. ibi tñ dicit Hug. q̄ cōsensus Metropolitani cum clericis sufficeret. sed Arch. hoc non credit, cum nō inueniat hoc Metropolitis cōcessum, & de hoc ēt. xxiiii. di. presbyteri. De visitatore dato a Papa vr̄ ɔ̄ per decre. is qui. s̄. e. li. de ele. vt ibi dixi super ver. dumtaxat [*d. c.*] vel visitatore ab eo dato. vide, qđ no. de ma. & ob. cum olim. in glo. ii. & quod ibi dixi, & circa opi. ɔ̄riam Io. mo. dixi. s̄. e. lib. de elec. si abbatem. super iii. gl. vbi videas. ¶ Prima gl. ponit, q̄ determinat, & vnde orta. ¶ Gl. hoc præcise. ponit quadruplicem opinionem. ¶ A ante pe. gl. ponit opi. ɔ̄rias. quas concordat. ¶ In glo. j. ibi [*hic Papa*] & prima pars facit tria. ponit dictum, a quo postea duos casus excipit ibi, in fine. quos statim limitat ibi, tunc. n. & ibi, vt nostrum. & de of. or. cum nos. in fi. ibi etiam no. quod de reb. eccle. vinet visitator, & ad hoc. s̄. cap. ij. versic. impendentes. ¶ In gl. iij. in fi.

iii.in fi.& xii.qō.j. qm̄ velina.& talis non vr̄ posse eligi. vii.q.j.constitutum.vbi hoc tenet Io.sed Hug.ibi,& La. ꝯ quod hoc placet Arc.nec ille canon ꝯdicit, qu· oc solum prohibet,ne seditionibus retineat locum, seu eligendū non prohibet, in eligendo vero nō hēt vocem, vt no.Io.& La.lxi.di.obitum.licet Hug.ꝯ.¶In gl. ecce. ſm.ibi,delictum.facit de con.di.ij.nemo.¶In gl.pe.ibi, [*Archiepō*]vel legato cardinali ſm Arc.qui ponit,ꝙ potest archiepī̄s,nam in prouincia maius habet imperiū, ſ.e.lib.de elec.li abbatem.& in fi.cum.n.caplm habeat ordinarium.f.a iure cōl,de hoc,ſ.ne præl.vi.c.ij.in ij.gl. & patet,ff.de iur.om.iud.& quia ordinariæ potestatis sit dare iudicem, vt e.ti.l.Imperium.in fi. ergo capitulum committere poterit,facit clemē. de hæreti.multorum.

¶De tempo.ordina. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Ratio editionis rationum,quæ vrget in argentario habet locum in nummulario.*

C A P. P R I M V M.

SAepe. [*Fugientes*]impulsiua est hic cā. Io.mo. Arc. qua cessante durat constō.i.erga dignos & non fugitiuos,vide,ſ.de ele.cupiētes.in vi.gl.[*Italia*]includit Sardiniā & Siciliā.ff.de iud.insulę.de quo Archi.remittit ad Papiam.c.Italia.[*Vltramontanū*]si est medius.i.in montibus, qui nec Vltramōtanus,nec Citramon.proprie dici pōt,dicunt quidā respiciendam regionem,cui plus vicinatur, vt ſm illā iudicet,ar.eius,quod de hermafrodito dr̄,ff.de sta.ho.q̄ritur.Sed Io.mo.ꝯdicens,ꝙ cū constō sit localis & pęnalis,in eo locum habebunt anti.iura.[*Condigna*]j.c.prox. Arc.dicit Io.mo. ꝙ ibi hodie expressa est pœna in oīb. ordinantibus,q̄ regularis est quo ad oēs.Sed cum hic ordinato imponatur grauior pœna q̄ alibi, sic & ordinās hoc casu grauius puniendus esset,al.de hæ. excōicam⁹. §.nullus præterea.de exces.præl.tanta.in fi.vr̄,ꝙ si nullā habuit licentiam,locus esset pęnæ illius capituli,& arbitrariæ.si habuit licentiam, si non sufficientem, vt vult hæc decr.non sit locus illi pœnæ,quasi satisfactum sit illi cōstōni sed arbitrariæ tm̄, posset tn̄ iudex per rōnem prædictā arbitrari maiorem, vel dic,ꝙ cū decr.illa requirat superioris lnīam,ꝙ intelligitur de sufficiēti ſm suū casum,facit de cle.non resi.tuæ.cū concor.secdæ glossę. vbi non satisfit huic constōni,quasi non habita lnīa locus erit illi pœnæ.¶Prima gl.summat.¶Gl.de qua,sig. ꝯrium & sol.¶Gl.quid econuerso.q̄rit,arguit,& pro & sol.¶Gl.quid dices.quærit,arguit negatiue, & affirmatiue soluit,& ꝯtio rn̄det,ponit opi.ꝯriam.¶Glo.subaudi. rū.per q.¶In gl.quid econuerso. f.a Titio qua ratione valet stiplō,si quis capitoliū ascenderit.decē dare spondes,eadem ratione & si qua mihi nupserit,dotis noīe x. mihi dare spondes, diuersitatis.n. rō reddi non pōt. Et si postulauerit.§. iubet, quæ rō iubet seruū publicari in qōne adulterij confitentem,eadem id suadet in negante.& §.nummularios. † rō editionis rōnum,quæ vrget in argentario,&t in nummulario locum hēt.¶In glo.j. in fi.ſm Io.mo. primo ponit constōnis causam impulsiuam,secundo statuit ibi, nos igitur.tertio transgressores punit ibi,eos vero.quarto ad pœnam inhibitionem addit ibi,oībus.¶In gl.qui excōicati.ibi,c.vl.& eo.ti.c.j. de triplici apostasia no.¶In glo.abbates.ibi, p̄sbyteri habentē e͂palem iurisdictionē,vel quasi. vt in p̄.c. abbates. In ff.& vide quod scripsi in præ.c.cum contingat. super gl.ii.¶In gl.quid econuerso.ibi,nihil.& vide, quod ibi dixi super gl.licet fures.& ibi,auaritiæ.facit, quod no.ff. so.ma.li constante.in prin.& in fi.iii.glo.C.de iure do.

vbi in j.gl.& ibi credo,idem Io.mo.& Arc.hic.& Guil. j.c.prox.& facit.ff.de his qui no.in fa.l.furti.§.fi.& quod ibi no.& ibi[*vicinus*]hæc ratio cessat hodie. & licet forte hoc fit ſm inspirationem diuinam, non tn̄ ſm diuinam institutionem.xxiiii.q.j.rogamus.qui fi.sint le. per venerabilem.circa fi.ſ.de ele.fundamēta. §. ne autem. Et ibi,scriptum.& sic exageratum, quia plus Italia frequentabatur.ff.de abige.l.ij.Io.mo.¶In gl.quid dices.ibi ītelligi. fortius ergo de clerico promoto ad superiores. licet minores tantum.Et ibi loquitur.& in hoc latius q̄ procemium.strictius aūt in eo, quod loquitur de Italicis.Et ibi,c.j.concor.de hoc scripsi. ſ.de fil.presbyte.c.j. quas hic ponit Arc.& in fi.Io.mo.& Arc.hoc inducūt, ꝙ circa minores inducitur certa pœna.j.cap.vlt.Sed de prima tonsura tantum loquitur & generaliter non distinguēdo Vltramontanos ab Italicis.¶In gl.subaudi: credo Io.mo. & Archi. ꝯ per rationem sequentem, ad quam alle.Ioan.mona.C.de diuer.rescrip.l.j.ff.man.l.fi.

SVMMARIVM.

1 *Episcopo probabiliter ignorante si clericus alienus furtiue, vel ex simplicitate se multitudine iniecerit ordinationum, episcopus non tenebitur.*

2 *Ignorasse,& ignorantiam affectasse,compatibilia sunt.*

C A P. II.

EOs. [*Licentia*]de qua per literas appareat pro quarum forma remittit Gui.ad Spe.de cle.pere. dicit tn̄ sufficere testes, vel publicum instr̄m.ſ.e.lib.de elec. vt circa. j. de of.ordi.si canonici.& ſ.eo. quod translationem.ibi, mandato.non sic in casu.ſ.c.prox.[*figmento*]esset figmētum ſm Franc. si allegaret consuetudinem circa hoc, quæ consuetudo non valet circa talia. Ad hoc ſ.eo. tit. c.ij. [*annum*]li.j.annum intraretur culpa, an statim incipiat secundus annus, an primo finito, vide quod satis scripsi de elec.cum in cunctis.ad fi. super versi.triennio. & aliquid in cle.de magistris.cum sit.in fi.contra taliter f.sine licentia suorum superiorum ab episcopis nō suis clericis.per hoc vr̄ hic laicis non licere,& potest esse ratio, quia non tanta necessitas cogere potest laicum clericari,sicut clericum ad superiores promoueri,facit. j.c.prox.§.j.vbi clerici & subditi ponuntur vt d uersa ipsorum episcoporum sic suspensorum.[*vicinis*]concord. lxv.dist. si forte.& de vicinis dicit ſm Guil.quia per eos de moribus & vita ordinandorum melius sciri poterit de præsum.quanto.ſ.de elect. postquam.ad archiepiscopum autem necessario non recurritur, eum nō sit hic in iure expressum.ſ.de sup.ne.præ.c.j.[*Episcopis*] quibus de hoc constat aliter, q̄ per astrictionem clericorum ordinandorum ſm Guil. ſm quem ex vi connexionis fateri oportet,ꝙ ex quo clericis datur recipiēdi licēria, ergo & vicinis ep̄is data intelligitur licentia ordinādi. de consti.translato.si.di.tantis.de ac.ad petitionē.¶Prima gl.sumat.¶Gl.sed nunquid.quærit,arguit,pro & so. ¶Gl.æquipollet.allē.vnam concor.& soluit duo dubia. ¶Gl.continuum.ponit duas opi.¶Glo.oīum.recitetur per qōnem.¶Gl.ꝙ s.quærit,alle.pro & contra.& soluit. ¶Gl.quia & sequens soluunt duo dubia.¶Pe.gl. ponit opi.¶In gl.sed nunquid.ibi,vide de fi.presbyte. veniens. super gl.ii.¶In gl.æquipollet.ibi, qui contra,excusatur, qui contraxit illicitas nuptias per iustissimum errorem non affectatum.¶In gl. omnium.ibi, cum pacto.vide de torne.c.j.super vlti.gl.¶In glo.quo enim.ibi,§.vlti.vide de magist.c.fi.super glo.pen.& ibi,l.vna.lib.x.vide de test.causam quæ.ij.super vl.gl.¶In j.gl.in fi.& tria facit. Primo ponit ordinantem.Secundo ratificat pœnas ordinati.Tertio licentiat clericos ordinantis.secunda ibi, his qui. tertia ibi, clerici.¶In gl. secunda. In fi. secundum Gar. & Guil.¶In glo. sed nunquid. ibi, dic secundum Gar.idem Ioan.mon.& in fi. vide quod no.ſ. de officio archi.ad hoc. in glo.pen.& quod dixi, de quo hic Io.An.super vj.Decre.

1 Guil. Cleri. Arc. dicentes † φ si epo probabiliter ignorate clericus alienus furtiue, vel ex simplicitate se i mul titudine ingesserit ordinationum, eps hac poena non tenebitur. Idem si deceptus esset iusta ignorantia facti, potuit.n. esse, φ ordinatus portauit literas furtim impetratas a cancellario sui epi. Sic no. Hugo. ix.q.ii. Lugdunē. ¶ In gl. æquipollet. ibi, & dico sm Gar. idem Io. mo. ꝯdicens, φ ex quo iurauerit se ignorare, non audietur volens probare scientiam, vel ignorantiam affectatam quia decisum per iusiurandum iterato discuti non dēt, C. de re. cre. l. actori. nisi i casu, ff. de iureiu. [*Admonendo*] Tene cū gl. per præ. l. admonēdi. & lex actori, loquitur in iuro delato a parte, & procedit dictū gl. maxime cū 2 probare vult ignorantiā affectatā. Ista.n. † sunt ꝯpatibilia, quē ignorasse & ignorantiā affectasse, facit, quod dixi, s. de iureiu. c. fi. & vide quod scripsi, s. c. li. de rescri. statui ū. ver. sed in duob. super ver. iuro, cum sua tenuisset. ¶ In gl. sic, s. ibi [*bene possunt*] quod est falsum, licet als sit suus iudex rōne delicti, vel ꝯtractus sm Gar. & Arc. Idē nisi forte ipsi scholares suas ciuitates & epos pdidissēt, lxxi di. clericos. & ibi [*contulit*] repete in fraudē, de qua p misi, ne sit ꝯ. j. c prox. ¶ In gl. oium, ibi, Guar. Io. mo. & Arch. ꝯ. sed ꝯ eos multum facit fi. ca. & vide quod no. j. q3. j. li qui. & ibi [*cui pacto*] ad hanc. l. & l. qui indignus. ff. de sena. dicit Io. mo. φ loquuntur in indigno pp culpā non pp pœnam, quæ non extēditur vt odiosa ff. de re. iu. odia. & licet hic fuerit culpa. non tñ de ea quæritur, sed de pœna, quæ suos limites non dēt excedere, all. Archi. xxiiii. q. j. qui peccat, in fi ¶ In gl. ꝯtinuū. ibi, erat, vij. q. j. eps in diœcesi. ¶ In glo. quod. (. ibi, Guil. qui hoc etiā no. in Spe. ti. ij. §. iuxta. ver. item est irregularis. & cōcor. Io. mo. & ibi [*sede apostolica*] nō innuit solum Papam in hoc dispensare. Sed non dubitatur Papam posse, quod pōt eps, quod no. j. ti. ii. c. i. in iiij. gl. sed φ eps non posse videtur procedere. s. e. dilectus e. cum quidam. & c. literas. Dicit hic per proprium epm dispensari his casibus, quibus executionem recepisset, si mandatum eius a principio interuenisset, vt quia ordinatus est sine licentia, vel mandato, vt ibi, in c. Lugdunensis. Item in casu, j. e. qui renun. c. fin. Contraria vero loquuntur in aliis casibus, vt ibi patet. Et vide omnino. quod post Hos. dixi in decret. φ translationem. in gl. ergo talis, quod ēt posuit Guil. in ver. quem. s. proxi. allegaui. ¶ In glo. quia s. ordinauerunt, in fin. hēt autem æquitate hic pœna. vt sicut alienos sine licentia ordinauerunt, sic & sui sine ipsorū licentia ordinentur. ¶ In gl. per euidētiam. ibi, c. vlt. sm Gar. Guil. & Arc. hic tñ pp negatiuam de facili euenire non poterit, vt no. de transla. quanto. in gl. notoriū. & de cle. ex. mi. illud. in gl. hic erat. Si diceretur denegatum, vel ꝯdictū, hoc bene posset esse euidens. ¶ In glo. pc. in fine. vide. quod dixi de priui. cum & plantarc. §. in ecclesiis. super prima gl.

S V M M A R I V M.

1 *Greci non seruant formam ecclesiæ Romanæ.*

2 *Abbates & prælati possunt dare commendatitias ad ordines, si ita sint exempti, φ diœcesani non habeant ordinationem in clericis ipsorum.*

3 *Filius an dicatur originarius ciuitatis, ex qua pater naturalem originem duxit.*

4 *Episcopus an det commendatitias in beneficijs ecclesiasticis non perpetuis.*

C A P. III.

CVm nullus. In hoc casu dicit hic Arc. φ prouisio in curia per Papam de epatu. vel abbatia, isti de quibus hic loquitur, non poterunt conferre ordines, alle. de ap. vt nostrum. & quod ibi no. Inn. & de præben. inter cætera. & extrauag. Bonifa. in iunctæ. s. de accu. meminimus. s. e. vel de ele. si eo tpe. facit, quod no. Spe. de legato. §. nūc ostendendum. ver. liiii. Contrariū olim seruabatur, φ satis credo de iure, & ꝯtria loquunt in consecratione & benedictione, quę proprie fiunt ad illā dignitatē, sed ordinatio respectu alterius beneficii vel patrimonij fieri pōt, non ergo impediatur ptās inferioris, cum hoc nō sit in iure expressum. Itē nec hoc expedit ecclesiis, quarum per id tardaretur expeditio, s. e. li. de elec. si religiosus. ij. rñ. sed hodie inualuit hæc op. Arc. & impetrātur per hoc literæ per prouisos. Inchoauit autē hic ab illis, quibus deficiebat eps, vt quia prouisi erant ad propriā ecclesiā cathedralē, & potissime exēptam, nunc de facto protelatur ad oēs [*Diœcesi*] non dicit prouinciā, & sic patet, archiepū in iure Metropolitico hic non posse. Itē satis est, φ non reperitur permissum, ad hoc, s. ti. j. c. j. & s. de of. or. pastora. & hic tenuit Fran. Ver. s. c. prox. & facit, quod no. j. de of. or. Roma. in vij. gl. & vide, qd dixi de si. pl. ad extirpandas, in prin. [*Ordinandus*] ꝯ s. e. φ translationē, vbi Grecus φ non ordinatur a Greco. Sol. forte linguarū varietas illum rigorē induxit, sic. s. de of. or. qm in plerisq;, vel illud, quia Greci nō 1 seruāt formā † ecc. Ro. vel dic illud ideo, quia locus originis erat sub epo Lauino, vt Calabria. & sic loquatur in prin. illius ca. [*Diœcesi*] vr ergo satis esse, φ beneficium sit in diœcesi epi Bon. licet subsit epo Mutinen. p hanc literā. [*Obtinet*] dans ergo beneficium clerico alieno tale, per quod non eximit illum a iurisdi. primi plati, illū poterit ordinare, de hoc per Inn. & Host. de cle. pere. in prin. & c. i. vt tñ ibi scripsi super versi. tertio. dicit Inn. φ curialius faceret hoc non ordinando illū sine līa primi, facit. C. de pig. l. iij. sm Host. [*ecclesiasticum*] de magistro habente pbendam putat Arc. hic non intelligi, cū illud sit beneficium tpale sm ea, q̄ patent. s. de mag. qa nōnullis. ꝯ, j. §. fi. per quod credo, φ si constituit ibi domicilium, saltē iure domicilij hic potuerit. [*Inferiores*] ab epis, de quibus præmisit [*subditos*] latior est hæc forma, q̄ de clericis tm̄, seu quo ad casum nrum hi tres hic æquiparentur, φ aūt de caplo dr̄ hic sm Arc. nouū est, nā licet olim idē diceret p c. vij. q. j. pontifices. ille tñ canon loquebatur in c. ecclesiæ nō vacan. [*In non exemptis*] si.n. essent exempti, ergo & ipsorū personæ. s. de priuile. per exēptionem. & sic nil per ordinarium iure suo in cosa attentari posset, xvi. q. j. frater. satis vr̄ per hac literā, φ exēptos diœcesani non ordinent, nisi de lña, vel priuilegio papali, bene facit, j. de priui. auctoritate. s. e. ii. cum in distribuendis. Dicebat Iun. in dec. prima. 2 de cle. pere. als est gl. super rub. φ abbates † & prælati exempti pnt dare cōmendatias ad ordines. si ita sunt exēpti, φ diœcesani non habeant in clericis ipsorū ordinationē, φ dicit rarissime concedi. [*Quamdiu morantur*] concor. j. de priui. c. j. in fi. [*ordinarij*] s. ad quoscunq; ordines promoueri, cū indistincte loquit. ¶ Prima gl. summat. ¶ Gl. ad dr̄iam, soluit duo dubia. ¶ Gl. subaudi. rñ, per q. ¶ Gl. quem locum. quærit, ponit op. & soluit. ¶ In gl. j. ibi, hæres absens. §. j. et non habens domicilium, qui tabernam, vel armarium constituit. ibi, conuenitur. Et alij casus ibi ponuntur & no. ¶ In gl. pōt. ibi, §. vlt. alias primo. ¶ In gl. j. in fi. partes patent per. §. Et determinat no. per Ho. in sum. huius ti. §. a quo. in princ. & per Inn. de cle. pere. sup rub. als c. j. ¶ In gl. dr̄. n. in fi. qd intellige, vt no. s. de paroc. c. fi. in i. gl. & de fo. cōp. ex parte. in iij. gl. & vltra ea q̄ ibi no. & per Ho. in sum. de fo. cōpe. §. ii. ver. itē rōne originis. & per Gui. in Spe. de cōpe. iud. adi. §. i. ver. ali. & ibi inuenies duas remissiones ad sum. Azo. est q̄rendum, an quod hic dr̄ intelligatur ēt de origine 3 patris, & vr̄ φ sic per l. ff. ad muni. assumptio. §. i. vbi † dē filium originariū ciuitatis, ex qua pr̄ nālem originē duxit. l. libertus. §. pris. & C. de muni. & ori. l. j. & l. filios. cū duab. seq. li. x. nec ob. si dicas, φ sm hoc hēbit duos epos originis, qa idē in duob. casib. sequen. de quibus constat φ plura bñficia, & plurima domicilia diuersis in casib. haberi possent, vt in gl. q̄ proxime sequuntur, Ifa tñ q̄ sequor, licet alibi natus fuerit, vr̄ velle, φ hic intelligat de origine propria, & hoc ꝯsulo ante factū, sed post factū excusatos haberē ordinantem & ordinatū, & sīa vide in rla, cū quid prohibet. j. de reg. iu. in solutione oōnis.

secun

ſm prædicta de origine aui.patrú minus dubiú,& vide, quod dicam de ſepul.is qui.ſuper gl.ij.¶In gl.ad dñiam, ibi[*ſecularis*]vide,quod dixi.ſ de cleri.coniu.lo.ſuper eodem verbo.& de cõmo.c.vno.in fi.¶In gl.dum tñ.in fi. & opi.Goſ.& ȝtrium Hoſti.de qua ibi dixi ſuper gl.item vt.hic recitat Archi.¶In glo.ſubaudi.ibi præſcripta. idẽ Arch.¶In quem locú.in fi.concor.Ho.de ſen.ex.relatú. & Arch.j.de teſta.c.ij. ij.reſpon.hodie talibus vicariis datur ſuper his expreſſa poteſtas, ita q etiam ẽpis pñtibus tales licentias concedunt.¶In glo.ẽt exemptum fi facit cle.de ſup.ne.præla.c. i.§. præmiſſa.per quæ reprobatur 4 opi.dicentium,q in beneficii eccleſiaſticis non perpetuis epiſcopus talis beneficiis non dat cõmendatitias.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopi non poſſunt diſpenſare cũ penitus illiteratis, vt fiãt clerici.*

C A P. IIII.

NVllus.[*Illiterato*] ideſt ignorant literas. xxxiiij.di.præcipimus,qui nõ eſt ſacris aptus officiis.xxxvi.diſtin.c.i.vbi Ioan. & Hug. intelligunt de penitus illiterato. ad idem prima quæſtione.i.§.ecce ſi clericus.l.di.non confidat. ſi.diſt.qui in aliquo.in Auth.de ſan.epiſcop.§ clericos.collatione.ix.ſi talis ordinetur,recipit caractarem. vt no.in prę.c.j.xxxvi.di.Et idem ſcripſi poſt Inn.& Cõpo.ſ. de elec.cũ in cunctis.& facit.j.q.vij.maximum.& 1 quod ibi no.in prin.notat ẽt Inn.ſ.eo.dilectus.q cũ penitus illiteratis ẽpi diſpenſare non poſſunt,vt fiant clerici.Ite ſm Arch.dici conſueuit,q ſi papa prouideri mãdat ei, qui patitur defectum, ſuper quo non conſueuit, papa diſpenſare,puta pro coniugato, vel pro oĩno illiterato, de quo hic loquitur, tunc non impeditur poteſtas ordinarij.Si vero diſpenſare conſueuit, vt in defectu ordinis,ætatis,vel natalium,tunc ſecus.de hoc per Inn. de excel. præla.inter dilectos.per Cõpo.de reſcrip.capitulũ. ¶In gl.magna ver.item quid ſi prouiſio,in car. pe.coniugato ẽt,qui non conſumauit matrimoniũ, quod dic, vt in extra.lo.quæ incipit,antiquæ.¶Gl. antepenul.quærit & remittit.¶Penul.gl.no.pro opi.¶VIti.gl. quęrit.& ſoluit.¶In gl.j.ibi,presbyter. vide qđ dixi. ſ.c.i.ſuper glo. abbates.¶In gl.ij.ibi,vi.annorũ. Archi.ȝ.xi.q.i. chriſtianis.& c.Silueſter.Sed eſt ibi modus loquendi, q a cunabulis clericus fuerit.¶In gl.iii.ibi, q verum eſt.ſaltẽ per oblationem parentum vel tutorũ.¶In gl.layco. in fi.& intellige de layco,qui non tráſtulit domicilíũ,vt ibi no. ¶In gl.per quã.in fi.& hic proliae no.Arch.quod ibi dixi de ordine pſalmiſtatus, & an conferatur a ſacerdote. remittit etiam ad no.per ſe.xxi. di.c.j.¶In gl.q dic.in fi. & hic terminantur.quę ibi no.¶In gl. vl.in fi.quid ergo facit laycus volens ordinari, puto illum cõmendatitiá ad ipſum ordinem vel tonſurá dare poſſe ad inſtar confirmati non conſecrati.ſ.de elec.ſuffraganeis.

De æta.& quali.& ord.præficiendorũ. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Præceptum licet ſit potius implendum, quam permiſſum, tamen ne inutilis ſit permiſſio,poterit epiſcopus illa vti.*

2 *Diſpenſatio vaga punitur.*

C A P. P R I M V M.

1 PErmittimus. Dicit Ioã.mo. quod licet præceptum implendũ ſit potius,quã permiſſum.ff de decur.ſpurij.§.minores.& l.generaliter. §.ſpurios.& hic , permittantur tales promoueri. & alibi pcipiũtur pmoueri maiores ætate, tñ ne inutilis ſit permiſſio.poterit ẽps illa vti.licet poſſet adimplere præceptum, & exponit per mittimus.i. cõcedimus.licet eñ eligendus ſit optimus, ſatis eſt,q electus non ſit malus.xvj.qõ.vij. monaſteriũ. [*Non immemor*] hic deſtruitur diſtinctio dicentiũ , q dignitas proprie cum cura , perſonatus proprie ſine cura, cum hic pateat vtrunque eſſe poſſe ſine cura.ad idẽ.j.de præben.cũ illis. Et vide, quod dixi.ſ.de præben. de multa.ſuper ver. dignitates[*Diſpenſare*]Archi.intelligit de diſpenſatione,quæ fit propter prærogatiuã meritorũ,dicẽs q cum maiore anij.an. diſpenſare poſſunt pter neceſſitatem vel vtilitatẽ eccleſiæ,etiam in curato a ȝtrio,dec. indecorũ. & hęc decre. licet permittat hoc caſu diſpenſari,non tñ per hoc prohibet ẽt in citeriori tpe diſpenſari poſſe ſm eum,mirabile dictũ fuit hoc,& ȝtrium expoſitioni quam ipſe fecerat hic in prin. exponẽdo permittimus.i concedimus & poteſtatẽ damus,inducens ſimile.lxxiiij.di. vbi.xj.q.iij.priuilegiũ.xxv.q.ij. §.is ita.ſubdẽs q erat huius noui iuris. Item fateri oportet , q ea hoc hic permittitur, ergo prius erat prohibitum, bñ facit.ſ. de pę.& re.c.fi.& de ſen.excom. permittimus.& ſ.eo.li. de ele.vbi periculũ.ver. illis mñ.Ipſe tñ Archi. dicebat,q decre.cum in cunctis.§.inferiora.& ſ.c.eã te.& c.ex rõne.de iure cõi loquantur. In hoc allegans Goſ. Vin. & Inn.Qui Inn.q plus ẽ,dixerat,q ad tales nõ curatos ſufficiebat ætas maior xiiij. cum exinde ſuas facultates miniſtrent,vt no.ſ.e.præterea. Sed q de iure ſine diſpenſatione id fieri non poſſunt. Arch.inducit, qũo etiam ad ſeculares honores adminiſtrationem hñtes requiratur xxv.annus completus in aliis incohatus.ff.de mu.& ho. ad rẽ.& ẽt in honore decurionatus. ff.de decu.ſpurij. §. minores.& l.non tm.ergo nec ad perſonatus eccleſiaſticos,qui in §.inferiora. æquiparantur parochialibus eccleſiis,& de ſimilibus &c.de reſcri.inter cætera. cum cõcor. Item canon antiquus prohibebat archidiaconatũ, decanatũ,vel præpoſiturã adoleſcentibus concedi.la. di. Innouamus.ſed Inn. illũ canon.intelleãt de habẽtibus curã animarum . ipſe aũt Archid.in decre.licet canon. ſupra e.li.de ele.dicebat in diſpenſatione,quam facit ẽps ſuper ætate in curatis requiri,quod vtilitas,vel neceſſitas eccleſię, propter quã diſpenſatur , ſit magna, vt quia eſt ibi eccleſiæ periculũ. lvi.di. Cenomanenſẽ. in fi.vt & al. hĩ.ix.q.j.c.ij.in fi.& ſ. de elec.nemo.quia negotiũ multum eget diſpenſationis gratia.i.q.vij.didici.in fi. & Hu. La.& Io.exponunt multum. i. magnũ. dicit ergo ibi in talibus prohibitam ẽpis diſpoſitionẽ fauore perſonæ nõ 2 eccleſię, de quo loquitur.i.q.vii. tali.ſeu indiſcretã & nõ cum deliberatione factã. Nam vaga diſpenſatio punitur.ſ.eo.nihilo.Item vbi eſſet aliqualis vtilitas,vel neceſſitas,ſed nõ grandis. illa enim neceſſitas,quę excuſare debet,q ſi ȝ legem , debet eſſe ſumma.de con. di.j.c.j.& c. ſicut.& tunc eſt incúlpabile iudicandũ.xxx.q.i.ad limina.xxxiiii.q.j.c.j.nec ſm eũ huic intellectui ius aliquod ȝdicit. Dicit ẽt,q Ho.i decr.cum dilecti.de elec.in hanc partem declinat.licet fateatur,q curia Romana amplectitur contrariã. Et Archi.dicit,q ſic de facto ſententiauit Bonifa.in ſcto elec. Eduen.dicens abſurdum,q ẽps ȝ tam ſolẽne concilium debeat diſpenſare,de temporibus ordinan.dilectus. Et ſic ẽt dixit Io.mo. in decre.cupientes.§.denique. ſ.de elec.ver.etiã dicit, q in facto illo Eduen.electi dubitabatur,an excuſabilis eſſet electus pter opi.dicentiũ in ętate poſſe diſpenſari per ẽpos in curatis.Et arguebatur q ſic per.l.ff.de peri.hęre. ſed & ſi lege.§.ſcire. Sed dicebatur ad dictum.§.q immiſcens ſe hęreditati non habuit in limine aditionis ȝdictorem, vel cõpetitorẽ,ſed in caſu poſito ſecus fuit. Item in d.§. ſcire.adiens hæreditatem tenebatur ad ipſam reſtituendã.& fructus extantes,quod videtur facere opi.electi vacillare,& vt dicit glo. cõis & dictum conciliũ validioribus rationibus innituntur,quare præualere debent. inſti. de ȝhen.emp.§.diuerſæ.¶Prima gl.ponit,quid determinat. ſecunda tripliciter opponit & reſpondet.¶ Quarta gl inducit tria ſimilia.ſecunda pars reſpon.per quę.¶VItima gl.primo quęrit & remittit. ſecundo quęrit & ponit duas opi ȝrias.¶In iiij.gl.ibi.proſpexit. vide in c.ij.j

alias

super i.gl.¶ In gl.l.in fi.& in Spe.ti.ij.§.nunc de epsorum. versi.iiij.¶ In gl.ij. ibi, argumentatio illa.ad hoc dixi.s. de elec.publicato.super gl.fi.¶ In glo. no.ibi [*cum vigesimum*] vnde facit.C.de his qui ve.æt. imp.l.ij.vbi mari nõ datur venia ætatis, nisi completo anno xx. ¶ In vltima gl.ibi.Ber.Compo.& Archi.& ibi.dudũ. j.& vide, quod ibi dixi super ver.vel ordinibus.& si.quod no.s.eo.lib.de elec.cum ex eo.in gl.per hoc. æquũ videtur distinguere inter personatus requirentes sacros ordines, de quibus.e.ti.c.j.& eos, qui non requirunt, vt est cancellaria,custodia,primiciatus & cantatoria.facit quod no.lxxx. dist.c. j.in gl.& q scri.de ele.auditis.sup vlt.gl.iiij.suple.in prin.

De filiis presbyterorum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus an solus sine capitulo dispenset.*
2 *Lex cessat, vbi necessitas venit.*
3 *Fauor non est delendus sicut odium.*
4 *Papa si tollat statutum, non tamen tollit iuramentum, vel confirmationem statuti.*
5 *Dispensatum licet sit cum illegitimo ad sacerdotium, non propter hoc dispensatum est in cura.*

CAP. PRIMVM.

IS qui. Partes patẽt [*episcopi*] hic tractat Archi. an † solus episcopus sine capitulo dispenset. & tenet, q non, de hoc.s.eodem lib.de elec.cum ex eo.in glo.licet igitur. & quod hic dicit vlti.ibi no.ibi videas, an autem capitulũ vacante epali se de dispensare possit, egeret declaratione, & est hoc, de quo loquebatur in decre.prima.de hære.In cle.in gl. hic litera.ad fi.& vide.j.de maio.& obe.c.j. [*Minores*] de quibus.xxiij.dist. Acolitus.cum quatuor c. sequentibus [*nera*] vide, quod dixi.s. e.li.de elec.licet canon.super versi. curam.aliter sumitur cura. xxvj. q.v. si quis eps. vbi vide per Archi.quod no.ẽt hic dicit Arch.Io.Theo.notasse, epos cum talibus in cura dispensare posse ex cã summe necessaria,vt.1.q.vij.§.nisi.& c.tali.s. de ser.non or.de famulis.in fi.Quia necessitas legem nõ habet. de con.di.j. sicut [*non aliij*] i.cessat † lex, vbi necessitas venit,sic exponitur.ff.de offi.cõsul.l.j.in gl.licet,alle.pro hac parte, quod notauit de elec. licet canon.Dicit, q alij contra, quod consentire sibi durum vr̃ [*maiores*] i. sacros stricte sumptos defectu natalĩũ,de pur.ca.accedens [*beneficium*] nota singulare propter id quod dicam in gl.ii.& super vlti. gl.restringit.hac ratione dicunt quidam,vt refert Inno. in decre.licet.de trãsla.& hic Archid, q ineligibilis,licet cum eo sit dispensatum,postulandus est non eligendus, ad hoc præ.decre.licet.quod quidam verum dicunt,vbi remanet impedimentũ, vt ibi, quia remansit eps, qui postulandus est,de postul.c.si.vbi non tolleretur,sicut in illegitimo videt̃ ineligibilis, ar.de ele.Vincton.Sed Inn. dicit, q illegitimus remanet, quantũcunque legitimetur. C.de gene.abo.l.vl. Dicit tñ Archi. post Host.verba indulgentiæ consideranda,& s̃m illa iudicandum.s.de priui.porro.& facit. j.e.proxi.in prin. Dicit ẽt cũ Inno. mag.tolli impedimentum odiosum, vt nataliũ,irregularitatis,vel simile,quam fauorabile,vt epale.fauor † eñ non est delendus,sicut odium. j. de re.iu.odia. Si in peccato,quod tollit ipso iure actionẽ ex delicto prouenientem vt odiosam, sed non prouenientem ex ɔ̃ctu vt fauorabilem,licet illã elidat.ff.de pac.iuregen.§.quinimo.& l.si vnus.§.sed si pactũ.& l.si tibi x. §.quidã. ff.de solu.Stichũ.§.naturalis.hoc voluit Host.in præ.decr.licet. Vinc. si intelligatur ẽt successiue, expeditum esset, quod tangam super vlt.gl.Si dicatur. q pluralitatẽ tenendã simul prohibeat,vt dixit summando, tunc nõ facit ad casum illũ, & facit pro hoc,quod statim dicam [*obtinere*] & respicit hoc præterita s̃m Io.mo.& Arch. est enim declaratiuum iuris veteris non editiuũ iuris noui, quærit Ioã. mo.in addi.quid si adeptus sit duo, & tenet vtrũque, nũ quid priuetur vtroque, arguit q sic per decre. de multa. s.de præben.& s.e.lib de renunci. c.ij. Sed dicit illa iura loqui,quando erat primo priuatus facto iuris,vel hominis, q in hoc casu expressum non est, quare dicit eum cogendum, vt alterum eligat. s.de præben. referente.de æta.& qua.eam te.s.de præben. cum singula. & s.eo.li. de rescri.gratia.si non eligat, vt iuris contẽptor priuetur vtroque,ad hoc præ.decre.eam te.& de elect.cum in cũctis.§.cum añi.& j.de pręben.si tibi. Et facit hoc pro eo, quod primo dixi & dicã super vlt.gl.¶ Prima glo.ponit summã, & quid declaret. secunda soluit dubiũ.¶ Glo. quia non. ponit tres lecturas & opiniones circa primã. ¶ Gl.nec sufficit.soluit dubium & remittit.secundo quærit,& dupliciter soluit.¶ In gl.an repe.ibi.spurij.sequitur, decuriones fiunt,& iõ fieri poterit ex incestu natus. nõ enim impedienda est dignitas eius, qui nil admisit. & idem.§ si spurios.¶ In j.gl.ibi [*insimul.*] hoc pro gl.ponitur extra textũ,vt dicam in fi. & in fi.& Gui. in spe.ti.ij. § nunc de episcoporum, in vl.col. qui tenere voluit, q ex causa epi dispensare poterant in sacris. fatebatur tñ, curiam tenere,quod hic dicitur in gl. ij.in fi.Idẽ Archi. xxviij. q.j.idolatria. s.de coniu.lepro.c.ij.Idẽ Ioã.mo.qui eñ ad ɔ̃rium all.quod non est verisimile,papam concedere epis id, in quo se difficilem reddit, hoc intelligas per no.in Spe.prædicto.§.ver.curia vero Romana,quod ẽt scripsi post Host.s.eo.c.fi. s. q papa non facile dispensat cum natis ex religioso adulterio,vel incestu, nisi religionem ingrediantur.¶ In gl.intelligo.ibi [*simplex*] etiam si sit canonica ecclesia cathedralis s̃m Archi.Sed Io.mo. ɔ̃ inducens, q cura accedit præbendæ ecclesiæ cathedralis non eɔ̃,de præben.extirpandæ §..qui vero.ergo illud dignius. ego non fateor, q §.qui vero. loquatur de ecclesia cathedrali tñ. sed exprimit de maiori,quod dupliciter põt intelligi, & respectu eius, quod annectitur, cum principale sit maius respectu loci,in quo est ecclesia,quæ maior & matrix est,licet non sit cathedralis,vt patet in cle.de iudi c.j.de fo.cõpe.c.i.§.si vero.de senten. excom.c.j.sed Io.mo.all.etiam decre.quãuis.§.i.j.de pręben. Sed Archi.respondet, q ibi casus diuersus non aduersus,& satis est.q non est episcopis expresse prohibitũ alle.& no.per Inn.s.c.veniens.& per Host.in sum.huius titu.ad fi.versi.circa hoc notauit..& Ioan. mo. in præalle.c.quamuis.q si cum tali dispẽsatũ sit, vt in cathedrali possit institui,non poterit per id in metropolitica. Et ibi ẽt sine cura. Si vero non caderet in nomen dignitatis vel personatus,sed alias esset prælatio vel rectoria.Dicunt quidam, epos dispensare non posse, vel per hanc formam iuris, vel per literas apostolicas hoc habentes, hoc probant per decre.vl.s.de præb.Sed Vin.s.eo.c.fi.dicit hanc esse hæresim in iure,cum pręben.& maiora beneficia ẽt in materia proposita intelligantur nomine beneficii.s.de ver.si.tua. Cum ergo solum legislator sibi reseruauerit dignitates,psonatus,& bñficia curata. s.c.fi. rectoriæ nõ intelligũtur exclusæ,alle.hic Archi.ad hoc. xxvii q.ij.lex diuinæ.iuxta finem.xcvj.dist.vbi nã.xxviij. q.i iam nunc.de sen.excommu.cum illorũ.§.1.& c.nuper.alle.ad ɔ̃rrũ.s.e.li.de sup.negl.præl.Romana.C.de pcu si maritus.s.de temp.or.dilectus.& xxvii.q. j.virginẽ. Sed ad partẽ suam Arch. alle.quod no.Inn.s.eo.veniẽs. in j.gl.& facit.s.eo.præsentiũ.c.proposuit.non ob.decre. vltima.de præben,quæ in impetratione loquitur, de sui natura restringi debet,cum sit ambitiosa,vt c.quamuis. sed nõ sic in casu isto. Quicquid dicat Arch.ista est materia restringibilis vt hic.& j.c.proximo.item decret.prima.s.e.expresse prohibet prælationes, talibus etiam a iure per professionem priuilegiatis.sed hic intendunt prędicti, q in materia dispẽsationis prohibendę iura id nõ exprimunt.¶ In glo.qa non.ibi.c.vlt.Iaco.eo.titu.e. pen.

Gui.

Guil.in Specu. præ.§.in fi.Io. mo.hic & ibi,& Hosti.qui tn fatetur, ꝙ curia tenet primū. Et ibi,super eo. Arc.per illud.c.tenet ꝯriū. Diuersimode inducit. Arc.respicit casum,gl.respicit veri.& sic. Et ibi,stas mo.& sic directo,sic cum si ꝯsecutiue, puta p necessitatē ecclæ.de ęra.& qua. quæris.ſm Ioan.mo. Et ibi sequitur.idem Archi. qui alle.ff.de leg.j. sed & si res,& ĵ. de præben.ei cui. Et idē Io. mo. qui dicit idem, vel statutum iuratum per sedē apostolicam confirmatum nō admittit illegitimū, qui hic prosequitur qōnem, quā vidit de impetrante a papa in tali ecclesia, cum quo dispensatum erat,ꝙ licet esset filius sacerdotis, consequi posset beneficiū etiam in ecclesia cathedrali, cui opponebat statutum confirmatus & per consue.obtentū.ad primū, ꝙ episcopus possit alleg. ꝙ vbi sunt prohibitiones,quarū vna non dependet ab altera,non est satis curare vnā. ad hoc.ŝ.de sen.excō.cū pro cā.& ĵ.c.proximo. sed vbi plures prohibitiones procedunt ab eodē fonte sublato principali & alia tolli videtur. C.de duobus re.l.vlt.C.de nup.si libertatē.ff.de re. iuris.cum principalis.ŝ.de fi.instr. inter. ex quo ergo eps hoc casu per dispensationē laxare pōt ius cōe,illo sublato statutum & alia videtur esse sublata, nec debet dici istum pluribus viis inhabilē.ex quo omnia ab eadē radice proueniunt,& sic soluitur.ĩ. c.lib. de constit.c.j.qa. loquitur in statutis præter vel ꝯ ius. In his enī, quę sunt ſm ius,si processit ignorātia principis,de qua ibi,ex quo per statutum ius cōe exequitur, vel firmatur. Et dicit,ꝙ ab impetrante a papa,qui habeat in literis nō obstantia: oportuna, vr̄ hoc tenendū. vide,quod hic dicam in fi. sed in casu nr̄o de epo vr̄ secus, quia & si per nęc iura possit ius cōe infringere,non tamen pōt tollere statutū, vel consuetudines ecclesię. ŝ.de consue.cum consuetudinis.Sed dicit Io.ꝙ hoc est ꝯ iura prius alle.& at.C.de codi.l.j.& c.cū ꝯsuetudinis,nō loqt inhoc casu in ꝯsue.vel
4 statuto ſm ius, dicit tn̄ ddm vt pri⁹:†nā & si papa tollat statutum, non tn̄ iuramentū, vel cōfirmationē statuti, quę pręcesserunt impetrationē, de rescrip. constitutus, vn̄ subiecta mutantur per statutū & confirmationē,& censentur alia.de iureiu.debitores.& c.cum contingat.de transac. c.j.& ij. de confir. vti. vel inuti.c.j.& ii.& hanc mutationem non pōt facere eps, qui iure ligatur, quod pōt Papa,qui est.ŝ.ius.de cōcel.pręb. proposuit. dicit tn̄ papa,& credo, ꝙ de Bonifacio loqtur.dixisse ꝯrium,nisi expresse dictum statutū tollatur in litteris papalibus hac rōne,quia cōia non obstantia posita in literis papalibus non iustificant personā impetrātē sed lr̄arū impetratarū formā.& ĩ fi.vel dic,vt.ŝ.gl. px.vel dic ver.vt nō e.ti.ad abolendā.in gl.fi. ¶ In gl. hoc intelligo.ibi.§. circa filios.& Arch. hic facit.hęc gl.pro eo,qd ipse hic no.
5 †ꝙ licet dispensatum sit cum illegitimo ad sacerdotiū, non propter hoc dispēsatū est in cura, quia sublata vna de duabus prohibitionibus remanet alia, alle.de priuile. pastoralis.& concor.quas ibi all.vlti.gl. Et hoc est verum,quia religio dispensat in ordine, tn̄ nō in cura. ŝ. c.i.vt ibi ēt dixi.& facit ad hoc,quod dixi.ŝ.eo.li.de resc. quāuis.super.gl. pen.in fi.Idem Archi. & idem Cōpost. ŝ.de elec.cum in cunctis.& Guil.in Spe.tit.ii.§.fi.ver.qd dispensatum. & de his qōnibus ad materiā ibi vide in versiculis pręcedentibus & sequentibus. ¶ In gl.nec sufficit.ibi,solutio ſm Gos.ŝ.eo.c.fi.¶ In glo.vlti.in fi.cum concor.per qd dicit hic Arch. ꝙ si dimisso primo bñficio recipit idem,illud retinere non poterit,quasi primo sortita sit gr̄a suū effectū.& sic dicit Bonifa.sn̄iasse,hoc satis est durū.& adde,qd ibi dicā, vbi inuenies,ꝙ hoc dixit Io.mo.in additionibus suis tenēdo ꝯrium. & ibi tn̄. bo ad iura ꝯria.& facit,qd hic in textu dixi ĩ gl.pe.& vl.

S V M M A R I V M.

1 *Libertus si impetrat ius anulorū aureorū, non est in totū ingenuus.*
2 *Dispensatus super illegitimate si impetrat beneficium,eo tacito nō valet impetratio*
3 *Literæ iustitiæ æquiparantur contractibus stricti iuris.& literæ de gratia contractibus bonæfidei.*

C A P. II.

SI IS Cum quo dispensatum. Non loquitur ergo in legitimato, & pręcipue illo casu,quo sola cōstitutio canonica faciebat illum illegitimu, super quo vide, quod dixi,qui filii sint leg.per venerabilem.super glo.ij.sic di-
1 stinguitur in liberto,ꝙ † si impetrat ius anulorū aureorum, nō est in totum ingenuus.Sed si natalibus restituatur,tūc in totū cēsetur ingenuus. ff.de iure anu.aur. l.pe.& vlti. ff.de nata.rest.l.interdum. in fi.& l. vlt.in fi. [*animarum*]dicit hic Arch. ꝙ per hanc formam obtinere nō poterit dignitatem, vel personatum,ad hoc.ŝ. eo. c.fi.vbi hęc tria ponuntur in hac prohibitione vt diuersa, concesso ergo vno non veniunt reliqua. alle. quod no.xij.di.nos consuetudinem.& literā,quę sequitur.plura quam duo.& sic refertur ad tria. ff.de op. lib.l.j. ff.ad silla.l.j.§.hoc rescriptū.ĵ.de officio delegati.cum plures. in prin.supra de pręben.quia intantū. Sed si diceret plurima,vt.xxxiiij.distin. christiano. & xxxi.q.j. qūo.iuxta prin. tunc ſm Archi. maiorem numerū cōprehenderet.quā sint duo,vt patet in pręc.c.christiano. vide,quod dicam ĵ.de pręben.quāuis.super ver.beneficiis[*verisimile*]concor.de deci.c.ij. §.j.& vide,quod scripsi post Inn. de pręscrip.veniens. ver.non obstante. Et per hāc literā vr̄ idem in dispēsatione alterius irregularitatis,puta homicidii,vel his similibus,si primę dispensationi additur secunda de pluralitate.hoc dico,quia iam vidi hanc de-
2 cre.allegari,ꝙ† dispensatus super illegitimate si impetrat beneficiū eo tacito,non valet impetratio. sed audiui curiam tenere ꝯrium. Et decre.ista hoc non probat. loquitur. n. cum dispensatio addatur dispensationi, nam ex quo secunda excedit moderamen primę, non valet secunda illud supprimens,potissime cum sit super pluralitate odiosa,de pręben.quia intantum, sed qn̄ dispensatum est super beneficio,impetratio beneficii nō est dispēsatio addēs primę dispensationi,vt hic, sed est executio eius,super quo fuerat dispensatū,& sic nil ad propositum. nec est negādum dispensato super defectum, ꝙ concederet dispensato super crimen.cum secundus laboret vitio proprio,primus alieno.lvi.dist.nasci.& sic dignus venia C. de naturali.li.l.legē. Sed si dispensatū est cum homicida, ꝙ posset consequi beneficium, nullus diceret,impetrationē beneficii vitiosam per taciturnitatem dispensationis,vel criminis.Item ad casum facit,ꝙ dixi dispēsatum eligibilē.ŝ.e. proxi.super ver. restringi.si eligibilis,ergo impetrabilis ſm hoc prædictis cōcordat, quod scripsi post Io.mo.ĵ.de re.iur.in generali. sub.xlvij. membro, ꝙ expresse loquitur, cum gratia additur gratiæ.¶ Prima glo.summat.Secūda gl.soluit dubiū.Tertia gl.ponit tres casus prohibitionis.Glo. nataliū obiicit & soluit.Gl.alius ponit duas opi.¶ In tertia gl.ibi[*neque famosis*]vide,ĵ.de regu.iur.in regula pe.& ibi.§.vlti.nil interest.an in se,vel in liberis metum patiatur,cum pro affectu magis parentes in liberis terreantur¶ In gl. nataliū ibi,quod ita,sequitur, seruatum est, vt in pristinum statū restitueretur, perinde haberi debet, ac si morbosum nō fuisset.& ibi[*quęrit*] ingenuitatis iure vtitur is, quē imperator natalib. restituit. ¶ In j.gl.in fi.Et decidit casum & rōnem interserit ibi,cum nō sit verisimile.¶ In gl.iste.ibi[*tribus*]ex his insurgit quarta,scandalū.s.illorū, inter quos promouetur,& in fi.de pur.ca.accedens.¶ In glo.caute.in fi.quod hic tractat Archi.de hoc ibi videas super vlti.gl.idem tractat de nato illegitime tn̄ de matrimonio,id quod ibi dixi super.i.gl.¶ In gl nataliū.ibi[*purgantur*]a Deo cui nil latet.Sed hic prima dispēsatio latebat, ſm Io. mo. & in fi. non ob.ſm Io. mo.in auth.qui mo.na.effi.sui.§.trib.col.7. quia ibi de tpalium bonorū successione, hic de spiritualibus, quæ sunt digniora. de ma.& obe.soluitæ.¶ In vlt.gl.in fi.Arch. hic dat remissiones,quas ibi dare soleo.Sed Io.mo. in hac materia mul-
3 tum hic instat dicens† ꝙ æquiparat literas iustitiæ ꝯctibus stricti iuris, & literas de gratia ꝯctibus bonefidei, & sicut

sicut in illis debet esse exuberantia bonæ fidei, vt nota. C. de actio. & oblig. bona fides. sic & in literis gratiæ adesse debet oĩs puritas. Sicut autem surreptio dans cãm ꝯtractui stricti iuris non facit illũ ipso iure nullũ. Secus in bonę fidei. sic & in literis iustitiæ & gratiæ, & ar. ff. de do. eleganter. in prin. Item sicut metus in promissione adhibitus regulariter non facit ꝯctum ipso iure nullũ sed annullandũ ope exceptionis. ff. de ver. ob. si quis cũ aliter. C. de inuti. stip. l. dolo. adhibitus tñ in dote, vbi debet exuberare bona fides, facit promissionẽ nullã ipso iure. ff. quod met. cã. si mulier. §. si dos. itẽ per literas iusticię nil dat cõmittens, nisi iudicẽ, & iudex non dat, sed declarat. ff. de rei ven. ex diuerso. §. vbi. sed literæ de gratia dãt impetranti. & ideo in illis surreptio plus inficit. Dicit aũt salua distinctione decre. super literis. de rescriptis. distinguẽdum, an literæ iustitiæ sint surreptitiæ in iurisdictione. Et tunc nullæ cum omni suo processu, de offi. vica. sua. de offi. or. graue. de offi dele. cũ olim. C. si a nõ cõpe. iudi. per totũ, aut sunt surreptitiæ in probatione, & tunc non mero iure, sed beneficio restitutionis in integrum subuenitur. ff. de re iudi. l. diuus. xxxv. q. ix. veniam. & c. sñiam. ff. de sal. si quis obrepserit, quod intellige, quãdo iudex surreptionẽ fuit secutus, & per illã pronũciauit. ff. de iudic. si prætor. C. si ex fal. instru. l. falsam. nõ enim est hoc casu lata sententia ꝯ ius cõstitutionis, sed ꝯ ius partis. & sic mero iure valeat. ĩ. de sen. excõ. venerabilẽ. §. vbi autẽ. Si vero surreptio est in celatione processus, mero iure valent, sed elidi possunt exceptione & sibi imputet, qui sciuit, & non excepit. Si ignorauit, nihilominus propter perẽptorias iuris, sicut est cõfessario quo ad dilatorias, conclusio quo ad perẽptorias iudicatum non rescinditur. ŝ. de re iu. inter mon. & c. suborta. de te. scr. cæterũ. & c. ex tenore. Quidã tñ excipiunt casum decre. dispendia. ŝ. eo. li. de rescriptis. Dic vt ibi, sed non sic in literis gratiæ, vbi surreptio vitiat literas & processum, quandocunque fuerit detecta, vt de rescriptis statutũ. de re iudica. cum olim. inducit simile de compensatione, quæ quandoque ipso iure procedit. ff. de cõpen. si quid. C. eo. si constat. insti. de act. §. in bonæ. Item de adulterio viri, propter quod retractetur sententia lata ꝑpter adulterium vxoris. vt no. de diuor. ex literis. concludit ergo, ꝙ probata surreptione literę, quæ dat titulũ, totum perditur. ĩ. de regulis iuris. c. j.

De bigamis. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Clerici ad collectas non tenentur, vacatione gaudent, hospites non suscipiunt.*
2 *Sacerdos si contraxit cum vidua, vel duo matrimonia successiue, & postea committat homicidium, an debeat puniri per iudicem secularem.*

CAP. PRIMVM.

ALtercationis. [*Oraculo.*] ŝ. eo. li. de elec. perpetuæ. vbi videas [*bigamos*] ꝙ Lamech fuit primus bigamus, hr̃ Gen. iiij. xxxi. q. j. qũo virginibus [*clericali*] si tñ fiat monacus, immunitate gaudet, de hoc satis dixi in qõne Gualterij in parte secunda, quam posui super regula delictũ. ĩ. de re. iur. [*Consuetudine*] reprobat, quod no. Inno. & apertius Host. ŝ. de aposta. c. j. Cum enim diceret Inn. istos esse de foro clericali, vel seculari, ẜm consuetudinẽ, quæ iurisdictionẽ tribuit. C. de eman. l. fi. Hosti. dicebat, id verum, cũ cõsuetudo fauebat ecclesiastico foro, vt ꝙ bigamus esset de ipso foro, vide, quod dixi de cle. coniu. Io. in iij. q. dicit Io. mo. ꝙ hæc consuetudo oritur ex sequela prioris iuris. & sic clerici malam fidẽ habẽt. Et non præscribunt. de præscri. veniens [*Tonsuram*] de tõsura & corona clericali tractat hic Archi. vide plenius in cle. de vita & hon. cle. c. ij. in gl. si ergo [*Clericalem*] nunquid monacalem, non credo istud. c. loqui nisi de clericis secularibus. Arch. ¶ Prima gl. summat. ¶ Secũda ponit opi. quas decre. determinat. ¶ In glo. ij ibi [*veteris*] sequitur, iuris dubitationẽ decidentes sancimus &c. & ibi [*quod certatum.*] sequitur, & apud veteres nos decidimus. & ibi [*apud antiquos*] quod ibi de seruo bona fide possesso apud antiquos quærebatur quo ad noxalẽ actionẽ, imperator determinat. ¶ In gl. ꝙ multiplex. ibi. l. j. & ij. clerici † ad collectas non tenentur, vacatione gaudent, hospites non suscipiunt, ad sordida munera non tenentur & ibi generaliter, can. xvj. q. j. ¶ In gl. antepe. ibi [*addictos*] sequitur, supplitio & pro criminum immanitate dãnatos, nulli clericorum, vel monacorũ per vim, vel vsurpationem liceat vẽdicare, seu tenere. ¶ In gl. j. in fi. & sic tria facit, declarat, reprobat, & prohibet. ¶ In gl. ij. ibi lector. vbi de hoc plenius. ŝ. e. c. ij. Fran. dicit per hoc concil. ep̃os etiam in minoribus dispensare non posse. ¶ In gl. iij. ibi [*quia duas*] Et procedit hoc, etiam si secunda nõ fuit vxor propter impedimentũ, quod ꝯhens ignorabat. licet Arc. hic ꝯ, de hoc dixi. ŝ. e. nuper. sup ver. quantũ in ipsis. & in fi. idem Gui. Gar. Io. mo. & Arch. Boati. ꝯ, qui 2 dixit in c. de bigamis, ŝ. e. ti. ꝙ si sacerdos † ꝯxit cum vidua, vel duo matrimonia successiue, & postea cõmittit homicidiũ, per hanc decreta. punietur per iudicẽ secularem. ¶ In gl. ꝙ multiplex. ibi [*si quis suadente*] dicebat Host. ŝ. e. c. fi. ꝙ priuilegio illius canonis non erat bigamus nudatus, per ver. generalia illius. c. quisquis. quod hic reprobatur. ¶ In gl. vl. in fi. posset ergo excommunicari, vt hic propter peccatum xi. q. iii. nemo episcoporũ. item ordinarie puniri in Auth. de san. epis. §. penul. C. de episc. audi. l. minime. inst. de iniur. §. j.

De officio vicarij. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Successor conuenitur per rescriptũ contra prędecessorẽ impetratũ.*
2 *Causa iusta intelligatur excepta a quocunque edicto.*
3 *Excommunicatus non potest excommunicare.*

CAP. PRIMVM.

ROmana. [*Remensis*] Idem in aliis. ĩ. de offi. ordi. Romana. in fi. [*officialem*] Boati. habuit singularem lecturã, & itellexit hoc capitulũ de officialibus datis vicariis ep̃orũ, quales sunt notarii, nũcij, vel executores, quos deputant. hoc nõ placet [*rationabili*] vt fortius sit dubium. dicit hoc excõicationis maioris vel minoris, si recepit iurisdictionẽ ab officiali ante ipsius excõicationẽ, vel ab ep̃o. Si uero post excõicationẽ officialis recipit iurisdictionẽ, ab eo ligatus est minori tm̃, nisi cum participat in criminedãnato ẜm Inn. & Hosti. [*non astringit*] potuit esse dubitatio ẜm Abb. quia ex quo sine expressione proprij nominis excõicatus fuerat officialis, videbatur ligari quicunque officialis. ad hoc. ŝ. de immu. ecc. aduersus. de solu. c. j. de sepul. c. pe. & vlt. ff. de iudi. l. hæres. nam & decretũ in personã antecessoris factũ respicit successorẽ. 1 de fideicom. liber. cum quasi. & † per rescriptum ꝯ prædecessorẽ conuenitur successor. ŝ. de foro cõpe. dilecti. bene facit, de offi. dele. quoniã abbas. sed vt dicit hæc non obstant, quia hic propter delictũ propriũ fuerat ligatus. in ꝯriis onus inhærebat rei, vel officio. sed hic personæ [*ab eod.*] arguit Arc. ꝙ mortuo ep̃o expirat officialis officiũ, ponens verba Hosti. quæ dixi. ŝ eo. c. pe. quæ ipse no. de offi. deleg. qm̃ Abbas. ¶ Prima gl. summat. ¶ Tertia gl. rñ. per qõnes. ¶ Quinta gl. primo literam exponit. secundo format duas qõnes, & illas soluit. ¶ In glo. iiij. ibi, cum prætor. legati proconsulum delegant cãs. ¶ In

j. glo.

j.gl.in fi.& tria facit fm Io Mo. statuit, rônem ponit, & taciṫæ quæstioni rñdet. secunda ibi.cum non.tertia ibi, ea rñ.¶ In iij.gl.ibi, iurisdictionis.ponit ibi Host.Io.mo. & Arch, exêplum, si non seruat priuilegia sedis Apostolicæ.s.de priuile.quãto.Item per decre.primã. j.de re iudi.& primã.j.de sen.exc.& eo.ti.Romana. §. pe. & vltimo.Pe.ponit exemplũ in illo, qui impedit cãm per appellationem delatã ad archiepũm. Inno. dixit cã, vt quia criminosus, vel alia consimilis. Abb. ponit in officiali, qui incidit in decreta.Romana.j.de pœnis.¶ In gl.officialis.ibi.nec putes, fm Inn.& ibi[*clericos*]vbi de hoc dixi post Gof.Host. super.j.gl. Qui Host. & dixit hic, vicarium posse in totũ ad ipsũ ex ea de consensu epi cõmittere vices suas, quas tñ a se non abdicat, sed p eos se retinet, all.prædictum capitulũ clericos, inquãtu dicit, nõ permittas, quasi prohibeat permitti, quod temeritate ꝓpria hoc faciant, sed ex cã id permittere poterit, puta ꝙ imminet necessaria profectio.ff. de of.eius cui man. est

2 iurisd.l.i.circa princ. nã & † a quocunq; edicto iusta cã intelligitur excepta.s.de despon.imp. c.ij. vbi de hoc & sic de consuetudine approbata seruari dicit.& ibi[*in officialem*]s.de immu.ec. aduersus. Sed & ibi datur mentis successori, antequã ligetur. Et ibi[*si is cui*]ad hanc decre. responderi posset, ꝙ ibi res non erat integra.vnde vt dicit hic Host.si ante excommunicationẽ delegantis perpetuata erat iurisdictio, non plus impediret delegatum excõicatio delegantis, quã faceret ipsius mors s.eo. gratum.& c.licet.de offi. leg. c.fi. secus si excõicatus fuit re integra.& idem hic Fran.& Arch.& ibi[*de causis*]nec distinguitur hic, an sint cõptæ, vel nõ cõptæ per officialẽ. & in fi.idem Host.Io.mo.& Arch. ¶ In glo.ra constitue. ibi[*ligatus*]Item secundum Innoc.in illo, qui in officialatu sibi deseruit, vel stat iuri corã illo.¶ In gl.vl.ibi[*com-*

3 *mittere*]dicebat ergo hic Host.ꝙ † excõicatus non potest excõicare.xxiiij.q.j.audiuimus.nec procuratorem constitui, vel constituere, de procu constitutis. de proba.post cessionẽ.nec iudicare, se renũt.ad probandũ, nec iurisdictionẽ, quę penes seipsum mortua est, exercere, vel cõmittere; arg. s de or.ab epõ, qui se.c.j.& ij. nec aliũ actũ legitimum exercere; ar.s. de elec.cũ inter R. de æta.& quali.cum bonæ.de dolo & contu.i ceritatis.de excel.prę la.tanta. Dicunt autem, ꝙ si administrationẽ, vel detensionẽ & in iudicio quis recipit pro excõicato, actus eius hodie habebit vigorẽ quoad detrimẽtum excõicati, & quo ad ipsum alij obligandũ. ¶ Quærit aũt, si procurator ꝯstit noie excõicati, an claudicet ꝯtractus, & dicit ꝙ forsan, sic dr de ꝯctu pup sine tut.auct.in.j.rñ.ar.de excep. cũ inter.remittit ad sũm.de sen.exc.§.& q̃ sit pęnæ sub §. qd sit tenor.ver. sed qd si dũ aliqs est excõicatus.

S V M M A R I V M.

1 *Officialis an possit inquirere de crimine vsurarum, vel consimili sine speciali mandato.*

2 *Officialis, vel vicarius non potest sine speciali commissione conferre beneficia.*

3 *Similitudo causæ reddit iudicem quandoque suspectum.*

CAP. II.

LIcet. [*Factum*] ab episcopo, cuius vices gerit Archi. [*Cognitio*] & decisio [*transferatur*] transfertur & quod habetur.j. de hære. vt officiũ.§.fi.& c.vt commissi.ver. priuãdi.& c.si §.fi.fm Arch.[*excessus*]quærit hic Io.mo.

1 in addi.an † officialis sine speciali mandato possit inquirere de crimine vsurarũ, vel consimili. Vr̃ quod nõ, cũ j.& s.ponãtur disiunctę.ipse tenet ꝯriũ, dicens, ꝙ illud, seu quod sequitur, est ampliatiuũ, & sic copulatiuũ, per quod oportet vtranq; partẽ esse verã.ff.de reb. du.si is q ducenta §.vrũ.ar.ff.de au.& ar. leg.si quis ita.vel est expositiuũ ꝑcedẽtiũ, quod dicit colligi ex casu, quẽ ponit prima gl. dicit ergo. ꝙ officialis de oĩb⁹ cognoscere põt ex offi.de qbus posset ad partis instãtiã, cũ regulr epi & officialis sit idẽ consistoriũ.s.e.li.de consue.c.ij.& de ap. Romana.in prin.& constat, ꝙ eps hoc põt.s.de offi.or.

2 c.j.ergo & eius officialis, vel vicarius. Sed qa † officialis, vel vicarius non põt sine speciali cõmissione conferre bñficia.j.c.proxi.Itẽ nec ad partis instãtiã, nec ex officio põt bñficiarũ ab administrõne remouere sine spãli cõmissiõe, vt veniat curæ priuatio, vel datio, in Auth.de defen.ci.§.nõ hãte.coll.iiij.hoc dictũ cõiter nõ approbatẽ, nec bñ ꝓbat hæc ĩproprietas locutionis, ꝙ seu. nõ disiũgat, cuius ꝯriũ patet.s.eo.li. de rescri.statutũ. §.j.& ij.per totũ.& de tẽ.or.cũ nullus.j.& iij.rñ. Et licet ista dec.occasionarij potuerit a decre. Alex.ipsius tñ thema vel verba nõ ponit.Itẽ ꝯ rõnẽ, quæ dicit, epũ in hoc posse, ergo ipsius officialẽ, emanauit ista dec.& sequens[*A suis beneficijs*] hæc lra inducebatur in qõ. hic disputata, an vicarius ad petitionẽ patroni abñtis, cũ vacauit ecclesia, remouere possit institutũ per epm, vel aliũ in ecclesia, & instituere pñtatũ ab ipso patrono. Et dixit disputans ꝙ sic, cũ hic non agatur de crimine vel priuatione clerici ꝑ crimen. Sed petitur declarari cũ ius non habere. & sic bñficiũ suũ non esse, & solã detentationẽ habuisse, vñ, vt scripsi post Inn.de ele.querelã.in prin. per modũ actionis hic petitur, & est actio personalis, quæ cõpetit & patrono, vt scripsi de cõcel.præbẽ.quia diuersitatem. post prin.bene facit ad hoc, quod scripsi, vt li.nõ cõtest. qm frequẽter.§.porro.super.j.gl. inducebatur, ꝙ cognoscit de matrimonio carnali.ergo & de spũali, in quo interuenit arbiter, & non in primo.de resti.in inte.c.pe.in fi.Itẽ de necessitate instituẽdus est pñtatus a patrono. xvj. q.vij.decernimus.ergo & necessario ꝯtra institutũ & ab epo pronunciari oportet, de accu ad petitionẽ.ff.de procura.Põponius.maxime autẽ id dixit licere abñte epo. j.de offi.or. Romana.in fi. & vere ꝙ hic non quęritur, nisi de auctoritate vicarij.hoc dico, quia si ex iure deuoluto eps instituisset, imputet sibi patronus negligens.Itẽ si ad alterius dicentis se patronũ præsentationẽ edicto proposito instituisset.super his vide quod scripsi, de his quæ fi.a præ.c.ij.super gl.ar.quod, cũ suis remissionibus [*committantur*]ergo talia cõmitti pñt.s. de rap.in archiepiscopatu. vbi de hoc. ibi vide alias remissiones, quas hic ponit Arch.qui & dicit falsum, quod no.Vin. s.de treg.& male.c.fi. qui dixit, ꝙ eps inquisitionẽ criminis cõmittere non poterat, quia ea quæ meri, vel mixti imperij sunt, per libellũ expediri non pñt.ff.de offi.procon. nec quicquã.& ad decre.illã rñdet, ꝙ ibi nõ erat crimẽ. sed hoc falsum, vt hic patet. & ij.q.i. Deus oĩpotens. & de symo.licet.ibi.i.mittere, vel inquirere ¶ Prima gl ponit summã, & vnde tractat, & quid approbat. ¶ Secũda gl.recitetur per qõnẽ & solutionẽ, cuius ponit opi.ꝯriã. ¶ Vltima gl.quærit & soluit ¶ In vl.gl.ibi.§.quæsitũ. vide de offi.or.si sacerdos.super gl.ij.¶ In i.gl.ibi, hoc dicit. In primo ponit dictũ.secũdo excipit ibi, in fi.& ibi.[*Archiepiscopi*]per hãc gl.soleo ponere exẽplũ in decre.cãm.

3 ij.de iudi.ꝙ † similitudo cãæ reddit iudicẽ qñq; suspectũ, vt ibi scripsi super ver.pęnæ.& in fi.& Gui.in spe. de inqui. ad fi.primæ col.¶ In gl.ij.ibi.l.ij.vbi hoc tenet Accur.& ibi [*sua*] & p Host.in sum.huius ti.§.j.& p Io.xxv. di.perlectis.in gl.magna.¶ In gl. vl.ibi significasti. & s.eo.sua.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus non donat, sed dat præbendas.*

2 *Vicarius episcopi sicut confirmat abbates, sic vicarius archiepiscopi suffraganeos.*

CAP. III.

CVm in Generali[*vicarius*] Hic videntẽ esse diuersi, vt.s.e. li.de tẽp. or. cũ nullus.ij. & iij.rñ.[*generalis*] de generali vicario plebani constituto cum potestate spualiũ & tpaliũ tenet Io.de Deo ij.q.xj.ꝙ & de consen in epi. & maioris partis capli numerũ canonicorũ ꝯ priuilegiũ ecclesiæ in plebe augere nõ põt irreqsito plebano, all.de ꝑben.dilecto de insti.cũ venissent. Et ꝙ eps sum ecclæ nõ potuit ꝑiudicare.x.q.ij.c.vl. & q.iij.qa cognouimus. satis æquũ est, ꝙ tale statũ ecclię immutare nõ possit, & si sit casus augẽdi, vt qa facultates excreuerunt.

rant.nā si bñficia conferre nō pōt, vt hic,nec illis priuare,vt.s̄.c.prox.ergo nec illa creare. an aūt ad epm,an ad plebanū & capitulū spectat numerū augere.dixi.s̄.de insti.c.ij.Et scias, ꝙ per æquitatē iustificari vr̄,quod tenet Bar.in veneri.xxj. s.ꝙ vicarius meus in ecclesia & ex ea meus censualis soluēdo me inscio pro ea per xl. annos censum alteri prælato ēt bona fide recipienti ꝓ sua ecclesia,mihi vel ecclesiæ meæ non præiudicat, nec prelatus ille p̄scribit,cū per vicariū ego possideā,de restū. spo. cū venisset. de p̄scrip. si diligenti. & sic ꝯ me possidentē non currit p̄scriptio, cū duo insolidū &c. de ꝓba. licet. nec debeo sine culpa meo iure priuari,de consti. c.ij.ita cū colonus , vel per quē possideo , possessionē alij ꝓdit, mihi non præiudicatur. C.de acqui.pos.l.fi. Itē si credo mihi rē donatā,sed non est, nō vsucapiā.insti.de vsuca. §.error. Et si solus sum hæres institutus tibi, quā credebā cohæredē, trado res hæreditarias.nō vsucapis eas. ff de usuca. cū solus. Dama.aūt hoc ti.qō.secunda,tenet illū præscripsisse , sicut p̄scribit,emens a pupillo credēs illū puberē.ff.pro emp.l.ij. §.qui pupillo, & tñ pupillus possessionē non dedit,nec dare potuit.ff.de acqui. pos.l. possessionē.in fi.hic videt ꝯgrue distingui inter vicariū ꝑpetuū,q titulū habet tp̄alē,facit cle.de offi.vica.c.vno. cū concor.ibi notatus sup ver. ꝑpetuis, [*non possunt*] no. duo singularia pluraliter copulati,de hoc ff.de acq.hære.l.placet.§.j.& ff.de le.j.cū filio.ad fi.& ibi cōcor.¶ Prima gl.ponit summā,& qd declaret.¶ Quarta gl.ponit tres casus ꝯ regulā . ¶ Penul.gl.opponit de duobus capitulis,quibus rñdet.¶ In tertia gl. ibi.l.j.vide in præ.regula in generali.¶ In iiij.gl.ibi[*in primis*] melius pe.glo. tñ in l.ꝯ iuris.sic allegat, & loquit in magistro,de quo promisit, & ibi.l.j. §.j. loquitur de tutore, qui alit matrē & sororē pupilli egentes.¶ In j.gl.ibi[*non potest*] & præmissa duplici rōne potuit dictū , a quo secundo excipit, ibi; nisi.¶ In glo.in conferendis.in fi.idē Archi.sic soluens, a quod no.xxiij.q.vj.§.ex his.in prin.ibi dicit lo.ꝙ†epš nō donat,sed dat præbēdas.¶ In gl.pe.ibi[*confirmare*]de epo generali vicario archiep̄i existentis ēt in remotis.habente plenū mandatū expressis, quæ habētur.s̄. c. prox. cum potestate instituendi & exercendi ea,quæ sunt auctoritatis, vel ordinis pōtificalis, & quæ constituens facere posset,ēt si requirant speciale mandatū,& sint maiora,q̄ expressa.Dubitatur,an possit confirmare electionē suffraganei & confirmatū consecrare,cum illa duo nō fuerint nominatim expressa. Facit dubiū hæc decr. & cle.de procur.nō pōt.coniuncta decr.quamuis.s̄. eo. lib. de elec. quæ causas electionū eporum annumerat ad maiores.ad idē.j̄.de cleri. ægro.c. vno.facit quod scripsi post Guil.s̄.e.li.de elec.si abbatē.super ver.archiepo- a rū.Contrariū vidi terminari,vt sicut† vicarius[a] epi con- a firmat abbates,sic vicarius archiepi suffraganeos,& ista decre. de collationibus loquitur. & verisimilitudo , de qua hic loquitur tex.insurgit ex duobus.primo ex libertate eligendæ personæ.cui bñficiū confertur. Et secundo,quia collationem facere pōt per seipsum, vbicūque sit,vt no.de offi.leg.nouit.quæ duo cessant in confirmatione,ꝙ si nil impedit electum,necesse est fieri. s̄.de ele. postquā.nec extra prouinciā illā facere posset archieps, cum causæ cognitionem requirat confirmatio.s̄.e.li.de elec.c.vl.& talia non possunt extra territoriū expediri, vt no.in præ.c.nouit. s̄.de off.or.cū eps. verisimiliter ergo ea , quæ fortius non poterat , cōmisisset, & sic cessat prin.huius ca.non ob.decre.non pōt, quia maiora erāt expressa.s.pontificalia,in quibus iurisdictio & ordo requiritur,quam confirmatio, in qua sufficit iurisdictio, & quā facit confirmatus in archiepm, non eps.de elec. suffraganeis.& c.transmissam. Non ob.decre.quamuis, quia licet quo ad quædā enumerentur maioribus,non tñ quo ad propositū,quod probat pre.dec. si abbatem, quia si in totū esset de maioribus,non transiret in legatū.Inducitur ēt,qđ no.s̄.c.proxi.in vl.gl. Et in fi.& vt dicit Archi.in casu isto fallit, quod ibi generaliter tradebat Gof.& Vinc. de procura.petitio.dicentes vicarium oia posse,quæ potest is cuius vices gerit.xciiij. dist.c j.ij. q.vj.si eps.ad fi.C.de offi.eius qui vi.al.l.j.Dicit ēt Arch. ꝙ quædā a casu decre. istius excipiunt vicariū papæ.sed non video,quia vel quo iure hoc dicant.subdit ēt quod no.Gof.in sum.huius ti.in prin.qui dixit,ꝙ vicarij,de q̄bus tractatur sub rubrica. C.de offi. eius qui vi. al. non erant delegati,vel subdelegati,sed ordinarij eligebantur in certum tp̄s,quod erat ordinariis præfixum,vt ipsi supplerent vices ordinariorū viuentiū & præsentiū . Erant alij,qui gerebant vices mortuorū & absentiū,qui suffecti appellabantur.hi oia poterant, quæ ad iurisdictionē pertinent, preter vltimū suppliciū & abscissionem mēbri.C.eo.l.ij.in Auth.de coll.§.antequam.¶ In vl.gl.ibi, bene potest. ei quē facit vicariū, super quo vide , quod no.j̄.ti.ij.c.penul.in fi.antepe. gl. & j̄.de præben.statutū. in glo.fi.& in fi.tene quod scripsi de censi. cum venerabilis.super finem secundæ glo. ver. tamen hoc puto.

ADDITIO.

a ¶ Vicarius episcopi. Quæ autē sit vicarij episcopi potestas, refert Car. in cle.j.xvij.questio.& seq.de offi.vica.

De officio & potestate iud. deleg. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Notoria non requirunt iudicialem indaginem.*
2 *Conseruatio,quia non potest dubia iudicialiter diffinire,parū prodest,sicut & confirmatio in forma communi.*
3 *Manifestum proprie sumptum probationem exigit.*
4 *Maleficium male probatur notorium per testes.*
5 *Maleficium si est notorium,sed non malefactor,& per testes de aliquo probatur, quod fecerit maleficium,sed non probatur,ꝙ sit notorium,sibi non nocet.*
6 *Declaratio iusta,vel iniusta sententia pendet ex post facto.*

CAP. PRIMVM.

STatuimus. Vtiē verbi nouj statuti, quia declarationis verbū in materia ista non cadit,cum vsus iste nouiter fuerat introductus,vt in gl. plerunque. i. in pluribus casibus, vel. i. sæpe.aš plerisque.s. impetrantibus ꝺm Hos. & Arch.[*Concedimus*]non prohibet per hoc quæri,quid legatus concedere posset,cum sit ordinarius.j̄.de off.leg. c.ij.& per se pōt a talibus iniuriis defendere.ergo & cōmittere.j̄.de reg.iur.pōt.ꝺm Archi.qui dicit, fratrē Latinū hoc fecisse in ecclesia Carpensi Mutin. diocesis,dū erat hic legatus.vide quod dicā j̄. c. fi.super ver.dictam. Host. dicebat ad officium papæ spectare occurrere litigiis,& violentijs,& quēlibet in sua iusta possessione tueri.ff.de vsu.l.æquissimū.ff. ne vis fiat ei.l.j.§.j. s̄.de symo. querelā. in fi.& maxime circa personas miserabiles, vt in gl.[*iniurijs*] dr̄ iniuria , quod non iure fit. insti. de iniur.in prin.[*violentes*]de or.cogni.c.ij.per quam ponit Ho.extra,vt qa potēs vi armata iuadit terrā moñ.cuius ꝯseruator inuenit illū & suos in maleficio, vel occurrit illi prohibens , qui non vult patere tales,ergo violētos conseruator punit eos non plus monendo,cum de ipsorū aperta ꝯtumacia sibi ꝯstet.ar.ff.de rei vē.q restituere.ff.de ap.creditor.& l.si qs missus.ff.si qs iusdic.l.j.ff.de ap.§.creditor.§.iussus.Itē dicit,ꝯseruator sic dicere posset,qa video vos paratos ad arma & violētiā talibus inferēdā,quorū sum ꝯseruator, & in mora monitiōis & dilatiōis imminet piculū.iō excōico oēs,qui cū armis talē locū ītrauerint,vel aliquod dānū dederint, ar.j̄.de sen.exc.dilecto.hoc.n.negotiū celeritatē desiderat.ff.de dā.infec.l.j.& plerumq; nec tp̄s,nec locus patit &c.ff.de exer.l.j.j.rñ.in fi.subdit, ꝙ hodie nō fert gn̄alis excōicatio.j̄.de sen.exc. Romana.§.caueāt. in facto tñ notorio

excom-

excōicare possunt ēt absentes, de ap. cum sit Rom. in fi. ij. q. j. de manifesta. [possunt] sup. illos. nec ad alia. s. dubia non notoria, & in quibus non proceditur ꝯ non citatū conuictum, vel cōfessum. ij. q. j. c. j. & q. vj. §. diffinitiuā. in prin. C. de sen. & inter. om. iud. l. prolatā. de conse. cc. c. si. de maio. & obe. inter. de cā pos. c. j. in illis sit iudicia lis indagatio partibus præsentibus & seruato ordi. vt sit. non con. c. j. Inn. hic dicit, ꝙ in notoriis bene habent indaginē. nā & in eis requiritur aliquis ordo. s̄. de iureiur. ad nostrā. Itē ex quo in eis cōmittitur conseruatoribus iurisdictio, omnia possunt, sine quibus illa non possunt explicari. ff. de iuris. om. iu. l. ij. Sed de notoriis non pōt aliquos punire, nisi illos citet. & citatos & contumaces puniat in expensis, & aliter. s̄. eo. de causis. ff. si quis iusdicen. l. j. Itē qn̄ reus negat per se factū fuisse maleficium, vt in gl. nisi recipiat vtrinsq; probationes, iurisdictionē sibi cōmissam explere non poterit. Itē reus non actor offensus parat viā iudici cognoscendi de his, præponēdo exceptionē, quæ si sit vera, ꝯ ipm procedi nō debet, & sæpe quia habet per alterū bñficiū, quod per se non haberet. C. de tēp. in integ. resti. l. pe. j̄. de conces. præbē. c. pe. Itē ꝙ cognitionē habeat patet, quia pōt excōicare, quod tñ non fit sine causę cognitionē. ij. q. j. sicut. & c. nemo. ſm Inn. sed Host. dicit hoc verū de causæ cognitione plena, vel semiplena, vel illud verū ē nō notoriis. concluditur ergo per Inn. ꝙ a ꝯrio huius literæ patet, ꝙ in notoriis habet iudicialē indaginē. Sed Host. di-
1 cit, ꝙ ꝯriū huius literæ id non sonat, sed hoc solū, ꝙ † no-
2 toria nō requirunt iudicialē indaginē, & quæ requirūt non sunt notoria. & placet Arc. dictū Inno. [Iudicialem] planā ergo, & quę fit ad sui instructionē, non prohibet ſm Host. & Arch. [exigunt] necessario [possint] hac ratione dicitur literas in forma cōi non impediri per conseruatorias præcedētes vel sequētes, vt scripsi. s̄. eo. lib. de rescrip. dispendia. super ver. literas [potestatem] si. n. de dubus cognoscere possent, iā essent generales iudices illorū, qui eos impetrarunt, ꝯ id s̄. de resc. ſm Host. vñ Gof. dicebat, eos meros executores in sum. huius ti. ad fi. ver.
2 itē qd de conseruatoribus. dicebat āt Host. ꝙ † quia conseruatio non pōt dubia iudicialiter diffinire, parū prodest, sicut & confirmatio in forma cōi. s̄. de concel. præben. quia diuersitatē. & innouatio priuilegij. de priuile. ex parte. & c. quia intentionis. & sub protectione recceptio. e. ti. ex parte tua. & c. recepimus. Dicit tñ, ꝙ hæc nō sunt oino securissima, quia conseruatio vtilior est, vt j̄. patebit. ¶ Prima gl. summat. ¶ Secūda gl. recitetur per vj. q. Prima qualis sit iurisdictio conseruatoris. Scda, an iura antiqua de conseruatoribus tractauerint. Tertia, quot & quæ sunt species cōseruatorū. Quarta circa literā de tribus. s. quæ sit manifesta offensa, & qd si reus neget, vel quid si fatetur, sed dicit se iure fecisse. Quinta, an cōseruator recusare possit. Sexta, an inuocet brachiū secolare. Et vide quod dicā in fi. ¶ Penul. gl. an iniuria cōmissa & ꝯmittēda &c. ¶ In gl. j. in fi. & duæ sunt partes, in prima permissio. in scda prohibitio. ibi, nec ad aliā. ¶ In gl. ii. ibi. delegatos eē. ite ꝙ iurisdictio eorū expirat quo ad nō cœpta. vt in præ decre. vl. §. officiū. ergo non est ordinaria j̄. ti. j. c. ij. & ibi [orphanos] & alias personas miserabiles. s̄. de censi. licet. s. eo. significantibus. & ibi, administratores. & vide, qd dixi post Inn. & Host. de sta. mo. in singulis. §. fi. vbi patet, ꝙ diocesani & præsidētes capitulis prouincialibus fiunt conseruatores monasteriorū prouinciæ. vide ēt, quod dixi post Inn. de symo. quærelā. in fi. Et ibi [scire debes] ſm Inn. & Host. & ibi, [priuilegia] dicit hic in fi. Host. ꝙ licet cōseruatoribus rerū facile cōstare possit de iniuria notoria, non sic in conseruatoribus priuilegiorū, quia priuilegiati maxime q̄stores frequenter delinquunt, & priuilegiis abutuntur. ad hoc de priui. tuarū. de pę. & re. cū ex eo. in prin. Dicit ergo, ꝙ citato in hoc casu satis est mittere nunciū, cū litera verā excusationē continente, qui de exhibitione literæ faciat confici publicū instrumentū. Et si dubitet de sñia, appellet, vt dicā. j̄. eo. gl. super ver. probabilis. & vide quod dixi de vsuris, quā periculosum. in tex. & super glo. & quod dicit, si in tali dubio excōicat illū, nō tenet sñia, quasi non iudice, & ꝯ mētē cōmittentis lata. s̄. de pręben. c. fi. facit. j̄. c. fi. & in fi. & ibi [latius] vnde isti cōprehēdunt primos & secūdos, sed nō ꝯuertutur. & ibi [de manifestis] in hac quarta parte gl. instādū. & Host. de notorio manifesto, & fama remittit ad no. per se de cohab. clerico. & mulie. nostra. & in sum. huius titu. §. fi. & ibi. [celari] nec egent examinatione, de elec. bonæ. j̄. de accusa.
3 euidentia. hic dicitur, qa † manifestū ꝓprie sumptū ꝓbationē exigit. xj. q. iij. eorū. & ibi [notoria] dicit Inno. ꝙ si pars cōfitetur maleficiū, sed illud dicit nō notoriū, conseruator ꝓcedet, qa licet non sit notoriū per euidentiā, est notoriū per confessionē suā, de co. cle. & mu. nostra. & ibi [recipiet] inquirēdo ſm quosdā, vt refert Host. ſm
4 quē aliqui ꝯ, quia † maleficiū male ꝓbatur notoriū per testes. Sed per qualitatē facti. s̄. de transla. ꝗo. §. ceterū. & qa hoc est assumere partes iudicis, quod sibi prohibet. imo esset sibi ꝯrius. s̄. de pur. ca. cū dilectis. ver. his igitur. Dicit Host. ꝙ iudex in talibus debet attēdere famā. impossibile. n. est factū notoriū famosum nō esse. & si reperiat nō famosum oino abstineat. Si vero famā & clamosam inueniat p homines loci sine iuro dicentes id verum. & in terra notoriū ꝓcedat, ad hoc, de do. & cōtu. cū olim. ver. cunq;. nec improbat si hoc casu ad instructionē suam testes iuratos recipere velit, de testi. veniens. ver. cū igitur. de ap. cōstitutus. §. j. & ad cautelā. de ele. bonæ. ver. licet ad hoc. xxv. q. ij. & si nō cognitio. & sic procedat gl. nec facit hoc vt iudex, nec vocat eos, ꝯ quos producuntur, nec ipsorū exceptiones recipit ꝯ testes, ēt si essent notorię ſm Arch. qui dicit, ꝙ aliqui ꝯ p l. iij. ff. ad exhibē. & C. de cōpensa. l. vlt. Sed ipse ꝯ, talia. n. spectant ad iudices. de testi. ex parte Adę. & c. licet. quo casu loquat alia op. & dicit Host. sic intelligendu, quod notaui in sum. eo. ti. §. quibus modis. ver. itē fit prorogatio. cū ver. sequentibus, ex his vr̄, ꝙ nec testes cogat, cū cogere sit iudiciale. s̄. de testi. cog. p totū. Sed Inn. hic dixit, ꝙ qñ maleficiū non est notoriu iudici, oportet, ꝙ super hoc probationes recipiat, & cogat qñq; testes, quibus interesse debēt partes. ij. q. j. in primis. s̄. de test. c. ij. Sed si testis propria volūtate iuret, & dicat factū notoriū, reddēs cām testimonij, ꝙ ipse vidit ictū fieri in platea plena hominibus, valet. idē dicūt quidā, si dicat, ego nō vidi maleficiū, sed vidi, qñ ductus corā iudice ꝯfessus fuit ꝙ sic publice fecerat. dicunt quidā idē si corā multis ꝯfitetur, ad hoc de excess. præla. q̄ sit. idē si dicat, non vidi eū cōmittentē maleficiū, sed vidi eū fugientē, latitantē & se non excusantē, nec suberat cā, quare se nō excusaret. vel vidi, ꝙ de hoc cū talibus trāsegit. ff. de his qui no. infa. athletas. §. fin. & l. seq. ſm Inno. & facit hoc ad id, quod dicā. j̄. de accusa. c. j. in magna gl. Itē ipse Inn. dicit
5 ꝙ † si maleficium est notorium, sed non malefactor. & per testes de aliquo probatur, ꝙ fecit maleficium, sed non probatur, quod sit notorium, sibi non nocet, quia nō pōt cōseruator procedere nisi ꝯ notorios, qualis nō est ille. Quia licet de occultis circūstantiis possit inquirere cōseruator, quæ sunt accessoria notorio, non tñ pt inquirere de occulto facto, vel de occultis personis, quę sunt principalia. de ordinario vero, an per tales ꝓbationes procedat, remittit Inn. s̄. de elec. bonæ. primo. & ibi, [super literis] Franc. all. ff. ad muni. de iur. l. pe est. & ibi [recipiat] facit, qd no. de iureiur. ad nostrā. in in gl. n. qd de citatione testiū dicitur. j̄. c. fi. §. pe. & poterit id probari p duos testes, vt no. ij. q. j. § qñ āt. ar. ꝯ s̄. de accu. inquisitionis. in fi. dic vt ibi. alij ꝯ. ꝓ his sic al. cū inculpatus dicit, ego hoc feci vtens iure meo & paratus sum hoc ꝓbare, aut cōsentiet inculpans, ꝙ recipiantur ꝓbationes, & sic eius cōsensu ꝓrogatur iurisdictio, aut nō cōsentit, & sic se impedit, & cā nō cognita nō excōicabit cōseruator s̄. de sen. excō. sacro. Si vero inculpatus renuit ēt ꝓbare excōicabit illū, ex quo factū est notoriū. Excōicatū a iūt

venien-

veniẽte.ĩ.annũ poterit absoluere sm Inn.s.e.quęrenti quę dicit, ꝙ si petat, ꝙ conseruator de qualitate dãni cognoscat, quia vult satisfacere, ꝙ de hoc cognoscet per testes. & alio modo ad suã instructionẽ partibus præsentib⁹. & si actor nollet, ꝙ cognosceret. conseruator illũ absoluet, hæc gl. non placet Host. qui circa primũ dicit tenendũ, quod post eũ.s.dixi.& statim dicã. In secũdo dicit recurrendũ ad papã.ĩ.de offi.or.pastoralis.§.præterea. Sed Arch.pro ipso dicto Inn.alle.ꝙ qui ligat, põt absoluere, de pę.di.j.verbũ.& no.xxj.dist.inferior. Quod Gos intellexi in excõmunicante cã cognita.vide de ma. & obe. cũ inferior.& xxvij.q.j.si homo esses.& ibi[*probabiliter*]dicit ergo Host.ꝙ aduertet qualitatẽ facti, si.n. fateatur p̃dã, vel insultũ publice factũ, quõ dicere põt, se hæc iuste fecisse, quæ omni l.dãnata sunt.xxj.q.j.§.j.& sequẽtibus. xvj.q.vij.placuit.& s.de rap.in archiepiscopatu.ĩ. de præbẽn.cũ qui.de pœnis Romana.ff.quonĩ leg.l.j.j.rñ.ff de reli.& sum.fu.l.ossa.quod me.cã.l.extat.C.de his qui ad ecclesiam confu.l.denunciamus. vnde vi.si quis in tantã, & talia mortalia non possunt fieri iuste, de præsum. c.j.de iureiur.& si Christus.ver.quędã.s.de re.iur.c.ij.subdit aũt, ꝙ allegare possẽt iudices auctoritatẽ p quã id appareat iustũ.xxiij.q.ij.iustũ,& §.cũ ergo. & q.iij.§. ecce. & q.iiij.alie gladiũ.& q.v.miles.ff.de rei vẽd qui restitueret.ff.de acquit.pos.iuste.& remittit ad summã de treug.& pa.§ quid sit iustũ bellũ. sed quid si cõseruator datis forsan tribus terminis monet facientẽ, ꝙ si iuste id fecit infra illos emẽdet, vel satisfaciat.dicit Host.ꝙ si monitus cõfidat de iure suo, sic poterit appellare pro cã grauaminis exprimendo, ꝙ monet cũ super dubio, de quo sibi non constat, nec ipse põt fidẽ facere corã ipso, quia non est iudex. & ideo appellat timens, ne sñiam fulminet in illũ, offerens se paratũ corã papa, vel ipsius delegato de suo iure docere, alle.vt lit.nõ cõtest.accedens.j.q. ij.de ap.bonæ.ad finẽ. Sed si eo nõ obstante cõseruator

6 excõicat. Dicit Hos.ꝙ †declaratio iustæ, vel iniustæ sñiæ pendet ex postfacto, vt patet. s. de appel. cum speciali. ar.s.de frig.fraternitatis.in fi.de restit.in integr.c.ij. in fi. Et sm eũ excõicatus de iure suo doceat, cõseruator punietur, de sen.excõ.sacro. nisi sub cõditione tulisset, excõmmunico te, si iniuste & notorie tale quid fecisti, nisi satisfacias infra talẽ diem, licet.n.sub conditione sñia ferri non debeat, tñ lata tenet.ij.q.vj.biduũ. & infra diẽ poterit appellari, de ap. præterea.ij. Et subdit, ꝙ dato ꝙ monitus de iure suo probare nõ possit, quia nec forsan habet ius nõ per id apparet sñiam tenuisse, quæ suspensa fuit per appel.ff.ad Turpil.l.j.in fi remittit ãt ad summã de sen.excõ.§.qualis.sub.§.pura.& ibi, postea mutauit a tẽpore Inn.hoc tenentis.& hoc placet Host.& Archi. & ex eadẽ rõne dicebat Inn. ꝙ procedere poterant parte per contumaciam absente, remittit ad noia.in decre.nostra.de coha.cle.& mu. & ibi [*de notoriis*] cessaret hæc rõ, vbi ex vi literarũ de aliis cognosceret, vt dicã.ĩ.c. fin.& sic procederet tunc recusatio, & in fi.& generaliter de delegato no.in Specu. titu.j.§.sequitur.ver.sed nũquid seculare. Arch.ĩ.de hære.vt officiũ.tenet, ꝙ non inuocat, vide, quod plene de hoc scripsi.s.eo.ti.significasti. ¶ In gl pe.ibi[*paratos*]vid qđ dixi in tex. sup ver.violẽtijs. & ibi:satisfaciant.s.de sta.mo.in singulis.in fi.& si dicas, ꝙ proprie cogere ad satisfactionẽ nõ est defendere, qđ proprie respicit inferendam iniuriã nõ illatã, qa quod præteritũ est &c.ff.de cap.& post.reuer.in bello.§.factę. cum etiã primũ sit iudiciale, de iniur.olim. vnde vt recitat Inn.quidã dicunt, conseruatores nil posse, nisi prohibere, ne sine ordine iudiciario quid fiat illis, quorũ conseruatores sunt.ĩ.de simo.querelã.dicit Host.ꝙ verba cũ effectu &c.de cle.non resi.relatũ. Item hoc est de mẽte, de qua constat s.de ver.si abbatẽ.als esset conseruatoria frustratoria. Arch.alle.xxiij.q.iiij.§ his ita.cũ quatuor c. seq.& ff.de leg.j.cum quis decedens.§.nuptura. vel sm Host.ex forma rescripti conseruationis hoc intelligendum est, de priuil.porrò. Si ergo diceretur in rescripto violentos & iniuriatores ad satisfaciendum læsis ecclesiastica censura compelles, planum esset, seruetur ergo hæc forma.s.de rescri.cum dilecta.ff.man.l. diligenter. habent enim qñq; tales causæ cognitionẽ inter certas personas.ĩ.de simo.querelã.in fi.qnq; contra incertas.ĩ de cõcess.præb.proposuit.in fi.de rer.per. cũ vniuersorũ. Quandoq; dr in litera vocatis, qui fuerint vocandi. & ideo talis in forma iudicij procedere debet, de iud.exhibita.vel qñ mandatur, ꝙ contradictores & rebelles cõpescantur.s de præb.pro illorum.tales enim quãlibet iustã exceptionẽ admittere debet.s.eo.ex parte.ij.hic autẽ non loquitur de talibus, sed de nudo, vt puto, conseruatore nullã potestatẽ habentem nisi in notoriis. Et est si, quod prælato scribitur, ꝙ reuocet male alienata, quod intelligitur de notoriis per confessionẽ, vel euidentiã, remittit s.de ele.nostri.de reb.eccl.non alie.epi. Subdit tñ, ꝙ si iniuria non esset manifesta, sed pronunciatũ esset, illã manifestã, nec appellatũ esset, teneret processus conseruatoris. ¶ In gl.vlt.ibi,[*dubia sunt*]Inn.ergo dicit, ꝙ nõ hẽt iudicialẽ indaginẽ in nõ notorijs. Itẽ non habet iudicialẽ indaginẽ cu effectu, qa super ea non iudicat, sed tñ se instruit, an iustè possit excõicare. Ex p̃dictis igr, & his q̃ hñr ĩ.c.vj.plenius q̃ epilogo sc̃dę gl.formãda est in hac materia sũmula. cuius mẽbra ponã ĩ.c.vlt.ĩ fi.pe.gl.

ADDITIO.

a ¶Notoria. Quid sit notorium, vide in Spe. de noto.crimi. § j. & §.viij. Et quotuplex sit notorium, vide Bal.in marga.ver.notorium. Item notorium & manifestum quomodo differant.Bar.& Alex.in l. si vero.§. qui pro rei.ff.qui satis.cog.& in auth.qui semel.C.quomodo, & quando iud.& in l.hæredes palam.in prin.ff.de test.Bal. & Pe. de sum.in l. cunct.C.de appel.Bal.in l.fi.xv opp.C.de edi. diui Adr. tol. & per Inn. in c.tua & in c.sicut.de coha.clerico.& mulierum.& in Specu de noto.crim.§.sequitur.ver.j.

SVMMARIVM.

1 *Suspensus a pontificalibus tantum in illis celebrando non fit irregularis.*

CAP. II.

Quia pontificali. Guil. in hac decr.allegabat sub titu.de priuilegijs in Spec. de sen. prola. §.vt autem.ver.qñq; etiã exercent. quomodo q̃dam sunt episcopalis ordinis, & quædã episcopalis dignitatis, scripsi de exces. præla. accedentibus. hic autem de pontificali dignitate loquitur, propter quod & ratione materię non est instandum, an procedat hoc etiam in electis confirmatis. Et vide, quod dicam.ĩ.de offi. or. c.j.ad fi.[*a sede apostolica.*]no.pro his quæ dicam.ĩ.c.vj. super verb.dicetam.ↄ eos.s.epos ad coactiones, licet igitur iudex non debeat ad partem alteram declinare.s. de iudi.nouit.iij.q.ix.c.vl.nec peccati vĩdictam propter nobilitatem, vel gradus altitudinem dimittere, de sta. reg. ea quæ.potest tñ in aliquibus gratificare.s.eo. consuluit. & in coactionibus & pęnis dignitati defert, & personæ, vt in concor.primæ glo.& l.di. contumaces.ver.de hoc.ij. q.ij.sqs. iiij.q.j.qui ↄ pacem.ff.de pę.in seruorum.xlv.dis. cum beatus[*pęnas.*]in quibus imponẽdis consideranda sunt, quæ no.s.de transac.c.fi.Arc.[*modestia.*]i.mansuetudo.xlv.dist.disciplina.Arc.seruetur a iudicibus conseruatoribus supradictis.[*reuerentiam.*]hic proprie secundũ Arc.est honor, qui cum pauore exhibetur. primo nota a minori pęna inchoandũ.sic.s.de vsuris, quia in omnibus.& de hoc eo.ti cum tu.& s.eo.de causis.l.dist.eos q. xxxiij.q.ij.hoc ipsum.xxij.q.ij.in summa.xxij. q. v. c. iij. iij.q.x.ea iudicata.in glo.ergo, quæ secundum Arc. qui dicit, ꝙ cum iste sit ordo deputatus a iure circa coactiones, vel pęnas p̃termittendus non est, vt in c.de causis.& ij.q.iij.§.notandum.[*ministerium.*]quò ad ordines sic.s. eod.sanc.ij.q.decte.ponit plusquam ista in hoc, quod tales iudices terram ad eum specialiter spectantem possunt interdicere.& dicit hic Archi.cum Vin.specialiter, i.quo ad mensam suã, ar.s de rescri. edoceri. & temitit de sen.excom.si sententia.§. cęterum. [*ab officio.*]an suspensus ab officio sit suspensus a iurisdictione. recitat sum.

Arc.opi.Gof.in fum.de offi.or.§.impeditur. & Host. in fum.eiud.e in.§.quid si religiofi. in fi.ver. qualiter. & remittit ad no.xxxiij.q.i.audiuimus.de coniue. cum dilectus.& per Inn.de æta.& quali.cũ bonæ.& de ele.plideraumus[*aggrauetur*]remittit Arch.j.de fen.excõ.statuimus[*censura*.]§.de ver.sign.quæ renti.[*proteruitas*.]i.luper bia.improbitas,vel violentia.si.vt li.non contelt.qm. §. fi.¶Prima gl.lum mat & dici quid explificat.¶Penul. gl.obicit,& dupl: foluit.¶Vlt.gl.qrit,& folut.¶In gl. j. in fi.& pmissa cã ponit cõtrouem in genere,quã in fetuo fpecificat ibi,ita q tertio excipit ibi,nili.¶In glo.ij.in fi. Arc.exponit.i.sublimatis & ornatis.¶In glo.4.in fi.& decentia proprie respicit honestatẽ.§.de voto. magnæ. ¶In gl.põt.in fi.idẽ Arc.¶In gl.& fi.in fine,& ibi dicã, quod hic dicit Archi.¶In gl.pen.ibi,pontificale. fcias,
1 q† fufpenfus a pontificalibus tñ in illis celebrando nõ fit irregularis ƒm Guil.in fpec.de leg.§.iuxta.ver.quid fi quis epifcopus.¶In vlt.gl.ibi.dic q fic,vide,quod dixi in decre.fane.fuper ver.interdicat.

CAP. III.

SI duo. Hanc decre.prolixe glofauit Archi.de gl.decre.fuper queftionũ. & de expeditis.j.e.si delegatus.quæ poftea cã cellatur[*duobus*]idem fi. Vin.dicebat idem,fi duo fint deleg.quorũ alter fubdelegat totũ, & alter partẽ,vt dixi poft lo.in decre.fuper queftionum.§.fi vero. fuper gl.patet,ad finem.quod hic dicit Arc.ƒm Gofr.& idẽ Da.q.xxij.¶Prima gl.dicit,quid declaret.¶Secunda, quarta,& fexta foluunt tria dubia.¶In gl.ij.ibi.quot. nihil.vide de confue.cũ dilectus.fuper gl.pe.¶In gl.j. in fi. & Gui.in Spe.de app.§.nunc tractemus.ver.quid fi tres. ¶In gl.iij.in fi.dicit lo.no.q cũ hic fimus extra §. porro.qui eft exceptio a regula illa.ij.q.vij.ad Romanã. tenenda eft regula hoc cafu expreffe nõ vitiata .¶In gl. no.ibi[*excufaret*]impl:r,vñ ƒm lo.mo.fi fe excufaffet ad tps,ad primum delegatum appellari deberet, cũ enim ille tertius non fit fuperior fubdelegatorum ,ad illũ cũ alijs appellare non poterit,nec ad alios duos folos,ne ille tertius iurifdictione fua priuetur,quam habet re, vel fpe,alle.ff.quemadmodum vfuf.ca.l.fi vfufructus mihi. j.refpon.de ven.infpi.l.j.§.pe.

SVMMARIVM.

1 *Papa non delegat caufam duobus.*
2 *Collega delegati requifitus fi impediat requirentem datum cum claufula,ne procedat,poterit eum excommunicare.*
3 *Procurator inuitus dicitur,qui expreffe non confentit.*

CAP. IIII.

SI cõtra vnũ ex duobus.
1 Hic extirpatur error dicentium,q†Papa nõ delegat cãm duobus ƒm Arc. qui in hoc in ftat,fatis,n memini aliquẽ hæc fcripfiffe. [*Et contrarium*] patet.§.e.prudentiam.ver.illa.& ver.idem quoque & c.fe quen.in fuperfcriptione.& c.cum fuper.& c. fuper quæ ftionum.§.fi vero.cũ fi[*ambo*]dicit Ioa.mo. q negatiua deberet precedere,nã cũ fequitur,æquiparatur vniuerfali negatiuæ.vnde cũ dico,oẽs non poffunt, ergo nullus, ambo non poffunt,ergo neuter,quod eft ɔ mentem.& facit.ff.de legi.iu.l.legitimos.§.j.Et quod ibi no.fed vi di cit Arc.huic contra.hic.§.e.prudentia.in prin.& §.addicimus.& c,corã.de emp.& ven.cũ dilecti[*non poffint*]an fufficiat voluntas,tractat hic Arch.qd vide.§.e.prudẽtiã §.addicimus.Idẽ tenet,q fufficit vna fola requifitio, cũ delegatus reqrit collegã.all.xviij.dift.eps.& facu.lxv.dift. fi forte.Ho.videbatur q trina requifitio facienda effet, &
2 fi nõ peremptoria.de hoc.§.e.cũ cã.vbi no.Vin.q†fi collega requifitus impedit requirentem datũ cũ claufula,ne procedat,forte poffet eũ excõicare,quia iam iurifdictionem habet in impedientes,& requifitus rõne delicti fa ctus eft inferior.C.vbi fena.vel clarif.l.ij.[*præponatur*] fatis idem puto,fi contra alterum proponatur excõicationis exceptio.& vide,quod dicam. j. de exc.pia. fuper verbo iudex epifcopi etiam abfentis fecundum Archi. qui ad literã quafi hic ponit,quod no.Inn.& Hoft.§.eo. cum fpeciali.poft prin. vbi tenent, q proponetur tunc recufatio coram delegato,& peteretur,vt fuperfedeat, donec adeatur eps,alias poterit appellari,in epo,qui effet in tra diocefim,vel vicino,fatis videtur hoc procedere.fed fi notabiliter diftaret,nimis videretur iniquum,q reus ,p uocatus recufans ipfius officialem, vel delegatum , neceffe habeat illum adire.& econuerfo abfurdum eft &, q actor in profecutione fui iuris tamdiu impediatur , quare neceffaria effet prouifio in hoc cafu,& çquum vẽ hoc cafu,q de recufatione officialis iretur ad arbitros , & de recufatione delegati cognofceret officialis.faciũt, quæ.j.dicam fuper.iij.gl.cum fuis remiffionibus, & qđ de appellatione dicam.j.eo.fi is cui, [*coram epifcopo*] cõmunicatur.epifcopi non inftant in hoc,fed cõmittunt caufam confidenti,vel per fe cognofcunt. & hoc eft cõmendabile alterũ hoc facere, fi tamen effent ipfi fufpecti,faciant primũ,& vide,quod dicam de app.legitima. fuper ver.ipfis arbitris probanda.reprobat, quod no. Io. xj.q.i.fi clericus.in j.gl.vbi dicit,q eps cogit partes eligere arbitros,cum delegatus eius recufatur.¶Prima gl.ponit fummã,& quid prima pars declaret.¶Quarta obijcit & fol.¶Gl.bene dicit, quærit & foluit & ponit opin. Innoc.fcđo quærit,arguit pro,foluit contrarium. tertio obijcit & foluit.Gl.idem.dat fimile,quærit de ratione & refpondet.¶Gl.vlt.no.obijcit & fol. ¶In gl. bene dicit , ibi[*omnem honorem*]fequitur, faluum iudicibus feruãtes. & ibi.§.[*indicanti*]fequitur,quoque neceffitas inter perfo
3 nalia munera habetur.& ibi[*inuitus*] † de procurator in uitus,qui expreffe non confenfit.¶In glo.i.ibi[*officialis*] partes patent,¶In glo.iii.ibi[*prudentiam*]vide q.pofita fuper regula eum,qui certus. puto tñ fatis de impotẽtia conftare,qñ collega fe abfentauit ad partes valde remo tas,nec fit neceffaria illius requifitio , & fic difputando tenuit dñs meus,q non poffit cõmode requiri.xxij.q.fa cit de ele.quia pp.per hæc ẽt parcitur laboribus & expẽ fis partium,hinc lites citius finiuntur,& hoc vtrũq; gratum eft iuri.allegabat ẽt iura ,quæ de prouincia loquuntur,de dolo & contu.cum olim.de elec.coram,de maio.& obe.c.fi.ill.q.vi.vltra.Et facit,quod dicam.j.eo. cũ plures.fuper ver.impediti.in fi.& cap.fi is cui.mihi vẽ bene facere decr.pñtata.de tefti.quam forfan in ɔtium allegant , cum ibi propter longam abfentiam impediatur proceffus collegæ,fed quia in compromiffo non erat claufula,vt ibi no. Ego autẽ fic induco , quia ibi çparantur mors vnius & longa abfentia alterius.ficut ergo non requirimus mortuum,ita nec fic abfentem. facit ẽt decre.ij.§.eo.li.de procur.ibi,aut in longum peregrinati.ad idem.§.de fepul.c.vlt.C.de ap.l.cum poft.¶In gl.idem ibi[*ab alio*]nam ordinarius & delegatus principis apponere poffũt hanc claufulã ƒm Gof.in fum.hu ius ti.ver.itẽ quid fi ordinarius.nã & in ɔpromiffo appo nitur.§.e.vno delegatorũ.ƒm Arc. punctum cũ gl. non tangit.& in fi.vel plures fine claufula.¶In gl. recufatur in fi.de quibus vide in Spe.tit.i.§.fupereft.Dicit hic Archi.q iufta effet caufa recufandi,fi procuraffet fibi cãm committi,vel fi prius per actorem confultus refpondiffet,eum ius habere per.l prætor.ff.de iurisdi.om.iu.alle. quod no.Inn.de offi.ord.irrefragabili.vt ibi fcripfi fuper gl.vel per decanum,& dicam poft Hoft.j.de app. legitima.¶In glo.bene dicit ibi[*recufando*] Et iftud placet Archi.& ibi.[*fine claufula*]vel cum claufula,q fi nõ omne: tu cum altero,& his,ad quem fermo dirigitur recufarã & idem in claufula,de qua.§.eod.coram. Archid. quod pla.& ibi[*quod fic*]hoc placuit Hoft.j.de appel. legitima. per rationem,quæ fequitur,ipfe tamen Hoftien.poft In no.in præ.decre.cum fuper.aperte tenebat,quod fequitur.& ibi,videas in gl.magna,verfic.fed nunquid pendẽte,vbi cõuertitur hæc ratio ad recufatum in veritate nõ fufpectũ,q fcilicet ex vi claufulæ poffit procedere i pricipali,cũ collega habeat illũ fufpẽdere,nec poffit illo ,p

cedere interim, sed ɔ̃triũ soluitur. est sciẽdũ, ꝙ Boatinus disputauit quæstionẽ gl. vt in reportationibus suis hr̃ super decre. prudẽtiã, & finaliter dixit vtilius & æquius esse, quod tenet gl. præmiserat tñ alias solutiones, dicẽs ꝙ aut rescriptũ fuit ɔuentionale, aut nõ. primo casu ꝓcedat colleg. scđo non, inducebat de cã pos. cum olim. vel aut actor recusat, aut reus, vt procedat collega primo casu, sed non scđo. induxit, quod nota. de spon. ca interis. in prin. vl. gl. vel si de rigore quæritur, põt collega procedere, de æquitate non põt, de dolo & contu. c. j. ꝭ. de re iud. abbate. ad finẽ. vel aut est in mora periculũ. & tunc possit, aut non, & tunc non possit. facit. vt lite. non contest. qm̃. § porro. de app. oblatæ. in fi. & ibi, sed dic. dicit Ioan. mo. ꝙ per hoc parcitur expensis partiũ, si totũ per iudicem expendatur, & vitatur circuitus eundi ad arbitros. Sed per hoc non soluitur obiectio, poterit ipse inducere verbũ sui Phy. quod no. in cle. de sum. Tri. c. j. in 4. glo. & in fi. & si non appellaret grauatus, transiret interlocutoria in rem iu. vt scripsi post Inn. & Host. in decre. prudẽtiam. post prin. super ver. constare. ¶ In gl. idem. ibi [*non in totum*] vide. quod post Inn. dixi in præal. c. super quæstionum, ad fi. super ver. auditores. ibi tenet ẽt, ꝙ si totũ delegauit, anteq̃ subdelegatus procedat proponetur & probabitur recusationis causa coram delegato, bene facit. ꝭ. c. ij. de materia vide, quod scripsi de ap. cum speciali in gl. proprium, & in spe. de recusa. §. sit autem, in fi.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio iam finita in successorem transfundi non potest.*

2 *Actionem si quis non habeat ipso iure an per exceptionem infirmetur.*

CAP. V.

IVdex. Suspectus. Id quod dixi. ꝭ. e. insinuanit. & de ap. postremo tractat hic Arch. de prælato, qui in cã ecclesiæ suæ impetrauit ɔsanguineũ in iudicẽ, & tenet per præ. decreta. insinuante. ꝙ recusetur [*commiserit*] dicit Arc. & commissio per subdelegatũ fuerit acceptata, nã anteq̃ ɔsentiat, non est iudex, vt patet. xxiij. q. vlt. sẹpe recipitur. ergo hoc verbum cũ effectu, ad hoc. ꝭ. de ꝓcura. is qui. j. respon. a đrio illius literæ post mandatũ susceptũ [*impugnari*] ex cã suspitionis, de qua prædixi, secus enim si dicatur delegatũ nõ habuisse iuridictionẽ. & sic nec subdelegare potuisse [*nequibit*] ratio, qa fons iurisdictionis remanet in delegante, & exercitiũ in subdelegato, cũ subdelegans nil haberet propriũ. sed. ꝭ. proxi. §. cũ aũt. iurisdictio penes demãdantẽ remanet, quã reuocare põt. ff. de iu. iudiciũ. qđ posset. dicit Io. mo. ꝙ hoc casu notificatur recusatio corã subdelegato. & protestatur proponẽs, ꝙ paratus est illã corã delegato proponere, & petat sibi ad hoc terminũ assignari, q̃ si denegatur, appellet. si concedatur, proponatur infra terminũ corã delegato, sed hic dr̃, ꝙ ɔmissio subdelegati pp suspitionẽ delegati põt impugnari, sed impugnabitur per modũ ꝓdictũ ꝑm eũ [*probata*] fuit hoc propositum pp gl. Io. ij. q. vj. si quis in quacũq;. vbi no. ꝙ probata recusatione delegati statim literæ euanescunt. Gof. ɔ̃ in summa huius tit. §. itẽ finitur. & de app. scđo requiris. ibi tenet probata cã recusationis delegatũ subdelegare posse de recusatoris assensu, & vr̃ intellexisse etiã post pronunciationẽ, & de hac opinione vide latis in Spe. de recusa. §. fina. in prin. [*pronunciatum*] & hæc ꝓnunciatio est interlocutoria ꝑm Arc. alle. eo. ti. significantibus. de ap. sua. omnino facit ad quæstionem de abbate, cui scribebatur sub nomine dignitatis, qui statim post recusationem moritur, an subrogatus cognoscat, & tenet Da. in quæstione. vj. huius ti.

1 ꝙ non, quia † in successorem transfundi non potest iurisdictio iã finita. pro quo facit hæc litera. Bar. Brix. in fi. quęstionis dominical. lxxiij. dicit ꝑm Tan. ꝙ cognoscit successor, si ante. mortẽ nõ fuerat exceptio probata, vel probata sed nondum lata sententia, quia cessat causa recusationis, intelligit tamen hoc, quãdo recusatur ratione personæ, ac si dicat, si ratione dignitatis æque suspectus esset successor, sicut prędecessor. exẽplum, quia esset suffraganeus, vel subditus impetrantis, vt lit. non ɔtesta. c. ij. vbi vere iam lata sñia dicebat negocium finitum, & sic concordabat Dama [*desieri*] quis tunc de principali cognoscat, recitat hic Arch. opinionẽ Host. de qua dixi. ꝭ. c. suspicionis. & de hoc plene in spec. in princ. §. hic alle. in prima gl. illius. §. recusatoris ¶ Prima glo. ponit, quid declarat & summat. ¶ Quarta glo. obijcit quatuor modis & tribus alle. pro, & dicit hæc per distinctionem concordari. ¶ In gl. quarta ibi [*nihil interest*] sequitur,

2 an ipso iure quis † actionẽ non habeat, an per exceptionem infirmetur. & idẽ §. si inducit. & ibi [*dolia*] §. j. q̃ si io cũ emptoris succedit, his defensionibus vtitur, qbus venditor eius vti posset. & ibi [*an vitium*] vide de præscrip. si diligenti. super gl. pen. & ibi. §. non videor, sequitur, possidere. si ab eo, quem scirẽ in possessionẽ & fundũ accipiã. ¶ In gl. quodcũque, ibi [*iudicium*] soluitur vetante eo, qui iudicare iussit. ¶ In gl. j. ibi ibidem. & de appel. cũ speciali. & ibi. §. dubitari. & eo. ti. postremo. & ibi vers. sed quid si is iudex. & ver. seq. & in quæstione dominicali. lxxiiij. & in fi. partes patẽt. ¶ In quarta gl. ibi. dolia. §. j. facit cle. de procur. religiosus. ¶ In gl. intellige. in fi. idem Io. mona. & respicit glo. verbum recusari, non verbum impugnari, vt sit sensus, ꝙ si re integra subdelegatum reuocaret, quod potest, vt ibi, adhuc recusari posset. Item & si subdelegatus non recipit subdelegationem, hoc dico, quia non intendo id, quod no. Host. in decre. cum speciali. in prin. quod hic reprobat Archid. s. ꝙ si recusatio præueniat citationem subdelegati etiam in totum dati probata recusatione annulletur subdelegatio. & inducebat. ꝭ. eo. gratum. C. de noua. l. ili. ff. de cel. bo. l. tu. facit. ꝭ. c. prox. ꝭ. de procur. is qui, primo respon. sed. c. proxi. vt dicit Arc. loquitur in reuocatione non in recusationis propositione, & hæc sunt diuersa. ¶ In gl. ergo ista ibi paria per omnia. nec ob. ꝭ. de ver. signi. cum olim. ff. de dã. infec. damni. §. Sabini. & quod no. ꝭ. de aduit. l. quãuis. & in fi. ad idem. ff. de his qui no. infa. athletas. §. calumniator. & §. sequentibus. & l. non alia. j. respon.

SVMMARIVM.

1 *Papa coniecturis vtitur non cognoscendo personas, & dignitati cõmittit.*

2 *Mors naturalis intelligitur, quando de morte loquimur,*

CAP. VI.

QVamuis. In totum. Non tñ potestatem dandi alium iudicẽ ꝑm Arc. qui no. hic, quod dicam. ꝭ. e. is cui. super vl. gl. [*reuocetur*] ẽt tacite ꝑm Arch. vt si ad partis petitionẽ citat, vel procedit, alle. no. per Inn. & Host. ꝭ. de ap. intimasti. & facit. ꝭ. de procu. si quem. vide, quod dicã. ꝭ. ca. proxi. [*reassumere*] ergo si moritur, postq̃ vti cepit, cãm non reassumet, & no. Io. mo. ꝭ. eo. li. de referi. staturũ. in additionibus, ꝙ si Ioa. cano. Bon. subdelegauit Arc. Bon. noĩe non expsso, qui vsus iurisdictione, decedit, constat, ꝙ Io. non procedit vt hic, sed ꝑm eũ ẽt successor. Arch. non cognoscet. vt sic Ioa. nõ continuet in successore alterius, quod non continuaret in suo, &

1 decre. quoniã. ꝭ. eod. non ob. quæ loquitur in papa † qui coniecturis vtitur, non cognoscendo personas, & dignitati cõmittit, sed delegatus cognoscens personas potius psonæ q̃ dignitati cõmittit. non ob. ff. de offic. procon. meminisse. quia hic non cõtemplatur delegans archidiaconatum, all. ff. de condi. & demon. filiofami. hoc dictũ non placet per decre. licet. ꝭ. e. ti. ad idem. ꝭ. eo. si delegatus. j. respon. ibi ẽt q̃rebat ipse Io. mo. quid si decanus, cui cõmissa erat causa, factus sit ep̃s, vel archidiaconus, an sic translatus cognoscat. & vr̃, ꝙ non per decre. qm̃ abbas. eo. ti. facit de offic. ordina. pastoralis. vij. q. j. §. ecce in quibus. ff. pro soc. actione. §. publicatione. tenet contrarium, cum iste non sit mortuus, vt in decret. quoniã. sed auctus, alle. de rescrip. eam te. ff. de vaca. mu. l. prætor. in fi. & licet cẽseat mortuus decanatui, vt in d. §. ecc. nõ

tamen

tamen simpliciter dici potest mortuus. Et quando de morte loquimur, intelligitur de naturali. ff.de do. inter vir.& vxo.cũ hic status.§.si donator.hoc tñ ĩtelligit, qñ existẽs decanus cępit vti iurisdictione,& tũc vrget rõ illius.l.prætor.& pręcipue vbi sic expedit partibus.Si vero partes ex eo grauarẽtur, vt qa trãslatus est ad ecclesiã remotã, putat secus.nam partis grauamen excludit honorẽ iudicandi, facit.j.c.si is cui.& præ.decre.statutum.§.in nullo.Istud vltimum destruit hãc opinionem. qa si sua erat iurisdictio absentia non impediet, vel auferet,& ꝯ partium grauamen prouidere posset subdelegando, pp qđ simplr vr̃ tenenda decret.quoniã [*vsus*] qũo iste vsus dẽt esse legitimus,& legitima citatio, vt perpetuetur iurisdictio, satis per Arc.quod dicã.j.c.cum plures. sup vl. gl.ad fi.¶Prima gl ponit quid declaret & summat.¶In gl.1.ibi, sed nunquid.& Dama, in q.xx.huius ti.& in fi.& ponit dictũ, cuius rationem reddit ibi cum iurisdictio. ¶In gl.pe.in fi.ẽm.Ho.Archi.contra, ꝙ per citationẽ.s. e.gratum de offic.legati.c.fin.& dicit hanc esse opi.Vin. Lan.Gof.imo & Ber in præ.c.licet.all.ẽt.ff.de iud.si quis postea.lxxxi. distinctio. tantis, vnde citatio ponitur pro principio processus, de probatio.quoniam ꝯtra, all. cũã no.per Inn.de app.vt debitus.j.respon. per Ber.de rescriptis.c.j.in vlti.glo.s.eo.super quæstionum.§.si vero. ¶In gl hic paret.vide, qđ satis scripsi in præ.decre.licet. in gl. dicit Host.& in p̃dicta decre.vlt.de offi.leg.in vlti.glo. & quod dicã.j.de præb.si cui.in gl.qñ dicatur, pro gl. facit. j.c.cum plures.§.j. vbi sufficit inchoasse hic, & j.c.proximo sufficit vti, vel ꝙ res non sit integra,& in prę. decre. si cui.& cũ perpetuare iurisdictionem, & inducere litis pendentiã sint diuersa, graue est, citationem sic in primo, sicut in scđo requiri, vt in cle.vt li.penden.c.ij. ¶In gl.vlt.in fi.& addam quod hic dicit Ioan.monacus.

S V M M A R I V M.

1 *Voluntas præsumitur durare, nisi probetur mutata.*
2 *Iudex, qui est in ortis, quandoque abesse dicitur.*

CAP. VII.

SI delegatus. [*Super*] per hęc verba eo.subdelegante exẽpto.i.mortuo.concor.s. eo. vno delegatorũ [*reuocandas*]& si tunc addit, ꝙ non intẽdit iurisdictionẽ reuocare per processum, quẽ in cã faceret, si demum procedat, non intelligitur reuocasse, ex eo delegatus & subdelegatus protestationi consenserũt ẽm Arc.alle.no.per Inn.de spon.veniens.ij.ff.nau. cau. sta.l. fi.§.itẽ si prædixerit.facit.j.de procu.si quẽ.alle.ad hanc partem ꝓ protestatione.xi.q.iij.saluo.vij. q.j. pontifices s de ele cumana.ff.qui.mo.pign.vel hypo.sol.si debitor. §.si in venditione.ff.ad Silla.hæres.ff.de acq.hæ.pro hærede.& † voluntas p̃sumitur durare, nisi probetur mutata. ff.de probat.cum qui.ff.de lega.ii.Lucius.s. quod metus cã.c.1.xxj.q.x.Lothari⁹, nisi se pęnitere dicat exp̃sse. ff. de le.iij.si quis in prin.dicebat primo, ꝙ cũ protestatio nõ fulcirẽ iusto metu vel rationabili cã retenta cõi intelligentia verbi, videatur per actũ ꝯriũ ab illa recessum, & sic iurisdictionẽ reuocasse, ar.ff.de ꝯsti.cũ.M.§.j.ff. locati.cum plures.§ locatio. Secus si iusta cã roboraret protestationẽ per decret. prædictam primam, qđ me.cã. alle. quod no.Host.de sponsa.ma nos, tenet tñ, qđ prius dixi [*integra*]hic dicitur multis modis, vt dixi.s.eo.li.de elect. vbi periculu.§.si vero[*ad eum*] si remotus esset, vide qđ dicã.j.eo.si is cui.super ver.contingat[*quicquid*] aliud si cõmisisset totũ reseruata sibi litis contestatione, vel testiũ examinatione, si aũt ab illis actibus appelletur, ad eum appellabitur.Sed si post illos actus nõ sumpta cã per subdelegatũ ab eo appellari ꝯtingat, appellari dẽt ad papã p inde.ac si illos actus cũ oĩbus, quę recesserunt delegatus exercuisset.& postea totũ residuũ ꝯmisisset. ratio huius patet ex hac decret. quia primo casũ aliquid de iurisdictione habebat ipse subdelegans ipe appellationis. sed ĩ scđo nihil, ꝙ in eadem litis instantia quandoque appelletur subdelegans, qñq; primus delegans, patet.j.eo. si is cui.& quod ibi no.In gl.penul.in prin.ad primũ mirabile, quod hoc casu non põt ad Papam appelari omisso vnico medio, cũ aĩs ad ipsum appellet omissis multis medijs, nec hic aliquid dicitur de clausula appellatione remota, vide, qđ dixi in decre.super quæstionum, §.porro.s.c.super gl. maxime.habeo a dño meo dño episcopo Cumano nunc auditore contradictarum, ꝙ cancellaria nõ dat iudices appellãti ad Papã a subdelegato delegati papæ dato non in totum, nisi in casibus.j.eod.si is cui.& c.si a subdelegato[*debit*]si tñ fuit appellatũ, valet processus ẽm Arc.all.quę no.Inn.de re iu.cũ Bertold⁹. vt ibi dixi super ver.ad nos. secus si ad alium appellatur omisso medio, alle.quæ no.ipse & Host.de præben. referente.sed falsum est, ꝙ Inn. & Host.hoc ibi no.& Ber.ꝯriũ no.in decre.dilecti.in gl.vlt.de ap.ij. & vide, quod ibi dixi, ẽt si fortificat.videbatur enim, ꝙ si non reuocauit ante sñiam, iam post sñiam desinat iudex esse. Itẽ si reseruauit executionẽ, cũ appellans non petat executionem, sed retractationem sñiæ, ꝙ ad ipsum appellari nõ debeat, sed ex potestate reuocandi, quã tenuit executionẽ sñiæ ad se reuocare posset. Itẽ sicut exequi posset, sic retractare per appellationis remediũ, sic iudex ap. datus ad informandum confirmat, & econtra, de app.oblatę. ad fi ¶Prima gl.summat & dicit, qđ approbet. ¶Glo.reprobatur. ponit ꝯriã opinionem Inn.& rationem, qua mouebatur, & ei respondet. ¶Gl penultima quærit, arguit pro, & contra soluit. Vltima gl. ostẽdit duas opiniones reprobatas. ¶In gl.reprobatur. ibi, si quãdo quis vxori.vide de priuile.in his.super vlt.gl.¶, In gl.pen ibi, ambiguitatem. vide & prædi. c.si gratiose. super prima gl.& ibi.l.4.vide in c.decret.in gl.expirante.¶In glo.j ibi hæc decre.Et primo ponit primum dictum cum sua determinatione ibi dutamen. secundo ẽm ibidẽ cũ cãç redditione.ibi nam talis.tertio tertium ibi ad eum, vbi tria coniungit, quæ in fine fortificat ibi.etiam si. ¶In glo. 3. ibi[*conuertitur*]per hunc modum ergo si in rebus humanis est, non abest, res enim, quæ in rebus humanis est, potest abesse, sed res, quæ in rebus humanis non est, nõ potest non abesse. Ponderatur enim diuersus modus abessendi, vt no.ff.de procu.l.præsen.quod hic no. Arch. dicens, ꝙ † quandoque dr̃ abesse iudex, qui est in ortis. ii. q.vi.biduum.§.cęterum, qñq; qui in vrbe non est. ff. de dã.infec.l.4.§.abesse.qñque qui non est in loco, quo petitur.ff.de ver.signi.absentem. Sed econtra, qñque qui in ortis est, vel in vrbe, vel in continentibus ædificijs dicitur præsens, vt in præ.l.præsens.& l.sequẽ.quod intelligit Lau.quo ad hoc, vt ipse debeat satisdare.ff.iu. sol.si ad defendendum.alias procu.satisdabit. instit.de satis.si autẽ. & §.si vero.¶In gl.penul.in fi.arguit Arc.sed non applicat ad intellectum horũ, vide, quod dixi in c.si gratiose. gl.dubitari, & faciunt ad no.per Cy.C.communia de lega.super.l.fina.§.i.¶In vltima glo.ibi in glo.ij. & in Specu.de appella.§.nunc tractemus. versicu.sed quid si delegatus.& versi.sequenti.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatio fit alternatiuè, & sic compromissum.*
2 *Res iudicata non præiudicat etiam in causa spirituali.*
3 *Pater si mandauit tutores filiorum consilio matris tutelam gerere, sequuntur consilium, si est salubre, alias non.*
4 *Vsus elicitus dicitur abusus.*

CAP. XIII.

CVm plures. Fit † ergo delegatio alternatiue sic, & compromissum.ff.de arb.l.itẽ si vnus.§. idẽ Papinianus[*executores*]vel conseruatores.s.ca.ij. [*quilibet*]qui primo fuit requisitus facta sibi copia iurisdictionis[*intromittere*]ꝙ si faciant, non tenebit processus ẽm Arc.nisi in casibus statim exceptis, etiam si primus vellet ratum habere, alleg.ad hoc vltimum nota.ix.q ii. c.i.ad primum inducit istud, nisi quod sequitur. ꝙ alias ẽm eũ nõ bñ reciperet, ĩducit verbũ neqbũt, qđ ꝓcedit Ioan. And.super vj. Decre.

& includit omnem potentiã.s̃.c.iudex.j̃. de procur. qui gñaliter.in fi.& c.si duo.j.respon.& c.quis.in princ. j. de præben.si clericus.j.respon.de hæ.ingssiores.non obst.ꝙ collegę habent iurisdictionẽ habitu,pp qd vr̃ necessaria exceptio,nã,vt ipse dicit,illa iurisdictio ita ẽ ligata, post quã vnus inchoauit,ꝙ non tenet aliorum processus,nisi in casibus exceptis.Inducit.quod no.s̃.eo.prudentiã.in gl.ad hanc & per Inn.in gl.duo bene habent,ad hoc de rescrip.pastoralis.in fi.ff.de off.consulis.l.i. vbi cepta per vnum ꝯsulem,alter non exequitur,nisi ex causa.& Odo fre.illud intelligit ẽt in contentiosa iurisdictione,alle.ẽt qd̃ fm eũ dicã.j̃.e.si is cui super ver.nõ potest. dicit aũt ẽ, ꝙ in casibus hic exceptis iurisdictio inefficax efficitur eí ficax apud collegam,sicut in simili.s̃.de xp.cum cessante [*infirmitate*] xviii. di.peruenit.j̃.de ele.non resi.c.i.Arc. [*Subla causa*]exempla.ff.si quis cau.l.ii.§.i.& l.iiii.ff. ex qb. cau.ma.Itẽ hi.de re iu.contra pupillũ.§.is qui.s̃.de xp ex parte.j̃.de procur.q̃uis.& c.si duo.j̃.de sen.exc.venerabilibus §.idẽ.Arc.[*impediri*]putat Arc.ꝙ si is, qui ĩchoauit, infirmus,vel impeditus est,tñ si collega procedit,priusq̃ id constet,& postea constet,valet processus.licet non debuerit procedere,all.8.di.veritate.& quod no.Inn.de xp.
a dilectis.in gl. fi.Et ꝙ † in causa spũali ẽt res iudicata nõ ꝑiudicat veritati,vt no.xxxv.q.ix §.his ita.ad ꝯrium alle. j̃.de hæreti.cũ fm.in fi & opi.Host.vide,quod dixi e. tit. prudentiam.s̃.gl.ij.distingue vt in interu.quã posui sup regula,cum qui certus j̃.de reg.iur.Dicit aũt,ꝙ de impedimento inchoantis poterit constare per ipsius literas. ff.de procu.si procuratorẽ absentem.sicut probatur de legatio per literas cõmittentis.Itẽ per alias literas puta epi sui.xix.q.ii.quæ sunt.de cle.pere.rue.vel per literas capituli.de ele.cũ inter.N.vel aliorũ prælatorũ,de maio.& obe.cum in ecclesiis.de dolo & ꝯtu.veritatis.Dicit etiã Arc.ꝙ si is,qui inchoauit,longe abest a loco,in quo processus,vel executio fieri debet,collega poterit, qd̃ imminet,expedire,alle.j̃.de test.c.ii.alias si de beneficio tractaretur,ex mora posset illi præiudiciũ generari.j̃.de cõcess. præben.quia cũctus.j̃.ne sede vacan c.i.s̃.de ele. cũ inter vniuersas.facit.j̃ c.proxi.in fi.facit.quod dixi.s̃.eo.si ꝯ.super.iij.gl.malitiose.Itẽ silentiẽ vel negligentẽ fm Arch. alle.xxvij.q.i.si homo j̃.de ap.ab eo.xviii.q.ii.dudum.dicit ẽt,ꝙ præsumit malitiam,qñ nõ apparet iusta cã, ad hoc.ij.q.vii.sicut inquit.ver.admonemus,& quod no e. quæstione,metropolitanũ[*perpetuata*]per inhibitionẽ, vel aliũ legitimũ modũ,quẽ possit facere.Ar.[*delegatus*] executores includit,qui delegatam habent.vt no.in ca. proxi.perpetuata intelligitur quo ad casus exceptos ĩ §. proxi.alias. occupatio vnius excludit alios,vt ibi fm Io. mona.[*eo casu*]hæc litera sic restricta non resistit solutioni dñi Hug.Vercel.qui tenuit,ꝙ si delegato, qui processit in cã,delegans adiũgit fm.& moritur, anteq̃ sedes procedat cum primo,ipsius secũdi iurisdictio est extincta,& solus primus procedet. hic enim a principio oẽs erant iudices,& poterant simul & diuisim procedere,illi ergo iurisdictionem commixtam quisque ipsium pp mixturã perpetuat collegis ex vi clausulæ,ex qua clausula perpetuatio procedit,ꝙ illo impedito alter solus assumit,ꝙ non est in terminis prędictis,quia iurisdictio adiũcti,quæ non erat,perpetuari non poterat,de spon.impu.ad dissoluendũ,cũ concor.Sed adoptiuus meus ampliãs hanc quæstionem ẽt in adiuncto iudici ordinario solutionẽ Hug.ad adiunctũ delegato intellexit verã, qñ rescriptum adiũctionis nõ erat præsentatum delegato,vel saltẽ sibi insinuatum per adiunctum ipe mortis Papæ.Altero enim horum interueniente putauit neutrũ posse procedere adiunctũ,nõ pp mortẽ,primũ nõ, quia talis præsentatio,vel insinuatio affecit ipsius iurisdictionẽ,ne deinceps solus possit a simili,decret.si capitulo.j̃.de ꝯcet.præben.ponẽdo,ꝙ lrę adiũctionis valebant ex ꝑsona adiuncti & impetrantis & earũ forma,ꝙ dico pp decr.corã.s̃.c.fm lecturã, si assisterem Papæ volenti constitutiones facere,suaderem,ꝙ statueret adiunctiones,quæ fiunt processibus ordinariorum vel delegatorũ ipsius vel alterius per processus illos,quibus adiungũtur intelligi perpetuatas,vel non expirare per mortem adiũctũ dantis, & iterum suadeo cancellariæ talibus literis adiungi,ꝙ a data literarum censeatur iurisdictio perpetuata,sicut hodie in conseruatoriis obseruatur, vt sic finis illius.c.trahatur ẽt ad collegas adiũctos monet ęqui tas rõnũ,quas ad hanc partem.i.ꝙ vterque procedat disputantes induxerunt.Itẽ quia fit adiũctio super perpetuato.Itẽ quia & id diceremus,si a principio papa cõmisisset cãm per decanũ audiendã sed post conclusionẽ per eũ & archidiaconũ,vel per solum Arch.finiendã.Et ex quo de adiunctis loq cępimus,sciendũ,ꝙ la.Bon.cano. disputauit hunc casum delegato, qui processerat in cã adiũcti,sunt qui requirunt eum, vt ad certum locũ cũ eis ꝯueniat processurus ipse resistit, procedi volens in loco,in quo inchoauit.allegans.l.vbi.ff.de iu.facit de foro ꝯpe.c.penul.soluit,ꝙ si in rescripto non est clausula,ꝙ si non omnes,duo sine tertio nihil possunt.si vero est clausula,si requirunt; vt conueniat certo loco cum eis processurus,si dicit,se nolle illuc venire,alij procedent.s̃.eo. prudentiã.§.adijcimus.non obst.l.vbi.quia illud,vbi nõ designat determinatiũ locũ sed iudicẽ, vt ibi no. Si vero locum & terminũ statuunt partibus,ad quid requirunt illũ tertiũ,non valet,quod agunt.s̃.c.cãm matrimonii. & vide,quod no.s̃.eo cum ca.in j.glo.& circa discordiã loci vide, quod ibi dixi super ver.inconsulto. ad oẽs facit.ff.de ser vr.præ.vna est via.C.de du.re.l.vlt.Ioan.mo.

¶Prima gl.dicit,quid declaret.Secunda distinguit inter formas,ponit,& probat opin.contrariam,& respondet. ¶Gl pe.ponit vnã differentiã ad procu.& duas ꝯueniẽtias.¶Vlt.gl.soluit quæstionem,quã solutionẽ multipliciter probat,ponit opinionẽ ꝯriã.quã reprobat. ¶In gl. ii.ibi.§.Papinianus.alias est.l.i.& incipit. pater tutelã. Si
3 pater mandauit tutores filiorum consilio matris tutelã gerere,sequuntur consilium,si est salubre, alias nõ. & ibi.hæredes.§.fi.vide de rescrip.cum dilecto.super quarta gl.& ibi.cũ pater.§.pe.vide in regula ĩ alternatiuis.& ibi. §. mihi Romæ. si stipulor dare mihi Romæ. vel Titio Ephesi.dãs Titio Ephesi etiam a mea obligatione liberatur.habebat enim electionem loci ¶In gl.si ci.ibi pluribus,vide in c.non iniuste.super tertia gl. & ibi duobus, alias si duobus.& vide de procu.petitio.super glo.i.& ibi decreto in fi.prius.§ est,& vide de procu.petitio.sup prima gl.¶in gl.vlt.ibi.cũ filius,in fi.interpellatio facta ante diẽ nõ cõstituit quẽ morosum,vnus per illã de naturali intentu non tenetur, & ibi . multũ,additio in facto, vel in iure cõsistat, oportet illã venire ad hoc vt hæreditas possit adiri.Sed differunt,quia primã euenire nõ sufficit,si id hæs ignoret.secus in secũda , vt si se filium fa.æstimat,qui pr̃ est,vel ignorat testamenti tabulas apertas.& ibi sub ꝯditione.sequitur,debitũ per errorẽ solutũ pẽdẽte ꝯditione repeti.¶In gl.j.in fi.& ita sunt dicta,& partes parent.¶In gl.iii.in fi.vel si dicatur,ꝙ altera alterã nõ expectat,vel non requirat.¶In v.gl.in fi.& vide ꝯcor.super ver.de iure.¶In gl.ecce.in fi.vt no.s̃.qm̃ abbas. i gl. ij.& c.corã.in gl.pe.¶In glo.pe.ibi subdelegatũ daret.satis puto,ꝙ si collega,cui pp impedimentũ inchoantis competebat iurisdictio, præueniat talẽ subdelegatũ in processu.ipse prosequetur,vt sicut ipse subdelegatus re integra reassumit,sic & collega hoc casu,primũ patet.s̃. c.quis.nec est eadẽ ratio in procuratore, qui per contestationẽ factus est dñs instantiæ,ꝙ non est in iudice,super quo vide,quod scripsi de ap.cũ cã.super.glo.pe.¶In gl.vlt.in prin.facit,quod no.in Spe.de cita.§.ibi.ver.sed pone Papa,ver.dicit Gui.pronunciatũ propter Papam ꝙ ille,cui mandatur,ꝙ Titiũ moneat,vt j̃ x.dies dimittat beneficium.als citet illum ad curiam,si simul moneat,& citet,non valet citatio.& facit, quod no. in cle de sta.mo.accedẽtes.in gl.pe.& fi.qd̃ dixi.s̃. c.lib.de elec. ꝯmilia.j.rñ.& faciunt hic ad formã illã monentis, & si necesse fuerit ꝑ cẽsurã &c.ibi Host.ꝑ quo fortiter facit s̃.eo.

§.e.venerabili.l.in fi.ad quod difficile respōdetur. & vide, qđ ibi dixi,& ibi.s̄.e.licet.sed ipse idē no.ɔ̄riū. s̄.de exce. olim.& ibi non est verum.concor.Arc.s̄.eo.q̄uis. vbi dicit,ꝙ si de vsu loquamur,vsus debet esse legitimus.Inducit Augu.dicentem,ꝙ vti est id,qđ in vsum venerit, referre ad id,quo fruendum est.& ſm eum vti est ea, quæ sunt ad finem ordinata,in finē referre.Inducit ēt Papiā, qui dicit,ꝙ vti est in vsum venerit, ad id obtinendum, 4 ꝙ recte amas referre.Itē † illicit⁹ vsus dicitur abusus ſm eum,& non sic iuuat.lxxiiij.di.vbi ista.xj.q.iij.priuilegiū xxv.q.ij.§.his.& c.seq.& ꝙ abusus fuit vtendi,alle.s̄. e. li. de elec.generali.cū si.Si de citatione loquamur, dēt esse legitima legitimo tpe facta & nō feriato,alias nō tenet, nec citatū arctat.de ele.bonæ.ij.in fi.& ꝙ per talē citationē nō perpetuetur iurisdictio,alle.ij.q. vj. nominata ibi. legibus vocatis.& ibi de hoc ēt satis per Arc.v.q.ij.c.i.& iii.de fo.cōpe.proposuisti.ff.de collu. dete.cum non iniusto.ff.de vsur.l.mora. C. de sta.defunct.si patet. Et ſm quosdā citatio debet esse peremptoria,arg.xxiiij.q.iii. de illicita.ꝙ Vin.non placet,nec Arch.& vide,qđ dixi in p̄. c.proposuisti.sup verbo legitime.Itē Arc. inducit ɔ̄ Hostien. ꝙ īordinabiliter actis nil potest ordinabiliter agi, de accu. qualiter.j.& cum iurisdictio de se sit recta,non potest super nō recto firmari.i.q.i.cum Paulus.& c.principatus.imo potius corruere debet,arg.C.de fer.a nullo.

S V M M A R I V M.

1 *Conseruatoria priuilegij licet pereat, non per hoc priuilegium est inutile.*

2 *Faciendum facilius impeditur,quam tollatur.*

C A P. IX.

SI super. [*Apostolica sedes*]Idem si a legato,cū sit eadem ratio ſm Archi.alle.de cōsti.translato.alle. pro simili,qđ legit & no.de of.le.c.fi.[*Aequum*]no. pro æqrate.de hoc s̄.de transac.c.fin.[*effectu*]no. pro eo quod ɔ̄ 1 Arc.dicā j̄.c.fi.§.officium.super prima gl.licet enim †pereat conseruatoria priuilegij,non per hoc priuilegium inutile,nec ipsius effectus impeditur, imo pōderata ipsius forma ex ipso agi potest & excipi,vt ibi dixi, vbi posui,qđ hic dixit Io. mo. ¶Prima gl. ponit summā & qđ declaret. ¶Scđa gl.soluit ɔ̄riū & remittit.¶Quarta glo. alle.ɔ̄eor.obiicit & soluit.¶In gl.i.in fi.& ponit dictum, qđ primo probat per regulā.scđo per euitationē absurditatis ¶In gl.ij.ibi.si cui.idem Io.mo.& Arch.qui allegāt 2 †facilius impediri faciendum,q̄ tolli iam factum xv.q. j.§.vlti.de iureiur.quēadmodum.¶In gl.ad idem ibi,colli.debeat,in auth.de re.ecc.non alie.§.qnia vero verisimile.col ii.Io.mo.ad idē.C.ad velle.antiquæ.ii.rñ.ff.de test. mil.l.eius miluis.§.i. vbi testamentū impfectū rūpit primū,si valebit iure militari tātum, secus si iure cōmuni.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatus fingitur ciuiliter mortuus.*

2 *Successor cognoscit,quando scribitur dignitati,etiam si prædecessori, qui erat tempore data, rescriptum non fuerit præsentatum.*

C A P. X.

1 2 SIis cui. [*Licet*]pro quāuis†[*excōicari*]& tūc fingitur ciuiliter ᵃ mortu⁹. xi.q.iii.§.euidēter.24.q.3.certū.Arch.& facit hæc litera ad no.s̄.e.licet,& s̄.eo.lib.de off. vica.Romana.in 4.gl.s.ꝙ excōicatio delegantis nō impediat processum delegati [*contingat*]de absente no. Arc.s̄. de rescri.statuiū.§.in nullo.quod ad eum appellabitur, sed partes non habebūt necesse ipsum adire, sed primū delegantem,& in decre.nonnulli.de rescri.dixit hāc fuisse additionē Inn.tu dic,ꝙ poterit subdelegare, ita ꝙ ipse idē adibitur,si esset notabilis distantia.puto per hanc decre.ꝙ appellari posset ad primū delegantē. simile quod de processu dixi.s̄.eo.si ɔ̄,super.iii.gl.[*ad sedem*]ipsam volumus appellari,qđ est ī fi.[*præiudicari*]no.ius cōe immutari pp præiudicium, quod verisimiliter litigantibus imminet.j.de re iu.abbate.ad fi.Ioa.mo.[*litigantibus*] qui ex alieno facto grauari nō debent,ad hoc.i.q.4. placuit. & c.iudei.xxiii.q.4.si quis.i.& c.forte.& c.nimium.in fi. Archi.¶Prima gl.dicit quid declaret & summat. ¶Penul. glo.primo arguit a ɔ̄rio.scđo quæstionē soluit & ponit opi.ɔ̄riam.tertio arguit ad aliā q̄stionē.¶In gl.pe.ibi.qui autē.alias qđ autē.& vide.s̄.de cā pos.cum dilectus. sup i.gl.& ibi.p̄tor.vide de rescrip.c.fi.super gl.pe.¶In gl. i.in fi.quæ cum per.§.cōiungi debuisset,& ponit hic dictū, cuius cām interserit ibi.ne absolutionē.¶In gl.ibi[*dubitatio*] quo ad ſm membrum.& in fi. quod ibi dixi post 2 Host.super.i.gl.hic ponit Arch.l.ꝙ † qñ scribitur dignitati,successor cognoscit,ēt si prædecessori,q erat tpe datæ,rescriptum nō fuerit p̄ntatum.¶In gl.pe.ibi[*probabile dubium*]Idē si dubitatur,an subdelegauerit totum, vel partē,& stat per iudicē,vel aduersarium,ꝙ certificari nō pōt,& ibi[*non debet*]Item Arc.& ibi[*non puto*]Idem Guil. na.de ap.consuluit.ii.in appellatione iudiciali,inducēs, ꝙ apostoli debent esse certi & determinati.ii.q.vj.§. forma.In extraiudiciali tenet contrarium, cum illa sit prouocatio ad causam,de app.cum sit.Ia.de Deo. lib.i.q.18. mouet dubiū,sed non soluit, plenius dicam in mercu. quam vide super regula in alternatiuis.j̄.de regu.iur.

A D D I T I O.

a ¶Mortuus.Adde hic,quod notat Inn.in.c.grauem.de sent.excom.Bart. in.l.Barbarius.ff.de officio præto.

S V M M A R I V M.

1 *Arbiter quot modis accipiatur.*

2 *Iudex cum recusatur,infra triduum eliguntur arbitri.*

C A P XI.

1 2 AB arbitris. Isti non possunt esse layci ſm Archi. de hoc vide.j̄.de ap.legitima in 4.gl.Itē †nomen ᵃarbitri est æquiuocum. nā q̄nq; accipitur p delega. [illegible] satisd.cog.ab arbitro,& l.seq.ad idē.C.de ap.si appellationem.q̄nque pro quasi delegato.C. de iu.apertulumi.vt ibi no.aliquando accipitur pro arbitro,qui aditur nuda voluntate concertantium,sic sumitur.j̄. de arbi.ff.& C.eo.ti.& ab his non appellatur,vt in vlt.gl aliqñ ponitur pro reuelatore consiliorum.Salustius.Procul arbitris oībus remotis.Item in Hier.contra Vigilantium. 3.dist.Item arbiter q̄nque sumitur pro dispensatore, vel moderatore.C.man.in re mandata. q̄nque pro iudice. C.de postu.l.quisquis.in princ.& de hoc.ff.de arbit.l.pe. [*causa*]vide quod no.j̄.de ap.legitima.in gl.ii.de quo hic Arch.dicens,quod ibi dicā[*cognoscant*]hic ponit Arc.gl. Gof.quā posui.s̄.e.suspitionis.super ver. oīa.ponit ēt, qđ no.s̄.de exce.c.i.in fi.ante gl.de iudice recusato an rñdere teneatur[*ambigitur*] ēt si nō sit dubium apud peritos, est tñ apud iudices imperitos,de quo hic Arch. Et vide, quod dixi de rescri. pastoralis. super principio primę gl. a partibus,ergo non a iudicibus,eorum enim nō interest,sed litigantium[*appellandum*]si duo sunt arbitri,& alter defert appellationi,alter non defert,dicā.j̄.de ap.legitima.super vlt.gl.¶ Pria gl.ponit quid approbet & summat.¶Scđa rōnē reddit.¶Vltima obiicit & soluit,casū addit,solutionem per simile fortificat.¶In vlt.gl.ibi.l.vl 2 tima.ibi†cum iudex recusatur infra triduum eliguntur arbitri.& ibi[*generaliter*]vide de ap.constitutis.i.super vlti.gl.¶In gl.i.ibi tertiæ gl.& Vin.de ap.cū spāli.¶In glo. ii.in fi.in auth.de consuli.ad fi.col. 4.¶In gl.vlti. Ibi [*non appellatur*]supplicari tñ potest.s̄.de arb.non sine. & no.ii. q.vi.§.ꝙ de arbitris.in fi.pe.gl.Arc.& in fi.facit.ff.si qs ca. l.si.coniuncta cum.l.procurator qui pro euictione.ff.de procur.& quod no.& dixi de immu.ec.aduersus,in glo. pe.& quod no.ff.de min.cum mandato.versic.si autem. & facit eod.titu.quod si minor.ad fi.versicu. sed partus. ad idem ff.depo.l.i.§.ii.& iii.& C.de calumn.l.ii. in fine. cum concor.vlti.glo.ff.de dam.infec.cum postulassem. §.fina.facit.ff.de inofficio.testa.aduersus.§.i.ff.de postul. l.fina.iii.q.vii.§.tria.versi.si contra patrem.ff.de const.pecu.id qđ.de bonis lib.qui cū maior.§.si libertus.& §.seq.

tum concor. gl. C. de admi. tuto. cum quædam. facit. s. de elec. c. pen. §. porro. & vide suffragium. s. de regulis iuris. qui ex timore.

ADDITIO.

a ¶ Nomen arbitri, nota hic, quod arbiter accipitur quinque modis, quomodo autem differant arbiter & arbitrator, nota. Inno. in c. quintaualle. circa medium, in versic. item no. differentiam, de iureiur. & Bal. in marga. arbiter. ver. vii.

SVMMARIVM.

1 *Papa si mandat executori, quod quibusdam spoliatis per imperatorem faciat prouidere, sicut melius sibi videtur expedire, non poterit subdelegare, nisi prius taxet prouisionem.*

2 *Subdelegatus etiam delegati principis habens etiam ad hoc speciale mandatum non subdelegat.*

3 *Sacerdos simplex ex demandatione episcopi nō potest ea, quæ sunt episcopalis ordinis.*

C A P. XII.

IS cui. [*Alii*] qui sit habilis secundum formā decre. statutā. s. eod. li. de rescri. [*committere*] & si cōmisit, donec reuocet, de executore suo, si modū excedit, ad eū appellabitur, secundum Arc. de hoc in Spe. de ap. §. nunc tractemus, ver. sed ad quem. [*industria*] non opera tantum, vt in præ. casu, bene ergo dixerat Io. de Deo [*vel.*] i. q. xix. quod si papa expressa cā remotionis cōmittat dele. quod si est ita, illū remoueat, & ecclesiæ, vel officio prouideat de persona idonea, delegatus subdelegare poterit primā partē cōmissionis, quæ iudicialis, sed nō secūdam pp rōnē hic expssā. 1 Eadē rōnē idē Io. vel 3. q. 1 tenuit, quod si papa † mādat executori, quod quibusdā spoliatis per imperatorē faciat puideri, sicut sibi melius videbitur expedire, non poterit subdelegare, nisi prius taxet prouisionē & oē id, quod cadit in arbitrio, in quo industria est electa ex forma mādati. [*In arbitrando*] postea vero executionē cōmittere poterit [*non potest*] quod si fecerit, omnis processus per subdelegatū habitus ipso iure nullus est secundum Arc. et si ad institutionē & collationē pbendæ sit processum, all. iura vulgaria. at si clerici. & similia, optime facit. s. c. venerabili. ¶ Prima gl. tria dicit, vnde sumpta, quid declaret & summat. ¶ Vltima gl. all. vnā concor & per illam & istā quæstionem soluit, ad quā solutionē adducit decē decr. & duas leges. ¶ In gl. vlti. ibi. §. hoc iure vtimur, in prouincijs præsides tutores dant, vel magistratus de ipsorum mandato, si facultates pupilli amplæ non sint. ¶ In gl. i. ibi. §. si autē. & approbat, quod ibi dixit Pet. de san. & reprobat, qd ibi dixit Inn. in gl. fi. qui distinxit, an dicatur, prouideas, vel exequaris, & tunc non committit, an prouideri facias, vel cōpellas, & tunc committit, & in fi. & per hoc patet diuisio, quia sunt duæ partes, & secūda facit tria. ¶ In tertia gl. quæ fuit additio. in fi. & hoc est, qd dixit Io. mo. ita seruari in forma pauperū. ¶ In gl. vlti. ibi [*an delegatus*] nō dicit subdelegatus. & ibi [*credo quod sic*] Arch. resi. dens huic gl. s. c. quis dicit, quicquid alij somnient, tenendū, quod † subdelegatus etiam delegati principis habens etiā ad hoc spāle 2 mandatū, non subdelegat per decr. cū cām. de app. alle. opinionē Io. Vin. Gof. Bar. & Host. s. c. super quæstionū. §. porro. in j. gl. Ad contraria dicit rūdendum, vt in Spe. ti. j. §. ij. ver. sed nunq subdelegatus, sed pro gl. facit, qd ibi no. in ver. præ. uelcio quare sic loquitur, cū gl. ista nō dicat cōtrium, quæ de subdelegato non loquitur, sed de primo delegato, & sic non erit iri in infinitū. Sed cōtra gl. bene facit, quod no. in Spe. in præ. ver. sed nunquid, ante mediū. Itē cū de solo delegato principis scriptū sit in iure subdelegato, co. ti. super quæstionum. & c. fi. de ap. cum cām. C. de iu. a iudice. ergo per alium nō attentetur, & sufficiat sic esse scriptū. 6. q. 8. scriptū, nec priuata dispositio delegantis pōt gnālem constitutionē legis, vel canonis immutare, de test. requisisti. & c. tua. ff. de le. j. l. nemo nec patronus facere pt. quin ecclesia subsit epo. x. q. i. sic quidā, vnde cū hoc sit spāle priuilegiū delegati pricipis, ad cōsequentiā nō trahatur, de reg. iur. priuilegiū. cū concor. Itē † simplex sacerdos ex demandatione epi nō pot 3 ea quę sunt epalis ordinis, de conse. ecc. vel altā. aqua. Itē video prās data arbitris, vt tertium eligant, non valet. s. de arbit. innotuit. nec est verū, quod idē sit eligere p alium, qd per se s. c. li. de ele. si compromissarius. a. recip. soluebā tūc cōtriū, vt in gl. ad qd facit, quod no. C. de iu. a iudice. s. quod ideo nō subdelegat, qa iudicādi officiū ē necessariū, sed hic nō est tale, ex quo delegans sibi dedit subdelegādi licentiā. Ad cōtria et rndetur, quod loquitur de ptāte iuris cōis, sed solutio pcedat ex ptāte tradita p delegantē, pro qua solutione & pro gl. facit cōis cōsuetudo, qa videmus, legatos & ordinarios scribere cū clausula, per te, vel aliū. Sed vr aliquibus quod tunc dicere debeat, quod illū delegat ex nunc, cui ille cōmittet, & tunc valet, quia delegatus medius nō facit gradum. sed secundum hoc daret delegatū incertum contra decre. ad hoc. s. de rescrip. & ibi no. in gl. ij. pp qd non placet Ia. de Ra. variauit qnque pro, qnque cō. Pet. de Bel. præcise tenet, quod non possit, all. ff. de test. qui in potestate. Est enim actus, qui exercetur per ministrū, sicut nec actus testandi. cum ius dicere sit publici iuris, sicut testari. me parum vrget hæc ratio, quæ procederet in delegato principis & in ordinario. item tollitur per decre. vlt. j. de re iud.

SVMMARIVM.

1 *Inquisitio congrue fit, vbi inquisitus notus est.*

2 *Citatus semel qui non excepit de loco non idoneo, an si iterato citetur, possit excipere.*

C A P. XIII.

STatuimus. [*Certo loco*] † Inquisitio congrue fit, vbi inquisitus notus est s. de ele. postq. & c. scriptum. cū concor. [*inquisitio*] an talis cōmittere possit. dic vt s. c. ti. c. fi. [*reportet*] optima ratio secundum Arc. sic. xxx. q. j. dictum. s. de rescrip. sedes. cū si. [*idoneum*] no. hic Arch. quod dixi post Vin. & Cōpo. s. de rescri. dilectus. ii. super ver. propositū. de illo † qui semel nō excepit de loco nō 2 idoneo, qui iterato citatus excipere poterit [*Et securum*] & viciniorē, vt vr per cle. de fo. cōpe. quis post prin. & s. eo. ti. de ele. vbi periculū. §. porro. de certo determinato per Papā. ¶ Prima gl. summat & dubiū soluit. ¶ Secūda gl. quærit, arguit pro. soluit cōtrium. ¶ In gl. ii. ibi [*non possint*] tangitur. omnes iuris articuli sigillatum pprehendi legibus vel senatusconsultis. ¶ In gl. pe. ibi [*nepos Proculo*] vide de ver. signi. intelligētia. super tertia gl. ¶ In gl. i. ibi [*hoc dicit*] ponit speciale statutū cum sua causa. secūdo illud gnāliter prorogat & cām reddit. ibi. idem faciat. & in fi. Et p hoc patet esse falsam opi. Vin quā vide, s. de re. iud. cum inter. super ver. ad ecclesiam, quā et hic reprobat Arch. qui dixerat. valere pcessum factū per delegatum extra locū decretum, ex quo nō opponebatur exceptio. ¶ In gl. ii. sol. [*contrarium puto*] idem Arc. per eandem rationē. ¶ In gl. pe. in fi. habetur idem ver. s. eo. lib. de rescrip. statutum. §. i. de ele. quam sit, & c. cupientes. §. cæterum. & j. ti. ij. quamuis. § si autem. j. de præb. cum in ecclesijs.

ADDITIO.

a ¶ Inquisitio congrue fit. vide hic, quod no. Bal. in l. sepulch. ff. de sepul. vio. & in l. quamuis. de dam. infe.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegationes probantur per sola sigilla delegantium.*

2 *Instrumento facto ab hæretico an credatur.*

C A P. XIIII.

SI a subdelegato. Vt dicit Archi. Inn. dicit † subdelegationes probātur per sola sigilla 1 delegantiū, cū non sint acta iudicii. & fiat, & sine cā cognitione & partibus absentibus, qd scripsi de prob. quū cō. in gl. nō. quod ver. alii dicunt [*recusaui*] & in grauauit [*negetur*] per exceptionem propositam [*delegantem*] primum j. Papam. ¶ Prima glo. summat. ¶ Tertia quærit & soluit. secundo quærit & remittit. ¶ Glo puta ponit. xi. exempla. ¶ Vltima glo. respon. per ob. & soluit 2 ¶ In gl. vlt. ibi. l. j. vide s. c. i. de ele. vt quia duas. in vltima

gl.

gl.¶ In gl.i.in fi.& primo ponit statutum, quod secũdo prorogat ibi.idẽ.tertio causam reddit.ibi alias. ¶ In glo. quid dices ibi[*satis creda*] Archi.𝔰. ꝙ sm requiritur citatio,& dixi.s.eo.quis.super gl.pe.& ibi [*in aliquo*] tñ litera hic per eum facit in ɔ̃rium,sed est exceptio partis sic loquentis & ibi[*vti cępit*]& ibi hoc tenet Host.ꝙ cępisse dicatur,committendo vices suas etiam in partem.& in fi. Arch.hic de hoc tractat,& tenet opi.Goff. & sequa. de qua.j.c.proximo.§.officium.in glo.ij.per hoc quod hic dr̃,de hoc except.proponi.¶ In gl.scilicet. in fi. alij duo casus ad idem.s.eo.si is.&c.si duo.secundum Arc.In gl. puta.ibi[*excommunicatum*]vel hæreticum, & de hoc satis hic.Arch.alleg.xi.q.iii.qui est.vnde dicit Bat.ꝙ extra ecclesiam nulla est iurisdictio,& ideo sententia per talem lata non tenet,ad hoc.xxiiii.q.i.a parte.& c.vbi sana . in prin.& §.his autoritatibus.& §.sed istud.in prin.& c.didicimus.in prin.& hoc placet Host.in sum. de boni. §. qua pęna.ver.& si opponas ad hoc.s.de immu.eccle. aduersus.§.quia vero.ad contrariũ alle.quod legitur & no. xxiii.q.vij.c.i.vnde dicunt Lau.& lo.ꝙ quantum ad sententiam excõicationis nulla est potestas extra ecclesiã , sed in causis ciuilibus & criminalibus sententia extra ecclesiam habet firmitatem,ar.xi.q.3.Iulianus,& hoc notauit.24.q.j.in prin.& c.quisquis,& in præ.ca. cui est. ad hoc,qđ no.Inno.de voto.quod sup.vbi dicit,vt ibi scripsi in gl.magna,in i.col.ꝙ iurisdictiones licite & sine peccato sunt apud infideles,vnde sm quosdam †creditur instrumento facto ab hæretico,de hoc in Spe.de istr.edit. §.restat videre.ver.quid si confectum sit ab hæretico, al. ẽt,quod no.Inn.de ele.nihil est.in gl.isti ex sola. & in fi. de talibus casibus quis cognoscat,vide in Spe.tit.j.§.vlti. ver.item ꝙ causa commissa,de excommunicatione dicam.j.de excep.pia.super versi.iudex.¶ In vlti.gl.ibi[*vice actoris*]respectu iudicis ad quem prouocat aduersarium scilicet appellatum.& in fi.idem Archidiaconus.

SVMMARIVM.

1 *Districtus,aliquando sumitur pro diocesi.*
2 *Metropolitanus non potest subditum suffraganei conseruatorem habere.*
3 *Iurisdictio nunquid duret finito quinquennio, si conseruatoria habeat hanc clausulam, præsentibus post quinquennium minime valituris.*
4 *Conseruator est iudex datus ad tuendum aliquos contra manifestas iniurias.*

C A P. XV.

HAc constitutione.[*Aliquibus*] personis vel locis,cũ sic gñaliter loquatur[*iniurijs & violẽtiis*]expone,vt scripsi.s.ti.i.[*tueantur*]sunt tutores sicut de tutoribus dr̃.ff.de tutelis.l.i.[*a sede apostolica*]quæ sequuntur,ergo locum non habent in datis ab alio,si concedatur,ꝙ ab alio dari possint. & vide,qđ dicã super ver.dietam[*Episcopi*]per ea quæ sequuntur nullũ dubiũ,quin ẽt dari possint electi in epos ɔ̃firmati,de quibus in alia materia dubitatur,de qua dicã . j.de off.ord.c.i.in fi.[*de cętero*]pteritas ergo dationes suo tpe licite factas non vitiat,cõcor.s.eo.li.de postu.c. vno [*obtinentes*]de officiali episcopi . vide quod no.in cle. de rescrip.c.ii.in gl.quod dices[*deputati sibi*] facit xvi.q.ij.c.i. ibi.humanis moris &c.[*praeminent.*]ii.q.vii.§. cũ Balaã. ver.Dauid ergo[*vel districtu*]no.ꝙ si inter dños , vel cõiatarũ fiat pactũ,vel per maiorẽ detur priuilegiũ. ꝙ districtuales sui certis immunitatibus gaudeant in aliorũ districtibus,hoc respicit ẽt clericos locorum , probatur enim hic clericos & prælatos esse de districtu dñorum tpaliũ , quorum est territorium.ad idem vt li.non conte.accedens.ii.& satis est,ꝙ certis casibus per eos distringi possunt,quæ no.xxiii.q.v.princeps.Item †quandoque districtus sumitur pro diocesi, vt in clemen. de electione Romani.§.sane.simile quod dixi de fo.compe. dilectu.super versic.anglicis.nõ obst.j.de sent.excom.si sñia. aliud est enim exprimere populum, vt ibi , aliud districtuales,vel prouinciales,vt dixi[*ecclesiastico*]per hæc verba dicit Arch.ꝙ † metropolitanus subditum suffraganei non poterit conseruatorem habere,cum ipse curã & solicitudinẽ gerat totius prouinciæ.ix.q.3.c.2.in prin. xxi.di.c.j.post prin.& grex ꝓuinciæ sibi ɔ̃missus est lxxv. di.qm̃[*dietam*]cõtra hoc & id quod sequitur in duobus. §.proximis.& ibi.s.officium . dñs Papinianus epus Parmensis dum erat vicecancellarius Bonifacii pro suo epatu Parmensi impetrauit conseruatoriam per quã dabatur conseruatoribus ptãs,ꝙ ẽt in his,quæ iudicialem requirunt indaginem per se vel alios procedere possent , & citare vsq; ad quatuor dietas,& per quas tpe datę perpetuabatur ipsorum iurisdictio.Et hæc forma sic venit in stilũ curiæ,ꝙ quo ad hoc parum valet hodie de facto hæc prouisio.Et ita fuit frequentata tpe Clementis concilii.Vien.quod vocatur, forma concilii Vien.Et nunquid in hac forma vno cõseruatore præsente iri possit ad remotũ tñ infra quatuor dietas,scripsi in Spe.ti.i.prope finem,super versi.sed nunquid.expertus tñ sum,ꝙ papa Io.fuit suo tpe,dum eram in curia,difficilis in dandis ɔ̃seruatoribus,& nunc Dñs noster papa Benedictus adhuc durior,hæc durities illam æquitatẽ vr̃ habere . quã habuerunt iura auctenticorum,quæ prohibuerunt loci seruatores constitui,vt in auth.vt iud.sine quo.suffr.§. nulli quoque iudici.& §.interdicimus.col. 2. & de mã. prin.§.quos autem.col.3.& vt nulli.iu. lice. habere loci serua.in prin.col.ix.Et specialiter ne dentur conseruatores contra prædones,vel iniuriatores,facit prin.§.interdicimus. sic dicens . interdicimus gloriosissimo magistro militum orientis & oĩbus nostris iudicibus in prouinciam destinare latronum insectatores,aut violentiarum inhibitores,aut armatos aliquos tales &c.& fuit lenis consideratio,quia cũ ipsi iudices ad talia cohibenda teneantur,nõ debent cum grauamine subiectorũ tales officiales constituere.Item,vt ibi præmittitur,experientia docebat tales , qui fures & violentos ex nominibus cohibere debebant,ipsi erant fures & violenti,& talium occultatores.vere sic etiam nunc experiẽtia docet istos conseruatores sępe minus iuste & minus animose procedere.Et ab hoc procedit durities in dando,supradictis rationibus satis videretur æque concludi, per solos Romanos Pontifices tales gñales conseruatores dari posse nũc,quia inferiores prouinciarum, vel diocesum iudices habent suo officio tales tuitiones facere.quas,cũ casus esset,spãliter committere possunt,quia tales literæ tẽdunt ad futuras lites,vt dicam super fine penul.gl. Item aperte decreta.ista & prima.& 2.s.eo.titu. notabiliter dicunt,tales per sedem Apostolicam deputati trahere in casibus,quibus habent cognitionem sm Io.mo.& Archi.[*denunciationibus*]no.ꝙ hic loquitur negatiue, nõ sic in decre.vt commissi.de hær.in prin. super quo vide, qđ no.in cle.de hæ.volentes.in gl.commissarios [*manifestis*] expone,vt no.s.c.i.[*pars vero*]no.ꝙ partem ligat certius, ergo qui non participando in hoc parti,id procuraret . ligatus non esset hac pęna,sed nonne iudex in hoc participat crimini damnato,ergo vr̃ etiam excõicatus. vide,quod no.de sen.excom.contingit[*& satisfaciat*]& tũc absoluetur ꝑ ordinariũ,ex quo nõ est reseruata.s.de sen. exc.nup,sm Io.mo.& Archi. de expẽsis legitimis & ob hoc factis.Et istę expẽsæ dari debẽt ab excõicato anteq̃ absoluatur,vt hic & de iu. c.i.& j.de sen.exc.venerabilibus.§.idẽ.& 2.q.7.accusatio quoq;.in fi.vbi de hoc.& ix. q.3.excõicatos.sic & ɔ̃tumax tenet̃ ad expẽsas,vt lite nõ ɔ̃te.qm̃.§.i aliis.de ꝓcur.auditis. & dolose ĩpetrãs. de rescriptis,cęterum.in fi.& manifeste offendens.23.q. vltima.pessimam.In isto autem casu dicitur manifesta,qa certum est de iure,ipsum ad has teneri,præcedet ergo illarũ satisfactio,alias in dubia offensa sufficeret cautio.s. de ver.sig. ex parte.i.& præalle.c.i.de iu.vbi Ho.sic notat Arc [*per obitum*]dubitat de †ɔ̃seruatoria,q̃ hẽt hãc clausulam,præsentibus post quinquennium minime valituris.nũquid finito quinquennio duret iurisdictio quo

ad cępta.& per hanc literā vr̄ q̄ sic,æquiparando finem termini & mortē,vt sicut finita per mortē durat quo ad cępta sic finita per lapsum termini, vt sic æquiparentur terminus iuris & hoīs. Contrarium puto,cū illa clausula sic generaliter loquēs finē imponet iurisdictioni iuxta ea,quæ dixi.s̄.c.de causis.in pria q̄stione,& facit,quod scripsi.s̄.c.ii.de rescri. si pp. sup verbo quinquenniū [*& executio*]posset remanere ꝯseruator vltra quinquenniū verba & mentē scribentis.¶Gl.principaliter insistūt in ostendendis differentiis inter delegatos & cōseruatores, quas demū colligis in pe.gl.¶In j.gl.in fi.de qua speculator ponit c.ti.§.vlt.prope finē.& prima pars circa qualitatē ꝯseruatorū ponit tres prohibitiones. scđa prouidet circa processus,loca,subdelegationes & durabilitatē ipsorū,prorogans alias prouisa per decret.statutū.tertia decretum opponit.¶In quarta gl.ibi[*recusationis*]quæ fieri potest eo casu s̄m Guil.in Spe.ti.j.§.superest,ver.item si vnus.& dicā post Host.j.de ap.legitima.¶In gl.Guil.ibi [*poterat*]Abb.s̄.c.j.dicebat.q̄ cōsuetudo curiæ habebat, q̄ cōmittere non poterat.¶In gl.& a beneficio.in fi.idē Io.mo.& Arc.vide,qđ no.in cle.de pęnis,cupientes. ī gl. no.nouā.in fi.¶In gl.quasi diceret.ibi[*priuilegium*]de his Arc.contra alle.prin.decre.& decre.si super.s̄.eo.ti.& exponit quorūcunq;. s. quibuscunq; personis vel ecclesiis ꝯcessorū,dicit ꝯ.& decre.si super.ī executoribus loquitur quorū officiū expirat per executionem gratiæ, vnde honestum est,q̄ duret vsque ad ipsius effectū,sed in his nō esset dare terminū,vbi ꝯseruator datus esset sub nomine dignitatis,& dationem conseruatoris præcedit effectus priuilegii,quod verbum sonat.ad hoc.j. de concess. præben.quia cunctis.ita q̄ s̄m formam cōcessionis ex eo agi pōt,& excipi,cessat ergo rō,quā ponit finis illius decretalis,si super,vt dixi.non ob.principium,quod hic ampliatur.itē & iniuria est priuilegia violare,his conuenit ibi Io.mo.dicens, q̄ qn̄ ad antiqua priuilegia Papa dat conseruatores nouos,non est verisimile, q̄ velit ipsorum ptātem durare post suū obitum si vt integra nō sit,qn̄ cōiunctim dat gratiam & executores, ne inutilis sit datio,ibi in fi.¶In gl.pe.ibi statutum.§.insuper.cū.§. sequentibus.& in fi.octauum, quia conseruatores dantur ad futura,delegati non,vt scripsi post Inn.s̄.de resti. spo.audita.in prin. Notandum,q̄ circa conseruatorum materiam potest ex.s̄.scriptis talis summa formari. videamus primo quid sit conseruator,& vnde dicatur. Et

4 † cōseruator est iudex datus ad tuendum aliquos ꝯ manifestas iniurias oēs vel certas iudiciali indagine, patet hoc.s̄.c.j.& hic in prin.& §.vt autem,retinet tñ nomen, si ipsius ptās per rescriptū amplietur,vt dixi super versū. dictā aūt.dr̄ a seruando & tuendo quasi tutor & cōseruator, vt hic dixi in prin.super ver.teneantur. & vide in summula coadiutorū,in prin.s̄.de cle.egro.c. fi. ¶Scđo quis dari possit conseruator,hoc patet.s̄.eo.c.i.ii.responso.¶Tertio a quo detur,vide,quod scripsi.s̄.c.j.in princ. & s̄.eo.c.sunt.ver.dictā.¶Quarto quot & quæ sint conseruatorū spēs,de hoc no.s̄.c.j.ī gl.ii.& iii.& iiii.¶Quinto,an antiqua iura de his prouiderint,de hoc in gl.prædicta in parte scđa ¶Sexto qualis sit ipsorum iurisdictio de hoc in gl.prædicta in prin.¶Septimo in quo conueniunt cum delegatis,& dic,q̄ in his,quæ habentur.s̄. c,ii.& hic.§.vices.in fi.& §.circa ¶Octauo in quo differāt, hęc habes collecta in hac gl.¶Nono,an recusentur,vide.s̄.c.i.in gl.ii. versi.penul.¶Decimo,an ab eis appelletur,vide quod dixi in c.i.super gl.ii.post principiū, super versi.priuilegia.cum sua remissione.¶Vndecimo circa ipsorum ptātem videndū quantum duret. Tene quod hic dr̄ in §.officiū, nisi tps sit determinatum, vt hodie seruatur,& tunc dic,vt scripsi in textu vlt.gl.¶Duodecimo,de quibus cognoscere possint,dic vt s̄. c.j. & hic in §.vt aūt.cum suis glossis.& circa hoc membrum principaliter versantur,quæ scripsi.s̄.c.i.¶Tertiodecimo ī quo loco procedere possint.& ad quantam distantiā citare. s̄ hic in §.ij.¶Quartodecimo,an subdelegent, & qbus, dicas vt hic in §.videas.¶Quintodecimo,an innocent brachium seculare.dic,vt no.s̄.c.j.in fi.secundæ gl.& super ea.¶Sextodecimo an cogantur satisfacere de offensa illata.dic,vt no.s̄.c.i. in gl.pe. & dixi plenius super ea.

ADDITIO.

a ¶Districtus.adde hic,quod Card.in cle.ij.sane de ele.senct,q̄ appellatione districtus non veniat diocesis.Sed aliter loquitur ibi in q.v.vbi vide.& Alex.in l.pupi.de ver.sig per c.ii.de consti.in vj.quod sic.

De officio legati. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Scandalum quid significet.*

2 *Executor datus per papam conferendum beneficium spectans ad alicuius collationem,bene confert sic deuolutum.*

CAP. PRIMVM.

Officij. Scias,q̄ auctor huius decre.Inno. non glossauit hanc decre[*debitum*]ergo ex debito p̄latus ad infrascripta tenetur s̄m Archi.al.xliii.di.c.i.ne tacite ꝯsentire videatur.83.di.ergo error.86.di.facientis.dicit,q̄ qdā.i. Pe. de Ful. exponit debitū.i.dignitas,sibi plus placet primū[*inuigilet*] vt dēt. 81.di,oportet 86.di.fratrē.& hic in auget,de quo vide in Spe.de dispē.& all.§.post hęc,ver.vel ibi imponitur[*excutimus.*]i.tollimus scandala, quæ frequenter hac de cā proueniebant inter legatos & ordinarios collatores bñficiorū s̄m Fran.dicit hic Host. semper scandalū vitandū,dummodo Deus, qui est via, veritas & vita,per id non offendatur,alias scandalum vtilius toleratur. & dicit,q̄ licet multa sint sparsa in materia,vt s̄.de renū.nisi.§.porro graui,cum concor. ista tñ breuis glosella ad hoc sufficit pro diffinitione scandali,remittit Archi.ad no.per Host.in sum.de renun.§.pe. vers.est autem scan-

1 dalum,& dicit,q̄ † scandalum grece.latine designat offensam,ruinam,vel rixam[*quiescimus*]ergo a contrario in laboribus laboramus. Host. qui ponit hic textum legis in auth.vt iudic.sine quo.suffra.in prin.[*pace*]cuius tpe bene colligitur pacis auctor,vt in cle.de sepul.dudū. versi.scimus.viii.di.quo iure[*missi*]& sic Host. eos vocat missos,vel constitutos,de his.s̄.eo.volentes.de acc. cum dilecti.& c.qualiter[*vendicent*]dicit Host.q̄ hodie vix cōceditur hoc officium, nisi personaliter,vocat autē istos natos dicēs, q̄ oporteret ipsos renasci[*dignitatem*]ergo legatio est dignitas,ad hoc. j. c. proximo [*beneficia etiam vacantia*]Pe. de Fulgentibus. istos vocat Hostien.deriuatos vel collaterales,quæ pars corporis intelliguntur, vide.j.de pęnis.fęlicis.dicit hic Archi. q̄ illi sunt patritii, scripti etiam diademate imperatoris,insti.quib.mo.ius pat.sol §.filiusfa.& possunt dici senatores.xcvi.di. Constantinus.xvi.q.i.ecclesia.habet obseruari,ac si dicat,volumus, q̄ hi beneficia conferre possint honoris prærogatiua.Hostien.ponit hic.xi.[a] prærogatiuas.Prima prælationis, qua minor propter iurisdictionem præfertur maiori in ordine.de offic.Archidia.cap.i. & de offic.archiepisco.cap.i.Secunda dignitatis, de electio. de offic. delega.pastoralis.Tertia temporis.s̄.de maio.& obediē. cap.i.Quarta antiquitatis.ff.de iure immu. l.semper. s̄. de translatio.quanto.Quinta consecrationis, de conse. eccle.vel alta.aqua.& de maio.& obediē.cum inferior.. Sexta manus excellentis impositionis. s̄. eod. per tuas. Septima maioris ordinis,eod. tit. statuimus.Octaua recognitionis feudi,qua layco tenentur clerici deferre. e. titul.versicul.verum.Nona magisterii, siue instructionis.xxxv.q.ix.veniam.ff.de dam.infec.si ædibus.ff.de arbi.qualem.alias incipit dicere.§.si de pluribus. Decima honestatis,siue sanctitatis.xl.distin.mulus. s̄. de testa. in nr̄a.Vndecima honoris, vt hic, & his dēnt cardinales

etiam

etiam legati pcœteris honorari,licet.n.alij sint maiores dignitate,vt ordine isti tñ sunt maiores honore sunt.n. pars corporis papæ.vi.q.i.li quis.j.de pœ.fœlicis. nec põt secularis.s.de app.noui.[*letantur*] vt dicit Host.de facto le tantur, & iõ multi ambiunt rem agi pfunctoriè intendentes ɔ̃ Augu.xl.di.ante oĩa.viii.q.i.epaom. Inducit ẽt verbum beati Bernardi,qd scriptorũ error,vt puto. ascri bit Benedicto. ipse aũt Bernardus ad Senen. epm licet Host.non alleget,sic scribit.meditantibus honores blan diuntur, sed onera pensantibus tedio sunt atq; formidini.Multi non tanta alacritate & fiducia currerẽt ad ho nores,si esse sententur onera.granari profecto metuerent, ne cũ tanto labore in piculo quarũlibet affectarẽt infulas dignitatũ , nunc vero qa attenditur gloria & nõ pœna,puꝰ esse clericum erubescitur in ecclesia,seq; viles & inglorios æstimãt,q quocũque eminentiori loco nõ fuerint sublimati. Et hic subdit,qd scripsi de pbẽ.gra ue.sup ver.rõnis.& ɔuenit , qd post Valeriũ scripsi.s.de elec.venerabilẽ.sup versi.vsurpare [*ampliori*] exceptis reseruatis,q̃ prosequitur hic Host.ponẽs versus,si fi catho licus & c.quos plenius prosequitur in sum. huius ti.§.qd ptinet.versi.istud quidem &c. & sequentib. & iõ hic decido.¶ Prima gl.summai & diuidit. ¶ Tertia gl.de paritatibus legatorum remittit, & ponit quatuor imparia. ¶Glo.ɔ̃.signat ɔ̃rium & soluit. ¶ Vltima gl.literam exponit,argu.arguit proponens duas opiniones ɔ̃rias,in fine ponit duo dicta.¶ In glo. tria genera.ibi[*absoluendo*] quod facit etiam extra legationem, & si tunc læsus occurrat legato petens satisfactionem , id qd no.hic Host. vide ad literam in Spe.de legato.§. nunc dicamus.versi. qd si læsus.lo.mo.hic tenet,legatum de latere,licet sit ex tra prouinciam,absoluere posse,quia licet ille legatus, vt ꝓconsul extra prouinciam iurisdictionem nõ habeat, ff.de offi.proconsul.l.iii.hoc fallit in casu isto fauore aĩa rum,vt liberentur,cum ergo vices gerat illius, cuius territorium,vel potestas est vbique,vbique sedere & noscere poterit.Nec obst.qd no.ɔ̃.eo.nouit.l.q absoluere sit iu risdictionis contentiosæ ,quæ non exercetur nisi iudice pro tribunali sedente,qd non facit extra territorium,qa in hoc casu concesso fauorabili territorium , vel verius potestas prorogatur ẽt prouinciam saltẽ per indirectũ.ar. ff.de iudi.quot. Tenet & hic Archi. ɔ̃ id,qd no. Host.eo. tit.c.pe.vbi dicit,legatũ non absoluere ab enormi. cõtra quem alle.j.de sen.exc.eos.ibi,q̃busuis fnis,sed ille tex. non facit,vt ibi dicam,& ibi.c.i. hæc decre.de priuilegia tis nõ exemptis loquitur,vt ibi patet in prin.f.de receptis in speciales filios.& ibi[*collationibus*] & hoc dupliciter, quia ẽterunt vacantia,& vacatura conferenda reseruãt, vt in.c.ii.& iij.quorum neutrum faciunt alij,vide qd di xi de pb.pro illorum,sup glo.& ita.& ibi vt hic. Item in casu hæc decre.volentes.s.eo.licẽ in insignijs apostolicis cum mare transeunt.s.de priui.antiqua.Item in ꝓcuratione.quam ẽt prouinciam recipiunt alij non ſm Ho. quia sic intelligit,de cen.cũ instantia.& c.ꝓcuratores.& hoc in Spec.eo.tit.§.supereſt.ver.hoc & scĩendũ.in fi.Tñ alij solebant hẽre speciales literas sup hoc. Item ſm Host. speciale,q eis & non alijs super legatione credãtur,& sic intelligitur.xcvij.di.nobilissimus.hoc verũ putat,nisi velit vti reseruatis papæ,qa tunc ɔcessionem probare dẽt,al le.s.eo.quod translationem, & de hoc in Spe.ɔ̃.§.ver.qd si delegati,pro diuersitatis rõne dicit Host.q rarum est, q cardinalis a papa sine legatione recedat , & iõ facile creditur sup illa,sed raro cõcedit specialia, & iõ sup illis nõ creditur.ff.de legi. nã ad ea.& ibi.c.pe.& vide,qd ibi dixi sup.ij.gl.& in fi.idem Ber.ad Euge.loquens de cardi nalib.non dico te sanũ dolentem latera.lo.ã.mo ¶In gl. ɔ̃ ibi.dicit,idem Archi.& in fi. idem ɔ̃.s.eod.ti.de elec.is cui.de sup.ne.præ.c.fi. Scdo casus est diuersus nõ aduertus , & specialius ibi datur administratio,ɔ̃ hic.lo.ã.mo. ¶In gl.no.ibi [*fratres*]& sic hic intelligitur de cardinalibus et non epis ſcdm Francis.& in fi. de præben. dile-
a ɛto.in prin.¶In glo.vlti.ibi,[*later.concilium*] † executor da

tus per papam ad conferendum beneficium spectãs ad alicuius collationem,bene ɔferri sic deuolutum, vt i ele. de præben.si de beneficio.& vide, qd ibi no.in gl.antep. circa prin.& Arch.hic Aegi.& Boa.s.de sup.ne.pla.c.pe. plus dicebat hic Fran.q illa ɔferre põt etiam legati nõ de latere,inducebat præ.decret.pe. Item quia pp scandalum ordinariorum,ad quos collationes spectabant, ma nauit hæc decre.q rõ cessat in deuolutis, cesset ergo pro hibitio,curia hoc non reciperet, nec seruatur , & negatur,q prædicta fuerit causa,vel fuit impulsiua. Item litera hic non distinguens inter beneficia ponit negatiuã vniuersalem,f.nullam, imo in legatis etiam cardinalib. curia hoc habet pro dubio,vnde dñs Pet.de Piperno ha buit literam ad Boni,dicentem , q cũ in dubium reuocaretur,an legati cardinales possent deuoluta conferre, ipse ad omne dubium tollendum hoc sibi specialiter cõ mittebat,& hanc vidi.

ADDITIO.

a ¶Prerogatiuas.No.hic.a.prærogatiuas,quibus Cardinales & legati p̃cæ eris honorari debent.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus legati an possit subdelegare.*

CAP. II.

LEgatos.[*Prouinciis.*] Vna vel plurib. vt hodie ñt de facto[*plantis.*] exponit hic Arc.hęc verba, vt exposuit post Host.de ma.& obe.solitæ.[*commissarium*] ordinarios reputantes , qd est instar.i. similitudinem C.de
1 li.exhi.si ad instar,[*proconsulum*] arguit Archid. †delega-
a tum [a] legati posse subdelegare,cum legatus proconsulis pollit,vt no.C.de iudi.a iudice,& ff.de officio.proconsulis,legatus,vbi de hoc.sed ɔ̃.s.de app.cum cã.ad finẽ,vbi non nisi delegatus a principe,dicit hic Arch.ɔ̃rium verum quo ad totam cãm sibi cõmissam ,secus forte quo ad vnum articulum,puta citationem,inducit,quod no. Host.de offi.deleg. pastoralis.super ver.citationis,vbi dicit,q legatus legati cogit eum ,cui commisit citationẽ fiendam,si aliter expedire non potest iurisdictionẽ suã, alias non cogit,de re iudi.cum Bertoldus.xi.q.i.pu ntt.C. de spor.l.ii.C.de desen.ciui.l.defensores.§.ii.& patet de of fic.deleg.ex literis[*moderanda*] i.gubernandæ, vel regẽdæ, aliter sumitur.f.pro restrictione.s.de ver.signi.c.fi. ¶Prima glo.dicit vnde sumpta,& quid approbat,ponit summam,& soluit dubium. ¶ Pen.gl.primo no. hoc ius declaratorium,& rñdet ɔ̃rio,ratione reddit, interserit opi. Gof.scdo tractat de nondum ingresso. tertio quærit,an cœtus cardinalium illum reuocet,ponit opi. & remittit. ¶In gl.j.ibi[*igitur*] illud capitulum,& ibi sequens, vt probare ɔ̃rium.i.legatos hẽre delegatam,sed ibi delegatio ponitur pro mandatione.vel commissione.& ibi[*officium*] duo facit,præmittit & probat declarationis causam , secundo declarat.ibi præsenti , & ibi de omnibus legatis, & sæpe dixit Fran.s.c.proximo. Fuisse seruatũ post mor tẽ istius Clementis in archiepiscopo Rauennate. ¶In gl.legato.ibi[*mittuntur*] alias dicitur proconsul suffectus loco consulis,sic dictũ,quia pro consulibus fungerẽtur, & ibi.l.j.sic dictũ,quia præsunt,& est nomen generale,vt ibi.l.qñ non adijcitur,cuius prouinciæ. ¶In gl.non est, ibi ver.sed nunquid. Archid.hic & in fine,quia no.supra eo.li.de elect.vbi periculum.§.idem quoque . in.j.gl.per cle.ne romani.de elec.

ADDITIO.

a ¶Delegatum legati. Adde hic quod notat Alex.in.l.more.& l. seq.de iu risd.om.iudic.& Abb.in.c cum Bertoldus.de re iudi. & Ange. in l.cum prætor.§ j.de iudi.Bal.in l.a iudice.C.eo.

SVMMARIVM.

1 *Tempus vacationis trahitur ad tempus reseruationis.*
2 *Beneficio quis non debet decipi.*
3 *Fallere graue est.*

CAP.

CAP. III.

PRæsenti. [*Decreta*] Interponit ergo legatus decretum, ꝯcor. j. de p̄bē. si Apostolicæ. & ibi dicam, an liget ignorantes, sup gl. no. vacuari. hoc no. Accur. arguendo. ff de testa. mili. si certarum. §. fi. Dynus in regula beneficium. j. de regu. iur. in fi. inducebat ad ꝯrium, ꝙ 1 †tp̄s vacationis trahebatur ad tēpus reseruationis, sicut ꝯctus, obligatio, venditio bonorum, dispositio, vel legatum sub conditione facta, si existat cōditio trahitur ad finē ꝯctus, vel dispositionis retrofactæ. ff. de pi. & cōmo. rei vē. l. necessario. §. ꝙ si pēdēte, q potiores i pig. ha. l. potior. de nau. fęno. l. nihil. de vulg. sub. l. vltima. §. Tirius. de test. mili. l. quod dr̄. sed rn̄de, hæc iura loqui de illo, q de rebus suis ꝯhebat, vel disponebat, & ideo euentus conditionis trahitur ad diem dispositionis. legatus aūt nil iuris habebat in vacaturis, & sic nil ad rem ꝭm eum. Et cū ista litera non distinguat, intelligo succedat, vel non succedat alter legatus, & hoc placet Archi. licet Vin. ꝯ. s̄. eo. volentes. & Host. s. eo. officij, rationes pro vtraque parte, quas hic ponit Arc, vide in Spe. ver. allegato. in fi. primæ gl. [*conferre*] repete declaramus [*cathedrali*] vide, quod notaui. j. de p̄ben. q̄uis. j. in gl. antepe. [*collegiatam*] si non sit collegiata, vr̄, ꝙ possit, & hoc nisi impediatur ex alio capite, de quo. j. proximo respō. [*reseruationem*] an possit ēt can. conferre reseruando p̄bendam, vel saltem mandare, ꝙ statim recipiatur, dicam. j. de præben. si eum, vbi ēt dicam de beneficio acceptandi ad collationem, si ad p̄sentationem, vel institutionem videretur secus, vel si reseruauit ad collationem, nunc reseruat ad præsentationem per decre. cum illis. j. de p̄ben. Et licet hoc conueniat verbis, non puto de mente. & vide, quod no. in cle. de rerum permu. c. vno. in fi. pe. glo. [*Pendet*] pendere intelligitur, etiam si vacauit, & collatum est, tamen lis pendet super eo, quia finale iudicium &c. s̄. de frigi. fraternitatis. in fi. ꝭm Arch. facit cle. vt lit. pen. si duobus. versi. si vero alter. & facit, quod dixi post glo. s̄. de rescri. c. sup gl. fi. ¶ Prima glo. facit, quatuor, dicit quid, instruit, q̄ pars sit declaratoria, summat & dicit qd̄ determinat. ¶ Quarta gl. primo ponit quatuor modos, quibus finitur legatio. scd̄o obiicit & soluit. ¶ Glo. illa igitur, ponit quatuor exempla, quibus non pendet. & inducit circa pēdentiā, vij. similia. ¶ Pe. gl. quærit & sol. ad duo, quæ so. obstant, rn̄det & remittit. ¶ In glo. j. ibi [*patet*] vnde Guil. in ver. in fi. alle. & Arch. hic dicunt, ꝙ curiales hoc tenebant dicētes, ꝙ sæpe sic fuerat declaratum, & ibi [*decernitur*] & sic sunt tres partes, prima in vno declarat, secūdo circa duo restringit. tertia decernit. ¶ In gl. ij. secundo rn̄. & de hoc in Spe. præ. §. v. quid si legatus, & in fi. Idem Io. mo. ¶ In glo. hoc potest. ibi [*egressus & reuocatus*] ꝭm Host. ff. de offi. præ. vr. l. fi. hoc no. s̄. eo. nouit, quod hic placet Archid. cum sit ordinarius. s̄. c. proxi. & alias expresse renunciare non posset, ergo nec tacite, ibi [*restringenda*] Archi. sed plus Ioan. mo. instant in solutione huius ꝯrij dicentes, ꝙ vbi quis non assumit partes iudicis, nec facit cum causæ cognitione, illud vires non habet post decessum iudicis facientis. ff. de pœnis. l. fi. cum sua gl. & de hoc de sen. ex. a nobis. C. de postu. l. j. Item litera de iustitia nil dat, sed de iure prius creato per ipsam decernitur & declaratur. ff. de rei ven. ex diuerso. §. vbi. ff. si ser. ven. sicut. §. sed si q̄ritur, nō mirum ergo in illis cognitio cępta mandatore viuente perdurat, sed in beneficialib. aut loquimur de papalibus, q̄ dant ius ad vacaturam, de ꝯces. p̄ben. proposuit. & illarū virtus durat post mortē, si executor īchoanit. j. de p̄b. si cui, vt seq̄tur in gl. aut de literis legatorū, q licet sua iurisdictione durante ligare possint manus ordinariorum, non tn̄ dant ius in beneficio, nec per istas est ius creatum, sed creandum, nō mirum ergo si pereunt legatione finita, vt principali corrupto corrūpatur etiā hoc dependens nōdum p̄fectum, ar. ff. si qs cau. si eū. §. j. ff. vt le. no. ca. l. j. §. si quis sub. ff. de iureiur. duobus. §. exceptio, perfectum vero duret. j. de reg. iur. factum, ad id vero, quod probat p̄dicta decre. si. eod. ti. ꝙ decretum legati durat post finitam legationem, cuius ꝯrium hic dr̄, rn̄. Io. mo. quia ibi de decreto, quod est constitutio constituens & hæc perpetua vt ibi, hæc de decreto, qd̄ non est ꝯstitutio, vel sicut non est statuens, sed firmans, & hoc petit sublato eo quod firmat. s̄. de fide instru. inter dilectos. de re iudi. cum inter, & similis distinctio no. s̄. de p̄scri. veniens. in gl. sic patet. ¶ In gl. causam, ibi sanctimoniæ nouæ. s. dn̄s Pe. de Piperno, de quo dixi. s̄. c. j. in fi. ¶ In gl. illa igitur. ibi [*vel reuocauit*] facit, quod dixi post Host. s̄. de iurepa. cum dilectus, super glo. pe. post prin. sed Stephanus prouincialis ꝯ, loquitur tamen in dato ad conferendam vacantem, disponēdo. n. q̄rebat, si metropolitanus dedit executorem, q conferret Titio beneficiū ad sedeuolutum, si esset idoneus, & cū executor inchoasset ipse scienter contulit illud beneficium Seyo, quis sit potior in beneficio, pro secundo alle. l. quot. C. de rei ven. & l. iudicium. ff. de iud. ij. q. vj. si quis libellos. ff. man. qui mutuam, & ꝙ potestas eligendi reuocatur re integ. de ele. i. causis. & licet variare, de p̄ben. inter cœtera. soluit ꝯrium s. primum esse potiorem, quia quod semel &c. j. de re. 2 iu. quod semel. nec †beneficio quis debet decipi. s̄. de cōmo. c. vno. nec ecclesia debet inducere laqueum. xxvii. q. j. de viduis. nec debuit prouideri secundo cum iactura primi. xxij. q. ii. primum, & varietas improbatur. lxxiiij. di. gesta. & fuit hæc donatio, q̄ regulariter non reuocatur. C. de reuo. do. si donationem. Induxit demū legem propheticam deuter. xxiij. & psal. lxxxix. q̄ procedunt de labiis meis non faciam irrita. & euāgelicam, q̄ vult simplr̄ promitti non iurari. Matth. v. & canonicā inter simplicem loquelam &c. xxij. q. v. iuri. & ciuilem, q̄ dicit, ꝙ 3 †graue est fallere. ff. de consti. pec. l. j. in prin. & prouerbialem, [*chi da e tole el serpe, li ven al core!*] subdit, ꝙ ꝯ factum proprium & licitum venire non licet. de cle cōiu. diuersis. nec dr̄ res integ. ex quo executor literas recipit, de rescrip. caplm. j. de ꝯces. p̄ben. si capitulo. & ibi [*non pendet*] sed nunquid tunc faciendo scd̄am tenetur facere mentionem de prima. Io. mo. in addi. arguit ꝙ sic. j. c. fi. de rescrip. mandatum, cum capitulis sequentib. quod. n. ibi seruat papa, sequi debet legatus, de rescri. super literis. in fi. nam licet legatus habeat ordinariam & latissimā. s̄. e. c. ij. & eo. lib. de elec. si abbatem. ij. rn̄. quia tamen missus est, seruare debet formam mittentis, vt prædixi, dixit tn̄, ꝙ non dicet non obstāte, sicut dicit papa, sed dicet, etiā si pro alio reseruationem fecimus, q̄ non pendet, hæc dicit vera in vacatura, sed si vacantem conferret, non est necesse aliquam fieri mētionem. ¶ In gl. quia ista in fine. Idem Arch. ¶ In gl. pone. ibi, credo quod non. idem hic Archidiac.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum non sic exorbitat in eligendo sicut una persona.*
2 *Casus euenticii non sunt ponderandi.*
3 *Pluralitas dignitatum respicit pluralitatem ecclesiarum.*

CAP. IIII.

DEliberatione. [*Legatus de latere*] per id quod no. s̄. c. proxi. in gl. ij. [*regulares*] his q̄nque p̄sunt abbates. xvi. q. vlt. congregatio. xviij. q. ij. c. 4. & iij. & quasi per totum, q̄nque præpositi, vel priores. xii. q. j. non dicatis de maio. & obe. cum in ecclesiis. de statu mo. ea q̄. in fi. q̄nque archipresbyteri, vt in plebe Carpensi Mutin. dioce. & montis bellibonus dioce. quæ regulares sunt ꝭm Arc. ꝭm quem idem quodcūque aliud sit nomen taliū [*collegiatas*] vide qd̄ no. s̄. eod. lib. de elec statutum sup verbo, ad quas dignitates cathedralium ecclesiarum. Arc. [*assumi*] j. tres menses ꝭm Host. qui putat hoc esse de mente decre. ne pro defectu. de ele. vt ibi no. qd̄ intelligit, si habet bona diuisa, secus si cōia. de rescrip. edoceri. notat ēt hic in summa, ne sede vacāte. §. de qua. fatetur, ꝙ ꝯsuetudo approbat, ꝙ dentur sex mēses p decre. ij. de ꝯces. p̄ben. qd̄ placet Inn. in decre. ne pro defectu [*pertinuerit.*] In deuolutis ergo ad sedē ap̄licam nō habet

bet hic locum secundum Arc. faciunt no. s. c. i. in vlti. glo. & qd ibi dixi. Eligere respicit dignitates cardinalium, de quib. pdixi, vt in gl. legatus. multominus eps, vel alius collator, qui minores sunt, & ratio, inferior illos arctat potius q̃ legatos [*concedat*] no. verbũ pp ĩ. diceda illius, cui cõmittit. idoneis nõ expſſis, multominus liceret de expſſis, cũ patẽtior esset via ad vacaturam [*impetrabat*] eum qui ad beneficium [*annullabat*] talem executorem, de quo bene confitebatur, cum p hoc prohibitionis rõ, simile in cle. de elec. c. fi. [*concessione*] hoc facit ꝯ Arc. q dicit, ꝙ si de facto fiat p legatũ talis cõmissio. & in manib. delegati fiat renũciatio, nõ tenet, cũ facta sit in manib' illius q recipere non potuit, alleg. de renun. qd in dubiis. & c. dilecti. Hic. n. vitiatur ꝯcessio. sed nõ renunciatio, nec mirũ, qa primum sine scdo fieri poterat, quasi in illo peccatũ nõ sit. ar. ĩ. de reg. iu. vtile. & qd no. in p. c. qd in dubiis. ar. pro & ꝯ, de tẽpo. ordi. literas. ad finẽ. sed hic impugnatio procederet, si verbũ istud intelligeretur de ꝯfessione bñficij, sed dico, ꝙ verbum istud respicit verbum ꝯcedat. in pri. §. q de ꝯcessione prãris loqtur. & sic facit pro eo, cũ extra si ꝯcessione secuta fuit renũciatio, & sic fit irrita per literam, q̃ seqtur. Quæ aũt ibi scripsi post Inn. an saltẽ possessionem pdat, & an priuari debeat, quia male renunciauit, & qũo aliud in acquisitis, q̃ in acquirendis. & an capituli ecclesiæ, cui renunciatur, requiratur cõsensus. hic ponit Arc. sed ibi vides ob eam. cõcor. de elect. qualiter, in fi. de peu. auditis in prin. de rerum pmu. c. vlti. in fin. xix. di. c. i. C. de legi. non dubium [*pendentia*] vide ꝯcor. in cle. de iudi. dispẽdiosam, in fi. ¶ Prima gl. ponit summã. ¶ Tertia gl. q̃rit, opponit. & sol. Iterum quærit & soluit. ¶ Antepe. glo. soluit dubium de duobus delegatis distinguens, an simul, an successiue dentur. ¶ In glo. i. in fi. prima pars facit duo, primo ponit ꝓhibitionẽ in quadrupli specie. secundo decretum. ibi, decernentur. scda facit quatuor. primo ponit ꝓhibitionẽ. scdo eius cãm ibi, cũ p hoc. tertio decernit ibi, nos. n. quarto prorogat ibi volẽtes. ¶ In glo ij. ibi de ecclesia. vide, quod no. in cle. de pbẽ. c. i. in gl. de isto. ¶ In gl. aduerte ibi, quidam, Arch. olim, sed postea mutauit. & tenet, qd sequitur in gl. Et ibi loqtur, alias sequeretur, ꝙ etiã cathedralẽ ꝯferre posset, cui ꝓuideretur p collationem, sed qui legatis fauent, dicunt hoc nõ absurdũ, ꝙ possit legatus, quod põt archieps, vel patriarcha, pro quib facit rõ, q̃ redditur p Io. mo. & Archi. quo ad dignitates maiores post epos in cathedralib. dicunt. n. ꝙ † non est verisimile, ꝙ capłm sic exorbitet in eligendo; sicut vna psona, & iõ subtrahit de potestate legatorum, ar. ĩ. de pben. eum in illis. Sed hæc rõ parũ vrget. nam & si ad capłm spectaret collatio, legatus ꝯferret archidiaconatũ, vel similẽ dignitatẽ, & hoc indubitatũ pluralitas ergo psonatũ nõ est huius iuris cã, & ibi post epos. Idem Arch: & benefacit cle. de pben. c. i. §. i. & ibi sedes, & dixi post Host. §. c. i. in gl. Host. ponit. & ibi [*prelationis.*] Idem Arc. alle. qd no. Inn. de ma. & obe. c. i. de noui ope. nun. c. ii. in vlti. gl. Et intelligo de maioritate, q̃ sit in actu nõ habitu tñ, licet per casum deducatur in actũ, vnde in ecclesia Taurin. ꝯsului, ꝓposituram esse maiorẽ dignitatem ĩ ecclesia post epm, qa immediate sedebat, & subscribebat post epm, vocabat capłm & archidiaconum, at ille tenebat sigillum nõ vt minister sed vt præsidens, iubens ex illo literam sigillari, ꝯseruat priuilegia & iura capituli, vel vt maior in collationib. & correctionibus ad capitulum spectantib. erat primus, & hæc sunt signa maioritatis, non obstante ꝙ Arch. vacaret, sed gerebat vices epi in ecclesia, quo tpe imperat ꝓposito. Tũ qa pro tunc id facit, vbi alia veniant argumenta. de tanq̃, vt de elec. cũ inter can. cum concor. tum quia tpaliter illa gerit, q̃ gestio potest & de iuris dispositione debet in breui desinere, ꝙ satis est ponderandũ, hoc enim est, quod facit titulum parochialis ecclesiæ non vacare p alterius cõmendam. s. eo. li. de elc. nemo. Ob hoc ẽt habens dignitatem ex cõmissione, vel ex iure priuato gerere põt administrationem cathedralis, vel alterius ecclesiæ vacantis. nec p hoc vacat prima. Patet primum. lxi. di. Catinensis. & c. fi. xxi. q. ii. relatio. secundum in cle. de elec. statutum. in fi. Ob eandem causam tpalis vicarius ecclesiæ parochialis non arctatur p decre. licet. canon. vi in cle. de offic. vica. c. vno. ¶ Item talis gestio prouenit p casum euenrtitium. s. mortis. facit ad hoc vltimũ. ff. de in litem iuran. l. i. in prin. vbi non est maior æstimatio rei deductæ in iudicium vel litem pro eo ꝙ possit crescere pp ꝯtumaciam ipsius non restituentis, nec enim ponderandi sunt casus euenticii. ff. de re iudi. si quis ab alio. qui & a qui. ma. l. Iulianus, cum concor. facit. xxiij. q. v. c. iij. & c. de occidendis. ĩ. de homi. ca. ii. ex ꝯtrio sequeretur absurdum, ꝙ si priuilegium, ꝯsuetudo, vel statutum deferret administrationem sede vacãte antiquiori canonico institutione, vel ætate, ꝙ ille diceretur maior Arc. præposito, vel alio, qui præsit capitulo, cuius dicti falsitas patet. Eisdem rõnib. dico, ꝙ illa dignitas, q̃ gereret vicẽ maioris in capło post epm tpe, quo mortuus est ipse maior, nõ excipitur a potestate legati. His & aliis rõnibus ẽt cõsului in ecclesia Teracõnẽsi quo ad decre. dñi nostri execrabilis, non includi applõne curatorum psonatus ecclesiæ alias non curatos, quib. sede archiepãli vacan. talis spiritualium & tpalium administratio deferebatur p statutum ecclesiæ. Constat. n. ꝙ posset habens talem psonatum quandiu viueret, illud exercitium, non hic, vt quia sedes tpe suo nõ vacat, ergo nõ includitur, & in fine. quid si duæ sunt dignitates in ecclesia cathedrali, q̃ maioritatem ita habent in capło æqualem, ꝙ q̃ sit maior apparere nõ põt. puta, quia q̃libet insolidum, vł ambo coniunctim oẽm maioritatem exercent, vel forsan alternis vicibus vtuntur maioritate prælationis sedis subscriptionis & his similibus, & vtrique ꝓuidetur p electionem, impeditur ne legatus in vtraque, an vero ĩ neutra. Credo ꝙ in vtraque, cũ istæ duæ in maioritate sic vnitæ censeri debeant pro vna quo ad hũc casum, circa qd primo aduertendum, ꝙ huius casus maior esset dubitatio, si text' loqueretur in singulari dicẽdo, nisi maior dignitas in ecclesia cathedrali &c. Et licet fatear, ꝙ † pluralitas dignitatum respicit pluralitatem ecclesiarũ, tñ ꝙ & vnicam ecclesiam possint respicere, non denegatur, hoc intendo, ꝙ per literam ꝓbari non potest, ꝙ vna sola excludatur, & sic soluitur decre. si plurib. ĩ. de præben. pro solutione facit. s. de elec. cupiẽtes. § si vero. vbi sicut vnus arctatur, sic & duo, nec refert, an vis maioritas in duobus cõsistat, an in vno. ff. si cer. pe. singularia. bene facit rõ legis gñaliter. ff. de fideiu. quia si dicas alteram solam ĩcludi, designare nõ poteris, q̃ sit inclusa, & q̃ exclusa. Cũ ergo vtraque sit principalis, in vtraque ꝓstat hoc i'. ff. de solu. si duo. ad fi. dicam ergo, ꝙ sicut conferre nõ posset alteram de duabus ecclesiis cathedralibus vnitis, ꝙ esse põt. xvi. q. i. & ipsis, vel aliis collegiatis, de reli. do. c. ii. ita nec alteram ex istis dignitatibus sic vnitis in maioritate, vt ponit quæstio. ¶ In glo. no. ꝙ in fine, & si id faciat, vł puniendus vt sacrilegus. i. q. i. sunt quidam. finem quæstionis. Arch. ¶ In gl. declarat in fi. & Io. mo. refert hic se prius sic pronunciasse de papæ mandato. ¶ In gl. vel quibuscunque. ibi, per hanc decre. maxime põderato principio huius. §. ibi in genere, & in fine, vide, quod no. ĩ. de præben. statutum. in vlt. glo. ¶ In gl. vltima in fine. ¶ In gl. ad futura, ꝙ hic ponit Archid.

CAP. V.

COllatio. [*Facta*] q̃ desiderio scribẽdi, dicit Arc. facta ẽt extra ꝓuinciam, alle. de ꝯcess. pb. post electionem, indecisam pp hoc tractans an decisam liceat al legare. vide, qd scripsi in proœmio grego. cõpilationis i gl. pe. [*beneficii*] vidi dubitari, an qñ cõmittit administrationẽ & gubernationẽ hospitalis habeat hoc locum. Ie facit dubiũ. qa illud ꝓhibetur dari ĩ beneficiũ. nisi ĩ duobus casibus, qui sunt in cle. de reli. do. quia ꝯtingit. §. vtautẽ. & vide, qd ibi no. sup ver. cõmittatur [*mẽtio specialis*] vt in cle. de offi. ordi. c. ij. & videĩ gl. in hoc. dicebat. n. Arc.

non

non sufficere mentionē, quæ hr̄. ĵ. de præben. non pōt. §. vlti. [*beneficio*] quid de non sufficienti, tractat hic Arc. & supfluè per id. qđ habes. ĵ. de p̄b. si motu proprio. ¶ Scd̄a gl. q̄rit, arguit negatiuè, soluit ꝯrium, & probat, & dat simile. ¶ In scd̄a gl. ibi vr̄ ꝙ non. hic tenet Io. mo. & tenuit olim Arc. dicendo tu dic s̄m Io. Cat. postea dixit, sed Io. Car. illud tn̄ vr̄ tenere ī decre. si motu. in prin. hoc forte voluit cle. quam. ĵ. allegabo, ꝙ cum clarius poni debuisset, vt ibi no. in. iij. gl. ibi [*cum in Stephanus,*] conco. huic gl. & ibi [*legibus*] sed vbi hæc lex, quæ prohibeat beneficiū dari beneficiato. & si nulla lex ligat episcopum, quomodo ligabit legatum. & ibi [*impetratio*] quæ propriè fit ab illo, ad quem primo ordinario iure non spectat collatio.

¶ De officio ordinarij. Rubr.

SVMMARIVM.

1. *Consuetudo priuatæ personæ potest concedere iurisdictionem.*
2. *Electi gerunt officium pōtificale quo ad ea, quæ sunt iurisdictionis.*
3. *Promissio potest esse in pendenti.*
4. *Sententia in aliquem lata contra priuilegium, ne possit excommunicari, non valet.*

C A P. P R I M V M.

ROmana. [*Suffraganeorum.*] A ꝯrio in sua hoc posset, sic & quilibet ep̄s in sua dioc. s̄m Inn. alle. Host. s̄. de offi. arch. c. fi. xxv. q. vj. ep̄s in sinodo, de accu. sicut olī. de tes. co. p̄terea. nec p hoc s̄m eos debent ep̄i hr̄e diuersa consistoria, licet nec id sit prohibitum, sed vnum tm̄, in quo sunt diuersi iudices, vel officiales, vel aliqui minores & certam potestatem habentes, alij maiores vnū ꝯsistorium cum ep̄is tenentes [*foraneos*] isti non pn̄t delegari per sedē apostolicam, vt in cle. de rescr. c. ij. & ibi scripsi in gl. de quo id qđ hic no. Inn. & Host. de iurisdictione talium, ꝙ sit delegata, & qūo appellatur ad eum, a quo dātur officiales isti in causis, quibus appellatū erat, faciebant statim citationes & inhibitiones & cōminabantur & fulminabant sn̄ias in non parentes, & licet pp expensas & labores partium aliqua possit esse vtilitas, tamen, vt dicit Inn. maior erat īcōmoditas. s. ꝑturbatio & ꝯtēptio iurisdictionum, q̄ statim erat in ianuis. inter hmōi officiales & ordinarios, & vt dicit Host. isti tuebantur appl̄ones etiam friuolas, ꝯ id de ap. in ecclesia, & c. vt debitus. & c. cum speciali. potissima tn̄ rō est, quæ sequitur. s. ꝙ isti cōstituebantur ad futura, in quibus archiep̄o non cōpetebat iurisdictio. Et dicit Host. hoc esse ꝯ principes & prouinciarum p̄sides qui quasi in quolibet castro subdito ponunt tales officiales. licet ibi non habeant iurisdictionē, nisi in casib. sed dicunt, ꝙ ad illos casus eos instituūt, & eos qn̄q; vocant subaiulos. Et exp̄sse facit circa tales in auctēn. de defen. ciui. §. non habente licentiā. & §. se. ī autē. de col. §. iubemus aūt oēs. ver. non tm̄ pmittamus, col. ix. merito aūt tales prohibere debuerunt, q sunt onerosi, & quasi per alluuionem & latenter ad se oēm iurisdictionē trahūt, nec pcipitur alluuio, quia latens incrementum, insti. de re. di. §. p̄terea. Et prout dicit, potentioribus pares esse non possumus. ff. de ali. iu. mu. ca. fa. l. iij. nec resistere legi. iurisg. furiosæ, inst. de iure na. §. ius autē gentiū. & j. di. ius gentium. vt in eis quasi. di. vt viatores & extranei possent ingredi & morari. Host. [*auctoritate propria*] acsi dicat, q̄ auctoritate papæ vel ep̄i hoc posset, ad hoc. ĵ. de foro cōpe. Romana. j. rn̄. Host. [*tales officiales,*] Foraneos pro futuris appl̄onibus tuēdis, qui. s. officiales, [*citationes*] quo ad partes [*appellatum*] super, nec alias iure metropolitico delatum. Host. [*non debet*] hic posuit Host. & Io. mo. casus, quibus prouideri non pōt ei, qđ non est, quos ponit gl. decret. ad dissoluendum, de despon. ipu.

[*nisi*] excipit a ver. ꝯstituere. exercitium. n. non daret cōsuetudo, anteq̄ sit appellatum, vt probant sequentia, s̄m Host. [*consuetudine*] no. hic Arc. ꝙ post Ho. scripsi. s̄. de fo. compe. cum cōtingat. s. ꝙ † cōsuetudo priuatæ personæ pōt cōcedere iurisdictionem, vt probat illa decr. fortius gl. potest prorogare iurisdictionem archiep̄i, vt hic & ĵ. de ap. romana. §. j. & §. debet, circa modicū ergo differt iustitia, ex quo de vicino potest hr̄i [*extiterit*] nō requirit extra prouinciam, vt ibi ferat sn̄iam, sed consulitur, ꝙ requiratur, vt scribat voluntatem suam, vel ꝯmittat, ar. ff. de offi. proconsu. l. iiij. §. pe. de hoc. s̄. de offi. le. nouit. Ho. qui dicit ēt hic argui quem citandū extra prouinciā, qū est circa ꝓuinciam, de hoc remittit. s̄. de do. & ꝯtu. cum olim, ad finem, de cleri. non resi. ex tuæ [*ipsorum suffraganeos*] ēt non consecratos, s̄m Host. s̄. de transla. c. ij. & idē Io. mo. sed Archi. dicit, ꝙ alij ꝯ, pro quibus facit lr̄a pontificalis officij, qui sequitur. Sed dicit Host. ꝙ † electi gerūt officium pontificale quo ad ea, quæ sunt iurisdictionis, s̄. de elec. transmissam. & remittit ad no. s̄. de exces. p̄la. accedentibus. & facit. s̄. co. li. de elec. si cōpromissarius. §. hmōi. Item in eis vrget rō, quæ hr̄ de accu. qualiter. s. q̄a pp correctiones, quas faciunt, odium multorū incurrūt, & iō plus eis prouidendum [*in hac parte.*] s. quo ad pœnas cēsuræ, & si archiep̄s est in prouincia vel circa illā. ¶ Prima glo. summat. ¶ Tertia glo. tripl̄r exponit foraneum. ¶ Quarta glo. obiicit. & sol. ¶ Glo. ꝙ enim, all. duas ꝯcor. & duo ꝯria soluit & remittit. ¶ Gl. puta. rn̄. per q̄stionē quā dupl̄r soluit & remittit. ¶ Gl. licet primo. rn̄. per ob. scd̄o q̄rit, arguit negatiuè, soluit ꝯrium. ¶ Vltima gl. q̄rit & sol. ¶ In gl. ꝙ enim. ibi. l. ij §. j. vide de pur. ca. quot. sup gl. pe. ¶ In gl. nemo. ibi, obseruare. §. vlt. vide. s̄. e. li. de offi. dele. iudex. quarta gl. ¶ In prima gl. ibi ordinis, melius dixisset officij. & in fi. & s̄m Io. mona. sunt. v. partes primo ponit prohibitionem. scd̄o ibi, nec pro eo, soluit oppositionem ipsius prohibitionis. tertio ibi, quia in causis rōnem, solutionem subiicit. quarto ibi officiales. quandā moderationem officialibus Remen. iniūgit. quinto ibi, & hoc. illā ad alios officiales extendit, plus placet ꝙ sint solum duæ partes, vt in gl. ¶ In gl. extra iudicium. ibi, celebrari ꝯctus, ꝙ sequitur de celebratione diuinorum, dic vt cle. de priui. archiep̄o. ¶ In gl. ꝯferendo. ibi ordines, vide qđ dixi. s̄. eo. li. de tēp. ordi. cum nullus. & in fi. vt consecrando ecclesias, vel altaria. ¶ In gl. tractus. in fi. & s̄. de sepul. in nostra. ĵ. de homi. c. ii. & de sent. exc. romana. §. caueant. Opponit Io. mo. ꝙ † promissio pōt esse in pendenti. ff. de ver. oblig. si stipulatus fuerim. §. j. & l. si a colono. in fi. ergo & cōmissio. rn̄det illud in ꝯctibus, qui pn̄t esse in pendenti. ff. de vsufru. sed & si quis stipulatus. §. j. vbi de hoc, sed secus in iudiciis. ff. de iudi. non quēadmodum. Sed ꝯ, quia subdelegare non est actus iudicialis, vt colligitur. s̄. de offi. dele. licet. & no. Inn. de proba. qm̄, vbi scripsi in gl. no. ꝙ ante medium gl. ver. alij dicūt. rn̄det, ꝙ licet delegare nō sint actus iudiciales, tn̄ ab illis vt ab origine descendunt iudiciarij processus, ar. de offi. dele. cū in iure. Et sic commissiones ex ꝯctu rpe non cōualescūt, apud cōmittentē non erat iurisdictio rpe cōmissionis. s̄. de offi. dele. venerabili. in fi. & de rescrip. c. vlti. s̄m eum, vide, qđ scripsi. s̄. de elec. si ꝯfirmationem. e. li. nā, vt ibi dixi, hæc decre. nō prohibet simpl̄r cōmissionē futurarū appl̄onum, sed nec fiat in dio. suffraganei, sup quo fundatur hæc prohibitio, vt patet in pri. & dixi. s̄. in. j. gl. post Inn. & Host. Itē qūo hæc decre. ꝓbat cōmimissionem futurarū fieri posse, ibi videas. ¶ In gl. s. in fi. & satis patet. ĵ. de app. romana. §. si aūt. & §. eo. ¶ In glo. puta. ibi. dietas, hoc placet Io. mo. & Arch. ¶ In glo. licet. ibi, non dubium, p. l. illam. & c. vides x. di. dicit Host. ꝙ sine difficultate fiet relaxatio. Et ibi [*cum Bernardo*] qđ placet Host. & Io. mo. in antiqua gl. sed in additione mutauit, & ipse & Arc. tenent ꝯrium rōne præmissa, quia satis est, ꝙ hoc ius prohibet, nec hic, nec alibi assistit, alle. xxviij. q. j. iam nunc. in prin. ĵ. de reg. iur. qui ꝯ. ĵ. de immu. eccl. qm̄. in fi. sed eo. ti. decet. in fi. facit pro. nam ibi post ꝓhibitionē

ponitur

ponitur decretũ, quod ad casum exp̄ssum restringitur, vt ibi. Item Fran. Ver. ꝯ alia ratione, quia hoc est priuilegium ep̄orum. ꝙ † snia i aliquem lata ꝯ priuilegium, ne possit excõicari, non valet. j. de conces. p̄ben. quia cũctis. §. ex parte. eandem rõnem in ad. induxit Io. mo. addens, ꝙ faciens ꝯ ius priuilegiatum totum perdit. C. de his q̃ ve. æra. impe. l. ij. in fi. lic. n cũ hic sit inhibitio, factum ꝯ eam non tenet. j. de app. romana. §. si aũt. & ca. non solũ Item papa hic limitat iurisdictionem officialis. & ꝙ iudex si agit. ꝯ. potestatem sibi datã non valet, sed est irritũ ꝯ. de offi dele. qm̃ abbas. Item ista inhibitio iuuatur aliis iuribus. ꝯ. eo. li. de of. delega. c. ij. j. de sent. exc. quia periculosum pp quod fortius infringi debet factum ꝯ ius adiutum per alia iura. sed ad ista r̃ndetur, ꝙ hic non manauit per modum priuilegij sed p̄cepti, nec sunt hic verba, quæ sapiant iurisdictionis defectum. Ex ꝯrio sequitur, ꝙ non valeret excõicatio lata nõ præmissa monitione, vel non in scriptis. Item ꝙ non valeret non seruata modestia decre. ij. ꝯ. eo. li. de offi. dele. cuius ꝯrium ibi no. ĩ vl. gl. Et in fi. alle. Host de sen. ex. cum medicinalis. §. si qui. ¶ In vl. glo. in fi. ad ꝯrium posset adduci. ꝙ de illis nõ est cautum. Item ab illorũ p̄cessibus appellare poterunt ad archiep̄m, cum tñ textus hic ponat officiales in plurali, & archiep̄m in singulari. Si vnus esset principalis, hic esset expressum, cum habeant delegatam, vt dixi in cle. secunda, de rescriptis. ad quam remisi in princi.

S V M M A R I V M.

1. *Sigilla singularia possunt apponi in actu collegiali, qui fit a pluribꝰ*
2. *Ecclesiæ fit iniuria, cui subtrahitur diuinum officium.*
3. *Imago & Statua quomodo differant.*
4. *Latria fit domino, debetur dulia seruo.*

C A P. II.

SI canonici. [*Literis.*] No. casum, quo necessaria est scriptura, de hoc. j. de cen. ca. i. [*sigillorum*] suorũ canonicorum. Et no. Archi. 1 ꝙ in actu collegiali, qui fit a pluribꝰ. possunt singularia apponi sigilla, ad hoc. ꝯ. de his q̃ fiunt a præla. q̃to si. de albo. sen. l. vltĩ. ibi, singlr subscribunt. Aequiparatur ergo sigillum subscriptioni. ff. de testa. ad testium. §. si quis ex testib. Põt ẽt hoc intelligi ſm Arch. vt pluralitas sigillorum respiciat pluralitatem ecclesiarum, vel capitulorũ, facit. ꝯ. de priuilegiis, vt priuilegia, & sic loquitur de capitularibus sigillis. & hoc putat iutius, ar. lxiij. di. c. j. de ap. significauit. [*Munimine*] i. firmamẽto [*ei contra quem*] i. ei qui fecit id, pp quod cessant [*assignent*] admonere, vel requirere non tenebantur, cum hæc litera ista non exprimat ſm Fran. Hodie secus. j. eo. q̃uis. De ista assignatione debet fieri fides. quare etiam de illa faciat fieri instrm̃, vel fiat sic coram testibus, ꝙ fides fieri possit. ꝯ. e. li. de elec. vt circa. C. de vsuris. si creditrici. Dicit Arch. ꝙ qñque assignare ponitur pro declarare. ff. de ver. sign. assignare [*vel causã*] no. alternatiuam, & sic pp quodlibet horum locus erit triplici pœnæ hic expressæ, in qua patet hic & j. eo. quãuis, in fi. ꝙ in speciali cessatione loquitur, sed interdum sibi vendicat generalem cessationem in ciuitatibus, terris, vel in locis, in quibus etiam seruanda sunt hæc iura, vt in cle. de sent. exc. j. ad finem [*restitucionem*]. s. suæ ecclesiæ cui debitum obsequium est subtractum, vt ibi sequitur, ad hoc. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus. & in autẽ. ibi posita, qui rem, q̃ ponitur. x. q. ij. [*eisdem*] canonicis cessantibus a diuinis percipient. Si. ꝯ. eo. li. de elec. gñali. § illos vero credere. si. ꝯ eo. li. de elect. vbi periculum. §. prouisionis. de p̄ben. de multa. §. is quoque. Archi. [*tenebuntur*] si propriũ habent, ad hoc. xij. q. ij. statuimus. in fi. & c. seq. xvj. q. vi §. vlti. non satisfacient ergo de redditibus ecclesiæ, cum illi non sint eorum proprij ſm Arch. qui remittit ad notata per se. ꝯ. eo. li. de rescri. statutum. §. assessorem, & ad decre. de multa. de præben. ver. & si vltra iudicata. licet quibusdam videatur, ꝙ duæ sint instantiæ. prima, q̃ iudicetur canonica, vel non. secunda, in qua de interesse iudicetur, sicut in querela inofficiosi. primo iudicatur testñ inofficiosum. ff. de inoff. testa. hoc colore, & l. seq. & demum agitur petitione hæredi. licet quidam ꝯ. & de hoc eo. ti. qui de inofficioso. tñ plus placet Guil. Cle. & Arc. ꝙ vnica instantia. & dat si. de offi deleg. cum contingat, de sen. exc. sacro. ver cũq;. Et dicetur sic, ꝙ canonice fuit cessatum in tali ecclesia a diuinis tali dante causam cessationis. iõ ipsum in tantum ꝯdemnamus ipsi ecclesiæ, & in tanta quantitate per nos taxata, & ꝯuertenda in diuini cultus augmentum, & sic ſm eos non ob. no. ꝯ. de or. co. c j. C. de ordi. iu l. j. [*interesse*] de interesse no. xij. q. ij. fraternitatis. ꝯ. de iureiur. in nostra. de sent. excõ. sacro. & 2 ibi vide remissis. [*subtractum*] hic patet ꝙ † iniuria fit ecclesiæ, cui subtrahitur officium diuinũ, ad idẽ. j. de sent. excom. alma. ver. quia no. [*conuertendam*] posset esse tanta quantitas, ꝙ emerentur prędia, & augebitur numerus clericorum ſm Guil. Cle. & Arch. [*Crucis*] cuius festum est solenniter celebrandum, de con. di. iij. crucis. Archi. [*sen statuas.*] C. de sta. & ima. super rubrica. no. drñam in- 3 ter ista. imago † aũt est pictura, q̃ nõ sic totum hominẽ designat vt statua. ponit Valerius maxi. quã magni effectus artium, ꝙ Alexander voluit pingi solum ab Apelle, & sculpiri solum a Lisippo pp illorum nobilem operam. & de sculpturis & imaginibus ibi ponit aliqua plura. ¶ Prima glo. ponit summam. ¶ Secunda ponit opin. quam reprobat. ¶ Quarta glo. rõ. per quæstionem, an sit interdicta ecclesia. ¶ Gl. no. duo notat. ¶ Gl. cõdictione, tractat, quo iure agatur. ¶ Glo. & hæc tra. tat tria. primo de taxatione. secundo, an concurrant petitio dãnorum & actio iniuriarum. tertio, q̃o sup iniuria iuretur. ¶ Gl. no. Arch. arguit. ¶ Penul glo. quærit. rñ. dupliciter, & q̃libet in duas subdiuiditur. ¶ In gl. no. ꝙ in fi. vide de intelli. nouit. super gl. no ꝙ. ¶ In glo. quia cum. ibi. l. j. §. ꝙ ait, loquitur in superficiario, cui datur actio, fortius exceptio. ¶ In glo. & hoc. ibi. qñ. ponit casum decre. ꝯ. alleg. & ibi cammũ, lex tertia, ẽ & ibi furti, neq; furti actio impedit ꝯdictionem furtiuam, neq; cõdictio actionẽ, cum vna sit pœnalis, alia persecutoria. ¶ In glo. pe. ibi. l. j. vide in. c. de ecclesiis. super vl. gl. glo. ¶ In glo. j. in fi. & sunt. iiij. partes ſm Gar. Ioã. mo. & Cle. prima ponit cessationis formã, secunda ibi iciturꝰ, punit non seruantes illam. tertia ibi si aũt. punit illos ꝯ quos canonice cessatum est. quarta ibi cæterum, improbat quendam abusum, quẽ facientes puniri decernit. ¶ In quarta gl in pœna. saluo quod habes in cle. de sen. exc. c. j. Arch. notat. j. de sent. exc. is q. ij. respon. ꝙ irregularitas ꝯhitur, si cessatio facta erat auctoritate legati ep̄i, vel iudicis delegati, & sic dicit intelligi, quod no. Inn. de spon. non est. vbi scripsi super glo. ergo secus si auctoritate alterius, & eo casu intelligatur. qđ no. Inn. in decre irrefragabili. eo. tit. vt ibi scripsi sup ver. manifesta. inducit rationem illius decre. quia non ꝯhitur, nisi vbi in iure exprimitur. ista rõ Archid. q̃ a æque ꝯuenit vtriq; membro, parum facit ad hanc distinctionem. Quare melius vr̃ ad illa dicta saluanda dicere, ꝙ ſm dictum Inn. quod etiam ipse & Host. ponunt, de ap. dilectis, vt ibi scripsi in gl. de his, intelligatur de cessatione, quæ specialiter fit ĩ certa ecclesia, & sic loquitur hęc decretalis, & ista gl decre. q̃uis. j. eod. vt patet in eius fine, & prædictæ decre. irrefragabili. & dilectis; qui etiam de cessationibus in specialibus ecclesiis loquuntur. Decretalis vero non est; de spõ: loquitur de gñali cessatione in loco. & hæc sunt diuersa. facit de verbo. signi. cũ in partibus, quo casu cessatio iussa, vel indicta ab eo, qui potest, habet effectum interdicti, ꝙ probat illa decre. quæ pmittit solum illa sacra, quæ cõferre licet tpe interdicti, & iõ violans illas ſm Inno. est irregularis, hanc distinctionẽ probat cle. præ. prima, de sen. excõ. quæ æquiparat gñales cessationes idictas ab eo, q̃ possit vti generalibus interdictis, speciales vero certarum ecclesiarũ nõ. ¶ In gl. vt ex priuilegio ar. ꝯ. de ver. sig. ex parte. vel cõcessione ep̄i ſm Guil. vel ꝯstitutione sinodali ſm Cleri. pro qua facit cle. de sen. exc. c. j. Archid. intelligit de priuilegio papali. ¶ In glo. no. ibi [*autenticam.*] Io. mo. fatetur hic ꝯ se. ff. de procu.

si procuratorem per se, no. C. de li. ca. cũ p̄cum. Et in fi. vbi d. hoc in quarta gl. dicit Archi. ꝙ ad hoc, vt sit cautum, in literis, vel instrũo fiat mentio, q̃uo alieno signo signatum est, ar. ff. de his q̃ in te. delẽ. l. j. §. & ideo. ¶ In gl. q̃ ibi [*manifesta*] .i. notoria s̃m Inno. & Host. qui hoc no. dicunt quidam id verum, cum cessatur ɔ̄ ep̃m, prout ipsi exprimũt. Sed Io. mo. dicit idem, cum cessatur ɔ̄ alium, qui conuinci non debet ex probandis, sed ex notoriis p̄cipue in cultu diuino, alle. C. de ac. & ob. l. negãtes. Arc. dicit, ꝙ sufficit, ꝙ sit manifesta, cum examinari debeat, vt sequitur, ergo nõ loquitur de notoria s̃m eum, ꝙ placet. & in fi. dicit Archi. hæc discernenda arbitro boni viri .i. iudicis. ff. de ver. obl. continuus. §. cum ita. s̃. de offi. dele. de causis. ¶ In glo. cõdictione. ibi in canone, idẽ no. s̃. de sepul. cum liberum in glo. & hæc. ibi [*patrimonij*] dant Guil. Cle. & Arch. exemplum damni, si clericus erat is, ɔ̄ quem cessatum erat a diuinis, & percipiebat partem oblationum, quę fiebant in ipsa ecclesia, quæ pp cessationem factæ non sunt, & damnificatus est. vel sic erat laycis subditi, ob id non rñdebant sibi de tp̃alibus. Et ibi p̄ioi. §. j. & hic ante li. non con. non transit in hæredem, eod. ti. iniuriatum, s̃m Guil. & Cle. & ibi [*non impedit*] de hoc satis insti. si qua pa. in fi. & in fi. & ff. de iniur. l. iniuriarum æstimatio in gl. no. ar. in fine s̃m Guil. qui dicit se hoc induxisse in ciuitatibus Romandiolæ & Patrimonij: dum ibi erat rector. Et Archi. dicit se de facto vidisse seruari. ¶ In gl. hic determinat, in fine s̃m Guil. idẽ Archi. ¶ In glo. nam imagines, ibi [*duliam*] est cultus, vel
a seruitus, quæ debetur homini, latria [a] cultus, vel seruitus,
4 q̃ debetur Deo. dabat Gar. hic. ver. Latria † fit dño, debetur dulia seruo. ¶ In glo. pe. ibi [*temporalis*] dictũ, nõ vt distinguat a ꝑpetua, sed a sp̃uali, de qua sequitur, & ibi, sed dic sed Guil. & in fi. alleg. Guil. C. de colo. illiricianis. l. j. li. xj. mulctæ, cuius modũ in auctoritate iudicis collocamus.

ADDITIO.

a ¶ Latria. Adde hic, quod refert Geminia. post glo. in. c. si canonici. §. fi. de officio ordi. in. vj.

SVMMARIVM.

1 *Defensionem suam non exhibens in termino congruo ad id assignato non præsumitur illam habere.*
2 *Dispensatio vocatur beneficium.*
3 *Factum an dicatur id, quod non durat factum.*
4 *Actorem, vel sindicum non esse, vel inhabilem esse æquiparantur.*
5 *Dispensatio semper datur, vel dari intelligitur secundum duas modificationes.*

CAP. III.

ORdinarij. Diuisio super prima gl. similis vide. j. de præbẽ. pñt. §. i. in gl. ij. [*compellant*] dixit Guil. & post eũ Cle. & Arch. per excõicationem, beneficiorum subtractionem, vel alio modo, quo pñt [*quæ*] .i. illa quæ. s. prima alias esset correcta decret. de multa. q̃ dicit, illos priuari secundo per sñiam, & tunc qñ contendũt, similis expositio de p̄ben. pro illorum, cum cõcor. Sed Fran. ɔ̄ dicens, ꝙ contẽnere vr̃, non ostendẽdo dispensationem. Item pp ambitionem & furtum & infamiã ex his ottam est ab oibus repellendus, alleg. de elec. dudũ. de excel. p̄la. inter. Sed per hęc verba nõ tollitur, quin necessaria sit sñia, & iõ vr̃ veri᷒, quod primo dixi, tñ hodie non est in his instandũ per decret. execrabilis, de qua dicam in fi. nec in eo qđ dicebat hic Arc. pp ipsius culpã optionem non dari. ff. de peti. hæred. si & rem. ff. de test. tu. tutor. ita & decr. referente de præbẽ. loquitur s̃m sua tpa, vel de gratia. [*Constabit*] præsumptione iuris, de p̄ben. de multa. ɔ̄ quam nõ admittitur probatio s̃m Guil. Archid. remittit. liiij. di. fraternitatem. l. di. ferrum. s̃. de spõ.
1 iuuenis & c. is qui. & per hoc no. ꝙ † qui suam defensionem in termino cõgruo ad id assignato non exhibet, illam præsumitur non hr̃e, de excep. pastoralis [*per eos*] q̃cunque sint illi collatores, ł ı si. j. de hom. pro humani, ad finem. s̃ de præb. de multa. ver. is quicunque idoneis, s̃. de præben. graue. & c. super inordinata [*conferantur*] & tradetur possessio illis plus non vocatis, non ob. decre. licet ep̃s. j. de præbẽ. q̃ loquitur in facto prius non examinato. & concor. qđ ibi dicam post Io. mo. sup glo. pe. vñ dicit hic Arch. illam loqui, qñ dubiũ est de iure detinẽtis, hic vero nõ est dubium, vt patet hic eoipso & c. Dicebat ergo, ꝙ quoties bñficiatus ipso iure, sed hoc non fateor. nisi vt j. dicam, vel per sñiam hoĩs, q̃ transiuit in rẽ iudicatam perdit ius, qđ habebat in beneficio. põt, & debet beneficium alteri cõferre, & licitum est ep̃o auferre possessionem ei, qui ius p̄didit, si illi ĩcũbat de facto sine alia causæ cognitione, quia in hoc exequitur officium suũ. ad hoc de insti. c. iij. de pac. accepimus. & c. cum clerici. de rest. spo. accepta, vbi hoc notauit Inn. & Ho. ꝙ nõ ibi scripsi. sed ĩ capitulo p̄cedenti, qđ incipit sollicite. sup gl. ij. in quantũ de priuatione iuris loqtur, verũ est, qđ de collatione dicũt, sed qđ de possessione dicũr, est falsum, vt in p̄. decre. licet ep̃s, nisi intelligas de priuatione iuris declarata per sñiam, vt hæc sit mẽs, ꝙ siue per sñiam declaretur priuatus, siue priuatur, procedat, qđ dicũt, apparet hodie p extrauagan. Io. execrabilis. dispensationes, q̃ p̄cesserunt illam ɔ̄stitutionem, modificatæ sunt, qđ dic vt ibi. §. i. & ij. [*prouideant*] hanc salutiferã ꝓuisionẽ aliq p̄lati trahunt ad q̃stum pecuniæ, vel grauamen subditorum ɔ̄ id. s̃. eo. irretragabili. ad finẽ [*dubitetur*] de his circa hoc remittit hic Guil. ad Spec. de legato. §. ij. ver. nũc ali
2 qua. vsque ad finẽ. §. bñficij. no. ꝙ † dispensatio [a] vocatur
a beneficiũ. Et vide qđ dixi. s̃. de ver. sign. olim. super vlt. gl. [*plura*] ẽt si duo tm̃. j. de reg. iur. pluralis [*præsumant*] transgressionẽ notat, & sonat in vitium [*eis*] ordinariis collatoribus appareat, puta, quia dispẽsatio continet, ꝙ possit pluralitatem curatorum, personatuũ, vel dignitatũ recipere & retinere vsque ad certã summã, vel habet duo, & dispensatio ɔ̄cedit de tribus, resignet ante collationẽ, & si est absens, faciet hoc p procuratorem s̃m Fran. al. de p̄ben. accedens, de ɔ̄uer. ɔ̄iu. ex parte, p resignationem aũt vacabunt ẽt de facto. s̃. de ɔ̄cess. præben. cum nostris, s̃m Arch. Hodie per ɔ̄stitutionem Io. execrabilis, habẽs ẽt vnum solum tale, si recipit scdm, tale & primũ. quo priuatus est sine moræ dispendio verbo, vel facto sub testimonio publico in manibus ordinarij non dimittat, priuatus est scdo, & inhabilis ad sacros ordines & beneficia, vt ibi. §. qui vero. Et si hi, qui tpe ɔ̄stitutionis illius sine dispensatione talem pluralitatem habebant, vltimo retento nõ dimiserint p̄dicto mõ reliqua. j. mensẽ à cõstitutionis notitia, ẽt vltimo sunt priuati, & ĩhabiles ad q̃cunque beneficia obtinenda. vt ibi. § porro [*talibus*] si pũctes post hanc dictionẽ, dic. s. curã aĩarum hñtib. alias dic cũ gl. nullius, p hoc tenuit Frã. ꝙ dato ꝙ iste acceptaret & reciperet possessionẽ illius, nõ p̄deret prima, qa non
3 p̄stat impedimentum & c. j. de re. iur. nõ p̄stat. Item † sorb cum non dr̃ factum [b] quod nõ durat factũ. s̃. de ver. signã & ego. licẽ verba cũ effectu sunt intelligenda. s̃. de cle. non resi. relatum. Non vidit Fran. decre. cum qui. j. c. li. de p̄ben. & Io. mo. forte tenuit ɔ̄rium dicens, ꝙ si tertiũ adipisceretur, vacarent prima ipso iure, ergo intellexit, ꝙ prius non vacabãt p renunciationem, vide glo. ad quã remittam in fine vlti. gl. q̃ fuit additio [*Momenti*] .i. vigoris, vel efficaciæ. sic. s̃. ti. j. c. j. aliter sumitur. s̃. de cã pos. c. j. & ibi dixi. ¶ Prima gl. ponit casum. ¶ Scda respon. per. q. de quib᷒ ordinariis loquatur, & duas opi. ponit. ¶ Quarta gl. recitetur p q̃stionem, quid de non curato. ¶ Gl. in quibus, rõnem reddit & obiectionem soluit. ¶ Glo. ad quos, q̃rit, soluit, & opi. ponit. ¶ Glo. sed ɔ̄, signat ɔ̄rium & sol. ¶ Glo. idem. rñ. per quæstionem ¶ Vl. gl. q̃rit & soluit. ¶ In gl. tertia ibi. cum quidam. vide de ver. sig. cũ in partibus, super vlti. glo. ¶ In glo. hoc rñ. ibi spacium datur argentario quæ sumptibus petentis rõnes. alibi dedit ɔ̄gruum spacium ad illas deferendas. ¶ In glo. ad quos, ibi, cum q̃dam, vide de so. ɔ̄pe. c. pe. super. j. glo. ¶ In glo.
4 vel minus. ibi. l. j. æquiparatur, actorem † vel sindicũ non esse, vel inhabilem esse. ¶ In glo. ꝙ no. ibi in lege. j. & l. Rutilia. vide de priui. quia circa, super vlti. glo. ¶ In gl. ne

locum

locum ibi,cum quem.vide de li.ob.c.lj.super.j.gl.¶ In gl. prima in fi.& licet Gar.diuidat in.vj.partes,& Boat.in ix. tu dic,q duæ sunt partes, prima prouidet circa collata, secunda circa ɔferenda. ibi, in conferendis.iterũ prima tria facit,prouidet circa pceptum dispẽsationis exhibẽdæ & pœnam non exhibentis.scdo ibi cœterum, cum exhibetur.distinguit,an sit euidenter sufficiens, an dubitetur,ſm membrum ibi si vero.scda prin.facit duo. primo phibet,scdo decernit ibi,aliter. Dicit Fran.q potissime pp Theutonicos & Hispanos manauit hæc cõstitutio,quia plus in talibus excedebant. ¶ In gl.ij.ibi & Gar. idem Io.mo.& Archi.Et in fi.non ob. ſm Io. mo.s.c.li. de temp.or.cum nullus, q loquitur in ordinationibus. idem Arch.¶ In gl.licet.ibi idem quo ad id qd sequitur in glo.non quo ad alia dicta huius capituli. ¶ In glo.ad quos.ibi,quidam.& placet hoc Clerico. & ibi ſm Guil. & Arch.sit huius ratio, quia primus ordinarius non cognoscit directe de beneficio alteri subiecto.Sed quia an suum iuste teneatur,aliter scire non potest, iõ dispensationem vtriusque requiret, q ostensa indicat suũ iuste teneri & ɔ illa non ostensa. ¶ In glo.vel minus.ibi,inter corporalia.ver.Sed neque,cũ ɔcor.¶ In glo. sed ɔ ibi,dicas ſm Gar.& Fran.Idem Io.mo.& Arch.& in fi.q hic prolixè tractat Arch.& hic p eũ additum ibi dicã. ¶ In gl.hoc ad eius.in fi.§.porro.Io.mo.alle.de app.peruenit. ij.& dicit in addi. q licet ordinarius i principali prãtem nõ habeat pp dispensationem,in his tñ, q hic dicunt de

5 cura & obsequio ecclesiæ,habet prãtem, qa † dispensatio semp datur,vel dari intelligitur ſm istas duas modificationes,& sic soluitur ɔrium de regula accessoriũ.j.de re. iur.¶ In glo.quasi pp.in fi.s.de elec.dudum.ii. Et de hoc in Spe.de legato.§.nunc videndum.ver.sed nunq habẽs. Et an eps cum talibus dispenset ibi in ver. seq. ¶ In glo. vl.ibi plura,dicit Io.mo.si collator scit illum pluralẽ,fer nabit hoc ca. quia cum ille in adeptione tertij beneficij innitatur iuri cõi habet renunciare iuri speciali,cui prius innitebatur.Sed si collator ignorabat illum pluralẽ,loc⁹ est decre.non potest.j.de præben. nec debet esse melior conditio celantis,qd prodere tenebatur,eo.tit. cum qui.

ADDITIONES.

a ¶ Dispensatio.quid autem sit dispensatio,& quotuplex,& de eius materia. Vide in Spec.de le.§.ii.& se.& ti.de dispensa.& infra,eo.ti.de sin., versi.porro.ij.q.iij.

b ¶ l actum. A.de quod habetur in.l. inter castellanum. & ibi doct. ff.de arb.& in.l.si cum dies.§.item.eod.tit.& ibi. Doc.ho.in l. in solutionib. & ibi Bar.& Ang.de sol. & in l. si fideiussor.§.fi.de le.j.in l.illud.§.q si actor.& ibi Bar.ff.quod cuiusque vni.no.

SVMMARIVM.

1 *Inquisitio generalis quando fit super statu ecclesiæ,non exprimuntur capitula.*

2 *Presbyter infamatus cogitur per iuramentum se purgare non obstante voto de non iurando.*

CAP. IIII.

QVia plerique. [*Temeritatis.*] q proprie est,cum qd fit sine consilio. Archi. Dicunt deriuatores, q temerarius non æstimat periculum, audax æstimat,sed non timet [*corrigendum*] de instantibus tunc intelligitur ſm Archi.& hoc no.Vin.de accu cũ olim, [*ecclesiarum*] de his q hic no.Arch.vide de elec. p inquisitionem in.j.glo.& de iud. cum.I. & A.in glo. fina.Dicit

1 aũt † q qñ fit generalis inquisitio super statu ecclesiæ,nõ exprimũtur capitula,quia gñaliter inquiruntur debita clericorum,de officiis,de statu possessionũ & rerum ecclesiæ,item nõ poterit excipi ɔ testes, recipientur.n.quales inuenientur. Et est speciale, quia quæ in.c.aguntur &c. de test.veniens.il.in fi.ad id.C.de repu. ɔsensu.alle.ad prædicta Lau.Io.Goff.& Bar.in præ.decre. [*per inquisitionem*] fit etiam talis inquisitio de plano & sine strepitu,de acc. olim. Nec credit Archid.q ɔ tales inquisitiones competat capitulo exceptio recusationis,nec ẽt excipere poterit ɔ denũciatores,qui diffamauerunt ea. alle.quod no. Goff.in præ.c.cum.I.& A.& de simo.licet Hely.in tali ergo generali inquisitione non est locus subtilitatibus notatis in.c.cum.I.& A.maxime quoad illos,qui pœnitentiam agere debent,vt ibi patet in fi.ver.vt per ipsorũ.Dicit aũt hoc locum non hre in foro iudiciali,quo quis remouetur ab administratione,vt patet i eo, quod legitur & notatur de accu.cum oporteat.& c.cum dilectus.Canonici ergo ecclesiæ,ɔ quam fit inquisitio quo ad pœnitentiam peragendam p conspiratores conuincendum, qa non est curandum quis in talibus testificetur,vel denuncietur,vt no.Host.de testi.in oĩ.de iudi. nouit.remittit ẽt ad no.ij.q.j.Deus oĩpotens [*iuramentis*] q non vincula iniquitatis.j.de iure.c.i.[*ppnis*] forte beneficiorum, de elec.cum dilecti.in fi.[*vel ordinum*].j.q.vij.quot.[*cordis*] vt excõis,de qua vide,qd dixi de offi.dele.P.& S. in magna glo. Et eorum quodlibet pp sophysticam malignorum interpretationem fuerit hic expssum,vide qd scripsi,de excess.præ.nimis.ad finem [*decernentes*] simile de despon.impu.ad dissoluendum [*auctoritate*] apostica subintelligaẽ [*attemation*] sonat in vitium.j.de ap.non solum.[*nullus*] vniuersale negatiuũ, & ne de hoc disputetur, sicut.s.de renũ.qd in dubiis,subditur penitus [*iuramentis*] no.casũ, q iurm non obligauit,facit regula non est obligatoriũ, j.de reg.iur.vide in Spe.de actore.§.j.ver. sed si iurauerit, de iura.cal.§.vlti.post prin.de teste.§.pe.ver.quid si quis, de cita.§.j.in fi. vbi casus inuenies, quibus iurm ɔrium non ob.rei agendæ. Bar. etiam Brix. in dñicali.xxxix.te-

2 nuit † q non obstante voto de non iurando pbyter infamatus cogatur per iurm se purgare, & super ɔctu veritatem dicere, quia in omni iurõ superioris auctoritas est excepta,de iureiur.venientes. alle. xij.q.ij.beatus.& q.iiij. tribus in fi.& c.inter cœtera.de voto c.non est. ff. qui satis.cog.l.vlti.facit.xxxiij. q. v.noluit.& hoc hr p.teal. ver. [*superioribus*] puto q superior suus possit istum punire etiam de occultatione,quam facit legato, vel inquisitori,si per illos punitus non fuit. ¶ Prima glo.summat,& dicit,vnde sumpta,aliæ textuales. ¶ In.iiij.glo.ibi prouidendum, cuius verba habes.j.in ver.j.alle.¶ In gl.pe.ibi. l.j.vide in.c.de causis,super vlti.glo. ¶ In prima glo.in fi. de qua faciebat mentionem Guil. in Spec.de inquisitio. §.nũc tractemus.sub ver.quid si aũtẽ,illa, tñ loquebatur solum in religiosis,hic vero latius. Et primo inhibet.secundo decernit.tertio præsumptores puniri præcipit.secunda ibi,decernentes.tertia ibi præsumptores.¶ In glo. quarum.in fi.vide,quod notaui & dixi.s.e.li.de sup.neg. pla.grandi.in glo. no.¶ In glo.si.non,ibi,de reg.iur.accessorium.ibi soluit ɔrium,quod hic signat Arch.de.l.& si is.C.de præ.minor. Et ibi capitulo vlti.j.de regu.iur.non est obligatorium,de simo.nemo. Io.mo. ¶ In gl.q esse, in fi.ff.de fideiuss.si a reo.ad finem.C.de pœnis.si operis. Io.mo.¶ In gl.vl.in fi. & obligat pceptum canonis sicut & iudicis,remittit Archi.de ap.cũ speciali.ver. sciãque.

SVMMARIVM.

1 *Officialis archiepiscopi archiepiscopo absente praefert in episcopum.*

CAP. V.

VT litigantes. Quod hic dr, fuerat olim hic disputatũ & sic terminatum per. D. Altegradum de Lendenaria, demum epm Vincẽtinũ vltra sura,quę.j.alle.glo.inducebat.xj.q.iij.nullus. & c.conquestus.s.eo.ti.duo simul,per quæ patet metropoli. nõ plus posse in dioce.suffraganeorum q aliũ epm,nisi inquãtum inuenitur concessum, sed episcopus non posset.vj. q.iij.scriptum.xiij.q.j.c.j.xvj.q.v.di.ergo nec metropolitanus,inducebat etiam decre.romana.j. de so.cõpe.Huic aũt quæstioni immiscuit aliam.s.an solus archieps posset cognoscere de paruo crimine epi, quod nõ requirat priuationem ordinis,nec beneficij. Ad negatiuam alle. iij.q.vj.si quis.& c.accusatus.& q 8. accusatores. & c.suggero.per quæ patet.criminalẽ cãm epi in sinodo tractãdam, & q hoc procedat ẽt in paruo crĩe, patet.xxxiij. di.

di.quorundam.Item iura prædicta. & vi.q.iiii.si qs eps.i. ij.& iii.gnaliter.ll. indistinitè loquūtur de crimine,& sic etiam de paruo crimine intelligenda sunt.s. de priui.ga circa.cū cocor. Nec mirū cum et si ciuiliter ɔ eum agatur, sinodus sit iudex.vj.q.iiij.si iter.xj.q.j.si clericus.¶Soluendo tenuit ɔtrium per.c.x.q.iij,quia cognouimus. Ad ɔtria rñdet,ꝙ loquuntur de grauibus criminibus, quæ requirunt depositionem,quod patet,quia in illis diffinitio reseruatur papæ,& aliqua ex illis fm antiqua tpa loquūtur,qñ omnes causæ deferebantur ad sinodum.xviij.di. per totum alleg.quod no.in præ.c.si clericus.& xv.q.vii. in summa. Pro solutione pdicta facit.s.e. romana.ad fi. vbi suspensionem,interdictū & excōicationē non solū, 1 †archieps,sed et eius officialis ipso absente pfert i epm, vide etiam,qd scripsi de pben.graue.in gl.magna.ver.itē fm Inn.[*His*].s.ciuitatibus, vel dioc. non tñ in ipsarum loco exempto.j.eo.cum eps.Arc.[*consistere*]si enim agatur reali,melius cognoscetur,vbi sita est res.C.de præ.minor.l.si prædium.lo.mo.de consue. ad cautelam hoc addit per id quod hr.s.eo.li.de ɔfti.c.j. ¶Prima gl. dicit,qd declarat.¶Scda quærit & soluit.¶Tertia glo.rñ.per quæstionem,an edat ius nouum,vel declaret, & per id sfert ad tps præscriptionis. ¶Quarta glo.rñ.per quæstio.quid si vt delegatus.¶Penul.glo arguit,quærit,& sol.¶In glo. ij.ibi.l.iij.vide in.c.nouit. super prima gl. & ibi.l.vlti vide de sen.excom.a nobis,& super glo.no.quod. ¶In gl.j.in fi.& tria facit,primo ponit constitutionis causam. scdo constitutionem statuimus.tertio exceptionem.ibi in fi. ¶In.ii.gl.ibi,partium etiam tacito, fm Archi. & ibi.verum puto.idem Archi.sine determinatione.quæ sequitur.alle.iij.q.vi.pulsatus.& in fi.facit cle.de foro compe. quamuis.in prin.& §.volumus.¶In gl.vr.ibi,restaret,qd sup.consuetudo de qua finis loquitur. & ibi.xl.annorū, idem Io.mo.& Arch.¶In gl.super quo.in fine, vide,qd dixi de hæreti.ad abolendam. super glo.fi. & quod dicā, j.tit.j.c.vno.super glo.antepe.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus inuitatus ad aliam diocesim pro clericis ordinandis vel similibus debet habere expensas.*

CAP. VI.

SI episcopus. Idem in archiepo et quo ad prouinciam fm Arch.& dicam.j.de cē.romana.in pri. de inferioribus etiam vr idem [*alium*]quam idoneū ad hoc elegerit, vide.c.epm.x.q.j.dicit psbyteros probabiles.Et decre.inter.eo.ti.dicit viros idoneos. Et si ab eo deputatus i aliquo loco excesserit, tenetur eps,ar. ff de exercitoria.l.j.in prin. de offi.proconsulis,obseruare.§.proficisci,fm Archi.qui remittit ad notata per Az. in sum.de exercito.§.tenetur, & per Inno.de fideiusso.ꝙ quibusdam,remittit etiam.j.de præben.si eps. Dicit aūt, ꝙ illam quotidianam visitationē,quæ fit quotidie multis de causis emergentibus non potest eps alteri, quam Arch.demandare,hoc vsus non approbat,nec iure probatur,tñ ipse alle.quod no.Hug.in præ.c.epm.& xxv.di. perlectis. Hoc ergo casu intelligatur de annua visitatione,quam pōt eps committere, cui vult.tenentur hodie per constitutionem Benedicti, quæ incipit vas electionis.de qua dicam.j.de censibus, fœlicis. taxatū est, quid debetur vicario visitanti siue in victualibus,siue in pecunia,per volentes procuratio persoluatur visitanti,arguit Archid. pro opinione Hug. no. ix.q.j.nullius primas, ꝙ 1 †eps inuitatus ad aliam diocesim pro clericis ordinandis,altaribus consecrandis, vel similibus ibi habebit expensas,alle.iura quæ ponit finis vltimæ gl. per quem s.vicarium visitantem.¶Prima gl.summat & dicit quid declaret.tertia glo.obiicit & soluit. ¶Glo.& sic,ponit opinionem.¶Vltima glo. obiicit & soluit. ¶In gl.i.in fi.Et primo prouidet.secūdo prohibet ibi, idem tñ,prouisio duplex,prima circa expensas victuariorum extra victualia.secūda ibi hi tñ,circa expēsas victualium & causam reddit.¶In glo.scda.ibi inter cætera. Et.x.q.j.epm.in gl. & sic ibi vt parent,sicut pararent sibi ipsis, si personaliter visitarent.¶In gl.vlt.ibi,vt hic vides hæc debet,eo ꝙ plus expendisset.si personaliter visitasset, illud excessiuum exigere,ar.ff.man.si quis alicui.§.impendia.fm Io.mo.

S V M M A R I V M.

1 *Ordinarius est, qui suo iure, vel principis beneficio vniuersaliter iurisdictionem exercere potest.*

2 *Episcopi an habeant iurisdictionem in personas exemptas an in loca.*

CAP. VII.

1 CVm episcopus. [*Ordinariam*]ordinarius est†q suo iure, vel principis beneficio vniuersaliter iurisdictionē exercere potest ff.de iurisd. om.iud.l.more maiorum.& l.se. super illum vero habet ordinariam,qui in ipsius dioc.vel territorio habet domicilium.s.de so.compe.c.vlti. ff. de iuris.om.in.l.vlti.fm Arch [*per alium*]dicit Arch.asserendo & Io.mo. arguendo hoc intelligi,qñ in loco certo specialiter non est prouisum de aliquo iudice,per quod dicit, ꝙ si Arch.in certa parochia dioc.a tpe,cuius non extat memoria, exercuit ordinariam iurisdictionē, causas quascunq; audiēdo & diffiniēdo, in illa parte nō poterit eps ponere officialem, quasi gñalis prouisio huius capli & similiū non se extendat ad loca, quib.de iudice specialiter est prouisum,ar.C.de pac.ɔuē.l.fi.& remittit.j.tit.j.c.vno. Hoc dictū verum credo,cū eps de priuilegio,vel ɔsuet. Archidiaconatus non posset immediate adiri, & facit,qd dixi de offi.or.pastoralis.super.i.gl.alle. secus credo,ad idē de offi.arch.ad hoc,in fi.de of.legati volentes [*spectantes*]de ɔsue.vel de iure.s.eo.conquerente.Io.mo.& j. de exce.c. ij.audire,& diffinire.ff.de iudi.de qua re. de cā pos.cū sup Archi.[*personas*]cū de captione loquitur,restringit.se.ad ecclesiasticas personas,vide qd scripsi in Spec.super hac rubrica de offi.ordi.[*carcerari*] dicit Io.mo. qd latius pōt hic facere eps q abbas,vel inferior plātus.s. de sent.excō. vniuersitatis.& j.eo.tit.si clericos.¶Prima glo.summat. Scda gl.dat duo similia.¶Gl.j.capi.soluit ɔtrium. ¶In gl. j.ibi,sed neque,seqtur propriis manibus aliquem percutere debet, hoc enim extraneum est a sacerdotio. ¶In glo.j.in fi.ponit dictum cuius rōnem præmittit. scda ibi dubium.¶In gl.ad cognoscendum, ibi exerceat,de celebratione diuinorū & benedictione populi dic, vt in cle. de priuilegiis,archiepo.Et in fi.dicit Io.mo. ꝙ in casu,in quo iurisdictionem habent in loco exempto, vt in casu decreta.ad abolēdam.in fi.hoc bene possent, bene dicit, 2 non bene exemplificat,vñ ponderandū est,an † habeāt iurisdictionem in personas exemptas,an in loca, facit.j. de priui.per exemptionem se,primum patet. j. de priui. c.j.& in cle.de test.c.j.secundum in cle.attendentes,de reli.do.quia contingit.¶In gl.vt.s.in fi.& ꝙ de crimine ecclesiastico ibi dixi post Gos.hic no. Arch. remittens etiā ad notata.s.eo.c.j.de pur.ca.nos inter.& lxxxvij. dist.eos. ¶In gl.pe.in fi. Arch.alle.lxviij.di.qnis.qplura ad officiū ordinarij spectantia collegit breuiter Guil. in spec.tit.eo. §.officium.¶In fi.vltimæ glo.Arch.exponit.j.absque alicuius contradictione.

S V M M A R I V M.

1 *Delictum singularis personæ an faciat cessare in ecclesia.*

2 *Culpa maior maiorem exigit pœnam.*

CAP. VIII.

QVamuis. Prolixū casum posuit hic Archi.& principaliter,vt includeret id,quod dicam.j.super ver.cuiuscūque[*perniciosum*].i.periculosum.j. de sta.mo. c.i.in prin. Archid. perniciosus quasi pestifer vel lætalis. [*abusum*]remittit Arch.ad id,qd post eū dixi.s.e.li. de of. dele.cū plures,sup vlt.gl. [*moderatione*] vide qd dixi.s.e.li. de offi.delega.c.ii.[*consilio*]hic ponit Archid.quod no.& dicā.j.de re iudi.ad apostolicæ.in prima gl. [*ecclesia*]cuiuscunq;.

iuscũque,dicit Arc.per hoc patet huius cessationis formam seruari debere, ẽt cum ad mandatũ superioris a diuinis cessatur,cum.n.hęc litera nullum casum excipiat,ex alicuius capite non debet excipi.de poe.di.iij.ad hunc instãt,ii.q.v.consuluisti.xxxi.q.j.c.vlt. in princ.de hoc,de coniu.lepro.qm̃.in mandato igitur, quod facit p̃latus de cessando intelligitur excepta hic auctoritas Papæ.q̃ p̃cedit,nõ cessabunt ergo canonici,nisi ista forma seruata fuerit,inducitur ẽt illud,aliquatenus attẽteẽ. quod sequitur,si cessationes inducerent per statuta cõciliorũ ꝓuincialiũ,non vr̃ hæc solennitas obseruanda, per cle.de sen.ex.c.j.versi. quod & in ep̃o,ergo mẽbra ꝯ caput hanc cessationẽ facere pñt,ad hoc,s̃.c. irrefragabili.s̃.de ap.dilectis.vbi hoc facit decanus.nõ ob.xxi. di. inferior,de mai.& obe.cum inferior,quia cessationem hanc non facit cap̃lm vt iudex.sed vt pars,& qñ de cõsuetudine,vt id possit,& est sĩle,quod dixi.s̃.de censi.venerabi.in ma.gl.circa medium.[*cõditionis*]vt dicit Arc. ẽt seruos & monacos & iudęos vr̃ ĩcludere hoc verbũ. all.liiij.di.c.ij.de ser.non or.consuluit.C.de iudę.l. fi.Cũ ẽt seruus delinquire possit & monacus, & rõne delicti conueniri.xi.q.j.de persona.t.q.4. nulli.& no.ff.de offi. procõ.obseruare.§.proficisci.Arc.p̃.s̃.de sen. ex.relatũ. idem in iudæo,de vsuris.post miserabilem.Dicit tñ, ꝙ 1 absurdum vr̃,ꝙ pro † delicto singularis personæ cessetur in ecclesia, vt sic puniatur, qui nõ peccauit,nisi forsan ille delinquẽs esset rector,vel dñs loci.ad hoc,s̃. de spõ. non est.de postu.c.j.al.tñ ad primum dictũ,j̃.de sen.ex. c.si.ver.illis ẽt requisitis. hoc additur,vt dixi.s̃.c.ij.& fiet requisitio expressa cã in instr̃o vel literis,vt ibi.[*capitulum*] propter hęc tria verba,vide quod dixi de rescri.edoceri. de præben.nisi esset.& tunc sic.s̃.de ap.super eo.[*concordia*]no. partes componere posse,licet agatur de crimine,ratio colligitur.ff.de noui ope.nun.l.j.§. & post operis,& no.C.de transa.l.transigere.loã. mo. Arc.remittit de collu.c.j.cum suis concor. dictis vulgaribus s̃m Ar. de rescrip.nonnulli.de ele.cupientes.post prin.[*videbit*] 2 certa poena non exprimitur,quia maior † culpa maiorẽ exigit poenã.s̃ de exce.p̃l.tanta.cũ si.[*non seruant*]plus astringit partẽ cessantem etiam ad veniẽdum, q̃ illam pp̃ quam cessãtur,vnde nulla causa illam excusat, nisi ꝯcordia,per quam cessatio esset. Est enim cessatio odiosa & popularis,vt quilibet de populo volens prosequi inueniat partem cessantem præsentẽ,cum qua causam ꝓsequi possit s̃m Ar.[*celebretur*]per ipsos eosdem cessantes,quos superior poterit ad hoc cogere. Itẽ & p̃ alios clericos in ecclesia institutos, qui non fuerunt de cessatione.[*inducentibus*]vt esset dare in ecclesia Bon. de mansionarijs & capellanis.¶ Prima gl.sumat.¶ Glo.s. ponit opinionem.quam partim reprobat,dubium sol.arguit & remittit.¶ Gl.datur.ponit conuenientiam & dr̃iam ad capitulum,cupientes.¶ Glo.non credo,soluit dubiũ & remittit.¶ Vlt.gl.colligit.x.quę præcedunt cessationẽ & tria quæ sequuntur. ¶ In gl. nõ credo.ibi, nepos Proculo.vide de ver.sig.intelligentia.super iij.gl.¶ In gl.j.in fi.& sunt tres partes,prima ponit in gñe ius antiquum, & pro constõnis cã ponit transgressionẽ ipsius. secũda dat formã cessationibus ante factũ.in facto,& post factum.tertia cessationes aliter factas iubet nõ seruari. secunda ibi nos.tertia ibi parte.¶ In gl.datur ergo. ibi, pęnæ debitæ. & nihilominus ire non tenentur s̃m Arch. alle.s̃.de dolo & contu.cum dilecti. & quod no.Host.j̃. de sen. ex.cum medicinalis, quantum ergo ad deuotionem partium nõ nocet,si non fuerint tp̃a obseruata.¶ In gl.non credo.ibi,oĩ die.dr̃.n.aliquid ꝯtinuũ,ẽt si sit ibi interuallũ,de con.di.v.sint tibi,al. Arc. ꝙ de aqua quotidiana dicit lex & no.de causa pos. cũ ecclesia.ĩ gl. ex hoc.¶ in gl.vlt.ibi si non fecerit. ecce decimum.

SVMMARIVM.

1. *Promissio facta monaco per abbatem de non auferendo sibi prioratum,an valeat.*
2. *Monacus dicitur seruus.*
3. *Religiosus, qui habet prioratum a Papa non tenetur renunciare ad mandatum abbatis.*
4. *Hospitalarij,qui milites Rhodienses dicuntur,nõ possunt quicquã vendere sine speciali mandato Papæ,qui eorum episcopus est.*
5. *Archiepiscopus & Metropolitanus differunt.*
6. *Res acquisitę de bonis ecclesiarũ nõ sunt ꝓprie clericorũ.et nu.7.*

CAP. IX.

PResenti.[*Vacantibus*]Arch.hic postq̃ tractauerat id, qđ est hodie expeditũ p̃ ele.vt dicit hic gl.quæ fuit,iõ submisit ad declarationẽ eorũ,q̃ prædixerat distinguendũ,ꝙ aut in prioratib.sunt ecclesiæ constructæ & dotatæ auctoritate diœcesani,sicut esse debet de ꝯse.di. prima,nemo ecclesiã,aut nõ sunt,sed sunt ibi tm̃ oratoria,q̃ fideles in suis domibus habere possunt,vt.e.di. vbicũq;.Et hoc sc̃do casu nulla dubitatio s̃m eũ. Primo casu abbas,vel alius clericus ab ecclesia,cui⁹ est patronus, nõ recipiet,nisi solitũ censum,ad hoc de cẽ.ꝓhibemus. de hoc.xvi.q.ij.c.ij.nã si hoc nõ licet ep̃o.x.q.iij.quia.vbi de hoc.& c.se.& xviij.q.ij.c.j.fortius non licebit abbati. xxv.q.ii.amputato.& hæc procedũt,cũ possessiones pleno iure transferuntur in ecclesiã ædificatã.Sed si earum ꝓprietas penes ędificatorẽ remanet,& ecclesia ędificata hẽt vtile dñiũ cũ p̃sione certa soluẽda,vel sine, tũc nõ liceret ĩponere,vel augere pensionẽ,& ꝯ factũ punitur. s̃.de pac.cũ clerici.nisi fiat de auctoritate ep̃i,q̃ dare nõ dẽt,ne solliti clericorũ reditus minuantur.s̃. de præben. auaritiæ.& hoc voluit Inn.e.ti.de monacis.& cũ talis ecclesia de iure subsit dięc. x.q.i.decretũ.xvi q.vii.oẽs,incõgruũ vr̃,ꝙ aliquis talẽ prioratũ,vel ecclesiã intret, vt ibi administret irrequisito dięcesano, de renun.admonet. cum ad ipsum spectet ordinatio. etsi alius instituat & destituat,qđ locũ habet,cũ monaci ex collatione ep̃i talẽ ecclesiã habẽt cũ omni suo iure,vt dicetur. j̃. de cap. mo.c.vno. Et sic põt intelligi de priuilegijs, volentes.§.ĩ eos.vel cũ habẽte ex priuilegio,vel præscriptione.Collatio vero,de qua dixi,iustificatur per no.xvj.q.ii.c. j. & in præ.c.de monacis.& de transa.præterea.ij. quæris demũ, 1 an † valeat ꝓmissio facta monaco per abbatẽ de nõ auferendo sibi prioratum,dũ vixerit. Arguit ꝙ nõ,quasi facta sit inter dñm & seruũ,q̃ nõ valet.C.de transac. inter 2 positas.& † monacus² seruus dr̃.54.di.multos.& no. t. 2. q.j.non dicatis,vñ Hos. dicebat,nõ facile posse abbatem obligari monaco,ꝙ locũ teneat extra claustrũ.s̃.de stat. mo.cũ ad mon.§.tales.xvj.q.j.placuit.hoc no.qui clerici vel vo. insinuãte.Inn. tñ ibi dicit, ꝙ si ex malitia vellet abbas illum remouere a loco, quem sibi deputauit, posset supplicare superiori, & superior audiet eum,vt audiret seruum.C.de preci.impe.offe.l.j. & Instit. de his qui sui vel ali.iu. sunt. & ad hoc vide quod dicam.j̃. de præben.cum singula. super gl.ad idem.Dicit etiam hic 3 Ar.† ꝙ vbi religiosus prioratum habet a Papa, nõ teneẗ renunciare ad mandatum abbatis, quia quantum ad hoc emancipatus est,ar.xvj.q.j. si monacus.de sta. mo. §.priores.& hoc placuit Vinc. de ele.cũ inter. R.idẽ vbi Papa confirmauit.vt no.Inn. de præb.nisi dignitatibus. nõ ergo locum hẽt in præbendis, de testa.relatum. ij.& vide quod ibi no.in gl.sed nunquid subiectis, ex quibus cognoscatur plena subiectio,remittit Arc.s̃.eo.couquerente.& s̃.e.de re iu.cum inter.& ad no.per Io. de priui. cum & plantare.§.in ecclesijs.Et no. ꝙ vt locus sit huic poenæ, satis est ecclesiam sibi esse subiectam,puta,quia ibi habet hic agens ius episcopale, etiam si institutio & destitutio spectat ad alium, quod probat hęc litera, & hoc etiam inducebat contra dñm Arnaldum Zabaterium olim episcopum Bon.qui pluries in hac constitutionem cõmis.nec reprehẽdatur hæc expressio ideo facta, vt a similibus abstineant successores eorundem oĩa p̃missa respicit bõa de minimo vsq; ad maximũ.xi. q.v.c.pe.& vide de testa.relatũ.ij.ff.de ver.sig.bonorum.

[*rectoribus.*]i.prælatis s̄m Arch.s̄.de cle.ægro.de rectoribus. Et per hoc dixit Archid. perpetuos non temporales intelligi reseruari. dicit Io.mo.per hoc non tolli cõsue per quā fructus beneficiorū ad certū tempus desuncto debent,& dicit moderanonē §.porro.eo casu locū nõ habere,cū loquatur in superioribus, qui debēt filijs thesaurizare,in quibus suadet tñ moderationē seruari, alle C.de aduo.diuer.iu.post duos.C. de prectoribus & domesticis.l.fi.li.xii.Primū placet,vt olim s̄ Arc. termi naui in mercu. quam videas super regula nemo potest plus.j. de reg.iu. circa secundū tene, qđ habes in extra. Io.quæ incipit.suscepi.per quā etiā approbat, qđ prius dixi[*occupare*]in mala parte,de hoc.s̄.eo.lib.de elec.gña li.couertere.xii.q.iiij.quicunq; seruitoribus.cõcor. s̄.de cleri.nõ resi.c.pe.[*oneribus*]hęc litera facit pro Io.de De. qui tenuit,qp si Papa datis executoribus mandat per hospitalarios exemptos prouideri cuidam militi de centū,nõ tenet vltra quā possit,ponderatis impensis familiæ & pauperū infirmorū & expositorū,quos solet alere hospitale.quos propter id,non debēt expellere,nec tenentur propter id possessiones vendere, hæc.n.essent s̄ salutares regulas s̄ quas Papa nõ intēdit aliquid dicere, de con.dist.j.basilicas,quæ regulæ habentur.xvj.q.j.c.fi. lxxxvj.di.c.nõ satis.& c.pasce.xlij.di.§.j.lxxxvij.di.c.fi.de 4 infan.lan.c.vno.item † sine spāli mandato Papę,qui eis b epš [b] est, vēdere nõ possent.xui.q.ij.abbatibus xvij.q.iiij. in venditionibus.dicatur ergo, Papā hoc solum intellexisse,qp fieret prouisio iuxta facultates hospitalis,de rescrip. si quando. facit de censi. cum apostolus. & cap. sopitæ.& c.cum nuper.x.q.iii.illud.j.& ij.itē lex non dēt esse impossibilis.iiii di.erit aūt.& ponit versus, quos dicā.j̄ de reg.iu.nemo pōt.in prin.& dicit,qp appellatio p̄ eos interposita ꝑpter hoc teneret eos contra processus executorū[*redditus*]hoc.n.dictat ratio,quæ dicit fructus respicere debere totū annum.ff.sol.ma.diuor.§. non solum.Io.mo.qui etiam notat arctari priuilegium,vel cõsuetudinem[*quærendum*]ad illicita, alle. de deci. suggestum j̄.de priuilegijs.vt apostolicæ.& ff.de vul.& pu.substi lex facto.§.primo.¶Prima glo.diuidendo summat. ¶Gl.per œconomum.primò dicit.per quem serueт, & remittit.scđo notat ad quęstionē,in qua distīguit cū Host.& Gat.inter clericū administratorē & simpliciter bñficiatum. ¶Gl.& sic.& duæ præcedētes soluunt tria dubia.¶In vlt.gl.quærit & soluit. ¶In gl. & sic.ibi,non est.vide in c.cū aliquibus.in prima gl.¶In gl.j.in fi.partes patēt,& prima subdiuidit in prohibitionē,exceptionē & pęnā.scđa ibi nisi tertia.ibi alioquin.¶In gl.ii. ibi. 5 archiepiscopi.Dicit hic Archi qp † inter archiepiscopū & metropol.est differentia,alle.xxj.di.c.j.post prin.& in auth.colla.ix.de priui.archiepiscopi.in prin.ibi,non solum metropolitanus sed etiā archiepiscopus fiat,habetur illa rub.post tit.de sanctis.epis,quæ non legitur,nec glossatur.¶In gl.per œconomū. dic qđ etiam mon.vacanti.dare pōt epš vt dicit hic Archi.per decre. cū vos. s̄.eo.& per ea,quę no.Inno.& Host.de sta.mo.ea.quę.§. qp si Abbas.Et vide.qđ ibi dixi super ver.prouideatur.& ibi infirmari,quibusdā legistis vr̄, qp hoc sit incidere in legē Fusiam caninā, quæ permittebat dari libertatē in vita nõ in morte,hodie sublatā.Inst.de le.fu.ca.tol.Sed illud in dño,hic de prælato, vel administratore loquimur,qui dñs nõ est,sed ꝑcu.de don.c.fi.Itē ad oppositū ad instantiā per id,qđ no.s̄.de sepul.de his.in prima gl. Et quod ibi dixi. & ibi possunt testari. ipse Host.signat contrarium de decre. cum in officiis. de testa. & ibi remittit. Arch.tenet contrarium per c.primum. xij.q.iii. hoc prolixè notat.s̄.eo.li.de rescrip.statutum.§. assessorē.dicens ibi,qp sic intellexit illū canonē Bar. Brix.vt e. 6 tit.& q.iii.c.i.& patet.xii.q.j.§.vlt.Dicit ergo ibi,qp † res acquisitæ de bonis ecclesiarum non sunt propriè clericorū,alle.xii.q.j.res ecclesiæ.& quod ibi no.Io.& qđ no. Inno.de æra.& quali.indecorum.debent.n.clerici,qp ad necessaria superest, pauperibus erogare, alias iniquè agūt,vt 31.q.4.sic nõ sunt.in fi.ad idem.44.di in prin. & qđ ibi no.& qp acquisita sint in prouisione ecclesiæ patet. xii. q. j. epš de rebus. & §.si ergo.& solus vsus com- 7 petit eis,vt ea.q.§.vlt.& q.ii.sine exceptione.& † sic acquisita vendicat ecclesia.xii.q.iiii.sacerdotes.& q.v. fixum. & q.ii.apostolicos.in fi.vbi de hoc,& no.de peculio cle. inquirendum. Fatetur tñ clericos fructuum perceptorum esse dños,& habent ipsorum proprietatem quantum ad fidem & debitam dispensationem sibi & suis faciendam.31.di.omnino.50.di.studeat.in fi.86.dist.non satis.ver.item est probanda. Et faciendam etiam pauperibus.xii.q.j.quia tua.in fi.& 47.di.sicut hi.& patet.14.q. j.§.quia ergo.vbi expressum,qp clerici vtuntur ad dispēsandum.& sic loquatur.j̄.de clericis non resi.c.vno.a s̄rio. Et ibi[*reconditis*]vide quod dixi.§.eo.lib. de rescrip.si propter.super gl.quid dices.& vide quod no.in Spec.de fructibus & inter.§.j.in prin.& quod ibi dixi, & in præ. c.si quis.Host.tractans, qui fructus ad ecclesiam debeāt peruenire,de quibus clericus testari non possit. primò ponit,quod in pręal.gl.de vasallo no. secundò dicit, qp inter ecclesiam & executores clerici diuidērur fructus, sicut diuiduntur inter vir.& vxo. facto diuortio, vt distinguitur in textu & gl.ff.so.ma.diuortio & ll.præcedētibus,& vide,quod dicam de dona.inter vir.& vxo. c.ii. super vlt.glo.Dicit autem ibi verius esse,quod hic dicit gl.sic enim in vsufructuario.ff.de vsufr.arboribus.§.Iulianus.alias est lex,incipit si fur.ff.qui.mo.vsufr. amit. si vsufructuarius.in fi.de vsuris.qui scit.§.j. & §. præterea; quod dicit verum,nisi de speciali statuto, vel consuetudine ecclesiæ,quorū non nimis grauetur ecclesia, contrarium censeantur,cui stabitur,de test.relatum. de concess.præben.ex parte.Secus si esset onerosa, de consue.c. j.de hoc vltimo.vide extra. Io. suscepti. & quæstionem, quam posui sup regula,nemo potest plus. Quæstiones autem de prælato,qui deposuit de mobilibus,qui tunc fructus pertineant ad defunctum. Et quid tunc veniat appellatione mobilium,vide in Spe.de fruc.& de inter esse.§.j.ver.sed pone prælatus.& ver.sequentibus,ad materiam etiam gl.facit,quod no.in Spec. de statu regula. ver.lviii.¶In gl.xl.annorum.in fi.Archi. remittit ad. c. nullus.ii.j.q.x.q.iii.quia cognouimus. xviii. q.ii. seruitutum.& j̄.de præscri.c.j.& pro summa circa præscriptionem remittit.xvi.q.iii.in summa.¶In gl. pura. in fi. adde,quod dixi post Host.vt eo.bene.c.vno.in fi.super ver. iusta causa,quod hic ponit Archi.¶In gl.facta in fi.vide quod no.in cle.de deci.c.j.in gl.sic suspensi. ¶In glo. & sic ibi cautio,idem Arch.¶ in gl.ad quæ.in fi.& facit ad ea,quæ scripsi post Host.de arbi.dilecti in prin. & de verb.signi.cum inter.super.iii.gl.¶In gl.vlt.in fi.& ideo tam variè,quia ibi læditur caput per membra.hic econuerso. & capitis læsio grauior est, de accu. qualiter. ibi. nec concussis & c.ii.q.vii.sicut secundum Io.mo.vel absurdum est,qp filius in parentem,vel subditus in prælatum,vel ipsius res habeat potestatem,de maior. & obe. cum inferior.plus vrget ratio ibi no.in j.gl.

ADDITIONES.

a ¶Monacus.Adde,quod habetur in l.cui fundus.§.seruum. & ibi Alex. post Bar.ff.si cer.pe.gl.in l.cum hæredes.§.fi. de acq.pos.Inn.in c.cum olim.ti.de priuil.Bar.in l.j.in prin.& §.pen. de stip.ser. Et Alex.in l.j.§. item acquirimus de acq.pos.& in l.stipulatio.§.hi qui.de ver.obli.

b ¶Episcopus.No.hic, qp fratres hospitalarii, qui & milites Rhodij dicuntur, non habent episcopum nisi Romanum Pontificem. Sed habent priorem baculo,& mitra,cæterisque in signijs episcopalibus vtentem,qui habet in suos potestatem, quam habent episcopi in subditos præter hoc vnum, quòd clericos suos non ordinat ad sacerdotium.

¶De maioritate & obedientia. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia non semper fungitur vice episcopi.*
2 *Capitulum vacante sede administrat temporalia & spiritualia.*
3 *Cardinales in suis ecclesiis habent ius episcopale.*

CAP

CAP. PRIMVM.

EPiscopali. [*Capituli*] remittit Ar. de iurisdictione capli vacante sede ad no.p Inn.de hę.ad abolendam,& ad no. ž.eo. his quę.& c.cū olim.& ponit quod ibi dixit post Vinc. Subdit demum q̄ quæ sunt de iustitia ī spūalibus vel tpalibusad ep̄m spectātia, prosequitur capl'm sede vacante,de sup.neg.præ.si eps.& c.ecclesiæ.non autē illa,quæ sunt de gratia, vel alienatione, nisi quantū iure conceditur,ad hoc.j.ne sede vac.c.vno.non enim 1 †semper fungitur ecclesia vice epi,patet,xii.qō.ii,si qua de rebus.ž.de præscri.c.j. Circa mām istā distingue tres species casuum.sunt.n.quidam,quos certum est, capitulum posse vacante sede, quidam q̄ certū est non posse,& quidam,de quib.dubitatur.De primis casibus hic 2 expeditum est.Item † administrat spūalia & tpalia.ž.eo. lib. de sup.ne.præ.c.pe.& vlt.siue vacet, siue quasi vacet vt in præ.c.pe.& vlt.iudicat hæreticos.ž.de hæ.ad abolēdam.in prin. Dat inquisitores hæresis, vt cle.de hæreti. c.j.& ij.Confirmat electos.e.ti.cum olim.instituit præsentatos.j.de insti.c.j. Dat cōmendaticias ad ordines.ž. e.li.de tēp.or.cum nulli⁹. §.ij. Cōpellit executores testamentorum qui susceperūt offim illud exequi, vt scripsi de testa.lo.sup ver.diœcesanū. Et sede vacante dat coadiuuatorē epo dementi,qui non resistit.j.de cle. ægro.c. j.§.si vero. De secunda specie est collatio beneficiorum spectās ad solū ep̄m,ne se.va.c.ij.& j.e.ti.c.vno. Nō alienat imobilia, quia nec id facit administrator datus a Papa.ž.e.li.de ele.is cui.Non succedit īmunitatibus,vel priuilegijs ep̄ali dignitati cōcessis,de quibus no.j.de priui.c.fi.Non succedit in dando consilio, quod ab epo requiri dēt.j.ne se.va.c.vno. §.fi. De tertia specie sunt multi casus. Dubitatur.n.an visitare possit,de quo plene no. in cle.de hære.c.j.in gl.hæc litera ,itē an det subdito licentia transeundi,de quo plene dixi.ž.e.li.de ele.si abbatē.super iij.gl. An permutationes beneficiorum facere possit,de quo no.in cle. de re. permu.c.vno.an det lr̄as indulgentiarum,de quo dixi de exce.pręlaccedentibus. An dispenset in septimo.decre. cum ex.eo. ž.e.li.de ele. vbi scripsi sup gl. igitur licet. An faciat aſs dispēsatiōes permissas episcopis collectas ī Spe. e.ti.§. nūc de episcoporum. & de hoc.ž.de symo.ex in sinuatione,verū est, q̄ ibi non dr̄ de vacatione sedis.Itē an succedat in iurisdictione ep̄ali delegata a iure, de quo scripsi de hær. ad abolendam.super vl.gl.An conferat beneficia ad ep̄m deuoluta,de quo scripsi ž.e.li.de ele.q̄q̄ super gl.pe. An succedat ī cognitione feudi,de quo.s.de fo.cp.verū.sup j.gl. An succedat in officio executionis testōrū, de quo in Spe.de instru.edi.§.nunc vero aliqua.ad fi.pe.col.ver. itē circa,non dico de ptāte cogendi executores,de qua ž.dixi Item an succedat in electione, quę iure priuato competit epo,de quo,ž.de elec.scriptum.super glo.hoc ideo Item an possit facere statuta iusta & salubria,audiui hoc nuper fuisse Perusij disputatum per magnæ sciētiæ virum do.Fede.de Sen.qui motus per primos casus ž.positos,quia succedit in illius iurisdōne per id pōt.ž.e. si quis.iij.q.iiij.nullus,tenuit tale statutū tenere & durare in tpe epi substituti,nisi id reuocet,quod posset. xij.q. ij.si qua dēt,si.quod scripsi de ele.licet can.super gl.pen. [*pertinere*] dicit lo.mo.q̄ in ecclesia Ambianē.duo.Ar. se.va.in suis archidiaconatib.ep̄alem iurisdōnem exercent.alle. Arc.ž.de sen ex.c.iij.& in c.mulieres.& c. decætero.& c.ea noscitur.& c.de monialibus.& c. relatū. & j.de sen.ex.religioso.[*apostolica*] pone exemplum s̄m Arc.j.de scis.c.vno.non ponitur proprie hoc exēplū,qa nec eps ibi poterat,sed ad hoc adducit, qa nō pōt collegium,quod poterat Papa.[*interdicta*] expresse,vel per cōmissionem alij factam s̄m formā dec.is cui.ž.eo.lib.de elec.& decre.vlt.de sup.ne. præ.lo.mo.illud secundum non excipit congrue pp literam,seu is ad quē &c.¶ Prima gl.ponit summam,& quid determinat. ¶ Ante pe.gl. ponit quorum hic erat opinio,& ɔ̄riam Got. & rn̄det ad capitulum,per quod mouebatur.¶ Vlt. gl. soluit q. ¶ In gl.vlti.ibi.§.interim.vide in c.j.alle.in gl. loquitur. ¶ In gl.j.ibi,hisque.& licet illa decre. non in epo,sed in cardinale loquatur,dicit lo.mon.Papam sibi rn̄disse,q̄ 3 †cardinales in suis ecclesijs habent ius ep̄ale.& vide, qđ dixi post Inn.de capel.mo dilectus.in gl.vbi sit hoc ius. & in fi.& de hoc Guil.nil approbans in Spe.ne se.va.in fi.& textus ponit dictum,a quo excipit ibi in fi.¶ In gl. circa. in fi. vnde in multis ecclesijs Gallicanis reges ex regalia vendicant sibi iurisdictionem tpalium.ž.e.li.de ele.gñalis,& certis dignitatibus competit ex spāali iure administratio spūalium,facit,quod dixi,ž.e.li.de of. le. c.pe.super gl.aduerte.¶ In glo.a qualibet,in fi.an absoluat illos,qui leuiter percusserunt clericos. no. hic Arc. q̄ sic,& ponit id, quod dixi de sen.ex.peruenit.¶ In gl. puta ipsius,in fi.quod ibi dixi super vlt.gl.hic no. Arch. tenens, q̄ epi tales absoluere pn̄t in defectum aſs non loquendo de inferioribus prælatis præter Arc. a quo excommunicatum īdistincte eps pōt absoluere, cū Arc. sit vicarius epi.alle.quod no.Ioan.ix.q.iii.nullus primas ad hoc.j.de sen.excom. venerabilibus.§.vbi aūt, idē ergo s̄m cum poterit capl'm se.vac.vt hic pp superius dicta. Sciendum q̄ Azo.can. Bon.in sua disputatione tenuit archipresbyterum,qui excommunicauit can.suū, quia nō residebat,posse illum absoluere,etiam si canonicatui renunciauit,per decre. cum ab ecclesiarum. & hoc ex iure præuentionis.ž.de for com.c.pe. & ex foro delicti.vt ti.præ.c.vlti. Tamen vt dixit,si eps illum absolueret,teneret absolutio. per no.In pręc.c.cum ab ecclesiarum.& ea quæ ibi dixi super vlti.gl. secundum quod idem esset de capitulo vacante sede,vt hic.¶ In glo. hoc tenebāt.ibi,ad abolēdā.dicit Iō. mo. q̄ in casu illi⁹ decr. quolibet alio, ī quo eps hēat gñalē delegatā iurisdictionē in illa succedit capl'm.all. j.de p̄b.c.i.in fi.vide, qđ dixi in prin.c.ad abolēdā.sup vlt.gl.¶ In gl.vlt.ibi non credo.Idē Arch.qui ēt all.C. de sacros.eccl.l. innouatione.

¶ De pactis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Quam,dictio duplicata ponitur aduersatiue.*
2 *Ius funerandi non competit capellis priuatis.*
3 *Seruitus licet non sit in bonis, tamen computatur inter bona.*

CAP. PRIMVM.

PActum. [*Cum rectore.*] Vr̄, q̄ sufficiat ɔ̄sens⁹ rectoris sine auctoritate ordinarij.Sed ɔ̄.ž.de transa.statuimus. sed casus sunt diuersi.Ar.obscure loquitur, puto q̄ velit,q̄ dicit lex ñ eo min⁹.C.đ pc.vt s.qñ acqrit ei lē,pcedat pactū sine aucto.ordinarij. Secus vbi obligat̄,vel dānificat̄ ecclesia.Et sic̄e qđ dicā.j.ti.j.q ad agendū.§ fi.sup ver.pacisci. [*a vobis*] rlarib.loqr̄,vt j.patet ibi monasterio.Sed idē in seculārib.cū eadē sit rō.Arc.[*aliquos*] ī gñe.i.vt nullos,vel repete parochia.i.ipsorū cadauera,vel corpora.xiii.q.ii.q̄stū.& c.q'diuino.de sepu.fraternitatē.& c.cū liberū.[*ecclesiasticam*] ꝗ qñq; dr̄ xp̄iana, vide,qđ dixi de sepu.sat.qđ hic no. Arc. [*sepultura.*] Si additū eēt in pacto,vt vidi iā hoc verbū in p̄iudiciū parochialis ecclesiæ,nihilominus loc⁹ erit,qđ hic dr̄, semp .n.cū parochianus vnius ecclīæ reciperet ī alia ad sepulturā,q̄cūq; sint illa,fit p̄iudiciū ecclesiæ parochiali non obstāte q̄ hēat quartā,cū pl⁹ sit totū hr̄e,ꝗ partē, posset .tñ dici,q̄ illa ecl̄a excluderet illos, q ī alia ecclesia haberēt sepulchra maiorū,de'qb.ecclīa parochial.solā quartā hēbit,quā pcipiēdo ab ecclīa electa nullū sibi fiat p̄iu 1 diciū.q̄q̄ vt dicit Ar.dictio† quā,duplicata ponit̄ aduersatiuæ,p q̄uis.sic accipit̄ de cō.di.iiij.q̄uo libera arguēdo de pacto ad priuile.facit hæc de,p sosone Io.de mo. Murio, q dispu. tenuit, q̄ priuile. liberæ sepulturæ nō p̄iudicat priori priuilegio,qđ ɔcessum fuerat monacis, q̄ eis inconsultis, vel ɔ̄dicentibus nullus posset ipsorū parochianos sepelire,pro quo facit, quod nota.xxv.q.

ij.in fi.summæ,& de rescri.c.j.circa mediũ ij.gl. In ꝯriũ ꝟ.de regu,licet,sed in arctiori religione locus est amplꝰ merendi.In sepultura non sic.xxv.di.qualis. Et vide, qđ dicam,ꝟ.de priui.c.i.super ver.apostolico priuilegio.[*indulta*]dicunt quidam,ꝙ hoc priuilegium ad hoc valet, vt non soluant quartam ecclesiæ parochiali, hoc non placet Arc.& de hoc satis scripsi.de sepul.certificari.in qõ.ij.& de eo quod sequitur ibi,videas in prima qõne. Dicit ergo,ꝙ valet ad hoc,quia non habebãt ius funerandi.Vnde dicebat Gof.quod quædam sunt ecclesię, q̃ non habent ius sepulturæ,vt capellæ,q̃ sunt in castris vel in ciuitatib.in locis strictis.xvii.q.iiii.quisqs.ver. capellæ.& quibus ep̃i cœmiteria non concesserunt,q̃ per

2 eos hẽt assignari,de con.di.i.nemo. Et Ray.dicebat † ius funerandi ꝯpetere parochialib.ecclesiis & aliis, quibus a iure vel priuilegio ē ꝯcessum,capellis vero priuatis nõ ꝯpetit.Et idẽ Inn.de sepu.c.i.dicens, ꝙ non oĩs ecclesia hẽt cœmeteriũ,sed illa tñ,q̃ hẽt populũ,vel cui concessum est ex priuilegio. Hos.dicebat, ꝙ ex quo ecclesia cõstruitur,oĩa iura vĩr ei concessa,q̃ competunt ecclesiæ, ff.quod cuiusq; vni.l.i.ad idẽ.ff.de iu.om.iu.l.cui,ꝟ.de off.dele.præterea.ff.de re iud.quidam.ar.ff.de proc. ad rẽ legatam.& l.ad rem mobilẽ.Host.in sum.de sepul. §.ij. & iij.Dicit,ꝙ hoc ius nullus hẽt,nisi ei per ep̃m sit concessum,quod placet Arc.per præ.c.nemo.& c.fraternitatẽ. ꝟ. de sepul.ibi,esse disposita.[*Cum per*]rõ,cui nõ ob. ꝟ.de arb.cum tpe.quia ibi nõ erat solũ fauor priuilegiati,sed ẽt ecclesiæ Ro.vt ibi no.Io.mo.[*derogatur*]non putat Arc.ꝙ hic vel ꝟ.c.fi.competat restõ in integ.ex læsione talis pacti,quasi pactũ firmetur principis vel iuris auctoritate.ff.de his qui ve.ætã.impe.l.i.Huic decre. ob. l. nemo.ff.e.tit.quæ dicit per pactum quem se astringere non posse,ꝙ in suo sepelire non liceat.dic ꝙ Io.mon.ꝙ ibi non intererat paciscentis,hic interest,facit.ff.de dist. pig.si creditor.§.vl.hẽ ꝯ.ff.cõia præ.l.caueri.Soluit,libera sepultura non põt debere seruitutẽ priuato, quia ser

3 uitus † licet non sit in bonis,computatur inter bona.ff. de vsufr.leg.l.i.nam quod est iuris diuini, fieret priuati, ꝙ esse non põt,de con.di.i.lig.ꝟ.de re.permu.mãcipia. Sed libera sepultura,vel cœmeterium potest debere seruitutẽ alieni cœmeterio,vel ecclesiæ, sicut vna ecclesia põt alteri esse subiecta per cẽsum & per alias seruitutes, de ele.querelam.de ma.& ob.hisq;.de ca.mo. dilectus. de ec. ędi. ad audientiã.xviii.q. ii. seruitiũ.licet.n.sepulchrũ non sit in bonis,tñ sepeliendi cõmoditas reputatur inter bona.vnde hoc ius remitti põt & acquiri.ff. de ser.l.seruitutes.§.seruitus.ff.de sepul.vio.l.iij. §. si quis in hæreditariũ.ff.de reli.& sum.fun.l.ꝙ pr̃. §.exhæredatis. C.de pact.inter emp.& ven.l.vlt.C.de reli.& sum.fun.l. statuã. sicut ẽt prophanum prophano põt debere seruitutem.ff.& C.de ser.ita phanum phano.i.sacrũ sacro ad hoc de consu.cũ dilectus.de ver.sig.abbate ¶Prima gl.ponit summam,& quid declaret.¶ Quarta glo.rñ.p ob.& so.quarta ibi si.¶Vlt.gl.concludit per locum a diuisione. ¶ In gl.qñ.vide de ele.ecclesia.ij.super gl.C.de. ¶In glo.i.in fi.& ponit dictũ,& soluit obstaculũ,& rõnem subdit,scđa ibi,q̃q̃.tertia ibi,cum per.¶In gl.iii.in fi.Arc.alle.de con.di.i.certũ.dicit Ioã.mo.ꝙ per primũ pactum abrogatur priuilegiũ,per hoc ſm illi derogat. ¶In gl.hoc inducebat, ibi verũ,vnde non possent p illud priuilegium sepelire illos, qbib.est interdicta sepultura,de quibus no.ꝟ.de sep.ex parte.Sed Arc.all.l.si qñ. de pri.priuilegia.¶ In gl.quod poterat.ibi,cum effectu, idem Arc.¶In glo.vlt.ibi,[*per pactum*] ꝙ facile fieri põt hoc casu,cum per id redeat res ad suã nãm.xxxv.di. ab exordio.& in fi.& ex quo id dicimus sit prius vel posterius.Idẽ ẽt dicemus,cũ dubitatur,qđ sit prius.facit.ꝟ.pfc. veniẽs.in fi.& c.si diligenti.de iureiu.ꝯtro.de ꝯfir.vti. vel inuti.ad nr̃am.& c.se.& fi.quod dixi de poe.oĩs.in prin.

S V M M A R I V M.

1 *Filiusfa. si [illegible] facit pactum de non petendo,an mortuo patre possit petere.*

2 *Iura quæ d[illegible],quemlibet posse renunciare iuri suo,intelligitur quando quis fuerit certioratus.*

3 *Iurans facere aliquod veniale,iur̃m illud seruare non tenetur.*

C A P. II.

1 QVamuis. A filia. † Quid si filiusfa. debitori pr̃is facit pactum de non petendo,an pr̃e mortuo possit petere, vide in Spe.de pac.ad fi.[*nuptus*]ostẽdit cãm ipuberẽ.de iur̃o impuberis,vide quod no.xxii.q.v. paruuli.& q.iiii.in prin.ꝟ.de delic.pu.c.j.ff.de li.cã.l. fi. [*mandabat*]factum recitat.Idẽ.n.si post ſm Io.mo.& Archi. [*omo*]exponit Arc.siue aliunde possit consuli mulieri siue non pp no.in decr.cũ contingat,de iureiu. sed alꝰ est casus.[*item licet*]H.no.in sum.de fide.§.& si quis sub.

2 §.mulier.ver.idẽ est.ꝙ iura † q̃ dicunt, quẽlibet posse renunciare iuri suo,siue his,q̃ pro eo sunt introducta,intelligenda fore,qñ quis fuerit certioratus,vt patet. xxxviii. di.placuit.ar.in aut.qũo op.epi.§.igitur ordinandos.ipse tñ hoc casu non putat hoc necessariũ, cũ hæc litera indistincte loquat.ad hoc i aut. sine ꝓhi. mat.§.ꝓpterea. vide quod scripsi de emp.& ven.c.pe.super vlt.gl. [*debebit*]nõ sic tunc iurauit alimenta non petere, de hoc in Spe.qui fi.sint leg. ver.sed pone quidam.& facit hoc ad no.in Spe.de prob.§.fi.ver.sed pone,ꝙ in instr̃o, & ver. se.de illo,qui iurauit non probare solonẽ,nisi p instr̃m redditũ. [*æternæ*]dicit Arc.per canonẽ.xxii. q. iiii.si aliquid.i.quod,hoc idẽ sonare vr̃, ac si diceret,non vergit

3 in peiorẽ exitũ, per qđ ꝯcludit,ꝙ si quis † iurauerit facere aliquod veniale, illud iur̃m seruare nõ tenetur,quia vergit in peiorẽ exitũ,licet possit non vergere in interitũ salutis æternæ.iuxta.no.ꝟ.e.li.i salutatione, & exaltat in hoc vocẽ suã,cũ tñ Io.& Lau.idẽ no.in p̃. c.si aliqd. Et no.ꝙ vbi dec.si vero.de iureiu.dicit interitum salutis æternæ,hęc lr̃a dicit dispẽdiũ , quo verbo vsa fuit ẽt decre.cũ contingat.in fi.e.ti.Cõstat aũt, ꝙ interitus sonat in mortẽ,dispendiũ in dãnũ & paruũ,p quod patet , ꝙ multũ differunt.[*detrimentũ*]per hoc intendit concludere,ꝙ non sit ꝯ bonos mores.& sic non ob.ꝟ.de re.iu.nõ est obligatoriũ,q̃.vt ibi dixi post Dy. loquitur de prohi. pp sui turpitudinẽ.Ista vero dec ꝯcor. loquitur de ꝓhibitis i priuilegiũ,vel fauorẽ psonæ, sicut & in aut.sacra. C.si aduer.vẽ.¶Prima gl.summat.¶Quarta gl.obiicit, dupliciter soluit & remit.¶Quinta gl.remit.& arguit. ¶Antepe.gl.ostẽdit,quã opi.approbat,& quã reprobat. ¶In iii.gl.ibi,si qñ.§.i.filius intentat q̃relã nõ ob. pacto patri facto,ꝙ certa re, vel quantitate contentus esset,& ibi pactũ dotali.loquit̃ de pacto , qđ pr̃ cũ filia fecit, vt ex æqua portione cũ fratre patri succederet,& ibi.l. vlti. vide,ꝟ.de conce.pręb.c.ij.in iii.gl.& ibi,de coll.pac.ibi,dr̃ quod dicit tex.¶In iiii.glo.ibi,no.ita.quia ordine turbato,vt l.nã & fi.& ibi,quã hẽt libertus liberã testi factionẽ,cũ patronus exegit ab ipso ꝓtiũ operarũ,ne viuentis operas & mortui successionẽ cõsequatur,vt dicit ibi gl. ¶In gl.antepe.ibi no.dubiũ,vide.ꝟ.de fo.comp.si diligẽti.super vlt.glo. & ibi,ꝙ eis.vide de iureiu.queẽadmodũ. super gl.sic,patet in Spe.e.ti.in i.col.¶In gl.i.in fi.declarat no.in Spe.e.ti.in i.col. vbi datur etiam fo.per quam etiam sine iur̃o valere posset tale pactum.quod cõsiliũ Cy.attribuit Pe.de Bellaper.in l. pactũ dotali. C.de coll. ¶In gl. ꝓdicta in ti.ꝓalle.§.si vel parens.& C. de inof. te. si quando.§.i ¶In gl.in iuramenta.in fi.tene,quod habes de iureiu.venĩ.Io.mo.dicit hic,quod tenet , sed agitur ad relaxationem.

S V M M A R I V M.

1 *Scandalum dicitur,qñ subito inter aliquos se mouet discordia.*

C A P. III.

QVia ex eo. [*Alij*]qũo proprie & improprie ponitur hæc dictio,remittitur Ar.xxvj.di.deinde.[*antecessoribus*]dicit Arc.ꝙ decessor dicitur, qui ꝓximo decessit,prædecessor, qui decessit ante proximũ, antecessor, qui decessit multo tempore prius. Sed vt

dicit

dicit Hug. xciiij.di.c.i.ista sunt sinonima, & ſm destruitur, cle.j.§.hoc ſanę.& vide quod dixi.ſ.e.li.de renun.c.j. [*moliuntur*]i.conantur.[*magiſtri*]quo ad pdicatores[*miniſtri*]quo ad minores.[*priores*] quo ad heremitas & carmelitas [*ſcandala*]quaſi offenſiones & ruinæ ſm Arc.q
1 dicit,ꝙ† ſcãdalũ dr̃,qn̄ ſubdito īter aliquos ſcãdet diſcordia,vel pugna,& ſcãdalizare eſt ſubito ɔmouere,vł occaſionē ruinæ dare.[*obſeruare*]concor.de do.p ruas.[*perpenſius*]quaſi quierius,põderatius & deliberatius.& idē ver.in proęmio cle.in prin.[*fama*] quam crudele eſt negligere.xxxii.q.j.nolo.[*capitulis*]quia non prçcedit copula,facit ſm Arc.ad no.de reſcri.edoceri. cũ ſuis remiſſi. ꝙ in bonis diuiſis inter plaium & c. quilibet poſſet paciſci & agere pro parte ſua.[*licita*] de iure & honeſta quo ad honoris ſtatũ,ꝙ.n.aľs eſt licitũ,qñq; de honeſtate nõ licet pp circunſtantias & accidentia facti,de reg. iu.l.ſēper in conuentionib.& ff.de ritu nup.l.ſemper.[*aſſenſu*] hodie iſta conſtõ reſtricta eſt quo ad prædicatores, vt in extraua. Bonifa.ſuper cathedrã,ſm Io.mo. & Arch. Ineptiſſime loquuntur,ſed puto,ꝙ hęc volunt, ꝙ ī certis caſibus ibi expreſſis ita ſtandum eſt illi conſtõni innouatæ per concil.Ven.de ſepul. dudum.ꝙ circa pdicatores & minores pacta & conuentiones contrariæ hodie non valent, vt ibi ante fi.ver.non etenim.¶Prima gl.ſummat.¶Vl.recitetur per q.¶In j.gl.in fi.& ſm Io.mon.primo factum ponit.ſecundo illud decidit.ibi, nos his.¶In gl.ii.in fi.vt carmelitæ.ĵ.de reli.do.c.vno.§. cæterũ.¶In glo.quas mutare.in fi. ɔfacientes excõicati ſunt per cle.de pę.cupientes.j.rñ.¶In gl.vt exhibitione. in fi.De quibus plene per Hoſt.in ſum.de paro.§.in quibus conſiſtat,& per Roſ.lib.iu.canonici e.ti.& dixi ſup rub.de paroc.¶In gl.vlt.in fi.vel quia bona,quæ tenent minores,ſunt eccleſiæ.Ro.ĵ.de ver.ſig.exit.& in cle.e.ti. exiui.§.prouide.Sed hodie dñs Io.Papa renunciauit illi dñio per conſtõnem ſuam,quę incipit,ad conditorē.

¶De procuratoribus. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Procurator conſtitutus a procuratore ad negotia poteſt alium conſtituere.*
2 *Laicus non poteſt eſſe procurator in cauſis ſpiritualibus, niſi in temporalibus.*

CAP. PRIMVM.

NOn indiſcrete.[*Non poteſt*] Secus in defenſore qui cauit de iudicato ſoluendo,& ſic dicit Gui. ſn̄iatũ in Spe.co.ti.§.j.ver.ſed nunquid defenſor[*alium*]determinat,no. de reſcri.ex parte iii.in gl.fi.ff. de ſer.ruſt. præ.cum eſſent.§.plenius.in Spe.e.ti.§.j.ver.quid ſi procur.conſtitutus.& rõnem Alberti Papi. qui tenet ɔriũ
1 ibi, vide.[*deputare*]dicit Arc.ꝙ ēt† procurator conſtitutus a procuratore ad negotia põt alium conſtituere. & ſic ēt ī infinitum,& vnus alteri tenebitur,ſed lis tm̃ ęſtimabitur,quantum intereſt.d. principalis illum conſtituentis.ff.de neg.ge.l.ſi quis mandato Titij.¶Prima gl. ſummat.¶Quarta gl. ſignat ɔrium & ſol.all.Hoſt.ɔriã, cui rñdet.¶Sexta gl.ſignat ɔrium & ſol. & duas opi.recitat & remittit.¶Gl.vt C.rñ.per.q.& ſol.& ſecundo recitetur opi.quam reprobat,& ipſius rõni rñ.¶In gl.tũc .n.arguit ad q.¶Antepe.gl.obiicit,& obiectionem opinione confirmat & ſol.¶In gl.v.ibi. ibi.§.vlt. cuicunq; ɔmiſeris rem tuam agere vel defendere, is procurator tuus intelligitur.¶In vj.gl.ibi,nihil arbitramur intereſſe.ſequitur,vtrum ab initio, an cępta iam lite negotiũ ad perſonam procuratoris tranſitum fecerit.& ibi, l. ij. Et poſt li.conte.conſors pro abſente cũ cautione litē ꝓſequitur,¶In gl.C.e. ibi.l.pe.ibi, dignitatē hñs per ſe nõ litigat,ſed proc.ſubſtituit, ſed ibi ſubſtõ pro inſtõne poni vr̃.& ibi in cen.transſert iudicium ꝓcurator in ꝓcuratorē,& ibi,§.ſi.procu.litē conteſtatus ēt per ꝓcuratorē appellat,& ibi,ſi procurator agit.§.j.de dolo procurator,ante li.conte.ɔ ipſum nõ excipitur,poſt li. conteſt. ſic,ga dñs.¶In gl.ſ.ibi,ꝙ quis,ſequitur,ſibi debitum exigere,tibi mandauit,ante li.conte.tu aliis mandare non potes.¶In gl.tũc.n.ibi,§.decuriones. vide in c.is cui,in vlt.gl.¶In gl.antepe. ibi,ſi duos.vide in c.innotuit.in gl. ij.¶In gl.pe.ibi,l.j.procur.vel oĩum rerũ,vel vnius rei eſſe põt,& ibi,§.negotia ſic accipimus,ſiue vnũ geſſerit, ſiue plura,& ibi,§.ꝙ ait,ſequitur,ꝑtor ait,bona rapta ſic accipimus,& ſi vna res ex bonis rapta ſit.¶In glo. vlt.ſi mandaſſem.vide de cle.ex.mi.apłicæ.ſuper gl.ij.¶In gl. j. in fi.& ſic ſunt.iij.partes,q̄ patent.¶In glo.ɔ.ſ.ibi, nõ
2 põt,per quam gl.dicebat ibi. Pe.de Sa.ꝙ† laicus non poterat eſſe proc.in cauſis ſpũalibus,niſi in matrimonialibus.& ibi non hēt.Arc.rñ.illi glo.vt dixit.ſ.prox.ɔtio. Sed non bene conuenit illa rñſio.& in fi.Hug.& Laur. v.q.iii.c.ſi. Arc.¶In gl.ſ.ibi ſubſtituendi.idē Arch.¶In gl.vt.C.ibi,ne vltra.Idem ſi datum ad litē conteſt.tm̃.ſi vero ſimpłr datur ad li.conteſ. procedit in cã litis per ſe conte.ſm Inn.& Gui.in Spe.e.ti.§.iii.ver.quid ſi de cle. quem ver.ad literã ponit hic Arc.& idem Ia. de Ra.ĵ.l. ſi procurator.C.e.& pro ratione ſumit intereſſe partis aduerſæ pp quod reuocari non põt,vt ſcripſi in dec.petitio.& ibi cum cãm.vide,quod ibi dixi ſup glo.pe.& in fi.in gl.ij.quæ dicit,ꝙ hic damnũ pecuniariũ ibi nõ. Itē hic ex mutatione perſonæ grauat̃ aduerſarius.¶In glo. ſi vt,ibi,[*interpretandas.*] qũo ex parte rei detur in rē ſuã, no.ff.e.l.Plautius.in glo. ſed quaťr.& in fi. & ibi,& C.de act.& ob.l.ſi quidem.an per mortem conſtituentis,vel conſtituti finiatur tale mandatum,& de iſto procu.dato in rē,ſuam plures remiſſiones dat hic Arc.de quibus vide multũ plene in Spe.e.ti.§.fi.& quod dixi de ali.iud. mu.c.ii.ſuper gl.ij.an vero ſatis ſit,ꝙ cedens fecerit illũ procur.ſuũ,licet nõ expreſſerit,ꝙ in rē ſuã, vide in Spe. de ceſſi.act.§.ɔũr.ver.ſed quid ſi is.¶In gl.in ɔtium.ibi, innotuit.ibi pp plures electores timetur diſcordia, qui timor ceſſat in vno,ſm Io.mo.& Arc.ad hoc.ſ. de ele. c.pe.eo.lib.per quam decre.§.ſi aũt,dicit Ioã.mo.ꝙ ſi eſſent duo non in ſolidũ & diſcordarent,ſibi imputet cõſtituens, & ibi tutor incertus per hanc l. & quia actus morientium non debent eſſe in ſuſpenſo.ff.cõ ia præ.l. vlt.in fi.terminauit hic Lambertinus de Ramponibus legum Doctor ꝙ is,cui teſtator commiſſit electionem fideicõmiſſariorũ,illos eligere non poſſit,facit ad hoc. C.de epi.& cle.nulli.& in Aut.de ec.ti.§.ſi aũt ꝓ redemptione.& in fi.dat̃ ſiłe de electione,ga dēt eſſe certa.ſ.e. li.de ele.c.ij.& tñ ꝓc.datur ad eligēdũ īcertũ,e.ti.c. pen.

CAP. II.

QVamuis.[*Liber*].i.non īteruenientę cauſæ cognitione, de qua ſequitur,tamen aliqua interueniet, vt not. ff.e.tit. is cuius.que eſt contra,no.enim ibi, quod cognoſcetur, an datus fuerit in rem ſuam,ff.e. procurator,an reuocans,quia per ſe vult agere,ſit talis, qui non poſſit, vt illuſtris, vel pupillus. Item an ille ſit pro eo in iudico obligatus, quia is abeſſe videtur. ff. de nego.geſt.ſi quis mandato reuocari In totum. Vnde ſi velit quidam iudicia relinquere,& alia reuocare, iuſte procurator hanc inconſtantiam recuſabit.ff.eodem.in cauſæ.j.reſpon. Et eſt iſte vnus caſus, quo non reuocat. Alij tres habentur,e.ti.quæ omnia.ſ. quando ad exonerationem famæ,quando in rem ſuam, quando de ſuo expendit,ꝙ vult retinere niſi viij.caſus, enumerat, ſubdens genus peregrinari etiam voluntarie, vt no.ff.eod. aut ſi colluſione,quid ſit colluſio,no.de colluſi.c. iij. in princip. Archi.adeſſe.ff.eod.l.Paulus.Ioan.mo.& ĵ.eod. ſi quidem. ¶ Prima gloſſ. ſummat. ¶ Tertia gloſſa. quærit, ponit duas opiniones, & tertiam Hoſtien. quæ diſtinguit. ¶ Gloſſa contra. infra ęodem, ſi-

gnat ꝯrium & remir.¶ Gl.& qua.rñ.per q.& so. cui solutioni signat ꝯrium & rñ.¶ Gl.& est,obiicit & tripliciter soluit.¶ Pe.gl.obiicit & soluit.¶ Vl.gl.quærit & soluit.¶ In gl.ij.ibi.§.recte iste.§.& duo se.concordant, dicunt.n.mandatum reuocari re integ.& ibi ante litem libere potest dñs ante li.contē. procuratorem mutare, vel in se litem suscipere.¶ In gl.sed nunquid.ibi,si ante, vide.s.e.mandato.super gl.ij.& ibi,§.pe.vide de ca. pos. cum olim.super gl.ij.& ibi.procuratorem.§.i.vide de resti.in integ.c.ij.super gl.pe.& ibi,cum mandato,in fi.imputatur domino, qui minori commisit negotia sua.& ibi.In causa dñs reuocat procuratorem in omnibus iudicijs,in certis autem illum inuitum nō reuocat,& ibi l.ij. in stipulatione de rato habetur ratio eius,quod interest stipulatoris.¶ In gl.& quæ.ibi fili⁹.ad fi.& l. si post datum, vtrobiq; tex.loquens de inimicitijs exprimit capitales.¶ In gl.ꝙ tunc.ibi,humanitatis.expedit pupillo talem habere tutorem, qui non afficiatur ad ipsius aduersarium.¶ In glo.s.ibi,l.vlt.casu.in ver.proxi.alle.¶ In glos j.in fi.ꝙ prima pars tractat de reuocando,secunda de adessendo,ibi verum. Item prima distinguit duo mēbra, secundum ibi postea,in quo.viii.casus excipit, subdēs clam generalem.¶ In gl.iij.ibi.peruenire,ꝙ fieri debet per literas reuocantis,sicut & de constitutione fit fides per literas constituentis.ff.c.si procuratorem absentem.Arc.ad hoc de solu.c.ij.vbi super obligatione æquiparantur literatum & sigilli traditio, ex quo dicit Ar. ꝙ optime arguitur,ꝙ admittitur procurator, siue literas habeat,siue sigillum,vt ibi no.Gof.& sic ratio,quia confidit quis de illo,cui sigillum tradit, & totam suam voluntatem illi committit,cum in sigillo imprimatur Imago.de pę.di.ij.principiū.vel saltem caracteres nominis eius.s.de fide instru.inter.ff.de test.l.ad test.§.si quis ex testibus.Host.tñ hic non admittit, nisi ostendatur litera sigillata,vel caueat de rato.ar. dictæ.l.si procurator. & s.de offi.ord.conqueren.vel alias fides fiat.C.de fat. l. j.& hoc dicit Arch.tenendum,& ibi mandato,de procuratore dato ad renunciandum beneficio, dic vt i ele. de renūcia. c.vno.de dato ad aliud negocium,dic vt dixi de rescri.ex parte decani.super gl.sic.¶ In glo.& quæ, ibi,pro quo sciente & non cōtradicente.ff.e.ti.si defunctus. rñ.ij.Et vide,quod no.ff.codē.in l.sed hæ.§.pter.& quod no.c.ti.c.j.In gl præcise.in cle.¶ In glo.vt puta, in fi.In quibus est par,vel maior æquitas, sicut & in causis expressis,ar eius,quod no.C.de fur.& ser.cor.l.si quis seruo.in gl.fi.lo.mo.& l.eos qui.

S V M M A R I V M.

1 *Procuratoris officium non inchoat quis ante receptionem procuratorij & susceptionem officij.*

2 *Mandatum procuratoris intelligitur finiri per ipsius renunciationem re integra.*

C A P. III.

IS qui. [*Substitutus*] An substitutus satisdet dñm ratum habiturū, an substituentem,vide in Spe.e.ti.§.j.ver.sed nunquid substitutum.& quicqd ibi dicatur, in casu isto, qñ substituit ex speciali mandato satisdabit de dño,arg.eius.quod de delegato dr, qui subdelegauit totum,quod nihil habet in causa commune,de offi.de leg.super q.§ porro susceptum.ar.1 †ꝙ officium procuratoris nō inchoat quis ante receptionem procuratorij & susceptionem officij,de quo meminit Arc.ad no. per Compo.de ele.statuimus.in gl quæritur, quis procurator.in fi.& per Guil.in Spe.eo.ti.§.j.ver.quid si procuratorium.Et vt ibi no.in ver.sequentib.Satis est, ꝙ sit receptum,licet non fuit in iudicio exhibitum,etiam si terminus lapsus esset ad producendum mādatum ad causas,quod produxit,& nūc vult vti pleniori.ibi vide. Tractat etiam hic,an procurator præcise cogatur defendere,de quo satis per Inn.s.eo.constitutus.& dixi,s eo.accedens. super gl.ij.& in cle.e.ti.c.j.in gl.præcise.[*reuocari*]ēt si hñs duo procuratoria eiusdem datæ alterum generale, alterum spāle substituit ex vi spālis,& tunc ex gñali reassumere vellet,sic dicit Guil. iudicatū per cle. & auditores.in Spe.e.ti.§.iij.versi. item pone Tuius nisi Guil.dicit,ꝙ curia sic tenebat in Spe.e.ti.§.j.ver. sed pone,ꝙ proc ad plures,qūo talis procurator instr̄m i vna cā productū sibi pp alias restitui petit.vide in Spe.de instru.edi.§.nunc dicamus.in fi.& plenius scripsi,de testi. Albericus, in gl.quid si ꝯ.versi.qui ēt scripsi,si ad oēs sit constitutus agere pōt iniuriarū.ff.de iniu sed si vnius.§. procurator aūt exercere.rō, quia in connexis ,psecutio, vel negligentia in vno non obest in alio. secus in eodē facto.s.e.li.de offi.dele.cum plures.Io.mo.¶ Prima gl. summat.¶ Glo.s.quærit sol.notat vnam dr̄iam,& rōnē reddit,finis rō.per q.¶ Vl.gl.dat simile.¶ In iiij.gl.ibi.recte.respicit quod dixit re integ.¶ In gl.j.in fi.secūda ibi verum Iterum prima ponit dictum inserens argumētum ꝯrium ibi,licet.secundo exceptionem adiecit ibi, 2 in fi.¶ In gl.iij in fi.& s̄m id oportet † intelligi finiri mādatū procuratoris per ipsius renūciationem re integra, re non integra non nisi ex cā,vt deducatur in renunciatione & reuocatione.s.c.j.¶ In gl.s.quid. ibi,non reuocat.dicit ibi Io.mo.& hic Arc.ꝙ iudicare licet sit onus, tñ & honor, procurare vero est onus tm̄.& vile offm̄, C.de decur.si quis procuratorem.lib.x.quare non præsumit quis sic excutere honorē sicut onus, nec sic duo sicut vnū ¶ In gl.s.substituente,in fi.ea.distinctio seruabitur in ,pcuratore,qui hēt mandatum reuocandi s̄m Arc.non.n.plus poterit in reuocatione,q̄ dñs.vñ substitutū a se,qui ꝯtestatus est litē,non reuocabit, nisi in eo casu.quo reuocaret dñs ꝯstitutū a se.¶ In gl. nūc.n.ibi, reuocādi.reuocat ergo,ꝙ trāstulit ñ ex se,vl a se, sed ex ptāte p dñm tradita,ex quo dñs poterat.s.c. ,px.Io.mo.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum speciale intelligitur dari,vbi nominatim quid mandatur.*

2 *Nominatim autem fit,quod expresso nomine proprio,vel eo quod habet vim proprij nominis.*

3 *Generale totum est,vbi nihil est expressum.*

C A P. IIII.

QVi ad agendum. Primo ponit de gñali procuratorio cum cla. secundo cum illi formæ adiicitur spāle.tertio ponit tria, quę requirunt spāle, & casum excipit. secunda ibi, sed si. tertia ibi,procu. [*defendendum.*] valet procuratorium,licet non exprimatur in eo ad defendendum, hoc dicit Gui.obtentum in Spe.e.ti.§.j.ver.sed pone,ꝙ mandatū nō valet, si admittatur dño expresse,vel tacite ratū habente valet,qd̄ fit cum illo s̄m Arc.all.de arb.per tuas. quod ibi no.in gl.pe.& de testi.veniens.ij. In glo. sed q̄ro.pp quæ dicit ēt Arc.ꝙ si quis videt causam suo noie agi per falsum procuratorem,& non ꝯdicit,ꝙ sit sibi p̄iudicium,nam ex voluntate sua creditur agere, cū eū posset prohibere,& non prohibet.ff.d re iud.l.sæpe.& ꝯ eum sñia executioni mandabitur, cum ex mandato eius actum credatur.ff.de re iu.l. iiij. protesta.n. debuit ꝯrium,cum primū id sciuit.C.ne filiusfa.l.ij.s̄m Inn. & qūo diuersimode dicitur falsus procu.no.s.de rescri.ex parte decani.in prin.quod hic no.Arc.[*gñali*]ratio, qa 1 † spāle mandatum intelligitur dari.vbi nominatim qd mandatur.ff.e.non solum.§.vlt.& l.Pompo.in prin. & 2 ff.de minor.illud.§.si talis.† nominatim autem fit,quod fit expresso nomine proprio,vel eo quod habet vim ,pprij nominis.s.de test. licet ex quadam.ff.de lib.& post. nominatim.ff.si cer.peta.l.certum.ff.de ver.ob. stipula-3 tionem.& l.vbi autem.† vbi enim nil est expressum,totum est generale, sed aliquo expresso clausula generalis includit similia s̄m Io.mo.[*pacisci*]Vnde nec pacem facit sine speciali mandato.de hoc in Spe.de treu.& pa. ver.hoc quoq;.& dic pacisci ita,ꝙ eius pactum dño noceat.ff.de pac.nam & nocere.nam vt prosit, sufficit generale,vt ibi no.[*simo*]quod dixi.s.titu.ca. j. in princip. [*libera*]quis dicatur habere liberam,scripsi.s.codē.petitio.

tlo.super.j.gl.infert autem Gui.in Spe.de iu.deli.in fi.ꝙ cum prælatus habeat liberam, ergo hoc poterit.remit. ad sum.Host.de inteiu.§.qui potest ver.in rebus.& ver. se.¶Gl no.argui pro opi.Bul.¶Glo.pe.ponit xx.casus computatis quos ponit tex.quibus requiritur speciale. ¶Vlt.gl.addit tertium casum.¶In glo.pe.ibi, pcurator cui libera.vide de rescri.ex parte decani.super gl. & ita & ibi mandato.de transa.loquitur.¶In glo.vlt.ibi.non abstulit.Si procurator datus ad pecunias exigendas partem exigit,& partem remisit,dñs remissioni stare non cogitur,& ibi hoc iure procuratori litis non recte solui tur,nisi ad hoc datus sit.¶In gl.i.in fi.de hoc.ff.eo.l.sed hæ.§.præter.& quomodo hoc intelligitur de actionib. tpe constitutionis competentibus,vide in Spe.eo.ti.§.j. ver item excipitur,ꝙ licet.¶In gl.iii.ibi.c.ij. concordantias vide.ff.e l.Pomponius.in prin.¶In gl.non tamen. ibi,poterit.idem Io.mo.per rationem ibi notatã. ¶In gl.C.de.ibi.ſm Vin Azo dicit idem sub dubio forte in sum.huius ti.§.est etiam illud.& ibi decisa.i.In compilatione antiqua,& ibi,xviii.computatis tribus.quos ponit,tex.& coniugendo matrimonium & sponsalia.

S V M M A R I V M.

1 *Quandoque dictio ponitur exclusiue.*
2 *Aetate legitimæ, vel perfectæ appellatione intelligitur ætas.xxv. annorum.*
3 *Minor non habet legitimam personam standi in iudicio nomine proprio, sed alieno.*

C A P. V.

Vi generaliter Potest.hoc importet significatum huius dictionis negotium,quod multiplex est.ʃ.de ver.sig. forus. ver. negotium. Io.ã.mo.[*speciale*]& exceptis criminalibus, quibus non interuenit procur.ſm Arc.remit.ad sum.eo. ti. §.& in qua re.de accu.veniens.ij.q.vj.si qñ.contra.ff.eo.l.seruũ. §.publice.secundo.ibi ʒ.v.q.iij.reos.ibi soluitur litem ꝑ. de do.& contu.veritatis. secundo. ibi reddit autem duplicem rationem , quare in illis non interuenit, ne cõdemnetur,qui non deliquit.ff.de neg. gest.liberto.& q a per ɔriam actionem mandati,quod amitteret, cõsequi non posset.dicit tñ, ꝙ si amittatur,tenet, quod cum eo
1 sit,de hoc.ʃ.de iud.c.j.[*absque*]dicit Arch.ꝙ†hæc dictio qñque ponitur exclusiue.j.q.iii.ꝙ præsultatus.xvij.q.iiij. diffiniunt.xxiij.di.psalmista.& ita hic.& ʃ.de sen. excõ. cum quis.& ʃ.e.lib.de consue.c.j.de cle.ex eo.j. respon- & ʃ.de priu.quæstionem.xvj.q.ij.sane.xviii.q.ij.cellulas. quandoque ponitur exclusiue.de so.compe.Romana. de deci.c.ij.§.sane.xxiij.q.v. nõ est nostrum. vbi de hoc dici potest secundum eum,ꝙ qñ negatiua huic dictioni præponitur,tunc includit,de excess.præla.c.fin.ver.casus.Ego non capio hæc verba , quia semper ponitur ꝑ sine,ꝙ sonat pro si non. vnde qñ sequitur negatiuam, sonat nõ potest, si non habeat &c. Et qñ affirmatiuam sonat,potest,& si non habeat,nec ex vi propriæ significationis potest dici ꝙ includat.fateor.ꝙ si sequitur negatiua resoluta in affirmatiuam sonat,ꝙ cum eo poterit,de iisq; satis scripsi.de or.ab epo.c.j.super j.glo.¶Prima gl.ponit,quid declaret.¶Quinta glo respon.per ob. & so.¶Antepe.gl.dat simile.¶Pe.gl.ponit dictum Hostien.qd recitat per q.¶In gl.v. ibi.§.ij.loco,permittitur quibusdam postulare pro se & non pro alijs, & ibi ille a quo.§.si filiusfa. magistrum retinens cogit patrem adire hæreditatem & restituere,& ibi cum mandato.in fi. imputet sibi , qui minori committit negotia sua, si ille sit circumscriptus ¶In glo.pe.ibi , §.iuste manumittitur seruus.vt sit procurator, dummodo nõ sit minor xviii. ¶In gl.vlt.ibi.minori.vide hanc. & l.exigendi.e.ti.non
2 iniuste in gl.i.& ibi l.fi.†appellatione legitimæ, vel perfectæ ætatis intelligitur ætas.xxv.annorum , & non illa quæ principis beneficio suppletur.¶In gl.j.ibi,seipsum. & soluit tria dubia.primum de for. secundum de persona.tertium de ætate.partes patent.¶In glo.non dubitabamus.ibi,non admittitur etiam contra extraneum,nisi in casibus,quos vide no.in Spec.de actione.§.j.versi. sed filius.& no.ʃ.de iud.c.fi.in fi.admittitur etiam contra patrem in casibus qui no.ff de iudic.l.lis.nulla.& in Spe.præ.§.j.ver.item quod est filius,& an tunc egeat cõsensu patris in eo.§.i.versi. quid si filius.& ibi,§.i.in fi.& per Guil.in Spe.e.ti.§.j.ver.sed an eget.¶In gl. instituta. ibi , aduocatus , quare minor ætas sufficit in aduocato & teste,quam in procuratore ad iudicia,vide in Spe.de aduocato.§.j.ver. item quod est minor. & no. in §.initium.statim alle.& C.eo.exigendi.& ratio,quia obligatur procurator actione mandati.Item condemnatur, ꝙ non est in illis.& in fine.& sub diaconus.vt in cle.de ęta.& qua.generalem.¶In glo.pe.ibi,exprimi.plus no. ibi,vt ibi scripsi sup.i.gl.ꝙ maior.xvij.minor. xxv.possit esse procurator ad iudicia , dummodo non se & suo fideiussores obliget.Sed constituens,qui sit solnẽdo ,pro ipso caueat,& hoc placet Iac. de Are.per §.iustæ.quem alleg.glo.& per l.ff.de ma.vin.l.si collactaneus.Et ad id, quod dicunt,gl.illas loqui de procu.ad negotia,contradicit ex eo,ꝙ non fuisset iusta causa manumittendi,cũ seruus possit procurare negotia.ff.e. seruum quoq;. idẽ dixit de ætate.s. ꝙ non erat necesse, ꝙ esset maior xvij. annis,cum etiam pupillus possit procurare negotia. ff. de institu.sed & si quis.§.fi. & l.seq.vbi dicit ,ꝙ pupillus obligat institutoria cum,qui ipsum præposuit,& imputet sibi &c.ff.de exerci.l.j § cuius autem. vbi dicitur , ꝙ nihil interest cuius ætatis, vel conditionis sit magister, & sibi imputet , qui eum præposuit. Sed tenentes cum gl.dicunt, ꝙ est iusta manumissionis causa , quia facilius & liberius tractant illa liberi.quam serui ,maiores, quam minores. Hæc communis opi. hic approbatur, ꝙ minor xxv.non detur procura. ad iudicia, quasi non habeat legitimam personam standi in iudicio,qui placet Accur.in l.minor.ff.e.ti.quæ sic coadiuuatur, si illa ratio excludit eum , quia potest restitui , vt in l.minor. quantumcunque constituens pro eo satisdet , vrget ratio restitutionis,cum ipsius intersit non vexari.ff.de mino l.minoribus.Item ipse existens in iudicio interrogatur,& respondere debet , & si falsum respondeat,tenetur ipse non dominus.ff e.non solum.in prin.ff ad l.Aqui. proinde ergo restitui poterit.ff.de confes.l.certum.§.minorem.sicut ecclesia.ʃ. ti.ij.ergo non est idoneus proc. ratione prædicta . Item constat , ꝙ excommunicatur procu.ʃ.vt lite non contesta.c.j.in fi. Sed qui sequuntur
3 Host.& Ia.respondent ad ista,quod† minor non habet legitimam personam standi in iudicio nomine proprio sed alieno sic, & imputet sibi &c. Item etiam proprio in spiritualibus legitimam personam habet. ʃ. de iud.c.fi.fortius alieno.Item sicut maior. xvij. habet personam legitimam in iudicio in postulando, sic & in ꝓcurando ad id, quod dicitur,ꝙ eius interest non vexari. respondent , ꝙ ista non est talis vexatio , quæ restitutionem parit.Sed nec si ad euocationem recepisset,vt in l. j.§.initium ff.de postu.Ad id quod de confessione dixi ꝙ si per errorem confessus est falsum, restituitur , non cum alterius iactura, sed ne alter locupletetur cum iactura ipsius,de condi.inde.nam hic. Si scienter confessus esse propter dolum & restituitur.ff de min.si ex causa.§.pen.Ad id,quod de communicatione dixi.respondent,ꝙ est medicinalis. Et licet istorum opinio subtiliter concludat,tamen per decre.istam dic, ꝙ si opponatur exceptio.repelletur minor.xxv.quando non excipitur,procedit illa opinio. Et facit , quod no.ʃ. eodem.in nostra.in glo.quando.& idem dixi.ʃ.eodem.non iniuste.super prima gl.

S V M M A R I V M.

1 *Procuratore creato nomine ecclesiæ an requiratur consensus illorum,qui postea successerunt in locum defunctorum.*
2 *Legatarius prior missus in possessionem non præfertur postea misso.*
3 *Actio noxalis & de peculio sapiunt in quibusdã naturã realium.*

CAP. VI.

SI duo. [*Inſolidum*] non eſt vis, ſiue ponatur hæc dictio, ſiue alia, quæ idẽ importet. ſ. e. lib. de of. deleg. cum plures, in prin. melior conſiderato voto agentis, cum alias graue ſit agere, vt no. ff. e. l. pluribus. ad idem, quod no. ff. de condi. ob cauſam. l. pe. in vlt. gl. effectus exquiſite tractat hic Arc. an prælato mortuo procurator proſequatur cauſam, de quo dixi poſt Inno. & Hoſt. de fo. comp. dilecti. Et eſt hodie expeditum per cle. eo. ti. pro

1 curatorem. & opi. Arc. ibi vide gl. dicebat, an † vero creato procuratore nomine eccleſiæ requiratur conſenſus illorum, qui poſtea ſucceſſerunt in locum defunctorũ, remittit Arc. ad ſimile no. de elec. ꝙ ſicut. in glo. ſic patet deputati, nec expreſſe prohibiti, nec aliter ſine altero &c. facit. j. de teſt. c. ij. in fi. contingat. concor. cle. de iud. diſpendioſam. ¶ Prima gl. dicit, quid determinat. ¶ Secunda reſpondet per quæſtionem. ¶ Tertia primo ponit tres caſus diuerſos ab iſto. ſecundo reddit rationem huius dicti. tertio quærit & ponit tres opin. & approbat vltimam. ¶ Gl. quia tunc alleg. quatuor concor. ponit duos alios modos occupationis & caſum, ꝙ nihil operatur occupatio. ¶ Glo. at. contra, ſignat contrarium & ſoluit. ¶ Gl. no. ergo. duo notat, & obiectionem ſoluit. ¶ Pe. gl. reſpondet per quæſtionem. ¶ In iiij. gl. ibi, decreto. in fin. Ex duobus tutoribus alter agit & adminiſtrat. & ibi, de ætate. §. j. vide. ſ. de confeſ. c. fi. ſuper j. glo. & ibi, duo iudices. ponit caſum decre. proxime alias. & ibi, ſi plures. vide de pur. ca. quot. in j. gl. iij. ſequẽtem ſi plures. vide. ſ. c. petitio. ſuper j. gl. ¶ In gl. quia tunc. ibi, amplius vide de foro comp. ſi diligenti. ſuper gl. nunquid. & ibi, pluribus. vide. ſ. e. nõ iniuſte. ſuper iij. gl. & ibi, negantes. is, qui negat ſe debitorem, armata vi terreri non debet, condemnatus tamen iuris mediis ad ſolutionem vrgetur. & ibi, §. Iulianus. qui primo in poſſeſſionem ædiũ ex cauſa damni infec. mittitur, non eſt potior ſecundo ex eadem cauſa miſſo ante ſententiã, & ibi, §. qui prior.

2 † miſſus legatarius in poſſeſſionem nõ præferatur poſtea miſſo. ¶ In gl. non ergo, ibi, l. ij. ſi plures ſimul, agunt populari, iudex eligit idoneorẽ. ¶ In glo. pe. ibi, ſi plures. hanc, & ſeq. vide ſ. ¶ In gl. j. in fi. Et principium & finis ibi, ſane. ponit de pluribus procuratoribus ſimpliciter datis diſtinguens inter cauſas ſpirituales. & non mediũ ibi. Secus. ponit de datis inſolidum ſine clauſula, ꝙ nõ ſit melior &c. ſecundo clauſula ibi, niſi dictum, moderationem ſubdens. ibi, dumtñ. & caſum circa id dubiũ ſoluens. ibi, cæterum. ¶ In gl. ij. ibi, intelligo. idem Arc. j. c. prox. etiam. ff. de adul. & ſi transferant. & l. legatum. ij. §. j. & ibi prædictorum iurium. ad idem. ff. de lega. j. l. plane. in prin. et Inſti. qui. mo. tol. obl. §. præterea. Et vide, quod ibi no. in gl. ſed qui. & quod dicam poſt Dyn. j. de reg. iu. non præſtat. contra. ff. quando li. ab emp. di. id quod. i. rñ. dic. vt ibi. ¶ In gl. aliud. ibi, ſ. j. ff. de cond. & demon. cui fundus. Io. mo. facit cle. de iure pa. plures. & ibi, impetrandis, alias opi. de hoc in Spec. de confe. §. fi. ver. ſed pone feci. vbi fertur, quoſdã diſtinguere, an vno confitente alter incontinenti neget, an ex interuallo. Alij dicunt ponderando idoneiorem, & ibi Vin. autem & Gof. ¶ In gl. quia tunc. ibi pluribus. & ff. de leg. j. ſi pluribus, in fi. Sed ibi valet occupatio conteſtationis quo ad electionem tñ faciendam de re legata, vel pretio. & ibi ante ſñiam applone non ſuſpenſam. Io. mo. & in fi. dicit Io. mo. aut agitur de exercitio cauſæ vel inſtantię, & tunc inſpicitur tps li. conteſt. vt hic, ex duobus n. habẽtibus par mandatum, plus habet, qui per con. factus eſt dñs, & ideo potior, ad hæc. ff. e. qui duo. & ſ. e. lib. de reſcrip. c. pe. Item cum procur. vicem dñi gerat, non eſt æquũ, vbi aliud poſſumus vnius loco duos admitti. ff. de exerci. l. ij. Aut eſt res in iudicium deducta per illũ, qui actionem habet, & tunc aut agitur reali, vel quaſi, vt quia eſt in rem ſcripta, & tunc inſpicitur tps diffinitiuæ. ff. de rei vẽ. is a quo, & præ. l. ſi vero, & ſi quis multis.

3 Noxalis † enim actio & de peculio ſapiunt in quibuſdam naturam realium. ff. de noxa. electio. in prin. de pecu. l. eo tempore. ſequuntur enim poſſeſſorem. Aut agitur perſonali, & tunc ſi petitur idem numero inſpicitur tẽpus litis conte. ff. de leg. j. ſi pluribus. Si diuerſa numero, inſpicitur tempus diffinitiuę. ff. de re iu. inter eos. ¶ In gl. & nihilominus. ibi. §. j. & bñ facit. C. de fideiuſſ. non recte. & vide de ma. & obe. ſoluę. ſuper gl. quod qñque. facit etiam. ff. de vſufru. le. l. ſi alij. cuius caſum vide in ſuſ. decre. de cele. miſ. in quadam, ſuper glo. antepe. ¶ In gl. pe. ibi, ſi plures. ad idem. ff. de dam. infe. in reficiẽdo. cum concor. & in fi. C. e. ti. l. fi.

SVMMARIVM.

1 *Procuratorium non procedit in preſente, niſi expreſſe conſentiat.*

CAP. VII.

1 LIcet. Proquamnis [*abſente*] hoc dicit † ꝙ in pręſente, niſi expreſſe cõſentiat non procedit procuratorium. ff. eo. filius. §. in vitis. [*nolle*] hic ponit. Arch. ꝙ ſcripſi poſt Gof. ſ. de ap. Nicolao. ſuper ver. miſerit, quomodo permiſſionem procuratoris quis non excuſatur, ſi ille nõ proſequitur hic. ſ. ꝙ ſic dixit. [*per ſtiterit*] ꝙ præſumitur, niſi mutata probetur. ff. de proba. cum qui. ſ. de bap. maiores. in fi. probatur autem hoc in gl. placebit. concord. ff. ad Tertul. l. filij mater. in fi. ff. de leg. ij. ſi ita quis in teſtamento. Io. mo. & ſecundum Arch. declarare poteſt, quod no. ff. de iureiu. non erit. in fin. ¶ Prima glo. ſummat. ſecunda ſoluit dubium. Vltima ſignat cõtrarium, ſol. ar. ad ſimile. ¶ In gl. ſi ergo. ibi, dãdo, vel id verbis exprimendo. ¶ In gl. vl. ibi ſecundi gradus. ꝙ intellige vt ibi. §. ſe. & ibi. vel ſi deſinit. hoc tenet Io. mona. Et ibi cõſentire. j. tempus iuris, de quo. ſ. eo. lib. de elec. quam ſit & vide, quod no. & dicam infra de pręben. ſi tibi abſenti. ſuper glo. quæ loquitur in prouiſo, iſta in electo. & in fi. idem de legato, & multo fortius cum ipſius officium ſit neceſſarium ſecundum Arc. alle. ſ. de reſcrip. ſciſcitatus. ff. de offic. præſid. legatus. ff. de excu. mun. l. penul. §. qui autem.

SVMMARIVM.

1 *Abſens eſt a loco, vbi iudiciũ exercetur, qui in iudicio non eſt.*

2 *Procuratorem conſtituens ſi moriatur re integra, expirat mandatum.*

CAP. VIII.

1 SI quem. [*Abeſſe*] a loco † vbi iudiciũ exercetur, abeſt enim qui in iudi. non eſt, vel apud tribunal. ff. de dam. infe. l. iiij. §. abeſſe. & de fideiuſſo. l. non tamen. §. abeſſe. & no. ff. eo. ti. præſens ad cauſam. idem ſi negotia cum hac clauſula. Si autem ſine hac clauſula peregrinans vltra mare conſtituat procurat. & reuerſus mandatum non reuocat expreſſe, & aliam peregrinationem aggreditur, an duret mandatum primum. Pileus tractat in ſua q. xxx. quam ponit Accur. in §. non ideo, quam allegat. j. glo. vbi videas. Ad partem, ꝙ non duret inducitur, quia finita eſt cauſa mandati prima peregrinatione finita, ſicut finito negotio, ꝓpter quod fuit contracta ſocietas, eſt finita. ff. pro ſoc. actione. §. item ſi alicuius. ſimile. C. de teſt. mili. l. vlt. Inſti. de excu. tu. §. iii. Si finita eſt, non reuiuiſcit per ſecundam peregrinationem. ff. de ver. ob. inter. §. ſacram. de ſol. qui res. §. aream. ad idem. ff. de acti. & obli. l. ſeruus. C. de poſtu. hære. l. iii. Item cum dominus reuerſus rerum ſuarum plenam adminiſtrationem recepit, ergo alteri ademit, nam & ſi eam alteri conceſſiſſet, primo ademiſſet. ſ. e. non iniuſte. cum concor. Item reuocatum eſſet primũ mandatum, ſi reuerſus nouum mandatum dediſſet. ff. mand. qui mutuam. fortius ergo ſi nullum dedit, facit etiam. ff. de tut. & ratio. diſtrahen. ſi tutor. ¶ In cõtrarium inducit, quod dicitur de conductore, qui finito tempore manſit in conductione. ff. de loca. item quæritur. §. qui impleto. & l. cum plures. §. locator. Inducit etiam iura, ꝙ non videtur veniſſe, qui non ſtetit, & ſimilia.

& similia.ff.de in rē ver.si pro parte.ff.de hære.vel actio. ven.l.secunda.§.illud.& de acquirenda possessione. l.non vi.& de ædil.edic.quid sit.Itē quia sine pfinitione tpis fuerat pstitutus.C.de diu rescri.l.sal.& de poe.l.ser uus.Ipse tenuit,peregrinatione perfecta,quę fuit cā mā dati.statim finitū est mandatū,per præ.l.actione.& per l.i.ff.de condi.sine cā. An vero reintegretur per secūdā peregrinationē,distinguit,ꝙ si statim discessit,non rein tegretur.Si morā traxit,& vidit illū administrāiē & nō reuocauit,vr tacite refirmasse & pfirmasse,ar.C.de inof. test.l.iij.Licet āi primo casu alienare non posset,liberaret tn̄ sibi ignoranter soluentē.ff.si cer.pe.eius g.b̄m eū [tractet] in iudicio simpliciter.f.prædicta clausula non adiecta.Arch.[Expresse]requiritur expressio,sic.j.de homi.præla.Arch.[conectum]facit.ff.de le.iij.fideicōmissa. §.si rem.Arch.Et si.s̄.e.li.de renun.c.ij.¶ Prima gl.summat,& dicit,quid approbat.¶Gl.ad hoc.signat prium, ponit opi.quā reprobat,demū soluit.¶ In glo.iij.ibi.l.pe. vide de senten.excō.duobus.super glo.j.& ibi.§.non iō. Ponit casum de dn̄o post quinquennium reuerso, qui mox reipublicæ cā profecturus instaurauit mandatū, quod eīn talis ex prima gestione debuit transferre ad secundā ¶In glo.ad hoc.ibi pluribus.vide in c.non iuste. super.iij.gl.& ibi non iō minus.vide.s̄.¶In gl.quod pōt. ibi.Paulus,sequitur,rn̄dit,ēt cū,q ad litem suscipiendā procur.dedit causæ suę adesse non prohiberi.& ibi,si suspecta.si timent legatarij collusionem inter scriptū hæredem & agentē de inofficioso,pn̄t assistere liti.¶ In gl. j.ibi,coniecturis.partes patent.secunda ibi,secus.¶In gl. ij.in fi.& vtrobique † si moritur constituens re integra mandatum expirat,tn̄ aliter dicitur res non integra in subdelegato,quam in procuratore.Item aliter in procuratore ad iudicia,quam ad negotia,de hoc no.C.mā.l. mandatū.¶ In glo.hic.ibi,assumptio.Idem Arch.¶In gl.ad idem.in fi.lo.mo.remittit.j.de re.iur.in generali.

S V M M A R I V M.

1 *Emptio est iurisgentium & consensu perficitur.*

2 *Consensus solus non notificatus non facit matrimonium.*

CAP. IX.

PRocurator.[Speciale]per quæ verba contrahat per procur.matri.vel spōsalia,vide p Hosti.in sum. de spon.§.qualiter ḡhātur.post prin.Archi.[Innuincae]forte aliquas instructiones dedit procuratori, licet ex ipsius confidentia in procuratorio expressæ nō fuerint,quibus deficientibus cōtrahi nolebat.vel forte hic dicit propter familiaritatē tractatū,& p̄ctum interuenientē in talibus[Procur.] de hoc plus dubitabatur,q̄ de nūtio,vel epistola,quia nedum in matrimonio,sed etiam in aliis casibus tenetur,quod volens per seipsum obligari mittendo nunciū,vel epistolā.Si an̄ horu præsentationē pęnitet,reuocatum censetur mandatum, nec postea obligatur,per.l.si pater.ff.de ma.vin.rō,quia nuncius,vel epistola solum præbent nudū ministeriū, vt pica,vel organū.ff.de consti.pecu.l.& licet.C.si quis al.vel si.multū interest.vbi de hoc.Deficiente igitur consensu tpe pn̄tationis nil agitur,ēt si nuncius non fuerit certioratus,licet gl.in l.i.ff.de ḡhen.emp.ēt in nuncio, vel epistola teneat contrarium.Vbi no.non per se,sed per aliū procur.vel sindicū voluit obligari,quia tunc nō suo.licet alterius facto & ministerio obligatur,vt no.in præ.l.mutū.& insti.de inuti.stip.§.illū,quem consensum suum transtulit,necesse est certiorari.ff.quod iussu. l.j.nec recipitur in procur.gl.ibi posita,ad idē.ff.man.si mandasset.de pub.l.si quis prohibuerit.de cōd.ob cām, si pecuniā.§.j Fallit in casu huius decr.an in aliis casib. necesse sit ēt ḡhētē certiorari,distingue,vt scripsi,de rescriptis.ex parte decani,super gl.sic[.j.existis]cōcor.ff.de ma.vin.si pr̄.in prin.Secus in contractu emptionis & similibus,de hoc no.ff.de contrahen.empt.& ven.l.j.§.fi. he vide,quod no.in cle.de renun.c.vno.in gl.quæ incipit Vincen.& satis per Iac.de Bel.in quæstione quā posuit in auth.de colla.ix.¶Prima gl.diuidit & summat. ¶Secunda glo.ostendit de iure veteri &c.signat contrarium & soluit.¶Tertia ponit dictum,cui signat contrarium & soluit.¶Quarta gl.quęrit,arguit pro,soluit contrarium.Iterum quærit,arguit negatiue,contrarium sol.¶Glo.matrimonium,ponit differentiam carnalis ad spiritualē.¶Gloss.vel vetitum.quærit & soluit.¶Penulti.gl.signat contrarium.¶In gl.ij.ibi.sufficit.hanc & duas sequentes.l.vlt.& l.mulierem.vide in præalleg. c.ex parte.ij.super.ij.glo.& ibi.§.est autem.Emptio 1 † est iurisgentium & consensu perficitur,& inter absentes contrahi potest & per nuncium,& p epistolam.Et ibi.de nup.j.rn̄.filiusfa.sine consensu patris non contrahit.Et ibi.generali.vide.s̄.de renun.post translationem. super.j.glo.& ibi.mulierem.vide super ea.glo.¶In glo. sed nunquid.ibi.l.j.vide de ap.vna sententia.super glo.fi. Et ibi.l.vl.in fi.Si testator legat vinum tale & dulcia omnia,nil cedit in dulcibus,nisi potabile collatione habita ad illud vinum.Et ibi.generali.vide super glo.ij ¶In gl. pe.ibi,si pęnituit.vide.j.in suppletionibus.Et ibi.si vero non remunerandi.in fi.Si mādauit quis,ꝙ sibi de pecunia mea facerem monumētum,post mortem ago.Et ibi.si mandasset.vide de cler.ex.mi.apostolicæ.super.ij. glo.¶In glo.j.in fi partes patent.¶In gl.ij.ibi.veniens.licet Ala.ibi contra,vt ibi dixi super.j.glo.& ibi.per procuratorē.qui est in hoc quasi pica,minister & organū domini.ad hoc.ff.de consti.pec.& licet.de acqui.pos.quod meo.§.procurator.& no.C.si quis alteri vel sibi.l.multū. in gl.pe.& ibi.dubitabantur.vnde dixit Phi.s̄.de testi.in integ.coram.per ius aliquod non probari,ꝙ in matrimonio interuenire debeat speciale mandatum.¶In gl. sed nunquid.ibi,maiora.vt in cle.co.ti.non potest.Et in fi.contra.j.proxi.rn̄.coniunctio cum decre.s̄.eo.l.de offi. dele.is cui.Sol.per id quod dixi in textu in prin.¶In glo. hoc quod dicitur.in fi.Et de hoc.ff.de spon.sufficit.per Inn.de spon.super glo.quæ rubrica communiter habetur in c.iuuenis.per Host.in sum.de spon.§.qualiter contrahantur.ver.quid si pęniteat.¶In gl.matrimonium. ibi,mutuum.In tantum,ꝙ si per literas contrahatur matrimonium,vt no.in c.nec illud.allegato super gl.proxi. Si nuncius factum ignorans est nudus minister ad literas portandas,dato ꝙ receptis literis mulier consentiat, sed consensum nulli notificat,non est matrimonium, sed tunc prius erit matrimonium cum consensum notificauerit siue mittendi literas,siue alteri;nam & alteri 2 notificari sufficiet.& placet Arc.Solus † enim consensus non notificatus nō facit matrimonium,facit.s̄.de spō. suæ.& quod ibi dixi.¶In glo.vel vetitum.in fi.firmitas ergo contractus nec per iuramentum,nec per pęn.promissionem potest haberi,sed sæpius consului,ꝙ post contractum procuratoris fiat ratificatio constituentis.¶In gl.penul.ibi,si pęnituit.lex dicit,ꝙ si pęnituit me misisse diuortium,tamen nuncius ignorans pęnitentiā meā libellum dedit,durat matrimonium in hoc pro,nisi is qui recipit pęnitentia cognita diuertere velit,in hoc cōtra.Solutio in contrahendo requiritur vtriusque cōsensus,ꝙ non est diuertendo.C.de repu.consensu.

De his quæ vi metusue causa fiunt. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatio suspensio & interdictum non sunt propriæ sntę*

C A P. PRIMVM.

ABsolutionis Sententia]dicit Arch.ꝙ 1 † excommunicatio,suspensio & interdictum non sunt propriæ sententię,quia puniunt & non diffiniunt. Item hæc potest intelligi de sententia pura,vel lata in diem,vel sub cōditione

ditione, vt dicam super. iij. glo. [*Interdicti.*]contra dominos temporales, qui cogunt aliquos violare interdictũ emanauit concil. Vien. de sen. ex. grauis. & quia litera de reuocatione cessationis diuinorum non loquitur. In illa non erit locus huic constitutioni pœnali. š. e. li. de ele. statutum. cum cócor. [*extorta*] futura intendit vitiare, ꝙ est proprium constitutionum. š. de consti. c. fi. ꝙ probat sequens particula. Intendit ergo, quod tunc vacuatum, cum erit extorta, concor. de elec. quia propter. vel. alter. ĵ. ri. j. c. ij. in prin. Si tamen diceretur, ꝙ etiam præterita damnet, & facienda puniat, non esset absurdum. [*audacia.*] iiij. di. factæ sunt [*eos.*] etiam fœminas comprehendit, de hoc. š. e. li. de ele. generali. [*huiusmodi.*] s. ab altero trium prædictorum. ¶ Prima gl. summat, et quod fuerit dubium declarat. ¶ Secunda glo. soluit dubium. ¶ Tertia ponit triplicem drĩam. ¶ Glo. ipso iure, remitti, quærit, arguit pro, sed contrarium soluit. ¶ Glo. si ergo. Respon. per q. & soluit. ¶ Glo. no. excõmunicatum. arguit, remitti & argumentum tollit. secundo quærit & soluit. tertio soluit tres quæstiones. ¶ Vltima glo. quærit & soluit. ¶ In glo. ipso iure. ibi, interdum. §. j. qui dixit, furem ad præfectum vigilum, vel ad præsidem videtur elegisse rem prosequi, & furti quæstio tollitur, maxime si iudex vltra rei restitutionem aliquid in illum cõstituit, & dato quod nil amplius statuerit, hoc ipso iure sublata furti. q. quod fuit in maioris pœnæ periculo. ¶ In glo. si ergo. ibi ita vulneratus eiusdem secũdum occisi nomine alius maiorem alius minorem præstat. ¶ In gl. i. ibi secundo dicitur. ibi. ne autem. ¶ In glo. ii. in fi. Idem Io. mo. & Arch. ¶ In gl. differentiam. ibi, formam ecclesiæ. de sen. exc. a nobis. ii. in fi. Gar. Arc. remittunt ad no. per Hosti. in sum. de sen. excom. §. qualiter hæc absolutio. Et ibi, non tenuit, facit de sen. ex. sacro. ver. caueat. Et in fi. secundum Gui. Sed potest addi quarta lectura, vt distinguatur inter sententiam latam pure, & latam in diem, vel sub conditione, vt in prima fiat absolutio. ¶ In ii. ante diẽ, vel ꝯditionẽ nõ fit locus absolutioni, sed reuocationi. & sic legẽdo soluta erit q̃stio. an hæc dec. locũ habeat in tali sñia, anteqũ liget. & facit ad idem de appel. præterea. & ĵ. de sen. excõ. Romana. §. caueant. vbi pœnæ sic latæ sententię vocãtur ¶ In gl. intelligo. de variis speciebus suspensionum no. in clem. de pęn. cupiẽtes. in glo. no. nouã. ¶ In gl. si ergo. ibi. pœna locum. ẜm Gar. Ioan. mo. & Archid. nec loquor de pęna capitali si quis suadente. quæ bene posset locum habere. ¶ In glo. pe. ibi ligati fuerunt. facit. š. de sen. ex. cum desideres. Et in fi. ẜm Gar. & Gui. ¶ In glo. vlti. ibi. ẜm Gar. Gui. Fran. & Ioan. mona. Et in fi. Guil. & Arch. dicunt hoc relinquẽdum arbitrio boni viri. Ioan. Andre.

De in integrum restitutione. Rub.

S V M M A R I V M.

1. *Minor habet legitimam personam standi in iudicio momentaneæ possessionis.*
2. *Ecclesia læsa in iudicio momentaneæ possessionis restituitur.*
3. *Restitutio in integrum & supplicatio est extraordinarium auxilium, & ex eadem æquitate procedit vtrunque.*
4. *Prælatus si ex aliqua causa repellatur, admittetur ecclesia.*
5. *Seruus licet fuerit in culpa eundo per campum iaculatorũ, si quis tñ data opera illũ iaculauerit erit in dolo, & tenebitur aquilia.*
6. *Negligens in agendo qualiter quis dicatur.*

C A P. P R I M V M.

ECclesia. Hosti. hanc decre. vsque ad ver. autẽ. posuit & glossauit. eo. ti. c. j. [*sententiam*] an includat interlocutoriã, satis scripsi. š. e. corã. in magna gl. Gof. in sua qõne cum quærebatur de ecclesia conuenta interdicto vnde vi, quæ omisit exceptiones, & sic sententiatum est contra eam, impetrat rescriptũ super restitutione in integrũ non expresso iudicio possessorio, super quo fuerat sñiatum, ꝙ non sit audienda, alleg. ꝙ iudiciũ possessorium est momentaneũ. i. momento duraturum saltẽ aptitudine, & si nõ actu, dat similia de homine risibili de imperatore Augusto, de aquilia pœnali, ꝙ sit momentaneum patet. C. vnde vi. momentanæ. & si de momen. pos. l. vna. ij. q. vj. §. diffinitiua. ver. de possessione. & dicitur talis pos. vilis & abiecta, quia cito perditur. ff. de acqui. pos. si quis vi. §. dñia. cũ ergo ĩ uilibus & modicis nõ datur restõ. ff. e. scio. š. e. c. j. ergo nec hic, vides etiam ꝙ in hoc iudicio cessant alia remedia, s. exceptio proprietatis, vel criminis. de rest. spo. in literis. & e. item cũ quis. Si ergo tolluntur remedia iuris cõis fortius iuris singularis. C. ad Velle. l. antiquæ. Itẽ lex dixit, quod præstat appellatio maioribus hoc in integrum restitutio minoribus. ff. de minori. l. præses. Sed in hac cã maior non appellat, vt probant iura allegata, ergo nec minor, vel ecclesia restituetur. Idem lex dicit, ꝙ † minor habet legitimã personã standi in iudicio momentaneæ pos. C. qui legi. pers. l. momentaneæ. esset autem lex captiosa, si diceretur, minorẽ condemnatum posse restitui. C. de his qui ve. æta. l. i. In contrariũ negat, vilẽ esse causam, vel modicũ damnum ipsius perdẽdæ per l. insti. de interdi. §. cõmodum. Item negat cessare restitutionẽ, vbi cessat appellatio, quod patet in sñia præfecti. Itẽ nõ sequitur, si minor habet legitimã personam huius iudicii, ergo non restituitur. nã datur restitutio minori legitime defenso. C. de in integ. resti. si curatorem. C. si aduer. rem iudi. l. pe. Idem ẜm canones ẽt in minoribus causis appellatur, de appellati. c. de appellationibus. & expressum de hoc iudicio, de resti. spo. cum ad sedẽ. vbi de hoc in fi. pe. glo. Gof. dixit primas alleg. procedere a disputatione legistarum. qui simplicitatẽ iuris canonici perturbare nituntur, dicit autẽ simpliciter verũ, ꝙ † ecclesia læsa in iudicio momentaneæ possessionis restituitur. Inducit decre. secundam. š. co. ti. puto. q ponderat. ver. cuius electionẽ. Ad materiam aũt bene faciunt, quæ scripsi. š. eo. corã. Vides aũt, ꝙ dubium, an surreptio illa vitiet rescriptum. Gof. expresse non determinat, accedere tñ vr̃ per prædicta, ꝙ non vitiet. Et sciendum, ꝙ fac. Bonon. can. in aliis terminis disputando tenuit, ꝙ si per ecclesiam opponitur surreptio cõtra rescriptum gratiosum quæ repellitur, & non appellatur, locus est restitutioni. Si vero rescriptum erat ẜm ius cõe dãs iudices. Si surreptio illa repulsa in vim dilatoriæ iuuat in vim peremptoriæ, restitutio non dabitur, hodie surreptio perẽptoriæ regulariter non admittitur in vim dilatoriæ. ĵ. de lit. conte. c. j. beneficium est. n. beneuola actio ac. sic. š. c. fi. & dixit Gof. š. e. tum ex literis. ꝙ † in integrum restitutio & supplicatio est extra ordinariũ auxilium, & ex eadem æquitate procedit vtrunque [*postulat*] per suum prælatũ. Et vide, quod no. in ele. c. ri. c. vno. in glo. ij. vt dicit Archi. si † ex aliqua cã repellitur prælatus, admittetur ecclesia. š. de insti. cum venissent. & quod ibi no. ad fi. ad idem de transac. contingat. de symo. querelã. xvij. q. iiij. q. contra quod no. lxviii. di. c. fi. in gl. in hoc, quare dicunt qdã, hoc casu dari. c. curatorem. vt no. v. q. iij. c. fi. & š. de rescri. edoceri. Et vide quod ibi dixi [*post.*] s. post ꝯctum, vel sententiã, & post lapsos decem dies, quibus debuit appellari, vt refert Hosti. quosdam tenere, puto id procedere, quando petit restitui ad appellandum. Si vero petat cõtra sententiã restitui, tunc a tẽpore sñiæ curreret quadriẽnium. Et quomodo differt inter ista, vide qđ dixi. š. eo. c. vlt. in vii. q. admittenda. alium similem casum habes. š. eo. c. fi. nisi summi potuit iste ver. vsque ibi, aut ex lege. C. de sen. aduersus fi. l. vna. vel. x. vbi dicitur, ꝙ iudicata contra fiscum post triennium retractantur, si p̃uaricatio arguatur, vel manifesta fraus probetur. Et est fi. ẜm Host. ff. de mino. ẽt si. §. idẽ. in fi. & C. vnde vi, meminerint [*fraudis*] quæ consideratur euentu, & consilio.

lio.ff.de reg.iur.fraudis.[*fu: eriorem.*]quod dic,vt s̄.e.c.pe. [*concedendum.*]post quadriennium.¶ Prima glo. tria facit,summat,dicit vnde sumpta,& quid declaret.¶Quarta glo.supplet tria,& de quarto remittit.secundo no.differentiam.Glo.reprobata docet,quid approbet, & quid reprobet.¶ VI.gl.exemplificat.¶In iiij.glo. ibi, si aduer. ven.l.ij.Aduersus commentitias venditiones.i.quæ cōmento fiunt in læsione pupilli, & curatorum insidias minores restituuntur. Et ibi aduer.dona.l.ij. vide. s̄. c.j. super glo.pen.¶In glo. antepe. ibi. si obstetrix.in fi.licet 5 seruus † fuerit in culpa eundo per campum iaculatorū, qui tamen data opera illum iaculauit, fuit in dolo, & tenetur aquilia. ¶In glo. j. ibi.suadeat. Et primo ponit dictum.secundo exceptionem dicto,ibi in fi.Io.mo.& in fi.& Guil.in Spec.secunda parte.e.ti.§.j̄. qua. ¶In gl. ij.ibi reipu.vide quod dixi.s̄.de re iu.inter. super vlti. gl. de quo hic Arch. Et in fi.vide, quod ibi dixi super iiij. glo.post Inno.& Host. ¶In iiij.gl.ibi, antepe. & de hoc. C.de sac.san.eccle.aut.quas actiones.In glo.quod dat.ibi finiat.vt in cle.eo.ti.ab ecclesia.¶In glo.no.in fi.Et qua- 6 liter † quis in agendo dicatur negligens,habetur.ff.de di. & temp.præs.l.i.¶In glo.j.deceptionem.ibi. tractatum, vel confictum machinamentum lxxxvij.dis.c.ij. s̄.de te sti.co.peruenit.j.in fine.¶In glo pen.in fi. & j̄.de regul. non solum.¶In glo.vl.ibi in d.c.ex literis.Etiā hoc placet Io.mo.Sed Arch.contra. pro eo facit litera præcedens,quæ indistinctè loquitur,& quod no.de transac.cōtingit.& xvij.q.iij.placuit.ij.in iiij.glo.Et contrarium loquitur de præscriptione, per quā acquiritur dominiū. Sed contra,quia in illicite alienatis non currit præscriptio.C.de bon.ma.l. j. dicit Arch. ꝙ ecclesia in hoc est deterioris conditionis quam minor, siue filiusfa.quia non prius contra ipsum præscribitur,quam suæ potestatis esse incipiat.C.de bo.quæ lib.quęcunque.qđ autē notauit Vln.de rescr.plerunque.vt ibi scripsi super ver. j̄.annum ecclesiam non restitui, quæ non fuit vsa rescripto.j̄.annum alio per aduersarium impetrato, hic ponit Archid.Et ibi,mutationes.idem Archidiac.& in fi.& sic posset intelligi præ.decre.ad nostrā.vt ibi scripsi super j.glo.facit.ff.de minoribus.si ex causa. j. respon. & l.penul.

S V M M A R I V M.

1 *Ecclesia appellatione includitur nedum monasterium, sed etiam omnis locus pius.*

CAP. II.

SI aduersus. Vide clemē.eodem titulo,cap.vno. in iij gl. [*ecclesia*]hic.& s̄.capitu.proximo,appella- 1 tione † ecclesiæ includitur nedum monasterium,sed etiam omnis locus pius.nam illa æquiparātur.s̄.de testa.requisisti.versicu.secus. s̄. eo. libro,de electio.sciant.& capitulo generali.de supplenda negligentia prælatorum,cap.ij.quæ omnia possent induci in cōtrarium.[*Confessionis.*]Vide, quod no. in cle. eodem ti. ab ecclesia. super ver.læsionis, quod notauerat Inno. s̄. eodem.coram.& Arc. hic[*nisi*]vide , quod dixi de hac dictione.j̄.de regul.iur.pactum.vbi vero hæc aduersatiua cum litera coniuncta facit contra opinio. Iaco. de Are.de qua dixi de confes.capitulo vlti.super versi.error facti,in fine.¶Prima glo.ponit summam , & quid declarat.Secunda allegat vnam concor.obiicit & soluit. ¶Penulti.glo.signat contrarium & remittit. ¶In glo. ij.ibi.§.penultimo.contra confessionem restituitur minor.¶In glo.enormiter. vide eodem titu.c.j. super glo. ij.& ibi,si ex causa.vide vt lite non contest. accedens. j̄.super vltima glo.¶In gl.j.ibi.iuris communis,secunda pars ibi,vbi vero,& in fine.& Guil.in Specu.secunda parte eodem titu.§.ij.ad finem ver.sed nūquid.¶In glo. vel a procuratore.Idem Ioan. mona.& Arch. ¶In glo. penul.in fi.dicit Ioan.mona.quod vbi via generalis cōtineret viam specialem actus.& a speciali quis esset exclusus,per consequens & a generali. ff. de iureiur. duobus §.exceptio.ff.de doli excep.l.ij.item quare.& §. seq. ¶In gl.vlt.ibi,sententia.Item secundum Io. mona.si est conclusum,alle.s̄.de procu.auditis,de causa poss.pastoralis.& quod no.C.de adul.quamuis.j.Et quia post conclusionem non est cognoscere,sed cognitum esse, & non est probatio recipienda ,quæ necessaria est circa errorem,Arc.hæc recitans alle.de fide instru.cum dilectus.ff.de euic.si rem.in fi.tractat etiam hic, an sit idem renunciare & concludere,de quo scripsi in præ. decre. pastoralis.

De arbitris. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Testimonia eorum,qui discordant in circunstantiis,non valere.*

CAP. PRIMVM.

SI ex tribus. Idem in quouis numero,vbi subesset hæc ratio ,vt si ex quatuor, vel quinque concordant tres, ex sex, vel septē quatuor vel plures.[*licet*]p quamuis vnus ex tribus arbitris. & idem puto,si essent duo tātum,quorum alter condemnat in v.alter in x.,quod placuit Accur.vt dicam super glo.Et quod dicitur duobus discordantibus,assumi debere tertium, cum quo alter &c. ff. eo.ti.item si vnus.§.principaliter.de ap.cum speciali.locum habet,quando sunt contrarii,hic autem in minori summa concordant,vt sequitur.& facit hoc ad q.Dama.quæ est.xj.de testi.qua quærebat , si vnus ex duobus testibus productis ab eo,qui petit v. deponit de v. & secundus de x.an debitum sit probatum , ad affirmatiuā inducit.§.si plures.& decre.nihil ob.de ver.si. In contra- 1 rium ꝙ non valet,inducit † ꝙ non valent testimonia eorum,qui discordant in circunstantiis.puta in loco , vel tempore. iij. q.ix.nihilominus. multo minus cum discordant in re.de causa pos.cum ecclesia. Et hoc tenet, ꝙ non probent debitum.Guil.videtur tenere contrariū in Spe.de test.§.antepe.post prin.all.C.de fideicom. lib. siquis in suo.§.nos autē.ibi dicit,ꝙ omnes filios ancillæ manumittere,non est contrarium sententiæ testatoris, qui iussit vnum ex eius filiis manumitti . Ex ibi connexis videtur,quod Gui.nō intellexit illud in terminis quōnis,quando de numero agitur,sed cum testes deponūt decimam collectam,quorum vnus dicit de decem cōcordibus,alter de v.vel vnus, ꝙ condēnauit quis v.homines loci,alter de decē, vel his similia ad iurisdictionē probandam,de quo scripsi de accu.qualiter.ij. in gl. hic potest.ver.& idem.¶Prima gl. summat.¶Secunda ponit opi reprobatam, residuum rū. per duas quæstiones,& prima trimembris. ¶Vltima glo. rationem reddit,quęrit & soluit.¶In ij.glo.ibi absolueret. vt dicit Io. mo. si tunc valet sententia duorum , cum tertius contradiceret,fortius valere debet cum in aliquo cōcordat. & in fi.de vnico, qui cōdemnat in v.cum x.peterentur, vide in Spec.de senten.prola.§.qualiter.ver.quid si peto. Et vide,quod plene scripsi de re iudi.cum inter.in vl.gl. ¶In glo.hoc sumitur.in fi.vbi not.Accur.Idem de duobus,qui discordant in summa,alleg.ff. de re iudi. inter. in fi.per quam.l.poterit etiam in iudicibus id locū habere.¶In glo.vl.ibi contrarium dicant , pro eis facit. ff. de vul.& pu.sub.ex facto.§.j.vbi si pater filio impuberi substituet Titium,si decedat īfra decimum annum , & Meuium si decedat.j̄.xiiii.filio decedente in viii. anno solus Titius venit ad substitutionem ,licet verum sit, ipsum.j̄.xiiii.decessisse.sed intentio & voluntas testatoris sic distincta facit,ꝙ numerus minor non includitr sub maiore. Sed non est possibile condemnatum in xv. nō esse condemnatum in x.sed bene est possibile. substitutionem

tionem fieri in maiori numero annorum & non in minori,& econuerso, vt patet eodem titu. l. si ita quis. & l. si pupillari. Et ibi satis credo. non econtra, quod hic no. Arc. loquitur enim, cum duo concordant in summa maiori,& protestãtur, quod non consentiunt in minorem, valet sententia duorum, sed superfluum fuit id ponere, cum etiam sine protestatione valeat per hanc decre.

SVMMARIVM.

3 *Arbitri omnes quando sunt præsentes, & vnus non vult cum aliis concordare, etiam si dicat se non instructum, alii, qui concordãt, pronunciare possunt.*

CAP. II.

VT quæstionibus. [*Tribus*] Idẽ videt in numero maiori, dummodo maior pars procedere volẽs requirat minorem, quæ malitiose, vel voluntarie venire recusat, facit, quod dixi. s. c. proxi. [*electus.*] siue nuda voluntate, siue iuris necessitate, de quibus. s. de offi. dele. ab arbitris. eo. li. cum in vtrisque. eadem ratio eo casu malitiosæ voluntariæ absentiæ, vt sequitur. ¶ Prima glo. summat. ¶ Glo. ff. eo. dicit, quæ fuerit legis & contrarii canonis consideratio, remittit ad simile, quærit & soluit. ¶ Gl. per hæc. soluit duas quæstiones. ¶ Vlt. glo. distinguit, demum quærit & soluit. ¶ In gl. iij. ibi, quidam. vide de fide instru. contingit. super. ij. glo. ¶ In glo. si compromittentes. ibi. l. vna. circa prin. vide de spon. is qui. super prin. secũdæ gl. ¶ In vl. gl. ibi, plane. banc & se. vide de ele. licet. super glo. pe. ¶ Glo. tria facit ẜm Io. mo. primo ponit prooemium. secundo statutum. tertio tacitę quæstioni rñdet. secunda ibi, statuim⁹ tertia ibi, circa. & determinat ẜm Arc. no. per Inno. & Host. de rest. Raynal. in prin. Et quod no. Gui. in Spe. de arbitro. § fi. in prin. versi. & no. & plenius in eo. §. versi. quid igitur si se. & sequentibus, dixit Inn. in decre. Raynal. & Host. posuit eius gl. ꝙ 3 †quãdo omnes arbitri sunt præsentes, & vnus non vult cum aliis cõcordare, ẽt si dicat, se non instructum, alij, qui non concordant, pronũciare possunt. ff. de re iudic. duo ex tribus. & l. Põpo. als incipit, si cui. itẽ si opinionẽ suam dixisset, & recessisset audita opinione aliorum, cessat eñ rõ legis, qua dr̃, ꝙ alios in suam opinionem trahere posset, vt j. no. Secus si illorum opinionem non audiuisset, dato ꝙ malitiose recederet, licet quidam dicant, ꝙ ex quo ꝯuenerunt añ sniã ferẽdã, qualitcũq; vn⁹ postea recedat, alij pñtes sniare posũt, qa verũ ẽ, oẽs affuisse ad sniam ferẽdã. i. ad diem ferendæ sniæ assignatam. Bona fuit ergo hæc cõstitutio, quæ has perplexitates tollit. ¶ In gl. ff. eo. ibi, in partem suã, facit. xxxj. di. Nicena. & ibi sequitur ꝯcor. ff. man. si præcedente. §. Lucius. ¶ In glo. si promittentes, ibi, supplet in casum absentiæ malitiosæ, vel volũtariæ. ¶ In gl. per hoc. ibi, eadem ratione. j. de test. c. ij. in fi. ¶ In gl. vl. ibi, sufficit. vide ff. de re iu. Põp. ff. ad municip. l. magistratus. & quod ibi no. & quod no. in Spe. de senten. prola. §. sequitur. ver. quid si sunt. & §. iuxta. post prin. Et ibi dic. Idem Ioan. mo. & simile, quod no. de offi. dele. cum vicesimum. in fi. vl. glo. quindecim significationes iudiciorũ no. hic Io. mo. quas vide. j. de re. iu. in iudiciis.

¶ Explicit Liber primus.

LIBER II,

De iudiciis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Inferior quod per se non potest, neque alteri demandare potest.*
2 *Exigere quot significata habeat.*
3 *Sententias expedit firmas manere etiam causa non expreßa.*

CAP. PRIMVM.

1 IVris esse. Diuisio super. j. gl. a sede. Inferior enim quod per se non posset, demandare non poterat. s. de offi. dele. ex literis. in fi. [*Iubere*] quasi præcipere, vel impetrare, sed ẜm deriuatores iubeat ꝓprie vbi est voluntatis obsequiũ. Inde fideiubere, sed præcipere, vel imperare, vbi est debitum [*alterutrum*] Et sic non differũt, an sit actor, vel reus [*coram se*] multominus coram alio personaliter. An si citatus procuratorẽ mittat. vide, quod no. de ma. & obe. c. fi. in gl. cum enim quis. Archi. vel alias dicebat Hosti. ꝙ non occurrebat alius casus, quo iuris necessitas requireret præsentiã personalem vltra quatuor hic expressos [*partes*] vel alterã patium. vt. s. [*Exegerit*] quasi coegerit. 2 Et tractat hic Io. mona. quomodo † exigere ponitur pro complere, pro petere, pro cogere, pro diuidere, pro expellere ponens versum. Exigo, perficio, peto, diuido, cogo, repello [*præsentari*] quærit Io. mo. quid si delegatus personaliter cã non expressa respondit, ꝙ aut status causæ requirit, vel forma rescripti id habet, & tũc valet. Aut nõ tunc nõ valet, dat simile iniciato tpe feriato fauore hominũ. ff. de fer. l. j. Ad idem de appell. cordi. §. j. de sen. excom. Romana. §. caueant. Non ob. s. de re iu. sicut. quia 3 † expedit snias firmas manere ẽt cã nõ expressa, argu. ff. de off. præto. Barbarius. ¶ Prima glo. summat. ¶ Quarta gl. rñdet per qõnem, quid de ordinario. Secundo subdit contrarium & sol. Tertio textum determinat. ¶ Antepenul. gl. textũ exponit. Secundo quærit, ar. pro, & cõtra ponit opi. Ber. vltimo respondet per quæstionẽ in gl. iij. ibi. §. j. incipit. si arbiter. vide. s. de accu. c. iij. super vl. glo. In gl. antepe. ibi. Ita demum. hæc lex & sequens loquuntur in exceptione militiæ contra procuratorẽ. & ibi. §. falsis. vide de re in. c. j. in ij. gl. & ibi. §. ad crimẽ. primus §. est. vide de acc. veniẽs. super j. gl. excipit. ¶ In gl. j. in fi. Et primo ponit dictum. secundo casus ibi. nisi. in gl. ij. in fi. l. di. quia tua. s. de resti. spo. lr̃as. de æta. & qua. quæris. & c. a multis. s. c. li. de elec. si religiosus. & j. de præben. quia sæpe. deriuatur autem ambiguum ab ambigo, quod cõponitur ab am, quod est circũ. & ago interposito b. quasi circum ago. vel voluor ẜm Io. mo. & de triplici ambiguitate no. xxxiij. distin. c. fi. in gl. a contrario ibi, compellere partes. non vetat, quod extra iudicium possit ordinarius ex cã cogere subditos coram se personaliter venire, vt si eget ipsorum consilio, vel personali auxilio, ẜm Host. alle. xxij. q. v. de sor. de offi. dele. c. vl. vel vult, ꝙ promoueatur ad ordines, de ætate & qualitate. c. j. & ẜm eum de consuetis, hic in diuersis casibus experimur, cõstat ẽt eis in dubio semper obediendum. xxiiij. q. j. quid culpatur. addit Io. mona. ꝙ vocat abbates, presbiteros & clericos personaliter ad synodum. xviij. distinctio. c. vltimo. Item clerum & populum congregat ad sermonẽ s. eodem libro. de electio. vbi periculum. §. quia vero. Et ad curiam mittit clericum. xvj. q. j. vos autem, de sanc. episco. §. reuerendissimi. coll. ix. Et ibi [*illam causam*] hoc verum quo ad illa, sine quibus causa non potest expediri. s. de officio dele. c. j. & c. præterea. ẜm Inn. Host. & Archi. sed tñ hoc expediri potest per procuratorẽ. ergo &c. Sicut ergo non posset illi præcipere, ꝙ iret ad sanctum Iaco. sic nec ꝙ ad ipsum personaliter veniat ẜm eos, & ibi [*vniuersitas*] etiam si ipsius causa esset criminalis, vel de crimine. & vide, quod no. & dixi. s. de fi. dilectus. ij. in gl. intelligas ibi, intentata. dicit Inn. ꝙ hic criminalis large sumitur, vt includat popularem. ff. de procur. l. licet. §. in popularibus. quod intelligit Hosti. pro parte actoris, & qui non afficitur priuato incommodo, vt ibi. & l. non cogendum. §. qui ita. ff. ne quid in loco publico. l. ei qui. remittit autem ad not. per se in sum. de procura. §. & in qua re. Et ibi [*veniens*] vide quod ibi dixi super gl. de poena relegationis, vel minor interueniat ꝓcur. Et ibi dicebat Ber. & Host. hic loquitur tñ in proc.

acto-

actoris.& ibi[*actum est.*]procedat hoc þcipue in ecclesia
sticis criminibus.& in n.& io. mo.hic.& Arch.š.de pro
cura.qui generaliter.& facit, quod no. C.de adul.quam
uis indubitati. Sed vt ibi no.Cyn. Fran.Accur.resistebat
illi glo.quæ innuit,hanc exceptionem dilatoriam, hac
ratione verba sententiæ referenda sunt ad personã dñi.
C. de iurciut an.l.fi.& absens damnari non põt.ff.de pę-
nis, absentẽ. In procur.autẽ sñia ferri non põt,quia no-
cens non est. C.de pœ.sancimus. Et in procuratore est
terenda.C.de sen.& interlo.l.i.ergo semper opponi pote
rit.C.de procu.licet. ßm eum, per quod dici põt,ꝙ quo
ad fienda repelletur,valebunt tñ prius cum eo gesta per
iura præalleg.¶ In gl.puta.ibi,de veritate.& ad respondẽ-
dum per illud ad positiones vel interrogata. & per illud
posset dici idem de propositione facti,per decre. pasto-
ralis.eo.ti.quod die vi ibi.

SVMMARIVM.

1 *Laicus an possit esse delegatus Papæ.*
2 *Religiosus conuenitur ex suo delicto & non monasterium.*

CAP. II.

MVlieres Trahi.Si mulier tutrix filiorũ
vult actorẽ constituere, qui
causas pupillorum periculo suo peragat,de
bet petere illũ iudicis decreto, instit.de cur.
§.vi. & satis videtur ꝙ per procuratorẽ petere possit cũ
spãli mandato,ad hoc.C.qui pet. tut.l.cum a matribus.
ff.de hære.tu.l.postulare.Arch.[*prohibemus*] vt mulieri-
bus etiam delatis de crimine certus modus seruari de-
bet,qui habetur in Auth. vt nulli. in §. si vero crimen.
C.de custo.reo qm.& auth. hodie.ßm Io. mo.& Arch.
[*Non possit*]& hoc casu cõmittit auctoritate huius con-
stitutionis.io.mo.& Arc.in hac parte vide in Spe.de ci-
ta.§. sequitur . circa medium[*fictionem*]quæro,an in iu-
1 dice layco locum habeat hæc pœna.Primo † an laycus
possit esse delegatus Papę,vide qđ scripsi de appel.sua.in
glo.laycis,in eũ casum quo datur in cã mere ciuili inter
laycos,nõ video quare nõ sit locus huic pęnæ. sed plus
dico,ꝙ pars , vel eius procur. licet layci si participarent
huic fictioni, vel fraudi. puta nominando ex condicto
mulierem in testẽ ad hunc finem ex participio excõi-
cati essent.š.de sen.excõ.nuper.& c.si concubinę.Sed in
surgit aliud dubiũ. An ipsa fictio sit factum hic dãnatũ
vel punitum. An vero necesse sit iudicem personaliter
ire,vt sit locus pœnæ,& hoc potius credo,& quod sequi
tur ipso facto , respicit iter sic procuratum & ad effectũ
deductũ , vt sic verba sumantur in effectu. Et protendi
põt materia per ea.quæ scripsi in qõne,quã posui super
2 regula in pęnis,de re.iu.[*religiosæ*]qđ o† ex delicto religio
si conuenitur ipse & non mon alteriũ , remittit Arch.
xi.q.i.de persona,& ad no.per Inn.š.de priui.cũ olim.ii.
vt ibi scripsi super ver. þmotus personaliter . bene facit
ff.de in ius vo.l.ii.nec his,qui propter loci religionem in
de se mouere nõ possunt.¶ Prima gl. summat.aliæ oẽs
recitentur in textu.¶ In glo.non meliorem.ibi.l.ii.fęmi
næ a ciuilibus,vel publicis officiis sunt remotæ. ¶ In gl.
iiii.quæst.iii.ibi,quoniam.vide in c.statutum. super glo.
antepe.¶ In gl.vt in criminali.ibi. apud eloquentissimũ.
sumpta de prædictis.§.& quid dicat,vide de iudi.at si cle
rici.in gl.puta.¶ In gl.i. in fi.Et primo ponitur prohibi-
tio de mulierib.in genere.Secũdo ibi.§.sed cũ.þositio bi
mẽbris circa testimonia cũ certa þhibitione & postu..
Tertio þhibitio circa religiosas. ibi, cæterũ. Quarto de
cretũ.ibi,decernimus.¶ In gl.ii. in fi. Arch all.C.de pro
cu. l. maritus. & C. de arbitris. l.vi.¶ In glo.volentes.ibi.
[*honestum*]dicit Arch.ꝙ faceret illum iurare,ꝙ suum of
ficium fideliter adimpleret , vt sic maior & plena fides
illi adhiberetur. all.de præsum.illud.de præteri.ad audiẽ
tiam.i.q.vii.sancimus.aliqñ tñ talis persona nuncius ap-
pellatur.ĵ.de testib.cog. c.i aliqñ executor, vel auditor,
de offi.dele. super quastionum.& ibi tabellio.vnde dice
bat Io.mo.ꝙ forte melius diceret , þsonas, all.e.de prob.
quastionũ.¶ In glo.vt vi.ibi.[*interuenta*],ꝙ intellige vt no.
de ver.si.forus.ad fi.& xv.q.iii.ex eo.¶ In gl.puta.in fi.vel
alius religiosus & magnæ famæ. Archi.

SVMMARIVM.

1 *Curator testamento non datur.*
2 *Infans an possit pacem facere etiam cum tutoris auctoritate.*
3 *Filiusfamilias magistratum tenens cogit patrem hæreditatem adi re & restituere.*
4 *Minor.xxv.annis si non potest administrare patrimonium priuati, multominus patrimonium ecclesiæ, quod est publicum.*
5 *Delegatus legati an possit id.quod potest delegatus delegati.*

CAP. III.

SI annũ peregisti Requiritur
ergo annus
cõpletus.Sic š. de offi. dele. cũ vigesimum.
de despon. impub. literas. c.accessit.& vide
quod vtrobique no.Ad idẽ.ĵ.e.li.de æta.& qua.c.vno[*de
pendentibus*]vt sunt decimæ,& ipsorũ fructus quo ad ver
bum beneficialibus,ßm Arc.qui etiam exẽplificat de iu
repa.facit. š. de iudi. quanto.possunt ẽt dici dependen-
tia.quæ clericus acquirit beneficii causa.vnde illa vendi
cat sine patris cõsensu,de hoc in Specu.de acto. §.i.ver.
si cum clericorum.[*Officialem*] principalẽ non foraneũ.
facit.ĵ.de ap.Roma.in prin.& cle.de rescri. c.ii [*curator*]
vide Spe.de lib con.iam nũc videndũ.ver.porro.vt dicit
Archi.ßm leges puberes sibi curatores petũt ex eorũ cõ
sensu,vel iudicis auctoritate illis dantur.C.qui pe.tu.vel
cur.l.i.& l.patris matris. Sed canon innuit tales ẽt testa-
1 mento dari.xxi. q.iii.c.iii. dic quod † curator testamento
non datur. C.de test.tu.l. pe.in fi.sed datus confirmatur,
insti. de curato. §.i.vel dic aliud ßm leges, aliud ßm ca-
nones,qui tales subtilitates nõ curãt.š.e.dilecti.š.de do-
lo & con.ßm Arch.c.i.qui ẽt dicit,ꝙ siue pupillus cũm
agat ꝯ tutorẽ,ꝙ est qñque,instim.de aucto. tu.in fi.§.si-
ne ꝯueniat ab illo.curator sibi dabitur a iudice,sed petẽ
ti tñ.ff.de tute. q hẽt.§.si pupillus.& §.denique Si vero
agit ꝯ alium, cogetur, si velit agere a iudice velle cura-
torẽ non hunc,vel illũ,sed noĩabit, quẽ velit, vt.e.l. qui
hẽt ßtẽ casus.& ibi no. Et hoc casu parificatur puberi,
cui inuito daẽ curator ad litẽ. instt.de cur.§.itẽ inulti.C.
q pe.tut.l.i.& ii.vbi de hoc.Subdit ẽt.ꝙ si indistincte daẽ
curator ad oẽs lites datus vĩ.vt þal.§.si pupill⁹.§ deniq;.
no.ff.de tu.& cur.da.ab his.l.curatorẽ.hoc þbat sequẽs
litera.Item indefinita ęquipollet vniuersali,de priuil.qa
circa.cum concor.[*infantiæ fueris*]vide.ff.de admi instra.
2 tut.l.i.§.i.& † an infans ẽt cum tutoris auctoritate possit
pacẽ facere,vide in Spec. de homici.ver.illud aũt subde
legatus reprobat,quod no. Inn.de procura.petitio.ad fi.
i.gl vbi dixi. curatorẽ generalẽ,vel specialem ad litẽ nõ
posse dari nisi per ordinariũ dũtaxat. hoc ergo casu nõ
procederet qõ, quam ponit Guil. in Spec.de cura.§.vlt.
ver.qđ si volens.de aduersario qui petit dari pupillo cu-
ratorem ad litem , & ille petit generalẽ. An vero cura-
tor ad litem detur inuitus, ibi no.in ver.seq. qui incipit,
sed nunquid inuitus[*in potestate*]quo.ĵ.de æta.& qua.in
decorum. nec alleg. quã in spiritualibus & dependenti
bus[*eius*] s.patris assensu, non.n.sufficit scientia.ĵ.de re.
iur.is qui tacet.cum cõcor.in prin.[*cum*]pro quia, vide
de commod. c.vno.in prin.[*non habeat*]i.pater tuus lay-
cus.ad hoc.š.de arbi.contingit.de consti.eccle.xcvi.dist.
bene quidem.de reb.eccl.non alie.c.fi.xvi.q.vii.non pla
cuit. & a laycis.& c.sequentibus.Archi. quo ad casũm
non curo,an pater sit laycus vel clericus[*Assensus*] quid
de statuto, quod contrahenti matrimoniũ cum filiafa-
mi.pœnã ponit.dicam.ĵ.de hære.statutũ.j.vlt.glo.¶ Pri-
ma gl.sum.& dicit, quid declaret.¶ Gl.in matrimonio
ponit quatuor opi.C.¶ Glo.non tantum.respondet per
ob.¶ Glo.idem septennio,quærit,obiicit & sol.¶ Penul.
glo.determinat textum & ponit septem casus exceptos.
3 ¶ In glo.non enim.ibi. §.fin. & l.sequen.† filiusfa.magi-
stratum tenens cogit patrem hæreditatem adire & re-
stituere hoc dicit. §. fi. l. se.reddit rationem qa quod ad
ius publicum attinet, non sequitur ius potestatis. ¶ In
glo.de

glo. de delegato. ibi. §. vbi decretum. vbi decretū & causæ cognitio est necessaria, proconsul non delegat. ¶ In gl. pe. ibi, lis nulla. sequitur, esse potest cū eo, que in potestate habemus, nisi ex peculio castrensi, vel quasi. & ibi l. vlt. hanc & seq. §. l. Iulia. & §. si mulier qui alias est ver. sub. §. penul. vide de rest. spo. ex parte. super gl. ij. & ibi, si longius. §. i. absente parte filiusfa. agit de iniuria, furto, vel dāno, quod passus est. ¶ In gl. i. ibi hoc dicit. & prima pars tractat de minore, hic de filiofa. ibi [*an huius*] iterū prima subdiuiditur, quia primo tractat de minore. xxv. qui est maior xiiij. secundo ibi. si vere. de minore. xiiij. qui est minor vel maior. vij. & in fi. & Io. xv. q. iij. certis. & Accur. ff. de mino. l. aii prætor. in princ. Et principium corrigit, quod no. Guil. in Spe. de sta. mo. ver. xxxj. ¶ In

4 glo. idem, sine in fine. sed ꝯ. C. de le. tu. l. nemo. † Si enim minor. xxv. annis nō pōt administrare patrimonium priuatū, vt ibi multominꝰ patrimonium ecclesiæ, quod est publicum. ff. de iustitia & iure. l. j. §. publicum. C. de sacrosan. ecc. l. fi. Item adultus non facit procuratorem in re propria si non in curatore, multominus in ecclesiastica. C. de procura. l. iij. dicit Io. mo. ꝙ forte hic loquitur quo ad sui præiudicium, eius enim factum. Et si maior esset, potius esset personale, quam reale. s. de transac. veniens. vel ſm eum princeps, cuius auctoritate beneficiū habet minor, decernit illum omnia posse, quæ hoc. c. continentur. ff. de re iudica. quidam consulebant. in fi. ¶ In glo. ibi, matrimonio. ibi [*ex parte*] per quam patet in quæstione Io. de Deo, de qua dicam. ī. de sent. excom. licet. in vlti. gl. etiam suo tempore non ponderādam ætatem xxv. annorum, & defendentem causam matrimonialē. & ibi [*voluminis*] quo. vj. lib. cōprehēduntur. s. in proœ. ver. quem librū. ¶ In gl. idem septēnio. ibi [*sponsalia*] saluo ꝙ habetur de spon. iuuenis. & ibi [*vsura*] large hic dicit cā spiritualis. i. ecclesiastici fori, vt ī cle. c. ti. dispendiosam. de quo dic vt ibi no. dicā. ī. de vsuris. c. j. ¶ In gl. epi, in fi. vel curatoris sic deputati ſm Arc. licet .n. curator ante litē conte. pcuratorē non det, cū nō sit dominus ipse, tamen minor eius auctoritate id facere potest. C. de procura. l. iij. ff. de admi. tuto. decreto. alleg. etiam, quod not. Inno. de procura. accedēs. & quod no. in Spec. de actore vniuersitatis. §. porro actor. ¶ In glos. de delegato. ibi, ordinarij etiā legati ſm Arc. non enim emanat a sede, quod emanat a legato. alleg. de filii. presby. dilectus. graue videtur hoc dicere, ꝙ

5 † delegatus legati non possit, quod potest delegatus delegati procederet eius dictum, si intellexisset, ꝙ delegatus delegati id non subdeleget. ¶ In glo. delegata. in fi. c. prudētiam. §. sexta. ad causam vero commissam pertinet, ꝙ persona legitima sit in causa. C. qui da. tut. vel cura. l. in vniuersis. ergo possunt, per qđ peruenitur ad illud. ff. de procur ¶ In gl. pe. ibi. §. l. Iulia. & l. inter liberas. §. pe. & in fi. materiam glo. vide plene in Specu. de actore §. i. ver. item ꝙ est filius. & duabus cartis sequentibus. & speciale de clericis in ver. sed cum clericorum. Et per hoc decido quā plures quæstiones huius materiæ ibi positas, & in l. vl. C. de bonis quæ liberis.

SVMMARIVM.

1 *Statuta an ligent forenses.*
2 *Citari an quis possit extra territorium.*
3 *Citatio facta die feriato ad diem non feriatum an valeat.*
4 *Index contractus potest citare extra territorium etiam non inuocando vel requirendo iudicem illius, ut cites.*
5 *Citatio q . . . doque dicitur sententia.*
6 *Contractus licet pacificentur delictis quo ad sortiendum forum, non tamen quo ad quem inuitum ad iudicium trahendum.*
7 *Ecclesiasticus requirens si est superior requisiti ecclesiastici vel secularis illum coget.*
8 *Notarius an possit conficere instrumentum extra territorium illius, a quo constitutus est.*
9 *Remissio quare fit in delictis.*

CAP. IIII.

ROmana. Habet xj. dicta circa forum competens vel incompetēs ſm Host. Boati. & Io. mo. Primo eñ ponit duo. Secundo ibi, neque tria. Tertio ibi, nec ēt duo. Quarto ibi. ꝯhentes vnum, & in tribus versiculis. nec ponit alia tria [*licet*] pro quāuis [*ipsum*] archiepiscopū vel officialē [*clerici*] litigantes ambo, de altero. n. solo nō eēt dubiū [*& senciant*] rō hæc in prima gl. dicit hic Inn. ꝙ coram delegato papæ bene liceret prorogare. ī. de appel. cordi. [*diœcesanorum*] non sufficit ergo consensus officialium, cum ipsorum officiū se non extendat ad ista. s. eo. li. de offi. iudi. c. fi. & de tempo. or. cum nullus. §. j. [*voluntate*] per hoc patet, ꝙ suffraganeus detulit appellationi, bene potuerunt appellare articulo præmisso de principali cognoscere quasi suffraganeus hoc voluerit, ad hoc. ī. de ap. cum appellationibus [*Sententias & precepta*] differentiā inter hęc duo vide. s. de ver. si. ex parte. j. in gl. fi. & ibi remissionem dedi. In his tribus datur intelligi, ꝙ in his duobus, de quibus. s. j. respon. non valeret consuetudo, ꝙ placet Arch. alle. xxv. dist. qualis. de præsum. nōne. Et, vt dicit, als iurisdictio ordinariorū possit totaliter vacari de consue. hoc additur ad primū dictū huius §. ꝙ olim habebamus in decre. pastoralis. in prin. de offi. or. nec ēt cogant rñdere & c. ꝙ est. ī. [*prælatus*] puta plebanos, vel rectores. & no. Host. tales per hoc iurisdictionē habere, remittit. s. de offi. or. cum ab ecclesiarum [*eis*] archiepō & officiali subditos, alias non prælatos [*aduocatorum*] tractat hic Host. qūo aduocati iurare tenentur ſm formā legis. C. de iud. l. rem non nouam. non ob. ꝙ Bul. dixit in l. caueri. sed cōsue. non haberi, per quod voluit, ꝙ illi iuri præiudicet consuetudo, ipse dicit nil regulariter, alle. ꝙ sic non valet cōsuetudo, ꝙ de calum. non iuretur. s. de iur. calum. cæterum. vbi de hoc dixi in fine. ita nec valet hoc casu. & adhuc fortius comprimendi sunt aduocati, quia plus calūniosi, & cauillosi. C. mā. ab Anastasio. in auth. constitutio quæ ex adscriptitio & liberis natos. in prin. col. v. Sit ratio. quare non valet consuetudo eo casu, quia laxat & parat vel animarū pericula. de consue. c. pe. & vl. & de prębē. extirpandæ. Idē Io. mo. [*querelantibus*] aduocatis vel procuratoribus. eadē rōne idē de fideiussoribus, si quos dedisset Contrahentes. dicit Io. mo. ꝙ materia huius §. quotidiana est, merito plenius discutienda. ff. de li. le. legaui. in prin. & ad materiā huius. §. vide no. in Spe. de primo dec. §. nūc videamus. ver. & no. ꝙ hic quatuor facit. §. ſm eū ponit regulā, pmissionē annectit ibi, licet, quā ampliat ibi, vel si. & executioni prouidet. ibi, sed tūc. si ergo ibidē inueniūtur, bene trahuntur inuenti. sed si ibidem inuenti negent se ꝯxisse, non cogentur rñdere libello super principali qōne porrecto. nisi prius summarie pateat, eos ibi ꝯxisse. & tūc iudex iudicabit suam esse iurisdictionē cognoscendi de principali. ff. de iudi. si quis ex aliena. s. de rescri. super literis. in fi. & postea coget illos de principali rñdere libello, & tunc vterque suis iuribus vtetur ſm Inn. & est simile ſm Arch. quod scripsi post Gof. s. c. si clericus & simile de accusato, qui se negat, in territorio deliquisse, no. in Spec. de compe iud. adi. §. i. super ver. vj. ver. sed pone aliquis, & scripsi post Inn. de rescrip. super literis. in glo. vl. ver. quærit Inn. subdit autem Inno. ꝙ in incidētibus hæc non quærantur. Et sciendum, ꝙ hic fuit disputatū, si per statutum priuilegiati sunt certi, vt super iniuria eis illata stetur ipsorum sacramento, & vnus ex illis accusat forensem, qui forū declinando dicit, se nullā iniuriā intulisse, de qua ibi posset accusari, an ante, vel post lit. contest. veniat hoc probandū, an in hoc sufficiat iuramētū accusantis, eadē esset qō de ꝯtu omittendo, Du

1 bium, an † statuta ligent forenses, de quo in Specu. de consti. ante fi. vide plenam remissionē, tenuit disputās, ꝙ accusans debet probare accusatū ibi deliquisse, per l. vl. C. de exhiben. & intr. reis. & habebit pro iurisdictione firmanda plene probare, nec sufficiet iurām quasi in-

nuat

nuat statutũ intelligi de probatione q̃ fit coram eo, quẽ iudicẽ esse cõstat, an emendam, vel pœnã, quod est probare super principali non ad iurisdictionem firmandã, de qua primo debet constare ſm formam iuris cõmunis, quam super principali recipiatur probatio, per hũc modum statorum modo dilatabitur, quod est contra ius commune, vt probet aliquis de proprio facto. iiij. q. iij. nullus. quæ est legis. ff. de testi. Item contra, quæ nolũt credi vni soli, de testi. veniens j. & licet. j. facit regula, q̃ a iure. j. de reg. iur. [trahere] no hic Host. tres casus. Primus cum quis est in domo sua, nec ad se aditum præbet. Is nec re, nec verbo vocatur ad iudicium. ff. de in ius voc. plerique. Secundus, cum præstat aditum in domo, tunc verbo, sed non re uocatur. i. non extrahitur de domo. ff. de reg. iu. nemo de domo. & de in ius voc. sed & si. vbi de hoc. Tertius, quando est extra domum etiam in vinea. Is trahitur re & verbo. eo. titu. satisque. & l. seq. Excipiuntur adhuc quatuor casus. Primus, si quis paratus sit eũ defendere. Secundus, si de re illa cum aduersario cõposuit. e. ti. neque impuberes. §. j. Tertius, si paratus sit soluere, in ll. de perpe. & tem. act. in fi. Quartus, si satisdet. ff. qui satisda. cog. si vero. §. i. & agit alias iniuriarum. vt ibi. quid ergo fiet, si non paratur aditus in domum, citabitur publice ante domum, vt de dolo & contu. c. fi. de eo q mittit in pos. c. fi. [Inuitos] illos ergo excõmunicare non possum, sed id forum, quod sequitur, cum non sit nostrũ extendere legẽ. ff. sol. ma. si vero. §. de viro. s. e. li. de elec. quãquam. in prin. Host. vr̃ contrarium alleg. vt lit. non coni. tuę. sed illa nõ loquitur in iudice ɔ̃ctus, vel si de illo vis intelligere, procedat, qñ ibi inuenitur, vt s. dixi. & vide, quod scripsi post Inn. s. e. ti. e. vlti. super. j. gl. Item vt dicit lo. mo. illud. dictum est contra hone textum, quia tunc pro absolutione venire cogeretur. s. de offi. dele. cum concor. de sen. excõ. cum desideres. ita in diocesi Remensi faciunt. hoc dicit ſm Inn. quia videbatur quibusdam, q ex quo se exhibent parati stare iuri coram ordinario domicilij. Iudex contractus se intromittere non debet, sed ɔ̃rium hic statuitur, vt fortius cõtractus hoc operetur ſm eum [citari] de hac citatione vide, quod scripsi de appella. meminimus. sed sæpe vidi dubitari, qualiter fieri debeat. Inn. & post eũ scripsi. s. e. c. fi. super j. gl. recitat opi. contrarias. s. quorundam dicẽtium, ex foro delicti, rei, vel contractus iurisdictionem
2 competere, & per ipsum etiam † extra territorium personam citari posse, pro quibus facit hæc litera. & s. de cleri. non resi. ex tuæ. & c. ex parte. & c. fin. vnde dixit hic Host. & post eum Arch. q si isti copiam sui faciunt personaliter sunt citandi prius, quam contumaces reputentur. ff. quæ sententiæ sine app. l. j. §. item ex edicto. quod innuit sequens litera ibi. peruenit ad eosdem. Dicunt autem illud intelligẽdũ, qñ citandus est intra prouincia. Nã foris non citabitur, quãuis sciatur, vbi sit citandus. & intelligit Arch. de prouincia vulgari. all. quod legi. & no. de do. & contu. cum olim. ad finẽ. ibi in Hybernia. vbi id approbant Gof. & Hostl. Et ipse Gof. in sum. huius ti. post prin. tenet aperte, iudicem citare ɔ̃hentẽ, qui est extra locum cõtractus. Item quod non sit necesse locum, cum quis citatur esse de territorio citantis, patet. ff. de arbi. sed interpellatur. §. j. citat enim arbiter per nuncium, & per epistolam, vt ibi, & l. diem proferre. in principio, & tamen constat, arbitrum territorium non habere. ita q canonici citant canonicum. s. de electio. cum nobis olim. & pars partem per modum decre. j. de electio. s. eodem libro, & clemen. eodem ti. causam. Item sicut ex delegatione facta extra territorium pcedit intra territorium, vt no. s. de offi. leg. nouit & ff. de offi. præs. vrb. l. fi. sic ex citatione foris facta pcedetur intra territoriũ, bñ facit, quod dicimus † valere
3 citationẽ factã die feriato ad diẽ nõ feriatũ, de quo plene scripsi. s. de feriis. c. fi. in gl. magna. vbi videas ad ppositũ distinctũ triplicẽ citationis actũ, in ver. sed conuertamus. & ver. ad ɔ̃tria. sic ergo valeat facta loco nõ subdito ad locũ subiectũ, arguendo de tẽpore ad locũ, vt ibi dixi. Alij ẽt negant, vt ibi dicit Inn. q extra territoriũ citare possint, p quibus. ff. de iurisdictio. omniũ iudicũ. l. fi. s. eo. li. de consti. c. ij. p his facit cle. de re iu. pastoralis. ver. vt illud. vbi patet, extra territoriũ citari nõ posse, vel per citationẽ. j. territoriũ factã constitutũ extra territorium non arctari, sed requiri debet iudex, sub quo degit, vt illũ citet. facit, qd no. Spe. de ɔpe. iud. adi. §. j. ver. sed q̃ro. cũ suis remissio. s. de accusa. §. j. ver. sed nũqd & §. fi. ver. vt autem. Item constat, quod iudex contractus vel quis alius totum iudicium suum extra suũ territoriũ exercere nõ posset p iura prius ĩducta, ergo nec partem. xiiij. q. v. pœnale. de donatio. inter virũ & vxorẽ. nuper. ff. de rei vendi. quæ de tota. quod aũt sit pars processu. patet. s. de proba quoniam cõtra falsam. Si ergo speciale est in casu cle. de foro compe. quamuis. q episcopus citat, & procedit in diocesi, vel territorio nõ suo ipsius, ergo contrariũ regulare, vt ibi probatur in prin. Itẽ cum iudex personaliter existens extra territorium suũ censeatur priuatus. ff. de offi. præsi. l. iij. fortius ipsius nũcius, vel epistola, licet ipsum repræsentent, censebuntur
4 priuata, & sic arctare non poterunt. ¶ † Satis puto per istam literam, q iudex cõtractus citare possit extra territorium etiam non inuocando, vel requirẽdo iudicẽ illius, vt citet, quod probat hæc litera eorum auctoritate citati, ergo non alterius sui iudicis, sed ipsius auctoritate citantur, non enim dicit ad ipsorum requisitionẽ citari, sicut in casu hoc notato in gl. bene potest. j. ver. sed tunc. & talis citatio constituit eum nõ veniẽtẽ contumacẽ, vel cõtẽnẽtẽ, vt sequit, sed nõ simpliciter, sed quo ad qd, vt hic. Et loquor de citatione, q̃ fit verbo, tm̃, non re, de quibus super verbo trahere. & de quibusdã vr̃ hoc expssũ. C. de epi. & cle. l. oẽs. §. verũ si apparitor. vbi Iac. de Are. & Cy. hoc tenẽt ẽt ĩ iudice delegato. & rñdent ad l. fi. de iurisdi. om. iu. vt j. dicã. ¶ Scias, q in iudice ɔ̃ctus hoc dictũ placet hic Io. mo. p hãc lrãm & literã, quę pcedit, sub quo degit, ad hoc faciat ibi, ẽt alibi sui copiã &c. Dicit tñ tutius, q fiat p iudicẽ, sub quo degit. ad quod facit. j. de priui. volentes. v. neque. vbi patet, q ɔ̃hẽti iniungit, vt vadat ad locũ contractus. Et sic nõ ob. quod opponitur, q p id fieret in ɔ̃tractibus remissio, si cõmitteretur iudici, sub quo degit, alle. etiã. C. de pig. l. iij. vnde per decreta. illã patet, q nõ exẽptus a iudice domicilii remittit ad iudicẽ ɔ̃tractus verbo tm̃, sed nõ re, sed exẽptus p iudicẽ domicilũ nõ remittit ẽt verbo. l. nõ põt sibi iudex ille pręcipere, q redeat ad locũ ɔ̃ct⁹, & hoc coadiuuat opi. q citari possit per iudicẽ contractus, alias forũ ɔ̃ctus in exẽpto esset inutile illo nõ diuertẽte ad locũ ɔ̃tractus. & vide qd ibi dicã ĩ gl. quasi. d. ¶ Ad cõtraria rñdetur, q prima duo iura loquuntur in iusdicente extra territorium. citare autem non est iudicare, vel iusdicere, sed potius requirere. vnde dixit hic Io. mo. q citatio hẽt duo extrema interlocutoriã de ci-
5 tãdo, & hoc iurisdictiõis ẽ, & † q̃õq; dr̃ sñia. C. de epi. & cle. l. oẽs. §. pterea. & l. cũ clericis. ad fi. & C. de pcu. l. fi. & hoc nõ fit ex territoriũ. Aliud extremũ actus citatiõis, vel quo citatio nũciat, & istę nõ ẽ iurisdõnis, vñ fit p nũciũ. & de hoc remis. dedi. s. ea. gl. Rñdit id quod scripsi. c. fi. s. de feriis ¶ Dicunt tñ prædicti Iac. & Cyn. q licet actus iurisdictionis fieri non possit extra territoriũ, fieri tñ põt ille actus, cuius effectus fertur intra territoriũ, inducunt, quod de delegatione dixi. s. ver. itẽ sicut. non ob. ver. sed tunc. & decr. postulasti. s. e. quæ loquũtur in executione sñiæ & missionẽ in possessionẽ, q̃ fit in re ipsa, & q̃ sunt imperii. ff. de iuris. om. iudic. iubere. ¶ Et ad decre. pastoralis. rñdetur, q imperator ibi nõ erit iudex ex loco delicti. & sic non ob. vel dic, q iudex ɔ̃ctus, vel rei litigiosæ citat extra suũ territoriũ, quia citatio non afficit personã, nec ex illa posset persona puniri, sed solũ afficit rẽ, & ad illã refertur citationis effectus, vt fiat missio, propter quod fit ẽt in non cõtumacẽ absentẽ reipublicæ cã, vel pupillũ, vt dixi post Inn. vbi remisi in prin.

huius

huius gl.tñ non cõtumax excõicari non posset, de sen. excom.sacro.sed citatio q̃ sit ratione delicti, principaliter afficit personam,& personam afficit citationis effectus.& ideo per iudicẽ delinquẽtis fieri dẽt, quẽ ad id
6 requiret iudex delicti,vt ibi,vnde dicit hic Io.mo.ꝙ† licet ꝯtus parificẽtur delictis quo ad sortiẽdũ forũ,non tñ quo ad quẽ inuitũ i iudiciũ trahẽdũ,vt dicã sup gl.dicebãt.¶ Ad id qđ dr̃ iii. respõdetur, ꝙ sæpe licet in parte,ꝙ nõ licet in toto,ꝙ patet ꝑ id, quod habes. s̃.e. li.de offi.deleg.c.fi.§.vices.Iscm̃ q alias iurisdictionẽ nõ cõmittit,citationẽ cõminere nõ põt.ꝙ bñ facit.& vide ꝙ scripsi de dolo & ꝯtu.c.fi.in fi.& vide qđ no ff.de le.iij.l. si qd.saicorẽt,ꝙ dr̃ in decre.q̃uis.spãle, ꝙ ibi citatur qs ad locum nõ subiectũ citãti, sed de hoc non loquitur. ¶ Ad vltimũ tritum est ꝑ ea,q̃ dicta sunt in respõsione ad pri.[*Missionem*]cã custodiæ,de qua dic vt s̃.vt lit.nõ ꝯtest.qm̃.§.aliis[*facere.*]de eo q impedit missionem. not. hic Arch.opi.V in.quam dixi.s̃. e. sane.[*Occultent.*]dicit Host.latitando,vel impediendo,ne citatio &c.vt lit. nõ contest.qm̃.§.porro.& putat vtroq; casu edictũ debere ꝓponi in ecclesia cathedrali,i qua sunt bona,si ipsa habẽt in sua diocesi,ad hoc de do.& ꝯtu.licet cãm.& c.vlt. de eo qui mit.in pos.c. fi. de cle. nõ reside. ex tuę. apertius hodie cle.de ele cãm.& eo.tit.q̃uis.Io.mo. tñ putat hãc citationẽ necessariã,qñ manifeste nõ patet impedimẽtũ,vel malicia,alias secus ꝑm eũ[*decernere.*]C. de bo. aut.iudi.pos.cũ vnus.§.pe.vbi de hoc.So.generaliter decernendo vr̃ decernere de bonis in suo territorio ꝯstitutis,vt ibi.sed hoc casu specialis põt decernere, vt hic, nõ ꝑcipere vel exeq.vt ibi.& s̃.c. postulasti. ꝑm Hos. Io. mo.& Arc.Dixit Host.in ꝑdicto. c. postulasti. ꝑm dñm suũ,ꝙ vbicũque iudex diffinitiue pronunciat,hic potest de bonis, quæ sibi non subsunt, ꝑ iudicem bonorũ fiet executio:vt ff.de re iud.a diuo pio.§.si vero. interlocutorie pronunciare non põt.nisi de bonis,quæ suæ iurisdictioni subsunt,ꝑ præal.l.cum vnus.& ꝑ l. hæres absens. §.i.ff.de iudi.Sed dicebat ipse Host.cõtrariũ declaratũ ꝑ istũ ver.etiã no.ꝙ de bonis in suo territorio decernẽt. imo ab illis recipiet.per.l.cum vnus quam allegat.s̃. gl. proxi.etiam tunc.s.quando decernit de bonis alterius iurisdictionis[*loci*]in quo sunt bona compatere nolentis [*diocesanus.*]respicit,quod dixi de archiepõ.& eius officiali.nã hæc esset cũ ordinario causæ,qui requireretur a iudice ꝯtractus,etiã si sit secularis requisitus,vel requirens denunciationem.simile.s̃.de treu.& pa.c. i.xi. q. iij. curæ.& cle c.tit.quãuis.§ pe.[*faciet.*]ꝙ si facere nõ vult, peccat,nõ tñ ꝯpelletur ꝑ iudicem contractus. nisi alias sit suus superior ꝑm Io.mo. & Arch. Nec obstat ꝑm Io. mo.ff.de re iu.a diuo.in prin qa intelligitur de iussu superioris non paris,vel recipitur ibi iussus per modum, q habetur.ff.quod iussu.l.i.§ j.facit, qđ dixi in cle. q̃ allega
7 bo sup glo.Dicebant ergo hic tenẽdũ.ꝙ† ecclesiasticus requirẽs, si est superior requisiti ecclesiastici, vel secularis,illũ coget.facit,qđ scripsi post Inn.de offi.or.c.j.in fi. si est par,vel inferior illũ non coget.de elc. innotuit. de maio.& obe.cũ inferior.Secularis etiã nullo casu coget ecclesiasticũ.j̃.de excep.cũ quidã corã ipsis. ꝑ hãc literã
8 probat Pe.de Saxo.notariũ † nõ posse ꝯficere instrumẽtum extra territoriũ illius,a quo constitutus est, istorũ enim sigilla faciebant scripturas contractuum auctenticas,tñ non ex̃ diocesim illius,a quo dati erant. Et hoc posuit Guil.in Specu.de instru.edi §.restat. ver. & no. ꝙ tabellio.& ver.ego credo.& vide.j̃. de re iudi. abbate. in fi.in glo.s.donatio. in fi. quære in litibus subditis ꝓpriis vel suffraganeorum vel aliis.& intellige præter casus exceptos respondere, vel comparere.& hoc de eo.qa non exprimit citans casum ad eum spectantem.ff.de iurisdi. om.iud.l.fi.super versi.nec etiam, ꝑm Host.& Ioan.mo. [*censuram.*]erat dubium propter id,qđ dr̃,sñiam pastoris etiam iniustam ligare.xi.q.iij.c.j.secundum Fran.¶ Prima glo.rationem reddit.secundo determinas tex.sol.cõtrarium.¶ Glo.bene potest. quærit & soluit. dat simile, in fi.sol.obiicit.¶ Glo.contra obiicit & soluit. ¶ Glo. licet,subdit contrarium & sol.¶ Gl.no.ergo.subdit cõtrariũ,quod tripliciter sol.in fi.ponit duas opi. reprobatas. ¶ Glo.dicebant,ponit duas opi.¶ In gl.taxata. ibi.l.vnã. distinguit an res mobilis.¶ In gl.tax.vel imobilis fuerit promissa.& ibi salarium.sequitur,incertæ pollicitationis peti non potest.¶ In gl.contra.ibi,litem redimens ꝯtra bonos mores agit. & ideo interdictæ conuentionis frustra sibi petit fidem impleri,vt in l.si contra.& ibi,salarium,si salarium conuenit dominus pro labore, pacto pareri debet.Secus si litis euentum maiori pretio ꝓcurator redemerit.& Arch.¶ In glo.j.ibi,tñ vr̃, idẽ Hos. Pet.de Saxo.¶ In glo.in laycis.ibi.secus, idẽ Ioã. mo. & Arch.quod est verum quo ad temporalia, secus in spiritualibus,secundum Host. alle. s̃. de pęni. & remis. omnis.ad id,quod no.de despõ.impu.c. ij. & de hoc dixi de offi.deleg. P.& G.super gl.fi.¶ In glo. benedicit, in fi.de hoc.s̃.eo.si diligenti.in fi.primæ glo.¶ In glo.quia de iure.in fi.& quod ibi scripsi post Hostien.super. j. glo. hoc no.ipse Hostien.& Ioan.mo.de nouem.scilicet quæ requiruntur in iurisdictionis prorogatione, quam facit clericus.¶ In gl.bene potest.ibi.[*compellat.*]Quid si intra terminum ad hoc assignatum id non fecerit,archiepiscopus id faciet ꝑm Host.all. qđ no.s̃.e.li.de sup.neg. pla. romana.hic non placet dicenti,ꝙ licet tũc suffraganeũ cogere possit,subditũ ipsius non.& in fi. & sic nõ ob. s̃. de offi.delega.prudẽtia.§.penul.& vlt.q̃ loqtur in delegato Papæ.¶ In gl.taxata.in fi.& de his vide satis in Specu. de sala.§.ij.& iij.¶ In glo.contra.ibi.[*gratuitum.*]aduocatus tamen licite vendit patrocinium.xj.qõ.iij.non licet. & ibi,illicitum est.de hoc.iij q.viij. §. tria,ver.arcentur. plenius.ff.de pac.l.sumptus. & ibi. quod datur sine precio,alias nõ est mãdatũ,sed locatio.ff.mã.l.j.i fi. ¶ In gl. licet.in fi.dicit Host.& Arc.post eũ, ꝙ illa.l. concor. qa nõ intromitteret se archieps de causis suffraganeorum. & sic propter illas lis non protelabitur, mandabit autẽ ordinario,vt illas expediat ¶ In gl.no.ibi,cõpellerentur. intellige hoc per modũ sequentis.§. ¶ In glo. dicebant. ibi,parificentur quo ad forum sortiendum nõ quo ad tractionẽ in iudiciũ ꝑm Io.mo.hic, & ꝓbatur. ff. de in ius vocã.l.ij.nõ ob.C.vbi qs curi. aliave.l.fi.in aut. vt iudi.sine quoquo suf.§.necessitatem.ponuntur enim speciales casus rõne publicæ honestatis, vt ibi patet. & ꝑm
9 eũ rõ † quare in delictis fit remissio est,qa in criminalibus non committitur testiũ receptio, sed debent testes exhiberi iudici.C.de fide instrumento. apud eloquentissimum. nec etiam testes sunt vocandi extra prouinciam.ff. de testi.l. iij. §.fi. cum ergo iudex delinquentis extra suum territorium non possit causam cognoscere.ff.de iurisdi om.iudicũ. l.fi.nec receptionẽ cõmittere,nec ad se illos citare,merito fit in illis remissio,& optime probatur ꝑm eũ in aut.vt omnes obe.iud. ꝓuinciarũ.§.hic cõsiderãtes.col.v.ff. de pę.capitaliũ §. famosos. constat autem quod dictæ rationes in contractibus locum non habent.item contrahens potest & debet sib cauere,cum quo contrahat.ff.de reg. iur. qui cum alio. qui sibi imputet,si vadit ad locum domicilij illius,cum quo contraxit.Nã alia est ratio contrahendi, alia delinquendi.ff.de exerci.l. j. §. j. secũdũ cum. ¶ Et not. quod cum ciuiliter de crimine agitur,idem est,quod in contractibus.facit s̃.de procu.tuæ.de accu.super his.in fi.patet id etiam ex eo,quia in leuibus etiam criminalibus non fit remissio,vt in §.siquis vero comprehensorum. In aut.vt nulli iudi.vt patet,quod in enormibus, & vbi pęnę impositio alios terret,locus est remissioni, quæ ratio in his cessat.An autẽ sine cognitione fiat remissio, hæc Ioan.mona.quod vide in cle. sup gl. statim alle. & ibi[*id seruetur.*]vt in cle.de re ind.pastoralis. post mediũ ver.ꝙ si punitio, vbi de hoc. in glo. sed nunquid. & ibi [*bona.*]de hoc.ff.de iudi.hæres absens §.j.¶ In glos penu. in fine.Nam si extra diocc.etiam coram ipsis archiepiscopis fierent cõtractus, non sortiũtur ꝯhẽtes ipsorũ forum.

rũ,& quorũ quotiẽscũq; fiant in sua dioce.fortiũt forũ ipsorum.Inn.¶ In gl.vlt.in fi.ꝙ intelligas,quãdo peccat extra officialatum,vt dixi.§.e.li.de offi.vica.c.j.in j.gl.

C A P. V.

SEculares literæ. Quæ coram iudice cõpetenti fidem facerent ſm Arch. alle. §.de ſolu.c.ij.& remit.de fi.instr.c.ij.in j.gl. probationes,quæ faciendæ sunt corã iudice.iij. q.iij.ſcpe.& l. eos.de proba.ex literis.de elect. scriptum. ver. verum.ff. de proba.l.quinquaginta.Frustra ergo fiunt coram nõ iudice,constat aũt, ꝙ ecclesiastica persona corã talibus conueniri non põt.xi.q.i.experientiæ. & c.si quisq̃.& c. clericũ.nullus ergo nec probatio ꝯ ipsos corã talib. induci ſm Io.mo.& Arch.patet hic. §. de iud.at si clerici. hic scias,ꝙ in his locis,in quib.forte non est vsus tabellionum sed inniuntur ꝯctus, quorum probatio fit per sigilla iudicũ secularium, literæ tales sigillatæ ita probabũt ꝯctum coram iudice cõpetenti,nisi reprobetur.Sicut & instrumentum tabellionũ laycorum,quod bene probat decr. cum dilectus.de fi.instr.non tñ per illas literas vel sigilla ꝯpetet iurisdictio sigillantibus,cum nec expressè possent illũ suũ facere iudicẽ.§.e.si diligenti.& de aliis.§.e.prox.§ pe. ꝯpelluntur, de cã reconuentionis remittit Arch.ad no.per se.ꝯ.de cle.coniu.c.vno.& dixi de iud.at si clerici.super gl.ij. ¶Prima gl.ponit summã, & vnde sumpta sit,ꝙ sit graue.¶In gl.j.in fi.Io.mo.alle. extranag.illã non vidi,sed veritas est,ꝙ ille ver. quia verò.erat pars decr. nonnulli.ꝯ.de immu.eccl. & vt dixi in prin.ita fuit.vii.& vltima prouisio,quã ibi fecerat Alex.iij.¶In gl.j.in fi.de cle.coniug.Secus,dummõ nõ fiat distinctio in persona.ꝯ.de cler.coniu.c.vno.¶In gl. pe.ibi de facto forte capris pignorib. vel saxitis ipsorũ bonis, si distringeret personã locus esset pœnæ capituli si quis suadente.xvij.q iiij.& ibi, qui habent.i.qui habebant ſpe huius gl.sed post traditum .s. per ciues regimẽ ciuitatis dño.Host.sublatum suũ illud statutũ. & in fi. idẽ dixit Egi.de re iud.cum cã.& vt ibi dixi super gl. ij.

S V M M A R I V M.

1 *Iurans pro nullo fideiubere, si fideiussor, pro quo prius fideiusserat,libros redimat & debitum,non est periurus.*

2 *Iuramenti adiectio an mutet forum.*

3 *Forum pœnitentiale est distinguendum a iudiciali,quando dubitatur,an iuramentum licitum sit,an non.*

C A P. VI.

1 CVm. C.laicus Fideiussorio. Bart.in dña. Iv.tenet,ꝙ ille,qui inrauit pro nullo fideiubere,si fideiussor, pro quo prius fideiusserat,libros redimat, & debitũ soluat, non est periurus,cũ non fideiusserit, sed se liberauerit, qd non erat dubia,plus dubitatur: an tale iurñ sit licitum,cũ illud præstari nulla necessitas coegerit.xxij. q.j. ita ergo.sed Lau.dixit id licitũ,cũ quis pro vtilitate proximi iurare posset,fortius pro sua.vt no. Arch. xxij. q.j. non est obligatus.disputatum fuit hic, an non obligatus,qui captũ pro debito liberat inuitũ,soluẽdo tñ animo repetendi,nec ob l.is,qui a meitia.ff.de neg.gest.an repetat,& soluit disputans,ꝙ licet cõis opin. habeat, ꝙ non per l.vlt.C.de neg. gest. ipse putat eum de equitate teneri,& loquitur in eo, qui gessit negocium voluntarium,sed istud erat necessarium,per hoc puto eũ intellexisse,quando deficiebat oĩs spes liberationis,nisi ꝓ solutionem [*a se*] non sic hæredeiurantis. & vide, quod scripsi de re iu.veritatis.super gl.fi.& in dña.38. quæ incipit.Bononiẽses iurauerunt pacẽ,licet Abb.ꝯ.de sepul. c.fi.in fi.vt ibi scripsi[*temere*]secus si necessitate,alle.Archi.§.de pig.significante.de iureiu.querelam.hoc dictũ est ad exclusionem periurij non fori [*conuenire*] licet tñ iudex ecclesiasticus hoc casu audiat querentẽ,nõ tñ ex officio inquirit,super quo vide,quod scripsi post Inn.de iureiur.ad nostrã ij.super gl.pe.vñ disputauit Io.de mõ. ꝙ si laycus denunciat clericum , ꝙ sibi cũ multitudine hominũ dãna & spolia retulit,dicens illud notoriũ , & petit restitutionẽ & emendã, eps non poterit summariẽ,vel ex officio procedere,sed dabitur libellus,& seruabitur iudiciarius ordo, induxit decre. olim. de iniur.in facto huic simili,& ꝙ,vt dicit decre.quanto.de transla. non poterat esse non notoriũ reuocatur processus sine nõ ꝑt.ad idẽ de ord. cog. cũ dilectus. vbi in casu simili seruatur iuris ordo,& de offi.deleg.ꝯsultationib.ad idẽ. ij.q.vij.lator.Inducit etiã libellũ reddendũ.iij.q.iij.offeratur.de libe.ob.c.j.&t in criminalib. nisi in casib. notatis, vt eccl.bene.vt nostrũ . de quib.iste non est.Itẽ dato, ꝙ hic locus esset officio iudicis, tñ cum principaliter petatur,locus est constitutioni.de off.iud.c.ij.& qđ no. ff.de inter act.super rubr.Cin iudicis officio non requiri libellũ,procedir, cũ petitur incidenter,vt ibi.idem ẽ qñ fi r inquisitio ad petitionem partis,& reus est præsẽs,vt scripsi,vt lit.non ꝯt.qm.§.sunt & alij. & de accu. qualiter.ij. super j.gl.in fi.supplctionis quæ incipit varia iura, quæ de notorio loquuntur.non ob. inquamũ dicunt in eis iuris ordinem non seruandum quia hoc non est notorium actus permanẽtis sed transeuntis,quæ differunt, vt no.ij.q.j.manifesta.& scripsi.§.de coha.cle.nostra.nec est notoriũ iudici,& sic sibi probandũ.ij.q j. qñ aũt.ergo iuris ordo seruandus.Item illa iura & quæ de inquisitione ex iudicis officio loquuntur, locum habent , cũ ad punitionem & correctionem criminis tenditur: sed hic agitur ad priuatum interesse,& satis est eo casu hoc iure non expressum. C.de temp.ord. dilectus. de transl. c.ij.Et sic respondetur ad l.eam quidem. C.de accu. Itẽ in officialibus loquitur referentib.curiæ non ad petitionem partis. ¶Prima gl. summat, & dicit vnde sit sumptum.¶In gl.ij.c.ij.plenius in quæstione, quam disputa ui,quam vide super re.dam nũ.ꝯ.de reg.iu ¶ in gl.i t.in fi.facit,quod no.de pur.ca.nos inter.¶In gl.vl.in fi.adie

2 ctio igitur iuramenti mutat forum,sicut & qñ validat ꝯctum.§.e.li.de pac. quis.ꝯ.de iurein. licet.qñq; nil operatur.ꝯ.de iureiu.non est.Io.& Arch.qui ambo sic ad literam loquuntur,& facit,quod post Host.scripsi de or. cog.nũ.sedit. super vl.gl. Aliis vñ,ꝙ talis adiectio non mutet, sed accumulet.fatentur.n periurium esse crimen ecclesiasticũ,vt no.§.e.cum sit.in iij.gl.& vide,quod super ea dixi,se non sic necessario,vel merè ecclesiasticum,quin secularis iudex de illo possit cognoscere,illudq, punire. primũ probatur.ꝯ.de reg.iur.licet.& ibi,quamuis eis cõstat legitime.& in fi.vbi pronunciare nõ impediuntur. immo coguntur secundum. C. de transl.qs maior. ff. de cri.stellio.l.vlt.& de intejur.si duo. §. fi.& probatur . 3 3.q.5.rex dẽt.Est ergo illud merè ecclesiasticũ , de quo secularis iudex cognoscere non posset, sicut de hæresi. ꝯ.de hæreticis,vt inquisitionis.§.prohibemus.vbi textus exprimit illud mere ecclesiasticum, ad idem præ. decr. tuam.& qui fi.sint legi.lator.& ꝯ.de senten. excom.si iu dex.in prin.& in fi.Et omnis causa spiritualium vel annexorum de iud.decernimus.& c.quanto. Et sic nõ ob. sed ꝯcor.decr.de iud. nouit. vbi prouocauerat rex Angliæ ad iudiciũ ecclesiæ,quod potuit, vt hic concurrebat & ibi qualitas cãæ.s.pacis fractæ. §.de treu. & pa.c.j. cum concor.& defectus alterius superioris, qui sũ sint legi.ꝑ venerabilẽ.ver.insuper.decre. venerabilẽ. de elec.

3 loquitur,cũ dubitatur,an iurñ sit licitũ,an nõ.distinguẽdũ est igitur pœnitentiale forma a iudiciali,quõ ad primũ non est dubiũ,periuriũ esse crimẽ ecclesiasticũ, sic loquit.xij.q.j.prædicandũ.& qđ scripsi de purga. cano.nos inter.super.j.gl.de secũdo loquẽdo de iurñs i q b. versatur alterius interesse,quæ propriè sunt ad ꝓposiũ, distinguit,an agatur ex iurõ , vt seruetur, an excipiatur ex illo,primo casu ꝯ layeũ vterq; est cõpetens iudex ecclesiasticus & secularis,sicut dixi de foro cõpe.§.e.cũ sit. est aũt huius rõ quõ ad ecclesiasticũ: quia periuriũ directè respicit Dei irreuerentiam , quæ propriè est et christianæ religioni contraria. Secundo casu si ꝯ agente in seculari foro ꝯ laycum excipiatur de iuramẽto,l aycus

iudex causæ de hoc cognoscet, & diffiniet, in qua diffinitiuè seruare debet ius canonicum. & ad hoc per ecclesiam cogi potest, & sic loquitur præd. decr. licet. & si ēt practicaretur decr. quamuis. s. e. lib. de pac. & auth. sacram. C. si aduer. ven. si tñ hic reduceretur in dubiũ probabile, an sit iurãm licitũ & seruandũ necne, remittendũ esset hoc ad ecclesiasticũ iudicẽ: vt in decr. venerabilē. sic posset intelligi dictũ Host. in decr. tuã. de quo hic in prin. dixi, sicut & adulteriũ dr̃ crimen ecclesiasticũ: tunc solũ cũ agit̃ ad separationẽ thori, vt dixi in decr. cũ sit. de vsu. no. i cle. de iud. dispẽdiosã. & dicã. j. de vsu. c. j.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio adulterij proponitur ante litem, & post.*
2 *Impetrans habet probare quando reus negat.*
3 *Litis semel finita non cogitur reus subire instantiam contestando litem.*
4 *Litera habetur pro titulo in collatione facienda.*
5 *Gratia fit sine literis & semper literas præcedit.*

CAP. VII.

EXceptionis. Ponit regulam, in cuius ventre exceptionem inserit, quã regulã exaggerat ibi, licet. s̃m Io. mo. [*obiectus*] hic incipe cõstructum [*excipiat*] quod poterat s̃m Fran. non solũ in ciuilib. & hoc planũ: sed in criminalib. s. de accusat. de his. C. de transac. transigere. & in spũalib. alleg. de rescrip. ex parte. de elec. c. cum dilecti. de appell. constitutis. in matrimonialib. tamen contra matrimonium non obst. res iudicata. s. de re iud. lator. & c. cõsanguinei [*nec transactio*] supra de transact. c. vlt. [*litigatori*] s. reus conuentus. dixit Innoc. s. de adult. c. fi. ꝙ † exceptio adulterij cõtra separationem thori est peremptoria, tamen proponitur ante litem. & post. ibi hoc scripsi in gl. vlti. ver. & non [*impediat*] contra ff. fam. erc. l. j. vbi contra proponentem se hæredem, & ob hoc agentem fam. erciscũ. obstat, ꝙ non est hæres. dicit illud speciale, ne fiat præiudicium petitioni hæreditatis, quæ de sui natura debet præcedere, vt ibi dicitur. & idem in omni præiudiciali, vt si actor dicatur seruus, vel filiusfamilias. C. de ord. iud. l. j. & ij. de quibus præiudicialibus. institutio. de act. §. præiudiciales. & istæ præiudiciales proponuntur, & probantur ante lit. contestatio. C. de adult. quoniam. ff. de præuarica. l. iij. in principio. secundùm Archid. [*retardet.*] Et sic non recipietur ipsius reprobatio: sed si probata esset, tenet Io. Mo. & Arch. recitat, ꝙ imponetur silentium actori. s. de accu. veniens. Ex quo enim notorium est de exceptione, iudex permittere non debet, vt in iudicium deducatur, de filius presb. quoniam. per hoc enim euitatur circuitus, & finis citius litibus imponitur. j. de re iudi. abbate. in fi. & C. de agr. & cen. litibus. lib. xj. & est simile, quod no. s. eo lib. de elect. si forte. in glo. si ergo, in fi. & facit cle. de elec. constitutionem. in fi. Si super ea quæ &c. Pe. [*Opposita*] coram delegato, coram quo lit. contest. probabit illam excipiens. Et scias, quod in quæstione, qua quæritur, quis probet, cum opponitur contra rescriptum surreptio. vel falsi suggestio. fuit opinio, ꝙ si id respicit principale negocium, ille probabit, qui habet in principali probare. s. actor intentionem, reus exceptionem. vj. q. vlt. actor. ff. de proba. l. ij. & l. in exceptionibus. & ita erit hic: quia si exceptiones sunt de priuilegiatis hic expressis, sicut probaret illas excipiens in vim peremptoriç. Sic probabit illos in vim dilatoriæ. Si autem exceptio non contingit principale, si rescriptum habet debitam formam, nec apparet suspectum, probet excipiens. ¶ Est sciendũ, ꝙ Dama. tractat hic in q. ij. de rescr. alle. ꝙ † impetrans habet probare: quia reus negat, alle. præ. l. ij. ff. de prob. allegatur lex ij. C. de his qui ve. ęta. ff. de pub. l. quæcunque. Item cum clausula si preces &c. sit in rescripto, vel subintelligatur, de rescrip. c. ij. id ergo probet impetrãs. In contrarium excipiens alleg. dolum impetrantis ergo illum probet, de renun. c. ij. eo. l. j. ff. de proba. quoties. §. qui dolo. Item expressè dicit lex canonizata, ꝙ reus probet precũ mendacia. C. de dila. si qñ. quæ est. iij. q. iij. ei qui Dama. dixit Pla. distinxisse inter mendaciũ expressum, & probet excipiens, & verũ tacitum, & probet impetrans. Distinxit ēt, an sit ibi cl'a si preces &c. quod non placet, cũ subintelligatur. vt s. dixi. Subdit Io. distinxisse. an impetrans asseuerauerit factũ, an illius primũ probet impetrans. secundum reus. ff. de proba. ab ea parte. Et econuerso dicebat negatione facti vel iuris. Odo. tenuit, impetrantem probare, sicut probat creditor pecuniam numeratã. C. de non nu. pe. l. iij. Ad l. si qñ. rñdebat, ꝙ ibi reus vltimò se obtulit. ¶ Aduertendum est, ꝙ hic non est dubium: an expresserit, vel iurauerit, al's tacuerit. hic. n. apparet ex forma rescripti, nec an expressum: qa falsum sit tale, quod vitiet. idem de tacito. Nã hæc cõsistunt in iure, sed versatur dubium, quis probet de expresso, an impetrans, ꝙ sit verũ, an reus, ꝙ sit falsũ, sic & de tacito. & vt prius dixi, ꝙ ad peremptorias priuilegiatas, & non sumus hic expediti, quod probat excipiens in rescriptis iudicialibus, in quib. fit cõtestatio, de qua hic loquitur. idem in dilatoriis, quæ non afficiunt principale, vt excõicatio impetrantis. s. de rescrip. c. j. taciturnitas primi rescripti, vel ꝙ cõsensu partiũ fuerit impetratum, de rescr. cęterum. vel similia, quæ vide collecta in Specu. de rescrip. præsenta. §. ratione quoque defectus. In beneficialib. in quib. peremptoriè veniunt cõ literas, vt hic no. in gl. pe. probat ēt excipiens, si tñ dicatur tacuisse se illegitimũ, vel minorẽ, vel cõ expressisse se legitimum, vel maiorem. vide qõnem, quã posui in regula Infamib. j. de reg. iu. non esset absurdum distinguere expressum a tacito, vt expressi veritatem probet impetrans; quia tunc reus negat, & tunc procedat opi. Odos. verum tacitum probet reus, qui asserit. indubitatum tñ est, ꝙ vtroque casu recipietur probatio vtriusq; probare volentis. de renun. super hoc. ¶ Prima gl. summat. ¶ Tertia glo. ponit differentiam inter exceptionẽ & defensionem. ¶ Gl. sufficiebat. exponit hic tria, & rõnem reddit. secundò format & sol. duas q. ¶ Vlt. gl. obiicit & soluit. ¶ In iij gl. ibi, naturalis. vide tex. de sol. c. fi. super j. gl. & ibi. §. preterea vide. s. de cler. excõ. mi. apostolicæ. super iij. gl. ¶ In v. glo. ibi. l. pen. ibi, nec enim instaurari finita rerum iudicatarum patitur auctoritas. ¶ In vj. gl. ibi [*causas*] sequitur, vt lites legitimis trãsactionib. finitas imperiali rescripto resuscitari non oportet. ¶ In gl. sufficiebant. ibi [*tres fratres*] vide de transac. c. j. super gl. ij. & ibi [*hęc verba*] quæ ponit gl. quę sic exponit. §. vlt. j. alle. & ibi [*transacta*] ita iacet ibi tex. transacta, finita ve intelligere debemus non solũ, de qb. cõtrouersia fuit, sed ēt, quæ sine controuersia sunt possessa, vt sunt iudicio terminata, transactione composita. longioris temporis silentio finita. & ibi. §. aream. vide hanc & seq. cũ ex causa. de symo. ex insinuatione. super vlt. gl. & ibi [*fratres tui*] nullus esset litium finis, si a transactionib. bona fide factis recedi posset. & ibi [*causas*] vide. s. glo. proxi. & ibi [*de qua re*] sequitur, iudex cognouit, pronunciare cogendus est. ¶ In gl. pen. ibi. l. vlt. cuius literam vide. s. de excep. exceptionem. super j. gl. ¶ In glo. ij. ibi [*de non agendo*] est sciendum ad intellectum. j. dicendorum, ꝙ Inn. hic no. differentiam inter pactum de non agendo & pactum de non petendo. Item an illa pacta fuerint iurata necne, si pactum fuit de non agendo super aliquo debito, putat, ꝙ talis exceptio bene impedit lit. contest. Et opponitur contra rescriptum: quia hoc expresso literas non habuisset. & eo fortius si interuenisset iuramentum. Si verò fuit pactum de non petendo non iuratum non impedit contestationem. Si verò fuisset pactum iuratum, vel simpliciter iuramentum pręstitum de non petendo, retardaretur contestatio s̃m eum, vt impediatur periurium. pro diuersitatis ratione dicit, ꝙ pactus nõ agere extra iudicium petere, & ille remanet obligatus; licet iste agere nõ possit. ff. de cond. ind. naturaliter. ff. de iud. vix certi. Itẽ si cõtestaretẽ litem qs, cui talis

exceptio

exceptio competit, habeat declaratoriam fori, postea nõ
posset opponere ẜm Inn. & Host dicit hic sub dubio di
cens, ꝙ forsan post lit. contest. tarde opponeretur, maxi-
me ex quo ɔstaret de crie. xxiii. q. iii. ecce. Exceptio vero
pacti de non petendo, quia tollit obligationẽ post lit. cõ
test. opponitur. ¶ In gl. iii. in fi. de hoc plenius in Spec. de
excep. §. j. Fran. hic dicebat, ꝙ hæc verborum differentia
respicit vsum & modum duplicem loquendi, quo rei
vtuntur, qui quãque dicunt excipiendo propono, quãque
ad iuris mei defensionem propono, vel ẜm eum defen-
sio sit ꝑsonalis exceptio q̃ reum ꝑsonaliter, sed actionẽ
realiter non elidit. exceptio vero, q̃ realiter elidit, de pri-
ma ponit exemplũ, cum ɔuenitur socius, parens, vel pa
tronus, q non tenẽtur vltra, q̃ facere possint, & hoc nõ
iuuat fideiussores. ff. de excep. exceptiones. ii. ¶ In gl. i. ob-
iectio. Inn. exponit. i. exceptio peremptoria. hoc nõ plꝫ
ponderato constructu. ¶ In gl. C. de transac. causas. & ff.
de ɔdi. & demonstr. eleganter. §. si quis post. vbi glo. alle.
hanc decre. ¶ In glo. sufficiebat, ibi, & qđ dicit, require
materiam huius gl. plene in Spec. de excep. §. dicto. vlti.
chat. p totum. Quorum aliqua hic prosequitur Archi.
& ibi, ius fuit. ff. de re iud. l. iiij. §. condemnatum. ff. de pe.
l. ii. §. fi. ff. de bono. pos. non putauit. §. ɔ ius. vnde si non
fuit iudex, non tenuit eius sñia, de iudi. at si clerici. cum
concor. Item si erat excõicatus, vel scismaticus non ha-
bens gratiam sedis Apostolicæ. s. de offi. ordi. qđ sedẽ, de
ele. quia diligentia, de hæreticis, excõicamus. §. creden-
tes, de sentẽ. excom. nouerit. de excõicato tamen dic, vt
de re iudi. ad approbandum, de quo Arch. ¶ Item requi
ritur, ꝙ iudicatum sit seruato iuris ordine, alias secus. ii.
q. vj. §. diffinitiua, vbi ergo lata est sententia a suo iudice
non impedito & iudiciario ordine seruato, ꝓcedit, qđ
hic dr̃, etiam si contra ius litigatoris lata fuerit, ex quo
non appellauit. s. de re iudi. cũ inter. & ibi [*longo silentio,*]
non intelligas de præscriptione, licet Hostiẽ. hic contra
& male, vt patet. C. de præscri. lon. tem. l. emptor. & vide
in Specu. prædicta charta, versi. si certe, vbi dicit Guil. ꝙ
curia Romana hoc non recipit, ꝙ præscriptio ante li. cõ
test. possit opponi. Quidam dicunt, silentium homolo-
gationis arbitri, ex quo paratur actio & exceptio. C. de
arbi. cum antea. de hoc. s. de arbi. per tuas. Alij dicunt si-
lentium illius, qui appellauit a sententia, quam appella-
tionem deseruit silendo, vel non prosequendo. Sed illud
cadit ĩ primam exceptionem. s. de re iudi. & ibi, hæc ver-
ba, quæ ponit glo. dicebat autem Io. mo. iudicata effica-
citer transacta firmiter finita irretractabiliter. & ibi [*im-
3 pediunt*] vt sic sit in eis speciale, ꝙ † rei vel litis semel fi-
nitæ non cogatur reus subire instantiam contestando
litem, nam, vt dixit Ioan. mo. istæ exceptiones concer-
nunt instantiam, & illam finiunt. aliæ vero perempto-
riæ concernunt rem ipsam, & attenta hac ratione po-
test dici res finita hoc casu per amicabilem compositio
nem in spiritualibus. vbi non cadit transactio. s. de tran
sactio. c. super ea. ẜm Hostien. quod verũ intelligo, si post
lit. motam intercessit illa compositio. ita quod per illã
dicatur res, vel lis finita. Innocen. autem dixit, quod di-
ci posset, quod istud, seu finita, non ponit nouam spe-
ciem, sed verbis multiplicatis idem repetit, vel secundũ
eum dici potest finita, si iurauit se perpetuo non actu-
rum, quia tunc nisi ex causa vlterius agere non poterit,
ff. de iureiuran. l. admonendi. C. de pac. postq̃. de condi.
ob causam. l. iij. ar. s. de rescrip. constitutus, ꝙ verum in-
telligerem, si post litem motam, vt prædixi, & sic etiam
loquitur decret. veniens, de accu. & ibi non fuit iudex vel
suu, sed impeditus, vt dixi in principio huius glo. & ibi,
[*tuam*] & s. de iudi. exhibita. & ibi [*bene constat*] quid si nõ
constat, & sic proponens & non probans coactus est li.
contesta. tenet hic Archid. quod iterum illam lit. conte-
sta. proponere poterit, alleg. quod no. Inno. de rescrip. su-
per literis. in glo. antepe. versi. sed certe, vbi hoc tenet, ꝙ
lata sententia contra excipientẽ de peremptoria in vim
dilatoriæ ad cassandum rescrip. tamen eadem oppone-
re poterit in principali, vt perpetuo absoluatur, quia a-
liud excipitur secundo, quam primo. facit, quod no. de
or. cog. c. ii. in glo. hic patet, in fi. Ioan. mona. contra, qui
etiam loquitur de exceptione, quæ non debuit admitti,
tamen fuit admissa ante lit. contest. & non probata, alle.
ꝙ re ipsa idem consequebatur, si probasset. Item quia si
non potuit impedire, multominus perimere. C. de ap. l.
addictos. C. de probatio. sciant. prima placet, & facit, qđ
dicam super fi. huius glo. & ibi [*iudex*] de hoc Spec. præ-
dicta charta in fi. etiam ibi videas opi. Rof. quæ videtur
melior, saluo ꝙ ibi dixi, vt scilicet iudex pronunciet, sic
te ad agendum non admitto, & non admittendum fo-
re pronuncio, & ibi [*illa exceptione*] vide, quod no. de offi.
dele. prudentiam. §. sexto. in gl. ii. & ibi [*silentium*] si enim
hoc fieri potest, vbi actor probauit intentionem, & reus
peremptoriam, fortius vbi solus reus probauit. & ibi,
[*veniens*] in fi. facit, quod no. xj. q. i. christianus. & s. de re-
nun. super hoc. in vi. glo. & in fi. sed si ad declinandũ fo-
rum proponat, cum solum absoluatur, vt per illas lite-
ras respondere non teneatur, si aliæ literæ ɔ eum impe-
trentur, rñdere cogetur super eodẽ debito, vt dixit Inn.
in decre. super literis. Item valet etiã ad hoc, quia si pro-
ponatur in vim dilatoriæ ẜm morem curiæ, nõ fiet sup
illa remissio, sicut nec sup aliis dilatoriis, secus si in vim
ꝑemptoriæ. Item scias, ꝙ quicquid scribatur, hęc decre.
locum habet coram ordinario & coram delegato, licet
ɔ rescriptum opponi nõ possit nisi corã delegato, & sic
loquitur finis. ¶ In glo. penul. in fi. dicebat aũt hic Inno.
cuius dictum posuit Spec. de excep. §. dicto. ver. sed quid
si gratia. ꝙ qñ habens beneficiũ eo tacito impetrat lite-
ras ad aliud, tũc surreptio vitiat gratiam & rescriptum,
& sic contra vtrunq; competit exceptio, de rescrip. ad
aures. & c. cõstitutus. & c. si proponente, ad hoc de app.
dilecto. secus vbi gratia prius facta esset, postea daretur re
scriptũ, puta ꝙ inducatur in possessionem hic, ẜm eum
non poterit ɔ rescriptum excipi de surreptione, licet gra
tia prius fuerit surreptitia, ɔ quam bene cõpeteret exce-
ptio. de re iudica. cum olim. de acc. accedens, bene facit
ẜm Host. s. de excep. cum ecclesiasticæ. Fatentur, ꝙ alii
aliter intelligunt, q ẜm Host. exponũt hic ɔtingẽtes. i. ad
principale negotium ꝑtinentis. illa vero, q̃ sunt de ꝑces-
su, nõ contingunt principale, & iõ veniunt ante lit. cõt.
de re iudi. iter. de coha. cle. sup eo. de rescr pñs. dilectus. j.
& hæc secunda opi. placet Host. dicit enim, ꝙ si gratia. q̃
principalis est, fuit surreptitia & litera accessoria. dẽt sur
reptitia iudicari. s. de fi. instrumen. inter dilectos. §. cæte
rum, & idem Arch. ẜm Io. mo. distinguendum dicit, vt
in præ. decre. accedens. de accus. vel ẜm eum. Aut super
exceptione exhibetur prõpta probatio, aut non. Primo
casu admittitur exceptio proposita, vt prædicta decret.
cũ olim. facit C. de ɔpe. l. fi. s. de depo c. ii. in fi. de restitu.
spolia. literas. ver. pterea, cum cõcor. vbi aũt de gratia co
gnitum esset, non habet locum decret. ista, q̃ loqtur de
exceptione, q̃ contingit principalis negotij cognitionẽ
faciendã, nõ factam ẜm eum. Archi. autem hic recitat,
qđ no. Cõpo. s. de rescrip. super literis. Illud tamen scripsi
eo. ti. ad audientiam, super fi. vl. gl. ante finẽ ipsius addi-
tionis. s. ꝙ litera in beneficiis hr̃ loco tit. Et quia sine iu-
sto titulo ius beneficij haberi non potest. s. de institu. ex
frequentibus & de regul. iur. c. j. probato ꝙ litera sit iniu
sta, vel surreptitia, apparet, quod in beneficio per talem
literam obtento iustum titulum nõ habet. ad hoc. ff. de
rebus eorum qui sub tut. l. j. §. j. & l. magis, ff. de in ius vo-
can. sed & si. §. patronum. ex quibus causis in possess. ea-
4 tur. Fulcinius. §. si quis. Sed Archi. † dicit literam hr̃i pro
titulo in collatione facienda non in facta, in qua colla-
5 tio est titulus. j. de conces. præben. §. fi. Fit † enim gratia [a]
a sine literis, & semper literas præcedit, vt no. Inn. de rescri.
constitutus. & facit, quod dixi in proœ. huius li. ad fi. sup
versi. transmittimus. vel ẜm Arc. litera est titulus remo-
tus non immediatus, vt no. in simili. C. per quas perso.
no. ac. l. j. ¶ In glo. vlt. in fi. Item cum actor non teneatur

in libello de exceptione rei facere mētionem, & vt no. Inno. de libel. obla. c. vit. multominus in reſcripto, quod præcedit libellum ſecundum Io. & Archidia.

ADDITIO.

a ¶Fit enim gratia. ſit an gratia non ſcripta profit. Bal. in l. humanum. in fi. C. de legi. & in c. j. per quos fi. tute. Inno. in c. conſtitutus, de appe. & Bal. in marga. ver. gratia, ꝙ non, ſi ſit facta per Papam, ſed facta per alium poteſt probari per teſtes. Et vide Bal. in l. ſi qua per cal. C. de epi. & cle. Car. in cle. in proœmio, in. §. nec ſane. dicit nō probari gratiam apoſtolicam ſine bullis, licet non ſint de ſubſtantia, & tenet Card. in cle. j. §. j. ij. oppoſi. de priuil.

CAP. VIII.

SI oblato libello. Hoc fortificat dubium, quia multominus ſi ante. imò ex peremptoria, vel ipſius propoſitione. ¶ Prima glo. ſummat, & dicit, quid declaret. ¶ Glo. dicebat. ponit opi. contrariam, quam corroborat ver. iuribus. in fi. Rñdet, tripliciter fortificat tex. ¶ In gl. dicebant. ibi. §. exceptionib. ſequitur, quæ inſtitutis in iudicio ꝯ reos actionibus ꝓponuntur, etiam his vti poteſt, qui ex ſua reſponſione conueniuntur, veluti pacti conuenti, rei iudi. & cœteris. & ibi, qui hominem. in fi. vide. ſ. de iureiuran. debitores, ſuper glo. ij. ¶ In gl. ii. in fi. & in cle. de ver. ſign. ſæpe, in gl. datur per hoc. ¶ In gl. dicebant. ibi, intelligebant contraria, & ſic intelligatur, quod no. Accur. in auth. de exhib. & intro. §. ſancimus. ver. ſuſcepto. in gl. ſ. coll. v. Format enim ibi quæſtionē in eo. qui excipit negatione ꝑmiſſa, licet ī ſolutione videatur generalius loqui. ¶ In glo. vlti. ibi, habitis, & conſenſu partium ſm Arch. qui hic tractat id, de quo dixi. ſ. de offi. delega. de cauſis. ſuper. ii. glo.

¶ De iuramento calumniæ. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Litis exordium ſumitur multis modis.*
2 *Actor an iurare debeat primo, vel reus.*
3 *Iuramentum de credulitate an ſit adyciendum iuramento de veritate.*

CAP. PRIMVM.

SI de calumnia. [*Exordio*]. id eſt ſtatim poſt litem conteſt. Et quo modo † multis modis ſumitur litis exordium, no. ſ. de offic. deleg. ſuper quæſtionum. ver. quod ſi. in. gl. [*vt debet*]. Nunquid ad petitionem rei prius exigatur, & quid ſi prius fuerit exactū, vide in Spe. eod. titu. poſt princ. vbi ponit caſus, quibus prius iuratur.

2 ¶ Quærit Arch. quis primo iurare debet actor, vel reus, videtur ꝙ actor. C. eo. l. j. ff. de iureiur. iuſiurandum. §. ſed nec. Sed ꝯ. inſti. de pœna temere liti. §. j. vbi dicitur primo de reo, ꝙ iurare debet. Ipſe dicit, ꝙ forſan in talibus non eſt attendendus ordo. ff. de ſol. nec ordo, vide, quod no. Guil. in Spe. e. ti. §. ii. verſi. pone ꝙ in. §. nūc dicamus, in prin. [*qualibet parte*] pro hoc vr̄, ꝙ ſi poſt concluſionē appareat non fuiſſe iuratum, exigi poterit ſaltem per officium iudicis. facit de fide inſtr. cum Ioan. ver. non obſtante, cum concor. hoc dixi, quia ad petitionem partis vr̄, ꝙ non poſſit per decre. paſtoralis. de cā poſ. in fi. & de proc. auditis [*calumniæ*] vel veritatis [*videmus*] peccatis pullulantibus videmus in cauſis beneficialib. q̄ ſpirituales ſunt, maiores hodie ꝯmitti calūnias, q̄ in aliquibus aliis. ¶ Prima gl. ſummat, & diuidit. ſc̄da dicit, quid declaret. ¶ Glo. videbatur. obiicit. tex. fortificat, & obiectioni rñdet. ¶ Gl. approbata. docet, qd approbet, & qd reprobet, §. iſte. ¶ Gl. ſ. eo. ponit rōnes antiqui iuris, quas īpugnat. ¶ Glo. antep. ponit duas lecturas. ¶ Glo. vlt. quærit & remittit. ¶ In glo. videbatur. ibi. l. ii. ſtatim poſt narrationē & rñſionem iurant de calūnia actor & reus. & ibi. §. penu. iurat petens alieno nomine de damno infec. caueri, qui is, cuius nomine petit, iuratus non eſſet. ¶ In gl. approbata. ibi, qui opus. vide de teſt. cum cā. in. iiij. gl. & ibi, §. q̄uis. vide in. c. tuis. ſuper gl. ii. & ibi. §. veterani. hæc. l. & ſe. loquuntur de exceptione militiæ, quæ poſt lit. ꝯte. nō opponitur. & ibi, prolatam. caſu. in §. ſ. prox. alle. in prin. ¶ In gl. antepe. ibi. l. j. §. biduū. canone vt ſtatim ſequitur. ¶ In gl. ii. in fi. idem. Arch. ¶ In gl. videbatur. ibi, lex literis. ſed quidam reſpōdebat ad illā, ꝙ ibi extraordinarie petebatur illius iuramenti præſtatio. & ibi, cām q̄. & vide quod dixi eo. ti. cū dilecta. ſup. iiij. gl. & ibi in vlti. glo. & ī. de reg. iur. q̄ contra ius. ¶ In glo. expreſſe. ibi. nō pōt. vide de ſo. compet. ſi diligenti. in gl. pe. ¶ In glo. pe. in fi.

3 & Inn. ī. de teſti. præſentium. circa fi. dicit, ꝙ † quidam iuramento de veritate adiiciunt iuramentum de credulitate, ꝙ multū ꝯmēdat ibi Hoſt. vt ibi dicā. in §. j. ſup. ij. gl.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ, qui recuſatur, an poſſit a recuſante inuito exigere iuramentum de calumnia.*
2 *Appellatio & recuſatio parificantur.*

CAP. II.

IN appellationis. [*Fuerit*] Fortius ergo ſi non fuit iuratum. [*Iubemus.*] non putes, ꝙ plus importet iſte iuſſus, q̄ faceret in principio. vide & in appellationis cauſa locum habet, quod dicitur. ſ. capitulo proximo. j. & ij. reſpon. [*de veritate.*] in quibus differant hæc duo iuramenta, vide in Specu. eo. tit. §. in fi. [*huiuſmodi.*] ſcilicet calumniæ, vnde in iuramento veritatis non putarem hoc locum habere, vbi non imminet reſponſio facienda, vel ſi imminet,

1 dñs, qui iurauerat, eſt reſpondere paratus. [*iudex*] de † delegato Papę, qui recuſatur, dubitatur an poſſit recuſante inuito exigere iuramentum de malitia. Guil. in Spe. de recuſa. §. quatr. ver. qd ſi ſit [*præſumptio*] dicit, ꝙ quidam dicunt ꝙ ſic. ſi præſumptio eſt contra illum, remittit ibi ad alium ver. eo. ti. vbi dicit, ꝙ recuſantis poteſt exigere ab illo iuramētū, ꝙ bona fide eligat arbitrū nō impeditū. hoc tenuit etiam frater Iacobus in ſua diſputatione, hoc addens, ꝙ vbi non ſubeſſet talis præſumptio, id non poſſet, ſed hæc litera videtur contradicere, cum arbitrio exigentis hoc relinquat, vt ſtatim dicam in vlt. gl. ¶ Ad partem, ꝙ iuramentum exigi non poſſet, allegabatur de of. dele. ſuſpicionis. vbi dicitur, ꝙ omnia, quæ ſpectāt ad hunc articulum, ad arbitros pertinent. & qui omnia dicit, nil excipit. xix. di. c. j. ſed vbi loquitur de articulo ꝓbationis fiēdæ ſuper veritate cauſæ Hic q̄ritur de animo ꝓponētis. Itē † appellatio & recuſatio purificantur.

2 ſ. de ap. ſuper eo. ij. ſed ab appellāte nō poſſet hoc iur̄m exigi. ī. de app. ſi a iudice. ergo nec a recuſāte. ſed ad hoc reſpōde, vt ſcripſi in ꝑdicta dec. ſup eo. ſup gl. pen. tertio allegatur, ꝙ iſte iurādo vr̄ in iudicē ꝯſentire, & ſic tolletur ſua recuſatio, de of. dele. inſinuāte. ad hæc rñde ꝑ id, qd no. in ꝑdicta decr ſi a iudice. in gl. qd ſi. ¶ In gl. in ꝯtrariū, inducitur iſte textus, q dicit, ꝙ iudex pōt &c. ꝙ iſte ſit iudex, nō dubitatur, & patet. ſ. de of. dele. iudex. & in prin. dec. ſuſpicionis. ver. ab ipſo quoq; iudice, cui ſicut iuriſdictio &c. ex qua iuriſdictione cogit partē eligere arbitros. & ipſos arbitros cogit. vt diffiniāt ex eadē exigit hoc iur̄m, ꝙ denegare manifeſtam turpitudinē hēt. ff. de iureiu. l. manifeſtę. & ſi tenui religione negetur, hoc & reprehēditur, de ſymo. & ſi q̄ſtiones. C. de fide inſtru. l. vlti. in fi. ¶ Ad ſolutionē facit, quod no. Hoſt. in ſum. de excep. §. & qū. ver. & pōt dici, qd poſt eū ſcripſi, de except. paſtoralis. ſup verſi. a iudice. & de re iudi. inter matrimonū. ſuper glo. quicūque. poſt prin. iuramētum videtur cōtra. ī. de teſti. præſentium. ibi, ſine iur̄o. Arc. ꝓ ſol. remittit. [*Malitia.*] de quadrupl. iuramēto remittit Arc. ad Specu. eo. tit. §. j. poſt prin. & ibi, de iſto, in ver. ſecundū viderit expedire. idē verbū, de ma. & obe. cū in eccleſiis.

ſiis.in fi.de præben.pro illorum.in prin.ſi. de ſorti.c.ii.In tantum aūt hoc relinquitur viſioni & arbitrio iudicis, vbi hæc,vel ſimilis clauſula apponitur, ꝙ nulla probationis neceſſitas imponitur, nec quæſtio de hoc pōt referri.Simile,qđ no.ſ.de reſcrip.ſtatutum.§.aſſeſſorem.e.tit.iterum aūt hæc clauſula reſpicit arbitrium partis.ſ.e.tit.c.i.ante fi.per quod fortius probaṙ. quod eſt dictū,cū probationes recipere non ſpectet ad partem, ſed ad iudicem,vt ṗ.decr.ſtatutum.§. cū vero.in fi.¶Prima gl.ſummat & diuidit.ſecundo dicit quid declaret. ¶Secūda gl. aperit dubium.¶Tertia arguit & remittit.¶Gl.no.ꝙ,rū det per.q.& ſolutionem.¶Gl.no.ad.q.ſoluit quæſtionē, & opi.ɔ̄riam.¶In gl.j.ibi §.ſi.coll.v.In vno negotio crebro iurari non debet.& ibi.l.j.In eadē ſire nō licet tertio appellare,& ibi,proponebatur.mutato iudice & idē iudicium & eadē res ṗmanet,& ibi, properandum,finita inſtantia noua lis inchoatur.& ibi,in prin.iurant principales corā iudice,coram quo lites, vel appellationes examinantur,& ibi.§.antep. Si ſtipulatus dāni infecti iurauit,nec tunc ſtipulatus fuit.Iterum iurabit, cū ſtipulari nollet,quia poſſet,aut tunc calumniari. ¶In glo.no.ad quæſtionem.ibi,principales.ibi dr, ꝙ iurant principales perſonę,vel illæ,ad quas negotium migrauerit, & ibi.§. ſtipe. vide.ſ.ſup.j.gl & ibi.§.ſi cui.§.j.quem accuſauit pater calumnioſe, filius non calumnioſe accuſare poſſet, & ibi generaliter.j.rū. multum diſcrepat iuṙm defuncti a iuṙo hæredis. ¶In glo.vlti.ibi.l.vlti.redarguens inſtṙm de falſo iurat,ꝙ non calumnioſe hoc faciat ¶In glo.iij. in fi.& hic no.Archi.quod ibi dixi poſt Guil.in Spe.hoc mandato facto auditoribus per Cle. quartum. ¶In glo. emanauit,in fi.vide Accur.in auth.principales. C.eo.ti. §.ij.ver.nunquid hæres,& ibi; in verſi. ſeq.no.quid ſi iudex mutatur,& per Accur.in.l.ij. C.eod.tit.in prin.¶In glo.declaratur,in fi.& quod no. Guil.in Spec.eo.titu.§.j. verſi.ſecundum.¶In glo.vlti.ibi.dilatio.exempla alia vide in prædicto verſi.ſecundum.

S V M M A R I V M.

1. *Procurator an poſſit dari ad omnes cauſas.*
2. *Procurator ſi eſt diſcolus & rixoſus,& dominus econtra,an iudex teneatur procuratorem illum admittere.*

C A P. III.

NVllam cauſam. Multos modos, quib. dr̄ cā,notat hic Io.mo. de hoc ſcripſi poſt Ho. de accu.cum dilecti.ſuper glo. vbi inuenies, quod hic dixit Ioan.prædictus, & no. ꝙ dicit cauſam in 1 ſingulari. Certum aūt eſt † ꝙ ad plures & ad oēs cauſas dari poterit procurator.ſ.eo.lib.de procur. is qui.ii.rū.ff. eo.ti.l.j.& ſepius ſeruari vidi,ꝙ datus ad cauſas cū mandato iurandi admittitur ad iurandum, ſed ſatis facit ſingulare canō & ĵ.dicit in ea.& decre.procu.ſ.e.lib.de ele. c.potiſſime,quia nec certa inſtructio dari pōt in talibus procuratoribus generalibus, & quæ cōprehendunt etiā futura vnde forſan negabit,quod cōfiteretur inſtructus [*Siquid*]de procur.ad negotia qui pro illis agere & defendere pōt.ſ.eo.lib.de procur.q generaliter. Nunqd iurabit de calumnia,vr̄ ꝙ non,cū illa non agat, q̄ requirunt ſpeciale,vt ibi.Satis tā vr̄,ꝙ ſi agat, vel defendit factum proprium.ſ.negotium, quod geſſit, cum ſatis ſit inſtructus in illo,quod iurare poſſit. ṗcipue cum illo generali mandato,de quo præmiſi,arg.x.q.iij.ſerui neque.quę eſt lex.C.de teſti.l.ſeruos[*admiſit*]quod potuit,ſed an teneretur ita,ꝙ iniuriam faceret non admittendo,hoc nō diffinitur.non enim quicquid iudicis poteſtati committitur &c.ff.de iudi.non quicquid.ſ.de offic. delega. cōſu-2 luit,vbi ergo†procurator eſſet diſcolus & rixoſus, & dn̄s econtra,vr̄,ꝙ iudex non teneatur procur.admittere,per l.vlt.C.de procura.& hoc verum dicerē, ſi vera eſſet opi. ꝙ ex generali mandato ad omnes cauſas cū poteſtate iurandi procura.iurare vellet, quæ opinio per hanc decre.non probatur,vt dixi in glo.proxi.Si ergo in ſpeciali cauſa habet ſpeciale mandatum iurandi in animā domini de calumnia. Non video, ad quid dominus licet iuſtior requiratur.in reſponſionibus autem fiēdis ad poſitiones partis, vel interrogationes iudicis locum haberet lex illa.bene facit.ĵ.de reg.iur.c.vlt.& ſ.c.proxi.ij.rū. In ea.cā,ad quam conſtitutus fuit. ¶Prima gl.ſummat & dicit quid declaret. ¶Vltima glo.ponit tres opi.¶In vlti.glo.ibi.§.pe. Si alieno nomine peto mihi caueri in eo,quod is non calumnioſe petit. Et ibi iuſiurādum defert ad hoc qui habet ad hoc,ſpeciale vel non. ¶In gl.i. ibi.§ ſi autem,& ff.de procurato. non ſolum: in prin.& in fi.& ver.ſi præcedenti. vbi etiam no. de procura.dato in rem ſuam.¶In gl.ij.in fi.quod exponis, vt ibi no.¶In glo.vlti.ibi quod ad pecunias,poſt principium ibi,iuṙm defert,qui habet ad hoc ſpeciale vel non, & ibi,mandatum,vel aliter,vt ibi,verum non eſt. ſupple in quantum contingit dominum.

¶De reſtitutione ſpoliatorum. Rubr.

S V M M A R I V M.

1. *Reus excipere non poteſt de ſpoliatione facta tertiæ perſonæ, a qua ius habet.*
2. *Exceptio ſpoliationis, quæ dilatoria eſt, an admittatur in notorijs.*
3. *Iura adaptantur ad ea, quæ frequenter accidunt.*
4. *Exceptio ſpoliationis facta per tertium bene opponitur executioni.*
5. *Ratio legis abrogatæ durat & allegāri poteſt.*
6. *Defendere ſe an quis cogatur præciſe.*
7. *Coniunx non opponit ſpoliationem verum agenti matrimonio petitorio, vel poſſeſſorio.*

C A P. P R I M V M.

FRequens. Hoc no. actuum frequentiam, & aſſidua notat continuationem temporis,ſm̄ Ioan.mon. vnde dixit Pet. frequens cum Interuallo. Accur.exponit frequēs.i.plurima. Et ſcias, ꝙ tempore Innoc. & prius vix tráſibat cauſa, in qua reus prouocatus ad cauſam non opponeret exceptionem vel ſpoliationis,vel excōicationis, vtiliſſima ergo fuit prouiſio iſtius decr.& decre.pia.ĵ.de excep.dato ꝙ in termino rigoroſe videatur [*eccleſiaſticos*].i. eccleſiaſtica fora, circa quod prouidere intendit,vt no. ſ.eo.lib.de arbi.per multiplicem prouiſionem & expenſarū condemnationem, de qua ſequitur [*ciuilibus*] dicit Arch quoſdam dicere,nō eſſe cām mere ſpirituale, qñ agitur de reſtitutione ſpiritualiū.& iſti nō male dicūt,vt no.Inn. de elec.cum dilecti.ī gl.hic habes, quam gl.nō curaui, quia ṗṗ iuṙm calumniæ ponebatur.ſ iii.j.c.j.in fi.Itē ſciendum, ꝙ ſunt quidam caſus, quibus reſtitutio denegatur,de quibus plenam remiſſionē dedi.ſ.c.ex tráſmiſſa.ſuper.j.gl.& quos vide in Spec.de pe. & poſ.§.j.ṗtotum[*negotiis*].i.cauſis[*obiectu*]ideſt ṗṗ obiectum[*ab alio*] alius intelligitur in hoc caſu ēt procurator agentis, qui ſuo proprio nomine ſpoliaſſet, per.l.ſi procurator.ii.ff. de doli exce.Item ſingularis collegij agente ſindico col-legij,vt no.in Specul.de peri. & poſ.§. j. ver.ſed nunquid 1 contra.& ver.ſeq.& in verſi.ſequen.no.quod †reus excipere nō poteſt de ſpoliatione facta tertiæ perſonæ,a qua ius habet.ſimile, quod dicam ſuper verbo, deſtitutum, in fi.[*criminalibus*]quæ odioſæ ſunt & reſtringendæ, quia pœnales.ĵ.de reg.iur.in pœnis. Item maiori ſuffragio indiget accuſatus,quam ciuiliter cōuentus, & talis aſſiſtet reſtituto,qui deficiet ſpoliato.xi.q.iii. pauper, ſm̄ Hoſt. remittit. Archid.ad no.per Innoc. de reſcrip. ex parte.ſ. in princi. [*comprobabit*] ſi probat, vel actor fatetur, ſi res eſt vlta mare videtur Vincen. per ſatiſdationem

prouidendum, qua præstita reus respõdere cogetur hic, qd ipse no. de ordi. cog. c. fi. vide in Spe. de peti. & pos. §. i. versi. sed quid si spoliator. [*Interim.*] i. dilatione pendente, qua impeditus est procedere in princ. sic. s. de procu. auditis. Hostien. [*condemnetur*] non expectato fine litis, sic. s. de dolo & contuma. finem [*accusatur*] hæc dictio quæ ter. j. reperit, approbat solutionem fratris Vberti, qui tenuit disputando, exceptionem spoliationis factæ a tertio non hẽre locum, cum denunciatur crimẽ ad puñam, cuius finis salutem denũciati cõcernit, seu respicit, vt dixi de iudi. nouit. super verbo, corripere. in princ. hẽ nec cũ alias de crimine ciuiliter agi, siue ad interesse agẽtis, & de hoc min⁹ dubitatur, exemplũ de homi. postulasti, & eo. ti. c. ij. j. eo. lib. cum cõcor. siue ad pœnã, puta cũ qs inquisitionem criminis promouet, p quam non imponatur ordinaria depositionis pęna, tñ a beneficio remouetur, vel alias punitur. s. de acc. sup his. & c. cũ oporteat, & c. qualiter. & c. inqsitionis. licet. n. videretur æquũ, vbicunq; pęna deberetur pro crimine, & maxime qñ eadẽ q̃ per accusationem, vt in præ. c. inquisitionis, talẽ exceptionẽ procedere, qa tñ sic notabiliter decre. de acc. loquitur, & est hui⁹ exceptionis restrictiua & exorbitãs a iure cõi solũ in casu exp̃sso, & stricte ĩtellecto locũ habebit, facit j. de reg. ꝯstitutionem. & qd ibi no. & additur, non ob. decre. venerabil. s. de offi. deleg. ibi. n. cassatus fuit processus, qa factus ꝯ formam mandati. Item forte promouens inqsitionẽ spoliauerat p violẽtiã, secus ergo si p dolum, dato igitur ꝙ illi cõpetant actiones ꝯ dolum non facientem, non tamen accusatio cessabit, vnde dicebat Franci. in vi expulsiua, vel ablatiua, quæ respiciũt immobilia & mobilia hoc procedere. vide, qd scripsi post Inn. de ord. cog. c. ij. in gl. hanc exceptionẽ. in prin. & statim dicã [*destitutum.*] i. spoliatum ſm Ho. Sed si dicas. i. spoliatum, & adhuc destitutũ, fauet litera pro fratre Vberto, q ẽt tenuit in q̃stione, qua supra, ꝙ facta restitutione maioris partis procedet accusatio, & cessabit exceptio, sicut a principio cessasset, si maiorem partem habuisset, & sic ista decre. interpretando antiquos canones, vt sequitur, valet, ꝙ destitutus parte minori repellet actionẽ factam a tertio. Si vero fieret a spoliatore, tunc necesse est, eũ integraliter restitui, vt loquuntur canones, de quibus sequitur, alleg. ad primum de cõuer. cõiug. c. pen. & alleg. quæ ibi alleg. glo. & ff. de suspec. tuto. l. iii. §. quæri potest, & l. post finitam, cuius tex. vide ibi suff. de simo. per tuas. i. super vlti. glo. Ibidem etiam tenuit, ꝙ licet ꝯ actorem, ad quẽ res violenta peruenit, possent diuersa possessoria cõpetere agendo, de quibus. s. de restitutione spoliatorũ. sæpe. non ꝯ eum excep. io. q̃ non procedit, nisi ꝯ eum, contra quem competit. vnde vi. vel vi bonorum rap. ex vi expulsiua, vel ablatiua, vt dixit. s. glo. proxi. [*contendere*] in iudicio criminaliter accusati. [*inermes*] bonis nostris vt maiori parte spoliati [*inimicis*] idest accusatoribus, qui etiam inimici præsumuntur, de accus. meminimus s. eo. titu. item cum quis. ſm Host. Arch. alleg. iij. q. vlt. in fi. siquis ex familiaribus, & quod no. de accus. cum oporteat, in gl. pãtet hic [*priuilegium*] i. defensionem. Host. [*ex vi*] per sniam nudatus per violẽtiam, vel ex vi per iudicem nudatus per partem, vel respicit impossibilitatẽ facti ſm Boati. [*excipiat*] criminaliter accusatus [*an eis*] spoliato & excipienti [*indulgeri*] si petat, vel assignari, si non petat [*accusationem*] criminalem, alias accusatorem [*æquitati*] quæ sequenda est. C. de iudi. placuit. s. de transac. c. fi. [*petieris*] hic tractat Archi. quædam respicientia decre. vli. de or. cog. & quæ. j. Inuenies [*expeditam causam*] spoliationis ꝯ tertium [*deinceps.*] i. delapso termino. simile de offi. or. irrefragabili. §. excessus. de excep. pastoralis. de app. personas. vide, qd no. de probat. licet. in prima glo. & qd ibi dixi [*accusari*] i. in accusatione procedi. Host. [*opponatur*] vt 2 scripsi post Vin. de app. proposuit. in fi. ipse tenet † exceptionem spoliationis. quæ dilatoria est, non admini in notoriis. cũ plus sit aliqd esse notoriũ, q̃ luẽ esse ꝯstatã, hoc dictũ ponit Guillie. in Spe. de petit. & posse. §. ij. ĩ pri.

¶ Prima glo. summat & ponit antiquam titulationem. ¶ Glo. de facto. respondit per obiectio. & solu. cui solutioni obuicit & respondet. ¶ Glo. hic erat, fortificat tex. ¶ Glo. quia dies, dat tria similia & vnum dissimile. finis recitetur per quæstionem. ¶ Gl. interpretatur reddit causam, & dat simile. ¶ Vltima glo. obiectionem dupliciter soluit, & duplicem rationem subdit. ¶ In gl. secunda ibi, 3 nam † ad ea adaptantur iura, quæ frequenter accidunt. ¶ In glo. de facto, ibi, si quis in tantã ibi, violenter occupans rem suam perdit dominium. ¶ In gl. hoc erat. ibi, si quis suo, vide in regula non debet. in prin. j. de reg. iur. & ibi, sancimus, vide in c. quæsiuit super vlt. gl. ¶ In gl. quia dies. ibi. §. sexaginta. sequitur, dies a diuortio numerãtur, in diebus aũt. lx. ipse sexagesimus est, & ibi §. ex senatus consulto. ibi intra. lx. dies accusare pmittitur, & ibi, qui ante calẽdas. sequitur, proximas stipulatur, similis est ei, qui calendis stipulatur. ¶ In gl. pœna. ibi. l. i. vide in p̃dicta decre. causis. super vlti. glo. ¶ In gl. antep. ibi diffamari. vide s. de proba. licet. super. j. gl. ¶ In glo. vlt. ibi, hoc legatum. si dicat quis lego vxori, quæ ipsius cã sunt parata, intelligitur de paratis vxoris cã, non promiscui vsus, & ibi, si procurator. vide. s. eo. li. de procur. c. j. super glo. vlt. C. ¶ In glo. i. in fi. & duæ sunt partes. in prima procemiũ & constitutionis cã. in secũda constitutio. ibi, statuimus, quæ tria facit. primo proiicet, qñ obstet exceptio spoliationis in ciuilibus & crĩalibus, & tp̃s probandi & pœnam nõ probantis. secundo soluit scholasticam dubitationem, ibi solet. tertio certo casu phibet exceptionem ibi ad hæc. ¶ In gl. iii. ibi, vel lædit, vel molestat, vel ex clamosa postulatione circumcurrẽtium venit. Host. vel circum circa strepitũ. facit ſm Io. mo. ¶ In gl. sic. s. in fi. ibi, tñ peremptoria, maliitiose proponitur hæc dilatoria. Io. mo. & Archid. ¶ In gl. de facto. ibi, non peremptoria. s. de or. cog. c. ii. & vlti. & propter hoc dicitur, ꝙ si ante lit. conte. proposita non fuerit, postea proponi non poterit, quod quidam intelligunt, etiam si nouiter euenerit, vel ad notitiam deuenerit. super hoc vide, quod post Inno. scripsi de ordi. cog. c. ij. in glo. j. ante, & glo. hanc exceptionem. ver. est autem dilatoria. & in fi. in glo. sed nunquid. ¶ In glo. hoc erat. in fi. sed contra, quod legitur & no. s. eo. olim nobis, per quod dici potest ſm Host. Ioã. 4 mona. & Arch. quod † exceptio spoliationis facta per tertium bene opponitur executioni, sed non processui & diffinitioni. sed tu dic. ꝙ ibi nõ est proprie exceptio spoliationis, sed est exceptio, vel allegatio inopiæ, fateor tñ, quod sicut inopia causari posset ab alluuione, naufragio, incendio & similibus, sic & a spoliatione. ¶ In gl. arctatur. in fi. hic adde, quod ibi notaui in glo. licet enim, in prin. tamen hic Ioan. mona. & Archid. tenent, qd ibi reprobaui, dicũt enim terminum prorogari posse. ¶ In glo. quia dies. ibi. sic etiam. sup. ſm. B. & ibi. vbi de hoc, dic vt ibi dixi. & ibi, quod ad consultationem. Arc. alle. s. eo. titu. audita. ver. mandamus, s. de cle. non resi. qualiter. xviij. q. ii. pridem. ver. amouemus. ii. q. vi. propter. 88. dist. prælatum iiij. q. v. c. j. xxxi. di. tenere. lxxxi. dist. proposuisti. ¶ In glo de qua. in fi. contra, de procur. auditis, dic vt Archi. ¶ In glo. pœna, in fine. idem Hostien. Ioan. mona. & Archi. ¶ In glo. interpretatur. in fi. vnde sumpta est auth. minoris. C. qui da. tuto. pos. tamen vt dicit Hostiẽ. 5 † ratio legis abrogatæ durat & allegari potest, de hoc de iudi. nouit. versi. nec illud. in prima glo. dicit autem Ioã. mona. ꝙ æqua fuit hæc interpretatio, cum accidentia subiecta non denominet, nisi adsint in toto, vel maiori parte, alleg. ff. de leg. iii. l. legatis seruis. §. si vnus, & remittit. j. de ver. sig. sicut. ¶ In glo. & alii. ibi, agere. xvii. tales casus no. hic Hostien. quorum aliquos no. Accur. C. vt nemo inuitus. l. vna. & ponit primo quatuor in personis, quibus periculum imminet, etiam si non agant, vt tutoribus & curatoribus. C. arbi. tut. l. nomina. & de administra. tuto. l. debitoribus. Secundo negotiorum gestores, si sunt cognati domini absentis, & facile sit eis satisdare. ff. de neg. gest. si autem. Tertio procuratores. ff. manda.

da.procuratorem.& l.a pcuratore. Quarto administratores ciuitatum.ff.de admini.re.ad ciuita.perti.in.l.vlt.§.iiij.& pen.Quinto hæres,qui habet necesse vindicare necem defuncti accusando interfectores ipsius,C.ad sil.l.j. Sexto quicunque lit. contestatus fuerit,vel libellum obtulerit instante reo , in autē.de liti.§. omnem.colla.viij. Septimo vēditorem, qui excepit habitationem domus venditæ, quam alij locauerat. vnde si inquilinus dānū, dederit, cogitur agere ꝯ ipsum , & emptori reddere qd fuerit consecutus.ff.de actio.empt.iulianus. alias incipit inter cæm.§.pen.Octauo magister nauis,qui insolidum reddit vectoribus nō detracto dño proportionabiliter, ff.ad.l.ro.de iac.l.ij.Nono cogitur colonus in dñm agere in casu,quem habes.ff loca.& conduc.l. cum in plures.§.messem.Decimo in casu.ff.ne quid in loco publico.l.ii.§.si quis in suo.versi.idem Nerua scribit.Vndecimo in casu.ff.de leg.j.si legatum.§. fi. Duodecimo.s̄.de offi.or.significauit.Tredecimo in matre,quæ necesse habet petere filio tutorem.C.qui pe.tuto.l.matris.& l.cum a matribus. Decimoquarto in applone, de app.oblatæ. Decimoquinto in impediente matrimonium.s̄.de clā. despon.cum inhibitio. Decimosexto in nunciante nouum opus,de no.ope.nū.c.fi.Decimoseptimo,cū actor tendat reum maltiose conuenire, pone in scholare, de quo no.in prædi.l.vna.C.vt nemo inui. quem cōuenire intēdet,cū paratus fuerit ad recessum, vt sic se redimat, s̄.de rescri.nonnulli.hoc ergo pcaueri debet,de serui.nō or.c.j.Ad instātiam ergo scholaris bonus iudex assignabit terminum ciui,infra quem agat, & post ciuē illum nō audiet. Archi.hic.& l.diffamari,quam alleg.glo.s̄.de procur.licet.j̄. de app.legitima.C. de remis.pig.si ego.ff. de op.le.mancipiorū.ff.de cura.bo.dā.l.j.ff. de bo.aucto.iudi.possid. si seruus.ff.de carbo.edi.l.iij.§.cauere . Sed q̄- 6 rit Ho.†an pcise cogatur quis se defendere. rñdet ꝙ nō, sed prouidetur actori p punitionē cōtumaciæ,vt lite nō contc.tuæ . & ca.qm̄,procurator rñ actoris,qui cauit de defendendo , defendere cogitur.ff.de procu. sed hæ.§.fi. Item in procuratore rei,pro quo dñs cauit, qd̄ dic vt in cle.de procu.c.j. & ibi no.in glo.pręcise.¶In glo.vltima ibi,hoc legatum,s̄m Host.& concor.Ioan.mona.qui allegat etiam.ff.de aur. & arg.leg.l.q̄uis , vel hic de rebus, quas priuatus possidet vt proprias. ibi de rebus, quas ab ecclesia tenebat in feudum s̄m Archi. ¶ Aduerte,quia si decret.illa cum dilectus,non obstaret,planus esset intellectus huius finis.s. ꝙ de re priuata.i. quæ propria est, & quæ possidetur a layco, vel clerico vt priuato ad rē ecclesiæ,q̄ communis est & publica , cū illius dominium ad nullum priuatum spectat.xvj.q.j.c.fi.q.ij. aurum,non excipiatur,vel eꝯ . Sic & alias lex distinguit inter ista.C. de sacrosan.eccle.vt inter diuinum.hæc lect.placuit Ber. & Abb.qui exponebant priuatarum, q̄ sunt excipientis ratione suæ personæ . Et placet Boati. qui multū in hoc instat.dicens,ꝙ Paduæ fuit.q.Abbas sanctæ Iustinæ petebat a layco decimas.laycus excipiebat , se per Abbatem spoliatum quibusdam paludibus,refert , ꝙ quatuor doctores , inter quos fuit dñs Princiuallus de Mediolano, & dñs Ioan. de Agusellis consuluerunt s̄m opinionem Host. de qua sequitur in gl. ꝙ non obstaret exceptio,cū decima esset quid spirituale.Refert,ꝙ sñia ad illud consilium lata retractata fuit in cā app. Ipse autem sic exēplificat,laycus spoliauit epm̄ castro ecclesiæ suæ , postea agit ꝯ epm̄ ipsum conueniendo illum vt priuatum ad castrum,vel prædium.Ep̄s opponit spoliationem,nō poterit,vel spoliauit episcopū castro patrimoniali , postea conuenit eum vt ep̄s,non procedet exceptio. hāc ponit ibi Inn.vt ibi scripsi in gl.hanc exceptionē , post principium.Et pro ea facit.ff.de reg.iur.neque interdicto.ff.qd̄ quisque iuris.l.iij.§.si procurator,& si quis iusdi. non obtemp.l.j.§.si procuratorum, & de condi. indebi. si procurator.de tribu.l.iij.§.j.ff.quando ex facto tu.l. si extrinsecus,quod vi aut clam.l.is qui.§.si tutoris,& quod de p̄lato no. C. vnde vi.meminerit . in vlti.glo. & idem s̄m Boati.in casu conuerso ad decre.cum dilectus , rñdet vt in gl.in prin.vel illud vetus corruptū per hoc nouū,aliā solutionem vidisti in gl.q̄ placet Host.& Io.ino.Quartā dixi post Arch.& in fi.Host.remittit ad sum.eo.tit.§.ā facienda.versi.qd si vix.vbi tenet Host.& idē Spe.de peti. 7 & pos.§.j.ver.quid si ago,ꝙ † agenti de matrimonio petitorio vł possessorio nō opponit ꝯiux spoliationē tertiā.

SVMMARIVM.

1 *Secundum,dictio quid de sui natura respiciat.*
2 *Agens restitutorio iudicio contra eum, qui iure communi iuuatur debet docere de titulo.*
3 *Iuris adminiculum debet cōcurrere in possessione, quod si nō adest, & fortius si obuiat,non dicetur possidere etiam si corpore & animo insistat rei.*
4 *Possidere an quis possit rem , cuius proprietatem habere non pōt.*
5 *Ius eligendi competit ex commodo possessionis bon.fidei.*

CAP. II.

AD decimas. Dic idem i ecclesiis, quarum restitutionē petet ep̄s ab alio ep̄o,asserens illas suas in illius diocesi,cum eadē sit rō. j̄. de p̄scri.c.j.s̄.de deci.audum paroch. [*parochiam*] vide quod post Arc. dixi de parochia.s̄.e.lib.de elec.licet canō.i prin. [*aliquandiu*] idest per aliquantum tp̄is, idem verbum de elec.cū 1 post de pur.post par.c.j.in fi.& s̄m Arc.hæc†dictio s̄m, de sui natura respicit moderationem , vel arbitrium iudicis.ff.de iure deli.l.j & est sciendum, ꝙ solutionem cōtrariorum,de quibus.j.dicetur, sumunt quidam ex hoc verbo,quasi isti faterētur se modico tp̄e possedisse, & sic in eo qd̄ fatebantur decimas in rei parochia,defecerunt [*docuerunt*]sic.s̄.eo.lib.de offi.ordi [*ordinarij*]& vide quod scripsi post Vinc. s̄. de so.compe. ex parte super gloss.fi. [*legitime*].j.cum titulo.j̄.de præscrip.c.j.de iure cōi.pcor. de deci.cū contingat.& c.cum in tua . ¶ Prima gl.summat.¶Glo.iiij.sol.dubium. ¶ Glo.no.pro.arguit ad opi. Io.ꝯ Bar.Brix.& fortificat textum . ¶ In glo.no.ibi officium,vbi probo rem meam esse,necesse habes restituere,si vero probas exceptionem,& ibi.§ qd̄ ait , cui dam⁹ actionem &c.& ibi,bona fides,in fi.non cogitur dñs restituere rem suam per furem penes se depositam. ¶ In glo.j.in fi.& causam soluit rationē subdens.ibi,quia eas, & duos alios modos summandi gn̄alius dicam sup.iiij. glo. & dicitur decre.hanc sumptā fuisse de extrauagan. Cle.IIII.q̄ incipiebat , cū īter canonicos,sed illā nō vidi. 2 ¶ In glo.iiij.in fi.vnde dicebat Io.mo.hic patet. ꝙ † agēs restitutorio iudicio ꝯ eum , qui iure cōi iuuatur , debet docere de titulo,vel dicatur , ꝙ spoliatus petens restitui ꝯ illum,qui iure communi probato iuuatur , succūbit, si aliud non ostendat.¶In glo.no.pro.ibi,possidere,dixit 3 Arch.j̄.vt li.pen. c.ij.ꝙ†in possessione concurrere debet iuris adminiculum.quod si non adest , & fortius si obuiat,non dicetur possidere, etiam si corpore & aīo insistat rei.hoc autem cōtingit qn̄que propter rem , qn̄que pp causam &c.remittit ad no.per Azo.in summa de ac 4 quir.pos.§.sed verbo,notat etiam ibi,quem † posse possidere rem,cuius proprietatem habere non pōtest.xii.q.j. quia tua . & c. seq.ad decre.causam.rñdet vt hic , vel loquitur de naturali.i.corporali possessione , de qua.iij.q.i. §.sed notandum,nō de ciuili & ibi [*significasti*] idem Io. mona.& dicit etiam Arch.hic, ꝙ propter fatuam allegationem actoris quasi sup notorio papa sic debuit iudicare,ad hoc.ff.de doli.excep.l. dolo. ff. vt in pos.l.si is a quo.ff.de actio.emp.& vē.l.emptorē. in prin.ff.de pb.circa.in fi.facit,quod dixi post Inno.& Cōpo.de ꝯsue.cum inter.de rescrip.ex tenore.inducit & Archid. qd̄ no.Inn. Compost.& Hostien.de elec.cum inter . Respon.dicentes,ꝙ qn̄ de exceptione vel defensione cōstat sine probationibus facti.s.p iura tm̄,statim de illa pronunciādū est vt ibi , & hæc ne partes laboribus & expēsis grauent̄,& q a licet supplere de iure.secus autem vbi necessariæ sunt probationes facti,q̄ nō sic liquēt vt iura,ad idem, qd̄ no.

Inno.eo.tit.dudum.ij. vbi dixi in ver.nos igitur. in prin. & Host.de accu. ad petitionem. & in fi.& verus dñs.ad quem res sua reuertitur,etiam post tẽpora longiora &c. ẽ.de or.cog.cum dilectus.sed cum illud loquatur de illo, q sine dolo & violentia cępit possidere,vt ibi scripsi post Inn.& Host.rō illa non facit,cum hic clericus ecclesiæ violentiã intulerit,vt dicebatur.iuuat aũt rō alia, de qua ꝓdixi fundata sup notorio, per ꝓdicta non vr̃ solutũ cõtrarium decre.eũ ecclesia.de cã pos. vbi obtinet in possessorio clerici,ↄ quos faciebat ius cõe, qđ fauebat eis, sed dic vt ibi no. in fi. in glo.& ita ꝙ in incorporalibus patientia hr̃ pro titulo,vel vt sup illa gl.scripsi,licet præscribere ↄ capitulum ecclesiæ,ne eligat, si ↄ ius cõmune ↄ pscribentem,tamen ꝙ eum capitulũ eligat, nõ est ↄ ius commune, sed est p̃m, vel p̃ter ius commune.itẽ 3 ibi speciale † quia ius eligendi competit ex cõmodo possessionis bonæfidei,vt scripsi, de elec.quia propter.sup.ii. gl.& de intepa.consultationibus.post prin. Item non obstat.l.si quis in tantam.C.vnde vi.per nõ.in.c.pastoralis, de causa pos.& propri. & de do.& contu.c.i. in glo.arg. quod nec ob.decre.in literis ẽ.eo.titu. quia ibi iuste prædo restituitur,quia ius commune nec pro reo facit,nec pro actore,secus vero vbi vtrunque notorium,vt ꝓdixi.

¶ De dolo & contumacia. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Actor dicitur, qui ad iudicium prouocauit.*
2 *Prouisio contra actoris contumaciam est duplex.*

CAP. PRIMVM.

1 ACtor qui. † Dicit Fran.† ꝙ in cõibus iudiciis ille dicetur actor quo ad huius cõstitutionis pœnam,q ad iudicium primo prouocauit.& tu supple. vel qui per sortem electus fuit, & vide, qđ no.de probatio. ex literis. in gl.ii.[*venire*]& manere.ẽ.de iudi.c.i.Fran.& xj.q.iij.certum fecerat.vbi ergo datus fuisset terminus,sed non ad petitionẽ actoris,non est locus ei,qđ hic dr̃, de cautione [*contemnatur*] dubitatur, an hæc decre. locũ habeat in reo. & quo ad ↄdemnationem expensarum nõ est dubium, ꝙ illa pœna locũ habeat in reo cõtumace. C. de iud.sancim⁹, ẽt pro prima ↄtumacia,vt in gl.ij.sed quo ad onus cautionis,de qua sequr,i hoc ꝓcedit dubium.Host.sup verbo, actor.in priu.decr.dicit idẽ in reo & suppler,vel reus,allegat vt lit.nõ cõt.qm̃.§.in aliis.ẽ.eo cũ dilecti.§.fi.C.de bo.auth iudi.pos.aut.& qui iurauit,de sequestra.po.ca.j. ad fi.de ꝓcu.ↄstitutis.alleg.ẽt,ꝙ non dẽt eludicare iudicium,de excep.cũ Inter.nec debet licere reo, qđ non licet actori,vel econuerso,de mutu.pe.c.j.ſ. de reg.iu.non licet.iura prius allegata bene probant de condẽnatione expensarũ & de cautione iudicio sisti. si cõtingat illum passum missionẽ,sed de ↄparitione in termino vno vel plurib.non loquuntur, quia illud onus vr̃ esse actoris & nõ rei,ↄ cuius contumaciam satis erat prouisum p anti qua iura.sed in actore nõ.& vide, qđ dicam sup prima gl.quia tñ accusator actor est,in eo dici potest,hoc locũ hr̃e,& de pœna expensarum forsan intellexerunt Host. Io.mo.& Arch.qui dixerunt idem in accusatore,alle.4. q.v.quisquis.nisi iusta causa illum excuset, vt ibi, & pp hoc tractaut,qũo constabit de iusta causa, vel iusto impedimento,& de hoc in vlti.glo. Quidam dicunt p testes vel instr̃a per iura prædicta. & vij.q.i.præsentium,& ẽ.de resti.in integ.tum ex literis.§.fi. Alii,ꝙ per iur̃m.22. q.j.c.i.& maxime cũ vno teste, de ꝓcu. ex insinuatione, vr̃.n. sufficere hoc casu pro semiplena, de rest.in inte.ex lr̃is.de re iudi.cum Bertoldus,tenẽt ꝓdicti,hoc iudicis arbitrio terminandũ ex qualitate ꝑsonæ & impedĩti, qđ proponitur.Et cã ponderata, põderatisq; ẽt aliis adminiculis,de testi.p̃terea.& c.in nostra. Qñq; defertur iur̃m, de iureiur.c.fi. Arch.alleg.ff.de re mi. non oĩs §.a barbaris,& qđ no.xcvj.dist.tanta.In glo ar. ꝙ caueri iudici,de offi.ordi.pastoralis.in fi.vel reo iij.q. iij. libellũ.dixit Inn. si non esset,qui reciperet,non esset sibi imputandũ, alle. ff.de leg.j.si fundum.de app.ex ratione [*fideliter*] alias sufficienter.alias neuter [*comparere*] vt non cõmittatur cautio satis est,ꝙ compareat, licet nõ pareat. ¶ Prima glo. summat.ij.rñ.dubium sol.de alio remittit. ¶ Glo.antep. rndit per q̃stionem.gl.pen.ponit duas lecturas. ¶ In tertia gl.ibi contumacia,contumax est, qui venire cõtẽnit citatus tribus edictis,vel vno peremptorio. ¶ In.iiij.glo. ibi,si duo.sequr,dolo malo fecerunt, inuicem de dolo non agunt. Et vide hanc & sequẽ. & ibi,si ambo.vide de adul.c.pen.sup gl.pen. ¶ In gl.antep.ibi auct.generaliter. iurat actor,qui de ꝓsistentia litis fideiussorem dare non 2 potest. ¶ In gl.j.in fi.& est duplex † prouisio ↄ actoris cõtumaciam.secunda ibi,ad citationẽ. Et vt dicit Ioã.mo. primo reperit ius antiquum.all.de procu.auditis.C.qũo & qũ iudex.auth. qui semel. C.de fruc.& lit.expen.non ignoret.scđo adiicit ius nouum,qđ,vt dixit Inno. alio iure non tenebatur. Sed Host.dicit,ꝙ satis est,ꝙ cauebatur alio casu,quomin⁹ videretur fieri debere. si in præ.auth. libellum.iij.quæ hr̃.C.de lit.conte.auth.libellis,& exponit Car. hoc taliter, ꝙ proposito congruit.s. ꝙ sit mens eius,ꝙ ex quo actor fuerit contumax.nec ad libellũ porrigendum,nec ad porrectum prosequendũ, nec ad aduersarium citandum admittetur,nisi caueat reo.vel iudici,vt ibi,de contestanda lite infra duos menses. Supplet ẽt,ꝙ in terminis comparebit, vt vel oẽ damnum restituet.multum violenta est hæc expositio. Inducit ẽt ipse auth.generaliter.C.de epis.& cler. Ex quibus dicit sumptam hanc decr. quasi per modum innouationis illorũ iurium,quæ non seruabantur.vt etiam no. in præ.auth. libellum.iij.in fi.primæ gl. Quicquid dicat Host.verum dixit Inn.hic alio iure non caueri.vnde & Archi.hic dicit illas auctẽ.loqui etiam nulla contumacia p̃cedẽte. ¶ In glo.ii.ibi,siue nou,& siue in prin.causæ, siue in processu,Franci.Host.alle.xix.dist.c.j.ſ.de priuile.quia circa, ad idem.ff.de publi.de p̃cio.& ibi,excõicari.sup.vel missionem pati. ¶ In gl.ergo, in fi. illud tenet ẽt Ioan.mo.& idem Arch.qui ponit hic,qđ dixi post Host.sup illa glo. ¶ In glo.vt sic.ibi,generaliter.alleg.Archi.ẽ.eo.prout ponit hoc etiam,quod ibi scripsi post Ala. Goffre. & Host. super.glo.ii.& ibi cauere.cum pœna, dicit ipse Inn. Nescio,an intellexerit,ꝙ sufficit,ꝙ verbaliter caueat obligã do se ad pœnam. An vero intellexerit, ꝙ pœna condẽnationis expẽsarum eum verbali cautione sufficiat,& in fi.idem Ioan.mo.& Archid. ¶ In glo.penul.ibi,eum qui calendas.ſ.de præben.non potest. §.j. cum suis concor.& in fi.dicit,ꝙ hoc singulare,vt det intelligere,ꝙ pro defectu cuiuslibet termini locus est pœnæ.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio vt valeat in præiudicium renunciantis debet esse spontanea.*
2 *Iudices tres si sint, valet sententia duorum tertio præsente.*

CAP. II.

EVm qui. [*Grauamine*] propter quod i appellatione expressim ipsam appellationem oportet iustificari,vnde nec sufficeret aliud grauamen probari,vt dixit hic Archid.quod est hodie expeditũ, vel expressum in cle.eod.tit.appellanti,sponte innuit, ꝙ si coacte,citãdi non erunt, vbi renunciatio fieret coram iudice,licet metus esset illatus,puto quod citandus esset deinceps,vt sic allegatio metus iuuet solum metum passum, est er-1 go mens literæ, ꝙ † renunciatio vt valeat in præiudiciũ renunciantis,debeat esse spontanea. Item per hanc literam sponte dici posset,ꝙ si ipse nõ renunciat,sed sibi renunciatur

nunciatur inuito, puta ꝙ nõ petijt apostolos infra tps iuris.j.de ap.cũ lit.& c.pe.& cle.de ap.sicut adhuc superest de processu ad illũ citari nõ debeat, non sic in tacita renũciatione, quã ponit hic gl.tũc enim agit, sed ibi patitur. Itẽ actus, de quo post glosã tollit ,prestationẽ, quã ponit tex.super qua fundatur ratio, quare non citatur, ꝙ non procedit in prædictis exẽplis, vt clare patet [*n> teneris*] posset ergo, si vellet, ad hoc de offi.dele.consuluit, [*processeris*] si tulisset sñiam.& ille absens, vel præsens appellasset ab illa die, vt in cle.c.iit.si ante.¶ Prima gl. summat, & dicit, quid terminat. ¶ Secunda respondit per q̃stionẽ, quid de diffinitiua.¶ Gl.videbatur.obiicit de tribus decre.ad quas respondit.demum quęrit, arguit pro, soluit contrarium.¶ In gl.ꝙ potest.ibi, siquis cau.vt s̃. ꝑ
3 xi.¶ In gl.vlt.ibi, duo ex tribus.si sunt † tres iudices, valet sñia duorũ tertio præsente.¶ In glo. j.in fi.soluit casum dubium, rationem interserit ibi, cum protestan.& vnũ casum excipit ibi, nisi.¶ In gl.ii.in fi.hoc intelligo in casibus, in quibus appellatio non impedit executionem, ꝙ dic, vt j.de app.Romana.§.si autem.¶ In gl.no.quod, in fi.protestatione iuris & hoĩs, remittit Io.mo.j̃.de reg. iur.in generali.¶ In gl.ꝙ post.in fi.per quem.§.ibi notata decido, quæ hic notauit Archi.¶ In gl.videbatur. ibi, accedens.vide quod ibi dixi super versi.obiecturus, post Host.& Pet.de citatione ad iuramentum testium, quod ibi corrigitur.& ibi in vno actu.No.ꝙ qñ ad certũ actũ, vel articulum facta est citatio, indistincte verum est, qđ dicit gl. sed si citatus esset ad totam cãm, placet Inn. de procur.auditis.vbi scripsi super verbo conclusum, in decre.consuluit.de offi.dele.ad fi.super ver. incumbit.ꝙ sine alia citatione ad vlteriora, & ad sententiam procedi possit. Quod intellexit Host.qñ in citatione comminatus fuit, se ẽt diffiniturum, ibi videas.& ibi, ꝙ sic, idẽ Io. mo.& Arc.qui de hoc tractauit.j̃.de confes.c.ii.in fi.vbi recitat opiniones, de quibus prædixi.& ibi, audientiam. facit, quod no.C.de iud.auth.iubemus.in glo.penult.& ibi esse velut.facit, qđ no.de elec.ecclesia.ii.in j.& ii.gl. & in fi.facit, quod no.s̃.de electio.auaritiæ, in vlti.gl. & qđ ibi dixi. Et scias, ꝙ de contumace in respondendo positionibus no.contrarium in Specu.de positionibus.§. 8. in fi.vt dicam.j̃.de confes.c.ii.in vlt.gl.¶ In glo.vlti.ibi, sed dic.idem.Ioan.mona.

De eo qui mittitur in possessionem. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Missionem passus infra annum cogi potest, vt possessionem recuperet.*
2 *Vincens in principali sæpe condemnatur in expensis.*

1 NOtat Arch. super hac rub.ꝙ is † qui passus est missionẽ infra annũ, cogi põt, vt possessionẽ recuperet.all.ff.de ven.insp.l.i.§.qđ ergo.C.vt in pos.lega.qui legati.ff.de re iu.qui pro tribunali.l.ij.et.& licet iura ꝯcedãt illi annũ, nõ tñ negant, quin prius ad id cogi possit, & est simile, qđ no.s̃.c.li. de ele.canon.in prin.antep.gl.sed hoc non placet quo ad hoc, vt pęnã iuris prius imponere possit.vt dixi ĩ Spe. de primo decre.§.ij.sup ver.porro.& ex quo hoc nouũ fecimus, instãdo.s.in rubrica, addã quæstionẽ Io. de Deo. xi.in li.iij.qua quærit, si sup pluribus litigatur, & pp rei ꝯtumaciã fiet missio, qua pẽdẽte partes trãsigũt sup duobꝰ, demũ reus vult possessionẽ recuperare & soluere expẽsas ꝯtumaciæ ꝓ rata illius tertiæ, sup qua nõ est trãsactũ.actor petit ĩtegras.Ipse tenuit, ꝙ integrę ẽt debẽtur, nisi sup expẽsis fuisset trãsactũ.Nã, vt dicit, aliud est trãsigere sup principali, aliud sup expẽsis.s̃.de iniurijs in nostra.all.ẽt decre.cũ olim ij.de priui.vbi patet in expensis ꝯdẽnari eũ, q obtinuit in principali saltẽ in parte. Itẽ cõ
2 stat, ꝙ † sępe vincens in principali ꝯdẽnatur in expensis. ij.q.vj.appellatore.de pęnis calũniã.C.de iu.properãdũ. §.si quid.subdit, ꝙ nec saluari posset, dãnũ illud inferẽs, nisi restitueret, de vsu.cũ tu.de iniurijs.c.vlt.nõ ob.l.eos C.de vsur.vbi dr̃, ꝙ superuacuũ est in principali actore nõ subsistente de vsu vel fructibus quærere. Solue vt ibi in fi.ij.gl.Item, vt est dictum, distinctæ sunt expensę maxime cõtumaciæ a negotio longe plusquam fructus a re, vel vsuræ a sorte, quod collige ex his quæ dixi de dolo & contumacia.finem.super gl.sed nunquid.

S V M M A R I V M.

1 *Ius corporale magis attenditur in fructibus percipiendis quam ius seminis, ex quo oriuntur.*
2 *Confessioni coniugum an stetur super impedimento in matrimonio carnali.*
4 *Restitutionem beneficij petens an habeat probare de titulo.*
4 *Causa est spiritualis, quando agitur de proprietate ecclesiæ.*
5 *Vocatio diuturna non est tolerabilis.*

C A P. PRIMVM.

EVm qui. Hæc decreta.approbat, qđ notauerat Vm.s̃.vt li. non ꝯte.tuæ.Iic decreta.ista vt dixit Boa.non superfluit pp decreta.qm̃.vt lite nõ ꝯte.§.porro quia ille.§.specialiter tractat, de ele.decreta. ista generaliter de causa beneficiali.Itẽ illa nõ prohibebat expresse fieri missionẽ.ꝙ facit ista [*aduersa.*] i.possessoris, q reus est ipsorũ beneficiorũ.& idẽ fruc.ꝭm Ber.& Host.& Archi.quia sunt accessorij.facit de reg.iur.accessoriũ. cum concor.ad idem de præben.dilecto.in fi & j. q. iij. siquis
1 obiec.& ff.de rei ven.q̃ religiosis.† nam in fructibus ꝑcipiẽdis magis attẽditur ius corporale, ex quo ꝑcipiuntur, q̃ ius seminis, ex quo oriuntur.ff.de vsur.qui scit.§. j. nec ẽt fieret illorum sequestratio ꝭm Io.mo. & Arc. ne dupliciter puniatur contumacia.Saluo quod habes in cle. de sequestra.posse.ad ꝯpescendas [*ad ea*] dignitates, ꝑsonatus, vel beneficia.can.beneficiali [*debito*] vide quod no. de resti.spo.ex quæstione.in fi [*terminari*] sed hæc prouisio non est sufficiens actori, qũ de iure suo aliter, quã per confessionem aduersarij docere nõ potest. dicit Boari.
2 ꝙ † secus in matrimonio carnali, non staretur confessioni coniugũ sup impedimẽto.s̃.de eo qui cogno.consang.super eo.Itẽ nec super titulo beneficiali staretur ꝯfessioni rei, quẽ probari oportet per institutionẽ canonicã, de præb.dilecto de insti.ex frequentibus. ¶ Prima gl. summat & ostẽdit hic infringi duas regulas, & dicit, qđ declaret.¶ Gl.quarta q̃rit, arguit, & soluit, & solutionem impugnat.¶ Quinta gl.quærit & soluit. Gl.non enim.& Gl.vlt.respondere possunt per quæstiones.¶ In 4.gl.ibi, officiũ.ab eo qui non possidet, sed solũ detinet rem vendito.¶ In gl.non enim.ibi haberemus. vide de præben. dilecto.super.3.gl.¶ In gl.1.ibi, speciales.pp timorem collusionis, & pp rationẽ, quã ponit tex.ꝭm Frã.& ĩ fi.& primo ponit dictũ.scđo ipsius rationẽ. tertio comminãtis punitionẽ.¶ In gl.ij.ibi, quocũque.maximo, medio, minimo ꝭm Host.¶ In gl. secus.ibi, beneficio.si alicui bene merito ecclesia dedisset possessiones ad vitam.xvj.q. j.possessiones.vij.q.vj.illud.vel in precariã, de preca. ca.j. & ij.vel in feudũ, de feu.ca.ij.Host.& in fi.& seculari dignitate.& de ep̃o q petit ius ep̃ale, vel incorporale in ecclesia, vide quod dixi in prædicto.c.coniingũ.super vltima gl.vltra medium.ver.hodie vero.¶ In glo. qui dicemus, ibi.spoliatus.dicebat hic Compo.ꝙ fallebat hic cõsiliũ legis, is qui.ff.de rei ven.qđ est, vt ñ intentet petitorium, qui potest intentare possessorium.nam, vt dicit, intentans hic possessorium non mittitur in possessionem propter contumaciam rei, vt hic, nec procedetur lite non contesta.cum litera dicat obtinendis.sed nego & potissime per decre.dispendiosam.quan.j.all.glo. & Arc.hic refert de facto sic pronunciatũ per Inn. iui.al.

etiam

3 ēt de offic.or. conſultationibus.in fi.an aūt† beneficij reſtitutionē petens habeat probare de titulo, tractat hic Arc.vide de remiſ.quas dedi in cle.de cā poſ.ca.vno. in vlti.gl.& ibi,qđ nō ſtat,at rationes ſequentes dicit Hoſt. ꝙ paſſus miſſionē expectatur per annū,& miſſus interī ius nō hēt.vacarēt ergo bñficia vltra ſex mēſes.ꝯ id, de conceſ.præben.c.ij.& s̄.vt lite non conteſt.qm̄. §. ſi aūt. nec eſſet qui interim animas curaret,contra id de pę.& re.oīs.all.etiam.ſ.de conceſ. præben. vt li.non conteſta. qm̄.§.ſi aūt.cum noſtris.c.pe.& ibi,licet doctores . recitat hic Inn.& tenet Hoſt.& Gul. in Spe.de contumacia §.ſequitur.ver.aliud aūt.& ibi refert in hoc concordaſſe Clementē.IIII.& omnes auditores.idem Io.mo.idē Cō po.s̄.de reſcrip.capitulū.in fi.vlt.gl.vbi dicit ſic iudicatū. fatetur tñ probabile,quod ſequitur in glo.& illud ēt qđ ſequitur,tenuit hic Fran Vercel.in gl.quid ſi. in ſi.Idem Io.mona.ſi aūt nullus poſſidet ſed agit ille contra clericos,vt obediant ei,non eſt locus huic conſtitutioni ſm Inn.& dicit Arc.ꝙ ceſſat rō de ingreſſu vitioſo.Hoſt. cō tradicens conſtitutionē locum habere,ponit tamē verba Inn.de eo qui agit contra clericos,vt eum recipiant , & papæ mandato obediant.Sed Inn. poſuit verba ſua , vt prædixi,propter quod dico,Inn.bene dixiſſe recipiendo,prout puto,cum intellexiſſe,ꝙ de titulo non ſit quæſtio , ſed ſolum de obedientia,vt quia is,quem conſtat Archidiaconum , vel plebanū, dicit certos clericos ſibi obedire debere,& quia illi extra iudicium ſiſtunt,facū illos ad iudicium vocati , illi ſunt contumaces his modis erat quæſtio de obedientia,de maio.& obed. inter quatuor.& c.is qui.& c. dilecta . Vbi vero clerici nolunt eū recipere in Archidiaconū , vel plebanū negantes eum talem,& ideo nolunt ei obedire , tunc procedere dictū Hoſt.qui dicit,ēt ꝙ executor eo caſu ſequitur formam reſcripti,& conferet,vel inſtallabit,ſi forma id habet,vel per eccleſiaſticam cenſuram coercebit contumaces,remittit de præben.pro illorum.& de con.prębend. cum noſtris.¶ In gl.non enim ibi.c.j.& ij. & de ſequeſtr. poſ. c.ij.& in fine.idem Vin.ſi agatur de iurepatronatus ſm Hoſt.& Arc.Sed Io.mo.contradicens, ꝙ illud licet non ſit ſpeciale.tamen eſt annexum.s̄.de iu.quanto.de iurepa.de iure.ff.de rei ven.quæ religioſis.Sed hæc ratio non

4 ſufficit,nam ēt ſpiritualis†eſt cauſa,cum agitur de proprietate eccleſiæ,de iura.cal.c.ij.de decimis. dudū . & tñ locus eſt miſſioni,vt dictum eſt . vnde non excipit hæc decr.cās ſpirituales ſed beneficiales.¶ In gl.vl.in fi. quærit Hoſt.quid ſi probat ſemiplene,dicit hic,ꝙ forſan locus erit miſſioni non cauſa rei ſeruandæ,ſed aut iuſtum faciet poſſeſſorem,ar.s̄.vt lit.non conte.§.vlt.C.vbi in rē ac.l.ij.& talis iuſte poterit abſoluere & ligare,argu. ff. de acq.poſ.l.iuſte.de iurepa.conſultationis. Et hoc potiſſime,quando reus abeſt,ne veritas,quam nouit,habeatur ab ipſo. Aliqui,vt refert,dicunt,ꝙ reus abſoluetur,& ſibi non placet,quia ſm hoc prodeſſet illi ſua contumacia.Quærit demum Hoſt. cum duo litigant de beneficio,ambo probationes inducunt, & neuter probat plene,ſed vterque probat ſemiplene beneficium ad ſe ſpectare,vel alias quomodocunque,dubitatur, cui ſit adiudicandum.Et neuter actor,quia ſimul impetrarunt, & in forma inquiſitionis commiſſum eſt negotium de ꝯmuni conſenſu,de reſcript.cęterum. hic non eſt locus diuiſioni,de præben.maioribus.neque ſorti.s̄.de ſor. ca. fi.nec delationi iuramenti , quia facile daretur materia deierandi.de coha.cle.& mul.clericos.nec gratificationi,niſi fieret per Papam,quia alius ius ſuum alteri auferre non poteſt.vj.di.ſatis peruerſum.Item † nec tolerabi

5 lis eſt diuturna vacatio , de ꝯceſ.pręben.c.ii. nec ad manus prælati retentio,de offi.archipreſbyteri.c.fi.s̄. de cle. reſid.c.vno.ad fi.nec poſſidentis iniuſta detentio, de ele. dudum ij.de rer.permu.cum vniuerſorum in fi. dicit ipſe Hoſt.papam conſulendum,cum in hoc nō ſit ius expreſſum refert ipſe & Arc. aliquos dicerere, ꝙ ſit locus delationi iuramenti.facit,quod no.Azo. in ſumma. de re.cred.& de iureiu.§.idem in cā monachationis.& qđ no de regu.vidua.Et videtur ſatis expreſſum de procur. ex ſtinuatione & vide,quod dixi,de iureiu. mulieri. ſup. j.gl.& eo.ti.c.i.nec ſecundum Hoſ.obſtat, ꝙ poterit deierare,quia & tunc poterit pęnitere, & beneficio renūciare,nec prima facie præſumitur immemor æternæ ſalutis.i.q.vii.ſancimus.de procu.in noſtra.Subdit demum ad ordinarium recurrēdum, qui debet cognoſcere ſuas oues.& ſi per ipſum haberi poterit certitudo , ipſam ſequatur,facta tamen fide,ne ſit contra.vj.q.ii. ſi tantum. & c.placuit.ſi nō poteſt aſſignet ordinatius certam diē, infra quā poſſidens & quicunque alius dicens ſe ius habere doceat de iure ſuo,alias die lapſa ſciat ſe priuatum eccleſia.vel beneficio.ad hoc.s̄.eo.l.i.de reſt.ſpo. frequēs. §.ſolet.cum concor.termino lapſo , niſi aliquis de iure ſuo probauerit,ordinet eccleſiam, vel beneficium ſecūdum Deum & canonicas ſanctiones,de cle.pere.c.fin.x. q.j.regenda.& c.ſequen.ſi vero per Papam eſſet ſibi negotium commiſſum,remittat ad papam,de offic. ordi. paſtoralis de ſenten.excommu.inter alia.

¶ Vt lite pendente nihil innouetur. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Lis non dicitur cępta niſi per conteſtationem.*
2 *Electi petendo confirmationem implorant officium iudicis.*

CAP. PRIMVM.

DIſpendijs. [*Electionibus*] idē puto de poſtulationibus & pñtationibus ſaltē clericorū,quibus cumulare nō licet , vel ēt laycorum poſt tp̄s quadrimeſtre. facit,qđ no.s̄.c.li.de ele.ſi elec. in gl. antepe.& c.vlt.in gl.ij.& quod ſuper eis dixi[*renunciare*] quod facere pōt electus in ep̄m ante confirmationem poſtea non s̄.de tranſla.c.ii.Io.mona. de hoc.s̄.e.li.de ele.ſi electio.in iii.gl.alia eſt ēt de eo.s̄.de elec.vt quis duas eo.li.[*ipſo iure.*]i.ſine adminiculo hoīs. Io.mo.¶ Prima gl.ſummat & dicit quid declarat.¶ Tertia gl.dicit hoc ius nouum,obijcit,ſoluit. ¶ Gl. litigioſa. reſpon.per quæſtio.duas ſolutiones ponit, primam approbat,in fine remittit.¶ Vltima glo.format duas quæſtiones,quas ſoluit.¶ In gl. litigioſam.ibi,omnem. non

1 † dr̄ lis cępta niſi per conteſtationem.& ibi.l.i.& ii. vide de præſcrip.illud.in vlti.gl.¶ In glo.i.in fi.& Guillielmus in Spe de ap.§.pen.ver.verum. & ſtia facit. primo ponit conſtitutionis cauſam.ſecundo conſtitutionem prohibitoriam.tertio decretum.ſecunda ibi,ſtatuimus . tertia ibi,alias ¶ In gl.videbatur.in ſi.idem Arc.¶ In glo. s̄.de in fi.quæ decreta.non eſt correcta per iſtam, vel ſequentem.ibi enim nō erat quæſtio inter duos electos ſed inter illos,qui ſibi vendicabant ius eligendi, vt ibi dixi . Et hoc teneas,licet Io.mo.dixerat hic.& Arc.poſt eum , ꝙ illud loquitur in petitore & cōtradictore & tali, qui vtitur cōtra ius cōe,hic in duobus petitoribus,quibus maior fauor debetur.ff.de decu. generaliter, §.ſpurios.¶ In gl.in caſu.ibi,ſuperſtitis.Collect. dicit etiam Archi.ꝙ ēt pp electores ferenda eſt ſententia,vt ſciatur,an penes ipſos,vel penes quos ex ipſis remaneat electio . an vero ſit ad ſuperiorē deuoluta.s̄.de elec.cum Vinton.& eod.tit. & li.ꝗ̄ꝗ̄.& ſic mortuo hoīe fertur ſnīa propter bona . C. ſi reus vel accu. mor.ſue.¶ Subdit Arc.quod no. Goſr.

2 de arb.ex parte.ꝙ† electi petendo cōfirmationē implorant officium iudicis.Ideo ſi ſunt duo, mortuo vno nō eſt finitum negotium quo ad alterum.& vide, quod dixi poſt Inno.de ord.co.c.ii.in gl.hanc exceptionem. ver. hæc etiam exceptio.& de ca.poſ.cū eccleſia . ſuper finē. ii.gl.Cuius contrarium vr̄ notaſſe de accuſ. ſuper his. in gl.excipiendum, vbi vr̄ velle,ꝙ petens cōfirmationem agit.

agit.& si aduersariũ habet, debet dare libellũ,qđ nõ hodie intelligas,vt in cle.de ver.sig.sæpe.¶ In gl.vl.in fi.hoc intelligo,vbi non est vitium personæ,vt quia electus nõ acceptauit,sciens casum,& se liti non immiscuit, licet enim hoc non sit causa cessationis primæ electionis, q̃ a principio fuerat nulla, hæc tamen culpa incidens in facto iuste faciet cessari secundam.s̃.de excep.ca.j.in fi. de conces.præben.c.j.& j.de præben.si beneficia.

S V M M A R I V M.

1 *Petitore mortuo finita est lis.*

2 *Ordinarius bene confert beneficium non litigiosum non obstante facti possessione.*

3 *Successio in beneficijs non dicitur hæreditaria.*

C A P. II.

SIhi possident. No.Inn.& Host. de priuil.olim. ij. ꝙ ea,q̃ quis detinet,p̃sumitur possidere,nisi ꝯtrium probetur.xviij.q.j.c.j.dicit Arch. hic quod posui.s̃.e.li.de rest.spo.ad decimas.super gl.no.pro [*litigatur*] principaliter,secus si accessorie,vt fuit de elect. dudum.ij.vbi agenti super electione opponebatur pluralitas bñficiorũ,& eo casu,vt dicit Arc.non impeditur collatio ordinarij[*decedant*] vere, vel interpretatiue s̃m Arch.qui supplet maxime.nã quod.j.sequitur, obtineret,vbi non cederent,nec decederent s̃m eum.Fateor, ꝙ æquitatem habere vr̃ hoc dictum.Tñ cum hæc cõstitutio & ipsius decretũ innitatur æquitati contra rigorẽ iuris,vt dicam super gl fi.nõ vr̃ excedere suum casum. Ad hoc.j̃.de regu.constitutionẽ.s̃.e.li.de rescript. susceptũ.ff.de li.& posth.cõmodissime.per quod ẽt vr̃,ꝙ si decedat petitor,hæc constitutio non impediat aliũm sibi subrogari.põt esse ratio,fortius interest petitoris nõ subrogari aliũ possessori ꝑp possessionẽ,ad quã tẽdit tũc vacuã.ad hoc.j̃.de testi.veniens.ij.& quod ibi dixi post Inno.q̃ intersit possessoris non subrogari aliũ petitori, cũ nunc sicut prius commodo possessionis incũbat. Secũ-

1 da ratio,quia † mortuo ᵃ petitore finita est lis,nec substi-

2 tutus veniut iure primi,sed noua collatione , vt dicã sup vltima gl.sed non sic mortuo possessore,durat enim lis in beneficio,& ita poterat vacans vt possessum.sic & s̃. c.proxi.mortuo electo durat lis coelecti confirmationẽ petẽtis,quã recte potẽ ẽt coelectionem non habens,cõtra in cle.eo.ti.c.j.ver.si vero.vbi dicitur , ꝙ siue petitor, siue possessor decedat,beneficium conferri non potest. So.quod prædixi,procedit,cum nulla lis pẽdet mortuo petitore.contrarium loquitur,qñ pendet lis,quia superstes,vel is,cuius interest,cãm prosequitur.vnde tunc , vt dicit ibi textus,interim,idest tali lite pendẽte impeditur collatio Et hoc teneas.& facit,quod dicam in gl.sequẽ. Per p̃dicta verificatur olim hic disputatum per Garsiã, & Io.de mõte murlo,q dixerũt , ꝙ hic dr̃ nõ habere locũ,qñ ꝯ impetrantẽ a papa sibi prouideri de p̃benda,capitulũ se opponit,& ab executoribus appellat,& postea ꝯfert p̃bẽdã põt ẽt tenere collatio,si p̃benda impetranti nõ debeatur.Ille aũt prouisus si vult defendere capitulũ cãm assumet in eo statu,in quo est,all.ff.de procura. sed hæ.§ defendere.Si vero suo noie agere vellet,nõ cogeretur ad id,sed de nouo inciperet,all.gl.de quibus.s̃.c.proxi.in j.gl.[*finita*]per sñiam.xx.di.§.j.versi.cũ ergo.ff.de re iu.l.j.ita ꝙ trãsiuerit in rẽ iudicatã vt ibi.Et per hanc literã patet,ꝙ ex quo lis est sic finita,licet alteri esset adiudicata ecclesia,si tñ alteri ꝯferret illã ordinarius,per hãc decre.non vitiaretur collatio,sed ex alio capite posset esse nulla.Itẽ post talẽ sñiam collator,elector, vel p̃sentator,& ẽt instituẽs,q sciẽter id faceret,ipsi vincenti tenẽtur ad interesse,vt satis scripsi post Host.de iurepa. pasto talis.sup gl.sed quis.qđ hic ponit Arc.[*conferantur*]p quẽcũq; quocũq; iure s̃m Arc.s̃m quẽ nõ ob.j̃.de p̃b.licet

3 ij.nã † bñ ꝯfert ordinarius bñficiũ nõ litigiosum nõ ob. facti possessione.Litigiosũ vero p modũ hic exp̃sũ non ꝯfert.vt hic.ligatæ sunt igitur p hãc pẽdentiã & hãc cõstitutionẽ manus collatoris ad ip̃s[*admittendos*]si cã esset ꝑ applonẽ in cur.oẽs,quorũ interest,intelligũtur citari ꝑ decre.primã.de ele.s̃.e.li. Si nõ est in curia,sed alibi rei possessoris principaliter interest defensio,ar.ff. de collu. dete.cũ nõ mito.illi ergo,q sciũt cãm agi,& nil dicũt, sibi p̃iudicãt,vt no.s̃.de te.veniẽs.c.ii. in gl. sed quæritur. secus si ignorẽt,vt ibi dr̃ s̃m Io.mo.& Arc.Et ꝑp hoc dixit ipse Io.mo.ꝙ si reus erat in cadẽdo ꝑp app. non iustã,vel ꝑp perẽptoriũ iuris,vel hois,vel ꝑp cõclusionem, p̃iudicabitur alij sciẽti.Sed ꝯ prædicta est s̃m Io. mo. q̃a p̃dicta iura loquuntur,vbi plurimũ interest in p̃senti. licet s̃m gradus,sed non incipiebat interesse , nisi ex post facto.durũ ergo est illũ excludi,q prius admitti nõ poterat,sicut cuius non intererat.Solui,ꝙ iste excluditur nõ ex persona sua,sed ex persona sui auctoris.s̃.de hære.fraternitatis,cuius manus sunt ligatæ per hoc.c. vnde iniuste a quo habet cãm repelletur,per.c.statuimus.vel quia sciuit processum haberi cum possessore,per decre. quis. de reg.iur.isti fit præiudicium.secus in ignorante,vt prædixi. Et eadẽ causis impeditur collator ꝯferre,si cãm nõ defendit,quia hoc euenire posset debuit cogitare.ff. loc. si quis domũ.¶ Prima glo.summat. & dicit quid declarat.¶ Gl.ij.diuersitatem præcedentis declarat.¶ Gl. vt si. primo exponit ꝑ locũ a diuisione.ij.quæstionem soluit. ¶ Vlt.gl.dicit quid declarat,& exprimit fraudem antiquã.¶ In j glo.in fi. & primo ponit statutum prohibitoriũ interserẽs cãm.scdo decretũ.ibi ꝙ si tertio prouisionẽ illius,cuius interest ibi sane.¶ In gl.vt si.ibi, dicebat. quid si deponatur & appellet,vide quod dicam.j̃. de ap. non solum.super finem vlt.gl.& ibi finita est lis.vide,qđ no.de sỹmo.per tuas.in vlti.glo.& quod ibi dixi post Hostien.& in fi.concor.cle.de sequestra.ca.vno.& quod ibi no.in 4.gl.¶ In gl.vlt.ibi,incipi.non ex iure primi,sed ex noua collatione secundus sibi ius vendicat . vnde licet

3 † i beneficijs sit successio nõ tñ hæreditaria.viij.q.j.Moyses.& c.se.& sic nõ ob.ff.de in.tã ex ꝯtibus. cũ si. s̃m Io. mo.& ibi,finis liti.ob quã cãm , & vt obuietur calũnijs. de æquitate nõ de rigore processit hæc prouisio s̃m Io. mo.& Arc.& in fi.& optime.ff.de noxa.siquis a multis. §.si.cum l.seq.in prin.dicit hic Io.mo. ideo melius intitulatã rubricã de confessis,q̃ de positionibus, quia positiones non curamus in se,sed ꝑp finem, propter confessionem.i.ex qua hr̃ confessio. hunc enim finem respicit moralis phisicus,& hæc scientia supponit ethicæ.i. morali scientiæ,vt satis dixi in proœ.decre.super.j.gl.

A D D I T I O.

a ¶ Mortuo petitore. Lis iam sopita per defectum non potest retractari per hæredẽ.l.Polla.& ibi Bal.C.de his quib.vt indi. Nam lis debet prosequi per illum qui eam inchoauit.Bar.in l.Titius.§.sed si qua.de excus. tu.in spe.de præpara.iu.ante ver.item circa.

¶ De confessis. Rubri.

S V M M A R I V M.

1 *Probatio directa fit per principia , sicut causatum ostenditur per causam.*

2 *Reus non videtur fateri,quod non sentit.*

3 *Positio quid sit.*

4 *Affirmatiua quomodo probari possit.*

C A P. PRIMVM.

STatuimus. Determĩat notata per Hos. in summa de proba.§.quis debet ꝓbare.ver,nunquid ergo.& in Specu, de posi.§.vii.videndũ.ver.8.q̃ dat intelligere.ꝙ dubiũ nõ procedebat in negatiua iure qualitatis vel facti ꝓgnãtis,vel facti determinati,quæ veniant in probatione , & per consequens in positione,remissiones ponit gl. [*non possum*] hic tractat Io.mo.quõ & in miraculo siue lis in facto

facto, siue in mō cadit non directa, sed indirecta proba 2 tio † ꝓbatio.n. directa fit ꝑ principia, sicut causarū ostēditur per cām, sed miraculū ex subiecto. in quo fit, nō hēt principiū. In facto ponit exēplum, ꝙ cęcus videat, vel ꝙ mortuus reuiuiscat, hoc ē, scilicet ꝯ vires naturæ, ꝑ quas est ingressus a priuatione ī habitū. In mō exēplū ponit in febricitante, qui per viā naturæ per certas altercationes successiue pōt fieri sanus, sed si fiat in instanti ad inuocationē Dei, seu per Deū meritis alicuius sancti inuocati, hoc est ꝯ vires naturæ non probat ergo directe deficientibus principijs in subiecto, quo fit, sed probatur indirecte, cū video miraculū excedens vires naturæ in facto, vel in modo, & ꝯstat illico factū, & nō ex cā naturali, habeo consecutiue & indirecte illud miraculū causatū a cā supernaturali, vt quod meū non est, scire debeo ad alium pertinere. C. vñ vi. ꝯquerebatur. naturā videns hoc mirū factū nō esse suū, nec ex suis principijs deriuatum, licet sit in se sanctum, habet ascribere cāæ maiori, & sic probatur indirecte [*confessionem*] Quid de respōsione, quam reus facit positioni actoris, qua ponit, ꝙ reus debeat sibi centum, & ipse respondet, se cōditionaliter promisisse. tractat hic Arc. an videatur pure confessus. Arguit ꝙ sic, quia ꝯ se quis testificari potest, pro se non. ix. q. ij. §. i. de transac. ꝓterea. ij. ff. de īterroga. ac. de ætate. ff. deposi. l. Publia. §. fi. ergo creditur sibi in eo, quod dixit promisisse. sed non in eo quod dixit, se cōditionaliter ꝓmisisse, nisi probet. vj. q. vlti. actor. C. de proba. exēplo. Ipse Arch. tenet, ꝙ ex tali responsione actor intētionē suā non fundat. mouetur ex hoc, quia qđ quis approbat ꝑ se tenetur approbare ꝯ se. ix. di. c. j. vbi de hoc, & x. q. iii. si quis testibus. vii. di. si quid veri. & š. de cęlibus, eum olim ī fi. vñ cū dicta exꝓssio sit vnica, & vnū structū, ipse actor aut totum approbet, aut totū improbet, & quodcūq; eligat, sequtur ꝓdicta ꝯclusio, licet enim sint certi casus a ꝓdicta regula exceptuati, iste tñ non est de illis, q colligūtur. x. dist. c. j. in fi. & in ꝓdicto. c. si quid. & ij. q. vii. si hæreti 2 cus. Inducit ēt ad hoc, quia † reus nō vr̄ fateri, qđ nō sentit, sicut nec actor in iudiciū deducere, qđ non sentit. ff. de excep. rei iu. si ex testamento. Idē tenet Pet. de Bel. ex quo vnicū est capitulū, vel plura ꝯnexa. Vbi aūt essent plura capitula, possent partem recipere, & partē reprobare. & sic loqtur. ff. deposi. l. Publia. §. fi. per quā. l. dixerat Ia. de Ra. terminatū vltra montes quæstionē ꝯ ꝯfitentē. & per id quod no. ff. de eden. quædā. §. nūmulatius. & de bo. pos. ꝯ. l. non putauit. facit. š. de insti. cum venissent. & qđ no. C. de do. an. nup. l. ii. dicit tñ Arc. ꝙ eū cogeret respōdere simplr̄, sicut simpliciter ponitur. De hoc vide ꝑ Cy. C. de confes. l. vna. C. de exce si quidē. & in Spe. de posi. §. fi. ver. pe. & antepenul. & vt ibi no. Odof. cōsuluit, ꝙ respōdeat, nō debeo pure. Credo ꝙ iuste peteret reus declarari ꝑ actorē. an ponat ipsum ꝓmisisse pure, an sub ꝯditione, & sic cessaret illa perplexitas. & de hoc in prædicto. §. vlt. in fi. Itē tāgit hic Io. mo. sed plenius Arc. an ex positione. quā tñ negaui, possim me iuuare ꝯ ponentē, vel ipse se ꝯ me ex mea negatione iuuare. Et tenet ꝙ nō per decre. ꝑ tuas. de proba. nisi probetur error, qđ hic ponit Arc. vide ī Spe. de posi. §. viii. post prin. [*aduersarii*] Sed quare cogitur qs per respōsionē ad positionē ꝓbare intētionē aduersarij, cū nō teneantur edere instrumēta, q̄ faciūt ꝯ se. š. de probatio. c. i. C. de edē. q accusare. dicit Fran. ꝙ iura illa volūt. actorē venire instructū circa illa, quæ sunt ī potestate sua, vel esse possunt, sicut instrumēta & alię probationes, sed responsio aduersarij non est in potestate sua, & iō circa illā venire nō tenetur instructus, cū ergo iudex in iudicio debeat inquirere veritatē. xxx. q. v. iudicantē. š. de iurein. ex literis, cogit, vt illā inueniat, partē rñdere [*æquitate*] quia dixi de descriptione ęqtatis. de trāsac. c. fi. no. hic Arc. expedire, vt dixi in q. 4. ępalis, ante finē. quā vide sup regula sine possessione. ĵ. de reg. iur. satis ꝓbat hæc decre. ꝙ nō semꝑ negatiua ēt quæ per negantē probari nō pōt trāsferr onus probādi in negantē, alias inutile esset remediū huius decre. ¶ Prima glo. per modū sūmæ. rñ. sic circa materiā positionū quasi de decē. primo quid sit positio, scđo vnde ortū habuit, tertio ad quid fiat, quarto in quo differat ab interrogatione, quinto quis respondet, sexto qñ fiat. vii. qualiter fiat. 8. super quo. ix. de cautela ponentis. x. de positionū effecte. ¶ Secunda gl. quærit & soluit. ¶ Antepenul. ponit opi. hic reprobatam. ¶ Vltima respond. per quæstionem. ¶ In prima glos. ibi pone igitur præcedet, ibi imperator interrogauit partem legatarii quærendi causa. pone igitur &c. & ibi, cum qui respondet, si ago actione, quæ per inficiationem crescit, & probo per iuramentum mihi delatū, ad simplicem tantū ago, & mihi sufficere debet, ꝙ exoneratus sim ab onere probandi, & ibi. §. pe. vide de testi. sicut. super. iij. gl. & ibi, pro suo. l. fi. in alieno facto tolerabilis est error. & ibi, acta. & cōsensu partium & iudicis psit acta certa die destrui. nisi negotium vel lis sit terminata. diuersimode intelligitur, vt ibi no. ¶ In gl. pe. ibi, l. j. arbitria sunt redacta ad similitudinē iudiciorū, & ad finiendas lites pertinēt. ¶ In gl. vlt. ibi, sæpe. & se eligit præses, an per se cognoscat, an cōmittat. & ibi placuit. vide de transa. c. fi. super gl. antepe. & ibi. si quis seruo. vide de biga. nuper. super gl. antepen. in fi. vide de ele. cum dilecti. in gl. istis. n. ¶ In gl. j. ibi, cō- 3 cepta. Vin. dixit, ꝙ † positio est asseueratio alicuius dicti, vel facti, vt ad eā rñdeamus. Io. mo. dicit, ꝙ est narratio facti nondum probati ad experientis intentum directe spectantis, quod intenditur probari per rñsionē aduersantis. Cy. I. l. ii. C. de iur. ca. ponit diffinitionē Ia. de Arc. qui dixit, ꝙ positio est alicuius substantialis, vel adminiculantis articuli causæ in iure facta exꝓssio, seu assertio. Iac. vero de Ra. diffinit, ꝙ est credulitatis asseueratio habens annexam interrogationem, vel iudicis suppletionē, cōferens ad probationem, vel vt ipsum, vel vt adminiculans. Arc. dicit hic, ꝙ positio est assertio alicuius facti, si per rñsionem ad ipsam pertinentem obligatur reus, vt actor a probandi onere releuetur. Cum positio fiat ēt per reū, incaute expressit de reo & actore in descriptione. Et est sciendum, ꝙ positio qñq; large sumitur pro statuto, vnde dr̄ ius positiuū, de consu. c. vlt. ī fi. Item dñr duę positiones studij, publicum & priuatū. In sti. de iust. & iu. §. vlt. & ff. eo. ti. l. j. §. huius studij. Dr̄ ergo positio, quia super positionibus lis ponitur, vel desuper fundatur, eis. n. confessatis, vel negatis lis alterius procedit, vel non procedit, ar. C. de confes. l. fi. ff. ad l. Aqui. ꝓinde. §. fina. & de noxali. si seruus. §. fi. & ibi. [*insolito*] vt in ele. de ver. sig. sæpe. ver. & quia, & ibi. [*nec credito.*] aliqui dicunt, quod per Auct. de his qui ingre. ad ap. §. fi. col. v. & ibi. [*probandi*] vide, quod notaui ī ꝓdicta cle. sæpe. ver. & quia. in glos. ij. & ibi. [*aduocatur*] & sic potest intelligi de iudicis pastoralis. & ibi. [*expellere*] intelligas, quando constat positiones esse admittendas. da exēplū. ĵ. ti. j. c. li. §. ꝓterea. als super hæc audiātur aduocati, vt scripsi post Host. ī ꝓdicto. c. pastoralis. super ver. aduocatos. quod hic repetit Host. & ibi. [*Matheus*] in fi. & vide in Spe. de acti. in fi. plenius de exce. c. pe. in vlt. col. Didimus ad Alexā. Artē bene loquendi non discimus, nec facundiæ rhetorū oratorūq; operā damus, cuius offm̄ est falsitatis sermonibus figmentare mendacium, & innocentiæ fidē cōferre criminibus, ac particidi reos assignare pijssimos qui dum putant se alienę laudes fructū per iniquam victoriam rapuisse, nesciunt. munimentum suæ consciæ perdidisse. & ibi [*probationes*] de hoc. ĵ. ti. j. c. ij. ī gl. coram. & ibi vide, quod hic dixit Io. mo. an elapso termino dato ad probandū fiant positiones, vide in. Spec. de dila. §. videndum. versi. item quid si datus. & ibi [*confessatis*] an teneantur rñdere, vide in Spec. depositioni. §. ij. ver. xix. & sequen. & scripsi post Inn. & Host. š. e. c. lj. in gl. iij. vbi videas cum suis remissio. Io. de De. libello. ij. q. viii. tenere vr̄, ꝙ respondere teneatur, dum tractat, an excuset eum a comparendo vt respondeat ipsius longa absentia, quam alleg. ipsius procurator. & ibi. [*de credulitate*] & hoc solum no. hic. In. s. ꝙ sufficit qñq; rñderi de credulitate,

tate.j.ti.j.c.ii.& ibi [*non credit*] cõtra fallacias & excuſatio
nes reſpondentium ſic non credere, eo quia ſciunt, non
credunt. vide i Spe. de poſi. §.vi. ver. hoc tñ cępiũ. & ibi,
in prima gl. plenius in prædicto. §.vi. verſi. ſed nunquid.
¶ In gl. quæ eſt ibi, ideo non poterat. dicit Boa hoc indu
ctũ pp timorẽ [*timens*] videns enim reſpondẽs, ꝙ proba-
re non poterat, facile deieraret. ibi [*ſed remouet*] dicit Ioa.
mo. negatiua dicit carentiã, & ſic no. exiſtentiã, & non
entis, non ſunt ſpecies, nec differentiæ ſm phyloſophũ.
Cum ergo probatio habeat fieri per principia, ſicut cã-
tũ habet oſtẽdi per cãm & principiatũ, vt ſpecies per ge
nus & differentiã, & quia hoc habet affirmatiua & non
4 negatiua. ideo † affirmatiua probari põt per reru naturã
rei, & per principia, quæ ſunt inducẽtia naturam rei, pp
hoc dixerat Pet. de Bel. ꝙ ius ciuile talẽ probationẽ non
nouit, vt ponit Cy. C. de nõ nu. pec. l. iii. in fi. gl. pone. ibi
[*impetratas*] hanc ponit per iuramentũ de credulitate ſe
quentẽ, bene põt ponere per iuramentũ veritatis. ibi [*ſi
nulla*] vt ſi pono, ꝙ non fuiſti conſtitutus de auctoritate
dioce. de cle. pere. c. fi. de inſti. c. iii. ſm Hoſt. & in fi. Et id
cum non ſit niſi vna ſpecies probationis, magis ſuccur
rend. i eſt ponenti, arg. de teſt. cog. c. vlt. ſ. de teſt. dilecto.
de proba. c. ij. c. ad noſtrã. ff. de teſt. l. curent. C. de reb. cre.
generaliter. j. reſpon. C. de hær. l. pe. ſm Hoſt. ¶ In gl. ordi
naris in fi. C. de arb. l. pe. §. vlt. Hoſt. ¶ In gl. vlti. ibi, tenetur.
Idem Io. mo. & Arch. non tamen dicunt Hoſt. & prędi
cti id, quod ſequitur de appellatione.

S V M M A R I V M.

1 *Contumacia circa articulos poſitionum qualis ſit.*
2 *Generalitas & incertitudo reddunt legatum inutile.*
3 *Conſuetudo eſt optima legum interpres.*

C A P. II.

SI poſt. Ergo prius non procederet, qd
ſequitur in hac decre. [*a iudice*]
no. Hoſt. ſ. c. proxi. & Arch. hic, ꝙ ſi is, ꝯ quẽ
ſit poſitio ad inſtantiã aduerſarij iudice nõ
præcipiente reſpon. tenet reſponſio. ff. de interro. ac. l. ſi
filius. ſ. de dolo, prout. vbi de hoc [*recuſat*] expreſſe, vt fri-
uole appellando. ſ. c. li. de do. & contu. cum qui. Ioa. mo.
[*contumaciter*] no. hic Arc. quod no. in Spe. de poſi. §. viii.
ver. item quæritur. & §. x. ver. itẽ pone [*de illo*] ſcilicet qui
reſponderat certis poſitionibus, & receſſit contra præce
ptũ iudicis ſibi factum, ne recederet, donec alijs reſpon
deret. [*confeſſio*] id ergo operabitur recuſatio, quod con-
feſſio, ſed in beneficialibus confeſſio non iuuaret ponẽ
tem, quia non probaret de titulo, ne per collutionẽ pa-
teret ui illis vitioſus ingreſſus. ſ. ti. ii. eũ qui, cum cõcor.
ergo nec iſta recuſatio. & per hæc ſumus expediti de eo,
qd circa hoc no. hic Arc. [*contumaciter*] ſed ſi abeſſet iuſta
cauſa, tunc non procederetur cõtra eum, quia nõ eſſet
contumax. ff. de re iu. contumacia. §. penul. & vlt. Et di-
cit Arc. ꝙ iuſta cã ſe abſentandi colligitur. xxiij. di. cõis.
xix. diſt. peruenit. & i eo, quod. j. no. [*prout ratio dictauerit*]
iſte finis & pars ſuperior tollunt dictum Gui. in Specu.
de poſi. §. 8. in fi. vbi velle vr̃, ꝙ ſi quis eſt ꝯtumax i reſpõ-
dendo poſitionibus, ꝙ illo non vocato, poſſit, ſi liquet
1 de cã, ferri diffinitiua. Dicit enim, ꝙ † contumacia circa
articulos poſitionum eſt talis, ex qua pendet tota cã. &
ideo in illis contumax quoad alia cõtumax reputatur,
ꝙ non eſt in alijs articulis, vt no. ſ. eo. lib. de do. & cõtu.
cum qui. Sed conſtat hæc non procedere, quia cõtuma
cia in poſitionibus interuenit altero de duobus modis.
Primo cum interrogatus & iuſſus per iudicẽ non tñde
tur, & tunc certa pęna ſtatuta eſt, vt habeatur pro con-
feſſo. ſed ſi iſte cõfeſſus eſſet, citaretur ad reliqua. ergo &
iſte, qui pro confeſſo habetur, citabitur. nam pęnę ſtatu
tę alia ſuperaddenda non eſt. ſ. de iu. at ſi clerici. in fi. cũ
conco. Secundus eſt, qui citatus vt veniat illis reſponſu-
rus non venit, & tunc hic non imponitur noua pęna,
ſed tanq̃ ꝯ contumacẽ procedi iubetur. Modus autẽ ꝓ-
cedendi ꝯ tales no. ſ decre. prout, quã hic al. gl. ſm quã cõ
ſtat, eum ad ſequentia debere vocari, niſi appellaſſet, vt
in prædicta decre. eum qui. Ratio vero Guil. non valet,
quia plus reſpicit cãm libellus, q̃ poſitio, nam continet
plenã narrationẽ & concluſionẽ, poſitiones narratio-
nẽ tñ, vel eius partem, & ſic maior eſt ꝯtumacia nolle
reſpondere libello, quã poſitionibus, nec tñ pp id proce
ditur ad vlteriora cauſæ illo non vocato, vt patet de teſt.
cum olim. ¶ Prima glo. ſummat, & dicit vnde ſumpta.
¶ Quarta gl. quęrit opi. ponit, & ſo. ꝯrium ¶ Gl. per hãc.
decidit. q. ſoluit. ¶ Gl. puta. reſpondet per. q. quæ ſit ratio-
nabilis cauſa, ponit. xii. exẽpla. ¶ Antep. gl. ſoluit dubiũ.
¶ Penul. gl. quærit, arguit opi. ponit & finis ponit dictũ,
quod additio corrigit. ¶ In glo. ii. ibi. cum quidã. vide de
cle. ex. mi. latores. ſuper gl. pe. & ibi [*vt reſponſum*] vide in
prædicto. ca. de muliere. in vlti. glo. & ibi. [*Titia. i. reſpon.*]
2 † generalitas & incertitudo reddit legatum inutile. &
ibi [*duobus § in fi. l.*] ſi actore deferente reus iurauit ſe nõ
debere, & poſtea offerẽte reo iurauit actor eum debere,
vel econuerſo, ſtatur vltimo, nec conuicitur per vtrium
quia nõ quęrimus, an debeat, ſed an iurauit vltimum, &
ibi §. vtrũ. in ſignificatione quæ ſumitur ex vniuerſo, ſi
aliquid falſum eſt, totam orationem falſam efficit. ¶ In
vlti. ma gl. ibi Lvna defendunt magiſtratus iuriſdictionẽ
ſuã pęnali iudicio. ¶ In gl. j. ibi, retuliſti. de qua facit mẽ
tionẽ Guil. in Spe. de poſi. §. 8. verſi. verum. in fi. additi. qd
hic dr̃ de iuramẽto veritatis & de procuratore. ¶ In gl.
quid de. ibi, quidam. Io. mona. & ibi. ſed idem, ſcilicet vt
habeatur pro cõfeſſata. ¶ In gl. no. ibi [*contumaciam*] hoc
ẽt probatur taciturnitate. & facit. ff. de procu. non ſolũ.
in prin. ibi de hoc. & aliquid dixit Inn. de poſtu. præla. c.
j. & Gui. in Spe. de poſi. §. viii. poſt prin. ¶ In gl. per hanc.
ibi [*citat partem*] ẽt poſt iuramentũ præſtitum. & ibi, [*qui
dam*] quos vide in ſpe. de poſiti. §. viii. ver. item quæritur.
& §. viii. ver. verum. & §. x. ver. item pone. & ibi, puto. Idẽ
Arc. & Dy. vr̃ concordare in regula ꝯ eu. j. de regu. iur.
¶ In gl. puta ibi [*impertinens*] & de hoc conſtat, in dubio
ſtatus eſt admitti, ſaluo iure impertinentium, & ita ſer-
uatur. & ibi [*vt noſtrum*] facit de pęni. diſt. vii. quæ agerit.
ibi [*ſi ſcirent*] ibi nil proficeſſe, nil ſibi darent. & ibi [*vt re-
ſponſum*] cũ ponens habere velit certum reſponſum, dẽt
ergo ponere certum, vt ſic illo iure vtatur ad alios, quod
ipſe exigit. ff. quod quiſque iuris. l. j. de conſti. cum oẽs. &
ibi, Tit. a. i reſpõ. vel dependens ad negata. Et vt dicit Io.
mona. ſ. eod. cap. proxi. interdum ſecunda dependet
da a prima negatiua, quæ non penderet ab illa affirma-
tiua, vt ſi pono, ꝙ appellaui. ſecundo, ꝙ in ſcriptis. tertio
ꝙ infra decẽ dies. negata prima negatur ſcda & tertia,
& ſic dependet, ſed ſi confeſſetur, erit neceſſe responde-
re ſecundæ & tertiæ. & ibi. duobus. §. fi. & l. qui iuraſſe. §.
ii. Arc. ſ. c. proxi. dicit, ꝙ ſi poſitio rei præiudicialis eſt ad
poſitionẽ actoris, quia illam interimit, oportet, ꝙ prius
actor poſitioni rei reſpondeat, ad hoc all. 33. q. 4. qui pe-
tant. alias non tenetur, & ſic intelligitur ſm Io. de Deo.
ff. de proba. circa. Actor tñ prius deberet facere poſitio-
nes. qui prius appellat & c. ff. de iu. qui prior. & ſ. de ordi.
co. c. ii. quod verũ eſt, niſi eſſet præiudicialis. Et dummo
do actor inutiliter non occupet tempus. Et hoc relinq-
3 tur iudicantis arbitrio. & ſic ſm eũ hẽt cauſarũ † ꝯſuetu
do optima interpres legũ. ſ. de conſue. cũ dilectus. & ibi.
præſentium. §. præterea. & vide, quod ibi dicã ſuper glo.
ii. poſt Inn. & Hoſ. & ibi, non tibi dico. & no. l. di. de pęni-
tentibus. & ſcripſi. ſ. e. c. ii & de cle. dudum. ii. §. tandẽ. in
gl. ſuper proceſſu. & ibi [*& ſimiles*] quas vide in Specu. de
poſi. §. vii. & ibi [*in principali*] ẽt ſuper principali bene dã-
tur induciæ generali procur. ad conſulendũ dñm. ſ. de
procurato. dilectus. ſi non fuit in culpa, vt ibi dixi, ſed
ibi eſt deliberatoria petitionis non poſitionis. ¶ In glo.
penul. ibi, videtur, ꝙ per ſententiam. & hoc tenet Ioan.
mona. & ibi, haberi debet. i. ipſo iure. idem Arch. & ibi,
pro negante. idem Archi. & Hoſtien. & Guil. in Specu.
de poſi. §. ix. ver item illud. & in fi. diuerſitatis ratio, quia
iudex ſuper dubio interrogat, nec iurat, pars vero ponit
ſuper certo & iurat.

¶ De

¶De teſtibus & atteſtationibus. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Probatio ſufficit in vno modo agendi quæ non ſufficit in alio.*

CAP. PRIMVM.

MEdiatores [*Scelus*] ideſt facinus, vel flagitiũ, & litera. ſ. hic addita ſonat ꝯtriũ cius, qđ ſonaret ſine, ſcilicet. vñ regi cęleſti nunq̃ placuere ſcęleſti. Itẽ vt ſis cęleſtis non aſſimilare ſcęleſtis. [*Emolumentũ*] vide, qđ dixi. ſ. de ſym. nemo. in prin. Arc. exponit. i. fructũ laboris, vel acquiſitionẽ alicuius rei. [*aſſecuti*] magis cum inſectus eſt, q emolumẽtũ habuit, & iõ minus ſibi credendũ. lo. mo. ¶Prima gl. ſum. & dicit, quid determinat ¶Gl. alias tãtũ ponit duas lecturas. ¶Vlt. gl. quærit & ſoluit, obiicit, tripliciter ſoluit, & ſecũdã approbat. ¶In gl. vlt. ibi. §. pe. vide de coha. cle. & mulie. tua. ſuper. v. gl ¶In gl. i. ibi. non alia. & ponit dictũ, cui ſubdit triplicẽ determinationẽ. ibi, ſr nõ. & ibi, ĩ titulo. Et hãc decre. ibi poſuit, & gloſauit Hoſ. & in fi. corrigit ẽt, qđ no. Goſ. in ſumma, de ſymo. in fi. vbi ſimplr̃ dicit, hos mediatores a teſtimonio repellendos. ¶In gl. ij. ibi [*proſonetę*] canõ vocat illos interemptores. xci. di. c. pe. & ibi [*non admittitur*] de illo qui recipit ſalariũ, non eſt dubiũ, ſed de illo q recipit promiſſionẽ, ſed ſolutũ nõ fuit, dubitatur, cũ iſte cõſecutus nõ ſit emolumentũ, quod requirit hæc cõſtitutio. q̃ in odiũ criminis non ponderat culpã ſine emolumẽ. & põt eſſe ratio quia primus aſtrictus eſt pęnitentiæ pp culpã, ſed nõ reſtitutioni. Secundus vero vtriq;, qđ grauius eſt, de ſymo. c. vlt. facit, qđ de aduocato, qui ꝯuenit de ſalario, no. ff. de teſt. l. fi. ſ. ex quo illud nõ recipit, põt eſſe teſtis in cã. & In fi. ſm Ho. idẽ Arc. ¶In gl. ſ. eo. in fi. & ibi. & hic patet, ꝙ

1 †probatio ſufficit in vno modo agendi, quæ non ſufficit in alio, nã in criminibus probationes apertiſſimæ requiruntur. v. q vj. Epiſanlũ. ij. q. viii. ſciãt. & ſtrictius agẽdũ, vbi de ſalute hoĩs tractatur. C. de app. addictos. ¶In gl. no. circa prin. gl. & hoc intellige, vt ibi dixi. & in fi. ſm Hoſt. ¶In gl. vlt. ibi. ſed dic ſm Hoſti. & fuerat hoc prius dictum tã in ſecunda ꝯpilatione. de ſymo. q̃uis ad abolẽdã. & in fi. adde. qđ no. lxxix. di. c. ii. de liberali cã. ſi filiũ. ĩ vlt. gl. per Hoſt. in ſum. & de ſymo. §. qui ad accuſationẽ in fi. & in Spe. de accu §. i. ver. caue tamen. & in §. ibi prę qui incipit. Item repellitur, qui fuit, inuenies caſus exceptos, quibus additur ſocius contra ſocium.

SVMMARIVM.

1 *Subſtantialia iudicij ſunt quatuor.*
2 *Abbas ſi conſtituatur procurator in cauſa monaſterij, in ipſa cauſa non poterit eſſe teſtis.*
3 *Res collegij ſicut non eſt ſingulorum, ita nec res eccleſiæ eſt ꝓlati.*
4 *Tutor, & procur. dẽnt iurare in animã ſuã in deciſiuo iuramento.*
5 *Sindicus, vel procurator, qui proſequitur cauſam, iurat de calũnia in animam propriam.*
6 *Syndicus non iurat ſine ſpeciali mandato iurandi ſicut nec procurator priuatæ perſonæ.*
7 *Reprobatoriis ſecundi reprobari non poſſunt.*
8 *Opponi ſi poſſit de falſo etiam poſt ſententiam, fortius videtur id fieri poſſe poſt ſecundam reprobationem.*
9 *Cõmiſſio, q̃ fit de vna ciuitate in aliam procedit iudicis arbitrio.*
10 *Prælatus non poteſt habere procuratorium capituli, cum ipſe ſit is qui habet procuratorem conſtituere.*
11 *Iurans de veritate reſpondere debet de credulitate.*
12 *Scientia eſt maior, quam credulitas.*
13 *Articulus quid ſignificet.*
14 *Teſtes dummodo deponant ſuper libello, videtur ſufficere, quomodocunque ſint producti.*
15 *Poſitiones ſunt tantum fauore partium.*
16 *Omiſſũ negligẽter, vel doloſe non obſtante publicatione repetetur.*
17 *Teſtem periurum, vel adulterum non ſufficit dicere, ſed tempus commiſſi criminis, & locus exprimendus eſt.*

CAP. II.

PRęſentium Auctoritate, quæ reuerenda eſt, de reſc. ſi qñ. ff. de offi. de le. cũ olim. xxii. diſt. in memoriam. Ho. ſuper co. dicit Hoſt. ꝙ hic tangit quatuor †ſubſtantialia iudicij. ſ. iudicem, actorẽ, reũ & cãm, ſuper qua litigatur, quorum vno deficiente nõ eſt iudicium. de ver. ſig. forus. ver. in omni. & error ĩ talibus vitiat reſcriptũ. ſ. de reſcrip. ſuper literis. & in ſumma, eo. ti. §. quæ poſſunt obiici. ver. hoc aũt. [*idem abbas*] agebatur hic ſm In. pro abbate & conuentu, & ꝯ priorem & conuentum, quia pro miniſtris agitur & ꝯ miniſtros quaſi noĩe alieno, ipſi. n. procuratores ſunt non dñi. xii. q. i. ſi priuatum. ſed pro cõuentibus & ꝯ cõuẽtos, in quibus comprehenduntur & miniſtri. ſ. de conce. p̄. poſt electionẽ. cũ concor. agitur noĩe proprio, qa ipſi ſunt dñi. ii. q. vj. biduũ. ver. palã. ff. qñ ap. ſit. l. j. §. in ꝓpria tñ. idẽ vr̃ ſi ẽt miniſtri actionũ non ſunt de conuentu, vt ſæpius accidit in vicedñis, & ſufficit ꝯ alterũ ferri ſniã, vel ꝯ abbates noĩe conuẽtus, vel ẽt ꝯ ipſum conuentũ proprio noĩe poterit abbas, qui ex officio hẽt exercitiũ actionis, reuocare mandatum procu. datũ a conuentu, qñcunq; vult ante litẽ conte. ſed poſt li. conte. nõ licet, ſicut nec alteri dño liceret. ſ. e. li. de proc. c. ij. Sed ſi ambo ſimul ſunt li. conte. tunc ſimul. & diuiſim pñt in cã procedere, ſicut & ſi ambo eſſent procu. inſolidum. de hoc. ſ. de proc. in pręſentia Plus dicit ipſe Inn. ꝙ ſi libellus dicit, agit talis abbas & talis procur. conſtitutus a cõuentu noĩe conuentus, vt ſic quo ad verba videantur diuerſis nominibus agere, quia tamen cõſtat ꝙ eiuſdẽ noĩe agitur. ſ. monaſterii & conuentus, ad quẽ res pertinet, de qua agitur, ẽt hic eodẽ mõ procederet abbas & procurator conuẽtus, vt dictũ eſt. ſ. Secus ſi cã ſpãliſtãgeret abbatẽ ſuo proprio noĩe. & idẽ eſt, ſi ageret dñs de re, q̃ agitur cũ proc. quẽ ipſe idẽ conſtituit ſm Inn. quę vero dixi de abbate nõ procederent in ſingularib. de cõuentu, vt poſt eũ ſcripſi. de poſtu. bon. c. ij ſuper gl. hęc iõ ſubiectionis. ſi. de teſt. ſpo. olim. & de reg. cum inter ſpoliatos. [*per ſubtractionem*] ſ. de ele. q̃relam. de trãſa. ꝓterea. ii. [*& ſuper*] ſecundus articulus qõnis eſt. [*compo tione.*] ſuper ſpũalibus. Inn. qđ dixit ſm Hoſt. propter iurm̃ de veritate. [*partes*] & ſic non fuerat ꝯpoſitio realis, ex quo non interuenit iudicis auctoritas, de tranſac. de cætero. & c. veniens. Hoſt. [*ab eiſdem*] dicit Hoſt. & Inn. ꝙ abbas & cõuentus requiruntur tanq̃ honeſtiores pp vehemẽtiores cauſas. C. de proc. l. fi. & quia ſimul egerunt, vt patet ex litera. nam ſi ſolus abbas egiſſet, ipſe ſolus, vel honeſtior requiri poſſet, ſed hoc caſu dicunt quidam, conuentum incluſo abbate requiri poſſe, qa honeſtior reputatur conuentus collectus ex abbate & monachis, q̃

2 ſolus abbas. No. ẽt Inn. ꝙ† ſi abbas ꝯſtituitur ꝓcu. in cã mon. in ipſa cã non poterit eſſe teſtis, licet poſſet. de iureiu. & ſi Chriſtus. in fi. Sed ſi conuentus agit per ꝓcur. & ſi requiri poſſit vt honeſtior perſona, & iuret de veritate, tñ illi monachi, qui iurauere, recipientur in teſtes, & ꝓ vtraq; parte valebit illorũ teſtimoniũ. In eo vero quod iurant vt honeſtiores pſonæ, dictũ illorũ valet ꝯ ſe non ꝓ ſe. Eſt aũt rõ, quare non ſic ad vtrũque recipitẽ abbas vt monacus, qa abbas eſt legitimus defenſor. Et ideo non geret duplicẽ pſonam agẽtis & teſtis, ſed nullus monacorũ eſt defenſor ſed cõuentus tñ. Et iõ monachi & ipſe abbas teſtificari pñt, quia licet inſtrm̃ dicat, abbas & conuentus ꝯſtituunt talẽ procuratorẽ, ipſe tñ tunc non loquitur vt principalis defenſor, ſed vt pars ꝯuentus. Sed Hug. dicit. ꝙ hmõi ſubtilitas ſibi non placet, ſm quã ſi abbas agit, nõ erit teſtis, ſed ſi aliũ ꝓc. ꝯſtituit, poterit eẽ teſtis vt priuata pſona. ſ. e. inſup. & vide, qđ ibi dixi. & c. cũ nũcius. & c. tuis. Et eſt rõ, qa ꝓcu. ſuus principalr̃ dñs factus ẽ litẽ ꝯteſtãdo. C. de ꝓc. nulla dubitatio. añ ꝯteſtationẽ litis dr̃ non producuntur teſtes.

stes.s.vt lit.non contest.qm. vnde ipse remanet priuata
persona.& non iurat de calumnia,sed procu.tanquam
principalis,de iur.cal.c.pen.& vlt.qd non est in procur.
priuati.C.de iur.cal.auth.principalis. Sed quid si procu-
rator,ex cā renocetur post li.contest. Dicit Host.q̄ prela
tus in propria persona,prosequi poterit,sed non poterit
esse testis j.c.proxi.& si iam fuit testis,eadem rōne non
poterit esse pars. immo necesse habuit alium procura.
constituere,arg.ff.de procur.in causæ.Eligatur ergo,qd
plus expedit ecclesiæ,hic autem abbas in propria perso
na litem conte.non fuit,nec requiritur vt testis,sed ho-
3 nestior persona.Sicut † autem res collegij non est singu
lorum.xii.q.ii.qui manumittitur.sic nec res ecclesię est
prælati.de dol.c.ii.& de præb. cum sicut.ergo singulis de
conuentu testificari licet,sic & prelato,dummodo ipse
non sit pars in iudicio,ad hoc de præscrip.cum non li-
ceat.[*abbate & priore*] ad intellectum huius literæ.vide,
quod no.in Spe.de iur.cal.§.restat.vers.quid si aliquem.
Dicit Inno.q̄ isti prælati non erant sindici, per quos lis
fuerat contestata,sed prælati partibus,q̄ per istos iurare
tur,& erat consonum iuri & ęquitati, cum essent capi-
ta conuentuum, posset tamen & aliis hoc iusiurādum
committi,arg.de iur.cal.c.j.ſm Inn.alleg. Archi.eo.tit.
c.j.& c.in pertractandis.& c.cum causam.s.eo.lib.& ti.
c.fin.Dicit tn̄,q̄ illa iura loquuntur in iuro calumniæ,
hic de veritate,quæ differūt,vt j.dicetur. Tenet tn̄ dictū
Inn.dummodo specialiter committatur, vt in præalle.
c.vlt.& lxiii.dist.tibi dño. & persona sit idonea. de iura.
cal.imperatorum.cum cōcor.vlt.glo.[*nomine suo*] sunt
enim de cōuentu & inter rn̄dentes faciunt numerum
ſm Inno.& Host.Per.exponit.i.animas suas. [*in animas*]
quia non facit hoc vt procur.vel pars,sed vt nuncius, &
organum conuentus,si vero esset procurator,vel sindi-
cus, tunc in casibus, in quibus licet procuratori iurare
de veritate dicenda,qn̄.l.hoc sibi mādatum est.ff.de iu-
reiur.iusiurandum quod.& de hoc de iur.cal.c.fin.tunc
non iuraretur in animam alterius,sed in suam, qd ſm
Inn.hic apparet. nam a sindico quæritur, quid scit, vel
credit,& sic patet,q̄ de sua non alterius scientia,vel cre
4 dulitate rn̄det. Item † in decisiuo iuro tutor & procu-
rator iurare debēt in animam suam , nam illusorium
esset, q̄ in animam infantis iurarent,cum nō idem in
iuro,qd sit in prosecutione causæ.Dicit autem Inno.q̄
hic admittuntur isti conuentus,vt faciāt alios iurare in
animas suas,quia sic placuit partibus,de test.mis.vel ſm
eum auctoritate huius decr.licitum est omnibus colle-
giis per alium iurare,cū enim collegium in cā vniuersi
tatis fingatur vna persona,dignum est,q̄ iurent p vnū,
licet per se iurare possint,si velint. C.de iu.cal.l.ii.§.hæc
etiam.& est pp facilitatem ponendi & rn̄dendi.Alij qui
libet per se & in animam suam iurare debent , de iura.
cal.c.fi.& c.in pertractandis.Item Imperator per alium
iurat.lxiii.dist.tibi dño.Host.alleg.100.dist.optatum.iii.
q.j. c.metuentes. Componetur autem sic iurm ſm In-
no.iuramus per talem,q̄ veritatem dicemus,vt in c.ti-
bi dño.vel si non sint pn̄tes hi,in quorum animas iura
tur,procurator pn̄s sic iurat. Iuro in animas taliū dice-
re veritatem, quam sciunt. Vel melius iuro in animas
talium,q̄ ipsi veritatem,quam sciuerint,dicent. Vel ip-
se iurat,q̄ per meipsum veritatem rn̄debit. alleg. Host.
de præb.accedens.& dicit hoc quotidianū in curia, ſm
quem caueat dn̄s,cui animam committat : quia non
est ludus in nudis.Sed quid si petit pars dn̄m, qui sic iu-
rauit per nuncium,requiri super negatis.Planum est,q̄
cum semel iurauit,iterum iurare non cogitur, de testi.
cog.præterea.de elect.significasti.C.de iur.cal.auth.hoc
sacrm.Putat tn̄ Hos.q̄ ex cā rn̄dere cogitur,immo si re
sponsiones factæ per nuntium sunt ꝯ consequentiam
suam,statim debet illas corrigere,alias incurrit periuriū
hoc patet j.tit.prox.c.fi.in fi.Hust.alleg.de off.dele.cum
olim Abb.ad fi.[*ipsorum*] eorum.ſ qui mandabat eis,q̄
in animas ipsorum iurent.Inno. [*de veritate*] hoc iurm
statim post li.cōtest.præstandum est.cum succedat lo-
co iuri calumniæ,dic vt s.eo.li. de iura.cal c.i. q̄ hic te-
nuit Host.& Abb.exponendo,exponit Per.i.positiones
faciendæ. Boa.intelligit.i.factas repetendo, obstat.n. q̄
positiones iam erant factæ in curia, cum transumptan
tur sub bulla. [*veritatem*] vt dicit Inno.vbi de veritate iu
ratur ponens & rn̄dens.nō quod credit, sed quod nouit
dicere debet,arg.iiii.q ix.honoramur. sed cum iuratur de
calumnia,tunc quod creditur,ponitur & rn̄detur.C.de
iur.cal.l.ii.§.& idem.no.de iureiur.ex literis in j glo.vi-
de, qd dicam j. super glo. sic. licet als ēt sex drias inter
hæc.ij.iur̄a.no.hic Host.quas vide in Spec.de iur.cal.§.j.
in fi.prius etiā no.Host.in sum.de iur.cal.§.qn̄.quatuor
drias tm̄.dicit etiam Inn.q̄ si esset cā ciuilis,vbi iuratur
de calumnia, non est necesse, q̄ in animas conuentus
iuraret,sed in animam suam tm̄,& ſm suum placitum
positionibus responderet.s.de iur.cal.cum cām.ipsi Ab
bas & prior sine iuro nec veritate , quia illud non præ-
stant,nec de illa in his causis non iuratur ſm Host.vide,
5 qd no.in v.glo.Certum est autem,q̄ † sindicus [a], vel pro
a curator, qui prosequitur causam iurat de calumnia in
animam propriam,etiam si per dn̄m fit iuratum, & de
tali iuro non loquitur hic,& sic non ob.ſm Archid.de
iur.cal.c.ii.iii.rn̄. Dicit Inn.q̄ sicut confessio principalis
personæ sine iuro facto præiudicaret,sic & ista.non ob.
ff.de confe.certum. §.pen. quæ loquitur de confessione
per procur.minoris facta,quæ cum effectu non præiu-
6 dicat , quia datur restitutio. [*sindico*] dicit Arch. q̄ † sin-
b dicus [b] sine speciali mandato iurandi non iurat , sicut
nec procur.priuatæ personæ, de iur.cal.c.fi. & est ratio,
quia non habet generalem administrationem . Sed si
sindicus datus esset ad oēs cās monasterij,tunc iurat, re
mittit de iur.cal.cum causam.de procu.quia in causis,
dicebat hic Inn. q̄ sindici iurare pn̄t de veritate dicēda
tam super diffinitione causæ,q̄ super expensis, & super
toto negotio.C.de iud. properandum.in fi. C.de re.cre.
l.pen.§.pen. arg.C.de iura.cal.l.vlt.§.j. Et tunc licet sine
iuro possit inquiri de credulitate,tn̄ per iurm quęri nō
debet,vt hic. Dicit tn̄,q̄ quidam in iuro de veritate ad
dunt, q̄ etiam de credulitate rn̄debit [*testes*] vide clem.
sæpe.de verb.sign.ver.eo saluo.& quod ibi no. in glo.ii.
[*producendos*] vide in Spec.de probat.in prin.vbi patet,q̄
non expedit dare vnum solum terminum ad producen
dos probatorios & reprobatorios pp fraudem,quam a-
ctor facere posset vltima die termini probatorios pro-
ducendo,& quale tunc fit remedium,ibi vide morem,
quem tenet curia,cum dat terminum ambabus partib.
ad ponendum,vel testes probatorios producendum,vi
de in Spec.de dilat.§.videndum.vers.& no. q̄ partis ad-
uersæ.s.abbatis & conuentus S.Nicol. primo.i.antequā
admittantur testes prioris, & conuentus ad reprobādos
testes abbatis & conuentus.Inn. [*usque ad calen.*] no. ſm
Inn.iudicem ante aperturam attestationum præfigere
terminum ad reprobandos testes illos non publicatos,
ad idem.s.de probat.licet.hic enim non committitur,
nisi testium receptio & transmissio , apertio vero non,
tm̄ ꝯ testes,quos recipiunt,& sigillatos transmittunt,re
cipiunt reprobatorios. Fatetur autem,q̄ vbi non fuisset
talis terminus assignatus post aperturam, liceret dicere
in personas,q̄ hic,& s.eo.pn̄tium. Et per hoc vr̄ satis a-
perte concludi id, quod dr̄,secundos reprobatorios re-
7 probari † non posse,vt s.c.licet.iii.procedere in reproba
tione personarū,vnde ibi bis dicit ꝯ personas testiū &c.
Si ergo vellet pars reprobare illorum dicta pp falsitatē
talem,quam ante publicationem percipere nō potuit,
& maximè si corruptionem admisceat per ea,quæ no.
de proba.licet.in glo.ii.& super ea dixi,vr̄ audienda. als
dabitur illis audacia deponendi falsum,ꝯ id de accusat,
qualiter.ii.§.debet,nec mirū, si facilius repellitur repro
batio personæ , q̄ dicti, nam testis licet criminosus hr̄e
posset zelum iustitiæ, & etiam de iure pp hoc certis ca-
sibus admittitur,vt s.patet,de simo.licet Hely.in fi.& c.
seq.

seq.j.de haeret.in fi.& ca.accusatus.§.licet. Falsum vero nunquam approbatur a iure,est enim immutatio veritatis ꝯ Christum, qui de se dixit Io.ix. Ego sum veritas:

8 Item fit de falso potest opponi etiam post finalem de probat.licet.& ibi concord.in glo.ii.fortius vr id fieri posse post secūdā reprobationem,& hic hoc multum habet equitatis. Rō tñ illius decr.licet.co.tit. quæ vult his imponere limitem,multum obstat [*similiter*] Est enim eadem rō,ergo &c.de constu.transla.de releri.inter.¶Prima glo.sum mat.v.gl.no.contra.Ber.¶Glo.idem,recitetur per ob.& no.ii.¶ In glo.ib.idem. rñdet per qōnem, ponit opi.Inn.& ꝯriam Host.primam approbat.¶Gl. quia tractabunt.soluit duas qōnes.¶Gl.quid si titubat, quærit & soluit.¶Glo qd si sindicus.quærit & soluit ſm B.¶Glo.coram Papa.rn.per qōnem,an post probationes &c.¶Glo.& non vltra.rn.per qōnem.¶Gl.interrogatoria dicit,quid sint interrogatoria,& quo fiāt.¶Pe. glo.quærit & dupliciter soluit.¶In glo.quia tractabūt. ibi.§.sicut nō prohibetur tutor bonam fidem agnoscere,& ideo imputatur ei,si conuentus a vero creditore fu peruacuam litem instituit.¶In glo.quia positio.ibi.§. vitum vide in prin.c.vl.super glo.puta.& ibi.§ qi illud. loquitur in illo,qui stipulatur x.vt stichum,& si sibi nō constituit electionem,stipulatur incertū,& sibi.§.qꝫ autem.cum agēs iniuriarum certum dicere debeat nomine iniuriæ,non sub alternatione debet exprimere.¶In glo quid si.ibi.si debitor.vide de restit.spol.cum ad sedē. super glo per hæc.¶In ȷ glo.ibi [*optime scitur*] Vnde dicit Io.mo.melius scitur per praticam,quam per doctrinam,& ibi [*remissiones*] dicit Archi.qꝫ vidit dubitari ad hanc remissionem an partes Papa fecerit de rigore iuris scripti,an suo arbitrio,qꝫ de iure fecerit alias,quia ibi causa debet tractari,vbi sunt testes.ii.q.i.c.fi.vbi non sit difficile illos producere.xxxiii.q.ii. siue. de fideiuss.constitutus.de appell.ex parte.immo vr,qꝫ iudex ad locum accedere debet,de offi.ordi.significauit.In ꝯrium,qꝫ debet testes coram se vocare.iii.q.ix.hortamur.& maximè si altera pars suos testes coram ipso produxerat.j.de priuil.cum olim essemus.& sic seruetur equalitas.sed vide,quod dixi ibi super glo.ii.qꝫ hoc ponit Archi.ipse te

9 net,qꝫ talis † commissio,quæ fit de vna ciuitate in aliā, procedat ex iudicis arbitrio,alleg.auth.eod.tit.§.& qm. & §.qꝫ si vero. Iudex ergo etiam in ciuilibus præcipere poterit testes coram se præsentari etiam inuitos. C. de testa.si qn. ex quo sibi sic vr pp magnitudinem causæ, vel pp suspitionem testium, & sic loquitur ſm Accur. In Auth.vt defun.vel funera.§.illud.ad idem.iii.q.ix.testes.ibi in no.lo. qꝫ in talibus circa ciuiles causas seruet consuetudo regionis.ff.de test.l.iii.in fi. Ad egregias tñ personas iudex mittere debet,vt ipsarum dicta recipiatur,in Auth.de testib.§.& qm.& hæc in ciuilibus non In criminalibus,vt in prin.c.testes.iiii.q.ix.& i fi. & sunt tres partes,prima tractat de positionibus.iurā & rñsionibus ipsarum.secunda ibi.testes,de testibus reprobatoris probatoriorum.tertia ibi.si vero, de probatoriis reprobatoriorum.¶In v.glo.ibi.in corporalibus.nam fer ui Abb. etiam in corporalibus quis spoliatur. & in eis competit possessorium,vt hic remittit Archid.ad nota. lxxxiii dist.quisquis.i.q.i.nullus eps grauamen.in fi. secundæ glo.iii.q.ii.nullus.ii.de cau.poss. cum ecclesia. in glo.hoc ideo. Et vide,quod ibi dixi de restit. spol.olim. iii.vt li.pend.c.i.& ibi.conquestus. vnde canon.xvi.q.i. reuertimini.dicit,quod conscientia possidetur.& ibi.Et no.ſm Inn.& ibi iurari.s.de calumnia. & ibi.eo.tit.s.de iur.cal.¶In glo.vi.in fi ſm Host.¶In glo.idest ibi [*animam*] vnde & hic dr animas in plurali,& ibi [*solum*] idest non habentis mandatum a capitulo,tunc enim præiudicaret,vt no. xxii.dist.Constantinopolitana.nisi proba

10 retur error.s.de confess.c.fi.Sed vr qꝫ prælatus non possit hr̄e procuratorium capituli.cū ipse sit is, qui habet procuratorē constituere.s.de procu.c.j.de iud.cām q̄.dicit Arch.qꝫtalis procuratoris ꝯtō habet hūc effectū,qꝫ

ōndir ꝯsensū capituli ad cām illā tractandā.Sed nō hēt effectū,qꝫ virtute illius procurationis admittat ad cām tractādā,quā vr Itimus administrator tractare poterat. s.de rescrip.edocere.arg.ff.de serui.rust.præd.per fundū. ff.de pact.si vnus.§.pen.¶In glo.ibidem.ibi ſm inn.qui dicit,qꝫ non sufficit,qꝫ in aliqua positione cōsentiat maior pars iurantium,nisi esset maior pars conuentus ibidē residentis.Et est hoc ea rōne,quia minoris partis cōfessio non pōt præiudicare toti cōuētui.& ibi credo idē Arch.& in fi.ad hoc,quod no.de ma.& obed.c.fi.in iii. gl.Et vide,qd dixi de no.oper.nun.c.ii.in gl.sic.s.ver.ꝑsidentes,¶In glo.quib.in fi. sic & bulla Papæ oēm suspitionem excludit,vt dicit Inn.de fi.instr.ex parte.Archi. ¶In glo.qa tractabunt.ibi.scientia prælati dicit Iun qꝫ si abbas,q iurauit in animas aliquorū,sciret aliqua, & hi, in quorū animas iurauit,nescirent,vel cō,nil dicet pro singulis se aliqd scire dicētib.nisi id,in quo ꝯueniet, maior pars.Sed pro re si qd scit ēt alius nesciētib rñdere tenetur.iō.n.suo noīe iurant,vt de his,q̄ scit, veritatem dicāt,si alii nesciant.Dicit demū,qꝫ melius vr,qꝫ de his q̄ solus scit.nil dicere debeat, nisi de facto suo, cū dictū ipsius nō præiudicaret,nec vt ꝓcuratoris, qa nō est nec vt testis,nec est alia cā,quare suo noīe iuret,nisi vt astringatur cū aliis dicere veritatē,& eodem mō a quolibet q̄reretur de facto suo,si ab alia parte quęsitū esset,& compellentur iurare. Dicit tñ,qꝫ licet pars aduersa peteret ad uersarii iurare de veritate danda super his,q̄ scit non super his,q̄ fecit,vel de facto suo,nō audiretur. Lex.n.tñ loqtur,qñ de facto suo interrogatur.C.de qō.interrogari.qñ.n.interrogat de alieno facto,recipitur vt testis nō eo mō,quo hic dr.Notat ēt,qꝫ si nō pro se,sed tñ in animas aliorum iurasset,& ipse sciret veritatem,illi autem nō,nil dicet.qa de se nō iurauit.Itē si illi dūt,qꝫ aliter dicat,quā se habeat veritas,quam ipse scit,non rñdebit,qa pro nullo homine dēt falsum dicere,vel ꝯ conscīetiam facere,immo vocatis,q prodesse pōt,dēt filios monere, vt abstineant a falso dicto,vel testimonio.xxiii.q.v.hoc vr.alleg.Host.de sent.excom.inquisitioni.Item si nolūt rñdere per procu.sed per se,non videt Inno. quare prohibeantur.Quærit antem,qd si rñdere vellēt per alium non iuratū,nō soluit,puto tñ,qꝫ possent,si ipsi iurassent, & expressum mādatū dedissent de sic rñdendo, nō ob. j.ii.pen.x.cū impositionib.in fi.qa iste procurator est ad illū actū.Cōmēdarē tñ iudicē,qꝫ talē nō admitteret,nisi cā subesset,& ibi ſm Host.q ꝯluuit,qꝫ iudex,q sentit conuentū discordare,vocet illos corā se,& informet cōuentū ex rñsionibus seniorū & illorū, ꝑ quorū manus id,de quo qritur,gestū fuit,arg.q matr.accu.poss.vr.s.e. veniens.ii.in fi.& c.in nr̄a.& c.prerea.de prob.in pñtia. ff.de test.Domitius.C.de iur.cal.l.i.§.hoc ēt. Si fatui & iuuenes nolūt ei cōsentire.scribat dictū vtrorūq;,& qd scripsit,qꝫ inde seutur,scribat.s.de fideiuss.ꝯstitutus.in fi. Et in fi.secus si super his ageretur,q̄ diuisa essent ad solū abbatē spēctātia.s.de rescrip.edocere.sed hic patet,qꝫ ista erant cōia ſm Inn.& Host.¶In gl.qa positio.ibi [*negari.*] inno.hic ꝑ literā super quolibet notat,non sufficere positionē negari.nisi ad singula rñdeat in positione contenta.Idē Pet.& Abb.Et dicit Host.hoc equū ꝯ cauillosam subtilitatē aduocatorū sumptam ex §.vtū.dicit ēt, qꝫ forsan cām dedit ipse. huic edicto in cā quā habuit cum hospitalariis.¶In glo.si.in fi.dilucidē & non solū de scientia,sed ēt de credulitate ſm Host.dicētē,qꝫ q cqd

11 dicatur† iurās de veritate rñdere dēt de credulitate,induciede re iud.cū olim.§.j.in fi.& qd no.in sum.de iu.cal. §.qñ.ver.sed qd refert. Dicēs hic,qꝫ ibi veritate inspecta iurā est de credulitate,qa si id. qd nō credo, ꝯfiteor,& assero verū esse,deiero.xxii.q.ii.hoies de iureiu.& si Christus.de elec.signasti.xxii.di.Psalmista.In oi iuro cauendū,ne qs dicat ꝯ ꝯsciam.de scru.c.vno.Et si illā sequatur sufficit.iii.q.ix.hortamur.& patet j.ver.sine iuro. nō ob. litera superior ibi,quā ipsi sciūt, qa id scire dicimur, qd ab aliis audiuimus.xxii.q.v.hoc vr.s.de rescri.cū contin

gat.

gat.vnde & ibi sequitur,& per illos intelligit &c.iducit ēt,quod dixi post In.super ver.sindico,in fi.& dicit maxime in notorijs & ecclesiasticis ꝯriā subtilitatē p iudicē respuendā.xxi.q.iiii.innocēs.ff.qui.mo. pi.ta, ꝯ.sicut re corporali.§.& si debitori.¶In gl.quid si titubat.dicit Ho.vix obuenire hunc casum in illo,qui sanā consciētiam sequi velit,tñ ꝙ vix fit &c.ff.de iudi.vix certis. & ĩ. de cogna.spi.c.ij.& licet non sit multū de talibus curādū.ff.de legib.nā ad ea. nec tñ oĩno contēnendum.s̃.de ser.non or.c.j.ff.loc.l.iiii.§.hic subiungi pōt. & ibi,non credo.pmiuii negatā,& vide quod no.C.de iur. calum. l.ii.§.j.in gl.antepe.¶In gl.quid si sindicus.in fi.hoc placet Arc.Dicit Ho.ꝙ q̄uis mīio defensoris sine mandato non noceat.ff.de inte.act.l.si sine.§.si defensor.si tñ defendit cū mandato,obest.ff.de pc. nō solū.s̃.de ꝯfes.ex parte.& sibi imputet,q talē eligit.ff.de mune.cū mādato.hoc aūt qñ rñdet de sciā & conuentus de credulitate tunc sibi derogār,sicut si vnus esset sibiipsi ꝯrius, de ap. solicitudinē.in fi.Si aūt eꝯ,stabitur confessioni conuen

15 tus,quia† maior est sciā[c] q̄ credulitas[d] & vterq; principa

c lē personā representat,all.quod post eū dixi sup gl.quia

d tractabunt.Si vero vterq; de sciā vel credulitate loquit. vide,ꝙ sibi derogent,sicut si vnus reperiretur sibi ꝯrius, vt pdixi,pp quod s̄m quosdā sniabitur ꝯ dñm,sicut qñ confitetur pro se & ꝯ se.ff.de inter.act. de ętate.§.j.xiiii. q.ij.§.j.& est si.quod no.s̃ e.li.de proc.si duo.ĩ iij.gl.Hos. dicit,ꝙ si iudex informare pōt motū aĩmi sui per aliquas circunstantias.ei stabit.al.s̃.e.ꝑterea.cū ꝯcordātijs, ad quas.s̃.px.rē si.si obscura sunt iura, pcedat,vt no.de pb.ex literis.de re iu.c.fi.Ab. dicit, ꝙ si platus confessus est,hæc interrogatio non fiet a sindico, eū.n. reuocare ꝯfessionē non possit,& ꝯfessio sit pbatio , nec admittat̄ qs ad pbandū,quod pbatū non pdest,de of.dele.cū cōtingat.ergo nō reciperet̄, & hoc satis placet,vbi platus in suā & conuentus aĩam confessus est.¶In glo. articu

13 lus.ibi,pars intentionis.Vnde s̄m quosdā† articulus est nomen grecū,& sonat in diuisionē,vnde mēbra,q̄ non diuiduntur in alia mēbra,dñr articuli,vt in articulis digitorū,sic,ĩ.de hær.accusatus.in prin.& sic dr̄ hic articulus,qa arctat.i.arte cōponitur. Itē arctat ad credēdū,vt articulus fidei,de hoc dixi de hære.cū Christus. Arctat ad rñdendū,de hoc hic.Alijs modis sumitur articulus, de quibus in grecismo dantur versus.

Articulus color est breue membrum dictio Greca.
Articulus numerus per denos multiplicatos.
Momentum articulus,pressuraque dicitur esse.

& in fi.& c.cū in tua,per q̄ iura.& per decre.cū ecclesia. de cā pos.de fi.instr.inter dilectos. & c.cū Io.ff.de pe.hæ re.si qs libertatē.§.plane.C.qui le.perso.l.fi.ff. de iureiur. si duo patroni.§.idē Iul.patet , ꝙ hi articuli , qui qñque vocātur tituli,qñque capła,sunt tradēdi.vide hāc mām in Spe.de test.§.nunc vidēdū.in prin.& per totū.§. Arc.

14 dicit hoc verū.si petantur,aīs† vr̄ sufficere quocunque sint testes pducti,dūmō sup libello deponant,ēt si non fiant positiones,vel articuli,all.quod no.Ho.in sum.huius ti.§.sup quibus.sub.§.& cuncta.ver.fuerit aūt.& seq. facit de testi.spo.cū ad sedē.ad fi. Caueat tñ tradens s̄m Host.ne faciat titulū plura continentē, nec tradat longā positionē p titulo , nec obliget se ad titulū pbandū, taliter,ꝙ perdat cām,nisi probet,cui mos gerer,de pba. licet.nā & sub amissione cāæ pōrqs se obligare.s̃.de ele. cū dilecti.de cri.fal.c.fi.Sicut & stare dicto aduersarij & testis non iurati.C.de fideiu.l.fi.s̃.e.tuis. aīs sufficeret p bare vnū de mille propositis, qđ sufficeret ad intētionē fundandā.de ap.significaui.ti.de pbē. cū iā dudū.§.fi.de exce.p grauamē.¶In gl.corā Papa.in fi.vt refert Io.mo. s̃.ti.i.c.1.quidā dicebant ꝯriū,quasi aggrediendo pbationē testiū sibi pars pcluserit viā ponendi.Et ad decre. primā,de iura.calū.rñdent.Iurari de calumnia nō pp ptātē ım,sed pp vtilitatē publicā, cuius ĩterest lites dirimi

15 Sed† positiones fiunt tm̄ fauore partiū,all.de fo.com.si diligēti.cū si.Ipse dicit tenēdū cū gl.ne pbationū copia sic angustet̄. C.e.l.pe.ĩ fi.¶In gl.nō esse. ibi talē testem. non.n.sufficit dicere excipio ꝯ testes , ꝙ sunt talibus criminib. &c.sed sigillatim & noīatim dēt exprimere de quocūque.vñ lex dicit, designādū, cuius dolo sit factū. ff.de dolo.si ex dolo.§.vl.ti. ad hoc de accu. p inquisitionē.in prin.ĩ.de sen.ex.ꝯsti.cū ꝯcor.Et dicit Arc.ꝙ subtiliter facit,s̃.e.li.de ele.c.j.ĩ prin.& § q vero. de ac.quafr. ij.§.dēt, v.q.ij.si primates.nec licet vagari cū alteri⁹ discrimine,de post.e.vno.cū ꝯco.al.de pę.di.v.ꝯsideret.de ap. ꝯstitutis.j.& ibi.[*deierauit*] qa in isto exēplo vel pcedenti non exprimunt̄ tps,nec locus,& s̄m hoc ista erit specificatio,quę partib.fieri pcipit̄ statim,ibi,primo tñ,& vide qđ statim dicā sup gl.no.Posset ēt hic dici,ꝙ in articulis non fiebat tanta specificatio,vt dicit gl.sed dicebat̄,intēdit pbare Titiū adulterū,& hoc per A. B.C.Itē S.piurū & hoc per D.E.F.& sic specificatio,de qua sequitur , latius sumeret̄.& in fi.hē Arc.¶In gl.non vltra.in fi. s̄m Ho.idē Io.mo.& Arch.¶In gl.interrogatoria.ibi.[*ad factum*]& si nulla fieret,faciat iudex,q̄ hñr.s̃.eo.cū cām.& an valeat dictū testis nō interrogati de cā sciæ vide , qđ ibi dixi super iiii.gl.Consulnit Ho.ꝙ potius fiant superflua,q̄ omittatur aliquod necessariū,vel vtile.h.d.pp de

16 cre.per tuas.s̃.eo. quia si fuit factū interrogatorium †&

e omissum[e] negligenter,vel dolose non obstante publicatione repeteretur,secus si non fuerat factū,alia rō forsan ex officio iudex plura resecabit,quo expediet. Et arguit ꝯ iudi. qui cōmittunt examinationē testiū notarijs & simplicibus,cū in propria psona ipsos audire deberent. C.de fi.instru.aut.apud eloquentissimū. Vel ad minus ꝯmittere psonis discretis,idoneis & honestis.s̃.eo.si qui testiū.de test.co.c.j.de consan.& affi.c.j.cū.n. in pbationibus sit tota vis cāæ,potius deberent ꝯmittere alia,q̄ testiū examinationē.xlii.di.quiescamus.Sed qa onerosū, ideo facile ꝯmittitur,& per eos,q sportulas exigūt,ꝯ id ff.de te.iu.s̄m nām.de cle.coniu.diuersis.de pb. cū s̄m. & ibi.[*testes suos*]adde.ꝙ dixi.s̃.p tuas.super j.gl. ¶In gl.

17 no.pro.ibi.[*obiectorum*]Dicebat ergo Inn.hic patere †ꝙ non sufficit dicere testē periurum vel adulterū. an vero tps & locus commissi criminis exprimenda sint, dixi,de pur.ca.c.fi.Ho.p hāc dec.hic tenet ꝙ sic.& licēt.l.i bellorū.ij.q.viii.in accusatione loquatur , dicit tñ idem & fortius in exceptione,cū minus sit odiosa accusatio, q̄ exceptio ꝯ testes.vnde ibi compelluntur testes,hic nō de testi.co.dilectorum.& ibi remittit,al.ēt.ĩ.de exce.pia. idē hic Arc.Et licet cōiter ista decre.inducatur ad hoc, vr̄ tñ probare ꝯrium,nam hic specificatio fieri mandatur post exceptiones propositas & articulos super eis formatos,ergo aperte probatur,ꝙ exceptio sine tali specificatione recipitur,sed bene probat litera, ꝙ specificatio in exceptione non facta ante receptionem testiū fieri debet,siue facta non fuerit,siue non plene facta , vt s̃. in gl.ne esse.Et s̄m hoc non ob. ver.fin ꝙ sequitur. erit an.fiis,si fiat ante receptionē testiū,licet nō fiat in exceptionis forma.¶In gl.forte.in fi. de quibus plene ĩ Spe. de te.§.j.¶In gl.pe.ibi,iudicis,idem Io.mo.

ADDITIONES.

a ¶Sindicus iurat de calumnia in animam suam.glo.in cap.mentientes. xvii.q.iiii.gl.in verbo,iurantis,& Doc.in c.in pertractandis.de iuratū. calum.Doct.& Bald.in auct.principalis.C.eo.titu.Caue,quia non loquitur præcise in sindico, sed in administratione.Bart.in l.secunda.§. hoc etiam.secunda quæst.& ibi Bald.in secunda no.C. eodem titulo. quod sic.& supra.eodem. ver. iiii.Item in Specu. de iuramen.calum. restat videre.ver.quid si aliquod.& de actore ab vniuersitate. Cardi. in cle.j.§.ij.de iureiu.Adde Bal.in l.ij.§.qđ obseruari.ver. nunc veniamus ad q.de iura.calum.

b ¶Sindicus.Et an sindicus habens speciale mandatum possit iuramentum deferre.vide , quod habetur in l. iusiurandum. §. defensor. & ibi Alex.de iureiuran.

c ¶Maior est scientia. Quotuplex sit scientia,vide Bar. in l.admonendi. ver.hoc præmisso videndum est.ff.de iureiu.

d ¶ Credulitas. Credulitas veritati consona habetur pro scientia.Bald. in l.falsum.C.de fur.per l.cum quidam.§.quod dicitur.ff. de acq. hæ.

e ¶Commissio.No. hic , ꝙ omissio leuis solennitatis non facit actum retractari.Bal.in rub.de iuc.edi.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatus meus in principali potest esse aduocatus contra me in causa appellationis.*
2 *Notarius, qui scripsit acta, bene poterit esse testis.*
3 *Administrator bonorum ecclesiæ de contractu per ipsum celebrato testificari potest.*

CAP. III.

ROmana. [*In appellationis*] de principali non dubitabatur hic
in fi.gl.[*appellantis*]curia Remensis fauebat
appellantibus, qui causas ad ipsam curiam
deferebant in his duobus, quia procuratores & aduoca
tos ipsorũ pro eis recipiebant in testes, & sic locus erat
delationi iuramenti solũ appellantibus deferebant, cũ
psumptio faciebat pro ipsis, hæc duo dixerunt suffraga
nei coram Papa, quia per hæc duo gesta per ipsos faci-
le reuocabantur, prouidit Papa, vt sequitur, per hæc vi-
des, quare fuit expressum de appellante. Idẽ tñ in appel
lato, vt nec ipsius proc. vel aduocatus recipiatur p ipso,
nec sibi semper iurm deferatur, ẽt psumptione facien-
te pro ipso, cũ eadẽ sit rõ.[*procurator*]idẽ in sindico, vel
actore sm Fran. tũ quia eadẽ est rõ, tũ quia ius canoni-
cũ de his nominib. non curat, de pc. peritio. & probat
id. s.e. in causis. Opiniones ɔrias circa istos admittẽdos,
vide in Spe. ver. quẽ allegabo super fine ii. glo. Idem in il
io, qui iure cõiunctionis cãm agit, vel defendit sine mã
dato, cũ eadẽ sit rõ & fortior, quia maiorẽ affectionem
hrẽ psumit.[*vel aduocatus*]dicit Ho. & post eum Io. mo.
& Arc. q est rõ de vtroq;, quia vterq; obligatur dño de
dolo & negligentia. C. man. iure mandato. C. de admi.
tu. l. non est ignotũ. vnde & aduocatus fidẽ susceptã ad
hibere dẽt. ff. de var. & extra. cri. l. j §. in honorarijs. item
quare vterq; ipsorũ victoriã causæ sibi reputat ad hono
rẽ, & perditionẽ ad dedecus, ideo sunt suspecti & repel-
lẽdi. s.e. in literis. & expressum est. ff. e. l. vi. q hr. iiii. q. iii.
versi. patroni. exponendo, quod ibi dr de executore. i. de
procuratore[*iudicio*]non loquitur. ergo de pc. ad impe
trandũ tñ sm Fran. Itẽ nec de proc. ad certũ arti. causæ
tñ, ille. n. in aliis articulis disiunctis testificabit, in con
iunctis non sm eũ alleg de ap. inquisitioni. & c. ij. requi
ris.[*recipiatur*]aduersario resistente. suo. n. fauori ille re-
nũciare posset, & consentire illũ recipi. ad hoc s.e. tuis.
C. de fideiu. i. fi. & dicit Ab. q non recipitur ẽt ad pban
dũ exceptionẽ, pp quã non admissam duxerit appellan
dũ, & dicit sic ponendũ casum. deferatur ẽt si de facto
suo agat sm Ab.[*faciendum.*] quia nec semper faciendũ
sm Ho. qui remit. ad id, quod post eũ dixi. s. e. vel de eo
qui mit. in pos. eũ qui super vlt. gl. ¶ Secunda gl. rñ. per
q. q̃ fuerit dubitationis cã, quã exprimit, & ei rñ. ¶ Glo.
itelligas. primo soluit duo dubia, quorũ sm incidit pri-
mo. secundo qrit & sol. ¶ In gl. ij. ibi. §. rẽpestiuũ. vide de
forti. ecclesia. super j. gl. ¶ In glo. intelligas. ibi, pridẽ. vide
in rla, quod ob gratiam in j. gl. ¶ In gl. pe. ibi, Theopom
pus. vide. s. e. veniẽs. j. super vlt. gl. ¶ In gl. ij. ibi, alia ad par
tẽ, q sit alia inducitur. ii. q. vj. si eps. xvi. di. habeo. vj. q. 4.
Oĩns & in oĩbus his de hoc, & facit, quod no. Ac. C. de
ap. per hanc. facit ẽt. s. e. lib. de iureiu. calũ. c. ij. j. rñ. ¶ Ad
ɔriũ, q non sit alia inducitur. iii. q. vj. accusatus. 3 r. q. ii.
Lotharius, in fi. & ii. q. vi. §. sedam. & in his ẽt de hoc, &
facit. C. ne li. iti vna ca. cã. in rubro & nigro. la. & io. dñt
q eadẽ sit cã, sed non idẽ iudiciũ, pro quibus facit hæc
decr. ibi in priori iudicio. Gof. in decr. de proc. non iniu-
ste. tenet, q est alia cã, Arc. hic dicit, quosdã distinguere
causam appellationis a grauamine & ad diffinitiuam,
recitans hic quod de procur. an cogatur eam prosequi,
scripsi post Inn. & Host. in præ. decre. non Iniuste. de p-
cur. in fi. vbi vide, & ibi vide causam appellationis. imo
1 † a. uocatus [a] meus in principali potest esse aduocatus
a contra me in causa appellationis, licet non sit hoc ho-
nestum, vt no. Guil. in Spec. de aduocato. §. nunc tracte
mus. in fi. & idem. no. ff. de postu. l. vlti. Et ibi iudex de cõ
promissario ad eligẽdum, vel ad laudandum vr, q pos-
sit esse testis, si de illorum electione, vel laudo agatur, al
le. Inno. de ele. cum dilecti, de arbi. non sine. dicens per
id aliquos tenere. Idem de procu. contra dñm etiam in
causa, quam procurauit, sed illa iura loquuntur in defe
ctum probationum, vt vtrobique no. ibi in qua indica
uit, secus in alia. ff. e. ob carmen. §. j. Inn. Dicit hic Fran.
2 q † notarius, qui scripsit acta, bene poterit esse testis, alle.
q non est prohibitum. & decre. cum Io. de fide instru.
& in fi. De hoc in Spec. de test. §. illum. ver. item q fuit
in eadem causa. ¶ In gl. intelligas. ibi. reciperetur. idem
econuerso, vt procurator, vel aduocatus appellari reci-
piatur pro appellante, & tunc etiã pro appellato depo-
net, & ibi modernos, & Accu. in præall. l. fi. ff. e. & ibi di-
co. Io. mo. & ibi, quod ob gratiam. per hoc. C. de tem. in
integ. resti. l. petendæ. Arc. inducit, quod no. Inn. & Hos.
s. de excep. cum ven. super ver. instrumentũ. & in fin. &
ff. de iure fisci. l. deferre §. idem decreuerunt. Ioã. mona.
3 nam vt dicit Archi. † administrator bonorum ecclesiæ
de contractu per ipsum celebrato testificari potest, alle.
xiiii. q. ij. c. j. ver. cæterum & quod no. Bar. Brix. in quæst.
veneri. xlii. aliquis erat administrator. ¶ In gl. pe in fine.
sm Inn. qui ẽt al. ff. quemad. te. ape. l. j. in fi. & idem Hos.
¶ In vlt. gl. in fi & C. de re. cre. in bonę. Arc.

ADDITIO.

a ¶ Aduocatus. Aduocatus in causa principali potest esse aduocatus alterius partis in causa appellationis. in Spe. de aduoc. §. nunc tractemus. in ver. quid ergo. vide gl. in l. fin. ff. de post. in ver. fuisset. & quod no. in l. j. C. de suffra.

¶ De iureiurando. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Iniquitas omnis an sit peccatum.*
2 *Statuta quando sunt contraria in volumine statutorum iurans ad neutrum tenetur.*
3 *Conditiones, quæ sunt contra edicta principum, contra leges, vel bonos mores habentur pro non scriptis.*
Promissio in malis non obligat.

CAP. PRIMVM.

COntingit. [*Prælati*] Innnit
eos cõfirmatos,
an vero ante electionem posset sic
iurari. Vide, qd no. viii. q. iii. in sum-
ma. ponit hic Arc. quod no. Hu. ca.
q. Artaldum. vbi dicit simoniacũ,
si exigatur vel præstetur iurm ante
electionẽ, vel receptionem super re licita, nisi exigatur
a superiore, & dicebat id expressum in quodam ɔcilio
Romano, quod Incipiebat. cum In cunctis. vbi ẽt inhi-
beri vr, ne clerici iurent seruare consuetudines ecclesię,
q intellige ante electionẽ, post. n. licet, vt hic, nec cano
nici aliter recipiuntur, nunquid tñc simplr iurando re
nuncient gratiæ literarum suarum tollentium statuta,
scripsi. j. de reg. iu. inspicimus. in quæstione [*potestatibus*]
non est magistratus. ff. de ver. signi. potestatis. Ioan. mo.
& ponitur in masculino & foeminino. primum de iu-
di. c. fi. secundum de homi. tua. j. de hære. inquisitioni.
j. rñ. Arc. [*occasio*]non dicit, causa. s. de ma. & obe. solitę.
in prin. vbi patet, q est differentia inter ista. Arc. [*iniqui*
1 *tatis*] q̃ est habitudo mentis iniustę, & † an oĩs iniquitas
sit peccatum, vide satis in tex. & gl. de pœ. di. iii. ille tex.
ad tant. ad. fi. [*vinculum.*] i. ligamen, vel obligatio, & est
sensus, q iurm nõ potest aliquem vinculare, vel obliga
re ad aliquod iniquum, vel animæ periculum, ad idem.
s. eodem. si nero. cum eius inuentio & institutio non
fuerit ad hoc, & utendum est rebus ad id, ad quod in-
uentæ sunt, ut in clementi. de religiosis domibus. quia
contingit. & ibi uide in glossa. etiam pium. & de ap
pellationibus. ad nostram. in prima glossa. & talia. tol-
le literam, infra decernimus non seruanda illicita.

quõ

quo sex modis dr iurm illicitum, remittit Arc. 22.q.4. in summa [*obuiantia*] patebat idem per auth. cassa. C. de sa. rosan. ec. sed remanet dubiũ, qñ in † voluminе statutorũ sunt statuta ɔ̃ria videretur iurans ad neutrũ teneri s. de fi. instru. imputari. C. c. scripturæ diuersæ. Solu. si ponas alterũ ɔ̃riorum illicitũ, expeditum est per hoc capitulũ, quia ad illud non teneretur, & si non esset statutũ ɔ̃riũ. Si vero vtrunque esset licitũ, videretur aliquib. primũ seruandũ esse. s. e. ii. veniens. ætate. & c. intellecto. & vt ibi no. bñ pōt ex duobus ɔ̃riis esse vtrunque bonum, sed illa iura loquuntur in duobus iuris, quorũ ſm est ɔ̃ rũ primo, & sic nil ad casũ. Dicas, ꝙ si ɔ̃rietas est irexcusabilis, seruabit vltimũ, cũ legũ & statutorũ sit ꝓprium peiora corrigi p posteriora. s. e. li. de ɔ̃sti. c. i. cũ ɔcord. ꝙ verũ, qñ illa statuta sunt paris auctoritatis. Si n. alterũ esset editũ a maiori, illud seruabitur, ēt si sit prius, vt in cle de ele. ne Romani. Primo casu cũ dubitaret, qd̃ esset prius, seruaretur ordo scripturæ. s. e. lib. de ele. c. pe. & de pb. mandato. & vide quod scripsi supra e. li. de ɔsti. c. s. in iii. gl [*cũ*] ēt rõnē interserit. [*dumtaxat*] i. tñ, sic ēt ponitur. s. e. lib. de rescrip. statuimũ. §. in nullo. qñque pro ꝑtim, vt exponit Vgoli. 34. di quorũdã. in prin. ¶ Prima gl. summat. ¶ Vlt. gl. ostendit hoc esse de veteri iure, & distinguit. ¶ In vlt. glo. ibi, §. vlt. transactio nocet solũ in his, de quibus cogitatũ fuit. & ibi, ¶ procurator quia. in fi. vide de fideiu. c. ij. super gl. antepe. & ibi, conditiones, 3 ii. ɔditiones † q̃ sunt ɔ̃ edicta principũ, ɔ̃ leges, vel bonos mores, vel lædunt pietatẽ, æstimationẽ. vel verecundiã nostrã hñr pro non scriptis, h. d. cũ l. le. ¶ In gl. j. in fi. & primo ponit thema circa clericos & laicos. Secundo ibi, quia vero, constõnis cã. & constõnẽ circa vtrosque. ¶ In glo. & ideo. ibi, noterit. & in quibus ɔ̃stat libertas ecclesiæ remittit Arc. ad ibi no. per Inn. ¶ In gl. s. e. ibi, 4 in malis. ista rñ̃a probat cũ suis concor. ꝙ † promissio in malis non obligat, ergo nec iurm adiectũ, vt in regula, sequenti ſm Io. mo. remittit Arc. de fo. cõpe. si diligenti. ad fi. super eo. cum contingat. ¶ In glo. vlt ibi. [*super quibusdam*] ibi patet, ꝙ gñalis prohibitio solũ illicita respicit, alr dicimus, ꝙ genus n̄ õincludat illicita per qui iura, q̃ al finis gl. & per. l. ff. de condi. inde. si procurator. §. pe. ff. de exlu. l. pe. ff. de his q̃ in fraud. cre. si pt ſm Ar. q remit. ad no. s. e. veniens. & 23. di. nerui, in gl. si subditur.

SVMMARIVM.

1 *Iudex secularis potest cognoscere & diffinire de periurio vel iuramento.*

CAP. II.

LIcet. Pro q̃uis [*alienationibus*] vide, quod le. & no. de reb. ecc. non alie. nulli. Arc. [*audiunt*] volentes seruare ius ciuile, de quo in gl. sed male faciunt, quia leges in talibus canonibus condescendunt ad hæc. C. de sum. Tri. l. fi. in aut. quõ op. epi. a ñ. coll. i. de mand. prin. §. si vero canonicũ. coll. ni. vt cle. apud pro. epi. §. si vero ecclesiasticũ. col. vi. de ec. a. j. rñ. col. 9. C. de sacrosan. ecc. l. priuilegia. & aut. cassa. quorum nerũ mẽto ponderata emanauit aut. facia puberũ. C. si aduer. vẽ. & remittit. s. de iu. di. clerici. ii. q. iii. §. hic aũt colligitur. in fi. [*eis*] secularib: iudicibus constet hic multũ facit hæc litera, vt scripsi s. e. li. de foro compe. c. vlt. super vlt. gl. ɔ̃ id quod dixi post 1 Ho. s. de or. cogni. tuã. super vlt. gl. patet † . n. hic secularẽ iudicem de periurio, vel iurõ cognoscere posse & diffinire, vt hic in fi. [*periculo*] ɔ̃. j. de re. iu. non est obligatoriũ. Sol. illud loquitur de iurõ præstito super re turpi & illicita. hic vero est renunciatio fauoris, vel iuris competentis iuranti, & tãgit rem familiarem & priuatam & ideo obligat ſm Ar. qui hoc no. s. de pac. q̃uis. Eosdẽ seculares ordinarios nõ dicit diœcesanos. & vide, quod no. in cle. de iure pa. c. i. post prin. ¶ Prima glo. summat & dicit vnde sumpta. ¶ Vlt. glo. rationem reddit, õrit & soluit, solutioni signat ɔ̃rium, cui rñ̃det. ¶ In vlt. gl. ibi, §. sanctissimos. unde de condi. appo. uerum. ad finem vlt. gl. ¶ In glo. prima, in fine communiter erat uersicu lus suo decre. q̃a nõ nulli. A l. IIII. quã habes. j. de imu. eccl. & vide, qd̃ ibi dicã in prin. Et primo ponit factum reprehensibile ɔ̃ quod secundo prouidet. ibi nos animarum. ¶ In gl. iii. in fi, vide quod no. s. eo. lib. de ele. vt circa. in gl. pe. & qd̃ super ea dixi. ¶ In gl. ergo. in fi. tene. qd̃ dr̃ e. ii. verũ. ¶ In gl. vlt. ibi coheret. dicit Arc. hoc procedere, vbi agitur de periculo animæ, vel vbi est de sua tpali iurisdictione, & vbi mandat suas sententias obseruari, remittit ad no. per Inn. de offi. ord. c. j. & ibi ſm Hosti. Io. mo. & Arc. & Guil. in Spec. de emp. & ven. §. iii. loco. versi. & no. generale, & materia huius capituli. Et an teneat obligatio pœnalis, vbi vide versicu. sed pone vxor. cum versicu. seq. de obligatione fideiussoris dixi in decre. cum contingat. super. ii. gl.

SVMMARIVM.

1 *Articulos contrarios formans repellendus est.*
2 *confessio facta coram arbitro valet coram ordinario.*
3 *Ordo prioritatis vel posterioritatis non est in his, quæ fiũt ĩ iudicio.*
4 *Kas ante sui compilationem peruenit ad eum casum, a quo non poterat habere principium.*

CAP. III.

CVm in positionibus. Dicit Arc. idẽ in articul s, super quibus recipiũtur testes, ꝙ non credo, nisi expresse per iuramẽtũ formetur articuli, quo casu procedit eius dictum. & sic intelligo, quod no. Guil. æquiparans positiones & articulos in gl. quã allegabo super prima gl. Rõ huius, q̃a pars id, quod ponit, asserit, & idẽ de eo, qui ad positionẽ rñ̃det. articulos vero non asserit, sed dicit, ꝙ vult, vel intẽdit illos probare, & ideo non potest sic ex illis ɔ̃rus resultare periurium. fateor tñ id, quod. j. dicit in alia glossa ꝙ 1 † formãs articulos ɔ̃rios repellẽdus est, ĩ auth. col. j. quõ oportet epis. & reliquos cle. §. si tñ. ff. de test. q falso. 4. q. 3. q falso. vt ec. be. vt nostrũ. ff. quod cũ eo qui in al. po. l. 3. §. i. C. si mi. se ma. di. l. si alterius. Et faciunt prædicta ad qõnẽ Gof. xiii. qui tenuit, ꝙ si actor impetrauit delegatũ dicens, ꝙ reus, qui partẽ certã debiti soluerat, reliquã soluere negabat, de parte illa, quã solutã asseruit reus, se ɔ̃ illũ tuebitur ēt in alio iudicio, & (quo plus est) ēt si rescriptũ illud probauerit ea eo, ꝙ in eo tacitũ fuerit de priori rescripto. s. de rescr. ceterũ. nã testõ rupto vel ĩpugnato fides hr̃ quo ad legata & fideicõmissa. C. de lib. p̃. auth. ex cã. & de epi. au. aut. liberi furiosi. sic & rescripto p exceptionẽ eliso quo ad in illo cõtẽta, facit. ff. de iter. ac. si filius. in fi. C. de li. cã. iubemus. sic ex iureiurãdo in vno iudicio p̃stito agit in alio. ff. de iureiu. si duo. patro- 2 ni. §. pe. Et † ɔfessio fcã corã arb. valet corã ordinario. C. de arb. l. cũ antea. & de test. l. vl. p̃sentatio ergo rescripti, ipsius publicatio, & partibus facta editio sunt de gestis, q̃ durãt ēt iurisdictione soluta facit. de res. ſpo. audita. Nõ ob. regula ex eo. j. de regu. iu. cũ ɔcor. q̃a aliud est dicere rescriptũ falsũ ĩ bulla, & aliud dicere veritatẽ ĩ illo supp̃ssam, vt in casu isto, & est sile, qd̃ ibi dicã de testõ sup prima gl. post iurm de calũnia & veritate ſm Arc. qui alli. s. e. li. de iur. cal. c. i. in fi. Et ſm eũ p l̃ras. post patet, ꝙ si prius id fecisset, nũ haberet locũ qd̃. j. seqr̃ur de piurio. Subdit ēt, ꝙ est excusabilis, q vna die vnũ rñ̃det & sequẽti rñ̃dit aliud. Põt enim esse, ꝙ heri credidit vnũ, & hodie credidit aliud. ff. de inter. ac. de ætate §. fi. ar. de pe. dis. 3. Iudas. Nã & possum habere hodie de aliquo bonã cõscientia, & eras malã ex aliquo superueniẽti, & ecõuerso, sic. s. de symo. ea insinuatione. s. eo. lib. de elec. vt circa. §. alioquin. ad hoc institu. de exec. in princ. ff. de con di. indebi. l. ii. §. si quid. s. de fri. & male. fraternitatis. in fi. prædicta fateor in sacramento calum. & responsione credulitatis per illum datis. & sic per consequens & a te cõfessatus, nam iste ē effectus propositionis, vt dixi. s. eo. lib. de confes. cap. i. in fi. primæ glo [*aduersary*] sup. vel ad iudicis interrogationes, & facit, quod dicam super prima gl [*fecisse*] siue simul, siue diuersis tẽporibus ſm Io- 3 an. mo. & Arc. q dicũt, ꝙ † ea quę fiunt in iudicio sunt quo Ioan. An. super vj. Decre. Kk 2 dammodo

dãmodo ꝯiuncta, ita ꝙ non est ordo prioritatis, vel posterioritatis ff. de pecu. l. qđ ã. all. ꝯtium Io. mo. ff. de da. i. fe. si finua §. si quis stipulaturus. Idẽ dico si per positionẽ & rñsionẽ appareret ꝯrietas non per alterũ tñ, cum eadẽ sit rõ. Exẽplũ ponã super prima gl. [*manifesti*] ꝯcor. ff. ad l. cor. de fal. eos, qui. vbi iure. de falso testis, qui deposuit ꝯria [*rationabilis*] idest a iure approbata. Arc. [*debebit*] hic quasi ad literã ponit Arc. quod no. Cõpost. de reo, q ꝯfitetur defectũ suũ, de rescriptis. mandarum. in glo. vlti. ver. sed quid statuet. & quod ibi posui in penul. col. vers. sed quid si reus. vbi ẽt inuenies, ꝙ hic addit Arc. circa id [*non reuocante*] concor. vt lite non contest. c. j. in fi. Archi. ſm quẽ est huius rõ. factũ alienũ facit propriũ per cõsensum. ad id lxxxiij. di. per totum, vsque ad. §. sicut aũt. huius ꝯrietas. s. manifeste fecerit, ergo anteq̃ faciat, licet expresse mandauerit, non est periurus, licet peccauerit. & facit, quod no. s. eo li. de ele. c. pe. in vlt. gl. & decre. per petue. eo. tit. ¶ Prima gl. summat & dicit, quid declaret. ¶ Gl. no. arguit ad qõnem ¶ Gl. vt vnũ. ponit duo exempla. scđo quærit, arguit pro & ꝯ. ponit duas opiniones & soluit. ¶ In gl. vt vnũ, ibi gñaliter. quod sua quisque voce &c. vt in c. per tuas. & ibi, si pœnitunt. vide. s. eo. li. de procur. c. fi. sup. penul. gl. ¶ In gl nec propter hoc. ibi. l. vlt. vide in præ. c. olim. in vlt. glo. ¶ In i. gl. ibi, hoc dicit. partes sunt duæ, quæ patent, prima loquitur de dño. secunda de procur. & in fi. & quæ notauit Guil. de ele. vt circa. in gl. patet ex hoc, per quas gl. patẽt exẽpla. primũ Host. ibi, scripsi super eodẽ ver. de electa ĩ abbatissam p ꝯpromissum duraturũ vsq; ad consumptionẽ candelæ, cui p iudicẽ factæ fuere interrogationes, ex quarũ rñsione concludebatur periuriũ, & ibi vide. Exempla Guil. sunt, pono me electũ a x. quod negasti, demũ distĩnctim pono decẽ vocibus, ꝙ fateris. vel pono me bonæ famæ, quod fateris, sed postea ponis me periurum, vel homicidam, & ꝙ de hoc est publica vox & fama, ex his contrarijs apparet periuriũ, ex quo ꝯueniunt in rpe. ¶ In glo. ij. in fi. idẽ Io. mo. & idẽ Arc. qui all. 24. q. 1. ecce. ¶ In gl. no. in fi. vbi de hoc. & oino vide, quod ibi dicã. ¶ In gl. vt vnũ, ibi errasse. hoc non facile probatur in confessione deliberata. vide quod no. de diuor. ex literis, in gl. ij. vt ec. bñ. vt nostrum. in gl. cum primæ. & ibi, tolerabilis. & ignorantia excusabilis. ad hoc. ff. de in ierro. ac. de ætate. §. vlt. ff. de col. bo. nonnunq̃. ad idẽ. ij. q. iij. Paulum. s. eo. lib. de elec. c. j. in fi. in aut. de execu. & his quæ ꝯue. in prin. col. 7. Arc. qui ponit exẽplũ, qñ electus est de aliena ecclesia, ꝯ quã ponitur cuiꝰ vita potest probabiliter ignorari, ipse ẽt põt probabiliter ignorare numerũ canonicorum ecclesiæ. & his similia, & in fi. idem Io. mo. & Arc. q remittit ad no. de ap. cum causam. in v. gl. facit, qđ no. de elec. scriptum. in prima gl. Et quod dixi post Host. de diuor. ex literis, super gl. secũda, quod facit pro Io. de Deo. ¶ In gl nec propter hoc, ibi. noua. nec mirum ſm Ioan.

4 mo. & Arc. quia † res ante sui completionem peruenit ad eum casum, a quo non poterat habere principium, ff. ad l. aqui. quia meum. & facit, quod dicam j. de regu. iur. factum. super. j. gl. Io. mo. alle. ff. de seruitu. pro parte. Et in fi. dicebat ergo Ioan. mo. ꝙ sicut agendo prosequitur quis ius agendi non recte inchoatum. ff. de pign. ac. si rem. §. fi. & facit. j. de re iudi. abbate. sic agendo perdit ius recte inchoatum vt hic.

¶ De exceptionibus. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Ecclesia intelligitur facere, quod facit Papa, qui est generalis spõsus ecclesia.*

2 *Excommunicatio an repellat appellatum prosequentem propter negligentiam appellantis appellationem.*

3 *Iuramẽto præstito per reum de nõ opponendo aliquam dilatoriam nõ obstante quis poterit hanc proponere, nec erit periurus, si illam probat.*

4 *Heretici remouentur ab ecclesiastica communione.*

5 *Exceptio excommunicationis si opponatur contra iudicem, quis cognoscet de illa.*

6 *Ordinario recusato itur ad arbitros.*

7 *Ordinarij multi sunt, qui non habent superiorem præter Papam.*

8 *Exceptionem turpem si quis obiecerit, & non probat illam an teneatur iniuriarum.*

9 *Iudex si publicus sit excõicatus, non valet ipsius sententia.*

10 *Accusatori dantur duæ dilationes in capitalibus, reo tres.*

11 *Actus omnis, qui sine communione alterius non procedit, interdictus est excommunicato.*

12 *Excommunicatus si tãquam persona publica, vel in iudicijs vt priuata vel publica, & est occultus, valet, quod agit.*

13 *Excommunicatus licet peccet ingerendo se communioni, tamen tenent contractus per eum facti.*

14 *Excõicatus est priuatus a collatione & susceptione omnium spiritualium & temporalium quo ad beneficia & sacramenta.*

15 *Excommunicationis verbum simpliciter prolatum intelligitur de maiori.*

16 *Priuilegium actoris quale sit.*

C A P. PRIMVM.

PIa consideratione. Commẽdat abbas hoc exordiũ vel arẽgã. [*mater*] sic dicta quia nos ĩ baptismo regenerat, de consec. di. j. qui abstulerit. [*ecclesia*] generalis, qa † qđ Papa facit, qui est generalis sponsus ecclesiæ, ecclesiã intelligitur facere, arg. de trãsla. epi. c. i. a. 7. 34. q. 1. quor. & c. rogamus. & c. cũ beatissimus. & ipsius ꝯstitutio gñaliter oẽs astringit, de ꝯsti. c. fin. Hosti. & ix. q. iii. cũcta per mũdũ. & c. per principaliũ. Arc. [*iudiciorum*] idest cãæ principalis, de cã appellationis tractat hic Arc. tene qđ dixi. s. e. li. significauerunt. super gl. pe. Sed q̃

2 rebat Arc. an † excõicatio repellat appellatũ prosequentẽ pp negligentiã appellantis appellationẽ interpositã a diffinitiua, qđ alias põt, vt s. de ap. oblatæ. ꝙ nõ repellat, all. prædictã decret. significauerunt. ad quã tñ ſm eũ rñderi põt, ꝙ ibi vtraque pars appellauerat a snia, in quãtũ ꝯ se lata erat, sicut. s. de testa. Raynunius, v ſ tenere, ꝙ excõicatio repellat tñ, quia ius suum per iudicẽ non fuit læsum sed plus formatũ. ff. de pigno. grege. §. ẽt. ff. de reg. iur. non solent. Itẽ qa remediũ habet, ꝙ rata manet sententia appellante non prosequẽte. ii. q. vj. et qui. de ap. cũ sit. Itẽ si victor excõicatus peteret sniam cõfirmari, vt s. de confir. vti. vel inut. bonæ, vel exequi, repellitur. j. §. pe. facit. s. de acc. accedẽs. Fauetur aũt actori & reo, ꝙ post q̃ appellat, appellationem prosequi potest, alias nil appellare prodesset. s. e. venerabilem. De appellant tñ mere extra iudicium. s. de ele. cum nobis de ap. bonæ. cum illa sit prouocatio ad cãm. dicit cũ Ioa. mo. ꝙ excõicatio bene repellet talẽ, de ap. cum sit. & hic. secus si non esset mere extraiudicialis, vt in eo, qui appellat ab executore, qui vult prouidere, talis enim, quia vexari & grauari potest, appellare poterit & prosequi. s. c. venerabilium. ſm Arch. & ſm hoc saluari potest ꝯrietas, quæ vr ex dictis Inn. quæ no. de ma. & obe. dilecti. in gl. sed quid. circa finẽ ad ea, quæ no. Host. e. ti. cum inter. & gl. dixit hic Inno. ver. sed nunquid extra opposita contra gentem. Inno. [*litis*] super principali quãdiu de illa cognoscitur, qa de dilatoria & principali simul cognosci non debet iu. exhibita. Io. mo. [*differat*] ex quo de ipsa cõstat, nisi prius, si occulta est, vt seqtur Host. nec enim sufficit exceptionẽ proponi, nisi probetur, de re iudi. cũ super. & c. suborta. Arc. qui etiam dixit, ꝙ quando hæc exceptio proponitur vt dilatoria, locus est absolutioni ad cautelam. eo. ti. apostolicæ. de sen. excom. venerabili & j. de sen. excom. solet. & c. venerabilibus. §. pen. & vlti. quod dic vt ibi. Si vero opponitur vt peremptoria, non est locus tali absolutioni. [*Censura*] cuius pars est excõicatio. s. de verb. sig.

quærenti

quærenti[*timetur*]qua eã adhuc parum hoĩes reuerenẽ Host.& tñ illa super oia timenda est.vj.q.iij.nemo condemnat.& c.oĩs.christianus.& c.nihil.sic Arc.[*Coĩs*]secunda consideratio.[*periculum*]quod an sit mortale, satis scripsi.quod meius cã.sacris. in vl.i. qõ. Et inter has quatuor considerationes hoc potissime iustificat solutionem Ioã.de monte Mut. qui in sua disputatione tenuit,ꝙ†non obstante iur̃o pr̃stito per reum de nõ op 3 ponendo aliquam dilatoriam,ipse poterit hanc proponere,nec erit periurus,si illa probat.& idem dixit, si nõ probat, dummodo habuerit verisimilem cãm proponendi s̃.de sen.excõ.sacro.& s̃.eo.lib.de elec.c.j. Pro eo facit,quia nec eum impodit tacita renunciatio, q̃ fit p liris cõtestationẽ,vt hic,vel per lapsum termini, vt cle.e.ti.excommunicationis.Item necessitas excusat a periurio.s̃.de regu. iu.q̃relam.Iste autem per hanc rõnem ad hoc necessario vr̃ astrictus.Et per prædicta cõcludũt idem ẽt si specialiter de hac excepti.iurasset,si.quod no. in p̃.cle.in glo. pen.[*contumaciæ*]tertia cõsideratio reprimat,vt quos Dei timor &c.de vi.& ho.cle.vt clericorũ. cũ concor.[*& excõicati*]quarta consideratio.Et hi large 4 dñe heretici.iiij.q.j.quod aũt.quia †remouentur ab ecclesiastica communione,& mittuntur extra ecclesiam ob quod diabolo tradi dicũtur.xi q.iij. oĩs Christianus. nam hæresis idem quod separatio.xij.q.iij.inter scisma. & c.hæresis.& c.hæreticus.Arc.[[*Rubore suffusi*]sumptũ de sen.excõ.cum non ab hoĩe.alias confusi,ex eo.s. qa sic vitantur.Ho.[*gratiam*] quia vexatio dabit intellectũ. Ho.& Io.mo.& habetur Esai.viij.[*affectũ*] quia si plures appetent reconciari.Et dicit Host. ꝙ hæc litera facit ad no.in sum.de sen.excõ.§.& quæ sit pœna.sub.§. quid si teneor.ver.in teneas.ibi tractat,quod no.s̃ de hære.c.vl. in vlt.gl.Morbus aĩæ per culpam,vel peccatum, de pœ. cum infirmitas.de rescri.ad hoc.j.de ap.legitima. & vide,quod ibi dicã.[*cõis*]als cõiter,quod exponit Hos.i.ab oĩbus quasi indifferenter.[*medelam*]i.gñalem constõnẽ. s̃.de consti.c fi.Host. [*speciem*] non dicit cãm.licet Egi. sic exponat, vt hic dicam sup gl.sciturę.sic. s̃.de voto.licet.ver.sciturus. Arch.[*octo dierum*]isti currunt ipso iure ẽt sine assignatione iudicis post exceptionẽ admissam s̃m Ho.& de hoc in Spe.de dila.§.j.ver.sed nũquid currunt,non sic in casu decre.de ele. cupientes.§.j.ver. nisi. vt ibi dixi.& in ver.se.tractatur, ꝙ sufficit,si j.octo dies testes producti sint publicati.Et idẽ hic Arc. s̃m quem non sufficeret.ꝙ iurarent.j.terminũ,nisi & j.illũ deponerent.vide in Spe.de test.§.quatr.ver. is quoq;.& quod ibi scripsi.quod verum intelligas,saluo eo quod no.hic Inn.& ipse Gui.in Spe.pre.§.ver.illud.in fi.& ver. & no. qui notant,ꝙ si non steit per excipientem,sed per iudicem,vel partẽ aduersam infirmitatem proponentem, vel aliã iustam cãm, non curret terminus,vel prorogabitur.Idem hic Io.mo.& Arc.facit de re iud. cũ Bertoldus.alle.Inn ff.de re iu.l.ij.in Aut.de his qui ingre.§.j.ij. & iij.remittit ad no.de hoc de ap.ex ratione.& j.de sen. ex.solet.dicit tñ,alij dicunt ɔ̄,proponitur,& remittitur, vt prædixi. [*non probauerit*] quid si probat, sed probatur absolutio,vide in Spe.e.ti.§.ij.ver.quid si ꝓbatur. & opi. Egi.ibi notatam hic tenet Arch. s.ꝙ non fiat condemnatio expensarum.facit,quod no.s̃.e.lib.de ele.c.j.in gl. fi.& j̃ in vlt.gl.huius partis,quod intelligo, nisi absolutio illa tã publica fuisset,ꝙ nõ licuisset excipienti illam ignorare,& sic loquuntur gl.s̃.pro x.alle.Guil.vbi.s̃.dicebat,condẽnationẽ faciendam.nisi iuratum esset de calumnia super exceptionẽ,vel de calumnia super principali.vbi vide.Dicit ẽt hic Archi.ꝙ excipienti non sufficit probare,ꝙ actor petijt absolutionem, de hoc dixi & remissiones dedi,de ele.venerabilium.ver.fuit.[*Iudex*]qd 5 †si contra iudicem oponitur excõicationis exceptio, quis cognoscet de illa.dicit hic Host.ꝙ ordinarius proximus superior, inducit pro ratione, ꝙ reus excipiendo sit actor.ff de excep.l.j.ergo sequitur forum rei.s̃. de fo.cõp.cũ sit.si bene attenditur,non valet hæc rõ, quia

ræa originalis excipit, cõueniatur corã suo iudice,superior illi᷒ iudicis potius iudex q̃ actoris,& licet hãc rõnẽ ẽt posuerit Io mo.Gui.tñ illã non posuit in ver. quam j.allegabo.sub.H.quod alle.cum iudex merito sit suspectus in hoc articulo.C.de asse.nemo.s̃.de off.dele.suspitionis.recurretur ad arbitros,vt ibi.& j.de ap. legitima. Si ergo obiicitur iudici a sede ap.delegato, sunt arbitri eligendi,sicut si recusaretur,quia cum sit eadẽ rõ,ergo idẽ ius, cũ ẽt alr̃ non valeat expediri iurisdictio, vt ibi. Guil.in Spe.de excep.§.ij.ver.sed si hæc exceptio, remittit ad hoc dictũ Host.sed in ti.de recu.§.fi.ver. sed nunq̃ excõicatio simplr̃.dicit eundũ ad arbitros non distin- 6 guẽdo inter ordinariũ & legatũ,quare †cũ ẽt in recusatione ordinarij eatur ad arbitros,de ap.cum speciali. vr̃ illa rõ ita vrgere in ordinariu sicut in delegato Papę.Itẽ & in delegato vr̃ distinguendum, an sit delegatus ordinarij,an Papæ.& si Papæ,an sit solus, vel cũ alijs simplr̃ an sit datus cum cl̃a. Per oĩa,vt in recusatione dr̃.s̃.eo. 7 lib.de of.dele.si ɔ̄ vnum. Item †multi sunt ordi.qui nõ habent alium superiorem q̃ Papã, in quibus saltem eadem rõ,q̃ in delegatis Papæ,hanc opi.ꝙ super hac exceptio.eat̃ ad arbitros,tenet Egi.in libello suo in rubrica, qualr̃ excõmunicationis exceptio &c. vbi satis prosequtur. Pro hac ẽt facit, quod no.Gos.de app.interposita. in iij.gl.vbi dicit,ꝙ grauamen partis,quod non contingit iudicẽ.coram eo proponendũ est & probandũ. Sed si eũ contingit licet sit corã eo proponendũ,non tñ ꝓbandum,quia facile probationes subuerteret,probabit̃ ergo corã superiore.Inn.in dec.cũ super.de of.deleg. vr̃ velle,ꝙ exceptio excõicationis proponenda sit & ꝓbanda corã iudice,ɔ̄ quẽ opponitur,quid si eam admittat, hẽt ꝓponens intẽtũ,si eã repellat,appellet.Et vide,quod ibi scripsi in ma.gl.ver.finaliter. & forsitan non bñ posset defendi,ꝙ arbitri, qui iuris necessitate adeuntur.assumi debeant,nisi in casib.a iure expressis, quos habes, s̃.e.li.de of.dele.ab arbitris.in ter.& gl. reum excipientẽ de excõicatione & non probantẽ.Inn.alle.Ho.s̃.de do- 8 lo.finem.An aũt†teneatur iniuriarũ iste,vel als ĩfamia turpẽ exceptionem, quam obiecit,non ꝓbans, vide in Spe.de accu.ad fi.ver.sed pone,ꝙ in expensis.Si pronunciat iudex non probatum, sed non condẽnat in expensis,postẽa id poterit vsque ad diffinitã & indiffinitã s̃m Arc.qui remit.de hoc in Spe.eo.ti.§.ij.ver. sed quid si iudex,& de expen.§.postremo.ver.illud.& alle. quod no. Inn.& Host.de ap.sæpe.in gl.& ẽt si.iuxta fi.ad dec.j. de ap.cum appellationibus. vbi vr̃ eadem die facienda cõdemnatio.Rñdet,illud,quia remittendo ibi desierat esse iudex.ff.de re iud. Paulus.sed hic durat iurisdictio,& sic iudicis officiũ,per quod dicta peruntur.C.de iud.sancimus.C.de fruct.& litium expensis. l.terminato, nec restituentur s̃m Abb.hæ expensę,licet secũda vice,qua opponit exceptionẽ,illam probet,all.C.de iudi. properandũ.§.& si quidẽ.vbi victor absens, quem apparet ꝓbabiliter litigasse, tñ ad expensas ɔdẽnatur.& per hoc rñdet ad hoc,quod dici posset, nunc apparere eũ non fuisse calũniosũ,ar.de pur.vul.c.ij.de eadẽ iã ꝓposita.ff. de eden.argentarius.Ho. nec putant Io.mo.& Arch. ꝙ primi testes possint hoc casu ꝓduci.non ob.s̃.de test.veniens.ij.quia ibi diuersus modus agẽdi, & ad aliũ finẽ, hic secus [*vel alia*]Host.dicit de nouo exorta.s̃.e.pastoralis.Sed hoc nõ curo.[*bis*]s.actis oĩbus.Inno. q̃ p̃cesserũt s.exceptionẽ oppositã.Inn.Hos.dicit,p̃cesserunt ꝓbationẽ factã, dicẽs ꝙ per hoc & per sequẽtia aperte approbat̃ opi.sña,quã no.in sum.de proc.§.quis dari. ver. his vero.dicit tñ,ꝙ quidã aliter supplent hoc,quod sibi nõ placet.Subdit ergo, ꝙ acta p̃cedentia robur hic vere habent,& habebunt non obstãte qd̃ actum est,cũ excõicatus ẽt si erat publicus,dũmodo fides fieri possit, ꝙ quo ad iudicẽ,coram quo agebat,reputabat̃ occultus.& hęc 9 vera quo ad actorẽ, vel ad reũ excõicatũ.secus†in iudice,qui si publice sit excõicatus,ipsius sñia nõ valet,si postea detegat̃ excõicatus.s̃.de re iu. ad probãdum. Ratio

diuersitatis ſm Inn. quia plus veretur pars obiicere iodi
ci, q̄ parti, & quia plus afficit ſnīa excōicationis iudicē,
q̄ partem ſm eum. q. d. ſm Ho. ꝙ iurisdictio non cadit
in excōicatum, sic ēt eius ſen. nulla, cū nullam iurisdi
ctionē habeat. ij. q. j. in primis. & auctore damnato eius
scripta sunt dānata. de hæreti. excōicamus. §. credentes.
Parti vero imputādum est, ꝙ non excipit ꝯ partem, &
modicū interest rei, vt dicam hic super gl. Sed dicit Ho.
quod idē probari posset de actore excōicato, & sic litis
contestatio non fit sine libello, de lib. ob. c. j. ergo ex quo
dānatus est actor libelli, dānatus est libellus & litis con-
testatio & oīs processus. ſ. de lit. contc. c. vno. Dicit ergo
idē in iudice, quod in actore, quia tenet ſnīa excōicati
occulti, hoc verū saluo ſnīa excōicationis, quam dicit
nullā, ex quo detegitur nunc per excōicatū fuisse lata,
q̄a cū sit extra cōionē ecclesiæ, aliū extra ponere non
pōt. xxiiii. q. j. audiuimus. & ibi de hoc. & c. aperte. remit
tit ēt, ſ. de or. ab epi. c. fi. [*Nihilominus*] i. non obstante, ꝙ
habita fuerint cū excōicato [*robore*] quod habebant an
te exceptionē oppositam, & est sensus, ꝙ actore absolu
to ressumet cā in eo statu, in quo erat tpe quo fuit exce
ptū, hic in gn̄e non in specie loquitur, quia patet ꝑ du
plicem exceptionē. Subdit, primæ. n. non adaptatur idē
titas noua. i. de nouo orta, vel promulgata. & hoc casu
dilationem habebit, & (qđ plus est) ſm Host. & Arc. ad
huc admittetur ad ea probandā, sed non tertio, vt ſ. ea-
dē rō. quod tñ intelligitur, nisi iudici videretur, hoc ma
litiosè proponi, ſ. de do. & contu. finē. [*Sed si.*] post Host.
si, cōtinuat, quia dixerat, ꝙ durante iudicio poterat op-
poni, videretur post ſnīam non posse. ideo subdit rē iu-
dicatā. i. latā diffi. ēt si ab ea non est appellatū, ita quod
habuit vigorē rei iudicatæ. [*proponatur*] siue ex eidē cau
sis, siue ex diuersis, dum tñ ꝓcedentibus ſm Inno. & hic
supple admittetur. & si probetur, executionē impediet.
i. retardabit, vel differet ſm Ho. dixit Inn. in decre. vlt. ſ.
e. ꝙ huius veritatis vera rō est, quia noua actio orta est
de ſnīa, & excōica. actiones non intentam, hāc & alias
ibi vide in gl. [*& eis publice*] vide qđ no. ī cle. de sepul. c. j.
in vj. gl. [*officio*] ꝑꝑ periculū aīæ ſm Host. alle. de ele. cū
nobis. ad fi ſ. eo. exceptionē. [*repellere*] nisi reus, cuius in
terest, in cā procedi petat, vt dixi post Inn. ſ. eo. exceptio
nē. in vlt. gl. [*non postponat*] remittit hic Arc. ad notata. ij.
q. vii. alieni. ī gl. iudice. & dicit Host. hoc vtile, vt christia
ni timentes saltē incōmodū, ex quo denunciati sunt,
ad ecclesiasticam absolutionē petendā non dormiant
nec dormient, quod multi faciunt, de conce. ꝑb. quia di
uersitatē. de poe. c. fi. Ho. ¶ Prima gl. diuidit & summat.
¶ Gl. intelligas. soluit tria dubia. ¶ Gl. hoc ideo, causam
reddit & notat. ¶ Gl. proprium, exponit, reddit causam,
arguit ad qōnē, ponit op. & remittit. ¶ Gl. licet enim, rñ.
per ob. probationis copiam &c. secundo per qōnem, an
maior dilatio dari possit, tertio quærit, & dupliciter sol-
uit, & incidit ex hoc qō, quam etiam soluit dupliciter.
¶ Glo. etiam, ponit deinde casum diuersum, & iusanti
quum, signat ꝯrium, ponit opi. Host. & rñdet. ¶ In gl. ꝯ
id, in fi. vide. ſ. de fi. instru. contingit. super gl. ij. ¶ Gl. j. ibi
repetita, genus hic quod vi repserat, quod corā quocun
que iudice pro tribunali sedēte, vel ecclesiatum defen
sione insinuarentur testem reprobat ibi princeps. ¶ In
gl. hoc ideo. ibi, prætor edix. §. quod autem. vide. ſ. c. lib.
de testi. præsentium. super glo quia præsentia. & ibi, §. a
quo. vide hanc & sequentē. quidā decedens. ſ. de rescrip.
cum contingat. super j. gl. ¶ In gl. proprium. ibi, vagari.
& ideo debet exprimi, ꝙ dolo sit factum & per quem,
vt in l. seq. ¶ In glo. j. iudicialem. ibi, sciant cuncti casu.
vbi sequentur. ¶ In gl. licet. ibi, non omnium, quæ a ma
ioribus statuta sont, ratio reddi potest. Et ibi, contrahi-
tur. in fi. de hypoteca fieri solet scriptura, vt facilius pro
10 betur. ¶ In glo. sic improbando. ibi, l. vlt. In † capitalibus
duæ dilationes dantur accusatori, reo tres. ¶ In glos-
sa antepenultima. ibi, l. secunda. iudex coram quo
restitutio petitur, examinat, an petens diligens pa

terfami. fuerit, & vt talis officia postea gesserit. ¶ In glo.
sed non. ibi, defendentes. qui sunt rei necessarij, de volū-
tario hic no. Arc. tene quod dixi. ſ. c. dilecti. ¶ Gl. ob. quā
in fi. de hoc. c. q. epi. & 17. q. 4. de presbyterorū. Arc. ¶ In
gl. olim erat. ibi, [*alia communibus*] Et hæc est melior ſm
Host. qui dicit, ꝙ quidā actus sunt publici, quidā ciuiles
quidā cōes. Publici sunt tutela & cura, Inst. de tutelis, cir
ca prin. Ciuiles sunt, iudicare & arbitrari. ff. de iu. cum ꝓ
tor. iii. q. vii. §. tria. ſ. de arb. dilecti. Commones vero dici
possunt officia procuratorum & testiū, quia nec inter
ciuiles, nec inter publicos numerantur, a talibus autem
excōicati repelluntur. ſ. de proba. post cessionem. de pro
cur. c. fin. multo fortius a publicis & ciuilibus. ī. e. exce.
de re iu. ad probandum. per quā patet ſm Arc. excōica-
tum repelli a iudicando, si est publicus. Item ab arbitrā-
do. & remittit ad Spe. de arbit. §. differt. ver. itē ſm eū, itē
ab impetrando. ſ. e. li. de rescri. c. i. a procu. per decre. præ.
post cessionem. a beneficijs per præ. decre. postulastis. ab
agēdo. patrociniādo. testificādo, vt l. decre. decernimus.
quā all. finis gl. Et ibi [*sunt cōes*] Abb. hic in distinctioni-
11 bus dicit, ꝙ † oīs actus, qui sine cōione alterius non pro
cedit, interdictus est excōicato, ꝑ decre. illud. de clerico
excōicato ministrante. vbi dr̄, ꝙ alios non vitare excōi-
catus sine delicto nō potest. ergo ex quo sine delicto nō
potest alteri cōicare, oīs actus, qui exercere non pōt, ni-
si alteri cōicet, est sibi interdictus, nisi esset actus, per quē
absolutionē suā procuret, qui ei cōcessus est. ſ. de sen. ex
cō. cum voluntate. quid aūt dicat de ꝯtractibus, statim sub
dā. Et ibi, [*vtilitate*] secus si de damno, vnde se potest alte-
ri obligare, sed non sibi alium potest, ergo suas actiones
alteri cedere, & cessionarius statim agere poterit, & debi
torem suom poterit alteri delegare. & si vendidisset vil-
lā, in qua ius patronatus haberet, statim emptor præsē-
tare posset ſm Arc. qui ad prædicta allegat, quod nota
uit, de iure patro. c. vno. li. vj. in gl. penul. inducit, qđ no.
Inn. de do. & contu. veritatis. & quod no. ij. q. i. in primis.
post prin. ver. si vero. in prima gl. Host. autem dicit hoc
tenendum, ꝙ si excōicatus extra iudicium aliquid facit
vt priuata persona, indistincte valet in suum detrimen-
tū, sed ad vtilitatem suā nil facere potest. ad hoc faciunt
12 quatuor considerationes, quas ponit lr̄a. Si vero † tanq̄ ꝑ
sona publica, vel ī iudicijs vt priuata, vel publica & erat
occultus, videlicet quod agit siue pro se, siue ꝯ se, ar. de ꝓ
cur. c. fi. de re iud. ad probandū. Itē si manifestus, sed nō
pōt probari, si sit notorius, iudex ex officio ipsum repel-
lere dēt, infra. §. fi. vbi ēt remittit, & hoc ꝑꝑ auctoritatē
rerū iudicatarum, & ne ꝯtrahentes decipiantur. facit. ff. ad
mace. l. iii. Excipitur is, qui se dicit excōicatū post ap. le-
gitimā. quod dic, vt j̄. de sen. excō. solet. remittit ad sum.
de sen. excō. §. & q̄ sit pœna. ver. quid si teneo. & ver. quid
si dum aliquis excōicatus. Abb. aūt hoc in distinctioni-
13 bus dicit † ꝙ licet excōicatus peccet in gerendo se cōio-
a ni, tñ tenent ꝯtus per eum facti, & ex eis vltro, citroq;
nascuntur debitæ actiones, ita ꝙ ex eis statim ꝯ ipsos agi
poterit, ne de malitia sua reportet ꝯmodum, de ſnīa ex-
cō. si vere. ipse ēt ex eo agere poterit, sed tūc solum cum
fuerit absolutus, & non prius. de iud. intelleximus. quod
probat. si enim valet iudicium habitum cum actore ex
cōicato, ita ꝙ ex ipso proceditur, cum fuerit absolutus
sic & tenere debet ꝯtus, vt agat ex illo post absolutio-
nem, cum parificēt iudicia & ꝯtus, & in iudicio quasi
ꝯhimus. ff. de pecu. licet. §. sed si filius. Dicit tñ hoc pro-
cedere in contractibus, quos excōmunicatus celebrat
proprio nomine. Secus si vt ꝑlatus aliquid alienet, quia
non tenet alienatio ipso iure, de do. & cont. veritatis. in
fi. nam ex quo excommunicatus est, & saltem quo ad
alienationē est interdicta administratio rerū ecclesiasti
14 carum, vt ibi. Dicit ergo † excommunicatum a collatio
ne & susceptione omniū spiritualiū & tpaliū quo ad
bñficia & sacra ipso iure priuatum. Sed aliter in benefi
cijs, q̄ in sacris. In primis. n. dando vel recipiēdo nil agit.
ſ. de ele. cū inter. R. ac cōtue. cū dilectus. de ap. ꝯstitutus.

Sed

Sed in sacramentis cōfert & recipit characterē, sed nō
executionē.de ordi.ab episcopo.c.fi.qđ loquitur in con
ferente,de eo q fur.or.re.c.j.& vlti.de sen.excom. cū il-
lo.j.quæ loquuntur in suscipiente.vide, quod post In-
no.dixi, de dolo & contu.veritatis,in gl.excōicatus.ver.
dicūt.n.vbi distinguit inter canonicū & prælatū, actus
aūt publici vel ciuiles,de quibus dixi super.e.gl.interdi-
cti publicè excōicatis , φ interdictis per ipsos acta non
tenēt de re iudi.ad ꝓbandū.de immu.ecc.aduersus.vn-
de si talis publice excōicatus alienanti p̄staret auctori-
tatē,vel decre.vt tutor,curator vel iudex,talis auctoritas
vel decretū nō teneret,de procu.cōsulti.p quā decr.di-
cit Abbas,nō tenere instr̄m ꝯfectū p tabellionē publicè
excōicatū,cū talis auctoritatem instr̄is p̄stare non pos-
sit,vt ibi.& melius.iiij.q.iij.nullus.Qđ aūt subdit,de po-
stulando & procurādo noīe alieno,est expeditū in de-
cre.statim alleg.& in fi.de eo,qđ ibi notaui.ſ.de testō ex
cōicati,hoc tractant Host.Pet.Abb.& Arc.& qđ dicūt
vltra ibi notata ibi dicā super vlt.gl.vbi etiam circa in-
str̄m ab eo confectū addā,qđ hic no.Inn.& qđ si excōi
catus in instr̄o sit testis inscriptus.¶In gl. quæ semper.
in fi.& in Auth.de inter.§.mitiores.colla.iiij.Host. ¶In
gl.xv.in fi.alle.Host c.ij.ad finem,de priuil.cum nōnul
li.ad fi.¶In gl.j.latenter.in fi.Io.mo.alle.ff.de consti. pe.
qui aūt.§.j. Arch.alle.xlviij.di.c.vlt.50.di. quicunq; pœ
nitēs.iij.q.j.§.patet.ī.eo.lib.de pœnis.fęlicis.j.rn.¶In gl.
intelligas.ibi[*dilatoria.*]Idem Inno.Pet.Abb.Boa. & Io.
mo.& Guil.in Spec.de dila.§.j.ver. sed & si. sub versi. il-
lud quoq;.& dicebat Abb.hoc patere ex eo: qa in vim
peremptoriæ nō pōt quandocunq; proponi.Et ibi[*quo
cunque*]ēt si in cu.Ro.ꝭm Host.Io.mo.& Arch. & Guil.
in præ.ver.sed & si.vbi & in ver.præ.inuenies hoc gñale
in oibus dilatoriis causarū,q̄ ibi vertuntur, φ nō datur
in illis dilatio extra curiam ad probandū.Et vide ēt,qđ
scripsi.ſ.de ap.c.j.in prin.alle. Host.ſ. de priuil.cū olim
essem.vel ꝭm eū de hoc non est a nobis quærendū: qa
cōsiliū sibi in hoc sufficit,de sen.excō.mulieres.§.j.& c.
cum illorum.& ibi [*seculari.*]Idem Io.mo. & Arch.&
idem Host.si in modū exceptionis opponitur, nā vt di
cit,φ in seculari foro nō posset opponi in modū accu-
sationis,dicit ēt,φ licet iudices seculares de his exceptio
nibus nō curēt,tñ curare dñt,cū & leges hoc pōderēt,
al.in vsi.feu.tit.hic finit lex dein.ꝯsuetudines reg.Dño
mouēte guerrā,q̄ dicit,vasallū nō teneri ad iuuandum
dñm excōicatū,vel a rege bānitū,imo a sacrō fidelita-
tis est absolutus,donec ab ecclesia,vel rege fuerit restitu
tus.ad idem.xv.q.vj.nos sanctorū.& c.alius.ſ.de pęnis.c.
fi.Inducit etiā in Auth.de san.epi.§.vt autem. vbi archi
eps facit ꝓuinciale ꝯcilium ad faciendas seruari sacras
regulas,& ad puniendos ipsorū transgressores.ad idē in
auth.col.viij.vt cū de appe.cog.§. gñalem. & de priuil.
dotis.hære.mu.non præstā.§.antepe.ver.sed sicut.itē, vt
dicit,Lotharius imperator statuit p seculares iudices di
stingui excōicatos contumaces & lonbar.de decimis.l.
de deci.& l.fi.l.iiij.Diffinitio ēt erit iudicis ecclesiastici.
de or.co. tuā. inducit ēt φ leges sequi volunt in talibus
canones,in auth.qūo opor.epis.§.j.coll.j.alleg.no.de se-
cundis nup.c.vlt.& pe.Et in fi.itē nec locū habet, qñ ex
cipitur de excōica.iudi.vel te.nunc.n.assignabitur dila-
tio congrua pōderatis circūstantiis ꝭm Arch. alleg.no.
de procura.dilectus.¶In gl. hoc ideo ibi [*si quem*] hæc
decre.facit ꝯ. Nā verbum † excōicationis[b] simpliciter
prolatū intelligiē de maiori. ergo nō est necesse speciē
exprimi.& ob hoc Egi.exponit speciē.j.cām.Dic istud
loq de excep.odiosa ꝓpter abusum opponētiū, illud in
sñia iuris,vel hoīs in hoc fauorabili , vt ibi dixi in prin.
& sup vl.gl.Et ibi[*ad quam proponitur.*]ſ.de ꝓb.in p̄sentia.
in fi.formā huius exceptiōis vide in spe.e.ri.§. viso. ver.
sed qñ excō.vbi ēt tractaē,an exprimēda sit cā excōica
tionis,& licet Egi. dixit φ sic , hic tñ improbaē in sñia
hoīs ex eo: qa & sine cā litigaret excōicationi, de quo
satis ibi videas.itē ibi tractatur,an nomē canonis excōi
cātis exprimēdū sit.Et Host.& Pe. & Arch.hic tenēt φ
sic,allegant identitatē rōnis.& ſ.de si. pro suas. de sent.
excō.qđ in dubiis.& c.seq.ſ.eo.l.i.de ele.qui contra. Ali-
qui contra,cum enim ius certum sit,ergo nec exprimē
dum.ff.de iu.& fac.ign.l.ij.nec refert,quo iure fiat. ff.de
li.& post.l.Gallus.§.si eius.Ad hoc.ſ.de coha.cle.& mu.
vr̄a.in prin.cum concord.quas ibi dedi super ver. alibi.
vel saltem sufficiat sine nomine canonis allegare ipsius
auctorem.ad hoc.ſ.eo.li.de elec.cum non doceat. & c.
si postquam.§ j.& c.is qui.& in cle.hoc eo.tit.c. vno.Te
ne primū,cū.n.diuersi sint canones & eiusdē auctoris,
p quos infligit excōicatio,colligas ex notatis. ī.de sent.
excō.eos q.in cle.e.ti.c.j.patet p expressionē auctoris in
certitudinē nō tolli.patet ergo,φ reqriē,φ specificeē ca
nō,vel noīe proprio,vel ꝯpetentibus indiciis, q̄ æqpol-
leāt nomini ꝓprio.ſ.de ꝯsang.& affi.tua.de testi.licet ex
quadā.ff.si cer.pe.l.certū. vt vagationi nō sit locus, vt ſ.
e.gl.Si tñ sufficiēter exprimaē cā, ita φ tollaē incertitu-
do,vr̄ sufficere in sñia iuris, quo casu ꝓcedere pōt ꝯria
opinio,de qua.ſ.¶In glo.ꝓpriū.ibi Host. & placet hoc
Arch.& ꝭm eos hæc l̄ra nō obstat: qa de ipsius mente
patet,φ loquiē de occulto nō de illo, cuius excōicatio
solenniter est publica.Tunc enim per auctoritatē iudi-
ciariā p̄sumat id iustè factū,de renūcia. in p̄sentia. An
autem sufficiat probare, eū aliàs propter excōicationē
probatam fuisse repulsum,vide,qđ dixi de or.cog.cū di
lectus.super gl.pe.Et an sufficiat probari famā , dixi de
offi.dele.prudentiam.in gl.nunquid sufficiat.& in fi. in
gl.no.¶In gl.licet enim.ibi,taceat tunc , donec videant
se habere probationes sic promptas,φ huic termino sa
tisfieri possit,cum in qualibet parte litis hoc possit, vt in
prin.capituli.Et ibi[*solet*]& hic Io.mo.& ibi,& insinua
tione.pro hoc facit: quia iterato potest opponi , vt se-
quitur. Et hoc tenet Franc. inducens etiam rationem,
16 φ istud est † priuilegium actoris , φ si reus infra octo
dies non probans condemnetur in expensis,quod pri-
uilegium iudex auferre non potest,alleg.xxiiij. dist. de
his.si.quod dicam secundum eum de sent.excom. Ro-
manam.super glo.antepe.& vide,quod dixi.ſ. de offic.
ord.Romana.ad fi.super glo.licet.¶In glo. si is.in fi. in
glo.quia dies.& hic repetas,quod ibi no. scilicet vltima
die termini probationem fieri posse,quod no. Inno.&
Hostien.¶In glo.i.indubitatis. in fi. & innuit hęc litera
secundum Abba. φ si sufficit vnus testis , nec locus est
delationi iuramenti. ¶In gl.quibus.in fi.de do.& con-
tu.cum dilecti,in fi.Host. ¶In glo. iuramento.ibi,præ-
misso. ſ. ante condemnationem. ¶In glo. per senten-
tiam. ibi [*non diffiniti*] non enim loquitur de instantia,
quæ secundum.l.periit cursu triennii, quod non habet
locum secundum cano.ſ.de iudi. c. pen. Et dicit Host.
φ ratio iuris diuersi sumetur ex decre.super eo.ij.de ap.
vt dixi in præ.decre.penul.¶In glo.etiam si.ibi [*occulto*]
hoc hic non placet Archi.sed Host. vltra tres decre.su-
perius alle.inducebat decre.vlti.de procur.& l.ff.de iud.
non iccirco.§.cum postea.dicens,φ secundum opi. si-
bi contrariam illi legi sufficienter responderi non po-
test.lex illa dicit, φ si nunc apparet seruux is, cuius no-
mine per procuratorem fuerat actum, absolui debito-
rem oportet. Intendit ergo Hosti. vt puto,si dicatur id,
quod dicitur speciale in occulto,remanet lex illa in pu
blico,sed si dicatur idem in vtroque , in totum tollitur
arg.illius.Sed cum fateatur Host.illud membrum argu
menti illius.l.hic tolli,quod ex ea magis proprie sumi-
tur.idest de occulto qui prius non apparebat , & nunc
apparet , fateatur tolli & reliquum, quod non sic pro-
prie sumebatur , & sic hoc speciale propter rationem
notatam.ī.in glo.licet.in princip.¶In glo. sic vi. in fi.
bene facit.ff.de bon.auth.iudi.pos.l.vlti.in fi.¶In glo.ſ.
de testi. in fi. nec dilationem petit , & idem Hostien.&
Archid.¶In glo.& si opus in fi.qui alleg.ſ.eo.exceptio-
nem.& idem Io.mo.& Arc. ¶In gl.iam bis proposita.
ꝭm Host.¶In gl.no.quod.ibi[*metus*]qui licet,excipi de

quibus.i.dſ admittat & ſummarie examinet.ff.de re iu. diuus.de custo.& exhi.re.l.diuus.ff. de iudi.l.prætor. nõ tñ pronunciat,de offi.dele. pastoralis.§.quia vero.imo remittit partes ad delegantem, qui hoc determinet,& ſic intelligitur.xxv.q.ij.& ſi non cognitio.de re iu.de cætero.C.de execu.rei iud.vt ſi proponis.Sed ſi iniuſtus eſſet,nedum iſtas,ſed etiam alias exceptiones rationabiles admitteret,examinaret & determinaret. C. ſi ex fal. inſtru.l.fi.de æta.& qua.accepimus.de reſcrip.conſtitutus,ſm Hoſt.remittit ad ſum.de off.del.§.quæ delegati. ad fi.& in fi.quas hic no.Hoſt.& Ioã.mo.¶In glo.ante pe.ibi,ego dico. idem Io.mo. ¶In glo.pe.ibi,timore.pp quã forte nõ excipit, ſed pſtat, vel oĩno ſilet ſm Ho. ¶In gl.vl.;in fi.idẽ Io.mo.ſe.Hoſt.q tenet pceſſum habitum cum actore publicè excõicato & notorio non valere.Dicit etiam,q ſi executus eſſet iudex,reuocaret executionem hoc non placet:vt no.š.in glo.etiam ſi.

ADDITIONES.

a ¶ Licet excommunicatus.An excommunicati tolerati geſta valeant But.Imo.& Sicu.in c.probandum de re iudi.& Abb.in c.conſultationibus de iure pa.qui dicit teneri a geſta ratione publici officij. non geſta iure priuato. quia in his non eſt differentia inter excommunicatũ publicum vel occultum.

b ¶ Verbum excommunicationis. Excommunicationis appellatio venit maior.c.ſi quem.de ſen.excom.& omnino per Car.in cle.j. q.xxi. de ſepul.Et quando excommunicatio dicatur maior, vel minor, no. in c.ſi celebrat. c.quæſtionem.&c.ſtatuimus.de ſen.excõ.in vj.& glo. in c.illa.de ele.quæ dicit,maiorem dici,qñ quis excõicatur principaliter.Sed minor dr,qñ quis cum eo participat,non quando cum participante participat.xi.q.iii.quoniam multos.niſi quando quis eſt excõmunicatus cũ fautoribus & participantibus.xi.q.iii. excellentiſſimus.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſecularis,qui negligit facere iuſtitiam clerico, eſt ipſo iure excommunicatus.*

2 *Metropolitanus poteſt excommunicare & ſuſpendere epiſcopum.*

3 *Inferior quando renuit facere,quod debet,ad ſuperiorem remittitur,vt illum cogat & priuet.*

CAP. II.

CVm quidam. Primo ponit factum reprehenſibile ſecularium iudicum,2° qd prouidet ibi, decernimus.ſecundo ibi ſtr. prouidet ad caſum aduerſum.& pars prima ſumpta fuit ex decr. Ale. IIII.quia nonnulli.quam alle.Spe.e.ti.§.ij.ver.& no.ſub ver. porro.& vide, quod dixi de immu.ec.j. in prin.[*eccleſiaſticum iudicem*]de conſue.de ſo.comp.ſi clericus. in fi.Arch.[*audire*]cum effectu.i.exaudire derogationem, quaſi vituperationem,vel detractionem.Arch.[*contemptum*]pro expoſitione huius ver.alle.Arc.quod no.ii.q. vii.Metropol.lxxxi.di.quicunque.x.di. quis autem.[*Cenſuram*]de ver.ſig.quærenti.[*ordinarijs*]Epiſcopis, vel ipſorum officialibus ſecundum Archi.alle.š.eo.lib.de offi. or.ordinarij.in prin.[*Compellantur*] monitione præmiſſa.xxiij.q.ver.adminiſtratores,per quod.c.in fi. videtur. 1 ſecundum Arc.quod † iudex ſecularis,qui negligit facere iuſtitiam clerico,ſit ipſo iure excom.de quo remit.j. de ſta.mo.periculoſo.in fi. [*animarum periculum*]per hãc literam ſoluta fuit qõ hic diſpu.de laico debitore, qui cum per ſtatutum municipale tutus eſſet præſcri. quinquennii 2° creditorem, per illum conuenitur in eccleſiaſtico foro,q non ſe poſſit illo ſtatuto tueri, ſicut nec ſe in illo foro defenderet præſcri.xxx.annorum,quam cum mala fide adhuc laicus perfeciſſet.š.de præſcrip.c. vlt.& cauſæ clericorum,qui tamen laici fuerunt,decidi debent ſm ius ca.de ſo.com. quod clericis.nec dẽr clericus velle locupletari cum graui damno creditoris.j. de re.iu.locupletari.cum cõcor.propter quæ videretur etiam in foro ciuili non valere ſtatutum, ſuper quo vide, quod ſcripſi.š.de conſti.quæ in eccleſiarum.ſuper j. gl.& quod no.ff.de conſti.prin.l.j.in fi.C.de preci.imp. offe.quoties.in fi.j.gl.[*ſuperiores*]ſimile de iure pa.nullus & quo ad epm ſuperior ſecundum Arc.eſt Metropolitanus.ad hoc xxxiii.di.c.i.in fi.& eſt ſi.j.de hær. & cum 2 milli,in fi.vbi de hoc.Nam † excommunicare & ſuſpẽdere poteſt Metro.epm.ſed nõ ab adminiſtratione, vel epatu remouere.non ob.de cle.non reſid. ex tuæ. vt ibi no.& patet per hoc capitulum & per ca.ix.q.iii.cum ſimus.& c.nunc vero.viii.q.iii. Artaldus.& xvi.q.vii.filijs. 3 q † qñ inferior renuit facere,quod debet,ad ſuperiorẽ remittitur,vt illum cogat & priuet.ad idem de iure pa. ex literis,de offi.or. ad reprimendam.& c.duo ſimul.& c.quanto.in fi.& c.irrefragabili.§. exceſſus.in Auth. de ec.ti.ſi autem pro redemptione.& §.ſe. col. ix. niſi fecerint,oſtendit eos mouendos.[*animaduerſione*]pro cenſura ponitur ſm Arc.qui hoc no.quod poſt Hoſt. dixi de pœ.in quibuſdam.ſuper ver.ſeueritatem.¶ Prima glo. ſummat. ¶ Secunda ponit regulam & tres caſus exceptos.¶Quarta gl.ponit.vij.exempla,quibus iudex &c.ſecundo addit tertium caſum.¶Pe. glo. rñ.per ob.quare hæc inequalitas.¶In gl.vl.ibi,l.i.vide ĩ c.de cauſis,ſuper gl.¶In gl.ij.ibi,cum ſuper,ibi.ſuper vlt.glo.poſui plures alios caſus,quibus fallit hæc regula,ibi vide.¶In gl. cognoſcit.ibi,vbi de hoc.& vide, quod ibi no.in gl.ſecunda,& quod ſuper ea dixi.¶In gl.pe.in fi.& cle.de re iud. paſtoralis.ad fi.¶In gl.vlt. in fi.facit de accu. inquiſitionis.j.rñ.in fi.& tenebitur parti ad intereſſe.š. de ſen.exc. ſacro.j.de immu.ecc.quoniam.

¶De præſcriptionibus. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Titulus an poſſit probari per teſtes publicatis atteſtationibus ſuper præſcriptionem.*

2 *Grauamina ciuilia timore potius quam ex debito ſubditi prælatis præſtare præſumuntur.*

3 *Præſumptio faciens pro eo,contra quem præſcribitur,eliditur præſumptione.*

4 *Eccleſia præſcribit contra laicum ſpatio xxx.anno.*

CAP. PRIMVM.

EPiſcopum. Diuiſio ſuper prima gl.legitime includit bonam fidem ſecundum Archi.remittit.š.eod. diligentiam.in gl. illud.[*Cum ius*]rationem interſerit,quam poſtea ſpecificat.[*fariat*]de tertio, qui contra eũ, pro quo facit ius commune, dicit ſe eſſe in poſſeſſione eligendi,an ipſius electio veniat confirmanda bona fide non probata,ponit hic Arch.opi.Inno.cui adheret, & 2iam Hoſt.quas poſui,de teſti.in integ.c.ij.in gl.per monacos.in iii.gl.ver.ſed notandum.vſque ad fi.gl.[*titu* 1 *lum*]an † publicatis atteſtationibus ſuper præſcriptione poſſit titulus probari per teſtes,vide,quod plene ſcripſi, š.de teſti.fraternitatis.in iiij.quæſtione.Eſt etiam ſciendũ,quod ĩ ſumma huius tituli parte propria,quam tractat de vſucapionibus inſtruere nos volens in materia nobis ignota nouem rubricas poſuit de nouem titulis, per quos dominium transfertur.i.pro ſoluto, pro emptore,pro tranſacto,pro hærede,pro donato,pro derelicto,pro legato,pro dote,pro ſuo.de his omnibus excepto tertio habentur eodem ordine rubricæ poſt rubricam . ff. de vſucapionibus. [*Bona fides*]quis probet, no. š.e.ſi diligenti,in gl.pe.de quo hic Arch. allegans verba Inn.ad quæ.š.remiſi.Et vide quod no.xvi.q. iii. dilectio. [*vel habetur*] additum pp nota.xvj.q.iiii.dilectio. in glo. fi.ſm Arc.qui dicit Io.ſic intellexiſſe,de proba.licet.š.e. ſi diligenti.Recitat etiam hic,quod ſcripſi poſt Ho. š.e. cum olim.ad fi.ſ.ſi non allegetur præſcriptio,ſed cõſuetudo,non eſt neceſſe allegare titulũ, ſed ſufficit vſus cũ pſcriptione,de quo remit.Arc.xviii.q.ii.ſeruitiũ. & x.q. iii.quia cognouimus. qui ponit ẽt exẽplũ in hoc verſiculo.

culo. cum quis habuit sententiam contra alterum. Et, si sententia præiudicium non facit quo ad tertium circa petitorium, facit tamen quo ad possessorium, de re iudi. cum super. Dicit etiam, quod tunc non sufficit bona fides, cum sit præsumptio contra eum propter iudicatum. [*præsumptio.*] Inno. in decr. eo. tit. si diligenti. de præsumptione. dicit, quod licet ex cursu temporis præsumat pro præscribente, possunt tamen esse valentiores præsumptiones contra eum, per quas oporteret eum probare 2 titulum. ponit exemplum † in prælatis, qui ciuilia grauamina exigunt a subditis, nam præsumitur, quod subditi ex timore præstent potius, quam ex debito. & ideo nõ curret præscriptio. j. q. j. nullus. x. q. iij. quia cognouimus. idem cum præsumitur charitatis vel curialitatis causa datum prandium vel hospitium. & in hoc vide, quod scripsi. s. de causa pos. cum ecclesia. super gl. caute. de episcopo, qui episcopum, vel milite, qui militem recipit Host. vbi vero præsumptio talis, vel similis non elidat præsumptionem, quæ obuenit ex cursu temporis, procedet præscriptio, & præstitorum fiet exactio. ix. q. iij. conquestus. ff. communi præ. venditor. §. si constat. Est etiam 3 sciendum † quod præsumptio faciens pro eo, cõtra quem præscribitur, eliditur præsumptione, quæ facit pro præscribente, sicut quando contra priuilegiatum suæ dioc. præscribit episcopus episcopalia, vt dixi de con. vti. vel inutri. cum dilecta. in fi. nisi hoc non fuerat expressum in decr. venerabilium. Arch. [*allegetur.*] & probetur de re iud. suborta. & c. cum super [*exulat.*] & tunc ex tanto tempore præsumitur titulus. ff. de vsur. cum de in rem verso. & puto quod sit ti. pro suo. ff. pro suo. l. j. in prin. & l. iiij. in fi. Io. mo. & Arch. & no. secundum opinionem communem legistarum, quam sumunt ex. l. prædicta, quã etiam vestri doctores sequuntur, vt scripsi de censi. superuenit. super glo. ij. expressio falsæ causæ, propter quam dicatur. xl. annis solutum, probata solutione facit actorem vincere, qui succubuisset etiam prolato tempore prædicto sine expressione cãæ, quod nõ placet Host. vt ibi scripsi post pri. Tũ quia lateat animatũ, quia distinctionẽ facit in verbo. ibi vide. ¶ Prima gl. summat, dicit vnde sumpta, & quid declaret. ¶ Glo. circa. primo ponit. vij. opiniones, & septima dicit hic quia probatam, secundo obiicit & obiectioni respondet, ponit opi. quam improbat & distinguit, & per id quæstioni respondet. ¶ Penul. glo. rñ. per ob. & sol. ¶ Vltima glo. no. alle. v. cõcor. quærit & sol. iterum iniicit quæstio. quam soluit. ¶ In gl. circa. ibi, si quis diuturno. vt vide de iud. c. ij. super iij. glo. & ibi. si quis emptionis casu. sub præ. §. potest. & ibi, cogi. vide de procu. ex insinuatione. super vlti. glo. Et ibi nemo. auratis plastis in tunicis vel lineis vti non debet, nisi cui hoc per imperiale ministerium concessum est & ibi. l. vna. smaragdis & iacintis non licet frenos, sellas vel balteas aptare, aliis vero gẽmis priuati hoc possunt. & ibi, siue possidetis. vide. vt ec. bene. vt nostrum. super. v. glo. ¶ In glo. vl. ibi, si arbiter. vide de pur. ca. de test. super j. glo. Et ibi. §. ductus aquæ. vide hanc & se. in præ. c. sup quibusdam. super vlt. glo. ¶ In gl. j. in fi. & primo ponit dictum rationem interserens. Secundo rationem explicat ibi, nam licet. Tertio a dicto & a ratione vnum casum excipit ibi, nisi. ¶ In glo. scilicet, ibi. contra ecclesiã, 4 † contra laicum præscribit ecclesia spacio. xxx. annorũ secundum Io. mo. ni dic de. x. vt dixi super. c. illud. super. iij. glo. ¶ In glo. necessitatem. in fi. idem Arc. ¶ In glo. circa allegationem. ibi. actor. sed hæc decre. cõtradicit, vt sequitur in gl. Et ibi, in similibus. dicebat ergo Io. mo. quod quandoque duo contendentes sunt capaces vniformiter, vt in possessione fundi, quandoque difformiter, & tunc aut habens ius speciale se tuetur contra habentem ius cõmune. Aut econtra de omnibus his membris quid iuris in glo. Et ibi, ad aures. Idem Io. mo. & Arch. Et facit, quod scripsi de episcopis Pap. Placentino & Parmẽ. de offi. or. conquerente. in gl. per hoc. ver. & sunt hæc vera. ¶ In glo. vlt. ibi testes præscribentes per instrumenta nõ videtur posse probari hæc cõmunis opi. vel negatam, cum non sit res, de qua instrumentum rogari, vel cõfici posset, licet secus sit quandoque in negatam determinata, vt satis dixi de elec. bonæ. Sed ipsius contrarium cum sit actus affirmatiuus, bene recipit probationem, per quod potest patere memoriam contrarii actus. Et ibi, conscientiam. quæ proprie cadit in circumuicinos. ff. de flu. l. j. §. j. ibi. æstimatione circum vel circa colentium. Et in fi. materiam huius glo. vide plene in Spe. de proba. §. j. ver. vlt. quæritur, vsque ad fi. §.

S V M M A R I V M.

1. *Declaratio debet præcedere apprehensionem in priuatione iuris.*
2. *Leges sunt diuinitus per ora principum promulgata.*
3. *Iura humana sunt iura imperatorum.*
4. *Præscriptio non currit non valenti agere.*
5. *Bona non sunt vacantia, nec apprehendi possunt, antequam sit pronunciatum super crimine.*

C A P. II.

SI qui. Duæ sunt partes, quæ patent. [*Bonis*] comprehendit mobilia & immobilia. ff. de ver. si. bonorũ. de test. relatũ ij. [*apprehendis.*] Dicit Arc. quod 1 † in priuatione iuris hãc apprehensionem præcedere debet declaratio. j. de hære. cũ secundum remitit. j. de homi. pro humani. in fi. & j. de pę. fęlicis, vt ibi dicã post prin. sup ver. infamis. [*occupantes.*] In bona significatione sumitur hic secundũ Arc. de hoc. s. eo. li. de elec. generali. nullus temporis lapsus &c. vt 2 sequitur [*humana*] non videtur bene dictum, cum leges † sint diuinitus per ora principum promulgatæ. xvj. q. iij. nemo. viij. di. quo iure. xj. q. iij. imperatores. C. de præscri. lon. l. fi. circa fi. ff. de legi. l. græca. quæ incipit, leges. dicit Arc. 3 id dictũ, quia † iura humana sunt iura imperatorum, vt c. quo iure. iij. q. v. quia suspecti. quandoque vocantur leges publicæ. iij. q. v. de accu. aliquando dicũtur leges exteriorum. aliquando leges seculi. vt ibi, sed iura ecclesiastica dicuntur diuina, arg. in præ. c. quia. & ca. q. canonica. [*alia tempora.*] vide quod dicam. j. proxi. rñ. super ver. sancimus. [*Romanam.*] quærit Arc. quæ dicatur in hac præscriptione ecclesia Romana. Dicit, quod Lateranẽ. quæ patriarchalis est, & ibi Papa summus patriarcha frequẽtius residet. xxiij. di. c. j. Et vide, quod dixi de elec. fundamenta in fi. primæ partis. Dicit autem, quod res illius ecclesiæ & generaliter omnes, quæ ad dispositionem apl'ici pertinent gaudent priuilegio centenariæ præscri. s. e. ad audientiam. & vide, quod dicam super glo. ante pe. sed nõ possessiones ecclesiæ beati Petri. & tamen vbicunque patrimonium Papę & ecclesiæ Romanę dicitur patrimonium beati Petri secundum Vgo. q hic no. xvj. q. iij. nemo. ad hoc. s. eo. auditis & j. de re iudi. ad apostolicæ. ver. præter hic, alibi dicitur ecclesia, nec patrimonium xciiij. c. j. alibi ecclesiasticum patrimonium. x. q. iij. relatum legitime. alibi dicitur canonice. s. eo. li. de consue. non est. vbi dixi [*si post mortẽ.*] in hoc nouũ, quia de iure videbatur põderanda pronunciatio, per quam fiant vacantia, vt statim est dicã. & no. quod dicit post mortẽ, quia in vita sicut nõ præscribitur crimini, vt in iuribus allegatis in vlti. gl. ita nec bonis, vt C. de apost. l. apostatarum. [*Extraneus*] quibusdam videbatur aliud in extraneis quam in filiis. [*sancimus*] non dicit declaramus, quia de iure 4 videbatur cõtrariũ, tali rõne certũ est, quod † nõ valẽti agere nõ currit præscriptio. s. e. c. j. & c. audiris. C. de inof. te. 5 contra maiores. C. de an. ex. l. j. ad finẽ. sed † antequam sit pronũciatũ sup crimine, bona nõ sunt vacãtia, nec apprehẽdi põt. j. de hære. cũ secundum. sic in crimine lęsę maiest. institu. de hær. q ab intest. §. per contrariũ. A tempore vero, quo sunt vacantia & fisco nunciata, ita quod de iure & de facto peti põt, currit fisco pręscriptio quadriẽnij. C. de aqua plu. l. j. ff. de diuer. & temp. præscri. l. intra quatuor. Et in hoc quidã ecclesiam æquiparabãt fisco, per auth. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. canonizatã. xvj. q. iij. Nec ob. ca. q. placuit. j. quia verũ est, aliud caput præscriptionis quadriennij, quæ procedit in re aliena donata per principi.

ei.non habere locum in re ecclesiæ.xii. q. ii.quicunque militũ.xvi. q.i.in canonibus.hoc vero capite tractamus de lucro captando,non de dãno vitando, quorũ dispar est rõ.C.de codi.l.fi.Sed veritas est,ꝙ ꝯ ecclesiã requirũtur anni.xl.supra proxi.rñ. si vero non sunt nunciata,& ita fiscus, vel ecclesia ignorat illa vacantia, præscribentur ẽm leges per xx.annos.vel. xl. contra ecclesiam ẽm canones a tpe pronunciationis. ff. de iure fis.l.j. §.fi.& de diuer.& tempo præs.l.in oibus.& ṡ.proxi.respon.Ex his patet,ꝙ si hæc constitutio non emanasset,ꝯrium erat tenendũ. Et ad æquitatẽ, quam hic ponit finis vl. glo.rñsum.C.in pri.huius gl. Adhuc ẽm quosdam tenuisse,ꝙ sicut hæreticus non põt præscribere bona, quominus confiscentur, & apprehendãtur, ita ꝙ nec ad eũ redeãt. C.de hære.gazaros.ṡ.de here.vergentis,facit.C.de ser.fu. l.mancipia.ita nec ipsius filij. Sunt enim odibiles, & timetur in illis crimen paternũ, & paternis bonis priuandi sunt. & esse dicuntur perpetui egeni, vt in l.quisquis. C.ad.l.Iul.ma.can.xj.q. j.quisquis. Et per constitutionẽ Federici inconsutilem,eadem est pęna criminis hæresis & læsæ maiesta. Et ẽm istos dicere,ꝙ per præscriptionẽ se tueri possent,esset fraudare legẽ,vt vno iure recipiant id,a quo alio iure prohibentur.ff.de transac.cum hi.§.si cũ lis.ṡ.de procu.tuæ.eũ cõcor. Sed hæ rões cessant in extraneis, quare non mirũ si præscribere possunt. ꝯrũ hic statuitur, vt siue sint filij, siue extranei, dum tñ catholici,sunt tuti præscriptione.& vere multũ fuit expediens hoc sic statui.Docuit enim experientia, ꝙ añ hãc constitutionem catholici possessores bonorũ,quæ fuerunt talium multa grauamina passi sunt, & quod grauius est,qñque de crimine quærebatur & pronunciabatur solum,vt ad talia bona veniri posset in grauamen ipsorum[*detegantur*]videtur,ꝙ sufficit esse probatũ & detectum añ completã præscriptionẽ,licet non sit pronunciatum per hanc literam,quod satis puto, si eum possessoribus agebatur vel eis scientibus id fuit probatũ, eum per id inceperint malam fidem habere, & sic cursus præscriptionis interruptus fuit,ad id. ṡ.c.veniens.¶ Prima gl.summat.¶ Quarta gl.allegando. vj. concor. ponit.vj.exempla.¶ Vltima gl.obijcit & soluit.¶ In quarta gl.ibi. §. præterea. vasallus perdit feudũ & reddit ad dñm,si infra annũ & diem inuestiturã non petit.¶ In gl.in auth.ibi, in omnibus. in qõnibus fisci.xx. annorũ præscriptio custoditur, exceptis oĩbus, quibus minora tpa sunt a iure statuta.¶ In gl.vl.ibi auth.bona.ĩ fi.loqtur de cri.l.læ.ma.¶ In gl. pone.ibi, in quibusdam. Idẽ Io mo.& Arch.& hoc ibi tenuit Host.qui recitat,quod sequitur.s. quosdã tenere ꝯrium, nec exprimit, qui sint illi.¶ In gl.in auth.ibi per annum. aliqua iura videbantur dicere de quinquennio. C. de apo l. ij. de hẽ. manicheos.& quod ibi no.in iij.gl. Alia vidẽtur dicere de quadriennio.ff.de diuer. & tẽpo. præscrip. inter quatuor. C. de quadri.præscrip.l. j.in fi.Io. mo. & Arch. allegant in Auth.vt cum de ap.cog.§.generalem. ver.si vero liberi. colla. vij. vbi non extantibus filijs agnatis vel cognatis catholicis defertur ecclesiæ, quæ si per annũ petere negligat,defertur fisco.¶ In gl.vt subducantur.ibi.vacationum.Dicit Archi. siue vere vacent, siue interpretatiue. ṡ.e.c.j.§.j.xvj.q iij. prima actione cũ duob.c. seq.¶ In gl. no.ibi vide,quod no.xvj.q.iiij.volumus. In gl.antepe. & quod no.de cap.mo.dilectus.in glo. pe.& quod ibi dixi, ꝑ quod decido, quod hic no.Arc.¶ In vl.gl.in auth.bona.in fi.& l.fi.in fi.& ibi. solutio.Idẽ Ioan.mo.& Archi. in fine. vbi hæc constitutio emanasset, parum iuuaret hæc ratio. Iuri enim ecclesiæ præscribebatur quæ neglexit petere, sed hic ante pronunciationẽ nulla negligentia,vt dixi super ver.sancimus.

De sententia & re iudicata. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Iudicij finis est iuste iudicare.*
2 *Iustitia cito auro violatur*
3 *Sententia si feratur ad preces,retractari debet.*
4 *Suspensus si cum alijs dicat horas suas, ad quas tenebatur, prius, non debet dicere sicut sacerdos dominus vobiscum. vel aliud simile, quod competat ad dignitatem ordinis.*
5 *Irregularitas quid sit.*
6 *Suspensus a canone etiam propter crimen tunc demum irregularitatem incurrit, quando canon hoc exprimit.*
7 *Excommunicatus, vel interdictus celebrans an sit irregularis de iure aliquo.*
8 *Irregulares dicuntur, qui sunt extra regulam aliorum.*
9 *Tribunal proprie est magnorum iudicum.*
10 *Iudex licet nõ dẽat seq cõsciẽtiã, tñ debet illã ex actis informare.*

CAP. PRIMVM.

CVm æterni.] Diuisio super.j. glo.[*iniuste*] Hie. super Abacuh.† finis iudicij est iuste iudicare.& vide, quod ibi sequitur. & super Amos. l. iii. di. & super Galla.l.ij.[*Condemnat*] Hiero.ad Iulia. j. c. non timebo hominum iudicia habiturus iudicẽ meum [*caueant*] sic.xxxiii. q.j. caue.& dic caueant. i. euitent, vel ante tps prouideant. Archi. [*prudenter*] Seneca de quatuor virtutibus tribus tpibus cuiusque anni dispensetur.Præsentia ordina,futura prouide,præterita recordare[*attendant*]quasi cũ solicitudine aduertant.l.di. põderet.Arc.[*fauor*]xv.q. vij.c.j.& v.q.ij. de ecclesiastic.loqtur de malo fauore,q peruenit iudiciũ, ar.xi.q.iij.non solum.alias incipit timendo.j.q.j.sunt nõnulli.& c.pueri.in fi.& c.sunt quidam.ij q.vij.sicut Arc. [*timor*] qui peruertit iudiciũ. xj. q.iij. quatuor.& c.iniustum. iiij q.viij. fratres.xxv.q.j.omne,quod,timor.n.plerũque peruertit opinionem & hebetat intellectũ. iij. q. v.accusatores. vel testes.& de tali loqtur. ṡ.de testi.licet. habent.n. iudices cũ omni solicitudine & mentis vnitate procedere.ij.q.vij.sicut. Arch.[*expectatio*] tacita vel expressa,idest.conuentionalis,dicit canon,ꝙ qui recte iudica & præmium remunerationis expectat, fraudẽ in Deum perpetrat.xj.q. iij.qui recte.ẽm Hosti.& Iob.viij. ignis deuorabit tabernacula illorũ, q libenter munera 2 recipiunt,& † iustitia cito auro violatur. xj. q.iij. pauper. ad idẽ ex eo xxiij.in fi. Arch. [*libamine*] idem verbum in cle.de re iu.pastoralis.ver.verum.in fi.vbi exponitur.[*oĩbus*]notat principium,medium & finem.ad idem.ṡ.de offi.dele.super quęstionũ.post prin c[*præsertim*]pro maxime.Host.[*Exemplum*] no.exẽpla sequenda.vide, quod scripsi.ṡ.de elec.venerabilem.ver.feinnt.super.j gl.vbi remissiones inuenies. [*Et proprij*] dicunt quidam hec duo requiri coniunctim ad alia,quæ sequuntur,vt sit locus poenæ.s.ꝙ iudex infrascripta faciens sit famæ prodigus & sui persecutor honoris. & colligunt hæc ex dictis Host.qui tñ hoc non dicit, sed est sensus literæ,ꝙ iudex hoc faciens,quæ sequuntur,fiat ex hoc prodigus famæ &c. vnde Hosti. numerabat hęc duo inter poenas, non iter substantialia ad poenã incurrendã. [*Partis alterius*]actoris vel rei,& patet per hoc,ꝙ non est locus poenæ,si grauat scribam, vel nunciũ iuratũ, vel similẽ personã in iudicio interuenientẽ, ex quo grauamine pars non lædatur. Fran. ponit exẽplum in illo, qui procedit die feriato sine partis grauamine. Dicit Hosti.ꝙ cauere debet,ne in arbitrariis sit nimis gratiosus,de quo remittit.ṡ.de off.dele.consuluit [*In iudicio*] cessat ergo poena,si extra iudicium grauet partem[*Quicquam*]de his quæ habentur.ṡ.de proba.qm̃ contra.ẽm Host.[*fecerit*] facientẽ punit,non omittentẽ,vel negligentem,vt scripsi post Host.de priuile.dilecti.super.j gl.Contrarium notauit.j. ti.j.legitima.vt ibi dicam super gl.caueant[*gratiam*]vt di3 cit.Arc.si † ad pces feratur snia retractari debet.ff.ad trebel. seruo inuito.§.cũ ptor.si pretium,nulla est.C.quãdo ꝓ.uo.non est ne.l.venales.can.j.q.vj.officij. per id quod.j.

dicitur

dicitur de irregularitate ex im mixtione diuinorum, patet, hoc intelligi non de officio iudicandi tñ, sed de diuinis officiis,& est li.s̃.de offi.dele.c. vl.§.vt autẽ. Et vide, quod no.in cle.de dec.c.j.super ver. officiis[*pœnam*] nec prius relaxabit ep̃s hãc pœnam in subdito. facit. C. de pę.si operis.& quod no.x̃.c.li.de ele.cupientes.§.cęterũ. in gl.est ergo. quod scripsi post Hosti.de cle.vena.c. j.super vl.gl.[*nihilominus*]i.non obstante inflictione pœnæ. s̃.proxi.[*sciturus*] iudex ille sit suspensus durante. i. infra annũ[*damnabiliter*]innuit, ꝙ ex hoc peccent mortaliter, sic.l.di.de his.j̃.in fi.s̃.de exces. prælatanta.in fi.ad idẽ.j̃. de conces. præben.detestanda. & quod ibi dicam super ver.dãnabiliter.nec mirum, cum ex hoc crimen paganiaris incurrat.lxxxi.di.si qui.in fi.ob hoc ponit ibi Archi.quod no.Vgo.iij.q.viij.§.idẽ testatur.ſꝙ si quis exercet huius publica officia, ad quę tenetur, vt quia sacerdos cantat missam, diaconus euãgelium, subdyaconus epistolam,& huius si peccator est mortaliter peccat, nõ in eo, quod facit, sed quod facere intendit.l.di.quid est. & cum.c.cum exaudiero.& in prælal.§.idẽ. Ex præsumptione.n.& temeritate sibi nocet, vñ aliis ꝓdest.lxxxiij. di.§.quãquam.viij.q.iiij.nonne. xv.q.vlt.c. vl.i.q.j.si fuerit.xix.di.ſm. Orando tamen vt faciunt laici non peccant, imo ad id tenentur, de pę.di.v.falsas. Et vt dicit Archi.talis tenetur priuate nõ officiãdo dicere horas suas, licet sit suspensus, vel excõicatus, vt no. xxxviij di.c. pe. in vl.gl.& s̃.de cle.excõ.mini.illud.in glo.in hoc. Dicit

4 tñ, ꝙ† si suspensus cum aliis dicit horas suas, ad quas tenebatur prius, nõ debet dicere sicut sacerdos, vel dyaconus, dñs vobiscum. vel aliud simile, quod cõperat ad dignitatẽ ordinis, fortius ergo hoc in excõicato ſm eum [*Ingesserit*]idẽ ver.de cle.ex.mini.illud.in fi.& dicit igesserit in suo agens officio, sicut prius. xj. q.iij. si quis ep̃s. ſm Inn.Idẽ Gos.Host.Pe.de.& Arc.ad idẽ j̃. de sen. exc. c.j.& c.is cui.j.respon.lo.mo.exponit ingesserit, i. se miscuerit voluntarie sicut prius.& ꝙ se ingerendo, non tñ vt prius celebrando, non incurrat irregularitatem, tenent Inno.& Hosti.de exces. pręla.tanta. vt ibi scripsi in magna glo.celebrando tñ vt prius ẽt matutinũ, vel vesperas irregularis est, vt in c. si quis ep̃s in consilio. Tractat ẽt hic Arch. de constituto in minoribus tm̃, an vt prius celebrãdo sit irregularis, de quo vide, quod scripsi s̃.de cle.excõ.c.ij.& de psalmista ẽt hic ponit. quod vide in præ.decre.tanta.ad fi.magnę gl.[*irregularitatis*]quæ de

5 scribitur, est † irregularitas nota, vel impedimentum canonicum proueniens in clerico ex violatione censuræ ecclesiasticæ, vel ex alia notabili inobedientia, super quo Arc. remitit ad not. per Host.de cle.excõ.c.ij.nota uit etiam Inn.de renũ.nisi.§.ꝑsonæ. Tu vide plenius & apertius in Specu.ti.ij.de legato. §. iuxta propositionis. in prin.& ibi, in ver.sumitur. ergo inuenies verba Inn. quasi ad literam, quod autẽ sit nota canonica, satis patet.j̃.de sen.ex.is cui.j.rñ.Nõ eñ ꝯhit nisi in casib⁹ exp̃ssis a canone, vt ibi.& adde, qđ statim dicã, monitio nõ ẽ necessaria, qđ dic vt s̃.de cle. ex. cleri. hic placet Arc.

6 ꝙ† suspensus a canone etiã ꝓpter crimẽ, tũc demũ irregularitatẽ incurrat, qñ canon hoc exprimit, al's nõ, notat.j̃.de sen.exc. hisq. Hic ergo & in decr.cũ medicinalis, iõ incurrit. qa sic est exp̃ssum, all.qđ no.Inn.s̃.de cle. ex.si celebrat.vbi vide, de cle.preg.c.j.vbi scripsi sup ver. suspẽsione.& s̃.de co.cle.sicut.& Vin.e. ti.q̃sitũ. & Abb. e.ti.vestra.in prin.Hoc dictũ procedit, lr̃a eñ huius decre.& decre.cũ medicinalis, apte resistũt huic dicto, cũ vtraq; dicat, ꝙ irregularitatẽ icurrit iuxta canonicas sanctiões.ñ dicit irregulari. ĩcurrere volum⁹, tũc ꝓcedere posset dictũ Arc.Cũ ergo declaratiue loquitur recitans, quod est de iure veteri.patet suspensum ab officio per canõ.non dico approbantẽ, sed pęnam imponentem si celebrat, irregularem fieri.& est si. quod dixi.s̃. de sen. ex.significauit. Ad decre.his qui.respondet, ꝙ satis est ꝑ antiqua iura excommunicatos & ab officio suspensos celebrando in irregularitatẽ incurrere, licet species excommunicationum, vel suspensionum non exprimãtur. Hoc etiam scias, quod tangebat Inno. in dec. de ex-

7 ces.prælatanta.in sua glo.pe.ꝙ † iure antiquo non videbatur exp̃ssum, ꝙ excommunicatus, vel interdictus celebrans sit irregularis, nisi in capitulo.xj. q. iij.si episcopus & c.se.vbi dicitur, ꝙ non debet habere spem reconciliationis in alio concilio, sed ex illis capitulis consueta, & communi interpretatione assumptum est, ꝙ quicunque excommunicati vel interdicti celebrant pro irregularibus habeantur, nec sunt mutanda, quæ semper certam interpretationem habuerunt.ff.de leg.minime. Hanc etiam interpretationẽ approbat decr.ista & dec. cum medicinalis, ſm eum hoc est certum, ꝙ ꝑ canones illos sic celebrans erat deponendus & indispensabilis, nisi per Papam, istum ergo cuius delictum sic aggrauatur, merito dicimus irregularem, licet antiqui canones hoc verbo irregularitatis vsi nõ fuerint. Videtur tñ, ꝙ nomen sumpserit a regula, quam circa ordinandos & ordinatos apostolus statuit obseruari, de qua.xxv. di. §.nunc.quod probat canon.xlviij.dist.c.j.ibi, quoniam multa contra regulam gesta sunt.ad idem.s̃. de renun. nisi cum pridem.personæ.ibi attestante Paulo &c.Dica-

8 tur ergo irregulare gestum contra regulam, vel† dicuntur irregulares, qui sunt extra regulam aliorum, qui scilicet possunt ordinari, vel ministrare de iure, vel saltem ex dispensatione episcopi. Isti vero non possunt sine dispensatione Papæ siue propter defectum, siue propter crimen, sic loquebatur Inn.cuius verba quasi ad literã posuit Specula.vt dixi super glo.proxi.iura tamen decreta.vsa sunt hoc verbo,s̃.de renun.nisi cum pridem.post prin.& § personæ.de big.quia circa.de cle.ex.mi.si celebrat. Iura huius sexti haben.s̃.de temp. or.c.j.in prin.hic & j̃.de homi.his qui. de sen.excom.c.j.& c.is qui.j. & ij. respon.clementinam habes de homi.si furiosus.[*constitutionibus.*]de quibus.s̃.in glo. C. de pęna iudi. qui ma. iu. [*iudicantibus.*]In foro contentioso & iudiciali.[*ingerunt.*]i.inferunt,& quod sequitur [*infligunt*]i.imprimunt. [*castiget*]refert Vale.li.vj.c.de seueritate.in vl.exemplo.ꝙ rex Persarũ fecit corruptũ iudicẽ excoriari, & ad illorũ terrorẽ pellem affigi fecit tribunalis sedi. ¶ Prima glo. summat.¶Glo.qđ de arbitro. q̃rit opi.quã determinat, finis soluit aliã q̃õnẽ. ¶Gl.quid de beneficio. quærit, & ponit opi.Host.¶Gl.ex tunc. quærit & remittit.¶In gl. C.de.ibi, si filius.vide de priui.dilecti.super j.gl.¶In gl.j. in fi. & diuiditur in quatuor partes ſm lo. mo. primo ponit proœmiũ. secundo dat formã sententiandi, supple & procedendi.ibi, caueant.tertio ꝯ facientẽ suspendit ibi, si quis. quarto non seruantẽ suspensionẽ punit multipliciter.ibi sciturus.¶In gl.ij.in fi.Arch. all. xxxij. di.erubescant.in fi.q.iij.custodi.ix.q. iij.in fi. dixit Host.

9 ꝙ † tribunal proprie est magnorũ iudicũ, qui habent magnas cãs terminare.ff.de iudi l.j.C.vbi & apud quos. l.fi.post prin.& tale est Dei iudiciũ, qui de maximis iudicabit s̃.de pę.cum ex eo.ẽt dicitur auditoriũ quo ad imperatorẽ, consistorium quo ad papã.ff.de mino. minor autẽ magistratus.§.denique.de testi. in inte. tũ ex literis. § j. Et uide.C.de ap.l.pe.& vl.& de temp.ap.l.vl. §.in his. & auth.sed lis.per quæ patet, ꝙ imperatoris dicitur consistoriũ & auditoriũ, & quo ad alios maiores iudices. ff. de re iu.contra pupillũ.§.is qui.quod ẽt dicitur cõsistoriũ.j̃.de ap.Roma. j.respon. dicitur ẽt prætoriũ, siue ius tracta significatione ab eo, quod fit in illo.ff.de insti.& iu.l.pe.Põt etiam appellari forũ, cum comprehẽdit terminos iurisdictionis commissæ cuique iudici ordinario non solum in prouincia.ff.de off.præs.l. j. ii. & iij. de offi.leg.nouit.sed etiam in ciuitate, vel castro.ff. de ver. significa.pupillus §.territorium. & secundum hoc dicitur, ꝙ actor sequitur forum rei.s̃.de fo.compet. cum sit. & hoc respectu tota vna diocesis dr̃ vnũ territoriũ. xvj.q.vii.omnes basilicæ. Per quod vr̃, ꝙ castrũ ad vnũ solum insolidum pertinens faciat prouinciam. ita ꝙ si extraneus ibi delinquat, ibi sit remittendus, dum tamẽ

iurisdi-

iurisdictionem habeat & merum imperium, & delictum id exigat. C. vbi de cri. agi op. aut. qua in prouincia. iii. q. vj. §. j. vj. q. i. placuit. quod de diocesi expeditū est, de lo. comp. postulasti. de rap. c. i. ad hoc. s. de verb. si. cum in partibus. ff. de iurisdi. om. iud. l. fi. s̄m eum. ¶ In gl. fuit hoc ibi. & si ad tempus. Arc alleg. c. ibi seques. & c. cui est. cum sequentibus. ¶ In glo. j. contra. in fi. vbi exponitur ¶ In glo. seculares. ibi, non ligat. secūdum Host. idē lo. mo. & Arc. ¶ In glo. priuatum. ibi, quoniens. ad idē. iij. q. vij. iudicet. xv. q. vij. c. j. xxiij. q. iiij. c. j. & c. ea vindicta. in prin. facit. xj. q. iij. ita enim. & c. iudicare. iij. q. v. omnes, qui. secundum Arch. & in fi. ad idem. j. q. j. odit. xxiiij. q. j. odit. hæc quatuor iura probant. q̄ licet odire vitia. & vt dicit Arc. de tali odio loquitur psal. cxxxviij. ad fi. perfecto odio oderam illos, adminitur etiam odiū culpæ, quo inducta est præscriptio ad negligentiam puniendam. s. de præscrip. vigilanti. ¶ In gl. hic enim. in fi. dicit Io. mo. q̄ quidam addunt quintum, scilicet ignorantiam. s. de test. ordi. vel non est compos. & alii sextum. s. negligentiam. j. de homi. pro humani. §. j. ¶ In gl. xxiiij. q. j. in fi. Archi. remittit iij. q. ix. necesse. s. de transac. c. fi. ¶ In glo. a quo. in fi. de accu. qualiter. ¶ In glo. fallit. ibi, in episcopis licet grauius peccent, de hoc. s. de iureiu. cum quidam. ¶ In glo. nota. ibi, pęna. attentari potest, q̄ ista pęna facile non probabitur in iudicio, q̄a quod contra conscientiam fecerit, vel per gratiam, facile petere non poterit in iudicio, satis est autem, q̄ ipse scit se ligatum eo casu, super quo facit, quod scripsi. s. de cler. ex illud. ad fi. super ver. deliquisse. Et in fi. Bernar-

10 dus hic ponēs quandam gl. Gof. dicebat † q̄ iudex licet non debeat sequi conscientiam. debet tamen illam ex actis informare, & sic intelligitur. l. qualem. ff. de arbit. vbi dicit, q̄ iudicare debet s̄m quod sibi iustū videtur, alle. etiam, quod not. de consti. c. j. in glo. s. malo. q̄a vero iudices quandoque habēt cōscientias erroneas, quas non sequi, non est vitium. sed virtus, ideo copulauit & contra iustitiam, iura consulunt deponi erroneam cōscientiā, de symo. per tuas. Idem si haberet conscientiā humanam non iudicialem. de offi. or. si sacerdos. vbi remittit Arch. & facit, quod not. xv. q. v. presbyter. in glo. hic consueuit. Et no. q̄ Ray. in sum. de iuramento. & periurio, §. qui de iudice, & quod no. de con. di. ij. non prohibeat. Notauit etiam hic Arch. dictum Gof. in decr. cū dilectus. de consue. quod ibi posui super ver. & infra. Item & id quod posui. s. de arbit. c. ij. super. iij. gl. ¶ In gl. qd de arbitro. ibi, secundum Host. Io. mo. & Arch. ¶ In glo. hoc est ibi, quantum. apertius dici potest, q̄ sex sunt quæ requiruntur, vt iudex incurrat hanc pœnam, q̄ cōtra conscientiam. secundo, q̄ contra iustitiam. tertio, q̄ in grauamen partis. quarto, q̄ in iudicio. quinto, q̄ faciat. sed in hoc opinio, vt dixi in textu. sexto, q̄ per gratiam, vel sordes, altero deficiente esset pœna ar. ff. de ver. ob. si quis ita stipulatus. ¶ In glo. quid de. ibi dixit Host. Io. mo. & Arc. & in fi. plenius in cle. de pę. cupiētes. ¶ In gl. no. nouam. ad fi. vbi etiam inuenies, quod hic no. Io. mo. & Arch. ¶ In glo. ex tunc. in fi. Hosti. & Ioan. mo. hic tenuit, q̄ si incurrat ī an. bisextili abstinebit. ccclxvj. diebus, cum hic agat̄ de beneficio animę. Vnde sequendum est certius, alle. de spon. iuuenis. de cler. excom. illud. facit. s. de sen. excō. c. pe. & in addi. Io. mo. r̄ndet ad. l. cum hæres. §. stichus. ff. de statulibe. illam intelligi, cū indistincte loquimur de anno, sed cū agitur de anno distincto illo. s. quo est incursa suspensio, non potest intelligi de alio, quam de illo. & ideo secundum illum iudicetur, quot dies habeat annus. ¶ In glo. C. de. ibi. §. si quis autem, posita. C. de pęn. iu. qui ma. iud. ant. sed nouo iure. & in fi. vide, quod not. ij. q. vj. hoc etiam, & an hæc secunda pœna locū habeat in arbitro, vide in Spe. de arbitro. §. j. ver. sed & si. & ver. seq. ¶ In glo. est. n. ibi, reseruatis. Idē hic dicit Inno de cor. vj. & alle. no. de pœnitentibus & biga. & sic seruat ecclesia Romana. s̄m eū. Et hoc dictū posuerūt Host. & Abb. & H. all. de cor. vj. c. j. de big. c. j. li. & iij. v. di. q in aliquo. illegitime natis expeditum est. s. eo. li. de fi. pres. c. j. ¶ In glo. pe. ibi, reuereri. vide, quod dicam j. c. proxi. super ver. duritiam & in fi. & j. de appel cordi. in fi ¶ In glo. vl. in fi. alle. Host. au. di duo mala. xciij. di si quis autem. iiij. di. factæ sunt. s. de elec. mis. de homine. de vita & hon. cle. vt clericorū.

S V M M A R I V M.

1 *Satisfactio debet præcedere absolutionem.*
2 *Dominus potest agere pro iniuria facta suo subdito. & nu. 3.*
4 *Periurium est grauissimum scelus.*
5 *Verbis assertiuis debet vti, qui sententiam profert.*

CAP. II.

AD apostolicę. Diuisio in j. glos. [*professionis*] quandoque dicitur religio, vt dixi. s. de regularibus, super rub. [*principem*] aggrauabatur per hoc ipsius culpa. xi. q. iij. præcipue. vt no. in glo. periuriū [*innodatum*]. hoc potuisset etiam episcopus suus. xcvj. di. duo. vbi de hoc. [*vires*] j. q. j. estote. in fi. basilicę. vide qd̄ di xi. s. de priui. cum olim. j. [*fratres nostri*] vide quod no. s. de offi le. c. j. [*dare.*] repete q̄tum in nobis erat. [*in galeis.*] Armo caput galea, pelagus percurro galea. Refert Boat. q̄ istæ fuere. xxxij. galeæ Ianuensium, in quibus erāt tres cardinales legati, qui iuerāt per partes diuersas ꝯuocando conciliū, & multi p̄lati, q venie bant Romā ad ꝯciliū cōuocatū p̄ Gre. IX. quibus captis dr̄, q̄ Federicus misit l̄ram continentem duos versus tales. Oēs p̄lati Papa mandante vocati. Et tres legati veniant hucusq; ligati. & ita factum fuit. Subdit, q̄ ex eis galeis euaserunt

1 duæ. [*satisdationem*] hic vr̄, q̄ † satisfactio p̄cedere d̄et absolutionē, de hoc. ij. q. vij. accusatio quoq;. ī fi. xvij. q. iiij. de p̄sbyterorū. xciij. di. miratus sum. ī fi. [*corrigere.*] dicit Archi. hoc non proprie dictum, vt patet. xlvij. di. §. necesse. in fi. sed hoc non placet, ibi dicitur, q̄ prælatus corripere pōt. sed non corrigere, sed ibi de facto alieno hic de p̄prio [*de concilio*] de honestate dictū vt. s. in j. glo. per hoc enim euitatur oīs suspicio mali, & clauduntur ora detrahentium, qui sunt persequendi. vi. q. j. deteriores. xxiij. q. iiij. nimiū. ver. inter si. & c. qui peccat. in prin. [*reuocare*] non submittebat ergo s̄niam reuocationi concilij, sed suæ propriæ, quam se facturum offerebat de cōsilio concilij. facit. s. de elec. significasti. ix. q. iij. patet. & c. se. In

2 no. Io. mo. [*suique*] arguit hic Arch. q̄ dn̄s † vel prælat⁹ possit agere pro iniuria facta suo subdito vel clerico, ad idē ij. q. j. in primis. s. de prob. licet. s. de pę. presby. de ma. & obe. inter quatuor. no. de sen. ex. contingit. in gl. licet nō.

3 Et pōt esse ratio, quia † in molestatione subditi intelligitur dn̄s molestari, ar. xxj. di. in nouo. iij. q. j. nulli. in fi. ij. q. vij. accusatio. in fi. xvj. q. j. reuertimini. viij. q. j. qui vos. in prin. alle. in c̄trinm. j. de priui. auctoritate. ver. de hoc. in vl. gl. [*adhęrentes*] Idē verbū. s. eo. li. de elec. cum circa. vbi vide. Dixit Inn. hic, notandū fidelitatē ecclesiæ Romanæ, quia nunquā vult h̄re pacem, vel pacis tractatum, nisi prius præmittat de pace sibi adhęrentium & perpetua securitate ipsorum. sed pace salua non videtur loqui hic de adhęrentibus ecclesiæ sed Federico [*duritiam*] de corde duro pulchre Ber ad Eug. l. j. sic loquitur. Quid me interrogas? interroga Pharaonem. Quod est ergo cor durū, ipsum quod nec compūctione scinditur, nec pietate mollitur, nec mouetur precibus, minis, nec cedit flagellis, induratur ingratum ad beneficia, infidū ad cōsilia, ad iudicia sæuū, inuerecundū ad turpia, impauidū ad pericula, inhumanū ad humana, temerariū ad diuina, præteritorū obliuiscens, pręsentiū negligens, futura non præuidens. & post pauca. & vt in breui cuncta horribilis mali mala cōplectar. ipsum est, q̄ nec Deum timet, nec hoīem reueretur. [*Grauissima*] quia primū. j. est

4 periuriū. no. periurium esse grauissimum scęlus † ad idē. xxij. q. j. c. vl. xiij. di. duo. constat ēt, q̄ ex suo genere est mortale. xxv. di. §. alias. xxij. q. j. in nouo. nam importat contēptum Dei. xx. q. iiij. necesse. & c. se. [*Tergiuersationē*] quasi dissimulatione, occultatione, vel palliatione, aliter

ter sumitur. ij.q.iij.§.notandū[*multoties*] no. Archi.q to
ties quis deierat, quoties facit ꝯ rem iuratam, alleg. vj.q.
j.imitare.& quod ibi notatur, & remittit ad spe. de sen.
§.spēs aūt, vers. sed pone in statuto.& ĩ. al.&c. & ĩ. Et
sic ponit Inno.& Boa.& Inno.di.q in decisa ponuntur
hic multa periuria, multæ fractiones pacis, multa sacri
legia, multæ suspiciones hæresis[*faciens*]ligabitur ergo, li
cet per se manus non mitteret. ĩ.de sen.ex.mulieres[*Eui
dentibus*]all. Arch.j.q.j.vt euidētier.s̄.c.ij.de elec.si forte.ſ.
de ver. si.constitutionem[*argumentis*]quæ probant ēt in
hoc casu.s̄.de præsump.literas.vbi vide in gl.pe.& quod
super ea dixi,& facit.ĩ.de homi.pro humani.in fi.Dici-
tur quoque argumentum argute inuentum, de ver. si.fo-
rus.& est ratio rei dubiæ fidem faciens, alle. Archi. quod
legit & no.de cleri.peregri.inter quatuor[*præter*] de hac
dictione quo cōiter excludit, remittit Arch.ad id, quod
notauit.xiij. q.ij.Ebron [*exinanitionem*] licet feudatarius
habeat vtile dñium, & liceat sibi vti re feudaria, dissipa-
re tñ non debet, imo nec deteriorare, sicut nec vsufru-
ctuarius.Inn.ad id ff.de vsufru.l. æquissimum.§.j.& ij.&
in li.feu.de inuesti.de re ali.fac. c.j.§. quid ergo.vsque ad
fi.[*pene*]no.iij.q.vij.qui sine.q hæc dictio ad magnā quā
titatem referretur.ad idē.vij.q.j. factus est.in prin. xxiij.
q.v.quali.in prin. Arch.[*Et amplius*] s̄.de dila.c.iij. super
terram.de sen.exc.a nobis.ij.[*soluerit*] xxxiij. q.ij.admo-
nere.iuxta fi.ver.sunt & alia. & xj.q.iij.plerique. in prin.
[*regnis*] hoc dixi propter regna Hierosolymitanum &
Siciliæ[*abiectis*]sumptum.j.regum.xv.vltra medium.In
no [*pronunciamus*] no. quia non verbis narratiuis de præteri-
5 to, sed † verbis assertiuis de præsenti debet vti, qui sniam
profert, de hoc per Inn.s̄.de proba.qm contra.lo.mo.&
Arch.sed parum faciūt ibi no.per eum, & quæ ibi scrip
si super ver.quæ occurrerint. Tamen ad propositum ip
se Inno.dixit hic in prin.q non debet iudex sniam scri-
bere alicui, vel parti, vel alteri, vel vtrique, vel dicēdo vni
uersis &c.tales enim scripturæ potius videntur testimo-
niales præteritorū quàm assertiuæ præsentiū. Itē nō de-
bet alicui scribere sniam loquendo in præsenti, licet sic
factū fuerit, de seque.pos.c. j.& s̄. co.inter mona. Quod
quam sit absurdum, dicit, q patebit liquido cuilibet ip-
sas decre.diligenter intuenti, tamen ad idem poterat in
no.induxisse, de cā pos. cum ecclesia. de rest.spo. cum
olim.j.& c.fi.de fide instru. inter dilectos.& c.cum Ioā-
nes, de excep.cum venerabilis. de præs.cum olim. de re
iud.cum inter vos.& c.cum te.de ap.constitutis.de con-
ces.præben.post elc. de his quæ fi.a ma. par.c.ex ore. de
dec.dudum.de conuer.coniu.c.pe. de reli.do.constit. &
c.se.de cap.mo.dilectus.de cen.olim. de priuil.cū olim.
j.& ij.& c.ex ore.Sed & ipse Inn.facit ꝯrium. ĩ.de cōcel.
præben quia cunctis. sed rñderi pōt, q papa ibi in fi.nō
loquitur de præsenti, sed de præterito. Item facit ꝯrium
in decre.ĩ.proxi.sed papa non tulit ibi sniam, sed confir
mauit latam ab auditore, & tales literæ bene diriguntur
parti.s̄.de proba.in pręsentia.oīno vide, quod post Host.
scripsi de ver.sig.abbatē, super gl. ex hoc. in fi.[*fauorem*]
vide, quod no.in cle.de pę.si quis suadente.in gl.quia li-
tera spectat de iure & antiqua cōsuetudine.s̄.de. electio.
venerabilibus.& quod dicit de iure, respicit laicos, de cō
sue.respi.clericos s̄m Ber. qui dicit, consuetudinem in-
troductam propter feuda, quæ tenent ab imperio[*succes-
sorem*] adhuc viuente Federico procurante papa duo
fuerunt successiue electi. Langrauius Torrigiæ qui parū
vixit, & post comes Olandiæ, qui per Frisones fuit occi
sus. Sed post mortem Federici principes elegerunt in di-
scordia regem Castellæ, & fratrem regis Angliæ comitē
Cornubiæ. Ex his electionib⁹ insurrexit qō hic disputa
ta per dñm Stephanū Polonum. filia Federici obtinuit
apud illos duos electos, q ipsi renunciauerunt. Et demū
dedit rex Boemiæ filiam filio ipsius dñę in vxorem. post
hæc ipse filius dñæ cōcorditer a principibus electus fuit
in imperatorē, quærebat, an valeret electio. Dubium su
mebat ex tribus. ex precibus, quæ interuenerant, vt renū
ciarēt electi, & vt ille eligeretur. Secundo ex renunciatio
ne inualida. Tertio ex successione prohibita. De primo
dicebat, q cum imperium sit dñium Dei, in auth. quo
oportet epis.in prin.x.di.qm. Item 96.di.cum ad verum.
Ergo illud precibus, precio, vel obsequio mercari non
licuit.j.q.j.ordinatores.& c. sunt nonulli.bene facit.viij.
q.ij.illud. Item imperator est defensor ecclesiæ, de elec.
venerabilem.& vngitur & consecratur, vt ibi.ver. verū.
de sac.vnc.c. vno. versi. sed vbi. ergo in his minus a lin-
gua. symoniā inducit, patet primum.j.q.j.si quis eps.ij.q.
iij.saluator.sic.s̄.de symo.c. j.& c.cum in ecclesia. & per
totum. Si dicatur, q imperator præest tpalibus. respon-
dēt per capitulum si quis obiecerit.j. q.iij. Ambitus etiā,
qui hic interuenit, totum vitiat.j.q. j.nullus itaque.& c.
principatus. ff.ad l.Iul.de am.l.j. De secundo, q renucia-
tio non valuerit, sic probat, in imperio est ius publicū
auctoritate & vtilitate, in aut.vt iud.sine quo.suf.in prin
ci.col ij & vt dil.iudi.in prin.col.ix.& tali iuri renuncia-
re non pōt. ff.de pac. ius publicū. de so.cōp.si diligenti.
ergo isti renunciari non potuit post mutuum consen-
sum, de elec.cum inter can. Non valuit ēt, quia res erat
litigiosa, vt li.pen.ecclesia.C.de liti.l.vl.itē per hoc illude
retur papa resiliendo post electionem præsentatam, de
postu.bonæ.ij.de offi.le.licet.cum ipse habeat confirma
re potiorem, & si est parnas gratificare, vt præ. c.per ve
nerabilem.ver.quod aūt. Ad tertium sic, hæreditaria, vel
sanguinis successio sicut in ecclesiis reprobatur, sic in im-
perio. Patet primum.viij.q.j. apostolica. de filiis presby.
ex transmissa.secundum in præ.c.venerabilem.ver.insu-
per.facit ad vtrunque.viij.q.j.Moyses. & c.si ergo. de in-
sti.ad decorem.de iurepa.cōsuluit. Et ista probatio sicut
filios afficit ita & nepotes, de quo vide de fi.presb.ad extir
pādas.i & sup.i.gl. soluit ꝯriū, q electio valeat. nō ob.q d
pcib⁹ dr̄, cū fieret p digno, q remittit ad no.d ęta.& qua
li.tuā. Et renunciatio valuit, cū illorū neuter ꝯfirmatus
esset.de trāsla. c.ij.nō ob.decre.bonæ. qa in pīudiciū po-
stulati fiebat renūciatio, nō p postulatū, quod de succes-
sione dr̄, nō ob.qa nō p successionē, sed p electionē pe-
titur ꝯfirmatio. Itē nō succedit nepos viuo parente, itē
mater succedere nō poterat, ergo nec ipse p matrē.[*Ex
pedire.*]refert hic Fran.q ipse Federi.post depositionē te
nuit regnū, & eo mortuo filius eius Coradus, & eo mor
tuo alter filius Manfredus. hæc fuerunt tpe Ale. quarti
& Vrbani, demū Clemēs quart⁹ dedit regnū dño Caro-
lo fratri regis Franciæ. qui bellum habuit cū dicto Mā-
fredo, in quo mortuus est ipse Manfredus, deinde Cora-
dinus filius dicti Coradi dicens regnum ad se spectare,
intrauit Apuliā viriliter & potēter, & ibi deuict⁹ & cap-
tus p dictū Carolū decapitatus fuit.¶ Prima glo. diuidit
& summat. scda rñ.p duas qōnes. quare dicat superscri
ptio, de præsentia concilii, & quare de memoria sempi-
terna.¶ Gl.nō solū.& sequēs rñ.p duas qōnes.¶ Gl. xp̄s.
primo pacē cōmēdat. secundo ponit vj. causas, q̄ pacē
impediūt.¶ Gl. propter. ponit vj. casus, qbus &c. rationē
reddit & remittit.¶ Penul.glo.dicit, qui sint electores, se
cundo quærit & soluit. Vlt.rñ.p qōnem.¶ In glo. huius-
modi. ibi, debitores, sequitur, p̄sentes prius denūciationi-
bus ꝯueniēdi.& ibi.qdā liberus mādat ibi iurisconsultus
primo reū moneri, ne rem illicitā faciat ¶ In gl.xxv.ibi
colla.iiij.vide s̄.de accu.qualr.in fi.iij.gl. ¶ In glo. talem.
ibi, si locus. Debet eligi locus sine incommodo litigan-
tium.¶ In glo.offenditur.ibi. isti quidem, ex pęna filii iu
ste timet pater.¶ In glo. vlti.ibi.§.sequentes. probant, q
datis legibus per singulares, per plebem, per senatus ap-
paruit necesse fore per vnum reipublicæ consuli. & ibi.
§.sed q populus lege regia data omnem imperium &
potestatem principi cōcessit.& idem.§.seq.hic nihilomi
nus.¶ In gl.j.ibi.p̄sēte.nō dicit ap.pbāte.sicut.s̄.de sen.ex-
cō. sacro.i pri. forsan ex cā, ne crederet aliqs sine ap.pba-
tore ꝯcilii d̄positionē Imperatoris p Papā fieri n̄ posse.
vū.& i.§.nos itaq;.dicit d̄liberatiōe p̄habita. Ho.s̄. de ele.
venerabilē.no.q i ꝯcilio isto eps qdā sup hoc negocio ꝯ
sultus

sulrus fuit de quattuor. Primo super potentia deponēdi. Scdo sup cōtemptu clauium. Tertio super captione, depredatione & interfectione prælatorum. Quarto super fractione pacis firmatæ per ecclesiam. Rñdet ad primū ꝙ sm opinionem maiorum pro quolibet mortali poterat imperator deponi, quod ipse intelligebat de grauib. & de incorrigibili, maxime cum ecclesia sancta desæuat & concutitur, vt in isto, allegabat no. per Hug. & Io. xl. di. si papa. inducebat sic capitulum alias, quod sequitur in glo. si regem Francorum, quem papa non coronat, nec examinat, papa deposuit, quia inutilis, fortius imperatorem, quem coronat, & qui sibi subest, deponet pp iniquitates ipsius. xcvi. di. duo sunt. & c. si imperator. De contēptu clauium rñdet sufficere, potensiexium canonum, xxii. di. c. j. ver. qui autem. & 24. q. j. hæc est fides. ver. si autem, per quos patet, talem hæreticum, ad idem. ca. q. rogamus. & c. alienus. & c. omnib. & C. de hær. aūt. quicūq;. inducebat de pœnis graue. vbi ēt nil dicens ꝯ potestatē clauium perseuerans in excōicatione per annum suspectus est de hæresi. Inducebat tex. 38. dist. c. vl. in fi. & 71. di. si qui sunt. in fi. per quos patet infidelitatem & paganismum talib. imponi. Tertium dixit sufficere, cum illud auferat nomē boni. & religiosi principis. & sic nomine carens careat effectu. C. de ser. a nullo. insti. de do. §. est & aliud. inducit, quod regum est proprium &c. xxiii. q. v. regum. & c. administratores. & c. principes xxiii. q. ii. dominus. de pœnis, in quibusdam, cuius decre pœna nulli magis competit, q̄ imperatori. cui bene conueniunt nomina aduocati, patroni & beneficiati, quæ ponit illa decre. Super quarto induxit. c. qui ꝯ pacem. xxiiij. q. j. & ꝙ priuilegium meretur &c. & ꝙ periuri nō merentur &c. xj. q. iij. priuilegium. de iureiur. querelam. De expedienti dicebat seruandum iudicium papæ, qui tamen considerare poterat, ꝙ lucrum spectabatur ex diutina ipsius expectatione & tepiditate illorum, qui consueuerunt defendere ecclesiam. Et si dicatur, ꝙ tantus princeps non accusatus, denunciatus, vel citatus deponi nō debet, rñdebat, certum eum esse citatum, & dato ꝙ non fuisset citatus, rñdebat per capitula ii. q. j. de manifesta. de app. cū sit. in fi. de elec. bonæ. §. ꝯ. Subdens, ꝙ notoria erant ipsi crimina, & eadem quæ fuerunt ꝯ ipsius patruum allegata in præ. c. venerabilem. & quæ ibi dixi in ver. sunt. n. quare a tali sic patrizante nullum bonum poterat sperari, quia sæpe solet filius. vj. q. j. § verum. ver. si quis. Cōcludebat ꝙ papæ circūspectio, quid magis expediret, terminaret. & ibi, ad honorem. xl. di. c. si. & quod ibi nō. & ibi, canonibus. sed, vt dixit Arc. ꝫ. de offi. or. quis. iustum est, vt quod aliis imperat, ipse seruet. xi. di. iustum, pal. est. Requiratur ergo concilium pcipue in arduis a principe factum. & vide, quod de hoc vltimo dicam post Io. mo. j. de hære. super eo. & ibi, omnes fœminæ. ff. de pign. §. hi-tur. in fi. & in fi. dicit hic Inno. ꝙ hæc sñia memoranda est, vt sciant omnes quot & quantis periculis se subiicit ecclesia Romana, vt subditis pacem procuret, dans exēplum cæteris prælatis subeundi pro suarum ecclesiarū defensione qcunque pericula. Dicit. n. ꝙ quot & q̄tis periculis maris, terræ, proditionum & assassinorū & aliis infinitis submissus fuerit lator huius sñiæ, vix hō posset enarrare. Dicit tñ, ꝙ aliqua in cronicis Romanæ ecclīæ continentur. ¶ In gl. iij. ibi, excessum; super quibus ammonitus fuerat per Honorium tertium sm Boat. ¶ In glo. iiij. in fi. & c. dicunt. & in cle. de poe. si quis suadente, ver. & quia. & vide quod dixi. ꝫ de iudi. cum non ab homine. super ver. anathematis. ¶ In glo. est sumptum, ad idem. iii. q. vi. hoc quippe. in fi. ¶ in gl. hmōi. in fi. vide. ꝫ. de simo. licet. in glo. ex hoc. ¶ in gl. incantate. in fi. hoc ponit Isidorus Ethi. lib. xij. c. ergo. ¶ In gl. periurium. ibi, c. vl. hoc intelligas, vt ibi scripsi super vi. gl. & ibi, vel plato. dicit Innoc. quorum verbum debet esse firmissimū etiam sine iurō, alle. 22. q. iiij. innocens. & §. præ. ¶ In gl. Christus in morte ibi. sñia &c. cito absque vllo timore filij hominum perpetrarūt mala. & ibi, temporalium. vide in Hiero. iiij. c. B & ibi in sortem &c. & ambo pariter occiderunt. & ibi, in ea &c. facta fuisset sicut flumen pax tua. ¶ In glo. quod etiam ibi, & vbi de hoc. Archi. remittit. xvi. q. iiij. sacrilegium. vbi de hoc no. per modum summæ. & per Inn. de sen. ex. cum pro cā. ¶ in gl. pp qđ, ibi punitur de quadruplici pœna hæreticorum sm canones. i. excōicatione, depositione, bonorū ablatione, militari persecutione. remittit Ar. ad no. per Gof. in summa, de hæreti. §. punitur hæreticus. & vide plenius per Ho. in sum. huius ti. §. qua pœna feriatur. ¶ In glo. offenditur, in fi. vide quod no. j. de priui. auctoritate. in gl. fi. ¶ in gl. genus. in fi. ꝫ. de priui. cum olim. ij. ¶ in gl. de transla. ibi, quanto, & ibi remittit Ber. ad glo. vnde dicitur. ¶ In glo. Matthei in fi. q. ii. c. ii. ¶ in gl. claue. in fi. & 24. q. j. manet. & facit de poe. di. j. quem pœnitet, versi. Deus. ibi. oportet, vt iustus misereatur iuste.

SVMMARIVM.

1 *Actio de re aliqua quando pertinet ad plures, omnes diuisim agere possunt.*
2 *Conditio quando est apposita, expectari debet tempus conditionis appositæ, non tempus præsens.*
3 *Sententians post specialia debet submittere clausulam generalē, sub qua omnis causa decisionem iustificans valeat comprehendi.*
4 *Promptiores debemus esse ad absoluendum.*
5 *Dominus ante traditionem remanet, qui vendit hæreditatem.*
6 *Publicianam an intentare possit, qui succubuit in vendicatione.*
7 *Rei vendicatio quæ sit.*
8 *Actor non habet exprimere diem in libello, vel locum contractus.*

CAP. III.

ABbate sanè. Diuisio in. j. glo. in superscriptione ibi, [*commendatori*] no. sm Innoc. ꝙ † qñ ad plures ptinet actio de re aliqua, ita ꝙ ad vnum quasi sub alio, sicut hic commendator sub præceptore, ꝙ simul ambo & omnes diuisim agere possunt, de hoc satis p eum. ꝫ. de iudi. cum deputati. de restitu. spo. olim causam. de reli. do. cum venerabilis [*proponens*] contrā delegatis datis a papa, vt cām instructam remitterēt, vt pater in integra. Archid. & Pe. de finibus. Vide quod no. de resti. spo. cum ad sedem. in gl. ii. [*de largitione regis*] an successor reuocare possit. fuit qō, Io. de Deo lib. j q. j. quam vide in Spe. de instru. §. nunc. in fi. [*adiudicari*] i. iudicare ad se spectare sm Io. mo. & Arch. qui dicūt, proprie adiudicatio fit in illis actionib. quæ mixtam habent causam. insti. de acti. § quædam. insti. de offi. iudi. §. si familiæ. & §. se rem, aut materiam ab alio detentā pero mihi restitui. ꝫ. de fide instru. inter dilectos. in prin. sed iure ciuili pero rem declarari ad me pertinere. ff. de rei vē. ex diuerso. §. i. ff. si ser. ven. sicuti. §. sed si quaro. vide, quod dixi post Goff. de do. & conm. cai. super ver. restitui [*præstolari*] hoc dicit, quia † cū cōditio est apposita, expectari debet tps conditionis appositæ non tps præsens. ff. de ver. ob. si rem meam [*illa donata*] hospitalaris per annuū isti regis. [*Quare*] i. q̄a donata fuerunt sub cōditione & honesta. [*Mox*] vide. ꝫ. de elec. quapropter. super eadem dictione. Ab ipso rege fuisse collata, quod sequitur, ab illo monasterio Populeti, voluit ipse rex, vt ædificaretur per mona. Populeti ibi in castro vel loco de benefazano, [*post lite. conte.*] inter abbatē & cōuentum mo. de benefazano & pceptorem hospitalis [*processum*] habitum in iudicio corā auditore de pdictis [*loco*] de rosellis & pertinētiis [*venisse in iudicium postmodum*] i. post iudicium inchoatum p contestationem pronunciari pro monasterio, ex eadē cōcessione facta p monasterium Populeti, [*ipse rex nepos*] i. qui donauerat illa monasterio de Populeto prius facta hospitalaris [*eundem nepotem*] propria per iustum bellū. c. ꝯ sarracenos. facit. xxiii. q. v. dicat. de hoc, xxiii. q. ii. in prin. p Innō. de restu. spo. olim. j. & ꝫ. de voto, [*quod*] supp. primo acceptum cum pceptore hospitalis. [*Cum pro actore*] construe satis sufficere videatur, ꝙ appareat

reat &c.acquisitio facta per regem nepotem, & im&dit, q ipse rex cũ vexillis r.gis & ad opus regni,& vt rex acquisiuit illa . rex nepos donationem aui & patris expo-suit in sua petitione diligenter.xxx.q.vi.iudicantẽ.extitit in bello super quo fuit facta protestatio[*indici*] i.per iudicem[*conflet*]p.se iniz.de hoc.l.iure actoris postmodũ. i.post litẽ contest . exinde.i.ex causa quæ superuenit indebite exordio litis,quia .l.tunc non debebatur. Inn.ibi. non excipit,sed determinationẽ ponit reportare in hac instantia non in alia.vt.ĵ.glo.pen.[*Et aliȷ*]n o.lo.mo.q

3 †sententiãs post specialia debet submittere clausulam generalem,sub qua omnis causa decisionem iustificans valeat comprehẽdi[*vacua*] quasi impossibilis, cum certa venditio,vel donatio nõ possit non habere concomitantia certi temporis,& loci fm Inno.& vide,quod hic dicam super glo.[*conferentur*] quasi genera certis tpibus & locis non mensurentur ,sed species habet tps & locũ se cõcomitantia.vnde nec hõ vt genus generat, sed homo Socrates generat.Genera ergo nõ mensurantur tẽpore,quia tẽpus, quod est mensura motus, singularia,q̃ mobilia sunt,mẽsurat,nõ intellectualia vt genera[*vtilius*]

4 cõtra † promptiores debemus esse ad absoluendum. ff. de act.& obl.l. Arrianus.ff.de re.iur.fauorabiliores. ergo potius absoluendus esset reus,ẽt cum est actũ cã non expressa.Item obstat regula, non licet actori.ĵ.de regu.iur. nam si reus sine facto actoris acquirat sibi exceptionẽ li. pen.sibi non prodest.ff.de excep.rei iud.l.ij.§.nimirũ.& ff.de ex.munel.l.ij.§ quia munera.§.vt hi.pen. c.fi.de testi.cã quæ.si ibi hoc in reo fortius in actore. Dicit lo.mo.hoc obtinere propter æquitatem, quæ habetur super versic. nec prodesset. Item plus grauaretur actor, cui generaliter agenti obstaret exceptio rei iudicatæ, vt hic in gl. sic enim.& §.munerũ.& §.qui ad munera.non obstante,qua vocatio ad munera fuit legitima , quæ ex post superuenienti cã nõ potest infringi.ĵ.de re.iur.factum legitime, decre.ẽt allegatæ non obstant , quæ loquuntur in genere,q speciem, de qua lis pendet,non comprehendit, ex quo non fuit expressum [*Compendio*] vide.§.eo.lib.de rescrip.dispendia.in fi.prima gl. confirmamus.fi.§.de probatio.in præsentia.§.de testa. Raynutius.& c. Raynaldus.

¶Prima gl.ponit diuisionẽ & summã,gl. obiicit & dat tex solutiones , instando circa primum, qñ cõpetat rei vendicatio,& qñ publiciana,& quomodo in ea sufficit bona fides recipientis.ad hoc signat ĩtium de auth.ma. ſefidei.& soluit.Quarta gl.obiicit & soluit.¶Sexta gl.ponit decisam,quam iure probat.¶Glo. qu si rẽ.declarat, quod dicitur de reo,& diuersitatis rõnem reddit.¶Gl.ta lis . rñdet per qõnem , quam distinguendo so uit & remittit.¶Glo. videtur.arguit & ponit triplicẽ lecturam. ¶Gl.f.donatio. declarat tex.secundo no.locũ in instrumento ponẽdum,ponit opi.3nam.tenet primũ, quod probat per vi.iura & per duas rõnes.¶ in iii.glo.ibi, non quẽadmodũ vide de testa. Raynaldus. super gl.sed nun quid.& ibi[*traditio*]tradens fundum si erat dñs.tradit do miniũ & ibi.[*quod autem non vnquam*]vide de cã pos.cum dilectus.super i.gl.& ibi.§.eligere.vide de libel.ob.c.i.sup

5 j.gl.¶In iiij.gl.ibi.qui tibi.†qui vendit hæreditatem ante traditionẽ remanet dñs. & ibi.si ager. emptor agri ante traditionẽ non vendicat. Et ibi, vt inter diuinum. vide in c.ij.statim alleg.super.iij.gl. ¶ In vj gl.ibi.fundus hostium.hic duo dicit lex liber homo. quæ sequitur, dicit lex si stipuler. & ibi. §. si seruo. cum alieno seruo relinquitur mala,si sciẽter debetur æstimatio,secus si ignorauter.¶In gl. sibi.l.vlti.valet emptio & stipulatio facta de seruo,qui est in potestate hostium,quasi potius imperando resistit facultas, quã non.& ibi,cætera.in prin. ponit exemplum cum legantur iuncta ædibus,si ab ędibus fuerint separata,& ibi qui hæredi. in fi.hæc lex & se. probant,conditionem prius existere debere.& quid dicat ille finis.& §.fi.incipi Plauci.vide de iureiur. petitio. super vlt.gl.& ibi.l.qui sub conditione.vide de condi.ap. verum.super.ii.gl.¶In gl. & ideo.ibi.non põt.ibi,ad litteram.quod dicit tex.& quod suppl.t gl. & ibi.solemus.id venit ad iudiciũ,de quo actum est,vt venia.¶In gl. sed monasterio.ibi[*fundum*] si mulier dat in dotem fundũ suum,quem possidet,& cuius dominiũ per præscriptionem acquirere poterat.& ibi.§ ex conditionali.ex obligatione conditionali spes est in debitum iri,quæ trãsmittitur ad hæredes.& ibi.sed per actum. vide.§.de insti. cum venissent.super gl.sed quare.¶In gl.talis.ibi.si mulieris.lex vltima est. & vide de causa pos.cum ecclesia. super gl.fi.¶In glo.videt.ibi.& C.e.l.de test.& dicit idẽ illa.l.vl quod decre.præsentata.¶In gl. f.donatio.ibi,optimam.probatur falsitas instrumenti, probando 3heniẽ in alia ciuitate fuisse qñ instrumẽtũ scriptũ fit. ¶In gl. quod faciendũ nemo. vide in præ. decre.i. super glo.iii. ¶In gl. si idem.ibi, ita vulneratus ad finem.vide.§.de iu. dilecti.super.i.gl.& ibi placuit.vide de transac.c.vi.super glo.antepe.¶In gl.pe.ibi.hæreditas.vide de don.inter dilectos. super.j.glo. ¶ In gl.vl.in fi. dicunt quidam, q sic agitur,quia locus pertius cõiter pertinebat ad abbatem & conuentum.Itẽ constat,securius esse,qñ simul agunt ẽt de propriis.§.de iud. cã m.licet quisque pro suis agere posset.& vrdixit lo.mo.post eũ Arch.qñ abbas agit pro se & suo conuentu vt hic,qñque noĩe sui monasterii.§. de fide instr.inter dilectos.in prin. Et hoc ,ppriẽ,quia pla ti sunt ,pcur.nõ diuer.§ de dona.fraternitatẽ. & ideo nõ nomine suo,sed suæ ecclesiæ vel dignitatis agunt & defendunt. §.de insti. cũ venissent.§.de dila.literæ. de testi, spo.olim cãm.Qñque ẽt agunt simpliciter.§.de præscri. auditis.& c.veniens.vide, quod scripsi post Inn.s. eo.lib. de testi.præsentiũ.in iii.gl.¶ In gl.iii.ibi traditio.& C.de pa.traditionibus.& ibi præsumunt.idẽ no. Guil.in Spec. de cã pos.§.nunc dicendũ.ver.pe.qui.§.materiã publicianæ prosequitur & libellorũ super ea. Et ibi.consuetudine.simile, quod no.de vendicante,qui eodẽ libello petit ẽt rẽ exhiberi,in Spe.de ac.vel pe.B.versi.& no.quod vi-

6 detur.Et ibi.§.aliæ.an† qui succubuit in vẽdicatione publicianã intentare possit.plene no.ff.de euic.l.minor.§.i. Et tenet ibi gl. ,p possit, & aliquid de hac vide in Specu. de act.vel pet.§.sequitur.ĵ.ver. quid si primo.Et ibi.de iu. di.licet.& ff.de insti.l.habebat.i.rñ. Et ibi.dñs sciuerit.ergo aũt nõ loquitur,qñ ipse dñs alienat,licet mala fi.puta in præiudiciũ creditoris, de hoc in Spec.de præscri.ad

7 fi.per totũ,maxime ver.quid si debitor. & vide.quod ibi dixi.& ibi.si diuersa.& potissime rõne auctorũ,quia † rei vendicatio est ciuilis,publiciana ptoria a Publicio dicta. vt.§.in gl.& ibi,eundẽ finẽ. sad rẽ vendicatã & ibi Guil. & lo.mo.hic.& in fi. Arc.remittit.iij.q.iii.offeratur.¶In liii.gl.in fi.& sic expressa vocetur. ff.de re.iu.expressa.hãc aũt expressionẽ facere nõ tenebañ, vt plene no. ff.de lib. ob.c.ij.¶Gl.ii.pars.ibi au°,& pater.vt ĵ.§.,p parte.& ibi.liber homo. Gl.ibi distinguit inter stipulationẽ & legatũ & fundum hostium & nostrum ab hostibus captum. ¶In gl.bonus. ibi secundo impugnat iuxta doctrinam Isidori.prius nostra firmemus.deinde obiecta 3futemus lo.mo.¶In gl.bene dicebat.ibi.de benefazano alle. Inn. C.de do.promi l.i.ad idem.ff.de verb.ob.l.i ita stipulatus. §.Crisogon.Item fm Inn.pro hoc facit, qa verbũ donatoris non diregebãtur ad monasterium de benefazano, sed ad monasteriũ de populeto.& ideo non videtur ius quæsitum in rem,sed in personam.ff.de an.leg.l.Caius.ff. de leg.i.quidam testamento.ff.de cõtrahen.emp.l.si.alias si ex aliquibus præsumptionibus appareret,q de voluntate donatoris fuit,q ad mona.de benefaza.pertinerent donata ipsi mona.de benefa.aliter prouideretur.ar. ff.de leg.ij. Lucius.§.patre.de rei vendi. emptor. §. ancilla. de leg.ij.Titia cum testamento.§. Titia cum nuberet. de testam. nos quidem.ff.de dona. inter vi.& vxo.l.Sulpicius. C.de dona.quæ sub modo.l.j.& iii.¶In glo.ad hoc.in fi. dicebant Inn.& lo.mo.q in l.si seruus §.fi.ff.de ser. vrb, præ.& l.seruus.ff.de lib.cã.non quæritur ius in re,sed personalis obligatio.¶In glo.non.in fi.nec ob. ff. de pig. ac. si rem.§.fi.quia loquitur in ignorantia,quæ statim orit ea.

ex conuentione ſecundum Inno. vel ſecundum Io. mo. dic eam ſtatim natam, cum cõuenit de pignore, ſed impeditam quouſque ſolutum fuerit pretium. In cõtrariũ alleg. ea. l. §. omnem. ¶ In glo. ſ. ibi, male allegabãt. ſ. monaci. ¶ In glo. bonorum. in fi. in prin. gl. dicũt quidam, ꝙ hic non dicebatur impetrata, ſeu facta, imo quia ſimpliciter patris hæreditatem adiuit, vna cenſetur ſua & patris hæreditas. ff. de vulga. & pup. ſub. ſed ſi plures. §. filio. ¶ In glo. qui ſi rem. ibi, in actore in caſu econuerſo. ſ. cũ detinuit actor habere ius, quod habebat tempore litis cõte. diſtinguitur, quia aut ex facto proprio, & tunc reus abſoluitur, aut ex facto rei, & tunc non abſoluitur. ff. de rei. ven. ſi poſt acceptum. & de condi. fur. ſi ſeruus fur. ſol. matrimonio, ſi conſtante. §. fi. ¶ In glo. ſi enim. ibi, ſi rei iudicatę. ff. de excep. rei iudi. ſi mater. §. eandem. ¶ In gl. videtur. ibi, emergenti. hoc placet Io. mo. dicit Arc. ꝙ ſecundum iuris ſubtilitatem iſta non valẽt, quia ſuper eo, quod nõ erat, non videtur facta litis conteſta. argu. ff. de arbi. l. de his. ff. de excep. rei iudi. l. ſi ex teſtamento. nec ſufficit, ꝙ ſit in potentia, vel in habitu. ff. de iudic. non quemadmodum. & l. non poteſt. de aur. & ar. leg. li ita. ſed hoc eſt de ęquitate, vt dicit textus ĩ. eo. in fi. ¶ In glo. ſ. donatio. ibi, ſed dicit eum, idem Gof. in quæſtionibus ſuis. j. q. in fi. idem Gui. in tit. de inſt. edi. §. poſtremo. alias incipit, inſtrumentum. ver. quid ſi locus. & ĩ. ver. ibi li tractatur an tabellio poſſit reficere & locum apponere. & ibi. libellorum. quæ eſt lex. iij. ff. de accu. & licet l. illa in libello accuſatoris requirat locum & menſem. ſaltem in libello conuentionali non ſic, vnde dicit hic Innocen. ꝙ 8 † actor non habet exprimere diem in libello, vel locum contractus, ſicut nec teſtis exprimit diem, de fide inſtru. cum Ioannes. niſi iudex ex cauſis certis id fieri faceret, vt præ. decr. cum Ioan. ad fi. inſtitu. de act. §. curare. & ibi, optimam. ad fi. vbi de hoc. & C. de tabul. generali. li. x. & vide, quod dixi, de fide inſtru. inter. ſuper ver. facilius. vbi videbis reſponſionem ad. l. pe. de pig. vbi videtur caſus in contrarium, cum ibi dicatur per epiſtolam, q̃ caret die & cõſule pignus contrahi. Sed ibi loquimur de præiudicio ſcribentis, hic de præiudicio tertii, vt ibi dixi in fi. Et quia lex illa optimam. de ciuitate loquere, videtur aliq̃bus, ꝙ ſatis ſit ponere ciuitatem, vel caſtrum ꝓ loco inſtrumenti, ad hoc facit ſtilus literarum papalium, vbi non fit alia expreſſio, facit procœmium cle. in fi. In contrarium data huius libri ibi, data Romæ apud ſan. Pet. &c communiter tenetur, ꝙ illa generalis inſcriptio nõ ſufficiat, alleg. in aut. qui. mo. na. effi. le. §. quantum vero. colla. vi. vbi & dominus ſcribitur, & præ. l. libellorũ. Ad id, quod de ſtilo curiæ dicitur, reſpõdetur, ꝙ ibi locus tacite includitur, ſcilicet quo Romani Põtifices more maiorum ſedere conſueuerunt, facit. ff. de iuſti. & iure. l. pe. & quod no. ſ. de reſcript. c. fi. in glo. pe. & adde, quod dixi in Spe. ſuper præ. ver. quid ſi locus. & ibi, cum cauſam. j. ꝑ id quod nota. cum ſuis remiſſ. reuoluitur hæc ratio ad contrariam partem, quia valet dictum teſtis nõ deponentis de circunſtantiis, ſed non fuit interrogatus, ſi ergo valeat inſtrumentum, ſed, vt ibi ſcripſi ſuper gl. cauſam, pars, contra quam deponunt, ſi non dedit interrogatoria, ſibi imputet, ſi dedit, iterum interrogabuntur. ibi vide. & in fine. ſuper hoc vltimo vide, quod no. in Spec. de inſtru. edi. §. reſtat. verſi. & not. ꝙ tabellio. & verſi. ſequentibus. & vt ibi dicitur, Pet. de ſan. probat hoc per decre. ſ. eod. lib. de foro compe. Romana. ver. nec clericos, vt ibi etiam ſcripſi. ¶ In glo. penulti. in fi. & ſic vno reſpectu vtilius eſt cauſam exprimere per hæc iura, alio reſpectu eſt vtilius non exprimere per hanc decret.

S V M M A R I V M.

1 *Scripturã propriã negans de proprio mendacio conuictus punitur.*

C A P. IIII.

Vm ab vno. Diuiſio ſuper prima gl. [*iudicium.*] ſecus, ſi recitans non eſſet de illorum numero. ſ. c. px. in prin. [*mandãtibus*] & ſic cõcordant in ſententia, & habentur pro vno. C. de erro. aduoca. l. j. ar. ff. de ver. ob. ſi procuratori. ſecus ſi non concordarent in vnam ſententiam, in aut. vt iudi. non expec. ſacras inſſi. §. ſi autem, col. ix. Arc. ſimul ita recitauerunt Azo, & ſocius, ſimul vterque legẽdo, vt ponit Guil. in Spe. quẽ allegabo ſup finẽ. j. gl. [*pluralis*] vt dicit Arc. ſi eſſet vnus ſolus iudex, & diceret ſententiam per verbum pluralis numeri, nõ per hoc vitiaretur, cum. ĩ. excipiatur ſolum de ele. vt dicat quaſi miniſter aliorũ. ff. de cõſti. pe. eum qui. §. vilis. & l. & licet. & lo. mo. & Arc. ſecus ad proximũ dictũ nõ ad primũ. [*ſingularis.*] ꝯtriũ no. In. de ele. in cauſis. Hoſ. e. ti. q a pp. & ambo e. ti. in geneſi. & Gui. in Spe. de ele. §. j. ver. & no. ꝙ. & in §. in ii. ver. ꝯpmiſſarij. refert quãdã electionem pp plurale caſſatam, & dicit nõ de iure fuiſſe, alle. ff. de duobus re. l. duo. vbi in duobus reis ꝓmittẽdi nõ refert ĩter ſingulare & plurale faciẽda, alias nõ valet. ſ. de ele. ſicut cũ. ¶ Prima gl. ſummat & dicit, q̃ fuerit dubitatio. ¶ Tertia gl. dubiũ ſoluit & conſuluit. ¶ Penul. gl. remittit & quærit & ſoluit, ꝯ ſolutionẽ alle. ſolutionẽ fortificat, ꝯſilium dat. ſcdo quærit & ſoluit. ¶ Vlt. ſucceſſiue de duobus quærit & ſol. ¶ In iij. glo. inſpexit, vide. ſ. de ſer. c. ij. ſup. i. gl. ¶ In gl. pe. ibi. l. j. deputatus eſt mẽſor ad offi1 cium metiẽdi & referẽdi. & ibi ꝯ, q † ꝓpriam. negãs ſcripturam propriam de mendacio conuictus punitur. ¶ In glo. j. ibi, hoc dicit. & primo ponit dictũ, ſcdo ipſius determinationẽ. ibi, oportet. tertio ponit determinatio in diſſimilẽ. ibi licet. & in fi. de hoc in Spe. de arbi. §. fine. ibi pone ergo, ꝙ vnus. vbi inuenies, quod hic poſuit Arch. & Azone & ſocio. ¶ In gl. pe. in fi. p p̃dicta patet nõ dubia qõ oli hic diſputata de quatuor ꝯpromiſſariis, q ꝯueniẽtes noĩauere Titiũ, & in eũ cõſenſerunt, ordinãtes die ſequẽti vocato tabellione electionẽ facere, quo die aduenięte vnus ex eis ꝯ̃dixit, alter tacuit, q tacuit cũ duobus ꝑſiſtentibus nũciauere capſo qd actũ erat, capĩm proceſſum trãſmiſit Papæ, q̃rebat qd iur. Soluebat diſputãs, ꝙ ꝑ Papam compelli poterãt ad perficiendum, quod cœperant, vel ſi plus placebat, habebat prouidere nominato. inferior autem Papa ſi ad eum delatum eſſet negotium tenebatur eos compellere, vt perficerẽt, ex quo nullus defectus noĩari innotuerat per c. publicato. Nec ob. protractio, cum illa fuerit ex dolo illorum duorũ. nec ob. decr. quod ſicut, quia hic non fuit ſimplex nominatio. imo fuit cõſenſus de præſenti. facit, qd no. lxiij. di. quãto. ¶ In glo. vl. ibi non credo. Idẽ Arch. ſ. eo. li. de ele. ſicut cum. Inducit, ꝙ epiſcopi conſueuerunt de ſe ſic loqui. de conſe. di. ij. re vera. ver. ſorte dicis. & c. in xp̃o pater. iuxta princi. verſi. de natura. & ver. hoc autem. xiij. q. ij. quam præpoſterum. ver. idem nobis. & lxiij. di. per totum. & facit, quod ſcripſi poſt Hoſt. de bap. c. j. ſup ver. te. & facit. ĩ. de pęnis. c. ij. in fi. & in fi. eo li. in vlt. glo.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia non illuſtris lecta per alium iudice præſente & mandante valet.*

2 *Epiſcopatus dicitur culmen dignitatum.*

3 *Appellans an poſſit ſimul proſequi iuſtitiam & nullitatem.*

C A P. V.

T ſententia. Sunt duæ partes. Prima ponit dictũ regulare & caſum exceptum, cui dat ſimile. Secũdo ponit regulam bimembrẽ, & in ſum. ponit. iij. cauſas nullitatis ſentẽtiæ diffinitiuæ, & a prima vnũ caſum excipit. [*ſcripta.*] videtur ergo ſufficere, ſi in pariete ſcripta ſit, ar. iii. q. vij. poſtulatus. vbi de hoc. [*ab alio.*] vbi ſolus eſt, ſecus ſi ſint plures. ſ. c. proxi. Ioan. mo. & per hæc duo. c. patet falſum eẽ, quod no. Cy. poſt Pe. in l. ij. C. 1 de ſen. ex breui. reci. ſcilicet, ꝙ † valet ſententia non illuſtris lecta per aliũ iudice p̃ſente & mãdãte, ſicut de ſtipulatione dr̃. ff. de ver. ob. ſi procura. pñtis. q̃ vide. ĩ. de vſur. q̃q̃. i gl. vt ſerui. Ad quam rñde per Loẽs. C. de ꝯtra. & ꝯ. ſtip. inſti. de ver. obli. §. j. & ij. & ſimile not. ĩ. tit. j. appellatio. in gl. vl. [*Recitatione*] p quod patet, ꝙ ñ eſſet ſatiſfactũ, licet ſñia eſſet ſcripta, niſi de ſcripto recitet & proferatur [*proferri.*]

[*Proferri*]§.e.ficut nobis in fi.[*episcopo*]electū ɔfirmatū, vel administratorē epatus non ɔprehendit, sic nouissime disputando terminauit gener meus do. ioa. de san. Georgio per hūc tex.quia dignitas & honor,quæ sequūtur,proprie respiciunt ɔsecratione & ordine epalem,vt clare probat decre.fcda.de transla.ver.sicut aūt.& de ordina.ab epo qui re.epi.ca.i.inducebat et decre. sanc. de priuil.& regulā,q̄ a iure.ſ.de reg.iur.[*rogatum*]quæ etiam debetur ob reuerentiā officij,quod exercent.ſ.eo.lib. de off.deleg.c.ij.de var.epi.no. tractat hic Arc. de quorum aliquibus habes in cle.de pœnis.ſi quis suadēte.versi. nec super.& vltra illa epi dicuntur pupilla cęli Dei & colūnæ san.ec.Dei.Item & summi sacerdotes.ij.q.vij.accusatio.de cō.dist.v.de his.& ibi no. quare dicantur summi sacerdotes.q̄nque dī,ꝙ eps hēt p̄sonā Christi.Itē ꝙ est ip-

2 sius vicarius.33.q.v.mulier.Itē epatus dī culmen dignitatū.lxj.di.O'ius.in fi.lxiii.di.ſi per ordinē.ſ. de præben. venerabilis.aliqñ dī dux.lix.d.c.j.& ii. q̄nque appellatur fastigiū.c.di.ordinationes. lxiii.dist. mutamnr.& exponitur fastigiū.i.magnitudo vel latitudo.C.de no.co.ta.l. j.iuxta princ.vbi sic exponitur.& vide.quod scripsi post Host.ſ.de re.ec.pen.[*fulgere*]notat splendoris excessum. ſ.de magis.c.fi.ſniam et diffinitiuā,de qua.ſ.[*ad instar*]vl de,quod de hoc scripsi post Inn.de hoc iudiciali.inter.ver.cęteraru illustrium.legitur vix fuerunt epos clarissimos,sed Gui.dicit eos spectabiles,in Spe.de iu.om.iu.ver. sed canones per alium scientem legere,vt in d.§.sancimus.in auth. vt ab illu.ibi, ne cogantur &c. no.ꝙ ex quo istis p̄sonis tantū hoc ɔceditur,ergo alijs nō licebit.C.de sen. ex breuic.reci.l.vl..can.ſ.q.i.statutis.ſm Arch ¶ Prima gl.arguit a cōtrario,illi argumēto signat ɔriū & soluit. ¶Secunda gl.quærit & soluit.¶Quinta gl.all.duas concor ponit quatuor casus. quibus valet ſnia sine scripto, & alios duos,in quibus est opi.in fi.dat ɔsil ū.¶Gl.non cures.soluit dubiū,dicit vnde sumptum,signat ɔriū, remittit.¶Penultima gl.textum fortificat,all.v.iura, quærit & soluit,& in eo refert solutionem ad simile, & ponit opi.ɔriam,finis et respon.per quæstionem. ¶In glo. ij.ibi.cecus.sequitur,iudicādi officio fungitur,& ibi certi.iudicant illiterati habentes causarum peritiam. ¶in gl.iij.ibi.§.ꝙ si sua ſnia.debet arbiter cām diffinire,& nō ad alterius arbitrio ɔmittere.& ibi.§.factus. vide in decr. ſ.statim all.i. ij.gl.¶In quinta gl.ibi.§.sancimus.iudices vsque ad magnificentissimos illustres causas pecuniarias & iniuriarum agunt,& defendunt per alios.& ibi.l. & l.præ in fi.in modica summa, vt duorum aureorum non datur actio de dolo.& ibi.l.i.vide in c.statim all. super vlt.gl.& ibi oīm testī,quæ tenet, conscientiā principis oīum testamentorum solennitatē superat.& ibi, de plano.ponit casus duos de plano procōsul expedit. ſ. obsequium,quod debetur patronis & parentibus &c.& ibi l.fi.dicit ibi finis,ꝙ legū austeritas patris litigantium mitigatur.& ibi,hoc inter.testamētū inter liberos factū tunc infirmatur, cū pater.vii.testibus declarat, nolle illud testamentum valere,& disponit aliam voluntatē, vel et testamento perfecto,vel in nō scripta perfecta voluntate.& ibi.ɔtus.non aliter valent ɔtus, quos in scriptis fieri placuit,nisi prius instrumenta in mundum de ducta,subscripta & completa fuerint.& ibi.l.ij.& vlt.illa iura dicunt de scripto debet legi ſnia.& ibi.cū antiqtas. §.si.sufficit testatorem propria manu scripsisse testī, & hoc in scriptura testari,etiam si postea non subscribat. ¶In gl.pe.ibi.§.dies.in bonorum possessione, quæ requirit causæ cognitionem, dies sessionum inspicientur. i.q bus sedere ponit iudex.& ibi.§ sancimus,ibi dī,ꝙ sedēt iudices,cum iudicant.& ibi.§.sedebunt.pedanei iudices sedebunt mane,meridie & vespere.& ibi quod meo. §. si venditorem.vide de consu.c.ij.super vltima gl. & ibi. l.ij.ante mediū.patritius,& certi honorati cōuenti post depositā administrationem sedent in sacrario iudicij. j. iudicē & ſ. alios litigantes.& ibi.§.qui sella. sequitur, aut letica vehitur,ire non agere dī.& ibi,prolatura. Canoñ.in §.statim all.& ibi.honorari. honorati litigantes tpe,quo cāæ tractantur,non ɔcerēt iudicibus ¶In glo. ij.ibi.nescit,legere.de hoc per Cōpo.de ɔsu.ad nostrā.& in Spec.de sent.prola.§.sequitur.in prin.& ibi Italiç. & hoc placet Accur.C.de sen.ex breuic.reci l.fi.i gl.o.sed vt dicit Arc. idē faciūt cardinales & auditores curiæ & cōiter hodie oēs iudices.¶In gl.iij in fi.appellatio vero, licet in hoc casu nō habeat effectū suspēdēdi,vel extinguēdi,hēt tñ effectū ɖuoluēdi ſm lo.mo.& Arc.ɖ hoc.

3 & an † simul possit appellās ,pseq iustitiā & nullitatē p Ho.& Inn.ſ.de bap.dilecto.¶In gl. C.de.ibi.§. sancim*. ibi.no.v.gradus magistratuū,& vide satis ī Spe.de iuris. om.iu.in j.& ij.col.& ſ.col.v.& ij.q.vij.anteriorū. Arch. & ibi,breues sunt cāæ,& tñ in eis de cal.iuratur,ꝙ dic vt in Spe.de iura.cal.§.ii.ver.quid si cā iudicat.dicunt quidā personaliter,secus si deleget.Inn.contra de hb.ob.c.j. & Spe.de li.con.§.nunc dicendū.ver. sed nungd, ipse tñ in ver.ibi præce.intelligit hoc solū de minoribus causis. & Host.idē in præ.c.i.& ibi ſm Host.& Phy alternatiue tñ.& in fi.de hoc in Spe.de sen.prola.§.iuxta.ver.nō valet et.& an præsumatur ī scri.lata ibi no.Et videas,ēt qd no.in Spe.de ap.§.i.ver.& notabiliter. In pe.gl.ibi timebit.de hoc. C.de sen.ex breui.reci.l.i.& ī Spe.de sen. pla. §.iuxta.ver.qd si p̄nūciat,& ver.fe.& p Ho.in præ. §.qua liter c.ti.post prin.& ibi,nō stare.aīa.n. sedēdo & q̄cēdo fit prudentior.& Hiero super Dani.vii. c. ibi, antiquus dierū sedit.sic dicit,sedens describitur,vt maturitas iniç comprobetur.& ibi,meretur.dedi remiſſ.de dila.c.ii.ad l.voluit.ſſ.de in iero.actio.& ad Specu.de dila.ad finem.

De appellationibus. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Disquisitio iuris partium non debet fieri nisi partibus præsentibus vere, vel interpretatiue.*

2 *Notorium iuris licet releuet ab onere probandi,non tamen ab onere excipiendi, vel exprimendi.*

3 *Iudex tenetur exhibere apostolos petitos,etiam si non recipiat appellationem.*

4 *Iudex an possis post delationem terminum constituere appellanti.*

5 *Iudex si non præfigat terminum,neque etiam pars, expectabitur terminus iuris.*

5 *Appellatus ad aliud non tenetur,quam ad prosequendam causam vel articulum appellationis.*

6 *Iudex a quo si detulit appellationem,& iudex appellationis sit papa,vel archiepiscopus,vel delegatus eorum,procedere potest in causa appellante inuito.*

8 *Iudex,cui commissa est causa appellationis, an possit cognoscere de nullitate sententiæ.*

9 *Appellans a diffinitiua si infra terminum præfixum nō prosequitur,rata manet sententia.*

10 *Apostoli vnde dicantur.*

11 *Clericus litigans cum episcopo,an possit vrgere ipsum episcopum appellantem ad personale iter ad curiam.*

CAP. PRIMVM.

Ordi nobis. Diuisio in j. gl sic incipit lex. j. C.de iusti.C.& idem verbum.C.de sudi.apertissimi. circa fi. [*minuere*] & hic optime facit hęc constitutio capiens appellantes qui ad protogationem intendunt secundum Boa. [*relaxare*] sic. ſ. eodem libro de officio lega. officij. si quis. cui interſit. ij. quæstio. vj. non solent.de electio.inter. respon. Archidiac. [*iudicio*] dicitur iudiciū, ex quo quis citatus est, de foro compe. ca.penul.de offic.deleg.gratum.& c.licet.Host.& Pet.vt de exponit lo. mona.& Arch.iudicio ab accu.iudiciali

1 in quo est iudicium.i.iuris partiū disquisitio † quę fieri

non debet niſi partibus pſentibus vere,vel interpratiue, vt quia contumaciter abeſt, vel extra ter, quæriꝰ Hoſti, quid ſi ipſe iudex appelletur, reſpõdet , hãc ɔſtitutionẽ debere ſeruari,q̃uis extra ius fiat,alle.ſ.eo.de priore.& c. cũ ſit romana.§.ſi vero.[*interlocutoria*]quæ ſnia ſit inter locutoria,vide in cle.de ſeque.c.vno.in v.glo. & de hoc Arc.remittens ad ſummã Hoſt.de ſen.§. quot ſint eius ſpes,in prin. ver. ēt inuenies.an interlocutoria tranſeat in rem iudicatam,de quo hic per eum Io. mo.ponebat hic dictũ Tulij dicẽtis, ꝙ interlocutio eſt locutio inter prin.cãæ.quod eſt citatio.inſti.de pę.te.liti.§.ſi.& finẽ,q eſt ſnia.ff.de re iudi.l.j.aliter ſumitur.C.de epiſc.& cleri, oẽs.§.prætcrea[*grauamine*]illato vel ɔminato.ſ.e.cũ ceſ ſante.ſm Arc.q ponit hic opi.Goſ. de probatione grauaminis.quã poſui.ſ.e.li.de excep.pia.ſuper verſ iudex, ver.pro hac ēt facit[*cauſam*]ſi non eſt notoria ſm quoſ dã.dicentes,ꝙ ſi eſt notoria,non tenetur exprimere.factu,qđ no.ſ.vt li.nõ ɔte.accedẽs.ĩ.in fi.j.gl. qđ cũ. ibi tñ Inn.& Gui.na.dixere,ꝙ cãæ ibi fuerãt expſſę in appellatione,qđ ēt ponit gl.Dicit hic Arc. primũ dictũ procedere,cũ appellatur ad aliũ q̃ ad papã , ſed cũ appellatur ad papã.vt hic,hoc non placet.Et decre.accedens. loqtur de app.interiecta ad Papã. Dicas ergo,vt ibi dixi ſuper.j.gl.ꝙ licet notoriũ iuris,ſcilicet ꝙ ſi cã rõnabilis &
2 facti,ſcilicet ꝙ ſit † vera,releuet ab onere ꝓbãdi,nõ tñ ab onere excipiẽdi,vel exprimẽdi.Itẽ ſcias,qđ hic dr̃ de expreſſione cãę nõ habere locũ,qñ i maioribus reſeruatis appellatur ad papã ſm Hoſt.p decr.vt debitus.e.ti. dic vt ibi dixi in ti.ſ.e.li.de cle.quis vi.gl. [*In ſcriptis*] quid ſi dũ ſubditus ſcribit appellationẽ,iudex ēt ſcribit excõicationis ſniãm,q̃ primo profert,& poſtea fit appellatio. Dicit Hoſt.ꝙ nõ valebit ſnĩa,all.de ſen.exc.p tuas.vide , qđ plene dixi ſup regula cũ ſunt partiũ in quæſtione . Ipſe aũt Hoſt.remittit ad ſum.de ſen.& re iud.§.qualis. & §. puta [*De ſubdito*] q vero prius appellauerat,& poſtea excõicatus eſt,diſtinguit.an ap.fuerit iuſta,& tũc nõ valet ſnĩa.de off.dele.cũ olim abbas.in fi.an iniuſta.& tũc valet.Quærit ēt de ſubdito,q nõ appellauit , ſed appellare intendẽs ꝓtectioni ſuperioris ſe ſuppoſuit, rñ. ꝙ nõ eſt vis faciẽda in verbis,ex quo de mente conſtat, de ap, ad audientiã.de ver.ſig.in his.Idem Io.mo.[*aſſignare*]ſit aſſignatio verbis,nutu,teſtamẽto,vel codicillis. Et vide, qđ no.ĩ.e.appellatio.in vlt.gl.& quod ibi dicã, qđ hic ponit Arc.[*præcipimus*]qđ præcipitur,imperatur , & ſi nõ fiat , pęna habet.xiiij.q.j.quod præcipitur.de ver.ſig.in his.Di
3 cit hic Hoſt.ꝙ † apoſtolos petitos iudex exhibere tenet , ēt ſi nõ recipiat appellationẽ, nõ petitos exhibere non tenet,vbi appellationẽ nõ recipit , ſed vbi recipit,tradere tenetur ēt nõ petitos. Et ſic intelligit.C.e.ti.l.eos.ad finẽ.j.auth.vt nulli iu.§.illas vero.col.ix.alias punitur, ar, C.e.qñ iudices.ſm H.Sed Arc.intelligit,ꝙ pęna ſit arbitraria,ex quo certa nõ eſt ſtatuta.ſ.de offi.dele.de cauſis.cũ ɔcordã.[*proprio dicta*]facit,qđ no. C.e.l. iudicibus. Parti vero petenti non nocet,ꝙ dati non fuerint . ff. de li.dimiſſo.l.vna.C.e.ti.l.j.ij.q.vj.poſt appellationẽ,[*exhiberi*] p hoc vr̃,ꝙ gratis concedi debeãt apoſtoli, de hoc in cle.e.ti.q̃uis.in gl.ſępius,¶ In quibus apoſtolis.& cur, appellatio inmi poſuit ex.l.ſciendum.ff.de app.reci.vel ñ ſit dimiſſa,q̃ nec admittẽda eſt , vbi aperte eſt iniuſta, remittit Arc.ij.q.vj.ad Romanã.ff. nil inn.ap.pen.l.j in prin.[*reuerentiam*]quid dixerit Hoſt.de remiſſione faciẽda,vbi dati ſunt reuerẽtiales apoſtoli,dicã.ĩ.e.ap.ij.rñ.in per ver.deferens.delatũ dicit.H.& Arc. qđ ante ɔceſſionẽ horũ apoſtolorũ ſcilicet delatoriorũ ſm Ioa mo.in poteſtate iudicis reuocare grauamen,& ſic intelligitur. ſ.e.cũ ceſſante pęna. no.j.e.ti.cũ appellationibus ver.re-
4 mittit Arc an † vero poſt delationẽ poſſit terminũ conſtituere appellanti,ibi dicã ſup ver.iuriſdictionem. & litera ſequens aperte ꝓbat,ꝙ poſſit,dũ ſtatim ſubdit.poſt hoc & poſt traditionẽ apoſtolorum. Hoſ. vel.i.poſtquã ſuit appellatũ & delatũ ſm Arc. [*appellatus*].i. is contra que appellatũ eſt. & dicit hic Arc. ꝙ ſi appellans impetrat literas extra iudiciũ ſuper negocio,quo appellauit, non valent literę.niſi ſuper appellatione, ſi appellatus appellatori cõſenſerit,vt hic.ſ.e.ſępe.vel ſi alias intereſt appellati.ĩ.de reg.iur.mutare.cũ ɔcor.ſup e.ti.de elec.ab eo,alias non eſt ei deneganda iuſtæ plenitudinis licẽtia. ij.q.vi.ſi quis libellos.vnde dicunt quidã,ꝙ in decre.ſ.de reſcri.ex parte. S.interfuit appellati , ꝙ appellatus proſequeretur appellationem.& hoc hic notauit Inn. dicens ēt,ꝙ appellatus nec literas impetrare ſuper appellationis proſecutione,nec ad alium iudicem ire, niſi ad quẽ eſt appellatũ , q̃diu appellans appellationem proſequi poteſt,quod non poterat in præ.decre. ex parte propter lapſum anni,remiſſũ ēt no.p cũ de nia.& obed.dilecti. & ſ.e.libro de ele.c.j.[*Et petierit*]in cauſis beneficialibus non eſt hæc petitio neceſſaria.& tene,quod habes.ſ. eo. lib.de ele.c.j.& ſm Inn.dicit,petierit, anteq̃ literæ ſuper app.impetratæ ſint, vel ēt appellans miſerit nunciũ per impetrationem,tunc enim cũ iam non ſit res integra , non habebit locũ eius petitio,niſi forſan malitioſe feſtinaſſet nuntium mittere.ſ.e.oblatæ.Item no.Inn. ꝙ appellatus hoc, quod hic dicitur,petere poteſt,ēt ſi iudex nullum termi.a prin. proſequendi præfigat, quia tũc ipſe appellatus termi.ſuæ proſecutioni præfigere poterit .
5 † Si tamẽ nec iudex,nec pars terminum præfigat, expectabitur terminus iur.ſ.eo.oblatæ.Dicit tñ Inn.& Ioan. mo.& Guil.in Spe.e.ti §.qua. nullum terminum poteſt præfigere appellanti niſi iur.graue etenim eſſet,ꝙ actor & appellans,cui pſigitur terminus proſequendi , illum metiatur ex voluntate rei.ff qui ſatiſ.cog.de die. in prin. Item licet appellans vel iudex poſſit terminum iuriſdimittere,de appellato non eſt ſtatutum , ergo beneficiũ alterius non lędet,vel minuet,cui nõ eſt conceſſum. ĩ. de reg.iur.indultum.arg.ff.de iuriſ.om.iud.ſi idem.in fi. reſpõ.ergo decre.locum habebit,vbi eſt præfixus terminus a iudice,vel ab appellante.Vel poterit petere appellatus,ꝙ quandocunque.ĩ.iur.terminum volet appellãs proſequi appellationem ſuam,debeat cõparere inſtructus ſuper principali,& tunc non poterit appellans impetrare,ſed oportebit eum portare acta ad curiam.& facere citari aduerſarium.vt hæc decret.innuit.¶ Quarto no.quod appellans hanc petitionem facere non põt ,
6 quia † appellatus ad aliud nõ tenetur, quã ad proſequẽdã cãm, vel articulũ app. ſed nõ principalẽ.Huius dicti ratio ſatis patet,appellans enim ante ſniam innuit appellationẽ legitimã,& per id principale forte delatũ ad iudicẽ appellationis.appellato ergo petenti id, ad quod tendit,reſiſtere non poterit,ſed appellatus reſiſtendo appellationi innuit principale nõ delatũ . Nõ ergo mirũ ſi per appellantẽ ad portãda acta principalis cãę aſtringi nõ põt.Ipſo tñ appellato inuito,qui ad hoc tẽdit,qđ ſacit remiſſio, & ɔdẽnatio in expen. petere poterit ipſe appellãs remiſſionẽ,qđ dic vt ſ.e.interpoſita.§. ij. & per hũc reſpectũ eſt quędã paritas inter appellantẽ & appellatũ ſm Io.mo.qa quiſque ipſorum inuito aduerſario obtinet id fieri, ad qđ tẽdit aduerſarius ¶ Quinto ſcias , ꝙ Inn.tenuit & Hoſt.ponit, ꝙ qñ non eſt terminus appellationi præfixus,tñ recepta eſt appellatio,ſi appellatus eſt apud iudicẽ app.& appellans eſt abſens, tñ eſt pſens procurator eius,qui ſuper appellatione vult literas impetrare,tunc appellatus ſi vult,ſemper debet obtinere,ꝙ literæ nõ impetrentur,ſed citetur appellans, vt corã iudice,quẽ elegit,ꝓcedatur. Et idẽ dicit in appellãte,ꝙ dẽt obtinere citari appellatũ,ſi velit,& prohibere literas impetrari p eũ.Ordinariũ enĩ eſt,ꝙ iudex ap.de appellatione cognoſcat,niſi iuſta cã aliis ɔmittat. imo vt dicit Hoſ.auth.vt deſun.vñ ſumpta fuit auth.ad hęc.C.de iu. vult,ꝙ is,ad quẽ appellatur,oĩno p ſe cãm audiat. & vide de off.deleg.ſup q̃ſtionũ.in gl.ſi cã. hæc curia nõ ſeruat,ꝙ cogat partes ibi ꝓſequi cãs,quæ de ſui natura nõ ſunt in curia, etiam ſi altera pars id petat . vnde oporteret de gratia id impetrari a Papa , vt pars citetur ad curiam ſuper cauſam, quæ de ſui natura non eſt in curia

procu.

procu. [*instructos*] sic. s. c. ii. de ele. c. j. & vide qd ibi dixi s. ver. instruc. de do. & contu. c. fi. Et putat Archi. sufficere procuratorem cāx principalis licet inuitus non appellatur prosequi articulum appellationis s. de procuratoribus. non iniuste. in fi. [*agendum.*] s. de procur. accedens [*Causam*] etiam principalem, vt si nobis, no. pro opi. q in papa locum habeat decre. ista [*finito*] si talis erat appellatio, sine qua terminari non poterat causa principalis, alias contra s. e. super eo. ſm Inn. Alij intelligunt indistincte, q hic alternatiue dr quo ad cognitionē Papę, qd forsan est verius ſm Arc. [*partium*] resolui pōt plurale in singulare, sic s. eo. accepta. & sufficit consensus appellati, vt no. Inno. & Host. s. eo. vt debitus. & vide, quod ibi dixi super ver. remittat. vbi inuenies, quod circa id addit Compo. in decre. prima s. e. lib. de ele. sed Pe. de sa. somniauit hoc. primo dicens, q videtur sufficere consensus appellantis solius, cum in ipsius optione sit, appellationem prosequi, vel redire ad iudicem a quo appellauit. s. eo. cum sit. & c. interposita. §. ij. postea subdit, q id non credit, sed necesse erit, vtriusque partis interuenire consensum, quia forsan interest appellanti, vt causa tractetur coram priore iudice plus sibi fauorabili, vel expedienti. istud non concludit requiri cōsensum appellantis, qui ad exclusionem primi iudicis tendit, dic vt etiam nunc dixi in gl. in causis. versic. 4. quod prius dixi est ridiculosum. Non enim sequitur, si possum renūciare appellationi, vel illam prosequi, ergo possum inuito aduersario principale deducere coram iudice appellationis, non cognito an bene appellauerim. & ideo tene, quod prius dixi. Sed secundum prædicta vides, q iurisdictio iudicis appellationis potest extendi, nec hic proprie fit prorogatio, sed exceptionis omissio secundum Inn. qui remittit ad id, quod notauit de offi. dele. prudentiā. quod ēt tene.

7 † q si iudex a quo detulit app. & iudex appellationis sit Papa, vel archieps, vel delegatus ipsorum, procedere potest in causa appellante inuito, licet in scriptis non appellauerit, nec cām assignauerit, nec apostolos petierit, alle. de fo. competenti. significasti. & cap. Romana. melius. j. e. cum appellationibus. ¶ Querit Arch.

8 an † is, cui commissa est cā appellationis, possit cognoscere de nullitate sniæ, & pronunciare & determinare, si illā inuenerit esse nullā. Dicit q sic per l. si expressim. ff. eo. ti. & ff. quæ sen. sine app. rescin. l. j. & quasi per totū. & C. quando prouocare non est necesse l. j. & quasi per totum. Et videtur casus ff. fa. erc. l. quidam ff. de ope. lib. l. vltima. & remittit ad no. per Inn. s. eo. dilecto. vt ibi satis scripsi in vltima gl. [*Procedatur*] & semper debet procedere in negotio principali, nisi dimittat propter probationes remotas, vel alia iusta impedimenta secundū Inn. [*debebit*] lite regulariter contestata s. de rescrip. cām quæ. Host. [*statuit*] vt sine expressione causæ & sine scriptura viua voce illico liceat appellare. C. e. litigatoribus. can. ij. q. vj. in fi. vt no. in prę. l. ff. e. l. ij. & ītelligitur illico. i. antequam diuertat ad extraneos actus. Alij dicūt, id fieri posse, cum iudex sedet pro tribunali, arg. ff. de in inte. rest. l. diuus, Hugo. dicit illico. i. eadem hora. Lau. dicit, in prima die. ff. de ap. a snia. vnde dicebat Tā. prima die sine scriptis posse appellari. ff. qn app sit. l. j. §. die. & §. si qs. Sed Arc. dicit, hoc non esse verum, nisi iudice adhuc sedēte pro tribunali, & si post latam sniam sederet p magnā horam, poterit semper sine scriptis appellare, & dicetur apud acta appellatum. Secus si diuertit ad prādiū. vel ad alios actus, hæc probantur. ff. eo. l. ii. C. eo. ti. eos. §. sin autem Quandoque tñ illico sumitur pro triduo. C. de iud. l. fi. statuit etiam antiquitas secundum Hostiē. q

9 † si appellans a diffinitiua. j. terminum præfixum non prosequitur, rata manet sententia s. eo. cum sit. & ca. ięce. versic. saluis. Item q si propter metum iudicis nō audeat appellare, sufficiat protestari, quod dic, vt s. eo si iustus. In his & similibus quæ antiquitas statuit, nil hic immutatur. præter ista quatuor, quæ ponit gl. dicit Hosti. ēt alia requiri in appellatione. facta in iudicio ante sniam. s. causa grauaminis illati, vel comminati s. e. cum cessante. & q causa sit legitima s. eo. cum speciali. §. excessu. & q sit expressa s. eod. cum causam. in fi. & q sit vera. Item q non fuerit sua petitio admissa, hæc duo patent. s. eo. interposita. Item q quia non admittebatur. ideo appelletur. s. e. ti. dilecto. in fi. vnde iuris ignari sunt, qui proponunt exceptionem, & appellant in ipsa propositione, si non admittitur. ibi de hoc & s. de testibus. significauerunt. Expectent ergo, vt dicit Ioa. mo. quod non admittatur, vel repellatur petitio, vel exceptio, vel q procedatur ad ea, quæ se non compatiuntur cum exceptione pposita, vt ibi, & e. ti. ex parte. ii. [*Vltimum*] qd. j. x. dies. j. e. Romana. de ɔfir. vtili vel inutili. bonę. de re iu. q ad ɔsultationē [*Non appellans*] sic. s. e. psonas. & c. irrephēsibili [*Examen.*] s. e. consuluit. & c. vt debitus. Et exponit Arc. in iudicium. [*Condemnandus*] Pe. de san. cuius dictum vide in Spe. de expe. §. nunc videndum. in princ. & versic. quid de appellato. Hic tractat de appellato, an si succūbat, condemnetur in expensis. Et q sit cōdemnandus inducit, quia regula est, victum victori condemnari in expensis. Secundo, quia æqualitas debet esse in iudicio inter actorem & reum, sed appellans condemnaretur, ergo & appellatus. In cōtrarium adducit, quia habet bonam præsumptionem pro se. sed error probabilis excusat ab hac condemnatione. s. eo. lib. de elect. c. i. in fi. Vide, quod scripsi de dolo, finem. super gl. sed nunquid. ad finem, vbi remissio dedi. & ibi inuenies dictum Inno. qd ponit hic Io. mo. & Archid. j. appellatum excusari, nisi qñ snia esset euidenter iniqua, quia tunc cessat excusatio iusta. ¶ Quare autem non condemnetur, ratio duplex ibi no. prima, quia habet iustam causam litigādi. Secunda, quia non agit, sed patitur, ibi vide. Sciendum, q Io. mo. posuit hic quosdam casus, quibus non fit cōdemnatio expensarum, quos omitto, quia non sunt, & alibi satis habētur s. de dolo. finem. de pęnis, calumniā. cum suis remissionibus [*Contempserit*] contemnere est non curare & aspernari, & tunc proprie contemnit, qñ sine cā non paret, vt no. ij. q. vii. metropolitanum. [*Equidem*] coniunctio copulatiua [*Insurgant*] sic. C. de adulterijs. cum vir. ibi, iubemus insurgere leges. ¶ Prima glos. summat & diuidit. ¶ Quarta gl. respondet per quæstionem, an in appellatione extra iudicium non a iudice interiecta locū habeat hæc constitutio. & ponit duas opi. & secundam dicit tutiorem. ¶ Quarta gl. no. ponit duas opiniones. Gof. & contrarias Ber. ¶ Sexta gl. respon. per quæstionem, an in appellationibus ad alium, quam ad papā locū habeat hæc constitutio, ponit duas opi. ɔtrias, quas in fi. determinat. ¶ Gl. istud. ponit duas opi. contrarias & quærit & soluit. ¶ Gl. quia non. primo soluit dubium. secundo ponit quid, addit hoc ius nouum. Tertio signat ɔtrium, quod quadrupliciter soluit. ¶ Gl. non dixit. ponit opinionem, quam determinat. ¶ Glo. quare hoc. obijcit & soluit. ¶ In gl. ij. ibi, quidam extimauerūt. vide de fide instr. contingit. super. ii. gl. ¶ Quarta glo. ibi, nam quod. §. fi. si cui penus legata sit præter vinum, oīs penus legata videtur excepto vino. ¶ In gl. instanter. ibi. dimissoriæ. sunt dimissoriæ, quæ vulgo dicuntur apostoli, sic dictæ p eo q causa ad eum, qui appellatur, dimittitur. ¶ In gl. quia nō. ibi, quicquid astringendæ q astringendæ obligationis causa dictum est, nisi id verbum exprimatur, intelligitur omissum. ¶ In glos. vlti. ibi si prætor. non debent esse elusoria edicta & decre. prætorum. ¶ In glo. j. in fi. & secundum hoc. secunda ibi sancimus. tertia ibi, his quæ, quarta ibi, q si. Io. mona. diuidebat in sex. de secunda faciendo tres partes, quæ ſm eum prio dat formam appellandi ante diffinitiuam. secundo ibi, in quibus. informat quid facturus sit iudex, a quo appellatum est. tertio ibi, post hæc. tractat viam in huiusmodi procedendi. demū de quarta facit duas, vt prima puniat appellantē. scda appellatū. ¶ In quarta gl. ſm Inn. Io. mo. & Arc. & facit cle. e. ti. appellanti. ostēdit aūt sic, is, cui dātur apostoli, dimitti d vno iudice ad aliū & iō.

literæ tales vocantur dimissoriæ.ff.de lib.dimis.tūc autē
proprie dimissus est,qñ de vno iudice ad aliu mislus
est.ii.q.vj.post appellationem.ex quo patet, ꝙ de iudice
loquitur. Cum appellatus appellantem non possit a se
dimittere. Appellans vero a iudice fatetur illum suum
iud.sed dicit,ꝙ eum granauit & extra iudicium.& ideo
ab eo appellat.Itē is,q non esset iudex,sed pars tm̄, non
ꝑfigeret terminū appellāti, qđ hic facit,vt sequitur ſm
Inn.dat Arc.post Io.mo.exēplū de illo, q prouidet ali-
cui de beneficio meo, vel mihi debito me nō vocato,
vel de beneficio,qđ possideo.j̄.de præbē.licet eps.vel ſm
Arc.in casu.s̄.de præben.cū ſm Arc.ver.Inde est. ibi te
citato,vbi ſm eū optimū argu.ꝫ illos,qui ꝯferunt bene
fi.non vocatis his,quos res tangit.Ad idē de æta. & qua.
accepimus.& ibi concertationi.de diuersis extraiudicia
libus appellationibus ibi dicam post Io.mo.super.gl. ij.
& ibi in iudicio appellatur,tutum est etiam,cum appel
latur extraiudi.puta in electionibꝰ apostolos petere ſm
Francis.& ita seruatur.vnde dicit appellās, apostolos pe
to, si scit eos qui dare possint,vt no.j̄.eo. super.¶In gl.
no.ibi nouum.decretalis enim.vt debitus.soluni requi-
rebat cām probabilem exponi.& ibi,ab iniqua. Inn.re.
mittit ad nota.de noui oper.nunc.c.penul.& in fi. con-
cord.vide.j̄.eo.non solū.ii.respon.in j.gl.¶In glo.maxi-
me ibi,secundum quosdam Pet.de sa.& Boa. qui intel-
ligunt quo ad formam appellandi, & apostolorum pe-
titionem non quo ad deuolutionem,vt sequitur ibi se-
cundum Host.& Arc.quem vide.iij.q. v. quia suspecti.
Et hæc vera quo ad deuolutionem negotij principalis,
hoc probat,quod sequitur in gl.ipse tamen Host.latius
intellexit, vt patet. j̄. glos.ij.& ibi, restringenda. s̄.eod.
lib. de elec. statutum. sic etiam priuilegia restringun-
tur secundum Host.de priuile.sanc.de offi.le,quod tran
slationem.¶In gl.verbo.ibi.facto.dicit Inno.ꝙ pruden
ter facit,si coram testibus exprimat omnia grauamina
pro quibus vadit, vel nuncium, mittit, nam si quando
appellat uiua uoce,ad hoc tenetur, ut sequtur,quare nō
qñ facto,& hoc idem no.in c.vt debitus & facit,qđ no.
s̄.eo.dilecti. in glo.quoniam.Plus dicit Archi.quod da
to,ꝙ appellans facto hoc nō faciat,non putat,quod in
cidat in istam constitutionem,& ponderat,quod Inn.
dixit, eum prudenter facere,quasi non necessario.¶In
glo.istud.ibi. fides fieri ꝑ alia documenta,vt ibi patet in
fine.& dicit sic determinandum,quod notauit in sum-
ma e.ti.§.qualiter.fatetur tamē Host.ꝙ contraria opi.
est expediens,non tamen sic astringit, ꝙ ad non scribē
tem pœnam huius constitutionis extendat.Et ibi, possit
probari.vnde ſm eum priuata scriptura nec probat ap-
pellatum,nec probat appellationis formā,& cū scriptu
ra ad hoc fuerit inducta,vt obuiet appellanti, si variare
vellet.i.q.vij.saluberrimū.xxvii.q. j.omnes fœminæ. &
quod no.xx.q.j.vidua.Dicit Host.ꝙ licet cōsuetudo ha-
beat,ꝙ priuata scriptura sufficiat, modo tñ per id satis-
factum videtur menti huius cōstitutionis, quæ vult va-
rietatē euitare,quare tutius dicit,qđ sequitur in gl.ali.Et
j̄.de sen.excō.cū medicinalis.§.exemplum. vide in Spe.
4.par.eo.ti.§.i.ver.& notabiliter.¶In gl.j.festinet.ibi,au-
get.ff.deposi.l.i.in prin.& vide,qđ dixi post Hos.de ꝯsue.
ad nostrā.& in fi.melius.C.de vete.iur.enu.l.ii.§.sed qa.
¶In gl.instanter ibi.xxx.dies dicunt hic Host.& Pet. de
sa.a tempore appellationis alle.C.e.ti.quoniam nōnul-
li.& l.iudicibus.canon.ij.q.vj.in fi.prima lex nil probat.
scđa probat contrarium,& vide quod plene dicam. j̄. e.
ab eo.super.ij.gl.Ipse tñ dixit ſm id intelligendū, quod
no.in sum.e.ti.§.qualiter.sub.§.vbi vero.ꝑ totum, & ma
xime versi.sed in superioribus. Et ibi ab eo.ꝙ dic,vt ī cle.
eo.ti.e.ꝗuis.Dixerat aūt hic Inno.ꝙ non petens renun-
ciat appellationi,nisi per argumenta pateat, eum velle
prosequi appellationem, vt si ad illam prosequendam
mittat,hoc reprobatur in præ.decre.ab eo. Et in fi.dicit
10 Pet.& Hosti.ꝙ † dicuntur apostoli ab apos,ꝙ est de, &
tolos,ꝙ est missio,quasi dimissio, quā facit vnus iudex
ad alium,sic & de apostolis dicimus,ꝙ a Deo,vel de cę-
lo missi fuerint.vide in Spec. 4.parte.eod.§.sequitur. vbi
ponit Guil.v.species apostolorum cōuentionales,testi-
moniales,dilatorios,refutatorios & reuerentiales,& ibi
ponit ipsorum formas.¶In glo.ꝙ si.ibi postea.s. ex quo
petiti fuerint apostoli ſm Host & no. quia per hoc vult
ponderari tps petitionis non denegationis. Cōtrarium
no.j̄.c.vt s̄.in gl.ante pe.& vide quod ibi dicam. ¶In gl.
no.dixit.in fi.dixit ergo Host.per hoc satis patere id, qđ
de apostolis dicitur in omnibus iudiciis locum habe
re.¶In gl.solet.ibi dubitatur.ad hoc.s̄.eod.cū specialis.§.
excessu. & ibi de veritate, de iustitia pura propter dubiā
opinionem ſm Abb.qui ponit exempla per no. in de-
cre.vt debitus.e.ti.Et in fi.ſm Inn.dicit Host.ꝙ illā non
incurret, dummodo id non fecerit in grauamen alte-
rius partis per gratiam,vel per sordes vt ibi.¶In gl. non
11 datur.in fi.alias ſm Petr.& Abb. vilis † clericus litigans
cum episcopo ipsum episcopum appellantem vrgere
potest ad personale iter ad curiā. Idē de milite, vel alio
litigante cum rege,ꝙ esset absurdum.¶In glo. i.ibi in-
strumentis.de testibus enim hoc non intelligitur. s̄. de
fideius.cōstituus.Inn.& Arc.¶In gl.per appellationē.
vel ſm Io.mo.& Arc.finito per lapsum termini ab ho-
mine,vel a iure statuti.s̄.e.sępe.j̄.eo.Romana §. si vero.
hoc non placet,quia tunc non cognoscit iudex appella
tionis de pricipali.¶In gl.ꝑ no.ibi,archiepiscopus.for-
te secus,si prius iudicasset, ꝙ per appellationē legitimā
ad ipsum esset iurisdictio deuoluta.tunc enim & iam si
non in scriptis & sine assignatione cāe fuisset appella-
tum,tunc cognoscere posset,quia hæc snīa & si sit ꝫ ius
litigatoris,facit tñ ius inter partes,vt no.s̄. de rescr.super
literis.Inn.Et in fine.vt ibi scripsi,Inn.placet,ꝙ in delega
to papę bene habeat locum,quod hic dicitur. ¶In gl.f.
ꝙ ibi exprimere.Da.hoc tit.q.xviij.tenet.ꝙ si appellās a
diffinitiua, qui non tenetur exprimere cām, exprimet
manifeste friuolam,vt si dicat,appello,quia digito cęlū
non tangis,non tenet appellatio,vt sic impossibilis cāe
adiectio vitiet causatum,sicut regulariter vitiaret con-
tractum,iuxta videas,de condi.ap.c.vlt.in fi.pe.gl. Itē all.
s̄.eo.ti.constitutis.ij.de his quæ fi.a ma.par.c. Non ob.ꝙ
exprimere non tenebatur, quia expressa talia nocent.
ff.de regu.iur.expressa.dixi talia, quia si expressisset cām
non manifeste friuolā,tunc aliam prosequi posset, iux-
ta no.eo.ti.cum cām.in vlti.gl.¶In gl.idest.si ibi nō ve-
nit,vel misit.Dicunt quidam Inn.& Io.mo.pro quibus
facit decre.s̄.eo.lib.de elec.cupientes.§. electos.ꝙ dato,
ꝙ appellans non portet munimenta,non incurret pę-
nam huius constitutionis,sed non dabitur dilatio, vel
remissio extra curiam,hoc non placet Arc. Et in fi.ſm
Inn.cuius est gl.quam posuit Bern.in addi. & tamen in
alia gl.tenuit Inn.quod prædixi.¶In gl. non dixit. in fi.
dicit Gui.hic in Spe.de expensis.§.iuxta.ver.septimo.&
hic Arc.ꝙ cum decre.dicat, ꝙ iste non seruans reputa-
bitur nō appellans, & sic nulla appellatio in effectu nō
potest dici,ꝙ fuerit iudex appellationis,& sic non con-
demnat in expensis,sed ad primum verum iudicē con
demnādus redibit. Sed vt Arc. dixit in capitulo cum in
appellationibus.prima facie fuit iudex,qui per app.adi-
tur,ꝙ patet,quia cognoscit de articulo appellationis.vn
de bene condemnat in expensis,vt ibi, & fiet condēna-
tio expensarum factarum ab appellato a tempore ap-
pellationis interiectæ,quia extunc cępit expectare & dif
ferri negotium.s̄.de procu.auditis.de dolo & contu.cū
dilecti.melius.s̄. eo. Nicolao.huius autem condemna-
tionis ratio subditur, scilicet culpa & contumacia.¶In
gl.quare hoc.in fine. Arch.alle.quod no.s̄.e. sępe. in gl.
vt filis.& vide,quod ibi dixi,per quod decido.quod hic
no.Inn & Io.mo.¶In gl.vl.in fi.& ff.ne quid in loco pu
bli.l.fi.Io.mo.C.de spor.l.vlti.in fi.arg.contra.xlij.dist.in
mandantis.uide,quod no.xxii.q.ii.utilem Arc.

S V M M A R I V M.

1 *Causa inimicitiarum,vel nimij fauoris debet specificari.*

2 *Innouandum nihil est post appellationem, neque etiam post recusationem.*
3 *Excommunicatio sicut non tenet post appellationem, ita nec post recusationem, vel relationem.*
4 *Grauamen est in non faciendo sicut in faciendo.*
5 *Recusationis causas vbi notorium est non procedere, iudex illas repellet.*
6 *Iudex, qui recusabatur solus, si vnicus erat, vel cum collegis, si illos habebat, an possit in principali procedere lapso termino dato arbitris ad causam finiendam.*

CAP. II.

Legitima. Et primo ponit factũ sępe contingens. cui scdo ꝓuidet ibi volentes[*Causa*]i.⁹.iustas recusationis causas no. hic ꝑ Host. vide plenius ĩ spe. tu.j.§.superest.& ꝑ ipsum in sum.de offi.dele.§. quæ sint iustæ cãæ. Ex illis.xviij.vide sex no.j.de off.dele.cãm.in j.gl.& vide, quod no.s.e.li.de off.dele.si ꝯ vnum, in vj.gl. & ꝙ super ea dixi.& per hoc debuisset decidisse sequentia, propter remissiones tñ prosequar.& ẜm eũ est septima causa.si est cõmensalis, vel nimis est fauorabilis. s. de offi.deleg.insinuante. Octaua causa, quia canonicusᵉ. e.ri.cũ.R. Nona, quia procurauit sibi cãm ꝯmitti, argu. ff.de procu.quæ oĩa.de iurisd.om.iu.l.prætor.s.de offi.dele.suspicionis.C.ne quis in sua cã.l.vna. Decima, qa vnᵘ est iudex alterius.facit.xvi.q.ij.c.j.ibi.humani moris &c. xi.q.iij.quatuor.bene facit.s.e.li.de off.deleg.e.fi.in fi.i.respõ. Vndecima, quia litẽ hẽt cũ reo ff.de exe.tu.pp litẽ. C.qui da.tu.vel cu.auth.minoris. Duodecima, si est cõpatriota impetrantis in terra aliena.ar.ff.de hæ.insti.nemo dubitat.§.qui super.ff. de verbo.sig.l.latæ.§.amicos. ff.p socio.l. verum.iii.q.v. quare suspecti.& c.accusato. Decimatertia, quia est clericus impetrantis vel de terra sua oriundus ratione subiectionis.s.vt lite non contest. accedens ii.ad idem.s.e.li.de off.deleg.c.vltimo.ii.respõ. Decimaquarta.quia est socius specialis.ff pro socio.l. verum,& iuribus.s.ver.xij.& ver.s. Decimaquinta, quia recipit precium, vel ab impetrante institutus est hæres, de vi.& hone.cle.cũ ab omni.ff.de procura. aut affinitate. Decimasexta, quia recusans appellauit a iudice.s.eo.hic si in vna,& dic vt ibi dixi,& c.accepta. de quo remittit. j.e.Romana.§.cum vero. Decimaseptima, quia comes est aduersarii, dicit spec.vel aduersarius de familia eius, vel filius, vel libertus, arg.ff.de offi.præsi.l.senatus.ff. ad l. Iul repe.l.i.iij & v. Decimaoctaua, si est inimicus demũ vel meus, vel familiaris mei inimici, vel nimis timet aduersariũ meum, vel ex aliqua cã nimis diligit eum. C.si qua.præ.pote.l.vna.de acc.repellantur.xij.q.iij.quatuor.
1 de re iu.cum ęterni. Dicit autem, ꝙ†cã inimicitiarũ vel nimij fauoris debet specificari, arg.C.de testibus, auth. si dicatur.ff.locati.si merces.§.culpæ.nõ requiritur tñ grauis, vel capitalis, sed sufficit probabilis.s.de exce.cum inter.ẜm ꝙ dicit intelligendã legem apertissimi.C.de iud. 3.q.3.offeratur.ff.de li.cã.si pariter.vt quod ibi dr̃, si eum inimicũ sibi esse affirmet, supplet ex cã allegata & probata, sic ẽt in decre.accedens.ii.vbi dr̃, nimis fauens sub expssa cã fauoris, vt ibi dixi ẜm eũ super glo.sed nonne. [*Assignata*] in scriptis.s.de prob.qm̃.C.de iu apertissimi Et continebunt scripta quis, quẽ.in qua cã,& ex qua suspicione recuset,& cantum est consilium ẜm Hosti. & placet Arc.ꝙ arbitrum nominet, sicut in appellatione dicere debet, ad quẽ appellat,& exprimere præmissa.s.c.
2 proxi.nã hæc duo ęquiparantur.s.c.cum spãli,& † sicut post appellationẽ, ita post recusationẽ nihil est innouãdum.ii.q.vj.appellatione.ff.de arb.non distinguendũ. §. quidã.s.de off.dele.super quæstio.§.fi.& c. suspicionis. s. eo.scdo requiris.hæc ergo tria appellatio, recusatio & relatio ideo simul intitulantur, quia cuiusque ipsorũ pendentia iudicis iurisdictionẽ suspendit † sicut ergo non
3 teneret excõicatio post app.ita nec post recusationẽ, vel relationẽ, ꝙ est dignũ no.ẜm Host. patet primũ, de sen. excom.per tuas.ẜm in iuribus proxi. allegatis. de tertio patet.s.eo.intimasti.de of.leg.licet.& in omnibus his eadem ratio.s.quia sñia a non suo iudice lata non ligat, de iu.atsi clerici.de sen.exc a nobis.ẜm Hos.vide, quod scripsi.e.ti.cũ speciali.in gl.proprium in fi.& in Spec.de recusatio.§. qualiter.ad fi. Sępe contingit,& ideo prouidẽdũ fuit.s.eo.sępe ipsis arbitris[*In idem.*]i. in eandẽ sñiam vt s. iudicent, ꝙ sint legitimæ causæ recusationis, vel ecõtra. Inn. vide, quod dicã.s.ver.i idem, quod sequitur[*Tertium*]cum a principio partes non cõcordauerint ĩ vnũ, vel in tres.Host. [*excommunicationis*] vel aliã. quod põt vt in c.suspicionis.ii.respon.Host.vnde dixit Arc.delegatũ posse mulctare, intelligit tñ de parua mulcta. & de hoc vide, quod plene scripsi, de off.dele.de causis.in fine. põt ẽt punire captis pignoribus, insti.de excu.tu.i.respon. & de satis.§.vlti.Inducit, quod no.Hosti. In decre.suspicionis[*Vilipendunt.*]i.despiciunt, vel non curant,& hic grauius puniri possent.s.de exces.præla.tanta.Hostiẽ. & de pęnis.e.vltimo.loa mo.[*Ipsis arbitris*] quando ergo non itur ad arbitros, vt quia officialis, vel delegatus episcopi recusatur, non est locus huic constitutioni. Absurdum enim esset, ꝙ illi suo maiori dilationem præfigeret.contra id.de maio.& obe.cum inferior.cum concor. Item constat, ꝙ tribus remedijs prouidere potest episcopus illo casu, scilicet reassumendo ad se causam principalem, vel committendo alteri confidenti, vel de recusatione cognoscendo & diffiniendo, arbitri vero habent solum vltimum. Item quia arbitri amicissimi assumuntur per partes, necessarium fuit remedium hoc, quod tamen ꝓpter id non plene sufficit, vt dicam super vlt gl. quod remedium non sic est necessarium in ordinario, nec sic in vno sicut & in pluribus. vltimum tamen remedium quod appelletur ab eo, si neutrum facit, de his quæ.s. di
4 xi. Est enim †grauamen in non faciendo, sicut in faciẽdo.s.de sup.neg præ.c.i.de si.nemo.de priuile.dilecti.de senten.excom.sacro.§.caueat. Item faciet, si collega nõ procedit, qui ex vi clausulæ cognoscit de recusatione collegæ per præ decre.si contra.j.rñ.In idem Host.intelligit hoc etiam, si discordant in mediis causæ, puta qa recepta causa vt probabili vnus ad illam probandam dat annum, alius diem, vel septimanam, semper enim vbi discrepent, iudex statuet terminum, de quo hic dicitur.[*Conueniam*]simile dicit lex de duobus hæredibus. ff. de leg j.huiusmodi.§.fi.vnde hoc ius sumi potuit secũdum Host.[*Negocium*]& etiam principale si contingat pronunciari delegatum suspectum ẜm Hostiẽ.qui hic repetit, quod post eum dixi de offi.deleg. suspicionis.sii per iii.gl. Sed hoc dictum non placet, ut ibi dixi [*Iudex*] qui recusabatur. Extunc ergo non prius, cum suspensa sit eius potestas.Io.mo.[*in principali*]si.s.e.ti de resti. spo. frequens.cum concor.Host.[*Non omittat*] illis ergo terminantibus negotium infra terminum si pronunciat suspectum recusatus non procedet, etiam si consentirent partes delegatum ipsum procedere.s.e.li.de of. de le.iudex.in fine.¶Prima glo.summat,& dicit quod supplet.¶Secunda gl.quærit & soluit.¶Tertia glo.dicit, de quo iudice loquatur.¶Quarta glo.ponit quatuor, quæ requiruntur in arbitro.¶Glo.ipsum, signat ꝯrium, opi. ponit,& soluit.¶Vlt.gl. obiicit,& dupliciter soluit.¶In gl.j.ibi procedit.Hos.facit tres partes dicens ꝙ in prima ponitur dubitatio.in secunda solutio, in tertia dicitur, ꝙ iudex procedat, partes iste patent. Sed Io.mon.dicit apertius, ꝙ primo narratur iuris antiqui prouisio.secũdo ibi soluẽtes, ponitur noui iuris adiectio. vel dic, ꝙ prima pars ponit morbũ causidicũ, cui secũdo medetur, & in fi.& in Spe.de recusa.§.fi.versi. sed quid si actoris. ¶In gl.ii.in fi.& in e.suspicionis in j.gl.in Spec.de recu. §.qualiter.in prin. Item si dicatur, renunciatum recusationi, sequeretur.n.absurdum, si in his casibus diceretur ꝯrium, cũ pariter sibi suspectus sit in his casib. sicut in cognitione veritatis. Itẽ pars ipsius iudicium eligẽdo in altero ipsorũ ipsum vlterius recusare nõ posset.iii.q.vii.

cuius in agendo,ſm Arc.qui ſignat contrarium, de cā poſ.cum olim.vbi iudex repulit cauſas recuſationis, reſpondet,ꝙ † vbi notorium eſt recusationis cās non procedere,iudex illas repellet.& ita fuit ibi ſm Inn.& Hoſ. qui hoc no.in prin.c.cum ſpeciali.vt dixi ſuper illa glo. & idē dixit ipse Arc.poſt Vin.in præ. decre. ab arbitris. ¶In gl.3.ibi a Papa.ſupple iam datum,ſi enim recuſaretur dandus corā delegante,probaretur recuſatio ſm Fran.& ibi coram ipso,ſit ordinarius,vel delegatus, vt ī prædictis capitulis cum ſpeciali. & ſuſpicionis. Hoſtiē. ¶In 4.gl.ibi layci.Idem Arc.& de hoc in Spec.de recuſa.§.ſi.ver.ſed nunquid poſſunt.Dicebat ergo Arc. ſ.de offi.dele.ab arbitris.c.ij.ꝙ cū laycus nō poſſit habere iuriſdictionē & coerctionē in clericū.xi.q.j.clericū cuiuſlibet. quæ poſſet eſſe neceſſaria in hoc caſu , nec poſſet excōicare,niſi forsan de mandato Papæ,ar.94.di.c.j.vbi de hoc.& 33.di.§.verum.& c.ad hoc. iuxta prin. & in c. bene quidem, quod all.gl.& quod ibi no.in gl. non liceat.& in gl.argu.ꝙ Papa refert ibi alios dicere, hoc verum,niſi interuenerit ſuperioris auctoritas , ad hoc , qđ legitur & no.xvi.q.i.plures.& hoc visus eſt tenere Inn. in decre.contingit.de arbitris.Sed Hoſt.ibi cōtra, quod placet Arc.Ad hoc Io.mo.ꝙ quoddā extraua.Gre.IX. ī nuebat, quod non arbitri, ſed iudex delegatus compellebat teſtes,illam decr.vidiſſe non memini,& ſi præceſſit decre. ſuſpicionis, ſit correcta per illā,per quam hoc licet arbitris,vt ibi ſcripſi ſuper ver.omnia. Si vero ſecuta eſt,reuocata eſt,ex quo inserta nō eſt in hoc libro, vt.ſ. in procemio hui⁹ libri ad finem.& in fi.lrē ſm opinio. Hoſt.ſi vera eſſet,ꝙ recusato delegato arbitri cognoſcerent de prin.deberēt eſſe in dignitate,vel perſonatu, vel canonici eccleſiarum cathedralium per eandem decr. ſtaturū.¶In gl. caueant.ibi a pęna,dicit Hoſt.quā incurrunt faciendo,vel omittendo aliquid per gratiam , vel per ſordes,nam delinquere poſſunt omittēdo,ſicut peccare faciendo.ſ.de excep.dilectæ.& c.ſignificauere,de reſcrip.ſignificante.cum capitulis ſequen. & dixi in textu ſuper ver.arbitris.concordantias ad hoc ſcripſi poſt Archi.ſ.e.li.de cle.generali.§.illos.ſuper ver.præcipere,vide quod dixi in ꝯrium.ſ.ti.j.c.j.ſuper verbo fuerit.¶In glo. ſ.e.li.in fi.& de iura.cal.cæterum.vbi de hoc in glo.ij.& dicit Archid.morbum dictum,ꝙ ex illo mors oritur.ſ animæ.¶In gl.ipſum.in fi.idem Hoſt.Pet.de ſa.& Abb. ¶In gl.ꝙ ſi.ibi appellationi.ſecundum Boa.interponēdæ per partes,q̄ in hoc grauantur,nō per arbitros, qđ intellige,ſi nō grauantur . Si ergo in arbitris fulminarent ſnīam,ſcilicet.ī.terminum non diffiniſſent , tunc eorū intereſt appellare,& in fi.& ſic ceſſant gl. Ber.& Hoſti.q dicebant,ꝙ ſi minus compet ēs termi.aſſignatur, vel de hoc dubium eſt inter iudices & arbitros ſm Bern.ſtabatur arbitrio iudicis.ſ.de offi.deleg.ſuſpicionis, & melius de ver.ſig.cum olim.ad finem.Sed Hoſ.timet,ꝙ prouocatus obeſſet,vt in c. ſuſpicionis. vnde dicit recurrendū ad ordinarium loci.C.de iu.l.fin.vel ad dioce.in auth.vt diffe.iu.§.ſi vero contigerit.coll.ix.C.de episco.aud.l.epale iudicium.quā legē licet quidā dicāt correctā,Hoſt.dicit resuscitatā.ſicut aliā.ſ.de iu.nouit.§.j.¶In gl.vlti.ibi, dicunt quidā Pe.de ſa.& Arc.ſed Boa.dicebat, ꝙ de duobus malis minus erat eligendum . Minus vero malū eſt litigare corā ſuſpecto,q̄ lites fieri immortales,hēt enim litigans corā ſuſpecto diuerſa remedia,pōt enim petere alium ſociari,vt cā ſine ſuſpicione procedat.3.q.5.offeratur.vel ſupplicare,vel ſi grauauerit,appellare,quæ remedia in alio casu deficiunt ſm eum,& in fi.idem Archi. quid dices in quæſtione facti,appellatum fuit a duobus arbitris aſſumptis ad cognoscendum de cauſa recuſationis,vnus arbitrorum defert,alter non defert. Quæritur † an iudex,qui recuſabatur ſolus,ſi vnicus erat, vel cum collegis,ſi illos habebat , poſſit in principali procedere lapso termino dato arbitris ad cām finiendam. Et vř,ꝙ iudex non poſſit procedere, impedito enim , vel dilato articulo præiudiciali ſuperſedendum eſt in principali,dilatio autem appellationis impedit non ſolum deferentē ſed collegā.ſufficiant nn.de conceſ.præben.ſi capitulo.li.vj.in fi.vj.gl.ſi.licet dicamus illum recuſatorē uelle recusare ſiue ipse,ſiue aduersarius ipſius appellauerit.Nōne absurdū eſſet,ꝙ cogeretur ſub ſuſpecto iudice litigare.ad ꝯriū facit iſtud,alioquin , hic poſitum in fi.maxime cum ſua gl.& interdū æquiparantur negligentia & impotentia,vel nolle & non poſſe,de elect.ꝙ ſicut. §. ſi aūt.de off.deleg.prudentiā.§. addicimus. & bene decre. q̄ ſit.de elect.li.vj.coniuncta cū extraua.Benedicti.ſi religioſus.Item multum mouet absurdum iniquitatis ex hoc insurgentis,reus enim,qui tēdit ad ſubterfugium , proponeret recuſationem probabilem , ſed falsam electis arbitris,appellabit,& faciet,ꝙ arbiter , quem eligit, deferet,& ſic impediet principale,& indubie fortiter vrget ad hanc poteſtatem hæc iniquitas,quæ facile obueniet,quia cōiter tales arbitri ſunt compatres & amiciſſimi eligētū.Sed pro parte prima facit etiam euitatio abſurditatis iam tactę actor enim trahet rem coram vere ſuſpecto,ipſe recuſabit, ibitur ad arbitros amicos, vt dixi. Actor dato termino arbitris ad cauſam finiēdam appellabit & ordinabit, quod ſu⁹ arbiter deferet,& ſic finito termino arbitris aſſignato coget eum litigare coram ſuſpecto.Quare in hoc tremulo præeligendum vř prius dictum.Opto tamen , ꝙ per nouam cōſtitutionē fiat ſuper hoc prouiſio,& forsan nō eſſet absurdum ſtatuere,ꝙ ab iſtis arbitris non appellaretur,cum principale per hoc non pereat,& facit,quod dixi poſt Boa. ſ. ea. gl. vel arctare hic appellantem ad certam formā & certa tempora,ſicut.ſ.eo.lib.de elect.c.j.& c.vt circa.de off. or.quāuis.& adde,quod de iudicibus dicam.ī.eod.cum appellationibus.in gl.dubitatur.in parte ſecunda.

SVMMARIVM.

1. *Epiſcopus ne ſemper deleget,vt non poſſit ad archiepiſcopum appellari,prouidetur per generalem excommunicationem.*
2. *Sententia ſpecialis ferri non poteſt niſi fraude probata.*
3. *Appellari an poſſit poſt decem dies a grauamine iudicis.*
4. *Papa eo ꝙ committat appellationis cauſam expreſſo grauamine, videtur illud approbare.*
5. *Citatio licet perpetuet,auditur tamen poſtea exceptio.*
6. *Innouandum nihil eſt , quando dubitatur , an appellatio ſit recipienda.*
7. *Iudex appellationis certis caſibus poteſt & certis non poteſt inhibere.*
8. *Notorium appellatur id,quod ſit in conſpectu iudicis pro tribunali ſedentis.*
9. *Appellatio quando non valet,ſi generaliter appelletur.*
10. *Citatus ad diem feriatam non tenetur venire etiam fauore hominum.*
11. *Delegatus datus ad fideiuſſores comprobandos ſi male arbitretur, appellari poteſt.*
12. *Vicarius appellatur,qui habet ordinarium.*
13. *Officialis epiſcopi non habet poteſtatem degradandi.*
14. *Epiſcopus eſt legitimus iudex ſubditorum ſuffraganeorum ſuorum in cauſis appellationum.*
15. *Cauſæ iuſtæ appellationis non ſunt omnes in iure expreſſæ.*
16. *Notorium facti diſtinguitur a notorio iuris.*
17. *Appellari non poteſt a ſententia Papæ,imperatoris,præfecti prætorio & ſenatoris.*
18. *Rex eſt competens iudex,quando de feudo regali eſt quæſtio inter epiſcopum & tertium.*
19. *Sententia prima ſi ſit retractata,ſecundus iudex exequitur,& nō primus.*
20. *Sententia ſecunda non iuuat primam faciendo illam deteriorem.*

CAP. III.

ROmana. Quia pp multitudinē caſuū pria gl.diuidēs & ſūmās nimia ꝓlixa vř,licet lōge ꝓlixius poſuerit Hoſ. omiſſa ēt diuiſione Io.mo.q̄ nimis eſt confuſa,

fusa,pōt sic diuidendo summari.ſ.ꝙ hæc decret.de duobus tractat.i.de appellatione ad archiepm interponēda, & de ipsius ptāte circa iā interiectā. Circa primū decidit tres casus, qbus dubitabatur.an posset, vel deberet ad archiepm appellari,& hoc in j.& ij.rñ.& in.§.dēt.Circa ſm facit qnq;.Primo decidit qñ citare possit, vel delegare ibi.cum aūt.Scdo ibi si vero.qñ possit inhibere,distinguēs circa id tres casus. Tertio ibi in aliū.de ipsius ptāte in aliā personā,vel aliā cām.Quarto ibi sniās.de ptāte reuocandi censurā.Quinto & vltimo de necessitate remittendi male appellatiuē.[*Generaliter*]no loquitur ergo de foraneis,de quibus.s.e.li.de off.or.Romana. in princ. & vide,qđ ibi dixi[*Eorundem*] suffraganeorum [*Supplendo*] gñaliter exceptus prohibitis.s.eo.li.de off.vic.c.ij.& ꝙ regulariter ad eos recurratur vt ad dantes, patet de insti. c.3.de reg.c.2.de iri.& ma.c.j.Idē dicit ergo Inn.ꝙ dicta ptās ɔsistorij soluit oēm ɔnectatē.patet.n. per hoc, ꝙ appellatur gradatī cū inter auditoriū officialis & archiepi nullū sit mediū. Nō ob.e.ti.dilecti.vlt.quia ille, a quo ibi nō erat officialis,vt ibi no.in ti.vlt.glo. Et si dicatur ſm hoc,tempꝰ eps delegabit,ne possit ad archiepm appellari. s Dicit Io.mo.ꝙ † prouideri poterit per generalem excōicationē ɔ talē fraudē facientes.j.de sen.exco.Romana.§.caueār.& vide,qđ no.i Spe.e.ti.§.nunc tractamus. ver.sed ſm pmissa.& qđ scripsi,de offi.dele.sup qōnū. §.intentionis.sup gl.ij. Et si dicatur, ꝙ suffraganeus, vel officialis delegando suo iure vtuntur,& sic ligari non possunt.ff.de dā.infec.Proculus.de aqua plu.ar.l.j.§. idē. a que.ff.de iniur.iniuriarū.§.j.Respon.Ioan.mo.ꝙ† spālis snia ferri non posset,nisi fraude probata.s.e. li. de renū. ca.ij. sed gñalis pōt,per quā solū illicitum prohibetur.s. de ver.sign.sup quibusdam[*Sine*]pro imo.& sic ponitur correctiue,ti.de consti.eccl.de rebus eccl.non alie. cum cleri.de off.dele.sup quæstionū.§.porro.hoc io, quia cōsistoriū proprie est Papæ.Host.sol.vt dixi supra t.j.c.j.in prin.& est imperatoris, ibi vide.Sit censendū ēt quo ad supplicationē ſm Host.& Arc.vt.s. non possit ab officiali epi ad epm supplicari.Sed Inn.hic & Pe. de sa. ɔ & Io. mo.sub dubio forte,non tñ alleg.textū.Vnde dicit Hos. ꝙ sup hoc vellet videre ius expressum. Item ſm id fieri posset fraus appellationi & huic constitutioni,q̄ prohibet appellari,si posset supplicari,& vna via prohibitū concederetur per aliā contra id.s.de procu.iux. cū concor. & j.de regu.iur.cū quid.Item hoc dicere est dare diuersa cōsistoria,epi & officialis,& alterū maius, scilicet epi, & hoc est ɔ hunc textum.& facit ēt pro Host. qđ no.ip se inn.de resti.in inte.ex literis.Dici posset,primam opiverā quo ad examinationē,vel diffinitionē , secdam quo ad receptionē,vel porrectionē ipsius supplicationis, per auth.q̄ supplicatio.C.de preci.impe.offe. Verius vī,ꝙ superfluum est hic tractare,tū quia supplicatio ꝓprie nō fit, nisi ab illis,a quibus non pōt appellari. Nec ob.præ.decre.ex literis.vt ibi dixi super quarta gl.tū qa non fit nisi ad principē,cū enim supplicatio sit contra ius,& in præiudiciū alterius,nullus inferior principe illam admittere posset,vt dixi in præ.decre.ex literis,super gl.prædicta, & notan Spec.de suppli.§.i.Si tñ reciperetur supplicatio large pro petitione restitutionis in integ. contra sniam, nunc fateor,ꝙ eo casu , quo posset officialis contra papæ sniam supplicari.i.per ipsum contra suam sniam restitutio peti, eo casu poterit ēt & eps. & facit eo casu pro hoc litera ista,primum patet.ff.de mino.l.præfecti. [*Ad scipsos*]regulariter non gerit quis vices plurium personarum.dic,vt no.s.de proba.ex literis[*De iure*]ad ipsius intellectū vide,qđ no.s.e.ti.dilecti vlti.Arc. [*Curiam*] idem ver.xi.q.i.si quis clericus.Arch.¶ Ab archidiaconis &c. [*Officialibus*]qui habent idem consistorium, vel auditorium cum his,quorum vices gerunt.s. proxi.respon. & sic in illis eadē rō,ergo idē ius,de transla.ca.ii.de except. cum inter.§.fi.Hos.[*Debet*]de iure cōi[*omissis*] gradatim cum est appellandū.ii.q.vj.anteriorum.§.illo valet. Archi.Hic aūt Abb.excipit hos casus,qñ consuetudo hēt, omissi posse gradum,vt sequitur. Alius,qñ archieps corā suffraganeo cōuenit ipsius subditū sequendo forum rei.s.de fo.ɔpe.cū sit.tunc enim non appellabitur ad archiepm,ne sit iudex in cā sua,arg.C.ne quis in sua cā,in rubro & nigro.ad hoc de insti.c.fi.cū ɔcor.secdæ gl. Eadē rō,cū eps agit contra suū subditum,quo casu det iri ad arbitros.xi.q.i si clericus.& tūc nō appellabitur ad ipm, sed ad papam.s.eo li.de offic.delega.ab arbitris. vt no. in vlt. gl.Item cum concurrunt iurisdictio mediata & immediata , vt in p̄latis subiectis archidiaconis, qui nihilominus subsunt epo,q est ordinarius totiꝰ dioce.xi.q.i.de persona.sic est de papa & legato ipsius,vt no.s.proxi.respon.in vlt.gl.Itē cū proximus in gradu non est catholicus,appellabitur,tūc enim eo omisso ad ipsius superiorē,cū ille cognoscere non possit.s.de rescrip.veniens.de ele.quia diligentia.de offi.ordi.ꝙ sedem.nec cōmittere. s.eo.li.de off.vica.Romana.in fi. facit.s.eo.lib.de offi.deleg.l.i is cui.Et adde casum de epo recusato,ibi no.in fin. penul.gl.& de foro ɔpe.si quis contra clericum.in fi. pe. gl.Itē sciendum,ꝙ Pet. de sa.formauit hic distinctionē, ꝙ qñq; appellatur ab ordinario,qñq; a delegato , qñq; a subdelegato,quā decido,quia plenius ponit eā Gui.in Spe.e.ti.§.nunc tractemus.post prin.[*Nisi aliud*] non fertur snia icerta,sed declaratur ius archiepale quo ad subditos suffraganeorū Remensiū ad ipsorū archiepi petitionē,ꝙ ēt in alijs archiepis locū hēt ſm Inn.& Host.s. eo.li.de off.or.Romana.in fi.& j. de cen. Romana.in fi. & j.de pęnis,Romana.ij.respon.Idē Ioa.mo.& Archid, [*In hac parte*]ac si dicat non sic in superiori parte,vbi nō valet consuetudo,vt ibi no.¶ Cum aūt &c[*Præfatam*]remē.[*Committant*]ꝙ possunt seruato quod dr.s.eo. lib.de offi.ordi.vt litigantes.¶ Si vero.distinguit tres casus. Primus est cōis appellationi interpositæ ab interlocutoria & diffinitiua.i.qū negatū deuolutum.quia dr non appellatum vel non in x.dies appellatū.Secundus spālis in appellatione interposita ante sniam,qñ negatur app. cā legitima.Tertius spālis i appellatione post sniam,qñ dr casum talem,ꝙ appellari non poterat , in omnibus his determinat,qñ ihibere possit[*Vocatis*]semper enim vocandæ sunt partes,anteq̄ in iudicio procedatur, de ma. & obe.inter quatuor,de iu.exhibita.de causa pos.ca.i. & de cā ap.habes.s.eo.per tuas.ii.q.vj. appellatore. Quærit hic Arc.de citato ad petitionē eius,qui finxit se appellasse , vel quia appellauit sine causa,vel tertio an teneatur venire.Et tenet ꝙ sic,ponēs ad literam, qđ no. Cōpo. de rescriptis.super literis.in gl.ii.ver.itē pone , ꝙ Petrus , & qđ ibi scripsi in vlt.gl.in ii.col.vers. item quærunt Petrus [*Partibus proponatur*] ꝙ est. j. vel nullatenus appellatum fuisse,vel non infra decem dies &c. sic ordina. & no. ꝙ cautius loquitur appellatus negando appellatum . j. x. dies,quam dicendo appellatum post. x. dies . Et hoc pp duo. Primo,quia non sequitur, si post. x. dies, ergo non prius.s.de testi.cum tu.Secundo.propter affirmatiuā, ne inducant sibi onus probandi.ff.de prob.ei qui dicit[*Nullatenus*]qñ appellatus negat appellatū , propter quod appellans facit fidem iudici de appellatione, dicit Guil.in spe.de instru.edit.§.nunc dicamus.ver.sed pone, ꝙ de rigore non fiat copia parti ante li.conte. fatetur tamen ꝙ b æquitas suadeat contrarium.[*Decem dies*] an † post.x.dies possit appellari a grauamine iudicis,per quod non interloquitur,tractat hic Host.quod vide ad literam in Spec. eod.titu.§.testat.versi.sed quid dices.j. [*Deuolutum*] vide quod dicam.j.§.proxi.super versi.vbi incipiam[*Idem*] archieps vel officialis[*Constiterit*]licet ergo constet appellatum,non præsumitur id factum infra decendium, nisi probetur,& de hoc in spec.de ap.§.de offi.versi.penulti. caui ergo appellantes portant sniam diffinitiuā,interlocutoriā & appellationē,vt per ista cōiunctiui appareat, ꝙ sit appellatū.j.x.dies,si aūt sniam habere nō possunt vide,quod post Iu no.scripsi,de fide instru. G. perpetuus. super versicu. communium[*Prohibere*] de hac inhibitione satis in spe.de ap.§.de officio.vers. sed quæritur q. i,

& tribus ver.seq.vbi ad literã inuenies distinctionẽ,quã hic posuit Arc.& ideo illam hic decido[*Præsumant*]vitiũ notat sic patet,ꝙ grauaret,si prius prohiberet,& esset iusta cã appellandi. Arc.¶ Quod si. &c. [*Ante sententiam*] in hoc differt a.§.j.proxi.& s̄.prox.vt ibi in prin.[*Ex eo*] idest propter id. [*Archiepiscopus*] in delegato papæ vr̄ ꝯ, 4 quia †hoc ipso ꝙ papa committit appellationis cãm ex presso grauamine,videtur illud approbasse,de offi. dele. pastoralis.§.præterea.secus si non exprimeret grauamẽ. s̄.de exce dilectæ.ſm Abb.¶ Dicit Inno.dici posse, ꝙ §. præterea.nõ habet locũ,nisi vbi appellatur post sñiam, iste.§.quãdo ante sñiam.& idem dixi post eum.s̄.de rescriptis,dilectus.ij.in gl.vl.& hoc placet Pe.de Sa pro ratione diuersitatis inducẽs, ꝙ in appellatione a sñia nec exprimitur cã,nec separatus est ibi articulus appellationis a negotio principali,sicut in appellatione ante sententiã,vt dicam.j̄.supra ver.Incipiatur.vt patet.j̄.eo.non solum.& vide,quod dixi in prin.§ præterea.in gl. mirabilis,ad finẽ,& duabus sequentibus,concordant autẽ,ꝙ huic.§.locus est,cum dubitatur de legitimitate cãæ appellationis,exempla ponam super glo.prohibere. Non obst.s̄.de rescrip. dilectus.ij.non enim dicitur, ꝙ iudex appellationis inhibeat,sed ꝙ cognoscat, ad quem dẽat iurisdictio pertinere cognoscendo.i. de veritate causæ ap.ex quo dependet, ad quos spectat iurisdictio negotij principalis[*In causa*]principali & corã primis iudicibus [*Incipiant*]puta assignando diem ad veritatem causę probandam,vel super hoc recipiendo testes, vel instrumẽta.Sed contra.eo.non solum.j̄.ij.respon so.vbi vr̄,ꝙ sufficiat constare negotium deuolutum.Solutio,illud canonice,quod ibi ponitur,soluit contrarium vt ibi dicam. Item contra,quia ad perpetuandam iurisdictionẽ sufficit citatio,de off.dele.gratum.& c.licet.dicit Hosti. licet 5 †citatio perpetuet,auditur tamen postea legitima exceptio,de off.dele.ex parte.ij.& no.quod s̄.proximo.§.negatur,negocium deuolutum in hoc scilicet, quia nec de grauamine,vel articulo appellationis cognoscere posset,siue articulus sit separatus,vt cum appellatur an̄ sententiã,siue ꝯnexus,vt cũ appellatur a sñia, & iõ ibi non distinguit,an post sñiam,vel an̄ fuerit appellatũ.Aliud aũt est,qñ negatur deuolutũ suũ negotium principale, & istud proprie est appellationis ante sñiam. hoc autẽ cognoscetur ex veritate grauaminis vt hic & s̄.e.vt debitus. Vbi ergo constat deuolutum articulum appellationis,cum illum agreditur,locus est inhibitioni vt hic, & 6 sic intelligatur.ff.nil no.ap pen.l.j.quia verũ est, ꝙ † qñ dubitatur,an appellatio sit recipienda, nil est innouandũ,vt ibi.Sed cũ dubitatur,an sit deuolutum idem, ac si dubitaretur,an sit appellatũ.vnde non est locus illi legi. Vel dic verius,ꝙ & si nil debeat innouari,vt ibi. inhibitio tñ non fiet,nisi vt hic dr̄. Vnde dicebat Inno.& post 7 cum Arc.ꝙ licet hic dicatur.†ꝙ iudex appellationis certis casibus põt & certis nõ põt inhibere, non tñ hic dr̄, qñ ꝑ appellationẽ primus iudex cessare debeat a ꝓcessu,sup quo remittit ipse Inn.ad no.per se de off. delega. pastoralis.An aũt sufficiat ad reuocationẽ attentatorũ, ꝙ iudex a quo sciat iudicẽ ad quem incepisse cognoscere de veritate cãæ appellationis hic per Inn.& plene tractatur in Spe.de ap.§.pe.ver. sed cũ.s. vbi ad literã inuenies q̃dã hic notata per Inn.hoc tñ decidi vr̄.j̄.e. nõ solum.ij.respõ.& vt ibi dicã,non sufficeret & insinuatio sine inhibitione cãæ huiusmodi,propter quam est interposita.¶ Si aũt &c.post sñiam diffinitiuã, & in hoc differt a.§.s.proxi. [*Notorio*] notoriũ facti diffinit hic Arc. cũ Lau.cuius populus est testis,dissimulationi locus nõ est,& intelligit populũ.i.maiorẽ partẽ populi,testẽ intelligit nõ famã tñ,sed rei euidẽtiã,dissimulationẽ intelli8 gi,quę iudicẽ mouere posset.Dicit ẽt ꝙ † id appellat notoriũ,qđ fit in cõspectu iudicis pro tribunali sedentis,vt no.ij.q.i.§.vlti.in his non insto.vide,qđ dixi.s̄.de cohab. cle.vestra.& plene in spec.de noto.cri.per totum [*Dicatur*]nec de hoc ꝯstat,vt sequitur.Si enim de hoc ꝯstaret, nec aliud rationabile allegaretur, iudex ad quẽ non reciperet appellationẽ,sic nec ille a quo.Host.[*Nec sententia*]Io.mo.j̄.de sen.excom. venerabilibus.§.porro.vt ibi scripsi super vlt.gl. intellexit.hoc ẽt de sen. excõ.[*Ceperunt*]expone.vt dixi.s̄.c.proxi.sup ver.incipiant.Hãc aũt cognitionẽ apprehendunt propter rationabilem cãm, quã appellans prætendit,de qua hic in gl.ab eo.s.cui inhibet vel.s per cũ. s. ꝯdemnatũ notorium vel ꝯfessum. [*Inhibere*]ꝙ facere põt,postq̃ appellationẽ admisit. s̄. de re iu.cũ super.& non aliter.ff.nil.no.l.j.& de offi.delega. pastoralis.§.præterea. Hosti. ¶ In alium &c. [*circa rem*] certis ex causis plures sunt ad eundẽ iudicẽ remittẽdi,& vide, qđ scripsi,de cõsti.cum M.ver.coram episcopo,& de rescri.pastoralis.§.j.super ver.alijs,illud patet.ff. de li. cã,si pariter.sic in actione familiæ erc. & vbi est commixtio actuũ, vel rerum.ff.ex qb.ca.ad eun.iud.l.j.& ij. ff.iu.sol.m̃ tñ.§.in hac.ff. de procur.l. oim. & sup his audiendi sunt ẽt extranei,si se offerunt.ff.de re iu.a diuo.§. si tertũ.s̄.de testi.venie.ns.ij.eos tñ ad iudiciũ vocare non possunt,vt hic,nisi iurisdictionem impediant, vt in glo. hic,no.hic Inn.Host.Io.mo.& Arch. ¶ Cum vero &c. [*aliqua causa*]nõ distinguit iste.§.an ante sñiam vel post appellauerint,p id tñ,qđ infra dicit, videretur loqui de diffinitiua,a qua statim appellatur viua voce, vt dixi. s̄. c.j.ver.his quæ.sed cum eadem sit ratio,dicas idem siue ante,siue post,siue in scriptis, siue viua voce. [*Nihilominus.*]i.illa appellatione non ob.ipsam, quã habet suffra9 ganeus vel ordinarius.[*Taliter.*]i.super vna causa.Si † vero generaliter appellaret,non valeret appellatio.s̄.e. tit. c.ij.& c.consuluit.ij.& c.vt debitus.[*Debent autem*]tolle sinẽ appellari [*Exercent*] ipsi episcopi, huius autem ratio est ſm Inn.Host.Io.mo.& Arc. quia res ecclesiarum tẽporales,vel spirituales sub ptãte & dispositione eporum consistunt.x.q.i.nouerint.& quasi per totum.xii.q.i.vidẽtes.& c.præcipimus.& q.ii.quisquis.& c.Vulteranæ.xvi. q.vii.oẽs basilicæ.89.di.iudicatum. vnde si ẽt in temporalibus appelletur ad metropolitanum,appellandũ est, & bene,facit.j̄.de supple.c.vno.ad fi.& s̄.de præben.dilectus.vlt.& quod ibi no.in j.gl.& quod super ea dixi post Hos.Poterat tñ de hoc dubitari per id,quod habetur.xj. q.j.§.cum ergo.cum duobus casib.seq.& 23.q.3. §.ecce quidem.ver.porro.& c.conuenior.& c.tributum[*Priuilegio*]vide s̄.ii.respon.in vl.gl.Et dicit hic Io.mo.ꝙ cum ecclesia priuilegiet laycos concedendo decimas in feudum tenendas.s̄.de his quæ fi.a præla.cum apostolici. quarum possessio non cadit i laycum.s̄.de præscr.c.cãm. fortius priuilegium circa hoc ius potuit ecclesia concedere laycis.¶ Sententias quoque &c.[*Nullatenus*]hoc est contra Petrum de sanc.qui tenet hic, ꝙ si non, vocatis partibus reuocent,valet reuocatio,alleg.quod no. supra de officio ordinarij.cum ab ecclesiarum.in vltima glo. sed illa gl.loquitur in epo,qui est etiam immediatus ad subditos subditorum,cui etiam aliqui cõtra,vt ibi scripsi,sed pro eo facit.j̄.de sen.excommu.venerabilibus. §. vbi aũt.sed ibi non loquitur de reuocatione, vel annullatione. sed de absolutione vel relaxatione ad cautelã, & facit,quod no.hic in gl.cui concor.Boa.[*Vocatis*]volunt quidã per hoc dicere.ꝙ excommunicatus pro cõtumacia parte non vocata non possit absolui, sed ꝯ. s̄. de præscrip.olim.in fi.de ver.sign.ex parte.De hoc vide. xi.q.iij.excõicatos.& in Spe.de contumacia.§.fi.ver.sed pone excõicatus.& versic.sequen.[*Cognito.*]s̄.de offic.de lega.cum contingat[*Nullas*]propter præcedentem appella.legitimam,vel quia continet intolerabilem errorem pe.secundum primum exemplum, competit literæ.¶ Cum aũt &c.Suffraganei, vel sui officialis [*Minus*] pro non[*Postponat*]nisi suffraganeus detulisset.j̄.ca. ij. & in expensis condẽnabit,vt ibi,& vbi de cri.vt debitus.dicebat remittat.hic dicit,remittere n̄ postponat,vt ostẽdat oẽm morã & dilationẽ tollendã,& decre.ii.j̄.eo. dicit,sine difficultate remittat.¶ Prima gl.diuidit & summat.¶ Gl.ii.no.officialem ordinarium, reprobans opi.

Gof.

Gof.& excusans opi.Ber.¶Glo.& si.respon. per q̄stio.an arctet citatio ↄ hoc facta, sol. dat generalem doctrinam & remittit.¶Glo dupliciter ponit duas lecturas,ad secū dam obi.& dupliciter sol. ¶Gl.ergo.arguit,determinat, & remittit.¶Glo.vt si.po.iij.exē. ¶Gl.no.alternatiuam. tractat,an sola confessio impediat appellare, ponit opi. Azo.& ↄtriam,quam approbat.¶Gl.ergo notarius,obi. & sol.¶In glo.ij.ibi de iudicibus,circa prin.iudices iudiciorum partem perficiunt per suorū præsentiam apostolorum.¶In glo.nisi.ibi.imperatores,si per imperatorem per saltum appellatū sit,remittit ad illum, ad quē ex ordine debuerat appellari.¶In glo.& si,ibi.l.vlt.Iusdicenti extra territorium vel.s̄.iurisdictionem suam impune nō paretur.& ibi.si vero.Si dubitatur,an fideiussor sit locuples,approbari debet, sed secus si euidenter est lo

10 cuples,& ibi.l.j.non † tenetur venire citatus ad diem fe-

a riatam etiam fauore hominum ᵃ& ibi, si quis ex aliena.vide in c.veniens.ĩ.alle.super vlti.glo. ¶In glo.cū cā, ibi,non possunt.vide de rescrip.inter cæteras. super vlti.

11 glo.& ibi.l.arbitro.& l.seq.ab arbitro.i.delegato †dato ad fideiussores comprobandos,si male arbitretur,appellari potest.& ibi,ab ea parte,pars quæ dicit aduersarium iure prohibitum per ius,id probare debet.¶In glo.uo.ibi.l.si.can.in versi.proxi.alle.& ibi.l.j. in prin. reo absoluto absoluitur etiam accusator, si iustum habuit errorē. ¶In glo.ergo.ibi.l. vlti. confessus non condemnatur eius rei nomine,quā in rerum natura esse incertū est.& ibi.l.pe. si hæres,a quo petebatur fideicommissum,per errorem cōfessus sit se debere,probato errore absoluitur. ¶In gl. ij.ibi & omnes,Ioan.mona.& Archid. & in fi.& §.illo, custodiendo.& C.eo.titu.si quando duciano,vbi probatur,ꝙ proprie vocantur iudices. Item officialis,& bene,

12 †appellatur vicarius ᵇ qui habet ordinaria, vt in dicta de cre.sua,& a vicariis appellandum est vt ab his, quorum vicarii sunt.C.de ap.præcipimus.ſm Inn. Host.remittit ad sum.eo.tit.§.de quo.& ad quem sub.§. vt aūt, de hac materia.¶Glo.iij.in fi.& s̄.eo.li.de offic.vica.c.ii.& iii.vn de dicebat Inn.epm posse prohibere officialem, ne iudicet,sed non econuerso,ff.de iudi.l.iudicium. & in multis aliis differunt.Dicit Host. ꝙ alia diuersitas habetur.s̄.

13 eo.lib.de offic.or.romana.in fi. Item officialis †non hēt potestatem degradandi, quia nec electus confirmatus, s̄.de ele.transmissam, nec potestatē recōciliandi excōicatos.nisi sit presbyter,ſm eum remittit.s̄. de senten.excō.cum desideres.& c.nuper.& c.canonica, hoc vltimū non placet Archi.qui remittit ad id quod dixi.xxiiij.qō. iii.nondū.Dicebat Ioan.mona.ꝙ in epo firmior erat iurisdictio,quæ habebat se in vicario,quasi riuulus ex fonte.¶In glo, quasi dicat.ibi moderni Ber. & Host.per.§. proxi.& vltra id inducit Host. ꝙ licet si per errorem de superiore ad inferiorem appelletur, nulla sit appellatio, non tamen nocebit error, si appelletur ad maiorē, quā debuerit,vel ad parem.ff.eo.tit.l.j.§.pe.valeat ergo cōsuetudo,ꝙ ad parem, licet nullo mō valere possit ꝙ ad minorem,cū sit irrationabilis & inepta.xxi.dist.inferior.de cōsue.c.fi.ſm eum.Et licet hæc procedere possent in pari,quem cōsuetudo quo ad hoc faceret maiorem,non tñ procedunt in eodem,vt ibi. ¶In glo.qui dat.ibi,duo simul.& de iudi.nouit.ver.non enim, vbi de hoc. ¶In glo.& si citauerint.ibi,de iurisdictione. Et satis est, ꝙ sit de iurisdictione,licet non sit de suo foro ſm Inn. qui sic rñdet ad.l.si quis ex aliena. ff. de iudi. quæ inferius allegatur,nam loquitur in legatis. Et dicit,ꝙ non debebant contēnere p̄toris dignitatē,vt.n.dicit, si non esset in suo territorio,nec alias de sua iurisdictione, non videt,quō dicerentur contēnere p̄toris iurisdictionē. Eodē modo

14 rñdet ad decre.si duobus.de app. nam †constat epm esse legitimum iudicē subditorum suffraganeorum suorū in causis appellationum, & appellatio interiecta ad papam.quam ignorabat,non habuit impedire iurisdictionem ipsius,cui renunciare poterat appellans, & vide qđ ibi dixi in glo.qđ ergo.& in fi.& per Inno.de dila.c.il. vbi dixi in glo.magna. Arch.remittit ad Ro. libel. iur.ciui. rubrica.si quis in ius vo.non ieriū. ¶In gl.dupliciter.ibi, vel dic ſm Inno.& ibi supplendum est,vel nondū statutum erat,ꝙ appellaretur exp̄ssa cā. Inno.& in fine alleg. de iureiur.quēadmodū.ver.ꝙ si post,melius habes,de regula.ad apostolicā.In glo.vt si dicat, ibi tacite exemplū in diffinitiua,de re iu.ꝙ ad cōsultationē. & in fi.vide in Spec de excep.§.dicto.versi.sed pone,ꝙ in cā, vbi soluitur,ꝙ opponitur,has exceptiones perēptorias & differēdas post lit.conte.de quo hic Arch. quasi ad literam ponens illius verba & ideo hic decido.¶In glo.j.ibi.talem, In fi.putat tñ Host. ꝙ cognitionem huius dubij poterit delegare,de offi.dele.super q̄stionum.§ j.nec ob.ſm Ioā. mona.s̄.§.cū aūt,quia ibi simplr̄ non cōmittit, sed hic dubitationem,quæ fit a partibus, cōmittit decidēdam.

15 ¶In glo.cū causa.ibi. expressa non enim †oēs istæ causæ appel. sunt in iure expressæ.Innoc. Et ideo ius in hoc distinguit.s̄.eo. pastoralis.in prin. De cā dubia ponebat Abb.exēplum in illo.qui appellat, quia non admittit iudex recusationē cōpaternitatis, vel affinitatis ad coniugē vel est dubiū opinionum.s̄.eo.vt debitus, de rescrip.si aūt.& c.plerunq;.& facit,quod no.s̄.eo.postremo. & vide,quod dixi.s̄.eo.cū speciali. super.iiij.glo.& ibi.l.sequēti.& ff.de re iudi.cū prolatis. & s̄.de no.oper.nun.significantibus,& ibi,legitimam,vel reprobatam vellet dicere legitimam.Inno.& Host.¶In glo. partibus.in fi.vt adaptetur.intelligendū videtur de interlocutoriis,alias meli⁹ adaptaretur.§.præce.¶In glo.licet enim in fi.circa id instan.hic Host.Ioan.mona.& Archi.tenentes, quod dixi de test.ex parte Ad.r.super glo. ad hanc.f.ꝙ non sufficit probare oblationis repulsionē, nisi quo ad iustificandā appel. tamen non quo ad consequendū effectū exceptionis non habita distinctione,an sit dilatoria, vel perēptoria,& hoc ēt repetit satis clare.Io.mon ĩ.eo. non solum.ii.rñ. ¶In gl.no.ibi.argumentis.dat Abb.exēplum, vt quia inuenitur cum cultello sanguinolento in manu,vel in vagina,& ibi dñs Azo,cuius dictū quidā intelligunt,cum criminaliter agitur, ↄtra cū ciuiliter ibi, & forte bene ſm Ber.dicit hic Host.& Io.mo. quosdam di

16 stinguere †notoriū facti a notorio iur. vt primo casu nō possit appellari,secundo sic. Sed,vt dicunt,hoc reprobat de app.cū speciali.§.porro. ipsi vero tenent hic.ꝙ ↄfessus semper appellare pōt, & pro eis facit.ff.eo creditor.§.iussus.sed circa delationē appel.distinguit, vt dicam.ĩ sup. iij.glo.Vin.in decre.cū speciali.dicebat,confessum appellare post sniam, quia in cā appellationis errorē & alias peremptorias opponere poterit.s̄.de fi.instru.cū Ioānes, de test.fraternitatis.C.eo.ti.eos. & in ciuili volens probare errorē vt sequitur.ff.de cōfes.cū fideiul. cōmissum,& ibi errorē facti,vel nisi declarare velit confessionē suam declaratione,q̄ illam non perimat, cū a principio non fuit in culpa,de acc.cum dilecti. & ibi loquitur ad hoc, facit,quia qđ sua quisq; voce & c.ĩ. de proba.p tuas.C.de non nu.pe.l.gñaliter,& pro hoc.ii. q.vi. qnicūq;. vbi de hoc.& in fi.de hoc in Spec.de appel.§ in q̄bus.post prin. & de cōfessis.§.fi.versi.sed nunquid ↄfessus. ¶In gl.puta si.ibi,mittatur,vide.ii.q.vi.in sum.& §. sunt quorū,cum §.sequen. Abb.aūt ponebat hic ver.istos. Appellare veniat scelus,excellentia.pacta. Contēptus, minima res,iurisdictio facta. Arbitrium, res q̄ perit,& si lōgius acta.i. protelata.[*Scelus*]s̄.eo.cū sit & c. cū speciali.§. porro. de hæresi.vide ĩ.de hæreticis,vt inquisitionis.ver.nō obstan

17 tib.[*Excellentia*]quia †a snia papæ,imperatoris.p̄fecti p̄torio & senatoris nō appellatur.ix.q.iii.cuncta.ii.q.vi.anteriorum ver.illa.ff.a qui.app. nō licet.l.j.§.ii.[*Pacta*]qa p̄miserunt partes nō appellare.C.de tēpo.app.l. vltima.§. vlti.Et no.de arbitris cū dilectus. in fi.vlt.gl.[*Contemptus*] ↄtumacis in non cōueniendo.vt in glo.[*minima res*]hoc ſm l.vt in.l.anteriorū.ii.q.vj secus ſm canones.s̄.eo.tit. c.de applonib.[*Iurisdictio*]papæ vel imperatoris.ff.a qui. app.nō licet.l.j.[*Arbitrium*] C.de arbi.l.i.ii.q. vi.a iudicib. [*Res quæ perit*] vt hic in glo. [*Et si longius acta*] quia licet

post.

post.x.dies, supra.§.si vero. Item si neglexit prosequi.§.e. cum sit. quod intellige.vt dixi.§. directe, super gl.ii. Gui. collegit.xxxvij.tales casus.in.§.quibus, quem allegauit super glo.ii. Et in fine. de quo tene, quod plene notaui in cle.de do.& contu.si ante.¶ In glo.ergo notorius.ibi.exprimeret, sed ꝯ supra eod.cordi.versi.hisque, vbi patet.ꝙ appellans a sña non tenetur exprimere causam.So.ſm Host. verum est, ꝙ non tenetur exprimere, sed nec iudex tenetur deferre, si non exprimit. Expedit ergo ei exprimere, licet non teneatur, si enim non expressit, & iudex a quo exequatur ante inhibitionem factam p iudicem ad quem tenet executio, pōt tñ ipse iudex applonis inhibere.vt hic, & sequitur in glo.¶ In glo.ab appellāte, ibi conuenire.præstabit tñ cautionem possessori, ꝙ si obtineat, illum defendet ꝯ competitorem.ff. de rei vend.is a quo.ff. de pe.hære.l.vlt. ſm Ber.& in fine. ſm Innoc.& Host.de hoc per eos.§.de offi delega.c.j. ¶ In glo. in illa, ibi, ad hoc.si in vna.ꝙ intelligas vt ibi.Host. & Archi.remittit ad sum.e.tit.§ quis sit effectus. versi.inter.licet exēptus sit.¶ In glo.ꝗ in criminalib.in fine.& in Spec. eo.ti. §.nunc tractenus.in fi.vbi dr̄ in regno Franciæ hoc nō recipi.¶ In glo.præscripta.ibi non valeret, licet autem ꝑscripta valeat quo ad iurisdictionem dandam, vt.§.ii.rñ. & ibi concordantiæ in vlti.glo.non tñ ſm Host.valeret in alienatione rei ecclesiasticæ ꝯ formam canonum.§. de iud.cum causa, ponit exemplum, quod habes.j.de immu.ecc.c.i.in fine.¶ In glo.putaui, ibi feudi.Host. in dec. dilectus.iij.de ꝑben.dicit ēt in feudalibus hoc locum ha-

18 bere, quod hic dicitur, certū est, ꝙ †si de feudo regali esset quæstio cum ep̄o & tertio, Rex esset competens iudex, si inter regem & ep̄m iretur ad pares, si tñ ep̄s negaret rē esse feudalem, rex actor conueniret eum coram metropolitano, vt dixi de iudi.cœterum.in prin.magnæ gloss. Sed si ep̄s vasallus regis infeudauit partē, & de hac est qō coram ipso ep̄o inter vasallos, si ab eo appellet, tunc regem primum feudi dn̄m appellabitur, vt scripsi post Inno.& Host.in gl.prædicta vltra medium, versi. sed qd dices.& versi.te.& sic hoc intelligas. Et in fi.vel ſm Bon.reseruauit sibi concedens iurisdictionē temporalem ep̄o ius appellationum, ꝙ potuit, facit.§. de iurepa. præterea, ij.xvij.q.ii.Eleutherius.§.de condi. ap. verum.ff.de pac.l. traditionib.¶ In glo.vel absoluam, in fi.& j. de sent.exc. venerabilibus.§.sanè.¶ In glo.quare aliud.in fi.& hoc sa-

19 tis per Io.mo.& Arch.qui tenet hic, si †prima sñia sit retractata, secundus exequitur & non primus, de quo nūc declaratur eum non habere iurisdictionem, & dicit Archid.qui plusquam expedit, in hoc instat, illud probari in præ.§.præterea.in fi.facit.§.eo.lib.de offi.deleg.iudex, j fi.Si vero pronuncietur male appellatum, & confirmet prima sñia.Ioan.mo.tenet, ꝙ vterq; potest exequi.nec obſm eum, in autē.de san.epi.§. si quis aūt litigantium, vbi dicitur, ꝙ iudex ap.exequitur, non enim per hoc ne-

20 gat, quin iudex a quo hoc possit †quia scda sñia non innouat primam faciendo illam deteriorem.ff.de noua. aliam. Archid.dicit, ꝙ primus exequitur, & §.illum, qui dicit, ꝙ interim executio sñiæ &c. & per decre. cum in eccl.i.eo.ti.in fi. Vbi vero iudex appella. pronunciat secundum decre.sua.eo.ti.vel pronunciat tempora prosecutionis esse lapsa, tunc concor.ꝙ primus exequitur, & his casibus non habet pronunciare bene iudicatum, & facit, qd no.C.de app.l.eos.in gl.no.formam.¶ In gl.vlt. in fi.de quo hic luno.& breuius Hostien.

ADDITIONES.

a ¶Fauore hominum. An valeat cōmissio iudicis pro die feriata in vtilitatem hominum scienobus & tacentibus partibus, vide Car.in cle.j.iii. q.de iudi.& in q.4. Quod autem commissio de capiendo delinquente possit fieri quocunque tempore feriato, Bal.in l.j.C.de exhiben.re. Alex.in.§.nunciatio.de oper.no.nun adde Bal.in.l.a.in versi.& hoc bene facit ad q.ff.de bz.institu Et nouiter Bar.in.l.a.§.j.in primo no.& in ver. sed quæro, quid econtra.ff.si quis in ius voc.non ier. Et Panor. in c.cū dilectū.in ver.no oon vitiari.de do.& contu.& per Alex.in.l.j.§.nunciatio de oper.no.nun.in versi.successiue quærit, cum infinitis concordantiis ibidem per eum signatis.

b ¶Appellauit vicarius. Vicarius dicitur, q̄ui cognoscit in eodem tribunali cum domino principali, licet differat in aliquibus. Et ideo domino excommunicato vel suspenso vicarij officium cessat, in Spec. de de c.§.restat videre, ver.quid si super.no. in.c.j.de offic. vic.m.vj. & ibi gl.in verbo, ipsius.vbi Archi.dicit contra in delegato.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti non tradens apostolos an sit puniendus.*

2 *Appellanti sicut licet renunciare post appellatam & iudici reuocare.*

3 *Iudex, a quo fuit ex causa legitima appellatum, qui reuocauit grauamen infra tempus tradendorum apostolorum, an postea teneatur illos tradere.*

4 *Iudex ex quo petiti sunt apostoli si in aliquo procedat, antequam sint exhibiti, irritus est processus.*

CAP. IIII.

VT super. Incipiebat vt probatio & diuisio in prima gl. Instructio optime patet hic. C. de ap.eos.§.super his, in ttū [*præcipimus*] vr̄ ꝙ obliget ꝑceptum canonis, sicut ꝑceptum hoīs, de hoc.§. e. cū speciali, ver. sciāt, arg.efficax, ſm Arch.lxiiij.di.quia per. Et no.quo ꝑmittit, districte vide, qd dixi post Host.de deci.nō est. Ex ꝑdi-

1 ctis vr̄, ꝙ †de apostolis non tradens appellāti sit ēt puniēdus, de hoc vt dixi.§.eo.cordi.sup eo.ver.iuxta tenorē, cū illa ꝯstitutio cordi, loquatur in applone interiecta ad papam, ergo in aliis non habebit locum, qd hic dicitur.& est si.§.eo.lib.de elec.cū non deceat. in prin. & c.si postꝗ in.rñ & quod vtrobique no. Sed dic, ꝙ licet quo ad ea, ꝗ de nouo inducit illa constitutio, sit opinio, an restringatur ad applones interiectas ad papam. Super quo vide, qd ibi no. super versi. ad nos, in apostolis tñ petendis & concedēdis nulla opinio, quin locum habeat, ad quemcunque appelletur, ꝙ probat ibi litera superioris, vt ibi dixi. Item rō huius decre.de instructione habenda generalis est ad oēs appellationes. Item decrē. ab ea. il.respon.j. eo.non reperit hæc verba.[*Renunciatum*] anteꝗ procedat, si enim post processum renunciaretur, cū ille processus sit irritus per literam.quæ subsequitur, nō conualesceret.j.de reg.iur.non firmatur. Sed quid dices, si iudex reuocauit grauamen, planum est, si hoc fecit ante tp̄s tradendorum apostolorum.ꝙ potuit.§.eod.cum cessante, sed dubium procedit, qñ hoc fecit post illud tp̄s. Et vr̄,

2 ꝙ possit pp paritatem †vt sicut appellanti licet renunciare ēt post, sic & iudici reuocare. Item per hoc lites abbreuiantur, & mens iuris non læditur.§.eo.titu.cum cessante.in fi. Contra ex quo iudex detulisset, non esset locus reuocationi.j.c.proxi.& dixi.§.eo.cordi. sup ver. delatum, sed denegatio, vel non datio habet vim delationis quo ad iurisdictionē iudicis suspendendam, vt hic, ergo post ea reuocando illam reassumere non poterit. & facit, qd post Host.dixi super glo.j.in decre.cum cessante. Incidit

3 alia quæstio †an iudex a quo fuit ex cā legitima app.qui reuocauit grauamen.j. tempus tradendorum apostolorum, postea teneatur illos tradere. ꝙ non teneatur vr̄ p decre.cum cessante.§.c.quia libere procedere pōt in cā, sed non posset libere, si necesse haberet prius apostolos tradere.fi.§.de ꝑben.de multa.coniuncta cum decr.licet, j.eo.tit. Item aperte probat decre.j.eo.si a iudice.in fi.vbi dr̄, ꝙ post reuocationem procedit, ac si nō fuisset appellatum. Si ergo fingitur non appellatum, ergo apostolos tradere non tenetur. In ꝯriū ista decre.& j.eo.ab eo. vnū solum casum excipit.s.qñ renūciauit appellans. Si ergo iste non renunciauit, ergo sunt tradendi apostoli. nō obstat reuocatio grauaminis, superstitiose enim additur secundus casus, vbi ius ponit vnum solum, de transla.c.ii. cum concordan. Item cum talis habeatur pro appellante quo ad hoc, vt procedatur ipso nō citato, qd dic vt dicam j.eo.si a iudice.in fi. ergo habeatur pro tali quo ad traditionem apostolorū, vt qui similem cum aliis &c. de sta.mo.recolentes. Item si a principio male appellan

ti, &

ri & sic male instanti necesse est apostolos dari, sonius bene appellanti licet male instanti. [*Inualidus*] nullius valoris. & ponitur priuatiue, remissionem dedi. de iurepa. nobis. ad fi. [*Irritus*] vide, quod dixi de elect. in genesi. in fin. [*Processus*] comprehendit sniam, quae est de processu s. de proba. quoniam. ¶ Prima glo. tria facit, ponit summam diuisionem, & quid suppleт. ¶ Vltima glo. sol. dubium. ¶ In gl. i. & ibi in secunda, sibi si vero. & idem Io. mona. ¶ In glo. iudex. ibi extra iudicium, non a iudice, & vide quod no. s. eo. cordi. in. iiij. glo. ¶ In glo. j. ex quo ī

4 fi. Host. s. eo. cordi. dicit, q † si ex quo petiti sunt apostoli, iudex in aliquo procedat, anteq̄ sint exhibiti, irritus est processus, alle. hanc decr. Et s̄m hoc deberet exponi extunc. i. ex quo requisitus fuerit, quod nō placet, & istud extunc reperitur in decre. ab. eo. ¶ In glo. pen. in fi. idem Archid. ¶ In glo. vlti. in fi. Arch. tenet idem.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, qui iam detulit, an possit re integra delationem reuocare.*
2 *Accessoria videntur transfusa in iudicem appellationis per delationem principalem.*
3 *Iudices duo si sint, si quid fiat per vnum solum non valet.*
4 *Iudicibus discordantibus recurritur ad superiorem.*
5 *Appellatio, quae non valet suo iure, an valeat iure relationis.*
6 *Iudex a quo licet admiserit appellationem, si tamen appellatus petit ad eum remitti, iudex appellationis illum remittet, nisi appellans probet veritatem causae, propter quam appellauit.*
7 *Clarissimus in raptu virginis deprehensus vbi respondere teneatur.*
8 *Appellans potest redire ad iudicem, qui male detulit re integra.*
9 *Appellans potest renunciare appellationi. Et aduersario inuito redire ad iudicem a quo. nu. 10.*
11 *Superiori nullum fit praeiudicium, in quem re integra iurisdictio transfusa non est cum effectu. Si re integra reditur ad iudicem a quo.*
12 *Iudicis culpa, odium, & poena parti praeiudicare non debent.*

C A P. V.

C Vm appellationibus.

Diuisio supet. j. gl. [*friuolis*] quasi vanis & inanibus, de hoc C. de rescin. ven. l. quisquis. Archid. ibi. neque inanibus morari sinatur obiectis. Et dr̄ friuolum quasi caducum, vel inutile. [*A iudice*] ēt ex tali appella. vr̄ facta iniuria. C. qñ prouo. non est ne. l. vlti. & le. & no. l. oī. si quis praepostera s̄m Archidi. [*Difficultate*] vide qd̄ dixi. s. c. romana. in fi. & eadem die, vide qd̄ scripsi. s. de rescriptis ex parte. S. in fi. q hic ponit Archidia. [*Faciens*] vide. s. cordi. §. q si. in vlti. glo. & quod ibi dixi, & eo. tit. vt debitus, super verbo, condemnet. [*Si vero*] approbat, quod no. Host. eo. ti. dilectus. §. praeterea. s̄m Archid. [*iudex*] si non constat eum iudicem, licet eius dilatio deferat articulum appellationis, non tamen negotiū principale, de hoc in Spec. de ap. §. qualiter. in fi. [*Admittat*] deferendo, vt patet per sequentia. [*Licet*] pro q̄uis. [*Iurisdi*

1 *ctionem abdicauerit*] dubitatur, an † iudex, qui iam detulit, possit re ītegra dilationem reuocare. Io. dixit q sic, sicut & aliam interlocutoriam. Tan. ꝯ. & hoc teneas, & vide qd̄ scripsi. s. eo. constitutis. ii. super versi. confirmauit. & s. de accu. meminimus. super ver. deferre. Secundo quaeritur, an postq̄ detulit, possit terminum appellanti p̄fige re. Glossator in decre. ii. de ma. contrac. in. iiii. glo. tenet q sic. alle. decre. saepe. eo. tit. quae bene facit. nam ibi litera loquens de delatione iudicis subdit postea de termino. Aliquibus videtur contrarium per hanc literam, &

2 quia † per delationem principale & accessoria videntur transfusa in iudicem ap. supra eo dilectis. §. p̄terea. nec est appellans sine termino, quia statim habuit terminū iuris, eo. titu. cum sit. Item imputet sibi, qui potuit prius terminum statuere, & non fecit. C. de iure deliber. scimus. §. si vero. Satis videtur tenenda pars prima cum glo. nec ob. haec litera, quae loquitur de iurisdictione, quā habebat in principali, q sonat textus, qui dicit. [*Eandem*] qd̄ de iurisdictione causae p̄cipalis, de qua in. j. rn̄. oportet intelligi, q patet etiam ex sequentibus ibi, totius causae, & ibi. nec est illi causa. Item ex hoc dicto nulla absurditas sed potius ex ꝯrio, qd̄ tendit ad prorogationem licitum. istud ad finem, nec in hoc iudex appellationis offenditur, sed potius coadiuuatur. Item ista decre. vult, q fiat delatio in iurisditione transferanda sup̄ principali, qd̄ faceret iusta appellatio. sed licet per iustam ap. deferatur negotium principale ad iudicem ap. cū iurisdictione prioris iudicis quo ad illud, potest tamen statuere terminum. s. eo. cum sit. & c. reprehensibilis. Idem in app. a diffinitiua, cui necesse est deferri. Rō no. hic in glo. fi. & j. patet in. c. ii. & tñ terminum statuere pōt iudex per iura praedicta. Item cum pars appellās hunc terminum statuere possit. s. c. persona. & c. oblatae. de renun. veniēs, patet, q hunc terminum statuere nō pendet ex iurisdictione sed ordinatione iuris ad lites abbreuiandas. Dato ergo q negetur iurisdictio, fateamur eum hoc posse, per plura. tex. est. s. eo. condi. vbi in. §. post haec, patet, q talis terminus post delationem statuitur. ¶ Tertio dubitatur, quid iuris, quando duo sunt iudices, & vnus solus detulit, nunquid locus sit huic decre. non vr̄, quia constat, q in vnico iudice loquitur haec decre. vt patet per singulare pluries repertum in. j. & ij. rn̄. licet fateri, q etiam locum haberet in pluribus, qui concordarent in deferēdo, qui loco vnius haberētur. ff. ad muni. l. magistratus,

3 facit cle. de intep. c. li. Item † ex duobus iudicibus qd̄ fit per vnum solum non valet, de offi. dele. cām matrimonij. & c. cum cām. ii. q. vj. §. diffinitiua. versic. si plures. Sicut ergo non valeret snīa, vel alius actus, ita nec delatio. Et concluditur per hoc, q nedum nō impedietur iurisdictio collegae, immo nec propria, si poenitere velit, q licet, vbi factum de iure nō licet, de hoc de elec. nostr. de cle. coniu. diuersis. cum concor. ad idē. ff. de cu. fu. consilio. §. fi. vbi vno ex duobus tutoribus vendēte, vel solutionem creditoris recipiente, si haec fient altero prohibente, nec transfertur dominium, nec competit liberatio. Quia ergo abdicatio iurisdictionis ambos tangit, & iure cōi potior est conditio prohibentis, alterius solius delatio non sufficit. j. de regu. iur. quod omnes. & eo. iure communi, cum concor. ¶ In cōtrarium vno impedito impeditur & collega. s. de offic. deleg. c. j. cum cōcor. deferens autem impeditus est quo ad se, licet male deferat vt hic, ergo & collega. Et vide ad hanc partem, quod notaui. j. de concess. praeb. si capitulo. in fi. vj. glo. Item sicut vnus ex duobus fideicommissariis exequitur. j. de testi. c. ii. ii. rn̄. sic si vnus ex duob. iudicibus deferat. Idē in vno ex duobus tutoribus vel procuratoribus spiritualiū causarum. ff. de admi. tu. decreto. §. fi. supra eo. lib. de procur. si duo. §. sane. Sed ad hoc respondetur in prae. decre. secunda, in vlti. glo. Item in ipsa decret. secunda potius facit ad ꝯrium, vt. l. impedito deferente exequatur nō deferens & datus sine clausula. Sed responsio vt supra facit ad hanc partem, supra de re iu. c. fi. ff. eo. titu. duo iudi

4 ces, per quae patet † duobus discordantibus ad superiorē recurri. Si hoc in alia discordia. ergo fortius & in ista, cū alter deferet alter non, vt stetur delationi, q̄ transfert negotium ad superiorem. Item sicut vnus solus perpetuat iurisdictionem collegae, supra eo. lib. de offi. dele. cū plures. sic vnus solus ad superiorem deferat. Ad quaestionē hanc vide, quod scripsi, supra eo. legitima, super vlti. glo. & facit, quod no. supra eo. lib. de procur. si duo. in. iii. glo. In quaestione distingui posset, an isti duo sint ordinarij, an delegati. & tunc an dati simpliciter, an cum clausula. Et iterum an cum clausula. vos, vel alter, an q si ambo, an vero alter ordinarius, alter delegatus. Et tūc aut principis, aut collegae, & primo casu vr̄ aequum ex his ꝯriis recipi, q fauet reo, nisi actor foueret fauorabilem causam per prae. decre. vlti. de re iudi. cum cōcor. quia tamē illa in diffinitiua loquuntur, nec tractāt, quis iudicet, sed liti principali finem imponunt. Ideo dicas, q si illi duo sunt iudices, ita q non alter, saltem is, qui non detulit

solus,

ſolus, & qui detulit in propoſito perſeueret, impeditur, alier non, tam ex delatione, quam ex voluntate, quia ſine delatione volens procedere impediret collegam, vt ī præ.decre.cauſam, & cum cā, ita ꝙ ipſe collega licet dederit refutatorios, nō procedet, fortius ſi nullos dederit, & fuerint debite petiti, & tempora lapſa.ſ. & ĩ.c. proximis. & hoc caſu licet appellatio poſſit deferre principale.ſ.ſi eſt legitima, delatio, tamen talis non deſerret. vnde ſi pœniteat illum detuliſſe, & vna cū collega det refutatorios, ſimul poſtea procedēt. & hoc caſu ſit vera opinio Io. quam notaui.ſ.eo.conſtitutis.ij.ſ. ꝙ deſerens pœnitere poteſt.ſ.qn̄ delatio non valuit, vt.ſ.dixi, ſi vero gli bet illorum ſine reliquo iudex erat, vł eſſe poterat, vel ſaltem ille, qui non detulit, vt quia in reſcripto erat clauſula, ꝙ ſi ambo, tu talis &c. ille qui tunc vel poſtea.ĩ.iuris terminum dedit refutatorios, licet tunc tacuerit in principali procedere poterit, voluntas enim collegæ eū non impedit, etiam ſi dati eſſent cum clauſula. ꝙ ſi ambo ſine prærogatiua, vt de offi.deleg.prudentiam.§.adiicimꝰ. Et eo caſu qn̄ propter prærogatiuam clauſulæ ſolus nō deſerens poterat procedere, deſerens vero non. Circa deferentis pœnitentiam dico, quod ſupra eadem ratione, quia ſolus nil potuit. Idem dico, ſi eſt clauſula, ꝙ ſi ambo ſine prærogatiua. ratio, quia non extabat cōditio, collega enim ꝑcedere poterat & nolebat. Si vero erat clauſula, vos, vel alter, adhuc vł idem, quia licet a principio alter ſolus poſſet procedere, tamen ex quo duo procedere inchoarunt, neuter eſt potior, vt no.ſ.de offi.deleg. cum plures.§.j.in prima gl. Ille vero qn̄ detulit, vult procedere, & ſic altero nolente, poterit, vt ibi ita etiam nuptime diſputatum & determinatum fuit per dominum Azo.de Ramenghis decretum doctorem. [*Deſerens.*] intelligo etiam ſi ob reuerētiam ſuperioris detulerit, licet Hoſt.ſ.eo.cordi.ſuper verſi.reuerentiam, dixerit, ꝙ reuerentiales non remittunt cognitionem cauſæ principalis. immo ſuperior quanto plus ſibi ſentit reuerentiam exhiberi, tanto plus debet ius reuerentis ſaluare. vñ ſtatim remittat, ſi inueniat temere appellatum.ſ.c.proximo in fi. nam ſuperior debet inferiori deferre, vbi periculum non eſt in mora.ſ.de ſent.excom.per tuas.& ca. ſacro. Excipit papam, qui velut dominus faciet prout volet audiendo, vel remittendo. Tu dic, quod qualeſcunq; apoſtolos delatorios dederit, locus eſt huic decret. quam non vidit Hoſtien. honeſtas tñ plus arctat iudicem in reuerentialibus vt remittat, & vide, quod dicam ſtatim in glo. dixit Inno. [*transfuſa.*] idem ver.de cō. di.iiii.aliud.ff. de penu lega.l.j.& quid ergo, de noua.l.j.in prin.ad.l.fal. l.j.§.item ſi ita.& exponit Archid. ideſt tranſlata, tranſit enim de vno in alium.ad hoc.ſ.eod. li. de elec.ſi cōpromiſſarius, in prin.& eſt notandum ſm eum, ꝙ 5 † appellatio, quæ non valet ſuo iure, valet iure relationis, ad hoc, ſ.eo.dilectis.in prin.& in fine.& c.intimaſti. de offi.delega.licet. Et ob hoc ſnīa poſtea lata per deferentem in talem appellantem non debet per ſubditos obſeruari, vbi de hoc conſtaret, vt in præ decre.dilectis. in fi. Secus in dubio, de hoc remittit ad ſummam Hoſtien.eod.titu.§. qualiter ſit.ſub.§.ſed ſi.in fi.ver. illud tñ de neceſſitate dixit Innoc.in decre.interpoſita.ſ.eo.ſup ver.non doceat, 6 ꝙ licet † iudex a quo admiſerit appellationē, ſi tñ appellatus petit ad eum remitti, iudex appel.illū remittet, niſi appellans probet veritatem cauſæ, propter quam appellauit, iſtud dictum, niſi intelligatur de honeſtate, vel voluntate, vt dicitur in gl. correctum eſſet per hanc literā, etiam ſi ob reuerentiam detuliſſet, vt dixi ſuper ver.deferens. ¶ Prima gl.ſummat. ¶ Secunda gl.reddit cauſam, & dat ſimile. ¶ Glo. per hāc.rñ.per quæſtionem & ſolutionem diſtinguentem. ¶ Pe.glo.literam exponit, & dat ſimile. ſecūdo quæſtionem ſoluit, quatuor rationes inducens, ſed primā impugnat. ¶ Vlti.gl.reddit rationem diuerſitatis.& in fi.quærit & remittit. ¶ In glo. & male, 7 ibi i.i. Clariſſimus † in raptu virginis, vel alio crimine deprehenſus nō obſtante priuilegio fori ibi rñdet, quia reatus &c.& ibi ſi ab hoſtibus.§. j.vir, q lucrari debebat dotem ea pacto, ſi vxorem occidit, nō lucratur illam. Sed datur hæredib. mulieris actio de dote.& ibi. tres fratres, vide.ſ.de tranſacti.c.j.ſuper glo.ij. ¶ In glo.j. in fi. & pars prima loquitur de appellatione, cui non defertur. ſcda ibi ſi vero, de illa ſecunda, cui defertur. tertia proteſtatur ibi, ſaluis. ¶ In glo.per hāc.ibi qualis erat. idem Arch.all. not.ꝑ Innocen.de reſcrip.ab excōicato.in glo.ii. Inducit etiam literam remittendam, q̄ ſequitur, cum enim poſſit voluntariè remitti, ergo remāſit iuriſdictio apud eū, ad hoc eo.li.de offi.deleg.q̄uis.de procu. his qui. ſm hoc intelligenda ergo eſt litera transfuſa, q̄ ſequitur. ¶ In gl. & male.in fi.facit.ĩ.de hæreti.vt commiſſi.in fi.& c.ii.§. ad hoc, lo.mo. ¶ In glo.pe.ibi & non idem, hic Archid. & ibi.iiij.glo.putat hic Archid. ꝙ re integra poſſint partes redire ad iudicem, q detulit. Sicut in relatione dr̄, & repetit hic poſt Hoſt.de offi.deleg.licet. De hoc Ioā.mo. 8 poſuit hic longam additionem, & tenet, ꝙ † poteſt appellans redire ad iudicem, qui male detulit re integra, quia licet ipſe deferens conqueri nō poſſit, ſi ſibi in facto, in quo peccauit, non fiat remiſſio per iura all.ſ. glo. proxi. iudici tñ & partibus, q̄ non peccauerunt, illud nō obeſt, de iudice patet hic. Item cōſtat, ꝙ iudex male deferens, & iudex ad quem, non ſunt ſupra ius, ſed iuribus ligati. Sed iura nolunt male appellantem remittendum.ſ.eo. vt debitus, cuius remiſſionis neceſſitatem tollit delatio, ſed facultatem non, vt in prin.glo. partib. etiam hoc ius competit, quia omitti pōt appellationis articulus.ſ.eod. 9 cordi.§.poſt hoc. habet ēt pars appellans † ꝙ renunciare 10 pōt appellationi.ii.q.vj.ſi quis libellos, & † quod aduerſario inuito redire poteſt ad iudicē a quo ſ eod. titu.interpoſita.§.ille. Quod ius male deferens auferre non potuit.ĩ.de regu.iur.indultum. alias eſſet ſubterfugere mandatum ſuperioris ꝯ id, de offic.deleg prudentiam.i.non ob.ff.de pac.l. fi. de iure do. ſtipulationem.& l.ſeq.loca. 11 item quæritur.§.qui impleto, quia hic † nullum ꝑiudicium ſit ſuperiori, in quem re integra iuriſdictio transfuſa nō eſt cum effectu. ſupra eo.lib.de offi.deleg. Et rñdetur ad.l.priuatorum.C.de iuriſdi.omn.iudi. Iſte enim habet primordia iuriſdictionis, quam auctoritatem iuris per partes reaſſumit, ſupra eo. cum ceſſante, arg.ff.de leg.ii.cū filius.§.hæres. nec ob.ꝙ pœna iudicis male de- 12 ferentis non pōt remitti.ff.ad mace. tametſi.qa † culpa odium, & pœna iudicis parti ꝑiudicare non debēt.j.de regu.iur.non debet. nec ob.de offic. deleg. ſignificantib. quia ibi ꝑ pronunciationem erat abdicatio ſuper toto, hic ſecus, vt in verſi.ſaluis. concludit ergo de appellatione ante diffinitiuam interiectam ſeruandā decre.vt debitꝰ, ſed ſi illi ſit delatum, delatio operatur ꝯ deferentem tñ, non ꝯ iudicem, ad quem, ſeu ꝯ partem, immo cum iudex appellationis etiam declarato delicto deferentis per pronunciationem, ꝙ male appellatum fuerit, & male delatum poſſit remittere, fortius ante talem declarationem crimine non ſic exagerato liceret dēt hoc parti ſm eum. Et ibi, oblatæ, ibi remiſi ad Spec.eo.tit.§. nunc dicamus.in fi. Vbi no. quid iur. ſi notarius ſcripſit, ꝙ iudex benigne excipit, & ibi, ſed non videt, vt patet, ſupra eo.ſæpe. Item iudex pro refrenanda malitia appellantis reſtringit ſibi terminum iuris, quod ponit, ſupra eo.cum ſit, ergo non poteſt dici, ꝙ per id illi faueat, cum a ſua iuriſdictione laxando, ſupra de transla.c.ii. ver. nec quod, & facit, quod hic dicit in textu in glo. dubitatur, ad fi. ſecundæ quæſtionis. ¶ In glo.vlti.in fi.& vide, ſupra eo. romana.§.fi.ſuper.j.glo.

S V M M A R I V M.

1 *Trigeſimus dies includitur infra triginta.*
2 *Apoſtoli non ſunt neceſſario petendi in inſtanti appellationis.*
3 *Apoſtolorum datio quando debeat in ſcriptis fieri.*
4 *Tempora appellationis proſequenda currunt a tempore ſententiæ.*
5 *Dies triginta dantur a die ſententiæ per appellationem ſuſpenſæ.*
6 *Tempus appellationis quomodo confunditur a tempore apoſtolorū & non a tempore proſecutionis.*

CAP.

CAP. VI.

AB eo. Partes patent[.j.*triginta*]†includitur trigesim' dies, remissiones dedi.s.eo. præterea.ii.& no.s.c.lib. de resti.spo. frequens.in glo.quia dies. in fin. [*apostoli.*]i. libelli dimissorij.[*Peti*]ex quo satis est.j.xxx.dies illos peti,satis patet †q in instanti appellationis necessario petedi non sunt,& idem no.in cle.eod.titu.quamuis,in glo. lex dicit.in fi.vbi remissionem inuenies,& licet cautum sit,q de petitione fiat instrumentum, nõ tamen necesse habeat hanc petitionem in scriptis fieri. Datio † vero apostolorum ᵃ de qua sequitur,bene debet in scriptis fieri,sicut & appellatio,de vtroque in Spec.eo.titu.§.sequitur.in fin.[*Eidem*] appellanti & petenti idem tps.xxx.dierum a iudice.patet ergo hic hoc locum hre, cum appellatur a iudice,& de hoc.s.eo.cordi.in.iiij.glo. alias litera statim hoc exponit.[*Præsumitur*] vr esse præsumptio iuris & de iure,de qua.s.de spon.is qui.præsupposito q neglexit,secus si non potuit,s.qui ma.accu.pos.c.fi. fatuus est ergo ille, qui non petit ipsos in interpositione appellationis[*renunciare*]tacite sic.s.de offi.deleg.gratum , finguut enim non appellasse , non puto tñ illum citandũ de necessitate,si iudex a quo vult procedere, vt scripsi.s. de dolo & contumacia,cum qui.super ver.spõte[*mutat*] corrigit,quod no.Innoc.s.eo.cordi. in sua.vj.glo. vbi dicebat,non petentem renunciare,nisi per argumenta pateat contrarium,vt quia vadit, vel mittit &c. cõtrarium hic dr,& est ratio,quæ ex decre.s.eo. vt super. in princi. [*Cum iudice*]a quo appellatum est,de quo præmisit . [*Super hoc.*]i.super datione apostolorum . Debita instantia. dic,vt cle.eo.titu.quis.dicit hic Archid.q si iudicis copiã habere non posset,vel ferox est,& indignatus de appellatione,quam interposuit, ita q pro apostolis coram ipso redire non audet,debet.j.tps protestari.s.eod. si iustus.C. de his qui per me.iudi.l.ii.ff. de lib.dimiss.l.4.§.sufficit , & si potest.j.illud tps adeat iudicem ad quẽ.ii. q.vi. biduũ, ver.quid ergo.[*Congrue*]ad idem.ff.de vsu.l.mora.in princi.de in ius voca.l.ij.iij.& iiij. in prin. loã.mo,bene facit. xxiij.q.iiij.si ecclesia.iiij.di.erit.[*Requisitus*]tertio,vel taliẽ secundo sm Archi.qui in hoc instat, allegans ad trinã, xvj.q.vij.omnes decimæ.xvii.q. iiij. si quis domum.& c. presbyterorum.de sup.neg.pla.c.j.de sent.excom.contingit.ii.& c.in audientia.de vi.& ho.cleri.c. fin. de cleri.nõ resi.ex tuæ.& j.de senten.excom.cõstitutionem , pro secunda alle.ix.q.iij.nunc vero.xiij.q.v.non vos ver.a cõmunione,vbi remittit.xviij.q.ii.dudum , & quod no. in aucten.de testi.§. quia vero.in princ.allegare poterat,de præben.graue.pro vnica allegatione. xviii.di. si eps,& qd ibi no.lxv.di.c.ij.& vlti.de rescri. ab excommunicato.de offi.dele.prudentiam.§.cæterum. Dicit tutius tertiũ cõsiderari per id,quod no.Host.s.eod.interposita, & quod no.s.eo.cum speciali,in princi. de senten. excom.sacro. in princi.de offic. delege.cum causa . dic vt in cle. quis, quam statim allegabo .[*Vel infra.*] concor.s.de loca.potuit.[*Illi.*]appellanti & petenti. [*Prætermittit*]quod intelligit,vt in cle.eo.titu.quis.ij.respon. & sequen.vsque ad finem.¶Prima glo.summat. ¶Secunda glo.alle.concor. dicit , q de iure veteri soluit dubium,& solutionem determinat. ¶Tertia glo.alle.duo similia . secundo quærit, arguit pro,& pro hac parte opinionem recitat , & soluit cõtrarium. ¶Quarta gl.obiicit & soluit dupliciter. ¶In glo.ij.ibi,Iudicibus canonis in.§.prælleg.a & ibi.l.j.illud tps duorum mensium,quod olim dabatur, currebat,ex quo sciuerat quis contra se sentẽtiatum . ¶In tertia gl. ibi quoniam.illa loquitur de appellante.j.tempus statutum non petit,nec offert apostolos , & melius probat.l. eos.in fi.vbi dicitur,q etiam non petenti iudex dare debet. ¶In.ii.glo.ibi a die sententiæ.j.determinat, & determinatio hoc intendit , q tempora petendorum apostolorum currere incipiunt vna cum tempore appellationis interponendæ,& sic a tempore sententiæ.& est simile,quod no.ff.de excu.tu.l.quinquaginta . Sic etiam no. in clemen.eod.titu.c.ij.in.iij.glo.Scire debes,q Hostien. Pe.de Sa.s.eod.cordi. vt ibi scripsi super glo.instanter tenent,q a tempore appellationis interpositæ currãt isti, xxx.dies.& tamen quod allegant , probat ɔtrium . Et fateor,q si text.paterentur, hæc opinio prima facie videtur æqua,vt.j.dicam,turbor tamẽ de Hostien. qui tenuit in decre.ex ratione.eo.tit. q†tempora appellationis prosequendæ currunt a tẽpore sententiæ,cui dicto sunt textus contrarij.Et de tempore apostolorum tenet, q a tẽpore appellationis etiam contra textum , debuisset ergo tamen esse vniformis,& de hoc vide satis in cle.eod.titu. sicut appellationem.in glo.magna.vt tamen dixi,æquitatem habet hæc opinio.& pro ea facit , quicquid induxi in glo.prædicta ad probandam solutionem, q annus prosecutionis currat a tẽpore appellationis . Item facit hæc decre.in princi. Si enim appellans.j.xxx.dies petere debet apostolos,ergo non appellans non arctatur , currant ergo a tempore appellationis , alias præscriptio ista triginta dierum curreret contra non valentem petere, & contra non negligentem . & hoc esset contra naturã præscriptionum,supra de præscrip.c.j.& c.vigilanti.C.de anna.excep.l.j.Declarãdo dico , q pereunt appellanti.x. dies.Si enim appellauerit vltimo momento decem dierum,quod potest.ii.q.vj.anteriorum.de re iudi.q ad cõsultationem,ergo non restabunt sibi nisi viginti dies cõtra literam istam . Item certum est , q isti triginta dies currunt etiam iudici . Quomodo autem deliberauit iudex,an deferat, vel refutet , nisi prius appellatio porrigatur,& super ea deliberet,cum eius,quod nõ est,nulla deliberatio fieri possit.xxxij.q.ij. qd non.de despõ. impub. ad dissoluendum,cum concor.adhuc maior absurditas, cum satis sit appellanti petere. j. triginta dies , si vltima die petat , tale tempus restabit iudici ad illos cõcedẽdos. Quare,vt dixi,æquitatem videtur habere hæc opinio,& adhuc maior esset æquitas , si appellanti daretur post appellationem tps ad petendum, & iudici daretur post petitum tps ad concedendum . Ad.l.iudicibus.respondẽt, qui Hostien.sequuntur, q†triginta dies dantur a die sententiæ per applonem suspensæ.his nõ obstantibus tenent cum glo.Quod etiam Accur.ff.de li.dimiss.l.vna. Limitanda tñ est glo.vt dixi in princi.& ea sic limitata,cessat omnis absurditas.Et ad id , quod vltimo & pen. dicebatur,respondeo,q cum limitatione pdicta semper iudici & parti supererunt viginti dies ad minus , cum ergo iudex ᵇ non petenti teneatur tradere. C. eo tit.eos.in fine, saltem vltima die fortius illos dare tenetur ea die petenti. Et sic fit rñsum ad id, quod de pscriptione dicebatur, quia saltem.xx.dies supersunt.Item satis est,q possit hre triginta dies.s.cum statim appellat a snia,tunc enim habet integros.Quando ergo pauciores habet,id procedet ex facto suo.Item nescirem notare aliquam iniquitatẽ, dato q iura statuissent. j. decem dies applonis interponendæ debere peti apostolos per appellantes,sicut in decre.quis.s.eo.lib.de officio ordinarij,non sufficit assignare causam in instrumento,& illud tradere, ɔ quem cessatur,nisi fiat etiam requisitio de emenda, iuste tamẽ iura dederunt maius tempus, quia volebant , q instanter & sepius peterentur, tamẽ olim per.l. theodosianam.v. dies dabantur ad vtrunque,vt patet.ii.q.iij. propter superfluam & c. sequen.vbi plene dicit tex.q in ipsis quinque diebus datis ad appellãdum debebat petere & accipere apostolos, demum tempus appellationis fuit restrictũ ad biduum in propria causa,ad triduum in aliena. ff.qñ appe.sit.l.j.cano.ii.q.vj.biduum, quod tempus durauit & tempore codicis Iustiniani.C.ti.l.eos.ad finem , tempus tamen petendorum apostolorum fuit prorogatum ad triginta dies,vt præalle.l.iudicibus.eo.tit.Et puto in ampliando plus iudicium dare debentium q petentiũ considerationem habitam fuisse , cũ difficilius fiat primũ quam secundum. Et difficilius est dare, q petere , dein iure aucténticorum tempus appellandi fuit prorogati ad decẽdum , in autẽ.de app.in princi. col. iiij. cano.ij q.vj.

ex connentione secundum Inno. vel secundum Io. mo.
dic eam statim natam, cum cōuenit de pignore, sed im-
peditam quousque solutum fuerit pretium. In cōtrariū
alleg. ea. l. §. omnem. ¶ in glo. i. ibi, male allegabāt. s. mo-
naci. ¶ In glo. bonorum. in fi. in prin. gl. dicūt quidam, ꝙ
hic non dicebatur impetrata, seu facta, imo quia simpli
citer patris hæreditatem adiuit, vna censetur sua & pa-
tris hæreditas. ff. de vulga. & pup. sub. sed si plures. §. filio.
¶ In glo. qui si rem. ibi, in actore in casu econuerso. s. cū
desinit actor habere ius, quod habebat tempore litis cō-
te. distinguitur, quia aut ex facto proprio, & tunc reus ab-
soluitur, aut ex facto rei, & tunc non absoluitur. ff. de rei
ven. si post acceptum. & de condi. fur. si seruus fur. sol.
matrimonio, si constante. §. fi. ¶ In glo. si enim. ibi, si rei
iudicatę. ff. de excep. rei iudi. li mater. §. eandem. ¶ In gl.
videtur. ibi, emergenti. hoc placet Io. mo. dicit Arc. ꝙ se-
cundum iuris subtilitatem ista non valēt, quia super eo,
quod nō erat, non videtur facta litis contesta. argu. ff. de
arbi. l. de his. ff. de excep. rei iudi. l. si ex testamento. nec
sufficit, ꝙ sit in potentia, vel in habitu. ff. de iudic. non
quemadmodum. & l. non potest. de aur. & ar. leg. li ita.
sed hoc est de ęquitate, vt dicit textus ī. eo. in fi. ¶ In glo.
s. donatio. ibi, sed dicit cum, idem Gof in quæstionibus
suis. i. q. in fi. idem Gui. in tit. de inst. edi. §. postremo. alias
incipit. instrumentum. ver. quid si locus. & ī. ver. ibi si tra
ctatur an tabellio possit reficere & locum apponere. &
ibi. libellorum. quæ est lex. iij. ff. de accu. & licet. l. illa in li
bello accusatoris requirat locum & mensem, saltem in
libello connentionali non lic, vnde dicit hic Innocen. ꝙ
8 † actor non habet exprimere diem in libello, vel locum
contractus, sicut nec testis exprimit diem, de fide instru.
cum Ioannes. nisi index ex causis certis id fieri faceret, vt
præ. decr. cum Ioan. ad fi. institu. de act. §. curare. & ibi,
optimam. ad fi. vbi de hoc. & C. de tabul. generali. li. x. &
vide, quod dixi, de fide instru. inter. super ver. facilius. vbi
videbis responsionem ad. l. pe. de pig. vbi videtur casus in
contrarium, cum ibi dicatur per epistolam, q̄ caret die
& cōsule pignus contrahi. Sed ibi loqnimur de præiudi-
cio scribentis, hic de præiudicio tertii, vt ibi dixi in fi. Et
quia lex illa optimam. de ciuitate loquere, videtur aliq-
bus, ꝙ satis sit ponere ciuitatem, vel castrum ꝓ loco in-
strumenti, ad hoc facit stilus literarum papalium, vbi
non fit alia expressio, facit procemium ele. in fi. In con-
trarium data huius libri ibi, data Romæ apud san. Pet.
&c communiter tenetur, ꝙ illa generalis inscriptio nō
sufficiat, alleg. in aut. qui. mo. na. effi le. §. quanuim vero.
colla. vi. vbi & dominus scribitur, & præ. l. libellorū. Ad
id, quod de stilo curiæ dicitur, respōdetur, ꝙ ibi locus ta-
cite includitur, scilicet quo Romani Pōtifices more ma
iorum sedere consueuerunt, facit. ff. de iusti. & iure. l. pe.
& quod no. s. de rescript. c. fi. in glo. pe. & adde, quod dixi
in Spe. super præ. ver. quid si locus. & ibi, cum causam. j.
ꝑ id quod nota. cum suis remis. reuoluitur hæc ratio ad
contrariam partem, quia valet dictum testis nō depo-
ponentis de circunstantiis, sed non fuit interrogatus, si
ergo valeat instrumentum, sed, vt ibi scripsi super gl. cau
sam, pars, contra quam deponunt, si non dedit interroga
toria, sibi imputet, si dedit, iterum interrogabuntur. ibi
vide. & in fine. super hoc vltimo vide, quod no. in Spec.
de instru. edi. §. restat. versi. & not. ꝙ tabellio. & versi. se-
quentibus. & vt ibi dicitur, Pet. de san. probat hoc per de
cre. s. eod. lib. de foro compe. Romana. ver. nec clericos,
vt ibi etiam scripsi. ¶ In glo. penulti. in fi. & sic vno respe
ctu vtilius est causam exprimere per hæc iura, alio respe-
ctu est vtilius non exprimere per hanc decret.

S V M M A R I V M.

1 *Scripturā propriā negans de proprio mendacio conuictus punitur.*

C A P. IIII.

Vm ab vno. Diuisio super prima gl. [*iudicium.*] secus, si
recitans non esset de illorum numero. s. c.
ꝓx. in prin. [*mandātibus*] & sic cōcordant in
sententia, & habentur pro vno. C. de erro. aduoca. l. j. ar.
ff. de ver. ob. si procuratori. secus si non concordarent in.
vnam sententiam, in aut. vt iudi. non expec. sacras iussi.
§. si autem, col. ix. Arc. simul ita recitauerunt Azo, & so-
cius, simul vterque legēdo, vt ponit Guil. in Spe. quē alle
gabo sup finē. j. gl. [*pluralis*] vt dicit Arc. si esset vnus solus
iudex, & diceret sententiam per verbum pluralis nume
ri, nō per hoc vitiaretur, cum. ī. excipiatur solum de ele.
vt dicat quasi minister aliorū. ff. de cōsti. pe. cum qui. §. vi
lis. & l. & licet. & Io. mo. & Arc. secus ad proximū dictū
nō ad primū. [*singularis.*] ꝯriū no. In. de ele. in causis. Hos.
e. ti. ga pp. & ambo e. ti. in genesi. & Gui. in Spe. de ele. §. j.
ver. & no. ꝙ. & in §. in ii. ver. ꝯpmissarij. refert quādā ele-
ctionem pp plurale cassatam, & dicit nō de iure fuisse,
alle. ff. de duobus re. l. duo. vbi in duobus reis ꝓmittēdi
nō refert īter singulare & plurale faciēda, alias nō valet.
s. de ele. sicut eū. ¶ Prima gl. summat & dicit, q̄ fuerit du-
bitatio. ¶ Tertia gl. dubiū soluit & consuluit. ¶ Penul. gl.
remittit & quærit & soluit, ꝯ solutionē alle. solutionē for
tificat, ꝯsilium dat. scđo quærit & soluit. ¶ Vlt. successiue
de duobus quærit & sol. ¶ In iij. glo. inspexit, vide. s. de ser.
c. ij. sup. i. gl. ¶ In gl. pe. ibi. l. j. deputatus est mēsor ad offi-
1 cium metiēdi & referēdi. & ibi ꝯ, q † ꝓpriam. negās scrip-
turam propriam de mendacio conuictus punitur. ¶ In
glo. j. ibi, hoc dicit. & primo ponit dictū, scđo ipsius deter
minationē. ibi, oportet. tertio ponit determinatio in dis-
similē. ibi licet. & in fi. de hoc in Spe. de arbi. §. fine. ibi
pone ergo, ꝙ vnus. vbi inuenies, quod hic posuit Arch. &
Azone & socio. ¶ In gl. pe. in fi. ꝑ ꝓdicta patet nō dubia
qō oli hic disputata de quatuor ꝯpromissariis, q ꝯuenien-
tes noīauere Titiū, & in eū cōsenserunt, ordināres die se
quēti vocato tabellione electionē facere, quo die adue-
niēte vnus ex eis ꝯdixit, alter tacuit, q tacuit eū duobus
ꝑsistentibus nūciauere capl'o qd actū erat, capl'm proces
sum trāsmisit Papæ, q̄rebat qd iur. Soluebat disputās, ꝙ ꝑ
Papam compelli poterāt ad perficiendum, quod cœpe-
rant, vel si plus placebat, habebat prouidere nominato.
inferior autem Papa si ad eum delatum esset negotium
tenebatur eos compellere, vt perficerēt, ex quo nullus de
fectus noīari innotuerat per c. publicato. Nec ob. protra-
ctio, cum illa fuerit ex dolo illorum duorū. nec ob. decr.
quod sicut, quia hic non fuit simplex nominatio. imo
fuit cōsensus de præsenti. facit, qđ no. lxiij. di. quāto. ¶ In
glo. vl. ibi non credo. Idē Arch. s. eo. li. de ele. sicut cum.
Inducit, ꝙ episcopi consueuerunt de se sic loqui. de con-
se. di. ij. re vera. ver. forte dicis. & c. in xpo pater. iuxta prin-
ci. versi. de natura. & ver. hoc autem. xiij. q. ij. quam præ-
posterum. ver. idem nobis. & lxiij. di. per totum. & facit,
quod scripsi post Host. de bap. c. j. sup ver. te. & facit. j. de
pęnis. c. ij. in fi. & in fi. eo. li. in vlt. glo.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia non illustris lecta per alium iudice præsente & mandante valet.*

2 *Episcopatus dicitur culmen dignitatum.*

3 *Appellans an possit simul prosequi iustitiam & nullitatem.*

C A P. V.

T sententia. Sunt duæ partes. Pri
ma ponit dictū regu
lare & casum exceptum, cui dat simile. Se-
cūdo ponit regulam bimembrē, & in sum.
ponit. iij. causas nullitatis sentētiæ diffinitiuæ, & a prima
vnū casum excipit. [*scripta.*] videtur ergo sufficere, si in pa
riete scripta sit, ar. iij. q. vij. postulatus. vbi de hoc. [*ab alio.*]
vbi solus est, secus si sint plures. s. c. proxi. Ioan. mo. & per
hæc duo. c. patet falsum eē, quod no. Cy. post Pe. in l. ij. C.
1 de sen. ex breui. reci. scilicet, ꝙ † valet sententia non illu-
stris lecta per aliū iudice ꝓsente & mādāte, sicut de stipu
latione dr̄. ff. de ver. ob. si procura. ꝓntis. q̄ vide. j. de vsur.
q̄q̄. i gl. vt serui. Ad quam rūde per l. oēs. C. de ꝯtra. & ꝯ.
stip. insti. de ver. obli. §. j. & ij. & simile not. ī. tit. j. appella-
tio. in gl. vl. [*Recitatione*] ꝑ quod patet, ꝙ n̄ esset satisfactū;
licet snīa esset scripta, nisi de scripto recitet & proferatur
[*proferri.*]

[*Proferri*] s.e.sicut nobis.in fi.[*episcopo*] electũ ꝯfirmatũ, vel administratorẽ epatus non ꝯprehendit, sic nouissime disputando terminauit gener meus do. ioa. de san. Georgio per hũc tex.quia dignitas & honor, quæ sequũtur, proprie respiciunt ꝯsecrationẽ & ordinẽ epalem, vt clare probat decre.lcda.de transla.ver.sicut aũt. & de ordina.ab epo qui re.epi.c.a.i.Inducebat ẽt decre. sane. de priuil.& regulã, q̃ a iure.ĩ.de reg.iur.[*rogatam*] quæ etiam debetur ob reuerentiã officij, quod exercent.s.eo.lib. de off.deleg.c.ij.de var.epi.no. tractat hic Arc. de quorum aliquibus habes in cle.de pœnis.si quis suadẽte.versi. nec super.& vltra illa epi dicuntur pupilla cœli Dei & colũnæ san.ec.Dei.Item & summi sacerdotes.ij.q.vij.accusatio.de cõ.dist.v.de his. & ibi no. quare dicantur summi sacerdotes.q̃nque dr̃, ꝙ eps hẽt ꝑsonã Christi.Itẽ ꝙ est ipsius vicarius.33.q.v.mulier.Itẽ ẽpatus dr̃ culmen dignitatũ.lxj.di.Omus.in fi.lxiii.di.si per ordinẽ.s̃. de præben. venerabilis.aliq̃n dr̃ dux.lix.d.c.j.& ii. q̃nque appellatur fastigiũ.c.di.ordinationes. lxiii.dist. miramur.& exponitur fastigiũ.i.magnitudo vel latitudo.C.de no.co.ta.l.j.iuxta princ.vbi sic exponitur.& vide, quod scripsi post Host. s̃.de re.c.pen.[*fulgere*] notat splendoris excellum. s̃.de magis.c.fi.sñiam ẽt diffinitiuã, de qua.s̃.[*ad instar*] vide, quod de hoc scripsi post Inn.de fideiu.inter.ver.cæterum illustrium.legitæ vix fatentur epos clarissimos, sed Guil.dicit eos spectabiles, in Spe.de iu.om.iu.ver. sed canones per alium scientem legere, vt in d.§.sancimus.in auth. vt ab illu. ibi, ne cogantur &c. no. ꝙ ex quo istis ꝑsonis tantũ hoc ꝯceditur, ergo alijs nõ licebit.C.de sen. ex breuic.reci.l.vlt.can.i.q.i.statutis.sm Arch ¶ Prima gl.arguit a cõtrario, illi argumẽto signat ꝯtriũ & soluit. ¶ Secunda gl.quærit & soluit. ¶ Quinta gl.all.duas concor ponit quatuor casus. quibus valet sñia sine scripto, & alios duos, in quibus est opi.In fi.dat ꝯsil u. ¶ Gl.non cures.soluit dubiũ, dicit vnde sumptum, signat ꝯtriũ, remittit. ¶ Penultima gl.textum fortificat, all.v.iura, quærit & soluit, & in eo refert solutionem ad simile, & ponit opi.ꝯtriam, finis ẽt respon.per quæstionem. ¶ In glo. ij.ibi, cecus.sequitur, iudicãdi officio fungitur, & ibi certi.iudicant illiterati habentes causarum peritiam. ¶ In gl.uj.ibi.§.ꝙ si sua sñia.debet arbiter cãm diffinire, & nõ id alterius arbitrio ꝯmittere.& ibi.§.factus. vide in decr. ĩ.statim all.l.ij.gl. ¶ In quinta gl.ibi.§.sancimus.iudices vsque ad magnificentissimos illustres causas pecuniarias & iniuriarum agunt, & defendunt per alios.& ibi.l. & l.præ in fi.in modica summa, vt duorum aureorum non datur actio de dolo.& ibi.l.j.vide in c.statim all.super vlt.gl.& ibi oĩm testm̃, quæ tenet, conscientiã principis oĩum testamentorum solennitatẽ superat. & ibi, de plano.ponit casus duos de plano procõsul expedit. s̃. obsequium, quod debetur patronis & parentibus &c.& ibi l.fi.dicit ibi finis, ꝙ legũ austeritas patris litigantium mitigatur.& ibi, hoc inter.testamẽtũ inter liberos factũ tunc infirmatur, cũ pater.vii.testibus declarat, nolle illud testamentum valere, & disponit aliam voluntatẽ, vel ẽt testamento perfecto, vel in nõ scripta perfecta voluntate.& ibi, ꝯctus.non aliter valent ꝯctus, quos in scriptis fieri placuit, nisi prius instrumenta in mundum deducta, subscripta & completa fuerint.& ibi.l.ij.& vlt.illa iura dicunt de scripto debet legi sñia.& ibi, cũ antiqtas. §.fi.sufficit testatorem propria manu scripsisse testm̃, & hoc in scriptura testari, etiam si postea non subscribat. ¶ In gl.pe.ibi.§.dies.in bonorum possessione, quæ requirit causæ cognitionem, dies sessionum inspicientur. i.quibus sedere potuit iudex.& ibi.§ sancimus, ibi dr̃, ꝙ sedẽt iudices, cum iudicant.& ibi.§.sedebunt, pedanei iudices sedebunt mane, meridie & vespere.& ibi quod meo. §. si venditorem.vide de consu.c.ij.super vltima gl. & ibi. l.ij.ante mediũ.patritius, & certi honorati cõuenti post depositã administrationem sedent in sacrario iudicij. j. iudicẽ & s̃. alios litigantes.& ibi.§.qui sella. sequitur, aut letica vehitur, ire non agere dr̃.& ibi, prolatura. Canõ.in §.statim all.& ibi, honorari. honorati litigantes tpe, quo cãe tractantur, non ꝯsecrẽt iudicibus ¶ In glo. ij.ibi.nescit, legere.de hoc per Cõpo.de ꝯsu.ad nostrã.& in Spec.de sent.prola.§.sequitur.in prin.& ibi. Italię. & hoc placet Accur.C.de sen.ex breuic.reci l.fi.ĩ j.glo.sed vt dicit Arc. idẽ faciũt cardinales & auditores curiæ & cõiter hodie oẽs iudices. ¶ In gl.iij in fi.appellatio vero, licet in hoc casu nõ habeat effectũ suspẽdẽdi, vel extinguẽdi, hẽt tñ effectũ ďuoluẽdi sm Io.mo.& Arc.ď hoc.
3 & an † simul possit appellãs ꝓseq iiustitiã & nullitatẽ ꝑ Ho.& Inn.s̃.de bap.dilecto. ¶ In gl.C.de, ibi.§. sancim⁹. ibi.no.v.gradus magistratuũ, & vide satis ĩ Spe.de iuris. om.iu.in j.& ij.col.& ĩ.col.v.& ij.q.vij.anteriorũ. Arch. & ibi, breues sunt cãæ, & tñ in eisdẽ cal.iuratur, ꝙ dic vt in Spe.de iura.cal.§.ii.ver.quid si cã indicat.dicunt quidã personaliter, secus si deleget.Inn.contra de lib.ob.c.j. & Spe.de li.con.§.nunc dicendũ.ver. sed nungd, ipse tñ in ver.ibi præce.itelligit hoc solũ de minoribus causis. & Host.idẽ in præ.c.i.& ibi sm Host.& Phy alternatiue tñ.& in fi.de hoc in Spe.de sen.prola.§.iuxta.ver.nõ valet ẽt.& an præsumatur ĩ scri.lata ibi no.Et videas, ẽt qđ no.in Spe.de ap.§.i.ver.& notabiliter. In pe.gl.ibi timebit.de hoc. C.de sen.ex breui.reci.l.i.& ĩ Spe.de sen. ꝓla. §.iuxta.ver.qd si ꝓnũciat, & ver.se.& ꝑ Ho.in præ. §.qualiter e.i.i.post prin.& ibi, nõ stare.aĩa.n. sedẽdo & qſcẽdo fit prudentior.& Hiero super Dani.vii. c. ibi, antiquus dierũ sedit.sic dicit, sedens describitur, vt maturitas sñię comprobetur.& ibi, mererur.dedi remiss.s̃.de dila.c.ii.ad l.voluit.ff.de intero.actio.& ad Specu.de dila.ad finem.

De appellationibus. Rubr.

S V M M A R I V M.

1 *Disquisitio iuris partium non debet fieri nisi partibus præsentibus vere, vel interpretatiue.*
2 *Notorium iuris licet releuet ab onere probandi, non tamen ab onere excipiendi, vel exprimendi.*
3 *Iudex tenetur exhibere apostolos petitos, etiam si non recipiat appellationem.*
4 *Iudex an possit post delationem terminum constituere appellanti.*
5 *Iudex si non præfigat terminum, neque etiam pars, expectabitur terminus iuris.*
5 *Appellatus ad aliud non tenetur, quam ad prosequendam causam vel articulum appellationis.*
6 *Iudex a quo si detulit appellationem, & iudex appellationis sit papa, vel archiepiscopus, vel delegatus eorum, procedere potest in causa appellante inuito.*
8 *Iudex, cui commissa est causa appellationis, an possit cognoscere de nullitate sententiæ.*
9 *Appellans a diffinitiua si infra terminum præfixum nõ prosequitur, rata manet sententia.*
10 *Apostoli vnde dicantur.*
11 *Clericus litigans cum episcopo, an possit vrgere ipsum episcopum appellantem ad personale iter ad curiam.*

CAP. PRIMVM.

COrdi nobis. Diuisio in j. gl sic incipit lex. j. C.de iusti.C.& idem verbum.C.de iudi.apertissimi. circa fi. [*minuere*] & hic optime facit hec constitutio capiens appellantes qui ad prorogationem intendunt secundum Boa. [*relevare*] sic. s̃. eodem libro de officio lega. officij. si quis. cui intersu. ij. quæstio. vj. non solent.de electio.inter. respon. Archidiac. [*iudicio*] dicitur iudiciũ, ex quo quis citatus est, de foro compe. ca.penul.de offic.deleg.gratum.& c.licet, Host.& Pet.vnde exponit Io. mona.& Arch.iudicio ab accu.iudiciali
1 in quo est iudicium.i.iuris partiũ disquisitio † quę fieri

non debet nisi partibus presentibus vere, vel interpretatiue, vt quia contumaciter abest, vel extra ter. quærit Host. quid si ipse iudex appelletur, respõdet, hãc constitutionẽ debere seruari, quis extra ius fiat, alle. s. eo. de priore. & c. cũ sit romana. §. si vero. [*interlocutoria*] quæ sñia sit interlocutoria, vide in cle. de seque. c. vno. in v. glo. & de hoc Arc. remittens ad summã Host. de sen. §. quot sint eius spẽs, in prin. ver. ẽt inuenies, an interlocutoria transeat in rem iudicatam, de quo hic per eum lo. mo. ponebat hic dictũ Tulij dicẽtis, ꝙ interlocutio est locutio inter prin. cãæ. quod est citatio. insti. de pę. te. liti. §. fi. & finẽ, q est sñia. ff. de re iudi. l. j. aliter sumitur. C. de episc. & cleri. oẽs. §. præterea [*grauamine*] illato vel cõminato. s. e. cũ cessante. ßm Arc. q ponit hic opi. Gof. de probatione grauaminis, quã posui. s. e. li. de excep. pia. super vers. iudex. ver. pro hac ẽt facit [*causam*] si non est notoria ßm quosdã, dicentes, ꝙ si est notoria, non tenetur exprimere. facit, qđ no. s. vt li. nõ cõte. accedẽs. j. in fi. i. gl. qđ cũ. ibi tñ Inn. & Gui. na. dixere, ꝙ cãæ ibi fuerãt expsę in appellatione, qđ ẽt ponit gl. Dicit hic Arc. primũ dictũ procedere, cũ appellatur ad aliũ q̃ ad papã, sed cũ appellatur ad papã. vt hic, hoc non placet. Et decre. accedens. loquitur de app. interiecta ad Papã. Dicas ergo, vt ibi dixi super. i. gl. ꝙ licet notoriũ iuris, scilicet ꝙ si cã rõnabilis &

5 facti, scilicet ꝙ sit † vera, releuet ab onere pbãdi, nõ tñ ab onere excipiẽdi, vel exprimẽdi. Itẽ scias, qđ hic dr̃ de expressione cãę nõ habere locũ, qñ i maioribus reseruatis appellatur ad papã ßm Host. p decr. vt debitus. e. ti. dic vt ibi dixi in fi. s. e. li. de ele. quis vi. gl. [*In scriptis*] quid si dũ subditus scribit appellationẽ, iudex ẽt scribit excõicationis sñiam, q̃ primo profert, & postea fit appellatio. Dicit Host. ꝙ nõ valebit sñia, all. de sen. exc. p tuas. vide, qđ plene dixi sup regula cũ sunt partiũ. in quæstione. Ipse aũt Host. remittit ad sum. de sen. & re iud. §. qualis. & §. puta [*De subdito*] q vero prius appellauerat, & postea excõicatus est, distinguit, an ap. fuerit iusta, & tũc nõ valet sñia. de off. dele. cũ olim abbas. in fi. an iniusta. & tũc valet. Quærit ẽt de subdito, q nõ appellauit, sed appellare intendẽs protectioni superioris se supposuit. tñ. ꝙ nõ est vis faciẽda in verbis, ex quo de mente constat, de ap. ad audientiã. de ver. sig. in his. Idem Io. mo. [*assignare*] fit assignatio verbis, nutu, testamẽto, vel codicillis. Et vide, qđ no. j. e. appellatio. in vlt. gl. & quod ibi dicã, qđ hic ponit Arc. [*præcipimus*] qđ præcipitur, imperatur, & si nõ fiat, pęna habet. xiiij. q. j. quod præcipitur. de ver. sig. in his. Di

3 cit hic Host. ꝙ † apostolos petitos iudex exhibere tenetẽ, ẽt si nõ recipiat appellationẽ, nõ petitos exhibere non tenetũ, vbi appellationẽ nõ recipit, sed vbi recipit, tradere tenetur ẽt nõ petitos. Et sic intelligit. C. e. ti. l. eos. ad finẽ. i auth. vt nulli iu. §. illas vero, col. ix. alias punitur, ar. C. e. qñ iudices. ßm H. Sed Arc. intelligit, ꝙ pęna sit arbitraria, ex quo certa nõ est statuta. s. de offi. dele. de causis. cũ cõcordiã. [*proprio dicto*] facit, qđ no. C. e. l. iudicibus. Parti vero petenti non nocet, ꝙ dati non fuerint. ff. de li. dimisso. l. vna. C. e. ti. l. j. ij. q. vj. post appellationẽ, [*exhiberi*] p hoc vr̃, ꝙ gratis concedi debeãt apostoli, de hoc in cle. e. ti. q̃uis. in gl. sępius. ¶ In quibus apostolis. & cur. appellatio sumi potuit ex. l. sciendum. ff. de app. reci. vel nõ sit dimissa, q̃ nec admittẽda est, vbi aperte est iniusta, remittit Arc. ij. q. vj. ad Romanã. ff. nil inn. ap. pen. l. j in prin. [*reuerentiam*] quid dixerit Host. de remissione faciẽda, vbi dati sunt reuerẽtiales apostoli, dicã. j. e. ap. ij. rõ. super ver. deferens. delatũ dicit. H. & Arc. qđ ante cõcessionẽ horũ apostolorũ scilicet delatoriorũ ßm Ioa. mo. in potestate iudicis reuocare grauamen, & sic intelligitur. s. e. cũ cessante pęna. no. j. e. ti. cũ appellationibus ver. re-

4 mittit Arc. an † vero post delationẽ possit terminũ constituere appellanti, ibi dicã sup ver. iurisdictionem. & litera sequens aperte pbat, ꝙ possit, dũ statim subdit. post hoc & post traditionẽ apostolorum. Hos. vel. i. postquã fuit appellatũ & delatũ ßm Arc. [*appellatus*]. i. is contra quẽ appellatũ est. & dicit hic Arc. ꝙ si appellans impetrat literas extra iudiciũ super negocio, quo appellauit, non valent literę, nisi super appellatione, si appellatus appellatori cõsenserit, vt hic. s. e. sępe. vel si alias interest appellati. j. de reg. iur. mutare. cũ cõcor. sup e. li. de elec. ab eo. alias non est ei deneganda iustæ plenitudinis licẽtia. ij. q. vi. si quis libellos. vnde dicunt quidã, ꝙ in decre. s. de rescri. ex parte. §. interfuit appellati, ꝙ appellatus prosequeretur appellationem. & hoc hic notauit Inn. dicens ẽt, ꝙ appellatus nec literas impetrare super appellationis prosecutione. nec ad alium iudicem ire, nisi ad quẽ est appellatũ, q̃diu appellans appellationem prosequi potest, quod non poterat in præ. decre. ex parte propter lapsum anni. remittit ẽt no. p eũ de ma. & obed. dilecti. & s. e. libro de ele. c. j. [*Et petierit*] in causis beneficialibus non est hæc petitio necessaria. & tene, quod habes. s. eo. lib. de ele. c. j. & ßm Inn. dicit, petierit, antẽq̃ literæ super app. impetratæ sint, vel ẽt appellans miserit nunciũ per impetrationem, tunc enim cũ iam non sit res integra, non habebit locũ eius petitio, nisi forsan maliciose festinasset nuntium mittere. s. e. oblatæ. Item no. Inn. ꝙ appellatus hoc, quod hic dicitur, petere potest, ẽt si iudex nullum termi. a prin. prosequendi præfigat, quia tũc ipse appellatus termi. suæ prosecutioni præfigere poterit.

5 † Si tamẽ nec iudex, nec pars terminum præfigat, expectabitur terminus iur. s. eo. oblatæ. Dicit tñ Inn. & Ioan. mo. & Guil. in Spe. e. ti. §. qua. nullum terminum potest præfigere appellanti nisi iur. graue etenim esset, ꝙ actor & appellans, cui pfigitur terminus prosequendi, illum metiatur ex voluntate rei. ff. qui satis. cog. de die. in prin. Item licet appellans, vel iudex possit terminum iuris dimittere, de appellato non est statutum, ergo beneficiũ alterius non lędet, vel minuet, cui nõ est concessum. j. de reg. iur. indultum. arg. ff. de iuris. om. iud. si idem. in fi. respõ. ergo decre. locum habebit, vbi est præfixus terminus a iudice, vel ab appellante. Vel poterit petere appellatus, ꝙ quandocunque. j. iur. terminum volet appellãs prosequi appellationem suam, debeat cõparere instructus super principali, & tunc non poterit appellans impetrare, sed oportebit eum portare acta ad curiam. & facere citari aduersarium. vt hæc decret. innuit. ¶ Quarto no. quod appellans hanc petitionem facere non põt,

6 quia † appellatus ad aliud nõ tenetur, quã ad prosequẽdã cãm, vel articulũ app. sed nõ principalẽ. Huius dicti ratio satis patet, appellans enim ante sñiam innuit appellationẽ legitimã, & per id principale forte delatũ ad iudicẽ appellationis. appellato ergo petenti id, ad quod tendit, resistere non poterit, sed appellatus resistendo appellationi innuit principale nõ delatũ. Nõ ergo mirũ si per appellantẽ ad portãda acta principalis cãę astringi nõ põt. Ipso tñ appellato inuito, qui ad hoc tẽdit, qđ facit remissio, & cõdẽnatio in expen. petere poterit ipse appellãs remissionẽ, qđ dic vt s. e. interposita. §. ij. & per hũc respectũ est quędã paritas inter appellantẽ & appellatũ ßm Io. mo. qa quisque ipsorum inuito aduersario obtinet id fieri, ad qđ tẽdit aduersarius ¶ Quinto scias, ꝙ Inn. tenuit & Host. ponit, ꝙ qñ non est terminus appellationi præfixus, tñ recepta est appellatio, si appellatus est apud iudicẽ app. & appellans est absens, tñ est psens procurator eius, qui super appellatione vult literas impetrare, tunc appellatus si vult, semper debet obtinere, ꝙ literæ nõ impetrentur, sed citetur appellans, vt corã iudice, quẽ elegit, pcedatur. Et idẽ dicit in appellãte, ꝙ dẽt obtinere citari appellatũ, si velit, & prohibere literas impetrari p eũ. Ordinariũ eñi est, ꝙ iudex ap. de appellatione cognoscat, nisi iusta cã alijs cõmittat. imo vt dicit Hos. auth. vt defun. vñ sumpta fuit auth. ad hęc. C. de iu. vult, ꝙ is, ad quẽ appellatur, oĩno p se cãm audiat. & vide de off. deleg. sup q̃stionũ. in gl. sicã. hæc curia nõ seruat, ꝙ cogat partes ibi psequi cãs, quæ de sui natura nõ sunt in curia, etiam si altera pars id petat. vnde oportet de gratia id impetrari a Papa, vt pars citetur ad curiam super causam, quæ de sui natura non est in curia

procu.

procu. [*instructos*]sic.s.c.ii.de ele.c.j.& vide qđ ibi dixi.s. ver.instruc.de do.& contu.c.fi. Et putat Archi. sufficere procuratorem cāæ principalis licet inuitus non ꝯpella tur prosequi articulum appellationis.s.de procuratoribus.non intul^t e. in fi.[*agendum.*]s.de procur.accedens [*Causam*]etiam principalem,vt si uobis,no.pro opi.ꝙ in papa locum habeat decre.ista[*finito*]si talis erat appellatio, sine qua terminari non poterat causa principalis, alias contra.s.c.super eo.ſm Inn. Alij intelligunt indistincte, ꝙ hic alternatiue dr̄ quo ad cognitionē Papę, qđ forsan est verius ſm Arc.[*partium*]reiolui pōt plura le in singulare,sic.s.eo.accepta.& sufficit consensus appellati,vt no.Inno.& Host.s.eo.vt debitus.& vide, quod ibi dixi super ver.reminat.vbi inuenies, quod circa id addit Compo.in decre.prima.s.c.lib.de ele.sed Pe.de sa. somniauit hoc primo dicens, ꝙ videtur sufficere consensus appellantis solius,cum in ipsius optione sit,appellationem prosequi, vel redire ad iudicem a quo appellauit.s.eo.cum sit.& c.interposita.§.ij.postea subdit, ꝙ id non credit,sed necesse erit,vtriusque partis interuenire consensum,quia forsan interest appellati, vt causa tractetur coram priore iudice plus sibi fauorabili,vel expedienti.istud non concludit requiri cōsensum appellantis, qui ad exclusionem primi iudicis tendit, dic vt etiam nunc dixi in gl.in causis.versic.4.quod prius dixi est ridiculosum.Non enim sequitur,si possum renūciare appellationi,vel illam prosequi, ergo possum inuito aduersario principale deducere coram iudice appellationis,non cognito an bene appellauerim.& ideo tene, quod prius dixi. Sed secundum prædicta vides,ꝙ iurisdictio iudicis appellationis potest extendi,nec hic proprie fit prorogatio, sed exceptionis omissio secundum Inn. qui remittit ad id,quod notauit de offi.dele. prudentiā.

7 quod & tene. † ꝙ si iudex a quo detulit app. & iudex appellationis sit Papa,vel archieps̄.vel delegatus ipsorum, procedere potest in causa appellante inuito,licet in scriptis non appellauerit,nec cām assignauerit,nec apostolos petierit,alle.de fo.competenti.significasti.& cap. Romana.melius.j.c.cum appellationibus.¶ Querit Arch.

8 an † is,cui commissa est cā appellationis,possit cognoscere de nullitate sniæ,& pronunciare & determinare, si illā inuenerit esse nullā. Dicit ꝙ sic per.l. si expressim. ff.eo.ti.& ff.quæ sen.sine app.rescin.l.j.& quasi per totū. & C.quando prouocare non est necesse.l.j. & quasi per totum. Et videtur casus.ff.fa.erc.l.quidam.ff.de ope.lib. l.vltima.& remittit ad no.per Inn.s.eo.dilecto.vt ibi satis scripsi in vltima gl.[*Procedatur*]& semper debet procedere in negotio principali, nisi dimittat propter probationes remotas, vel alia iusta impedimenta secundū Inn.[*debebit*]lite regulariter contestata.s.de rescrip. cām quæ.Host. [*Statuit*] vt sine expressione causæ & sine scriptura viua voce illico liceat appellare.C.e.litigatoribus. can.ij.q.vj.in fi.vt no.in prę.l.ff.c.l.ij.& ītelligitur illico.i. antequam diuertat ad extraneos actus. Alij dicūt,id fieri posse,cum iudex sedet pro tribunali,arg. ff. de in inte. rest.l.diuus,Hugo.dicit illico.i.eadem hora.Lau.dicit,in prima die.ff.de ap.a snīa. vnde dicebat Tā. prima die sine scriptis posse appellari.ff.qñ app.sit.l.j.§.die.& §.si qs. Sed Arc.dicit,hoc non esse verum, nisi iudice adhuc sedēte pro tribunali,& si post latam snīam sederet ꝑ magnā horam,poterit semper sine scriptis appellare, & dicetur apud acta appellatum.Secus si diuerit ad prādiū. vel ad alios actus,hæc probantur.ff.eo.l.ii.C.eo.ti.eos.§. sin autem Quandoque tñ illico sumitur pro triduo. C. de iud.l.fi.statuit etiam antiquitas secundum Hostiē. ꝙ

9 † si appellans a diffinitiua. j. terminum præfixum non prosequitur,rata manet sententia.s.eo.cum sit.& ca.sępe.versic.saluis.Item ꝙ si propter metum iudicis nō audeat appellare,sufficiat protestari,quod dic,vt s.eo si iustus.In his & similibus quæ antiquitas statuit,nil hic immutatur. præmissa quatuor,quæ ponit gl. dicit Hosti. & alia requiri in appellatione. facta in iudicio ante snīam.s.

causa grauaminis illati, vel comminati.s.c.cum cessante.& ꝙ causa sit legitima.s.eo.cum speciali.§.excessu.& ꝙ sit expressa.s.eod.cum causam.in fi.& ꝙ sit vera.Item ꝙ non fuerit sua petitio admissa,hæc duo patent. s. eo. interposita.Item ꝙ quia non admittebatur.ideo appelletur.s.e.ti.dilecto.in fi.vnde iuris ignari sunt,qui proponunt exceptionem,& appellant in ipsa propositione, si non admittitur.ibi de hoc & s.de testibus . significauerunt.Expectent ergo,vt dicit Ioa. mo. quod non admittatur,vel repellatur petitio,vel exceptio, vel ꝙ procedatur ad ea , quæ se non compatiuntur cum exceptione ꝓposita,vt ibi,& e.ti.ex parte.ii.[*Vltimum*]qđ.j.x.dies.j.e Romana.de ꝯtr.vtili vel inutili.bonę.de reiu.ꝙ ad ꝯsutationē[*Non appellans*]sic.s.e.ꝑsonas.& c.irreprēhēsibilis [*Examen.*]s.e.consuluit.& c.vt debitus. Et exponit Arc in iudicium.[*Condemnandus*]Pe.de san.cuius dictum.vide in Spe.de expe.§.nunc videndum.in princ.& versic. quid de appellato . Hic tractat de appellato,an si succū,bat,condemnetur in expensis. Et ꝙ sit cōdemnandus inducit , quia regula est,victum victori condemnari in expensis. Secundo , quia æqualitas debet esse in iudicio inter actorem & reum,sed appellans condemnaretur , ergo & appellatus.In cōtrarium adducit,quia habet bonam præsumptionem pro se.sed error probabilis excusat ab hac condemnatione.s.eo.lib.de elect.c.i.in fi. Vide,quod scripsi de dolo,finem.super gl.sed nunquid.ad finem,vbi remissio dedi.& ibi inuenies dictum Inno.qđ ponit hic Io.mo.& Archid.j.appellatum excusari, nisi qñ snīa esset euidenter iniqua , quia tunc cessat excusatio iusta.¶ Quare autem non condemnetur, ratio duplex ibi no.prima , quia habet iustam causam litigādi. Secunda,quia non agit,sed patitur,ibi vide. Sciendum, ꝙ Io.mo.posuit hic quosdam casus, quibus non fit cōdemnatio expensarum,quos omitto, quia noti sunt,& alibi satis habētur.s.de dolo.finem.de pęnis, calumniā. cum suis remissionibus [*Contempserit*] contemnere est non curare & aspernari,& tunc proprie contemnit,qñ sine cā non paret,vt no.ij.q.vii.metropolitanum.[*Equidem*]coniunctio copulatiua [*Insurgant*] sic.C.de adulterijs.cum vir.ibi,iubemus insurgere leges. ¶ Prima glos. summat & diuidit.¶ Quarta gl. respondet per quæstionem,an in appellatione extra iudicium non a iudice interiecta locū habeat hæc constitutio.& ponit duas opi. & secundam dicit veriorem.¶ Quarta gl.no.ponit duas opiniones.Gos.& contrarias Ber.¶ Sexta gl.respon. per quæstionem,an in appellationibus ad alium, quam ad papā locū habeat hæc constitutio,ponit duas opi.ꝯtrias, quas in fi.determinat.¶ Gl.istud.ponit duas opi.contrarias & quærit & soluit ¶ Gl.quia non.primo soluit dubium.secundo ponit quid , addit hoc ius nouum. Tertio signat ꝯtrium,quod quadrupliciter soluit. ¶ Gl. non dixit. ponit opinionem,quam determinat.¶ Glo.quare hoc.obijcit & soluit.¶ In gl.ij.ibi,quidam estimauerūt. vide de fide instr.contingit. super.ii.gl.¶ Quarta glo.ibi, nam quod.§.fi.si cui penus legata sit præter vinum, oīs penus legata videtur excepto vino.¶ In gl.instanter.ibi. dimissoriæ.sunt dimissoriæ,quæ vulgo dicuntur apostoli,sic dictæ ꝑ eo ꝙ causa ad eum,qui appellatur,dimittitur.¶ In gl.quia nō.ibi,quicquid astringendæ ꝙ astringendæ obligationis causa dictum est,nisi id verbum exprimatur,intelligitur omissum.¶ In glos.vlti.ibi si prætor.non debent esse elusoria edicta & decre.prætorum. ¶ In glo.j.in fi.& secundum hoc.secunda ibi sancimus. tertia ibi,his quæ,quarta ibi,ꝙ si. Io. mona.diuidebat in sex.de secunda faciendo tres partes , quæ ſm eum prio dat formam appellandi ante diffinitiuam.secundo ibi, in quibus.informat quid facturus sit iudex,a quo appellatum est.tertio ibi,post hæc.tractat viam in huiusmodi procedendi. demū de quarta facit duas,vt prima puniat appellantē.scđa appellatū.¶ In quarta gl. ſm Inn. Io.mo.& Arc.& facit cle.e.ti.appellanti.ostēdit aūt sic , is,cui dātur apostoli,dimittit ā vno iudice ad aliū& iō.

literæ tales vocantur dimissoriæ. ff. de lib. dimiss. ille autē proprie dimissus est, qui de vno iudice ad alium missus est. ii. q. vj. post appellationem. ex quo patet, quod de iudice loquitur. Cum appellatus appellantem non possit a se dimittere. Appellans vero a iudice fatetur illum suum iud. sed dicit, quod eum grauauit & extra iudicium. & ideo ab eo appellat. Itē is, qui non esset iudex, sed pars tm̄, non pfigeret terminū appellāti, qd hic facit, vt sequitur sm Inn. dat Arc. post Io. mo. exēplū de illo, qui prouidet alicui de beneficio meo, vel mihi debito me nō vocato, vel de beneficio, qd possideo. j. de præbē. licet eps. vel sm Arc. in casu. s. de præben. cū sm Arc. ver. inde est. ibi te citato, vbi sm eū optimū argu. cō illos, qui cōferunt beneficia non vocatis his, quos res tangit. Ad idē de æta. & qua. accepimus. & ibi concertationi. de diuersis extraiudicialibus appellationibus ibi dicam post Io. mo. super. gl. ij. & ibi in iudicio appellatur, tutum est etiam, cum appellatur extraiudi. puta in electionib' apostolos petere sm Francis. & ita seruatur. vnde dicit appellās, apostolos peto, si sūt eos qui dare possint, vt no. j. eo. super. ¶ In gl. no. ibi nouum. decretalis enim. vt debitus. solum requirebat cām probabilem exponi. & ibi, ab iniqua. Inn. remittit ad nota. de noui oper. nunc. c. penul. & in fi. concord. vide. j. eo. non solū. ii. respon. in j. gl. ¶ In glo. maxime ibi, secundum quosdam Pet. de sa. & Boa. qui intelligunt quo ad formam appellandi. & apostolorum petitionem non quo ad deuolutionem, vt sequitur ibi secundum Host. & Arc. quem vide. iij. q. v. quia suspecti. Et hæc vera quo ad deuolutionem negotij principalis, hoc probat, quod sequitur in gl. ipse tamen Host. latius intellexit, vt patet. j. glos. ij. & ibi, restringenda. s. eod. lib. de elec. statutum. sic etiam priuilegia restringuntur secundum Host. de priuile. sane. de offi. le. quod translationem. ¶ In gl. verbo. ibi. facto. dicit Inno. quod prudenter facit, si coram testibus exprimat omnia grauamina pro quibus vadit, vel nuncium, mittit, nam si quando appellat uiua uoce, ad hoc tenetur, ut seqtur, quare nō qn̄ facto, & hoc idem no. in c. vt debitus & facit, qd no. s. eo. dilecti. in glo. quoniam. Plus dicit Archi. quod dato, quod appellans facto hoc nō faciat, non putat, quod incidat in istam constitutionem, & ponderat, quod Inn. dixit, eum prudenter facere, quasi non necessario. ¶ In glo. istud. ibi. fides fieri p alia documenta, vt ibi patet in fine. & dicit sic determinandum, quod notauit in summa e. ti. §. qualiter. fatetur tamē Host. quod contraria opi. est expediens, non tamen sic astringit, quod ad non scribētem pœnam huius constitutionis extendat. Et ibi, possit probari. vnde sm eum priuata scriptura nec probat appellatum, nec probat appellationis formā, & cū scriptura ad hoc fuerit inducta, vt obuiet appellanti, si variare vellet. i. q. vij. saluberrimū. xxvij. q. j. omnes fœminæ. & quod no. xx. q. j. vidua. Dicit Host. quod licet cōsuetudo habeat, quod priuata scriptura sufficiat, modo tn̄ per id satisfactum videtur menti huius cōstitutionis, quæ vult varietatē euitare, quare tutius dicit, qd sequitur in gl. all. & j. de sen. excō. cū medicinalis. §. exemplum. vide in Spe. 4. par. eo. ti. §. i. ver. & notabiliter. ¶ In gl. j. festinet. ibi, anger. ff. deposi. l. i. in prin. & vide, qd dixi post Hos. de cōsue. ad nostrā. & in fi. melius. C. de vete. iur. enu. l. ii. §. sed qa. ¶ In gl. instanter ibi. xxx. dies dicunt hic Host. & Pet. de sa. a tempore appellationis alle. C. e. ti. quoniam nōnulli. & l. iudicibus. canon. ij. q. vj. in fi. prima lex nil probat. scda probat contrarium, & vide quod plene dicam. j. e. ab eo. super. ij. gl. Ipse tn̄ dixit sm id intelligendū, quod no. in sum. e. ti. §. qualiter. sub. §. vbi vero. p totum, & maxime versi. sed in superioribus. Et ibi ab eo. quod dic. vt ī cle. eo. ti. c. quis. Dixerat aūt hic Inno. quod non petens renunciat appellationi, nisi per argumenta pateat, eum velle prosequi appellationem, vt si ad illam prosequendam mittat, hoc reprobatur in præ. decre. ab eo. Et in fi. dicit

10 Pet. & Hosti. quod † dicuntur apostoli ab apos, quod est de, & tolos, quod est missio, quasi dimissio, quā facit vnus iudex ad alium, sic ērdē apostolis dicimus, quod a Deo, vel de cælo missi fuerint. vide in Spec. 4. parte. eod. §. sequitur. vbi ponit Guel. v. species apostolorum cōuentionales, testimoniales, dilatorios, refutatorios & reuerentiales, & ibi ponit ipsorum formas. ¶ In glo. quod si. ibi postea. i. ex quo petiti fuerit apostoli sm Host & no. quia per hoc vult ponderari tps petitionis non denegationis. Cōtrarium no. j. e. vi. s. in gl. antepe. & vide quod ibi dicam. ¶ In gl. no. dixit. in fi. dixit ergo Host. per hoc satis patere id, qd de apostolis dicitur in omnibus iudicibus locum habere. ¶ In gl. solet. ibi dubitatur. ad hoc. s. eod. cū speciali. §. excessu. & ibi de veritate, de iustitia pura propter dubiā opinionem sm Abb. qui ponit exempla per no. in decre. vt debitus. e. ti. Et in fi. sm Inn. dicit Host. quod illā non incurret, dummodo id non fecerit in grauamen alterius partis per gratiam, vel per sordes vt ibi. ¶ In gl. non

11 datur. in fi. alias sm Petr. & Abb. vilis † clericus litigans cum episcopo ipsum episcopum appellantem vrgere potest ad personale iter ad curiā. Idē de milite, vel alio litigante cum rege, quod esset absurdum. ¶ In glo. i. ibi instrumentis. de testibus enim hoc non intelligitur. s. de fideius. cōstituitus. Inn. & Arc. ¶ In gl. per appellationē. vel sm Io. mo. & Arc. finito per lapsum termini ab homine, vel a iure statuti. s. e. sæpe. j. eo. Romana. §. si vero. hoc non placet, quia tunc non cognoscit iudex appellationis de pricipali. ¶ In gl. p no. ibi, archiepiscopus. forte secus, si prius iudicasset, quod per appellationē legitimā ad ipsum esset iurisdictio deuoluta. tunc enim & iam si non in scriptis & sine assignatione cāæ fuisset appellatum, tunc cognoscere posset, quia hæc snīa & si sit cō ius litigatoris, facit tn̄ ius inter partes, vt no. s. de rescr. super literis. Inn. Et in fine. vt ibi scripsi, Inn. placet, quod in delegato papæ bene habeat locum, quod hic dicitur. ¶ In gl. s. quod ibi exprimere. Da. hoc tit. q. xviij. tenet, quod si appellās a diffinitiua, qui non tenetur exprimere cām, exprimet manifeste friuolam, vt si dicat, appello, quia digito cælū non tangis, non tenet appellatio, vt sic impossibilis cāæ adiectio vitiet causatum, sicut regulariter vitiaret contractum, iura videas, de condi. ap. c. vlt. in fi. pe. gl. Itē all. s. eo. ti. constitutis. ij. de his quæ fi. a ma. par. c. Non ob. quod exprimere non tenebatur, quia expressa talia nocent. ff. de regu. iur. expressa. dixi talia, quia si expressisset cām non manifeste friuolā, tunc aliam prosequi posset, iuxta no. eo. ti. cum cām. in vlti. gl. ¶ In gl. idest. si ibi nō venit, vel misit. Dicunt quidam Inn. & Io. mo. pro quibus facit decre. s. eo. lib. de elec. cupientes. §. electos. quod dato, quod appellans non portet munimenta, non incurret pœnam huius constitutionis, sed non dabitur dilatio, vel remissio extra curiam, hoc non placet Arc. Et in fi. sm Inn. cuius est gl. quam posuit Bern. in addi. & tamen in alia gl. tenuit Inn. quod prædixi. ¶ In gl. non dixit. in fi. dicit Gui. hic in Spe. de expensis. §. iuxta. ver. septimo. & hic Arc. quod cum decre. dicat, quod iste non seruans reputabitur nō appellans, & sic nulla appellatio in effectu nō potest dici, quod fuerit iudex appellationis, & sic non condemnat in expensis, sed ad primum verum iudicē condemnādus redibit. Sed vt Arc. dixit in capitulo cum in appellationibus. prima facie fuit iudex, qui per app. aditur, quod patet, quia cognoscit de articulo appellationis. vnde bene condemnat in expensis, vt ibi, & fiet condēnatio expensarum factarum ab appellato a tempore appellationis interiectæ, quia extunc cœpit expectare & differri negotium. s. de procu. auditis. de dolo & contu. cū dilecti. melius. s. eo. Nicolao. huius autem condemnationis ratio subditur, scilicet culpa & contumacia. ¶ In gl. quare hoc. in fine. Arch. alle. quod no. s. e. sæpe. in gl. vt si lis. & vide, quod ibi dixi, per quod decido. quod hic no. Inn & Io. mo. ¶ In gl. vl. in fi. & ff. ne quid in loco publi. l. fi. Io. mo. C. de spor. l. ulti. in fi. arg. contra. xlij. dist. in mandantis. uide, quod no. xxii. q. ii. utilem Arc.

S V M M A R I V M.

1 *Causa inimicitiarum, vel amicij fauoris debet specificari.*

2 *Inno-*

2 *Innouandum nihil est post appellationem, neque etiam post recusationem.*
3 *Excommunicatio sicut non tenet post appellationem, ita nec post recusationem, vel relationem.*
4 *Grauamen est in non faciendo sicut in faciendo.*
5 *Recusationis causas vbi notorium est non procedere, iudex illas repellet.*
6 *Iudex, qui recusabatur solus, si vnicus erat, vel cum collegis, si illos habebat, an possit in principali procedere lapso termino dato arbitris ad causam finiendam.*

CAP. II.

LEgitima. Et primo ponit factū sępe contingens. cui scdo ꝓuidet ibi volentes[*Causa*] i. iustas recusationis causas no. hic ꝑ Host. vide plenius ĩ spe. ti.j.§.superest.& ꝑ ipsum in sūm.de offi.dele.§. quæ sint iustæ cāæ. Ex illis.xviij.vide sex no.j.de off.dele.cām.in j.gl.& vide, quod no.s.c.li.de off.dele.si ꝯ vnum, in vj.gl. & ꝙ super ea dixi.& per hoc debuisset decidisse sequentia, propter remissiones tñ prosequar.& ẜm eū est septima causa.si est cōmensalis, vel nimis est fauorabilis. s. de offi.deleg.insinuante. Octaua causa, quia canonicus. e.ti.cū.R. Nona, quia procurauit sibi cām ꝯmitti, argu. ff.de procu.quæ oīa.de iurisdom.iu.l.prætor.s.de offi.dele.suspicionis.C.ne quis in sua cā.l.vna. Decima, qa vnus est iudex alterius.facit.xvi.q.ij.c.j.ibi.humanimoris &c. xi.q iij.quatuor.bene facit.s.c.li.de off.deleg.c.fi.in fi.j.respō. Vndecima, quia litē hēt cū reo ff.de exc.m. ꝑꝑ litē. C.qui da.tu.vel cu.auth.minoris. Duodecima, si est cōpatriota impetrantis in terra aliena, ar.ff.de hæ.insti.nemo dubitat.§.qui super.ff. de verbo.sig.l.latæ. §.amicos. ff. ꝑ socio.l. verum.iii.q.v. quare suspecti. & c.accusato. Decimatertia, quia est clericus impetrantis vel de terra sua oriundus ratione subiectionis.s.vt lite non contest. accedens ii.ad idem.s.c.li.de off.deleg.c.vltimo.ii.respō. Decimaquarta, quia est socius specialis.ff pro socio.l. verum, & iuribus.s.ver.xij.& ver.8. Decimaquinta, quia recipit precium, vel ab impetrante institutus est hæres, de vi.& hone.cle.cū ab omni.ff.de procura. aut affinitate. Decimasexta, quia recusans appellauit a iudice.s.eo.hic si in vna, & dic vt ibi dixi, & c.accepta. de quo remittit. j.c.Romana.§.cum vero. Decimaseptima, quia comes est aduersarii, dicit spec.vel aduersarius de familia eius, vel filius, vel libertus, arg.ff.de offi.præsi.l.senatus.ff. ad l. Iul.repe.l.i.iij & v. Decimaoctaua, si est inimicus demū vel meus, vel familiaris mei inimici, vel nimis timet aduersariū meum, vel ex aliqua cā nimis diligit eum. C.si qua.præ.pote.l.vna.de acc.repellantur.xij.q.iij.quatuor. 1 de re iu.cum æterni. Dicit autem, ꝙ †cā inimicitiarū vel nimij fauoris debet specificari, arg.C.de testibus, auth. si dicatur.ff.locati.si merces.§.culpæ.nō requiritur tñ grauis, vel capitalis, sed sufficit probabilis.s.de exce.cum inter.ẜm ꝙ dicit intelligendā legem apertissimi.C.de ind. 3.q.3.offeratur.ff.de li.cā.si pariter.vt quod ibi dr̄, si eum inimicū sibi esse affirmet, supplet ex cā allegata & probata, sic ēt in decre.accedens.ii.vbi dr̄, nimis fauens sub expssa cā fauoris, vt ibi dixi ẜm eū super glo.sed nonne. [*Assignata*] in scriptis.s.de prob.qm̄.C.de iu.apertissimi Et continebunt scripta quis, quē, in qua cā, & ex qua suspicione recuset, & cautum est consilium ẜm Hosti. & placet Arc.ꝙ arbitrum nominet, sicut in appellatione nicere debet, ad quē appellat, & exprimere præmissa.s.c. 2 proxi.nā hæc duo ęquiparantur.s.c.cum spāli, & † sicut post appellationē, ita post recusationē nihil est innouādum.ii.q.vj.appellatione.ff.de arb.non distinguendū. §. quidā.s.de off.dele.super quæstio.§.fi.& c. suspicionis.s. eo.scđo requiris.hæc ergo tria appellatio, recusatio & relatio ideo simul intitulantur, quia cuiusque ipsorū pen 3 dentia iudicis iurisdictionē suspendit † sicut ergo non teneret excōicatio post app.ita nec post recusationē, vel relationē, ꝙ est dignū no.ẜm Host.patet primū, de sen. excom.per tuas.ẜm in iuribus proxi. allegatis. de tertio patet.s.eo.intimasti.de of.leg.licet.& in omnibus his eadem ratio.s.quia sniā a non suo iudice lata non ligat, de iu.atiī clerici.de sen.exc a nobis.ẜm Hos.vide, quod scripsi.e.ti.cū speciali.in gl.proprium in fi.& in Spec.de recusatio.§ qualiter.ad fi. Sępe contingit.& ideo prouidēdū fuit.s.eo.sępe ipsis arbitris[*In idem.*] i. in eandē sniam vt s.iudicent, ꝙ sint legitimæ causæ recusationis, vel ecōtra.Inn.vide, quod dicā.s.ver.ĩ idem, quod sequitur[*Tertium*]cum a principio partes non cōcordauerint ĩ vnū, vel in tres.Host. [*excommunicationis*] vel aliā. quod pōt vt in c.suspicionis.ii.respon.Host.vnde dixit Arc.delegatū posse mulctare, intelligit tñ de parua mulcta. & de hoc vide, quod plene scripsi, de off.dele.de causis.in fine, pōt ēt punire captis pignoribus, insti.de excu.tu.i.respon. & de satis.§.vlt.Inducit, quod no.Hosti. in decre.suspicionis[*Vilipendunt.*]i.despiciunt, vel non curant.& hic grauius puniri possent.s.de exces.præla.tanta.Hostiē. & de pęnis.c.vltimo.Ioa mo.[*Ipsis arbitris*] quando ergo non itur ad arbitros, vt quia officialis, vel delegatus episcopi recusatur, non est locus huic constitutioni. Absurdum enim esset, ꝙ illi suo maiori dilationem præfigeret.contra id.de maio.& obe.cum inferior.eum concor. Item constat, ꝙ tribus remedijs prouidere potest episcopus illo casu, scilicet reassumendo ad se causam principalem, vel committendo alteri confidenti, vel de recusatione cognoscendo & diffiniendo, arbitri vero habent solum vltimum. Item quia arbitri amicissimi assumuntur per partes, necessarium fuit remedium hoc, quod tamen ꝓpter id non plene sufficit, vt dicam super vlt gl.quod remedium non sic est necessarium in ordinario, nec sic in vno sicut & in pluribus.vltimum tamen remedium quod appelletur ab eo, si neutrum facit, de his quæ.s. di 4 xi. Est enim †grauamen in non faciendo, sicut in faciēdo.s.de sup.neg præ.c.i.de si.nemo.de priuile. dilecti.de senten.excom.sacro.§.caueat. Item faciet, si collega nō procedit, qui ex vi clausulæ cognoscit de recusatione collegæ per præ decre.si contra.j.rñ. In idem Host.intelligit hoc etiam, si discordant in mediis causæ, puta qa recepta causa vt probabili vnus ad illam probandam dat annum, alius diem, vel septimanam, semper enim vbi discrepent, iudex statuet terminum, de quo hic dicitur.[*Conueniant*] simile dicit lex de duobus hæredibus. ff. de leg j.huiusmodi.§.fi.vnde hoc ius sumi potuit secūdum Host.[*Negocium*] & etiam principale si contingat pronunciari delegatum suspectum ẜm Hostiē.qui hic repetit, quod post eum dixi de offi.deleg. suspicionis.super iii.gl. Sed hoc dictum non placet, vt ibi dixi [*Iudex*] qui recusabatur. Extunc ergo non prius, cum suspensa sit eius potestas.Io.mo.[*in principali*] si.s.e.ti. de resti. spo. frequens.cum concor.Host.[*Non omittat*] Illis ergo terminantibus negotium infra terminum si pronunciat suspectum recusatus non procedet, etiam si consentirent partes delegatum ipsum procedere.s.c.li.de of. dele.iudex.in fine.¶ Prima glo.summat, & dicit quod supplet.¶ Secunda gl.quærit & soluit.¶ Tertia glo.dicit, de quo iudice loquatur.¶ Quarta glo.ponit quatuor, quæ requiruntur in arbitro.¶ Glo.ipsum, signat ꝯrium, opi. ponit, & soluit.¶ Vlt.gl. obiicit, & dupliciter soluit.¶ In gl.j.ibi procedit.Hos.facit tres partes dicens, ꝙ in prima ponitur dubitatio.in secunda solutio, in tertia dicitur, ꝙ iudex procedat, partes iste patent. Sed Io.mon.dicit apertius, ꝙ primo narratur iuris antiqui prouisio.secundo ibi soluētes, ponitur noui iuris adiectio. vel dic, ꝙ prima pars ponit morbū causidicū, cui secūdo medetur, & in fi.& in Spe.de recusa.§.fi.versi. sed quid si actoris. ¶ In gl.ii.in fi.& in c.suspicionis in j.gl. In Spec.de recu. §.qualiter.in prin. Item si dicatur, renunciatum recusationi, sequeretur.n.absurdum, si in his casibus diceretur ꝯrium, cū pariter sibi suspectus sit in his casib. sicut in cognitione veritatis. liē pars ipsius iudicium eligēdo in altero ipsorū ipsum vlterius recusare nō posset.iii.q.vii.

cuius in agendo, ſm Arc. qui ſignat contrarium, de cā poſ. cum olim. vbi iudex repulit cauſas recuſationis, reſpondet, ꝙ † vbi notorium eſt recusationis cās non procedere, iudex illas repellet. & ita fuit ibi ſm Inn. & Hoſ. qui hoc no. in prin. c. cum ſpeciali. vt dixi ſuper illa glo. & idē dixit ipse Arc. poſt Vin. in præ. decre. ab arbitris. ¶ In gl. 3. ibi a Papa. ſupple iam datum, ſi enim recuſaretur dandus corā delegante, probaretur recuſatio ſm Fran. & ibi coram ipso, ſit ordinarius, vel delegatus, vt ī prædictis capitulis cum ſpeciali. & ſuſpicionis. Hoſtiē. ¶ In 4. gl. ibi layci. Idem Arc. & de hoc in Spec. de recuſa. §. fi. ver. ſed nunquid poſſunt. Dicebat ergo Arc. ſ. de offi. dele. ab arbitris. c. li. ꝙ cū laycus nō poſſit habere iuriſdictionē & coerctionē in clericū. xi. q. j. clericū cuiuſlibet. quæ poſſet eſſe neceſſaria in hoc caſu, nec poſſet excōicare, niſi forſan de mandato Papæ, ar. 94. di. c. j. vbi de hoc. & 32. di. §. verum. & c. ad hoc. iuxta prin. & in c. bene quidem, quod all. gl. & quod ibi no. in gl. non liceat. & in gl. argu. ꝙ Papa refert ibi alios dicere, hoc verum, niſi interuenerit ſuperioris auctoritas, ad hoc, qđ legitur & no. xvi. q. i. plures. & hoc visus eſt tenere Inn. in decre. contingit. de arbitris. Sed Hoſt. ibi cōtra, quod placet Arc. Ad hoc Io. mo. ꝙ quoddā extraua. Gre. IX. I nuebat, quod non arbitri, ſed iudex delegatus compellebat teſtes, illam dece. vidiſſe non memini, & ſi præceſſit decre. ſuſptionis, ſit corecta per illā, per quam hoc licet arbitris, vt ibi ſcripſi ſuper ver. omnia. Si vero ſecuta eſt, reuocata eſt, ex quo inserta nō eſt in hoc libro, vt. ſ. in procemio hui⁹ libri ad finem. & in fi. Itē ſm opinio. Hoſt. ſi vera eſſet, ꝙ recusato delegato arbitri cognoſcerent de prin. deberēt eſſe in dignitate, vel perſonatu, vel canonici eccleſiarum cathedralium per eandem decr. ſtatutū. ¶ In gl. caueant. ibi a pęna, dicit Hoſt. quā incurrunt faciendo, vel omittendo aliquid per gratiam, vel per ſordes, nam delinquere poſſunt omittēdo, ſicut peccare faciendo. ſ. de excep. dilectæ. & c. ſignificauere, de reſcrip. ſignificante. cum capitulis ſequen. & dixi in textu ſuper ver. arbitris. concordantias ad hoc ſcripſi poſt Archi. ſ. e. li. de ele. generali. §. illos. ſuper ver. præcipere. vide quod dixi in ꝯrium. ſ. ti. j. c. j. ſuper verbo fuerit. ¶ In glo. ſ. e. li. in fi. & de iura. cal. cæterum. vbi de hoc in glo. ij. & dicit Archid. morbum dictum, ꝙ ex illo mors oritur. ſ. animæ. ¶ In gl. ipſum. in fi. idem Hoſt. Pet. de ſa. & Abb. ¶ In gl. ꝙ ſi. ibi. appellationi. ſecundum Boa. interponēdæ per partes, q̄ in hoc grauantur, nō per arbitros, qđ intellige, ſi nō grauantur. Si ergo in arbitris fulminarent ſnīam, ſcilicet. ī. terminum non diffiniſſent, tunc eorū intereſt appellare, & in fi. & ſic ceſſant gl. Ber. & Hoſti. q dicebant, ꝙ ſi minus competēs termi. aſſignatur, vel de hoc dubium eſt inter iudices & arbitros ſm Bern. ſtabatur arbitrio iudicis. ſ. de offi. deleg. ſuſpicionis, & melius de ver. ſig. cum olim. ad finem. Sed Hoſ. timet, ꝙ prouocatus obeſſet, vt in c. ſuſpicionis. vnde dicit recurrendū ad ordinarium loci. C. de iu. l. fin. vel ad dioce. in auth. vt diffe. iu. §. ſi vero contigerit. coll. ix. C. de episco. aud. l. ſpale iudicium. quā legē licet quidā dicāt correctā, Hoſt. dicit reſuſcitatā. ſicut aliā. ſ. de iu. nouit. §. j. ¶ In gl. vlti. ibi, dicunt quidā Pe. de ſa. & Arc. ſed Boa. dicebat, ꝙ de duobus malis minus erat eligendum. Minus vero malū eſt litigare corā ſuſpecto, q̄ lites fieri immortales, hēt enim litigans corā ſuſpecto diuerſa remedia, pōt enim petere alium ſociari, vt cā ſine ſuſpicione procedat. 3. q. 3. offeratur. vel ſupplicare, vel ſi grauauerit, appellare, quæ remedia in alio caſu deficiunt ſm eum. & in fi. idem Archi. quid dices in quæſtione facti, appellatum fuit a duobus arbitris aſſumptis ad cognoſcendum de cauſa recuſationis, vnus arbitrorum defert, alter non defert. Quæritur † an iudex, qui recuſabatur ſolus, ſi vnicus erat, vel cum collegis, ſi illos habebat, poſſit in principali procedere lapſo termino dato arbitris ad cām finiendam. Et vr̄, ꝙ iudex non poſſit procedere, impedito enim, vel dilato articulo præiudiciali ſuperſedendum eſt in principali, dilatio autem appellationis impedit non ſolum deferentē ſed collegā. ſufficiant no. de conceſ. præben. ſi capitulo. li. vj. in ſ. vj. gl. diēti dicamus illum recuſatorē iuſte recusare ſiue ipſe, ſiue aduerſarius ipſius appellauerit. Nōne abſurdū eſſet, ꝙ cogeretur ſub ſuſpecto iudice litigare. ad ꝯriū facit iſtud, alioquin, hic poſitum in fi. maxime cum ſua gl. & interdū æquiparantur negligentia & impotentia, vel nolle & non poſſe, de elect. ꝙ ſicut. §. ſi aūt. de off. deleg. prudentiā. §. addicimus. & bene decre. q̄ ſu. de elect. li. vj. coniuncta cū extraua. Benedicti. ſi religioſus. Item multum mouet abſurdum iniquitatis ex hoc insurgentis, reus enim, qui tēdit ad ſubterfugium, proponeret recuſationem probabilem, ſed falſam electis arbitris, appellabit, & faciet, ꝙ arbiter, quem eligit, deferet, & ſic impediet principale, & indubie fortiter vrget ad hanc poteſtatem hæc iniquitas, quæ facile obueniet, quia cōiter tales arbitri ſunt compatres & amiciſſimi eligētiū. Sed pro parte prima facit etiam euitatio abſurditatis iam tactę actor enim trahet rem coram vere ſuſpecto, ipſe recuſabit, ibitur ad arbitros amicos, vt dixi. Actor dato termino arbitris ad cauſam finiēdam appellabit & ordinabit, quod ſu⁹ arbiter deferet, & ſic finito termino arbitris aſſignato coget eum litigare coram ſuſpecto. Quare in hoc tremulo præeligendum vr̄ prius dictum. Opto tamen, ꝙ per nouam cōſtitutionē fiat ſuper hoc prouiſio, & forſan nō eſſet abſurdum ſtatuere, ꝙ ab iſtis arbitris non appellaretur, cum principale per hoc non pereat, & facit, quod dixi poſt Boa. ſ. ea. gl. vel arctare hic appellantem ad certam formā & certa tempora, ſicut. ſ. eo. lib. de elect. c. j. & c. vt circa. de off. or. quāuis. & adde, quod de iudicibus dicam. ī. eod. cum appellationibus. in gl. dubitatur. in parte ſecunda.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus ne ſemper deleget, vt non poßit ad archiepiſcopum appellari, prouidetur per generalem excommunicationem.*
2 *Sententia ſpecialis ferri non poteſt niſi fraude probata.*
3 *Appellari an poßit poſt decem dies a grauamine iudicis.*
4 *Papa eo ꝙ committat appellationis cauſam expreſſo grauamine, videtur illud approbare.*
5 *Citatio licet perpetuet, auditur tamen poſtea exceptio.*
6 *Innouandum nihil eſt, quando dubitatur, an appellatio ſit recipienda.*
7 *Iudex appellationis certis caſibus poteſt & certis non poteſt inhibere.*
8 *Notorium appellatur id, quod fit in conſpectu iudicis pro tribunali ſedentis.*
9 *Appellatio quando non valet, ſi generaliter appelletur.*
10 *Citatus ad diem feriatam non tenetur venire etiam fauore hominum.*
11 *Delegatus datus ad fideiuſſores comprobandos ſi male arbitretur, appellari poteſt.*
12 *Vicarius appellatur, qui habet ordinarium.*
13 *Officialis epiſcopi non habet poteſtatem degradandi.*
14 *Epiſcopus eſt legitimus iudex ſubditorum ſuffraganeorum ſuorum in cauſis appellationum.*
15 *Cauſæ iuſtæ appellationis non ſunt omnes in iure expreſſæ.*
16 *Notorium facti diſtinguitur a notorio iuris.*
17 *Appellari non poteſt a ſententia Papæ, imperatoris, præfecti prætorio & ſenatoris.*
18 *Rex eſt competens iudex, quando de feudo regali eſt quæſtio inter epiſcopum & tertium.*
19 *Sententia prima ſi ſit retractata, ſecundus iudex exequitur, & nō primus.*
20 *Sententia ſecunda non iuuat primam faciendo illam deteriorem.*

C A P. III.

ROmana. Quia pp multitudinē caſuū pria gl. diuidēs & ſūmās nimia plixa vr̄, licet lōge plixius poſuerit Hoſ. omiſſa ēt diuiſione Io. mo. q̄ nimis eſt confuſa,

fusa,pôt sic diuidendo summari.q̃ hæc decret.de duobus tractat.i.de appellatione ad archiep̃m interponẽda, & de ipsius p̃rãte circa iã interiectã. Circa primũ decidit tres casus, q̃bus dubitabatur.an posset, vel deberet ad archiep̃m appellari,& hoc in j.& ij.rñ.& in.§.det.Circa ĩm facit q̃nq;.Primo decidit q̃n citare possit, vel delegare ibi.cum aũt.Scdo ibi si vero.q̃n possit inhibere,distinguẽs circa id tres casus. Tertio ibi in aliũ.de ipsius p̃rãte in aliã personã,vel aliã cãm.Quarto ibi s̃nias.de p̃rãte reuocandi censurã.Quinto & vltimo de necessitate remittendi male appellãtẽ.[*Generaliter*]no loquitur ergo de foraneis,de quibus.s̃.e.li.de off.or.Romana. in princ. & vide,qd ibi dixi[*Eorundem*] suffraganeorum [*Supplendo*] gñaliter exceptus prohibitis.s̃.eo.li.de off.vic.c.ij.& q̃ regulariter ad eos recurratur vt ad dantes, patet de insti. c.3.de reg.c.2.de tri.& ma.c.j.Idẽ dicit ergo Inn.q̃ identitas p̃sistorij soluit oẽm p̃nctatẽ.patet.n. per hoc, q̃ appellatur gradati cũ inter auditoriũ officialis & archiepi nullũ sit mediũ.Nõ ob.e.ti.dilecti.vlt.quia ille, a quo ibi nõ erat officialis,vt ibi no.in fi.vlt.glo. Et si dicatur ĩm hoc,semp ep̃s delegabit,ne possit ad archiep̃m appellari.Dicit Io.mo.q̃ † prouideri poterit per generalem excõicationẽ p̃ talẽ fraudẽ facientes.j̃.de sen.exco.Romana.§.caueãt.& vide,qd no.i Spe.e.ti.§.nunc tractamus. ver.sed ĩm p̃missa.& qd scripsi,de offi.dele.sup q̃stionũ. §.intentionis.sup gl.ij.Et si dicatur, q̃ suffraganeus, vel officialis delegando suo iure vtuntur,& sic ligari non possunt.ff.de dã.infec.Proculus.de aqua plu.ar.l.j.§.denique.ff.de iniur.iniuriarũ.§.j.Respon.Ioan.mo.q̃ † s̃pãlis s̃nia ferri non posset,nisi fraude probata.s̃.e. li. de renũ. ca.ij. sed gñalis pôt,per quã solũ illicitum prohibetur.s̃. de ver.sign.sup quibusdam[*Siue*]pro imo.& sic ponitur correctiue,si.de consti.eccl.de rebus eccl.non alie. cum cleri.de off.dele.sup quæstionũ.§.porro.hoc iõ, quia cõsistoriũ proprie est Papæ.Host.sed,vt dixi supra ti.j.c.j.in prin.ẽt est imperatoris, ibi vide.Sit censendũ ẽt quo ad supplicationẽ ĩm Host.& Arc.vt.s.non possit ab officiali epi ad ep̃m supplicari.Sed Inn.hic & Pe.de sã. p̃ & Io.mo,sub dubio forte,non tñ alleg.textũ.Vnde dicit Host. q̃ sup hoc vellet videre ius expressum. Item,ĩm id fieri posset fraus appellationi & huic constitutioni,q̃ prohibet appellari,si posset supplicari,& vna via prohibitã cõcederetur per aliã contra id.s̃.de procu.iur. cũ concor. & j̃.de regu.iur.cũ quid.Item hoc dicere est dare diuersa cõsistoria,epi & officialis,& alterũ maius, scilicet epi, & hoc est p̃ hunc textum.& facit ẽt pro Host. qd no.q̃ se Inn.de resti.in inte.ex literis.Dici posset,primam opi. verã quo ad examinationẽ,vel diffinitionẽ, secundam quo ad receptionẽ,vel porrectionẽ ipsius supplicationis, per auth.q̃ supplicatio.C.de preci.impe.offe. Verius vr̃,q̃ superfluum est hic tractare,tũ quia supplicatio p̃prie nõ fit, nisi ab illis,a quibus non pôt appellari.Nec ob.p̃ræ.decre.ex literis.vt ibi dixi super quarta gl.tũ q̃a non fit nisi ad principẽ,cũ enim supplicatio sit contra ius,& in præiudiciũ alterius,nullus inferior principe illam admittere posset,vt dixi in præ.decre.ex literis,super gl.prædicta. & no.in Spec.de suppli.§.1.Si tñ reciperetur supplicatio large pro petitione restitutionis in integ. contra s̃nãm, nunc fateor,q̃ eo casu , quo posset officialis contra papæ s̃nãm supplicari.i.per ipsum contra suam s̃nãm restitutio peti, eo casu poterit ẽt & ep̃s. & facit eo casu pro hoc litera ista,primum patet.ff.de mino.l.præfecti.[*Ad sessor*]regulariter non gerit quis vices plurium personarum.dic,ut no.s̃.de proba.ex literis[*De iure*]ad ipsius intellectũ vide,qd no.s̃.e.ti.dilecti vlti.Arc. [*Curiam*] idem ver.xi.q.i.si quis clericus.Arch.¶ Ab archidiaconis &c. [*Officialibus*]qui habent idem consistorium,vel auditorium cum his,quorum vices gerunt.s̃. proxi.respon. & sic in illis eadẽ rõ,ergo idẽ ius,de transla.ca.ii.de except. cum inter.§.fi.Host.[*Debet*]de iure cõi[*omissis*] gradatim cum est appellandi.ii.q.vi.anteriorum.§.illo valet. Archi.Hic aũt Abb.excepit hos casus,q̃n consuetudo hẽt, omitti posse gradum,vt sequitur.Alius,q̃n archiep̃s corã suffraganeo cõuenit ipsius subditũ sequendo forum rei.s̃.de fo.p̃pe.cũ sit.tunc enim non appellabitur ad archiep̃m.ne sit iudex in cã sua,arg.C.ne quis in sua cã,in rubro & nigro.ad hoc de insti.c.fi.cũ p̃cor.scdz gl.Eadẽ rõ,cũ ep̃s agit contra suũ subditum,quo casu det iri ad arbitros.xi.q.i si clericus.& tũc nõ appellabitur ad ip̃m, sed ad papam.s̃.eo li.de offic.delega.ab arbitris.vt no. in vlt. gl.Item cum concurrunt iurisdictio mediata & immediata , vt in p̃latis subiectis archidiaconis, qui nihilo minus subsunt ep̃o,q̃ est ordinarius toti⁹ dioce.xi.q.j.de persona.sic est de papa & legato ipsius,vt no.s̃.proxi.respon.in vlt.gl.hẽ cũ proximus in gradu non est catholicus,appellabitur,tũc enim eo omisso ad ipsius superiorẽ,cũ ille cognoscere non possit.s̃.de rescrip.veniens.de ele.quia diligentia.de offi.ordi.q̃ sedem. nec cõmittere. s̃.eo.li.de off.vica.Romana.in fi.facit.s̃.eo.lib.de offi.deleg.li is cui.Et adde casum de ep̃o recusato,ibi no.in fin. penul.gl.& de foro p̃pe.si quis contra clericum.in fi. pe. gl.hẽ sciendum,q̃ Pet. de sã.formauit hic distinctionẽ, q̃ q̃nq; appellatur ab ordinario,q̃nq; a delegato , q̃nq; a subdelegato,quã decido,quia plenius ponit eã Gui.in Spe.e.ti.§.nunc tractemus.post prin.[*Nisi aliud*] non fertur s̃nia icerta,sed declaratur ius archiep̃ale quo ad subditos suffraganeorũ Remensiũ ad ipsorũ archiep̃i petitionẽ,q̃ ẽt in alijs archiep̃is locũ hẽt ĩm Inn.& Host.s̃. eo.li.de off.or.Romana.in fi.& j̃. de cen. Romana.in fi. & j̃.de pęnis,Romana.ij.respon.Idẽ Ioa.mo.& Archid. [*In hac parte*]ac si dicat non sic in superiori parte,vbi nõ valet consuetudo,vt ibi no.¶ Cum aũt &c[*Prefatam*]reg mẽ.[*Committant*]q̃ possunt seruato quod dr.s̃.eo. lib.de offi.ordi.vt litigantes.¶ Si vero.distinguit tres casus. Primus est cõis appellationi interpositæ ab interlocutoria & diffinitiua.i.q̃n negatũ deuolutum,quia dẽ non appellatum vel non in x.dies appellatũ.Secundus s̃pãlis in appellatione interposita ante s̃nãm,q̃n negatur app. cã legitima.Tertius s̃pãlis i appellatione post s̃nãm,q̃n dr̃ casum talem,q̃ appellari non poterat , in omnibus his determinat,q̃n ĩhibere possit[*Vocatus*]semper enim vocandæ sunt partes,anteq̃ in iudicio procedatur , de ma. & obe.inter quatuor,de iu.exhibita.de causa pos.ca.i. & de cã ap.habes.s̃.eo.per tuas.ii.q.vj. appellatore. Quærit hic Arc.de citato ad petitionẽ eius,qui finxit se appellasse , vel quia appellauit sine causa,vel tertio an teneatur venire.Et tenet q̃ sic,ponẽs ad literam, qd no. Cõpo. de rescriptis.super literis.in gl.ii.ver.irẽ pone , q̃ Petrus , & qd ibi scripsi in vlt.gl.in ii.col.vers. item quærunt Petrus [*Partibus proponatur*] q̃ est. j̃. vel nullatenus appellatum fuisse,vel non infra decem dies &c. sic ordina. & no. q̃ cautius loquitur appellatus negando appellatum . j̃. x. dies,quam dicendo appellatum post. x. dies . Et hoc pp duo.Primo,quia non sequitur , si post. x. dies, ergo non prius.s̃.de testi.cum tu.Secundo.propter affirmatiuã, ne inducant sibi onus probandi.ff.de prob.ei qui dicit[*Nullatenus*]q̃n appellatus negat appellatũ , propter quod appellans facit fidem iudici de appellatione, dicit Guil.in spe.de instru.edit.§.nunc dicamus.ver.sed pone, q̃ de rigore non fiat copia parti ante li.conte. fatetur tamen q̃ æquitas suadeat contrarium.[*Decem dies*] an † post.x.dies possit appellari a grauamine iudicis,per quod non interloquitur,tractat hic Host.,quod vide ad literam in Spec. eod.titu.§.testat.versi.sed quid dices.j̃. [*Deuolutum*]vide quod dicam.j̃.§.proxi.super versi.vbi incipiant[*Idem*] archiep̃s vel officialis[*Consueuerit*]licet ergo constet appellatum,non præsumitur id factum infra decendium , nisi probetur,& de hoc in spec.de ap.§.de offi.versi.penultj. cauti ergo appellantes portant s̃nãm diffinitiuã.interlocutoriã & appellationẽ,vt per ista cõiunctim appareat, q̃ sit appellatũ.j̃.x.dies,si aũt s̃nãm habere nõ possunt vide,quod post Inno.scripsi,de fide instru. G. perpetuus. super versicu. communium [*Prohibere*] de hac inhibitione satis in spe.de ap.§.de officio.vers. sed quæritur q̃ ;

& tribus ver. seq. vbi ad literā inuenies distinctionē, quā hic ponit Arc. & ideo illam hic decido [*Præsumant*] vitiū notat sic patet, q grauaret, si prius prohiberet, & esset iusta cā appellandi. Arc. ¶ Quod si. &c. [*Ante sententiam*] in hoc differt a. §. j. proxi. & s. prox. vt ibi in prin. [*Ex eo*] idest propter id. [*Archiepiscopus*] in delegato papæ vr̄ ꝯ, 4 quia † hoc ipso q papa committit appellationis cām expresso grauamine, videtur illud approbasse, de offi. dele. pastoralis. §. præterea. secus si non exprimeret grauamē. s. de exce dilectæ. ſm Abb. ¶ Dicit Inno. dici posse, q §. præterea nō habet locū, nisi vbi appellatur post sniam, iste. §. quādo ante sniam. & idem dixi post eum. s. de rescriptis, dilectus. ii. in gl. vl. & hoc placet Pe. de Sa. pro ratione diuersitatis inducēs, q in appellatione a snia nec exprimitur cā, nec separatus est ibi articulus appellationis a negotio principali, sicut in appellatione ante sententiā, vt dicam. j. supra ver. incipiatur. vt patet. j. eo. non solum. & vide, quod dixi in prin. § præterea. in gl. mirabilis, ad finē, & duabus sequentibus, concordant autē, q huic. §. locus est, cum dubitatur de legitimitate cāæ appellationis, exempla ponam super glo. prohibere. Non obst. s. de rescrip. dilectus. ii. non enim dicitur, q iudex appellationis inhibeat, sed q cognoscat, ad quem dēat iurisdictio pertinere cognoscendo. s. de veritate causæ ap. ex quo dependet, ad quos spectat iurisdictio negotij principalis [*In causa*] principali & corā primis iudicibus [*Incipiant*] puta assignando diem ad veritatem causę probandam, vel super hoc recipiendo testes, vel instrumēta. Sed contra. eo. non solum. j. ij. responsio. vbi vr̄, q sufficiat constare negotium deuolutum. Solutio, illud canonice, quod ibi ponitur, soluit contrarium vt ibi dicam. Item contra, quia ad perpetuandam iurisdictionē sufficit citatio, de off. dele. gratum. & c. licet. dicit Host. licet 5 † citatio perpetuet, auditur tamen postea legitima exceptio, de off. dele. ex parte. ii. & no. quod. s. proximo. §. negatur, negocium deuolutum in hoc scilicet, quia nec de grauamine, vl̄ articulo appellationis cognoscere posset, siue articulus sit separatus, vt cum appellatur añ sententiā, siue ꝯnexus, vt cū appellatur a snia, & iō ibi non distinguit, an post sniam, vel añ fuerit appellatū. Aliud aūt est, qñ negatur deuolutū suū negotium principale, & istud proprie est appellationis ante sniam. hoc autē cognoscetur ex veritate grauaminis vt hic & s. e. vt debitus. Vbi ergo constat deuolutum articulum appellationis, cum illum aggreditur, locus est inhibitioni vt hic, & 6 sic intelligatur. ff. nil no. ap pen. l. j. quia verū est, q † qñ dubitatur, an appellatio sit recipienda, nil est innouandū, vt ibi. Sed cū dubitatur, an sit deuolutum idem, ac si dubitaretur, an sit appellatū. vnde non est locus illi legi. Vel dic verius, q & si nil debeat innouari, vt ibi, inhibitio tñ non fiet, nisi vt hic dr̄. Vnde dicebat Inno. & post 7 eum Arc. q licet hic dicatur. † q iudex appellationis certis casibus pōt & certis nō pōt inhibere, non tñ hic dr̄, qñ ꝑ appellationē primus iudex cessare debeat a ꝓcessu, sup quo remittit ipse Inn. ad no. per se de off. delega. pastoralis. An aūt sufficiat ad reuocationē attentatorū, q iudex a quo sciat iudicē ad quem incepisse cognoscere de veritate cāæ appellationis hic per Inn. & plene tractatur in Spe. de ap. §. pe. ver. sed cū. s. vbi ad literā inuenies q̄dā hic notata per Inn. hoc tñ decidi vr̄. j. e. nō solum. ij. respō. & vt ibi dicā, non sufficeret ēt insinuatio sine inhibitione cāæ huiusmodi, propter quam est interposita. ¶ Si aūt &c. post sniam diffinitiuā, & in hoc differt a. §. s. proxi. [*Notorio*] notoriū facti diffinit hic Arc. cū Lau. cuius populus est testis, dissimulationi locus nō est, & intelligit populū. i. maiorē partē populi, testē intelligit nō famā tñ, sed rei euidētiā. dissimulationē intelli 8 git, quę iudicē mouere posset. Dicit ēt q † id appellat notoriū, qđ fit in cōspectu iudicis pro tribunali sedentis, vt no. ij. q. i. §. vlt. in his non insto. vide, qđ dixi. s. de cohab. cle. vestra. & plene in spec. de noto. cri. per totum [*Dicatur*] nec de hoc ꝯstat, vt sequitur. Si enim de hoc ꝯstaret, nec aliud rationabile allegaretur, iudex ad quē non reciperet appellationē, sic nec ille a quo. Host. [*Nec sententiis*] io. mo. j. de sen. excom. venerabilibus. §. porro. vt ibi scripsi super vlt. gl. intellexit. hoc ēt de sen. excō. [*Capetiant*] expone. vt dixi. s. c. proxi. sup ver. incipiant. Hāc aūt cognitionē apprehendunt propter rationabilem cām, quā appellans prætendit, de qua hic in gl. ab eo. s. cui inhibet vel. i. per eū. s. ꝯdemnatū notorium vel ꝯfessum. [*Inhibere*] q facere pot, postq̄ appellationē admisit. s. de re iu. cū super. & non aliter. ff. nil. no. l. j. & de offi. delega. pastoralis. §. præterea. Host. ¶ Ita alium &c. [*circa rem*] certis ex causis plures sunt ad eun dē iudicē remittēdi, & vide, qđ scripsi, de cōsti. cum M. v er. coram episcopo, & de rescri. pastoralis. §. j. super ver. alijs, illud patet. ff. de li. cā, si pariter. ītē in actione familiæ erc. & vbi est commixtio actuū, vel rerum. ff. ex qb. ca. ad eun. iud. l. j. & ij. ff. iu. sol. sī tñ. §. in hac. ff. de procur. l. oīm. & sup his audiendi sunt ēt extranei, si se offerunt. ff. de re iu. a diuo. §. si terū. s. de testi. veniens. ii. eos in ad iudiciū vocare non possunt, vt hic, nisi iurisdictionem impediant, vt in glo. hic, no. hic Inn. Host. Io. mo. & Arch. ¶ Cum vero &c. [*aliqua causa*] nō distinguit iste. §. an ante sniam vel post appellauerint, ꝑ id tñ, qđ infra dicit, videretur loqui de diffinitiua, a qua statim appellatur viua voce, vt dixi. s. c. j. ver. his quæ. sed cum eadem sit ratio, dicas idem siue ante, siue post, siue in scriptis, siue viua voce. [*Nihilominus.*] i. illa appellatione non ob. ipsam, quā habet suffra-9 ganeus vel ordinarius. [*Taliter.*] i. super vna causa. Si † vero generaliter appellaret, non valeret appellatio. s. e. ut. c. ii. & c. consuluit. ij. & c. vt debitus. [*Debent autem*] tolle si nē appellari [*Exercens*] ipsi episcopi, hujus autem ratio est ſm Inn. Host. Io. mo. & Arc. quia res ecclesiarum tēporales, vel spirituales sub ptāte & dispositione ēporum consistunt. x. q. i. nouerint. & quasi per totum. xii. q. i. vidētes. & c. præcipimus. & q. ii. quisquis. & c. Vulteranæ. xvi. q. vii. oēs basilicæ. 89. di. iudicatum. vnde si ēt in temporalibus appelletur ad metropolitanum, appellandū est, & bene, facit. j. de iurepa. c. vno. ad fi. & s. de præben. dilectus. vlt. & quod ibi no. in j. gl. & quod super ea dixi post Hos. Poterat tñ de hoc dubitari per id, quod habetur. xj. q. j. §. cum ergo. cum duobus casib. seq. & 23. q. 3. §. ecce quidem. ver. porro. & c. conueniot. & c. tributum [*Priuilegio*] vide s. ii. respon. in vl. gl. Et dicit hic Io. mo. q cum ecclesia priuilegiet laycos concedendo decimas in feudum tenendas. s. de his quæ fi. a præla. cum apostolici. quarum possessio non cadit i laycum. s. de præsc. r. cām. fortius priuilegium circa hoc ius potuit ecclesia concedere laycis. ¶ Sententias quoque &c. [*Nullatenus*] hoc est contra Petrum de sanc, qui tenet hic, q si non, vocatis partibus reuocent, valet reuocatio, alleg. quod no. supra de officio ordinarij. cum ab ecclesiarum. in vltima glo. sed illa gl. loquitur in ēpo, qui est etiam immediatus ad subditos subditorum, cui etiam aliqui cōtra, vt ibi scripsi. sed pro eo facit. j. de sent. excommu. venerabilibus. §. vbi aūt. sed ibi non loquitur de reuocatione, vel annullatione. sed de absolutione vel relaxatione ad cautelā, & facit, quod no. hic in gl. cui concor. Boa. [*Vocatis*] volunt quidā per hoc dicere, q excommunicatus pro cōtumacia parte non vocata non possit absolui, sed ꝯ. s. de præscrip. olim. in fi. de ver. sign. ex parte. De hoc vide. xi. q. iij. excōicatos. & in Spe. de contumacia. §. fi. ver. sed pone excōicatus. & versic. sequen. [*Cognita.*] s. de offic. delega. cum contingat [*Nullas*] propter præcedentem appella. legitimam, vel quia continet intolerabilem errorem pe. secundum primum exemplum, competit literæ. ¶ Cum aūt &c. Suffraganei, vel sui officialis [*Minus*] pro non [*Postponat*] nisi suffraganeus detulisset. j. ca. ij. & in expensis condēnabit, vt ibi, & vbi de cri. vt debitus. dicebat remittat. hic dicit, remittere ñ postponat, vt ostēdat oēm morā & dilationē tollendā, & decre. ii. j. eo. dicit, sine difficultate remittat. ¶ Prima gl. diuidit & summat. ¶ Gl. ii. no. officialem ordinarium, reprobans opi.

Gof.

Gof.& excusans opi.Ber.¶Glo.& si.respon. per qstio.an
arcter citatio ɔ hoc facta, sol. dat generalem doctrinam
& remittit.¶Glo dupliciter ponit duas lecturas,ad secū
dam obi.& dupliciter sol. ¶Gl.ergo.arguit,determinat,
& remittit.¶Glo.vt si.po.iij.exē. ¶Gl.no.alternatiuam,
tractat,an sola confessio impediat appellare, ponit opi.
Azo.& ɔtiam.quam approbat.¶Gl.ergo notarius,obi.
& sol.¶In glo.ij.ibi de iudicibus,circa prin.iudices iudi-
ciorum panem perficiunt per suorū præsentiam apo-
stolorum.¶In glo.nisi.ibi.imperatores,si per imperato-
rem per saltum appellatū sit,remittit ad illum , ad quē
ex ordine debuerat appellari. ¶In glo.& si,ibi.l.vlt.iusdi
centi extra territorium vel. s. iurisdictionem suam im-
pune nō paretur,& ibi.si vero.Si dubitatur.an fideiussor
sit locuples,approbari debet, sed secus si euidenter est lo
10 cuples,& ibi.l.j.non † tenetur venire citatus ad diem fe-
a riatam etiam fauore hominum ᵃ & ibi , si quis ex alie-
na.vide in c.veniens.j.alle.super vlti.glo. ¶In glo.cū cā,
ibi,non possunt.vide de rescrip.inter cœteras. super vlti.
11 glo.& ibi.l.arbitro.& l.seq.ab arbitro.i.delegato † dato ad
fideiussores comprobandos,si male arbitretur,appellari
potest.& ibi,ab ea parte.pars quæ dicit aduersarium iure
prohibitum per ius,id probare debet.¶In glo.uo.ibi.l.ii.
can.in versi.proxi.alle.& ibi.l.j. in prin. reo absoluto ab-
soluitur etiam accusator , si iustum habuit errorē . ¶In
glo.ergo.ibi.l. vlti. confessus non condemnatur eius rei
nomine,quā in rerum natura esse incertū est.& ibi.l.pe.
si hæres,a quo petebatur fideicommissum,per errorem
cōfessus sit se debere,probato errore absoluitur . ¶In gl.
ij.ibi & omnes,Ioan.mona.& Archid. & in fi.& §.illo,
custodiendo.& C.eo.titu.si quando duciano,vbi proba-
tur,ꝙ proprie vocantur iudices. Item officialis,& bene,
12 † appellatur vicarius ᵇ qui habet ordinaria, vt in dicta de
cre.sua,& a vicariis appellandum est vt ab his , quorum
vicarii sunt.C.de ap.præcipimus. sm Inn. Host.remittit
ad sum.eo.tit.§.de quo.& ad quem sub. §. vt aūt, de hac
materia.¶Glo.iij.in fi.& s.eo.li.de offic.vica.c.ii.& iii.vn
de dicebat Inn,epm posse prohibere officialem, ne iudi
cet,sed non econuerso,ff.de iudi.l.iudicium . & in mul-
tis aliis differunt.Dicit Host. ꝙ alia diuersitas habetur.s.
13 eo.lib.de offic.or.romana.in fi. Item officialis † non hēt
potestatem degradandi , quia nec electus confirmatus,
s.de ele.transmissam, nec potestatē recōciliandi excō-
catos.nisi sit presbyter,sm eum remittit.s. de senten.ex-
cō.cum desideres.& c.nuper.& c.canonica, hoc vltimū
non placet Archi.qui remittit ad id quod dixi.xxiiij.qō.
iii.nondū.Dicebat Ioan.mona.ꝙ in epo firmior erat iu
risdictio,quæ habebat se in vicario,quasi riuulus ex fon-
te . ¶In glo, quasi dicat.ibi moderni Ber. & Host.per.§.
proxi.& vltra id inducit Host. ꝙ licet si per errorem de
superiore ad inferiorem appelletur, nulla sit appellatio,
non tamen nocebit error, si appelletur ad maiorē , quā
debuerit,vel ad parem.ff.eo.tit.l.j.§.pe.valeat ergo cōsue
tudo,ꝙ ad parem, licet nullo mō valere possit ꝙ ad mi-
norem,cū sit irrationabilis & inepta.xxi.dist.inferior.de
cōsue.c.fi.sm eum.Et licet hæc procedere possent in pa
ri,quem cōsuetudo quo ad hoc faceret maiorem,non
tñ procedunt in eodem,vt ibi . ¶In glo.qui dat.ibi,duo
simul.& de iudi.nouit.ver.non enim, vbi de hoc . ¶In
glo.& si citauerint.ibi,de iurisdictione . Et satis est , ꝙ sit
de iurisdictione,licet non sit de suo foro sm Inn. qui sic
rñdet ad.l.si quis ex aliena. ff. de iudi. quæ inferius alle-
gatur.nam loquitur in legatis. Et dicit,ꝙ non debebant
contēnere ptoris dignitatē,vt.n.dicit, si non esset in suo
territorio,nec alias de sua iurisdictione , non videt,qūo
dicerentur contēnere ptoris iurisdictionē . Eodē modo
14 rñdet ad decre.si duobus.de app. nam † constat epm esse
legitimum iudicē subditorum suffraganeorum suorū
in causis appellationum , & appellatio interiecta ad pa-
pam.quam ignorabat,non habuit impedire.iurisdictio
nem ipsius.cui renunciare poterat appellans, & vide qd
ibi dixi in glo.qd ergo.& in fi.& per Inno.de dila.c.il. vbi

dixi in glo.magna. Arch.remittit ad Ro. libel. iur.ciuil.
rubrica.si quis in ius vo.non ierit. ¶In gl.dupliciter.ibi,
vel dic sm Inno.& ibi supplendum est,vel nondū statu
tum erat,ꝙ appellaretur expssa cā. Inno. & in fine alleg.
de iuretur.quēadmodū.ver.ꝙ si post,melius habes.de re
gula.ad apostolicā.In glo.vt si dicat , ibi tacite exemplū
in diffinitiua.de re iu.ꝙ ad cōsultationē . & in fi.vide in
Spec de excep.§.dicto.versi.sed pone,ꝙ in cā , vbi solui-
tur,ꝙ opponitur,has exceptiones perēptorias & differē-
das post lit.conte.de quo hic Arch. quasi ad literam po
nens illius verba & ideo hic decido.¶In glo.j.ibi.talem,
in fi.putat tñ Host. ꝙ cognitionem huius dubii potent
delegare,de offi.dele.super qstionum.§ j.nec ob. sm Ioā.
mona.s.§.cū aūt,quia ibi simplr non cōmittit , sed hic
dubitationem,quæ fit a partibus , cōmittit decidēdam.
15 ¶In glo.cū causa.ibi. expressa non enim † oēs iustæ cau-
sæ appel. sunt in iure expressæ.Innoc. Et ideo ius in hoc
distinguit.s.eo pastoralis.in prin. De cā dubia ponebat
Abb.exēplum in illo.qui appellat, quia non admittit iu
dex recusationē cōpaternitatis, vel affinitatis ad coniu-
gē vel est dubiū opinionum.s.eo.vt debitus, de rescrip.si
aūt.& c.plerunq;.& facit,quod no.s.eo.postremo. & vi-
de,quod dixi.s.eo.cū speciali. super.iiij.glo.& ibi.l.sequē
ti.& ff.de re iudi.cū prolatis. & s.de no.oper.nun.signifi
cantibus,& ibi,legitimam ,vel reprobatam vellet dicere
legitimam.Inno.& Host.¶In glo. partibus.in fi.vt adap
tetur.intelligendū videtur de interlocutoriis,alias meli⁹
adaptaretur.§.præce.¶In glo.licet enim in fi.circa id in
stan.hic Host.Ioan.mona.& Archi.tenentes, quod dixi
de test.ex parte Adæ.super glo. ad hanc.ſ.ꝙ non sufficit
probare oblationis repulsionē , nisi quo ad iustificandā
appel. tamen non quo ad consequendū effectū excep-
tionis non habita distinctione,an sit dilatoria, vel perē-
ptoria,& hoc ēt repetit satis clare.Io.mon.j.eo. non so-
lum.ii.rñ. ¶In gl.no. ibi.argumentis.dat Abb.exēplum,
vt quia inuenitur cum cultello sanguinolento in ma-
nu,vel in vagina,& ibi dñs Azo,cuius dictū quidā intel
ligunt,cum criminaliter agitur, ɔtra cū ciuiliter ibi , &
forte bene sm Ber.dicit hic Host.& Io.mo. quosdam di
16 stinguere † notoriū facti a notorio iur. vt primo casu nō
possit appellari,secundo sic. Sed,vt dicunt,hoc reprobat
de app.cū speciali.§.porro. ipsi vero tenent hic.ꝙ ɔfessus
semper appellare pōt, & pro eis facit.ff.eo.creditor.§.inf
sus.sed circa delationē appel.distinguit, vt dicam.j sup.
iij.glo. Vin.in decre.cū speciali.dicebat,confessum appel
lare post sñiam , quia in cā appellationis errorē & alias
peremptorias opponere potent.s.de fi.instru.cū Ioānes,
de test.fraternitatis.C.eo.ti.eos. & in ciuili volens proba
re errorē vt sequitur.ff.de cōfes.cū fideius. cōmissum,&
ibi errorē facti,vel nisi declarare velit confessionē suam
declaratione,qñ illam non perimat, cū a principio non
fuit in culpa,de acc.cum dilecti. & ibi loquitur ad hoc,
facit,quia qd sua quisq; voce &c.s. de proba.p tuas.C.de
non nu.pe.l.gñaliter,& pro hoc.ii. q.vi. quicūq; . vbi de
hoc.& in fi.de hoc in Spec.de appel.§ in qbus.post prin.
& de cōfessis.§.fi.versi.sed nunquid ɔfessus . ¶In gl.puta
li.ibi,mittatur,vide.ii.q.vi.in sum.& §. tunt quorū,cum
§.sequen. Abb.aūt ponebat hic ver.istos. Appellare ve-
niat scelus,excellentia.pacta. Contēptus, minima res,iu
risdictio facta. Arbitrium, res q̄ perit,& si lōgius acta.i.
protelata.[*Scelus*]s.eo.cū sit & c. cū speciali.§. porro. de
hæresi.vide.j.de hæreticis,vt inquisitionis.ver.nō obstan
17 tib.[*Excellentia*]quia † a sñia papæ,imperatoris.pfecti pto-
rio & senatoris nō appellatur.ix.q.iii.cuncta.ii.q.vi.ante
riorum ver.illa.ff.a qui.app. nō licet.l.j.§.ii.[*Pacta*]qa p-
miserunt partes nō appellare.C.de tēpo.app.l. vltima.§.
vlti.Et no.de arbitris cū dilectus. in fi.vlt.gl.[*Contemptus*]
ɔtumacis in non cōueniendo,vt in glo [*minima res*]hoc
sm.l.vt in.l.anteriorū.ii.q.vj.secus sm canones.s.eo.tit.
c.de applonib.[*Iurisdictio*]papæ vel imperatoris.ff.a qui.
app.nō licet.l.j.[*Arbitrium*] C.de arbi.l.j.ii.q. vi.a iudicib.
[*Res quæ perit*] vt hic in glo. [*Et si longius acta*] quia licet
post.

post.x.dies, supra.§.si vero. Item si neglexit prosequi.s.e. cum sit. quod intellige, vt dixi.s. directe, super gl.ii. Gui. collegat. xxxvii. tales casus. in.§. quibus, quem allegauit su per glo.ii. Et in fine. de quo tene, quod plene notaui in cle. de do & contu. si ante. ¶ In glo. ergo notorius. ibi. exprimeret, sed ꝯ supra eod. cordi. versi. hisque, vbi patet. ꝙ appellans a snia non tenetur exprimere causam. So. sm Host. verum est, ꝙ non tenetur exprimere, sed nec iudex tenetur deferre, si non exprimit. Expedit ergo ei exprimere, licet non teneatur, si enim non expressit, & iudex a quo exequatur ante inhibitionem factam p iudicem ad quem tenet executio, pōt m̄ ipse iudex applonis inhibere. vt hic, & sequitur in glo. ¶ In glo. ab appellāte, ibi conuenire. præstabit tñ cautionem possessori, ꝙ si obtineat, illum defendet ꝯ competitorem. ff. de rei vend. is a quo. ff. de pe. hære. l. vlt sm Ber. & in fine. sm Innoc. & Host. de hoc per eos. s. de offi delega. c. j. ¶ In glo. in illa, ibi, ad hoc. si in vna. ꝙ intelligas vt ibi. Host. & Archi. remittit ad sum. c. tit. § quis sit effectus. versi. inter. licet exēplus sit. ¶ In glo. ꝗ in criminalib. in fine. & in Spec. eo. ti. §. nunc tractemus. in fi. vbi dr̄ in regno Franciç hoc nō recipi. ¶ In glo. præscripta. ibi non valeret. licet autem p̄scripta valeat quo ad iurisdictionem dandam, vt. s. ii. rñ. & ibi concordantiæ in vlti. glo. non tñ sm Host. valeret in alienatione rei ecclesiasticæ ꝯ formam canonum. s. de iud. cum causa, ponit exemplum, quod habes. j. de immu. ecc. c. j. in fine. ¶ In glo. putaui, ibi feudi. Host. in dec. dilectus. iij. de p̄ben. dicit ēt in feudalibus hoc locum ha-

18 bere, quod hic dicitur, certū est, ꝙ † si de feudo regali esset quæstio cum ep̄o & tertio, Rex esset competens iudex, si inter regem & ep̄m iretur ad pares, si tñ ep̄s negaret rē esse feudalem, rex actor conueniret eum coram metropolitano, vt dixi de iudi. cæterum. in prin. magnæ glos. Sed si ep̄s vasallus regis infeudauit partē, & de hac est q̄ō coram ipso ep̄o inter vasallos, si ab eo appellet, tunc regem primum feudi dn̄m appellabitur, vt scripsi post Inno. & Host. in gl. prædicta vltra medium, versi. sed qd dices. & versi. sic. & sic hoc intelligas. Et in fi. vel sm Boa. reseruauit sibi concedens iurisdictionē temporalem ep̄o ius appellationum, ꝙ potuit, facit. s. de iurepa. præterea, ij. xviii. q. ii. Eleutherius. s. de condi. ap. verum. ff. de pac. ī traditionib. ¶ In glo. vel absoluant, in fi. & j. de sent. exc. venerabilibus. §. sanè. ¶ In glo. quare aliud. in fi. & hoc fa-

19 tis per Io. mo. & Arch. qui tenet hic, si † prima snia sit retractata, secundus exequitur & non primus, de quo nūc declaratur eum non habere iurisdictionem, & dicit Archid. qui plusquam expedit, in hoc instat, illud probari in præ. §. præterea. in fi. facit. s. eo. lib. de offi. deleg. iudex, ī fi. Si vero pronuncietur male appellatum, & confirmetur prima snia. Ioan. mo. tenet, ꝙ vterq; potest exequi. nec ob. sm eum, in auth. de san. epi. §. si quis aūt litigantium, vbi dicitur, ꝙ iudex ap. exequitur, non enim per hoc ne-

20 gat, quin iudex a quo hoc possit † quia scd̄a snia non innouat primam faciendo illam deteriorem. ff. de noua. aliam. Archid. dicit, ꝙ primus exequitur, & §. illum, qui dicit, ꝙ interim executio sniæ &c. & per decre. cum in eccl'. i. eo. ti. in fi. Vbi vero iudex appella. pronunciat secundum decre. sua. eo. ti. vel pronunciat tempora prosecutionis esse lapsa, tunc concor. ꝙ primus exequitur, & his casibus non habet pronunciare bene iudicatum, & facit, qd̄ no. C. de app. l. eos. in gl. no. formam. ¶ In gl. vlt. in fi. de quo hic Inno. & breuius Hostien.

ADDITIONES.

a ¶ Fauore hominum. An valeat cōmissio iudicis pro die feriata in vtilitatem hominum scientibus & tacentibus partibus, vide Car. in cle. j. in q. de iudi. & in q. 4. Quod autem commissio de capiendo delinquente possit fieri quocunque tempore feriato, Bal. in l. j. C. de exhiben. re. Alex. in. §. nunciatio. de oper. no. nun. adde Bal. in l. 2. in versi. & hoc bene facit ad q. ff. de he. inst. Et omnino Bar. in l. 2. §. j. in primo no. & in ver. sed quæro, quid econtra. ff. si quis in ius voc. non ier. Et Panor. in c. cū dilectis in ver. no. non vitiari. de do. & contu. & per Alex. in l. j. §. nunciatio. de oper. no. nun. in versi. successiue quæris, cum infinitis concordantiis ibidem per eum signatis.

b ¶ Appellatur vicarius. Vicarius dicitur, qui cognoscit in eodem tribunali cum domino principali, licet differat in aliquibus. Et ideo domino excommunicato vel suspenso vicarij officium cōnquiescit, in Spe. de de e. §. restat videre, ver. quid si super no. in. c. j. de offic. vic. in. vj. & ibi gl. in verbo, ipsius. vbi Archi. dicit contra in delegato.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti non tradens apostolos an sit puniendus.*
2 *Appellanti sicut licet renunciare post appellationem & iudici reuocare.*
3 *Iudex a quo fuit ex causa legitima appellatum, qui reuocauit grauamen infra tempus tradendorum apostolorum, an postea teneatur illos tradere.*
4 *Iudex ex quo petiti sunt apostoli si in aliquo procedat, antequam sint exhibiti, irritus est processus.*

CAP. IIII.

VT super. Incipiebat vt probatio & diuisio in prima gl. Instructio optime patet hic. C. de ap. eos. §. super his, in tm̄ [*præcipimus*] vr̄ ꝙ obliget p̄ceptum canonis sicut p̄ceptum hoīs, de hoc. s. e. cū speciali, ver. sciāt, arg. efficax, sm Arch. lxiiij. di. quia per. Et no. quod p̄mittit, districte vide, qd dixi post Host. de deci. nō est Ex p̄di-

1 ctis vr̄, ꝙ † de apostolis non tradens appellāti sit ēt puniēdus, de hoc vt dixi. s. eo. cordi. sup eo. ver. iuxta tenorē, cū illa constitutio cordi, loquatur in applone interiecta ad papam, ergo in aliis non habebit locum, qd hic dicitur, & est si. s. eo. lib. de elec. cū non deceat. in prin. & c. si postq̄ ij. rñ & quod vtrobique no. Sed dic, ꝙ licet quo ad ea, q̄ de nouo inducit illa constitutio, sit opinio, an restringatur ad applones interiectas ad papam. Super quo vide, qd ibi no. super versi. ad nos, in apostolis tñ petendis & concedēdis nulla opinio, quin locum habeat. ad quemcunque appelletur, ꝙ probat ibi litera superioris, vt ibi dixi. Item rō huius decre. de instructione habenda generalis est ad oēs appellationes. Item decre. ab ea. if. respon. j. eo. non repetit hæc verba. [*Renunciatum*] anteq̄ procedat, si enim post processum renunciaretur, cū ille processus sit irritus per literam. quæ subsequitur, nō conualesceret. j. de reg. iur. non firmatur. Sed quid dices, si iudex reuocauit grauamen. planum est, si hoc fecit ante tp̄s tradendorum apostolorum, ꝙ potuit. s. eod. cum cessante, sed dubium procedit, qn̄ hoc fecit post illud tp̄s. Et vr̄,

2 ꝙ possit pp paritatem † vt sicut appellanti licet renunciare, ēt post, sic & iudici reuocare. Item per hoc lites abbreuiantur, & mens iuris non læditur. s. eo. titu. cum cessante. in fi. Contra ex quo iudex detulisset, non esset locus reuocationi. j. c. proxi. & dixi. s. eo. cordi. sup ver. delatum, sed denegatio, vel non datio habet vim delationis quo ad iurisdictionē iudicis suspendendam, vt hic, ergo post ea reuocando illam reassumere non poterit: & facit, qd post Host. dixi super glo. j. in decre. cum cessante. Incidit

3 alia quæstio † an iudex a quo fuit ex cā legitima app. qui reuocauit grauamen. j. tempus tradendorum apostolorum, postea teneatur illos tradere. ꝙ non teneatur vr̄ p decre. cum cessante. s. c. quia libere procedere pōt in cā, sed non posset libere, si necesse haberet prius apostolos tradere. si. s. de p̄ben. de multa. coniuncta cum decr. licet, j. eo. iit. Item aperte probat decre. j. eo. si a iudice. in fi. vbi dr̄, ꝙ post reuocationem procedit, ac si nō fuisset appellatum. Si ergo fingitur non appellatum, ergo apostolos tradere non tenetur. In ꝯrīū ista decre. & j. eo. ab eo. vnū solum casum excipit. s. qn̄ renūciauit appellans. Si ergo iste non renunciauit, ergo sunt tradendi apostoli. nō obstat reuocatio grauaminis. superstitiose enim additur secundus casus, vbi ius ponit vnum solum, de transla. c. ii. cum concordan. Item cum talis habeatur pro appellante quo ad hoc, vt procedatur ipso nō citato, qd dic vt dicam j. eo. si a iudice. in fi. ergo habeatur pro tali quo ad traditionem apostolorū, vt qui similem cum aliis &c. de sta. mo. recolentes. Item si a principio male appellanti, &

ti.& sic male instanti necesse est apostolos dari, fortius bene appellanti licet male instanti.[*Inualidus*] nullius valoris.& ponitur priuatiue,remissionem dedi. de iurepa. nobis.ad fi.[*Irritas*]vide, quod dixi de elect. In genesi.in fin.[*Processus*]comprehendit sniam,quæ est de processu ꝭ.de proba.quoniam. ¶Prima glo.tria facit,ponit summam diuisionem.& quid suppler.¶ Vltima glo.sol.dubium.¶In gl.i.& ibi in secunda.s.ibi si vero. & idem so. mona.¶In glo.iudex.ibi extra iudicium, non a iudice, & vide quod no.ꝭ.eo.cordi.in.iiij.glo.¶In glo.j.ex quo ī

4 fi.Host.ꝭ.eo.cordi.dicit,ꝙ si ex quo petiti sunt apostoli, iudex in aliquo procedat, anteq̄ sint exhibiti, irritus est processus,alle.hanc decr.Et ſm hoc deberet exponi extunc.i.ex quo requisitus fuerit,quod nō placet, & istud extunc reperitur in decre.ab.eo.¶In glo.pen.in fi.idem Archid.¶In glo.vlti.in fi.Arch.tenet idem.

SVMMARIVM.

1 *Iudex,qui iam detulit,an possit re integra delationem reuocare.*
2 *Accessoria videntur transfusa in iudicem appellationis per delationem principalem.*
3 *Iudices duo si sint,si quid fiat per vnum solum non valet.*
4 *Iudicibus discordantibus recurritur ad superiorem.*
5 *Appellatio,quę non valet suo iure,an valeat iure relationis.*
6 *Iudex a quo licet admiserit appellationem, si tamen appellatus petit ad eum remitti,iudex appellationis illum remittet, nisi appellans probet veritatem causæ,propter quam appellauit.*
7 *Clarissimus in raptu virginis deprehensus vbi respondere teneatur.*
8 *Appellans potest redire ad iudicem, qui male detulit re integra.*
9 *Appellans potest renunciare appellationi.Et aduersario inuito redire ad iudicem a quo.nu.10.*
11 *Superiori nullum fit præiudicium, in quem re integra iurisdictio transfusa non est cum effectu. Si re integra reditur ad iudicem a quo.*
12 *Iudicis culpa, odium,& pœna parti præiudicare non debent.*

C A P. V.

Cum appellationibus.

Diuisio super.i.gl.[*friuolis*]quasi vanis & inanibus,de hoc C.de rescin.ven.l.quisquis.Archid.ibi. neque inanibus morari sinatur obiectis. Et dr̄ friuolum quasi caducum,vel inutile.[*A iudice*] ēt ex tali appella.vr̄ facta iniuria.C.q̄n prouo. non est ne.l.vlti.& le.& no.l.oī.siquis præpostera ſm Archidi.[*Difficultate*] vide qđ dixi.ꝭ.e.romana.in fi.& eadem die,vide qđ scripsi.ꝭ.de rescriptis ex parte.S.in fi.ꝙ hic ponit Archidia. [*Faciem*]vide.ꝭ.cordi.§.ꝙ si.in vlti.glo.& quod ibi dixi,& eo.tit.vt debitus,super verbo,condemnet.[*Si vero*]approbat,quod no.Host.eo.ti.dilectus.§.præterea. ſm Archid. [*iudex*] si non constat eum iudicem,licet eius dilatio deferat articulum appellationis, non tamen negotiū principale,de hoc in Spec.de ap.§. qualiter. in fi.[*Admittat*] deferendo,vt patet per sequentia.[*Licet*]pro q̄uis.[*Iurisdi*

1 *ctionem abdicauerit*]dubitatur,an † iudex, qui iam detulit, possit re īntegra dilationem reuocare.Io. dixit ꝙ sic,sicut & aliam interlocutoriam. Tan.ꝫ.& hoc teneas, & vide qđ scripsi.ꝭ.eo.constitutis.ii. super versi. confirmauit.& ꝭ.de accu.meminimus.super ver.deferre. Secundo quæritur,an postq̄ detulit,possit terminum appellanti pfigere. Glossator in decre.ii.de ma. contrac.in.iiii.glo.tenet ꝙ sic.alle.decre.sæpe.eo.tit.quæ bene facit. nam ibi litera loquens de delatione iudicis subdit postea de termino. Aliquibus videtur contrarium per hanc literam,&

2 quia † per delationem principale & accessoria videntur transfusā in iudicem ap.supra eo dilectis.§. p̄terea . nec est appellans sine termino,quia statim habuit terminū iuris,eo.titu.cum sit. Item imputet sibi,qui potuit prius terminum statuere, & non fecit. C. de iure deliber.scimus.§.si vero.Satis videtur tenenda pars prima cum glo. nec ob.hæc litera,quæ loquitur de iurisdictione, quā habebat in principali,ꝙ sonat textus,qui dicit.[*Eandem*]qđ de iurisdictione causæ pricipalis, de qua in.ſ. rn̄. oportet intelligi,ꝙ patet etiam ex sequentibus ibi, totius causæ, & ibi.nec est illi causa. Item ex hoc dicto nulla absurditas sed potius ex ꝯrio, qđ tendit ad prorogationem licitum. Istud ad finem,nec in hoc iudex appellationis offenditur,sed potius coadiuuatur. Item ista decre.vult,ꝙ fiat delatio in iurisditione transferanda sup principali, qđ faceret iusta appellatio. sed licet per iustam ap.deferatur negotium principale ad iudicem ap. cū iurisdictione prioris iudicis quo ad illud,potest tamen statuere terminum.ꝭ.eo.cum sit.& c.reprehensibilis. Idem in app. a diffinitiua, cui necesse est deferri. Rō no.hic in glo.fi. & ȷ̄.patet in.c.ii. & rn̄ terminum statuere pōt iudex per iura prædicta. Item cum pars appellās hunc terminum statuere possit.ꝭ.c.persona.& c.oblatæ. de renun.veniēs, patet, ꝙ hunc terminum statuere nō pendet ex iurisdictione sed ordinatione iuris ad lites abbreuiandas. Dato ergo ꝙ negetur iurisdictio, fateamur eum hoc posse, per plura.tex.est.ꝭ.eo.cordi.vbi in.§.post hæc,patet,ꝙ talis terminus post delationem statuitur. ¶Tertio dubitatur,quid iuris,quando duo sunt iudices,& vnus solus detulit,nunquid locus sit huic decre. non vr̄,quia constat, ꝙ in vnico iudice loquitur hæc decre. vt patet per singulare pluries repetitum in.j.& ij.rn̄.licet fateri,ꝙ etiam locum haberet in pluribus, qui concordarent in deferēdo,qui loco vnius haberētur.ff. ad muni.l. magistratus,

3 facit cle.de iurep.c.ii.Item † ex duobus iudicibus qđ fit per vnum solum non valet,de offi.dele. cām matrimonij.& c.cum cām.ii.q.vj.§.diffinitiua.versic. si plures. Sicut ergo non valeret snīa,vel alius actus,ita nec delatio. Et concluditur per hoc,ꝙ nedum nō impeditur iurisdictio collegæ,immo nec propria,si pœnitere velit,ꝙ licet,vbi factum de iure nō licet, de hoc de elec. nosti. de ele.coniu.diuersis.cum concor.ad idē.ff. de cu.su.consilio.§.si.vbi vno ex duobus tutoribus vendēte,vel solutionem creditoris recipiente, si hæc fient altero prohibente,nec transfertur dominium, nec competit liberatio. Quia ergo abdicatio iurisdictionis ambos tangit; & iure cōi potior est conditio prohibentis,alterius solius delatio non sufficit. ȷ̄. de regu.iur. quod omnes.& eo.iure communi, cum concor. ¶In cōtrarium vno impedito impeditur & collega.ꝭ.de offic.deleg.c.j.cum cōcor. deferens autem impeditus est quo ad se,licet male deferat vt hic,ergo & collega.Et vide ad hanc partem,quod notaui.ȷ̄.de conces.præb.si capitulo. in fi.vj.glo. Item sicut vnus ex duobus fideicommissariis exequitur.ȷ̄. de test.c.ii.ii.rn̄.sic si vnus ex duob.iudicibus deferat. Idē in vno ex duobus tutoribus vel procuratoribus spiritualiū causarum.ff.de admi.tu.decreto.§.si.supra eo.lib.de procur.si duo.§.sane.Sed ad hoc respondetur in præ. decrē. secunda,in vlti.glo. Item in ipsa decret. secunda potius facit ad ꝯrium, vt.s.impedito deferente exequatur nō deferens & datus sine clausula. Sed responsio vt supra facit ad hanc partem,supra de re iu.c.si.ff.eo.titu.duo iudi

4 ces,per quæ patet †duobus discordantibus ad superiorē recurri.Si hoc in alia discordia. ergo fortius & in ista,cū alter deferet alter non,vt stetur delationi,q̄ transfert negotium ad superiorem. Item sicut vnus solus perpetuat iurisdictionem collegę,supra eo.lib.de offi. dele.cū plures.sic vnus solus ad superiorem deferat. Ad quæstionē hanc vide,quod scripsi,supra eo.legitima,super vlti.glo. & facit,quod no.supra eo.lib.de procur. si duo.in.iii.glo. In quæstione distingui posset, an isti duo sint ordinarij, an delegati.& tunc an dati simpliciter,an cum clausula. Et iterum an cum clausula.vos,vel alter, an ꝙ si ambo, an vero alter ordinarius,alter delegatus.Et tūc aut principis, aut collegæ, & primo casu vr̄ æquum ex his ꝯriis recipi,ꝙ fauet reo, nisi actor foueret fauorabilem causam per præ.decre.vlti.de re iudi.cum cōcor.quia tamē illa in diffinitiua loquuntur,nec tractāt, quis iudicet,sed litti principali finem imponunt. Ideo dicas, ꝙ si illi duo sunt iudices, ita ꝙ non alter, saltem is, qui non detulit

solus,

CAP. VI.

1 AB eo. Partes patent[.j.triginta]† includitur trigesim^9 dies, remissiones dedi.s.eo. præterea.ii.& no.s.c.lib. de resti.spo. frequens.in glo.quia dies. in fin. [apostoli.]i. libelli dimissorii.[Peti]ex quo satis est.j.xxx.dies illos pe
2 ti,satis patet † ꝙ in instanti appellationis necessario petē di non sunt,& idem no.in cle.eod.titu.quamuis,in glo. lex dicit.in fi.vbi remissionem inuenies,& licet cautum sit,ꝙ de petitione fiat instrumentum,nō tamen neces-
3 se habeat hanc petitionem in scriptis fieri. Datio † vero
a apostolorum ᵃ de qua sequitur,bene debet in scriptis fieri,sicut & appellatio,de vtroque in Spec.eo.titu.§.sequitur.in fin.[Eidem] appellanti & petenti idem tp̄s.xxx.dierum a iudice.patet ergo hic hoc locum hr̄e, cum appellatur a iudice,& de hoc.s.eo.cordi.in.iiij.glo. alias litera statim hoc exponit.[Præsumitur] vr̄ esse præsumptio iuris & de iure,de qua.s.de spon.is qui.præsupposito ꝙ neglexit,secus si non potuit,s.qui ma.accu.pos.c.si. fatuus est ergo ille, qui non petit ipsos in interpositione appellationis[renunciare]tacite sic.s.de offi.deleg.gratum , fingitur enim non appellasse, non puto tn̄ illum citandū de necessitate,si iudex a quo vult procedere, vt scripsi.s. de dolo & contumacia,cum qui.super ver.spōte[mutat] corrigit,quod no.Innoc.s.eo.cordi. in sua.vi.glo. vbi dicebat,non petentem renunciare,nisi per argumenta pateat contrarium,vt quia vadit, vel mittit &c. cōtrarium hic dr̄,& est ratio,quæ ex decre,s.eo. vt super. in princi. [Cum iudice]a quo appellatum est,de quo præmisit . [Super hoc.]i.super datione apostolorum . Debita instantia. dic,vt cle.eo.titu.q̄uis.dicit hic Archid.ꝙ si iudicis copiā habere non posset,vel ferox est,& indignatus de appellatione,quam interposuit, ita ꝙ pro apostolis coram ipso redire non audet,debet.j.tp̄s protestari.s.eod. si iustus.C. de his qui per me.iudi.l.ii.ff. de lib.dimiss.l.4.§.sufficit , & si potest.j.illud tp̄s adeat iudicem ad quē.ii. q.vi. biduū, ver.quid ergo.[Congrue]ad idem.ff.de vsu.l.mora.in princi.de in ius voca.l.ij.iij.& iiij. in prin. Ioā.mo.bene facit. xxiij.q.iiij.si ecclesia.iiij.di.erit.[Requisitus]tertio,vel talē secundo s̄m Archi.qui in hoc instat, allegans ad trinā, xvj.q.vij.omnes decimæ.xvii.q. iiij. si quis domum.& c. presbyterorum.de sup.neg.p̄la.c.j.de sent.excom.contingit.ii.& c.in audientia.de vi.& ho.cleri.c. fin. de cleri.nō resi.ex tuæ.& j.de senten.excom.cōstitutionem , pro secunda alle.ix.q.iij.nunc vero.xiiij.q.v.non vos ver.a cōmunione,vbi remittit.xviij.q.ii.dudum , & quod no. in aucten.de testi.§. quia vero.in princ.allegare poterat,de præben.graue.pro vnica allegatione.xviii.di. si ep̄s,& q̄d ibi no.lxv.di.c.ii.& vlt.de rescri. ab excommunicato.de offi.dele.prudentiam.§.cæterum. Dicit tutius tertiū cōsiderari per id,quod no.Host.s.eod.interposita, & quod no.s.eo.cum speciali,in princi. de senten. excom.sacro. in princi.de offic. delege.cum causa . dic vt in cle. q̄uis, quam statim allegabo . [Vel infra.] concor.s.de loca.potuit.[illi.]appellanti & petenti. [Prætermisit]quod intelligit,vt in cle.eo.titu.q̄uis.ii.respon. & sequen.vsque ad finem.¶Prima glo.summat. ¶Secunda glo.alle.concor. dicit , ꝙ de iure veteri soluit dubium,& solutionem determinat.¶Tertia glo.alle.duo similia . secundo quærit, arguit pro,& pro hac parte opinionem recitat , & soluit cōtrarium. ¶Quarta gl.obiicit & soluit dupliciter.¶In glo.ij.ibi,iudicibus canonis in.§.præællega.& ibi.l.j.illud tp̄s duorum mensium,quod olim dabatur, currebat,ex quo sciuerat quis contra se sententiatum . ¶In tertia gl. ibi quoniam.illa loquitur de appellante.j.tempus statutum non petit,nec offert apostolos , & melius probat.l. eos.in fi.vbi dicitur,ꝙ etiam non petenti iudex dare debet.¶In.ii.glo.ibi a die sententiæ.j.determinat, & determinatio hoc intendit , ꝙ tempora petendorum apostolorum currere incipiunt vna cum tempore appellationis interponendæ,& sic a tempore sententiæ.& est simile,quod no.ff.de excu.tu.l.quinquaginta . Sic etiam no. in clemen.eod.titu.c.ij.in.iij.glo.Scire debes,ꝙ Hostien. Pe.de Sa.s.eod.cordi. vt ibi scripsi super glo.instanter tenent,ꝙ a tempore appellationis interpositæ currāt isti, xxx.dies.& tamen quod allegant , probat ɔ̄trium . Et fateor,ꝙ si text.pateretur, hæc opinio prima facie videtur æqua,vt.j.dicam,miror tamē de Hostien. qui tenuit
4 in decre.ex ratione.eo.tit. ꝙ† tempora appellationis prosequendæ currunt a tēpore sententiæ,cui dicto sunt textus contrarij.Et de tempore apostolorum tenet, ꝙ a tēpore appellationis etiam contra textum , debuisset ergo tamen esse vniformis,& de hoc vide satis in cle.eod.titu. sicut appellationem.in glo.magna.vt tamen dixi,æquitatem habet hæc opinio.& pro ea facit , quicquid induxi in glo.prædicta ad probandam solutionem, ꝙ annus prosecutionis currat a tēpore appellationis . Item facit hæc decre.in princi.Si enim appellans.j.xxx.dies petere debet apostolos,ergo non appellans non arctatur , currant ergo a tempore appellationis , alias præscriptio ista triginta dierum curreret contra non valentem petere, & contra non negligentem . & hoc esset contra naturā præscriptionum,supra de præscrip.c.j.& c.vigilanti.C.de anna.excep.l.j.Declarādo dico , ꝙ pereunt appellanti.x. dies.Si enim appellauerit vltimo momento decem dierum,quod potest.ii.q.vj.anteriorum.de re iudi.ꝙ ad cōsultationem,ergo non restabunt sibi nisi viginti dies cōtra literam istam . Item certum est , ꝙ isti triginta dies currunt etiam iudici . Quomodo autem deliberauit iudex,an deferat, vel refutet , nisi prius appellatio porrigatur,& super ea deliberet,cum eius,quod nō est,nulla deliberatio fieri possit.xxxij.q.ij. q̄d non.de despō. impub. ad dissoluendum.cum concor.adhuc maior absurditas, cum satis sit appellanti petere. j. triginta dies , si vltima die petat . tale tempus restabit iudici ad illos cōcedēdos. Quare,vt dixi,æquitatem videtur habere hæc opinio,& adhuc maior esset æquitas , si appellanti daretur post appellationem tp̄s ad petendum, & iudici daretur post petitum tp̄s ad concedendum . Ad.l.iudicibus.respondēt,
5 qui Hostien.sequuntur, ꝙ† triginta dies dantur a die sententiæ per appl̄onem suspensæ.his nō obstantibus tenē cum glo.Quod etiam Accur.ff.de li.dimiss.l.vna. Limitanda tn̄ est glo.vt dixi in princi.& ea sic limitata,cessat omnis absurditas.Et ad id , quod vltimo & pen. dicebatur,respondeo,ꝙ cum limitatione p̄dicta semper iudici & parti supererunt viginti dies ad minus , cum ergo iu-
b dex ᵇ non petenti teneatur tradere. C. eo.tit.eos.in fine, saltem vltima die fortius illos dare tenetur ea die petenti. Et sic sit r̄n̄sum ad id, quod de p̄scriptione dicebatur, quia saltem.xx.dies supersunt.Item satis est,ꝙ possit hr̄e triginta dies.s.cum statim appellat a sn̄ia,tunc enim habet integros.Quando ergo pauciores habet,id procedet ex facto suo.Item nescirem notare aliquam iniquitatē, dato ꝙ iura statuissent. j. decem dies appl̄onis interponendæ debere peti apostolos per appellantes,sicut in decre.q̄uis.s.eo.lib.de officio ordinarij,non sufficit assignare causam in instrumento,& illud tradere, ɔ̄ quem cessatur,nisi fiat etiam requisitio de emenda, iuste tamē iura dederunt maius tempus, quia volebant , ꝙ instanter & sepius peterentur, tamē olim per.l. theodosianam.v. dies dabantur ad vtrunque,vt patet.ii.q.iii. propter superfluam & c.sequen.vbi plene dicit tex.ꝙ in ipsis quinque diebus datis ad appellādum debebat petere & accipere apostolos , demum tempus appellationis fuit restrictū ad biduum in propria causa,ad triduum in aliena. ff.qn̄ appe.sit.l.j.cano.ii.q.vj.biduum , quod tempus durauit & tempore codicis Iustiniani.C.ti.l.eos.ad finem , tempus tamen petendorum apostolorum fuit prorogatum ad triginta dies,vt prealle.l.iudicibus.eo.tit.Et puto in ampliando plus iudicium dare debentium q̄ petentiū considerationem habitam fuisse , cū difficilius fiat primū quàm secundum.Et difficilius est dare, q̄ petere , demū iure aucthenticorum tempus appellandi fuit prorogatū ad decēdium , in autē.de app.in princi. col. iiij. cano.ij q.vi.

q.vi.anteriorem,vñ etiam eodem iure antenticorum restrictum tempus apostolorum. in auctẽ. vt nulli iudi.§. illas vero.colla.ix.vbi dr. illos dandos sine aliqua dilatione.sed glo.ibi exponit sine aliqua dilatione maiore triginta dierum,sed quomodocunque legatur, facit cõtra opinionem,quæ vult dari vsque ad quadraginta. Quo-6 modo † autem iuste tempus appellandi cõfunditur a tẽpore apostolorum,& nõ a tempore prosecutionis. vide in præcedenti glo.decre.sicut appellationem. ad finem. His bene põderatis cessabit sucata æquitas opinionis cõtrariæ. Et patebit,ꝙ nulla subest cã,quare tex.l iudicibus, debeat violentari,Io.an.¶ In glo.iij.ibi.Lotharius. & facit,quod no.de illo.qui in vno instanti ter dicit solue.ff. de pigno.act.si conuenerit,in gl.fi.& ibi Guil. & Abb.s̃. eo.cordi.& ibi,tu dic.idem Arch.& ibi;sæpius.ij.q.vlt. si quis ergo,exponitur sepissime,idem tertio. & ibi,qm̃ & nelius.l.eos.in fine.& in fi.vide.quod dixi post Host.s̃ e. cordi.super ver. præcipimus. ¶ In glo.sed nonne.ibi. vt hic,idem Archidia.& in fine cum concor.quas ibi dedi super.ij.glo.¶ In glo.vltima in fi.in.v.glo.facit, supra eo. li.de rescri.tibi qui.in fi.

ADDITIONES.

a ¶ Datio apostolorum. Apostoli in tempus petendi sunt, quando appellatio sit in scriptis. Bald.& Petr.de sum.in.l.eos.§. apostolos. in prin.C. de ap.& Io.Mo.in.c.ab eo.tit.

b ¶ Non petenti Apost. li etiam non petiti sunt dandi appellatione recepta.in Spe.de appe §.nunc dicamus.ver.recepta.

SVMMARIVM.

1 *Officium iudicis extraordinarium per restitutionis beneficium non competit ecclesia,vel minori habenti ordinarium.*

2 *Legatarius si omissa stipulatione pro legato contestatus est litem, non per id cessare debet stipulatio.*

3 *Attentatorum reuocatio habet viam ordinariam per libellum, & extraordinariam per officium iudicis.*

4 *Litera quando dicatur canonice facta.*

5 *Denunciatio facta emptori ostendit eum malefidei, & tenetur ad fructus.*

6 *Ius non debet auferri nec spes ad ius.*

7 *Causa licet per appellationem deferatur ad Papam,non tamen potestas conferendi beneficia.*

CAP. VII.

Non solum. Diuisio super prima gl. [*Debent*] necessitatẽ importat,iniuriã ergo faceret iudex appellationis, si non reuocaret,non sic si dixisset, possunt. ad utrunque.s̃.e.oblatæ.in fine.& vide.j̃.de reg.iur. ca.j. in glos. ij. semper,statim restringitur. [*Ante omnia*] Caueat sibi,qui dat libellũ, quo petit sententiam retractari,& attentata ante omnia reuocari,ne contesetur litem,quia si postea petat reuocationem attentatorũ, ante omnia fieri per officium,non audietur,cum super eo elegerit viam ordinariam. Et sic cessat extraordinaria, ff.de mino.in causę. Et ideo de quo principaliter agitur, non debet expediri per officium.s̃ eo. significante.& sic dicit Gu.Lobtinuisse,in Spec.eo.tit.§.pe.ad fi.ver. sed pone,alle.etiam.ff.vt l.vel fideicommisso.no.c.l.j. §. nõ solum.idem hic Archid.addens rationem, quia hoc expedito principalis quæstio esset sopita, qua id petebatur, nec debet super eadem re bis pronunciari,subdens ꝙ licet in decre.significante.dicatur ante litem conte.tamẽ & idem post litem,& ideo ibi ponitur præsertim, inducit ad hoc,quod no. Goff.in summa de offi.iudicis.§.vl. in fi.& quod no.Host.in summa ipsius ti. § vtrum desideret.versi.hæc locum habent.in fi.Et anteq̃ veniam ad verba,quæ ponit Io.mon.quæ ponam in fi. dico,ꝙ hæc subtilitas nõ placet.ex quo ponitur,ꝙ in libello petebat, ante omnia reuocationem attentatorum fieri. Si simpliciter petiuisset reuocari non adiecto ante omnia,fortassis procedere possent superius dicta, sequeretur enim ex hac opinione,ꝙ si peteret appellans retractari sententiam,vel grauamẽ,& ante omnia inhiberi iudici a quo, ne procedat,ꝙ facta cõtestatione super libello non posset petere, ꝙ iudex inhiberet s̃m formam decre. romana.§ cum autem.cũ duobus sequentib.& j̃.proximo responso. Et si dicas.ex quo lis est conte. sequi debet diffinitiua. Rñdeo ꝙ licet super exceptionibus nõ sit lis contestanda,potest tamen contestari, de quo no. de offi.deleg.prudentiam §.sexta,& illa non expediuntur per diffinitiuam specifice,immo per interlocutoriã,& qñque sine interlocutoria,de app.ex parte.ij.nec est verum,ꝙ bis pronuncietur, quia facta reuocatione expeditus est ille articulus,& per hoc respondetur ad auth.qui semel. C. quomodo & qñ, quia iste non solum prosequitur hãc litem.immo etiam primam prosequitur.licẽ ponamus, ꝙ hoc solum petiuisset.s.reuocationem attentatorum, & facta esset contestatio,nonne facta fide de his,quibus hic no.in.iiij.glo.fieret statim reuocatio? Dic mihi quę æquitas suadet contrarium in quæstione proposita? nõ calumniemus ergo verba iurium. ff. ad exhibẽ.l pe.nec per contestationem fiat istius conditio deterior,cõtra.l. ff.de noua.aliam.Cum ergo lis sit super hoc contestata, ꝙ ante omnia.s.alias in libello petita fiat reuocatio attẽtatorum dico siue dicas id iudicis officium, siue actionem,siue actionẽ deseruientem,siue mercenarium,siue iuris beneficium,vel quoduis nomen imponas,facta fide de his,de quibus.s̃.dixi,statim iudex reuocabit ex debito.vnde.s̃.dixit debẽt,& statim subdit penitus. Postea vero procedet vel in veritate grauaminis, vel in negotio principali,vt hic.Ex contrario etiam sequeretur absurditas,si expectari deberet finis causæ appellationis,pone ꝙ apparet male appellatum, secundum id pronunciabit iudex male appellatum & bene iudicatum,& cõfirmabis sententiam, quid valebit tũc reuocatio executionis statim repetendæ allegata in cõtrium non vrgent. Fateor 1 enim,ꝙ † extraordinarium iudicis officium per restitutionis beneficium non cõpetit ecclesiæ, vel minori habenti ordinarium.vt in l.in causæ.Sed de tali officio hic non loquimur.Immo de ordinario.& quod iure cõmuni competit cuicunque.facit,quod dixi de offic iudicis, c.ii.super prin.secundæ glo.decre.significante. nõ facit, ibi enim nõ firmata iurisdictione delegatorum. qui adhuc poterant recusari,directe super principali implorabatur officiũ.Sed pone, ꝙ capitulum dedisset talẽ libellum,petimus pronunciari,s. non licere alibi, q̃ in stallis nostris carnes vendi,& quia sumus in possessione huius iuris,petimus hac lite pendente in ea defendi,& episcopum prohiberi ne nos interim turbet in illa facta cõtestatione.Nonne secunda pars huius petionis, quæ sapit possessionem retinẽdæ,prius poterit expediri? Certe sic, de causa pos.c.ij immo expectare diffinitionem petitorij esset contra significationem verbi, fieret enim tunc lite finita,ꝙ petitur fieri lite illa pendente, vide aliud simile,appellatus forte quia appellans negligit, ꝙ dic vt, supra eo.oblatæ,dat libellum, quo petit pronunciari,bñ iudicatum,& male appellatum, & sñiam cõfirmari,& quia appellans dissipat fructus, petit illos lite pẽdente sequestrari quod est de iure.s̃.de seques pos. & fruc.c.fi.ff. de app.imperatores.nonne facta contest.contra illa cẽt, & cõtra significationẽ vocis expectare finẽ causæ appellationis? Recte, sic in proposito. Ego peto,ꝙ ante omnia & tu dicis,ꝙ post omnia fiat reuocatio.§.non solum.in 2 l.i.ff.vt leg.no.ca.facit pro.ibi enim dicitur,ꝙ † si legatarius omissa stipulatione pro legato contestatus est litẽ, non per id cessare debet stipulatio, & sic iacet litera plana.si quis omissa stipulatione litem pro legato cõtestatus est,probandum.i.approbandum est, nec cessare debere stipulationem,ita ergo & hic per contesta.nõ cessabit reuocatio. Puto tñ,ꝙ Guil.habebat sine nec,illum.§. vt in quodam meo libro inueni, sed vera litera est cum nec,ꝙ probat lex etiam.eod.titu.& l.postq̃.§.j. cuius mẽtem vide.s̃.de resti.in integ.suscitata,super vlti.glo. Ioan. An.¶ Item scire debes,ꝙ Io.mo.in decret.cupientes. de

elec.§.pe.in fi.formauit hanc quæstionem.Petij appella
tionem pronunciari canonicam, & reuocari in irritũ,
quicquid attentatum est in præiudicium applonis, & li
te contest.peto certum attentatum reuocari. Quæritur,
an possim,all.ꝙ non,quia hic agens habebat duas vias,
scilicet directæ petitionis in libello,vt.s. & viam implo-
randi officium iudi. & aggressa vna non vr̃ recursus ad
aliam prima pendente,ar.co.ii.interposita. §. ille,a ɔ̃rio
& C.de fur.l.j ff.de le.ii.cum filius.§.variis. ff.de mino.l.
minor,cui fideicõmissum C. de iure delib.sancimus.§.
si vero postq̃.C.quõ & qñ iudex.aucten.qui semel.nam
habens pro se diffinitiuã sñiam agere põt pristina actio
ne.ff.de pig.grege §.etiam.& actione in factum,quæ de-
scendit ex re iudi.C.de iurciu.actori.potest etiam implo
rare iudicis officium,quo petit sñiam executioni man-
dari ßm.l ff.de re iud.a diuo Pio.§.j. & ii. & vna ex istis
viis electis oportet prosequi eandem, vt in dicta aucten.
qui semel.& in.d.l.minor. Si.n.quod ibi dr̃ obtinet iure
speciali,ergo eius ɔ̃rium est ius cõe. ff. ad muni.l.j.ad fi.
& C.de thesau.l.vna.lib.x.Sed ɔ̃.ff.de test.mili.l.iij. vbi eli
gens vnam viam non excludit aliam ad idem tenden-
tem.Ipse lo.mo. pp ɔ̃ria sic distinguit, nam qñ diuersæ
viæ competunt ex eodem facto, aut sunt aduersæ inter
se,& ad diuersa tendentes, & tunc est necesse vnam eli-
gere,vt.C.de fur.l.j.si vero sunt diuersæ ad idem tamẽ tẽ-
dentes,aut vtraque est principalis, & tũc vt prius habeo
eligere,vt.d.§.variis.& ff.de tribu.ꝙ in hæredem. §.eligo-
re.& s.e.lib.de elec.vt quis.de postu.c.vno.in fi. Aut vna
est principalis,& alia subsidiaria, & hoc dupliciter, aut
pinguius non subuenitur per subsidiariam beneficio iu
ris datam, & tũc ordinarium remedium locũ habet.ff.
de mino. in causæ.ii.in prin. aut pinguius subuenitur p
subsidiariam, & hoc dupliciter, aut ambæ principales,
& tunc subsidiaria potest prius proponi.ff.nau.ca.sta.l.&
ita.§.ex hoc edicto.aut vna principalis & alia nõ, & tũc
ambæ possunt cõcurrere,& in progressu vna potest præ
mitti.& hoc casu,de quo quæritur,pinguius subuenitur
ꝑueniendo in tempore,sicut in sñiis. ff. de eden.l.j.§.dicẽ
3 dũi.nam constat, ꝙ † in reuocatione attentatorũ est via
ordinaria per libellum,& extraordinaria p iudi. officiũ,
vt hic,per quam viam citius expeditur, nam probatis ꝑ-
dictis tribus,de quibus in.iiij.glo.non est opus improba
re sñiam quo ad reuo.attentatorum, & sic plenius & ci
tius subuenitur appellanti,dat simile de illo,qui agit pe-
titorio & possessorio.qui iuris beneficio suspendere põt
petitorium & in possessorio procedere. s. de cã pos. pa-
storalis,& est ratio,quia ille ordo est iuri gratus.C.de rei
ven.ordinarij.C.de app.l.j. & põt prius super possessorio
pronunciari,si de illo liquet,de cã pos.c.ii.sic in proposi-
to reuocatio attentatorum competit iure cõi, & benefi
cio iuris.hoc ergo iuris beneficiũ nõ tollitur propter viã
ordinariam,sed remanet cũ illa,vt præalle.l.iij.ff. de mi.
testa.nec hic nouum facit, sed prosequitur idem habẽs
diuersas qualitates,arg.ff.de noxa. in delictis. §. si detra-
cta.nec debet esse durior conditio pp lit.conte. vt.s.dixi,
dabit etiam simile de excõicato post legitimam applo-
nem ex forma, qua petit via directa excõicationẽ pro-
nunciari nullam,de offi.deleg cũ contingat. & si nimis
hæc via differtur,petere põt absolutionẽ ad cautelã.j.de
sen.exc.solet per applonis iudicem. ergo non per aliũ,vt
dicam in fi.[*medio*] statim exponit ab eadem diffi. sñia
nec locum haberet,quod hic dicitur interlocutoria.nõ
enim tenetur interloquens differre ad.x.dies, sicut diffi-
niens,vt no.j.c.vltim. in glo.quid si veram, dicit hic Io,
mo.ꝙ licet iudex non admittens excep. grauet inchoa-
tiue,non tamen completiue, nisi doceatur veritas gra-
uaminis,& procedit hoc etiam in casu decre. interposi-
ta.j.respon.in fi.s.eo.¶ Completum.n.est grauamen,qñ
oblata probatio non recipitur, sed iustificata per appel-
lationem adhuc veritatem exceptionis oportet proba-
ri,de quo satis hic Ioan.mona.& vide.s.eo.roma.§.ꝙ si.
in vlti.glo.& quod super ea dixi reuocari.dicit hic Arc.

dist.In.xlsic Hostien. in decre.ex conquesti.de resti.spo.in
fi.an cã ap.sit in iure expressa an nõ. licet alias legitima,
vt primo casu reuocetur attentata, secundo irrita nũcie
tur,istam glo.Host.non habeo, & ipse dicit, ꝙ caret ra
tione hæc distin.& verum dicit, nec posset iure ꝓbari,
vel defendi, cum ergo vtrobique eadem æquitas, ergo
idem modus pronunciandi.C.ad.l.fal.l.vlti.ff. de restit.
quæsitum.fateor tamen,ꝙ in casu decr. pastora.i.respõ.
s.eo.bene est differentia inter casum expressum & non
expressum in iure quo ad iudicem datũ cum clausula
appel.re.vt ibi dixi. [*non debent*] contra.s.eod. dilectis.§
quia vero.vbi reuocantur attentata post appel.non pro
bata veritate causæ appella. quia ibi non fuit probatum
captionem presbyteri iuste factam.vide, quod no.in gl.
quod,& quod super ea dixi. Et quod ibi scripsi post Inn.
in glo.hic fuit,ꝙ hic ponit Archi,sed decido. Item con
tra ßm Archid.s.de excep.dilectæ.vbi dicit patere,ꝙ an-
tequam incipiatur causa appella. reuocatur factũ post
appel.Sed dicas hoc fallum, nam ibi iudici vltimæ ap-
pellationis scribitur,ꝙ si est ita,reuo.&c. ergo ante reuo
cationem constabit de veritate,fateor tñ,ꝙ si appellatur
a iudice primæ appel.ante ipsius sñiam iustificata secũ-
da appel.fit reuocatio attẽtatorum per iudicem primæ
appellationis, antequam per iudicem secundæ appella-
tionis cognoscatur de veritate primæ appella. cuius co-
gnitio nũc ad eum spectat,cum propter legitimam ap-
pellationem subrogatus sit in locum illius,vt ibi satis di
xi[*deuolutum.*]Contra,non sufficit, ꝙ constet deuolutũ,
nisi inceperit cognoscere de veritate causæ.s.eod.roma.
§.ꝙ si.in fi.Sol.litera canonicè facta,quæ sequitur, soluit
4 contrarium,tunc enim dicitur facta † ßm canonem,qñ
inceperit cognoscere de veritate, & quando dicatur in-
cepisse,ibi dixi[*iudicia*] quæ non dicit parti, & per hanc
literam patet alteri iudici ordi.vel delegato inhiberi nõ
posse,facit s.eod.roma.§.in aliũ, nisi a iudice a quo cau-
sam haberet,sicut hic no. in vlti.gl. post inhibitionem,
hic vr̃ solui,quod satis tractauit Inno.s.eo. romana.§.ꝙ
si.quæ prosequitur Guil.in Spec.eod.titu.§.pe.ver.sed cũ
supra an sufficiat ad reuocanda attentata pro iudi. prin.
causæ,quod sciebat iudicem appel.recepisse, cognosce-
re de veritate causæ appellationis.Et hic patet ꝙ non,&
fit ratio,quia diuersæ sunt cognitiones negotii principa
lis,& articuli appel.Item decre.roma. dat iudici appella
tionis nouum beneficium inhibendi. Si ergo non inhi
beat,vel anteq̃ ꝑueniat inhibitio ad iudi.a quo ipse pro-
cedit,tenebit,quod faciet.ad hoc. s. de resti.spo.audita.a
veritate igitur inhibitionis non a vi processus & ipsius
scientia procedit hæc reuocatio ante finitum articulũ
app.ꝙ non fuit de iure veteri,sicut ergo olim poterat iu
dex principalis,qui non detulit procedere, licet sciret iu
dicem appellationis procedere, sic & hodie, Et plus di-
co,ꝙ licet iudex appella.insinuasset iudi.a quo.ꝙ cogno
scere cœpit de arti.ap.hoc non sufficiat, si nõ inhibeat,
sicut dr̃ in executore ad compellen. j. de cõces. ꝓben.si
soli & facit.ff.de adul.denunciasse, vnde hic litera nõ in
sinuet,sed inhibeat.& hic dicit post ĩhibitionem, refert
Inno.ꝙ aliqui ɔ̃,quia licet non inhibeat iudici, vr̃ inhi-
bere parti,quę præsens est in prosecutione appellationis
& si diceres eum non præsentem, sed contumaciter ab-
sentem,sua contumacia sibi non prosit, de postu.c.i.sed
facit illum censeri præsentem.ff. de re iudi. de vnoquo-
que.§.j.& l.cõtumacia.§.fi.reliqua decido.quę videre po
tes in spe.præ.ver.bene,quod.s. dixi,inhibitionem neces-
sariam iud a quo,nec turberis, cum certum sit verifica-
ta appellatione quicquid per iudi.a quo actum fuit, re-
uocandum per modum attentati vt hic, & in concor.
[*huiusmodi*] s.canonice factã, postq̃ constitit negotium
deuolutum.[*Non sit*].i.nõ appareat adhuc vera, ꝙ sonat
litera,an oĩa, quæ sequitur, vel legas proprie,quia licet
appareat,eam nõ veram, locus est tñ reuocationi atten
tatorũ post inhibitionẽ p eundem applonis iudicem,
hanc lr̃am habuisti.s.j.respõ.p quas patet,ꝙ reuoca.attẽ
tatorum

tatorum per viam attentati solũ spectat ad indi. ad quẽ
est appel. de his quæ acta sunt per iudicem a quo. non
ob. s̃ eo. cum teneamur. quia non loquitur ibi de atten-
tatis per iudicem. item nec illa reuocantur per modum
attentati. vel illud speciale in Cãtuarien. vt ibi dixi [*in sta
tum pristinum.*] decre bonæ. s̃. eo. dicit in eundem statum
communiter literæ commissionum talium appellatio
num dicunt, in statutum debitum, vel irritum, concor.
vide in i. glo. huius partis. ¶ Prima glo. summat, & dicit,
quid declaret. ¶ Tertia gl explificat & rationem reddit.
Secundo quærit, & distinguendo soluit. ¶ Quarta glo. si-
gnat contrarium & sol. ¶ Glo. & est. & glo. sequens red-
dunt rationem textus. ¶ Glo. ponit, addit alium casum.
¶ Gl. intellige. rñ. per ob. ¶ Vlt. glo. tractat, quid de atten-
tatis a parte. In primo membro collige bimembrem
distinctionem. Et ad primum membrum obiicit, & du
pliciter soluit. In secundo distinguit hæc membra, aut
attentatum est irreuocabile, aut reuocabile. & si reuoca-
bile, aut illicitum, aut licitum, & secundo casu, aut appel
latio extraiudicialis, aut iudicialis, in fi. & quærit, & sol-
uit. ¶ In tertia glo. ibi. l. iii. &c. has. vj. leges vide in præ. §.
sunt quorum. & ibi de ap. reci. l. pe. & vlt. lex pe. dicit, qui
appellationem nõ recipit, debet causam insinuare iudi.
ad quem appella. erat. l. vltimam. vide. s̃. eo. qua fronte.
super glo. quia propter. & ibi. §. ibidem. vide hanc & seq.
de resti. spo. c. j. super. j. glo. ¶ In glo. & sic ibi. conuenticu
lam, prohibet. l. illa conuenticulam illicitam extra ec-
clesiam celebrari. ¶ In glo. vlt. ibi. is a quo. vide de re iu-
di. cum super. in glo. ii. & in. §. item sciendum, quæ post
iudicium cœptum accidunt, valde spectant ad iudicis
5 officium, & ibi si fundum † denunciatio facta emptori
ostendit eum malæ fidei, & tenetur ad fructus, & ibi. l. vl
ti. vi. de ma. contrac. contra interdic. ecc. c. pe. super vl. gl.
& ibi. Graccus. loquitur de marito, qui casu quo potuit
occidit adulterum. ¶ In. i. glo. fuisset, & sic duæ sunt par-
tes. prima loquitur de appellatione interiecta a diffiniti-
ua. Secunda de interiecta prius. ibi. illa hatum, quælibet
a suo generali dicto vnum casum excipit. In prima ibi
exceptis. in secunda ibi nisi. ¶ In glo. ista decre. adde &
decret. Alex. de cuius fine ista sumpta fuit, quæ incipie-
bat, vt probatio. & ibi bonæ. & c. romana. in fi. & in fi. &
Guil. in Spe. de ap. §. pe. ¶ In gl. vt quia, ibi. Gar. & Io. mo.
¶ In glo. & sic. ibi. necesse est. idem Ioã. mona. & ibi, cum
ex causa. vide, quod circa hanc. l. dicam post Ioan. mon.
j. de senten. excommn. licet. super glo. antepe. & in fine,
idem Archid. vel lex illa factum recitat, vt no. s̃. de iure-
iur. venientes. in vlti. glo. vel loquitur, cum condemna-
tus ante ap. soluerat, vt no. de ap. pastoralis. in glo. hæc ra
6 tio. ¶ In glo. & est ratio. ibi de his, vnde † sicut ius alicui
non debet auferri, ita nec spes ad ius. ff. vsufru. quemad-
mo. ca. l. si vsufruct⁹ mihi. in principio. ff. de adul. si vxor,
§. j. Ioan. mona. & in fi. ff. de appella. constitutiones. & p
Goff. de accu. ad petitionem. ¶ In glo. s. ibi probabili, &
ex alia causa, vel ex nouis, vel nouiter probandis proces-
sus impugnari non potest, in cle. eo. tit. appellanti. & in
fi. alleg. Archid. de dil. c. j. s̃. eo. sepe. ver. φ si. & c. ex parte,
ij. & quod no. liiij. dist. quis autem. ¶ In gl. ponit. in fi. idẽ
Ioan. mona. ¶ In glo. intellige, ibi. cum teneamur. vide,
quod ibi dixi, remittendo etiam ad. xvj. tales casus, quos
colligit Guil. in Spe. ij. par. eo. tit. §. pe. in glo. vlt. cœpit ha
bere, ad hoc. ff. de excep. rei iudi. si a te. §. fi. in prin. & l. ex-
ce. & ibi. idem sciendum, & ff. de aqua plu. arc. l. inter. §.
officium. & ibi iudicis officio. de plano & sine libello. fa-
cit, quod no. ff. de inter. acti. super rub. Et sic loquitur, φ
opponitur, quod etiam si nulla lite, vel appellatione pẽ-
dente fierẽt alia. facienda esset restitutio. de resti. spo. itẽ
cum quis. & c. conquerente. tunc etenim libellus & cõ
testatio essent necessaria, de offi. deleg. consultationibus,
& ibi, extraiudicialis. de hac plene scripsi. de ma. & obe.
dilecti. in gl. sed quid prodest, cum remissio. q̃ ibi sunt in
fi. glo & ibi. sed sola dependentia. Si. s̃. eo. l. vt lite pen. c. j.
& ij. & quod dixi, supra de or. cog. cap. fi. & in fi. nam, vt

dixit Innoc. de exce. dilecte. nulla absurditas, si quod ma-
lefactum est, reuocatur. & illud idẽ legitime reputatur.
facit. s̃. de elec. dudum. ij. ver. tandem, de re iudi. ad probã
dum. s̃. eod. lib. de elec. si confirmationem. ¶ Quærebat
Garsias, & Ioan. mona. post eum in decre. cupientes. po-
nit, φ iudex per diffinitiuam deposuit aliquem a digni-
tate, depositus appellauit, & est casus, quo dubitatur, an
teneat ap. pendente hac appellatione dubia substituitur
alius. Quæritur, an substitutio veniat reuocãda per mo-
dum attentati, an pendeat ex euentu causæ app rñdent,
φ aut iste substitutus est ab alio iudice, aut ab eodẽ, pri-
mo casu non fiet reuocatio, de qua quæritur, cũ appel-
latio non impediat nisi iudicem a quo, nec proprie dr̃
innouari appellatione pendente, nisi cum innouatum
a parte, vel ab eodem iudice inter easdem personas, inter
alias enim quo ad causam illam desiit esse iudex. s̃. e. ad
hoc. & c. proposuit. pendebit ergo substitutio ex euẽtu,
quia si pronunciabitur pro destituto, per ɔñs ɔ̄ substitu-
tum, de accu. ad petitionem. iij. q. vj. hoc quippe. lix. dist.
ordinatos, quod intelligunt, cum pars appellans, vel ap-
pellata in hac substitutione nil fecerunt. Scdo casu qñ
ab eodem iudice fit substitutio, distinguunt, qa aut fit ex
mero officio prouidẽdo, aut electionẽ factã per alios cõ
firmando, primo casu fit reuocatio per modũ attentati,
vt hic, ad hoc vt lite pen. c. j. de ɔsti. cum. M. de iureiu. ve-
nientes. Secundo casu refert, an ɔfirmauerit electionẽ
factam per eos, qui erant in cã, & tunc idẽ φ supra, an
factam per penitus extraneos ẽt & extraneo, quo casu
nõ fiet talis reuocatio, sed pendebit ex euentu. nã p app.
non desiit esse iudex rei, de qua agitur, quo ad alias psõ-
nas suo iure vtentes & corã eo sup ipsa litigantes. s̃. e. ro-
ma. §. in alium, & qa res inter alios &c. de re iu. q̃uis, pos
sessio tñ appellanti illicite auferenda non est, alias fieret
reuocatio in auth. vt nulli iudi. §. alias. Si vero aliqui de
electorib. fuerint pars in cã illa electionis, aliqui non. di-
cunt, φ maior pars dẽt attendi, & ₰m illam iudicari, de
elec. scriptum. ad finem. ver. attenditur. an maior pars
deliquerit, an minor. Referunt alios dicere, per modum
attentati nõ reuocari, nisi qđ agitur circa possessionẽ, &
sic intelligũt. §. illas. & decre. cum. M. & decre. veniẽtes,
alij dicunt pp connexitatem in ecclesiasticis bñficiis re
uocari processum iudicis a quo, ẽt inter alias personas.
Sed epi dicunt connexitatẽ potius operari circa euentũ li
tis, q̃ circa reuocationẽ attẽtatorũ, supra dicta dñt vera,
cũ appellatur ad inferiorẽ a papa. Sed si ad papam, & ip-
se totũ negotium ad se reuocasset expresse, non dẽt po-
stea attentari bñficii collatio, alias reuocabitur. s̃. eod. vt
nostrũ. Inn. innuit idem fore, sicut cũ appellatur ad infe
7 riores, quia licet † cã per applonem deferatur ad papam,
non tñ potestas cõferendi bñficia. alij dicunt pp excel-
lentiam iurisdictionis papalis, ex quo per applonẽ pen-
det cã corã papa, inferior iudex, a quo est appellatũ, nõ
dẽt se intromittere. ad hoc de p̄ben. inter cætera. de of.
leg. licet, & si se intromittat, reuocabitur ꝓcessus licet ha
bitus inter alias personas. Et dicunt, curiam sic seruare,
φ ₰m Gar. tolerari posset. si appellatio esset summo Põ
tifici præsentata, & ab ipso recepta, quasi per hoc ad se
totum negotium reuocauerit, alias non, ad hoc. s̃. de po
stu. bonæ. ver. nec nocebat. & sic possunt opiniones p̄-
dictæ ɔcordari. Plus tñ ei placet, φ processus, inter alias
psonas pendeat ex euentu, vt s̃. dummodo circa posses-
sionẽ nil attẽtatũ illicitũ. Iam enĩ duo possent inter se
litẽ fingere. vt ius tertii impedirẽt. ff. de lit. l. i. Et de hoc
remittit ad no. per Inn. & Host. de cõsti. cũ. M. de ele. du-
dũ. ij. licet aũt ne verba desint, quasi ad literã illã posue
rim. Breuissime tñ dici potest, φ qñ sup depositione illa
fundatur electio, vel prouisio, quicunque sit eligens, vel
prouidẽs, cum iam cãm habeat a iudice deponẽte re-
uocandũ veniat per modum attentati, iuxta doctrinã,
q̃ dat hic gl. post prin. ver. nec tñ oia. & facit, qđ no. vii. q.
q. iii. in sum. & s̃. e. ti. sepe. i gl. sic. s̃. Si vero sup scõ iudicis
q deposuit, nõ fundatur ꝓuisio, vel electio, ꝓcedere pos-
sunt.

tunt, quæ ſ.dixi, facit.ff de re iudic.ſæpe ad fi. Nec dicas iſta ſuperflua per dec.primam & ſecundam.ſ.co.lib.vt lit.pen.quę non contingunt iſtum caſum, ſed prima loquitur in duobus coeleẽtis ſecunda in petitore, qui vendicat beneficium a poſſeſſore Io.An.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio extraiudicialis reuocat factum.*
2 *Probatum quando reprobari non poſſit.*
3 *Appellatio extraiudicialis eſt multiplex.*

CAP. VIII.

Concertationi. Diuiſio ſuper j. glo.dicit Arc.ꝙ certare idem eſt, ꝙ pugnare. quaſi certum ſe dicens habere, ꝙ fit ẽt diſputando.C. de poſt.hæ inſti.ꝙ certatum.C.de leg.cum quidam. & hr̃ hoc verbum.lxxviij.di.ſi duo.& §.præce. & ibi ſumitur in mala parte, qn̄q; aũt ſumitur pro deliberatione, vel 1 tractu.lxviij.di.c.ij.ad fi.[*Extraiudicialibus*] †appellatio extraiudicialis hoc operatur, ꝙ reuocat factũ, ſuper quo appellatur ad audientiam iudicis, ad quam & ſi ex iuſta cã ad Papam appelletur, inferior non cognoſcet illud, nec valebunt literæ ab altera partiũ impetratæ, non facta mentione de appell. ad Papam, vel ad aliũ interiecta, de reſcrip.ex parte. ij. & hoc no. Inn.de his quæ fi.a maio.par.cap.c.j.Ibi tñ dicit, ꝙ is, a quo appellatur, non dimittet pp appellationem, quin perficiat id, pp quod appellatur, nec reuocabitur, niſi probata veritate cauſę, vt no.ſ.c prox.in gl. fi. circa medium. Illa vero probata poſtea factum ẽt a iudice, puta excõis vel alia ſñia iudicatur nulla.ſ.c.dilecti.& c.ad audientiam.ſm Arc. qui remit.ad no.per Inn. de ma.& obe. dilecti.[*Actibus*] de appellationib.an interponi poſſint poſt x.dies a grauaminibus iudicialibus, quæ tñ non habent vim interlocutionis. Ponit hic Arc.quod no.Hoſ.ſ.c.Romana.§.ſi vero.quod ibi & hic decido.& vide ad literam in Spec. de ap.§.reſtat.ver.ſed quid dices.tractat ẽt hic de cõminatione, qñ ab ea appelletur, ponẽs ad literam, quod dixi poſt Inn.ſ.eo.cum ceſſante.ſuper.ver.comminando. & facit, quod no.& dixi.ſ.quod me.cã.cũ dilectus.[*In quibus poteſt*] vide quod ſcripſi, de his quæ fi.a ma.par.ca. c.j.ſuper ver.obiectum.[*infra x.*] idem tp̃s datur illi qui vult adherere, vel ratam habere app.ſm Arc.quod no. alle.Comp.de ele.auditis.& facit, quod no.ſ.c.ſi. de ele. vt circa.ſuper ver.adherentes.[*Scienter*] cõcor. quod no. C.de li.cã.ſi is.in gl.pe.Arc.[*Aditus*] idem verbum.xi. q. j.inolita.de poen. ſęlicis.§.ꝙ ſi quis.ad fi.& ſcribitur per vnicum.d quaſi ad iter, & ponitur pro introitu, itinere, vel aggreſſione, per duplex autem.d.deriuatur ab addo, addis.lxx.di.ſanctorum. in fi. qñque ſcribitur cum c.ſ. addictus & tũc idem, ꝙ aſcriptus, deſtinatus, deputatus, vel iudicatus, ſic ſumitur.C.de ap.addictos.qñque ſcribitur cũ b ſ.abditus, quaſi abſconditus & remotus.Pſal. xvi. exaudi dñe ſicut catulus leonis habitans in abditis. [*Sed ſi*] no. Arc.ꝙ vbicunque inuenies, ſed ſi, vel at ſi, vt hic.& ſ.de arb.per tuas.aduerſatur in facto & ĩ iure, ſed vbi inuenies ſed & ſi, vt ff.de pact.iuriſgen.§.j.in prin.de priui.petiſtis. aduerſatur in facto tm̃, ſed in iure eſt idẽtitas, decre.petiſtis. non bene inducitur pp duo, quia ibi non eſt copula.item ibi eſt in iure varietas.[*Remedia.*] Siue agatur petitorio, vel poſſeſſorio.Io.mo.& Ar.[*Abſen* 2 *feris*] tunc enim quod † probauit reprobare non põt.ſ. de proba.per tuas.j.de reg.iu.quod ſemel.Io.mo.¶ Prima gl.ſummat, & dicit quid declaret.¶ Tertia gl.fortificat textum, & ponit opi.Hoſt.¶ Quarta gl.ſol. dubium. ¶ In iii glo.ibi, qui ad ciuilia. vocatus ad munera, licet habeat vacationem, ſi non appellat, acquieſcere vr̃, & ibi nominationes.cano.in ver.ſtatim all.& ibi ver.ꝙ in ſententiis cano in l.biduum.& ibi l.j.ibi an tunc appellandum ſit.cum ordo decretum iure poſuit &c. ¶ In gl.i.in fi.& Gui.in Spe.de ap.§.reſtat.ver. ſed quid dices. ij.& primo ponitur motiuum conſtituentis, ſecundo ibi ſtatuimus.conſtitutio, quæ diſtinguit, an per ap. vel aliter petatur reuocari grauamen. & ſecundum membrum ibi, ſed ſi cui.determinationem interſerit ibi, dũ modo.¶ In gl.ij.in fi.Io.mon.multum inſtat, in hoc di- 3 cens, ꝙ †extraiudicialis app.dr̃ multiplex. Primo, quia oĩno eſt extraiudicialis, ſ.c.bonæ.de ele. cũ nobis olim. Secundo modo, quia non fit ab actu iudiciali, pone, ꝙ iudex, qui hẽt procedere partibus abſentibus vere, vel interpretatiue.ff.de re iu.de vnoquoque.ſ.c Rom.§. pe. non ſic procedit, ſed iubet, vel facit aliquid in grauamẽ partis.ſ.de ver.ſig.ex parte.de temp.or.ad aures.de ęta.& qua.quæris.xxiii.q.j.quid culpatur. tunc non põt dici factũ iudicantis.C.cõmi.epi.per totum, & tunc aut factũ eſt tale, qd iudex reuocare nõ põt, vt quia diffiniuit, & ſic functus eſt officio ſuo bene vel male, de of.dele.in literis, vel quia prouidit de beneficio, quod meũ erat, vel mihi debitum, tunc oportet appellari j.decendiũ, via tñ ſimplicis querelæ hic excluſa non eſt, cum hic non ſit iudicium, & ſic in vim rei iudicatæ tranſire nõ põt. Si vero iuſſus, vel factum eſt tale, quod reuocari poteſt a faciente, tunc ab eo peti poteſt, vt reuocet, quod ſi nõ faciat, appellari poterit, vt hic in fi.& j.c.ſi a iudice.dummodo in.x.dies de re iu.ꝙ ad conſultationem. Dicit tñ ꝙ non eſt de neceſſitate ad iubentẽ, dicens ꝙ hoc caſu cãcellaria dat iudicẽ ſine narratione propoſitionis grauaminis, dicẽdo, quia me vocaſti ad locũ non tutum, vel vltra duas dietas, ſentiens me grauatũ ad apo. ſedẽ appello.ſ.de reſcri.nonnulli.& ſ.c.ex parte.j.& vide, qd ibi dixi ſuper verſi.niſi iudices.vbi vero iuſſus fieret tibi ſuper principali, puta de ſoluendo x.conſuluit Io. mo. ꝙ vadas ad iubentem, offerens te paratum ſtare iuri coram illo, conquerens ꝙ non fuiſti citatus, monitus, vel conuictus, ſi te non exaudit, appellare potes, & tunc & prius, de ma.& ob inter.nec eſt talis appellatio proprie extraiudicialis, quæ fit ab actu iudicis extra iudiciũ decendio tñ durante.& ſic loquitur.ſ.c.cordi. in prin. vbi aũt ſit actus extraiudicialis oĩno fit tñ ab illo, qui hẽt aliquam p̃tãtẽ, locus eſt huic literæ. Exemplũ in c. ꝙ a iure hẽt p̃tãtem eligendi.xvj.q.vj.c ſi.ſ de ele.c.j.facit.j. de ſen.ex.ſolet.in fi.¶ In gl.eſt.n.in fi.ad hoc.ſ.c.ſi de reſcri.gratia ¶ In glo.vt ſi.in fi.Io.mo.ponit exemplũ per decr.licet eps.j.de præb.qñ.ſ.prouiſum eſt tibi de beneficio, quod poſſidebam, poſſum appellare. Itẽ expectare, ꝙ vocet propter poſ.quam habeo.Sit aũt ſm eũ huius iuris rõ, quia habes plures vias, licet ſibi præſcriptum ſit in vna, vt in via appellãdi, non pp hoc præſcriptum eſt in alia, vt in via ꝯdicẽdi.ff.de ap.l.i expreſſim.¶ In gl.pe. ibi, ſcienter.& ſponte ſecundum Arc.alle.xxxiii.q.v.notificaſti.& quod ibi no.& in fi.idem Arc.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio emiſſa in abſentia iudicis bene excuſat, ſi nõ fiat fraudulenter.*
2 *Appellans eſt exemptus a iuriſdictione iudicis, a quo etiam abſente appellauit.*
3 *Interpoſitio appellationis differt ab intimatione appellationis iam interpoſita.*
4 *Præſentatio non requirit lecturam.*

CAP. XI.

Appellatio. Nõ ſumatur, nec diuiditur.[*Iudici*] ſiue ĩ iudicio, ſiue extra iudiciũ appelletur[*ab illo*] puto tñ hanc decr.locũ hr̃e in appł one penitus extraiudiciali. Nã licet in illis ſit opi.extra caſũ dec. vt circa. de ec.ædi.an in illis requirãt ſcriptura, & potiſſime qñ nõ appellatur ad Pa.& de hoc.ſ.c.cordi.in iiij.gl.& in gl. maxime.& in gl.iſtud.ſi tñ in ſcriptis appelletur, ſufficit tradi ſcripturã, cũ eadẽ ſit rõ.[*Porrexiſſe*] hoc exponitur ſuper vlt.gl.ad fi.[*Coram eo*] a quo appellans & ſup.vel alio. ¶ Prima gl.dicit, qd approbet.¶ Tertia gl.tñ. per qõnẽ, an corã iudice neceſſe ſit appellari.¶ Vlt.gl.ſignat ꝯriũ & ſoluit.¶ In vlt.gl.ibi aſſignare.aſſignat libertũ, q teſtatur, cuius ex liberis illum eſſe velit. ¶ In glo. iii. ibi, te-

neas. idem Arc. qui etiam alle. ff. quando ap. sit. l. j. §. dies. & §. si quis. C. eo ti. in offerendis. in aut. de app. §. j. col. iiii. recitat tamen opi. Gof. qui dixit, quod † appellatio emissa in absentia iudicis bene excusat, si non fiat fraudulenter, vt dixi in decre. suggestum. quod videtur placere Inn. in decre. dilectis. eo. titu. ad fi. vbi dicit, quod † per appellationem etiam factam in absentia iudicis appellans est exemptus ab ipsius iurisdictione, tamen ipsi Inn. placet in decret. si iustus. quod sequit in gl. Dicit etiam Arc. quod si bene videatur decre. si duob. j. rñ in fi. satis demõstrat, quod appellatio nõ protegit appellantẽ a iudice suo, donec ad ipsius iudicis notitiam perducatur. Et idem ibi Pe. de san. ¶ In glo. iiij. ibi aut. in † hoc differt interpositio appellationis ab intimatione appellationis iam interpositæ, quia illã oportet fieri per scripturam auctẽticam, vt in cle. de ele. causam. ratio, quia vt constet de actu præterito, requiritũ fides plana, de actu vero præsenti bene constat iudici per priuatam scripturam, immo etiam sine scriptura, vt cum appellat quis a diffinitiua viua voce incontinenti lata sententia. C. de app. litigatoribus. ii. q. vj. ad finem. ¶ In glo. vlt. ibi. §. assignare. & in l. ti. de assi. liber. per totũ. Io. mo. & ibi. si canonici. dicit Ioan. mo. quod ista decre. & illa probãt, quod assignare & porrigere idem est, qđ p̃sentare, p̃sentatio † vero non requirit lecturam, hoc posuit Arc. in decre. cordi. & ibi libellos daret, per q̃ iura & per literam, quæ hic dicit, porrexisse, tenet Arch. quod non est necesse appellãti, cum tradit cedulam appellationis loqui vel dicere appello. & in fin. immo, quod plus est, videtur satis esse illas verbo proponi, dummodo apud acta verba scribantur per decr. illam. bene facit, quod not. s. titu. j. c. vlt. in j. glo. in exceptione recusationis videtur speciale, quod in scriptis dati debeat per l. apertissimi, C. de iudi. & vide, quod no. & dixi. s. eo. titu. legitima.

S V M M A R I V M.

1. *Appellatio an teneat, si dubitetur, omnia sunt in suspenso.*
2. *Iudex a quo appellatum, licet dubitet, nihilominus procedet.*
3. *Appellatio facit appellantem exemptum a iurisdictione iudicis a quo appellauit.*
4. *Grauamine reuocato appellans debet certificari & citari.*

C A P. X.

SI a iudice. Ponit thema, cuius duo dubia sol. vtriusque rationem reddens ibi, nec coram. secundum notat, determinat & declarat ibi, nisi appellãs, non distinguitur ad Papam, vel ad alium. Nec coram eo hoc docere teneris, quod sequitur, cũ ipse per se &c. [*Videre*] facit ad no. s. eo. vt debitus. in gl. colligit, de quo hic Arc. remittens etiam ad no ij. q. vj. ad Roma. in fi. primæ glo. Subdens quod † quando dubiũ est an teneat appellatio, omnia sunt in suspenso. s. de offi. dele. pastoralis. Vnde non transit in rem iud. propter quod posset superior moderari id, super quo fuit iudicatum. de testa. Ray. & c. Raynaldus. & hoc placet Gof. de eo, qui mit. in pos. c. iij. Dicunt tamen quidam & male secundum Arch. quod † licet iudex a quo appellatum est dubitet, nihilominus procedet. ff. de iudi. si quis aliena. Item contra tex. facit ij. q. vj. decreto. ibi, vt nihil prius de eo &c. Dic, quod de veritate non cognoscit. & ratio no. s. eo. sollicitudinem. in glo. sed quare. ad fi. de probabilitate vero ipse se lustret, & inquiret a peritis, an causa, propter quã appellatũ est, sit probabilis. Eius enim est hoc æstimare. ar. ff. de arbi. l. qualem. Sed quid si iudex semper remanet dubius, quantumcunque inquirat. dicebat Gof. quod debebat supersedere, quia in dubio potius statur appellationi, quã sententiæ. s. eo. dilectos. & præsumitur propter grauamen appellatum, de re iud. tenor. & vide quod dixi. s. eo. ii. pastoralis. in glo. non tamen. in fi. [*Hoc*] i. grauatum [*suspensa*] sic deinceps. venientes. de re iudi. cum inter. non dicitur, quod † per appellationem quis se facit exemptum a iurisdictione iudicis a quo. s. eo. directæ. in fi. de quo remittit Arc. s. eo. ad hæc. & c. proposuit. & c. cum teneamur. [*In termino.*] no. contra maliciam iudicum, a quibus appellatur, qui vt illud & appellãtibus in eorum absentia, reuocant grauamẽ. debet ergo fieri eis p̃ntibus, vel ad hoc saltem vocatis, de hoc vide in Spe. de exce. §. viso. C. ver. sed & si iudex [*Grauamen*] propter quod appellasti. [*Reuocaueris*] quibus verbis vtatur, satis no. s. c. cum cessante. de quo hic Arch. Ex tunc ergo non prius. s. eo li. de elec. commissa. j. respon. [*Procede c.*] dicit Arch. etiam sine noua citatione. s. eo. li. de dolo & contu. cũ qui. & sniã proferre, vt ibi in cõtrariũ alle. lrãm quæ sequitur, ibi ac si &c. Dicit quod ratio illius capituli hoc soluit. hoc non placet, ibi nõ tenuit appellatio, hic tenuit, & sic ibi a prin. fuit contumax, hic non. & ibi non desiit esse iudex, hic desiit, sed reassumit. ibi statim potest a princ. procedere, hic non. Puto ergo, quod † reuocato grauamine appellans certificari de hoc debeat & citari, si tamen de facto appellationi insistẽs. ideo venire nollet. locus esset ei, quod dicit Arc. & vide, quod dixi in Spe. de appel. §. ij. super ver. xxvii. ¶ Prima gl. dicit, qđ declaret & exponit. ¶ Quarta gl. quærit arguit pro, & contra soluit, & certis allegatis in contrarium respondet. ¶ In. iij. glo. ibi quilquis. vide in c. proxi. alle. in glo. pe. ¶ In quarta glo. ibi. & ideo. Si res mihi & tibi communis subtracta est, & in iudicio cõmuni diui. mihi adiudicatur, si prouocasti, conditionem perdis. Secus si ego prouocauerim. ¶ In j. gl. ibi cum cessante. & Guil. in Spe. de excep. §. viso. ver. sed si iudex. & sequentibus, & corrigit quod not. Ber. s. eo. li. de re iudi. ad apostolicæ. ver. erat q̃ parata. ¶ In gl. pe. in fi. idem Arc. qui etiã all. Io. de Deo in suis cauill. rub. de generalibus exceptionibus. Vbi no. quod non sufficit, quod iudex dicat, ego reuoco, nisi recedat a grauamine interlocutionis.

S V M M A R I V M.

1. *Conferre aliud est, & aliud consentire.*
2. *Collatio præbendarum spectat communiter ad episcopum & capitulum.*
3. *Collatio quando est communis episcopo & capitulo, quomodo conferendum sit.*
4. *Episcopus plus iuris habet, cum solus confert de consensu capituli, quam quando capitulum simul cum ipso confert.*
5. *Alter sine altero nil potest, quando duo dantur non insolidum ad aliquid agendum puta delegati, vel arbitri.*
6. *Vocum multiplicatio ex eodem capite, vel officio est absurda.*
7. *Episcopus tantum habet de reditibus ecclesiarum, quantum omnes clerici, vel canonici.*

C A P. XI.

A Collatione. Circa vnum thema distinguit, primum membrum ibi, non ad ipsum. secũdum ibi, alias. ¶ Sciendum, quod dubiũ huius decre. non procederet. quando prælatus conferret de consensu capituli, quia tunc etiam si in capitulo haberet vocem vt canonicus. tamen nihilominus semper ad superiorẽ appellaretur, quia cum capitulum non conferat. ergo ab eius collatione appellari non poterit. Nã sicut aliud est vendere, aliud venditioni cõsentire. ff. de re. iur. † aliud. ita est aliud conferre, & aliud cõsentire. & est casus. j. ne sede vac. c. vno. facit ad prædicta. s. de despõ. impu. ad dissoluendum. cum concor. [*communiter*] facit ad no. s. de ele. cum ecclesia. in secunda glo quod † cõmuniter ad episcopum & capitulũ spectet collatio præbẽdarũ. & vide, quod ibi dixi. p quod decido hic no. p Arch. qa ibi totũ inuenies, & nihil hic eligit. ¶ Scripsi et ibi sup gl. p̃dicta dictũ Vin. qñ eo casu † quo cõis est collatio epi & capituli. Episcopus confert vni, & capitulum alteri. Et qđ si eps habet vnum, vel duos ex canonicis, satis scripsi de concess. præben. postulastis super glo. ij. & ad declarationem eius, quod ibi in fine dixi. Sciendum, quod Princiuallus de de Medio. antiquus doctor studii Paduani, q in iure nostro longo tpe illud rexit, terminauit õr ũ dicto Hosti. & tenuit, quod eo casu non valeret collatio facta per epm cũ vno ex canonicis. Moderno etiam tpe me p̃sulio illud idẽ terminauit in eodẽ studio dñs Federi. de Senis etiã de duobus canonicis vel pluribus, qui non faciant cum

episcopo

episcopo maiorem partem, quæ opinio sic coadiuuař. 4 Constat, ꝙ † plus iuris habet eps, cum solus confert de consensu capituli, quam quando capitulum simul cũ ipso confert, hoc probatur. j. ne se. va. nam primo casu epo per mortem vel aliter impedito conferre, capitulũ in potestate conferendi non succedit, sed secundo casu sic, vt ibi patet, ergo fortius esse ius primum, quia fortius inest, & fortius retinetur. Sed vt ibi no. in §. cum vero. in j. gl. etiam primo casu oportet, epm habere maiorem partem capituli, fortius in secundo, vbi plus iuris habet capitulum, quia confert. Et in primo solum cõsentit, quę sunt longe diuersa, vt dixi. s. eodẽ. c. in prin. Concluditur ergo, ꝙ opi. Hos. sonat in absurdum, ꝙ minus iuris habeat collator, quam consensor, qui non cõfert. ¶ Probatur secũdo hoc per idem capitulum. ij. rñ. vbi patet, ꝙ quando communis est collatio episcopi & capituli, vt per impedimentum capituli eps solus possit conferre, requiritur totum capitulum coniunctim, vel omnes de capitulo diuisim impeditos fore. Per qđ patet primo, ꝙ si omnes præter vnum essent per excõmunicationem impediti, illum vnum oporteret cum episcopo conferre. Secundo patet singulos de capitulo ponderari. Si igitur omnes singulariter in hoc iure corporis ponderamus, absurdum esset dicere de multis singularibus non impeditis, vnum, vel duos repræsentare corpus, de quo quæritur, & sic fateri oportet, ibi non esse capitulum, quia nõ est ibi maior pars singularium, qui habent constituere capitulum. ff. ad mu. quod maior. facit. lvj. di. apostolica. de ele. cum inter cano. de his quæ fi. a maio. par. cap. c. j. spãliter ad casum facit de his, quæ fi. a præ. tua nuper. vbi non sufficit epm habere Archidia. vbi dẽt habere capitulũ, multominus sufficiet habere canonicum. Sed fateor Ho. rñdere illud verum in alienationibus, vt scripsi in præ. c. postulasti. ad quod j. rñdebitur. Item habendo vnum canonicum non habet membra, sed membrum, cum decre. nouit. eo. tit. de membris pluraliter & singulariter de capite loquatur, sicut. s. de re iud. cum. I. & A. de acc. qualiter. in fi. ¶ Sed tertio spãliter ad id induco decre. ea noscitur. e. tit. quæ intellecta, vt ibi innuit vlt. gl. loquitur in casu proposito qñ. s. ad epm & capitulũ spectabat collatio, vel præsentatio. Et idem etiam no. de sup. ne. præ. c. vl. in prin. j. gl. Et tñ tex. aperte dicit ibi requiri totum cõuentum, vel maiorem partem, & ꝙ non loquatur, qñ ad prælatum spectat faciendũ de consen. capli, probat princi. vbi dř, in quibus collegia ius p̄sentandi hře noscuntur, non dicit ius consentiendi. Vt ergo rñsio petitioni conueniat, de fi. instru. inter, §. cæterũ. & sit vniformis intellectus, de bap. maiores. ver. sifr. intelligenda est illa decr. in hoc casu, qũ cõiter spectabat ius illud ad capitulum, & sic habemus casum qõnis sic dicendo. ¶ Quarto inducũ5 tur iura volentia, ꝙ † qñ duo dantur non in solidũ ad aliquid agendũ, puta delegati, arbitri, vel procurator, alter sine altero nil põt. s. de os. dele. cãm matrimonij. & c. pe. e. lib. de procu. si duo. idem in executoribus prohibitis. j. de testa. c. ij. in fi. Sed hic sunt duo. s. episcopus & capitulum, quod censetur loco vnius sicut vnum est legatum. legato peculio, grege, vel argento. licet sint ibi plures res, plura corpora. ff. de leg. ij. quot. & l. grege. de exceptio. rei iudi. si cum. argentum. §. j. Episcopus autem habendo vnum, vel duos can. non habet illud collegiũ. i. capitulum, quia illi non sunt capitulum. Restat ergo, ꝙ actus episcopi cum illis habitus non valet. Item in coniunctis non sufficit alterum impleri. j. de præben. cum illis. in fi. ff. de ver. ob. li quis ita. Insti. de hære. insti. §. pe. quæ leges quid dicant, vide in suffra. s. de rescrip. c. ij. super j. glo. hic autem alterum deficit, ergo vt s. ¶ Ad iura, quæ dicunt, per partem acquiri, retineri, vel possideri totum, responde per ea, quæ no. de præscrip in pen. gl. & quod super ea scripsi cum sua remulione. ¶ Quinto ex opi. Hosti. sequeretur multiplex absurditas, prima. quia in ecclesijs, in quibus vocem habebit vt canonicus, vt hic non erat dare, quod aliorum canonicorum voces aliquid capitulo suffragentur, quia in illis eps vltra dimidiam, quam hẽt vt eps, hẽt vnam vocem, & sic excedit dimidiam vocum & sic semper in talibus communibus habebit intentum, & sic ius capli inutile sibi erit & verbale non reale. ꝯ id. s. e. lib. de ele. commissa. eũ concor. s. de priui. in his. ¶ Item & si vocem canonici non habeat, tamen sequitur eadem absurditas, quia nõ est verisimile, ꝙ vnum saltem canonicum ad se nõ trahat. facit. viii. q. ij. §. j. xxi q. ij. c. j. ante fi. ibi, humani moris est & c. ad idem. s. de ap. constitutus. Et aduerte, quia si in dec. illa diceremus, ꝙ eps cum caplo hřet conferre decanatum Caromontensem, ibi esset casus ꝯ Hosti. ꝙ colligere potes ex prin. & ex fi. nã licet cum epo essent plures canonici expresse consentientes cum ipso Arc. non valuit collatio eius, nisi habita rõne ẽt eorum qui sibi commiterant voces suas, sed haberet vocem, vel non, ibi patet, ꝙ quam plures sibi concesserunt sua vota, & ad hoc Inducebatur. s. ¶ Item ex opinione illa insurget alia absurditas, quia s̄m id vox epi non erit vniformis, quia in ecclesia habente centum. Qũo autem 6 † multiplicatio vocum ex eodem capite vel officio est absurda, satis scripsi. s. de re iud. cũ olim. super j. gl. ¶ Itẽ quotcũque sint canonici discordantes cum eis epo nũquam erit reperire maiorẽ partem. Et sic magna erit inæqualitas, cum dimidia epi sit indiuisibilis, quia vnitas diuisionem non recipit. xxiii. q. j. loquitur. reliqua vero dimidia diuisibilis. ¶ Item cum in actibus corporis conuenire debeant duę partes, illæ sine epo haberi non poterũt, quas tñ cum paucis qñque habere poterit eps, ex quo patet alia inæqualitas, quæ in eodem corpore improbatur. xii. qõ. ij. cognouimus. de deci cum in tua. ¶ Ad rationes Ho. quas scripsi in dec. postulastis. rñderi põt, quia prima põt negari per ea, quæ scripsi in decre. requisisti, quam alle. in ver. si vero istud. Sed dato, ꝙ verum esset, epm delegatis tñ percipere, quantum capitulum. Dico id fundari super rõnem antiquorum iurũ. xii. qõ. ij. vobis. & c. Vulteranæ. cum duobus c. sequẽ. per 7 quæ patet, ꝙ † de reditibus ecclesiarum tñ hẽt solus eps quantum oẽs clerici, vel canonici, male. n. arbitratum esset, si solũ tñ haberet in reditibus eps, q̃tũ canonicus, sed nõ sic in voce, quæ vnica est actu in epo, sicut & in canonico. Et sic sit vnica in effectu, nã vt dicit lex. ff. de pact. si plures. difficile est, vt vnus hõ duorum vicẽ sustineat. ad decre. pastoralis. rñdetur, vt ibi no. in iii. gl. ¶ Ad ea, q̃ scripsi in dec. scriptum. de ele. ꝙ prælato competeret tertia pars electionis, canonicis tertia, & electo alia tertia. Rñdeo, illa non procedere de iure, imo si clerus cũ can. hẽt eligere, tantã vocẽ hẽbit vnus ex multis de clero, q̃tã vnus ex paucis de caplo, vt patet de ele. Cum ana. de cã pos. cũ ecclesia. Illud ergo de iure priuato alicuius licitæ ꝯpositi onis vel ꝯsue. vel ordi. ĩ fundatione factæ, vel simili, ꝓcedit. Et si qđ taliũ ĩter epm & caplm euenisset, faterer eo casu ꝓcedere op. Ho. de dimidia, vel alia quota, de qua ordinatũ esse, tvel ꝯsuetũ ĩter epm & caplm. ¶ Itẽ cũ Ho. fateať opi. suã in alienationib. & similib. locũ non hře, exprimẽda fuisset rõ diuersitatis in his, sed ipse ĩnuit ꝑ rõne, ꝙ plus hẽt in his, q̃ de iure cõl ad ipsũ solũ ꝑtinet, & mõ intricamus mãm dec. cũ ecclesia. de ele. an ad solũ epm spectet collatio canonicatuũ & p̄bẽdarũ. Et, vt ibi scripsi, opi. eius non plꝫ, nec rõ eius ꝯludit, ibi vide sup ij. gl. & vi. qđ scripsi de his q̃ fi. a p̄la. q̃to. ĩ prin. Et qcqd sit de iure, qõ formať, qñ ad epm & caplm simul ꝑtinet collatio. ¶ Caplm plectis, ver. ad epm. qđ Vin. al. ꝓ epo non vrget, qa licet sit p̄ordinator in eũctis, nõ seqř, ꝙ habeat dimidiã vocẽ. Itẽ si id ĩ epo nõ minus idẽ in ĩferiori p̄lato, & maxime in abbate, ꝓ quo adhuc fortius facit caplm rĩæ Benedicti, cuius verba posui. s. de arb. cũ olim. sup gl. ij. ꝓpe fi. Nõ iuuat epm in terminis qõnis, si dicať, ipsius originariã cãm p̄ponderandã, qua. s. ad solos epos spectabat collatio bñficiorum, iuxta nota. s. eodem lib. de elect. q̃q̃. in glo. vt ple.

ver.vt igitur.nam,vt super ea scripsi,illud secundum sta
tuta permittere ecclesię,quo tempore epi missi ad loca
regenda oia ordinabant,& conuenit,quod scripsi.s.eo.
constitutus.ij.in fi.pe.gl. Sed illud iura postea prohibo-
runt,vt s̄.pater, fateor etiam , ipsius vocem ex eo & ex
dignitate præponderandam aliis singularibus vocibus,
sed non per id concluditur,illam omnibus aliis præfe-
rendam.bene facit.s̄.e.lib.de elec. si quando. Ad eundē
inducitur hæc litera,ad ar.de tanquam,de quo.s̄.de ele.
cum inter vniuersas.in vlt.gl.& c.cum inter can. in gl.
sed nonne.& vltra iura ibi allegata,facit.xvj.qō.j.§. supe
riori auctoritate.ad ti ff.so.ma.si vero.§.item quicquid.
vbi inuenies multas concor.& vt ibi no.& ff.de procu.
qui proprio.§.vt in cæteris.hæc iura faciunt ad quæstio
nem ambassatorum Mediol. propter dona recepta ab
Imperatore Constantinopo.an eis cedant,vel commu
ni,dici solet,q eis.si prius noti erant principi,alias com
muni,si erant ignoti, vel communi cedunt , si donum
conueniebat communi,vt leo,statua , vel simile. secus
si conueniebat personis,vt si doctori librum , vel militi
arma donauit.¶Prima glo.dicit,quid approbat.¶ Ter
tia gl soluit dubium,quærit & soluit.¶Vlti. glo. allegat
duo similia,& soluit duo dubia.¶In gl. ij.ibi,l.j. canoni
zata vbi.s̄.¶In gl.j.in fi.& in c.postulasti.de concess.præ
ben.& forte corrigitur,quod ibi no.Inn.qui dixit de ele
ctio. episcopi & capituli ad episcopum appellandum,
qui licet constituant vnum capitulum in electione.non
tamen in exercenda iurisdictione,forte dixi,quia salua
tur, si intellexit iuxta secundum membrum huius di-
stinctionis.¶In gl.q præsumitur.idem Arch. hoc ideo
quia episcopus caput & canonici membra , de his quæ
fiunt a prælа.nouit.& de ver.sig.cum clerici.in fi.Et per
hoc dictum gl soluitur, q quærebat Io. mona. quid in
dubio.& dicebat quosdam dicere , q appellare poterat
disiunctiue,& facit,quod no.s̄.eo.lib.de of.dele.si is cui.
in glo.pen.sed id ipse tenet hac ratione,quia in dubio
interesse præsumitur vt prælatus , quod ad superiorem
appellari debebit,& ibi,præsit capitulo, & ab illo voca-
tus venit ad capitulum. ¶ In glossa vltima.ibi , delega
re.concordat Innocen. & Hostien. de offi. ordina. irre-
fragabili.

SVMMARIVM.

1 *Libellus appellatorius debet continere,quis appellet, a quo , & a qua sententia.*
2 *Grauatus producens testes infra decem dies coram iudice. qui grauauit,an adhuc infra dictos dies appellare possit.*
3 *Episcopi an suis diœcesibus statuta,vel decreta facere possint.*
4 *Leges dicuntur sacratissimæ.*
5 *Statutum id potest,quod pactum,vel renunciatio.*
6 *Ius scriptum statutum & consuetudo videntur æquari*
7 *Episcopus non constitutum in sacris priuare potest voce capituli.*
8 *Statutum si dicatur illicitum , tamen ei stabitur , donec rescindatur.*
9 *Statutum vniuersitatis contra ius publicum an valeat.*
10 *Episcopus cum capitulo no potest statuere in præiudicium aliorum nisi quorum interest consentiant.*
11 *Ciues licet possint legem municipalem contra ius statuere, non tamen in præiudicium principis,vel alterius.*
12 *Decreta Romanorum pontificum non possunt in totum, vel in partem ab aliquo episcopo conuelli,vel mutari.*
13 *Natura abhorret , quod læsus , vel grauatus se non possit defendere.*
14 *Episcopi possunt facere statuta,sed non canones.*

CAP. XII.

LIcet. Pro quamuis.diuisio super. j. glo.
[*Emendare*]idem verbum.s̄.eo. pa-
storalis.j.man fi.& vt ibi dixi, aliud est emē
dare vel corrigere per modum attentati, de

quo hic non loquitur. ¶ Prima glo. summat & dicit,
quid determinat.Glo hoc dicit.iiij.opi.recitat,quarum
tertia hic approbatur ¶Gl.sicut,dat simile.¶ Antepen.
gl.quærit,arguit affirmatiue,&o.contrarium ¶ In iiij.gl.
ibi,licet,vide de rescrip.non nulli.super glo.pe ¶In glo.
hoc dicit.ibi.l.j.§.ab interlocutione. quia si iudex interlo
quitur principem consulturum,non est necesse appel-
lari,cum post rescriptum appellari possit.& ibi , § vlti.
1 †libellus appellatorius continere debet,quis appellet.a
a quo,& a qua sententia.Sed si apud acta appellatur, suffi
cit dicere appello hoc.l.ij.Et si appelletur expressa certa
causa,appellans aliam prosequi poterit.hoc.l. iii. & ibi
quando ap.sit.l.j.canon.ij.q.vj.biduum. ver. si quidem.
¶In gl.j.ibi alias non.secunda ibi,vbi vero.& ibi,c.vl.&
Gui.in Spe.de excep.§.dicto.ver.sed nunquid,si in prin-
cipali.¶ In gl.iii.in fi.de quibus vide satis.s̄.eo.lib.de litis
contesta.exceptionis.¶ In gl.hoc dicit.ibi,q est maius,
dicebat Io.mo.ante sententiam non est quis læsus , sed
in lędendo cum totus processus ordinetur ad diffiniti-
uam.& ideo cum læsio consumetur per diffinitiuam,
appellatio ab illa interposita suspendit illam nō solum,
sed etiam ordinatam ad illam ,ar.ff.vt le.no.caue.l.j.§.si
quis sub conditione.ff.si quis cau.si eum.§. qui iniuria-
rum.ff.de tu.& ra.distra.si cum adhuc. nam cū pceden
tia ordinentur ad ipsam vt ad finem,rescisso fine rescin
duntur & ordinata ad finem,peremptorios ergo termi
nos & interlocutorias ordinatos ad sententiam suspen
dit,sicut & sententiam , non tamen per id intendit , vt
dicit reuocari litis contestationem.s̄. eodem. per tuas.
C.de temp.ap.l.fi.§.illud.nec acta causæ,vt sunt attesta-
tiones.C.de arbi.l.pe.§.fi.s̄.de testi.fraternitatis.C.de tē-
po.ap.per hanc.nec procurator ad missionem.C.de p
cura.ita demum. dicit autem, q ordinatis adinuicem
procedit regula,porrecto extincto,suspenso,vel illato prin
cipali,antecedentia,consequentia & comitantia,ad il-
lud videntur concessa,extincta,suspensa,vel illata,ar. s̄.
de offi.dele.præterea.& c.prudentia.de do. post di. re.de
prudentia.ff.de iurisdi.omn.iudic.l. j. quemadmodum
testa.aperi.l.ij.§.si dubitetur.ff.de insti. cuicunque.§. pe.
ff.de libe.& posthu.l.Gallus.§.j.Secus si non essent talia
vt j. sequitur.& ibi iuuanda. s̄. de iureiu. ex literis.& in
cle.de ver.sig.sępe.& ibi,cum secundum leges,per quas
quis deciperetur, si grauamē ante diffinitiuam illatam
per appella. a diffinitiua reuocari non posset,quod esse
non debet.C.de his qui ve. æta l.j.Io.mo. & ibi Hostiē.
qui hoc prosequitur satis in summa de senten.§.quali-
ter proferri debeant.sub.§.j.ver.veruntamen si appella.
& ibi non appelletur.s̄.eo.super eo.ij.C.quorum appel.
non reci l.ante.¶ In gl.quid si. ibi concordasse videtur.
quod male,quia hoc est perplexitatem inducere,iudex
enim,qui grauauit,assignabit statim terminum ad pro
ducendum testes,vel simile,si iste non acceptet,excom
municabitur vt contumax, vel vt contra talem proce-
detur,si acceptat,renunciare videtur beneficio appellā
di.s̄.de offi.dele.grauem.de testi.cum venissent. de re iu
dica.quod ad consultationem,& C. de re iudica. ad so-
lutionem. Respondeo , quod secundum Inno. qui no.
eo.ti.solicitudinem.vbi scripsi in gl. quo ad episcopum
2 cessat perplexitas,quia grauatus†licet testes producat.j.
decem dies coram iudice,qui grauauit,adhuc.j. dictos
dies appellare potest secundum eum,& secundum hoc
contraria loquuntur in appellatione interposita , secus
in interponenda. In contrarium tamē est glossella Ac
cur.in præ.l. ad solutionem. quæ dicit in eo , qui appel
lauit,vel appellare potuit, vt dicatur acquieuisse senten
tiæ,petendo.s.terminum ad soluendum. Sed dicam il-
lud procedere in vltro pendēte.secus in parente iussui
iudicis, quem ante appellationem iudicem constat es
se,& hoc satis placet.facit regula,quod quis.j.de re. iur.
Consilium tamen est,quod protestetur , q sibi sit saluū
ius appellandi,sup quo deliberare vult. an sibi expediat
& hoc tenet Host.de testi.significauerunt,vbi scripsi su

per

per ver.ī.decem dies, ibi videas.& in fi. Gar.qui hoc di
sputauit. distinguit,vt si casus est talis ,quo iudex appel
lationi non differret processum. Si vero differret , vel sit
res tempore peritura.supra de iudic.c.vlt. ¶ In glo.vlti.
in fine.multum ergo est præiudicale,impedire appella
tiones interponendas ante sententias , & facit ad quæ-
stionem,quam disputatam vidi,an valeat statutum epi
scopi de consensu , vel consilio capituli sui factum , ꝙ
in suo foro non possit ab interlocutorijs appellari.¶ Ad
3 partem , quod valeat, inducitur,quod† episcopi in suis
diœcesibus statuta & decreta facere possunt,de consecra
distin. iii.c.j.xi.distin.catholica.xxxviii. distin. quando.
iii.q.iiij.nullus.š.de maio.& obedien.c. ij. de senten. ex-
commu.a nobis.j.š. eodem lib. de constitu. c.ij. facit.š.
de his quæ fiunt a præla.nouit. & c. quanto. & titu. ibi
sequen.c.fi.de priuilegijs.ex ore.ver.porro.Sic & legatus
de offic.lega.c.fina.de verborum signifi.ex parte. iii. vbi
etiam contra ius commune,quo debetur quarta , gra-
uat eius statutum ad tertiam persoluendam , patet pri-
mum , de offic. ordina. conquerente.Et senatus potest
legem facere.ff.de legib.non ambigitur. Et ecclesia ha-
bet senatum.xv.q.j.ecclesia. cuius episcopus est caput,
vt in præ.c.nouit.& præordinator in cunctis.xxv.distin.
perlectis. versi. ad episcopum. Dicatur ergo ius ciuile
quo ad subditos id , quod ipse statuit. prima distinctio.
ius ciuile.¶Ostenso , ꝙ statutum valet ex potestate sta-
tuentis , ostendendum est secundo , ꝙ valeat etiam ex
qualitate materiæ.Nam statutum congruit iuri ciuili,
quod prohibet ante sententiam , nisi certis casibus ap
pellari.š.de appella.super eo.ij. de quo satis.C. quorum
appel.non recip.l. ante sententiæ tempus. vbi vide in
Spe.de appel.§.in quibus.ver.sed nunquid potest.& spe
cifice congruit legi secundæ.C.de episcopa audien.quę
expresse de clericis loquitur. Constat autem ,quod ius
ciuile diuinitus per ora principum promulgatum est.
4 viii.distinctio.quo iure.xvi.q.iii.c.vlt.Et pro tanto † le-
ges sacratissimæ dicantur.C. de legi.l.penultima. funda
tur autem super ęquitate , quæ ad vitandos labores &
sumptus partium volunt finem litibus imponi.š.de do
lo.finem.& c.fina.cum concordan.& temerariam ap-
pellantium audaciam refrenare.š.eodem. lib. de electi.
quamuis.in princ. Quis ergo dicere poterit , illud non
iustum,quod cum tanta maturitate, de qua. C. de legi.
l.humanum. fuit per principem redactum in legem,
cuius legis proprium est,quod sit iusta,honesta, possibi
lis &c.iiii.distin.erit autem. Bene facit,quod scripsi post
Goff.& Host.š.de mut.pe.c.secũdo.in fi.ostendendo,&
remotio appel.non est ius iniquum.¶ Tertio si vera est
5 glo.C.de decre.decu.super rubri.quod† statutum id pos
sit,quod pactum, vel renunciatio,pro qua facit.ff.de pa
ctis pacisci . & l non impossibile. C. de fideiussorib.l.fi.
& cleme.de sepulturis. dudum.ad finem.vbi æquantur
hæc duo. Constat,quod appellationi non solum inter
positæ sed etiam interponendæ renunciari potest per
pactum ,ergo &c.primum patet.secunda quæstio.vj. si
quis libellos.de officio delega.gratum.de testibus. cum
venisset.hoc eodem titulo.solicitudinem.& c.accepta.
C.de tempo.appella.l.vltima.ad finem. ff. qui & a qui-
bus appel.& l.j.§.si quis.& no. de arbitris.cum dilec. in
fine secundæ glossæ.& vide,quod ibi dixi , & ibi remit-
to ad Specu.de appella. in fine. Idem arguo de consue-
tudine,quæ interponendis appellationibus multum at
tenditur. supra eodem. Romana. §. primo.& §.debet.
de præbendis.referente.de noui oper. nuncia. c.penul.
6 nam† ius scriptum,statutum b & consuetudo videntur
b æquari,de iureiurando.venientes.xi.distinctio.in his.ff.
de legib.de quibus. Item æquantur statuta & consuetu-
dines.supra eodem lib.de constitutionib.c. j. de electio.
quia sæpe.infra de capel.monacho.c. vno. cum simili-
bus. Sed certum est , quod certis casibus ius scriptum
prohibet appellari.Et xxxviii.tales casus collegit Guil.
in Specu. de appellatio. §. in quibus ergo. & statutum

hoc poterit. Item appellatio,an valeat , vel non iudica-
tur secundum consuetu.super qua fundatur,de eo,qui
mit. in pos. eũ venissent.sic ergo erit in statuto , probat
hoc etiam lex.item eorum, ff. quod cuiusque vniuersi.
in prin.vbi statutum, vel consue. priuant decurionem
voce,quam ius cõe sibi concedebat. & faciunt concor.
quas ibi alle.glo.concordat, quod iure nostro statutum
& consuetudo priuant aliquos electione passiua & acti-
ua.de consuetu.cum dilectus.de resti.in integ.c.ij.de cle
ri.coniu.cum olim.de verbo.signifi.abbate.ergo cõclu-
ditur,ꝙ præiudicium inferre possunt in eo,quod eis cõ-
petit iure communi. Item vt scripsi post Hosti. de offic.
7 archiepi.c.vlti.in vlti.gl.Episcopus † nõ constitutum in
sacris priuare potest voce capituli per suum statutum ,
alle.decre.quæris.de æta. & quali. Sed hoc est hodie ius
cõe,per cle.eo.tit.vt hi qui,per quod patet, ꝙ illud habe
8 bat rationabile motiuum.¶Quarto† si dicatur statutũ
illicitum,tamen ei stabitur,donec rescindatur,ita ꝙ ap-
pellatio contra illud prius interiecta non valebit . bene
facit.ff.de decre.ab ordi.fac.l.quod semel. & l.ambitiosa.
C.eo.tit.lib.x.l.ij.facit secundam verba glo.decre.scda.š.
de loca.sic & in arbitrio iniquo dr̃ ei stare oportere, do
nec rescindatur.ff.de arbi.l.iij.in prin. C.eod.l.arbitrorũ,
ff.pro soc.si societatem. facit de fide instrumen. accepi-
mus.versic.interim,& de iureiur.quintauallis. Et est si-
mile,ꝙ de electione cassanda no.š.de elect.auditis. qua
non cassata secunda fieri non debet. ¶Quinto ad hanc
partem inducitur,quod no.ff.de reg.iu.neque pignus. §.
9 j.vbi no.valere† statutum vniuersitatis contra ius publi
cum. Item qđ scripsi post Dy.de reg.iu.indultum.vbi te
net,legitimã iure naturæ debitam posse diminui p sta-
tutum,& quod notaui in cle.de sepul.c.ii. versic.per hu
iusmodi.de augẽdo casus pęnitẽtiales & ipsorũ nume-
ro in præiudicium parochialium, & priuilegiatorum .
¶ Ad contrarium principaliter alle.duæ decre.s.de ma.
& obe.ꝙ super his,vbi dr̃,epm̃ nil statuere posse ẽt in si-
nodo,ꝙ canonicis obuiet insti.secunda est cle. de ele. c.
ij.vbi dicitur,legem superioris per inferiorem non pos
se tolli,modificari,vel immutari , vel aliqđ sibi detrahi.
Sed lex cõis & canonica permittit grauatos appel.ẽt an
te sententiam,patet hoc.ij.q.vj.in prin.per totum eo.ti.
cum sit.& c.super eo.& c.vt debitus. hoc idem certis ca
sibus permittit lex ciuilis.ff.de ap.reci. l.ii.ca.ii.q.vj. ante
sniam.ff.de mino.intra vtile.ff.qui satis.co.arbitro.ergo
statutum epi hoc prohibens non valet, quia contra ca-
nonica instituta,& quia contra legẽ maioris.¶Scđo in
ducitur decre.secunda,de locato.vbi patet,episcopos in
præiudicium iuris inferiorum statuta facere non posse.
Et vt ibi scripsi,super.i.glo.tenent ibi Inno.Host.& Ab.
10 episcopum †etiam cum capitulo non posse in aliorum
pręiudicium statutum facere,nisi hi,quorũ interest, cõ
sentiant,vel saltem sint præsentes,& ipse Inn.no. de off.
le.c.fi.vt ibi scripsi in prin. ꝙ legatus facit statuta de his,
quæ spectant ad iurisdictionem suam etiam sine cõsen
su prouincialium, dũtamen legibus generalibus nõ ob
sistant,all.l.secundam.C.de offi.præfe.præto. ori. vbi ta-
lis præfectus constitutionem legi contrariam facere nõ
potest,cui conuenit,quod no.ĵ.de hære.c.vlt.s.legatum
non posse committere cãm,quæ requirit iudiciariũ or
dinẽ terminandam sine strepitu & figura iudicij.¶ Ter
tio inducitur plus ad terminos quæstionis decre.veniẽ-
tes.de iureiu.vbi per statũ lædi non potuit ius superio
ris,qđ habet,vt ad eũ possit a grauaminibus appellari,&
ꝙ appellationibus deferri debeat ad eũ interpositis. Vñ
11 dixit ibi. Inn.vt ibi scripsi super ver.exceptum,ꝙ licet †ci
ues possint legem municipalem cõtra ius statuere, nõ
tñ in præiudicium principis,vel alterius , remittens ad
no.per se,de consti.quæ in ecclesiarum , quæ ibi scripsi
super prima gl.& ibi vide maxime versicu.& dato.hinc
est,ꝙ dicimus, de consuetudine subditorum, ꝙ per illã
ius superiorum tolli non potest,vt scripsi.š.eo.li.de con
suetu.c.ij.facit.š.eod.tit.ex insinuatione. ¶ Ad prædicta

ſatis conuenit,de offi.ordi.licet.vbi etiam Papa ſcribens
ordinario ipſius officium excitando,quod procedat ap-
pella. remo. non præiudicat metropoli. quin ad ipſum
ab illo valeat appellari . ergo nec epſ præiudicare po-
terit. nedum Papæ ſed etiam Metropo. in appellatio-
nibus ad eos interponendis. ¶ Concluditur ergo, q tã
ratione ſuperioris,cuius ius læditur per ſtatutum,quam
ratione litigantis per interlocutoriam grauati,ad cuius
grauaminis correctionem ſibi concedatur appelare,ſta-
tutum fuit iniquum & contra regulam indultum,
cum ſua materia. ſ.de regu.iur.Cum ergo fuerit cõtra
iura,& ſic non tenuit,eo non obſtante teneret appella-
tio,ac ſi ſtatutum non fuiſſet,per regulam, quæ contra
ius.ſ.de regu.iu.& eo.ti.non præſtat,per quas poſſet ma
teria dilatari.¶ Quarto inducuntur iura xxv.q.ii. inſti-
12 tutionis.vbi expreſſe dicitur , decr. † Romanorum Pon
tificum in totum,vel in partem ab aliquo epiſcopo cõ
uelli,vel mutari non poſſe.Sunt enim epiſcopi debito-
res ſacras regulas cuſtodire.ix.q iii.cum ſimus.quas nul
li licet violare.xix.diſt.nulli.Sed eas omnes ſeruare de-
bent,de conſti.c.i.& contrafacientes depoſitionem me
rentur.iiii.diſtin.§.vlt.xxv.q.j.c.hac conſona.& c.viola-
tores.xxii.diſtin.c.j.his congruit.ff.de ſepul.viola.l.iii. §.
diuus.in fi.C.ſi contra ius vel vti.publi.l.vl. in fi.¶Quin
to vt ſ.tetigi,ſumme iniquum eſt,q iudicis iuſtitia cor
rigi non poſſit,nec grauamen releuari.ad quæ duo po-
tiſſime tendunt iura,ſufficiat ſ.tit.proxi. cum æterni.de
proba. quoniam contra falſam. Si autem concedatur
vnum epiſcopum hoc ſtatuere poſſe , per conſequens
hoc poterit quiſque alius, & ſic vniuerſaliter fruſtrabi-
tur ius commune , q eſt abſurdiſſimum. Cum etiam
excommunicatis,qui odibiles ſunt, iuſtitia & defenſio
non negetur,& propter illa poſſunt appellare,& appel
la.proſequi.ſ.de excep.cum inter.ad fi.ſ.e. lib. de reſcri.
c. j. quod ergo ius commune concedit etiam odibilib.
quomodo ſtatutum epiſcopi omnibus poterit auferre
id.ſ.quod eſt ad præſidium innocentiæ conſtitutum.e.
ti.cum ſpeciali.§.porro.& per quod iniquitas,vel impe
ritia iudicantium corrigitur.ff.e.ti.l.j.in princi.Conſtat
etiam.q graue damnum ex eo eccleſiæ , clerici & laici
in eo foro litigãtes conſequi poſſent. vnde etiã i dilato
riis interlocutorię poſſent graue damnum afferre, de
quo ſatis ſcripſi de reſti.in integrum.coram. in vlti.glo.
licet ergo vbi ceſſaret iuris ratio,concedi poſſet, epiſco
pum ſtatuere poſſe contra ius illud. Ea tamen durante,
prout in caſu noſtro durat,abſurdum eſt dicere , q per
ſtatutum epiſcopi tolli poſſit,ſicut de conſue. no. Arc.
ſecundum Tomam.xi.diſt. In his.hinc eſt,q etiam cũ
Papa delegat appellatione remota , appellari poteſt il-
lato grauamine non ſolum expreſſe approbato a iure,
ſed etiam non approbato expreſſe,vt patet eo.tit. pacto
talis.in prin.¶ Solutiones duas inueni.primo, quod ſta-
tutum valeat duplici ratione vltra ſuperius alle. prima
quia ius habens , q poſſit ab interlocutoriis appellari,
eſt publicum auctoritate , ſed non vtilitate. Et ſic cum
illi renunciari poſſit pacto,ſic etiam poterit ſtatuto &
conſuetudine,iuxta no.de foro compe.ſi diligenti. per
iura ibi alle.Sed hæc ratio concluderet idem in diffini-
tiuis.Item pactum reſpicit ſingulare commodum pa-
ciſcentis.ſed ſtatutum lędit publicam vtilitatem ſubie-
ctorum. Quare ratio non procedit.¶ Secunda ratio, qa
illud ius prohibitorium non eſt, ſed permiſſorium , &
ſic ſtatutum prohibens potius eſt præter legem, quam
ꝯ legem hęc rõ nõ procedit, cum licere,& non licere,
ſint directe contraria. Eſt ergo ſtatutum contra legem,
q ſatis probat prædicta decre.ſecunda,de locato.¶ Secũ
da ſolutio fuit, q valeat ſtatutum iuxta diſtinctionem
huius decre.ſ.quando interlocutoria talis eſt,cuius gra-
uamen releuari poteſt per appellationem interpoſitã
a diffinitiua,alias nõ valeat, ſit ratio,quia ſecundo caſu
nimis eſt præiudicialis.Item fundatur ſuper hac decr.
& ſuper æquitate iuris ciuilis. Sed ad hoc reſpondetur,
q ius canonicum contrarium In foro canonico eſt
ſeruandum. Et hoc voluit decre. ſuper eo.ti.in prin.ſ. e.
ti.& canon.ij.q.vj.non ita.& quod ſit æquior diffinitio
canonica,patet ex eo,quia ſi differatur examinatio gra
uaminis in tempus appellationis interiectæ,diffinitiua
forſan ex temporis prolixitate peribit grauato proba-
tio. Et ſic tunc ex vi ſtatuti grauamen fiet irreuocabile
Nec obſtat hæc decre.fateor enim,q poterit etiam nõ
perire,de quo forſan confiſus grauatus tunc noluit ap-
pellare. Et ſic loquatur hic. Sed canon conſiderauit , q
poterit etiam perire. ſ. vt lite non conteſta. c. vltimo.
facit Inſt.de auctorita.tuto.§.neque. Aeſtimabit etiam
canon abſurdum , quod grauatus litigare cogatur co-
ram iudice,qui grauauit , maxime cum ſit de iteratio-
ne ſuſpicio. ſ. de præſumptio.ſcribam. ſ. de regu. iuris.
qui ſemel.quibus rationibus æque diuertit a iure ciuili
ius noſtrum. ¶Harum ergo ſolutionum neutra mihi
placet , & ad ipſarum rationes reſponſu m eſt. Soluen-
do autem dico tenendum , quod poſt Hoſtien. ſcripſi
de offic.archipresby.c.vltimo.in vltima glo. Et dico ſta-
tutum tale non tenere per rationes ſupra inductas,quę
omnes ſatis vrgent,ad quas addo , quod etiam de con-
ſenſu capituli epiſcopus auctorizare non poteſt in fa-
cto proprio, vt in clemen. de rebus eccle. non alienan.
ſi vna.ſecundo reſpon.& ibi concordantiæ ſuæ, in gloſ.
ſecunda. Sed nonne hoc eſt proprium factum ſtatuere
quod interlocutoriæ ſuæ, vel officialium ſuorum,quo-
rum eſt idem conſiſtorium.ſ. eodem. Romana.j.reſpõ.
per appellationem tractari non poſſint , certe ſic.¶ Se-
cundo bene facit clemẽ.de re iudi. paſtoralis.ver.cæte-
rum. vt ibi patet , etiam per principem tolli non poſſe
defenſionem etiam in iudicio , niſi illa proueniat
13 a iure naturali,aborret † enim natura , quod lęſus , vel
grauatus ſe nõ poſſit defendere,vt ibi ver.Piſana.appel-
latio autem eſt ſpecies defenſionis. de exceptionibus.
cum inter. & c. ſignificauerunt , ergo ſtatutum illam,
vbi a iure conceditur,tollere non potuit.¶ Tertio non
debet poſſe epiſcopus generaliter ſtatuendo,quod non
poſſet ſpecialiter vni prohibendo. Sed oppreſſum,non
poſſet ſpecialiter prohibere,ne appellet. ſecunda quæſt.
vj. c. ſecundo. in princip. & bene facit.eadem quæſtio.
decreto in fine.& clemen. de exceſſi. prælato. frequens.
poſt principium , multominus id poterit generaliter,
cum multa liceant in ſpecie , quæ non liceant in gene-
re. ſupra eodem. conſuluit.ſecundo.ff. ſi quis cautio. ſed
& ſi. §. quæſitum. ¶ Ad primo allegatum in contra-
rium reſpondetur, verum † epiſcopos poſſe facere ſtatu
ta ſed non canon. contraria, ad decre. ex parte reſpon-
detur , vt ibi ſcripſi , ſuper verſicu. tertiam & ſuper pri-
ma glo. Item illi taxationi certa iura fauebat, de teſta-
men.requiſiſti.cum concor. j. glo.¶ Ad ſecundum re-
ſponſum eſt.ſupra verſi. ſecunda ſolutio.¶ Ad tertium
reſponſum eſt in eius fine. ¶ Ad quartum reſpondeo
illud verum in re , quæ a principio non eſt nulla. Sed
ſtatutum iſtud ex parte efficientis cauſæ nullum eſt,&
ſic eius caſſatio expectanda eſt,vt de ele.no.in præ.c. au
ditis.& facit de conſt.cum omnes.& c. q in eccleſiarũ .
& c.eccleſia. ¶ Ad quintũ patet ſolutio p ſupius dicta .

ADDITIONES.

a ¶ Libellus. Adde hic etiam,an libellus debeat continere,cui detur, &
quomodo,& an in ſcriptis,& an debeat legi. Docto. Barto.& Pet.de
Su. in l.eos.§. ſi quis. C. de appellationibus.quomodo autem libellus
appellatio formetur, vide Barto. in l. ſi expreſſum.in fine.de appella-
tionibus.

b ¶ Statutum & conſuetudo æquiparantur. l. magiſtratus.ad muni.& l.
ſemper.de iur.immu. Inſtitu.de iure natura.§.ex non ſcripto.& §.con
ſtat.& Bal.in tract.de tabel.ij.queſt.idem in l. omnes populi, de iuſti.
& iure.clemen.j.& ibi Card.de vſuris.c.cum dilectus. de conſuetudi.
Nam ſtatutum conforme iuri communi dicitur ius commune. Bart.
in l.j.ff.ad legem Falci.verſicu. quæro , ſi ſtatutum. & ibi latiſſime per
Alexan.in verſicu.extra glo.quærit Barto. cum concor. Bald.in rubri.
in vſibus feudorum.ſed Bal.in l.receptum.ver.ſed dubitatur, nunquid
C.de conſti.pec.

præ

præ.c.audiris.& facit de constitu.cum omnes.& c.quæ in ecclesiarum.& c.ecclesia.¶ Ad quintum patet solutio per superius dicta.

LIBER III.

¶De vita & hone.cle. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Clerici Orientales uxores ducunt.*
2 *Castus quis sit.*

EST sciendum. Quod Host. i summa huius ti.diuisit hanc rub. vt intẽdat duo docere.s. qualiter clerici viuere debeant, & in quibus consistat ipsorum honestas. Et dici pōt, sic diuidendo, ꝙ ad partem primā facit.s̄.e.quoniam. vbi dicitur, ep̄os statuere posse, ꝙ clerici viuant in communi, de quo dic vt ibi. Item debent 1 †viuere ᵃ continenter & caste, etiam ab vxoribus abstinendo, nisi sint Orientales, e.ti.vt clericorum. in princ, & in fi.& e.ti.clericus si.Item vita eorum temperata debet esse in cibis & potibus, e.tit.a crapula.¶ Ad secundā vero partem facit decre.prima.e.ti.quia honestum est, dum celebrantur diuina, quod clerici sint a laicis separati. Requirit etiam ipsorum honestas, quod arma nō portent.e.ti.c.ij.quod comam nō nutriant, circa quod versatur decre.quarta.s̄.e.ti.cum tribus sequentibus, sed habeant coronam & tonsuram congruentem.e.ti. clerici.post prin. Quod cum foeminis non conuersentur, nec monasteria foeminarum visitent, eo.ti.mon.ꝙ gratis iudiciarium vigorem impendant.eo.ti.cum ab omni.quod ludibria, vel theatrales ludos non exerceant, e. ti.cum decorem, mimis, histrionibus, vel ioculatoribus non intendat.eo.ti.clerici.in prin.fortius igitur, ꝙ tales actus non exerceant. Et circa hoc prouidet decre.vnica sub hoc titulo, contrafacientibus poenam imponens. Item requirit honestas, quod certam formam vestium ferant, & quod abstineant a certis ipsarum coloribus. Et circa hoc prouidit cle.ii.e.ti.prohibens eis vestes partitas, vł virgatas, epitogia breuia, caligas scacatas, rubeas, vel virides, & infulas, ibi vide. Item requirit honestas, ꝙ euitent ludos alearum, vel taxillorum, superfluitates in sellis, frenis, pectoralibus, calcaribus, vel corrigiis, abstineant a fibulis & annulis, de his omnibus in prædi.c. cle. Requirit etiam ipsorum honestas, quod vsuras nō exerceant.e.ti.c.ij. & quod tabernas euitent, ab officijs & commercijs secularibus abstineant, vt ibi in principio.& e.ti.c.vlt. Et circa hoc prouidit cle.j.e.tit.poenam imponens clericis publice exercentibus macellariorū vel tabernariorum officium, vbi etiam ordinarios excitat ad iura canonica seruanda contra clericos publice exercētes negotiationes, cōmercia, vel officia non conuenientia ordini clericali, vel arma portantes. Vt autē nil de textu remaneat non inclusum, duas speciales honestates ponit, quarum prima respicit sacerdotes curatos, vt talem habeant clericum, qui secum celebrare, & & filios parochianorum possit instruere & docere. s̄. e. titu.vt quisque. Secunda circa religiosos diuersi habitus missos ad prædicandum de nouo conuersis ad fidem, qui se possint in vnum superiorem honestum habitū cōformare.s̄.e.ti. Deus qui. ¶ Licet autem sic diuisim summauerim textus omnes sub hoc titulo situatos, tamen satis puto ista permiscua, vt quicquid vitę attribuitur etiam ad honestatem pertinēat, & econuerso, nam honeste viuere spectat ad laicos, vnde hoc est vnum de iuris præceptis, vt s̄. in proœmio gregorianę compilationis, vt ff.de iusti.& iu.iustitia.§.j. Et hic sumitur large pro honoris statu. Deriuatur enim honestas ab honore, sicut maiestas a maiore secundū Priscianum, sed stricte sumitur pro castitate corporis, de qua dicit lex nihil sic in sacris ordinationibus diligimus, quam cū castitate viuentes, in auct.quomodo oportet episcopos. §.hęc de Deo.col.j.& vide in prædicto proœmio, in ver. pudicos.& facit.xxxiii.q.v.hoc solum, sed requiritur etiā castitas mentis, alias intactis ab immunda cognitione corporibus quandoque fugit castitas ipsa de moribus. 2 xxii.q.v.nec solo.in fine.¶ Vere † enim castus est, cui licuit peccare, sed noluit secundum Hieronimum contra Iou.S. vbi etiam illam virginem commendat, cuius nec mentem cogitatio, nec carnem libido maculauerit contra Eluidium. C.inde est, quod decre. vt clericorum.eo.ti.requirit in clericis puritatem cordis & munditiam corporis. Vnde beatus Bernardus ad Senon. episcopum. Castitas ᵇ sine charitate lampas est sine oleo. Subtrahe oleum, lampas non lucet, tolle charitatem, castitas nō placet.¶ Octo vero causas, propter quas clericis castitas est indicta.vide.s̄. de cleri.coniu.quid ad te. post princip.

ADDITIO.

a ¶Debent viuere. Clericus vxorem ducere prohibetur ab ecclesia nō ex substantia ordinis.c.cum olim.& c.inter ea, de cler.coniu.facit.31. di.omnino, vbi dł ꝙ apostoli habebant vxores non ad coitum sed ad seruiendum. Greci tamen clerici sine peccatores vxores habent.31. di.Nicena.& Ab.in c.omnes.de pę.& remi.

b ¶Castitas. Castitatis commendatio ponitur in Spe.de aduo.§.hic dicē dum.ver.commendet autem.

SVMMARIVM.

1 *Cura animarum dicitur ars.*
2 *Episcopus in quibus possit dispensare cum clerico pœnitēte & correcto.*

CAP. PRIMVM.

CLerici. Decr. distinguit, & secundum membrum prosequitur ibi. Si autem [*detrahentes*] Dignitati ergo detrahitē per delictum. Item per id īquinatur. s̄.cum decorem.Io.mona.[*Goliardos*] a gula forte sic dicti. Solent enim esse gulosi & leccatores.[*Buffones*] canon tales vocat histriones.iiii.q.j.c.j.de conse.dist.ij. pro dilectione. & vnde sumpserit initium illud nomen, ponit Vale.li.ij.c.i.cit.me. ver.verū.& vide qđ dixi.s̄.e. clerici. in princi.[*Per annum*] integrum & continuum.ff.de sta. lib.cum hęres.§.Stichum.ff.de publicanis & vec.l.fina. §.sunt autem.ff.de vinca.l.iii.Io.mona.& Arch.[*Artem illam*] no.actum vanum dici artem, sic de vsura.xlvii. di. sicut hi.Sic & magica.j.q.j.Petrus.C.de malefi. & ma.l. ij.& iij.[*Et balistariorum*] de sagit.c.vno.[*& coquorum*] de 1 conse.di.v.ne tales.Sic † & cura animarum dicitur ars, de ætate & quali.cum sit.& procuratoris officium.v.q. iii.episcopi.in fine. secundum Arch.[*Exercuerint*] Sicut clericus turpe agens in proprium corpus incurrit hanc poenam, sic videtur, ꝙ qui sæuit in seipsum, incurrat pęnam canonis, de quo scripsi.s̄.de sen.excom.contingit. prim.[*ipso iure*] Careant &c.quod est j̄.¶ Prima gl.summat, & dicit quid declaret.¶ Antepe.glo. quærit & soluit.¶ In gl.ad hoc.ibi, interdicimus, vide s̄.de clericis nō resi.qualiter.in j.gl.¶ In gl.ff.de.ibi, ignominiosa. ignominiosa est missio de exercitu, quando id exprimitur, & ibi,§.fin.infamis est, qui pro quæstu ludit in scena.& ibi, quæ adulterum.in fi.vide de loca.c.j. in gl.ij.¶ In gl. j.ibi, eo.ti.de senten.excom.¶ In gl.ij. in fi.idem Archi. qui etiam contra tales all.e.c.si apud.xxiii.q.v. ¶ In gl.ij. ibi corporis ludibrio gestus & habitus hominum repræsentant, cum commedijs, vel sine. & in fine.& Accur.in præd. l.ij.§.fi.ff.de infa. ¶ In glo. vulgare Tuscorum, alias buffo, buffonis. idem quod rana terrestris. ¶ In glo.ff.de.ibi, clerici.j.respon.xxxiiii.dist.in.presbyteri.& ibi dicunt idem Ioan.mon.& Archi.¶ In glo.vlti. in fi.vnde nec tenent immunitatem canonis, licet cū ī sint in sacris s̄m Ar.all. ꝙ litera in distincte loquitur, &

ꝙ illi plus peccant. v. q. vj. presbyteri. xl. di. hō. de iureiu. cū quis. §. Sed Io. mo. hic ꝯdicens cōstitutos in sacris priui. no pdere, licet plus peccēt, nō n. desinēt esse clerici, & clericaliter viuere teneni pp carectarē ipressum, alias. §. qui cler. vel vo c. j. & ij. & §. de cle. cōiu. sane. ij. Prima placet. facit. c. perpendimus. quod alle. j. gl. quod de presbytero loquitur. & xj. q. i. de psona. in fi. xvij. q. iiij. si qs suadent e. §. e. ti. per totū. & cle. e. ti. c. ij. Itē decre. §. e. ti. cū decorē. spāliter de his ludibriis notabat clericos cōstitutos in sacris. ergo de illis hoc debet intelligi, facit. §. interdicimus. in Aut. de san. epi. ꝙ dicit Io. mo. de charactere nō iouat, qa idē de cōstituto in minoribus. Decre. sane. ad

2 hoc pot induci, ꝙ † cū tali penitente & vere correcto eps posset recuperare in dispensando priuilegiū clericale. ꝙ satis credo. Et facit præ §. interdicimus. qui ēt hr. C. de epi. & cle. plus teneni aliqui, ꝙ sine dispensatione illud recuperet. & vide, quod dicā. j. c. proxi. super glo. ex hoc. Per pdicta vr̄ concludendū. idē de monacis. xij. q. j. duo sunt, siue in habitu monacali. hāc artē exerceāt, in Aut. de san. epi. in fi. C. de epi. audiē. l. minime. sine habitu dimisso, pp quod sunt excōicati. j. ne cle. vel mona. c. ij.

De clericis coniugatis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Clericus non mutat forum ratione feudi.*
2 *Episcopus an teneatur venire ad vocationem regis, si ab eo tenet temporalia.*
3 *Clerici vxorati an debeant a negociationibus & armis abstinere.*
4 *Priuilegiū perdere & priuilegio non gaudere, quomodo differunt.*

CAP. PRIMVM.

CLerici Diuisio super prima glo. [*Tonsuram*] vide quod nota. in clemen. de vita & hon. cle. c. ij. in glo. si ergo [*distringi*] etiam de consensu epi, licet quidā ꝯ, de hoc hic Archi. & vide de fo. compe. c. ij. & c. significasti [*Condemnari*] etiam in causa feudi vel reconuentionis secūdum Archi. Qui satis hic tractat de hoc, sed lr̄a ista non facit, vt patet per sequentia, & de feudo vide quod dixi, de foro cōpeten. ex transmissa. & c. verū. & de recōuētione vide, quod satis dixi, de iudiciis. at si clerici. super gl. ij. pp quod in reconuentione non insto. De feudo vero īducebat Arc. xj. q. j. c. j. vbi dr̄, ꝙ nemo vnq̄ presumat &c. Et ponit vnquā. i. in aliqua cā, ergo nec in feudali, & dicit, ꝙ quicquid laici seruant sm̄ suas consuetudines,

1 tn̄ rōne † feudi clericus nunq̄ mutat forū. Inducit, quod no. Hug. xl. q. j. in summa. inducit hanc lr̄am, quæ gñaliter loquit. xj. q. j. clericū cuiuslibet. & c. continua. ibi, nequicq̄ &c. & §. seq. ver. nos aūt. & c. experiētiæ. in fi. & c. si q̄s quā. iuxta fi. & c. de perso in prin. & xvj. di. si imperator. in fi. xxxiij. q. ij. inter hæc. quæ iura multū indistincte loquunt. Ergo sic accipienda. xxxiij. q. i. c. vlti. de con iu. lep. qm̄. fatet, ꝙ cōis opinio habet ꝯtriū, pro qua facit de fo. cōpe. verū. Sed r̄ndet, vt ibi scripsi, ꝙ ille propositus officialis laicus erat & non clericus, facit. §. de ver. sig. ex

2 parte. j. item ad id, quod dr̄, epm † teneri venire ad vocationem regis, si ab eo tenet tpalia. xxiij. q. viij. §. ecce. & c. seq. xviij. di. si eps. Et no. de ap. cū parati. R̄nde, ꝙ cōparere teneetur non ad litigandū licet ad dadū auxiliū, vel cōsiliū. Itē non ob. §. eo. li. de ap. Romana. §. debet. loquit. n. in cā ap. interiectæ a iudice ecclesiastico & non de cā principali. Inn. dicit, ꝙ facit pro. cū certis casibus tm̄, vbi adsit cognitio iudicis secularis in cā ap. Et de principali nil dicit, ad id. xxv. di. qualis. de translat. c. ij. ad decre. nouit. de iudiciis. versi. non enim. r̄nde, ꝙ loquitur, qū inter laicos est qō super feudo. Quicquid dicit Arc. glossatores & omnes moderni ꝯ, quod teneas, dūmodo non fiat distinctio personalis clerici per dn̄m feudi, sed solū ciuilis cā inter vasallos per ipsum auditur, & vide, quod dixi de fo. comp. verū. in prin. j. e. ti. e transmissa. c. seq. de iudi. cæterū seculari, quis exemerit clericū a ptāte imperatoris, scripsi. §. de ma. & obe. si quis venerit [*Delictis*] vide, quod no. j. de reg. iur. peccatū. in j. gl. dictū, vt habeatur differentia inter excessus & delicta [*Nec ab episcopus*] quidā dicunt hic poni tertium casum, ꝙ etiam in causa mere ciuili clericus coniugatus declinare potest forū laici iudicis, & dicunt, ꝙ hæc litera alias esset superflua, cum permissum sit de criminali criminaliter, vel ciuiliter mota, tu dic ꝯ, quia solum hæc lr̄a priuilegiat eos super causis criminū, de quibus agitur crīaliter duplici modo ad pœnā corporalē & pecuniariā. Itē ciuiliter duplici modo ad rei persecutionē & per viam actionis itē sm̄ nos ad pœnam per viam inquisitionis. §. de ac. super his. intendit ergo, ꝙ sicut pœna corporalis ita & pecuniaria sibi non competat, & hoc aperte probat lr̄a, ne per vnam viā &c. ꝙ sic exponas, ne per vnā viā, sed condēnationis pecuniariæ concedatur eisdem. s. punire clericorū delicta, ꝙ per aliā. s. corporalis punitionis denegatur [*In cæteris*] per hoc no. talē clericū non posse esse vicariū epi, de hoc in decre. Io. in v. q. ista vero cætera priuilegia, de quibus hic loquit. vltra duo prædicta, consistunt in priuilegio fori in ciuilibus causis, ēt si quod ab eis petitur, sit liquidū. §. eo. li. de fo. cōp. secularis. Itē circa tutelas & curas nō recipiendas. C. de epi. & cle. gñaliter. can. xvj. q. j. gñaliter. & lxxxvj. di. c. fi. Itē quod habet de testi. decætero. de quo satis no. ij. q vij. in sum. de acc. cū. P. Itē circa iuramentū calūniæ per aliū præstādū, de iura. calū. c. j. in pedagiis nō soluendis. j. de censi quāquam. & immunitatibus ab exactionibus & collectis, de quo in gl. j. de immu. ecc. c. j. habent ēt priuilegiū quo ad familiā, de quo in l. ij. C. de epi. & cleri. lxxxix. di. iudicatum. hæc & similia sunt illa cætera, de quibus hic loquitur, gñaliter aūt de priuilegiis ecclesiarum & clericorum, satis scripsi, de sen. excom. nouerit. Istum ēt finē in vtroque dicto intelligas durante coniugio. mortua eñ coniuge si bigamus non est, de quo hic loquitur, oīa priuilegia recuperat, si vitā & habitū clericalē continuet, vel reassumat. coniugatos enim solos cōprehendit hæc lr̄a, vt patet ex rubro. Circa hoc vide, quod dixi. §. e. ti. super rubrica. in vlti. oppositione. [*Vestes*] in singulari dicit tonsurā, in plurali vestes, vt det intelligere, ꝙ omnis vestis apparens debet esse clericalis, si intelligas illud physice, quod habetur eo. ti. c. ij in cle. [*Nolumus*] ius cōe ponit ꝯtrium consuetudinem non tollit sm̄ Io. mo. alle. §. eo. li. de consti. c. j. de biga. c. vno. ad hoc inducit, quia ibi dāmnatur consuetudo, hic non. Sed vide, quod ibi dixi super ver. consuetudine, & quod no. in præ. decre. j. de cōsti. in gl. rō. per quæ ꝯtrium puto, ꝙ probet ēt hęc dictio nolumus, per quā apertius exprimit circa hoc mentē suā. & illa opinio vult, quod papa non vult. Itē super iure non super consuetudine fundabantur actus præteriti circa hoc, & sic defuit animus consuetudinis inducēdæ. Itē signat ꝯtrium, ꝙ necessaria sit monitio, de sen. ex cō. in audientia. & c. cōtingit. soluit, ꝙ illa in clericis nō coniugatis, hæc in coniugatis, qui facilius perdunt priuilegium. Et est rō, quia non tenentur viuere clericaliter.

3 §. eo. Io. & idē Arc. qui ēt dicit tales licet † vxoratos a negociationib. & armis debere abstinere, vt no. xxxij di. si qui [*Priuilegio*] clericali his casibus, in quibus mariti priuilegio non gaudēt, Indubitatū est, etiam eorū vxores non gaudere, & tunc cessat, quod no. xj. q. j. clericum. & xxxij. dist. eos. Item eo casu, quo gaudent illis duobus, de quibus hic dr̄. Non video, ꝙ sit locus illius glo. nūquā eñ receptum est, ꝙ percutiens vxorē clerici sit excōicatus, est. n. illud bñficium characteris clericalis, ꝙ is psonam nō egredietur, cui character imprimitur, ꝙ ēt in coniugato facile cessat, vt hic de secundo idē. Absurdū enim vr̄, ꝙ fœmina, quæ in ciuilibus est fori secularis, in criminalibus per secularē puniri nō posse, si dicat hoc est in clerico, vt hic character, qui psonā nō egreditur,

tur,hoc inducit,vt prædixi.¶ Prima gl.sumat,dicit vnde
sumpta,& quid declaret.¶ Gl. no.arguit pro,opi.ꝯtriam
recitat,quam approbat. ¶ Glo. huic ergo, quærit & sol.
¶ Gl.ex hoc.no.opi.Io.approbatam,& ꝯtriam reprobatã
obiicit,& tripliciter sol.¶ In gl.j.in fi.& prima pars refer
uat clericis coniugatis duo priuilegia cum certa mode-
ratione ẜm ibi,& cum.secunda reliqua tollit,& prædi-
cta duo,si moderatio non seruetur,ibi [*Merentis*] conque
ritur Io.mo.olim in clericis coniu.regula erat pro foro
ecclesiastico exceptiones pro seculari,vt in mercationi-
bus.s̄.eo.ex parte.de vi.& ho.cleric. c.fi.hic vero cõuer-
titur,dici potest,ꝙ querelæ & scandala secularium prin
cipum fuerunt cã iusta huius conuersionis, grauantur
enim,ꝙ clerici coniugati immunitatibus gaudeãt,qui-
bus non coniugati.¶ In gl.ij ibi.corruptis,ẽt quas crede
bant virgines,vt no.xxxij.di.nemo.¶ In gl.no.pro.ibi.sa
ne.j.& ibi pone.scripsi super vlti.gl.rationes, quas indu-
cit Host.& in fi.quõ hanc rationẽ Hosti. impugnat ibi
dixi in gl.per hanc.¶ In gl.huic ergo.ibi.quidã impetra-
uit,& est dnicalis.i.allegabant ad ꝯtrium,ꝙ satis erat,cũ
fuisse idoneum tpe datæ,& tpe vacationis,de tpe medio
non est curandum. insti. de hære. qua. & dif.§.hoc am
plius.inducebat ẽt.ff.de acqui.hære.qui superstitis.quam
vide in suff. j̄.de præben.si eps. & l.is qui hæres. quã vide
de deci.ex multiplici.& ff.de ædic. edi. quod ita. quã vi-
de.s̄.e.lib. de fi.pre. c.ij. Et ibi,factum.& facto renunciat
quis iuri suo, de his quæ fi.a ma. par. c.ex ore. C.de iure
do.impe.l.ij. Et ibi.animũ. quasi d. habuit pro derelicta.
ff.pro dere.l.j. & vlti. & ibi.c.vlt.& in cle. de rescripti.gra-
tiæ.Et in fi.inducebat ẽt, ꝙ plus valeat tacita renuncia-
tio,quam expressa. s̄.e.li.de iura.cal.c.j.§.j.& ꝙ actio se-
mel extincta &c.& ꝙ sub conditione vr̄ pro eo scriptũ,
si in eodẽ statu vixerit.xxij. q.ij. ne quis.duas qõnes huic
similes posui.s̄.eo.c.j.s.cum sponsa ingreditur religionẽ,
& cum reperitur sanguinea, quæ fuit dominicalis.x. sed
fuit alia similis dñicalis. xv de clerico in minoribus bñ-
ficiato,qui factus est miles,quẽ postea pœnitet,vult reha
bere beneficiũ.ad qõnem facit, quod scripsi post Hosti.
de spon.commissum.& in casu quem ibi posui,hæc qõ
non est dubia.Bar. dicit, ꝙ si ecclesia habuit pro dereli-
cto,ꝙ præsumit, si ab illa & eius fructibus ad tempus ab
stinuit,illam repetere non poterit . secus si in possessio-
ne mansisset, & ex fructibus percepisset. Si tñ abest,pro-
cedetur ꝯ eum ẜm formam decre.ex tuæ. de cleri. non
re.ad hoc ẜm dictũ facit.s̄.c.proxi. c.vno, & cle.de vi.&
ho.cle.c.i. vtrobique ꝯtrium propositũ assumenti datur
dilatio,& vr̄ casus, xx. q.iij.eos qui semel. & quod no.l.j.
di.si quis post acceptum. & pœnitenti non est neganda
venia.ij.q.v.quanto.in fi.& si hæreticus reuersus recupe-
rat bona.xxiij.q.viij.c.ꝙ autem.C.de hære. auth.de Ne
storianis.fortius iste.facit etiam ff.de ce. bo. l.is qui. vbi
bonis cedens re integra pœnitet. Non ob.quod dictum
est in gl.quia in matrimonio est dare ꝯtum,qui perpe-
tuitatem habet,& est sacramentũ,quod non est in mili
tia.item constat,ꝙ in clero habemus ordines militares,
de quibus dixi, de reg. sane.ponderato cano. xii.q.j.duo
sunt.¶ In glo. ex hoc.ibi opi.Io.intellexisset.ꝙ gauderet
oĩbus priuilegiis, partim approbatur eius opinio,& par
tim reprobatur. in §. in cæteris. Triplicem ergo opi. in
hoc no.& media hæc approbatur. primam, ꝙ in oĩbus
gaudeat incedens vt clericus, & hoc placuit Guil.in Sp.
c.ti.post prin.Secundam,ꝙ in nullo. Tertiam,ꝙ in qui
busdam. & ibi sine habitu. sup.vel econuerso.nõ ob.de
priui.ex parte.iij.de sen.excõ.contingit,quia licet in non
coniugatis sufficiat alterum,in coniugatis non,propter
quod in prin.& in fi.hæc duo copulat hic.& in fi.vel dic
vt ibi dixi in iiij.q.vt illud loquatur in illo,qui dimiserat,
& postea reassumsit,de quo tñ tenent hic Io. mo.& Ar-
chi ꝙ priuilegio gaudet.& vt hic suspensum sit priuile-
gium eo tpe,quo non defert.facit cle. de vit.& hon.cle.
diocesanis. Ad quartam responderi posset,vt ibi no. su-
4 per ver.oino. ponderãt,ꝙ tãus non dicit,ꝙ†nõ portan-
tes perdãt priuilegium.sed ꝙ nõ gaudeant illo.ergo qñ-
cunque portent,gaudebũt eo, vel si vis dicere. ꝙ perdãt,
intelligatur vsque ad resumptionem. C.de cura.fu l.vlti.
ff.de te.mi.l.pe. sępe enim suspẽditur priuilegium,quod
non expirat. s̄.de sen.excom duobus. & no.de vi.& ho-
ne.cleri.c.fi.non ob.secundum argu.s̄.c.ex parte.quia il
li resumebãt in fraudem & elusionem obsequiorũ,qui
ẽt no.hic,plus operari renunciationẽ facti,quam verbi,
cũ verbo non possit renunciari priuilegio.s̄.de sen.excõ.
cõtingit.ad idẽ.s̄.de appel.dilecti.de vi.& hon. cleri.c.fi.

De cleric.non resid. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus visitans archidiaconatum an percipiat distributiones.*
2 *Vis habet necessitatem impositam contrariam voluntati.*
3 *Consuetudo, quæ habet ꝙ mortuus, cui debentur de consuetudine fructus primi anni.percipiat etiam distributiones,an valeat.*
4 *Clericus, qui fuit impeditus dicere horas propter grauem infirmitatem , an teneatur eas postea redicere & pœnitentiam agere.*
5 *Priuilegiati super percipiendis fructibus virtute priuilegij (quod facit illos censeri residentes) totum illud percipiunt absentes,quod perciperent residendo.*

C A P. P R I M V M.

CONsuetudinẽ. Diuisio
sup j. gl.
[*Inoleuit*] i.innaluit,ad idem.xi.q.i.in
olita[*Deseruirent*] dicit hic Archid.
hanc decret.locum habere in eccle
siis, in quibus est consuetudo,ꝙ ca-
nonicus deforis veniẽs per aliquos
dies,ponẽ tres in domo sua moram faciẽs,licet diuinis
non intersit, distributiones percipiat.facit,quod.j̄.sequi
tur,distributiones dandas solũ his,qui affuerint. ad idẽ.
s̄.eo.lib.de rescrip.c.fi.j̄.de sen.excom.c.vlt.§.adiicimus.
sed Io.mo.ꝯ,ponit tñ in canonico veniente de nouo. &
dicit talẽ consuetudinem esse in morino, dicit enim,ꝙ
verbũ hoc simpliciter dictum intelligitur cũ continua
tione.i. de his qui sic continue recipere volebãt,ar.xxli.
q.ii.ne quis.ff.de sol.cum quis.s̄.de iureiur.quemadmo-
dum.ff.de aur.& argen.le.l.Scio.§.Meuio.& §.seq.ar.ad
hoc.ff.ex qui.ca.ma.l.ab hostibus.§.viii.Inducit ẽt, ꝙ se-
quitur,vbi excipitur iusta & rationabilis cã, dicit ẽt ipse
1 Io.mo.ꝙ cõsuetudo † quæ habet,ꝙ Arch.visitans archi-
diaconatum percipiat distributiones,nõ tollitur per hãc
decr.cum visitando seruiat ecclesiæ. Caueat tñ, ne alte-
rius cõmodi cã visitet ff.ex qui. ca.ma.l.itẽ hi.& l.se.[*Af
fuerint*]dicit Arc.hi qui intersunt,dicunẽ adesse ad opus
sanctũ.xcj.di.c.fi.[& hi qui adesse cõtẽnunt,ẜm arbitriũ
epi puniuntur,vt ibi dr̄.ad idẽ.e.di.c. j.vel dic,ꝙ punitur
per suspensionẽ officij,vel beneficij,vt le.& no. l.di.con
tumaces.vel dic,vt.xcij.di.c.vlti [*Iam facta*] tenet hic Ar
chi.ꝙ consuetudinẽ tolerabilem , & iuratam capi.sua
auctoritate tollere vel reformare nõ põt sine metu per-
iurij.vide, quod dixi,de his quæ fi.a ma. par.ca.c.j. super
ver.iuramento.vbi ẽt ipsius verba posui [*Faciendam*] per
epm,qui bonã nouã cõsuetudinẽ põt ĩ ecclesia sua indu
cere.xiij.di.nouit.de con.di.iij.c.j.vbi de hoc, de consen-
su,tñ cap.sui.de his quæ fi.a prala. nouit.de consue.cum
consuetudinis. ẜm Arch. vide, quod no.j̄.de ver.sign.c.
ij.in gl.ex hoc[*Recepit*] no.quia punit recipientẽ ẽt a spõ
te dantibus[*Infirmitas*]ad idẽ.s̄.de cle.ægro.c.i. in fi.vbi di
xi post Inn.& Host.& vide,quod dixi. s̄.eo. ad audiẽtiã.
hoc.s.intelligi de eo,qui deseruiret,si infirmitas non im
pediret [*Corporalis necessitas*] vt si portionẽ, vel medicinã
sumpsit , vel sanguinem minutus est, & comprehendit
hoc verbum esse iustum impedimentum ẜm Archi.al-
le.de con.di.iiij.hi,qui.& xviij.di.eps,idem si vi detinere-
tur,

tur, de elec. bonæ. xviij. dist. qm̄ quidam. ver. si quis no. arguit Guil. ꝙ miles captus pro tēpore captiuitatis habeat stipēdia, in Spec. de loca. §. postq̄, ver. qd si mercenarius. ¶ Vidi iā dubitari de istis exititiis ciuitatū, qui pp partialitates in ecclesiis, vel ipsarum ciuitatibus morari non audent, an includant̄ in hac exceptione, & cū necessitas corporis tuendi illos teneat absentes, ex quo in culpa non sunt, satis viderentur includi. facit cle de re iudi. pastoralis, ver. nunquid. item sicut vis inclusiua excusat, vt s̄ dixi, sic & vis expulsiua, de qua etiam apertius loquit̄ 2 decre. boñ. supe. alle. Item lex dicit, ꝙ † vis hēt necessitatē impositam cōtrariam voluntati. ff. qđ met. cau. l. j. ergo si necessitas est, fateri oportet, ꝙ sit coporalis. Item ponderata mente hoc bene concludit, cum negligentem, vel contēnentem iura excludant ab his non imponentem. 3 Vidi etiam dubitari † an valeat consuetudo, quæ habet, ꝙ mortuus, cui debentur de consue. fructus primi anni, ꝑcipiat etiam distributiones, & licet quidam dixerint, ꝙ etiam quo ad fructus non valeat consuetudo, contrariū tamen disputando terminaui in q. quam vide in regula nemo potest plus. ĵ. de reg. iur. & patet hodie in constitutione lo. quæ incipit, suscepti. & ꝙ valeat quo ad distributiones, videtur ratione prædicta, nā & corporalis necessitas eum tenet, & impossibilitas eū artat, ne seruiat quæ si impedit infirmum fortius mortuum. Sed contra corpori mortuo & ab anima separato nulla necessitas īminere potest deficiente anima intellectiua, quæ per se est, & essentialiter est corporis forma, vt in cle. de sum. tri. c. j. ij. rñ. & facit, quod dixi post Hostiē. s̄. de priuiel. ad hoc. super. j. glo. & de pę. di. j. §. hoc idem ver. item a mortuo. Item constat etiam ipsum corpus inanimatum dissolui post mortem s̄. de sepul. sac. facit extraua. Bo. detestante. ante fi. ibi, incineratis corporibus. Item constat, ꝙ per mortem desijt esse canonicus beneficiatus, vel clericatus ecclesiæ, quibus prouidere voluit hæc consti. vt patet in prin. [*Euidens.*] i. manifesta. ĵ. de ver. sig. c. ij. & per id patet occultam vtilitatem ecclesiæ non sufficere. ti. s̄ de vi. & ho. cle. monasteria. cum concor. & est contra multos, qui fingunt & simulant se ire, vel mitti pro neg. ec. vt interim distributiones percipiant, vel dicunt, quod causa occulta est ardua & non reuelanda. Item intelligendum est hoc de vtilitate illius ecclesiæ in specie, cuius distributionibus quæritur, quod satis probatur. s̄. eod. cum dilectus. & c. dec æterò. de præben. licet, & facit quod dicam super glo. no. ꝙ. Et sic hoc casu procederet, quod dixi de re iudi. cum. l. & A. in magna glo. versi. & si is. [*et excusaret,*] quartum casum in priuilegiato addit gl. no. ꝙ in fi. & vt ibi dicam. priuilegium cruce signatorū contra infideles, vel contra hæreticos non valet ad hūc casum [*Dominium.*] datur per hoc intelligi, & per hanc literam, quæ sequitur, ꝙ clericus fructus beneficii sui suos facit, ꝑm Arch. de hoc. s̄. eo. li. de offic. ord. præsenti. [*anniuersarijs.*] de quibus, de cele. mis. cum creatura. & idem si fiant. vij. vel alia die. viij. q. ij. quia alii. s̄. de te. c. vlti. de ver. signi. ex parte. iiij. ¶ Prima glo. summat, & dicit, ꝙ iure veteri hoc probetur. ¶ Glo. no. hic duo. sig. contrarium & sol. ¶ Glo. de his soluit dubium & remit. secundo quærit & sol. ¶ Glo. pe. ponit opi. quam reprobat quadruplici rōne. secundo quærit & sol. & solutionem fortificat. tertio quærit, arguit pro & contra sol. ¶ In j. glo. in fi. & primo recitat consuetudinem, quam reprobat. secundo statuit. iij. pęnam apponi, a quo duos casus excipit, vl. prorogat. secunda ibi statuimus. iij. ibi, quia vero. iiij. ibi. distributionibus. ¶ In glo. not. quod. ibi pro interessente. hoc nō aduertit Ber. super, c. cum dilectis. in gl. ij. item nec Host. in decreta. ad liberandam. de Iudæis, cum enim priuilegiū cruce signatorum dicat, clericos cruce signatos integre ꝑcipere beneficia per triennium, ac si essent in ecclesiis residentes. Innuebat Host. vt ibi scripsi super ver. integre. ꝙ ex quo cēsentur residentes, debebant habere distributiones. Vin. etiam tenebat idem de hæreti. excommunicam⁹. §. catholici. mouebatur alia ratione. s. propter ver. integre, ꝙ nil facit, vt patet, s̄. de præben. licet. & in fi. non tamē memini vidisse talem formam ab apostolica sede manasse, si tamen daretur, tunc haberemus quartum casum exceptum. s. qñ per apostolicū priuilegium illas perciperet, existens tamen in seruitio Papæ illas non percipit, vt no. s̄. eo. cum dilectus. fructus tamen præben. percipiūt, vt ibi, & qs intelligatur esse in seruitio Papæ. & quid de illo, qui residet cum cardin. ibi dixi post Host. sup ver. circa nos. & super vl. glo. quod hic ponit Arch. ¶ In glo. vt puta. in fi. vide, quod notaui in cle de æta. & qualit. vt hi qui in glo. no. de reliqui. c j. in fi. ¶ In gl. quæ a celebratione. ibi. excusat. debet tamen esse manifesta. vij. q. j. præsentium. & grauis. xvij. di. si quis episcoporum. & not. ea. di. placuit. & c. si episcopus. facit, quod nota. v. q. iij c. j. iij. q. vj. multum. de procu. querelam. & facit. xciij. dist. iusta. ff. de re iudi. quæsitum. Arch. & in fi. & ibi scripsi sup vl. glo. an post conualescentiā infirmus teneatur horas re- 4 sumere, quas dimisit. Concluditur ibi, ꝙ si est tanta † infirmitas, ꝙ ex toto impediat laborantem ad horas dicendas, non tenetur redicere, nec pęnitentiam agere secundum Host. ¶ In gl. hæc duo. in fi. Arch. dicit, hanc loqui in ecclesiis, quib. est consuetudo, ꝙ absentes ista recipiāt, quæ toleratur etiam casibus hic expressis, cōtrarium in ecclesiis, in quibus non est talis consuetudo. si intelligas de absente a diuinis potest conuenire litera, alias non. ¶ In glo. de his in fi. Arch. dicit', ꝙ forte contrarium est verum, nā ex quo potest illas recipere vt hic, nullo modo suæ fieri poterunt, quin ad restitutionem teneatur, cum illas recipiat contra mentem & prohibitionē huius constitutionis. ¶ In glo. dicunt quidā. ibi, ꝯtrariū credo, idē Arc. & ibi quod esse nō debet. vnde dicit Arc. ꝑm Bonagui curiam tenere, ꝙ literæ impetratæ super habendis distributionibus non extenduntur ad illas, & ibi placet Papæ, vel dic, vt ibi dixi super. j. glo quod plus placet. s. ꝙ intelligatur de præsente, cui obstabat statutum residētiæ ordinum, vel his simile. & ibi ecclesia Bon. hoc ergo 5 tenendum, ꝙ † priuilegiati super percipiendis fructibus, vt nunc studentes Bon. virtute priuilegii, quod facit illos censeri residentes, totum illud percipient. ꝙ perciperent in ecclesia residendo non interessendo horis. & facit, quod no. s̄. in gl. quod.

¶ De præbendis & dignitatibus. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Monasteriorum exemptio non habet locum in ipsis capellis.*
2 *Præsentatio competit ex vi iuris patronatus, non collatio.*
3 *Patronum non sufficit eligere nisi infra tempus præsentet.*

CAP. PRIMVM.

SVscepti. Diuisio in j gl. [*innouatione.*] ad idē. xij. di. c. ij. lx. dist. innouamus. xxv. q. ij. non est nouum. Arc. ad idem. s̄. de treu. & pace. innouamus. [*diocesani.*] id quod de inferiorib no in cle. de iurepa. c. j. In glo. quid de inferioribus. Et præsentato per religiosos coram eis diocesanis. [*assignatum.*] quod per eos postea minui, vel defalcari non poterit. s. eo. auaritiæ. Arc. & etiam circa exemptos in his prouident diocesani, vt in cle. de sup. neg. prela. quia regulares [*episcopalia.*] de quibus. s̄. de offi. or. conquerente. Et satis no. eo. tit dilectus. & x. q. j. in summa. & dixi post Inn. de statu mo. c j. Non ob. secundum Arch. iura, quæ dicunt monasteria exempta a l. diocesana, per quod videretur non teneri ad procurationes, vel cathedraticum. xvi. q. j. cum pro vtilitate. x. q. i. c. j xviij. q. ij. quam sit. in fi. nam vt dicit, sunt q̄dam seruitutis officia, vt sinodales exactiones, angarię, operū crebræ receptiones, annuæ exactiones, mulctationes peccantium, a quibus omnibus monasteria

nasteria sunt libera. xviii.q.ii.§.vl.hinc est,ꝙ non tenen-
tur ad moderatum auxilium,de quo.s̃.de censi. cũ Apo
stolus.vt probatur.xviii.quæst.ii.quam sit.& no. Inno.in
præ.decre.prima.de statu mona. hæc tamen exemptio
1 † monasterioru locum non habet in ipsorũ capellis,de
quibus hic.Nec ob.x.q.iii.inter cetera.nam quod ibi dr̃,
monachorũ basilicis legitur transitiue.i.basilicis,q̃ sunt
monasteria. intellr̃ ergo in domibus regularib.hoc.s̃.de
offi.or.conquerente.intellr̃ de capellis secularib. Tractat
autem hic Arc.de cathedratico an præscribi possit,vel
remitti.& tenet,ꝙ specialiter remitti potest, sed in gene
rali donatione non remittatur.vide,qđ plene scripsi de
censi.cum venerabilis.super glo.ii.[*frequen*.]i̅.eo.lib.de
2 testit.ipo. frequens.in priu.[*præsentatio*] nam † ex vi iuris
patronatus competit præsentatio non collatio,de iure-
pa.c.fi.s̃m Arc.q no. hic, ꝙ præsentare debet patronus
personam idoneam,de sup.ne.præla. sicut. & si præsen-
tant indignum,sunt priuati potestate præsentandi.[*prose
quens*.]an hæc pęna locum habeat in laico patrono, sup
quo vide,quod satis scripsi de offi.ord.cum nos.super ii.
3 glo.Item no.quod † non sufficit patrono eligere præsen-
tandum,nisi.j.tempus præsentet.& vide quod dicam. j̃.
de iure.c.vno.Et,vt dicit,præsentatio facienda est dioce-
sano.xvj.q.vij.decernimus.vel alteri,cui tale ius compe-
teret de consuetudine,vel alio speciali iure, de offi. dele.
super eo.& dicit exemplum patere in capitulo Bononiẽ.
ecclesiæ,cui fiunt tales præsentationes capellanorum ci
uitatis & suburbiorum de consuetudine antiqua susten
tari,quia non possunt habere victum & tegumentum,q
bus debent esse contenti secundum Apostolum primæ
ad Timotheum.vj.xij.q.i.episcopus ecclesiasticarum,ad
idem.xliiij.dist.in princip.xvj.q.i.si cupis.xxxj.dist.omni
no,& sub his intelligit omnia necessaria.xxviij.dist.§.ec-
ce.circa medium.xxj.dist.§.potest. in fi. & §.vt igitur.&
in prædicto capitulo si quis.s̃.eod.libro, de electione,cũ
ex eo §.porro.in fine.l.distin.studeat.Host.in decreta.cũ
secundum s̃.eodẽ tit.vltra id, quod ibi scripsi post Gof.
super ver.vitę necessaria,dicebat, quod tribus modis q̃.
ri poterat de beneficio assignando. primo quo ad ordi-
natum sine titulo , qui conqueritur. de ordinatore, vel
præsentatore,& tunc locum habet, quod dictum est de
victu,& vesti.ad hoc dici potest beneficium necessariũ.
secundo quo ad curatum ecclesiæ parochialis , & tunc
requiritur,quod beneficium sit sufficiens, idest quod si-
bi & ad minus vni clerico , & plus secundum quãtitatẽ
& qualitatẽ parochiæ sufficiat in victu,& vestitu , vt s̃. di
xi de vi.& ho.clericorum. vt quisque. & quo ad hospita
litatem & iura episcopalia, vt hic. & s̃. eod. de monacis.
de supplen.negligen.prælato.sicut. Item ꝙ prouidere pos
sit personis coniunctis indigentibus, de coha. cle. c.j. &
in iuribus alle.post prin. glo.& de tali sufficientia loqui-
tur secundum eum.s̃.eod.extirpandæ. tertio ad dignum
egentem pluralitate beneficiorum ratione nobilitatis
vel scientię, qui pinguiora beneficia consequi debet , q̃
ignobiles.& idiotę. s̃. eo.de multa. in fi.cum concor. Di-
cit tamen id specialiter locum habere,quãdo Papa scri-
bit pro aliquo beneficiando in pluribus ecclesiis consi-
derata qualitate personę,vt in præalle.c.de multa. & for
mam,quam tunc dare solet curia,ibi scripsi super verbũ
ratio. In his tamen omnibus morem patriæ oportet at-
tendi.nam vt ibi dixi,etiam ęqualibus personis minus
sufficeret prouincia prouinciæ,q̃ in Anglia,vbi fiũt ma-
iores expensæ,alle.alij.di.quisquis.s̃.de dona.cęterum. de
censi. cum apostolis.§.fi.Sic attenditur honesta consue-
tudo patrisfami ff.de pig. act. vel vniuersorum.ff.de vsu.
semisses.In talibus tamen considerandæ sunt facultates
ecclesiæ, quæ prouidere cogitur ,de vita & hone.cle.q̃m
[*onera*]inter quæ hoc est,ꝙ sustẽtent pauperes, quos pos-
sunt,sed suo modo.xxxix.dist. §.i.quod itellige vt ibi no-
ta.¶ Prima glo.summat,& diuidit. ¶Glo. forte. exponit
opinio.ponit,& declarationem iuris noui. ¶In gl. eccle-
sia.ibi non erat.idem Ioan.mona.& Arc. ¶In glo. forte.
ibi.Tan.& Gof.idem Innocen.& Hostien.Sed Arc.hoc
reprehendit,dicit,quod decr. sicut.loquitur de defectu
personæ præsentatæ non de defectu rerum, de quo loq-
mur hic. Dicit ergo,ꝙ hoc casu episcopus non ordina
bit,sed coget illos ad portionem signãdã,dic vt dicã.j̃.in-
additione.¶In glo.penulti.ibi,clericos patronos. s. de q-
bus hic loquitur,secundum Arch.per decr. statim alle.
Hoc autem intelligit de habentibus ius instituendi , sed
salua pace non adaptatur literæ,nisi dicatur per eos fieri
præsentatio solum ad curam populi de iam instituto p
ipsos ad regimen ecclesiæ, vt scripsi de præbẽ. monacis.
super finem secundæ glo.

S V M M A R I V M.

1 *Laudat vnusquisque,quod possidet.*
2 *Beneficium in curia uacare dicitur , quod ibi renunciatum est per procuratorem,licet constituens non sit in curia.*
3 *Sedes apostolica aliquando vocatur curia Romana.*
4 *Prædecessoris factum nomine prælationis habitum ad successorem transit,licet quandoque excipi contra illud possit & rescindi.*
5 *Patronus etiam laicus quo ad illud ius est de foro ecclesiæ.*
6 *Tempus,cuius non extat memoria habet vim constituti.*
7 *Ius conferendi beneficia nullo modo cadit in laicum.*

CAP. II.

LIcet. Dixit Clericus,quod secundo anno
pontificatus Clementis emanauit
hoc capitulum,& simul cum hac decreta.
legere soleo decret. sequentem & decreta. si
apostolica,quæ hanc restringunt,& decre.præsenti.quæ
hanc exponit,vt etiã patet in glos.[*Plenaria*]habet enim
plenam auctoritatem, duodecima distinctione, capitu-
lo.ij.& dicitur assumptus cum plenitudine potestatis. s̃.
de vsu pal.ad honorem.cum concordan.[*dispositio*]gene
rale verbum,quod etiam habetur.j̃.eodem,cum in illis.
§.j.[*conferre*,]etiam collatore non negligente.s̃. de con-
cess.præben.quia specialius non intendit , quod per talẽ
consuetu.Papa in his beneficiis plus iuris habeat , quã
prius habebat,quod patet ex p̃cedentibus & ex eo quod
not.xvj.q.iiij.volumus.Sed hoc intendit secundum Arc.
quod talis consuetudo per Papam approbata ita ligat
manus ordinariorum,qui alias poterant conferre,quod
deinceps non possunt secundum Arc. Puto ꝙ Clemẽs
ad excusationem sui ponit de hac consuetudine, vt ostẽ
dat,quod ipse nõ fuerit initium hui⁹ grauaminis, facit
s̃.de rescr.literis.[*Laudabilem.*]Hierony.ad Marcel. v.B.Laur.
1 dat † vnusquisque,quod possidet.vide,quod scripsi.de gra.
2 & qua.c.penul.in prin [*apud sedem.*]dicit Arch.† illud be-
neficium in curia vacare,quod ibi renunciatum est per
procu.ad hoc constitutum,licet constituens non sit in
curia,alle.ff.de ac.pos.qui absenti. in prin. C.vbi de pos.
agi oportet.ff.de iud.cum furiosus. in prin. vbi non pspe
ctatur tempus commissionis sed posterius. & si id in de-
legatione,ergo & in procuratione,cum hic duo manda
ta sint paria ff.de iurisdi.om.iu.& quia. ad idem C. li. x.
de muni.& ori.si vt pponis. Itẽ cũ in renũciatione factũ
requiratur.ibi dicetur vacare , vbi facta est renunciatio
non vbi facta est procuratoris constitutio.patet primũ,
vij.q.i.§.ecce his.in fi.& c.qualiter. & c.quamuis . Sed ar.
contra.ff.ad l.aquil.l.huic.alle.etiam,quod post eum scri
psi.s̃.e.lib.de renun.c.ij.super ver.renunciẽt. Et vide, quod
no.in cle.vt lite pend.c.si duobus.in glo. secus. Subdit ẽt,
ꝙ si aliquis in curia litigat super episcopatu,& alibi renũ
ciat,hoc non præiudicat superiori.Si opponebatur id, p
quod dicebatur ad superiorem deuoluta prouisio.Et po-
nit quasi ad literam,quod notaui.s̃.de ele.si electo. in gl.
ij.circa medium.Regulariter tamen in beneficiis transfer
tur in superiorem causæ cognitio non collatio, alle. no.
per Inno.de ele.dudum.ij.super ver.dispensatum.& c.sta-
tuimus.in glo.bene dicit,per Compo.de consti cum. M.
in vl.glo.ver. & idem est.[*Præter.*]ponitur exclusiue. sic.
xvi.q.i.adiicimus.quandoque inclusiue.xiiii.q. ij. ebron.
vbi de hoc satis per Arc. qui remittit etiam ad ea , quæ
scripsi,de elec.dudum.ij.in fi.& habes in Spe.ti.ii.§.viden
dum.

dnm.ver.quid si indulgetur [*Romanum pontificem*] no. Arc. ad ea.q̄ no.in c.prox.in gl.est ergo [*Sine iure*] dicit Arch. ꝙ hic declarat proximum præcedens dictum, & nil addit [*curia Roma.*] no.quia † quod.s̄.vocauit sedē a Apostolicam, hic vocat curiam Romanam.[*attributa*] quod raro fit, tamen quandoqne factum iudi. dicit autē Io.mo. in addi.dubium non esse viuente illo Ro.pontifice, qui concessit, quis habens talem potestatem beneficium vacans in curia conferre poterit, ad hoc. s̄. ne præla. vices suas.c.fin.sed subrogato successore videtur secus. ad hoc s̄.de transac.c.veniens,s̄.de pac.c.ij.cum par in parē &c. s̄.de elec.innotuit.cum cōcor.maxime in specialiter reseruatis Ro.Pontifici, vt hic.Nec hanc.l.suo successori p̄decessor imponere potuit expresse. ergo nec sub verbis generalibus comprehenderur.Remittit. j̄. de reg. iur. in generali. Ar.contra.eo.decet.cum concor.s̄.eo. li. de of. deleg.si super.Item sicut principum statuta sunt ppetua. s̄.de offi.le.c.fi.sic & donationes.C.de dona. inter virum & vxo.l.donationes.Item sicut semper est imperium, in aut.quomodo oportet episcopos.§.licentiam.col.j. sic & papatus.s̄.eo.li.de rescri.si gratiose, ar.de offi.dele.qm̄ abbas.Solutio secundum eum certum est, ꝙ ante completionem rei successor reuocare potest, vt nota. in simili, de cleri.non resi.c.pe.C.de legi digna. & s̄. eod.lib. de rescrip.c.fi.Et factum † prædecessoris nomine prælationis habitum ad successorem transit, licet quandoq; excipi contra illud possit & rescindi, de soln.c.j.de preca.c.ij. ar. ff.de ver.ob.qui ita.§.qui ita.C.de qua.præscr.bene a Zenone.§ j. Dicit tamen, quod forsan in hac materia, qui non reprobat excessiuum approbat.s̄. de offi. dele. cum olim.j. ff.de fur.aduer.na.l.j.in fin.[*Attentatum*] quasi di.i. præsumptum.¶ Prima glo.summat.¶ Secunda glo.quærit & soluit.¶ Antepe.glo.respondet per quæstionē, qd si ad præsentationem.¶ In glo.j.in fi.& tria facit, primo recitat antiqnam consuetudinem.secundo illam approbat & inhibet.tertio decernit.secunda ibi nos itaque.tertia ibi, nos enim.¶ In glo.ij.ibi.hac constitutione. Clericus Pis.j̄. c. proxi.tenuit ꝙ sic propter verbū ecclesias, qd hic ponitur, qd cathedrales comprehendit.s̄.de ver.si.cū clerici.Et ibi seruat curia, facit.j̄.de renun.c.vno. & dicit Bar.j̄.c.prox.hoc probari per literam, vbi cōferre valeāt, de episcopatib. enim non sic loquitur, & dicit, ꝙ Nicolaus quartus sic ĩterpretatus est in ecclesia Bracarē.Et ibi in abbatis.not.Io.mo.j̄.de hæreti.inquisitores.ꝙ declarare vidit appellatione dignitatis abbatiam non contineri, facit.xvj.q.vij. siquis deinceps. Et secundum hoc dicit Arch.idem de prioratibus, per quos principaliter regun tur monasteria, sicut sunt prioratus de bosco, & sācti lo. in monte, in quibus eadem ratio, nec per variationē nominis ius immutatur. Sed quantum percipio, curia hoc non recipit, ad primum dictum alleg.in contrarium. s̄. de simo.mandato.vbi patet, ꝙ sub nomine monaci etiā abbas continetur.itē contra.xciij.di.a subdyacono. item nomē abbatis potius est sollicitudinis.xviij.q.ij.c.j.& no. de æta.& qua.tuam.item contra.s̄.eo. li. de ele. q̄q̄. in fi. vbi in deuolutione ad superiorem Abbatis æquiparatē aliis dignitatibus inferioribus episcopatu. ¶ In glo. nil dixit.ibi in curia.Idem Ioan. mona. dicit tamen Archi. quod Papa illa reseruare potuisset, si voluisset, cū patronus secundum veritatem non habeat ius in ecclesiæ. x. q.j.nouerint.sed gratiam.xvj.q.v.si quis episcoporum.de iurepa.qm̄.in prin.Itē † patronus etiam layeus quo ad illud ius est de foro ecclesiæ, de indi.quanto. Papa ergo, q dat gratiam, de illa potest disponere, cum sit etiam.s̄.ius de conces.præbē.proposuit.facit de insti.cum venissent. Et ibi prouisio.& quia præsentatio patroni clerici habet ius electionis, vt no. Inno.de iurepa.cū autē. s̄m Arc.& in fi.comprehenduntur etiam illa, quæ possent laici cōferre ex priuilegio papali s̄m Arc. & facit, quod dicam j̄.eo.is cui.& vide, quod no.in Spe.ti.ij.§.nūc tractemus. a ver.sed nunquid legatus.Io. mo. dicit tempore Nicolai, iij. & plurium successorū hoc fuisse tractatum in curia potissime propter reges Franciæ & Angliæ, qui in certis ecclesiis, suorum regnorū dicunt se habere collationes præbendarum sede vacāte, & sunt vsi pacifice ante hāc constitutionem. Et cum hæc constitutio consuetudinē vel ius ipsorum expresse non tangat, videtur remanere intactum, s̄.eo.lib.de consti.c.j.& ꝙ hoc ius cadat in laicum, recitatur.s̄.eo.dilectus.iij. Et maxime regem, qui inungitur, de sacra.vnc.c. vno.versi. vnde in veteri. & maxime s̄m gallicos dicentes suos reges inūgi vnguento vel crismate cælitus misso per columbas in ampullā remis.in monasterio sancti Regimii, qui primum regē Frāciæ baptizauit. Item ad solum manus tactum certos infirmos sanare dicuntur.Item, vt dixit ipse Ioan. ad cuius verba redeo † tempus, cuius non extat memoria, habet vim constituti.s̄.eo.li.de præscri.c.j. cum concor. Cum ergo decimæ concedi possint laicis speciali concessione.s̄.de his quæ fi.a præla.cum apostolica.ꝙ tamē est ius spirituale, ergo & conferri poterit ius conferendi præbendas. Et hæc tamdiu conseruata concessa videtur.xij.di.illa.Tamen, vt dicit, laici ex donatione, quam fecerunt, non habent ius retractandi, quod concesserūt, sed totum est in potestate diocesani. x.q.j. sic qdam.xvi. q.j.possessiones.vnde mero iure ius conferendi præbendas, vel dignitates, cum sit mere spirituale, non cadit in laicum.xvj.q.vii.si quis deinceps.cum capitulis sequentibus.s̄.de iurepa.p̄terea.j.& vide, quod ibi dixi post Vin. Nec laicus illud possidere potest, de p̄scri. causam ei sic nec præscribere.j̄.de reg.iur.sine possessione. Et iura primo inducta loquuntur de iure, quod potest in aliquem cadere absque expressa auctoritate sedis Apostolicæ, alias tolerantia non sufficeret.s̄.eo.cum iam dudum.& sic intelligit.l.ff.de vsur.cum de in rem verso.vbi est possibile secundum ius, vel præter ius, vel contra ius, quod tamen cadit in laicum, vt ius decimarum, quod licet sit ex ecclesiarum parochialium iure cōmuni, de deci. cū contingat.cadit tamen in aliam ecclesiam. & ideo illa præscribit, de præscript io.de quarta.Tamen hoc † ius cōferendi beneficia nullo modo cadit in laicum. s̄.de elec. sacrosancta.& c.Messana.Sed contra, si hoc est possibile ex concessione Papę.lxiii.dist.Adrianus.& c.se.ergo præscriptibile.Respondet, ꝙ est possibile concessione Papæ præcedente, sed non est possibile, vt ex possessione ius q̄ratur.Dicit autē ipse Io.mo. ꝙ sicut certis ex causis fuit hoc concessum laicis, vt in dictis x. capitulis est. sic si sit scandalum in auferendo, putat, ꝙ melius sit eis dimitti. Et hoc placet, & eo fortius in ecclesiis, quas ipsi, vel ipsorum progenitores fundauerunt & dotauerūt, nam & ex communicare possent ex concessione papali.xxxii.di.§. verum.ver.scribit enim.tamen vt dicit Inn.ius spirituale pronisi per eos recipiunt ab ecclesiastico prælato, sup quo vide, quod scripsi de ele.quod sicut. post prin. & in glo.si voluerit.in fin.& de iurepa.nobis.in glo.quæ dicaē ¶ In glo.penul.in fi.adde, quod no.j̄.eod.quia sæpe. in vlti.gloss.

ADDITIO.

a ¶ Sedem Apostolicam. ꝙ curia Roma. & sedes Apostolica ponantur pro eodem.no.Car.in cle.j.vt lit.penden.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus, vel executor datus per literas, quibus grauatur ordinarius collator illius beneficii, ex quo redit ad manus ipsius poterit illud conferre elapso tempore.*

2 *A præpositio ponitur exclusiue.*

3 *Potestas conferendi redit non libera, sed onerata.*

CAP. III.

STatutum. Ponit constitutionē Clementis, cuius moderationem subdit.ibi, vt hi. quam postea restringit.ibi, tantummodo moderandum, dicit Gui.ꝙ hæc moderatio potius est verbalis quam realis. hoc fateor s̄m suā falsam opi.no.in gl.est ergo.in pri.sed s̄m ꝯriā, quæ est vera, negari non potest, quin moderatio est realis.[*Spectat*] suo iure ad hæc litera.j̄. p seipsos, p quam

quā dicit hic Clericus de legato Apostolicæ sedis hoc ñ itelligi, sed tu dic idē in legato ſm Gui. & Arc. nam hēt ordinariam. s. e. li. de offi le. c. ij. ad hoc. s. c. proxi. ibi, quacunque auctoritate. ſm Archi. plus dico † ꝙ lapso mense delegatus, vel executor datus per literas, quibus grauatur ordinarius collator illius beneficij, ex quo redit ad manus ipsius ordinarij, poterit illud conferre secūdum Boa. facit clemen. c. i. si de beneficio [*Collatio*] cū de elec. nil dicat, putat Arch. ꝙ quo ad illā adhuc remaneat generalitas decre. s. proxi. cum istæ sint diuersæ. j. eodē cū in illis. §. j. & quod non mutatur, stare non prohibetur. C. de appella. præcipimus. hoc non placet, cum deficiat ratio. Item hic ēt de dignitatibus loquitur, quibus cōiter prouidetur per electionem. sicut ergo in decre. nulla. s. de conces. præben. quæ de deuolutione loquitur, verbum collationis large sumitur, vt includat electionem & præsentationem. sic & in proposito, ad idem. s. eod. de mul. ver. his quoque. decre. cum in illis. i. in impetrationibus loquitur, quæ sunt odiosæ. j. c. proxi. [*Post mensem*] supple. si. j. illum per papam de illis non fuerit ordi. j. eo. si Apostolica. in fi. & vt ibi dicam in princip. hæc decre. & illa non habet locum in beneficiis deuolutis ad papā. ēt ſm Boan. si ista eadem beneficia per inferiorum negligentiam deuoluantur, cum concor. quod dixi de cōces. præben. c. ij. & vt dixit Fran. iste mensis non computabitur ēt in tempore semestri, qui datur ordinario collatori, per decre. quia diuersitatē, de conces. præben. licet aūt papa non habeat nisi mensem, succedens papæ habet tempus ordinariū. j. de iurepa. c. vno. ij. rñso. ibi etiā dicam. Quid si prælatus confert. j. mensem. nec. j. mensem illud papa contulit. dicit Io. mo. ꝙ non valet collatio prælati propter decre. quæ habetur. s. c. proxi. in fi. bene facit. j. c. penul. alleg. ff. qui & a qui. l. si seruo. & quod ibi no. idem Arch. alle. quod no. Inn. de iurepa. cum dilectus. & quia pro nō dato habetur &c. de iurepa. quod autem, ad ꝯtrium ꝙ valeat, alle. Io. mo. ff. si cer. pe. l. proinde. quid dicit, vide de frigi. fraternitatis. super vlt. glo. & hæc ꝯtria recidunt in materiam illius regulæ. non firmatur. j. de reg. iur. ff. de manu. l. ij. ff. de testa. mili. l. si miles Titio, dicit aūt, ꝙ vbi specialis impetrator phibitionē & decretum haberet, nec vti vellet eisdem, valeret collatio ordinarij post prædicta secuta, quia renonciare pōt his, quæ inducta sunt pro eo. s. de regula. ad apostolicā, cum concor. & in impetratore subintelligitur cōditio, si impetrator ista gratia velit vti. & papa in hoc decretū ponit pro se. ibi pro alio. Quare si renunciat impetrans, nec offenditur papa, nec ipsius decretum, si intelligatur hoc dictum, quando añ collationem ordinarij apparuit illum nolle, prouisum esset, sed si post collationem repudiat, nō vr̄ prouisus tutus sine noua collatione per præ. decre. pe. j. e. [*Valeant*] hoc verum, nisi fuerit reseruata & facta sui per Bonifa. reseruatio generalis per extrauag. suā. quæ incipit, piæ sollicitudinis. Non ob. quod in hoc li. inserta non est, & emanauit pōtificatus sui anno primo. quia dato ꝙ dicatur esse constō, finis tamen procemij. s. eo. lib. loquitur de consti. prædecessorum non de propriis, vt ibi ēt dixi. ita & dñs Io. papa de his fecit reseruationē gñalē, quæ incipit. Ex debito. duratura tñ solū ad ipsius vitam, vt ibi patet [*Remotis*] a sua dioecesi. [*In eorum*] quid si illi non sunt dioecesani, sed pone Arch. abbates vel his similes habentes collationes taliū. dic ꝙ ēt in illis locū habet, & ꝙ verbum eorū, vel sua dioecesis, non restringatur ad epōs. patet. s. de rescri. nonnulli. & s. e. li. de rescri. statutum. §. cū vero. ver. nullus. & §. cum autē. de offi. dele. c. fi. §. ij. ¶ Prima gl. summar. ¶ Glo. est ergō. primō alleg. ꝯtrium & op. ad illud, ponit opi. ꝯtriam, quā approbat, & rūdet ad ꝯtrium. secunda pars rñ. per qōnē, an se. sl vacanti &c. tertia pars no. quatuor spālia. ¶ Glo. habebant. dicit quid dedit cām constōni, in fi. quærit & soluit. ¶ Pe. gl. ponit opi. quā reprobat. ¶ Vlti. glo. ponit duas lecturas, & primā reprobat. ¶ In glo. est ergo. ibi, si vnus. §. ꝙ si non totū. vide. s. de priui. si de terra. super gl. ij. ¶ In gl. iiij. in fi. interdum ponitur pro gubernatione, vt ibi dixi. super gl. pe. ¶ In gl. est ergo. ibi, Gui. qui ēt dicebat, ꝙ nouo papæ currebat a tpe electionis, vel immutationis, non a tpe coronationis, cum ex electione competat illi plena iurisdictio. s. de ele. licet. & de facto patet, ꝙ ante coronationem, beneficia confert, & quandoque si non vult conferre reseruat, & quomodo se habeat ante coronationem, & qualē bullā det, no. in fi. huius li. super data. & ibi ſm Gar. idem hic Io. mo. & Arch. & ibi. sedi vacanti. idē Io. mo. & Arch. s. eo. prox. inducunt, quod prout hic, & ibi patet ꝯ Roma Pontifi. inducta est hæc præscriptio non ꝯ sedem. & ibi, a die. idē Guil. pro quo facit. ff. de ac. emp. l. iij. in fi. vbi ēt no. ꝙ præpositio a, facit separationē ad idē. ff. de verb. si. anniculus. si quis cau. l. vl. C. de postu. l. vl. & remittit ad Spec. de cita. §. viso. in fi. Arch. qui alleg pro simili. s. eo. li. de ele. c. j. & ibi de hac præpositione, a, alleg. concor. eo. tit. de ele. quā sit. & c. si elec. & c. cum ex eo. j. rñso. & allega. quas statim allegabo. dicit ꝙ ſm prædictam opinionem præpositio † a, ponitur exclusiue. ad idē. xxviij. di. de his. iuxta prin. ver. quibus. lxxvij. di. in veteri. ꝯtrium, ꝙ hæc præpositio includat. allega. xxi. di. c. j. & c. aliter. lxx. di. §. non autem. xciij. dist. vi. a subdiacono. lxxviij. di. c. vl. & putat, ꝙ sic ponatur. hic alle. primo Guil. de iud. quod ad consulationem. de appel. super eo. §. vl. ij. q. vi. anteriorum. ver. vnde necessarium. iiij. q. v. quisquis. ff. de adul. præter. §. sexaginta. & l. is cui. §. marito. C. de succes. edicto. l. i. §. quod diximus. inducit ēt lrām vacauerunt, quæ sequitur, per quā dicit patere, ꝙ totum tp̄s vacationis attenditur, & sic ipsius vacationis principium, alle. s. eo. li. de rescrip. si propter. vide, quod de præpositione vsque, satis dixi, de ordi. ab epo. c. j. super. i. gl. & quod de illa dixi ēt huic congrue adaptatur, & dictum Gul. placet. nec ob. ꝙ ea die possit prouidere, vel eligere, quia hæc decre. non punit negligētiam, vt. s. dicitur in gl. item. s. e. lib. de ele. cupientes. §. ꝙ si & §. cæterū. patet, ꝙ statuitur terminus ad faciendum id, quod ante incohationē termini fieri potuit. Sufficit ergo ita scriptū esse, & constat papam statuere potuisse, ꝙ iste mēsis curreret post triduum, vel post primas lrās, vel aliud tale, & ibi, frequens. & cle. de appel. sicut appellationem. & vide, quod dixi de elec. prouida. super gloss. pe. ¶ In gl. habebant. ibi, præiudicialis, ꝙ patet ex diutina vacatione ecclesiæ Roma. post obitum Clementis quarti ſm Guil. & ibi, nō potuere. & sic tria specialia no. ſm Gar. & Arch. s. ꝙ possum per me, quod non possum per alium. Item quod possum per alium quod non per me, cum horum ꝯtrium sit regulare. j. de reg. iu. pōt. vbi de hoc. Itē ꝙ † potestas conferendi redit non libera sed onerata, vt hic patet, & in fi. idem Gar. & Io. mo. sed hoc nō placet Arch. qui dicit, ꝙ non videt huius dicti naturalē rōnem, & regulā, quod possum per me & p aliū. Item lapso mense res redit ad primum statum. Item per id posset ordinationes ecclesiarum impediri qñque, inducit principaliter, ꝙ textus dicit, valeant, nō dicit debeāt, sed lrā tantūmodo, quæ sequitur, tollit hoc dictum, quæ sapit negatiuam, de eli. pot. cum ecclesia. & facit quod notaui. j. de regu. iur. c. j. ¶ In gl. pe. ibi, falsum. item Guil. & Gar. ¶ In gl. vlt. in fi. Arch. cuius dictum vt tutius con solo ante factum. post factum sto. gl. exponit. i. collatio beneficiorum sic in curia vacantium. adde quintum, ꝙ. j. dioecesim conferant.

SVMMARIVM.

1 *Papa si mandat prouideri Titio in aliqua ecclesia cum clausula, si pro aliis non scripsimus, non eliduntur literæ, si scripsit etiam pro vno solo.*

2 *Papa si dispensat cum illegitimo vt possit obtinere canonicatum, vel dignitatem in ecclesia cathedrali, non poterit prædicta consequi in metropolitana.*

3 *Aquæductum habentes non debent attenuare matrices fistulas.*

4 *Ecclesia cathedralis tenet nomen ecclesiæ in genere.*

CAP.

CAP. IIII.

QVãuis pleniſsima. Primo ponit regulã & inſtantiam. Secundo ibi, & ideo. & tertio ibi, quãquam. ſm dictam inſtantiam decidit duos caſus. iiij. ibi, ſecus. ꝯ inſtantiam alium caſum ſubiicit ſm Io. mo. [*Ambitioſe*] ambiunt enim impetrantes ad honores vel lucra, & præiudicatur per literas tales ordinariis collatoribus, & hac ẽt de cã reſcripta ad lites reſtringuntur, quia per illa detrahitur ordinariæ iuriſdictioni. de reſcrip. Rodulphus. [*Reſtringi*] per hanc rõnẽ dicit Arch. & idẽ dixerat ſuper decre. accepimus. de æta. & qua. vt in ſuis reportationibus habebaẽ, ꝙ† ſi mandat papa Titio prouideri in aliqua eccleſia cum clã, ſi pro alijs non ſcripſimus, non elidentur literæ, ſi ſcripſit ẽt pro vno ſolo, ad quod ẽt inducit. ff. de ver. ſi. non eſt. & l. ſe. vbi habens vnicum filium non eſt ſine liberis. ad idẽ ff. ad Treb. ex facto. §. pe. ff. vi bo. ra. l. ij. §. ſi vnus. C. qñ di. le. ce. cum vxori. ad hoc. ff. de mune. l. ij. & ſic dicit, ꝙ ſic ſeruat curia, non obſtante ꝙ illud plurale aliis, vr̃ cõprehendere ſaltem duo. ĩ. de re. iur. pluralis. cum concor. ad idem. ff. de pign. act. ſi neceſſitas. ff. ſi quis cau. ſi ſeruus. §. ſi plurium. remittit aũt ad ſummã Hoſti. de reſc. §. quæ poſſunt obiici. ver. quid ſi tres. & in libello Roſ. iuris can. an plures præbendæ &c. ver. vnum tñ quæritur. ecce d. papa, ſed neutrobi ponitur iſte caſus. & vide, quod ſcripſi de his clĩs, de reſc. mandatũ. ſuper gl. ij. [*Ad certam ſummã*] nota, quia nil dicit de beneficio ĩ ſingulari vel plurali propter rõnẽ, quam. ĩ. dicam. & iſta forma in cęteris partibus frequentatur, vt in Apulia, & terra laboris, vbi ſunt bñficia valde miſera [*Beneficijs*] hic reprobaẽ, quod no. Hoſt. de iurepa. cum dilectus. & vide, quod ibi ſcripſi ſuper ver. inhibens. ver. niſi forte. dicebat enim, ꝙ ſimpliciter prouideri mandatur vſque ad certã ſummam nõ adiecto de vno, vel pluribus beneficiis, prouideri nõ poterit niſi de vno, cum reſcripta ſint interpretanda ſecũdum ius, & iura velint vnicã eccleſiam eſſe vnius rectoris. ſ. c. cum non ignores. nec curat, ꝙ imperator poſſet eſſe inutilis, vt ibi dixi, aperte corrigitur hoc dictum per hanc literam, quæ de vnico impetrante ſingulariter loquitur, & ponit beneficiis, in plurali. Secundo ſcias, ꝙ Io. mo. intelligit hoc plurale de duobus tñ, & ſine cura, ꝑ decre. is cui. §. j. ĩ. e. ſed Arch. intelligit de quocunque, vt impleatur mandantis intentio, ad hoc. ſ. de reſcr. ſi qñ. facit cle. eo. ti. ſi Roma. & decre. illa, is cui. ponit diuerſum caſum, alle. quod no. Inn. in præ. decre. cũ dilectus. quod vide in ver. præal. vbi dicit, ꝙ ſi mãdatur alicui in beneficiis prouideri vſque ad certã ſummã, tunc reſeruari & conferri poſſent plura bñficia vſque ad ſummã, ſecus ſi diceretur de beneficio, ſemper enim formã mãdati ſeruari oportet, al. Arch. ĩ. e. cuidã. & c. ſi clericus. ff. man. ſi quis pro eo. de inſti. ſi pupillus. §. conditio. C. de proba. cum precibus. ff. de ver. ſi. l. iij. [*vel dioceſis*] alĩs vno ſolo expreſſo non veniret reliquum in literis bñficialibus, ſicut nec in reſcriptis ad lites. ſ. de reſc. Rodulphus. & vide, quod ibi dixi ſuper. j. glo. & idẽ no. de æta. & qua. accepimus. in fi. pe. glo. & c. vl. de pręben. in gl. j. Itẽ ſcias, ꝙ ſi poſt datã reſcrip. diuideretur dioceſis, in ipſa diuiſa & in deciſis ab illa eiſdem modo & forma fieri poterit executio, quibus ante diuiſionem fieri poterat, vt in extraua. Io. mo. quæ incipit ſedes Apoſtolica. per quam vr̃, ꝙ ẽt in cathedrali deciſa fieri poterit, ſi prius in ea fieri poterat, cum ibi ẽt dicatur, ꝙ ius ad rem, quod habeat expectans, per diuiſionem mutari non debet, & eiuſmodi caſus nulli dubium, quia cathedralis diuiſa ĩcludebatur in grã [*Honorem*] per hoc vr̃ canonicum cathedralis eccleſiæ ad ruralem transferri nõ poſſe. ar. C. li. x. ſi curialis relic. ciui. re. ha. ma. l. vna. ſed Arch. ſ. eo. li. de conſue. c. j. in fi. dicit, hoc non ſeruari. Hoc caſu præmiſſo, ſ. qñ ſcribitur prouideri in aliqua eccleſia ciuitatis, vel dioceſis, non probat ergo hæc decreta. ꝙ literæ beneficiales non extendantur ad eccleſiam cathedralẽ, ſed in beneficialibus appellatio eccleſiarum ciuitatis non includit cathedralem, vt in j. gl. ſi ergo mandetur prouideri ad collationẽ epĩ, hæc decre. non impedit cathedralem includi, ſi ibi habet collationes epſ. [*Secus eſt*] quod ſequiẽ hic de eccleſia cathedrali, fuit diſputando terminatum per D. Gui. de Petralata, per c. ſcitote. vj. q. iij. [*Prouinciæ*] vidi dubitari, an ſit idem, ſi ſcribitur in aliqua eccleſiarũ patriarchatus, vt includatur ipſa patriarchalis eccleſia. & ſatis puto ꝙ ſic, cum plus ſit patriarchatum, quã prouinciam nominaſſe, quod colligitur. xxj. di. cleros. poſt prin. & habent archiepõs ſuffraganeos, quibus tradere poſſunt pallium, de priui. antiqua. facit. lxxx. di. c. j. & ij. & xcix. di. c. j. & ij. lxv. di. placet. cum duobus. c. ſe. bene facit. ſ. e. ti. graue. in fi. puto ẽt idem, ſi ſcribatur, ꝙ ꝓuideatur in regno, vel aliqua eccleſiarum regni, facit. vj. q. iij. ſcitote. de ſta. mo. in ſingulis. in princi. de poſtula. ꝓla. bonæ. ij. circa fi. cum ẽt hic vr̃ vberrima gratia ꝓpter excellentiam regum, quam ẽt eccleſia ponderat. facit. ſ. e. lib. de offi. deleg. c. vj. ĩ. de priui. ne aliqui. & cle. de bap. præſenti. facit, qđ no. in Spe. de reſcri. præ. §. rõne cautæ. verſi. quid ſi dicitur. ꝫ. & ver. ſe. qui verſiculi fuerũt Vin. in decre. Rodul. de reſcri. quid ſi ſcribatur de principatu, marchionatu, ducatu, vel comitatu, cõſtat, ꝙ in illis qñ que nulla eſt eccleſia cathedralis, ſed ſi ſunt, puto illas includi, ac ẽt principalem, ſi qua ibi principalior dicetur, cum verba id ſonent, nec inueniã illum caſum exceptũ

2 [*Metropolitana*] tenet hic Io. mo. ꝙ ſi† papa diſpenſat cũ illegitimo, vt poſſit obtinere canon. præbendã, vel dignitatem in eccleſia cathedrali, non poterit prædicta conſequi in metropolitana, cum talis diſpenſatio ſit odioſa reſtrĩgẽda. ſ. e. li. de fil. preſ. c. j. & ij. & ſ. e. c. & hic a ꝯrio intẽdit, ꝙ lr̃a. j. hoc caſu innuat a ꝯrio, quod non alio. ſed Arch. exponit hoc caſu hic expreſſo [*Quam alio*] ſ. proxi. §. cõprehenſo. [*Vberiorem*] ab vbertate ſumitur verbum hoc, quæ eſt abundantia, & plenitudo, vt dixi. ſ. de loca. propter ſterilitatem. ¶ Prima gl. tria facit, ſummat, dicit vnde ſumpta & quid declaret. ¶ Quarta gl. diſtinguit inter duas formas. ¶ Quinta gl. rõnem reddit. ¶ Gl. ſimile. ĩ. all. vnam concor. & ponit opi. pro ſecundo ponit opi. ꝯriam, quam ſoluit. ¶ Antepe. gl. quærit, arguit pro, ſoluit ꝯrium, ſecundo quærit & ſoluit. ¶ In gl. j. ibi, extrauaganti Inn. quarti. & in fi. & per Inn. & Hoſt. de iurepa. cũ dilectus. ¶ In gl. ij. ibi olim. & vide quod ibi plene dixi ſuper vlt. glo. Arch. remittit ad no. per Compo. de reſcrip. cãm. & ad no. de conſangui. & affi. cum dilecto ¶ In gl. iij. in fi. Arch. alle. j. q. j. principatus. de pę. di. j. §. poenæ. ĩ. e. ſi pluribus. §. j. ſ. e. lib. de reſcrip. ſi gratioſe. in fi. ſ. de elec. dudum. ij. de deci. tua. ff. de li. & poſth. cum quidam. de mino. l. iij. circa prin. C. de ſenatuſcon. l. vna. & quod no. de tranſla. c. fi. ¶ In gl. aliud. in fi. Arch. alle. ff. de verb. ob. l. j. §. ſi ſtipulanti. & l. inter ſtipulantem. ff. de le. j. ſi ſeruus legatus. §. quicunque. ¶ In gl. papa noſter. ibi, beneficia, per quę quis intitulatur, & obligatur eccleſiæ, & tenetur ad continuam reſidentiam. ſ. de cle. non reſi. c. fi. ſed per penſionem non intitulatur, nec ad reſidentiã tenetur. xvj. q. j. poſſeſſiones. ij. q. vj. illud. cum illa poſſit ẽt laico ꝯcedi, vt ibi. ¶ In gl. vt centeſima. c. j. vbi de hoc per Hoſti. alleg. ad hoc Arch. ꝙ de populo alias familia, ordine, & exercitu includentibus ſuos maiores no. & dixi de conceſ. præben. poſt elec. ſuper glo. nec erat, & in fi. quod eſt ſpãle propter periculum, quod ĩminere poteſt ex periurio, vt ibi dixi. ¶ In gl. ſimile. ibi, in ſupradicta gl. & facit.

3 C. de aquæduc. l. eos. lib. xi. Io. mo. & Arc. ibi dicitur† ꝙ habentes aquæductum non attentant matrices fiſtulas. ¶ In gl. quid ſi. ibi ſatis credo. idem Archi. qui refert, ſic pronunciatum per archiepiſcopum Rauen. de mandato papæ in forma pauperum. Inducit ẽt ad hoc. de ſen. ex. c. vl. §. adiicimus. Item idem iuris in membris, quod in capite. lxiij. di. in ſinodo. & eſt incongruum vt eadẽ eccleſia quo ad idem diuerſo iure cẽſeat. xii. q. ij. cognouimus. de deci. cũ in tua. de priui. quia circa. in fi. & ibi. nomen ſancti. ad hoc præd. decr. cum cleri. de ver. ſi. in

contra-

cōtrarium facit.ṡ.de ele. cum in veteri an superscriptione, sed illud videtur induxisse vnio duorum capitulorū eligere debentium prælatus in ecclesia Bisuntina, & idē in ecclesia Regina quo ad ecclesiam sancti Prosperi. Silus autem, de quo loquitur glo patet,co.ti.dudum.j.& ij. & c.bonæ.j.& ij.& c.cumana.& c.sacrosan.cum si.&ibi inferioribus. fallit hoc quandoque in locis solennibus habentibus matrices ecclesias.ṡ.de rescr.cum adeo. nisi sub nomine sancti exprimitur ecclesia Modicen. quæ tamen cathedralis non est.idem in Tuscia in Pratensi, 4 & similibus.& ibi,ꝙ credo.idem Io.mo.dicens,ꝙ † ecclesia cathedralis nomen ecclesię tenet in genere.quod nomen particulatur & distinguitur per singulares ecclesias ciuitatis & dioce.de iure communi sibi subiectas.xi. q.j. de persona.pro eo facit insti.de iure natu. §. sed quoties. ¶In glo.vl.in fi vide,quod no.Host.ṡ.e.pro illorum. post prin.& in sum.de ver.sig §.a quo.post prin.ver. quid si ꝑcipiatur.vbi dicit,ꝙ ciuitas & dioce.sunt correlatiua, sicut pater & filius,& vnum non est reliquum.sed prouincia non est correlatiua ad ciuitates,sed illarum collectiua,vel conclusiua,ita ꝙ etiā ciuitatē propriam ꝯcludit. facit.vj.q.iij.scitote.iij.q.vj.non liceat.& sequētib⁹ capl̄is.

S V M M A R I V M.

1 *Papę auctoritas non est ab homine sed a Deo.*

2 *Ecclesiarum status quo ad ipsarum immutationem dicitur pendere a potentia episcopi non abbatis.*

3 *Conditio personæ arctat verbum generale.*

C A P. V.

Cum de beneficio. Duæ sunt partes. secunda ibi quando.& hæc secunda ponit dictū,a quo casum excipit ibi, nisi.& hoc verbum beneficio,large ponit. siue de parochiali ecclesia, vel de prælatura, vel de ꝓbēda tractatur. [*Consueto*]quod hic dicitur,tenebat Host etiam si hæc clā non esset in rescripto,ex quo scribebatur pro clerico seculari, hoc no. de re.ec.non alie.possessiones [*De illo beneficio.*]Continue Arch.no.de priui.accedentibus.in j.glo.& xvj.q.iiij.volumus secundum Arc.[*Gubernatum.*] si de statu ecclesiæ ꝯstare non potest,quia quādoque fuerint ibi clerici,q̄nq; monaci,dicit Io.mo.considerandum, cuius cōditionis hoīes pro maiori parte sint ibi versati. ff.de lega.iij.legatis §. & si vnus seruus.& præsertim vbi pro maiori parte tenentes fuerunt vltimi possessores ar.C.ne de sta.defunc.l.si mater.ff.si vsuf.peta.l. vti frui. ad hoc vltimum alleg. Arch.C.de ser.expor.l.moneor.& ff.de ali.leg.l.Mela.§.j.in fi.& ĵ.de sen.ex.si iudex.§. j.tu dic, ꝙ si exprimitř prouideri de beneficio consueto clericis&c.non sufficit vltimus status,vt hic.[*legitima.*] si Papa per priuilegium mona.prohibuisset abbati,ne talia beneficia, vel prioratus mona.conferret secularibus clericis,non putat Arc. ꝙ licet tanto tempore per abbates fuerit cōtra factum, locum habeat istud c.maximè si apposuerat decretum, alle.xxxv.q.iiii.contradicimus.de præben. dilecto. & uo. de despon.impu.ad dissoluendum.facit hoc verbum legitima,ad decre.primam & secundam, de ma. cōtra.rñdet,ꝙ ibi non loquitur de interdicto principis, sed inferioris.& si dicatur per lapsum temporis renunciatur priuilegio,de priuil.accedentibus.dicit hoc verum in priuilegiis,nō in prohibitionibus principis,quod inducit inobediētiam,& maxime vbi est decretum,per quod apparet intentio principis,ꝙ inferior elidere aut abrogare nō potest sine ipsius expresso cōsensu,vt no.Io.iiij.di.§.leges. ad idem,quod no. Goff.& Inn.de proba.ad nostram. dicit aūt, ꝙ † cum auctoritas Papę non sit ab homine,sed a Deo.ṡ.de iudi.nouit.ver.cum enim.patet, ꝙ contra ipsius decretum sine ipsius consensu nil potest fieri ab homine,quod sit firmum,quod dicit expressum.xj.di,consequens.& c.nolite.xij.di.scit sancta. & c. illud. & c. ridiculum.& qd no.Inno de consue.in prin. & si obiiciatur de eo.quod habetur de consue.c.fin. Rñdet,ꝙ illud loquitur in actu rationabili,& vbi non fit contra principis sanctionem. quod non est in nostro casu, vt præmissum est,ad hoc.lxiiij.di.quia.[*ministrauerit.*]ĵ.de verb si. volentes.§.in eos.ṡ.eo.li.de consue.c.j.& habes simile verbum xviij.q.ij.in decima.& dicit Arc.ꝙ talis prioratus sic nactus est naturam ecclesiæ secularis,ꝙ si Abbas, vel alius poneret ibi monacum remouendum ad ipsius voluntatem,ille non dicitur habere integre prælationem ipsius prioratus,nam vt quis censeatur prælatus,oportet,ꝙ habeat perpetuam dignitatem,vt no.Inn.ṡ.eo.de multa.in fi.mutabilis enim ad voluntatem instituentis non dicitř habere curam,vt no.e.ti.cum non ignores. contrarium tamen patet in cle.de sup.neg præla.c. vno. §. præmissa.

2 Item vt dicit Arc.status † ecclesiarum quo ad ipsarum immutationem dicitur pendere a potentia episcopi,nō abbatis.x.q.j.decretum.& c.regenda.ṡ.de reli.do.c.iii. de excel.præla.sicut vnire.in prin.vbi de hoc per Inn & est expressum in cle.dē sta.mo.ne in agro. §. ad hoc. vbi ēt de hoc,ad idem.ix.q.iij.c ij.versicu. vnumquenque.collatio ergo per abbatem facta,quam mutat status prioratus,non videtur tenere tanquam facta per illum,qui talem immutationem inducere non potuit,ad hoc. ṡ. de sup.neg.præla.sicut.imo lapso tempore collationis poterit episcopus conferre s̄m no.per Inn. de renuncia. admoner.poterit etiam impetrari,nec putat Arch.necesse mentionem fieri de tali possessione, allegans quod dixi ĵ.eo.licet.Secularis ergo clericus illud impetrans consequeretur illud. licet nullam mentionem fecerit, ꝙ fuerit aliquando per monacos gubernatum.facit,quod dixi.ṡ.de offi.ord.præsenti.q̄n vero clerici seculares nō fuissent rectores in illis.sed firmarii in tātum.i.ad firmam tenentes,non esset locus his,quæ præmissa sunt, & de his in cle.de excel.præla.frequens.ver.qdam etiam.[*Expresse.*]ad idem.ṡ.e proxi.r.rñ.in fi.¶Prima glo. arguit ¶Secunda not.a contrario.¶Penul. quærit & soluit. ¶In gl. ij.in fi.facit.ṡ.de fil.presby constitutus.¶In iii.glo.ī fi. idē Io.mo & Arc.qui ponderat, ꝙ hic requiritur præscriptio,non consuetudo tantum propter ea quæ dixi.ṡ.e.lib. de consue.c.fi.in iii.glo.¶In glo.iiii.in fi.idem Arc.¶In glo.non tamen.in fi.idem hic Arch.¶In glo.prioratus.

3 ibi.arctetur.dicebat ergo Io.mo.ꝙ † conditio personæ arctat verbum generale.remittit .ĵ.de reg. iur. in generali. simile,quod dicam.ĵ.de sent.excom.si ciuitas. ¶ In glo. penul.in fi.idem Arc.

C A P. VI.

Super eo. Non diuiditur.dici tamen potest,ꝙ casum decidit, & rationem interserit.ibi. [*cum hæc parochialis.*] idem ī alio curato.vel personatu. qui essent annexi eadem ratione.[*In quibus.*]ecclesiis, vel ipsarum parochiis. [*Spiritualem.*]forsan episcopalem,vel quasi,facit.ĵ.de pri.abbates.ī fi.[*Habetis.*]differt,an ecclesia vniatř caplo,an certę prębendę ,an nō vniatur ecclesia,sed solum certa pensio assignetur.vt scripsi post Inno.& Host. eo.ti.exposui super.iii.glo.[*Necessaria non extitit.*]per hāc literam vř.ꝙ sicut non est necessaria dispensatio, sic nō est necessaria ipsius expressio.q̄n talis canonicus habens ecclesiam sic annexam impetrat beneficium, vt sic sibi satis sit de canonia facere mentionem, facit regula accessorium,cum sua materia.ĵ.de regulis iuris.p & ꝑ. facit,quod no.in Clementina de pręben.c.j.in v.glo.¶Prima gl.summat & dicit,quid declaret.¶Tertia gl. signat contrarium & soluit.¶Penultima gl.duas rationes reddit.¶Vltima respondit per obic.¶In gl.penulti.ibi, vna est via.vide de præscr.auditis.super glo.penultima,& ibi, si communem.vide de re iudicata.c.penultimo.super. j. glo ¶In glo.j.in fi.& dicit Arch.ꝙ hoc dicebat constitutio extrauagant Innocen.iiij.salubriter.& dicit, ꝙ audiuit a Specu.ꝙ videt illam sub bulla.in ver.tamen præ, dicit,ꝙ nunquam vidit hoc diffiniri, quod tamen vidit sępius agitari.nec ego vidi illam cōstitutionem. ¶In iij. glo.ibi,ecclesiæ Baiocensis.vt dicit Ioan. monacus in fi. idem Archidiaconus.

C A P.

CAP. VII.

EVm cui. † Decidit caſum, cuius dubiũ fortificat. ibi. [*licet iſti*] licet, ꝑ quamuis [*Prouiſiones*] ſ. factæ de canonicatu, quam. ſ. vocauit collationem, poſt modum patebat, ergo prioritas, de qua non conſtaret, dic. ſ. eo. li. de reſcri. duobus [*Conceßa*] per ſedem Apoſtolicam, aliis enim præferuntur, licet ſint priores in data. ĩ. e. hi qui. [*Præſentauerit*] non ſolum executoribus, ſed ẽt illis, ad quos ſpectabat collatio, vel recepuio [*In eadem*] eccleſia ſic de duobus vel pluribus grauata ex vi clauſarũ, ꝙ dic vt. ſ. e. li. de reſcrip. duobus. in fi. ¶ Prima glo. ponit ſummam, & quid, declarat. ¶ Glo. vlti. iuſtificat tex. ¶ In glo. ij. in fine. & plene no. ĩ. de conceſ. præben. ſi ſoli. in vltima glo. ¶ In glo. vlti. ibi, abſurdum, idem nota. in præ. decreta. ibi qui, de reſcrip.

S V M M A R I V M.

1. *Litera generalis forma pauperum, an extendatur ad illum, qui habet vnicum beneficium conferre.*
2. *Reſeruatis antiquis imponitur noua pœna.*

CAP. VIII.

SI pro clericis. Primo decidit caſum, quem ſecundo determinat. ibi. oportebit [*Prouideas*] refert Arch. declaratum per Bonifacium VII. an. ſui pontificatus, ꝙ † generalis litera formę pauperũ non extendatur ad illum, qui habet vnicum beneficiũ conferre, alle. quod de illo, qui vnicam ouem habebat, dicitur ij. regũ. xij. & iij. qõ. vij. §. vlti. & verbum de aliquo quod ponitur in illa forma. vide, quod nota. in cle. eo. ti. c. j. in gl. de iſto. Notat ẽt hic Arch. quod ſcripſi. e. ti. pro illorum. ſuper prima gl. an is, cui ſic ſcribitur, prouidere poſſit de beneficio, quod ad ſui collationẽ non ſpectet. [*Cura*] remittit hic Archi. ad id, quod notaui. ſ. e. li. de fi. presby. c. j. quod vide per eum. xxvj. q. v. ſiquis epſ [*Te*] ordinarium, vel alium quemcunque, quod patebat, & ex extrauagan. prædicta, quæ dirigebatur vniuerſis eccleſiarum prælatis Arch. [*Habentibus*] idem ſi haberẽt annexũ ſacerdotium, ẽt ſi per ſtatutũ conferri non debeant, niſi ſacerdoti, dummodo in reſcripto ſtatuta colantur ſm Io. mo. qui remittit ad decre. cum aliquibus. idem Arc. vide, quod no. ĩ. eo. cum illis. in iij. gl. & quod dicã. ĩ. e. ei cui. ſuper j. gl. [*Prouidere*] de illo, qui eſt maioris ordinis, quam requirat præbenda, no. hic Archi. id quod notauit Io. mo. ſ. eo. li. de reſcrip. cum aliquibus, vt ibi ſatis dixi in prin. [*Oportebit*] vide, quod no. xxv. q. j. c. j. Archidia. ¶ Prima glo. ſummat, & dicit vnde ſumpta. ¶ Secunda gl. dicit, quare illud aliis additum fuit, quid declaret, & hoc iuſtificat. ¶ Gl. oli. ponit opi. quã nõ approbat. ¶ Vlti. gl. diſtinguit, & in ſecũdo membro tres caſus excipit. ¶ In gl. ij. ibi. ſecus in aliis. Io de mõ. mur. in ſua diſpu. tenuit per illam extraua. ꝙ tenebat electio facta de conſtituto in minoribus tñ ad eccleſiam parochialem, maxime ex quo ſcienter fuerat per epm̃ cõfirmata, licet verbo diſpenſationis vſus non fuerit, de quo vide. ſ. de ſciſma. c. ij. ſed illa extrauagans nil faciebat, vt vides, tenuit ẽt in eadem diſputa. ꝙ ſi talis tpe electionis & confirmationis erat in mortali & non notorio, & poſtea emendatus ĩ. annum factus eſt ſacerdos, ſucceſſor promouẽtis illum remouere non põt, ex quo crimen nõ erat tale, quod impediret ordinis executionem poſt pœnitentiam, de quibus ſcripſi, de renun. niſi. ſuper gl. ex loco. & vide, quod ibi no. in glo. ar. pro opi. & quod ſuper ea dixi. ipſe aũt all. quod no. viij. di. in ſcripturis. in fi. lxviij. di. c. j. quod ſcripſi poſt Cõpo. de elec auditis. ſuper vlt. glo. vbi vide. ¶ In gl. olim. ibi. quidam, & hoc placet Archi. & ibi, decre. præterea. ſaltem quo ad parochiales eccleſias, de quibus loquitur, & in fi. vt ibi no. in gl. per hoc. vide, quod dixi de elec. dudũ. j. ſuper ver. vel in ordinibus. 2 ¶ In gl. vlt. ibi, priuari. hodie † Im ponitur noua pœna reſeruatis antiquis, per cle. de æta. & quali. & hi qui. ij. rñ. & ibi, curatum. cautius dixiſſet parochialis eccleſia,

CAP. IX.

SI eum. Primo decidit caſum, ex quo infert ſolutionem alterius. ibi, & ideo prouiſione facienda. dicit Arch. recitans literam extrauagantis, quæ habebat, ꝙ cardinalis ſanctæ Sabinæ legatus in Alamania decano, & capitulo Treueren. ſuper prouiſione & receptione cuiuſdam Laurentij in eccleſia ipſa precatorias literas deſtinauit, & quia ipſi eum per lr̃as illas recipere nõ curauerunt. Inno. IIII. ſcripſit cuidam, ꝙ illum Laurentium auctoritate ſua in illa eccleſia recipi faceret, eique de præbenda faceret prouideri &c. [*Obtemperatum*] i. obeditum, vel paritum. & per hanc literã vr̃ iuuari forma, qua vtuntur legati, qui mandant illos, pro quibus reſeruant ſtatim recipi. ais quomodo dicetur non obtemparatum, cum nuda reſeruatio fiat non ſolum prebendę, ſed ẽt canonicatus, nullo tñ iure expreſſum hoc eſt. & decre. ſi apoſtolicæ. ĩ. eo. ponit reſeruationẽ ẽt ſuper canonicatu. & vide, quod ibi dicã ſuper gl. non in forma. & quod no. in Spe. de legato. §. nunc tractemus. ver. ſed ſi legatus. & ſm id dici poſſet, non fuiſſe peritum, quia lr̃as reſeruationis, vel proceſſuum factorum per executores recipere voluerũt, vel forſan ab illis appellauerũt, tunc tñ in literis papalibus ad ſurreptionem euitandã de appellatione fuiſſet mentio facienda, de reſcrip. ex parte. ſ. de confirma. vti. vel inuti. bonę. Aliquibus vr̃, ꝙ cum capitulum tales collationes canonicatuum, vel receptiones canonicorũ facere poſſit, ꝙ ẽt legatus poſſit, propter quod diſtinguitur, an ſit numerus in eccleſia vel non, & an firmatus vel non, quod vide in prædi. ver. ſed ſi legatus. & litera, quæ ſequit̃ iuxta ipſius legati &c. ſi determinet duplex dictum, quod præcedit. ſ. de canonicatu, & de præben. facit pro. Si ſolum quod dr̃ de præbẽda, facit ꝯ, faciunt enim legati reſeruationes cum beneficio acceptandi. ꝙ an facere poſſint, vr̃ dubium, cũ per id circa plura beneficia ſucceſſiue impediantur, ſaltẽ ad tp̃s is ꝯ quem ſcribitur, quod vr̃ eſſe ꝯ mentem decre. præſenti. ſ. e. li. de offi. leg. [*Et in fratrem*] ẽt in eccleſia non collegiata ſcribitur interdum, vt recipiatur quis in fratrem, de præſum. c. fi. & vide, quod de multiplici fraternitate dixi ſuper regula Io. [*Non legati*] ꝯ. ſ. de reſcrip. literis. vbi põderatur quis incohet. vbi ẽt remiſi ad qõnem porrorũ ſuper regula qui prior. in fi. Et ideo ſ. hoc poſito, ꝙ expectet auctoritate apoſtolica. ¶ Prima glo. dicit vnde ſumpta ſit, & quid declaret. ¶ In glo. penulti. ibi, l. j. ante medium. vide ſ. eo. dilecto. in glo. Innocen. ¶ In glo. j. ibi, extrauaganti. Alexandri quarti. Archi. glo. penul. ibi, ſi apoſtolicæ. quod hic no. Ioan. mon. ibi dicam ſuper glo. non in forma.

S V M M A R I V M.

1. *Scribendi forma quotuplex ſit.*
2. *Calendis ſi ſtipulor intelligitur de proximis.*

CAP. X.

MAndato. Ponit thema, cuius dubiũ ſoluit diſtinguẽdo. primũ membrum ibi, de beneficio. ſm ibi, ſi vero alicui expreſſo, vt patet per inferiora ibi ꝑ 1 † quo. eſt enim quadruplex forma ſcribendi, qñque ſcribitur pro certa perſona & certo beneficio, qñque pro certa perſona & beneficio incerto, hęc duæ patent, vt. ſ. de offi. deleg. ex parte. j. quandoque pro incerta perſona & certo beneficio. ſ. e. lib. de offi. dele. is cui. ſecundo rñ. qñque pro incerta & incerto, & tunc gratia reſpicit eũ, cui ſcribitur. ĩ. e. dudum. in prin. & c. quamuis. j. & ij. rñ. [*Alterius*] in literis expreſſis facit, quod. ĩ. ſequitur, ſiue ad illius &c. & ſic vide, quod dicã ſuper prima gl. [*Forſan*] ſuperfluit [*Spectantia*] diuiſim, vt patet per ſequentia ſm Arch. & ſm hoc punctari debet poſt hanc dictionem. Quid ergo ſi beneficium vacat ſpectans ad collationem vtriuſque, vr̃ ꝙ prouidere poſſit, cum. n. papa intendit quẽlibet inſolidum grauare, fortius quemlibet pro dimidia. ĩ. de reg. iur. plus ſemper. & regula in toto. dic ꝯ,

cum

cum pateat ex forma, quod in assecutione mandati papa solum alterum vult grauari, alias non esset differentia inter diiunctam & coniunctam, & an scriberetur simpliciter, an adiecta clausula communiter, vel diuisim, quod est falsum.j. cap.vltimo in fine. Et ad rationem contrariam respondet per decreta. cui de non. infra eodem titulo. vbi patet, quod regulæ illæ locum non habent in forma mandati, vt etiam no.in prædi.regula, plus semper. [*Simul uacent*] idem si vacabant tempore datæ, vel postea secundum Archidiaconum, qui hoc reperit, quod no. Composto. in decreta. capsum.in gl.ma.ver. item quid si executori.s. q si scribatur prouideri de beneficio spectante ad collationem epi, & tria talia beneficia simul vacent, & eps omnia conferat alij, solum vltimum censetur. & dicit ibi Cōpo.& Inn.sic diffiniuisse.rōnem reddit, quia ordinarius erat astrictus ad vnam dimittēdam poterat ergo dimittere, quam volebat.ff.de iure do.plerunque.& sic primę duę irritę collatę fuerunt.alle: Arc.ff de fideic.lib.l.si legatario.§ a duobus.de sol.Stichum aut Pamphilū. cir. prin.qñ di.leg.ce.l. si vsufructū.de le.iii.qui concubinā.§.si.& facit quod dicam.j.c.si pluribus.super ver.elegerit.[*Vt illi*] pro quo scribitur.[*Solum*] de altero ergo, vel de vtroque prouidere non posset ex forma mandati. ¶ Prima gl.dicit, vñ sumpta sit, & quid declaret ¶ Quarta gl.rōnē reddit, & ponit casum diuersum. ¶ Vlt.gl.ponit ronem & duos casus sol. ¶ In iiij gl.ibi.eum qui clericis

1 † fitstipulor clēs.intelligitur de proximis. ¶ In gl.pe.ibi, quoties.i.rō.vide hanc & fe.in c.cum dilecta. statim al. super iiij.gl.§.pe.de l.cum pater.vide.j.de reg.iu.in alternatiuis.in i.gl ¶ In i.glo.ibi, Alexandri.qui dixerat q ex quo is, cui scribitur, hēt beneficia ad suam collationē spectantia, ēt si non vacent, q de alijs prouidere nō pōt quod hic reprobatur. & in fi. ibi ponit de duabus formis.s.tuam, vel alterius & tuā, alioquin ad cuiuscūque collationem spectante, & dicit hic Arc.q in ista secunda forma non corrigitur dictum Alexandri, de quo pmisi, quasi innēdat, q plus importet illud alioquin.q̄ alternatiua. Vel sciendū, q Guil.posuit secundam formā tm in Spe.de act.vel pe.§.super actionibus.ver.itē si scribitur.& illā posuit per hæc verba, q mihi de beneficio prouideat, si quod ad sui collationē pertineat, alioquin de alio ad cuiuscunque collationem spectante. hic possit procedere dictū Arc. quasi intētio fuerit scribentis, alios tunc solum grauare, qñ ille non habebat bñficia conferre, sed Com.ponit, prouideas tali de beneficio ad tuam, alioquin ad cuiuscunque collationem spectāte, hic.n.illud alioquin.vr respicere vacationem non conferendi potestatem, & hoc maxime, cum scribitur de primo sine potestate acceptandi. ¶ In glo.ij. ibi, vel institutionem. idem Archi.ponens hic, quod no.Compost. in ver.sed quid.immediate sequenti.ver.alle s.glo. proxi. allegant, quia quod commune est episcopo & patrono, episcopus suum dicere, vel vt suum date non potest. ff.de auro & argen.le.quintus Mutius.nec Papa non expresso intendit præiudicare, vel per rescriptū nouam ptātem dare.& per hoc rñdetur ad decr. dilectus. de of dele. ¶ In gl.iij. in fi.idem Arc. ¶ In gl.pe.in fi. iiii. gl.& vide quod super ea dixi de hac mā. quæ brocardica est, ibi ēt inuenies alias concordantias, quas hic Arc. posuerat.lo.mo. in sua additione hic dicit regulare ordinem non spectandum, cōtrarium causale, ne fiat exoneratio indebita, & ne lædatur ius alterius, vt hic, vel vitetur dispendium, vt in l.quoties.vel vt suspitio indebitę gratiæ tollatur. ff.de fideicom. liber.generaliter.§.quis ergo. ¶ In glo. vltima.ibi, se exonerare.supple, & aliam onerare.& hoc fieri non debet. ff. de eo quod certo loco.l.tertia. circa principium. Archidiaco. & in fine. idem Archidia.

S V M M A R I V M.

1 *Negligentia in vno quando noceat in altero.*

C A P. XI.

SI clericus. Circa illum, qui negligit gratiam prosequi, & soluit duos casus dubios. & primo primum. rationem subdens ibi, cum facta.secundo secundum ibi, verum, rationem diuersitatis interserens ibi, tunc cum, q determinat ibi, dummodo.& declarat ibi, & eidem.& decretum apponit ibi.aās facta.& dicebat Arc.q vsque ad §.verum.sumpta fuit de quadā decre.Nico.III. [*Postmodum*] disputauit Ia.can. Bon. an qñ ista dictio non esset in rescripto.executio, cui scriberet sub hac forma, posset illum recipi facere, antequam vacet præbenda.soluendo tenuit q non, allegauit iura, quæ pbant formam mandati, & ordinem scripturæ seruandos.sufficit ad primum.j. e. cui de non.ad secundum. s.c.prox.cum concor.[*Recipi faceres*] dicit Arc.q pp respectum, quem hēt præbenda ad canoniam, cum ex ea procedat, & pro canonico instituta sit, hoc tenendū, q si prębenda vacans instituta pro canonico alicui cōferatur, hoc ipso canonia intelligitur esse collata. fatetē tñ decentius & securius, si prouisor dicat, cōfero tibi præbendam cum plenitudine iuris canonici.s.de poes. præb.proposuit.alle.quod dixi post Com.s.de consti.cū M.super gl.vnde eis.& hoc īfert, q receptio, de qua hic loquitur. consistit in facto cū ex collatione præbendæ sit canonicus, licet fateatur, q executor habens hāc formam ante collationem non potest facere istū in canonicū recipi.quia hoc mandatum non patitur.j.eo.cui de non.dicit iō, q aliqui ōdicunt.[*Quando vacat*] ergo q̄ diu vacat, illam petere potest.vt in gl.[*Extincta*] & sic reuiuiscere non potest per vacationem alterius, vel alio quouis modo.de con.di.iiij.quæris.q verum ex iure veteri, secus ex nouo.ff.de adi.le.l. cū seruus. & l. si seruus. §. si seruo.ad idem.s.de renun.ex transmissa.ſm Arch.

1 [*Non obstante*] † quasi negligentia in vno non noceat in altero.ff de adi.iu.mu.ca.fac.l. item si.in prin.ff.quemadmo.seruitu.l.nō satis, circa fi. Arc. [*Non parte*] hoc placuit Inn.in præ.decr.mandatum.in prima gl.in prin. & iuxta finē.[*Huiusmodi*] s. vacante, quando nullus expectat auctoritate apostolica. ¶ Prima glo. summat, & dicit, quid declaret. ¶ Quinta gl.exemplificat, & dubium soluit. ¶ Glo.& sic, fortificat textum & ponit opi.contrariam. ¶ Glo.per illud.quæstionem sol. ¶ In v.glo.ibi.cōtinuus.vide s.eo.lib.de rescrip.statutum.super gl.pro aduocatis. ¶ In glo.ii.ibi, vsus curiæ, de hac & alijs formis dicam.j.de conce.præb.si soli.in prin. ¶ In glo.desidiosus.ibi, mortuus est.C.qui pe.tuto.l.cum a matribus. & ibi, relinquendum. vide quod dixi, de rescrip.capitulum.super glo.& ita. nec ab hoc dicto recedo per decr. deinde.de conces. præben.cum ei quem.in fi. illa enim determinat, quando impetrans dicatur scire, hic loquitur, quando dicatur negligere, vt ibi dixi in glo.pen. ¶ In glo.no.quia.ibi, possum petere.dicebat ergo Host. s.de rescrip.capitulum.q si prius est prouisum secūdo, obstabit primo impetranti exceptio, ad hoc.s.eo.lib. de rescrip.tibi qui.si tamen prius re integra reclamat auditum.& sufficit, q petat, antequam sit collata secundo, ar.ff.de consti.principum.l. si. s. de dona.cum dilectus. de verb si.olim.& si eo agente & petente conferatur alteri, non conualesceret illa collatio propter negligentiam subsequentem ad hoc.s.de elect.auditis.j. eodem. quodam.ff.quod vi aut clam.finalis.§ est & alia.in fin. ff.de iure fisci.edicto.§.cum autem.ad Tertullia.l.ii. §. si mater.& j. de reg.iu.non firmatur. collationem enim alteri faciendam præcedere debet negligentia impetrātis ſm Arc.& in fi.de habente beneficiū acceptandi infra mensem, an post mēsem acceptet adhuc vacantē, no in clemē.de conce.præben.c.j.in glo.iste terminus. ¶ In glo.& sic.in fi.quod tamen hic distinitur, ibi placuit Innocen in prima glo.illud vero, quod in decre.relatum. s. eodem, de illo primo cuius præbenda tenetur per secundum, & primus execrando litem con-

sentit suo ordine habere aliã vacaturam, ꝙ illa sibi debetur, cum nulli fiat præiudicium, per hanc decre. tollitur, vt ibi scripsi in gl. dicit Inn. ¶ In glo. super istum. in fi. idem Archidia. ¶ In glo. vltima. ibi, illa. remanet tamen sibi ius saluum in tertia etiam cum effectu decreti secundum Arc.

S V M M A R I V M.

1 *Ius dare in vacatura est prohibitum.*

2 *Reseruatio legati licet afficiat ordinarium, non tamen contra Papam, vel habentem causam ab ipso.*

C A P. XII.

SI qui. Duo sunt dicta, quæ satis patent. primo diffinit de prærogatiua receptorum. secũdo de ipsorum qualitate & dicit Arch. ꝙ primum dictum fuit sumptũ de decre. Ale. execrabilis. [*recepti*] de re vltra numerum, an habuerat vocem in capło & distributiones hic Ar. de quo no. de const. cum M. in gl. hic pôt. & vide, quod ibi dixi. [*Anteferri*] facit ad no. quod dixi post Abba. de duobus illmitatis, de ma. & ob. per tuas. & iura, ex quibus potuit summi, ibi scripsi post Host. [*Quorumcumque*] hu-
1 ius ratio ſm Ar. quia † dare ius in vacatura est prohibitum, de conce. preb. vna. cum Lateranensi concilio per legatũ vel capitulum preiudicari nõ potest. s. de fi. presbyte. dilecto. & c. suæ. solus ergo Papa. qui concilijs non ligatur, de ele. significasti. dare potest ius in vacatura, vel ad vacaturam. s. c. licet. in prin. dat autem hoc ius, cum scribit executori, ꝙ faciat aliquem recipi, & præbendã conferat, cum vacabit non obstante numero. & facit, ff. de albo scri. l. ii. non fateor, ꝙ solus Papa det ius ad vacaturam per ea quæ habentur de legato. s. c. lib. de offi. leg. c. iii. & iiii. vide quod no. de conce. præben. c. ij. in gl. pe. sed fateor, quod legatus id facit ex constitutione papali. Item, quod fortius, afficit, & plus durat reseruatio
2 Papæ, quam legati. Item † licet reseruatio legati afficiat contra ordinarium, non tamen contra Papam, vel habentem causam ab ipso. licet possit, vt hic, quasi Papa legatos non priuilegiauerit contra se. s. de cen. cum instantia. [*Non existit*] de receptis per literas facultatis erat dubium, quod solutum est. s. c. lib. de rescrip. cum aliquibus. ¶ Prima gl. dicit, quid declarat. ¶ Secunda gl. ostendit, hic exponi regulam, qui prior. ¶ Vltima gl. respon. per ob. cui rñdet. ¶ In glo. ij. ibi, quot. vtriusque par est cau. qui prior &c. ¶ In vlt. glo. ibi. sed si manente. precarium prorogatum manet in primã causam. ¶ In j. glo. ibi, item si vnus primo. & Abb. s. c. inter cætera. & Guil. in Spe. ti. ij. § nunc tractemus. ver. de illo. ¶ In glo. vlti. ibi, receptus In eo vero quod faceret vt legatus, delegatus esset potior, de offi. lega. studuisti. Io. mon. & ibi, pro quo scribit. idem Arc. & ibi, quaternariũ, hic intelliges per id, quod scripsi super si prædicti ver. de illo.

S V M M A R I V M.

1 *Ius habet ad rem tantum is, qui petijt præbendam sibi conferri ante collationem vacantis.*

2 *Collatio tribuit ius in re, & illud est fortius, quam ius ad rem.*

C A P. XIII.

SI postquam. Primo diffinit casum. secũdo rationem reddit. ibi, nam eoipso contulimus. de eo qui iam receptus erat, bene tenebãt Inn. & Hoid, quod hic deciditur in decre. inter cætera. s. c. sed vt vides, hic loquitur de rescripto. [*Ignorantes*] fortius ergo si id sciuissent. [*Firmitatem*] dicit Io. mo. quod idem terminauerat Martinus nõ ratione infrascripta, sed quia ecclesia, in qua fuerat scriptum, habebat certũ numerum canonicorum & præbendarum, quem eps & capitulum augere non poterat. de rescri. constitutus. [*Ius*] ad obtinendam, infra dicit iuste petere, per quod patet, ꝙ talis expectans non habet ius in re, quare dixerunt aliqui, ꝙ hẽt personalem actionem. s. condictionẽ ex decre. relatum. vel officium iudicis ꝯ possessorem, vel actionẽ de dolo. [*Super his*] vide quod satis scripsi post Comp. s. de rescrip. manda. In vlt. gl. ver. quærit demum Com. cũ ver. se. Item per hos textus improbatur, quod dicunt quidam, prouisum a Papa, vel ipsius auctoritate receptum, cum vacat præbenda sibi debita, propria auctoritate illam apprehendere posse &c. Rõ sm eos, qa recta via transit ad eum. s. c. inter cætera. ff. de acq. hær. l. hæredes. ff. de fur. si a Titio. ff. de le. ij. legatum. ad Treb.
1 l. facta. & l. restituta. sed certũ est, ꝙ † ante collationem vacantis, etsi illa sibi conferri petierit, hẽt ius ad rem tñ tum & non in re. j. de conce. præ. c. fi. in fi. ad idem. C. de rei ven. seruam. ff. de acq pos. sicut ex stipulatione. ff. de fur. cum. s. de priui pastoralis. ad hoc. j. c. cum qui. §. j. facit. j. c. si tibi absenti. [*Debebatur*] hic ponit Arc. quod scripsi post Inn. s. c. relatum. in gl. dicit In. in fi. de spoliato. forte de iure, præbenda quandiu tenuit, ꝙ nec vacans potius deberetur illi, quam alteri, pro quo scriptũ est, sed tene, quod dr̃. s. c. si clericus. [*A prædictis*] tenet hic Arc. ꝙ etiam si Papa contulisset postea vacantem, nõ teneret collatio non facta mentione de primo mandato, cum pp canonicatum & reseruationem & decreti interpositionem prima vacatura fuerit affecta pro impetrante, & sic collatio illa surreptitia. ad hoc. j. c. si beneficia. & sic corrigenda. s. de re iu. cum olim. xxxv. qõ. ix. §. his ita. adde de ele. cum dilecti. de rescrip. ad audientiã. xxv. q. ii. dicenti. in fi. nec præsumitur, Papam voluisse ius illius tollere, ex quo id nõ exprimit, vt de ver. sig. dilecto. de of. dele. ex parte. j. & ij. in fi. facit. j. de re. iur. decet. xxi. q. ij. non enim. de poe. di. j. quantumlibet. in fin. xvi. q. ij. vilis. Itẽ si non recipitur incõstantia & varietas in alijs de poe. di. iii. deri sor. multominus in Papa, dicetur ergo errasse oblitus facti. xxiii. dist. præterea. & sic non tenet, de conce. c. fi. Non ob. hæc litera prædictis, quæ factum respicit. Non ob. ꝙ primum rescriptum sit generale. j. c. si pluribus. de conce præb. ne captandæ. cui generi derogatur per speciem. j. c. prox. & c. quamuis. statim. n. cũ vacauit præbendá, id genus deductum est ad speciem, ad hoc de fi. presbyte. ex tuit. Item in decre. j. de rescrip. gl. vlt. in fi. nõ fatetur illud rescriptum dici genus, quod refertur ad certum, licet nunc incertum. Et vide, quod
2 ibi dixi. non ob. ꝙ collatio † tribuit ius in re. & illud est fortius, quam ius ad rem. hinc est, ꝙ potior est illius cã cui res est vendita & tradita, quam illius, cui primo vẽdita. C. de rei ven quot. & no. de spon. du. tuas. in j. gl. & vide, quod super ea dixi. nam, vt dicit, ista non recipiũt interesse, ad quod agi possunt contra collatorem, sicut recipiunt prophana. tenet finaliter, quod in princi. dixi. Et per prædicta vr̃, ꝙ vbi beneficium non esset effectũ, teneret Papę collatio, nec mirum, quia teneret ẽt collatio ordinarij. s. e. ii. dilectus. ij. j. de conce. præben. si soli j. rñ. & maxime quando scribatur cum beneficio acceptandi. e. ti. c. j. tu dic, ꝙ si beneficium vacauit in curia. nullum dubium, ꝙ tenet collatio vacantis. s. e. c. ii. si vero alibi vacat, & Papa vtitur verbis generalibus. s. præbẽdam, si qua vacat &c. procedit, quod dixit Arc. & idem vr̃, si Papa vtitur specialibus verbis. s. talem præbendam vacãtem per mortem talis &c. vt locus sit surreptioni: ex quo proprio motu illam non confert. Vbi vero Papa proprio motu conferret hoc expresso mihi est qõ dubia, & potius vr̃, ꝙ valeat, maxime, vt prædixi, si non erat affecta per decre. j. proximam. cum etiam eo casu non obstet surreptio. j. eo. si motu proprio. saluo quod ibi dicam in gl. idem verbum, vbi vide, hodie tñ ponuntur clæ tollentes hoc dubium, & reseruantes ius expectantium, vt dicam. j. c. prox. super. j. gl. [*Nequiuerint*] per quod patet, ꝙ non solum est debita. sed etiam affecta. Io. mo. ¶ Prima gl. summat, & dat simile. ¶ Secũda quærit, & remittit. ¶ Tertia quærit, arguit pro, soluit ꝯrium. ¶ In gl. j. ibi, a Papa. s. c. cum qui. ¶ In gl. ii. in fi. idem Ar. ¶ In glo. iii. in fine. dicit Archidia. quod fortius in illis procedit hoc, quod dicit per hunc textum clare patere. vide, quod no. in cle. de conc. præb. c. vno. in gl. hoc determinabit.

S V M-

SVMMARIVM.

1 *Mensis ubi præfigitur acceptationi, an post mensem re integra possit acceptare.*

CAP. XIIII.

DVdū. Primo ponit mētē duarū apostolicarū grarū. scdo ibi, eiq;, pcessus habitos p illas. tertio ibi, nos igit. multis argumētis oñdēs partē alterā potiorē illi dat iudices. vel sunt duæ partes tm̄, vt primæ duę ꝯtineantur sub querela camerarij, ꝙ plus placet. [*Prænestino*] qui cardinalis est, ita ꝙ in certis beneficijs hoc suo iure poterat, si legatus erat. s.e.lib de of.le.c.j.iii. & iiij. [*Eisdem*] Gallicanis. [*Libere*] vide, ꝙ simoniaca renūciatione no. & dixi, de renun. super hoc, in glo. quę pro expensis. ꝙ hic dicit Arc. in decr. ex parte. j. de offi. delega. dr̄ oino. [*Nos postmodum*] secunda gratia. [*Extunc*] de voto. licet ver. scituris. nec est vis, an dicatur exnunc, an extūc ſm Arc. quia semper id trahitur ad diem conditionis, alle. quod no. Inn. & Host de ap. præterea. facit, cle. de conc. præbē. cum ei quem. & ibi dixi. [*Ignarus*] maxime, vt patet per sequentia. Io. mo. [*Velut*] veritatis expressiuum. Arc. [*Praeoccupauimus*] i. prius occupauimus, & ponitur in bona parte, sic in Psal. præoccupemus faciem eius in confessione. ibi exponitur. i. priusquam veniat ad iudicium, quod fecimus confitendo damnemus. [*Conditio*] hæc ratio sufficeret ſm Io. mo. nam prima gratia generalis erat, nihil continens actu, sed habitu, vel potentia tantum, secunda erat specialis continens aliquid actu. species ergo extracta de genere amplius sub genere nō intelligitur, alle. iura, quæ allegat hic glo. [*Eo.*] pro ideo. & est secunda ratio secundum Arc. [*Considerantes.*] tertia ratio. [*Quia foret*] quarta ratio. [*Et quidem*] quīta ratio secundum Arc. [*incerto*] vide, quod habes in cle. de concess. præben. c. j. in j. & ij. rñ. [*Acceptandi*] tenet hic Archi. 1 ꝙ † vbi acceptationi præfigitur mensis, post mensem re integra possit acceptare. tu dic, vt dixi in cle. de concess. præben. cum enim quem. in gl. iste terminus transferri. j. e. c. pe. ¶ Prima gl. summat reliqua. rñ. in tex. ¶ In gl. s. de. ibi, in toto. sequitur, iure generi per speciem derogatur. ¶ In glo. antepe. ibi, l. iiii. vide in c. gratiose. in glo. expirandæ. & ibi, §. recte. soluitur mandatum per mortem mandatis, vel mandatarij re integra. ¶ In gl. pe. ibi, apud Auphidium. satis est, ꝙ legatarius, cui legata sunt vestimenta. quæ volet, dixerit se velle, vt sua sint, vt consumptum sit ius eligendi legatum, & ibi, nihil. j. vide in præ. c. j. super j. gl. ¶ In glo. j. in fi. & per hanc decre. determinata fuit quæstio de legato, cui Papa commiserat, vt sibi rebelles in pace facienda, vel conseruanda priuare posset beneficiis, & illa aliis conferre, qui priuauit propter causam illam Titium, quod in præiudicium expectantis in illa ecclesia primam vacaturam non possit illud alteri conferre, vt sic illa commissio intelligatur sine præiudicio iuris alieni, cui, scilicet tempore vacationis, vel priuationis beneficium esset effectum prius, vel post commissionem prædictam. s. eodem lib. de rescrip. quamuis. hodie tamen in terminis prędictis, vel de quibus loquitur decre. vel similibus ponitur in literis clausula derogatoria, per quam quo ad beneficia illa pręiudicatur expectantibus cum protestatione, quod in aliis non fiat eis præiudicium, simile, quod dixi. s. c. proximo. in fine. ¶ In gl. tertia. in fine. vltimus. §. illius decre. est pro, & soluit contrarium. ¶ In glossa hanc potestatem. in fine. qua ratione. & per decreta. is cui. de officio delega. supra eodem lib. puto, quod nec iste legatus potestatem hanc coniunctim delegare potest. ¶ In glo. est maior. in fine. ordinario enim delegato commissa maior est in delegante, & minor in delegato. Ioan. mona. dicit Archidia. fons scaturiens maior est, quam riuus ab eo procedens. ¶ In glo. s. de rescri. in fi. Arc. all. ff. de le. iij. vxorem. §. Felicissimo. & l. seruis vrbanis. §. vl. ff. de ali. le. l. alimenta. §. basilicæ. & l. stichus. in prin. ¶ In gl. s. ibi. s. e. titulo. s. de rescri. allegato. s. gl. proximo. ¶ In gl. no. in fi. ad idem. ff. de neg. ge. Pompo. scribit. ff. so. ma. l. diuortio. ibi. alioquin coactus vindemijs &c. de le. tertio. l. Ofidius. de contrahen. emp. l. in lege. in fi. ¶ In gl. j. nominibus. in fi. & l. vxorem. §. legauerat. Arch. ¶ In gl. pen. in fi. ibi, apud Auphidium. ff. de ma. vin. si pater. Arc.

SVMMARIVM.

1 *Hospitalia & loca similia quare non includuntur in literis directis super prouisione clericorum.*

CAP. XV.

QVia sæpe. Primo ponit dubium, qd̄ secundo distinguēdo declarat. ibi, nos dubitationem. & ſm membrum ibi, nisi vacanti collatus. vbi ergo nō est collatus, sed conferri mandatur, potest adhuc teneri opi. Inn. ſm Io. mo. ꝙ non placet Arc. cum Arch. cū litera. j. ponderet tpis auctoritatem, ad hoc ēt. s. e. lib. de rescri. tibi qui. & e. pe. [*Et dignitate*] hæc est copula &, sed si fuisset coniunctio. s. cum, an de altero solo prouideri posset. vide, quod dixi de cele. mis. cum Marthæ. ver. alij vero. [*Vel officio*] no. ꝙ hæc tria ponit vt diuersa, ad idē. j. e. fi. vide, quod scripsi. s. e. de multa. & s. e. lib. de consue. c. j. super ver. personatus. Est qō, an ille pro quo sic scribitur, consequi possit ex iuribus talium literarum officium, quod cadat in laicum. i. cuius laicus sit capax, & quod per laicum regi consueuerit. quod non possit vr̄, cum. n. connexorum idem sit iudicium, vt hic in fi. cū concor. & ista tria connectantur in gratia, vt hic. & j. e. si is cui. ergo sicut dignitas & personatus sunt quod spirituale non cadens in laicum, sic officium, debet enim esse vniformis intellectus talium connexorum, ad hoc de bap. maiores. ver. similiter. hinc est, ꝙ decre. cum accessissent. de consti. primiceriatum, quem primo vocauit dignitatem & personatum, demum vocat officiū, ad idem. s. e. ad hæc. & de cle. non resi. c. iii. de sta. mon. quod Dei. bene facit dec. fi. j. e. vbi patet, ꝙ sicut beneficiorum collatio competere potest dignitati, vel personatui, ita & officio, ergo de spūali oportet intelligi. itē hoc probat decr. ista, nam sicut præbenda canonicalis potest esse annexa dignitati, vel psonatui, ita & officio. ad idem cle. de æta. & qua. vt hi qui. ij. rñ. vbi idem patet in annexione ordinis. ergo de spūali officio, cuius laic⁹ non sit capax, debet intelligi, quod bene probatur. ij. q. iii. si quis eps præbendas, Archidia. præposituras, vel aliqua officia ecclesiastica. & e. q. saluatur. ver. in subiecto. ibi, vel quemlibet ecclesiastico mancipatum officio. Item hoc idem probatur. j. de conce. præb. c. fi. in princ. vbi numeratis dignitatibus, personatibus & officijs subdit, & alijs quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, illud relatiuum aliis, dat intelligere officium tale esse ecclesiasticum beneficium. facit ad hāc partem cle. e. ti. per literas. si dicatur, ꝙ ratio, quare † hospitalia & loca similia non includuntur in literis directis super prouisione clericorum, sit illa, quia loca illa per laicos regi possunt. xviii. q. ij. quidam. & no. in cle. de relig. do. quia contingit. §. vt autem. audiui a solenibus officialibus curiæ, ꝙ curia sic tenet [*in ipsa*] habens etiam præbendam in ecclesia talem dignitatem, quæ habet prebendam annexam, poterit acceptare, sed per ipsius receptionē vacat prima præbenda, vt in cle. e. ti. si iuxta. ¶ Prima gl. summat, & dicit, quid declaret. ¶ Vlt. gl. ponit rōnem inducens duo iura. demum ponit quatuor casus, quibus secundus primo præfertur. & v. casibus, quibus expectās primā illā non consequitur ¶ In glo. j. in fi. quo ad no. in p̄. decr. sta. facit hęc dec. pro Inn. & ꝯ Ho. tenuit. n. In no. ex duob. impetrantib. primum pferri secundo, qui est maior in ordine p rōnē, quā ponit hic litera, sed Ho. ꝯ, vt ibi scripsi in gl. loquitur. ¶ In gl. perpetuo, in fi. & vide, quod ibi scripsi super verbo, personatus.

SVMMARIVM.

1 *Collatio quid sit.*

2 *Papa si mandat prouideri de beneficio spectante ad institutionem*

episcopi, nunquid executor prouidere possit de beneficio, de quo episcopus instituit ad præsentationem, uel electionem alterius.

3 *Locutio pluralis omnis est copulatiua saltem implicite.*

4 *Collegium, uel uniuersitas & si sit persona, non tamen uera, sed repræsentata.*

CAP. XVI.

CVm in illis. Sunt quatuor dicta & partes patent. [*Maior*] vbi enim maius periculum. & c. s. eo. lib. de ele. vbi periculum. cum cõcor. [*Aut debeat*] dicit Io. mo. quod ita pronunciauerat in causis decanatuum Rotomagen. & Bituricẽ. quarum fuerat auditor [*Prouideri*] si Papa falso rumore sibi perlato quod A. pro quo scripserat, mortuus erat, mandat præbendam eius conferri B. non sunt per has secundas primæ literæ reuocatę secundum Arc. alle. ff. de hære. insti. l. fi. facit, qđ no. in Spe. de instrum. edi. § compendiose. ver. quid si is qui. si autem expecto dignitatem in ecclesia Bon. per literas Papæ cum clausula, non obstantibus literis impetratis, vel impetrandis. & postea Papa concedit capitulo, quod de Arc. alicui prouideri non valeat per literas impetratas, vel impetrandas cum alijs nõ obstantibus putat Archi. quod duret prima litera etiam quoad dignitatem archidiaconalem, ex quo expressa mentio non fit de ipsa indulgentia. ff. de lega. iii. si quis in principio. ff. de leg. i. si mihi. §. fi. in ɔ̃rium alle ff. de adi. lega. l. si hominem. & l. se. & dicit, quod curia seruat quandoq; vnum, quandoq; aliud. [*Etiam si*] dicit Arc. quod istud etiam tenetur hic ampliatiuè quasi dicat multofortius si curam non habeat, al le. pro simili. s. de vi. & ho. cler. qm̃. § i. in prin. & j. e. cum singula. j. rñ. vnde communiter implicat. C. qui admi. ad bo. poss. l. j. [*Collationem prouisionem*] hęc duo sunt sinomia, vt patet. s. eo. dudum. post princi. & j. e. cui de non. j. & ii. rñ. & c. ei cui. & c. si is cui. in fi. & habẽt vim electionis & confirmationis, vt not. s. e. lib. de ele. c. j. in iii. gl. c. vt circa. in gl. ij. & collator, vel prouisor absque alterius facto cõfert. j. c. proxi. i. & ii. rñ.

1 est † collatio quasi quædam iuris translatio in alium, & multa iura de collatione, vel prouisione loquentia all. hic Arc. quod superuacuum puto, verbum tamen prouisionis ìuenies pluries repetitum. j. e. is cui. & verbum collationis. in c. si beneficia. præsentatio vero, de qua sequitur. pertinet ad patronum, qui licet sit ecclesiasticus ex vi iuris patronatus conferre non potest. s. de iu. patr. c. vl. & sicubi inuenitur, ꝙ eligat, sumitur pro electione, vt dixi. s. de iu. pa. nobis. dispositio, de qua sequitur, inducebat maius dubiũ in hoc casu, quasi vt aliquid addat, videretur includere electionem. Item quia verbum est gñale, quod ẽt hr̃. s. c. ij. in prin. sonat aũt idem, quod ordinatio. s. de test. cum tibi. de qua. j. c. prox. & c. si apostolica. in fi. de concess. præb. ex parte. & c. post electionem. vbi gl. ij. exponit ordinationem. i. instõnem. & facit. s. de of. dele. super eo. s̃ de arb. c. ij. vi. q. v. c. j. & ita summatur hic. & differat a collatione, quia instituitur electus, vel præsentatus per alium. j. de insti. c. j. aliter tñ ponitur. j. de conce. præbẽ. ne captandæ. iuxta fi. & vide, quod no. de insti. c. auctoritate. & per Host. in summa ipsius tit. §. quid est per quæ etiam decido aliqua hic no. per Arc. [*Dispositionem*] dato ꝙ diceretur in litera gratiæ dispositionem quãlibet, vel q̃uis, consului illud nil operari, vt no. in ele. e. tit. si dignitatem. vbi hoc probatur. & ibi ẽt nota. aut nullo istorum modorum expresso includatur electio, ibi vide in gl. istud verbum. [*Vel dignitatibus*] no. quia non addit beneficijs, quare vr̃, ꝙ beneficia, quæ nõ sunt prælaturæ, dignitates, vel personatus includantur, licet per electionem, & confirmationem prouideatur in illis, ad quod facit, quia sequens. §. qui de beneficiis loquitur, de electi. non repetit, vellem hoc declarari, & communiter tenetur contrarium, vt no. in ele. eo. ti. c. i. §. ad hoc. in i. gl. ad hanc literam responderi potest, ꝙ respicit narrata. ¶ Cum autem. qđ hic dr̃ & in §. se. si vero no. Gui. in Spe. de act. vel per. §. super actionibus. ad fin. vbi etiam ponit, ex quib. extra. fuerint sumpta. [*Ad eius præsentationem*] facit contra Host. in eo, quod no. de conce. præbẽ ex tenore. vt ibi dixi. est autem hoc mirabile, cum collatio habet vim præsentationis & institutionis, si grauare voluit conferentem, quare non fortius ꝑ sentantem tantum, sed hoc facit materia restringibilis vt in litera sequitur. & facit. j. eo. cui de non. [*Instõnem.*]

2 mihi est † dubium, si Papa mandat prouideri de beneficio spectante ad instõnem epi, nunquid executor prouidere possit de beneficio, de quo eps̃ instituit tamẽ ad præsentationem vel electionem alterius. & facit dubiũ quia in institutione, quæ dr̃ collatio, litera non potest intelligi. cum textus dicat illa fore diuersa. scias, ꝙ hoc nunquam attentatum audiui, & ne attentaretur fere abstinui ab hac gl. aperire aũt dubium posset esse causa declarandi, propter quod obtinuit pars scribendi, & in qõne si dicatur ꝙ non. quid ergo valet impetranti hæc forma, decipietur ergo ex tali beneficio impetrans, & non iuuabitur. ɔ̃ id. de commo. c. vno. cum concor. & notari posset fraus in gratiis & actibus ecclesiæ Romanę, quod esse non debet. s. de don. per tuas. cum talis gratia damnum afferat & non lucrum. quod esse non dẽt. s. de priui. c. fi. si dicis. ꝙ possit. absurdum est. præsentantem, vel eligẽtem grauari, de quo non fuit cogitatum, nec expressum. quod aperte probat finis huius c. & decre. vl. j. e. nisi dicas, ꝙ fuerit cogitatum, quia tnĩ õ sicut & confirmatio præsupponit actum inferioris eligentis vel potestatis. volens ergo per hanc gratiam grauare, vel arctare instituentem, vel confirmantem, necessario concluditur, ꝙ arctare ẽt voluit eligentem, vel præsentantem ad hoc, quod dr̃ de hausto, & itinere. ff. de seru. ru. præ. l. iii. §. vlt. ad idem. j. de sen. excom. qm̃. ff. de procu. ad rem mobilem & l. ad legatũ. s. c. prox. & c. super e. de præscri. cum ex officij. & quod no. de of. deleg. præterea. in fi. vli. gl. patet hoc satis ex casu conuerso. certũ est enim. ꝙ si Papa mandat prouideri de beneficio spectante ad præsentationem, vel electionem, arctatur per hoc ẽt ius confirmantis, vel instituentis. tñ dici nñ posset, ꝙ ɔ̃firmatio & institutio sunt accessoria ad electionem & præsentationem. & ideo non mirum si sequuntur nãm principalis. j. de reg. iu. accessorium, cum concor. sed non sic ɔ̃. j. de conse. ecc. vel alta. c. vno. ver. non sic. vnde attenta veritate talis instituens non grauatur, cum necessario teneretur præsentatum, vel electum instituere, si idoneus erat. xvj. q. vii. decernimus. s. de elect. postquam. & hoc multum facit pro j. parte. Item satis graue vr̃, ꝙ si ipse, quem Papa grauare voluit, esset pñtator, non grauaretur, & hic. & grauetur alius pñtator, vt sic forma noceat alteri, quæ nõ noceret sibi tali, cui scriptum est, vt ponit qõ. si dicamus præsentantẽ laicũ, vel clericũ, cui iure patrimonij competit, qõ non vr̃ dubia per id quod scripsi post Host. de of. dele dilectus. nam si verbum præsentationis expressum in literis non includeret illum multominus non expressum, remanet ergo dubium. cum ad ecclesiasticas personas iure ecclesiarum illa pertinet, & egerent declaratione. [*E conuerso.*] s. expressa institutione, vel præsentatione non veniet collatio. [*Restringi*] s. eo. quamuis. in prin. j. e. si pluribus. §. j. [*Ad alios*] duos non expressos sed omissos [*Nam non debet.*] ad idem. s. c. lib. de rescrip. suscepium. cum concor. [*Vel præsentationem*] idem in institutione & electione, hoc scias, ꝙ si plures sunt patroni, tamen alternis vicibus præsentantes. quod esse potest, vt in clemen. de iur. patro. c. ij. impetrãs ad præsentationem vnius illorum, ɔ̃seq dẽt bñficiũ, qđ ꝑ illa vice spectat ad pñtationẽ illi⁹. non ob. j. e. vli. in prin. quia iste præsentat vice propria, ille, de quo ibi dicitur, confert vice capituli, vt ibi dicit tex. & sic solus iste grauat. facit. s. e. dilectus. iii. ff. de vsu. l. quoti. & j. de iure patro. c. vno [*Tantum*] satis puto per hanc literam, ꝙ si ad ambos spectat, non simul, sed successiuè per modũ, qui no. de ec. ædi. ad audientiã. j. in ni. glo.

gl.puta quia ſcribitur ad præſentationem plebani & abbatis,& plebanus præſentat abbati, & abbas epõ,p quē ſit īſtitutio,procedat impetratio & ipſius executio. Sed modo remanet fortius dubium.ſ.quid ſi alter iſtorum tm̃ ſit expræſſus,vr̃ ꝙ exprimi debuerit plebanus, q dat huic rei principium & cuius factum gratuitum eſt & voluntarium,& qui vere grauatur,& non abbas, cuius factū eſt neceſſariū,& qui in veritate non grauatur, bñ facit.š.de reſcri.literis,in talibus.n.initiū & cā ponderatur.ff.man.ſi procu.in prin.ff.de ori.iu.l.j.& ab illo recognoſcendum eſt beneficium,vt dixi de of.le.dilectus.in fi.¶In ꝯriū ponderanda vr̃ pñtatio,q̄ fit epõ, ex qua ſequitur inſtructio & ſic loquūtur iura de pñtatione tractantia, & tales licet neceſſario id agant, pñtatores tñ ſunt,ſicut & electores dñr, qui neceſſario certū eligūt, vel ex mãdato Papæ,de his q̄ fi.a ma.par.c.ex ore.& no. de ele.cum in veteri.in gl.añpe.vel quia tenentur eligere de collegio,vbi non eſt niſi vnus eligibilis, vt ſcripſi, e.ti.de ele.cū terra.vel quia procuratoriū hñt de certa pſona.š.e.li.de ele.c.pe.§.porro.& vide ibi in vl.gl.itē mutatis terminis nonne ſufficeret īpetranti exprimere collatorē,licet de aliquorum conſenſu habeat conferre,vt ꝓbatur.j̄.ne ſe.va.c.vno.§.j.idē ergo in pñtatore,& certū eſt,ꝙ exprimendo illū,q hēt conſentire non ſufficeret,cū ille nec collator ſit,nec pñtator,p q̄ ſoluendo puto Ab.exprimēdū,fortificat hoc, ſi teneamus in qõne, quā.š. ſcripſi ſuper ver.inſtõnē. quod verbū inſtõnis expreſſum p̄iudicet p̄ſentanti,fortius plebano p̄iudicabit in hoc caſu.ad dec.literis.rñdetur, vt dixi in qõ. porrorum,ſuper rām qui prior.ante fi.[*Non poteſt*]rõ ſm lo. mo.quia †oĩs pluralis locutio eſt copulatiua taltē īplicite,ſicut eſt vlis propoſitio,& ad hoc vt ſit vera, oportet oẽm ipſius partem eſſe verā.ff.de re.du.ſi is qui ducēta. §.vtrū.ff.de ver.ob.ſi quis ita ſtipulatus fuerit.x.ff. in ius vo.vt caut.l.fi.ff.ſi quis cau. ſi ſeruus.§.ſi plurium. ſecus in diſiuncta,vt in dictis iurib.[*impleri*]per executorem. [*Ad eum*]grauatum & expreſſum in litera,dicit hic loā. mo.ſed non placet. & qñ ſcribitur ad collationē talis, oportet,ꝙ ſpectet ad illum ſaltem pro maiori parte, & remitt.ad id,quod no.j̄.de ver.ſig.ſicut.& ipſe idē fatet̄, quod hic dicit prin.vl.gl.¶Prima gl.dicit,quid declaret. ¶Quinta gl.fortificat textum per ſimile & per rõnem, ſecundo q̄rit, arguit negatiue, ſol.ꝯrium. ¶Antepe.gl. fortificat textum per duo ſimilia.¶Vlt.gl.obiſcit & ſoluit.¶In gl.ij.ibi,regimen.dicit Ar. ꝙ quia iſti hñt alios regere & paſcere,iõ paſtores dñr.lxiii. di.ſi in plebibus. xcv.di.ecce ego.¶In iii.gl.ibi,c.vlt.hic ponit Arc.quod dixi de ſñia,vel proceſſu delegati ꝯ intentionem delegãtis.¶In gl.hinc eſt.quod cū ibi.š.eo.q̄uis.& ſic rñdetur, ad quod dr̃,nil excellentius dignitate.C. de conſul.l.j. li.xii.& ibi,ſi pro clericis.vide, quod ibi dixi poſt loan. mo.& idē hic Arc. cum hoc ab illa gñalitate exciplat ſolum beneficia curata.¶In gl.electo.in fi.lo.mon. in rña,in gñali.j̄.de regu.iu.ſub.xlvi.membro,quod ibi ſignaui,dicit,ꝙ huius rõ eſt,quia nõ eſt veriſimile,ꝙ Papa voluerit vniuerſitatem grauare,qui vtitur iure communi,vel ſaltem plus accedit ad ius commune, quod non dat electionem vni perſonæ in eccleſia collegiata ēt epõ.š.de ele.cum eccleſia.xvi.q.vl.c.vl.Item verbum odioſum quoruncunq; in caſu odioſo.vt eſt illud, non comprehendit vniuerſitatem, vnde impetrans ꝯ Titiū & quoſdam alios non conuenit vniuerſitatem.š.e. lib. de reſcri.c.ij.rõ, quia relatiuum diuerſitatis,vt eſt alius, refert diuerſum in ſuppoſito,ſed idem in ſubſtantia.vnde illud alios, hēt referre idem in ſubſtantia. Collegiū †aūt vel vniuerſitas &ſi ſit perſona, non tñ vera ſed repreſentata.ff.de fidei.l.mortuo.& ſic hæc perſona cum illa non eſt idem in ſubſtantia. quare ſub illo relatiuo non continetur.dat ſimile in clauſula,quæ de bonis in maiori forma, per quā dicit ſe allegaſſe tempore Mar. abbatem & conuentum cuiuſdam monaſterij conueniri nõ poſſe pro eo,ꝙ expreſſi erant clerici & laici, ſed abbas & conuentus non erat clericus vel laicus,licet cõſtituatur ex omnibus.ergo abbas & cõuentus,qui vniuerſitas ſunt,conueniri non poterant. & dicit, ꝙ Martinus noluit decidere,ſed voluit,ꝙ negotium maneret in curia. Subdit autem,ꝙ ſi reſcriptum eſſet generale & fauorabile in materia fauorabili,qualis eſſet conſeruatoria, vt dicit,capitula & eorum capita, vt epi conueniri poſſent.ſupradicta concluderent,ꝓſi collatio beneficiorū ſpectaret ad vniuerſitates,vel collegia expreſſa quorumcunque collatione,illa beneficia non venirent, quod non placet.¶In gl.vl.ibi,§.vlt. cum ſua gl.& vide, quod dicam.j̄.de ver.ſig.c.vlt.& in fi.bene facit.ff.de le.ij.l.legatis.vbi legatum factum vxori de his, quæ parata erāt ad ipſius vſum, non intelligitur de paratis ad communem vſum ipſius & viri, dicebat lo. mo. quod eſt commune mihi & alteri,proprie non eſt meum. ff.de ritu nuptia.illud.& verba generalia proprie,non improprie ſumi debent,alleg.š.eodem.cum de beneficio.in fine. & remittit ad regulam in generali.j̄.de reg.iu.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus repræſentat delegantem.*
2 *Delegatus debet ſeruare formam mandati.*
3 *Hæreditas non poteſt agnoſci,niſi ſciatur defunctus is, cui ſuccedi tur.*
4 *Libertas ſi detur ſeruo abſenti,nõ prius erit liber,quam ad ipſius notitiam peruenit.*
5 *Citatio probanda eſt legitime.*
6 *Prætor ſtatuit terminum illi, cui relicta eſt ſeruorum optio.*

CAP. XVII.

SI tibi abſenti. Circa beneficiū collatum abſenti nondum acceptatum,ſoluit quinque dubia.primum,an ſit illius.ibi, licet. ſecundū, an poſſit alteri conferri.ibi,ipſe tñ.tertium,an ſi conferatur,valeat collatio.ibi ꝙ ſi. quartum, quid ſi prouiſus poſt terminum præueniat collatorem.ibi,anteq̃ tñ cõferatur.de collatione beneficij tenet hic Arch. ꝙ valet, licet clandeſtina,de hoc dixi.š.vt ec.be.vt noſtrum,ver. porro.[*Tutum*]patet ergo, ꝙ poſt conſenſum eſt ſuum, ſed licet ita ſit,ſi tñ in eo ſe ingerit abſque ſuperioris auctoritate,priuatus eſt illo ipſo iure.j̄.c.prox.ſm Arc.ſed hoc eſt falſum. niſi interuenerit violentia, in quo caſu loquitur capitulum proxi.[*Non acquiras*] lo.mo.format queſtionem talem. Papa contulit mihi canonicatum & præbendam,ſi vacat,alias reſeruauit vacaturam executore conceſſo, & tunc nulla præbenda vacabat, per eundem modum proceſſit executor conferendo præbendam,ſi qua vacabat,& ex eo ipe vacabat præbenda de iure,ſed non de facto,quia collata fuerat per ordinarium poſt gratiam Papę decre.vallatam, illam tñ iuris vacationem,& executor & impetrans ignorabãt. Quæritur, an impetrans habeat ius in re. & vr̃ ꝙ non propter ignorantiam per hunc textum in contrarium conſerens contulit præſenti; & cui debebatur & intendebat vacantem,ſi qua talis erat,conferre, q̄ prouiſio non debet morari,vel fruſtrari, ꝓp conditionem de præſenti: cum talis conditio non det moram legatis, vel prouiſionibus, licet ignoretur exiſtentia conditionis, & ponitur, ꝙ in veritate præbenda vacabat, quia ligata erat per decre.ordinarij poteſtas.š.e.dudum. §. nos igitur.& c.ſi poſtq̃.nec impediebatur collatio pro eo, ꝙ alius de facto detineret.j̄.e.licet.non obſtat, ſi dicatur illam loqui in ordinario,qui titulum habet pro ſe,hæc in delegato,cui videtur committi cognitio, qua prætermiſſa nil vr̃ agi.ff.de tranſa.cum hi.§.ſi prætor.ff.de reb.eorū, qui ſub.l.magis.§ ſi æs alienum.quia,vt dicit hoc reſcriptum,licet ſit verbis generale,eſt in effectu ſingulare,vt no.de officio delega.ex parte,primo.vnde ipſum reſcriptum ad vnum ſolum refertur.š.eodem. ſi clericus.j. & ij.rñ.vnde hoc non eſt genus, ſed ſpecies interpretatione iuris.ff.de lib.& poſt.nominatim. Item cum †delegatus repræſentet delegantem.xciiii.diſtin.c.j. Et ratio

quæ mouet delegantem & delegatum, de rescr. super literis. in fi. & Papa delegans hoc facit, dans prouiso ius in præbenda, etiam si ignoret vterque. s. c. si postquam. ergo & delegatus hoc poterit. Non ob. si dicatur, quod Papa habet plenitudinem potestatis. s. c. licet. in prin. ij. q. vj. decreto. & statuere potest, quod placet. C. man. in re mandata. Inst. de iure na. §. sed quod prin. delegatus 3 † vero habet seruare formam mandati, de rescrip. cum dilecta. quia delegatus iste non facit contra mandatum, sed exequitur mandatum super certo non suspenso electione, vel acceptatione. & sic est firmum quod facit. j. de conce. præ. quia cunctis. & si dicas, licet sit certum in veritate, executor tamen, qui non habet plenitudinem potestatis, habet hoc prius per sententiam declarare. C. de sen. ten. quæ si. cer. quan. l. iij. Insti. de act. §. curare. respondet, quod executor non habet necesse hanc cognitionem assumere, nisi velit. iuxta no. per In. de priuim. c. fi. nam & declaratio super veritate fundata habebit effectum, si super surreptione non, de re iu. cum olim. item obstat, quia dicendo, si vacat intelligitur de vacatione iuris & facti, de præb. literas. & c. cum nostris. ad hoc. ff. de acl. emp. l. ij. & l. ro. i. & ij rñ. Sol. in eo quod confertur vacans de iure & non de facto valet collatio. sed executio non tenebit nisi tenente vocato. j. c. licet. & sic approbatur licitum, & improbatur illicitum. s. c. dilectus j. Sed ob. huic solutioni dec. cum nostris. respondet, quod vt no. Inn. ibi est surreptio. sed non tanta, quæ reddat rescriptum nullum, quin per illud procedi possit secundum formam iuris. xxv. q. ij. præscriptione. & c. & si non cognitio. vbi autem rescriptum non est nullum, vitiatur collatio, licet vitiari possit executio. item non obstat, si dicatur, quod † non potest agnosci hæreditas nisi sciatur defunctus is, cui succeditur. C. de cap. & postli reuer. nec nos. ff. de acq. hær. qui hæreditatem adit. & l. iuris institutus. ergo sic in proposito. Sol. in hæreditaria successione hæres habet causam a defuncto, ff. de reg. iur. hæreditas. absurdum ergo esset, quem esse solicitum de hæreditate illius, quem ignorat mortuum, ar. ff. de vul. & pup. sub. l. ij. §. interdum. sed in beneficijs non est hæreditaria successio, quia non habetur ius ex facto defuncti, sed ex noua institutione. item aditio hæreditatis non recipit diem, vel conditionem, ita hem istam si vacat, vel si mortuus est. ff. de reg. iu. actus. secus in collatione præbendæ, vt liquet ex præcedentib. & in contractu donationis. C. de don. quæ. so. ma. l. ij. & per totum. nam licet ex donatione sine traditione rei non transferatur dominium. ff. de ac. re. do. l. traditio. C. de pac. l. traditionibus. præter quam in casu. C. de sacrosa. ec. l. vt inter diuinum. s. de consue. ex literis. ex collatione tamen beneficij sine traditione ius acquiritur in re. j. c. quodam. & de conce. præb. c. fi. vnde cum veritas facti narrati declaret hanc præbendam esse istius, declarari debet eam spectare ad impetrantem secundum Io. mo. Quicunque alius est executor deputatus per Papam, nihil. n. excepit, qui dicit quicunque. de ma. & ob. solitæ. secundum Arc. [*Ordinarie*] i. conferte, sic s. e. lib. de cõsue. c. vlt. §. j. sic. s. de ele. cum in cunctis. in fi. & c. bonæ. ij. in fin. & c. ne pro defectu. secundum Arch [*Nequibit*] & sic contra factum suum venire non poterit, vnumque circa hoc hic dixit Io. mo. posui de ele. contra, diuersis. super gl. ar. quod [*Non liberet*] non dixit non vacante, vacat. n. quo ad quid, non tamen quo ad omnia. si. de transla. inter corporalia. versi. sed neque. ad idem. C. cõia do leg. l. fi. cum ibi no. & auth. res quæ. ff. de leg. iij. item in legato. §. i. secundum Arc. qui primo alle. quod vacare dicatur, cum adhuc non sit mutuus consensus, per quem carnale & spirituale matrimonium inducitur, non per alterius consensum tamen. s. de ele. cum inter can. de spon. tua. sic hæreditas dicitur iacere, quæ non est adita ab hærede, & dum deliberat hæres adeundo, nil gerit pro hærede, nec actiones intentat. ff. de iure deli. Aristo. & l. ait prætor. & ex testamento nil petitur, nisi hæreditas adeatur. C. de fideicom. eam quam. in contrarium. Cum quod non vacet. facit hæc litera. cum alteri conferri non possit. ad idem. ff. de acq. hæ. quandiu. & hæres dum deliberat, non renunciat, imo ius deliberandi ad hæredes transmittit. C. de iure deli. cum antiquioribus. ad idem, quod hic dicitur in prin. quartæ gl. vides, quod hæc litera dicit, quoddam medium, vt habeamus beneficium vacans liberum, & vacans non liberum, & non vacans. Item scias, quod Io. mo. hic dicit, tale beneficium affectum ne deliberatio, quam habet absens an acceptare velit nec ne, auferatur eidem, nec præcipitandus est absens, si deliberare velit, vt sequitur. ar. ff. de suc. edi. l. j. § sane. est. n. hoc casu factum pendens. sic. ff. si cer. pe. l. p. oinde. ff. de manu. l. ij. ff. de mili. te. l. si miles Titio. & hoc casu subintelligitur. si volet. ff. de leg. j. l. si ita legatum. §. illi. & optione semel facta non licet variare. ff. de opt. le. l. apud Auphidium. & propter hoc posui. hic exquisite tamen id, quod post cum scripsi. s. e. lib. de rescri. gratia. super gl. fi. [*Non subsistet*] tenet hic Arch. quod si is, qui recipit secundum curatum post talem collationem sui primi, quod vacabat alteri factam, nondum acceptam, impetret dispensationem super ipso primo tenendo non valebat, & fit surreptitia facio de tali collatione et non accepta. all. quod no. j. eo non potest. j. tamen. item consensus sequens, vel ratihabitio videtur a principio interuenisse. j. de reg. iu. ratihabitione. cum concor. in contrarium alleg. quia per dispensationem prius fuit ius acquisitum dispensato, quam prouiso, & sic prouisus postmodum attentare non potuit, ad hæc. ff. quis or. in bo. poss. fi. ff. de bon. pos. l. iij. §. acquirere. ff. de his qui not. in fa. l. quid ergo. & videtur casus. ff. rem ra. habe. bonorum. & l. fi. ad idem. quia 4 † si datur libertas seruo absenti, non prius erit liber, quam ad ipsius notitiam peruenerit. ff. de acq. pos. qui absenti. ff. si cer. pe. eum qui. & quod no. v. q. v. quanto. tenet etiam Arc. quia si non valet collatio, quæ alias est fauorabilis, multo minus dispensatio pluralitatis, alias odiosa. j. c. non potest. item si reseruatio dignitatis non infringit electionem iam factam, licet non attentatam. s. e. lib. de ele. si eo tpe. multominus dispensatio collationem. & sic responsum fit ad primum, quia negatur ius acquisitum dispensatio. & sic nil expedit, quominus ratum habere posuit, & sic non ob. l. bonorum. & l. fi. l. qui absenti. distinguit. an dominus voluerit illum statim esse liberum, an cum literas receperit. item non ob. quia sicut ille non habet libertatem ita nec iste, dominium tamen affectum est, & sibi debitum, & per hoc concluditur, quod ex quo dispensatio fuit surreptitia, & sic nulla in beneficialibus, vt no. s. de rescri. ad audientiam. non conualescet, licet prouisus postea non attentet. s. de elec. auditis. j. de reg. iu. non firmatur, cum concor. ad hoc vide quæstionem, quam ponam. j. de reg. iu. ignorantia. ¶ Notificata dixit Arc. legitime, ita quod de hoc possit plena fides haberi, non per solum nuncium, vel literis. s. de sen. excom. sacro. in 5 prin. alle. quod no. V in. de ele. quod sicut. quod † citatio, sicut & quodlibet factum probanda est legitime. s. duobus testibus, vel per publicum instrumentum. ad idem de resti. in integ. ex literis. C. de decu. l. vlti. lib. xij. C. de accu. l. singuli. & quod no Ho. de prob. quoniam. in contrarium alle. de testi. cog. c. j. respondet, quod ibi vocatur nuncius is, qui deputatur ad testes recipiendos, qui alibi vocatur executor, vel auditor. de offi. dele. super quæstionum. [*Terminum*] similiter. ff. de bo. auct. iud. pos. si seruus, plura similia de termino statuendo no. & dixi de prob. licet etiam. super j. gl. [*Libere*] idem verbum. s. e. de multa. & vide concor. j. e. si beneficia. [*antequam*] quid si post terminum ille consentit, & episcopus alteri contulit, nec apparet, quod præcesserit, puto quod cum lapso termino appareat episcopum contulisse, obtinebit secundo prouisus. nisi primus probet præuentionem, cuius onus sibi incumbit propter lapsum terminum. hæc probet hic litera, quæ sequitur, & ex tunc de ipso &c. habet ergo probare, quod ex tunc. i. post consensum fuerit facta collatio hoc intendo, quod cum appareat collatorem contulisse, & tempore, quo potuit, qui dicit, collationem non valuisse propter præuentionem, habet id probare. Item sicut propter libertatem excommunicandi, quam habet proprius iudex, si concurrat excommunicatio cum ipsa appellatione, est subdito necessarium probare, quod prius appellauerit, ita quod propter libertatem, quam habet post terminum

minum collator in conferendo. necesse est prouiso ꝓbare, ꝙ præuenerit. facit. j. de sen. excom. venerabilibus. in fi. & quod ibi no. in gl. pe. & in cle. de rescri. literas in gl. pone. ad idem. ff. de do. inter vi. & vxo. l. cum hic status. §. si ambo. & ff. de re. du. l. si iter virum. & l. qui duos. j. respon. & §. si maritus. fateor tamen, ꝙ hæc argumenta sunt volubilia. non valet, quod dicitur fauendum, vt res potius valeat, ꝗ pereat. s. de ver. sig. abbatem, cũ istud ita faciat pro secunda collatione vt pro prima. & est simile, quod scripsi, de spon. duo. c. fi. super j. glo. & tanto plus, quia de culpa primi constat per lapsum termini, in quo cum constat non acceptasse. simile, quod dicam. j. e. ti. si a sede. in prin. [*Ex tunc*] i. post consensum tuum præstitum lapso iam termino. [*De ipso*] s. beneficio sic per te acceptato. ¶ Prima gl. summat & dicit, qd declaret, & quid erat dubium, & soluit qõnem. ¶ Quarta glo. ponit tres opi. quæ olim erant de materia. ¶ Glo. sed nunquid. format, soluit duas qões. ¶ Glo. antepen. obiicit & soluit. ¶ Gl. pe. soluit quæstionem. ¶ In iij. glo. ibi, si ego. vide ca. accedens. super fi. j. gl. & ibi tatum. vide. s. de do. apostolicæ. super gl. antepe. Et ibi, qui absenti, vide de cle. excom. mi. apostolicæ. Inn. & super gl. ii. ¶ In 4. gl. ibi, §. surdo. vide. s. de bap. maiores. ad fi. super gl. fi. j. Et ibi, legata. sequitur, sub conditione relicta non statim, sed cum cõditio extiterit, deberi incipiunt, ideoque interim non potuere legari, alias delegari. Et ibi Sticho. si vsufructuarius fundi ex testamento, per quod ꝓprietas debebatur Titio finito vsufructu ipsum fundũ legauit nepotibus, qui possederunt illum tempore habili ad præscriptionem, tuti erunt, ex quo primum testamentum ignorabant. ¶ In vlt. gl. ibi, mancipiorum. 6 prætor † statuit terminum illi cui relicta est seruorum optio. j. quem eligat, & tamen post diem reintegra adhuc eligere potuit. ¶ In gl. ii. in fi. Idem Io. mo. & Arch. ¶ In gl. iij. ibi, procurator generalis, vel consanguineus, nam per eum etiam ante acceptationem non acquiritur dominium, beneficium, vel canonicatus, qui consensu eligentium & electi acquiritur. s. de ele. cum inter canon. s. de spon. cum locum. licet talis pro tali eligere possit. ff. de proc. sed hæ. vnde dicit Host. licet lex talem personam agere permittat, non tamen facit illam procuratorem. ff. iud. sol. l. iij. §. j. ff. de procu. non solum. §. si de dote. ¶ In quarta glo. ibi cõmutabiliter. s. quia priusquam agnoscat, potest repudiare. quod autem dicit acquiri dominium. dic re vera adita hæreditate, ex fictione vero dr̃ acquisitum post mortem. ff. de fur. si iussu. §. vlt. & l. a Titio. qui. mo. ser. amit. si partem. §. vlt. ff. de cõdi. insti. l. si quis ita hæreditatem. Et ibi, quod hic dr̃. dictum ergo fuit bonum, licet ratio non fuerit bona. si. s. qui fi. sint le. per tuas. ff. de mino. Pap. exuli. Et ibi, tertia opi. Archi. attribuit hanc Host. & verum est, ꝙ Host. ponit illam in decre. accedens. tamen recedit ab illa adhærendo Inn. qui simpliciter dixerat, collatorem non posse a proprio facto recedere. ¶ In glo. pe. ibi, ꝙ verum est Arch. ꝯ. alle. vii. q. j. quam periculosum. de renuncia. ex transmissa. primum ergo extinctum vlterius non reuiuiscet. fit etiam ratio secundum eũ, quia sicut ꝑ mutuum consensum inter eum & ecclesiam contrahitur matrimonium spirituale. s. de ele. cum inter, ita per ipsius dissensum dissoluitur s. de re. iur. c. j. dicit autem, ꝙ decre. contraria non tangit hunc casum, si bene videatur, tene cum gl. verum est, ꝙ ipse format casum de illo, qui non solum dissensit, sed etiam renunciauit collationi sibi factę. quo casu procedere posset eius dictum. & in fine. ibi tamen glo. loquitur de electo, hic loquitur de prouiso.

S V M M A R I V M.

1 *Inuasor, qui pacifice possidet, an possit clericum ad beneficium præsentare.*

2 *Consuetudine an possit induci, quod quis sine confirmatione administret.*

3 *Litera in beneficijs demonstrat proprietatem.*

4 *Possessor malæfidei interdum est melioris conditionis, ꝗ bonæfidei.*

C A P. XVIII.

Cum qui. Sunt duæ partes, quæ satis patent. secũda ibi, insuper. prima diuiditur, quia primo ponit dictũ, cuius postea duas rationes subdit. ibi, non enim. dicit Io. mo. ꝙ primum dictum ponit peccatum in facto & in modo. secundo in modo tantum. [*Beneficium*] in ep̃o ad ep̃atum transeunte non videretur hæc pœna locum habere, licet priuari possit. & vide quod dixi de transla. quanto. in gl. fi. [*Simili*] s. aĩarum, non. n. requiritur, ꝙ omnino sit similis. & vide, quod no. j. e. nõ potest. §. j. in gl. ij. [*Decet*] nec licet, nec expedit, de his. s. de voto. magnæ. [*Vel quod inuasor.*] hoc sumitur. ff. de noxa. l. non solum. in fi. ibi, nam & absurdum videtur &c. & ff. de pe. hære. si a dño. §. si prædo. ibi, sed non est dubiũ 1 &c. cum ibi no. ꝺm Arch. qui quærit de † inuasore[a] qui pacifice possidet, an possit clericum ad beneficium præsentare, arguit ꝙ sic. xi. quæ. j. si quisquam. & qui fi. sint le. per venerabilem. Arc. ꝯ. xii. q. ij. alienationes. & c. precariæ. xxiii. q. j. quid culpatur. lxiii. di. si ꝑ ordinationem. xvi. q. vij. sane. xxiij. q. 4. ille. & qõ. v. miles. de conse. di. j. hic ergo. vbi de hoc. & j. q. j. hanc regulam. dicunt qdam, ꝙ si talis ab ecclesia toleratur, id poterat, al's non, ad hoc, quod le. & no. lxii. di. c. j. ĩ fi. & j. q. j. si quis a pseudo. & quod no. de ele. nihil est. in vl. gl. & 24. q. i. in sum. & qd no. Inn. de sen. ex. si vere. ad fi. Quærit ẽt de intruso an subditi teneantur ei obedire, & an doctores dignitates teneantur ei soluere. & distinguit, an agat suo noĩe, an noĩe dignitatis, quod scripsi post Inn. & Ho. de resti. spol. tu literis. [*Potiori*] ponit hic Archi. quod dixi post Vin & Gof. de solu. si quorundam. super ver. commissam. s. ꝙ illa pœna locum habet ẽt in eo, qui vi tenet ecclesiam occupatam. & facit hoc pro solutione qõnis hic disputatę de rectore ecclesiæ, qui rem, quam bona fide possidebat, ecclesia vendidit, sed postea verus dñs, cum res pręscripta non esset, vendicauit illam a possessore, ꝙ pœna dilapidantis & male alienantis habeat locum in illo, hæc decr. quia nondum emanauerat. alle. non fuisse dec. nuper. de biga. cum cõcor. & ꝗ no. in decre. plerunque. de don. inter vi. & vxo. in vl. gl. & si vis te in mã dilatare, vide, quod dicam in rũa, cum quis ĩ ius. j. de reg. iu. in qõne. [*Violenti*] dicit Io. mo. ꝙ violentum est, cuius principium est ab extra, cuius progressus merito diminuendo procedit. Sed in nãli motu est ꝯ, quia fortior est in fi. & ideo abstinendum est a violentijs naturalia prosequẽdo. Iuxta illud Boetij. Inserta est hominibus veri bonique cupiditas. i. desiderium, licet ad falsa sæpius error adducat. [*Temeritate*] dat ĩtelligere, ꝙ vbi violentia fieret iudicis auctoritate, non esset locus huic pœnæ. vide, quod satis scripsi, de immu. ec. c. j. & de arb. ex parte. in gl. & ideo. ver. quicquid. [*Ecclesiastica*] vide, quod post Inn. & Host. scripsi de differentia tꝑalium hęreditatum ad beneficia, de proba. in præsentia. in gl. no. quolibet. ad fi. & quod scripsi. s. e. si tibi. super ver. non acquiras. ad fi. [*Eoipso*] quasi sine aliquo hoĩs ministerio, & sic est canon latæ sñiæ, dicit tamen Arch. ꝙ oportet hoc per iudicis sñiam declarari, ꝙ sic occupauerit. j. de hæredi. cum ſm. in fi. & remittit ad no. per le. de pœn. fęlicis. [*Beneficijs*] no. ꝙ æquiparat hæc tria. & iuste ꝺm Arc. quia nulli est licitum ministrare in præbenda, antequam sibi assignetur ab eo, qui assignare possit, vt no. Inn. & Host. de conces. præb. proposuit. in prin. ergo secundum eum si aliter administrat, dicitur violentus, vt dicam super gl. remit. etiam ad no. per Inn. & Compo. de elect. nihil est. Quærit etiam de non installato, an sit vocandus ad electionem, super quo vide, quod scripsi post Compost. de constitu. cum M. super gl. hic potest. vbi etiam scripsi, quod hic ponit Arc. contra Compost. 2 Quærit demum † an consuetudine possit induci, ꝙ qs sine cõfirmatione administret, de hoc scripsi post Cõ- quod non potest. s. de consue. cum venerabilis. super j.

gl.& idem hic Arch. quia pernitiosa esset consuetudo, per quam omitteretur inquisitio, quæ præcedere debet confirmationem, de elec. qualiter. & c. cum nobis. per priuilegium fatetur, q id potest cõpetere, vt ibi scripsi. dicit ẽt per hanc decre manifeste approbari dictũ illorum, qui tenent, q ẽt cõfirmatus ante installationem, vel inductionem in possessionem, de qua. s̃. de of. arch, vt nostrum. sine pęna administrare non põt. dicit eñ
3 † q ᵇ litera in beneficiis demonstrat proprietatem. ĩ. co.
b quodam. & dicit corrigi in iam Inn. qui dixit, de cã poss. cum super. de ele, transmissam. vbi vide, q installatio facit solum ad solennitatem, ꝯ quod ẽt inducit. ĩ. eo. licet. in prin. & in fi. vbi de hoc. & ibi dicam. & s̃. c. de elec. cõmissa §. annus. alias installatio frustra esset a iure introducta, quod non est sentiendum ſm eum, sed salua ipsius pace ista non probantur per hanc. §. qui punit solum violentiam, vt dicam super gl [*Ipsis*] violenter occupantibus [*amittant*] ſi. in cle. de sequestra. c. vno. ad fi. & videas, q hęc pęna iuris cõis sine ministerio hoĩs, quia. s̃. dixit eo ipso. Sed Io. de De. l. j. q. xxxviii. formabat qõnẽ de clerico capellæ, qui litigans cum rectore, a quo petebat dimidiam fructuum eccle. post lit. contest. violẽter assumpsit officium rectoris ꝯ ipsius voluntatem oblationes factas in principali festo ecclesiæ occupãdo, quærebat, an per hoc deberet ab ecclesia remoueri. ad affirmatiuam all. inobedientiam ꝯ prælatum dignam priuatione, etiam si solo verbo negasset illum prælatum. s̃. de exces. prę. grauem. & quia sine iudice vsurpauit, cadere debet a iure suo. per iura hic allegata, nam furtũ & rapinã commisit. s̃. de elec. dudum. in ꝯrium iste habebat ius in re, licet ergo excessit in vsu, non tñ rapuit proprie rem. xxxvj. q. j. §. ij. ad fi. item cum in oblationibus haberet partem. s̃. de fi. presbẏ. proposuit, non commisit furtum, vtendo saltem in parte iure suo, sicut nec iniuriam, de ele. cum ecclesia Soluendo dixit, eum de rigore remoueri debere, al. de pę. di. ij. principium. in fi. xvj. q. vi. placuit. nam debuit vsque ad litis finem obedire prælato. viii. q. iiii. nonne. s̃ vi li. pen c. j. alleg etiam. ff. de aqua quo. & ęsti. l. si. pro eo facit de excel. præl. illud. ¶ Prima glo. summat & dicit, quid declaret. ¶ Secunda gl. arguit a ꝯrio, secũdo quærit & sol ¶ Tertia soluit dubium p ꝯrium literæ, sed cũ distinctione. ¶ Quarta per hoc. c. soluit tria dubia ¶ Antepe glo. tractat de triplici timore. ¶ In v. gl. ibi, seruus. vide. s̃. de collu. c. iii. super fi. vli. gl. & ibi, §. antepe. non succurritur stultis, sed errantibus. & ibi, l iii. §. i. vide de do. inter vi. & vxo. c. vlii. in j. gl. ¶ In gl. antepe. ibi. l. vna. vide in c. vt clericorũ. in iii. glo. ¶ In j. gl. in fi. quærebat. n. de illo, qui propria auctoritate inuasit secundum curatum, arguebant, q ipso iure videatur renunciasse primo. xxj q. ij. si quis iam. recitabãt alios dicere ꝯtrium, nisi auctoritatem superioris habuerit, quia tunc q̃uis confirmatio, vel institutio sit nulla ipso iure, vr̃ renunciasse primo, quia sufficit ad hoc, q auctoritatem vel tuitionem prætoris habuit, ar. ff. quod cum fal. tu. l. j. §. fi. s̃. de transla. quanto dicebat tñ Hosti. q illa facit ꝯ. quia ibi, qui propria temeritate transiuit, priuatur vtraque. dicit etiam absurdum esse puniri habentem iudicis auctoritatem, & non habentem nõ puniri, & quia hoc sine ratione est, nec opinandũ est, nec tenendum. C. de lib. præ. l. j. ad fi. lxxiij. di. corepi. s̃. eo. lib. de ele. ex eo quod. ¶ In glo. ij. ibi. bigamia. vel eius pęna. ¶ In gl iii ibi, si beneficia, idem Arc. ¶ In gl. eadem rõne. ibi, factum. sic refert Io. mo. & Arc. vnde dixit Inno. in decr. de multa. q cum interdictum erat regnum, vt puto. Siciliæ & omnibus capitulis prohibitum eligere. multi tñ eligebantur in ẽpos, & confirmabantur per Metropolitanos. & administrabant. arguebat aũt, q ea ipso tpe de consecrandis vacabant ipsorum priora beneficia. per. l. iij. §. videamus, ff. de don. inter vi. & vxo. in Auct. de resti. & ea quæ pa. §. fi. ĩ de exces. præla. tanta. s̃. de transla. quanto. Sed Arc. dicit illam gl. non fuisse in originali Inn. Et in fi. idem Arc. ¶ In glo. xvi. ibi, melio-
4 rem. Interdum † malefidei possessor est melioris conditionis, quam bonefidei, vt patet ex no. ff. de rei vendi. in rem. §. fi. ¶ In glo. no. q ibi, in violento. Arc. ꝯ, qui dicit, violentiam intelligi, nisi fiat apprehensio beneficij auctoritate executoris, vel iudicis ad hoc potestatem habentis ff. quod met. ca. l. extat. ff. ad l. Iul. de vi pri. l. pe. Ad has ll. responde, vt no. in l. extat. in prin. vlt. gl. ad hoc inducit, quia furtiuũ dr̃ non solum, quod fit occulte, sed etiam quod fit spreta auctoritate illius qui eã dare dẽt, vt patet de con. dist. j. certum est. item concubitus illicitus licet palã fiat, dr̃ furtiuus. xxviij. di. de his. sic & vsurpatio dicit̃ furtiua xcij. dist. illud. dicit ergo merito puniendos furtiue beneficia occupantes, vt sequitur, & beneficium ꝯ ibi collatum dicitur furtiuum. lxiiij. dist. extra. & ordo. s̃. de eo qui fur. or. rc. c. ij. & in rubro. tene cũ glo. quicquid hic dixerit. s̃. c. proxi. in prin. vt ibi dixi, nõ enim furem, vel iniustum apprehensorem, sed solum violentum punit iste. §. innitens rigori, de quo sequitur in gl. alias frustra principium huius. c. posuisset hic vt diuersa. & facit etiam. §. iste ad ea, quæ scripsi post Inno. de concess. præb. cum nostris. super ver. irritum. & de immu. eccle. c. j. in magna gl. maxime ver. quid de canonico, & ver. se. & vtrobique vide. & in fi. & vt ibi no. in re violenter possessa non iuuaret litera cõfirmationis. C. vnde vi. auctoritatem. ¶ In glo. laii. ibi, peccare & c. vide hos ver. de of. or. irrefragabili. in vlt. gl. & in fi. de hoc de pę. di. ij. sicut scta.

ADDITIONES.

a ¶ De inuasore. Adde hic, q præsentatio facta a non patrono, qui est in quasi possessione, valet, ẽt si verus patronus postea contradicat. Imo. sing. & Ange. & Pe. de Su in l. Iul. in fi. ff. de rei ven. Item præsentatus a non patrono, qui est in possessione iuris patronatus, & in bonafide præfertur præsentato a vero patrono non possessore, si sit facta institutio, & antequam constet de iure proprietatis, no. Ab. in c. consultationibus. de iure pa. ver. vlt. quæritur.

b ¶ Litera. An literæ habeantur loco tituli de beneficialibus. Bald. in c. j. in prin. episcopum vel abbatem, in vsib. feu. no. hic etiam, quod litera apostolica est loco libelli in beneficijs obtinendis. Bal. in add. in Spe. de libel. conce. ver. litera & de præben. ver. j. & Ioan. de Ligna. in cle. sæpe. de rescrip.

SVMMARIVM.

1 *Imperator habet priuilegium, q in qualibet ecclesia Alemaniæ potest facere vnum recipi.*

2 *Genus faciliut patitur debilitationem, vel anihilationem, quam species.*

CAP. XIX.

IS cui. Primo determinat duos casus. secundus ibi, si vero. secundo decretum apponit. ibi, prouisio. iterũ prima diuidit, quia primo ponit dictũ, a quo duos casus excipit ibi. nisi. & ſm determinat ibi, tunc enim conceditur gratiose, quæ gratia non expirat morte cõ-
1 cedentis ĩ. c. si cui. [*Vni personæ*] habet † imperator priuilegium, quod Guil. refert, se sub bulla vidisse, q in qualibet ecclesia Alemaniæ possit facere vnum recipi, hoc no. in Spe. eo. ti. ad fi. & facit quod de Rege Apuliæ no. xvi. q. vij. in fi. summæ. & de Rege Angliæ loquitur, qđ no. x. di. imperium. & vide quod scripsi. s̃. e. lib. & tit. c. ij. super gl. nil dixit, tales autem non possent super pluralitate dispẽsare. Idem in abbatibus, vel capitulis, ſm Gui. In Spe. de leg. §. videndum. ver. quid si collatio. & facit, quod dixi de eo qui fur. or. re. c. ij. in fi. [*Dimittat*] s̃. de renun. admonet [*vnicum*] per vnicũ. n. satisfactũ est illi dictioni beneficiatus, vt patet, de rescri. postulasti. sed Ho. in hoc casu excludebat ẽt habentem vnicum sufficiẽs, vt no. in sum. de rescri. §. quæ põt obiici. ver. quid si dicatur. & de hoc Comp. de rescrip. capitulum. in glo. mag. ver. itẽ q̃ritur de hac cła. [*Beneficium*] ẽt si sit personatus ſm Arc. cũ hic excipiat sola curata. ad hoc de deci. ad audientiam. cum concor. & cum hic sit gratia, vt patet ĩ. c. si cui. non est restringenda. nisi quantũ verba sonãt, de ver. sig. olim. non ob. de elc. dudum. versi. tandem. qui æquiparat illa quo ad pluralitatem, quæ est odiosa, vel quod ibi dicitur, est allegatio. Item in curatis maior cura est

ra est adhibenda.s.c.cum illis.in prin.[*Tamen*]in beneficio quod obtines cui facienda est prouisio.[*Ad duo*] vide,quod dixi.s.c.quamuis.super ver.beneficiis.[*non substat.*]dicit Io.mon.in additione,illum,qui peccauit prouidendo contra hanc constitutionem,illo peccato purgato non posse iterum prouidere.ad hoc.s.de ele.eo.lib.si compromissarius.§.j.& c.qq.& eod.titu.cum in cunctis.ad finem,secus si peccatum esse solum in for.& ratio diuersitatis habetur in præ.c.qq.& facit.ff.de cond.& demon.l.hæc cōditio.& quod no.Inn.de re iu.c.j.¶Prima glo.dicit,quid approbet & reprobet.¶Secunda glo.soluit dubiū.¶Tertia arguit a 5rio & remittit.¶Quarta ponit motiuum opi.contrarię.¶Gl.si certo.ponit differentiam inter has duas formas.¶In glo.ii.in fi.ad hoc litera.j.ibi,vel vbi in concessione huius sit expressum.& idem Host.in præal.decr.vlt.e.ti.¶In gl.iiii ibi secus.idē Arch.dummodo in collatione faciat mētionem de primo.s.e.lib.de offi.l.c.collatio.Et ibi.postulasti.& c.cum adeo s.e.cum teneamur.& c.dilectus.ff.de ven.inspi.l.j.in fi.¶In glo.contrarium.in fi.dicit Io.mo.ꝙ†genus facilius patitur debilitationem,vel anihilationem,q̄ species quia genera sunt intelligenda ciuiliter.ff.de serui.si cui.ad exhiben.l.pe.vnde verbum personæ idoneæ,debet intelligi ſm ius commune,de quo.s.¶in glo.si ergo.ibi si motu.Io.mo.& Arc.allegant,de ele.dudum.ij.& quod ibi not.in glo.no.ꝙ tempus.Et in fi.quia nulla potest notari surreptio in prouiso.Dicit Io.mo.per hoc rescriptū nil habetur actualiter,sed potentialiter.& ideo talis habilis persona,quando potentia explicatur ad actum.

S V M M A R I V M.

1 *Certum dicitur,quod dubitatione caret.*
2 *Difficulter id,quod fit,fit tamen.*

CAP. XX.

Si beneficia. Decretalis ista succurrit ignorantiæ.& primo primi gradus.secundo secundi & vlteriorum,ibi cūdem,& pars prima facit tria.primo ponit casum.secundo rōnem prouisionis ibi.ne talis.tertio prouidet parenti ibi.statuimus.residenti nō.ibi alioquin[*reseruatur*]vt dicit Io mo.& Arch.hoc maxime solet contingere in beneficiis,quę habent promoti per sedem Apostolicam præsertim in absentia[*certiores*]1 i.certi.illud vero† dr̄ certū,quod dubitatione caret.j.q.j.de cætero.xj.q.j.certum.ſm Arc.qui ponit exēplū ī eo,qui vidit literas collationis,vel reseruationis.[*cum de certo.*]ad hoc s.de ap.si duobus.& quod no.Compo.de rescrip.c.j.in magna glo.§.vnum casum.[*difficultate.*]facit.C.de ince.nup.qui contra.in fi.quæ loquitur de his,qui ignoranter contraxerunt incestas nuptias,qui tunc excusantur,si cognito impedimento sine procrastinatione diuerterint,& vt dicunt Io.mo.& Arch.hic,patet illum habere iuris beneficium,qui contra illud non cōmittit,ad hoc.ff.so.ma.si ab hostibus.ff.de minori.auxilium.xvij.q.iiij.frater.ver.nec enim.j.de hær.vt cōmissi.in fi[*quacunque*]cum sic generaliter loquatur,omnem difficultatem excludit.ad hoc de pę.dist.j.nemo potest.& dist.iij.adhuc.& quod legitur & no.de coniug.lepro.2 c.ij.in fi.quandoque†tamen fit,quod difficulter fit.s.de do.& contu.veritatis.ver.tandem.j.de cog.spi c.ii.dicit autem Arc.beneficium decre.locum hr̄e,qn̄ totaliter desistit ab omni alleg.iuris vel facti.C.de aboli.l.vlt.quę est.ii.q.iii.destitisse.[*Omnino.*]i.totaliter.sic.s de offi.dele.ex parte,j.& j de sepul.c.i.Arc.[*Dimiserint.*]i.a se eiecerint,ita ꝙ de illis vlterius non loquantur ſm Arch.nimis rigorose loquitur[*libere.*]idem verbum.xj.q.iii.nolite.ij.s.c.de mulia.& s.co.si tibi.& de hoc vide concor.j.eo.licet.super ver.de iure,& per hanc literam & illam non puto,ꝙ sibi referri possit quæstio sup beneficio,ꝙ in iusto titulo illud tenuerint.Non obstat regula,dolo facit,quæ in possessoriis recuperandæ locum nō habet,vt ibi no.ex quo autem possessionem recuperauit,locus erit actioni contra ipsum,& ibi de hoc,in regula,qui ad agendum.in fi.j.de reg.iu.ad prædicta facit,qđ dicam in gl.sequenti.[*Reuertantur.*]concor.ſm Io.mona.ff.de hæredi.insti.l.fi.vbi secunda voluntas circumuenit,qui putabat hæredem scriptum mortuum,non præiudicat primæ,& dicit Ar.reuertantur etiam auctoritate propria,& hoc beneficio huius constitutionis,quod probat litera.s.præiudicialis existat,& sic fictione,vel beneficio iuris non videantur diuertisse,vel illa beneficia dimisisse,ad hoc de pę.di.iii diuortium.caueat tamen a pęna decre.eum qui s.eo.ii.& ideo cautum est,iudicem requiri.maxime si diceretur sibi primum fuisse debitum,vel eum fuisse nimis credulum.[*Facultas*] facit C.de inoffi.test.si quis in suo.in prin.[*obseruandum.*]vt dānum,quod ab vna radice prouenit,omnino purgetur.C.de duo.reis.l.fi.C.de nup.si libertam.Io.mo.¶Prima glo.decre.summat & commendat,& glo.reliquę textuales sunt.¶In j.in fi.cui concor.i distin.consuetudo.s.c.cū teneamur.& c.dilectus.ff.de ven.inspi.l.j.in fi.¶In gl.ij.In fi.idem Arch.¶In glo.iii.ibi,vbi probetur.idem Io.mo.& Arc.¶In glo.vel iure,in fi.idem Arc.¶In gl.& sic.in fi.hoc placet Arc.¶In glo.pe.per tuas.ii.Arc.remit.de cle ex.mi.illud.vers.licet autem.Et in fi.ibi,te concubinā manifesta veritate comperimus.ad idem.ij.q.i.Deus,ver.mala vero.xxx.q.vlt.nullum.alibi dicitur clara ꝓbatione,vel competentibus indiciis.j.de re.nō solū.in manifestis.j.de hr̄.accusatus.§.licet,ſm Arch.datur tamen dimittenti consiliū,vt sibi taliter prouideat,ꝙ clare ostēdere possit beneficium dimissum ad alium pertinuisse per instrumenta publica vel insinuata,vel alio modo.

S V M M A R I V M.

1 *Dispensatio insufficiens & si non tribuat ius retinendi beneficium, tamen præstat forsitan obstaculum ordinario conferendi secundum beneficium.*
2 *Modus adiectus si non seruetur transgressio dicitur.*
3 *Indulgentia contra ius concessa strictissime interpretanda est.*
4 *Verbum præteriti temporis non refertur ad futurum in legatis.*
5 *Dispensatio facta super expresso non extenditur ad alia.*
6 *Priuilegium personale durat cum persona.*
7 *Ademptio legati non confirmat legatum inutile.*
8 *Similitudo est rerum singularium, vel differentium comparatio.*

CAP. XXI.

Non potest. Diuisio patet,quia tria sunt per §.diuisa,tertium autem sui rōnē subdit,ibi hic.n.[*concessa*]a quocunque qui id possit,cum non distinguat,vel exprimat,vt.j.proxi.respon.& ratio sit eadem[*Prodesse*]ēt quo ad expressa.[*Modicum*]de quo non videbatur curādum,& in hoc instat Arc.ponens,quod dixi de rescri.si proponente.super.j.gl.pro textu facit,qa sufficit modicum peculium.ff.de ædi.edic.si quid.in fi.& modicum relictum.ff de bo.lib.& si ex modica[*Beneficium*]quid si tacuit præstimoniam,dixi post Hosti.s.de rescrip.postulasti.& quomodo ēt si quod ex illis est curatum,exprimi debet in dispensatione,vide in cle.eo.ti.c.j.& quod ibi no.in v.gl.subricuit.i.non expressit[*Canonice*]quomodo Guil.restringit hoc verbum exponēdo,i.per eum,qui cōferre poterat,vide in Specu.ti.ij.§.vidēdum restat.versi.sed nunquid nocet.Item vt scripsi post Inno.de elec.dudum.ij.in fi.super ver.canonice.ipse tenet & Compo.& idem Guil.in §.alleg.in prima gl.ad fi.ver.quid si dispensetur,ꝙ ille,cum quod dispensatū est,si consequitur non canonice.licet peccet,& 5 ipsum ꝓcedi possit pro eo,ꝙ male tenet.non tn̄ pro eo ꝙ plures,1 tenet,ibi vide,& ibi subdunt†ꝙ insufficiens dispensatio & si ius non tribuat retinendi beneficium,tn̄ forsan ſm Host.Guil.dicit sine forsan,præstat obstaculum ordinario conferendi ſm beneficium,dum tamen in dispensatione dicatur,ꝙ possit primum cum secundo retinere.Non ob.constitutione concilii generalis.& sic licet nō in utroque operetur,tn̄ quo ad ſm,vt illo sine papæ licentia non priuetur.de con.vti.vel inuti.c.j.& ij quo tn̄ als priuaretur,si vtrūque retinere contenderet,per decret.

cre.de multa.primum autem beneficium, cum quo ad illum parum.vel nil valeat dispensatio, conferri poterit, ſm eos per decre.de multa[*Præcipere*]respicit futura, per quod vr̄, ꝙ ille,cui commissum esset sub tali forma verborum,quod dispensare posset. si dispensaret cum iā habente beneficium curatum, non valeret dispensatio. ad quod facit litera post dictum indultum, quæ sequitur.sed Io.mo.hic in additione ꝯ alle. s̄.rescrip. mandatum.item dispensatio est de recipiendo & retinendo si aſs canonice &c. ſm eum. ſ.ꝙ dicit de retinendo clarū est, ꝙ non ob.item nec quod dicit de recipiendo, tunc enim prius dicetur recepisse duo,cum recipit ſm, in receptione enim primi nō versabatur dispensantis intentio,nec dispensationis effectus, sed solum ius cōe. Item clausula,si canonice conferantur,non impletur per impletionē vnius de copulatis, nisi aliud impleatur. C. ad sil.l. vlt. ff.de re.du.si is qui. §. vtrum. item dispensare cū habente vnū minorē ambitionē parat, quā dispensare cū nullū habente,ambit.n.primus ad vnū tū acquirendum,secundus ad duo,& sic ex p̄sumpta intētione concedētis gratiā magis primū, q̄ ſm vr̄ esse p̄missum. xiij. dist.nerui.s̄.de transla.licet.ff.de re.iur.quot.nihil.de cōdi.& demon.si iā facta.C.de institu.& sub.sub cōdi.fac. l.si quis.& facit,quod statim subdā. Arch.n.ponit hic talē qōnē facti, cōcessit papa cuidā ep̄o, vt cū tribus clericis suæ diocesis habentibus b̄nficia cū cura possit dispēsare super aliis curatis tenendis,si canonice cōferant, q̄ ep̄s dispensauit cū clerico suæ dioc.nullū curatū habente,vt duo b̄nficia curata.si sibi canonice cōferant.possit • licite retinere, ita ꝙ illis adeptis resideat in altero. & in reliquo p̄ vicariū deseruiat,iste clericus assecutus est duo curata, & demū electus in ep̄m,opponit sibi, ꝙ ineligibilis est,per decre.dudū.scđo,de elec.Quærit,an dispēsatio ip̄m excuset.& vr̄ ꝙ nō,qa cōcessum fuit ep̄o dispensare cū habēte curatū,sed ipse dispēsauit cū nō habente, & sic excessit formā & fines indulgentiæ,& sic nō valet, quod est actū,q.n.aliud facit,q̄ p̄tor decreuerit, nil fecisse vr̄.ff.de re. eorū q̄ sub lege.si pupillorū.§.si p̄tor. Et† si

2 modus • adiectus no seruet,trāsgressio dr̄.ff.de serui.l.ser

a uitutes.§.modū.ff.de aqua quo.& æsti.l.j.§.istud.& §.itē

3 quærit.itē† indulgentia ᵇ ꝯius concessa strictissime interpretanda est.C.de sen.pas.& re.l.ij.cum quinq; sequenti

b bus.s̄.e.is cui.j.respon.in fi.& §.j.itē a significatione verbi clare positi non est recedendū. s̄. de transla.c.fi. ff.de exercito.l. 1.§. si is qui. & hoc tenet Arch.alleg.ēt. c.cui

4 de nou.in fi.Itē quia† verbū præteriti temporis non refertur ad futurū in legatis & similibus.ff. de le.iij. vxori. §.j.ff.de li.le.Aurelius. §.Titius, nec præsens. ff. de au. & ar.le.l.si ita.& l.Plautius.ar.s̄. eo. li.de rescri. susceptū. nec ob.C.quæ res pig.ob.po.l.vlti.& ff.de testa.tu. l. si qs filiabus.nam hic odium,ibi fauor & filiatio. Primò dicit Arc.hoc efficaciter probari,quod dixi post eum. s̄.e. li.de fi.pres. c.j.super vlt.glo. s.ꝙ illegitimus, cū quo dispensatum erat super beneficio obtinēdo, si dimisso primo recipit secundum,illud retinere non poterit .& dicit Bonifacium sic pronūciasse.& vide, quod ibi dixi in fi.super ver.vnicum.vbi ſm vnam lecturam videt̄ exp̄sum.ad idem concordantiæ,quas alle.hic gl.& quas addam ad gloss.ad quas tamen ibi respondebitur ,durum valde videtur hoc & nimis late officit hæc opi. ſm quā idem erit in quocunque alio inhabili propter crimen, vel defectum corporis vitium, vel quamuis irregularitatem,ex culpa,vel sine, cum quo sit circa habendum beneficium dispensatum,& loquor de beneficio non exp̄s-

5 so,quia certum est,ꝙ† dispensatio ᶜ facta super expresso

c non extenderetur ad alia,& ſm id procedit, quod habetur.xxxvj.q.ij.si aūt.& quod ibi no.in vi.gl.s.ꝙ licet sit dispensatū in vno matrimonio,nō propterea in sequē. ad idē.xxxiij.q.ij.c.vl.dispensatio ergo,quę habilitat inhabilē ad b̄nficiū,p̄sonā respicit,& p̄ eā dimisso primo b̄nficio fateri eū oportet adhuc habilē . quid ergo impediet hūc habilē b̄nficiū cōsequi. b̄n facit,quod post Ian.dixi de transla.c.fi.sup ver.examinari.dispensatio vero pluralitatis respicit numerū,& q̄a multū est odiosa.s̄.eo q̄a inrārū.de cle.nō resi.q̄a nōnulli. & potissime in curatis, de quibus hæc loquit̄.s̄.de elec.dudū. ij. nō mirū,si numerus duorū b̄nficiorū de primis duobus intelligir̄ , vt hic,ex cā ergo prædicta restringantur ad duo.primo sicut ex cā nomē hæredis restringitur ad primū.ff.de ver. sig.l.sciendū.C.de vsufru.l.antiquitas.cū regul̄r sit ꝯriū, ad vlteriores extendat̄.ff.de verb.sig.hæredis.C.de leg.in annalibus.C.de hære.insti.l.fin.quicqd dicāt,vide in suſ ff.de fil.p̄s.ex transmissa.b̄n facit ad hanc partē.xxxi. q.j. ꝙ si dormierit.in prin.cū cōcor.itē,quod non habet determinationē t̄pis,t̄pe nō artiatur.ff.de bon.aut. iu.pos. l.in vēditione.§.de t̄pe.de exc .tu.l.iurisperitos. circa pri. de li.& post.l.Gallus.§.videndū.ver. nihil.n.addit,quod significat et t̄ps &c. ad idē. ff. de pecu.le.ei quoque. & de fun.instru.l.pen. vñ si instituo posthumū,nō restringit hoc ad natū ex prima coniuge. ff.de lib.& posth.placet. & si fideiussi pro debitore promittente quantas pecunias acciperet, ēt p̄ scđo mutuo & vlterioribus teneor. ff.de fideiusso. si ita stipulatus a Seio. ad hāc p̄tē faciunt iura,q̄ dicūt,tē,q̄ succedit in locū alterius,cēseri primā, de voto.magnæ.versi.cū igit̄.vt li.pen.eccl̄ia.j. vbi ꝯcor. in gl.ij.& ff.de do.inter vi.& vxo. si donatæ. §.i. ad idem. ff.de mino.l. minor autem. in fi. Item quid dices, si primum beneficium dispensati pereat alluuione, casmate,vel alio modo,nonne summa esset impietas, ꝙ non possit habere ſm , si litera dispensationis nataliū diceret,ꝙ posset ad ordines & b̄nficia p̄moueri, tūc pp pluralè cessaret hoc dubiū.nec ob.decre.prima.de fil.p̄sby. q̄ ponit b̄nficiū in singulari.& ibi Io.mo.in additionib. tenet,quod p̄dixi.s.ꝙ successiue talis possit habere plura

6 b̄nficia,alle.ꝙ† priuilegiū p̄sonale durat cū p̄sona. j̄. de re.in.priuilegiū. & remissio semel facta tolli non debet. xxiij q.ij.si is qui.& c.se.nec spes melioris cōditionis debet adimi.C.de nup.imperialis.in prin.itē a moto impedimēto quo ad vnū,& quo ad aliud.ff.de inoffi.te.posthumus.§.si quis ex his.ad hāc decre.& de cle. si clericus. e.ti.r̄ndet, ꝙ lr̄a dispensationis nō dat b̄nfi.sed habilitat inhabilē,& in hoc est latior,q̄ litera b̄nficialis,q̄ ēt in genere cōcessa restringit ad vnū.de of.dele.ex p̄te. j.itē hic pluralitas odiosa,vt.s̄.dixi,ipse Io.mo. in antiqua sua gl. videbatur tenere ꝯriū , inquātū dixerat , ꝙ in primo beneficio gratia cōsecura erat suū effectū,sed in additione declarat se nō sic sentire,& hāc libēter vidi,vt p̄dixi,ꝯria soluūt̄.j̄.sup̄ gl.& ꝯ id quod in prin.& pręc.decre.prima, dico,ꝙ Io.mo.si Bonifa.p̄nūciasset ꝯriū,id melius,q̄ Archi.scire debuisset,q̄a cardinalis & lōgo prius t̄pe curialis [*Post dictum*]b̄n dicit,q̄a ad prius cōcessa nō extendebat gr̄a,vt. s̄.patet ibi, possit recipere.& facit,quod dixi sup̄ ver.canonice [*Cum vero*] reprobat. quod no. Gui.in spe.de legato.§.videndū.ver.q̄d si papa[*Aliud expressum*] vt vr̄,de quo scripsi s̄. de rescrip.in nostra.in fi. & vide in cle.de offi.ordi.c.ij.in v.gl.[*Noscaris*]non subdit, sup̄ quo retinēdo vna cū p̄dicto & c.q̄a tūc nullū dubiū[*Prouiderī*]idē & fortius si nō p̄uidet,sed p̄uideri mandat[*Quod*] primū quod habebas.[*Cum secundo*]de quo p̄uidit[*Dispensatum*]cū papa id nō intēdat,nec de hoc agebat̄,& tales impetrationes nō laxant̄,sed restringūtur. s̄.e.q̄uis.& c. cū in illis,alle. Arch.ff.de his qui no.infa.Lucius. ff.de iure codi.l.j.& s̄.de ordi.cog. cū dilectus.& dicit ipse Arc. ꝙ hic vr̄ expedita qō de habente duas ecclesias cū cura,cū quo dispēsat̄ p̄ papā,ꝙ licet sibi habere tertiā,si als canonice cōferatur.non obstat,ꝙ habet illas duas, non n.illa duo,q̄ iniuste detinebat, in dispensatione reperita videntur.ad hoc.ff.de le.j.si seruus legatus.§.si ita.& §.si ei.ff.de ver.si.l. hoc verbū.refert, ꝙ aliqui ꝯ, nā hoc solo ꝙ fuerint illa b̄nficia nominata,vr̄ super illis dispēsatū. ff.de le.j.si qn̄.& ipse dicit hoc certū,ꝙ si papa in dispensatione dixit,ꝙ posset cū obtētis retinere tertiū,sup̄ oīb. dispensatū videtur.ff.de le.iij. si sic.& l.pater filiū.§.vlt. & l.Lucius.§.vlt.ff.de au.& ar.le.l.vlti.§.vxori.de condi. & demon.

& demõ.l.auia.ſi cer.pe.l. lect.i. Ex verbis ergo oportet, talia iudicari.s̃.de priuil.porro ff.de le.j.illud.& l.ab oĩb. in fi. Solũ oñdit, q̃ nullũ aliũ effectum habet prædicta clauſula, q̃ intelligas de ſic limitata, vt. s̃. dixi. Quod facta,vel fienda,quæ ſunt diuerſa.s̃.e.lib.de offi.dele.ſi ſuper.[*Iudicari.*]hoc operatur expreſſio,& facta eſt in ſalutatione,vt not.in Spe.ti.ij.§.videndũ.ver.quid ſi Papa.ita dicit.¶Prima glo.dicit,quid declaret.¶Secunda glo. fortificat tex.& circa duo remittit.¶Quarta gloſ.quærit, arguit pro,& ſoluit contrarium.¶Antepen.glo.de duobus quærit & ſoluit.¶In glo.iiij.ibi.l.iij.idem iuris in poſthumo,quod ĩ filio,nec diuerſitatis ratio reddi poſſet.Et ibi. l.j.vide de tranſac.c.fi.ſuper vlt. glo. ¶In glo. antepenul. ibi,muto,vide in regula actus,in j. glo. Et ibi commina. epiſtolas,ſequitur in rubrica,programmata, ſubſcriptiones auctoritatem rei iud.non habere. ¶In glo. pe. ibi ſiquis. x.vide de teſta licet.iij.ſuper glo.ij. & ibi, hæc conditio, cum nupſerit,talis eſt,vt ſemel impleri debeat.Et ibi.§ i. hoc ſermone,cum nupta erit,primæ nuptiæ ſignificant. Et ibi,eum qui cal ſi ſtipulor Calis,intelligitur de proxi.

7 ¶In vlt.gl.ibi,legata inutiliter.ademptio† legati nõ ↄfirmat legatum inutile.fit. n.vt nõ debeatur,non vt debeatur.¶In glo.j ibi,poſtulaſti.& de excep.cũ eccleſiaſticæ. vt ibi ſcripſi ſuper glo.vnica.¶In glo.pone habens.ibi ſimilitudo.dicit Boetius ſuper topica Tulii.lib.iiij.vbi de ſi

8 militudine,q̃† ſimilitudo eſt rerum ſingularium,vel differentium comparatio.vnde in illa non requirit, q̃ res tota ſit toti rei ſimilis, ſed in eo ad quod confertur. de confir.vti.vel inuti.cum dilectæ.& vide,quod ibi dixi, q̃ fi.ſint le.per venerabilem.poſt prin.& ver.verum.ff.de ad mi.tu. ſi pupillus alterũ.§.fi.ad tre.l.recuſare.§. vlti. facit, quod dixi de iud. cauſam q̃.ij. de tranſlation. c. ij. ſuper glo.ar.quod.¶In glo.concor.in fi.& vide,quod ibi ſcripſi ſuper ver.de nouo.¶In glo.quæro.ibi, non ſeruauerit. vide duo ſimilia,quæ ſcripſi.s̃. de elec. licet canon. in fi. Et ibi.c.vlt.vide,quod no in cle.de of.deleg.c.vno.Et ibi, conditionis.facit.s̃.eo.li.de offi.or.ordinarij.ver. puideat, arg.contra.s̃.de trãſla.c.fi.ibi,dum tñ nihil &c.ſed illa determinatio erit de præterito,vel præcedere debebat actũ fiendum.& vide concord.de hoc de vſu pal. ex tuarum. ſuper ver.dummodo.¶In glo.antepenul.ibi, eum qui calendis.ad idem alleg.ff.de iure do.l.dotis promiſſio, de pac.dota.inter ſocerũ.§.vlt.qui & a qui.ma.l. matrimonii.de le.ij.cum pater.§ pater certam.ff.de verb.ſig.l.ſciẽdum.de bo.aut.iudi.poſ.l vlti ſed ad ll.iſtas ſic reſponderi põt,in §.ſiquis x.cui cõcor.ff.vt le.no.ca.l.j.§.ſi cui.ſi legata ſunt Titio.x.ita q̃ iterẽt.ſi illa perder, prima & vnica iteratio ſufficit,quia ſine enormi dãno hæredis aliud dici non poſſet,nam alias teneretur in infinitum, ſed in caſu,de quo dixi in textu, ceſſat tale p̃iudiciũ.dotæ leges ſequẽ.q̃ volũt,cõditionẽ nuptiarũ de primis intelligi,nõ dicunt habilitatẽ ad nuptias factã de inhabili ad primas reſtringi,ſed legatum,ſi nupſerit. primis nuptiis deberi, hic nulli præiudicatur,hic teſtatoris mẽs ſeruatur. & eodem modo reſpondetur ad l.dotis pmiſſio,& tres ſequẽtes,l nn.§.pater certam.intantum facit pro,dicit q̃ nõ eſſet veriſimile,q̃ pr̃ voluerit filiã poſt primas nuptias indotatam remanere.lex ſciendũ.etiam facit pro,inquantum vult nomen hæredis per multas ſucceſſiones accipi,exceptis paucis ſpeciebus.idẽ dico de l.vlt.ff.de bo.aut. iudi.poſ.quia ibi ex cauſa deſcriptio permittitur pluſq̃ ſemel in l.eum q calendas.promiſſio alias poſſet eſſe inutilis.Item quid dicis de inhabili ad teſtandum, quem princeps reſtitueret,vt C. de inoffi. te. ſi qñ. nunqd primum teſtm̃ poſtea p eũ immutare nõ poterit.¶In gl. pe. quę fuit additio.in fi.quæ no.Arch. ibi vide glo. ſi intelligas.

ADDITIONES.

a ¶Modus adiectus.Nota hic,quod ſententia eſt nulla cauſa modi omiſſi vt habetur in Spe.de ſen.§.viij verſi.item eſt nulla.Quis autem ſit modus,& per quas dictiones importetur,vide Bar.in l.quibus.§.Termilus. de condi.& demo.& in l.vnno.§ j ff.de rote.

b ¶Indulgentia.Adde,quod refert Inn.& Hoſt.in c.licet.de trãſac.& Bal. in marg.ver.indulgentia.& in l.humanitatis.&.q.C.de impu.& ali.ſub.

c ¶O ipſo facto diſpenſatio circa vnum defectum non extenditur ad aliũ. Lcum propter,de rega.præben. per Bar. glo. x.di. nos conſuetudinem.

SVMMARIVM.

1 *Noſtra omnia facimus.quibus auctoritatem impartimur.*
2 *Decretum legati an liget ignorantes.*
3 *Confirmatio non dat ius nouum ſed primum corroborat.*

CAP. XXII.

SI apoſtolicę. Primo ponit factũ ↄtinges gratiam legati,& approbationem papalem. ſecundo ibi certum eſt.ſoluit dubium inſurgens ex facto rationem interſerens & dubium fortificans.ratio ibi, cũ ipſa.fortificatio ibi,etiã ſi reſeruet.& vide omnino,quod dixi. s̃ eo.ſi eum.ſup ver.obtemperatũ.[*Certis*]vide quod no.s̃.e.li.de reſcrip. ibi qui. in glo. [*Plena*]quaſi ad hoc nõ ſufficeret curſoria,vel ſemiplena.& eſt plena,ſi exprimit reſeruationem decretorũ, & executorum dationes, de quibus præmiſit [*Et eiſdem*]per copulam vr̃,q̃ nõ ſufficeret confirmatio ſine datione executorũ, ſed rõ diffinitionis,q̃ ſequit innuẽs,q̃ poſt impartitã auctoritatẽ, puiſio cẽſetur papalis.facit ↄ.Sed reſpõderi põt, q̃ loqt̃ de auctoritate,de qua præmiſit,q̃ facta ſunt cũ executorum datione.ſatis vr̃,q̃ ex quo Papa confirmat reſeruationẽ & decretũ legati,et ſine datione executoris affecta ſit p̃benda.facit.s̃.c.proxi.& s̃.e.li de reſcrip.ibi qui j̃.de concel.præben.ſi ſoli.& quod dixi.s̃.de cõcet.p̃bẽ.cõſtitutus. ſuper.j.gl.& qđ no.& dixi.s̃.e.lib.de ele.ſi eo tpe. ſup glo. pura.[*Noſtra,*]qa †oĩa nr̃a facim⁹, quib⁹ auctoritatẽ impartiuntur.C.de vete.iure enucl. l.j.§.ſeruũ. ver. oĩa. ſic & tutor teſtõ datus& a iudice p̃firmatus datiuus nõ eſt teſtamẽtarius,licet datũ ĩ patris teſtõ ſine inquiſitione & ſatiſdatione iudex habeat confirmare.C.de confir.vti. l. ii. ff.e.l.ij.in aut.de defenſo.ci.§.interim.ſm Arc.[*Poſtea*]ſecus ſi medio tempore,vt in vlt.glo.¶Prima glo.dicit caſum ſimilem,& ponit diſſimilitudinem. ¶Quarta gloſ. ponit dictum,qđ poſtea moderatur.¶Gl.non in forma exponit,quærit & ſol.¶Pe.glo.rñ. p quæſtionem & ſolutionem.¶In glo.pe.ibi,lege obuenire.vide de tranſac.veniens.ſuper glo.antepe.¶In glo.no.ibi modernorũ. quã tenet Hoſt. in ſum.de offi.le.§.quid pertinet.ver.irritat.& vide in Spe.ti.ii.§.nunc oñdendum.ver.xxvij.pro textu. facit,quia & delegatus decretum apponit.j̃.de concet.p̃ben.ſi ſoli.circa fi.Sed dubitat̃ ,an† decretum legati liget

2 ignorantes. Arc.hic tenet opi.Compo.no.de reſcri. c. ad fi.ver.item quæritur,cuiuſmodi.ſ.q̃ decretũ eius interpoſitum ſup vacaturo beneficio.vel vacãte ordinarii ignorantis nõ impedit poteſtatem eius,ratio,quia alius a Papa etiam legatus non poteſt.s̃.vel contra ius facere. s̃. de fil.presby.c.penul.& vlt.& s̃.eo.dilectus.j.ſed tale eſt hic. ſ.q̃ probabiliter ignorans decreto ligetur.ff.de dec. ab ordi.fa.l.vltima.s̃.eo.lib.de conſti.c.ij.ff.loca.ſi ignorans. ergo legatus id non poterit.ſa.cle.de ele.c.j.facit, quod no. lxxii.diſt.propoſuiſti.ad fi.xii.q.ij.de laicis. Sed ob. quia legatus ſuę collationi reſeruare poteſt,inhibere & decernere,vt hic.s̃.eo.li.de offi.leg. præſenti. s̃. de iure pa.cum dilectus,&,vt ibi patet, collatio poſtea p ordinarium facta non tenet,quaſi ſuſpenſa ſit in eo poteſtas.facit de ↄſue.cum dilectus.de elec.cum inter.R.& hoc placet Inno.& Hoſt.in p̃di decre.cum dilectus.de iurepa. & Hoſt. in ſum.de præbẽ.§.& quomodo.ad fi.ver. quid ſi legatus. ad hanc partem facit.j̃. de conceſ. præben. quia cum is. §.adiiciebatur.in prin.& §.ex parte.Arch. hic reſpondet, quod loquitur in decreto Papę.quod bene ligat ignorãtes,s̃.eo.dudum.v.& quidem.& j̃.c.pen.ſubdit, quoſdam dicere idem in eius delegato.s̃.eo.lib.de reſcrip. ubi q. §. idem.j̃ de conceſ.pręben.quia cunctis.§. ex parte. & c.ſi ſoli.reſpondet,q̃ illa iura potius probant contrarium,vt patet in prę.§.ex parte.vel poſtquam.& qđ dictum eſt. s̃. poteſtatem ordinarii ſuſpenſam vel ligatam,procedat poſt notificationem,vt patet in prę.decre.cum dilectus. in prin.hodie legati de latere in ſuis literis reſeruationũ, ita ponunt illa verba ſcienter vel ignoranter,ſicut Papa.

¶In

¶In gl. non in forma. ibi, & dubitans, hanc dubitationē reprehendit Arch. dicens, ꝙ si decr. obtinet in facto legati, qui nullū ius pōt dare in bñficio, antequā vacet, fortius ī facto capituli, qđ pōt dare ius canonicatus, sed nō dubitabā ex pręc. diuersitate casus, sed ex clā, si ē ita, vñ Io. mo. qui tenet. s. e. si eū. ꝑm pferendū, dicit, ꝙ ista est forma institiæ, & ꝙ vidit illā sine lectione transire. dicēs ēt, ꝙ fortius est ius legati, quā capituli. & iō auctoritas papę fortius inualescit in vno, q̄ in alio. Itē ex reseruatione legati est debitū & affectū. sed ex receptione capituli. licet sit debitū, & nō affectū, & vt dicit hac rōne aplicus vincit capitularē, q. s. sibi est debitū & affectū. s. e. hi qui. & e. si postq̄. Quare q̄nque cōtingit, ꝙ duorū quilibet q̄ū ad se dicere pōt, bñficiū sibi debitū vno tñ ad alterū relato dr̄ vni debitū & alteri indebitū pp maiorē & minorē anctoritatē. Itē licet qdā dicunt primū, quia primus est pferēdus, & quare ipsius executor habet ptāē puidēdi. ergo reseruandi, inhibendi & decernēdi. rñdet, ꝙ illa ꝑt exequēdo iustitiā impetrātis, circa quod est data ptās, nō in dādo, & dicit ꝙ sic vidit suiari. adhuc in additiōe signat ɔ̄riū. de decre. cū aliquibus. s. e. lib. de rescrip. in fi. rñdet, ꝙ illa lrā gratiosa, sed hæc mixta, de qua ī decr. si eū. vbi receptio capl̄i fuit gratiosa, de qua primo narratur in lr̄is papalibus. scđo petitio iustitiæ, ne inane &c. tertio mādat aplica puisio, q̄ plus respicit iustitiā, q̄ gratiā, cū cōclusio directo respiciat petitionē, & narratio receptionis capitularis ꝓ iāto nō ꝓdest narrāti, q̄ non est paritas, sed imparitas ꝑm eū, ego fateor, ꝙ si ibi papa sine cōfirmatione iudicē simplr̄ dedisset, ꝓcederet hæc opi.

¶In gl. pferē. ibi seruat curia. vt ēt no. Arc. j. c. pxi. vbi dī xii Bonifa. sic rñdisse ab auditoribus cōsultū, ipse tñ ibi prius tenuerat ɔ̄riū, alle. ꝙ impetrationibus & dispensationibus expressum est, debere fieri mentionē in confirmationibus. nō ergo, quod nō est &c. & casus omissus &c. s. e. li. de rescri. susceptū. Itē quia † confirmatio[a] non dat ius nouū, sed primum corroborat. s. de fi. instr. inter dilectos. Itē trahit ordinē a receptione. & sic cessat ambitio, quia ius suū ꝓsequitur. facit, qđ no. 100. di. prisca. sicut petere licet cōfirmationē electionis electio. sic ergo & recepto. s. de elec. dudū. secundo. Itē confirmās nō donat. ff. de iur. om. iud. & quia. & in præ. decr. inter, ver. cæterum. sed ista & similia tolluntur per id, quod dicit gl.

ADDITIO.

a ¶Confirmatio. Adde hic quod no. Io. Pap. in summa, in tit. de exce.

SVMMARIVM.

1 *Motus proprius quando non inducat dispensationem.*

2 *Papa si exprimat, quòd proprio motu &c. quantumcunque aduersarius velit probare, quòd ad impetrantis, vel alterius instantiam Papa hoc fecerit, non audietur.*

CAP. XXIII.

SI motu. Distinguit duo membra. secundū ibi, secus. demūdeterminat ibi, motu. cōferamus quid de legato dixi. s. eod. lib. de offi. lega. c. vlti. Archid. tenet hic hoc in prin. in papa sic locū habere, ꝙ nō in alio ordinario per decre. præ. [*De illo*] quod obtinuerit [*Mera liberalitate*] idē verbum. s. de rescri. statutū. §. ij. super. & attenta hac rōne idem puto de omni alia taciturnitate, q̄ alias in impetrante surreptionē induceret, puta de numero statuto & iurato, vel ꝙ ecclesia de alio prius per eundē papam fuerat grauata, & similes, de quibus diuersitatis ratio reddi non posset quo ad surreptionē eius. pro quo scribitur, opponi tñ posset grauatos non teneri, quia papa non intendebat, ex quo non expressit infringere numerum, vel iterare grauamen, vel his similia. in quibus plus interest eorum, ɔ̄ quod scribitur, quā de taciturnitate beneficiorum, quod patet, quia † in illa proprius motus non inducit dispensationem. vt in gl. ij. quā tñ induceret in his casibus, si diceretur lr̄is parendū, idem in defectibus personæ, vt dicā super. iij. glo. sit ergo cautus aduocatus in mō opponendi [*Hmōdi*] super bñficio [*Beneficium*] ꝑ hoc patet ꝑm Arch. qui hoc dixit sub dubio forte. ꝙ loquitur in illo, qui habet ius in re. secus si ad rē, ꝑ quod innuit habens ius ad rem, ēt si sit receptus dato ꝙ hoc tacuerit, valet grā, si paratus est renunciare illi receptioni, vel iuri, quod habet ad rē, ɔ̄riū disputando tenui nauī in qōne, quā posui sup regula ignorātia. j. de re. iu. & vide, quod scripsi. s. de rescri. in nr̄a. no. ēt hic Arch. de habēte possessionē, vel pstimoniā ab ecclesia, quā tacuit in impetratione, & de illo qui vult renunciare bñficio quod tacuit. id quod scripsi de rescri. postulasti. sup ver. vicaria [*Cum hoc*] s. quod motu ꝓprio illā facit in eadem gratia. i. super ea concessa ¶ Prima gl. cōmēdat, & dicit, qđ declaret. ¶Scđa gl. q̄rit, ponit opi. ɔ̄riā. sol. ¶Quarta gl. specificat, qđ approbetur, & reprobet. ¶ Pe. & vlti. sol. duo dubia. ¶In gl. vlt. ibi, prospexi. vide de fer. c. ij. super j. gl. ¶In gl. ij. ibi, quidā. s. Io. mo. Et ibi sed credo, idē Archi. ¶In gl. iij. in fi. q. d. ex alia cā bene posset esse inualida. multa exēpla de defectu nataliū, vel ætatis vitio corporis bigamia & similibus, quæ licet per viā surreptionis parti opponi nō possit, opponuntur tñ per viā iuris cōis, cū proprius motus taliū dispensationē non faciat, & decre. eam te. de æta. & qua. dixit tales per lr̄as aplicas non recipiendos, nō distinguendo, an fuerunt, vel non proprio motu datæ, & adde, quod in tex. dixi in iiij. glo.

¶In gl. pe. ibi simplicitatē. nō dicit per ignorantiā pp decre. grā. s. e. li. de rescrip. & ibi Inno. & Compo. Et. l. fi. idē Archi. ¶ In glo. vlti. in fi. Et econuerso, quia † si papa exprimit, ꝙ proprio motu quātumcunq; aduersarius velit probare, ꝙ ad impetrantis, vel alterius instantiam hoc fecerit papa, non audietur propter rationem gl. & quia id esset, papam arguere de mendacio, quod non licet. vide, quod no. in cle. de probationibus. literis. in gl. antepe.

SVMMARIVM.

1 *Collatores si sint plures, pars maior eliget.*

2 *Fideiussor, qui pro illo, qui debet triticum, fideiussit sine adiectione bonitatis, liberatur dando quodlibet triticum.*

CAP. XXIIII.

SI pluribus. Ponit thema, ex quo dubiū oritur, quod distinguendo soluit ibi, gratiam. & ꝑm mēbrum prosequitur ibi, si vero. & in vtroque ratione reddit & subdistinguit, & in mēbris subdistinctis negligentiam ponit ibi, alterutro. Et scias, ꝙ bona fuit, sed non sufficiens hæc prouisio, vt patebit per ea, quę dicam super ver. cuiquam. & super. ii. gl. simul. Satis est, ꝙ tempore datæ simul vacent. licet non simul vacare inceperint, non sic cū scriptū esset super vacaturis. vt in glo. ij. [*Debita*] si enim fuisset ibi expectans, consequeretur illā, quæ primo vacauit, nisi fortan haberet beneficiū acceptādi. [*Cuiquam*] no. quia ponit singulare, vbi ergo ꝓ duobus scriptū esset, non procederet pars secunda huius. c. vt dicam super gl. ij. [*In genere*] si in specie non esset quæstio, quia illa deberetur, de qua specialiter scriptū esset [*Vt tunc*] ratio, vt dixi in subdiuisione, [*plenissima*] ad hoc. s. de dona. cum dilecti. in fi. cū concor. s. de deci. ex parte tua. C. de bo. va. l. ij. lib. x. Auth. de non ali. §. si nimis. col. ij. xvi. q. ij. c. j. alleg. Arch. de pę. di. j. quantūlibet. & de do. c. j. [*Inter*] illas vacantes [*Valoris*] in reditibus non æstimatione rerum, ex quibus proueniunt, vt si turrim haberet magnæ æstimationis & nullorū, vel paucorū reditu um, & idē verbū de testi. cum cām. vbi de hoc in gl. ij. & de iureiu. quāto. in prin. [*Seu*] si. subdistinctio. dicit. n. ꝙ aut motu ꝓprio, aut nō, primo casu, aut est inæqualitas, aut æqualitas ī valore [*Decendum*] hoc est de arbitrariis, quia certū est, ꝙ magis & minus tēpus statuere potuisset, de hoc dixi. s. de rescri. si quando. sed conuenit deliberatoriæ, quæ datur ad appellandum, vt in glo. [*Notitiam*] vide quod no. in cle. de concess. præben. c. vno. in glo. pe. [*Minoris*] facit ad quæstionem disputatā per do. M. an impetrans can. ecclesiæ Rauēnatis debeat recipi in cardi. vel in cantorē, cum sint ibi illa duo collegia. vt dixi de postula. bonæ. j. in prin. tenuit, ꝙ si dignus est minori tñ, vt q̄ qualitates habet cōuenientes cātori, sed nō

connenien-

cōueniētes cardinali, recipiet in cā:orē, si dignus est in vtroque, recipie ur ad primo vacantem. Si neutro dign' est, tunc propter suoiniellectā cōditionē. si est dignus, de rescrip. cum adco. ad neutrū recipiet p hāc decr. cū est dignus vtroq:, vē distinguendū, an ,ppiio motu Papa scripserit, vel non. [*Exista*] tolle literam decernimus referendā [*quamis*] quid si sunt † plures collatores, eligit pars maior. s̄. co. li. de rescrip. c. penul. & si pari numero discordāt locus erit fini huius capituli, vt etiam ibi dixi in glo. nō teneretur [*Et elegerit.*] non dicit cōtulerit. licet enim hoc casu ordinarius eligat executorem, tamen illam confert ꝟm Arch. sed nec in hoc casu est necessaria collatio executoris. cum Papa contulit vacantem, & vt dicit Ioan. mona. si collator scienter contulit vnum, reliquum impetranti debetur, quasi id, quod nō cōtulit, videat eligisse. facit cle. de concess. præben. cum ei quem. §. penultimo. secus si ignoranter. s̄. co. si beneficia. vide, quod dixi. s̄. c. mādato. in glo. idem si. no. i. patefacta per executorē vel impetrantem literas ostendentem, aliis credere non tenet, alle. Arc. de offi. dele. cū in iure. & quod no. Cōpo. de rescrip. capitulum. in glo. magna post prin. §. vnum casum ver. alius. ad alium impetrātem, vel collatorē ꝟm diuersitatē casuū. [*Deuoluatur.*] concor. extrauagans Io. suscepti, circa mediū. ¶ Prima gl. dicit, qd declaret. Secūda gl. sol. dubiū. ¶ Gl. tūc ergo alt. iij. cōco. residuū rndet p qōnē. ¶ In gl. j. de. ibi, nū mis. vide in p̄. c. ex parte. sup. iij. gl. ¶ In

2 glo. tuc ergo de. ibi, fideiussorē. † si fideiussi p illo, q debet triticum sine adiectione bonitatis, quodlibet triticū dando liberatus sum. Et ibi, si plures, legato sticho, si non apparet, de quo senserit testator, eligit hæres. Et ibi. §. j. ibi donans certū reditum ex possessionibus suis de inæqualibus possessionibus eligit mediocres. ¶ In glo ij. ibi, de prima. intellige sine beneficio acceptandi. Nec dicas, ꝙ proprius motus de stilo non exprimitur, vbi cōfertur vacās, q ista litera ,pbat contrariū, nec. n. verba, ꝟm stilum præmittunt, cū scribitur ad vacaturā, nec alias ex stilo ꝯferē incerta dignitas, vel p̄bēda. Et in fi. dixit Io. mo. j. e. si tibi. quod eo casu si vnus solus est impetrās, seruabitur, quod hic dicitur. Si vero sunt duo, vel plures Si sunt disparis auctoritatis, ille, qui est potioris erit prior. s̄. e. hi qui. & j. e. §. a sede. Si vero sunt paris auctoritatis, potior erit in tpe, potior sit in iure. s̄. e. lib. de rescrip. tibi qui. Sed contra in hoc ca. vbi apl̄ico dato nō proprio motu debetur minor. ergo secundus erit melioris ꝯditionis, vbi illa duo sunt inæqualia, quod est absurdum. Ipse ibi respondet, quod dr̄ in §. si vero. inductum i fauorē ordinarii, vbi est vnus solus, sed vbi sunt plures, vincēs in tpe omnibus paribus vincet in iure, siue loquamur de prima parte. c. siue de scd̄a, nec in secunda bñficiū, vel fauor ordinarii extēdetur ad alium ff. de leg. ij. cum patronatus ar. ff q po. in pig. ha. l. Claudius. & si. quod no. in cle. de rescrip. c. j. in gl. in actore. ¶ In gl. iij. in fi. dato tamen ꝙ certus fuisset, ex quo nō declarasset, staretur huic distinitioni. ¶ In gl. nō sunt. ibi. literarū. est ergo hæc alternatiua canonis nō hoīs. ff. ex q. ca. ma. l. si quis stipulatus. in prin. ¶ In gl. j. de reg. ibi. ex parte. per ibi notata, & eo. titu. q̃to. de si. pres. literas. in vl. glo. vē, ꝙ fuisset dicēdū de mediocr. vnde si plura essent, quorum alterum valeret. xxx. alterum. xx. alterum. x. videretur deberi mediocre. s. illud de. xx. sed vt dicit Arch. ratio restrictionis fiendæ, quam ponit tex. soluit contrariū. ¶ In glo. tunc ergo. in fi. idem Arc ¶ In glo. vlt. in fin. & s̄. e. si ubi. ff. de le. secūdo. statuliber. §. stichum. & quod no. de rescrip. inter cæteras. in glo. penu.

S V M M A R I V M.

1 *Consuetudinem induci possit, ꝙ episcopus sit canonicus.*
2 *Impetrantis gratiam deferri, melius est, quam episcopū defraudari.*

CAP. XXV.

CVm in ecclesia. Decidit casum dubium duplicem rationem interserens ibi. ne contra. secūda ibi, & dictus non existat. [*licet*] hic factū

1 narrat. putat Arc. † etiam consuetudine induci non posse, vt episcopus sit canonicus propter impossibilitatē. ne quo ad idem eodem tempore sit pr̄ & filius. Hoc nō placet, & in electu nil valet. Ip. e. tū alle. de conce. præ. Iras. [*Et unum.*] hoc facit ad propositum. nō cōsuetudo ad habendam vocem, de qua promittit. [*Debita.*] sed ista est debita episcopo, ergo ex vi verborum non debetur expectāti. [*vacatura.*] hic tolle literam. j. li̇̄e non posse [*Derogari.*]

2 melius † . n. est gratiā impetrans differri, q episcopum defraudari. C. de fer. omnes iud. in fi. Io. mona. & repete, ne alia, etiā alteri non debita. ¶ Prima glo dicit, quid approbat, not. & remittit. ¶ Vlt. glo. format quæstionē, arguit negatiue, sol. contrarium. ¶ In glo. j. ibi, Ebredunēsi. vide quod no. xciii. di. c. ij. de can. electo in episcopum, qui retinet præbendam, quod ꝟm Lau. seruatur in ecclesia Cōpostellana. & vide, quod not. Host. in sum. c. ti. §. cui sit. ver. beneficium seculare. Ar. Et in fi. & Archid. hic. ¶ In glo. ij in fi. sic e conuerso. de constit. cum. M. s̄. co. relatū. ¶ In vlt glo. ibi. non valet. hoc tenet Io. mo. dicens se sic in secūdo casu sententiasse, alle. ff. de contrahen. emp. fistulas. §. fi. C. de fer. omnes iudi. in fi. j. de re. permu. c. vno. hoc etiam olim tenuit Arc. sed postea mutauit tenens, quod sequitur. Et ibi, debetur, ꝯcor. s̄. eo. lib. de cōsue. c. fi. & quod ibi no. in gl. p hoc. & in fi. tūc enim certum est, ꝙ nō expīlus nō grauaretur vt ibi non valet, quod opponitur huic dicto de eo, qui non habet conferre, nisi vnicum beneficium, quod no. in cle. e. titu. c. j. vt enim ibi patet, ista forma diuersa est ab illa.

S V M M A R I V M.

1 *Constitutio legati, quum sit lex debet esse iusta & honesta.*
2 *Episcopus, qui clerico existenti in studio, promisit annuas. x. marchas, donec haberet beneficium pque bonum, nō teneatur ulterius prouidere illi adepto beneficium. x. marcharum, quas tamen in studio habere non potest.*
3 *Electus in episcopum repulsus a confirmatione, vel consecratione ex primo titulo retinet priora beneficia.*
4 *Res commodata, quæ deterior redditur, non dicitur reddita.*
5 *Possessor habens cōtrouersiā sup re possessa censetur non possessor.*
6 *Possessio accipitur pro re possessa*

CAP. XXVI.

SI tibi cōcessio. Diuisione nō eget & dicit Ioan. mon. ꝙ ista decre. & dec. si pp. de rescrip. ponsit quasi idem thema, licet ad diuersas conclusiones. Item per sequentia patet, ꝙ episcopo loquitur licet idem in quolibet alio propter idēntitatem rationis. [*a nobis*] ꝙ inferior non posset. de hoc. s̄ e. li. de rescri. si ,ppter. in gl. an legatus. & ibi in gl & in hac lectura inuenies, qd veniat appellatione beneficiorū, & qd de exēptis, & qn̄ incipiat currere annus, & quot dies habeat, & an oīs vacatio etiam per mutationem includatur. [*Fructus.*] nō dicit primi anni sicut in decr. si propter. [*Vacabunt.*] cōiungitur ergo tempus vacationi non perceptioni. & vide, quod scripsi in decre. si ,ppter. sup ver. quinquenniū. [*Valeas.*] eius ergo volūtati nō necessitati submittit, ad idē. ff. de iud. non quicqd. & vide, qd no. in cle. de verb. si. sæpe. super ver. valeat. [*post modum*] vide, quod dixi super. e. ver. s̄. e. si postq̄ in iij. glo. & in cle. de concess. p̄ben. c. vno. in glo. hic determinabit. [*Curam.*] ergo appellatio beneficiorū hoc casu comprehendit curata. Equum præferēdū rigori de quo in fi. ij. glo. & hic æquitas trahitur ad alium casum, de quo per Io. de De. l. iu. q. viij. cum cōstitutio legati excommunicet habentem in eadem ciuitate duo beneficia, vitum habens secundum, cuius fructus alteri debentur, tenendo primum. vt hic, illa ꝯstitutione legetur, æquitas enim, q̄ illū excusat a pœna cōcilii gñalis, merito illū excusabit a pœna illius ꝯstitutionis, ꝙ ēt ipse tenuit, q

1 hāc decr. nō vidit, alleg. ꝙ † ꝯstō legati cum sit lex, debet esse iusta, honesta & c. patet primum de offi. le. c. fi. de loca. c. j. secundū iiii. di. erit. præsumitur ergo eius intentio fuisse, si secūdi fructus pcipiat. ne in opprobrium cleri mendicare cogantur. xciij. di. diaconi. & verbum habere, designat effectum. ff. de ver. sig. l. I. nomen filiarum. §. habere.

facit

2 facit ēt hæc decre. ad dñicalē.lxj. qua q̃ritur, an † eps, qui clerico existēti in studio ꝓmisit annuas.x.marchas, donec hēet bñficiū æquè bonū, teneatur vlterius ꝓuidere illi adepto bñficiū.x.marcharū, quas tñ in studio habere non pōt. ad affir. alleg. illud bñficiū non esse æque bonū, quod non ꝑcipitur in absentia. & habet onus, quod nō habebat primū. facit.x.q.hoc ius.versi.sicut aūt.item hēre bñficiū est cū effectu hēre, vt ꝓdixi. Itē cū attēdi dēat qs loquatur, & ad quē.xxvi.di.deinde.de ma.& ob.solitę. & hic eps loqueret ad existentē in studio, dēt ītelligi de bñficio, qđ ibi ꝑcipi possit.facit.xxxij.q.vij.Apls.ff.de ver. ob.l.Titia. nec studiū cæptū relinquere tenet̃.vij.q.j.nihil. cū ēt ꝓpter id in iudicio excusetur, de offi.dele.cōsultationib.non interpretetur ergo eps astute bñficiū suū, de deci.ad audientiā.nec reuocet, quod sua liberalitate cōcessit. xvj.q.ij.c. j.ad negatiuā.all.regulā qui pōt.& regulā q actionē.quas vide.j.de re.iu. Itē hoc onus de iure cōi inest.s.de cle.non re.p totū.& a prin.beneficiū epi fuit gratuitum, ergo amare nō est extorquēdū, de censi.ex parte.facit de fideius.c.ij.de renun. sane. Itē iste acceptauit beneficium, vacet ergo primū, maxime cuius extitit ꝯditio, de ꝯdi.ap.verū.soluit, absoluēdo epm cū ñ appareat īter eos aliud actum.[*quamdiu*] siue primo anno, siue pluribus [*Vacare.*] multum facit finis iste ad id, de quo vidi dubitan, an hoc casu habēs primū & s̃m possit durante tpe priuilegiati post adeptā possessionē secundi dimittere s̃m solo primo retēto, ꝙ vr̃, cū nō cēseatur vacare, vt hic, habeat igitur adhuc optionem facit.s. e. referēte. p̃terea hoc coadiuuat, qa p hunc tex.nō vr̃, ꝙ eo tpe primū possit conferri, cū adhuc ex primo ti. teneatur, nec vacat, vt hic, & non vacantia nō cōferuntur. de cōce. p̃bē.c.ij.& facit.s.e.ti.si tibi absenti.in fi.cum cōcor. Item 3 † electus in epm repulsus a cōfirmatione, vel cōsecrati. ex primo tit.retinet priora beneficia. s. de accu. sup his. idē ergo renūciaret.in ꝯriū, bñficia de sui natura sunt ꝑpetua.lv.di.præcepta.& no.de fil.pres.veniens. in vlt. glo. sed hoc s̃m est perpetuū, primū tpale, ergo illud vltra tēpus ordinatū tenere non poterit, maxime cū hæc decr. viciet regulam decr.de multa.eo.ti.ergo non est ampliāda, sicut ergo in casu decre.si gratiose.s.e.li. de rescr. bñficia reseruata ꝓmoto ad tēpus vacant finito tpe, sic de isto. Itē si datur ꝯ regulā illius decre. optio ꝓpter bñficiū ignorantię.s.eo.li.de rescri.gratia.ergo in casu sciētię nō dabatur, quod ergo semel placuit, id sequatur.j.de re.iur. qđ semel.cū cōcor.cū incōstātia potissime in clericis reprobetur.de iurepa.cum autem. & præcipue in incompatibilibus.s.e.li.de postu.c.vno.& de ele.vt quis duas. & tale est istud, quo ad ti.perpetuum, cui per decre.de multa renūciauit.licet bñficio huius decre. habeat titulū tēporalē.& hoc credo.ad all.prius iā rñsum est p id, quod dr̃, ꝙ tenetur vt tpale, in decr.si tibi.nō tenet ex veteri ti. sed acquirit ex nouo, quod sibi licet reintegra, cum licet neglexerit, actum incompatibilem non fecerit. Itē electus in epm p electionē & cōsensum non est priuatus beneficiis prioribus, nisi fuerit cōsecratus, vel lapsum tēpus, quod debuit cōsecrari.s.de elec.cū ī cūctis.§.cū aūt. ¶ Prima gl.summat & dicit, qđ declaret. ¶ Gl.ij.no.duo. & ex secundo infert obiectionē, & remittit. ¶ Vlt. gl. rōnē reddit, dat sīle, & subdit cautelā.demū quærit, arguit negatiue.so.ꝯriū, ad qō.obiicit & sol. ¶ In vlt.gl.ibi, si stipulatus.j.rñ.vide de fide inst.cū lo.sup.ij.gl.& ibi.l.iij.rñ. 4 nō † dr̃ reddita res cōmodata, q̃ deterior redditur. ¶ In glo.ij.ibi.§.porro.& per extrauagātē Io. suscepti.de qua ibi dixi. ¶ In gl.iij.in fi.ēt si nō respiciat ecclesiā. sed nobilitatē, vel prærogatiuā personę.facit.s.e. de multa . in fi. Arch.ponit exēplū de guerra, litigio, lōga peregrinatione, magna emptione, & qualibet pauꝑtate sine culpa, alle.de censi.cum Apostolus.de don.aplicę.de rel.do. c. ij. xvi.q.j.& tpis.s̃m Host. ¶ In glo.vlt.ibi.ii.rñ.idē Io.mo.& Arc.& ibi eadem rōne, sic dicit etiā in additione Ioan. mo.in illo, cui Papa ꝓuidit de beneficio adiecto, quod habita eius possessione ipso iure vacet primum, quia ñ vacabit, ex quo fructus secundi debentur alteri, alle.de act.emp.l.tenetur.§.si vas.nā vas simplr vēditū dēt esse integrum, & sic & vacuum ab oneribus.ea.l.ii.§.vacua. 5 & l.se.j.rñ.& l.in venditione. Item † possessor habens cōtrouersiā sup re possessā censetur non possessor quo ad multa.C.de acqui.pos.nemo.& tñ gaudet fructib. ff. de rei vendi.non vtiq;. licet qñq; subiaceāt restitutioni. C. a de rei ven.l.certum.& l.fuudum. Item possessio[a] † acci-6 pitur pro re possessa.C.cōtra veri.iu.possessionū. C.de acqui.pos.cum nemo.& l. vitia.& a re possessa dñium cęperit originem.ff.de acqui.pos.l.j.accipitur etiam possessio ꝓ actu possidendi.vnde possessio est vsus.ff.de ver.sig. l.qō.C.de ac.pos.licet.nam cū possessio sit nomen verbale, est ęquiuocum, vt sit rei possessę passio, & possidentis actio, quæ possessio nō dēt esse sterilis sed fertil. vt possessor fructus apprehendat, nā cū certis casibus hic habeat non pacificā, vt d.l.nō vtiq;. multomagis hic habebit pacifica. Item beneficiū dicitur quoddā vniuersale, pro quo agitur iudicio vniuersali, in quo pinguius veniunt fructus, q̃ iudicio singulari, vt no.s.de li.ob.c.j.& de iure pa.cum dilectus. in fi.ff.de vsu.videamus.§.si actionē. & dicit hoc patere, vt ec.bene.c.vno.ī rubro & nigro.& ibi quidam. Io.mo.hic.& ibi, commissa.idem ibi Archid.

ADDITIO.

a ¶ Possessio, Vide Bar.in l. cū antiquitas.C.de vsufr.per l. interdū.ff.de ver.sig.& Bar.in l.j.§.si vir.ff.de acqui.possess.no.in c.ad sedem.de re.spoli.& h.l.initio ibi possessionē.i.agrum.C.de pac.inter empto.& vē.& l.ij.C.de seru.Innoc.c.cū aliquibus.de re.iud.& Iud.de visu in cōstanea est scientia patris in fi.l.locorum. de om.ag.defer.li. xi.per Ale. in rub.de op. no.nun.

CAP. XXVII.

CVide non. Sunt tria dicta, quæ patent per. §.& finis oīa respicit. ibi [*non enim sacerdotali*] vide ad intellectum huius, quod dicā.j.c.ii.sup gl.ii. mādatur p nos, vel aliū potestatē habētem, cū eadē sit rō [*Auctoritate.*] q.d. ꝙ auctoritate ordinaria, si aliud nō obstaret, posset illa conferri illi volenti literis suis renunciare, vt sæpe contingit. facit.s.de renū.sane. de pac. cū pridē. [*quamquam*] ꝓ quamuis, nā, q̃, duplicatum sumitur ꝓ cōiūctione aduersatiua. Ar.[*uelit.*] quasi melius sit statim hēre ouū, q̃ expectare gallinam, vt ff.de transac.cū hi. in j.glo.[*non poterit.*] ꝓuideri, no.hic Arc. quod scripsi post Gof.& Host.s.eo.ti.c.fi. super ver.extēdat de casu, quo alicui prouideri mādatur de bñficio in ecclesia, ī qua sunt bñficia & p̃bendæ certi valoris.non loqtur ergo de forma pauperū, q̃ inhibet ꝓuideri de beneficio.quod excedat certā summā, p quod patet, ꝙ ꝓuideri.j.illā summā nō est inhibitū, & tamē qa sæpe ꝯ tales impetrātes opponebatur hæc lr̃a.adinuēta est illa forma cla.p quam Papa declaret suæ intentionis esse, ꝙ sibi volēti de beneficio minoris valoris prouideri possit.vel dic illā clausulā apponi, quia mādabit illi ꝓuideri de beneficio s̃m suæ ꝓhibitatis merita cōpetenti.j.certam summā.j. c. iii. p quod videbatur de tenui.quod esset incōpetens.illi ꝓuideri nō posset, & hoc placet, periculosum esset impetrātibus hēre certā summā, sīr & determinare taxatā, qa cū de pluri, vel minori ꝓuideri non posset, vt hic , raro tale beneficium inuenirent, nec memini id vidisse, sed ponitur ibi vsque.vt s.e.quis.vel ꝙ nō excedat , vt prædixi. & adde, quod dicā.j.e.ti.si pauper.impleri deberetur ergo illa p̃benda scđo impetrāti, qui nō haberet in sua gratia summam taxatā, vt disputādo dixit do.me.qui hanc decre.nō viderat, q̃ bene soluit hūc casum huiusmodi.[*tria mandata*] & idem in similibus. ¶ Prima gl.summat. ¶ Gl. ij.dubiū aperit. ¶ Quarta glo.quærit & soluit. ¶ Gl. quid si ibi, dic si ille.idem Ioan.mo.qui dicit se sic summasse. & idē Arc.in fi.ad hoc.ff.de le.ii.Cavus.§.j. ¶ In glo. vlt. in fi.alle.Ioan.mo.ff.de acqui.hære.l. si qs mihi bona. §. pater filio. Arch.alle.de resti.spo.c.fi.

SVMMARIVM.

1 *Conferens si sit executor datus a Papa, non est uis. an solummodo Papa dicat conferas, an addat & in possessionem inducas.*

CAP.

CAP. XXVIII.

LIcet episcopus. Primo dicit beneficium de iure vacans conferri posse possessore non vocato secundo in danda possessione dicit illum vocandum ibi. illam tamen recepisti, argumen. not. hæc duo poni copulatiue receptionem & possessionē, p quod dicit patere inuestituram, siue īstallationē in beneficiis requiri, de qua, xxxiii. di. in noie. de offi. ar. ad hoc & vt notl rū. & qd sit īuestire, no. s. de insti. auctoritate. alias frustra diceret talē īstitutionē corporalē spectare ad Ar. in præ. iuri. inducit etiā finē. c. & quod post eum scripsi. s. eum qui. super ver. beneficiis. subdit, q in iure canonicali acquiritur possessio, cum in choro datur stallus & locus in caplo. vt s. de renū. cū inter. s. e. c. dilect⁹. j & c. dilecto. remittit ad no. per Inn. de re. spo. in lris. [*pacifica*] de facto, & si nō de iure, fm Arc. q remittit ad no. p Inn. & Host. de ap. pstitutis. i. in prin. facit. s. e. ti. cū q. j. rn. [*De iure.*] hoc sonabat illud libere, quod posuit decre. de multa. ver. is quoque. s. e. non enim libere conferret, si possessorē haberet necesse vocare, & est idē aduerbiū. s. de hom. i. lator s. de cta. & qua. a multis. in fi. de arb. cū olim. ad fi. s. e. l. de offi. dele. cū plures. i. rū. & de of. ord. ordina. § i s. hoc. e. ti. si tibi. & c. si bnficia. & j. eo. si aplica. j. de testa. c. ii. & de censi. c. vlt. & in cle. de sepul. dudū. §. nos āt. & vide si qd dixi de iurepatr. illud. ad fi. [*Conferre*] vide qd no. Inn. de renun. admonet. Ar. [*inducere*] exponit Ar. s. inducendū decernere, cū nō ad epm. sed ad Ar. spectet institutio corpalis. s. de of. Arch. ad hæc. qui facit sine psensu ca vt no. Inn. de his quæ fi. a pla. nouit. qui ēt dicit, de of. Arch. c. j. q Arch. nō remouentur p volūtate epo rū, nec pūt p suo velle eorū offi. exercere. vel pt hoc intelligi, quando Arch. non est in ecclesia, sic ēt potest intelligi. xxxiii. di qū. ¶ Prima gl. dicit, qd declaret. ¶ Quarta gl. dubiū soluit, rōnē reddit. ¶ Penul. gl. fortificat tex. ¶ vlti. gl. exemplificat. ¶ In iii. gl ibi, qui pōt. si postum, te inuito alienare, fortius te absente & ignorante. Et ibi, qui tabernas, vide tex. de dona. pastoralis. super. j. gl. ¶ In gl pe. ibi l. fi. succumbit actor non probans, ēt si reus nil probet. ¶ In gl. i. in fi. & Cōpo. de rescri. c. in gl. mag. ver. itē quæritur, vtrū executor datus, & ver. se. ¶ In gl. no. ibi regulare. fuit hoc verbū Inn. in dec. de multa. p. dicēs hoc esse spāle bnficiū a iure pcessum in hoc casu, vt sine priuatione cōferatur bnficiū ab alio possessum. est ergo regulare, vt sequit in gl. signat pīrū de decre. cum eccia. de cau. pos. vbi nō valet electio facta ab illo, qui de iure habet eligere, si cōtēnat possessorē, sic ergo nō debet valere collatio. venditio, vel donatio alicuius rei quā possidet, quis collator hēat ius cōferendi rūdet ibi hoc facere p ipso. s. quia possessor tuendus est in sua possessione eligēdi, q est fructus possessionis, intm q pprietarius eū illo iure priuare nō pt. & si eligat, nō valet electio, vt ibi. sed dare alij ius eligēdi non est fructus possessionis, & ideo ad possessorē ipsius iuris nō pertinet illud aliis donare, nec impedire posset pprietariū in dādo ius. quod habet, sic in pposito possessor ecclesiæ tuendus est in eius possessione. vt in fructibus colligēdis, sed impedire nō pōt eū, qui habet illā conferre, quominus cōferat fm eū, & quod illi dicebant sine priuatione fieri, falsum est, cū sit ille priuat⁹ p. c. de multa. Et ibi. nō ob. idē no de pcess. pb. cū nostris. in gl. pe. & vide, quod ibi dixi sup illa glo. ij. an q hic dicit locū habeat in executore cū de facti possessione mētio in literis facta nō sit, de quo satis Ar. & tenet opi. Cōpo. quā ibi scripsi posuā in ver. quā alle. sup fi nē. i. glo. q distinguit inter possessionē coloratā & detentationē, vide ēt. quod dixi post Inn. eo. ti. q a diuersitatē. in gl. pbēdas. in fi. Et ibi. q tabernas. & ff. de le. j. si domus. § fi. ¶ In gl. nō ergo. ibi. causę cognitione. cognosceretur aut de canonica collatiōe petētis, & de iusta detētatiōe possessoris fm Arch. s. de rescrip. olim. & scripsi in præ. decre. cū nris. sup. ij. glo. Et ibi. vocato. sed si collatio fuisset facta cā cognita & possessore vocato, nō esset necesse illū vlterius vocari in possessione tradēda. quia datio possessionis esset tunc executio collationis factæ cā cognita, fm Io. mo. Et hoc & id quod statim subdā no. Inno. & Host. in ii. j. quia cuctis. in parte j. vbi vide glo. dicit hic Ho. ver. qd si executor. & oino vide, quod scripsi. s. c. li. de offi. ordinarij. § j. in fi. dicit ēt hic Io. mo. q † si cōferens sit executor datus a papa, nō est vis. an solūmodo papa dicat, cō leras. an addat, & in possessionē inducas, quia semper executor dabit possessionem quasi executiuam ad mandatum conferendi. de of. dele. significasti. interdū subditur, & de feudis inductū. & vide, quod satis scripsi. ex. i. p illorū. super verbo. pdictores. & s. de test. ex pte. facti. de simo. querelā. in fi. de quo p Ar. j. eo. si cui. Et ibi. l. vlt. alle. Ar. s. de re. in inte. ex literis. ad fi. ff. de req. re. l. ij. & iii. q. is. iudicas. Et in fi. vide, quod dixi post Inn. & Host. s. de conces. pben. cū nostris. super gl. penul. ad fi.

SVMMARIVM.

1. *Surreptio vitiat prouisionem papalem, sicut mandatum.*
2. *Sacramenta quadam sunt, quæ ab ordine sacerdotali dependent.*
3. *Improprietates sunt excusanda non allegenda.*
4. *Legatum pupilla, quando nubet, ei non debetur si nondum viripotens nupserit.*
5. *Beneficium si per statutum ita habet ordinē annexum. quod conferri non debet, nisi sacerdoti, bene conferetur impetranti, qui etiā non est in sacris. ex ipsius rescripto statuta tolluntur.*
6. *Præbenda quando dicatur sacerdotalis.*

CAP. XXIX.

SI cui. Decre. non diuiditur. & tn̄ tria facit, primo ponit formā prouisionis, secundo soluit illius dubium. tertio solutionē declarat, fm ibi. sacerdotalis. tertium ibi, sed aliā, & incipe constructū ibi. sacerdotalis & c. [*Mādatur*] quid si non mandat puideri non expressa qualitate præbendæ & ætate prouisi. eadē, vel similis qō forma ri pōt circa decr. cū in illis. e. ti. l. qū prouidit de dignitate nō expresso de cura, vt idē, cū 1 surreptio ita vitiet puisionē papalē sicut mādatū d puidēdo, vt patet. s. e. si mo tu. ii. tn. ad idē. e. ti. nō pōt. i rō. s. c. li de of. le. c. fi. & in cle. de of or. c. ii. de secūdo patet s. de rescri. ad aures. & c cū adeo. & c. pluribus & c. ad audientiam ii. & c. in nostra. & de conces. præb. cū nris. ex quo igitur non fecit hoc motu pprio, puisio vtroque casu surreptitia, in hoc aūt erit diuersitas quia qū prouidit, vel prouideri mandauit. de certa & expressa, si illa non debetur, nec alia debebitur, & sic finis decre. locū non hēbit, si vero mādat de proximo vacatura, tunc expectabit alia, vt dicit finis. [*Proximo*] idem si haberet bnficiū acceptādi, qa non poterit acceptare illā, ad quā habilis non est. & vt dicit Arch. pximus est, quē nemo antecedit. ff. de ver. sig. pximus [*Sacerdotalis*] qd de diaconali & subdiaconali. Ar. dicit, q idē pp idēitatem rōnis. alle. ibi. xv. q. v. c. j. vbi diaconus appellatur sacerdos. inducere poterat ēt de subdiacono decre. si quisquā. in prin. s. de coha. cler. pīrū puto, cū notabilr sit hic dictū de sacerdotali. als dicere debuit, pbēda requirēs certū ordinē, vel ordinē sacrū, sicut dr hodie ī cle. de eta. & qual. vt hi qui veniā. s. de dec. ad audiētiā. cū pcor. & j. de priui. si papa. §. i. in fi. q aūt non sit similitudo, nec eadē rō in diaconali & subdiaconali sic pbo. pstat, q vii. sunt horæ canonicę, ad quas clerici bnficiati tenent, de qb. de cele. mis. c. j. & vltra illas habemus offm missæ, in qua cōficitur eucharistia. hoc est propriū sacerdotis. de sum. trin. c. j § vna vero. bn ergo fuit tripartita rubri. de cel. mis. j. de sacro eucharistiæ secundo, de di. off. iii & de prio & scdo principaliter tractat totū nigrū, constat aūt q prima duo sunt presbiterorū tm. tertiū ipsorū & aliorū. inter officia ēt cōstat, q laycorū deuotio principaliter psistit in auditione missæ, & visione eucharistiæ. facit. e. 2 ti sane. & c. ii. & c. de hoie. quod plus est. cōstat, q † sacramēta ab illo ordine depēdēt. s. baptismus. pnīa, extrema vnctio, & eucharistia. vn̄ est nomē ex greco & latino cōpositū, quasi sacrum dans. xxi. di. cleros. ver. sacerdos. q̄ia ergo absurditas dicere in illo ordine nil spāle, a quo pē-

dent

dēr fideliū deuotio & eccleſiaſtica ſacra, & bñdictio. j.q.j.dictū.vj.q.j.ſacerdotes.& p quod fideliū delerētur peccata.j.q.j.ipſi.propter quod etiā Apoſtolus dicit.j. ad Timo.v.presbyteros duplici honore honorandos.xcv.diſt. ecce ego dico.ad idē.c.di.olim.& c.epiſcopus.qb⁹ de cauſis diuorū noīe nūcupātur.de hær.cū ex iniūcto.§.licet. & angelorū.xi.q.j. ſacerdotib⁹. & dicūtur lumē mundi. xciij.di.ſacerdotes, dicuntur patres & magiſtri. xcvi. di. qs dubitet.Itē nōne ꝯlti. honore. ne cleri.vel mo. ſuper ſpecula.& ſacerdotes ex ordīe ſolo & ſi bñficio careāt ab officio poſtulandi,de poſtula.c.fi. & a cęteris veſtib⁹. de vi. & ho.cle.cleric. ver.ſed nec.& facit cle.eo titu.qm̄. §. j per quæ iura patet, ſacerdotes ęqparati habētib⁹ dignitates,vel pſonat⁹. Itē nōne in ſeruo ordinato iudicatur aliť.de ſacerdote,q̄ de diacono,vel ſubdiacono.liij. di. ex antiqs.& c.frequēs.Itē nōne negligēte ſuſcipere ſacerdotiū ſpāli⁹ punit ꝯciliū Lugdu.de ele.licet cānō.q rigor in inferiori ordine nō reperitur.ꝯcludatur ergo pp officiū miſſę & ſuperi⁹ dicta ſpāle,ꝙ ſacerdotiū expedit nō differri.& iō ſacerdotalē p̄bēdā nō aſſeqtur,q nō hēt ętatē ad ſacerdotiū, ī aliis vero ordinib⁹ nec tāt⁹ fauor, nec tm̄ diſpēdiū ī differēdo.cū ergo p curſū ętatis velit, nolit,fiat qs maior.facit.C.de ī īte.re.cū minorē.dabiť titulus,& interim deſeruiet in diuinis,ętate aduenīēte recipiet ordinē.alś fruſtra expreſſiſſet de ſacerdotali.vt ſ̄. dixi,ex p̄dictis patet,ꝙ n̄ eſt eadē rō ī ſacerdotali,& ī aliis. ergo nec idē i⁹ pp nimiā ſimilitudinē.facit.j.q.j.§. cū ergo.cū ꝯcor.& xxix.q.j ſic.n.circa mē.ſ̄.q ſi ſint le.p tuas.

3 ad dec.ſi qq̄.r̄ndet,vt no.đ ver.ſig p̄pterea.ī fi.ī.glo.ꝓprietates ſunt excuſandæ nō allegādę, vel ad ꝯſequētiā trahēdę.de lata ergo,vel ī ꝓpria locutione ēt īperator dr̄ ſacerdos.ff đ iuſti.& iu.l.j.in prin.hic aūt ſtricte de ſacerdotali oportet ītelligi pp id,qđ leq̄ī de ętate,q̄ nō ē eadē ſacerdoti & diacono ī cle.de ęta.& qua.gñalē. ſic ēt ſtricte ponit.ſ.e.cul de nō ſacerdotali.iſtud vero dictū hodie,approbatū p3 p ſtilū curię.quo cū expectātib.adeptis p̄bēdas diaconales p līas apoſtolicas ēt nō habētes ſpecificā mētionē,ſi nō habēt ętatē ad diaconū, ſępe Papa diſpēſat ꝯ ſtatuta eccleſiarū ſup fructib⁹ pcipiēdis, donec puenerint ad ętatē,& plures tales vidi,quarū vnā & vltimā hic inſerā,& eſt talis.Io.eps &c. A can. Bono. & merita tuæ probitatis &c.petitio tua nobis exhibita ꝯtinebat,ꝙ dudū can.eccleſię Bon.& p̄bēdā,q̄ diaconat⁹ reqrit ordinē ſuiſti auctoritate literarū noſtrarū pacifice aſſecut⁹, ꝙ p ꝓcuratorē tuū præſtitiſti iuramētū de obſeruādis ſtatutis & cōſuetudinibus ipſius eccleſiæ iurati ibidē p can.ꝯſuetis &c.verū qa,ſicut aſſeris, tu ex eo ꝙ ad ſuſpiciendū diaconatus ordinē legitimam nō habēs ętatē cū quartūdecimū ætatis tuæ annum ſolum attingas, fructus,reditus & prouētus &c. percipere nō potes &c.p parte tua fuit nobis humiliter ſupplicatū,ꝙ tibi ſuper hoc vt commodius inſiſtere valeas ſcholaſticis diſciplinis, ꝓuidere de opportuno diſpenſationis remedio dignaremur,nos itaq; volētes pſonā tuam &c. tecum vt huius fructus,reditus & prouentus,nec non cū te ꝯtigerit p̄dictis horis canonicis intereſſe quotidianas diſtributiones,nec ad legitimā ætatē pueneris, ī qua poſſis ad dictū ordinem ꝓmoueri ſtatutis,ordinib⁹ &c. nequaq̄ obſtātib⁹ libere ac licite pcipe valeas,ac ſi ī p̄dicto archidiaconatus ordine exiſteres auctoritate ap̄lica de ſpāli grā diſpēſamus, volum⁹ aūt q̄primū ad ętatē ad hoc aptā pueneris, te facias,put dicta p̄benda reqrit, ſtatutis tpib⁹ in diaconū ꝓmoueri.nulli ergo &c.de anno. xiii. hāc formā in p̄sbyterali præbenda datam fore non ꝯſtat,nec daret.niſi fieret ſpecifica mētio, ꝙ licite p̄bēdā foret adeptus.& adde,qđ dicā ſup gl. ii. [*Conferri non pōt.*] & ſi p executorē ꝯferatur,credit Ar.ꝙ n̄ teneat collatio tanq̄ facta ab illo q dare non potuit.ſ.eo.tit. c. fi. de iure pa.ꝙ antē in fi.[*Quod poſſit.*] licite ergo, dummodo non ob.ętas.appellatio præbendę bene includit ſacerdotalē, contra.ſ.e.cū in illis.j.reſpon.vbi appellatio dignitatis n̄ includit curatam,dixit Io.mo.ſ̄.de regu.iur. in generali.

in iij.glo.ꝙ magis conueniūt ſacerdotales & non ſacerdotales præbēdæ in noīe beneficii, q̄ dignitatis cū cura & ſine cura ī noīe dignitatis,qa forte diuiſio prima eſt ſpeciei indiuidua, q̄ differunt numero, ſed ſcđa generis ī ſpecies.quæ qdē ſpēs nedū differunt numero, ſed etiā ſpē.& ideo in minus differētibus facilior eſt tranſitus de vno ad aliud,vel ſm̄ eū mandatū,vt ꝓuideatur de p̄benda,includit ſacerdotalē,qa cū beneficiū detur pp officiū ſ.de ap.paſtoralis.quātoplus pp onus ſacerdotii officiare tenetur,tanto ſit magis debitū ſm̄ votū ꝯferētis, n̄ ſic in dignitate in genere collata & adde,qđ hic no.in iii. glo. [*promoueri.*] qd đ alio đfectu,pp qđ ꝓmoueri n̄ poſſit.dic idē & forti⁹,de ꝑpetuo.n.defectu n̄ dubitabať, ſed đ illo q p curſū tpis tollit,vt dixi in mag.gl. mō ſonare vr̄ ī rigorē nō modicū,ꝙ ıs q.xxiiij. an. & proxim⁹ ętati te ꝑpter modicū tpis tractum repellatur a tali p̄bēda, ꝓpter qđ de forti æquitate poſſet dici talem ſic ętati ꝓximum per id non impediri,ſed eo fortius vr̄ illum non impediri,q licet nō ſit in ætate,ꝓpter illā tamen nō impeditur, quia in ꝓximo ſabbato quatuor tēporū,cum ſit diaconus,poſſit fieri ſacerdos.facit.ſ̄.titu.ij.c.ij.in terminis vacat p̄bēda poſt dies.xv.mēſis Maii iā lapſo ſabbato quatuor tēporum Pēthecoſtes.ille vero eſt ī xxiiij.an.īchoaturus.xxv.ſ̄ mēſes quatuor.ſ.aū.xv.diē ſeptembris, poſtq̄ diē concurreret primum ſabbatum ordinationum. ita quòd & ſi tempore vacationis habuiſſet ætatem prius p̄sbyterari nō potuiſſet.facit.ff.ſi qs in ius vo.l.n.ī fi.& alia iura alleg.ſ̄.de do.& contu.c.fi.in vlt. glo. hoc tn̄ aſſertiue dicere nimis p̄ſumptuoſum eſſet, ꝑm qđ idem dici poſſet de decr.cum in cunctis.de elec.inquātum de ætate loquitur epi. & inferiorū. Item nec habens ætatem aſtringitur,ꝙ primo ſabbato ordinationum fiat ſacerdos.immo non punitur de iure id tardans, niſi poſt annum,vt in cle.de æta.& quali.vt hi qui. rū.ij. circa illam igitur æquitatem habet prouidere conditor iuris nō gloſator.[*Sed aliam.*] dicit Io.mo genus,quod in vno de indiuiduis nō pōt impleri,implebitur in alio,alle.ſ̄.eo. cum in eccleſia.concor.vide.ſ̄.eo.quia ſępe.in vl. gl.[*Expectare.*] tardatio in his eſt periculoſa propter reuocatorias & ꝓrogatiuas,q̄ inchoarunt a Bonifacio,de quibus j. c. pe. & antepenul.& j̄.titu.ſcđo.c.penul.& vlt. ¶ Prima gl.ſol. dubium. ¶ Tertia glo.ſignat ꝯtrium & ſol. ¶ Pe.glo quærit,arguit,& ſol.iterum q̄rit,arguit pro & ꝯ ſol. ¶ In glo. iii.ibi,ſi cui via cōceſſa per fundum per quamlibet eius partem ꝯceſſa vr̄,ciuili tamen mō,vt itineret quo æque commode facere pōt cum minori fundi detrimento.

4 ¶ In gl.pe.ibi.l.pe.legatum † pupillæ qū nubet,ei non debetur,ſi non viripotens nupſerit,& ibi.quoti.ſequitur,vitioſe cautum, vel ſatisfactum eſt, non vr̄ cautum. ¶ In gl.j.ibi,hoc ſecus.Arch.ꝯ,niſi ponatur alia ſpecialis clauſula,per quam euidēter appareat de tali intētione mandātis,cui tunc parebitur. de offi.deleg. ex parte. ii. & qđ ibi no. & ii.q.vii.lator. iſta vero generali, de qbus ponit glo. non ſufficiūt ſm̄ eum,nam & ſi talis præbēda non debetur certæ perſonæ, debetur tamen ordini. Inducit no.per Innocen.eo.titu.c.fin.in prima glo.& per ſe.ſ̄.eo. li.de reſcrip li ꝓpter.in fi.quia generali clauſula non veriſimilia non intelliguntur incluſa. j̄.de deci.c.ij.in lli.q ma.accu.non poſ.§.i.ff.de reg.iur.i obſcuris.ad mu.l. Lucius.§.vij.de mu.& ho.vt gradatim.§ j.non autem eſt veriſimile,ꝙ Papa velit illam eccleſiā. perdicta verba. fraudare ſeruitio vnius ſacerdotis, coadiuuať hoc dictum, qa clauſulæ illæ generales tollunt impedientia gratiam habilitate perſonæ manente,inhabilitatem vero nō tollunt, quia Papa intendit,nec exprimit.imo in tollenda inhabilitate neceſſaria eſſet diſpenſatio exprimēs ſtatū pſonæ,cū qua diſpēſatur,alias eſſet ſurreptitia.ſed ad hāc rationem reſpondetur,ꝙ duplex eſt inhabilitas,vna ꝓueniēs a iure cōi,vt in legitimo corpore vitiato.ſeruo,bigamo,vel his ſimilia,& in tali bene procedit,qa ꝓxime dixi,ſed eſt alia inhabilitas,quæ procedit a ſtatuto eccleſię per quod præbēda habet ſacerdotium annexū,quo ſtatu

to nō existēte, iste esset habilis ad pbendā illā, cum igit̄ p has clausulas Papa velit nō ob. statuta, quæ impediūt, vr̄ differunt, illud aūt est tale, ergo p illas clausulas illius impedimentum tolli vr̄, facit pro gl. qđ scripsi post ipsum Arc. & Io. mo s̄. eo. li pro clericis. super ver. habētib. vbi tenent, q̄ † si per statutum bñficium ita habet ordinē annexum, q̄ ɔferri non dēt nisi sacerdoti. bñ cōferetur impetranti, qui ēt non est in sacris, ex quo ipsius rescripto statuta tollūtur. Et ibi, declaratoriā. nō intelligas p modum ɔstitutionis, sed i quadā cā, vt mihi vr̄. Nouarien. pbendæ obtinuit impetrans ɔ̄ opponentē, q̄ ipse nō habebat ætatē ad sacerdotiū, quā requirebat pbenda ista ratione expssā in papalib. literis sup sñia editis, q̄ impetrās habebat i literis gratiæ clausulā nō ob his p q̄ effect' &c. ¶ In glo ij. in fi. dicit Arch. vt in ecclesia Bon. iamdudū in ipsa ecclesia ɔ̄rium cōsului. s. in ea tunc nō esse pbendas sacerdotales, tñ ex eo, quia nō erat expsse onus sacerdotij, vel alterius ordinis pbendis annexum. ibidē bñ foret statutum, q̄ essent tot diaconi, tot psbyteri &c. Itē q̄ nullus eligeretur in canonicum, nisi ad eum, quē vacare ɔtingeret ordinem, vel supiorem. Itē q̄ can. nō admitteretur ad pceptionē bñficij, nisi primo reciperet ordinē ad quē assumeretur, per hæc tñ non colligo, q̄ pbendis sit annexus ordo, tñ ex eo q̄ per statuta ipsius ecclesiæ antiquior, & post ipsum sequentes optant & pmutant pbēdas sine distinctione ordinū, vñ pbendā quā tenuit sacerdos, optabit subdiaconus, si est antiquior, vel si nullus antiquior illā velit optare, si. n. esset onus annexum sacerdotalium pbendarum optionē soli facerent sacerdotes, & sic de singulis. Est aūt sciendū, q̄ † pbenda pōt dici sacerdotalis altero de trib. modis. primo, quia p statutū, priuilegium, primeuā ipsius institutionem, vel ɔsuetudinem non pōt ɔferri nisi sacerdoti. scđo, quia promotus ad illam tenetur fieri sacerdos, alias illa priuatur. tertio, qa tenetur fieri. & si nō fiat, fructus non percipit. & est simile, qđ de residentia scripsi post Inn. s̄. de cle. nō re. c. si. si pbenda est sacerdotalis iuxta tertiū modū tm̄ est dare, q̄ ppetuo tenebit ti. abstinēs ab ordine & fructib hodie tñ post annum nō hēt vocē in ca. p cle. de æta. & qual. vt hi q. ii. tñ. p qđ. c. in sui prin. patet, q̄ ordo qñq; annectitur dignitati, qñq; psonatui, qñq; officio, qñq; pbēdę. hęc vero decre. loquitur in vlt. casu. ¶ In gl. quā dicis. ibi, expssum. & hoc tenet hic Arch. sequens Host. cuius opi. posui in. § inferiora. super glo. ii. & ibi, primū credo. idē hic Arch. qui etiam inducit, q̄ talis cū velit vti falso diplomate, puniendus est. ff. ad. l. cor. de fal. l. eos. §. vlti.

SVMMARIVM.

1 *Copulatiuæ natura est copulare diuersa.*

2 *Pauperum formam habens si postea ordinetur ad titulum patrimonij sui vel alterius, an per id perdat literas, vel gratiam.*

CAP. XXX.

SI pauper. Decidit casum dubium rōnem interserēs ibi, cū cesset. & dicit Io. mo. q̄ hic datur instātia ad regulā. j. de re. iu. factum legitime. & ibi remitti. [*Pauper*] de habente pēsionem ab ecclesia, q dicit se pauperem, no. hic Arc. de quo dixi, supra de rescr. postulasti. sup ver. vicaria. [*Mandabitur*] Arc. hic tractat de clausula, moneas attētius & inducas, an p illam executor ordinarium ɔpellere possit. & licet nō clare eligat, vr̄ velle, q̄ possit, & inducit, qđ no. in Spec. de rescrip. psentatione. §. rōne formæ. ad fi. ver. item si papa roget, hæc fuit q. vi. lib. i. Io. de De. & Aegidij. de Fosturaris, quos Arc. substituit, ponens ipsorum verba, sed nō solutionem, tenuit. n. Io. & Aegid. post eum, q̄ cōpellere poterat per. j. dicēda, & quia ex simplici cōmissione hoc posset, qđ ad effectum mandati necessarium esset. de offic. deleg. prætera. & Io. dicebat, q̄ ɔ̄rium sentiens pecus erat, quod verbum multum habebat in vsu. Ar. autem hic ad partem negatiuam. s. q̄ cōpellere non possit, inducit decre. si vere. de sen. exc. vbi verba induci & coarctari, ponuntur vt diuersa. facit. j. de sepul. c. j. Io. inducebat & Aegi. post eū, supra de cōiu. lepro. c. i. de eo qui cog. cōsan. discretionē. ver. q̄ si. & c. veniens. ii. in fi. & c. se. in fi. de ɔuer. cōiu. placet. de fri. fraternitatis. post prin. de simo. ex tuæ. facit et de cōce præ. cum nostris. in fi. & quod ibi no. in vlti. glo. ad affirmatiuam all. primo absurditatem, quia inutile erit rescriptum ordinario nolente puidere, cum tñ voluntati papæ sit parendum. insti. de iu. na. §. sed qđ princ. 100. di. ɔ̄ morem. Itē † cum nā copulatiuæ [a] sit copulare diuersa, & non idem. s̄. de pba. licet. facit de rescri. olim. dicemus, q̄ post monitionem ponit cōpulsionem per illud, & inducas ad hoc. s̄. de sen. ex. porro. alias posuisset solum monitiones. sic. s̄. de voto, ex multa. §. q̄ autem. in fi. Item facit vis vocabuli, inducas, qđ cōponitur ex in & ducas, sed in talib præpositio auget. xxxv. di. c. j. de fide ins. c. j. ff. depo. l. j. dicebat ergo Io. de Deo, q̄ si verbū ducas sine præpositione fuisset appositum, sonaret in effectum, vt ɔpelleretur, si aliter duci nō posset. fortius ergo hoc agit ppositione proposita, alleg. ad idem orationem dñicam. Matth. vj. & ne nos iducas, qđ sonat in effectū. ad idem. xxiiij. si quos. vbi dici non pōt, q̄ inducere ponatur pro mouere ad idem, de poe. di. iij. Achab. cū duobus. c. seq. rñdet ad decre. j. de ɔiu. lepro. qđ loquitur de ɔparatina permissione, vt patet, eo. tit. c. ii. in decre. discretionē. mulier ɔpelli non poterat religionē intrare. idem de decre. fraternitatis, sed ordinarius pōt cōpelli dare beneficium, decre. veniens, loquitur in foro pniali, vbi nō cadit absoluta ɔpulsio, vt in præ. c. ex tuæ. ad decre. cum nris. cū sua gl. non rñdent, p q̄ potius vr̄ pars negatiua tenēda, facit extraua. Io. q̄ incipit, antiqua, vbi ēt additur in fratres, ppe fi. Rñsiones aūt, q̄ fiunt ad prima iura parum valēt, q̄cunque. n. sit mā, ēt si talis, in qua nō est loc' cōpulsioni, satis probāt illa iura, q̄ illa verba nō sapiunt ɔpulsionem, nā quia talia sunt, iō quia tali materiæ annectuntur. [*merita*] in ista forma pauperum ɔsueuit s̄m diuersitatē regionū taxari, q̄ nō excedat certā sum. facit, s̄. eo. quis. & c. cui de nō. §. idem. & vide, qđ ibi scripsi. solet ēt s̄m diuersitates regionū p examinatores pōderari peritia, examinant. n. de trib. si bene legit, bene ɔstruit, bene cantat. & volunt, q̄ saltē duo ɔcurrant, sed quo ad partes gallicanas plus cantum pōderāt, q̄ cōstructū. ex quo aūt per examinatores approbatus est, dātur formæ ad executores, vt inquirāt, si est vitæ laudabilis & ɔuersationis honestæ, vt in cle. de ɔces. pben. c. vno. & tunc prouideant sibi de beneficio s̄m suæ pbitatis merita, vt hic, & declaratur, q̄ sibi volenti possit prouideri de minori, vt ibi, & datur de facto tunc vnius mensis termin' ad acceptandum a tpe notitiæ, & i. fi. ponitur decretum, sed quia hodie ante decretum ponitur ihibitio, ne is, ɔ̄ quē scribitur, post factam sibi literarū insinuationē & pcessus habiti p eas, ēt ante acceptationem aliqđ de beneficio interim disponat. vidi dubitari, an eo casu valeat collatio facta p ordi. ante īsinuationem pdictā. & puto valere, cū de beneficio minoris valoris loquimur, qđ requirit acceptationē, vel voluntatis declarationem, qđ alias nō esset ɔpetens, meritis probatis illius pp tenuitatem, & sic nō cadebat in gratiam, vt. s̄. eo. cui de non. Circa illud enim papa facit gratiam, sed limitata gratia fuit, qa decretū nō ligabat de iure manus ordinarij, nisi post acceptationem, vel volūtatis declarationem, vt ī cle. pdicta. nūc vero ante pdicta ligat, tñ post insinuationē literarū & pcessus nō prius, & ī hoc fauit collatori, cū aīs appositio mēsis cū decreto sufficeret, vt ī cle. p̄. §. sec'. nō sic in beneficio īcluso sub principali grā, qđ nō reqreret volūtatis declarationē, tūc. n. facta pnūciatione p executores sup idoneitate īpetrātis, statī decretū ligat ī præ. cle. j. tñ. Aliud vide, q̄ nō distinguit, quale vel q̄tum sit beneficiū. ¶ Prima gl. rñ. p qō. quā distinguēdo sol. ¶ Tertia gl. exponit, q̄rit, & sol. ēt distinguendo. ¶ In gl. j. ibi, nō expirat. idem Io. mo. & Arc. & de hoc per Io. de De. in sua q. 23. j. li. vbi dicebat, q̄ si in lr̄is ɔtinebatur, eū nullū hr̄e bñficiū. Et sic erat tpe datæ rei veritas. Iudex pnūciabit illud beneficium sibi deberi. ego non curo de illa clausula.

sula.& tene.qđ sequitur in gl.ii.& ibi.iustitia. Iustum est clericū bñficiari in vico potissime,de quo est.C. de epis. & cle.in ecclesiis lo.mo.& ibi,nō pateretur.facit. qđ de litigante dixi post Inno.s̄.de rescrip.in nostra. ¶In glo. ii.ibi. peruenit.ii.s̄.de voto c.fi.s̄.e.li.de elec.cū ex eo.& ꝯ
s stı.lo.execrabilis.in fi.Et in fi.idē Arc.dubitatur,an † habēs formam pauperū si postea ordinetur ad ti.patrimonii sui,vel alterius,per id perdat literas,vel gratiā,ꝙ pdat, facit hæc decre.in ver. cū cesset, vt.s̄.de rescri.postulasti. vbi dr̄, ꝙ p illam formā prouidetur necessitatib.pauperū clericorū,si ergo cesset rō necessitatis, cessabit grā.ad ꝯnū inducitur,ꝙ hæc decret. loquitur in assecuto bñficium,sed ordinat⁹ ad ti patrimonii si sui, nil nouū assequitur,si alterius,facile perire posset, nec est ppetuitati dispositū,sicut debēt esse bñficia.lv.di.p̄cepta.j.de cap.mo.ca.j. ergo de tali hæc decre.nō dēt itelligi,ꝙ credo,nisi diceres illū ti in bonis ecclesiasticis perpetuo ꝯstitutum, ita ꝙ caderet in nomē & effectum ecclesiastici beneficii, iuxta ea,quæ scripsi in præ. decret.postulasti. & vide,qđ no.s̄.eod.tuis.in vlti.glo.& quod super ea dixi.

ADDITIO.

a ¶Natura copulatiuæ.Adde hic Bal.in.l. falsus.ver. præterea, quum dicit.C.de fur.No.tamen,ꝙ natura copulæ est requirere paritatem,secūdum Bal.in.l.in testō.ver,præterea videtur esse.C.de testa.mil.

SVMMARIVM.

1 *Incertitudo, quæ declarari non potest,an vitiet,vel saltem impediat.*

2 *Papa.vel legatus si reseruauit.& ordinarius contulit,nec apparet quis primo.prouisus per ordinarium de vacante obtinere debet.*

CAP. XXXI.

SI a sede. Soluit casum dubium distīguens duo mēbra. s̄m ibi,si vero ꝯferatur,quid si per alterū istorū.s.papam,legatū,vel ordinarium ꝯferatur duob. ita ꝙ nō apparet,cui primo,nec dicas, ꝙ in papa sit casus.s̄.eo.lib.de rescri.c.pe quia illud expsse loqtur de prouisione faciēda nō de facta, in illa.n.possibile est vtrāq; valere,etiam qn̄ appareret prioritas,ꝙ nō est, si.s̄.e.li.de
1 elec.vt quis duas.hic satis puto †ꝙ incertitudo a q̄ decla-
a rari nō pōt,vitiet,vel saltē impediat,sicut.ff.de re.dub.l. si fuerit.de test.tut.duo sunt.facit.s̄.e.li.de elec.c. ii. si instare volunt,recurratur ad ꝯcedentem,q subtiliter & curiose certificatus,quis fuit primus,id declaret,similis recursus pp dubiū prioritatis.s̄.de offi.dele.c.ii. & duorum casuum,quos scripsi post Host.s̄.de rescr.ex tenore.& c.ab baiē.sup.i.gl.Idem pp aliud probabile dubium.s̄.e.li.de
2 offi.ordi §.si vero.†Si vero papa,vel legatus reseruauit,& ordinarius ꝯtulit,nec apparet quis primo, puto,ꝙ ꝓuis⁹ per ordinariū de vacante obtinere dēt,ex quo per aduersarium nil ꝓbatur,qđ impediat, super quo vide,qđ no.i cle.de rescri.lr̄as,in gl pone.Facit.s̄.e.lib. de rescri.c.pe.i prin.facit.qđ dixi.s̄.eo.si tibi.j.ad fi.super ver.anteq̄. [*Primo facta*]q̄rit Arc.de tali casu, impetrauit quis literas,vt reciperetur in canonicum,capl̄m illius ecclesiæ eadem die impetrauit Indulgentiā, ꝙ ad nullius receptionē teneantur p literas aplicas nō facientes mentionē de idulto,nec apparet,q̄ impetratio fuerit prior,putat Arc.ꝙ cū ipetrans nō possit dici vltimus,sibi nō noceat indulgentia.ff.de do.inter vi.& vx. cū hic status.§. si mulier.alias, si ambo.ff.de re.du.cum ipubes. & l.qui duos.in prin.§. j.ii.& iii & §.cū in bello. licē sic dādo, valet vtrunq;.s.rescripū & idulgētia.facit.s̄.de trāsla c.fi.de priuil.ex ore. & sic iterptari debemus,vt res valeat,de ver.sig.ab.Item cū cleric⁹ sit actor.& c.excipiat de indulgentia, necesse hēt probare prioritatē.ff.de proba.i exceptionib.facit.s̄. de testi.cū ꝯtu.bñ facit.qđ no.s̄.d sen.ex.venerabilib.i gl. pe.& in cle.de rescri.literas.& in gl.pone.Scias,ꝙ s̄m stilum,quē hodie dat curia omnib.impetrantib. parū vtilis est hæc q̄stio,habet.n clausulas,p quas tolluntur idulgentiæ ēt quas cōstat pcessisse,fortius illæ,de quib.nō cōstat.vbi ergo tales clausulæ nō essent, ꝓcedit q̄stio.[*Legamus*]de receptione facta ꝯ statutū iuratū tenet hic Arch. ꝙ non valet.ēt si fiat ad mandatū legati. de hoc vide,qđ plene dixi.s̄ c.dilecto.sup versi.iurō.vbi teneo,ꝙ valet.licet illi q̄nque sint periuri,ipse aūt pro se alle.ꝙ in decre. illa æquiparātur,& ponuntur vt diuersa disiunctiue statutum,iurm̄ & ꝯfirmatio papalis. sicut ergo non habet vno casu,sic nec alio.nec mirū s̄m eum,cū statutū ꝯfirmatū validet purus hō,licet vicarius Dei in terris, iuratū autē ꝯfirmat verus Deus,de transla.inter.cui plus obediendum est,q̄ homini.xi.q.iij.iulia.& c. qui resistit.viii. di.qua ꝯ.¶Prima gl.sol.quatuor dubia. ¶In gl.iii.ibi.res alienas,lex vlti.est,possidēs nō restituit rē actori nil probanti.& ibi.§.retinendæ.longe ꝯmodius est possidere.q̄ petere,& iō sæpe de possessione fit q̄ō.¶In glo.j.ibi de latere.vide,qđ no.de of.le.c.pe.i gl.ii.¶In gl.q̄ fuerit.vterq; ergo probare poterit.& obtinebit, q melius ꝓbauerit.de renun.sup hoc.de proba.ex literis. ¶In gl. magnum,in fi.alle.Arch.xvi.q.iii. volumus, vt lit.pen.per to.lo.mo. all.vi ec.bene.c.vno.post prin.optime facit ad casum.ff. de pig.si debitor,cuius casum ponā.j. de reg.iu.cū sunt.

ADDITIO.

a ¶Incertitudo.De quo autem dicatur incertitudo. vide Bal.in.l.liberi C.de ope.libe.& in.l.edita.de eden.

SVMMARIVM.

1 *Monaci non assumunt pluralitatem ecclesiarum curatarum.*

CAP. XXXII.

CVm singula. Diuisio sup fi.j.glo. dicebat Ioan.mon. ꝙ hæc decre.obuiat ambitioni monacorū, & eā multiplicib.pœnis constringit. [*Euagationis*]xvi.q.i.quidā.& c.se.& c.monaci vacātes. & c.mo-
1 naci.ii.[*Ecclesiis*]ꝓhibendo † monacos assumere pluralitatē ecclesiarum curatarum. vr̄ cōcedere, ꝙ vni ecclesiæ curatæ licite p̄ficiatur monacus.Sed hoc quidam admittunt dispensatiue tm̄.lv.di.priscis .vbi de hoc.& xvj. q.j.in sum.& s̄.de sta.mo.qđ Dei. s̄m Arc. [*Per presbyteros*]cōcor.cle.de sta.mo.ne in agro.§.cæterum. [*Dependeat*]de his dependentib.posuit hic Arc.vnam glo.Vin. quam posuerat, de elec.dudum.ii. cuius partē habes, de æta.& qua.cā ie.in.iii.glo.& ibi competentibus ponitur. [*Annexi*]quam annexionē non pōt facere Abb. ēt de ecclesiis sibi subiectis s̄m Inn.qui hoc no.de excel.pla.sicut vnite.& idem hic Ar.qui dicit, ꝙ abbas bene posset hoc p̄scribere saltē in simplicibus & manualib. dic, vt no.i cle.de sta.mona.ne i agro.§.ad hoc.in gl. approbat. [*Talem curatam receperit*]cum effectu intelligite, vt.s̄.eo. licet.ii.[*Ineligibilis*]concor.extraua.execrabilis,de qua dixi.s̄.eo.lib.de offi.ordi.ordinarii.ad fi.& s̄.de elec.q̄squis. [*Ambitiosus*]vide in cle.de regu.vt professores. in glo.cōcor.[*Ab vtroque*]simile,de transla.quanto.cum concor. [*Vel ecclesia*]no.ꝙ litera ista repetita in fi.huius.§.nō curat,an sint curata,vel non.[*Monacis*] de cle. secularib nō dixit,quia de illis prohibitum erat,de reb.ec. nō alie.possessiones.pœna tamen,de qua finis loquitur.non habet locum in eis. [*Cum illis*] monacis. [*Gubernare*].i.regere. Ar.[*Priuati*]vt puniatur,in quo peccauerunt.s̄.eo. lib.de temp.or.nullus.[*Exempta*] vide cle.de sup ne.præla.quia regulares. ¶Prima glo.summat, & dicit. quid declaret. ¶Quarta glo.sol.dub. ¶Gl.ad idem.obiicit, & sol. ¶Gl. quid si quærit & sol.¶Gl.vt si.rñ.per q̄ō. & so.cui signat ꝯ.& rñ.¶In glo.ii.ibi,nemo vult.vide.s̄.de proba. ex literis.super glo.ii.¶In glo.j.in fi.& primo ponit cōstitutionis causam. secundo cōstitutionem circa religiosos.ibi, p̄senti,in qua tria facit.primo ꝓuidet circa futura & pœnā apponit.scđo.ibi, circa. prouidet circa p̄terita sub eadem pœna.tertio ibi.ꝓhibemus.prouidet circa administratores,vel officia vnius mon.nō cōmittenda mon.alterius monasterii, & pœnā apponit cōmittenti & recipienti ¶In glo.potest dici.idem Io.mo.& Arch ¶In gl. ad idem.ibi,nūquid hic.s.quòd vacaret primū ibi ad volūtatē.idē no.de sta.mo.c.ii.in gl.pe.& vlti. ea q̄ scripsi.s̄. eo.li.de offi.ordi. præsenti.in.i. glo. ver.quæni demum. Scire debes, ꝙ multum apud vltramontanos viguit

hæc opi.ꝙ prior manualis,quem sine cā ronabili Abb. remouere vult,forte ex odio,qa detulit illum, vel qa nepoti vult illum ꝯferre,vel simili cā nō iusta,pōt apud superiorem abbatis de ipso q̃relam deponere ad instar serui supplicando,causatur hoc dictū a verbis Inn.q̃ scripsi qui cle.vel vo.c.vlt.super gl. ergo non erat. & iura q̃ alle. ibi vide. & sic per superiorem restringetur talis volūtas sub rōne.xj.q.iij.illa.pro his etiam facit, de sta.mo.cum ad mon.ver.tales.ibi, cum oportuerit, quē textū repetit cle.de sup.neg.p̃l.quia regulares.ver.licet. de quo verbo vide,qđ no.xxv.q.j.c.j.pro eis ēt facit s̄.de app. de priore, & antiqua,de qua ibi dixi.& vide,qđ ibi dixi de rescri.eū dilecta.sup vlt.gl.apud Italicos cōiter hoc non recipitur hic. Itē Abb.cu cōmittuht tales administra.exprimūt, ꝙ nuda ēt,vbi cā non subsit, illos possint ad claustrū reuocare.Et ibi,intelligo.Ar.ꝯ,qui dicit,Bonifa.super hoc ꝯsulium sic rñdisse,pro hoc per id qđ.j̄. datur electio.facit pro me,qđ dixi.s̄.eod.lib. de offi.ordi.p̄senti. & litera huius.c.quam pro se inducit Archi.multū facit ꝯ eū,in ppetuis.n.non daretur ei electio, ꝑ decr.de multa.vt scripsi in cle.in gl.antepe.¶In gl.vt s.ibi, & ꝯuentus.Inn.de renū.c.si.dicit,ꝙ eo casu requiritur dispēsatio, & auctoritas epi,ꝙ placet hic Io.mo.& Arch. in decr.si religiosus, in fi.vide,qđ no.in Spec.titu.ij.§.sunt quoque.ver. xxiiij. & qđ dixi de reg.non est.super.j.gl. ¶In gl.vlti.in fi.& facit ad no.in cle.eo.tit.si plures.in gl.si intelligas.

SVMMARIVM.

1 *Mandato superioris necessario est obtemperandum.*

2 *Res vniuersitatis an competat singulis.*

CAP. XXXIII.

MVm in ecclesiis. Diuisio sup prima glos. [*Receptio*]nō † ad mādatum supioris,cui necessario sit obtemperandū ꝑm Archi.q remittit ad tum.Host.de ꝯsti.ver.quid ergo. distinguenda enim sunt,q̃ fiunt voluntariē ab his, q̃ fiunt necessario. & de hoc.s̄.e.lib.de offi.dele.ab arbitris. vide,quod dicā, j̄.de ꝯces.præben.si capitulū. super ver.recipet.fatetur tñ Arch.ꝙ licet canonici nō vocati ad receptionē factam de superioris mandato nō possint prosequi cōtēptum, pñt tñ opponere ꝯ rescriptū,de rescrip. ad audientiā.vel ꝯ personam,eo.tit.adeo.de ꝯsti.ex parte,& nō ob receptione sic facta ꝯpetet eis excipe, ne ꝑ surreptionē &c.de elec.eū dilecti.de re iudi.cum olim. licet alias nō posset excipere,de ap.constituitur.ad fi.s̄.de accu.accedens.[*Beneficiorum*] non distinguit, an illa beneficia sint in eccl̃ia illa,vel extra.[*Commode*]sic.s̄. de ele. q̃ sit.de offi.dele.statuimus.ij.& dicit Arch.ꝙ hæc commoditas respicit ecclesiam nō personam vocandā,alle.no.de elec. bonę.j. in glo.si citati.& e.cum inter vniuersas.in gl.pe. q̃ plura vero hic per ipsum no.scienter oĩno,qa scripsi post modernos.s̄.eo.quia pp.in prin.& c.coram. de vagabundo ēt tractat,an sit citandus,de quo scripsi in.c. quia pp.§.illud.in fi.ij.gl.de excōicato,quō ēt sit citandus, ponit,qđ no.Compost.de ꝯsue.cum dilectus.vt ibi dixi super glo. suspensus.¶Prima gl.dicit,quid declaret. ¶Scđa glo.ponit dictum & opi.illi ꝯriam, quam improbat per hanc decre.cui si rñdeatur,adiungit tres rōnes, demum quærit & sol.¶In glo.ij.ibi.l.vlt.procedit præscriptio,vt inter p̄sentes,quia præscribens,& cui p̄scribitur,sunt in ꝓuincia.¶In gl.j.in fi.& ponit dictum,exceptionem, & pœnam,partes patent.¶In glo.ij.in fi. & sic dicit Archid.se habuisse a canon.illius ecclesiæ. ¶In gl.sic.s̄.ibi.corā,& hæc fuit opi.Host.quæ placet Arch.¶In glo.vlti.in fi.facit.ff.de iniu.ru.& ir.te.l.filio. vbi testm, quo p̄teritus est filius,nullum est,cū filius hoc vult,alias non est, electio tñ facta ꝯtempto illo, qui vocari debebat hic.Io.mona. ꝙ licet collegium eligat p̄latum.xvj.q.vl.c.vl. tamen qa actus sunt singularium.s.eligere & audire diuina & similia.j̄.de sen.ex.si sñia.§.si.ideo in his,ꝙ † est vniuersitatis, cōpetit singulis,ꝯ regulam. ff. quod cuiusque vni.sicut, & sic faciunt nomine collegij. in.c.vlt.j.respon. eū ergo eligat vt pars collegij,illi parti potest renūciare, & factū capituli firmum manere, in. l. vero per fundum. ff. de seru.vr.præ.illi,qui habēt cōionem vt singuli, qđ agūt, faciunt suo iure,& sic ipsorum factū est efficacius,& sic minus corruptibile,vnde statim quo ad eos tenet irreuocabiliter,facit.ff.de admi.tu.quoties.§.item temporali.

SVMMARIVM.

1 *Mors quid sit.*

CAP. XXXIIII.

PRæsenti. Diuisio patet, qa sunt qnq; dicta & tertium respicit prima duo[*declaramus*]hoc verbū nō respicit.§. loca. vnde & ibi dicit volumus, quia limitatio illa nō erat de iure antiquo. [*Apud sedem*] ꝙ id est dicere,ac si diceret in curia ro.vide.s̄.e.statutū. [*Per alium*] non habentē exp̄ssum & speciale mandatū. vt ibi,in fi. [*Aut nuncij*]patet,ꝙ inter istos est dr̃ia.sic.s̄.de p̄scri.accedentes.de cēsi.cū instātia.[*Recedentes*] cum ergo solos venientes & recedētes includat,patet, ꝙ manētes extra locū,quo degit curia,licet locus sit.j̄.duas dietas,non īcluduntur,ꝙ ēt probatur.j̄.§.pe. [*Mori*].i. vita priuari,nam mors † est dissolutio aīæ & corporis. facit, de pœ.dist.ij. charitas.& qđ ibi no.de ce.dimis.in quadā.ī auth.de nup. §.deinceps.col.iiij.sicut aūt nil sunt tenebræ, sed vbi nō est lux,dicuntur tenebræ,ita nil est mors, sed vitæ priuatio, hoc nomē accepit. & ꝑm Isy.mors dr̃ quasi amara, vel a morsu [a] primi parētis, qui pomi vetiti morsu mortē incurrit,vel dr̃ a marte, q est effector mortiū.est autē mors acerba [b] .s.infantiū.s.matura.s.iuuenū,matura.s.senum.hic Ar.[*Moreretur*] ad hoc.s̄.de ꝯce.p̄. quia diuersitatē. de cler. pegri.c.vno.ff.ex qui.ca.ma.l.miles.& l.qui manumittuntur.in fi. [*Vacante*]facit cle. de ele.c.j.in fi. [*Vitium*]hoc statim repetur, ꝑ qđ patet secus in remoto. [*Etiam si.*]si hic nō fuisset hoc exp̄ssum, multum de hoc fuisset altercatū [*Eius*]mortui[*Propria*] Ar.exponit.i.locus originis.j̄.§.ij. [*Duas dietas*] æquratē hoc habuit.fuit tamen de arbitrariis.[*Predicto*]Clemētis, de quo in pri. [*Moraretur*]hic plus oparetur adiecta qualitas, q̃ origo, quādoq; sec⁹ ff.ad muni.libert⁹.§.p̄scri vide de hoc ꝑ & ꝯ in qōne posteriorum,dicūt Io.mo. & Ar.ꝙ hoc facit qualitas adiecta origini,alle.ar.ff.de cap. & postli.reuer.l. nihil.[*Præmissum*]clement.s̄.c.ij. [*Vbi decedunt*]tamen in itinere sequēdo curiā,vł loco,vbi degebat curia,de qb.ꝑmisit.si igitur curia iret de occidente ad oriētē, ille vero exite locū curię vers⁹ occidētē. huic.§.nō est loc⁹.¶Prima gl.dicit,qđ declaret.¶Quarta gl.ponit opi.¶Glo.ergo licet.no.q̃rit sol.obiicit dupliciter,& primę respōdet, in.ij.remittit.¶Pe.gl.so.duo dubia.¶In.v.gl.ibi.l.vltima. vide.s̄.q.pri.sup gl.ij.¶In gl.ergo.licet.ibi, illud.quid iuris in patrono,qui duxit libertā ꝓpriā, & ī eo, qui duxit sibi & alteri eōem. Et ibi,qui manumittitur.canonizata ī ꝓxi.ꝯcor.& ibi cōis libertus. pluriū vt singulorū cōis libertus non vocat alterum in ius sine venia. ¶In glo.pe. ibi.§.vl.vide hanc & l.senatores.in decre.dilectus ij.de rescrip.in gl ¶In gl.ꝙ in pluribus.in fi.& qđ ibi no.in.iij.glo. q̃ de parochiis.§.si.in.j.glo.hic ponit Archi.¶In gl.ergo licet.ibi,illud.facit.ff de iudi.l.iul.ait.si alter, vbi æquiparatur,iudicem fieri litigatoris hæredem in totū, vel pro parte.¶In gl.vlt.in fi.est si.qđ scripsi post VI.s̄. de of.leg. c.si.sup ver.nō possunt,s.ꝙ multum p̄iudiciale esset clericis prouinciæ, si percussores eorū possent absolui per legatos perpetuos.s.ratione ecclesiarū habentes officiū.

ADDITIONES.

a ¶Vel a morsu.Cardi.in clemen.j.vt lite pend.

b ¶Mors acerba.quod triplex sit mors.Card.in clemen.j.vt lite penden.

SVMMARIVM.

1 *Gratia per Papam facta nondum bullata an valeat.*

CAP. XXXV.

Sapostolica. Multū ęqtatis hʒ hęc ꝯst.qua circa pochiales eccl̃ias vacātes ī curia pōit duo dicta,ꝑm ibi.idē.& rōnē īterserit ibi,nec ipsarū vacātes Io.And.super vj.Decret.

faits

satis videretur idē si quasi vacaret. puta, papa p scismaticos capto p dec. si eps.s.e.li.de sup.neg.pla. vt dici posset decre. nō procedere, cū nō sit tūc loc⁹ curiæ vel se. Apostolicæ. facit, qd post Ho. dixi de cri.fal. dura [*parochiales*] intelligendū vr de nō collegiatis, & q nō cadant in nomē dignitatū. facit.s.e.li.de elec. statutū. & qd ibi no. ita .n. locum hēt illius decre. rō isto casu sicut illo, nā decr. ij.s.e. reseruat ecclesias, dignitates, psonat⁹ & bñficia. exceptio ergo de ecclesiis alios casus nō cōprehendit [*vacare*] in deuolutis ergo nō est locus huic decre. nec mirū, cū ibi sit repire culpā, vel negligentiā primorū collatorū, hic vero nō. Itē illæ nō spectant ad papā, vel ɔstōnem cle. sed p cōcil. Latera. qd decr. ista nō tāgit. [*animabus*] p hoc vr intelligendū de parochialib. actu nō habitu ita. Itē quia ɔstitutio corrigit, iō restringēdū fm Arch. alle. ff. de verbo. signifi. verbmu pertinere. & comprehendit etiam ius patronatus secundum Archidia. alle. quod no. Inn. de reli. do. ɔstitutus. vbi scripsi sup ver. ptinere libere. & sic nō expectato fine mēsis, de quo.s.co. statuiū, vbi de hoc no. Arc. & dicit Io. mo. q si hi, ad quos pertinet, sunt in curia. poterūt illa ɔferre, sed p vicarios tūc demū poterūt, cū sunt remoti. & vicarij ipsorū territorio, vt in.c. statutū. in fi. nec ob. illā decre. hic sublatā, qa, vt dicit Arch. cū illo hoc verū quo ad expssum, quo ad aliud no.C. de app. pcipimus, ac si dicant, frans, de qua ibi no. i gl. antepe. ita dānāda & euitāda est post istā ɔstitutionē, sicut an, cum i se ēt ante illas ɔstitutiones esset reproba, idē.s. q ɔferri valeant p eos, ad quos ptinet de illis parochialib. ecclesiis [*ibidem*] .s. apud sedē Apostolicā [*ordinatum*] p collationē vel ɔmissionē fm Arch. ad primū ail. de ɔcel. pben. ex parte. & c. post electionē. ad scdm. de of. deleg. sup eo. inducit ēt hanc literam ad qd dixi in proemio huius li. ad fi. sup ver. trāsmittimus. s. q † valeat gratia [a] facta p papam nondū bullata. ¶ Prima gl. arguit a ɔrio ¶ In. j. gl. ibi remanet idē ar. vñ licet possit vrgere eadē rō i aliis ecclesiis curatis nō parochialib. detractio iuris veteris nō hēt locū in illis, sup quo vide.j. de ver. sign. ɔstitutionem. & qd ibi no. in. iiii. glo. ibi, nemo. vide, qd ibi dixi sup. iiij. glo. ¶ In gl. vlti. ibi non esset quæstio. qa. s. etiam papa viuente posset ordinarius illa conferre.

ADDITIO.

a ¶ Gratia facta. Vide Bal. in. l. 2. C. de commu. ser. ma. & in l. fi. C. sen. rescin non pol. & eundem Bal. in marg. verb. gratia.

SVMMARIVM.

1 *Literæ beneficiales an expirent post mortem concedentis.*

CAP. XXXVI.

SI cui Diuisio sup. i gl. [*gratiose*] dicit Ar. q qui gratiam allc. hēt illā probare.s. de scisma. fraternitati. & colligitur per verba de ɔcel. præ. constitutus. si ergo nō apparet, an sit gratia, vel cōmissio, vide qd scripsi.s. de elec. in causis. super gl. antepe. in fi. [*prouidere*] iste non subdelegat.s.c.li. de of. dele. is cui. Ar. [*contradictores*] hoc fortifi cat dubiū, quasi p hoc vr rescriptū iurisdictionale cōpetendo, an possit hoc ppetuo vel vsque ad ips, hic p Ar. q ēt posuit opi. q distinguit, an litera dicat in possessionē inducas & defendas inductum, q videas.s.e. tit. pro illorum. sup ver. ɔdictores. quæ iō hic decido, quia ibi quasi ad literam posueram post Host. [*non expirat*] Ioan. mo. signat ɔrium de. l. si patet. ff. de manu. vin. dic, q ibi agebatur de manumissione certi serui, & sic cōuenit casui sequenti, vide, quod no. in cle. de renun. c. vno. in gl. Vin. [*re integra*] qñ dicatur hoc casu res nō integra, dubitatur, quidam dicunt & male, qñ est facta vacantis collatio, alle. decre. pñti.s. eo. li. de offi. leg. sed in delegatis legatorū loquitur, quorum reseruationes odiosæ, nec pñt sic vacaturas afficere, vel in illis ius cōcedere sicut papa, & ideo p illam cōstitutionem, cum p mortem, vel finem legationis pereat reseruatio, perit etiam oīs processus, si non fuit lata collatio. alij dicunt & male, rem nō integram p præsentationē rescripti factam executori. facit de ap.

vt debitus. tertij dicunt, rem nō integram, si fuit processum ad substantialia iuxta ea, q in commissariis scripsi post Inn. & Compo. de elec. in causis. super gl. antepe. ad fi. quarti dicunt rem non integram, qñ executor aggressus est negotium prouisionis. ad hoc.s. eo. li. de off. dele. si delegatus. & c. quis. & j. de sen. exc. quicunque. aliquibus vr, q latis sit in forma pauperum, de qua in cle. de ɔcel. præ. c. i. si inquisitionem facit executor, qd pōt ēt parte non vocata, fm no. in cle. de off. del. c. vno. fortius si post inquisitionem processum fecisset. & licet tertia opi. & sequen. placeant, tñ quia non oēs capiūt prædicta, vt scripsi, de offi. dele. licet. in gl. dicit in gl. Host. tutius est & cōmuniter obseruatur, q vocatur perpetuatione is, qui per literas grauabatur, & sufficit, de offi. dele. licet. & c. gratū. & s. eo. ti. si delegatus. & c. quamuis. & vide qd ibi dixi, sup gl. pe. monatur, dicit Archi. hic corrigi sententiam Gof. & Host. no. per eos. de rescrip. ɔstitutus. & p Host. de of. dele. qm ab. ad fi. mag. gl. & de iureiur. ad nostram. ij. q dicebāt, literas beneficiales non expirare per mortem concedentis. quod autem dicit iste finis, locum habet, si proprio motu papa id mandasset, cum litera nō distinguat, & rō sit eadem ¶ Prima gl. summat ¶ Vlti. gl. ampliat textum, obiicit & sol. so. opponit & rñdet. ¶ In. j. gl. in fi. & sic sunt duæ partes. ii. ibi, secus. primo reddit sui causam. ibi, quantum. ¶ In glo. s. in fi. & no.s.e. lib. de of. le. c. j. in vlti. gl. & vide, quod ibi dixi. ¶ In vlti. glo. ibi, solutio, idem ibi Ioan. mona. & Arch.

SVMMARIVM.

1 *Ordo an sit sacramentum.*

2 *Seruum quando quis mandat emi in genere, inspicitur scientia, vel ignorantia ementis, si vero in specie, scientia, vel ignorantia mādantis.*

CAP. XXXVII.

SI episcopus. Sunt tres partes, quarum prima decidit, quid iuris, cum p propriū epm data est alteri epo gñalis ordinandi licentia. secunda & tertia decidunt, qñ de psonis expssis, vel ipsis personis data est pdicta licentia, secunda ibi, si vero. tertia ibi, eis autē. harum qlibet exprimit suam cām, primam ibi, cū in culpa. secūdā ibi, tu qui. tertiam ibi, cum eā commisisti. an possit committere epo alterius prouinciæ, hic p Arc. & vr q non. ix. q. ii. nullum. vbi vr expressum. constat, q perplexitas & incertitudo nō pōt tanta esse in cōsuffraganeo sicut in extraneo. sed Ioan. Hug. & Lan. intelligūt illud in arduis, vt ibi no. q tāgunt prouinciam, q vero solam diocesim tangunt, poterunt per solum epm expediri. quod probat ibi tex a ɔrio, ver. q si nullo inuitante, p quod patet, q inuitatus pōt hic etiam extraneus. & ita seruatur [*celebrarps*] dicit hic Io. mo. q non vr, q talis primam tonsuram, vel minores ordines conferre debeat, quasi per hoc sibi cōmissā nō gratia, sed iuris executio, vt beneficiatos ordinet, alle.s. eo. li. de tēpo. ordi. eos. hoc non seruatur, & dicit Archi. q cum hæc decr. probet, q talis pōt cōferre sacros ordines. fortius poterit ɔferre minores. j. de reg. iur. cui licet. in decre. cos. nulla fuerat fa1 cta commissio. Item cum † ordo sit sacrm large, oīs ordo est sacer, super quo vide, qd scripsi.s. de fil. presby. c. j. in prin. [*titulum*] in re, nō in spe, qua sepe deficit. vñ ordinare non dēt expectantē, etiam si expectans in for. pau. iā sit approbatus idoneus per executorē, quia id non vr vitæ necessarius, vt sequitur cum ɔcor. non sic si adeptus est beneficium, cuius fructus alteri debētur, qa talis de illo sustētari dēt.s.e. li. de of. or. plenti. §. porro. imo talis nedum pōt, sed ēt tenetur ordinari, vt no.s.e. si tibi ɔcessū. in vlt. gl. tenebitur. tenet hic Arch. q si ordinās non hēt vñ prouideat, si nō est quid imputari mādāti, ipse nō tenebitur, maxime quia ēt recipiens ordines fuit in culpa. Item scripsi post Inn. & Host. de æta. & quali. accepimus, sup ver. ɔ illos. in fi. in casu conuerso q sequitur. s. qñ mādans tenetur, q nō est soluēdo. s. q per id nō grauabitur ordinās, & vt dicit Arch. nō ob. ff. de exerci. l. j. in princ.

quia

quia ibi dñs habet lucrum, nec ɔ̃hentes deliberare possent,& iõ non est,qđ eis imputetur.nõ ob.ff.de offi. procon.obseruare,post prin.quia ibi fuit in culpa ducendo vxorem,quũ ducere non debebat,vt ibi [*vita necessaria*] .i.alimenta,& hic ponit Arch.qđ scripsi post Goff s̃.eo. cum secundum.sup eo.ver.& vide.q.de no.s̃.e.eps. in gl. ij.supra de rescript.cum adeo[*vel per alium*] hoc no.s̃.eo. cum scđm.in sua gl.fi.[*competenti*]vide remissiones,quas dedi.s̃.proxi.gl.ij.[*certas*]benefacit.ff.de ædi edic.cũ man
2 cipium.vbi † si mandat quis emi seruũ in genere, inspicitur scientia,vel ignorantia ementis,si in specie sciẽtia, vel ignorantia mãdantis[*ad omnes*]idẽ si ad certos, cũ eadem sit rõ.lo.mo.¶Prima gl.dicit,qđ declaret.¶Quarta gl.potuit duas opi.ɔ̃trias, & secundam approbat.¶Gl. videbatur,obi.& sol. ¶Glo. & expressas.soluit dubium. ¶Vlti.glo.exponit,quærit,arg. & negatiue duas opi.ponit. ¶In glo.vlti.ibi,qui superstitis.sequitur, bona repudiat,post mortẽ eius adire hæreditatem & bonorũ possessionẽ petere nõ prohibetur. & ibi,cũ hi. j̃. declarabo. ¶In.j.glo.in fi.& corũ q̃ no.Inn.& Host.de æta.& qua.c. pe.& antepe.¶In gl.saltem.ibi.vis.vide.qđ ibi dixi super fi.vlti.gl.per qđ videbis, ꝙ licet quo ad obligatinnem,de qua hic loquimur,sequar Tan.& Host.non tñ dico patrimonium esse ti.nisi expresse fuerit sic actum. ¶In gl. videbatur.in fi.§.i.alle.lo.mo.ff.de condi.inde. si proc.in prin.& ibi generali mandato non cõmitto procuratori,ꝙ soluat indebite. ¶In gl.& expressas.in fi. per qđ patet,ꝙ aliter sumitur hic expssio.& s̃.e.li.de reier.c.ii.quã, s̃.e.h.& tit.c.ii.ad fi.¶In vlti.glo.ibi,alimenta. futura,secus in p̃teritis.C.de transa.l.de alimentis. & ibi, pacto sine p̃toris auctoritate, cum intelligitur de relictis testõ, vel causa mor.alias secus,vt ibi.§.plane. & de hoc I Spe. qui fi.sint le.ver.sed quæritur,virum. & in fi. & est Azo.

S V M M A R I V M.

1 *Intentio concedentis quando sit ponderanda.*
2 *Genus derogat speciei,licet de illo faciat mentionem.*
3 *Prolatio numeri,actus,vel temporis intelligitur de primo numero actu,vel tempore.*

C A P. XXXVIII.

QVamuis. Sunt duo dicta. secundum ibi,simili.& in fi.primi reddit rõnem vtriusque.ibi. nã primæ [*tibi*] cuĩ loquatur,nõ apparet ex primo dicto, per secundum patet,ꝙ loquitur epo, pp identitatem tñ rõnis idem in aliis[*sex clericorum*]nõ dicit sex bñficia, p qđ patet,ꝙ quotcũque sint bñficia illorũ clericorũ,põt illa cõferre[*decedentium*]in manib.illorũ,ad quos spe. vt dicã.j̃. de ver.sig.sicut,sup.eod.ver.auctoritate nostra.sic.s̃.ergo priuilegiatus suo iure proprio,vel deuoluto poterat illa cõferre,& sic cõtulit,illa nõ cõputabuntur in gratia,vel eius numero.facit.s̃.eo.li.de rescript. cũ aliquib. cum.n. quo ad illa nõ egeret gratia.ergo non cõplectitur illa.ff. de le.j.nõ quocũque.in prin. ad muni.l.j.& p relationẽ ad illa gratia redderetur inutilis, qđ esse non dẽt.s̃.de priuil.in his.ff.de le.iij.cum qs decedens. in prin. & de leg.j. si aũt neq;.Insti.de le.§ si rem.renuẽdus est ergo talis intellectus.ff.de ver.obli.quot.de re.du.quoti. p̃sertim i gratiis nõ ambitiosis,quæ habent largam interpretationẽ, s̃.de ver.signi.olim. Item hic gratia fundatur sup genere,vt hic patet in prin.& supra eo.dudũ, sed licet obligatio sup specie ɔ̃cta ex cã lucratiua perueniente ad creditorem ẽt ex cã lucratiua soluetur.ff.de act.& ob.l.oẽs.& de solu.quot.in obligatione tñ ɔ̃cta in genere hoc locũ non habet. imò si vna species in genere cõprehensa p̃ueniat ad creditorẽ ex cã lucratiua, adhuc in alia obligatio manet illæsa.ff.de le.ij.Meuius.§.duobus.solum.n. quo ad rẽ illam extenuatur obligatio, non extinguitur, ff.de adi.le.l.qui hoĩeu.sic in proposito de genere gratię eo.in quo verificari nõ põt, remanet gratia in numero integra & illæsa.facit.ff.de solu.stichum,aut Pamphylũ, circa prin.iuncta.l.ff.de ɔdi.inde.cum is.§.qui hominẽ,
1 constat etiam,ꝙ † intentio concedentis in his ponderãda.s̃.e.c.fi. referebatur ad pertinentia ad collationẽ alienam.ergo nõ impletur per ptinentia ad propriã.sicut intentio de suis nõ impletur per aliena.facit, qđ dixi.s̃.eo. pro illorum.super.j.glo.& ff.de le.j. serui electione.§.i.& ij.& l.si domus.§.vlt.[*tibi*]& vere tibi,vt.s̃.eo. si cui.& vide,quod dicam.j̃.de ver.sig.c.fi.super.eo.ver.debeantur. ponit plurale pp canonicatum & p̃bendã. de illa tua ge
2 nerali.non fecerit.illa specialis.simili rõne.s.quia † gen⁹
2 derogat speciei.licet de illo faciat mentionẽ. [*beneficia*] hic nõ determinat numerũ.vnde q̃cunque sint ɔferri illa,sic.s̃.eo.si cui[*specialiter*]dat intelligere, ꝙ si scđa litera ẽt esset gñalis,p̃ualeret prima facta per nos, vel auctoritate nr̃a,vt patet.s̃.ibi,vel cõferri mãdemus,canonica.i. surreptitia,ar.¶Prima gl.summat & dat ɔcor. ¶Secunda gl.dat duo dubia. ¶Glo. ista duo no.quærit & sol.secundo quærit,arguit pro,soluit ɔ̃trium, tertio quærit sol. & solutionem determinat. ¶In glo.ij.ibi,primæ gñalis. idẽ lo.mo.¶In glo.ista duo.ibi.dic,qđ no. idem Arch.j̃. de ver.signi.c.fi.& ibi,credo.idem Arch.& in fi.istum fi. gl.ꝙ gratia nõ intelligatur de primis, aliqui impugnant p decre.non põt.s̃.eo.ij.rñ.& per eõcot.ibi alle.in gl.antepe.& sup ea,quas,& rñsiones ad eas ibi vide, per quas
3 probatur,ꝙ † prolatio numeri actus, vel temporis intelligitur de primo numero,actu,vel tempore. hic ergo cũ dicatur de sex clericis,intelligatur de primis sex, ne ĩ infinitũ eatur. alias.n.priuilegiatus omissiones suas possit venales exponere.gratia sua semper illæsa manente,ɔ̃ id supra de rescrip.nõnulli.& c.sedes. & c.ad audientiam, ij.ff de ɔ̃tab.l.filium quem in potestate.§.cum exhereda tio.ibi,alioquin.venale erit beneficiũ p̃toris. & ff.de pac. do.l.si liberis. item in conditione affirmatiua legatario apposita intelligitur tp̃s.s. vt impleatur, q̃ cito potest.ff. de ɔdi.inde.hæc conditio.de pen.le.i.i. ad.l.fal.l.j.§ itẽ si ita.facit.s̃.eo.cupientes.§ cœterũ.& j̃.ti.j.c.vno.§. si autẽ, itẽ gratia dicit,ꝙ ɔferat beneficia vi clericorũ, cũ cedẽt, vel decedent,sed monosillaba cum,adiecta verbo repre sentat effectum suum statim, cũ fieri põt id.de quo agitur.vnde si alicui legatur,cum fari poterit, statim cũ ad ætatẽ p̃uenerit, in qua s̃m naturã rerum fari põt, licet actualiter sit impeditus loq.legatũ ɔfit matur. ff. de ver. sig.inter illã.sic in ꝓposito, statim mortuis clericis ĩpleta est ɔditio potestatis, quã habuit collator. ergo statim impleatur,ne omittẽdo collationẽ prius vacantis possit eps vni cum alicuius pernicie gratificari,citat.l.ff.quæ in frau.credi.l.pupillus.sicut ergo mandatũ prouidendi de vacatura intelligitur de proxi.s̃.eo.si clericus. & de ɔcess. p̃ben.ne captandæ. sic & hoc mãdatum intelligatur de proxi.sed adiuuatur gl.per euitationem absurditatis,qui est bonus modus arguendi.s̃.eo.dudum .ver. consideran tes,cum ɔcor.ibi in gl.sed si gratia ĩtelligatur de primis, sequetur, ꝙ vnum beneficiũ tenuissimum,puta.xx.sol. de cleri.nõ resi.ɔquerente.occupabit gratiam epi,q forte nõ inueniet idoneã p̃sonã,ꝙ illud acceptet, nec subuenietur seruientib. in quorum fauorẽ solẽt talia impetrari,& talis impetratio nimis est captiosa, & ɔ̃tria mẽti concedentis & impetrantis.& iõ respuenda.supra de priuil.in his.ff.de au.& arg.leg.si vxori mundus. In prin.de vsuca.si rem.& de transac.cũ aquiliana. itẽ si ex aliqua cã,puta pp scandalum non expediat per priuilegiatum primum cõferri,supra eo.cum nõ ignores.de iurepa c. ij.& iii.& qđ de primo dixi,posset ẽt accidere in vlteriorib.& sic inutilis esset gratia. Item video,ꝙ iste numer⁹ sex clericorum nõ restringitur ad prius, vel tunc habitos, imò includit etiam post sine fraude receptos.j̃. de ver.sig.sicut.ergo nec restringetur ad prius mortuos, vel cedentes,impetrans tamen talem gratiam si potest,obtineat clausulam,per quam hoc dubium tollatur.

ADDITIO.

a ¶Genus derogat generalis concessio vacaturi præfertur speciali concessioni de vacaturo.Bar.in.l.si dominio.de leg.j. Item quando legatũ speciei est inualidum, generi per speciem non derogatur. l.fin.§.ti.& ibi Bar.ff.de aur.& argen.lega.

SVMMARIVM.

1 *Plebei prohibentur fungi honoribus decurionum.*

CAP. XXXIX.

SIis cui. Circa reuocatoriam gratiarũ decidit tres casus dubi. primũ ꝯ expectãtẽ tn eo solum, qđ expectat. scđm & tertium pro expectante ibi, non sic. & ibi, sed & ii. vtriusque rationem ponit ibi, cum ius officio. [*remittit*] ar. ꝯ. co. li. de consue. c. j. [*non viti legitur*] in separabilibus enim inutile adiectum nõ vitiat, qđ est vtile, de hoc. ĩ. de regu. iur. vtile [*in canonicatu*] & sic in iure consuetis. no. ar. lx. di. c. j. quod in ecclesiis. vbi est ꝯsuetudo, excipi potest ꝯ imperrantem a papa dignitatẽ illius ecclesię non facta mentione de tali consuetudine, alleg. ff. de decur. l. honores. §. ii. qui sic iacet, is qui non sit decurio, diminuat, vel alus honorib. fungi non potest, quia † decurionum honorib. plebei fungi prohibentur, pro hoc dicto facit bene hæc decre. [*magis dignum*] iõ de magis, vel minus digno superficialis est ẜm Io. mo. ẜm quem vera rõ, quia ꝯstitutio seruat ius in re. si ergo diceretur ꝯriũ, hoc esset id tollere, quod seruat [*consueta*] hic & s. proxi. tamẽ patet satis esse in ecclesiis, vbi est talis ꝯsuetudo, quẽ esse canonicum, licet nõ sit p̃bendarius, & sic nup bis in ecclesia Bonon. quo ad ecclesiã sanctæ Mariæ de mõteuallo. & facit ad id, qđ dixi. s. e. li. de rescript. statutũ. §. j. in p ver. canonicis. & faciat hoc ad quæstionem secũdam dominicalem Bar. Brix. qua q̃rebat, si ep̃s dedit ecclesiã ecclesiæ collegiatæ eo tenore, ꝙ non posset conferri nisi canonico illius ecclesiæ, & demũ canonici elegerũt quẽdam ad illam ecclesiam, & ad canoniã in confirmatione hoc adiecto, ꝙ non haberet p̃bendam, q̃rebat, an posset petere p̃bendam. & dicebat ꝙ sic ẜm Tan. sed sibi videbatur, ꝙ ex vtraq; parte interuenisset simonia per decre. vt nostrum, vt ec. bene. ista litera tuetur capl̃m, & faciant, q̃ scripsi. s. de præben. super inordinata. & in mag. gl. ¶ Prima gl. dicit, vnde habuit ortum. ¶ Quarta gl. ponit verba reuocatoriæ. ¶ In glo. quorum mentẽ. ibi, fraternitatis, de reuocatione aliorum priuilegiorum Celestini. vide in consti. Io. sancta Roma. & dicam. ĩ. ti. ii. l. vl. ¶ In glo. per hoc. in fi. est simile. ff. de li. & posthu. si ita. §. regula. cuius casum vide de offi. delega. præterea. sup glo. vlti. ¶ In glo. s. de. in fi, pro & contra de offi. delega. super quæstionum. §. si vero, vbi de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Celestinus stili romanæ curiæ modicum expertus fuit.*

2 *Prouisus a papa quando admittatur potius, quam a capitulo.*

3 *Papa si concessit alicui literas super prima vacatura, deinde illam vacantem contulit alteri, cuius literis factis mutato proposito mandat illas cassari, ex hoc primæ literæ vigorem reassumunt.*

CAP. XL.

QVodam. Decidit dubiũ exortũ ex. ii. gratiis Nicolai & Celestini & pro ꝯcessu facto per primã secuta post reuocatoria, & decisionis cãm exprimit ibi, prima. n. auctoritate apostolica. ppea includebat Celestinus et propriam, qđ nõ est de stilo. solent. n. romani Põtifices dare clausulam ꝯ expectantes auctoritate prædecessorum nõ propria. ĩ. de concel. præ. c. pe. sed excusari potuit Celesti. quia in prin. põtificatus sui sciebat se ibi pro nullo scripsisse. vel quia † stili ro. cu. erat modicũ expertus, iõ renunciauit. s. co. li. de renũ. c. ii. & quia multa si. nulla ab ipso manauerãt, iõ Bonifa. fecit reuocatoriã, de qua hic. & ĩ. de concel. præ. c. vlt. & vide qđ ibi dicam sup ver. Celestino. [*Anteferri*] vide, qđ dicam de ꝯcel. p̃. c. fi. sup ver. in re. dicit hic Arch. ꝙ si iste scđs habens hanc clausulam repellitur pp crimẽ, ꝙ prima præbẽda vacãs debebitur primo. cl̃a enim, q̃ non est sortita effectũ, nõ præiudicat primo, in. de re. iu. non præstat. & cũ apposita fuerit fauore scđi, illo repulso sublatũ est impedimẽtũ quo ad primum, alle. ff. ad tertu. l. ii. §. liberi. ver. sed si sint, alias est. §. ff. communia prædi. l. si in venditione. §. j. de vsuf. si sub cõdi. de ac. emp. l. fundi. de euict. l. minor. §. vlt. facit ad hoc, quod post Inn. scripsi. de exces. præla. licet dilecto. & idem vr̃ dicendum, qñcũque gratia tertii sit perempta ante vacationẽ præbẽ. facit. ff. ad vel. si mulier ꝯ. aliqui putãt idẽ, si terti⁹ nolit vti p̃rogatiua. facit. ff. de mino. si iudex. in ꝯrium facit. s. co. li. de ele. ab eo. sed ibi ex positione euidentis defectus iuscit q̃situm electo ꝯ ipsum, & iõ suum fauorẽ respiceret renunciatio qualitatis, per quã pœnã euaderet in sui odiũ statutũ, q̃ rõ hic cessat, eodẽ modo r̃ndetur ad cle. de elec. ꝯstitutionẽ. §. pe. in fi primo casu quẽ solũ ponit Arch. ipse refert quibusdam videri, ꝙ capitulũ loco prioris expulsi habeoit aliũ eligere. ff. de his qui. vt indig. qui Titii. ff. de vul. sub. ex facto. §. vlt. & si qs aliquẽ testa. phi. l. j. sed vt dicit, ista iura plus ꝓbant † papã vel a papa prouisum admittẽdũ, q̃ capl̃m, ad id. ff. de iniu. ru. & ir. testa. l. posthumus, & l. filio. licet lr̃a videatur ꝯria. co. tit qñ vxorẽ. si in rescripto esset cl̃a, cũ obtulerit se facultas, tunc certũ, ꝙ prim⁹ est potior. C. de li. & posth. l. j. & ii. subdit ẽt Arch. ꝙ † si papa ꝯcessit alicui literas sup prima vacatura, deinde illã vacãtẽ ꝯtulit alteri, cuius literis factis mutato proposito mandat illas cassari, ex hoc primæ literæ vigorẽ reassumunt, ad hoc. ff. de bo. pos. ẜm tab. l. qui ex liberis §. nõ sic. multo fortius si dicat expresse, ꝙ primæ reuiuiscant, vt in p̃. l. §. ex testõ. [*priusquam*] fortificat dubium [*collationem*] dat intelligere, ꝙ sola collatio ẽt ante possessionem adeptã dat ius in re. sic. ĩ. de concel. præben. c. fi. vide, qđ no. s. de consue. c. ii. ¶ In glo. s. co. in fi. hæc iura aperte probãt, decretum papæ ligare ignorantes. ad idem. ĩ. de concel. præben. quia cunctis. & vide quod dixi. s. co. li apostolicæ.

CAP. XLI.

MAndatum. Tres casus dubios, cũ scribitur ad collationẽ capituli hic decidit, & in vltimo excipit, secundus ibi ad beneficia, tertio ibi, idẽ exceptio ibi [*nisi prouideris*] tolle literam. ĩ. merito cõprehendit beneficia & c. [*Per canonicos*] idem si p extraneos, ex quo vice capituli, vt quia capitulum forsan iurisditionẽ habens dedit illũ vicarium cũ potestate cõferendi bñficia, sicut de ep̃o dr̃. s. co. li. de of. vica. c. fi. idẽ. s. ꝙ mandatũ se nõ extendit. [*præbendarum*] no. qa hoc reperit in fi. q. d. ꝙ secus si rõne canonicatuũ, vt in primo r̃n. vbi ergo canonicus cõfert ex iure præben. procedit hæc lr̃a, si ex iure canonicatus. secus, facit. s. hoc tit. sup eo. in prin. [*nisi*] Archi. dicit, ꝙ a prædictis duob. casib. excipit, nõ credo, vt dicam sup gl. [*Ad ipsorum*] canonicorũ, præbẽdarũ, & sic nõ vice capl̃i, qa nõ esset necessaria clausula, de qua. s. vt in primo r̃ndet. ¶ Prima glo. dicit, qđ declaret. ¶ In iiii. gl. ibi §. si decuriones. non refert, an ordo elegerit, an deputatus ab ordine. ¶ In gl. est forte. in fi. idẽ ẜm Arch. si capitulum cõlter ordinat, ꝙ quisque canonicus dũ viuit cõferat certa beneficia, sic suo tp̃e dicit factũ in ecclesia Bon. ¶ In vlt. gl. in prin. habet duplicẽ & ꝯriã literã, vna est, vel dignitatũ, & hoc placere vr̃ Io. mo. q ĩ fi. ii. rñ. super ver. extendit. dicit, id verum, nisi esset ibi clausula communiter, vel diuisim, de qua in fi. & idẽ Ar. vt patuit super verũ. nisi. & hic aperte sic ponit glo. sua cũ disiunctiua, vel dignitatum & c. dicens, ꝙ nisi sic intelligatur, male exciperet exceptio, supra posita. subdens, ꝙ istæ dictiones, idem & nisi, supra positæ tollunt dubitationem, quam hic aliqui habuerunt. ego non capio qđ velit dicere Ar. & video primo ibi, idẽ, diuisionem per. §. etiam in originali, & facit, quod no. supra cod. lib. de postu. c. vno. §. vlt. in glo. scilicet. secundo pondera hanc literam, ratione huiusmodi præbẽdarum, quam etiam posui in princ. huius partis, propter quæ melius videtur dictum, non dignitatum, vt sit secundus, ꝙ si eidem archidiaconatus spectet collatio, si scribatur ad collationẽ capituli, licet addatur communiter, vel diuisim, dignitatem illam per hoc non grauet, alias æque dici posset, ꝙ grauaret episcopum, si vero ratione præbendarum, tunc secus, & hoc plane vult litera, si non violentetur.

¶ De

¶De clerico ægrotante. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Ius superiorum vsu inferiorum tolli non potest.*
2 *Valitudinarius quis dicatur.*
3 *Rationem qui semel reddidit, super eisdem amplius illam reddere non tenetur.*

CAP. PRIMVM.

PAstoralis. Diuisio super fine primæ gl. [*exequentes*] remittit Io. mo. ad pastorale Gregorij dicens, q̄ oĩs plalus ibi speculari deberet[*episcoporum*] no. sub rubri. de clerico ægrotante tractari de ep̄o, cōcor. s̄. eo. ex parte. si. de cle. nō resi. c. ij. & c. qualiter. de clerico pcus. c. ii. dicit Ioã. mo. q̄ hic non læditur honor ep̄alis. itē s̄m eum non est absurdum. q̄ rubrica sit generalior textu, & eō, alias s̄m eum appellatio clerici non includit ep̄m. C. de epis. & cleri. auth. p̄sbyteros. nec includitur generali mandato. j̄. de hære. inquisitores. s̄. ri. q̄nis. i. §. j. [*intelligendam esse*] al'r loq̄tur decre. q̄uis s̄. eo. lib. de elec. in princi. [*ad sedem apostolicam*] ad qnā sunt maiores causæ referendæ. xvij. dist. multis. de ap. vt debitus. in fi. de bap. maiores. in prin. [*consuetudinem*] vide, qd dixi post Ioã. mo. de ɔsue. ca. ij. s. ius † superiorum interiorum vsu tolli nō posse, de quo hic repetit [*postulandam*] cum. n. mutationes ep̄orum fini de maiorib. vij. q. j. mutationes. sic & coadiutorum dationes in quibuslibet non fiat immutatio quo ad dignitatem, fit tñ quo ad administrationem. j̄. §. j. & ij. & cum hæc sint coniuncta tacto vno tangitur & reliquū. j. q. ij. si q̄s obiecerit. Sed ɔ̄, metropolitanus dat ɔfirmationem electo in ep̄m, & per ɔ̄ñs administrationem. s̄. de elec. transmissam. ergo auferre pōt, in auth. de defen. ciui. §. non habēte. colla. iij. Sic h̄r. s̄ de transla. licet. in prin. lıē dando administrationem dat sequelam ad ius iā electo creatū. vt no. lxiii. di. quāto. sed ɔfirmatio aufert ius creatum cōiūctum iuri, qd per metropolitanum nō potest auferri, vt p̄dixi s̄m Io. mo. [*prætextu*] s. quia solū a sede Apostolica est petenda [*dispendia*]. i. damna. s̄. eo. lib. de rescrip. dispendia. & Io. mo. ius cōe immutatum p̄p damnū vitādum, qd Archi. intelligit de dāno ecclesiæ, vt hic, nō p̄sonæ. & sic non ob. lxj. dist. miramur. [*Senio*] qd est vltra lxx. annos, vide, qd scripsi, vt lit. non cōte. q̄m. sup ver. senes. & de his ætatib. hic Arc. ponens verba Isidori. & vide. s̄. in procemio. in princi. magnæ glo. [*valitudine*] dicit Hugo. q̄ † valitudinarius est, qui sæpe infirmatur. vide, qd scripsi, vt lit. non contest. q̄m. super eodem verbo. alle. hic Arch. ff. si quis can. l. ii. §. si quis. C. qui morbo. l. podagræ. lib. x. vel al. quam infirmitate, vel senio [*assensu*] an debeat procedere cōis tractatus, & quid si capitulum cōsentire non vult, scripsi in Spec. sup rubrica. ad dictum officium v̄r, per. c. pontifices. vii. q. j. q̄ ep̄s suo iure hoc poterat. qd capitulum loquitur in ecclesia nō vacāte, vt probat ibi litera, vsq; ad recipiendam sanitatem, q̄ litera demōstrat, q̄ ecclesia nō vacabat s̄m Arch. qui alle. qd Inn. no. de of. ordi. qd sedem. vbi illum canonem alle. ad probādum, q̄ ep̄s committere pōt ea, q̄ sunt ordinis, sed dic. q̄ ille licet coadiuuet, potius commissarius d̄r, q̄ adiuuator. explicite vide quod scripsi super. G. rubricæ. de sum. trini. in parte quarta. super eodem verbo. [*notitiam*] si. j̄. de hære. inquisitores. in fi. [*ordinarij*] coget forsan illū coadiutorem recipiendum. Io. mo. forte. quē ipse. idē elegerit, vel datum a cap̄lo, vel coadiutorem dabit papa, vel alteri dationem eius cōmittet. his modis poterit ordinari q̄uolibet. idē verbum h̄r. s̄. eo. li. de elec. indemnitatib. §. si qua vero. ad hoc. x. q. ij. c. j. & expone. i. per q̄noscūq; ɔ̄ctus. Archi. [*penitus*] sic. s̄. de accu. c. vlti. in fi. non iurib. hic alle. in gl. [*abstinentes*] no. p̄ hoc Io. mo. & Arch. q̄ tales coadiutores b̄n̄ficia ɔferre non p̄nt, quia in ḡnali &c. s̄. de offi. vica. c. fi. nec ob. s̄. eo. li. de elec is cui. q̄ in visitatore loq̄tur nō coadiutore. tu dic, vt dixi eo. tit. c. fi. in summa coadiutorū in septimo membro [*nomneque*] si. x. q. iij. c. j. de acc. qualiter. ii in prin. vbi de hoc, & in cle. de testa. c. vno. de relig. do. c. ij. ver. illi & districtio. vbi cōdēnabuntur eo teste, quo iudice. ix. q. iii. aliorū capsis. facit. ii. q. vii. quapropter. in fi. [*non defecerint*] no. s̄m Io. mo. & Arch. q̄ † qui semel rōnem reddidit, super eisdē amplius illā reddere nō tenetur, qd ipse Io. in additionib. dixit verū esse. vbi plene reddidit, prout debuit. ff. de ɔdi. & demō. cum seru'. & nisi dolose egit. ff. mā. creditor. §. Lucius. & ff. de pact. l. tres fratres. ¶Prima glo. dicit, qd declaret, & summat. ¶Quarta gl. dat simile, exponit, & ɔ̄riū soluit ¶Sexta gl. no. ɔ̄ huius titu. ¶Gl. & sic, dat quatuor similia, & ponit r̄am. ¶Gl. hanc literā. rñ. p̄ qō. & sol. ¶Nō est ergo. no. d̄riam, arguit, & argm̄ reprobat, & ad iura ɔ̄ria rñdet. ¶Vlti. gl. alleg. tres ɔcor. & qōnem soluit. ¶In glo. & sic. ibi, plane. hāc & sequentē vide in p̄. decre. licet. super glo. pen. ¶In glo. hanc literam. ibi. prospexit. vide de ser. c. ii. super. j. glo. ¶In gl. vlti. ibi lex quæ. vide. s̄. eo. li. de ele. is cui. super glo puto. ¶In glo. j. in fi. & primo declarat, cui sit dare coadiutores ep̄orum & superiorum. sc̄do p̄uidet, cum ep̄s coadiutorē vult. ibi, verū. tertio ibi, si vero, cū est demēs. quarto ibi, si aūt, cū ep̄s coadiutorē nō vult. ver. ibi, præsenti. de coadiutorū expēsis & potestate capituli ibi, centum, ad sup̄iores prororogat, qd de ep̄is dixerat. ¶In gl. sic. s̄. ibi. Archiep̄o. qui id solū pōt in prouincia sibi decreta, qd a iure reperitur ɔcessum, vel ex prisca ɔsuetudine itroductū. ix. q. iii. conq̄stus. s̄. e. li. de sup. neg. p̄la. romana. ista ergo potestas concessa ep̄o & capitulo, vel maiori parti, seu soli capitulo metropolitano non cōpetet ep̄o viuente. licet datio visitatoris q̄nq; cōpetat eo mortuo. s̄. eo. lib. de sup. neg. p̄la. ecclesię. ¶In gl. & sic no. in fi. dicit Arch. r̄ñderi posse. q̄ hæc in ep̄o loq̄tur. ¶In gl. sunt igitur. in fi. & in cle. de sup. neg. p̄la. quia regulares. cum concor. ¶In gl & sic non sufficit. in fi. vide, qd no. de ma. & obe. c. fi. in. iii gl. & de his q̄ fi. a ma. p. cap. j. in gl. pe. & quod super ea dixi. ¶In glo. hanc literā, ibi, credo. licet Archi. videatur huic dicto concordare, dicit, q̄ multum facit cōtra ver. ab alienando qualiber, & ver. penitus. sed satis sibi placet, quod illa intelligantur excepta. nec ob. quod episcopus hoc facere poterit, dat instantiam de episcopo demente, de quo. s̄. dictum est, vide quod dixi post Host. de elec. c. vlti. in glo. penulti.

¶De institutionibus. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Instituere quid sit.*
2 *Confirmatio & institutio a quo dependeant.*

CAP. PRIMVM.

Ex T si. Cap̄lm nō diuiditur, tñ primo improbat similitudinē, sc̄do decidit casum dubiū ibi, p̄sentatos, qd dubium fortificat ibi, licet cap̄lm ecclesiæ cathedralis, vt patet p̄ inferiora [*præsentatos*]. j. t̄p̄s debitū, qd dic vi. j̄. āi iurepa. c. vno. [*patronis*] clericis, vel laicis, quia quo ad p̄tātem capituli nil diuersum [*admittere*] verbo admissionis & verbo, institutionis vtitur decre. pastoralis. de iurepa. Archid. hic exponit admittere. i. recipere, & eos examinare [*instituere*]. i. approbare, cōfirmare. s̄. de ec. ædi. c. iii. & de re iud. cū Bertoldus, de capel. mo. c. vno. Sed Io. mo. exponit admittere. i. confirmare, & approbare [*instituere*] † i. in possessionē mittere, dicit aūt, q̄ vbi vnus solus est elector p̄sentator est electio. de elec. q̄relam. de iurepa. nobis, per p̄sentationē aūt hoc ius ad rem habet, per cōfirmationē habet administrationē, vt no. lxiii. dist. quāto, postea in possessionē inducitur [*instituere*] a iurisdictione † dependet cōfirmatio

& institutio, vt no. Inno. de transac. de cœtero. & hæc est cã quare illa deuoluitur in capitu sede vac. vide, qđ post Vin. dixi, de ma. & obe. cũ olim. in glo. sciendum [*licet*] pro quis [*pertineret*] determinat sm Arc, qđ no. 100. di. c. j. in glo. sequitur. in fi. ¶ Prima glo. dicit quid declaret. ¶ Tertia alle. ɔcor. obiicit & sol. ¶ Quarta quærit & solu. ¶ In glo. vl. s. ibi. illa. opiniones Guil. speculatoris de præsentatione non facienda per capitulum va. se. & quo, cõmẽdam facere sm Vin. quas ibi scripsi, hic ponit Archid. ¶ In gl. intelligitur. in fi. arguit hic Archi. per capitulũ, xxviij. di. priusquam. & per no. c. iiij. di. c. j. in fi. ꝙ si confirmator eps, capitulum, vł officialis ipsorum. dicit, talem nõ debuistis eligere, vel p̄sentare, vel ipsũ reprobasse vř.

S V M M A R I V M.

1 *Ecclesia si habet rectorem & clericum, an possidens præsentationem vnius alterius censeatur esse possessor.*

2 *Præscriptio tollit omnem actionem.*

C A P. II.

SIS. Non diuiditur [*ad quem*] indistincta locutio oẽs comprehendit, an autem populus talem p̄sentationem p̄scribere possit, plene dixi. j. de reg. iur. qđ alicui gratiose,

1 [*rectorem*] si ecclesia habet rectorẽ & clericum, an possidens p̄sentationẽ vnius alterius censeatur esse possessor. vide, qđ dixi de ele. q̃relã. sup verbo. clericũ. sed fuit hic disputatum de tali ecclesia sita in certo plebanatu & habente patronum, ꝓ quem clericus p̄scripserat p̄sentationem rectoris. & rector p̄sentationem clerici, & hos plebanos instituebat, cũ ecclesia vacet clerico & rectore, quis prouideat, vel p̄sentet. pro ep̃o inducitur. x. q. j. c. j. ij. & iij. xvj. q. vij. omnes basilicæ. & c. nullus. & c. sicut. de re li. do. de xenodochiis. de capel. mo. c. j. facit, de success. ab intesta. c. fi. de pe. c. ii. & quod scripsi post Compo. de ele. c. j. super. j. glo. & qđ no. Host. in sum. de elec. in. iiij. §. ver. si vero. pro plebano alleg. de ec. ædi. ad audientiã. de p̄bẽ. cũ nõ ignores. de offic. delega. corã. de priui. cũ olim, & qđ no. de iurepa. significasti, & qđ scripsi post Innocẽ. & Host. de excep. cum venerabilis. in gl. pe. pro patrono inducunt, ꝙ cum p̄scriptio non p̄iudicauerit, nisi quo ad p̄scribentes, illis deficientib. redeat res ad sui naturã. ff. de pact. si vnus. §. ꝙ si non. & est si. de procu. si duo. s. e. li. de offi. dele. cum plures. & facit, qđ scripsi post Host. de offi. ar. c. vlt. in fi. vlt. gl. Frater Iac. qui hoc disputauit, & Io. de montemur. in aliis terminis soluunt pro plebano, maxime per præ. decre. ad audientiam, & per ea quæ dixi. s. no. in decre. cum venerabilis. de excep. per quæ rñdetur ad allegata pro ep̃o ꝓcedere in ecclesia, q̃ nõ habet matricẽ ecclesiã mediam, iura pro patrono inducta nõ ob.

2 quia p̄scriptio a † tollit oẽm actionem. de p̄scrip. ad au-

3 res. in sacris. tum clericum i minorib. vt. s. ii. ij. si pro clericis. de transac. ex literis. & s. co. ti. c. ij. & j no. [*copulatiuam*] nõ sufficit ergo, ꝙ sit talis. qui promoueri possit. nisi & aliæ idoneitates currãt. licet ergo habeat ætatẽ tm̃, ꝙ infra annũ promoueri possit, non sufficit. nisi habeat ætatẽ. quã requirit cõcilium. & vide. qđ dixi. s. co. li. de p̄ben. ei cui. sup ver. promoueri. ¶ In glo. j. in fi. multi ꝓ. & vide, qđ dixi, de ele. dudum. j. super ver. vlti. in ordinibus.

A D D I T I O.

a ¶ Præscriptio tollit. Nota tamen hic ꝙ præscriptio. xxx. an. non tollit actionem ipso iure, sed ope excep., Cy. in l. quum quis. C. de iur. & fac. igno. & Sal. in l. sicut. vj. oppo. de præscrip. xxx. an. gl. & doct. in l. eum, §. qui iniuriarum. ff. qui caut. in l. atqui natura. de nego gest. in l. si pupillus. de admin. tut. & in l. si qui. postquam. de fideiusso. contra Bart. in l. fi. §. j. ff. rem ra. ha. vide gl. in ver. prorogari.

¶ De concessione præbendæ & ecclesiæ non vacantis. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Tempus congruum & idoneitatis prouisi præsumitur, nisi ostendatur contrarium.*

2 *Papa si alicui episcopo, vel capitulo districte præcipit, ꝙ alicui det præbendam, nisi quid ex hoc mandato habetis pro quo scribitur, actionem ad petendum.*

3 *Beneficij quotiescunque sunt plures petitores, cautum est exigere cautionem a vincente.*

4 *Executor debet primo intentionem suam fundare, & non in contradictorem etiam facti pœnam inferre, antequam appareat cõtradictorem esse in culpa.*

5 *Papa est super omnes.*

6 *Ignorantia prælati non facit, quominus priuilegium tueatur priuilegiatum.*

7 *Lex quid sit, & constitutio, decretum & decretalis.*

8 *Priuilegiatus, qui fuit citatus per ordinarium, vel delegatus, & qui non paret, si excommunicetur, an excommunicatio teneat.*

9 *Ignorantibus ex testamento emolumentum acquiritur.*

10 *Absens excommunicatus non tenetur de inobedientia, si non gerit se pro excommunicato.*

11 *Decretum sicut & sententia habet fieri cum causæ cognitione.*

12 *Electio facta ab his, a quibus reuoca. & reuocare possunt, an valeat.*

13 *Collatio valet, si executor prius conferat, quam ordinarius, licet ordinarius ignoret, quod vacet.*

14 *Dominium recta via transit in legatarium, vel donatarium causa mortis.*

15 *Res obligata pignori si perueniunt ad heredem, an fructus tamen teneantur hypothecaria.*

16 *Adiudicatio fit etiam in actionibus mixtis.*

17 *Adiudicatio etiam in dubio fieri debet illi, qui validioribus actionibus vtitur.*

18 *Tempus non datur ad ignorandum priuilegia, sicut datur ad ignorandum ius commune.*

19 *Executor datus sub forma quod conferat tali, quod duxerit acceptandum, ante acceptationem nil facere potest.*

20 *Mandatum ligare non debet, nisi ex quo peruenit ad eos, quibus mittitur.*

21 *Lex omnibus est communis & omnes adstringit.*

22 *Executor suspendit ordinarium a collatione beneficij.*

23 *Princeps non debet in facto suo fraudem aliquam adhibere.*

24 *Actus defunctorum non suspenduntur sicut viuentium.*

25 *Acceptatio facienda est coram executore.*

C A P. P R I M V M.

QVia cunctis. Diuisio est in fi. secundæ gl. & j. sequebatur, & præcipue deuotis ecclesiæ pacem & quietẽ appetim⁹, ad secundas lites & controuersias, q̃ interdum inter ipsos emergunt, libenter studium impendimus opportunum. vt & tediosi labores, sumptusque superflui euitẽtur, & saluo cuilibet iure suo charitatis in eis vinculum perseueret, sanè vacante olim ecclesia Carnoten. &c. vt patet mens in glo. ii. [*proponebatur*] in iudicio coram nobis & fratribus nostris. & no. Fran. ꝙ petitio, quæ in rem iure communi fundatur, potest verbis breuib. expediri, [*parte tua*] loqtur Andreæ, qui fuit victor in eã [*vacabat*] de iure & de facto, alias ꝓferri non potuisset sm Abb. q alle. s. co. c. j. & ij. c. cum nostris [*fuisset*] exquisite de clausula, amoto quolibet illicito &c. no. hic Arch. quod no. post Inno. de priuile. cum olim. ii. super ver. porcarum. in fi. & de p̄ben. pro illorũ. [*canonica*] bene concludebat, vbi aliud nõ ostẽderetur, pp qđ remouendus erat oĩs illicitus detentor, de rescrip. ex parte. s. & c. olim. de re. per. mu. c. cum vniuersorum. de iurepa. cum dilectus. in fin. illam collationem tibi factam [*precessisset*] dicit hic Ho. ꝙ Inn. formauit hic quandam magnam gl. quam ipse per quæstiones formare voluit, & hoc modo. Quid si qs coram ordinario petat prębendam quã ego possideo. dicit, ꝙ debeo iudicis officium implorare, vt faciat declarari, an petat ipsam tanq̃ sibi debitam, vel tanq̃ suam, si petit illã vt debitã, cogetur dicere causam. quare sibi est debita, de li. ob. c. si. puta, quia priusquam ego fui ad illã canonice electus, vel ad mandatũ papæ, vel sine mandato

sponte

ſponte receptus ab illis ad quos ſpectabat.allegãs, ꝙ ex quo receptus erat &c.ſ.e c.ex parte.& ca.cum ſup.r.de præbẽ.relatũ.vel quia primo fuit ſcriptũ pro ipſo,de of. dele.ex parte.& ſic ſuo marte lis curret ad finẽ, ſi aũt pe tit vt ſuã,dicẽs ſibi collatã pbendã,quã poſſideo, hẽt pro bare,ꝙ collator habuit poteſtatẽ conferendi, contulit vacantẽ ↄgruo tpe & pſonæ idoneæ.vt ecc.bene.ca. vn.

1 dicit Inn ꝙ tps ↄgruum & idoneitatis prouiſio præſumitur niſi ↄtrarium oſtendatur, de præſump.ca.fi.vel ſm Hoſt.& Io.mo.niſi præſumptio ſit contra collatorẽ, vt præ.decre.iiã,vt dicit Inno.cum prouiſor obtineat vicẽ electionis & ↄfirmationis,oportet,ꝙ probentur legitime facta,q̃ ad electionẽ & cõfirmationẽ pertinent, de quo remittit Hoſt.ad no.per Inn.de ele. cũ dilecti.& de

2 do.& ↄtu.cũ olim.Quid ſi papa† alicui epiſcopo,vel capitulo diſtricte præcipit,ꝙ alicui det pbendã, nunqd ex hoc mandato habet is,p quo ſcribitur,actionẽ ad petẽdũ illã,vt ſibi debitam.Respondetur ꝙ nõ , licet inobediens puniri dẽat.de pben.dilectus.ſic ſi ſcribitur executori puniendus eſt executor,q mandatũ nõ adimplet.ſ. de off.dele.paſtoralis,ſed quid ſi mãdatur alicui,ꝙ mihi pbendã ↄferat,nunqd ex hoc mandato potero agere & pbendã petere.corã ordinario nõ,ſed corã ipſo executore,q ẽt ſine cãę cognitione poterit illã ↄferre.vt no.ſ. e. ꝓpoſuit.Quid dices,ſi bñficiũ peto a Tiio poſſeſſore,ſuperuenit alius idẽ petẽs dicũt Inn.& Hoſt.ꝙ dabitur primo vincenti cũ cautione de ſeruando reũ indẽnẽ quo ad aliũ petentẽ.ff.de rei vẽ.is a quo.& idẽ no.ſ de re iud. cũ ſup.de reſcrip.mandatũ.ꝙ ſi executor ↄtulit mihi pbendã vt vacãtẽ de iure,quã tñ alius poſſidebat,peto ab eo ꝙ exequẽdo me ĩ poſſeſſionẽ inducat.nunqd id facere dẽt. Rñdent ꝙ nõ , niſi vocato poſſeſſore,qa ſua poſſeſſione nõ eſt aũt expellẽdus.C.ſi p vim vel alio modo. l.fin.niſi collatio fuiſſet facta cã cognita, & vide qđ dixi de hoc & de forma,ↄferas abſque adiecto , & in poſſeſſionẽ iducas.ſ.ai.ij.licet.ij.ſup gl.nõ ergo.qđ hic no.Inn. & Hoſt.& dixi.ſ.c.lib.de off.or.c.iij.§.j.in fi. Quid ſi duo ſunt ↄfirmati a diuerſis,quibus cõpetere põt. puta vnus ab ordinario,alter a delegato papæ,ſi vterque iſtorũ cõuenitur.dicit Inn.ꝙ vł ꝓcedẽdũ,ſicut qñ ↄueniũtur hęredes,qui inter ſe de hereditate ↄtendũt.C.de peti.hær.l. ſi.C.fam.er.l.pe.all.Hoſt. de pben.niſi eſſent,ſi agent ↄ alios ẽt nõĩe eccleſiæ,nullus eis cogitur rñdere, niſi probent ſuã canonicã ↄfirmationẽ,puta factã vocatis , qui fuerant euocãdi.all.Hoſt.de ele.qa pp.de iu.exhibita.de off. Arc.ad hoc. in fi.ſufficit tñ eos ſeruare ↄfirmationẽ factã vocatis his,quos res tãgit,alias habet neceſſario ꝓbare canonicã electionẽ & ↄfirmationẽ,& ꝓcedũt hęc ẽt ſi in poſſeſſione ſit ipſe electus nõ ob.C.de peti. hær. cogi.q̃ loqtur,cũ nõ eſt pſumptio ↄ poſſidẽtẽ,vt ec. bñ. c.vno.iſta vero præſumptio eſt,qa patitur ↄtrouerſiã ſui ſtatus,& maxime ĩ ſua nouitate.vide,qđ ſcripſi de pſũp. illud.in gl.ad ↄfirmationẽ.dicit Hoſt. iſtud maxime exponendũ ꝓ tũ.ſicut.ſ.de teſti.cũ olim. Quid eñ ſi ſte terit pſatus.xxx.annis,vel vltra,nunc veniat alius dicens ſe prælatũ,graue eſſet dicere,ꝙ cogeretur prædicta probare,cũ forſan nullæ ꝓbationes exſtẽt,nec eſt veriſimile, ꝙ illi, ad quos ſpectat,illũ ſuſtinuiſſẽt tãto tpe miniſtrare,ar.ff.ad mace.l.iij.ſ.vel ſi.pen.c j.& c.laudabilẽ.J. de ac cu.olim.8.q.4.nõne.16.q.4.nolumus.dicũt demũ illud

3 circa hãc materiã tenẽdũ,ꝙ† quotieſcũque plures ſunt petitores bñficij,cautũ eſt,exigere cautionẽ a vincente per modũ,de quo.ſ.ver.quid dices.& per id prouideri ↄ executores pluriũ petentiũ fulminantes ſnias,vt eis pareatur,a qbus tñ appellari poſſet,ſi præciſe ſine cãæ cognitione volũt exeq,qa nõ debet id fieri, niſi probatione facta corã ordinario,vel executore de iure petentis, ar.ſ.de reſcri capitulũ.vel forſan nõ tenet ſnia excõicationis,qa iuriſdictionẽ nõ habẽt,niſi ↄ reſiſtẽtes, vel rebelles indebite.poſſeſſor aũt nolẽdo ſine cãę cognitione poſſeſſionẽ dimittere,nõ indebite ↄdicit,ar. de præben. c.fi.de reſcr.ſuper literis.in fi.ff.de peti. hær. ſi debitor.ff. depoſi.l.j.§.apud Iulia.ſm Inn.qđ poſuit Hoſt.& hoc vltimum posuit Io.mo.& Arc.q dicit, ꝙ † executor

4 prius dẽt intentionem ſuam fundare,nec in ↄdictorem ẽt ſaltẽ pęnã inferre anteq̃ appareat ↄdictorẽ eſſe in culpa,turbando ſuã poteſtatẽ.de off.dele.c.j.ↄdictorẽ aũt iuris punire nõ põt,remittit ad no.per Inn.de prębẽ pro illorũ. vbi dixi ſuper gl.ij.¶ Dicebat ſcđa pars [*vacante*] hoc videbatur facere ↄ allegantem,argu.ſ.ne ſe.va.per to.dicit

5 Hoſt.id non obſtare apoſtolico mandato,quia † papa ſit per oẽs eſt.ix.q.iij.cuncta per mundum.ſ.tit.j.propoſuit [*epiſcopus nunc præſens exiſteret*] no.ſm Abb ordinẽ allegationis primo probat epm ſciuiſſe, & ſic bona ↄſcientia ↄ dyaconẽ nil facere potuit.ſecundo concludit idẽ,ẽt ſi ignoraſſet.ibi,nec alias.tertio.ibi,adijciebatur.probat oĩno per mandatũ papæ ſublatã ordinario poteſtatẽ ex vi decreti.aliqui faciunt quatuor partes,nõ tñ ſto,alij pro- ri executori,diaconis per ↄñs.licet Bar.dixerit ↄſequentiã tollit non oppoſitum.infert , quia pars eius eſt. C.de teſti.mi.l.fi.Hoſt.dicit,hic ↄſequentiã tollit, & oppoſitũ infert,quia pars eius eſt.i.non ſequitur hoc ↄſequẽs,ſed ↄſequẽs oppoſitum,quia pars eius eſt hoc,qđ ſupponit, & ex quo ſuppreſſio opponitur.ſ.ꝙ nil ſublatũ eſt,ſupprimitur enim,ꝙ collatio fuerit temere attentata. & ideo ex actis inordinatẽ non poterat impediri collator. facit de accu.qualiter.i.[*ſibi*] facto epo [*ſublatam*] hoc notauit Inn.quod eſt approbatum.j.e ſi capitulo.& c.ſi ſoli [*pallium*] Cardinalem cui ↄmiſerat,regulariter autẽ, qđ per me non poſſum,nec per alium,de hoc vide.j. de regu. iu.põt q̃ [*vacanit*] cui ſi tunc fuiſſet facta acceptatio, locus erat executioni [*Mox*] & nimis mox.& ſi facit ↄ allegantẽ ↄtingeret.nõ intelligas, ꝙ acceptauerit primã , ꝙ potuiſſet,vt j.ad fi.& ij.q.ij.contuliſſet.hoc ẽt papa nõ ſacit,vt dixi.ſ.c.propoſuit.& patet.ſ.eo.li.de pręben dudũ Inn.dicebat & Io.mo.poſt eum.ſtultum fuiſſe hũc executorem , ↄferendo nõ vacantẽ & incertã,ſi.n.volebat , ꝙ ſtatim valeret,hoc erat ↄ ius.ſ.e.c.ij.ſi vero volebat illum ſtatim habere ius,nec poſſeſſionẽ , verbum ↄdicebat facto,qa cũ nihil ↄferret, ſe aliquod ↄferre dicebat. Item donatio vel poſſeſſio non poteſt eſſe niſi rei certæ

6 [*Non † tamen propter hoc*] ignorantia enim pſlati nõ facit quominus priuilegiũ tueatur priuilegiatum.ſ. de relig. do.cũ dilecti.ſm Inno [*Lex*] conſtitutio,ſeu mandatũ.

7 † Quid ſit lex[a] ↄſtitutio,decretũ decretalis epiſtola,dog-

a ma,mandatum,interdictũ,ſanctio.[b] no.iij.di.in ſum.&

b xxv.q.ij.ſi quis dogmata.attribuitur hæc gl.Inn.qđ non credo [*ex parte*] iii.pars replicatũ ↄ exceptiones, ſic. ſ.de excep.cũ dilecti de fi.inſtru.cũ Io.[*intentio*] cui ſtandũ,ex quo de ipſa ↄſtat.ſ.de ver.ſig.in his.ff.de leg.l.ſcire.& per hãc lĩam Abbas in diſtinctionibus ſup hãc decr. ſoluit

8 q̃õnẽ de ſic priuilegiato.† qui citatus per ordinariũ , vel delegatum,qa non paret,excõicatur,ꝙ excõicatio non teneat,quaſi id operatur uis verborum priuilegij & intẽtio ↄcedentis,vt hic.q̃ rõnes ceſſant in caſu legis ſi quis ex aliena.ff.de iu.& in caſu decre.ſi duobus ſ.de ap.vide, qđ ſcripſi,de reg.iu.ſcienti.In ſolutione q̃õnis [*ademptum*] ſtatim bullato priuilegio,vt dicit Hoſt. in decr.prima.j. de priui.§.in eos.vt ibi ſcripſi,ſuper ver. indultũ [*facultatem*] dicit Inn.& Hoſt.poſt eum,licet ĩ fi.detrahat, vt ibi dicã,ꝙ quidã hoc intelligunt,qñ pars per ſe. vel procur. vel nuncium ad hoc datũ ĩpetrat talẽ indulgentiã,ꝙ excõicari nõ poſſit,nã ex quo ↄcurrũt volũtates ↄcedẽtis indulgentiã & impetrantis.ſtatim habet ſuã efficaciã,& ſi tale ius habentes in priuilegiatũ hoc ignorent,q poſſunt eſſe plures.de ſen.excõ. officij.& graue eſſet ſingulorum auribus hoc inculcare.ſ.de poſtu.c.j.& ſi papa diceret in indulgentia pñti,per ſe,vel nunciũ cõceſſa, pro hibemus oĩbus,ne quis eum excõicet,idem eſſet,ſtatim enim habet effectum,qa ↄcurrunt voluntates prædictæ.

9 all.Hoſt.ꝙ ẽt † ignorantibus ex teſtõ emolumentũ acquiritur.ff.de leg.ij.cum pater.§.ſurdo.de le.j.cætera.in fi.l.ſequen.quẽad.ſerui.amit.partẽ. de pecul. ſed ſi damnum. Quid ſi prohibitio ſit in pœnam abſentis,tunc ſm eos

ſatis

satis pōt dici, ꝙ nō habebit efficaciā, nisi cū absēs fuerit certioratus. s̄. de postu. c. j. de ꝯsti. c. ij. de app. sup eo. ij. nisi in genere prohibitionis appareat ꝯ̄ria volūtas papę prohibentis, vt est in inhibitione alienationis. s̄. de dolo, veritatis. in fi. Quid de his, q̄ fiunt in iudicio, sicut sunt diffinitiuę, interlocutorię & excōicationū sn̄ia. Rn̄det, ꝙ statim hn̄t effectū suū. ēt si in hoc ignorēt hi, p q̄bus, vel ꝯ̄ quos latæ sunt sn̄iæ, de sen. exc. patet. de ap. cū sit, ĩ fi. dicit Ho. ꝙ cauteata pęna decre. cū medicinalis. j̄. de sen. exc. de alijs vero sententijs dicit Host. id verū, si absens sit ꝯtumax, alias secus. C. q̄uo & q̄n. l. ca q̄. ff. quæ sen. sine ap. rec. l. j. iij. q. ix. p totū. q̄d si nec p se, nec p nūciū quis īpetrat talē indulgentiā, ꝙ excōicari non possit, sed ꝯcedit eā papa proprio motu, vel ad instantiā alterius. Rn̄det, ꝙ nisi appareat de intētione ꝯ̄ria ꝯcedētis, priuilegiatus nō gaudebit bn̄ficio indulgētiæ, nisi postq̄ ad eū peruenerit. ij. q. v. q̄n. ff. de acq. pos. q̄ absenti. Et idē in reuocatione indulgētiæ, vel mādat. vt nō noceat, quousq; certificatus fuerit, sicut ꝯcessa est. ff. de procur. si procuratorē. de insti. ac. sed & si pupillus. §. de quo palā. ff. mā. si mandassem. & s̄. de procu. c. pe. lun. plus est in mādato, quia si ēt a ꝓcu. præsente reuocetur illud, non fit p̄iudiciū absenti nō certificato, vt in p̄al. l. si procuratorē. Ignorātia ēt procuratori non obest. quominus agere possit ad expensas, quas fecit ignorās reuocationē, vt in l. præ. Item

10 † excōicatus absens nō tenetur de inobediētia, si nō gerit se pro excōicato, de cle. exc. apostolicę. sed nūquid teneat excōicatio lata ꝯ̄ illū, cui restituta est ptās excōicādi ꝯ̄ priuilegiatū absentē. Rn̄deo, tenet, ex quo ꝓmulgatus de restitutione certificatus est. nā ab eo cui cōcessa est īdulgētia licet ignorāte reuocari pōt, nec poterit postea illa vti, ex quo facta fuerit reuocatio, & ex quo de ītentione reuocantis apparet. ff. de manu. li. si pater filio.

¶ Sed q̄d de lr̄is ꝯtentiosis, puta īpetraui ꝯ̄ te, tu expresse impetras reuocationē huius primi in tuo secūdo, nunq̄d valēt gesta p primos, anteq̄ fuerant certificati. So. valent. s̄. de resti. spo. audita. nec eñ secūdus cogitur vti reuocatoria, nisi velit, cū in sui fauorē fuerit impetrata. C. de legi. q̄d fauore. nec primus tenetur diuinare. vt eccle. bene. vt nostrū. Quod verū, si secundus præsens est, & tacet, & vidēs primos ꝓcedere, quasi per id renunciet iuri suo, ar. de re iu. īter mona. si vero absens esset & ignorās, nō p̄iudicaretur. sic nec ob. si dicatur, primos iudices iurisdictionē habere, & sic tenet, q̄d faciūt. illud eñ verū, si nō fuisset iurisdictio reuocata. alij dicūt, ꝙ placet Inn. & Host. ꝙ tenet processus, nisi scd̄s cū primū sciuerit. j̄. x. dies appellet, arg. C. q̄uo & q̄n iu. l. iij. s̄. de off. dele. q̄m abbas. de hoc ēt vide de rescrip. cū ꝯtingat. super glo. sed qua lr. Quid de his, q̄ fiunt extra iudiciū, vt in lr̄is bn̄ficialibus mādatur primis, ꝙ ꝓuideāt. itē secūdis, ꝙ ꝓuideāt nō obstātibus primis literis. Dicūt quidā, ꝙ q̄uis primorū ptās nō tollatur, nisi prius certificentur p scd̄os, ex quo tñ nō nouerint primi, ꝙ scd̄s suis lr̄is vult vti, non valet, q̄d fit a primis, nec impeditur processus secundorū, ēt si a primis nō appelletur, q̄a parū operatur appellatio facta extra iudicium, s̄m Inn. q̄ remit. de ma. & obe. dilecti, ꝓ his facit s̄m Host. q̄a nō refert a quo nūcietur. ff. de pe. h. æ. itē veniūt. §. a quo. de rescr. cū ꝯtingat. vbi de hoc alij dicūt, forte melius s̄m Inno. ꝙ illud, q̄d fit a primis iudicibus, tenet in eo. iudi. sed si priuilegiatus id petat, debet reuocari, q̄a nolebat vti priuilegio in negotio illo, & si sciuisset, id fecisset. & credendū est ei, cū nō sit p̄sumendū, ꝙ frustra laborauerit in priuilegio obtinēdo, nisi ex aliqua cā p̄sumatur ꝯ̄ ipsū. puta q̄a ꝓbatur, ꝙ sciuit ꝓcessus priorū iudicū, & potuit ꝯ̄dicere, & nō ꝯ̄dixit, arg. de exceptio. exceptionē. de ꝯsti. cum M. & hoc nisi ex iusta cā omisisset, q̄d ēt protestari debebat, si poterat sine periculo. vt ibi. & de ap. c. fi. hæc locū habēt, q̄n simul cōcurrunt, vt in prin. huius gl. dixi, ꝯsensus priuilegiantis & priuilegiati ante ꝓcessum iudicum, si aūt nō concurrunt simul, tenet irreuocabiliter, quod fit a prioribus, vt seq̄tur. Superius dictis ꝯ̄dicere vr̄ lr̄a sequēs, quæ innuit, ꝙ semp valet ꝓcessus primorū, quousque secūdis eis notificēt, ne ꝓcedāt, sed illud locū hēt, q̄n volūtas ꝯcedentis nō fuit talis, q̄ vellet statim primos potestate priuare sed tunc demū cū eis esset inhibitū, vt dicit lr̄a. & idē si ī secundis literis reuocamus iurisdictionē primorū, cum illud sit in fauorē scd̄i impetrantis, & intelligi dēt, si vti voluerit reuocatione. verū si papa nō aliā petitionē, vel fauorē, sed ꝓprio motu fecisset reuocationē, tūc reuocatio statim suū effectū haberet, ex quo appareret reuocationē ꝑuenisse ad notitiā reuocati, nisi ꝯstaret de intentione ꝯ̄ria reuocātis. si dicas, quare nō est idē in decreto nā nil valet. q̄d fit post decretū, vt ꝓbat hęc litera. So. q̄a

11 † decretū sicut & sn̄ia hēt fieri cū cāę cognitione. & iō statim habere dēt suū effectū, sed opponēs, ꝙ decretū, de quo hic loq̄tur, nunq̄ dat̄ cū cāæ cognitione. fateor, sed ex quo papa suā īhibitionē decretū vocat, vult, ꝙ habeat vim decreti, & statim cōsequatur effectū. & idē in alio, q̄ in papa, nā ex quo verbo decreti vtitur, statī suā indicat voluntatē. s̄. de ver. sig. in his. vn̄ est perinde, ac si di-

12 cat exp̄sse, voluntatis meæ est † ꝙ nō valet electio facta ab his, quos reuoco & reuocare possum, vt hic, tñ vt dicit Host. alius q̄ papa hoc nō posset. facit. s̄. e. li. de off. le. deliberatione. sed si nō decernit, qui pōt, sed dicit, inhibemus, ne eligāt, debet intelligi, postq̄ sciuerint. imo & si sciant lr̄as impetratas ꝯtinentes reuocationē, vel inhibitionē, adhuc valet, ꝙ fit ab eis, nisi prius certificentur, ꝙ de beneficio, de quo agitur intendat, inhibens alij ꝓuidere, vel nisi q̄d ꝯ̄ factū fuerit, decernat irritum & inane, sed obstat hæc litera, nisi forsan, ꝙ illā conferre non possit, exprimatur in concessione huius potestatis, p q̄ verba vr̄, ꝙ ex quo papa dicit, ꝙ prius non possit ꝯferre, non teneat postea sua facta collatio, & sic fortius vr̄ nō tenere, vbi prioris potestas reuocatur exp̄sse. Sol. nō dicit lr̄a illa expresse, ꝙ nō teneat prouisio primi prouisoris, si secundus non ꝯ̄dicit. id eñ non esset verum, vt est dictum, sed dicit clausulā illā hoc operari, vt ostendat intētionē suā ꝯcedētis, ꝙ statim a die ꝯcessionis ēt añ sn̄iam nō valet collatio primi, si tñ secundus vti voluerit litera sua, & bñ credit Inn. ꝙ superiores clausulæ habeant effectum. nec mirum, si dicitur primā ꝯcessionē tenere, si scd̄s ratificet, vel cassari si hoc petat, q̄a idē cōtingit in ꝯtempto, de ele q̄d sicut. §. ꝙ si aūt. s̄m Inno. [*postquam*] gl. dicit Host. ꝙ studiosus, peritus & intelligens plures ꝑnitiosas subtilitates q̄ vtilitates colliget in prædictis, cū tñ iuri canonico ꝯ̄riū sit innatū multū. de iud. dilecti. de do. & con. ea. vel s̄m eū dic, vt no. de pręben. dilectus. ij. [*sibi*] ad quē pertinet collatio [*aut ei*] scd̄s casus [*vel postquam*] tertius casus. [*vel etiam conferat*] no. vt dicunt Inno.

13 & Host. ꝙ † si executor prius conferat, quā ordinarius, valet collatio, licet ordinarius ignoret [*vacet*] q̄a si non vacat, eius collatio non valet, vt s̄. & e. ii. propoluit [*potestatis*] executoris datę sup p̄benda ignoret ordinarius & sic ignorans ꝯferat, vt sequitur [*agnoscatur*] q̄ sequenda est, nec facit hoc pro dracone, q̄a procedit, vbi nō est bn̄ficiū acceptādi p̄missum. s̄. ver. nec aliàs. ēt. [*Vacaret*] ergo super non vacante nulla dabatur ptās [*non habebat*] vt patet ex forma lr̄atum [*Vacuari*] q̄a q̄d legitime factum est &c j̄. de re. iur. factū [*Sed extitit*] quarta pars [*Quod & si*] .i. dato ꝙ ita esset, ꝙ prius conferri non potuisset, vt fuerat allegatū, & ne dicatur cōfiteri, ideo sic loquitur s̄m Host. all. de ver. sig. abba. §. ad hoc aūt. s̄. de exce. cū venerabilis. i. respon. [*Acceptare*] saltem post prępositurā vacātē [*Eum*] Draconē, pro quo fuerat scriptum. [*non potuit*] de iure, ar. de off. dele. ex parte. i. sed ibi non dabatur ptās acceptandi, & alia penitus est illa forma s̄m Host. [*Econtra vero.*] v. pars [*Propositum*] & bñ Inn. attribuitur Inn. addítio hæc declarans & dicens, ꝙ in ꝯ̄ctibus inter viuos non procedit. nam si tibi promisi, vendidi, vel donaui sine traditione rē certā, quā postea alteri trado, ille ē dn̄s, nec ab illo potes rē aduocare. C. de pac. traditionibus. C. de rei ven. seruū. si hoc est de ꝯ̄ctibus de re certa, fortius de incerta, vt si ꝓmitto, dono, vel vēdo vnā rem ex mul

tis,

tis.quã elegeris,nã valet illarũ terũ traditio alteri facta, ĩ
14 vltimis aut voluntatibus secus qa † recta via transit dñiũ
in legatariũ,vel donatariũ ca mortis,vt hic in gl.ij. hui⁹
pris.qđ est verũ,si testator erat dñs.secus si dñiu erat hæ-
redis,vel alterius,quo casu nõ trãsit , nisi p traditionẽ il-
lius,ex qbus vr̃ ꝙ si testator partũ suo tpe ɔceptũ, vel fru
ctus suo tpe seminatus alicui dari iubeat, ꝙ illorũ dñiũ
vera via trãseat ad legatariũ,sed si tpe hæredis fuerit cõ-
ceptũ,vel seminatũ.partus,vel fructus nõ trãseunt ad le
gatarium,nisi detur ab hrẽde,penes quẽ est dñiũ.Fatetur
tñ,ꝙ hæres tenetur psonali actione ex testõ,sicut tenere
tur,si testator rẽ hæredis,vel alterius legasset.instı.de le.§.
ea quoque.& §.si res.& sicut non trãsit dñium terũ hæ-
redis ad legatariũ,sic nec testator illas potuit subijcere re
stõni,vel optioni.C.cõia de le.l.fi.§.nemo.vbi dr̃. ꝙ res,
q̃ non est pure in bonis hęredis,nõ pt alienari.ergo hęc.
q̃ pure est in eius bonis,alienari põt , & vr̃ expsium.ff.de
pign.l.i.§.cũ pdiũ.vbi dr̃.ꝙ res,q̃ nunq̃ fuerãt debitoris,
nõ tenentur hypothecaria.ergo eadẽ rõne nec restitu-
15 tio.subijciuntur.Nõ est ɔ.e.ti.Paulus.§.i. vbi dr̃.ꝙ † si res
obligatæ pignori peruenijt ad hæredẽ,ꝙ fructus & par
tus earũ tenẽtur hypothecaria,nã ibi loqtur de partu &
fructu ɔcepto & seminato. & sic intellexit Azo de pig.
§.itẽ itcrdicitur.ex quo patet,ꝙ optio legata alicui par-
tus ɔcipiẽdorũ apud hæredẽ,nõ impedit,quin hæres illa
possit alienare,vt hic dicit ſm Gar.& vide qđ dixi de test.
Raynut⁹.sup gl.tũc pdest[*Nec præmissa.*]i ꝙ nõ tenet ser
ui alienatio,vel manumissio an optionẽ factã[*ipsum*] p
quo sic scribit.& iũge hic verbũ reqri[*Si vacaret*] & non
aliter[*Futuras*]ita tñ,ꝙ expectaret pñtes vacationes[*Ac-
ceptandam*]vr̃ aliqbus,vt dicit Inn.ꝙ acceptare possit ipe-
trãs,licet in rescripto nõ dicatur de ipsius acceptatione,
sed solũ ibi dr̃ executori.ꝙ puideat in tali ecclesia , dio-
cesi,vel puincia.de hoc aũt dubiũ nõ est,ꝙ talis execu-
tor reseruare põt primã pbẽdã,vel vlteriorẽ ex cã,ar.hic.
& no.de iure pa.cũ dilect⁹.alij tñ ĩ hoc casu aliter dicũt.s.
ꝙ nunq̃ acceptatio ĩpedit collationẽ ordinarij , sed sola
puisio,vel inhibitio executoris,nã,vt innuit forma rescri
ti,plus vr̃ hoc ɔmitti arbitrio,vel optioni executoris, q̃
ĩpetrantis,hoc fateor in forma pauperum,q̃ hr̃.s̃.e.li.de
pb.si pauper.Io. An.Subdit Inn.ꝙ semp is,q optat,reser-
uat,vel suspẽdit,de certa præbẽda id facere dẽt.ad hoc.s̃.
e.li.de ele.c.ij.certã aũt dr̃,si optat,vel reseruat primã prę
bendã,q̃ vacauerit in ecclesia,dioceſi,vel prouincia.exe-
cutor aũt datus ẽt cũ cãæ cognitione non põt mãdare
sibi reseruari pbendã,quã acceptauerit impetrans, vel ip
sius procurator.ar.s̃.de off.dele.c.vlt.Host.dicẽs,ꝙ in ali-
quibus ex prædictis non ɔsenijt,Inn.remittit ad ea, quæ
no.de præb.pro illorũ[*Plenius*]sic fieri dẽt,sile.de ele.i ge
nesi.& c.ecclesia.ij.in fi.[*intellectus*]si nõ plene intellexis-
set,in dubio facto se p interrogationes partiũ informa-
re potuisset,de fide instru.cũ Io.circa fi.in dubio iuris ip
se sufficit.s̃.de ap sepe.in prin.cum ɔcor.ſm Host.[*Perti-
nere*]q a tibi fuit canonice collata,& ab eo q poterat, vt ĩ
tua petitione dixerat in prin.[*adiudicare*]non mihi adiu-
dicari,qđ meũ est,magis proprie declaratur meum esse,
16 vel ad me spectare.ff.de rei vẽ.ex diuerso.§.i.fit ẽt † adiu-
dicatio in actionibus mixtis.ĩst.de act.§.qdã.ſm Io.mo.
17 vt ipse dixit post Host. ẽt in † dubio adiudicatio fieri dẽt
illi,q validioribus actionibus vtitur.instı.de emp.& ven.
§ itẽ p̃ ium.s̃.de re iu.suborta.de postul.bonæ.ij.in fi. C.
de edic.diui Adr.l.fi.[*Curamus*]vide,quod dixi.s̃.e.li.de re
iu.ad apostolicę in fi. sup vers.priuamus.[*Perpetuum*]sic.
s̃.de prob.licet,ad fi.& de re iu.cum olim.ad fi.Host.[*Im
potentes*].ciendum est,ꝙ Fran.Vercel.nil aliud hic glosa
uit,q̃ casum ponere & notabilia elicere.elicebat aũt ex
parte pria.qđ ibi dixi.ex scđa notabat,ꝙ nõ licet illis de
capl̃o ignorare, q̃ ibi fiũt.itẽ ꝙ priuilegia singularia fir-
mitatẽ habẽt,ex quo puenerunt ad illos,quibus ɔcedun
18 tur.itẽ ꝙ † nõ datur tps ad ignorandũ priuilegia.sicut dat
ad ignorãdũ i⁹. cõe.itẽ ꝙ nõ valẽt,q̃ facit depositus, ẽt id
ignorãs.ex tertia parte notabat, ꝙ sicut auctoritas papę,

quã hẽt ĩ bñficij ɔferẽdis nõ aufert ptãtẽ ordinatio , sic
nec auctoritas executoris p eũ dati, nisi ĩ trib.casib.itẽ si
dat̃ executor acceptare valẽti,añ acceptationẽ illi puí-
dere nõ poterit.itẽ ꝙ mãdatũ incertũ nullũ astringit. ex
quarta no.ꝙ vbi optio dat̃ de pluribus rebus, oẽs ibi sũt
obligatę,ita ꝙ añ optionẽ ad aliũ vsum aliqua transfer-
ri nõ pñt.ex quinta no.ꝙ habenti optionẽ acceptãdi de
pluribus existentibus statui põt terminus ad optãdũ.itẽ
ꝙ restringẽda est optio , p quã impediri posset multarũ
ecclesiarũ prouisio.itẽ ꝙ res, q̃ nondũ est,acceptari non
põt.itẽ ꝙ ordinarius in ɔferẽdo bñficio acceptato p ha-
bentẽ clausulã acceptãdi ptãtẽ nõ hẽt. ex vltima no.ꝙ ĩ
diffinitionibus cãrũ obtinet,qui hẽt iura fortiora.¶Pri-
ma gl.summat,& ponit prouisionẽ inuentam ɔ casum.
¶Scđa gl.supplet decisã,& diuidit decre.¶Reliquas glo.
rñ.soleo in textu.¶In gl.no.ꝙ qñ.ibi.item eorũ.§.j inci
pit,si decuriones.vide de rescr.c.fi.in 4.gl.¶In gl.no.ꝙ il
le.ibi,pupillus.in fi.vide de re iu.cũ olim.super 3.gl.¶In
g.antepe.ibi,apud Auphidiũ.vide s̃.e.li.de præbẽ. dudũ.
19 sup gl.pe.¶In gl.i.ibi vacante,ad hoc summabat,ꝙ † exe
cutor datus sub forma,ꝙ ɔferat tali, quod duxerit acce-
ptandum.añ acceptationẽ nil facere põt. hoc nõ est bñ
dictũ,sed intellexit illud nihil.s.ꝙ afficiat,& sic intellige
gl.j.§.subiũctũ.q̃ ĩcipit.no.ꝙ qñ.& ĩ fi.formã illius clau-
sulæ ibi vide notatã in gl.iste terminus.¶In gl.ij.ibi.Inn.
quartus auctor decre.dicit Host.& Boa.post eũ, q semp
fuit nobilibus gratiosius, & ille Draco fuit filius dñi de
Borbono.& ibi [*Dignitas*]dicit Io.mo.ꝙ hic non fuit di-
sputatũ,an esset dignitas , vel offm̃,tñ,vt dicit ipse,Inno.
no.de præb.de multa in fi.ꝙ præpositurę ecclesię Car-
nocen.sunt officia non dignitates,& ibi[*Defensio*]Hos.q
facit.ix.partes.de hac scđa facit tres dicens,ꝙ ɔ an. exci-
pitur.tertia exceptio roboratur quarta pro.D.alia rõ in-
ducitur.ita de tertia dicit,ꝙ quinto replicatur.s̃.de repli-
ca.add.hoc nõ placeret,qa potius sunt partiũ subdiuisio
nes,q̃ partes.In gl 4 ibi. præbenda, melius diceret digni-
tas.¶In gl.ꝙ est.ibi,super specula.& s̃.de sen.exc.nouerit
dicit Host.ꝙ putat id speciale ĩ ɔstitutionibus principis,
alias aũt hoc tps erit arbitrariũ.ff.de iure deli.l.j.§.ait prę
tor.& ideo sufficit,ꝙ sit pure promulgata ad hoc, vt oẽs
astringat s̃.de postu.c.j.xvj dist.ꝙ dictis,de consti.c.ij. de
hac materia,& quæ sit rõ diuersitatis plene no.in sum.
de ɔsti.§.qñ ɔstitutio.in princ.Host.cuius dictũ ponunt
Io.mo.& Arc.opinionẽ aũt Io. quã ponit Arc.vide ĩ re
20 mis.q̃ sequitur in gl.subdit aũt Arc.ꝙ † mandatum liga-
re nõ debet,nisi ex quo peruenit ad eos,qbus mittitur.ff.
de ac.pos.q absenti.& no.Inn.s̃.de ele.innotuit.in vlt.sua
gl.& vide,qđ dicã sup gl se.¶In gl.hęc allegatio.ibi,pęna
les.dicũt Inn.& Host.ꝙ hæc rõ nõ est perpetua.declarat
Io.mo.qa in multis ɔstitutionibus nõ agitur de pęna in
21 fligenda.dicit ergo, ꝙ † quia lex oibus est cõis & oẽs ab-
stringit.s̃.de ɔsti.c.fi.& C.de legi.l.leges sacratissimę.ideo
ibi est tps vniforme,sed indulgentia est lex priuata.ę.dis.
priuilegia. quã sola concedentis intentio contẽplatur.
¶In gl.ɔtumaciter.in fi.s̃.de ma.& obed.inter quatuor.
Arch.remittit.3.q.ix.in sum.& de do.& contu.veritatis.
¶In gl.priuilegiũ,in prin.Host.dat hic aliud simile. ꝙ in
de no.de præben.accedens.ad fi.gl.¶In gl.expressam. in
fi.q̃ dẽ certa pro tanto,quia refertur ad vnicã.vere tñ pri⁹
est incerta.¶In gl.no.ꝙ ibi.decernere.idẽ Inn.q dicit la-
22 tis hic parere.ꝙ † executor suspendit ordinariũ a colla-
tione bñficij,sed Host.intelligit hęc vera,qñ in rescripto
est clausula decernentes.& c.s̃.de pręben.inter.referri , ꝙ
alij generaliter intelligunt.Arc.dicit opi.Host.ɔfundi. j.
eo.si soli.¶In gl.ꝙ qñ.ibi.nuncietur.all.Host.s̃.de ap.su-
per eo.ii.in fi.alij dicunt,ꝙ in primo casu hæc decret.in
terponi non põt,nisi partibus pñtibus, quia de iure pro
cedendũ non est sine pñtia partiũ.s̃.de ma. & obe.inter
quatuor.quarũ assertione &c.de resti.in integ. tũ ex lite
ris.& Papa vr̃ secipsum ſm ius.s̃.de rescri.c.ii. & ca. cãm
quæ.vt dicit ipse Host.tenendum est, quod sequitur in gl.
nam ex virtute clausulæ idem esset, & si nullum decre.

executor

executor interponeret.s̄.de præbē.inter.de ele.innotuit,
& ibi,interponit ēt in absentia partis aduersę, vt ꝓxime
dixi.¶In gl.cui prior,in fi.alij dicunt,ꝙ ille prior factus
erat archipresbiter,& sic erat eadē persona, quæ prior ꝑ
hoc ius non variatur,tñ ex integra patet ꝯriū .¶In glo.
ponit.in fi.dicit Host.ꝙ fortis est allegatio, quæ locum
habet,siue homo indistincte legatus sit,siue plurium da
ta sit optio,quia singuli sub conditione videntur legati.
ff.qui & a qui.l.iij arg.ff.de pecul.cum dñs.§.fi.ff.de opti.
le.tu tibi.§.fi.& l.si optio.§.imo.& si lapsi sint anni.xx.vr̄
ꝙ optare possit,& ꝙ beneficium ei debeatur,ar. expres-
sum.ff.de cond.& de.l.fi.¶In gl.cōis.ibi.cū dilecti.adde-
13 bat,ꝙ†princeps nō dēt in facto suo fraudē aliquā adhi-
bere.s̄.de do.per tuas.nec aliquē ꝑꝑ bñficiū suū decipere
C.de his q ve.ęta.impe.l.i.nec alieni inijcere laqueū.27.
q.j.de viduis. ij.nec verbū suū variare.xxiij.di. psalmista.
nec primo impetrāti ꝑiudicare,vt no.de rescrip.c.j.& c.
literis.& de iurepa.cū aūt.in fi.& dicit,ꝙ nescit,si ꝑdictis
oībus pōderatis ipse pro nepote proprio indicasset ho-
neste & iuste hoc omisisset,si pōderasset,qđ ipse notauit
ī prin.suę summę.Et in fi.vide,qđ scripsi,de ver. si. olim.
Inn.dicebat hic,ꝙ in bñficijs sit plenissima,qñ sine alte
rius dispēdio ꝯceduntur,all.ꝑdicta.c.& xvj.q.ij.visis.de de
ci.ex parte.de priuile.qa circa.ff.de ꝯsti.prin.bñficiū.ff.de
vul.& pu.sub.ex fctō.in ꝯriū all.C.de ꝑci.īpe.offe.l. quot.
& addu,qđ dicā sup ꝓxi.gl.¶In gl.vt legatio.in fi. ff. qui
& a qui.l.cū his.& vide,qđ dixi sup gl.ponit.& qđ hic di-
xi in tex.& ꝑdicta sit ratio,quare aliud in legatis extanti
bus,quā in casu proposito,vel in ꝯctibus ,qa retro a die
aditæ &c.ff.de le.i.si tibi hō.§.cū seruus legatus, & rei le-
gatæ dñium recta via transit in legatariū.ff.de furt.a Ti-
tio & iō alienatio vel manumissio vt facta a nō dño nō
valet,secus in ꝯctibus.ff.de act.& ob.si seruū.§. sed si sic.
nā in his & bñficijs nihil retro intelligitur acquisitū. &
4 dicit lex†ꝙ nō sicuti viuentiū,ita & defunctorū actus su
spēdi,receptū est.ff.cōia.præ.l.receptū.& no. ꝙ optio fa-
cta aū aditā hæreditatē non valet.ff.de le.j.Iulianus. & fa
cit.ff.quorū le.l.j.§ quod ait.Subdit Inn.ꝙ ſm quosdam
idē est in beneficijs vacātibus tpe rescripti , qđ in legatis
extātibus,vt nō valeat collatio taliū , sicut nec alienatio
legatorū extantium,quorum legata est optio , vt sic ſm
illos locū habeat in vacaturis,quæ vacauerunt post da-
tā.hoc non est verum,si clausula acceptationis respicit
vacantes & vacaturas,sed si conferi & vacātem, & in va
caturis daret optionē,tunc procederet dictū illorū, hæc
vera,saluo ꝙ de præpositione mensis cū decre. dixi in j.
gl.¶In gl.legatus.in fi.facit.s̄.e.si pluribus.& c. si tibi. & s̄.
eo.li.de consue.c.fi.¶In gl.in beneficijs,in fi.idem Host.
¶In gl.no.ꝙ ille.ibi.sine pñtia.idē Io.mo.& Arc.adhibe
ri debent testes idonei ſm Host.alle.de off.or. pastoralis.
in fi.melius facit de sen.exc.sacro.in princ.sed Cōpo. vr̄
15 velle†ꝙ coram executore facienda sit acceptatio.s̄.de re
scrip.capſm.in gl.magna,ad fi.ver.quid si literæ.& versi.
seq.sed vt dicit Arc.hoc nō est iure cautū. Imo ꝯriū hic
apparet,cum sic indistincte loquatur,non dicendo corā
quo acceptet.¶In gl.antepe.in fi.idem Inn. & Host.post
eum allegant.ff.de optio.le.l.ij.s̄.de ꝑsum.qa verisimile.
vide,qđ no.s̄.de ele.cām.& qđ scripsi.s̄.e.li.de rescri.cum
in multis,super vlti.gl.quod dicam.j.e. ne captandæ. ad
fi.¶In gl.pe.in fi.vt dicit Host.de quodā Parisiensi scho-
lari , qui reuersus ad patriam,pronunciabat contra suas
iustas causas fouentes ꝓ extraneis,vt iustissimus videret.

ADDITIONES.

a ¶Lex.constitutio.Lex dicitur.quæ fit appellatio,vel principe,sed con-
stitutio dr̄,q̄ fit a principe.Edictū,qđ fit a ꝑtore.vide Bar.i ru.C.de le.

b ¶Sanctio.quid aūt sit sanctio,refert Card.in proę.cle.§.qm̄.& in cle. fi.
§.fi.in prin.de vi.& honest.cler.Differt autem a constitutione, clem.sę
pe.vbi gl.& Card.in prin.de verb.sign.

SVMMARIVM

1 *Detestatio quid sit.*

2 *Peccat mortaliter,qui scienter facit contra prohibitionem,siue prę
ceptum canonis.*

3 *Actio licet sit nata solutio,vel præstatio dilata est in diem,ita quod
prius agi non potest.*

4 *Ius habitum in re,vel ad rem difficilius tollitur , quam habendum
ad rem.*

5 *Ius agendi iam quæsitum,iniquum est tollere.*

CAP. II.

De testanda. Primo ponit ſm Io.
mo.arēgā,vł exordiū
scdo ius antiquū,& sequelā ipsius.ibi , sane
tertio illud reuocat.ibi , nos malis.& expo-
nit Arc.detestanda.i.abhomināda.& execrāda, sic ēt su-
mitur.s̄.de fil.pre.transmissā in fi.& s̄.de sepul.c.j.ī fi. &
s̄.qui fi.sint leg.per venerabilē.in fi.alibi sumitur pro de
nūciatione.ff.de ver.si.subsignatum.§.detestari.& le. se.
1 quæ†dicit,detestatio est denunciatio facta cū testatione
[*A vetitis*]s̄.e.ti.c.ij.[*Concessis*]s̄. eo. accedens.sic facit ad
propositum[*damnabiliter*]simile.l.di.de his.in fi.s̄.e.li. de
re iud.cū æterni.§.vl.lxiui.di.quia. ex quibus iuribus ſm
2 Arc.probari vr̄,ꝙ† mortaliter peccet , q scienter facit ꝯ
prohibitionem,siue ꝑceptū canonis.xix.di.nulli.vbi hoc
tenet Hug.ad idē.xlvuj.di.c.j.in fi.xxiij.q.viij.quicunque.
& c.si quis epis.j.q.vij. si quis omnē.in prin.iij.q.iiij.c.j.&
iij.lv.di.nullus.in fi.de ma.& obe.c.ij.vbi de hoc per Ho.
de treu.& pa.c.j.de off.or.inter cętera.§.vl.in prin.& ad
hoc.xxv.q.i.violatores.& c.primā.dicit ēt Io.& Lau. no
tasse de pę.di.v.in summa.ꝙ traditio ecclesiæ obligat vt
preceptum[*Malis huiusmodi.*]s.ambitioni, transgressioni
ꝯcilij,voto mortis & grauamini ecclesiarum[*Easdem*] ēt
iā factas ſm Arc.qui dicit per superiora colligi. ꝙ non
placet,vt dicā super gl.[*Alias*]a supra narratis vacatura.
vacantia bene possit promitti,tñ promissio non afficit,
vt scripsi.s̄.e.ti.c. ij.post prin.¶Prima gl.summat & dicit
quid corrigit & declaret.¶Quinta gl. ponit dictū Host.
qđ improbat.¶Vlt.gl.quærit & soluit distinguēdo. ¶In
gl.iij.in fi.& xij.q j.certe.& s̄.eo.li.de rescrip.statutum.in
prin.¶In gl.quæ est in fi.& l.di. vt constitueretur. & s̄. e.
li.de rescr.statutum.in prin.¶In gl.ad præterita.ibi, hæc
ꝯstitutio.si dicas,quia non vitiat collationes, vel ꝓuisio-
nes prius factas virtute taliū prouisionū,hoc est planū.
si vero dicas,ꝙ nō vitiat prouisiones prius factas adhuc
pendentes. Arc.tenet ꝯrium,vt dixi in tex. circa hoc aūt
Io.mo.posuit hic additionē prolixam,in qua dicit,ꝙ qñ
que promissio est pura sine die , & tunc statim agi pōt.
ff.de reg.iu.in oībus.insti.de ver.ob.§. pure.& ff. de verb.
obl.cū qui cal.§.quot.aut est in diē,& tunc est pura. sed
3 licet†actio sit nata.solutio,vel præstatio dilata est in diē,
ita ꝙ prius agi nō pōt,vt d.§.quot.& ff.de ver.ob.l.cente-
simis . & l.interdum.& de plus pe.ca.vno.aut est dies in-
certa,quæ ꝯditionē facit. ff.de condi. & dem.dies incer-
tus,aut est ꝯditio de futuro , ex cuius obligatione nō est
debitū,sed spes in debitum iri,secus si esset de ꝑsenti, vel
de præterito.quæ non dat morā obligationi.inst.de ver.
ob.§.sub ꝯditione.& §.ex ꝯditionali.& §.ꝯditione.dic er
go ad propositum , ꝙ si ex promissione dudū facta tpe
huius decr.agi nō poterat,quia nec venerat dies, nec ex
titerat,conditio vitiatur per hanc ꝯstitutionē, quæ locū
habet in vacaturis.i.quæ post constitutionē vacabunt ,
in quibus ꝑꝑ ꝯditionē tpe constitutionis obligatio non
erat efficax,sed solū spes in debitum iri.ff.de le.i. stichū.
& de au.& ar.le.quintus,tunc enim ante sui cōpletionē
res deuenit ad casum,a quo incipere nō potuit.ff.de ser.
le.ꝑ parte.Si vero aū ꝯstitutionē ꝓmissio habuerat effe-
ctū,planū est.C.de nup.l.fi.de reg.iu.factū. idē ſm eū si
negotiū diffinitū erat,licet fuerit appellatū. idē si res in
iudiciū deducta,vel ꝯsultatio principi porrecta , q ꝯsuli
de iure dēt,non de facto.ff.de iu. cū quē.in auth. vt cū
de ap.cog.in prin.& §.j.& ibi no.idē ex quo ante ꝯstitu-
tionē dies aduenerat,vel conditio extiterat,tñ nihil iudi
ciale erat cęptum.& est rō,quia valeret promissio de va
canti.vt dixi in tex.in fi.& iā est debitum,licet non affe
ctum.j.eo.li.soli.promissio igitur dudum facta, & ante
hanc constōnem ad puram redacta non obuiat latera-
nen.

nen. cõcilio, nec huic constitutioni, quæ solũ reprobãt viã ad vacatura, & votũ captandæ mortis, quæ constitutionis cã tũc cessat. nec reprobat hęc ꝯstitutio ꝓmissiones, per quas sic potuit, sed per quas in futurũ poterit dari via ad vacatura. itẽ cũ ius correctũ non loquatur in vacante. ergo nec corrigẽs, in auth. de fil. ante instru. do. na. §. tertia vero. col. iij. in prin. itẽ qđ impedit cõditione pẽdẽte non impedit ꝯditione existẽte. ff. de noua. quor. §. j. ius ergo creatũ in re, vel ad rẽ nõ tollitur per hãc constitutionem, q̃ hoc nõ exprimit, sed spẽ reprobat. & ius † habitũ in re vel ad rẽ difficilius tollitur, q̃ hñdũ ad rẽ. j. de voto. c. vno. ad fi. dicit ẽt, ꝙ si illud beneficiũ sic debitũ alteri ꝯferatur, licet teneat collatio, quia nõ affectũ vt ibi, agi tñ poterit ad interesse. ff. de le. j. cũ res. §. fin. de ver. ob. si ex legati cã. & l. si fundum. & l. Iulianus. §. qui fundũ. de consti. pe. promissor. §. j. & ij. de fideic. li. l. nec ob. lex. C. de vsur. cos. §. si quis vero. & l. seq. q̃a est edita ꝯ rationẽ iuris cõis, scilicet ꝙ leges factæ ad decisionem negociorũ trahantur ad præterita, & ideo extra suũ casum extẽdi nõ dẽt, nec ad ꝯsequentiã trahi. j. de reg. iur. quæ a iure. itẽ loquitur in casu odioso, in quo ẽt multa specialiter sunt statuta. itẽ lex illa licet modificet vsuras permissas in pteritum non absorbet ius stipulãtis in totum, hic aũt ius partis absorberetur in totum, & facilius est modificare, q̃ tollere, ar. j. de deci. c. pe. sicut ꝯcessibilius est gratiã differre, q̃ auferre. s. e. lib. de præbẽ. ei cui. j. de re. per. c. vno. nec ob. ẽt. j. q. ij. q̃ pio. quod loquitur in promissione aggrauante, quæ no inest, nec inesse põt iure prohibente. s. de pac. c. vlt. & j. de reg. iur. actus ad prædicta facit † ꝙ iniquum esset ius agendi iã quæsitũ tolli, vbi id non cauetur expsse. ff. de pac. l. fi. de cap. dimi. l. tutelas. & l. se. vñ legiti. si ex duobus. s. e. li. de rescrip. q̃uis. si tu dicas, ad qđ agetur. tñ deo ad factum, vt prouideatur ſm promissum, & ad id præcise ꝯpellatur ſm eos, qui tenent, quẽ præcise cogi ad factum, de no. ope. nun. stipulatio. §. sane. vel saltẽ interesse pstabit, vt dictũ est. s. & vt sic saltẽ vitæ necessaria administrentur, donec prouisũ fuerit, de præben. cũ serui. & s. de arbit. per tuas. nec hic æstimabantur spiritualia, vel eis annexa, sed punitur cõtumacia ꝓmissoris & ipsius factũ. ff. de tab. exhi. l. locũ. §. condẽnatio. & sic nõ ob. j. q. iij. si quis obiecerit. & hoc ipso ꝙ vacauit bñficiũ, nec contulit, cum potuit, fuit in mora, de præben. dilectus. ij. nec ex tarditate sua quis dẽt ꝯsequi ꝯmodum. ff. de ꝯdi. & dem. l. hæc ꝯditio. primo & scdo respõ. ff. qñ di. le. ce. l. rogo. nec refert, an promissio a principio fuerit pura, an per existentiã ꝯditionis. ff. de condi. sine cã. l. j. & l. nihil. ff. de na. fęn. l. nihil. sicut ergo pure factæ non reuocantur per ꝯstitutionẽ, sic nec ante illã purificatæ, quæ pure vocantur. ff. de vul. & pup. sub. l. seruũ. §. Titiũ. & C. de ꝯdi. insti. l. pupil. ij. tñ. nec per hoc ꝯcluditur, idẽ esse, si post hanc cõstitutionẽ existeret cõditio, q̃a tunc retrotrahitur, qñ rẽ inuenit ipsa ꝯditio in eadẽ cã nõ mutata, ar. ff. rem ra. hab. l. honorẽ. s. eo. li. de rescr. si pro te. si. & in legato ꝯditionali, vel in diẽ incertã relicto, in quo si existat ꝯditio, vel dies veniat viuente legatario, sibi ius acquiritur, & illud trãsmittit ad hæredẽ, secus si ante diẽ, vel ꝯditionis existentiã moriatur, cõditionis ergo, vel diei existentia prius eueniens faciat, ꝙ casus superueniens hoc vero cauẽs expresse non tollit promissionis effectũ. C. de cadu. tol. l. vna. §. in nouissimo. de condi. & dem. l. intercidit. ff. de le. j. si ita legatũ. §. illi si volet. res enim hoc casu ad eũ statũ peruenit, a quo incipere potuit, quia beneficiũ vacauit. ff. de bo. pos. ꝯtab. l. iij. §. si emancipatus. nõ ergo põt dici hęc promissio reuocata, ẽt si dicatur eadẽ ꝓmissio, vel obligatio, quã prius, nã & alia est qualitas, quia purificata, & ista qualitas dat sibi, qđ prius non habebat. s. ꝙ agatur ex ea, & est simile in actione rescissoria. ff. ex qui. cau. ma. necnon. §. exemplo. idẽ in nudo pacto rei interuentu vestito. ff. de pact. iurisgen. §. i. & C. de re. permu. l. ex placito. attendatur ergo solũ tps existẽtis ꝯditionis, ar. ff. de excusa. tut. si is qui. § idẽ euenire. de le. j. cętera. §. sed & si sub cõditione. ¶ In gl. pe. ibi, dico. idẽ Arc. & ꝙ reseruationes. idẽ Ioa. mo. & ibi, dẽt habere præbendã. non intelligas, ꝙ ita sit debita, ꝙ sit affecta, vt no. j. e. si soli. in gl. vlt. vltra me. ver. si vterque. & ibi concedi deberent. vide, quod dixi post Io. mo. s. eo. li. de præben. si apostolicæ. super gl. non in forma.

SVMMARIVM.

1. *Mortis votum non ingeritur casualiter per vacaturas, sed occasionaliter.*
2. *Acceptatio potest fieri per procuratorem, sicut & electio.*
3. *Gratia communis forma facile extinguitur dolo, vel negligentia illius, cui fit.*
4. *Acceptatio facta de beneficio, quo non erat dignus acceptans, an valeat.*
5. *Impetrans pro quo scribitur, cum priuilegio acceptandi in prouincia, acceptare potest in certa dioecesi, vel ecclesia plures præbendas habente.*
6. *Voluntas semel expressa sufficit.*

CAP. III.

De captandæ. Præmittit ꝯstitutionis cãm. scdo subdit ꝯstitutionẽ ibi. Declarãdũ. in qua ponit thema, de qua soluit duo dubia affirmantẽ & tertiu negantẽ. primũ ibi, licet. ſm ibi, aut. tertiũ ibi. Certũ. qđ tertiũ prosequitur ibi, ꝙ si occasio. no. ꝑ Gof. q dixit † occasionalr nõ casualiter ꝑ vacaturas ingeri votũ mortis, vt scripsi. s. e. ꝓposuit. sup ver. vacaturæ [*in aliqua*] de his propositionib. Inn. & de hoc no. Arc. quod no. Io. mo. j. de reg. iur. in generali. & scripsi in cle. de pręben. c. i. in gl. de isto [*Acceptandum*] dicit hic in fi. Arc. ꝙ † acceptatio ꝑ procura. fieri põt, sicut & electio. s. de elec. gnia pp. § illud. & e. li. e. ti. c. pe. ipse all. s. e. li. de proc. c. vlt. j. de reg. iu. põt. ff de procu. li is qui stichũ. ff. de leg. j. si sic. §. si quis ita. nõ ob. ff. de verb. obl. l. fi. & l. si stipulatus fuerim, in prin. quæ non loquuntur in procuratore. facit, qđ dixi, de præben. accedens. & in cle. e. li. c. vno. in gl. idẽ in procur. [*Certis*] vide, quod no. s. eo. li. de rescrip. tibi q. in gl. ij. [*Facta*] gratia est facta in ꝯcessione potestatis, sed promissio non est facta, sed fienda. s. e. li. de præben. si cui [*Vacaturum*] no. ꝙ talis acceptatio vacaturi non habet locũ, cũ datur potestas infra mẽsem a vacationis notitia, vt no. in cle. eo. ti. in gl. hoc determinabit. [*Acceptare*] acceptabit ꝑ verbũ psens, submittendo enim se fortunæ dicet accepto primũ bñficiũ, vel dignitatẽ, si de dignitate scriptũ est, ꝙ vacabit &c. nec satis esset dicere, intẽdo, vel volo acceptare. ff. de le. j. serui electione. cũ gl. & cautũ est id facere corã executore suo, de quo vide no. s. c. j. ad fi. in gl. no. qđ. super gl. [*Huiusmodi*] facta de certo & expresso. imo iunge hic literã, per eum &c. vsque in fi. & postea redeas, nisi acceptator &c. [*Per collationem*] no. q̃a non repetit de acceptatione recipiẽdo. ergo collationẽ acceptare vr̃, vt in cle. e. ti. c. vno. ver. quẽ ẽt [*Ius*] in ipso, sed cũ ius in ipso nõ habeatur, nisi per collationẽ in c. vl. in quo differt hoc dictũ a pcedenti. dic, ꝙ qñq; collationẽ sequr possessio & tunc est acceptus, vel cõsecutus plene, qñque non, & tunc solũ habet ius in ipso, & sic illud per collationẽ determinat vtrũque dictũ. s. ver. ꝙ si. dat ergo intelligere, ꝙ si postea interuenirent acceptatio legitima & legitimi processus, illi bñ impedirẽt ſm Io. mo. sed Arc. vr̃ hoc restringere ad processus habitos super vacante per literam præcedẽtẽ. sit auisus impetrans, q male acceptauit, si vacauit bñficiũ malẽ acceptatũ, ꝙ post vacationẽ cito habeat collationẽ, nã hũc rigorẽ plane sonat hęc litera, ꝙ in beneficio ꝯ formam huius. c. acceptato nõ ligentur manus ordinarii, nisi per collationẽ. & sit hoc in pęnã male acceptãtis & ambiẽtis illud beneficiũ. quo ad alia bñficia satis videretur sufficere, si recedatur a malis processibus & fiat acceptatio debita cũ bonis processibus, solum enim de male acceptato loqur finis iste, sed ꝯ. s. e. li. de electione. si ꝯpromissarius. §. i. & ij. & ff. de opi. leg. apud Anphidiũ. dicit Ioa. mo. vbi quis male optat, & est sine culpa, iterũ optare põt, sed si cũ sua culpa, sibi imputet, subdistinguit tñ hoc

casu,

3 casu,qa† si gratia est cõis formæ, quæ facile extinguitur
dolo,vel negligentia illius,cui fit.s̃.e.li.de rescr.tibi qui.ĩ
fi.& de præben.si clericus,procedat,qđ dixi,sed si gratia
est vltra cõem formã exuberãs vt hic,qa maiora nõ tã
cito destruuntur licet recedere a mala acceptatione &
ꝓcessibus p eã habitis, & venire ad bonã acceptationẽ
& legitimos ꝓcessus,vt hic alle.s̃.c.j.§.sed extunc.& §.eõ
[*Prouideri*] sed nunquid postmodũ ille male acceptans
poterit iterũ acceptare.dic,ꝙ poterit, cũ illa acceptatio
nõ tenuerit,ad hoc.ff.de opt.le.l.ij. sed Arc.q ponit hic
dictũ Host.in decr.cũ in multis.s̃.e.li.de rescrip.& ibi vi
de plenius super vlt.gl.& vide s̃.proxi.gl.& ĩ.c.j. in gl.an
4 tẽpe.Quærit demũ,an† valeat acceptatio facta de bene
ficio, quo non erat dignus acceptans. Respondet, ꝙ ad
arbitriũ boni viri.i.iudicis,q de facto cognoscit,redige-
tur,an sit dignus,vel nõ.ff.de ver.ob.l.ↄtinuus.ff.de ↄ̃hẽ.
emp.l.vẽditio.pro socio.si societatẽ.§.vl.loca.cũ ĩ lege.
& l.si merces.de ope.li.si libertus.& idẽ dicẽdũ,qñ man
datur ꝓuideri de bñficio ↄpetenti, & prouidetur de nõ
ↄpetenti,& dato ꝙ in genere mãdetur de bñficio ꝓuide
ri,attẽdet executor ↄditioni illius in moribus, sciẽtia &
ętate.ad hoc de ele.cũ in cunctis.de æta.& qua. accepi-
mus.de p̃ben.cũ ſm.ad id.ff.de le.iij.l.stichus liber esto.
de le.ij.quidã.de iure do.quæro.& l.cũ post.§.gener. s̃.e.
li.de rescr.si eo tpe.¶Pria gl.summat, dicit vñ sumpta,
& qd declaret.¶Gl.no.ergo,notat,q̃nt & sol.¶In glo.j.
ibi aditus,vt sciatur quid possit facere executor, vt dicit
Arc. se habuisse ad nõ bieteren.& in fi.& ibi no.in ver.
5 seq.hic no.Arc.l.ꝙ† is,p quo scribitur cũ priuilegio ac-
ceptãdi in prouincia,acceptare põt in certa dioecesi, vel
ecclesia plures præbendas habẽte.& est ipsorũ rõ, qa ex
quo põt in prouincia,vt hic,& j.c.proxi. fortius in dio-
cesi,vel ecclesia,l qua papa id facilius ↄcessisset. & ratio,
q̃ mouet delegante &c. de rescrip.super literis.dicũt ẽt,
ꝙ si acceptauit,qđ primo vacaret, & illud reperitur alte
ri debitũ,ſm nõ debitũ intelligeretur affectũ, nõ acce-
ptatio & inhibitio intelligũtur de prĩo alteri nõ debito,
intelligi eñ nõ dẽt mandatũ de eo,qđ sine alterius præ-
judicio & ↄmodè fieri põt.ff.de condi. inde.si procura-
torẽ.ne quid in lo.pub.l.ij.§.si qs a principe.& sic hoc ca
su poterit variare.ff.de op.le.l.homine legato.& l.optio
ne legata.ff.quorũ le.j.j.§.qđ ait.sec⁹ si acceptauit,qđ po
6 tuit† nã sufficit semel exp̃ssa voluntas.ff.quorũ le.l.illud.
§.prodest.vñ sufficit semel elegisse.C.de remis.pi.l.vl.C.
de fur.manifestissimi.C.de codi.l.vlt.ff.de serui.si cui. in
fi.quare in eo casu variare nõ posset.s̃.e.li.de rescr. cum
aliqbus.in fi.vbi de hoc dicit Arc.quosdã dicere,ꝙ si ex
acceptatione fuit ius acq̃situ,tunc nõ põt alias põt.ff.de
iuris.om.iu.si ↄuenerit.ff.đ op.le.l.pe.tñ putat verius, qđ
p̃dixi.alij distinguunt,an dicat clausula, quam duxerit
acceptãdã,an dicat,quã ducet,vt primo casu nõ variet,
scđo sic,ad id.ff.de ver.ob.si quis stipulat⁹ sed ꝙ ẽt in ca-
su decr.variare nõ possit,est ar.ff.de dona.quidã.§. j. sed
hic excusatur auctoritate papæ,qui põt dare ius in vaca
tura.hĩc dicit Cõpo.obtẽtũ tpe dñi Inn.IIII.ꝙ si noĩet.
x.beneficia plura,vel pauciora,& acceptet,qđ ex illis pri
mo vacabit,nõ valet,tũ rõne ambitionis, tũ qa certę ꝑ-
sonæ mortẽ vr̃ appetere,vt hic in prin.de hoc p Inn. &
Host.de iurepa.cũ dilectus.& Boatinus tenuerat ↄ̃riũ. s̃.
c.j.¶In gl.ii.non ergo.ibi,vel dubitatur. idem hic Arc.
& idem Inn.& Host.s̃.c.j.circa.fi.

SVMMARIVM

1 *Beneficiũ vacãs si plures habẽtes literas gñales in ciuitate, vel dio cesi licet sub diuersa data petant, obtinebit is cui prĩo cõfertur.*
2 *Generale quid dicatur.*
3 *Executoris potestas, qui duas inhibitiones fecit in prouincia, an expiret per mortem papæ.*

C A P. IIII.

EXecutor. Primo ponit dictũ nega-
tiuũ,& ipsi⁹ casũ exceptũ
ibi,in fi. scđo ibi, põt. ponit affirmatiuũ cũ
suo decre.ibi.ꝙ aũt.gñales literas scripsit Bo
nagui.Arc.vt refert Arc.se audiuisse a dño Inn.IIII.ꝙ si
sint plures habentes lr̃as generales in ciuitate vel dioce.
1 †licet sub diuersa data, si simul oẽs petãt beneficiũ va-
cãs,obtinebit is,cui primo cõfertur,ad hoc.C.de rei vẽ.
quoties.ff.e.l.si a Titio. & dicit, ꝙ sic seruat curia.in ↄ̃riũ
facit ſm Arc.s̃.e.li.de rescri.tibi qui.j.respon.puto,ꝙ põ
derat Arc.ꝙ ibi inparitate gratiarũ ponderatur data, &
miror, ꝙ istũ articulũ sic dimisit. tu dic, ꝙ vno modo
2 †dr̃ gñale, qđ vagatur p ciuitatẽ,vel ꝓuinciã.& proprie
loquẽdo quo ad materiã literarũ beneficialiũ istæ dicũ
tur p tãto spãles,qa restringuntur ad primũ,qđ vacabit,
nec ad aliud possunt extẽdi. facit,qđ no.de rescrip.c.j.in
fi.vl.gl.& de officio dele.ex parte.primo.in vlt. gl. & hic
loc⁹ esset prioritati in data, saltẽ ex quo añ p̃sentationẽ
primarũ collata nõ esset,vt in prę.c.tibi qui. Si vero iux
ta morẽ oẽs habeant beneficiũ acceptandi, hic proprie
est generalitas.quia licet vagari & dimittere ita centesi
mũ sicut primũ,& tũc ant litera primi habet spacium
mensis & cũ decreto iuxta nouã formã,de qua in cle.e.
ti.c.j.& tũc ẽt.j.mensis spaciũ p̃fertur primus, vt ibi in
ver.secus.aut Impetrãtes habent beneficiũ acceptandi,
& maxime primus sine spatio mẽsis,ita ꝙ est locus de-
cre.primæ.s̃.e.& tũc fateor,ꝙ sicut valeret collatio facta
per ordinariũ añ acceptionẽ primi,sic ẽt p aliũ executo
rẽ scđi ipsi scđo,hoc probat cle.præ.e.ti.c.j. primo respõ
so, in fi. [*deputatus*] iunge hic literã,non põt generaliter
inhibere.[*Prælatis*] licet ponat plurale,idẽ de singulari p̃
lato ſm Arc.all.Inn.& Host.in decre.cũ dilectus. de iure
pa.[*Inhibere*] durũ esset p generalẽ inhibitionẽ collatio-
nẽ omniũ beneficiorũ prouinciæ impedire.ĩ.c.j.§.econ
tra.ergo rescri.quod hoc expresse non concedit,ad hũc
intellectũ iniquũ p interpretationẽ trahi non dẽt.ff.de
vul.sub.ex facto.de reg. iur.Neratius.in fi.& sit ratio, qa
licet aliquo mãdato alicui id intelligatur mandatũ,sine
quo expediri nõ põt.ĩ.de of.dele.ex literis.ff.de iuris.om.
iu.l.ij.illud tñ,sine quo expediri põt,non includitur, sed
absque generali suspẽsione expediri põt,absque speciali
nõ sic saltẽ ↄmode põt,ergo specialẽ sed nõ generalẽ,&
hoc voluerũt in decre.cũ dilectus.Inn.& Host.[*Potest*]
dicit Arc.hunc ver.positũ pp id,qđ no.Cõpost. de rescr.
capitulũ.iuxta fi.§.caueant.iñ alias incipit. sed qd si ec-
clesia.De primo dicit Arc.ĩducẽs Inn.in prin gl.& Cõ-
post.in decre.capſm.ver.itẽ quęritur,an executor datus,
ꝙ isto modo poterit suspendere totã ꝓuinciã, ciuitatẽ,
vel diocesim.alij, qui dicebãt ↄ̃rium,ne daretur spes in
vacaturis.s̃.eo.ti.c.ij. & c.ex tenore.sed hoc hic reproba-
tur.qđ aũt hic dicit,de primo intellige, si impetrãs non
habet beneficiũ acceptãdi,vel habet & submisit se for-
tunæ acceptando primũ,nunq̃ aũt vidi, nec videre cre-
do tales literas sine beneficio acceptandi, quã fatuus.n.
esset,qui impetraret in prouincia simpliciter primũ va-
cans,tũ per difficultatẽ sciendi,qđ esset primũ,tũ quia p
minimũ posset esse primũ inhibi.scilicet in prouincia,
de qua præmisit,non tenet.s̃.eo.quia cunctis.in prin.&
s̃.c.proxi.¶Prima gl.dicit,vnde sumpta,quid additũ, &
quid declaret.¶Secunda gl.respondit per.q.¶In gl.j. in
fi.& eius quod no.Host.in sum.de præbend. §. & a quo.
ver.pe.& vlti.& eius,quod no.Inn.& Host.de iurepa.cũ
dilectus.& vide, quod scripsi post Compost. de rescrip.
3 pastoralis.sup vl.gl.an† potestas executoris, qui duas in-
hibitiones fecit in prouincia, expiret per mortẽ Papæ.
¶In glo.ij.in fi.aliquibus placet hoc primũ dictũ,discu-
tiamus hoc.& [vt supradixi sup ver.gñales] hodie habẽ
tibus beneficia acceptandi curia dat mẽsem, cui adijcit
inhibitionem.cũ decreto.quo ergo ad spatiũ illius mẽ
sis nõ est necessaria inhibitio executoris, qa sufficit pa-
palis.verũ est,ꝙ illa erat plus præiudicialis,de qua loqui
tur pars prima,quia non limitabatur ad ip̃s certum,sed
protrahebatur,donec prouisum &c.ↄstat aũt,ꝙ tũc exe
cutor nõ põt alterare formã papalis inhibitionis, sed si
ponamus clam mẽsis ibi nõ esse,valde vtilis esset inhi-
bitio impetranti,tñ executor datus in prouincia, illam

non

non pōt facere, niſi vt hic dr̄, ſi enim ſubmittit ſe fortunæ acceptando primū, vel lr̄æ nō habentes beneficiū acceptandi, reſtringūtur ad primū nedū in dioceſi, ſed ēt in prouincia, pōt fieri inhibitio, de qua loqtur textus, ſcdo re pon. qn ergo literę non habent bñficiū acceptādi, inhibitio, q donec &c. nō pcedit in puincia, vt in primo rn. pp nimiā incertitudinē & vagationē, ſed in dioceſi latis poſſet procedere, quia parū duratura. nam reſtringitur ad primū, & bñ poterit haberi in dioceſi certitudo de primo, & hoc caſu ſatis procedit gl. ſed ſi habēt bñficia acceptādi ſine mēſe, vel cū ipſo, tñ ſine inhibitione hic plus grauaret illa inhibitionis forma, & hoc multū equitatis haberet prima pars gl. non tñ poteſt dici, q textus ille hoc probet, ſic notabiliter prouinciam repetens.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficium quandoque eſt debitum ſed non affectum.*

2 *Executor non debet dicere, recipio te in canonicum ſed do, vel confero tibi canonicatum.*

C A P. V.

SI capitulo. Ponit formā gratię. cuius duo ſunt dubia. primū, qn afficiat. ſcđm, qđ ſit offm̄ executoris. primū ſoluit ibi per ſolā. & ſolutionē exponit ibi, abſque. ad ſcđm rñdet ibi, imo. & incidēs dubiū ſoluit ibi, ēt ſine. & no. qđ dicit capl̄o per id, qđ ſtatim dicā [*ad ipſum*] Cōpo. in decr. eā te. de reſcr. qrebat de executore dato vt faceret aliquē recipi in canonicū, & ſibi de p̄bē. prouideri. non ob. numero regri epm, q ſe excuſat, q receptio non ſpectat ad ipſum, ſed collatio, dicit obtentū, q poſſit epm ꝯpellere, vt ꝯferat, & demū ꝯpellet caplm, vt illū recipiat ad ſtallū chori &c. canonicatum aūt ꝯferre non poterit, cū ſit ꝯpulsor, niſi in litera diceretur, vt hic, q exequeretur ordinario negligente, tūc. n. ꝯferre poterit, ſi volet, vel inſtare cōpulſioni, ſi plus ſibi placet ſcđm eū, ſic ergo iſta forma differt ab illa, quā ponit tex. cū executor nō poſſit ad ꝯferendū ꝯpellere, vt dicā ſup ver. exequatur. & adde, qđ dicam ſuper verſ. dare [*reciperet*] de receptione loqtur. quæ ius tribuit, & dr̄ collatio, alias ſi canonicatū ꝯtuliſſet ēt añ p̄ſentationē lr̄arū eſſet affecta p̄bēda. ſ. e. li. de præben. eū cui. & c. ſi poſtq de hac receptione dicit Arc. q hēt fieri in cōiāſs non tenet. et. ij. q. vij. nominationes. & lxiij. di. ca. j. vbi de hoc. vñ & prin. hoc dicit, q ſcribebatur capl̄o, & qa ſcribitur vt vniuerſitati nō vt ſingulis, ēt ſi ad ſuperioris mandatū fiet receptio, ſic recepto ſingulariter nullū ius acquiritur, ſecus ſi receptio eſſet in facto, vt quia inueſtitū p te Papa mādat recipi, tunc ſinguli obediunt, vt dixi poſt Inn. & Cōpo. ſ. de reſcr. eam te. ſuper gl. arg. quod. & idē ipſe Inn. de pollu. bonæ. ij. vt ibi ſcripſi ſuper gl. ideo dicit. & vide, quod dicā. j. de ſen. exc. Romana. §. in vniuerſitate. in gl. dicūt quidā. alij contra, vt Guil. na. & Pe. de. p quibus prædicta decre. bonæ. circa fi. ad idem. xix. diſt. in memoriā. ar. iuxta prin. 100. di. contra morē. in prin. & xxiij. q. j. militare. Arc. dixit, q primū verius, ſed obſtat, qđ poſt eū ſcripſi. ſ. e. li. de præben. cū in eccleſijs. Sol. defendi pōt, q ex quo neceſſario recipiēdus eſt canonicus ēt receptione, quæ tribuit titulum ad mandatum papæ præſentes teneāt capitulū, & capitulariter illū recipiāt. nec ꝯpetat eis dicere, ſe ꝯtentos, cum nulla prælectio eis ꝯpeteret. imo & ſi præſentes fuiſſent pareri opponuiſſet, tñ ēt præſentes illum ſingulariter non recipient eo caſu, & ſic loquatur hæc gl. [*Offerret*] dicit Io. mo. q hæc litera erat facultatis in prima parte p decre. cū aliquibus. hoc nō placet. aliud. n. eſt dare licentiā, vel facultatē recipiendi, aliud qñ p̄cipitur, q recipiant & præbendā cōferant, cū poterunt vt hic, nā & olim promiſſio de conferendo, cū ſe facultas offerat, aſtringebat promittētes, qūo dici poteſt, q mandatum papæ huius formæ non aſtringat. item & executor, qui non paret, puniēdus eſt, vt dixi poſt Inno. ſ. c. j. in prin. ſuper ver. præceſſiſſet, poſt prin. [*Exequatur*] no. ergo. q forma reſcripti non patitur, q executor ꝯpellat illos, vt prouideant, vel conferāt, mādatur. n. ſibi, q id faciat, non q cogat illos facere, & forma mandati ſeruanda eſt. ſ. e. lib. de præben. cui de non. ſed poſtq̄ capl̄o negligente executor prouidit, bene cogi capitulū ad illius receptionē, quæ conſiſtit in facto, alias non fieret executio, & hoc placet [*Solam*] hoc ſtatī exponit ibi, abſque &c. [*Affectum*] vide, quod ſcripſi. ſ. e. 1 lib. de reſcri. tibi qui. eſt aūt quandoque beneficiū debitū ſed non affectum. j. c. proxi. ſ. de præben. dilectus. ij. & c. relatū. ſcđm Io. mo. [*Terminum*] vide concor. de proba. licet. in j. glo. & ſuper ca [*Ab executore*] eſt ergo executoris officium in hoc caſu terminum ſtatuere, vt per illum appareat negligētia capituli, per quā in eū poteſtas trāſferi, ſic. ſ de ſen. excō. ſacro. verſi. quid ſi abſque. & facit, qđ no. de off. or. ſignificauit. in gl. pe. [*Transferatur*] p hāc lr̄am vr̄ aliquibus, q ſi poſt terminū capitulū vellet recipere & parere nō poſſet, vt vr̄ placuiſſe Inn. ſ. e. propoſuit. vt ibi ſcripſi in gl. ſic debent. ver. dicebat ēt, & facit. ſ. de ſup. neg. præla. literas. ff. de op. le. l. mancipiorū. ſed Compo. ꝯ in gl. præ. ver. ſed quid ſi capitulū. vbi dicit ſic obtentū, nā licet in executorē ſit deuoluta ptās, non tñ ſic, quin caplm parere poſſit, & hoc placet Arc. ad hoc. ſ. e. li. de off dele. quis. de præben. ſi tibi. j. in fi. de procu. licet. ff. de mi. q ſi minor. §. Sceuola. & facit, quod dixi. ſ. de reſcrip. ab excōicato. ſuper glo. antepe. [*Canonicatum*] ēt ſi nullus canonicatus vacet, ſiue in lr̄is dicatur, exequaris, vt hic, ſiue dicatur, q ꝯferat. q verū quidam putant, ſi in lr̄is ſit clā, non obſtante certo canonicorum numero. & ſic ſeruat curia ſcđm Cōpo. q id no. de reſcri. eā te. ver. itē ſi quæratur. alij tenent id ſine diſtinctione, an p̄dicta clā ſit inſerta vel nō. & eſt ipſorū rō, quia cū capl̄us id fuiſſet facturū, ergo & faciet executor. & dicit Arc. q illorū ſnīa hic approbata vr̄. puto, q Arc. ponderat, q hic de clā illa nulla fit mentio, & ex quo numerus nō erat iuratus. caplm nō tenetur, vt ſcripſi, de reſc. ꝯſtit. ſup iij. gl. per id tñ, qđ ibi no. in fi. primæ gl. placet dictū Cōpo. caute tñ facit caplm, ſi ꝯpareat, & excipiat ne videātur exceptioni renūciare, qđ quidā dicunt, eos poſſe, vt dixi. ſ. e. li. de reſcriptis, duobus. in gl. quæro. ver. reſtat, ſicut & poſſent numerū augere, ſup quo vide, qđ 2 ſcripſi, de præben. dilecto. ſuper gl. Inn. [*Dare*] no. q executor nō dēt dicere, recipio te in canonicū, vt fecit quidā, quē Cōp. reprehendit, de reſcrip. eā te. ſed dicere dēt, do, vel ꝯfero tibi canonicatū, vel inueſtio te de tali canonicatu [*Vel monitione*] ponit hęc vt diuerſa, quaſi vocatio ſit citatio, monitio præter citationē fieri pōt, qñque miſcetur vtrunque, vt no. de ver. ſi. ex parte. j. in vl. gl. & facit. ſ. de ma. & obe. c. fi. [*Vel cum*] hæc ſunt diuerſa, đ quo vide ſ. c. ij. §. i. ¶ Prima gl. dicit, quid declarat, quid reprobat & approbat, ſcđo ſummat. ¶ Reliquæ glo. ſ. ſcđa & tertia. & gl. ſecus, cū duabus ſequentibus, & gl. penul. & vlt. poſſunt recitari per. vij. ꝯña & vnā. q. quæ incidit ſecundo ꝯtio. ¶ Gl. no. quarta & ſexta formāt & ſoluunt, tres. q. ¶ In gl. pe. ibi, ſi is. lex. iiij. eſt, quā vide de teſti. co. c. ij ſuper. j. gl. ¶ In gl. ij. ibi alias ſecus. ſ. de his quę fi. a p̄. quāto. & c. ea noſcitur. ¶ in gl iij. ibi. ſolutio. ſcđm Cōpo. in præ. ver. & idē Arc. j. c. proxi. ¶ In gl. nunquid. ibi. lr̄as, facit cle. vt li. pen. c. ij. in fi. ¶ In gl. no. quia. in fi. patet ēt per hanc literā, q præſentatio facta ſolis executoribus non afficit, & ſcđm id intellige, quod no. de præben. c. fin. in gl. ij. & Inn. & Hoſ. de iurepa. cū dilectus. nec puto iſto caſu ſufficere ſcientiā collatoris, cū ad afficiendum requiratur præſentatio, vt hic patet. ad hoc. ff. de adul. denunciaſſe. & quod no. de procu. non iniuſte. in fi. vltimę gl. & vide, quod ſcripſi de emp. & vendi. c. fi. ſuper. j. gl. textus ēt ſatis oſtendit, q præſentatio facta vicario, vel procuratori capituli non ſufficeret. facit cle. de ele. cauſam. in prin. & quod ibi no. & quod no. G. in Spe. de app. §. j. & ij. verſi. circa mediū. Compo. in epo & eius vicario tenet idē, vt dicā. j. c. proxi. ſuper ver. ordinario. Quęrit ēt Cōpo. in præ. decret. c. ij. col. ver. item quid ſi litera an talis præſentatio fiat vni canonico & non ordinatio collatori, poſtea beneficium incluſum in litera cōferatur

illi

illi canonico, an collatio valeat. & vr̃ ꝙ sic, cũ ante præ-
sentationẽ factã collatori non fuerit pro ipetrante affe-
cta, vt hic & in c. proxi. dicit, ꝙ alij forte melius dicunt,
ꝙ nõ valet, vel saltẽ reuocabitur, sicut dr̃ de ꝓcessu habi
to pro illo, qui sciuit reuocationẽ mandati procur. par-
tis aduersæ. s. de procur. mandato. C. de satisl. l. vna. C. de
euic. si fundũ. ff. de contrahen. emp. si in emptione. §.
itẽ si. cũ in beneficijs debeat oĩs dolus abesse. s. de ele. cũ
dilecti. iste aũt fuit in dolo recipiendo præbendam, quã
sciebat alteri de papæ mãdato deberi. ¶ In gl. quarto. ibi,
ꝯpelli. vide, qđ dixi, de ma. & obe. c. j. in gl. per hoc & ibi,
bonæ. i. vbi de hoc in gl. j. soli. & in fi. ar. ꝯ. s. eo. lib. de præ-
ben. cũ in illis. in fi. Sol. ibi esset transgressio voluntatis
papalis & hic est executio. i. ibi si impediretur vterque
infringeretur volũtas papę, qui voluit vnũ solum gra-
uare. hic vero voluntas papæ seruatur eo fortius, cũ præ
sentatio facta alteri ex duobus, quos grauabat, benefi-
cium afficit. ¶ In gl. licet sit. ibi, posset. s̃. eo. lib. de præbẽ.
si tibi absenti. ¶ In gl. vlt. ibi, Compost. dicens ꝙ sic diffi-
niuerat Inn. IIII. & ibi de consuetudo. de hoc. s̃. de rescr.
constit. & in fi. facit. ff. de suspe. tuto. l. iij. §. quæri potest.
quæ quid dicat, vide de æta. & quali. accepimus. in gl. ij.

SVMMARIVM.

1 *Executor quandoque vocatur missus.*
2 *Executores ad prouidendum diuersimode dantur.*
3 *Episcopo non aufertur potestas conferendi per ordinationem vicarij.*
4 *Executor datus ad prouidendum non cogit, vt prouideant.*

CAP. VI.

SI soli. Primo iungit tres casus, quibus li-
tera beneficialis nõ afficit. secũdus
ibi. aut executor, tertius ibi, aut soli. secũdus
ibi, nisi nos. ponit alios tres, quibus afficit. se
cundus ibi, aut executor. tertius ibi, vel nisi. Est sciẽdũ,
ꝙ habemus in iure executores sñiarũ, negociorũ, vel ꝓ-
ceptorũ, itẽ testamentorũ, itẽ gratiarũ, de executoribus
sñiarũ plene no. de off. delega. pastoralis. §. qa vero. & de
re iu. de cætero. & c. qđ ad ꝯsultationẽ. & hr̃ de his rubri
ca in Spe. parte secũda. de executore negotiorũ, litiũ &
ꝓceptorũ. s̃. de obl. ad ratio c. vno. & de off. dele. sup quæ
stionũ. post prin. ff. de ne. ge. l. iij. §. si executor. & de test.
1 l. si. vbi de his no. & † qñq; missus vocatur, de immu. ec.
c. i. de his in spe. parte. j. rubrica pe. de executoribus testa-
mentorũ. j̃. de test. c. ij. & satis scripsi. s̃. de test. lo. & ĩ spe.
de his plenius de instr. edi. §. nũc vero aliqua. de vltimis
ergo, circa quos versatur propositum, est sciendũ, ꝙ ip-
sorum variæ sunt formæ, sunt tm̃ prouisores, ꝯpulsores
& mixti, de mixtis. s. partim ad ꝯpellendũ, partim ad ꝓ-
uidendũ. s̃. de rescr. tibi qui. de ꝯpulsoribus, de q̃bus. s̃. de
rescri. abbatẽ. hic ponuntur tres formæ, dãtur em̃, vt cõ-
pellant ordinariũ, vt faciat, qđ sibi mandatur. secunda,
cũ sibi soli mandatur, vt compellat sine decreto. tertia
cum decretum apponitur. de quarta, facias assignari, re
mittam in tex. super ver. prouideri. datur interdũ, vt co-
pellat prouisioni factę pareri, de præben. c. pe. s̃. eo. li. de
2 præben. dudũ. in fi. de † prouisoribus variæ sunt formæ,
dantur. n. qñque simpliciter ad prouidendum. s̃. e. li. de
præben. mandato. & c. ei cui. qñque ad prouidẽdũ post
negligentiã ordinarij. & nõ prius. s̃. c. proxi. qñque sub
tali ꝯditione. s̃. de rescri. si pro te. quandoque ad proui-
dendũ ꝑm formã literarũ legati. s̃. de præben. si cũ, & c.
si apostolicæ. interdũ datur tm̃ beneficio acceptãdi non
terminato tpe s̃. c. j. & c. ne captandæ. qñque determina
to tpe acceptationis, & cũ decreto, in cle. e. ti. ca. j. qñque
vt prouideat primo de canon. & postea de præbend. &
hæc est cõis, sed qñque ꝯuertitur. s̃. eo. li. de præben. si cle
ricus. qñque vt solũ de ꝓbẽ. ꝓuideat. e. ti. si postq̃. qñque
de vtroque. & cũ hoc de officio & dignitate. eo. tit. quia
sępe. interdũ cũ clausula anteferri, eo. ti. c. pe. & c. prox.
qñque vt prouideat certæ personæ, qñque incertæ. s̃. de
præben. si cui. & c. is cui. & c. dudum. & c. q̃uis. ij. & sicut
variæ sunt formæ, sic in illis est varietas interdũ, vt patet

in iuribus alle. & hic circa qualitates ẽt beneficiorũ &
circa personas, q̃ grauantur, variãtur formæ, vt patet de
ꝓben. q̃uis. j. & c. cũ in illis. & c. mandatũ. & c. cũ de bene
ficio. qñque circa modos vacation. de rescriptis, susce-
ptum. de præben. dudum. quãdoque circa propriũ mo
tũ, de præben. si motu proprio. & c. seq. & in cle. de præ-
ben. si Romana. qñque est varietas in durabilitate earũ.
quod dic, vt s̃. de præben. si pauper. & in clem. de rescrip.
gratiæ. de præben. si de beneficio [*Soli*] executorẽ exclu-
dit nõ numerũ ꝯferẽtiũ, est enim idem, si sint vnus, vel
plures, concor. s̃. de translatio. inter corporalia. in princ.
vbi dixi super ver. solus [*Benefaciendo*] non curo in forma
gratiæ, vel pauperum. sic. s̃. eo. lib. de præben. si pro pau-
peribus. in prin. [*Beneficio*] large vt comprehendat ẽt di-
gnitatẽ & ꝑsonatum, in quibus eadẽ ratio, de hoc. j̃. de
reg. iu. c. j. in j. glo [*Prouincia*] siue ergo sit stricta, vt in ec-
clesia, vel lata, vt in dioecesi, vel latior, vt in prouincia, sẽ-
per idem iuris in hoc casu. licet quãdoque ista differãt,
& de hoc dixi. s̃. eodem, executor [*Prouideri*] de forma,
facias assignari. vide de præben. pro illorũ. in gl. per talẽ.
& quod super ea dixi [*Ipsi factam*] de facta executori nõ
dubitabatur, nã illa non afficit ẽt in literis ad prouiden-
dũ. s̃. c. proxi. facta aũt collatori operatur scientiã & cõ
tẽptum, & per consequens pęnã, de qua sequitur. Et tñ
collatori, cui facta est præsentatio [*nisi*] excipit ab eo, qđ
affirmat, collationẽ tenere respectu negatiuæ, quæ hẽt,
ꝙ nõ afficit, diceretur ponere potius, q̃ excipere. de hoc
dixi, de testi. vltra tertiã. [*Facta*] vide, quod super eodem
verbo dixi. s̃. eo. ne captandæ [*Ordinario*] quasi secus si ip-
sius vicario, vel capitulo ꝑm Arch. qui ponit hic ad lite
ram, quod ponit Compost. in decre. capitulum. in glo.
magna. ver. item quid si ad solũ. & vide, quod dixi s̃. ca.
3 proxi. super gl. no. quia allegant † ꝙ per ꝯstitutionẽ vica-
rij non aufertur epo ptãs ꝯferendi, qñ vult. ff. de po. l. i. §.
pe. ff. de ꝯdi. ca. da. si pecunia. §. ita si. ad hoc s̃. e. li. de præ-
ben. dudũ. §. nos igitur. præsentatio ẽt facta capitulo eũ
non arctat, qñ ad eũ solum spectat. secus si cõiter ad ip
sum & capitulum, vt no. s̃. ca. proxi. in gl. quarto, hoc in-
telligo, nisi præsentatio facta caplo & vicario fieret in
subsidium, cum epi copia nõ posset haberi. facit, qđ ibi
no. Cõpo. tñ ꝯ, qui dicit in pre. ver. tunc demum, per ta
lẽ præsentationẽ epo ptãtem non adimi, qñ sic erat re-
motus, ꝙ præsentationẽ illã scire non potuit, alias, vt di
cit, præsumeretur sciuisse per decret. cum in tua. q ma.
acc. poss. [*Præsertim*] pro maxime, qa sufficit inhibitio si-
ne decreto, qñque ponitur pro tm̃. xij. di. illud. & ibi cõ-
cordantiæ [*Decreti*] ergo ẽt delegatus decretum apponit
vide, quod dixi. s̃. e. li. de præben. si apostolicæ. super glo.
no. [*Non haberet*] idẽ no. Inn. s̃. de præben. inter. & ille, ꝓ
quo papa scripsit, præbendam illã sibi debitã euincet a
quolibet priore, agendo, vt a possessore auferatur, & sibi
ꝯferatur & vide qđ scripsi. s̃. c. j. in prin. ¶ Prima gl. dicit,
quid declaret & summat. ¶ Glo. no. ponit opinionẽ re-
probatam & approbatã, pro approbata inducit decre.
cui rñdebatur, demum inducit rationem. ¶ VI. gl. habet
duas prin. partes. scda ibi, videndũ. prima habet tria prin
cipalia mẽbra. ꝑm ibi, si vero alter. tertiũ ibi. si vero neu
ter. iterũ horũ mẽbrorum primũ subdiuiditur in tria,
secundũ ibi, si aũt neuter. tertiũ ibi, si vero canonicatus.
quorũ primũ distinguit duo. secundũ alia duo. primũ
quorũ subdiuidit in tria. tertiũ distinguit alia tria. secun
dũ principale primi membri dicit quatuor. tertiũ prin
cipale distinguit tria. pars secunda prin. habet duas par-
tes. scda ibi, si aũt non ꝯtulit, quæ subdiuiditur in duas.
& huius scda distinguit. v. ibi, si aũt de canonicatu. ¶ In
gl. no. ibi. §. in hac. lj. vide in c. in causis. super glo. hic ha
bes. ¶ In gl. j. ibi, ad principium. & Inno. & Host. s̃. eod.
quia cunctis. & ibi Pet. & Abb. in distinctionibus, & ip-
se Host. in sum. de pręben. §. & a quo. vers. ad bonorum
solonem. ¶ In gl. ij. ibi, pertinet. vide, quod no. s̃. de of. or
di. ordinarium. in gl. ij. ¶ In glo. no. ibi interdicere. idem
Host. in decr. pro illorum. sed Inn. dicit ibi, ꝙ intercede

re &

re & reſeruare poteſt, ſed qđ de reſeruatione dicit, nõ puto verum, cũ. n. cõpulſor conferre nõ poſſit, ergo nec reſeruare conferendũ, ſed ipſe Inn. intellexiſſe vr̃ de prouiſore, & tunc bene procedit ipſius dictum. dicebat ẽt ibi Hoſt. ꝙ nõ eſt bene dictũ, ꝙ prouiſione cõmiſſa videantur ↄceſſa oĩa, q̃ ad ipſam faciunt, ſatebatur tñ, ꝙ vitentur oĩa conceſſa, ſine quib. prouiſio expediri nõ põt, & ſic loquatur decr. p̃terea. de of. dele. quã ibi alle. Inn. hĩc eſt, ꝙ † executor datᵘ ad prouidẽdũ nõ cogit, vt ꝓuideat, vt ſcripſi. s̃. eo. propoſuit. in gl. ſic dẽt. ver. dicebat & Inn. s̃. c. proximo, ſup ver. exequatur. ¶ In vlt. gl. ibi, ſi panp. ſ. qñ primus cõſecutus eſt aliud bñficium. & ibi, ſi pro te. vide, quod no. in cle. e. ti. c. vno. in glo. ſi. n. & ibi, quia cũctis. vide, quod ibi no. in. j. gl. & ibi. §. ex parte. & de reſcr. tibi qui. ii. rñ. vide quod proxime dixi ſuper glo. no.

S V M M A R I V M.

1 *Correctio iurium eſt euitanda.*

C A P. VII.

AVctoritate. Diuiſio ſup fine primæ gl. non aũt nr̃a, ſi daretur cl̃a ecõuerſo, adhuc ĩſpiciemus mẽtẽ, & idẽ in aliis, puta ſi diceretur, ꝙ p̃feratur oĩb. vltra tale tp̃s expectantib. [*Receptis*] non habẽtib. ius in re, vt dicã. j̃. c. px. [*Poſt hac*] i. poſt has tres gr̃as. [*Memorata*] Parmẽſi. [*Primam ſecundus*] ſi añ vacationẽ, vel collationẽ huius primæ periiſſet gratia tertij, qñocunque primus hr̃et hanc primam, vt dixi. s̃. eo. lib. de p̃ben. c. pe. in tertia gl. [*Illam haber*] ſic. ff. q̃ res pigno. ob. poſ. Ariſto. ĩ fi. cum ↄcor. ibi. n. per primum creditorẽ habet ſecundus ius diſtrahendi, ꝙ alias nõ hr̃et. [*Mater*] q̃ vincit per curſum, nam lex quam alleg. gl. in verſi. vlti. §. ſi ſit conſanguinea. ibi ſequẽti. innuit, ꝙ etiam ſm̃ iura ſtorum frater ſuccedebat cũ matre, pp quod Io. mo. dicit, ꝙ vincit per concurſum, vt ↄcurrendo cum eo vincat patrẽ ado ptiuum, ꝙ alias non vinceret. ¶ Prima gl. dicit quid declaret & corrigat & ſummat. ¶ Gl. ↄ̃rium, ponit opinionem Cõpo. hic reprobatam. ¶ Vltima gl. exponit ponẽdo tres regulas. ſcđo no. & dat ſimile. ¶ In gl. ↄ̃rium. ibi, de acceſſionib. pignoraſti mihi rem alienã, quam ego etiam alij pignoraui, meᵘ creditor vtetur acceſſione tui temporis non ſolũ aduerſus extraneũ, ſed ẽt aduerſus te ipſum, donec mihi pecuniam ſolueris, nã cum ille ſit me potior, & ego potior te, ergo illa vincet te. Et ibi. §. ſi ex filio. ſi nepotẽ ex filio auᵘ manumittit, & ipſe nepos moritur ſupſtite ipſo auo patre & matre, talis auus, q ex cluderetur a matre, ex pſona patris vocatur, ſq excludit matrẽ, & ibi auth. licet. vide. j̃. vlti. glo. & ibi. §. is qui credit ad nauẽ, vel domũ ſabricãdam, vel agrũ emendũ, p̃fertur in ea re priorib. creditorib. tñ mulier quo ad dotẽ illi p̃fertur. Et ibi Claudius Felix. ſi trib. ſucceſſiue obligaui rem, & primus ſuperatus a tertio non appellauit, tertius per hoc nõ ſuccedit in locũ primi, ſed ſine p̃iudicio prioris ſnĩæ inter eos, inter quos lata eſt, ſcđs creditor habet integre ius ſuum. ¶ In prima glo. in fi. & primo ponit tres gratias ſactas trib. in eadem eccleſia ſucceſſiue, ſed tertio cũ prærogatiua ſup primum, ex quib. q̃ſtionem format. quam ſcđo ibi, cũ igitur. ſoluit. rõnẽ reddens, & atgm̃ inducens. ibi, licet. n. ¶ In glo. ii. in fi. facit, quod no. de reſcrip. c. j. in glo ¶ In gl. ↄ̃rium. ibi, auth. licet. ibi Cyn. poſt Pe. ſic ſoluit Broc. aut quçritur de diuerſis caſib. & tunc licet vincã vincentẽ te, nõ ꝓpea vinco te, vt in hac auth. & l. s̃. & j̃. alle. pro ver. aut de eodẽ, & tunc referr, an ſit eadem cã vincendi te, qa vnico vnicentem te. aut non. primo caſu vera eſt regula, vt in lege de acceſſionib. ſcđo caſu non, vt in l. Claudius. j̃. alle. & in fine. multum vr̃ ↄ̃ hanc decre. facere caſus illius. l. quam ſuperius vide in ſuffragio, ſed illud ꝓcedit, qa res inter alios acta &c. vt ibi patet. ¶ In glo. penult. in fi. inſti tu. de legi. agna. tu. ad fi. eo. tit. ſeq. de capi. dimi. §. minima, vbi patet per minimam capitis diminutionẽ, quæ eſt, cum is, qui ſui iuris erat, alieno iuri ſubiicitur ciuitate & libertate retenta, quem de iure eſſe agnatum. ¶ In gl. vlti. ibi agnatum. ſm̃ iura ſtorum, vt patet per ſequẽtia, quod ẽt ſm̃ iura illa in ſratre procedere non vr̃, vt dixi in textu. Et ibi, nõ hẽt. C. ad Tertul. l. vltima. & auth. defuncto. vr̃ aliquibus, ꝙ illud ius antiquum per hanc decre. ſit renouatum, & ſaltem in foro iuriſdictionis eccleſiæ obſeruandum, ſed, vt dicit Archi. cui hoc nõ placet, non eſt veriſimile, ſummum Pontificem voluiſſe per hæc verba obſeruantiã ſucceſſionis immutare. C. de inoffi. te. ſi quando. & de ele. eccleſia. ii. & qđ expreſſe nõ

1 corrigitur ſtat † & iurium correctio eſt vitanda. s̃. eo. lib. de elec. cũ expediat, & per hoc etiam ipſe Archid. notabat, ex iure arrogato argui poſſe, de hoc. s̃. de iudi. nouit. notat etiam ex decre. alia tria. primum, ꝙ ex alterius pſona habeo, quod ex mea habere non poſſum, vt hic, ſecundus, ex perſona tertij & mater ex perſona agnati. ad idem. l. Ariſto. quam allegaui in tex. & ff. de cõtra. l. ſi poſt mortem. & C. de rem. in inte. re. l. petendæ. ſecũdũ id, qđ mihi eſt inutile alteri ex mea perſona ſit vtile. ad idẽ. ff. de inoff. te. l. poſthumus. §. ſi qs ex his. C. de iure do. l. vltima. §. j. ff. rem ra. ha. ꝓcurator. §. ſi procurator. tertiũ, quod fallit regula, ſi vinco &c. vt in gl. ↄ̃riũ. & ĩ fi. Hoſt. in ſum. qui fi. ſint legi. §. an vtrunque genus ſuccedet. ver. quod autem dixi. vbi dixit, quod forte fauor matrimonij ſuit ratio illius iuris, ponit etiam ibi de triplici ſpecie piſcium maris, quorum vnũ vincitur ab alio, ſic & ſi legatum mihi factum tranſlatum ſit in non capacem, ille me impedit, & ſibi non prodeſt. ff. de leg. j. l. plane. j. in princip. & de admi. leg. l. & ſi tranſlata. & l. legatum. ſecundo, in fine. & ſic etiam dicebatur de lege fu. canina, vt no. inſti. de. l. fu. ca. tol.

S V M M A R I V M.

1 *Litera beneficiales quando dant impetrantibus prærogatiuam ſuper primos, intelligitur de primis, quibus nõ erat ius quæſitum.*

C A P. VIII.

QVoniam. Primo ponit mentẽ renouatoriæ. ſcđo ibi, p̃ſenti, declarat. v. dubia circa illam, primo tertiũ, ſecundo quartum. ibi, in illis. tertio quintũ, ibi, ſane. & hic iũge literam. quæ eſt. ſ. per. xx. lineas, qm̃ multæ dubitationes inſurgunt ex conſtitutione &c. [*Pontificatus*] non pontificatum ante coronationẽ, quæ fuit poſt hanc conſtitutionẽ, qđ collige ex gl. hic tertia, & ex gl. pe. ĩ fi. huius lib. ſup data, vbi ſatis de hoc. [*Iure*] vide, quod ſcripſi poſt Compoſt. s̃. de reſcrip. cãm quæ.

1 qui dicit † literas beneficiales, quæ dant impetrantib. prærogatiuam ſuper primos, intelligi de primis, quibus nõ erat ius quæſitum, & ſic dicit ſe pronunciaſſe. Mediol. de mandato papæ, tamẽ ſubdit, ꝙ curiales tenent id verum de iure in re, ſecus de iure ad rem. pro quibus hæc decr. [*Celeſtino*] de reuocatione aliorum priuilegiorum Celeſtini, vide in extra. Io. quæ incipit. Sancta romana. vbi dr̃, ꝙ ipſe Bonifacius VIII. reuocauit etiam ex rõnabilibus cauſis omnia priuilegia ab ipſo Celeſtino conceſſa. quæ per ipſum Bonifacium approbata nõ eſſent. [*Pœnitentia*] non dicit de conſilio, vide. s̃ eo. libro de re iudi. ad apoſtolicæ. in. j. glo. [*Portionum*] de his portionibus priuilegiatis, & qño religioſi illas hr̃e non poſſunt, ſcripſi poſt Inno. de præben. dilectus. j. [*Vacantium*] non ſufficeret ergo facta collatio de vacaturo, vt ſupra. c. j. Prima gl. dicit, quid declaret. ¶ Glo. nunquid, quærit, ponit tres opi. & quartam Hoſtien. quam probat, & reſpõdet quatuor obiectionibus, ſubdit exceptionem, quæ poſſet opponi. ¶ Glo. conceſſas. reſpon. poteſt per obiectionem. ¶ Vltima gl. reſpondet per obiectionem & ſoluit. ¶ In glo. nunquid. ibi, qui mutuam. ſi ſuit expreſſum, ꝙ creditor poſſet prius eligere mandatorem, ex abundanti dictum ſuit, ꝙ inte digeſtorum licebat. & ibi ſimiles. lex tertia eſt, quam vide. s. de præſcri. veniens. in glo. antepe. ¶ In gl. eo. in fi. vide, quod dixi in cle. de iureiu. romani. in prin. ¶ In quinta glo. in fi. & C. de legi. l. j. dicit Archi. ꝙ illa decret. prima contradicit, ſed ibi de interpretatione iudicis, hic de interpretatione principis. ¶ In

gl. nunquid. ibi. mandat aliquā. & c. constitutū. in fin. &
ibi. c. pe. facit. ff. de leg. i. l. si cui serui. vbi legatis seruis cū
peculio. debentur & hi, qui non habent peculiū. & ibi,
si quidem esset. sic qñq; ponuntur clæ ad exequendum
gratiam non ad augendum, vt in cle. de præb. c. i. in fi. &
in fi. vide, quod no. de vi. & ho. cle. qm̄. in fi. i. gl. & quod
ibi dixi ¶ In gl. tō. intellige huius tertii casus, primos. n.
duos non respicit. ¶ In gl. vlt. ibi, ad rem. vnde per illam
videor acceptasse, vt in cle. c. ii. cum ei quam. §. pe.

¶ Ne sede va. aliquid inno. Rub.

SVMMARIVM.

1. *Ius capituli præseruat vnus solus non excommunicatus.*
2. *Episcopus & capitulum sunt unum corpus.*
3. *Communio in proprijs maior est, quam in deuolutis.*
4. *Episcopus præsens capitulo parere volenti non pōt contradicere.*
5. *Matrem, vbi dicitur, confestim debere tutores petere, intelligitur, quam cito prætoris copiam habuerit huic rei sedentis.*
6. *Electio si spectat ad episcopum & capitulum simul, suspenso episcopo solum capitulum eliget.*

CAP. PRIMVM.

SI ad episcopum. Sūt tres partes. secūda. ibi, cū vero. tertia ibi, vbi vero. prima, cū collatio est cōis, soluit dubiū, quod fortificat ibi. ēt si. secundo conuertit ibi, idē. secunda principalis, cū collatio est solius epi, soluit dubia. & a solutione excipit ibi, nisi. tertia principalis soluit duo dubia. secundū ibi, nec ēt, & vtriusque rōnē subdit ibi quia p̄bendarū. non est spāle in p̄bendis. quia rōne in aliis beneficiis large sumendo, cū eadē sit rō. & facit litera beneficiorū, q̄ statim sequitur. [*Idem poterit*] i. conferre vacantes, q̄ cōiter ad eū & capitulū pertinent.
1 [*Omnes*] ergo † vnus ēt solus non excōicatus p̄seruat ius capli, & in eū solū recideret, de hoc satis. s̄. de postu. gratum. cū illo ergo epūs haberet collationē facere. [*Cum vero*] aducit satur, quia. s̄. de cōi. hic de singulari. [*Suspenso*] a collatione bñficiorum, vt s̄. vel ab offō, de quo vide no. s̄. de consue. cū dilectus. [*Non potest*] ergo si sit ī mora pōt post lapsum tp̄s concilii Latera. & est hoc ius nouū, & casus nouus, quo minor supplet negligētiā maioris, cuius ōriū dixerat Inn. in dec. quia diuersitatē. dicēs, q cū hæc pœna epo, vel p̄lato non esset a iure imposita ergo nō deuoluebatur. s̄. de sup. ne. p̄. Romana. dixit hic
2 Io. mo. q qa † epūs & caplm sunt vnū corpus, cui⁹ epūs caput & canonici mēbra. de his q̄ fi. a p̄. nouit. de vet. si. cū clerici. vnde spiāle coniugiū est inter eos. de test. requisisti. ideo citius pp societatē huius collegii deuolui pōt de vno ad altū, ar. lxv. di. c. vlt. & C. qñ non pe. par. l. vna. dicit Arc. istam procedere in bñficiis, q̄ pertinēt ad epm suo iure, nā si iure deuoluto non ad caplm sed ad superiorem. n. deuoluetur pl̄ās, de elec. ne pro defectu. rō, qa
3 † maior est cōio in propriis, q̄ in deuolutis. de test. requisisti. §. secus. inscripsi in dec. cum in cunctis. de ele. super vlt. gl. post Inn. & vide oīno, quod dixi. s̄. e. li. de ele. q̄q̄. super gl. pe. [*intromittere*] ergo nec ōdemnare poterit, quod satis credo in secundo casu. s. suspēsionis. in primo vero casu. s. mortis. puto, q caplm illa custodiēda poterit cōmendare, vt scripsi post Vin. e. ti. c. ii. in fi. [*Consuetudine*] p̄scripta spacio xxx. an. s̄m Arc. al. de cā pos. cum ecclesia. [*Vel statuta*] non dicit vel expresso mandato. & iō qñ ex forma mandati requirendum esset consilium. si non pōt haberi, referatur mandāti. & hoc tenetur, licet dubie scripserim, de consti. c. pe. in fi. quod oīno videas super ver. cū consilio. & faciat hoc pro Bar. Brix. q in q. venetia. Pe. tenuit, q si Papa mandauit epo, & caplo, q inuestirent. P. de præbenda, si caplm inuestiuit absente
4 epo, non valeat, tñ fatetur, q † epūs præsens caplo parere volenti non posset ōdicere. hoc intelligas sine iusta cā. primū dictū p̄cedit in īuestitura, q̄ dr̄ collatio, secus in illa, q̄ est possessionis traditio iam p̄ puto, & vide. qd̄ scripsi de rescr. eam te. super ver. deberes. & super glo. Ar. & qd̄ dixi. s̄. ti. prox. si caplo. super versi. reciperes. [*Beneficiorum*] puto pp identitatē rōnis, q large sumatur, de hoc j̄. de re. iu. bñficiū. [*Cum consilio*] Arc. de his p̄positionib. cum & de, ponit hic. & vide, quod plene dicam. j̄. de regu. iu. nullus ex consilio. post qōnes. [*Differenda*] fiat ergo non expectato epo, nec requisito caplo, quod in tali cōsilio non succedit, vt hic patet, cum id cōsulere epo nō competat de iure cōi. si. s̄. de elect. scrip. & vide, quod ibi scripsi super gl. hoc ideo. [*Remotis*] prætermittitur ergo pp loci distantiam, quod alias fieri deberet. ff. de annu. le. l. Meuia. §. vxor. vide. s̄. de rest. in inte. c. cum ex literis. in gl. pe. [*In breui haberi*] putat Arc. q talis epūs non sit requirendus, nisi apud ecclesiam suam, vbi residere tenetur. alle. de eo qui mi. in pos. c. si. nec putat, q hoc consilium alteri committere possit, cum industria cuiusq; epi præsidentis videatur electa. item nō dat tali epo in collatione prædicta, nisi quod habet consuetudo, ad hoc. s̄. de capel. mo. c. dilectus. & hoc placuit Vin. s̄. de ele. Cumana. [*Periculum imminere*] in collatione igitur ecclesiæ, quæ fit in titulum, loquitur hæc litera; non in illa, quæ fit in propter aratem, & sic non cōtingit q̄uenire locu de 1e. quæ est. xliii. q. j. quam etiam disputauit Egid. de Fusca. quia quærebant de clerico, qui in proprio fundo ædificauit ecclesiam, quem epūs excōicauit in scriptis, si ecclesiam illam in aliquos religiosus sine suo cōsensu transferret, quam eo mortuo & se. va. clericus ipse cuidam religioso loco concessit, an esset excōicatus, & an teneret donatio. de secundo dic, vt s̄. de in. pa. illud. & vide, quod ibi no. in gl. & quod super ea dixi. Io. dixit illū excōicatum, cum snīa fuerit iusta, & a suo iudice lata, & ab ea non fuerit appellatum, & licet lata sub cōditione tenuit, de ap. præterea. nec ob. q pro futura culpa. j̄. de sen. ex. ex Romana. §. caueant. qa potuit iusta cā sub esse, vt ibi, puta quia id tractabat, vel se ad id parabat, itē ō id lata tenet, vt ibi dicā in prin. alle. ipse. iii. q̄. iiii. nullus ibi, nō differt, an epūs scripto. an statuto aliquē excōicet. Deus. n. ligat. xi. q. i. i. nemo. Egidius ōdicens, q cum snīa sub conditione fuerit lata, & viuente epo conditio non euenerit, non durauit vltra tp̄s proferentis, nisi successor illa ōfirmauerit; per l. vlt. ff. de pœ. vide circa hoc quod scripsi de of. le. c. ti. super. j. gl & quod no. s̄. de sen. ex. a nobis j. in fine. ii. glo. ad capi. nullus. rn̄de. vt ibi no. vel licet æque sit excōicatus, quem ligat snīa. sicut quē ligat statutū, non tñ per id sequitur quo ad ligandum in posterum eandē esse vim & perpetuitatem vtriusq: vt ēt no. j̄. de sen. ex. romana. §. caueant. in i. gl. ¶ Prima glo dicit, quid declaret. ¶ Secunda soluit dubiū. ¶ Quarta exprimit opi. ¶ Gl. hæc dicit, rn̄det per q. ¶ Gl. ergo. no. a ōrio. quærit, arguit pro, & ō & sol iterum quærit & sol. ¶ Gl quod si. quærit, arguit pro, soluit ōrium. ¶ Vl.
5 gl. al. sic, obiicit & soluit. ¶ In gl. si ergo. quod † dr̄. matrē confestim debere tutores petere. intelligitur. i. q̄ cito prætoris copiam habuerit huic rei sedentis, & ibi, §. si quis serui operas. vide de testa. relatum. ii. super gl. antepe. & ibi, l. pe. vide de ver. sig. c. pe. super i. gl. & ibi, l. i. vide de of fi. dele. de causis. super vlt. gl. & ibi. §. vlt. ponit casum in citato, qui procurauit per magistratum detineri. ¶ In vlt. gl. ibi, l. ii. §. i. ponit casum in pluribus hæredibus promissoris. & ibi. parui. si compromissum sit in liberū & seruū, & liber solus snīam dixit, non valet. ¶ In glo. hæc dicit. ibi. pp Vin. hæc est vera litera, ipse. n. Vin. in decre. ii. e. ti. dicebat, q siue ad solū epm, siue ad eū cōiter cum caplo spectaret collatio vacāte sede, nō ōferebat caplm litera q̄ hēt Innocentiū est corrupta. ipse. n. Inn. in dec.
6 quia diuersitatē. non distinguēdo dicebat, q † si ad epm & caplm simul spectat electio, suspēso epo solū caplm eliget, siue. n. vnū caplm & corpus quo ad illa, quæ cis.

côuer

cōiter imminent facienda.illud autem dictum Ho.de terminabat,sequitur in gl.¶In gl.hoc dixit.i fi.Io. mo. & Arc.all.ff.de adm.tu.l.ita aūt.cās incipit, qdā decidēs §.Pompo.& l.Titium.in prin.& §.1.¶In gl.illud.in fin. ac si dicat,ꝙ ad partem,q̄ loquitur de epō defuncto,nō cōpetit exceptio.¶In glo.si ergo.ibi,& non ante.idē Archi.dicens,ꝙ Vin.& Ho.hoc tenent in decr.vlt.de elec. quæ alle.j.& ibi.non petit.si ergo nō potest petere, mora non imputatur.ff.de acq.hæ.l.nolle.vbi dr̄.ꝙ non vr̄ nolle hæreditatem adire,qui adire non pōt.dicit ēt Ar. ꝙ ille in mora est,si prius petiuit licentiam, & postea se retraxit ab instantia petendi.ff.de vsu.mora.quod vi aut clam.l.vim facit.§. tandiu. & si ordinauit nuncios,qui irent pro relaxatione suspensionis , qui ab eo licentiati in domibus suis manēt,dicetur in mora ff.ex q.ca. ma. l.miles.si vero iter arripuerat secus.ff.e.qui mittuntur.§. vl.ar.s̄.de ap.meminimus.sed quid si fuit in mora p mēsem.postea absuit cā reipu.vel institit pro licentia, & illā non habuit.iterū cessauit & fuit in mora,postea istitit,nunquid istæ purgationes & negligentiæ sibi proderunt.dicit Vin.in dec.vl.de ele.in fi.& ponit Arc.hic, ꝙ sunt deducēdæ excusationes,vt nō currat tps semestre, vel subuenitur huic tanq̄ iustā cām hn̄ti sicut absenti, subducerent̄ de tpe p̄scriptionis.C.de rest.mili.l. qd tpe C.qui non ob.lon.tēp.p̄.cri.& aut.quod si qbusdā. & s̄. de p̄scri.cū nobis.& ibi, arbitrabit.idē Arc.post Host.& ibi §.vl.casum.vide.s̄.& concor.cle.de pœ. multorum. ver.illis pœnā.¶In gl.quid si.ibi , venerabili. innuit hic Arc.& Vin.de consti.c.pe.illud procedere pp negatiuā p̄cedentē vt ibi,cū s.dr̄,non facias hoc sine ꝯsilio.all. ēt ad id.ff.de exer.l.j. §. si plures.loq̄tur,cū exercitor dedit duos adiecto,alter sine altero nihil agat, non dicit sine ꝯsilio.remi.ad no.ff.de insti.sed & si pupillus.§.ꝯditio.& in fi.i gl.pone.¶In gl.simile.& in fi.& de pe.di.i. §. hoc idē.ver.itē a mortuo.vel vt ab eo.q nō est, perit ꝯtestio.

De rebus eccle.non alie. Rub.

SVMMARIVM.

1. *Ecclesia hab̄s rectorē nouiter institutū ęquiparatr̄ ecclesię vacāti.*
2. *Necessitas facit illicitum licitum.*
3. *Prætor in causa damni infecti interponit decretum.*
4. *Prælatus nomine capituli cum aliquibus potest facere contractū, quem postea singulares gratificare poterunt.*
5. *Sententia & decretum quomodo differant.*
6. *Causa cognitio & decretum debet interuenire in alienatione rerū pupilli,etiam si sint mobiles.*
7. *Ecclesia comparatur pupillo.*
8. *Statu.sup ecclesiasticis rebus non ligāt ecclesiā,nisi acceptauerit.*
9. *Possessio aliqua ecclesia si pietatis causa concedatur alicui ad vitam,non est locus solennitati.*
10. *Prælatus beneficia sibi retinere non potest.*

CAP. PRIMVM.

DVdum. Diuisio super fi.ii.gl. [*Ordinationem*] idem verbum.s̄.de præbē.nisi essent.[*Archidiaconatus*]suū ergo confessio realis.Pe.de.vide,quod no.de īsti.cū venissent.in gl.sed quære.[*prædicta*] ad quem decimæ pertineant,vt in fin. [*cum vacaret*]no.Ho.de resti.spo.olim.i.vt ibi scripsi.i gl. 1 si de iniribus.in fi. † æquiparari ecclesiæ vacanti ecclesiā rectorē habentē nouiter institutū,qui consentit timēs impediri in adipiscēda possessione,de insti.cū venissēt. [*Deputari*]& sine quo alienatio facta non valet. C. si ob pu.pensita.l.fi.Inn.[*Exigitur*]per hoc dixit Arc.reprobari opi.Gof.& Inn.de qua satis scripsi.s̄.e.nulli. super j.gl. 2 [*Necessitas*] † quia non licitū,necessitas facit licitum. s̄. de consue.quāto.s̄.de re.iu.quod non est.Pe.de.[*Deberet*] ipsa ordinario,vel concessio [*Vel vtilitas*] euidenter apparere dēt cā necessaria vl̄ vtilis.quare talia fiāt, de hoc s̄.de præb.exposuisti.& licet Papa,qui sui cā nōe deberet dispensare,de re iu.in causis.& de hoc de p̄b.de multa.qñ que voluntarie & sine cā dispēsaret,qui vt dn̄s, qd placet,facere pōt,de quo.s̄.de conces.p̄b. proposuit. sup gl.nā ꝯdicit Host.hoc per inferiores ad consequentiam non trahendū.Insti.de iu.na.§.sed quod prin.[*Consilio.*] Io.mo.de effectu huius cl̄e remittit.j̄. de hęr. super eo. [*Adiudicare*]ergo id fuerat petitum,vt dixi in iiii.glo.& no.Io.mo.mihi rem meā adiudicari.de hoc dixi.s̄ ti.ij. quia cunctis.in fi.Quærit Host.quare Papa non condēnauit in fructibus,vel decimis perceptis.dicit,ꝙ forsan, quia bonefidei possessor fuerat.ff.de vsu.qui scit.§.i alieno.de quo remittit ad no.s̄.de resti. spo.grauis. declarat Io.mo.ꝙ forsan pp probabilem cām defendendi, all.ēt C.de rei vē.si fundū.& l.certū.ff. de le.ij.qui solidū.§. ēt sed si ageretur iudicio vl̄i,sicut in petitione beneficij,vt no.de li.ob.c.ij.dicit,ꝙ tunc fructus veniunt in iudicio sicut augentes hr̄ditatē.ff.de pe.hæ.sed & si lege.§. uē si rē.& l.se.& j.de iu.pa.dilectus i fi.¶Prima gl. summat. ¶Gl.iusta.q̄rit & soluit,soloni obiicit & rn̄ ¶Gl.s̄m qd. remittit & consulit.secundo q̄rit,ponit duas opi.& soluit tertio,iterū q̄rit,ponit so.Ber.& ꝯtriam Hos.demum ponit distinctionem post Ho.& Inn.¶Vlt.gl.alle.duas concor.signat vnum ꝯtrium & remittit.¶In gl.si igitur. ibi.§ hoc nihilominus. ęconomus, quem epi tractat⁹. elegerit,defendit cām ecclesiæ.& si.ibi.§.non passim.& §.seq.isti.§.dāt.quod s̄.dicit gl.& plenius.¶ In glo. s̄m. quid.ibi,per fundū.vide de sen.ex.officij.sup j.glo.& ibi, 3 §.Iulianus.& §.si forte.† prætor in cā damni infecti īterponit decretū.& ibi.§.non passim.vide s̄.gl.px. ¶ In gl. ij.in fi.& s̄m hoc sunt tres partes.in prima actoris decisa petitio.in scda rei defensio,ibi dictus.in tertia ibi, qa Papæ diffinitio tribus rōnib.fulcita.scda ibi,qa ēt.tertia ibi.præsertim.¶In gl.quæ agebat.in fi.idē s̄m Ho.i qualibet dignitate,vel p̄onatu,qui remit. ad sum.ne se.va. § de qua sede.& vide,quod no.de exce.pręla.c.ij.in i.gl. ¶In gl.si igitur.ibi,ecclesia.q̄ fungitur iure minoris.s̄.de in inte resti.c.j.sicut ergo pupillo non habenti tutorē, vel non legitimū defensorē dēt bonus defensor, vel aduocatus dari per iudicē.ff.de re.eo.q sub tu.l. magis puto.§.non passim.in fi.sic & ecclesiæ vacanti.& ibi distrahere poteris,vel s̄m Inn.faciet hoc ipse eps̄,q ex cā pōt ipsam ecclesiā & res eius alteri donare , vel ꝯcedere,xii. q.ij.si eps̄.& c.se.de do.pastoralis.& ꝯsultationib. de his q̄ fi.a præ.pastoralis.quod dic,vt in cle.c.ii.si vna.Hos.addit , quia ipse est legitimus administrator ecclesiæ sibi subiectæ.& pro illa defendere & agere pōt,remi.de successab inte.c.fi.& dicit Inn.non mirandū,si ipse idē alienator auctoritatē præstat alienationi.nā alienationē facit noīe ecclesiæ,cuius est res,& tanq̄ eius defensor auctoritatē pręstat alienationi vt eps̄.(i.s̄.de ele.cū inter.j. & ij.nec ob.ꝙ læditur ecclesia,cuius res alienatur,quia, illud fit pp maiorem & cōem vtilitatē, q̄ pręferēda est minori & priuatæ,all.In.vii.q.j.mutationes.& c.se. Ho. remit.s̄.de post.bon æ.j.& vt dicit , talis spāliter pertinēt ad ipsum,x.q.j.regēda.& c.se.& ibi,capl̄i fui.eꝯ si caplm bona distincta debuerit alienare , erunt principales in alienādo,sed id faciēt de auctoritate epi, & est s̄m Bersimilis distinctio,qm̄ in iudiciis,no.s̄.de rescri.edoceri. i j.gl.& ibi,archieps̄.an hoc sit necessariū,vide.quod dixi,de his q̄ fi.a p̄l.c.i.in fi.Inn.hic dicit , hoc s̄m quosdā. & pro hoc facit,qd ipse Inn.no.e.ti.vt sup.in fi. & quod ibi scripsi,hic ponit Arc.sed Host.simpl̄r hoc ponit. remittens ad no.per se.s̄.e.lib. de sup.ne.p̄.Romana q̄ videas in sum.de of.or.§.quid pertinet.ver. pmittat.ad idē in sum.hoc e.ti.§.iii.versi. res aūt.idē Io.mo.& in fi.ver. quid si cuilibet.¶In gl.s̄m qd.ibi. vtile non necessariū, quod patet hic p singulare,nō.n.dicit tractatus solēnes & diligentes , sed ponit singula.& est sile.qd no. In cle. de ele.cām.§.verū.in gl.licet. ergo de tractatu, & ipsius

forma vide in Spe.de loca.§.sequitur.ver.& sciat. & ibi, singulares.vide quod no.s.e.lib.de ele.sicut.in fin.ij.glo, & ibi posui multa iura probantia actus collegiatorum, 4 nisi fiant collegialr,non valere,intelligo ergo q† prælatis noie capituli cum aliquibus faciat ɔctū quē postea singulares ratificare poterūt. & vide,quod scripti de postula.bonæ.ij.super gl.iō dici .& ibi, extunc.ipse al.præ. dec.cū nos.& quod ibi no.& s.de iure pa.cura.& ibi dixit Ber.& Inn.hic ɔcor.lo.xij.q.i.videntes.in j.gl.& facit, quod no.x.q.ij.§.q si.xij.q.i.i tum.& xvij.q.iij.nullus. & Fra.hic dicit, q illa solennitas de facto non seruatur.& ibi,i canonibus.i.in volumine decretorū.vide quod dixi de rescri.c.ij.super gl. pe.& ibi,supradictā.& quia fm eū ɔria opinio est ecclesijs onerosa.& sic tollēda, de cō sue.c.j decreto.cum tñ fatetur sine illo valere ɔctus , vt in fi.huius glo. tum quia illa auc. id non requirit,nec lex iubemus.C.de sacrosan.ec.tum pp d.suetudinē.& ibi,abst.vide quod dixi.s.e.nulli.super j.gl. & ibi sñia.di 5 cit Inn.in additione,q †licet sępe sumatur vniuoce decretum,& sñia,proprie tñ sñia fertur inter aliquos,quorum alter petit ab altero, & hic condēnat. vel absoluit, de ver.si.in his.ff.de re iu.in summa.C.de sen.& inter.decretū aūt dr,cū non aperte,sed a iudice aliquid petit,qđ ipse ɔcedit cognitione pmissa. C.de præ.mi.l.ob ęs.ff.de succe.ed.l.j.§.decretalis.ff.quod cuiusq; vni.l.itē corū.§. fi.& ibi.auctoritatē suam. & pro tanto vt dñt præ.decr. qūq; auctoritas dr.C. de præd.mi.l.j.C.qñ dec.opus nō est.l.j.& ibi.ante ɔctunt & in scriptis.C.de sen.ex breu. reci.l.j.& ij.s.e.lib.de re iud.c.fin.& ibi curatores prælati & rectores vniuersitatum,qui ei auctorizant.qñ conuētus , vel vniuersitas habent agere , vel se obligare. ff. de auct.præst.l.clarum.ff.de con tel.certum.§. pupillo.s. de proc.c.i.& vl.de iud.cām.hæc aūt interponitur sine scriptis,ar.ff.de auct.tu.l.obligari.§.fi.& hēt interponi in ipso negotio,vel parū post.sic intelligit.Inst.de auc.tu. §.tutor.ff.e.ti.obligari.§.tutor.de acq. hær. si qs mihi bona. §.iussum.& ibi simul iuncta. oportet aūt oēs reg.i.j. de re.iur.quod oēs.eū cōcor. & vt dicit Inn. consensus minus est , q̄ auctoritas,& valet sine scriptis, nisi his casib. quibus ius exprimit,scripturā necessariā,remittit de his q̄ fi.a præ.c.j.& præstatur in ɔctu & post quo ad hoc nō possit ɔdicere,sed non quo ad validandum,quod nō valebat,de ele.auditis.& c.quod sicut.& c.eclesia. quod vr in his,quibus certa forma requiritur, sicut in electionibus & sñis.in alijs,quæ pendent ex solo consensu,vr,q conualescant ex illo,licet a princ.non valuerint,& vide quod no.j.de reg.iu.non firmatur.& quod dixi.s. de cō sue.cū ɔsuetudinis,in gl.dicit Inn.itē cōsensus est ēt minorum,sed auctoritas solum maiorum.& in fi.vt dicūt 6 hic Inn.& Hos.certum est,q†in alienatione rerū pupilli,ēt si sint mobiles,dummodo pciosæ , interuenire dēt causæ cognitio & decretū.C.de præ.mi.l.minorū.& l.si minores.& ff.de reb .eo. magis puto.§. non passim.nec sufficiūt illa duo,nisi subsit vera & iusta alienationis cā aliās ɔ possidentem datur rei vendicatio,& ɔ tutorem psonalis,vel negotiorum gestorum, vt in prin.l.magis.§. si æs.& §.se.l.quis. C.de præ.mi.& si præses.vbi vero pdicta oīa concurrunt,tenet alienatio mero iure,sed subuenitur ei per restōnis beneficium,si sit læsus. C.de prædi. mi.l.si quidem. Quibusdam vr idem in alienatione rei 7 ecclesiasticæ †cum ecclesia cōparetur pupillo. ff. ex qb. cau.ma.l.pupilli.plus placet Inn.& fatetur Hos.vt pdixi quod dicit finis gl.lz.n. leges decretū interponi pcipiāt in rebus minorum,de rebus ecclesiarum id nō dñt, sed volunt interuenire consensum ordinariorum.x. qō. ij. hoc ius , necēt canones de tali decreto præcipiunt.nec putat ēt Inn.alia, q̄ leges mandāt necessaria.vel de iuro ordinatoris.quod nil sit nobili &c.& de subscriptitione nil fieri in læsionē &c.vt in auct.hoc ius.vel quod ad similitudinē pupilli mittatur nuncius,qui referat ptium solutū in vtilitatē domus.vt in præ.l.magis. §.ne tñ.nā 8 legis statuta sup ecclesiasticis rebus non ligant ecclesiā nisi acceptauerint.xcvj.di.bñ quidē.ad fi. in decreti aūt interpositione & alijs pdictis ecclesia non acceptauit leges,nec vsum,vel alio mō.valet ergo ɔctus,licet non interuenerint ibi,dicta rō non placet Host. licet fateatur dissuetudinem , de qua.s.itē scias,q Inn.reciiat quosdā legistas tenere,ɔctū alienationis rei ecclasticæ fieri debere in scriptis,& q substātiā recipit ex scriptura. canonistæ hoc negant , quia licet in scriptis redigi debeat & subscribi, recipit tñ substātiā a consensu ɔhentium nō a scriptura,vnde per consensū plati & clericorū tenet ɔctus ante descriptionē & subscriptionē,& qñq; scriptū fuerit & subscriptū sine tpe consensus,sine post. valet ɔctus,& agetur ex illo,dicit ēt quosdā tenere sine scriptura & subscriptione valere ɔctū alienationis rerū ecclesię.¶ In gl.no.quia ibi,tacitus.& sic excludit tractatū,vñ 9 dicebāt hic Ho.& Io.mo.q† si pietatis cā aliqua possessio ecclesiæ concederetur alicui ad vitā.vel ad aliud tps non est locus solennitati,vt.xvi.q.i.possessiones.il qō.vj. aliud.de vsur.c.j.dicit Ho.excipiendos ēe casus,quos no. s.de his q̄ fi.a præla.c.j.& vt dicit Arch.in præ. c. possessiones.no.q tales tpales cōcessiones facit eps sine caplo ad quod ipse signat ɔriū de.c. eps.xii.qō.j.rñdet, q ibi loquitur,cum lædebat , vel fraudabat ecclesiam. item ɔ, de his q̄ fi.a præla.ea noscitur.rñdet, illud loqui in concessione spūaliū,& ibi dēt esse magna examinatio.xlii. di.quiescamus.quia in tanta re &c.vii.q.ii.c.vl.sed.c.possessiones.loquitur de tpali cōcessione facta causa pietatis,quod licet,vt ibi.adhuc sic obiicit.cōcessio beneficij temporalis , cum.s.ad vitam. Item est necessaria,quia 10 †prælatus sibi beneficia retinere non potest.s.de inst.c. si.item fit causa pietatis. de præscrip. postulasti.Si ergo hanc facere non potest,ergo nec primam.¶ In glo.vlt. in fi.dicit Host.& Io mo. illud quo ad curam canonicā, vel quo ad decimas in nullius parochia constitutas , de deci.quoniam.vel quo ad generale regimen. de quo.x. q.j.regenda.& quo ad diffinitionem faciendam.xii. q.i. præcipimus.dicunt etiam q ad vtrūque rectorem.i. & episcopum pertinet & nomen ecclesiæ intentare actiones & defensiones. de rectore agente patet hic defendente ēt vicario.s.de fide instr.G. perpetuus.de præscri. ex transmissa, p eps admittat,patet.s.de succ. ab intest. c.fi.Quærunt, quid si sñia feratur ɔ presbyterum agētē, vel defendentem, nunquid paratur epo præiudiciū , vr quod sic.s.de re iud.quamuis.ff.de re iudi.l.sæpe.

1 *Donum factum quod est paruum, vel magnum quando tenet.*
2 *Possessiones minus vtiles licite dantur in emphyteusim.*
4 *Prælato prohibito alienare id non licet etiam in casibus permissis*
4 *Temeritas damnatur etiam in casu necessitatis.*
5 *Dominium rei ecclesiasticæ non transfertur si per metum fiat traditio.*
6 *Mobilia an dicantur, quæ debentur de publico, vel priuato.*
7 *Christus est caput ecclesię.*
8 *Emens a solo prelato si habuit bonam fidem præscribit.*
9 *Dominium an transferatur ex inutili contractu.*

CAP. II.

HOc consultissimo. Diuisio in j.glo. dicit Io.mo q hic,& j.de.im mu.ec.c.j. prohibentur quidam modi alienationis,vel dationis in reb.imobilib.de mobilib.vt dicit,certa rłā dari 1 nō pōt , quia fm q† donū est paruū,vel magnū, tenet vel non tenet , & si donator est paruus,vel magnus vel donatarius benemeritus,vel non meritus.s.de do.c j.& iii.q.ii.terrulas.xvii.q.i.possessiones.[*Immobilia*]adde, qđ habes in cle.eo.ti.monasterium.[*laicis*]clericos,quibus ēt contemplatione personę fieret submissio,non includat aīstñ isti ęquiparantur laycis de iure pa.cū dilectus. [*Spūdi*]i.expressa.C.de neg.gest.l.negotiū alienū.[*Emphyteusim.*]de nā huius ɔctus ad saturitatē in Spec.de loca §.nunc aliqua.Guil.& Arc.qui obiicit ad literā,inquantum vr permittere emphyteusim , de ca.alienationes. xii.q.ij.

xii.q.ii.sed loquitur in casu non concesso, vel pter formam iuris,vel intelligitur de rebus præciosis,sed posses
2 siones† minus vtiles licite dantur in emphyteusim ét p petuam.xii.qõ.ij.perpetua.& §.si quis.prohibetur aũt a iure emphyteusis,q̃a est alienatio.s̃.e.nulli. Arc.remit. in Auc.de non.alie.§.neque aliud.in fi.colla.ij.[*Forma*] de hac dictũ est satis.& c.prox.& ꝯ gl.Io. xii.q.ij.in summa.& c.sine.tenet hic Arc.ꝙ etiam si forma seruetur, si non est casus licitus,non tenet alienatio,per dec. vlt. e.& ĩ.de consti.quæ in ecclesiarum.vtrobique dr̃,ꝙ legitimus dẽt esse consensus.& facit,quod no.Ber.de res.in inte.c.j.in gl.pe.vt ibi dicit Dama.qui in q̃õne ij. de his quæ fi.a præla.tenet opi.Io.inducens dec.cum nos.e. ti. & dec.cum dilectus.de do.potissime innititur huic rõni,ꝙ aĩs nõ esset dare,ꝙ ecclesia læsa restitueretur,vt dicit præce.dec.prima,de resti.in integ.si enim non seruatur forma,ꝯctus est nullus,& sic cessat restõ.ff.de mino. in causæ.vbi ergo seruatur forma,sed casus non est licitus,procedit restõ.ergo ꝯctus tenuit. rõ ista parũ vrget, posset enim esse licitus ꝯctus alienationis,& in illa forma seruari,& tñ multum ex eo damnificaretur ecclesia,& tũc locus esset restõni.& sic ét ponebat Gof.e.tit. ad nostram.& in sum.huius ti.ver.alienatio.Ho.aũt tenet opi.Io.aperte in summa,hoc e.ti.§.iii.ad fi.vr̃ tñ tenere ꝯriam in sum.de resti.in integ.in §.in quibus.ver. in ꝯctibus.no.ét hic Arc.de eo,quod dixi.s̃.c.prox. sup
3 ver.exigitur.[*Permissis*] p̃lato† prohibito alienare id non licet,etiam in casibus permissis,remit.Arch.ad no. per Inn.de testa Rainaldus.& ibi scripsi super ver. impedire.prope fi.gl.[*Recognoscendo*]s̃.de ele.venerabilem. post prin.[*Profitendo*]vide s̃.e.lib.de sum.tri.fideli.iuxta prin. [*Se tenere*]dicit Arch.post Gui.ꝙ si bene attendatur,est quædam alienatio,quasi confiteantur ad illos dñium pertinere directum.ff.si age.vec.l.j.§.fi.sicut cũ me constituo rem alieno noĩe possidere,ad illũ trãsit possessio, & abdicatur a me, quia is qui possidet &c.de res.spo.cũ venisset.de præscri.si diligẽti.ff.de acq.poss.l. quod meo. [*Vulgariter*]vide de iniu.c.vno.in prin.[*Aduocatos*]s̃ e.li. de ele. generali[*statuendo*]sæpe ante hanc constõnem prælati oppressi inuocabant nobiles potentiores opprimentibus ad defensionẽ suam,faciendo eos aduocatos vel defensores locorũ, pp̃ hoc illi sibi vẽdicabant quoddam ius dñij,vel aduocationis in ecclesijs , vel locis sic defensis.& dicit Guil.& Fran.se vidisse multos p̃latos faciles ad talia,& ꝙ q̃nque ad hunc finem ipsi nobiles ꝓcurabãt oppressiones illas,a quibus verisĩr abstinebũt, videntes per prælatos hæc fieri non posse,vt in glo.& vt dixit Fran.etiam si ecclesiæ consuli non posset,nisi per talem ꝯctum pp̃ potentiam opprimentis , non tñ fieri
4 poterit sine Papæ licentia,damnatur.n.†temeritas ét in casu necessitatis.s̃.de cõsue. quanto.& apostolicę sedis iugum licet graue ferendum est.xix.di.in memoriam. petatur ergo Papæ licentia super tali ꝯctu expedienti,q̃ super alio daretur.si.ĩ.de immu.eccl.aduersus.& quod scripsi de ec.ædifi.c.vlt.[*Alterus*]vt fideiussorum,pignorum, interuentus rei,obsidum,vel similium. [*licentia.*] Papę spãli.Et consensu capituli.[*Adeo*]i.tm̃.[*Causam.*]i. titulum,qui est cã præscriptionis.C.de rei ven.nullo.ff. de peti hæ.nec vllam.in prin.& q̃uo isto & alijs multis sumitur cã,scripsi de acc.cum dilecti.super gl.cã requiritur aũt in talibus præscriptionibus titulus, cum nedũ præsumptio,sed ét ius cõe sit ꝯ præscribentem,cum ecclesię & ipsorum res debeãt esse libere.x.q.j. nouerint, s̃.e.c.fi.C.de epi.& cle.l.ij.& de cen.q̃q̃.de immu.ec. c.j. hoc verum,nisi inquãtum ecclesia permittit,& sic soluitur de iure pa.p̃terea.ad id.e.ti.qm̃.[*Sciens*]dicũ Arc. præsumi ignorantiam,nisi probetur scĩa.ĩ. de reg.iu.p̃sumitur.[*Præsumptum*]i.submissionem factam non obtentis prædictis licentia & consensu.[*Neglexerunt*]vitiũ notat,no. ét Arc. ꝙ celare est aliq̃d facere , de hoc ĩ.de simo.nemo.& est sĩle.s̃.e.lib.de cle.gñale.[*Ecclesiasticos*] i.hospitalarios S.Io.& his sĩles.xvii.qõ.iiij.quisquis.Gar.

& Io mo.[*Eregerint*]factum ponit,& non ius,& sic nõ
5 ꝯdicet oppositioni.B.& Hugo.quæ hẽr,ꝙ† si per metũ fiat traditio rei ecclesiasticę,nõ transfertur dñiũ,& hãc hic tenet Arc.cuius verba decidit pp̃ id , quod scripsi.s̃. quod met. ca.abbas.super.j.gl.& de hoc.xv.q.vj.c.j.[*Natura*]vt si est ꝯctus emphyteuticus habeat, quod vult ꝯctus,nã & nõ vltra,idẽ & in alijs venditionib. & sĩlibus, s̃m Gui.[*Eoipso*]licet ergo hic & s̃.§. laici. necessaria sit monitio,non tñ snĩa,concordãtias de hoc vide.ĩ.de rapto.excõicationi.sup vlt.gl.[*Extunc*]ergo non ante,designat.n.huius termini tp̃s extremũ.ff. de condi.& de. l. iiii.& l.si is.§.si ita.& de cõse.di.iiii.tunc valere,facit ĩ. e.li.de ele.ꝯmissa.in prin.[*Terram*]de spon. nõ est nobis. de of.dele.sane.de postu.c.j.[*Procedatur*]per illũ p̃latũ,cuius spũali iurisdõni subest illa terra , ét si sit ille offensus s̃m Gui.& Cle.Pisa,allegant no.per Inn.de ver.sig.ex parte.& ĩ.e.li.de sen.ex.dilecto.dñt p̃dicti , ꝙ si illa terra est subiecta prælato ecclesiæ grauatę,ꝓcedetur ꝯ ipsum laicum,qui ꝯ hanc cõstõnẽ fecerit per superiorẽ illius loci,declarat Gui.& Ar.j.diœcesis,in qua est possessio vsurpata.ad id.s̃.de fo.ꝯpe.sane.& c.vl.C.vbi de cri.agi opor. aut.qua ĩ prouincia.¶Prima glo. diuidit & summat. ¶Quarta gl.no. aꝯrio,q̃rit & remi.¶Gl.quidam. ponit vnã opi.quã reprobat.¶Gl.ad modicũ, rñdet per q̃õnẽ in qua duas opi.ponit.¶Gl.C.de.alle. vnã concor.& soluit ꝯrium.¶In gl.ij.ibi humanũ.ibi ponitur solennitas, quæ requiritur in promulgatione legis.¶In iiij. gl. ibi, lex quæ,vide.s̃.e.li.de ele.is cui.super gl.puto.¶ In quinta gl.ibi,iubemus.ij.j.rñ.ibi mancipia & præbendæ,quę
6 †debentur publico vel priuato computantur inter mobilia.¶In gl.non sufficit.ibi,l.j.§.ij.aĩs ili.vide.s̃. de iura. cal.literas.super j.gl.¶In gl.ad modicum.ibi l.j. in fi.vide in præ.c.de causis.super vlt.gl.¶In gl.C.de.ibi,quem admodũ.vide in c.si diligenti.j.alle.super glo.pe. & ibi, eleganter.non cadunt hæc & sequens in suffragiũ,quia allegantur gl.tñ hæc lex vult, ꝙ si minor circũscriptus dolo serui illum vendicet , emptor illum manumisit, aduersus manumissionem non datur restõ,sed agit , vt resarciat dãnũ,& sic vt ibi dicit gl. & ex inutili ꝯctu trãsit dñium, & ibi,l. vna.l.vult,ꝙ per pactum & traditionẽ sine scriptura certæ formę dñiũ rei immobilis non transeat in aduocatũ,& est spãle,vt ibi no.¶In gl.j. ibi, in quatuor.Gar.diuidit in quinq;,faciens quartã.ibi,laici.Boa.diuidit in vij.faciens sc̃dam ibi,non concedẽdo, quintã ibi laici.vij.ibi,qui vero.¶In gl.ij.in fi.ꝯcor.ĩ. de reli.do.c. vno.in prin.Arc. ¶In gl.iij. in fi.in gl.ij.& per hoc vr̃,ꝙ ecclesia sua , vel nomen debitoris non cedat sine decreto,de minore vide in Spe.de cess.ac.§.j.ver.nũ quid minor.¶In gl.iiij.ibi Gar.& Io.mo.¶In gl.no. ĩ fi. & in Aut.de non alie.§.vult.n.col.ij.facit q̃d no.in Spe. de re.spo.§.nunc dicamus.añ fi.¶In glo.l.in fi.dicit hic
7 Gar.& post eũ Io.mo.ꝙ†ecclesia.i.congregatio fideliũ, cui⁹ Christus est caput,hẽt dñiũ, sed pauperũ sunt quo ad sustẽtationẽ,& clericorũ,quod ad administrationẽ, & sic dicit ꝯcordari ꝯria.¶In gl.pro eodẽ.in fi.l. s̃m ordinẽ lr̃ę submittere ecclesias,subiicere bona,supponere iura.¶In glo.non sufficit.ibi,seruitus.facit.s̃.de accu.veniens.de iureiu.nimis.& humani moris est , illũ vereri &c.xvi.q.ij.c.j.& in fi.s̃.de immu.ec.aduersus.¶In gl.q̃dã.clericus Pisa.& in fi. idẽ Gar.Io.mo.& Arc.¶In glo. casus,in fi.qui licet sint multi,reducũtur ad quatuor ibi notatos.¶In gl.an modicũ.in fi.idẽ Arch.vide, q̃d no. in cle.e.ti.monasteriũ.ĩ gl.fi.¶In gl.C.de.ibi,spãle,& sic facit pro opi. Tan.quã ponit Bar.in vene.lix.qui tenuit,
8 ꝙ†emens a solo prælato,si habuit bonã fidem, præscribit,vt ibi dicit Hug.& idẽ Dama. hoc ti.qõ.iii. & vtrunque dictũ saluatur, super quo vide,quod no. & dixi de iur.pa. cura.& ibi de hoc.l.sc̃do dicto,quo ad primã cõcor.ad duas leges,q̃ sequuntur,fit remissio de primo di-
9 cto,vt patuit ĩ suffragio,& mãm illã†an ex inutili ꝯctu trãsferaĩ dñiũ,plene ponit Ia.de Bel.super l.si ipsa.ff.q̃d me.cã.in solutio.ꝯriorum.¶In gl.j.officij.ibi Gar. Ioan.

& institutio, vt no. Inno. de transac. de coetero. & hæc est cā quare illa deuoluitur in capl̄m sede vac. vide, qd post Vin. dixi, de ma. & obe. cū olim. in glo. sciendum [*licet*] pro q̄uis [*pertineret*] determinat s̄m Arc. qd no. no. di. c. j. in glo. sequitur. in fi. ¶ Prima glo. dicit quid declaret. ¶ Tertia alle. ꝯcor. obiicit & sol. ¶ Quarta quærit & solu. ¶ In glo. vi. s̄. ibi. illa. opiniones Guil. speculatoris de præsentatione non facienda per capl̄m va. se. & qūo. cōmēdam facere s̄m Vin. quas ibi scripsi, hic ponit Archid. ¶ In gl. intelligitur. in fi. arguit hic Archi. per capitulū, xxviij. di. priusquam, & per no. c. iiij. di. c. j. in fi. ꝙ si confirmator eps, capitulum, vł officialis ipsorum. dicit, talem nō debuistis eligere, vel p̄sentare, vel ipsū reprobasse vł.

S V M M A R I V M.

1 *Ecclesia si habet rectorem & clericum, an possidens præsentationem vnius alterius censeatur esse possessor.*

2 *Præscriptio tollit omnem actionem.*

C A P. II.

SIS. Non diuiditur [*ad quem*] indistincta locutio oēs comprehendit, an autem populus talem p̄sentationem p̄scribere possit, plene dixi. j. de reg. iur. qd alicui gratiose, 1 [*rectorem*] si† ecclesia habet rectorē & clericum, an possidens p̄sentationē vnius alterius censeatur esse possessor. vide, qd dixi de ele. ꝯtei.ᵃ. sup verbo, clericū. sed fuit hic disputatum de tali ecclesia sita in certo plebanatu & habente patronum, ꝯ quem clericus p̄scripserat p̄sentationem rectoris. & rector p̄sentationem clerici, & hos plebanos instituebat, cū ecclesia vacet clerico & rectore, quis prouideat, vel p̄sentet. pro ep̄o inducitur. x. q. j. c. j. ij. & iij. xvj. q. vij. omnes basilicæ. & c. nullus. & c. sicut. de relī. do. de xenodochiis. de capel. mo. c. j. facit, de success. ab intesta. c. fi. de pe. c. ii. & quod scripsi post Compo. de ele. c. j. super. j. glo. & qd no. Host. in sum. de elec. in. iiij. §. ver. si vero. pro plebano alleg. de cc. ædi. ad audientiā. de p̄bē. cū nō ignores. de offic. delega. corā. de priui. cū olim, & qd no. de iure pa. significasti, & qd scripsi post Innocē. & Host. de excep. cum venerabilis. iii gl. pe. pro patrono inducitur, ꝙ cum p̄scriptio non p̄iudicauerit, nisi quo ad p̄scribentes, illis deficientib. redeat res ad sui naturā. ff. de pact. si vnus. §. ꝙ si non. & est si. de procu. si duo. s̄. e. li. de offi. dele. cum plures. & facit, qd scripsi post Host. de offi. ar. c. vii. in fi. vlt. gl. Frater Iac. qui hoc disputauit, & Io. de montemur. in aliis terminis soluunt pro plebano. maxime per præ. decre. ad audientiam, & per ea quæ dixi. s̄. no. in decre. cum venerabilis. de excep. per quæ rūdetur ad allegata pro ep̄o ꝓcedere in ecclesia, q̄ nō habet matricē ecclesiā mediam. iura pro patrono inducta nō ob. 2 quia p̄scriptio ᵃ † tollit oēm actionem. de p̄scrip. ad aures. in sacris. tum clericum ī minorib. vt. s̄. ti. ij. si pro clericis. de transac. ex literis. & s̄. co. ti. c. ii. & j̄ no. [*copulatiuam*] nō sufficit ergo, ꝙ sit talis, qui promoueri possit, nisi & aliæ idoneitates currāt. licet ergo habeat ætatē tm̄, ꝙ infra annū promoueri possit, non sufficit, nisi habeat ætatē. quā requirit cōcilium. & vide, qd dixi. s̄. co. li. de p̄ben. ei cui. sup ver. promoueri. ¶ In glo. j. in fi. multi ꝯ. & vide, qd dixi, de ele. dudum. j. super ver. vlti. in ordinibus.

A D D I T I O.

a ¶ Præscriptio tollit. Nota tamen hic ꝙ præscriptio. xxx. an. non tollit actionem ipso iure, sed ope exceptionis, Cy. in l. cum quis. C. de iur. & fac. igno. & Sal. in l. sicut. vj. oppo. de præscrip. xxx. an. gl. & doct. in l. cum, §. cum iniuriarum. si quis caut. in l. atqui natura. de nego. gest. in l. si pupillus. de admini. tut. & in l. si quis postquam. de fideiusso. contra Bart. in l. ii. §. j. ff. rem ra. ha. vide glo. in ver. prorogari.

¶ De concessione præbendæ & ecclesiæ non vacantis. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Tempus congruum & idoneitatis prouisi præsumitur, nisi ostendatur contrarium.*

2 *Papa si alicui episcopo, vel capitulo districte præcipit, ꝙ alicui det præbendam, nisi quid ex hoc mandato habetis pro quo scribitur, actionem ad petendum.*

3 *Beneficij quotiescunque sunt plures petitores, cautum est exigere cautionem a vincente.*

4 *Executor debet primo intentionem suam fundare, & non in contradictorem etiam facti pœnam inferre, antequam appareat contradictorem esse in culpa.*

5 *Papa est super omnes.*

6 *Ignorantia prælati non facit, quominus priuilegium tueatur priuilegiatum.*

7 *Lex quid sit, & constitutio, decretum & decretalis.*

8 *Priuilegiatus, qui fuit citatus per ordinarium, vel delegatus, & qui non paret, si excommunicetur, an excommunicatio teneat.*

9 *Ignorantibus ex testamento emolumentum acquiritur.*

10 *Absens excommunicatus non tenetur de inobedientia, si non gerit se pro excommunicato.*

11 *Decretum sicut & sententia habet fieri cum causæ cognitione.*

12 *Electio facta ab his, a quibus renoco, & reuocare possum, an valeat.*

13 *Collatio valet, si executor prius conferat, quam ordinarius, licet ordinarius ignoret, quod vacet.*

14 *Dominium recta via transit in legatarium, vel donatarium causa mortis.*

15 *Res obligata pignori si perueniunt ad hæredem, an fructus earum teneantur hypothecaria.*

16 *Adiudicatio fit etiam in actionibus mixtis.*

17 *Adiudicatio etiam in dubio fieri debet illi, qui validioribus actionibus vtitur.*

18 *Tempus non datur ad ignorandum priuilegia, sicut datur ad ignorandum ius commune.*

19 *Executor datus sub forma quod conferat tali, quod duxerit acceptandum, ante acceptationem nil facere potest.*

20 *Mandatum ligare non debet, nisi ex quo peruenit ad eos, quibus mittitur.*

21 *Lex omnibus est communis & omnes adstringit.*

22 *Executor suspendit ordinarium a collatione beneficij.*

23 *Princeps non debet in facto suo fraudem aliquam adhibere.*

24 *Actus defunctorum non suspenduntur sicut viuentium.*

25 *Acceptatio facienda est coram executore.*

C A P. P R I M V M.

QVia cunctis. Diuisio est in fi. secundæ gl. & j̄. sequebatur, & præcipue deuotis ecclesiæ pacem & quietē appetimᵘ, ad secundas lites & controuersias, q̄ interdum inter ipsos emergunt, libenter studium impendimus opportunum, vt & tediosi labores, sumptusque superflui euitētur, & saluo cuilibet iure suo charitatis in eis vinculum perseueret, sanè vacante olim ecclesia Carnoten. &c. vt patet mens in glo. ii. [*proponebatur*] in iudicio coram nobis & fratribus nostris. & no. Fran. ꝙ petitio, quæ in rem iure communi fundatur, potest verbis breuib. expediri, [*parte tua*] loqtur Andreæ, qui fuit victor in cā [*vacabat*] de iure & de facto, alias ꝯferri non potuisset s̄m Abb. q alle. s̄. eo. c. j. & ij. c. cum nostris [*fuisset*] exquisite de clausula, amoto quolibet illicito &c. no. hic Arch. quod no. post Inno. de priuile. cum olim. ij. super ver. porcarum. in fi. & de p̄ben. pro illorū. [*canonica*] bene concludebat, vbi aliud nō ostēderetur, pp qd remouendus erat oīs illicitus detentor. de rescrip. ex parte. s̄. & c. olim. de re. permu. c. cum vniuersorum. de iure pa. cum dilectus. in fin. illam collationem tibi factam [*precessisset*] dicit hic Ho. ꝙ Inn. formauit hic quandam magnam gl. quam ipse per quæstiones formare voluit, & hoc modo. Quid si qs coram ordinario petat præbendam quā ego possideo. dicit, ꝙ debeo iudicis officium implorare, vt faciat declarari, an petat ipsam tanq̄ sibi debitam, vel tanq̄ suam, si petit illā vt debitā, cogetur dicere causam. quare sibi est debita, de li. ob. c. si. puta, quia priusquam ego fui ad illā canonice electus, vel ad mandatū papæ, vel sine mandato

ſponte receptus ab illis ad quos ſpectabat.allegãs, ꝙ ex quo receptus erat &c.ſ.e c.ex parte.& ca.cum ſup.r.de præbẽ.relatũ.vel quia primo fuit ſcriptũ pro ipſo,de of. dele.ex parte.& ſic tuo mane lis curret ad finẽ, ſi aũt pe tit vt ſuã,dicẽs tibi collatã ꝑbendã,quã poſſideo, hẽt pro bare,ꝙ collator habuit poteſtate conferendi, contulit vacantẽ ꝯgruo tpe & ꝑſonæ idoneæ.vt ecc.bene.ca. vn. dicit Inn ꝙ tps ꝯgruum & idoneitatis prouiſio præſumitur niſi ꝯrium oſtendatur, de præſump.ca.fi.vel ſm Hoſt.& Io.mo.niſi præſump pro ſit contra collatorẽ, vt præ.decre.uã,vt dicit Inno.cum prouiſor obtineat vicẽ electionis & ꝯfirmationis,oportet,ꝙ probentur legitime facta.q̃ ad electionẽ & cõfirmationẽ pertinent, de quo remittit Hoſt.ad no.per Inn.de ele. cũ dilecti.& de

2 do.& ꝯtu.cũ olim.Quid ſi papa † alicui epiſcopo,vel capitulo diſtricte præcipit,ꝙ alicui det ꝑbendã, nunqd ex hoc mandato habet is,ꝑ quo ſcribitur,actionẽ ad petẽdũ illã,vt ſibi debitam.Reſpondetur ꝙ nõ , licet inobediens puniri dẽat.de ꝑben.dilectus.ſic ſi ſcribitur executori puniendus eſt executor,q mandatũ nõ adimplet.ſ. de off.dele.paſtoralis.ſed quid ſi mãdatur alicui,ꝙ mihi ꝑbendã ꝯferat,nunqd ex hoc mandato potero agere & ꝑbendã petere.corã ordinario nõ,ſed corã ipſo executore,q ẽt ſine cãę cognitione poterit illã ꝯferre.vt no.ſ. e. ꝓpoluit.Quid dices,ſi bñficiũ peto a Titio poſſeſſore,ſuperuenit alius idẽ petẽs dicũt Inn.& Hoſt.ꝙ dabitur primo vincenti cũ cautione de ſeruando reũ indẽnẽ quo ad aliũ petentẽ.ff.de rei vẽ.is a quo.& idẽ no.ſ de re iud. cũ ſup.de reſcrip.mandatũ.ꝙ ſi executor ꝯtulit mihi ꝑbendã vt vacãtẽ de iure,quã tñ alius poſſidebat,peto ab eo ꝙ exequẽdo me ĩ poſſeſſionẽ inducat.nunqd id facere dẽt. Rñdent ꝙ nõ , niſi vocato poſſeſſore,qa ſua poſſeſſione nõ eſt alr expellẽdus.C.ſi ꝑ vim vel alio modo. l.fin.niſi collatio fuiſſet facta cã cognita, & vide qd dixi de hoc & de forma,ꝯferas abſque adiecto , & in poſſeſſionẽ ĩducas.ſ.x i.lj.licet.ij.ſup gl.nõ ergo.qd hic no.Inn. & Hoſt.& dixi.ſ.e.lib.de off.or.c.iij.§.j.in fi. Quid ſi duo ſunt ꝯfirmati a diuerſis,quibus cõperere põt. puta vnus ab ordinario,alter a delegato papæ,ſi vterque iſtorũ cõuenitur.dicit Inn.ꝙ vr̃ ꝓcedẽdũ,ſicut qñ ꝯueniũtur hęredes,qui inter ſe de hęreditate ꝯtendũt.C.de peti.hær.l. vlt.C.fam.erc.l.pe.all.Hoſt.de ꝑben.niſi eſſent,ſi agent ꝯ alios ẽt noĩe eccleſiæ,nullus eis cogitur rñdere, niſi probent ſuã canonicã ꝯfirmationẽ,puta factã vocatis , qui fuerant euocãdi.all.Hoſt.de ele.qa pp.de iu.exhibita.de oft.Arc.ad hoc. in fi.ſufficit tñ eos ſeruare ꝯfirmationẽ factã vocatis his,quos res tãgit,alias habet neceſſario ꝓbare canonicã electionẽ & ꝯfirmationẽ,& ꝓcedũt hęc ẽt ſi in poſſeſſione ſit ipſe electus nõ ob.C.de peti. hær. cogi.q̃ loqtur,cũ nõ eſt ꝓſumptio ꝯ poſſidẽtẽ, vt ec.bñ. c.vno.iſta vero præſumptio eſt,qa patitur ꝯtrouerſiã ſui ſtatus,& maxime ĩ ſua nouitate.vide.qd ſcripſi de ꝓſũp. illud.in gl.ad ꝯfirmationẽ.dicit Hoſt. iſtud maxime exponendũ ꝑ tñ.ſicut.ſ.de teſti.cũ olim. Quid eñ ſi ſtetent ꝑlatus.xxx.annis,vel vltra,nunc veniat alius dicens ſe prælatũ,graue eſſet dicere,ꝙ cogeretur prædicta probare,cũ forſan nullæ ꝓbationes extẽt,nec eſt veriſimile, ꝙ illi, ad quos ſpectat,illũ ſuſtinuiſſẽt tãto tpe miniſtare,ar.ff.ad mace.l.iij.ſ.vt ſi.pen.c.j.& c.laudabilẽ.j̃. de ac cu.olim.8.q.4.nõne.16.q.4.nolumus.dicũt demũ illud

3 circa hãc materiã tenẽdũ,ꝙ † quotieſcũque plures ſunt petitores bñficii,cautũ eſt,exigere cautionẽ a vincente per modũ,de quo,ſ.ver.quid dices.& per id prouideri ꝯ executores pluriũ petentiũ fulminantes ſñias,vt cis pareatur,a qbus ſi appellari poſſet,ſi præciſe ſine cãæ cognitione volũt exeq,qa nõ debet id fieri, niſi probatione facta corã ordinario,vel executore de iure petentis, ar.ſ.de reſcri capitulũ.vel forſan nõ tenet ſñia excõicationis qa iuriſdictionẽ nõ habẽt,niſi ꝯ reſiſtẽtes, vel rebelles indebite.poſſeſſor aũt nolẽdo ſine cãę cognitione poſſeſſionẽ dimittere,nõ indebite ꝯdicit,ar. de præben. c.fi.de reſer.ſuper literis.in fi.ff.de peti. hær. ſi debitor.ff. depoſi.l.i.§.apud Iulia.ſm Inn.qd poſuit Hoſt.& hoc vl

4 timum ponit Io.mo.& Arc.q dicit, ꝙ † executor prius dẽt intentionem ſuam fundare,nec in ꝯdictorem ẽt facti pęnã inferre anteq̃ appareat ꝯdictorẽ eſſe in culpa,turbando ſuã poteſtatẽ.de off.dele.c.j.ꝯdictorẽ aũt iuris punire nõ põt,remittit ad no.per Inn.de prębẽ pro illorũ. vbi dixi ſuper gl.ij.¶ Dicebat ſcđa pars[*vacante*]hoc videbatur facere ꝯ allegantem,argu.ſ.ne ſe.va.per 10.dicit

5 Hoſt.id non obſtare apoſtolico mandato,quia † papa ſuper oẽs eſt.ix.q.iii.cuncta per mundum.ſ.tit.j.propoſuit [*epiſcopus nunc præſens exiſteret*]no.ſm Abb ordinẽ allegationis primo probat epm ſciuiſſe, & ſic bona ꝯſcientia ꝯ dyaconẽ nil facere potuit.ſecundo concludit idẽ,ẽt ſi ignoraſſet.ibi,nec alias.tertio.ibi,adijciebatur.probat oĩno per mandatũ papæ ſublatã ordinario poteſtatẽ ex vi decreti.aliqui faciunt quatuor partes,nõ inſto,alii prioti executori,diaconis per ꝯñs.licet Bur.dixerit ꝯſequentiã tollit non oppoſitum.infert , quia pars eius eſt. C.de teſti.mi.l.fi.Hoſt.dicit,hic ꝯſequentiã tollit, & oppoſitũ infert,quia pars eius eſt.i.non ſequitur hoc ꝯſequẽs,ſed ꝯſequẽs oppoſitum,quia pars eius eſt hoc,qd ſupponit, & ex quo ſuppreſſo opponitur.ſ.ꝙ nil ſublatũ eſt,ſupprimitur enim,ꝙ collatio fuerit temere attentata. & ideo ex actis inordinate non poterat impediri collator. facit de accu.qualiter.l.[*ſibi*]facto epõ [*ſublatam*]hoc notauit Inn.quod eſt approbatum.j̃.e ti capitulo.& c.ſi tolt [*pallium*]Cardinalem cui ꝯmiſerat,regulariter autẽ, q̃d per me non poſſum,nec per alium,de hoc vide.j̃. de regu. iu.põt q̃[*vacanit*]cum ſi tunc fuiſſet facta acceptatio, locus erat executioni[*Mox*]& nimis mox.& ſi tacit ꝯ allegantẽ ꝯtingeret.nõ intelligas, ꝙ acceptauerit primã , ꝙ potuiſſet,vt j̃.ad fi.& ij.q.ij.contuliſſet.hoc ẽt papa nõ facit,vt dixi.ſ.c.propoſuit.& patet.ſ.eo.li.de pręben dudũ Inn.dicebat & Io.mo.poſt eum.ſtultum fuiſſe hũc executorem , ꝯferendo nõ vacantẽ & incertã,ſi.n.volebat, ꝙ ſtatim valeret,hoc erat ꝯ ius.ſ.e.c.ij.ſi vero volebat illum ſtatim habere ius,nec poſſeſſionẽ , verbum ꝯdicebat facto.qa cũ nihil ꝯferret , ſe aliquod ꝯferre dicebatr. Item donatio vel poſſeſſio non poteſt eſſe niſi rei certæ

6 [*Non † tamen propter hoc*] ignorantia enim ꝑlati nõ facit quominus priuilegiu tueatur priuilegiatum.ſ. de relig. do.cũ dilecti.ſm Inno [*Lex*] conſtitutio,ſeu mandatũ.

7 † Quid ſit lex[a] ꝯſtitutio,decretũ decretalis epiſtola,dog-

a ma,mandatum,interdictũ,ſanctio.[b]no.ij.di.in ſum.&

b xxv.q.ij.ſi quis dogmata.attribuitur hæc gl.Inn.qd non credo[*ex parte*] iii.pars replicatũ ꝯ exceptiones, ſic. ſ.de excep.cũ dilecti.de fi.inſtru.cũ Io.[*intentio*]cui ſtandũ,ex quo de ipſa ꝯſtat.ſ.de ver.ſig.in his.ff.de leg.l ſcire.& per hãc lr̃am Abbas in diſtinctionibus ſup hãc decr. ſoluit

8 qõnẽ de ſic priuilegiato,† qui citatus per ordinariũ , vel delegatum,qa non paret,excõicatur,ꝙ excõicatio non teneat,quaſi id operatur uis verborum priuilegij & intẽtio ꝯcedentis,vt hic.q̃ rõnes ceſſant in caſu legis ſi quis ex aliena.ff.de iu.& in caſu decre.ſi duobus ſ.de ap.vide, qd ſcripſi,de reg.iu.ſcicti.in ſolutione qõnis [*ademptum*] ſtatim bullato priuilegio,vt dicit Hoſt. in decr.prima.j. de priui.§.in eos.vt ibi ſcripſi,ſuper ver. indultũ [*facultatem*]dicit Inn.& Hoſt.poſt eum,licet ĩ fi.dettahat, vt ibi dicã,ꝙ quidã hoc intelligunt,qñ pars per ſe. vel procur. vel nuncium ad hoc datũ ĩpetrat talẽ indulgentiã,ꝙ excõicari nõ poſſit,nã ex quo ꝯcurrũt volũtates ꝯcedẽtis indulgentiã & impetrantis.ſtatim habet ſuã efficaciã,& ſi tale ius habentes in priuilegiatũ hoc ignorent,q poſſunt eſſe plures.de ſen.excõ. officii. & graue eſſet ſingulorum auribus hoc inculcare.ſ.de poſtu.c.j.& ſi papa diceret in indulgentia pñti,per ſe,vel nunciũ cõceſſa, prohibemus oĩbus,ne quis eum excõicet,idem eſſet,ſtatim enim habet effectum,qa ꝯcurrunt voluntates prædictæ.

9 all.Hoſt.ꝙ ẽt † ignorantibus ex teſtõ emolumentũ acquiritur.ff.de leg.ij.cum pater.§.ſurdo,de le.j.cætera.in fi.l.ſe quen.quęad.ſerui.amit.partẽ. de pecul. ſed ſi damnum. Quid ſi prohibitio fit in pœnam abſentis,tunc ſm eos ſatis

ſatis pōt dici,ꝙ nō habebit efficaciã, niſi cũ abſẽs fuerit
certioratus.ſ̄.de poſtu.c.j.de ꝯſti.c.ij.de app.ſup eo.ij.niſi
in genere prohibitionis appareat ꝯ̄tia volũtas papę pro
hibentis,vt eſt in inhibitione alienationis.ſ̄.de dolo,ve-
ritatis.in fi.Quid de his,q̄ fiunt in iudicio,ſicut ſunt diſ-
finitiuę,ĩterlocutorię & excõicationũ ſnĩa.Rñdet,ꝙ ſta
tim hñt effectũ ſuũ,ẽt ſi in hoc ignorẽt hi,ꝑ q̄bus,vel ꝯ̄
quos latæ ſunt ſñiæ,de ſen.exc.pater.de ap.cũ ſit,ĩ fi.dicit
Ho.ꝙ cautela pęna decre.cũ medicinalis.j̄.de ſen.exc.
de alijs vero ſententijs dicit Hoſt.id verũ, ſi abſens ſit ꝯ-
tumax,alias ſecus.C.quõ & qñ.l.ea q̄.ff.quæ ſen.ſine ap.
rec.l.j.iij.q.ix.ꝑ totũ.qd ſi nec ꝑ ſe,nec ꝑ nũciũ quis ĩpe-
trat talẽ indulgentiã,ꝙ excõicari non poſſit, ſed ꝯcedit
eã papa proprio motu,vel ad inſtantiã alterius.Rñdet,
ꝙ niſi appareat de intẽtione ꝯ̄tia ꝯcedẽtis,priuilegiatus
nõ gaudebit bñficio indulgẽtiæ,niſi poſtq̄ ad eũ perue-
nerit.ij.q.v.qñ.ff.de acq.po.l.q abſenti. Et idẽ in reuoca-
tione indulgẽtiæ,vel mãdat.vt nõ noceat,quouſq; certi
ficatus fuerit,ſicut ꝯceſſa eſt.ff.de procur. ſi procuratorẽ.
de inſti.ac.ſed & ſi pupillus.§.de quo palã.ff.mã.ſi man
daſſem.& ſ̄.de procu.c.pe.Inn.plus eſt in mãdato, quia
ſi ẽt a ꝓcu.præſente reuocetur illud non ſit ꝑ̄iudiciũ ab
ſenti nõ certificato,vt in ꝑ̄al.l.ſi procuratorẽ. Ignorãtia
ẽt procuratori non obeſt,quominus agere poſſit ad ex-
penſas,quas fecit ignorãs reuocationẽ,vt in l.præ. Item
10 †excõicatus abſens nõ tenetur de inobediẽtia, ſi nõ ge-
rit ſe pro excõicato,de cle.exc.apoſtolicę.ſed nũquid te
neat excõicatio lata ꝯ̄ illũ,cui reſtituta eſt ptãs excõicã-
di ꝯ̄ priuilegiatũ abſentẽ.Rñdeo,tenet,ex quo ꝓmulga
tus de reſtitutione certificatus eſt. nã ab eo cui cõceſſa
eſt ĩdulgẽtia licet ignorãte reuocari põt,nec poterit po-
ſtea illa vti,ex quo facta fuerit reuocatio,& ex quo de ĩ
tentione reuocantis apparet.ff.de manu.li.ſi pater filio.
¶ Sed qd de lr̃is ꝯtentioſis,puta ĩpetraui ꝯ̄ te,tu expreſſe
impetras reuocationẽ huius primi in tuo ſecũdo,nun-
qd valẽt geſta ꝑ primos,anteq̄ fuerant certificati. So.va
lent.ſ̄.de reſti.ſpo.audita.nec eñ ſecũdus cogitur vti re-
uocatoria,niſi velit,cũ in ſui fauorẽ fuerit impetrata.C.
de legi.qd fauore.nec primus tenetur diuinare.vt eccle.
bene.vt noſtrũ.Quod verũ,ſi ſecundus præſens eſt,& ta-
cet,& vidẽs primos ꝓcedere,quaſi per id renunciet iuri
ſuo,ar.de re iu.Iter mona.ſi vero abſens eſſet & ignorãs,
n õ ꝑ̄iudicaretur.ſic nec ob.ſi dicatur,primos iudices iu-
riſdictionẽ habere,& ſic tenet,qd faciũt.illud eñ verũ,
ſi nõ fuiſſet iuriſdictio reuocata.alij dicũt,ꝙ placet Inn.
& Hoſt.ꝙ tenet proceſſus,niſi ſcd̃s cũ primũ ſciuerit. j̄.
x.dies appellet,arg.C.quõ & qñ iu.l.iij.ſ̄.de off.dele.qm̃
abbas.de hoc ẽt vide de reſcrip.cũ ꝯtingat.ſuper glo.ſed
qua lr.Quid de his,q̄ fiunt extra iudiciũ,vt in lr̃is bñficia
libus mãdatur primis, ꝙ ꝓuideãt.itẽ ſecũdis,ꝙ ꝓuideãt
nõ obſtãtibus primis literis. Dicũt quidã,ꝙ q̄uis primo
rũ ptãs nõ tollatur.niſi prius certificetur ꝑ ſcd̃os,ex quo
tñ nõ nouerint primi,ꝙ ſcd̃s ſuis lr̃is vult vti,non valet,
qd fit a primis,nec impeditur proceſſus ſecundorũ,ẽt ſi
a primis nõ appelletur,qa parũ operatur appellatio fa-
cta extra iudicium,ſ̄m Inn.q remit.de ma.& obe. dile-
cti.ꝑ his facit ſ̄m Hoſt.qa nõ refert a quo nũcietur.ff.de
pe.hæ.itẽ veniũt.§.a quo.de reſcr.cũ ꝯtingat.vbi de hoc
alij dicũt,forte melius ſ̄m Inno.ꝙ illud, qd fit a primis
iudicibus,tenet in eo.iudi.ſed ſi priuilegiatus id petat,de
bet reuocari,qa nolebat vti priuilegio in negotio illo,
& ſi ſciuiſſet,id feciſſet.& credendũ eſt ei, cũ nõ ſit ꝑ̄ſu-
mendũ,ꝙ fruſtra laborauerit in priuilegio obtinẽdo,ni
ſi ex aliqua cã ꝑ̄ſumatur ꝯ̄ ipſũ.puta.qa ꝓbatur,ꝙ ſciuit
ꝓceſſus priorũ iudicũ,& potuit ꝯ̄dicere,& nõ ꝯ̄dixit,arg.
de exceptio.exceptionẽ.de ꝯſli.cum M.& hoc niſi ex iu
ſta cã omiſiſſet,qd ẽt proteſtari debebat, ſi poterat ſine
periculo.vt ibi.& de ap.c.fi.hæc locũ habẽt,qñ ſimul cõ
currunt,vt in prin.huius gl.dixi, ꝯſenſus priuilegiantis
& priuilegiati ante ꝓceſſum iudicum,ſi aũt nõ concur
runt ſimul,tenet irreuocabiliter,quod fit a prioribus,vt
ſeq̄tur.Superius dictis ꝯ̄dicere vr̃ lr̃a ſequẽs,quæ innuit,

ꝙ ſemꝑ valet ꝓceſſus primorũ,quouſque ſecũdis eis no
tificẽt,ne ꝓcedãt,ſed illud locũ hẽt,qñ volũtas ꝯceden-
tis nõ fuit talis,q̄ vellet ſtatim primos poteſtate priuare
ſed tunc demũ cũ eis eſſet inhibitũ,vt dicit lr̃a.& idẽ ſi ĩ
ſecundis literis reuocamus iuriſdictionẽ primorũ,cum
illud ſit in fauorẽ ſcd̃i impetrantis,& intelligi dẽt, ſi vti
voluerit reuocatione.verũ ſi papa nõ aliã petitionẽ, vel
fauorẽ,ſed ꝓprio motu feciſſet reuocationẽ,tũc reuoca
tio ſtatim ſuũ effectũ haberet,ex quo appareret reuoca-
tionẽ ꝑueniſſe ad notitiã reuocati,niſi ꝯſtaret de inten
tione ꝯ̄ria reuocãtis.ſi dicas,quare nõ eſt idẽ in decreto
nã nil valet.qd fit poſt decretũ,vt ꝓbat hęc litera.So. qa
11 † decretũ ſicut & ſnĩa hẽt fieri cũ cãę cognitione. & iõ
ſtatim habere dẽt ſuũ effectũ,ſed opponẽs, ꝙ decretũ,
de quo hic loq̄tur,nunq̄ dat̃ cũ cãæ cognitione.fateor,
ſed ex quo papa ſuã ĩhibitionẽ decretũ vocat,vult,ꝙ ha
beat vim decreti,& ſtatim cõſequatur effectũ. & idẽ in
alio,q̄ in papa,nã ex quo verbo decreti vtitur,ſtatĩ ſuã in
dicat voluntatẽ.ſ̄ de ver.ſig.in his.vñ eſt perinde,ac ſi di
12 cat expſſe,voluntatis meæ eſt † ꝙ nõ valet electio facta
ab his,quos reuoco & reuocare poſſum,vt hic,tñ vt di-
cit Hoſt.alius q̄ papa hoc nõ poſſet.facit.ſ̄.e.li. de off. le.
deliberatione.ſed ſi nõ decernit,qui põt,ſed dicit, inhi-
bemus,ne eligãt,debet intelligi, poſtq̄ ſciuerint. imo &
ſi ſciant lr̃as impetratas ꝑtinentes reuocationẽ,vel inhi
bitionẽ,adhuc valet,ꝙ fit ab eis,niſi prius certificentur,
ꝙ de beneficio,de quo agitur intendat,inhibens alij ꝓ-
uidere,vel niſi qd ꝯ̄ factũ fuerit,decernat irritum & ina
ne,ſed obſtat hæc litera,niſi forſan, ꝙ illã conferre non
poſſit,exprimatur in conceſſione huius poteſtatis, ꝑ q̄
verba vr̃,ꝙ ex quo papa dicit,ꝙ prius non poſſit ꝯferre,
non teneat poſtea ſua facta collatio,& ſic fortius vr̃ nõ
tenere,vbi prioris poteſtas reuocatur expſſe.Sol.nõ dicit
lr̃a illa expreſſe,ꝙ nõ teneat prouiſio primi prouiſoris,
ſi ſecundus non ꝯ̄dicit.id eñ non eſſet verum, vt eſt di
ctum,ſed dicit clauſulã illã hoc operari,vt oſtendat intẽ
tionẽ ſuã ꝯcedẽtis,ꝙ ſtatim a die ꝯceſſionis ẽt añ ſnĩam
nõ valet collatio primi,ſi tñ ſecundus vti voluerit lite-
ra ſua,& bñ credit Inn. ꝙ ſuperiores clauſulæ habeant
effectum.nec mirum,ſi dicitur primã ꝯceſſionẽ tenere,
ſi ſcd̃s ratificet,vel caſſari ſi hoc petat,qa idẽ cõtingit in
ꝯtempto,de ele.qd ſicut.§.ꝙ ſi aũt.ſ̄m Inno.[*poſtquam*]
gl.dicit Hoſt.ꝙ ſtudioſus.peritus & intelligens plures ꝑ-
nitioſas ſubtilitates q̄ vtilitates colliget in prædictis, cũ
tñ iuri canonico ꝯ̄riũ ſit innatũ multũ.de iud.dilecti.de
do.& con.ea.vel ſ̄m eũ dic,vt no.de pręben.dilectus.ij.
[*ſibi*]ad quẽ pertinet collatio [*aut ei*]ſcd̃s caſus [*vel poſt-
quam*]tertius caſus.[*vel etiam conferat*]no.vt dicunt Inno.
13 & Hoſt.ꝙ†ſi executor prius conferat,quã ordinarius,va
let collatio,licet ordinarius ignoret[*vacet*] qa ſi non va-
cat,eius collatio non valet,vt ſ̄.& e.ti.propoſuit[*poteſta
tis*]executoris datę ſuꝑ ꝑ̄benda ignoret ordinarius & ſic
ignorans ꝯferat, vt ſequitur[*agnoſcatur*] q̄ ſequenda eſt,
nec facit hoc pro dracone,qa procedit, vbi nõ eſt bñfi-
ciũ acceptãdi ꝑ̄miſſum.ſ̄.ver.nec aliãs.ẽt.[*Vacaret*]ergo
ſuper non vacante nulla dabatur ptãs[*non habebat*] vt pa
tet ex forma lr̃arum[*Vacuari*]qa qd legitime factum eſt
&c j̄.de re.iur.factũ[*Sed extitit*] quarta pars [*Quod & ſi*]
.i.dato ꝙ ita eſſet,ꝙ prius conferri non potuiſſet, vt fue-
rat allegatũ,& ne dicatur cõfiteri, ideo ſic loquitur ſ̄m
Hoſt.all.de ver.ſig.abba.§.ad hoc aũt.ſ̄.de exce.cũ vene-
rabilis.i.reſpon.[*Acceptare*]ſaltem poſt prępoſiturã vacã
tẽ[*Eum*]Draconẽ, pro quo fuerat ſcriptum. [*non potuit*]
de iure,at.de off.dele.ex parte.i.ſed ibi non dabatur ptãs
acceptandi,& alia penitus eſt illa forma ſ̄m Hoſt.[*Econ
tra vero.*]v.pars[*Propoſitum*]& bñ Inn.attribuitur Inn.ad
ditio hæc declarans & dicens, ꝙ in ꝯ̄ctibus inter viuos
non procedit.nam ſi tibi promiſi,vendidi, vel donaui ſi
ne traditione rẽ certã,quã poſtea alteri trado,ille ẽ dñs,
nec ab illo potes rẽ aduocare.C.de pac.traditionibus.C.
de rei ven.ſeruũ.ſi hoc eſt de ꝯ̄ctibus de re certa, fortius
de incerta, vt ſi ꝓmitto,dono,vel vẽdo vnã rem ex mul

tis,

tis.quã elegeris,nã valet illarũ rerũ traditio alteri facta, ĩ
14 vltimis aut voluntatibus ſecus qa † recta via tranſit dñiũ
in legatariũ,vel donatariũ cã mortis,vt hic in gl.ij. hu'
ptus.qđ eſt verũ,ſi teſtator erat dñs,ſecus ſi dñiu erat hæ-
redis,vel alterius,quo caſu nõ trãſit, niſi p traditionẽ il-
lius,ex qbus vr̃ ꝙ ſi teſtator partũ ſuo tpe ꝯceptũ, vel fru
ctus ſuo tpe ſeminatus alicui dari iubeat, ꝙ illorũ dñiũ
vera via trãſeat ad legatariũ,ſed ſi tpe hæredis fuerit cõ-
ceptũ,vel ſeminatũ.partus,vel fructus nõ trãſeunt ad le
gatarium,niſi detur ab hr̃de,penes quẽ eſt dñiũ.Fatetur
tñ,ꝙ hæres tenetur ꝑſonali actione ex teſtõ,ſicut tenere
tur,ſi teſtator rẽ hæredis,vel alterius legaſſet.inſti.de le.§.
ea quoque.& §.ſi res.& ſicut non trãſit dñium rerũ hæ-
redis ad legatariũ,ſic nec teſtator illas potuit ſubijcere re
ſtõni,vel optioni.C.cõia de le.l.fi.§.nemo.vbi dr̃. ꝙ res,
q̃ non eſt pure in bonis hęredis,nõ p̃t alienari.ergo hęc.
q̃ pure eſt in eius bonis,alienari põt, & vr̃ expſſum.ff.de
pign.l.i.§.cũ p̃diũ.vbi dr̃,ꝙ res,q̃ nunq̃ fuerãt debitoris,
nõ tenentur hypothecaria.ergo eadẽ rõne nec reſtitu-
15 tio.ſubijciuntur.Nõ eſt ꝯ.e.ti Paulus.§.i. vbi dr̃.ꝙ † ſi res
obligatæ pignori perueniũt ad hæredẽ,ꝙ fructus & par
tus earũ tenẽtur hypothecaria.nã ibi loqtur de partu &
fructu ꝯcepto & ſeminato. & ſic intellexit Azo de pig.
§.itẽ interdicitur.ex quo patet,ꝙ optio legata alicui par-
tus ꝯcipiẽdorũ apud hæredẽ,nõ impedit,quin hæres illa
poſſit alienare,vt hic dicit ſm Gar.& vide qđ dixi de teſt.
Raynut'.ſup gl.tũc ꝓdeſt[*Nec præmiſſa.*]ſi ꝙ nõ tenet ſer
ui alienatio,vel manumiſſio an optionẽ factã[*Ipſum*] ꝓ
quo ſic ſcribit.& iũge hic verbũ regti[*Si vacaret*] & non
aliter[*Futuras*]ita tñ,ꝙ expectaret põtes vacationes[*Ac-
ceptandam*]vr̃ aliqbus,vt dicit Inn.ꝙ acceptare poſſit ĩpe-
trãs,licet in reſcripto nõ dicatur de ipſius acceptatione,
ſed ſolũ ibi dr̃ executori,ꝙ ꝓuideat in tali eccleſia , dio-
ceſi,vel ꝓuincia.de hoc aũt dubiũ nõ eſt,ꝙ talis execu-
tor reſeruare põt primã p̃bẽdã,vel vlteriorẽ ex cã,ar.hic.
& no.de iurepa.cũ dilect'.alij tñ ĩ hoc caſu aliter dicũt.ſ.
ꝙ nunq̃ acceptatio ĩpedit collationẽ ordinarij , ſed ſola
ꝓuiſio,vel inhibitio executoris,nã,vt ĩnuit forma reſcri
ti,plus vr̃ hoc ꝯmitti arbitrio,vel optioni executoris, q̃
ĩpetrantis,hoc fateor in forma pauperum,q̃ hr̃.s̃.e.li.de
p̃b.ſi pauper.Io.An.Subdit Inn.ꝙ ſemp is,q optat,reſer-
uat,vel ſuſpẽdit,de certa præbẽda id facere dẽt.ad hoc.s̃.
e.li.de ele.c.ij.certã aũt dr̃,ſi optat,vel reſeruat primã prę
bendã,q̃ vacauerit in eccleſia,dioceſi,vel prouincia.exe-
cutor aũt datus ẽt cũ cãæ cognitione non põt mãdare
ſibi reſeruari p̃bendã,quã acceptauerit impetrans, vel ip
ſius procurator,ar.s̃.de offi.dele.c.vlt.Hoſt.dicẽs,ꝙ in ali-
quibus ex prædictis non ꝯſentijt,Inn.remittit ad ea, quæ
no.de præb.pro illorũ[*Plenius*]ſic fieri dẽt,ſile.de ele.i ge
neſi.& c.eccleſia.ij.in fi.[*intellectis*]ſi nõ plene intellexiſ-
ſet,in dubio facto ſe p interrogationes partiũ informa-
re potuiſſet,de fide inſtru.cũ lo.circa fi.in dubio iuris ip
ſe ſufficit.s̃.de ap ſepe.in prin.cum ꝯcor.ſm Hoſt[*Perti-
nere*]q̃ tibi fuit canonice collata,& ab eo q poterat, vt ĩ
ſua petitione dixerat in prin.[*adiudicare*]non mihi adiu-
dicari,qđ meũ eſt,magis proprie declaratur meum eſſe,
16 vel ad me ſpectare.ff.de rei vẽ.ex diuerſo.§.i.fit ẽt † adiu-
dicatio in actionibus mixtis.iſt.de act.§.qdã.ſm Io.mo.
17 vt ipſe dixit poſt Hoſt. ẽt in † dubio adiudicatio fieri dẽt
illi,q validioribus actionibus vtitur.inſti.de emp.& ven.
§ itẽ p'ium.s̃.de re iu.ſuborta.de poſtul.bonæ.ij.in fi. C.
de edic.diui Adr.l.fi.[*Cernimus*]vide,quod dixi.s̃.e.li.de re
iu.ad apoſtolicę in fi. ſup verſ.priuamus.[*Perpetuum*]ſic.
s̃.de prob.licet,ad fi.& de reiu.cum olim.ad fi.Hoſt.[*Im
ponentes*] ſciendum eſt,ꝙ Fran.Vercel.nil aliud hic gloſa
uit,q̃ caſum ponere & notabilia elicere.elicebat aũt ex
parte p̃ria.qđ ibi dixi.ex ſcđa notabat,ꝙ nõ licet illis de
caplo ignorare, q̃ ibi fiũt.itẽ ꝙ priuilegia ſingularia fir-
mitatẽ habẽt,ex quo peruenerunt ad illos,quibus ꝯcedun
18 tur.itẽ ꝙ † nõ datur ĩps ad ignorandũ priuilegia.ſicut datr̃
ad ignorãdũ i'. cõe.itẽ ꝙ nõ valẽt,q̃ facta depoſitus, ẽt id
ignorãs.ex tertia parte notabat, ꝙ ſicut auctoritas papę,

quã hẽt ĩ bñficij ꝯferẽdis nõ auferi ptãtẽ ordinario , ſic
nec auctoritas executoris p eũ dati, niſi ĩ trib.caſib.itẽ ſi
datr̃ executor acceptare valẽti,añ acceptationẽ illi ꝓui-
dere nõ poterit.itẽ ꝙ mãdatũ incertũ nullũ aſtringit. ex
quarta no.ꝙ vbi optio datr̃ de pluribus rebus, oẽs ibi sũt
obligatę,ita ꝙ añ optionẽ ad aliũ vſum aliqua transfer-
ri nõ pñt.ex quinta no.ꝙ habenti optionẽ acceptãdi de
pluribus exiſtentibus ſtatui põt terminus ad optãdũ.itẽ
ꝙ reſtringẽda eſt optio , p quã impediri poſſet multarũ
eccleſiarũ prouiſio.itẽ ꝙ res, q̃ nondũ eſt,acceptari non
põt.itẽ ꝙ ordinarius in ꝯferẽdo bñficio acceptato p ha-
bentẽ clauſulã acceptãdi ptãtẽ nõ hẽt. ex vltima no.ꝙ ĩ
diffinitionibus cãrũ obtinet,qui hẽt iura fortiora.¶Pri-
ma gl.ſummat,& ponit prouiſionẽ inuentam ꝯ caſum.
¶Scđa gl.ſupplet deciſã,& diuidit decre.¶Reliquas glo.
rn.ſoleo in textu.¶In gl.no.ꝙ qñ.ibi.item eorũ.§.j inci
pit,ſi decuriones.vide de reſcr.c.fi.in 4.gl.¶In gl.no.ꝙ il
le.ibi,pupillus.in fi.vide de re iu.cũ olim.ſuper 3.gl.¶In
g .antepe.ibi.apud Auphidiũ.vide s̃.e.li.de præbẽ. dudũ.
19 ſup gl.pe.¶In gl.i.ibi vacante,ad hoc ſummabat,ꝙ † exe
cutor datus ſub forma,ꝙ ꝯferat tali, quod duxerit acce-
ptandum.añ acceptationẽ nil facere põt. hoc nõ eſt bñ
dictũ,ſed intellexit illud nihil.ſ.ꝙ afficiat,& ſic intellige
gl.ĩ.§.ſubiũctũ.q̃ ĩcipit.no.ꝙ qñ.& ĩ fi.formã illius clau-
ſulæ ibi vide notatã in gl.iſte terminus.¶In gl.ij.ibi.Inn.
quarrus auctor decre.dicit Hoſt.& Boa.poſt eũ, q ſemp
fuit nobilibus gratioſus, & ille Draco fuit filius dñi de
Borbono.& ibi [*Dignitas*]dicit Io.mo.ꝙ hic non fuit di-
ſputatũ,an eſſet dignitas , vel offm̃,tñ,vt dicit ipſe,Inno.
no.de præb.de multa in fi.ꝙ præpoſituræ eccleſiæ Car-
nocen.ſunt officia non dignitates,& ibi[*Defenſio*]Hoſ.q
facit.ix.partes.de hac ſcđa facit tres dicens,ꝙ ꝯ an. exci-
pitur.tertia exceptio roboratur quarta pro.D.alia rõ in-
ducitur.ita de tertia dicit,ꝙ quintio replicatur.s̃.de repli-
ca.add.hoc nõ placeret,q̃a potius ſunt partiũ ſubdiuiſio
nes,q̃ partes.In gl 4 ibi. præbenda.melius diceret digni-
tas.¶In gl.ꝙ eſt.ibi,ſuper ſpecula.& s̃.de ſen.exc.nouerit
dicit Hoſt.ꝙ putat id ſpeciale ĩ ꝯſtitutionibus principis,
alias aũt hoc ĩps erit arbitrariũ.ff.de iure deli.l.j.§.ait prę
tor.& ideo ſufficit,ꝙ ſit pure promulgata ad hoc, vt oẽs
aſtringat s̃.de poſtu.c.j.xvj diſt.ꝙ dictis,de conſti.c.ij. de
hac materia,& quæ ſit rõ diuerſitatis plene no. in ſum.
de ꝯſti.§.qñ ꝯſtitutio.in princ.Hoſt.cuius dictũ.ponunt
Io.mo.& Arc.opinionẽ aũt Io. quã ponit Arc.vide ĩre
20 miſ.q̃ ſequitur in gl.ſubdit aũt Arc.ꝙ † mandatum liga-
re nõ debet,niſi ex quo peruenit ad eos,qbus mittitur.ff.
de ac.poſ.q abſenti.& no.Inn.s̃.de ele.innotuit.in vlt.ſua
gl.& vide,qđ dicã ſup gl ſe.¶In gl.hęc allegatio.ibi.pęna
les.dicũt Inn.& Hoſt.ꝙ hæc rõ nõ eſt perpetua,declarat
Io.mo.q̃a in multis ꝯſtitutionibus nõ agitur de pęna in
21 fligenda.dicit ergo, ꝙ † quia lex oĩbus eſt cõis & oẽs ab-
ſtringit.s̃.de ꝯſti.c.fi.& C.de legi.l.leges ſacratiſſimę.ideo
ibi eſt ĩps vniforme,ſed indulgentia eſt lex priuata.3.diſ.
priuilegia . quã ſola concedentis intentio conteplatur.
¶In gl.ꝯtumaciter.in fi.s̃.de ma.& obed.inter quatuor.
Arch.reminit. 3.q.ix,in ſum.& de do.& contu.veritatis.
¶In gl.priuilegiũ,in prin.Hoſt.dat hic aliud ſimile, ꝙ in
de no.de præben.accedens.ad fi.gl.¶In gl.expreſſam, in
fi.q̃ dr̃ certa pro tanto,quia refertur ad vnicã,vere tñ pri'
eſt incerta.¶In gl.no.ꝙ ibi.decernere.idẽ Inn.q dicit ſa-
22 tis hic patere,ꝙ † executor ſuſpendit ordinariũ a colla-
tione bñficij,ſed Hoſt.intelligit hęc vera,qñ in reſcripto
eſt clauſula decernentes.& c.s̃.de pręben.inter.refert , ꝙ
alij generaliter intelligunt. Arc.dicit opi.Hoſt.ꝯfundi.j.
eo.ſi ſoli.¶In gl.ꝙ qñ.ibi.nuncietur.all.Hoſt.s̃.de ap.ſu-
per eo.ij.in fi.alij dicunt,ꝙ in primo caſu hæc decret.in
terponi non põt,niſi partibus pñtibus, quia de iure prõ
cedendũ non eſt ſine pñtia partiũ.s̃.de ma. & obe.inter
quatuor.quatũ aſſertione &c.de reſti.in integ. tũ ex lite
ris.& Papa vr̃ ſcripſiſſe ſm ius.s̃.de reſcri.c.ij. & ca. cãm
quæ.vt dicit ipſe Hoſt.tenendum eſt, quod ſequitur in gl.
nam ex virtute clauſulæ idem eſſet, & ſi nullum decre.
executor

executor interponeret.s.de præbē.inter.de ele.innotuit. & ibi,interponit ēt in absentia partis aduersę, vt ꝓxime dixi.¶In gl.cui prior,in fi.alij dicunt,ꝙ ille prior factus erat archipresbiter,& sic erat eadē persona, quæ prior ꝑ hoc ius non variatur,tñ ex integra patet ꝯriū. ¶In glo. ponit.in fi.dicit Host.ꝙ fortis est allegatio, quæ locum habet,siue homo indistincte legatus sit,siue plurium data sit optio,quia singuli sub conditione videntur legati. ff.qui & a qui.l.iij arg.ff.de pecul.cum dñs.§.fi.ff.de opti. le.sit tibi.§.fi.& l.si optio.§.imo.& si lapsi sint anni.xx.vñ ꝙ optare possit,& ꝙ beneficium ei debeatur,ar. expressum.ff.de cond.& de.l.fi.¶In gl.cōis.ibi.cū dilecti.addebat,ꝙ†princeps nō dēt in facto suo fraudē aliquā adhibere.s.de do.per tuas.nec aliquē ꝑꝑ bñficiū suū decipere C.de his q ve.ęta.impe.l.i.nec alicui inijcere laqueū. 27. q.j.de viduis. ij.nec verbū suū variare.xxiij.di. psalmista. nec primo impetrāti ꝑiudicare,vt no.de rescrip.c.j.& c. literis.& de iurepa.cū aūt.in fi.& dicit,ꝙ nescit,si ꝑdictis oibus pōderatis ipse pro nepote proprio iudicasset honeste & iuste hoc omisisset,si pōderasset,qđ ipse notauit s prin.suę summę. Et in fi.vide,qđ scripsi,de ver. si. olim. Inn.dicebat hic,ꝙ in bñficijs sit plenissima,qñ sine alterius dispēdio ꝯceduntur,all.ꝑdicta.c.& xvj.q.ij.visis.de decl.ex parte.de priuile.qa circa.ff.de ꝯsti.prin.bñficiū.ff.de vul.& pu.sub.ex sctō.in ꝯriū all.C.de ꝑci.ipe.offi.l. quot. & addit,qđ dicā sup ꝓxi.gl.¶In gl.vt legario.in fi. ff. qui & a qui.l.cū his.& vide,qđ dixi sup gl.ponit.& qđ hic dixi in tex.& ꝑdicta sit ratio,quare aliud in legatis extantibus,quā in casu proposito,vel in ꝯctibus, qa retro a die aditæ &c.ff.de le.i.si tibi hō.§.cū seruus legatus, & rei legatæ dñium recta via transit in legatariū.ff.de fur.a Titio & iō alienatio vel manumissio vt facta a nō dño nō valet,secus in ꝯctibus.ff.de act.& ob.si seruū.§. sed si sic. nā in his & bñficijs nihil retro intelligitur acquisitū. & dicit lex†ꝙ nō sicuti viuentiū,ita & defunctorū actus suspēdi,receptū est.ff.cōia.præ.l.receptū.& no. ꝙ optio facta añ aditā hæreditatē non valet.ff.de le.j.Iulianus. & facit.ff.quorū le.l.j.§ quod ait. Subdit Inn.ꝙ ſm quosdam idē est in beneficijs vacātibus tpe rescripti, qđ in legatis extātibus,vt nō valeat collatio taliū, sicut nec alienatio legatorū extantium,quorum legata est optio, vt sic ſm illos locū habeat in vacaturis,quæ vacauerunt post datā.hoc non est verum,si clausula acceptationis respicit vacantes & vacaturas,sed si conferi & vacātem, & in vacaturis daret optionē,tunc procederet dictū illorū, hæc vera,saluo ꝙ de præpositione mensis cū decre. dixi in j. gl.¶In gl.legatis.in fi.facit.s.e.si pluribus.& c. si tibi. & s. eo.li.de consue.c.fi.¶In gl.in beneficijs,in fi.idem Host. ¶In gl.no.ꝙ ille.ibi.sine pñtia.idē Io.mo.& Arc.adhiberi debent testes idonei ſm Host.alle.de off.or. pastoralis. in fi.melius facit de sen.exc.sacro.in princ.sed Cōpo. vñ vellet†ꝙ coram executore facienda sit acceptatio.s.de rescrip.capſm.in gl.magna,ad fi.ver.quid si literæ.& versi. seq.sed vt dicit Arc.hoc nō est iure cautū. imo ꝯriū hic apparet,cum sic indistincte loquatur,non dicendo corā quo acceptet.¶In gl.antepe.in fi.idem Inn.& Host.post eum allegant.ff.de optio.le.l.ij.s.de ꝑtum.qa verisimile. vide,qđ no.s.de ele.cām.& qđ scripsi.s.e.li.de rescri.cum in multis,super vlti.gl.quod dicam.j.e. ne captandæ. ad fi.¶In gl.pe.in fi.vt dicit Host.de quodā Parisiensi scholari, qui reuersus ad patriam,pronunciabat contra suas iustas causas fouentes ꝓ extraneis,vt iustissimus videret.

ADDITIONES.

a ¶Lex.constitutio.Lex dicitur.quæ fit appellatio,vel principe,sed constitutio dr̄,q̄ fit a principe.Edictū,qđ fit a ꝑtore.vide Bart.in.C.de le.

b ¶Sanctio.quid aūt sit sanctio,refert Card.in proę.cle.§.qm̄.& in cle. si. §.fi.in prin.de vi.& honest.cler.Differt autem a constitutione. clem.sęꝑe.vbi gl.& Card.in prin.de verb.sign.

SVMMARIVM

1 *Detestatio quid sit.*

2 *Peccat mortaliter,qui scienter facit contra probibitionem,siue pręceptum canonis.*

3 *Actio licet sit nata solutio,vel præstatio dilata est in diem,ita quod prius agi non potest.*

4 *Ius habitum in re,vel ad rem difficilius tollitur, quam habendum ad rem.*

5 *Ius agendi iam quæsitum,iniquum est tollere.*

CAP. II.

DE testanda. Primo ponit ſm Io. mo.arēgā,vł exordiū scdo ius antiquū,& sequelā ipsius.ibi, sane tertio illud reuocat.ibi, nos malis.& exponit Arc.detestanda.i.abhominānda.& execrāda, sic ēt sumitur.s.de fil.pre.transmissa in fi.& s.de sepul.c.j.i fi. & s.qui fi.sint leg.per venerabilē.in fi.alibi sumitur pro denūciatione.ff.de ver.si.subsignatum.§.detestari.& le. se. quæ†dicit,detestatio est denunciatio facta cū testatione [*A vetitis*]s.e.ti.c.ij.[*Concessis*] s.eo. accedens.sic facit ad propositum[*damnabiliter*]simile.l.di.de his.in fi.s.e.li. de re iud.cū æterni.§.vl.lxiiij.di.quia. ex quibus iuribus ſm Arc.probari vr̄,ꝙ†mortaliter peccet, q scienter facit ꝯ prohibitionem,siue ꝑceptū canonis.xix.di.nulli.vbi hoc tenet Hug.ad idē.xlviij.di.c.j.in fi.xxiij.q.viij.quicunque. & c.si quis epis.j.q.vij.si quis omnē.in prin.iij.q.iiij.c.j.& iij.lv.di.nullus.in fi.de ma.& obe.c.ij.vbi de hoc per Ho. de treu.& pa.c.j.de off.or.inter cętera.§.vl.in prin.& ad hoc.xxv.q.i.violatores.& c.primā.dicit ēt Io.& Lau.notasse de pę.di.v.in summa.ꝙ traditio ecclesiæ obligat vt preceptum[*Malis huiusmodi.*]s.ambitioni, transgressioni ꝯcilij,voto mortis & grauamini ecclesiarum[*Easdem*] ēt iā factas ſm Arc.qui dicit per superiora colligi. ꝙ non placet,vt dicā super gl.[*Alias*]a supra narratis vacatura. vacantia bene possit promitti,tñ promissio non afficit, vt scripsi.s.e.ti.c.ij.post prin.¶Prima gl.summat & dicit quid corrigit & declaret.¶Quinta gl. ponit dictū Host. qđ improbat.¶Vlt.gl.quærit & soluit distinguēdo. ¶In gl.iij.in fi.& xij.q.j.certe.& s.eo.li.de rescrip.statutum.in prin.¶In gl.quæ est in fi.& l.di.vt constitueretur. & s.e. li.de rescr.statutum.in prin.¶In gl.ad præterita.ibi, hæc ꝯstitutio.si dicas,quia non vitiat collationes, vel ꝓuisiones prius factas virtute taliū prouisionū,hoc est planū. si vero dicas,ꝙ nō vitiat prouisiones prius factas adhuc pendentes.Arc.tenet ꝯrium,vt dixi in tex. circa hoc aūt Io.mo.posuit hic additionē prolixam,in qua dicit,ꝙ qñque promissio est pura sine die, & tunc statim agi pōt. ff.de reg.iu.in oībus.insti.de ver.ob.§.pure.& ff. de verb. obl.cū qui cal.§.quot.aut est in diē,& tunc est pura. sed licet†actio sit nata.solutio,vel præstatio dilata est in diē, ita ꝙ prius agi nō pōt,vt d.§.quot.& ff.de ver.ob.l.centesimis. & l.interdum.& de plus pe.ca.vno.aut est dies incerta,quæ ꝯditionē facit. ff.de condi. & dem.dies incertus,aut est ꝯditio de futuro, ex cuius obligatione nō est debitū,sed spes in debitum iri,secus si esset de ꝑsenti, vel de præterito.quæ non dat morā obligationi.inst.de ver. ob.§.sub ꝯditione.& §.ex ꝯditionali.& §.ꝯditione.dic ergo ad propositum, ꝙ si ex promissione dudū facta tpe huius decr. agi nō poterat,quia nec venerat dies, nec extiterat,conditio vitiatur per hanc ꝯstitutionē, quæ locū habet in vacaturis.i.quæ post constitutionē vacabunt, in quibus ꝑꝑ ꝯditionē tpe constitutionis obligatio non erat efficax,sed solū spes in debitum iri.ff.de le.i. stichū. & de au,& ar.le.quintus,tunc enim ante sui cōpletionē res deuenit ad casum,a quo incipere nō potuit.ff.de ser. le.ꝓ parte.Si vero añ ꝯstitutionē ꝓmissio habuerat effectū,planū est.C.de nup.l.fi.de reg.iu.factū. idē ſm eū si negotiū diffinitū erat,licet fuerit appellatū. idē si res in iudiciū deducta,vel ꝯsultatio principi porrecta, q ꝯsuli de iure dēt,non de facto.ff.de iu. cū quē.in auth. vt cū de ap.cog.in prin.& §.j.& ibi no.idē ex quo ante ꝯstitutionē dies aduenerat,vel conditio extiterat,tñ nihil iudiciale erat cæptum.& est rō,quia ualeret promissio de uacanti,ut dixi in tex.in fi.& iā est debitum,licet non affectum.j.eo si soli.promissio igitur dudum facta, & ante hanc constionem ad puram redacta non obuiat lateranen.

nen.cõcilio,nec huic conſtitutioni, quæ ſolũ reprobãt viã ad vacatura,& votũ captandæ mortis,quæ conſtitutionis cã tũc ceſſat.nec reprobat hęc ꝯſtitutio ꝓmiſſiones,per quas ſic potuit,ſed per quas in futurũ poterit dari via ad vacatura. itẽ cũ ius correctũ non loquatur in vacante.ergo nec corrigẽs,in auth.de ſi.ante inſtru.dona.§.tertia vero.col.iij.in prin.itẽ qđ impedit cõditione pẽdẽte non impedit ꝯditione exiſtẽte.ff.de noua. quor. §.j.ius ergo creatũ in re,vel ad rẽ nõ tollitur per hãc conſtitutionem,ꝗ hoc nõ exprimit,ſed ſpẽ reprobat. & ius
4 †habitũ in re vel ad rẽ difficilius tollitur,ꝗ hñdũ ad rẽ. j.de voto.c.vno.ad fi.dicit ẽt,ꝙ ſi iſtud beneficiũ ſic debitũ alteri ꝯferatur,licet teneat collatio,quia nõ affectũ vt ibi,agi tñ poterit ad intereſſe.ff.de le.j.cũ res.§. fin. de ver.ob.ſi ex legati cã.& l.ſi fundum.& l.Iulianus. §. qui fundũ.de conſti.pe.promiſſor.§.j.& ij.de fideic.li. l. nec ob.lex.C.de vſur.cos.§.ſi quis vero.& l. ſeq. qa eſt edita ꝯ rationẽ iuris cõis,ſcilicet ꝙ leges factæ ad deciſionem negociorũ trahantur ad præterita, & ideo extra ſuũ caſum extẽdi nõ dẽt,nec ad ꝯſequentiã trahi.j. de reg.iur. quæ a iure.itẽ loquitur in caſu odioſo, in quo ẽt multa ſpecialiter ſunt ſtatuta.itẽ lex illa licet modificet vſuras permiſſas in ꝑteritum non abſorbet ius ſtipulãtis in totum,hic aũt ius partis abſorberetur ĩ totum, & facilius eſt modificare,ꝗ tollere,ar.j.de deci. c. pe. ſicut ꝯceſſibilius eſt gratiã differre,ꝗ auferre.ſ.e.lib.de præbẽ.ei cui.j. de re.per.c.vno.nec ob.ẽt.j.q.ij. ꝗ pio. quod loquitur in promiſſione aggrauante,quæ no ineſt,nec ineſſe põt iure prohibente.ſ.de pac.c.vlt.& j.de reg.iur.actus.ad prædicta facit
5 †ꝙ iniquum eſſet ius agendi iã quæſitũ tolli, vbi id non cauetur exꝑſſe.ff.de pac.l.fi.de capi.dimi.l.tutelas.& l.ſe.vñ legiti.ſi ex duobus.ſ.e.li.de reſcrip. ꝗuis.ſi tu dicas,ad qđ agetur.rñdeo ad factum, vt prouideatur ſꝫm promiſſum,& ad id præciſe ꝯpellatur ſꝫm eos,qui tenent,quẽ præciſe cogi ad factum,de no.ope.nun.ſtipulatio.§.ſane,vel ſaltẽ intereſſe ꝑſtabit,vt dictũ eſt.ſ.& vt ſic ſaltẽ vitæ neceſſaria adminiſtrentur,donec prouiſũ fuerit,de præben.cũ ſerui.& ſ. de arbit. per tuas.nec hic æſtimabantur ſpiritualia,vel eis annexa, ſed punitur cõtumacia ꝓmiſſoris & ipſius factũ.ff.de tab. exhi.l. locũ. §.condẽnatio.& ſic nõ ob.j.q.iij.ſi quis obiecerit.& hoc ipſo ꝙ vacauit bñficiũ,nec contulit,cum potuit, fuit in mora,de præben.dilectus.ij.nec ex tarditate ſua quis dẽt ꝯſequi ꝯmodum.ff.de ꝯdi.& dem.l.hæc ꝯditio.primo & ſcđo reſpõ.ff.qñ di.le.ce.l.rogo.nec refert, an promiſſio a principio fuerit pura,an per exiſtentiã ꝯditionis. ff. de condi.ſine cã.l.j.& l.nihil.ff.de na.ſęn.l. nihil. ſicut ergo pure factæ non reuocantur per ꝯſtitutionẽ,ſic nec ante illã purificatæ,quæ pure vocantur.ff.de vul.& pup.ſub.l. ſeruũ.§.Titiũ.& C.de ꝯdi.inſti.l.pupil.ij.rñ. nec per hoc ꝯcluditur,idẽ eſſe,ſi poſt hanc cõſtitutionẽ exiſteret cõditio,qa tunc retrotrahitur,qñ rẽ inuenit ipſa ꝯditio in eadẽ ca nõ mutata,ar.ff.rem ra.hab.l.honorẽ.ſ.eo.li.de reſcr.ſi pro te.ſi.& in legato ꝯditionali,vel in diẽ incertã relicto,in quo ſi extſtat ꝯditio,vel dies veniat viuente legatario,ſibi ius acquiritur,& illud trãſmittit ad hæredẽ, ſecus ſi ante diẽ,vel ꝯditionis exiſtentiã moriatur,cõditionis ergo,vel diei exiſtentia prius eueniens faciat,ꝙ caſus ſuperueniens hoc vero cauẽs expreſſe non tollit prouiſionis effectũ.C.de cadu.tol.l.vna. §. in nouiſſimo. de condi.& dem.l.intercidit.ff.de le.j.ſi ita legatũ.§.ſi ſi volet.res enim hoc caſu adeũ ſtatũ peruenit, a quo incipere potuit,quia beneficiũ vacauit.ff.de bo.pol.ꝯtab. l. iij. §.ſi emancipatus. nõ ergo põt dici hęc promiſſio reuocata,ẽt ſi dicatur eadẽ ꝓmiſſio,vel obligatio,quã prius, nã & alia eſt qualitas,quia purificata, & iſta qualitas dat ſibi,qđ prius non habebat.ſ.ꝙ agatur ex ea,& eſt ſimile in actione reſciſſoria.ff.ex qui.cau.ma.necnon.§.exemplo.idẽ in nudo pacto rei interuentu veſtito.ff. de pact. iuris gen.§.j.& C.de re.permu.l.ex placito.attendatur ergo ſolũ tps exiſtẽtis ꝯditionis,ar.ff.de excuſa.tut.ſi is qui. § idẽ euenire.de le.j.cętera.§.ſed & ſi ſub cõditione.¶ In gl.pe.ibi,dico.idẽ Arc.& ꝙ reſeruationes.idẽ Ioa.mo.& ibi,dẽt habere præbendã.non intelligas,ꝙ ita ſit debita, ꝙ ſit affecta,vt no.j.e.ſi ſoli.in gl.vlt.vltra me,ver.ſi vterque.& ibi concedi deberent.vide,quod dixi poſt Io.mo. ſ eo.li.de præben.ſi apoſtolicæ.ſuper gl.non in forma.

S V M M A R I V M.

1 *Mortis votum non ingeritur caſualiter per vacaturas, ſed occaſionaliter.*

2 *Acceptatio poteſt fieri per procuratorem, ſicut & electio.*

3 *Gratia communis forma facile extinguitur dolo, vel negligentia illius, cui fit.*

4 *Acceptatio facta de beneficio, quo non erat dignus acceptans, an valeat.*

5 *Impetrans pro quo ſcribitur, cum priuilegio acceptandi in prouincia, acceptare poteſt in certa diœceſi, vel eccleſia plures præbendas habente.*

6 *Voluntas ſemel expreſſa ſufficit.*

C A P. III.

De captandæ. Præmittit ꝯſtitutionis cãm. ſcđo ſubdit ꝯſtitutionẽ ibi. Declarãdũ. in qua ponit thema,de qua ſoluit duo dubia affirmantẽ & tertiũ negantẽ.primũ ibi,licet.ſꝫm ibi, aut. tertiũ ibi. Certũ.qđ tertiũ proſequitur ibi,ꝙ ſi occaſio.no. ꝑ Gof.
1 ꝗ dixit †occaſionalr nõ caſualiter ꝑ vacaturas ingeri votũ mortis,vt ſcripſi.ſ.e.ꝓpoſuit.ſuꝑ ver. vacaturæ [*in aliqua*] de his propoſitionib. Inn. & de hoc no. Arc.quod no.Io.mo.j.de reg.iur.in generali.& ſcripſi in cle.de pręben.c.i.in gl.de iſto[*Acceptandum*]facit hic in fi. Arc. ꝙ
2 †acceptatio ꝑ procura.fieri põt,ſicut & electio.ſ. de elegnia pp.§.illud.& c.li.c.ii.c.pe.ipſe all.ſ.e.li.de proc.c.vlt. ꝗ.de reg.iu.põt.ff de procu.ſi is qui ſtichũ.ff.de leg.j.ſi ſic. §.ſi quis ita.nõ ob.ff.de verb.obl.l.fi.& l. ſi ſtipulatus fuerim.in prin.quæ non loquuntur in procuratore. facit, qđ dixi,de præben.accedens.& in cle.e.ti.c.vno.in gl.idẽ in procur.[*Certis*]vide,quod no.ſ.eo. li.de reſcrip. tibi q. in gl.ij.[*Facta*]gratia eſt facta in ꝯceſſione poteſtatis, ſed prouiſio non eſt facta,ſed fienda.ſ.e.li. de præben. ſi cui [*Vacaturum*]no.ꝙ talis acceptatio vacaturi non habet locũ,cũ datur poteſtas infra mẽſem a vacationis notitia, vt no.in cle.eo.ti.in gl.hoc determinabit.[*Acceptare*]acceptabit ꝑ verbũ ꝑſens, ſubnuendo enim ſe fortunæ dicet accepto primũ bñficiũ,vel dignitatẽ,ſi de dignitate ſcriptũ eſt,ꝙ vacabit &c. nec ſatis eſſet dicere,intẽdo, vel volo acceptare.ff.de le.j.ſerui electione.cũ gl. & cantũ eſt id facere corã executore ſuo,de quo vide no. ſ. c. j.ad fi.in gl.no.qđ.ſuper gl. [*Huiuſmodi*] facta de certo & expreſſo.imo iunge hic literã, per eum &c. vſque in fi. & poſtea redeas,niſi acceptator &c.[*Per collationem*]no. qa non repetit de acceptatione recipiẽdo.ergo collationẽ acceptare vr,vt in cle.e.ti.c.vno.ver.quẽ ẽt[*Ius*]in ipſo,ſed cũ ius in ipſo nõ habeatur, niſi per collationẽ in c.vl.in quo differt hoc dictũ a ꝑcedenti.dic,ꝙ qñq; collationẽ ſeqtur poſſeſſio & tunc eſt acceptus,vel cõſecutus plene,qñ que non, & tunc ſolũ habet ius in ipſo, & ſic illud per collationẽ determinat vtrũque dictũ ſ.ver, ꝙ ſi.dat ergo intelligere,ꝙ ſi poſtea interuenirent acceptatio legitima & legitimi proceſſus, illi bñ impedirẽt ſꝫm Io.mo.ſed Arc.vr hoc reſtringere ad proceſſus habitos ſuper vacante per literam præcedẽtẽ.ſit auiſus impetrans,ꝗ male acceptauit,ſi vacauit bñficiũ malẽ acceptatũ,ꝙ poſt vacationẽ cito habeat collationẽ, nã hũc rigorẽ plane ſonat hęc litera,ꝙ in beneficio ꝯ formam huius.c.acceptato nõ ligentur manus ordinarii,niſi per collationẽ.& ſit hoc in pęnã male acceptãtis & ambiẽtis illud beneficiũ.quo ad alia bñficia ſatis videretur ſufficere,ſi recedatur a malis proceſſibus & fiat acceptatio debita cũ bonis proceſſibus,ſolum enim de male acceptato loqtur finis iſte,ſed ꝯ.ſ.e.li.đ electione,ſi ꝯpromiſſarius.§.i.& ij.& ff.de opt.leg.apud Aphidiũ. dicit Ioa. mo.vbi quis male optat, & eſt ſine culpa, iterũ optare ꝑt,ſed ſi cũ ſua culpa,ſibi imputet, ſubdiſtinguit tñ hoc caſu,

3 casu,qa† si gratia est cōis formæ, quæ facile extinguitur dolo,vel negligentia illius,cui fit.s̄.e.li.de rescr.tibi qui.i fi.& de præben.si clericus,procedat,qđ dixi,sed si gratia est vltra cōem formā exuberās vt hic,qa maiora nō tā cito destruuntur licet recedere a mala acceptatione & pcessibus p eā habitis, & venire ad bonā acceptationē & legitimos pcessus,vt hic alle.s̄.c.j.§. sed extūc.& §.eō [*Prouideri*] sed nunquid postmodū ille male acceptans poterit iterū acceptare.dic,ꝙ poterit, cū illa acceptatio nō tenuerit,ad hoc.ff.de opt.le.l.ij. sed Arc.q ponit hic dictū Host.in decr.cū in multis.s̄.e.li.de rescrip.& ibi vide plenius super vlt.gl.& vide s̄.proxi.gl.& s̄.c.j. in gl.an

4 tepe.Quærit demū,an †valeat acceptatio facta de beneficio, quo non erat dignus acceptans. Respondet, ꝙ ad arbitriū boni viri.i.iudicis,q de facto cognoscit,redigetur,an sit dignus,vel nō.ff.de ver.ob.l.cōtinuus.ff.de ꝯhē. emp.l.vēditio.pro socio.si societatē.§.vl. loca. cū ī lege. & l.si merces.de ope.li.si libertus.& idē dicēdū,qñ mandatur pvideri de bñficio ꝯpetenti , & prouidetur de nō ꝯpetenti,& dato ꝙ in genere mādetur de bñficio pvideri,attēdet executor ꝯditioni illius in moribus, sciētia & ętate.ad hoc de ele.cū in cunctis.de æta. & qua. accepimus.de pben.cū sīn.ad id.ff.de le.iij.l.stichus liber esto. de le.ij.quidā.de iure do.quæro.& l.cū post.§.gener. s̄.e. li.de rescr.si eo tpe.¶ Pria gl.summat, dicit vn sumpta , & qd declaret.¶ Gl.no.ergo.notat,q̄rit & sol. ¶ In glo.j. ibi aditus,vt sciatur quid possit facere executor, vt dicit Arc. se habuisse ad nō bieteren.& in fi.& ibi no.in ver.

5 seq.hic no. Arc.l.ꝙ †is,p quo scribitur cū priuilegio acceptādi in prouincia,acceptare pōt in certa dioceli, vel ecclesia plures præbendas habēte.& est ipsorū rō, qa ex quo pōt in prouincia,vt hic,& j.c.proxi. fortius in dioecsi,vel ecclesia,ī qua papa id facilius ꝯcessisset. & ratio, q̄ mouet delegante &c. de rescrip.super literis.dicūt ēt , ꝙ si acceptauit,qđ primo vacaret, & illud reperitur alteri debitū.sīm nō debitū intelligeretur affectū , nō acceptatio & inhibitio intelligūtur de prio alteri nō debito, intelligi eīn nō dēt mandatū de eo,qđ sine alterius præiudicio & ꝯmodè fieri pōt.ff.de condi. inde.si procuratorē.ne quid in lo.pub.l.ij.§.si qs a principe.& sic hoc casu poterit variare.ff.de op.le.l.homine legato.& l. optione legata.ff.quorū le.l.j.§.qđ ait.sec° si acceptauit,qđ po

6 tuit †nā sufficit semel expssa voluntas.ff.quorū le.l.illud. §.prodest.vñ sufficit semel elegisse.C.de remis.pi.l.vl.C. de fur.manifestissimi.C.de codi.l.vlt.ff.de serui.si cui. in fi.quare in eo casu variare nō posset.s̄.e.li.de rescr. cum aliqbus.in fi.vbi de hoc dicit Arc.quosdā dicere,ꝙ si ex acceptatione fuit ius acq sitū,tunc nō pōt alias pōt.ff.de iuris.om.iu.si ꝯuenerit.ff.đ op.le.l.pe.tñ putat verius, qđ pdixi.alij distinguunt,an dicat clausula , quam duxerit acceptādā,an dicat,quā ducet,vt primo casu nō variet , scđo sic,ad id.ff.de ver.ob.si quis stipulat° sed ꝙ ēt in casu decr.variare nō possit,est ar.ff.de dona.quidā.§. j. sed hic excusatur auctoritate papæ,qui pōt dare ius in vacatura.liē dicit Cōpo.obtētū tpe dñi Inn.IIII. ꝙ si noīet. x.beneficia plura,vel pauciora,& acceptet,qđ ex illis primo vacabit,nō valet,tū rōne ambitionis, tū qa certę psonæ mortē vr̄ appetere,vt hic in prin.de hoc p Inn. & Host.de iurepa.cū dilectus.& Boatinus tenuerat ꝯriū. s̄. c.j.¶ In gl.ii.non ergo.ibi,vel dubitatur. idem hic Arc. & idem Inn.& Host.s̄.c.j.circa.fi.

S V M M A R I V M

1 *Beneficiū vacās si plures habētes literas gñales in ciuitate,vel diocesi,licet sub diuersa data petant,obtinebit is cui prio cōfertur.*

2 *Generale quid dicatur.*

3 *Executoris potestas,qui duas inhibitiones fecit in prouincia,an expiret per mortem papæ.*

C A P. IIII.

EXecutor. Primo ponit dictū negatiuū,& ipsi° casū excepiū ibi,in fi. scđo ibi, pōt. ponit affirmatiuū cū suo decre.ibi.ꝙ aūt.gñales literas scripsit Bonagui.Arc,vt refert Arc.se audiuisse a dño Inn. IIII.ꝙ si sint plures habentes lr̄as generales in ciuitate vel dioce.

1 †licet sub diuersa data , si simul oēs petāt beneficiū vacās,obtinebit is,cui primo cōfertur,ad hoc.C.de rei vē. quoties.ff.e.si a Titio. & dicit , ꝙ sic seruat curia.in ꝯriū facit sīm Arc.s̄.e.li.de rescri.tibi qui.j.respon.puto,ꝙ pōderat Arc.ꝙ ibi in paritate gratiarū ponderatur data, & miror , ꝙ istū articulū sic dimisit. tu dic , ꝙ vno modo

2 †dr̄ gñale, qđ vagatur p ciuitatē,vel puinciā.& proprie loquēdo quo ad materiā literarū beneficialiū istæ dicūtur p tāto spāles,qa restringuntur ad primū,qđ vacabit, nec ad aliud possunt extēdi.facit,qđ no.de rescrip.c.j.in fi.vl.gl.& de officio dele.ex parte.primo.in vlt. gl.& hic loc° esset prioritati in data , saltē ex quo añ psentationē primarū collata nō esset,vt in prę.c.tibi qui. Si vero iuxta morē oēs habeant beneficiū acceptandi, hic proprie est generalitas.quia licet vagari & dimittere ita centesimū sicut primū,& tūc aut litera primi habet spacium mensis & cū decreto iuxta nouā formā,de qua in cle.e. ti.c.j.& tūc ēt.j.mensis spaciū pfertur primus , vt ibi in ver.secus.aut impetrātes habent beneficiū acceptandi , & maxime primus sine limitio mēsis,ita ꝙ est locus decre.primæ.s̄.e.& tūc fateor,ꝙ sicut valeret collatio facta per ordinariū añ acceptionē primi,sic ēt p aliū executorē scđi ipsi scđo,hoc probat cle.præ.e.ti.c.i. primo respōso, in fi. [*deputatus*] iunge hic literā,non pōt generaliter inhibere.[*Prælatis*] licet ponat plurale,idē de singulari plato sīm Arc.all.Inn.& Ho.in decre.cū dilectus. de iure pa.[*Inhibere*] durū esset p generalē inhibitionē collationē omniū beneficiorū prouinciæ impedire.s̄.c.j.§.econtra.ergo referi,quod hoc expresse non concedit,ad hūc intellectū iniquū p interpretationē trahi non dēt.ff.de vul.sub.ex facto.de reg.iur.Neratius.in fi.& sit ratio, qa licet aliquo mādato alicui id intelligatur mandatū,sine quo expediri nō pōt.s̄.de of.dele.ex literis.ff.de iuris.om. iu.l.ij.illud tñ,sine quo expediri pōt,non includitur, sed absque generali suspēsione expediri pōt,absque speciali nō sic saltē ꝯmode pōt,ergo specialē sed nō generalē,& hoc voluerūt in decre.cū dilectus.Inn.& Host.[*Potest*] dicit Arc.hunc ver.positū pp id,qđ no.Cōpost. de rescr. capitulū.iuxta fi.§.caueant.iñ alias incipit. sed qd si ecclesia.De primo dicit Arc.īducēs Inn.in prin gl.& Cōpost.in decre.capl̄m.ver.itē quęritur,an executor datus, ꝙ isto modo poterit suspendere totā puinciā , ciuitatē , vel diocesim.alij , qui dicebāt ꝯrium,ne daretur spes in vacaturis.s̄.eo.ti.c.ij.& c.ex tenore.sed hoc hic reprobatur.qđ aūt hic dicit,de primo intellige, si imperrās non habet beneficiū acceptādi,vel habet & submisit se fortunæ acceptando primū,nunq̄ aūt vidi, nec videre credo tales literas sine beneficio acceptandi, quā fatuus.n. esset,qui impetraret in prouincia simpliciter primū vacans,tū per difficultatē sciendi,qđ esset primū,tū quia p minimū posset esse primū inhibi.scilicet in prouincia, de qua præmisit,non tenet.s̄.eo.quia cunctis.in prin.& s̄.c.proxi.¶ Prima gl.dicit,vnde sumpta,quid additū, & quid declaret.¶ Secunda gl.respondit per.q.¶ In gl.j. in fi.& eius quod no.Host.in sum.de præbend. §. & a quo. ver.pe.& vlti.& eius,quod no.Inn.& Host.de iurepa. cū dilectus.& vide, quod scripsi post Compost. de rescrip.

3 pastoralis.sup vl.gl.an †potestas executoris, qui duas inhibitiones fecit in prouincia , expiret per mortē Papæ. ¶ In glo.ij.in fi.aliquibus placet hoc primū dictū,discutiamus hoc.& [vt supradixi sup ver.gñales] hodie habētibus beneficia acceptandi curia dat mēsem, cui adijcit inhibitionem.cū decreto.quo ergo ad spatiū illius mēsis nō est necessaria inhibitio executoris, qa sufficit papalis.verū est ꝙ illa erat plus præiudicialis,de qua loquitur pars prima,quia non limitabatur ad tp̄s certum, sed protrahebatur,donec prouisum &c.ꝯstat añ,ꝙ tūc executor nō pōt alterare formā papalis inhibitionis, sed si ponamus clām mēsis ibi nō esse,valde vtilis esset inhibitio impetranti,tñ executor datus in prouincia, illam

non

non pōt facere,nisi vt hic dr̄,si enim submittit se fortunæ acceptado primū,vel līæ nō habentes beneficiū accep adi.restringūtur ad primū nedū in dioceli,sed et in prouincia,pōt fieri innonio,de qua loqrur textus,scdo ic pon.qū ergo literę non habent bñficiū acceptādi,in hionio,q donec &c.nō ꝓcedit in ꝓuincia,vt in primo m.pp nimiā incertitudinē & vagationē, sed in dioceli satis posset procedere, quia parū duratura. nam restringuur ad primū,& bñ poterit haberi in dioceli certitudo de primo,& hoc casu satis procedit gl.sed si habēt bñficia acceptādi sine mēic,vel cū ipso,tñ sine inhibitione hic plus grauaret illa inhibitionis forma,& hoc multū equitatis haberet prima pars gl.non tñ potest dici,q tex tus iste hoc probet,sic notabiliter prouinciam repetens.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quandoque est debitum sed non affectum.*

2 *Executor non debet dicere,recipio te in canonicum sed do,vel confero tibi canonicatum.*

C A P. V.

SI capitulo. Ponit formā gratię,cuius duo sunt dubia. primū,qui afficiat.Scd̄m, qd sit offm̄ executoris. primū soluit ibi per solā.& solutionē expo nit ibi,absque.ad scd̄m rñdet ibi,imo.& incidēs dubiū sol uit ibi,ēt sine.& no.qd dicit caplo per id,qd statim dicā [*ad ipsum*]Cōpo.in dect.eā te,de rescr.q̄rebat de executo re dato vt faceret aliquē recipi in canonicū,& sibi de p̄ ben.prouideri,non ob.numero reqri epm̄,q se excusat, q receptio non spectat ad ipsum,sed collatio, dicit ob tentū,q possit epm̄ ꝯpellere,vt ꝯferat, & demū ꝯpellet caplm̄.vt illū recipiat ad stallū chori &c.canonicatum aut ꝯferre non poterit,cū sit ꝯpulsor, nisi in litera diceretur,vt hic,q exequeretur ordinario negligente,tūc.n. ꝯferre poterit,si volet,vel instare cōpulsioni, si plus sibi placet scd̄m eū,sic ergo ista forma differt ab illa, quā ponit tex.cū executor nō possit ad ꝯferendū ꝯpellere,vt dicā sup ver.exequatur.& adde,qd dicam super vers. dare [*reciperet*]de receptione loqitur.quæ ius tribuit,& dr̄ collatio,alias si canonicatū ꝯtulisset ēt añ p̄sentationē līarū esset affecta p̄bēda.s̄.e.li.de præben.eū cui.& c.si postq de hac receptione dicit Arc.q hēt fieri in cōi.als non teneret.ij.q.vij.nominationes.& lxiij.di.ca.j.vbi de hoc. vn̄ & prin.hoc dicit,q scribebatur caplo,& qa scribitur vt vniuersitati nō vt singulis, ēt si ad superioris mandatū fiet receptio,sic recepto singulariter nullū ius acquiritur,secus si receptio esset in facto, vt quia inuestitū p se Papa mādat recipi,tunc singuli obediunt,vt dixi post Inn.& Cōpo.s̄.de rescr.eam te.super gl.arg. quod.& idē ipse Inn.de postu.ꝑlat.c.ij.vt ibi scripsi super gl. ideo dicit.& vide,quod dicā.j.de sen.exc.Romana.§.in vniuersitate.in gl.dicūt quidā.alij contra,vt Guil.na.& Pe.de.p quibus prædicta decre.bonæ.circa fi.ad idem.xix.dist.in memoriā.ar.iuxta prin.too.di.contra morē.in prin. & xxiij.q.j.militare.Arc.dixit,q primū verius, sed obstat, qd post eū scripsi.s̄.e.li.de præben.cū in ecclesiis.Sol. defendi pōt,q ex quo necessario recipiēdus est canonicus ēt receptione,quæ tribuit titulum ad mandatum papæ præsentes teneāt capitulū, & capitulariter illū recipiāt. nec ꝯpetat eis dicere,se ꝯtentos,cum nulla prælectio eis ꝯpeteret.imo & si præsentes fuissent parēri oportuisset, tn̄ ēt præsentes illum singulariter non recipient eo casu,& sic loquatur hæc gl.[*Offerret*]dicit Io.mo.q hæc litera erat facultatis in prima parte p decre.cū aliquibus. hoc nō placet.aliud.n.est dare licentiā, vel facultatē recipiendi,aliud qn̄ p̄cipitur,q recipiant & præbendā cōferant,cū poterunt vt hic,nā & olim promissio de conferendo,cū se facultas offerat,astringebat promittētes, qūo dici potest,q mandatum papæ huius formæ non astringat.item & executor,qui non paret,puniēdus est, vt dixi post Inno.s̄.c.j.in prin.super ver.præcessisset, post prin [*Exequatur*]no.ergo.q forma rescripti non patitur, q executor ꝯpellat illos,vt prouideant,vel conferāt,mā

datur.n.sibi.q id faciat,non q cogat illos facere,& forma mandati seruanda est,s̄.e.lib.de præben.cui de non, sed postq̄ caplo negligente executor prouidit,bene cogi capitulū ad illius receptionē,quæ consistit in facto, alias non fieret executio,& hoc placet[*Solam*] hoc statī exponit ibi,absque &c.[*Affectum*]vide,quod scripsi.s̄. e. 1 lib.de rescri.tibi qui.est aūt quandoque beneficiū debitū sed non affectum.j.c.proxi.s̄.de præben.dilectus.ij & c.relatū.scd̄m Io.mo.[*Terminum*]vide con.or.de proba.licet.in j.glo.& super ea[*Ab executore*]est ergo executoris officium in hoc casu terminum statuere, vt per illum appareat negligētia capituli,per quā in eū potestas trāsferi,sic.s̄ de sen.excō.sacro.versi.quid si absque.& facit, qd no.de off.or.significauit.in gl.pe.[*Transferatur*]p hāc līam vr̄ aliquibus,q si post terminū capitulū vellet recipere & parere nō posset,vt vr̄ placuisse Inn.s̄.e.propo suit.vt ibi scripsi in gl.sic debent.ver.dicebat ēt, & facit. s̄.de sup.neg.præla.literas.ff.de op.le.l. mancipiorū. sed Compo.ꝯ in gl.præ.ver.sed quid si capitulū.vbi dicit sic obtentū,nā licet in executorē sit deuoluta ptās,non tñ sic,quin caplm̄ parere possit,& hoc placet Arc. ad hoc. s̄.e.li.de off dele.quis.de præben.si tibi.j.in fi.de procu.licet.ff.de mi.q si minor.§.Sceuola.& facit, quod dixi. s̄. de rescrip.ab excōicato.super glo.antepe.[*Canonicatum*] ēt si nullus canonicatus vacet,siue in līis dicatur, exequaris,vt hic,siue dicatur,q ꝯferat. q verū quidam putant,si in līis sit clā, non obstante certo canonicorum numero.& sic seruat curia scd̄m Cōpo.q id no.de rescri. eā te.ver.itē si quæratur.alij tenent id sine distinctione, an p̄dicta clā sit inserta vel nō.& est ipsorū rō, quia cū caplm̄ id fuisset facturū,ergo & faciet executor.& dicit Arc.q istorū snīa hic approbata vr̄.puto,q Arc.ponderat,q hic de clā illa nulla fit mentio, & ex quo numerus nō erat iuratus,caplm̄ nō tenetur,vt scripsi, de resc. ꝯstit.sup iij.gl.per id tñ,qd ibi no.in fi. primæ gl. placet dictū Cōpo.caute tñ facit caplm̄,si ꝯpareat,& excipiat ne videātur exceptioni renūciare,qd quidā dicunt, eos posse,vt dixi.s̄.e.li.de rescriptis,duobus.in gl.quæro. ver. restat,sicut & possent numerū augere,sup quo vide, qd 2 scripsi,de præben.dilecto.super gl.Inn.[*Dare*]no.q exe cutor nō dēt dicere,recipio te in canonicū, vt fecit quidā,quē Cōp.reprehendit,de rescrip.eā te. sed dicere dēt, do,vel ꝯfero tibi canonicatū,vel inuestio te de tali canonicatu[*Vel monitione*]ponit hęc vt diuersa,quasi vocatio sit citatio,monitio præter citationē fieri pōt,qūque misceetur vtrunque,vt no.de ver.si.ex parte.j.in vl.gl. & facit.s̄.de ma.& obe.c.fi.[*Vel cum*]hæc sunt diuersa,d quo vide s̄.c.ij.§.j.¶Prima gl.dicit,quid declarat,quid reprobat & approbat,scdo summat.¶Reliquæ glo.s̄. scda & tertia.& gl.secus,cū duabus sequentibus,& gl. penul. & vlt.possunt recitari per.vij.ꝯria & vnā.q.quæ incidit secundo ꝯrio.¶Gl no.quarta & sexta formāt & soluunt, tres.q.¶In gl.pe.ibi,si is.lex.iiij.est, quā vide de testi. co. c.ij super.j.gl.¶In gl.ij.ibi,alias secus.s̄. de his quę fi. a p̄, quāio.& c.ea noscitur.¶In gl iij.ibi.solutio. scd̄m Cōpo. In præ.ver.& idē Arc.j̄.c.proxi.¶In gl.nunquid.ibi,līas, facit cle.vt li.pen.c.i.in fi.¶In gl. no. quia.in fi.patet ēt per banc literā, q præsentatio facta solis executoribus non afficit,& scd̄m id intellige,quod no.de præben.c.fin. in gl.ij.& Inn.& Host.de iurepa.cū dilectus.nec puto isto casu sufficere scientiā collatoris.cū ad afficiendum requiratur præsentatio,vt hic patet.ad hoc.ff.de adul.denunciasse.& quod no.de procu.non iniuste.in fi. vltimę gl. & vide,quod scripsi de emp.& vendi.c.fi.super.j.gl. textus ēt satis ostendit,q præsentatio facta vicario,vel procuratori capituli non sufficeret.facit cle.de ele.causam. in prin.& quod ibi no.& quod no.G.in Spe.de app. §. j. & ij.versi.circa mediū.Compo.in epo & eius vicario tenet idē,vt dicā.j̄.c.proxi.super ver.ordinario. Quęrit ēt Cōpo.in præ.decret.c.ij.col.ver.item quid si litera.an talis præsentatio fiat vni canonico & non ordinario collatori,postea beneficium inclusum in litera cōferatur

illi

illi canonico,an collatio valeat.& vr̄ ꝙ ſic,cū ante præ-
ſentationē factā collatori non fuerit pro īpetrante affe
cta,vt hic & in c.proxi.dicit,ꝙ alij forte melius dicunt,
ꝙ nō valet,vel ſaltē reuocabitur,ſicut dr̄ de ꝓceſſu habi
to pro illo,qui ſciuit reuocationē mandati procur.par-
tis aduerſæ.ſ.de procur. mandato.C.de ſatiſ.l.vna.C.de
euic.ſi fundū.ff.de contrahen. emp.ſi in emptione.§.
itē ſi.cū in beneficijs debeat oīs dolus abeſſe.ſ.de ele.cū
dilecti.iſte aūt fuit in dolo recipiendo præbendam, quā
ſciebat alteri de papæ mādato deberi.¶In gl.quæro.ibi,
ꝯpelli.vide,qđ dixi,de ma.& obe.c.j.in gl.per hoc & ibi,
bonæ.i.vbi de hoc in gl.j.ſoli.& in fi.ar.ↄ.ſ.eo.lib.de præ-
ben.cū in illis.in fi. Sol. ibi eſſet transgreſſio voluntatis
papalis & hic eſt executio. i. ibi ſi impediretur vterque
infringeretur volūtas papę, qui voluit vnū ſolum gra-
uare.hic vero voluntas papæ ſeruatur eo fortius.cū præ
ſentatio facta alteri ex duobus,quos grauabat, benefi-
cium afficit.¶In gl.licet ſit.ibi,poſſet.ſ.eo.lib.de præbē.
ſi tibi abſenti.¶In gl.vlt.ibi,Compoſt.dicens ꝙ ſic diffi-
niuerat Inn.IIII.& ibi de conferendo.de hoc.ſ.de reſcr.
conſtit.& in fi.facit.ff.de ſuſpe.tuto.l.iij.§.quæri poteſt.
quæ quid dicat,vide de æta.& quali.accepimus.in gl. ij.

S V M M A R I V M.

1 *Executor quandoque vocatur miſſus.*
2 *Executores ad prouidendum diuerſimode dantur.*
3 *Epiſcopo non aufertur poteſtas conferendi per ordinationem vicarij.*
4 *Executor datus ad prouidendum non cogit,vt prouideant.*

C A P. VI.

SI ſoli. Primo inngit tres caſus,quibus li-
tera beneficialis nō afficit.ſecūdus
ibi.aut executor,tertius ibi, aut ſoli.ſecūdus
ibi,niſi nos.ponit alios tres,quibus afficit. ſe
cundus ibi, aut executor.tertius ibi, vel niſi.Eſt ſciēdū,
ꝙ habemus in iure executores ſñiarū,negociorū,vel ꝑ-
cepiorū,itē teſtamentorū, itē gratiarū,de executoribus
ſñiarū plene no.de off.delega.paſtoralis.§.qa vero.& de
re iu.decætero.& c.qđ ad ꝯſultationē.& hr̄ de his rubri
ca in Spe.parte ſecūda.de executore negotiorū, litiū &
ꝑceptorū.ſ.de obl.ad ratio c.vno.& de off.dele. ſup quæ
ſtionū.poſt prin.ff.de ne.ge.l.iij.§. ſi executor. & de teſt.
1 l.fi.vbi de his no.& † qōq; miſſus vocatur,de immu.ec.
c.j.de his in ſpe.parte.j.rubrica pe.de executoribus teſta-
mentorū.j̄.de teſt.c.ij.& ſatis ſcripſi.ſ.de teſt.Io.& ī ſpe.
de his plenius de inſtr.edi.§.nūc vero aliqua. de vltimis
ergo,circa quos verſatur propoſitum,eſt ſciendū, ꝙ ip-
ſorum variæ ſunt formæ,ſunt tm̄ prouiſores,ꝯpulſores
& mixti,de mixtis.ſ.partim ad ꝯpellendū, partim ad ꝓ-
uidendū.ſ.de reſcr.tibi qui.de ꝯpulſoribus,de qbus.ſ.de
reſcri.abbatē.hic ponuntur tres formæ,dātur eñ,vt cō-
pellant ordinariū,vt faciat,qđ ſibi mandatur.ſecunda,
cū ſibi ſoli mandatur, vt compellat ſine decreto. tertia
cum decretum apponitur.de quarta, facias aſſignari,re
mittam in tex.ſuper ver.prouideri.datur interdū,vt co-
pellat prouiſioni factę pareri,de præben.c.pe.ſ.eo. li. de
2 præben.dudū.in fi.de † prouiſoribus variæ ſunt formæ,
dantur.n.qñque ſimpliciter ad prouidendum.ſ.e.li. de
præben.mandato.& c.ei cui.qñque ad prouidēdū poſt
negligentiā ordinarij.& oō prius.ſ.c.proxi. qñque ſub
tali ꝯditione.ſ.de reſcri.ſi pro te. quandoque ad proui-
dendū ſm̄ formā literarū legati.ſ.de præben.ſi cū,& c.
ſi apoſtolicæ.interdū datur tn̄ beneficio acceptādi non
terminato tpe ſ.c.j.& c.ne captandæ.qñque determina
to tpe acceptationis,& cū decreto,in cle.e.ti.ca.j. qñque
vt prouideat primo de canon.& poſtea de præbend. &
hæc eſt cōis,ſed qñque ꝯuertitur.ſ.eo.li.de præben.ſi cle
ricus.qōque vt ſolū de ꝑbē.ꝓuideat.e.ti. ſi poſtq̄.qñque
de vtroque.& cū hoc de officio & dignitate.eo.tit.quia
ſępe.interdū cū clauſula anteferri,eo.ti.c.pe.& c. prox.
qñque vt prouideat certæ perſonæ,qñque incertæ. ſ. de
præben.ſi cui.& c.is cui.& c.dudum.& c.q̄uis.ij. & ſicut
variæ ſunt formæ,ſic in illis eſt varietas interdū,vt patet
in iuribus alle. & hic circa qualitates ēt beneficiorū &
circa perſonas,q̄ grauantur,variātur formæ, vt patet de
ꝑben.q̄uis.j.& c.cū in illis.& c.mandatū.& c.cū de bene
ficio. qōque circa modos vacation.de reſcriptis, ſuſce-
ptum.de præben.dudum.quādoque circa propriū mo
tū,de præben.ſi motu proprio.& c.ſeq.& in cle. de præ-
ben.ſi Romana.qñque eſt varietas in durabilitate earū.
quod dic,vt ſ.de præben.ſi pauper.& in clem.de reſcrip.
gratiæ.de præben.ſi de beneficio [*Soli*] executorē exclu-
dit nō numerū ꝯſcrētiū,eſt enim idem,ſi ſint vnus, vel
plures,concor.ſ.de tranſlatio.inter corporalia.in princ.
vbi dixi ſuper ver.ſolus[*Benefaciendo*]non curo in forma
gratiæ,vel pauperum.ſic.ſ.eo.lib.de præben. ſi pro pau-
peribus.in prin.[*Beneficio*]large vt comprehendat ēt di-
gnitatē & ꝑſonatum,in quibus eadē ratio, de hoc.j̄. de
reg.iu.c.j.in j.glo [*Prouincia*]ſiue ergo ſit ſtricta,vt in ec-
cleſia,vel lata,vt in dioceſi,vel latior,vt in prouincia,ſē-
per idem iuris in hoc caſu.licet quādoque iſta differāt,
& de hoc dixi.ſ.eodem,executor[*Prouideri*] de forma,
facias aſſignari.vide de præben.pro illorū. in gl. per talē.
& quod ſuper ea dixi[*Ipſi factam*] de facta executori nō
dubitabatur,nā illa non afficit ēt in literis ad prouiden-
dū.ſ.e.proxi.facta aūt collatori operatur ſcientiā & cō
tēptum,& per conſequens pęnā,de qua ſequitur. Et tn̄
collatori,cui facta eſt præſentatio[*niſi*]excipit ab eo,qđ
affirmat,collationē tenere reſpectu negatiuæ,quæ hēt,
ꝙ nō afficit,diceretur ponere potius,q̄ excipere.de hoc
dixi,de teſti.vltra tertiā. [*Facta*] vide,quod ſuper eodem
verbo dixi.ſ.eo.ne captandæ [*Ordinario*]quaſi ſecus ſi ip-
ſius vicario,vel capitulo ſm̄ Arch.qui ponit hic ad lite
ram,quod ponit Compoſt. in decre.capitulum. in glo.
magna.ver.item quid ſi ad ſolū.& vide,quod dixi ſ.ca.
3 proxi.ſuper gl.no.quia allegant † ꝙ per ꝯſtitutionē vica-
rij non aufertur ep̄o ptās ꝯferendi,qn̄ vult.ff.depo.l.j.§.
pe.ff.de ꝯdi.ca.da.ſi pecunia.§.ita ſi.ad hoc ſ.e.li.de præ-
ben.dudū.§.nos igitur.præſentatio ēt facta capitulo eū
non arctat,qn̄ ad eū ſolum ſpectat.ſecus ſi cōiter ad ip
ſum & capitulum,vt no.ſ.ca.proxi.in gl.quæro,hoc in-
telligo, niſi præſentatio facta caplo & vicario fieret in
ſubſidium,cum ep̄i copia nō poſſet haberi.facit, qđ ibi
no.Cōpo.tō ꝯ,qui dicit in præ.ver.tunc demum,per ta
lē præſentationē ep̄o ptātem non adimi,qn̄ ſic erat re-
motus,ꝙ præſentationē illā ſcire non potuit,alias, vt di
cit,præſumeretur ſciuiſſe per decret. cum in tua. q ma.
acc.poſſ.[*Præſertim*]pro maxime,qa ſufficit inhibitio ſi-
ne decreto,qñque ponitur pro tm̄.xij.di.illud.& ibi cō-
cordantiæ[*Decreti*]ergo ēt delegatus decretum apponit
vide,quod dixi.ſ.e.li.de præben.ſi apoſtolicæ. ſuper glo.
no.[*Non haberet*]idē no.Inn.ſ.de præben.inter.& ille, ꝓ
quo papa ſcripſit, præbendam illā ſibi debitā euincet a
quolibet priore,agendo,vt a poſſeſſore auferatur,& ſibi
ꝯferatur & vide qđ ſcripſi.ſ.c.j.in prin.¶Prima gl.dicit,
quid declaret & ſummat.¶Glo.no.ponit opinionē re-
probatam & approbatā, pro approbata inducit decre.
cui rñdebatur,demum inducit rationem.¶VI.gl.habet
duas prin.partes.ſcđa ibi,videndū.prima habet tria prin
cipalia mēbra.ſm̄ ibi,ſi vero alter.tertiū ibi.ſi vero neu
ter.iterū horū mēbrorum primū ſubdiuiditur in tria,
ſecundū ibi,ſi aūt neuter.tertiū ibi, ſi vero canonicatus.
quorū primū diſtinguit duo. ſecundū alia duo. primū
quorū ſubdiuidit in tria.tertiū diſtinguit alia tria.ſecun
dū principale primi membri dicit quatuor.tertiū prin
cipale diſtinguit tria.pars ſecunda prin.habet duas par-
tes.ſcđa ibi,ſi aūt non ꝯtulit, quæ ſubdiuiditur in duas.
& huius ſcđa diſtinguit.v.ibi,ſi aūt de canonicatu.¶In
gl.no.ibi.§. in hac.ij.vide in c.in cauſis.ſuper glo.hic ha
bes.¶In gl.j.ibi,ad principium.& Inno.& Hoſt. ſ. eod.
quia cunctis.& ibi Pet.& Abb.in diſtinctionibus, & ip-
ſe Hoſt.in ſum.de pręben.§.& a quo.verſ.ad honorum
ſolonem.¶In gl.ij.ibi,pertinet.vide,quod no.ſ.de of.or
di.ordinarium.in gl.ij.¶In glo.no.ibi interdicere.idem
Hoſt.in decr.pro illorum.ſed Inn.dicit ibi, ꝙ intercede

re &

re & reſeruare poteſt, ſed qđ de reſeruatione dicit, nõ puto verum, cũ.n.cõpulſor conferre nõ poſſit, ergo nec reſeruare conferendũ, ſed ipſe Inn. intellexiſſe vř de prouiſore, & tunc bene procedit ipſius dictum. dicebat ẽt ibi Hoſt. ꝙ nõ eſt bene dictũ, ꝙ prouiſione cõmiſſa videantur ꝯceſſa oĩa, q̃ ad ipſam faciunt, fatebatur tñ, ꝙ vitentur oĩa conceſſa, ſine quib. prouiſio expediri nõ põt, & ſic loquatur decr. ꝑterea. de of. dele. quã ibi alle. Inn. hĩc
4 eſt, ꝙ † executor dat⁹ ad prouidẽdũ nõ cogit, vt ꝓuideat, vt ſcripſi. ſ̃. eo. propoſuit. in gl. ſic dẽt. ver. dicebat ẽt Inn. ſ̃. c. proximo, ſup ver. exequatur. ¶ In vlt. gl. ibi, ſi paup. ſ. qñ primus cõſecutus eſt aliud bñficium. & ibi, ſi pro te. vide, quod no. in cle. e. ti. c. vno. in glo. ſi. n. & ibi, quia cũctis. vide, quod ibi no. in. j. gl. & ibi. §. ex parte. & de reſcr. tibi qui. ii. rñ. vide quod proxime dixi ſuper glo. no.

S V M M A R I V M.

1 *Correctio iurium eſt euitanda.*

CAP. VII.

AVctoritate. Diuiſio ſup fine primæ gl. non aũt nrã, ſi daretur cĩa ecõuerſo, adhuc ĩſpiciemus mẽtẽ, & idẽ in aliis, puta ſi diceretur, ꝙ ꝑferatur oĩb. vltra tale tꝑs expectantib. [*Receptis*] non habẽtib. ius in re, vt dicã. ĩ. c. px. [*Poſt hæc*]. i. poſt has tres grãs. [*Memorata*] Parmẽſi. [*Primam ſecundus*] ſi añ vacationẽ, vel collationẽ huius primæ periiſſet gratia tertii, q̃ñocunque primus hřet hanc primam, vt dixi. ſ̃. eo. lib. de ꝑben. c. pe. in tertia gl. [*Illam habet*] ſic. ff. q̃ res pigno. ob. poſ. Ariſto. ĩ fi. cum ꝯcor. ibi. n. per primum creditorẽ habet ſecundus ius diſtrahendi, ꝙ alias nõ hřet. [*Mater*] q̃ vincit per curſum, nam lex quam alleg. gl. in verſi. vlti. §. ſi ſit conſanguinea. ibi ſequẽti. innuit, ꝙ etiam ſcḋm iura fforum frater ſuccedebat cũ matre, pp quod Io. mo. dicit, ꝙ vincit per concurſum, vt ꝯcurrendo cum eo vincat patrẽ ado priuum, ꝙ alias non vinceret. ¶ Prima gl. dicit quid declaret & corrigat & ſummat. ¶ Gl. ꝯrium, ponit opinionem Cõpo. hic reprobatam. ¶ Vltima gl. exponit ponẽdo tres regulas. ſcḋo no. & dat ſimile. ¶ In gl. ꝯrium. ibi, de acceſſionib. pignoraſti mihi rem alienã, quam ego etiam alij pignoraui, me⁹ creditor vtetur acceſſione tui temporis non ſolũ aduerſus extraneũ, ſed ẽt aduerſus te ipſum, donec mihi pecuniam ſolueris, nã cum ille ſit me potior, & ego potior te, ergo illa vincet te. Et ibi. §. ſi ex filio. ſi nepotẽ ex filio au⁹ manumittit, & ipſe nepos moritur ſuꝑſtite ipſo auo patre & matre, talis auus, q̃ excluderetur a matre, ex ꝑſona patris vocatur, ꝗ excludit matrẽ, & ibi auth. licet. vide. ĩ. vlti. glo. & ibi. §. is qui credit ad nauẽ, vel domũ fabricãdam. vel agrũ emendũ, ꝑfertur in ea re priorib. creditorib. tñ mulier quo ad dotẽ illi ꝑfertur. Et ibi Claudius Felix. ſi trib. ſucceſſiue obligaui rem, & primus ſuperatus a tertio non appellauit, tertius per hoc nõ ſuccedit in locũ primi, ſed ſine ꝑiudicio prioris ſnĩæ inter eos, inter quos lata eſt, ſcḋs creditor habet integre ius ſuum. ¶ In prima glo. in fi. & primo ponit tres gratias factas trib. in eadem eccleſia ſucceſſiue, ſed tertio cũ prærogatiua ſup primum, ex quib. q̃ſtionem format. quam ſcḋo ibi, cũ igitur. ſoluit, rõnẽ reddens, & argm̃ inducens. ibi, licet. n. ¶ In glo. ii. in fi. facit, quod no. de reſcrip. c. j. in glo ¶ In gl. ꝯrium. ibi, auth. licet. ibi Cyn. poſt Pe. ſic ſoluit Broc. aut quęritur de diuerſis caſib. & tunc licet vincã vincentẽ te, nõ ꝓpea vinco te, vt in hac auth. & l. ſ̃. & ĩ. alle. pro ver. aut de eodẽ, & tunc refert, an ſit eadem cã vincendi te, q̃a vnico vnicentem te. aut non. primo caſu vera eſt regula, vt in lege de acceſſionib. ſcḋo caſu non, vt in. l. Claudius. ĩ. alle. & in fine. multum vř ꝯ hanc decre. facere caſus illius. l. quam ſuperius vide in ſuffragio. ſed illud ꝓcedit, q̃a res inter alios acta &c. vt ibi patet. ¶ In glo. penult. in fi. inſtitu. de legi. agna. tu. ad fi. eo. tit. ſeq. de capi. dimi. §. minima, vbi patet per minimam capitis diminutionẽ, quæ eſt, cum is, qui ſui iuris erat, alieno iuri ſubiicitur ciuitate & libertate retenta, quem de iure eſſe agnatum. ¶ In gl. vlti. ibi agnatum. ſcḋm iura fforum, vt patet per ſequẽtia, quod ẽt ſcḋm iura illa in fratre procedere non vř, vt dixi in textu. Et ibi, nõ hẽt. C. ad Tertul. l. vltima. & auth. defuncto. vř aliquibus, ꝙ illud ius antiquum per hanc decre. ſit renouatum, & ſaltem in foro iuriſdictionis eccleſiæ obſeruandum, ſed, vt dicit Archi. cui hoc nõ placet, non eſt veriſimile, ſummum Pontificem voluiſſe per hæc verba obſeruantiã ſucceſſionis immutare. C. de inoffi. te. ſi quando. & de ele. eccleſia. ii. & qđ expreſſe nõ
1 corrigitur ſtat † & iurium correctio eſt vitanda. ſ̃. eo. lib. de elec. cũ expediat, & per hoc etiam ipſe Archid. notabat, ex iure arrogato argui poſſe, de hoc. ſ̃. de iudi. nouit. notat etiam ex decre. alia tria. primum, ꝙ ex alterius ꝑſona habeo, quod ex mea habere non poſſum, vt hic, ſecundus, ex perſona tertij & mater ex perſona agnati. ad idem. l. Ariſto. quam allegaui in tex. & ff. de cõtra. l. ſi poſt mortem. & C. de tem. in inte. re. l. petendæ. ſecũdũ id, qđ mihi eſt inutile alteri ex mea perſona ſit vtile. ad idẽ. ff. de inoff. te. l. poſthumus. §. ſi qs ex his. C. de iure do. l. vltima. §. j. ff. rem ra. ha. ꝓcurator. §. ſi procurator. tertiũ, quod fallit regula, ſi vinco &c. vt in gl. ꝯriũ. & ĩ fi. Hoſt. in ſum, qui fi. ſint legi. §. an vtrunque genus ſuccedet. ver. quod autem dixi. vbi dixit, quod forte fauor matrimonij fuit ratio illius iuris, ponit etiam ibi de triplici ſpecie piſcium maris, quorum vnũ vincitur ab alio, ſic & ſi legatum mihi factum tranſlatum ſit in non capacem, ille me impedit, & ſibi non prodeſt. ff. de leg. i. l. plane. j. in princip. & de admi. leg. l. & ſi tranſlata. & l. legatum. ſecundo, in fine. & ſic etiam dicebatur de lege fu. canina, vt no. inſti. de. l. fu. ca. tol.

S V M M A R I V M.

1 *Literæ beneficiales quando dant impetrantibus prærogatiuam ſuper primos, intelligitur de primis, quibus nõ erat ius quæſitum.*

CAP. VIII.

QVoniam. Primo ponit mentẽ renouatoriæ. ſcḋo ibi, ꝑſenti, declarat. v. dubia circa illam, primo tertiũ, ſecundo quartum. ibi, in illis. tertiũ quintũ, ibi, ſane. & hic iũge literam. quæ eſt. ĩ. per. xx. lineas, qm̃ multæ dubitationes inſurgunt ex conſtitutione &c. [*Pontificatus*] non pontificatum ante coronationẽ, quæ fuit poſt hanc conſtitutionẽ, qđ collige ex gl. hic tertia, & ex gl. pe. ĩ fi. huius lib. ſup data, vbi ſatis de hoc. [*Iure*] vide, quod ſcripſi poſt Compoſt. ſ̃. de reſcrip. cãm quæ.
1 qui dicit † literas beneficiales, quæ dant impetrantib. prærogatiuam ſuper primos, intelligi de primis, quibus nõ erat ius quæſitum, & ſic dicit ſe pronunciaſſe. Mediol. de mandato papæ, tamẽ ſubdit, ꝙ curiales tenent id verum de iure in re, ſecus de iure ad rem, pro quibus hæc decr. [*Celeſtino*] de reuocatione aliorum priuilegiorum Celeſtini, vide in extra. Io. quæ incipit. Sancta romana. vbi dř, ꝙ ipſe Bonifacius VIII. reuocauit etiam ex rõnabilibus cauſis omnia priuilegia ab ipſo Celeſtino conceſſa, quæ per ipſum Bonifacium approbata nõ eſſent. [*Pœnitentiæ*] non dicit de conſilio, vide. ſ̃ eo. libro de re iudi. ad apoſtolicæ. in. j. glo. [*Portionum*] de his portionibus priuilegiatis, & q̃ñ religioſi illas hře non poſſunt, ſcripſi poſt Inno. de præben. dilectus. j. [*Vacantium*] non ſufficeret ergo facta collatio de vacaturo, vt ſupra. c. j. Prima gl. dicit, quid declaret. ¶ Glo. nunquid, quærit, ponit tres opi. & quartam Hoſtien. quam probat, & reſpõdet quatuor obiectionibus, ſubdit exceptionem, quæ poſſet opponi. ¶ Glo. conceſſas. reſpon. poteſt per obiectionem. ¶ Vltima gl. reſpondet per obiectionem & ſoluit. ¶ In glo. nunquid. ibi, qui mutuam. ſi fuit expreſſum, ꝙ creditor poſſet prius eligere mandatorem, ex abundanti dictum fuit, ꝙ iure digeſtorum licebat. & ibi ſimiles. lex tertia eſt, quam vide. ſ. de præſcri. veniens. in glo. antepe. ¶ In gl. eo. in fi. vide, quod dixi in cle. de iureiu. romani. in prin. ¶ In quinta glo. in fi. & C. de legi. l. j. dicit Archi. ꝙ illa decret. prima contradicit, ſed ibi de interpretatione iudicis, hic de interpretatione principis. ¶ In

gl. nunquid. ibi, mandat aliquã. & c. constitutũ. in fin. & ioi. c. pe. facit. ff. de leg. i. l. si cui serui. vbi legatis seruis cũ peculio. debentur & hi, qui non habent peculiũ. & ibi, si quidem esset. sic q̃nq; ponuntur cl'æ ad exequendum gratiam non ad augendum, vt in cle. de præb. c. j. in fi. & in fi. vide, quod no. de vi. & ho. cle. q̃m. in fi. j. gl. & quod ibi dixi ¶ In gl. tõ. intellige huius tertij casus, primos. n. duos non respicit. ¶ In gl. vlt. ibi, ad rem. vnde per illam videor acceptasse, vt in cle. e. ti. cum ei quam. §. pe.

¶ Ne sede va. aliquid inno. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Ius capituli præseruat vnus solus non excommunicatus.*
2 *Episcopus & capitulum sunt unum corpus.*
3 *Commissio in proprijs maior est, quam in deuolutis.*
4 *Episcopus præsens capitulo parere volenti non põt contradicere.*
5 *Matrem, vbi dicitur, confestim debere tutores petere, intelligitur, quam cito prætoris copiam habuerit huic rei sedentis.*
6 *Electio si spectat ad episcopum & capitulum simul, suspenso episcopo solum capitulum eliget.*

C A P. P R I M V M.

SI ad episcopum. Sũt tres partes. sc̃da. ibi, cũ vero. tertia ibi, vbi vero. prima. cũ collatio est cõis, soluit dubiũ, quod fortificat ibi. ẽt si. secundo conuertit ibi, idẽ. secunda principalis, cũ collatio est solius epi, soluit dubia. & a solutione excipit ibi, nisi. tertia principal. soluit duo dubia, secundũ ibi, nec ẽt, & vtriusque rõnẽ subdit ibi quia p̃bendatũ. non est spãle in p̃bendis, quia rõne in alijs beneficijs large sumendo, cũ eadẽ sit rõ. & facit litera beneficiorũ, q̃ statim sequitur. [*Idem poterit*] s. conferre vacantes, q̃ cõiter ad eũ & capl'm pertinent.
3 [*Omnes*] ergo † vnus ẽt solus non excõicatus p̃seruat ius capli, & in eũ solũ recideret, de hoc satis. s̃. de postu. gratum. cũ illo ergo ep̃s haberet collationẽ facere. [*Cum vero*] aduersatur, quia. s̃. de cõi. hic de singulari [*Suspenso*] a collatione bñficiorum, vt s̃. vel ab offõ, de quo vide no. s̃. de consue. cũ dilectus. [*Non potest*] ergo si sit i mora põt post lapsum tp̃s concilij Latera. & est hoc ius nouũ, & casus nouus, quo minor supplet negligẽtiã maioris, cuius ɔ̃riũ dixerat Inn. in dec. quia diuersitatẽ. dicẽs, q̃ cũ hæc pœna ep̃o, vel p̃lato non esset a iure imposita ergo nõ deuoluebatur. s̃. de sup. ne. p̃. Romana. dixit hic
2 Io. mo. q̃ qa † ep̃s & capl'm sunt vnũ corpus, cui' ep̃s caput & canonici mẽbra. de his q̃ fi. a p̃. nouit. de ver. si. cũ clerici. vnde spũale coniugiũ est inter eos. de rest. requisiti. ideo citius pp societatẽ huius collegij deuolui põt de vno ad aliũ, ar. lxv. di. c. vlt. & C. q̃n non pe. par. l. vna. dicit Arc. lr̃am procedere in bñficijs, q̃ pertinẽt ad ep̃m suo iure, nã si iure deuoluto non ad capl'm sed ad superiorem. n. deuoluetur ptãs, de elec. ne pro defectu. rõ. qa
3 † maior est cõio in proprijs, q̃ in deuolutis, de test. requisiti. §. secus. in scripsi in dec. cum in cunctis. de ele. super vlt. gl. post Inn. & vide oĩno, quod dixi. s̃. e. l. i. de ele. q̃q̃. super gl. pe. [*intromittere*] ergo nec ɔ̃demnate potest, quod satis credo in secundo casu. s. suspẽsionis. in primo vero casu. s. mortis, puto, q̃ capl'm illa custodiẽda poterit cõmendare, vt scripsi post Vin. e. ti. c. ij. in fi. [*Consuetudine*] p̃scripta spacio xxx. an. p̃ in Arc. al. de cã pos. cum ecclesia. [*Vel statuta*] non dicit vel expresso mandato. & iõ q̃n ex forma mandati requirendum esset consilium. si non põt haberi. referatur mandãti. & hoc tenetur. licet dubie scripserim. de consti. c. pe. in fi. quod oĩno videas super ver. cũ consilio. & faciat hoc pro Bar. Brix. q̃ in q. veneria. Pe. tenuit, q̃ si Papa mandauit ep̃o, & caplo, q̃ inuestirent. P. de præbenda, si capl'm inuestiuit absente
4 ep̃o, non valeat, tñ fatetur, q̃ † ep̃s præsens caplo parere volenti non posset ɔ̃dicere. hoc intelligas sine iusta cã. primũ dictũ p̃cedit in inuestitura, q̃ dr̃ collatio, secus in illa, q̃ est possessionis traditio iam p̃uiso, & vide. qd scripsi de rescri. eam te. super ver. deberes. & super glo. Ar. & qd dixi. s̃. ti. prox. si caplo. super versi. reciperet. [*Beneficiorum*] puto pp identitatẽ rõnis, q̃ large sumatur, de hoc j̃. de re. iu. bñficiũ. [*Cum consilio*] Arc. de his p̃positionib. cum & de, ponit hic & vide, quod plene dicam. j̃. de reg. iu. nullus ex consilio. post q̃ões. [*Differenda*] fiat ergo non expectato ep̃o, nec requisito caplo, quod in tali cõsilio non succedit, vt hic patet, cum id cõsulere ep̃o nõ competat de iure cõi, si. s̃. de elect. scrip. & vide, quod ibi scripsi super gl. hoc ideo. [*Remotis*] prætermittitur ergo pp loci distanciam, quod alias fieri deberet. ff. de annu. le. l. Meuia. §. vxor. vide. s̃. de rest. in inic. c. cum ex literis. in gl. pe. [*In breui haberi*] putat Arc. q̃ talis ep̃s non sit requirendus, nisi apud ecclesiam suam, vbi residere tenetur, alle. de eo qui mit. in pos. c. fi. nec putas, q̃ hoc consilium alteri committere possit, cum industria cuiusq; ep̃i præsidentis videatur electa. item non dat tali ep̃o in collatione prædicta, nisi quod habet consuetudo, ad hoc. s̃. de capel. mo. dilectus. & hoc placuit Vin. s̃. de ele. Cremana [*Periculum imminere*] in collatione igitur ecclesiæ, quæ fit in titulum, loquitur hæc litera; non in illa, quæ fit in proprietatem, & sic non cõtingit q̃onem lo. de De. quæ est. xiiii. q. j. quam etiam disputauit Egid. de Fosca. qua quærebant de clerico, qui in proprio fundo ædificauit ecclesiam, quem ep̃s excõicauit in scriptis, si ecclesiam illam in aliquos religiosos sine suo cõsensu transferret, quam eo mortuo & se. va. clericus ipse cuidam religioso loco concessit, an esset excõicatus, & an teneret donatio. de secundo dic, vt s̃. de m. pa. illud. & vide, quod ibi no. in gl. & quod super ea dixi. lo. dixit illũ excõicatum, cum snĩa fuerit iusta, & a suo iudice lata, & ab ea non fuerit appellatum, & licet lata sub cõditione tenuit, de ap. præterea. nec ob. q̃ pro futura culpa. j̃. de sen. ex. ex Romana. §. caueant. qa potuit iusta cã sub esse, vt ibi, puta quia id tractabat, vel se ad id parabat, itẽ ɔ̃ id lata tenet, vt ibi dicã in prin. alle. ipse. iii. q̃ õ. iiii. nullus. ibi, nõ differt, an ep̃s scripto. an statuto aliquẽ excõicet. Deus. n. ligat. xi. q. iii. nemo. Egidius ɔ̃dicens, q̃ cum snĩa sub conditione fuerit lata, & viuente ep̃o conditio non euenerit, non durauit vltra tp̃s proferentis, nisi successor illã ɔ̃firmauerit, per l. vlt. ff. de pœ. vide circa hoc quod scripsi de of. le. c. fi. super. j. gl & quod no. s̃. de sen. ex. a nobis j. in fine. ij. glo. ad capi. nullus. rñde, vt ibi no. vel licet æque sit excõicatus, quem ligat snĩa, sicut quẽ ligat statutũ, non tñ per id sequitur quo ad ligandum in posterum eandẽ esse vim & perpetuitatem vtriusq; vt ẽt no. j̃. de sen ex. romana. §. caueant. in i. gl. ¶ Prima glo dicit, quid declaret. ¶ Secunda soluit dubiũ. ¶ Quarta exprimit opi. ¶ Gl. hæc dicit, rñdet per q. ¶ Gl. ergo. no. a ɔ̃rio. quærit, arguit pro, & ɔ̃ & sol iterum quærit & sol. ¶ Gl quod si. quæris, arguit pro, soluit ɔ̃rium. ¶ Vl. gl. al. sic, obijcit & soluit. ¶ In gl. si ergo. quod † dr̃, matrẽ
5 confestim debere tutores petere, intelligitur, i. q̃cito prætoris copiam habuerit huic rei sedentis, & ibi. §. si quis seruũ opetas. vide de testa. sclatum. ij. super gl. antepe. & ibi, l. pe. vide de ver. sig. c. pe. super i. gl. & ibi, l. i. vide de offi. dele. de cautis. super vlt. gl. & ibi. §. vlt. ponit casum in citato, qui procurauit per magistratum detineri. ¶ In vlt. gl. ibi, l. ij. §. j. ponit casum in pluribus hæredibus promissoris. & ibi. parui. si compromissum sit in liberũ & seruũ, & liber solus snĩam dixit, non valet. ¶ In glo. hæc dicit. ibi. pp Vin. hæc est vera litera, ipse. n. Vin. in decre. ij. e. ti. dicebat, q̃ siue ad solũ ep̃m, siue ad eũ cõiter cum caplo spectaret collatio vacãte sede, nõ ɔ̃ferebat capl'm litera q̃ hẽt Innocentiũ est corrupta. ipse. n. Inn in dec.
6 quia diuersitatẽ. non distinguẽdo dicebat, q̃ † si ad ep̃m & capl'm simul spectat electio, suspẽso ep̃o solũ capl'm eliget, siue. n. vnũ capl'm & corpus quo ad illa, quæ eis

cõiter

cōiter imminent facienda.illud autem dictum Ho.de
terminabat,sequitur in gl.¶In gl.hoc dixit.ī fi.Io. mo.
& Arc.all.ff.de adm.tu.l.ita aūt.ał's incipit, qdā decidēs
§.Pompo.& l.Titium.in prin.& §.1.¶In gl.istud.in fin.
ac si dicat,ꝙ ad partem,q̄ loquitur de ep̄o defuncto,nō
cōpetit exceptio.¶In glo.si ergo.ibi,& non ante.idē Ar
chi.dicens,ꝙ Vin.& Ho.hoc tenent in decr.vlt.de elec.
quæ alle.ſ.& ibi.non petit.si ergo nō potest petere, mo-
ra non imputatur.ff.de acq.hæ.l.nolle.vbi dr̄.ꝙ non vr̄
nolle hæreditatem adire,qui adire non pōt.dicit ēt Ar.
ꝙ ille in mora est,si prius petinit licentiam,& postea se
retraxit ab instantia petendi.ff.de vsu.mora.quod vi aut
clam.l.vim facit.§. tandiu. & si ordinauit nuncios,qui
irent.pro relaxatione suspensionis, qui ab eo licentiati
in domibus suis manēt,dicetur in mora ff.ex q.ca. ma.
l.miles.si vero iter arripuerat secus. ff.e.qui mittuntur.§.
vl.ar.s̄.de ap.meminimus.sed quid si fuit in mora p mē
sem.postea absuit cā reipu.vel institit pro licentia, & il
lā non habuit.iterū cessauit & fuit in mora.postea īsti-
tit,nunquid istæ purgationes & negligentiæ sibi prode
runt.dicit Vin.in dec.vl.de ele.in fi.& ponit Arc.hic, ꝙ
sunt deducēdæ excusationes.vt nō currat tp̄s semestre,
vel subueniant huic tanq̄ iustā cām hn̄ti sicut absenti,
subducerent ī de tpe p̄scriptionis.C.de rest.mili.l. qd tpe
C.qui.non ob.lon.tēp.p̄.cri.& aut.quod si qbusdā. & s̄.
de p̄scri.cū nobis.& ibi, arbitrabit.idē Arc.post Host.&
ibi §.1 l.casum.vide.s̄.& concor.cle.de pœ. multorum.
ver.allis pœnā.¶In gl.quid si.ibi, venerabili. innuit hic
Arc.& Vin.de consti.c.pe.illud procedere p̄p negatiuā
p̄cedentē vt ibi,cū.s.dr̄,non facias hoc sine ꝯsilio.all. ēt
ad id.ff.de exer.l.i. §. si plures.loq'tur,cū exercitor dedit
duos adiecto,alter sine altero nihil agat, non dicit sine
ꝯsilio.remi.ad no.ff.de insti.sed & si pupillus.§.ꝯditio.&
in fi.i gl.pone.¶In gl.simile.& in fi.& de pę.di.i. §.hoc
idē.ver.itē a mortuo.vel vt ab eo.q nō est, perit ꝯcessio.

De rebus eccle.non alie. Rub.

S V M M A R I V M.

1. *Ecclesia hab=s rectorē nouiter institutū ęquiparatē ecclesię vacāti.*
2. *Necessitas facit illicitum licitum.*
3. *Prætor in causa damni infecti interponit decretum.*
4. *Prælatus nomine capituli cum aliquibus potest facere contractū, quem postea singulares gratificare poterunt.*
5. *Sententia & decretum quomodo differant.*
6. *Causa cognitio & decretum debet internenire in alienatione rerū pupilli,etiam si sint mobiles.*
7. *Ecclesia comparatur pupillo.*
8. *Statu.sup ecclesiasticis rebus non ligāt ecclesiā,nisi acceptauerit.*
9. *Possessio aliqua ecclesiæ si pietatis causa concedatur alicui ad vitam,non est locus solennitati.*
10. *Prælatus beneficia sibi retinere non potest.*

CAP. PRIMVM.

DVdum. Diuisio super fi.ii.gl. [*Ordinationem*] idem
verbum.s̄.de præbē.nisi essent.[*Archidiaconatui*]fuit ergo confessio rea
lis.Pe.de.vide,quod no.de īsti.cū ve
nissent.in gl.sed quære.[*prædicta*] ad
quem decimæ pertineant,vt in fin.
[*cum vacaret*]no.Ho.de resti.spo.olim.i.v tibi scripsi.ī gl.
1 si de iuribus.in fi. †æquiparari ecclesiæ vacanti ecclesiā
rectorē habentē nouiter institutū,qui consentit timēs
impediri in adipiscēda possessione,de insti.cū venissēt.
[*Deputari*]& sine quo alienatio facta non valet. C.si ob
pu.pensita.l.fi.Inn.[*Exigitur*]per hoc dixit Arc.reproba
ri opi.Gof.& Inn.de qua satis scripsi.s̄.e.nulli. super j.gl.
2 [*Necessitas*] † quia non licitū,necessitas facit licitum. s̄.
de consue.quāto.s̄.de re.iu.quod non est.Pe.de.[*Deberet*]
ipsa ordinatio,vel concessio [*Vel vtilitas*] euidenter ap
parere dēt cā necessaria vł vtilis.quare talia fiāt, de hoc
s̄.de præb.exposuisti.& licet Papa.qui sin cā nōe debe-
ret dispensare,de re iu.in causis.& de hoc de p̄b.de mul
ta.qūque voluntarie & sine cā dispensēt,qui vt dn̄s, qđ
placet,facere pōt,de quo.s̄.de conces.p̄b. proposuit. sup
gl.nā ꝯdicit Host.hoc per inferiores ad consequentiam
non trahendū.Insti.de iu.na.§.sed quod prin.[*Consilio.*]
Io.mo.de effectu huius clæ remittit.j. de hęr. super eo.
[*Adiudicare*]ergo id fuerat petitum,vt dixi in iiii.glo.&
no.Io.mo.mihi rem meā adiudicari.de hoc dixi.s̄ ti.ij.
quia cunctis.in fi.Quærit Host.quare Papa non condē
nauit in fructibus,vel decimis perceptis.dicit,ꝙ forsan,
quia bonefidei possessor fuerat.ff.de vsu.qui scit.§.ī alie
no.de quo remittit ad no.s̄.de resti. spo.grauis. declarat
Io.mo.ꝙ forsan p̄p probabilem cām defendendi, all.ēt
C.de rei vē.si fundū.& l.certū.ff.de le.ij.qui solidū.§. ēt
sed si ageretur iudicio vłi,sicut in petitione beneficij,vt
no.de li.ob.c.ij.dicit,ꝙ tunc fructus veniunt in iudicio
sicut augentes hr̄ditatē.ff.de pe.hæ. sed & si lege.§. uē si
rē.& l.se.& j.de iu.pa.dilectus ī fi.¶Prima gl. summat:
¶Gl.iusta.q̄rit & soluit,soloni obiicit & rn̄ ¶Gl.s̄m qđ
remittit & consulit.secundo q̄rit,ponit duas opi.& sol-
uit tertio,iterū q̄rit,ponit so. Ber.& ꝯtriam Hos.demum
ponit distinctionem post Ho.& Inn.¶Vlt.gl.alle.duas
concor.signat vnum ꝯtrium & remittit.¶In gl.si igitur.
ibi.§ hoc nihilominus. œconomus, quem ep̄i tractat°.
elegerit,defendit cām ecclesiæ.& si.ibi.§.non passim.&
§.seq.isti.§.dn̄t,quod s̄.dicit gl.& plenius.¶ In glo. s̄m.
quid.ibi,per fundū.vide de sen.ex.officij.sup i.glo.& ibi,
3 §.Iulianus.& §.si forte.†prætor in cā damni infecti īter
ponit decretū.& ibi.§.non passim.vide s̄.gl.px. ¶ In gl.
ij.in fi.& s̄m hoc sunt tres partes.In prima actoris deci
sa petitio.in scđa rei defensio,ibi dictus.in tertia ibi, qa
Papæ diffinitio tribus rōnib. fulcita.scđa ibi,qa et.tertia
ibi,præsertim.¶In gl.quæ agebat.in fi.idē s̄m Ho.ī qua
libet dignitate,vel psonatu,qui remit. ad sum.ne se.va.
§.de qua sede.& vide,quod no.de exec.pręla.c.ij.in j.gl.
¶In gl.si igitur.ibi,ecclesia.q̄ fungitur iure minoris.s̄.de
in inte resti.c. j.sicut ergo pupillo non habenti tutorē,
vel non legitimū defensorē dēt bonus defensor, vel ad
uocatus dari per iudicē.ff.de re.eo.q sub tu.l. magis pu-
to.§.non passim. in fi.sic & ecclesiæ vacanti.& ibi distra
here poterit,vel s̄m Inn.faciet hoc ipse ep̄s,q ex cā pōt
ipsam ecclesiā & res eius alteri donare , vel ꝯcedere,xii.
q.ij.si ep̄s.& c.se.de do.pastoralis.& ꝯsultationib. de his
q̄ fi.a præ.pastoralis.quod dic,vt in cle.e.ti.si vna.Hos.ad
dit, quia ipse est legitimus administrator ecclesiæ sibi
subiectæ.& pro illa defendere & agere pōt,remi.de sue
ces.ab inte.c.fi.& dicit Inn.non mirandū,si ipse idē alie
nator auctoritatē præstat alienationi.nā alienationē fa
cit nōie ecclesiæ,cuius est res,& tanq̄ eius defensor au-
ctoritatē pręstat alienationi vt ep̄s.ti.s̄.de ele.cū inter.i.
& ij.nec ob.ꝙ læditur ecclesia,cuius res alienatur,quia,
illud fit p̄p maiorem & cōem vtilitatē, q̄ pręferēda est
minori & priuatæ,all.In.vii.q.i.mutationes.& c.se. Ho.
remit.s̄.de post.bonæ.i.& vt dicit, talis spāliter pertinēt
ad ipsum,x.q.i.regēda.& c.se.& ibi,capli sui.eꝫ si caplm
bona distincta debuerit alienare, erunt principales in
alienādo,sed id faciēt de auctoritate ep̄i, & est s̄m Ber-
similis distinctio,q̄m in iudiciis,no.s̄.de rescri.edoceri.
ī j.gl.& ibi,archiep̄s.an hoc sit necessariū,vide,quod di-
xi,de his q̄ fi.a p̄l.c.i.in fi.Inn.hic dicit, hoc s̄m quosdā.
& pro hoc facit,qđ ipse Inn.no.e.ti.vt sup.in fi. & quod
ibi scripsi,hic ponit Arc.sed Host.simpł'r hoc ponit. re-
mittens ad no.per se.s̄.e.lib. de sup.ne.p̄.Romana q̄ vi-
deas in sum.de of.or.§.quid pertinet.ver.p̄mittat.ad idē
in sum.hoc e.ti.§.iii.versi. res aūt.idē Io.mo.& in fi.ver.
quid si cuilibet.¶In gl.s̄m qđ.ibi. vtile non necessariū,
quod patet hic p singulare,nō.n.dicit tractatus solēnes
& diligentes , sed ponit singula.& est sile.qđ no. in cle.
de ele.cām.§.verū.in gl.licet. ergo de tractatu, & ipsius

xii.q.ii.sed loquitur in casu non concesso, vel pter formam iuris, vel intelligitur de rebus præciosis, sed posses 2 siones† minus vtiles licite dantur in emphyteusim ēt perpetuam.xii.qō.ij.perpetua.& §.si quis.prohibetur aūt a iure emphyteusis, q̄a est alienatio.s̄.e.nulli. Arc.remit. in Auc.de non.alie.§.neque aliud.in fi.colla.ij.[*Forma*] de hac dictū est satis.& c.prox.& ↄ̄ gl.lo.xii.q.ij.in summa.& c.sine.tenet hic Arc.ꝙ etiam si forma seruetur, si non est casus licitus, non tenet alienatio, per dec. vlt. e.& s̄.de consti.quæ in ecclesiarum.vtrobique dr̄, ꝙ legitimus dēt esse consensus.& facit, quod no.Ber.de res.in inte.c.j.in gl.pe.vt ibi dicit Dama.qui in q̄one ij.de his quæ fi.a præla.tenet opi.Io.inducens dec.cum nos.e.ti.& dec.cum dilectus.de do.potissime innititur huic rōni, ꝙ als nō esset dare, ꝙ ecclesia læsa restitueretur, vt dicit præc.dec.prima, de resti.in integ.si enim non seruatur forma, ↄ̄ctus est nullus, & sic cessat restō.ff.de mino. in causæ.vbi ergo seruatur forma, sed casus non est licitus, procedit restō.ergo ↄ̄ctus tenuit. rō ista parū vrget, posset enim esse licitus ↄ̄ctus alienationis, & in illa forma seruari, & tn̄ multum ex eo damnificaretur ecclesia, & tūc locus esset restōni.& sic ēt ponebat Gof.e.tit. ad nostram.& in sum.huius ti.ver.alienatio.Ho.aūt tenet opi.Io.aperte in summa, hoc e.ti.§.iii.ad fi.vr̄ tn̄ tenere ↄ̄triam in sum.de resti.in integ.in §.in quibus.ver. in ↄ̄ctibus.no.ēt hic Arc.de eo, quod dixi.s̄.c.prox.sup 3 ver.exigitur.[*Permissis*] p̄lato† prohibito alienare id non licet, etiam in casibus permissis, remit. Arch.ad no.per Inn.de testa Rainaldus.& ibi scripsi super ver. impedire.prope fi.gl.[*Recognoscendo*] s̄.de ele.venerabilem. post prin.[*Profitendo*] vide s̄.e.lib.de sum.tri.fideli.iuxta prin. [*Se tenere*] dicit Arch.post Gui.ꝙ si bene attendatur, est quædam alienatio, quasi confitentur ad illos dn̄ium pertinere directum.ff.si age.vec.l.j.§.fi.sicut cū me constituo rem alieno noie possidere, ad illū trāsit possessio, & abdicatur a me, quia is qui possidet &c.de res.spo.cū venisset.de præscri.si diligēti ff.de acq.pos.l. quod meo. [*Vulgariter*] vide de iuiu.c.vno.in prin.[*Aduocatos*] s̄.e.li. de ele.generali [*statuendo*] sæpe ante hanc constōnem prælati oppręssi inuocabant nobiles potentiores opprimentibus ad defensionē suam, faciendo eos aduocatos vel defensores locorū, pp hoc illi sibi vēdicabant quoddam ius dn̄ij, vel aduocationis in ecclesijs, vel locis sic defensis.& dicit Guil.& Fran.se vidisse multos p̄latos faciles ad talia, & ꝙ q̄nque ad hunc finem ipsi nobiles pcurabāt oppressiones illas, a quibus verisi̅r abstinebūt, videntes per prælatos hæc fieri non posse, vt in glo.& vt dixit Fran.etiam si ecclesiæ consuli non posset, nisi per talem ↄ̄ctum pp potentiam opprimentis, non tn̄ fieri 4 poterit sine Papæ licentia, damnatur.n.† temeritas ēt in casu necessitatis.s̄.de cōsue.quanto.& apostolicę sedis iugum licet graue ferendum est.xix.di.in memoriam. peratur ergo Papæ licentia super tali ↄ̄ctu expedienti, q̄ super alio daretur.si.s̄.de immu.eccl.aduersus.& quod scripsi de ec.ædifi.c.vlt.[*Alterus*] vt fideiussorum, pignorum, interuentus rei, obsidum, vel similium.[*licentia.*] Papę spāli.Et consensu capituli.[*Adeo*] i.tn̄.[*Causam.*] i. titulum, qui est cā præscriptionis.C.de rei ven.nullo.ff. de peti hæ.nec vllam.in prin.& q̄uo isto & alijs multis sumitur cā, scripsi de acc.cum dilecti.super gl.cā requiritur aūt in talibus præscriptionibus titulus, cum nedū præsumptio, sed ēt ius cōe sit ↄ̄ præscribentem, cum ecclesię & ipsorum res debeāt esse libere.x.q.j.nouerint, s̄.e.c.fi.C.de epi.& cle.l.ij.& de cen.q̄q̄.de immu.ec.c.j. hoc verum, nisi inquātum ecclesia permittit, & sic soluitur de iure pa.p̄terea.ad id.e.ti.q̄m.[*Sciens*] dicit Arc. præsumi ignorantiam, nisi probetur sciā.j.de reg.iu.p̄sumitur.[*Præsumptum*] i.submissionem factam non obtentis prædictis licentia & consensu.[*Neglexerunt*] vitiū notat, no.ēt Arc.ꝙ cęlare est aliq̄d facere, de hoc s̄.de simo.nemo.& est s̄ile.s̄.e.lib.de ele.gn̄ale.[*Ecclesiasticos*] i.hospitalarios S.Io.& his siles.xvii.qō.iiij.quisquis.Gar.

& Io.mo.[*Exegerint*] factum ponit, & non ius, & sic nō 5 ↄ̄dicet oppositioni.B.& Hugo.quæ hēt.ꝙ† si per metū fiat traditio rei ecclesiasticę, nō transfertur dn̄iū, & hāc hic tenet Arc.cuius verba decidit pp id, quod scripsi.s̄. quod met.ca.abbas.super.j.gl.& de hoc.xv.q.vj.c.j.[*Natura*] vt si est ↄ̄ctus emphyteuticus habeat, quod vult ↄ̄ctus, nā & nō vltra, idē & in alijs venditionib.& si̅libus, s̄m Gui.[*Eoipso*] licet ergo hic & s̄.§.laici.necessaria sit monitio, non tn̄ sn̄ia, concordātias de hoc vide.s̄.de rapto.excōicationi.sup vlt.gl.[*Extunc*] ergo non ante, designat.n.huius termini tp̄s extremū.ff.de condi.& de.l. iiii.& l.si is.§.si ita.& de cōse.di.iiii.tunc valere, facit s̄. e.li.de ele.ↄmissa.in prin.[*Terram*] de spon.nō est nobis. de os.dele.sane.de postu.c.j.[*Procedatur*] per illū p̄latū, cuius spūali iurisdōni subest illa terra, ēt si sit ille offensus s̄m Gui.& Cle.Pisa, allegant no.per Inn.de ver.sig.ex parte.& j.e.li.de sen.ex dilecto.dn̄t p̄dicti, ꝙ si illa terra est subiecta prælato ecclesiæ grauatę, pcedetur ↄ̄ ipsum laicum, qui ↄ̄ hanc cōstōnē fecerit per superiorē illius loci, declarat Gui.& Ar.j.diœcesis, in qua est possessio vsurpata.ad id.s̄.de so.ↄpe.sane.& c.vl.C.vbi de cri.agi opor. aut.qua i prouincia.¶ Prima glo.diuidit & summar. ¶ Quarta gl.no.aↄ̄tio, q̄rit & remi.¶ Gl.quidam.ponit vnā opi.quā reprobat.¶ Gl.ad modicū, r̄ndet per q̄onē in qua duas opi.ponit.¶ Gl.C.de alle.vnā concor.& soluit ↄ̄rium.¶ In gl.ij.ibi humanū.ibi ponitur solennitas, quæ requiritur in promulgatione legis.¶ In iiii.gl.ibi, lex quæ, vide.s̄.c.li.de ele.is cui.super gl.puto.¶ In quinta gl.ibi, iubemus.ij.j.rn̄.ibi mancipia & præbendæ, quę 6 † debentur publico vel priuato computantur inter mobilia.¶ In gl.non sufficit.ibi, l.j.§.ij.als iii.vide.s̄.de iura. cal.literas.super j.gl.¶ In gl.ad modicum.ibi l.l.in fi.vide in præ.c.de causis.super vlt.gl.¶ In gl.C.de.ibi, quemadmodū.vide in c.si diligenti.j.alle.super glo.pe.& ibi, eleganter.non cadunt hæc & sequens in suffragiū, quia allegantur gl.tn̄ hæc lex vult, ꝙ si minor circūscriptus dolo serui illum vendicet, emptor illum manumisit, aduersus manumissionem non datur restō, sed agit, vt resarciat dānū, & sic vt ibi dicit gl.& ex inutili ↄ̄ctu trāsit dn̄ium, & ibi.l.vna.l.vult, ꝙ per pactum & traditionē sine scriptura certæ formę dn̄iū rei immobilis non transeat in aduocatū, & est spāle, vt ibi no.¶ In gl.j.ibi, in quatuor.Gar.diuidit in quinq;, faciens quartā.ibi, laici.Boa.diuidit in vij.faciens scdam ibi, non concedēdo, quintā ibi laici.vij.ibi, qui vero.¶ In gl.ij.in fi.ↄcor.j̄.de reli.do.c.vno.in prin.Arc.¶ In gl.iij.in fi.in gl.ij.& per hoc vr̄, ꝙ ecclesia sua, vel nomen debitoris non cedat sine decreto, de minore vide in Spe.de cess.ac.§.i.ver.nū quid minor.¶ In gl.iiij.ibi Gar.& Io.mo.¶ In gl.no.i fi. & in Aut.de non alie.§.vult.n.col.ij.facit q̄d no.in Spe. de re.spo.§.nunc dicamus.añ fi.¶ In glo.l.in fi.dicit hic 7 Gar.& post eū Io.mo.ꝙ† ecclesia.i.congregatio fideliū, cui⁹ Christus est caput, hēt dn̄iū, sed pauperū sunt quo ad sustētationē, & clericorū, quod ad administrationē, & sic dicit ↄcordari ↄ̄ria.¶ In gl.pro eodē.in fi.l.s̄m ordinē lr̄ę submittere ecclesias, subiicere bona, supponere iura.¶ In glo.non sufficit.ibi, seruitus.facit.s̄.de accu.veniens.de iureiu.nimis.& humani moris est, illū vereri &c.xvi.q.ii.c.j.& in fi.s̄.de immu.ec.aduersus.¶ In gl.q̄dā.clericus Pisa.& in fi.idē Gar.Io.mo.& Arc.¶ In glo. casus, in fi.qui licet sint multi, reducūtur ad quatuor ibi notatos.¶ In gl.an modicū.in fi.idē Arch.vide, q̄d no. in cle.c.ii.monasteriū.i gl.fi.¶ In gl.C.de.ibi, spāle, & sic facit pro opi.Tan.quā ponit Bar.in vene.lix.qui tenuit, 8 ꝙ† emens a solo prælato, si habuit bonā fidem, præscribit, vt ibi dicit Hug.& idē Dama.hoc ti.qō.iii.& vtrunque dictū saluant, super quo vide, quod no.& dixi de tut.pa.cura.& ibi de hoc.l.scdo dicto, quo ad primā cōcor.ad duas leges, q̄ sequuntur, fit remissio de primo di-9 cto, vt paruit i suffragio, & mām illā† an ex inutili ↄ̄ctu trāsferat dn̄iū, plene ponit Ia.de Bel.super l.si ipsa.ff.q̄d me.cā.in solutio.ↄ̄riorum.¶ In gl.j.officij.ibi Gar.Ioan.

mo. & Arc. in fi. vide quod no. ſ. e. lib. de re iud. c. j. ſuper ver. officij. ¶ In gl. hoc referas, in fi. idem Guil. & Archi.

¶ De rerum permu. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Venditio efficax eſt ex partium conſenſu.*
2 *Permutatio beneficiorum non fit auctoritate beneficiatorum, ſed totum ponitur in arbitrio ſuperioris.*
3 *Beneficia plura poſſunt pro vno permutari.*
4 *Reſignatio licet ſit quò ad beneficium, non tamen quo ad præſidentem, niſi acceptet & transferat.*
5 *Inferiores epiſcopis licet ad eos ſpectet collatio, auctoritatem permutationibus præſtare non poſſunt.*
6 *Beneficium pingue habens ſi permutat cum eo, qui habet tenue, an hoc ipſo videatur fraus eſſe probata per eum, qui expectabat in pingui.*
7 *Venditio, & emptio a permutatione originem ſumpſerunt.*

CAP. PRIMVM.

LIcet in tua. Non diuiditur. ponit tria. primo thema de permutare volentib. vbi ſũt exportãtes, quod diffinit ibi volumus. & ponit motiuũ ibi, æquitatẽ. & eius rõnẽ ibi, quæ als. & hic ponitur licet, pro q̃uis, ſciẽdum eſt, caſum iſtum fuiſſe olim hic diſputatum per Arc. Carcaſonem, qui ɔ hãc diffinitionem allegabat principaſr ꝙ aut ꝑmutata vacauit, & ſic debetur prima expectãti. aut non vacauit, & ſic collatio eius non tenuit. permutans ergo non põt illi reſiſtere, cũ ſine vacatione nõ poterit in illa ius habere. ſoluendo tenuit, p̃bendã expectãti non deberi, nõ bñ dixit, ſed ꝓphetauit hoc ius nouũ. mouit eũ æquitas, q̃ hic mouit ſtatuentẽ inducens caſus legũ. ff. de leg. ij. imperator. ff. ſo. ma. ſi cum dotem. §. fi. ff. de pe. hę. l. ſi rẽ. ad fi. in quibus p̃ciũ, vel res ſuccedẽs rei hæreditariæ, vel dotali loco illorũ habetur. [*inducere poterat*] vt li. pen. eccleſia. j. & ibi cõcor. de hoc, maxime aũt hoc procedit cum inſtãti fit ſurrogatio, ſicut ĩ permutatione quaſi non videatur vacaſſe cũ ſic inſtanti ꝑſona ſurrogatur perſonæ. de ver. ſig. nã & ego. cũ ɔcor. Itẽ præbenda non vr̃ vacaſſe ſimpl̃r, vel pure, cũ de nã ɔtus ſit, rẽ pro re dari. ff. e. l. j. ꝙ eſſe non poſſet. ſi res. i. p̃benda ex eo ſolo alteri deberetur, & in caſu nr̃o eo fortius id procedit, quia ꝑꝑ eccleſiarum vtilitates fiũt, nõ ꝑꝑ p̃bendatos, ſed per ſuperiores tales permutationes, e. ti. q̃ſitum. nec als vacaturæ fuiſſent, vt hic in fi. Sſonem aũt concludebat per dec. cum vniuerſorum. e. ti. & de p̃ben. inter cætera. probãt. n. illæ dec. ꝙ talis denunciatio non eſt pura, quia non valet collatio præbendę permutationis cã reſignatæ, ſi conferatur alteri, q̃ permutare volẽti, vt ibi, tu dic, ꝙ ſi illæ dec. hoc probaſſent, nõ fuiſſet neceſſaria cle. e. ti. ſuper quo vide, quod ibi no. in vlt. gl. alicui. ſi ſic innitamur verbis, vt vult Arch. nõ ꝓcedit dec. vbi vnus ſolus ſit expectans, cum hic ponat plurale, & hoc ridiculoſum, & per eundẽ modum recipe, qđ hic dicit iii. & iiii. gl. expectent habentes, vel non habentes canonicatus formam iuris. obiicit Io. mo. in rub. ꝙ nulla forma de iure procedat permutatio beneficiorũ, cum. n. permutatio ex traditione rei efficax initiũ capiat. & in hoc † differt a venditione[a] q̃ efficax eſt ex partiũ cõſenſu. ff. e. l. j. & pro ſpũalibus nil dẽt promitti, vel tradi. j. q. ij. quã pio. ergo nec beneficia permutari. ſoluit ꝙ † beneficiorum permutatio[b] non fit auctoritate bñficiatorum, ſed totum ponitur in arbitrio ſuperioris, qui ex cauſis propoſitis ad permutationẽ procedet, vel illã denegabit. ſ. e. q̃ſitũ. & vide quod ibi dixi ĩ gl. bñ poſſet. alle. ẽt. xvj. q. vii. nemini. de exce. p̃la. ſicut vnire. ſua vero ga non ꝓcedit ꝑmutatio, cũ bñficiũ meũ tibi renũcio & tu tuũ nepoti meo, vel amico, nec tunc locus eſſet huic dec. Itẽ ſimoniacũ eſſet, de hoc de of. del. ex parte. j. in gl. ij. ſecundo ex eadẽ lr̃a no. ꝙ ſi alr̃ non hẽt ius in bñficio puta ſimoniace adeptus, ſi permutat cũ illo iuſtũ titulũ habente, non põt illud ſalua ɔſcĩa retinere, qa primũ ſuũ non erat, facit, vt li. pen. eccleſia. j. & ibi concordantiæ in gl. ij. & de vſur. cũ tutorib. in vlt gl. als expediret bñficia ꝑ ſimoniã acquiri, ſi ꝑ illa poſſet ius impermutatũ haberi, & talib. obuiandũ eſt. ſ. de diuor. quãto. in fi. nec obſ. ff. de fur. q vas. in fi. qa licet pecunia habita de re furtiua non ſit furtiua. fur m̃ ad reſtõnẽ tenet. ſtilus Romanæ curiæ hẽt cũ cõfert Papa bñficia permutationis, vel alia cã renunciata, apponere clam in fin. ꝙ nõ intendit papalis numerus ɔferre prouiſo quã renũcianti ɔpeteret. tertia no. ꝑ decre. ſi tibi abſenti. ſ. e. lib. de p̃b. & per dec. vlt. in fi. ſ. de ɔc. p̃b. ꝙ cũ bñficiũ expectãti debitũ ſuũ eſſe non dicatur, ẽt ſi vacet, ante ipſius collationẽ & acceptationẽ expectantes ambo vel alter ꝑmutare nõ pñt ꝑ hãc lr̃am, facit ff. e. l. j. in fi. ff. de cõd. cã da. l. vl. Itẽ ceſſat ibi rõ dec. q̃ſitũ. e. ti. [*beneficia*] ꝙ † poſſũt plura bñficia[c] ꝓ vno ꝑmutari, eſt ar. de exce. cũ venerabilis. vt ibi dixi ſuper ver. eccleſijs. & no. ꝙ dicit beneficia, qa ſi alterũ eẽt bñficiũ, alterũ p̃ſtimonia, q̃ non haberet in titulũ, vel q̃ caderet in laicũ, nõ eſſet locus permutationi. facit. ſ. e. c. fi. & de p̃ſtimonijs illis vide, quod ſcripſi de reſcri. poſtulaſti. in iii. glo. [*volentes*] pñt ergo clerici hoc petere, als de voluntate ipſorũ non poſſet conſtare ſ̃m Arc. qui recitat hic, quod poſt Inn. ſcripſi. ſ. e. q̃ſitũ. ſuper ver. ſimoniæ. vnde per cle. e. ti. c. vno. exprimunt renunciantes, & renunciant permutationis cã, quod. n. mẽte gerunt, licet exprimere per illã dec. ex quo licitũ eſt. facit finis huius c. [*reſignent*] licet ſit reſignatio quo ad beneficiatũ non quo ad p̃ſidentẽ, niſi acceptet, & transferat. ſ. c. q̃ſitum. ad id de renũ. admonet. & c. ꝙ in dubijs. ſ̃m Io. mo. qui dicit, ꝙ nõ cenſetur hic vacatio. ſed cõtinuatio miniſterio ſuperioris & p̃cedentis tituli, ar. ff. de conſti pe. & licet ff. de diuor. diuortiũ. & de mili. teſt. l. quod dr̃. §. miles. ad fi. ibi, quaſi cõiuncto munere & c. pręmiſſa ſ. quia ſunt ibi ſpectantes primas vacaturas, in hac parte vide, quod no. ſ. e. li. de reſcr. ſi ꝑꝑ. in gl. [*morte*] hmõi expectantium ad collationem tuam, ad quæ ſola reſtringitur ſ̃m Arc. ꝙ non placet, nec de facto ſeruatur. ¶ Prima gl. ſummat, no. & remittit. ¶ Secũda gl. ponit dictum, ad quod all. quatuor cõcor. & ſoluit vnũ ɔrium. ſecundo ponit ſecundũ, ad quod all. vnam concor. & vnũ ɔrium ſoluit. ¶ Tertia, quarta & ſexta ſoluũt tria dubia. ¶ Gl. quid ſi, quærit de tribus, arguit negatiue ſoluit ɔrium. ¶ In gl. ij. ibi, placuit, vide de torn. c. j. ſ. vlt. gl. ¶ In gl. quid ſi. ibi præcipimus, vide. de præb. de multa. in vli. gl. ¶ In gl. pe. ibi placuit. vide in c. alle. ſuper glo. ante pe. & ibi, ſi quis ſeruo. vide de big. nuper. ſuꝑ añpen. gl. ¶ In gl. ij. ibi ciuitatẽ. idẽ Io. mo. & hoc ẽt poſuit Arc. ꝙ poſtea cancellauit forte ꝑꝑ opi. ſuam, de qua dicã ſuꝑ gl. qd ſi. nec poſſet opponi, ꝙ ampliaret verba textus, & ibi, Rodulphus. vide quod ibi dixi ſuꝑ gl. ij. & quod dixi poſt Ho. de oſ. or. c. j. in prin. & ibi, cathedralis, idẽ Io. mo. ¶ In gl. quid ſi. ibi hæc decr. & hoc tenet Arc. per rõnẽ, q̃ ſequitur. & ibi dici, idem Io. mo. & ſic ſeruatur, & ibi illorũ oĩum. ſic in ſua diſputatione terminauit hic dñs Pau. de Coſpis, als Lazarini eo caſu, qñ fauore perſonarum & pro ipſarum expedientia fit permutatio, ſi vero ꝓ vtilitate, vel neceſſitate eccleſiarũ ſufficit maior pars, faciant no. ſ. de conſti. cum oẽs. æquitatem habet hæc diſtinctio. Quid dices, cum ĩ eccleſia collegiata ꝑꝑ diminutionẽ facultatũ debito modo reſtrictus eſt numerus, & canonici, ad quos ſpectabat collatio, iurauerunt non recipere aliquem in canonicum, nec receptioni conſentire, donec numerus reductus eſſet ad nouam ordinationem. nunquid de numero exceſſiuo procedit ibi permutatio, & an illi ſine pęna periurij poterũt cõſentire, eadem q. eſt, dignitas, vel perſonatus extincta ſunt de eccleſia poſt primã vacationem, neutro

iſtorum

istorum casuũ puto permutationẽ fieri posse.& in primo casu non puto sine periurio posse canonicos ꝯsentire, vt æquitas huius dec. restringatur ad suum casum. s. quo ad expectantes, de quibus loquitur, ꝙ sonat hic tex. in hac parte,& remissio, quã ibi dedi, & ibi eligere, vel conferre,& hoc tenet Ho. s. e. q̃situ. in sum huius ti. 5 §. quid põt. ver. sed nunqd.& ibi sequi. 13 † ꝙ inferiores ab ep̃is licet ad eos spectet collatio, auctoritatẽ permutationibus p̃stare non põt,& idẽ hic Arc.& de hoc dixi in cle. eo. ti. c. vno. in gl. pe.& ibi sui ep̃i, cũ. s. ambo sib ꝯuenerunt, vt dicit Ioã. mo. ita ꝙ quasi pro vno hñt per dec. statim allegatã, alle. ẽt. ff. de cõd.& de. cui fundum. in fi. als possent diuersæ intricationes & dubia euenire, nisi dicas totũ fieri instanti. exemplũ cũ Bon.& Mutin. cano. vellent permutare, renunciauit Muti. & facta est collatio Bon. per ep̃m Muti. & anteq̃ sibi cõferat Bon. mortuus est Muti. audiui q̃õnem fuisse de facto, prouisus p Muti. volebat vtrũq; tenere, ep̃s Bon. volebat Bon. ꝯferre, quasi ille ꝯsenserit permutationi si suo p̃lato placeret, Muti. ẽt conferre volebat Muti. vt vacantem per mortẽ, ex quo permutatio non processerat, hanc ĩtricationẽ & similes, vt si decederet Bon. habens vtrunque, tollit vera opinio, vt instanti fiat vtriusque renunciatio p̃mutationis cã, & demũ illa acceptata fiat vtrique collatio, q̃ ẽt facta alterius nõ teneret, per cle. e. ti. in p̃dictis tñ casibus si diceres internallũ in his esse posse vr̃ pp tacitam ꝯditionẽ subintellectã. s. si permutatio habebit effectũ, q̃ impleta non fuit, ꝙ Muti. ep̃s conferat Muti. si non sit ibi expectans, qa tunc illi debebitur.& secundo casu Bon. ep̃s ꝯferat Bon. si non sit expectans Muti. qui renunciauit permutationis cã, recuperabit renunciatã mã m de tacitis ꝯdõnib. vide. s̃. de iureiu. queadmodũ. I gl. ij. nec per hoc est renunciatio ꝯdõnalis, vel saltẽ ꝯditio est a iure approbata, ad p̃dicta, bñ facit. C. e. ti. cũ p̃cibus.& quod ibi no.& l. se. de pac. inter em.& ven. cũ te fundũ. facit ẽt. s̃. e. lib. de p̃b. si beneficia, per quã decr. ẽt vr̃, ꝙ si permutatio non teneret sine vtriusque culpa, redeant ad bñficia, si ex alterius culpa locus dabitur expectanti in locũ culpabilis, vel ordinario collatori, facit. s̃. e. lib. de renun. c. ij.& idẽ vr̃, qñ sine culpa vnius alterius beneficiũ euincit non in limite permutationis, debuit. n. ille videre, cũ quo ꝯtraheret. C. de furt. in ciuile. pone exẽplum. erat bñficium alteri debitũ, sed ignorabatur saluo casu dec. præ. si beneficia. vel fuit omissus ꝯsensus veri collatoris, qui alteri ꝯtulit, ꝙ debuisset inq̃rere permutans,& dec. e. ti. loquitur in permutatione de iure facta vel fiẽda, vt hic in prin.& ibi cũ illorũ. §. si vero. ¶ In 6 gl. pone. in fi. tractat hoc in additionib. Io. mo. an † si hñs pingue beneficiũ permutat cum eo, qui hẽt tenue, hoc ipso videatur fraus esse, p̃bata per illum, qui expectabat in pingui, ꝙ videatur ipsa re, per præ. dec. secũdam, in fi. sed ibi non permutatur minus & maius, sed renuncians minori, ꝯ quem erat præsumptio fraudis, de illa cõuincitur hoc ipso, ꝙ sibi postea confertur maius. nec ob. ff. de diuor. l. si filia. Io. ma. l. filiæ. quia ibi totum auferẽ patri si non fieret interpretatio fraudis, sed hic differtur non aufertur. nec ob. s̃. de præsum. quia verisimile. quia illa præsumptio non est fictio,& ideo statur probationi ꝯriæ de consensu, de renun. super hoc. hic constat de cõsensu vtriusque. dicit ergo Io. permutationẽ tenere, alle. 7 ff. de ꝯhen. emp. si quis donationis. cũ. n. † vẽditio & emptio a permutatione originem sumpserint, e. ti. de ꝯhẽ. emp. l. j. in prin. sicut ibi tenet venditio, teneat & permutatio, sed tu dicas hoc verum, vbi non sunt aliæ circumstantię fraudis,& bene facit. C. de rescin. ven. l. dol.& eo fortius vbi circũstantiæ excludunt fraudem. s̃. e. cũ vniuersorum. ibi, vtilitati vtriusque &c. facit. lxxviii. di. quorundam.& s̃. e. quæsitum. in fi.

ADDITIONES.

a ¶Differt a venditione permutatio in quibus differat a venditione. vide Bar. in l. j. ii. C. de rer. permu.& gl.& Bar. in l. j. ff. eo. vbi concludit quinque esse drias. Venit tamen permutatio appellatione venditionis. Bar. in l. j. ff. de cõtra. emp. Bar.& Bal.& Doc. in l. j. C. de. re. per.& Bal. in l. sciẽdum. §. emptori. ff. de edi. ædi. l. statuliber. §. quintus. ff. de statuli.

b ¶Beneficiorum permutatio. Adde hic quod no. in cle. j. de re. per. Nisi fiat de duabus præbendis inter duos canonicos in eadem ecclesia in cle. j. de re. per. per Car. in iii. op.& Inn. in c. quæsitum. e. ti.

c ¶Plura beneficia. Adde ad hoc quod unum beneficium permutatur cum duobus uno euicto datur euicto. Ro. in deci. lxvj.

¶De testa.& vltimis volun. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Bonorum appellatione quid contineatur.*
2 *Institutio omnis dicitur substitutio sub conditione.*
3 *Pluralis locutio geminat significationem singularem.*
4 *Personæ plures vbi in vna conditione iunguntur, sufficit in vno quo ad alium conditionem impleri.*
5 *Vulgaris non tacita inclusa sub pupillari an excludat matrem.*
6 *Fideicommissaria bona filij non comprehendit.*
7 *Directa dubia recipit interpretationem directa.*
8 *Ditari nemo debet cum aliena iactura.*
9 *Ecclesiæ cuipiam ex causa detrahitur & datur alteri.*
10 *Paganus non testatur sibi, nec filio.*
11 *Pupillus impubes quis dicatur.*
12 *Miles ad tp̃s & post tempus hæredes facere potest sibi & filio.*
13 *Substitutio directa facta in codicillis trahitur ad fideicõmissariã.*
14 *Titulus institutionis fauorabilior est, quam legati.*
15 *Fideicommissarius proprie non dicitur hæres.*
16 *Fideicommissarius cui nominationem pauperum testator cõmisit, an teneatur nominare de loco domicilij testatoris.*
17 *Religiosi paupertatis an sint alijs pauperibus præferendi.*
18 *Conceptio substitutionis, quæ a principio valuit vt directa, an post ea valere possit vt fideicommissaria.*
19 *Compendiosa etiam non geminata facta impuberi an valeat ꝯtra pubertatem vt directa pupillaris.*
20 *Voluntati, de qua constat statur, etiam si non appareat ex verbis.*
21 *Voluntatem expressam vel tacitã sequi fauorabilius est, q̃ aliam.*
22 *Substituens impuberi substituere videtur solum in casum, quo non potest testari.*
23 *Substitutio frustra fit, vbi dicitur, intelligitur frustra, quo ad id vt valeat.*
24 *Testator licet possit auferre Falcidiam, Trebellianicam tamen non potest.*
25 *Iura de singularibus statuta ad vniuersalia trahi non debent.*
26 *Pater olim excludebat matrem in successione impuberis.*

CAP. PRIMVM.

SI pater. Istius dec. duplex diuisio. prima in v. partes, s̃m quã ponit primo testm̃ patris, tria continens, instõnem filiorum, legatum vxoris,& substõnem, quã fecit filijs. secũda ibi, testatore mortuo. narrat, quæ post emerserũt. tertia ibi absque. soluit dubium ex testõ & emergentibus prædictis exortũ. quarta ibi præmissæ, ponit solutionis rõnem & rõnis expressionẽ. quinta ibi, licet, rñdet obiectioni, quæ ꝯ solutionem fieri posset, sed quia ponderato ꝙ pp dictionem, vel monosyllabam, si. quæ ponitur in prin. c. tota littera pendet vsque ibi præmissæ. vr̃ diuidenda solum in tres partes, vt sic primæ partes coniungantur sub vna secunda & tertia tunc., vbi ponebatur quarta & quinta.& est hic simile, quod dixi. s̃. eo. lib. de ele. generali. super prima gl. [*pater fa.*] nam si in alterius potestate fuisset, etiam sibi testari non potuisset. ff. eo. ti. qui in potestate. Insti. quibus non est per. fa. te. in princ. etiam patre permittente donare posset causa mor. vt j. ti. j. c. pe. in fi.& est ratio diuersitatis, quia testamentũ est publici iuris,& est liberũ non p̃cedẽs ex alieno arbitrio, vt vtrobique no. habes. [*in p̃tate*] hoc enim & quatuor alia requiruntur in pupillari substitutione, vt hic no. Arc.& breuius no. ff. de vul.& pu. sub. l. ij.& scri-

psi.s̃.e.Rainutius.super j.gl. & vj. modi, quibus expirat, no.ff.de vul.& pu.sub.l.in pupillari.ad quos adde.vij qñ in totum rumpitur testm̃ per querelam, vt dicam.j̃.in vlt.gl.[*bonis*] quid continetur † appellatione bonorum, habes.s̃ e.relatum.ij.in prin.& ff.de ver sig.l. bonorum. [*legauit*] voluntate non necessitate. quid si dimisit vxorē dñam & viduariam & vsufructuariam? Vide in Spe. qui fi.sint le §.j.ver quid si quis ita dixerit.C. si secūdo nup. mulier.auct hoc locum.[*adijciens*] substō trimembris. [*sine liberis*] de quibus filijs intelligatur, hic Arch. & no. & dixi de proba.c.In præsentia.[*instituendo*] i.substituen-

2 do † oīs enim instō dr̃ substō sub conditione.ff.de vulg. & pu.sub.l.qui liberis.In prin.& no.ff de lib. & posthu. Gallus.in prin.Arc.[*hæredes*] non dixit sibi, nec dixit filijs, illa.n.dicta, vel omissa non vitiant substitutionem ff.de bo.pos secundum ta.si ita scrip.§ qui filio.& insti.d pu.sub.post prin.vtrunque non sufficeret, ergo alterum sic[*mori*] C.de Impu.& al, subst l.de. Dubitatur, quid si testator nō fecisset substitutionem de filia ad filiū & contra, nec adiiecisset istud vtrūque.ī terminis dixit sic, filiū & filiam mihi hæredes instituo, & si decesserint.j̃.pubertatē, instituo pauperes Christi, vel perueniāt bona mea ad pauperes Christi. moritur filius.j̃.pubertatē, q̄rit, an

3 substitutus veniat ad partē filij.& vr̃ q̃ sic. quia † pluralis locutio geminat significationē singularē. ff.ɔdit.& de. falsa.§.vij.in fi.sicut ergo si singulariter facta fuisset, venirent substituti ad partem p̄morientis.ff.de vul. & pu. sub.l.nam hoc iure.C.de Impu.& aliis sub.l.q̄uis. sic & In hac facta per plurale. Itē ibi plures p̄sonæ in vna ɔditione iunguntur, sufficit in vno quo ad aliū ɔdōnē impleri.ff.de ɔdi.insti.l.ij.in fin. & vide ibi ɔcor.itē vr̃ casus ff.ad Tre.Lucius.§.Cayo.ad idem.e.ti.hr̃des.§.cū ita.& ff.de iniu.rup.te. l.pe. Dñs meus in legibus, q̃ disputauit hanc q̄ōnē, terminauit ɔ̃trium, inducebat, q̃ oportet cōditionē in totū impleri.ff. de ɔdi. & de. cui fundum.& q̃ nil vr̃ actū &c.C.ad Sil.cum ad Silania. in fi. & quia plurale saltē duos requirit.ff.de testi.vbi numerus, vr̃ ēt expressum.ff.de cond.& de.l.pater Seuerinā.§.j.ff de cōdi.inser.l.j.ad Tre.l.iubemus.§.si aūt.ff.de vsu.le.l.codicillo.in prin.ff.de vul.& pu.sub.l.qui duos.ad l.Fal.pr̃ filiā. in fi.Item quia non est verisimile, q̃ donec aliquis de filijs superesset, voluerit substitutos admitti.C. de fideic. l.cum acutissimi.in fi.& C.de insti.& subst.l.gñalr.§.cū aūt.ad §.Caio.& leges prædictas nō rñdet in solutione. quidam distinguūt inter directam, & fideicōmissariā, q̄ licet per verbum plurale sit cōiuncta. quilibet tñ singulariter & separatim rogatus vr̃, cū vtriusque fides sit electa. Item nec parat tm̃ præiudiciū, vt directa. alij distinguūt, an filij, an extranei sic fuerint instituti. alij, an addat vtriq; vel non, & de his vide per gl.& Cy.in præ.l. pe. C.de impu. & aliis sub. collige ex his, q̃ cautū est in his substitutionibus addere istud vtrunq;, qđ posuit hic testator, tñ hic necessariū nō erat pp̄ substōnem circa filios prius distinctum.[*contingeret*] non dicit qñ.[*ac deinde*] sup.post mortem testōris, dubitari solet, an mortuo pupillo viuēte testōre, qui sibi pupillariter substituerat, veniat substitutus ad successionem ex vi pupillaris, vel saltem ex vi vulgaris tacite ītellectæ sub expressa pupillari? Profundę sciæ doctor D. Lambertinus de Ramponibus disputauit hanc q̄ōnem.& q̃ admittatur al. C.de cad.tol.l.vni.§.pro secundo. vbi de hoc, & ff.de vul.& pu. sub.l.si pater filiū.in fi.in ɔ̃trium, q̃ talis substitutio dicitur testm̃ pupillare, vt hic. in fi.sed illud vendicat sibi locū pupillo facto sui iuris per mortem patris.ff. de vul. sub. l.i.& l.iam hoc iure. sed iste decessit in ptāte patris, qui ēt pubes testari nō potuisset, vt dixi in prin.c. & sic non tenet substitutio. secundo inducebat.ff.de vul.& pu.l.ij. §.quisquis ibi, adeo aūt & c.tertio īducebat.l. q̃ si filius. ff.de cap.& postli.reuer. vbi solebat ex pupillari substitutum non admitti.ad §.pro secundo. rñdebat, q̃ loquitur in vulgari expressa, ad l.si pater. q̃ ibi erat hæres ex testō paterno non ex pupillari.& idem dicebat de tacita vulgari per præ.l. q̃ si filius.& per l.lex Cornelia.ff.de vul.& pu.sed gl.in l.eo.ti.si pater captus.in fi.innuit ɔ̃trium, q̃ ex tacita vulgari veniat, de hoc per Cy.in l.precibus.C. de impu.& aliis sub.in mā pupil.in iiii.q.ī fi.[*defunctis.*] adita prius hæreditate ab̃ venirent substituti ex directa vulgari in compēdiosa subintellecta.ff.de vulg. & pup. sub.l.Lucius.& l.qui liberis.& C.de impu.& aliis substi l.

5 q̄uis & l.precibus vbi not.Arc. † an vero tacita vulgaris inclusa sub pupillari excludat matrē, cōiter dicūt Doc. q̃ non, de hoc.C.de insti.& substi.l.fi.de tacita vero pupillari no.in l.precibus.& per Ho in sum huius tit.§. qs sit effectus.in fi.[*ante tpa*] quid si post hoc, est fortissimū dubiū, vt dicam.j̃.[*iure naturę*] s.tertię, & vt sic aucta intelligatur quarta in successione parentum ad filios, sicut ex econuerso, in Auct.de tri.& se..§.hinc nos.in fi.licet alij ɔ̃, vt ibi no.& idē de collateralib. vt scripsi.s̃.co.Raynutius.super gl.no. q̃ quartatum, & de hoc.C.de inoffi. te.auct.nouissima [*pauperibus*] substitutis, nec est in eis sp̄ale, quia idem esset in alio substituto, vt patet ex rōne q̄ sequitur.& idē Arc.[*oīa*] nedum testōris sed ēt ipsorū impuberum, vt si habeant aduentitia acquisita ex hr̃ditatibus, legatis, vel donationibus propinquorū, vel amicorū, hic est.n.effectus pupillaris tacitæ inclusæ sub expressa vulgari, & expressæ, ēt si non includat vulgarem. puta, quia in vtrunque casum est prouisum, p̄bantur hæc.ff de vul.& pu.l.ij.& l. sed si plures.§ filio.& Inst. de

6 vul.& pu.sub.§.non solū.[*substō*] no. † q̃ fideicōmissaria bona filij non ɔprehendit.ff.de vul.& pup.l.cohęredi.§. cū filiæ. nec directa facta per militē post pubertatē, vt e.ti.centurio.in fi.[*præmissæ namque*] continuat sic Arc. bene dixi, q̃ mater excluditur.& ad pauperes oīa deferuntur, nā præmissæ &c.[*directæ*] non dicit exp̄ssę pupillaris sed directæ, licet ergo sint directæ nō tñ exp̄ssæ, sed inclusæ sub cōpendiosa debent intelligi. dñt Legistæ, q̃ fauorabile est, illas intelligi fideicōmissarias, vt sic in omne tp̄s valere possint.ff.de reb.du. quot. & dicetur.j̃. [*dummodo*] si adiectū fuisset, & q̄diu, expediti essemus de dubio, quod j̃.prosequar.[*directa*] huic ɔcor. qđ no. Ac.

7 ff.de vul.& pu.sub.l.verbis in fi.vl.gl.vbi dicit, q̃ † directa dubia recipit interpretationem directæ.C.de hær.insti. l.fi.[*interdum.*] & sic non semp. hinc est, q̃ exēplaris sub. sic directa non trahitur ad fideicōmissum. C. de impu. & aliis sub.l.humanitatis. item breuiloqua facta ī testō nō trahitur ad fideicōmissum, sed valet iure directo, vt l.iā hoc iure.ff.de vul.& pup. Item cōpendiosa facta per militē ēt filio, dummodo non sit mater in medio, nō trahitur ad fideicōmissum, q̄a directo valet pro omni tp̄e, vt in l.centurio. Item directa & exp̄ssa pupillaris facta pupillo in testō non trahitur ad fideicōmissum, cū expiret per pubertatem. ff.de vul. sub l.verbis.& l.in pupillari.& sic non semper trahitur directa ad fideicōmissum, sed interdū & ex cā, esset aūt cā, qñ fieret in codicilis, vt dicā super gl.hic signata p.l. Sceuola, qdā tñ sic late summūt hanc cām, q̃ dicunt, iustā huius rei cām, vbicūque apparet voluntas & intentio testāris. q̃ voluit bona sua ad substitutū peruenire, licet directo substituerit, sed ius impedit directā, vñ dñt, si paganus instituto filio impuberi tñ emācipato, vel prorsus extraneo substituat sic, si decesserit.j̃. pupillarē ętatē, talis sit hęres, q̃ trahitur ad fideicōmissū, vt sicut facta in codicillis pp̄ iuris resistētiā trahit ad fideicōmissum, vt l. Sceuola. & ita hic pp̄ iuris resistentiā, quo emācipato, vel extraneo nō pōt directo substitui pupillariter, benigna interpretatione ad fideicommissum trahatur, fortius ergo in compendiosa, de quo satis infra dicam, ex eadem benigna interpretatione dicunt idem, vbi puberi instituto sic substituerit, si decesserit sine liberis, talis sit hæres, maxime cum hic nullo tempore posset valere directe, & inducunt glo. penultimam. in l. precibus. hoc communiter non approbatur ex causa, si ex causa fingitur stipulatio interuenisse, vbi non interuenit. C. de re. vxor. actio, l. vna, circa principium. item ex

causa

cũ receditur a iure cõi in restitutionibus in integrũ, præ
8 scriptionibus & vsucapionibus, cum nemo† debeat cũ
aliena iactura ditari. ff. de condi. inde. nam hoc natura.
9 Itẽ † ex cã detrahitur vni ecclesiæ, & datur alteri, de hoc
de priuil. antiqua. ſm Arch. [testm̃] qñque tñ dñr duo te
stamenta. insti. de pupil. sub. §. igitur. & quo respectu di-
cãtur duo & vnũ, ibi. no. in gl. ij. & ff. de vul. & pup. sub. l.
patris. in vlti. gl. de quo hic Arch. [pupillare] i. quod pater
fecit filio impuberi, qui est futurus hæres pupillus post
patris obitũ. Io. mo. paterni [pars] intantũ, q si in totũ,
rũpitur testm̃ patris per querelã, ruptũ est pupillare, se-
cus si in parte. ff. de inoffi. test. Pap. als incipit, ꝯ veterani.
§. sed nec impuberis. secus cũ per ꝯtabulas et in totũ ex
pugnatur. ff. de vulg. & pu. sub. ex duobus. in fi. & quæ sit
rõ diuersitatis, ibi no. in vlti. gl. s. quia testm̃ & q̃rela sunt
de iure ciuili, & ideo vnũ aliud tollere põt, sed ꝯtabulas
de iure ꝑtorio. itẽ primo casu q̃rit de uiribus testamẽ-
ti, hic de paternitate & filiatione, dr̃ ergo pars eo respe-
ctu, quo institutio est primi gradus & substitutio secun-
di. & sic quasi pars secunda. ff. de iniuſ. ru. & ir. te. l. ij. de
10 vulg. sub. qui plures liberos. in fi. dr̃ et sequela, quia † paga
nus si non testatur sibi, nec filio, vt. ff. de vulg. & pu. l. ij. §.
post. & pp id et quod dixi in prin. huius gl. ¶ Prima gl. fa
cit tria, dicit vñ decre. fuerit sumpta. scdo ponit casum
lrãlem. tertio summariũ. ¶ Quarta gl. recitatur per qõ-
nem, an instituitur i certa re &c. ¶ Quinta quærit, ponit
vj. opiniones, & dicit primã tutiorẽ. ¶ Septima gl. obiicit
& tripliciter soluit. ¶ Gl. hic decidit. prĩo ponit allegatio
nes matris, ad quas scdo rñdet ponens distinctionẽ sub
stitutionũ, & de reliquis remittendo prosequitur cõpẽ-
diosam. ¶ Gl. ergo quia. rñ. per qõnẽ, an cum hæreditas
per fideicõmissum restituenda sit pauperibus, detraha-
tur trebellianica, & sunt tres partes, in prima arguit q
sic per ꝯrium huius lrę. scdo inducit vnã legẽ. tertio rõ-
nẽ. in secundo allegat in ꝯrium inducens duos. §. de cor
pore. secundo rõnẽ. tertio opinionẽ de simili. tertia pars
approbat primũ dictũ, quodque adiuuat per simile. rñ-
det ad rõnẽ inductam in ꝯrium. ¶ Gl. quę, expresse dicit,
qũo fiat pupillaris substitutio, & qũo exẽplaris. & quare
fuerint inuentæ ¶ Gl. dicit. exponit & fortificat textu, &
dicit reprobatã gl. Accur. &c. ¶ In gl. ij. ibi pupillus, dici-
11 tur pupillus † impubes, qui morte, vel emancipatione de
sit esse in ptãte patris, & ibi vide. corã. hanc & seq. vide
in c. statum alle. super vlti. gl. ¶ In gl iiij. ibi. si ita quis hæ-
res. si testator dixit, excepto fundo & vsufructu hęres
esto, perinde est, ac si illa excepta non essent, & ibi erunt
hæredes hoc dicit lex, si alterius. quod sequitur, dicit lex
ibi sequens. quę incipit. Titius. quæ dicit, duos cõiunctos
esse hæredes pro dimidia, & alterũ ꝑ alia dimidia. ¶ In
v. gl. ibi. nõ liceat. quã quidã nõ habent, ibi dr̃ in fi. q ius
repletionis tunc locũ habet, cũ ex aliqua parte hæres in
stituitur, & ibi oĩno hæc. & l. cũ quæritur. & aut. nouissi
ma. institutionẽ nõ nominãt, sed relictũ ¶ In gl. hic de
12 cedit. ibi. §. miles. hæc. l. & duę sequẽtes, ꝑbãt, q† miles ad
tp̃s & post tp̃s hæredes facere põt sibi & filio, & soli et fi
lio testatur, & adulto et extraneo substituit. & ibi verbis.
directis verbis frustra fit substitutio post annum xliij. &
ibi. in pupillari. sequitur. substitutione, licet lõgius tp̃s cõ
prehẽsum fuerit, tñ finietur substitutio pubertate. & ibi.
centurio. si miles substitutionẽ fecit impuberi qñcũq;
ſ. xxv. decesserit, eo ſ. xiiij. an decedere substitut° venit iu
re cõi, si post, veniet iure militari. & ibi. Sceuola. directa
13 † substitutio facta in codicillis trahit ad fideicõmissariã.
& ibi hæredibus. ibi in pñ. rñ. iussit restituere m. ſ. §. ius-
sit. partẽ ad cohęredes peruenire, & ibi gñalis. §. vlti. ęqui
parat, si dicat, substituo, vel restituere iubeo, si sine libe-
ris, vel sine nuptiis, vel intestatus decesserit. ¶ In gl. ergo
quia. ibi. municipum. sequitur, quoq; ad legata, & ea q̃
Deo relinquuntur lex faciẽda pertinet, & ibi. de precio.
vide. s. e. li. de elec. vt circa. super gl. ad papã. & ibi. nõ pos
sunt. vide, de rescript. inter ceteras super vlti. glo. ¶ In gl.
vt. ff. ibi Sceuola, hanc & sequentes vide Inn. & super gl.

hic decidit. ¶ In j. gl. ibi nimis. inducit Io. mo. ver. Ora-
tij. Obscurus fio, dum breuis esse volo Hier. super Iere-
C. nec nimia longitudine extendendũ est opus, nec im
moderata breuitate intelligentia auferenda, quorũ alte
rũ onerat sensus legentium, alterũ præcidit studiosorũ
desideriũ. videas et ad idẽ de pęni. significanti. ¶ In glo.
ij. ibi. quo ad matrimonium carnale, in spũali secus, vt
no. s. eo. li. de elec. ex eo q. in tertia gl. ¶ In glo. instituit.
ibi. de inofficioso. vide, quod no. Host. in sum. huius tit.
§. generaliter. ver. datur aũt. & ver. seq. & ibi. ad supple-
mentũ. & an repletionẽ in singulis rebus petere possit,
vide quod no. s. e. Raynaldus, ver. dilectus. in gl imo ha-
buit, & in fi. cũ vero plures instituuntur non expressis
portionibus, æqualiter succedunt, insti. de hære. insti. §.
si plures. ff. e. quoties. § hr̃des. & de hoc satis vide p Host.
in summa huius ti. §. qs sit effectus. sub. §. q̃uis aũt. ¶ In
gl. nũquid. ibi. dicunt quidã, placebat hoc dño meo in
legibus, & placet Ia. de Are. Iaco. de Ruenna, & Pe. & sic
14 hoc inductũ iure nouissimo tũ cã honoris, qa † honora
bilior est institutionis titulus quam legati, tũ pp com-
modũ iuris accrescendi, quod ꝑcedit inter cohęredes,
non inter hæredes & legatarios, vt in l. eã quam. C. de fi
deicõ. & C. qñ non pe. par. l. vna. Item is, qui est loco hæ
redis, habet remediũ. l. vlti. C. de edic. diui. q̃ nõ haberet
legatarius. ¶ In gl. moreretur. ibi. exhr̃data. hoc dico, qa
et exhæredatæ substituere posset, & tunc veniret substi-
tutus ad bona, quæ als obuenissent impuberi, vt probãt
leges statim allegatæ in gl. & l. i. ff. de vul. & pup. sub. §. j. &
ibi no. q pupillaris no fit pręterito, cũ testamentũ eo ca
su sit nullũ. q verũ dicas, qñ fit a pagano. secus si a mili
te, vt eo. titu. l. ij. §. quisquis in princip. & l. sed si plures.
§. ad substitutos. ¶ In glo. inest. ibi, ad opus filiæ, facit. ff.
de re. iu. qui duos. post prin. ibi, quasi vtriusque vltimi si
bi decessisse videantur. & ibi immediate, & est simile,
quod de negatiua facti dixi de ele. bonæ. ij. sup ma. gl. s.
q qñ sic est coarctata, q directe nõ per cãm media ca-
dit in intellectũ testis, tunc est directa ꝑbatio, sed qñ per
cãm mediã venimus in cognitionẽ illius, tunc est indi
recta, sic est directa substitutio, qñ directe non p ꝑsonã
mediã substitutus venit, vel venire pt ad hęreditatẽ sub-
stituentis, vel instituti, vt si dicat, talis sit hæres, vel talem
substituo, licet hoc sit cõe, vel talis succedat, cũ talis mo
riatur, idem vr̃ aliquibus de verbo deuoluatur. ff. de vul.
sub. l. Lucius. & de verbo redeat. ff. de mil. te. l. si duob. est
aũt directa, vel obliqua, qñ ꝑsona media capit illã, & eã
15 restituit substituto. vñ nec † fideicõmissarius, ꝑprie dr̃ hę
res, licet qñque habeatur loco hæredis, insti. de fideicõ.
hære. §. restituta. exẽplũ verborũ, vt si dixit testator, resti-
tuat, vel reddat, vel det hæreditatẽ, vel bona mea tali vel
diuidat, vel partiatur cum tali, vel his similia, & tunc
et. ſ. pupillarem ætatẽ esset fideicõmissaria. ff. de vul. sub.
cohæredi. §. j. ad treb. epistolã. & l. Luci°. §. Cayo Seyo. &
l. vbi pure. in prin. & §. non obst. his. ff. ad treb. ex facto.
in prin. ibi. talẽ hæredẽ faciat, requirit factum hoĩs, & tñ
est directa. dic, q ideo. quia requirunt factum hominis,
ideo trahũtur ad fideicõmissum, & sic facit pro. liẽ nõ
ob. ff. ad treb. hære. § j. vbi p hæc verba, hæreditas mea ꝑ-
ueniat ad talẽ, est fideicõmissaria, & tñ ibi nõ est neces-
sariũ factũ hoĩs, nã ibi filia pubes erat per patrẽ matri-
monio cõllocata, & filiã habuerat, & sic directa locum
habere nõ poterat. nõ ob. e. ti. ad tre. Lucius. §. tres hære-
des. vbi verbũ reuertatur, sapit fideicõmissum. quod de
sui natura vr̃ directũ, vt no. C. de reuo. dona. si vnq̃. nã
instituti erãt puberes, qbus nõ poterat directe substitui.
liẽ in cõdicillis dicta fuerãt illa verba, & facit, quod ſ. di
cã sup gl. vt. ff. ¶ In gl. licet certa. ibi ꝑsona. dici posset, q
vniuersitas pauperũ gerit vicẽ certæ ꝑsonæ, & ita valet
sic, si instituerct collegiũ licitũ. ff. de fideiuſ. l. mortuo. ff.
de ꝯdi. & demõ. municipibus. C. de sa. san. ec. l. i. ff. ad tre.
l. oĩbus. ff. de le. j. l. si hæres. §. vicis. ſm Arc. & ibi. intelligi
16 tur. vidi dubitari, an † fideicõmissarius cui nominationẽ
pauperũ testator cõmisit, teneatur nominare de loco
domici-

domicilij testõris, qđ vr̃: cũ.n. ad id teneatur executor datus a iure. s. eps. vt in l. si qs ad declinandam. ergo deputatus a testatore quasi loco epi ad id tenebitur. facit. ff. si qs te. lib. ius. l. j. §. hæc actio. Item ẽm volũtatem prẽsumptã lex exequitur, in authen. de hære. & fal. §. si qs autem nõ implens. C. de fideic. auth. hoc amplius. hanc ergo voluntatis cõiecturã, quã lex seqt̃. seq tenet̃ & fideicõmissarius, multũ facit. ff. de cõdi. & demon. q̃ cõditio §. cũ ita. vbi testator inbẽs aliquid fieri in foro, intellexisse vr̃ de foro domicilii. in contrariũ, licet is, cui a iure deferẽ electio p̃lati propter negligẽtiã, teneatur eligere te ecclesia vacãte. de ele. ne p defectu. in fi. cõpromissarius tñ, cui datur ab hoĩe potestas eligendi, eligit vñcunque. de renun. post translationẽ. in prin. de elec. in causis, nisi restricta sit potestas ad ecclesiã vacantẽ. de ele. cũ in iure. Itẽ in fideicõmissario diuersa est dispositio legis & hoĩs, vt j. c. pxi. in fi. sic & in pcuratore. s. eo. lib. de pcur. c. j. ita hic, ex quo simpliciter dedit potestatẽ nominãdi, nominet, vnde vult, ad hoc. ff. de alea. l. j. §. q autem. facit. ff. de offi. præsi. l. iii. facit. ff. ad l. fal. l. Titia. p ista parte cõsului potissime per l. eũ quidam. j. rñ. ff. de leg. ij. l. quæ cõditio. non ob. quia ibi nulli cõmissa erat electio, vel noĩatio fori, & ibi. nulli licere. & l. id quod pauperib⁹. Io. mo tractat hic

17 Arch. an † religiosi paupertatis sint aliis pauperibus pferẽdi. & dicit quod pro eis facit paupertas & religio. ff. de reli. & sump. fu. l. sunt personæ. in aucten. de cõsang. & vteri. fra. §. hoc igitur. in fi. colla. vj. nam alii licet pauperes habent tamen voluntatem propriam, & possent ppria eis data possidere. lxxxvj. di. non satis. ad fi. pro hospitalibus præ. l. si quis. §. vbi. in fi. & lxxxii. di. c. j. & præ. c. non satis. ver. idem, consideranda fuit hæc quæstio Guil. de Petralata prouincialis, q pro religiosis inducebat decre. nimis. ij. j. de exc. præla. in prin. ibi, in altissima paupertate. facit ad materiam, quod scripsi de regul. fauc. in glo. vlt. in pe. col. dici põt in arbitrio epi hæc pendere, facit, quod post Host. dixi. s. e. iudicãte, super glo. ii. ¶ In gl. executoribus, ibi petebant, quod poterant, & si nõ reliquisset executores, id peteret eps, vt in legibus alleg. gl. proxi. ¶ In gl. hic decidit, ibi. tribus vnciis, hoc dictum matris procederet, vbi ipsa sola exclusa filia succederet alias filio ĩtestato, ed certum est, q soror ipsa etiam ex vtroque parente vna cum matre ab intestato succederet, in aut. de hære. ab ĩtesta. veni. §. consequens. col. ix. C. ad tertu. aut. defuncto, & ibi. pupillarem, hoc verum, qñ fit impuberibus. vt pdixi, si vero fit puberibus, cõtinet duas vulgares, & idem si puberi propter inęqualitatem vitandam. C. de impu. & aliis sub. l. ii. ff. de vul. & pu. sub. l. iiii. & l. Lucius. & vt ibi no. inæqualitas ætatis duorum impuberum non nocet, quominus sint quatuor, vt dicit gl. vt si vnus annorum. xiii. & alter anniculus, & ibi circa prin. & plene p Host. in sum. huius titu. §. quis sit effectus, in vlt. charta. & ibi precibus, aliqui dicũt nil ibi speciale in milite, vt j. dicã, ibi extinguitur ẽm cõem opinionem legistarum. tñ gl. antepe. inst. de pu. sub dubio forte dicit cõtrariũ, tñ illud nõ approbat ibi, q nõ valeat post pubertatẽ, vt ĩ fi. ¶ Gl. prius enim. valet directe p hoc capitulum, & ibi, forte cõpẽdiosa. Arch. hic dicit assertiue, sed ver. præmissæ. dicit eas directas pupillares, sed intelligatur ẽm emergentiã casus, cũ. s. decesserunt. j. pubertatem. & in fi. hoc verum si dicamus post pubertatem substitutionem hanc fideicommissariã, al. per aditionem hæreditatis & aduentũ pubertatis excluso substituto succederet mater in oĩbus ab intestato, istud ergo examinemus, quod est forti⁹ dubiũ in decr. & q̃ in hoc solo displicet, q relinquit hoc indecisum, posset tñ auctor rñdere p. l. tutori. C. de ne. ge. q satis est, q in aliquibus nobis suo labore consultur. q̃ritur ergo, an compendiosa respiciẽs omne tp̃s ante pubertatẽ, & post facta p verba saltẽ cõia, vt substituo, succedat, moriatur, vt hic, volẽs, ante pubertatẽ iure directo post pubertatẽ valeat iure fideicõmissi. cõis opinio legi-

18 starũ hẽt hoc pro indubitato, q † vna substitutionis cõceptio, q̃ a principio valuit vt directa, postea valere ñ possit vt fideicõmissaria, nisi in milite, vt s. dixi in gl. qui substituit filio, cuius mater est in medio per l. precib. fatentur tñ, q si fuisset ibi geminatio aliqua, q̃ posset duplicare substõnem, vt si dixit, si decesserit filius meus ante pubertatẽ, vel post, tunc habent pro expedito, q duæ sunt substõnes, & q verba cõia, quæ obliquari põt, habent vim directæ. j. pubertatem, post pubertatem fideicõmissariæ, vt no. in l. precib. pe. gl. sed attentari põt per hanc

19 dec. coniunctam cum dec. Rainutius. s. eo. q † compendiosa ẽt non geminata facta impuberi valeat. j. pubertatem iure directæ pupillaris, vt hic, & post pubertatẽ iure fideicommissi, vt in dec. Rainutius. q sic ostendo, substõ ista sic fuit cõcepta, moriatur filius filiæ, si absque filijs decesserit, ĩ dec. Rainutius. sic, succedat Alterocha & soboles directo impuberi, si absque liberis morietur, sed non posset ostẽdi, quare verbum moriatur, plus habeat directam, q̃ verbum succedat, nam per verbũ succedat directe non per personã mediã venit ad hæreditatem. ad hoc. C. de test. l. oĩum. est ergo directa, vt superi⁹ dixi, ergo ex quo æquamus hęc verba, & hęc dec. ostendit, q an pubertatẽ intelligit̃ directa pupillaris. & decre. Raynutius. probat, q post pubertatẽ intelligitur fideicõmissaria, habeo intentum, adhuc plus dico, q fortius illa vr̃ directa, q̃ ista, nã hic dicit tex. & si absque obiret filius, ibi vero dr̃, eidẽ impuberi succederent, si absque liberis &c. exprimendo igitur impuberi, vr̃ facere pupillarẽ, sed quia per illud impuberi solũ designabat statũ filiæ, vt tunc. i. q tunc erat impubes, illud non impediat vim fideicõmissariæ post pubertatẽ, & no. q procedit hæc conclusio, ẽt si testõr non adiecerit qñcunque, nã nec hic, nec ibi hẽs qñcunque, hoc dico pp la. de Are. qui tenuit, q compendiosa post pubertatẽ habeat vim fideicõmissi. quando testõr dixit, qñcunque decesserit talem substituo. dr̃. n. q illud qñcunque, est distributiuum. C. de qua. præ. l. oẽs. & quod ibi no. in ii. gl. ff. qui. mo. vsufru. ami. l. sicut. in prin. & facit, quod no. C. de fidei. l. si frater. & sic singula tp̃a distinguit. vnde ante pubertatem valet iure directo, post pubertatem iure fideicõmissi, vt in l. pcib. in dubio ergo valeat iure directo, vt hic, & C. de hæ. insti. l. fi. cũ desinit illo iure valere pp voluntatẽ testõris, reassumat vires ex cã fideicõmissi, & sic valeat diuersis tp̃ibus diuerso iure. ff. de fidei. l. i. l. in testõ ar. ff. de hær. insti. l. iii. in fi. & sic erunt in vna conceptione duæ substõnes, ar. ff. de arb. l. Celsus. s. de do. & cont. cũ dilecti. & dicatur pro tanto conpendiosa, quia sub verborum cõpendio diuersa tp̃a & diuersas substõnes includat, nec mirum, nam & als ex voluntate testõris verbum prolatum ad tp̃s tenet propriam significationem, post tp̃s assumit impropriam. ff. de cond. & de. pater. §. cõditionum. ibi dixit testõr, si tutelam. xviii. an. gesserit j. xiiii sumitur proprie, postea improprie. s. procura. cõcor. s. de reg. quia in singulis. nec mirũ, quia & alibi verba ponũtur proprie & improprie, de hoc. s. e. Raynaldus. in gl. istud verbum, ad idẽ. ff. si cer. pe. l. certi cõdictio. post prin. ff. de vsur. sed & si quid §. & si vestimẽtorũ. & ff. đ iureiu. sed & si prætori. §. sed si reũ. & sic ẽm eũ idẽ importet qũcũque, quod verbũ distinctũ, s. si decesserit in pupillari ætate, vel post, vt prædixi, & no. in l. pcibus. secus aũt pnta, qñ testõr non cõi sed directo verbo vsus fuisset, vt j. dicã super gl. vt ff. rñ gl. pe. in l. pcibus. vr̃ velle, q ẽt per illa verba sit hæres, qñcunque decesserit sine liberis, fiat fideicõmissaria in oẽm tp̃s, sed vt s. dixi. l. ista iura non ponunt qñcunque, q aũt conclusio supe-rius facta per has duas decr. ẽt de iure ciuili procedat, ẽt in verbis directis, q plus est, sic probatur, si spãlitas, quã. s. dixit. gl. in mi. per l. precib. tollatur. i. vt illa. i. nil ponat in milite spãle, habeo intentum, q sit ita, tripliciter pbatur. primo lex illa requirit: Quia id notabiliter dicit, & iterũ repetit, filiũ fuisse in patris militis ptãte, ergo loquit̃ de milite testante iure cõi, quo requirit̃, q faciens directã pupillarẽ habeat pupillũ in ptãte, vt dixi ĩ tex. ĩ princ. & non de milite testante iure militari, quo iure

substi

ſubſtituere poſſet filio etiam emancipato & extraneo,
vt probant l.in fraudem.§.miles. & alię duę.ll. ſuperius
poſt illam allegatę in gl.quarũ caſus,vide.ſ. in ſuffragio.
Secundo probaĩ ſic,oĩs ſubſtitutio oportet, ꝙ valideturaut iure cõi,aut priuilegio militari, ꝓbaĩ hoc. ff. de vul.
& pup.centurio.C.de teſt.mili.l.in teſtamento. ſed cum
directa facta compendioſe.ĩ l.precibus.filio poſt puber-
tatem mortuo trahatur ad fideicommiſſariam, vt in fi.
ipſius legis.fateri oportet,ꝙ ex quo ceſſat directa, ergo
ceſſat priuilegium militare, per quod facit directã poſt
pubertatem,& per quod in teſtamento ipſius per iura di
geſtorum & codicis ceſſat falcidia & trebellianica. ff.ad
tre.l.j.§.pe.C.de teſta.mili.ĩ teſtõ.& C.ad l.fal.in teſtõ.cũ
aũt fideicõmiſſariã poſt pubertatẽ pagan⁹ facere poſſit,
ĩſti.de pu.ſub.§.fi.ergo ꝙ ibi directa trahiĩ ad fideicom
miſſum eſt de iure cõi,quo teſtabiĩ ibi miles,& ſic acci-
dit,ꝙ iſte q̃ teſtabatur,licet iure cõi,miles erat,ad ſui põ-
pã expreſſerat id mulier,q̃rens de caſu,& ſic patet,ꝙ dire
cta verba ꝓlata ꝑ paganũ,ſi tꝑe quo exiſtit ſubſtitutionis
ꝯditio iure cõi ꝓhibẽte,nõ pñt ſtare in ſui nã, trahũtur
ad fideicõmiſſum.ff.ad tre.l.Sceuola.& l.ex facto.in prĩ.
& l.qui filiũ.in priuc.ff.de iure codi.l.illud. §.tractari. de
lega.ii.imperator.§.pe.ff.de lega.j.filiusfa.§. vt quis.de cõ
di.& de.l.Meuius.ad idem.ff.loca.& condu. ſi vno. inſti.
qui.mo.teſta.infir. §. poſteriore. Tertio id probabiliter
oſtenditur ex ſituatione,locata eſt. n. lex illa ſub titulo
cõi,de impu.& aliis ſub.ſed ſi ex priuilegio militari ꝓce
deret,quod ibi dicit finis,locari debuiſſet ſub titulo de te
ſta.mili.& eſt modus arguendi,qui no.de ele. cum mo-
naſterium. in glo.ii.& de confir.vti.vel inuti.bonæ. in vl-
tima glo.eſt ſciendum,ꝙ recolendæ memoriæ noſtri tẽ
poris doctor excellens dominus Bertoluccius de Pretis
diſputans hanc quæſtionem fatebatur hanc opi.quã di-
cebat vltramontanorum eſſe ęquã.ſ.ꝙ cõpẽdioſa facta
ĩpuberi ẽt per verba directa illo poſt pubertatẽ decedẽ-
te ſit fideicõmiſſaria,tenebat tñ cõtrariã.ſed ad hãc par-
tẽ inducebat expreſſam teſtatoris voluntatẽ, nã dicẽdo,
q̃ñcunq; deceſſerit,talis ſit hæres,patet,ꝙ etiam illo poſt
pubertatẽ decedente voluit ſubſtitutum hæreditatem
habere,ſtetur ergo huic voluntati .ar. C. de teſt. hac cõ-
ſultiſſima.§.fin.C.de ſac.ſan.eccl.l.j.ff.de leg ii.codicillis.
§.fi.in Authen.de nup.§.diſponat.colla.iiii. & C. de leg.
cũ quæſtio.ibi,in omnibus enim voluntatem defuncti
dominari cenſemus.inducebant etiã iura, quæ probãt,
20 ꝙ † voluntati,de qua conſtat,ſtatur, etiã ſi non appareat
ex verbis.ff.de condi.& demon.l.in cõditionibus. in prĩ.
& l.pater Seuerinam.in prin.& de leg.j.l.pe.& de leg.iii.
fideicõmiſſa. §.itẽ ſi quis. & illud generale, quo dicitur,
ſenſum non verba ſpectari ff.de adi.le.l.iij.§. cõditio. de
iure pa.l.adigere.§ q̃uis.C.de li.præ.l.iii.cõia de le. l. ii. in
fi.nam primo attendimus voluntatem. ſecundo quod
eſt veriſimile.tertio verba:vt no in regula inſpicimus in
obſcuris.ff.de reg.iur.Item cũ iudicemus ex præſumpta
volũtate non expreſſa fortius ex hac expſſa vel quaſi, ad
hoc.C.de fidei.q̃nis.& l.cum acutiſſimi.de inſtit.& ſub.
l.generaliter.itẽ cũ dubia directa ſi põt recipiat interpre-
tationem directæ,vt dixi in textu ſuꝑ verbo directa, for-
tius ergo fideicõmiſſarię,q̃ eſt humanior,eſt ar.C. cõ.de
lega.& fideicõ.l.õmne verbũ.ibi,quaſi humanior aggre
getur &c. inducebat ſecundo benignam interpretatio-
nem,quã ſumebat ex tribus,vt ſ.res magis valeat, quam
pereat.ff. de re.dub.l.quot.de regu.iur.quoties idẽ ſermo.
vt filio poſt pubertatẽ decedẽte verba aliquid operẽtur.
21 ff.de le.j.ſi qñ.ff.ad municip.l.j.in fi. itẽ qa † fauorabilius
eſt voluntatem expreſſam vel tacitam ſequi q̃ aliam vo
luntatem adimi.ff.de li.& poſthu.cum quidam,adduce
bat etiam quædã iura ſuperius alle. & l.qm̃ indignũ.C.
de teſt.vbi non refert,an fiat inſtitutio per verba directa,
vel obliqua,ſcilicet ſubſtitutio eſt conditionalis inſtitu-
tio, vt dixi in tex. ſuper verbo inſtituendo,ergo &c.indu
cit etiã.ff.de leg iii.cum quis decedẽs.§.Seyam. Ad par
tem contrariam,quam tenebat,principaliter inducebat.
l.verbis ciuilibus.ff.de vul.& pup.& l.in pupillari.& l.cen
turio.e.ti.& inſti.de pu.ſub.§.extraneo.itẽ qa dicẽdo,talis
ſit hęres,patet,ꝙ voluit facere directam, & a verbis non
receditur,niſi aperte pateat ꝯtia voluntas.ff. de leg. iii. l.
non aliter.& l.ille aut ille.§.cum in verbis.ff.de condi.&
demon.Publius §.j.inducit etiam,ꝙ non potuit.l.ꝓhibẽ
te,quod voluit.ſ.fideicõmiſſariã facere ꝑ verba directa.
C.de codici.l.ii.C.de neceſ.ſer.hære.inſti.l.quidam.§. ſed
cũ veteres.& ſic locũ hẽt,quod potuit,noluit &c.ſ.de of-
fi.del.cũ ſup.C.ſi q̃s alteri vel ſibi.l.multũ. & quod ſi nõ
valet vt agit,nec valet vt valere põt.ff. de re. du. l.ĩ ambi
guo.inducit etiam,ꝙ ſi ꝯſtat aliquem velle teſtari, & le-
gata relinquat in vnius ſolenni teſtõ, licet poſſit vale-
re vt codicillus,ñ debenẽ legata,& tñ ipſius volũtas erat,
vt deberẽtur.ff.de co.l.j.& l.illud.§.j.itẽ ꝙ directa nõ tra
hitur ad fideicõ. ĩducit cle.de ſta.mo.l.ſi iure. ff.de le.j. ſi
ſeruus legatus.§.ſi ſeruus alienus.ff.de fideicõ.lib.l. gñali
ter.in fi.ſi.n.ibi ſpãle fauore libertatis, ergo ius cõe ꝯriũ
inducit,etiã a ꝯtrario.ff.de vul. ſub. l.cohæredi.§.cũ filię.
ibi,nec aliud ſeruandũ &c.& C.de fideicõ.ſi frater. ii. re-
ſpon hanc partẽ tenet ẽt hic Arch.quo ad caſum capitu
li principaliter,qa litera dicit eas directas pupillares, & ſi
euaneſcunt adita hæreditate & adueniente pubertate. ff.
ad treb.Sceuola.alle.etiã ꝑdictas.l.verbis.& l.in pupillari.
22 Itẽ qa † ſubſtituens impuberi,ſubſtituere vr̃ ſolum in ca-
ſum,quo non põt teſtari.C. de impu. & aliis ſub. huma-
nitatis.inſt.de pu.ſub.§.liberis.ſed poſt pubertatẽ id põt,
ergo &c.inducit etiã, ꝙ teſtator pupillariter ſubſtituẽdo
vbi ſubſtitutio poteſt effectũ habere, remouiſſe videtur
alias ſubſtitutiones.ff.de vul.& pu. ſub.l.ex facto. §.idem
q̃ro.inducebat,ꝙ ſi priuilegium erat militis per l. ꝑcibus.
ergo &c.huic rñſum eſt,aliis rõnibus Arc.reſpõdeaĩ, ꝙ
ꝓcedunt in expreſſa pupillari,ſed hæc litera licet hic di-
cat,filiis decedẽtibus.ĩ.pubertatẽ, hãc intelligi directam
pupillarẽ,nõ tñ dicit eã expreſſam pupillarẽ, de qua non
dubitatur,ꝙ facta in teſtamento non trahiĩ ad fideicõ-
miſſum.& idẽ ipſe Arch.aſſertiue tenet hanc fuiſſe ꝯpẽ
dioſam,vt dixi ſuꝑ hac gl.legibus aũt quibus principali-
ter mouebatur.D.Berto.ſ.l.verbis ciuilibus.& l. in pupil-
lari.& l.centurio.quas vide.ſ. in ſuffragio, reſpondet ad
primas duas, ꝙ loquuntur de ſola pupillari ſubſtitutio-
ne expreſſa & ea mente,ꝙ pubertatis tꝑa non ꝯprehẽde
ret.vnde ſi ẽt maius tꝑs exprimerent ꝑ errorẽ.nõ egrede
retur pubertatẽ,vt no.in l.in pupillari.ſm lecturam Ioã.
ſed nos loquimur de compendioſa. quæ licet facta per
verba directa ꝓpter voluntatem teſtatoris volentis etiã
poſt pubertatem ſubſtituere,cũ id iure impediente dire
cte nõ poſſit eſſe,trahitur ad fideicõmiſſum. vt ĩ.c.Ray.
23 & in l.precibus,vel quod dicit.l.verbis,ꝙ † fruſtra fit ſub-
ſtitutio, intelligitur fruſtra quo ad id,vt valeat iure dire-
cto,& eſt ſimilis expoſitio.ff.ad treb.ex facto.j.reſpõ.per
ver.nõ poſſe.& ff.de leg.j.filius.§.vt quis. & eſt ſi. fruſtra.
ff.de pu.iud.l.pe.§.ad crimen.vbi licet dicatur, ꝙ fruſtra
interuenerit procurator,tñ quandoque interuenit.C.ad
l.Iul.de adult.quãuis indubitati.C.de accu. res. & de hoc
ſ de accu.veniens.ad l.centurio.reſpondetur, ꝙ hoc ar-
gumentum non ſumitur,ſi directo ſubſtitutus poſt pu
bertatem capit omnia bona ſubſtituentis ex priuilegio
militari,ergo ſubſtitutus a pagano nil capit, ſed bene pt
ſic argui a contrario,ergo ſubſtitutus a pagano oĩa & di
recte non capit,non impedit ergo argumentum illius.l.
a contrario, qm̃ capit per fideicommiſſum, in §.extra
neo,ſubſtitutio directa fiebat puberi, vel nõ conſtituto ĩ
poteſtate.vnde a prin.nõ valuit,ad l.j.de codic. & l.illud.
rñdeẽ,ꝙ ille decedit inteſtatus.is cui videretur,ꝙ ratio-
nes.D.Ber.fortiter vrgerent ad illam partẽ,fateatur ſaltẽ,
ꝙ facta per verbum cõe ſubſtituo, vel ſimile etiã ſine di
ctione quandocunque,trahatur poſt pubertatẽ ad fidei
cõ.ꝙ rõnes ſuæ nõ impediũt,& procedat, quod dicebãt
qdam,ꝙ ſubſtitutio,quæ directo eſt directa,poſt puber-
tatẽ non ſit fideicõmiſſaria,ſed ſi eſt directa nõ directo
ſcilicet per interpretationẽ ſecus.ſ.eo. Ray.C. de inſti.&
ſub.

sub.l.generaliter.simile quod dicã. ĩ.de despon. impu.c.
vno.& s̃.de ma.contra.c.j.dico etiã, ꝙ nõ erũt duę tales
substitutiones in vna persona, inspecto.s.fine & effectu,
sed erit vna sola, fateor tñ, quod inspectis initio, aptitudi-
ne & potentia bene sunt duæ tales, & est simile.ff.de lib.
& postu.c.vno.& de elec.c.pe. in prin. & cle. de iurepa.
plures.in fi.¶ In glo.ergo qa.ibi.de precio.& casus omis-
sus iure auctẽticorũ reliquatur iure antiquo, ad hoc.s̃.e.
lib.de rescrip.susceptum.ff.de lib.& posthu.commodissi
me.& ibi.in contrarium, pro hac parte dicit.G.ꝙ vidit
iudicari, dicit tñ, ꝙ multis videbatur cõtrariũ, hoc no.
in Spe.de instru.edi.§.cõpendiose, ver. sed cũ deductio.
item pro hac parte facit, quod no.in auten.coll.j. de hæ-
re.& fal.§.si vero expressim.& ibi noĩe falcidiæ. sed im-
proprie, & legitima impropriissime, vt no.C.de inoffi.te.
24 aut.vñ & si parens, & in fi.pro hac parte facit, quia †testa
tor licet possit auferre falcidiã. C. ad l.falci.aut. sed cũ te
stator.trebellianicam tñ non põt e.ti.si vt allegas.& vtro
biq; no.& hoc in addi.placet Arc. vt vitet̃ correctio iu-
25 ris, ꝙ expedit.s̃.de ele.cũ expediat.& qa iura †de singula-
ribus statuta ad vniuersalia trahi non debent, nec econ-
tra.ff.de re.diui.l.in tantum.§.vniuersitatis.xii.q.ij. q ma-
numittitur.ff.quod cuiusque vniuer.sicut.§ si qd.s̃.eo.li.
de pręben.c.fi.itẽ hæres cõpellitur adire, vt restituat, sed
ꝑ legata singularia nõ cõpellitur.cũ ergo in illo grauet
releuetur in isto, vt quartã detrahat, & hoc etiã assignãt
quidã pro rõne, quia testator nõ interdicit treb. licet sic
falci.& si impugnas rõnẽ, ꝙ cũ cogitur adire, nõ detra-
hit ff.ad treb.qa potetat.ergo in volũtaria aditione testa
tor priuet vtraq; fal.& treb.rñdeo, ꝙ illud bñficiũ cõpe-
tat eo solo, ꝙ cogi põt, ad hoc insti.de anct.tu.§. sed ne-
que.& ꝓ pdicta vr̃, ꝙ si testator ꝓhibuit falcidiã, & in te-
stamento sint singularia & vniuersalia fideicommissa
quo ad vniuersalia detrahit trebel.volens tenere ꝯriam
opinionẽ, ad vltimã rationem glo.respondere posset ꝑ.
§.si vero expressim, ꝙ satis lucraretur hæres in eo, quod
pie agit adeundo, vt pauperibus restituat.itẽ posset dare
instãtiã, cũ tota hæreditas singulariter legata est ad pias
cãs per ea, q̄ no.in auth.similiter.C.ad l.Fal.& in spe.hu
ius ti.§.j.ver.qd si legatũ, sed omnino vide, qđ ibi scripsi,
vt sicut per singularia legata pia perit pars falcidiæ, qa
vt ibi no.alij legatarij nõ grauantur, ita possit ẽt tota pe-
rire, sed respond.vt s̃.ꝙ non adeat, & sic nullũ bonũ ha-
bebit.¶ In gl.quæ expresse, ibi in hoc & in alijs, quę dixi
in decre.Ray.super.iij.glo.& in fi.sed hãc differentiã.D.
Mar.in legibus, & D.Ia.de Ra.quorum sunt eadẽ verba,
nõ approbant, & dicunt, ꝙ hodie pater filio impuberi
instituere debet illos, quos verisimile est, filium institue
re, si pubes esset & testaretur, sed certũ est, ꝙ eo casu, si ꝑ-
teriret matrẽ, ipsa haberet querelã ad hoc, qđ sequitur,
ergo vt dicunt pupillaris licet expressã nõ excludit ma-
trẽ, ar.l.humanitatis.nec ob.l. precibꝰ. quã dñt correctã
per illã.nec ob.l.Pap.§.sed nec quia.§.ille, cũ si. est corre
26 ctus, qa †loqtur s̃m iura antiqua, quibus pater exclude-
bat matrem in successione impuberis.ff.ad Tertul.l.j.§.
obijcitur. sed hodie veniunt æqualiter ꝑ ius auth.de hę.
ab intest.& C.ad Tertul.auth. defuncto. & sic fortifica-
tũ est ius matris, vt sicut olim pater excludebat matrẽ,
sic & substitutus a patre datus, & sicut hodie non exclu
dit pater, sic nec substitutus ab eo. sed hæc opinio hic
reprobatur, & cõiter doctores legũ ꝯ. ¶ In gl. dixit testa
tor.in fi.& Inn.s̃.eo.Ray.in prin.¶ In gl.vl.ff.ibi.l.Sceuo
la.ponit casum de patre, qui filium impuberẽ instituit,
cui postmodum in codicillis substituit directo pupilla-
riter, trahitur eñ illa substitutio ad fideic.cum hæredi-
tas nec dari, nec adimi possit in codicillis, vt ibi, sed solet
quæri, an illa fideicõmissaria duret post pubertatem.&
dicit Dy.ꝙ non, per.l.ff.de leg j.si fundum sub conditio
ne.§.fi.& s̃m eum notabiliter dicit tex.in l.Sceuola.fra
ter, qui ab intestato pupillo &c.Ia.de Arc.dicit, q̄stionẽ
non procedere, & l.Sceuola.loqui in cõi verbo. s. substi-
tuo, vnde cũ directo substituit, nõ valebat per obliquũ,
ne offendatur eius voluntas.C.de condi.inser.l.ij. ff. ad
Treb.facta.§.si sub conditione.non ob.ff.de leg.iij. cum
quis. §. Seia. quia ibi fuit verbum obliquum.i. hæredẽ
esse volo.C.cõia de le.l.ij.¶ In glo.antepe.ibi mater.& l.
vlt.& antepen.in testõ ibi posita, & illud verum, nisi ex
cã, vt in præ.auct.& habẽtur hæ causæ in Auct. vt cum
de ap.cog.§.& hoc quidem.col.viii.

SVMMARIVM.

1 *Executor aliquando fideicommissarius dicitur.*
2 *Prouisio monasterij si diu differatur propter litem pendentem, Papa est consulendus.*
3 *Monasteria sunt in cura & dispositione episcopi.*
4 *Episcopus an possit subrogare in locum fideicommissarij mortui.*
5 *Pauperibus eroganda retinens aliena rapere dicitur.*
6 *Episcopus an possit de relictis pauperibus aliquid dare pro reparatione ecclesiæ.*
7 *Defensionem alterius suscipere est viri officium.*

CAP. II.

RELigiosus. Sunt duæ partes. secun-
da ibi sane. prima ponit
dictũ, cuius rationẽ reddit ibi cum velle. se-
cunda in vno themate diffinit casum trimẽ
brem, & rationem reddit ibi.ne voluntatẽ, & casum ex-
1 cipit ibi, nisi †executorᵃ qui alias fideicõmissarius dicitur.
a & vide de diuersis nominibus in spec.§. alle. in j. glo. in
prin.col.vltima. facit.xij.q.ij.de laycis[*cum velle*]rõ huius
dicti[*exequi*]potest intelligi, ẽt si de facto susceperit, for-
san visum fuisset aliquibus, ꝙ licet non debuisset susci-
pere, susceptũ posset exequi, quia multa fieri ꝓhibentur,
quæ &c.de regu.ad apostolicã.& ideo sic exprimit[*a su
periore*]immediato, quid si mortuus est. lo.mo.hic in
2 addi.dicit negotiũ deferendũ, ar. de of.dele.qm abb. †&
si diu ꝑ litẽ pendentẽ differetur mona. prouisio, dicit
papã consulendũ, qui solus ius a se statutũ immutare
põt, alle. s̃.e.lib.de rescri.statutum.in prin. melius facit
cle.de ele.ne Roman.l.in prin.sed putat Arc. ꝙ eps licẽ-
tiam hanc dare possit, al. xvj. qõ.j. qui vere.& c.quidam
monaci.lxxxvj.di.c.fi.xviij.q.ij.c.j.& c.visitãdi.& c.nullꝰ
3 monacus.& c.quidam.all.ꝙ†monasteriaᵇ sunt in cura
b & dispositione epi.lxi.di.obitum.in fi.alle.ꝙ mon.vacã
ti datur administrator idoneus, qui temporalium curã
gerit, de sta.reg.ea quæ.§.ꝙ si abbas.& hoc fit per epm, vt
ibi no.Inn.& Host.fortius ergo poterit hic, quod habet
cãm fauorabilem, & pendet a charitatis officio, facit rõ
§.sequentis.& vide, quod post eum dixi de ele. si religio.
super iiii.gl.[*Obtenta*]vide, quod no.in cle.e.ti. c.vno.sup
eodẽ ver.& huic proprie concor.ĩ.ne cle.vel mo.c.ij.sa-
ne pluribus.lr̃æ, q̄ sequuntur melius congruent hic duo-
bus.[*nolente*] ẽt post mandatum susceptum ꝑ rõnem.
q̄ sequitur, & hoc tenet Arch.in additione, prius tenue-
rat ꝯrium per decre.Io.s̃.e.sed, vt dicit, licet dec.illa dicat
qñ executor cogi debeat, non tangit casum istum.Item
licet textus loquatur de nolente, vr̃ tñ idẽ de volente,
sed nõ valente, nisi impedimẽtũ esset modici tpis sine
præiudicio executionis, facit lr̃a nimiũ, q̄ seqĩ.[*ne volun-
tatẽ*]rõ, qa vt dicit Arc.multũ est fauorabilius.[*libere*]ꝙ
si non expectata reuersione absentis, vel voluntate tunc
nolentis, vel ꝙ eps alium surroget loco illius, vide ꝯcor.
quas dedi.s̃.e.li.de pręb.licet eps. super ver.de iure.& qđ
vltimo dixi, facit pro solutione Io. de Deo, qui in qõni-
4 bus suis li.ij.q.iiii.tenuit, †ꝙ in locum vnius fideicõmis
sarij mortui, ex quo superstes exeq põt, eps non põt aliũ
surrogare, cũ solũ defectũ, vel maliniã habeat supplere,
s̃.e.nos quidã.& c.tuã.& c. Ioãnes. & de voto.licet vnde
si superstes non posset exequi, dic vt in vlt.gl.hic, sciẽdũ
ꝙ Arc.inducit hic lr̃ã istã ꝯ opi.Host.no.de iudæ.cũ sit
vbi scripsi in pe.pro sua opi.qua tenet, ꝙ executores ad
id per testatorẽ spãliter deputati dispensare possint ma-
le ablata incerta, dicens, ꝙ ipse idẽ testõr potuisset, alle.
s̃.e.tua.& de vsur.cum tu. ibi, pauperibus erogare.all. ad
id.xiiii.q.v.c. pe. & §.sequen.& c.vlti.ad finem.& xxiiii.
quæst.iii.si quis Romipetas.& xii.quæst.ij.de laicis.C.de

epis.

epi.& cle.l.nulli.in Auth.de ec.si.§.si quis.inducit, quod no.Io.Vi.& Ber.in prin.decre.cum sit.& Inn.de immu. ec.quia plerique.in prima glo ad fi.ad decre.cum sit rã det, q loquitur in iudeo : attento in errogatione suspecto, q fieri debeat in Christianos.& dicit notandũ, q ibi dicit pauperum Christianorũ, q non dicit in decre. cũ tu.de vsur.& ad c.non est putãda j.q.j.rñdet, qa sensus illius est, q nõ debẽt qdẽ aliqd illicite acqrere, vt eleemosinã inde faciat, vt ibi patet, & ibi sic no.hi.dicit ergo se nõ dubitare, q epi de his nõ habent se itromittere, nisi in defectũ.vbi.s.non est a testatore deputatus alis ad id vtraque opinio æquitatẽ habet, nã ex quo debẽs incerta obligatus est ad illa restituenda, si restituit, put dispo-suit decre.cũ tu.de vsur.incertis.s.illas pauperibus crogãdo, non apparet.quare nõ debeat esse absolutus, nõ dico a peccato. sed ab onere satisfactionis, & ego hoc vere & pure faciẽtẽ bñ haberẽ pro absoluto saltẽ in his, in quibus trãsit dñium. Sed opinio ɔ̃rla habet æquitatẽ, qa facile esset cuiq; vitare restitutionis onus, dicendo se soluisse, & si dicis, nõ credet ei, nisi pbet, absurdũ esset, q cũ dabit dẽ, faciat fieri instrumẽtũ. Itẽ docet experiẽtia, q pauper recipiens.x.sol.in instrumẽto, cõfitebitur recepisse x. lib. Qua de cã p rõnes Host.æqua vr̃ ordinatio epõrũ, q cõiter per sua statuta sibi seruãt in incertis nõ solũ absolutionẽ peccati sed ẽt dispensationẽ ipsorũ. Sed disputatũ hic fuit per recolẽdæ me.fratrẽ Bontium priorẽ sancti Martini de Senis, an eps concedere possit, q talia incerta cõuerterẽtur in reparationẽ ecclesiæ parochialis. ad negatiuã allegat, q pauperibus debetur, vt in præ. decre, cu tu.xiiij.q.v. non sane.si alteri soluatur, onus nõ re-

5 mittitur.de iureiu.cã te.de deci.tua.ij.& † q tenet pauperibus erogãda, rapit aliena.xlvij.di.sicut hi. nõ facit præ. c. nõ est putanda ibi qui offert sacrificiũ &c.& nemini cõ-sulendũ cũ alterius iniuria ĩ.de re.iur.locupletari.nec pietatis prætextu impietas faciẽda.xxx.q.j.nosse.licet ergo reparare ecclesias sit opus pietatis, nõ tñ est cũ iactura pauperũ. Itẽ soli prin.licet in alterius pˉiudiciũ ɔferre.ix.q.iij. nunc vero.de excessi.pla.ad hoc. & de hoc.de relig. do.cõstitutus. licẽ oĩm illorũ cõsensus requiritur, quorũ vnũ detrahit.ĩ.de reg iu.qđ oẽs. Itẽ a iure diffinitũ est, de quo debet ecclesia reparari, & per quos, vt scripsi de ecc.ędi.c. j.& c.de his.ergo de alimonia pauperibus debita fieri nõ debẽt. In ɔ̃riũ, epo æqualis cura ĩminet de tribus.s.pauperibus alendis, ecclesiis ædificandis & reparãdis, & de alendis ministris ecclesiarũ. lxxxij. di. c.j.xij.q.ij.aurũ. x.q. iij. hãc cõsuetudinẽ.xij.q j.eps ecclasticarũ. Itẽ cũ bona ecclesiarũ sint pauperibus obnoxia, sicut & illicite acquisi-

6 ta, vt præ.ca aurũ.& xvj.q. j c.vltimo.& tñ † p ædificatione, vel reparatione ecclesiarũ põt eps dare quinquagesimã, vel centesimã. xij.q.ij.bona.de do.apostolicæ. sic de his illicite acquisitis idẽ poterit.ad idẽ.xvi.q.j.ecclesiæ.& c.statuimus. licẽ expedit pauperibus ecclesias reparari, in quibus oblationes recipiuntur ad pauperũ alimoniã.xij. q.j.habeat in eis ẽt conueniunt fideles.& ibi inuitantur ad pauperũ subuẽtionẽ, & ad alia pia opera.& sic illas reparari Pauperibus expedit, & maxime qa si ecclesię pauperes sunt, in pauperũ numero cũ suis ministris cõputabũtur, & maxime ne desit populo spũale alimentũ verbi Dei.viij.q.j.audaciter. de offic.ordi.inter cætera. & de hoc tenuit soluẽdo, q si ecclesia reparatione, vel augmẽto egeat necessario, vt quia non põt conueniri populus in ea ad diuina, nec facultas ecclesiæ ad ipsius reparationẽ sufficiunt.epus rõne prima line pauperũ graui damno ad talem vsum illa illicita poterit deputare, aliter nõ poterit deputare ſm eũ.l.qñ facultates ecclesię sufficiũt, vł reparatio nõ est necessaria, sed volũtaria. vel nimia fames protunc imminet pauperibus.lxxxvi.di.pasce.& his casibus procedũt in ɔ̃riũ allegata. Nouissime vidi hanc quæstionẽ hic disputatã per scientificũ virũ dñm Recuperũ de sancto Miniato, qui soluendo idẽ tenuit[*adimplere*]per se non per aliũ.ĩ.eo.tua.ibi, per manus eorum, ad idẽ.C.de epi.& cle.l.nulli.ibi, pro sua conscientia &c

hoc verũ nisi certa erogatio.certæ rei & certo loco fienda commissa esset, quia tunc forte posset alij committi, ad hoc.ĩ.e.li.de offi.dele.is cui.ſm Arc.& no.q dicit adimplere, quasi perfecte implere, vñ ita debent expendi per executores, quæ testator mandauit, q nil apud ipsos remaneat, vt patet.ĩ.e.tua.in fi.ad id.ff.de leg ij l. Lucius. §.a te peto.sumptus tñ administrationis litigãdo, vt alio honesto modo facient de bonis disponendis.ff.de pact.l. sump.ĩ.de procur. cum pro causa.& vt dicit Arc.si sunt plures, vt hic, forte omnes simul agent, vel proc. constituent, q omniũ nomine aget.ff.de proc.q proprio. cum duabus ll.seq.ab omnibus aũt fiet distributio, quia omnes tangit.ĩ.de reg.iur.qđ oẽs.excipiuntur autẽ casus hic expressi, & putat Arc. q fideicõmissarij non satisdẽt per l.siuus ff. si cui plusquam per.l.Falcid. iurare tñ debet ſm Gof per.l. si qs pro redẽptione.C.de dona.¶ Prima gl.dicit, quid declaret.¶ Secunda gl. primo soluit dubiũ. secundo quærit, arguit, & consuetudinẽ inducit.¶ Glo. ergo tunc, rõnẽ reddit, per quã soluit ɔ̃riũ, & allegat pro gl.hoc tractabat.dicit, quid declaret pars secunda.¶ Gl. no.rñ.per qõnẽ, quã soluit, & duas opi.subdit.¶ Penul. gl.exponit & notat.secundo ponit & soluit duas qõnes. ¶ In.ij.glo.ibi, exigendi. vide de procur.nõ iniuste. in fi. primæ gl.& ibi. l.vlti.tutor vel curator. xxv. annũ debet implere.& ibi. neque fœmina. fœmina in iudicio non

7 defendit.& ibi.alienã † virile officiũ est alienã defensionẽ recipere.& ibi.l.ii. fœminæ ab officiis ciuilibus & publicis sunt remotæ.¶ In gl no.ibi.§.morte.heres socij nõ succedit in societate.& ibi.mandatũ, in fi.ibi dr̃, oportet eũ, q certi hoĩs fidẽ elegit ob errorẽ, vł imperitiã hæredũ affici dãno.loqtur de illo.q mandauerat Titio, vt seruos distraheret, q mortuus est, & hrs distraxit, & ibi.l. cum vnus.si legauit testator vni ex hæredibus per.ceptionẽ pecuniæ, de qua liberos aleret, hic transit in hæredis hæredẽ.ĩ.si a filio. & l.alimẽta.& ibi, mãdatũ, sęqtur, re integra dñi morte finiri.¶ In gl.vlti.ibi §.vlti ex duobus tutoribus alter agit, vel administrat.¶ In.gl j.ibi.§. nũc vero. als est ver.sub.§.cõpẽdiose.¶ In gl.ii.ibi medicãs, saluo q de fratrib. minorib. dr̃ in cle.de ver.sig.exiui §.prouide. & §.verũ ẽt.& in fi.ĩ.de arbi.dilecti. & de his in Spe præ. §.circa finẽ, ver.qd de minore, & ver. seq.¶ In glo.ĩ. de, in fi.al. Arch.ij.q.vij.nullus.ij & xxxii.q.iij.c.primo.¶ In gl hoc tractabat, & ver quid si sunt plures ¶ In gl.no.ibi, hæredẽ, de hoc in præ.§.circa fi.ver. insuper.& ibi, mandatum.in fi.& ff.de tutel.l. antepenul.in fi.vbi idem no. & ibi, alimenta.in prin.vide, quod ibi no.s. q non transit officiũ, licet ibi transeat onus nõ personale.¶ In gl.si ergo, ibi remotus, q terminetur arbitrio boni viri.ſm Archi.& facit, quod no.ĩ. eo. lib.de tempo. ordi. cum nullus.§.pe. in gl ij.¶ In glo. pe. ibi sine altero, bene facit. ff. de exercito.l.j.§.si plures.& ibi.qui tacet. lo. mo. allega. C. de negot. gest. l. fi. de hoc plenius in præ. §. circa finem.ver.sed quid erit.

ADDITIONES.

a ¶ Executor.executor dicitur omnis, qui ad aliquod officium necessitatur. Bal in l.executorem.in princi.C.de execu.re.iudi.

b ¶ Monasteria sunt. monasteria subsunt episcopo loci, in quo sunt. xvj. questio.j.interdicimus.ij.q.vij.omnes basylicæ.xviij.q.ij.hoc tenemo.& c.monasteria.vj.q.j.de persona.& c.personæ.in fi.de priui. in vj.

De sepulturis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Iurare ad sancta Dei euangelia & sub fide promittere parium differunt.*
2 *Iuramentum est cum dicitur promitto sub periculo animæ meę.*
3 *Beneficio priuatur veniens contra fidei interpositionem nulla necessitate compulsus.*
4 *Electio sepulturę est pars vltimę voluntatis, cuius libertas tolli non debet.*
5 *Electio sepulturę est ius speciale inductum contra ius commune.*

CAP.

CAP. PRIMVM.

ANimarum. Prima pars po
nit inhibitio-
nē & decretū ibi.nos enim.secunda
ponit eligentē ibi. statuentes. tertia
ponit inducentē ibi. si vero. & pęnā
aggrauat in nō parentē ibi, quā nisi
clerici,laycos non includit, quod pa
tet ēt.j̃.ibi,apud eorū ecclesiam.& j̃.§.si vero[*in virtute*]
hoc,& quod sequitur inducit mortale, si non pareatur.
s̃.de maio.& obe.si quis& c.illud.nisi dicatur,ꝙ sit com
minator,de iurepa.relatū.Io.mo.sed Arch. qui alle: pro
concor.j.n.ij.non solū dicit,ꝙ non parens grauiter pec-
cat,alleg.lxxxj.di.si quis.in fi.viij.q.iij.sciendū.xxxij. di.§.
verū.ver.ait enim.j.q.iiij.item potero.xvj.q.vij.si quis de-
inceps.xj.q.iij.si āt.ff.de restitu.mili.l.iij.§.in bello [*inter-
minatione*]sic.s̃.de iurepat.relatū,de symo.sicut nobis.de
immun.eccle.ecclesiis.de eo qui fur..or.re.c.j.& j̃.de sta
tu regu.c.vno.§.& quoniā.qnque ponitur sub anathe-
ma.s̃.de sagit.c.vno.sub excōicatione,de loca.c.j.sub pę
na excōicationis, de reg. non solū.sub excōmunicatio-
nis interpositione.lxiij.di.Salonitanę. sub diuini cōtem
platione iudicij.vij.q.ij.nuper.sub obtestatione diuini iu
dicij,de appe.cum spāli.sub anathematis vinculo. s̃.e.ti.
c.j.ad finem[*prohibemus*] quod dominus prohibet,oīno
fieri non licet.xxviij.q.j.iam nunc.ante fi.[*fide interposita*]
hoc exponit hic Arch.vt dixi post Inn.s̃.quod me.cā,ad
aures.tn̄,vt dicit, colligi ex decre.& si Christus. de iure-
1 iur.† parū vel nil differ.an dicat iuro ad sancta Dei euan
2 gelia,an ꝑmitto sub fide mea.Itē† est iuramentū,cū dr̄,
ꝑmitto sub periculo aīæ meæ.s̃.de fri.fraternitatis[*indu-
cunt*]no.ꝙ iste textus,q sic ad lr̄am repetitur in cōsti. cle.
de pęnis,cupientes.in fi.nō dicit simpliciter inducant,vt
eligāt,sed dicit,inducāt ad vouēdū &c.per quod patet,ꝙ
simpliciter hortās vt eligat,nō ligatur hac cōstitutione,
facit quod no. j̃.§. si vero. in gl.hoc ēt satis patet ex ver.
statuētes,q seqtur.ibi.ne ꝯ votū, iuramētū, aut promis-
sum &c.rō vero pōt esse,qa eligēs poenitere & variare pt
non sic libere pōt iurās,vouens,vel promittēs. & sic non
obst.ꝙ plus videtur eligere,quam promitere,sic dico, ꝙ
inducēs ēt ad vouendū apud nō suā ecclesiā nō ligatur
ꝑ lr̄am,q̄ statim sequitur,apud eorū ecclesias,q̄ ēt sic re
peritur in cle.[*eligere sepulturam*] determinat, quod no.
Host.in summa,eo.ti.§.an licitū.ver. qd si qs eligat,de il
lo,qui iurauit nō mutare volūtatē in electione sepultu-
ræ,an mutare possit.[*suis ecclesiis*] ar.ꝙ posset in ecclesia
sepeliri,quod dic,vt.xiij.q.ij.nullus. Arch.[*Quomodolibet*]
sic s̃.e.li.de electione,indēnitatibus.§.si qua integraliter.
cōcor.s̃.e.cui liberum.& c.in nr̄a.in fine.hoc aūt satis ꝓ
dixerat ibi,oīm que &c.[*cimiteria*]si non expressisset, non
fuissent interdicta cimiteria non contigua.j̃.de sen. exc.
si ciuitas.in fine.extunc elapso decēdio,eoipso.i.sine alio
homīs adminiculo.¶ Prima gl.dicit, quid suppleat, &
declaret ¶ Gl.s.exponit, quærit, & ad vtrāq; partē arguit
an repe.& vl.gl.rn̄ per duas qōnes.¶ Vltima gl. rn̄det per
obiectionē. ¶ In glo.s.ibi.si domus tua,vide de priui.pa-
storalis. super vltima gl.¶ In glo.j.in fine,& quod no.in
Spe.eo.ti.ver.& no.¶ In gl.non enim.in fine,vide, quod
scripsi de iureiur.debitores.super ver.cogēdi,& quod no.
e.ti.c.vltimo.in vlti.gl.ꝙ æquipolleant,alle.Archi.quod
metus cā,ad aures.s̃.de arbi.peruenit.& capitulo,cum tē
pore.& capitulo.ex parte.ne prǽla.vi.su. querelā.de con-
3 sti.ex lr̄is.in prin.inde est,ꝙ qui† venit contra fidei inter
positionē nulla necessitate compulsus,priuatur bn̄ficio
ꝑ p̄di.decre.qrelā.vbi ēt hoc placuit Io.& Host.¶ In glo.
cū enim.ibi,non debent,cū sepeliendo,inter duas enim
ecclesias bn̄ valeret pactū, quod dic vt.s̃.eo.li.de pac.c.i.
¶ In gl.s̃.vbi ibi.in prin.& ibi dixi, quid iuris, si de sepul-
chro maiorū nō apparet,de quo hic Arc.tenens de indi
gena,quod ibi dixit de viatore,tn̄ q nō eligit sepulturā,te
net ꝯriū.s.ꝙ sepeliēt in eccl'ia,ī cuius parochia mortuus
est,sequēdo Hu.Vin.& p.c.eccl'ias.xiij. q.j.īducit ēt xv/.q.
j.c.j.dicēs,quod ibi cū Hug.exponi dēt.fratrū.j.xp̄ianoru
xj.q.3.ad mēsam.ad c.vbicūq;.13. q.1.rn̄det,ꝙ ibi dat or
dinē eligēdæ sepulturæ, vt ibi no.ad c. ostīn. de ofi. Ar-
chipres.rn̄det,ꝙ de sepultura nō loqtur.Gof.in sum.eo.
ti.ver.qd si pegrinus.dicit eū sepeliendū,vel in cathedra-
li,vel in alia,in cuius parochia mortuus est,all.præ. c. ec
clesias.& ibi declarari debuisset,Arc.q̄rens,qd si in eccle
sia,in qua sepeliri debebat,cū cimiterio erat interdicta,
dicebat,illū sepeliēdū in ecclesia cathedrali, q̄ si ēt esset
Iterdicta,seruabitur ordo capituli.xiij.q.ij.vbicunque &
in fi.adde no.in gl.pe.ꝑ quā putāt aliqui casū nō dubiū,
cū ēt ꝯstitutio ista manauerit in fauorē ecclesiæ, cui de
betur sepultura,ergo in ipsius pęnā resolui non dēt.j̃.de
reg.iur.qd ob gratiam.itē licet peccet auferēdo liberta-
tē eligēdæ sepulturæ,tractat tn̄ de debito retinendo.facit
ff.de his q̄ in frau.cred.l.ait ꝓtor.§.si debitore.& non de
lucro captādo.C.de cod.l.fi.facit.ff.& C.si quis ali.te.ph.
l.fi.& C.de his q sibi ī te.ascr.l.j.¶ In gl.quos si,in fine. &
sit rō ꝭm Io.mo.quare nō possum voto firmare id,qd li
4 cet facere.qa † electio sepulturæ est pars vltimę volūta-
tis,cuius libertas tolli non debet.C.de sacrosan.ecc.l.j.ar.
de spō.Gemma.cū ꝯcor.itē cū ꝓuisū sit a iure nō eligē-
ti,illa iuris prouisio Ipediri non debet,nisi mera liberta-
te testātis,& adde,qd no.v.s̃.gl.addebat ipse Io.ꝙ electio
5 sepulturæ est ius speciale inductū ꝯ ius cōe.vt supra ver.
proxi.& tale ius solus princeps,qui.s̃.ius est, potest indu
cere,& sicut alius a principe non potest tollere ius cōe,
sic,nec ad ius spāle adiicere, quo arcteretur ius cōe. & ex
hoc dicit ꝯcludi,ꝙ hic punitur deceptus sicut attenta-
tus contra iura.¶ In gl.s̃.eo.in fi.& c.fraternitatem,& c.
cum liberum.¶ In glo.istud.ibi statim cōputato die per
ceptionis ꝭm Arc.& intelligo de momento ad momē
tum,ipse aūt reminit.s̃ de resti.ipo.frequens.¶ In gl.vlt.
ibi puniretur.Arc.alle.C.de sacrosan.ecc.iubemus.& v.
q.ii.ita nos.de hoc.xvj.q.vj.c.j.& ii.vbi de hoc in fi.idem
Io.mo.poena ista tpalis est,quā per restitutionē pceptorū euadere possunt.facit,qd no.s̃.e.li.de ele.qa sæpe. ī gl.
aliud.itē certū est,qnque præiudicat in acquirendo,q in
acquisito præiudicare non posset.C.de acqui. pos.l.fi.ff.
de pac.si autem.de stipula.seruo.l.i.in fine.& vide,quod
scripsi,de his quę fiunt a prǽla.cum apostolica,super gl.
ideo no.& quod dixi de dona.c.ii.super.iii.gl.

SVMMARIVM.

1 *Canonica an debeatur de relictis ecclesiæ tantum,apud quam sepelitur.*

CAP. II.

CVm quis. Diuisio patet per paragra
phos,qa tria sunt dicta[*ab
antiquo*]dicit Arc.forsan per.x.vel xx.annos,
qd dr̄ longū tp̄s. C.de præscr.lon.tempo.per
totum & facit,quod no.eo.lib.de cōsue.c.fi.in iij.gl.& vi
de,quod no.j̃.c.pxi. [*in aliqua ecclesia*] i.eius cimiterio, &
est modus loquēdi[*audire*]de illo,qui moritur in ꝓbatio
ne religionis, an parochialis habeat canonicā, no. hic
Arch.quod dixi.s̃.eo.de his.sup gl.pe.& tenet, ꝙ sic,eius
rōnes sunt,qa non vult fateri eū plene conuersum, alle.
de pę.di.j.§ hoc idē.§. conuersio.& s̃.eo.li.de electio. ex
eo quod,in fine.nec vult fateri, cum mutasse domici-
lium.xiij.q.ij.§.quia ergo.& quod ibi no.tene, quod ibi
dixi cū Gof.& Hosti.[*sacramenta*] si in vna audit diuina
& in alia percipit sacramenta, vide, quod dixi. s̃. eo. de
his.super gl.ij.cū ab eo.quod hic dicitur,tenebat Inno.s̃.
eo.de his. & Hosti.s̃.eo.[*in nostra duo*] idem si plura.& vi-
de,quod scripsi.s̃.eo.relatum.ad fi.[*Domicilia*] vbi quis di
catur habere domicilium,& per quem modum consti-
tuatur,habetur.ff.de ver.sig. in lege.& C.li.x.de incolis.l.
ciues.Io.mo. tertio idem si altera illarū quo ad hoc.s.qa
ecclesia, in qua sepelitur, diuidet canonicam cum reli-
qua,& residuum habebit quasi precium,& est si.s̃.de te
sta.officij.& c.requisisti.& c.Raynutius.& c. Raynaldus
[*eligitur*] idem si nō eligat, sed alias ibi de iure sepelitur,

puta

puta quia ibi est sepulchrum maiorum, vt scripsi post In no. & Hostien. s. eod. in nostra. in glo. si quis eligit. [*Domiciliorum ecclesia*] in tali casu si testator dicat, lego ecclesiæ meę parochiali, decre. ista inducitur, quod ambæ diuidēt hęc quod. ff. de re iu. l. Paulus. de le. ij. si quis Titio. §. fi. C. si plures vna senten. l. j. alijs vr, quod insolidū percipient. ff. de leg. j. qui filiabus. §. si quis. alij dicunt, quod nihil, per. l. duo sunt Titij. ff. de testa. tu. & de rebus du. si fuerit. & de leg. ij. si quis seruum. §. si inter. Pe. de Bel. vt refert Cy. in l. j. C. de sacrosan. eccle. dicit recurrendū ad cōiecturas. primo i. vt si alterā prædiligebat. ff. de lega. j. si seruus plurium. §. fi. facit. s. de testa requisisti, ver. si non. vel mandauit in altera sepeliri. ff. de reg. iu. sm naturā. nam talibus relinqui solet. facit. j. de reg. iur. inspicimus. vel magis conuersabatur in altera. ff. de leg. iij. legatis seruis. §. vnus. facit. s. de accusa. repellantur. & c. cum oporteat. alias dicit neutri deberi per vltima iura, æquius vr primū dictū, dicit etiā codē modo recurrendū ad cōiecturas, qn testator, q sic legauit, tpe testamēti habitabat in vna parochia, & tpe mortis in alia, licet quædā iura pbent, inspiciendū tps testamenti ff. de auro & argen. lega. si ita. & qdā tps mortis. ll. de fundo instruc. l. pe. de pecul. l. peculiū. sed ad illa rńdet, quod in reb. loquūtur, nō in psonis. si cōiecturę nō apparent, dicit, quod si modicū erat legatum respiciens sumptus funeris, & tunc ea illis habebit illa legatū apud quā sepelitur, per præ. l. sm naturā. si vero est magnum, habebit, qui parochialis erat tempore testamenti, cuius memo & affectione fecisse vr, & nō secundæ. ff. pro socio. l. hoc adiecit [*portionem*] hic tractat Arc. † an canonica debeat de relictis ecclesiæ tātū, apud quam sepelit. de qua satis dixi. s. c. j. sup. vj. gl. & aliquid in clemen. eo. ti. dudū. §. verū. in gl. vero [*antiqua sepulura*] de qua sequitur [*elegerit*] Arch. ponit & extollit opi. Host. de quarta soluenda, priusquā fiat electio sepulturę, quod scripsi. s. eo. c. j. ad fi. quod probant per literā ibi, dari censemus. & per literā aliter, ne fiat hæc oppositio, non seruatur. nec placet, vt ibi dixi, & eo. titu. certificari. ibi vide in tertia qōne. [*diuersis*] quæ vide in gl. quas hic allegat vltima gl. ¶ Prima gl. dicit, quid declaret. ¶ Tertia gl. rńdet p qōnem. ¶ Gl. quid esse. arguit ad qōnem. ¶ Vltima gl. dicit, quid approbat, & reprobat vltimum dictū. ¶ In gl. tertia. ibi quarta. in illa enim, vt in minori, oēs canones concordant. facit. s. eo. ti. de arbi. c. j. & ibi concordantiæ. quod no. eo. ti. certificari. in vltima gl. & quod super ea scripsi. ¶ In gl. quinta. in fi. facit, quod post Innocentium scripsi. s. de parochiis, super eo. in glo. limes, & quod no. xvj. quæstio. iij. licet in gl pone, quod Albertus. Odof. terminauit, quod in vtraque parochia talis tenetur ad collectas. alle. ff. de cē. l. forma. §. si vero. de muneribus personalibus & impositione equorum, quæ fierent per parochias, tenet, quod si in vtraque habitat, in sua electione sit, in qua parochia subeat illa per præ. l. eius. si vero solum introitū habeat in vna parochia, & habitationē in alia, debet illa subire in parochia, in qua habitat, cū introitus sit pp habitationē. alleg. ff. de le. iij. prædiis. §. pe. & antepe. Ros. in libello, de deci. §. ij. in fi. in decima personali huius parochiani tenet, quod debetur illi ecclesiæ, i cuius parochia est pars illa domus, in qua facit operam, per. l. iij. ff. de fun. instru.

S V M M A R I V M.

1. *Nepos sequitur originem manumissoris patris sui.*
2. *Proauus, auus. & pater si in diuersis locis fuere sepulti, & filius decedit intestatus, sepelitur cum patre.*
3. *Vxor sequitur potius sepulturam parentum quam viri.*
4. *Mulier quandiu nupta est, est incola ciuitatis mariti.*

CAP. III.

Is qui. Partes patent. secunda ibi mulier. & prima soluit dubiū, & solutionē moderatur ibi, dummodo non in ecclesia. alle. lo. mo. ff. de pig. debitor. ff. de hæredi. institu ex facto. § rerum. ff. de ver. sig. malum. §. fi. [*Ecclesiæ villæ*] non habebit ista ecclesia villæ partem in casu portioni. quia non æqualiter in illa domiciliū construebat, quo casu competit pars. s. c. prox. ij. ri. & hoc tenuit Ho. in decre. in nostra. eo. ti. & faciunt hęc ad qōnē illius, q pp hostilitatē dioce. fugit ad ciuitatem, ibi manens cū familia. & durante hostilitate morit electa sepultura, quod ecclia villæ habeat canonicā, & non illa. in cuius parochia decessit, non enim talis mutauit domiciliū. cū nō habuerit aīum ibi perpetuo remanēdi, quod requiritur in hoc. ff. ad mu. non vtique & l. domiciliū. & l. eius qui. §. pe. C. li. x. de incolis. l. ij. & l. cuius. & not. in l. j. de mu. & hono. co. li. & no. Ho. de parochi. in sum. §. pe. an fi. durāte igitur metu non dr habere aīum mutādi domiciliū. s. quod me. cā. c. j. & qui dicit aīum mutarū. id pbet, vt ibi, cū concor. pe. gl. bñ facit ad casum. ff. de dā. infec. si finita. §. si qs metu, de acq. re. do. l. qua rōne. §. fi. & l. naturalē. §. in his. & inst. de re. di. in fi. item dixit Dama. de test. q. v. de infirmo. q elegit sepulturā apud monacos S. Proculi, & illi quædā legauit, & postea de alia parochia, in qua morabatur se trāstulit ad parochiā sancti Proculi, & ibi mortuus est, quod prima ecclesia habebit canonicā, per decre. de his. s. e. pp fraudem psumptā. qm probant indicia. s. e. li. de renun. c. ii. [*Potior*] dicit Arch. quod correctiue ponitur [*Deportari*] facit quod no. Hosti. in sum. huius tit. §. & apud quā. in fi. quod aūt dicit deportari. supple, & sepelire sine periculo, vel violationis interdicti, vt in cle. e. ti. cōs. vel corporis aliqua cā, tunc locus erit primo dicto, vt sepeliatur in ecclesia parochiali, non enim ad portationē, sed ad sepulturā subditur hęc determinatio. sic ēt intelligitur. j. ca. fi. successiue simul enim hic esse nō posset, sicut nec econuerso. s. de diuor. gaudemus. §. qa vero. & de big. nuper. vltimo, ēt si ad domū parētū sit reuersa. licet hi olim 3. vij. q. j. sicut hi. pro quo dicto Arch. quasdam rationes reddit, q locū haberent ēt in non reuersa, vt quia soluta est a lege viri. & qa onus sepulturæ incumbit patri. ff. de reli. quod si nulla saluo hoc, quod dr. eo. ti. sic pstata. sed magis proprie arguitur, qa redeundo ad domum patris, relinquendo habitationē mariti, tacite renunciat iuribus de honoribus ea psona mariti, vel mrimonio sibi cōpetētibus, & pinde est ac si renunciasset expresse. ff. si cer. pe. cum quid. & de hoc, de his q fi. a ma. par. cap. ex ore. pro tex. facit, quia manens innupta retinet nomē primi, vt in iuribus, q allegabo super vlti. gl. & censetur in prioris viri perdurare cōiugio, in Auth. de nup. §. soluto. itē bñficium talis mulieris, quod teneat honores mariti, nō loco habitationis sed psonæ datū est, ergo non inducitur discrimen ex drīa locorū. C. de in inte. re. l. superuacuam. & facit. C. de pscrip. lon. tē. l. vl. i. vltra med. [*domicilium*] mirū vr. quod teneat domiciliū mariti, si de facto illud alio transtulit, & tñ lex, quā allegabat vlt. gl. aperte id dicit, vt patet in suffragio. & si hoc intelligeretur. prout ibi gl. tangit de his, q respiciūt fauorē mulierū. per. l. quot. C. de priui. scholarū. li. xij. in prin. cessaret absurditas, quia sm id. ibi nō cōueniretur in vita. p quo facit hæc lra, qa in ipsius tumulo nō habeat sepelīri necesse. & p hoc facit. §. iij. l. vlti. ff. ad muni. q vide. j. tu p fi. vlti. gl. ¶ Secunda gl. qrit, qōnē declarat, p vtraq; parte arguit & soluit. ¶ Quarta gl. dicit. quid declaret pars vlt. ¶ In gl. pe. ibi. §. fi. ex psona nō legitimi mariti nō sortitur mulier forū, sed tenet forū originis, pprix. ¶ In glo. vl. ibi. §. i. vidua tenet domiciliū mariti mortui, & ipsius dignitatē, donec alteri nupserit ¶ In gl ij. ibi, & aut. legistę disputāt de foro originis, an inspiciatur paterna tm, an aui. Gl. vr velle, quod nō aui ff. ad mun. assumptio. §. i. & C. de mu. & ho. l. filios. li. x. all. vt vtrobiq; no. haberemus quęrere agrū Damascenū, vbi ortus est Adā. xiij. q. ii. §. his oībus. ver. eo. vr 3, quia † nepos sequitur originē manumissoris patris sui, vt. l. assumptio. §. fin. item lex libertus. eo ti §. in adoptiua. expresse vr id velle, per quem aliq simpliciter id tenent, alij distinguunt, an viuente auo natus sit nepos. & sequitur originē aui. an nō, & tūc patris at. ff. de sena l. emancipatū, & de hoc p Cy. C. de iuris. o. iu. l. ii. de illo dubio videre potes in Spe. de cōpe. iud. adi. §. j. ver. alij. adde, quod dixi. s. e. li. de tēp. or. cū nullus. sup glo.

gl.dr enim.& in fi.si proauus,† auus & pater in tribus diuersis locis fuere sepulti,& filius decedit intestatus, communiter seruatur,ꝙ sepelitur [a] cum patre,faciant oīa, q̄ in gl. & super ea dicta sunt. s̄. itē sicut ex vnione carnis vxor cōsepelitur viro.ī.c.pxi. sic ex eadē vnione eo casu filius cōsepeliri debet pr̄i.xxxv.q.vi.§. pe.in prin. ibi, vna caro ꝓbantur pater & filius. lex dicit, ꝙ fere vna pſona intelligūtur.C. de impu. & alus sub. l.vlti. in fi.facit ēt.s̄. de consan.& affi.ma. & hoc placet, licet qbusdā videat̄, ꝙ ex quo deficit sepulchrū maiorū,fortius sit ius ecclesiæ parochialis.vt hic,& ī. c. ꝓxi.hic vide qōnē, quā scripsi in Spe.eo.ti. super rub. ¶In gl.sic.ī. in fi.Arc.alle.ff.ad munici.eius qui.§.pe.ff.de iudi. hæres absens. ibi. nā vbi sic venit,& s̄.de ecc.ædi.ad audientiā.¶ In gl.hic terminat̄.in fi.& corrigit,quod no. Vin.s̄.eo.de† vxore, vbi dixit,sepulturā parētum potius,q̄ viri sequēdā all.quod de onere sepulturæ dixi in textu super ver.vlti.¶ In gl.pe.in fi.idē lo.mo.& Arch.¶ In gl.vlti.in fi.ad idē.l. vlti.eo.ti. §.iij.qui.§.dicit† mulierē quādiu nupta est incolā esse ciuitatis mariti,facit.ff.de iud.exigere. ff.de senato. fœminę.C.de nup.cū re.C.de digni.mulieres.& patet. s̄. de foro compe.ex parte.C.de incol.l.fina.

ADDITIO.

a ¶Sepelitur.vide Oldra.consi.xxv.& cōsi.cclvij.vbi pater.& alibi auus sunt sepulti. Et est verum, etiam si non sunt herodes. l. quod, & ibi Bar.ff. de reli.

SVMMARIVM.

1 *Pater an possit filio impuberi sepulturam eligere.*
2 *Sepultura est quid spirituale.*
3 *Filiusfamilias non testatur etiam volente patre, potest tamen eo volente causa mortis donare.*

CAP. IIII.

LIcet. Duę sūt partes,q̄ patēt [*Terra*] īnuit ꝙ vnius terræ, vel loci consuetudo in alio loco nō ꝑiudicat, de hoc. xij.di. illud non pōt.dicit Arch. ꝙ hic corrigitur sententia Vin.Gof.& Lauren.qui notauerūt,ꝙ †pater filio impuberi poterat eligere sepulturā,cū posset ēt testari,insti. de pu.§.liberis. itē expēsæ funeris filij ad patrē spectant. ff.de ī rē ver. l.filius.item pater substituit filio ēt in bonis maternis.ff.de vul.& pu. l.j. hoc ēt visū fuit placere Hosti.in sum.huius ti.in prin.[*eligere*] non obstat, ꝙ testari nō pōt,vt sequitur,& patet insti.qui.non est perm.fa.te. in prin. ff.de dona.filiusfa.illa enim iura de tēporalib.loquuntur,in ecclesiasticis aūt & spiritualibus secus, in q.bus sui iuri censentur.s̄.de regular.cū virū,in fi.& s̄.eo.li. de iudi.l.i annū,cū ergo† sepultura sit quid spūale.xiij q. ij.q̄ sta.cum tribus.c.seq.& s̄.de simo.suā.cū cōcor illam eligere poterit,sicut quilibet paterfa. ſm Archi. [*ipsius*] patris ¶Prima gl.dicit qd declaret.¶ Quarta gl.dat duo similia. ¶Quinta gl.quærit,alle.pro, & cōtra ponit cōsuetudinē.¶In gl.iij.ibi.l.ij.casu in prox.concor.¶ In gl. vlti.ibi,tā is.filiusfa.† non testatur ēt volente patre, ꝑt t̄n cā mortis donare.¶In gl.iij.in fi.si dicas,hanc cōsuetudinē esse ꝯ ius cōe, per quod diffinita sunt loca sepulturarū,satis est,ꝙ ius assistat,de quo plene dixi,de consue.eo. ti.sup gl.pe.¶ In gl.hic est,ibi.& hoc in suis.& placet Archi.male apparet,quod velit in hoc lo.mo. primo enim dicit, in dubio ordinē scripturæ seruādū. secūdo dicit, ꝙ potior erit parochialis ecclesia, si cum alia contendat, sed si non cōtēdat, amicis dabitur electio, sed in additione dixit parochialē potiorē . ver.decidit in parochiali,si alibi secus,vt hic.s̄.cap.proximo. & ratio potest esse propter onus incumbens amicis, hoc declarat finis glos. ¶In gl.vt quid.in fi.vide,quod no.e.tit.l.fori.& quod dicam in Spec.de actore.§.j.B. super ver.item ꝙ agit de peculio.¶In glo.pe.ibi. vltima voluntate. non tamē in testamento,super quo vide,quod scripsi s̄.eo. lib.de testa. si pater.in princ.

SVMMARIVM.

1 *Sepeliri an quis debeat, vbi audit diuina, & percipit sacramenta.*

CAP. V.

REligiosi. Ponit dictum , casus rationem interserit ibi.cum velle.& excepto.ꝑmittit ibi, nisi portari[*tumulandi*]& vide.s̄.eo.is qui.in fi.j. resp ō.[*eligere*] dicit lo.mo.cū † quis sepeliri [a] debeat, vbi audire dēt diuina officia & percipere ecclesiastica sacra.s̄.c.prox.monacus aūt in suo mon.audire & percipere debet ꝑdicta,facit cle.de sta.mo.ne in agro.§.sane.ergo ibi sunt sepeliendi.¶Prima gl.dicit,quid declaret,approbat,& reprobat. ¶Vltima potest per obi.respon. ¶In gl.j.in fi.dicit Arc. ꝙ per distinctionē hic ꝯcordātur istæ opi. ꝙ nō placet, ꝙ collige ex vlti.gl.¶ In glo. sic.s̄.in fi. per hoc intelligo de claustrali,vt ibi etiam dixi.¶In gl.vlti.ibi, vel ligatur, idem lo.mo.

ADDITIO.

a ¶Sepeliri debeam.c.j. & c.in nostra,de sepul. & c.is qui.e.tit.in vj.gl. xiij.q.ij.nunc autem.& c.vbicunque.

De decimis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Reddere aliud est, & aliud de suo soluere.*
2 *Decimas bene soluentium, quę sit remuneratio.*

CAP. PRIMVM.

DIscretioni. Hic in superscriptione prædicatores præmittūtur , de quo hic Arc. vide no.s̄.eo.li.de elec.quorūdam.& primo inhibet. secundo ꝑcipit ibi. immo decimarū.quo ad istū articulū religiosi ꝯ faciētes excōicati sunt ipso iure per cle. quam alle.prima gl.[*debitarum*] quo ad decimas.vide cle.de iud.dispēdiosam. ver.aut, super ver. hoc declaret.cle.de pę.cupientes.quę vult, ꝙ in octo festiuitatibus anni in prędicationibus informent populū super solutione decimarū,quod dic,vt ibi.qūo aūt istis, qbus scribit̄.cōperat ꝑdicare,h̄r in cle.de sepul. §.nos āt. ¶Prima gl. dicit vn̄ decisa. inchoat casum, & ponit ius nouissimū.¶ Scda gl.circa decimas ponit.v. opiniones, scdam vlteriorē improbat.¶In gl.j.ibi nō deberi,ex quo cōtingebat, ꝙ layci remissi fiebant remissiones. lo.mo. ¶In gl.ij.ibi.sup ista rub.alias est gl. illa sup decre.vlti. de parochia.& ibi. parum moralia, cōius tenetur, ꝙ sint iudicialia, vt ī remissione,q̄ dabo in fi.gl.& ibi[*per oia concilia*]multos sanctos pr̄es & multa concilia hoc dicentia enumerat hic Archid.[*per Alex.*]ll.xxxij.di. pręter hęc, ver.argumētatur de sexta synodo.Inn. primū. xvj.q j. si monacus[*Gregorii*]e.q.moderamine. cōciliū Magūtiē. ea.q si qs laycus.& c.q.e.q.vij.decimas Deo.& c.seq Rothomagēse.ea.q.oēs decimę. cōciliū Gregorij. de cō.di. v.quadragesima.ī fi.Gabillonēse.xvj.q.j.ecclię. Guarmaciēse.ea. q.qcūq;.Simacum.ea.causa.q.j.in canonib.Hieronymum.xij.q.i.duo.in fi.xvi.q.j.reuertimini.Augustinū.ea.q.decimæ.& q.vii.maiores.Ambrosiū.e.q.vij.quocunque,Leonē quartū.e.q.de dec.Paschalē .II.e.q.decīas aplo.habētur ēt allegationes p Gratianū.xiiij.q. j.subdit aūt,ꝙ summorū Pōtificū hoc dicētiū nō est numerus. s̄.e.p totū,& nouissime habes cle.superius allegatas,no. ēt Arc.ꝙ multa iura dicūt,decīas reddēdas,vt.xij.q.j.duo ī fi.xvj.q.j.decimę.s̄.e.tua.ij.ad fi.c.ad aplicę.reddūt̄ ergo vt aliena,nō vt sua.† & aliud est reddere,aliud de suo dare.ff.depo.l.j.§.elegāter,licet verbū reddendi,qn̄q; ponat̄ ꝓ verbo dandi.ff.de ver.sig. l. verbum.& facit. xiiij.q.iiij. quid dicam , in prin. subdit autem, ꝙ hunc tractatum plene ponit Alex. in suo tertio.pte.xxij. & ibi in aliqbus & c.a nobis.& dicit Arc.ꝙ hæc fuit opi. fratris Hug. de Statera magr̄i in theologia.& in fi.adde & penitus, vide quod dixi in q.posteriorum in iiii. parte, & quod scripsi s̄.eo.a nobis.in magna suppletione ante medium. versi. adueniente ante tp̄s gratiæ.¶ In gl putat.ibi, tollit fiscus,

hęc

hæc tria bene experiuntur Italici decimas non soluentes, contra. † Quadruplex est remuneratio bene soluentiũ, fructuũ vbertas, corporis sanitas, remissio peccatorũ & acquisitio cęlestiũ præmiorũ. vt in p̃dicto.c.decimæ.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium unius ad alterius iniuriam extendi non debet.*
2 *Litis pendentia, ola, etiam si dolose non taceatur, impedit uires priuilegii.*
3 *Morte nihil est certius.*

CAP. II.

STatuto. Diuisio in glo. ponebatur olĩ vt dicit Arc. sub ti. de sta. mo. & incipiebat, cũ psonæ. Guil. alle. qa psonę, q̃ fere totã hãc decr. posuit in Spe. de deci. ver. in sum. scias, q̃ quæstionẽ, quæ habet, an priuileg. de deci. non soluẽdis certis religiosis concessum extendatur ad decimas, quas laici per antiquũ feudũ possidẽt, plene tractaui. s̃. eo. c. pe. vbi ad probandũ, q̃ nõ extẽdat per v. modos hãc decre. induco [*possidebant.*] ergo iã culta vocat noualia, ex quo de nouo culta, vt dicit Vin. in decr. dudum. & Arc. hic declarat, qa aliter possideri nõ poterant, hoc simpliciter nõ fateor p̃ id, quod habes de loco inculto, & eius decima. de ver. sig. quid p̃ nouale. ĩ fi. & vide, quod post In. ibi scripsi de hoc & de priuilegio, quod ĩcludit & p̃terita noualia. in gl. sed cui, post pri. ver. hoc & notãdũ. & e. ti. c. j. post Vin. quod & vide in Spe. de pb. § j. circa noua. cũ ver. sequenti. sciendũ, q̃ Io. de Deo li. iiii. q. iiii. q̃rit, si collegiata ecclesia sit dotata inter cætera de decima glãdiũ & pascorũ cuiusdã siluę. de qua decima, qa ampla. cõstitutę erant quatuor p̃bẽdæ ex decẽ, re-
a dacta demũ illa silua ad culturã † priuilegiati sup pcipiẽdis decimis noualium illius parochię sibi vẽdicãt illã decimã, q̃rebat q̃d iuris, & hoc puto expeditũ duplici respectu. i. eius, quod hic dr̃, in pr̃ę. decr. dudũ. itẽ p̃ præde. cre. quid p̃ nouale. in fi. sed quærebat demũ, posito q̃ talis decima cederet priuilegiatis de iure, an canonici quatuor illius tenerẽtur suas communicare præbẽdas. ad affirmatiuam alle. xciii. di diaconi Vulter. xii. q. ii. nobis, & c. Vulteranæ. & c. quatuor. xvi. q. vii. c. i. de præb. dilectus, & c. relatũ. de cõces. præb. cum supra alle. & q̃ impiũ esset cõem nõ fieri, quæ fieri dẽt & electis & expulsis. vii. q. j. oĩs qui. & c. pastoralis. fortius istis cõfratribus. ad negatiuã alle. de p̃ben. maioribus. & c. cum cãm. & iura in cõtrariũ alle. nõ dicũt diuisionẽ fieri, sed puideri de vacãtibus, sustenteni ergo p̃priis laboribus & artificiis. xci. di. c. j. & ii. & iii. j. q. j. c. j. de cõ. di. v. nunq̃. nã & recepto de nouo illi nõ tenetur diuidere. de cõsti. cũ M. & p̃. decre. cũ sup. nec sine culpa debẽt suo iure priuari, de consti. c. ij. Soluit, q̃ ex quo p̃bẽdę sunt diuisæ, nõ tenentur illas cõicare, vel decurtare, puideatur ergo illis de super excrescẽtibus, vel de cõi mensa, donec p̃bendę vacẽt, vt in p̃alle. iuribus. & hoc ep̃s ex officio suo puidere dẽt. x. q. ii. ep̃s fiat. q̃ si fieret, indubitatũ esset, nec ad als, s. q̃ tpe impetrati priuilegii a nemine possidebantur, vel forsan nõdum extabãt [*impetratum.*] inspicitur ergo data, vt no. s̃. parte proxima. [*verisimile.*] facit ad ea, q̃ post Inn. scripsi de præscri. veniens. no. non obstãte, vt & dixi. s̃. e. li. de fil. presb. c. ij. & no. s̃m Io. mo. nõ cõprehẽdi verbo gñali, quod non est verisimile, de hoc. j̃. de reg. iur. in gñali. in princ. [*impetratum.*] iã cõprehẽdit p̃terita, maxime qa manatũt per viã declarationis, vt ĩ prin. habebatur, per ipsos impetrantes ex districtione, si stringatur indultum, ex hoc nõ resultat grauamẽ parochialiũ ecclesiarũ, imo alleuiatur propter quod vr̃ impropria locutio. So. grauamen esset, si tñ distringeret indultũ, sicut dicebãt impetrantes, vel erat verbum indulti districte mandãtis & c. vt s̃. c. proxi. vel dic s̃m deriuatores, q̃ districtio licet quandoque sumatur pro diuersimoda districtione, sumitur & q̃nq; p̃ ampliatione, vel remotione, vel dissolutione stricturę. & sic erat hic, quia strictio iure decimarũ antiquarũ dissol-
1 uebatur & ampliabatur ad noualia [*obuiebatur*] cũ † vnius priuilegiũ ad alterius iniuriã extendi nõ debeat. ff. de adm. tut. l. ĩpuberi. Arc. [*Cisterciem. & Carthusiensis*] hos duos ordines multis specialibus beneficiis ab olim ditauit & honorauit ecclesia. cuius ego sequẽs vestigia iuxta paruitatem meam ad ipsos multum officior. & satis ordini primo p̃fesci. & quia ordo secundus in diocesi Bonon. domũ aliquam non habebat, laboraui p̃ tpa, posterius & nouissime per Dei gratiam optatum obtinui ordinẽ illũ hic prope Bononiã collocari, qui locus fundatus currentibus annis natiuitatis Dominicæ. 1334. sub noĩe paterni nr̃i beati Hieronymi titulatur, ad cuius gloriam & laudẽ Hieronym. etiam illo anno cõposui, & sic dispendiosis illius anni nouitatibus hic duo cõmixta verificanẽ, q̃d ipse scripsit ad Iusti. scda, q̃ opt mis præmixta sunt pessima. & vide, quod dixi de regul. sane. in fi. mag. gl. vbi aũt rñdet. q̃stioni tacitæ, q̃ insurgit ex dicto proximo præcedenti de illis duobus ordinib9 exceptis s̃m Io. mo. & Arc. s. vt si p̃ dictã exceptionẽ nimiũ læderent curati. diocesani prouideãr, ego lego latius, vt respiciat, qcq̃d dictũ est. s̃. imo, q̃ plus est, & casus. s̃. nõ positos, q̃ sonat lr̃a. q̃ sic gñaliter dicit, p̃ hmõi cõcessiones decimarũ. Itẽ constat, q̃ gñalis est rõ ordinationis & diffinitionis, q̃ sequitur vera vt j̃. S. diocesani. [*supportare.*] cõcor. s̃. eo. li. de offi. or pati. [*detentis*] sic. xvi. q. i. c. vlt. & facit de præscrip. cãm quæ. de hoc aũt q̃uo laici illas percipere & habere possint, remittit Arch. ad no. j. q. iii. peruenit. s̃. eo. q̃uis. xvj. q. j. c. vlt. & q. iii. sic ibi. licet. i. licitũ est religiosis. idẽ in secularibus clericis, de quibus minus dubitabatur. & de his plus propter religionis fauorẽ & qa de his loquitur. c. vlt. xvj. q. j. de facto. si. n. vere tenerentur, ab illis bñ liceret, de his q̃ si. a præ. cũ apostolica [*absque*] Arc. dicit, q̃ hic includit, alibi excludit. s̃. c. li. de cõue. c. i. nõ curo de his, vtrobiq; ponit pro fine, & vide, quod circa hoc scripsi. s̃. e. li. de proc. q̃ gñaliter [*tale*] j. de diocesanorũ cõsensu [*Lateran.*] nõ dicit Turo. & vide quod no.
a per Host. in sum. huius tit. §. & vtraq; * præsen. versi. q̃d si laicus, & quod scripsi. s̃. eo. quis. sup gl. ii. de quo hic Arc. q̃d decido, [*de ipsius.*] cũ. s̃. S sane. locutus fuerit & de exẽptis, vr̃ de illis & hoc intelligendum, dũmodo nõ cõcurrat & exẽptio rerũ, vt sequitur, & facit j̃. S. proxi. [*vel eos*] signanter, ad oẽ dubiũ tollẽdũ cõprehẽdere vult habitas & habendas. j. S. proxi. [*complementum*] idẽ ver. s̃. de fo. cõpe. licet ex suscepto & j̃. de immu. ecc. q̃q̃. & hic adde, quod habes in cle. e. ti. c. i. in pri. [*Priusquam*] ad ipsos puenirẽt, & vt dicit Arc. iustũ fuit primã ecclesiã pp translationẽ rei factã in aliũ ius suum nõ p̃dere, ad hoc. xvj. q. j. si q̃s laicus. & c. ecclesiæ. & c. quicunq;. & s̃. e. cũ in tua. trãsit. n. res cũ onere. s̃. de pi. ex literis, cũ cõcor. [*priuilegio.*] vide. s̃. c. c. pe. & quod ibi scripsi [*acquiri ur*] mõ deblto. & s̃m formã decr. cũ apostolica. de his q̃ si. a p̃la [*rationabilir.*] vide quod no. s̃. c. cũ cõtingat. in vl. gl. & quod sup ea dixi. ¶ Prima gl. diuidit & summat ¶ Gl. iure suo. rñdet p̃ qõnẽ. ¶ Vltima gl. signat cõtrariũ & soluit. ¶ In gl. iii. ibi, priuilegio. idem Arch. sed intelligas sane. nec ob. s̃. e. ex parte. iii. vt si in priuilegio expressum sit de antiqs decimis parochiæ, simplr. n. dictum de decimis parochiæ includeret noualia, vt ibi ver. aũt. exprimit de antiqs, vel noualia excipit, secus posset & ponere, qñ cõ priuilegiũ sup noualib9 est p̃scriptũ. ¶ In gl. iure suo debitas. idẽ Arch. & ibi, impedientur. dic quo ad illam. & in fi.
2 † & sic sola litis pẽdẽtia etiam si dolose non taceatur, impedit vires priuilegii, vt li. pen. c. fi. ¶ In glo. nomine. in fi. q̃nq; propter incertitudinẽ appellatio partis cõprehendit totũ. ff. de le. iii. l. vxori in princ. Quid dicat, vide de rescriptis. nonnulli. super. iiii. gl. ¶ In gl. legatorũ. in fi. Io. mon. Arc. alle. de sup. neg. p̃la. sicut. ã p̃b. de monacis. & c. auaritię. ¶ In gl. secus. in fi. & si ñ apparet, an añ, vel post cõciliũ q̃d iuris. ibi dixi in gl. fi. Io. mo. & Arc. hic tenẽt, q̃ ibi Host. dicit hic Arc. q̃ intelligit p̃petuũ datũ ad vitã. ff. p̃ so. l. j. dicẽs verũ, quia not. Ioan. xvi. q. vii. c. i. q̃ nũq̃ licuit decimas laicis sic infeudare, q̃ trãsirẽt ad hæredes. quod & dicit placuisse Ray. & G. na. mihi non placet, qa s̃m id

non concederet canon donationem fieri alteri ecclesiæ cum certũ sit illas ad ecclesiam propriam reuersuras, qa †nil certius morte. ff. de condi & demon. l. j. Item concil. Lateran. manauerit iã sunt clx. anni, qd valeret hæc materia. si intelligeretur de conces. ad vitam ante concilium. in gl. j. in fi. Arch. ponit. ſ. de decimis pertinentibus ad ecclesias exemptas.

ADDITIO.

¶Vtrum laicus, qui inuestitus est de decimis ante concilium Lateranense, alius laicus possit contra eum præscribere dictas decimas, vide amplissime per Fely. in c. causam. de deci. ver. limita secundo, colum. ij.

¶De regularibus & transeuntibus ad religionem. Rubr.

SVMMARIVM.

1. *Canonicorum regularium loca & ecclesiæ dicuntur monasteria*
2. *Professio quid sit.*
3. *Pubes & impubes quatuor casibus obligatur religioni.*
4. *Profiteri tenetur ille, qui per annum fuit in religione.*
5. *Religiosum & sacrum differunt.*

CAP. PRIMVM.

IS qui. Guil. in Spe. co. ti. versi. & scias, dicebat, hãc dec. fuisse Gre. noni, sed fuit Inno. vt hic apparet. prima pars tractat de impubere mona. ingresso. secunda de pubere ibi. si vero. tertia declarat distinctionẽ habituũ ibi. distinctos. prima distinguit, an egrediatur ante finem. xv. anni, an post. primũ permittit, sed tres casus excipit. secũdum prohibet ibi, quod si sint habitus indistincti. secus si indistinctissimi, secunda pubercm professus dicit, si p annũ tulit habitũ indistinctum, et si sit indistinctissimus, & diuersitatis rationem reddit ibi, qm monasterium etiã† regulariũ canonicorum, loca, vel ecclesiæ dicũtur monasteria. de ęta. & qua. accepimus de priuilegio cum olim Papa. ante quartum decimum. iste impubes non est aptus ad carnale matrimoniũ, vt s. de despon. impu. c. ii. & iii. nec ad spirituale; vt hic, & xx. q. j. c. j. & ii. s. est significatum. & c. ad nostrã. rõ patet. j. ver. secus, ſm Hostien. quicquid aũt hic dr̃ de anno. xiiii. & xv. in viro reperitur, intelligas in anno. xii. & xiii. in muliere[*ut monacus.*] sic glosabant legulę aut. in ingressi. C. de sacrosan. ec. si. ii. ingrederetur vtilitas locũ, vel pars loci, vel pro substitutione, vł reliquię, vel similib. causis, nõ cẽt loc⁹ hic, q̃ hic, vel ibi dicũt. [*ingreditur*] nõ dicit, oblatũ a parẽtib. q vr̃ fortius alligatus. s. e. circa virũ, sz dic, vt ibi no. qđ hic reperit Hos. & Ioã. mo. [*nisi*] c. s. decimoquarto anno[*professionem*] de p̃fessione & ei⁹ forma hic Arc. remittẽs. xx. q. j. vidua q. & xvii. q. j. vidua qdẽ. & dicit, q̃† professio est certę religionis solẽnis promissio, in qua veniũt substantialia, de qbus habetur de sta. mo. cũ ad mona. in fi. & per quæ verba fiat; vide in Spe. e. ti. in prin. [*profitentibus*] im̃. j. c. ij. scđo rñ. seu. iii. casus[*ratã*] facit. C. si ma. fac. ra. ha. l. j. & ii. [*inf. ipsum.*] & ipso anno decimoquinto cõpleto. j. triduũ. s. e. ad nostrã. ſm Host. & Io. mo. dicit hoc expressum, q̃ decimoquinto anno cõpleto. j. triduũ põt exire. j. e. cõstitutioni. hoc est falsum, cũ textus ibi loquatur de tacita, q̃ fit. j. annũ probationis, non de illa, q̃ fit p lapsum anni, vt ibi no. [*sequentem annũ*] patet ergo, q̃ qñcumq; pubes in monasterio steterit, totus decimusquintus annus ętatis suę est sibi annus probationis, ita q̃ infra illum, nisi illo anno aliquid de præmissis fecerit, non est obligatus etiam religioni in genere, sed libere redit ad seculum, vt sequitur[*seculum.*] de seculo hic Arch. q̃ dr̃ a sequor sequeris, abeuntibus enim aliis succedunt & alii, & ostendit quandam tpis perpetuitatem, inde dr̃ in secula seculorũ, hoc nõ curo, hic sumitur pro statu secularium personarũ, ad quẽ remeare i. redire, vel regredi põt[*sequentem*] i. quartumdecimũ cõpletum permanserit in habitu factum, quamuis de præmissis nil interuenerit. [*Vbi*] i. in quo monasterio[*per hoc si*] quia per totũ. xv. annũ sine reclamatione ibi sic mansit indutus. Host. [*videtur*] i. præsumitur præsumptione iuris, & de iure, q̃ non admittit probationem in p̃riũ. s. de spon. is qui. ſm Host. qui remittit ad summam, de præsump. §. ii. sub. §. ii. ver. alia est iuris & de iure, hoc dictũ etiam posuerũt Io. mo. & Arc. tu dic cõtra, q̃ hoc dictũ vel hæc præsumptio bene recepit probationem in contrariũ, qñ. s. id protestatũ fuisset, q̃ per lapsum illius anni non intendebat obligari, de quo vide, quod scripsi. s. e. ii. in glo. vt si legatis. & c. ex parte. super vł. gl. [*penitus*] si ergo aliqua differentia notari posset, obligarentur, vt s. [*illum.*] habitum religionis quem assumpsit, vt fieret mo. vt in prin. [*ex tunc.*] i. anno cõpleto a tpe ingressus, qui datur in vtriusq; fauorem. s. eo. ad apostolicã[*præsumitur.*] reperit Host. hanc esse præsumptionem iuris & de iure, vide, qđ dixi sup ver. vł. [*degentes cũ eis.*] isti nõ recipiũt habitum abbatis, nec ingrediuntur, vt fiant monaci, de q̃bus hic loquitur, vt in prin. [*Contantur*] i. cõiter vtãt. Io. iiii. in prin. nõ couunt Iudæi Samaritanis. [*quoniam.*] reddit rationem p̃missæ diuersitatis, quid agat tũc, cũ habitum recipit, vt fiat monacus[*discretionis.*] i. pubertatis[*ordinem.*] per ordinis habitum, post q̃ hũc ordinẽ, similiter Hõ. & Arc. arguũt ad q̃õnẽ de professo ĩ monasterio, dissolucato postea reformato, q̃ resilire nõ possit, nõ soluũt, sed remittitur ad summã Host. de voto. §. vtrũ, & p quẽ ver. quid si aliquis scholaris. vbi plene, & cum distinctione soluitur. de hoc dixi post Inn. s. eo. Io. mo. hic dicit, eũ resilire nõ posse, quia non est deceptus in ordine, sed in promiss. tacite vel expresse, de conuer. coniu. dudum [*plenum.*] quãtũ ad id, de quo agimus, vt religioni obligetur, alias in põt delinquere. & mereri, de quo vide, de deli. pue. c. ij. [*intellectum.*] bñ facit. ff. de bo. li. q eũ maiori. l. prin. & optime. ff. de mino. deniq;. §. scio[*dissimiles*] vt patet in fratribus minoribus[*benedicantur.*] vt in prædicatoribus discernatur, q̃ semp faciẽdũ esset. s. e. statuim⁹. in fi. ¶Prĩa gl. inm. ¶Gl. & sic, ostẽdit, qđ approbat & reprobat. ¶Gl. vt seruiẽtes, explicat, q̃rit & soluit. ¶Gl. sed rõne, obiicit & soluit. ¶In gl. j. i fi. Ho. hic posuit quatuor casus, quib. pubes, & quatuor qb. ĩpubes obligaĩ religioni, prim⁹ ĩ pubere, si recipit distinctũ habitũ professorũ, scđs, si p̃fessione facit exp̃ssam. terti⁹, si renũciauit mũdo & eius põpis & bñficio r̃stitutionis. s. eo. statuimus. quartus, qñ in cõmuni habitu annũ probationis cõpleuit, sed idem hodie de habitu probationis distincto latenter, per cle. e. ii. eos, qui. addit quintũ, si iurauit, q̃ nũq̃ exiret, de iureiur. si vero. & c. cum contingat. quod me. eã. c. fi. si aduersus vẽ. auct. sacramẽta. sextus, quando sub hac cõditione fuerat manumissus pubes, vel impubes. s. de ser. non or. eo libentius. de r̃dl. appo. c. ii. Impubes aũt obligatur cõpleto decimoquarto anno in his casibus. primus, si tũc fecit professionẽ in religione, quã prius intrauerat. secũdus, si tũc recipit sciẽter habitũ professorũ. tertius, si professionẽ prius factã tũc ratã habuit. quartus, qñ cõpleuit decimũquintũ annũ in habitu nõ distincto, non tñ indistinctissimo, vt hæc oĩa hic patent in prima parte, & secundũ hoc dicit intelligendum, quod in summa notauerat. ¶In gl. & sic, ibi vidit, & glosauit, vt patet ex superioribus. ¶In gl. vt seruiẽtes. in fi. dicit Arc. q̃† vbi qs per annũ fuit in religione tenetur ad professionẽ. s. e. statuimus. & ad illãm p̃cise cogitur, si in loco, quẽ ĩtrauit, seruatur religio p distinctionẽ regularis disciplinę, p decr. prædi. circa quod fuga nõ proderit. s. e. c. fi. de offi. or. q̃to, si vero ibi nõ seruaĩ religio nec ipse se obligauit exp̃sse ad illã seruãdã, sed simplr̃ intrauit, cogendus est nõ p̃cise, sed r̃tinue, vt ĩ gl. i quo, nec abusus, nec annorũ numerus excusabit, & remittit ad summã Host. e. tit. §. ad qđ teneaĩ, ver. sed & teneĩ, subdit ẽr de religiõe qđ, sit qa ẽ Dei cultus, vł Dei veneratio ſm quosdã. Isidor⁹ dicit eã vocatam

tam,qa per illam religamus animas nr̄as ad diuinũ cultum vinculo seruiendi.facit,quod scripsi.eo. ti. sup rub. & in religione requiruntur fides in credēdo, spes in sperando,charitas in amando,† religiosum autem differt a sacro,qa primum ad iustos hoīes, secundum ad Deum pertinet,sicut autem religio est in virtute , ita superstitio in cultu illicito.¶Gl.j.in fi.vel p̄sumit.s̄.de sen. excō. cū illorū.in fi.¶In gl.pe.in fi.C.de iure deli. si infanti.ff. de alie.iu.mu. nam & si.de cōse.di.iiii. eos.in fi. s̄m Arch.q dicit,ꝙ §.qd no.reprobi.de pę.di.ii.ver.aī̄,ꝙ neq; virtus, neq; vitiū in nobis locū detinet vsq; ad certū tp̄s , quo grauat infinitas de tali tpe,vel ętate , intellige , ꝙ non est capax rationis.xv.q.j.firmissime.in fi.& c.seq. ¶In glo.vlti.in fi.vel s̄m Host.& Ioan.mo.non ponitur super chorum,vel non habet vocem in capitulo, nisi sit professus, sed ista exempla non placent,quia non sonant in distinctionem habitus,sed actum,de hoc dixi.s̄.eo.vidua.

ADDITIO.

a ¶Religio.Quæ sit religio strictior non debet simpliciter considerari,quę sit dispositio originalis regulę, sed etiam status ordinis , vt habetur in c.ad nostram.de appel.& in c.j.de statu mona.

CAP. II.

NOn solum. Diuisio sup.j. glo.& hæc superscriptio qualis.s̄.tit. j.c.j.sed alterius auctore.ista vero decret.non fuerat inter Innocentianas , sicut nec præcedēs,sed extrauagabat, & qui glosauerūt innocētianas, non glosauerunt istā partē , tamen eā ponit & exposuit Hosti.in decr.statuimus.s̄.e.ti.[*lucrari*] sumptum.j.ad Corin.ix.vl.ra medium.[*obedientiæ.*]vide.s̄.tit. ii .c.j. [*instituitur.*]hic no.Arc.quod notaui.j̄.de reg.iur. eū qui certus, in fi.[*impedire præsumatis.*]ꝙ est infra.& est sensus istius literę tam antiquæ quam additæ p compilatores, isti mēdicantes,quibus scribitur ,& idem de aliis,vt. j̄. c.proxi. nullo modo debent inuitum retinere. j̄. annum probationis eum,qui transiuit ad ipsorum ordinem , & circa hoc vtitur distinctione,aut ille facit professionem exp̄ssam,vel tacitā,& tunc licet obligatus sit religioni, ipsi tū eū īpedire non possunt,quin ad aliā trāseat,aut nō fecit, & tūc nō possunt impedire,quin ad seculū redeat ,p̄fessus,si ēt ipsos ordines p̄dicatorū,vel minorū,vt dicit Archi.& bene,licet Io.mo.dicat,hoc intelligendū de his,q prius ,p̄fessi fuerāt alios ordines approbatos. mouetur ad id,ne obstet obiectio,ꝙ hæc lr̄a cōtineat repugnātiā, dicēdo,ꝙ non fiat ,p̄fessio,& ꝙ facta obliget,tene , quod prius dixi.licet enim nolit ,p̄fitentē obligari religioni delinquentium,nō sequitur,ꝙ velit impedire obligationē Deo factam.& vide,quod dicā.j̄ c.proxi.in vl.gl. dicebat ergo Host.s̄.eo. statuimus, ꝙ talis apud istos religionem professus expresse vel tacite.j.annū possit aliā religionē eligere,nec ipsi possunt eum inuitū retinere , possunt tñ ipsi fratres agere,vt religionē ingrediatur,nec maneat in seculo,hoc tñ intelligit de fratribus ,q non deliquerunt pp id,quod sequitur [*euidenter.*]s̄.eo.li.de elec.si forte [*cōpetentibus*]Arch.exponit.l.manifestatis.j̄.de hære.accusatus.§.licet vero [*iudicis.*]not. ꝙ iudicia probant , de hoc de hære.excommunicamus.in vlt.gl.[*ostendatur.*]hoc patet,ꝙ Mona.incumbit ,p̄batio,ꝙ etiā placet Arc.[*vsque*] intelligite de culpabilibus s̄m Host.qui hoc no.s̄. e. statuimus .idē Arch.hic,facit.s̄.de hisq̄ fi.a ma.par. ca. q̄sitūt.xxiii.q.iiii.qui petat[*suspensos*]qua suspensione durante si aliquē recipiūt,videntur irregulares.Hostien.s̄. de re iud.c.j.e.li.hoc non credo,& facit,quod dixi post Inn. & cum,de exces.prœla.c.fi.& quod no. in Spe.de le.§. iuxta, versi.qd de officiis,& ver.fi.& j̄.de sen.excō.is q. concor. quod dixi in cle.de magis.cū sit.in prin. vlt.glo.¶Prima glo.summat,& dicit hic poni exceptionē a regula.¶Gl. ergo faciens,tñ.per q.sol.remissionem.¶Antepe.gl. tñ. de: per quæstionē.¶Penul.per obiectionē & soluit.¶In gl.iiii.in fi.vide,quod no.de offi.cu.c.vlt.in vlt.gl.& quod ibi dixi.¶In gl.vt si.ibi.renūciauit sine ,p̄stations,ꝙ nō intēdit per id dimittere seculū.nec ob.s.de renū. ex trāsmissa.& ibi disponit,sicut do. Aluarus Hispanus dec.doctor cū ingressus fuit ordinem minorū,d quo sic refert Arc.& mihi cōstat. ¶In glo.dixit.in fi. dicit Arc. ꝙ hoc vix credit,cū hoc nō sit concessum,& iō absolutionem reseruat illi,qui ligauit.

SVMMARIVM.

1 *Monasterium qui promisit intrare,an possit propter promissionē cōueniri.*
2 *Habitus religiosi est triplex.*
3 *Professio tacita,quæ inducitur per lapsum anni in habitu communi,uel nouiciorum distincto latēter,non habet pænitentiā tridui.*

CAP. III.

COnstitutionem. Prima pars d mendicantibus. Secūda de non mēdicātibus ibi.in aliis. Iterum prima facit duo.primo ponit declarationē.scdo prorogationem ibi. vnde. secunda etiam facit duo.ponit primo regulam ,quā distinguendo duo membra declarat. primum ibi,sed expresse . secundū ibi tacite . vnde exponit Arch.i.ex hoc planius videretur dictū,sed quia duplex cōsideratio hic versatur. Prīa de his mēdicantib.ad alios medicātes. Scd̄a de his mēdicātib. ad nō mēdicātes,iuxta vtrāq; sic infert, ꝙ Alc. noluit ad nō mēdicātes extēdi : cū restrixerit ad illos duos, sed qa motiuū Alc.fuit pp mendicitatē,ergo &c.Itē qa ,p̄curabat declarationē nō ɔstitutionē, recte sic īfert.[*j̄.anni*]s̄. de reg.ad apostolicā.& s̄m hūc.§.corrigēdū est,quod ibi no.Host [*emissa*]an sit de necessitate ꝙ fiat in illius manibus q possit incorporare ordini.plene scripsi.s̄.e.porrectū.& aliqd vide in Spe.de sta.reg.ver.xi. obligat.qa votū est solenne.j̄.de voto.c.vno.& ideo compelli dēt dimittere seculu &[a] votū exequi,de cōuer.cōiu.ex parte.ī fi.ad
a idem.xii.q.i.scimus,vbi habes,ꝙ ex nuda pollicitatione, quā qs facit Deo,conueniri pōt,ad idē.ff.de pollici.l. j. &
1 vl.cōueniri etiā † pōt,qui,p̄misit monasteriū intrare,licet votū sit de futuro.iiē ecclesia distinguit illū,q in genere promisit religionē ingredi , super quo vide , quod dixi post Hostien.de cen.ex parte.& facit.xxvii.q.ii. Agathosa[*facta*]per eū.qui prius non nouerat illā religionē profiteri, iuxta diffinitionē Cle.de qua dicam sup vl.gl.[*habi*
2 *tus*]dicit Arch.post Io.& La.triplicem † esse habitū professionis,ɔuersionis, & probationis. hoc vide notatum. xxvi.q.i.c.j.super ver.habitu.reliqua decido , q̄ hic prosequitur,quasi hic expedita.& s̄.c.proxi.& in cle.e.ti. eos q tm̄, si.n.esset cōis, nō obligaret.j.annū.s̄.c.j.post prin.obligat & votū solēnizat ī tm̄, ꝙ si dimissa religione assūpta anteq̄ aliā ingrediatur, matrimoniū contraheret,nō teneret,vt scripsi post Gof.& Host.s̄.e.cōsulti. sup gl. pe. & idē Guil.in Spe.de sta.mo.ver.xliii.& vide , quod dicā j̄ titu.j.c. vno. super ver. alicui. ¶Quarta glo. arguit ad quæstionem,quam soluit. ¶Vltima glo. respon. ad tres opiniones antiquas. ¶.In glossa.iii.ibi.l.vlti. vide supra de confirmat.vti.vel inutil.cum dilec. super. iii. glossa. ¶In glo.vlt.ibi.l.vlt.loquitur de illo,qui non correxit errorē aduocati.j̄.triduum. ¶In glo.ij.in fi.idem Ioan.mon. & Archidiaconus.¶In iiii.gl.ibi,pronunciaui. hodie prorogata est per Cle. ad heremitas sancti Aug.& per dominum nostrum Papam Ioan. ad carmelitas , & hoc constat.& in fi.facit.j̄.de pęnis,Romana. de hęre. statutū. ii. in fi.j.resp. facit q̄stio canonica Murin. ī fi. argumētorū & in princ.solutionis,quam vide in regula odia.j̄. d reg.
b iur.¶In glossa,in mendicantibus.[b] in fi.idem Archidia. ¶In glo.ergo.ibi.pęnitere,item differunt etiam in alio, qa illa obligat illi religioni,cuius habitum tulit per annū,vt in prædictis iuribus,& in cle.e.ti.eos q.ista obligat ī gn̄e,vt hic,& ī fi.idē Arc.& sic reprobat,qd dixerūt Hosti.& Ioan.mon.supra.c.j.vt ibi scripsi in prin.super ver.
3 j.ipsum.& hoc habeo pro indubitato ,ꝙ † tacita professio,quæ inducitur per lapsum anni in habitu communi,vel nouiciorū distincto latēter ñ hēt pnīam tridui p hāc lr̄ā,q̄ sic clare loquit̄,sed de illa tacita quæ ante ,p̄bationis tp̄s inducit̄ p receptionē habitus nouiciorū, cum

indiciis volentis dimittere seculū, vel per modū decr. vidua. cum se nouicius immiscet actib. professorū, plus dubio, vt sic dubitando de secūda scripsi in decr. vidua. s̃. e. de prima Clemē. IIII. visus est idem sentire .s. q̄ locus sit pniç tridui, vt in remiss. quam dabo super vlt. glo. ¶ In gl. hoc vbi. in fi. hoc sonat, q̄ si habitus est cōis & indifferens, tūc requiritur perseuerātia anni non tridui tm̃, vt s̃. c. j. post prin. ¶ In glo. secus. in fin. nisi postea ratificet, & hic ponit Arc. obiectionē de simulāte, quā post Inn. scripsi. s̃. c. ij. super verbo vlm, quā hic decido. ¶ In gl. vl. ibi, ad nr̃am. quod ibi scripsi post Host. de diffinitione Clementis super verbo triduum. hic notat Arch. qui dixit, hunc finē de triduo locum non habere in expressa professione, itē nec ĩ illo, qui prius vouerat religionē ītrare. & ibi dispensatiue, Hug plus dicebat, q̄ nō habebat illā per decr. hic no. xxvii. q. j. interrogasti. & Io. ponit eius dictū. si. xx. q. iii. c. ii. & ibi pęnituit, nō pseuerādo in habitu, alias secus vt hic in fi. Scias, quod Io. de Deo l. ii. q. v. quęrit de illo, qui animi leuitate religionē ingreditur, & ĩ. triduum pęnitet, sed de facto exire nō potuit, donec fuit p̄rofessus, & recepit ordinem sacrum, postea exiuit, impetrauit delegatos a Papa, dicens se tunc minorē annis. xiiij. de quo tñ dubitabat ipse & testes, qui tamen absolute deposuerunt eum minorē, & fuit per iudicem absolutus, an possit in seculo saluari. Rñdet, q̄ si metus, de quo. s̃. fuit talis, qui debuit cadere in cōstantē, poterit in seculo remanere, secus si post annum decimūquartum cōsensisset, alle. xx. q. ii. c. j. & facit. s̃. c. j. in princip.

ADDITIONES.

a ¶ Votum, si quis facit de intrando religionem, & non dicat quam, cogitur intrare vnam de approbatis. Inn. in c. ex parte. de censi.

b ¶ In mendicantibus. Religiosis mendicantibus non datur actio ad petēdū legata, seu bona eisdem relicta, sed tamen off. iud. possunt rē petere, no. Bar. in l. quintus Mutius. ff. de au. & argen. leg.

SVMMARIVM.

1 *Religiosis adherentia sunt religiosa.*

2 *Ecclesia parochialis an habeat canonicam de eo, qui obiit in monasterio infra annum probationis,*

3 *Ius, quod spectat ad aliquem iure singulari, fortius est illo, quod spectat iure collegii.*

4 *Monacus non debet esse onerosus in probatione.*

CAP. IIII.

BEneficium. Diuisio in gl. j. & sup illa dirigitur capitulo Parisiēsi, quia ibi fuit casus de facto in can. ingresso ordinem prædicatorum, cuius prębenda fuerat. ĩ. annum collata. & fertur, q̄ prius episcopus per procuratorem vocato notario illū requisiuerat, q̄ expresse profiteretur, vel renunciaret, aut exiret, qui rñdit in hoc ordine profiteri nō licet, sed. ĩ. annū. s̃. e. scđo renūciare nō placet, exire nō decet. ista dictio bñficiū sumitur hic large, vt cōprehēdat etiam maiora, facit. s̃. de ver. sig. c. pe. & de hoc. ĩ. de reg. iu. c. j. [*ingreditur.*] si dixisset mona. adderetur, vt fiat monacus. s̃. c. j. in prin. sed qa dicit religionem, suppletio nō est necessaria [*accedat*] actū denotat, facit remissio, quam in fi. dabo, posset hic fieri fraus decr. admonet, de renun. nolens enim renunciare in manibus epi intrabit religionē, & cū ptestatione, q̄ nō Intendit per id obligari religioni, consentiet, beneficiū concedi, vel alium ad illud eligi, postea egrediet̃, sed hoc pōt intelligi in collatore non electore, & facit hoc ver. conferendū. & sup hoc vide, quod scripsi, de his, q̃ fi. a ma. par. c. ex ore. sup verbo ꝯfirmatus, & quod scripsi sup regula is qui tacet. de reg. iu. li. vj. in j. q. [*assensus.*] istā literam inducit Archi. ad quæstionē glo. q̄ vocādus sit: patet. n. q̄ habet assensum & dissensum, & sic nō est religiosus efficaciter [*cessat.*] posset per suā cōfessionē cōstare & aliis modis, quos scripsi post Inn. & Host. s̃. eo. statuimus. sup gl. ii. [*voluit non*] ad id quod scripsi post Inno. & Host. s̃. eo. consulti. sup gl. pe. de sponso, qui ingredit̃ spōsa non cognita, q̄ illa statim cōtrahere possit, si apparet illum voluisse dimittere seculum [*recipit*] & perseuerauerit triduo. supra. c. ii. [*professorum*] de tacita professione inducta per delationem habitus indistincti vel distincti latenter, quæ fit per annum, non congruebat, tūc enim post annum probationis fieret collatio. [*interim.*] i. durante anno pbationis, & sic nota temporalem vicarium, vel annalem, & concordā. vide. s̃. e. li. de præben. si paup j. & sup gl. ii. [*sibi*] .s. vicario [*congrua.*] decr. cum ex eo. de elec. necessaria cōgrue ministranda, q̄ est idē. ¶ Prima glo. dicit, quid declaret & quid ponit. ¶ Secunda glos. soluit quæstionē. ¶ Tertia glo. primo signat contrarium quod dupliciter soluit. secundo soluit dubium. tertio q̄rit, arguit pro, & contra soluit. ¶ Antepen. gl. pon. dubiū. & obiectionē soluit. ¶ Vltima glo. respondet per q̄stionem. ¶ In tertia glo. ibi. l. vna in fi. translatus de numero militum ad alium numerum licet nondum ad secundum peruenerit, iure militari testatur, & ibi. quæsitum, primo responso, seruus adductus per testatorem a fundo studendi causa, licet nondum reductus debetur legatario, cui legatus erat fundus cum instrumento, & his q̄ ibi essent tpe mortis testatoris. & idem dicit. §. Pamphylæ. & lex prædia. §. j. & ibi cum aliis. lex penul. est, quam vide de sen. excom. duobus. super. i. gl. ¶ In gl. i. in fin. ibi. hoc ad id. soluens obiectionem ad regulam ibi, sed interim. ¶ In gl. ii. ibi non poterit, idem hic Arch. ¶ In gl. iii. ibi. renunciauerat. potestando, q̄ non intendebat per id obligari religioni, etiam in genere, & sic etiam intelligas solutionem sequentem. & ibi credo. idem Arch. Io. mo. de hoc tractat, nil eligens, allegat autem ad partem contrariam, q̄ multa impediunt faciendum, quæ non impediunt iam factum. xvi. q. j. §. fi. de iureiur. quemadmodum. ĩ. de voto. c. vno. de cognatio. spiritu. per cathecisimum. refert quosdam dicere per episcopum præfigendum terminum ad profitendum, alias confert illud beneficium, quod vacauit, arg. de conuer. coniu. verum. & c. ex publico. alii dicunt rem in pendenti vsque ad annū ff. ad Macedo. l. j. §. si pēdeat. & ibi. nullus. & in cle. de ele. c. j. & ibi vocari debet. nota, quia quæstio non quærit, an debeat admitti veniens vocatus, vel non vocatus, & ibi mutare. facit ad quæstionem id, quod disputauit dominus, meus coram quo talis debeat ꝯueniri. & tenet quod coram ecclesiastico si de facto, & quo ad possessorē trāslatus est, plene Inducebat, religioni fauorē deberi. de do. & contu. c. ij. ff. de relig. & sump. fune. sunt psonę. & † religiosis adherentia sunt religiosa. ff. de rei vendi. q̃ religiosis. & opi. Host. approbatam. ĩ. de sen. t excō. religioso. ij. rñso. itē facit ad q̄stionē, quam scripsi de sepul. de his. super glo. pen. an † si talis moriatur. ĩ. annum probationis parochialis ecclesia habeat canonicam, & vide, quod dixi de renun. ex transmissa. in j. glos. & ibi, quod sic, hoc tenet hic Archi. ad rationes. ĩ. alleg. addens, quod potest testari, alleg. ad id no. per Inno. & Hosti. de testamen. quia ingredientibus. & per Host. in summa. de testa. §. qs possit, ver. idem puto. & aucten. Ingressi. C. de sac. san. eccl. inducit etiam, quod dixi in textu sup ver. assensus. & ibi, prouenientia, sed eligere est fructus poma. vt no. Inno. de resti. spo. in literis. in prin. ergo & c. Archidia. & ibi ꝯstituere poterit, hoc fatetur Arch. dicens cum iuste impeditum, ne sua experientia impediatur, vel ĩterrumpatur, allegant. s̃. eo. li. de elec. c. penul. in prin. Sed Io. mo. in addi. tenet, q̄ ēt procurator dare non poterit, dicens q̄ veniente fine anni iste aut religionē approbat, aut ad seculum reuertitur. hæc autem aduersa sunt, & simul ibi esse non possunt, & sic ante alterum extremū electū ñ erit hoc, nec illud complete, vel efficaciter, pēdebit igit̃ status eius, arg. ff. de sue. edic. l. j. §. largius. de lega. iii. l. j. primo responso. li. circa penu. vide. sicut ergo legatarius dominium speciei legatæ sibi acquiri a morte testatoris, tamen commutabiliter. ff. de leg. ii. cum pater. § surdo, quia inest conditio tacita, si volet. ff. de lega. j. si ita legatum. §. illi. sic religionem intrans est pure religiosus, vt patet per verba, quæ dicūtur in ingressu, tñ ꝯmutabiliter

ĩ. annum,

ſ.annũ, & hoc ex bñficio iuris dãtis annũ, vt mutati vitę probetur, & dicit, ꝙ hoc innuit verba c. religioſo. ſ. de ſen. exc. & ibi ſcdo mo. dicit Arc. ꝙ ibi de alio Martino, qa ibi de priuilegio ordinis clericalis & introducto ĩ fauorẽ clerici, hic de eo qđ ẽ propriũ & priuatũ, & depẽdet a ꝑpria volũtate, q̃ adhuc hẽt, vt hic & ibi. incert'. dicũ Arc. ꝙ nulla incertitudo, cũ in totũ ſit ad hoc ſui iuris, & ibi de procu. c. ij. dicit Arc. ꝙ ibi agitur de ſacto alterius. ſ. dñi ꝯſtituẽtis, cuius factũ impediri non dẽt, & ibi cũ ſimilibus. vt cle. de æta. & qua. vt hi qui. in fi. & in

3 his ꝓcedat dictũ Arc. fortius † eſt em̃ ius, qđ ſpectat ad aliquẽ iure ſingulari, q̃ qđ ſpectat iure collegij, & facili' euellitur ſm, q̃ primũ, vt patet per no. de conſti. cũ oẽs. in j. gl. hĩc eſt ẽt, ꝙ ius collegij nõ tranſit in monacũ ꝑ ꝓfeſſionẽ, ſed ius priuati bene trãſit. xix. q. iij. ſi qua. ¶ In gl. vlt. ibi ꝯſeruabitur ipſi eidẽ. & ibi. §. porro. Arc. q tenet cũ Tã. & Bar. Brix. rñdet ad hæc duo capitula, ꝙ loquũtur in eccleſijs vacantibus, iſtud aũt non vacat, vt hic patet. & ibi Bario. Brix. Arc. hic, qui ẽt rñdet ad decre. penultimã, de cle. nõ reſi. ꝙ ibi ex iniuſta cã aberant, dicit aũt, ꝙ q vult tenere ꝯriũ, oſtẽdat ius exꝑſſum, alias eius dictũ nõ ꝓcedat, all. xv. q. iii. §. cũ aũt. ver. nec quiſquã. allegat pro ſe capitulũ Gonſaldus. xvij q. j. ad ꝯriũ tñ facit ibi gl. quæ quærit, an qui ſuit in probatione per annũ, poſt annũ repetat ſtipendia. itẽ allegat, ꝙ † in probatione eſſe non dẽt onerosus monacus. xvj. q. vj. de lapſis. 17. q. j. ſi quis rapuerit. ſed illa iura non de his, qui ſunt in probatione, ſed de incluſis propter culpam loquuntur. probatio autẽ ita reſpicit fauorem monaſterij, ſicut ingreſſi. ſ. e. ad apoſtolicã. q̃ſtionũ ſuarũ ẽ venerialis. lxix.

SVMMARIVM.

1 *Religionem ingredi qui uenit. poſt ingreſſum adhuc obligatus eſt ad votum vſque ad profeſſionem.*

2 *Votum vel propoſitum non infringit, qui commutat in melius.*

CAP. V.

QVi poſt votum. Ponit dictũ, cuius rationẽ interierit. ibi, cui tanq̃. & ſubdit, ꝙ pęna ibi ꝑ voto de certa. illa ergo religio poſſet agere ꝯ ipſum, vt votũ impleret. & ſi nõ expleuiſſet certã, cogeret illũ eccleſia ad aliquã ꝑſtitẽdã, de hoc ſcripſi poſt Inn. & Hoſt. de cẽ. ex parte [*& profitetur*] hæc copula dat

2 intelligere, ꝙ † poſt igreſſum ante profeſſionẽ adhuc eſt obligatus ad votũ. allegat Arc. xij. q. j. ſcimus. & reminit ad ea quæ ibi dixit [*derogatum*] li. ſ. de ſpon. ſi inter. C. de rei ven. quoties. & io. mo. allegat ꝑ ſimili. ſ. de off. le. volẽtes. ff. de iu. l. p minorẽ. vide qđ ſcripſi poſt Hoſt. de voto. per tuas. ſuper. ver. reſignes. ¶ Prima glo. dicit, qd declarat. ¶ Tertia gl. ſoluit dubiũ. ¶ In gl. j. in fi. & ſm Arc. eorũ, quæ notantur. xxvij. q. j. in ſumma. & c. j. ¶ In glo. iij. ibi. tranſit, & ſic non eſſet locus componendæ pnīę, de

2 qua finis loquitur ſm Arch. quia alle. ꝙ † votum, vel ꝓpoſitum non infringit, qui commutat in melius. ſ. de iureiur. ꝑuenit. ſ. de voto, ſcripturæ. & ſ. de regular. licet.

SVMMARIVM.

1 *Abbas non facit monacum ſine voluntate fratrum.*

CAP. VI.

SI ad ſolum. Diſtinguit duo membra. ſm ibi. alias creatio, vide, qd no. in cle. de iu. diſpẽdioſam. in gl. ſimul. & hoc eſt de iure cõi, ſm Io. mo. allegat, de his q̃ fiunt a præla. ea noſcitur. & quæ notan.

1 de ele. cũ eccleſia. vnde dicit Arch. ꝙ † monacũ non facit abbas ſine voluntate fratrum de cõi iure. allega. vj. q. vlt. c. vlt. ſed in creatione abbatis loquitur. ¶ Prima glo. dicit, quid declarat. ¶ Tertia gl. dat ſimile. Vltima ſoluit dubium ¶ In j. glo. ibi ſimul. idem Ioan. mo. & Arch. vt dixi in tex. ¶ In gl. pe. in fi. & ſecundum illam intelligas iſtã q̃ſtio. ſ. vbi ſol. abbatis hoc facit, licet de cõſenſu vel conſilio monacorum illo mortuo non tranſit in capitulum.

De voto & voti redempt. Rubri.

SVMMARIVM.

1 *Votum quid ſit.*

2 *Religiones mendicantium approbatas profitentes infra annum licet illi religioni non ſint obligati, ſi contrahant, non tenet matrimonium.*

3 *Veritas ſemper præfertur communi opinioni in ſpiritualibus.*

CAP. PRIMVM.

QVod votum. In pria conſultatio ĩ ſecũda reſpõſio ibi. nos igitur. q̃ ſm ir. ut votiuũ. ſecundo ſoluit ibi. præſentis. ponẽs ſolẽnis voti duas ſpecies. ſecũda ibi au'. tertia ibi. reliqua, ponit de nõ ſolẽni, & pęnã trãſgreſſoris votũ ꝯtinentiæ, de illo enim hic proſequitur, dicit Inno. ſ.

1 de regula. ad noſtrã. ꝙ † votũ eſt ꝯceptio animi deliberatione firmata, vel dic, ꝙ eſt alicuius boni cũ deliberatione facta promiſſio. xxvij. q. j. de viduis. ij. de re em̃ mala, vel bona ſine deliberatione non obligat ſm Raynaldũ & Goff. ad hoc. ſ. e. venientes. ſ. de regula. ad noſtrã. c. ij. & ti [*conſtitutionem*] in fi. ſm Arc. [*ſolennitas*] de hac. xxvij. di §. vlti. xxv. q. j. in prin. & c. j. qui cle. vel vouen. rurſus, [*inuenta*] quæritur, quæ fuit huius inuẽtionis rõ, cu apud Deũ vtrũque votũ æqualiter obliget, vt p. e. c. rurſus. redditur duplex rõ. prima publicæ honeſtatis utilitas. inhoneſtum em̃ eſſet, obligatum Deo per monacatũ, vel ordinẽ ſacrũ ꝯhere. lxxiiij. di. cũ in præterito. & c. ſeq. Secunda, quia per votum ſolẽne monacationis, vel ſacri ordinis ſui corporis dñium in aliũ vr tranſlatum, ſicut & per matrimonium. illud ergo prædictorum, quod ꝑcedit, ſoluit illud, quod ſequitur. ſ. ſi præcedit matrimoniũ, ſoluitur votũ. ſi votũ tale ꝑcedit, ſoluitur matrimoniũ. i. facit eccleſiæ ꝯſtitutio, ꝙ non teneat, quæ rõ deficit in voto ſimplici nõ veſtito ſolẽnitatibus illis, p quas corporis dñium vr eſſe tranſlatũ, & tñ eſt dicẽdũ, ꝙ nec votum, nec ſolẽnitas, ſed eccleſię ꝯſtitutio eſt quæ dirimit, & hoc põt, qa alias ad ꝯhendũ habiles facit inhabiles, ꝙ in impedimẽtis matrimonij vt plurimũ eſt videre, per qđ concluditur, non per votũ, ſed per ꝯſtitutionẽ eccleſię matrimonia dirimi. licet aliquibus videatur, & his p aculr, ꝙ votũ ꝯtinentiæ & ipſius voti ſubſtantia repugnãt ſubſtantiæ matrimonij, primũ repellit carnalẽ copulã & matrimoniũ requirit ꝯſenſum ĩ illã. Quicqd dicamus, q̃ſtio hæc formata ſatis clare hic eſt expedita, & de ꝑdictis vide qđ ſcripſi. q elec. vel vouen. rurſus. ſup gl. ij. & videre poſſes Tho. ſcda ſecundæ. q. 88. articulo. 7. vbi de ſolennitate voti tractatur. Differentiã aũt, quã in ſolennitate voti continentis no. Inn. & Hoſt. de cõuer. coniu. dudum inter coniugatos & ſolutos. ibi ſcripſi ſuper ver. caſtitatem [*capite*] ad Colo j. D. & ſ. de ſacra vn. c. vno. ver. ſed vbi, ad idem. xcvii. diſt. eccleſiæ [*continue*] hoc intellige. ſ. de ſum. Trini. ca. j poſt prin. [*innocen iæ*] de prima inſtitutione, quæ fuit ad procreandam prolẽ. Scda fuit poſt peccatum ad fornicationem vitandam. xxxij. q. ij. §. his ita. & de hoc. e q. in ſumma, de excellẽtia matrimonij dãtur verſus. Ex auctore loco medicinę ipe ſigno. Cã ꝯiugij patet excellẽtia caſti. primũ, ſm & quartum patẽt in textu, tertiũ & ſextũ ex hac gl. quintũ. ſ. de biga. debitum [*vnionem*] qa ſunt duo in carne vna [*indiſſolubilitas*] patet ibi, & adherebit vxori ſuę, & pp id dictum Math. xix. quos Deus coniunxit, homo non ſeparet quantum ad. poſſet ergo ſine his multum ſolenniter cum miſſã & letanijs & ſimilib' voueri ꝯtinẽtia, & tñ tale votũ nõ dirimeret [*ſacri*] ſtricte ſumit ꝑ ſubdiaconatu & maioribus. ſ. de ęta. & qua [*a multis*] hoc dico pp no. 32. di. in ſumma [*vel tacitam*] iſta hic æquiparantur & ſ. e. j.

c.j.sed alibi differunt,s.e.li.de ele.nullus & c.Indēnitati-
bus.in prin.s.ti.proxi.[*constitutionem*]in fi.vide quod di-
cā,ne cle.vel mona.c.ij.super.ij.glo [*alicui*] si obligatus
est certæ religioni, planū est. de obligato in genere vi-
de,quod dixi.s.ti.proxi.c.constitutioni.in vlt.glo. & ibi
1 remissi ad decre.cōsului.ex quibus vr,q̄ cum † religiones
mendicantium approbatas aliqui pfitentur.s.annū, li-
cet illi religioni nō sint obligati qa sunt obligati religio
ni in gnē,si cōhant,nō tenet matrimoniū, & in hoc ad
uertendū,q̄ aliud est,quē pmisisse.vel vouisse, q̄ religio
nē intraret,& tale votū est simplex,vt patet.s.ti.pxi qui
post votū,& sic certū est,q̄ nō dissolueret matrimoniū
post cōctū,& aliud qn̄ pfitetur religionē expresse,vel ta-
cite,sed ex cā illi religioni obligatus nō est,sed religioni
in genere,vt in c.nō solū.& c.cōstitutionē.in fi.istud enī
votū solennizatū est,vt ibi dixi. & sic iste obligatus &
alligatus est religioni primus vero vt fiat religiosus[*pos-
sunt*]an talis exigere possit, tractat hic Arc.de quo.27.q.
j.de viduis.ij.q.ij.Agathosa.& dixi de hoc plene.s.q cle-
ri.vel vouen.rursus.in fi.ipse Arch.tenet,q̄ licite reddit,
sed non exigit,quia primum necessitatis,sm voluntatis,
& exigendo frangit primam fidem,ex quo damnatio-
nem meretur.xxvij.q.j.& ij præ.c.de viduis.& facit cō.
scientiā.& sic peccat,de resti.spo.literas.cum couco.in-
ducit ēt,quod no.de conuer.coniu. quidā & c. accedēs.
in fi.secundæ gl.Quærit Io.mo.an talis mortua vxore te
a neatur religionē [a] ingredi.hæc quæstio non est dubia, si
textus intelligatur de vouente cōtinentiā tm̄. sed fortan
ipse intelligit de illo,qui vouerat religionis ingressum &
vide de cōuer.cōiug.quidā.& c.placet.ipse dicit,q̄ tenetur,
ex quo cessauit impedimēti cā.tenet ēt hic,q̄ matrimo
niū cōctum cō interdictum papæ factum ēt,cū decreto
teneat,allegat de matri contra.ca.ij.vide satis de hoc. s.
de despon impu ad dissoluendum.iij. & super vlti.glo.
¶Prima gl.dicit,quid declaret. ¶Secunda notat contra
riā opinionem. ¶Tertia respondet per quæstio. ad quā
arguit pro,& soluit cōtrium per textum per euitationem
absurditatis.& per rationē, addēs id approbatū, & huic
decre.rndet. ¶Antepen.gl.soluit duas quæstiones. ¶In.
j.gl.in fi.& Inn.de regul.porrectū.& de fri. fraternitatis,
super ver.alioquin. ¶In gl.ij.in fi.vide,quod dixi.s.de fri.
c.fi.super gl.simile. ¶In glo.iij.ibi,non dissolui,item hic
Arch.dicebat Boa.in decre.verum.de conuer.coniu.q̄
Guido de Suzaria post matrimonium per se cōctum nō
dum consumatum postulatus fuerat in epm Taurin.
sed postulatio non fuit admissa.allegabatur tamen pro
ipso decre.ex multa.s.eo ti.vbi patet, perfectiorem esse
statum epalem statu monachali. si ergo monacatus
dissoluit sponsalia de præsenti,fortius epatus. Sed certū
est,q̄ ēt si epatus dissolueret,postulatio non, ideo meri-
to repulsa,constat etiam ad epatum peruenire non pos
se,nisi per sacrum ordinem, qui vero dissoluit,vt dictū
est,& ibi,vbi ēt de hoc in gl.pen.super qua scripsi opin.
Host. ¶In gl.quæ sit.ibi,indistinctum,vel distinctum di
stictione latenti,vt in cle.de sepul. eos qui. ¶In gl. ergo,
si,ibi credebat illam,idem Archi.& facit,quod dixi de
pres.nō bapti.c.j.super gl.i.aliam quæstionem de illo,
qui professus est approbatam in manibus baratatorū,q
non erant illius religionis,vide in Spe.de sta.mo.ver.xl.
3 & ibi bn̄ tenet idem Arc.allegat,q̄ † semper in spiritua-
libus veritas præfertur cōi opinioni,xxxv.q.ix.§. his ita.
& ibi no.in gl.fi.& in fi.quæ fuit,xxxi. allegat,q̄ pro nō
dato habetur &c.s.de iurepa.q̄ autem.cum concor.vlt.
gl.& quod veritate manifesta &c.xviij.di.veritate. ¶Itē
sicut sponsalia, vel matrimonium,quæ sunt nulla non
præstant impedimentum matrimonio contrahendo,
de despon.impu literas.& c.accessit de sponsali.veniēs.
& c.cum in apostolica.sic nec ordinatio nulla in con-
trarium,allegat iura,quæ probant,impedimentum ori
ri ex eo,qd̄ est nullū.hoc in matrimoniis,quæ sunt nul
la,quæ impediūt futura matrimonia & ordines, de spō
sa.c.vno.lib.vj.de big.nuper,in electione.de hoc de ele-
ctio.auditis.ergo & in ordine, maxime propter inten-
tionē recipientis,facit,de conuer. coniu.quidam.& pp
cōem opinionē,q̄ ille esset eps.3 q.8.§.ita.j.p hęc duo
vltima dico,istū,qui obligari non credebat,cōtrahendo pecca-
re,nec hoc tractat gl.sed dicit,q̄ cōctum tenet,Dama.in
quæstione sua sc̄da.titulo qui cler.vel vouen.dicebat, se
de hoc dubitare,plus tn̄ accedebat ad partē, q̄ teneret.
Scias,q̄ olim in j.compila.erat decreta.quæ incipiebat,
cum instituisset.in titulo prædicto dicens, eum, qui ni-
mis enormiter & inordinate subdiaconatum receperat,
posse cōhere,& ibi notabat Ala.Hug. intellexisse de illo,
qui non receperat characterem.Pelli.dicebat,q̄ papa di
spensauerat. ¶In gl.vlt.in fi.& xix.dist.Anastasius.Arch.

ADDITIO.

a ¶Religionē ingredi An ille qui fecit votū de nō intrando religionē sit obligatus non intrando.Doc.theolo. vt Rich. in quoli.3.q. 24.dicunt q̄ nō,quia sicut illicitū est intrare nō facere bonū tn̄ & illicitū est vouere nō intrare religionē q̄ max mū est bonū.Host.th̄ distinguit dupliciter,quē u de i sūma.& tex.cōsulunt xx.q.3.& in c.dudū de conuer.coniu.

De statu regularium. Rubr.

SUMMARIUM.

1 *Abbatissa an egredi possit pro visitandis monasterijs sibi subiectis.*
2 *Monaci appellatio includit abbates.*
3 *Specialitas concessa debet esse contenta suis terminis.*
4 *Curia ius curat,meretrix est dicta curia.*
5 *Episcopus non debet abesse ab ecclesia vltra annum, nisi iussio imperialis eum detineat.*
6 *Virgines dicentes se meretrices si ingrediantur monasterium institutum ad recipiendas solas meretrices pœnitentes,non tenet receptio.*
7 *AEtas valet ad suspitionem tollendam.*

CAP. PRIMUM.

PEriculoso. Diuisio in gl.& vt s.dicit gl.præ
mitte hic lrām illā, cupientes salu-
briter puidere,& Arc.exponit[*peri-
culoso.*]i.pnicioso[*detestabili.*]i.execra
bili.verecūdia ē pudor,vel timor pp
q̄ cessat ab illicitis, & hic ingenuos
prodit natales.lxxxvij.dist. non satis. versicu.idem con-
siderandą[*extra sua*]hęc prohibetur etiam maribus.xvi.
q. j. iusta & cap. placuit communi [*admittunt*] & male.
xviij.q.ij.diffinimus.& cap.in decima[*integritatem.*]i.vir-
ginitatem,vel continentiam.xxvij.q.j. cap.j. & ij. & per
totum [*partibus*] fertur, quod hæc constitutio recepta
non fuit in partibus gallicanis,vidi etiam ipsam seruari
ri Venetiis quacunque ratione vel causa,per hoc putat
1 Archidiaco. quòd † etiam pro visitandis monasterijs
sibi subiectis abbatissa egredi non possit,faciat igitur vi
sitationem per alium.& vide,quod nota.in clemen. eo
dem titu.post princ.in glo. ista motiuum. Archidiaco.
quia generaliter scriptum generaliter accipiendum. s.
de coniug.lepro.cap.ij. vbi de hoc, item quia fortifica-
tur prohibitio in eo.quod.j.duo soli casus excipiuntur,
in aliis ergo stet valida,ad id de decimis,ad audientiam
xxxi.distin.omnino.xxxi. quæst. prima,quomodo. ibi.
non dixit tres.xviij.distin.consuetudinem.& si dicatur,
quod ista litera non loquitur de abbatissa. Respondet,
2 quod † appellatio monaci includit abbates,vbi de ani-
marum salute agitur.supra de simon.cap.vlti.item.j.§.
verum,exprimit de abbatissa[*& manifesta*]no. hæc duo
requiri coniunctim,sic. s. de vita & hone.cle.monaste-
ria.& ibi concord.[*pertinuerit*] vt quia aliquis præest illi
monasterio.xviij.q.ij.in decima. quia debet esse ab epo
comprobatus.ca.q.qui religiosis[*speciali.*]i.ad hoc spāli
ter petita & obtenta. Archid.[*corda*]vide,quod scripsi, de
vi.&

vi.& ho.cle.vt clericorũ.sup ver.corde[*ser Elimonio*] alias sanctimonia.i.sanctitate,vel castitate,& ab hac sanctimoniales dicuntur[*homagium*]vide, quod no.in cle. de re iud.pastoralis.ver. rurius in 3.gl.[*reuersura*]no.ꝙ † specialitas concessa suis terminis debet esse contenta. alia expedita sine fraude redeundum est ad ius cõe,& causa specialitatis cessante cesset specialitas.C.d epi.& cle. gña liter.ff.de vul.& pu.l.ex facto. lo. mo.& Arc.[*occasionem*] s̃.de ma.& obe.solitæ.in prin.& ibi scripsi post Host. qd hic ponit Arc.[*seu curijs*]idẽ ver.xi.q.j.si quis clericus s̃. de off.or.quanto.j.de sen.excõ.decernimus.& c.si iudex & in cle.de sta. mo. ne ĩ agro.§.quia vero.vide,quod ibi no.in gl.quæ incipit, de officio.& scias,ꝙ cũ curia producit secundam ponitur pro meretrice, datur versus.

4 †Curia ius curat,meretrix est dicta curia.ad reprehẽsionem curiarũ dixit alter. Curia curarũ genetrix,nutrixque malorum.Ignotis notos,ĩhonestis æquat honestos [*rogantur*]C.de epi.& cle.auth.cassa.& vide,quod legitur & no.xi.q.j.de persona.Arc.[*obedientia*]sic.s̃.eo.lib. de sepultura.c.j.dicit Arc.per hoc patere,ꝙ ꝯ̃ hoc præscribi non potest,cum esset irrationabile,& huic iuri præiudicans.s̃.de consue.c.si auctoritate,concor.cle.eo.ti. attẽdentes.in prin.& de supplen.neg.præla. quia regulares, cum suis concor. [*acrimoniam.*]i.excõicationẽ,sic exponitur.j̃.de immu.eccle.decet.in fi.& de hoc.xvj.q.j. placet.in fi.vbi idem ver.& xvij.q.iiij.attendendum.ff. ad l. Iul.pecu.l.sacrilegij.vel ſm Io.mo.componitur abacer, & moneo,quasi acris monitio, & designat austeritatẽ in vultu.idem ver.de immu.eccl.decet [*inuocato*] ẽt per abbates prædictos ſm Arc.allegat ca. administratores, quod allegat gl.dũ ibi dicit,ẽpis & ecclesiasticis viris, & xj.quæst. iij. qui resistit.¶Prima glo.diuidit & summat. ¶Gl.sign.quęstio.obijcit & dupliciter soluit. ¶Gl. non credo,soluit duo dubia.¶Gl. non dixit,quæstionem de facto ponit & soluit.¶Gl.hoc speciale. respondet per q̃stionem,& ipsius solutionem.¶Gl.contra.signat cõtrarium & soluit.¶Gl. sic.s̃. respondet per quæstionem de ratione diuersitatis,quam soluit.¶Gl.sed nonne.obijcit & soluit.¶In gl.quia locorum.idest superuacuã.loqtur de tpe restitutionis in integrum,quod debet esse vniformе.

5 ¶In gl.ꝯ̃.s̃.ibi.§.illud.ij.ẽps † vltra annum ab ecclesia nõ debet abesse,nisi iussio imperialis illam detineat. ¶In gl.j.ibi.quatuor.Io.mo.diuidit in sex. de prima tertia & quarta & qualibet ipsarũ faciens duas.¶In glo.signat quæstionem,ibi taxatur.idem Io.mo.& ibi.ista decre.& cle.e.ti.ne in agro.& per hæc iura patet, papã circa professos multum posse in cibis,vestibus,modo manendi & similibus,quæ plus cadunt in bonis fortunę,reseruata tñ naturali sustentatione & substantialibus regulæ,de quibus dic vt s̃.eo.cũ ad mona.ĩ fi.in bonis aũt naturæ,gratiæ,vel glorię non est tanta papę potentia,ꝙ per se patet,illa enim Deus,cuius vices gerit, non transtulit in eodem.¶Gl.non credo. idẽ Arc. & ibi alienus monasterij eiusdẽ religionis & habitus, ꝙ dic, vt in cle. de ele.c.j.¶In gl.no.non dixit. ibi. probata,incautũ enĩ esset hoc ante ꝓbationẽ opponere ad aduersariũ istruẽdum,& est simile,quod dixi de libel.obla.c.vlt.in fi.& in fine,sint ergo cauti,qui articulos formant in ponderãdo verba,& facit,quod dicam.j̃.de homi.c.j.super versi. christianorum.& c.ij.in prin.& de vsu.c.ii.in prin. ¶In gl.hoc spãle.ibi,virorum.idem Io.mo.& Arc.& in fi.bñ facit,quod no.lxxxi.di.c.penul.& facit iste.§. pro Io. de

6 Deo,qui li.iij.q.x.tenuit,ꝙ si virgines † dicentes se meretrices,ingrediuntur monasterium institutũ ad recipiendas solũ meretrices pęnitentes & nõ alias,nõ teneat receptio,nec possunt ibi saluari fraude durãte,qua detecta ĩde debẽt expelli,allegat de ele.cũ dilecti.cũ ẽt humilitatis cã mentiri nõ debuerũt.xxij.q.ij. cũ humilitatis. & facit,qđ ibi no.legaliter enĩ, iuste, & sancte fieri dẽt monasterij ingressus.xxiij.q.v.notificasti, rep̃hensa fuit ẽt vxor Hieroboam,quæ sub specie paupercule intrauit ad prophetã.3.re.14.j.q.j.iudices,& per hoc respondetur ad id,quod dr̃,bonas mentes timere &c.de obseruatione ieiu.consiliũ,cũ ꝯcordantijs,& ꝙ non debet esse melior conditio meretricum q̃ virginum. ex his enim non concludit,ꝙ liceat mentiri,vel falsum dicere.Coadiuuatur sic hæc solutio Ioa.per hanc decre.si per virgines occupẽtur loca monasterij ad numerum,quo plures non possint absque penuria sustentari,auferetur ingrediendi facultas meretricibus pęnitere volentibus,cũ ipsarum receptio nõ teneret per hunc.§. & sic remanebunt in peccato,& fiet contra mentem instituentis locum,optime facit cle.de reli.do.quia contingit. ver. cũ tñ.& ibi concordantiæ.non ob.j̃.de pę.quamuis.ibi. vtimur re ad aliud bonum,quam fuerit instituta, quia illud potius est præter,q̃ contra. item ibi pęna carceris includit custodiam,facit.j̃.de hære.vt commissi,ver.& illorum.& cle.eo.ti.c.j.§.sane.fateri tñ oportet,verba institutionis fore ponderanda.de priuilegijs. porro. cum concor

7 ¶In gl.habebit.ibi.antiquis,valet † enĩ ætas ad suspicionem tollẽdam,xviij.q.ij.diffinimus.in fi.& 34. dist.fraternitatis.vide,qđ dixi post Hieronimũ,de p̃sum. cũ in iuuentute.post prin.sicut & ad informationẽ morum.xij.q.j.c.j.poterit & secum habere suum specialem patrẽ.xviij.quæst.j.in decima.Arc.¶In gl.j.in fi. idẽ verbum.ff.de neg.ge.diuortio.post prin.¶In gl.ista sunt,in fi.Archi.satis hic instat in his repetens,quod legitur & notatur. xxi.dist. cleros.post prin.dicit autem, ꝙ hic de illis patriarchis loquitur,de quibus. s̃. de priui. antiqua. de primatibus autem habetur. xvij.dist.c.j.lxv.di.de prima.iij.q.vj. hoc quippe. vj.q.iiij.si inter.xxiij.q. iiij.sicut excellentiam.de maio.& obed.c.fi.de dila.c.fi.

De religiosis domibus. Rubri.

SVMMARIVM.

1 *Mendicus vnde dicatur.*
2 *Mendicantibus prohibitum est acquirere noua loca ad habitandũ, vel antiqua mutare sine speciali papæ licentia.*
3 *Terminus ad quem potius est inspiciendus, quam terminus a quo.*
4 *Singulariter licet, quod non licet vniuersaliter.*

CAP. PRIMVM.

REligionum. Diuisio ĩ prima gl.[*extorsit*]extorqueri dr̃,ꝙ in importunitatem sic agere est ab ĩnitio extorquere.ff.de le.3.fideicommissa.§.si rem [*meruere*]ponit Gui.exẽplũ in his. q̃ apostoli vulgo dicuntur, nec tñ ſm apostolũ volebant sibi victũ manibus quærere.x.q.3.cauendũ.s̃.de censi.cũ apostolus [*effrenatam*]& ideo resecanda fuit.s̃.de testi.significauerunt & c.cum cãm.ij.q. j.scelus.C.de custo.& exhibi.re.l.ij.facit s̃.c.li.de rescr.cũ in multis.ſm Guil.[*ordinem aut religionem*]disputãt aliq̃, an ista sint diuersa, & ꝙ sint, inducitur.j̃.de priui.ẽporũ.de sen.exc.c.vlt.in fi.vbi poni videntur vt diuersa,sed per istã decre.satis probatur ꝯ̃riũ,ipsius enim prin. solã religionẽ exprimit,& idẽ ĩ sequẽti linea, hinc & statim in ver.cunctos permiscet hæc duo, sed a.§.ꝯfirmatos vsque ad fi.ꝑ singulos.§.de ordine loqtur religionẽ nõ repetẽs,ex q̃bus ꝑmixtis colligo diuersitatẽ notari ñ posse,& facit ad cle.de ele.c.j.[*cunctos*]ista lr̃a cũ indistincte loquatur,innuit idẽ inristã in monasteriũ fœminarũ q̃ mariũ.ff.de ver.sig.l.j.ff.de consti.pecu.l.i.Arch.Guil. subdebat,ꝙ cũ in factis sit alia rõ,quã in viris, nec forte mens Papæ fuerit de illis,necessaria esset interpretatio. dicens.ꝙ multæ per hoc de statu suo fluctuabant, primũ tene,nec video,in quo habeat dubitare, ex quo nõ fuerãt approbatæ post dictũ tp̃s huius ꝯcilij,gñalis Inn. III.scripsi,de deci.c.pe.& dixi.s̃.e.li.de ele.nemo. super gl.ij.hic tñ Gui.& Arc.post eũ dicũt,ꝯciliũ fuisse anno

ab incarnatione dñi.M.ccxv.põtificatus sui anno.xviij. qđ ab incarnatione iuste ꝯputetur,all. Arc.xxiij.dist. in noie dñi.in princ.& ij.q.vj.§.forũ.potuit ẽt ꝯciliũm inchoare in xvij.&.xviij.anno pontificatus Inn.potest fini re[*perpetue*]si ergo aliquid simplr prohibetur ꝯ factum, non valet,contra.ŝ.de matrimo.contrac.per totum,soluunt Gar.& Io.mo.ꝙ si constitutio prohibens non procedit vltra,ꝙ fit contra,non valet.C.de legi.non dubiũ. si vltra procedit,illud seruabitur.vide,quod no.de spon.du.tua.& quod dixi,de regula.ad apostolicã. super versi. obtinent[*reuocamus*] sic & dominus papa Io.pontifica. sui anno scđo reuocauit,quatenus de facto processerãt eos,qui dicuntur fratricelli,vel fratres de paupere vita, vel bizochi,vel bigami,non obstante aliqua ꝯfirmatione,si quã habuissent a Celesti.V.vel a diocesanis epis,ꝙ dic,vt in sua cõstitutione,quæ incipit,sancta Romana. nouiter dño legato trãsmissa sub bulla[*confirmatos*]tales fuerunt fratres de facto,de quibus in vlti. gl. quorũ fuit bonus locus ille,qui nunc est sancti Fridiani extra circulam sancti Mãmæ.Cleri.Pisa.dixit hic idem de seruis sanctæ Mariæ,sed male dixit.vt fuit postea declaratũ per Benedictũ.XI. põtificatus sui anno primo,vt mihi cõstat.& merito sic debuit declarari,quia nec regula , nec constitutiones arctant eos ad mendicandũ , licet aliqñ mendicent[*regula, constitutiones*] istam literã vel ꝯstitutionẽ habebat Guil.dabant exẽplum,cũ religiosi nõ mendicantes ex regula faciunt ꝯstitutiones,de non recipiẽdis possessionibus vel redditibus,& ꝙ eleemosynas q̃rat , interdicunt,dicunt Guil.Cleri.Pi. & Arc.per hoc patere ꝯstitutionẽ hãc nõ extẽdi ad illos, qui põt habere ꝓpriũ,licet non habeant sed de facto mendicent,dicebat ẽt Guil.ꝙ si ordo hic cassatus,vt desinat in seipso,acquirent vineã,vel prædiũ,quasi deinceps non sit mendicãs nunc inclusus hac ꝯstitutione in ipsius fraudẽ, hoc nõ ꝓderit,allegat.C.de legi.nõ dubiũ.& q̃a duabus vijs &c. de regular.ex parte.sortius aũt ſm cũ hoc locũ haberet in his,qui nullã ꝯfirmationẽ habuerunt[*incerta*] q̃a nõ habent quid certũ,vñ victũ summant, dr aũt mẽdicus

1 † quasi mene.i.defectũ dicens,cui qñque subuenitur,qñque nõ.& sic est incertũ mendici suffragiũ[*professoribus*] .i.per professionẽ obligatis ordini regulari ſm Guil.ſm quẽ alibi dr q̃s professor sacri ordinis.j.q.iij. audiuimus. xij.q.ij.quicunque.alibi professores dicũtur legũ doctores in proœmio digestorũ,in § pe.& vlt.& C.li.x.de professoribus & me.& li.xii.de professo. qui ĩ vrbe[*speciali*]

2 hodie † oĩbus mendicantibus prohibitum est acquirere noua loca ad habitandũ,vel antiqua mutari sine spãli papæ licentiã.j.de excess.præla.c.vno.& per cle.addita est excõicationis pœna.de pœnis,cupientes.j.respon.[*ordinarios*]ſm Gui.& Arch.in hoc facit ad titulũ[*incurrant*]refertur hæc clausula ad oĩa superius dicta.ff.ad l.Aquil.si seruus.§.inquit lex.Guil.cle.& Arch.[*probatos*]ẽt minoris religionis,satis est eñ, ꝙ promittunt tria substantialia,de quibus.ŝ.de sta.mo.cum ad moñ.in fi.ſm Arc.& Guil.refert quosdã hoc tenere.dicit Arc.ꝙ quædã sunt, ad quæ monacus tenetur ex voto,vt illa,de quibus in decre.ꝓdicta.& quædã , ad q̃ tenetur propter votũ, vt sunt orationes,ieiunia & his similia [*obtenta*] disputauit dñs meus pp fratres de facto translatos ad ordinẽ sancti Fridiani,ꝙ si de papæ licentia trãsfertur talis locus ad aliũ ordinẽ legata relicta primo loco & ordini, ipsi loco & scđo ordini debentur.allegat,ꝙ res, quæ succedit &c. vt lite pen.ecclesia.i.eũ ꝯcordã.adiuuabo dictũ eius.ꝯstat , ꝙ ista domus,vel loca obueniebant Romanæ ecclesiæ, sed in talibus vacãtibus bonis,q̃ deferuntur principi.si illa donat,latissima fit interpretatio.C.de bo.vac.l.ij.lib.x. & hæc sunt bñficia,q̃ sunt ĩterpretãda latissime, de ver. sig.olim.& hoc intelligas per ea,quæ ibi scripsi super vl. gl.item cõstat,ꝙ surrogati tenentur ad onera,patet hoc in cle.de censi.c.j.eis ergo debentur ꝯmoda.j.de reg. iu. qui sentit,cum concor.simile,quod dicã de priuilegijs cũ personæ,circa finem penul.gl.disputauit ẽt dñs Io.de

mon.mur.de istis mẽdicantibus inuentis post concil. aliã q̃stionẽ,q̃rebat,an miles , qui donauerat eis prædia sub pacto,ꝙ redirent ad eum,vel eius hæredẽ,si contingeret eos recedere,vel habitum,vel ordinẽ mutare,ipsis post hãc decre.mutantibus habitũ,& se trãsferentibus ad ordinẽ approbatũ,miles possit reuocare donata.notatur hæc quæstio de duobus.s.mẽdicãtes haberent ꝓdia, & q̃a non dicit quæstio illã factã de papæ licentia, cũ sine illa fieri nõ potuerit per finẽ capituli,notatur ẽt eius solutio,de qua dixi,ꝙ si illi habuerãt confirmationem papæ,licet post ꝯciliũ,ꝙ miles reuocat , q̃a potuerũt sic remanere in vita sua,vt hic.si nõ habuerãt ꝯfirmationẽ cũ nõ possent ĩ ordine & habitu remanere,illa duo mutando,dũ modo manserint in loco,miles non reuocat , si vero mutarunt locũ , ibi remanere possent in habitu & sine habitu,miles reuocat.in primo solutionis membro,cũ [vt ꝓdixi] transitus sine papæ licentia fieri non potuerit,illa interueniente locus est ei,quod dixi in prĩa q̃stione in scđo mẽbro,cum collegiũ fuerit illicitũ,& a iure dãnatũ,& hic quantum de facto processerat reuocatũ,& sic ei nil acquiri potuit,ẽt per institutiones , vel legata.C.de hær.insti.l.collegiũ. C.de iude.l.j.ff.qđ cuiuscque vniuersi.l.j ergo donans repeteret,non iuuat, ꝙ non fuerint in culpa,mutando,q̃a satis est, ꝙ fuerint in culpa ꝯ prohibitionẽ ꝯcilij faciendo.Sciendũ est,ꝙ Ioa. de Deo.l.j.q.vlt.ĩ nõ mẽdicãtibus tractauit hãc quæstionẽ, & tenuit,ꝙ si debito modo transierant ad arctiorẽ religionẽ,non licebat reuocare donata,cũ mutatio fuerit ĩ melius,de voto.scripturæ. & tacite id debuit subintelligi,si ad laxiorẽ,dicebat locũ esse reuocationi,de ver. sig. abbate.in fi.& xxv.q.ij.§.vlt.oĩ tñ casu locũ dimittere sine licẽtia donantis non poterant,si contẽplatione loci facta fuerat donatio,puta quia donãs erat patronus, vel habebat ibi sepulturã,nisi id fieret de papæ licentia,qui est summus princeps.ix.q. iij. cũcta,cũ ꝯcor. ſm eum. ¶ Prima gl.diuidit & summat.¶ Gl.veterem.soluit duo dubia.¶ Gl.quo ad,respon.per quæstionẽ & duplicem solutionẽ.¶ Gl.satis vr.rñ.p q̃stionẽ,in qua allegat pro & ꝯ.¶ In v.gl.ibi,vt dis.iu.vbi dr,ꝙ p ĩportunitate oĩtẽ ti fuerãt multi referendarij.¶ In gl.sic.c.ibi.l.i.in medio, ibi.nemini venit in dubiũ,ꝙ repetita lectio probat &c. ¶ In gl.j.publicc.ibi.l.vna.inspiciunt hi, quos in publicum quæstũ vocat incerta mendicitas,an habeant corporis integritatẽ,robur annorũ, vel artẽ. ¶ In glo. & sic ibi.§.scimus igitur. vide de ver.sig.c.vlt.in ij.gl. ¶ In glos. propliana.ibi.sacra,alias.sed sacra per Pontificem cõsecrata nõ alienantur. ¶ In gl.j.ibi.antiquos.Gar.faciens. vj.partes hoc solũ ponit pro.j.& iij.diuidit in duas. Sed Cleri.Pi.& Io.mo.faciunt.v.& diuidunt solum tertiã.in prima concor.cum gl.sed Boat.facit vlt.partes, de secũda enim facit tres ibi.si vero. & ibi , personis. & duas de tertia,vt ŝ.¶ In gl.idem generaliter.allegat Guil.xxiij.di. præterea.in fi.& vim patet primo dictum olim,& summæ Deus clemẽtiæ.& in fi.dicũt deriuatores,ꝙ primũ dẽt scribi per vnicũ.f. & vltima litera.n. ſm per duplex ff.& media longa,& vltima litera.m.& addunt versum. Est afatos primi caput,affatusque secundi.¶ In gl.sic. in fi.allegat ẽt Guil.in auth.coll. 3.de mensura ordi.cle.§. sancimus.qui dicit,ꝙ nec ecclesia videatur laqueũ iniecisse,ex quo fuerant confirmati oẽs in vnũ ordinem cõflari debuissent,vt sic non exterminaret, quod fecerat , subdit,ꝙ hoc factũ fuerat, puto , ꝙ loquatur de ordine heremitarũ sancti Augustini q ex pluribus ordinibꝰ factus fuit.¶ In gl.veterẽ.ibi.si ꝓ parte.§.versũ.ad idẽ.ŝ. de ver.sig.nã & ego.& ibi ſm Guil.vide, qđ no. gñaliter de mendicantibus in Spe.co.ti.§.j.ver.iij.& ver.iiij.& quod scripsi post Inn. & Host.de proba. in pñtia. super verbo minor annis.& de hoc per Cyn.C.de epi.& cleri. Deo nobis.in vlt.q.de fratribus minoribus , dic vt in consti. Nico.exiit.§.ad hoc q̃a.de ver.sig.lib.vj.& in cle.exiui e. ti.§.cupiẽtes.& in fi.idẽ.Cle.Pi.& Io.mo.& Arc.dicebat Io.mo.cãm in talibꝰ ꝯsiderãdã.ff.de li.cã, q ex libertate

s.de

§.de accu.cum dilecti.& ibi concordantiæ. itē, vt dicit, potius inspiciendum est terminus ad quem, q̄ a quo.ff. de do.ante nup.qd ipōnitæ.nō ob.ff.de reb. eorū qui sub tu.l.in fi.quia ibi res remanſura erat penes minorem, hic non.¶In gl. quo ad. in fi. qui remittit ad ſpe.de ſta. mo.ver.ix.& ver.xl. Arch.allegat, q Deus cor interrogat.xiiij.q.v.ſi quid.& decre.cum voluntate.§.de ſen.exc. ¶In glo.latis vſ.ibi.non pōt remittit Gui. ad ſpe.de ſta. mo.ver.iiij.& ibi,in 3rum vſ,hoc placet Arch.qui ēt al lc.l.diſt.vt conſtitueretur.& quod ibi no de pœ.di.ii.adhuc inſtant,verſi.quo enim.xv.q.iiij.c.j.& in fi. adde.qd no.xxvj.di.in.j.gl.& ff.de proc.nō ſolum § quæritur.¶In gl.pdicare.ibi,exercere.cum litera hic dicat quo ad extra neos.& in fi.q probault litera oratio.¶In gl. per hos.ibi eccleſia.in qua proficiunt verbo, opere & exemplo ſm Gar.facit §.de voto.c.fina.¶In gl.pe.in fi.ſic. xxxij.di. ad hæc.alibi exponitur.l.3 hoc.xiij.q.j. §. ad hoc.alibi.i.circa hæc xvj.q.iij.§ pōt.ad finem.ver.ad hoc. Archid.¶In glo.vlt.ibi,in toto.no.ēt Guil. licere ſingulariter,q non licet vniuerſaliter, all. ad idem.ff.de re.du.cum ſenatus. C.de iudi.l.j.in qb.dr.q collegio iudeorum,vel alias.illicito legari non pōt,ſingularib.tñ perſonis collegij licite legatur.& ibi,quo ad partem,dicit Fran.hoc caſuale,cui 3cordat de cleri.non reſi.ad audientiam . de teſt.relatū, ā.de don.apoſtolicæ.vide,qd no. ff.de vſu.q ſcit.in prin. & in fi.& hoc ſi facere denunciari poſſent. cum pp tranſgreſſionem canonis hoc facere ſit mortale ſm Gar.qui ſumpta hinc occaſione ſatis exquiſite hic tractat materiam denunciationum,& Ioan.mona.poſt eum,quam habuerunt ab Ho.infra de cen.Romana.§.ſane.ver.q ſi quam.vide in ſpe.de denun.§.ii.ver.vt autem.

¶De capellis monacorum . Rubr.

SVMMARIVM.

1. *Presbyteri debent conſtitui regulariter per epiſcopos in eccleſiis parochialibus.*
2. *Rector parochiæ videtur eſſe patronus.*

CAP. PRIMVM.

PResbyteri, Ponit dictum, cuius ratione interſerit ibi , cum debeant ad curā populi, no. q a non dicit ad eccleſiæ regimen . licet ergo epō fiat pſtatio ſolum ad curā populi , quam habet eps cōmittere, pertinebit tñ ad eum examinare,vt repellat,ſi inſufficiens eſſet, vel pniciosus. & vide qd ſcripſi.§.eo.tit.c.i.in prin.& gl.Inn. quam ponam.§.de ver.ſign.veniens.ſup ver.examinādi, & habet hoc locum,ēt ſi alias in ſpiritualib.& tpalib. pleno iure habeant eccleſiam ex epi collatione,curam.n.populi a ſe abdicare nō potuit , alias epalem iuriſdictionem a ſe abdicare poſſet,q non licet.ff.de offi.pr&.l.pe.& facit.qd no.de cen cum venerabilis.dicit autem Arch.q tūr per epos in eccleſiis parochialib debent presbyteri conſtitui.xvi.q.ij.ſane in fi.ij.q.j.multis.ij.q.v.nullius. lxxx. diſt. epi.x.q.i.regenda.de hære.cum ex iniunctio, in fi.j.q.iij.ſi quis eps præbendas.alleg.quod no.Inn.de offi. Archi.eſt ſatis.in fi.& §.eo.c.ij.in gl.hoc iut.niſi præſentatio ptineret ad patronum,vt in p.c.ſane j.reſpon.& de iurepa.per totum, dicit tñ Inno. & Hoſt. de excep.cum venerabilis.in fi.q ſi eccleſia eſt.ſ.alteri' terminos poſita , eps nō ponet ibi miniſtrum , ſed rector parochiæ præſentabit, qui ſi negligeret,eps ſuppleret.facit ad hoc,quia ratione parochiæ rector vr eſſe patronus.§.de eccleſi.ędi.c.iij.vbi de hoc.& ſicubi inuenitur,q alius hoc faciat,facit vt epi vicarius,de offi.delega ſuper eo.de inſti. cum veniſſent, ſm Arch.[*inſtituatur*]§.eo.lib.de inſti.c.j.de iurepa.cum laici.& c.vlt.[*perpetui*].i.ad vitam.ff.pro ſo.l.j.niſi p epos ergo nō per abbates,licet quidam dicāt , eos ex cauſa & cū cauſæ cognitione remoueri poſſe, pro eo facit,quod dicam ſuper.i.gl.¶Prima gl.dicit,quid declaret.¶Quarta glo.alleg. duas concor. & remittit & ſubdit tria ſimilia. ¶Quinta glo.dicit quid reprobat,& dubium ſoluit. ¶In glo.j.in fi.& lo.de Deo li.i. q.xxxvii. qui loquens de monacho ad præſentationem abbatis per epm inſtituto in capella,dixit eum per abbatem remoueri non poſſe, niſi ex cā legitima ne ſic illudatur epo,dixit tñ, q ſi legitima cā ſubeſt ex illa, epo tñ expoſita , illum poterit remouere,alle.x. q.ii.pcariæ. dicit enim obedientiam per talem actum nō extinctam,huic rationi 3dicit. xvi q.j. ne pro cuiuſlibet.& aduerte,quia hic prīcipium de presbytero loquendo nō diſtinguit,an ſit monacus, vel ſecularis clericus. ¶In glo.iij.ibi, inſtitutio.ad curam populi.dato ēt q inſtituant ad regimen eccleſiæ,de quo latis dixi de pbendis,de monacis.¶In gl.3rū.in fi. & Præmonſtratenſib & hoc dictum placet Archi. in glo. vlti. ibi,ſeui culpa.vel graui , q in populi notitiā nō deuenit. xxx.q.i.c.vlt.ad hoc.l.di.ſacerdotes.& c.ſe.& c.de his.xlv. di.ſed illud.de pœ.di.j.§.hoc ergo. & no.lxxxi.diſt.ſi quis eps.facit.lxxxij.di.presbyter.ſm Arch.ſm quem,ex quo de crimine agitur,ſolus eps habet cognoſcere.xvj.q.ij.c. j.in fi.arg.xi.q.i.de perſona.xxviij.di.c.vlt.in fi.xxi.di.ſubmittitur.in fi.ad idem.xv.q.iiij.c.i.in fi remittit ad no.p. B.de priuilegiis,cum & plantare,& per Inno.de offi.ordi.quanto.& c.in Lateranenſi.

¶De iure patronatus. Rubr.

SVMMARIVM.

1. *Iuſpatronatus an ſit apud quemlibet inſolidum.*
2. *Locus ſacer vel religioſus ſpecialiter vendi non poteſt.*
3. *Iuſpatronatus cum vniuerſitate non tranſit , vbi apparet contraria voluntas venditoris.*
4. *Eccleſia ſi ab vniuerſitate conſtruatur,vel dotetur,non ſinguli ſed corpus habent patronum.*
5. *Collatio ſi hanc adiectionem habeat, quod donatarij teneantur præſentare ad voluntatem alterius etiam epiſcopi,hæc adiectio non valet.*
6. *Res vnita an retineant priuilegia quæ ſingulariter habebant.*
7. *Actio non ſemper ſapit naturam eius , in cuius locum ſupponitur.*
8. *Priuilegiata perſona quando ſuccecit non priuilegiatæ ab eo tempore,quo ſuccedit,locus eſt priuilegio.*
9. *Clericus ſuccedens laico cenſetur laicus.*
10. *Laicus ſi habet communionem cum eccleſia in patronatibus poterit commutare.*
11. *Vicium an ſit perſonæ & rei.*
12. *Dignum maius trahit ad ſe minus dignum.*
13. *Patronus alter poteſt perdere ius,alter retinere.*

CAP. PRIMVM.

SI laicis. Duæ ſunt partes. ſecunda ibi.verum,prima ponit dictum. ſcda proteſtatur ibi, per præfatam.ſcda etiam ponit dictum, quod poſtmodū ampliat. ibi. Et oīno ius patronatus. tractat hic Arch. quid ſit iuſpatronatus,ex quibus cauſis acquiratur.an ſit apud quemlibet ſit inſolidum,de hoc vlti.no.in.j.glo.vbi inuenies opi. Archi. de primo dixi ſu per rubrica eo.ti.de ſcdo vero §.eo.cum ſeculū.& addēdo ad ibi no. & in decre ex literis.e.ti. ¶Quęro² de quo dubitari vidi,an tranſeat iuſpatronatus, cū venditur vniuerſitas talis,cum qua de iure tranſiret, iſtud exprimitur ī venditione,vt ſi vēdatur caſtrum cum oī iuriſdictione, honore & diſtrictu,& oī iurepatronatus.facit, q nō tranſeat.regula,expreſſa nocent.ff.de regu.iur. cum concor. inter quas eſt lex.ſi vnus.§.illud.ff. de pact. vbi doli futuri expreſſa remiſſio non valet , licet veniret in remiſſione,

ne.vel pacto,ne depositi agatur,constat autem iuspatro
natus vendi non posse,cod.ti.de iure.ff.de ꝯhen. emp.sic
2 Lesus.in prin.vnde lex in modicis.eo.tit.dicit,ꝙ† locus sa
cer,vel religiosus specialiter vendi non pōt,licet rei ven
ditæ accedere possit, vbi ergo fuit expresse venditū.duo
pondero.primū,ꝙ aliquod fuit eius precium,vel pars p̄-
cij,& sic iure prohibetur , non valuit.facit.s̄.de re.ꝑmu.
ad q̄stiones.& ff.de euic.l.pe.vbi dr̄ , venditorem p̄dij de
euictione nō teneri eorum,quæ tacite accedebāt,vt ser-
uitus,via,& actus,secus si illa tacite venientia fuissent ex
pressa.Si ergo de euictione tenetur,ergo aliquod fuit il-
lorum precium , cum vēditio non fit sine p̄cio,insti.de
emp.& vendi.§.itē precium.facit,qđ no.s̄. de simo.que-
3 relam.in.iii.gl.scđo pondero, ꝙ† iuspatronatus cum vni
uersitate non transit,vbi apparet ꝯria voluntas vendito.
ris.s̄.eo.ex literis.ff.de ꝯh.emp.l. hanc legem. illud ergo
exprimendo voluit & excepit illud non comprehendi
sub vniuersitate,& sic cum illa non transit , quia voluit
bene facere.ff.de pecu.l.si peculium.§. si seruus.speciali-
ter non transit,quia non potuit.s̄.de offi.dele.vbi licet le
gata cum marmore venirent statuæ marmoreæ . Si tn̄
dicit testator,lego omne marmor,& duas statuas,illis ex
pressis ostenditur strictio generalitatis prædictæ , vt sta-
tuæ non debeantur,nisi illæ duæ expressæ,nec dicat Pe.l.
hanc legem.& l.pe.superius alle.facere in ꝯrium,in quā
tum in illis expressio inclusi non vitiat,quia illud iō, qa
per se & singulariter poterat venire in ꝯctu & legato il-
lud inclusum,sed hic secus.¶ Ad ꝯrium inducit regulā,
vtile.j̄.de reg.iur.& qđ no.in prædi.decre. q̄ones,in fi.vl-
timæ glo.Item ꝙ ēt in spiritualib.illa, q̄ insunt,sine vitio
exprimuntur.s̄.de elec.significasti. vbi no.in fi. secundæ
gl.cum suis remissionib.Item audiui pro hac parte sen-
tentiam in curia de venditione,quam fecerat capitulū
Herbipolē.decano.& capitulo sancti Stephani Magūti
ni de villa ingilem , quam habebat in dioc esi maguntí.
quam vendēdo expressit curiam,agros,vineas,decimas,
census,iuspatronatus,cum oībus iuribus &c.Sententia-
tum fuit per patronum trāsiuisse pro & ꝯ quod legitur
& no.ff.de fun.instru.l.quæsitum. §.pe. & l. cum de La-
nionis.§.cui fundum,& §.pe.& de supp.l.legata,pp quæ
consulo teneri certum,vt nō fiat expssio venditioni cō
iuncta.s.per quam dici possit,illud expresse venditū.quā
in fi.instrā recognoscat venditor iuspatronatus cū vni-
uersitate trāsisse in emptorem,& fateatur se desiisse esse
patronum,& oē possessionis commodum & animum
deposuisse.Ioan.And. ¶ Demum ad prius dicta subdit
4 Arch.ꝙ† si ecclesia ab vniuersitate construitur,vel dota-
tur,non singuli , sed corpus habent patronatū xvi.q.ii.q
manumittitur.¶ Dicit etiam,ꝙ esse patronū, respicit pe
titorium,esse in possessione patronatus respicit possesso
rium.posito igitur vno non sequitur aliud , quia nil ha-
bent ista cōe.nullo sunt ꝯmiscenda.ff.de ac. pos.naturali.
li . ¶ Licet aūt possessio non faciat quem patronū, pro-
dest tn̄ ēt ad actum p̄sentationis,de elec.q̄relam , vbi de
hoc,dicit ergo Archi.ꝙ difficile putat probare patrona
tum antiquum , nam & si probetur qs ꝯtinuā possessio-
nē.xl.annorum,& vltra suorū prædecessorū & suam,nō
est sufficiens probatio iurispatronatus , quod certis mo-
dis tn̄ acquiritur,de quibus.s̄.remissi . [*Vbi competens*]de
patro.lapso in hæresim potuit hic Arch.quod no.j.q.vii.
maximū, & idē,sicut enim in fundatione pōt hoc agi,
ꝙ nihil iuris ī ea retineat.s̄.de testi.significauit. Sic & po
stea in totum sibi remitti pōt & donari,vt hic no.tn̄ Io.
xvj.q.vij.ꝯsiderandum,ꝙ patronus illi iuri, qđ respicit fa
uorem ecclesiæ,renunciare non pōt,puta deferendo di
lapidatorem.sed ibi Bar.Brix.ꝯ . Cum possit illud dona-
re.eo.tit.ex insinuatione.& dicit Arch. ꝙ ista decre.hoc
approbat,si Io. intellexisset de eo,qui renunciasset illi iu-
repatronatu rei ēto, procederet dictum eius,sed ipse nō
vr̄ sic intellexisse.¶ Refert etiam hic Archi. Lau.dixisse,
ꝙ in præiudicium legitimorum hæredū patronus ius-
patronatus renunciare nō pōt,& facit, quod no.xvi.q.j.

constitutum.in fine.ipse tenet ꝯrium per hanc decre. si
gnificauit.de testi.vide,quod scripsi, de iure patronatus,
cum seculū.[*Religioso*] secus ergo si fiat donatio laico,vł
clerico iure proprio,sup quo vide,qđ no.s̄.c.illud.in vlt.
gl.& quod ibi scripsi.Arch.ēt hic tenet , ꝙ in donatione
laico fienda necessarius sit epi cōsensus. Et sit diuersita-
tis rō,quia laici magis consueuerunt ecclesias grauare,
q̄ clerici,vel religiosi,ad hoc.ii.q.vii.laicos . Item quia si
clerici lædunt,vel vexant ecclesiam,facilius coercentur
per iudicem ecclesiasticum.lxxxix.di.iudicatum [*Confe-*
5 *rendum*]dicit Io.mo.ꝙ† sii collatione adiicitur,ꝙ dona-
tarii teneantur p̄ntare ad voluntatem alterius etiā epi-
scopi,hæc adiectio non valet,alle.de concel.præben.nul
la.& c.constitutus. & c.si.per q̄ patet , ꝙ posset in fraudē
concilii lateran.Dicit tn̄,ꝙ adiectio vitiatur , & non vi-
tiat,alle.x.q.j.sic quidā.& c.nouerint.de præben.dilectus
i.& c.dilectus.de condi.appo.c.j.j̄.de reg.iu.vtile.nā est ꝯ
naturā rei.ff.de preca.cum precario,& s̄.c.ii.c.vlt.& ff.de
politi.l.j.§.pe.[*volumus*]alleg.Io.mo.C.de emanc.l.nec au
us.& ff.ne quid in lo.pu.l.2.§.merito.& §.se.[*ad præsentan*
dum.]No.contra laicos,qui credunt constitutioni satis-
facere,eligendo.j̄.tempus,de hoc dixi.s̄.eo. c.si. in fi.hic
etiam dixit Archi.s̄.c.li.de præben.c.j.Et vide,quod scri-
psi post Comp.s̄.de rescri.capitulum. post gl.ver. quæris
[*post semestre*] idem in iure deuoluto per negligentiam
laici patroni ꝑm. D.Stepha.prouincialē,qui sic dispu tā-
do terminauit.Itē dico de decre.statutum.s̄.eo. lib.de p̄
ben.vt inferior ad quem potestas reuertitur, nō habeat
mensem tm̄,sed tp̄s ordinarium.facit etiam ,quod scri
psi in quæstione super regula,contra eum.j̄.de re. iu. al-
6 le.Stephanus,ꝙ† duæ res vnitæ retinent priuilegia, quæ
singulariter habebant,de pe.di.j.in mediam ētum.C.cō
munia de le.l.ii. & ne sede vac.c.j.item quia mutata con
ditione personæ etiam rei statum conuertit immuta
ri.ff.de sol.cum quis sibi.in prin.& de acqui.hære.l. Pau-
lus.alias est.§.sub.l.si pupillus. Item filius repudiata bo-
norum possessione per vnde liberi , in quo datur an-
nus,recurrit ad bo.pos.vn̄ cognati, in qua cum dentur
centum dies,ipse habet annum.ff.de succe.edi.l.j. §.qui-
7 bus.& §.se.Item non semper† actio sapit naturam eius,
in cuius locum supponitur.ff.de iureiur.cū qui. in prin.
ad idem facit quæstio dn̄icalis.xxii. ibi tenet Bar. cū Tā.
ꝙ si Titius rem Seij p̄ntis bona fide & cū titulo possedit
spacio.v.annorum,& morit̄ Seius instituta ecclesia hæ-
rede,nō sufficeret actio Titio.[*Alii quinque anni*] imo re-
8 quirentur.xxxv.ad.xl.cōplendos,all.ꝙ† quando priuile-
giata persona succedit non priuilegiatę, ab eo tp̄e, quo
succedit.locus est priuilegio. facit decre. dilectus. quam
hic alle.glo.pe.& iura quæ ibi addam,quæ ad hoc suffi-
ciant cum hac decre.Pileus in sua.q. lxvi. lxii. ponebat
casum,cum Seius se & sua contulerat ecclesiæ.Accu.in
aut.quas actiones.in fi.primæ glo. tenet illam vti debere
iure priuati,per.l.si fiscus.ff de iure fis. l. si fundum. ff. de
fun.do.refert tamen ibi,ꝙ Pileus,& Io. tenebant contra
rium p.l.ff.de vsu.cum quidam.§.si fiscus.& § si debito-
res.Credo,ꝙ glo.illam allegando Pileum , debet Bulga-
rum allegasse.Pileus enim in quæstione prædicta distin
guit,an modicū superesset ad præscriptionem complē
dam,an non,per l rerū mixtura.ff.de vsuc.Cyrius ibi ꝓ-
sequendo Brocar.de priuilegiato, qui succedit non pri-
uilegiato,in casu isto dicit,ꝙ quando priuilegiatus suc-
cedit illi,contra quem præscribitur,præscriptio impedi
tur in totum,vel in tempus certum,aut retardatur, aut
non impeditur.primo casu nō vtitur priuilegiatus suo
priuilegio p prædi.l.si fundum.ff.de fundo. Secundo ca-
su cum retardatur in tempus certum,vtitur,vt in l.sicut
C.de præscri.circa medium. Tertio casu locum habet
aut.ꝙ si quis quibusdam.C.de præscri.lon.tem.vt idem
iuris sit de parte tp̄is quo ad partem , ꝙ de toto quo ad
totum,& sic in quæstione.& hoc tangit glo. in l. apud
Iulianum.§.Marcellus.ff.ex quibus cau. in pos. ea. ¶ Ad
quæstionem principalem Stephanus in cōtrarium in-
ducit

ducit, quod dicit regula, is qui. & regula, nemo põ: plus, ꝯcor. ĩ de reg. iur. & decr. dilecti. de deci. ibi, priuilegium 9 cessat in re non priuilegiata, item ꝙ † clericus succedens laico censetur laicus, eo. ti. cum dilectus, & actio surrogata obtinet vicem primæ. ff. si seruus testã lib. l. j. §. hæc actio. item ꝙ res transit cum onere suo, de deci. pastoralis. cum cõcor. facit, de elec. ne pro defectu. item. vij. q. j. nihil. vbi personarũ varietas naturam rei, vel iuris non immutat. Ad prædicta sit rñsio per id, qđ dixi. ¶ Gl. pe. dicit, quid approbat, & quid reprobat. ii. gl. ¶ Prima glo. dat simile, q̃rit & solun. ¶ Quarta gl. alle. vnam cõcor. signat ꝯ̃rium duplex, soluit, solutionem impugnat & tñdet. ¶ Penul. gl. rñdet per obiectionem, & solutionẽ, demum soluit q̃stionem per solutionem. alleg. vnã decre. & soluit alleg. & remittit. ¶ Vlti. gl ponit primo tria exẽpla, scđo q̃rit & sol. ¶ In tertia gl. ibi si vnus. ij. ꝙ si non vt totum, vide de priui. si de terra. super gl. ii. ¶ In gl. pe. ibi, an vitium. vide de ꝑscrip. si diligenti. super gl. pe. Et ibi vitia. vide de resti. spo. sæpe. super gl. pe. ¶ In gl. vlti. ibi cum pupillo. Nam papa primam ẽt neutro vtente viã retinet. ¶ In gl. j. ibi nemi. Arch. hic ponit circa intellectũ illius capituli, vbi & remittit in quantum de cõmutatio- 10 ne loquitur, ꝙ † si laicus habet cõionem cum ecclesia in patronatib. poterit cõmutare, vt rõne societatis liceat, quod alias non liceret, alle. xxxii. q. iij. non potest. et ibi Tanc. & Goff. isti tñ loquebantur alternatiue. ¶ In gl. ii. in fi. si donetur ep̃o iuspatronatus capellæ sibi subiectæ, vide, quod scripsi s̃. eo. significasti. in fi. concordãdo opi. ꝯ̃rias Goffre. & Host. distingue, an ep̃s habeat cõpatronum nec ne. ¶ In gl. alias. in fi. dic vt ibi, & hoc teneas, ꝙ vbi agitur solum de translatione iurispatronatus, cõsensus ep̃i illi donationi ꝑstitus in nullo læderet ius ep̃ale. ¶ In glo. pe. ibi ꝯ̃ regulam. & ꝯ̃ iura, q̃ dicunt, ꝙ si priuilegiatus succedit priuato, vtitur iure priuati. ff. de iu. hęres absens. in prin. & l. is qui Romæ. Et ibi dilectus. vlt. facit. ĩ. de immu. ecc. c. i. lo. mo. all. in libro feu. de pace iura. firma. tenere §. ad hoc si allodium. ff. de vsuris, cũ quidam. §. si debitores. & de iure fis. fiscus, cũ ĩ priuati. facit, quod nota. C. de temp. & repa. ea quæ. §. ꝙ si. in gl. ꝙ curret. Et ibi de excõicato, de bannito vide in Spec. de cessi. acti. §. j. ver. illud etiã. & ibi ꝙ sic, facit, quod no. s̃. de offi. deleg. super quæstionum. §. si vero. in fi. in glo. Dy. in reg. de hoc per Bar. ff. de doli excep. l. apud. §. si quis successerat. vbi tenet cum Di. qui in ius. ĩ. de reg. iur. dicit, ꝙ obstat exceptio si ex titulo lucratiuo, vel quasi, quod hẽt, agit singularis successor. Secus si ex non lucratiuo, vel quasi, per. l. apud quam allegabo, sed aliquibus potius vr̃ ꝯ̃rium, cum plus illicitus videatur esse ꝯ̃ctus, in quo excõicatus lucrum percipiat, quam is, in quo non percipiat. faciant, quæ scripsi de dolo, & contu. veritatis. ad fi. tñ vr̃, ꝙ ia. s̃. eo. lib. excep. dicebat Arch. ꝙ omnem ꝯ̃ctũ, qui cederet ad ipsius incommodum, excõicatus facere poterat, donando & se aliis obligando, & ille cessionari⁹ statim agere põt, cum esset in eo cã, vt in glo. idem in illo, cui debitorem suum delegauit, all. q. Bart. & Spe. vt in gl. alle. etiam, qđ no. ii. q. i. in primis. post prin. in gl. cum enim, quæ diu, procedant, vbi res ad cedentẽ reuersura non erat, alias secus, ar. ff. de do. exce. apud Cel um. §. sed si mulier. & § apud Iulia. & si cum legitima. & §. si quis autem ex cã. & §. auctoris. & l. pure. §. si cum. ¶ Plenius autem prosequendo sciendũ, ꝙ Guido de suza. in suo opere statutorũ tenuit de bannito, ꝙ si ipsius bona publicata erant, cessionarius nõ agit, vt. ff. de capi. dimi. l. ii. al's agit ꝓm eum sine distinctione. ¶ Tu aũt in Spe. vbi. s̃. remisi, inuenies opi. secundo casu distinguentem cãm lucratiuam & nõ lucratiuam dotis, vel similis. ibi ẽt ponitur alia opi. distinguens cãm necessariam à volũtaria, alia opi. simpl̃r tenet, ꝙ non agit ibi, inde ꝙ distinguitur de cã lucratiua iustificari põt ex ꝑsumptione fraudis, cũ non facile quis donet. ff. de proba. cũ de indebito. C. mã. l. pe. & vlti. de præium. quia verisimile. reprobãt quidam hanc distinctionem, per. l. C. de dona. illam. Secunda distinctio de causa necessaria, vel volũtaria probatur ff. de procu. seruum quoque. §. fi. & l. seq. & de dam. inf. [illegible] cũ postulasset. tertia distinctio est, ꝙ cessionarius agit directa nomine cedentis. quod potest ff. de sa. erci. l. plane. Et tunc obstat exceptio. An vtili nomine suo, ꝙ simpliciter potest, vt no. C. de ac. & ob. l. ii. & tunc subdistinguitur, vt. s̃. de causa lucratiua. C. de procurato. qui stipẽdia. Tu teneas cum glo. his distinctionibus de causa lucratiua vel de necessaria non ponderatis. Et dic, ꝙ si suo nomine agit cessionarius excommunicati, vel banniti, cuius bona publicata non erant, non obstat exceptio per iura quæ alle. glo. & ad solutionem contrariorum consi- 11 derandum est, an † vicium insit personæ & rei. an rei tñ, exemplum primi, qñ res furtiua possidetur a fure. Scđi, quando illam possidet possessione bonæ fidei. hæc transeunt ad vniuersalem & singularem successorẽ, insti. de vsucap. §. furtiuæ. An tangant actionem & personam, sicut quando dolus interuenit in contractu cum alias cõtracturo. & sic vitium non est in re, sed tãgit personam dolo, si & actionem, & tunc procedit distinctio de cã lucratiua & non lucratiua, sed in casu glo. tangit personã tantum & non actionem, in qua nullum vitium in cõtractu & re, & sic non ob. ff. quod quisq; iuris. l. iii. §. ꝙ autem. & ff. de colla bo. cum emancipati. in prin. nam ibi infecta erat elisio actioni, hic aũt personæ, vnde exceptionem excommunicationis obiiciens non litem inficiatur, sed personam euitat. ff. de excep. l. ii. in fi. qua rõne dicimus, tales exceptiones personam respiciẽtes nec afficientes actionem non transire in hæredem, cod. ti. l. exceptiones quæ personæ. de acqui. hære. Paulus. in fi. ad munici. libertus. § patris, ff. de reg. iur. sicuti. & l. in oĩbus, ij. facta igitur vera cessione, quæ alias teneat, cessionari⁹ lucraturus, vel non necessarius, vel voluntarius indistincte agit. nec opponet, cedentem non hẽre personam stãdi in iudicio, cum modo nõ stet, ipse alius, fateor ꝙ sunt actus facti ab excõicato sibi prohibiti, ꝯ̃ quos obstat exceptio. Sicut si prælatum eligit, vł prouidit de beneficio, eliduntur etiam illa per exceptionem. sed in vim petenti proriæ etiam per actionem & viam nullitatis. & ista nõ cõtingunt casum, de quo tractat gl. ad materiam vide, quod dixi de excep. cum inter. super gl. pe. & idem in casu decre. romana. in fi. de offi. vica. lib. vj. de testõ excõicati satis dicam. ĩ. de senten. excõmu. decernimus. & ibi circa prin. vbi idem dicit de illo, q̃ emit villam a patrono excommunicato, quia statim poterit præsentare. & facit cautela, quam no. eo §. in fi. & de teste. §. j. e. ver. Sed pone mutuaui. & dixi. s̃. de testi. in super. super. j. gl. & ibi cum in tua. ad idem. ff. mãn. Pomp. & C. de iure do. l. fi. ĩ pri. & quod vtrobique no. & l. in creditore. ff. de euictio. ¶ In vlti glo. ibi dico, idem Archi. alle. de in integ. restit. 12 l. petentæ. alle. etiam, ꝙ † magis dignum trahit ad se minus dignum, de consecra. eccle. vel alta. ꝙ in dubiis. ff. de rei ven. religiosis. de solu. si alieni. de vsucap. qui ædes & xiii. q. ii. non æstimemus. in fi. & ibi, si cõem, pro ea. l. terminauit Goff. in quæstionib. suis. q. xviii. ꝙ illud ius cl'ẹ per tertium non præscribatur ꝯ̃ laicum minori tempore q̃ contra ecclesiam, inducebat etiam, e. tit. si stillicidii, §. vlti. & l. seq. vt quia in indiuiduis vno ex sociis retinente retinet alter, vt ibi, & ius patronatus est tale. eod. tit. c. i. ergo &c. item ꝙ in talibus vnius victoria prodest aliis. s̃. de ap c. pe. cum concor. inducit etiam quod sequitur in glo. ¶ In contrarium allegabat; ꝙ tale ius cadit in laicũ, & est præscriptibile. s̃. eo. cura, ergo contra laicum. x. vel xx. annorum spacio præscribitur. C. de præscrip. lon. tẽp. 13 per totũ. xvj. q. iii. § potest. nec est nouum vnum ex † patronis perdere ius, & alterum retinere. ff. de iureiuran. si duo patroni. de elec. cum Vinton. apertius de poenis, in quibusdam. cum concor. etiam hic, sic seruitus in parte alia retinetur. ff. quemadmo. serui. amit. nam & satis, & denunciatio noui operis quibusdam ex dominis prodest & aliis non. ff. de noui oper. nuncia. de pupillo. §. si plurium. non respondet, sed so. procedit in præscribente

ius

ius commune laici & ecclesiæ, contraria procedant in præscribente diuisim ius laici stante iure ecclesiæ.

ADDITIO.

a ¶Quæro in quo patronatus iura vendi non possunt, sicut nec alia iura spiritualia, nisi cum vniuersitate, donari tamen potest, vt tenet Ant. in c. quanto. de iudi. & hoc cum consensu episcopi.

¶De censibus. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Visitator debet primo visitare ciuitatem vt caput, postea diocesim.*
2 *Ecclesiæ cathedrales dicuntur matrices.*
3 *Visitandi potestas esset delusoria si nullam haberet coercitionem.*
4 *Archiepiscopus quando cogat & puniat.*
5 *Notorium dicitur, cuius testis est populus.*
6 *Victualium appellatione quæ veniant.*
7 *Exenia non extenduntur ad numerum & quantitatem.*
8 *Pœna tenet suum authorem.*
9 *Delegatus debet seruare formam mandati.*
10 *Correctio monacorum licet spectet ad abbatem, tamen si est nimis grauis temperanda de consilio conuentus.*
11 *Visitationis locus non est de substantia, sicut nec locus electionis.*
12 *Procurationis nomine nihil amplius exigitur, quam pensatis facultatibus moderate possint exhibere.*

CAP. PRIMVM.

ROmana. Diuisio in gl. & supra ca archieps. finis p rogat ad alios visitantes, q dic vt ibi, [*prouinciam*] vj. q. iij. scitote. Prius ecclesiæ suæ capitulum, cũ quo facit vnũ corpus. s̃. qnæ si a præla. nouit. igitur prius visitandum, & dicit Ioan. mo. q ordo istius decre. hic & inferius positus substantialis est, & omissus reddit processum nullum. s̃. de rescrip. cũ dilecta. C. de sen. & interlo. l. prolatam. Et dicit, q super nullitate vidit literas dari per cancellariam, vbi vero ordo non esset substantialis, tñ a iure debitus, & peteretur, si non admitteretur petitio, posset appellari. C. de ap. l. j. alias si procederetur, teneret processus, de resti. spo. c. j. & j̃. de ap. c. i. [*Ciuitatem.*] Et ibi etiam procurabitur, vt s̃. eo. venerabili. & ibi dixi super j. gl. qũo respondeatur. c. xii. q. ii. charitatem. [*Et diocesani*] ista sunt diuersa. Diocesis ciuitatem comprehendit minorum ecclesiarũ per hanc literam & per id, qđ de piis locis. j̃. proxi. §. sequitur. & §. sane. dicunt Pet. & Abb. patere, etiam ecclesias curã nõ habentes visitant, & in visitatione veniat scire de vita & conuersatione ministri, vt in. d §. sane. & qũo ecclesia & ipsius iura gubernet. Nam dicit Arch. cum ibi possit delinqui. & ecclesiam nõ reparari, ergo locus est visitationi [*populorum*] dicit Fran. hoc intelligendum quo ad crimina ecclesiastica, matrimonia & alia, quæ ad ecclesiã pertinent. In aliis corrigendis non vsurpabit iurisdictionem iudicis secularis, de iudiciis. nouit. [*Commode*] xxii. q. ii. faciat. s̃. de elec. quia pp. in prin. [*Non poterit*] de multiplici potentia hic Host. remittẽs ad no. de rescri. sciscitatus [*de pluribus*] putat Inno. q ex cã põt vnum collegiũ in locis plurib. visitare, licet sit honestius hæc fieri vno solo, vide quod. j̃. dicam super glo. loca. Et no. q dicit de pluribus. per quod patet, q nõ de oĩbus ad vnum. & in iiii. glo. [*Conuocare.*] Impedientes tales nuncios, vel alias iurisdictionem archiepi visitantes, per eũ puniri põt, q dicunt. j̃. de pœnis. Romana [*deinde*] i. visitata sua ecclia, ciuitate, vel dioceſi, liceat, prius ergo nõ licet, nisi aliud obtineat de cõsuetudine speciali. s̃. de offi. ordi. romana. ibi romanæ ecclesiæ saluis, quæ eps seruare debet. In quibus ẽt quoad archiepm cõsuetudo ɔ̃ria non valeret, vt dr in fi. ſm Host. [*eius partem*] si non põt totam, quia ad impossibile non tenetur. j̃. de re. iur. nemo põt [*visitationis officij*] ad quod pertinet, statum clericorũ prius visitare, qualiter baptismum & alia sacra ministrent, & qualiter se habeant in ecclesia & in vita, & si omnia recta inueniat. Deo gratias agat. Si aliter inuenerit, ignaros instruat, & puniat puniendos, & hoc expediat nocte, qua venit, sequenti die mane plebi vocatæ pdicet verbũ Dei, docendo fidem & articulos fidei, & vitia mortalia fugere, & quod sibi nolit fieri &c. & q resurrectionem spectent, & diem iudicij timeant, & vt se continue in oĩb. bonis exerceant, & sic de illa ecclesia proficiscatur ad aliã. x. q. j. placuit. j. §. sane. ſm Host. sed Io. mo. sic ponit, vt de ecclesia militante ad triumphãtem valeat proficisci. alleg. eundẽ canonem, & de illis ecclesiis remittit. s̃. de ele. fundamenta. Scire debes. q Host. in sum. de offi. archi. §. pe. ver. patet ex pmissis. vr̃ velle, q post prandium de illa ecclesia ibit ad aliam & visitabit illam, & ibi de sero procurabitur. & se. mane. Alii intelligunt, q de mane facto sermone ad populũ ad aliam ecclesiã ibit sumere prandium, qũocũq; sentias, vnius diei erit procuratio. x. q. iij. inter. Saluo quod. j̃. dicã in gl. visitare, in fin. [*Ciuitates*] & dioceses per ordinem, vt primo † ciuitatẽ vt caput. scdo diocesim visitet. s̃. j. rñ. dicunt Ho. & Ioã. mo. q ille ordo seruandus sit in prouincia. s. quo ad ecclesiam, ciuitatẽ & diocesim metropolitanam, In suffraganeis tamen si facultas, vel incõmoditas sit in hoc ordine seruãdo, nõ putãt ordinem necessariũ, & eorum subditos, si ɔcurrãt eps & archieps in visitando, dicit Inn. cui concor. Ho. Io. mo. Abb. & Arch. q ambo admittentur, cum nõ sit iure prohibitum, & si discordarent ĩ sñia, teneret sñia pro reo, nisi in cã fauorabili, de prob. ex literis. & repetit hoc Host. quod post eum scripsi, de re iu. c. fi. super vl. glo. dicunt aũt, q si ecclesia nõ sufficit vtrique, admittetur primo veniens. ff. de iudi. qui prior. de fo. compe. proposuisti, cum concor. Si cõcurrunt, nec apparet quis primo venerat, vr̃ epm præferendum, cui specialius inest cura. x. q. i. regenda. cum similibus pdictis. placet Archid. epm præferendum. xj. q. iij. qui resistit. & c. se. & dixi de pscri. cum ex officii. super gl. pe. quasi casus archiepi sit specialis perimens regulam. ff. de reg. iur. l. j. facit pro hoc. s̃. eo. lib. de pben. si a sede. si vero cõcurrat eps cum prælato sibi subiecto, ad quem ẽt spectat visitatio, dicit Arch. præferendum epm, nisi obstet ɔsuetudo. alle. quod no. Inn. de præben. in Lateran. [*Cathedralium*] sine matricũ, nam & Cathedrales † matrices dñr, de præscrip. cap. j. de ver. si. venerabili [*visitatis*] visitare intelligitur, etiam si vadat cã consignandi pueros, vel ɔsecrandi ecclesiã. s̃. de reli. do. c. j. Siue pro quocunque alio cõi negotio, vel quia multos tangit, arg. x. q. iii. relatũ. & c. nec numerus. s̃. de simo. cũ. j. q. i. placuit. ſm Inn. vel ſm Host. & Io. mo. q sit pro salute animarum, vel pro cultu diuino ampliando pro statu ecclesię in melius reformando. x. q. i. placuit. secus ſm Inno. si vadit pro causis expediendis. dicit Arch. q ex verbis prædictis vr̃ deberi procuratio pro reconciliatione ecclesiæ, sed ipse ɔ̃rium tenet, sequendo Vin. & vide, quod scripsi, de consecra. ec. vel alta. proposuisti. all. etiã quod no Vin. Lau. & Gof. de vita & hone. cler. cũ ab oĩ. Sed quæritur, an archieps ad vnam diocesim cã visitãdi accedens si transit per aliam diocesim sit procurandus, rñdetur q non iure visitationis, quia non visitat, ius hospitalitatis nemini denegandum est, de emp. & ven. c. i. xiii. di. §. j. s̃. de præben. de monacis. & scdm hoc idẽ est de ecclesia propriæ diocesis, per quam transit. Quid si pdit equum, soluit vecturas equorum, vel his similia, nũ quid hoc exigit nomine procuratoris ius. dic, ſm Inno. q non, qnia patet ſm Arch. j̃. §. procurationes. ibi. in victualib. tñ, sed nec diuina debet exigere cum grauamine subditorum. x. q. iii. cauendum. & c. fi. s̃. eo. cum apls. §. j. & vl. vnde dicit Inn. q multo minus possẽt petere expensas, quas fecit in via eundo pro visitatione facienda, tũ quia hoc nullo iure cauetur, tum quia pp id hẽt bona dignitatis, vt q̃ ad dignitatis officium spectant exerceat. & talis procuratio hoc respectu potius datur in signum subiectionis & pp hospitalitatẽ, q̃ de necessitate

iuris

iuris naturalis,cum suos reditus habeat,vt ſ.dixi. Et ideo de illis viuit.cum pauperes visitat. Quid si vna die visitationem expedire non potest.dicit Inno. ꝙ pluribus diebus vt oportuerit procurandus erit.x.q.j.placuit.Nam si statim redire posset,& procurationē hr̄e, nonne melius est remeare & visitationem perficere. nec ob. x.q.iii.Iter coetera,ꝙ intelligitur cum vna die pōt visitatio expediri.neccirca vnam malignandum est ſm eum. alle.Ho. xviij.q.ij.visitandi.& c.non semel.de hoc dixi.ſ.e.cū apostolus.super ver.epulas.Archid.dicit,ꝙ ar.ↄ.ſ.eo foelicis. ver.adiicientes.sed ibi non dr̄,ꝙ solū vna die debet procurari,sed ꝙ pro vna die vnam solam procurationē dēt hr̄e,etiam si visitat plura loca.Subdit tn̄ Host.ꝙ in nullo casu ecclesia est grauanda,vt dictum est,& patet.ſ.eo. sopitæ.[*reuertatur*]huius iuris duplex est ratio ſm Fran.s. ne illa diocesis grauetur,& ne aliorum visitatio negligatur[*secure*]arguit Host.ꝙ ex hac, vel alia rōnabili cā personaliter non visitans procurationem ēt in pecunia exigere possit,dic vt.ſ.capitulis proximis.[*indiguerit*] aliquo casu superueniente ,vel ēt ex antiquo ſm Host.& Ioan. mona.[*intermissa*]sine præiudicio redeūdi. cum hoc fiat de iuris licentia.Ho.[*& assensu.*]Si hoc non fuisset additum,sufficiebat requisiuisse consilium.ſ.de arb. cū olim profectus. quem totis viribus procurare debet officium pastorale.ſ.eo.cum apl̄us.§.cum vero. Host. [*Conferatur*] ac si dicat.nō requirat probationem,sed de facili hoc ↄcedat. Host.[*requisito*]prima ergo visitatio,quam facit archieps̄.est libera.scd̄a non,sed necesse est interuenire,qđ hic dr̄[*diffinitione*] quare ingeritur hic facultas diffinitionis,dicit Host.ad hoc vt archieps̄ non sit negligens ad ↄcilium vocandum,aliter suffraganeorum consiliū de facili hr̄e nequeat, nec sine hac diffinitione visitare.scd̄o quod per hoc cōcluditur archiepō,ꝙ vix,vel nunq̄ secūdam visitationem faciet,nisi cōcilium celebret[*sicalius*] prius visitans oportunum , & super hoc scribitur actio archiepi ſm Inno.Host.& Ioan.mon.ac si dicant,quod quæstio super hoc ferri non poterit [*proposito*] per se,vel per alium.x.q.j.eps̄.ſ.de ęta.& quali.cum sit.de offi.ordi. inter coetera,ſm omnes[*absque conditione*]iurī, quod sequitur,bene enim coget venire & rūdere & sibi in his,quæ officium respiciunt obedire ſm Ber.& Innoc. Host.Io. mo.& Arch.alias enim † delusoria esset potestas,vel iurisdictio visitādi,si nullam coertionem haberet , de of. deleg.ex literis. & quia cui cōmittitur principale & accessorium,de offi.dele.de causis. & c. prudentiam.ad fi. [*aspera*]xliiij.di.sit rector.xlv.di.disciplina.ſ. de proc.oēs. Host.hic enim solum tm̄ agitur , vt vita hominū corrigatur. xxiij.q.v.prodest. Arch.eos clericos visitandos [*inquirant*]quam inquisitionem facere tenentur ad denunciationem ipsius,ad hoc.ii.q.v.Menā.& c.cibus.& si eps̄ noller inquirere,archieps̄ inquirat,quia curam eius habet,& ad eius officium pertinet, & pp̄ negligentiam epi non deuoluitur ad archiepm̄ hæc cognitio , quia in canonibus non est expressum,ita ponit Innoc. all. ad hoc. Archid.x.q.iii. quia cognouimus.xviii.di.hoc tm̄.xxv.q. ii.Amputato,& quod scripsi.ſ.eo.li.de sup.ne.prala. Romana.super gl.no.ꝙ & hoc tenet.& si dicatur,ꝙ pp̄ hoc remanebunt crimina impunita,ↄ id de sent.excō.vt famæ.rn̄det,ꝙ † archieps̄ coget epm̄, vt procedat & puniat ꝙ pōt rōne peccati negligentiæ.xxxiiij.dist.quorundam xii.di.de his.in fi.alle.ēt quod no. Inn. & Host. de cle.nō resi.ex tuæ.decre.autem vt.ſ.eod.de correctione simplr̄, sed de visitatione loquitur ſm eum [*denunciet*] hic cōpilauit Host.satis vtilem gl.de materia denunciationum, quō alia euangelij.alia iudicialis.alia canonica,quā minus exquisite posuerunt Gar.& Io.mo.ſ.eo.li.de reli.do. religionum.quā hic & ibi decido,& vide in Spec.de denuncia.§.ii.ver.vt aūt.Et ꝙ ibi de regulari deficitur , hic ponam in fi.Archid.vero remittit ad no.per se.xxii.q.v. hoc vr̄ . [*Notoria*]de notorio manifesto,rumore occulto & peneocculto remittit Host.de coha.cle. & mu.vestra.Innoc.dicit,ꝙ si dubium est iudici, an crimina sint notoria,primo de hoc inquirer,nec vr̄ , ꝙ habeat aliud pronunciare,nisi ꝙ suum est punire hæc maleficia , q̄a sunt notoria , cū solum in hoc videatur cognoscere,an sit sua iurisdictio puniendi.Archi.dicit hoc † notoriū intelligi,cuius testis est populus,alleg.xvi.di.iii.sacerdotib. in fi.xxxv.q.iii.quod scripsi,in prin.& dicit illius criminis populum testē esse, ēt si crimen sit notum maiori parti tm̄,alle.ii.q.j.de manifesta.ſ.de coha.cle.nr̄a[*non egeant*] ſ.de elec.bonæ.ii.§.ↄ legati, in his enim ordo iudiciarius est ordinem iuris nō seruare.ſ.de reg.iur.ad nostram.iii. Host.alle. de fi.p̄sby.qm̄.ſ.de accu.euidentia[*pecuniam.*] Si vero philosophantes pecuniam cōtemnunt.ff.de vaca.mu.l.in honorib.xii. q.ii. Socrates.fortius visitantes, item,vt dicit Host.Si ciuilis sapientia precio nummario dehonestari non dēt.ff.de va.& extraor.cogni.l.j.§.est q dem.multominus canonica deprauanda, q̄ multū reprehendit auaritiam clericorum.ſ.eo. ex parte.& c. ea que. ſ.de deci.cap.j.ad fi.de of.or.irrefragabili.ad fi. qđ posuit Gar.& Io.mo.ſ.c.proxi. [*familia*] clericus vel laic⁹ eq̄ster vel pedester,& dicit Host.hoc ius nouū inductum ad remouenda grauamina clericorum,& remittit, de simo. & si quæstiones[*consuetudines*]in talib. non excusat ↄsuetudo,quia censetur irrationabilis , ex quo per sedē apostolicam reprobatur.xi.dist.quis nesciat.xii.di.c.j & ii.& per ↄn̄s præscribi non potest.ſ.de ↄsue.c.si [*earum*].s.procurationum,alias eorum.s.archiepi,vel familiæ[*victualibus*]† horum noīe continentur eius potus,vestis & stramenta & oia hoīs necessaria ad viuendum.ff.de ver.si.l. victus,& hospitium.ff.de ali.le.l.legatus, & hæc non vēt remissa,ēt si de alimentis transactum sit, nisi specificentur.ff.de transa. cum hi.§.eū qui transegit. videatur tn̄, ne vltra facultates grauent ecclesias ſ.eo.cum apostol⁹. & c.sopitæ.dicit Host.ad epm̄ . Cor mite cōsidera, ne similam & mella fastidias , qui natus i paupere domo & tugurio rusticino &c.xii.q.ii.gloria . & quod cōfusio & ignominia est Christum pauperē & esuriētē &c.xxxv. di.ecclesiæ principes. & vide ne de te dicat . Solus eps̄ incumbit donis &c.xiii.dist.diaconi.vltra medium.[*Recipiat.*] hoc est ↄ Abb.qui dicit ꝙ.ſ.§.proxi.prouidet ↄ recipientes,hic vero ↄ exigentes . Sed pro eo vr̄ facere.ſ.c. proxi.qui vr̄ innuere per Inno.prohibitas exactiones & receptiones,sed litera id nō dicit, & dato quod diceret, intelligeretur de prohibitione tacita.vnde decre. fęlicis. non dicit id prohibitum p Inn.sed per Gre.aliquod munus ex quacunque cā, multominus donū,qđ fit sine cā, ff.de verbo.sig.inter donū.Quodcūq; sit,beatus qui excutit &c.j.q.j.sunt nonnulli. excipit Host. esculentū & poculentum.ff.de of.præsi.plebiscito.† enxenia.quæ nō extenduntur ad numerum & q̄titatem.ff.de offi. procōsu. solent.in fi.ad hoc.ſ.eo li.de rescri.statutum.§. insup.dicit demum,ꝙ oēs huius literæ innuunt ↄrium , dicebat Io.mo.quō enxeniatur esculentum & poculentū, cum recipiat procurationē in victualib. rn̄det , cum.s.visitat aliquod tale excellens vltra cōes expensas enxeniat.vide quod dicā.ſ.c.proxi.sup gl.ↄsulte.puto , ꝙ periculum sit recipere victualia portāda, sed victualia ibi comedēda q̄rūcunque excellentia recipere non est periculū poenatum.ſ.positarum,exigere tn̄ posset esse peccatū.[*Quæ sua sunt*]ad Philip.ii.[*recipiens*]tenet † ergo pęna suum auctorem , de his q̄ fi a ma.par.c.quæsiuit. xxiiii.q iii.si habes. Host.[*maledictionem*].i.poenam æternam,quæ debetur illi pro mortali.Gen.iii.nisi duplum restituat illi, a quo recepit,nec aliquis pōt absolui,nec pn̄iam sibi iniungi,q̄a nō dimittitur peccatum &c. xiiii. q.iii.si res.ſ.de vsu.cū tu.l Iost.& dicit Arch.hanc literā facere pro sn̄ia dicentium,ꝙ iustus hō,vel iudex pōt alicui maledicere.& dicit,ꝙ hæc disputatio hr̄ xxxiii.q.iii. de illicita. cū ca.seq. [*fraudem*]quæ nulli patrocinari debet,de rescrip.sedes.& c.ex tenore.[*formā*]dictam a.§.sane.citra[*ordinario*] delegatus † seruet formā mandati,de rescri.cū dilecta.ēt si datus sit ab alio,q̄ a papa,ita tn̄ , ꝙ delegans quod nō pōt, nō cōmittat.ſ.de iure pa.quod aūt. non putant Host.& Io.

Io.mo.hæc in delegato locũ hr̃e triplici rõne. Prima,qa
vices papæ gerit.xciij.di.c.fi.& di.se.c.j.Scd̃a, quia maior
est ep̃o,de offi.dele. sane. qui nõ includitur sub clausula
generali.j.de sent.exc.quia periculosum.ar.s.de rescri.se
des.Tertia,quia romana ecclesia ꝯ se & suos priuilegiare
non consueuit,de censi.cum instantia[*plene*] quo ad ca-
pitula ipsis congruentia,de sta.mo.c.vl.& fi. Sunt.n.q̃-
dam q̃ contingunt solos archiep̃os,vt in parte prima,in
telligitur ergo hoc de primo rñso,& de §. sane . cum.§.
seq.ex quo ad illa dicit Host. ꝙ non possit valere consue
tudo ꝯria,de exces.p̃la. ad hæc . & vbi in religiosis,quos
corrigere habet Abbas.vnde sequitur,saluis &c. [*institu
tis.*]Host.in glo.denunciationem,quã posuit.s.§.sane.vt
ibi dixi vltra ea,quæ posuit.Spe.dixit,ꝙ regularis denun
ciatio.i.proclamatio in.c.nõ requirit gl.quia non ſm iu
ris subtilitates, sed ſm obseruantias regulares & ſm di-
uersas religiosorum institutiones de plano & simplr̃ ex
peditur, in qua nec est appellatio admittenda.s.de app.
ad nostram.& c.reprehensibilis.in fi.& c.cum speciali.i fi.
de accu.qualiter.ii. ad fi. dicit aũt non admittendum,ꝙ
si p̃latus.q̃uis religiosus in mortali ꝯstitutus notorius,vt
infamatus incorrigibilis sit,& pp hoc a suo subdito ap-
pelletur,aut appellationi defert,aut pro tanto excessu sa
tisfacere compelletur.s.de app.de priore.quia nec ad ta-
lem pertinet iudicialis correctio.iii.q.vj.iudicet. Item re
ligiosi licet sint ſm regulã corrigendi,misericorditer tñ,
nec passim more latronũ in grauẽ carcerem detrudẽdi
ſm morem primæ ꝯsuetudinis,quæ quasi pro lege in q
busdã ecclesiis ẽt inoleuerit.s.de sta.mo.reg.ea quæ.j.rñ-
10 so.itẽ licet †ad abbatem spectet correctio,si tñ nimis est
grauis,de ꝯsilio conuentus.i.capl̃i sui temperanda est.s.
de ap.reprehensibilis.§.fi.de his quæ fi.a p̃latis. nouit. &
c.ea noscitur.vult ergo finis iste, ꝙ consuetudines,vel in
stitutiones,per quas fient visitationes & correctiones re-
ligiosorum sint rõnabiles & approbatæ. ¶Prima gl.di-
uidit.iiij.exponit,quærit,arguit pro & soluit ꝯriũ. ¶Glo.
nunquid.quærit & soluit. ¶Gl. hoc intellexit.ponit opi.
quam reprobat. ¶Glo.non simul. rñdet per quæstionẽ.
¶Glo.dicit Inno.soluit duo dubia. ¶Glo.no.casum,po
nit.xxviii.casus,in quib. scriptura requiritur. ¶In gl.for-
te.ibi.§.si quis in iudicio.loquitur in illo,qui promisit iu
dicio sistere,& pp aliquod prædictorũ non sistebat. ¶In
glo.no.casum ibi,census.sequitur.& monumẽta publi-
ca potiora testib.&c.& ibi,ꝯhitur.hypotheca ẽt sine scri
ptura,ꝯhitur,si ad faciliorem probationẽ fit inde scrip-
tura,Ioan.An. ¶In gl.j.in fi. ¶In quarta ibi,hanc aũt cõ
stitutionem prorogat ad alios visitantes & protestatur.
Host.aũt,& Boa.diuidunt decre.in nouẽ partes,faciẽdo,
.s.de quolibet §.partem.sed Io.mo.diuidebat in duas par
tes,dicens ꝙ primo tãgit formã visitationis p archiep̃m
faciendæ.Scd̃a ibi,hanc formã.illam ad alios p̃latos ex-
tendit.Prima iterũ in duas.quia tãgitur modus circa vi
sitationẽ faciendam.scd̃o in.§.procurationes.circa ꝓcu
rationem recipiẽdam.Iterũ prima in duas, quia primo
tangitur ordo visitandi loca.Scd̃o in. §. sane.modus illa
visitandi. Adhuc prima in duas, quia primo tangit ordi
nem visitãdi capl̃m ecclesię suę & ciuitatẽ & diocesim.
Scd̃o.§.deinde.tangit ordinẽ visitandi prouinciã . ¶In
glo.ii.ibi,ep̃m.& licet illud.c.in ep̃o loquatur,nõ occur-
rit rõ,quare aliud in archiep̃o,qui ep̃s est , & ſm Innoc.
Host.& Io.mo.xxj.di.in nouo.de sacra vn.c.vno. ver.per
fectionis. ¶In glo.ita ꝙ.ibi,arbitrium.ſm Inno.vnde di
cit Host. ꝙ non dicetur non plena visitatio , quia duæ,
tres,vel paucæ remaneant visitandæ,allc. de ꝯse.dist.ii.re
vera. cõiunctum cũ.c.lxxvj.di.ieiunium. & c.bonæ.ii.de
postu.& de hoc vide in procemio cõpil.Greg. in vl.gl.al
le. Arch.vii.q.j.denique.in prin.ibi,oĩ semini israel. sub-
dit Host. ꝙ in his recipiendus est modus regionis.ff.de
ven.inspi.l.j.§. personaliter.& ibi, sed dic ꝯ ſm Innoc.&
Host.idem Ioan.mo.& Arch.& in fi.de his in arb.ꝯsan.
post prin. ¶In glo.patet.in fi.vnde dicit Archid. ꝙ si ad
cameram,vel villã suam vellet ꝯuocare suum vel alteri⁹

ecclesiæ capitulũ,vt illud ibi visitet,non poterit,cũ decr.
requirat,ꝙ accedat ad visitandos. Ad idem.s. de offi.ord.
conquerente.ibi,cum ad eos visitandos accesseris. ¶In
glo.j.ibi,cõem & sufficientem ad oẽs recipiendos . & in
11 fine.Et per hoc no.Fran.ꝙ†locus visitationis non est de
substantia,sicut nec locus electionis,remittit de electio.
bonæ.j.de loco,quo mandatur inquisitio fieri , dic vt.s.
eodem lib.de officio delega.statuimus.ii. ¶In glo.nun-
quid.ibi no.idem Host.& Io.mo.sed Archid. ꝯ allegans
quæ no.Inno.& Host.s.de offi.ordina.inter cætera.alle.
etiam.x.q.iii.cauendum , & quod ibi tenet Hug. qui di-
xit , ꝙ vna die erit cum clericis, alia cum laicis & eo-
rum sumptib.& idem no.x.q.j.placuit.nec est magnũ.si
vbi seminat spiritualia, metit carnalia.xiii.q.j.§.ii ¶In
glo.hæc.intellexit ibi Bernardus.Host.hic ꝯ,quod vr̃ pla
cuisse Inno. ¶In glo.hospitalia.in fi.grangias,no.licet ibi
sint priuata oratoria non includit s.eo.c. fi. ¶In glo.nõ
simul.ibi,sigillatim,quærit Host.& Io.mo.& Arch.post
eum,nunquid de statu ep̃i ab ep̃o. respondent , ꝙ fieri
poterit,sed decentius est,vt in primo interrogetur seor-
sum,& seorsum corrigatur,si quid fuerit corrigendũ,cũ
aliis sit in exemplum.de elc.cũ in cunctis . de voto.ma-
gnæ.de accusa.qualiter.ii.ver.& iõ.& bene põt caput cor
rigi sine mẽbris.& correctio mẽbrorum differri.s.de sen
ten.& re iudi.cũ.l.& A ¶In glo.s.in fi.& s.de offic.ordi.
licet. ¶In glo.loca.in fi.nam,vt dicunt Inn. & Host.si id
potest archiep̃s in sua propria diocesi,vt ibi, non occur-
rit rõ , quare id nõ possit in diocesibus suffraganeorũ.s.
de consti.translato.de exce.cum inter.ver.ratione.Et qa
Host.s.proxi.rñso intellexit locũ incongruũ,qui nõ suf
ficit ad procurationẽ archiep̃i, quasi per id videatur in-
nuere,ꝙ illa sit iusta cã nõ accedendi. Arch.hic resistit,
& ad id,quod no.Io.x.q.iii.illud. in fi. & ca.inter.dicit,ꝙ
omnes cõtribuent,per.c.cũ instãtia.& c.procurationes,
eo.ti.Dicit autẽ Archi.ꝙ iusta cã conuocationis nõ est
paupertas ecclesiæ,nam si põt ad locũ accedere,tenetur
ad id,& si ecclesia est paup. nil exiget, vel recipiet.j.q.ii.
placuit.x.q.iii.cauendũ.ergo non paupertas,vel alia dif-
ficultas excusat ab accessu,vt ibi patet, & facit.s.eo.li.de
rescri.statutum.§.ꝓuisoris. suis ergo stipendiis visitet,qa
ad hoc sunt sibi reditus ep̃ales deputati , de vi. & ho.ele.
cũ ab oĩ.sic etiam nota.Ber.eo.tit. cum ap̃s.In gl.ii.con
cor.quod no.Ioan.Vin.Goff.& Host.eo.tit.cum instan-
tia.& c.procurationes.& vide, qd̃ ibi scripsi post Host.su-
per ver.per seipsam.qñ de paupertate disputatur.ad præ-
dicta Archi.obiicit de decret.ꝯquerente.de offi.ordi.vbi
12 dr̃,procurationis†noĩe amplius exigi non posse,quã pẽ
satis facultatib.moderate possint exhibere . Rñdet.c.pla-
cuit,intelligi de pœni.imponente, quẽ euidens pauper-
tas excusat a ꝯtribuendo, decr.vero loquitur de ecclesia,
q̃ contribuere põt . licet non in totũ procurare. haberi
enim semper rõ debet,ne ministri ecclesiæ egeãt.ad id,
ff.de reg.iur.in condemnatione.& ne fraudẽtur alimẽ-
tis.ff.de ces.bo.qui bonis.dicit etiam,ꝙ decre. cum instã
tia.& c.procurationes, non obstant,quia quo ad contri
butionem non loquitur de prælatis visitantibus , sed de
legatis & nunciis,immo decre.procurationes,facit con
tra,cũ prætermissis ep̃is,de quib.præmiserat,cõtributio-
nem permittit solis legatis & nunciis,ar.xxv.dist.qualis.
¶In glo.caueat.in fi.per qd̃ no. Host. cœpta complẽda.
C.ad sil.l.vi.in fi.facit.supra de rescrip.literis. ¶In glo.ibi
renunciauerit.facit de re iudi. qd̃ ad ꝯsultationem.& in
fi.lxv.di.c.j.& ii.Host.& Archi. ¶In glo.archiep̃i.dicit.n.
litera ipsius,non dicit ipsorum. ¶In gl dicit Inn.in fi.idẽ
Host.Ioan.mona.& Archid.qui etiã dicunt,nõ requiri,
ꝙ hoc fiat cã cognita. ¶In gl.no.casum,hæc glo.ponit,
xxviij.casus,in quib.scriptura requiritur , quorum.xxiij.
posuit hic Host.et Io.mo.post eum,omisit.n.xv.xvj.xvij.
xxxvij.xxxviij.Ioã.mo.addit duos,vt dicam in fi.gl.Guil.
aũt in Spe.de instr.edi.§ restat. hos casus prosequtur, sed
aliter quã hic.et in priuilegiis . vide quod dixi.s.eo.lib.in
procemio,ad fi.super verbo,transmittimus.& ibi, fun-

damenta.

damenta.§.vt ego. in fi.& ibi, in legato,vel delegato.& ibi.ciuili.& in causis,in quib. de plano procediur, quod dic vt in cle.de ver.sig.sepe.& ibi.c.vlti.xxix.in eleemosinarum quæstoribus.de pœ.& re.cum ex eo.xxx.casus extrauag.Bo.puide.in fi.xxxj.in alia extrauaganti eiusdē,q̄ incipit.iniunctę.& hos duos addit Io.mo.xxxij.in cle.de elec.cūm.xxxiij.in cle.de iu.dudum.xxxiiij. in constitutione.Ioan.execrabilis.¶In glo.a princ. in fi.idem Host. Io.mo.& Arch.& vide in Spe.de inqui.§.ii.ver.licet aūt, & ver.vt aūt.vsq; ad fi §.¶In glo.scriptoris.in fi.all.Host. de simo.ca.i.& i.q.ii. sicut epm.in auth.vt iudi.sine quo. suffra.§.hæc oīa.& §.sic igitur. colla.ii. & hoc si petatur ratione visitationis, sed non intendit damnare clericū, si faciat literas,& aliquid habeat pro labore, arg.xii.q.ii. charitatem.& c.ecclesiasticis.Hostien.idem Ioan.mon. nisi de publico reciperet salarium, quo casu stipendiis suis debet esse contentus.xxiij.q.j.militare.

SVMMARIVM.

1 *Lex dicitur imperfecta,in qua nulla deuiantibus pœna sancitur.*
2 *Audacia quid sit.*

CAP. II.

E Xigit. Tres sunt partes. Prima ponit exordiū. Scda ibi, cōstitutionē, finē decre.s̄.proxi. repetit addens mensem. Tertia ibi,alioquī.pœnā apponit distinguēdo statū delinquentiū peruersorū, qui.s.aduersi sunt bono,hi dicuntur peruersi. [*Contemni*] non oīa deducuntur in iudicium.de pben.cū iamdudum. & iō sola prohibitio q̄nque parum proficit. Macrobius sup som. Scipionis ad fi.sic dicit.inter leges † illa dr̄ imperfecta, in qua nulla deuiantib.pœna sancitur [*multorū*] maledictionē illam quasi aquā bibentiū.Guil.[*& singuli*]hæc verba exponuntur.s̄.eo.li.de sup.neg. prælа.grandi. vltra mediū; [*visitationis*]factæ vel faciendæ, nā accipere est q̄ncunq; accipere.j.q.i.eos.in fi.& q̄ incontinēti fiunt; inesse vnt, ff.si cer.pe.l.lecta.s̄.de elec.officij.Ioan.mo. [*non impenso*] Gui.qui volebat tenere,qđ dr̄ j̄.c.prox.dicens id fuisse de mente auctoris,conscribebat sic literā.statuentes vt vnī & sui qui visitationis officio non impenso ob procurationē sibi &c.violēta erat hæc litera.& iō necessaria fuit ɔstitutio sequens[*infra mensem*] hoc additur ad.c.pcedēs, [*& beneficio*]dicit Gar.& Ioā.mō.ꝙ sufficiebat dixisse ab officio.vide plene de hoc,de pœnis.cupientes. in fi.magnæ gl in cle. [*ecclesiis*] idest earum rectorib.vij.q.j.scire debes.Guil in remissione, concor.cle.de hære.volentes, ver.quod secus.Io.an. ¶Prima glo.ponit constitutionis cām.¶Quarta gl.specificat tria hic reperita. ¶Gl.i aliis, r̄ndet per quæstionem & solutionē. ¶Gl.ꝙ dici,r̄ndet p ob.¶Gl.ɔsulte.r̄ndet per quæstionē & opinio.¶Glo.nouerint.soluit duo dubia. ¶Glo.vlt.r̄ndet per obiectionē & soluit & remittit. ¶Glo.ii.ibi,rem non nouam.in fi, per diffinitiuā patebit quis timidius, qs audacius litē suscepit.¶In gl.j.ibi.§.si rem.non proprie exigit, qui ab offerente recipit.¶In glo.ꝙ dic.ibi.l.vna.in fi.ibi. æquiparat,imperat in pœna accipientem a sponte dātib.& cogentem dare in modicū pp noua fœlicia. Et ibi.§ est quidem. salariū doctoris iuris ciuilis inhoneste excipitur. ¶In glo.ii.in fi.xxxii.q.v.si paul.ver.caue. dicit Io.mo.ꝙ 2 audacia †proprie est vitiū, cuius vitij ɔ̄rium vitiū est pusilanimitas,quorū medium est fortitudo. ¶In gl.iij.ibi, plurimos.in fi necesse est, ꝙ ferro abscindātur vulnera, q̄ fornicatorū non sentiunt medicinam. ¶In gl.s̄m Inno.bene tenuit hoc Inn.in.c.procurationes.eo.tit.vt ibi ipsi super verbo.procurationū,sed ipse intēdit de ea parte,q̄ de legatis & nunciis loquitur.& super illa est gl.pdicta,& hæc forsan fecit errare Gar.sic Innо.allegantē,cui credidi ipsius gl.ponendo, sed quo ad casum nostrū cū de voluntate loquimur,tenet Inn.ɔ̄rium, vt scripsi.s̄.ca. proxi.in §.i.super verbo.visitatis.& Archi.illud tenet,& supra de of.ordi.si eps.Et ibi indigeant. si de indigentia intelligas, per quam impediretur visitatio,vera sit gl.de reg.iur.quod non est. ¶In gl.consulte facit.ibi.recipiat, exportandū non tunc edendū,vel bibendū, quia nō esset dubitatio,cū tunc procuretur. puta si portat aliquos capones,caseos,vel flascos vini,bene facit,si præ aliis abstinet,& vide,quod dixi.s̄.c.prox §.caueāt; super ver.qđcunq;.¶In glo.saluo.ibi.c.proxi.Et vide,qđ no.in.i.glo. ¶In gl.pe.ibi,s̄nīa absolutionis. nam pp dubium satisfactionis facienda esset declaratio,& vide,quod no.in cle. de deci.c.j.ad fi in glo.sic suspensi.

CAP. III.

F Oelicis. Sūt quatuor dicta.primo recitat ius antiquum.Scdo ibi, verū,illud temperat in parte secūda. Tertio ibi,adiiciētes.addit & declarat. Quarto.ibi, cętera.in reliquis ius antiquum ɔseruat. [*Visitationis*]vide,quod no.s̄.c.proxi.super eo.verbo, ex hoc.l. ex tanta districtione pœnarum.[*Ecclesiis*]repete & psonis ɔpetit; sic.s̄.c.j.in fi.[*volentibus.*] Si ergo procurationē in victualibus soluere volunt,pecunia ab eis exigi non pōt,& qa neutra pars ad hæc cogit, puto, ꝙ nec successores sic paciscētiū vel seruantiū ad hæc arctare possint eps vel eius substitutus.vide,quod dicam.j̄.eo.c.vlt.super verbo,non obstante.[*Seu personis*]pp duo potuit hoc dici. Primo pp ministros,qui nō hn̄t nomen rectorū, licet psint ecclesiis,& pp camerarios,vel his similes,quibus cōpetit sępe talia pcurare,& soluere pecuniā, nō restringitur ad eū, qui cōsistit in numero,vnde pcordare pn̄t de certa mēsura ɔsistentium in aridis,vel liquidis,vel de boue,pullo, vel re simili danda pro quantitate exacta, vel sine alia taxatione,dūmodo seruetur moderamē,de quo seqtur, quicquid.n.habent hoīes pecunia est.j.q.iij.torū,hodie p constitutionē Benedicti,q̄ incipit. Vas electionis.taxata est q̄titas s̄m diuersitatē prouinciarū, diuersaque soluenda est,siue in victualib.siue a volentib.in pecunia.in qua ēt distinguitur an pōt per se, an per alios visitent, ibi ēt ad vnam procurationē taxatā, cū per alios visitēt, restringitur charitatiuum subsidiū,ibi vide, quia breuiter recitari nō posset [*diebus.*] Numerus dierū in plurali respicit numerū ecclesiarū,s̄.de priuilegiis.vt priuilegia, j̄.ne.cle.vel.mo.c.j.[*Vna die*]nec amplius q̄ vnius diei procurationē ab vna ecclesia reciplet.x.q.iij. inter cætera. Sed ɔ̄.x.q.j.placuit.vide,quod scripsi.s̄.eo.cū apls,sup verbo,epulas.& s̄.c.j.ii.rn̄.sup ver.visitatis. visitatus vna die, cū visitatio sit principale, & procuratio accessoriū,vnius diei visitationi non dēt accedere procuratio pluriū, ne accessoriū sit maius q̄ principale. j̄. de reg.iur.accessoriū, s̄m Io.mo.bene facit.j̄.tit.i.c.vno. ver. nō sic psonaliter, hic qđ pmiserat repetit.¶Prima glo.dicit vnde sumpta. ¶Gl.reuelauit.ostendit, q̄o ius antiquum renouatum est.¶Glo.ante.r̄ndet per quæstionē & soluit. ¶In gl.j.in fi.& q̄o reuoluebat literam,vt hunc separet intellectū, ibi vide super verbo,non impenso.¶In gl. presbyter.ibi, manebit portatio etiam victualiū ad locū cōpetentem posset esse onerosa.¶In glo.pe.ibi,absurdum,& esset accessorium maius principali,vt dixi in tex.Io.And.

SVMMARIVM.

1 *Negotiator quis sit proprie.*
2 *Clericus negotiator vt pestis est euitandus.*

CAP. IIII.

Q Vanquam. Primo ponit exordiū. Secūdo pribitionem ibi.cum ergo. Tertiō pęnas transgressorum ibi cum vero. & hæc decre plenius puidet, quam Alexādrina: quia nonnulli.j̄.de immu. eccl.prouidisset.vt ibi,dicam in prin.[*negotiandi*]a cōtrario, sicā negotiandi hac immunitate non gaudent s̄m Guil.in Spe.de immunitate ecclesiæ,in fine,vbi arguit ɔ̄ emptores redituum regularium, vel clericorū, qui priuilegiis regum,vel clericorum in illis differendis vti volunt, qđ hic no.Archi.si autem inter leuantem & portantem sit quæstio de clericatu, vel de rebus. quæ portentur negotiationis cā,vide,quod no in cle.eo.tit. præsenti.in.vi.gl.

[*differunt*]

[*differmus*] de illo, qui receperat bladum trahere ante edictum no. hoc quod dixi s. de consti. c. ii. excommunicationis sententiam ipso facto incurrerat, quod est. l. interdicti. super hoc, quod periculosum est præcipue Italicis, vide quod no. in clementi. de senten. excommuni. grauis, in prin. [*obtineant*] si papa sibi non reseruat aliis concessisse vr. de sent. exc. nuper. Arch [*plenarie*] vide. quod no. in cle eo ti. primi. in glo. pe. & antep [*restituerint*] absolutionē ergo præcedit restō. sic. ii. q. iii. accusatio. in fi. & xvii. q. 4. de presbytero. in fi. & in his de hoc, & merito, quia talium offensio ad Christum pertinet. iii. q. i. nulli. sicut & eorū honor dr̄ esse Christi. ii. q. v. habet hoc. & quod de restitutione dictū est, & de satisdatione transgressionis intelligendum est, cum ista hic copulatiue ponantur. ad hoc j. de immu. ec. qm̄. in fi. & de hære. quicunque. in princi. s̄m Arch. [*competenter*] & in reb. ecclesiæ facta sit talis transgressio, vr̄ sufficere, quod satisfiat prælato s̄m id, qd̄ legitur & no. xvii. q. iiii. si quis contumax. & placet Arch. dictū Lau. qui ibi hoc renuit, & dicit illud. c. loqui. cū iniuria [illegible] si vero fieret personæ, locum hēt decr. parochia [illegible] de sent. exc. dicit Archi. quod alij ꝯ per. c. si quis i atrio, e. q. vbi dr̄. quod satisfieri dēt ecclesię. Ioan. And. ¶ Prima gl. summat & addit ius nouissimum, antepe. & pe. glo. recitari possunt per duas quæstiones. ¶ In glo. i. ibi. vniuersitatis. dicere debuisset de loco. s. quod locus vniuersitatis est interdictus. ¶ In gl. C. de. in fin. can. xvj. quæstio. j. placet, al. est sub §. nouarum. ¶ In glo. s. in fi. idem Archid. ¶ In

1 gl. ad hoc. ibi. negotiationis. dicit Archid. quod † ille proprie negociator est, qui rem emit, & rem itegrā & immunitam vendendo lucratur, ille vero, qui emit, vt sit sibi materia aliqua inde operandi, ille non est negociator, vt dicit Ioannes Chri o. xl. di. eiiciens, par est. negociationē ergo clerici exercere nō debent, vt. e. di. c. ij. xiiij. q. iiij. c. j. vbi de hoc & melius. q. iij. in summa. in fi. vnde dicit Io.

2 quod † clericus negociator vt pestis euitandus est. e. di. negociatorem. ¶ In glo. etiam episcopi. in fi. idem Arch. ¶ In glo. pe. ibi, ecclesiastico. idem Io mo. & Archi.

S V M M A R I V M.

1 *Ecclesiæ duæ si per episcopum in procuratione sint coniunctæ, episcopus debet vtranque visitare.*

2 *Consuetudo & pactum archiepiscopi & suffraganeorum nō potest impedire non solum visitationem, sed nec eius iterationem.*

C A P. V.

PErpetuo. Duæ sunt partes. secunda. ibi. potest etiam. & primo ponit dictum de visitatione, taxatione, & procuratione. secunda viciat ꝯsuetudinē ꝯriā. ibi. ꝯsuetudinem [*declaramus*] sed cōiter tenetur ꝯtium per ea, quæ habes. j. & super prima glo. intendit tm̄ approbare opi. ꝯriam Ho. per viam declarationis, pro qua s̄. eod. sopitæ, ibi. c. super eo. & c. cum nuper. & vt no. I Host. in p̄dicto. c. sup eo. ita seruabat curia, visus est s̄m Iano. hæc tenere. s̄. c. j. regula ergo, quæ traditur per antiquos canones, & per decre. romana. in prin s̄. eo li. de offi. or. hunc visitationis casum nō includit, q per iura alia est exclusus. ad decre. sic rn̄detur super. iij. glo. [*visitare*] quid faciet miser presbyter toties visitatus. vide, qd̄ dixi. s̄. de offi. archidia. mandamus visitaris. dicit Arch. quod si duæ ecclesię pp paupertatē sunt vnitæ, & sic v[illegible] tm̄ debent procu-

1 rationē, & idem si nō sunt vnitæ, sed † p epm̄ in pcuratione ꝯiunctæ dēt eps, vt procuratio debeatur, vtranq; visitare, si commode pōt, alias ad locū idoneū cōuocet clerum & populum vtriusq;. s̄. eo. romana [*non obstante.*] Host. notauit hic. s̄. eo. sup eo. Scire debes, quod Arch. hic dicit se vidisse quandā extraua. ipsius in. iiij q incipiebat, venerabilib. & suspicor, quod fuerit pars illius venerabilib. j. de sent. exc. & Gui. ēt de hac loquitur in Spe. eo. tit. ver. pe. q̄ quo ad articulū iterandæ visitationis & damnandæ cōsuetudinis dicebat idē, qd̄ ista sup quo dicebat ipsum In

2 no. libro suo talem gl posuisse. ¶ No. quod † ꝯsuetudo & pactum archiepi & suffraganeorū nō pōt impedire non solum visitationē, sed nec eius iterationē, & hoc iō, qa ius, qd̄ est de visitatione iteranda, est publicū auctoritate & vtilitate. s̄. de so. com. si diligenti. Sed si esset priuatū vtilitate, puta quod modicā procurationē daret. hoc & pacto & ꝯsuetudine posset induci. r. q. iij. relatū. sed quod non detur pcuratio nō posset p̄scribi. s̄. de p̄scrip. cum ex offi. quia hoc ius, quod aliqua procuratio detur, est publicum vtilitate, qa si nulla daretur negligeretur visitatio, & cōsuetudo, quæ est ꝯ ius publicu vtilitate, qn̄q; valet ex cā, sed tunc tm̄, qn̄ vel expresso ꝯsensu papæ, vel rō ex certa cā inducitur. xij. di. nos cōsuetudinem. Inno. quod dicit, procurationem non p̄scribi, probatur hic, dū dicit. primis ꝯria. cum sua glo. ad id, qd̄ dicit de quota procurationis, facit. s̄. eo. fœlicis. & s̄. eo. tit. olim. & qd̄ no. xvj. q. vii. quicunque. sed dubito, ne rō negligendi, quam reddit de tota locu habeat ēt in patre, vt si videns visitator quod de suo oportet impendere in se procurando, abstinebit a visitādo [*dum visitat*] ergo non alias, cum dr̄ non sit iudex aiarum subiectorū suffraganeis suis. & sic non pōt illas ligare vel soluere. s̄. de. pę. & re oīs. imō vr̄, quod nec illos excōicatos minori absoluere posit, vt scripsi, de sent. excō. nuper. ver. in scđo vero, qd̄ hic ponit Arch. [*Subditorum*] quos tm̄ ordinare non posset, vt. s̄. eo. lib. de tēp. ord. cum nullus, rn̄dit absoluere. an possit dispensare, dixi post Vincen. de fil. presbyt. ad extirpandas. ¶ Prima glo. dicit, quid declararet, & corrigit. Glo. iij ponit opinio. ꝯriam, cui rn̄det. ¶ Glo. pe. dat vnū simile. de aliis remittit. ¶ In prima glo. in fi. & Ioan. ix. q. ij. nullus primas. & facit eadem cā. & q. vi. §. vi. In glo. ꝯrium. in fi. hic declarando dico, quod decre. sicut olim. de accu. de cōsil. prouincialium epōrum loquitur, nō de archiepō visitante. tale vero concilium examinat & corrigit del. cta non solum suffraganeorum, sed ēt subditorum suorū, vt ibi patet. & s̄. de pben. graue. xviij. di. per totum. Et si dicatur, archiepo annuarim visitante illa decre. est superflua. Rn̄detur negādo. Nam quæ non iudex archieps in transcursu, videbit fortitā prouinciale capitulū. Item q̄uis archieps visitare possit singulis annis, non sequitur, quod visitet. docet experientia quod vt plurimum abstineant, quare vtilis fuit illis prouisio de prouinciali concilio congregando.

¶ De consecratione ecclesiæ vel alta. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Cœmiterium quando dicatur violatum.*

2 *Ecclesia quandoque vocatur oratorium.*

3 *Occidere est scelus. etiam vbi mori esset remedium.*

4 *Vxori reddere debitum est meritorium.*

C A P. P R I M V M.

SI ecclesiam. Determinat quatuor casus. secundus ibi. secus. tertius ibi. nō sic. quartus non vtique contingat, & tunc an recōciliationem ibi celebrari non debet. s̄. de priui. tuatū. in pri. si tamen ꝯfiat, non pp hoc ꝯhitur irregularitas. j. de sent. exc. is qui cœmiterium. dicunt deriuatores, quod cymos grece, interpretatur dulcis statio aiarum, vel potius corporum, inde cœmiteriū quasi cœmiterium, quia ibi cimis mortuorū teritur. vel a cis, qd̄ est ante, quia ante ecclesias fieri solent [*pollutum*] & tunc reconciliatum erit. s̄. de reg. iur. c. j. s̄m Arch. [*ab eadem*] cōcor. ff. de acq. poss. possideri. post prin. & paret, quod vicinitas, vel cōtiguitas nocet. ad idē. de pę. di. i. sed & cōtinuo, & de priui. super Spe. ibi cōcordiantiæ [*medio*] vide, quod no. s̄. de præben. tuæ. in. iij. glo. [*licet*] fortificat dubium per portam, vide quod dicam. j. de reg. iur. in famibus. de portis & similib. nominib. Quid si in illa porta sit iniuriosa sanguinis effusio, qd̄ iterdictū sit vtrūq;. facit. ff. cōi diui. arbor. & pro socio. l. pe. quod id tm̄, cui magis accedit pollutio.

tio. facit,qđ de hermofrodito hř.ff.de sta.ho.l. q̃ritur.fa-
cit ı nstit. de re.dıuı.§.insula,qđ neutrum.ff.de.re.tu.duo
fun t,cū concor.auđıuı terminatū per l.ff.de au.& ar.le.
1 l.& . si nō sunt §. pe. & vlt.cū.l.se.Illud † cœmiteriū dici
viol atū,cuius gia,vel cā paries, vel porta facta fuerunt,
qua si sit illis accessio,vt ibi dicit de auro & gēmis,& per
idi cetur idē,si in porta ecclesiæ fiat talis iniuria. ¶Pri-
ma g l dicit,qđ declarat,& ponit dĩam.¶Scđa gl.rñdet
pob. & so.scđa pars p q̃nem & solutionē & solonis ɔ̃-
rio ri idet.¶Tertia gl.primo soluit.vij. dubia.in fi.q̃rit,ar
guit ɔ ro,& ɔ̃.& soluit.¶Quarta glo.in q̃one duas ɔ̃rias
opi.r ecitat.scđā approbat.¶In.iiij.glo.ibi,qđ dicimus,vi
de de cle.quia pp.inper gl.idest.lo.an.¶In glo.j.ibi,c.j. &
vlti m o,& ibi proprie patet hoc,de conse.dist.j.nō opor-
2 ter.xv j q.v.possessio.q̃nque † ecclesia vocatur oratorium
e.q.la tor.xlij.dl.c.pen.& vl.q̃nque domus orationis.xvj.
q.vij. & hoc diximus.& s̃.de imm n.ec. cū ecclesia.q̃nq;
dř te nplum,vt ibi.& 88.dist.eiiciens.j.q.iij.ex multis.ii.
q.vii. accusatio.lj.aliq̃n tabernaculum. de cō.di.j.c.j. 16.
di.ca. 4 lti. q̃nque domus Dei.j.q.j.non solum,& j̃.titu.ij.
decet domum dñi.& est ratio, quia specialiter ibi Deus
inhal ɔitat. vnde ibi habitantes protegit.debet.n.domus
esse t utissimū refugiū.ff.de in ius vocā.pleriq;. s̃m Arc.
& in t ā.ibi non cōsecrata ecclesia vocatur, cui ɔcor. de
cō.di. l.ecclesiam.j. & ij. ¶In glo.ij.ibi, q̃tum in eis est,&
hoc e l expssum.j.q.j. φ qdā,in fi.ibi dř, φ mali pollnūt
sacra, q̃tum in eis est,cum illa maneant polluta, ad idē,
xlix.di .c.vlt.in prin.ibi dř,q̃tum ad se panem pollutum
offerū t,& s̃m hoc debet intell gi.lxxxi. di. oportet.in fi.
ibi dic o s̃m Host.qui hoc no.s̃.eo.c.fi.¶In gl.iij.ibi iniu
riosi.f acit de priuil.marum.in prin.& ibi casu,vel si quis
muni tionē faciat.& ibi,ecclesiis. idem Arch. hic & ibi,
vbi remittit, & ibi, necne.ad hoc facit.ff.ad.l.aquil.qua
action e.§.j.ibi, occisum accipere debemus siue gladio,
siue fu ste,vel alio telo,vel manibus. si forte strangulaue
rit,& ibi econuerso.s̃m Vin.qui hoc no.s̃.e.proposuisti.
in prima glo.alleg.ff.ad.l.aqui. huic scripturæ, & ibi,ex-
tra ecc lesiā.eadem rōne dř idem, q̃n sub ecclesia in cel-
la,cauerna,vel spelunca ibi sita,ad vtrūq; faciāt iura lo-
quentia de ingressu ecclesiæ.s̃.eo.lib.de offi. deleg.c.ii.de
sen.excom.is cui.& ibi, sanctificata.ad hoc.s̃.eod.lib.de
ele.fundamenta,post prin.ver.isti sunt.& xxj.di. q̃uis, &
3 ibi grata fuit. Seneca li.iij.declamationum. Etiā vbi † re-
medium est mori,scelus est occidere. Et in fi.si vir sanę
mentis seipsum occidat in ecclesia, vel vulneret irato
aīo ad sanguinis effusionē, ex quo publicum est,recōci
liabitur ecclesia,ad hoc sufficit,qđ scripsi s̃.de sent.excō.
contingit.i.super ver.excōicetur,in fi. ¶In gl.iiij.ibi,Gā-
dulphus.& Arch.hic,qui dicebat, φ licet in ecclesia nō
debeat tēr debitum reddi vxori. si tñ ibi petat, & redda-
tur,non potest dici adulteriū,vel fornicatio.facit de cō.
di.j.si motum.dicit ēt,φ capitulum q̃m.xxxj.di.qđ ad ɔ̃
riū allegatur,facit,p nō dicit tex.tpe, vel loco honesto,
sed dicit oportuno.i.cū vxor opus hēt,& petit,ad id. 33.
q.iiij.apostolos, qđ de debito reddendo loquitur indisti
ēte. non obst. s̃m eum generalitas iurium dicentiū,cu-
iuscunq; fœminæ.de cō.di.j. ecclesius. & lxviij.di.eccle-
sias.& s̃.eo.c.fi.quia debet intelligi de adulterino, vel for-
4 nicario.per p̃.c.si motū. Sed † reddere debitum vxori est
meritorium.33.q.v.c.j.& c.s̃m verba. Sed dici pōt,φ il-
lo loco exigere est demeritoriū,& ibi lo.ɔ̃.& lo. de Deo
pp generalitatem illorum iurū. Host.aūt.s̃.e.c.fi.ponit
hic pro dubio.Et in fi.q̃n tñ maritus recipit eucharistiā
non debet exigere,tamen tenetur reddere.de hoc.82.di.
propoiuisti.33.q.iiii.christianos.de conse.dist.ii.omnis
homo. ¶In glo. contigua.in fi.fuit dictum Arist.v.phi
sicorum,qui subdit,illa esse cōtinua,quorum terminus
est vnus,& idem datur exemplum de aqua in vase, est
enim vasi contigua,sed in se continua, quia aqua aquæ
continua.totius enim aquæ terminus vnus & idem.Vñ
ver. Contiguum medio, medio sine continuum stat.
¶In glo.sanguinis.in fi.Idem Arch.

¶ De reliquiis & veneratione sancto-
rum. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Athleta vnde dicatur.*
2 *Enigma proprie dicitur obscura sententia per occultam similitudi-
nem.*
3 *Miraculum an debeat fieri in instanti.*

CAP. PRIMVM.

GLoriosus. Primo Bonifaci⁹ ponit exordium
de diuina pŭidentia q̃ digniores ex-
tollit. Scđo ponit mutationē ecclīæ
militantis.ibi, sic alma, & hic facit
tria.Primo cōmēdat euangelistas &
quatuor doctores ecclesiæ diuisim.
scđo ibi,iōque. ponit p̃teritam diuisionē ecclesiæ circa
eorū excellentiā.tertio ibi.Nos itaque.ponit suā additio
nē de festis illorū sub officio duplici celebrandis. [*Ineffa
bilis*] quasi q̃ fari, vel narrari nō possit.Idē.s̃.de sum.Tri.
firmiter.in prin.Ad id de pę.dist.iiii.si ex bono. post pri.
[*comprehensa*]de pœ.di.j.mēsurā.ad fi.[*& si*]pro q̃uis[*præ
miorum.*]Hieronymus, fatemur vnā esse vitā sanctorū,
sed p̃mia pro labore diuersa,in hieronymiano.ij. c.alibi
dicit,piculosum de sanctorū meritis disputare, vide ad
Damasum.viij.c.[*ingenior*] i.maior.Idē vęr.vii.q.j.expen
ditur. Arc.[*alma*]vide.qđ dixi,de of.custo.c.ij.de quo hic
Arch.[*Athletas*]de cō.di.v.ne tales, in fi.ponitur pro lu,
1 ctatore,pugnatore,alias forti milite, & † dř quasi fortis
ad lætū.i.ad mortē. Et de his, C. de athletis.li.x. Et,vt di-
cit Archi.ibi in.l.j.dř,φ athletæ, q in colluctatione pu-
gnabant,trib.interuenientib.immunitatem habebant,
primū, φ a tenera ętate fuerāt in arte pugnādi.scđm,φ
habuerūt tres coronas victoriæ,& ad minus vnā in alte
ra Roma.tertiū,φ obtinuerūt aduersariis incorruptis,
[*dirigendo*]pendet vsque ibi,summis attollere &c.[*Grego-
rium*]de Gregorio,Augustino,& Hieronymo,in quib. se
excesserint,no.ix.di.vt veterum.in.j.gl.p̃ponitur Hiero-
ny.Augustino xx.di.de libellis[*inclitus*]i.valde gloriosus,
vel.i.intus gloriosus, deriuatur enim inclitus a cleos,qđ
gloria sacerdotū.j.q.vij.q̃q̃. no. φ fuit presbyter cardina-
lis,& vt scripsi in Hieronymiano vnam legendam repe
ri dicentem,φ habuit titulū sanctæ Anastasiæ, iste glo-
riosus doctor parum est hucusque per Italicos honora-
tus, nam apud eos, sub cuius vocabulo vnica sciebatur
ecclesia,& illa nouiter miraculose ɔstructa,licet postea
duæ aliæ fuerunt mihi intimatæ,hanc negligētiā emē-
daui pro posse,vt ibi poteris latius in prima parte videre
[*lucernas*]dř lucerna, quasi intra se lumen ardens,est.n.
lumen in tesla,& dř a luceo luces.[*Archipositas.*]Exo.xl.
enigmata.prouerbiorū.j. in princi.verba sapientum &
enigmata eorū.& Nu.xij. B. palā non p enigmata & fi
gurā Deum videt,de Moyse loquitur,gl.in.l.vl. C. de legi.
2 exponit enigmata.i.subtiles dubitationes, ppriē † dicitur
enigma obscura sñia p occultam similitudinē, vel ser-
mo figuratiuus,vt me mater genuit,eadē mox gignitur
ex me.& est iste sermo de glacie & picis,quē piscator tž,
in qua dicit,ego sum in domo mea, vnde exiui.domus
mea exiuit p fenestras,& ego remansi captus.differt aūt
ab allegoria,q̃ est sermo obscurus, & sub vna re aliud fi-
guraliter exprimit,hoc scđm enigma nō facit sž primū
tñ[*Fabrica*]i.structura. simile.xij.q.ii.futurā. de cō.di.j.
de frabrica Arc.[*vernantibus*]i.coruscātib.verna dř a ver
no vernas,φ est clarere,splendere,vel florere,sicut in ve-
re,& dř verna pulcher,seruiens,vernās.i. florēs in domo
nobilium, qui tunc dicitur vernaculus, q̃n indomatus
est,vel nutritus[*rutilat*]i.splēdet,& a rubro deriuatur,[*co-
ruscāt*] p vnū.r.scribitur, q̃a corripit primā, & ponit pro
splendere,vel fulgere, & proprie attribuitur fulgori.[*So-
lerter*] vide in cle.de offic. deleg. capitu. vno. [*Et assensu*]

indicIis volentis dimittere seculū, vel per modū decr. vidua. cum le noniciis immiscet actib. professorū, plus dubio, vt sic dubitando de secūda scripsi in decr. vidua. s. e. de prima Clemē IIII. visus est idem sentire .s. φ locus sit pniç tridui, vt in remis. quam dabo super vlt. glo. ¶ In gl. hoc vbi. in fi. hoc sonat, φ si habitus est cōis & indifferens, tūc requiritur perseuerātia anni non tridui tm̄, vt s. c. j. post prin. ¶ In glo. secus. in fin. nisi postea ratificet, & hic ponit Arc. obiectionē de simulātē, quā post Inn. scripsi. s. c. ij. super verbo vim, quā hic decido. ¶ In gl. vl. ibi, ad nr̄am. quod ibi scripsi post Host. de diffinitione Clementis super verbo triduum. hic notat Arch. qui dixit, hunc finē de triduo locum non habere in expressa professione, itē nec i illo, qui prius vouerat religionē intrare. & ibi dispensatiue, Hug plus dicebat, φ nō habebat illā per decr. hic no. xxvii. q. j. interrogasti. & Io. ponit eius dictū. xx. q. iii. c. ii. & ibi pœnituit, nō pseuerādo in habitu, alias secus vt hic in fi. Scias, quod Io. de Deo li. ii. q. v. quçrit de illo, qui animi leuitate religionē ingreditur, & j. triduum pœnitet, sed de facto exire nō potuit, donec fuit professus, & recepit ordinem sactum, postea exiuit, impetrauit delegatos a Papa, dicens se tunc minorē annis. xiiij. de quo tn̄ dubitabat ipse & testes, qui tamen absolute deposuerunt eum minorē, & fuit per iudicem absolutus, an possit in seculo saluari. Rn̄det, φ si metus, de quo. s. fuit talis, qui debuit cadere in cōstantē. poterit in seculo remanere, secus si post annum decimūquartum cōsensisset, alle. xx. q. ii. c. j. & facit. s. c. j. in princip.

ADDITIONES.

a ¶ Votum, si quis facit de intrando religionem, & non dicat quam, cogitur intrare vnam de approbatis. Inn. in c. ex parte. de censi.

b ¶ In mendicantibus. Religiosis mendicantibus non datur actio ad petēdū legata, seu bona eisdem relicta, sed tamen off. iud. possunt rē petere, no. Bar. in l. quintus Mutius. ff. de au. & argen. leg.

SVMMARIVM.

1 *Religiosis adherentia sunt religiosa.*

2 *Ecclesia parochialis an habeat canonicam de eo, qui obiit in monasterio infra annum probationis.*

3 *Ius, quod spectat ad aliquem iure singulari, fortius est illo, quod spectat iure collegii.*

4 *Monacus non debet esse onerosus in probatione.*

CAP. IIII.

BEneficium. Diuisio in gl. j. & sup illa dirigitur capitulo Parisiēsi, quia ibi fuit casus de facto in can. ingresso ordinem prædicatorum, cuius prębenda fuerat. j. annum collata. & fertur, φ prius episcopus per procuratorem vocato notario illū requisiuerat, φ expresse profiteretur, vel renunciaret, aut exiret, qui rn̄dit in hoc ordine profiteri nō licet, sed. j. annū. s. e. scdo renūciare nō placet, exire nō decet. ista dictio bn̄ficiū sumitur hic large, vt cōprehēdat etiam maiora, facit. s. de ver. sig. c. pe. & de hoc. j. de reg. iu. c. j. [*ingreditur.*] si dixisset mona. adderetur, vt fiat monacus. s. c. j. in prin. sed qa dicit religionem, suppletio nō est necessaria [*accedat*] actū denotat, facit remissio, quam in fi. dabo, posset hic fieri fraus decr. admonet, de renun. nolens enim renunciare in manibus epi intrabit religionē, & cū ptestatione, φ nō intendit per id obligari religioni, consentiet, beneficiū concedi, vel alium ad illud eligi, postea egredietur, sed hoc pōt intelligi in collatore non electore, & facit hoc ver. conferendū. & sup hoc vide, quod scripsi, de his, q̄ fi. a ma. par. c. ex ore. sup verbo ɔfirmatus, & quod scripsi sup regula is qui tacet. de reg. iu. li. vj. in j. q. [*assensus.*] istā literam inducit Archi. ad quæstionē glo. φ vocādus sit: patet. n. φ habet assensum & dissensum, & sic nō est religiosus efficaciter [*cessat.*] posset per suā cōfessionē cōstare & aliis modis, quos scripsi post Inn. & Host. s. eo. statuimus. sup gl. ii. [*voluit non*] ad id quod scripsi post Inno. & Host. s. eo. consulti. sup gl. pe. de sponso, qui ingredit̄ spōsa non cognita, φ illa statim cōtrahere possit, si apparet illum voluisse dimittere seculum [*recipit*] & perseuerauerit triduo. supra. c. ii. [*professorum*] de tacita professione inducta per delationem habitus indistincti vel distincti latenter, quæ fit per annum, non congruebat, sic enim post annum probationis fieret collatio. [*interim.*] i. durante anno pbationis, & sic nota temporalem vicarium, vel annalem, & concordā. vide. s. e. li. de præben. si paup j. & sup gl. ii. [*sibi*] .i. vicario [*congrua.*] decr. cum ex eo. de elec. necessaria cōgrue ministranda, φ est idē. ¶ Prima glo. dicit, quid declaret & quid ponit. ¶ Secunda glos. soluit quæstionē. ¶ Tertia glo. primo signat contrarium quod dupliciter soluit. secundo soluit dubium. tertio q̄rit, arguit pro, & contra soluit. ¶ Antepen. gl. pon. dubiū. & obiectionē soluit. ¶ Vltima glo. respondet per q̄stionem. ¶ In tertia glo. ibi. l. vna in fi. translatus de numero militum ad alium numerum licet nondum ad secundum peruenerit, iure militari testatur, & ibi. quæsitum, primo responso, seruus adductus per testatorem a fundo studendi causa, licet nondum reductus debetur legatario, cui legatus erat fundus cum instrumento, & his q̄ ibi essent tpe mortis testatoris. & idem dicit. §. Pamphylæ. & lex prædia. §. j. & ibi cum aliis. lex penul. est, quam vide de sen. excom. duobus. super. j. gl. ¶ In gl. i. in fin. ibi. hoc ad id. soluens obiectionem ad regulam ibi, sed interim. ¶ In gl. ii. ibi non poterit, idem hic Arch. ¶ In gl. iii. ibi. renunciauerat. potestando, φ non intendebat per id obligari religioni, etiam in genere, & sic etiam intelligas solutionem sequentem, & ibi credo. idem Arch. Io. mo. de hoc tractat, nil eligens, allegat autem ad partem contrariam, φ multa impediunt faciendum, quæ non impediunt iam factum. xvi. q. j. §. fi. de iureiur. quemadmodum. j. de voto. c. vno. de cognatio. spiritu. per cathecisimum. refert quosdam dicere per episcopum præfigendum terminum ad profitendum, alias confert illud beneficium, quod vacauit, arg. de conuer. coniu. verum. & c. ex publico. alii dicunt rem in pendenti vsque ad annū ff. ad Macedo. l. j. §. si pēdeat. & ibi. nullus. & in cle. de ele. c. j. & ibi vocari debet. nota, quia quæstio non quærit, an debeat admitti veniens vocatus, vel non vocatus, & ibi mutare. facit ad quæstionem id, quod disputauit dominus meus coram quo talis debeat ɔueniri, & tenet quod coram ecclesiastico si de facto, & quo ad possessorē trāslatus est, plene inducebat, religioni fauorē deberi. de do. 1 & contu. c. ij. ff. de relig. & sump. fune. sunt psonç. & † religiosis adherentia sunt religiosa. ff. de rei vendi. q̄ religiosis. & opi. Host. approbatam. j. de sen. t excō. religioso. ij. rn̄so. itē facit ad q̄stionē, quam scripsi de sepul. de his. su- 2 per glo. pen. an † si talis moriatur. j. annum probationis parochialis ecclesia habeat canonicam, & vide, quod dixi de renun. ex transmissa. in j. glos. & ibi, quod sic. hoc tenet hic Archi. ad rationes. j. alleg. addens, quod potest testari, alleg. ad id no. per Inno. & Host. de testamen. quia ingredientibus. & per Host. in summa. de testa. § q̄s possit, ver. idem puto. & aucten. ingressi. C. de sac. san. eccl. inducit etiam, quod dixi in textu sup ver. assensus. & ibi, prouenientia, sed eligere est fructus poma. vt no. Inno. de resti. spo. in literis. in prin. ergo & c. Archidia. & ibi ɔstituere poterit, hoc fatetur Arch. dicens cum iuste impeditum, ne sua experientia impediatur, vel īterrumpatur, allegans. s. eo. li. de elec. c. penul. in prin. Sed Io. mo. in addi. tenet, φ ēt procurator dare non poterit, dicens φ veniente fine anni iste aut religionē approbat, aut ad seculum reuertitur. hæc autem aduersa sunt, & simul ibi esse non possunt, & sic ante alterum extremū electū n̄ erit hoc, nec illud complete, vel efficaciter, pēdebit igit̄ status eius. arg. ff. de suc. edic. l. j. §. largius de lega. iii. l. j. primo responso. li. circa penu. vide. sicut ergo legatarius dominium speciei legatæ sibi acquirit a morte testatoris, tamen commutabiliter. ff. de leg. ii. cum pater. § surdo, quia inest conditio tacita, si volet. ff. de lega. j. si ita legatum. §. illi. sic religionem intrans est pure religiosus, vt patet per verba, quæ dicūtur in ingressu, tn̄ ɔmutabiliter

j. annum,

ĵ.annū, & hoc ex bñficio iuris dãtis annū, vt mutati › vuę probetur,& dicit,ꝙ hoc innuit verba.c.religioso.ĵ. de sen.exc.& ibi scd̄o tn̄o.dicit Arc.ꝙ ibi de alio Martino,qa ibi de priuilegio ordinis clericalis & introducto ĩ fauorē clerici,hic de eo qđ ē propriū & priuatū,& dependet a ꝓpria volūtate,q̄ adhuc hēt,vt hic & ibi.incert⁹. dicit Arc.ꝙ nulla incertitudo, cū in totū sit ad hoc iure iuris,& ibi de procu.c.ij.dicit Arc.ꝙ ibi agitur de facto alterius.s.dñi ꝯstituētis,cuius factū impediri non dēt,& ibi.cū similibus.vt cle.de æta.& qua.vt hi qui. in fi.& in his ꝓcedat dictū Arc.fortius † est em̄ ius,qđ spectat ad aliquē iure singulari,q̄ qđ spectat iure collegij.& facilius euellitur ſm.q̄ primū,vt patet per no.de consti.cū oēs. in j. gl. hīc est ēt,ꝙ ius collegij nō transit in monacū ꝑ ꝓfessionē,sed ius priuati bene trāsit.xix.q.iij.si qua. ¶In gl.vlt.ibi ꝯseruabitur ipsi eidē.& ibi.§.potro. Arc.q tenet cū Tā.& Bar.Brix.rñdet ad hæc duo capitula,ꝙ loquūtur in ecclesijs vacantibus,istud aūt non vacat,vt hic patet.& ibi Batto. Brix. Arc.hic,qui ēt rñdet ad decre. penultimā,de cle.nō resi.ꝙ ibi ex iniusta cā aberant,dicit aūt,ꝙ q vult tenere ꝯtriū, ostēdat ius exꝓssum,alias eius dictū nō ꝓcedat,all.xv.q.iij.§.cū aūt.ver.nec quisquā.allegat pro se capitulū Gonsaldus.xvij q.j.ad ꝯtriū tn̄ facit ibi gl.quæ quærit, an qui fuit in probatione per annū, post annū repetat stipendia.itē allegat,ꝙ † in probatione esse non dēt onerosus monacus.xvj.q.vj.de lapsis.17. q.j.si quis rapuerit. sed illa iura non de his, qui sunt in probatione,sed de inclusis propter culpam loquuntur. probatio autē ita respicit fauorem monasterij,sicut ingressi.s.c. ad apostolicā.q̄stionū suarū ē venerialis. lxix.

S V M M A R I V M.

1 *Religionem ingredi qui uenit.post ingressum adhuc obligatus est ad votum vsque ad professionem.*

2 *Votum vel propositum non infringit,qui commutat in melius.*

C A P. V.

Vi post votum. Ponit dictū, cuius ratione interierit.ibi,cui tanq̄.& subdit, ꝙ pęna ibi ꝓ voto de certa. illa ergo religio posset agere ꝯ ipsum,vt votū impleret.& si nō expǝlisset certā.cogeret illū ecclesia ad aliquā ꝓfitēdā,de hoc scripsi post Inn.& Host.de cē.ex parte[*& profitetur*] hæc copula dat intelligere.ꝙ † post ĩgressum ante professionē adhuc est obligatus ad votū.allegat Arc.xij.q.j.scimus. & reminit ad ea quæ ibi dixit[*derogatum*]si.ĩ.de spon. si inter. C. de rei ven.quoties.& Io.mo.allegat ꝓ simili.ĩ.de off.le.volētes.ff.de iu.l.ꝑ minorē.vide,qđ scripsi post Host.de voto. per tuas.super.ver.resignes.¶Prima glo.dicit,qđ declaret.¶Tertia gl.soluit dubiū.¶In gl.j.in fi.& ſm Arc.eorū,quæ notantur.xxvij.q.j.in summa.& c.i. ¶In glo. iij. ibi.transit,& sic non esset locus componendæ pn̄ię, de qua finis loquitur ſm Arch.quia alle.ꝙ † votum, vel ꝓpositum non infringit, qui commutat in melius. ĩ.de iureiur.ꝓuenit.ĩ.de voto,scripturæ.& ĩ. de regular.licet.

S V M M A R I V M.

1 *Abbas non facit monacum sine voluntate fratrum.*

C A P. VI.

I ad solum. Distinguit duo membra.ſm ibi.alias creatio.vide,qđ no.in cle. de iu. dispēdiosam.in gl.i.simul.& hoc est de iure cōi, ſm Io. mo. allegat,de his q̄ fiunt a præla.ea noscitur. & quæ notan. de cle.cū ecclesia.vnde dicit Arch.ꝙ† monacū non facit abbas sine voluntate fratrum de cōi iure.allega.vj.q. vlt.c.vlt.sed in creatione abbatis loquitur.¶Prima glo. dicit,quid declarat.¶Tertia gl.dat simile.Vltima soluit dubium ¶In j.glo.ibi simul.idem Ioan.mo.& Arch.vt dixi in tex.¶In gl.pe.In fi.& secundum illam intelligas istā q̄stio.s.vbi sol.abbatis hoc facit, licet de cōsensu vel consilio monacorum illo mortuo non transit in capitulum.

De voto & voti redempt. Rubri.

S V M M A R I V M.

1 *Votum quid sit.*

2 *Religiones mendicantium approbatas profitentes infra annum licet illi religioni non sint obligati,si contrahant,non tenet matrimonium.*

3 *Veritas semper præfertur communi opinioni in spiritualibus.*

C A P. P R I M V M.

Vod votum. In p̄ria continuatio ĩ secūda respōsio ibi.nos igitur. q̄ ꝓmittit votum.secundo soluit ibi.præcentis.ponēs solēnis voti duas species.secūda ibi aut. tertia ibi,reliqua,ponit de nō solēni,& pęnā trāsgressoris voti ꝯtinentiæ,de illo enim hic prosequitur ,dicit Inno.ĩ. de regula.ad nostrā.ꝙ † votū est ꝯceptio animi deliberatione firmata,vel dic,ꝙ est alicuius boni cū deliberatione facta promissio.xxvij.q.j.de viduis.ij.de re em̄ mala, vel bona sine deliberatione non obligat ſm Raynaldū & Goff.ad hoc.ĩ.c.venientes.ĩ.de regula.ad nostrā.c. ii. & ii.[*constitutionem*]in fi.ſm Arc.[*solemnitas*]de hac.xxvij. di §.vlti.xxv.q.j.in prin.& c.i.qui cle. vel vouen. rursus, [*inuenta*]quæritur,quæ fuit huius inuētionis rō,cū apud Deū vtrūque votū æqualiter obliget,vt præ.c.rursus.redditur duplex rō.prima publicæ honestatis iustitia.inhonestum em̄ esset,obligatum Deo per monaca.ū,vel ordinē sacrū ꝯhere.lxxxiij.di.cū in præterito.& c. seq. Secunda,quia per votum solēne monacationis, vel sacri ordinis sui corporis dn̄ium in aliū vr̄ translatum, sicut & per matrimonium.illud ergo prædictorum, quod p̄cedit,soluit illud,quod sequitur. i. si præcedit matrimoniū,soluitur votū.si votū tale p̄cedit,soluitur matrimoniū.i.facit ecclesiæ ꝯstitutio,ꝙ non teneat, quæ rō deficit in voto simplici nō vestito solēnitatibus illis. ꝑ quas corporis dn̄ium vr̄ esse translatū,& tn̄ est dicēdu,ꝙ nec votum,nec solēnitas, sed ecclesię ꝯstitutio est quæ dirimit,& hoc pōt,qa alias ad ꝯhendū habiles facit inhabiles,ꝙ in impedimētis matrimonij vt plurimū est videre,per qđ concluditur.non per votū,sed per ꝯstitutionē ecclesię matrimonia dirimi.licet aliquibus videatur, & his ꝑ acuit,ꝙ votū ꝯtinentiæ & ipsius voti substantia repugnāt substantiæ matrimonij, primū repellit carnalē copulā & matrimoniū requirit ꝯsensum ĩ illā. Quicqd dicamus,q̄stio hæc formata satis clare hic est expedita, & de p̄dictis vide qđ scripsi,q cler.vel vouen. rursus.sup gl.ij.& videre posses Tho.scda secundæ.q.88.articulo. 7. vbi de solennitate voti tractatur.Differentiā aūt, quā in solennitate voti continentis no. Inn.& Host. de cōuer. coniu.dudum inter coniugatos & solutos. ibi scripsi super ver.castitatem[*capite*]ad Colo j.D.& ĩ de sacra vn. c.vno.ver.sed vbi,ad idem. xcvij.dist. ecclesiæ [*conditione*] hoc intellige.ĩ.de sum.Trini.ca.j post prin. [*innocen ie*] de prima institutione,quæ fuit ad procreandam prole. Scda fuit post peccatum ad fornicationem vitandam. xxxij.q.ij.§.his ita.& de hoc.e q.in summa,de excellētia matrimonij dātur versus.Ex auctore loco medicinę spe signo.Cā ꝯiugij patet excellētia casti.primū,ſm & quartum patēt in textu.tertiū & sextū ex hac gl.quintū.ĩ.de biga.debitum[*vnionem*]qa sunt duo in carne vna[*indissolubilitas*]patet ibi,& adherebit vxori suę,& pp id dictum Matth.xix.quos Deus coniunxit.homo non separet qn tum ad.posset ergo sine his multum solenniter cum missa & letanijs & similib⁹ vouere ꝯtinētia,& tn̄ tale votū nō dirimeret[*sacri*] stricte sumit ꝓ subdiaconatu & maioribus.ĩ.de ęta.& qua [*a multis*]hoc dico pp no.32. di.in summa[*vel tacitam*]ista hic æquiparantur & ĵ.ti.j.

c.j.sed alibi differunt.s. e.li.de cle.nullus & c.Indẽnitatibus.in prin.s.tit.proxi.[*constitutionem*]in fi.vide quod dicã,ne cle.vel mona.c.ij.super.iij.glo [*alicui*] si obligatus est certæ religioni , planũ est de obligato in genere vide,quod dixi.s.ti.proxi.c.constitutioni.in vlt.glo. & ibi remisi ad decre.ꝯsului.ex quibus vr̃,ꝙ cum † religiones mendicantium approbatas aliqui ꝓfitentur.j. annũ, licet illi religioni nõ sint obligati ꝗa sunt obligati religioni in gñe,si ꝯhant,nõ tenet matrimoniũ, & in hoc aduertendũ,ꝙ aliud est,quẽ ꝓmisisse vel vouisse, ꝙ religionẽ intraret,& tale votũ est simplex,vt patet.s.ti.pxi qui post votũ.& sic certũ est,ꝙ nõ dissolueret matrimoniũ post ꝯctũ,& aliud qñ ꝓfitetur religionẽ expresse,vel tacite,sed ex eã illi religioni obligatus nõ est,sed religioni in genere,vt in c.nõ solũ.& c.ꝯstitutionẽ.in fi. istud eñ votũ solennizatũ est,vt ibi dixi . & sic iste obligatus & alligatus est religioni primas vero vt fiat religiosus[*possunt*]an talis exigere possit, tractat hic Arc.de quo.27.q.j.de viduis.ij.q.ij. Agathosa.& dixi de hoc plene.s.q cleri.vel vouen.rursus.in fi.ipse Arch.tenet,ꝙ licite reddit, sed non exigit,quia primum necessitatis,ſm volũtatis, & exigendo frangit primam fidem, ex quo damnationem meretur.xxvij.q.j.& ij.præ.c.de viduis.& facit ꝯ cõscientiã.& sic peccat,de resti.spo.literas.cum conco.inducit ẽt,quod no.de conuer.coniu. quidã & c. accedẽs. in fi.secundæ gl.Quærit Io.mo.an talis mortua vxore teneatur religionẽ [a] ingredi.hæc quæstio non est dubia, si textus intelligatur de vouente ꝯtinentiã tm̃ . sed fortan ipse intelligit de illo,qui vouerat religionis ingressum & vide de ꝯuer.ꝯiug.quidã.& c.placet.ipse dicit,ꝙ tenetur, ex quo cessauit impedimẽti cã.tenet ẽt hic,ꝙ matrimoniũ ꝯctum ꝯ interdictum papæ factum ẽt ,cũ decreto teneat,allegat de matri contra.ca.ij.vide satis de hoc. s. de despon impu ad dissoluendum.iij. & super vlti.glo. ¶ Prima gl.dicit,quid declaret.¶ Secunda notat contrariã opinionem.¶ Tertia respondet per quæstio. ad quã arguit pro,& soluit ꝯrium per textum per curationem absurditatis.& per rationẽ, addẽs id approbatũ, & huic decre.rñdet.¶ Antepen.gl.soluit duas quæstiones. ¶ In.j.gl.in fi.& Inn.de regul.porrectũ.& de tri. fraternitatis, super ver.alioquin.¶ In gl.ij.in fi.vide,quod dixi.s.de fri. c.si.super gl.simile.¶ In glo.iij.ibi,non dissolui.item hic Arch.dicebat Boa.in decre.verum.de conuer.coniu.ꝙ Guido de Suzaria post matrimonium per se ꝯctum nõdum consumatum postulatus fuerat in epm̃ Taurin., sed postulatio non fuit admissa.allegabatur tamen pro ipso decre.ex multa.s.eo ti.vbi patet, perfectiorem esse statum epalem statu monachali. si ergo monacatum dissoluit sponsalia de præsenti,fortius epatus . Sed certũ est,ꝙ ẽt si epatus dissolueret,postulatio non, ideo merito repulsa,constat etiam ad epatum perueniri non posse.nisi per sacrum ordinem , qui vero dissoluit,vt dictũ est,& ibi,vbi ẽt de hoc in gl.pen.super qua scripsi opin. Host.¶ In gl.quæ sit.ibi.indistinctum,vel distinctum dictione latenti,vt in cle.de sepul. eos qui. ¶ In gl. ergo, si,ibi credebat illam.idem Archi.& facit,quod dixi de pres.nõ bapti.c.j.super gl.ii.aliam quæstionem de illo, qui professus est approbatam in manibus baratatorũ,q non erant illius religionis,vide in Spe.de sta.mo.ver.xj. [3] & ibi bñ tenet idem Arc.allegat,ꝙ † semper in spiritualibus veritas præfertur cõi opinioni,xxxv.q.ix.§. his ita. & ibi no.in gl.fi.& in fi.quæ fuit,xxxj. allegat,ꝙ pro nõ dato habetur &c.s.de iure pa.ꝙ autem.cum concor.vlt., gl.& quod veritate manifesta &c.xviij.di.veritate. ¶ Itẽ sicut sponsalia, vel matrimonium,quæ sunt nulla non præstant impedimentum matrimonio contrahendo , de despon.impu literas.& c.accessit de sponsali.veniẽs. & c.cum in apostolica.sic nec ordinario nulla in contrarium,allegat iura.quæ probant,impedimentum oritur ex eo,qđ est nullũ.hoc in matrimonijs,quæ sunt nulla,quæ impediũt futura matrimonia & ordines, de spõsa.c.vno.lib.vj.de big.nuper,in electione.de hoc de electio.auditis.ergo & in ordine, maxime propter intentionẽ recipientis,facit,de conuer. coniu.quidam.& ꝑ eãdem opinionẽ,ꝙ ille esset eps.3 q.8.§.ita.j ꝑ hęc duo vltima dico,istũ,qui obligari intẽdebat,ꝯtrahendo peccare,nec hoc tractat gl.sed dicit,ꝙ ꝯctum tenet,Dama.in quæstione sua secũda.titulo qui cler.vel vouen.dicebat, se de hoc dubitare,plus tñ accedebat ad partẽ , ꝙ teneret. Scias,ꝙ olim in j.compila.erat decreta.quæ incipiebat, cum instituisset.in titulo prædicto dicens, eum, qui nimis enormiter & ĩordinate subdiaconatum receperat, posse ꝯhere,& ibi notabat Ala.Hug. intellexisse de illo, qui non receperat characterem.P.Hi.dicebat.ꝙ papa dispensauerat.¶ In gl.vl.in fi.& xix.dist. Anastasius.Arch.

ADDITIO.

a ¶ Religionẽ ingredi. An ille qui fecit votũ de nõ intrando religionẽ sit obligatus non intrando. Doc.theolo. vt Rich. in quoli.3.q. 24.dicunt ꝙ nõ,quia sicut i licitũ est intrare nõ facere bonũ ita & illicitũ est vouere nõ intrare religionẽ q̃ maximũ est bonũ.Ho.tñ distinguit dupliciter,quẽ vide i sũma.& tex.cõsulit xx.q.3.& ĩ c.dudũ d̃ cõuer.cõiu.

De statu regularium. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa an egredi possit pro visitandis monasterijs sibi subiectis.*
2 *Monaci appellatio includit abbates.*
3 *Specialitas concessa debet esse contenta suis terminis.*
4 *Curia ius curat,meretrix est dicta curia.*
5 *Episcopus non debet abesse ab ecclesia vltra annum, nisi iussio imperialis eum detineat.*
6 *Virgines dicentes se meretrices si ingrediantur monasterium institutum ad recipiendas solas meretrices pœnitentes,non tenet receptio.*
7 *AEtas valet ad suspitionem tollendam.*

CAP. PRIMVM.

PEriculoso. Diuisio in gl.& vt s. dicit gl.præmitte hic lr̃am illã, cupientes salubriter ꝓuidere.& Arc.exponit [*periculoso.*]i.pniciosa[*detestabili.*]i.execrabili.verecũdia ẽ pudor,vel timor ꝑ q̃ cessat ab illicitis, & hic ingenuos prodit natales.lxxvij.dist. non satis. versicu.idem considerãda[*extra sua*]hęc prohibetur etiam maribus.xvi. q. j. iusta & cap. placuit communi [*aduertunt*] & male. xviij.q.ij.diffinimus.& cap.in decima[*integritatem.*]i.virginitatem,vel continentiam.xxvij.q.j. cap.j. & ij. & per totum [*partibus*] fertur , quod hæc constitutio recepta non fuit in partibus gallicanis,vidi etiam ipsam seruari Venetijs quacunque ratione vel causa,per hoc putat [1] Archidiaco. quod † etiam pro visitandis monasterijs sibi subiectis abbatissa egredi non possit,faciat igitur visitationem per alium.& vide,quod nota.in clemen. eodem titu.post princ.in glo. ista motiuum. Archidiaco. quia generaliter scriptum generaliter accipiendum. s. de coniun, lepro.cap.ij.vbi de hoc, item quia fortificatur prohibitio in eo,quod.j.duo soli casus excipiuntur, In alijs ergo stet valida,ad id de decimis,ad audientiam xxxi.distin.omnino.xxxi. quæst. prima,quomodo. ibi non dixit tres.xviij.distin.consuetudinem.& si dicatur, quod ista litera non loquitur de abbatissa. Respondet [2] quod † appellatio monaci includit abbates,vbi de animarum salute agitur.supra de symon.cap.vlti.item.j.§. verum.exprimit de abbatissa[*& manifesta*]no. hæc duo requiri coniunctim,sic. s. de vita & hone.cle.monasteria.& ibi concord. [*pertinuerit*] vt quia aliquis præest illi monasterio.xviij.q.j.in decima. quia debet esse ab epo comprobatus.ea.q.qui religiosis[*speciali.*]i.ad hoc spaliter petita & obtenta. Archid.[*corda*]vide,quod scripsi, de

vi.&

vi.& ho.cle.vt clericorũ.ſup ver.cõrde[*ſer ſtimonio*] alias ſanctimonia.i.ſanctitate,vel caſtitate,& ab hac ſanctimoniales dicuntur[*homagium*]vide, quod no.in cle. de 3 re iudi.paſtoralis.ver.rurius in j.gl.[*reuerſura*]no.ꝙ † ſpecialitas conceſſa ſuis terminis debet eſſe contenta. alia expedita ſine fraude redeundum eſt ad ius cõe,& cauſa ſpecialitatis ceſſante ceſſet ſpecialitas.C.de epi.& cle. gñaliter.ff.de vul.& pu.l.ex facto.Io.mo.& Arc.[*occaſionem*] ſ.de ma.& obe.ſolitæ.in prin.& ibi ſcripſi poſt Hoſt. qđ hic ponit Arc.[*ſeu curijs*]idẽ ver.xi.q.i.ſi quis clericus ſ. de offi.or.quanto.j.de ſen.excõ.decernimus.& c.ſi iudex & in cle.de ſta.mo. ne ĩ agro.§.quia vero.vide,quod ibi no.in gl.quæ incipit, de officio.& ſcias.ꝙ cũ curia producũ ſecundam ponitur pro meretrice, datur verſus.

4 †Curia ius curat,meretrix eſt dicta curia.ad reprehẽſionem curiarũ dixit alter. Curia curarũ genetrix,nutrixque malorum.Ignotis notos,ĩhoneſtis æquat honeſtos [*rogantur*]C.de epi.& cle.auth.caſſa.& vide,quod legitur & no.xi.q.j.de perſona.Arc.[*obedientia*]ſic.ſ.eo.lib. de ſepultura.c.j.dicit Arc.per hoc patere,ꝙ ꝯ hoc præſcribi non poteſt,cum eſſet irrationabile,& huic iuri præiudicans.ſ.de conſue.c.ſi auctoritate,concor.cle.eo.ti. attẽdentes.in prin.& de ſupplen.neg.prælat. quia regulares, cum ſuis concor. [*acrimoniam.*]i.excõicationẽ, ſic exponitur.j.de immu.eccle.decet.in fi.& de hoc.xvj.q.j. placet.in fi.vbi idem ver.& xvij.q.iiij.attendendum.ff.ad l. Iul.pecu.l.ſacrilegij.vel ſm Io.mo.componitur ab acer; & moneo,quaſi acris monitio, & deſignat auſteritatẽ in vultu.idem ver.de immu.eccl.decet [*inuocato*] ẽt per abbates prædictos ſm Arc.allegat ca. adminiſtratores, quod allegat gl.dũ ibi dicit,epis & eccleſiaſticis viris, & xj.quæſt. iij. qui reſiſtit.¶Prima glo.diuidit & ſummat. ¶Gl.ſign.quęſtio.obijcit & dupliciter ſoluit. ¶Gl. non credo,ſoluit duo dubia.¶Gl. non dixit,quæſtionem de facto ponit & ſoluit.¶Gl.hoc ſpeciale. reſpondet per q̃ſtionem,& ipſius ſolutionem.¶Gl.contra.ſignat cõtrarium & ſoluit.¶Gl. ſic.ſ. reſpondet per quæſtionem de ratione diuerſitatis,quam ſoluit.¶Gl.ſed nonne.obijcit & ſoluit.¶In gl.quia locorum.ideſt ſuperuacuã.loqtur de tpe reſtitutionis in integrum,quod debet eſſe vniforme.

5 ¶In gl.ꝯ.ſ.ibi.§.illud.ij.eps † vltra annum ab eccleſia nõ debet abeſſe,niſi iuſſio imperialis illum detineat. ¶In gl.j.ibi.quatuor.Io.mo.diuidit in ſex. de prima tertia & quarta & qualibet ipſarũ faciens duas.¶In glo.ſignat quæſtionem,ibi taxatur.idem Io.mo.& ibi.iſta de cre.& cle.e.ti.ne in agro.& per hæc iura patet, papã circa profeſſos multum poſſe in cibis,veſtibus,modo manendi & ſimilibus,quæ plus cadunt in bonis fortunę,reſeruata tñ naturali ſuſtentatione & ſubſtantialibus regulæ,de quibus dic vt ſ.eo.cũ ad mona.ĩ fi.in bonis aũt naturæ,gratiæ,vel glorię non eſt tanta papę potentia,ꝙ per ſe patet,illa enim Deus,cuius vices gerit, non tranſtulit in eodem.¶Gl.non credo. idẽ Arc. & ibi alterius monaſterij eiuſdẽ religionis & habitus, ꝙ dic, vt in cle. de ele.c.j.¶In gl.no.non dixit. ibi. probata,incautũ eñ eſſet hoc ante ꝓbationẽ opponere ad aduerſariũ iſtruẽdum,& eſt ſimile,quod dixi de libel.obla.c.vlt.in fi.& in fine,ſint ergo cauti,qui articulos formant in ponderãdo verba,& facit,quod dicam.j.de homi.c.j.ſuper verſi. chriſtianorum.& c.ij.in prin.& de vſu.c.ii.in prin. ¶In gl.hoc ſpãle.ibi,virorum.idem Io.mo.& Arc.& in fi.bñ facit,quod no.lxxxi.di.c.penul.& facit iſte.§. pro Io. de

6 Deo,qui li.iij.q.x.tenuit,ꝙ ſi virgines † dicentes ſe meretrices,ingrediuntur monaſterium inſtitutũ ad recipiendas ſolũ meretrices pęnitentes & nõ alias,nõ teneat receptio,nec poſſunt ibi ſaluari fraude durãte,qua reuelata idẽ debẽt expelli,allegat de ele.cũ dilecti.cũ ẽt humilitatis cã mentiri nõ debuerũt.xxij.q.ij. cũ humilitatis. & facit,qđ ibi no.legaliter eñ, iuſte, & ſancte fieri dẽt monaſterij ingreſſus.xxiij.q.v.notificaſti, rep̃henſa fuit ẽt vxor Hieroboam,quæ ſub ſpecie pauperculę intrauit ad prophetã.3.re.14.j.q.j.iudices,& per hoc reſpondetur ad id,quod dr̃,bonas mentes timere &c. de obſeruatione ieiu conſiliũ,cũ ꝯconcordantijs,& ꝙ non debet eſſe melior conditio meretricum q̃ virginum. ex his enim non concludit,ꝙ liceat mentiri,vel falſum dicere.Coadiuuatur ſic hæc ſolutio Ioa.per hanc decre.ſi per virgines occupẽtur loca monaſterij ad numerum,quo plures non poſſunt abſque penuria ſuſtentari,auferetur ingrediendi facultas meretricibus pęnitere volentibus,cũ ipſarum receptio nõ teneret per hunc.§.& ſic remanebunt in peccato,& fiet contra mentem inſtituentis locum,optime facit cle.de reli.do.quia contingit. ver. cũ tñ.& ibi concordantiæ.non ob.j.de pę.quamuis.ibi. vtimur re ad aliud bonum,quam fuerit inſtituta, quia illud potius eſt præter,q̃ contra. item ibi pęna carceris includit cuſtodiam,facit.j.de hære.vt commiſſi,ver.& illorum.& cle.eo.ti.c.j.§.ſane.fateri tñ oportet,verba inſtitutionis fore ponderanda.de priuilegijs. porro. cum concor

7 ¶In gl. habebit.ibi.antiquis,valet † eñ ætas ad ſuſpicionem tollẽdam,xviij.q.ij.diffinimus.in fi.& 34. diſt.fraternitatis.vide,qđ dixi poſt Hieronimũ,de p̃ſum. cũ in iuuentute.poſt prin.ſicut & ad informationẽ morum.xij.q.j.c.j.poterit & ſecum habere ſuum ſpecialem patrẽ.xviij.quæſt.j.in decima.Arc.¶In gl.i.in fi. idẽ verbum.ff.de neg.ge.diuortio.poſt prin.¶In gl.iſta ſunt.in fi.Archi. ſatis hic inſtat in his repetens,quod legitur & notatur. xxi.diſt.cleros.poſt prin.dicit autem, ꝙ hic de illis patriarchis loquitur,de quibus. ſ. de priui. antiqua. de primatibus autem habetur. xvij.diſt.c.j.lxv.di.de prima.iij.q.vj. hoc quippe. vj.q.iiij.ſi inter.xxiij.q. iiij.ſicut excellentiam.de maio.& obed.c.fi.de dila.c.fi.

De religioſis domibus. Rubri.

S V M M A R I V M.

1 *Mendicus vnde dicatur.*

2 *Mendicantibus prohibitum eſt acquirere noua loca ad habitandũ, vel antiqua mutare ſine ſpeciali papæ licentia.*

3 *Terminus ad quem potius eſt inſpiciendus,quam terminus a quo.*

4 *Singulariter licet,quod non licet vniuerſaliter.*

C A P. P R I M V M.

RELIGIONUM

Diuiſio ĩ prima gl.[*extorſit*]extorqueri dr̃,ꝙ in importunitatem ſic agere eſt ab initio extorquere.ff.de le.3.fideicommiſſa.§.ſi rem [*mereret*]ponit Gui.exẽplũ in bis. q̃ apoſtoli vulgo dicuntur, nec tñ ſm apoſtolũ volebant ſibi victũ manibus quærere.x.q.3.cauendũ.ſ.de cenſi.cũ apoſtolus [*effrenatam*]& ideo refrenanda fuit.ſ.de teſti.ſignificauerunt & e.cum cãm.ij.q. j.ſcelus.C.de cuſto.& exhibi.re.l.ij.facit ſ.e.li.de reſcr.cũ in multis.ſm Guil.[*ordinem aut religionem*]diſputãt aliq̃, an iſta ſint diuerſa, & ꝙ ſint, inducitur.j.de priui.epõrũ.de ſen.exc.c.vlt.in fi.vbi poni videntur vt diuerſa,ſed per iſtã decre.ſatis probatur ꝯriũ,ipſius enim prin. ſolã religionẽ exprimit,& idẽ ĩ ſequẽti linea, hinc & ſtatim in ver.cunctos permiſcet hæc duo, ſed a.§.ꝯfirmatos vſque ad fi.p̃ ſingulos.§.de ordine loqtur religionẽ nõ repetẽs,ex q̃bus ꝑmixtis colligo diuerſitatẽ notari nõ poſſe,& facit ad cle.de ele.c.i.[*cunctos*]iſta lr̃a cũ indiſtincte loquatur,innuit idẽ iuris tã in monaſteriũ fœminarũ q̃ mariũ.ff.de ver.ſig.l.j.ff.de conſti.pecu.l.i. Arch.Guil. ſubdebat,ꝙ cũ in factis ſit alia rõ,quã in viris, nec forte mens Papæ fuerit de illis,neceſſaria eſſet interpretatio. dicens,ꝙ multæ per hoc de ſtatu ſuo fluctuabant, primũ tene,nec video,in quo habeat dubitare, ex quo nõ fuerãt approbatæ poſt dictũ tp̃s huius ꝯcilij gñalis Inn. III.ſcripſi,de deci.c.pe.& dixi.ſ.e.li.de ele.nemo. ſuper gl.ij. hic tñ Gui.& Arc.poſt eũ dicũt,ꝯciliũ fuiſſe anno

ab incarnatione dñi.M.ccxv.põtificatus sui anno.xviij. qd ab incarnatione iuste ↄputetur,all. Arc.xxiij.dist. in noĩe dñi.in princ.& ij.q.vj.§.forũ.potuit ẽt ↄcilium inchoare in xvij.&.xviij.anno pontificatus Inn.potest fini re[*perpetue*]si ergo aliquid simpl'r prohibetur ↄ̃ factum, non valet,contra.ȝ.de matrimo.contrac.per totum,soluunt Gar.& Io.mo.ꝙ si constitutio prohibens non procedit vltra,ꝙ fit contra,non valet.C.de legi.non dubiũ. si vltra procedit,illud seruabitur.vide,quod no.de spon. du.tua.& quod dixi.de regula.ad apostolicã. super versi. obtinent[*reuocamus*]sic & dominus papa Io. pontifica. sm anno scđo reuocauit,quatenus de facto processerãt eos,qui dicuntur fratricelli,vel fratres de paupere vita, vel bizochi,vel bigami,non obstante aliqua ↄfirmatione,si quã habuissent a Celesti.V.vel a diocesanis epĩs,ꝙ dic,vt in sua cõstitutione,quæ incipit,sancta Romana. nouiter dño legato trãsmissa sub bulla[*confirmatos*]tales fuerunt fratres de sacro,de quibus in viii.gl. quoru fuit bonus locus ille,qui nunc est sancti Fridiani extra circulam sancti Mãmæ.Cleri.Pisa.dixit hic idem de seruis sanctæ Mariç,sed male dixit.vt fuit postea declaratũ per Benedictũ.XI.põtificatus sui anno primo,vt mihi cõstat,& merito sic debuit declarari,quia nec regula , nec constitutiones arctant eos ad mendicandũ ,licet aliqñ mediceni[*regula, constitutiones*] istam literã vel ↄstitutionẽ habebat Guil.dabant exẽplum,cũ religiosi nõ mendicantes ex regula faciunt ↄstitutiones.de non recipiẽdis possessionibus vel redditibus,& ꝙ eleemosynas q̃rat, interdicunt,dicunt Guil.Cleri.Pi. & Arc.per hoc patere ↄstitutionẽ hãc nõ extẽdi ad illos, qui pñt habere ꝑpriũ,licet non habeant sed de facto mendicent,dicebat ẽt Guil.ꝙ si ordo hic cassatus,vt desinat in seipso,acquirent vineã,vel prædiũ,quasi deinceps non sit mendicãs nunc inclusus hac ↄstitutione in ipsius fraudẽ, hoc nõ ꝓderit,allegat.C.de legi.nõ dubiũ.& q̃a duabus vijs &c. de regular.ex parte.fortius aũt ſm eũ hoc locũ haberet in his,qui nullã ↄfirmationẽ habuerunt[*incerta*] q̃a nõ habent quid certũ,vñ victũ summant, dr̃ aũt medicus

1 †quasi mene.i.defectũ dicens,cui q̃nque subuenitur,q̃nque nõ.& sic est incertũ mendici suffragiũ[*professoribus*] .i.per professionẽ obligatis ordini regulari ſm Guil.ſm quẽ alibi dr̃ q̃s professor sacri ordinis.j.q.iij. audiuimus. xij.q.ij.quicunque.alibi professores dicũtur legũ doctores in proœmio digestorũ,in §.pe.& vlt.& C.li.x.de professoribus & me.& li.xii.de professio. qui ĩ vrbe[*speciali*]

2 hodie †oĩbus mendicantibus prohibitum est acquirere noua loca ad habitandũ,vel antiqua mutari sine spãli papç licentiã.ĩ.de excel.præla.c.vno.& per cle.addita est excõicationis pçna.de pçnis,cupientes.i.respon.[*ordinarios*]ſm Gui.& Arch.in hoc facit ad titulũ[*incurrant*]refertur hæc clausula ad oĩa superius dicta.ff.ad l.Aquil.si seruus.§.inquit lex.Guil cle.& Arch.[*probatos*]ẽt minoris religionis,satis est enĩ, ꝙ promittunt tria substantialia,de quibus.ȝ.de sta.mo.cum ad moñ.in fi.ſm Arc.& Guil.refert quosdã hoc tenere.dicit Arc.ꝙ quædã sunt, ad quæ monacus tenetur ex voto,vt illa,de quibus in decre.ꝑdicta.& quædã , ad q̃ tenetur propter votũ, vt sunt orationes,ieiunia & his similia[*obtenta*]disputauit dñs meus pp fratres de sacto translatos ad ordinẽ sancti Fridiani,ꝙ si de papæ licentia trãsfertur talis locus ad aliũ ordinẽ legata relicta primo loco & ordini, ipsi loco & scđo ordini debentur.allegat,ꝙ res, quæ succedit &c. vt lite pen.ecclesia.i.cũ ↄcordã.adiuuabo dictũ eius.ↄstat, ꝙ ista domus,vel loca obueniebant Romanæ ecclesiæ, sed in talibus vacãtibus bonis,q̃ deferuntur principi.si illa donat,latissima fit interpretatio.C.de bo.vac.l.ij.lib.x. & hæc sunt bñficia,q̃ sunt iterpretãda latissime, de ver. sig.olim.& hoc intelligas per ea,quæ ibi scripsi super vl. gl.item cõstat,ꝙ surrogati tenentur ad onera,patet hoc in cle.de censi.c.j.eis ergo debentur ↄmoda.ĩ.de reg. iu. qui sentit,cum concor.simile,quod dicã de priuilegijs cũ personæ,circa finem penul.gl.disputauit ẽt dñs Io.de mon.mur.de istis mẽdicantibus inuentis post concil. aliã q̃stionẽ,q̃rebat,an miles , qui donauerat eis prædia sub pacto,ꝙ redirent ad eum,vel eius hæredẽ,si contingeret eos recedere,vel habitum,vel ordinẽ mutare,ꝓptus post hãc decre.mutantibus habitũ,& se trãsferentibus ad ordinẽ approbatũ,miles possit reuocare donata.notatur hçc quçstio de duobus.s.mẽdicãtes haberent ꝑdia, & q̃a non dicit quçstio illã factã de papç licentia, cũ sine illa fieri nõ potuerit per finẽ capituli,notatur ẽt eius solutio,de qua dixi,ꝙ si illi habuerãt confirmationem papç,licet post ↄciliũ,ꝙ miles reuocat, q̃a potuerũt sic remanere in vita sua,vt hic.si nõ habuerãt ↄfirmationẽ. cũ nõ possent ĩ ordine & habitu remanere,illa duo mutando,dũmodo manserint in loco,miles non reuocat, si vero mutarunt locũ , ibi remanere possent in habitu & sine habitu,miles reuocat.in primo solutionis membro,cũ [vt ꝑdixi] transitus sine papç licentia fieri non potuerit,illa interueniente locus est ei,quod dixi in prĩa q̃stione in scđo mẽbro,cum collegiũ fuerit illicitũ,& a iure dãnatũ,& hic quantum de facto processerat reuocatũ,& sic ei nil acquiri potuit,ẽt per institutiones , vel legata.C.de hçr.instit.l.collegiũ.C.de inde.l.j.ff.qd cuiusque vniuersi.l.j ergo donans repetet,non sunt, ꝙ non fuerint in culpa,mutando,q̃a satis est, ꝙ fuerint in culpa ↄ̃ prohibitionẽ ↄcilij faciendo.Sciendũ est,ꝙ Ioa. de Deo.l.j.q.vlt.ĩ nõ mẽdicãtibus tractauit hãc quæstionẽ, & tenuit,ꝙ si debito modo transierant ad arctiorẽ religionẽ,non licebat reuocare donata,cũ mutatio fuerit ĩ melius,de voto.scripturæ. & tacite id debuit subintelligi,si ad laxiorẽ,dicebat locũ esse reuocationi,de ver. sig. abbate.in fi.& xxv.q.ij.§.vlt.oĩ tñ casu locũ dimittere sine licẽtia donantis non poterant,si contẽplatione loci facta fuerat donatio,puta quia donãs erat patronus, vel habebat ibi sepulturã,nisi id fieret de papæ licentia,qui est summus princeps.ix.q. iij. cũcta,cũ ↄcor. ſm eum. ¶Prima gl.diuidit & summat.¶Gl.veterem.soluit duo dubia.¶Gl.quo ad,respon.per quæstionẽ & duplicem solutionẽ.¶Gl.satis vr̃.m̃.p q̃stionẽ,in qua allegat pro & ↄ̃.¶In v.gl.ibi,vt dis.iu.vbi dr̃,ꝙ ꝑ ĩportunitate orñtẽ ti fuerãt multi referendarij.¶In gl.sic.c.ibi.l.j.in medio. ibi.nemini venit in dubiu,ꝙ repetita lectio probat &c. ¶In gl.j.publice.ibi.l.vna.inspiciunt hi, quos in publicum quæstũ vocat incerta mendicitas,an habeant corporis integritatẽ,robur annorũ, vel artẽ. ¶In glo. & sic ibi.§.scimus igitur.vide de ver.sig.c.vlt.in u.gl. ¶In glos. prophana.ibi.sacra,alias,sed sacra per Pontificem cõsecrata nõ alienantur. ¶In gl.j.ibi.antiquos.Gar.faciens. vi.partes hoc solũ ponit pro.j.& iij.diuidit in duas. Sed Cleri.Pi.& Io.mo.faciunt.v.& diuidunt solum tertiã.in prima concor.cum gl.sed Boatt.facit.vii.partes, de secũda enim facit tres ibi.si vero. & ibi , personis. & duas de tertia,vt ȝ.¶In gl.idem generaliter.allegat Guil.xxiij.di. præterea.in fi.& vim patet primo dierum olim,& summæ Deus clemẽtiæ.& in fi.dicũt deriuatores,ꝙ primũ dẽt scribi per vnicũ.f. & vltima litera.n. ſm per duplex ff.& media longa,& vltima litera.m.& addunt versum. Est afatos primi caput,affatusque secundi.¶In gl.sic. in fi.allegat ẽt Guil.in auth.coll.ȝ.de mensitra ordi.cle.§. sancimus.qui dicit,ꝙ nec ecclesia videatur laqueũ iniecisse,ex quo fuerant confirmati oẽs in vnũ ordinem cõflari debuissent,vt sic non exterminaret, quod fecerat , subdit,ꝙ hoc factũ fuerat, puto , ꝙ loquatur de ordine heremitarũ sancti Augustini,q ex pluribus ordinibꝰ factus fuit.¶In gl.veterẽ.ibi.si ꝓ parte.§.versũ.ad idẽ.ȝ. de ver.sig.nã & ego.& ibi ſm Guil.vide, qđ no. gñalr̃er de mendicantibus in Spe.co.ti.§.j.ver.iij.& ver.iiij.& quod scripsi post Inn. & Host.de proba. in pñtia. super verbo minor annis.& de hoc per C yn.C.de epis.& cleri. Deo nobis.in vlt.q.de fratribus minoribus , dic vt in consti. Nico.exiit.§.ad hoc q̃a.de ver.sig.lib.vj.& in cle.exiui e. ti.§.cupiẽtes.& in fi.idẽ.Cle.Pi.& Io.mo.& Arc.dicebat Io.mo.cãm in talibꝰ ↄsiderãdã.ff.de li.cã, q ex libertate

3.de accu.cum dilecti.& ibi concordantiæ. Itē, vt dicit, 3 potius † inspiciendum est terminus ad quem, q̄ a quo.ff. de do.ante nup.qđ sponsæ.nō ob.ff. de reb. corū qui sub tu.l j.in fi. quia ibi res remansura erat penes minorem, hic non.¶ In gl. quo ad. in fi. qui remittit ad spe.de sta. mo.ver.ix.& ver.xl. Archi.allegat, q Deus cor interrogat.xiiij.q.v.si quid.& decre.cum voluntate.3.de sen.exc. ¶ In glo.iatis vr.ibi.non pōt.remittit Gui ad spe.de sta. mo.ver.iiii.& ibi,in 3rium vr,hoc placet Arch.qui ēt alle.l.dist.vt constitueretur.& quod ibi no de pœ.di.iij.adhuc instant,versi.quo enim.xv.q.iiii.c.j.& in fi. adde.qđ no.xxvj.di.in.j.gl.& ff.de proc.nō solum § quæritur.¶ In gl.p̄dicare.ibi,exercere.cum litera hic dicat quo ad extraneos.& in fi.q probauit litera oratio.¶ In gl. per hos.ibi ecclesia,in qua proficiunt verbo, opere & exemplo s̄m Gar.facit 3.de voto.c.fina.¶ In gl.pe.in fi.sic. xxxij.di. ad hæc.alibi exponitur.i.3 hoc.xiij.q.j. §. ad hoc.alibi.i.circa hæc.xvj.q.iij.§ pōt.ad finem.ver.ad hoc.Archid.¶ In 4 glo.vlt.ibi,in toto.no.ēt Guil. licere † singulariter,q non licet vniuersaliter, all. ad idem.ff.de re.du.cum senatus. C.de iudi.l.j.in gb.dr.q collegio iudeorum,vel alias.illicito legari non pōt,singularib.tū personis collegij licite legatur.& ibi,quo ad panem,dicit Fran.hoc casuale,cui concordat de cleri.non resi.ad audientiam. de test.relatū, ij.de don.apostolicæ.vide,qđ no. ff.de vsu.q scit.in prin. & in fi.& hoc si facere denunciari possent. cum pp trāsgressionem canonis hoc facere sit mortale s̄m Gar.qui sumpta hinc occasione satis exquisite hic tractat materiam denunciationum,& Ioan.mona.post eum,quam habuerunt ab Ho.infra de cen.Romana.§.sane.ver.q si quam.vide in spe.de denun §.ii.ver.vt autem.

¶ De capellis monacorum. Rube.

S V M M A R I V M.

1. *Presbyteri debent constitui regulariter per episcopos in ecclesiis parochialibus.*
2. *Rector parochiæ videtur esse patronus.*

C A P. P R I M V M.

PResbyteri. Ponit dictum, cuius ratione interserit ibi, cum debeant ad curā populi, no. qa non dicit ad ecclesiæ regimen. licet ergo epo fiat p̄statio solum ad curā populi, quam habet eps cōmittere, pertinebit tū ad eum examinare,vt repellat,si insufficiens esset, vel pniciosus. & vide.qđ scripsi.3.eo.tit.c.j.in prin.& gl.Inn. quam ponam.j.de ver.sign.veniens.sup ver.examinādi, & habet hoc locum,ēt si alias in spiritualib.& tpalib. pleno iure habeant ecclesiam ex epi collatione,curam.n.populi a se abdicare nō potuit, alias epalem iurisdictionem a se abdicare posset,q non licet.ff.de offi.præ.l.pe.& facit.qđ 1 no.de cen cum venerabilis.dicit autem Arch.q † rlr per epos in ecclesiis parochialib debent presbyteri constitui.xvi.q.ij.sane in fi.ij.q.j.multis.ij.q.v.nullius. lxxx. dist. epi.x.q.i.regenda.de hære.cum ex iniuncto, in fi.j.q.iij.si quis eps præbendas,alleg.quod no.Inn.de offi.Archi.cū satis.in fi.& 3.eo.c.ij.in gl.hoc ius.nisi præsentatio ptineret ad patronum,vt in p̄.c.sane j.respon.& de iurepa.per totum, dicit tū Inno. & Host. de excep.cum venerabilis.in fi.q si ecclesia est.j.alteri⁹ terminos posita, eps nō ponet ibi ministrum, sed rector parochiæ præsentabit, 2 qui si negligeret,eps suppleret.facit ad hoc,quia † ratione parochiæ rector vr̄ esse patronus.3.de ecclesi.ędi.c.iij.vbi de hoc.& sicubi inuenitur,q alius hoc faciat,facit vt epi vicarius,de offi.delega super eo.de Insti. cum venissent, s̄m Arch.[*instituuntur*]3.eo.lib.de insti.c.j.de iurepa.cum laici.& c.vlt.[*perpetui*].i.ad vitam.ff.pro so.l.j.nisi p epos ergo nō per abbates.licet quidam dicāt, eos ex causa & cū causæ cognitione remoueri posse, pro eo facit,quod dicam super.i.gl.¶ Prima gl.dicit,quid declaret.¶ Quarta glo.alleg. duas concor. & reminit & subdit tria similia. ¶ Quinta glo.dicit quid reprobat,& dubium soluit. ¶ In glo.j.in fi.& Io.de Deo li.j.q.xxxvii. qui loquens de monaco ad præsentationem abbatis per epm instituto in capella,dixit eum per abbatem remoueri non posse, nisi ex cā legitima ne sic illudatur epo,dixit tū, q si legitima cā subest ex illa, epo tū exposita, illum poterit remouere,alle.x.q.ii.p̄cariæ. dicit enim obedientiam per talem actum nō extinctam,huic rationi 3dicit. xvi q.j. ne pro cuiuslibet.& aduerte,quia hic p̄icipium de presbytero loquendo nō distinguit,an sit monacus, vel secularis clericus. ¶ In glo.iij.ibi, institutio.ad curam populi,dato ēt q instituant ad regimen ecclesiæ,de quo satis dixi de p̄bendis.de monacis.¶ In gl.3rū.in fi. & Præmonstratensib & hoc dictum placet Archi. in glo. viii. Ibi,leui culpa.vel graui, q̄ in populi notitiā nō deuenit. xxx.q.j.c.vlt.ad hoc.l.di.sacerdotes.& c.se.& c.de his.xlv. di.sed illud.de pœ.di.j.§.hoc ergo. & no.lxxxi.dist.si quis eps,facit.lxxxij.di.presbyter.s̄m Arch.s̄m quem,ex quo de crimine agitur,solus eps habet cognoscere.xvj.q.ij.c. j.in fi.arg.xj.q.i.de persona.xxviij.di.c.vlt.i.in fi.xxi.di.submittitur.in fi.ad idem.xv.q.iiij.c.i.in fi remittit ad no.p. B.de priuilegiis,cum & plantare,& per Inno.de offi.ordi.quanto.& c.in Lateranensi.

¶ De iure patronatus. Rube.

S V M M A R I V M.

1. *Iuspatronatus an sit apud quemlibet insolidum.*
2. *Locus sacer vel religiosus specialiter vendi non potest.*
3. *Iuspatronatus cum vniuersitate non transit, vbi apparet contraria voluntas venditoris.*
4. *Ecclesia si ab vniuersitate construatur,vel dotetur,non singuli sed corpus habent patronum.*
5. *Collatio si hanc adiectionem habeat, quod donatarij teneantur præsentare ad voluntatem alterius etiam episcopi,hæc adiectio non valet.*
6. *Res vnita an retineant priuilegia quæ singulariter habebant.*
7. *Actio non semper sapit naturam eius, in cuius locum supponitur.*
8. *Priuilegiata persona quando succedit non priuilegiatæ ab eo tempore,quo succedit,locus est priuilegio.*
9. *Clericus succedens laico censetur laicus.*
10. *Laicus si habet communionem cum ecclesia in patronatibus poterit commutare.*
11. *Vicium an sit personæ & rei.*
12. *Dignum maius trahit ad se minus dignum.*
13. *Patronus alter potest perdere ius,alter retinere.*

C A P. P R I M V M.

SI laicis. Duæ sunt partes. secunda ibi,verum,prima ponit dictum, scda protestatur ibi, per præfatam.scda etiam ponit dictum, quod postmodū ampliat. ibi. Et oīno ius patronatus.tractat hic Arch. quid sit iuspatronatus,ex quibus cau 1 sis acquiratur.an † apud quemlibet sit insolidum.de hoc vlti.no.in.j.glo.vbi inuenies opi.Archi.de primo dixi super rubrica eo.ti.de scdo vero.3.eo.cum seculū.& addē 2 do ad ibi no. & in decre ex literis.c.ii. ¶ Quęro * de quo dubitari vidi,an transeat iuspatronatus, cū venditur vniuersitas talis,cum qua de iure transiret, istud exprimit ī venditione,vt si vēdatur castrum cum oī iurisdictione, honore & districtu,& oī iurepatronatus.facit, q nō trāseat.regula,expressa nocent.ff.de regu.iur. cum concor. Inter quas est lex,si vnus.§.illud.ff. de pact. vbi doli futuri expressa remissio non valet, licet veniret in remissione,

ne, vel pacto, ne depositi agatur, constat autem iuspatronatus vendi non posse, cod. ti. de iure. ff. de ꝯhen. emp. sic 2 l. esus. in prin. vnde lex in modicis. eo. tit. dicit, ꝙ † locus sacer, vel religiosus specialiter vendi non pōt, licet rei vendiuæ accedeꝛ possit, vbi ergo fuit expresse venditū. duo pondero. primū, ꝙ aliquod fuit eius precium, vel pars ꝑcij, & sic iure prohibetur, non valuit. facit. s̄. de re. ꝑmu. ad q̄stiones. & ff. de euic. l. pe. vbi dr̄, venditorem ꝑdij de euictione nō teneri eorum, quæ tacite accedebāt, vt seruitus, via, & actus, secus si illa tacite venientia fuissent expressa. Si ergo de euictione tenetur, ergo aliquod fuit illorum precium, cum vēditio non fit sine ꝑcio, insti. de emp. & vendi. §. itē precium. facit, qđ no. s̄. de simo. que3 relam. in. iii. gl. scđo pondero, ꝙ † iuspatronatus cum vniuersitate non transit, vbi apparet ꝯria voluntas venditoris. s̄. eo. ex literis. ff. de ꝯh. emp. l. hanc legem. illud ergo exprimendo voluit & excepit illud non comprehendi sub vniuersitate, & sic cum illa non transit, quia voluit bene facere. ff. de pecu. l. si peculium. §. si seruus. specialiter non transit, quia non potuit. s̄. de offi. dele. vbi licet legata cum marmore venirent statuæ marmoreæ. Si tñ dicit testator, lego omne marmor, & duas statuas, illis expressis ostenditur strictio generalitatis prædictæ, vt statuæ non debeantur, nisi illæ duæ expressæ, nec dicat Pe. l. hanc legem. & l. pe. superius alle. facere in ꝯrium, in quātum in illis expressio inclusi non vitiat, quia illud iō, quia per se & singulariter poterat venire in ꝯctu & legato illud inclusum, sed hic secus. ¶ Ad ꝯrium inducit regulā, vtile. j̄. de reg. iur. & qđ no. in prædi. decre. q̄ōnes, in fi. vltimæ glo. Item ꝙ ēt in spiritualib. illa, q̄ insunt, sine vitio exprimuntur. s̄. de elec. significasti. vbi no. in fi. secundæ gl. cum suis remissionib. Item audiui pro hac parte sententiam in curia de venditione, quam fecerat capitulū Herbipolē. decano. & capitulo sancti Stephani Magūtini de villa ingilem, quam habebat in diocesi magunti. quam vendēdo expressit curiam, agros, vineas, decimas, census, iuspatronatus, cum oībus iuribus &c. Sententiatum fuit per patronum trāsiuisse pro & ꝯ quod legitur & no. ff. de fun. instru. l. quæsitum. §. pe. & l. cum de Lanionis. §. cui fundum. & §. pe. & de supp. l. legata, ꝑꝑ quæ consulo teneri certum, vt nō fiat exꝑssio venditioni cōiuncta. s. per quam dici possit, illud expresse venditū. quā in fi. instra recognoscat venditor iuspatronatus cū vniuersitate trāsisse in emptorem, & fateatur se desiisse esse patronum, & oē possessionis commodum & animum deposuisse. Ioan. And. ¶ Demum ad prius dicta subdit 4 Arch. ꝙ † si ecclesia ab vniuersitate construitur, vel dotatur, non singuli, sed corpus habent patronatū xii. q. ii. q manumittitur. ¶ Dicit etiam, ꝙ esse patronū, respicit petitorium, esse in possessione patronatus respicit possessorium. posito igitur vno non sequitur aliud, quia nil habent ista cōe. nullo sunt ꝯmiscenda. ff. de ac. pos. naturali. ¶ Licet aūt possessio non faciat quem patronū, prodest tñ ēt ad actum ꝑsentationis, de elec. q̄relam, vbi de hoc, dicit ergo Archi. ꝙ difficile putat probare patronatum antiquum, nam & si probetur q̄s ꝯtinuā possessionē. xl. annorum, & vltra suorū prædecessorū & suam, nō est sufficiens probatio iurispatronatus, quod certis modis tm̄ acquiritur, de quibus. s̄. remissi. [*Vbi competens*] de patro. lapso in hæresim ponit hic Arch. quod no. j. q. vii. maximū, & idē, sicut enim in fundatione pōt hoc agi, ꝙ nihil iuris ī ea retineat. s̄. de testi. significauit. Sic & postea in totum sibi remitti pōt & donari, vt hic no. tñ Io. xvi. q. vij. ꝯsiderandum, ꝙ patronus illi iuri, qđ respicit fauorem ecclesiæ, renunciare non pōt, puta deferendo dilapidatorem. sed ibi Bar. Brix. ꝯ. Cum possit illud donare. eo. tit. ex insinuatione. & dicit Arch. ꝙ ista decre. hoc approbat, si Io. intellexisset de eo, qui renunciasset illi iurepatronatu retēto, procederet dictum eius, sed ipse nō vr̄ sic intellexisse. ¶ Refert etiam hic Archi. Lau. dixisse, ꝙ in præiudicium legitimorum hæredū patronus iuspatronatus renunciare nō pōt, & facit, quod no. xvi. q. j. constitutum. in fine. ipse tenet ꝯrium per hanc decre. significauit de testi. vide, quod scripsi, de iure patronatus, cum seculū. [*Religioso*] secus ergo si fiat donatio laico, vel clerico iure proprio, sup quo vide, qđ no. s̄. c. illud. in vlt. gl. & quod ibi scripsi. Arch. ēt hic tenet, ꝙ in donatione laico fienda necessarius sit epi cōsensus. Et sit diuersitatis rō, quia laici magis consueuerunt ecclesias grauare, q̄ clerici, vel religiosi, ad hoc. ii. q. vii. laicos. Item quia si clerici lædunt, vel vexant ecclesiam, facilius coercentur per iudicem ecclesiasticum. lxxxix. di. iudicatum [*Confe-*
5 *rendum*] dicit Io. mo. ꝙ † si i ꝯcollatione adiicitur, ꝙ donatarii teneantur ꝑntare ad voluntatem alterius etiā episcopi, hæc adiectio non valet, alle. de conces. præben. nulla. & c. constitutus. & c. si. per q̄ patet, ꝙ posset in fraudē concilii lateran. Dicit tñ, ꝙ adiectio vitiatur, & non vitiat, alle. x. q. j. sic quidā. & c. nouerint. de præben. dilectus i. & c. dilectus. de condi. appo. c. j. j̄. de reg. iu. vtile. nā est ꝯ naturā rei. ff. de preca. cum precario, & s̄. e. ti. c. vlt. & ff. de positi. l. j. §. pe. [*nolumus*] alleg. Io. mo. C. de eman. l. nec auus. & ff. ne quid in lo. pu. l. 2. §. merito. & §. se. [*ad præsentandum.*] No. contra laicos, qui credunt constitutioni satisfacere, eligendo. j̄. tempus, de hoc dixi. s̄. eo. c. fi. in fi. hic etiam dixit Archi. s̄. e. li. de præben. c. j. Et vide, quod scripsi post Comp. s̄. de rescri. capitulum. post gl. ver. quærit [*post semestre*] idem in iure deuoluto per negligentiam laici patroni ꝑm. D. Stepha. prouincialē, qui sic disputādo terminauit. Itē dico de decre. statutum. s̄. eo. lib. de ꝑben. vt inferior. ad quem potestas reuertitur, nō habeat mensem tm̄, sed tp̄s ordinarium. facit etiam, quod scripsi in quæstione super regula, contra eum. j̄. de re. iu. al-
6 le. Stephanus, ꝙ † duæ res vnitæ retinent priuilegia, quæ singulariter habebant, de pe. di. j. in meditamētum. C. cōmunia de le. l. ii. & ne sede vac. c. j. item quia mutata conditione personæ etiam rei statum conuenit immutari. ff. de sol. cum quis sibi. in prin. & de acqui. hære. l. Paulus. alias est. §. sub. l. si pupillus. Item filius repudiata bonorum possessione per vnde liberi, in quo datur annus, recurrit ad bo. pos. vū cognati, in qua cum dentur centum dies, ipse habet annum. ff. de succe. edi. l. j. §. qui-
7 bus & §. se. Item non semper † actio sapit naturam eius, in cuius locum supponitur. ff. de iureiur. eū qui. in prin. ad idem facit quæstio dñicalis. xxii. ibi tenet Bar. cū Tā. ꝙ si Titius rem Seij ꝑñtis bona fide & cū titulo possedit spacio. v. annorum, & morit Seius instituta ecclesia hærede, nō sufficeret actio Titio. [*Alii quinque anni*] imo re-
8 quirentur. xxxv. ad. xl. cōplendos, all. ꝙ † quando priuilegiata persona succedit non priuilegiatæ, ab eo tp̄e, quo succedit. locus est priuilegio. facit decre. dilectus. quam hic alle. glo. pe. & iura quæ ibi addam, quæ ad hoc sufficiant cum hac decre. Pileus in sua. q. lxvi. lxii. ponebat casum, cum Seius se & sua contulerat ecclesiæ. Accu. in aut. quas actiones. in fi. primæ glo. tenet illam vti debere iure priuati, per. l. si fiscus. ff. de iure fis. l. si fundum. ff. de fun. do. refert tamen ibi, ꝙ Pileus, & Io. tenebant contrarium p. l. ff. de vsu. cum quidam. §. si fiscus. & § si debitores. Credo, ꝙ glo. illam allegando Pileum, debet Bulgarum allegasse. Pileus enim in quæstione prædicta distinguit, an modicū super esset ad præscriptionem complēdam, an non, per l. rerū mixtura. ff. de vsuc. Cynus ibi ꝓsequendo Brocar. de priuilegiato, qui succedit non priuilegiato, in casu isto dicit, ꝙ quando priuilegiatus succedit illi, contra quem præscribitur, præscriptio impeditur in totum, vel in tempus certum, aut retardatur, aut non impeditur. primo casu nō vtitur priuilegiatus suo priuilegio p prædi. l. si fundum. ff. de fundo. Secundo casu cum retardatur in tempus certum, vtitur, vt in l. sicut C. de præscri. circa medium. Tertio casu locum habet aut. ꝙ si quis quibusdam. C. de præscri. lon. tem. vt idem iuris sit de parte tp̄is quo ad partem, ꝙ de toto quo ad totum, & sic in quæstione. & hoc tangit glo. in l. apud Iulianum. §. Marcellus. ff. ex quibus cau. in pos. ea. ¶ Ad quæstionem principalem Stephanus in cōtrarium inducit

ducit, quod dicit regula, is qui. & regula, nemo pô: plus,
ↄcor. ĵ de reg. iur. & decr. dilectu. de deci. ibi, priuilegium
9 cessat in re non priuilegiata, item q̄ † clericus succedens
laico censetur laicus, eo. ti. cum dilectus, & actio surro-
gata obtinet vicem primæ. ff. si certum petat. li. j. §. hæc
actio. item q̄ res transit cum onere suo, de deci. pastora-
lis. cum côcor. facit, de elec. ne pro defectu. item. vij. q. i.
nihil. vbi personarū varietas naturam rei, vel iuris non
immutat. Ad prædicta fit rātio per id, q̄d dixi. ¶ Gl. pe.
dicit, quid approbat, & quid reprobat. ii. gl. ¶ Prima glo.
dat simile, q̄rit & soluit. ¶ Quarta gl. alle. vnam côcor. si
gnat ↄtrium duplex, soluit, solutionem impugnat & rñ-
det ¶ Penul. gl. rñdet per obiectionem, & solutionē, de-
mum soluit q̄stionem per solutionem. alleg. vnā decre.
& soluit alleg. & remittit. ¶ Vlti. gl ponit primo tria exē
pla, scdo q̄rit & sol. ¶ In tertia gl. ibi si vnus. ij. q̄ si non vt
totum, vide de priui. si de terra. super gl. ii. ¶ In gl. per. ibi,
an vitium. vide de p̄scrip. si diligenti. super gl. pe. Et ibi vi-
tia. vide de resti. spo. sæpe. super gl. pe. ¶ In gl. vlti. ibi cum
pupillo. Nam papa primam ēt neutro vtente viā reti-
net. ¶ In gl. j. ibi nemi. Arch. hic ponit circa intellectū il
lius capituli, vbi & remittit in quantum de cômutatio-
10 ne loquitur, q̄ † si laicus habet côionem cum ecclesia in
patronatib. poterit cômutare, vt rône societatis liceat,
quod alias non liceret, alle. xxxii. q. iij. non potest. et ibi
Tanc. & Goff. isti tñ loquebantur alternatiue. ¶ In gl. ii.
in fi. si donetur ep̄o iuspatronatus capellæ sibi subiectæ,
vide, quod scripsi. s. eo. significasti. in fi. concordādo opi.
ↄtrias Goffre. & Host. distingue, an ep̄s habeat côpatro-
num nec ne. ¶ In gl. alias. in fi. dic vt ibi, & hoc teneas,
q̄ vbi agitur solum de translatione iurispatronatus, cô-
sensus ep̄i illi donationi p̄stitus in nullo læderet ius ep̄a-
le. ¶ In glo. pe. ibi ↄ regulam. & ↄ iura, q̄ dicunt, q̄ si pri-
uilegiatus succedit priuato, vtitur iure priuati. ff. de iu. he
res abiens. in prin. & l. is qui Romæ. Et ibi dilectus. vlt. fa
cit. s. de immu. ecc. c. i. lo. mo. all. in libro feu. de pace iu-
ra. firma. tenere §. ad hoc si allodium. ff. de vsuris, cū qui-
dam. §. si debitores. & de iure fis. fiscus, cū ī priuati. facit,
quod nota. C. de temp. & repa. ea quæ. §. q̄ si. in gl. q̄ cur
ret. Et ibi de excôicato, de bannito vide in Spec. de cessi.
acti. §. i. ver. illud etiā. & ibi q̄ sic, facit, quod no. s. de offi.
deleg. super quæstionum. §. si vero. in fi. in glo. Dy. in reg.
de hoc per Bar. ff. de doli excep. l. apud. §. si quis successe-
rat. vbi tenet cum Di. qui in ius. j. de reg. iur. dicit, q̄ ob-
stat exceptio si ex titulo lucratiuo, vel quasi, quod licet,
agit singularis successor. Secus si ex non lucratiuo, vel
quasi, per. l. apud quam allegabo, sed aliquibus potius vĩ
ↄrium, cum plus illicitus videatur esse ↄctus, in quo ex-
côicatus lucrum percipiat, quam is, in quo non perci-
piat. faciant, quæ scripsi de dolo, & contu. veritatis. ad fi.
vñ vt, s. ia. s. eo. lib. excep. dicebat Arch. q̄ omnem ↄctū,
qui cederet ad ipsius incommodum, excôicatus facere
poterat, donando & se aliis obligando, & ille cessionari⁹
statim agere pôt, cum esset in eo cā, vt in glo. idem in il-
lo, cui debitorem suum delegauit, all. q. Bart. & Spe. vt in
gl. alle. etiam, q̄d no. ii. q. i. in primis. post prin. in gl. cum
enim, quæ dixi, procedant, vbi res ad cedentē reuersura
non erat, alias secus, ar. ff. de do. exce. apud Cel um. §. sed
si mulier. & § apud Iulia. & si cum legitima. & §. si quis
autem ex cā. & §. auctoris. & l. pure. §. si eum. ¶ Plenius
autem prosequendo sciendū, q̄ Guido de suza. in suo
opere statutorū senuit de bannito, q̄ si ipsius bona publi
cata erant, cessionarius nô agit, vt. ff. de capi. dimi. l. ii. als
agit f̄m eum sine distinctione. ¶ Tu aūt in Spe. vbi. s. re
misi, inuenies opi. secundo casu distinguentem cām lu-
cratiuam & nô lucratiuam dotis, vel similis. ibi ēt poni-
tur alia opi⁹ distinguens cām necessariam à volūtaria,
alia opi. simplr tenet, q̄ non agit ibi, inde q̄ distinguitur
de cā lucratiua iustificari pôt ex p̄sumptione fraudis, cū
non facile quis donet. ff. de proba. cū de indebito. C. mā.
l. pe. & vlti. de præsum. quia verisimile. reprobāt quidam
hanc distinctionem, per. l. C. de dona. illam. Secunda di-

stinctio de causa necessaria, vel volūtaria probatur ff. de
procu. seruum quoque. §. fi. & l. seq. & de dam. inf. c. si cū
postulassem. tertia distinctio est, q̄ cessionarius agit di-
recta nomine cedentis. quod potest ff. de fa. erci. l. plane.
Et tunc obstat exceptio. An vtili nomine suo, q̄ simpli-
citer potest, vt no. C. de ac. & ob. l. ii. & tunc subdistingui
tur, vt. s. de causa lucratiua. C. de procurato. qui stipēdia.
Tu teneas cum glo. his distinctionibus de causa lucrati
ua vel de necessaria non ponderatis. Et dic, q̄ si suo no-
mine agit cessionarius excommunicati, vel banniti, cu-
ius bona publicata non erant, non obstat exceptio per
iura quæ alle. glo. & ad solutionem contrariorum consi
11 derandum est, an † vicium insit personæ & rei, an rei tñ,
exemplum primi, q̄ñ res furtiua possidetur a fure. Scdi,
quando illam possidet possessione bonæ fidei, hæc tran-
seunt ad vniuersalem & singularem successorē, insti. de
vsucap. §. furtiuæ. An tangant actionem & personam, si
cut quando dolus interuenit in contractu cum alias cô
tracturo. & sic vitium non est in re, sed tāgit personam
dolo, si & actionem, & tunc procedit distinctio de cā lu
cratiua & non lucratiua, sed in casu glo. tangit personā
tantum & non actionem, in qua nullum vitium in cô-
tractu & re, & sic non ob. ff. quod quisq; iuris. l. iii. §. q̄ au
tem. & ff. de colla bo. cum emancipati. in prin. nam ibi
infecta erat elisio actioni, hic aūt personæ, vnde excep-
tionem excommunicationis obiiciens non litem infi-
ciatur, sed personam euitat. ff. de excep. l. ii. in fi. qua rô-
ne dicimus, tales exceptiones personam respiciētes nec
afficientes actionem non transire in hæredem, eod. ti. l.
exceptiones quæ personæ. de acqui. hære. Paulus. in fi. ad
munici. libertus. § patris, ff. de reg. iur. sicuti. & l. in oībus,
ij. facta igitur vera cessione, quæ alias teneat, cessionari⁹
lucratiuus, vel non necessarius, vel voluntarius indistin
ctè agit, nec opponet, cedentem non hr̄e personam stā
di in iudicio, cum modo nô stet, ipse alius, fateor q̄ sunt
actus facti ab excôicato sibi prohibiti, ↄ quos obstat ex-
ceptio. Sicut si prælatum eligit, vł prouidit de beneficio,
eliduntur etiam illa per exceptionem. sed in vim petem
toriæ etiam per actionem & viam nullitatis & ista nô
côtingunt casum, de quo tractat gl. ad materiam vide,
quod dixi de excep. cum inter. super gl. pe. & idem in ca-
su decre. romana. in fi. de offi. vica. lib. vj. de testô excôica
ti satis dicam. j. de senten. excommu. decernimus. & ibi
circa prin. vbi idem dicit de illo, q emit villam a patro
no excommunicato, quia statim poterit præsentare. &
facit cautela, quam no. eo. §. in fi. & de teste. §. j. e. ver. Sed
pone mutuaui, & dixi. s. de testi. insuper. super. j gl. & ibi
cum in tua. ad idem. ff. man. Pomp. & C. de iure do. l. fi. ī
pri. & quod vtrobique no. & l. in creditore. ff. de euictio.
¶ In vlti glo. ibi dico, idem Archī alle. de in integ. restit.
12 l. petentæ. alle. etiam, q̄ † magis dignum trahit ad se mi-
nus dignum, de consecra. eccle. vel alta. q̄ in dubiis. ff. de
rei ven. religiosis. de solu. si alieni. de vsucap. qui ædes &
xiii. q. ii. non æstimemus. in fi. & ibi, si cōem, pro ea. l. ter-
minauit Goff. in quæstionib. suis. q. xlii. q̄ illud ius cōē
per tertium non præscribatur ↄ laicum minori tempo-
re q̄ contra ecclesiam, inducebat etiam, e. tit. si stillicidii,
§. vlti. & l. seq. vt quia in indiuiduis vnō ex sociis retinen
te retinet alter, vt ibi, & ius patronatus est tale. eod. tit. c. i.
ergo & c. item q̄ in talibus vnius victoria prodest aliis. s.
de ap. c. pe. cum concor. inducit etiam quod sequitur in
glo. ¶ In contrarium allegabat, q̄ tale ius cadit in laicū,
& est præscriptibile. s. eo. cura, ergo contra laicum. x. vel
xx. annorum spacio præscribitur. C. de præscrip. lon. tēp.
13 per totū. xvj. q. iii. § potest. nec est nouum vnum ex † pa-
tronis perdere ius, & alterum retinere. ff. de iureiuran. si
duo patroni. de elec. cum Vinton, apertius de pœnis, in
quibusdam. cum concor. etiam hic, sic seruitus in parte
alia retinetur. ff. quemadmo. seru. amit. nam & satis, &
denunciatio noui operis quibusdam ex dominis pro-
dest & aliis non. ff. de noui oper. nuncia. de pupillo. §. si
plurium. non respondet, sed so. procedit in præscribentē

ius

ius commune laici & eccleſiæ, contraria procedant in præſcribente diuiſim ius laici ſtante iure eccleſiæ.

ADDITIO.

a ¶Quæro in quo. patronatus iura vendi non poſſunt, ſicut nec alia iura ſpiritualia, niſi cum vniuerſitate, donari tamen poteſt, vt tenet Ant. in c. quanto. de iudi. & hoc cum conſenſu epiſcopi.

¶De cenſibus. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Viſitator debet primo viſitare ciuitatem vt caput, poſtea dioceſim.*
2 *Eccleſiæ cathedrales dicuntur matrices.*
3 *Viſitandi poteſtas eſſet deluſoria ſi nullam haberet coërtionem.*
4 *Archiepiſcopus quando cogat & puniat.*
5 *Notorium dicitur, cuius teſtis eſt populus.*
6 *Victualium appellatione quæ veniant.*
7 *Enxenia non extenduntur ad numerum & quantitatem.*
8 *Pœna tenet ſuum autorem.*
9 *Delegatus debet ſeruare formam mandati.*
10 *Correctio monacorum licet ſpectet ad abbatem, tamen ſi eſt nimis grauis temperanda de conſilio conuentus.*
11 *Viſitationis locus non eſt de ſubſtantia, ſicut nec locus electionis.*
12 *Procurationis nomine nihil amplius exigitur, quam penſatis facultatibus moderate poſſint exhibere.*

CAP. PRIMVM.

ROmana. Diuiſio in gl. & ſup ea archiepſ. finis prorogat ad alios viſitantes, quod dic vt ibi, [*prouinciam*] vj. q. iij. ſciote. Prius eccleſiæ ſuæ capitulum, cũ quo facit vnũ corpus. ſ. quæ ſi. a præla. nouit. igitur prius viſitandum, & dicit Ioan. mo. quod ordo iſtius decre. hic & inſerius poſitus ſubſtantialis eſt, & omiſſus reddit proceſſum nullum. ſ. de reſcrip. cũ dilecta. C. de ſen. & interlo. l. prolatam. Et dicit, quod ſuper nullitate vidit literas dari per cancellariam, vbi vero ordo non eſſet ſubſtantialis, tñ a iure debitus, & peteretur, ſi non admitteretur petitio, poſſet appellari. C. de ap. l. j. alias ſi procederetur, teneret proceſſus, de reſti. ſpo. c. j. & j. de ap. c. i. [*Ciuitatem.*] Et ibi etiam procurabitur, vt. ſ. eo. venerabili. & ibi dixi ſuper j. gl. qũo reſpondeatur. c. xii. q. ii. charitatem. [*Et dioceſani*] illa ſunt diuerſa. Dioceſis ciuitatem comprehendit minorum eccleſiarũ per hanc literam & per id, qđ de piis locis. j. proxi. §. ſequitur. & §. ſane. dicunt Pet. & Abb. patere, etiam eccleſias curã nõ habentes viſitant, & in viſitatione veniat ſcire de vita & conuerſatione miniſtri, vt in. d §. ſane. & qũo eccleſia & ipſius iura gubernet. Nam dicit Arch. cum ibi poſſit delinqui, & eccleſiam nõ reparari, ergo locus eſt viſitationi [*populorum*] dicit Fran. hoc intelligendum quo ad crimina eccleſiaſtica, matrimonia & alia, quæ ad eccleſiã pertinent. In aliis corrigendis non vſurpabit iuriſdictionem iudicis ſecularis, de iudiciis. nouit. [*Commode*] xxii. q. ii. faciat. ſ. de elec. quia pp. in prin. [*Non poterit*] de multiplici potentia hic Hoſt. remittẽs ad no. de reſcri. ſciſcitatus [*de pluribus*] putat Inno. quod ex cã põt vnum collegiũ in locis plurib. viſitare, licet ſit honeſtius hæc fieri vno ſolo, vide quod. j. dicam ſuper glo. loca. Et no. quod dicit de pluribus. per quod patet, quod nõ de oĩbus ad vnum. & in iiii. glo. [*Conuocare.*] Impedientes tales nuncios, vel alias iuriſdictionem archiepi viſitantes, per eũ puniri pñt, quod dicunt. j. de pœnis. Romana [*deinde*] i. viſitata ſua eccl̃ia, ciuitate, vel dioceſi, liceat, prius ergo nõ licet, niſi aliud obtineat de cõſuetudine ſpeciali. ſ. de offi. ordi. romana. ibi romanæ eccleſiæ ſaluis, quæ eps ſeruare debet. In quibus ẽt quoad archiepm cõſuetudo ꝯria non valeret, vt dr̃ in fi. ſm Hoſt. [*eius partem*] ſi non põt totam, quia ad impoſſibile non tenetur. j. de re. iur. nemo põt [*viſitationis officij*] ad quod pertinet, ſtatum clericorũ prius viſitare, qualiter baptiſmum & alia ſacrã miniſtrent, & qualiter ſe habeant in eccleſia & in vita, & ſi omnia recta inueniat. Deo gratias agat. Si aliter inuenerit, ignaros inſtruat, & puniat puniendos, & hoc expediat nocte, qua venit, ſequenti die mane plebi vocatæ pdicet verbũ Dei, docendo fidem & articulos fidei, & vitia mortalia fugere, & quod ſibi nolit fieri &c. & quod reſurrectionem ſpectent, & diem iudicij timeant, & vt ſe continue in oĩb. bonis exerceant, & ſic de illa eccleſia proficiſcatur ad alĩã. x. q. i. placuit. j. §. ſane. ſm Hoſt. ſed Io. mo. ſic ponit, vt de eccleſia militante ad triumphãtem valeat proficiſci. alleg. eundẽ canonem, & de illis eccleſiis remittit. ſ. de ele. fundamenta. Scire debes quod Hoſt. in ſum. de offi. archi. §. pe. ver. patet ex pmiſſis. vr̃ velle, quod poſt prandium de illa eccleſia ibit ad aliam & viſitabit illam, & ibi de ſero procurabitur. & ſe. mane. Alij intelligunt, quod de mane facto ſermone ad populũ ad aliam eccleſiã ibit ſumere prandium, qũocũq; ſentias, vnius diei erit procuratio. x. q. iij. inter. Saluo quod. j. dicã in gl. viſitare, in fin. [*Ciuitates*] &

1 dioceſes per ordinem, vt primo † ciuitatẽ vt caput. ſcđo dioceſim viſitet. ſ. j. rñ. dicunt Ho. & Ioã. mo. quod ille ordo ſeruandus ſit in prouincia. ſ. quo ad eccleſiam, ciuitatẽ & dioceſim metropolitanam, In ſuffraganeis tamen ſi facultas, vel incõmoditas ſit in hoc ordine ſeruãdo, nõ putãt ordinem neceſſariũ, & eorum ſubditos, ſi ꝯcurrãt eps & archieps in viſitando, dicit Inn. cui concor. Ho. Io. mo. Abb. & Arch. quod ambo admittentur, cum nõ ſit iure prohibitum, & ſi diſcordarent i ſñia, teneret ſñia pro reo, niſi in cã fauorabili, de prob. ex literis. & repetit hoc Hoſt. quod poſt eum ſcripſi, de re iu. c. ſi. ſuper vl. glo. dicunt aũt, quod ſi eccleſia nõ ſufficit vtrique, admittetur primo veniens. ff. de iudi. qui prior. de ſo. compe. propoſuiſti, cum concor. Si cõcurrunt, nec apparet quis primo venerat, vr̃ epm præferendum, cui ſpecialius ineſt cura. x. q. j. regenda. cum ſimilibus pdictis. placet Archid. epm præferendum. xj. q. iii. qui reſiſtit. & c. ſe. & dixi de pſcri. cum ex officij. ſuper gl. pe. quaſi caſus archiepi ſit ſpecialis perimens regulam. ff. de reg. iur. l. j. facit pro hoc. ſ. eo. lib. de pben. ſi a ſede. ſi vero cõcurrat eps cum prælato ſibi ſubiecto, ad quem ẽt ſpectat viſitatio, dicit Arch. præferendum epm, niſi obſtet ꝯſuetudo. alle. quod no. Inn. de præben. in Lateran. [*Cathedralium*] ſine matricũ, nam

2 & Cathedrales † matrices dñr, de præſcrip. cap. i. de ver. ſi. venerabili [*viſitatis*] viſitare intelligitur, etiam ſi vadat cã conſignandi pueros, vel ꝯſecrandi eccleſiã. ſ. de reli. do. c. j. Siue pro quocunque alio cõl negotio, vel quia multos tangit. arg. x. q. iii. relatũ. & c. nec numerus. ſ. de ſimo. cũ. j. q. i. placuit. ſm Inn. vel ſm Hoſt. & Io. mo. quod ſit pro ſalute animarum, vel pro cultu diuino ampliando pro ſtatu eccleſię in melius reformando. x. q. i. placuit. ſecus ſm Inno. ſi vadit pro cauſis expediendis. dicit Arch. quod ex verbis prædictis vr̃ deberi procuratio pro reconciliatione eccleſiæ, ſed ipſe ꝯrium tenet, ſequendo Vin. & vide, quod ſcripſi, de conſecra. ec. vel alta. propoſuiſti. all. etiã quod no. Vin. Lau. & Gof. de vita & hone. cler. cũ ab oĩ. Sed quæritur, an archieps ad vnam dioceſim cã viſitãdi accedens ſi tranſit per aliam dioceſim ſit procurandus, rñdetur quod non iure viſitationis, quia non viſitat, ius hoſpitalitatis nemini denegandum eſt, de emp. & ven. c. i. xiii. di. §. i. ſ. de præben. de monacis. & ſcđm hoc idẽ eſt de eccleſia propriæ dioceſis, per quam tranſit. Quid ſi pdit equum, ſoluit vecturas equorum, vel his ſimilia, nũquid hoc exigit nomine procurationis ius. dic, ſm Inno. quod non, quia patet ſm Arch. j. §. procurationes. ibi. in victualib. tñ, ſed nec diuina debet exigere cum grauamine ſubditorum. x. q. iii. cauendum. & c. fi. ſ. eo. cum apls. §. j. & vl. vnde dicit Inn. quod multominus poſſet petere expenſas, quas fecit in via eundo pro viſitatione facienda, tũ quia hoc nullo iure cauetur, tum quia pp id hẽt bona dignitatis, vt q̃ ad dignitatis officium ſpectant exerceat. & talis procuratio hoc reſpectu potius datur in ſignum ſubiectionis & pp hoſpitalitatẽ, q̃ de neceſſitate

iuris

iuris naturalis,cum suos reditus habeat,vt pdixi. Et ideo
de illis viuit.cum pauperes visitat. Quid si vna die visita-
tionem expedire non potest.dicit Inno. ꝙ pluribus die-
bus vt oportuerit procurandus erit.x.q.i.placuit.Nam si
statim redire posset.& procurationē hr̄e, nonne melius
est remeare & visitationem perficere. nec ob. x.q.iii.Iter
coetera,ꝙ intelligitur cum vna die pōt visitatio expedi-
ri.nec circa vnam malignandum est ſm eum. alle.Ho.
xviij.q.ij.visitandi.& c.non semel.de hoc dixi s̄.e.cū apo
stolus.super ver.epulas.Archid.dicit,ꝙ ar.ꝯ.j̄.eo foelicis.
ver.addūcientes.sed ibi non dr̄,ꝙ solū vna die debet pro-
curari,sed ꝙ pro vna die vnam solam procurationē dēt
hr̄e,etiam si visitat plura loca.Subdit tn̄ Host. ꝙ in nul-
lo casu ecclesia est grauanda,vt dictum est,& patet.s̄.eo.
sopitæ.[*reuertatur*]huius iuris duplex est ratio ſm Fran.s.
ne illa dioecesis grauetur,& ne aliorum visitatio negliga
tur[*secure*]arguit Host.ꝙ ex hac, vel alia rōnabili cā per-
sonaliter non visitans procurationem ēt in pecunia exi
gere possit,die vt.j̄.capitulis proximis.[*indiguerit*] aliquo
casu superueniente,vel ēt ex antiquo ſm Host.& Ioan.
mona.[*intermissa*]sine præiudicio redeūdi. cum hoc fiat
de iuris licentia.Ho.[*& assensu.*]Si hoc non fuisset addi-
tum,sufficiebat requisiuisse consilium.s̄.de arb. cū olim
profectus. quem totis viribus procurare debet officium
pastorale.s̄.eo.cum aplus.§.cum vero.Host.[*Conferatur*]
ac si dicat,nō requirat probationem,sed de facili hoc ꝯ-
cedat.Host.[*requisito*]prima ergo visitatio,quam facit ar
chieps̄.est libera.scda non,sed necesse est interuenire,qđ
hic dr̄[*diffinitione*] quare ingeritur hic facultas diffinitio-
nis,dicit Host.ad hoc vt archieps̄ non sit negligens ad ꝯ
cilium vocandum,aliter suffraganeorum consiliū de fa
cili hr̄e nequeat, nec sine hac diffinitione visitare.scđo
quod per hoc cōcluditur archiepō,ꝙ vix,vel nunq̄ secū
dam visitationem faciet,nisi cōcilium celebret[*sic alys*]
prius visitans oportunum ,& super hoc scribitur actio
archiepi ſm Inno.Host.& Ioan.mon.ac si dicant,quod
quæstio super hoc ferri non poterit [*proposito*]per se,vel
per alium.x.q.j.eps̄.s̄.de ęta.& quali.cum sit.de offi.ordi.
inter coetera,ſm omnes[*absque contradictione*]iurī, quod seq-
tur,bene enim coget venire & rūdere & sibi in his,quæ
officium respiciunt obedire ſm Ber.& Innoc. Host.Io.
3 mo.& Arch.alias enim † delusoria esset potestas,vel iu-
risdictio visitādi,si nullam coertionem haberet, de of.
deleg.ex literis. & quia cui cōmittitur principale & ac-
cessorium,de offi.dele.de causis. & c. prudentiam.ad fi.
[*aspera*]xliiij.di.sit rector.xlv.di.disciplina.s̄. de proc.oēs.
Host.hic enim solum tm̄ agitur, vt vita hominū corri-
gatur.xxiij.q.v.prodest.Arch.eos clericos visitandos [*in-
quirant*]quam inquisitionem facere tenentur ad denun-
ciationem ipsius,ad hoc.ii.q.v.Menā.& c.cibus.& si eps̄
nollet inquirere,archieps̄ inquirat,quia curam eius ha-
bet,& ad eius officium pertinet,& pp negligentiam epi
non deuoluitur ad archiepm̄ hæc cognitio,quia in ca-
nonibus non est expressum,ita ponit Innoc. all. ad hoc
Archid.x.q.iii.quia cognouimus.xviii.di.hoc tm̄.xxv.q.
ii.Amputato,& quod scripsi.s̄.eo.li.de sup.ne.præla. Ro-
mana.super gl.no.ꝙ & hoc tenet.& si dicatur,ꝙ pp hoc
remanebunt crimina impunita,ꝯ id de sent.excō.vt fa-
4 mæ.rn̄det,ꝙ† archieps̄ coget epm̄,vt procedat & puniat
ꝙ pōt rōne peccari negligentiæ.xxxiiij.dist.quorundam
xii.di.de his.in fi.alle.ēt quod no. Inn. & Host. de cle.nō
resi.ex tuæ.decre.autem vt.j̄.eod.de correctione simplr,
sed de visitatione loquitur ſm eum [*denunciet*] hic cōpi-
lauit Host.satis vtilem gl.de materia denunciationum,
quo alia euangelij.alia iudicialis.alia canonica,quā mi-
nus exquisite posuerunt Gar.& Io.mo.s̄.eo.li.de reli.do.
religionum.quā hic & ibi decido,& vide in Spec.de de-
nuncia.§.ii.ver.vt aūt.Et ꝙ ibi de regulari deficitur , hic
ponam in fi.Archid.vero remittit ad no.per se.xxii.q.v.
hoc vr̄ . [*Notoria*]de notorio manifesto,rumore occul-
to & pene occulto remittit Host.de coh.cle. & mu.ve-
stra.Innoc.dicit,ꝙ si dubium est iudici, an crimina sint
notoria,primo de hoc Inquiret,nec vr̄ , ꝙ habeat aliud
pronunciare,nisi ꝙ suum est punire hæc maleficia , qa
sunt notoria , cū solum in hoc videatur cognoscere,an
5 sit sua iurisdictio puniendi.Archi.dicit hoc † notoriū in-
telligi,cuius testis est populus,alleg.xvi.di.iii.sacerdotib.
in fi.xxxv.q.iii.quod scripsi,in prin.& dicit illius criminis
populum testē esse, ēt si crimen sit notum maiori parti
tm̄,alle.ii.q.j.de manifesta.s̄.de coha.cle.nr̄a[*non egeant*]
s̄.de elec.bonæ.ii.§.ꝯ legati, in his enim ordo iudiciarius
est ordinem iuris nō seruare.s̄.de reg.iur.ad nostram.iii.
Host.alle. de fi.p̄sby.qm̄.s̄.de accu.euidentia[*pecuniam.*]
Si vero philosophantes pecuniam cōtemnunt.ff.de va-
ca.mu.l.in honorib.xii. q.ii. Socrates.fortius visitantes,
item,vt dicit Host.Si ciuilis sapientia precio nummario
dehonestari non dēt.ff.de va.& extraor.cogni.l.j.§.est q
dem.multominus canonica deprauanda, q̄ multū rep-
hendit auaritiam clericorum.s̄.eo. ex parte.& c. ea que.
s̄.de deci.cap.j.ad fi.de of.or.irrefragabili.ad fi. qđ posuit
Gar.& Io.mo.j̄.c.proxi. [*familia*] clericus vel laicꝰ eq̄ster
vel pedester,& dicit Host.hoc ius nouū inductum ad re
mouenda grauamina clericorum,& remittit, de simo.
& si quæstiones[*consuetudines*]in talib. non excusat ꝯsue-
tudo,quia censetur irrationabilis , ex quo per sedē apo-
stolicam reprobatur.xi.dist.quis nesciat.xii.di.c.j & ii.&
per ꝯn̄s præscribi non potest.s̄.de ꝯsue.c.fi [*earum*].s.pro-
curationum,alias eorum.s.archiepi,vel familiæ[*victuali*
6 *bus*]† horum noīe continentur eius potus,vestis & stra-
menta & oīa hoīs necessaria ad viuendum.ff.de ver.si.l.
victus,& hospitium.ff.de ali.le.l.legatus, & hæc non vōr
remissa,ēt si de alimentis transactum sit, nisi specificen-
tur.ff.de transa. cum hi. §. eū qui transegit. videatur tn̄,
ne vltra facultates grauent ecclesias s̄.eo.cum apostolꝰ.
& c.sopitæ.dicit Host.ad epm̄ . Cor mite cōsidera, ne si-
milani & mella fastidias, qui natus ī paupere domo &
tugurio rusticino &c.xii.q.ii.gloria . & quod cōfusio &
ignominia est Christum pauperē & esurientē &c.xxxv.
di.ecclesiæ principes. & vide ne de te dicat . Solus eps̄ in-
cumbit donis &c. xiii.dist.diaconi.vltra medium.[*Reci-
piat.*] hoc est ꝯ Abb.qui dicit ꝙ.j̄.§.proxi.prouidet ꝯ re
cipientes,hic vero ꝯ exigientes . Sed pro eo vr̄ facere.j̄.c.
proxi.qui vr̄ innuere per Inno.prohibitas exactiones &
receptiones,sed litera id nō dicit, & dato quod diceret,
intelligeretur de prohibitione tacita,vnde decre. fęlicis.
non dicit id prohibitum p Inn.sed per Gre.aliquod mu
nus ex quacunque cā,multominus donū,qđ fit sine cā,
ff.de verbo.sig.inter donū.Quodcūq; sit,beatus qui excu
tit &c.j.q.j.sunt nonnulli.excipit Host. esculentū & po-
7 culentum.ff.de of.præsi.plebiscito.† enxenia.quæ nō ex-
tenduntur ad numerum & q̄titatem.ff.de offi. procōsu.
solent.in fi.ad hoc.s̄.eo li.de rescri.statutum.§. insup.di-
cit demum,ꝙ oēs huius literæ innuunt ꝯrium , dicebat
Io.mo.quo enxeniatur esculentum & poculentū, cum
recipiat procurationē in victualib. rn̄det , cum.s.visitat
aliquod tale excellens vltra cōes expensas enxeniat.vide
quod dicā.j̄.c.proxi.sup gl.ꝯsulte.puto , ꝙ periculum sit
recipere victualia portāda, sed victualia ibi comedēda q̄
tūcunque excellentia recipere non est periculū pœna-
rum.j̄.positarum,exigere tn̄ posset esse peccatū.[*Quæ sua
8 sunt*]ad Philip.ii.[*recipiens*]tenet † ergo pęna suum aucto
rem , de his q fi a ma.par.c.quæsiuit. xxiiii.q iii.si habes.
Host.[*maledictionem*].i.pœnam æternam,quæ debetur il-
li pro mortali.Gen.iii.nisi duplum restituat illi, a quo re
cepit,nec aliquis pōt absolui,nec pn̄iam sibi iniungi,qa
nō dimittitur peccatum &c. xiiii. q.iii.si res.s̄.de vsu.cū
tu.Host.& dicit Arch.hanc literā facere pro sn̄ia dicen-
tium,ꝙ iustus hō,vel iudex pōt alicui maledicere.& di-
cit,ꝙ hæc disputatio hr̄. xxxiii.q.iii. de illicita. cū ca.seq.
[*fraudem*]quæ nulli patrocinari debet,de rescrip.sedes.&
c.ex tenore.[*formā*]dictam a.§.sane.citra[*ordinario*] dele
9 gatus† seruet formā mandati,de rescri.cū dilecta.ēt si da
tus sit ab alio,q̄ a papa,ita tn̄ , ꝙ delegans quod nō pōt,
nō cōmittat.s̄.de iurepa.quod aūt. non putant Host.&
Io.

Io.mo.hæc in delegato locũ hr̃e triplici rõne. Prima, q̃a
vices papæ gerit.xciij.di.c.fi.& di.(e.c.j.Scda, quia maior
est ep̃o, de offi.dele. sane. qui nõ includitur sub clausula
generali.j̃.de sent.exc.quia periculosum.ar.s̃.de rescri.se
des. Tertia, quia romana ecclesia ꝯ se & suos priuilegiare
non consueuit, de censi.cum instantia[*plene*] quoad ca-
pitula ipsis congruentia, de sta.mo.c.vl.& fi. Sunt.n.s.q̃-
dam q̃ contingunt solos archiep̃os, vt in parte prima, in
telliguur ergo hoc de primo r̃nso, & de §. sane. cum.§.
seq. ex quo ad illa dicit Host. ꝙ non possu valere consue
tudo ꝯria, de exces.p̃la. ad hæc. & vbi in religiosis, quos
corrigere habet Abbas. vnde sequitur, saluis &c. [*institu
tis.*] Host. in glo. denunciationem, quã posuit. s̃.§. sane. vt
ibi dixi vltra ea, quæ posuit. Spe. dicit, ꝙ regularis denun
ciatio.i.proclamatio in.c.nõ requirit gl. quia non ßm iu
ris subtilitates, sed ßm obseruantias regulares & ßm di-
uersas religiosorum institutiones de plano & simplr ex
peditur, in qua nec est appellatio admittenda.s̃.de app.
ad nostram.& c.rep̃hensibilis.in fi.& c.cum speciali.i fi.
de accu.qualiter.ii. ad fi. dicit aũt non admittendum, ꝙ
si p̃latus, q̃uis religiosus in mortali ꝯstitutus notorius, vl
infamatus incorrigibilis sit, & pp hoc a suo subdito ap-
pelletur, aut appellationi desert, aut pro tanto excessu sa
tisfacere compelletur.s̃.de app.de priore. quia nec ad ta-
lem pertinet iudicialis correctio.iii.q.vj.iudicet. Item re
ligiosi licet sint ßm regulã corrigendi, misericorditer tñ,
nec passim more latronũ in grauẽ carcerem detrudẽdi
ßm morem primæ ꝯsuetudinis, quæ quasi pro lege in q
busdã ecclesiis ẽt inoleuerit.s̃.de sta.mo.reg.ea quæ.j.r̃n-
10 so. Itẽ licet † ad abbatem spectet correctio, si tñ nimis est
grauis, de ꝯsilio conuentus.i.cap̃li sui temperanda est.s̃.
de ap.reprehensibilis.§.fi.de his quæ fi.a p̃latis. nouit. &
c.ea noscitur. vult ergo finis iste, ꝙ consuetudines, vel in
stitutiones, per quas fient visitationes & correctiones re-
ligiosorum sint rõnabiles & approbatæ. ¶Prima gl. di-
uidit.iiij. exponit, quærit, arguit pro & soluit ꝯriũ. ¶Glo.
nunquid. quærit & soluit. ¶Gl. hoc intellexit. ponit opi.
quam reprobat. ¶Glo. non simul. r̃ndet per quæstionẽ.
¶Glo. dicit Inno. soluit duo dubia. ¶Glo. no. casum, po
nit.xxviii.casus, in quib. scriptura requiritur. ¶In gl. for-
te. ibi.§.si quis in iudicio. loquitur in illo, qui promisit iu
dicio sistere, & pp aliquod prædictorũ non sistebat. ¶In
glo.no.casum ibi, census. sequitur. & monumẽta publi-
ca potiora testib.& c.& ibi, ꝯhitur. hypotheca ẽt sine scri
ptura, ꝯhitur, si ad facilliorem probationẽ fit inde scrip-
tura. Ioan. An. ¶In gl.j.in fi. ¶In quarta ibi, hanc aũt cõ
stitutionem prorogat ad alios visitantes & protestatur.
Host. aũt, & Boa. diuidunt decre. in nouẽ partes, faciẽdo,
s. de quolibet §. partem. sed Io.mo. diuidebat in duas par
tes, dicens ꝙ primo tãgit formã visitationis p archiep̃m
faciendæ. Scda ibi, hanc formã, illam ad alios p̃latos ex-
tendit. Prima iterũ in duas. quia tãgitur modus circa vi
sitationẽ faciendam. scdo in.§. procurationes. circa ꝓcu
rationem recipiẽdam. Iterũ prima in duas, quia primo
tangitur ordo visitandi loca. Scdo in.§. sane. modus illa
visitandi. Adhuc prima in duas, quia primo tangit ordi
nem visitãdi cap̃m ecclesię suę & ciuitatẽ & diocesim.
Scdo.§. deinde. tangit ordinẽ visitandi prouinciã. ¶In
glo.ii. ibi, ep̃m. & licet illud.c. in ep̃o loquatur, nõ occur-
rit rõ, quare aliud in archiep̃o, qui ep̃s est, & ßm Innoc.
Host.& Io.mo.xxj.di.in nouo. de sacra vn.c.vno.ver.per
fectionis. ¶In glo. ita ꝙ. ibi. arbitrium. ßm Inno. vnde di
cit Host. ꝙ non dicetur non plena visitatio, quia duæ,
tres, vel paucæ remaneant visitandæ, alle. de ꝯse.dist.ii.re
vera. cõiunctum cũ.c.lxxvj.di.ieiunium. & c.bonæ.ii.de
postu.& de hoc vide in prooemio cõpil. Greg. in vi.gl.al
le. Arch.vii.q.j.denique. in prin. ibi, oĩ femini israel. sub-
dit Host. ꝙ in his recipiendus est modus regionis. ff. de
ven.inspi.l.j.§. personaliter.& ibi, sed die ꝯ ßm Innoc.&
Host. idem Ioan.mo.& Arch.& in fi.de his in arb.ꝯsan.
post prin. ¶In glo. patet. in fi. vnde dicit Archid. ꝙ si ad
cameram, vel villã suam vellet ꝯuocare suum vel alterꝰ
ecclesiæ capitulũ, vt illud ibi visitet, non poterit, cũ decr.
requirat, ꝙ accedat ad visitandos. Ad idem.s̃. de offi.ord.
conquerente. ibi, cum ad eos visitandos accesseris. ¶In
glo.j. ibi, cõem & sufficientem ad oẽs recipiendos. & in
11 fine. Et per hoc no. Fran. ꝙ † locus visitationis non est de
substantia, sicut nec locus electionis, remittit de electio.
bonæ.j. de loco, quo mandatur inquisitio fieri, dic vt.s̃.
eodem lib. de officio delega. statuimus.ii ¶In glo. nun-
quid. ibi no. idem Host.& Io.mo. sed Archid. ꝯ allegans
quæ no. Inno.& Host.s̃. de offi. ordina. inter cætera. alle.
etiam.x.q.iii. cauendum, & quod ibi tenet Hug. qui di-
xit, ꝙ vna die erit cum clericis, alia cum laicis & eo-
rum sumptib.& idem no.x.q.j. placuit. nec est magnũ, si
vbi seminat spiritualia, metit carnalia. xiii.q.i.§.ii ¶In
glo. hæc. intellexit ibi Bernardus. Host. hic ꝯ, quod vr̃ pla
cuisse Inno. ¶In glo. hospitalia. in fi. gringias, no. licet ibi
sint priuata oratoria non includit s̃.eo.c. fi. ¶In glo. nõ
simul. ibi, sigillatim, quærit Host.& Io.mo.& Arch. post
eum, nunquid de statu ep̃i ab ep̃o. respondent, ꝙ fieri
poterit, sed decentius est, vt in primo interrogetur seor-
sum, & seorsum corrigatur, si quid fuerit corrigendũ, cũ
aliis sit in exemplum. de ele. cũ in cunctis. de voto. ma-
gnæ. de accusa. qualiter.ii. ver.& iõ.& bene põt caput cor
rigi sine mẽbris. & correctio mẽbrorum differri. s̃. de sen
ten.& re iudi. cũ.l.& A. ¶In glo. s. in fi.& s̃. de offic. ordi.
licet. ¶In glo. loca. in fi. nam, vt dicunt Inn. & Host. si id
potest archiep̃s in sua propria diocesi, vt ibi, non occur-
rit rõ, quare id nõ possit in diocesibus suffraganeorũ.s̃.
de consti. translato. de exce. cum inter. ver. ratione. Et q̃a
Host.s̃. proxi. r̃nso intellexit locũ incongruũ, qui nõ suf
ficit ad procurationẽ archiep̃i, quasi per id videatur in-
nuere, ꝙ illa sit iusta cã nõ accedendi. Arch. hic resistit,
& ad id, quod no. Io.x.q.iii. illud. in fi. & ca. inter. dicit, ꝙ
omnes cõtribuent, per.c. cũ instãtia.& c. procurationes,
eo.ti. Dicit autẽ Archi. ꝙ iusta cã conuocationis nõ est
paupertas ecclesiæ, nam si põt ad locũ accedere, tenetur
ad id, & si ecclesia est paup, nil exiget, vel recipiet.j.q.ii.
placuit.x.q.iii. cauendũ. ergo non paupertas, vel alia dif-
ficultas excusat ab accessu, vt ibi patet, & facit.s̃.eo.li.de
rescri. statutum.§. ꝓuisuris. suis ergo stipendiis visitet, q̃a
ad hoc sunt sibi reditus ep̃ales deputati, de vi. & ho. cle.
cũ ab oĩ. sic etiam nota. Ber. eo. tit. cum ap̃ls. in gl. ii. con
cor. quod no. Ioan. Vin. Goff.& Host. eo. tit. cum instan-
tia.& c. procurationes.& vide, qđ ibi scripsi post Host. su-
per ver. per seipsam. qñ de paupertate disputatur. ad præ-
dicta Archi. obiicit de decret. ꝯquerente. de offi. ordi. vbi
12 dr̃, procurationis † noĩe amplius exigi non posse, quã pẽ
satis facultatib. moderate possint exhibere. R̃ndet. c. pla-
cuit, intelligi de pœni. imponente, quẽ euidens pauper-
tas excusat a ꝯtribuendo, decr. vero loquitur de ecclesia,
q̃ contribuere põt. licet non in totũ procurare. haberi
enim semper rõ debet, ne ministri ecclesiæ egeãt, ad id,
ff. de reg. iur. in condemnatione.& ne fraudẽtur alimẽ-
tis. ff. de ces. bo. qui bonis. dicit etiam, ꝙ decre. cum instã
tia.& c. procurationes, non obstant, quia quo ad contri
butionem non loquitur de prælatis visitantibus, sed de
legatis & nunciis, immo decre. procurationes, facit con
tra. cũ prætermissis ep̃is, de quib. præmiserat, cõtributio-
nem permittit solis legatis & nunciis, ar. xxv. dist. qualis.
¶In glo. caueat. in fi. per qđ no. Host. cœpta complẽda.
C. ad sil. l. vl. in fi. facit. supra de rescrip. literis. ¶In glo. ibi
renunciauerit. facit de re iudi. qđ ad ꝯsultationem.& in
fi. lxv. di. c. j.& ii. Host.& Archi. ¶In glo. archiep̃i. dicit. n.
litera ipsius, non dicit ipsorum. ¶In gl. dicit Inn. in fi. idẽ
Host. Ioan. mona.& Archid. qui etiã dicunt, nõ requiri,
ꝙ hoc fiat cã cognita. ¶In gl. no. casum, hæc glo. ponit,
xxviij. casus, in quib. scriptura requiritur, quorum. xxiij.
posuit hic Host. et Io. mo. post eum, omisit. n. xv. xvi. xvii.
xxxvij. xxxviij. Ioã. mo. addit duos, vt dicam in fi. gl. Guil.
aũt in Spe. de instr. edi.§ restat. hos casus prosequtur, sed
aliter quã hic. et in priuilegiis. vide quod dixi. s̃. eo. lib. in
prooemio, ad fi. super verbo, transmittimus.& ibi, fun-
damenta.

damenta.§.vt ego. In fi.& ibi, in legato,vel delegato.& ibi,ciuili.& in causis,in quib. de plano proceditur,quod dic vt in ele.de ver.sig.sepe.& ibi.c.vlt.xxix.in eleemosinarum quaestoribus.de poe.& re.cum ea eo.xxx.casus ex trauag.Bo.puide.in fi.xxxi.In alia extrauaganti eiusdē,q̄ incipit.iniunctę.& hos duos addit Io.mo.xxxii.in ele.de elec.cū.m.xxxiii.in ele.de iu.dudum.xxxiiii. in constitutione.Ioan.execrabilis.¶In glo.a princ. in fi.idem Host. Io.mo.& Arch.& vide in Spe.de inqui.§.ii.ver.licet aūt, & ver.vt aūt.vsq; ad fi §.¶In glo.scriptoris.in fi.all.Host. de simo.ea.j.& j.q.ii. sicut epm.in auth.vt iudi.sine quo. insta.§.hæc oīa.& §.sic igitur. colla.ii. & hoc si petatur ratione visitationis, sed non intendit damnare clericū, si faciat literas,& aliquid habeat pro labore, arg.xii.q.ii. charitatem.& c.ecclesiasticis.Hostien.idem Ioan.mon. nisi de publico reciperet salarium, quo casu stipendiis suis debet esse contentus.xxiij.q.j.militare.

S V M M A R I V M.

1 *Lex dicitur imperfecta,in qua nulla deuiantibus pœna sancitur.*
2 *Audacia quid sit.*

CAP. II.

Exigit. Tres sunt partes. Prima ponit exordiū. Scda ibi, cōstitutionē, finē decre.§.proxi. repetit addens mensem, Tertia ibi,alioq̄.pœnā apponit distinguēdo statū delinquentiū peruersorū, quia aduersi sunt bono,hi dicuntur peruersi.[*Contenti*] non oīa deducuntur in iudicium.de pben.cū iamdudum.& iō sola prohibitio q̄nque parum proficit. Macrobius sup som.Scipio-
1 nis ad fi.sic dicit.inter leges † illa dr̄ imperfecta, in qua nulla deuiantib.pœna sancitur [*multorū*] maledictionē illam quasi aquā bibentiū.Guil.[*& singuli*]hæc verba exponuntur.§.eo.li.de sup.neg prælā grandi. vltra mediū, [*visitationis*]facti.e vel faciendę. nā accipere est q̄ncunq; accipere.j.q.i.eos.in fi.& q̄ incontinēti finnt; inesse vñr, ff.si cer.pe.l.lecta.§.de elec.officij.Ioan.mo.[*non impenso*] Gui.qui volebat tenere,qd̄ dr̄ §.e.prox.dicens id sui esse de mente auctoris,conscribebat sic literā. statuentes vt vñi & sui qui visitationis officio non impenso ob procurationē sibi &c.violeta erat hæc litera.& si necessaria fuit cōstitutio sequens[*infra mensem*] hoc addidit ad.c.pcedēs, [*& beneficio*]dicit Gar.& Ioā.mo.q̄ sufficiebat dixisse ab officio.vide plene de hoc,de pœnis.cupientes. in fi.magnæ gl in ele.[*ecclesiis*] idest earum rectoribus.vij.q.j.scire debes.Guil in remissione, concor.ele.de hæte.volentes, ver.quod secus.Io.an.¶Prima glo.ponit constitutionis cām.¶Quarta gl.specificat tria hic repetita.¶Gl.I aliis, rñdet per quæstionem & solutionē. ¶Gl.q̄ dici,rñdet p ob.¶Gl.ꝯtali e.rñdet per quæstionē & opinio.¶Glo.nouerint.soluit duo dubia.¶Glo.vlt.rñdet per obiectionē & soluit & remittit. ¶Glo.ii.ibi,rem non nouam.in fi. per diffinitiuā patebit quis timidius, q̄ audacius litē suscepit.¶In gl.j.ibi.§.si rem.non proprie exigit, qui ab offerente recipit.¶In glo.q̄ dic,ibi.I.vna.in fi.ibi, æquiparat,imperat in pœna accipientem a sponte dātib.& cogentem dare in modicū pp noua fœlicia. Et ibi.§.est q.dem. salariū doctoris iuris ciuilis inhoneste excipitur. ¶In glo.ii.in fi.aaxii.q.v.si paul.ver.caue.dicit Io.mo.q̄
2 andacia†proprie est vitiū, cuius vitij ꝯrium vitiū est pusillanimitas,quorū medium est fortitudo. ¶In gl.iij.ibi, plurimos.in si necesse est, q̄ ferro abscindatur vulnera, q̄ fornicatorū non sentiunt medicinam. ¶In gl.s̄m Inno.bene tenuit hoc Inn.in.c.procurationes.eo.tit.vt ibi ipsi super verbo.procurationū,sed ipse intēdit de ea parte,q̄ de legatis & nunciis loquitur.& super illa est gl.p̄dicta,& hæc forsan fecit errare Gar.sic Iuno.allegantē,cui credidi ipsius gl.ponendo, sed quoad casum nostrū cū de voluntate loquimur,tenet Inn.ꝯrium, vt scripsi.§.ea. proxi.in.§.j.super verbo.visitatis.& Archi.illud tenet,& supra de of.ordi.si eps.Et ibi indigeant. si de indigentia intelligas, per quam impeditur visitatio,vera sit gl.de

reg.iur.quod non est. ¶In gl.consulte facit.ibi.recipiat, exportandū non tunc edendū ,vel bibendū, quia nō esset dubitatio,cū tunc procuretur. puta si portat aliquos capones,caseos,vel flascos vini,bene facit,si præ aliis abstinet,& vide,quod dixi.§.c.prox §.caueat, super ver.qdcunq;.¶In glo.falso.ibi.c.proxi.Et vide,qd̄ no.in.j.glo. ¶In gl.pe.ibi,sñia absolutionis. nam pp dubium satisfactionis facienda esset declaratio,& vide,quod no.in cle.de deci.c.j.ad fi in glo.sic suspensi.

CAP. III.

Oelicis. Sūt quatuor dicta.primo recitat ius antiquum.Scdo ibi, verū,illud temperat in parte secūda. Tertio ibi,adiiciētes.addit & declarat. Quarto.ibi, cętera.in reliquis ius antiquum ꝯseruat. [*Visitationis*]vide,quod no.§.c.proxi.super eo.verbo, ex hoc.i, ex tanta districtione pœnarum.[*Ecclesiis*]repete & psonis ꝯpetit; sic.§.c.j.in fi.[*volentibus.*] Si ergo procurationē in victualibus soluere volunt,pecunia ab eis exigi non pōt,& qa neutra pars ad hæc cogit, puto, q̄ nec successores sic pa cisceūtū vel seruanriū ad hæc arctare possint eps vel eiꝰ substitutus.vide,quod dicam.j.eo.c.vlt.super verbo,non obstante.[*Seu personis*]pp duo ponit hoc dici. Primo pp ministros,qui nō hñt nomen rectorū, licet pſint ecclesiis,& pp camerarios,vel his similes,quibus cōpetit sępe talia pcurare,& soluere pecuniā , nō restringitur ad eū, qui cōsistit in numero,vnde pcordare pñt de certa mēsura ꝯsistentium in aridis,vel liquidis,vel de boue,pullo, vel re simili danda pro quantitate exacta , vel sine alia taxatione.dūmodo seruetur moderamē,de quo sequitur, quicquid.n.habent hoies pecunia est.j.q.iij.totū,hodie p constitutionē Benedicti,q̄ incipit. Vas electionis,taxata est q̄titas s̄m diuersitatē prouinciatū, diuersaque soluenda est,siue in victualib.siue a volentib.in pecunia,in qua & distinguitur an pōt per se , an per alios visitēt, ibi & ad vnam procurationē taxatā, cū per alios vlitēt, restringitur charitatiuum subsidiū,ibi vide, quia breuiter recitari nō posset [*diebus.*] Numerus dierū in plurari respicit numerū ecclesiarū,si.de priuilegiis.vt priuilegia, j.ne.cle.vel.mo.c.j.[*Vna die*]nec ampliꝰ.q̄ vnius diei procurationē ab vna ecclesia recipiet.x.q.iij. inter cętera. Sed ꝯ.x.q.j.placuit.vide,quod scripsi.§.eo.cū apls,sup verbo,epulas.& §.c.j.in eō.sup ver.visitatis. visitatus vna die, cū visitatio sit principale , & procuratio accessoriū,vniꝰ diei visitationi non dēt accedere procuratio plurē, ne accessoriū sit maiꝰ q̄ principale. j. de reg.iur.accessoriū, s̄m Io.mo.bene facit.j.tit.i.e.vno. ver. nō sic psonaliter, hic qd̄ ,pmiserat repetit.¶Prima glo.dicit vnde sumpta. ¶Gl.reuelauit.ostendit , q̄do ius antiquum renouatum est.¶Glo.ante.rñdet per quæstionē & soluit. ¶In gl.i.in fi.& q̄ro reuoluebat literam,vt hunc separet intellectū, ibi vide super verbo,non impenso.¶In gl. presbyter.ibi, manebit portatio etiam victualiū ad locū cōpetentem posset esse onerosa.¶In glo.pe.ibi,absurdum,& esset accessorium maius principali,vt dixi in tex.Io.And.

S V M M A R I V M.

1 *Negotiator quis sit proprie.*
2 *Clericus negotiator vt pestis est vitandus.*

CAP. IIII.

Vanquam. Primo ponit exordiū. Secūdo phibitionem ibi.cum ergo. Tertiō pœnas transgressorum ibi cum vero. & hæc decre plenius puidet, quam Alexādrina:quia non nulli.j.de inimu. eccl.pronidisset.vt ibi,dicam in prin.[*negotiandi*]a cōtrario, si cā negotiandi hac immunitate non gaudent s̄m Guil.in Spe.de immunitate ecclesiæ,in fine,vbi arguit ꝯ empto res reditūum regularium, vel clericorū , qui priuilegiis regum,vel clericorum in illis differendis vti volunt, qd̄ hic no. Archi.si autem inter leuantem & portantem sit quæstio de clericatu, vel de rebus. quæ portentur negotiationis cā,vide,quod no in cle.eo.tit. præsenti.in.vj.gl.

[*differunt*]

[*differemus*] de illo, qui receperat bladum trahere ante edictum no. hoc quod dixi s. de consti. c. ii. excommunicationis sententiam ipso facto incurrerat, q est. l. interdicti. super hoc, quod periculosum est præcipue Italicis, vide quod no. in clementi. de senten. excommuni. grauis, in prin. [*obtineant*] si papa sibi non reseruat aliis concessisse vr. de sent. exc. nuper. Arch [*plenarie*] vide. quod no. in cle eo ti. pñti. in glo. pe. & antep [*restituerint*] absolutionē ergo præcedit restō. sic. ii. q. vii. accusatio, in fi. & xvii. q. 4. de presbytero. in fi. & in his de hoc, & merito, quia taliū offensio ad Christum pertinet. iii. q. i. nulli. sicut & eorū honor dr̄ esse Christi. ii. q. v. habet hoc. & q de restitutione dictū est, & de satisdatione transgressionis intelligendum est, cum ista hic copulatiue ponantur. ad hoc j. de immu. ec. qm̄. in fi. & de hære. quicunque. in princi. ſm Arch. [*competenter*] & in reb. ecclesiæ facta sit talis transgressio, vr̄ sufficere, q satisfiat prælato ſm id, qđ legitur & no. xvii. q. iiij. si quis contumax. & placet Arch. dictū Lau. qui ibi hoc tenuit, & dicit illud. c. loqui. cū iniuria fit loco, si vero fieret personæ, locum hēt decr. parochianos. de sent. exc. dicit Archi. q alii ꝯ per. c. si quis ī atrio, c. q. vbi dr̄. q satisfieri dēt ecclesię. Ioan. And. ¶ Prima gl. summat & addit ius nouissimum, antepe. & pe. glo. recitari possunt per duas quæstiones. ¶ In glo. i. ibi. vniuersitatis. dicere debuisset de loco. s. q locus vniuersitatis est interdictus. ¶ In gl. C. de iu. fin. cau. xvi. quæstio. i. placet, al. est sub §. nouarum. ¶ In glo. iii. in fi. idem Archid. ¶ In

1 gl. ad hoc. ibi. negotiationis. dicit Archid. q † ille propriæ negociator est, qui rem emit, & rem īntegrā & immunitam vendendo lucratur. ille vero, qui emit, vt sit sibi materia aliqua inde operandi. ille non est negociator, vt dicit Ioannes Chri. o. xl. di. eiiciens, par est. negociationē ergo clerici exercere nō debent, vt. c. di. c. ii. xiiij. q. iiij. c. i. vbi de hoc & melius. q. iij. in summa. in fi. vnde dicit Io.

2 q † clericus negociator vt pestis euitandus est. c. di. negociatorem. ¶ In glo. etiam episcopi. in fi. idem Arch. ¶ In glo. pe. ibi, ecclesiastico. idem Io mo. & Archi.

S V M M A R I V M.

1 *Ecclesiæ duæ si per episcopum in procuratione sint coniunctæ, episcopus debet vtranque visitare.*

2 *Consuetudo & pactum archiepiscopi & suffraganeorum nō potest impedire non solum visitationem, sed nec eius iterationem.*

C A P. V.

PErpetuo. Duæ sunt partes. secunda. ibi. potest etiam. & primo ponit dictum de visitatione, taxatione, & procuratione. secunda viciat ꝯsuetudinē ꝯriā. ibi. ꝯsuetudinem [*declaramus*] sed cōiter tenetur ꝯrium p ea, quæ habes. j. & super prima glo. intendit tñ approbare opi. ꝯriam Ho. per viam declarationis, pro qua s. eod. sopitæ. ibi. c. super eo. & c. cum nuper. & vt no. Host. in pdicto. c. sup eo. ita seruabat curia, visus est ſm Iano. hæc tenere. s. c. i. regula ergo. quæ traditur per antiquos canones, & per decre. romana. in prin s. eo. li. de offi. or. hunc visitationis casum nō includit, q per iura alia est exclusus. ad decre. sic rñdetur super. iii. glo. [*visitare*] quid faciet miser presbyter toties visitatus. vide, qđ dixi. s. de offi. archidia. mandamus visitaris. dicit Arch. q si duæ ecclesię pp paupertatē sunt vnitæ, & sic vnum tm̄ debent procu

1 rationē, & idem si nō sunt vnitæ, sed † p epm̄ in procuratione ꝯiunctæ dēt eps, vt procuratio debeatur, vtranq; visitare, si commode pōt. alias ad locū idoneū cōuocet clerum & populum vtriusq;. s. eo. romana [*non obstante.*] Host. notauit hic. s. eo. sup eo. Scire debes, q Arch. hic dicit se vidisse quandā extrauã. ipsius in. iiij. q incipiebat, venerabilib. & suspicor, q fuerit pars illius venerabilib. j. de sent. exc. & Gui. ēt de hac loquitur in Spe. eo. tit. ver. pe. q quo ad articulū iterandæ visitationis & damnandæ cōsuetudinis dicebat idē, qđ ista sup quo dicebat ipsum In

2 no. libro suo talem gl posuisse. ¶ No. q † ꝯsuetudo & pactum archiepi & suffraganeorū nō pōt impedire non solum visitationē, sed nec eius iterationē, & hoc iō, qa ius, qđ est de visitatione iteranda, est publicū auctoritate & vtilitate. s. de so. com. si diligenti. Sed si esset priuatū vtilitate, puta q modicā procurationē daret, hoc & pacto & ꝯsuetudine posset induci. x. q. iii. relatū. sed q non detur procuratio nō posset pscribi. s. de pscrip. cum ex of. si. quia hoc ius. q aliqua procuratio detur, est publicum vtilitate, qa si nulla daretur negligeretur visitatio, & cōsuetudo, quæ est ꝯ ius publicū vt litare. qñq; valet ex cā, sed tunc tm̄, qñ vel expresso ꝯsensu papæ, vel rō ex certa cā inducitur. xii. di. nos cōsuetudinem. Inno. q dicit, procurationem non pscribi, probatur hic, dū dicit. primis ꝯria. cum sua glo. ad id, qđ dicit de quota procurationis, facit. s. eo. fœlicis. & s. eo. tit. olim. & qđ no. xvi. q. vii. quicunque. sed dubito, ne rō negligendi, quam reddit de tota locū habeat ēt in patre. vt si videns visitator, q de suo oportet impendere in se procurando, abstinebit a visitādo [*dum visitat*] ergo non alias, cum rlr non sit iudex aīarum subiectorū suffraganeis suis. & sic non pōt illas ligare vel soluere. s. de. pę. & re oīs. imò vr̄. q nec illos excōicatos minori absoluere posit, vt scripsi, de sent. excō. nuper. ver. in scdo vero, qđ hic ponit Arch. [*Subditorum*] quos tñ ordinare non posset, vt. s. eo. lib. de tēp. ord. cum nullus. ꝯrādii absoluere. an possit dispensare, dixi post Vincen. de fil. presbyt. ad extirpandas. ¶ Prima glo. dicit, quid declararet, & corrigit. Glo. iij ponit opinio. ꝯriam, cui rñdet. ¶ Glo. pe. dat vnū simile, de aliis remittit. ¶ In prima glo. in fi. & Ioan. ix. q. ij. nullus primas. & facit eadem cā. & q. vi. §. vi. In glo. ꝯrium. in fi. hic declarando dico, q decre. sicut olim. de accu. de cōsil. prouincialium epōrum loquitur, nō de archiepō visitante. tale vero cōcilium examinat & corrigit delicta non solum suffraganeorum, sed ēt subditorum suorū, vt ibi patet. & s. de pben. graue. xviij. di per totum. Et si dicatur, archiepō annuatim visitante illa decre. est superflua. Rñdetur negādo. Nam quæ non iudex archieps in transcursu, videbit fortiū prouinciale capitulū. Item q̄uis archieps visitare possit singulis annis, non sequitur. q visitet. docet experientia q vt plurimum abstineant, quare vtilis fuit illis prouisio de prouinciali concilio congregando.

¶ De consecratione ecclesiæ vel alta. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Cœmiterium quando dicatur violatum.*

2 *Ecclesia quandoque vocatur oratorium.*

3 *Occidere est scelus etiam vbi mori esset remedium.*

4 *Vxori reddere debitum est meritorium.*

C A P. P R I M V M.

SI ecclesiam. Determinat quatuor casus. secundus ibi. secus. tertius ibi. nō sic. quartus non vtique contingat, & tunc an recōciliationem ibi celebrari non debet. s. de priui. tuatū. in pri. si tamen ꝯfiat, non pp hoc ꝯhitur irregularitas. j. de sent. exc. is qui cœmiterium. dicunt deriuatores, q cymos grece, interpretatur dulcis statio aīarum, vel potius corporum, inde cœmiteriū quasi cemiterium, quia ibi cimis mortuorū teritur. vel a cis. qđ est ante, quia ante ecclesias fieri solent [*pollutum*] & tunc reconciliatum erit. s. de reg. iur. c. i. ſm Arch. [*ab eadem*] cōcor. ff. de acq. poss. l. possideri. post prin. & patet, q vicinitas, vel cōtiguitas nocet. ad idē. de pę di. i. sed & cōtinuo, & de priui. super Spe. ibi cōcordian iix [*medio*] vide, quod no. s. de præben. tuæ. in. iij. glo. [*licet*] fortificat dubium p portam, vide quod dicam. j. de reg. iur. infamibus. de portis & similib. nominib. Quid si in illa porta sit iniuriosa sanguinis effusio, qđ īterdictū sit vtrūq;. facit. ff. cōi diui. arbor. & pro socio. l. pe. q id tm̄, cui magis accedit pollutio.

tio. facit, qd de hermofrodito hr. ff. de sta. ho. l. qritur. facit i. instit. de re. diui. §. insula, qd neutrum. ff. de te. tu. duo sunt, cū concor. audiui terminatū per. l. ff. de au. & ar. le. l. & . si nō tunc. §. pe. & vlt. cū. l. se. Illud † cœmiteriū dici 1 violatū, cuius gratia, vel cā paries, vel porta facta fuerunt, quasi sit illus accessio, vt ibi dicit de auro & gēmis, & per id dicetur idē, si in porta ecclesiæ fiat talis iniuria. ¶ Prima gl dicit, qd declarat, & ponit drīam. ¶ Scda gl. rñdet pob. & so. scda pars p qōnem & solutionē & solonis ɔ̄rio ri idei. ¶ Tertia gl. primo soluit. vij. dubia. in fi. qrit, arguit pro, & ɔ̄. & soluit. ¶ Quarta glo. in qōne duas ɔ̄rias opi. recitat. scdā approbat. ¶ In. iiij. glo. ibi, qd dicimus, vide de ele. quia pp. super gl. idest. Io. an. ¶ In glo. j. ibi, c. j. & vltimo, & ibi proprie patet hoc, de conse. dist. j. nō oportet. xvj q. v. possessio. qñque † ecclesia vocatur oratorium 2 e. q. la tor. xlij. di. c. pen. & vl. qñque domus orationis. xvj. q. vij. & hoc diximus. & s̄. de immu. ec. cū ecclesia. qñq; dr templum, vt ibi. & 88. dist. eiiciens. j. q. iij. ex multis. ii. q. vij. accusatio. lj. aliqñ tabernaculum. de cō. di. j. c. j. 16. di. ca. vlti. qñque domus Dei. j. q. j. non solum, & j̄. titu. ij. decet domum dñi. & est ratio, quia specialiter ibi Deus inhabitat. vnde ibi habitantes protegit. debet. n. domus esse tutissimū refugiū. ff. de in ius vocā. pleriq;. fm Arc. & in l. ii. ibi non cōsecrata ecclesia vocatur, cui ɔcor. de cō. di. j. ecclesiam. j. & ij. ¶ In glo. ij. ibi. q̄tum in eis est, & hoc est expssum. j. q. j. q gdā, in fi. ibi dr, q mali polluūt sacra, q̄tum in eis est, cum illa maneant polluta, ad idē, xlix. di. c. vlt. in prin. ibi dr, q̄tum ad se panem pollutum offerūt, & fm hoc debet intell gl. lxxxi. di. oportet. in fi. ibi dic o fm Host. qui hoc no. s̄. eo. c. fi. ¶ In gl. iij. ibi iniuriosi. facit de priuil. tuarum. in prin. & ibi casu, vel si quis munitionē faciat. & ibi, ecclesiis. idem Arch. hic & ibi, vbi remittit, & ibi, nec ne. ad hoc facit. ff. ad. l. aquil. qua action e. §. j. ibi, occisum accipere debemus siue gladio, siue fuste, vel alio telo, vel manibus, si forte strangulauerit, & ibi e conuerso. fm Vin. qui hoc no. s̄. e. proposuisti. In prima glo. alleg. ff. ad. l. aqui. huic scripturæ, & ibi, extra ecclesiā. eadem rōne dr idem, qñ subecclesia in cella, cauerna, vel spelunca ibi sita, ad vtrūq; faciāt iura loquentia de ingressu ecclesiæ. s̄. eo. lib. de offi. deleg. c. ii. de sen. excom. is cui. & ibi, sanctificata. ad hoc. s̄. eod. lib. de ele. fundamenta, post prin. ver. isti sunt. & xxj. di. q̄uis, & ibi grata fuit. Seneca li. iij. declamationum. Etiā vbi † re- 3 medium est mori, scelus est occidere. Et in fi. si vlt sanę mentis seipsum occidat in ecclesia, vel vulneret irato aio ad sanguinis effusionē, ex quo publicum est, recōciliabitur ecclesia, ad hoc sufficit, qd scripsi s̄. de sent. excō. conung. it. l. super ver. excōicetur, in fi. ¶ In gl. iiij. ibi, Gādulphus. & Arch. hic, qui dicebat, q licet in ecclesia nō debeat vir debitum reddi vxori. si tñ ibi petat, & reddatur, non potest dici adulteriū, vel fornicatio. facit de cō. di. j. si motum. dicit ēt, q capitulum qm. xxxj. di. qd ad ɔ̄riū allegatur, facit, p nō dicit tex. tpe, vel loco honesto, sed dicit oportuno. i. cū vxor opus hēt, & petit, ad id. 33. q. iiij. apostolos, qd de debito reddendo loquitur indistīcte. non obst. fm eum generalitas iurium dicentiū, cuiuscunq; fœminæ. de co. di. j. ecclesiis. & lxviij. di. ecclesiis. & s̄. eo. c. fi. quia debet intelligi de adulterino, vel fornicario, per p̄. c. si motū. Sed † reddere debitum vxori est 4 meritorium. 33. q. v. c. j. & c. fm verba. Sed dici pōt, q illo loco exigere est demeritoriū, & ibi lo. ɔ̄. & lo. de Deo pp generalitatem illorum iuriū. Host. aūt. s̄. e. c. fi. ponit hic pro dubio. Et in fi. qñ tñ maritus recipit eucharistiā non debet exigere, tamen tenetur reddere. de hoc. 82. di. proposuisti. 33. q. iiij. christianos. de conse. dist. ii. omnis homo. ¶ In glo. contigua. in fi. fuit dictum Arist. v. phisicorum, qui subdit, illa esse cōtinua, quorum terminus est vnus, & idem datur exemplum de aqua in vase, est enim vasi contigua, sed in se continua, quia aqua aquæ continua, totius enim aquæ terminus vnus & idem. Vñ ver. Contiguum medio, medio sine continuum stat. ¶ In glo. sanguinis. in fi. idem Arch.

¶ De reliquiis & veneratione sanctorum. Rubrica.

SVMMARIVM.

1. *Athleta vnde dicatur.*
2. *Enigma proprie dicitur obscura sententia per occultam similitudinem.*
3. *Miraculum an debeat fieri in instanti.*

CAP. PRIMVM.

GLoriosus. Primo Bonifaci⁹ ponit exordium de diuina puidentia q̄ digniores extollit. Scdo ponit mutationē ecclīæ militantis. ibi, sic alma, & hic facit tria. Primo cōmēdat euangelistas & quatuor doctores ecclesiæ diuisim. scdo ibi, iōque. ponit pteritam diuisionē ecclesiæ circa eorū excellentiā. tertio ibi. Nos itaque. ponit suā additionē de festis illorū sub officio duplici celebrandis. [*Ineffabilis*] quasi q̄ fari, vel narrari nō possit. Idē. s̄. de sum. Tri. firmiter. in prin. Ad id de pę. dist. iiii. si ex bono. post pri. [*comprehensa*] de pœ. di. j. mēsurā. ad fi. [*& si*] pro quis [*præmiorum.*] Hieronymus, fatemur vnā esse vitā sanctorū, sed pmia pro labore diuersa, in hieronymiano. ij. c. alibi dicit, piculosum de sanctorū meritis disputare, vide ad Damasum. viii. c. [*ingenuior*] i. maior. Idē ver. vij. q. j. expenditur. Arc. [*alma*] vide. qd dixi, de os. custo. c. ij. de quo hic Arch. [*Athletas*] de cō. di. v. ne tales, in fi. ponitur pro lu- 1 ctatore, pugnatore, alias forti milite, & † dr quasi fonis ad lætū. i. ad monē. Et de his, C. de athletis. li. x. Et, vt dicit Archi. ibi in. l. j. dr, q athletæ, q in colluctatione pugnabant, tribus interuenientib. immunitatem habebant, primū, q a tenera ętate fuerāt in arte pugnādi. scdm, q habuerūt tres coronas victoriæ, & ad minus vnā in altera Roma. tertiū, q obtinuerūt aduersatiis incorruptis, [*dirigendo*] pendet vsque ibi, summis attollere & c. [*Gregorium*] de Gregorio, Augustino, & Hieronymo, in quib. se excesserint, no. ix. di. vt veterum. in. j. gl. pponitur Hierony. Augustino xx. di. de libellis [*inclitus*] i. valde gloriosus, vel. i. inius gloriosus, deriuatur enim inclitus a cleos, qd gloria sacerdotij. j. q. vij. q̄q̄. no. q fuit presbyter cardinalis, & vt scripsi in Hieronymiano vnam legendam reperi dicentem, q habuit titulū sanctæ Anastasiæ, iste gloriosus doctor parum est hucusque per Italicos honoratus, nam apud eos, sub cuius vocabulo vnica sciebatur ecclesia, & illa nouiter miraculose ɔstructa, licet postea duæ aliæ fuerunt mihi intimatæ, hanc negligētiā emēdaui pro posse, vt ibi poteris latius in prima parte videre [*lucernas*] dr lucerna, quasi intra se lumen ardens, est. n. lumen in testa, & dī a luceo luces. [*Archipositas.*] Exo. xl. enigmata. prouerbiorū. j. in princi. verba sapientum & enigmata eorū. & Nu. xij. B. palā non p enigmata & figurā Deum videt, de Moyse loqtur, gl. in. l. vl. C. de legi. exponit enigmata. i. subtiles dubitationes, pprie † dicitur 2 enigma obscura sñia p occultam similitudinē, vel sermo figuratiuus, vt me mater genuit, eadē mox gignitur ex me. & est iste sermo de glacie & picis, quē piscator tz, in qua dicit, ego sum in domo mea, vnde exiui. domus mea exiuit p fenestras, & ego remansi captus. differt aūt ab allegoria. q̄ est sermo obscurus, & sub vna re aliud figuraliter exprimit, hoc scdm enigma nō facit tz primū tm̄ [*Fabrica*] i. structura. simile. xij. q. ii. futurā. de cō. di. j. de fabrica Arc. [*vernantibus*] i. coruscātib. verna dr a verno vernas. q est clarere, splendere, vel florere, sicut in vere, & dr verna pulcher, feruens, vernās. i. florēs in domo nobilium, qui tunc dicitur vernaculus, qñ indomatus est, vel nutritus [*rutilat*] i. splēdet, & a rubro deriuatur, [*coruscāt*] p vnū. r. scribitur, qa corripit primā, & ponit pro splendere, vel fulgere, & proprie attribuitur fulgori. [*Solerter*] vide in cle. de offic. deleg. capitu. vno. [*Et assensu*]

concor, §. eo. li. de renun. c. i. [*duplici*] dicit hic Io. mo. q si per hoc sacristę, qui tenebatur pulsare campanas, accessit aliqua expensa, sibi illam imputabit nõ capitulo, qa non per capitulum sed per papam. Inducitur hoc grauamen. Item si sumptus minueretur, hoc prodesset sacristæ, sicut ergo sentiret commodum, sentiet incõmodum, j. de regu. iur. qui sentit, cum concor. ¶ Prima glo. summat. ¶ Secunda ponit nomina. xii. apostolorum. ¶ Penul. glo. primo probat quinque rõnib. q solus papa canonizat, all. duo iura in ɔtrium & soluit. secundo tractat quid per canonizationem ɔsequitur sanctus, & an prius ad eũ possit orari. tertio quid in canonizatione sit inquirendũ, ponẽs quatuor, q̃ in miraculo requirũtur, ¶ In. ij. glo. ibi Iudas Iaco. Matth. x. & Marcus. iij. vocant hunc Thadeũ. Et de his oĩbus hr̃ Lucæ. vj ¶ In gl. solus papa. ibi, cum ex iniuncto de aqua in cribro portata p tutam virginẽ vestalẽ, cur sic natura cessit ad probandã incestus innocẽtiam, vt dicit Valerius li. viij. c. i. ex. v an sit de necessitate miraculi, q fiat in instanti, & an sit cõtra rationem miraculi liberatum in liberatione dolere, tractat Archidiac. xxvj. q. v. nec mirum. ver. nec ideo. ¶ In glo. vlti. in fi. remittit Archidia. ad rationem Gui. lib. vij. rub. de festi. sanctorum, ver. quædam autem festa.

¶ De Immu. eccl. cœmite. & rerum ad eas pertinen. Rubrica.

SVMMARIVM.

1. *Collectas ab ecclesiis exigens tenetur duplum restituere.*
2. *Decima prædiales debentur ecclesia prædiali & non parochiali.*
3. *Emptor domus prohibitus illam extra manum ponere, non potest commodare.*
4. *Ecclesia non moritur, licet prælatus moriatur.*
5. *Munera patrimonialia quandoque possessionibus indicuntur.*

CAP. PRIMVM.

Via nonnulli. Tria facit sm̃ Ioan. mona. primo recitat in genere tirãnidem secularis potestatis. scdo ibi sane. narrat in spẽ. tertio prouidet ɔ̃ illa ibi, volentes. Scire debes, q Alexander. IIII. cuius fuit hæc decr. ĩ sui integra prouidit ɔ̃ septem grauamina q̃ laici inferebãt ecclesiis & clericis, & quod hic habetur, fuit primũ. de secundo formata fuit decre. q̃q̃. s. de censi. q̃ longe plenius prouidet, tertium fuit omissum ex cã, cõtinebat. n. q de legatis ecclesiis, vel ad pias causas, vel pro male ablatis nil posset diminui per cõmites occasione alicuius impositionis factæ post mortẽ testatoris, vel in infirmitate, de qua decessit in fraudem, quartum habetur. j. de sent. exc. decernimus. De quinto formata fuit decre. cũ quidam. s. de excep. De. vj decre. licet. s. de iureiu. De. vij. decre. ij. s. de fo. cõpe. [*vel potestatis.*] Sunt q̃dam dñia ꝓpria & ꝑpetua, de qbus. s. eo. lib. de ele. fundamenta. §. vt ergo. sunt alij regentes tm̃ ad tp̃s loco dñij, q apud quosdam potestates vocantur, de iudi. c. fi. de homici. tua. §. i. & vide. ff. de verb. signi. potestatis verbum, apud aliquos capitanei, apud aliquos rectores, & de vtrisque. j. de hær. statutum. i. apud certos senatores vel patricij, vt in prędi. c. §. vt ergo. apud alios balivi, de sen. exc. dilecto. apud aliquos iusticiarij. j. eod. qm̃, qũque simplr̃ iudices, de excess. præla. ex literis. apud alios præpositi, de verbo. sign. ex patre. i. vbi de hoc dixi [*inuidi*] multũ peccant in hoc Italici, & iõ plagæ nõ deficiunt, sed supabundant. dicuntur aũt inuidi odiẽtes fęlicitatẽ proximorũ, inuidiosi quib. inuidetur. vide in Hiero. sup Gala. li. 36. [*Moliuntur*] i. conãtur, & scribitur p vnicũ. l. [*& auctoritatem*] ɔcor. procemij cle. aliarũ ecclesiarũ est mr̃ & magistra. de fo. ɔpe. c. fi. & caput & cardo. 22. di. sacrosan. ĩ fi. sed ẽt curatrix & nutrix. vt hic [*opportunum remedium*] ita ɔcludũt supplicantes papæ ꝑ re nr̃o. & facit. s. e. li. de ꝑben. dudu. ver. ꝑ q̃d ꝓpulsetur. quasi ꝓcul festiue pellatur. [*Scabini*] i. ɔsules, vel officiales. & est vulgare loci, quale apud nos appiani, & hr̃ idẽ verbũ de alie. iudi. mu. ca. fa. c. ij. [*collectis*] † q collectas, vel talias ab ecclesiis exigit, tenetur duplũ restituere eius, q̃d exigit, vt in ɔstitutione Federici hac edictali. §. illicitas. Arc. [*vel res*] de hoc dubitatur, si eccles. psona est in vno loco, vel diocesi vna, & res, vel ꝑdia in alia, & onera imponãtur ecclesiis, vel psonis i certa diocesi, an pro reb. alterius diocesis soluere ɔpellatur. & idẽ si ɔuersas. puta qa illi ꝓuinciæ, vel diocesi, ĩ qua sit ꝑsũt, tres imponuntur onera, cũ tñ ecclesia, vel psonæ non sunt ĩ illa. pro & ɔ facit, q̃d dixi. s. de priui. pastoral. is. certũ est, q onera realia ꝑdialia in his locis debẽtur, nisi sũt ꝑdia tributa. igitur agrorũ soluuntur, vbi sunt agri. ff. de censi. forma. §. q si vero quis, sic & † decimæ prædiales debentur ecclesiæ ꝑdiali & non parrochiali. s. de parrochiis. & c. fi. maxime qñ ꝑdiorum dñi, vl̃ coloni sunt diuersorum diocesium, vt ponit thema. s. de deci. cũ sint hoĩes. sed si onera sunt personalia, vel realia ecclesiarũ non prædiorum, sicut sunt procurationes legatorũ fructus primi anni decimæ papales & similia, cum illa ecclesiis, vel ecclesiasticis personis ĩponantur in illo loco, soluentur, vbi sunt ecclesiæ. & licet illorũ prædiorũ habeatur cõsideratio, vt pp illa plus soluatur in ꝓportatione, fructu, vel decima, no per hoc est illud onus reale ꝑdiorũ, sed psonarum, vel ecclesiarum debentiũ, q qa accessoria sequuntur principalia. j. de re. iur. accessoriũ, & ɔstat, aliud esse deberi fructus, vel decimas ꝑdij, & aliud fructus, vel decimas bñficij habẽtis ꝑdia. Sicut petentes ꝑdium illud specificat in libello, q nõ facit petentes hæreditatẽ, in qua sit ꝑdium, iuxta plene no. de libe. l. ob. c. ii. nec miretis, si aliud in decimis cõibus, q̃ in papalib. vide similia no. in cle. de iudi. dispendiosam. super ver. decimis. & de deci. c. ij. in fi. i. glo. territorium, vide quod no. s. eo. lib. de consti. c. ij. in gl. penul. [*extra manum suam*] hoc verbum est latius ꝓcedentib. sm̃ Pet. de Bel. q dicit, † q emptor domus prohibitus illã extra manũ ponere, non potest illam cõmodare, vel alij seorsum concedere, licet ibi aliũ secũ possit recipere. ff. de vsu & ha. l. sin. Ad hoc inducit, q ẽt deponere est extra manũ ponere, ff. deposi. l. i. in prin. Et de hoc per Cyn. C. de re. ec. nõ alie. l. fi. ad fi. ¶ Prima glo. summat. ¶ Tertia soluit dubium. ¶ Quarta quærit & soluit. ¶ In gl. iii. ibi, exprim. Idem Ioan. mona. & Archid. ¶ In glo. quid dices ibi, dic q sic. idem Ioan. mon. qui inducebat etiam, q cõcedens nõ vr̃ concedere. nisi ius quod habet in re ff. de con. emp. q tabernas. Subdit autem, q vbi tenẽs allodium in feu. donaret illud ecclesiæ, res debet censeri libera. postq̃ deuenit ad ecclesiã, nisi de grã ecclesiæ res daretur in feudũ, ĩ auth. de pace iura. fir. in fi. co. 2. dicit ẽt de allodiis decretalẽ intelligi, nõ de cẽsitis, q̃ p mortẽ possidẽtis reuertũtur ad dñm, tunc. n. quia † ecclesia nõ moritur, licet ꝑlatus moriat. s. e. li. de rescri. si gratiose. sine ꝑiudicio dñi res in ecclesiã trãsferri nõ posset. vide, q̃d no. ĩ spe. de loc. §. nũc vero aliqua. ver. cxvij. & ver. cliij. Et in fi. Arc. all. j. de hæreticis. accusat'. §. si vero. ĩ fi. & 23. q. 7. §. hinc datur. & c. tributũ. in fi. & qd no. Inn. s. de fo. ɔpe. verũ. Itẽ hic ipse Arch. tractat de his, de qb. remissionẽ dedi. s. de vita & ho. cle. c. fi. sup vlt. gl. ad Spec. de cle. coniu. ver. ad huius. & ponit ad lram, q̃d ibi ponitur in ver. alij dicũt. dicendo q aliquib. vr̃. q si possessio p ecclesiã acquisita erit ascripta dare pro solido & libra ad collectas, qa † qñq; patrimonialia munera possessionib. indicuntur. ff. de mu. & ho. l. rescripto. §. vl. & l. munerũ. §. patrimoniorũ, tũc res illa est onerata, & cũ onere trãsit, quare clericus, ad quem peruenit, pro illa soluere tenet. ff. de act. emp. & ven. l. aliena no. ff. de acq. re. do. l. traditio. & no. ĩ ꝑ. l. munerũ. §. ab huius. Ad hoc expsse facere vr̃ sm̃ istos. C. sine cen. & reli. l. omnes. alias sm̃ eos nõ tenetur clericus, qa mutata persona mutatur status rei. C. li. x. de impo. lucrat. des. l. j.

sumptio

sumpto ar.a ɔ̄trio.Subdebat aũt,quod cum descriptio,q̄
sit pro libra & solido, non sit perpetua & certa. immo
ſm varietatem negotiorum imminentiũ immutetur,
vt dicit sæpe fieri Bonon. Non vr̄ huiusmodi onus du-
rare, postquam res peruenit ad personam priuilegiatã,
x.q.j.nouerit & est expressum.s̄.cod.li.de iurepa.c. vno,
& hoc tenẽdũ dicit,allc.C.quomodo ciui.mu.iudi.l.vl.

S V M M A R I V M.

1 *Sacrati soli dicuntur contingere vasa sacra.*
2 *Peccatum quid sit.*
3 *Christus est attollendus propter tria.*
4 *Seditionarij prohibentur ordinari.*
5 *Orandum est potius in ecclesia, quam in domo.*
6 *Iniuriam faciens in ecclesia episcopo, vel clericis, dum celebantur sacra ministeria, verberibus vel exilio punitur, si turbanerit misteria plectitur capite.*
7 *Caius consulatu Gallia, & Scipio consulatu Corsica priuati fuerunt, quia parlamenta faciebant in templo.*

C A P. II.

DEcet. Diuisio in.j.glo. & decentia pro-
prie respicit honestatem.s̄.de vo
to.magnæ.post prin.domũ dñi . de diuersis
nominib.ecclesiæ, vide.s̄.titu.ii.c.vno.sup.j.
gl. [*Sanctitudo*] dr̄ sanctitudo firmitas, loca enim sacra
sunt sancta.i.firmata pactis statutis contra delinquẽtes
in illis,insti.de re.di.§.sanctæ in auth.col.viii.vt li.ma.&
auiæ.§.quia vero.C.de episc.& cle.si quis in hoc,qui hr̄.
ij.q.j.in primis,dr̄.n.sctitudo respectu ministrorũ, q pa-
rere debẽt dicenti. sancti estote.&c.xxxj.di.tenere, quia
1 †soli sacrati debent cõtingere sacra vasa, de cons.di.j.in
sancta.31.di.sacratas.ſm Guil.sanctum aũt sanctorum
quicquid dño ɔsecratur.xij.q.ij. nulli liceat, nec ad hu-
manos vsus redire dẽt,de re.permu. mancipia.ſm Gar.
[*ingressus*]humiliter ingredimur & manemus corã dño
tpali fortius igitur corã dño dñorum, ad hoc.s̄.de hære.
vergẽtis. Hiero.ad Pãma. & Occe.ij.di.timeo ne quodã-
modo prisum introimus ecclesiã,sic de nobis rideat is,
de quo scriptũ est. Qui habitat ĩ cęlis irridebit eos.hr̄ id
Psal.ij.[*oportet*] actu.4.& dicit Guil. Necessitate iustitiæ
2 [*peccatu*]dicit Arc.ꝙ†pcm̄ est volũtas retinẽdi vl̄ ɔseqū
di,qđ iustitia vetat,& vsque adeo peccatũ est volũtariũ,
ꝙ nisi sit volũtariũ,nõ est peccatũ.xv.q.j.§.sed hæc,iusti
tia vero est volũtatis rectitudo , vel dic, ꝙ peccatum est
pperratio mali , vt no.de poe.di.j.si peccatũ.vide qđ dixi,
j.de regu.iur.in vl.q.post princ.solutionis.ver.ij.quando
3 [*attollat*]dicit Fran.†Christum attollendũ pp tria,ipsius
prioritatẽ, quia fuit ante oĩa,pp excellentiam, cum sit
oĩpotens,æternus & ineffabilis, pp dilectionem,quã ad
nos habuit,nos creando,pascẽdo,& redimendo, & no-
bis gloriã parando.scribitur ad Phil.ij.c.[*Singuli*]nõ ge-
neraliter dictum,singulis dictũ,& hoc maxime cũ act⁹
ad singulos ptinet.j.de sent.excõ.si sñia. in fi.& qđ no.s̄.
de rescri.sedes.in 4.glo.sic ecõuerso. vni singulari dictũ
oẽs respicit. xlj.di.miramur[*cordis.*] Paralipomenõ vl.in
fi.ibi.& nunc flecto genua cordis mei[*flectemur*]in certis
religionibus & regionibus hoc receptum est, quia ꝙ ca
put inclinant, cum Christus nominatur in missa,itali-
ci hoc nõ curant vt plurimũ, notat aũt Guil. per exte-
riora interiora probari s̄.de sacra vnc.c.vno.post princ.
institu.de re.di.§.gallinarum,ff.de cõ.insti.l. quidam. 16.
q.iiij.sciendum. 12.q.vj.quĩ viderit.l.dist. diaconus, & ff.
de legi.l.de quibus.in fi.[*Et exterior*]ergo reuerentia est si
gnum deuotionis ĩterioris,sic.s̄.de his quæ fi. a ma.par.
ca.ex ore. [*Orationibus*] de oratione hic Arc. de qua vide
plenius p modum summę in cle.de reliqui.c.vno.in gl.
4 de oratione.[*Seditionem*] ſm canonem seditionarij†pro
hibentur ordinari.xlv.dist.seditionarios. immo iam ꝓ-
moti sunt deiiciendi.xj.q.i.conspirationem, de hoc per
Host.de testi.cog.c.fi.ſm leges si sit seditio Romæ,est cri
mẽ lęsæ maiestatis.In aliis locis capitalem pœnã.s.mor
tis patimt,C.de seditiosis.l.j.& ij.vel pro qualitate psonę,
vel dignitatis aut furca suspenduntur, aut bestiis tradũ-
tur,aut in insulam mittũtur,ff.de pęnis,si qs.§.ij.Fit aũt
seditio,ɔcitãdo plebem,vt in rub.ꝑ.de seditio. Et dr̄ sedi
tio,quasi seorsum itio, qa ĩ diuersum vadũt & alios tra
hũt.ſm Archid.[*exercitent*]recitãt hic Gar. & Io mo.de
illo,q furtum commisit in ecclesia, opi. Goff. & ɔ̄triam
Host.quas scripsi.s̄.eo.ti.c.fi.sup vl.gl.& tenẽt cũ Host.ꝙ
immunitate nõ gaudeat[*consiliationes*] ita dicũt Italici,
Galici dicunt parlamẽta,de qbus seqtur[*ipsa*]facit de vi
ta & ho.cle.cũ decorem.34.di.ꝑsbyteri[*colloquia*]cõcor.
cle.de cele.mis.c.j.post prin.Fran.ponit versus.Friuola q
proferr, dum sacra ꝑsbyter offert. Lectio sancta Dei nõ
præsẽtatur ei.alias suffragatur, vbi peccatorum,no.Gar.
5 & Io.mo.potius†in ecclesia, q̄ in domo orandum,& ꝙ
in ecclesia est peccatorum venia postulãda. ibi,aũt,qm̄
allegat hæc glo.& si ecclesia læta fuerit, quilibet vti pote
rit interdictis.ff.de interdictis.l.j.& l.interdictorum.§.in
terdicta[*nundinarum*]ac fori.xcj.di.c.pe.18.q.ca.sedulo.in
fi.[*omnis*]no.hic vniuersale,p qđ omnes casus crimina-
les,ciuiles , mixtos,leues & arduos ibi tractari prohibet,
Refert Valc.lib j.c.j. ꝙ Fabius dictatura & Caius magi-
sterio priuati fuerunt,quia quæstiones etiam paruas au-
diebant in templo[*inibi*]i.in ecclesiis [*ordinarij*] quia pa-
rum esset iura condere &c.s̄.eo. li. de sta.reg.c.vno.§.&
qm̄. ideo hoc subdit[*obseruari*]tenent Guil.& cle.Pi. ꝙ
cum ordinarij sint deputati ad hæc exequenda, non ad
relaxanda.non poterunt ɔ̄ hanc cõstitutionẽ dare licẽ-
tiam super contentionibus . parlamentis , vel causarũ
cognitionibus per laicos in ecclesia faciendis , alle.ff.de
transac.cum hi.§.si prætor.de offic.procur. Cęsa l.j.s̄.de
na.ex li.ven.c.vno.dicit tamen Guil. hoc verũ, nisi no.
vrgens & euidens cã subesset[*locis*]no.casum , quo non
valet sñia propter locum,sic.C.de sen.& ĩterlo.om.iud.
cum senten.remittit Guil. ad Spe. de sen.prola.§.iuxta,
ver.Item ex nulla ratione loci[*petulanti*] i.superbienti,vl
contumaci [*præter*] inclusiue ponitur, de quo remittit
Archid.ad notata per se.xiij.q.ij. ebron.vide , qđ scripsi
de elec.dudum. ij. in fi. super ver.de nouo[*reatum*]quasi
reum actum.i. peccatum commissum ɔ̄ hanc cõstitu-
tionem,cõcord.lxxxi.di. ad reatum . ¶ Prima gl.diuidit.
¶ Glo qdem,quærit & soluit. ¶ In glo.ad hoc.ibi.§.si qs
6 cum sacra†inferens iniuriam in ecclesia,cũ sacra mini
steria celebrantur,epo,vel clericis.verberibus, vel exilio
punitur,& si turbanerit ministeria,punitur capite . ¶ In
glo.i. in fi. composita fuit ſm stilum legis. C. de feriis,
dies festos. Archidia. ¶ In glo.iij.in fi.& C.de his qui ad
ecc.confu.l.denunciamus.ex qua etiam sumi potuerũt
aliqua de his , quæ in textu loquuntur. ¶ In glo.per bo-
num.in fi.& lxij.dist.§ his omnibus. ¶ In glo.Iesus.ibi ,
saluator,dicit Archid.& secundum Isido. grecè dicitur
sacer.vere autem dr̄ saluator , qui cũctis salutifer venit,
& ibi,a Christo,ꝙ quia grecum est,vt.s̄.debet scribi p.x.
& non per.c.sed cum Iesum dicamus & Christum,qua
re non sic vocati sumus iesuani sicut christiani, reddi-
tur ratio ſm Archi. quia nobis cõmunicauit rẽ signifi-
catã hoc noĩe Christus,qui dr̄ vnctus.s.spũ sancto a Deo
patre,hãc vnctionẽ cõicauit nobis, quia,vt dicit Apl̄s,
de plenitudine eius oẽs accipim⁹,& eius vnctio nos do-
cet de oĩbus,vt in.c.vno.de sacra vnctio. Sed rem signi-
ficatam hoc noĩe Iesus , qđ sonat saluator, nõ cõicauit
nobis.ipsum.n.saluare sibi soli ɔuenit . vnde ipse est,qui
saluum faciet populum,vt hic, ac si dicat , non alius.ad
hoc,de cõ.di.iiij.nemo.& c.aliud est.xj q.iij.illud, de pę.
di.j.mensuram. j,q.j.vt euidenter.Item Iesus est nomen
proprium. vnde Angelus, & vocabis nomen eius,Iesũ,
quod nomẽ,quia proprium, non est communicabile.
Sed Christus, est nomẽ appellatiuum , & sic cõicabile,
nam est nuncupatio cõis potestatis,vnde habet plurale,
iuxta illud.nolite tangere Christos meos. Ideo aũt vngi
mur a Christo . quia facit nos luctatores ɔ̄ diabolum ,
de con.di.v.c.ij.¶ In gl.neminem.in ti.iij.q.vl.hi, qui.de
pę.dist.i.quia diuinitatis.xxiij.q.viij.his a quibus. in fi.ip-
se enim Christus pro omnibus mortuus. viij. q.j.in scri-
lo.And.super vj.Decret.

pturis.post prin.s.quantum ad se,& quantū ad sufficientiam.non tamen quantum ad saluris efficientiā. nō.n. effecit omnes saluos, sed fecit,ꝙ oēs saluari possunt, & de hoc de con.di.ij. sem e. accedat parabola de semine. Math.iiij.rehabetur.ī.de consti.Nicolai, Exiit qui seminat.& de cō.dist.iiij.nec quemquam.ver. plane eadem. ¶In glo.ad cor. in fi. Arch.alle.xvj.q.j.non est. & q.vj.c.ī fi.xxxij.q.v.sicut.l.dist.§.econtra.cum duobus.c.sequen. & ff.ad.l.cor.de sic.l.j.§.penult.Dy.de pœ.dist.j.quē pœnitet.& Marci vij. Math.v.& Ioan.iij. ¶In glo.i.saltem, sic de pœ.dist.iiij.dicit Deus.s̄.de con.c.fi.de præben.extirpandæ.¶In glo.l.dist.in capite.ad hoc de con.distin.j. apostolica.¶In glo.vt nil.in fi.Danıur versus.Non vox, sed votum,non cordula musica,sed cor. Non clamor, sed amor clamat in aure Dei.¶In gl.no.s̄.in fi. Valeri⁹ 7 vt.s̄ libro.j.c.j.dicit,ꝙ †Caius consulatu Galliæ,& Scipio consulatu Corsicæ priuati fuerunt,quia parlamenta faciebant in templo. Quęrit Guil.an clerici,vel scholares ad sua consilia possint in ecclesiis congregari. & vr̄ ꝙ non,cum litera dicat, quarumlibet & vniuersitatū, & societatum,facit de maior.& obe.solitæ.in fi.ipse putat, ꝙ ecclesiastica & spiritualia negotia possunt ibi tractari. vnde possunt ibi clerici sinodum facere & tractare de libertate ecclesiarū,statu cleri. & reformatione morum in clero & populo. Item scholares pn̄t ibi magistrari & similia facere,qa hoc ecclesiasticū est, vt ab ecclesiastica persona magistratū recipiant, de magistris, c.j.& scientia sanctissima res est.ff.de variis extra. cogni. l.i.§.est quidem. Si autem scholares temporalia vellent tumultuose tractare,hæc constitutio eis obstat,& pręd. c.in loco,sepe.n.in suis cōsiliis talia faciunt,quæ fuerūt hmōi prohibitionis cā.Item,vt dicit,si laici vellent ibi spiritualia tractatare de faciendo festū Beatæ Virginis, vel aliq̄ cōfraternitatē in honorē Dei, vel alicuius sancti,vel de pace ēt inter laicos facienda, hoc eis nō interdicit mēs hmōi ꝯstōnis s̄m eū. ¶In gl.qd de.in fi.idem Guil.Gar.Io.mo.& Arch. si dicas iurisdōnes distīctas.x. dist.imperium.& c.qm̄.xcvj.di.cū ad verū, & sic papa ī messem alienā falcē mittit, sn̄ias & processus secularium iudicū irritando.Rn̄detur,id licere pp iurisdictionem, quam habet ī loco,vel in ecclesia & rōne pc̄tī,facit, qđ no.ī.de vsur.qn̄cunque.in vlt.gl.& facit.s̄.de hære.aduersus. ¶In glo. pe. in fi.vel sit arbitraria s̄m Gui. & idem ver.s̄.eo.lib.de statu regu.c.vno. ad fi.& ibi ꝯcor. Io.An.

CAP. III.

CLericis. [*Laicos.*] Benedictus in sua extraua.quæ incipit, qđ olī, restrinxit hanc decre.ad exigentes iu̅. Sed Clemens reuocauit hanc decre.cū suis declarationib.ita ꝙ voluit haberi pro non facta per suam extraua.quæ incipit, pastoralis, quæ est inter cle.eo.tit. & incipit,quoniam.& vide, quod ibi dixi in.j.glo.circa istam igitur instandum non est & Arc. ēt nō glossauit.

CAP. IIII.

QVoniam. Scd̄m Ioā.mo.primo tractat abusum seculariū potestatum.scdo ꝯ illum statuit ibi. Nos iustitiam.tertio transgressorib.poenā imponit, ibi,si quis vero[*iusticiariorum*]vulgare est Apuliæ.sic.s̄.de pig ex literis.Io.mo.[*baliuorum*]vulgare gallicorum.ī.de sent.excō.dilecto. Io.mo.[*dominorum*] ex hoc principio vr̄,ꝙ si priuatus,qui non sit loci dn̄s, nec secularem habeat potestatem hæc hic prohibita faciat, non sit locus huic poenæ.idem de clerico,sed licet hic sic narretur,ꝓhibitio videtur esse generalior, quasi istud dictum recipiat pro causa impulsiua.dicit.n.ī.eod. statuimus,neqs [*causis negotiis*] de vtroque de verb.sig.forus.post princi. [*pertinent*]vide quæstionem,quam ponam.ī.de hære.statutū.j.in vlt.glo.[*eis*]terris,vel districtibus [*ordinarios*]ecclesiasticos[*complementum*]idem verbum.s̄.eo.lib.de de ci.c.ii.§.diocesani.& s̄.de fo.comp.licet.quin, pro imō, [*super illis*]spectantibus ad ecclesiasticum forum[*sponsa nostra*]ad idem xcii.di.c.j. Archid.[*ne quis*]ecce generale de quo præmisit.& ī.parte proxima subditur. Si quis vero &c.& iunge hic literam [*compellat*] compelli faciat, aut pro[*absoluatur*] non putat Archidia.ꝙ contra hanc specialē prohibitionem valeat absolutio prius facta.vide,quod no.in cle.de iurepa.c.j.post prin. ¶Prima glo. summat.¶Antep.notat,& dat duo similia.¶Glo.vl.soluet per quæstionem. ¶In glo. ii.in fi.dicebat ibi Host.ꝙ pro ea parte statuti,qua dicebatur,ꝙ laicus nō impetraret ꝯ laicum,non erant illi excommunicati, sed excōicandi.cū illud esset solum contra ius canonū & cōsuetudinem apostolicæ sedis,ꝙ hic reprobatur.¶In gl.sic. s̄.in fi.sic & primo debet quis iurare de se & ad se spectātibus,quam de aliis.i.q.j.multi.in prin.C. de serui.l.præses.s̄.eo.li.de offi.ordi.pręsenti.§.porro.

SVMMARIVM.

1 *Dominium quare dicatur temporale.*
2 *Imperator specialiter concessit priuilegium vniuersali ecclesiæ super donationibus.*
3 *Ecclesia fungitur iure imperij,& est maior imperio.*
4 *Illicita non ueniunt in generalitate.*
5 *Refectionem itinerum prohibuisse videtur, qui prohibuit portare necessaria ad reficiendum.*

CAP. V.

EOs qui. Ponit dictum, cuius rationē interserit ibi, cum talia[*temporale*].i.seculare.sic.s̄.c.j.in prin.& ī.titu. proxi.c.vl.s̄.eo.li.de offi.deleg.c.vlt.§.j.in fi. hoc dico,quia nō intendit hic litera distinguere dn̄ium tpale a ꝑpetuo,sed ab ecclesiastico.dr̄ †aūt temporale, quia 1 præest tpalib.& caducis,de ma.& obe.solitæ. & istius dominij iudicium qn̄que dr̄ publicū,de so.cōp. si diligenti.qn̄que seculare,vt ibi.& eo.ti.licet, qn̄que ciuile,q fi. sint le.ꝑ venerabilem.circa fi. [*continentes*] tolle literā.ī. interdicunt aliqn̄ subditis,per hanc lr̄am & illā, quæ ꝑcedit,patet,poenā locum non hr̄e in eo, qui dn̄ium nō habet,licet talia interdicat,ne prælatis aut &c. hic exprimebantur in interdicto personę ecclesiasticę.¶Vidi dubitari de tali casu sæpe in Italia, interdicitur per statuta ciuitatū,vel dn̄orū,ne quis vendat,vel donet rē immobilem alicui non existenti de iurisdi.statuentiū, vel nō subeunti onera cōium,vel dn̄orum,& irritant venditionem & donationē & infligunt poenam, an.s. per talia statuta includantur venditiones, vel donationes in ecclesiā.ꝙ non includantur. & ꝙ non teneāt quo ad eas, probatur.s̄.de consti.ec. sanctæ Mariæ. cum concor.se2 cundo sic ostenditur.constat, ꝙ †.imperator specialiter cōcessit priuilegium vniuersali ecclesiæ super donationibus.C.de sacrosan. eccl.illud. & super venditionibus, quod possint fieri in ecclesiam, & ꝙ transeat dominiū sine traditione.C.de sacrosan.eccle.inter diuinum.ergo in generali concessione, qua ciuitatibus est concessum leges municipales condere.ff.de iusti.& iur. omnes populi,non intelligitur derogatum,quod concessum erat specialiter & in priuilegium & maiori, argu. ff. de offic. eius cui man.est iurisdi.l.j.in princ. & quia specialia generalibus derogant,præcedant,vel sequantur, de hoc.ī. de regu.iur.generi.item in generali concessione priuilegij non est de mente concedentis,ꝙ contra ipsum priuilegium extendatur.s̄.de censibus, cum instantia,non posset ergo ciuitas statuere in præiudicium iurisdictionis,vel culminis imperialis,ar.ff.de no.ope. nun.l.i.§. fi. & de pecul.si peculium.§.sicut autem.& §.pe. ergo nec 3 ꝯ ecclesiam,quę iure imperij fungitur,& †maior est imperio.xcvj.dist.duo sunt.de ma.& obe.solitæ. in auth.vt detur.sit nu.cle.§.j.& in auth. de non ali.aut permu. §. sancimus.& quomodo oportet epi.in princ.nec minor legem maioris tollere pōt,vt in cle.de ele.c.j. ī prin.nec ius maioris ꝑ minores lædi,de iureiu.venientes. cū ꝯcor. & facienti debetur pęna.ī.de ver.signi. constitutionem.

Item

Item ſi ſic intelligatur ſtatutum, eſſet contra libertatem eccle. de re. eccle. non alie. c. fi. de conſti. quæ in eccleſiarum. & ſi id fuiſſet expreſſum, excõicati eſſent ſtatuentes, & qui ſeruari facerent, per hanc decret. & ſ. de ſen. exc. nouerit. ergo ad illum peruerſum intellectum
4 trahi non debet † cum in generalitate non veniant illicita. ſ. de elec. cãm. eo. titu. ſi compromiſſarius. §. j. ſ. eo. libro de reſcriptis, ſi gratioſe. in ſi. ff. de condi. Indebi. ſi procurator. §. Celſus, & quæ in frau. cre. ſi pater. & C. de condi. inſer. l. ii. cum ergo contra libertatem eccleſiæ ſit ſtatuere ↄtra priuilegia vniuerſalis eccleſiæ data a Deo, vel eius Vicario, vel ab imperatorib. vt ſcripſi poſt Inno. in præ. capitu. nouerit, & hoc eſſet tale. ergo non valet quo ad illa tacita, vel expreſſa directe, vel indirecte. ſ. de hære. ſtatutum. nec dicat id fieri ſolum contra eccleſias illius loci, cum vniuerſalis eccleſia ſit vnum corpus, cuius mẽbra ſunt illæ, de electio. ſignificaſti. ad finẽ. xxiiii. q. j. loquitur, & patet. ſ. eodem. c. j. cum tamen de eccleſia non fuerit expreſſum in ſtatuto, per ſtatutum non ſunt hac pœna ligati, maxime cum ſtatutum ſecundũ communem doctorum ſentẽtiam tenuerit quo ad laicos iuriſdictionis alienę, ad quod facit. C. de contrahen. emptio. dudum. in fi. maxime coniuncta l. cum ita. ff. de conditio. & demonſtratio. ſi enim lex municipalis arctari poteſt, quod certis vendatur, vt in. l. dudum, prohibet aliis vendi, vt in. l. cum ita. ad idem. C. non licere habita. metro. loca ſua in extraneos transferre. l. vna. in principio. libro. xj. ad idem. C. de commer. & mercato. mercatores. ex quo tamen illud extenderetur ad eccleſias, inciperent ligari, bene facit, infra de iniur. & dam. da. cap. vno. non ob. quòd ſubditi tantum exprimantur in ſtatuto per id, quod dicit hic tex. & dicam ſuper glo. nec eſſet abſudum dicere, quod iudex eccleſiaſticus poſſet illos, ad quos pertinet, cogere ad declarandum ſtatutum non reſpicere contractus fiendos cum eccleſiis, j. de hære. ſtatutum. i. quia & ſi non de iure, vt dictũ eſt, de facto tamen impeditur per illud vtilitas eccleſiarũ, facit, ſupra de arbit. peruenit. & quod ibi no. in gloſſ. ii. Sed quia ſupra dixi quo ad laicos ſecundum communem opinionem tenere ſtatutum. vidi dubitari, an ſi per ſtatutum publicaretur res vendita, contra illud pura conſcientia poſſet res illa emi a communitate, domino, vel fiſco, cui fuerat publicata. ſol. vbi contra ſtatutum tale vendidiſſet, cuiusque vere, vel interpretatiue fuiſſet ipſe, vel eius auctor de numero ſtatuentium, vel ſtatuto conſentientium, ſatis pura conſcientia videtur emi poſſe, ſed ſi vendens non fuit talis, vel fuit ſtatutũ domini habentis iuriſdictionem, non tamen rerum directum dominium, videtur ſecus, nam dominus ille licet ex causa potuerit prohibere, & forſan irritare contractum, vt fit in præ. le. vna. C. de hab. metro. lib. xj. in quantum videtur poſſe priuare dominio rei, quod eſt de iure naturali, vel gentium, ſuper quo vide, quod ſcripſi. ſ. de conſti. quæ in eccleſiarum. ſuper. j. glo. [*præſumantur*] ideſt attententur. ¶ Prima glo. dicit, quid declaret. ¶ Secunda recitetur per obiectionem. ¶ In. ij. glo. in fi. ad perſonam, concor. ff. ſi quis ali. te. prohi. l. j. & ii. vbi prohibens notarium, vel teſtes intrare, prohibuiſſe dicitur teſtatorem, ad idem. ff. de itin. actuque priua veteres.
5 nam prohibens † portare neceſſaria ad reficiendum iter, dicitur refectionem prohibuiſſe. ¶ In glo. vltima, in fine, & quomodo dicatur eccleſiæ libertas infringi, ibi ſcripſi poſt Innocentium.

¶ Ne cle. vel mona. ſecularibus negociis ſe immiſceant. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Ius quod habent plebani in capellis, quale ſit, ſtatur conſuetudini.*
2 *Actio vi bono. rap. competit vna re rapta.*

CAP. PRIMVM.

STatutum. Ponit declarationem iuris veteris. primo dans regulam. ſcdo caſũ exemplum. ibi. niſi cantorib. [*dignitas*] vel perſonatus eſt in quibuſdam eccleſiis quæ cantoria vocatur. dicit Arc. vt in eccleſia Carnotenſi [*aliis*] vide, qđ de maiori domus no. lxxxix. di. volumus [*perſonatus*] vide, quod ſcripſi, de præben. de multa. ſ. eo. lib. de ↄſuetu. c. j. [*veſtigiis*] ſic. ſ. de iura. calũ. c. j. in prin. [*Sub ſe.*]
1 dicunt Hugo. & Lau. xvj. q. i. plures † ꝙ quale ius habeant iſti plebani in capellis, ſtatur ↄſuetu. de hoc ponit Inno. de capel. mo. dilectus. ¶ Gl. no. dicit, quorum opi. approbat & reprobat, & rõnibus opiniones reprobare rñdet. ¶ Glo. quid ſi. quærit, arguit, ſoluit & ↄtrio argumẽto rñdet. ¶ In gl. quid ſi vnicam. ibi. § homines. vide de poſtu.
2 gratum. in. j. gl. & ibi. inſti. e. in prin. † actio vi bonorum rap. ↄpetit vna re rapta, & ibi. l. iii. §. ii. actio negociorum geſtorum cõpetit pro vna geſtione. ¶ In glo. no. ibi, tenentur, vt in cle. de ſepul. dudũ. §. hmõi. ¶ In gl. quid ſi. ibi. debent, hoc vr̃ tenere Guil. in Spe. e. tit. poſt prin. vbi dicit, ꝙ plebania eſt habens diuerſas capellas, in quibus &c. & lo. mo. dicit hic, ex quo plebania habet capellas perpetuas, reputatur dignitas. Archidia. nil dicit de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Monaſterium debet tenere magiſtrum, qui in primitiuis monacos inſtruat.*
2 *Abbas eſt Dei vicegerens ſuper caput monaci.*
3 *Monacorum appellatione veniunt abbates.*
4 *Monacus debet ſemper vti habitu.*
5 *Monacus in ſcholis exiſtens tamen libros vel alias res pro ſocio obligat, an teneat obligatio.*
6 *Monacus dicitur ſeruus monaſterij.*

CAP. II.

VT periculoſa. Primo cũ præmiſſa ponit duplicem inhibitionem. ſecundo pœnam trãſgreſſorũ. ibi ſi quis. tertio ibi, doctores. illam prorogat, vel declarat in doctoribus locum habere. & dic periculoſa animabus ipſorum vagantiũ. ſ. de regula. ca. fi. Eſt etiam periculoſa pp exempli perniciẽ, de cle. cũ dilecti. ver. nos vero, de voto. ma. [*Scholis*] dicũt deriuatores, ꝙ ſchola grece, latine dr̃ vacatio, quia ibi vacamus. i. intendimus, vnde dr̃ viue vacans ſtudio &c. concor. ſ. de voto mag. circa fi. ibi, vacans orationib. non ſumitur vacare pro vacuum fieri, vel eſſe, duplicẽ huius verbi ſenſum vide. xxxiii. q. iiii. c. ii. in prin. & in fi. Et ſi in ſingulari dicimus magnam ſcholã, de loco intelligitur, ſi dicimus magnas ſcholas, habet intelligi de ſcholarib. ideſt multos ſcholares. quomodo autẽ hic ſumatur, tractare non expedit per id, quod ſequitur, vel alibi [*tenere*] vide quod no. j. de ſent. excom. c. j. in glo. nunquid habitum, [*ſuperiorem*] ſuper quo vide, quod no. in cle. de vita & hone. cle. quoniam. in glo. hæc litera dimittat, recitat hic Archi. quod ſcripſi de voto, per tuas. ſuper verſ. memoratæ [*quævis ſtudia*] ẽt theologiæ, cũ ſic generaliter loqua
a tur ſm̃ Arc. qui dicit, ꝙ huius dicti ratio poteſt eſſe, q̃a monacus ſuo clauſtro debet eſſe contentus. xvi. q. j. qui vere. & c. placuit ii. & præcipitur intra clauſtrum morari. e. q. iuxta quaſi mortuus ſit in mundo, vt p̃ alle. c. placuit, inducit, qđ hr̃. e. ti. monacus. & c. j. & c. cupis. in prĩ. refert tamen Vinc. dicere, ꝙ theologiã & decret. legere poſſunt, cũ ſint ſcientiæ pietatis. xxxvii. di. ſi quis grãmaticã, & huic dicto hæc litera nõ obſtat, q̃ loq̃tur de accẽ
1 dẽtib. ad loca ſtudiorũ extra clauſtrum, hodie vero † in monaſterio, quorum ſuppetũt facultates, tenere debet magiſtrum, qui in primitiuis monacos inſtruat, vt cle. de ſtatu mo. ne in agro. §. pe. per quæ patet, ſtudiũ ↄuenire etiã religioſis, ſuper quo vide, quod ſcripſi de regula. ſane. in glo. magna, ver. circa hoc. & ver. primo dixi, & lo. Aud. ſuper vj. Decret.

bene probāt ordinationes dñi nostri supra factæ de studio [*Cistercien.*] & cęterorū aliorum religiosorū plato.nō putat Archi.ꝙ eps sine abbatis ɔsensu hanc liniam dare posset,ar.xij.q.j.non dicatis.in fi.xvj.q.j.monaci vagātes, cum duob.c.seq.xvj.q.ij. nulla.dicit ergo,literā intelligēdā de abbate,vel eo,q tenet locū abbatis,q proprie suus plātus dr̄,vt satis colligitur.xix.q.iij.statuimus. in pri.vbi dicit super caput hominē,non dicit homines.xviij.q.ij. quia,in fi.xvij.q.iiij.§. quod aūt.in fi.xvi.q.j.monaci.ij. cui prælato specialiter obedientiam faciunt, & debēt reuerentiā,de maioritate & obedien.cū in ecclesijs, de statu mona.cū ad monasterium.ver.abbas vero.Stephan' prouincialis disputauit quæstionem, ꝙ si prælatus religiosi scolaris volentis in canonico iure studere absque damno monasterij & fraude chori nolit dare licentiam, maxime in eadē ciuitate, cogi poterit p epm, & si dare nolit, nec iustā cām ostēdat,ipse eps liniam dare poterit, verū est, ꝙ quæstionē formabat de monasterio habēte magnū populū, cui monaci ministrabant sacra.alle.c.i. q.vij.exigunt.de regulari licet.ver.si vero. nec credebat peccare tenēdo,ꝙ de bonis monasterij si sufficiant.esse illi in necessariis prouidendū. si aliunde nō ꝓuideatur. lxviij.di.c.vl.& ꝙ monaci exhortantur ad sciam xvj.q. j.sic viue.& c.doctos.& qđ no.ij.q.vij.cū pastoralis,& ꝙ cogi possit, Abba.all, 15.di.plectis.ver.ad epm,vel p ipsū suppleri.87.di.c.ij.& iij,xcvij.di.nulla.In contrarium in-

2 ducitur.lviij.dist.c.j.& xviij.q ij.nullam.Item abbas † est Dei vice super caput monaci.xix.q.iij.statuimus.s̄.co.li. de ele.si religiosus.nec habet velle monacus, vt ibi.& s̄. co.li.de regul.c.vl.Item,ipsius desiderium discrepat a ꝓfessione.C.de mune.patri.professi.lib.x.hēt aūt officium plangentis,non docētis.xvi.q.j.monacus. & c.si cupis,& charitati vacare dēt,q ædificat,nō iuris scientiæ, q inflat, s̄.de renun.nisi §.pro defectu.nec cogi dēt abbas de suo beneficium facere.x.q.vij.ꝑcariæ.nec cogi dēt reuelare cām denegationis occultā.s̄.de tēp.ordi.ad aures , ꝑꝑ q̄ primū dictum placet Arc.[*consilio*]nō dicit ɔsensum sui ɔuentus.credit Arc.p hāc lrām,ꝙ licet male faciat Abbas sine liña epi vadens ad studiū,non tn̄ ligetur hac ɔstī. pœnali, quasi hoc videatur respicere immediatū ꝑlatum mon.& nō epm.In ɔtrium alle.principiū de reli-

3 giosis do. Item appło† monacorū abbates cōphēdit, de simo.c.fi.Item sequitur, ne aliquis,& subdit,religionis professus . & hæc de sui generalitate abbates includunt . Item & studiorum cā sine prælati licentia ab ecclesia sua non debet abesse,de cle.non resi.relatum.& c. inter quatuor.& c.vl.de cō.di.ij.non oponet.ij. item inducit.xviij.q.ij.nullam. vbi pater. quod in diuino cultu & vtilitate monasterij dēt esse assiduus,& per epos regātur abbates , patet.xviij.q. iij.abbates. & fi. si quis abbas, facit.xciij.di.nulla.ix.q.iij.c.ij.lxi.dist. obitum.in fi.xii.q. ij,quoniam velina. Ad hanc literā, quæ loquitur de cōsilio conuentus.rñdet,ꝙ eps dando licentiam abbati ɔsulet conuentum ipsius, tamen tenet per illud relatuū sui,quod prius dixi.& licet vera sint in contrarium allegata,nō cōcludunt,& locus sit huic pœnæ eundi. vnde decre.sup Spec.in prin.dicit eceuntes.& vide , qđ sup illo verbo scripsi post Inno. Host.quod hic ponit Archi. approbans dictum Host. [*aut in scholis*] hæc disiunctiua dat intelligere,ꝙ docēs ēt extra scholas ligetur,ad hoc.j. q.iij.saluator.in fi.ibi non adiiciens in tēplo vel extra tēplū.facit.ij.q.vij §.itē Paul hīc decre.sup spec. simplr ꝓhibebat auditū nō distinguēs,vbi audirēt [*eoipso*]recitat hic Arc.qđ dixi.s̄.e.sup spec.sup verbo ipso facto,cui plz dictū Ho.¶ Prima gl.dicit vn̄ sumptu.¶ Gl. alibi,rn̄deri poterit p obiectiones & sol.¶ Gl.qđ si.no.q̄rit,arguit negatiue,soluit ɔtriū.¶ Gl.pe.primo soluit vnū dubiū.scđo q̄rit & soluit.tertio iterū q̄rit & sol.¶ In glo.j.in fi.q̄ fuit Inn.sed ver.nec accedat,additus fuit vsque ad ver.si quis aūt.¶ In gl.iii.in fi. dicebat Host.s̄. c.iii.vtrūq;.f.vt tacite ꝓfessus nō ligetur,nec hac ɔstōne astringatur , introductū in fauore religionis & aīarū salutē. ¶ In gl.ex cā.i fi.

4 canō dicit,ꝙ † semp monacus debet vti habitu xxiij. di. sanctimoniali.& alius canon dicit,ꝙ ēt in seculo.xx.q. j.& c.vl, Sed dicit Arch.ꝙ canon ille.qui dicit semp,nō vr̄ sic amare sumēdus, alleg.xvj.q.iij. c.iij.ibi,extra domos,sed vt dicit,illud loquitur de secularib.clericis,q nō sunt sic astricti, sicut monaci. nō puto de mente,ꝙ monacus in cella sua dimittens habitum,vel dū balneū intrat in occulto,vel iacēs sine habitu ligetur hac ɔstōne , alias pauci inuenirentur non ligati, sed qn̄ exhibent se conspectib. hominū sine habitu in habitu laicali vel seculari , clerici sine iusta cā ligentur tunc.& ad hoc facit in prin,qđ vult ipsorum vagationib.prouidere.¶ In glo. & tunc.in fi.& qđ ibi no, in fi.pe.gl. pro necessitate monaci monasterium obligari intelligit Arc.nisi actū fuisset,ꝙ alius monaco sumptus inueniret,puta ꝓpinquus,

5 vel amicus. Quæri † autem,si monacus in scholis existens libros,vel res pro alio socio,vel non socio obligat, an teneat obligatio , Rn̄det ꝙ non, sicut nec seruus pōt obligare res peculiares.ff.quæ res pi,obli.pos. l.j.§.j. nam

6 † monacus seruus monasterij dr̄.lv. di. multos. & no. in præ.c,non dicatis idē si fideiussit.sicut dr̄ de seruo fideiubente extra rem peculiarem.ff.de fideiuss.l.seruus.& l.ie. an autem is,qui monaco existenti in studio de licentia abbatis dum æger esset, facit expensas,illas repetat ab abbate , an vero a naturali patre.vide in Spec, de salariis.§. vlt.ver.quid si monacum . ¶ In gl.quid si.ibi,dr̄ ɔ.idem Arc.& hoc teneas,saltem,postq̄ monacus incidit vt sic cōicās iam excōicato,pro quo ligatus est,super quo vide quod dixi de sent.excom.contingit.j.& in in fi,hoc si intelligas,vt ꝑdixi,de illo,q cōicabat iā excōicato , sed si itelligas,ꝙ ante excōicationē ꝑꝑ auditū doctor.hāc pœnā icurrat,tūc est prorogatio, nec excedet casum suū.i. nō haberet locū,nisi cum habitū dimittit . ¶ In gl.vbi incideret.ibi,ignorātia.intelligas verisimili , bene enim posset esse tanta multitudo scholarium, & cautela monaci tempestiue intrantis, & in occulto scholarū loco manentis,ꝙ licet in habitu intraret, excusaretur,& maxime,vbi de habitu indistinctissimo loqueretur,de quo. s̄.eod.li.de regulari.c.j.versi.nisi . ¶ In gl. no.ibi,sciat.Idē Ioan.mona.& Archid.Et ibi,domo propria.i.quam inhabitat.Et ibi,excommunicatus non est ipse doctor. Secus enim in monaco cui prohibetur auditus & studiū, s̄.co.c. fin.& ibi videtur per hanc.Idem hic Archid.

ADDITIO.

a ¶ Monachus grece,latine singularis dicitur,quia debet esse singularis, q.separatus a conuersatione secularium xvj.q.j.c.j.

SVMMARIVM.

1 *Mutilatio membri & vltimum supplicium non delegantur etiam iure auctenticorum.*

CAP. III.

EPiscopus. Ponit dictū , cuius cām reddēs soluit obstaculū , ibi,nā licet [*vel clericus*]nō plātus,& q rarū est, ꝙ simplices clerici talē iurisdictionem habeant nisi ex patrimonio,& quia. j. dicit gn̄aliter de habente iurisdictionē nō distinguēdo qualiter habeat, vr̄ ꝙ ēt cleric' iure pr̄imonij talē iurisdictionē habens hāc ɔmissionē facere possit.itē si clerico p hāc dec.hoc lz sine irregularitatis pęna. satis vr̄,ꝙ si laic' talē iurisdictionē hn̄s nō p se sed p baliuū cās sanguinis terminauit,ordinari possit,nec fit irregulari [*obtinens*]vidi dubitari.an si talis ꝑlat' alicui clerico ɔmittit, ꝙ vice sua baliuū vi spālē iusticiarū deputet, & ille hoc faciat,sit sibi piculū irregularitatis, si ex tali ɔmissione ille procedat ad mortē,vł trūcationē,p lrām q̄.j.repenit,& p id,qđ sequitur i iurisdōne sua ɔmissio,nō vr̄ talē tutū eē. Iste.n.de quo loquitur tex.excusat necessitate officij, aliū ad talia deputādo,ad qđ tenet,vt i fi.§.is, de quo q̄rit,volūtarie ɔmissionē,vel mādatū recipit,& si volūtarie ɔmittit.C.de ꝓcu.l.iuitus.& istorū dispar est rō, & de hoc.s̄.co.li.de of. dele.ab arbitris. Si ergo eps in remotis existēs non habet notitiā baliuorū,vel iusticiariorū hanc curā & ptātem

deputandi,

deputandi tales non clericis sed laicis committere dēt, vbi vero papa committit, sicut in rectoribus Marchiæ, & Romādiolæ experimur, certum est, ꝙ idem in eis, qđ in cpis [*temporalem*] vide, quod dixi. s. titu. j. c. vlt. in princ. [*iniungat*] caueant tibi clerici a scribendo tales iniunctiones vel cōmissiones per ea, quæ. s. dixi [*maleficium*] xiij. q. v. §. hic apparet, vbi sunt exempla ad hoc spectantia. Archid. [*baluo*] i. iusticiario, vide, quod scripsi de his oībus. s. tit. j. c. j. in prin. [*debitum*] de statutis quæ insligūt pœnam pecuniariam pro homicidio, vel alio maleficio, pro quo debetur corporalis. ponit hic Arch. opi. Hostiē. quam scripsi de consue. c. fi. in prima glo. [*sanguinis*] etiā quæ mortē, vel mēbri mutilationem contineat, ex qb. irregularitas ɔhitur. j. de homididio. is qui. ¶ Prima glo. dicit, quid declaret. ¶ Gl. ij. infert, ponit dictum Hostiē. ¶ Glo. tertia quærit & soluit & arg. ɔtrio rñdet. ¶ In glo. j. ibi, generalem. dicebat Gof. de rapt. in archiepātu, ꝙ cōsuluerat prælato habenti iurisdictionem, ꝙ non cōmittat in specie laico puniendū corporaliter, sed generaliter deleget causarū vniuersitatem, quæ sunt ad pœnam sanguinis, & si Goff. intellexit, ꝙ non exprimat de pœna corporali inferēda in speciali cōmissione, hoc decretū non resistit huic concilio. ¶ In glo. ii. in fi. intelligas hoc dictum per id, quod no. de rapto. in archiepātu. in vlt. gl. nam saltē †vltimū supplicium & mēbri mutilatio non (1) delegantur etiam iure auctenticorū, & de his cōmittēdis agitur hic principaliter, vt dixi in textu. ¶ In gl. quid si. ibi, dic idem. concordat Arch. allegans ēt, ꝙ in generali mandato non venit aliquid illicitum. s. tit. j. c. vlti. circa mediū magnæ glo. Sed hic in terminis gl. non solū fecit non inclusum in mandato, immo ēt expresse ɔ manifestū, & sic nō īputandū, ex quo nō ꝓcessit culpa, vt sequtur ī gl. ad quā bñ facit, qđ no. de homici. pollulasti. & leges ibi allegatæ in gl. ij. quas ibi vide ī suffragio.

¶ Explicit liber tertius.

LIBER IIII.

¶ De sponsalibus & matrimoniis. Rubr.

SVMMARIVM.

1. *Prohibitio matrimonialis non extenditur vltima quartum gradum.*
2. *Consanguinitas an sit unum, vel plura.*
3. *Honestas in matrimonijs inspicienda est.*
4. *Consanguineos & non affines respicit & afficit publica honestas.*
5. *Sponsal a prima non soluuntur per matrimonium secundum, quod non tenet.*

CAP. PRIMVM.

EX sponsalibus. Hoc intendit. Sponsalia pura & certa ex consensu valida, licet alias nulla inducunt publicam honestatem, quæ habet dirimere sequentia spōsalia, sed nō ꝓcedentia. quam publicam honestatem non inducunt sponsalia conditionalia ante conditionis euētum. Et sunt duæ partes. Prima tractat de spōsalibus puris. Primo in genere. secūdo in specie ibi, quare. Secunda tractat de conditionalibus ibi, ille vero, [*sponsalibus*] de speciebus sponsaliciorum, & quomodo contrahatur, de consanguinitate quid sit, & vnde dicatur, de affinitate & quomodo contrahatur, & quo coitu, de publica etiam honestate, & quare sic dicatur, hic Archi. in diuersis glossis valde prolixe tractauit & poterat prolixus propter materias diuersas huic principio coaptabiles, quas propter id, & quia exquisite vltra tractatum publicæ honestatis in quantum erunt de materia plene alibi notata decidam, sed quæ addiderit vltra tria hic inseram, quorum aliqua paruin placent, vt. j. patebit. Remitto etiam ad summam, quam super quarto composui, & ad glossas arboris vtriusque [*& ceteris*] ordina, sic oritur impedimentum iusticiæ publicæ honestatis efficax ad impediendum &c. & redeas, etiam si cōsanguinitas &c. postea tolle illud, quare &c. [*consanguinitatis*] cum consanguinitas dicatur vinculum personarum ab eodem stipite descendentium, quod dictū saluatur non solum in collateralibus, sed etiam in ascendentibus, vt per se patet. Obiicit Archidiaco. ꝙ ſm hoc omnes sunt consanguinei, quia descenderunt ab Adā. Rñdet, ꝙ stipes dicitur in cuius lumbis illi fuerunt, nec excesserunt septimū gradum olim, hodie quartū. Miror de hoc dicto, ꝙ vinculū consanguinitatis restringatur ad quartum, quod est falsissimū, & dixi in arbore consanguinitatis in fi. regularum. Sed bene fateor, quod (1) †vinculo consanguinitatis durante prohibitio matrimonialis non extenditur vltra quartum gradū. hoc. n. papa potuit, non tamen facere posset, quin in quinto & vlterioribus sint consanguinei. vnde etiam hodie vlterioris gradus fatemur & cōputamus, de consan. & affi. quod dilectio. & c. non dēt. & c. vir qui. obiectionē autē confiteor. & dico ꝙ omnes sumus consanguinei Adæ, sed gradus computari impossibilitas nō patitur, nec aliqua expedientia, vel necessitas exigit. Adhuc quærit, an (2) †consanguinitas sit vnum, vel plura. refert Hugonē dicere, ꝙ cōsanguinitas sit vnum, & in vno tm̄. quare alia consanguinitas, quæ est in me, & alia, quæ est in te. duæ. n. consanguinitatis & relationes sunt in me & in te. q dicimur cōsanguinei. hanc subtilitatem parū aprecior, & ſm hoc de matrimonio posset fieri eadem qō, licet istud propter vnicum consensum licet duorū, & pp vī facti fortius dicatur vnū affinitatis, hoc aliqñ ponitur pro consanguinitate. xxxv. q. iij. c. j. & q. viij. hoc salubriter. qñq; fit ecōuerso. ea. ca. & q. x. fraternitatis. ſm Arc. qui de extraordinaria pollutione hic notauit, qđ scripsi post Innoc. & alia, de eo qui cog. consan. fraternitati. de fornicario ēt coitu, super quo hic instat. vide in arbore affinitatis, in princ. Matrimonia ɔcta cū consanguinea sponsæ. non ob. s. eo. si inter. ibi. n. solum impedimentū sponsaliorum hic ēt vltra illud impedimentū publicæ honestatis. Item decre. prima, de matrimonio ɔcto cōcor. quia ibi non valuit ſcđm matrimonium pp publicam honestatem, & ideo remansit cū tertio. [*iustitia publica honestatis*] istud impedimentū procedit a constitutione ecclesiæ, q̄ putauit hoc honestū, vt in gl. & per hoc corrigitur quo ad literalem intellectum, qđ hr̄. viij. q. i. olim. & vt dicit Hug. xxvij. q. i. siqs. j. & Arch. hoc pp defectū nominū vel impedimentū tale nomen accipit. nulli. n. ex cognationib. spūali vel carnali attribui poterat, vnde si aduertat studens, ne aliud decētius nomē occurret. inspicimus †aūt in matrimoniis nō solū quid liceat, (3) sed & quid honestū sit. ff. de ritu nup. l. semper. Ho. autē optabat, vt scripsi de ɔsangui. non dēt. super fine vl. gl. ꝙ istud impedimentū sicut p ecclesiā est inductū, sic p ecclesiā tolleretur, & remissionē dabo sup glo. hic signata, & idē optat de cognatione legali, docuit tm̄ experientia multa mala per tēpora obuenisse pro eo, ꝙ ɔsanguinei desponsatas per cōsanguineos suis studiis receperūt postea in vxores. & memini iamdudū legisse in cronica Aciolini de romano. ꝙ pestilentes guerræ, quæ tpe suo fuerunt in marchia Triuisana, ab hoc recipere principia. Sed ista consideratio cessaret mortuo sponso dicit autem Archi. ꝙ pollutio extraordinaria nō inducit hāc iustitiam, quia citra maritalē affectum. xxxv. q. iij. extraordinaria. conatus tm̄ ad copulam bene inducit illam. s. eo. iuuenis. & c. fi. ego hic derideo, & dico ꝙ ista publica honestas fundatur super cōsensu sponsaliorum, vt hic. nec inducit p nisum copulæ, imo nec per copulā, q̄ lz deficiētib. ēt spōsalib. possit īducere affinitatē, nō tm̄ hāc

publicam honestatem.fateor tñ.ꝙ si sponsalia sequan-
tur, ẽt solo nisu ad copulam fortificatur publica ho-
nestas,quasi per id fortius consensus appeat,esset tñ da-
re casum,quo talis nisus induceret honestatẽ.qñ infan
tes ambo, vel alter ꝯhunt sponsalia, q̃ non tenẽt, sed si
post infantiã consentirent in nisum ad copulã habere
mus publicã honestatẽ,sed non inquantũ esset copula,
vel nisus ad illã, sed inquantũ haberet designare cõsen
sum durare tpe infantiæ præstitũ.ĩ.ti.j.c.j.in prin.Qua-
re specificat qd ꝑmisit [*sponsalia*] de futuro,quod patet ĩ
fi. huius partis, si enim remanet obligatus ad mrimo-
niũ ꝯhendũ. ergo nõ ꝯxerat.Itẽ.s̃.nominauit hæc vt di-
uersa [*determinate*] & rñdet ei quod dixerat certis [*Con-
traxit*] ita ꝙ tenuit ꝯctus ex consensu, vt.s̃.[*consanguinea*]
4 nõ.n.†affines,sed solũ ꝯsanguineos respicit.afficit publi
ca honestas, & satis miror de Io.mo.q tenuit in hoc in
quadã sua addit.ꝯriũ,æquiparando cõsanguineos & af-
fines, quod est falsum.primo,quia iura de hac materia
loquentia solos consanguineos exprimunt.s̃.eo.conti-
nebatur.in fi.& c.duo pueri.de spon.sponsam.cũ simili
bus,in quibus non insto,quia rõ est patẽs, cũ nedũ spõ
sus de futuro,sed ẽt maritus post consumationẽ matri-
monij mortua vxore licite ꝯhat cum vxoris affine. illa
enim est sibi in secundo gradu affinitatis, cuius prohi-
bitio est sublata per decr. non debet. de consan. & affi.
Et dic,cõsanguinea infra quartũ gradũ. alias nõ fuisset
qõ [*quibus*] spõtalibus primis obligatus. An taliter ꝙ co-
gatur,remittit Arch.ad notata.xxvij.q.ij. §.sed conceda
tur.& c.laior.xxxvj.q. ij.in summa. & xxxj. q. ij.in sum-
ma. & s̃.c.ex literis.ij.Et per hanc lrãm patet.qd soluen
5 do dixi in ij.q.quã Paduæ disputaui.f.ꝙ† prima sponsa-
lia nõ soluuntur ꝑ matrimoniũ ꝑm, quod nõ tenet.se-
cus si ꝑm matrimoniũ tenuisset, licet solutũ fuisset per
religionis ingressum.Et vide, quod scripsi.s̃.de sponsa.
Sicut & super regula.nõ præstat.ĩ.de reg.iur.vt.ĩ.dicam
[*Sub conditione*] de futuro,vt dicã sup gl.[*Non habentibus*]
habent ergo solã spem.insti.de ver.ob.§.ex cõditionali.
vinculũ aũt & impedimẽtũ supueniens illius spei tollit
effectũ. Sicut ergo cõditione deficiente perinde esset,
ac si nõ esset ꝯctũ.C.cõia vtriusque iudicij. si cũ patro-
no.Ita ẽt ꝑm Io.mo. qñ iure prohibente cõditio & eius
effectus extare non pñt.vide,quod no.s̃.e.li.de rescrip.si
ꝑ te.sup.iiij.gl.& quod sup ea dixi [*nulla*] nedũ dirimens
sed nec impediens hoc sonat vniuersale negatiuũ.¶Pri
ma gl.dicit.qd declarat.¶Gl.no.ꝙ rñdet per ob.¶Glo.
reprobatur,dicit,quid approbet,& reprobet ille.§.¶Gl.
quid s̃.quærit & sol.¶Glo. vlti.primo soluit duo dubia.
demũ ponit opi.Host.q̃ rñdet per qõnẽ.¶In glo.s̃.de.in
fi.& vide distinctionẽ,quã scripsi e.ti.fraternitatis. in fi.
¶In gl.ꝑcedẽtis & approbatæ.s̃.de voto.c.vno.¶In glo.
puta.in fi.vel per locũ,vbi locus est patens,ꝑm Vin. qui
sic no.e ti.ad audientiã.& Arch.hic,ad hoc,xxij.q.ij.ne
qs.versi.illud aũt.facit.s̃.de sen.exc.c.j.& quod scripsi,de
despon.impu.duo pueri sup.v.gl.¶In glo.bñ ergo.in fi.
ad quod facit ꝑm Archi.quia sufficit, aliquid esse factũ
ad hoc,vt pœna cõmittatur. licet de iure nõ teneat,al-
le.ff.ad sille.si qs in graui.si qs codicillos.ad.l.cor.de sic-
ca siquis legatus. C.de exc.tu.amplissimi.ar.ff.de his q.
vt indig.l cum quidam. Multa iura circa hoc, q̃ meli᷒
faciunt,& ꝑ q̃ probatur sufficere illum actũ, q reqritur
ad aliquem effectum de facto fieri, & si de iure teneat
no.vide in secũda quęstione,quam Paduæ disputaui lo-
cata super regula non præstat.ĩ.de regu.iu. in parte pri-
ma.ver.sed adhuc,qũo autem etiam ad illa rñdeatur,in
quantum obstant solutioni,de qua dixi in textu super
ver.obligatus,patet in quæstione prædicta. ij. ¶In glo.s̃.
eo.ibi mẽs,viuens,vel mortuus. Et vide,quod scripsi de
hoc impedimento publicę honestatis,& tractatu super
ipso habito in concilio Lug.in decre.non debet, de cõ-
san.& affi.super glo.vt melius ¶In glo no.quod.in fi. itẽ
si ꝯrium diceretur, parata esset fraus sponso vel sponsæ
nolenti seruari promissa per hunc modum promitten

do.s.contrahere cum illius consanguineis infra quartũ
gradum.& si dices,habet etiam alias, vt in glo. seq. Rñ-
deo,ꝙ nullam habet iam facilem.¶In glo.quid.ibi.ꝯhit
cum consaguinea primæ,de qua loquitur litera.¶In gl.
vlti.ibi,de illis.& de hoc satis eo.tit.per tuas. & ibi,contra
cta fuissent. Item intelligas de conditione de futuro non
de præsenti vel preterito,quod probat Io.mo.per hanc li
teram,quæ dicit,ante conditionem extantem.illæ enim
in veritate erant,nec sinunt morari obligationem, alle.
ff.si cer.pe.proinde.melius probat.l.cum ad præsens.e.ti.
& vide,quod dixi de condi.ap.c.fi.super prima gl.in prin.
& ibi,impedimento.vbi ergo non apparet impedimen-
tũ,procederet id,qđ placet hic Arc.ꝙ censetur ꝯctus pu-
rus,in quo satis instat hic.nec gl. in eo casu resistit. & iõ
plus non insto.Ioã.mo.non expressit de impedimento,
quod ponit glo.sed puto, ꝙ eundem habuit intellectũ,
& ibi,legatarij,vide,quod no.ff.de condi. & demonstra.
l.aliquando.

¶De desponsatione impub. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Sponsalia non contrahuntur per proximos septennio.*
2 *Sponsalia de futuro verbis & mente contrahentium per amplexus, oscula & his similia non transeunt in matrimonium.*
3 *Tutor non constituit sponsalia sine voluntate puellæ.*
4 *Pubertas & cura finitur in vtroque sexu finito.xxv.anno.*
5 *Verba de præsenti non semper habent consensum de præsenti.*
6 *Matrimonium carnale non est ita astrictum,sicut spirituale.*
7 *Sponsalia cum impubere contracta post pubertatem non transeunt in matrimonium per dona, vel visitationem.*

C A P. P R I M V M.

SI infantes. Sunt tres partes,
prima tractat de
sponsalibus contractis per Infantes
ambos,vel alterum.secunda ibi, qdẽ
quoque. de matrimonio contracto
per ĩpuberes.tertia ibi, porro.de spõ-
salibus contractis per parentes pro fi
liis.& hoc pro diuisione sufficiat & pro summa, qa sum
mando nõ potest breuiter recitari.realem.n & pulcher-
rimam formam habuit hæc decret. determinat autem
principium no.xxx.q.ii.c.vno.& s̃.eo.literas.aliæ diuersę
determinationes infra ponuntur in glo.[*alter minor*] vt
ergo teneant sponsalia,requiritur,ꝙ vterque sit maior se
ptennio [*parentes*] vide.xxxi.q.vlt.c.vno [*cohabitationem*] in
domo viri,vel mulieris,vel alterius, vt dixi in parte pro-
xima ad finem,dicit euidenter simile.s̃.eod.ti. de regula.
1 non solum.[*Maiores*] nota,†sponsalia non ꝯhi per pro-
ximos septennio,de hoc hic Archi.de quo.s̃.de spõ.iu-
uenis.vbi etiam scripsi super.j.glo.& ibi videas.vt autem
recitat Archid.Hug.Lau.Ioan. dixerunt, tp̃s esse debere
perfectum, nisi essent septennio proximi, ꝙ esset căpa-
citas intelligentiæ,& hoc ipsum no.xxx. q. ii. in sum.&
Goff.in sum.de spon.§.& non alii ꝯ.ꝙ omnino debet eẽ
ætas perfecta.facit,quod de professione dicitur.s̃.de regu
la.ad nostram.Item tempus istud a iure limitatum non
vr̃ exceptionem habere scriptam in iure, ergo illi stabi-
tur,pro hoc facit ille textus.Archid.dicit posse recipi me
dium,vt dictum hoc habeat exceptionem, qñ malitia
supplet ætatem, & mulier tentata fuit. vide in præd.de-
creta.iuuenis. Si enim proxima septennio plus intelli-
git,quam consueuerunt intelligere,forte nouennes,qua
re non valebit illius consensus in sponsalia. ex quo pro
uidentia præuenit in matrimonio,& de hoc non dubi-
tatur,vt sequitur,quare non poterit ꝑuenire in sponsali
bus pp asperitatem religionũ, & ẽt ob vitandas apostta-
sias,in illis statutum est requiri perfectã ætatem.de hoc
& de testamento vide,quod scripsi. s̃. eod. tn.tuæ. super

ver.nubilis.& iō ꝯcludit ex ꝑdictis idē declarat,ſtatī,ꝙ ve
tat iſtud idē impubes. vñ pubes & ĩpubes dicat̃, vide de
ꝯſe. dist.iiii.eos quos.ĩ fi.ſ.eo.ti.pubes.[*impuber*]nō proxi
mus &c.vt ſequitur ꝓximi.vide, quod no. ſ. cōtinebar.
in fi.c.de illis.ii.& c.atteſtationes. [*tᵣin quibus*]ex copula
patet hic duo requiri cōiunctim,ꝙ ſint pubertati proxi
mi, & quod malitia &c.Idem ſcripſi ſup.e.c. ij.[*malicia*]
ſ.e.c.fi.vocatur prudentia:& ibi vide,qnque dr̃ bonitas
C.de prox.ſacro.ſcri.vnicuiq; li.xii.lxxvii. di. monacus.
exponitur aũt ſm Arc.ꝓ naturali vigore & potētia co-
eundi.[*non tenuit.*]ſ.e.tuæ[*dicti temporis.*]id eſt pubertatis,
de quo præmiſit copulã,quod ſcripſi poſt Hoſt. de qua-
tuor effectibus huius copulæ.ſ.eo.ti.tua.ſup ver.copula.
hic ponit Arc.Subdit ēt quod poſt Vincen. ſcripſi, de
ſpon.c.fi.poſt principiũ [*modum alium*]hic patet ſpōſalia
de futuro tranſire in matrimoniũ ꝑter carnalem copu
lã.ꝯ,de ma.cōtrac.j. Arch.ſignat,nō ſoluit.Tu dic, vt ibi
2 ſcripſi ſup ver.amplexata,ꝙ † ſponſalia de futuro verbis
& mēte ꝯhētium per amplexus, oſcula & his ſimilia
nō tranſeunt in matrimoniũ,vt ibi,nec mirũ, qa nec ꝑ
nixum carnalis copulæ tranſeunt,vt ſ.de ſponſalibus.c.
fi.ſed illa,q̃ verbis & mēte contrahentium ſunt de ꝑſen
ti,tñ iuris interpretatione ſunt de futuro, bene tranſeũt
in matrimoniũ ꝑter copulã ꝑ oſcula,amplexus & ſimi
lia interuenientia poſt tps pubertatis,vt hic. vtroque.n.ca
ſu cōſenſus fortificat,quod agebat̃. Sed qd dices, qñ in-
fantes ambo, vel alter ꝯtraxerũt ꝑ verba de ꝑſenti,als nō
eſſet quæſtio Et poſt infantiã apparuit illos in eadē vo-
luntate manere,ita ꝙ ratificata ſunt ſpōſalia,poſtea cō-
pleat pubertatem & alias:qm̃ per copulã apparet dura-
re volũtas,& erit ne matrimonium , vel ſola ſponſalia,
litera hic loquitur de verbis prolatis ab impubere.abſur
dũ vr̃ illã extendere ad verba prolata per Infantem , cũ
illa a principio fuerint nulla,vt primo rñ. Et bene facit.
ſ.eo.lib.de regular.c.j ij.rñ.cōtractum factum per verba
de præſenti inter eos , quorũ alter ſolum erat impubes.
[*inducta.*]nec mirum,quaſi verba de futuro ideo petant̃
inter tales.fortius verba de præſenti ,quæ fortius expri-
mũt cōſenſum,ſup quo fundatur hęc prohibitio[*paren
tes.*]videtur ēt,ꝙ matrē includat,ſicut & de ipſa dr̃,ꝙ po
teſt filium religioni.xx.q.j.c.ii.& q.ii c. j. & ſcripſi de reg.
c. ij in prin.nec obſtat,ꝙ mater filium in poteſtate non
habet.ſ.de conuer.c.ij.qa & iſta litera nō diſtinguit , an
filius ſit emancipatus:nec non[*contradixerit*]conſangui-
nea ſponſę infra quartũ gradum ꝯhere poterit , & eſt
idē.i.ꝙ obligatur , & oritur publicæ honeſtatis iuſticia
[*tacita.*]exemplum.de qua.ſ.de proximo nō cōpetit , qa
loquitur in ꝑſenti,nũquid ergo dicetur tacite conſenti-
re,ſi certificatus tacuit in ꝑſente,qui tacuit in ꝯctu , eſt
expeditũ.ſ.proximo.idē videtur in eo caſu,arg.in cle. de
procura.c.j.ſed illa non facit.qa ibi ſic ſimpl̃r non tacet
vt ibi not.in vul.gl.puto ergo, ꝙ neceſſarius ſit actus, ꝙ
liquido,vel euidenter pateat ipſius aſſenſus.facit.ſ. eod.
c.j.& ii.rñ.[*obligantur.*]ff.de ſpon.filio.ff.de rit nup. non
cogitur.lo.mo.ex hoc autem inſurgebat,quod ſequitur
cum honeſtas conſenſu fundetur.ſ.ii.i.c.vno. ſed fuit ex
primendum propter id,quod ponit vlti.glo. ¶Secunda
glo notat differentiã inter infantem & impuberē. ¶Gl.
ſ.de ſpon.no.pro opi. Gof.ꝯ opi. Tan. quam ēt impro-
bat per rationem.¶Gl.approbatur.dicit, quid approbat
& illud coadiuuat. Antepenul.gl.rñ.per.q. & ponit opi.
Hoſtien.contrariã Inn.& primam approbat. ¶Vltima
glo.dicit,quid reprobet & quid approbet.¶In glo.j.ibi,ſi
inſanti.ſequitur,ideſt minor.vii.annis.¶In gl.approba-
tur.ibi,obligatur.veluti,cum indebitũ per errorem ſol-
uendi cauſa datur.¶In gl.& no.ibi,quæſitum.Si præceſ-
ſerunt ſponſalia ante pubertatē & in domo nuptæ loco
cæperit eſſe,durant ſponſalia , aliter. ſola traductio non
facit ſponſalia.& ibi. multum intereſt. vide in prædicta
decr.cũ ſuper.¶In glo.antepe.ibi, ſed quæ patris , ſequi-
tur,voluntati non repugnant,conſentire intelligitur. &
ſe.dicit,ꝙ filiofami.diſſentiētis ſpōſalia nomine eius fie-

ri non poſſunt. Et ibi.viduæ.ēt vidua minor.xxviii.ſecũ
das nuptias ſine patris conſenſu non contrahet. Et ibi.ſi
3 puellæ.tutor † ſine voluntate puellæ non conſtituit ſpon
ſalia.¶In glo.j.in fi.xxx.q.ij §.i.¶In glo.ii. ibi , pubertatē
inchoandam.in finienda.n.non eſt in ſexu differentia.
4 In vtroque.n. † ſexu finitur pubertas & cura finito.25.an
no.C.ſi mi.ſe ma.di.l.j.ſi ma.fac.ſine decr.l.fi.Inſt. de cu-
ra.In prin.& in fi.quæri ſolet de differentia,quare non ꝯ
ueniunt ſexus.in tempore medio ſicut in primo & ter
tio.finitur.n.infantia eodem tempore.idem de adoleſcē
tia.In pubertate vero diſcreptant in tempore , ſed etiam
ſcripſi poſt Hoſt.eo.tit.literas.ſuper verbo compleſſet , &
vltra ibi dicta iuriſtæ ſufficiat , ꝙ natura pubertatē fecit
diſparē in ſexu . cũ ꝑcipiamus naturaliter pubeſcere fœ
minas in xii.& mares in.xiiii.lex aũt poſitiua dēt ꝯueni-
re naturæ.iiii.di.erit aũt.inſti.de adop.circa mediũ. facit,
quod dicã.ĵ.de hære.ſtatutũ.§.poſt. ¶In gl. vt qa poteſt.
in fi.& ſic lit reprobatum,quod dixerat Hoſt. ſ. literas. t.
qñ ſeorſum habitant,non refert ratificari ſponſalia, niſi
per ꝯſenſum expſſum.¶In gl.in fraudē.ibi,expſſo.lo.mo
na.dicit vero,vel ꝑſumpto.alle.ff.loca.itē q̃ritur. §. fi. & l.
ſe.¶In gl.ſ de.ibi,& Hoſt.q̃ adhuc hic placet Arc. Dicit
n.ſe vim facere in eo,quod hic dicit , ſupplebat , ergo fa
ctum reſpicit,& neſcio quid valeat ſic dicere . Itē rñdeat
rationi,quæ ſequitur in gl.Et ibi, contrahunt matrimo-
niũ ſimul,vel cũ diuerſis,non curo. ¶In gl. approbatur.
5 ibi,ſuper eo. ad hoc inducitur , quia † non ſemper ver-
ba de præſenti habent conſenſum de ꝑſenti. ¶In glo. &
non ſponſalia, In fi.arg cōtra.ff.de codicil.l.j. vbi de hoc
intra pro & ꝯ.Quærit hic Ioan.mon.quare non ſit in ma
trimonio ſpirituali, vt ſi non valeat vt electio , valeat ſal-
tem vt poſtulatio,quod eſt falſum.de poſt.c.fi.reddit ra-
6 tionē,quia † carnale non eſt ita aſtrictũ formæ, ſicut ſpi-
rituale.nam in primo ſufficit mutuus conſenſus,de quo
conſtet,ſed in electione non ſic , q̃ ꝑ certas formas hēt
fieri,de electio.qa propter.Item quia electio ꝑcedit initiũ
matrimonii ſpiritualis , quod initiatur per conſenſum
ele.vn:de non eſt mirũ,ſi fortius euacuantur præcedētia
conſenſu, quã ea quæ conſenſu ligantur.ĵ. ti. j. c.ij. Item
electio veriſimiliter cadit in ſapiētes, quorũ culpa mul-
tũ cōtēnant.Sed fatui & fatuæ maiores & minores ma-
trimonia ꝯhũt,de reſti.ſpo.ex parte.Et de talibus accipia
tur,quod elici poteſt ¶In glo.vt quia ſimul.ibi,cohabita-
uerant.& hoc ſolo caſu intelligit hoc verbum,dixit hoc
nō aduertēs,quod dixi in textu ſup ver.aliũ ¶In gl. ſtatī.
7 ĩ fi.vt ibi.ſcripſi.in fi.dixerũt.n.ꝙ † ſpōſalia cũ impubere ꝯ
cta poſt pubertatē nō trãſeũt ĩ matrimoniũ ꝑ dona. vel
viſitationē & ſimilia.¶In gl.ergo.ibi , conſentit . cũ hic
agatur de re naturali appetibili Io.mo.¶In gl ꝯ.ibi ad id,
quod hic loquitur in vitrico,ſequens in fratre,dec.ex par-
te .ſuperius alle.in patruo, & Ibi contrariũ. ꝙ hic placet
Arch.dicit enim probari non poſſe , ꝙ patruus , fratres,
vel his ſimiles poſſint illum obligare ſine expreſſa volũ
tate,vel ratificatione,potiſſime caſu,quo verba requirũ
tur,vt in ſponſalibus,vel matrimoniis.de ſpon.ſi inter.&
c.tuæ.in parentibus ſecus,vt hic, ad decre. primã. de ma.
ꝯe. rñdet cum Goſ. quod illa corde & ore conſenſum
expreſſit.concordando dici poteſt hoc in parentibus ſpe
ciale,ꝙ ſufficiat taciturnitas præſētium,qñ per parētes ꝯ
trahuntur. Ratificatio vero expreſſa,vel tacita requiritur
in aliis,nec ſufficit taciturnitas.vnde ſi bene aduertis,hæc
gl.non ſignatur ſuper ea parte , quæ de taciturnitate loq
tur,ſed ſuper ea,quæ loquitur de ratificatione.

¶ De cognatione ſpirituali. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Compaternitas per procuratorem an contrahi poſſit.*
2 *Patrinus apud Deum eſt fideiuſſor.*
3 *Mutus non poteſt baptizare , nec puerum in baptiſmo tenere.*
4 *Baptiſmi ſubſtantia eſt aqua & forma euangelica.*

C A P.

CAP. PRIMVM.

NEdum. Potest diuidi ĩ tres partes. prima ponit quatuor spirituales cognationes prouenientes ex leuatione in baptismo. secunda ibi, & fateri. ponit totidem, q̃ ex baptizatione proueniunt. Tertia, illas omnes repetit in confirmatione ibi, ex confirmatione. [*illū*] Xp̃ianum de iudæo, pagano, vel hæretico no. xxx. q. j. c. j. de conse. di. iiii. in baptismate. vide, quod disputãdo terminaui in qõne, quã posui super regula qd non est. ĩ. de regu. iur. vbi tenui cũ hæretico & ex eius actu bene ɔ̃hi spiritualẽ cognationẽ, secus in pagano vel iudæo. primus. n. incorporat᷒ fuit ecclesiæ p̃ sacrũ baptismi, sed non secundus. & iõ spũalis cognationis p̃ticeps esse nõ põt, & vide qd dicã sup ver. ɔ̃hi. Itẽ cũ litera infra loquatur de suscepto in baptismo, refert Arch. Hug. tenere, q̃ iudæus cũ sua cõmatre. s. q̃, vel cuius vir tenuit filium in circuncisione, licite ɔ̃trahit. idẽ de illa, quã in cathechismo, vel circũcisione tenuit, ex quo baptizata non fuit, q̃a ɔ̃stitutionibus ecclesiæ hoc prohibentibus non astringit̃, sed si baptizata esset, tũc impediret disparitas cultus. xxviii. q. j. caue. [*Suscipit.*] p̃ hanc lr̃am & multa iura, q̃ vtunt̃ simili verbo, q̃ denotant requiri actũ corporalẽ, p̃. l. ff. de adop. l. neq;. &

1 l. in adoptionibus. & l. post mortẽ. dicit hic Arch. q̃ † cõpaternitas p̃ p̃curatorẽ ɔ̃hi nõ põt. D. meus in sua disputatione tenuit ɔ̃riũ. vide in mercu. eo. li. de reg. iur. potest q̃s. vbi approbatur opi. Arch. p̃ c. de his. xxx. q. j. filios omnes genitos ante vel post cõpaternitatẽ. xxx. q. iii. §. filii vero. alias. alii vero. & c. se. & ĩ. eo. c. j. [*contrahi.*] ex hoc ɔtractu obligatur patrinus: nam filiolos docere tenetur symbolum, orationem dñicã, & quædam alia, q̃ p̃tinẽt

2 ad salutem directe, de ɔ̃se. di. iiii. nos aũt. vbi dr̃, q̃ † apud Deũ patrinus est fideiussor p̃ filiolo. & vide, qd ibi no. p̃ qd ẽt Arc. arguit ad id, qd s. dixi, infidelẽ nõ posse esse patrinũ post contractum, remittit Arch. xxx. q. iii. & iiii. in summis [*suscipiente.*] Non dixit r̃ndente, p̃ qd inducit Archi. hanc literã, & ẽt p̃cedentẽ, sufficit susceptio, ẽt si suscipiens nõ loqtur morose, no. in summa de matrimonio §. qualiter ɔ̃hat̃. ver. & nũqd. p̃ Host. facit, vt sicut ĩ baptizante requiritur verbum ĩ. de bapti. siqs. de cõse. di. iiii. prima igitur. & j. q. j. detrahe. Sic requiritur ẽt ĩ leuãte, q̃a r̃ndere dẽt, de cõs. di. iiii. paruuli. nec sufficit annuere, sed dẽt dicere volo, ita q̃ omissa sit cautio, vt in præd. c. j. ver. nũc vero. & facit, qd ibi no. ĩ gl. hoc ergo. & s̃m hoc sicut

3 † mutus nõ põt baptizare, ita nec puerũ tenere, vt in p̃. c. paruuli. R̃nsio. n. ad celebritatẽ p̃tinet sacramẽti. di. 100. cum p̃uulis. & c. nihil. Sed, vt dicit Arc. Hug. recipit illud verbũ celebritatẽ, pro solennitate nõ p̃ substãtia. Nõ. n. oĩa, q̃ dicuntur, vel fiunt in celebratione sacramentorũ

4 sunt de ipsorũ substãtia, de ɔ̃se. di. ii. vtrum. substãtia † aũt baptismi est aqua & forma euãgelica. de hoc. j. q. j. detrahe. [*confirmatione.*] de hoc. xxx. q. j. c. ij. & ca. dñm. & ca. de his. & de cõse. di. v. c. j. & se. vsq; ad c. omni die. exhibetur aũt post baptismum. de cõse. di. v. c. j. & ad robur. iiij. di. c. ij. Et q̃a ad confirmationẽ accedens non præsumitur a seipso robur hr̃e, ideo licet sit maior, tenetur ab illo significãdũ, quod per se stare non posset, de conse. di. iiii. in cathechismo. cũ duob. c. seqũẽtib. & hoc ẽt dixit Thomas vt refert Arc. [*seu*] expositiuũ. s. p̃ idest. ¶ Sc̃da glo. q̃rit & remittit. ¶ Tertia glo. r̃ndere põt p̃ tres qõnes, prima qd si post im̃ cognita. vlti. quid si non cognita. secunda quæ sit ratio, quare coniuges communicãt sibi &c. ¶ Quarta gl. supplet quintum casum. ¶ Gl. igit̃ si, soluit duos casus, s. de sorore filiæ spũalis, & de filia spũali filii carnalis. ¶ In glo. ij. in fi. Et dixit post Inno. ĩ. c. Martinus. vbi ipsa recitat opi. contrarias nil approbans. Arc. hic tenet, q̃ non contrahatur per rationem quam ponit ista glo. in fi. Ad decre. ɔ̃ctę. r̃ndet, q̃ loquitur s̃m opi. mulieris, vt ibi dixi ad id, quod dr̃ de affinitate. R̃ndet, q̃ illud est vĩculũ carnale, qd per carnalia & illicita ɔ̃hi potest. ¶ In gl. si igitur, ibi, vel leuans, vel ipsius vxor prius incognita. Et ibi, filia carnalis. & econuerso. filiam carnalem filii spiritualis. ¶ In glo. vt si ibi. baptizans, vel ipsius vxor prius cognita. ¶ In glo. hoc fit. scilicet confirmationis in fronte, vt hic, locus. n. est de substantia sacri. remittit Arch. de conse. di. v. nouissime ¶ In glo. vlt. ibi. confirmantem. & ipsius vxorẽ prius cognitã. & in fi. nec est plures reperiri, q̃ dirimãt, vt j. c. proximis, isti autẽ omnes pertinent ad paternitatẽ & filiationem, aut ad fraternitatem, aut ad cõpaternitatem, & in his tribus cõsistit oĩs cognatio spiritualis, non enim habemus auos, vel nepotes spirituales. & vide, qd scripsi. ĩ. eo. tit. super ru. & c. Martinus. in fi.

SVMMARIVM.

1 *Catechizare quid significet.*

2 *Vix, aduerbium multa significat.*

CAP. II.

PEr catechismum. Ponit dictũ quod, primo probat ibi, vt ex, sc̃do determinat ibi. per illam ɔ̃hitur oĩbus illis modis, de q̃bus ĩ. c. proxi. dicendo enim ipse Clemens in decr. ɔ̃ctx. [*tales res*] multis modis accipitur, remittit Arc. ad ea q̃ scripsit xl. di. ante oĩa [*cognationẽ*] ex catechismo ɔ̃ctam postea de prius contracto non esset dubium, & si esset cognatio per baptismum. ĩ. eo. si vir. ¶ Prima glo. tria facit, dicit, quid determinat. ponit summam, & quid sit cathechismus. ¶ In gl. pe. ibi, vix. certis ex causis. seq̃tur, aduersus dños seruos cõsistere, permissum est. ¶ In gl. j. ĩ fi. s̃m

1 Hug. catechizare † græcũ idem, qd adiuuare. de conse. di. iiii paruuli. & c. sicut nostis. ¶ In glo. iii. in fi. aliter. Arc. de conse. di. iiii. in catechismo. & s̃m vnam lecturam p̃batur. xxx. q. iiii. c. iij. ibi. Xp̃ianitas. nã & Xp̃iana dr̃ mulier catechizata. xviii. q. j. caue. ¶ In glo. s. compaternitas. in fi. de hoc. xciii. di. miratus. in princ. & xu. q. ii. hic huius, iuxta finem, sic ponitur. xix. di. in memoriã. in prin. de cle. non resi. conquerente. Sic ponitur difficulter. ĩ. de dolo & contumacia. veritatis. versic. tandem. Et ponit Arch. versum. Vult remouere fere. vix verbum vult retinere. Et, vt dicit, hanc significationẽ nõ recipit hæc dictio in perpetuo & absolute prohibitis. ff. de assigna. li. l.

2 vlt. ibi. vix † põt. i. nunquam põt. ff. ad velleianum. tutor. vbi ponitur vix pro impossibili. ff. de verb. sign. alienationis, circa princip. & ff. de le. iij. si iure. & vide quod de verbo difficile no. de testi. p̃sentiũ. in vlt. gl. vltra mediũ.

SVMMARIVM.

1 *Mulier adoptare non potest.*

CAP. III.

QVamuis. Tria sunt dicta, q̃ satis patẽt [*mulier*] in cognatione ergo spirituali & actiue ɔ̃henda non est differentia in sexu. Ad idem, ĩ c. veniens. non sic in

1 in legali. Nam mulier † adoptare non potest. ist. de adop. §. fœminę. C. eo. u. mulierem. & no. lv. dist. Ysmahel. de differentiis & conueniẽtiis se̅uũ plene in Spe. de proui. §. j. [*infantem*] idem in adulto. [*Accesserit*] etiam tenendo linteum, in quo puer ponitur secundum Hug. & Arch. hic [*Contrahitur*] cum suscepto & parentibus suscepti, nõ inter ipsos suscipientes inuicem, vt dixi post Innocen. & Host. ĩ. eo. Martinus. Et hic lo. mon. Arc. [*quæ*]. i. talis. q̃ nam, vt patet in c. omnes. quod alle. vlti. glo. recepta ad pęnitentiam bene dicitur filia spiritualis. ¶ Prima glo. dicit quid determinat. ¶ Tertia glo. reddit rationem, signat contrarium & remittit. ¶ Vlt. glo. enumerat sacramenta & rationem reddit. ¶ In gl. s. cum omnibus. in fi. peccant tamen ɔ̃facientes. quia faciunt contra prohibitionem canonis, non plures. & istius decr. s̃m Arch. puto si consuetudo non resistit, & fortius si assistit leuis sit culpa, & sic leuiter indulgenda, de accu. cũ dilecti. ¶ In gl. vl. ibi, baptismo. sub quo ɔcludit̃ catechismus, q̃ ẽt p̃ se nõ est de septẽ sacr̃is. Et in fi. Curiosus in his videat, q̃ scripsit beat᷒ Thomas quarto sen. xlii. di. in sc̃do art. j. q.

¶ Explicit liber quartus.

LIBER

LIBER V.

¶ De accusationibus & inquisitionibus. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus confessus est se promisisse centum Petro, ut eum de morte patris sui non accusaret, an propter hanc confessionem sit deponendus.*

2 *Delator corruptus quando puniat, & delato corrumpenti ignoscatur.*

3 *Pactum iudiciale fortius obligat, quàm extraiudiciale.*

CAP. PRIMVM.

POstquam. Inquisiti, qui cõfessus est crimẽ. duas exceptiones tollit. scđa ibi, vel ꝙ certus maxime ad hunc sm Arc. [*criminibus*] Idẽ si de vnico crimine tractaretur [*deputatus.*] etiam ab ordinario s. eo. lib. de offi. vica. licet. Arc. [*confessus.*] stulte fecit. & ibi [*credatur.*] in sui præiudiciũ. xiiii. q. ii. in prin. factum est etiam crimen notorium p confessionem. s. de coha. cle. c. fi. Quærit Arc. an confessionem reuocare possit. remit. ad dec. ex literis. de diuor. in gl. sed nunquid. ad id no. Innocen. de elec. per inquisitionem. p quæ tenet, ꝙ si deliberate ꝯfessus est, nõ possit, si ex calore iracundiæ possit, sed lo. hic in additionibus format nouam quæstionem, quã puto eum vidisse de facto, apparatum & quasi ad literam ponam illã, q̃ talis est. Episcopus † confessus [a] est se promisisse centum Petro, vt eum de morte patris sui non accusaret, quęrit, an ex hac confessione sit deponẽdus. Arguit ꝙ sic p. l. ff. de his qui no. infa. l. qm̃. & l. j. §. qui furt. ff. de iure fis. in fis. causis. ii. q. iii. præuaricator. sed s. s. de collu. in tm̃. ibi nõ solum de correctione & collusione, sed & de propositis & aliis mandatur inquiri, sed loquitur de collusione testiũ, & correctione iudicis, nõ aũt partis: vt i q. sed primũ & scđm semp ita illicita sunt. C. de pęna iudi. auth. sz de nouo. de symo. nemo. de test. l. timaur. de test. co. puenit. & c. vlt. Collusio etiã põt fieri sine precio, sine quo non fit transactio. ff. de transac. l. j. item alle. C. ad turpi. l. q̃uis. nam licet in ciuilibus duplici via possit agi, vt no. ff. de con. causa da. l. si quis accepto. secus in criminalibus, q̃ fortius tollũtur per pactũ. ff. de pac. si tibi. x. §. quædã. pactio ergo, q̃ ipso iure tollit accusationem, eius contrariũ operari non poterit, ar. ff. de adi. le. l. legata inutiliter. itẽ facit. ii. q. iii. palam. & c. se. vbi delator † corruptus punit, sed delato corrumpenti ignoscitur. ff. de bo. eorum qui sibi mor. l. j. Item si sim canonice electus, vel habeo ius ad rem, si datur aliquid impugnatori de cõscientia mea, licet turbata symonia est. de symo. Matheus. & c. sicut tuis. Ratio, qa non est tenendum ad finẽ bonũ per mala media. i. q. i. non est putanda. sed si ius habeo in re, & possideo, non est simonia, si do pecuniã molestanti, vt desinat, de simo. dilectus. i. vnde in dubio genus probatũ nõ oberit, cum illius casus obest, & alter non. s. de proba. in pñtia. & not. simile. s. eo. cũ dilecti. & s. de reg. iu. estote. non sic si quælibet species ad idẽ tenderet. ff. de pe. hære. itẽ veniunt. §. a quo. restat quosdam dicere, ꝙ l. qm̃. in princ. alle. non ob. quia loquitur de pacto in iudicio habito, quod est magis inspectum pacto habito extra iudicium, cũ iudiciorũ metu plerunq; deueniatur ad pacta & † pactũ iudiciale fortius obligat, q̃ extraiudiciale, ar. ff. depo. l. Publia. §. Titius. de inter. ac. l. j. in fi. ff. de confes. certũ. §. si quis. vtrumque tamen pactum ligat. s. de excess. præla. q̃ sit graue. C. de inter. ma. inter pub. l. tutor. tamen confessio extra iudiciũ facta non infamat infamia iuris, ꝙ tñ facit transactio, vt in dictis no. refert alios dicere, ꝙ aut p pactũ agitur, vt ab accusatione recedat, vt sic nihil remaneat de iuribus accusationis, vt d. l. q̃uis. & d. §. quædã. aut super crimen fit pactũ. & sic loquitur lex qm̃. ipse dicit, ꝙ attenta persona episcopi pęna sanguinis hic imponenda non est. ff. ad l. Corneliam de sica. l. j. in fi. & sic transigere obest. ff. de priua. l. fina. quare distinguitur. aut res est integra, & tũc licet vexationẽ redimere, arg. ff. ad turp. l. mulier. & l. se. & pbatũ est. s. aut res nõ est integra, & fit transactio, vel pactũ coniuncto. facit, quia transigi præsumitur timore accusationis imminentis, arg. de bo. dan. l. i. §. fraudis. & C. ad tu pil. l. j. C. de transac. l. transigere. Quærit demum, qđ si infamia sit probata contra episcopum de graui crimine, nunqd sit ex hoc deponẽdus. dicit sic, si est ĩfamia facti. s. de testi. tã literis. vbi no. secus si esset infamia iuris, vel si factũ esset pbatũ. C. de cur. l. infamia. li. x. C. de digni. l. iudices. li. xii. sed nunquid ex infamia facti negotio pendente poterit eps suspendi ab administratione tẽporalium & spiritualiũ. dicit ꝙ nõ regulariter, vt no. s. de pur. ca. c. ii. & c. iter. licet de crimine simoniæ & dilapidationis secus inueniatur. de simo accusatum. & c. licet Hely. §. qa vero. s. e. inquisitionis. § fi. & s. de offi. deleg. venerabili. no. & habet expressum. ii. q. iii qa ca. & xv. q. v. pšbyter. vbi cũ esset delicti enormitas, vel scandalum, fieri posset pdicta suspensio. ii. q. v. pšbyter si a plebe [*frustra*] est aduerbiũ qualitatis, & sonat quasi in vitiũ incassum, vel sine effectu. vnde dr̃ qs frustratus spe, vel deceptus. Et scribitur per. r. in prima & secunda syllaba. sed frusta nomen pluralis numeri nõ hẽt. r. in syllaba scđa. Et sunt frusta particulæ rerũ panis, carni, casei & similium, q̃ a fractura pueniunt. & aduerbiũ frustatim, idem est, ꝙ diuisim, vel particulatim eo prætextu, quasi ex alio capite possẽt impugnari, puta eius falsitate, vel errore probatis. posset etiam sic exponi confessio, ꝙ non petimetur. s. eo. cum dilecti. [*Eisdem*] q̃ fuisti cõfessus, non fuerunt ante confessionẽ. Ioan. And ¶ Prima gl. dicit, qđ declaret ista & sequens. ¶ Vlt. glo. rationem reddit, recitat opinionem contrariã cui respondet. ¶ In vlt. gl. ibi. § rati. Cautio rati non exigitur post lit. conte § inuitus. dicitur inuitus procur. qui expresse non consentit. ¶ In glo. nullæ. in fi. de reuocanda confessione dixi in textu in prin. magnæ gl. s. in fi. Archi. alle. ii. q. iii. § notandum. de pę. di. j. mentiram. ¶ In glo. vlt. ibi, pdictis. in prin. primæ gl. vnde Infamia habetur loco accusatoris, vt in decr. qualiter, q̃ dbt pcedere apud bonos & graues. ita quod sępius clamor ascendat, vt ibi. & c. cũ oporteat. & de symo. licet Hely. videbatur, ꝙ ex quo accusatus verus, vel fictus non fuerat in iudicio, etiã confessus accusatorẽ non habens puniri non deberet. ff. de mu. & ho. l. rescripto. §. siquis. ij. q. i de manifesta xxiii. q. iiii. siquis potestatẽ. nã & si manifesta sit eorũ reprehensio. oportet ordinem p iudices obseruari. xj. q. iii. eorũ q. in fi. sed de ordine est, ꝙ legitimus accusator verus, vel fictus sit in iudicio. s. eo. c. j. xxiii. di. illud. v. q. v. relatũ. in fi. & ꝙ capitula dentur inquisito, vt ibi. §. debet. ergo processus hoc prætermisso non valuit. Ad primũ respondet Arch. illud regulariter verum, sed fallit in casibus notatis. s vt eccle. benefi. c. vno. in prin. & ii. q. j. de manifesta. itẽ hẽt locũ in occultis. secus in notoriis, vt probatur. ii. q. j. quæ Lotharius. & c. de manifesta. s de iureiur. ad nostrã. ii. Cum ergo ista in iudicio fuerunt notoria, potuit ferri sñia. ii. q. i. scęlus. qđ sm eũ loquitur in hoc casu, & remittit de purga. ca. c. penul. i gl. antepenul. ad secundũ de ordine dicũt ipse & Ioan. mo. duplicẽ iuris ordinẽ, vt no. ij. q. i. in summa. & in præsic. decr. pe, in ulti gl. vnus q est necessitatis, vel de substãtia & ille omissus vitiat. ij. q. vj. sententia. de rescri. cũ dilecta. ibi de hoc est ordo congruitatis, vel non de substantia. & ille non vitiat, parte tacente. resistens tñ posset appellare, & ita hic. de resti. spo. c. j. de rei ven. ordinarii. vnde in hoc resistent, ꝙ iste ordo in ambobus mẽbris hic positis, & j. c. proximo. vt ibi no in vlt. gl. est de substantia & necessitate parte petente capitula, vel excipiente, vel negante se infamatã, sed parte tacente dicitur congruitatis, vel nõ de substantia, vt hic. & j. proxi. & est simile, quod not.

xvii.

xvii.q.iiii.vxor.& scripsi de li.ob.c.j.super.j. gl. & in fi. vt ibi not.in fi.iiii.glo.

ADDITIO.

1 ¶Confessus est.Confessio extraiudicialis de delicto facit indicium ad torturam tantum.Bar.in l.capite quinto.ff.de adulte.nisi reuocetur ante torturam.Bal.in l.unica.C.de confes.Ferrat.in cautel.

SVMMARIVM.

1 *Inquisitio facta super ueritate criminum an ualeat omissa inquisitione infamia,si reus præsens tacuit.*

2 *Testes debent esse personæ probatæ.*

CAP. II.

SI is cui. Non diuiditur & intendit, quod † valeat inquisitio facta super veritate criminũ omissa inquisitione infamiæ,si reus præsens tacuit. Et, vt dicit Ioan. mo.illius c. & præcedentis eadẽ ratio, quia vtrobique renunciatum est processui, qui penitus præmitti debuisset,si petitus fuisset simplr.hoc dicit per ea, quæ dicã super.i.glo.[*omissa*]quam præmittere debuisset iuxta distinctionem primæ glo. nec simul est quærendum de vtraq;.s.de iudi.exhibita.[*inquisitis*]Idem puto de exceptione,quod non fuerint tradita capitula propter identitatem rationis.& c.proxi.¶ Prima glo.distinguit,quærit, & remittit.¶Glo.secunda ponit dictũ Hostien.quod improbat.¶In prima glossa ibi, committit non simpliciter iurando,sed asserendo illum infamatum, super quo vide,quod scripsi supra eodem.cum oporteat.super ver. famam ipsius,per quod decido plura notata hic per Archi.qui etiã hic no.quod ad hoc vt ex verbis oriatur infamia,oportet quod in scriptis redigantur,super quo vide,quod scripsi ibidem super ver.subito.ver.no.quod ad hoc,& vltra ea,quæ scripsi multum ponderabat ibi Inn. An infamia ortũ habuisset ex sententia, vel interlocutione iudicis,vel ex dicto parentis,vel patrini, vel consimilium,vel personæ autenticæ.C.ex qui.cau.infa.irro.l. interlocutio.& l.ea quæ.& l.verbum.de ele. super eo. de 2 testi.testimoniũ.dicit etiã,quod † testes debent esse personæ probatæ.ij.q.vii.terminationes & c.siquis eps.sufficit tñ, quod in eis non sit causa repulsionis.s.de testi.tã literis. nec est vis,an sint clerici,vel laici, vel mulieres in criminib. non periculosis.de periculosis remittit ad dec. qualiter. eo.ti.subdit ibi,quod cũ infamia venit probanda per testes, siue ad inquisitionem faciendã, siue vt a dignitate repellatur,siue ob aliam causam, testes dicere debent eum apud suum epm infamatum,vel suspiciosum de tali crimine,vel incredulũ ppter tale crimen, de quo illũ hẽt suspectũ. Et idẽ si talis esset,vel reputaretur apud suos cõsacerdotes,vel apud bonos,graues & iustos homines de plebe sua,quam regit,vel in qua conuersatur.ii.q.v.omnibus,vel apud plebem non habita distinctione bonorum & malorũ.e.q.presbyter.& reddit causam scientiæ talẽ vel similẽ.Scio.quod eps habet eũ suspectũ de tali fornicatione,qa cognitione præmissa in scriptis,phibuit ei, ne conuersaretur cũ illa,vel psens fui, vbi eps scripsit, quod de hoc mandaret fieri inquisitionẽ,vel psens fui, vbi sine scriptura fecit inhibitionẽ prædictã, ar. C. ex quibus ca.l.verbũ.ff.e.l.ob hæc verba in aut.vt li.ma.& auiæ.§.j. Non videtur aũt illa causa sufficiens,audiui ab eo,quod illũ suspectũ habet,nisi ex pcedenti causa, & cũ solennitate hoc diceret.C.de non nu. pe.l. generaliter. De infamia vero apud consacerdotes,vel plebem causam testimonii reddet testis.quia super hoc scripserunt Papæ,vel alteri superiori.ar.in auten.vt iudi.sine quoquo suffra. §. si quis aũt p er, & §.necessitatẽ.& in aut.vt nulli iud. §. ad hoc.lic̃ sufficiẽserit causa,si dicant,se scire infamiã,quia non est scandalũ & rumor,quod vix tolerari potest, & quod ex eo factũ redditur quasi manifestũ.e.ti.qualiter. sed melior est causa,si dicat,quod populus per iuramentũ interrogatus, respondet,illũ apud eos de illo crimine suspectũ. de pur.ca.c.ii.sed vt dicit Inno.primũ vr sufficere,sed nõ sufficere dicere cõmunẽ esse infamiã, vel vocẽ, nisi dicat de scandalo,vel rumore,vel aliis pmissis. reliqua quod ibi no.hic videas.& ibi,cũ eps.an episcopus ex sola suspicione possit inquirere cõtra subditũ. tractat hic Arc. id qđ dixi.s.de offi.ord.ex parte. super gl.fi.& ibi, si ad petitionẽ,idem si dicat multorũ relatione percepimus sm Tan.licet Ioan.contra,vt scripsi in c.cum oporteat. sup ver.famam ipsius.sed pro Io.facit.xxvii.q.ii. multorum. ponderato principio & fine.ver.si ergo.dicit Arch.quod cũ ibi ageretur de veritate carnalis matrimonii, sufficit, quod constet de matrimonio & adiacentibus,nec expedit ibi de fama inquiri,sed de veritate tantum,quare non tangit casum istum sm eũ,& ibi,cũ oporteat.& Io.mo.s.c. proximo. quia Papa scribendo ad petitionem partis reseruasse intelligitur omnes defensiones reo. & nolle iuris ordinem corrumpere.C.de inoffi.test.l.si quando. & s.de elec.ii.§.denique.& idem Gof.in summa eius ti. §. in sum.notandum est.& facit de offic.deleg. ex parte. ii. & in fi.¶ In gl.quid si,& quid ibi tenui hoc placet Arc. ¶In gl.vl.ibi,substantia. vide, quod dixi.s.c.proxi.super. vlti.glossa.

De hæreticis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Subdiaconatus olim non erat sacer.*

CAP. PRIMVM.

QVoniam. Præmittit cãm iuris noui,quod statuit.ibi[*concedimus.*]ad degradationẽ 1 xj.q.iii.episcop⁹.[*presbyter*]dicit Archi.ad huius declarationẽ videndũ, quod no.xv.q.vii.in pri.& quod no. Inno.& Host.s.de ptẽ.graue.q dicũt vt ibi scripsi in gl.ma.ver.& breuiter.quod vbicũque de crimine agitur constitutorũ in sacris,si depositionis ab ordine vel officio snia ferri dẽt,seruabunt canones, de quibus hic loquitur.& hoc patet.j.de pęnis. c.ij.in prin.reliquorũ clericorũ causas solus audire poterit & finire, vt ibi.xv.q.vii.si autem.in fi.nõ excluso capitulo suo, vt in vlt.glo.non pscripsisset,quod solus posset.s.e.li. de cõsue. non est.[*Concedimus.*]ecce ius nouũ in sacris stricte sumitur per modũ.no.xxxii.dist.i sum. [*abbatibus.*]sic xviii. q. ii.siquis abbas[*religiosis*]clericos etiam seculares hic includit.iiii.di.denique.in princ.& Host.i.q.i. nullus itaq;. in fi.Arch.& vide j.e.vt officium.§.verũ.[*literatis*]includit etiam laicos,vt sunt doctores,vel periti in iure canonico, vl ciuili[*uidebitur.*]ipsi epo,q debet ferre sniam[*sua diocesis*] nõ est hic ita de substantia, qn misceri possint aliq de diocesi aliena,sed hoc dicit ppter lrãm cõuocatis,q pcessit,de aliena enim diocesi vocare nõ dẽt, nec arctaret vocatio.s.e.li.de offi.ord.cũ eps.fuit ẽt appositũ, vt sciatur, quod illos, qui sunt diocesis alienę, vocare non tenetur,dato quod forsan peritis non abundet in sua[*Eps*] vide,quod dixi de electo.s.de elec. transmissa. sup versi. discussionem.[*degradare.*]vide remissionẽ,quã dabo sup vlt.gl. ¶ Prima gl.dicit vnde sumpta.¶ Tertia glo. soluit ɔ.¶In gl.ii.ibi,esse sex adiuncti proprio epo sm Io.& idẽ no.j.de pœnis.c.ii.& idem Guil.in Spec. de accu.§. iiii. in prin.& ibi circa mediũ.vide de cõsue.ɔria. & ibi. subdiacono.idẽ Guil.in Spe.præ.§.in fi.& idẽ Arch.& patet j.de pęnis.c.ii.post princ.Sed Io.dicit, ɔ,p quo facit. c. si autẽ. vbi expresso psbytero & diacono dicit solũ epm reliquorum clericorũ causas audire & diffinire. ad idem, qđ legitur.& no.v.q.vi.qa iuxta.Rñdet Arch.quod illud sm 2 † antiqua tpa,qñ subdiaconalis ordo non erat sacer. Inducit etiã,quod post Hostiẽ.scripsi.j.de regula.miramur.sup ver priuilegio.¶In gl.s.e.in fi.& j.e.accusatus. in fi. & c.vt commissi ver.& illorum.¶In glo.vlt.ibi,non capitulũ.Idem Io.mo.sed Arch.intelligit hoc rerum in examinatione,

minatione,& diffinitione causæ.in actu degradationis sufficiat seruare,quod hic dicitur,circa hoc vide, quod satis dicam in dec.ij.ſ.de pœnis,ſuper ver.numero.

S V M M A R I V M.

1 *Hæreticus quis dicitur multis modis.*
2 *Hæretici coguntur multiplici ratione ad fidem seruandam.*
3 *Verbo facere minus est quam facto.*
4 *Hæreticorum libros custodientes an ob id puniantur.*
5 *Negligere est fallere.*
6 *Sepultura crimen si est publicum, quamuis persona tumulans ignoret, potest tamen procedi contra eum.*

CAP. II.

Vicunque. Quinq; sunt partes, q̃ patēt per paragraphos Prima imponit pœnam scienter sepelientibus hæreticos &c. Secundo aggrauat.ibi, & locis.Secunda duo facit,ponit primo prohibitionē. secundo pœnā.ibi,q vero.Tertia etiam primo inhibet, secundo decernit.ibi,ꝙ & si.Quarta priuat & distinguē do aggrauat.ibi,volentes.Quinta ponit dictum, cuius rationem reddit.ibi,velut.Et fuit ista decr.cū sex sequē. Alex.quarti non tertii,vt quidam habent in suprascriptione, quia si illius fuissent,antecederent p̃cedētē [*hæreticor*].recte sicut in decr.vnica.ſ.eo.li.de ſpon.in princ. dixi.Ita & hic Arch.qui satis fuit ꝓlixus,adhuc esse poterat prolixior pp verba in princ.hic inserta,q̃ eūdē nō sic decurrare potero,sicut ibi. ¶ Primo † quomodo diuersis modis quis dicitur hæreticus[a] vide no.ſ.c. firmissime.cū sua responsione,& quod super ea dixi, de quo hic Arch.subdit etiā non iudicandū hæreticū eum, q paratus est corrigi.xxiii.q.iii.dixit apostolus.& qui in ecclesia.& q.i.hic est.vbi de hoc.& ea.q. quæ dignior.& xvi.di.nec licuit.xxi.dist.& nūc autē. ¶ † Ad fidē autem seruandā cogantur hæretici multiplici ratione,vel similitudine.primo sicut freneticus, quem medici ligant. xxiii.q.iiii.ipsa pietas.& c.in vnum.in prin.Et sicut litargicus,qui stimulandus est.e.q.quid faciet. Et ad instar filii & discipuli quē pater & magister corrigunt,in præd. c.ipsa.& c.q.displicet.ver.si voluntas.Itē qui in viis & sepibus inueniuntur,coguntur intrare,vt p̃cedenti.c.ipsa. & lxxvi.di.c.i.in fi.Itē Luce.xiiii. p̃cepit paterfa.seruis,ꝙ cogerent intrare,quoscunque interuenirent.xxiii.q.iiii. nimum.Et Pau.ad veritatē fuit coactus.vt ibi.Itē pastor errentia pecora flagello reuocat.vt ibi.Itē qa vtilius esurienti &c.Et qa scriptū est, detrahentē ꝓximo suo &c. vt ibi.Itē qa medicus vulnera ferro secat &c.lxxxii.dist. plurimos.in ſ.i.q.i.reperiuntur.xvi.q.i.in canonibus. Itē Angelus coegit Agar,vt rediret ad dominam suam. xxiii.q.iiii.qn̄ vult.in prin.Itē Nabuchodonosor decretum dedit ꝯ illos,q dicerent in Deū blasphemiā. vt ibi. & c.non inuenitur.& xi.q.iii.imperatores.Itē multi tenentur ad bonū opus suscipiendum.fortius ergo ad fidem tenēdā.vt ibi,Itē ꝯ pastores dicitur Ezech.& Hiere. v.,errātem non reuocastis.perditum ,non requisiuistis, & in c. displicet.& q.vi.quod errauerat. Item illi cōpellunt catholicos ad malū,fortius ipsi cogēdi sunt ad bonū. xxiii.q.v.relegantes.ſm Arch.credētes.hi sunt, q ꝓprio ore debent se credere ipsorum erroribus.de pœ.di. i.pōt.ibi de se fatentur.& c.in actore.ad hoc de con.di. iiii.cū pro paruulis.& c.siqua mulier.xxii.q.iii.is autē.& tales iudicantur hæretici.ſ.e. excommunicamus. ii. de verb.sig.super quibusdā.vbi de hoc.& hoc est indubitatum.Itē qa adorauerūt,reuerētiam suo more exhibuerunt,consolationem,vel cōionē ab hæreticis receperūt vel similia perpetrant,quæ pertinent ad ritū ipsorū,merito dicuntur credētes,nā dictis p̃sumitur affectio. xxxii. q.iv.q viderit.& c.sicut.n.C.de dolo. l. dolū. de bigamis. nuper.& † plus est facto q̃ verbo aliquid facere,de appe. dilecti.ad idē.ff.de leg.l.de qbus.xx.q.i.q̃ ꝓgenitores. xi. q.iii.æstimant.nā etiā factis negamus & fatemur. hoc tamen intelligit Arch.de factis, quæ ad ritum errantium pertinēt,& per quæ error exprimitur. visitans et

go,alimoniam dans,ducatū p̃bēs,vel similia faciens ,in quibus de ipsorum ritu nil apparet expressum , non putat Arch.iudicandos credentes,hoc verum , nisi prius fuissent lapsi.ſ.e.accusatus.§.illo quoq;. Nā ꝓ pecunia fiunt sæpe talia.Itē qa decr.pen.ſ.eo.dicit credentes erroribus,putat necesse aliquid erroris indiciū in eis dep̃hēdi,vt tales iudicentur,quare illos,de qbus vltimo dictū est,nō credentes,sed receptores,vel fautores iudicat. ſ.eo.accusatus.§.si vero.Cū enim credēs iudicet hæreticus,non debet quis facile iudicari credens, qa nec in hoc crimine sufficit vehemens præsumptio ad damnationem.ſ.de præsumptio.ad damnationē.ſ. de p̃sump. lr̃as.vbi de hoc.Et si opponatur,ergo nec adoratores debent cōdēnari,si ex præsumptione non iudicat̄, cuius ꝯtrariū dictū est.Rn̄det,illā non esse p̃sumptionē sed veram probationē ex facto,alleg.no.ij.q.i.§.qn̄ aūt , cum concor.ibi notatis,alś de animo cōstare nō posset.xxxi. di.erubescant.in fi.xxiiii.q.iii.Deus qn̄.ix. q.iii. aliorū.ſ. de vsur.in ciuitate.itē iudicia,'quæ ad bonum retorqueri non pn̄t,nec aliud,q̃ ad id,quod iudicant ꝓ probationibus sunt habenda.C.de dolo.l.dolū. ¶ Quid de audiētibus sermones,vel prędicationes hæreticorum. dici potest,quod si semel tantum audierunt,'nec postea redierunt,non iudicantur credentes. cū approbare non videantur,quod postmodum euitarunt,argu.i.q6.i. constat.ſ.de præsump.ex studiis.ff.de incest.nup. q contra. in fi.de in rem verso l.pro parte. dicit aūt , ꝙ oēs , quos prædixi,non iudicaret credentes, iudicaret tn̄ grauiter suspectos,quare posset illis indici purgatio.ſ eo.excōicamus.§.q autem.vbi de hoc.idē dicit de his qui † recipiūt libros hæreticorū,nisi illos statim incēdio , vel alio modo destruxerint.qa tūc putat illos innoxios,ar.i.q.i. si qs receptatores,tales dicuntur,q sciēter hæreticos recipiut, argu.ſ.de pœnis.fęlicis.post prin.& ff.ad l. Iul. de adul. l. mariti.§.quæsitum.licet.n.ſm gr̄amaticā videat̄ notare frequentiā,iuristæ habēt receptare pro recipere.ff.de excep.l.fi.in iure enim ꝯ rōnē disputandi sunt multa recepta.ff.ad l Aquil.ita vulneratus.scienter aūt receptantiū qdā sunt in culpa,qdā non.C.de his q latro occul.l. i.leges aūt illū innuūt receptatorem,q receptat & cęlat, vt celatus iudicis manus euadat,vt patet.ff. de recep. l. i. & ii.ff.de offi.præsi.l.congruit.C. de his q latro. occul. l. vi.de istis receptatoribus & fautoribus no.Host. in summa huius ti.§.quæ pœna defensores de sociis, consiliariis defensoribus & fautoribus not.in cle.de pœnis. siqs suadente.in gl.quia lr̃a. Et.vt dicit Arch.qn̄q; qs defendit errorē,qn̄q; personā errātē , primus dānabilior simpliciter errat,& dicitur hæresiarcha.24. quæstio. tertia. qui aliorum.& sic loquitur. xi q 3.iii.q cōsentit de illo. i.q errorē defendit ne ad manus iudicis examinandus veniat, vel puniendus.de simili defensione loquitur xxi.q.v.per totum.xxvii q.i.si ambos.& tales excommunicari possunt.& putat Arc ꝙ etiā possit ei indici purgatio pp talē suspicionē, q̃ insurgit ex iniusta defensione,14.q 6.hi q.alś si q.dicit ēt quosdā tenere,ꝙ p̃lati vel principes,q tales non corrigunt,& puniūt,dici possunt defensores.qa † negligere est fallere.ii. q. 7. negligere.8 1. dis.error.de sēn.excō.quanto.de homi. sicut dignum. §.illi etiam. Ar. hoc non placet,q exponit verbum fauere.id est iutare, alle.lxxxvi.dis.inferior. [*fautores.*]'de his etiā.ſ.eo.ꝯ Xp̄ianos.dicit Arch.ꝙ non est cadē cōditio ꝑsonarum priuatarū & illarū,q̃ i publica potestate sunt, secundi .n.ex sola omissione pn̄t dici fautores.qn̄.s.condemnatos ab ecclesia nō fugant,nec puniūt.xxiii.q. iii.l.q pōt.ii.q.v.q vitiis.& q.viii.p̃terea.& in casu,q habetur. ſ. eo.vt officiū.§.vl.vbi remisit.Priuatæ vero personæ non capiendo,vel detinēdo nō dicunt̄ fautores[b] cū talia pertineāt ad ptātē habētes.xxxvi.q ii.si arca.ar.ꝯ.xxi.q iii.c, vl. & ſ.de sen.excō.dilecto.ver.& qdē. hic aūt intelligit de priuatis nō astrictis ad id per iuramētū.Si.n.iurauerunt indicare & cælant,fautores sunt, & cęlare in eis est mortale.xi.q.iii.quisquis.fouet.ergo quis omissione & permissione,

missione, etiã Iudex vel plãtus fauere intelligitur, vt patet. xvii. q. iii. §. q autẽ. Item verbis fauere quis posset excusando hæreticũ non ex linguæ lubrico, nec per iocũ, sed in conuenticulis, vel cum inter laicos dicunt illos nõ esse tales, quales dicuntur. Aduocati etiã, q eos defendẽdo ipsorum excessus excusant, possunt dici fautores habita cõsideratione psonarum, tẽporũ, & locorũ, nõ .n. hæc oĩa ad vnguẽ stringi põt, plerũque .n. verba puocãt simplices ad hæreticorum amorẽ & deuotionẽ, quam ad ecclesiã habent, minuunt, & eneruant, & q falsi excusatores fauere dicantur, patet. xi. q. iii. timendo. & epi, q Lothario adhæserunt, vt eius fautores damnati sunt. ii. q. i. c. vl & canon dicit, q fucatis excusationibus eius crimina tegere videbantur. xi. q. iii. ita. ex quibus duob⁹ c. dicit colligi colorare defendentẽ fauere, vbi non esset lubricũ linguæ, quod ad pœnam, vel dãnũ trahi nõ debet, nõ noceret. ff. ad l. Iul. maie. famosi. nec obligant, q̃ per iocum dicuntur. ff. de ac. & ob. obligationũ substãtia. xxii. q. ii. quod ait, q aũt qs facto faueat pbatione non indiget. puta in eo qui tali alimoniam pcurat, q liberatur, per ea p q̃ liberatur subministrat, & si qua sunt similia. xxiii. q. iiii. est iniusta. ff. de furtis. si pignore. j. e. accusatus. §. sacerdotes. vbi de hoc, & c. vt inquisitionis. §. prohibemus. idem dicit de illo, q precibus illũ liberat, 14. q. 6. c. j. versi. illud no. & quod ibi dicit, socius criminis, exponit. i. particeps factionis. sic & illud, non caret scrupulo societatis &c. ii. q. vii. negligere. sed prælati, qui nolunt facere carceres ad custodiam hæreticorũ, vel similia respicientia promotionem officii, nõ dicent fautores, qñ ex auaricia nõ in fauorẽ hæreticorũ id faciũt. & ideo inquisitores pp id non habebãt pcedere 9 eos, in 9riũ alle. xxiiii. q. v. administratores. de offi. deleg. pter ea. eorum hæreticorũ. [*scienter.*] simile de cle. ex. mi. si celebrãt [*ecclesiastica.*] sic no. de sepul. sacris. aliqñ dr̃ christiana. vide, quod ibi dixi super ver. ecclesiastica. de quo hic Arch. q dicit, nec in cœmiterio, nec alibi ad modũ christianorum tales tumulandos, sed iactãdos in signũ dãnationis, vt ibi, & de sta. mo. cũ ad monasteriũ [*usque*] includit satisfactionẽ. concor. s. e. ii. de censi. qq. in fi. [*cõdignam*] alias idonee Deo habent satisfacere de peccato & ecclesię de offensa. de pę. dist. j. in actione. de sen. ex cõ. cum desideres. §. vlt. in fi. sic. s. eo. excõicamus. §. qui aũt. Arc. [*sententia*] hoc, & quod sequitur, additur ad decre. excõmunicamus. §. sane. eo. li. [*propriis*] simile ſm Arch. quod de iuramento proprio dicitur. s. e. li. de ele. nulli. vbi remittit [*proiiciant*] si plures deliquerũt in hoc, & prius absolui. Petrus exhumauit, & proiecit. Scd⁹, veniẽs pp facti impossibilitatẽ ad hoc non tenebitur. j. de reg. iu. nemo põt bene facit s. eo. li. de præb. si eps. & c. si pauper. ff. de eo, per quẽ fac. est. l. j. §. si plures. qua ratione idem dico, si per quẽcũq; ẽt de non delinquentib. id actum esset [*locus*] i. istud cœmiteriũ. quod intellige s. eo li. de conse. eccl. vel alta. c. vno. in fi. ſm Archi. [*perpetuus*] quasi sine tpis præfinitione, alibi punitur ad tps. s. donec fuerit satisfactum. s. eo. li. de sepul. c. i. in fi. [*layce*] Tullius de creatione mundi sic dicit, Parentẽ huius vniuersitatis inuenire difficile est, & cum quis eũ inuenit iudicare in vulgus nephas est priuatim caueãt sibi laici, q a nedũ cogitatio verbis, sed nec ẽt priuatim hoc licet disputare, vide qd no. xcvj. di. nos ad fidẽ [*beneficium*] seu officium publicũ, obiicit Io. mo. de decre. excõicamus. §. credentes. s. e. ii. vbi tales beneficiis priuantur post annum. & tunc non prius ab officiis publicis repellũtur. dicas, q standum est huic, quæ quo ad ista pœnas illas aggrauat. nam pp magnitudinem criminis rigidius pcedit ecclesia, vt patet j. proxi. rñ, facit finis capituli. vide, quod in §. credentes. dixi in glo. i. pœna hæc in glo. seq. [*ecclesiasticos*] intromittũ se de laicis, qui adepti essent p tales dignitates, vł officia secularia [*taliter*] i. ad pces taliũ [*perpetuo*] sonat, q ẽt mortua persona media illa conferri non potuerunt. non sic in casu s. de fil. presb. ex trãsmissa. Ad alia, hic vitiatur regula, q̃ vult, q puniatur in eo, in quo deliquit tm̃. sed hic punitur ẽt in alio, sic ff. ad Sil. pp venenum. § nepotis. sed hic & ibi eadẽ rõ ſm Io. mo. ne in eo, in quo deliquit, lucrũ habeat, arg. ff. sol. ma. si ab host ib. §. i. s. de concel. pr. e. postulastis. in fi. si qs a pa. fu. ma. l. j. C. de mathe. l. oẽs. li. xij. tamen patitur in secundo per consequentiã actus habiti in primo, sed in dictis iuribus ex ipso facto, ar. ff. de pa. l. tres fratres. ſm Io. mo. ante ipsam emancipationem bene dicit, quia si parentes ante baptismum emancipassent, cum nũc illos habeant in potestate, valuisset, & adhuc valeret emãcipatio momenti sc. qd no. vj. q. i. si quis cum sui iuris. si. ff. de condi. cau. da. l. dedi. §. si liber homo & de 9d. ind. l. fi. j. rñ. Io. mo. [*potestate*] eadẽ ratione vr̃ idem dicendũ de manumissione seruorũ, q postea facta non valeat. non illa rõne, quia fuit sui iuris, sed illa, q ptãtem non habet in illos, cũ illi sicut & reliqua bona a tpe delicti intelligantur confiscati fuisse. j. e. cũ ſm. ¶ Gl. ij. dat duo similia. & remissio. ¶ Gl. forte. rñ. per q. i de quibus laicis &c. ¶ Gl. nũqd. q̃rit. arguit pro, & 9. ¶ Gl. no. casum obiectionẽ soluens dicit 9riũ regulare, & hoc casuale, cui dat casum similẽ, & rõnẽ reddit in fi. textũ exponit. ¶ Glo. nũqd. quærit, arguit p & 9. ¶ Glo. no. soluit 9riũ. Io. ¶ in gl forte. ibi. l. pe. phibet, ne quis publice de fide disputet. ¶ In gl. ii. ibi, sepulturæ. Et eo casu sunt hodie excõicati 9 faciẽtes p cle. de sepul. eos. ¶ In glo. qa. q̃ nisi qd si hoc fuit occultũ, ſm Arc. dici põt, q locus sit pœnę. v. q. i. quidam. quã pœnã in clericis & i laicis dicit locũ hr̃e, cũ principiũ decr. dicat, quicũq; . nullũ excipiẽs, de ma. & obe. soluę. in fi. & idẽ in cle. de sepul. eos. ad primũ dictũ de occulto alleg. i. di. ex pęnitentibus. in gl. ex hoc. In 9riũ inducit illud, non tibi dico &c. ii. q. i. si peccauerit. in fi. de pę. di. i. §. his auctoritatib. ver. item illud. & 100. di. §. econtra. in prin. Rñdet hoc forte solui posse per no. in prædic. c. quidã. s. q si crimen sepulturę est publicum, quamuis persona tumulans ignoret procedi potest contra eum in genere, vt scilicet suum errorem publice fateatr̃, vt ibi dr̃, & no. ¶ In gl. puincia. in fi. Arc. alle. i. q. iiii. §. econtra. & §. sic. ¶ In glo. forte. ibi, clericos. 89. di. inutile. ¶ In gl. nunquid per sniam in 9riũ. & hoc placet Arch allegat. s. eo. excõicamus, §. qa vero. & dicit monitionem præmittẽdã. 14. q. ii. indigne ¶ In gl. no. in fi. idẽ Ioã. mo. & Arch. & sic ad proximũ fiat relatio, alle. ff. de postu. l. j. §. deinde adiecit. ¶ In glo. nuqd põtificalis. in fi. crederem non includi, vide. s. eo. li. de præbẽ. c. ii. in glo. ii. ¶ In gl. not. speciale. in fi. dicit Io. mo. q hoc facit criminis immẽsitas. simile. s. de elec. si alicuius. vbi etiã non prodest ignorãtia. ¶ In gl. fi. in fauorẽ dignitatis episcopalis hic voluit cõcordãtię, & in fine ponit principium, ver. per simile Io. Andreas.

ADDITIONES.

a ¶ Hęreticus. quis dicatur hęreticus, & quibus modis, vide Arc. in c. q cunque. de here. in vi. Pau. de Leaz. in cle. vnica. de her. & doct. ibi, & maxime Card. qui tenuit, q tenens cõtra canones est hęreticus, quod non credo uerum.

a ¶ Fautores. qui dicuntur fautores uide per doct. in c. ad abol ẽd. eo. tit. & in c. excommunicamus. lib. j. in c. qui potest. xxiii. quęst. iii. & xxi. quæst. v. per totum.

SVMMARIVM.

1 *Furorem multi fingunt vt excusentur.*

2 *Mercenarii dicuntur domestici.*

3 *Bona plura paucioribus potiora.*

CAP. III.

Filij. In casu dubio distinguit, & secundũ membrũ psequitur. ibi, alioquin. quod determinat. ibi non tamen hæredes, post prin. etenim de hoc crimine accusari quis potest. 24. q. ii. §. his auctoritatibus. & c. seq. & ſm quosdã nõ admittitur denunciatio, sed requiritur accusatio, & cũ inscriptione ad pœnã talionis. i. quam pateretur si vinceret, & de hoc vide. 24. q. ii. sane. ii. glo. sed qualis r propter odium & oneritatẽ delicti ad probationẽ sufficere videntr̃ libri & reprobatæ electionis illius, vt ibi ſm Archi. [*consolationem.*] hic recipitur in mala parte, regłr in bona,

in bona.xiii.q.ii.animę.& c.epis.š.de celebra. mis. cum
Mar.io fine.fm Arc. [*diffamari.*]ita q publica laborauerit infamia.ad hanc declarationē remittit Archi.de accu.inquisitionis.in fi.de pur.ca.nos inter.& c.pe.in fi. ii.
q.v.omnibus.xi.q.iii.in cunctis . & quæ in his no.& vī,
q in hoc non sufficeret rumor,ar.xxiii.q. iiii. nō inuenerit.iuxta finem.vbi de hoc[*suspectis*]no.casum,quo suspicio impedit,sed latiorē probationē requirit.š.de pba.
qa verisimile & ff.qđ me.ca.nō est verisimile.facit.C.q
accu.non pos.l.ii.de adul.si q.& l.quis.ad l.corne. de fal.
l.ii.de præpo.sacri cubi.l.iubemus.li.xii. & ff. de accu. l.
alii.de pœnis. si qs forte.de pe.hęre.l.postq̄. vide , quod
scripsi de concel.prębē. post electionē,in gl.sniam istā,
& quod no.š.e.li.de ele.cupientes.versi.vel nisi, sup ver.
verisimilia.vr aūt,q hic ad suspicionē sufficiat leuis pbatio.C.de hære.l.ii.de præsump.lr̄as.sed non ad cōdēnationē,vt ibi fm Arch.ēt de leui.argumētum de quo
loquitur præallegata lex.ii.hic ponit , quod scripsi in p̄
allegato.c.lr̄as.super pe.glo & remittit ad no. per Host.
in sum.huius ti.§.qualiter depredantur.ver.sed quos vocas,cū sequenti [*legitime.*]i.clara probatione,vel cōpetētibus indiciis.š.e.li.de regula.non solum versi.aut euidēter. Arch.ego vero hanc lr̄am minime intelligo,q vbi
probatio infamię,vel suspicionis,vel sanę mentis non
improbatur,non sit locus pbandi furorem,sed si corruptionē, vel falsitatē illius probationis pbare vellent , p
quod concluderetur,illā legitimā esse probationē,hoc
eis non interdicitur,quod intelligas.vt no.de proba . licet.al.daretur materia deponēdi falsum,ɔ̄ id , de accu.
qualiter.§.debet [*peieris*]ar.ad hoc.xxvi.q.vj.is q.ver. de
hoc.& c.si q in tpe.ver.q si ita.de pę.dis.j.multiplex.ver.
is aūt.de con.di.iiii.ægrotantes.dicit Io. mo. nō mirū si
nō recipitur pbatio,qa si probaretur furor.p̄sumeret tamē id factū ex reliquiis pristinę volūtatis.š.de bap. maiores.in fi.de his q sunt sui vel alie.iur.l.patre furioso. ad
finē.[*ad probandum*]probatur ergo negatiua.Sed hoc, qa
est qualitatis,& resoluit in affirmatiuam,vt no. vj.q.vii.
1 actor.de ele.bonæ.i.diligēter in iudea dēt aduertere† qa
multi furorē fingunt,vt excusentur.ff.de cur.furi.obseruare.& no.iiii.q. ix. indicas. [*familiares.*]hoc est spāle in
odium tāti criminis,al.per familiares pbaī.C.ad l. cor.
de sic.l.si forte.q̄ est de pę.di j.si forte . fm Arch. q dicit
2 †q etiam mercenarii dicuntur domestici. ff.de pęnis,
respiciendū.§.furta.C.de his q ad eccle.cōfu.l. præcepti.
& domestici fides improbatur iiii.q.iii.ēt.Est aūt suspicio,qa inter domesticos facile qđ confingitur.C.de dona.l.datā.alias secus.š.de testi. veniens . ii. in fi.remittit
Arch.iii.q.v.in sum & c.i.de testi.in lr̄is. xiiii.q.ij. in pri.
& c.j.alios a peccatis fide dignos.sic.š.de ele.qa ppter.dicit .Arch.hāc lr̄am declarari per decre.testimoniū.š. de
testi.& c.l.licet ex quadā.& qui ma.ac.pos. insuper. & iii.
q.vii.non pōt.& c.testes fidei zēlatores . sic ponit extrauagās Inn.ad extirpādā.Arc. ¶Prima gl. dicit vn̄ sumpta.& dupliciter exponit,& respon.q̄stio. pōt p ibi oo.
¶In glo.ii.ibi,illud.& š.de regula.sicut tenor. & in fi.&
quis probet, in gl.hoc ideo.de quo hic Archidiac.dicit
Io.mo.hic,q vbi actor proponit actū legitimū nondū
probatū,& reus lite conte. dicit illū actum fuisse factū
a furioso,seruat curia,q hincinde admittuntur probationes,ne diuersis remissionibus grauentī partes.Subdit
demū, q vbi actoris intentio est fundata & reus excipit
de facto legitimo,& actor iuuat intentionē suā altero
de tribus modis.i.fama,q̄ infamat.Itē ęquipollet vni testi.aiit qō.iii.§.itē sępe.vel suspicione verisimili , vel qa
lęgitime cōstat de cōtrario narratorū in exceptione.
nō admitteretur exceptio,& sit rō fm eū,qa ex quo intētio est fundata & adiuta vno de trib⁹ modis p̄dictis , re⁹
ex exceptione sua ēt probata nō iuuaī,& ob hoc ipsius
probatio n̄ est recipiēda.C.de proba.ad probationē. C.
vn̄ legi.nō hoc.nā,vt dicit,plus habere intētionē probatā cū adminiculo,q̄ solā exceptionē.plura.n.bona †pau
3 ciorib⁹ potiora, vt ait phy.& duę rōnes vincūt vnā , in

aut.de ɔsan.& vte.fra.§.j.ver.vult aūt hoc lea.col.6.& vide,qd dixi i tea.š.ver.petierint,& de plano fateor hoc dictū,qō pbatio nō releuaret,sed q̄ńcūq; sit audita intētio , fateri oportet , q probatio contraria est recipienda,quia poterit esse fortior.Itē posset iuuari per eadem
& fortiora adminicula semp saluo,quod dicā.j̄. de attestatio.publicatis.Itē fm illud nil esset hoc spāle in cā fidei,quod est falsum,subdit ēt ipse Io.mo.q qn̄ actor intentionē & reus exceptio.proponūt, aut sunt prorsus separata,vt si actor petit mutuū, & reus excipit pactū de
non petēdo, tunc reus admittitur ēt actoris intentione
fundata.C.de excep.si quidem, aut actoris & rei intētio
versatur circa idem,vt hic,quia dicit vnus illū sanę mētis,alter dicit illum furiosum,& tunc si actoris attestationes sunt publicatæ,reus non pōt per testes probare ɔ̄rium directe,vt ēt dicam,j̄.¶In gl.igitur.i fi.aŝs rīr fundata intentione actoris reus probat peremptoriam , de
do. & contu.finē.de test.c.de test. pbationē tn̄ directe ɔ̄triam primæ non facit per testes primis attestationibus
publicatis,vt cle.de testi.c.ij.

SVMMARIVM.

1. *Princeps licet sit solutus legibus, tamen decet eum secundum leges viuere.*
2. *Defectus in persona facientis reddit factum inutile.*
3. *Ecclesia Romana dicitur liberalis.*

CAP. IIII.

Vper eo. Cōis diuisio.secūda ibi nos itaq; dicebat Io. mo. ponit primū duorū aduersio.secundo ipsorū interpretatio.[*audientia*]quoddam casus,in quib⁹
denegatur audiētia.vide no. a xiii.di.c.j.in gl. hic habet.
Io.mo.& Arc.[*consilio*]dicit hic Io.mo.q cetus cardinalium est in hac q̄ōe,q ardua negotia ipsius cōsilio tractentur & terminentur,& decet, q Papa non negligat,
quod suo canone mandat per suos subditos obseruari,
irritans ɔ̄ factū.de his q̄ fi.a præ.nouit.& c.quanto.licet
1 princeps† solutus sit legibus,decet eū fm leges viuere.C.
de leg.digna vox.& pari legē & c.de cōst.cū oīs. dicit.n.
q oīs indecentia a principe , qui director est oīum, est
impossibilis saltē moris,de qua impossibilitate remittit
j̄.de re.iu.nemo.narrat ipse, q quia Cælestinus multas
abbatias,epatus & superiores dignitates contulerat sine
consilio fratrū , corā successore fuit satis de hoc tractatū,& q̄.š.dicta sunt allegata,& pp illā oppositionē collegii dicit collationes fuisse cassatas. hoc vltimū admiror,
& difficulter credo Bonifaci.id fecisse,nisi forsan circa
non expeditos.i.quorū literæ adhuc erant in cancellaria.Itē ipse Io.mo.posuit additionē,in qua dicit,p Benedictū Papā XI.fuisse suspēsa statuta,q̄ Bonifacius absq;
fratrum consilio dederat Marchioni,quia tangebāt ardua,licet multa valde iusta essent illis.dicens† q defect⁹
2 in persona faciētis,vel in modo necessario factum reddit inutile.š.de consti.ecclesia sanctæ Mariæ.ff.de rebus eo.l.mag. §.si ęs alienum. & ad materiam vide , quod
no.š.c.lib.de re iud.ad ap.in j.gl.[*pęnitentes*]Arch.pro vere pœnitente inducit,quod habetur.l.di.ponderet.versi.
& dn̄s.& c.quia tua.in fi.& xxvj.q.his qui.& c.cognouimus.& §.ecce.per quę patet,cum nō despiciendū in eo
quod fuit,qa incipit esse,quod nō fuit.l.di.ferrū. de pę.
di.4.quantuslibet.& c.quāobrē.3 2.q.1. qđ autē.in fi.l.dj.
di.nunq̄.facit,de rescri.eam te.in fi.Sed in ɔ̄rium alle.l.
di.illud quoq;.signa.de sent.ex.ā nobis,ij.Io. mo. [*pnia*]
cōcor.cle.de pœ.& re.c.j.[*eucharistia*]de extrema vnctione nō dixit , qa non coaptatur huic casui, quo relapsi
traduntur incendio.[*de sepultura*]idem credo.& dicam
j̄.e.statutum.ij.super gl.quia lapsi.¶Prima glo.dicit,qd
declarat.¶Io gl.j.in fi.& C.de aposta.l.iij.in fi.¶ In glo.
ij.in fi.Arc.alle.xlii.di.quiescamus.lxxxvi.dist.non satis.
3 &,c.qui clementiam.xvj q.i.si cupis.hinc est† q Romana ecclesia dr̄ liberalis.š.de rescri. sedes. in princ. vbi de
hoc.¶In gl.vlt.ibi animæ.cuiusq̄ creator Deus nō vult
mortem,de pœ.di.j,quia diuinitatis,& c.sicut primi. in
fi.ver.

fi.ver.&t patet.qa p peccatũ Deus homini mortẽ infli-xit.a corporali ergo pœna non liberat ĩ hoc casu, quo loquitur secunda auctoritas.

SVMMARIVM.

1 *Papa etiam de occulta hæresi potest accusari.*
2 *Occultum quandoque dicitur, quod quinque sciunt.*
3 *Concilium generale est competens iudex Papæ accusati de hæresi.*

CAP. V.

IN fidei. Ponit primo constitutionis cãm. secundo constitutionẽ ibi, concedimus. quã fortificat. ibi, pfertim, & moderando determinat. ibi, si ex fauore, qui magnus est, & merito cũ extra fidem non sit salus. xxiiii.q.i.alienus.& c.qa ex sola. & c. quicũq;.xciii.dist. [*qui cathedram.*] ßm Arc.& exquirẽdo & scribẽdi cã dicit 1 ꝙ tantus est fauor, ꝙ † Papa ẽt de occulta hæresi põt accusari.xl.distin.si Papa.& de tali occulto loquitur, ꝙ pbari possit.C.de app.eos. qđ crimen dici põt manifestũ. 2 xi.q.iii.eorum.cũ etiam † qñq; dicatur occultũ, quod quinq; sciunt, de pę dist.i.§.econtra.ver.filiã.subdens, ꝙ 3 † huius criminis cõpetens iudex est generale cõcilium. xvii.dist.§.hinc ẽt.ver.ad hoc.ii.q.vii.§ itẽ Simachus.als est sub.§.itẽ cũ Balaam.in fi.alle.ꝯriũ.xi.q.iii.nemo.ver si,de hoc. Respondet, ibi loqui de fideli.subdit, ꝙ q̃uis in concilio tale crimen probetur ꝯ Papã, nõ tñ Papa dam nabit per ꝯciliũ, sed ipse dãnabit seipsum.xxi.dist.nunc aũt.sed ipse tenet cõtrariũ, ꝙ cõciliũ dãnare poterit per præ.c.si Papa.ad finẽ.& hoc hẽt pro indubitato de Papa viuente, sed si Papa defunctus de hoc accusetur, quęrit, an eius successor sit iudex cõpetẽs, ita ꝙ ad cognitionẽ huius criminis nõ sit necesse ꝯciliũ conuocari. dicunt Io.& Lau. ꝙ sic, ꝙ patet in eo, quod legit & not. xxiiii.q.i.c.i.[*admittantur*] idem putat hic Arch. de illo, de quo.ĩ.de pę.fęlicis. ver.in iudiciis, vt ibi ẽt dicã [*præsertim.*] pro fortius, vel maxime.[*eorum*] de his oĩbus remittit Arch.s̃.c ii.[*numero*] facilius.n.credet. x. testibus, q̃ duobus.facit.s̃ de testi. in nostra [*circunstantiis.*] sic & circunstantię factũ dispensationẽ ꝯ ius debitũ.arg.l. di. vt constitueretur.Io.mo.quod dic, vt not.i.q.vii.exiguit [*non falsa.*] caute sic locutus est, inter præsumptionẽ .n. de vero & falso testimonio est quoddã mediũ titubans quod qũcũq; nõ plˀ applicaĩ isti, q̃ illi, de hoc. s̃. de iur. calũ.cũ cãm.in & super.i.glo.huius simile, quod habetur in regula, is q tacet.ĩ.de reg.iu.satis est ergo hoc casu, ꝙ p̃sumptio nõ sit de falsitate testimonii, & hæc vera coniungẽdo negatiuã cũ verbo, vt dicas, nõ p̃sumatĩ alias, qa non falsum resonat in verum, inter q̃ duo nõ est mediũ, erũ sensus literæ, si p̃sumantur differẽtię, vera p̃sumanẽ per ipsos inquisitores, quorũ arbitrio habet hoc discerni.facit, quod no.gl.pe.caueãt tñ a pœna decretalis primæ.s̃.e. li. de re iudi. in certis casibus spẽaliter est prouisum in cle.eo.tit.c.i.ad fi. ¶ Prima glo. dicit vñ sũpta. ¶ Secũda gl. q̃rit, arguit affirmatiuẽ & soluit ꝯriũ. ¶ Gl. qđ de duobus.remittit. ¶ In gl.ii.ibi.videĩ ꝙ sic.& hoc tenet Arch.alle.etiã.ii.q.vii.si hæreticus.q̃ tñ nõ tenet, vt ibi no. quod patet, quia alias nec fuisset necessaria cõstitutio ista, ad rõnem vero q̃ sequitur in glo. Responde per no.s̃.de regul.cõstitutionẽ.eo. li. & in fi. itẽ decr.dirigitur inquisitoribus. ¶ In glo.pe.ibi. l.i.j. & iiii. q.iii.si testes.

SVMMARIVM.

1 *Hæretici possunt occidi.*
2 *Ecclesia concedit generalem auctoritatẽ exterminandi hæreticos.*

CAP. VI.

PRęsidentes. Ponit dictum, quod ampliat ibi.nec regentes.& pstatur ibi nõ tam reg. Archid. 24.q.v.principes.& c.regũ de prouincia. alle.xi.q i.experiẽtiæ.& de loca.& cõ.si quisq̃.& xxiii.q.v. administratores.[*& de facto.*] vt intrusi, vel tyranni, non de iure, an ciuitas vni dño se subiicere posset, remittit Arch.ad no.p Host.de iudi.c.vlt. q ßm eũ vr̃ tenere q nõ [*iurisdictionẽ.*] habentes vide, quod scripsi.s̃.c. li. de of. dele.c pe.sup gl.puta.i.[*de infidelibus.*] an apud eos sit iurisdictio [*inquisitorum.*] nõ dicit de ipsorũ vicariis vel cõmissariis, sicut dixit de legatis ep̃orũ.& facit ad no.ĩ cle. c.ii.volentes.post princ.[*& debeat.*] habes casum, quo tyrannus, vel excõicatus licite excommunicet, quod est iurisdictionis, nec tñ p hoc in eo vitiũ tollit. xlvi. q. v. neq;.n.si agis.[*iustitiam.*] vr̃, ꝙ iuste posset exuri tota ciuitas, qñ aliqui hæretici ibidẽ sunt.xxiii.q. v. si audieris. 1 ibi ẽt habeĩ, ꝙ † hæretici possunt occidi, & ea.cã. qõ.iiii. qñ.& videtur in c.si audieris.velle Io. & Lau. ꝙ quilibet possit hoc facere, sed ꝯ.e.q.sine licet.ver.quãdã.& ver. is igitur.& ii.q.iiii.ea vindicta, ver.nõ ergo.& q.vlt.quicũque, & facit, qđ no. 23.q.ii.inter hoc in prima gl.in fi. di 2 cit Arch. ꝙ † ecclesia cõcedit generalẽ auctoritatẽ exterminandi hæreticos.xxiii.q.v.si nos.& c. si audieris. quę nõ diriguntur principibus.& facit.e.cã.q.8.legi.& s̃. eo. excõicamus.§.catholici.vbi etiã ad eos extermin andos cruce signatis cõceditur indulgẽtia vltramarina, tñ occisio & spoliatio taliũ tutũ est, ꝙ fiat ex edicto principis vel ecclesiæ.ĩ.e.cũ ßm.ne ex cupiditate vel vltione potius, q̃ ex iustitia, vel obedientia pugnare videãtur. 23.q.i. quid culpatur.& q.ii.c.i.& in fi.e.q.iii.secus vr̃ dicere, qđ tenuit Ray.in sum.huius tit.§. sed nũquid. Gof.in sum. huius tit.§.sed nũquid catholici.& Host. cũ eis cõcor. eo.tit.§.qualiter eurentur.ver.sed nũquid catholici [*vel permissum.*] cõcor.cle.de sen.excõ.si sũmus.dicit Io. mo. cũ pdicta ꝯ ius fauore fidei sint introducta nõ sunt ad ꝯsequentiã trahenda.ff.de legi.qđ nõ rõ.ĩ.de reg iur. quę a iure. ¶ Prima gl.dicit vñ sumpta. ¶ Tertia gl. q̃rit & remittit. ¶ Quarta respon. per qõ. & sol. ¶ Penult.ponit duas lecturas. ¶ In glo.scda ibi,& publice. itẽ Arc.& in fi.de cle.ex.li celebrat. ¶ In glo.qñ ergo.in fi.idem Arch. alle.xi.q iii.sicut apostoli.cũ tribus c. sequentibus. ¶ In glo.vl.in fi.& ibi, concordantiæ.in vlt.glo.

SVMMARIVM.

1 *Pertinacia non præsumitur, nisi de illa constet.*

CAP. VII.

CVm contumacia. Pręmittit ꝯstitutionis cãm, & constitutionẽ subdit.ibi. si suspectus.& dicit Io.mo. ꝙ dicitur hoc dubium. no.21.q.ii.rursus.& quomodo multis contrahitur contumacia, remittit Arch.xi.q.iii.certũ.& vt dicit, est graue peccatum.vii.q.i.sciendũ.& no.iii.q. i. in sum.[*suspetioni*] pbabiliter, pp quã citatus, cõis tñ repellenda est suspicio quã recipienda.i.q.i.primo temp.ver.de hoc vehementem.i.fortẽ.nota malũ malo additũ plus aggrauare, hoc .n.operantur duo, quod vnũ nõ faceret. Ioan. mo.[*vocatus*] ꝙ admonitio talĩ bina sit necessaria hic Arc.de quo vide no.24.q.iii.dicit Apostolus.& s̃. c. excõicamus.§.q aũt.in gl. videntur.[*Respondeat*] durius & latius loquitur.ĩ.eo.vt inquisitionis.in fin.[*subterfugit*] pter quod apparet de iustitia diffinire.xi.q.i.apianus. in fi.iii.q.ix.decernimus.s̃.de pscri.nullus.ßm Arc. [*per annum*] istud per, de sui nã designat cõtinuationẽ tpis ßm Arch.alle.vii.q.i.pñtiũ.xvi.q.iii.c.i.& c.qcũq;. & c. placuit.v.qõ.ii.pñti, vt lit.nõ cõte. qñ. veri.ꝙ si forsan. de cle.nõ re.c.ii.& c.ex pte.s̃.eo li.de ele.c.i.§.i & c. cupientes.§.q si per 20.& §.cæterũ.de pscri.sanctorũ.de frig. & male.literę.in fin.& c.laudabilẽ.in prin.[*pertinacia.*] hic p̃sumimus pertinaciã, vbi aliud nõ appareat, puta si ingsiuit de iudice, instabat p absolutione, offerebat satis- 1 factionẽ, & his siĩa.alibi † nõ p̃sumitur ptinacia, nisi de illa ꝯstet, vt in cle.de sum.tri.c.vno.§.porro.& de vsu.ex grãdi.[*sane ex tunc*] s.lapso anno.ergo nõ prius, ßm quẽ velut, qđ sequitur.est expssiuũ veritatis.[*contẽnetur*] vide, qđ dixi post Vin.& Host.s̃.c.excõicamˀ.§.q aũt. ĩ fi. super eode verbo. ¶ Prima gl.dicit vñ sumpta. ¶ Scda no.ĩ psump.tres successionis gradus. ¶ Vlt. gl. dat sile. ¶ In gl. ii.ibi, nõ vehemẽs.alle. Arc.de pur.ca.ster.ver.attẽdẽtes. & ĩ.

& ĩ.c.proxi.in prin.¶In gl.ergo. vt ibi, responsuris.idē Arc.& facit cle.vt li.pen.c.ij.& ibi,sententiam.ēt feren dam in casibus,quibus proceditur & de plano,vt in cle. de ver.sig.sæpe.§.pe.¶ In gl.vlt.ibi,pro conuicto. nō tñ pro hęretico, vt no.in præ.§.qui aūt.in gl.videtur. in fi.

SVMMARIVM.

1. *Hæreticus quomodo & forma adiuretur.*
2. *Diuinatio triplicitur sumitur.*
3. *Diuinatio fuit a Persis ablata.*
4. *Diuinatio & sortilegium differunt.*
5. *Hæreticum si pęniteat de hæresi,& fuerit reincorporatus vnitati ecclesiæ,eius hæres ad successionem bonorum admittitur.*
6. *Pænitentiæ impositio sequitur personam , nec ad hæredes transit.*
7. *Religiosus in eodem genere peccati plus peccat,quam alius in tribus casibus.*
8. *Genus & species quomodo sint diuersa.*
9. *Verba debent aliquid operari.*
10. *Munus sumitur tribus modis.*

CAP. VI.

ACcusatus. Diuisio in j.glo. & dicit Arc.ꝙ olim incipiebat, ꝙ super.sed illā non vidi,& dicit.§. cum vero.additum per Bonifacium [*suspectus*] dñr Io.mo.& Arc.& super hoc in ius vocatus,š.eo. excōicamus.§.j.& š.c.prox.&,non copulat, sed exponit ſm Io. mo.vt ponatur pro.i.quod dicit,vt excludat violentiā, vt in gl.vnde versus. Aggrauat,adiungit,informat, diuidit,vnit.Explet & exponit,est simplex,distribuitq;. Diuersumque notat,suspēdit,denique firmat [*orta*]forsan ex dictis testium,de pur.ca.inter. & sumpta inde occasione ad literam ponit Arc.quod ibi scripsi post Hos.super vl.gl.obiurauit.dicit Arc.ꝙ† modus & forma adiurationis colligitur ex.c. ego Berengarius.de con.di.ij.& ex decre.inter.de pur.can.[*committit*]vide , quod statim dicam super ver.constat.[*plene*]innuit, ꝙ aliqualis probatio facta fuit,sed non talis,pp quam damnari posset, sic š.de testi.veniens.j.Arc.[*vel si cta*]scribitur per e.non per P.& vide quod no.in cle.co.tit.ad nostrum.in prin. [*articulo*]exponit Arc.i.membro.vide,quod dixi.š.e.lib. de testi.præsentium.super gl.articulus [*generaliter*]vt qa abiurauit oēm hæresim[*constat*]ideo qa nō sufficit hoc casu suspicio,de qua.š.e.c.i.r ñ.& sic per illud & istud patet esse necesse in relapsu de vno lapsu ꝯstare priori vel posteriori [*deducat*]Arc.remit. ad id, quod post eū scripsi.š.c.ij.super credentes de his oibus , & de adoratione. Io.mo.vocat lapsum istū factorū concomitā:iā,nā , vt dicit,ꝯ adiurationē factā directo vel indirecto verū nō dicit,dēt ergo intantū hęreticos odire , ꝙ nullā cū illis concomitantiā habeat.33.q.i.odi.& sicut vno concesso antecedentia , concomitantia & ꝯñria vñr concessa.š. de of.dele.pterea.de do.post diuor.resti.c.iii.ff.de procu. ad rē.& l.ad legatum.& sicut aliquo dilato pdicta dilata vñr.ff.de distra.pi.l.cum soluendo.& qui.mo.pig. vel hypo.sol.l.soluitur § si pacificatur. & sic & illo negato vel adiurato prædicta negari vñr.ff.de spon. oratio.ĩ. c. proxi.& ĩ.de reg.in.cum quid pserim in eā fidei,quam firmiter & simplr dēt amplecti.š.de sum.tri.c.i.[*lenitate*]hoc reprobatur,sic.xix.q.iii.statuimus.[*zelo fidei*]š.e. ti.filij.in fi. [*Dei fauorem*]š.e.ĩ fidei.[*de diuinationibus*]quæ nunq̄ sonant in bonū.j.q.i. nunq̄. & sicubi Apli diuini vocantur,a diuinitate id dr,non a diuinatione.j.q.i.eos. xvi.q.j.prædicator.cum si.dicit Arc.ꝙ† diuinatio tripl̄r sumitur.primo pro scia theologiæ,a qua theologi diuini vocantur.secundo pro scia infusa a Deo. & sic dr ꝑuer.xvi.diuinatio in labiis regis in iudicio non errabit os eius.Tertio pro scia magica,vel fallaci prophetatione,qua falsi prophetæ,vel magi fingunt se puidere,& pdicunt futura.Numeri.xxiii.nō est augurium in Iacob nec diuinatio in Israel.& hęc diuinatio dr a diuino, diuinas,quod est vaticinari, vel futura pdicere , & de hac diuinatione hr.xxvi.q ij.intelligi.& c.qui sine.ii.q.v.c.ii. & c.aliquanti.& c.sortes.& c.si quis clericus.& q.vii.nō obseruetis.iii.q.v.constituimus.Qđo autem genus† diuinationis a Persis fuit ablatum,& ipsius duobus vel quatuor generibus,vide.xxvi.q.iiii.c.i.in prin.De diuinationibus vero, quæ fierent per astronomiam , vel astrologiam,plene dixi.š.de sorti.ex tuarum.[*sortilegijs*]hic.26. q.i.c.vno.patet † diuinationes & sortilegia esse diuersa. ad idē.c.ca.q.iii.c.i.in prin.& c fi.& q.v. si quis clericus. & q.vii.non obseruetis.vbi de his sortilegiis. & 33.q.i.c. vlt.& ij.q.viii.quisquis & š.de sorti.c.j.& ii.[*iudicibus*]epis vel legatis,quorum studiū dēt esse, tales diligēter inquirere,& quoscunq; tales Dei inimicos inuenerint,districta vltione corrigere.xxvi.q.v.peruenit.quod c.loquitur in legato,vt ex ipsius titulo patet.de qōnib. hic fuit aliquid immutatum de mandato Bonifacij,nam per antiquam compellere poterant ad restituendas vsuras, de quibus constabat iudicialiter,tñ de ipsis cognoscere nō valebant. Arc.[*in pnia*]q̄ quia sine illarum restōne fructuosa non erat.de pœ.& re.quod quidā.ideo id iungere poterunt hæretico vsurario,quod ad iudiciū aīæ pertinet,nō iurisdictionis ordinariæ. & iō talē executionē non ipsi,sed ordinarij facere debent ſm Io.mo. ſm quē vero cęptum per inquisitorem pp contumaciā purgādæ hæresis non per ipsum,sed per alium expediri.& est hoc,vt singulis sua iurisdō reseruetur.dat sic,de iu. c.fi. vbi possessoriū per vnū iudicē finitur, sed petitoriū alteri iudici,cuius non erat cognitio possessorij,reseruatur. & l.v.ff.de iud.procedit,vbi non fit piudiciū alterius iurisdictioni,ad pdicta facit.š.de fo.cōp.postulasti.e.l.e.ti. Romana.§.ꝯhentes.ver.sed tūc nō pñt.ꝙ si facerēt,nō valeret,cū ad ipsorum offm non spectet.C.de iure fisci. ꝓhibitum.li.x.ff.de reg iu.factum a iudice.& ĩ.de re.iu. ea q̄ fiunt.ſm Io.mon.[*offendiculum*]i. læsio,vel offensio possent.n.hre magnum forum,vel tribunal,si antiquo vsurario hoc immisissent , quod multi prius faciebant forte pp zelum aīarum,cu tñ non dēt deesse iudicium rōnis.š.e.li.de reli.non solū.in princ.[*impositum*]secus si imponendum.ĩ.prox.tñ [*in bonis*]ac si dicat ois pnia ꝓficit ad salutē sed q̄dam est in bonis tpalibus exequēda, quædam non [*porro*]. Arc.dicens,ꝙ hæc lrā confusa est & obscura dicit hanc verā lrām , quā ēt glossat Io.Car. porro illis,qui confusi fuerint in iudicio de hæresi corā inquisitorib.huius prauitatis,& ad faciēdā pnīam . quā inquisitores iniungere ipsis vellent , bona sua eisdem inquisitoribus obligarunt,si anteq̄ iniungerēt eis pnīa decesserunt,nō tñ hæretici,sed reincorporati ecclesiæ vnitati corū hrdib.qui ad successionē taliū admittunt, non est satisfactio pro extincto iā crīe iniungenda.mihi plus placet cōis litera.ponit ēt gl ipsius Io.mo.q̄ tales sunt.[*reincorporati*]i. per ipsos inqsitores absolnti , & ad gremiū ecclesiæ per debitā absolutionē reducti.[*admittunt*]& sic no.ꝙ† si hæreticus pœniteat de hæresi,& fuerit reincorporat⁹ vnitati ecclesiæ,eius hæres ad successionem bonorū admittitur.in Auct.vt cū de ap.cog.§. generalē.ver.si vero.& ver.seq.coll.ix.& hoc vr fieri de sola misericordia.š.e.vergentis.q̄ sicut æquitas pferēda est rigori.C.de iud.placuit.š.e.lib. de re. per.c.vno.vel dic,ꝙ in c.vergentis.fuerat lata diffinitiua sñia super crie. ĩ. c. cū ſm.Sed hic sponte confessus ante diffinitiuā extinctio in illo qui confessus fuerat , & paratus fuit pnīam recipere,quā nō religionis ꝯtemptus,sed necessitatis articulus impediuit.š.de sen.ex.a nobis[*crimine*]š.ĩ.c.pr. So.crimē est extinctum morte quo ad iniunctionē faciendam,vt hic.vel dic, ꝙ hic loquitur nō de hrētico, sed de defensore & liīb.q non sunt hęretici.š.§.prox.& iō ex quo non sunt in crie excepto,tenebo rlam.qua cauetur,ꝙ delicta & honores cū capite ambulant. ff. si ex no.ca.ag.l.ij.t.rñ.C.ne de sta.defun.si pē tnus.& C. si pē. ap.mors inter.l.si pr.has gl.Io.mo posuit sic ad literam. Arc.pp literam illam . quam pnīam dicit iniungendā. defuncti ergo purgatorio reseruātur,est rō huius dicti: quia† impositio pœnitentiæ sequitur personam,nec ad hrdes transit.qđ patet,qa mortuis. non est imponēda.

ſed ſolum Innoteſcenda.16.q.7.c.j.imponeretur aſit,ſi
ad hæredes tranſiret,Nec ob.hæredes q̃nq; puniri ,p pec
catis parentum.ſ.e.vergentis.illud enim in confiſcatio
ne bonorum non in pœna corporali , nã q̃tum ad cã
peccata ſuos auctores tenent,de his quę fi.a ma.par. ca.
quæſiuit.C.de pœ.ſancimus.quare nec vt pœna,nec vt
pnĩa ad hæredes trãſire põt ſm Arc.qui remittit ad no
tata.j.q.iiij.in prin.[*admittit*]quod eſt regulare.ſ.e.vergẽ
tis.ſ.e.cum ſm.Io.mo.[*declaratum*]Archi.no.per ſniam
jus non dari,ſed declarari,remittit.xi.q.iii.quo.vel corũ
ſub erroribus.ſ.e.excommunicamus.ij.Arc. non curo
de hac glo. quo ad culpam inſtruentis & defendentis.
[*indebite*]Arc.remit.23.q.1.non inferenda.in fi.ij.qõ. v.
reos.[*ipſam*]inſtructionem, vel liberationẽ.[*captionem*]
ſ.de ſen.excom.ſi clericus.[*quam alias*] bona tñ eccleſia
rum ob delictum ipſorum clericorũ confiſcare vel oc
cupare non pñt,vt in cle.e.ti.nolentes.poſt prin. & pro
pter.§.ſe.qui de religioſis loquitur.vide, quod ibi no. in
gl.de bonis grauius puniendi.Tho.ſcđa ſcđæ.q. 86.arti-
7 culo fi.hoc tractans tenet.ꝙ† religioſus eodem genere
peccati plus peccat , quam alius in tribus caſibus. Pri-
mus,cum peccat ꝯ votum religionis, puta fornicando
ꝯ votum continentiæ, vel furando ꝯ votum pauperta-
tis,& ꝯ legem diuinam.Secundo cum peccat ex con-
temptu , cum per id ſit ingratus diuini beneficij , quo
ſublimatus eſt ad perfectionis ſtatum,& Dei filium cõ
culcat per contemptum . Hier.xi. vltra medi.quid eſt ,
ꝙ dilectus meus in domo noſtra facit ſcelera multa.
Tertio propter ſcandalum,quia multi ad eius vitam re
ſpiciunt.Hie xxiij.in prophetis Hieruſalem vidi ſimiludi
nem adulterij,& iter mendacij, & confortauerunt ma
nus peſſimorum , & non conuerteretur vnuſquiſque a
malitia ſua,facit de voto.mag.cum cõcor.ſed ſi religio
ſus non ex contemptu,ſed ex infirmitate,vel ignoran-
tia peccat,nõ ꝯ votũ ſuæ religionis & occulte, & abſq;
dolo leuius peccat eodem genere peccati,q̃ ſecularis,nã
ex multis bonis,q̃ facit,quaſi abſorbetur peccatum ip-
ſius,ſi ſit leue , & niſi ſit mortale facilius ab illo reſurgit
pp redemptionem,quam habet erectam ad Deum , q̃
licet ad horã intercipiatur,de facili reparatur,ſicut Pe-
trus,qui ſtatim culpam amariſſime fleuit. Matth.xxvj.
In fi.& Dauid dixit.l. Pſal. peccaui & malum coram te
feci.hoc voluit Pſal. 36.ibi,dum ceciderit iuſtus nõ col-
lidetur.Item religioſus per ſocios ad reſurgẽdum iuua-
tur.Eccleſiaſti. iiij. ſi vnus ceciderit ab alio ſulcietur.fa-
tetur Tho.ꝙ licet religioſi lapſi ex infirmitate vel igno
rantia facile reparentur, ſi tñ veniant ad contemptum
incorrigibiles efficiuntur & peſſimi.inducit illud Hier.
circa medium, confregiſti , rupiſti vincula noſtra &c.
& quod hr̃.47.di.q̃tũlibet.in fi.¶ Prima gl diuidit.¶ Gl.
per hoc rñ.per q.ſecundo q̃rit,remittit & arguit.¶ Glo.
ꝯ.C.ſignat ꝯrium & ſoluit.¶ Gl.ſicut eſt.rñ.per q.¶ Gl.
in dubio.rñ.per ob.& ſol ¶ Gl.ꝯ.ſ.ſignat ꝯriũ & ſoluit.
¶ In gl.no.magis.ibi,l.vlt.proconſul portam Romæ in
greſſus deponit imperium.¶ In gl.xvi.ibi,& in prouin-
ciali.pđium tranſit in emptorem cum ſeruitute aquæ
ducendæ.¶ In gl.crimina.ibi,l.vlt.crimen illius,qui ſibi
conſciuit mortẽ non pp conſcĩam crium extinguitur.
¶ In gl. 14.ibi,l.vlt,in crie læſæ ma. poſt mortem dãnat
memoria,& occupantur bona.¶ In glo.j.in fi.idem Io.
mo.& in ſubdiuiſione nõ inſto,q̃ per pđicta ſatis patet.
¶ In gl.ij.in fi.idem Arc.¶ In gl.iii.ibi, qui in maternis
& c.ſi baptizata.dicebat ergo Arc.cum de lapſu accuſa
ti a principio non conſtiterit. xv.q.vlt.in fin. imo poſtq̃
abiurauit hæreſim,de qua infamatus erat, ſi canonice
purgauit,debuit denunciari vir boni teſtimonij.xv.q.v.
ca.j. ad idem.ij.qõ.v.habet hic.& c.omnibus.in fine de
pur.ca.ex tuarum.in fi.merito videbatur non poſſe di-
ci relapſus.¶ In glo.ſ.ſi.ſ.de voto.c.vno.in fine.¶ In glo.
per hæc verba.ibi,relapſus.Arc.hic contra alle.ff.de iu
reiurã.duobus.§.exceptio.vbi exceptio iureiurandi ob-
ſtat , licet mutata ſit actio,ſi eadem eſt quæſtio. allegat
de pœ.di.v.c.j.de re.iu.defleat.& l. di.ſi quis diaconus.in
8 fi.de pœ.di.j.vulgaris.dicens,ꝙ† genus & ſpẽs non ſunt
a diuerſa,niſi quia alterum eſt in plus vt genus , alterum
in minus vt ſpecies.& his verbis vtitur Io.mo.ad ſo ꝯrij
9 quod ponit ſequens gl.adhuc.ſto gloſſæ,cum verba† de
beant aliquid operari.ſ.de priuile.ſi papa.cum concor.
& vt in pœnis fiat interpretatio benignior.ſ.de reg.iur.
in pœnis.tñ raro practicabitur iſte caſus, quia conſue-
tudo hẽt,ꝙ omnis ſuſpectus,vel hæreticus, licet in vno
tñ gñaſr abiurauerat.& i fi.no.quia aliud ẽ ſe purgare,
& aliud adiurare.¶ In gl.ꝯ.C.ibi,cõceſſus.idem Io.mo.
alle.xxvi.q.ij.ſed & illud.ibi dr̃.ꝙ per vnum membrum
in totum corpus diffunditur macula.¶ In gl.dña. in fi.
10 lex.munus.e.ti.ad prin.ti.dicit,ꝙ† munus ſumitur trib.
b modis,pro dono[b] pro honore & pro officio.¶ In gl.pu
ta ibi,famis.idem Io.mo.& Arc.qui al.xi.q.iii. qm̃ mul
tos.& j.q.ii.qm̃ pio.vbi de hoc.& ibi quieſcamus,adde,
quod ibi no.vbi ſoluitur ꝯrium de canone.v.q.v.c.ij.qđ
hic ſignat Arc.alle.etiam ibi ꝯrium. xxxij.q.iiij.ſicut ſan
ctius.& in fi.Io.mo.alle.de conſti.c.ij.¶ In gl.iſte.ſ.in fi.
& cle.de priui.c.j.de pę.& re.c.ij.¶ In gl.vi.q.j.in fi. Arc.
alle.xxij.qõ.v.paruuli.de accu.cũ oporteat. de teſt. ſicut
in fi.no.etiam,ꝙ ferre teſtimonium dignitatis eſt,12.q.
v.pręceptum.vbi de hoc.& no.ſ.c.teſtimonium.in gl.ij.
¶ In gl.ex interuallo.in fi.idem Io.mo.& Arc. ¶ In glo.
ſic.ſ.in fi.& ſ.e.excõicamus.§.vlt.de cle. pere.inter qua
tuor.de ho.,p humani.in fi. ¶ In glo.multo.in fi. idem
Arc.¶ In gl.ſic eſt.ibi,q.iii. igitur.nam ſi adorans hæreti
cum iudicatur hæreticus. ſ. §. ille fortius.& talis,cũ ibi
ponderetur non perſona ſed vitiũ,ergo in vitio maius
erit peccatum.C.de ſacroſan.ec.auct.multomagis. iux
ta regulam , propter quod vnumquodque tale & illud
maius,alias mag.ſm Io.mo.& placet Arc ¶ In gl.in du
bio.in fi.idem Io.mo.& Arc.¶ In glo.ꝯ.ſ. in fi.idem Io.
mo.¶ In gl.hoc dr̃.ibi,ieiunio,licet enim ieiunia per co
gnatos poſſint ĩpleri,vt dicit Io.mo.xlii.q.ij. aĩæ.non tñ
ſunt in bonis temporalibus exequenda. vnde bene cõ-
petit hoc exemplum.& ibi,ſitibus,vt peregrinationib[9].
& vide quod dixi poſt Inno. & Hoſt.de voto.licet.ſuper
iiij.gl.¶ In gl.vij.in fi.& de ſen.ex.a nobis.& in his omni
bus de hoc.¶ In glo. xxiiij.ibi,l.vlt.hæc lex probat idem
in crimine læ.ma.¶ In gl.manifeſte.in fi.idem Io.mo.
& Arc.caueant tñ epi & inquiſitores , ne impedimen-
tum officij falſo imponant alicui,quod dic, vt in cle.e.
ti.c.j.§.pe.¶ In gl.pe.i fi.dicit Io.mo. religioſi arcti[9] aliis
ſunt aſtricti.& ideo ꝯfaciendo grauius peccant,& dicit,
ꝙ hæc eſt rõ illius dicti.non inueni meliores &c.42.di.
q̃tũlibet.ga ſ.boni plura implent,mali plura offendũt.

ADDITIONES.

a ¶ Genus & ſpecies. Nam & genus ad ſpeciem unam redactum aſſu-
mit eius naturam.Bal.in auct.hoc inter liberos.C.de teſt.

b ¶ Pro dono.Differunt tamen munera & dona, ut no. in l. plebiſcito.
de of.preſid.& gl.in c.& ſi queſtiones.de ſimo.l. munus.& l.aliud.de
uer.ſig cle.j.§.o ſingularis.& Car.de rel.& uene.ſanct.

SVMMARIVM.

1 *Lex poſitiua licet legem Dei tollere non poſſit , diſtinguit tamen illam & modificat.*

2 *Pater pro liberis habet conſilium capere.*

CAP. VII.

STatutum. Primo irritat ſtatutũ, per quod directe , vel indirecte impeditur, vel tardatur ĩquiſitio-
nis officium.Secundo ibi,ipſiusque officia
les,ad quos ſpectat,iubet excommunicari, ſi illud non
reuocent, vel temperent.dicebat Arch.ꝙ olim incipie-
bat,multorum,& fuit multum abbreuiata,& aliud hic
non gloſſar. Io.mo dicit,quod inter terminos illius di-
cti,& ſ.proximo. §. ſacerdotes. non cadit iuris diuerſi-
tas.cum tam laici, quam clerici ſubiecti ſint inquiſitio
nis officio, hic minus dubium , quod ibi fit vt a priua-
to , hic autem vt a iudice , quod eſt grauius . [*fir-
mitatis*]

mitatis]tolle literam, q̃ est in fi. decernimus, & iunge, q̃ pro &. decernimus ipsius ciuitatis &c. [*regitur*] & q̃ pñã tem hñt reuocandi, vel temperandi, probatur in cle. de vsu. ex grandi. ver. eandẽ exhibendi sicut pparatorij ad dicernendum, an impediat. ff. de procur. ad legatũ. l. ad rem. [*compellandas*] facit hæc dec. ad qõnem hic disputatã de statuto ciuitatis, quod imponit pęnã ꝯhenti matri. cũ filiafa. sine consensu patris, per quod Titius ꝯfecit conuenitur ad pœnã coram iudice seculari, an ecclesiasticus iudex inhibere possit illi, ne procedat, & terminatũ fuit, ꝙ non, allegabat, quod de iurisdõnis distinctio. no. de iu. nouit. q fi. tint le. cãm, ij. Itẽ ꝙ statutũ est vtriq; iuri ꝯsonum. 32. q. 2. honoratũ. 32. q. 3. c. vno. ff. de ri. nu. l. ij. & iu. nec est super substantia mrĩmonij, sed sup forma ꝯhendi. itẽ licet † lex positiua legẽ Dei tollere non possit, illa tñ distinguit & modificat, inducebãt, qđ scripsi post Inn. de cõsue. c. fi. super ver. derogari. Itẽ exactio illius pœnæ est a matrimonio separatio, & separatorũ dẽt esse rõ separata, de rescri. edoceri. de his q̃ fi. a p̃. cum aplica. ff de adul. miles. §. defuncto. C. de procu. maritus. de inhibitione igitur non est curandũ. ĩ. de reg. iu. ea. q̃. vltra hoc videmus hoc statutũ vigere quasi in singulis ciuitatibus Italiæ, æquitatẽ hẽt hæc solutio & vrgentẽ in tanto, ꝙ † pr̃ pro liberis hẽt ꝯsiliũ capere. ff. de adult. nec in ea. maxime quia sępe niuntur ꝯ propria ꝯmoda & agunt ea, q̃ parant ipsis tristẽ exitũ. C. de bo. q̃ lib. l. vl. §. filijs. tñ ecõuerso posset filiafa. virgo, vel vidua esse quadragenaria, vel vltra. nõne absurdũ, ꝙ sine patris assẽsu virũ vnũ hr̃e nõ possit metu pœnæ, quo cessante plures idoneos inueniret, negari nõ põt, quin iste metus impediat matrimonium ꝯhi directe, vel indirecte, vt hic. Itẽ vt scripsi de secũ. nup. c. fi. super gl. in multis casibus correctæ sunt leges ꝓhibẽtes ob certas cãs matrimonia, & pręcipue q̃ requirunt consensum patris. 17. qõ. ij. c. j. & 30. q. 2. c. vno. fortius ergo ꝓhibita sunt statuta id agentia. Item ne impediatur libertas matrimonij, prohibetur in eo apponi pœna. de spon. Gemma. cũ ꝯcor. cũ ergo matrimonium & eius cã & dependentia ab illis sint ecclesiastici fori, de ord. cog. tuã. qui fi. sint leg. per ve. lator. de do. inter vi. & vxo. c. ij. merito iudex ecclesiasticus de hac pęna, ne exigatur, hẽt se intromittere, sicut facit de pœna ꝯuentionali impediente libertatẽ matrimonij, vt in p̃. c. Gẽma. ¶ Tertia & v. gl. notant duo, & in secundo fit remissio. ¶ In gl. no. ꝯ. in fi. dicit Io. mo. differẽdo aufertur, & si non in toto, saltẽ in tanto. vñ & dies, qua facienda est solutio, est pars stipłonis, sicut & ipsa summa. ff. de eden. l. j. § idem. & prohibito aliquo prohibita sunt oĩa, per quę peruenitur ad illud. ĩ. de re. iu. cũ quid. ¶ In gl. no. moram. in fi. concor. ꝯstõ Io. execrabi. §. qui vero. & §. porro. ¶ In gl. pe. ibi, familia. non tñ debent inquisitores abuti concessione portationis armorum, vt in cle. eo. ti. nolentes. in fi.

SVMMARIVM.

1 *Omissum censetur in contractu stricti, quicquid verbis non fuit expressum.*
2 *Inquisitor hæreseos an habeat ordinariam potestatem, vel delegatam.*
3 *Iurisdictio est res indiuisibilis.*
4 *Mandatum in extraiudicialibus finitur re integra morte mandantis & mandatarij.*
5 *Dignitas inspicitur in delegationibus.*
6 *Legatorum potestas ob id durat, quia est ordinaria.*
7 *Episcopo mortuo omnis administratio & iurisdictio ad episcopũ spectans defertur capitulo.*
8 *Vicarij vel officialis episcopi iurisdictio an sit ordinaria.*
9 *Vicarius vel officialis episcopi an impediatur, si ipse episcopus per excommunicationem sit impeditus.*

CAP. VII.

NE aliqui. Primo ponit dubiũ, qđ secundo declarat. ibi pñti. & eiusdem Cle. fuit decr. ne aliqui. ĩ. de priuile. [*solicitam*] quasi curiosam & vide de simo. & stiqõnes. in prin. [*emerserant*] ꝯ. ŝ. de rescrip. c. fi. so. ẜm Io. mo. ibi rescriptũ de iustitia & stricti iuris, istud fauorabile, itẽ ꝯ. ff. de ver. ob. si stipulatus fuerim. §. cũ stipulamur. So. ibi † ꝯctus stricti iuris, in quo censetur omissũ, quicqd verbis nõ fuit expssum. ff. de ver. ob. q cqd astringendæ. hic fauor. itẽ ꝯ. ff. de iud. l. non qnẽadmodũ. Sol. exercitiũ iurisdõnis non est circa non emersa, vel futura, vt ibi, habitus tñ, vel ptãs bene datur circa illa, vt hic vel dic ad pdicta tria ẜm cũ, ꝙ hic fuit ꝯmissio gñalis, q̃ bene ꝯprehendit futura. ff. de ser. vr. p̃. si seruitus. C. q̃ res pi. ob. pos. l. fi. qua lege non grauatur debitor, q in pluri non ligatur, & releuatur creditor. ita & hic, non grauatis, ꝯ quẽ ĩquiritur, qa ad veram lucẽ reducitur, & corpori mistico reintegratur, est ergo fauorabiliter ꝯcedẽdũ, quod ꝓdest, & nemini obest. ff. de eui. l. in creditore. [*perdurare*] dubitatur, an † ĩquisitor hæresis habeat ordinariã, vel delegatã hæc dec. inducitur pro & ꝯ. Arch. hic dicit alternatiue, ꝙ vñt & sunt ordinarij, cũ sint a principe deputati ad vniuersitatẽ cãrũ. aliud non alle. ꝯriũ aperte patet. ĩ. c. per hoc. vbi dicã ibi ẽt ipse vr̃ notasse. ꝯriũ. & ĩ. c. pro. §. deniq;. ¶ Prima gl. dat sile & summat. ¶ Quarta gl. no. ad qõnẽ. ¶ In gl. j. in fi. & intellige de inquisitore dato simplr. nã si cũ cła vsq; ad volũtatis bñplacitum, distingue, vt ŝ. c. lib. de rescri. si gratiose. ¶ In gl. no. quia. ibi, terminatã. q tenebant ꝯriũ, inducebant, ꝙ † iurisdõ est res indiuisibilis, pp quod ẽt non solũ quoad nõ expressa, sed ẽt quo ad tacite ꝯphensa perpetua vr̃ per vnicũ actũ, all. Arc. Inn. ĩ dec. pastora. de rescri. & Io. de De. in qõ. Sed qõnem illã non vidi, & l. vl. C. de duo. re. & C. de an. exce. l. vlt. refert ẽt alios differre, quorũ sñia ẜm eũ forsan non est mala, ꝙ si ꝯ vnã psonã ꝯmissi sunt diuersi articuli, sufficiat ppetuatio in vno, secus si ꝯ diuersas. Io. mo. q institit circa mãm, orditur ab alto dicens † mãdatũ in extraiudicialibus finiri re integra morte mãdãtis & mãdatarij. ff. man. inter cãs. j. rñ. & l. si quis alicui. §. morte. Insti. man. §. itẽ si adhuc. in iudicialib. idẽ quo ad mandatorẽ. ff. de iur. om. iu. l. & quia. de of. dele. gratũ. & c. licet. de of. le. c. fi. de mãdatario distinguiẽ, vt ĩ dec. qm̃ abb. sed q̃rit, cur tã varie. Rñdet, ꝙ in ꝯtib. eligiẽ industria psonæ, a qua recedendũ non est, in † delegationibus inspicitur dignitas, vel locus, quo quis intitulatus est, ŝ. hoc lib. de rescri. statutũ. §. j. mortuo aũt delegãte re integra finitur, iõ qa delegatus nil hẽt ꝓpriũ in iurisdictione. ex quo ergo fons aruit, arescunt & riuuli. mãdatarius aũt in extraiudicialib. licet finitũ sit mandatũ agit ad interesse suũ, ne p ignorantiã iustã lædaẽ. ff. mã. inter cãs. ij. rñ. in delegato vero cessat hoc interesse, hic aũt ꝯ p̃dictas regulas mandatũ durat post mortẽ ẽt in nõ cęptis. & sit rõ, qa qñ Papa Dei vicari⁹ delegat cãm dñij sui. s. fidei. plus priuilegiata dẽt esse cõmissio, q̃ qñ delegat casus subditorũ. Itẽ oĩs ptãs ordinaria maior est delegata a seipsa, qa prima in fonte, secunda in riuulis, ex quo elicitur, ꝙ aliud in sua, aliud in aliena. potestas † autem legatorum ob id durat, quia est ordinaria. ŝ. e. lib. de offi. le. c. ij. ad hoc obiicit, ꝙ officiales epõrum habent ordinariam, & tñ ibi finitur morte constituentiũ. soluit illud, quia † capitulo epõ mortuo defertur omnis iurisdictio & administratio ad epm spectans. ŝ. eo. tit. ad abolendam. de ma. & obe. c. olim. xxiii. di. in noĩe dñi. sicut ergo cessat datiua tutela adueniente tutore legitimo. C. de leg. tu. l. nemo. & ff. de tute. & ra. di. si tutor. §. psi duob. sic epõ mortuo datiua admini. vicarij cedit legitimæ Capi & sic fuit, ne alterius iuri piudicet. & licet ĩ qbusdã capłm non succedat. ŝ. e. li. ne se. va. c. vno. succedit tñ in ꝯseruãdo illa successori futuro plato, ar. de offi. or. cũ ẜm. Io. mo. vide qđ scripsi. ŝ. de of. or. c. pe. in pri & tertij. ŝ. e. de of. vi. Romana. ad fi. fateamur. q † iurisdõ vicarij vel officialis epi sit ordinaria p modũ notatũ, c. ti. c. ii. ĩ gl. ij. tñ ĩ hoc fateri opꝫ, ꝙ nõ est illi⁹ ppetuitatis, cuius sunt aliæ ordinariæ nã per epm, cuius vices gerit, remouetur ad votum. Item † episcopo impedito per excommunicationem, vel simili modo impeditur & ipso. An. super vj. Decre.

se, & est consistorium vtriusque quo alter principalis: Item iura appellãt illum vicarium, quomodo vices gerere posset non existentis. Itẽ no. ne idem in coadiutore, vt patet. s. e. lib. de sup. neg. prala. grandi. in fi. & ibi vide in vlt. gl. per hoc igitur sit quæstioni satisfactum.

SVMMARIVM.

1 *Pralati mali quandoque dicuntur lupi.*
2 *Hareticus licet conuincatur leuibus signis, oportet tamen illa signa plene probari.*
3 *Casaris praceptum ferendum est.*
4 *Delegatus non potest inuocare brachium seculare, nisi specialiter sibi sit concessum.*
5 *Falli quomodo accipiatur.*

CAP. IX.

VT officium. Diuisio in j. glo. & dicit Arc. q olim incipiebat, licet suspectus. & sic pp infamiam & suspicionem procedi põt in hoc crimine, ac pp scandalum & tumultum populi. s. de pur. ca. inter. ij. q. v. oĩbus. Io. mo. [*sanctiones*] s. e. ad abolendam. de pur. cano. inter. Io. mo. & Arc. [*impendatis*] quasi hoc possint non obstantib. sniis, quas diebus solennibus ter ĩ anno Papa profert ꝯ tales, & super hoc vide, quod scripsi. s. e. excõicamus. j. §. sane. super gl. j. qui sint illi dies, vide no. in cle. de iudi. dudum. post prin. dicit Arc. q tales qui inciderunt in hæresim damnatã, ẽt eps. vel ipsius superior absoluere põt. xxiii. qõ. iiii. ipsa pietas. hoc etiam no. Io. 24. q. j. c. ij. in fi. [*agni*] dr̃ agnus ab agnos, quod est purum, vel dr̃ ab agnoscendo, quia præ cæteris aĩalibus matrem agnoscit, ita q si in maximo grege errauerit balatu recognoscit vocem patẽtis, inde reprehenditur pastor, qui errat in agnoscẽdis ouibus, cũ agnus nesciat ĩ agnitione matris errare. [*lupum*] dr̃ rapax. s. de ele. ne p defectu. trucidat. n. sua rapacitate, qđ inuenit & dr̃ licos Grece, & principaliter insidiatur ouibus, vt dicit Ar. hic lupus sumitur pro hæretico, si. xxv. q. j. sunt quidã. in fin. 1 qñq; † lupi dñr mali prelati, qui subditos lupino more dilaniant. ij. q. vi. de certo. in fi. item falsi custodes. i. iudices. 4. q. 4. ꝯ trum. item laici respectu clericorum, quos mordaci dente lacerant. 87. di. nihil. item mali sacerdotes, de con. di. 4. qũo. ver. nõ ob aliud. item qui falso baticantur, vt ibi, ex quo de lupulo quoque interamus vtilius, dicit Ambrosius ĩ vi. exameron, q si lupus prius viderit hoiem. q̃ videatur, ab ipso vocẽ eripit. & cũ respicit quasi victor vocis ablatæ, sed si se præuisum sẽserit, ferocitatem deponit. & si inde lupus surrexerit, petram capit, & fugit. & subdit, petra tua Christus est, si ad ipsum cõfugias, fugit lupus, nec terrere poterit. [*gerant*] i. ne sub specie veræ reincorporationis in fide remaneant in errore. Arc. vide in Hie. ad Aug. V. [*verum quia*] secunda ps [*procedi*] de re. n. grandi, vel vbi de salute aĩæ quærit, nõ segnius est agendũ. 7. q. vlt. c. vlt. in fi. xlii. di. quiescamus. vl vbi de salute hois agitur. C. de ap. addictos. & facit ad id, quod statim dicam in reos huius crĩs. s. hæresis errore cauere debent, ne errent hi p̃cipue, qui aliorũ errores corrigunt, de acc. qualr. j. & vide 18. di. q̃uis. in prin. [*seueritas*] dr̃ austeritas rigor, integritas iudicij, & vehemẽtia vltionis. vnde seuerus satis verax, vel sequens vera, qui. s. sequitur sine pietate iustitiam, de hac. l. di. vt constitueretur. [*vltionis*] vnde cle. punit illos, qui odio, gr̃a, amore lucro, vel cõmõ tpali ꝯ iustitiam & ꝯ cõscienrlã omittunt procedere, vbi procedendũ est, vel eodem obtentu vexant imponendo hæresim, vel impedimentum officij, q dic vt in cle. e. ti. multorum. §. verum. [*testium*] quibusdam vr̃, q in hoc crimine probando non sufficiãt duo testes, ar. optimũ. s. e. excõicamus. §. adiicimus. ibi, tres aut plures. sic no. Ho. in sum. eo. ti. §. qualr. ver. vt tñ. & sic iste casus erit addendus ad alios, qui no. 2. qõ. 4. in. sum. & facit, quod dixi ĩ ipsa gl. huius partis. Item dum vr̃, q hõ bonæ famæ per inquisitores, vel ordinarium de tanto crĩe damnari debeat ad dicta duorum testiũ, potissime cum trũcetur ordo defensionis in notitia testiũ. j. c. fi. & interrogatoriis, quæ fiunt in alijs iudicijs. s. e. li. de testi. præsentium. ꝯ hoc facit, qđ statim sequit de duabus personis, cum suis concor. certum est aut, q per singulares testes & famam de tanto crĩe quis damnari non posset. s. de test. tã literis. & no. e. ti. veniens. j. debent. n. esse in cribus probationes luce clariores. C. de prob. sciant cuncti. can. x. q. 8. tñ vt dicit Arc. no. Inn. de simo. sicut. j. vt ibi scripsi, q in crĩe simoniæ & hæresis minores probationes sufficiũt. C. de hæ. l. ij. vide, quod scripsi 2 de hac l. de præsum. literas. super gl. pe. dicit tñ, q † licet leuia signa sufficiant ad conuincendum quem de hæresi, illa tñ oportet plene probari in præ. c. literas. credit aũt Arc. testes cogendos, si se subtrahant. s. de testi. cog. peruenit. qui celando veritatem peccarent mortaliter. xi. qõ. 3. quisquis. & iur̃m, vel votum de celando non valeret. s. e. lib. de of. or. quia pleriq;. j. de reg. iu. in male. nec per exceptionem excusarentur aliqui a ferendo testimonio ẽt coram ordinario. ad hoc. s. e. excõicamus. §. adiicimus. in fi. dẽt esse iudex in examinatione solicitus, & iterum inquirere, si confuse depositũ esset, & maxime super cã scientiæ iterũ interrogentur, quod fieri põt. possent ẽt alij recipi ẽt post publicationem attestationũ, ex quo procedit ex offõ non ad procurationẽ partis. s. de testi. per tuas. & c. cũ clamor. vbi de hoc scripsi post Inn. & Host. si de qõ. l. reperi. dẽt ẽt inquirere de inimicitia testiũ, cum illi, ꝯ quẽ q̃ritur, non traduntur noĩa, nec diuinare tenetur, vt ec. bñ. c. vno [*Religiosos*] qñque seculares clerici religiosi dñr. 4. dis. denique & laici. 41. di. non liceat. s. de cõsti. ecclesia. & epi. s. de voto, ex multa. vbi de hoc, sed forsan auctor intellexit stricte de illis, qui religionis habitũ susceperũt, ad quod. j. §. prox. ver. concedentes, pro quibus p̃sumitur, de no. op. nun. c. ii. ver. super eo. vbi de hoc no. ẽt hic Arc. requiri ẽt, q sint discreti, sunt. n. multi religiosi idiotæ & iurisignari, vt p̃. c. ex multa. discretus aũt dr̃ in hoc, qui bñ discernit inter lepram & lepram. xi. q. iii. qũo. ibi quis & qualr sit ligandus, vel soluendus, vt ibi, & de poe. di. vj. c. j. in prin. & iuxta fi. Arc. [*consequentia*] i. conspectu. 9. q. 3. saluo. xv. q. vii. §. solus. & c. seq. Arc. [*publicam*] de præsum. illud. de p̃sen. ad audientiam. iuxta fi. [*personam*] cui de labore nõ satisfiet ab his, ꝯ quos inquiritur, quia ĩquisitiones hñt fieri sine incommodo reorũ, in auct. vt nulli iud. §. his insuper. coll. ix. Arc. vide, quod no. de do. & contu. cum dilecti. in vl. gl. & quod ibi dixi. [*scrinearij*] vide, s. eo. si aduersus. [*præcipimus*] ergo necessario parẽdũ. 14. q. 4. quod 3 p̃cipitur. quod. n. † Cæsar p̃cipit, ferendũ est, quod impetat tolerandũ. xxiii. q. j. militare. & exponit Arc. ferẽdũ corpore, tolerandũ mente. [*ac exercuisse*] vult lr̃a, q licet fuerint notarij, si in seculo non exercuerũt offm̃, in religione nõ inchoẽt. [*compescendi*] sic ꝯstrue p̃terea cõcedimus vobis & sin. ve. liberã auctoritate. p̃p̃. facultatẽ compescẽdi monitione p̃missa &c. [*censuram*] de ver. sig. q̃rení. [*quastuarios*] de pe. & re. cũ ex eo. [*nullatenus*] ꝯcor. cle. de pe. & re. c. ij. in prin. [*inuocato*] arguit & tenet hic Ar. 4 q † delegatus non põt inuocare brachiũ seculare. nisi spãlr sibi sit cõmissum. & dicit, q sic tenet curia, de hoc satis dixi, de of. dele. significasti. & ideo hoc decido, vel ordinis p̃dicatores, ergo in prouinciis, quibus hñt offm̃ cõpescere fratres minores, & econuerso, licet multũ sibi inuicẽ deferant, q est ꝯmẽdabile. illa tñ q caueant a pena cle. e. ti. multorũ. de qua dixi. s. pte ij. in prin. [*approbatas*] j. e. vt inquisitionis. in prin. [*spolietur*] p sniam sm Io. mo. & Arc. facilius. n. ĩpedir̃ in obtinendo, q̃ repellatur ab obtento. xv. qõ. j. §. vl. de iureiu. quẽamo. hoc dñt ad soluendũ. q dici põt, penas, q̃ sequuntur, ipso iure p cedere. ¶ Prima gl. diuidit & summat. ¶ Quarta glo. ponit rãm ꝯrã, dat sile, & illud terminat. ¶ Gl. p hanc. no. ad qõnẽ de tabellione facto mõaco &c. ponit opi. Gui. ¶ Glo. s. de resc. al. concor. quærit arguit pro, sol. contrarium. ¶ In iiii. glo. ibi, consul. l. i. consules separatim auctoritatem p̃stant manumissioni ¶ In gl. per hanc. ibi, l. antepe. ẽt veteres leges ea, quæ diuini iuris sunt humanis

nis nexibus non illigari sanxerunt. & ibi placet. nil cõe habent clerici cum publicis actionibus, vel ad curiam pertinentibus. & ibi, alienationes. voluntariæ alienationis post inchoatum iudicium fieri prohibent, sed nõ necessariæ, & q̃ vetustiorem cãm hñt. & ibi. §. casum istius cęcus tenet adeptũ oragoũ sed nouũ nõ adipiscitur. & ibi, sed si viuo. gestor negotiorũ vt, illo mortuo non inchoat noua, sed pficit inchoata. ¶ In gl. j. ibi, & in eos. Io. mo. qui diuidit decre. in quatuor partes, de qua facit partẽ scdam ibi, si vero. in aliis ꝯcor. ¶ In glo. xi. q. iii. in fi. & c. nobis. ij. in fi. Arc. hic tractat, an valeat absolutio nõ seruata forma, & tenet, ꝙ valet. & vide in ꝑ. c. cum desideres. in vlt. gl. ¶ In gl. mentiri. in fi. nisi, loquitur ꝯriũ de can. 81. di. oportet. xvi. di. q. j. reuertimini. 5 quod hic ẽt soluit Arc. dicendo, ꝙ † falli vno mõ sumitur. i. in falsam opinionem duci. & hoc nõ cadit ĩ Deũ. & sic loquitur. c. panẽ. & xxiii. q. iii. Deus qñ. alio mõ sumitur ꝓ fraudari, vel eius nomen falli, & sic loquuntur ꝯria. ¶ In gl. š. de, in fi. & xxiii. qõ. iiii. tres personas. & 81. di. oportet. ¶ In gl. sic. š. in fi. & in extraua. dñt, quã al. sequens gl. ¶ In gl. š. de rescr. ibi, ꝯriũ dico, idẽ Io. mo. & Arc. tõ loco, quia licet, vt dicit inter istas constõnes sit prius & posterius tpe, nõ tñ approbatione, quia oẽs huius l. constõnes simul approbatæ & promulgatæ fuere, pro eo facit. C. de test. tu. l. ii. & quod ibi no. in vlt. gl. nõ enim ex duobus tutorib. quorũ alter datus est in testõ, & alter in codicil. vnus dr̃ antecedere, cũ ab adita hæreditate simul incipiant. Arc. dicit, ꝙ illa iura loquuntur in delegato, vel conseruatore, hæc loquitur de illo, qui hẽt certam prouinciam limitatam, ppᵗ qđ omnes de illa prouincia sunt suæ iurisdictionis, & oẽs illas ad se vocare põ & distringere, sicut quilibet alius ordinarius, talis. n. inquisitor ordinario comparatur, alle. š. c. ne aliq. ¶ In gl. pe. in fi. & š. eo. lib. de præben. si apostolicæ.

SVMMARIVM.

1 *Sn̄iam nouam promulgari non est necesse in crimine hæreseos.*
2 *Literati differunt a prudentibus.*
3 *Militare non cogitur suis stipendijs.*
4 *Fideiussoribus absentium pęna pecuniaria infligi potest.*
5 *Principio an possit fieri sine episcopo, vel eius officiali.*
6 *Metropolitanus est index suffraganeorum.*
7 *Trator sententiam suam rescindere non potest.*

CAP. X.

VT commissi. Diuisio in j. gl. [*inhærentes*] si. š. de iura. calum. c. i. [*committendi*] non loquitur negatiue, sicut, š. de os. dele. c. fi. vt dixi in cle. eo. tit. nolentes. post prin. in glo. commissariis. [*aduocandi*] ecce 1 fin [*tolerans*] dicit Arc. ꝙ † nõ est necesse in crimine hęresis nouam sñiam promulgari, quia iam per canones est antiquitus promulgata, & sic potius denũciatur, vel declaratur, q̃ promulgetur xxiii. q. j. c. i. vide quod dicam j. e. cum fin. in fi. [*expedierit*] quod ipsorũ prouidentiæ & arbitrio relinquit. facit, j. ver. prox. nec vocatus referre poterit qõnem. quod non expedit. š. eo. lib. de rescri. statutũ. §. assessorẽ. [*peritos*] nõ dicit prudentes, respicit 2 ergo † literatos, qui differunt a prudẽtibus. xi. q. ii. nemo peritorum. & Hug. in deriuationibus dicit, ꝙ peritus idẽ est, quod doctus. & instructus, nec de quolibet literato, puta medico, sed de theologis, canonistis & legistis hoc dẽt intelligi. j. e. vlt. §. j. cum enim de crĩe mere ecclesiastico tractetur. j. c. vt inquisitionis §. prohibemus. per canones cognosci dẽt & decidi. ad hoc, xi. q. j. si quis cum clerico cum suffragio tñ & famulatu legũ, xi. q. iii. tum nioperc. iii. q. ix. dignũ. & c. honoramur. x. di. si in adiutorii. aſs imperiᵒ. matheseos ritui patebit. xxvii. di. qui de mensa. fin Arc. pbeant gratis, põt tñ in hoc casu recipere salariũ, licet non exigere. cũ negotiũ fidei quisq; defendere teneatur, xi. q. j. nolite. ij. fin Arc. qui per hoc dicit tñ tum ad c. non licet. xi. q. iii. & xiiii. q. v. c. in prin. & 3 ad iura quæ dicunt. ꝙ † suis stipendiis quis militare nõ cogitur, de præscrip. cum ex officij. [*consilij*] dẽt iuri speritus in consilio esse cautus. in patrocinando fidelis, & iustus in iudicando, vt olim habebatur in procemio primæ compil. qñ aũt quis teneatur ex consilio, vide j. de reg. iu. nullus ex consilio. [*obedientia*] vide š. e. li. de sepul. c. j. [*conuocandi*] tertiũ, istæ conuocationes fieri solent ad audiendas sñias & pœnas, quas inquisitores infligũt ad videndos aliquos cruciari. & expedit fidei talia publice fieri ad instructionem & ẽt ad terrorẽ. [*clerum*] & populum. vide, j. de sen. ex. si sñia. [*& ꝯ illos*] quartũ. & intelligitur de aliis subditis, vel non subditis, ex quo in prouincia delinquendo facti sunt subditi. [*procedendi*] quarẽ in criminib. dr̃ procedatur ꝯ absentẽ, no. ii. q. ix. in sum. de do. & contu. veritatis. ad q̃ Arc. remittens putat, ꝙ si constat de ipsorũ perfidia, & sunt ꝯ eos solennia edicta proposita, pronunciari poterit super crĩne, si non ꝯstat, locus erit decr. cũ contumacia. š. e. dicit ẽt, ꝙ fideiussori 4 sib. absentiũ pœna pecuniaria infligi poterit. ff. de cust. re. l. si quis. de quo remit. xxiii. q. v. cũ hõ. licet ibi tex. videatur aliud dicere, hoc in citatis, qui ex quo ꝑuenti fuerãt, domicilii mutatio non obest. ff. de iu. om. iu. cum q̃dam puella. de fo. cõp. proposuisti. Si vero citati nõ erãt tñ ibi deliquerant, rõne delicti ibi ꝯueniri pñt, & sunt remittendi. in Aut. vt nulli iud. §. si vero quis ꝯprehẽsorũ. de quo vide ĩ cle. de re iu. pastora. ver. ꝙ si punitio. Arc. hic remit. iii. q. vi. c. j. & de rap. c. i. per p̃dicta sit solutũ, quod opponebat Io. mo. dicens, ꝙ si hic loquebatur de sñia ferenda, stare non poterat, cũ extra territorium citare non poterat. ff de of. præsi. l. iii. ff. de iur. om. iu. l. fi. idẽ si de executiõe. š. de fo. ꝯ. postulasti. dicebat, ꝙ de beneficio huius constitutionis prorogabatur iurisdõ inquisitoris, vel de fugitiuo loquebatur, qui remittendus erat ad requisitionẽ inquisitoris, sub quo deliquit. C. vbi de cri. agi op. l. j. & aut. ibi signata. qua in ꝓuincia. [*necnon*] quintũ [*scripta*] ita replicabatur, vt oĩa comprehẽdat, & vide, quod scripsi de ꝓb. eũ cãm. super ver. libros. [*hæreticos*] repete credẽtes &c. vt š. j. rñ. [*& illorum*] sextũ, & tolle literam mitigandi, vel mutandi penã illorũ &c. [*obedientes*] q̃rit Arc. qui dicãtur sponte ad grãm redire. Rñdet, ꝙ illi qui veniunt. j. tps grãæ, licet fuerint moniti, neque. n. coacti vñt. ex quo a nemine sunt ꝑuẽti. bñ facit, ff. ad Treb. l. j. §. si mater. cũ seq. Arch. dicit, idẽ si post tps grãæ, re tñ integra, qa nec personalr requisitus, nec ꝓbationes ꝯ eũ receptæ ad hoc. š. de ꝑb. si tibi absenti. cũ cõcor. post tps vero grãæ personalr requisitus si veniat ĩdignus est venia. licet errorẽ detegat, & remittit, C. de his q latro. occul. l. vlt. subdit. ꝙ hic nõ loqrut de talib. obedientib. q non carcerarentur, & remit. ad sum. Ho. e. tit. §. quaľr dep̃hendatur. ver. aduerte tñ. [*carcer*] qui est ad cautelã, ne. s. noceat, vel alios ĩficiat. & vt appareat, an in tenebris, vel in luce ambulet. š. e. excõicamus. §. siq. non tñ fit hoc diffinitiue ad pœnam. quia nr̃ qs nõ dãnatur ad pœnã carceris, quod dic, vt j. de pœ. quis. dicit tñ aduertẽdũ. ꝙ absoluti, q postea detrusi sunt in carcerẽ, vel aliis pnĩs leuiorib. onerati nullã diffinitiuã sñiã receperũt. absolutio n. illa ab excõicatione fuit, quam ipso facto incurrunt nõ a crĩe, sed si tales sponte carcerẽ exiuerant, quilibet excusationẽ legitimã non hñs potest vt hæreticus cõdemnari. quia fingitur ficte ꝯuersus simulate: cõfessus, vel erroris pristini recidiuus. ad id de pœ. di. ii. c. i. nam exitus acta probat. xxii. q. ii. quod an. & facit. 34 q. i. c. j. ad fi. no. ẽt, ꝙ in sñiis ferendis. vel pnĩis iniungendis redeuntibus non dẽt iudex ꝓnunciare tales hr̃ticos. vel credẽtes, quia non sunt. xxiiii. q. j. hæc est fides. vbi de hoc. ii. q. v. l. hoc dicit Apłs. & c. qui in ecclesia. nec pronunciabit eos fuisse, quia modus iste nõ est datus a iure. Sed dicet sic qa te inuenimus p tuã confessionẽ, vel ꝓbationes legitimas hr̃ticũ, vel hr̃ticos adorasse, nũc aũt saniori vsus ꝯsilio vis, prout asseris ad vnitatẽ ecclesiæ de corde puro & fide nõ ficta redire. idcirco te in primu abiurata oĩ hæretica prauitate iuxta formã ecclⁱæ ab excõicationis vinculis qb. tenebaris astrictᵘ, absoluimᵘ, si tñ ad eã eo corde redieris. & iniũcta tibi

mandata ſeruaueris, & quia in Deum & ſanctam eccleſiam modis prædictis tenere deliquiſti, ad peragendam pœnam condignam in perpetuum carcerem te detrudi volumus & præcipimus, ibidem perpetuo remanere. nec miretur quis de eo, quod dictum eſt ſub conditione ſi, nam cauſa tollendæ q̃ōnis expedit ſic dici & poni. vt ſi, quod imponitur, non ſeruaſſet, eum non abſolutũ fore appareat. Arc. habuit quaſdã informationes officii inquiſitionis, de quibus glo. in hoc ti. pluries poſuit. q cqd dicant inquiſitores nr̃i tp̃is, bene pronunciant, illũ fuiſſe hæreticum, nec video quid obſiſtat. [*muro*] ſ. c. j. mitigã di. xxvi. q. vii. tpa. l. di. accedens. & c. presbyteros. Archid. [*immutandi.*] de commutatione pęnarũ Arc. remi. 81. di. p̃sbyter. ad fi. & de voto. c. j. [*priuandi*] ſeptimũ. & pp alternatiuã, q̃ ſequitur, vel priuatos &c. q̃ repetiĩ. j. ver. pxi. vidi dubitari, quibus verbis debeat hoc caſu ferri ſnĩa. i. an debeat priuari, an declarari. quibuſdam vr̃, ꝙ illud priuãdi reſpiciat filios vel nepotes, q puniũt ex alieno facto, nũciatio reſpiciat principales, q puniuntur ex proprio. huic lecturæ obſtat. j. c. fęlicis. ver. ꝙ ſiqs, vbi ẽr filii, vel nepotes in illo minori delicto, q̃ ſit hæreſis, priuati nunciantur, & per eundem modũ tollitur diſtinctio illa, aut bñficia fuerunt collata filiis nepotib. ante delictũ parentum. aut poſt, primo caſu priuantur, ſcdo priuari nunciantur, cũ collationes fuerint irritę. ſ. e. c. ii. §. ii. & j. c. ſtatutũ. in prin. ſed ille §. ꝙ ſi quis. loquitur de beneficiis collatis ante delictum. & ſi dicatur, alius caſus, tñ rõ eſt maior, vt p̃ dixi, & vr̃ ꝙ iſtæ diſiunctæ veniãt expoſitiue, in ſnĩis aũt vtuntur inquiſitores & ep̃i verbis prout iacent. l. priuamus, priuatos denunciamus &c. [*abſentibus*] alter non. & eſt ſi. ſ. e. lib. de oſ. or. Romana. in fi. & j. c. fi. §. iubemus. [*conſilio.*] non dicit conſenſu. & vide, quod poſt Hoſ. ſcripſi de ele. cum veteri. ſuper. j. gl. q̃ũo ĩterdũ requiriĩ licẽtia, qñq; ꝯſiliũ, qñq; conſenſus, qñque reqſitio voti. dicit Arch. quoſdã dicere hoc ꝯſiliũ potius requiri de honeſto, q̃ de iuſto. in ꝯriũ al. p̃poſitionẽ de, q̃ de ſui nã vr̃ importare neceſſitatem ſequendi conſilium ſm̃ Vin. in decr. pe. de conſti. & dixi de arb. cum olim. ſuper gl. ii. & plene dicam. j. de reg. iu. nullus ex conſilio, ad fin. per quod vide-
5 tur, ꝙ † ſine ep̃o, vel eius officiali nõ poſſit fieri priuatio, ad hoc hæc litera ſequens, q̃ excipit vnum ſolũ caſum. & põt eſſe ratio, quia ipſius ep̃i eſt deſtituere. ſ. c. cũ ex iniuncto. in fi. xvi. q. ii. c. j. in fi. & q. vii. inuentum. ſubdit aũt, ꝙ ſi clericus paratus eſt corrigi. & corde nõ ficto redire ad eccleſiæ vnitatẽ, deponi nõ dẽt, vt no. xxi. di. nũc aũt. in gl. ſed vr̃. iu fi. [*eorũque filios.*] non ſic in crie lz. maie. vt no. lvi. di. ſatis peruerſum. in his proxi. narratur. [*a ſuo iu-*
6 *dice.*] i. Metropolitano. † qui eſt iudex ſuffraganeorum. x. q. iii. quia cognouimus. in fi. in ꝯriũ, ꝙ exponidẽt ſuo iudice. i. ſinodo, xi. q. j. ſi clericus aduerſus. 33. di. quorundam. vbi de hoc. vi. q. iii. ſi inter. ix. q. iii. ſaluo. Archid. dicit primum dictũ videri verius. & ad ꝯria r̃ndebitur. ꝯria loqui ſm̃ antiqua tp̃a. qñ oẽs cauſæ defendebantur. ad conſilia ep̃orum ſm̃ Hug. & Lau. ſed Arch. dicit ſtandum illis capitulis, cum hic agatur de ep̃o puniendo, vt in præl. c. quorundam. & ſm̃ id ſuus iudex erit Metropo. exiſtens in concilio. & remit. ad no. per Ino. & Hoſt. de præb. graue. [*puniendos.*] vt hæreticorum fautores ſm̃ Arc. qui dicit, ꝙ optime facit. j. c. decreuit. ¶ Prima glo. ſuperſcriptionem exponit & ſummat. ¶ Alia. quid in caſu, quærit, & ſoluit. ¶ Gl. rr̃ ponit. rñ. per ꝯtrarium & ſolutionem ¶ Antepenul. glo. exponit diſtinguendo. ¶ Pen. al-
7 le. duas concor. & q̃õnẽ ſol. ¶ In gl. ult. ibi Paulus. † p̃tor non põt reſcindere per ſnĩam ſuam. & ibi acta. §. j. pœna damnatorum poſt dictam ſententiã ſine principis auctoritate minui vel ampliari non poteſt. ¶ In vlt. gl. ibi. §. j. vide de do. inter dilectos. ſuper v. gl. ¶ In j glo. ibi, plura. ſeptem l. ¶ In gl. iiii. in fi. ſed huius rõ redditur in prin. capituli. ¶ In gl. ſic. ſ. ibi. §. videlicet, cum enim ibi dicatur, ꝙ oportet cum multa cautela procedi, ad tantam cautelam ſunt peritorum conſilia oportuna. lo. mo. ¶ In gloſ. quid in caſu ibi, cognoſcere & illud omiſit quaſi indubitatum. & ibi, peccauit. forſan adorando, vel dogmatizando, hoc dico, quia vbicunque ſit male credens ibi peccat. & vide, quod poſt la. Pe. no. Cy. C. de ſum. tri. l. j. in fi. dixit enim Iac. hæreticum alienigenam per Bon. tranſeuntem per Bon. iudicem puniendum, et ſi iudex proprius illum repetat, quia ex quo hæreticus eſt omni loco deliquit, all. l. Arriani. C. de hæret. Pe. ꝯ quod remittendus eſt ad locum, vbi plus deliquit, & vbi notoria ſunt eius delicta per. l. ff. de ac. ſi cui. §. fi. ¶ In gl. aliter. in fi. Arch. dixit hoc ideo licere, qa ſnĩa non fuit diffinitiua, quod ſi fuiſſet, non licuiſſet, per iura, quæ al. gl. hoc intelliges per id, quod dixi ſuper ver. carcere. ¶ In gl. ii. in fi. ſed hodie ſic, vt in cle. eo. ti. multorum.

S V M M A R I V M.

1 *Legem cum euangelio obſeruandam dicentes ſunt hæretici.*

C A P. XI.

Contra chriſtianos, Sol. dubiũ, qd fortificat ibi, et ſi. & ampliat ibi, & ſicut ritum. i. mores & obſeruantias. xx viij. q. j. ſæpe. Arch. vnde ſm̃ Hug. ritus eſt mos vetuſtior & firmior. & dr̃ a ratus & a rectus. ſm̃ ꝙ exponimus rite. i. recte & iuſte j. de priui. c. j. poſt prin. vide, quod dixi de ſum. tri. firmiter. ver. & hoc vtrique. ſuper ver. rite, aliqui dñt, ꝙ ritus in re, mos in ſermone. [*tranſierint.*] lex etiam iſtos punit confiſcatione bonorũ. C. de apoſta. l. j. quod verũ
1 accuſatione p̃bata. vt ibi dr̃, illi qui dñt † legem cũ euangelio & circuncisionẽ cũ baptiſmo ſeruandã incidunt in hæreſim dãnatam. in. de bap. maiores. poſt prin. [*infantes.*] ſi tunc erant adulti. q̃to tp̃e ſint tenendi in cathechiſmo. vide de cõ. di. iiii iudæi. & c. ne quod abſit. [*procedendum.*] & oẽs iſti ſunt excõicati. ſ. c. excõicamus. i pri. & §. credẽtes. lo. mo. ¶ Secũda gl. obiicit, & ſoluit. ¶ Tertia gl. rñ. per diſtinctionem & q̃õnem. ¶ Quarta gl. rñ. per obic. & ſol. ¶ VI. gl. quærit, arguit. neganue. ſol. ꝯriũ. ¶ In gl. j. in fi. eſt ſciendum, ꝙ ꝯ ſecundos habeĩ in officio inquiſitionis litera Clementis quarti data Viterbij pontificatus ſui anno tertio ꝯ vtroſque. litera Gregorij X. data Lugd. ſuo anno ij. & vtraque incipit, turbato corde. & ambæ mãdabant inquiſitoribus, quod hic dr̃. itẽ ĩ vtrãque ſequebatur ſic. iudæos aũt, qui Chriſtianos vtriuſque ſexus ad eorũ ritũ execrabilem hactenus induxerunt, aut inueneritis decetero inducentes pęna debita puniatis. ꝯ dictores &c. inuocato &c. Cõſtat aũt, ꝙ dec. vlt. j. e. in fi. reſeruat mandata prædeceſſorum iſtius libri conſtitutionibus non obſtantib. vbi aũt prædicta litera non eſſet. videretur, ꝙ iudæi talia facientes nõ caderent in offĩm inquiſitorum, ſicut. n. non caderent p̃p hæreſium, cum conſtet eos large hæreticos, quia nõ credunt articulos fidei. maxime reſpicientes humanitatẽ Chriſti, vt no. xxiii. q. iij. §. qui no. & dixi. ſ. c. ſi. c. iii. ſup. j. gl. quod ẽt voluit Gui. in Spe. de duor. poſt prin. diſtinguentis hæreticum baptizatum a nõ baptizato, ſic nec proprie cadit in eos fautoria. vnde cum fautores hæreticorum ſint excõicati. ſ. c. excõicamus. §. credentes. hæc pœna non cadet in eos, ſicut nec in eos hæreticos, vt in gl. prædictis, large tñ illi ſunt fautores. imo & factores hæreticorum, qui ſic trahũt baptizatos ad iudaiſmum: & quia talia per iudæos fieri ſolent, de illis loqui vr̃ hæc dec. de p̃tãte tñ eccleſię ſuper infideles & iudeos, vide, quod ſcripſi de voto. ſuper his. ĩ magna gl. rr̃ tñ pro iuſtitia ꝯ eos recurritur ad dominos ſeculares. ſ. de iudæ. iudæi. & ca. poſtulaſti. & c. in nõnullis. in fi. ſicut & de ſaracinis dicitur in cle. e. ti. cedit. & quia iudæi tales reddiuantes ad iudaiſmum ſolet exbaptizare & de nouo lauare, quod purificationẽ vocãt. & cum pumice caput radere, per iudicem ſecularem videretur eis imponenda capitulis pœna cum diſpẽdio fortunarum, vt dicit l. ſi pen. C. de apoſta. nam ſi rebaptizanti imponitur pœna capitis. C. ne ſan. bapt. l. j. fortius exbaptizanti, & radere, vel tollere volenti baptiſmum. & forte de tali purificatione iudeorum loquitur lex. ij. e. ti. ne ſan. bap. ſi tñ intelliguntur

ſitores volunt punire, id poſſunt per prædictam literã
tñ hodie vna cum ẽpo per cle.e.ti.c.j.nam pñs illa inq
ſitorum participatur epis.ſ.e.per hoc.in fi.¶ In gl.ij.ibi,
quid videat, quo ad hoc, vt non puniatur vt maior. di-
cit Io.mo.& ibi.[*ignoranter*]& furioſi, dũmõ non obſtet
pcedens ꝯria voluntas vt ibi,& ibi, quæris.no. ibi patet
in parte illa,& no.de hoc.e.di.nihil.¶ in glo. ergo.in fi.
vbi de hoc dixi in j.q.¶ In vlt.gl.ibi, qui Titius.idem Ar
cni.& in fi.& quod ibi dicitur de iudæis præuaricantib.
in Chriſtum, intelligitur de alia præuaricatione, nõ de
illa, de qua loquitur hoc capitulum.ad id.xj.q.j. relatũ.
& q.iij.exterminant.ſecundum Arc.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium contractum cum hæretico tenet.*

CAP. XII.

DEcreuit. Ponit dictum, quod ſecun
do determinat ibi, ꝙ intel-
ligẽdum peccatum hæreſim.in hæreſi, quę
matrimonium ſequitur, ſimpliciter proce-
dit, quod decreuit Inn.ſed in illa quæ præceſſerat idem
ſi mulier ignorauit. Secus ſi tũc ſciuit, vt ſequitur. quod
1 decretum Inn.contraxiſſent, no.ꝙ † tenet matrimoniũ
ꝯtctum cum hæretico, de hoc dixi.ſ.de condi.ap.c.fi.ſu
per j.gl.de contractu cum excommunicato etiam cer
tum eſt, ꝙ tenet.ſ.de eo qui duxit in matrimo.ſignificã
ſti.[*ſciebant*]non iuuabitur ergo mulier facto, in quo de
liquit.ſi.ſ.e.vt commiſſi.in fi.ſm Io.mo. nec mirum ſe
cundum Arc.cum per hoc ſauiſſe videatur.¶ VI. gl.ſol
uit duo dubia.¶ In gl.ij. ibi, ſatis.vide de conſue.c.pen.in
antepe.gl.¶ In gl.ij.in fi.dicit hic Io.mon.ꝙ hic eſt me
ra pœna, quæ non ſic ab vno, tñ ſit in alium ſicut con-
tractum, vt ibi,& præſertim cum aliquid ibi ius contra
hens habeat in dote.C.de rei vend.doce.vide, quod dixi
de conſue.c.pe.ſuper gl.antepe.¶ In gl.vlt. ibi, initium.
idem Arc.qui allc.etiam de cle.dudum.& facit hoc ad
no.in cle.de conſan.& affi.eos qui.In ñi.gl.

SVMMARIVM.

1 *Fœminæ debent viris ſeruire ſicut minores maioribus.*

2 *Interpretatio pro filijs eſt begnine facienda*

CAP. XIII.

STatutum. Primo ponit ius anti-
quum.ſecũdo duas de-
terminationes ipſius.prima ibi, primum.ſe
cunda ibi, hoc ſane extendi. poteſt eſſe ratio
ſm Io.mo.quia infectio in viro eſt maior, quã in mu
liere.nam maiori bono maius malum opponitur ſm
Phy.Item(vt dicit)vir eſt caput mulieris,& naturalis or
1 do requirit, ꝙ † fœminæ viris, vt minores maioribus ſer
uiant.xxxiij.q.v.eſt ordo.c.cum caput. Si quæras, quare
in duplo maior. Rñdet, ꝙ hæc qõ minus procedit, cũ
in his quæ ſunt iuris poſitiui, ratio demonſtratiua red-
di non poteſt. ſufficit ergo dicere, ꝙ ſic arbitratus eſt le-
giſlator.ff.de poſtula.l.j.§. initium inducit illud Phi. in
ethica.prudẽtis eſt vnumquodq; examinare, prout rei
natura requirit. par.n.eſt peccatum demonſtratorem
probabilia dicere,& rectorem demonſtratione experi
ri.vnde Oratius in poetica.Qui variare cupit rem pro-
digaliter vnam. Delfinum ſiluis depingit, fluctib. aprũ.
hoc ſane tolle literam, intelligẽdum eſſe vr̃[*non autem.*]
repete intelligẽdum vr̃ de filijs & nepotibus illorũ &c.
[*probantur*]dicit Io.mo.ꝙ huius rõ eſt, quia verba ſunt
intelligenda cum perſeuerantia, ſeu continuatione.ff.
quorum leg l.j.§.pe.qui ſatiſ.cog.l.quoties.Item ſunt in
telligenda, ſi res in eodem ſtatu perſeuerauerit. ff.de ſo.
cum quis.in prin.xxii.q.ij.ne quis.ff.iud.ſol.ſi ante.ij.rñ.
Item poſteriora tẽpora ſunt conſideranda. C.ne de ſta.
deſun.l.ſi mater.& vlt.mora nocet.ff.de per.& com m.
rei ven.l.illud.in fi.[*conſtiterit*]non ergo ſunt hæretici, ſi
miſtico eccleſiæ corpori ſunt reintegrati, ad id.l.diſt.
ferrum.¶ Prima glo.rñ.per qõnem, de quo Inn.¶ Ter
tia gl.primo dicit, quid declarat. ſecundo literam expo
nit,& id determinat.dicit opi.Acc. reprobatam,& dat
regulam.tertia obiicit & ſoluit.¶ Gl.dixit.ſ.primo facit
vim in verbis textus.ſecũdo arguit ad qõnem ¶ Tertia
gl.ibi, non alter.vide de ver.ſig.præterea. ſecunda gl.ibi,
iſti quidem.vide ſ.e.lib.de fil.presby.c.ij.ſuper iij.gl.¶ In
gl.ſ.dixit.ibi, in fi. col. iiij. vide de big. quia circa.ſuper
j.gl.¶ In gl.huculq;. ibi, l.quiſquis.vide quod ibi no.poſt
collationem mecũ factam pp cãm quondã de Tuſcia
delatam, q reprobat, quod hic dixit Io.mo.& Arc. poſt
eum, ꝙ l.illa & eius gl.intelliguntur de hęreditate pater
na & materna.nam quo ad illa, quæ cõfiſcantur, opor
tet intelligi oẽm gradũ ab illis excluſum, vt pœna ſit
perpetua.ſ.C.de poe.ſeruus.ſed hic loquitur de filijs ex-
cludendis a beneficijs eccleſiaſticis,& officijs publicis,
nam (vt dicit) etiam lex excludit filios ab honoribus,&
ſucceſſionibus ẽt extraneorũ, quod eſt verũ, vt ẽt videre
potes.vj.q.j.ſi quis. Et quo caſu talibus relicta perueniãt
ad fiſcũ, quo caſu ad granatos quo ad hæredes,& quo
redeant ad delinquẽtem.vide plene per Ia.de Bel.in qõ
ne, quam poſuit.C.de his qui.vt indi.¶ In gl.ſ.dixit. ibi,
ius nouum. Idem Arc.& ibi, hoc æquũ.maxime quia p
crimen hæreſis perditur hæc pñs.ſ.c.ij.in fi. idem Arc.
licet Io.mo.videatur tenere ꝯriũ, tenet idẽ.dicit.n. illos
nõ includi, quia prohibentur alio capite. vt ſequitur in
gl.ſi tñ aliquo iure aliquid percipere deberent in bonis
paternis, illud perdunt. ſic ẽt cum quibuſdam doctorib.
nuper conſului, cum illegitimus ſit de ſanguine & gñe
improbato,& ẽt ĩ ipſo teneatur paternũ crimẽ.C. ad l.
Iul.ma.quiſquis. Itẽ ſi puniuntur filij legi.non odibiles,
fortius puniendi ſunt legi odibiles.ſ e.lib.de præb.cum
qui.cũ ſuis concor. Item hæc intra diffinite loquuntur,
ergo &c. Item cum rõ primæ ſit differens ad oẽs filios
identitatis,& non extenſionis virtute includet illegiti-
mos.bene facit.ff.de in ius vo.quique.in fi. vbi ẽt vulgo
conceptus nõ vocat matrẽ in ius ſine venia. Cy.in præ.
l.quiſquis.tenet hoc ĩ filio nato ex certo coitu.licet dã
nato, in quo pr̃ eſt certus,& tunc locũ hẽt rõ legis illi⁹,
q̃ loquitur de ſanguine improbato. Si vero coitus talis
eſt, ex quo lex æſtimat patrem incertum. tunc ceſſat rõ
legis,& ſic ceſſat pœna. vt ſic informemus ſm legis con
ſcientiã, in Auct.de iudi.§.oportet.inducit.ff.de ritu nu.
l.lege.§ j.& rõnem ibi poſitam & ibi, quia circa. Io.mo.
dat illud ſimile de caſu.xxvj. di.deinde. cũ ſuis no.¶ In
gl.quia lapſi.ibi, nõ relapſi.vidi dubitari, an filij relapſo-
rum, qui tñ pęnitentes & conuerſi ſacra eccleſiæ perce
perunt, teneantur hac pœna,& vr̃ ꝙ nõ.ſ.e.ſuper eo in
fi.ex quo.n.conceditur talibus eucharistia. iam ſunt de
corpore eccleſię. i.q.j.extra catholicã.& c.intra catholi
2 cã. Itẽ benigna † interpretatio eſt facienda pro filijs, qui
puniũtur crimine alieno. C.de nãli li.l. legẽ.ad idẽ iſte.
§.ſaltẽ.vſq; ad hoc non aũt.nã ſi ſteriſſet iſte tex. in illis
terminis, ſatis pateret illos nõ includi, cũ parentes nec
tales eſſe, neq; tales deceſſiſſe probentur.ir. ꝯriũ, iſte ver.
duo requirit.ſ.ꝙ ſint condemnati & reincorporati, ſed
relapſi non incorporantur, ſed ſine audientia per ſecu-
larẽ curiã puniuntur.ſ.e.ad abolendã.§.illos quoq;.licẽ
pp idẽ id qđ de pnĩa & eius proſecutione legĩ, nõ practi-
catur in illis.licẽ dec.ſup eo, puidet ſaluti aiæ nõ corpo-
ris, quaſi talis pprie non põt dici reincorporatus. quaſi
nõ puto ꝙ ei⁹ corpus exuſtũ, vel cineres debeãt ſepeliri
in cœmiterio, cũ dec.ſup eo.ſepulturã nõ pmittat q̃ eſt
quies corporis.xi.q.ij.aur ſi.& dixi.ſ.de ſepul. ſuper rub.

SVMMARIVM.

1 *Abbas declaratus an contineatur ſub nomine dignitatis.*

CAP. XIIII.

INquiſitores. Primo ponit di-
ctũ, a quo vnum
caſum excipit. ibi niſi. ſecũdo inquiſitores
ĩformat, qñ exceptio locũ nõ hẽt ibi ſi tñ.
[*inquirere*]per hãc lrãm.& illã q ſequitur, procedit qđ di
1 cit finis iij.gl.ꝯ epos, qđ hic dicit Io.mon.† declaratũ ab
batẽ non ꝯtineri ſub noĩe dignitatis, ſcripſi ſ.e.li.de p̃.c.
ij.ſup gl.ij.[*nunciare*]iſte qđ hr̃ in cle.e.ti.nolẽtes.circa fi.

& satis æque dici potest, q si ex qualitate, vel ex plurali tate personarum de hæresi suspectarum, si ꝯ illas inqui rat, periculum notabile, vel grandis turbatio prouentu ra creditur, licet illi non sint epi, prius consulendus sit Papa, facit. s. de transla. e. si. & quod ibi no. & cle. hoc e. ii. c. 1. ad fi. ver. q si odij, & quod ibi no. in 1. gl. ¶ Prima gl. summat. ¶ Tertia gl. soluit duo dubia. ¶ In gl. no. ibi, in prin. & est simile in cle. de præben. per literas, vt ibi no. in glo. ante pe. & ibi remittant. idem Io. mona. & Arc. & in fi. concor. j. e. inquisitionis. §. prohibemus. & quod ibi no. in gl. ij. in fi.

S V M M A R I V M.

1. *Inquisitor & ordinarius si simul citent, cui sit obediendum.*
2. *Inquisitores sunt delegati Papæ.*
3. *Hæresis purganda factum est priuilegiatum episcopis.*

C A P. XV.

Per hoc. Tres sunt partes, quæ patent. secūda ibi, verum, tertia ibi, si delegatur. hic patet, q inquisitor ēt gñaliter datus in prouincia habet delegatam. hoc idem probatur. j. proximo rñ. arguendo per decre. vlt. s. de re iudi. vbi duobus ordinarijs discordantibus te net absolutoria. ergo isti non sunt amboordinarij, idē secundum veritatem probat decre. ne antiqua. s. e. tit. li cet ad ꝯtrium inducatur. ¶ q cum ipsorum iurisdictio non expiret, ergo sunt ordinarij, sed verius est, q fauore fidei non expirat. ergo q expirasset, concluditur ergo, q est delegata. [*volumus*] non dicit declaramus, vel aliquid tale, ne sigillet magnos viros tenentes ꝯtrium, quasi Papa dando inquisitores videatur ab ordinarijs negotiū aduocasse, & ob hoc quietere debeant. de offi. le. licet. vt lite pen. ecclesia. ij. de ap. vt nostrum. ij. q. j. nomen. de pur. cano. c. fi. item videbatur inconueniens, ad diuersa iudicia posse quem trahi, & officia promiscuis actibus perturbari. C. de epi. & cler. l. repetita. & C. de testa. l. con sulta diualia. ista succumbunt & in fauorem fidei & pp debitum ordinariorum sunt obligati de aliabus sibi cō

2 missis reddere rōnem. [*derogare*] quærit hic Arc. si ordi narius & inquisitor simul citant, cui obedire teneatur. pro ordinario facit, quia eius iurisdictio firmior & an tiquior, cui specialis non derogat, vt hic. ad idem extra uagans Benedicti eo. tit. ex eo. & s. de offi. ordi. significa-

2 uit. Sed ꝯ, inquisitores sunt delegati Papæ, vt s. dixi, & pa tet hic, & censetur ille cuius locum tenent. ij. q. vj. si eps. lxxxiij. di. c. fi. & dist. sequen. c. i. de of. dele. sane. ergo ma ior, nobilior & fortior est ipsorū iurisdictio, illi potius parendum. 8. di. quæ ꝯ. xi. q. iiij. qui resistit. facit. s. eo. lib. de præben. si a sede. & si dicatur, q ordinarius hēt æqua lem iurisdictionē, cum inquisitore per hoc ca. Hoc ne gatur, cum habeat ordinariam, nec admixta fuerit dele gata, vt hic dicit ibi, si habent. no. decre. significauit, qa licet ibi absolutum per delegatum, qui postea non pro cedit in cā, ordinarius reducit in pristinam sñiam, non tñ dr, q procedit in principali, imo innuit ꝯtrium, ista no. decre. hoc solum dat ordinario. quod potest. licet in quisitor procedat, & putat Arc. q citatus ēt prius corā ordinario si postea per inquisitorem citetur deserto or dinario venire debeat coram illo. ff. de re iud ꝯ pupillū. & prædictis can. quæ ꝯ. & qui resistit. & sic fm eū non est curandum, si ordinarius in conueniendo pūenit, & hoc dicit verum. [*præceperint*] non ergo hēt hic locum qñ aliter iña procedit, no. in extraua. quam statim alleg. quod dic hodie, vt in cle. e. ti. multorum. [*communicare*] in fi. cū nil restat, nisi ferre sñiam, vt in extra. Bndicti, quæ incipit, Ex eo q quedam. vnum casum excipit. ibi, ver. vnum sane [*veritas.*] quæ sæpius exagitata splende scit in lucem xxvj. q ix. c. vlt. & ideo etiam post publica tionem hic can. possent per inquirentem ex officio te stes examinari & recipi, vt dixi. s. eo, vt officiū. super ver. testium. non sic ad productionem partis. vel dicit hic Arc. non conuenerint, i. non concordauerint, sic. s. de appel. cum speciali. post prin. conueniunt enim simul localiter, sed discordant in sñia, & intelligo siue discor dent ferendo, quia proferunt ꝯrias, siue nō ferendo, qa abstinent pronunciare, quia discordant. & hoc placet Io. mo. qui dicit, istos non posse ferre sententias aduersas, sed tunc debent remittere vtrosque simul, si tū alter nollet, & alter faciat ordinationes factas vel fiendas, vt & i. cle. hoc locum habeat. ¶ Prima gl. no. ꝯria. ¶ Secū da specificat duplicem de le. hois & iuris. ¶ Glo. ad quid all. duas cōcor. quærit & sol. ¶ Gl. licet ergo. soluit ꝯriū. ¶ In gl. licet ergo. §. vlt. vide de acc. de his. super j. gl. ¶ In gl. i. ibi. præiudicaretur. idem Arc. & idem Io. mon. licet prius effuderit multa verba dicens, ordinariæ potestati hoc speciale fauore fidei, qua facilius inuenitur & c. xx. di. de quibus. & quia ītegrū est iudicium & c. de of. dele. prudentiam. vel fm eū licet rīr specialis commissio tra hatur de genere, non tñ sicut genus est priuilegiatū, vt hic, nisi de priuilegio fiat mentio, ar. de pscri. veniens. &

3 q factum hæresis purgandæ sit priuilegiatum in epis. habetur. j. e. c. in fi. Item præcipuum. nam eps, q est Dei vicarius & summus ille in toto orbe, & alij epi in terri torijs sibi commissis habent punire scelera. s. de of. ord. c. i. ergo & præcipuum scelus. ¶ hæresis. alia enim scele ra committuntur in rem Dei, cuius est terra & plenitu do eius, de deci. tua. sed hæresis directo committitur in Deum, & per consequens in homines dicendum est, & sic adheret episcopalibus offibus, quod per tales com missiones non recedit ab illo, sed multiplicatum offi ciū. ¶ In glo. licet ergo. ibi, pronunciatū. idem Io. mon. & Arc. qui all. no. per Inn. de pur. ca. c. pe.

S V M M A R I V M.

1. *Defensio legitima nulli est deneganda.*
2. *Creditur id, quod proponit quis in libello contra se, non autem pro se.*

C A P. XVI.

Vt inquisitionis. Prima gl. diui dit contra hæ reticum, sit pro hæreticis, & ad correctionē & reconciliationem ipsorum sit cōtra hæ reticos, vt quibus non prodest correctio, non poterat abscissio, xxiij. q. 6. iij. illud sane. [*non obsistunt*] vt ergo pro approbatis habeant hæc tua præmissa necessario est cō currere [*temporales*] vide quod scripsi. s. e. lib. de im mu. ec. eos qui. in prin. atra & dura. xxiij. q. v. de ligneribus. in fi. Arc. ecclesiæ indicium non per seculare, vt sequi tur. & j. e. c. proxi. in fi. [*terminetur*] licet rīr etiam in crimi nibus lite pen. non detineatur quis in carcere. fallit hoc propter enormitatem delicti, quod dic, vt j. de sen. exc. si clericos. in fi. [*condemnatos*] ergo requiritur sñia, p quā terminetur negotium, vt s. & xx. di. §. j. vel. cum ergo. ad idem. ff. de re iud. l. iiij. §. condemnatum. & in ca. vlt. §. j. ibi, ad sñiam. Arc. [*animaduersione*] i. pœna, qua euertitur aīa de corpore, sic. s. e. ad abolendam. §. j. qui remittit. s. e. li. de exce. vlt. in fi. [*proclamationibus*] quæ alias prouoca tiones dicuntur, & remit. Arc. s. de ap. cum sit. in gl. pro prie. [*interdictum*] hoc est planum, vbi lata est diffinitiua ꝯ eos, vnde. s. dixit, eos condemnatos, non sic in proces

1 su inquisitionis, si contra iura grauetur fm Arc. nulli enim negāda est legitima defensio. s. de exce. cum iter. & ne innocens grauetur, pcessum est omnibus oppres sis, vt appellare possint. ij. q. vj. c. ij. & iij. & facit. ea. q. non ita. oppressi vero & grauati durante sñiam, vt ea. q. §. op pressi. in causa vero appellationis cognoscet de iniqui tate inquirentis. s. de ap. interposita. in fi. & fm eum ista litera non obstat, sed facit pro, loquitur enim de illis quos iam constabat esse tales, supponit enim illos hæ reticos credentes & c. sic & constitutio Innocen. quani, de qua hic fit mentio. dicit enim sic. item appellatio nes, aut proclamationes huiusmodi personarum, & cō stitutio Federici, quæ incipit. commissi nobis cęlitus. sic dicit. omne insuper proclamationis & appellatio nis beneficium ab hæreticis excep. & fau. eorum peni tus amouemus. merito autē sic dicitur de his, quos con stat

ſtat eſſe tales, cū nō debeant aliquo iuris priuilegio gau
dere, in Auth. de priuil. dot. circa mediū, vbi ergo non ꝯ-
ſtat, illū eſſe talem, beneficium tale iuris eidē negari nō
debet. coadiuuat ſm eum, quia in tā graui crimine
cum multa oportet cautela ꝓcedi. s̄. e. vt officium. §. ve-
rum [*mere eccleſiaſticum*] non dicit ſimpliciter eccleſiaſti
cū, ſed addit mere. & facit ad ea q̄ ſcripſi. s̄. e. li. de fo. ꝯpe.
c. vlt. ſuper vlti. glo. [*quoquo modo*] non obſtant auctorita-
tes veteris teſta. per quas probare vr̄, hoc licere principi-
bus, nam deutero. vij. mādatū fuit populo Iſrael. vt aras
hæreticorū ſubuerteret. & fuit dictū, ſi frater tuus & c. qđ
hr̄. xxiij. q. v. ſi audieris. & q. viij. legi. & ꝙ de Hie. reg. iſtō.
legitur, q̄ occidit ſacerdotes colētes Baal. iiij. re. x. & xxij.
q. ij. vtilē. & eo. li. xxiij. eo. ver. rex. Ioſias oſſa hæreticorū
cōburi fecit. ad hæc enim & ſiĺia rñdetur ꝑ id quod hr̄.
j. q. vij. §. item cū Balaā. ver. his ita. vbi dr̄, ꝙ multa in ve-
teri teſtō concedebātur, quæ hodie prohibita ſunt, nec
ſunt in noſtrę actionis exēplū trahenda. ad idē. xxij. q. ij.
ſi quis peruenturus. & §. præ. xxij. q. iiij. quis ignoret. & de
pę. diſt. ij. ſi enim inquit. ver. qō. aūt. vtrobique dicitur, ſer
uiuit Abraam tpi ſuo, ſeruiamus nos legi & tpi noſtro,
fuerunt enim facta ꝑterita figuræ futurorū. xxiij. q. j. non
bella. & q. iiij. non inuenitur. ſatis aūt eſt. hoc per cōſtō-
nem eccleſiæ expreſſe ꝓhibitū, vt hic. & j. c. proxi. in fi. &
ſicubi canon eis circa hoc permittat, illud ſemꝑ intelli-
gitur ad mandatum eccleſiæ, vel in caſum executionis
ſñię latæ per eccleſiā, vel præcepit per eam facti, vt ſequi
tur [*ſine captos*] ecce ſm [*alterius*] ſi intelligas altero modo
mandante ꝯriū tunc planū. Si vero intelligas ēt altero
mandante ꝯnū quo ad hoc expeditum eſſe, quod no s̄.
in gl. qđ ſi ſatis. tñ credo, ꝙ quo ad pęnā excōicationis,
de qua ſequitur, alteri⁹ ſolius iuſſus excuſet, ēt altero ꝓ-
hibente [*aut tertium prompte*] habes ergo hic caſum, quo
negligentia, vel accurata tarditas habet poenā excōica-
tionis. facit. s̄. e. ver. & vt. ibi, ſine mora. & ver. vt q̄. ibi ſta-
tim aliās. ecce quartū [*ſi quis vero*] vltima pars. de ꝑdictis
no. qa patet hic & s̄. §. proxi. in princ. & ver. vniuerſos
in prin. tota hæc decr. vſq; ad ver. necnon. ſolū de dñis
& officialibus loquitur, & eos ſolos contingunt hę pœ-
næ, ab inde ligabit alios, vt ibi dicā. ꝯ prædicta quatuor
quæ continent. §. ꝓhibemus. vel lege latius. vt cōprehen
dat oia. q̄ habentur in parte ſcđa. ſ. ſi requiſiti non pareāt
in illorum inueſtigatione [*captione*] & cuſtodia. Itē indu-
ctione ad locū, de quo illi mandauerint infra ſuū diſtri
ctū in ſtatim puniendo dānatos ſibi relictos. Itē ſi de co-
gnitione termini ſe intromiſerint, ſi ob hoc captiuos ſi-
ne licentia relaxauerint, ſi non exequantur eis iniuncta,
vel ſi ipſorum proceſſus impediāt. Statim aūt ſubdit de
ſe opponēte vel impedicēte [*fecerit*] nō fecere ad qđ quis
tenetur, eſt aliquid facere. ff. de reg. iur. qui non facit. &
j. de iniur. c. j. ver. qui vero s̄. de ſymo. nemo. & ſic cōpre-
hēdit & culpā q̄ conſiſtit in nō faciēdo [*opponere*] quod
eſt ſe obſtaculū ponere. & ideo ſubdit de impedicēte, nec
non, vt prędixi, hucusque conſtitutio ligat dños & offi-
ciales tantum. hic rō ligat ēt alios, quia verba hic ſonāt
[*prædictis*] vide, quod ſcripſi ſuper ver. ꝯ prędicta. ¶ Prima
gl. diuidit & ſummat. ¶ Gl. ꝙ ſi. q̄rit & ſol. ¶ Gl. no. ꝙ po-
nit regulā, tres caſus exceptos. ¶ Penultima gl. ſoluit qō-
nem ¶ In gl. ideſt. ibi, quot. vide in eodē ſtatim allegatio
in penult. gl. ¶ In gl. prima ibi, cognoſcant. ſupple, nec
exeq; detrectent, vel ipſorū proceſſus īpediant. ¶ In gl. ſe-
cūda ibi, redegerat. cū certis modificationib. & adiectio
nib. lo. mo. & Arc. ¶ In gl. ergo. alle. in fi. lo. mo. ſ. ſolutio
ne ꝯriorū inſtabat. ſ. eius, quod approbo pro me, teneor
recipe ꝯ me, allegabat ī auth his q̄ ingredi. ad ap. §. illud,
2 col. itē q̄ qđ ꝓponis ꝓ te in libello tibi non credit. ſed cre
dit, quod ꝓponis ꝯ te. C. de lib. cā. cū ſcū. itē ex quo im-
probas inſtrm in eo, quod eſt ꝯ te, non potes te iuuare
in eo, quod eſt ꝓ te. s̄. de cē. cum olim. ſoluit, ꝙ ꝯria lo-
quuntur in eo, qñ factū eſt tale de ſui natura, quod pōt
eſſe pro & ꝯ nullo extrinſecus operāte, ſed hic quod pro
ſe eſt, tenendum eſt. & quod ꝯ te renuēdū, ideo quia re-
probatum, vt in c. ſi quid veri. ¶ In gl. quid ſi. ſ. ſi. vide, qđ
hic dixi ſuper ver. alterius. ¶ In gl. ideſt principaliter. ibi,
iudex al. in ſe capax, quem facit incapacem magnitu-
do cauſę ſm Io. mo. ſm quē eſſet alias in poteſtate rei
eludere intētionem actoris. ff. de iuriſdic. om. iudi. ſi idē.
¶ In gl. no. ꝙ in fi. s̄. eo. inquiſitores. vt ibi no. in fi. iij. glo.

S V M M A R I V M.

1 *Nuptiæ nepharia inceſtę & inutiles quomodo differant.*
2 *Inceſtus cum quibus committatur.*
3 *Apprehenſio bonorum hæretici eſt facienda per perſonas publicas non priuatas.*
4 *Originis ratio non eſt minoris, ſeu maioris virtutis, quam ratio domicilij.*
5 *Acceſſoria diiudicantur ſecundum principalia.*

C A P. X V I I.

CVm ſecundum. Duæ ſunt par
tes. prima de
confiſcatione loquitur. ſecunda de apprehē-
ſione ibi, confiſcationis. prima facit duo. in-
ducit ma. alle. quatuor argumenta legalia. ex quibus cō-
cludit ibi, no. ſm Arc. ibi & mulier. tertiū ibi, ac ēt quar-
1 tū ibi, aut verū. [*nepharias*] † differentia inter nephariaſ,
inceſtas & inutiles, no. C. de inceſt. nup. ſuper rubricā. &
hic per Arch. dicitur ibi, ꝙ ſunt nephariæ inter aſcendē
tes. Inceſtæ inter collaterales, conſanguineos, vel affines.
inutiles alias ꝓhibitæ, naturæ ꝯrias. quia ex illis ſoboles
ſuccreſcere non pōt. xxxv. q. iij. quædā lex. ad idē. lvj. di. ſi
2 gēs. Arch. [*inceſtas*] cum quibus † cōmittatur inceſtus hr̄,
xxxvj. q. j. §. cum ergo. & de nuptiis inceſtuoſis hr̄. xxxv. q.
iii. c. ii. & c. nullū. & c. de inceſtis. vbi vide, & dicuntur ab
hominabiles Deo & hominibus, vt. c. q. nec cā [*quam re-
rum*] qūo diuerſa ſignificat, remittit Arch. ad no. per ſe.
xl. diſt. ante horā. & vide, quod no. xxiii. q. vii. ſi de rebus.
in prima gl. [*confiſcata*] intelligunt quidam. ſ. Io. mo. etiē
permanente, at s̄. eo. ſtatutum. §. i. Arch. [*temporales*] du-
bitatur. ſi Bon. origine & patrimonio, quia ibi habet bo
na, conſtituit Florentiæ domicilium & ibi damnabitur
de hæreſi, an ad dñium vel cōe Bon. an Florentinū ſpe-
ctet apprehenſio bonorū, q̄ ſunt Bon. & ponitur, ꝙ con
ſtōnes officii tñ papales volunt, ꝙ tres partes fiant, vna
ſit iudicis ſecularis, alia officialiū, tertia deferetur eccle-
ſiæ Romanæ. ꝓ tuitione officii, quo ad Bon. inducuntur
3 tales rationes, hic † apprehēſio bonorū facienda eſt per ꝑ-
ſonas publicas non priuatas. primum patet hic. ad hoc.
C. de bo. ꝓſcrip. l. ſi quis intra. & l. ſi quis poſt. §. ꝙ no. &
de bo. vacan l. fi. lib. x. ſecundum patet ex primo. ad id.
C. de iure. fiſ. l. prohibitum. nec eſt ſingulis concedendū
quod per magiſtratum publice fieri poſſit, ne occaſio ſit
maioris tumultus faciendi. ff. de reg. iu. non eſt ſingulis.
iudex aūt Florentinus quo ad bona Bononienſia eſt ꝑ-
ſona priuata, quia ſunt extra ipſius territoriū. s̄. eo. li. de
conſti. c. ij. in fi. ff. de iuriſd. om. iud. l. fi. de offi. præ. vr. l. fi.
ergo ad Bon. nō ad Florentinum debet occupatio vel
apprehenſio pertinere, maxime quia cum iuriſdictio-
nes per territoria ſint diſtinctæ, vt probatum eſt, & pro-
hibitum vna via. alia via per indirectum, vel medium
fieri prohibeatur. j. de reg. iur. cum quid. ſicut inquiſito-
res Florentini per ſe non habent iuriſdictionē Bono. ita
nec habere pñt per medios iudices Florentinos. nam id
ſolū iuſſu iudicātis pōt poſſideri, qđ eſt in iuriſdictione
iubentis. ff. de bo. auth. iu. poſſ. l. cū vnus. §. is qui. per decla
rationē igitur Florentini inquiſitoris inſurgit iuſſus oc
cupādi, q̄ iuſſus bona ſita Bon. nō aſtringit. Itē ſicut tu-
tor datus occupat ſolū adminiſtrationē bonorum, quę
ſunt intra iuriſdictionē dātis ff. de tu. & cu. da. l. pupillo,
& ff. de ex. tu. l. illud. & no. e. ti. l. non ſolū. §. & qui teſtō,
licet per officiū pupillus ſit ſuę adminiſtrationi cōmiſ-
ſus. ſic in damnato per ſñiam miſſo poteſtati iudicis ſe-
cularis erit hoc caſu dicendū. Itē dānatus de hęreſi Florē
tię eſt ēt hęreticus Bon. ad hoc. s̄. e. vt commiſſi. ver. & ꝯ
illos. C. eo. l. i. auth. gazaros. in princi. & fi. ſicut de excōica
4 to dr̄. iiii. q. v. c. vno. & xj. q. iii. c. ii. Itē ſ nō minoris ſed ma-
ioris

ioris virtutis est rō originis, quā rō domicilii. ff. ad mu-ni.l.assumptio,& l.domiciliū. & l libertus.§ prescriptio. & no.C.de mu.& ho.l.j.li x.& de hoc in q.portorū.super reg.qui prior. si ergo Florētiæ dānatus, dr̄ dānatus Bon. & rō originis Bon.est potētior. ergo ad Bo.spectat apprehensio.itē Bon.iudex habetur loco possessoris rei,& Florentinus loco actoris,restat, ꝙ si casus est dubius iudicare debet pro Bon.s.de fide inst.inter dilectos.ad finē.cū cōcor.nec est nouū, ꝙ Florētinus habeat certa bona illius Bono.alia, ꝙ sæpe contingit, vt patet de testamen. relatum. ij. in fi.s.cod.lib.de sepul.cum quis.§.i.C.de secundis nup.l.cum alus.de suis & legit.l.de emancipatis. C.si socius liberalitatis imperialis sine hærede decel. l.vna.li. x.ff de test.mi.l.līā mulier,§.fi.& l.se.& de vete.& im.sue. l.i.& ij.Ricardus de Malūbris,qui hanc qōnē disputauit Paduæ,tenuit ꝯ.s.ꝙ ab... .icē ecclesia Florentiæ spectēt illa bona his rōnibus. Apprehensio & occupatio bonorū dānati ad secularē iudicē spectat directo per concessionem papę vel principis, nec aliter occupare posset, vt hic in fi.& in constitutionibus officij,de quibus in qōne dixi;& C.de bo.va.l.j.iij.& vlt.sed si princeps administratorē dat,puta tutorē, ille non solū administrat bona pupilli, quæ sunt in prouincia sua,sed ēt quæ sint extra prouinciā. C.de admi.tuto. l.ij.est speciale in dato a principe, quia secus in dato ab alio, vt probatum est supra, sic & iudex Florentinus a principe datus administrator,occupator & diuisor bonorū administrabit, occupabit & diuidet non solū bona,quæ sunt Floren.sed ēt q̄ sunt Bon.cū tn̄ extra territorium Florentinum sit priuata persona,non sua auctoritate.sed per relationem ad iudicē Bon.hoc facit.s.eo.li.de so cōpe.Romana.§.ꝯhentes,nam per iudices locorū vbi sententiæ feruntur earū executiones fieri dnt,vel per se,vel per relationē ad alios sub quib.essent res. ff.de re iudi.a diuo pio. C.de iudi.ppe rādū.§ sin aūt reus ergo hæc executio sniæ latæ Florētiæ spectat ad Florentinū.ꝙ de bonis Bon.relationē facit ad judicē Bono.& ꝙ occupator sit executor,vt patet in tex. & per hoc sit rñtum ad primas rōnes partis ꝯriæ. itē cōstat confiscationē hanc fieri in pęnam dānati.vt nudus exulet. vt al.dicitur.ff.de capi.dim.tutelas.§.fi.C.ad l.iul. ma.l.q̄squis.ff.depo.si.bona fides.occupatio tamē & partitio fit ad subleuationē laborātiū,ꝙ patet in portione tertia,q̄ applicatur ciuitati.C.de vec.& cō.l.fi.& C.noua vec.l.j.idē in tertia, quæ datur officialibus, qui negotiū peregerūt.facit in Auth.de iud.§.ne autē labor.ff.de dona.si pater.§.fi.tertia, quæ pro officio cōseruatur,est subsidium alicuius peculij arg.ff.de leg. iii. si chorus §.j. sed præmium & merces ibi danda sunt, vbi labor & dispendiū imminet.s.de præben.cū s̄m.C.de fur.l.manifestissimi.§.sed cū.de ca.tol.l.vna.§.proxi.ergo nō Bon.sed Florentino debetur, cui labor & dispendiū officij in suo districtu sibi crediti imminebat,arg.C.de spo.l.j. & sic ibi cōpetit apprehensio, ne doleat diligentiā adhibuisse. C. de allu.l.ij ff.de iuris & fac.ignorantia.l.regula. §.i.& ne promiscuis actibus turbentur officia. C.de testa.consulta.itē occupatio bonorū est accessoriū ad sniam dānationis,quæ cū principe & necessario habet procedere,vt hic,cum ergo accessoria[a] diiudicentur s̄m principalia. j.de reg.iur.accessorium.& ibi concordantię, & snia super crimine diiudicetur ex terminis iurisdictionis officij Florentini,vt in l.si quis terra.C.de bo dā.ergo s̄m illos terminos diiudicatur bonorū publicatio, vbicunq; sint.facit ff.de fideiuss.li vt proponitur. itē cū fit confiscatio,fiscus dr̄ succedere dānato, vnde personalibus actionibus dependentibus de bonis confiscatis fiscus agit & puenitur.C.ad leg.iul. de vi pu.& pri.l.tutoris.de bo.dā. si vt ,pponis. ff.so.ma.si marito.in prin. successio autē est vniuersitum ius illius,cui succeditur.ff.de ac.pos.cum hæredes.si cet.pe.eius qui in ,puincia.de bo. pos.l. j.& de re. iu.hæreditas .cū ergo Florentiæ fiat publicatio, vbi snia fertur,& indubitatū,ꝙ cōe Florentiæ in bonis ibi constitutus succedat,ergo & vniuersis. itē cum illud ius confiscandi sit incorporale.ff.de re.di.l.j.§.quædā.& act.incorporalium.sed certo loco facti vbicunque vigorē extendunt.C.de col.l. filiæ.ad finē. ergo damnatio & publicatio facta Floren. Bon. suū vigorē extēdit. per hoc fit rñsum ad id,quod dicebatur, Bono.damnatum ,fateor, & hoc facit pro , quia cui competit bonorum occupatio, id est apud quam stilū proscriptionis meruit, vt in l si qs intra.occupabit bona vbicunque sita,quod allegabatur de dubio, intelligitur de probabili,sed illud non est tale, vt probatū est,alias sequeretur. ꝙ cū negatio faciat rem dubiā.C.de ac. pos.nemo ambigit.qui.ad lib.procla.non li.l.iij.& nihil adeo certū & c. in Auth. vt defun. seu. in prin.e semper iudicatur pro reo. sic prolixitatē qōnis illius hic totā cōprehendendo volui breuiare: fertur tn̄ p officiū inquisitionis seruari ꝯtiū,& per Nic. quartū ꝯtiū diffinitū, quam diffinitionē non vidi,nouissime ēt adoptiuus meus disputauit hanc qōnē,& quo ad partē,quæ debetur officialibus.sibi placuit prædicta solo,cum constitutio dicat,istā deberi officialibus,qui negotia peregerunt, quo ad alias duas partes tenuit ꝯriū, cum generali fisco sint confiscata a tpe cōmissi criminis,inducit legē iij.C.de bonis vacantibus.quā inducebat Ricardus,cū illa lex velit, ꝙ deputatus ad fiscalia in aliqua ,puincia, alius prouincia bona capiat, quæ deferuntur fisco.fortificat hoc æquitas.ne fit iurisdictionū confusio. & eo fortius,cum loca,de quibus quæritur,inuicē essent valde remota[*promulgata*] tunc deinde facienda executio, vt no. in Auth.de inces.nup §.j.& facit.ff.de re iud.a diuo Pio. & s̄m hoc intelligatur.xxiij.q.v.li vos.& c.de Liguribus. in fi.xxiiij.q. j.qui ꝯ.s̄m Arch. qui remittit.j.de homi.,p humani.& de pęnis.fœlicis ¶ Prima gl.summat.¶ Glo. cum parentes.primo exponit l̄ram.secundo quærit, ponit opi.lo.& ꝯriū soluit.¶ Ante pe.gl.dicit terminatū antiquū dubium,& dicit a quo tpe,casum prorogat,arguit ad quæstionem,& remittit.¶ In glo.ante pe.ibi,post cōtractum.sequitur,capitale crimen donationes factæ valent,nisi condemnatio secuta sit.¶ In glo.j.ibi, triplici, vel quadruplici,vt tertium diuidatur in duo.¶ In glo.cū parentes.ibi no. lo. & hoc videtur placere Arch. & ibi, non potest.quasi sub conditione cōtulerit, si raptori nō nubat.& in fi.facit ff de adop.l.li arrogator.¶ In gl.terminatum.ibi,commissi criminis.in tantum,ꝙ vendicātur bona per officium, vel fiscum de manibus prioris in illo,dato precio per quotcunque manus transierint, nisi precium, vel aliquid loco precij esset in bonis hæretici, ar ff.sol.ma.si cum dotem & l.seq.ff.de leg.j.l.imperator. & l.seq.ratio primi dicti,quia fiscus vel inquisitores vendicant rem si vendicans nō tenetur restituere precium, C.de fur.l.inciuile.non enim habuit venditor ius vendēdi.ff.de mino.in causæ.§.vlt.ff.de contrah.empt.l.si quis sub hoc pacto .& hoc , quia effectus damnationis retrotrahitur,vt in glo.ad id.C.ad l.Iul. maie. l. quisquis.§. emancipatio.C.de aposta.l.apostatarum.j.respon. ff. de accu. ex iudiciorum. & si hæc sunt in crimine læsæ maiest.vt in glo.fortius in crimine hæresis. s.eo. vergentis . ad idem.xvij.q.iij .sicut qui.& ibi post contractum.si tamen alienatio facta esset per volentem committere maleficium,quod postea commisit.vide in Spec.de dona.ver.item pone aliquis,& quod ibi dixi.

ADDITIO.

a ¶ Accessoria. Accessoriū immediate sequitur suum principale ,& non separatur ab eo.l.fi.& ibi Bar.in j notabili. C. per quas perso. nob. acqui.Item sequitur naturam eius, cle.ij & ibi Card. de præben vlt ecclesia sequitur naturam hospitalis,cui annectitur.Et licet accessorium sit preciosius principali, tamen trahitur ad suum principale, licet sit vilius.l.hæres meus.§ fi.de lega.iij.Item accessorium tenet,licet principale non teneat. l.& si hæc.C.de præd. mi. vbi licet venditio rei pupilli facta per tuto em sine decre o iudicis sit nulla , tamen valet pignoris constitutio pro ea secundum Alexan. consi. lix. in iiij parte. Nota etiam,ꝙ accessorium rescinditur rescisso principali,non econtra.l. si cum exceptione.§.Labeo ait.& ibi Bart. ff.quod metus causa.l.j & ibi Bal.C.de cod.l.cos.in princ.& ibi Bal.C.de vsuris.l.ex parte.t.fi.& ibi Bar.ff. fa.ercisc.Spe.de compe. iudi.a d.in prin.versi.sed quid in dolo.

SVMMARIVM.

1 *Secretum quandoque dicitur, quod quinque sciunt homines.*
2 *Proconsul plenissimam iurisdictionem habet etiam super magistratus.*

CAP. XVIII.

STatuta. Diuisio in prima glo.[*& Clementis*] isti multum ampliauerunt officium inquisitionis, intantum quod qa tēdebat ad noxam, habuit restringi per aliū Clementem, in cle.eo.ti.c.j.& ij.[*negotio*] idē in aliis quatuor casibus qui habentur in cle.de iudic. dispendiosam. [*potentiam*] quō hoc qñque prodest, qñque nocet, remittit Arch.de ap.constitutus.ij.[*graue*] non dicit qnalequale, quod pōderat Arch.alle.simile.xj.q.iij.graue.sine Dei igitur offensa reus ordine iudiciario priuari nō poterit, nisi in casu hic expresso.xxviij.di.de his.in fine[*non publice*] alle.Arc.xxx. q.vl.§.his ita.& j.de priui.episcoporū.& ibi remittit[*secreto*] quia maior est poena eius, qui dānatur hoc crimine, quā illius, qui dānatur in aliis criminibus. ideo in hoc speciale quasi maius periculū propter id immineat testibus. Io.mo. vel secūdum eum, quia in aliis criminibus regulariter non compelluntur, sed hic compelluntur fauore fidei, de quo remittit, de testi. cog. dilectorum[*procedit episcopus*] qui debet suis sumptibus procedere, nec exigere debet partem partis deputatę officio inquisitionis, vt in extra. Bon.ex eo, quod.§.pe.[*de ipsorum*] hic ponitur præpositio de. sic s̄.e.vt cōmissi. ver. priuandi[*consilio*] ad hoc j.q.1.estote.8 4.di.c.j.[*sententiam*] sic & in crimine hęresis serenda est sententia, & sic s̄.eo. Inquisitionis.ver.vbi per viros.sed ar. contra.j̄.de homic. 1 c.vno.in fi. Archi.[*secretum*] dicitur quandoque † secre- a tum[a] quod quinq; homines sciunt, de poe.dist.i.§. econtra.ver.filiam.sed non sic sumitur hic, vt patet j̄.eo.c.ibi, alij patefecerit, & sic sumitur.iij.q.vij.sacerdos.in fi.& de poe.dist.vj.sacerdos.& s̄.eo.lib.de elect.vbi periculū.versi. nulli.s̄m Archid.[*hac de causa*] rō redditur in simili.ff.de procu.l.qui duos. Item quia par in parem &c.de elect.in notuit, cum concor.s̄m Io.mo. [*cessante*] hic no.Io.mo. glo.quæ habetur ff.de don.l.ij.§.fi. quod in dubio præsumitur causa impulsiua[*veram esse*] quando factum est indifferens ad impressionē istius causæ, vel illius. Secus qn̄ est limitatū ad vnum extremū, vt hic, quia hic cessante causa, quæ fuit causa iuris immutandi, cessat ius speciale. Et reditur ad ius cōe, vide quod dixi, de renun. post translationem.super glo.ar.est hic[*honorantes*] dicit Archi. Hugonem scripsisse.iiii. dist. deniq;. quod tribus de causis quis relinquitur suo iudicio, vel suæ conscientiæ, s. quādo nō debet prohiberi, quia illud, de quo agitur, facere & omittere potest sine peccato.33. q. 4.vir cum ꝓpria.vel quia timetur scandalum, quia multitudo est in causa, vt præ. c.denique.j.q.vij.quot. 23.q.4.non potest.& c.ipsa pietas. vel quia iudicium deficit, & hoc dupliciter, vel propter personam, quæ non potest iudicari.xvij.dist.§.hinc etiā. 21.dist.nunc autem.vel propter crimē, quod occultum est.33.distinct. habuisse.in fine.35. qō. vj.si duo. ij.qō. v. consuluisti.¶ Prima gl.diuidit & summat.¶ Quarta gl. primo ponit distinctionem modernorū hodie terminatam per cle.secundo quærit. arguit pro & ꝯ. & soluit. ¶ In quarta gl.ibi.similique mō. ij. loquitur de dño, qui interuenientibus actis quasi in figura iudicij seruū nominat filium.& ibi, si qn̄. vide in præ.decre.ecclesia. sup gl.C.& j̄.§.repestiuum. p̄tor p̄torē, vel cōsul consulē nō cogit hęreditate madire, nec ipse prætor institutus cogit seipsum, sed his similibus casibus aditur princeps.& ibi, 2 si in aliam.in fi.ibi dicitur, quod † proconsul[b] plenissimam b iurisdictionem habet etiam super magistratus. & l.seq. dicit, quod maius imperium habet in prouincia post principem.& ibi.§.de plano.vide.s̄.e.ll.de re indi.c.fi.super.v. gl.& ibi, vbi decretū.nō expediunt̄ de plano, q̄ libellū, vel decretū reqrūt.¶ In gl.cōmode.ibi, nepos. vide. s̄.de ver. si.intelligentia[illegible].gl.¶ In gl.prima.ibi, & fictiones. Io.mo.qui facit quatuor partes, de hac parte facit tertiā

¶ In gl.distinxerunt.ibi ver. quid igitur si Archi.hoc tractat, s̄ de cle.indemnitatibus.§.si vero.& Io.mo.hic, quæ omnia decido propter clementinā.& ibi, dubitari solet. de hoc in Spe.titu.ij.§.superest.in fi.primæ colū.& ibi, si quando.& in cle.de ele.Romani.in prin. ¶ Gl. vbi ergo. in fi.idem hic Arc.

ADDITIONES.

a ¶ Secretum. Vide in Spe.de noto.crimi.§.vij.Cardi.in cle.j.§.porro. de hæreti.& in cle ij.eo.titu. Item secretum dicitur id, quod dominus non vult sciri a seruo.l.eius qui.in fi ff cer.pe.Bal.in c.j.qui.mo. feud. amit.Alex.in l.Lucius.ff de fideicom.

b ¶ Proconsul. Nam proconsul potest committere cognitionem meri imperij, sed non sententiam.in Spec.de leg.§.excipi potest.

SVMMARIVM.

¶ De scismaticis. Rubrica.

1 *Cardinales sunt patricij scripti in diatemate principis.*

CAP. PRIMVM.

AD succidendos. Diuisio in prima gl. & circa decr. istam parum instabo, quia hodie nō legitur, nam hæc decre. in parte reuocata fuit per extrauagā. Benedicti, quæ incipit. dudum bonæ memo. vbi restituit istos ad omnes pęnas hic inserias, & non inserias, prætcrqnā a depositione cardinalatus beneficiorum ecclesiarū & inhabilitate ad papatū, & ad bona confiscata, quæ aliis erant concessa, licet post eum Clemens V. clementer illos ad cardinalatum restituit, & ambo in cardinalatu mortui sunt, & post Clementem. D. Io. XXII. papa. iuxta interpretationem nominis gratiosus ad cardinalatum gratiose promouit reuerendū in Christo patrem, quem dignitatis altitudine cōmendare non expedit dñm Io. natum ex milite, in quo virtutum viget aceruus. D. Stephano illius. D. Io. filio, quia cum posterius fuerat hic dānatus, ac demum ipsius dñi Cardinalis fratrem D. Iaco. qui hic licenciatus in legibus vno anno in eius extraordinariam sedem rexit ecclesię Lomberiensi præfecit episcopum.[*signum*] verba fuerunt Hiero.contra Eluidiū. vide in Hieronymiano. B.[*cardinalis*] tenet hic Io.mo. cardinales non inclusos nisi fuissent expressi. & dicit sic declaratum circa reuocatoriam Bonifa.de qua.s̄.eo.lib.de concess.præ.c.vlti.s. quod nō includeret duos cardinales, qui ante promotionem habuerunt in quibusdam ecclesiis canonicatus sub expectatione.nec ob.episcopus includi vt hic in gl.quia maior est rō in cardi.quia quanto sunt viciniores papę, tanto minus præsumitur poena per ipsū 1 inferri. Cardinales † autē vere sunt patricij scripti in diademate principis, Inst.qui.mo.ius pa.po.sol.§.filiusfam. a & sunt pars[a] corporis ipsius, vi.qō.1. si quis.C.ad l.Iul.ma. quisquis. Et sunt specialiter fratres principis, & plus aliis priuilegiati.s̄.eodem lib.de offi.lega.officii.alleg. etiam, quod no.de potestate Cardinalis legati circa exemptos, de offi.leg.quod translationē.facit, quod dicam.j.de sen. excō.quia periculosum.in gl.ij.[*collegium*] an cardinales faciant collegium, no.Hostien.de iudi.e.ad liberandam. vbi scripsi in ij.col.in gl.no.ꝯ.¶ Prima gl. diuidit & summat.¶ Gl.quanto.primo exaggerat.secundo tractat quo numero damnetur cardinalis, & an ille numerus fuerit hic seruatus.¶ Gl.labores, adiuuat textum. soluit dubiū & remittit.¶ Glo. ꝯ hos respon. per ob. quam soluit duplici ratione.¶ Glo.no.arguit. pro & ꝯ. & remittit, demū id prosequitur per modum qōnis, ponens opi.& rationes Host.demum soluit & obiectioni respondens, in fi. alle.ius nouissimum.¶ Glo.quia istius.sol. quæstionem. ¶ In gl.simile.C.ibi, l.vna.vide de cle.ma.c.j.in glo.ij.¶ In glo.no. Arc.ibi generali ll x.decurionem etiam existente per manus iniectionē licet ad præsidē ducere, vbi in

capiendo

capiendo prȩsidis deest copia. & ibi, si debitorē. licet vni creditori debitorem suum & aliorum fugientē & pecuniam exportantē capere, & quod suum est auferre. hoc valet si in possessione bonorum illius missio facta nō erat. & ibi. §. vbi decretum. vide hunc & se. s. titu. i. c. vlti. gl. iiij. ¶ In glo. no. casum ibi, cognitio. & facit ad no. in cle. de hæreti. multorum. ad fi. in gl. hoc patet ¶ In gl. no. argumentum. ibi, summi. & sic summat Arch. qui aliud hic non not. & ibi. §. idem quoque. vide quod ibi no. in j. gl.

ADDITIO.

a ¶ Pars corporis. Cardinales dicuntur pars corporis papæ, ar. vj. q. j. §. verum. secundum Lau. & Card. in cle. ij. in principio. de cel. miss.

De homicidio. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Pastor continuare tenetur solicitudinem circa oues.*
2 *Deus opus imperfectionis non nouit.*
3 *Regum proprie est facere iustitiam.*
4 *Iudicandi potestatem habens magnam pœnam infligere potest, vbi dicitur, intelligitur de ordinaria potestate.*
5 *Collatores non debent priuari iure suo sine causa.*
6 *Ciuilis ratio naturalia iura perimere non potest.*
7 *Bellorum septem sunt genera.*
8 *Diffidatus non est impugnandus, nisi prius hoc iusta sententia decernatur.*
9 *Confiscatio bonorum venit tacite, quando quis est damnatus de capitali crimine.*
10 *Potestas omnis a Deo est.*
11 *Cogitanti parcitur, qui potuit perficere & noluit.*
12 *Pœnitentes & reuertentes ad eum suscipit Deus.*

CAP. PRIMVM.

PRo humani Diuisio in j. gl. & est præmittendum, quod hanc decre. nō glossarunt, quod cōstat, Inn. Ber. Pe & Abb. qui tamen Innocētianas alias glossauerunt. Fran. autem & Boat. scripserunt, sed nihil vtile. Hostiē. autem satis prolixe prosecutus est istam. & vt dicit Ho. Hoc exordium ponit, quare Dei filius fuerit incarnatus, quomodo & quare beatum Petrum reliquit ouium suarum pastorē, & quō summus Pontifex successor est Petri & Dei locū tenet in terris, per quod solicita cura dñici gregis ad eum pertinet [*redemptione*] xi. q. ij. cum redemptor. vij. q. j. suggestum. Arc. [*descendens*] dicit Ho. in hoc dedit nobis humilitatis exēplum. vnde beatus Ber. exinaniuit se filius Dei, quando se ad infima inclinauit, cum Deus hominē, verbū carnem, figuli lutum, vita morticiniū induit, cum de alto infimus, de domino seruus, de celesti terrenus, de diuite paup., de immortali mortalis, de Dei filio filius hominis fieri non despexit, cum fœno iacere pertulit, paruoque lacte pastus est per quem nec ales esurit. hoc fuit opus sine facti exemplo, donū sine præmio, gratia sine merito, humilitas sine modo [*temporalem*] i. corporalem. xxiij. dis. qui eps. quia fm deitatē mori non poterat. s. de sum. tri. c. i. fm Host. [*gregem*] viij. q. j. in scripturis. Ideo autē Christus mortuus est, resurrexit, vt viuorū & mortuorū dominetur. siue ergo viuimus, siue morimur. domini sumus. i. ei viuere & mori debemus. 13. quæst. i. §. i. vnde viuos & mortuos iudicabit. qui filij sint se. p venerabilē. ver. sunt autē. xxi. di. in nouo. fm Ho. [*successores*] viij. q. i. c. i. de transla. c. ii. & iii. [*iugis*]. no quod † 1 pastor cōtinuare tenetur solicitudinē circa oues. de æta. & qua. intelleximus. in fi. fm Host. vnde prælato nō sufficit ouibus annunciare consilium. s. quid eos facere & euitare oporteat, nisi & puniat non parentes. xxiii. q. iiii. & quidā. & ibi. de hoc in gl. non ergo noxia. vide. quod no. de regula. consulti. in gl. ij. somno eum Host. ꝯ scolares pigritantes & prælatos negligentes, de primis repetit, quod post eum scripsi. s. de offi. primi. c. vno. in vlt. gl. subdens, quod tales melius facerēt, si se & suos inanibus sumptibus non vexarent. ff. de inoffi. te. l. j. de secūdis dicit, quod discrete agerēt, si a tanto onere procurarent absolui, nec se tātis periculis obligarent, quia subiectorum sanguinis &c. de offi. ord. irrefragabili. nec est pastoralis excusatio &c. s. de reg. iu. c. pe. Dicit tñ, quod si nō sileat, nec indiscrete pareat, dicit cum Apostolo, mundæ manus meæ &c. xliij. di. ephesijs [*oculis*] qui sunt intellectus, & affectus, de quibus in psal. cxx. leuaui oculos meos ad montes. & alibi psal. xij. illumina oculos meos, ne vnquam ob. &c. Ioā. mo. [*lucrifacere*] sumptum. de. j. ad corin. ix. vltra mediū [*cooperante.*] vide. quod no. in cle. de mag. inter. in v. gl. dicit Host. ideo dictum, quia non cooperabitur tibi non operanti. iuxta illud. Dat Deus omne bonū, sed non per cornua taurum. Dicit autem. j. ꝯpest gratia præueniēs, de qua. j. cooperās, de qua hic. perficiens, quæ sequitur ex prædictis, quia Deus † 2 opus imperfectionis non nouit. de bap. maiores, vers. sed adhuc gratia. quæ non nisi gratis confertur. j. q. j. gratia. & q. iij. saluator. Host. [*assassinos*] qui dici possunt a scindo scindis. scindunt enim animam a corpore fm Arch. [*praeuenerit*] ad huius intellectum remittit Arch. de pę. di. iij. si ex bono. ver. non ergo [*spiritualibus*] i. virtutibus. Host. hæc omnis potestas tribuatur a dño. ergo non per pecuniam acquirendā, per quod no. Host. quod dans pecuniā, & videtur intelligere pro papatu, vel imperio, incidit i legē Iul. de ambitu. ff. ad. l. Iul. de ambi. l. j. primo resp. Nec obst. quod dicit, quod lex ipsa non habet locum in ciuitate Romana, quia illud intelligitur quo ad principē iam canonice electum, quia super oēs est. s. de elec. licet. & vt legibus solutus, quod placet disponere pōt. ff. de legi. princeps. viii q. iii. cuncta per mundū. & c. per principalem. de quo dic, vt plene no. s. de concess. præ. proposuit. dicit autem, quod nec excusat, nec accusat aliquos quo ad spiritualem iurisdictionē, quo ad tēporalē dicūt doctores, quod publica oblatio facta ab eo, qui prodesse appetit, non præesse, admittitur, sed clandestina reprobat. ff. de polli. l. j. & ij. ff. de admi. tu. nō existimo. viij. q. i. qui epatum. Host. [*ad iustitiam*] no. fm Host. quod sit 3 officiū potestatis. & qualiter a Deo sit ordinata. † vnde regū est proprie facere iustitiā &c. xxiii. q. v. regū. ad idem e. q. principes. & c. administratores. Arc. all. capitula. vnū solū prodest miles, cū homo, incestuosi. rex debet, sunt quædā. & c. si homicidium. nā vt dicit, summū est bonū iustitiā colere. xii. q. ii. cum deuotissimā. ad idē. xxiii. q. vj. c. j. & dicit Host. quod iniustitia aufert nomen boni & religiosi principis, vnde si caret noīe, carebit & re. C. de ser. a nullo. de verb. sig. nā & ego. igitur non permittat ad arma venire quos pōt iurisdictione sua ꝯpescere. ff. de vsufruc. l. æquissimū. & iudicialis vigor, ideo &c. C. de iude. nullus. Subdit, quod si aliquis in iustitia reddenda negligēs est, nec aliter haberi possit. erit finaliter impediendus. xxiii. q. ij. dñs. de hoc vlt. dicā. j. de iniur. c. j. [*ecclesiastice animaduersionis.*] dicit Host. hoc intelligendum de illa multiplici, quā ponit finis capituli. signat contrariū decre. quærēti. de ver. sig. rñdet, quod ibi loquitur de censura. subdēs, quod licet appellatione censuræ non cōtineantur nisi ista, de quibus ibi, quando scribitur delegato, vel quo ad ipsius iurisdictionē, qui plus non ponatur in litera, sicut. s. de accusa. cum dilecti. vnde non poterit beneficijs priuare, deponere, nouā mulctā indicere, nec alias pœnas infligere, de quibus sequitur, licet possit subdelegare, & in expensis condēnare, de offi. dele. significasti. & c. in literis. de dolo & contu. c. ij. de eo qui mit. c. ii. Ordinarius tamen ecclesiasticus hæc oīa poterit, nisi prohibeatur. s. de cle. non resi. ex tuæ. vnde eps tribunali præest, ergo mulctare pōt ff. de iud. l. ij. §. fi. non ob l. ij. in princ. ff. de 4 iuri. om. iud. nā quod ibi dicitur. quod † magnā pœnā infligere potest. qui habet potestatē iudicādi. intelligitur de ordinaria potestate. ff. de ver. sig. aliud est fraus. §. i. & l. si qua. Potest ergo ordinarius punire in pecunia. s. de deli. pu. c. ij.

pu.c.ij.de offi.or.dilectus.& cum hoc condigna[*animadversio*] i.poena, de poenis. dictus. dum tamen caueat, ꝙ propter quæstum pecuniæ non sustineat subditos in delictis.de pęnis. licet.de offi.ord.irrefragabili, ad finem.si ergo credat melius per temporalē quam per spiritualē pęnam subditum corrigi, secure illam infligat, vt hic, vt lite non conte.quem.in fi. & quia plectendo & ignoscēdo &c. 23.q.v.prodest.facit.ī.de sen. ex.venerabilibus. §.denique.vel si ille temporaliter sibi non subest,ad illā infligendam distri. dñm temporalem.s̄.de male.c.ij. de iudi.postulasti.& c.cum sit.de vsuris. quanto. de offi.ordi.c.j.23.q.v.administratores.consuluit Ho. ꝙ ad euitandam suspicionem auaritiæ tales pęnas faciat conuerti ī pias causas,de iude.cum sit.in fi.de vi. & ho.cle.[*cum ab omni mucrone*]excōicatio dicitur mucro episcopalis. xvj. q.ij.c.j.ad fi. supplet Hosti.& officio potestatis, & iurisdictione ecclesiasticæ nobis commisso,nedum in spiritualibus,sed in temporalibus, remittit ad decre.per venerabilē.§.rationibus.qui fi.sint le.dicebat Arc.ī. de sen.ex.dilecto.in ecclesia Dei duplicem mucronē spiritualem & temporalem.xv.q.vj.auctoritatem.ad fin. Diuidit aūt spiritualem,quia vnus eradicans per degradationem,de pur.ca.inter.in fi.& hic.iste autem ad punitionem vibratur,nec de facili dispensatur,de cle.nō resi.ex tuæ.& hūc vibrat episcopus,de elect.transmissam.alter dicitur disciplinans.ij.q.j.multi.s̄.de sen.ex.c.j.qui licet adeo diuidat per peccatum,facile fit reconciliatio. Vibratur enim ad correctionem tantum, vt præ.c.multi. & hunc vibrant Inferiores epis.de sen.exe.Romana.in prin.[*metus pœnę*] de vi.& ho.cle.cle.j. C.ad l.Iul.repetun.l.j.[*meta*]i.finis,limes,vel terminus,& dicitur a metior metiris. datur ver. Dū tua iura metis vicinis parcito metis.i.terminis.[*magnates*] christiani cum de his,qui sūt foris nil ad nos,de diuor.gaudemus.Host.[*concilii*] causatiue. s̄.de elec. cum inter R.[*opprobrio*] i.quia ille saracenus,cum autē Christiani sint filij liberæ,opprobriosum est,ꝙ reuereantur filios ancillæ.s̄. de iudeis.& si iudeos. & c.cum sit,& c.ex speciali[*concilij*]Lug.vt in superscriptione,in quo fuit depositus Federicus.Host. quicunque ēt si sit maximi gradus includitur. & dicit Host. se audiuisse ab auctore talē fuisse intentionem ipsius, nec eum restringendū, ꝙ respicit fauorē animarū & reipublicæ[*princeps*] vide quod no.in cle.de bap.pñi.super ver.regū.[*secularis*] duo sunt ergo genera hominum,& vnius expressio non includet aliud,omnes ergo includere voluit, & includuntur layci religiosi cuicūque professioni applicentur,de sen.exc. non dubium.Host.[*Christianorum*]nam non dicit hoīm. vnde per hoc iam defendi quendam prçlatum, ꝯ quem fuerat probatum, ꝙ fecerat occidi homines per assassinos. debent ergo aduocati esse cauti in formandis articulis,& seruare verba.facit.quod dicā.ī.c.proxi. & quod no.s̄.c.li.de sta.re.c.vno.§.sane.in j.gl.& ī.ii.j.c. ij.in prin. [*prædones assassinos*]alios homicidas non includit hæ poenæ,sed aliæ ciuiles & canonicæ, de quibus remittit Hosti.ad sum.de homi.§.qua poena[*receptauerit*]patenter,vt differat a sequenti ſm Host. [*occultauerit*] v. igitur casus vides hic,quibus locum habet poena.& dicit Host.ꝙ primus plus deliquit, reliqui ſm ordinem,quilibet minus altero, sic.s̄.c. ti.sicut dignū. [*excommunicationis*] hæc est prima poena.secunda est depositio a dignitate & honore,& hæ duæ respiciunt clericos & laycos.facit.xj. quæstio.j.nullus. tertia ab ordine,quæ respicit clericos tantum. quarta ab officio, quæ ſm eum respicit ecclesiasticas & seculares personas. quinta a beneficio. & hoc respicit ēt laycos beneficiatos ab ecclesiis pietatis intuitu, vel alio modo,vt no.de iusti.c.ij.de poenis.[*in quibusdam*] totum tamen, quod venit in depositione ponimus pro secunda poena[*ipso facto*]de aliis.xviij.casibus excōicationis, qui a iure infliguntur ipso facto. remittit Hosti.ad sum.de sen.ex.§.quis possit excōicare. in prin.vide casus vi.ī.de sen.exe.eos qui.cle.eo ti.c.j.[*collatio*] non enim sine culpa priuari debent collatores iure suo,de cōsti.c.ij.

5

ſm Host.[*conferantur*]sic etiam hi ad quos spectat successio in tpalibus,occupent illa, de voto. licet.de hæreti.excōicamus.§.si vero.in Auth.de man.prin.§.oportet.col. tertia[*bonis mundanis*]tertia poena expositionis. Dicit Hosti.iurisdi.quanta est potestas ecclesię ēt in mundanum, exponit enim bona temporalia notorie delinquentiū & inobedientium,vt hic,& inferioribus iuribus.& circa hoc vide, quod post eum scripsi, de hæreti.excōicamus. §.si vero.super vers.exponit, vbi no. ꝙ etiā episcopus Bo. excōicari rebellis & per annum expectati potest exponere.Item reddit tales ineligibiles,intestabiles, & inhabiles ad qualibet officia publica, de hæreti. excōicamus. §.credentes.& de sen.ex. nouerit.honore & successione priuat,vt hic,& s̄.de voto.licet[*incarcerat*]de hæretic. excommunicamus.ij.in fi.[*verberat*] circa vindictam sanguinis, de rap. in archiepiscopatu. infligit characterem sine periculo corporali, de crimi.fal.ad audiētiam. seruitutem infligit, de iudeis. ita quorundam. mulctat, vt dixi super ver.ecclesiasticæ animaduersionis. bona omnia confiscat.de iudeis.ita quorundā.& c. ad liberandam.& hic exilium infligit,de iudi.cū non ab homine. I.d.accedens.ad harū pęnarū executionē ad brachiū seculare recurrit,de cle.ex.mi.c.lj.17.di.nec licuit.xxiij.q.v. de Ligurib⁹.86.di.cum ad verum.de offi.or.c.j.& in Lōbar. vt episcopi & comites adinuicem sibi auxiliū dent, in rubro & nigro, neque oportet timere, ꝙ rebelles absque sanguinis effusione coarctari non valeant. s̄.c.ti.postulasti.Sed adhuc contra omnes hos potest ecclesia cēsuram ecclesiasticam exercere,vt dixi.s̄.in glo.prædicta. ex quibus patet ecclesiam iurisdictionem habere non solum quo ad spiritualia,sed etiam quo ad tpalia, vnde ex causa generalem constitutionem facit ꝯ tales,vt patet ex prædictis iuribus.nec mirum, quia etiam metropolitanus cum suis comprouincialibus episcopis potest contra tales procedere & ſm canones, de hæreti. excōicamus.§.si vero. & ſm leges,in Auth. de man.prin. §.si vero canonicum,colla.iii.de sanc.epi.§.oīs autem ecclesiasticus status.Dicit tamen,semper ęquum fore primo per ecclesiam recurri ad tēporalem dñm, quando agitur de correctione secularium, qui si nō obediāt, vtrosque distinguat.de iude. ita quorundā. & c.si iudeos.& c. postulasti,& c.in nōnullis. & c.cū sit. & c. ad liberandū. de vsuris.post miserabilem.& c.quanto. [*tanquam*] veritatem no.sicut illud Io.j. quasi vnigeniti. Hosti.[*æmulus*] quasi inuidus & inimicus, vide,quod no.43. di. scimus. [*perpetuo*]per quod dicit Host. treugas canonicas isti nō esse seruandas,de quibus.s̄.de tre.& pa c.j.& ij.quasi ineuitabilis importunitas vrgeat contra hos, qui animarū & sanctæ religionis detrimenta procurant. xxij. q. vl. si nullā,cū vj. capitulis præcedentibus [*diffidatus*]hoc dicit, quia christianus christianum offendere non debet,nisi prius ipsum diffidauerit,vel iudicis, vel iuris auctoritatē habuerit,alias est proditio. vnde lex dicit, ꝙ cum natura inter nos ius cognationis constituit, hominem homini insidiari nephas est.ff.de vi & vi ar.l. vt vim. Dicit autem Ho.ꝙ quidam principes hoc ipso,ꝙ aliquos diffidarunt,credunt eos postmodum posse sine calūnia impugnare, sed certū est, ꝙ diffidatio sua non tollit prædictum ius cognationis,qd̄ firmatum est præcepto dñi dicentis.Matth.xxij.ad finē,diliges proximum tuū &c. & sic per pactum renunciari non potest.ff.de pac.ius agnationis.C.de pa pote.abdicatio. †nec ciuilis ratio naturalia iura perimere potest. v.di.§.j. ff.de ca.dimi.l.eas.non valet etiam consuetudo contraria,vel iuramentum, de consue.in c.fi.s̄.e.lib.de iureiur.c.j.tales igitur latrunculi sunt,& tenentur ad restitutionem oīum ablatorum. ff. de cap.& postlimi.reuer. hostes.nec peccatū remittitur &c.ī.de reg.iur.peccatum. non excusat ergo illos diffidatio,nisi prius per iudicis sententiam decernatur, vt.ī. Dicit †autem Host.vij.esse bella. primum Romanū, secūdm iudiciale. tertium præsumptuosum. quartum licitum, quintum temerarium,sextum voluntarium,septimum necessarium.

6

7

neceſſarium. Primum iuſtum, & fit per fideles contra In
fideles, & dicitur a Roma, quę eſt caput mũdi, de hoc de
hære. excõicamus. Secundum etiã iuſtum, ſi fiat auctori
tate boni iudicis habentis merum imperium non dicẽ
tis ſibi ius & debitum ordinem ſeruantis, & ſingula præ
dicta exponuntur in ſum. vbi ſtatim remittam. Tertiũ
faciunt ſubditi contumaces & inobdientes iudicibus,
& iſtud ſicut eſt iuſtum ex parte eius, qui iudici paret, ita
præſumptuoſũ ex parte reſiſtentis, de pę. di. vj. §. j. ad fi.
de ma. & obe. ſiquis. ff. de rei ven. qui reſtituere. Quartum
dicitur licitum, quando fit auctoritate iuris, vt hic, & C.
quando licet vni. l. j. & ij. & in caſibus propulſatæ iniu. a
ſe, vel a ſocio. ĩ. de ſen. excom. dilecto. Quintum, quãdo
deficit auctoritas iuris & iudicis, quod eſt temerariũ in
aggrediente, iuſtum in defendente, vt proxi. dixi. Sextũ
volũtarium, quod ineunt principes iniuſte ma. poſt dif-
fidationem, vt. ſ. in prin. huius glo. Septimum neceſſa-
rium proptie in defendente, & licitũ eſt, de his in ſum.
tractauit, de treu. & pa. §. quid ſit iuſtũ, ꝓpter quod bre
uius hic tranſiui. Io. aũt. xxiij. q. ij. in ſumma poſuit. v. mo
dos, quibus dicitur bellum iniuſtum, ibi vide [*conſtiterit*]
iudici, cui facienda eſt fides. ſ. de reſcri. c. ij. & inter exte-
ras. & ĩ. e. li. e. ti. ſtatutũ. §. j in fi. & dicit Hoſt. non requiri
ſententiã, ſed ſufficere, ſi iudex dicat, hoc eſſe probatum,
& dicit ꝙ forſan propter periculũ valebunt teſtes rece-
pti lite non conteſt. & parte abſente & nõ citata, & pro
tanto non dixit teſtibus, ſed dixit probabilibus argumẽ-
tis, & videtur hoc ſumi. ff. de re mil nõ oẽs. §. a barbaris.
debet tamen iudex attendere qualitatẽ perſonæ inama
tæ, & alias circunſtantias. ff. ad l. Iul. ma. famoſi. ſ. de tran
ſac. c. fi. [*diffidationis*] ſupple vel bonorũ expoſitionis ſm
Hoſti. vel ſm eũ, ex quo perſona eſt diffidata, eoipſo bo-
na & res diffidata dicuntur, quaſi viliores & acceſſoriæ
ad perſonã. xii. q. j. præcipimus. de do. inter vi. & vxo. per
veſtras. C. de ſa. ſan. ec. ſancimus. quod no ſ. de ele. ex. ꝙ
a te. & dicam in gl. ſequẽ. & ſm hoc triplex tantum erit
pœna excõicationis, depoſitionis, & diffidationis [*ſenten
tias*] quo ad pœnas, vt ſtatim dicã [*requirat*] quia ſufficit
huius concilij ſententia. ff. de condi. inſti. qui ſub condi-
tione. §. fi. xxviij. di. de his. ante finem, ſm Hoſt. qui dicit
quod ſicut aliquis non eſt vitandus tanquã excõicatus,
vel pro depoſito habendus, niſi conſtet de ſententia iu-
8 ris, vel iudicis, ſic† nec tanquam diffidatus impugnan-
dus, niſi prius hoc iuſta ſententia decernatur, & ſic erant
milites & principes ſeculares, vt. ſ. dixi ſuper. ver. diffida-
tus. id quod dicit, non vitari excommunicatum, tempe
randũ eſt per id, quod habetur, de ſen. excom. cum deſi
deres. §. ſedẽ. ibi. ſola fama operatur euitationem. Ipſius
ad id, quod dicit, non requiri ſententiam. Arch. deſignat
contrarium. ſ. e. li. de hæreti. vt inquiſitionis. poſt prin.
vbi quis de hæreſi dãnatur, & poſt condẽnationem, quã
ſi di. nõ prius a iudice ſeculari recipitur. Reſpondet, hoc
ſic intelligendum, ꝙ non eſt neceſſe de pœnis prædictis
exprimi in ſententia. ſed hoc ipſo, ꝙ pronunciatum fue
rit illum fautorem aſſaſinorum, pœnæ ſuum ſortien-
tur effectum, quãuis in ſententia ſpecificatæ non fue-
9 rint, ſicut hoc ipſo, ꝙ† de capitali crimine quis eſt dãna-
tus, tacite venit confiſcatio bonorũ. C. ſi pen. app. mors
inter. l. ſi is qui. C. ſi reus vel ac. mor. l. vl. & ſufficit iudicẽ
pronunciaſſe accuſatorem calũniatum, & ſi de pœna
nihil dixerit. ij. q. iii. §. notandum. ij. facti quidem quæ
ſtio &c. vt ibi. eodẽ modo intelligi debent omnia iura
canonica & ciuilia, quæ dicunt, ipſo iure, vel ipſo facto
aliquem puniri confiſcatione bonorum, vel quæcunq;
alia pœna, vt ſcilicet ſufficiat illum pronunciare & de-
clarare illius criminis eſſe culpabilẽ, & locus erit pœnis
iuris, ẽt ſi in ſententia non exprimatur, vt hic. ſ. eo. li. de
hæreti. cum ſm. cũ leg. quas ibi textus inducit. & C. ad. l.
Iul. ma. l. vl. C. de ac. & ob. auth. imo. C. loca. l. vl. C. de hæ
reti. quicũque §. ꝙ ſi fecerint. C. de apoſta. l. j. C. vnde vi.
ſi quis in tantũ. ff. ad ſil. l. tutores. §. non ar. ff. de iure fiſc. l.
eius qui. ff. de reſcin. ven. l. fundus. in Auth. vt liti iurẽt. §.

illo. §. fi. coll. viii. remittit & Arch. ad id, quod no. ĩ. de pę
nis. fœlicis. ¶ Prima gl. diuidit. ¶ Quarta gl. no. tria. ¶ Gl.
ſi mandauerit. reſpon. per ob. & ſol. ¶ Penul. glo. reſpon.
per quæſtionem, & ſoluit. ¶ In gl. no. contra. ibi. poſteros
non ſunt ergo claues eccleſiæ condemnendæ. ſ. de pœ-
nis, c. fi. ¶ In gl. vero. in fi. ſ. de voto, magnæ. §. j. de ſacra
vnc. c. vno. §. ad exhibendum. xj. q. iii. præcipue. ¶ In glo.
poteſtates. ibi. Pilato. Io. xix. & vt dicit Arch. illud intelli
gendum eſt negatiue, quia nullam poteſtatẽ habebat ſu
per eum, quaſi. d. ſuper me nullam poteſtatem habes, &
ſi quam habes, illam a Deo. induceit etiam illud ad Ro.
10 xiii. omnis† poteſtas a domino Deo eſt. xxii. q. j. §. ſic etiã
ſiue iubente, ſiue ſinente. xxiii. q. j. quid culpatur. iuxta fi.
q. iiii. quæſitum. ¶ In gl. pro maxime. nam ſequens cau-
ſa impulſiua eſt, nam finalis eſt periculum animarum
& correctio peccatorum ſm Hoſt. all. de pę. & re. cum
infirmitas. ¶ In gl. probabiliter. in fi. eſt baro quidã ſara-
cenus, & ꝓtout dicitur, illi ſui ſerui ſunt ita nutrlii, ꝙ pa-
rendo mandato domini ſui credunt ſaluari, & dicit Ho
ſti. ꝙ multi chriſtiani principes per tales mortui ſunt. &
dicit Arch. per hanc particulam probari, decretalẽ nõ
loqui de his, qui non ſunt ſub alicuius dominio, ſed pro
pecunia homines occidunt, qui vulgariter aſſaſini di-
cuntur. facit pro eo litera per prædictos, quæ ſequitur.
¶ In gl. ſi mandauerit. ibi, ex ſolo mandato, quia hoc ip-
ſum mandare eſt delictum conſumatum, ſuper quo vi-
de, quod dixi de illo, qui cogitauit, & aliquid egit, ſed nõ
perfecit, ad finem quæſtionis, quam poſui ĩ. de reg. iur.
in pœnis. Arch. remittit ad id, quod plene ſcripſit. xvii. q.
11 j. §. ſi ergo dicit hic Hoſt. & Io. mo. poſt eum, ꝙ† regulari-
ter paſcitur cogitãti, qui potuit perficere & noluit, quia
pęnituit. ff. ad l. cor. de ſal. qui falſam. de iniur. item apud
Labeonem. §. ſi curauit. vt ſic voluntas & propoſitum
diſtinguat maleficia. ff. de fur. qui iniur. primo reſpon.
xij. q. iii. ꝙ prædeceſſor. de ſen. excom. cum voluntate. in
prin. ideo dictum regulariter, in caſibus non prodeſt pę
nitentia, ſed punitur conſcientia criminis. Primo in hæ
retico, de hæreticis, ad abolendã. & c. excõicamus. §. cre
dentes. Secũdo in crimine læſæ maie. l. quiſquis. Tertio
in conſciſcẽte ſibi mortem, ff. de bonis eorum qui mor.
ſibi conſciuerunt. l. iii. primo reſpon. Quarto in extrahẽ
te de eccleſia fugientem ad illam. C. de his qui ad eccle.
confu. l. fi. §. ſicubi. Quinto in hoc caſu, qui nouus caſus
eſt, in his ergo caſibus non excuſatur quis a pęna tempo
rali, quantumcunque pęniteat, eſt tamen locus pœnitẽ
tiæ ſpirituali & recõciliationi diuinæ, quantumcunque
deliquerit. l. di. ſerum. de ſum. tri. firmiter § penul. Sci-
12 mus enim, ꝙ† pœnitentes & reuertentes ad cor ſuſcipit
Deus. in Aut. vt non luxu. contra naturã. circa prin. col.
vj. nec eccleſia claudit gremiũ. ſ. e. li. de hære. ſuper. eo.
remittit Hoſt. de his ad ſummam de pœnis. §. & quibus.
ſub. § illud autẽ. ¶ In gl. vl. Hoſt. exponit. i. non obſtante
appellatione, vel contradictione cuiuſquam, quæ in tali
bus admittenda non ſunt. ſ. de offi. or. licet.

SVMMARIVM.

1 *Patronis egentibus alimenta præbentur pro modo facultatum.*

CAP. II.

PRælatis, Primo ponit dictum, quod ſe
cundo probat per euitationẽ
abſurditatis. ibi alioquin [*querelam*] caute fa
cit clericus, ſi dicat, conqueror potius quam
accuſo. & ſic teneat ſe cum textu & eius verbis. hoc di-
co propter no. ij. q. vii. laicos. all. e. ſeq. in fi. pe. gl. & per. c.
nullus. ij. xj q. j. & per id, quod no. Inn. de accu. cum. P. Pu
to tamẽ, ꝙ quamuis dicat, accuſo. ſi tamen proteſtetur,
vt hic, ceſſat irregularitas. Vnde & querela inofficioſi di-
citur accuſatio. C. de inoffi. teſt. parentibus. & l. in arenã.
[*prouideri*] canonem idoneam ſm Arch. alle. quod legi-
tur & no. 32. q. j. de Benedicto. gl. hic in fi. aliter intelligit
dictum Arch. procedere, quando de iteratione offenſæ
eſſet præſumptio contra malefactorem. puta eſt nobi-
lis, vel potens vicinus eccleſiæ, deprędatus eſt pluries ani

malia

malia ecclesiæ, vel offendit psonas ipsius, vel dāna dedit in nemoribus, vel rebus ecclesiæ[*ad vindictam*] arg.ɔ̄ xlv. di.qui emēdat, vbi de hoc. Arc.[*non debet*] intelligit Gui. ēt si illū malefactorē tradant, vel capi pcurent, hoc no. in Spec.c.ii.§. iuxta.d.ver. quid si clericus tradat, hoc tñ ītellige cū determinatione, quā ibi subdit, & quā plene ponit Host.in sum.e.ti §.qua pœna. ver.verū circa mate riā, loquendo de illo, q ɔ̄triū pstationis gerit in aīo[*daretur*] φ fieri nō debet, de iureiu.si vero. Ar.¶ Prima gl. ponit summā. & qd declaret gl. puidet, dat tria similia, & obiectionē tripliciter soluit.¶ Añpe.gl.rñ.per qō.& sol. ¶In gl.puidet.ibi.egi.& l.harū has duas.& l.ii.l.j.de vsur. vide in c.in nr̄a ſ.allegato sup v.gl. & ibi.§.alimenta. p

1 †mō facultatū pbentur alimenta patronis egētibus. sed si hñt, vñ se alāt cessat officiū iudicis.¶In gl j.in fi.& qō nē venerialem.xi. & xiiij.eod.ti. ¶In glo.iiii. in fi. idem no.in Spe.de treu.& pa.ver.& no. Arc. alle.xlv.di. & qui emendat.& j.q. iiii.qa psulatus.per quas gl. patet cōiter teneri.φ breuiter dicit gl. De scdo non est dubiū vt hic, & in prædictis iuribus. ad idē. ſ.de sen. excō. porro.& c; parochianos. & c.ea noscitur.& c.ɔquesti. & vide quod scripsi.ſ.de iniur.olim, in vl.gl. Sed est de primo sciendū, φ ſm deriuatores. Ran.idē est quod ira.inde Rācor.i.ira cordis, vel odiū, φ aūt illud sit remittēdū, patet ēt ex vete ri testō, Leuiti.xix.ibi. nō oderis fratrē tuū in corde tuo, non quæras vltionē, nec memor eris iniuriæ,& Ec.x.iniuriç pximi ne memineris,& nil agas in operibus iniuriæ. Patet idem ex nouo Mat. v. Lucç.vj. diligite inimicos vestros. pbatur & id tripliciter. ex Epl̄a Io.prima ibi patet, φ per odium proximi receditur a dilectione Dei. cōmittitur homicidiū & itur in tenebras. de primo ibi. iiij.c.in fi. qui dixerit, diligo Deū, & fratrē suum oderit, mendax est. de secundo ibi.iii.c.oīs.qui odit fratrē suum homicida est.l.aīæ suæ . de.iij.ibi.ij.c. oīs, qui odit fratrē suū in tenebris est, & in tenebris ambulat, per tenebras peccata signantur.ad Ro.xiii.abiiciamus opera tenebrarū.& Io.iii.& de off.dele.consuluit. qui male agit lucem odit. dato igitur φ sis offensus rancorē dimittere teneris. vñ Hier.super illud Mat. v.q irascitur fratri suo &c. dicit φ falsa est ibi lr̄a, quæ habet, sine cā, dicens illā radendā, quia oīs iræ occasio tollit̄, qnia ira iustitiā Dei non operatur. fateor aūt, φ licet amor debeatur proximo ſm id, quod habet a Deo.s.naturā & gratiā. & sic loquit̄ Mat. xxii. in fi. vbi dr̄, φ tota lex pendet in dilectione Dei & proximi, non rñ est diligendus, ſm id quod habet a se, vel a demone.s.voluntatē inordinata ad culpā,& maxime ī effectu secuto, ſm id loquitur psal.15. odiui ecclīā malignantiū.& c.xviii. iniquos odio habui.ad Ro. j. detractores odibiles Deo.hinc est, φ licet parentes ſm naturā & attinētiā sint honorandi. Exo.xx.& in Hieronymo specialis est rubrica de parentibus honorandis, si tñ filios impediunt accedere ad perfectionē diuinæ gratiæ, sunt odiendi, sic procedit illud Lucæ iiii. qui nō odit patrē & matrē, non pōt meus esse discipulus. & vide in Hiero.ad Furiā. B.sic loquant̄ canones.86. di.odio.23.q. iiii.duo ista.& constat, φ odire culpā in fratre spectat fratris amorē. cū eiusdē rōnis sit velle ipsius bonū, & odire ipsius malū. Scias φ qui composuit librū de virtutibus, mollire conatus est duriciem præcepti de inimico diligendo, curiosius in hoc, ibi videat sub tractatu, de charitate, circa fi.& facit.xxiii.q.iiii.cum in lege.¶ In gl.prouidet.ibi.vbi de hoc.& ſ.de sen.excōm. Ro.§.caueant.& in fine.vide, quod dixi in textu.¶In gl.idem si.in fi.& in decreta.vltima.ne cleri.vel monaci.

CAP. III.

SI qui. 1 Ponit dictū, cuius cās subdit ibi, cū mandando[*mandat*]inter mādātē & cōsulentē multæ sunt drīæ, quas collige ex his, q̄ scripsi post Inn.& Hosti.ſ.eo. ad audientiā. vbi inuenies multas qōnes circa id, quas ponit ēt Speculator ī speculo ti.ij. §.iuxta propositionis. ver.sed q̄rit̄, qñ occasione homicidij,& tribus col.sc.[*mutiles*]no.ex mutilatione sicut ex homicidio irregularitatē induci, cōcor. cle.c.ii.si furiosus. vbi de hoc nouē ɔcordātias inuenies in v.glo.[*occidat*]quid si non occidat, sed occidat̄, satis incōsulte tractatur hæc qō in pdi.decr.ad audientiā.in magna gl. circa mediū gl.ver.qd si cōsulat, φ aliū occidat.quicqd ibi dicāt Inn.& Host. quod ponit ēt Guil.in Spe.de leg.§.iuxta.ver.qd si alias cōsuluit.rōnes, q̄ sequūtur, cōcludūt ɔ̄ mādātē, φ sit iuris.& ita credo,& fortius in illo, de quo loquitur, q plus peccabat.s.homicidiū cōsulendo, φ iste non faciebat, imo fieri phibebat. imo & p hāc dec. vr̄ iuris cōsulēs aggressionē, si ex illa sequatur mors, vel trūcatio[*cū*] p qa. est.n.reddituū cār. ij.de consue.c. fi.aliter ponitur de cōmo. c. vno.in prin. vbi de hoc mādando, dicit Io.mo. mādādo illicitū mandasse vr̄, quo verisilr̄ cōcomitari poterant, & iō inhibitio nō profuit, quasi sibi ɔ̄rius sit. C.de furtis.l.j.ad primū facit.s.e.li de re iud.abbate.ad fi.¶ Prima gl.dicit qd declaret.¶ Secunda obiicit.¶ In gl.pe.ibi. sitr. vide in c. statim alle.sup vl.gl.¶In gl.ibi, qui occidit.§.in hac.penul.§.vide.ſ.de rest.sicut.sup gl.iii.¶In gl.j.in fi.Guil. de hoc tractat in Spe.de leg.§.iuxta.ver.sed q̄ritur, qñ, licet nō exprimit de illo, q expresse phibuerat.¶In gl.ij.ibi, non incurrit.facit e.ti.dilectus.& c.significasti.& de cle.pu.in du.c. ij.¶In gl.istud est.ibi, culpa. vel mora, ista duo astringūt ad casus qui sequuntur. C. de condi. ob turp.ca. l.fi. C.de con.fur.l.ij.Io.mo. hic patet, de cōmo. c. vno.de deposi. lj.& in fi.& per hanc literam patet, decre.locum non habere in illo, qui licite verberari mandabat.

De vsuris. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Vsura est species furti.*
2 *Pecunia non est bonum per se sed est mensura bonorum.*
3 *Vsurarius punitus per iudicem ecclesiasticum de vsura, an possit per secularem postea puniri.*
4 *Vsurarij olim dicebantur caursini in Francia.*
5 *Vsurarius est maledictus super omnes mercatores.*
6 *Interdictum vniuersitatis differt ab interdicto terræ, vel loci.*
7 *Bannum potest præmitti, φ omnes fœneratores alienigenæ infra certam diem exeant terram sub certa pœna.*

CAP. PRIMVM.

VSurarum. Diuisio in j.gl. dicit Franciscus, φ hæc constitutio facta fuit pp Florentinos, Senenses, Pistorenses, Lucanos,& Astēses, q circuibant diuersas puincias ad exercēdas vsuras immoderatas, & quia per multos p̄latos & principes recipiebant̄. Ideo hic prouisum[*voraginem*]Lucanus. Hinc vsura vorax auideque in tpe fenus. vorago dr̄ profunditas, siue baratrū, ad quod tēdunt vsurarij ſm Cle. pprie voracitas dr̄ edacitas & gulositas, quæ oīa cōsumit.& sic primo p consumptione & destructione[*animas deuorat*]ɔ̄, aīa est immortalis, ergo nō deuoratur. dicit Io. mo. ſm Gregorium. iiii. dialogorū. φ aīa est immortalis quo ad viuere, qa illud nunquā amittit, sed est mortalis quo ad bene uiuere, quod perdit per pc̄tm mortale. dicebat hic Bar. pp tale periculū aīarū vsurā esse crimē ecclīasticū. Itē qa leges tale crimen non phibebāt, immo pmittebāt attēdendo vtilitates & necessitates hominū, ideo necessariū fuit, φ canones se intromitterent, ne crimen vtroque testō prohibitū impune transiret. Io. mo. hic super rubrica late prosequitur hoc dictū. primo sic p

1 bans, φ vsura nō sit crimen ecclesiasticū. vsura † est spēs furti, nā qui vsurā accipit, rapinam facit. xiiii. q. iiii. si quis vsurā, & q rapit, fur improbior est, insti. vi bo. ra. in prin. & in decalogo sub prohibitione furti continetur rapina. xiiii. q. v. pœnali. sicut ergo furtū est secularis fori, sic

& rapina,

& rapina, quæ est eius species. Etiã ɔ̃riũ all. de offi. or. c. j. de foro comp. cum sit. soluit dicens, ꝙ vsura sit ɔ̃ nãm 2 rei. nam ſm † Phylos. pecunia nõ est bonũ per se, sed est mensura bonorũ, ad id. ff. de ɔ̃hen. em. l. j. j. rñ. ff. de fideiuss. l. si ita fideiussorẽ accepero. & quia mẽsura nõ parit, sed partã sibi infusum reddit, ob hoc, ꝙ pecunia pariũ pecuniã, est ɔ̃ naturã rei. licet ex rebus naturalibus acquiratur pecunia, & ɔ̃, sed ꝙ ex pecunia acquiratur pecunia, est ɔ̃ naturã vel pter. Et vide, quod plenius dicã de reg. iu. peccatũ. ver. secundo q̃rebatur. pp hoc dicit, ꝙ dñs rei, vel eius vicarius de hoc abusu cognoscit, eius. n. est terra & plenitudo eius, de decimis. tua. lęditur ergo per abusum rei suæ, pp quod vicarius eius cognoscit, & pp rõnes infra scriptas, ne nimis gñalis sit p̃dicta rõ, sed in suno nõ sic. regulariter enim sic res est aperta mea sicut tua, ex contrectatione rei non lędo naturã rei, sed p̃ximũ. Regulariter dixi pp decimas & similia, quæ nõ cadunt sub regula, & certũ est, ꝙ spiritualia & ab eis dependẽtia spectant ad ecclam. iura suut no. reddebat ẽt rõnẽ, quã hic p̃misi post Bar. Itẽ, vt dicit, ecclesia cognouit de hoc crimine per tẽpus cuius nõ erat memoria, & sic haberi debet iure constituti. ff. de aqua quot. & æsti. l. hoc iure. §. ductus aquæ. & consuetudo cãm de iure seculare facit ecclasticã, de iudiciis. nouit. circa prin. & ĩ. e. li. de exce. c. ii. Dicit ergo per p̃dicta singula patere rñsionẽ ad obiectũ. subdit ergo, ꝙ est quoddã crimẽ ecclesiasticũ, vt hæresis, in quo nõ distinguimus clericũ reũ a laico. ĩ. eo. lib. de hæreti. vt inquisitionis. §. ij. Est aliud seculare, vt homicidiũ, & hoc distinguitur ex persona, vt de cõmisso a laico cognoscat laicus, de cõmisso per clericũ cognoscat ecclesiasticus, & sequatur actor forũ rei, de fo. cõ. cũ sit. Ergo nõ sequitur, si crimen est seculare, ergo tractabitur 3 in foro seculari. ¶ Quærit demũ, an † punitus de vsura p iudicẽ ecclesiasticũ possit postea puniri per secularẽ. alle. quod sic. j. de pœnis. c. fi. in fi. de fo. cõp. cũ sit. de officio ordi. c. i. salti in eo, quod excedit. ff. vi bo. rap. l. j. Sed quõ puniet, si non est de suo foro? So. põt ẽt dici de suo foro eo mõ, quo dicuntur vtroque iure prohibitæ ſm remissionẽ, quã dat hic. iij. gl. tractat ẽt, an vsura petatur vt interesse, & de hoc. e. ti. cõquestus [*exhauriret*] vt scripsi post Inno. super rubrica. paupertas periculosa est, nisi apud illos, quibus spãli dono Dei cõceditur. & ex ea facile proueniũt aĩarum pericula. & hoc fuit vna cã p̃hibitionis vsuræ ſm eũ [*præcipimus*] & sic necessario parẽdũ. xiiii. q. j. c. penul. & vlt. [*vniuersitatis*] dicitur ab vno, eo ꝙ plures cõiunguntur in vnũ, sicut est vniuersitas magistrorũ secularium, & similiũ personarũ, & ſm Bar. & Io. mo. Arc. gñalius nomẽ est, q̃ p̃cedens dictio collegiũ, de hoc. j. dicã sup. v. collegiũ [*ad hoc*] ad solã ergo habitationẽ vel aliquã honestã mercationẽ cõducere non prohibẽtur, ad idẽ. j. ver. nemo. & qđ seqtur [*habitare*] repete ad hoc, honestã dixi, quia si sub alicuius ɔ̃ctus colore vsuras facerent, puta vendẽdo mercẽ pro certo precio ei, qui quęrit pecuniã, & nõ mercẽ, quã statim ab ipso recuperant pro minori, locus esset constitutioni ſm Frã. alle. ĩ. eo. in ciuitate & c. nauiganti. de emp. & ven. ad nostram. & ibi, de hac fraude scripsi sup. ver. mutuũ, ad fi. gl. & facit e. ti. ex grandi. §. cęterũ. [*In terris suis*] s. dixit de terris ipsorũ. j. de terris suis. per q̃ patet, ꝙ licet terra originis sit alia a terra, in qua conducunt domũ, dũmõ sint sub eodẽ dñio immediato, nõ est locus huic cõstitutioni [*vsu-* 4 *rarios*] † dicit Guil. ꝙ in Italia dicuntur p̃statores, in Francia caursini, ĩ p̃uincia renouatores. Dicit Arc. ꝙ isti dñr raptores. xiiii. q. iiii. si quis vsurã. & pauperũ trucidatores, & qđ dicã. sectatores turpis lucri auaritiæ cã. ea. qõ. q̃m. nec hoc infideles. in præ. c. quid dicã. ẽt scriui. lo. viii. circa mediũ, nec põt de Dei ecclesia appellari, nec Christo dici subiecti. de pę. di. j. ecclesia dicuntur ẽt capitis diminutionẽ passi. ij. q. 7. §. qa ergo. ibi dr̃, q facit pc̃m, seruus est peccati, tã in pęna, q̃ in culpa. põt ẽt dici filij Dyaboli nõ nascendo, sed imitando eius opa. ad hoc xxii. q. ij. §. itẽ opponitur. iuxta prin. nam solo peccato sunt filij dyaboli. de pęnl. di. j. §. hoc idẽ. in fi. & iõ maledicti dicũ- 5 tur, vñ Io. Chriso. dicit, ꝙ † sup oẽs mercatores est vsurarius maledictus. lxxxviii. dist. eiiciẽs. palea est [*admisisset*] si. ĩ. de coha. cleri. sicut [*suspensionis*] iunge hic literã ipso facto &c. quæ sequitur, periculosum est prælatis habere iurisdictionẽ tpalẽ terrarũ. Rarissima sunt loca, in quibus tales vsurarij alienigenę non habitent ad mutuãdũ. ex quo cõcluditur illos, aut suspensos, si sunt epi, vel superiores, aut excõicatos, si sunt inferiores [*collegium*] vide, quod de collegio & vniuersitate dicã. j. de sen. excõmu. Romana. §. vl. sup gl. per hanc [*vniuersitas*] dubitatur, an ẽt hoc intelligatur de seculari vniuersitate. & vr̃ ꝙ non per literã. ĩ. si personæ fuerint ecclesiasticę, q̃ determinatio videtur durare vsque ad versicu. cæterũ. & sic istud se ampliat, & distinguit ecclesiasticas p̃sonas tm̃ ff. de auro & ar. leg. si quis ita. sic xxi. di. §. j. & hoc videtur placere clerico Ptiano. Sed Guil. & Arch. ɔ̃, qui intelligunt per collegiũ designari ecclesiasticas personas simul viuẽtes, per vniuersitatẽ ecclesiasticas & seculares separatim morantes, & sic generaliter dictũ, generaliter sumatur. ĩ. de priui. qa circa. cũ concor. rigorosus est iste intellectus, & includit fere totũ orbẽ interdictũ. & iõ prima placet, vt in j. gl. [*terra*] vide. ĩ de ver. si. cũ in panib. & per hanc lite- 6 rã & superiorẽ patet † aliud esse interdictũ vniuersitatis, vel collegij ab interdicto terræ, vel loci, vt ẽt dicam. j. de sen. exc. si sñia. §. j. super verbo, aliud [*laici*] cuiuscũque dignitatis, cõditionis vel status. vt. ĩ. [*cle. compescantur*] monitione præmissa. dicit Fran. ordinarios in his negligẽtes, qui saltim deberẽt hãc constitutionẽ frequenter facere publicari. ĩ. de loca. c. j. de acc. sicut olim. ¶ Prima gl. diuidit & summat. ¶ Gl. hic ergo. rñdet per qõnẽ rõnis. secũdo per qõnẽ quid si sit ciuis, vel incola. tertio, quis oriũdus. in fi. de differentia. v. verborũ remittit. ¶ Gl. manifesti. rñ. per qõnẽ, qui sint manifesti. ¶ Glo. sic doctor. dat tria similia. Reliquũ rñ per qõnẽ. ¶ Gl. quid ergo. quęrit & soluit. ¶ Gl. puta. exẽplificat. prorogat in qõne, arguit negatiue & ponit opi. Gui. ¶ In gl. no. quod. ibi, æquissimũ. cur enim patiet p̃tor illos ad arma venire, quos p̃t sua iurisdictione cõpescere. ¶ In gl. hoc igitur. ibi. l. j. Bo. incola Mutin. origine vtrobique subit munera. vt ibi filios. coguntur filij subire munera in paterna origine, nõ in materna, ẽt si ibi nati sint nõ aĩo constituendi domicilium. ¶ In glo. sic doctor. ibi. l. præses ii. purgat præses prouinciam malis hominibus, non distinguendo vnde sint. ¶ In gl. quid ergo. ibi, si qs ignorans. alias si ignorans q̃ loquitur de illo, qui locauit militi hoc ignorãs. & ibi, si cui, semel ɔ̃ me calumniatus iterũ accusans calumniari præsumitur. ¶ In gl. puta. ibi, si vno anno. si locator pp sterilitatẽ pensionẽ remittens vsus est verbo donationis, nihilominus vbertatẽ anni sequentis cõpensat. ¶ In gl. j. ibi. & quia. idẽ clc. Pi. & Boat. sed Bar. & Io. mo. qui diuidunt in tres partes tm̃. has primas duas coniungunt in vnã. ¶ In gl. ii. in fi. dulcedo dr̃ in recipiẽte, vorago dr̃ in soluẽte. ¶ In gl. iii. in fi. & C. e. ti. aut ad hæc. Arch remittit ad sum. Ray. eo. ti. §. quid legibus. ¶ In gl. no. q. in fi. & ĩ. eo. li. de sta. mo. c. vno. in fi. prę. respon. Io. mo. alle. C. de lati. liber. tol. l. j. §. sed nec forandi. Arch. alle. xiiii. q. iiii. nec hoc quoq; ¶ In gl. hoc ergo. ibi. indigenas. ſm Gui. & Bar. & dicit Fran. se hoc habuisse a cõpositoribus huius constitutionis apud Lugdu. & ibi, in cis. ſm Guil idẽ Fran. & Io. mo. & ibi, nõ fuit. Boa. dicebat, Mediolani per iurisperitos interpretatum, ꝙ alienigena non natus in ciuitate vel dioecesi. non oriundus natus in dioce. non in ciuitate, derisoriũ est dicere. & ibi pater. nõ sic in auo, al. inquirendus esset ager Damascenus, vbi natus est Adã, vt no. in prę. §. filius, & in præ. l. filios. & vide. ĩ. e. li. de sepul. his qui super glo. ij. & in fi. Arch. alle. ff. de verb. sig. pupillus. §. incola & § aduena & C. de la. liber. tol. l. j. in prin. ¶ In gl. manifesti. ibi. argumenta cũ fama, & hoc dicit Arch. sufficere quoad constitutionẽ istã per eade iura. dat simile in hæreticis. de hæreti. excõicamus. §. j. & i adulterio. ĩ. de adul. marito. ¶ In gl. sic doctor. ibi, inquirere.

7 ſigrere, dicit cle. Pi. ꝙ † ꝑmitti posset bānū, ꝙ oēs fenera tores alienigenę. j. certā diē exirent terrā sub certa poe na. alle. de clan. despon. cū inhibitio. q ma. accu. poſ. cū in tua. ¶ In glo. puta. ibi notare vr̃. ad idē relatiuum alio. nisi dicas, ꝙ ampliat per illud quocūq;. facit, quod no. ſ. c. li. de reli. do. c. vno. sup ver. caeterū. & ibi Gui. hoc placet Arch. quae dicit, ꝙ idē tenuit Io. de Cesera magi ster suus. & in fi. vt in ti. j. c. vno. ¶ In gl. ſ. talibus. in fi. cō cor. ſ. eo. li. de haere. vt inquisitionis. §. vlt. in prin. ¶ In gl. ꝯplatorū. in fi. ꝙ hic no. Bar. & Io. mo. ¶ In gl. vl. in fi. se cūdū Guil. q all. qđ de Christo legitur, qui legē quā de derat carnalr̃ impleuit. xx. q. j. §. si ergo. circa mediū. sub dit, ꝙ saepe subditi cōquerūt, ꝙ alligātur eis onera īpor tabilia, q̄ īponētes digito suo tangere nolunt. xxvi. q. vii.

S V M M A R I V M.

1 *Soluere vel facere aliquid certa die si teneor alicui sub excommu nicationis pęna, licet p ꝓpriū nunciū illud solueri, vel fieri mā dauerī. j. dic. nō tū excusor a pęna, si illud solutū factū nō fuit.*
2 *Corrupta sunt, quę ex corrupta radice procedunt.*
3 *Cognitio de usuris spectat potius ad vicarium, quam ad officialem si iudex utrunque habuerit.*
4 *Summa certa commodius exprimitur in stipulationibus, qua quā ti res ea sit, habent.*
5 *Damnatus quando quis dicatur aduueniente retro conditione.*
6 *Postulare prohibitus per iudicē repellitur ēt aduersario patiente.*
7 *Vsuras se extorsisse si qs in ꝑsentia cōfessus est sacerdoti, sed hoc est occultum, vtrūqđ sacerdos illi denegare debeat sepulturā hęre dibus nolentibus ad dictum sacerdotis vsuras restituere.*
8 *Appellatio an impediat sepulturam.*
9 *Hares, qui non fecit inuentarium, an in foro conscientię teneatur usuras restituere vltra uires hæreditatis.*
10 *Vsurario an sufficiat dedisse hypothecam bonorum suorum.*
11 *Fideiussores an teneatur dare, qui promisit plene cauere, uel ad sen sum sapientis.*
12 *Paupertatis utilitatem detegi nil durius.*
13 *Domum ingredi domino inuito est iniuriam facere.*

CAP. II.

QVanquam. Diuisio sup. j. gl. & di cit Boa. ꝙ ꝓcedēs respi cit alienigenas, ista vero oēs. Dic s̃m Fran. ꝙ decr. ꝓcedens ꝓuidet, ne exigātur vsurae, ista ꝓuidet, vt exactę restituātur. & subdit, ꝙ haec ꝯstitu tio vt thesaurus est seruāda, p quā ad restitutionē vsura rū indirecte vsurarii ꝯpellantur. & repete, qđ dixi. ſ. c. li. de foro cōpe. Romana. §. ꝯhentes. in prin. [*Acceperunt.*] patet ergo, si nullas vsuras receperūt, quia ad vsuras mu tauerint, nō est locus huic cōstitutioni, qa licet pecca uerint, & de peccato satisfacere teneātur, ad nullā tñ re stitutionē tenentur. caueat ergo sibi aduocat⁹, q ista cō stitutione vult vti ad vitandū testamētū, vel sepulturam impediendā, ne simpliciter formet articulū, ꝙ mutua uit ad vsurā, vt iā factū vidi. & si. qđ dixi. ſ. tit. j. c. j. super ver. christianorū. cū cōcor. saepe. n. ꝯtingit, ꝙ q fenerari īcipit alicui⁹, añ vsurae exactionē moritur, vel pęnitet & abstinet, q̄nque ēt nec vsuras recipit, neq; sortē. In his ꝯ stitutio locū ñ hēt [*mandauerint*] ex hoc textu & eo, qđ di

1 cit gl. no. Guil. ꝙ † sub excōicationis pęna teneor alicui certa die aliqd soluere, vel facere, licet p ꝓpriū nūciū il lud solui vel fieri mādauerim. j. dic. nō tñ excusor a pę na, si illud solutū, vel factū nō fuit. ad hoc. ſ. e. li. de ele. si ꝯpromissarius. in pri. alle. in ꝯtriū. ſ. de pig. ex lr̃is. puto, ꝙ allegare voluit decr. significāte. ver. soluēs p nūciū verisi militer fidū excusatur a periurio, si ille infideliter egit. Sed, vt ibi patet, obligat⁹ remanet ad soluēdū, & sic eget absolutione. j. de sen. excō. venerabilibus. §. idē. & qđ ibi dicā. [*nihilominus.*] i. nō obstāte, ꝙ sic mādauerāt eis mor tuis. & licet dicat, ꝙ mors oīa soluit, in auth. de nup. §. disponat. col. iiii. & quod cui cōicamus viuo cōicemus defuncto. hoc hic nō ꝓcedit, nec in aliis casibus, qbus se pultura negatur, no. de sepul. ex parte. j. nec isti ēt in vita cōicari debeat in aliis sacramētis, vt in. c. qa in oībus. de vsuris. nil dicit de interesse, qa saltē quoad casum nr̃m sufficit de vsuris caueri, ad quod alleg. Guil. imputandū illi, qui pecuniā ad vsuras recep. de iureiuran. debitores. & c. ad nr̃am. ii. in fi. Refert Arch. quosdā dicere, vsura riū teneri restituere non solum vsuras, sed ēt quicqd ex

2 illis lucratus est. rō, qa † corrupta sunt, q̄ ex corrupta radi ce procedūt. xiiii. q. v. neque. j. q. j. principatus. Itē cū vsu ra dicatur rapina. xiiii. q. iiii. si quis. & raptor tenetur ad ista, de restit. spo. grauis. ergo & vsurarius. Sed quia, vt di cit, scriptum est, qui nimis emungit sanguinem elicit. prouer. 30. in fi. & ſ. de renun. nisi cum pridē. §. propter malitiam. in fi. & iiii. di. denique. sufficere vr̃ restitutio vsurarū. per rationē & iura in princ. allegata, ad quae ad das. j. q. j. in fi. C. de condi. inde. & de hoc nullū dubium quo ad casum istum, & idē quoad omnem casum di xit Bar. in vene. lxxix. dicens sic dixisse Tan. & qa asserit quosdā theologos tenere cōtrariū, scire debes, ꝙ Tho. ii. ii. q. lxxviii. arti. iii. tenet, ꝙ si res cōsumptibilis & nō fru ctificans recipiatur pro vsura, vt pecunia, triticū, vel vi nū, & silia sufficit restituere receptā, qa de tali re quęsitū ex industria est, non ex fructu rei, tenetur tñ ad com pensum dāni, quod aliter in bonis suis sustinuisset p de tentionē illius rei. Si vero nō est vsu consumptibilis sed fructū ferens, vt ager, domus & similia p vsurā extorta nō solū rē sed & fructus ꝑceptos ex re illa, cuius nō ipse sed ille dominus erat, sibi restituere tenetur [*satisfactum*] nō p eo qđ dicā sup ver. sit cantū [*absentibus*] idē si sunt in loco p̄ntes, sed ignorant q sint, vel q̄tum ꝑcipere, vel pp multitudinē facile haberi nō p̄nt. vñ ita seruatur, ꝙ his non requisitis ordinarius hāc cautionē recipit, & i terdū in talib⁹ prouidetur p ꝯstōnes sinodales dantes certam formā, sed dū modo satisfactū esset huic ꝯstitu tioni, poenę huius decr. locū nō haberēt pro eo, ꝙ illis statutis paritū nō fuisset [*vices gerēti*] i. vicario, vt j. vł offi

3 ciali. si haberet † ordinarius officialē ac ēt vicariū in spi ritualibus, ad vicariū illū potius spectare vr̃. facit. ſ. c. de tēp. ordi. cū nullus. §. ii. puto tñ p quēcūq; ex eis fiat te nere, & sic seruatr̃, cū ad officialis officiū bñ spectet co gnitio & coercitio restitutionis vsurarū, sicut & aliarū cārū ēt matrimonialium, de cogn. spi. c. fi. [*habitat*] satis est, ꝙ habitet, licet ciuis, vel incola nō sit. & de his. ſ. c. p xi. [*fide dignis.*] vide qđ sup eo verbo dixi. ſ. c. li. de hęre. fi lii. in fin. licet verbaliter, id licitum est [*ita quod illi*] vide in Spe. de instr. edi. §. nūc vero aliqua. iiii. col. ver. itē po ne, cū qdā. vbi videbis, ꝙ de sacerdote dubitabat olī, & qđ ibi addā de qōne. xiii. & de. q. Pilei. C. xviii. [*sit cauti.*] ſ. de rap. sup eo. & p hāc & p superiorē, q̄ dicit, si fuerit satisfactū, dico sufficere quoad sepulturā illius, q māda uit vsuras restitui p quēcūq; caueatur, ēt post mortē. vñ caute dixit auctor cauerit hic & ſ. satisfecerit, quo aūt ad validādū testm̃ nō sic, vt patet ex vl. glo. & no. in cle. de sepu. eos q. in gl. si sint manifesta, forsā cū vno so lo ꝯxit, & manifesta est q̄titas, quā extorsit, vł forsā habe bat ministrū ad illud opus, cū quo corā multis facta rō ne cōstat bñ q̄tū exegit. [*semper*] dicit Gui. ꝙ istud deno tat sempiternitatē negotiorū non tp̄is, sic. ſ. de resti. in inte. c. j. & intendit, ꝙ sine aliqua excep. vel instātia, quo tiescunq; q̄titas est manifesta, illa dēt exprimi [*in cautio ne*] i. instro cautionis. ſ. de fide instr. si cautio. [*exprimi fa cit.*] ff. de praeto. stip. l. fi. vbi dr̃, ꝙ

4 † in stipulationibus, quae quāti ea res est, promissionem habēt, cōmodius est cer tā summā exprimi. ¶ Quid si testator in testamēto so lenniter expssit se pro usuris recepisse. ccc. ab. A. B. C. & aliis innominatis iubēs illas restitui, & ep̄m executorē fecit, nec de illis trib⁹ nominatis apparere pōt, ꝙ aliqd soluerint. disputādo tenuit dñs meus, ꝙ ñ obstāte ꝙ le gatū videatr̃ incertū fauore vlt. volūtatis ep̄s exequetur, & hoc modo, qa sigillatim p iuramentū ab illis trib⁹ in quiret, q̄tum soluerint, postea per edictum vocabit oēs qui illi vsuras soluissent, vt de illis doceant, & venienti

bus dabit,q̃d ſe ſoluiſſe docebit,& illi tres habebũt reſiduum inq̃ium iurauerint,ſoluiſſe,reſiduum dabit pauperibus.eo.ti.cũ tu.Si vero venientes totum habuerint illis tribus ad quantitatem iuratam ſatisfacient hæredes de ſepul.c.vl.de rap.in literis.ſi aũt nullus alius veniret, dicebat,ꝙ quilibet illorũ trium habeat quartã partẽ illius ſummæ,alleg.l.ſi quis Titio.ff. de vſufruc. accre. & aliã quartã partẽ det pauperibus,& nõ feſtinet in his ꝓpter ſuperuenientes, qui habere potuiſſent iuſtã cãm ignorantiæ.q ma.accu.poſ.cum in tua.de re iudic.cum Bertoldus. et qd de iuramẽto dixi ꝯuenit qõ Io.de Deo, & eſt ſcda ſecundi libri,qua q̃rebat de vſurario, q fecit cũ Titio contractũ,quẽ qa nõ fuerant ſoluta in primo termino,renouauit de pluri,& iterum de pluri,in fi.ſcdi termini in morte mandauit vſuras reſtitui,apparẽt ꝓdicta inſtrũ cancellata, & per teſtes deponitur, illũ fuiſſe vſurarium,& ꝙ ipſi ſic credũt,quærebat qd iuris. tñ. locũ eſſe delationi iuramenti cõſideratis quæ hñr de iure iu.c.ſi.Sed Arch.quærebat aliter,an ſufficeret repetenti vſuras ꝓbari mutu...atem fuiſſe publicũ vſurariũ ante cõtractũ & tpe co...actus,& poſt,& quod ꝯſueuit exigere inſtrã de duplo veræ ſortis. Pro debitore inducebat.c.ii.cum in dioc.& decr. illo vos. de pig. & quæ ibi ſcripſi poſt Hoſt.ſuper vl.gl.& de homi.tua. & quod ibi ſcripſi ſuper ver.inter ſigna.& de cle.peregri.c.ii.de hære.excõicamus.§.vl.de præſum.afferre.C.de rei vend.indicia.& quod no.C.de vſu. cum allegas in glo.ſuper falſo.Pro creditore allegat,ꝙ in dubio contra petitorẽ eſt iudicandũ,de ti.inſtru.inter. nec ſequr, ſi ſic fecit alios ꝯtus,ergo iſtum, immo præſumi debet pro inſtrõ ,de præſump.il lud.& ponderari debet forma & tenor inſtri, de priui.porro.de dona.cũ dilecti.facit de ſpon.c.ſi. nec incerta,vel ambigua sunt iudicanda.xxx.q.v. incerta.& xxxiii.di.habuiſſe.&t ſi aſſiſtat conditio.ii.q.i.primo ſẽp. & de vsura,quia crimen eſt, dñt fieri probationes apertiſſimæ.ii.q.viii.sciãt.hanc partẽ tenuit,vt in dubio ſtetur verbis inſtri.ff.de excep.l.j. §. ſi is qui . Sed hoc non approbatur in scholis,& in iudiciis reprobatur, ipse ſi cautionẽ recipiens ordinarius vicarius,vel rector parochiæ,ſed cũ notarius recipit de ordinarii mandato,quis tenebitur,diſtingue,vt in decr.ĩ.e.ll. de præbẽ. ſi epiſcopus.an ordinarius quãtitatẽ illã expreſſerit nec ne.[*Religioſos*]præmittit iſtos tum fauor religionis,tũ quia plus in illis delinquere cõsueuerunt.ſi.in cle.de dec.c.j.& vide,qd no.in cle.de ſen.excõ.c.j. n gl.mendicantes. & facit eo.ti.c.pe.& quod dicã.ĩ.de ſen.ex.c.ſi.in vl.gl. ad fin. [*ſanctiones*]ſic dictæ,qa pœna adiicitur,de hoc.iii.diſt.in ſum.qñq; latius ponit in procem. cle.in prin.[*eccleſiaſticam.*]vide,qd ſup eo verbo dixi,de ſepult.ſacris.& ĩ.e. li. de hære.c.ii.primo rñſo.& intelligit hoc de cimiteriata. c.ti.de ſepul.c.j.in cle.[*Sepulturam.*]diſputauit dñs meus, ꝙ locus eſt huic pœnę in his , q ſimulauerunt vſurariũ ſepelire,qui non caueat,cũ tñ vere nõ illud,ſed alium, vel nullũ tũc hominẽ ſepeliuiſſent,ſatis probat hoc dictũ rõ huius ꝓhibitionis.certũ.n.eſt,ꝙ ſepultura ſolennis nõ ꝓdeſſet impęnitẽti,ſicut nec vilis noceret pęnitẽti,de ſepul.ſacris.& quod ibi dixi in fi.ad illius ergo opprobriũ & hæredũ,& ad aliorũ terrorẽ ſtatutũ eſt hoc, in cuius eluſione fit hæc ſimulatio,quæ reducitur ad legis fraudẽ,de qua de priui.q̃to.cũ cõcor.Itẽ ſi agentẽ nõ excuſat ſimulatio boni,qd nõ facit,multominꝰ excuſare dẽt ſimulatio mali,qd nõ facit.ꝓbatur primũ de cele.miſ.de homine.Itẽ ex eo, ꝙ iſti malũ exẽplũ dederunt aliis,& ſcandalizauerũt eccleſiã,excuſari non dñt a pęna,xj.q.iii.ꝓcipue.de eo q duxit in matri.cũ hẽet,ad cõfeſſionẽ,nimis durũ eſt hoc,nec ſtatuerat hoc ꝯcilium Lateran.nec eſſet abſurdũ,ſi exponeremus illud ſiue,qd ſtatim ſeqtur,pro &,tũc cõueniret hæc litera cũ decr.ꝙ qdã de pę.& re.nã ꝯfeſſio peccatoris pſeuerantis bñ auditur,cõſiliũ datur,ſed non abſoluitur &t ab illis peccatis,vt hic in gl.ſed intelligatẽ,ꝙ hic fallat illud generale, & illud ſiue,ponatẽ alternatiue,vt dixi,durũ eſt & nõ ſeruatẽ,qa hic pœna nõ apponitẽ.eſſet aũt ſenſus,ꝙ a tali ꝯfiteri volente quęrat ſacerdos,ſi vult ſaltẽ cauere,als illũ repellat,& talis rubor illũ ad ſatisfactionẽ forſan inducet,patet aũt,ꝙ de manifeſtis tm̃ loquitur iſte rigor vſurariorũ,de teſt.excõicatorũ.hic no.Bar. & Io. mon. de quo no.ĩ.de ſen.ex.decernimus.in vl.glo.& ibi dicã plenius ſup illa.enumerãt aũt prædicti hic quoſdã,q teſtari nõ pñt,quos vide p Hoſt.in ſum.de teſt.§.qs poſſit.& enumerati ꝑ eos,hi ſunt damnati ob crimẽ famoſum filiusfa. ſeruus, furioſus, mutus ſimul & ſurdus naturaliter, vel q renunciauit ꝓpriis ꝓfitendo. De eremita tenet, ꝙ teſtari poteſt , ſi non eſt profeſſus religionis approbatæ.xix.q.iii.§.econtra.multo plures.l.xvi. enumerat Guil.de inſtrõ.edi.§.cõpendioſe.in prin. quorũ. xiii. poſuit Accur.ff.de teſt.l.iiii.quia vero inter illos enumerantur capite dãnati naturaliter, vel ciuiliter,qui nec teſtari poſſunt,nec codicillari,nec fideicõmiſſum relinquere,vt patet.ff.de te.l.eius.§.j.cũ ſequentibus.l.qa a latronibus.§.j.& l.is cui.§.vl.de iniu rup.& ir.te.l.ſi qs filio. §.irritũ.de le.iii.l.j.§.his qui.diſputauit Io. de mon.mut. de dãnato de falſo ad mille ſoluẽda.ĩ.triduũ, alias decapitaretur,qui poſtea teſtamẽto & codicillis q̃dã reliquit pro aĩa & ad pias cauſas, & lapſa die tertia decapitatus fuit,an legata ꝓdicta debeantur. Ad affirmatiuã allegat fauores & priuilegia taliũ legatorũ,q̃ patent de teſta.cũ eſſes.& c.relatum. C.de ep.& cle. l.i quis ad declinandũ. & l.nulli.ad l.fal.auth.ſiſr.xxxii.q.viii.q̃uis. de cõſue. ex literis,ſicut ergo illis caſibus ceſſat rigor, ſic & iſto, maxime cũ hoc ẽm ęquitatẽ canonũ terminẽtur , vt ꝓ.c. relatũ.nec eſt veriſimile,ꝙ lex intellexerit in illa ꝓhibitione includere legata ꝑ aĩa,ꝙ ſi voluiſſet hoc non potuiſſet ꝯ ius publicũ,diuinũ & canonicũ,quia lex imperatoris eſt ſubtus legẽ Dei.x.diſt.c.j.ii.& iii.Itẽ ad caſũ facit.xiii.q.ii.c.vlt.& cle.de pœ.c. j. Itẽ iſte ſpiritu Dei ductus non ſubiacebat legi,de reg.licet.non obſtat, ꝙ diuinũ perdit,cui rñdetur pdere,ad hoc de teſta. & c. relatũ. ii.§.licet.ſic & ĩ rogato reſtituere, ſi ſine liberis decedat, q ſe & ſua offerendo religioni ꝑiudicat ſubſtõ.de ꝓbat. ĩ pñtia.cũ cõcor.Ad negatiuã inducitur , ꝙ leges prius allegatæ ꝓhibẽt,nec ꝯtriũ reperitur iure nr̃o . ergo legi ſtetur.ſ.de nõ.ope.nũ.c.j.quæ cũ generalr loquatur ,generalr ſeruetur.xix.diſt.c.j.Itẽ lata ſnĩa bona puenerũt ad agnatos,vel ad fiſcũ,iuxta di.aut.bona.C.de bo.dã.ergo diſpo. de illis facta eſt ab illo,qui non potuit,& ſic ꝓ nõ dato habetur.de iurepa.q aũt.i ſi.nõ obſtat,ꝙ ſnĩa lata fuit ſub cõditione,quia qd dr̃ in decre. ꝓpterea.de appella.ſpeciale in ſnĩa ex.vñ in aliis ꝉ aduenietẽ cõditione retro dr̃ quis damnatus.ii.q.iii. biduum. ff. de his qui notantur infa.l.furti.nec iuuat, ꝙ legata fuerint ad pias cauſas,quia illa procedũt,cũ teſtator,qd ſuũ eſt, legat,ſed hic legat nõ ſuũ,nec propter fauorẽ taliũ legatorum dẽt alteri fieri iniuſtitia.de foro ꝯpe. ex tenore. de do.inter vir.& vxo.nup.facit de accu.qualr. de pęn. ſuã. facit,de vſuris.ſuper eo.de deci.tua.j.q.i. non eſt putãda. Soluit,no valere,nec deberi legata,licet eccleſiis, vel ad pias cãs facta ſint,per decr.filius.de teſt. hæc vera, niſi legata illa eſſent obligata reſtitutioni , quia mala ablata certa,quibus debebãtur,vel incerta relicta pauperibus, quia tũc debentur nõ tam iure legati , q̃ primęuæ obligationis.Vñ deducitur vt æs alienũ debitũ Deo, vel certis perſonis,& quæ Dei ſunt reddenda ſunt Deo.de cler. ex.ex parte.Licet ergo deferantur a lege & nõ iure ſucceſſionis,tñ tranſeũt cũ ſuo onere,de pig.ex literis.cũ ꝯcor.¶Prima gl.ſummat.¶Scda de q̃ſtione terminat, & ſoluit.¶Tertia ſoluit q̃ſtionẽ,cui dẽt ſatisfieri. ¶Quinta glo.primo quid dedit cãm cõſtitutioni. ſcdo de vſurario non mãdante no.duo.¶Sexta gl.no.inducẽs duo iura.ſcdo dupliciter obiicit & ſoluit.¶Gl.paupertas declarat tex.ſecundo quærit,opponit & ſoluit.¶Glo.vt ſe eundum . primo exẽplificat.ſcdo quærit,arguit pro & contra.& ſoluit diſtinguẽdo.¶Gl. intelligas.ſoluit duo dubia, ſcilicet de quo loco , & quo ordinario . ¶Gloſſa

ſic.ã.

fic.s̃.allegat concor.reddit ratiōnē & prorogat.¶Gl. nomine.primo soluit duo dubia.s. quæ cautio sit idonea, & qd si idoneā dare non potest.secundo obiicit & soluit.tertio soluit alia duo dubia.¶Gl.j.si quantitas.exponit,quærit & soluit.¶Vlt.glo.primo exponit literā.secūdo q̄rit,arguit ꝓ,soluit cōtrarium.tertio soluit obiectionē.quarto q̄ṛrit,ponit opi.sed aliter soluit.¶In gl. paupertas ibi.si plures.plures habētes vnā actionē , vel plures rei stipulandi,vel plures argentarii , quorum omnia simul facta sunt,habentur loco vnius.& si fundū, seq̄t, pignori accepisti,anteq̄ reipublicæ obligaret ,sicut priores tpe,potiores iure.¶Gl.vt f̄m.ibi, priuilegiata. vt miles,pupillus & adultus,vt sequitur in glo.& ibi si procur. præsentis.sequitur,fuerit cautum,ex stipulatione actionem vtilem dn̄o competere nemo ambigit.& ibi. §. si. superius allegato. & si possessio.¶In gl.intelligas.ibi.l.iii. quæ sic iacet,dare aliquem p̄tor dēt,cui caueat. ¶In gl. sic.s̃ ibi eū pro quo. sequitur, q apud officiū cauit,exhibere cogitur. itē eum,qui apud acta exhibiturū quē esse promisit,si officio non caueat, ad exhibēdum cogitur. ¶In glo.quia magis.ibi.§.si vero ignoti.in testes producti torquentur.¶In gl.ibi i.generali.quæ dicit ,ꝙ seruus nō pōt esse tabellarius. ¶In gl.ergo tabellio.in fi.loquitur de stipulatione,q̄ fit pupillo absenti⁹. ¶in gl.nomine.ibi,auth.generaliter.vide in c.statim alle.sup gl. ante pe & ibi,sed hodie.dn̄s non satisdat de æstimatione litis, sed solū de persistentia litis per iusiur. vel nudum. & ibi. l.ii. al̃.iiii.in fi.vide.s̃.de treu.& pace.& c.j.super gl.pe.&

6 ibi,quos prohibet † prohibitus postulare p iudicē repellitur ēt aduersario patiente. ¶In glo.j. ibi , cū oportet . §.j.distinguitur,an filiofa.obuenerit ex substātia patris, an ex liberalitate fortunæ,vel suis laborib⁹. ¶In glo.pp. ibi ēt.vide de reb.ecc.nō alienā.si qs p̄sbyterorū.¶In vl. gl.ibi,si idem.non essent nomina diuersa, si idē esset testam̄ & codicillus. ¶In j.glo.in fi.& sunt tres partes f̄m Bar.& Io.mo.primo prouidet,qn̄ sepeliendi sunt vsurarii manifesti.scd̄o ibi.oēs punit faciētes contrariū . tertio ibi.nullus.ponit duas prohibitiones , & irritat testamēta.¶In gl.ii.ibi,sacerdotes.qui est iudex istius quo ad respiciētia forū animę,de pę.di.j.quē pœnitet. vltra mediū.ver.q̄ritur q.& di.vi.c.j.vltra mediū.ver.caueāt.& xi.

7 q.iii.abiit.& ibi.& testibus.quærit Guil. qd † si aliquis in p̄sentia ɔfessus est sacerdoti se vsuras extorsisse , sed hoc est occultum,nūquid sacerdos illi denegare debeat sepulturā hæredibus nolentibus ad dictū eius restituere. vr̄ ꝙ nō,q a nō dēt illū publicare.s̃.de pœ.& re. omnis. in fi.de pę.di.j.§.hoc ergo.& di.vii.sacerdos.itē sibi id dicenti non crederet.viii q.ii.placuit,taceat ergo. ii. q.vii. plerique.debuit aūt sacerdos illū inducere,vt corā testibus confiteretur,& caueret ita,ꝙ ab hæredibus. exactio fieri posset.in ɔ̃trium,ꝙ publice possit. alleg. quod no. de testi.testimoniū.in glo.qn̄ grauata . quærit demū qd de occulto fœneratore,nec confesso,nec cauente, & sic fuit sepultus in cimiterio,an sit exhumādus, cū postea pateat eū vsurariū. R n̄dent ꝙ sic,de sepul sacris.xiii.q.ii. non æstimemus. & c.pro obeuntibus.de ɔ.di.j.eccl̃iam, vbi.& c.se.23.q.ii.sane profert.vel vt dr̄ , nō exhumabit, sed hæredes p̄cise ad satisfactionē cogētur,vt hic in vlt. gl.ar.23.di.quorundā.C.si reus vel accu.l.j. ex quo ei viuenti cōicatū fuit,& eius oblationes receptę.s̃.eo.q a in omnibus.sed quid si eo casu ante sepulturā veniant debentes recipere,sed hæres vsurarii negat,dicit,ꝙ nisi probatio sit prompta,sepelietur,postea lis suo marte procedat,al̃.cuique fas esset,sepulturā alterius impedire, & illū vituperare,quod a iure interdr̄.C.de sepul.vio.l.fi. &

8 auth.qui domū.in contrariū alle.ꝙ † appellatio impediat sepulturā.s̃.de sepul.ex parte.ibi soluitur in gl. ii. & vide,quod sup ea scripsi,& ibi.libros.ad quos edēdos cū de vsuris agitur,hodie cogi p̄nt,p cle.e.ii.ex grādi.§.cęterū.vide qđ dicā.j̃.sup gl.antepe. ¶In gl.iii.ibi, nō exiātibus,vel nō petētib⁹,vel nō curātib⁹,hoc verū, nisi remitterent,ꝙ liberaliter & sine peccato partē vsurario supplicāti ēt ꝓ remissione & partē soluēti.q a tūc liberatus esset,ita ꝙ nec pauperibus solueretur f̄m Gof. in sum. e.ti.vltra mediū.ver.qd si vsurarius. & Host. plenius in sum.e.ti.§.fi.ver.qđ si fœnerator.& ver.se.theologi dicūt ɔ̃triū,nisi totū soluāt,ꝙ pōt locū habere f̄m Bar. & Io.l. qn̄ totū soluere pōt,alias locū hēt primū dictū p l̃ram hic,ꝓut patiuntur facultates,vide, qđ dicā. j̃. de regulis iur.peccatū.sup gl.¶In gl.dicebat.ibi , elusioni.dicebat hic Guil.ꝙ isti fœneratores de Tuscia dicebāt,ꝙ solū vltimus de genere damnabitur,ex quo omnes p̄decessores mandauerāt vsuras restitui.& ibi,vires hęreditatis,& non vltra,si fecit inuentariū.C.de iure delib. sancimus. & in auth.de hære.& fal.§.hinc nobis.f̄m Guil.vidi du-

9 bitari,an † in foro conscientiæ hæres,qui nō fecit inuentarium,teneatur vsuras restituere vltra vires hæreditatis.Host.tenet ꝙ nō.in sum.de test.§.pe.ver.qd si nō sufficit.& ii.ver.sed.& f̄m hoc id,qđ ipse no. s̃. e. tua nos. & ipse.& Ber.de rap.in literis.intelligant de foro iudiciali. & cōstat,ꝙ sępe hi duo fori discordāt.xvii.q.iiii. c. vl. de resti spo.literas.de spo.tua nos.de sent.exc.inq̄sitioni.ad hanc materiā ɔueniunt,quæ scripsi. s̃. de immu. eccle. q a plerique . ī magna gl.ꝓ hoc dicto facit litera hic.prout patiuntur facultates,& prædicta decr. in literis. s̃. de rescri.cū si.itē cū iudiciū Dei innitatur veritati , de sen. excō.a nobis.scd̄o,& in veritate plus erat in nobis,si iste pōt euadere iudicialē cōpulsionē,quæ sequitur opinionē ex præsumptione legis,quod plus fuerit in bonis ,ex quo omisit inuentariū.ex veritate & foro ɔsciētię tutus erit.ad idem facit ęquitas.qua nil deberet recipe a debētibus,cū defunctus nō tenetur vltra facultates , vt est dictū,& patet.s̃.eodē,cū tu,ergo nec hæres,& p hoc soluitur,qđ dici posset,humanā legē factā ab eo q pōt si non nutrit peccatū,ligare in foro ɔsciētiæ,de quo p Tho.parte scd̄a.q.xcvj.ar.quarto. nouissime comperi hoc disputatū Perusii per dn̄m Federicū de Senis,q idē tenuit tali ratione,q a inuentarium quo ad vsuras scd̄m leges, q̄ de inuentario statuūt,nō fuit hæredi necessariū, q ex delicto defuncti non tenetur,nisi quātū ex illo puenit ad ipsum.C.ex delic.de.l.vna.ius aūt canonicū , qđ voluit hæredē teneri,& si nil puenerit ex delicto,æqtate hinc inde pēsata nō arctat vltra facultates vt hic. & superius dixi,quasi ɔcludat,ꝙ cū iure ciuili non teneatur , & ius can.cū non arctat ad plus in foro ɔscientiæ nō tenetur. ¶In glo.est ergo.ibi,ex quo iste. de quo loquitur tex. q s.mandauit vsuras restitui. & ibi. hæc pœna,f̄m Guil. hoc tn̄ īteligo de illo.q nesciebat se ad plus teneri , vel nō potuit plus facere,q̄ mādare.¶In gl.paupertas.ibi. illā partē & totā nō habita rōne ne egeat,vt no.e.ti.cū tu. in gl.antep.& ibi dixi,q ɔcordant illas gl. ꝙ hic Arch. & ibi Gui.idē cle.Pi.& Arch.& in fi.& no.s̃.e.tua.in pri. gl.& f̄m hoc si diceremus bona hypothecata,solutum

10 esset,qđ quæritur † an sufficiat vsurariū dedisse hypotecā bonorū suorū. & r̄ndet ꝙ nō , q a f̄m eos illa cautio nil addit,tn̄ de hac hypoteca nō habemus textū expressum.& ɔ̃ id facit, qđ scripsi post Ho.sup p̄di.gl. & si dicātur nō hypotecata,tūc aliquibus vr̄ hypotecā sufficere , pro q̄bus facit,qđ no.ff.man.si mandato Titii. in gl. pe. & ꝓcedit hoc dubiū.qn̄ idoneā dare poterat,aliter non, vt patet in gl.nomine.& no.j̃.de pœnis.fęlicis.§ cū aūt. in i.gl.¶In gl vt serui.ibi,vsufructu.quid si nudū vsum. dic,ꝙ ex re nostra nobis acquirunt,non aūt ex opera.ff. de vsu & habita.p seruū.in prin.& no.Insti.per quas personas no.acquir.§ j.secūdum Bar.& Io.mo. & ibi dixit Bar.& post eum Io.mo.Guil. remittit ad no.in præ.l. ꝙ procur.ff.de procu.& In Spe.de procur.§. vt aūt.versi. & no.quod large.& ibi,si procur. l j.in fi.& ff. quod cuiusque vniuersi.l.fin.& si qs can.l.pe & ibi,pensionē in fructibus.de quibus.j̃.sequitur,nō dubitatur,sed de pensione q̄ non germinat,& ex ɔ̃ctu debetur.cōiter legistæ ɔ̃, nisi in subsidiū,allegāt.ff.de īstito.l.j.& de exerci.l.j.§.sed ex ɔ̃rio.& idē Fran. Accur.in l.lul.al̃.inter eum.§.si procur.ff.de actio.emp.si.qđ scripsi,de deci.pastoralis. super

j.glo. ¶ In glo. intelligas. ibi. spiritualibus ſm Guil. & vide, quod scripsi de test. Ioan. super ver. diocesanũ. & in fi. Guil. all. de offi. ordi. pastoralis. in fi. & C. de epis. & clerici. orphanotrophos. j. respon. & remittit ad Spec. de satis. §. viso. ver. sed quis recipiet. ¶ In glo. sic. s. ibi, ſm Bar. Io. mo. & Arch. ¶ In glos. quia magis. ibi. indigenis. dicit Arc. ꝙ hoc, ꝙ sint de parochia, non putat de substãtia, sed de bene esse, vnde sufficiet, ꝙ sint idonei, allega. ad hoc. iiii. q. iii. ad fidem. iii. q. ix. si debitum. & quod no. iii. q. v. canonica. in . glo. & ibi saltem duo. xxxv. q. vi. §. vl. dicit Arch. dici posse, ꝙ cum nulli fiat præiudicium videtur valere vnicus testis cum illo, qui recipit cautionẽ, ad id de conse. di. iiii. paruulos, in fi. & c. cum itaque. vbi de hoc. & xxvi. q. vj. is qui. bene facit. s. de testa. in oĩ. vt hic exigẽs habeat ꝓ teste, sicut ibi monẽs, & istud satis puto, si nullius ꝓiudicio ageretur, sed si dicat hæres ab intestato se hæredem, q̃a testamentũ non valuit, hic non posset negari in præiudicium instituti. & idem in similibus. ¶ In glo. interpositio. in fi. quin posset acquirere in cautionibus iudicialibus. vide, quod scripsi de ꝯuer. coniu. dudum post prin. vnde sic. j. limitatur eius potestas, vt mandatum ordinarii requiratur, & hoc ꝑꝑ taxationem & approbationem cautionis recipiendę, de qua statim sequitur, & vide, quod ꝑdixi sup ver. ipse tñ. ¶ In gl. idest tabellioni. in fi. lib. x. concor. ff. de adop. non aliter. & ff. de magistra. conueni. l. j. §. pe. cũ concor.

11 ¶ In glo. nomine idonee, de illo † qui promisit plene cauere, vel ad sensum sapientis. an teneatur fideiussores dare, vide in Spe. de emp. & vend. §. i. ver. quid si actum. & ver. ꝓcedenti. & no. j. l. statim alleg. in vlt. glo. & ibi. iuret. facit, quod no. s. eo. cum tu. in glo. penul. vide, quod. s. dixi super glo. paupertates. in fi. Refert Guil. quosdã tenere, eũ nõ sepeliendũ, ex quo cauere nõ potest idonee, & sit iste rigor ad terrorẽ criminis. j. §. omnes. & sufficit sic scriptum, licet perquã durũ. vi. q. iii. scriptũ. xix dist. in memoriã. ff. qui & a qui. l. prospexit. & in re dubia tutius est verbis seruire. s. de sponsali. iuuenis. ff. de lega. iii. non aliter. vel fiat, vt dicitur in raptore. s. de rap. sup. ſm eum. & ibi, non audietur. s. e. quia frustra. & ibi. extorserat. alle. Io. mon. ff. de nego. gest. sed an vltro. in fin. ; de pig. actio. l. solutum. § solutam. & ibi ſm Gui. & Bar. idẽ Ber. eo. titu. quia frustra. ad fi. secundæ glo. & ibi. ex satisdatione. & si solum sacerdoti promisisset. & iurasset, vide remis. quã dedi in tex. sup versi. itaq; ipsis. Io. de Deo lib. iii. q. viii. disputauit casum illius, qui in testamento fecit duos fideicommissarios, mandans eis ꝙ restituerent certam summam, quam male receperat, faciẽs eos ꝓcuratores in rẽ suã, & volẽs ꝙ etiã si viueret, duraret illa potestas, demũ sanatus petit, ꝙ sibi cedant omne ius illis per hoc quæsitum. & tenuit, ꝙ id petere nõ põt, cũ illud non fuerit pure testamentũ, quod patere dixit ex verbis prædictis. ¶ In glo. & si quantitas. ibi. sñdeo. idẽ cle. Pe. & Guil. & ſm eũ habebit ẽt hoc locũ, qñ Italicus in prouincia Frãcia, vel Anglia publice vsuras extorsit, & de hoc publico fama est in ciuitate sua, vbi moritur. Sed qd si hoc casu arbitratus est, postea nõ apparet prouincialis Gallicus, vel Anglicus, q petat. dicit Guil. ꝙ ordinarius faciet sibi edi librũ rõnũ illius, & q̃ ibi extorta inuenerit, restitui faciet. cle. e. tit. ex grãdi. & dicit se sic qñq; fecisse. Ia. de Baisio disputãdo tenuit ad petitionẽ ꝑtis id fieri nõ debere. Induxit decr. primã de proba. cũ ꝯcor. ibi no. & satis est illi, ꝙ hoc nulla. l. cauebat. C. de colla. illã. ff. de præuar. l. iii. ĩ fi. s. de trãsla. c. ii. itẽ ꝓhibitũ est res alienas rimari, ne secreta ꝑrimonii di-

12 uulgentur C. de alimẽ. pu. pręs. l. vl. & nil durius † q̃ paupertatis detegi vilitatẽ. C. qñ & q. quar. pars. l. ii. lib. x. & iudex rimari volens posset ꝓhiberi. C. de iure fis. ꝓhibitũ. e. lib.

13 & † iniuria est alterius domũ ingredi illo inuito. ff. de iniur. l. lex Cor. Iudex ergo, q dẽt aliorũ iniurias ꝯpescere, illã nõ faciat. s. de na. ex lib. ven. c. vno. Formabat ẽt q. in eo, q satisdederat, hodie in satisdationib⁹ semp exigũt libri rõnũ, vel saltẽ ꝓmissio de illis tradẽdis, & no. ꝙ dec. ex grãdi. §. ceterũ. ñ dicit, ꝙ libri violẽter de archa tollãtur, sed ꝙ ꝑ censurã ecclesiasticã illos edere cõpellãtur, vt ẽt ibi no. ¶ In gl. ꝑꝑ. in fi. Idem ꝯsuluit Guil. & le. Arc. ¶ In glo. pe. ibi, vt s. dixi. vide, quod dixi in tex. ubi dicit ẽ cũ ꝯfessio debeat esse integra, vt patet. s. de pę. & re. omnis. in prin. sic & absolutio dẽt esse integra. iste autem integraliter absolui non põt, ex quo nõ cauet, ergo nulla fiet absolutio, nec. n. nouit Deus opus imperfectũ, de baptis. maiores. ver. sed adhuc. & in fi. verbũ fuit. G. ¶ In vl. glo. ibi. ſm Gui. & Bar. Io. mo & Arc. & ibi, testamẽta laicorũ ſm Guil. & Bart. & idẽ Io. mo. & ibi. dixit hic Bar. & Io. mo. & ibi, cum suis concor. specialiter alleg. Bar. & Io. mo ff. de test. l. iiii. & l. eos, qui apud hostes. & l. ii filius fa. quæ iura dicunt, testamẽtum factũ ꝑ filium fa. pupillũ, seruũ, vel ab hostibus captũ nõ ꝯualescere, licet ille mortis tpe esset sui iuris adultus, manumissus, vel reuersus. & in fi. ꝯ legistæ nõ reciperẽt hoc dictũ, ꝑ leges. ff. de testa. superius allegatas. & hoc in testamẽto, in codicillis bene. ff. de leg. iii. l. i. §. i. & vide, quod ibi no. ff. de bonorũ posses. ſm tab. l. j. §. exigit. volunt enim, ꝙ testamẽtũ valuerit vtroq; tpe. s. factionis & mortis. vt ibi. sed ꝯgrue videretur distinguẽdũ, inter simpl'r ꝓhibitos, vt sunt illi, de q̃bus s. dixi, & manifestũ vsuranũ, q ñ est simpl'r ꝓhibit⁹, sed solũ vitiatur testamentũ ex defectu cuiusdã actus ꝑambuli, qui ẽt nõ est de solennitatibus, quæ insint testamento, nec pẽdet a voluntate vel ꝑtãte tertii. hæc verba q̃ sic succincte ĩ scholis solebant dicere, declarãdo dico ꝙ Papa, vel cõciliũ hic nõ ꝓhibet vsurariũ testari, sed solũ ꝓhibet alios interesse. quasi cõmoditatẽ testãdi sibi auferat, nõ aut faciat ipsum intestabilẽ, vel afficiat ipsi⁹ personã, bñ tñ irritat testamentũ ex defectu illius actus ꝑæãbuli, q nõ est de solẽnitatibus, quæ insunt testamẽto cũ nõ ꝯfectione testamẽti sit necessario adhibẽda, imo q̃nque prius ꝑstari põt, &, quod plus est, nec de ipsa tũc est necesse fieri mẽtionẽ, cũ hoc nullo iure caueatur. j. de sen. ex. is, q. ff. de præua. l. iii. in fi. ad hæc duo dantur duo similia, nã ꝯciliũ, q̃a pp. de elec. dũ dicit, al ter electio facta nõ valeat, nõ per id infert, eligentes fore ineligibiles actiue. Itẽ si electio ibi fiat, nõ ꝯ essent alia in forma, sed ꝯ ꝑambula, sicut est vocatio absentiũ, bñ ꝯualescit ꝑ ꝯsensum cõtẽptorũ. eo. ti. ꝙ sicut. s. c. li. de prębẽ. cũ in ecclesiis. Sic ergo & in ꝓposito, cũ istud sit de ꝑambulis, vt dixi, quod in fi. dixi, actũ illũ nõ pẽdere a tertio, dictũ fuit pp filiũ fa. seruũ, vel captũ ab hostibus, de q̃bus allegatũ erat ad ꝯtrũ, vbi diceremus, ꝙ hæc cõstitutio faceret manifestũ vsurariũ intestabilem ante cautionẽ, vel vellet, ꝙ cautio esset de solennitate ꝯfectionis testi, planum esset ſm leges, ꝙ altero istorũ casuũ testm̃ nõ valeret, nec postea ꝯualesceret. ¶ Verũ est, ꝙ scdo casu legata deberentur in iiii. casibus fauore libertatis ff. de fideic. liber. in testamento. & alimentorũ triẽnio ꝑstitorũ. C. de fideicom. l. j. vel si dictum fuit, ꝙ valeret iure codicillorũ. ff. de testa. ex ea scriptura. C. de fideicõ. ex testamẽto. & l. si veritas. vel si hæres scit defectũ promisit, vel soluere cœpit. C. de testa. nõ dubium. Est & tertia causa, q̃ vitiat testm̃. s. vitiũ institutionis, hoc tñ nõ adaptatur huic casui. tñ ꝑ eã bene arguitur ad ꝑdicta ꝑ. l. filio. ff. de iniust. & ir. te. & per. l. qui soluendo. ff. de hære insti. per quas leges probatur, & de ęquitate testamentũ ẽt nullũ cõualescere sublata cã ĩpedimẽti, quę inducebat nullitatẽ nõ solũ ante mortẽ, sed ẽt post. ꝯstat aũt, ꝙ ius nostrũ innititur æquitati, de trãsac. c. fi. s. eo. li. de re. ꝑmuta. c. vno. & in cle. de ap. q̃uis. in prin. nouissime ꝯperi Nic. Matarelli in sua soleni disputatione hãc ꝑratẽ tenuisse dicẽs, finẽ istius dec. intelligi, ꝙ testamẽta nõ valeãt quo ad effectũ, alle. ff. de rescripto per. l. vniuersa. C. de diuer. rescri. quæ l. canonizata est. xxv. q. ii. apertius facit. l. vniuersa. C. de pre. impe. ost. qui dicit, rescrip. non aliter valeat, nisi fideiussio idonea super solutione debiti prębeatur, & tñ illa postea præstita statim habẽt effectũ. hic tñ pl⁹ subdit. l. ꝙ sunt irrita ipso iure multũ facit, ꝙ effect⁹ decr. nõ læditur ex op. prædicta. Itẽ fauor, qui debetur

testamentis

testamentis.ĩ.de re iud.c.si. cum concor. qa casus iste multum occurrit.quandoque contra hæredes institutos per uenientes ab inte.quandoque per ipsos uenientes ab intestato,& institutos volentes ſm.l illud.ff.de acquir.hære.eludere testamentum & adire ab intestato ad excludendum substitutiones, legata & fideicommissa, ideo expediens putaui glo.sic defendi.

De excessibus prælatorum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Pater debet filium nominatim exhæredare, & princeps, qui pater est iuris, legem, vel canonē etiā debet nominatim exhæredare.*
2 *Genus tantū ualet quo ad omnia, quātū species quo ad speciem.*
3 *Princeps si scribat ex certa scientia, ualet rescriptum, alias non valet.*
4 *Princeps censetur habere scientiam legum in pectore.*
5 *Miles sciens se filium habere, instituendo alium videtur filium exhæredasse.*

CAP. PRIMVM.

CVm ex eo. Diuisio sup.ĩ.gl. [*ciuitatibus &c.*] vide.ĩ.de sen. excom. si ciuitas [*locis aliis.*] hoc ēt.ĩ.reperitur, per quod patet, hoc eis nō licere extra ciuitates castra, vel villas [*de nouo*] vide, quod not.ŝ.e.li.de elect.generali.super eo. verbo.quo ad hanc decr. dr̄ nouū, quod fit post illam, vt patet ex v.gl. [*scandala.*] hæc solent obuenire respectu clericorum religiosorum.qbus appropinquat, & ob hoc sunt multi religiosi priuilegiati, ne ad certam mensurā mendicantes prope eos locare se possint [*clamores*] dicit Arch.de clamore habetur.ij.q.j.Deus.de acc.qualiter. il. de testi.cum clamor.de collu.intantum.de prædictis religiosis mendicantibus. [*Nullatenus*] i. nullo modo. & habetur idē.iii.q.v.constituimus. Arc.[*licentia,*] satis fuerunt in hoc largi Romani Pontifices quo ad ciuitates, in quibus religiosi mendicantes cuiuluis ordinis non habebāt loca, vnde vidi priuilegia aliquibus ex eis concessa nominantia vltra.x.ciuitates, in quibus dabatur licentia acquirendi noua loca, sed quando tractatur de mutatione locorum, difficiliores se reddunt, & volunt plenius informari [*expressam*] de off.dele.ex parte.ii.Arc. de ꝓhibitione.i.de hac constitutione Frīi Arc. vide; qđ dicā super glo. secus. s.acquirendo noua loca ad habitādum antiqua mutando, vel alienando sine Papę licentia facientem &c. [*hominum habitatio*] hoc est, quod solet inducere scandala, vt ŝ. tetigi [*ac mutare.*] intelligo nō solum de prima mutatione, qua de conuentu vadunt ad heremum, sed ēt de mutatione loci heremi electi ad alium locum forsan aptiorem ex cā. ¶ Prima glos. summat.& dicit quid determinat. ¶ Scđa glo.dicit, qui dicantur mendicantes. Tertia no.q̄rit & remittit. ¶ Gl. ergo, no.& remittit. ¶ In gl.j.in fi.& tria facit, ponit ꝓœmium.scđo prohibitionē cum decreto. ibi, nos super hoc.tertio prohibitionis determinationem ibi. ꝑ hoc. ¶ In glo.iii.in fi.in gl.veterani. ¶ In glo.ergo necesse. in fi.ibi etiam de hoc notauit Arch. ponens ad literam, quod dicit Spe.de instru. edi. §. nunc autem. versi. & scias.vbi de priuilegio loquitur, de rescripto vide de rescrip.possunt.§.ratione causæ.ver.item ꝙ est contra ius, cui placet, ꝙ si in rescripto, vel priuilegio dr̄, non obstāte tali lege, vel tali canone, de quo ponit Archid.exemplū ꝑ decr.si apostolica.ĩ.eo.lib.de præben.omnia valēt si ꝯcedēs hēt ius tollēdi legē, vel canonē, vt princeps. ff. ne qd in lo.pub.l.ii.§.si quis a principe. C. de testa. auth. hoc īter liberos.ff.de exce.l.iij.in fi.& l. iiii. ĩ. de rescrip. nonnulli.ff.de leg.iii.si quis in prin. testamenti, quæ.l.sic inducitur, si primū testamentum hēt clausulā derogatoriā scđo, nō valet scđm, de primo nō faciēs mētionē, sed quælibet legis, vel canonis cōstitutio cēsetur habere clausulā derogatoriā.C.de preci.impe.offe. l. nec dānosa.can.xxv.q.ii.ergo rescriptum ꝯ illā tenetur de illa facere mētionem, nec valet, si non faciat, & tñ ēt hoc casu, qñ fit expressa mentio, vr̄, ꝙ si scribitur super materia non impetrabili, expectari debeat secūda iussio, cū præsumatur rescriptum falsum, de cōfirma.vti.vel inuti.porrecta.ad id in auth.de man.prin.§. illud. col.iii. & in auth.vt nulli iud.§.& hoc no.iubemus.coll.viii. Et licet quidam dicant, solū duobus casibus ꝓcedere, quod dr̄ de secunda iussione.s.qñ rescriptum est contra vtilitatem publicam, vel quando non habet subscriptionē gloriosi q̄storis, vt in ꝑ.§. & hoc no.in auth.vt diu.iuf. sub.hab.gl. quæ tñ vr̄, ꝙ etiam aliis casibus non impetrabilibus locum habeat ab identitate rōnis. auferetur ergo tale rescrip.de manibus exhibentis.C. de paga. sa. & tem.eorum.l.iii.qui tñ loquitur, quando ius publicū offendit. Si vero dicatur, non obstante aliqua.l. diuersę sunt hic opi. ¶ Specula. dicit, loquendo de priuilegio, quod forte non sufficit hæc clausula nulla.l.specificata ff.si quis can.l.sed & si quis.§.quęsitum.de procurat. qui ad agendum.in prin.eo.lib.ff.de acquiren.hæredi.l.si qs mihi bona.§.iussum.& quod no.de ꝯta.& qua. accepimus in vl.gl.facit.xxi.q.ii.ne quis.ŝ.de resti.spo.audita.& C.lib.x.de peti.bonorum sub.l.ii.de confir. vti. vel inuti. bonæ.de do.& cōtu.c.ii.de offi.deleg.ex parte.ii.cui concor.ff.quod vi aut clā.l.i.§.deniq;.vbi dr̄, nullā exceptionem admitti, & tñ admittūtur.iui. hoc intelliges ꝑ no. de rest.spo.item cū quis.in fi.j.glo.coniuncto quod ibi addidi.ad hoc facit.ŝ.eo.li.de excep.pia.& j.de sen.ex.cōstitutionē. Itē sicut 1 †pater nominatim debet exhęredare filiū.ff.de lib.& posthu.l. ii.sic princeps, qui iuris est pater, nominatim exhæredet legem, vel canonē. ꝓ hac opi.facit, quod no.Cy.ꝯ literas legatorū ꝓ priuilegiis sororū.C.qñ impera.īter pu.& vi.l.vna. ¶ Scđa opi.hēt, ꝙ 2 valeat etiam in genere, q̄a †tm̄ valet genus quo ad oīa, q̄tum species quo ad speciē.ff.de administra.tuto.si plures.& l.si duo.in fine.vbi æquiparantur in totum denegasse, vel in ea re tm̄, de qua agitur, quæ comprehendebatur in toto.facit.C.de qua.præscriptio. l.ii. de præscri. xxx.vel xl.annorū.l.oēs.ŝ.de trāsac. c.j.& de offi.ordi. si sacerdos.& quod ibi not.item si vna. l. vel cano ꝓhibet tantum valet decre.non obstante aliquo canone, sicut non obstante tali canone, sicut in exhæredatione filii non est necesse illum nominari, si vnicus est. ff. de libe. & posth.l.ii.& iii.l. Titius.vbi habens vnicū filiū illū exhæredat pluraliter loquendo, filios meos exhæredo. & satis est, ꝙ aliqd sit certū, licet non nominatim.ff.si cer. pe.l.certū.ĩ.de testibus.l.licet ex quadā.de consan. & affi. 3 nita. ¶ Tertia opi. distinguit †verum princeps ex certa scientia scribat, & tunc valet, an nō, & tūc nō valet, qa non præsumitur iuris obseruantiā &c. de elec. ecclesia. ii.C.de inoffi.test.si quando.hæc distinctio no.C.si ꝯ ius vel vti.pu.l.vlt.& in præ.decr.ex parte.ii.de offi.deleg. in j.ii.& iii.glo.de confir.vti.vel inuti.porrecta.ad fi.iii.glo. & exemplificamus nos scientiam & ignorantiam per decr.nonnulli.& per ibi no.in vlt.gl.primæ partis. & vide, quod super ea dixi. Et est aduertendum, ꝙ hæc opinio concluderet, valere rescrip.non solū si generalia verba derogatoria sint in illo, de quibus prædixi, sed etiam si non sint. Et sic habes quartam opinionem, quæ i hoc differt a iii.vt est dictum, & fundatur hæc opinio super 4 scientia iurium †quam princeps habere censetur in pectore, vt in præ.decr.licet.ĩ.eo.lib.de constit. & ĩ. de ap. sępe.& C.de test.omnium.& sic cessat in principe ratio illius.§.quęsitum.quæ est, ꝙ aliquis specificatis singulis casibus non renunciaret, qui in genere renunciat.coadiuuatur hoc per l.C. de testa. mi. sicut certi iuris. vbi 5 miles †sciens se filium habere instituendo alium videtur filium exhæredasse, licet non exprimat, ad idem. ff. de excusatione tutor. item Vlpianus. §. vel vbi ti-

mor.absoluitur a tutela, si princeps sciens eum tutorē dat ei licentiam domicilium transferendi, hanc opinionem coadiuuat moderna opi. Ia.de Bel. qui tenet in auth.de testa.imperfe.coll.viii. rogatoria non faciat mētionem. pro quo dicto facit. §. & si quidem. eodem titu. & quomodo respondet ad. l. si quis. ff. de leg. iii. aliud scripti in predi. decreta. licet. super texta glo. si hoc tibi non placet, respondetur aliter s'm Pet. de Bel. quod. l. si quis. loquitur in testatore, qui cum disponat ad voluntatem suam, imputet sibi, si voluntatem clarius non expssit. hic loquitur de principe, qui non ad suam sed ad subditorū vtilitatem disponit, vnde nil negotio imputandum, si non loquat̄ apertius, ad hoc. ff. de pact. veterib'. ¶Quinta opinio distinguit, an princeps proprio motu concedat priuilegium, vel rescriptum, an ad petitionem alterius. vt primo casu valeat mentione non facta. secundo casu non valeat. ad hanc bene facit. s̄. eodem libro, de praeben. si motu proprio. & c. seq. & cle. eodem titu. si Romanus, & quod no. de mo. peti. c. ii. ad finem vlt. gl. non tamen intelligetur motus proprius, nisi hoc ibidē exprimatur, vt in decreta. si motu. ad primū mēbrum huius distinctionis adaptari posset solutio Petri, de qua proxime dixi. ¶Sexta opinio distinguit inter priuilegia & rescripta, & hoc tangitur in glo. hic allegata in fi. & placere videtur Host. in sum. de rescrip. §. quas vires. versi. si vero sit contra ius. & versi. sed nunc. primo casu valet, cum princeps priuilegiando contra ius facere intē-dat. iii. distinc. priuilegia. de verbo. sig. abba. Secundo nō valeat, cum rescriptum concedendo, s'm ius facere intēdat. C. de preci. impera. offe. l. rescrip. canon. xxv. q. ii. pro hac distinctione facit mos curiç. qui habet, secunda p cancellariam sine lectione transire prima non. ¶Septima opinio, quam ponit Arch. in prę decreta. licet. habet, quod certi sunt casus, quibus oportet de iure communi, contra quos impetratur in rescripto fieri mentionē, vt de rescriptis. nonnulli. de ętate & qualitate. cū te. de cle. non residen. cum dilectus. & ca. pe. & dilatari potest ad omnem casum, quo impetratur ꝯ ꝯcilīū generale, vt in c. nonnulli. vel Lateran. de capel. mo. c. pe. & vltimo. idē de quolibet iure, quo specialiter id cauetur, vt hic, & idem qn̄ iuris ordo peruertitur, vel manifestam iniquitatem cōtinet, patet primū de rescrip. cām q. scdm. eo. ti. c. ii. ¶Praedicta. nō plus dilatādo mām, reduci possunt ad distinctionem talem, aut rescriptū ꝯ ius cōmune positum obtentū habet clausulas derogatorias, aut non. primo casu, aut scribitur nominatim non obstante tali canone, vel lege. aut nō nominatim, sed per ęquipollentiam nomini, aut generaliter, scilicet non obstante aliqua lege vel can. Secundo principali mēbro, quādo nō habet clausulas derogatorias. aut est de casibus, de quibus cauetur de iure debere fieri mentionem, aut non, & tunc aut est in forma priuilegii. aut rescrip. & tunc aut proprio motu principis conceditur, aut ad petitionem alterius, & tunc aut constat de certa scientia principis, aut non. responsiones ad mēbra patent s̄. Expedito quod quaeritur de verbis derogatoriis ad ius cōmune multa informatio per id potest haberi ad aliā quaestionē, qua quaeritur de verbis derogatoriis ad priuilegia per acta, consuetudines, & statuta. an tollantur per verba generalia, allegationes pro & ꝯ vide s̄. versi. si vero. & versicu. sequenti. vltra quas, quod sufficiat in priuilegiis. patet. s̄. eo. c. octauo. de hęre. sicut ait. vbi de hoc dixi. & c. sequenti. in fi. & de his quatuor permistim, quod tollantur per verba generalia. pbatur in cle. de sepul. dudum. ver. nos etenim. & de sententia excōmunicatio. c. i. in fi. de priuile. consuetudinibus & statutis. s̄. eodē libro. de elec. cū non deceat. & c. quia sępe. in cle. de iurepa. c. i. in fi. & consue. & statutis. s̄. e. li. de capel. mo. c. vno. in cle. de ęta. & qua. vt hi qui. ad fi. de relig. do. qa contingit. ad fi. de priuil. & statutis in clemen. de priuile. c. i. ad fi. de poenis, cupientes. in fine, speciali... de statutis. s̄. eo. lib. de haereti. vt officiū. §. ad conscribendas. Itē specialiter de consuetu, in cle. de sta. reg. c. i. §. sane. de poenis. si quis suadente. post pri. de priuile. specialiter. ī. eo lib. de sen. excom. c. i. in fi. de sepul. c. i. de doci. c. i. de regularibus. c. i. de statu mona. attendentes. §. atque. de reli. do. c. i. ad finem. de censi. c. i. in fi. de hęre. c. i. ad fin. de priuile. c. ii. de poeniten. c. ii. de sen. excō. cū ex eo. sed de verbis constitutionum papalium non est dubium, tum quia apparet certa scientia, tum quia impossibilis esset declaratio propter generalitatem ipsarū quę cunctos ligant, de consti. c. i. de rescri. autem gratiosis habentibus clausulas derogatorias vide, quod dixi. s̄. e. lib. de rescri. cū aliquibus. in glo. cla. & glo. seq. facit eo. ti. si propter. Breuiter dici potest, ꝙ in omni materia si p verba derogatoria prolata licet generaliter ab eo q derogare potest, apparet eius voluntas, ꝙ generaliter omnibus derogare voluit, illi stabitur, per ea quae dixi. s̄. in iii. opi. in concessionibus vero generalibus non veniūt, nisi sint expressa, quae verisilr quis concessurus non fuisset. ī. de reg. iur. in generali. & ibi videas. ¶In pen. glo. in fi. vide, quod dixi de regula. sane. in fi. vl. gl.

De priuilegiis & excessibus priuile. Rub.

SVMMARIVM.

1. *Monacus monasterii exempti, qui stans in loco exempto percussit lapide existentem extra locum exemptum, an ab abbate, vel ab ordinario iudicetur.*
2. *Accessory conditio sequitur principale.*
3. *Remissio respicit delicta.*
4. *Actor si fauorabilem causam foueat, item & reus, ille praefertur, qui fouet fauorabiliorem.*
5. *Iure communi utentis & priuilegio causa est fortior, quam utentis solo priuilegio.*
6. *Priuilegium legis mortuę mitius tractatur, quam priuilegium legis viuę.*
7. *Chrisma, oleum sanctū, consecrationes basylicarū, & ordinationes clericorum, & his similia sunt a dioecesanis episcopis postulanda.*

CAP. PRIMVM.

VOlentes. Primo praemisso proęmio, vel exordio ponit declarationem circa priuilegium exēptionis, declarationi obiicit solum & protestatur. Scdo declarationē ꝓrogat ad priuilegiū de certo iudice. Tertio determinat quid iuris de priuile. quod eximit a poena censurę. scda ibi, & idipsum. tertia ibi, in eos. sed Io. mo. qui diuidit in v. partes. de exordio facit primam, de obiectione & solutione tertiam ibi. nunquid. dicebat Fran. ꝙ decreta. ista vocari poterat priuilegium interpretatrix. Itē sciendum, ꝙ multi hodie sunt exempti etiā contra hanc decr. & vt etiam in his tribus casib. quos decre. ista pmittit, non possunt corā ordinariis conueniri, dicit tamē Boa. ꝙ vidit opponi contra illa priuilegia dicentia non obstante hac decr. ꝙ non valebat, cum decr. ista non sit illa, quę obuiet, quia est veteris iuris declaratoria non nouum constituens ad hoc verbū declaratione, sed stati ibi sequitur diffinim' & ī. §. i. dicit decernimus, sed nec curandū, cū licet sit declaratio, tn̄ est cōstitutio, & vt dicit Io. mo. ī. eo. ep̄orū. valent talia priuilegia, quae secuta sunt hanc decr. licet praecesserint hāc cōpilationē, cū decre. ista nō mutet, sed pri' edita & approbata hic iterum approbetur, nec nouum ad ipsam adiiciat. Gostr. autem disputauit quaestionem. xvi. de priuilegio exemptionis impetrato post citationem. an inuet in causa p dicta, soluebat, quod, vbi illud priuilegium dato ꝙ pcessisset, non obstaret, certū est, ꝙ multominus obstabit īpetratū post. exēpla patet hic ipse, alle. auth. qua i ꝓuincia. C. vbi de cri. & decr. cū capella. eo. tit. Si vero prius habitū obstaret ad hoc, nisi appareat, ꝙ Papa causā ad

se

fe voluit reuocare, dicit idem per l. si quis postea. ff. de iu
di. & l. vbi. co. tit. & per l. tutor. ff. de exc. tut. facit. s. de fo.
compet. c. pen. eo fortius procedit hoc, si citatio fuisset
talis, quæ induxisset litis pendentiam, sm formam dec.
vt lit. pen. in cle. hoc dico per decr. vlt. e. ti. vt li. pen. & p
decr. cùm quæ. ii. de testi. & vide, quod ibi no. in ii. & iii.
glo. & super eis dixi, alii potissime ordinarii ad hoc ela-
borare solẽt, & ipsi exẽpti. & illi. i. ordinarii. ius exigit pu
niendo illos, si delictum est notorũ. s. de cẽli. Romana.
§. notoria. Si dudum & est cõtumax excõmunicet & p
cedatur iuxta notata, de do. & contu. veritatis. si est q̃stio
de re, vel contractu procedatur, vt s. vt li. nõ 9te. qm̃. §. in
aliis. & §. se. & sm Host. [*exercere*] Host. continuat hic
ver. saluis, plus placet, prout iacet, cum protestatio me-
lius cõiungatur assertioni negatiuæ, quã affirmatiuę, ip
se tñ sic aptat, q̃uis diximus, quod i trib' casib' ordina
rius hẽt potestatem, non tñ intelligatur de illis tantum.
qa volumus esse salua iura & c. tñ illud nihilominus sa
tis facit pro Hostien. ibi dicam. [*quia nec.*] tolle literam

1 j. conueniri possunt [*in loco exempto*] de monaco † mon.
exempti, qui stans in loco exempto percussit lapide exi
stentem extra locum exemptum, disputatum fuit bis
vtriusque loci habita consideratione. vterque sit iudex.
sabbas & ordinarius, cum ponderato initio fortior est
cã primi. s. iudicis loci exẽpti. allegabatur. ff. ar. fur. cę. si
plures. in fine. & fuit q̃stio Egy. Cremo. quam vide ple-
nius. j. de reg. iuris, in obscuris Fran. s. de fo. cõpe. c. fi. di-
xit vtrũq; debere conuenire, alle. de rescr. pastoralis. de
sen. exc. cum illorũ. de monaco vero, qui extra mõ. exẽ
ptum incedit sine habitu, vr̃ p hãc literã, q ordinarius
eum puniat, secus si intra locũ exemptum, & sic posset
intelligi, quod no. Inn. s. eo. recepimus. & Arc. hic, & vi-
de, quod scripsi post Inno. eo. tit. ex ore. in fi. Itẽ appro-
bat hæc litera solutionem Stephani prouincialis, qui,
disputando tenuit, exemptum dilinquentem in loco
non exempto ligari per statutum epi, dummodo statu
tum religioni congruat, disciplinæ cõueniat & saluti p
ficiat. i. dist. 9suetudo. & sic soluitur 3riũ de decreta. ni-
mis praua. de excel. prxla. quod intellexit de religioni 9
trariis. Idẽ si fierent in fraudem exemptionũ. facit. e. ti.
quãto. de primo vide, quod dixi, de maiori. & obe. qd
sup his. sup. j. gl. subdit, q sic excõmunicatũ poterit de-
nunciare eps, cũ denuntiando non cognoscat, nec iudi
cet, sed declaret, alleg. xii. di. p̃ceptis. de rescrip. cum 9tin
gat. ff. de acqui. re. do. l. adeo. § cum qs. de test. hr̃des. §. j.
Itẽ per id 9sulitur aĩæ delinquẽtis. ii. q. j. multi. de cle. ex.
illud facit ad hoc, quod scripsi post Iac. Gof. & Hosti. de

2 off. le nonit. super vlti. glo. in fi. Itẽ facit † conditio acces-
sorii qd sequitur principale, de reg. iu. accessorium. scias,
q si esset iam plena exemptio, q 9 hanc decr. eximeret
a foro delicti, & forsan 3ctus & rei, tunc cessarent p̃di-
cta, quia non ligarentur, & p 9sequens non denunciarẽ
tur. & iã vidi talia priuilegia & plus, qa vidi priuilegia, q̃
eximũt ẽt loca priuata. in quibus exempti habitãt, quã-
diu ibi habitant. multũ ergo in his ponderãda sunt ver
ba priuilegiorum. eo. tit. porro. cũ 9cor. quas vide ibi gl.
iii. & super illa [*iniquus*] sis ergo cautus. vt cum exempto
contrahas extra locum exẽptum [*Res litigiosa.*] cõsistat,
quod est. j. nec, vbi sunt tres casus, qui subdiuisi sunt no
uem. si. s. de rescript, super literis. & præcedens satis pa-
tet. ad huius aũt & sequentis intellectum scire debes, q
si Bon. domicilio delinquit Florentię, vel ibi 9hat, vel
ibi rem habeat, in omnibus his casibus cõuenitur co-
rã Bon. primũ patet. C. vbi de cri. agi oportet. l. j. & no. d
fo. cõpe. c. fi. in j. gl. Scd̃m. s. eo. li. de fo. compet. Roma-
na. §. 9hentes. tertium. C. de præscr. lon. tempo. l. fi. & C.
vbi in rem ac. l. fi. & no in præ. c. fi. in 4. his positis patet,
ad quid valet exemptio. qa sup his tribus non conueni
tur corp iudice domicilii, siue hæc fiant, vel existãt in lo
co exempto, licet intra dio. vt s. siue fiãt, siue sint ex dio.
vt hic. & sic duo habent 9currere, vt iudex domicilii co
gnoscat, primũ, q fiãt, vel sint p̃dicta intra dioce. scd̃m

q in loco nõ exẽpto, & est si. s. e. de offi. le. c. pe. nec tũc
simplr cognoscit ex foro domicilii, sed ex foro delicti,
3ctus, vl rei, & hoc est, quod voluit glossa, dum æquipa
rabat illum Anglico. & dicebat illum in totũ exẽptũ a
foro domicilii, ẽt quo ad potestatẽ remittẽdi, & iste est
tertius casus, q seq̃t. cuius mens est, q retẽto p̃dicto the
mate Bon. domicilii, q deliq̃t, 3xit, vel rẽ litigiosã hẽt
Florentiæ, posset p Bon. remitti i delictis ad iudicẽ Flo-
ren. id requirẽtẽ, & in 3ctibus & re litigiosa sibi posset
iniungere requisitus, vt Floren. cãm defenderet, hoc iste
non poterit de exempto. Ista. n. proprie procedunt ex
foro domicilii, quod breuib. verbis per gl. putabã intel
ligi, tunc apertius declarani. [*super istis.*] quod possent
exemptione cessante, vt prædixi, [*locorum.*] in qbus exẽ-
pti habent domicilium. diocesani habeant aliquam po
testatem, quod sequitur [*conueniantur.*] i. conueniri & re-
mitti petantur. Innoc. [*remittitur.*] de remissione vide,
quod no. in cle. de re iudi. pastoralis. post mediũ. ver. q
si punitio, in glo. sed nunquid [*illuc.*] ad iudicem delicti,
per quem requiritur [*vel ipsis*] exemptis. vel illic, vbi con
traxerunt, vel est res petita. Host. [*iniungendi*] q. d. in his 3-
ctu. s. & re. Iudex nõ hẽt necesse remittere, satis ẽ, quod
iniungat, q vadat defensurus ibi causam, sm Host. Pe.

3 & Abb. & Archi. idẽ dicentes, q † remissio respicit deli-
cta, iniunctio 3ctus, vel res litigiosas. & circa hoc vide,
quod dixi satis. s. eodem libro, de fo. compe. Romana.
§. 9hentes. super verbo citati, si ergo nec inueniũtur Flo
ren. nec remittuntur illuc, nec coram iudice domicilii
respondere coguntur, quid fiet, cum remedia. §. contra
hentes. non sufficiant, dicit Host. recurratur ad Papam;
& in hoc prodest priuilegium exemptionis. saluis nihi-
lominus. i. non eo minus, q. s. tres casus expressimus tã
tum sm lecturã Host. de qua prædixi. s. ver. exercere. vel
non obstante, quod diximus in pluribus casibus eos
exemptos, non per hoc derogamus iuribus, quæ certis
casibus potestatem dant super exemptos, quæ corrige-
re per hoc non intendimus. & not. Host. contra illos, q
sunt faciles ad asserendum iura esse correcta, subdẽs lau
dabile forte talium magistrorum dicta corrigere, textus
que defendere. & facit, quod dixi. de appella. vt debitus.
sup. iii. gl. [*apostolico priuilegio.*] quid si actor priuilegiatus
detrahendo res corã certo iudice hunc sic priuilegiatũ
conuenit corã illo. poterit ne reus illũ declinare, & pe-
tere, quod corã suo iudice trahatur, nec opponas de de-
cr. ad hoc. de rescriptis. quæ non obstat, vt hic no. & ibi
ẽt in fi. ii. gl. & ne quod ibi dixi post Compo. obstet quæ
stioni, intellige conuentionem fieri super lite orta ante
impetrationem actoris, vel post. sed priuilegium expri-
mebat ẽt de post exortis', vt abbreuiem, est sciendum,
quod Iac. de Bel. qui disputauit hanc quæstionẽ, dixit,
quod præfertur actor, vel reus, qui solus fouet causam
fauorabilem. facit. s. de regulis iur. c. fi. cum concor. nõ
tñ intendit restringere ad illas. iiii. de quibus ibi, quod
patet, quia allegat. ff. de mino. verum. §. pen. & vlt. ex q

4 bus causis ma. l. fin. C. si aduer. fis. l. j. & ii. Item si † vterq;
fauorabilem, sed alter fauorabiliorem, ille p̃fertur. ff. de
priuileg. creditorum. l. priuilegia. in autentico. de æqua-
litate dotis. §. his consequens. Si autem vterq; ęqualr p̃-
tendit fauorẽ causæ, vel neuter id prætendit, sed solum
priuilegium personę, tunc si reus habet plures iudices 9
stitutos sibi & actori electionis priuilegio attributo, vt
in scholaribus. per auth. habita. C. ne fi. p patre, erit ele-
ctio actoris. facit. ff. de pec. l. si vero. de iudi. q prior. & l.
in tribus. & in pri. causę fauem' actori. ff. de iud. si qs in-
tẽtione. & dubiũ ipse actor declarat, vt ibi. ff. de verb. ob.
l. inter stipulantẽ. §. si Stichũ. Si vero reus habet iudicẽ
de iure cõi, & alium ex priuilegio sibi & actori tributo
electionis priuilegio, vt in viduis & similibus est videre.
C. qñ. imper. inter pu. & vi. l. vna. tũc ille actor, vel re', q
forũ eligit sm ius cõe p̃fertur alteri eligenti per priuile

5 gium, nam fortior † est causa vtentis iure cõi & priuile-
gio, q̃ vtentis solo priuilegio. C. de edi. di. Adr. tol. l. fi. &
Host. super. vj. Decret.

auth.

Auth.de consangui.& vte.frat.§.fi.ī.de dec.suggestum. vbi vide concor.in & super vlt.gl.constat ēt facilius tol li priuilegiū,q̄ ius cōe.ī.de constit.cum accessissent. C. ad Velle.antiquę.in Auth.de non alie.§.qa vero verisimile.In priuilegiis datis per ius cōe, in quibus quo ad partes nō est dari prius.vel posterius.& facit, qđ dixi ī. e.li.de hære.vt officiū.ad fi. super gl.possunt locū habere prædicta,sed in priuilegiis datis singularibus personis vl hauenda rō prioritatis,nisi quo ad illā cām p derogatoriā secundi tollatur primū.ī. de pscrip. veniens. & de hoc.15.q.ii.in fi.summæ.ad id,ī.de reg.iur.q prior.cum concor.& facit,quod dixi.ī.eo.li.de pac.c.j.super ver. libera.[*indultum.*]per quod euidenter apparet ſm Host. quo ad hoc Romanum Pontificem statim bullato priuilegio potestatem aliis ademisse.ī.eo.li.de concess.præben.qa cunctis.§.nec etiā, & §. ex parte [*archiepiscopus*] primates & patriarchas includit, qa non est vis in nominibus.de offi.ord.duo simul. vbi de hoc. & breuiter oēs superiores pp̄.& eius legatis de latere exceptis,vt patet.ī.de verb.sig. veniens [*pro ulla causa*]q̄cūque sit illa ciuilis,vel criminalis,vel mixta.dicit Abb.ſ.cōtractus,de lictis,vel rei litigiosę[*præsumat.*]quod si fecerit.snia nō tenet vt a nō suo iudice lata ſm Host.alle.ī.e.lib de fo.cōpetē.Roma.in fi.signat ɔtriū de his,q̄ nor. & dixi post eum.ī.e.li.de offi.or. Romana.§.officialis.in vl.gl rñdet, q̄ hic p priuilegiū oīno subtrahitur potestas.patet,q talis fuit intentio concedentis,vt hic sequitur.ibi.penitus, & ī.eo.lib.de conces.præben.qa cunctis.§.ex parte. per ius vero scriptū nō omnino subtrahitur, nisi apertius hoc dicatur,vt ibi.& iō qn̄q; & si contra ius factū fuerit nō reuocat,licet fieri nō debuerit,vt ibi no. qn̄que dissoluitur,vt x.di.vides.& sicut mitius agitur cū lege q̄ cū

6 legis ministro: sic † mitius est agendum cum priuilegio legis mortuæ,q̄ cum priuilegio legis viuę.ff.de arb. Celsus.de compen.si cum milit.in Auth.de testi.§.si vero tale.[*ordinarii.*]talium priuilegiatorum. [*ubicumque*]hoc statim moderatur,no.per hoc Franc. quod priuilegiū sequitur personā quocunque vadat.patet hoc. ī.de reg. iur.priuilegium.[*penitus.*]etiā si ibi delinquāt.ɔtrahant,vel rem litigiosam habeāt[*subiectos.*]secus ergo si essent exēpti.ī.de sup.ne.præ.c.ii.& si libere,non sic in casu. ī.eo. li.de capel.mo.c.vno [*tā illorum*]monasteriorū a quib⁹ transmittuntur.[*prioratuum.*]ad quos destinantur.[*aliquem monacum.*]vtrobique.& sic abbas rōne abbatię poterit illum excōicare.& eps rōne prioratus , qui est sue iurisdictionis.ī.e.cū capella.ſm Inn. & Host.[*morantur*] concor.ī.e li.de tempor.ord,cū nullus.in fi. in illis prioratibus vel capel.non exemptis.Pe.[*licite.*]ſ.seruato ordine & ex causa licita.alle.no.ī.de sent.excom.c. ., Hosti. [*possunt*] hinc decisus est §. sane. quē Host.glossauerat. & Abb.duas posuit apostillas,& Boa. posuit intellectū ipsius,cuius mens erat,q quia de administratione prioratuū , cuius auctoritatem geri deberet.quæstiones superius emergebant,diffiniuerat Inn.q nisi aliud de speciali iure competat his,vel illis conuentuales,& qui curam habent diocesanorum auctoritate , alii simplices mandato abbatum debeant ordinari.nimis erat præiudicialis hæc diffinitio,& Inn.illam non glossauit,nec ēt a princ.venit sub bulla.nec post ,vnde saltem nunc sit reuocata.ī.in proœ.huius libri, ad fi. ¶Prima gl. summat,& subdit.quid determinet. ¶Glo.ii. respon. pduas quæstiones,in quarum prima terminit. ¶Glo.qa videntur,declarat ob.so.quam facit tex.¶Gl.dixi hoc, rñdet per quæstionem & sol.¶Glo.istud.respon.per ob & duplicem sol.¶Glo.antepe. alleg. duas concor. soluit contrarium,finis respon.per q̄stionē.¶In gl.ad idem.ibi.hęres absens.ver.nā vbi,quem vide.ī.eo.lib.de fo. compe. c.i.in glo.no.¶in glo.j.in fi.& quæ no.Inno.ī.eo.lib.recepimus,& Hostien.in sum.huius tit.§.fi. sub. §. sed & dici posset.& hic excusat prolixitatem ibi positam , dicens q ante hanc constitutionem totum illud scripserat,& se extollit,q iura noua pro magna parte suas opi-

approbant.¶In glo.ii.in fi.vnde legatus etiam de latere hoc non posset.ī.de confir.vti.vel inuti.c.fi.dicit Abbas.nec eps de excel.pla.c.ii.nec archiepiscopus.eo.li.si cui vnire.¶In glo ī.eod.in fi.Arch.alle.xxv.q.i.quæ ad perpetua.& 9 q.ii.c.j. ¶ In gl.qa videntur.ibi,domicilii. hoc,& quod sequitur , declarat in textu super ver. nec vbi.& ibi.Anglicum exemplo.In quo in plus hēt diocesanus Bononiensis.quam in Anglico p̄p casus spāles, q bus sibi subest,vt in gl.ii.¶In glo dicit hic. in fine, dicit Host.& Arc.post eū,hoc posse exaudiri vsque ad.30 vel al.passus ſm distinctionē can.17.q.iiii.sicut antiquitus. & c.super.& c.miror.& c. diffinitiui. dummodo sint citra muros,nam si sint intra ambitum murorum alicuius ciuitatis.vel loci, hæc passuum priuilegium nō habebunt.17.q.iiii.quisquis.¶in glo.vt ī.ibi.c.vno.in fi.& ī. de præscriptionibus , veniens.ver.crisma.p quē patet.q

7 †crisma.oleum sanctū,consecrationes basilicarū,& ordinationes clericorum,& his similia sunt a diocesanis episcopis postulāda, nisi aliud in ipsorum priuilegiis ɔcedatur,alle.etiam Host. 16.q.j.interdicimus.& in fine. vide,quod no.in cle.de sepul. dudū. in gl. multoties. & de pę.& re.c.ii in glo.pe.per quas glo.de multis nouis iuribus instructis,quibus ordinarii potestatem habent in exemptos. Ber.alle.ī.eo.patentibus.de offic.ord.irrefragabili.de sta.mo.recolentes.Host.Arch.& Abb.alle.diuisim.18.q.ii.abbates,de ma.& obe.q super. & c. solitę. istud inducebat Host.cū aliquid tenebat ab ordinario. ī co.ad hoc.& c.pastoralis.& c.cum & plātare.& c.nuarum.de hære.excōicamus.§.sane.¶In glo.ſ. in fi. tā circa conuentiones,q̄ circa remissiones.In glo.istud.ibi p̄terea.ibi ista solutio fuit addenda propter aliud contrariū decr.vlt de rescriptis.quod prohibet rescripta ad futuras lites trahi.vnde dicebat Host. priuilegiū istud dat ad impetrantis defensionem,fit ergo vt fauorabile, valid dum & dilatandum.ī.eo.in his. rescriptum datur ad alterius impugnationem.& ideo odiosum ad lites pūtes tantū,alle.de rescriptis.nonnulli.C.de liti.l. vlt. ad fi. C. manda.per diuersas.circa medium. ff. de doli exceptio. pure.§.vlt.dicebat ergo Arch.si exponatur certo.i.determinato per priuilegiū expressum non per rescriptum, soluta erunt oīa contraria. ¶In gl.ſ. interdictū. in fine, dicit Host.q ēt deponere illos poterunt , & in arctum monasteriū intrudere,si casus talis fuerit, potestati etiā ordinariorū non detrahit,nisi inquantū est expressum sicut & de præscrip.dicitur.ī.de præscri , auditis. & c. cū olim.¶In glo.ad idē.in fi.ver.nā vbi.& procedit hoc, ēt si ibi delinquant tunc vel contrahant ſm Inn.¶in glo. concordat.in fi.ſm Host.idē Io.mo.& Arc.vide , quod dixi post Inn.de relig.do.c.fi.§.fi.qui distinguit , an habeat electionem sui prioris,& an prioratus bona fuit distincta.¶in gl.vlt.ibi reuocationē , cui resistere nō possunt,de sta.mo.cum ad monasteriū.ver.tales.& in fine, ibi preueniantur.de foro cōpe.proposuisti.ſm Host. & Ioan.mona.Quærit hic Boatian prior iste excōicatus, post reuocationem & reuersionem ad claustrū adhuc sit excōicatus. & tenet, q si expresso pprio nomine fuit excōicatus,adhuc remanet excōicatus , secus si solum prioratus,vel dignitatis nomen fuit expressum , p decr. qm Abbas.de offi.dele.vide de im mu.eccl.aduersus. ad fi.vlt.gl.absit enim,q excommunicatio prælati ex propria culpa proueniens liget successorem,nisi illam culpam faciat propriam, vt ibi.

S V M M A R I V M.

1 *Ius ciuile potest legi in curia Romana.*
2 *Sedes quandoque sumitur pro potestate iudicandi.*
3 *Fructus an debeantur illi,cum quo dispensatum est, vt possit esse in studio.*

C A P. II.

Cum de diuersis. Præmissa cā prouidet. & prouisionem declarat ibi . vnde volumus , hic priuilegiatur locus studii. de priuilegiis doctorum

doctorum habetur. C. de profe. & me.l.medicos.lib.x. ff.de excu.tu.l.sed & reprobari §. vlti.[*confluant*] concor. cle.de sepul.dudū,post prin.quasi prout ſm Arc.ga ecclesia est vere mater.ē.de sum.Tri.fideli.gl. hic aūt aliorum.afferunt enim fructū scientiæ in Dei ecclesia oportunum.ē.eo.li.de elec.cū ex eo[*& ciuilis*] adde,quod habes in cle.de magis.c.j.& vide mirabile,ꝙ in † curia ro.ꝑ cuiuslegi potest,& non Perusiæ,& locis vicinis.ē.eo super specula[*studentes*]proprie studere est,vt ait Hug.disciplinæ inuigilare,& cum magna animi volūtate applicare ad proficiendū in ea[*in scholis*]vide,qđ dixi.ē.eo.lib. ne cle.vel mo.c.ii.in prin.super eo.verbo, & qūo dicuntur a scholis,licet aliqñ diuertant,& qūo de dantib.operam scientiæ debet intelligi ponit hic Archid.qđ scripsi post Goff.de magis. sup spec.[*generale*]non particulare tenent.ē.de cle.non resi.tuæ.vbi de hoc Arc.sicut illi habentes tñ prælatorū licentiā,& qui dicātur prælati quo ad hoc , ponit hic Arch.qđ scripsi de cle.nō resi.relatū, post Inno.& Host. Sed tene , qđ dixi.ē.eo.li.de elec.licet cantō.super gl.pe.¶Prima glo summat.¶Quinta ponit duas lecturas.¶Gl.numquid.quęrit & soluit scdm & tertium dictū,rñ.per duas qōnes.¶Glo.vlt.rñ.per duas qōnes.¶In gl.iij.in fi.idem lo.mo. qui dicebat, ꝙ ecclesia de non esse,cum essemus natura filij iræ. ad ephe.scdo, ducit ad esse spirituale per sacrm baptismi .vnde ille iā natus est auctus per gratiam,quæ gratia nō destruit naturam,sed perficit ſm Augustinum . ¶In glo.istud.ibi, sed melius.idem lo.mo. ¶In glo. numquid.ibi,vel locū, dicebat ergo lo.mo. ꝙ licet † sedes summatur qñq; pro potestate iudicandi.xix di.ti romanorum.in auth.de iudi.§.sedebunt.coll.vj.hic accipitur pro loco comprehēdente locatum,& inducebat versum. Si bene sede sedes non debes qrere sedes . & ibi odium.per qđ.s.præiudicatur ordinario collatori.fauor enim respicit studentē,vt hic in prin.& ibi,non proderit.idē lo.mo.qui dicit,ꝙ talem denominabit ab eo , in quo se plus occupat, & remittit.ff.de verbo.sig.c.fin.¶In gl.vlt.ibi ꝓbende,ar.pro eis.8 1.di. proposuisti . in gl.sufficit.& 50.di.de quibusdā, ꝯ eos est,qđ no.xij.q.ij. Vulteranæ.& xvj.q.j.generaliter, & ibi ex dispensatione † an illi,cum quo dispensatū est, vt possit esse in studio,debeātur hoc ipso fructus, vide,qđ dixi de cle. non resi. tuæ. & in fin. hunc intellectū dicit Arch.probari per decre.tuæ.de cler. nō resi. dum dicit, quibus studiorum gratia est indultum , ponit duo.studiorum in genere,& indultum , vnde disputauit Bar. in dñica.xlij.ꝙ excusans a receptione ordinum pp ignorātiam,non debet ire ad studium sine licentia epi, ꝙ si faciat,vocatus non rediens poterit beneficio priuari.& vide,quod dixi de cleri.non resi.relatum.& e.ex tuæ.

S V M M A R I V M.

1 *Insignia pontificalia an præscribantur per inferiores.*

C A P. III.

ABbates. Duæ sunt partes.primo tractat de benedictione sup populum fienda & p abbates super hoc priuilegiatos.scda ibi.nec eis de col. ꝯsueuere.Iterum ꝑadicit quid eis liceat determinādo locū & tēpus, scdo ibi alibi,ponit quid nō liceat, & exceptionē subdit ibi nisi.scda principalis miscendo quid liceat , ponit qđ non liceat,a quo excipit ibi,nisi eis in ecclesiis,ponit locum statim limitatum certo tempore,vel actu [*matutinas*] istę duæ horæ solenniores sunt cœteris , vt patet in cle.de cele.mis. si dominum.in fi.[*solemnem*] an facit archieps per totam prouinciam etiam in locis exemptis, vt in cle.eo.tit.archiepo.in prin.vide,quod de presbyteris Car.scripsi.ē.de sup.ne.præ.c.j.super.ij.glo. [*priuilegio*] cum solum priuilegium excipiat, vř , ꝙ cōsuetudo hoc operari non possit,cum insignia † pontificalia per inferiores non præscribantur.xciii.dist.peruenit.ij.& c.illud & facit.ē.de consue.quanto.Host. in decre.cum contingat.de ætate & qua.innuebat ꝯtrium.s.ꝙ ex consuetudine poterat hoc cōpetere,& per id videretur , ꝙ abbates, qui ante hanc decre. id consueuerant, adhuc possint ꝑ decre.licet.ē.eo.li.de consti.sed hoc est falsum , cū consuetudo illa sit irrationabilis,vt ꝑdixi , circa quod sciendum,ꝙ Alex.in hoc primo membro in sua extraua.nō reseruauerat ꝯsuetudinem , quā tñ reseruauerat in mēbro sequenti, & tñ illud ē sublatū,vt dicā in vl.gl.[*alijs*] si tñ fuerit inuitatus poterit ordinare monacos alterius monasterii,ar.ix.q.iij.Lugdun.vt no. Lau.& lo.lxix.dis. qm.qđ intellexit Hostū monasteriū,ad quod inuitatur, sit exemptum, quia in nō exempto posset eps prohibere ſm eum,vt scripsi,de æta.& qua. cū contingat.in gl. ergo non iurisdictionem,qūo talis iurisdictio per abbates ꝑscribi potest,no.de ꝑscri.auditis.in.iiij gl. [*consuetam*] ē.de re iud.cum inter. in prin. de trāsa.ex literis[*eis*]id.i. ꝙ conferre possit aliis quam ꝑdictis.[*Indulto*]in antiqua sequebatur , vel de consue. iam præscripta,quam literā posuit etiam Guil.in Spe.e.tit. remota fuit ꝑ Bonifaciū, vt sciatur hoc casu cōsuetudinem nō valere , & facit ad id.qđ dixi sup ver priuilegio . ¶Prima gl.summat.¶Secunda glo.rñ.per q.¶Glo.pe.tria dicit ¶In gl.ii.ibi intelligo idē Arch.pp identitatem rōnis,alle.ē.de ꝯsti. trāsla. benefacit.ff.eo.apostolicę.& in fi.de qua loquitur Guil.I Spec.eo.tit.¶In glo.iii.in fi.dixit hic Arch. Alanū scripsisse , ꝙ tunc ecclesiæ pleno iure pertinent ad monasteria, qñ in eis sacerdotes instituunt , & oēs obuentiones ꝑcipiunt ꝑter stipendia ministrorū, de ꝑben. auaritiæ.& c.de monacis.vbi de hoc.& xvj. q.ii. in sūm. ¶In glo.ſ q̄.ibi bene dictū , & de hoc intelligatur.16.q.j.ministrare,vt ibi no.& de con.dist.i.cum ad celebrandas.& in fi. non tñ præsente epo.21.dist.denique. ¶In glo.t.extra,in fi.dicit Archi.ꝙ tales multi priuilegiati hoc male obseruant,pp quod esset eis priuilegium auferendum.74. di. vbi ista & c.sequenti . ¶In glo.vt ibi,in fi.de æta & qua. cum contingat , datur consilium,ꝙ hoc non fiat ff.annū probationis,quia certū est.ꝙ postea exire posset , & fraus fieri,quæ ꝑcauenda est, de seruis nō ordi. c.j.pro & ꝯ.ff.de sen.exc.religioso.¶In gl.pe.ibi inclusiue, & faciūt hæc pro abbatib. qui benedicunt calices,patenas, vestes sacerdotales, cruces & similia,de quib. ē. de sacra vnc.c. vno.ante fi.de cō.di.j.vestimenta.nam si benedicunt & consecrant personas, fortius & res.xij.q.j.præcipimus,a consecratione calicis,in quo fit vnctio , vt in præal.cap. vno.abstinere debet ,in aliis superioribus & similibus , vbi fit solum verbalis benedictio,sustineri potest, qñ ad opus suarum ecclesiarū id agunt.alias abstinere debēt , cum nec solenniter benedicant populum,vt hic,nec aquam etiam benedicant solenniter.ff.de conse.eccl.vel alta.aqua.maxime , quia ipsorū benedictio simplex est, vel ad plus mixta,vt no.in cle.de sta.mo. attendentes.§. statuimus,de inuitatis dicam.ff.c.vt apostolicæ. super.ii. glo.& in fi.vide,quod ibi dixi , vbi etiam tenet Boni.& hic Archid.ꝙ alteri conferens imprimit characterem.

S V M M A R I V M.

1 *Litis nomen actionem significat siue in rem siue in personam.*

2 *Vindemiam pendentem si quis emerit , & si impediatur colligere vuam contra petentem pretium habet exceptionem.*

3 *Testamenti tabulas penes se depositas si quis legerit aliquibus præsentibus si hoc fecerit,vt secretum iudicium illis aperiret , iniuriarum tenetur.*

C A P. IIII.

AVctoritate. Incipiebat,quia regulares.de qua loquitur Guil.in Spe.eo.ti.& sunt tres partes . prima ponit triplicē ꝓhibitionem ꝯ exēptos.scda ꝯ facientes iubet ꝯpesci ꝑ ordinarios ibi,ꝙ si.tertia ꝓuidit ordinariis ꝯ cōtemptores ibi.& si quas.scda principalis ibi,inhibemus . ponit inhibitionē & exceptionē.tertia ibi,casus,ponit illā inhibitionē,quam declarat ibi.et ꝯsilio.vide,qđ dixi.ē.eo.lib.de hæreti.sup c.capellas.vide, qđ no.de cōs.di.i.cōcedimus[*exempti*] de nō exēptis nō dubitabatur[*constituere*]ꝙ si fecerint, cedunt diocesano cū suis fructib.eo.ti.cū olim.& ver.in sup.& vide, qđ ibi

scripsi

ſtripſi ſuper vnica gl. talia tria pmiſſa, vel aliquod pmiſſorum[*propter hoc*] ſi pp aliam cauſam nõ cõtingit hęc prouiſio, & dic pp hoc. ſ. quia illos a pdictis ɔpeſcunt[*in eos*] ordinarios ɔpeſcentes hæc conſtituere eccleſias in ſic cõſtructis celebrare, vel in aliis tpe interdicti[*cauſas*] ſtatim ſubdit[*vel lites*] cui concor. C. de tranſac. l. cauſas vel lites, & hic per cauſas criminales includit, nam litis,

1 † nomẽ actionẽ ſignificat, ſine in rẽ, ſine in perſonam, ff. de ver. ſig. l. litis tñ. ſi enim ad illos ſpectaret dñiũ vtile, ad exẽptos directum, pro iure ſuo pñt eſſe in iudicio, & vide qd no. vt lit. non ɔtc, qm. §. pe. in. j. gl. [*exempti*] in his practicabatur iſtud, in aliis nõ expediebat, ſed & idẽ in illis ſuo nomine. bene igitur poſſent eſſe vt procuratores illorum, niſi religio impediret, de poſtu. c. ij. qd dic, vt ſcripſi de re iudi. cum I. & A. in princi. [*non aſſumat*] ſi. in cle. de deci. c. j. [*cenſuales*] ẽt cenſuales ſuos papa nõ ſemp defendat vt exemptos, qd dic, vt eo. ti. recepimus, & j. eo. ſi papa. § ſi vero. ¶ Prima gl. ſummat. ¶ Gl. quia ſicut, primo dat ſimilitudinem, ſcdo ſoluit q. ¶ Vltima glo. ñ. per tres quæſtiones, ſcda ibi, de furto, tertia ibi, eſt iſtud. ¶ In glo. iij. ibi[*ſi quis autem volunt*] vide eod. ti. cnm olim iȷ ſuper gl. no. ꝙ & idẽ §. ſequens. ¶ In glo. vlt. ibi, [*vim facit*] ſequitur, qui nõ ſinit poſſidentẽ, eo qd poſſidebat ſuo arbitrio vti ſiue arando &c. & ibi[*qui pendentem*]

2 qui emit † pendentẽ vindemiã, ſi impediatur colligere vuam ɔ potẽtem pcium habet exceptionẽ. Si vero poſt traditionem vuarũ impedit illas calcari, vel muſtũ euelli, agit ad exhibẽdum, vel iniuriarũ, & ibi. §. ſi quis tabu-

3 las † ſi tabulas teſti penes ſe depoſitas quis legit aliquib. pñtib. ſi hoc fecit, vt ſecretũ iudiciũ illis aperiret, iniuriarum tenetur. ¶ In. ij. gl. ibi[*patentibus*] iſta duo iura loquuntur de oratoriis priuatis, de publicis loquuntur iura alle. in prin. glo. & in fi. niſi hæc duo faciat de auctoritate diœceſani, quod dic, vt de conſ. diſt. j. vnicuique & duob. capitulis ſeq. vbi de his priuatis oratoriis. ¶ In glo. ecce. ibi[*non exempto*] probat ẽt decre. iſta idẽ de exẽpto quo ad tertiũ membrũ, qd de celebratib. loqtur. ¶ In gl. vl. ibi[*iniuriam domini*] qd eſt, quotieſcunq; grauatur ſubditus, qa eius ſubditus, & ſm hoc pcedit, qd ſcripſi. ſ. de re iudi. ad aplicæ, ver. etatq; parata, ſed Arch. dicit hoc illud intelligendum, qd ibi dixit, qñ agit, ne moleſtentur.

S V M M A R I V M.

1 *Priuilegiorum participes non ſunt vxores, niſi exprimantur.*
2 *Immunitates iuribus, vel verbis, ſi dubium ſit de immutatione, ad quem recurratur.*

CAP. V.

NE aliqui. Præmittit ɔſtitutionis duplicem cãm, & ɔſtitutionẽ ſubdit ibi, oẽs, in qua exceptionẽ interſerit ibi. illis, dicit Fran. ſ. eo. c. j. ꝙ priuilegium, de quo hic loquimur, Inn. IIII. ɔceſſerat multis laicis, clericis & religioſis, ſed Alex. oĩa illa priuilegia reuocauit pter ɔceſſa regib. reginis, regũ filiis, aut fratrib. vel ſublimibus perſonis, qui antiquitus talem gratiã a ſede Apoſtolica habuiſſent, & incipiebat illa ɔſtitutio, ad pperuam rei memoriam. [*Clemens*] cuius fuit hæc conſtitutio clementior Alex. ſic tẽperauit, vt. ſ. pter exceptos nõ extẽderetur ad ſñias ordinariorũ, & tẽtationis cã pulchra fuit, & formoſa, quam ponit exordiũ, & eiuſdẽ Clementis fuit decre. ne aliq. ſ. eo. j. de hære. [*indulgentias & priuilegia*] vide, qd dixi. ſ. de ſepul. in nfa. in prin. [*vel ſecularibus*] his duob. gñib. oẽs cõprehendit. xij. q. j. duo ſunt[*quocunque*] interdum exprimit epos & archiepos. ſ. ca. j. §. in eos, ibi videas[*conceſſa*] nõ intendit diſtinguere ɔceſſa ante hãc ɔſtitutionem a concedendis poſt, ſed ꝙ quotieſcũq; de iurib. talis priuilegij qreturl, locus ſit ei, qd hic dr, & eſt ſi. ſ. de verb. ſig. priuilegium. patet, ꝙ quia in vtriſque vrgẽt rõnes, quas ponit exordiũ. facit ẽt finis hic ibi, edicto p-

1 petuo reginis, arguẽ talia priuilegia nõ participari vxoribus, vel filiis, niſi exprimantur, ad idẽ qd alle. hic glo. [*filys*] non dicit liberis, & vide, qd no. in cle. de bap. pñti, in gl. cõprehendit, & no. qd, vt dixi. ſ. in. j. gl. decre. Alex.

excipiebat & fratres regũ. iſtud ergo tollit Clemens, ꝙ intelligo, qñ ita ſunt fratres regũ, quod nõ filij, vt ſi ad regnũ promouetur, vel in illo ſuccedit, qui filius regis nõ fuit, vt nunc eſſet in rege Frãcię reperiri. vbi aũt primogenitus iuxta morem ſuccedit i regno, & habet fratres ex parte illi, ex eo capite, ꝙ ſunt filij, gaudent priuilegio, nec. n. decr. iſta regrit, ꝙ ſint filij regũ viuentiũ alias ſequeretur, ꝙ qui habuit hoc priuilegium, ſine culpa ſua per mortem patris hr̃e deſineret, ɔ regulam, decet. j. de reg. iur. [*religioſis*] ſecularia ergo loca. i. ſecularium clericorũ non excipit. [*ratione*] concor. ff. de cẽſi. ætatem. in fi. [*im-*

2 *munitas*] † de iurib. vel verbis immunitatis dubitaretur, recurretur ad papam ſm Io. mo. & Arch. alle. ſ. eo. li. de of. or. ordinarij. §. ſi vero. & ff. de reg. iu. Neratius, dũtaxat excludit oẽs alios, de cã poſ. cũ eccleſia. [*ſententias*] ſi ad ſñias hominis nõ extenditur, multominus ad ſñias ſtatuti, quæ fortius ligant, vt ſatis dixi in quæſtione, quam poſui ſuper regula, cui licet. ſ. de reg. iu. Et vide, qd dixi. ſ. eo. li. de conſti vt aĩarum, ſup ver. diœceſim, & proceſſus fulminantes tales ſñias, de aliis nõ dubitabatur. ſ. eo. li. eo. ti. c. j. §. vlti. [*extendi*] valebit ergo ɔ pceſſus delegatorũ executorum & conſeruatorum, ꝙ verum, niſi clauſulæ derogatoriæ eſſent in reſcript. tales quæ in hoc priuilegiis derogarent, de quibus ſatis dixi. ſ. tit. proxi. capi. vno. ¶ Prima glo. ſummat dicens, qño olim incipiebat. ¶ In glo. j. in fi. Guil. concor. cum glo. in Spe. eod. tit. in fi. Sed Archid. dicit, ꝙ incipiebat ſedes apoſtolica. ¶ In glo. eſt ſimile, in fi. in. cle. de bap. præſenti. eſt tamen etiam diſſimilitudo, qui a decre. vlt. nil dicit de filiis, & decre. pſenti, dicit de liberis, & addit de principibus.

S V M M A R I V M.

1 *Papa non vtitur baculo paſtorali.*
2 *Abbates quibus vſus anuli eſt conceſſus, an poſſint extra monaſterium illo vti.*

CAP. VI.

VT apoſtolicæ. Dicit Arch. ꝙ incipiebat ex parte Guil. in Spe. eod. tit. ver. abbas quoque, dicit, ꝙ incipiebat, exigit, & hæc eſt veritas, & præmittit cõſtitutionis cãm. ſecundo cõſtitutionem ponit ibi, de fratrum, & hic facit duo, quia primo prouidet de locis cõciliorum. ſecundo de aliis. ibi, in aliis. Iterũ prima prius ſtatuit de exemptis. ii. de non exemptis ibi, nõ exempti[*conceſſit*] hoc, legatus ẽt de latere cõcedere nõ poſſet, vt vt, no. Guil. in Spec. tit. ii. §. nunc oſtendẽdum,

1 ver. li. [*mitra*] de ea ſola prouidet. ſ. [*pontificalibus*] † vt baculo paſtorali, quo papa nõ vtitur. ſ. de ſacra vnc. c. vno. ad fi. & compagis, vel ſandaliis, & de his. xciij. di. §. cõpagis & c. ſeq. & anulo. ſ. de vi. & ho. cleri. clerici. verſic. ſed

2 nec anulos, & ibi ſcripſi poſt Vincen. an † abbates, quib. vſus anuli eſt conceſſus, poſſint extra mona. illo vti. & dixi formam priuilegij attendendam, & idẽ no. in Spe. hoc ti. ver. ſed qualiter. iſta decret. facit, ꝙ poſſint & alii, no. ad id quod no. ſ. eo. abbates. in glo. ij. [*exempti*] iſtis ɔ facientibus epi reſiſtere poterunt, eos coercere cum notorie delinquant in loco non exempto. ſ. c. i. in aliis dicunt Io. mo. & Arch. hunc verſi. loqui qñ talis prælatus eſt in præſentia ſui prælati. ſ. locutus eſt, qñ ſuus prælatº eſt præſens, licet ratio glo. faciat pro hoc dicto, nimis tñ vr̃ reſtringi priuilegium per hoc, nec ex tex. poteſt hoc colligi, æquitatem tñ habet, & de facto ſeruatur apud multos, vnde videmus, ꝙ his mitris albis & planis vtuntur epi in præſentia legatorum & multas alias cerimonias ſeruant, quæ ſuper ratione fundantur decre. iſtius, vt non tenere Rondellum in ipſorum menſa, & his ſimilia. ¶ Prima glo. ſummat decre. & illam cõmendat. ¶ Tertia glo. ſoluit qõnem. ¶ Quinta gl. idem exprimit & no. ¶ In glo. ij. in fi. qui tamen pp hæc ornamenta põtificalia nil, qd ſit pontificalis ordinis tñ exercere põt, ſicut nec illa olim, cur epi exercebant. 68. diſt. q̃nis, per qd deſtruitur, qd dixit Bar. abbates mitratos poſſe virgines conſecrare, quod ponit Arch. xxvj. q. vj. c. ij. In hono

rem

rem in ecclesiarum nō in amplitudinem officij dātur ista. vt hic. vnde vulgariter dr̄, ꝙ hæc operantur pontificalia in istis, ꝙ genitalia in muli. & idē dici pōt de alijs instructionib. de quib. Iob. 39. beatus Bernardus ꝯ istos qui multo labore & ꝑcio quærunt pontificalia insignia priuilegia papalia sic dicit, si attenditur rerum dignitas hanc monaci abhorret professio, si ministerium solis li quet congruere pontificibus, profecto esse desiderant, ꝙ videri gestiunt, meritoq; illis esse subiecti nequeunt, qb. iam ipso se desiderio cōparant, ꝙ si & nomen eius cōferre priuilegiorum posset auctoritas, quanto putas auro redimerent, vt appellarentur pontifices, quo ista o monaci, vbi timor mentis, vbi robur frontis, qui vnq̄ probatorum monacorum hoc verbo docuit, aut exemplo monstrauit. hoc vide in Spec. Histori. lib. 29. cap. 84. ¶ In glo. idem puto, & merito, cum fortiora sint priuilegia data personis cōtemplatione ecclesiarum quam contemplatione ipsarum, supra cap. proxi.

SVMMARIVM.

1. *Episcopus potest ī qualibet sua diocesis parte pro tribunali sedere.*
2. *Exemptio plena per subditum præscribi non potest, potest tamen subditus præscribi ab alio. & nu. 3.*
4. *Priuilegium quando dat titulū præscribendi, qualis sit ille titulus.*
5. *Error quandoque facit ius.*
6. *Possessio non adiuncta titulo, ex quo ius cōe resistit, non iuuat.*
7. *Hæreditas vacans retinet iura & actiones.*
8. *Dignius trahit ad se minus dignum, quando duo vniuntur.*
9. *Beneficia personalia licet pereant cum personis, tamen beneficia, vel immunitates concessæ locis transeunt ad posteros.*
10. *Meum id quod est ex vna causa, ex alia non potest fieri meum.*
11. *Consuetudo est optima legum communium & singulariū interpres.*

CAP. VII.

Cum personæ. Diuisio in prima glo. & subdiuisio super ea, & hæc est prima Bonifacij in titulo [*ordinariorum*] loquitur de illis ordinarijs, quorum intentio de iure cōi fundatur, sicut sunt epi & superiores, qd̄ patet. j. §. pe. & vlti. Satis tn̄ vr̄ hanc decre. locum hr̄e in illis ordinarijs, quorū iurisdictio est tā notoria & fundata priui. vl̄ cōsue. ꝙ nō posset negari. imò quūque longe plus in facto est notoria, quam ius cōe, vt in partib. gallicanis in multis ecclesiarū capitulis, decanis. archidiaconis & similib. eximinari posset de quibus loquitur decr. de ap. dilectis, de ver. si. ex parte. j. de fo. cō pe. cū cōtingat. de offi. Arch. c. fi. [*subterfugientes*] s̄. c. ne aliqui [*priuilegia*] vide, qd̄ no. xxv. q. ij. in sum. Arc. [*indulgentias*] vide, qd̄ dixi, de sep. in nr̄a. in prin. [*requisitus*] nō ergo vltro tenentur offerre, concor. j. de sen. ex. c. 4. ver. exēplum, de iureiu. breui [*congruo*] nō turpi vel inhonesto, nec ponderatus hæc cōgruitas exequi distantia loci, vt æqualiter distet epo & exempto † cū possit eps in qualibet dioces. suæ parte pro tribunali sedere, qd̄ dic, vt. s̄. e. li. de offi. or. cū eps. [*exhibere*] dicit lex. plus est in restōne, q̄ in exhibitione. ff. de ver. si. plus est, & hic vt diuersa ponūtur, de hoc. s̄. de dol. & contu. ex lr̄is. in. j. glo. [*tradere*] suis expensis. cū iura sua producere teneatur, sed in hoc casu priuilegium perire posset, sibi prouidetur. & vide, qd̄ no. in cle. de ap. q̄uis. in gl. sæpius [*libertate*] Io. mo. pōderat hoc verbū, ꝙ nō dixit exemptione, quia † plena exēptio p subditum præscribi non potest. s̄. de ꝑscri. cū non liceat † ꝑscribi tn̄ pōt subditus ab alio eo. tit. cū ex offi. de re iu. cū super. & ipse subditus ēt bene pōt ꝑscribere certas libertates. de ꝑscri. auditis. de exces. ꝑ. accedentibus. de ꝯsan. & affi. c. j. [*vel delegatis*] non placet, qd̄ dicit Io. mo. hāc eē alternatiuā ordinis, nō electionis, vt. s. eps habeat cognoscere, nisi ex aliqua cā suspectus esset, quo casu delegabit, non video, vnde hoc summat, & hę alternatiuæ sunt electionis j̄. de re. iur. in alternatiuis [*priuilegio*] eximente, vel dante cām ꝑscribendi, nā. j̄. de vtroque prosequitur [*expressim*] s. integraliter legendū & trāscribendū in articulis, de quib. q̄ritur corā ordinario, vel delegatis eius & in loco securo, ꝙ cām ꝓbeat, q̄rit' Io. mo. † qn̄ priuilegium dat ti. præscribēdi, qualis sit ille titulus, rn̄det, ꝙ est titulus pro donato, vel pro suo, nā priuilegiū dat, aliàs nō esset priuilegiū. s̄. i his. & vbi est titulus pro donato, est ēt ti. pro suo, qui gn̄alis est quo ad oēm titulū, quo dn̄iū acquiritur. ff. pro suo. l. j. & procedit ēt, vbi est error, dūmodo ꝓbabilis. ff. pro suo. l. hoiem, & l. fi. in fi. & sic est casus. s̄. de ꝑscri. cū olim. ver. priuilegiū, qd̄ dare videbatur libertatē, erat surreptitium, qa impetrarū lr̄e pen. s̄. vt lite pen. c. fin. de testib. cām. ij. & sic nō valebat, dedit tn̄ successori impetrātis cām ꝑscribēdi, qui habuit bonā fidem & iustā ignorantiā, quo casu præscribitur titulo pro suo & ꝓ donato, vbi. n. esset supina ignorātia, illi tituli nō ꝓcederent. s. pro donato. l. j. primo rn̄so. sec' vbi est verisimilis æstimatio, vt præ. l. hominē. & l. fi. quo casu pōt intelligi, de his, q̄ fiunt a pr̄ela. cū apostolica, de præscrip. auditis. cū. n. † error qn̄q; ius faciat. ff. de suppel. le. l. iij. fortius posset dare viam ad acqrendū ius p præscriptionem, vt dictis iuribus [*fundetur*] per quod videretur, ꝙ cum pro ipsius parte constat de petitorio, fieri deberet pro ipso executio, de cā pos. cū dilect', sed rō strati redditur. lr̄ē dicit Io. mo. ꝙ hic ista ꝓponuntur corā altero ꝯcertātiū, ibi iudex est medi' inter partes, & p eundē modū rn̄. ad id, qd̄ obijcitur. §. sequēs. s. ꝙ iudex partem priuare nō pōt possessione, nisi cā cognita. C. si p vim vl̄ alio mō. l. ij. de simo. q̄relam, soluit illa ꝓcedere, vbi iudex est medi', vel iuste loqtur decret. q̄ vult, ꝙ † possessio nō adiūcta titulo, ex quo ius cōe resistit, nō iuuet, vt ibi, facit, de ꝯsue. c. fi. sed si possessio est adiūcta titulo nō solū allegato sed ēt exhibito, illa p̄dēte pro bonis ordinarij' turbare nō poterit, vt hic, & pōt eē rō, qa cū grauet stādo iuri corā aduersario, in hoc releuatur p ostēsionē tituli, nec postea turbetur sic adiūcta, & ꝯcor. ff. de iureiur. cū q. in pri. de qua possessione eidē ordinario, vel ei' delegatis p se sufficiens vidi dubitari, an ꝓbetur exēptio, ꝓbato ꝙ de mādato papæ eccl̄ia plene cū ꝑsonis exempta, tn̄ ministris destituta ꝯceditur ordini, vel collegio nō exēpto. Ad negatiuā iducitur, de sta. mo. recolētes. §. cœterū, vbi loc' trāslatus sequtur ꝯditionē ꝑsonarum, in quas trāslatus est, ad idē de iurepa. c. vno. s̄. eo. li. lr̄ē cum ecclesia dicatur vxor [a]. vj. q. j. sicut alterius. xxi. q. ij. sicut, sequatur forū viri. i. collegij, q nupsit, sicut vxor. ff. de iurisd. om. iu. l. pe. facit. s̄. eo. li. de sepul. is q. vbi hr̄ ꝯsideratio vltimi mariti [b] & nō priorū. Itē cū locus designat eē religiosus corpe ibi humato alio translato. ff. de reli. & sū. fune. l. cū in diuersis, sic ēt designat esse exēptus, cū trāsfertur ad non exēptos, ad hāc partē facit de ma. & obe. cū inferior, & qa nō ꝑsumitur papā derogare voluisse iurisdōni dioce. cuius honori & iuri se nolle detrahere protestatur. xcix. di. nullus, ad hoc. xj. q. j. ꝑuenit. In ꝯrīū allegatur, ꝙ bn̄ficiū illi loco ꝯcessum decet eē mansurū. j. de regu. iur. decet, cū ꝯcor. nec obstat, ꝙ fuerit ministris destitutū, nā † & hr̄ditas vacās retinet iura & actiones & dn̄ia. ff. de acq. re. do. l. hr̄ditas in multis. Itē † qn̄ duo vniūtur simul, magis dignū trahit ad se minus dignū, de cō. ecc. vel alta. ꝙ in dubijs. & s̄. eo. li. eo. tit. c. vno. & recipit id, qd̄ est vtilius, cōcor. vide, ne se. va. c. j. in gl. ij. & est exp̄ssum. ff. de cen. forma. §. q̄q. ꝙ † licet ꝑsonalia beneficia pereant cū ꝑsonis. j̄. de reg. iur. priuilegiū tn̄, beneficia, vl̄ immunitates ꝯcessę locis, vel ciuitatib. trāseunt ad posteros, ergo durat exēptio loci, ad qd̄ bene facit. s̄. de cap. mo. dilectus. & de relig. do. c. ij. nec est ꝑsumēdū, ꝙ papa suā iustitiā neglexerit, q alios in iustitia tuetur. s̄. eo. li. de immu. ecc. qm̄. facit de iureiurā. peritio. retinet ergo immediatā loci subiectionē, quā habebat, & sic ꝑ locū exēptę sunt eius ꝑsonę. s̄. c. ij. hæc pars placuit fratri Iacobo, qui disputauit hunc casum, ꝙ verū dixit, nisi religio prima in loco fuisset finalis cā priuilegij, qa tunc illa cessante cessaret exēptio ꝯm eū, qui sic succincte loqtur soluēdo. & facit de ver. sig. abbate. in fi. ad huius declarationē certū est, ꝙ si ecclesia, de qua q̄rimus, nō erat spāliter exēpta, sed iō, quia omnes ecclesiæ ordinis prin. Cistersien. vel Camaldulē. erāt exēptæ, illo ordine cessante cessabit

illa

illa exẽptio. Idem qñ illa ecclesia erat specialiter exempta, sed apparet exemptionẽ suisse concessam fauore ordinis ibi tunc instituti. procedit ergo dubiũ, qñ specialiter & simplr ecclesia fuerat exempta, nec papa expressit exemptionẽ cõpetere, vel nõ cõpetere surrogatis, & tũc duplex est modus scribendi. s. iuris cõis, & gratiæ, de primo, quia papa mãdat ecclesiã de religiosis alterius ordinis reformari, vel de secularib. clericis, si de religiosis reformari ñ pt, vt de re. do. item quatuor. & no. cle. vel mo. relatũ, de sedo, vt quia papa gratiose ꝯcedit certo collegio, vel certo ordini, & sic collegio, hoc põt fieri duplr. s. p viã vnionis, xvj. q. j. & tpis. de relig. do. c. ij. & p viã translationis. 7. q. j. tpis qualitas. de cõ. di. j. trib. quolibet istorũ casuum puto priuilegiũ exemptionis durare, & eximi surrogatos. c. ij. Primo, qa priuilegiũ est reale. & vide, qđ dixi post Dy. j. de reg. iur. priuilegiũ & in qõne. Scđo qa hæc, q̃ papa ꝯcedit vt propria, latissime interpr̃tantur. C. de bonis vac. l. ij. li. x. & scripsi de ver. sign. olim; sup vl. gl. Tertio, qa cũ surrogati sustineant onera. vt in cle. de censi. c. j. ergo & commoda, j. de reg. iu. qui sentit, si qđ dixi, s. eo. li. de relig. do. c. vno, in vlti. glo. In casu aũt, quo conceditur per viam vnionis, locus erit decre. cum capella, eo. ti. vt vnius tñ ecclesiæ respectu sint exẽpti illi de collegio, qđ dic vt ibi. hoc addo, ꝙ vbi per viam translationis sedes epãlis transferatur ad ecclesiã inferiorẽ exẽptã, vt si ecclesia sancti Andreæ fuisset exẽpta, non putarẽ p id epm exemptum. mouet, qa a prin. concedens id non intendebat, nec etiam ipse transferens præsumitur hoc voluisse, de reg. iur. in generali, cum concor. facit cle. de procu. non põt, Scđa rõ, ꝙ cũ exẽptio data esset ꝯ epm, absurdum esset, ꝙ suffragaretur epo, & dicit lex euidenter, iniquissimũ exceptionem rei iudi. proficere ei, ꝯ quẽ iudicatum est, de excep. rei iudi. l. euidenter facit de transla. c. ij. ver. sed neque vti pñt ipsi ordinarij. ¶ Prima glo. diuidit & summat. ¶ Gl. ne pcedentia, rationem reddit, dicens opi. Inn. approbatam & Host. reprobatam ad ipsius rõnem r̃ndens. ¶ Gl. sed quare. obiicit & soluit. ¶ Gl. mirum. obiicit, & dupliciter soluit. ¶ In gl. & sic, alle. vnã ꝯcor. signat vnum ꝯrium, & remittit. ¶ In gl. ne pcedentia. ibi [*idem*] vide de fide instr. inter. in glo. iudicio. & ibi, [*rationes*] sequitur, cum die & cõsule edi dñt, qñ accepta & data alias apparere nõ possent. & ibi [*edere*] nõ vr, subaudi, q stipulationẽ totam non edidit. ¶ In glo. sed quare. ibi [*qui accusare*] vide in pdicto. c. j. nuper gl. ij. ¶ In glo. mirum, ibi [*§. si quis ex aliena*] vide de acc. veniens. sup vl. gl. & ibi [*prator*] vide de electionib. q̃relam. sup. j. gl. ¶ In j. glo. in fi. & hæc vltima pars subdiuiditur; quia prima tractat, qñ priuilegium vel sufficit, vel dat cãm pscribendi. scđa ibi; si vero. qñ neutrum horum occurrit, & pro parte psumi potuit ex extrauagãti Alex. IIII. q̃ incipit, quia psone, de qua et mentionẽ facit Guil. in spe. de ap. §. restat. ver. si aũt index. & hoc eo. ti. ver. & no. ¶ In gl. ad idẽ. in fi. sed prima verior ßm Io. mo. & Archi. ¶ In gl. ꝯ. de. in fi. & j. q. j. estote. in fi. Arc. ¶ In gl. ne pcedentia. ibi, §. pe. vide, qđ ibi no. in vlt. glo. & qđ ibi dicã. ¶ In glo. sed quare. in fi. & in cle. de vsuris ex grãdi. in gl. vide ꝙ. ¶ In gl. mirũ, in fi. idẽ Io. mo. Arch. remittit ad no. per Inno. de dila. pterea. de cẽsi. venerabili. de ver. sig. ex parte. ¶ In glo. si. ibi [*audiuis*] vbi de hoc, & de ver. sig. abbate [*& in fi.*] Arc. remittit ad no. 13. di. qq. in glo. sic ergo. dicit hic Io. 10 mo. verũ esse ꝙ † id, qđ meum est ex vna cã; ex alia non põt fieri meũ, & sic si p priuilegiũ erat meum, pscriptione meũ fieri non põt, sed, vt dicit, cõfirmari põt vsu, possessione & superioris approbatione, de fide instr. inter dilectos, circa fi. de confir. vti. vel inuti. p totum, dicit et, ꝙ dicta regula fallit in duob. casib. Primo, qñ dubiũ est de prima cã, ex qua dico meũ, quia tunc ad cautelam põt meũ fieri ex scđa. s. de cõcel. præbẽ. post electionẽ, sic est in priuilegiis, si dubium sit, an plena libertas detur p illa, p consuetudinem poterit declarari, ar. de cõs. cũ dilect[9] quia † cõsuetudo legum cõium. & singulariũ, vt sunt priuilegia, optima interpres est. ff. de legib. si de interpr̃tatione. ij. fallit, qñ mihi pingulus subuenitur p scđam, q̃ per primam. ff. ad. l. fal. l. 4. ponit lex casum de legatario sub ꝯditione, qui illa pendente institutus est hæres ab hærede, q debebat lega. & tñ ibi dr̃, ꝙ si eueniat conditio, illi[9] legati nõ habebitur rõ in Falcidia. Quærit demũ, an datũ per priuilegium, licet nõ possit dari per pscriptionẽ, possit augeri in terminis priuilegiũ, de sepultura ꝯtinet clausulam. salua iustitia ecclesiarũ, a quib. mortuorum corpora assumuntur, de sepul. certificari, nunquid quo ad illam canonicã poterit per præscrip. priuilegium augeri, puto ꝙ nõ, si pcederet hic præscriptio, esset ex titulo priuilegii, & sic inspecto toto priuilegio volens pscribere eẽt malefidei, pp qđ præscribere nõ posset. s. de psc. veniẽs. j. de re. iu. c. ij. & iste approbãs priuilegiũ p se tenet illud recipe ꝯ se, de cẽ. cũ oli, ne eadẽ rõ diuerso iure censeatur, de dec. cũ i tua. s. e. circa. ¶ In gl. sic possidẽtes, l. fi. Io. mo. al. de trãsla. inter. §. sed neq;. ff. so. ma. si ab hos.

ADDITIONES.

a ¶ Ecclesia dicitur vxor. Nã vxor significat ecclesiã, vir uero Christũ, q nunquam dimisit ecclesiam. Bal. in marg. ver. vxor, in prin. post Inn. in c. debitum. de biga.

b ¶ Vltimi mariti. Notabis hic, ꝙ vxor sequitur vltimum maritum quo ad sepulturã gl. no. xiij. q. ij. vnaquęque. Alex. in. l. pe. in pri. de iur. o. iu.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum an ponere possint inferiores episcopis.*

2 *Excommunicatus publice si intrat ecclesiam omnes debent exire, non tamen propter hoc sacerdos dimittat missam inexpletã. n. 3.*

4 *Episcopus an possit procedere contra exemptos, qui excommunicatos per se ad diuina recipiunt, vel sepeliunt.*

5 *Priuilegium si in quopiam dubium sit, recurritur ad concedentẽ.*

6 *Priuilegium non datur, vt inuitet ad delinquendum.*

7 *Priuilegiati si priuilegiorum suorum tenorem excedant, sunt per censuram ecclesiasticam coercendi.*

8 *Miles si conuenitur propter militare delictum, tunc coram magistro equitum conuenitur.*

9 *Testatus alias perfecte si tutorem non dedit filio, iudex dabit legitimum, quem lex dat ab intestato.*

10 *Positiuus gradus, comparatiuus & superlatiuus sicut dantur in dispensationibus & gratijs beneficialib. ita & in exemptionib.*

CAP. VIII.

EPiscoporum. Primo ponit quadruplicẽ prohibitionem. Scđo pœnam adiicit pœnis antiqs ibi, qui vero [*ordinis*] religionis, vide, qđ dixi s. eo. li. de reli. do. c. vno. post prin. [*scienter*] istud facit pro lectura, quam habet vnicũ esse casum, & statim dicam [*ciuitatibus, castris, villis*] de his. j. de sen. ex. si ciuitas. in pri. nisi quatenus ista interpositio facit dubium, & duas lecturas inducit, vnam sequtur prima gl. aliã tangit gl. añ pe. Prima intẽdit, ꝙ i ciuitatib. castris, vel villis, vel locis aliis interdictis nõ celebrẽt, nisi quatenus ius pmittit, & hoc placet, pro qua facit litera sciẽter, q̃ præcedit, & relatiuũ aliis, qđ sequitur. Itẽ ex alia lectura sequeretur, ꝙ pœna huius decre. nõ haberet locũ in celebrãre in ciuitate, castro, vel villa interdictis, sed solũ in aliis locis, q̃ talia nõ sint, qđ esset absurdũ. Et quia visum fuit cõpositori, ꝙ. j. nõ sic cõgrue poneretur, nec post dictionẽ interdictis, nec post dictionẽ a iure. Iõ hic inserta fuit hæc clausula, cõgrue tñ locari potuisset post dictionẽ celebrari diuina, & cessasset hæc prolixitas. Alia lectura vult, ꝙ in ciuitatib. & coetera, nõ celebrent, nisi q̃tum ius ꝯcedit, puta si cõstruxerunt ibi ecclesias sine auctoritate dioecesanorũ. s. e. auctoritate, vel mẽdicãtes mutauerũt loca sine papæ licẽtia. s. e. ti. j. c. vno, sed nõ puto hoc fuisse de mẽte 1 pp prædictas rõnes ab ordinariis, an † inferiores ab epis possint ponere interdictũ, no. hic Archi. quod dixi post Inno. & Host. s. de his quæ fiunt a ma. parte ca. quæsiuit, & de hoc de ap. dilectis. aiũt, vide, quod no. in cle. de sen. excom. grauis. in prin. [*publice*] vide, quod no. in cle. de se- 2 pul. eos. in glo. de hoc, vt ergo dicit Arch. si publice † excommunicatus intrat ecclesiam, omnes debent exire. xxiiij. q. j. omnis qui. & no. xj. q. iij. sicut apostoli. In glo. si

ergo,

3 ergo, vbi & no. q † facerdos non dimittet pp hoc missã incæptam, quod Inn. intelligit, si canonem inceperat, vt no. de sen. exc. nuper. non sic in occulto, immo tunc ille, qui scit eum excõicatum taliter exire debet, q crimen nõ prodat. facit. vi. q. ij. si tm. & qd ibi no. in. j. glo. & ij. q. j. si peccauerit. & xlvj. di. clericus. qui ſm Archi. qui inducit Ray. in sum. de sent. excõ. §. item quæritur, vtrũ [*vel iurisdictiones*]. circa istos vide, quod no. de sent. excõ. si ciuitas. in gl. pe. & in cle. de sepul. eos qui. in glo. sed q. de hoc hic per Arch. [*officia*] s. eo. cum & plantare. §. ex cõicatos, & de sen exc. nulli [*sacramenta*] ab horum receptione remotus est etiam excõicatus minori. s. de cleri. ex. c. vlt. & de sen. exc. c. pe. in eo rñ nõ est locus pœnæ, q̃ sequitur [*sepultura*] s. eo. vt priuilegia. s. de sepul. sacris. & fi. s. de vsuris. c. ij. qui no. ɔ. respicit oia supradicta argu. [*arbitrium*] hoc si fuerit iniquũ reduci debet ad arbitriũ boni viri. s. de iureiur. veniens. & cap. quintauallis, cuius sniam dicit Archid. per hanc literam videri pœnas has solũ locum hre, cum snia hominis contemnitur [*contempsit*] iustum est, vt contemnens puniatur, & iudici ɔtempto satisfiat, vt hic, vide, qd no. de ma. ɔɔ ɔ inter,
4 eccle. c. i. in glo. penul. prolixe tractat hic lo. mo. an † eps possit procedere ɔ exemptos, qui excõicatos per se ad diuina recipiunt, vel sepeliunt. & tenet q sic. primo, cum priuilegia se ad hos casus non extandant, nec extẽdere possint. s. eo. cũ & plantare. §. excõicatos. s. de sent. excõ. nulli. Scdo, quia delinquunt in rem non exemptam, al leg. s. eo. patentib. & qd ibi no. Inno. & eo. tit. recepimus. Tertio alle. C. de iurisdi. om. iudi. l. magisteria. Idem succincte dicit Arch. remittens ad no. vj. q. iij. placuit, sic dicebam in scholis. & forsan sufficeret hoc pri. cum fine huius glo. sed latius ipsius mentẽ & partim verba ponẽdo, ne de deciso ordinarij conquerantur. est sciendũ, q ipse lo. dicebat hanc quæstionẽ plus facti, q̃ iuris, cũ ex priuilegiorum tenore oporteat hoc decerni. s. c. porro,
5 & si quod † sit dubium, recurritur ad concedentem. s. e. li. de offi. ordi. ordinarij. §. vero. si ergo prædicti super his haberent priuilegium, ne. s. ordinarij hoc possint, vel habent possessionem libertatis ex priuilegio, seruandũ est eis, vt. s. c. proxi. & facit, qd dixi. s. eo. c. j. in prin. vbi tamẽ a parte priuilegia nõ resistant, tenet, quod prædixi, & pri
6 mam rationem sic declarat † priuilegium nõ datur, vt inuitet ad delinquendum, quod si fieret, non valeret, sicut nec pactum, nec consuetudo. ff. de pac. do. l. cõuenire. s de consuetudine, ex parte. cum ergo nõ sint, nec esse possint priuilegiati in illis, ergo nec præiudicabit in illis exemptio, si enim eis cõicare non possunt, multominus illos sepelire. & dicit, q iura, quæ alle. glo. vlti. in decre. cum & plantare, bene faciunt ad materiam. Circa secũdum, quia exempti ponendo & pulsando campanas in domibus suis coercerentur per ordinarios. dicit ibi In-
7 noc. no. priuilegiatos † per censuram ecclesiasticã coercẽdos, si extra priuilegiorum suorum tenorẽ excedãt. Circa tertium dicit. l. i. C. vbi senat. vel cla. vt si clarissimus rapit virginem, vel alienos terminos inuadit, vel alias delinquit ordinarius. s. præses non obstãte priuilegio eũ punit, quia reatus honorẽ excludit, modo (vt dicit) huic legi signantur ɔriæ. l. magisteriæ. C. de iurisdi. om. iudi.
8 glo. in hac. l. ɔria soluit, q † si miles [a] conuenitur pp mi-
a litare delictum, vt quia vendidit arma, q nõ est delictũ, nisi quia miles tũc coram magistro militum ɔuenitur, vt ibi. Si vero conuenitur pp crimen non militare cõmune, ordinarius loci cognoscit & coercet, si crimen est enorme, alias secus. C. de exhi. & intro. l. j. ff. de cu. reorum, de militib. & l. non est. in fi. ergo pp crimen cõe & grande diocesanus animaduertet in exemptũ, non sic in leuibus, quæ suus prælatus punit ſm regulãm. s. de of fi. ordi. quanto. & c. pe. Inducit & l. ij. C. de priuile. sco. & §. q si delinquentes, in auth. de man. princi. quæ vide in decre. harum. in prima parte. gl. inducit etiam in auth. vt iudi. sine quo suffra. §. volumus, vbi præses prouinciæ animaduertit in legatos principis, qui illuc missi excedunt formam sibi traditã, sic & dioce. id poterit in istos excedentes priuilegiorum formã, ad idem. C. de exe. & exacto. l. quicunq;. li. xij. subdit etiam ista æqparari, quõ non exemptũ vel exemptũ. sed nõ in eo, de quo agitur, sicut æqparatur, quẽ intestatum, vel testatũ, sed nõ i eo,
9 de quo q̃ritur, vt si † alias pfecte testatus tutorẽ non dedit filio, iudex dabit legitimũ, quẽ. l. dat ab intestato, ac si intestatus esset. ff. de legi. tut. l. legitimos. in prin & l. in testato. ad idem, si a nõ cõpe. iudi. l. i. ff. si serui. ven. l. loci. §. comperit. ɔcludit ergo, q cũ prædicti circa hoc nõ sint priuilegiati, nec esse possint, manifestũ est, epm eos posse punire, dicens prædictam distinctionẽ probari p decre. cũ capella. eo. ti. hoc ſm lo. mo. pro eo facit decr. ad hoc. in fi. eo. titu. cui rñdetur, q non dicit, q possit punire, sed q pôt exhumare. l. ẽ forsan hospitalarij tũc nõ erant exempti, licet priuilegiati. eo. tit. cum & plantare, circa qd vide, quod scripsi, eod. titu. recipimus. sup. j. glo. & per eundẽ modũ rñderi posset ad decre. patentib. idẽ facit decre. auctoritate. s. eo. j. repõ. sed ibi delictũ fiebat extra locũ exemptũ. quare certum est, q si pdicti essent exẽpti, sed loca ipsorum nõ essent exẽpta, q esse pôt. j. c. proxi. ij. & iij. rñ tunc cõis exẽpt lo nõ impediret, quominus puniret ordinarius talia faciẽtes. s. ca. j. cõis dixi, ppid, qd ibi scripsi in prin. & dixi. s. ea. gl. sed si psonas & loca, in quib. hoc faciunt, dicamus exempta graue est dicere exemptos p ordinarios puniri extra casus expssos in iure, de quib. plenam remissionẽ dedi. s. c. j. sup glo. vt s. & rõ lo. mo. q dicit, eos sup prædictis priuilegiatos nõ esse, nec priuilegiari potuisse, parũ vrget, quia idẽ ɔcluderet de adulterio, fornicatione & quolibet delicto. ¶ Prima glo. summat. ¶ Penul. glo. primo ostendit vicinitatẽ regularitatis. scdo tractat, an in nõ exẽptis locũ habeat ista poena. ¶ In gl. delegati in fine. saluo qd habes in extrauaganti Bonifa. prouide attendentes. ¶ In glo. vlt. ibi, [*quod quidam.*] lo. mo. in præ decre. is cuius r hoc tenere dicens, q hicerat malum circũstãtionatum. s. defensum priuilegio, quod se ad casus illos nõ extẽdit, & iõ culpa grauior, sicut. n. bonũ circũstantionatum est maius simplo, sic & malũ, facit pro hoc dicto, qd post eũ scripsi, s. de elec. auaritiæ. super vlt. glo. & facit. supra eod. lib. de dolo & ɔtu. cum q. & qd ibi nota. in fi. pe. glo. & ibi, quasi dicat, idem Arch. hic in prima sua glo. dicen, q illud, quantũcunq; implicat, decre. locũ hre & in non exemptis, pro hac parte facit, supra eo. c. cum & plantare. §. excõicatos. & facit, supra eo. li. de pben. c. ij. de electione generali. post prin. Itẽ facit, qd sequitur in textu, cuiuscũq; ordinis & c. p quæ hæc pars vera vr, sed vellem ɔriam pualere pp multa pericula, q̃ imminẽt clericis, maximè de illa parte, q̃ loquitur de admissione ad diuina, qa docet experientia clericorũ legionẽ ligãri saltem in Italia, de legione dixi, ne se. va. c. j. super gl. de isto. pium ergo esset illã opi. iuuari saltem non exemptos, & pro hac opinio. facit, q decre. locata est sub titulo de priuilegiis, quare non conuenit titulo, nisi de priuilegiatis & exemptis loquatur, sed rñdebis, immo conueniet, qa nõ negatur loq in exemptis, sed dr in vtrique. & facit, qd scripsi, de li. ob. c. ij. in prin. nec est nouum istos misceri, supra eo. li. de pben. c. j. in fi. & in cle. de test. c. j. cum si. sed impugnari posset hęc rñ. quia nulla decre. est in hoc tit. vel. s. cuius casus funderur permixtim sup priuilegiatis & nõ priuilegiatis, vł exemptis & nõ exemptis, cõgruat igitur ista suo vniuerso, ne ſm Augustinũ turpis esse dicatur, 8. dist. q ɔ, de spon. du. c. fi. ad illud, quãtũcunq:, facile rñ-
10 debitur, & dicetur, q † sicut in dispensationibus & gratiis beneficialib. est dare positiuum, cõparatiuum & superlatiuum, ita & in exemptionib. primum no. i 3. dist. nos cõsuetudinem, scdm pater, supra eo. li. de rescr. duob. de pben. si plurib. de conces. pben. si loci. & c. pe. Tertiũ patet. j. c. proxi. & ex. c. j. supra eo. & his q̃ ibi dixi. dicã ergo, q illud implicat, exẽptos habentes plenã & pleniorem. exẽptionẽ, volẽs includi habẽtes & plenissimã. facit. s. e. lib. de officio legati, c. j. ibi, quantũcunque plenã. & c. pe.

in

in prin. ibi quantũcunq; plenariam. sic & illud quantũcunque qđ ponitur. s. c. j. in prin. solos exẽptos implicat est si. qđ no. s. de fil. presb. ad abolẽdã, in fine pe. gl. & hoc posito ad textu sequentẽ facile rñdebitur, ꝙ oratio dẽt esse vniformis de baptis. maiores. ver similiter, sicut ergo si diceret, oẽs clerici cuiuscunque status & cætera, nõ icluderet laicos, sic cũ dicit, oẽs exẽpti cuiuscũq. &c. certũ ꝙ nõ includit nõ exẽptos. qa viros purissimæ conscíæ scio ex quadã ꝑplexitate nõ euitabili sine piculo rerum & ꝑsonarũ tales ad officiũ admisisse, iõ ista sic demonstratiue descripsi, & ignoscant exẽpti quibus suffragari nõ possum. & scio ꝙ oculus ipsorũ nequã nõ erit, hoc euãgelica parabola prohibẽte. Matthei. xx. añ medium, habent etiam multi ex ipsis super absolutionib. & dispensationibus promptiora remedia per priuilegiã ipsius ab apostolica sede concessa. & per commissiones, quæ facile suis maioribus circa talia fieri solent.

ADDITIO.

a ¶ Miles delinquens a quo puniri possit, no. in l. j C. de exhibend. re. & glo. in l. magisteriæ C. de iurisdom. iudi. & in l. desertorem. ff. de re mili. adde hic, ꝙ miles vendens arma, & equos, cum quibus promisit se pugnaturum, punitur pœna capitis, & perdit testamenti factionem, nisi sibi sit reseruata. l. & militibus. & ibi Bal. C. de testa. mili.

SVMMARIVM.

1 *Debitor, qui facto testamento & filia instituta factus est conuersus ecclesia illi offerens omnia sua bona saluo testamento prædicto, an creditor cui ipsius bona fuerant obligata ex mutuo, agere debeat contra eum, vel contra ecclesiam, vel contra filiam.*

2 *Res transit cum onere.*

3 *Exemptiones sunt stricte interpretandæ, dummodo aliquid conferant.*

4 *Priuilegia nunquam extẽduntur de persona ad personam, nec de loco ad locum.*

CAP. IX.

PEr exemptionem. Eximit qñq; ecclẽa, qñq; ipsi canonici qñq; clerici. ista tria qd importent, ordinarie declarat in qualibet partium affirmatiuè & negatiuè loquẽdo. secunda ibi verum. tertia ibi, si aut ipsa ecclesia. Ioannes mona. exponit primũ capitulũ [*ecclesia*] i. personæ rẽpñtantes capitulum, alle ff. de fidciu. l. mortuo. hæc lectura non procedit, vt patet j. proximis rñsis. vbi exẽptis canonicis, q capitulum faciunt, vel clericis. nõ est exẽpta ecclesia; ergo oportet pro loco recipi, vt dicit hic gl. ipsius. s. ecclesiæ exẽptæ, an hoc locũ habeat, si surrogentur nõ exẽpti, dixi. s. eo. cũ ꝑsonæ. in gl. pe. [*monachi*] no. monasteriũ hic vocari ecclesiã, sic. s. de re iudi. cum inter. in princ. & vide de hoc. s. eo. lib. de sup. ne. præla. grandi. in glo. no. argumentũ. & puto, ꝙ hic de abbate, vel de prælato non dixerit quasi de indubitato, facit. vij. q. j. scire debes [*conuersi*] cũ hic mixtim loquatur de monasterio & ecclesia seculari. facit hæc litera ad no. s. de sen excõ. non dubiũ. in. j. glo. vt dicã, ꝙ si exẽptione gaudent fortius imunitate. Sciẽdum est, ꝙ Io. de De. l. iiij. q. vij. disputauit de

1 † debitore, qui facto testõ & filia instituta factus est conuersus ecclesiæ, illi offerens oĩa sua bona, saluo testõ prædicto, an creditor, cui ipsius bona fuerant obligata ex mutuo, agere debeat ꝯ eum, vel ꝯ ecclesiam, vel ꝯ filiã, ꝙ ipse conuersus cõueniri debeat inducit. ꝙ actio erat personalis, in qua coercenda est persona. vt hic non contra. qm̃. ad fi. & c. tuæ. Item cõstat, ꝙ cõuersatio nõ est solutio, vel acceptilatio, q̃ tollunt obligationes. insti. qui. mo. tol. obli. §. j. & §. item per acceptilationem. ergo remanet obligat⁹. nec hic interuenit persona, in qua possit dici nouatio. Item quare iste non cogeretur soluere, cum possit matrimonium ꝯhere. 17. q. j. vt lex. subdens, ꝙ tales conuersiones in ecclesiis secularib. fiunt solum ex consuetudine. Secundo probat de filia, cũ ipsa sit hæres, & ipse per conuersionem fingatur mortuus. xix. q. 3. quia ingredientib. & c. seq. & aucten. nunc autẽ. cũ autẽ heredi non debeatur æs alienum, de test. filius, & in hæredem nouũ videatur facta nouatio. insti. qui. mo. post prin. & hæres cõparatur fideicommissario. de test. Ioannes. qui aĩam cuiq; rei præferre debet. C. de sacrosan. ecclesi. sancimus. ergo filia hæres tenetur. Tertio probat de ecclesia, q̃ cum emolumentum sentiat, & sibi acqreret, sentire dẽt & onus. inducit multa iura sufficiat regula, qui sentit. j. de reg. iu. Impuret ẽt sibi ecclesia, si non inquisiuit conditiones illius, priusq̃ illum reciperet. xviij. q. 3. monasteriis. xvij. q. ij. si quis icognitus, soluit, ꝙ persona conuenienda sit, quia ꝑsonalis est actio, vt in prin. dixi, executio vero fiet in bonis, penes quẽcũque sint ꝑp hy-

2 pothecã, de qua. xvj. q. iij. §. ꝑscriptionum. in prin. q a res

a transit [a] cum onere, de pig. ex literis, cũ concor. & dicit, ꝙ multũ habebat in vsu, ꝙ ꝯrium sentiẽs pecus est. ẜm ꝑdictam solutionem per hanc decre. cõuenietur vt exẽptus, si ecclesia est exẽpta ꝑpetuo, quia oblati, qui. s. se & sua dederunt ecclesiæ cũ effectu, vt in clemẽ de deci. c. j. in fin. & qđ hic de his dr̃ dixerat Inn. in. c. recepimus. qa sunt assumpti in partẽ dñi. allega. xij. q. i. duo sunt, ibi, dicunt Deo deuoti. cũ textus ibi exponit, videlicet ꝯuersi, isti oblati ꝑpetuo dici põt hi, qui suminalia vocãtur. s. de arbi. cũ olim. mos diuersarum religionũ habet hẽre conuersos, & illi portãt habitum religiosum. [*Item oblatos*] & illi conuersorũ habitu non vtuntur, participant tñ priuilegiis, vt hic vides, & in cle. ꝑdicta [*ipsi parochiani*] dicebat ergo Inno. in præalleg. decret. recepimus. ꝙ per exemptionẽ ecclesiæ nulla iura in parochianis perdit ep̃s, dabit ergo pnĩas publicas, crismabit &c. vtrãque legem spectantia exercebit. s. eo. cum olim ꝑp. de sepul. in nostra. nec mirum ẜm Host. si in priuilegio magis includuntur clerici. q̃ laici, cũ ill plus sint ecclesiæ connexi. Vñ & nomine ecclesiæ cõtinẽtur. s. eod. cũ olim, ver. & ꝙ non liceat. Inducit. 21. di. cleros. s. de ꝑben. cum ẜm. de iudiciis, quanto. & si quæras, qs habebit decimas, rñde, ꝙ plebanus, vel is, qui prius habebat ep̃s, vel alius, nil enim iuris accrescit, vel decrescit in laicis. xvi. q. j. si quis laicus. ex quo populus non eximitur, sicut in decre. ex parte abbatissæ. s. eo. Sed obiicitur, cũ petitur ius ep̃ale, oẽ tale ius cõpetens in ecclesiis clericis, vel laicis adiudicatur vel aufertur, de offi. ordi. cõquerente, quare non sic aufertur in clericis & laicis priuilegio exemptionis in totũ dato. Rñdet, in iudicio vr̃ omne ius inducere, nisi expressè agatur ꝯrium. s. de cã pos. cũ ecclesia. ff. de iudic. solemus. Sed in priuilegiis non sic. s. eo porro, quæ ꝑp alterius ꝑiudicium sunt restringenda ẜm Inno. & dicam super vlt. glo. quærebat autem ipse Host. in extrauaganti Inn. ad ꝑpetuam, de qua prima gl. quam gl. posuit Arch. j. de ver. sign. veniens. Quid si monasteriũ cum capellis sit exemptum, quis curabit populum. Rñdebat, ꝙ ep̃s. x. q. j. regenda. qui ẽt poterit aliam ecclesiã ædificare, vel dare parochianis licentiam ædificandi, de cons. di. j. nemo. ar. de ec. ædi. ad audientiam. j. & ponet ibi ꝑsbyterum, qui ꝑcipiet decimas, oblationes & alia iura parochialia. xiij. q j. c. j. de his quæ fi. a præ. pastora. Salua canonica, de qua dicetur io præ. decre. veniens. nisi ꝯ ep̃m esset præscripta. de præscrip. cum olim. & c. auditis. eo. c. de quarta, non aũt ecclesia, hic & j. proxi. rñ. vbi eximũtur personæ & nõ ecclesia, dicebant Inno. & Host. in decreta. cum capella. in principio, ꝙ ecclesia in oĩbus rñdebit ep̃o, præter quam in iurisdictione clericorum. ¶ Prima glo. diuidit, dicit quid declaret, & vnde sumpta. ¶ Secunda glo. soluit q̃stionem & remittit. ¶ Glo. sicut, dat simile. secundo obiicit & sol. ¶ Penul. glo. arguit, pro Io. & Ber. ¶ Vltima quærit, arguit affirmatiuè, soluit ꝯñ. ¶ In glo. penul. ibi [*ciuibus*] vide super glo. prędicta. ¶ In glo. j. in fine. Guil. tamen in Spec. eo. tit. versi. item licet, allegabat. cum super. quę in summa dicebat, ꝙ abbas ꝯ ep̃m agens super exemptione ecclesię monacorũ parochianorum, succubuit in vltimo, quia nil de parochianis in priuilegio dicebatur. ¶ In glossa sicut. ibi [*cum clericis*] de variis significationi quas habet ecclesia ibi no. & in concor. & in hoc. concor. Arch. s. eo. li. de prębẽ. quã uis. j.

nis.j.sed Io.mo.quid voluerit, non capio, dicit enim, ꝙ ibi præmissum fuit verbum cleri. & subiectũ verbũ ecclesiæ.vñ tam ex dignitate ecclesiæ cathedralis, q̃ ex verbo præmisso & alio subsecuto verbũ ecclesiæ cōprehẽdit solum capitulũ Placen.¶In glo.penul.in fi. vide, qđ dixi sup glo.prædicta.¶In glo.vlt.in fine.item † exēptiones sunt stricte interpretandæ, dummodo aliquid cōferant, & est rō, quia præiudicant ordinariæ ptāi, quæ fauorabilis est.xj.q.i.puenit.& q.iij.qui resistit. ſm Host.q alleg.de concei.pbēri.constitutus.de transla.c.fin.& ponit Arch.& dabat ipse Host.pro regula in extrauaganti ad perpetuam, ꝙ † priuilegia nunq̃ extenduntur de persona ad personam, nec de loco ad locum s̃.eod.sane.ff. de pact.si vnus.§.pœna. Super hoc vide, quod satis scripsi, de verbo.signi.olim.de rescrip.causam.

ADDITIO.

a ¶Res transit. Et quod res transeat cum causa sua, habetur in.l.si conuenerit.§.si fundum.ff.de pign.actio.

SVMMARIVM.

1 *Tabellio licet multa narret in instrumento, & subscribat, subscriptio, nisi aliud exprimat, non respicit narrata sed illa solum, quæ die & loco gesta sunt.*

2 *Emptio veneni, quod ad mixtum potest esse vsui, valet.*

CAP. X.

SI papa. Primo distinguēs in verba narratiua & assertiua posuit.vj.formas verborum, quæ assertiue prolata sapiūt exemptionem; & de vltimis quatuor rōnẽ subdit.scđo ibi, est idem, ponit alias octo, & sic.xiiij.vsq; ibi non sic.ibi ponit tres formas, per quas nō datur exēptio.vsque ibi licet, vbi de formis aliis protestatur [*narret*] vt ēt dicit Io.mo.natura narratorum est, ꝙ probentur, & nō probēt, & hac de cā narratio, in qua erratum est in nominib s possessionũ, abradi solet in literis apostolicis.s̃.de fide instru.ex literis. ꝙ intelligas, vt ibi dixi super verbo, priuilegia doceantur, no. Arch.ad ea q̃ scripsi post Inno.& Host.de proba.qm̃. ꝙ † licet tabellio multa narret ĩ instrō.& subscribat, subscriptio, nisi aliud exprimat, nō respicit narrata, sed illa solũ, q̃ illis die & loco gesta sunt.subdit, & hoc qđ papa sic dicit, eximimus oēs vestras ecclesias, q̃ per vos sumpserunt regulā Augustini, quos his duximus exprimendas, narratiua dicuntur illa verba, arg.iij.q.vj. hoc quippe, & iđ ex ecclesiis sic expssis nulla probatur exēpta, nisi probetur, ꝙ per eos assumpserint regulam Augustini. & dicit hoc fuisse dictũ Innocentij in qua ꝯ sua additione in decre. Inter dilectos.de fide instru.ante fin.super ver.alia, in qua & dicit, cum dixisse, priuilegia confirmatoria meliora, q̃ illa, q̃ sunt ad instar.ibi dixi [*exemptam*] hæc est prima forma [*aut eam*] secunda forma, siue hæc est tertia [*vel ad romanam*] quarta, siue quinta, vel ēt sexta [*pertinere*] repete ad romanam ecclesiā.nam hoc verbũ determinat oia proxima quatuor, & horum quatuor subdit rōnem dicens, cum n.& c.li.id.ẽ quod pertineant [*concedatur*] p priuilegium operari.lxxvj.di huius [*suprascriptum*] sententiā do.t.sup libertate [*sit libera*] septima forma.[*potiatur*] viij. [*vel quod.*] ix.[*aut si.*] x.forma [*siue quidem*] xj.[*vel quod*] xij. [*aut impetrandi.*] xiij. [*recipiantur*] xiiij. & vltima [*proprios & speciales*] ātis putarẽ sufficere alterũ, vñ in filiatione statim subdat hæc duo.in.§.penul.ponit solũ alterũ, rōnem de verbo, speciales reddit hic gl.q̃ incipit, sed sunt, & quod ibi addā; de verbo, vel dictione proprius idẽ vr̃, cū ſm phylosophum, illud est propriũ, qđ soli inest, proprij ergo subiecti Papæ sunt, qui soli papæ subsunt. isto modo ēt dicuntur proprietates in diuinis, q̃.s.insunt psonis, vt scripsi de sum. Tri.damnamus. super gl.nō facit.s̃.e.auctoritate.§.vlt in prin. & quod ibi no. facit ad materiam, quod scripsi.s̃.eo.li.de elect. vt circa.sup glo. pe.[*soluat*] p libros censuales solent hæc probari.s̃. de p̃scri.ad audientiam, dici debet sic, & homo cẽsualis exēptorum non propterea est exemptus.s̃.eo. autoritate.in fine. [*aliqua capitula*] & statim exēplificabit [*ambo*] licet hic repetatur sæpius de cẽsu annno, nihil ad rem sit annuus, biennalis, quinquennalis, vel alterius tpis. sed respicit, ꝙ sic solet imponi ecclesiæ [*ac monasteria*] de his dicit, quia de his tractatus incipit.s.§. j. in prin. sed idẽ per omnia in exceptionib.ordinum, vel singularium personarum, facit.s̃.c.proxi.& c.eporum.& j̃. de sent.excō.c. vlti.in fi.in quib.enim hic est identitatis rō.[*Modis*] miror de Archi.qui hic notauit, ꝙ modus, vel forma, quæ hr̃.s̃.eo.tit.& ore.s. ꝙ eps a fratribus monasterij aliquid iniuste non exigat, sed his debeat esse contentus, q̃ antecessores ipsorum fratrum antecessorib. suis constat rōnabiliter impendisse, sapiant exēptionem capitis non membrorum. Sed absit, ꝙ hæc verba sapiant aliquam exemptionem, nec decret.illa allegabatur pro monasterio, immo ꝯ monasterium ad improbandam exēptionem. Vnde æque poterat dicere de alia clausula q̃ hēt, ꝙ abbas primum locum post epm ĩ sinodo teneat. Vñ ſm veritatem illa decre.probat, ꝙ hæc verba non impediunt exemptionem capitis, vbi de illa alias apparet, sed vbi de illa non apparet, nedũ non probarent exēptionem, immo probarent subiectionem ex sensu verborũ, p alias ergo clausulas expressas in snīa ibi, tanq̃ ab epali &c.obtinuit mon.in capite non obstantib.clausulis illis, q̃ respiciebant capellas non exemptas, pp quas iudicatum fuit, abbatem ire debere ad epalem sinodum & epo ad certa teneri, subdebat demum Archi. ꝙ si abbas sic exemptus in capite non in membris delinqueret in illis mēbris vel in re non priuilegiata nec exēpta, diocesanus eũ iudicabit, puniet & deponet, si sic alias puniendus sit, vt in.c.cum capella.eo.tit.s̃.eod.& c.j. de foro cōpe.postulasti, hæc vltima fuerunt verba Innocentij.s̃.e. ex ore.in prin.quæ tñ ipse declarauit ibidem, & vide qđ ibi dixi in glo.in quibus. ¶Prima glo.summat & dicit, quid declaret. ¶Secunda glo.exemplificat.¶ Tertia glo. signat ꝯrium & soluit, ¶Glo.optime, allegat concor.& arguit & remittit.¶Glo.sed sunt.respon. per duplicem ob.prima, ad quid valeat concessio. scđa de duabus.l.& vterque respon.¶Vltima glo.nota.alle.concor.& dat simile.¶In glo ij.ibi [*verba*] non statur verbis testatoris, q dixit, se nihil donasse, ex quo appatet ꝯrium.¶In gl.nō enim.ibi [*ad probationem*] vide in.c.statim alle.super gl.pe.

2 ¶In glo.vlti.ibi [*§.veneni*] valet † emptio veneni, quod ad mixtum pōt esse vsui, alias non, & ibi [*qui venenum*] sequitur, dr̃, adiicere debet, an bonum sit, an malum. ¶In gl. ij.in fine.vide, qđ no.in cle.de probat.literis. in gl.narratiuis. Arch.remittit ad summam §.cōis.de fal.cā adiec. & xvlij.dist.c.j.ver.itaque.in glo.hic est.Arch. subdit etiā hic tolli opi.Ioan.quam no.Ber.de rescrip. nonnulli.in glo.sic ergo, vltra medium.¶In glo.ꝯ vr̃.ibi [*ob aliud*] ar. ꝯ.C. de iure deli.l. cum aliquis.vbi de hoc in glo.ii.¶In glo.optime.ibi [*in his*] & concor. quas hic alle.Archi.ibi inuenies in vlti.glo ¶In glo.sed sunt ibi.s̃.proximo rñ. hoc patet etiam.s̃.in quarto exemplo, sufficit enim, ꝙ dicatur specialiter ad romanam ecclesiam.pertinere vt ibi, & ibi [*subiectus*] sicut & filius meus mihi & alteri pt esse seruus.ff.ad l.fal.l.precia. ¶In vlti.glo. ibi [*secundum adiunctam*] & ſm materiam, vt dicam.j.de sent.excom. si ciuitas.in finẽ primi rñ.& ibi vt hic, & bene facit hic ad id, quod dicitur.s̃.eo.cum personę. in fine. primi rñ. & sic pręcedentia minuunt significatum sequentium, ff.de vino, tritico & oleo legato.l.fi.§.cui dulcia. & contra.ff.de penu le.l.nam quod.§.fi. Ioannes Andreas.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium si est concessum monasterio de admittendis familiaribus an locum habeat in assumptis post datam priuilegij.*

CAP. XI.

LIcet. Diuisio patet, quia sunt quatuor dicta per §.diuisa diffinientia totidē dubia circa priuilegium de celebrando tēpore interdicti generaliter, de quo.j̃.de ver.signi.cum in partibus [*ianuis*] caueant ne in illis foramina faciant, vel fenestras, vt cle.de sent.excō.c.j. [*debitus.*]

dicit

dicit Io.mo. per hęc priuilegia dirumpitur neruus ecclesiasticæ disciplinæ, quæ iubet interdicta seruari. ꝭ. de ꝯsuetu. cum inter vos. Vnde cum hoc casu improbata sit consuetudo, vt ibi, merito priuilegium circa hoc datum strictè interpretandum, [*Cum ea*] nō literam & statim subdit sibi, per quod collige, ꝙ in absentia dñi tales familiares sibi inuicem celebrare nō possent. [*officium*] non solum ergo missam sed & alias horas canonicas dicere possunt & audire, sic. ſ. de sen. exc. c. vlt. §. adiicim⁹. in prin [*familiaribus*] de mercenariis, & his similib. intellige ſm Archid. de quibus vide, de testi. in literis, non de perpetuis & religiosis, de quibus. ꝭ. de arbi. cum olim. vt ibi dixi, & facit. ꝭ. co. ti. per exemptionem. & ꝭ. de sta. mo. recolentes. & C. loca. l. milites. dicit Archid. ꝙ est q̄dam familia nec perpetua, nec mercenaria, sicut sunt clerici & religiosi morantes cum papa & cardinalibus, de quibus. ſ. de poenis, foelicis. §. permissis, qui domestici dici possunt, quia in ipsorum domibus cōmorantur priuilegiari, si concessum est mon. priuilegium de adminēdis familiaribus, an locum habeat in assumptis post datam priuilegij, disputauit hic, Aegi. Cremonen. & dixi super regula, qui sentit. ſ. de reg. iu. & tenuit, ꝙ si assumpti post priuilegium surrogati sunt loco illorum, q̄ extabāt tpe priuilegij, tunc ad illos extenditur, inducebat, ff. de mino. minor autem. §. non solū & ꝭ. vt lite pen. ecclesia. ſ. cū concor. secundæ gl. inducit & rōnem, quia alias priuilegiū nō esset perpetuū. Si vero sint illis adiuncti, vt superadiiciant ex cā rationabili, & tunc idē, alle. de cōsti. cum. M. de cēsi. quanto. cū ibi no. carraor. de furno vel molēdino. aut nuda voluntate, & tunc ad illos nō extēditur. nec censura sic eneruetur, allegat. ſ. de verb. sig. c. fi. ꝭ. e. tuarum. & c. cū & plantare. §. de cōfratrib. [*culpa*] ꝯcor, ſ. de sent. exc. si sīla. §. j. nec enim iuuari debēt ex eo, in quo deliquerunt. ff. sol. mat. si ab hostibus. § j. ꝭ. de rescrip. ex tenore, ſm Io. mo. ¶ Prima glo. dicit, quid declarat. ¶ Tertia glo. aperit dubium, ꝙ tn̄. potest per modū obiectionis, scđo opponit & dupliciter soluit. ¶ Pen. glo. reddit diuersitatis rōnem, quærit & soluit. ¶ in gl. cōcordat. ibi. l. ij. §. j. cum. l. se. vsuarius domū illam inhabitat cū coniuge liberis, libertis & hospitibus. & ibi [*si stipulatus fuero*] si stipulor per te non fieri, quominus illa domo vti liceat, si vxorem meam ꝓhibeas, committitur stipulatio. & ibi [*municipibus*] vide de iuro calum. imperatorum, super. j. glo. ¶ In glo. ij. in fine. idem Arch. ¶ in gl. vt. in fi, vide, quod dicam circa hoc. ſ. de sen. exc. c. fin. in fi. ¶ in glo. pe. in fi. dicit Arch. ꝙ non audet hoc tenere, dum priuilegium sit conuentus non aliorum, aut ergo solus celebret, aut abstineat ſm eum, facit ad primum, quod de incluso no. de conse. dist. j. hoc quoque.

SVMMARIVM.

1 *Missa quando non debeant celebrari in priuatis domibus.*
2 *Tabula altaris idem est, quod altare portabile.*

CAP. XII.

QVoniam. Præmittit ꝯcessionis cām. scđo concedit ep̄is priuilegium altaris viatici [*diuersis*] qñq; pro negotiis ecclesię, qñq; ad requisitionem maiorū non solum ecclesiasticorū sed & si regalia teneant. de hoc, ꝭ. de appe. cū parati. In glo. ij. [*absentare*] sine cā non debent abesse. facit. vii. q. j. peruenit. & capitulo tpis. in fine. xxiij. q. iiij. sicut. ver. ipse vero. nec excusaret cōsuetudo, vt ibi patet, ad idem. xli. di. ep̄s de cōsecratione di. ij. 1 ep̄s. vbi de hoc in ipsis, ibi enim † missæ debent celebrari, & non in priuatis domibus. de cōsecratione di. j. c. j. in fine. & c. sicut. in fi. & c. vnicuiq;. & vide eadem di. cōce-2 dimus. vbi de tabula altaris † dr̄, q̄ idem est ꝙ altare portabile. sic & baptismus in ecclesiis dandus est, ꝙ dic, vt in cle. de bapti. præsenti [*viaticum*]. i. in via portandum, vel portabile, vehitur enim & portatur [*celebrare*] an hæc possint in pontificalibus. vide, quod no. in cle. eod. ti. archiep̄o, in glo. in pontificalib. [*facere*] in hoc excedit hic decreta. priuilegium decre. ꝙ nonnullis. vbi non dicebatur, ꝙ faceret celebrari, Idem in alio licet prius celebrare possent, in alienis tamen poterant prohiberi per diocesanos, vt ibi no. nunc vero ꝑꝑ priuilegium prohiberi non poterunt. Item in decre. illa dicebatur, ꝙ qñque poterant celebrare, hic patet eos id posse singulis diebus, [*vbicunque*] s. in tota christianitate hoc alius quam papa cōcedere nō posset, vt in prædi. decre. in his. ¶ Prima glo. summar. ¶ Penul. glo. facit quatuor. primo ponit septem indulgentias ep̄orum. Secundo aliquos habentes hoc priuilegium. Tertio de ipsius vsu. Quarto de ipsius expedientia. ¶ In. iij. glo. ibi [*nepos Proculo*] vide de ver. sig. intelligentia. super. iij. glo. ¶ in glo. penul. ibi [*dignum*] & de priuile. c. ij. §. j. & ibi [*quod nonnullis*] vide remissionem, quam ibi in principio dedi ad speculum. & ibi [*in his*] ibi dixi, an episcopus hanc indulgentiam cōcedere posse.

¶ De iniuriis, & damno dato. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Vulgaris vnde dicatur.*
2 *Episcopus an possit cōcedere, quod clericus pro clerico pignoretur.*
3 *Pignoratio, quæ fit autoritate propria iudicis, est licita præcedente tamen eius sententia super negligentia & defectu iustitiæ.*

CAP. PRIMVM.

ETsi pignorationes. Primo ponit prohibitionis causam. Secundo ibi, vt tamē, prohibitionē. Tertio ibi, illi autem, cum moderati tpis adiunctione infligit poenam, [*vulgaris*] hic dr̄ vulgaris elocutio, alibi vulgaris quæstio, de poeni. di. j. vulgaris, dicuntur hæc 1 a vulgo. i. plebe. vel populo. & † dr̄ vulgaris a volo vis, quisque enim facit quod vult [*elocutio*] cōiter erratur in ortographia, quia scribitur per c. & debet scribi per. q. quia descendit a loquor, loqueris, hoc patet cū dicis, eloquēs, non dicis elocens, & hæc dictio commēdat hoc vulgare, quasi elegans vel apta locutio [*graues legibus*]. i. molestæ & exosæ, de præben. graue. cum multis similib. aliter sumitur de testi. licet ex quadam. vbi de hoc, & de electione, cum in cunctis. in priu. de varia huius significatione dantur versus.

Pondus, persona, lis, lectio, fœmina prægnans.
Quodque molestamur, dicitur esse graue.

De primo. 14. q. j. nō asseramus. de scđo vbi. ꝭ. de tertio, de his q̄ vi metusue cā. ad audiētiā. de quarto, de cōsecratione di. ij prima. ad quintū, de ꝯuer. i fi. ex literis. de sexto hic [*prohibere*] intantum, secundum Guil. & Archid. ꝙ is qui de represaliis nō a suo debitore sed ab aliis aliud consecutus est, saluari non potest, nisi illud vt male ablatum restituat, vt hic patet, q̄a nō remittitur &c. ſ. de reg. iur. peccatum. bona ipsarum quæ gaudent priuilegio personarum, quarum sunt, sic ꝭ. de censi. q̄q̄. ad illas personas ecclesiasticas, vel ipsarum bona [*tempore*] sumitur pro hora ſm Guil. ꝙ de momēto in momētū ꝯputetur, sicut tp̄s applonis interponēdæ, de re iudic. ꝙ ad ꝯsultationem. ¶ Prima gl. summat & cōstruit. ¶ Tertia gl. inducit primo tres cōcor. scđo soluit tria obstātia. tertio q̄rit & soluit distinguēdo. quarto iterū q̄rit & soluit. ¶ Gl. pro credito. ponit duas lecturas & vnam opi. ¶ Vltima glo. j. remittit, secūdo quærit & ponit duas opiniones, tertio soluit ad dubium. ¶ in glo. ij. ibi. §. asinam. vide de ver. sig. propterea. In glo. ij. ¶ In. iij. gl. ibi [*si quis suo*] vide in regula statim alie. in prin. & ibi. l. j. pro portione hæreditaria tenetur ad credita testatoris ibi [*præsentem*] hanc vide in gl. statim alle. ¶ In vlti. gl. ibi [*si mandassem*] de cleri. ex. apostolicæ. sup gl. ij. & ibi [*si tamen*] alias si aūt, vide de ꝓcu. mādato. i gl. ij. & ibi [*si filius. ij.*] vide de testi. cū venisset. sup gl. ij. ¶ in gl. ꝙ esse non dēt, ibi cum suis concor.

concor.per ꝗ iura & per hanc literā dn̄t Bar. & Archi. 2 ep̄m † non posse cōcedere, vt clericus pro clerico pignoret. Guil hēt hoc pro dubio. & ibi Bar. & Io.mo. post eū & est si.qō. an iura cessa ꝯ debitorem videantur cessa ꝯ fideiussorē, quā vide in Spe de cessio.act.§.i.ad fi. ad qōnem et vide, quod no de sen.exc.§ sequitur ver. quid si snia.[*& in fi.*] idem Io.mo.& Arc. horum dictum sane intelligas, quia si deuiauit personam, licet non sit locus huic pœnæ, tñ excōicatus esset per c.si quis suadēte. sed si bona occupasset sine offensa personæ, neutri pęnę locus erit. ¶ In gl. C. ne vxor. ibi per totū. & auct. vt oino. ibi posita. iumpta de cor. vt non fiant pignorationes.§. j.col.v. ad idem. ff. quod me cau. l. extat. C. de act. & ob. auct. imo. ¶ In gl. concor. in fi. ff. qui & a qui. ma. prospexit. quæ quid dicit, vide de fer. c. ij. super. i. gl. ¶ In gl. pro credito. ibi [*iustitiam facere*] quo casu dicebat Arc. & hoc 3 habuit hic a Gui ꝙ † licita est pignoratio quæ fit auctoritate proprij iudicis, præcedente tamen eius sententia super negligentia & defectu iustitiæ, alle. no. per Inn. de restit. spo. olim causam. de sen. excom. grauem. & vide, quod dixi, de foro comp. postulasti. & de app. dilectis. in gl. no. appellationem. ad fin. Guido nunc concor. in disputatione sua, quam vide super regula. non debet aliqs ī. de reg. iu. non putat, ꝙ iudex spoliari possit pignorationes concedere ꝯ illos, qui suæ iurisdictionis non sunt, nec propter sui conscius delictum, nec pp negligentiā iudicis, & quod dicit, c. dn̄s. ꝙ ciuitas plectenda est, intelligi per suum iudicem, vt intelligit Io. Fab. Et idem hic Frā. Ver. dicebat tamen Guido, dictum Arc. posse verū esse, qn̄ nullus inuenitur superior, qui ciuitate negligente, vel ipsius domino iustitiam faciat, ꝙ tamen raro continget, cum ex tali defectu iudex ecclesiasticus possit adiri secundum eum. ¶ In gl. vlt. ibi, secundum Bart. & Io.mo. & in fi. idem Gui. & Arch.

¶ De pœnis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Familia appellatio dominum comprehendit.*
2 *Archiepiscopus & quilibet episcopus omnem iniuriam sibi illatā tangentem ecclesiam iudicare possunt.*
3 *Iniuria clerico illata ad minus est duplex.*

CAP. PRIMVM.

Romana. Primo cum triplici modificatione declarat ius vetus & exceptionē subdit. secundo ibi, sibi etiam illud prorogat moderationem tollēs, & forsan tertiam temperans. dicebat Ho. ꝙ hic erat vnum mandatum, ꝙ primum dictum statim corrigitur per secundum ibi, suę personæ. & est primus casus respectu iniuriati. [*familia*] secundus casus, & non continetur hic archiep̄s appellatione familiæ, quia facilius dēt concedi vindicare iniu 1 riam familiæ, quā propriam. vt ī. dr̄. alšt appellatio familię dn̄m comprehendit, de hoc. s̄. de conc. pręb. post electionem. in i. gl. [*alijs*] qui non sunt de familia, & est tertius casus respectu iniuriati. Host. [*concilium*] quid sit vide, xv. di. c. j iuxta fi. [*conuocat*] per literas suas, & sufficit hic vna vocatio, vt no. xiii di. li ep̄s. & singulis annis fieri dēt, de accu. sicut olim. de iudę cum sit. & ex omissione mala pullulant, & res ecclesiasticæ negliguntur. 18. di. peruenit. s̄m Arc. [*pp hoc*] s. pp visitationem, vel eius occasionem, & dixit Hos. ꝙ hic & in verbo pro illo, notantur duo casus respectu iurisdictionis iniuriati. [*facto vel verbo*] quibus modis regulariter infertur iniuria. ff. de iniu l. j. Host. [*si hac*] primus casus respectu iniuriæ [*impediatur*] hoc puniunt etiam delegati, de offi. deleg. c. i. & subdelegati, co. tit. ex literis. per quod videtur, ꝙ ēt si non sit notoria, archiepiscopus punire possit, cum data eis iurisdictione videantur omnia data, sine quibus expediri non potest. ff. de iuris. om̄i iud. l. ij. de offi. deleg. præterea. & c. pastoralis. in prin. ff. de offi. ei. cui man. est iurisdi. l. fi. C. de test. l. nullum. ff. de pœ. l. mortis. so. secundum Inn sine hac coerctione, quæ fit in extraneas personas, bene potest perficere iurisdictionem suam, sic cessanti prædicta, subdebat Io. mo. talem arctationem ad notoria fieri, ne archiep̄s regulariter prohibitus hoc prætextu in omni casu iurisdictionem attentaret vsurpare. de materia vero remittit In. ad id, quod plene notauit de cen. venerabili. in gl. magna. in iii. col. per totū maxime iuxta fi. [*dummodo*] secundus casus respectu iniuriæ. [*Punire*] sup. alš non pōt, & tunc bene continuat, quod sequitur, nisi amplius ab vtroque dicto excipit, vt hic in vlt. glo. huius partis circa fi. [*consuetudine*] rīr archiep̄s in prouincia iurisdictionem non exercet, nisi ī casibus, quorum vnus ratione consuetudinis, vt patet ī remissionib. gl. ꝯria regula in ep̄o vel ipso archiep̄o quo ad suam diœcesim, per quod vr̄, ꝙ consuetudine non egeant in puniendis his, quæ non punit archiep̄s, non per consuetudinem s̄m Ho. & vide, quod dicam super ver. spūali sibi. [*Archiepiscopo*] Rem. dum sic. s. secum specificationem factam s̄. prox. rū. [*eisdem ar hiepiscopis*] vel suis, per hæc comprehendit familiares & alios quorū ministerio vtitur, de quibus s̄. [*non contingat*] signat Arc. ꝯrium de decr. Romana. ī. de pœ. & re. ibi remittit libera. s. ꝯdictione vel appellatione non obstante. [*de nostra*] dicit Ho. ꝙ papa hæc forsan triplici ratione, vt det alijs exemplum seipsos corrigendi, de accu. qualiter. j. cum concor. secūda. vt si in suis glossis inueniamus ꝯria, sciamus posteriori dicto standum, vt hic, & de cogna. spir. c. j. hoc nō semper puto verum. iii. vt euidentius cognoscant archiep̄i gratiam sibi factam, nec sint ingrati circa suffragia ipsius aīæ impendenda. vnde Seneca. memor sis beneficij accepti nunquam dati [*spirituali*] si ergo de speciali gratia conceditur archiep̄is, datur intelligi, ꝙ inferioribus ep̄is, vel alijs hoc non licet s̄m Ber. ar. de præsum. nonne. 25. di. qualis. C. de proc. maritus. Sed hic dicit Host. ꝯrium arguendum. Et sic ex quo archiep̄s non potest hæc in prouincia, nisi in casibus. Restat, 2 ꝙ in sua diœce. ipse archiep̄s † & quilibet ep̄s omnem iniuriam sibi illatam tangentem ecclesiam iudicare pōt, & tenetur, vt hic in gl. & quod dicam super ea, huius rō, quia rīr per suas diœceses ordinariam iurisdictionem non casualiter sed ordinarie exercent, & vide quod dixi post eum super ver. consuetudine. [*concessione*] q̄ est hodie ius cōe quo ad oēs archiep̄os, si. s̄. de priui. ꝙ nōnullis. & ī. de sen. excom. c. fi. ¶ Prima gl. summat. ¶ Glo. & sic alle. vnam concor. obiicit per quatuor iura remittit & soluit distinguendo. ¶ In gl. ꝙ dic. in fi. Host. remittit ad decre. Romana. s̄. e. Host. de sup. neg. præ ¶ In glo. & sic. ibi. c. j. Host. alle. C. de his qui ad ecc. confu. l. denunciamus. ff. de iud. l. Iulianus quorum lc. l. j. primo resp. ꝯ. de iurisdictione omnium iud. qui iurisdictioni. de offi. præsid. l. ienatus. & ibi si quis erga & c. si quis ab ep̄o. xlv. distin. & qui emendat. 13. q. 4. Guilisarius. per Inn. s̄. eo. dilectus. Archi & ibi. [*de male. c. j.*] & satis scripsi post Inno. s̄. de verbo. sig. ex parte. ij. & ibi remisi ad summam Hostiē. de sen. §. quis debet sententiam, sub. §. prius. hic etiam remittit Hostien. ad versi. item ratione rei, & sequentes sub eo. §. & ibi [*punire*] immo vt dicit Hostien. ordinem suum decet illam remittere. C. de episc. & cle. si quis. j. & ibi [*ecclesiam*] dicebat Hostien. per decre. contingat. s̄. de senten. excommu. & c. cum desideres. in fi. 3 ꝙ † iniuria clerico illata ad minus est duplex. s. clerici & ecclesiæ, secundam punit, si iurisdictionem habet, alle. ī. de senten. excommu dilecto. & procedit vt hic alleg. etiam. ff. de iud. in priuatis, de pœ. si quis forte. §. fi. C. de conduc. prædi. fisca. l. vna. lib. xi. & ibi [*etiam non notorias*] immo etiam occultas. dummodo de illis constare possit s̄m Ho. & Arch. ibi. [*prorogando*] concor. s̄. e. lib de regula.

gula.constõnem.de hære.statutum.ij.in fi.j.rñ.vnde nõ
turbetur Hol.vel alius de modo,quẽ tenet hic papa,cũ
iuste fecerit pronunciando inter partes , prout tñ iuris
erat,& ex iusta cã nouum ius statuẽdo,ꝙ vetus amplie
tur,sic qñque de iure iudicat & statim ꝯrium prouidet.
de accu.ad petitionem.in fi.de conce pbẽ.ex parte.¶ In
pe.gl.ibi[*alios*]s.Host.Io.mo.& Arc.& ßm ꝙ.fit hic du-
plex prorogatio ad manifestum per famã , de quo fiet
inquisitio,& ad notorium re ipsa, per quod non impe-
ditur iurisdõ,non puto,cum nõ impeditur iurisdõ,ali-
quã distinctionẽ faciendã inter manifestũ & notoriũ,
textus.n.ista coniungens hanc distinctionẽ non patiẽ,
dicit aũt Host.hanc lecturam,ꝙ prorogatio fiat ad ma
nifestam,amicam literæ,& ad literam violandã nullũ
ius cogit,imo benigna interpretatio facienda est in hac
gratia archiepiscopo facta.s̃.de priui.in his.

ADDITIO.

¶ Quilibet episcopus potest iudicare de iniuria sibi illata,quatenus cõ
cernit ecclesiam,non quatenus personam,no.Car.in cle.j.de fo.cõp.
post gl.in vj.no.Sed plenius loquitur in xiiij.q. Item eps potest esse iu-
dex in cã ecclesiæ suę,Doc.Bar.& Bald.in l.j.C.ne quis in sua causa.
& Bar.in l.est receptum.de iurisd.om.iud.c.si cle.laicum.in fi.de foro
comp.in Spe.de arbi.§.sequitur.ver.sed nunquid abbas.& tenet Sicu.
& Feli.in c.cum olim.de præscri.Io.de Imo.in c.cum venissent.de iu
di.in Spe.de legato.§.superest.ver.quid si prælatus.vide Host.in sum.
de ten.& re iudi.§.quis dabet.ver. sed nunquid potest episcopus Io.
An.s.in c.venerabili.de censi.

SVMMARIVM.

1 *Gradus dicuntur,ꝙ gradatim conferendi sunt.*
2 *Degradatio actualis quid sit.*
3 *Episcoporum numerus est statutus per canones ad degradationẽ clericorum.*
4 *Epi de consuetudine generali audiunt cum suo clero causas criminales clericorum suorum etiam de grauibus criminibus.*
5 *Intentio mentis fortius exprimitur factis,quam verbis.*
6 *Vltimum in construendo est primum in resoluendo.*
7 *Clericus postquam de gradu deciderit,eius conditionis est ,cuius fuerit ante gradum.*

CAP. II.

DEgradatio. Cõis diuisio. secũda ibi,super quo.facit &
hic duo. primo tractat de verbali . secun-
do de actuali.ibi,actualis. Iterum secunda
duo facit,primo dans simile ponit formam subtractio
nis in signum.secundo formã verborũ ibi, poterit aũt.
& determinat no.per Gui.in Spe.de acc.§.ij.loco ver.&
no.& ver.seq.& §.4.loco.per totum.§.& per Fran. Ver.
s̃.eo.lib.de re iud.ad apostolicæ.sumpta occasione a de
positione imperatoris,de qua ibi[*verbalis*]hoc potest fie
ri de absente contumaciter,& de do.& contu.veritatis;
quod die vt ibi no.& 3.qõ.9.in sum.actualis vero requi
rit pñsentiam,ꝙ patet per sequentia.[*gradibus*] sic dictis,
1 ga † gradatim non per saltum ꝯferendi sunt.s̃.de eler.p
sal.promo.per totum,vel quia ponunt ordinatũ in gra
du dignitatis & honoris.s̃.de maio.& ob.c.j.[*epo*]de ele
cto confirmato sunt opiniones,quas plene scripsi.s̃. de
ele.transmissam.super ver. discussionem , quæ plus fa-
uent confirmato , sicut Hosti. licet asserant,ꝙ diffinire
põt illum degradandũ,fatentur tñ,ꝙ degradare nõ po-
test,& dicit Ho.ꝙ tunc in examinatione interueniet de-
bitus numerus eporum.ibi videas , & hoc facit ad j̃.di-
cenda.[*assistente*]satis ostendit hæc litera numero taxa
to per canones proprium epm non includi.bene ergo
dicit hæc gl.ꝙ eps sibi adiunget,& per hanc literam vr̃,
ꝙ illi epi non iudicent,sed solum assideant, ꝯrium pro
batur.5.q.4.duodecim.vide,quod post Inn. scripsi. s̃. de
præbẽ graue,in gl.ad quod epi.[*in sacris*]ergo in subdia-
conatu,vt in glo.[*numero*]notandum est , ꝙ de hoc nu
mero nihil reperitur.j̃.cũ de degratione loquitur actua
li . nec per aliquod verbũ ibi positum colligere poterit
aliorum eporum adesse pñtiã , quare approbari vr̃, qđ
2 dixit gl.ĩ p̃.§.ii.loco.ver.& est notãdũ.ibi dicit,ꝙ † actua
2 lis degradatio est executio sniæ depositionis , & eporũ
pñtia, q̃ necessaria est in sniæ platione,non est necessa
ria in hac executione,an vero per ibi sequentia ab hoc
dicto recesserit,dubitamus.Itẽ dec.prima,s̃.c.li.de hære.
quæ fuit Greg.IX.clare vr̃ sonare ꝯriũ , quia dicit prin.
ꝙ eporum numerus est statutus per canones ad degra
dationẽ clericorũ.& in fi.dr̃,ꝙ solus eps eo casu degra-
dat cõuocatis abbatibus &c.Illi ergo sunt in loco epo-
rum.ergo vr̃,ꝙ in loco degradationis debeant epi con-
uenire præter casum hæresis.& facit,quod ibi dixi post
Arc.super vlt.gl.ad id bene facit.xi.q.iii.eps.nã si ĩ casu,
quo apparet iniuste deiectus,recipit ista ornamenta de
manu eporum.ergo vr̃,ꝙ de eporum manu fuerint ibi
subiecta. Vt aũt huius rei veritas innotescat,melius põ-
deremus oẽs textus de materia ista loquentes.c.j.xi.q.7.
in prin.sine cõcilij examine presbyterum, vel diaconẽ
non deiiciendum in medio,dicit,ꝙ solus eps honorem
auferre non potest.in fi.dr̃,ꝙ exui nõ pñt vno damnã-
te sui honoris priuilegio , sed diffiniri oportet sinodali
iudicio,ad literam.huic medio & fini concordat.c.vlti.
Itẽ c.si quis tumidus & infęlix.dñt cãs audiendas a vici-
nis epis,& concor.1.q.&.suggero.c.si aũt.dicit,ꝙ causas
discutiant,cui concor.33.di.illud.c.non põt. de extrau
di.dicit,ꝙ sniant,cui concor.6.q. 4. per totam qõnem,
antiqua iura,q̃ loquuntur de clericorum degradatione
& traditione fienda curiæ seculari de numero eporum
nil exprimunt,vt 3.q.4.clericus.xi.q.j.si quis sacerdotũ.
& c.statuimus.de hær.ad abolendã.§.j. & c.excõicam⁹.
j.in prin.& c.pe.de crimi.fal.ad falsariorum.& de verb.
sig.nouimus.de degradato etiam ar.31.di.d ctum. & j.
q.ij.c.opponitur.in prin.de scr.non or.nullus.& s̃.eo.ti.
tuæ.& de crim.fal.ad audientiam. & decre.secunda.de
cle.excom.& ibi glo.supplet de hoc numero,de quo &
numero interdicunt iura, quæ volũt clericum deponi
& peregrinari per orbem,vel in monasterium detrudi,
vel degradari cũ impressione caracteris , de primo. 30.
q.j.siquis sacerdos.de poe.di.vj.sacerdos. de secundo.81.
di.dictũ.c.j.& c.si quis p̃sbyter.cum duob.seq.de poe. &
re.omnis.in fi.s̃.e.ti.tuæ.de iii.s̃. de crimi.fal. ad audien-
tiam. ¶ Nunc redeundo ad iura prius allegata,q̃ de nu-
mero isto loquũtur,patet ex illis, ꝙ isti epi habent exa
minare,audire,discutere,diffinire, & sententiare crimi-
nales cãs talium clericorum. bene cõueniunt verbali
degradationi , de qua hic loquimur & non de actuali,
de qua sequitur.procedat ergo , quod dixi in principio
huius gl.& ßm Doct.dec.prima.de hęre.intelligetur de
degradatione verbali,cũ diffinitur actualẽ fiendã,ad cu
ius rei ɔciliũ literati vocantur, qui in actuali inutiliter
vocarentur,ad c.eps.rñ per id quod no.in Spe. præ.§.ij.
4 ver.sed nunquid tot.¶ Est aũt sciendũ,ꝙ † de consuetu-
dine gñali epi audiunt cum suo clero causas crĩales cle
ricorũ suorum ẽt de grauibus crĩbus , homicidio & si
milibus,pro quibus poena depositionis debetur non ad
iuncto sibi hoc numero eporum, vbi non tendunt ad
degradationẽ actualẽ,& eos conuictos,vel cõfessos pu
niunt,& Io.Fab cui hoc placet.15.q.7.in sum.al.c. siqd
igitur.de quocunq; cle.c.q.quod ẽt hr̃.86.di. siquid ve-
ro.& s̃. de si. licet Hely. eũ igitur lr̃a ibi gñalr de quocũ
que clerico loquitur,ergo nullum excipit,de ma.& ob.
solitę.in fi.sed ad illa iura facile rñderi posset, ꝙ loquũ
tur in inquisitione , per quam fit ordinum degradatio,
vt s̃.de acc.qualiter.vltra mediũ.Gui tñ in 1.§.4 placuit
illud dictũ.& fatetur, ꝙ de consuetudine epi per se & p
officiales suos audiunt causas crĩales clericorum suorũ
facit.s̃.eo.li.de of.vica.licet pro hac consuetudine vltra
sæpius allegata,facit.de iud at si clerici.& c. cum nõ ab
homine.de fo.comp.postulasti.de hær.ad abolendam.
§.j.& §.qui vero.& in fi.j̃.de cleri.excom.mi.latores.de
cri.fal.ad audientiam.specialius.s̃.e.lib.de consue. non
est.de offi.or.c.j.ver.nisi.& c litigantes in fi.[*minores*]pa
tet ergo ẽt constitutum minoribus degradari posse,ad
idẽ.xi.q.1.eps ĩ fi & 27.q.j.si quis eps.& j̃. generaliter de
clerico loquitur,incurrit etiam irregularitatem , vt fa-
tis

tis ſcripſi poſt Hoſt.de cle.excõ.c.ij.in prin.[*militia*] de quadruplici militia no.ff.de teſt.mi.l.pe.ſ.cęleſti,de hac hic,æqueſtri legali,& remigũ,& vigilum.ibi vide.[*procedendum*]pp ſnĩam prius latã,vt ſatis,ſ.dixi.[*exauctoratio*] quaſi extra auctoritatem actio,ponitur.n.extra auctoritatem & honorem militiæ, ponitur quũque pro delere. Macrobius in ſaturnalibus,exauctorata tñ ſequẽti ætate.i.deleta.[*caſtris*]in plurali dicit expeditiones militum vel exercitus,in ſingulari dicit oppidum.[*clericus*]igitur cuiuſcũq; ordinis,vt ſ.[*ſacris*]i.benedictis,& ab ẽpo, de con.di.j.conſulto.vbi exponitur conſecratio. i. benedictio.& dicit Arc. id eſſe ꝯ ſimplices ſacerdotes qui benedicunt corporalia,& ſacerdotalia indumenta, vide, quod ſcripſi,ſ.e.li.de priu.abbates.[*librum*]j.quo ſcripti ſunt exorciſmi, ſi de exorciſta loquitur, vel in quo lecturus eſt,ſi loquaris de lectore 23.di.exorciſta. & c.lectorũ.[*epi*] non dr̃ hic ẽpm debere eſſe veſtitũ pontificalibus,nec dr̃ hic debere fieri in eccleſia, de pmo oẽs ꝯcordãt,licet ꝯriũ ſeruetur,& ad ſcd̃m vr̃ ꝯ, xii.q.iii.ẽps. ibi,coram altari,vt dicit Fran.vbi ſ.& hic Arc.honeſtũ ꝙ fiat in eccleſia,vbi ẽt audiuntur cauſæ ſpũales.ii. q. ij. pceptũ.de ap.qua fronte.licet aũt ſit de ſolennitate,non tñ de ſubſtantia degradationis,& de his p.§.ij.loco. ver. & eſt notãdũ, & circa fi.[*primam veſtem*]ſuperpeliciũ.ſ. eſt de congruo ſm lo.mo.qui dicit,ꝙ multos vidit ſine hac veſte tonderi.[*tonſura*]qa in tonſura vel pſalmiſtatu nil traditur,vr̃ aliquibus degradationi locũ non eſſe ſed iſta lr̃a probat ꝯ.[*radatur*] remotio capillorũ fit aut per raſurã,aut per tonſurã,vtrunq; modũ hic exprimit hoc dicto,qa non loquitur de quadã ratione,quã ponebat gl.j.§.ij. ver.degradandũ. vbi dicebat,ꝙ loca capitis, vel manuũ,q̃ fuerant iniuncta radenda erant vitro,vel alio,hmõi talis raſura hic non pcipit.ſed nec ẽt phibetur.[*veſtigium*]hic ponitur p ſigno,aliter de iu.ca.c.j.vbi de hoc.[*poterit*]lo.mo.dicit,ꝙ hic pſequitur de verbali, dicto prius de actuali, qa plus mouent facta, q̃ verba,
5 & fortius † factis,q̃ verbis exprimitur mẽtis intentio, ff. de ædi.edi.ſi tñ.§.ei,qui.ff.de le.l.de quibus.nõ fateor,ꝙ iſta ſit verbalis,de qua in priu.ſed eſt pars actualis.[*Auferimus*]no.plurale quod facit ad no.ſ.e.li.de reg.iu.c.pe. in vl.gl.[*primũ*]inducit lo.mo.Phi.iii.ethicorũ dicentẽ,
6 ꝙ † vltimũ in conſtruendo eſt primũ in reſoluẽdo, exẽplũ in domo.¶Prima gl.ponit conſtõnis cãm & ſummat.¶Vlt.gl.oſtendit,q̃ opinio approbata.& q̃ reprobata.ſecundo arguit ad opinionem & ꝯ.¶In glo.ff.de. ibi [*ignominiæ cauſa*]vide de cle.cõſiderauimus ſuper gl. pe. & ibi[§.*pœna*]inter alĩs pœnas militis deſertoris eſt ignominioſa miſſio.& ibi,§.vl.alĩs pen.col.vi.ibi[*pro crimine*] non punitur clericus per ciuilem iudicẽ, niſi per ẽpm ſuũ,niſi prius ſpoliatus ſit eccleſiaſtico ordine. ¶In vl. gl.ibi.l.vlt.qui fuit decurio non torquetur in memoriã &c.¶In gl.iii.ibi[*capitulo ſui*].Arc.remit.ad id,quod poſt eum dixi.ſ.e.lib.de hære.c.j.ſuper vl.gl.¶In gl.ſ.de.in fi. & ibi concordantiæ.¶In gl.ff.de his.ibi[*infamis*]& ſi nõ exprimatur cã,ex qua exauctorar̃.ſecus ſi ſimplr mittetur,vt ibi.¶In gl.ſuper quo.in fi.lo.mo.& Arc.remit. ad quartũ ſnĩarũ di.23.& ad librũ pontificalẽ,quẽ alleg. ſcripſi de ſe.non or.conſuluit.¶In glo.vlt.ibi,c.ij.ꝙ for-
7 tior facit ꝯ eos,cũ ibi dicat tex.ꝙ † poſtq̃ de gradu deciderit,eius conditionis eſt,cuius fuerat ante gradum,ad idẽ.54.di. ex antiqs. ibi exuti [*religioſo*]priuilegio p.quo põt dici illũ retinere priuilegiũ, quẽ iudex ſecularis licite punit,& l fi.de quo ſatis hic p Ar. cui placere vr̃ hec opi.Lau.& ſequaciũ,quã dicit placere Tho.Inn.& Ho. ibi videas,vbi ſatis ſcripſi,ꝙ licet iſta opi.vera eſſet, ꝙ degradatus ꝯficiat,ad qđ facit, qa ſi p papã reſtitueretẽ,nõ ordinaretẽ de nouo,licet inſignia ablata reſtitui deberẽt nihilominus verum eſſet,cum priuatum priuilegio canonis,quod a iure poſitiuo datũ eodem iure facile tolli poteſt.vnde in multis caſibus auſertur etiam non degradato,vt patet,ſ.eo lib.de big.c.vno.de cler.coniuga. c.vnico. cum ſi.ſed character a Deo imprimitur in anima, qui per hominem non poteſt auſerri &c.

ADDITIO.

a¶ Actualis degradatio.Degradationis forma,quæ actu ſit,ponitur hic, & in Spe.de accu.§.ij.ver.degradatur.& in §.iiii.Doct.Iac.Bu & Bal. in auth.presbyteri.C.de epi.& cle..Bar.in l.qui vno.§.exautoratus.ff. de re mili.Ang Arc.in tract.maleſi.ver.caput a ſpatulis.Adde hic,ꝙ degradatio actualis fuit inuenta ad inſtar exauctorationis, de qua in l.ij.§.ſed ſi eum.ff.de inſa.& ibi gl.

SVMMARIVM.

1 *Deus non vult mortem peccatoris*
2 *Carcer ad continendos homines non ad puniendos haberi debet.*

CAP. III.

QVamuis. Præmittit cauſam inuentionis carceris, quam approbat, ibi nos tñ. vel præmittit quid de iure ciuili, cuius ꝯrium præminit de iura.
1 cal.& ſm lo.mo.& Arc.ſit rõ,quia † Deus nõ vult mortem peccatoris &c. Ezech.xviii & iii.q.iiii.his qui.23.q. 8.his a quibus.in auth.colla.vi.vt non luxu.ꝯ naturam, in prin.[*reorum*]ſ.eorum,qui rei dñr alcuius criminis,licet ſorſitan illius rei nõ ſint.ſ.de ver.ſig.forus.[*noſcatur*] & ſic ad id ſolum eo videatur vtẽdũ.ſ.de ap.c.iii. & ibi concor.j.j.gl.& ſuper ea.& vide,quod ſcripſi de mo.inſtituto ſolum ad recipiendas meretrices pœnitentes, ſ. e.lib.de ſta.mo.c.vno.ſuper gl.hoc ſpãle.[*in perpetuum*]i. donec vixerint.ff.pro ſo.l.j.lxx.di.ſanctorum.in prima. [*carceri*]licet ſæpe detruſionem in monaſterium carcerem dicamus,de ſen.excõ.vt famæ.facit,ſ.e.tuæ. tñ putat Arc.directe de carcere hoc intelligendũ,qñ habere põt eccleſia.xvi.q.iiii.attendendũ,in fi.de apoſta. nobis. ſ.e.lib.de hære.vt inquiſitionis.j.rñ.& cle.e.lib. de hære. c.j.§.ſane.& in concor.vlt.gl.[*mancipes*]i.deputes, idem ver. de ſen. excom.vt famæ.nam manu capiuntur iſti captiui ad modum mancipiorum, & liberati dici pñt emancipati.¶Prima gl.ſummat.¶In glo. 3. 4.& v.reſumi poſſunt per tres queſtiones.¶In gl.ii.ibi,l.j.ibi dr̃,ne pœnis carcerum perimatur,ꝙ innocentibus miſerum noxijs non ſatis ſeuerum eſſe dignoſcitur,& ibi,§. ſolẽt.
2 ibi dicitur,carcer † ad continendos homines nõ ad puniendos haberi dẽt.¶In gl.iiii.ibi[*ſeruus*]ſeruus damnatus in vincula ſine temporis præfinitione perpetuo dãnatus intelligitur.¶In gl.ij.in fi.ad idem xix. di. in memoriam.ij.q.v.in eccleſia.vide ſatis de hoc per Hoſt. in ſumma de accu.§ qualiter.in vlti.col.¶In glo. iii. in fi. idem Arc.¶In gl.ſi hoc,in fi. Arc.remittit,81.di.dictũ. xx.q.j.ſicut qui.

SVMMARIVM.

1 *Papa ſi puniat Titium & cognationem ipſius vſque ad quartam generationem,an collaterales includantur.*
2 *Immunitas data generi & poſteris non extenditur ad natos ex fœminis.*
3 *Vxor conſulis dicitur conſularis.*
4 *Exhæredatio filij naſcituri non excludit filiam.*

CAP. IIII.

VBicunque. Ponit rñ̃ cũ ſua exceptione ibi.niſi nec, videatur tibi dictum incõgrue, vbicunque, quaſi vbi ſit aduerbium loci & interrogantis de loco.xiii.q ii.vbicunque ſepeliamur. Eſt enim ẽt aduerbiũ tpis,inde vbicunque.i.qñcunque.facit,ſ.e.lib. de ele.vbi periculum.§.pe.cum concor.& eſt expreſsũ, xiii.qõ.ii.vbicunque temporum,vel locorum facultas tulerit &c.eſt etiam qualitatis,quantitatis,& ſimilitudinis,quæ non proſequor.& dato quod dicamus vbicunque.i.in quocũque loco iuris ſcripti, vel non ſcripti nil abſurdum.[*poſteris*]vt ſcripſi.ſ.e.ti.in quibuſdam.ſuper ver.poſteritates.certum eſt, ꝙ hæc pęna non comprehendit collaterales.ſed diſputauit hic Gar.quid ſi punit
1 † Papa Titium & cognationem ſuam vſque ad quartã generationem,an collaterales includantur. ſoluebat.ſi petitur,an debuerint puniri collaterales, rñdet ꝙ non, cum puniantur in crimine læſæ maieſtatis, vt in l.ii

quis cum militibus.vi.q.iii.& per vulgaria iura, quæ restringunt pœnas ad auctores, si quæritur, an potuerit. rñdet ꝙ sic ex plenitudine ptãtis, facit, ʒ. de scisma.c.vno. & ʃ.c.fœlicis.§.cæterum. Si quæritur, quid papa intẽdit per verbum cognitionis, dicit cũ consulendũ, all. C.de leg.humanũ. si id fieri non potest, præsumetur noluisse collaterales punire, vt sic pœna, odiũ restringatur. ʃ. de re.iu.odia. & c.i pœnis. hoc placet, alʃ sequeretur, ẽt ado ptiuos ĩcludi, qui cognati sunt, ff. vnde cog.l.j.& de gradibus.l.non facile.§.i.[*certam*] fortius procederet decret. posteritate dãnata simplr̃ sine determinatione quotæ pp maius præiudicium. Sed tunc ad quotũ gradum extendetur pœna merito dubitatur, quod dubium decidere non glossatoris sed pontificis, æstimo[*perpetua*]de præmio vel priuilegio.¶ In gl. afficit. vide quod satis scrl psi de rescrip.tibi qui. super ver. affecta. aliud. sꝙ ẽt illos sufficiat, qui descendunt per fœminã.¶ Gl.ii fortificat tex.¶ Glo.vi. quærit & sol.& opi.ponit, quã determinat, ad quod signat ꝯtrium & sol.¶ In gl. ij.ibi[*vacatio*]ibi dr̃. ꝙ immunitas liberis & posteris data ad eos tantum pertinet, qui eius familiæ sunt.& in l.j.§.i.ibi dr̃, ꝙ † immunitas data generi & posteris nõ extenditur ad natos ex fœminis,& ibi[*eos indulserunt*] tunc origo matris inspicitur, cum pater prolẽ non attrahit iuri alterius ciuitatis & idẽ si ille,& ibi[*exemplo*]l. senatorii ordinis patris originem quisq; sequitur,& ibi[*nullus enim*] sequitur, solius materni sanguinis vinculis illigetur,& ibi[*decurionum*] filij non debent bestijs subijci,& ibi,§.fi.alʃ pe. parentes & liberi decurionũ certis pœnis non afficiuntur.& ibi §.in filijs, vide, qui si sint le. cum inter. super iii.gl. & ibi, l.j. vxor † consulis dr̃ consularis, & ibi, l. fœminæ. ibi dr̃ ꝙ vxor clarissimi dr̃ clarissima,& ibi[*liberos*] senatorũ non solum filios sed ẽt oẽs ex ipsis, vel ipsorum liberis genitos,& ibi,l.i.§.j. exhæredatio † filij nascituri non excludit filiam.¶ In gl.vlt.ibi,l.Iulia. lex Iulia prohibet senatorem, eius filium vel neptem scienter ꝯhere cum libertina, vel illa, quæ artem ludicram fecit & eius filia.¶ In gl.ij.ibi.§.i. vult gl. ꝙ tales si non gaudent priuilegio, ergo non arctentur pœna,& ibi[*& non matris*]de hoc. ʒ.de conuer.infi. c.ij. super iii.glo.& statutum.ij. & quod dixi in cle.de bap. præsenti.iu glo. comprehendit. ¶ In gl.vi.ibi[*domini ancillę*] vide, quod dixi qui fi. sint le. ex tenore. super gl.fi.

SVMMARIVM.

1 *Maiestas papę an lędatur læso collaterali.*
2 *Sententia saltem generalis est necessaria quo ad executionem confiscationis.*
3 *Infamia est restringenda, cum sit pœna.*
4 *Probatum aliquid esse, & secundum probata iudicatum, non sunt paria.*
5 *Pars delinquentis inferior assignatur socio, & super destruitur, & superior contra inferiorem regressum habet. & nu.6.*
7 *Mensura & mensuratum debent esse æqualia.*
8 *Punire transgressores retrahit alios ab offensione.*
9 *Instantia causæ criminalis durat biennio.*
10 *Delictum alienum aliquando fit proprium propter negligentiam.*
11 *Ciuitatis appellatio an includat diocesim.*
12 *Pœnam punient culpam ciuium & habens fines limitatos, statutis non egreditur illos, nec extenditur ad diocęsanos.*
13 *Prohibitus in vrbe morari, manere poterit in pomerio, vel i villis vrbi subiectis, non econtra.*
14 *Accessorium tollitur principali sublato.*
15 *Parricida sutus culeo in mare proijcitur.*
16 *Sacrilegium committit, qui res ecclesiæ inuadit, item qui iniuste vexat ecclesiam. & 17.*
18 *Peccatum, quod sola voluntate contrahitur, sola voluntate delet.*
19 *Absolutus simpliciter in omnibus est absolutus.*
20 *Vniuersitas si quid debeat, non debent hoc singuli.*
21 *Pœna alia cadit in peccatis vniuersitatis, & alia in peccatis singulorum.*

CAP. V.

Faelicis. Diuidit i.gl. in xi. partes. licet Io.mo. diuidebat in quatuor tm̃. de primis.vii. faciens vnã partẽ, dicens ꝙ tractat de insecutoribus cardinaliũ & eorũ cõplicibus citra mortẽ,& hanc subdiuidebat in vii. de vltima parte faciebat duas, secũdã ibi quapropter. dicit Arc.ꝙ sic incipit detra. prima de torne. addere poterat, ʒ.e.li.de sen. fęlicis. [*hostiliter*] i. sicut capitalis hostis. vel.i. publice & manifeste, ad hoc.l.di.de his clericis.ij.& xi. q.iii. quicunq;. aut ſm Arc.[*insecutus*] de insequẽte aliũ clericum remittã.j. super glo. de percussione.& hæc dictio cõponitur ex in.& sequor, sic.xvii.qõ.iiii. sicut qui. de pœ.di.i. si mulier. forte ſm Arc. qui ẽt remittit.li. q.j. in primis. ver. gloriosus.& vii.q.i. sciscitatus. & pp dictionem hostiliter, q̃ præcedit, ponitur in mala parte, nõ sic de homi.exhibita.11.q.4. si ea.xlvi.dist.c.j.iuxta fi. & de mala voluntate q̃ suis terminis non contenta punitur, hic remittit Arc. de pœ.di.j.sicut.[*cęperit*] cum effu. ſm Arc. qui non putat, ꝙ per insultũ, vel obsessionẽ ad domũ locus sit huic pœnæ, si non obsidetur ibi ad custodiam, sed ad verecundiã per ea q̃ no. Inn. de sen.ex. nuper. Dicit ẽt Arc. ꝙ istud verbũ q̃nque sumitur pro inchoare.xi q.iii. cępisti. 24.q.j.c.vlt. de of. dele. licet aliq̃n pro conuincere, de pur.ca. inter. in prin. aliq̃n pro detinere, de homic. sicut dignũ.§.1.ʒ.e.lib. de re iud. ad apostolicæ. ver. perpetrauit. de of.or. cũ eps.& hic.[*socius*] de socio fautore & defensore vide, quod no. in cle. de pœ. si quis suadente. in gl. per hanc literam.[*facientes*] insecutionẽ, percussionẽ, vel captionẽ mandauerit, de sen.ex. muliere. concor.ʒ.e.lib. de homi.is qui consiliũ.l.dist. si quis viduã. de hom. sicut dignũ.§. clericos.& c. significasti. de sen.exc.c.nuper.§.in secunda, vbi de hoc, cũ consiliũ fuerit fraudulẽtum, merito tenetur. ʃ. de re.iu. nullus ex consilio. dr̃ aũt cõsuluisse maleficiũ ẽt is, q ostendit vtilitatem, pueniẽtẽ ex illo ſm Inn. qui id no. de hom. ad audientiam. quid ẽt sit dare consilium, fauorem, vel opẽ in delictis, remittit Io.mo.& Arc. ff. de furtis, in furti.§. commissum. Inst. de obl.q̃ ex delicto.§. interdum. de sentẽ. excõ. nuper.§.in secunda.& c. quantę.[*scienter*] hanc probabit, qui eã all. cũ in alieno facto præsumatur ignorantia. ʃ. de re.iu. p̃sumitur. ſm Arc. [*læsæ maiestatis*]

1 læditur † ergo maiestas papæ læso collaterali, sic.vi.q.j. si quis cũ, & committi vr̃ hoc crimen ẽt ex læsione principis inferioris a supremo.ij.q.i.in primis. ad fi. ver. si vero.& quilibet ad accusationẽ admittitur vt ibi, cũ sit crimen publicũ. C. de his qui ad ec.cõfu.l.ii. ſm Arc.[*infamis*]

2 putat Arc. ꝙ quoad has pœnas & † quo ad executionem confiscationis sit necessaria snia saltem gñalis.l. q̃ declaret illum fuisse talẽ.ʒ.e.lib. de hære. cum ſm. in fi. vnde dicit primo circa infamiam non sufficere, ꝙ probatio sit facta de criẽ, vel ꝙ probatum sit notoriũ, cum certi sunt modi, per quos irrogatur infamia, inter quos

3 iste non est. itẽ cũ † infamia sit pœna,& odiũ restringẽda est. ʃ. de reg.iu. odia. itẽ posset esse probatũ per falsos

4 testes, all. quod no. Inn. de test. testimoniũ. itẽ non † sunt paria aliquid esse probatũ, & ſm probata iudicatũ. ʒ.e. lib. de of. dele. vr̃. ad fi. quare dicit ẽt in cri. læ. maie. quãtum ad Infamiã requiri, aut confessionẽ in iudicio, quę confessio in publico iudicio infamat, ar. ff. de his q no. infa. qm̃.& C. de inter. ma.l. si tutor. aut sniam, q̃ snia saltẽ gñalis requiritur quoad corporalẽ pœnã & quo ad confiscationẽ bonorũ ẽt in criẽ læsæ maie. Inst. de hær. q̃ ab intest.§. per ꝯriũ. Inst. de pub.iud.§. publicum. ff. ad l. Iul. maie.l. eorũ. C. de bo. dam. auth. bona.& ver. q e qd. & ʃ.§. illud. all. qd̃ no. de spon. ex parte. in iii.gl. No ob. ʒ. e.li. de hom. vt ibi dixi. Subdit, dici posset i criẽ lęsę maiest.& si lib. bona est ipsorũ dñiũ detinere esse criminosi, & incipere esse fisci ipso facto & sine snia & sine traditiõe, sicut & bona ĩgrediẽtis monasteriũ. C. de sacros. ec. aut. igressi.& no. xix q.vi. si qua mulier. & p In.& Ho. de pb. i põtia. sicut adoptat' acqrit possessionẽ adoptio.

ti.de

ff.de adop.si adoptauero simul.C.de sacrosan.ec.vt iter diuinum.& no.s.de consue.ex literis.erit tñ postea necessaria sñia saltem in gñe,q̃ declaret eum fuisse criminosum,anteq̃ fiat aliqua executio ẽt in bonis, vt in decre.cum sm.Et si dicas, quid nocet ei priuari bonorũ dñio,ex quo ante sñiam nõ auferuntur. Rñdeo nocet pp fructus medij tpis,qui debent restitui fisco,vt no. in Auct.de in cest.nup.§.j.[*diffidatus*]s.e.lib.de homi. p humani.ad fi.[*desertę*]P.la.61.29.di.c.j.iuxta fi.[*Ruinarũ*]sic. 33.q.1.quanto vult.ver.Nabuchodonosor.est ergo hic iuris pœna necessario imponenda, nec remitti potest per aliú,quã per Papã,al.Arc.xv.sicut sancti.in fi. c. 16. q.1.frater noster.iuxta fi.& facit quod no.s.e.lib.de elec. c.j.Ponit autem hic Arc.qõnem dñicalẽ.43. di. de qua dixi de priui.super specu.in fi.l.q si iste habebat cõem domum vel turrim cum alio,& pars inferior sua est,superior socij est.arguit,q non destruetur,ne innocens lędatur,& quia non dẽt alteri per alterum &c.ff.de regu. iu.non dẽt.23.q.j.quod culpatur.in fi.dicit, quosdam dicere,q socius redimet partem delinquentis,& ad id cogetur,& p̃cium dabitur fisco.ff.cõi di.l.cõi.§.vl. & C. de 5 cõi ser. man.l.j.sed Bar.dixit,q † pars delinquentis inferior assignabitur socio,& superior destruetur,& sic non remanebit maleficiũ impunitũ,quod publicę vtilitatis interest.de sen.excõ.& famæ.cũ concor.quas hic alleg. Arc.tñ nec hoc sine graui socij dãno fieri poterit pp tectũ. Ad partem,q tota destruatur,all.ff.de aqua plu. ar. sed interdũ.ff.cõi di.si is cum quo,perquã.l.probatur,q 6 † superior ɔ̃ inferiorem regressum habebit oĩno , vide, quod scripsi in Spe.c.ti.super rubr.[*Per rectam*]& virilẽ vt sequitur.[*postulandi*]i.aduocandi,vel patrocinãdi,sic. s.de postula.lo.mo.[*indicatus*]officium , quod sequitur, & sic est genitiui.[*contra quemquam*]nisi ɔ̃ hæreticum eo casu,quo admitteretur hæreticus.s.e.lib.de hær. in fidei Arc.[*adeitus*]vide,quod scripsi,s.e.lib.de ap.consecrationi.super eodem verbo.[*nudi*]nudus qui nõ est tectus aliquo tegumento,de pœ.di.j.sapiens.& duob.c.seq. Arc.; qui ẽt alle.xij.q.j.clericus.in fi.[*metiatur*] ad hæc de pœ. di.j.mensuram.vbi de hoc.& 26.q.vii. tpa. cũ sex.c.seq. Ar.ẽt hic.& j.§.præmissis.optime patet pœnam esse de 7 bere mensuram culpę,quia † mensura & mensuratum debent esse æqualia,facit.s.de emp.& ven.c. j. patet etiã per c.alienus.xc.dist. q oportet sm mensuram peccati mensurari pęnam,oĩs.n.iustitia est æqualitas,vt ait Anselmus ,q apparere põt in omni specie iustitiæ sm Io. mo.qui remittit ad phylosphum.v. ethicorum. & vide, quod scripsi de accu.cum dilecti.super ver.leuiter. [*vindicta*]i.pœna procedat.?1.q.4.qui peccat.in fi.26.q.7.allegant.[*plagarum modos*]sumptum deutro.25.ibi,p mẽsura peccati erit plagarũ modus. [*circunstantię*] semper ponderandæ. 23.q.8.cecidit.s.de testi.cum cãm.[*de clericis*]in laicis familiaribus nõ est locus huic. §. familię. quod dic vt j.de verb.sig.c.vlt.[*præsumpserint*]non putat Arc.q absolutio vulneratuis tales clericos per hoc ius nouũ reseruetur Papæ.alle.s.e.§. præsenti. vbi reseruata est certo casu,ergo non in alijs . fatetur tñ tales grauius puniendos,q̃ si alios non familiares lesissent per hunc. §.[*occiderit*]de occisoribus presbyterorum & inferiorũ monachorum habetur,17.qõ.4.si quis deinceps.& c.de presbyterorũ.& c.si quis diaconũ.& c.qui occiderit.& de percutiente,capiente,vel expellente epm in præ.c. si quis deinceps.& 23.q.3. quisquis.palea.& vide cle.si qs 8 suadente[*Speculum*]punire † enim transgressores est transgressionis exemplar,& alios retrahit ab offensione.s.e. lib.de scism.c.vno.ad fi.sicut ergo nos speculamur speculo,sic in isto speculamur metum culpæ,qui dicit meta transgressionis.s.e.lib.de hom. pro humani.[*Per hoc quoque*]i.per varietatem pœnarum,de quibus.s.[*sacrilegos tales*]i.qui contra rempublicam Romanorum , vel contra principem,vel collaterales, vel.ei assistentes aliquid moliuntur.& sic loquitur.d.l.quisquis.can.vii.q.j. q̃sqs,C.ad l.Iul.ma.& l.fi.ff.co.ti.Insti.de publi.iud.§.publica.in Auth.vt nulli iud.§.fi.col.ix.sm Arc.hoc dicit, quia licet in propria significatione sacrilegiũ sit auferre sacrum de sacro,& hæc duo requiruntur cõiunctim sm leges,sm canones sufficit alterum.xvii.q.iiii. quisqs ad id.ff.ad l.Iul.l.diuus.& no.C.de fur.si nõdum. & tũc ẽt sit pœna,habetur,ff.ad l.Iul.pec.sacrilegium.improprie tñ ẽt ad alia crimina refertur,vt patet,C.de cri.sac. per totum,qui titulus totus ponit improprie sacrilegiũ de hoc vide,17.q.4.sacrilegium.& vide,quod dicã.s.iui. gl.[*ceciderunt*]patet ergo , q per hanc pœnam canonicã non tollitur pœna legalis,ad hoc.C.de sepul.viol. l. qui sepulchra.in fi.vbi satis de hoc per Cy.facit,ff.de lib. ho. ex.l.iii.ff.de act.& obli.l.quoties.in prin.q intellige,nisi inquantum concurrunt,remanet ergo in altera in residuo,vt e.ti.de act.& ob.l.cum ex vno.& l.qui seruum.ff. vi bo.rap.l.j.sm Arc.& Io.mo.& dicam super gl. pen. ɔ̃ prædicta facit,ff.de accu.l.quod senatus censuit, ne quis ob idem crimẽ pluribus legibus fieret reus , & ibi satis de hoc per quam.l.& l.q senatus.ff.de iniur.vr̃,quod p̃dixi, procedere, qñ vtraq; pœna prosequitur interesse, sed qñ vtraq; imponitur ad vindictã, vna via electa & peracta non agetur alia,vt no.in d.l.quod senatus.& ibi placet Dy.Hic fuit disputatũ ẽt i hac specie,de qua textus loquitur ,q si pœna,quæ per nouã constõnem imponitur.est alia penitus diuersa a prima , quã imponit ius cõe,exigetur vtraq; per illas tres leges , quas primo allegaui.Si vero sint similes.puta,quia vtraq: pecuniaria,tunc procedat,qđ pręd ixi,inq̃tum concurrũt,vnam per aliã tolli.si vero est in pœnis oĩs parilitas,nõ refert, q̃ imponatur,allegabatur, s.de fi.instru.pastoralis.[*Præsumptiones*]oẽs,aĩs loc⁹ erit pœnæ sm Arc.qa nil vr̃ actũ &c.C.ad Sil.l.pe.ff.eo. l. si quis in graui.§.qui tabulas & peccans in parte totius est reus.s.de re. iu. desleat.de pę. di.v.c.vl.officiales debuerũt.n.dñm informare & incitare,quod facere debeat, non dissimulare , vel negligere. C.de sta.& ima.l.j.in fi.C.de pri. ca.l.1.§.primatibus.86. di.error.& de sen.excõ. q̃tæ.[*ex tali propria.i. negligentia*] & sic ex proprio delicto non ex alieno puniuntur sm Arc.facit,quod no.de pę.di.j.nemo.& sic soluitur ɔ̃riũ de re.non dẽt aliquis.cũ concor.j.de reg.iu.[*si postquam res*]i.delictũ,remittit Arc. xl.di ante oĩa. [*ad notitiã*] sic, s.de excep.pasto.in fi.s.e.lib.de ele.vt circa.& c.cupientes.vbi de hoc,super eodẽ verbo, peruenit. dubitat qũo dicat ad notitiã peruenisse,ponit Arc.tres lecturas.Prima,q apparente solẽni accusatore instantia huius cãæ finienda sit executioni mandanda.j.mensem a tpe litis conte.cũ prius non currat tp̃s instantiæ.C.de li.conte.l. 9 j.Non ob.q † instantia cãæ crĩalis durat biennio.C.vt j. cer.tẽp.cri.qũo terminetur.l.vl.quia illud rñare hoc spãle,sicut & in casibus no.C.de iud.properandum.& sicut in casu.l.j.in fi.C.vt oẽs tam ciui.q̃ mili.Non ob. q cardinali sanctitas relinquit ignoscendi gloriã.C.de epi.& cle.l.si quis in hoc.ibi.n.lex suadet,non prohibet & honestatẽ respicit,sic.v.qõ.iii.qa epi.vel accusabit quilibet de populo,cũ sit crimen publicũ.j.di.ius publi.ff.de pu. iu.l.j.& facit,C.de hæ.Manicheos.Nec ob.l.fi. C. de ser. q̃ vult dari accusatori tres dilationes & duas reo,quia iudex abbreuiabit numerũ dilationũ & dierũ,ff. de iudi. nonnunq̃.& facit, qđ no.s.de of.dele.de causis.Nec ob. q in crĩnibus appellatur.C.de ap.l. addictos. quia spãle in hoc crimine lęsæ ma.q nõ appellabitur, sicut no.s. e.lib.de hære.vt inquisitionis.C.de rap.vir.l.j.de fal.mo. l.j.Secunda lectura est , q absque accusatore officialis vel priuatus hoc denunciat iudici,de prima. C. de acc. ea quidem causa.i.iiij. q.iiij.§.aliquando.ff. ad Turpil.l. ab accusatione.§. nunciatores.de offi.præ.vr.l.j.§. ex sane.C.de custo.reo.l.j.& de curiosis.l.j.libro xii.de priua. C.de episco.& clericis.l.nulli.in fi.ff.de iure fisci.l.j.ff.de administratione tuto.l.quidam decedens.in fi.C. de dila.per totum.in Auth.de leno.§.j.hac enim denunciatione porrecta iudex statim requiret & testes recipiet nominatos a denunciatore ; & per vnum testem

examinatum de præsentibus forsan plures habebit, ff. custo. re. l. diuus. C. ad l. Iul. ma. quisqs. in fi. C. de fal. mo. l. i. & si a tpe talis denunciationis. j. mensem inquisitionē, pronunciationē & executionē non fecerit, locus est pęnæ, ar. C. vt intra cer. tēp. l. ij. & vlt. fiet tñ diligens examinatio. xi. q. iii. summopere. Nō ob. quē sine accusatore non debere dānari, hoc spāle pp criminis atrocitatē. C. de epi. & cle. si quis ī hoc. vel fallit in euidenti vel notorio de accu. euidentia. vel hodie gñale in omni crīe, vt iudex inquirat & puniat, in Auth. de col. §. iubemus. coll. ix. ff. de of. præsi. l. congruit. in princ. Tertia lectura est, φ hic loquitur de notitia per famam, per quā auribus iudicis innotuit tale scælus perpetratum, tunc. n. incipit currere mensis ad inquirendū & exequendū, vt est dictum. facit, quod post Inn. dixi. s. de ele. bonæ me. Magunt. s. gl. & ita, inducit. n. fama notitiam, de hoc. s. de rescri. cum contingat. in j. glo. ad hoc. s. de testi. licet. iii. iiii. q. iii. sæpe. ff. de acqui. hæ. cum quidam. §. quod dicit. C. de cap. nec. nos. Arc. autem putat hunc mēsem currere ex tpe cuiuscunque notitiæ, ar. ff. de pet. hære. item veniunt. §. petitam. & dicit, φ forsan dies notitiæ nō cōputabitur in mense. ff. si quis cau. l. j. quia cum hæc sit pęnalis, & sit odiosum, ergo restringendū. s. e. lib. de cle. statutū. sed de rigore videretur computatio faciēda de momento in momentum, cum litera hic dicat, postq res &c. & facit, quod scripsi post Guil. s. iii. prox. c. vno. 10 in fi. [*incurrant*] quia † propter negligentiā alienum delictum fecerint proprium, vii. q. i. §. cum aūt, versi. tali. 86. di. facientes. in fi. C. ne san. bap. l. vlt. de pri. car. l. vna. C. de cōi. & mē lib. ij. Archi. [*ciuitas*] intelligo ciuitatem delinquere, vel negligere, qñ collegialiter & vt cōe cōmunitas ciuiū vel rectores ciuitatis id agunt, vel negligunt, ad id, C. de sacrosa. ec. iubemus nullā. ff. de reg. iur. aliud. §. refertur. vbi de hoc, & facit, quod no. s. de simo. dilectus. ij. per quod patet hic exponi non debere ciuitate pro hominibus ciuitatis; quia cum singulares delinquunt, prouisum erat. s. prox. & in princ. Sed dubitatur 11 † an hic appellatio ciuitatis includit diœcesim. Ar. hoc hic prolixe prosequitur in quadam additione, quā hic posuit post casum, quia euenit in persona dñi Neapolionis car. anno Dñi. 1306. & tenet, φ non comprehēdatur diœcesis. Inducit, φ ista sunt diuersa. s. de rescrip. Rodulphus. & e. li. e. ti. statutū. §. cum vero. & §. cū aūt. s. de of. dele. cum tñ. Item quia nec noīe ciuitatis vī territoriū cōprehendi. ff. de verb. sig. l. ij. de arb. si cū dies. §. sed arbiter. lxiii. di. ego Ludouicus. s. eo. lib. de ele. fundamenta. §. vl. Optime. j. de sen. ex. si ciuitas. Et facit, quod ibi dicam in prin. & super ver. latorē. ergo pœnalis cōstitutio diœcesim non includit. s. e. lib. de cle. statutum. de reg. iu. in pœnis. cum cōcor. cum ergo eps ita sit spōsus diœcesis vt ciuitatis. vii. q. j. sicut alterius. in prin. pœ- 12 na † puniens culpam ciuium, & habens fines limitatos. s. ciuitatis, non egreditur illos, nec extenditur ad diœcesanos, nec super spāli parte priuet illos, cū pœna plus. extendi non debeat &c. de his q̄ fi. a ma. par. c. q̄siuit. cū concor. ad hoc. s. ti. j. c. vno. in princ. & xxiii. qui peccat. in fi. Item prohibitus postulare apud præsidē postulare poterit apud legatū & procuratorē Cæsaris. † & prohibitus in vrbe morari manere poterit ī pomerio, vel villis vrbi subiectis, non eq̄. ff. de pę. l. moris. §. j. & §. erit. & ff. de inter. & rele. l. relegatorū. §. constitutum. & §. solet. ff. de senato. l. iij. ff. de ser. expor. cui pacto sed si hæc obtinet in pena iudicis, fortius in pœna iuris, mitius agitur cum l. ff. de arb. Celsus. Item sicut filius pp casum patris dignitatē iam q̄sitam licet ex patris persona non perdit. ff. de sena. fęminę. & l. emancipatum. nec diœcesis perdet dignitatem, licet per ciuitatem q̄sitam pp casum, vel delictum ciuitatis, bene facit. ff. quemad. vsusfr. ami. l. φ tñ. in princip. vbi habens vsufructum in villa & per consequens in fundo ad villam spectante predicto vsufructo villæ per ipsius diruptionem tenet vsufructum intrando, constat ērgo φ ita in diœcesi sicut in ciuitate eps locat cathedram & exercet epalia. s. e. lib. de of. or. cum eps. perdente ergo ciuitate & si dicatur ius diœcesis ab illa tm̄ diœcesis non pendet, ad hoc. ff. de bo. auct. in. pos. cum vnus. ff. de bo. pos. cō ta. l. si post mortem. §. fi. & ff. de sepa. bo. l. i. §. sed si quis. C. de non nu. pe. l. pen. ad cōtrium all. C. de epi. & cle. nulli. §. φ si in vico. C. de na. li. l. si qs. §. j. ff. ad muni. qui ex vico. ff. de cen. forma. §. qui vero. & sæpe iustus perit pro impio. de consec. di. j. in facta. j. q. 13 iiii. §. item peccato. item † accessorium tollitur principali sublato. j. de re. iu. accessoriū. sed ad hoc rñdetur, illud verum, qñ acessorium sine principali subsistere nō potest, sed hic consistere pōt, ergo secus. ad hoc. C. de po. l. iiii. & de vsu. cos. in prin. C. de iudi. l. j. tpe illius casus, de quo dixi in prin. gl. seruatum fuit, φ eps non exercebat epalia in diœce. Romana. nisi in villa Centi, quia non suberat tpali dño ciuitatis, vbi enim diœcesis non subesset ciuitati, sicut est Imolæ & ī multis partibus Vltramontanis, minus esset dubium, sed declaratione indigeret tam in hoc, quam in his, quæ sunt iurisdictionis epalis, & per quam exhibeātur epalia, & cuius auctoritate, & quo loco, & q̄ sit tunc denominatio & extantis epi, & an ipse ex locū in extraneos possit exercere pontificalia, & quid si moritur, an eligat successor, & ad qd. officiū [*affuerit*] per hanc literam putat Arc. cessare pęnā, qñ excedentes ita sunt potētes, vel tanta est multitudo, φ ciuitas, quę tñ non deliquit, illos punire non potest, vel non sine graui scandalo, vt quia armis defendunt, vel loci difficultate se protegunt, nunc ergo rōnabili iudicio nō dī facultas adesse, sed deesse. xxiii. q. ii. quare. C. de epi. & cle. si quis ī hoc. de his qui cē. la. d. i. [*pontificali*] dignitate, quod sequitur, & exponit Arc. i. ordine, dicens φ dig. epus & ordo . pontificalis pro eodem sumuntur, al. le. s. de renun. post translationem. iuxta finem, ver. aliis asserentibus. & s. de eo, qui renun. c. j. vbi dicit Ion. id qd. ibi notatur, renunciare dignitati in dec. post translationem. dī renunciare ordini. i. executioni ordinis vel dignitatis, ex quo patet per hanc priuationem epale officium quo ad locum ipsum esse sublatum. 25. q. ii. §. generaliter. & c. seq. extincta ergo dignitate quo ad locū extinctum est omne id, quod ex ea sequi potest, ar. optimum. s. eo. lib. de hæ. accusatus. §. porro. in fi. nō poterit ergo eps ibi epale officium exercere, & sic priuatur sine culpa, sed non sine causa, de hoc, s. de præul. antiqua. & nisi sic diceret, priuatio nullius esset effectus, & esset lex imposita verbis cō id, s. e. lib. de ele. commissa. §. porro. secundum Arc. cō prædicta facit, quod scripsi de exce. prædicta, accedentibus. post Host. in tex. super glo. sed a qui. distinguit illa, quæ sunt dignitatis & per inferiores præscribuntur, & illa quæ sunt ordinis, quæ non præscribūtur, & pro tāto, s. in fi. magnæ gl. posui pro dubio de his quę sunt epalis iurisdictionis [*priuata*] quęrit Arc. an cardinalis legatus cō quē commissus fuit talis excessus, possit declarare has pęnas in ciuitatem & in delinquentes, præsupposito φ factum sit ita notoriū, φ negari non possit, vel φ vniuersæ viciniæ populus testis est, de purg. ca. c. pe. 61. di. sacerdotibus. in fi. 24. q. ii. sane profert. 35. q. i. quod scripsi. arguit φ sic, quia cum per hāc constōnem sit lata sententia, quæ suā executionem secum trahit per denunciationem amplius non ligantur, de ap. pastoralis. igitur publicare poterit. facit, 24. qū. j. c. j. & de elec. venerabilem. cum etiam expediat peccata nocentium esse, no. s. de senten. excommu. vt famæ. hic enim canon factum notat etiam sine sententia, sic, ff. de ritu nup. l. palam. §. vltimo. facit etiam, quod no. s. eodem. Romana. 45. distin. & qui emendat. cum aliis remissionibus, quia non suam sed ecclesiæ Romanæ iniuriam exequitur. facit. 23. q. 4. Guilitarius. & cum ponatur factum notorium, & sic probatio, vel sententia, non est necessaria, non est iudex causæ suæ sed potius notificator pœnæ, quod potest in sua causa; nec potest accusari, de appella. nouit. allegat. quod notat Innocen. de offi. deleg. c. j. de verborum signi. ex parte. subdit autem

sanc

ſanc intelligendum, quod de ſnĩa dixit, ſ. ꝙ ſuper notorio non requiritur in ſcriptis ſolenniter proferenda, vt no. in Auth. vt iud. ſine quoquo ſuſ. §. neceſſitatem. ſed bene requiritur notificatio & declaratio. ſ. e. lib. de hær. cum ſm. in fi. vbi tñ dubium eſſet, pone vt dixi hic ſup ver. auferre. ita ꝙ ibi requiratur cognitio, cum quis cognitor, vel iudex in ſua cã eſſe nõ debeat. 4. qõ. 4. c. j. ibi nullus vnq̃ &c. C. ne quis in ſua cã. l. j. melius eſt id fieri per ſuperiorem ipſius cardinalis, & caueat ne notoriũ dicat, ſi non eſt, de app. conſuluit nos. in fi. & eõ, caueat ciuitas ne ſe dicat impotentẽ, vbi potens eſt, de reſcrip. cum contingat. §. cæterum ꝙ ſi fecerit, punitur, C. de le. l. j. ¶ Prima gl. ſummãdo diuidit. ¶ Gl. intelligo, ponit duas lecturas, & primam approbat. ¶ Gl. rſt. rñ. per ɔ̃riũ. ¶ Gl. quæ ſint. qõ. ſol. ¶ Gl. ſ. exponit & qõ. ſol. ¶ Gl. ar ſi qõnẽ ſol. ¶ Gl. pe. alle. vnã concor. obiectionẽ ſoluit arguit. ¶ Vlti. gl. alle. duas concor. & ſpecialitatis duas rõnes reddit. ¶ In gl. ꝙ tãto. ibi [*ſi quis nihil*] iniuriam ſacerdotum & miniſtrorum proſequimur, vt crimen publicum. ¶ In gl. ſ. ibi [*generaliter*] vide in c. ꝑ veſtras. ĩ. alle. ſuper gl. antepe. & ibi [*filio, in fi.*] ſi pater, vel dñs inſtitutus eſt, ipſius filio, vel ſeruo ſub cõditione legat. Et ille emãcipatus, vel manumiſſus petit ſatiſdari, ſufficit cautio cũ hypotheca rerũ. ¶ In gl. & ſi. ibi [*relegatorum. i. reſpon.*] præſes relegat in inſulam certam, ſi illam hẽt. Si non in incertam, & ſcribit imperatori, vt illam aſſignet. Et interim relegatus cuſtodiæ militis traditur, & ibi [*le. pe-*

15 *na*] patricida ſ ſutus in culeo in mare proiicitur. Si mare non ſit vicinum, beſtiis traditur. ¶ In gl. pe. ibi [*placet*] in fi. can. xvi. q. j. ¶ In gl. vlt. lex vlt q̃ ſic incipit, pñti legede cernimus per oĩa loca valitura, excepta hac vrbe regia, in qua nos diuinitate propitia degẽtes, quoties vſus exegerit inuocati ſingulis cauſis. atq; perſonis pñtia conſtituta ꝑſtamus. ¶ In gl. iiii. ibi [*maior eſt*] alle. Arc. quod no. xii. q. v. c. ij. & quod habetur c. cauſa & qõ. j. monet. & in fi. & no. c. q. c. ſacrilegium. & q̃ plures ipſius ſpẽs ponit

16 hic Arc. dicens, ꝙ † ſacrilegium committit qui res eccleſiæ inuadit. 17. qõ. 4. ſunt qui. & c. ſacrilegium. & c. ſicut

17 qui. & c. oẽs. item † qui iniuſte vexat eccleſiã. xii. q. ii. prędia. xvi. q. j. placet. in fi. & l. iubemus nulli. itẽ qui eccleſiam vaſtat, vt in præ. c. ſicut qui. itẽ qui violat monialẽ quia violat templum Deo conſecratũ. 27. q. ij. ſciendũ. itẽ clericus, qui auruſpices, incantatores, vel ariolos & ceteros ſimiles cõſuluiſſe fuerit deprehenſus. xxvi. q. v. ſi quis eps. item qui indiſcrete alios perſequitur detrahẽdo, xxiiii. q. iii. non in perpetuũ. Itẽ qui violat immunitatem eccleſiæ. xvii. q. iii. per totum. Item in caſibus qui hñt. ead. q. §. ſacrilegium. & c. ſe. & c. qui autem. & c. cõſtituit. Item qui clericum percurit. c. q. ſi quis. & in aliis quos inueſtigator diligens poterit inuenire, & vide, qđ dicam. ĩ. §. vl. in prin. ¶ In gl. intelligo. ibi [*alij*] & Io. mo. [*& inf.*] idem Arc. qui hoc prolixe proſequitur, dicens ſe ſimplr credere ſolam ratihabitionem, ſiue placentiã non inducere pœnam in hoc c. comprehenſam, vbi nullus cõſenſus, cooperatio, vel exhoratio prçceſſit, nec eius noĩe factum eſt, ad hoc. ff. mand. ſi vero. §. ſi põt induci. no. in c. mulieres. de ſen. ex. & præ. decr. cum quis.

18 item ꝙ † peccatum, quod ſola voluntate ɔ̃hitur, ſola voluntate deletur. ſ. de reg. iu. c. j. ſ. de ſimo. c. vlt. dicit tñ, ꝙ c. ij. q. v. qua de cã. & ſ. de of. dele. gratum. in prin. vñ ſupponere pro eodẽ ratũ & gratum. ¶ In glo. no. nudum. in fi. idem Arc. ¶ In gl. pari. ibi [*niſi*] excipit a paritate pœnæ, nam vt dicit l. illa non abſoluuntur, nam nec tam ſeuere puniuntur vt extranei. ¶ In gl. regulariter. in fi. dicit Io. mo. ꝙ propter immenſitatem criminis non putat locum eſſe diſtinctionis. l. iij. ff. de inter. & releg. quæ diſtinguit inter paterna & acquiſita. ¶ In glo. de percuſſione. in fi. & facit ad no. de pœ. di. j. ſi quis pulſatus. nõ enim ſpecialem pœnam hoc inducitur, ꝙ inſequens ſit excõicatus, & vibrãs non tñ percutientes clericum excõicatus non ſit. Et Archi. 17. q. 4. ſi. ut qui. ¶ In glo. q̃ ſint ibi. [*legales*] hic tenet Io. mon. & ibi [j. *prouinciam*] vel finitima, vel propinqua ſm Arc. facit pro eo, de pœ. ſi quis ſuadente. ver. ꝙ ſi trina, in cle. ipſe autem. alle. ii. q. v. ſi eps. lxv. di. c. fi. ¶ In glo. ſ. ibi [*ſuarum rerum*] idem Io. mo. in gl. & ſi. in fi. idem Arc. all. no. 81. di. presbyter. devoto. c. 1. Ioan. mo. dicit idẽm & all ff. de admi. re. ad ciuperti l. legatum. ¶ In gl. quia. prius. in fi. ad hoc. ff. man. ſi mandauero. §. ſi is cuius. Io. mo. ¶ In gl. nudum. in fi. Ioa. mo. multum in hoc inſtat, dicẽ ſ. illud nudũ pactũ non veſtitum ſtipulatione. C. de pac. ſi certis. & nuda ꝓmiſſio cui non accedunt fideiuſſores, vel pignora, vt ſ. §. cum autem. in j. gl. Si ergo nudum conſilium, quod non adiicit ad maleficium faciendum, vel factũ. idem Arc. ſed dices, ergo non eſt peccatum, quare punietur. So. ſm Io. mo. peccatũ eſt, ſed nõ tantũ, quod cõprehẽdatur ſub primo rñſo huius dec. ponit exemplum in illo, qui poſt inſecutionẽ requiſitus ab inſequẽte aggrauat maleficia, conſulũ tñ, ꝙ ſibi caueat, vel peccat, quia nõ iudicat, ad quod tenetur. ſ. de fur. qui cũ fure. ſed nõ ſuper illum habet ꝑtãtem. ſ. de ſen. ex. quantæ. ſiue non cum ſit diffidatus, vt hic. j. rñ. Sic ĩ prin. excõicati ex crimine peccatur, & minor excõicatio ɔ̃hitur. de ſen. exc. nuper. iſti igitur, quia plus & minus peccare põt, nõ imponitur certa pœna, ſed arbitraria ¶ In gl. ꝓxima. in fi. idem Arc. ¶ In gl. pe. ibi, placet. can. xvi. q. j. alle. loquendo de laicis, vñ ille ordo cõuertendus. xvii. q. iiii. de preſbyterorum. xxiii. q. v. ſunt quædam. & ibi, ſunt. n. paria, & pro tanto oĩa iudicia dicuntur abſolutoria, Inſti. de perpe. & temp. act. in fi. dicit Io. mo. ꝙ ſunt paria nõ in

19 toto ſed in tanto, quia † ſimplr abſolutus in omnibus eſt abſolutus, ſed condemnatus in tanto & ſoluens abſoluit a tanto, ſi tñ ex alio capite teneatur, non eſt abſolutus, ſed poterit conueniri, ff. de priua. delict. l. ij. ſaltẽ in eo, quod excedit, vt no. ff. de reg. iu. nemo ex his. §. quoties. & ff. com. vnde quæritur. in fi. & dixi hic in fin. tex. ſuper ver. ediderunt, & ꝑꝑ hoc ſit reſponſum ad. l. licet. §. ſi. ff. na. ca. ſta. Sed q̃rit Io. mon. an vniuerſitate punita peti poſſit aliquos ſingulares de vniuerſitate puniri?

20 Rñ. ꝙ ſic, quia qđ † dẽt vniuerſitas, nõ debent ſinguli, & eõ, ff. quod cuiuſque vni. l. ſicut. §. j. ff. de reg. iu. illud. §. refertur. & ſic eſſe poteſt, vniuerſitatem teneri & non ſingulos, item teneri ſingulos & non vniuerſitatem, vt in facto vniuerſitatis Viterbiẽ. quę punita fuerunt aliqui ciues puniti, ar. ff. quod vi aut clã. l. ſemper. §. ſi in ſepul-

21 chro. & quia alia † pœna cadit in peccatis vniuerſitatis, & alia in peccatis ſingulorũ ſm Io. mo. & in fin. ſ. quod multiplicari põt pœnæ, vbi vna non ſufficit. ¶ In gl. vlti. ibi [*§. ciuitas*] allegatur de hære. ad abolendam. ad fi. ſed ibi non eſt priuata. ſed priuari iubetur. & ibi, Pontifex, & per hoc ſoluitur ɔ̃rium de deci. cum quidã. cum concor. ſ. de iureiu. quæ voluit, ꝙ maioritas aggrauat in delictis, vnde dicebat Io. mo. dicendo eps Bon. dico locũ, ſed dicendo eps Ro. dico præeminentiã, eſt. n. vna eccleſia, cuius ſponſus eſt Papa & Cardi. ſunt filij primi gradus. dat ſiſc de Rege Portugaliæ, qui propter loci eminẽtiam, vel aliam cauſam denominatur a loco illo, nec ꝑ id detrahitur, quin ſit rex aliorum locorum regni ſui.

¶ De pœniten. & remiſſio. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus vel eius officialis quomodo poſſint dare quæſtoribus poteſtatem citandi.*

2 *Eps confirmatus non ſacerdos an poſſint remiſſiones concedere.*

CAP. PRIMVM.

ROmana. Tria ſunt dicta, primũ tertiũ inhibitoriũ, ſcđm permiſſoriũ, ſup benigna. tertiũ ibi, in concedendis quæſtoribus. quod ſit iſtorũ offm̃, habes. ſ. e. lib. de hære. vt offm̃. §. ɔpeſcendi. debent aũt proponere id, quod in ſuis

lliteris ꝯtinetur, quasi legerent alphabetũ, vt dicit Host. per dec. cum ex eo, s̃. e. vide, quod ibi post eum dixi sup ver. literis, qui sæpe faciunt ꝯtrium abusionis et ꝑponendæ, & si pp illas impediantur, ad ꝯseruatores recurrunt, sed ꝯ hoc est hodie prouisum p cle. e. ti. c. ij. [*Cretẽsis archieps*] hic incipe constructiõ & tolle literam nequaquam tripotria q̃storib. &c. citandi, & si de facto citati fuerint, non tenentur ire et allegatum priuilegiũ, cũ constet illos non esse iudices s̃m Inn. Host. & Arc. & sic impune illis nõ parebitur. de hoc. iii. q. ii. si eps. & s̃. de ac. veniẽs. in vlt. gl. [*resistere*] forsan volebant p̃ aliis audiri. Ho. [*nolle patere*] forte super conuocando populum pp horam incongruã, q̃ dato q̃ esset ꝯgrua, nullã iurisdõnẽ haberẽt super hoc corã ipsis. [*archiepo*] vel officiali tribuant. huius iuris triplex est rõ s̃m Host. & Io. mo. primo, quia rr in subditis suffraganeorum ptãtem non habent. secũda, quia in hac mã non habẽt iuris executionem, sed charitatiuam solicitationẽ & hortationẽ quo ad q̃stã gratuitam. s̃. de cen. ex parte. vnde vt dicit Io. mo. cancellariã isto casu non dat literas cõpulsorias, & hoc soluit ꝯtrium de dec. j. s̃. ti. proxi. q̃ loquitur in casu, quo ꝯtentiosa iurisdictio vel quasi ad archiepm pertinet, quam defendit penali iudicio. ff. si quis iusdi. l. j. aduerte, quia plane vult dec. ista, q̃ † archieps vel eius officiales non põt dare q̃storibus ptãtem sic citandi, & Ho. dicit & Arch. post eum, q̃ ideo ptãtem illam non committũt: quia eam non habent, allegant j. q. vii. Dyabertum. de iu. pa. quod autem, de do. post diuor. resti. nuper. vbi de hoc, quod verũ puto. s. eos ptãtem non habere quo ad subditos suffraganeorum, de quibus hic loquimur, sed si archieps pro fabrica ecclesiæ innititur, indulgentiam per prouinciã in suffraganeos vel eius officiales nõ permittit illã proponi sine iusta cã, & patenter impedit, vr̃, q̃ illos exercere possit, cũ ptãs ipsorũ circa exortationẽ, de qua sequitur, vel esset delusoria, de of. deleg. ex literis. Et quia prima rõ, de qua dixi i prin. huius gl. hic cessat, cũ sit iudex suffraganei. s̃. de of. or. pasto. post prin. huic lecturæ obstat, qa ver. sequẽs æq̃parat suffraganeos & subditos ipsos in hac mã. So. vnde æquiparãtur in hoc, qa a neutris põt exigi, sed qñ delinquunt sunt impares, vt prædixi. [*charitatiue*] Est. n. opus pietatis & misericordiæ. 86. di. c. vl. non tñ est ad hoc aliquis distringendus, sũt enim ab initio gratuita. s̃. de voto & vo. magnæ. nõ ob. s̃m Ho. s̃. de his q̃ fi. a ma. par. cap. c. fi. quia illud loquitur, qñ maior pars capituli concordat, cui rr standum est. e. ti. c. j. Item ibi loquitur de his, quorum principaliter interest, & qui ad id tenentur, & quia subsunt archiepo immediate, quorum totum hic est cõuersum s̃m Ho. vide, quod ibi dixi super vlt. gl. an aũt licite acquisita & incerta in hũc vsum cõuerti possint auctoritate epi, dixi. s̃. e. li. de testa. c. ij. super ver. libere. ad fi. [*indulgentiis*] quas als remissiones vocamus. de quibus remit. Ho. ad sum. de remis. per totum. ¶ Primæ gl. princi. & finis rñ dei per q̃õnem, vel obiectionem. secundo remit. in glo. j. ibi quarta, quæ pertinet ad ordinationem epi. xii. q. ij. nobis. & c. Vulteranæ. x. q. iii. vnio. vbi de hoc s̃m Arch. ¶ In gl. & remissionem. ibi, concedere. dicit hic Arc. q̃ confirmatus in epm non sacerdos istas concedere non potest, nec capl̃m vacante sede. al. s̃. e. li. de sup. neg. p̃la. si eps. & c. ecclesiæ. vbi dr̃, q̃ capl̃m vacante sede administrat in spũalibus. vide quod scripsi, de exec. præ. a cunctis. certatum est archiepm, vt hic epos, vt no. j. de of. lega. c. fina posse dare literas indulgentiarũ, tamen subditis suis tantum, supra eodem. quod autem. possunt tñ non subditi illis vti de suorum iudicum licentia, quod exponas. vt ibi no. & vide, quod dicam infra c. fin. super ver. episcopis.

CAP. II.

SI episcopus. Ponit dictum cuius rõnẽ subdit ibi, cũ in gñali. secundo consuetudinem reprobat ibi, nulla quoque suo subdito. idem esset, si daret lnĩam gñalem sacerdoti de confessionibus audiẽdis, cũ eadẽ sit rõ, quæ seq̃t. & facit decr. in cle. de sepul. dudum. versi. per hmõi. putat etiam Host. q̃ licentiam istam vicarius epi gñalis dare possit, hoc no. in sum. co. ti. §. cui confitendũ. in iii. col. ver. quid si quis eps. & ver. seq. [*eligere*] an vnica electione cõsumetur hæc lnĩa, vide quod no. dixi. s̃. e. lib. de præben. non potest, pp id vtile esset exprimi, q̃ quotiescunq; confiteri voluerit, possit sibi eligere &c. [*nulla quoq;*] determinat, quod no. Ho. s̃. de of. or. ꝯquerente. & no. vl̃em negatiuam, q̃ oẽm cõsuetudinem et longissimi tpis comprehendit. ¶ Prima gl. exponit, quærit, arguit negatiue & soluit ꝯtriũ. ¶ Tertia gl. q̃rit, qui sint casus & viii. exprimit. ¶ Gl. n. triplicitet sonificat tex. ¶ In gl. ibi [*constitutionem*] vide, quod ibi dixi. [*& in fi.*] vide, quod no. in cle. de priuile. religiosi. in gl. puto. ¶ In gl. sed qui. ibi [*blasphematoribus*] publice s̃m Ho. vt ibi scripsi. & ibi [*cum sit*] vbi hoc tenet Host. s̃m Archi. ꝯ. s̃. e. li. de test. c. ij. vt ibi dixi super ver. libere. de hoc per Host. in sum. e. tit. §. cui confitendum. in fi. ij. col. per Ray. in summ. huius ti. §. item nunquid parochiales. per Guil. laus in repertorio e. ti. §. sequitur videre. Io. mo. tractauit in dec. super cathedram. hodie ĩnouat in cle. de sepu. dudum. & vide, quod ibi no. ver. per hmõi, in glo. hoc intẽdit. ¶ Gl. est enim. ibi [*ecclesiis*] a quibus. s. debet percipi tale sacrm̃, omne autem patet per sequentia, & quia qua rõne posset hic primus parochialis posset & vltimus, si quod no. de so. compe. si diligentiam. in prima glo. versi. item non potest. & in fine. sit etiam ratio: quia prælato dicitur prouer. 27. diligẽter agnosce vultũ pectoris tui, tuosq; greges ꝯsidera. debet ergo per prius parochialis ad hoc laborare, q̃ impediret talis consuetudo. ¶ In gl. vlt. ibi [*quem pœniteat*] ver. tanta, & eadem verba habentur di. vi. c. j. post prin.

SVMMARIVM.

1. *Indulgentia quandoque demonstrat remissionem pœnæ.*
2. *Sacerdotes an possint dare remissiones in foro pœnitentiali.*
3. *Ligandi potestate abutens ipsa priuatur.*

CAP. III.

INdulgentiæ. Non diuiditur, & se summat & dicit Arch. q̃ † quandoque indulgentia demonstrat remissionem pœnæ. ij. q. iii. in fi. qñque concessionem gratiæ. s̃. vt lite pen. c. fi. de priui. dudum. qñque dispensationem. 77. di. c. vl. in fi. & s̃. de ele. dudũ. qũque ius cõe. 13. q. j. interfectores. & 15. q. 3. de incestis. vtrobique de hoc, qñque ponitur pro vacare, vel operã dare. vnde dr̃. Indulgere gulæ noli, quæ ventris amica est, als veneris. [*vel pluribus*] ꝯ, plus valere debet indulgẽtia a pluribus episcopis data. xi. dist. palam. vbi hoc no. so. hoc facit papalis restrictio, quæ potuit, tum quia omnes inferiores habent potestatem a papa, ipse vero a Deo solo. 21. di. quamuis, 22. di. c. j. Item potuit hoc rõne iurisdictionis quam habet super omnes. 22. distin. in nouo. & habuit iustam causam faciẽdi propter abusum, hoc no. Inno. in dec. cum ex eo. item dicebat Io. mo. q̃ hic obuiatur fraudibus episcoporum, qui in alienis diœcesibus dabant indulgentiam, dicentes se facere sub spe ratificationis fiendæ per episcopos illarum, & ante hanc compilationem multum hoc frequentabatur, ita q̃ quandoque omnium episcoporum, qui haberi poterant in Romana curia, & recipiebatur indulgentia, vidi iam vltra. xx. sigilla vni tali literæ pendere, postea prædicabatur & preconizabatur indulgentia de tot quarantenis. quot fuerãt episcopi. [*Episcopus*] etiam proprius successiue, vt scripsi in Specu. super hac rubri. notauit Innocen. supra eodem, cum ex eo. vt ibi scripsi in fine. hæc potestas episcoporum superiorum, quoniam concilium restrinxit in dedicationibus ecclesiarum ad annum, in aliis casibus ad xl. dies restricta intelligitur quo ad publicas indulgentias. ¶ In foro

enim

enim poenitentiali annos plures discrete tñ concedere possunt, dixit etiam ipse Inn.s.eodem.ꝙ aũt. in fine. id quod no.ibi no.Ber.in gl.penul.quæ fuit additio.† Sacerdotes [a] dare in foro pniali remissiones & ſm quosdã concedere posse, ꝙ remissionibus non suorũ iudicũ vti possint, ibi videas[*concedere*]hic tractat Arch.q̃ones Vin. de quibus scripsi & ad spe.remisi in decre.cũ ex eo. e.ti. super ver.xl.dies.i.an dãs remissionem illa possit vti,& tenet ꝙ non,& satis in hoc iuuat. quid aũt addit,ibi scripsi. Itẽ an Papa, vel eps sibi remittere possit pniam per confessorẽ iniunctam.& tenet ꝙ non,alle.de pę. di.v. c.j.vltra mediũ, versi.ponat se oino. Itẽ ꝙ pniam ab epo iniũctã sacerdos non põt remittere, sed sic ep̃. ij. di. inferior. Itẽ tractat,an sæpius iterans actũ,pro quo data est indulgentia ẽt vna die, toties habeat indulgentiã, & tenet ꝙ sic,nil alle.nisi dictũ Vin.recitat ẽt hic opi.Hosti.quã ibi scripsi super gl.fi. Quando.s.in dedicatione concurrunt archieps & quilibet dat annũ,qui Hosti.tenet,ꝙ prouinciales habebunt annũ, & subditi epi bienniũ , hoc mihi non placet,vt ibi scripsi.¶ Prima gl. dicit quid declarat. ¶Pen. gl. quærit & soluit per tres rõnes,ponit opi.ꝯriã, cuis rõui rñder.¶In gl.pe.ibi[*Trebatius*]vide de censi. cũ apostolus.super gl.quid ergo.¶ In glo.quid dices.ibi[*hoc verum puto*]idẽ Arc.qui ẽt alle. de despon. impu.c.i.in fi. xij.q.v.quia lo.xvij.q.iiij.q.j.nonne.de cons.di. iiii. si non sanctificatur. in fi.quod ibi not. facit ad hanc partẽ.ff.de vsuris.l.placuit.& de iure do.siue generalis.nẽ ga fauorabile est,poenã remitti,de quo hic agitur,& sic ampliandũ,vt restringatur odiũ poenæ. j.de regu.iur. odia. & ibi [*alij contra*]s.Io.mo. dicens hoc procedere pp iurisdictionẽ dantis,qui faciens ꝯ concilium non debet ẽt in parte consequi,quod intẽdit, alle.ff.solu.matri.si ab hostibus. ij.rñ. & quia hoc non iure cõi procedit , sed ex gratia licet corpore iuris clausa. s.eo. ꝙ aũt.& c.cũ ex eo.habeat ergo locũ si nõ valet, vt ago, nec valeat vt valere põt, de quo remittit.s̃ eo.lib.de desp.impu.c.vno.§.j.vbi de hoc, tenet ergo, ꝙ cũ hæc sit gratia pp faciẽtes peccatũ,tota sit indebita,nã in facto animæ reus in vno,reus in oĩbus quo ad gratiam,& qua priuatur s̃.de reg.iur.defleat.& in fi.& xj.q.iii. ipse vagã.si,vbi cũ text.dicat,ꝙ† abutẽs ptãte ligãdi ipsa se priuat.gl.exponit.i.priuari meretẽ,sic intelligit ca.q.placuit.& c.plerũq;. in prin.& xij.q.ij.ſępe fit.i fi.

ADDITIO.

a ¶Sacerdotes. Nota hic, ꝙ indulgentia possunt concedi per sacerdotẽ, dummodo non sint generales, & dummodo sint discretæ ad annos, vel dies. Car.in cle.j.§.j.de priui & idem Car. in cle.ij.§. j.de pę.& remis.vbi loquitur de confessione. item per commissarium episcopi nõ sacerdotis.Car.vbi.s.

De sententia excõicationis,suspen.& interd. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus medicus, qui videt hanc medicinam excommunicationis etiam iuste lata non proficere,sed officere, illam discrete tollere potest,etiam durante contumacia.*
2 *Excommunicatio & reconciliatio an sint sacramentum.*
3 *Sententia canonis semper est iusta.*
4 *Sententia excommunicationis an sit necessario scribenda.*
5 *Resistens iuri dicitur temerarius.*
6 *Pontificalia non sunt de substantia ordinis,vel officij.*
7 *Irregularis quis dicatur.*
8 *Fornicator notorius & simoniacus si celebrant, sunt irregulares.*
9 *Appellatio præcedens in quibus casibus tueatur appellantem, & sequens non.*
10 *Homo proprie loquendo suspenditur ,sed non interdicitur, nisi improprie.*
11 *Excommunicatio non fertur pro aliena culpa.*
12 *Medicus causam morbi ignorans si curat , non sui muneris est,sed fortunę.*
13 *Interdictum extenditur ad futura.*
14 *Appellatio ab interlocutoria sicut iustificari non potest, nisi ex causa expressa, ita & excommunicationis sententia iustificari non potest,nisi ex causa expressa.*
15 *Mora vltima nocet semper infra mensem.*

CAP. PRIMVM.

CVm medicinalis. Primò ponit proęmiũ.secundo statutũ circa excõicationẽ ferendam ibi, quisquis. tertio poenam non seruantis. ibi.si quis. quarto aggrauat, vel poenas addit ibi.superior. quinto statutũ protogat ad suspensions & interdicti poenas ibi. & hæc eadem. sexto cautos reddit illos qui poenam incurrunt, ibi.caueat.idem Io.mo.Host.diuidebat in vij.de secunda faciens duas[*medicinalis*]ſm Host.& Arch.sumitur actiue & passiue,vt sic.i.esse debeat, medicare in proferente, & medicari in eo, in quẽ profertur, debet enim proferens ad medelã aiæ non ad mortẽ intendere. xj.q.iii.audi. & debet esse peritus & solicitus,& traditiones artis canonice obseruare. ad id de ætate,& quali. ad aures. & si tunc infirmus se exponat vento rebellionis. de homi. tua.non mendico sed sibi & suæ duriciei imputabitur,vt ibi.& eo.ti. postulasti.si respicis patientem est medicina aiæ,quia confusus ex eo,ꝙ vitiari se videt,facilius reuertitur ad ouile, vt præalle. c.audi.& s̃.e. li.de exce. pia.ad idẽ. xxxij.di. §.prohibetur. & si opponatur de capitulo epi.xi.q.iii.ꝙ pp illã qñq; quis citius moritur, id inducit cõtẽptus,qui est mortale peccatũ, vt sequitur,& si dicat, ꝙ aĩam tollit,xx.q.iij.c.j.& xj.q.iii.nihil.in fi.rñ. Archid. videlicet nisi per satisfactionẽ recõcilietur ecclesię.Concludebat ergo Io. mo. ꝙ hic sunt actio & passio pro eo, ꝙ hic est motus differens per terminum a quo & ad qd, excõicatio igitur medicinalis est , & in agente qui recte operatur , & in patiente,qui paret humiliter, econuerso mortalis est in quolibet ipsorũ non recte se habẽte.Hac rõne tenuit Tho.iiii.sen.di.xviii.sub articulo fi.ꝙ† prælatus medicus , qui videt hanc medicinã excõicationis ẽt iuste latæ non proficere, sed officere,illã discrete tollere põt,ẽt durante contumacia, ex quo videt illius saluti sic expedire.facit.xxiii.q v. prodest. vt ẽt inquantum est pęna,sicut fertur in inuitũ,sic auferri posset ẽt ab inuito.s.& de re.iur.c.j.non sic in culpa,quæ quia voluntate ꝯmittitur, sine illa non remittitur.& sic soluitur, ꝙ contumacia, pter quã fertur,aggrauatur per contẽptũ.sup.c.per tuas. quia non absoluitur a culpa,de qua intelligitur.xxiiii.q. ij.legatur.& ſm hoc minus dubium habet,quod scripsi e.li.cũ desideres, super ver.absolutus. & vide de eo q. du. in mrim.significasti.vl.glo.[*excõicatio*]quę est extra cõionẽ positio.xxiiii. q. iii.cũ aliquibus. & duobus. c.seq.nec fit nisi per fidelẽ & de fideli . xxiiii.q.j. §.si aũt.post prin. & ante fi.ſm Arch.& scias,ꝙ Gratianus. c.q. §.sed illud, vr velle,ꝙ † excõicatio & reconciliatio sint scrm,sed illud large sumitur.i.sacramentale, vt ibi no.[*mortalis*]an timor excõicationis sit iustus metus, tractat hoc Arch. & tenet ꝙ non,tu tene, qđ dixi.s̃. quod metus cã.cũ dilectus.& ibi vide[*disciplinæ*]vide.xlv.di.disciplina[*non eradicans*]i.non euellens,pęna enim ipsa non separat a Deo. xj.q.iii.quo.cũ capitulis se. sed cã pp quã iuste fertur est radicitus euellenda.de pę.di.ij quia radix. alias virtus ibi plantari non posset.vt ibi[*non condemnat*] i.non aspernetur,vel vilipẽdat,& diuersos modos,quib.excõicatio cõtemnitur,dicam.j.e.dilecto.super ver.contemptis. [*Prouideat*]quasi præmeditetur prius, vel ante videat,non solũ ergo medicus spũalis debet esse cautus & discretus,de pę.& re.oĩs.de pę.di.j. mẽsurã.& idoneos.s̃.e.si eps.sed & prouidus [*corrigentis*]i.Dei,ad quẽ pertinet corrigere.xliiii. dis.§.necesse.in fi.hoc ẽt facit apls , qui excõicauit in interitũ carnis,vt spũs fieret saluus.xj.q.iii.ipse ligandi.& c. se.& c.plerunque. alias potius ligatur,quã liget.xj.q.iii.illud plane.Nec obstet quo ad Deum.xxiiii.q.iii.si qs non

recto,

recto,licet quo ad ecclesiã militãtem nocere videaz,vt ibi [*quisquis*] nil excipit, qui dixit quisquis,vel quicunq;,de mai.& obed.solitæ.ad.j. & de hoc de coniu.lepro. quo. in fi. patet eñ, q̃ siue sit sacerdos curatus. ij.q.j.nemo. vel alius prælatus,de offi.or. cũ ab ecclesiarum.vel abb. de sy,sicut.vel prior,de ma.& obe.cũ in ecclesiis.vel Archi.j.co.Roma. & c.venerabilibus. j.rñ.astringitur hac, cõstitutione,ad hoc.j.§ caueãt. ibi. iudices vniuersi,all. Io.mo.ff.de hære.insti.l.hoc ar.& vide,quod dicã.j.§.p-xi.sup.j.gl.[*excommunicat*]i.exõicare itẽdit, loquimur in sñia hois,q̃ potest eẽ iusta & iniusta,sñia† vero canonis semp est iusta, xi di. erit.dicit Io.mo. hanc rõnẽ, quare testes nõ cõpelluntur ferre testimoniũ sup excõicatione canonis,quia illud esset sup crĩe testificari,sed nõ sic de sñia hois quæ põt esse iniusta.facit,quod dixi.j.de re.iur.odia.in solutione qõnis in fi.[*In scriptis*] auctẽticis, vel priuatis fm Inn.vide.s.eo.lib.de appel.cordi. sup eo. ver.& facit hæc lrã ad qõnẽ,de consti.an† necessario sit scribenda,quã scripsi.j.de reg. iur. nemo põt ad.& vide quod ibi dixi in fi.[*proferat*] per seipsum non p notariũ, vt quidã dicunt.alij,q̃ sufficit,q̃ pñte iudice notarius legat.ita q̃ iudex dicat,& nos talẽ in scriptis excõicamus. Pet. de san. dicit Archi. hic vltimũ procedere in epo. s. eo.li.de re iudi.c. vlti. in aliis tenet primum dictũ[[*causam excommunicationis*] nullus eñ sine cã excõicandus est.ii.q.j.nemo.xj.q. iii.nemo epõrũ. quæ cã non debet esse minima,vt.e.q.epi.& c.nullus sacerdotũ.Inn. ẽt cũ denunciari mandatur,exprimi debet cã.e q.debent. in fi. Causa aũt in excõicatione hois est contumacia,vt di, cã super gl.hic posita,& patet e.ti.sacro.in prin.[*expresse*]i.spãliter noiatã specie, noĩe & indiuiduo. fi.fm Host.s.e.lib.de excep.pia.§.si quis igitur[*conscribat*].i.simul cãm & sñiam scribat, est enim necesse,q̃ cã in sñia exprimatur.vñ sequitur pp quã,& cum Host.Dicebat hic Fran.q̃ tres solẽnitates præcedunt sñiam excõicationis. Iusta cã.iustus motus iudicis,& monitio,de his.s.e.sacro. in sñia requiruntur duæ, q̃ sñia feratur in scriptis, & q̃ cã inseratur in scriptis,vt hic, post sñiam aliæ duæ vna exẽplo sñiæ detur petenti.j. mensem,alia,q̃ relaxetur sñia.si absolutio digne petatur.s.de offi.or. ad reprimendũ. diuersæ aũt sunt poenæ prædicta non seruãtiũ, vt in prædictis iuribus patet[*infra mensem*]est sciendum, q̃ hic olim sequebatur lrã post diẽ finẽ si fuerint &c.Et hanc lrãm.quia esse videbatur ꝯ opi.Host.de qua hic di, cã super gl. ipse sic ordinabat, infra mẽsem si fuerit requisitus post diẽ sñiæ. & iõ dixit post diẽ, quia antequã lata esset sñia,eius exẽplum peti non poterat, facit. s.de despon.impu.ad dissoluendũ,cũ concor.Arch.ẽt non aduertens,q̃ lrã esset decisa,nec venit sub bulla, glossat illã,& ordinat,vt prædixi, quare hoc scripsi,videbis super gl.[*vel literas*]dicit Host.hoc patere, q̃ nedum per lrãm originalẽ & auctẽtica sigillo iudicis,sed ẽt per ipsius exẽplum sigillatũ de excõicatione subditi sit fides. ad idem xij.q.iii.curę.de treu,& pa.c.j.de pro.post cessionẽ,vbi de hoc,non debuit dicere Host.hoc hic patere,cũ hic non loquatur de exẽplo,sed de eius requisitione, nec hic loquitur de sigillo excõicantis, poterat aũt id dicere arguendo,vt sicut de requisitione sit fides per sigillũ,sic & de excõicatione per exẽplũ sigillatũ[*constitutionis*] quo ad verba & mentẽ. ff.de legi. scire leges, Hosti. [*temerarius*] no,Host.ẽ.q̃† qui iurj resistit,temerarius dr.j.eo.dilecto. dicit Io.mo.per.l.cum quid.quã alle.hic gl.q̃ temere facit,q̃ fatue,stulte, vel sine cã fecit[*violator*]dr nedũ vim inferens,sed ẽt corruptor,vel contaminator,seu pollutor,vñ temere polluens & puniens subditũ est huius cõstitutionis violator,dicit Host, puta,quia ex odio nõ ex charitate processit, vt in prin. vel cãm non expressit in scriptis,vel non excõicauit in scriptis, vel requisitus. j. mẽsem exẽplũ non tradidit[*& diuinis*] si hoc non fuisset additũ extra ecclĩam celebrare potuisset,vt no.j.c. is cui.iii.gl.dicebat ergo Inn.q̃ siue quis suspẽdatur a diuinis,siue ab officio,vel ab executione officij,vel a celebratione missæ, vel ab alio quolibet huius irregularis est, si ꝯ iterdictũ faciat.vt hic,& s.e.li. d re iu.cũ æterni.xj.q. iii,si qs epũs dãnatur,q̃ si suspẽditur a põtificalibus,& postea cũ illis celebrat,dicũt quidã forte nõ male fm Inn. & placet Gui.in Spe.ti.ij §.iuxta.C.ver.quid si quis eps, q̃ nõ est iuris, cũ id nullo iure caueatur.facit.j. e.is qui. & qa poenæ molliendæ sunt,de pę. di.j.poenę.itẽ põtificalia† nõ sunt de substãtia ordinis,vl officij,qa sine illis quodlibet officiũ fieri põt,subdit Host. q̃ ergo si talis cõsecrat vel ordinat fm illos,qui dicunt, q̃ epatus non est ordo,nõ erit irregularis,sed ipse ꝯriũ tenet,q̃ sit ordo,remittẽs ad no.de sacr.vnctio.c.vno,post prin.de cõsecra. eccl vel alta qua nec talia sunt sine põtificalibus solẽniter expediẽda,& rõne epalis ordinis cõpetunt,vt in iuribus supradictis.& lxviii.dist.corepi.& no.de elec.q̃ sicut §.pterea.de vsu pal.c.fi.Io.mo.hic sic probat,vt dicit,ille est† pprie irregularis[a] qui ordinẽ habẽs & eius executione carẽs se diuinis immiscet, ordines aũt sacri sunt deputati ad sacrificiũ corpis Christi,cuius ꝯficiendi sacerdos ptãtẽ habet, diaconus dispẽsat hoc sacramẽtũ a sacerdote cõfectũ , subdiaconatus est sacer, qa ministrat ad id sacra vasa,patet p id sacerdotiũ mai' reliqs sacris, cuius cõsecratio supaddita facit eũ sacerdotẽ magnũ in hoc,q̃ sacerdotiũ alijs cõferre põt, nõ differt ergo sacerdos ab epo specie, sed sicut maius & minus, p quod cõcludit , q̃ licet suspẽsus a diuinis se immiscens sit irregularis,non tñ suspensus a pontificalibus, qa non est suspens' a diuinis, sed ab additamẽto ad diuina,quare ordinãs,vel cõsecrans aliquos irregularis nõ est. Redeundo ad gl. Inn.q̃to, qd si suspenditur a participatione scrorũ? Dic,q̃ participãdo nõ est irregularis.s. de cle.ex. c.fi.talia enim nõ sunt ordinis,nã & layci participãt sacris fm In. qui dicit,quosdã dicere, idẽ de suspẽso a collatione sacrorũ,cũ quædã sacra , vt bap.ẽt per laycũ cõferatur, de con.dis.iiii.constat.& qa sępe sacra ecclesiæ sine solẽnitate officij conferuntur. Itẽ licet ad suspensionẽ qñque sequatur, q̃ qs suspensus celebrare nõ debet, hoc tñ nõ est ex natura suspensionis sed ex quadã accidentali cõsequentia,& his rõnibus cõsideratis excõicatus minori celebrãs nullã irregularitatẽ incurrit. s. de cle.ex.c.fi.fm Inn.qui dicit hic & Host.post ipm, q̃† notorius fornicator & simoniacus. dicit Ho. si celebrant, sunt irregulares, cũ sint suspensi per canones a diuinis. Inn.remittit,de ex.præ.tanta. Host.s.de co.cle.vestra. & de symo.tanta.audire tñ possunt diuina, qđ pbat lrã.j. exequi sicut prius,fm Inn.ẽt dicit Io. mo.q̃ tenẽtur ad officiũ isti,de quibus dictũ est,nõ vt officiantes,sed vt secreto debitũ psoluẽtes,als pęna pstaret immunitatem, quod essẽ non debet.ff.de inter.& rele.l.relegatorũ.in fi. [*suspensus*]ipso facto, & est locus huic poenæ , ẽt si sñia lata nisi in scriptis als nõ tenuerit, puta pp legitimã appellationẽ præcedẽtẽ,vt dicã post Ab.j. c.statuimus. in fi.[*Superior*] quisquis sit ille, dũmodo imediate superior sit fm Ho.[*sñiam ipsam*] dicit Host. in qua deficit vnũ de quatuor,quæ dixi super ver.violator,relaxans hoc in ꝯfusione pferentis , dici põt prima poena, quæ oĩbus est cõis fm Host.sed hic opponitur, q̃ esset pronuncianda nulla C.de sen.& inter.l.prolatã.ij.q.vj.versi.itẽ sñia.Rñdet Host.hoc spãle in hac sñia.xj.q.iii.c.j.& sũ rõ,reuerẽtia censuræ,de excep.pia.& vt obediẽdo crescat per meritũ.xj.q.iii.quid ergo. & vide, quod post Gof.scripsi, de off.dele.cũ cõiungat. super ver. impendẽda,& quia Ber. hic dixerat,q̃ ẽ similis relaxatio.s.de rescr.ab excõicato. qñ excõicatur ꝯ cõciliũ generale.sacro,Host. hoc reprehendit per eãdẽ decre. sacro.ver. grauatur, vbi patet, q̃ absoluitur cum iurõ,Si Ber.intellexerit de relaxatione, quã facere debet excõmunicatus, bñ dicit, ille enim sine difficultate relaxare debet,vt ibi,superior aũt non relaxat,sed absoluit,& vt dixit Hosti. absolutio cõpetit in dubio,reuocatio.vel relaxatio cũ de iniustitia ꝯstat.Idẽ Arch.[*expensas*]secunda poena omnibus cõis[*vgetesse*] quod fm Hos.sufficiet probari per iuramẽtũ,cũ surgat

ex malo

ex malo, de quo remittit ad sum. de sen. excō. §. quis sit effectus. §. sed quia aliquoties. & idē no. in decre. sacro. super eo. ver. & adde qđ ibi no. licē Io. mo. qui remittit. s̄. de so. cōp. dilecti. & vt dicit Hos. alia est cōdēnatio expēsarū alia dānorū. s̄. de iniur. in nostra [*cōdemnetur*] tertia pęna oībus cōis. Host. & alias puniat, prout sequū visum fuerit iudicanti. ff. de va. & extraor. cog. l. fina. & c. quarta pęna oībus cōis, & sunt aliæ, de quibus Host. remittit. j. eo. statuimus. ad finē. constat ēt, φ qui in multis delinquit, multipliciter puniendus. s̄. e. lib. de appel. c. j. in fi. & de re iudi. cū æterni. in fi. vt poena docēte, ad hoc. 17. quæst. j. si homo esset. xxviii. di. qui ea. & c. quia sunt culpæ [*sententias*] concor. s̄. e. sacro. ver. cumque [*fulminare*] fulminat ergo indeliberatus, deliberatus aūt profert, vt s̄. §. j. in princ. [*sententys*] quæ fiunt ab officio, vel bñficio, vel a sacramentis, nā in aliis interdictis secus, de hoc. s̄. de appellat. ad hoc. quia Inn. per hanc gl. Inn. dicebat Host. intelligendam literā de sententiis in personas non in loca obseruari. no. hic. x. in quibus cōparātur hæc tria. quorum quatuor posuerat hic Ber. & duo addebat Abbas. & aliqua scripsi in prin. decre. ad hoc qm̄. Primo, quia huius cōstitutionis forma ipsorū quælibet est seruanda,

9 vt hic. Secundo, quia † in his tribus præcedens appellatio tuetur appellationē, sequens nō. s̄. de app. ad hoc quoniā. & c. pastoralis. j. e. is cui. §. vlti. Tertio, quia neutri debent celebrare diuina, ex quo sunt interdicta, de cle. ex. c. ij. & c. postulasti. §. fi. Quarto, qa vtranque sñiam pręcedere debet monitio. s̄. de appel. reprehensibilis. Quinto, quia vterque iurat prius, quā absoluatur, & in vtroque fieri pōt absolutio ad cautelā. s̄. e. venerabili. Sexto, quia vtraq; sñia & superioribus est seruanda. s̄. de offi. or. cū ab ecclesiarū. Septimo qa neuter durante sñia eligere, vel eligi, vel testificari potest. s̄. de consue. cum dilectus. de electionib. cum inter. & de exception. apostolicæ. de testi. veniens & in fi. Octauo, quia nō debet superior aliqd de ipsis disponere partibus non vocatis. s̄. eo. lib. de ap. Romana. §. fi. & j. eo. Romana. in princ. Nono, quia spāles filii apostolicæ sedis nulla istarū sñiarū possunt ligari. j. ti. j. veniens. & in priuilegiis solent illa misceri. s̄. eo. lib. de priui. c. j. §. vltimo. Decimo, quia oīa cōprehendit appellatio cēsuræ. s̄. de ver. signi. quærenti. dicit aūt, φ illa differunt a participatione, qa cū suspenso vel interdicto participare possum, nisi spāliter participatio esset interdicta. ff. de poenis. mor. de seruis expor. eius peccato. [*cū excōicato*] no. quod me. cau. sacris. dicit

10 ēt cū Ber. φ † proprie loquendo homo suspenditur, sed nō interdicitur, nisi improprie, vt s̄. de rel. do. cum dilectus. de cle. ex. postulasti. in fi. Loca vero proprie interdicuntur s̄. de spon. non est. licet in poenā personarū, quæ delinquunt, & non loca, in auth. de man. prin. §. oportet. col. iii. debet ergo pp id fieri distinctio potius in personis, q̄ in facultatib. avj. q. vj. illud. In fi. tertio, quia effectus excōicationis latæ non pōt suspendi, reliquarū sic, de hoc satis in prin. decre. ad hoc qm̄. Quarta differentia patet. j. eo. qa periculosū. Quinta patet. j. eo. ti. pōti. Sexta. j. eo. Romana. ad fi. Septima & octaua. j. c. fin. §. j.

11 ver. dunū. & §. in festiuitatibus. Nona, quia † excōicatio non fertur pro aliena culpa. xxiiii. q. iii. si habes. interdictū & suspensio sic. j. eo. si sñia. §. j. avii. q. iiii. miror [*suspensionis*] vnius mēsis, de quæ. s̄. [*officii*] ad benedictionē mēsæ putabat Ber. & ponit Host. & Io. mo. hanc irregularitatis poenā nō extendi, licet illa officio videant incūbere. xliiii. di. pro reuerentia. & c. non liceat. de cōse. di. v. in oībus. Idē Guil. in Spe. ti. iii. §. iuxta ppositionis. ver. qđ de benedicente, vbi tenet ɔ̄riū in benedicente aquā, per c. de cōs. di. iii. aquā [*irregularitatem*] qđ si interest diuinis. Arc. hic ponit ad literā, quod scripsi post Inn. & Host. s̄. de exces. prxla. tanta. super ver. violauit. in prin. gl. vbi de hoc videas. ¶ Prima glo. summat ¶ Gl. vt quia. exēplificat, secūdo quærit, ponit opi. & soluit, tertio no. duas differentias. ¶ Gl. alias ergo. circa requisitionē hāc quatuor dicta ponit. ¶ Gl. ista alle. duas concor. q̄rit, allegat, affirmatiue soluit ɔ̄riū. ¶ Gl. nunquid. quærit, & affirmatiue arguit, & ɔ̄riū soluit. secunda pars soluit qōnē. ¶ In gl. allegat ergo. ibi iudicibus can. in proxima cōcor. ¶ In gl. nunqd. ibi [§. *doli mali*] vis cōtinet in se dolū, sed non conuertitur. & ibi [*eum quem temere*] temere vocans in ius reddit sumptus litis. & ibi [*æquissimum*] non patietur prætor ad arma & rixā pcedere, quos pōt sua iurisdictione cōpescere [*recusaret*] vide, qa gl. ponit. ¶ In gl. vt qa, ibi [*solū*] exēpla cōtumaciæ, nec aliter iusta sñia ab hoīe ferri pōt, & facit, quod dicā statim sup hac gl. Arch. ponebat alia exēpla de vocato, qui non vadit ad sinodū. v. q. ij. pfenti. xviii. di. si quis eps. & c. seq. in eo qui nō psequitur accusationē cæptā. iii. q. v. c. j. vel recusat facere id, quod pertinet ad pcipientis officiū. vii. q. j. qa frater. idē si præcipiat, ne forniceтur cū certa foemina, illū non parentē sine monitione, φ emendet, excōicare poterit, qa vere cōtumax est, refert aūt quosdā idē dicere, si super fornicatiōe gñaliter, vel simpliciter monuerit, φ ipse nō credit, qa sicut pro contumacia super expresso crimine debet excōmunicari vt hic, sic & sup expresso moueri, ar. ij. q. j. nemo. & huius sñiæ fuit Inn. de ver. signi. ex parte. ij. & ibi [*exprimere in scriptura & in scriptis excommunicare*] dicebat Host. φ sicut corporalis medicus prius cām infirmitatis inquirit, als cōpeteret sibi illud Galeni. Si cām

12 † ignoras, qūo curas, nō est tui muneris, sed fortunæ. sic & in spūalibus, & φ inquirenda sit cā, alle. de trans. e. fi. de lib. ob. c. iii. de ipō. ex literis. j. de despon. impu. c. ii. de accu. cū dilecti. 29 di. c. j. & ii. C. de edic. di Adria. toll. l. fi. ff. de transac. cū hi. §. nihil interest. & ibi [*dicunt quidam*] quod placet Io. mo. & Arch. & vide j. in gl. per hoc inducunt ēt rōnē poenæ moliendæ, de poeni. di. j. §. poenæ. & ibi [*sed tutius*] sm̄ Host. qui ēt opi. attribuit Inno. sed veritas est, φ Inn. alternatiue sic locutus est, φ nullā elegit, nisi dicamus, vt scripsi post Host. s̄. de poenis. c. j. sup ver. de nostra. φ in opinionib⁹ ɔ̄riis, quas ponit Inn. sua sit vltima, & ibi [*duas*] Arch. ponit alias duas, quia illa trahit secū executionē, de ap. pastoralis. alia nō. de iureiu.

13 venientes. itē qa † interdictū extēditur ad futura. s̄. eod. a nobis. de insti. ex frequentibus. aliæ non signāt ɔ̄ria. j. e. Romana. §. caueant. s̄. de sepul. in nostra. vtrobique soluitur. & ibi [*non est necesse*] immo non tantū, ita φ cautius est non exprimere vt ibi [*& in fi.*] rōne huius multū instat Host. sed dic, φ cū excōicatio nō suspenditur per appel. sequētē. j. e. is cui. diffinitiua vero sic, æquū fuit causā exprimi, & imputet sibi, qui non appellauit a diffinitiua, vel sit de arbitrariis, sed psequendo Host. multū ipse dicebat mirandū, cū hoc sit, φ excōicationis, quæ fertur ab hoīe, vnica sit cā. i. cōtumacia. eo. ti. sacro. in prin. facit. xi. q. iii. nemo. & c. certū. in diffinitiuis non, diuersæ causæ possint occurrere. s̄. de re iudi. cū cām. in fi. potius fuisset dicēdū ɔ̄riū, φ in illis esset exprimenda in ista nō sicut nec exprimitur ab eo, qui rē vendicat, qa vendicationis vnica est cā. s. dñiū. ff. de ex. rei iud. si mater. §. eadē. & § actiones. si eñi est vnica, ergo certa. ff. si cer. peta. l. certū. dicit Host. φ si est vnica, tāto facilius exprimi pōt, sed verū est, φ licet gñalis cā sit vnica, causæ tñ cōtumaciæ sunt diuersę, & ēt diai super prin. huius gl. Habet ergo se contumacia ad spūalem curā, sicut infirmitas ad carnalē, cuius medico non sufficit scire illū infirmū, nisi & sciat infirmitatis cām. sic nec spiritualis scire contumaciā, nisi sciat & speciē. hæc enim sunt de traditionibus huius artis, φ ordo seruetur, & cā exprimatur, & sñia bono zelo ferat, & vltimū patet ex primis. vnde pferens habet probare sñiam iustā quo ad prima duo, quo ad tertiū pbet cōquerens, quod dicit probari per decre. sacro. in prin. & ver. cumque. dicit ēt, φ excōicatio plus percipiat interlocutorie, quo. s. ad ptātē reuocandi, sicut aūt a iudice interloquente nō receditur per appellationē cā nō expressa, ita & iudex nō repellat sub diuū per excōicationē, nisi cū expressione causæ. In diffinitiua vero cū appelletur sine expressione causæ, sic &

14 pferri pōt sine expressione causæ, dicit Io. mo. sicut † appellatio

pellatio ab interlocutoria iuſtificari non pōt, niſi ex cā expreſſa, ꝙ dic, vt in cle. de app. appellationi. ita & excōicationis ſnīa iuſtificari non pōt niſi ex cā expreſſa, & ideo exprimenda eſt. facit, qđ dicā. ĩ. e. venerabilibus. in fi. ¶ In gl. totale. vnde dicit Hoſt. ꝙ cōtinere debet excōicationē de verbo ad verbum & annū & diē, ar. de reſcr. cā te. ij. q. viij. libellorū. ¶ In gl. per hoc. in fi. quaſi di. nihilominus ferri debet in ſcriptis, & exprimi cā, q̃ ita cōueniunt gnali ſicut ſpeciali ſnīæ, imo plus generali, quæ non debet ferri niſi ex cā. ĩ. eo. Romana, §. caueant. plus dixit Hoſt. ꝙ ſi innominatus, q̄ cōprehendi poterat ſub generali, petat exemplum, debet ſibi concedi. ¶ In glo. alias ergo. ibi [*loco & tempore*] quod declarat Inn. vt ſi peteret a iudice, dū egrat, dū oſtiū dicit, dū vult lectū intrare. līē debet expectare, & hoc vult ſecunda concor. non eñ debet eſſe ſemp cū ſacco paratus. ff. de ſolu. quod dicimus. qui ſi iudex offert & excōicatus non vult recipe-

15 re, licet iudex prius denegaſſet, dicit Hoſt. ꝙ ſemper infra menſem vltima mora nocet. ff. de peri. & cōmo. rei vendi. illud. quid ſi excōicatus ſtatim petiit, & congruo tēpore expectauit, poſtea ſe abſentauit, nec reperitur, dicit Hoſt. & Arch. poſt eū, ꝙ iudex debet mittere ad domū illius requirendo familiā & amicos. & in eccleſia publicare, ꝙ per eū non ſtat, quin illud executioni tradat, & cōſuluit, ꝙ ſuper altare ponat vnū, & aliud mittet ad illius domū, tradendo illud familiæ ipſius, & ſi nullus vellet recipere, dimittatur ſuper bancā, & de hoc fiat inſtrm, ſicut & de requiſitione hic dr̄, & per hunc modū pœnā, de qua hic dr̄, euitabit, alle. de ap. c. fi. de eo q mit. in poſ. c. fi. de do. & contu. c. fi. de offi. or. paſtoralis. ad fi. & in fi. ſm Inn. ſed Hoſt. dicit, menſem currere poſt ſententiā & requiſitionē, & idē Arc. licet æquitatē habere videatur hæc opi. dictū tn̄ gl. & Inn. vr̄ pferendū, cū ex ꝯrio ſequeretur, ꝙ poſt plures annos requirēs arctaret pferentē ad hāc pœnā, ꝙ durū eſſet, cū interdū taliū ſcripturarū nō habeatur plena cura, & ſæpe pereant, p hoc vides, quare in tex. pſecutus fui lr̄am illā, poſt diē ſnīæ, q̄ olī erat in tex. ſed fuit in hac cōpilatione deciſa, & illa deciſio ſatis vr̄ facere pro opi. Hoſt. ſed ēt illa lr̄a nō impugnat, quod. ſ. dixi. non eñ dicit infra menſem, poſtq̄ fuerit reqſitus, ſed dicit infra mēſem, ſi fuerit requiſitus, vnde teneo quod. ſ. ¶ In gl. illa ſunt. in fi. idē Ho. Io. mo. & Arch. ¶ In gl. quorūcūque. ibi [*ſeruare debeat*] idē Hoſt. & cū eo Io. mo. & Arch. dicit Hoſt. ꝙ ſatis æquū eſſet, regulares prælatos nō includi. arg. de appel. reprehenſibilis. & c. cū ſpeciali. in fi. tenet tn̄ ꝯriū, cum lr̄a ſic gnaliter loquat̄, & qa in dubio tenedū eſt certius, & ſeruiendū verbis edicti, & quia hæc decret. innititur nō ſubtilitati ſed veritati, quam decet maxime religioſos ſeruare. ¶ In gl. elapſo. ĩ fi. dicit Hoſt. hoc verū. ſi ſnīam ſeruauit, & peccatū ꝯfeſſus fit, & pœnituerit, alʼs ſp quo ad ſe ſuſpēſus remanet. ſ. de coha. cle. & mu. c. fi. ¶ In gl. de hac. ibi [*is cui*] Inn. in decre. ſacro. recte tenuit, qđ ibi terminatū eſt. j. & ij. rn̄ſo. hic vr̄ innuere ꝯriū, ꝙ ſic ſuſpenſus celebrans non ſit irregularis, cum ſuſpendere ab ingreſſu eccleſiæ, non ſit ſuſpendere ab officio, cum etiam extra eccleſiam celebretur. & Hoſ. ponēdo hoc dictū Inn. expreſſe ponit de eo, qui celebrat in eccleſia. ipſi tn̄ ꝯriū tenuerunt in decre. ſacro. & hic loquitur Inn. opi. recitādo quorundā, vt placet ex eius verbis. ¶ In gl. ſ. in fi. vñ dicunt Ber. & Hoſti. ꝙ ſine mora, ſine ſatiſdatione, ſine cauſæ cognitione, & ſine aliquo excōicati grauamine hoc fieri. cū euidēter appareat ꝯ conſtitutionē latū fuiſſe. ¶ In gl. quare in officio. ibi [*ſi quis epiſcopus*] & ĩ. e. is cui. in h. ptuni rn̄. & in fi. idē hic Ber. & Ho. dicebat Fran. ꝙ ſi intrat cū aliis legendo & cātando, locus eſt irregularitati, & ſic intelligit illud, ſicut prius poſitū, ĩ. c. ſi qs epſ. ¶ In gl. pe. in fi. idē eſt, vt dicunt Ber. Inn. Hoſti. & Arch. qa quo ad celebrationem diuinorū non eſt inter iſtos differentia, ita eñ phibiti ſunt iſti, ſicut illi, ſicut aũt requiritur contēptus in excōicato celebrāte ad hoc, vt iudicetur irregularis, ꝙ probant ſm Inn. verba pdictorū canonū, quia vnus dicit, auſi fuerint, alter, dicit pſumpſerint, ſic & in ſuſpēſis, vñ ignorātia, ſi eſt probabilis, eos excuſat, ſi eſt craſſa & erronea, eos nō excuſat, ſed reddet eos habiles ad diſpenſationem. ſ. de cle. excō. mi. apoſtolicæ. vñ vt ſcripſi, c. ri. clerici. ſup. j. gl. habet ꝯſuetudo, ꝙ cū talib⁹, q claues n̄ ꝯtēpſerūt, legati de latere diſpēſāt.

ADDITIO.

a Irregularis. Quid ſit irregularis, habetur, quid autem ſit irregularitas, vide Bal. in addi. ſpe. de diſpen. §. iiij. & ibi ſpe. & Card. in cle. j. x v q. de ho. ꝙ eſt impedimentum, ſeu repulſio diuini officij, quæ ipſo iure inſtigitur ex errori, per c. fin. de temp. or. Et quotuplex ſit, refert Car. in cle. j. in iiij. nota. & q. xvij. de homi.

SVMMARIVM.

1. *Abſolutio non eſt neceſſaria, vbi conſtat appellationem legitimā præceſſiſſe.*
2. *Appellationem præceſſiſſe ſi conſtat ſed dubitatur an ſit iuſta, ſit abſolutio ad cautelam cum cautione tamen de ſatisfaciendo, ſi apparebit iuſtam fuiſſe ſententiam.*
3. *Excommunicatus ſi ius commune habet contra ſe, ei tn̄ eſt cōicandum, dum eſt in probatione illius articuli, an ſit exemptus.*
4. *Iniuria veritatem non ſatis eſt probare, niſi probetur notoria iuris vel facti.*
5. *Contemptus aliquando dicitur offenſa, quæ ſi fuerit manifeſta, præcedit emenda.*
6. *Appellatione pendente ſtatus appellationis remanet integer.*
7. *Dubitare de ſingulis non eſt inutile.*
8. *Abſolutio ad cautelam nūquam venit, quando per commiſſionem legati poteſt prouideri ſuper excommunicatione, niſi ſpecialiter ſit commiſſa.*
9. *Abſolutio ad cautelam quid ſit.*
10. *Cautela eſt proprie futurorum.*
11. *Clemens tertius primus fuit, qui expreſſit hoc verbum, ad cautelā.*
12. *Iudex quando debeat exprimere cauſam propter quam de nullitate ſententia dubitatur.*
13. *Abſolutio omnis etiam deiecta non ad cautelam dicitur gratia.*
14. *Abſolutio impediri poteſt per aduerſarium opponentem, ſententiam latam eſſe pro manifeſta offenſa.*
15. *Obiectio de manifeſta offenſa an procedat contra omnem petētem abſolutionem ad cautelam.*
16. *Terminus octo dierum quare præfigitur ad probandum manifeſtam offenſam.*

CAP. II.

SOlet nonnullis. Duæ ſunt partes, in pria duplex quæſtio. ſecunda ibi. & an. in ſecunda ibi. in primā. ad vtrāque reſpō. & primo ſoluit primā. ſecundo excipit ibi. tertio exceptionē moderatur ibi. in quo caſu. ſecunda ſecundę diſtinguit iudicialia & extraiudicialia, ſcđm ibi. extra iudiciū. & proteſtor, ꝙ prolixa & confuſa verba Inn. ſup hac decre. me nō ſinent eſſe breuiloquū. Ad intellectum aũt decr. q̄rebat Boa. quod erat facilius concedendū abſolutio vera, vel abſolutio ad cautelā. Rn̄det, ꝙ qō reſidet in hoc. ſ. quid ſit impetrabilius iuſtitia, vel gr̄a. hoc intelligas per id, quod dicā. ĩ. ſup ver. non negetur. Itē ſciendū, ꝙ Ioā. mo. hic diffinit abſolutionē ad cautelā, de quo dicā in ſi. expedius gl [*ad cautelam*] licet Inn & Ho. hic inſtēt, an locū habeat abſolutio ad cautelā, cū ex iuriſdictionis defectu ſnīa dr̄ eſſe nulla, tu dic in qualibet nullitate hoc locum habere. & hoc placet Hoſt. ab idēritate rōnis, & pp hoc iſtud principiū loquitur gnaliter, & cōcor. Vin. ſ. de reſcrip. ab excōicato. vbi dicebat, ꝙ in decre. p tuas. illi duo caſus ponebantur exēpli gr̄a. Et ponit hic Hoſti. octo exēpla nullitatis, quæ & plura in de no. ĩ. c. pāri. in gl. ii. non eſt ergo neceſſe mihi petere abſolutionē, vbi nego me ligatū, ad cautelā tn̄ peti pōt, de of. dele. cū cōtingat. Dicit hic Inn. & Hoſt. poſt eū, ꝙ ſi ille, qui dicebat ſnīam nullā ex defectu iuriſdictionis, obtinuit, & ipſe habet cōſcientiā, ꝙ fuerit iudex, pp quod ad cautelā extra iudiciū petit abſolui, dicendū eſt ei, ꝙ ſi habet pſumptionē violentā & cōſcientiā, ꝙ eſſet ſuus iudex, ſine cautela & cū ſatiſfactione debet petere abſolutionē,

arg.

arg. ꝭ.de pur. vul. ſignificantibus. ſi titubat, adhuc petat abſolui, & ſatisfaciat ſi ſine alterius iniuria fieri pōt, ſi ñ pōt ſine iniuria, tūc ſine ſatisfactione occulte petat, & recipiat abſolonē, ꝙ ſi excōicator denegat facere ſine ſatisfactione alteri iniurioſe recurret ad ſuperiorē, qui eā faciet, ar. ꝭ. de iur. pa. nullus. & ꝓbatur hoc. ꝭ. c. inquiſitionis. hæc perplexitas tollitur, qñ a principio abſolutionē ad cautelā petit in iudicio, ꝙ pōt, vt ꝑdixi [*nullam*] dicit Franc. ſed male, ꝙ idē ſi iniuſtā, hoc eſt falſū, vt patet. ꝭ. eo. per tuas. fatetur eñ ſe ligatū, ergo habet neceſſe directe abſolutionē petere, niſi ad cautelam, potuit tñ error Fran. procedere a gl. Ber. qui dixit, ꝙ cū olim in duobus caſibus fieret abſolutio ad cautelā, hæc ꝯſtitutio ſtatuit, ꝙ cuilibet abſolutionē petenti ad cautelā corā quocūque iudice cōcedatur, hoc eſt falſū, vt ꝑdixi, non enim præſtatur hæc abſolutionis forma, niſi cū nullitas ſñiæ allegatur, imo an in omni nullitate locū habeat, reuocatur in dubiū, vt ꝭ. dixi, & adde, quod dicā ſup. iii. gl. & ipſe Fran. dicebat, ꝙ dubiū primæ q̄ōnis textus procedebat, qa ꝯtrietas videbatur in dicendo ſñiam nullā, & petendo abſolutionem, & ſic non videbatur audiendus, ſed illud verū, ſi ſimpliciter peteret [*contradicentes*] ex dictis Inn. format hic Hoſt. quatuor regulas. Prima, ꝙ † abſolutio nō eſt neceſſaria, vbi conſtat, appellationē legitimā præceſſiſſe. ꝭ. de oſti. deleg. cū olim Abb. in fi. Secunda, ꝙ ſi conſtat, ꝙ iuſta ſñiā præceſſerit appellationē, antequā ei cōſcerit, eſt abſolutio faciēda. ꝭ. c. cū deſideres. Tertia, ꝙ ſi dubitetur, vtrū appellatio præceſſerit, vel ſecuta fuerit, & cōſtat bis appellatū, fit interpretatio ꝓ appellāte. ꝭ. de teſti. cū tu. de cle. mi. illud. ver. cæterū. Quarta, † ꝙ ſi conſtat appellationē præceſſiſſe, ſed dubitatur, an ſit iuſta, fit abſolutio ad cautelā cū cautione tñ de ſatiſfaciendo, ſi apparebit iuſtā fuiſſe ſñiam vt hic, nō tñ valet appellatio. niſi cā fuerit expreſſa. ꝭ. eo. lib. de ap. c. i. de cuius expreſſione & veritate iudex habet inquirere. 30 q. v. iudicantē. & ſi de expreſſione cauſæ non probat appellans, nō fiet abſolutio ad cautelā. nā vt dicit Inno. in iudicijs non prodeſt veritas. niſi probata. in for. o animæ ſecus. primū patet. de re iudica. cū ſuper. & c. ſubortæ. ſecundū. de hom. ſignificaſti. ii. de ſpon. tua no [*articulo*] quid ſi quæratur, vtrū ſit appellatū, vel vtrū cā expſſa ſit legitima. tūc ſibi nō cōmunicabitur ēt in extraiudicialib ar. ꝭ. de ap. Romana. §. i. & ij. ꝭ. eo. p tuas. niſi forſan modico tpe, dū quærit aduocatū. dū cōducit hoſpitiū, vel cōponit ſarcinulas, ar. ff. ex qui. cau. ma. l. ab hoſtibus, §. fi. quid ſi conſtet cām legitimā, ſed dicitur falſa, ſemper pōt cōicari extra iudiciū, quādiu appellationē proſequi pōt, poſtea vero nō. ꝭ. de ap. pſonas. & c. cū ſit. facit. ꝭ. eo. licet. Quid ſi dicitur ſñā nulla ex alijs cauſis, qa ꝓferens non erat ſuus iudex, diſtingue, aut ius cōe facit pro proferente, vt quia excōicatus eſt de ſua dioc, & tunc non cōicabitur ei, niſi euidentes appareat nullitas ſententiæ. aut facit contra proferentem, puta, quia ille eſt de dioce. aliena. & tunc ei cōicari poteſt. niſi cōſtaret euidenter ſententiam eſſe iuſtam. ad hoc de app. ſolicitudinem. & c. dilectis. in fi. facit de elec. venerabilem, de reſcri. cum contingat. de his autem, quæ medio tempore facis. remittit Inn. ad decre. pia. Dicit demum Inn. melius videri, ꝙ † & ſi excōicatus ius cōe habeat cōtra ſe. ei tamen eſt cōicandum, dum eſt in probatione illius articuli, an ſit exemptus, cuius contrarium dicere graue eſſet; nam ſi ipſe te conſulat, an debeat petere abſolutionem ab excōicatore, tu conſules, ꝙ non, quia graue detrimentum fieret per id eccleſiæ ſuæ exemptæ, & ſi licitum non eſſet hoc ei conſulere, incideres in excōicationem maiorē cōicando in crimine criminoſo. i. conſilium dando ſuper eo, pro quo eſt excōicatus. ꝭ. eo. nuper. ꝭ. eo. ſtatuimus. quod eſſet abſurdum ſm Innoc. qui obiicit, ꝙ ſm hoc inſurgit cōtrarietas. quia propter manifeſtam offenſam denegatur abſolutio, & ea non obſtante conceditur cōio. Reſpondet, ꝙ primum eſt denegare gratiam, ad quam faciendam quis non tenetur, vt dicam in gl. ſeq. ſecundò eſſet denegare iuſtitiā, & ſic facere iniuriā, ſ. credendo vni parti in alterius preiudiciū. etiā ſi excōicator ſit pars, vt ſequitur, non negetur. p hoc & per id, qđ quærebat, an ſine ꝯdictionis obſtaculo &c. Vr̄, ꝙ abſolutionem his caſib. petitam ad cautelam ſuperior denegare nō debeat, qđ vr̄ velle Ber. vt ſcripſi ſuper ver. nulla. Sed Inn. contra, cum hæc abſolutio ſit de gratia. nā de iure eſſet, vt primo conſtaret de veritate cauſæ, quā fieret abſolutio ꝭ. de off. dele. cum contingat. & ꝯ rationem huius inducta eſt hæc gratia, & ſic nō extendēda. ff. de leg. qđ non rōne. niſi hæc fiat ab eo, qui poteſt, & cū Inn. fecerit hanc conſtitutionē, & nunc exprimat intentionem ſuam, nil vr̄ vltra quærendum. dicit Hoſ. ꝙ nō exprimit hoc vt papa, ſed vt magiſter, & dicit ſæpe ab eo audiuiſſe. ꝙ nō intēdebat, ꝙ gl. ſuæ facerēt ius. Sed nō ne præſumitur ꝓ ſñia iudicis, de renun. in ꝑſentia. Dicit Inn. in ꝑiudiciū alterius ꝑſumēdū nō eſſe. quia oīno ſit iuſta, nec eſt ēt aliquis condēnandus ex ꝑſumptionibus, ſed ex veris & iuſtis probationib. pōt ergo ſuperior hanc abſolonem præſtare, & ſi voluerit denegare ex diuerſis coniecturis ad iſtorū alterū animū informando, ar. ꝭ. de teſti. præterea. & c. in noſtra. & vide quod ꝭ. dicā I x. membro ſummę. Nec ob. hæc litera, quæ intelligitur, negari non debere ad petitionē aduerſarij, vt ſequitur, ſed quid ſi excōicatus dicit ſñiam nullam pp exceptionē ſuam. Dicunt quidā, ꝙ non habet locū abſolutio ad cautelā, ſed proſequatur ius ſuū. & exemptione probata pronunciabitur ſñiam fore nullam. & ſi dicat, ꝙ iudex noluit dare terminū ad exēptionē probādā, & pp id ex defectu iudiciarij ordinis ſñiam dicat nullā, cogetur iudex eo ꝓbato ſñiam reuocare, inquantū de facto ꝓceſſerit, als ſi diceres locū eſſe in hoc caſu abſolutioni ad cautelā, ſeq̄ret abſurdū, qa ſemp illud iuriſdōni ordinariæ. q ſe dicit exēptū, ex quo ſic abſoluet, nec ad ſuū iudicē remittet, qbuſdā vr̄, ꝙ ſit abſoluēdus ad cautelā, & ſi ñ ſuā, qa ipſe exēptus ſe obligatū ñ reputat, ē tñ neceſſaria ad cautelā aliorū, ne ipſe exēptus ex eo, ꝙ ab alijs vitatur. patiatur aliqñ detrimētū. ſed Inn. dicit primā opi. veriorē, licet aliqñ & perraro ſuperior. maxime papa talē ex cā poſſit ad cautelā abſoluere vocatis primitus euocandis. Hoſ. placet, ꝙ poſſit abſolui, qñcūq; ſuperiori videbitur, ex quo nullitas allegatur, vt dixi ſuper ver. ad cautelam. Nec ob. abſurditas, de qua ꝓxi. opponebatur, quia æque poſſet mētiri de errore intolerabili, vel alia nullitate, nec illud ēt mouet, quia citantur, quos res tangit, vt ſtatim ſequitur. citatus vero ꝯriū iudici oſtēdere poterit. Itē non deficiet ptās puniēdi mēdacē [*vel excōicator, vel aduerſarius*] hoc intellige iuxta diſtin. decr. venerabilib. in prin. ꝭ. eo. & p hoc patet parte citādā, vt proxime dixi, vel saltē ſibi ſignificandū, ſi aliqd vult opponere, qđ negari non pōt, saltē pp ꝯdictionē ſibi permiſſam, de qua ſequit, ꝙ verū niſi ſpāle periculū eſſet in mora. vel niſi papa ēt extra iudiciū gratiā faciat, & ſic loquit ſm Hoſt. ꝭ. c. ti. venerabili. & c. ſacro. §. i. [*niſi*] iſta exceptio quo caſu procedat, & qūo ꝓbetur, dicā in fi. qđ ibi ponit Inn. [*manifeſta*] i. notoria, vt in gl. dicebat ergo Inn. ꝙ † nō eſt ſatis ꝓbare veritatē iniuriæ. niſi ꝓbetur notoria iuris, vel facti, hēbit ergo probare aliqđ factū manifeſtū, qđ in ſui natura ſit iniurioſū, & tale, qđ ſufficit ad excōicationē ꝓferendā. qđ ſi excōicator, vl̄ is, ꝓ quo lata eſt, ꝓbauit iniuria manifeſtā excōicatus dicit, ꝙ nō fuit iniuria, cū id fecerit ad tuitionē iuris ſui, ꝭ. de ele. cū eccl̄ia. & ad id ꝓbandū petit dilationē, nunquid interim abſoluetur. dicit Inn. & idē Ho, ꝙ nō, qa hic nil pōt aduerſario īputari. C. de tē. in int. re, l. petedæ. & īputet ſibi. qa replicauit, & ꝓbauit, cū fuit oppoſitū de manifeſta offenſa. ad hoc ꝭ. e. li. de teſti. ꝑſētiū, & ꝭ. de ꝓb. licet. ver. in dubio. & adde. qđ hic no. ī gl. dixit Ber. dicat, & exigetur ab eo iurm, ꝙ id malitioſè nō opponat ſm Fran. facit ꝭ. e. li. de iur. cal. c. ii. in fi. offenſa facta ꝯ hoīem, de qua monitus ſatiſfacere noluit ad mandatū iudicis, & iō fuit excōicatus. vnde non eſt abſoluēdus niſi ſatiſfactione ꝑmiſſa, vt ſequitur, & probatur. de verbo.

verbo. si.ex parte.& c.cũ olim.ẽm Ber.& pp decre.vene rabilib.s.c.decidi pot notatũ hic per eũ. & Host. q post Inn.distinguũt an iubeatur,quod est in faciendo,puta, q rẽ restituat,vel exhibeat,de qbus no.de do.& cõt. c.ij. 5 in j.gl.& † tunc cõtẽptus dr offensa.quæ si fuerit manifesta,præcedit emenda.si vero iubeatur. q est in veniẽdo, tunc cõtẽptus est contumacia,& sufficit cautio.Sed hic ẽt distinguitur,an sit manifesta,vt ibi.§.secus.& §.sequẽtibus[vel dierum]non computato die,in quo pponit ẽm Hos.per iura hic alle.in prin.gl.[probauerit] & si non pbauerit cõdenetur in expensis per hoc factis. s. de exce. pia.de testi.ipo. frequens. e.l.s. de dolo.inst.cũ fundata sit intentio actoris ẽm Fran.[sufficiens] quid si de hac satisfactione.vel de inferiori satisfatione sit discordia inter pies, quia alter dicit illã nimis magnã, alter nimis paruã, dic ẽm Inn.ad arbitriũ iudicis non alterius partiũ recurrendũ.s.de ver.si.eũ olim ff.de pig.ac.si seruos. Sed qd si de satisfactione maxime iudex dubitat, an sit sufficiens,nũquid hoc dubio pendente differretur absolutio?hic q nõ, sed facta satisfactione vsque ad quãtitatẽ,de qua certũ est, & recepta sufficienti cautione super dubio statim fiet absolutio, arg.s. de eo qui mit.in pos. c.ii.& iii.Et dicit Hosti.hoc bene pbari.s.eo.facto.§.vlt. [cautio]dicit Io.mo.hoc sumi potuisse ex. l.iii. C.qui. ad lib pro.nõ licet.nam si possessus in seruũ proclamat in libertate assertio,negatio & psumptio,q sit liber & ɔria post faciunt rẽ dubiã. iste aũt statim acquisita ex re dñi ca vel operis debet restituere posterior.sed quæsita ex destitutione,vel donatione nõ,donec cõstabit illũ liberũ vel seruũ,& qa ista pendent ex euentu iudicij cœpti, pspicietur huic causæ per cautionẽ.dicit gl.j.cautelã.i.p fideiussores idoneos,vel saltẽ cautionẽ iuratoriam.C. de asser. tol l.j.§.super.& si hoc nõ pot fieri.pspicietur per sequestrũ.vt.d.l.ii.in fi.& C.de or.cog.l.fi & qa hoc casu non põt fieri sequestratio,recipitur pdicta cautio,s.vt lit.nõ cõte.tua.[pendente]ex hoc scire pendere ẽt,an absolutione indigeat,an pnũciari debeat non ligatus, de offi.deleg.cũ cõtingat[euitetur] cũ eñ fateatur se excõicatũ,licet post appellationẽ & confessus in iure &c.s.de cõfes. c.j.merito iudex illũ repellet.donec de appellatione cõstet si prius absoluatur ad cautelã, tñ q hic dr illũ non euitãdu,intelligitur si de excõicatione excipiatur, teneretur enim,quod cũ ipso fieret,si non excipietur,de ex-
6 ce.pia[extra iudicium]hoc est iudicũ,qa † pendente appellatione remanet integer status appellantis. ff.de inius.rup.& irri.te.l.si qs exheredato.§.hi aũt oẽs.& §.seq. ergo non debet vitiari, qa nec appellatione pendente, nec lite priuãdus est cõione ecclię,in qua erat.nec puertenda est huiõi quasi post liberta. in qua erãt . ff.nil no. ap.pen.vna.s.vt li.pẽ c.j.& ii.ẽm Host.vni.q sin.e ii.[legitimis]vel cõibus.s.eo.lib.de excep.pia. cum pp spãlẽ rõnẽ in his casibus nõ vitetur excõicatus extra iudiciũ,patet a ɔrio,q saltẽ vbi snia nõ asseritur fore nulla i oib.alus, ẽt extra iudiciũ euitabitur,ar. xxv.di.qualis. de psum.nõ ne.ff.de iudi.cũ pior. ergo nulli notorio excõicato cõicari debet in ɔctibus,nec valet,quod ibi agit excõicatus ad vtilitatẽ suam ẽm Hosti. qui remittit ad notata in decre.pia.[Admittatur] olim iste finis restringebatur ad snias eporum per decre.quia periculosũ.sed ista pars hodie est sublata.¶ Prima gl.sum mat. ¶ Tertia glo.rn. per qõ.an ẽt delẽgatus absoluat ad cautelã ponit duas opiñ ɔrias,ad secundã obiicit,& rñdet dupliciter ¶Gl.i.e. ponit,prorogat,dubiũ soluit,quod per quatuor iura exemplificat.¶Gl. dixit,rñdet per qõnẽ,an ex eã augeatur dilatio.¶ Antepe.gl.de rõne qrit.& tres reddit.¶ Vltima gl. respon. per qõnem,an statim efficax sit amissio . soluit & remittit,signat contrarium & ibi remittit . ¶ In glo. quia.ibi.[l.vlt.] vide in c.qua frõnte . de appellation. in gl.qa pp.¶ In gl.antepe.ibi[quoties]vide de testi.cãm. ij. super vl.gl. ibi[quidam frenandum] in opus publicũ perpetuo dati & dãnati in insulã ea, quæ sunt iuris ciuilis nõ habent,sed habẽt,q sunt iuris gentiũ.¶ In gl.ij.in fi.deq-

7 bus philosophus. †Dubitare de singulis non est inutile. Io.mo.¶ In gl.iii.ibi [quod quilibet] Ber.in duob' errauit. primũ dixit in textu super ver.nulla. secundũ suspendit ex eo,quod decre.per tuas.e.ti.dixerat, quod sedes Apostolica cõsueuerat cõcedere absolutionẽ ad cautelam, & quasi intelligeret id inferioribus nõ licere, dixit hoc nouũ per hanc decre inductũ,quod quilibet &c.vt sequitur, sed illa verba non ponebantur ibi ad designandũ aliud spãle in papa,sed ad instruẽdũ, quale remediũ posset haberi in illo dubio.& ibi [ordinarius] ẽt & ipse q excõicauit qñque sic absoluit, vt scripsi post Inno. & Host.s.e.per tuas.super ver. consueuerit.ver quid si alicui.& ibi [alii] Host.& Io.mon.sed Arch.non vult accedere huic dicto,dans casum de illo qui per testes vult pbare qui sunt excõicati, & per alios liquere nõ põt,videtur, q ẽt delegatus tales absoluet ad cautelã, ar. de testi. veniens[& in fi.] inducit,quod ibi no.Gof.& Host.& facit,quod post Host.scripsi in dec.per tuas.in ver.quẽ p allegaui.& Io.mo.satis prolixe vult accedere huic dicto
8 dicẽs,q † qñ per cõmissionẽ legati põt pcideri super excõicatione,nunquã venit absolutio ad cautelã,nisi specialiter sit cõmissa,sed qñ nil est tactũ in rescripto, sed incidit canões de excõicatione testis,vt dictũ est,putat absolutionẽ ad cautelã per quẽcunque iudicẽ ẽt delegatũ fieri posse,per c.veniens.& dicit sic fuisse factũ in decisa decre.vlti.de iudi.Tamen rñderi posset,illud factũ de expresso mandato papæ,inducit iura quæ dicunt licere incidenter,quod non licet principaliter, de testi.cũ inter. c.pe.cũ cõcor. Ne igitur iudici & parti sit elusio iurisdictionis,poterit,qd alš non posset ff.de iu.om.iu.si idẽ.§. j.Subdit tñ,q absolutio testis eo casu nõ est vera,sed durat depositione durãte,arg.s.de priuile..vt priuilegia. & no.s.de ap.ad hoc. q in casu vero huius capli est vera, & est rõ ẽm eũ,quia absolutio testis, vel eligere debẽtis in decre.apostolicæ.de excep.prouidet negotiis, qu bus expeditis reincidit i sniam,vñ tũc nõ datur cautio,& pter morã modici tpis nõ est periculũ.ff.de iud.si debitori. nec fit ɔ excõicante, vel illud pro quo lata est illa absolutio,quia non fit ɔ illos, puideri debet eis per cautionẽ.& sunt vocãdi,vt dixi i tex.sup ver. excõicator.ergo nõ,puto p iferiores iudices illas absolões ipales fieri posse, de quibus prædixi, licet papa illas faciat,vt scripsi in præce.c.veniens.super vl.gl.& ibi[causæ]nedũ principalis,sed appellationis, ẽt cũ scribitur sub hac forma,si inueneris excõicationis sniam post applõnẽ latã, pronuncies illã nullã.& ibi[non potest]q.d.nõ per id põt commodius expediri[& in fi.]quali auditores habebant ordinariã de hoc in cle. de rescri auditor.in j.gl. ¶ In glo.his militis.in fi.vide.qd no. de eo q du.in ma.significasti.in vl.gl.¶ In gl.i.retorq.ibi[canonis]sed cũ snia canonis sẽp sit nulla.nu.dub.eni.quo in illa procedit hoc dictum. So. dubiũ põt esse in facto.s.e.cũ desideres.§.j.& nõ esset absurdu dicere idẽ in probabili dubio, minus facit, quod no.s.e.venerabilibus.§.porro, & quod ibi addã,& quod no.in cle.de sepul.eos.¶ In gl.dixit.ver.ibi. dixi in glo.licet enim.& ibi[audiendum]Fran.hic ɔ in casu huius capituli, cũ nil pereat aduersario, cui prouidetur per idoneã cautionẽ,vt hic. & s.de verb.sig.ex parte.& propter periculum materiæ, vt.s.& in fi.dixit Inn. idẽ dicẽdũ in excep.spoliationis & aliis,in quibus certus terminus datur ad aliquid proban.¶ In gl.in spiritualibus.in fi.vt ibi scripti super glo.pe.& idẽ hic Arch.¶ In glo.quærit.ibi Ber.& hoc Inn.& Host.& ibi.[iudicialis] ff.de hære.qñ. & ibi[extraiudicialis]ff de procu.mutus.j.rñsio.cum concor.& in fi.quarta,quia extra iudiciũ non est paratus iudex medius, sicut in iudicio. facit.s. de appel. sæpe. ẽm Host.& Io.mo.& facit,quod no.s.tit.j.c.pe.in vl. glo.adhuc addit Io.mo.q compositius litus impeditur. vnde simpliciora maioris durationis existunt, sed iudicialia sunt copiosa, & a multis pẽdẽt, iudice actore & reo, extraiudicialia cõter ab vno,ergo vt.s.¶ In glo.vl.iura ibi[bene admissum] dicit hic Inno. quosdam dicere. in

electio·

electionibus uedũ antequã recipiantur probationes ſu
per veritate cauſæ appellationis, ſed antequã incipiat ꝓ
ſequi appellationẽ, ſi dicat is, cui excõicatio opponitur,
ſe appellaſſe, admittitur cum proteſtatione, ꝙ alij non
intendunt ſecum coeligere, vel celebrare, ſi excõica-
tus eſt, ſed pp reuerentiã eius, ad quẽ appellauit, eum nõ
repellunt, valebit aũt vel non vox, iuxta diſtinctionem
gl. ſed ſi notoriũ eſſet, appellationẽ non tenere, nõ ſolũ
vox excõicati non pſtet ſuffragiũ, ſed ẽt vox coeligẽtiũ,
qui ſponte admiſerunt eũ ẽt cũ proteſtatione, non vale
bit, de procur. c. fi. de hoc no. ſ. de elec. illa. & ibi videas.
& de appel. dilectis. in fi. & de appel. ſolicitudinem. in du
biis aũt multũ valet ꝓteſtatio, de cõſti. cũ M. de elec. ca-
mana. In priuata vero familiaritate maxime in occul-
to, vbi illi, qui excõicatus dr̃, nullũ fit præiudiciũ, tutius
eſt, illũ vitare. xxiiii. q. j. oĩs. xj. q. iii. curiæ. in electionibus
ãt & aliis, vbi ſibi ex vitatione fieret ꝑiudiciũ, tutius eſt,
illũ cũ proteſtatione admittere quã vitare. ar. vj. q. ij. c. ii.
ſed ſi ille pñs eſſet, qñ excõicatur, vel denunciatur, nil di
cit, de app. vel alio quod annullet ſnĩam, valebit tũc ele-
ctio facta illo abñte, nec pp prædictũ contẽptũ ceſſabi-
tur, quia fuit in culpa nil de ſuo iure ꝓteſtãdo, & caplm̃
fuit ſine culpa, alſ aũt ſi cõtẽpta proteſtatione excõicati,
vel denũtiatione excõicatoris elegerunt, valebit electio,
ſi ſuie veritate erat excõicatus, & ceſſabiliter, ſi excõica-
tio non tenebat, vel pp ꝑcedẽtẽ appellationẽ, vel pp aliã
cãm. ſ. de appel. dilectus. in fi. plus vr̃, ꝙ licet eps̃ in præ-
ſentia capli excõicet abſentẽ ẽt expreſſa iuſta cã, quia cũ
ille poſſet iuſtas cãs habere, pp quas nõ teneret excõica
tio. caplm̃ citabit illũ ad electionẽ, non tñ illũ ſalutabit
in literis, quia ꝑſumitur pro ſnĩa ordinarij ſaltẽ in his le
uibus, & parũ pro iudicialibus. xj. q. iii. curæ. de renun. in
ꝑtenna. ponẽt autem in literis, qũo ordinarius excõica
uit illũ, & ſi putat excõicationẽ tenere, non veniat, ſi cre
dit illã non tenere, veniat, & cũ excõicato nõ impẽdunt
eligere partẽ huius gl. poſuit Compo. ſ. de elec. illa. vt. j.
ſcripſi ad fi. mag. gl. expeditis gloſſis vt multa hic ſcripta
per Inn. quæ Hoſt. Arch. & alij omiſerunt. poſſumus in
cludere & narrare circa per Io. mon. hic no. per modũ
ſummæ materiã apprehedã, plura tñ ſummæ ipſius mẽ
bra expediã remittendo. ¶ Eſt aũt ꝑmittendũ, ꝙ de ab-
ſolutione ad cautelã loquitur Alex. III. de ap. ad pñtiã.
ſaluo quod dicetur. j. in tertio mẽbro. Clemẽs tertius. e.
ti. cũ deſideres. §. j. Inn. III. e. ti. per tuas. & de teſt. veniens.
in fi. Hono. tertius eo. ti. venerabili. Greg. IX. de exce. apo
ſtolice. Inn. IIII. hic, & j. e. venerabilibus. Greg. X. j. e. præ-
ſenti. ¶ Quæro igitur, qd ſit abſolutio ad cautelã. ſcdm,
quare ſic dicatur. tertio qñ fuerit inuẽta. quarto a quib.
ſnĩs fiat, quĩto, qũ fiat. ſexto, qualr̃ fiat. ſeptio, p q̃ verba.
octauo, ad qd fiat. nono p quẽ fiat. decimo, an fiat neceſ
ſario. vndecimo, an ĩpediri poſſit, ne fiat. ¶ De primo di-
9 xit hic Io. mo. ꝙ † abſolutio ad cautelã eſt vera, ſeu puta-
tiua ab excõicatione liberatio, eos, quos res tãgit, proſpi-
ciens, reſtrictio ad executionẽ non eſt cõgrua, vt ſtatim
patebit, quare loco illius dicerẽ, ab eccſiaſtica cenſura li
beratio. diffinitionis aũt ptes nõ proſequor, quia veritas
per inferiora patebit, & maxime per ea q̃ dicã ſuper ſex-
to mẽbro. ¶ Ad ii. vltra ea, q̃ ſcripſi de excep. apoſtolicæ.
10 in gl. dicit Inn. & in gl. vl. dico, ꝙ † cautela eſt proprie fu-
turorũ, de accu. quãr. ij. ver. & iõ. de ſimo. licet Heli. poſt
prin. & ſ. e. cũ deſideres. j. rñ. vbi de hoc in glo. ij. & ſ. de
ſer. non or. c. j. hic tñ diuerſa reſpicit primo illũ, qui ab-
ſoluitur, & hoc duplr̃, primo, quia licet nõ putet ſe liga-
tũ pp ſcrupulũ conſcientiæ, vel duplicitatis ambiguũ,
caute ſe habens petit abſolui. ſecũdo, qa licet nullũ ſcru
pulũ habeat, ſibi ꝓuidet ꝯ dãna, q̃ ſibi obuenire poſſent,
ſi de facto ab aliis vitaretur, vel ſi interim in iudiciis nõ
reciperetur, vt actor, vt hic in fi & ſic patet ſecunda cau
tela. ſ. aliorũ cõicare volentiũ, q ſorſan cũ ſuo dãno ꝓ-
prio abſtinuiſſent, vel ſibi ꝯ conſcientiã cõicando pec-
caſſent. & qñque ponderatur cautela negotiorũ vigen-
tiũ, vt dixi ſuper. iii. gl. eſt & alia cautela eius, qui illũ ex-
cõicare fecit, qa pro eo ab iſto recipitur cautio, vt hic. &
vide, quod dixi in tex. ſuper ver. cautio. ſed hoc non eſt
ſpãle huius formæ, & ſi dicas, imo quia hæc cautio ha
bet ſpãlẽ formã pp dubiũ nullitatis. Rñdeo. ꝙ idẽ in du
bio iuſtitiæ. ſ. c. per tuas, ad fi. de offi. dele. cũ contingat. in
fi. & no. ſ. e. venerabili. in vl. gl. hic proprie reſpiciunt ex-
cõicationẽ fortius, quã ſuſpenſionẽ, vel interdictũ, in q-
bus licet periculũ immineat, non tñ tm̃, de qua tñ vide
quod ſcripſi in prin. glo. decre. apoſtolicæ. ¶ Ad tertiũ di
co, ꝙ iura antiqua hoc remediũ ñ cogitauerũt, nec ob.
xiiii. q. j. audiuimus. vt ibi no. & ꝙ de hac abſolutione
non poſſit illud intelligi, patet, quia ibi conſtabat ſnĩam
eſſe nullã. Itẽ ibi nulla cautio fuit recepta iuratoria, vel
alia, bñ ergo dicit gl. ꝙ abſolutio ponitur improprie, &
per eũdẽ modũ poſſet intelligi decr. Alex. III. de ap. pœ
nitentiã. nã cũ ibi præponatur, ꝙ ille ꝑsbyter non erat
excõicatus de iure, ergo abſolutioni ad cautelam locus
non erat, vt prædixi, & ſic factũ reſpicit, vt ẽt no. de teſt.
dilatio. in vlt. gl. ſi ãt de abſolutione ad cautelã intellige-
re velis, eſt dicendũ, ꝙ tpe abſolutionis non conſtat de
nullitate, ſed poſt abſolutionẽ cõſtitit de iuſtitia ꝑcedẽ
tis applõnis, & per ꝯñs de nullitate, & illud tps̃ põdera-
11 uit auctor cũ ſcripſit excõicatori, dicemus ergo ꝙ † Cle-
mẽs. III. primus fuit, qui expreſſit hoc verbũ ad cautelã,
in decre. cũ deſideres. §. j. licet forſan tpe Alex. habueri-
mus eius effectũ, vt. ſ. ¶ Ad. iiij. dico, ꝙ fit a ſententiis la
tis in hoĩes cõprehenſis applõne cenſuræ, de ver. ſi. quæ
renti. ita tñ, ꝙ nõ extendatur ad interdicta gñalia loca,
vt. j. eo. præſenti. an tamen extendatur ab interdicta ec
cleſiarum, ibi dicam, de executione, patet hic, & j. eo. ve
nerabilis. & quatuor primis iuribus alle. in prin. huius
glo. & de ſuſpenſione patet. e. ti. venerabili. & de excep.
apoſtolicæ. de interdicto hoĩs, qa idẽ quod ſuſpenſio, &
quoad ſacramenta habet effectum excõicationis. dici-
mus idẽ, vt no. j. e. præſenti. in gl. pe. vbi igitur de harum
ſnĩarũ nullitate dubitatur, locus erit huic abſolutioni,
vel relaxationi, ꝑdicta vera in ſnĩis, per quas ligatur ho-
mo, in ſententiis vero canonis, de quibus nõ dubitatur,
quin ſint iuſtæ. iiii. di. erit. nõ vr̃ hæc abſolutio locũ ha-
bere, tu dic ꝯ, ſi occurrat dubiũ facti. ſ. e. cũ deſideres. §. j.
& forſan idẽ in probabili dubio iuris, vt dixi ſuper gl. j.
notoria. de minori vero excõicatione, cuius abſolutio
fit ſine iuramento, & nullo vocato & a ſacerdote. ſ. e. nu
per. §. in ſecundo. non eſt facienda abſolutio ad cau-
telã. ¶ Ad quintũ, licet quidã dixerint, ꝙ ſolũ qñ poſt ap
pellationẽ, dicitur lata ſnĩa, vel ꝙ cõtinet errorem into
lerabilem, locus ſit huic abſolutioni, veritas tñ ab iden-
titate rõnis ſumpta habet idem in qualibet nullitate, ex
quo. n. dico ſnĩam nullã. auditor hoc probare volens ab
ſolutione petita. ſ. de offi. dele. cum cõtingat. poſſum tñ
illã petere ad cautelã. ſ. e. c. per tuas. hĩc eſt, ꝙ huius dec.
prin. gñaliter ponit de nullitate. & ꝙ hic in prin. dixi ſup
verbo ad cautelã. ſi vero dicat̃ ſnĩa nõ nulla, ſed iniuſta,
nõ dat̃ abſolo ad cautelã; ſimplr̃. n. hẽt abſolutionẽ pete
re, cum ligatus ſit licet iniuſte, vñ nõ auditur ponẽs cer-
tũ ꝓ dubio, imo per hoc claues contẽnit. & vide, quod
hic in prin. dixi ſup ver. nullã. concludo igitur, ꝙ ibi cõ
ſtat eã aliquã, licet iniuſta dicatur. peti. n. debet ſimplici
ter abſolutio, fortius vbi eſt aliqua & iuſta, qñ vero pp
appellationẽ ꝑcedentẽ dr̃ nulla, oportet, ꝙ ꝯſtet appel-
latũ & ex cã ꝓbabili, & tunc pp dubiũ veritatis fit hæc
abſolutio, prius nõ, & vide, quod ſcripſi ſuper ver. ſine ꝯ
dictionis. ¶ Ad ſextum dico, ꝙ fieri debet vocato illo,
cuius intereſt iuxta diſtinctionẽ decre. venerabilibus. in
prin. j. e. hoc ꝓbat hæc decre. vt hic ſcripſi ſuper ver. ex-
cõicator. cũ. n. certo caſu impediri poſſit hæc abſolutio
p aduerſarium. vt hic, fateri oportet, eum requirendũ.
facit ſ. de teſti. ſignificauit. ſ. e. li. de ele. e. fi. Item fieri de-
bet cum cautione de parendo, ſi apparebit eum iuſte
ligatum vt hic. ver. competens &c. cum. n. hæc abſolu-
tio fiat ſolũ in dubio, vt ꝑdixi quod dubiũ per probatio
nes poſtea certificabitur, per quas patebat, an abſolutio
iuſte

habeatur pro putatiua & imaginaria, ꝙ erit, cũ patebit eum non fuisse ligatũ, an pro vera, i. cũ apparebit illum iuste ligatum, male esset in hunc casum prouisum aduersario, si nõ cauisset, & per hęc verba intelliges diffinitionẽ, quã in princ. dedi. ¶ Ad septimũ dico, quibusdã videri verbũ relaxationis plus cõperere in hoc casu, quã verbũ absolutionis, quasi relaxatio sit cõius verbũ, quod adaptari põt ad ius & ad factũ. facit. s. c. venerabili. de except. apostolicæ. j. eo. venerabilibus. §. sed & si. & j. e. pñti. & s de testi. dilecto. in fi. & quod ibi no. in vl. glo. & s de rescri. capīm. vbi de hoc in gl. fi. si ergo per probationes patebit snĩam nullã intelligetur fuisse relaxatio facti, aš diceretur iuris. & facit, quod dixi post Hosti. de offi. or. c. pe. sup fi. vl. gl. tñ decre. pdicta venerabilibus. j. eo. ẽt in casu quo, de nullitate dubitatur, vtitur ver. absolutionis, vt ibi patet in §. pen. & vl. idẽ faciunt omnia alia iura allegata in prin. gl. & hoc, pp quod de ver. nõ vr̃ curãdu. & erit semper idẽ sensus, ex quo adiungitur ad cau-

12 telam, † debet tñ iudex exprimere cãm, pp quã de nullitate snĩæ dubitatur, nec curo, an ordine verborũ pcedat absolutio, an ipsius dubii expressio, & an dicat, absoluimus ad cautelã, pro eo quod &c. an dicat cũ dubitetur &c. iõ absoluimus &c. est simile. s. de con. vtili vel inuti. c. pe. & facit. s. e. c. proximo. §. j. ¶ Rñsio ad octauũ satis patet ex his, quę dicta sunt ĩ mẽbro secũdo. dicit Io. mo. & Arch. ꝙ introducta est pñaliter ad vitandũ animæ piculũ, de ap. qua fronte. §. j. fateor dictũ, sed decre. illa de hac spẽ absolutionis no loquitur. fit ergo ad habẽdã in dubitatã pticipationem sacramẽtorũ & hominũ, quæ prius erat dubia, & peccatorũ inductiua, vt ibi dixi incidenter, fit ẽt ad prouisionẽ aduersarij, q̃nque fit ab prouisionẽ negotiorũ. puta vt fiat ecclesiæ prouisio. de excep. apostolicæ. vt habeatur veritas a teste, vt in decre. veniẽs, de testi. vt procedat actoris petitio realis vel personalis, ꝯ quẽ de excõicatione excipitur. & ipse replicat de nullitate. ¶ Ad nonũ rñdetur, ꝙ fit per superiorẽ illius, q tulit snĩam, de hoc tñ mẽbro, & an hęc absolutio fieri possit per pferentẽ, & an per delegatũ, satis hoc in tertia gl. & sup illa. ¶ Ad decimũ rñdetur, ꝙ fit de gratia ñ de iuris necessitate, licet Ber. dixerit per hanc decre. statuti, ꝙ cuilibet petenti cõcedatur, vt dixi in tex. sup ver. nulla. sed primũ verius sm Inn. & Host. & de hoc satis hic scripsi sup ver. non negetur. vnde decre. venerabilibus. §. sed & ex cã. & §. pe. & vl. semp vtitur ver. põt, nunquã dicit debet. Itẽ decre. venerabilis. s. e. dicit, de grã relaxauimus ad cautelã, ad decre. istã rñdetur, vt ibi scripsi, ꝙ non negatur ad petitionẽ excõicatoris, vel aduersarii, nec accipio hic gratiam large, sicut. s. de rescri. sedes. in

13 princ. sed ꝙ † omnis absolutio ẽt facta non ad cautelã dr̃ gratia. s. e. p tuas. ver. valet. & decętero. & c. cũ illorũ. ver. ꝙ si clericũ. cõi' dicit bñficiũ, eo. ti. nõ dubiũ. c. noscitur. cũ desideres. & c. ad eminentiam. sed dico gratiam stricte, ad quã superior necessario ñ tenet. & facit, quod dixi in prin. decre. sed ꝙ non sit gratia, vr̃, ꝙ cñ apparet illũ iuste ligatũ, cogitur satisfacere. grã vero dñt esse mãsuetæ. j. de re iu. decet. dicit Io. mo. non inconueniẽs, ꝙ vnũ fiat gratiosè. cuius cã cessante, q̃ gratiã induxit, cessat gratia, mãdetur exequẽdũ, quod iuris est, sic. n. fit, cũ dubitatur de aliquo, an sit filius, decernuntur ei alimẽta, q̃ postea denegãtur, cũ apparuerit de ꝯrio cã cognita. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. l. si iudex. hæc verba nõ sũt necessaria, nã absit, ꝙ gratia absolõnis factæ reuocẽt, sed sic conuenit eo tpe, hoc. n. fuerat cogitatũ & actũ, ꝙ si apparet snĩam iustã satisfaceret per cautionẽ. ergo recepiã in eũ casum, distringetur ad id. ¶ Ad xi. rñdetur, per

14 hãc decr. certũ esse, ꝙ † ne fiat absolutio, impediri põt p aduersariũ opponẽtẽ snĩam latã esse p manifesta offensa, hẽt tñ hoc probari. j. dies. viii. vt hic. ¶ Nec aggredior cõfuse hæc scripta p Inn. quærens de quatuor. primo,

15 an † ꝯ oẽm petentẽ absolutionẽ ad cautelã pcedat obiectio de manifesta offensa, & dicit Inno. ꝙ solũ pcedit, cũ petit absolutio snĩæ latæ post appel. probata. n. manifesta offensa apparet, applõnẽ non tenuisse. s. e. cũ sit. & pposuit, nõ cõperit aũt, qñ dr̃ nulla pp intolerabilẽ errorẽ, quasi impossibile sit, ꝙ error talis sit manifesta cã, quare qs iuste excõicetur, cũ sit huius ꝯriũ. s. cã iniustæ excõicatiõis. Idẽ si dicatur nulla ex defectu iurisdictionis proferentis, nã priusquã cõstet, an sit iudex, non est recipienda probatio manifestæ offensa. ¶ Secũdo q̃ro qualiter istius manifestæ offensæ fiat pbatio, & an sufficiat pcedere pbationes factas in cã principali? Vr̃ ꝙ non, nã talis manifestatio tolli posset p pbationes inducẽdas in cã appellationis, licet qñ appellatũ nõ esset, sufficeret pbare ꝯ absolutionẽ petentẽ ab iniusta snĩa offensã fuisse manifestã excõicati p euidẽtiã facti, vel p cõfessionẽ, vel per pbationẽ. s. de ver. si. cũ olim. exẽplũ huius, cõdẽnatus fuit de furto, qa nõ parebat, fuit excõicatus petit talis absolui, dicens snĩam iniustã, non arctabitur excipiẽs pbare manifestũ furtũ p euidẽtiã facti, cõfessionẽ, vel pbationes corã primo iudice receptas, vel p nouas, sed satis est sibi, ex quo ille non appellauit, notoriũ iuris insurgens ex re iudicata. s. de ver. si. ex pte. & idẽ si sit appellatũ, & non est psecutus appellationẽ. si vero fuit appellatum, si excommunicetur appellans. post appellationem non tenet excõicatio, & tũc absoluetur ad cautelã. s. eo. per tuas. & hic, si vero excõicetur appellãs post snĩam, & añ appellationẽ, tũc officio iudicis obtinebit reuocationẽ huius snię, sicut & aliorũ grauaminũ. quæ fierent illo intermedio, vt no. s. de exce. dilectę. & p hoc vr̃ Inn. cui' verbũ nũc posuit ad lr̃am ꝯriũ ei, quod no. j. e. venerabilibus. §. porro. in gl. ij. ibi dicã, ad prædicta facit. s. de appel. nõ solũ. subdit Inn. idẽ dicendũ, si appellatur a mandato vel interlocutoria data cũ cãæ cognitione. s. de ele. cũ dilecti. de re iudi. ꝙ ad cõsultationẽ. dicit ergo offensam manifestã pbari nõ solũ p euidentiã vel vel cõfessionẽ, sed ẽt p probationẽ, cũ receptis pbationibus iudex tulit diffinitiuã sup furto. sed si dixit excõico talẽ nisi tñ emendauerit pro furto. s. de appella. pterea. & iste petit absolutionẽ ab excõicatione vt iniusta, excipietur ꝯ eũ nõ solũ de notorio facti, vel cõfessione, sed ẽt per pbationes ab excõicatore receptas factũ fuit eius furtũ manifestũ, quare nõ est absoluendus. s. de verb. si. cũ olim. dicit ẽt, ꝙ sunt casus, vbi ñ per probationes ab excommunicatore receptas, sed per facti euidentiam, vel cõfessionẽ pbatur offensa manifesta, vt si iudex nullo iudiciario ordine seruato monuit, vt satisfaceret de rapina, vel mãdauit, ꝙ testimoniũ redderet ĩ aliqua cã, vel aliquid simile, quod qa nõ fecit, excõicauit illũ, excõicatus petit absolui, vt ab iniusta, qa nullus ordo pcesserit, excipi poterit de manifesta offensa dicẽdo, ꝙ ordo seruari non debuit, quia rapina fuerit manifesta per eius cõfessionẽ, vel p euidẽtiã facti. Idẽ dicit de teste, in quo nõ requirit ordo, sed est de iure notoriũ, ꝙ debuit testificari, nisi legitimã excusationẽ pponeret. iõ dictũ est, pdicta pcedere, vbi nõ est seruatus ordo iuris, quia si seruaretur, mãdatũ trãsitet in rẽ iudica. de re iud. ꝙ ad cõsultationẽ. & sic nõ esset necesse pbare offensam manifestã, quia sufficeret exceptio mandati, a quo nõ esset

16 appellatũ. ¶ Tertio † q̃ro, quare pficitur terminus viii. dierũ ad pbãdũ manifestã offensam ꝯ petẽtẽ absolutionẽ ad cautelã, & pfigitur terminus id opponẽti ꝯ petentẽ absolutionẽ ab iniusta snĩa? Dicit Inn. ꝙ ratio diuersitatis põt colligi ex pdictis, nã primo casu modicũ piudiciũ fit non probanti j. terminũ, nã eadẽ exceptio cõpetet opponẽti, cũ absolutus vult psequi appellationẽ. s. de app. cũ sit. & c. pposuit. sed secundo casu si exceptio manifestæ offensæ non pbaretur pp breuitatẽ termini, si fieret absolutio, fieret ppetuũ præiudiciũ aduersario, q decętero non posset agere ex pcedenti monitione, vel mandato fratris sine ordine iuris. C. cõmi. epi. p totum, licet q̃nque post absolutionem possit inchoare cãm principalem, secus in mandatis ordine iuris factis, vt dictũ est. s. refert Inn. aliquos dicere, ꝙ idem terminus præfigetur vtrisque, & sm istos quæstio non pro-

cedit

cedit. ¶ Quarto quæro, quid si is, cui opponitur manifesta offensa, ne absoluatur, vult deponere pignora pro satisfactione apud ædem sacrā, nunquid statim absoluetur, dicunt qdam ꝙ sic, quia malicijs hominū non est indulgendum. Inn. ɔ̄dicens, ꝙ non est malitia, imò prouidentia, quia si ille non debet, excōicatio sibi non nocet. s̄. eo. inquisitioni, & si nō admitteretur, posset malū euenire illi cui satisfaciendū est, quia excōicatus sciens se debere pp̄ confusionem excōicatoris, non protogabit causam, quam cessante timore confusionis illius per absolutionem forsan pro posse protogabit non obstante deposito, iudex aūt, cui nil probatū est, nil mādare pt.

S V M M A R I V M.

1 *Constitutio interpretans locum habet solum in eo casu, quo locum habet ius interpretatum.*

2 *Excommunicationem minorem incurrens denunciari non potest illa minori ligatus, nisi conuictus, vel confessus.*

3 *Communicare cum excommunicato est mortale.*

4 *Iudex in propria causa nemo esse debet.*

CAP. III.

STatuimus. Primo ponit prohibitionem de snīa nō ferenda cū quadam protestatione. Scđo dat modum, qūo ferri pōt ibi, ꝙ si. Tertio vitiat snīam aliter latam, & cōminatur ferenti ibi, aliter iudicium. tolle literam infra [*præsumant excommunicare &c.*] ab eo pondera literam istā, quā nullus glossantiū pōderauit præter Ab. qui sic dixit in summario intellectu in participantes excōic. a se lata snīa nulla est, nisi cōpetēti monitione p̄missa, plane etenim vī, ꝙ hic prohibitio respiciet solum factum excōicantis per hanc literam. nimis. n. excōicantes erant proni ad talē snīam proferendam, excōico te cū participib. vt hic in gl. pe. q̄ forma periculosa erat, & iō necessaria fuit prouisio. sed decre. j. eo. cōstitutionem. & c. statutū. generalius loquuntur, nō repetendo hanc literā, sed ad id rn̄deri posset, ꝙ † constitutio interp̄tans locū hēt solū in eo casu, quo locū hēt i' interp̄tatum, in auth. col. iij. de filiis ante instru. do. natis. circa fi. & facit, qđ dicā in decre. statutū. sup ver. declaratione, ex quo cōcluderetur, ꝙ si ep̄s excōicaret participantes excōica. ab Archip. vel alio ep̄o licet snīa posset esse iniusta, nō esset p hanc cōstitutionem nulla [*minori*] de diuersis speciebus excōicationis ēt minoris no. s̄. e. c. pe. [*excommunicare*] nec in genere dicendo, excōico oēs participantes ɔtati. nec in sp̄ē dicēdo excōico Petrū, q̄a cōicat Martino s̄m Innoc. [*damnato*] i. excōicato, vel est adiectiuū illius dictionis crimine, cui conuenit. s̄. eo. nuper. ibi, rōne damnati criminis. & no. ꝙ in his q̄ participant in crimine nō prohibetur hic fieri gn̄alis excōicatio s̄m Host. & Io. mo. & dicit Host. ꝙ cōicans in crimine hoc casu incurreret duas snīas. s. iuris & hominis, & de scđa bene fatetur, ꝙ prolator illā nō incurreret, & facit ad q̄stionem, quā posui sup regula, cui licet. j. de reg. iur. ꝙ ti rn̄det antipotore s̄m Host. ꝙ satis patet. [*Iudex*] ex hoc gn̄ali ver. posito. s̄. in prin. patet, ēt delegatū hāc aggrauationem facere, ad hoc. j. eo. statutū. in fi. & s̄. eo. li. de offi. dele. c. ij. iuxta finem, & de priuile. ep̄orum, s̄m Archi. sed Abb. hic tenuit ɔ̄rium, dicens nullo iure caueri, ꝙ delegatus hāc snīam ferre possit, & delegatus iurisdictionem nō exercet nisi in cōtentio. in rescripto. s̄. de of. deleg. P. & G. & c. cum olim. & licet inueniat, ꝙ p̄t excōicare impediētes iurisdictionē suam, de of. dele. c. j. & impediētes partē in producendis testib. vel probationib. s̄. de testi. tā literis. & c. constitutis. j. & ꝙ snīam suā exeq̄tur, de of. dele. significasti. hoc tn̄ nō inuenit, ꝙ participātes excōicet. & iō potestatē suam, q̄ stricti iuris est, nō extēdat. pro eo facit, qđ no. s̄. c. pxi. in iij. gl. dicit statutū, quā Abb. nō vidit, bene facit p primo dicto vt ēt ibi dicā [*labitur*] dicit Io. mo. ꝙ † is q̄ incurrit minorē, denunciari nō pōt illa minori ligatus, nisi de eo cōuictus fuerit, vel cōfessus. facit ad hoc, q̄a ēt in snīa iuris ɔstare debet de crimine. s̄. co. de homici. pro humani. in fi. [*post monitionem*] ergo nō simul cū monitione, & vide. qđ dicam. j. eo. cōstitutionē sup ver. p̄missā [*canonicam*] Host. hic voluit sufficere generalem. vbi ferri dēt snīa gn̄alis, hoc nō placet. & vide qđ hic dixi. j. eo. cōstitutionē. sup gl. s. ppriā [*censura*] no. ꝙ † cōicare excōicato est mortale. ex quo pp̄ id potest quis excōicari maiori, hoc verū post monitionē, de hoc hic per Host. & Arch. vel vt dicit Host. de hære. excōicamus. §. si vero. ver. si qui aut cōicare non denūciato est veniale, post denunciationē solēniter factā est mortale, vide qđ plene scripsi, qđ metus cā. sacris. vltima q. Arc. remittit. xj. q. iij. rogo [*pp̄enam*] no. Abb. quē puniri de eo, qđ nō sortitur effectum, & facit s̄m eum ad q̄stionem de iudice, qui excōicauit non in scriptis, snīa forte pp̄ præcedentē app̄lonem nō tenuit, ꝙ nihilominus incurrit pœnam capituli cū medicinalis. s̄. eo. vbi ēt dixi sup ver. suspensus [*legitimam*]. i. lege canonica exp̄ssam, vt in vlt. gl. poterunt & debebūt, cū antiquæ pœnæ p̄seruentur, sic. s̄. tit. ij. c. fi. §. per hoc, & merito, q̄a cum curare deberet p suam inordinationē accidit. s̄. eo. cū medicinalis. in prin. Io. mo. ¶ Prima glo. tria ponit summā declarationem & prorogationē. ¶ Gl. s̄. eo. alle. tria iura, tractat q̄stionem de ep̄o cōicāte excōicato p se, ponit opi. Ber. & ɔ̄riam l fi. all. pro prima. ¶ Pe. gl. no. & remittit. ¶ In gl. s̄. e. ibi. l. pe. neq; imperare sibi, neque p̄hibere q̄s pōt. & ibi. Iulianus. ij. iniquū † est aliquem suæ rei iudicem esse. ¶ In glo. j. in fi. & illæ duæ in scholis cū illa legēdæ q̄ & coniūctæ fuissent, nisi obstetisset diuersitas auctorū. ¶ In glo. puta. ibi [*& similibus*] dabat Host. versum.

Si pro delictis anathema quis efficiatur,
Os, orare, vale, communio, mensa negatur.

Et ī fi. & de eo quod Ber. no. hic de viro & patre, an vxori vel filio excōicatis cōicare possint, ibi scripsi super gl. pe. & de materia glo. eo. tit. cum desideres. in quarta glo. plenius p Host. in remis. quā ibi dedi ad summā eo. ti §. fi. super §. vtile. ¶ In gl. s̄. eo. nuper. ibi [*notantur*] hic verū dicendo, ꝙ decre. illa īducat nouā excōicationis speciē, vel dic aliter & melius, vt ibi dixi in fi. & ibi [*ligatus est*] nō sic in papa, vt no. s̄. eo. nulli. & ibi tenet Host. Inno. s̄. eo. tit. qđ in dubiis, & hoc mihi placet, vt scripsi sup glo. colligitur. Idē hic Io. mo. & Arch. Host. remittit ad sum. eo. ti. §. & q̄ sit pœna. sub. §. qđ si ep̄s. ponit ēt hic Arc. qđ scripsi post Inn. in p̄. c. qđ in dubiis. s̄. ep̄m q̄ excōicauit aliquē cū his, q̄ auxiliū dederūt, excōicatū nō esse, licet fuerit de auxiliatorib. & in fi. dic, ꝙ illud p̄cedit ex vi reseruationis. si dices, q̄s ergo absoluet hūc ep̄m? Rn̄deo, ꝙ ipsius sup̄ior, cū difficultas hic nō sinat excōicatorē adiri, vt in eadē decr. nup. in fi. ¶ In glo. s. maiori. vt sic ɔtumacia crescēte crescat & pœna. xxxi. di. qm̄ i Romā. ī fi. vt lite nō ɔtest. qm̄. §. vl. ¶ In glo. pe. ibi [*ipso iure*] Boa. noluit fateri hāc snīā nullā, licet fateretur al's iiustā, sicut & dr̄ de excōicatione lata sine cā. s̄. e. sacro. pp̄ quod dicit, quosdā dicere, qđ nō tenet quo ad Deū vt hic, quo ad ecclesiā bn̄. s̄. e. a nobis. vel cū error exprimitur, q̄a dr̄ se excōicasse nō monitū, tūc nō tenet. ipsa aūt decr. dēt intelligi de participātib', q̄ nō subsunt p̄ferēti snīam, sed de subiectis bene tenet, hic n̄ sunt digna relatu ¶ In vl. gl. ī fi. Host. & post eū Io. mo. & Arc. dicūt, ꝙ tenētur iiuriarū. xi. q. iii. illud. & c. temerariū. & de sacrilegio. xxii. q. iii. n̄ ī perpetuū. & carebit ad ip̄s arbitrariū ɔmunione hominū & īgressu ecclīę. ea. q. de illicita. & ad has pęnas ɔ̄ cū agetur corā ipsi' superiore. j. codē. venerabilibus. §. ii.

CAP. IIII.

QVia periculosum. Cepi nullā pœnā interdicti, vel suspensionis incurrunt, nisi in sententia sint expressi. & tria facit. p̄mittit ɔstitutiōis cām, scđo ɔstōnē ponit priuilegiātē ep̄os ibi, nos. tertio excipit ibi., nisi. & vt dixi istud q̄a ē redditiuū cāæ [*vt episcopi*] no. Host. s̄. de cle. non resi. ii. Cardinalē hoc priuilegio gaudere, ꝙ ītelligas ēt de n̄ ep̄is. vide, qđ

dixi post Io.mo.s.co.lib.de scisma.c.vno.ver. oẽm,[*constitutionis*]vide,qđ no.in cle.de pœnis. cupientes.glo.nouã practicã[*interdicti vel suspensionis*] qa sicut in singulari pmisit, sic in singulari prosequitur. [*incurrant*]licet eximantur a pœna transgrediendo,tñ grauius peccant, q̃ alij.s̃.de transla.c.ij.ad fi.Host. expressa gñalia igitur vł vniuersalia verba oĩs, qlibet & qcunq; nõ sufficiũt,nisi exprimantur epi. ¶ Prima gl exprimit periculũ,de quo dicit tex. ¶ Tertia glo. rñdet per.q.ponit opi.antiquã & modernam ɔ̃riam,pro rõne remittit. ¶ Pen.ponit antiquam literã & opi.Host.quam improbat. ¶ Prima glo. ibi.§.ij.al.iij.vide,de iura.calũ.c.& sup.j.gl. ¶ In glo.vt si. ibi.§.hoc edictum.vide de rescri.sedes. sup.iij.gl. ¶ In gl. secus[*ibi priuilegiare.*]Idem Inn.Host.Io.mo. & Arch.& Fran.& in fi.vt.s.co.li.de homi.pro humani.qđ fuit potissima cã subtractionis antiquæ literæ fm Host. qui dicit,ꝙ in prima editione bene fuerat positum de excõicatione,sed postea sublatum, & sic non errauit Guil.in eo qđ scripsit in Spec.de leg.§.nunc de ẽporum.ver.ipsi quoq; in multis,vt ibi ẽt scrip. ¶ In glo.pe.ibi [*sed dic contra*]idem Io.mo. ¶ In glo.vlt.in fi.dicebatur ibi,ꝙ id,qđ dicit fi.ipsius.c.solet, non extendetur ad sñias ẽporum, vel archiẽporum,vt ibi etiam dixi in fine.

SVMMARIVM.

1. *Restauratio licet non cadat in quædam crimina, sicut est homicidium & periurium,cadit tamen satisfactio.*
2. *Interdictum corporis respicit singulos in materia, cuius corpus nõ est capax.*
3. *Vniuersitas potest agere & conueniri per procuratorem suum,sed consensum alicui facto præstare suo membro nõ potest, cum nec consensum sui corporis,nec corpus habeat.*
4. *Appellatio facta nomine capituli an tueatur singulos canonicos.*
5. *Statutum episcopi quando liget successorem.*
6. *Episcopus an absoluat excommunicatum per canonem archiepiscopalem non reseruantem absolutionem.*
7. *Prohibere penitus est potestatem in totum auferre.*
8. *Vniuersitas quid sit.*
9. *Vniuersitas,communitas,collegium,corpus, societas sunt quasi sinonima.*
10. *Possumus illud,quod commode possumus.*

CAP. V.

ROmana. Diuisio l.j. gl. [*excõicationis*] ista conueniunt ɔcor.s̃.c.j.§. & hic eadem[*iurisdictionem*]ordinariã,fortꝰ si delegatam,vel subdelegatã, cũ tũc recurratur ad delegãtes.s̃.de offi.dele.sup q̃tionũ,fm Hostie. [*omissis*]nõ est mẽs literæ,ꝙ facta prius ad eos remissione archieps vel officialis pñt absoluere, vt patet.j.co.venerabilib.j.rñ.sed est sensus,ꝙ illos debẽt adire pro absolutione nõ istos,salua ɔsuetudine,de qua sequitur,tñ & sine ɔsuetudine applo scda ad archiepm emissa gradatĩ. j.proximo de illis ad epm. scdo de epo ad archiepm faceret eũ iudicẽ[*subiecto*]immediate.s̃.co.a nobis.j.Inn. [*tantum*]negatiuã sapit,de cã pos.cũ ecclesia, & intẽdit, ꝙ dioecesanos ligat prouinciales non,vt in gl. p̃sentibus, de futuris dicet.j.§. proxi.[*competenti*] speciali vel gñali, prout specialem, vel gñalem sñiam ferre intẽdit Hos. Io.mo.& Arc.[*caueant*]archieps,& officiales sui,& huic literæ concordat.iij.q ix.caueant.& expõ.i.hanc cautelã adhibeant,& quia.j.non apponitur decretum,nec verbum,quod id sapiat,dico sñiam ɔ̃ hunc. §. latam tenere,licet sit iniusta,vt probatur.s̃.eod.sacro.j.rñ.vbi ponit ver.prohibemus.& §.caueat.vbi ponit hoc verbũ, & tñ vtrobiq; sñia ɔ̃ id lata tenet, facit, quod fm Ber.no.j.§. proxi.[*sñias*]excõicationis, suspensionis & interdicti,de quib. in prin. sed ab excõicatione maxime cauendum est fm Host. tale quid,nonne absurdum & iniuriosum esset,si dicat plaꝰ,excõico Io.An. si furtũ fecerit,si adulterium cõmiserit,cum tñ ad ista paratus, vel suspectus nõ sim,tamen dicere posset,excõico te, si aliquid facies ɔ̃ præcepta decalogi, vel ɔ̃ iura canonica. Idem dico de forma sequenti,debet enim me primo monere,vt satis faciam ex quo nullum de trib.interuenit, non.n.cõcurrere debent monitio & fulminatio,nisi ex cã, nec numerum, cum ẽt in monitione interuenire debeant dierũ interualla,nisi ex causa.j.eo.constitutionem. nec distinguo,an sit tale factum, quod restaurationem recipiat, vt furtum,vel rapina,an tale,qđ non recipiat,vt homicidium & periurium, licet Fran.hic ɔ̃.licet † n.in ista nõ cadat restauratio,cadit tñ satisfactio, & de hac hic loquitur.hæc vera,saluo eo,qđ dixi,de excel. præla.c.j.sup glo. & ita[*quibus*]mora,culpa vel offensa[*taliter*]ꝙ omnino multis crassantib.locum habet.ff.de pœnis. aut facta.§. fi.vt pœna vnius sit metus multorum.C. ad legem Iul. repetun.l.j.& meta præsumptionis.s̃.co. lib. de homici. pro humani.Host. [*In vniuersitatem vel collegium*]vide qđ dixi s̃.co.li.de vsuris.c.t.ver.qui non. & hic sup gl.prohibemus. huius prohibitionis rõnem subnectit [*uolentes animarum &c.*] dic Host. hanc rõnem sibi nõ placere, nisi dicatur, ꝙ p vinculũ vniuersitatis vincularẽtur singuli,& pro tanto conabatur iũgere rõnem hic in textu sequentẽ finem decreta. vt.s̃.[*soli*]culpabiles puniãtur, negligentes innoxij.iu dic † ꝙ in materia, cuius corpus nõ est capax, interdictũ corporis respicit singulos, hoc patet.j.c.si sñia.§.vl.vnde dicebat hic Innoc.ex litera sequenti patere,ꝙ si ɔ̃ capitulum impetrẽtur literæ,ꝙ cogantur ad alicuius receptionem,ꝙ delegatus coget singulos canonicos ad illius receptionẽ, licet ɔ̃ capitulum non ɔ̃ singulos impetratum sit rescriptũ, & hoc ea rõne,quia mandatũ capitulo factum,vt aliquid faciat,intelligendum est, ꝙ canonici & alia membra capli id faciant.s̃.de pb.pro illorum,qa capitulum, qđ est totũ intellectuale,& res incorporalis nil facere põt, nisi p mẽbra sua.Item vř,si mãdetur delegato,ꝙ cogat vniuersitatẽ facere solutionem debiti,venditionem, permutationem,vel aliud simile,cogenda sunt mẽbra illi facto expressum p̃stare cõsensum.& sic de omnib. quæ in facto cõsistunt,& q̃ per vniuersitatem fieri non pñt,de extraneo vero impediente vniuersitatem adimplere, qđ dẽt, remittit Inn.de offi.dele.sane.& alle.ɔ̃ prædicta. xii.q.ii.q manumittitur.solutio leuis fm eũ, nam vniuersitas † bene põt hẽre liberum,& agere & conueniri per procuratorem suũ,sed consensum alicui facto præstare suo mẽbro non potest,cum nec ɔsensum sui corporis, nec corpus habet. Dicit aũt in prædictis casibus videri, ꝙ si alicui cõmissa est cã vniuersitatis,ꝙ per dele.vbi expediret cogenda essent mẽbra præstare consensum in faciẽdo procuratorem,& alia similia vitare,si enim ligaret,talis sententia absentes & anniculi essent excommunicati, ꝙ est absurdum,sed iuste poterit sic ferri sententia,excõmunico illos omnes de vniuersitate, qui fuere mandato nostro rebelles, sententia autem interdicti, per quã punitur quis pro delicto alterius,iustè fertur in vniuersitatem.s̃.de spon.non est,in excommunicatione secus xxiiii.q.iii.si habes, secundum Inno.Host.Io. mo. [*innoxios*]de illo,qui non commisit culpam, nec cõmittere potuit,propter quam est excommunicatus, vt si est infans,vel si eunuchus monialem dicitur grauidasse,& vide,quod nota.in Spec.de confes.§.ij.ver.xj. videtur velle Arch.ꝙ si omnia illa concurrant,ꝙ non commisit, qđ committere non potuit,& hoc sit notorium & actu pmanens,quod non liget sententia, quasi notorium habeat vim illam,quam erroris expressio.j.c.ij.§.pe.& vlt. facit cle.de re iu.pastoralis.ver.pisana. & ver. vt illud,de actu permanente dixit,quia si esset actu transiens secus, probatione opus esset, dat exemplum de excõicato, ꝙ hæreticos duxit ad patrem morientem, vt manum ei consolationis imponerent,de quo.s̃.eod.li.de hære. filij, & notorium est illum tunc fuisse posthumum, qs reputabit eum sñia tali ligatũ, & tamen sñia talis timenda est.licet iniusta.xj. q.t. quib.vnde probatio erit necessaria fm eum,istud exemplum nõ bene placet, qa nõ video,quare notorium actu pmanẽs post sñiam effectiuè plus debeat annullare sñiam, q̃ notorium persistens

tempore

tempore snīæ coniuncto per monitionem notorij tpe snīæ, cum tempore innocentiæ. ad qd bene facit decre. pastoralis, & simile, quod scripsi in materia negatiuæ. s. de elec. bonæ. j. sicut ergo notorium snīæ fauens illam in tm̄ fortificat, q ab illa non licet appellari, de app. cū sit. & c. peruenit. & c. consuluit. quæ tn̄ loquuntur in notorio actu transeunte, ita & fortius tale notoriū resistēs snīæ habet illā reddere nullā, potissime cū fauorabiliores sint absolutiones, q̄ ɔdēnationes. s. de pba. ex literis, cum ɔcor. nam posito notorio impossibilitatis negatur oīs obligatio ī. de reg. iur. nemo pōt. & sic cōiunctī redditur notoria iniquitas, & per ɔ̄ns nullitas snīę, quā sicut annullat notoriū in psona iudicis, de re iudi. ad pbandum, sic & annullare dēt notorium in cā. Si vero sit notorium, qd nō cōmisit, tn̄ non negatur, q̄ vi cōmittere potuerit, vide qd dixi. s. eo. p tuas. sup glo. error [*inretiri*] q cōtumacia, vel culpa nō est de necessitate excōicationis quo ad vinculum. vinculat. n. ēt iniusta, bn̄ tn̄ est de substantia, vel necessitate iustæ excōicationis, & facit ad no. de ele. bonæ. i. in fi. gl. q̄ incipit. & soli culpabiles. dicunt quidā, vt refersit Inn. & Host. q ēt isti culpabiles non excōicabuntur, nisi prius moneantur, & ɔ ipsos cā cognita procedatur. s. eo. sacro. ij. q. j. nemo. nec sufficiet præcedens requisitio vniuersitatis, alia est. n. cā vniuersitatis, vl̄ capituli a cā singulorū. xij. q. ij. q manumittitur, nam qd ad singulares, si capl̄m nō vult recipere aliquem in canonicū, vel si capitulum citatū nō cōparet, nā & si veniret singularis, nō admitteretur sine mādato, vel cautione, nec possent singulares expedire. q̄ ad capitulum ptinent, de his q̄ fi a maio par. ca. c. j. & ij ad materiā vide, qd scripsi. s. eo. li. de ɔcess. pben. si capitulo. in prin. cū sua remis. & hic forsan voluit Io. mo. qui dixit hic, q qn̄ & qualiter puniendi sint culpabiles, tenenda erat doctrina tradita. s. §. caueant. alij dicunt & forte melius s̄m Inno. q auctoritate huius ɔstitutionis iudices pn̄t excōicare tales sine noua cāæ cognitione, dummodo ɔstet illos culpabiles, nam hoc solum requirit iste finis. Sed si de culpa nō cōstat, abstinere debent, & tunc illos vocare te-

4 nerentur. ij. q. j. nos in quā. & c. nemo. sed q̄runt, an † applo facta nomine capituli tueatur singulares canonicos, vt deco:tero non valeat snīa ɔ eos? Rn̄dent, q si iudex erat delegatus, tuebitur illa appellatio singulares. ēt culpabiles, & in quos ante appellationem potuisset ferri snīa. qa sublato principali commisso. s. cā vniuersitatis, sublatū est accessorium. s. de cōstitutio. translato. ī. de reg. iur. accessorium. p iustam ergo appellationem & in principali & tn accessoriis desinet esse iudex. Si aūt est ordinari⁹, a quo per capitulum appellatum est in aliquo negotio, cum illud per appel. sit delatum ad superiorem, pro illo singularem canonicū excōicare nō poterit. iij. q. vj. multum. & c dudum. de of. le. licet. q si fecerit, capitulū petere poterit snīam pronunciare nullam, si capituli interest, vt quia nomine capituli, vel ipsum defendendo fecit id, pp quod excōicatus est, vel quia capl̄m diffamatur, pro quo suus canonicus sic denunciatur, vel alia insta cā. ad hoc. ff. de fer. l. j. §. si vero. de app. dilecti. ij. sed si capitulum vellet dicere snīam in canonicum latā iniustam, non audiretur, quia nec ille audiretur, nisi prius absolutionem peteret. s. eod. per tuas, & qd dictum est de excommunicato pro capitulo, dicendum est ēt de rectoribus ciuitatum excōicatis pro ciuitatibus. ¶ Prima glo. diuidendo summat. ¶ Gl. can. ponit drīam inter canonem archiepi & eius snīam. ¶ Gl. quia tractus, signat ɔrium. & tripliciter soluit, iterū signat ɔrium & soluit. ¶ Glo. est ne. quærit & soluit. ¶ Glo. vt in coniugato. ponit exemplum, q̄rit obiiciendo. & soluit. ¶ Ante pe. glo. rn̄. per qō. & ponit duas opi. ¶ In glo. quia tractus. ibi. l. j. hanc. l. & l egi. vide de sepul. in nostra. super. v. gl. & ibi. §. alimenta. vide. s. eo. li. de homici. c. ij. super glo. prouidet, & ibi in bonæ. alias in omnibus. vide de maior. & obed. cum in ecclesiis, super. i. glo. ¶ In glo. j. in fine. partes patent per. §. ¶ In glo. & in fi. & hoc per Archi. quia ad id, qd hic dr̄. Arch. excommunicare, signat ɔrium. vj. q. iij. c. ij. & s. de offi. Archi. archidiaconis, vide qd ibi no. & in c. cum satis. & vltra ibi no. inducit hic Archi. pro archidiaconis, de offi. or. cum ab ecclesiarū, vbi plebanus minor archidiacono excōicat. Itē parochialis sacerdos. ij. q. j. nemo. & no 24. q. iij. tam sacerdos. ad canonem pdictum rn̄det, q loquitur de cōibus causis, in quibus tam metropol. q̄ suffraganei sunt ordinarij, vt in cā epi, psbyteri, vel diaconi & aliis, q̄ respiciunt statum prouinciæ, vel loquitur distributiuè, vt causæ epōrum ad metropol. inferiorū vero ad suum epm̄ referantur, vt ibi no. Hug. ¶ In glo. & sic. ibi. §. j. Io. alle. de no. ope. nun. significantibus. magis proprie facit, de pben. referēte. quæ loquitur de Remensi. ¶ In gl. canō. ibi, sicut olim. Idem Inn. Hos. Io. mo. & Arch. & Fran. facit viij. di. qui ɔ mores. vbi vide p cum, qd hic ponit circa hoc Arch. & in Spe. de cōsti. ver. & no. de hoc ēt ɔ. eo. tit. a nobis. j. ¶ In glo. excōico. in fi. vel dicit excōico. P. quia ædificat, vel ædificauerat in coemiterio ecclesiæ s̄m Inn. qui idē repetit de gnāli, de qua in seq. glo. ¶ In glo. s. eo. in fi. & ī. c. ɔstitutionē, & ibi dicam, qd hic no. Host. de non ferēda snīa, quā iudex credit nō proficere. ¶ In glo. quia tractatus. ibi [*auditis*] vbi de hoc & s. de sepul. in nostra. & eo. li. de homi. c.

5 ij. & ibi [*ipso facto*] & refert hic Arc. quosdā tenere, q † tale statutum epi ligat successorē dicit ipse, q Hu. lxiii di. Adrianus, credit ɔrium, dicit tn̄, q successor ligatur snīa canonis volēus, q cōmittens actū dānatū, eius dānatione se inuoluat. 24. q. j. c. j. in fi. hoc non placet. & vide, qd dixi. s. e. li. de cōst. c. ij. ij. rn̄. in prin. & ibi remissi ad regulā ciuilē. ī. de reg. iur. & in fi. & sic habes vnā drīam inter statutū & snīam quo ad excōicationē. quā infligūt, aliā collige ex gl. q̄ incipit canō. s. e. c. iij. est in ptāte absoluēdi, quā collige ex eo, qd scripsi, de pben. graue. ad fi. super ver. relaxetur. quartā circa idē ex eo, qd scripsi. de inst. ex

6 frequentib. sup vlt. glo. volūt hæ duæ remissiones, q † absoluat eps excōicatū p canonē archiepalem nō reseruātem absolutionē. Item excōicatum p statutum ɔfirmatum p papam, a snīa tn̄ archiepi p papam ɔfirmata nō absoluit. quintam quo ad durationem ipsius. collige ex eo, qd no. in pdicta decre. a nobis. ī. eo. tit. in fi. pe. gl. p decre. fi. de offi. leg. sextā trimembrē colligas hic, qa snīam pcedere dēt mora, culpa, vel offensa, q nō est in statuto, & hic redimus ad primā, qa proprium est statuti ligare futura. septimam, quia snīam hēt pcedere monitio, als pferens incurrit poenam decre. sacro. eo li. qd est in statuto pp rationem prædictam. octauam s̄m opinionē q̄ hēt, valere statutum editum nō ī scriptis. collige ex eo, qd dixi. ī. de regu. iur. nemo pōt. ad fi. in fi. qōnu nonam hēt op. q excōicatio p statutum ligat superiorem & successorem, q nullo modo posset snīam s̄m omnes, hāc disputādo iprobaui in. q. ad quam. s. remisi. ¶ In gl. ɔdēnatus. in fi. Inno. & Host. idem ponunt, cum primus terminus fuit hominis, vt quia præceperat iudex, q. ī. xx. dies solueret. & quærit Host. qd si appellet pēdente scdo termino, q teneat, alle. de appel. præterea, tenet ɔrium, dicens decr. illam intelligi, qn̄ infra primū terminum, & infra dies a tpe prolati mandati, vel snīæ appellauit, alias per appellationem nō releuatur. s. de appe. qōnē. & de re iu. q ad consultationem. dic vt dixi in dicta decre. pręterea. ij. ¶ In glo. vt in coniugato. ibi [*condemnationem factam de non moroso*] puta promisi restituere centum, quādo creditor peteret, quæ prius in iudicio petiit, & confessus fuit. ¶ In glo. pone exemplum [*in fi.*] vel pone per decreta. ad nostram. ij. de iureiur. & per decret. primam & vltimam, de eo, qui fur. or. re. Innocen. dicit & Host. q iusta causa esset, si excommunicaret cruce signatos non portantes publice crucem, nō enim debent, subtrahere bonū exemplum, sup. nec se cęlare, vel s̄m eos excōicat tolerantes hæreticos, vel cōsimiles. s. de hære. excōicamus. §. credentes. & xxiiij. q. iij. si habes. Io. mo. ponit exemplum, qn̄ nescitur, quis commiserit delictum, p decre. si sacerdos. de offi. or. & dicit, quod cancellaria

dat formam,quæ dr̃ ȝ occultos detentores. Frã.Improbat exemplum iudicũ,qui mandant pſbyteris, ꝙ citent aliquos,alias illos excõicant,tu potes addere iuſtã cãm, qñ conſentit ille,in quem fertur, vt cõtinuè ſeruatur in recipientib.mutuum , qui ſponte recipiunt ꝓceptũ ſub pœna excõicationis,quã extunc de ſoluẽdo ĩ termino, de quo cõuenit.facit regula ſcienti.cũ cõcor.ĩ.de reg.iu. ¶In glo.an vniuerſitas, [*in fi.*]ibi dedi alias remiſſiones, vbi ẽt ſcripſi,an poſſit vniuerſitas de publico crimine ꝑ ſindicum accuſare, & vide,qđ dixi.ſ.tit.ij.c.vi. ſup gl.pe. de ſingulari,an puniri poſſit vniuerſitate punita.¶In gl.

7 per hanc.ibi[*quidam*]Hoſt.qui dicebat,ꝙ † penitus prohibere eſt poteſtatem in totum auferre . Idem Ioã.mo.& Archi.& idẽ Frã.addens rõnem,ꝙ hoc eſt priuilegium vniuerſitatis,ȝ qđ ſnĩa lata nõ tenet.ſ.eo.li. de cõceſ.pb. ga cunctis.de priuile.volentes. ſimile qđ poſt eum dixi, ſ.eo.li.de excep.pia.ſup gl. licet.n. & de offi.or.romana, ſuper gl.licet.& ibi videas ſolutionem huius dicti,& ibi mã capax,vt hic plenius intelligatur vltra ea, q̃ de ſinodo,cõcilio,cœtu & cõuentu hñr per Iſido.xv. diſt.c.j.in fi.eſt ſciendum,ꝙ,prout dicit hic Io.mo. vniuerſitas dicta eſt ab vniuerſo,& vniuerſum dr̃ quaſi in vnũ verſũ, qñ.ſ.plures habent ius, vel cãm cõuerti in vnũ,vt faciãt vniuerſitatem,quia.ſ.hoc eis conceſſum eſt ab his,q ſu-

8 per hoc ius habent.ff.de col.illi.l. iij. Itẽ vniuerſitas † eſt plurium corporũ inter ſe diſtantium vno noĩe ſpecialiter eis deputato collectio , & ꝑ hoc vniuerſitas ab exordio in vno ɔſtitui non põt,licet in vno cõſeruari poſſit, ff.qđ cuiuſque vniuer.ſicut. §. fi. & de hoc.ſ.de poſtula.

6 gratũ.cũ ɔcor. Iſta vero nomina † vniuerſitas, cõitas,collegium,corpus , ſocietas ſunt quaſi idẽ ſignificantia.vñ cõitas dicta eſt a cõi, & eſt cõe ɔpoſitum a con & munium.i.officiũ, quaſi cõio pluriũ in vnũ officiũ.ſ.de ꝓcu.cõſul.i.vt quia habent arcã cõem,ſigillũ cõe,vnũ rectorẽ & cõſimilia,ar.ſ.de exce.ꝑla.dilecta. Collegiũ aũt dr̃,quaſi in vnũ collectũ,& eſt collegiũ ſm Papi. ſocietas collegarum in vno honore poſitorũ, & hoc põt dici capl̃m,de quo dixi.ſ.de reſcr.capl̃m.in prin. & ep̃s cũ capitulo faciunt vnũ corpus, cuius ep̃s caput,canonici mẽbra.ſ.de his q̃ fi. a ꝑla. ſine cõſenſu capituli.nouit,& iſta dicũtur vnum nõ ſimpl̃r ſed aggregatione, ſicut archa eſt vnũ aggregatione,& dom⁹,& grex.qa.x.oues faciunt gregẽ.ff.de abige.l. oues . & ob hoc nullũ horum eſt vera ꝑſona,q̃ eſt rei rõnabilis indiuidua ſubſtãtia, inde collegium dr̃ ꝑſona non vera ſed repreſentata.ff.de fideiuſ.l.mortuo.excõicatio aũt ligat ſolũ veram ꝑſonã, de offi.dele.c.pe.& ſ.de iureiur.ſicut.iij. de reli.do.cũ dilectus.& habentem animam rõnalem.ſ.c.j.de re.eccle. non alienan.ſi quis presbyterorum . Item baptizatũ.xi. q.iii. omnis chriſtianus . ſed vniuerſitas caret anima & baptiſmo,ideo hic penitus prohibetur vniuerſitas excõmunicari.ꝙ eſt ſic,põt aũt ſubtrahere , ꝙ excõicatio lata ſit nulla,ar.C.de leg.non dubium, ex verbis liquet,ꝙ hic eſt fortior prohibitio quam.ſ.eod. lib.de offic.ordi. romana §.pe.& facit in auth.de ali.& emphi.§. ſanctiſſimas.col.ix.Item ibi eſt vera perſona, hic repreſentata, Item ibi materia capax & apta ad recipiendam hãc pœnam,licet modus nõ ſit aptus,ſed hæc perſona repreſentata nõ eſt capax impreſſionis excõicationis,& ob hoc nil agit, quia ſm phyloſophum , actus actiuorum ſunt in patiente bene diſpoſito,nam ſi referatur ad verã perſonam, cõtingeret vnius diei puerum vel abſentẽ ligari,Itẽ agere in ſingulis in hoc caſu nõ eſt poſſe,cũ potẽ

10 tia ſit de genere bonorum ſm Phylo. & † ob hoc illud poſſumus,qđ commodè poſſumus. ff.de ver.ſig.l.nepos Proculo.& per hoc ſit rñſum ad illud generale,ſi nõ valet vt ago,valeat vt valere põt, de quo.ſ.eo.li.de deſpon. impu.c.vno.qđ eſt intelligendũ, ſi nõ ſequitur ex eo incõueniẽs,vt ibi.hic aũt ſequeretur incõueniens, de quo ꝓdixi.facit ad ꝓdicta.xij q.ii.q manumittitur.ff.de acqu. poſ.qui vniuerſitas,in prin.de viuca. cũ qui ædes. in pri. & l.rerum mixtura.per quas leges patet, ꝙ poſſidere,vel vſucapere vniuerſa non reſpicit ſingula,& vide, qđ dixi poſt Inno.& Hoſt.ſupra eo.ti.grauem.in glo.ciues.& ſupra de iureiur.veritatis. ſuper vlt.glo.& c.ſicut.iij.prope fi.Et in fi. & quid tunc de ſucceſſoribus,an ligẽtur,vide, quod no.xxiiij.q.iij.c.i.in prin.& vii.q.j. ſicut vir.de interdicto not.ſ.eo.li ſententia.in glo.antepe.

SVMMARIVM.

1 *Cuilibet dicens,nihil excipit.*
2 *Societas ius fraternitatis habet.*
3 *Clerici quando poſſint arma mouere.*
4 *Res violenta non præſcribitur,niſi prius purgato vitio.*

CAP. VI.

DIlecto. Primo ponit allegationẽ & concluſionem generalem , ex qua ſecũdo infert ſpecialem ibi,& quam.tertio fortificat per argũ a. minori ibi,& quidẽ, & dixit Hoſt.ꝙ hæc decre.dirigebatur cuidam fratri minori pœnitentiario papæ,qui legatus erat in illis partib. & vocabatur frater Io.Lemocin,qui ſup hoc papam ɔſuluerat,an decano licuerit vtroq; gladio ſe tueri,ɔqueſtus.n.fuerat ſm Hoſt.& Boa. Balinus quidam , ꝙ ipſe decanus oĩa Ceſar erat, qa vt presbyter & vt miles,nũc cenſura,nunc armis procedebat ȝ ipſum & eius terrã,licuit iuris auctoritate,quare ex parte decani bellũ erat licitũ ex parte Balini temerarium,ꝙ ſonat verbũ iniurioſe,qđ ſequitur ſcđm Hoſt.& vide , qđ ſcripſi poſt eũ.ſ.e. li.de homi.pro humani.ſup ver.diffidatur [*iniurioſe*] circa hoc tenuitit Inn.ad ea q̃ dixi,ſupra de ſo.cõp.verum [*non aderat*]maximè ſm Hoſt.& Arc. & ꝑ hoc ſubauditũ & forte,ꝑ qđ ꝓcedit,ſoluitur obiectio , per quã ſumitur a ȝrio , ꝙ ſi decanus tpali gladio ſe tueri potuiſſet,ad ſpirituale recurrere non debeat.ſe tueri hoc licet clerico vel laico, ẽt ſi iudex ſuus ordinari⁹ ordine iudiciario nõ ſeruato iniurietur ĩ reb.vel ꝑſona ſm Inn. C.de iure fiſ. l.prohibitũ.li.x.in auth. vt iudi. ſine quo.ſuf.§.volum⁹, col.ij. dicit tñ Inn. quo ad hoc ordinariũ ꝓceſſum,ẽt q habitus eſt ꝑ modũ inqſitionis,de accu.inquiſitionis.& c.ſup his.de offi.ord.c.j.& talis ꝓceſſus eſt legitimus etiã ſm leges.i auth.de coll.§.iubemus.ff.de offi.ꝓſi.l. ɔgruit. Idem Ioã.mo.& facit,qđ dixi, de reſti.ſpo.ɔquerente.in prin.& in fi. cũ concor. qđ dicit hic Inn.eſſe ordinariũ proceſſum in modum inqſitionis,ȝrium vr̃ ei.qđ dixit, de accu.cum oporteat . vbi poſt eum ſcripſi ſup ver.nõ ſubito.circa medium glo.ver.nec mireris. ſolue ꝑ id,qđ dicit in prin.illius glo.defendere,& qñ ad talẽ tuitionẽ, vl̃ defenſionẽ fertur excõicatio, nõ eſt neceſſaria monitio.de hoc ꝑ Inn.de cen.venerabili.in mag.gl.vltra medium[*accurrerere*]repetere potuit [*præſertim.*] Idem ſi nulla alia cã, vel excõicatio præceſſiſſet.Inn. [*alijs cauſis*]forsã manifeſtas iniurias inferebat eccleſiæ, de ver.ſi.ex parte, iij.vel fecerat ſtatuta ȝ libertatẽ eccleſiæ, vel ipſius eccleſiæ hoĩes opprimebat,de Imu.ec.nõ minus. & c.aduerſus & ſ.e.nouerit.& c.grauẽ.ſm Hoſt. [*ipſum decanum exinde*].ſ. qa illũ excõicauerat [*contemptis*]cõtẽnitur excõicationis ſnĩa multis modis.primo. qñ excõicatus accumulat culpã culpæ.ſcđo, qñ ex certa ſcĩa intrat eccleſiã & qñ non dr̃ officium. 24. q.iij.clericus. 25.diſt.c.j.circa pri.niſi cã ꝓdicationis , qua audita exeat.ſ.e.rñſo.tertio, qñ non intrat eccleſiã , ſed ad valuas audit officiũ,ꝙ eſt ȝ iura,de pœ.qđ in te.ſ.eo.pmittimus de priuile.qđ nonnullis,& clerici hoc faciẽtes & nõ abſtinẽtes puniri deberẽt,ad hoc.ſ.eo.ſignificauit.quarto,qa cõioni cat holicorũ,quos euitare põt,ſe ingerit,de cle.exc. mi.illud.§.illud.quinto,qñ nimis dormit in ſnĩa ſic ligatus.ſ.eo. per tuas.ver.verũ.& maximè vltra annum.xj.q iij. ruſus & c.qcunq;.de hæreti.excõica mus.§.ſi vero mucro.vide.ſ. eo.li.de homi.pro humani.ſup eodẽ verbo,vbi inuenies, ꝑ hoc dicit Arch. & quidẽ no. optimã rõnem Innocẽ.

1 [*cuilibet*]iudici & priuato clerico & laico † nil excipit.n. qui dixit cuilibet,de maio. & obe.ſolitæ. ad fi.ſm Hoſt.

2 [*vitio*]multofortius ſocio,nam dicit lex ꝙ † ſocietas ius fraternitatis habet. ff. pro ſocio.l. verum . in principio,

[*auxilium*]

[*auxilium*]nedum cōſilium.& dicit Hoſt.hic terminari, qđ diſputat Gratia.22.q.i.per totū [*participes*]dicit Hoſt. hic expediri opiniones notatas.ſ.co.quantæ.ſ.ꝙ ligatur, qui poteſt ēt vi priuatus prohibere clericū verberari, & id nō facit.pōt hoc procedere, cū doloſe omittit,vt ibi ſcripſi in fi.[*profecto*]imo multofortius.Inn.quaſi ex ordine charitatis plꝰ ſibi,q̃ proximo teneatur,vt in glo.decano. vide qđ no.23.q.viij.in prī vbi no.†qñ clerici poſſint arma mouere.Hoſt.hic recitās opi.ibi no.quas ēt videre potes ꝑ eum in ſum.de treug.& pa.vbi remittā in gl.dicit.ꝙ clerici habētes tēporalē iuriſdictionē indiſtīcte pro defenſione ſua & ſuorū pñt ſumere arma, quia hęc iura permittunt,vt.ſ.in prin.& 23.q.j.noli. cū capitulis ſequentib.ꝙ ſi tpalē iuriſdictionē nō habēt,non licet eis arma ſumere in propria ꝑſona, niſi ad defenſionē,vel niſi hortando.23 q.vi.§.ecce.ꝙ ſibimet. q.d. ſine requiſitione alterius iudicis, quia reſpublica eſt nō priuata Ho. [*eccleſiaſticum*]dū tñ eccleſiaſticus nō exerceatur nec pro ſua,nec pro aliena iniuria, niſi in hoīes ſuæ iuriſdictionis. materialis aūt defenſio pro ſe & ſuis exerceri pōt, ēt in hoīes cuiuſcunq; iuriſdōnis ſ̄m Inn qui ēt refert quoſdā dicere, ꝙ ēt incōtinēti nō poſſit qs excōicari ꝓrapina, niſi p̄miſſa monitione,tñ(vt dicit)meliꝰ ē, ꝙ ſi rapina eſt manifeſta, poſſit ſtatim excōicari, niſi incōtinēti eā reſtituat,ſi eſt pñs,eſt.n.iuſta cā, vel ſi non eſt ibi,fiat infra certū tp̄s, qđ duxerit p̄figendū.ſ.c.ꝓxi.§.caueāt.ff.de rei vē.ſi res mobilis.& l.ſe. [*alterum altero*]quaſi ēt tpalē eccleſiaſtico, & eccleſiaſticū tpali[*maxime*]q.d. potuit gladiū tpalē ad alium ptinentē ſuo ſpeciali iuuare & auxiliū tpalis ad aliū ptinētis in ſui ſpūalis auxiliū ꝯuocare,de quo nulli dubiū.xcvj di. cū adverum.& x.di.cum adverum.xxiij.di.q.v.de liminib.de iudi.cū nō ab homine.de cle.ex.c.ij.de male.ſtatuimus.& in Lombar.vt epī & comites ſibiinuicē auxiliū dent,in rubro & nigro. & de deci. c. de decimis. & l.fi. in auth. iuſiur.quod p̄ſta.§.æquus ero.col.ij.& vt diſ.iudi.coll.ix. [*exerceri*]ꝯſuluit Ho. ſpiritualē p̄mittit quaſi lucē & ducē, demū ad tpalem recurri, quaſi ad maleū,de homi. poſtulaſti.23.q.v.miles. & c.ille gladium dicit ēt ꝑ hoc, c. comprobari. qđ notauit in ſum. de treu.& pa.§.ꝙ ſit iuſtū.& de reſti.ſpo.§.j. & pp ibi ſcripta aliqua de illis ꝑ cū hic reperta decido. ¶ Prima gl.ſummat.¶ Secunda rñ.per ob.de.c.q̃ ſunt.¶ Ante p.gl.obiicit & ſoluit.¶ Vlt. gl.obiicit & ſol.ꝑ diuerſitatem vſus. ¶ In gl.iij.ibi reperi. qđ ꝯfacit Hoſt. & ſi qd addit.vide vbi.ſ.remiſſi. ¶ In glo. no.ga[*in fi.*]vñ dicit hic Hoſt.ꝙ quādiu purgata fuerit rebellio & cōtumacia Balini, quicqd facit decanus,iuſte ad ſui defenſionē facere vr̄, ēt ſi impugnet,dat ſimile,ꝙ 4 †res violēta nō p̄ſcribitur, niſi prius purgato vitio.Inſti. de vſuc.§.furtiuæ,& §.qđ aūt. Itē reus excōicatus in iudicio grauatur appellans q̄uis applōnem proſequendo agat pōderato initio vr̄ ſe defendere de excep. cū inter. dilecti.dilecte.& c.ſignificauerunt,ſic & infidelis cōiūx iniuſtē agens,licet relinquatur, vr̄ relinquere, de diuor. quāto.ver.ſi.n. ¶ In glo. turbatus [*in fi.*].ſ.prouocationē ad cām,alibi ponitur pro imitatione boni exēpli,vñ cātat eccleſia in feſto martyrū. Marcelli & Petri,quorum gaudemus meritis,prouocemur exēplis.Io.mo.& Arc. ¶ In glo.ꝯ tales[*in fi.*]dicebat ergo hic Inn. nō licere clericis,vel laicis aliquos, quos crederent, vel certo ſcirent iniuſte excōicatos iuuare ꝯ excōicatorē, cogendo eum relaxare ſnīam, vel abſtinere a denūtiatione,ga nec licere eos cogere iudicem ſecularē ad ſuam ſnīam relaxandam.dicit enim hāc decre.locum hr̄e,maxime vbi infertur corporalis violentia nō verbalis,ſubdit aūt,ꝙ ſi prælatus excōicaret aliquem ſi oppreſſum habētem iuſtam cām iuuaret armis materialib. vel alio modo,cū ſnīa ſit ſub cōditione,ille poterit appellare,& poſtea cū iuuare.ſ.de ap.præterea.ij. ¶ In gl. quia ordinaria ibi[*ſi non licet*]Hoſt.inducit illud,miſerere animæ tuæ placens Deo.& 86.diſt. non ſatis. C.de ſerui.l.p̄ſes.ff.de his q ſibi mor.ꝯſci.l.j. ¶ In glo. ergo cuilibet.ibi [*ubi*]de hoc.C.de cōmer.& merca.l.ij.vbi plures cōcor.de hoc. ¶ In glo. pen in fi.dicit Ioan.mona. ꝙ iſta non ſunt aduerſantia, ſed ſibi mutuum ſubſidium præſtantia, vt hic in fine.

SVMMARIVM.

1. *Appellatio iuſtificari non poteſt, quando eſt appellatum ante diffinitiuam,niſi ex actis iam habitis.*
2. *Excommunicatio iuſta non fertur ab homine,niſi pro contumacia.*
3. *Prælati & eccleſiaſtici imponere & exigere poſſunt pœnas pecuniarias.*
4. *Archiepiſcopus nō eſt competens iudex,cum excommunicatur ad petitionem partis.*
5. *Excommunicatio non ſuſpenditur per appellationem.*

CAP. VII.

VEnerabilibus. Alias incipit.cęterum. & ſic all. Ioan.mo.dicit,habet multa dicta, & primo vſq; ad.§ porro.oſtendit,qñ habeat, vel nō habeat archiep̄s iuriſdictionem abſoluendi excommunicatos a ſubditis ſuffraganeorum, vel ab ipſis ſuffraganeis.ſecundo vſq; ad.§.ſed ſi.oſtendit eo caſu,quo a iudice eſt abſolutio ante oīa fienda, niſi in caſib.renio ibi, ſed & ſi §.penul.& vltimo,tractat de abſolutione ad cautelam dādā,qñ de nullitate ſnīæ dubitatur. quarto in.§. ſane.quid, qñ de nullitate iuſtitia quæritur.quinto in.§. denique,quandam cōſuetudinem approbat.ſumabitur autem ſ̄m has partes.& primo ſuper.j.gl. reliquæ in textu.dicunt Io.mo.& Arch.ꝙ inter archiep̄m Rothomagen. & eius ſuffraganeos grandis fuit quæſtio corā Inn. IIII. & vt dicunt ex regiſtro patere. primo proponebant ſuffraganei ꝯ archiep̄m querelam ſuper multis articulis.ſecundo pars archiep̄i rn̄debat ad illa,& hæ duæ partes ſunt deciſæ.tertio per ipſum Inno.fuit ſententiatum & cōſtitutum vt hic, & q̄ plura,etiam de hac parte tria ſunt deciſa,& de eadem materia abſolutionis & de eodem Rothomagen.& ſuffraganeis loquitur decre.ad reprimendam.ſ.de of.or.dicit autem Arch.ſe de libro do. Inno.quaſdam glo.habuiſſe.quæ hic ponentur ad literam.ꝑ hoc patet,ꝙ Guil.in Spe.de cōpe.iudi.adi.§ ſequitur.in fi.male dicebat hanc decre fuiſſe Alex. IIII.ſuſpicor aūt, ꝙ hic de principio deciſum continebat id,qđ ibi hr̄ ante fi.ver. Item no.& pp id allegabatur pro rubrica,de fo.compe.[*excōicatis*] ſuſpenſis. vel interdictis.ſ.e. romana.j.rñ.[*litigantibus*] vel non litigantib.ad hoc.j.§. attamen.& §.ſimiliter.& §.fi.[*audienda*]ad hoc. ſupra eo. li.de fo.comp.romana.j.rñ.& pro.licet copulet,ſatis eſt ꝙ ad alterū horū agatur,cū ſemꝑ metropolitanus ſit iudex cōpetens rei [*ſecus*] ſ.quia non audiet illum excōicatū[*de illo*]ipſo ſuffraganeo[*quoniam*] pro qa.redditiuū cauſæ[*ſpectat*] principaliter alle. iudex ſnīam per ſe latā defendere pōt.ij.q.vj.quo cū epi.& c.hoc ēt. vbi de hoc, & vide,quod ſcripſi,de reſcri.dilectus.j. in prin.alle.Arc. & no.Innoc.de tranſac.de cœtero. & de procura.in noſtra,quia ipſius,ſupra de ap. cum ſpeciali.Inno.¶ Porro. hæc pars ſcđa hoc intendit,archiep̄s in caſibus,in quib. iuriſdictionem habet ante cognitionē cauſæ abſoluit excōicatum ad petitionem partis, vel ex officio,niſi dicatur excōicatus pro manifeſtis offenſa vel contumacia,& contumaciæ præſumptæ & manifeſtæ ponit exēpla[*offenſa*].ſ.c.proxi.[*manifeſta*].ſ.de ver.ſi.ex parte.Inn. [*citatus*]an credatur nuncio hic Arch.cui placet,qđ no. Io.iiij.q.iij.teſtes.alias incipit patroni.vide, qđ ſcripſi,de ap.cū parati.ſuper.iij.glo. [*querimoniam*] vel ſupplicationis vel reſtitutionis in integ. quæ petat, vel ſupplicet ſe reſtitui ad cauſam agendam ſine pęna expenſarum,vt plene notauimus.ſ.de ꝓroc.querelam. de reſti.in integ. ex literis.vel applōnis,per quam dicat reuocādā ſnīam. C.qūo & qñ iudex.ab eo.cōi enim iure cum snīa tranſierit in re iudi.ſibi ſubueniri non poteſt. Item vr̄.ſi tātū ſnīa excōicationis ſimpliciter lata eſt.ſ.excōico.Pe.quia fuit contumax in tali termino, vel terminis hæc.n.ſnīa licet non ſit diffinitiua.tamen ſi non ſit appellatū,tranſit in rē iudi.ſ.de re iudi.ꝙ ad cōſultationem.saltē quo

ad hoc,vt super expensis & cõtumacia excusanda vlte-
rius non audiatur, semp tñ auditur pro absolutione pe-
tenda,quia nunq̃.quominus satisfacienti detur absolu-
tio,transit in rẽ iudi. Inno.[*aduersario*]cp̃o,vel illo,p quo
lata fuit sñia[*nec pendi.*]C.de iudi.sancimus.Innocẽ.s.vt
lit.non cõte.qm̃.§ in aliis.Ioã.mo. [*impendi*].s.expensarũ
restitutione nõ facta,q; patet ex ver.seq. & hoc sonat il-
lud penitus,qđ præcedit,& hr̃ de offi.dele. cũ cõtingat.I
fi.& hoc vr̃ expediri,quod no.s̃.de testi.co.c.ij.in vlt.glo.
cum suis remissionib.& vide , quod ibi dixi.secus autẽ,
iste.§.& præcedens determinat notata in spe.de contu-
ma.§.j.ver.& no.& §.fi.ver. sed nunquid excõicatus, &
plenius vide in cle.de do.& cõtu.si aũt. in vlt.gl.[*confitea
tur*]& sic ɔfitetur se grauiter peccasse,vt patet.xj.q.iij.cer-
tum.14.di.c.j.8.q.j.sciendum.& no.8.q.i.in summa.Ar-
chid.præuiderat forsan iudice sibi aliquem terminum
statuente Archid.[*compareret*]ff.de re iudi.contumacia.
Inn.[*præstita*]sic.s̃.eo.li.de do.& cõtu.actor.Arc.& hoc
ipsum,vbicunq; ergo iudex superior.põt absoluere , vel
condẽnare in cã pro qua excõicatio lata est,dẽt absolue
re excõicatum, nisi obiiciatur de manifesta offensa , vt
dictum est.Inn. [*probare velit*] sed ex quib. actis dicit Io.
1 mo.nõ ex nouis† quia cum sit appellatum ante diffini-
tiuã.talis appellatio iustificari nõ põt nisi ex actis iã ha-
bitis.s̃.de ap.interposita.§.fi.facit.s̃.eod.li. de ap.cordi.&
cle.eo.ti.appellanti.de iam actis ergo intelligatur, si fuit
negatum sup exce.*[*instructum*] vel pro alia,si forsan fa-
ctum iudicis non fuit instructũ , & pp id fuit appellatũ,
vt qa noluit iudex dare quartam productionem testiũ
cũ iuris solẽnitate.s̃.de testi. vltra tertiam.nam, vt dicit
Arch.tunc,quia negotiũ non fuit instructum corã pri-
mo iudice. & p legitimã applonem iurisdictio transfu-
sa est in archiepm,hoc coram eo probari poterit, vt co-
ram iudice competenti[*audiendus*]no. ad id,de quo satis
dixi.s̃.de ap.ex parte.j.de quo hic Archi.approbans opi-
nionem Host.quam ibi videas[*deberet*] rõ,quia tunc &
ĩ principali & in accessoriis esset offensa manifesta s̃m
Io.mo.& Arch. vocant accessorium negotiũ expensa-
rum.Sed si ex causa.tertia pars.& §. iste cum.§.pe.& vl.
hoc dicunt,excõicatio lata post appellationem interpo
sitã ex cã probabili non statim pronuntiatur nulla , sed
fieri põt relaxatio ad cautelam, ẽt anteq̃ incipiat de ve-
ritate causæ cognoscere.Idem si dicatur lata per intole
rabilem errorem.& in ɔ̃rium error ille probabiliter de
fendatur.appellet ẽt extra iudiciũ.j̃.§.fin. [*illico*]idẽ ver.
C.de appel.litigatoribus.ca.ii.q.vj.in fi.ver.litigatoribus,
[*nullam*] debet tamen recipi probatio appellantis sup ve
ritate,de ap.interposita Innoc.[*ad cautelam*] probabiliter
dubitatur,an teneat excõicatio.s̃.eo. solet. In.[*relaxare*]
ẽt priusq̃ incipiat de veritate causæ cognoscere.j.e. §.fi.
¶ Sanè.hæc pars quarta hoc intendit, si certũ est,excõi-
cationem esse iustam,fiet remissio, si certũ est eam esse
iniustam,non fiet,si est dubium , fieri põt relaxatio,sed
honestius est remanere, tenet m̃ relaxatio, vbi archieps̃
est iudex , licet non fiat remissio [*manifestum excessum*].i.
manifestam contumaciam descẽdentem ex aliquo ex
2 cessu,quod dr̃, quia † ab homine non fertur excõicatio
iusta nisi pro contumacia,& vide,qđ scripsi.s̃.ca.i.super
glo.vt quia.in prin.& in fi.[*periculum speciale*] non enim
loquitur de illo generali , de quo.xj.q iij.epi si a sacerdo-
tali. illud enim cum sit regulare, non veniret exceptiue
in mora,supra de app. qua fronte.& s̃.eo.sacro.§.1.[*pror
sus*].i.omnino vel penitus sine difficultate , supra eo.c.j.
§ superior.& expone vt ibi[*mox*] de hac dictione,supra
de elec.quia propter, super eadem dictióne cum suis re
miss.[*dubitetur*]exequitur oĩa mẽbra.s.aut ɔstat pro , aut
ɔ̃,aut dubitatur, cõpetit quid discernitur per superiora.
¶ Deniq;]hæc quinta & vlti. pars in diuisione hoc intẽ-
dit,archieps̃ in casib.in quib.excõicare põt,si consuetu-
do hẽt emendas pecuniarias põt exigere [*suffraganei*]in
hoc erat dubitatio,quasi de suis subditis nõ dubitaretur
[*emendas*]supra de offi.or.dilectus,de his emẽdis dicit᷒,

q; prælati illas imbursare non debẽt,de quo vide no.de
poe.c.ij.in gl.ij.& qđ sup ea dixi[*secundum consuetudinem*]
3 dũ allegatur hæc decre. q; † p̃lati ecclesiastici imponere
& exigere pñt poenas pecuniarias,rñdetur, q; hæc decr.
probat ɔ̃rium,cum de ɔsuetudine dicat,hæc licere qua-
si nõ de iure , sed dici põt,quo ad subditos suffraganeo-
rũ põderatur hæc cõsuetudo,vel aliter põderatur ɔsue-
tudo patriæ quo ad casum , q̃bus licebat excõicare,per
quã licebat emendas exigere,remissiones dabo sup glo.
põt.no.quia hic & j̃.§.proxi.& supra §. sed si ex cã,cum
loqm̃r de absolutione ad cautelã,semp dicit, põt,nõ di
cit,debet,p̃terea,quæ scripsi.s̃.eo.solet.super ver.nõ nege
tur.& in.x.membro sum mæ.[*Patenter expressum*]idẽ tex.
supra eo.solet.j.rñ.in fi. & supra de of.dele.cũ cõtingat,
refert Arch.quosdã dicere,nõ esse intolerabilẽ errorẽ,si
scribatur pro irregulari,esset aũt intolerabilis,si scribere
tur pro criminoso in crimine p̃seuerante hic in literis
exp̃sso . alias licet ẽt diceretur error intolerabilis,non tñ
esset patens vt hic,vel exp̃ssus,vel apertus,vt sequitur,qđ
hic reqrĩtur.alij dicunt sufficere.q; error sit notorius,ẽt
si nõ exprimatur in literis,arg.ff.de of.vica.c.j.& vide,qđ
dixi,supra eo.Romana §.vlt. Arch.putat non sufficere,
si sit notorium, nisi sit expressum,vt hic & in iuribus in
princi.allegatis.ad idem.ii.q.vj §. item si sñia ɔ̃ ius,& fa
cit,quod no. in gl. quam statim inducam vltra mediũ,
& quod ibi dixi.i.hic textus exponit id , per qđ expedita
sunt notata,supra cap.per tuas.in glo.error[*bonum est*]vt
orare,officium dicere , ieiunare, infirmos visitare & si-
milia[*illicitum*]vt hominẽ offendere,pacem frangere,ɔ̃
iurm̃ venire , & similia asserat,nisi aliquid assereret,qđ
faceret casum dubium,statim pronũciaretur nulla.sed
ex quo res habet tractũ.sicut in appellatione, ita & hic
fiet absolutio [*prohibuisset*] respicit prima duo exempla.
[*iniunxisset*]respicit ver aut quia extra iudiciũ , hoc& il-
lud priusq̃,qđ sequitur additur ad.§.sed si ex cã.¶ Prima
glo.summat principium . ¶ Glo.post diffinitiuã,quærit
& soluit,ponit opin.contrariam.¶ Glo.sic.supra rñ.p.q.
an captus a priuato &c.¶ Pe. glo.rñ. per quæstionem &
sol.¶ Vltima glo.ponit differentiam. ¶ In.j.glo.in.fi.sub
4 dens,q;† archieps̃ non est competens iudex,cum excõi-
catur ad petitionem partis sine applone petit absolui,
vel alias de parte cõqueritur,cũ non suffraganeus,sed is,
pro quo lata est sñia,illam defendere debeat, si vero pe-
tit suffraganeum pro iniusta excõicatione puniri, tunc
est iudex idoneus . Idem si petit absolui a sñia lata per
suffraganeum procedẽtem ex officio, hoc vult pars pri
ma reliquas in tex.summaui.¶ In gl.supra eo.in fi.vide,
qđ dixi,supra eo. statuimus.sup vl.gl. ¶ In gl.vt supra.in
fi.vide,qđ ibi no:in gl.sed qualiter,& supra eo.sacro.ver.
cũq;.in.i. gl.¶ In glo.post diffinitiuã.ibi[*post excommuni-
5 cationem*]q a† per appellationẽ non suspenditur excõica-
tio,supra de of.ordi.ad reprimendã.Inn. & ibi nõ solũ,
supra eo.lib.de app.& ibi [*necessaria absolutio*]idẽ Guil. in
Spe.de ap.§.de os̃a.ver.si vero post scias,quod Archi.in
decre.non solum.tenuit,q; per iudices officium sic ob-
tinet reuocari talem excõicationem, sicut alia attenta-
ta.inducit gl.Inno.supra c. solet,cuius dictũ ibi ad literã
videas in.xi.membro sum mæ.ver.si vero excõicatur ap
pellans . & idem dicit hic æqparans talem sñiam sñiæ
latæ post appellationem , & tñ fatetur hic , q; hoc casu
necessaria est absolutio,aut corrigere voluit,quod dixe-
rat,aut est sibi ɔ̃rius , aut vult inducere nouum casum,
quo sñia nulla eget absolutione , quod non capio dicit
autem ipse,q; in libro domini Inno. erat hic talis litera
appellatum . qm̃ priusq̃ incipit de appellationis causa
cognosci,absolui debet appellans , exceptis &c. fuit re-
motum, quia satis id exprimebat litera præcedẽs.& ibi,
[*alij dicunt.*]Io.mo.hic & j̃.eo.tit.is cui.§.fin. qđ tñ ibi in-
telligit,qñ appellatum est a sñia diffinitiua, vt tunc sus-
pendatur totum , quicquid factum est in p̃iudicium
deliberationis pẽdentis. Secus si solum ab executione.
dicebat ergo , q; ex quo est iudicatum , inest executio
directo,

directo, vel indirecto, debet ergo iudicatum suam hře executionem, ex quo per applonem suspensum nō est xit, ergo appellare ab executione directa vř indirecta nil est, quia non tangit id, a quo ortum habet executio, nā talis dat liberum antecedens, a quo ortum habet executio, & negat consequens ad illud. ſ. executionem iudicati, & sic loquitur, de ap. cōstitutus. vbi decanus, nō appellauit a confirmatione, sed confirmationis executione, pp quod appellatio fuit repulsa, nec admittit vt per viā exceptionis, licet agere possit, & dicit ibi, quod dū erat vicecancellarius multas literas cassauit, in quibus narrabatur appellatum non a prouisione sed ad prouisionis execution. & in fi. Item credēdum est, ꝙ hæc litera mutata fuisset, vel detracta, si fuisset correcta, sicut. ȝ. e. quia periculosum. & s̄. c. i. § j. & ȝ ipsum Io. mo. facit, qd post eum scripsi. s̄. eo. li. de hæreti. vt officium. §. pe. sup vlt. gl. ꝙ inter istas decreta non est prius & posterius approbatione. ¶ In glo. quos vide in fi. glo. Inn. dicit Io. mo. ꝙ licet illis casibus nō relaxetur excōicatio, iudex tū appellationis postq̄ cognoscere incepit, an sit recipienda appellatio. ih ibere poterit, ne dicta excōicationis sñia executioni mandetur, vt ibi ¶ In glo. sic. s. ibi etiam a priuato. Arch. ȝ per. l. statim alle. cui gl. rñdet. & in fi. & probatur per cle. de poenis, multorum ver. illis. ¶ In gl. puta, ibi, [vi fluminum] sicut fuit quarto die Ianuarij & plurib. sequentib. in flumine reincur. annis dñi. Mccccxxxv. qd ita creuit, ꝙ plurib. dieb. transiri non poterat [& multa] aliquid exprimit hic Archi. & vt dicit. ea. peruenit. xviij. dist. vult, ꝙ debet esse necessitas vrgens & inexcusabilis, & remittu ibi. & ea. di. eps. & c. placuit. xxiij. di. eōis fili⁹, de conse. di. iiij. hi qui. ¶ In gl. quasi. ibi [vera] quidam ȝ, pro quibus facit, quod no. ff. de in inte. rest. l. fi. in vl. gl. & C. qūo & qñ iu. consentaneum. in gl. præsentata. & l. se. ibi. j. gl. dicebat ēt Arc. ꝙ eo casu licebat procedi ad sententiam, inducens no. per Inno. de accu. ad petitionē. vi de remiss. quam hic dedi in tex. ad cle. cū gl. cōcor. Iac. de Ra. & P. de Bel. sub dubio forte, vt Cy. citat in auth. qui semel. C. qūo & qñ, vide In. x. q. & ad ȝrium rñdēt, ꝙ citationes tres fiunt non solum ad contumaciam ꝑsumendam, sed ēt ad malitiam cōuincendam. C. de iudi. auth. iubemus. s̄. de dolo. prout in gl. iusta in fi. ȝ. e. li. de offi. dele. statuimus. lj. ¶ In gl. ad idem. in fi. Io. mo. alle. ff. quæ sen. sine app. re. l. j. §. item cū. & ff. de tuto. & cu. da. ab his. l. scire. ¶ In glo. excōicatio. ibi [vel post] hoc honestius, quā id facere in absolutione ob decre. ad aures, de simo. & vide, quod dixi sup ver. ȝrium. vbi ēt allego. xlix. constitutionem cōcilij generalis, cuius mentē posui. de accu. sicut olim. & in fi. ibi dedi remissiones, quas ēt hic dat Arch. xviij. di. quē. & xciiij. di. c. vlt. 36. q. v. si qs, cuiuslibet. x1. q. v. si vos. & per Host. in sum. de offi. or. §. quid ptinet. ¶ In glo. ꝙ hic, in fi. sed duo addit, q̄ dixi hic in textu in vlt. glo. ¶ In gl. pe. in fi. de hoc p Inn. & Host. eo. titu. per tuas. vbi dixerat Host. §. pura absolutione, ꝙ illam facere non poterat Archieps. nisi prius constaret esse veram cām appellationis, & extunc habebit optionem absoluendi vel remittendi, vt ibi scripsi circa finē sed vt ibi dicit Inno. optionē intelligi non pōt, ꝙ hēat, postq̄ cognouit iuste appellatū, quia tunc iniuste ageret remittendo ad eum qui excōicauit iniustè, de quo puniendus esset. Itē si constat, appellationē iniustā, malefaceret absoluendo eū, quē tenetur remittere, vt ibi, ergo nō datur optio, qd tñ velle vř decre. Alex. in decr. Ipsa p tuas. dicebat aūt illā loq ſm antiqua tpa, qñ licebat appellare sine cā, de ap. cū sit rō, vñ qa nō cognoscebatur de appellationis cā, sed de principali, merito dabatur optio absoluendi, vel remittēdi, sed cū postea per iura noua trāsferatur iurisdictio in superiorē nisi appareat appellationem esse iustā, non erit locus illi optioni, sed expectabitur, ꝙ appareat de iustitia appellationis, vt possit absoluere, hæc satis sunt hic expedita tam in pura absolutione, neque sit, qñ appellatum est post excōicationem. s̄. in prin. q̄ in absolutione ad cautelam, qñ appellatio præcessit, de qua hic ī fi. de prima tñ refert quosdā dicere, ꝙ a sñia excōicationis appellari pōt sine expssione causæ, sicut & diffinitiua, ꝙ sibi non placet, cū interpositio eius non suspēdat effectū sñiæ, de ap. pastoralis, habet ergo deferre principale negotiū, ad qđ necessariū est eam ex cā iusta & vera interpositā, de ap. vt debitus. cum ergo ꝯ sñiam illum effectū operari nō possit, quē appellatio ad diffinitiuam ȝipsum patet æquiparationē faciendam nō esse, de qua. s̄. sed æquiparandam esse appellationi a grauamine, hoc intendunt verba Inno. facit, quod dixi. s̄. c. j. super glo. vt quia. in fi.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus aduocationem exercens an teneatur ad restitutionem salarij inde percepti.*
2 *Testamentum imperfectum quando valeat.*
3 *Testamentum quid sit.*
4 *Excommunicatus comparatur relegato.*
5 *Deportatus potest emere, vēdere, cōtrahere & alium sibi obligare.*
6 *Excommunicatio iniusta an aliquando liget.*
7 *Excommunicatio de sui natura est potius medicina, quam pœna.*
8 *Vsurarius si manifestus est, irritatur ipsius testamentum.*
9 *Notarius si est excommunicatus, non tamen sententialiter damnatus, valet instrumentum ab eo confectum.*

CAP. VIII.

DEcernimus. Nō diuiditur, decernit tñ, qui sunt cogēdi, qua poena, per quē, qua forma, & ad qd, & hoc trimēbre, & de hac decre. eam tamē allegando fecerat mentionem Ab. de excep. pia. dicens ꝙ Alex. IIII. statuerat etiam ī seculari foro tales repellēdos, & hæc decre. fuit pars illius, quia non nulli. s̄. de immu. eccle. eo. li. vt ibi dixi in prin. [seculares] vide, quod dixi In decret. pia. super ver. opponatur. & super gl. intelligas [ecclesiasticis iudicibus]. i. episcopis, qui proprie sunt iudices ordinarij tam in ciuitate, q̄ dioecesi. xj. q. j. de psona, ſm Arch. ergo idem dico in oī eo, qui haberet in loco epālem iurisdictionē vel quasi, ꝙ esse pōt. s̄. eo. li. de priuile. facit. 24. q. v. administratores. & ꝯcor. qđ scripsi. s. de testa. Io. sup ver. dioecesanum. & facit, qđ no. s̄. eo. lib. de vsuris, q̄q̄. in glo. intelligas, ēt no. ꝙ duæ decre. quas viti. alle. j. glo. dicunt de locis ordinariis permissa. tolle literam [compellantur] quæ est. j. [repellere] nō enim debet secularis potestas illum ad. j. scripta recipere, quē sua mater exclusit, vt saluus fieret spiritus eius. xj. q. iij. audi. Ioā. mo. hanc autem repulsionem de notorio facere debet iudex, etiam nullo opponente, vel compellente, de excep. exceptionem [excommunicatus] maiori. supra eod. si quem. credet autē secularis iudex illi ecclesiastico hoc dicenti. s. illum excōicatum ſm Io. mo. quia non secularis iudicis sed ecclesiastici est hæc cognitio, facit. j. eod. si iudex. cum concor. vbi autem inter iudicem ecclesiasticum & partem esset quæstio, aut ille negat se excōicatum, & tunc ēt corā ecclesiastico iudice probare habet excōicans, ꝙ per suas literas fieri poterit, de quo dic, vt satis no. de proba. post cessionem, cum suis remis. Si vero fatetur se excōicatum, sed dicit sententiam nullam, vel iniustam, dic vt supra ca. proxi. & supra eo. solet. ſm Io.
1 mo. [patrocinando] nota. Host. de exce. pia. ꝙ † excommunicatus aduocationem exercens teneatur ad restitutionem salarij inde percepti, alle. supra de Iudeis. cum si. Itē facit hæc litera pro Gui. qui no. in Spec. de offi. ordi. iudi. §. j. in fi. ꝙ inuitis etiam partibus ex officio suo iudex talem repellit, nam, vt hic vides, compellit ad hoc etiā secularem, idem not. in Specu. §. impedierit. in princi. [cuius] idem ver. infra eodem si iudex, supra eod. libro de sta. mona. periculoso. §. porro. & vide, quod ibi scripsi, [& in iudicijs] in ecclesiastico foro testificabatur excommunicatus in casu, supra eo. li. de hæreti. in fidei fauorē. ¶ Prima glo. fortificat textum, & allegat tria similia. ¶ Tertia glo. ampliat textum in vno, in secundo remittit. ¶ Vltima glo. primo tex. coadiuuat. secundo

quærit,circa id dat quatuor remissiones,arguit pro,opi. ponit,ad quam inducit vnum textum pro & ɔ̃. tertio q̃ rii & ponit opinio. pro & ɔ̃ & tertiam distinguentem. ¶In glo.vlti.§.j. vlti. colum.viij.& ibi. [*Barbarus*] cuius mens hr̃ in.§. statim alle. & ibi.l.j. vide de testi.cog.prætere a.super glo.non ergo. ¶In gl.j.ibi[*duo sunt*] & cle.de iureiuran.Romani.de re iudi. pastoralis . ad finem.ver. nos tam. ¶In glo.vlt.ibi[*testificari*] an post absolutionẽ hoc possit,prolixè tractat hic Archi.de quo satis.iiij.q.j. in summa.& dixi plene post Inn.š. de testi.testimoniũ, cuius Inno.opi.hæc placet Arch.ibi, vide, quod hic dixit.& ibi[*non potest*]etiam ɔ̃ excommunicatum, de quo in Spec. de teste.§.j.ver. sed nunquid excõicatus,& ver. seq.& ibi per Host.& Archi.& ibi per Gar.& Ioã.mo.& ibi š̃m Host.& Guar.idem Io.mo.in præ.decre.q̃q̃.quia si manifestus vsurarius non testatur vt ibi,multo minus excommunicatus. idem tenuit do. Stephanus prouincialis in sua disputatione,inducens in aut.coll.viij vt cũ de ap.co.§.generalem . item quia generaliter prohibita est cõio excommunicato, volẽs ergo dici hoc pmissũ , induca t ius expssum,alleg.de transla.c.ij.ver.sed neque, & qđ ibi no.& hæc fuit rõ Host. qui etiam per præ.§.generalẽ.tenebat,ꝙ non poterat hæres institui.& idẽ Gar. Io.mo.iste p̃dictus,& no.Host.in sum.de testa.§.qs sit effectus.ver.& prodest hoc notare. Ad hanc partẽ facit, qa nõ põt esse arbiter,vt no.ff.de arbi.l.Pedius.§.j. Guil. in Spec.de arbitro.§.differt.ver.item š̃m eum, sed Inn.š dicta decret.cũ voluntate.& eo.ti.vt ibi scripsi in gl.eleemosinas. nil allegando dixit, excõicatum testari posse. idẽ Arch.in decre.pia.& idem Pe.& Abb.in distinctionibus præter casum.§.credentes,ipsorũ rõ,q a[*vt dicunt*] ipse donare põt,vt patet in præ. c.cum voluntate,ergo & legare.C.de leg.l.fi. cũ legatum sit donatio a testatore relicta,insti.de leg.circa prin.& sic põt testari,qđ est hæ

2 redibus prouidere,& litigia vitare,propter† qđ valet q̃nque testm̃ imperfectum.C.fami.ercis.l.fi.C.de testamẽ. hac consultissima.§. ex imperfecto.& ex ɔ̃rio sequeretur,ꝙ non posset animæ suæ prouidere relinquendo ad pias causas,qđ tamen non est prohibendũ , de sent.exc. rñ.& c.inter.Item ɔ̃here põt,eo.titu.si veniet. quod licet inter viuos fortius licet in vl.voluntate.C. de le.fu.ca.l.j. & insti.eo.tit.ff.de annu.le.l.j.immo , ꝙ non licet inter viuos,tñ licitum est in vltima voluntate, vt adulto minori libertates dare, in auth.vt spon.lar.§.j. insti. qui & ex qui.cau.§.ergo.Item cũ infamis possit testari.C.de secun.nup.l.j.quare non ipse , cũ ipse ẽt a cõibus actib.sit exclusus.ff.de his qui no.infa.l.ij.§.miles.ff. de testi. l.iij. §.lege. C. de digni.l.ij.li.xij.& §.credentes.q.j̃.allegatur, & auth.credentes.C.de hær. vbi sunt eadem verba,multum facit pro hac parte,vt sequitur in glo.nam si spãle est in excõicato pp credentiã,vel similem cãm,cui solũ post annũ interdicitur testi factio,relinquitur,ꝙ eius ɔ̃rium est gñale in excõicato ob aliam cãm & infra annum.xxv.di.qualis.cũ concor.ff.ad mu.l.j.ad finẽ,maxime cũ excõicatus non pdat bona, nec sit ppea perdita-

3 rus.& † testm̃ sit dispõ, qua qs disponit quid de reb. suis post mortẽ fieri velit.ff.de test.l.j.ergo excõicatus testari poterit,cũ habeat rerũ administrationem & dñiũ , vñ

4 dr† cõparandus [a] relegato, vt no.de ap.pastoralis.in vlt.

a gl.q testari põt.ff.de inter.& rele.l.relegatorũ.§.j.& §.seq. & si diceretur,alias nõ valere , valet saltẽ inter psonas.C. de ince.nup.l.siquis incesti.C.de hære.l.cognouimus.& in p̃.§.generalẽ.vt cũ de ap.co.& xix.q.iij. si qua mulier. quædam aũt.C.de sacrosan.ecc.& facit.C. de secũ.nup.

5 l.fœminæ.Item †ẽt deportatus põt vendere, emere,ɔ̃here,& aliũ sibi obligare,ergo & excõicatus. C.de bo.dã.l. ij.Itẽ cum valeant cũ eo acta in iudicio , ex quo nõ fuit exceptum,vt in.c.pia.quare nõ valebũt acta extra iudiciũ,cũ in iudicio quasi ɔ̃hamus. ff. de pecul.l.iij.§.idem scribit.imo fortius debent valere,ad hoc.š.eo.li. de proeu.qui gñaliter.in fi.nã iura ad hoc solũ arctãt eũ,vt repellatur &. vitetur,si nõ repellitur,nõ vitatur,licet in eo

peccare possit,valet tñ,qđ agit. ¶Est sciendũ,ꝙ Iaco.de Bel.plene disputãs hanc q̃stionẽ in auth. de sanctis.epis. § oib.hanc partẽ tenet.l.ꝙ testm̃ excõicati valeat viens certis rõnib.vltra supradictas,quas fortiter coadiuuabo, prima,qa testari põt quicũq; non est expsse prohibitus, ff.de testa.si q̃ramus,cum edictũ testandi sit phibitoriũ certarum personarũ.& vide similia.š.eo.li. de pcu.c.j.j. rñ.& qđ ibi no.in vl.gl.& excõicatus nõ est de expsse phibitis,vt insti.qui.nõ est p.sa.test.§.fi. ergo testari poterit.nam oĩa a iure licet expsse nõ prohibita. C. de reli.l. statuas .ff.ex q.cau.ma.l.nec nõ.§.ꝙ eis,& potissime testari,cũ nil tm̃ debeatur hominibus &c.de sacrosan.eccle.l j.& iura hic appetunt, vt disposita a morientib.impleantur.xiij.q.ij.vltima voluntas.& in auth.de hære. & fal.§.exheredatos. intantum ꝙ puniunt nõ implentes, xj.q.j. Siluester.š.de test.si hæredes,de voto.licet. C.de fideius.l.fi.Secunda rõ,quia regula datur,ꝙ testari potest oĩs ille,q retinet libertatẽ,ciuitatẽ , familiã & bona,nec est expsse prohibitus.ff.de pœ.l.quidam.& de leg.iij.l.j.§. hi quib.sed excõicatus est talis,ergo testari põt, nam ẽt a cõione fideliũ segregantur,si bona non amisit,testari põt.C.de aposta.l.apostatarũ , & de hære.l.manicheos.l. cognouim⁹.& auth.ibi posita,nec est dubitandũ,qn retineat dñium,cũ retineat ẽt titulũ bñficiorũ & dignitatũ.š.eo.lib.de offic.delega.si is cui. licet post annũ possit illos priuare.xj.q.iij.rursus.& c.qcunq; . Tertia rõ,qa licet forma testãdi sit de iure publico,vel ciuili , voluntas & potestas testãdi sunt de iure naturæ vel gentiũ.C.de testa.l.testãdi.ff.de iusti.& iure.l.j.§.ius naturale. & l.di.⁹ naturale,sic & ɔ̃ctus.ff.de iusti.& iure.l. ex hoc iur.sed iura nãlia sunt immutabilia.vj.dist.§.is.insti.de iure naturali.§. sed naturalia . sed testamentum voluntatis nuncupatione fit corã.vij.testibus.C.de testamen. hac cõsultissima.§ per nuncupationem, ergo excõicatus rudẽ & simplicem voluntatẽ coram testibus exprimendo testari poterit,ex quo iura gẽtiũ hic sup voluntate fundãtur,& ista,q̃ voluntate vel cõsensu firmantur,ex quo de ɔ̃sensu apparet,nõ facile impediũtur.de spõ.c.j. & c.cũ apud.vñ valet matrimo.ab excõicato ɔ̃ctum.š. de eo q duxit in matri.signi.Item valet professio ab eo facta,& ordinatio de ipso facta quo ad impressionem caracteris,patet vtrunq; de sent.exc.cũ illorũ, quare nõ valebit testm̃ . Quartam rõnem tangit , q̃ multum vrget,& io instabo circa illam,& est talis,excõicatio ab homine lata est pœna contumaciæ.š.eo.sacro.in prin.& dixi.š.c.j.

6 super glo.vt quia.Item † quia q̃nque est iniusta,& tamẽ ligat.š.c.proxi.§.si vero,de nulla nõ dico,quia indubitatum est , testm̃ valere , si appareat excõicationis sñiam fuisse nullam,qa verum est illum non excõicatũ,de off. dele.cũ contingat.facit.ff.de iniu.rup.& ir.te.siquis filio, §.quid tamen,sed nonne absurdum & durũ esset pp cõtumaciam & eius pęnam,quẽ prohiberi a testando, & facit.š.de ɔ̃sti.ex literis, & qđ ibi no.in glo.dicit hic ĩ fi. nã & š̃m leges cõtumacia & eius pœna nõ phibet quẽ ab actibus ciuilib.C.de modo mulct.l.j.C. de requi.reis. l.j.vbi de hoc . Idem & fortius,vbi nulla culpa interuenit,quia excõicatio fuit iniusta. & hoc vide , qđ dixi,de testi.testimonium.in gl.si dicas.ver.ad hoc rñdet. Item,

7 †de sui natura excõicatio potius est medicina [b] q̃ pęna,

b š.c.j.& ibi hoc satis exposui in prin.& si dicatur,pœna,tamen temporalis est,nõ ppetua.Nec ob.x.q j. quia sacerdos.& xxvij.quęst.j. de viduis.j.in fi.& de coha.cle.& muli.clericos.vt ibi no.& x.q.ij.perpetua.in.j.gl. Item facile interdũ ɔ̃hitur,vt statim dicam,& facile tollitur,vt satis patuit.š.c.proxi. Itẽ si loquitur de excõicatione iuris,q̃ est pęna criminis,videre potes,quod no.j̃.eo.titu.eos q. in glo.& super illa tangentur centum. xiiij.casus,ex quibus ɔ̃hitur,si ponderabis qualitates illorum casuũ,bene iudicabis graue,ꝙ illæ culpę reddant aliquem intestabilem.exempli gratia,tolle primum casum, quẽ ponit illa glo.de decre.š.eod. lib. de ele. vbi periculum.§.nulli, tempore inclusionis secretæ alloquutus fui cardinalẽ,

vel

vel ad eum misi nunciũ, vel scripturã, excõicatus sum. iudicabis ne æquum me fore intestabilẽ ex hac culpa, alias culpas prosequere, si placet, ex quibus ↄcludo hãc partẽ tenendã, ꝙ valeat testm̃ excõicati, nisi vbi exp̃sse vitiatur, vt in §. credẽtes. ne talis medicina, vel tpalis pœna ex ↄtumacia, vel culpa, vel sine culpa ꝓueniens, & q̃ facile tollitur, tam rigorosã pœnã iure nõ specifice exp̃ssam inducat, mouet ad hãc partẽ experiẽtia, q̃ docet eos, q cupiũt infringere testamẽta sup testatoris excõicatione probanda falsas probationes exequi. itẽ cum multi sint casus, quibus excõicatio ↄhitur, vt proxime dixi, curiosus sup altero istorũ forte veras probationes inueniet. itẽ sæpe de absolutionibus vere factis nõ põt haberi probatio, vel haberet testator, quam ignorat hæres ĩ terminis fuerunt forsan mille excõicati tpe rebellionis Ferrariæ pp mercimonia cũ illis habita & trãsitũ p ciuitatẽ, q postmodũ absoluti p religiosos, quibus fuit cõmissũ absolutionẽ probare nõ possent probato de tali testatore. ꝙ illo tpe publice mercatus fuit cũ Ferratien. durũ esset p hoc anuullari testm̃, q̃ oĩa retrahere debẽt ab opinione ↄ̃ria, & p p̃dicta sit rñsum ad primã all' pro parte ↄ̃ria, qa. §. pe. in auth. de priui. dotis, de hæretico loq̃, nõ simpl' excõicato, & eodẽ modo rñdetur ad §. gñalẽ. vt cũ de ap. co. Ad scdam rñdetur, ꝙ actus legitimi ciuiles vel communes sumuntur diuersis modis, vt satis scripsi in decr. pia. super gl. olim. ibi videas. itẽ nõ oĩs, q ciuilib' actibus repellit̃. prohibet̃ testari, de relegato, & infami dictũ est. s. itẽ videas in adulto & in fœmina, patet primũ. ff. de mu. & ho. ad rẽ publicã. ff. de testi. in testimoniũ. can. iiii. q. iii. de fœmina, patet. s. de arbi. dilecti. C. de arb. l. fi. ff. de re. iur. l. ii. & tñ vterque testari põt. ff. de testa. l. v. s. de proba. in p̃ntia. de test. iudicante. Ad tertiã rñsum est. s. per id, qd dicã. j. & qd no. Ber. de appe. pastoralis. nec dici põt ↄ̃riũ, cũ retineat ciuitatẽ, familiam & bona, vt s. ꝙ deportatus non facit. §. credentes. ostẽsum est. s. & j. in gl. quod facit pro solutione decre. q̃q̃. non

8 ob. quia † ibi vsurarius si manifestus est & non cauit expresse, irritatur ipsius testm̃, vt ibi plene scripsi sup vlt. gl. In hoc aũt edicto ꝓhibitorio nõ est arguendũ de expresso ad nõ expressum, ẽt si par, vel maior æqtas, vel rõ subsisteret. facit, quod no. j. de reg. iu. in pœnis. Ratio allegata de prohibita communione non concludit ad casum nostrũ, sed concluderet contra participantem, q diceret se nõ ligatũ minori, cũ. u. gñalis sit prohibitio. xi. q. iii. sicut apostolicũ. cũ capitulis sequentibus, si dicit se a gñalitate exẽptũ hic ostendit. & sic rñdetur ad decre. scdam. ver. sed neque, de transla. dicere aũt participãtes pp id ligatos minori nõ ↄcludit testm̃ nõ valere. & idẽ si dicas, ꝙ ipse peccat exquirendo cõionẽ illorũ, de cle. ex. mi. c. illud. §. illud nã p id nõ ↄcludit̃ nõ valere testm̃, sicut & peccat, q sine cã immutat testm̃, qd iurauerat nõ mutare, & tñ testm̃ tenet, vt satis dixi in q̃ne, q̃ incipit. Marcus. quã videas sup reg. quod semel. j. de regu. iur. & de hoc not. xiii. q. ii. vltima voluntas. sic & in decr. prima. licet peccet se ingerẽdo, & alii peccẽt sibi cõicãdo, tenet tñ iudiciũ cũ ipso auctore habitũ, ex quo nõ fuit exceptum, nec põt ↄcludi id, qd cũ peccato fit non valere, cuius ↄ̃rium ꝓbat̃. supra de spon. sicut. & c. pe. de spõ. duo. c. j. ad id qd de arbitrio dictũ est, rñdetur, id propter publicũ officiũ iudicandi, ad cuius instar arbitria sunt redacta. ff de arb. l. j. sicut ergo si est publicus, non pronũciat vt iudex. de re. iu. ad ꝓbãdũ. ita nec vt arbiter, & an pronũciare possit vt arbitrator, satis dixi sup regula, dolo facit. j. de re. iur. in q̃õ. sed si vera esset opinio ↄ̃ria, quod nego. qd si tpe ↄditi testamẽti erat excõicat', sed mortis tpe absolutus, vel ↄ̃. vide, quod scripsi supra c. li. de vsur. q̃q̃. sup vlt. gl. & ibi, s̃m eos. Accursius æquiparat cũ illi, cui interdictũ est aq̃, loco cuius succedit deportatio, habetur id & not. insti. de capi. di. §. minor. de pa. l. ii. §. i. sed Ber. in decr. pastoralis. de app. in vlt. gl. æquiparat cũ ĩ relegato, ꝙ est verius, vt patet p superiora, nec tñ p oĩa cõparat ei, vt dixi sup illa gl. vlt. & ibi. & Guil. in

Sp. de instr. edi. §. restat. ver. qd si instr̃m cõfectũ est. & in ver. ibi sequẽti tractat de nõ notorio, q publice exercet officiũ, de hæretico ibi in ver. qd si instrumẽtũ cõfectũ sit. & facit ad horũ dictum, quod no. Ber. in §. credẽtes. in gl. sic supra. & idẽ tenẽt Pet. & Abb. in dist. in. sup decr. pia. Inn. in decr. pia. dicit primo. ꝙ qa scriptura sumit auctoritatẽ ex p̃sona scribẽtis. ideo non valet, cũ est ab excõicato cõfecta. Subdit demũ, ꝙ † si notarius excõicat'

9 est, non tñ sententialiter dãnatus, valet instr̃m ab eo ↄfectũ, fatetur, ꝙ aliq ↄ̃. q alleg. decr. consulti. de ꝓcura. & c. nullus. hic alleg. in gl. dicit rñderi posse ad decr. ꝙ loq̃ de his, q p̃stãt auctoritatẽ instrumẽto, qd sit auctẽnticũ, non de his q̃ dicunt, vel fiunt in instr̃o, canon vero loquitur de scripturis, quas faciũt excõicati nõ rõne publici officii sed ꝓprio motu. hic ibi loq̃tur de damnatis nõ de toleratis, de teste excõicato in instr̃o inscripto dicit, ꝙ dũmodo nõ sit suspectũ instrumentũ, alias bñ valebit, sed si esset suspectũ, nõ daretur fides instr̃o p testẽ nũc suspectũ, vel excõicatũ, licet dici posset, ꝙ si nũc est absolutus, q̃uis inscriptionis tpe esset excõicatus, bene nũc per suũ testimoniũ det fidẽ instrumẽto, hoc dictũ ponit Guil. in Spe. de instr. edi. §. instr̃m. versi. qd si testis. ponit ergo differentiã inter ea, quæ aguntur in iudicio, & ea q̃ aguntur extra iudiciũ, qa prima valent, scda nõ valent, vt instrumẽtũ, & huiusmodi, quę facit ex officio publico. si sententialiter est dãnatus, fatetur, ꝙ aliqui ↄ̃. si aũt sint talia, q̃ non aguntur ex publico officio, vt actiones, ↄ̃ctus & hmõi valent, etiam si publice & solẽniter sit excommunicatus, vt no. de do. & ↄtu. veritatis. de excep. exceptionẽ. valet ẽt ea q̃ facit in iudicio vt actor, ex quo non excipitur, vt in decr. pia. Secus si iudex sententialiter, vel alias publice excommunicatus esset, qa non valet, quod agit, ẽt si non excipitur, de re iud. ad ꝓbãdũ. & dicit, ꝙ ratio diuersitatis est, qa plus veretur pars obiicere iudici q̃ aduersario, & quia plus afficit processum excommunicatio iudicis, quam partium.

ADDITIONES.

a ¶ Comparandus. Excommunicatus æquiparatur deportato, vel saraceno, per Bal. in addi. Spe. de spon. ver. pari ratione. gl. insti. de capi. dim. § media. & gl. in c. pastoralis. de appel. item æquiparatur interdicto. cle. ii. & ibi Card. de senten. excomu.

b ¶ Medicina. Adde hic, quod habetur supra in c. quum medicinalis. de sen. excom. Bar. in l. fi. C. si a non competenti iud. & Bal. in l. j. C. de here. msti. in Spec. de posses. §. vii. versi. quod si. Itẽ no. q excommunicatio quo ad Deum & ecclesiam triumphantem nihil addit, quia statim q̃ quis delinquit, est excommunicatus quo ad Deum. glo. singu. in c. quod dictum. xxiiii. q. j. secundum do. Philip. in c. dilectus. de appel.

SVMMARIVM.

1 *Loqui, nuncium mittere, vel literam æquiparantur.*

CAP. IX.

Constitutionem. Duæ sunt partes. pria declarat constitutionẽ. Item secũda ibi, statuimus. dat formã monitionum. & vnum casum excipit ibi, nisi ea participatione. per hanc literã dicebat Bar. ꝙ dato, ꝙ per eum, qui posset, ferretur talis sñia, puta per Papam, hi qui participando nõ incurrũt minorem, vt in glo. non ligarentur alii sñia p̃missa. idẽ ver. j. eo. statutũ. s. c. statuimus. dicit post monitionẽ, per q̃ vr̃, ꝙ simul cũ monitione ẽt nominatim fienda sñia in hoc casu fulminate non possint, sed lapsum termini debeãt expectare. & sit hoc speciale ĩ hoc casu [*scrupulũ*] i. asperitatem, qa q̃ñ quis dubitat, suã ↄsciẽtiã stimulat s̃m Bar. habet̃. j. regum. xxv. non erit tibi hoc singultũ & in scrupulũ cordis, & sic ponitur ꝓ asperitate, anxietate animi, remorsu conscientiæ. dubietate, difficultate, nodositate & obscuritate s̃m deriuatores [*statuimus*] studiose ponitur hic. §. vt sciatur. id, quod seq̃tur, esse generale, nec restringi ad casum. supra ꝓximum. vñ dicit Boa. ꝙ poterãt de his duabus partibus duę fieri decret. [*iura.*] supra eo. sacro. de ap. reprehensibilis. & c. cũ speciali. xii. q. ii. indigne. xxiii. q. iii. de illicita. & sñia [*iudices*] sic large loquitur, vt ep̃s & inferiores ordinarios & delegatos

legatos includat. facit. j. eo. statutũ [*aliter ea*] s. i nterualla. & forte ꝓpter hoc conciliũ. supra c. sacro. non dixit trina, sed dixit cõpetenti monitione. ¶ Prima gl. summat. ¶ Tertia glo. distinguit duplicẽ participationẽ & soluit qõnẽ. ¶ Glo. s. pr mo dicit, q̃ sit noĩalis monitio. secundo ponit opi. quã non approbat. tertio q̃rit, arguit ꝓ. & soluit ꝯriũ ¶ Glo. dicit, ponit tres formas trinæ monitionis. ¶ In tertia gl ibi [*& licet*] ẽt nunciũ, liberã ꝑsonã ꝯstituis te debitorẽ, & ille ministerium tñ ꝑstare posse vr̃. ¶ In gl. s. ibi [*certum.*] vide supra de rescrip. significante. in prima glo. & ibi [*si duo.*] in fi. tñ valet in ea re, de qua agitur, tutori administrationẽ denegari, q̃tũ si in totũ denegata fuisset. & ibi. l. iii §. fi. si fur, vel fugitiuus, vel eius socius a me recepit, vt id indicet, illud condico. ¶ In gl. vlt. [*æquissimum*] vide supra c. li. & si. c. j. super gl. nunquid. & ibi. l. j. rũ. si tenetur, q institorẽ ꝓposuit, fortius qui magistrũ nauis, nã plus põt de institore disquiri, q̃ de magistro, qa quandoq; nec locus &c. ¶ In gl. denotat. ibi. & Gar. & Ioã. mo. idẽ Hug. in ꝑ. c. qm̃ multos. & ibi. [*§. nulli.*] j. istc. §. Iõ. de excõicatione maiori, sed sic ĩducitur † eq

1 parantur loq, nunciũ mittere, vel literã. & in fi. facit. xxi. q. ii. lex diuinæ. In prin. pal. est. & vt dicit Io. mo. cõstat quẽ alteri loqui ẽt nutu & signis, facit. s. de spon. cũ ap. cu con. Inducit illud Ouidij. Nutu, verbisque loq̃r, & facta loquuntur. 11. q. ii. cauete. & Greg iiii. dialogorũ de quodã monacho dicit, & si verbis taceret, facta loquebantur. Hieronymus ꝯ Iouinianum. ad fi. de nostro grege tristes pallidi, sordidati & quasi peregrini huius seculi licet sermone taceant, habitu loquuntur & gestu. & facit hoc ꝓ Carthusien. quib⁹ aliquibus detrahunt, q nõ ꝑdicãt ¶ In gl. s. qñ. in fi. q. d. q al. bene põt fieri monitio generalis. s. de offi. ord. si sacerdos, s. de iudę. & si iudæos. in fi. de vsur. post miserabilẽ. & vide ꝯcor. supra e. Romana. §. caueãt. super gl. pone exẽplũ. ¶ In gl. s. l. proprijs. ibi [*dicunt tamen quidam*] Host. s. e. statuimus, quẽ excuso, qa non vidit hanc decr. sed Gar. ẽt sup hoc. c. dicit, hãc opinionẽ magis iuri ꝯsonã, sed ꝯria sit seuerior, dicebat, q ad gñalẽ excõicationẽ ita cõueniebat gñalis monitio sicut ad spãlẽ spãlis, vt sequit̃ in glo. vt dicit Host. forsan in speciali non sufficiet pergamenum, subdebat aũt, q si post factã gñalem monitionẽ dicat̃ aliqs ꝯmunicasse, non denũciabitur, nisi ad rationẽ positus conuincatur, de accu. si constiterit. de vsu. cũ in dioceli. de cle. ex. mi. proposuit. sic fit in vniuersali petitione, nam adiudicata hæreditate in singularibus nõ fit executio, nisi probent̃ hęreditariæ. ff. de pę. hære. itẽ videndũ. §. vlti. & l. se. & no. de rest. spo. cũ ad sedẽ. in fi. secũdæ gl. dabat aũt hic practicã gñalis monitionis, quã ad specialẽ reducere possumus, vt sic dicat, cũ Titiũ excõicauerim⁹, qui non emendat longo tp̃e expectatus, sed medicinã sibi propinatã contemnit in aĩæ suæ periculũ. & scandalũ plurimorũ, vel sic, qa non vitiat̃, fortius indurescit, ex quo sibi & aliis periculũ noscitur imminere, ideo monemus. A. B. C. D. ne cum ipso decętero cõionẽ, vel participium aliquod habere ꝑsumãt, sed. j. dies tot, quos, vel quorum. x. ꝓ primo & c. ab ipsius participio in totũ abstineant, nec vr̃, q subdere possit, alioquin ex nunc ꝑ id, quod dixi sup ver. ꝑmissa. & ibi [*sed uerius.*] Idem Ioã. mo. & Arch. [*& in fi.*] simile, quod no. s. e. li. de conces. ꝑbẽ. si capitulo. in prin. vj. gl. ¶ In gl. dicit ergo. in fi. s̃m Guil. & Arch. sed Io. mo. dicit, q hoc nõ cõsonat literę, vnde si fit vna sola monitio, habebit dies expressos, sicut faciunt executores. s. duos pro primo, duos ꝓ secundo. & duos pro tertio & c. ꝑ literã hic, dierũ, videtur, q ad minus duo dies requiruntur ꝓ quolibet termino. j. de reg. iur. pluralis. Guil. dicit, hoc arbitrariũ, et ad hãc partẽ, q sufficiat vna dies, Abbas in decr. sacro. alle. ff. de pu. iudi. inter accusatorẽ, vt ibi dicit tex. ꝑ triduũ ꝑ dies singulos Titius citatus. Cle. Pi. all. ff. de p[illegible]g. act. si conuenit. in fi. & quod ibi no. ¶ In gl. vlt. in fi. quãdoq; res celeritatẽ desiderat. ff. de dã. infe. l. j. q̃rit Host. s. e. Romana. §. sed nec. qd si iudex verisimiliter ꝑsumit, q hi, q sunt ad arma parati per excõicationem nõ desistent a malo conceptu. ꝯsulit, q nõ fulminet, sed dicat sub pœna excõicationis ꝑcipio, q deponatis arma, vel q intretis hospitia, vel discedatis de loco s̃m currẽtia, als sententia non esset medicinalis, sed mortalis contra id. s. c. j. & facit. s. de cohabi. clericorum, clericos.

SVMMARIVM.

1 *Interdictũ generale in terrã, vel loca non relaxatur ad cautelam.*
2 *Interdictũ generale nõ põt ꝓferri in locũ sine spãli licẽtia Papæ.*
3 *Excõicatus quare excommunicatur & non excommunicat.*
4 *Excommunicatio an vitietur ex defectu clauis scientię.*

CAP. X.

PResenti. Breue est, nec eget diuisione, vel summa, licet multũ egeat notione rõnis, vt in gl. & est sciendũ, q Guil. hic quasi viderit integram, & Arch. post eum dicunt, q quidam asseruit se post appellationẽ excommunicatum & interdictũ in vxorẽ, familiã & terrã suã prolatũ, petiit ad cautelã absolui ab excõicatione, & ꝑdictũ interdictũ relaxari. Rñdetur, q † gñale interdictũ in terram vel loca non relaxatur ad cautelã, & ex hoc no. Gui. spãle in vxorem & familiam relaxari posse, vt in glo. bñficiũ gratiosum, de quo satis dixi. s. e. solet. loca etiam in speciales ecclesias s̃m Arch. q dicit, quod si bene attendatur intentio cõcilii, patebit idẽ in interdicto loci specialis, q in generali interdicto castri, seu villę, sed Io. mo. contradicens, q interdicta ecclesia si prælatus & canonici petunt eius relaxationem, s̃m hãc formã relaxari poterit, & seruabit regulam, nisi i casu, quo illã reperit vitiatam. ff. de iureiu. l. j. & hoc secundum vr̃ verius. & licet fatear decr. locũ habere in interdicto loci specialis, dummodo illud interdictum sit, interdicta tñ ecclesiarum nego esse generalia quo ad effectũ gñalis interdicti, etiam si interdicerentur oẽs ecclesiæ ciuitatis, vel prouinciæ, puta propter decimas non solutas, vel procurationes legatorũ, vel consimiles, vnde si dicas ecclesias loci interdictas, non potes, q tunc sit locus decre. alma. j. e. §. adũcimus. vt ibi no. i. glo. qa tũc nõ poterit in ecclesiis celebrari ẽt bassa voce &c. extra ecclesias illas etiam in loco illo celebrari poterit alta voce sub tẽtorio, vel in ecclesia loci, si qua esset non interdicta, nec tunc locus esset denegationi sepulturæ hominibus illi⁹ loci, saluo quod habes. j. e. si ciuitas. in fi. & aliorũ sacramẽtorũ & diuinorũ officiorũ, q̃ nisi inquãtũ permissa reperiuntur vetant̃ tpe generalis interdicti. c. fi. post pri. & in extrauaganti Bonifacii prouide. in prin. & ꝯ. si villa, vel castrũ sint interdicta, etiã si vnica, vel nulla esset ibi ecclesia, interdictũ dicitur generale, vt scripsi in decre. cũ in partibus. de ver. sign. in fi. & loc⁹ erit pęnis gñalis interdicti, vt s. cũ igit̃ decr. hic aperte de generali loci interdicto loquatur, verius videtur, quod dicit Io. mo. vt in interdicto ecclesię locũ nõ habeat, sic etiã est alia

2 differentia inter ista, qa † generale interdictũ in locum proferri nõ põt sine speciali Papę licentia pro pecuniario debito, vt in extrauaganti Boni. prouide. quæ prohibitio in speciali locum nõ habet, sic & aliud est interdicere ciuitatẽ, vel locũ, quã interdicere ciues, vniuersitatẽ, vel collegiũ, vt j. e. si sñia. §. j. vbi dicã sup gl. aliud. si ergo executor gratię, quia nõ recipitur is, cui datus est, ad mãdatũ ipsius excõmunicet canonicos, & ĩterdicat ecclesiã, vt sępius accidit, & canonici pp appellationẽ ꝑcedentem, vel alia causa, dicant sententias illas nullas, relaxari poterit ad cautelam. & hoc placet, & sic exponimus, alia loca, puta regna, prouincias, comitatus, baronias, vel villas. [*aliquatenus.*] i. aliquo tenore, modo, vel forma. sic. j. c. vlt. §. illis etiam. ¶ Prima glo. obiiciendo q̃rit, tres opi. ponit, quas reprobat & soluit. ¶ Secunda gl. ponit. 12. casus, quibus excommunicatio nulla. ¶ Pen. gl. remittit, quærit & sol. ¶ In glo. j. ibi, [*terminato.*] vide de do. & contu. finem. in fi. glo. sed nunquid. ¶ In glo. j. ibi. [*non roborentur.*] & sic extirpandæ sunt. lxviii. di. corepi. cũ ratione vincendum sit. 13. q. vi. vides. nec recipiẽda sunt

quæ

quæ opinione vacua non rõne, vel auctoritate iuuanẽ. xxvi. dist. deinde. sic dico de solutione Francisci, q dicebat, ꝙ quia tales sniæ mature feruntur. s. e. Romana. in fi. sic debet tolli mature, alr. de elec. ecclesia. ii. Boa. dicebat, ꝙ qñ singularis petebat absolui ab interdicto loci, fatue petit, q a ipsius satisfactio non requiritur, ꝙ fateor, vt no. j. c. fi. ver. nec tũc. & scripsi post Inn. de pę. & re. qđ in te. super vlt. glo. sed hoc nil ad ꝑpositũ vt ibi, ꝙ te. ſm Guil. dñr. ¶ In gl. quod sit. ibi [*sed excommunicato.*] ratio vero † quare excommunicatus excommunicatur & non excommunicat, satis patet, vt dicit Io. mo. n. l. n. impedit ligatũ vno vinculo ligari scđo. s. de inde. ita quorũdam, sed excõicare est iurisdictionis, cuius exercitiũ excõicatus nõ hẽt. s. e. lib. de offi. vica. Romana. de re iu. ad ꝓbãdũ. Itẽ cũ sit extra cõionẽ, aliũ ab ea nõ põt excludere, sicut nec possessus possidet. ff. de adul. sic eueniet. & ibi c. vlt. s. e. de priuil. aũt. & ibi [*octauo.*] istos octo notauerat Host. s. e. solet. duos sequentes posuerãt hic Bar. & Ioan. mo. Fran. addebat casus. s. eo. li. de offi. ord. Romana. in fi. sed dic vt ibi, itẽ. s. e. Romana. in fi. ibi, videas in gl. per hanc, & sup ea. & ibi. c. quãnto. & e. ti. supra. e. li. c. j. olim fuit hic disputatum, an † vitietur excõicatio ex defectu clauis scientię, cũ s. fertur a ꝑlato oĩno illa claue carente, allegatur hæc gl. q̃ hunc casum nõ enumerat inter alios nullitatis casus, in hac qõne nõ insto, tũ q a ꝑ multos negatur, sciẽtiã esse clauẽ, tũ q a cõstat excõicationẽ & censurã ecclïæ nõ ex sciẽtia, sed ex potestate & auctoritate receptã ligare, ꝙ satis expeditur ꝑ cx. Io. quia quorũdam. ver. ꝙ aũt. cũ sequentibus, vbi habeẽ clauis diffinitio, remissionẽ etiã de hoc dedi, de sum. trin. firmiter. § vna. & facit quod scripsi, de ęta. & qua. c. fi. ¶ In glo. ꝙ fur. ibi. [*specialiter*] Idem si generaliter, puta in vniuersitatẽ, vel collegiũ secundum Fran. & ibi [*dic quod bene.*] idem Guil. Gar. Cle. Pi. Boa. Io. & Arch. & ibi. [*ad cautelam.*] ad hoc. s. eo. venerabili. quam decr. hic tenuit Inn. supra de appel. ad hoc qm̃. in j. gl. s. ꝙ fiebat absolutio ad cautelam in interdicto sicut in excõicatione, quod intellige de interdicto personæ non loci per hanc decret. ¶ In gl. vl. in fi. idem Gar. Io. mo. & Arch.

SVMMARIVM.

1 *Pœna grauatur per perseuerantiam duorum mensium.*

CAP. XI.

Qvicunque. Hæc decre. habuit breuiloquũ dictatorẽ, ita ꝙ ꝑꝑ multa ipsius membra vix potest breui summari, propter quod gl. nõ summauit, diuidendo tñ dici potest, ꝙ primo excommunicat cũ certis limitationibus dantes licentiam offendendi i personis, vel rebus, vel suorũ exercentes contra aliquos ecclesiasticã censurã, vel exerceri facientes, vel illam faciẽtes seruare. scđo ibi eandem pœnã prorogat ad vtentẽ, vel motu proprio id agentem. tertio ibi, q aũt. pœnã aggrauat. & dixit Fran. ꝙ quia multi prælati timebant qñque exercere censurã propter grauamina, q̃ eis vel suis inferebanẽ. ideo edita fuit hæc constitutio [*princeps.*] vide. quod no. in cle. de bap. ꝑsenti. sup ver. regũ [*interdicti.*] satis puto, ꝙ si propter principẽ, vel dñm interdicaẽ terra, locus sit huic cõstitutioni, cũ ipsius satisfactio requiratur. & sic in ipsum dr̃ sñia esse ꝓlata, j. eo. si sñia. & tñ. facit. s. e. dilecto [*sententia.*] in aliis ergo sententũs, vel pęnis nõ hẽt locũ cõstitutio ista, vel ipsius pœna. ad idẽ litera, tales. quæ. j. sequitur [*licentia*] no. q a nõ solũ iubentes, vel mandantes ligat hęc cõstitutio, sed ẽt licẽtiã dantes, ꝙ minus est ſm Guil. & Arc. & hoc est ad modũ eorũ, q trahunt aliquẽ de sua ꝓtectione, & hoc sępe quo ad clericos vtuntur Itali ci [*capiendi*] de capiẽtibus ẽpos dic hodie, vt in cle de pęnis. siqs suadente. [*suorum*] sic xxiii. dist. cõis filius. s. de test. de cętero. iii. q. xi. neganda. Arc. [*re integra reuocauerunt*] facit ad qõnẽ no. j. eo. cũ qs. in glo. ii. [*nisi bona*] hic recitabat Gar. & Io. mo. post eum ea quæ scripsi de ap. præterea. ii. s. de prorogatione termini dati ad soluendum, & an quandocũque infra terminum appellaretur, & quod circa secundum dicit Io. mo. ibi dixi [*præmissorum.*] i. occidere, capere in personis suis, vel suorũ grauare, vel eos, ꝑꝑ quos latæ sunt, vel obseruantes [*duorum mensium*] no. per † ꝑseuerantiã duorum mẽsium grauari pęnã. & facit ad ea, q̃ dixi de cle. cõiu. Io. in iii. q. vbi hæc decr. allegatur in fi. [*obtinere.*] ꝑter q̃ in mortis articulo. j. eo. eos qui. s. de of. or pastoralis. vbi de hoc. ¶ Prima gl. dicit vñ orta, soluit dubiũ & solutionis obstaculũ. ¶ Gl. lr̃a. obiicit & dupliciter soluit. ¶ Gl. pę. quærit & soluit. ¶ Vltima gl. dat simile. ¶ In glo. scilicet. ibi. l. iii. §. j. si res commodata redditur deteriorata ꝑstari oportet quod interest. ¶ In glo. sic. ibi. s. quoties. vide hanc. & l. liber homo s. e. mulieres. super vlt. gl. ¶ In glo. j. in fi. dicebat Guil. ꝙ vniuersale quicunque, singulos comprehendit. ff. de hęred. insti. l. hoc articulo quisque. ff. de pig. act. si necessarias. §. si annua. de offi. præ. l. ii. s. de ma. & obe. solitę. ad fi. per quam patet etiam imperatorem includi, vt dicit hic Arch. tñ dicit Guil. signũ vniuersale quandoque ponitur, ꝓ particulari. j. q. vii. siqs oẽm. xv. q. j. mulier. ¶ In glo. & in fi. s. de ma. & obe. oẽs. Arch. alle. lxiii. di. Valentinianus. & ii. q. vii. §. item cum Balaam. ver. sed notandũ. ¶ In iiii. glo ibi [*ut familiarẽ*] alle. Guil. xii. q. ii. ecclesiarũ seruos. vel filii vel serui, ĩiltide his qui sunt sui vel ali. iur. per totũ, vel domestici. C. de his qui ad eccle. confu. l. ꝑsenti §. sane. & de his no. ii. q. v. in summa. Item vxores & mãcipia. C. de epi. & cle. l. ii. & coloni. lxxxix. dist. iudicatum. C. de re. l. quicunq;. lib. xii. & de quibus habetur. iiii. q. iii. l. vlt. & xv. q. iii. non est. ¶ In glo. lr̃a sequens. ibi [*non restituerit.*] idẽ Arch. & hoc videtur voluisse Guil qui dicit, rem integram hoc dixi, priusquam ad grauandum personas processum sit, sed Gar. & Io. mo. exponunt re integra. i. iniuria nõdũ illata in persona, vel rebus. ¶ In gl. vlt. ibi [*denunciati fuerunt*] in his sufficit denunciatio, quia sunt ipso iure excõicati, sed idẽ in aliis incendiariis, ex quo excommunicati fuerint & denunciari ſm Gar. Io. mona. de hoc vide in decr. statim allegata cum suis remis.

SVMMARIM.

1 *Iudex secularis potest summarie de clericatu probationẽ recipere.*
2 *Seruus fugitiuus licet se gerat pro libero, non tamẽ est in possessione libertatis.*
3 *Emptor fundi, a quo res euincitur necesse hẽt denunciare auctorẽ.*
4 *Facies ad instar cęlestis pulchritudinis facta ſfpari non debet.*

CAP. XII.

SI iudex. Diuiditur in duas partes. prima dicit, ꝙ ad iudicẽ ecclesiasticum pertinet cognoscere cãm parte vocata de clericatu, quem allegat, nõ ad iudice laicorum, & cãm reddit. secunda pars ibi, & si. subdiuiditur in tres. primo ponit tres casus, quibus ante cognitionem fit remissio. secundo ibi. idẽ. addit quartum quẽ probat triplici argumento legali. tertio ibi non sic. ponit quintũ, quo non fit remissio ante cognitionẽ, iudex tñ laycus interim nõ ꝓcedit, & hic incipiũt constitutiones Bonifacii. & ista prima est expediens & vtilis valde, sępissime practicatur per curiã, remissionẽ dedi. s. eo. decernimus. [*repetat.*] dixit Inn. in decr. vt famę. ꝙ prælatus reperit clericum etiã nolentẽ & se laycũ ꝯfitẽtẽ, q a est iniuria ecclesiæ. co. ti. contingit. ii. q. j. in primis. in prin. dicit etiã, ꝙ põt ẽps, maxime si est ordinarius capientis ꝓcedere in modũ inquisitionis ꝯ detinẽtem, q a crimen sacrilegũ est clericũ detinere. xvii. q. iiii. quisquis. & c. si quis deinceps. & c. sequen. & hoc verũ, si fama est cũ esse clericũ. Si vero est notoriũ, tũc sine inq̃sitione requirit eum, & excõmunicat detinentẽ. dicit ẽt, ꝙ si clericus nolens, vel inuitus etiam sup cã ciuili conueniatur coram seculari iudice, prælatus suus põt illũ ẽt inuitũ abstrahere a iudicio seculari, de fo. comp. si diligenti. xi. q. j. insolita. & c. placuit. & c. de persona. & põt iudicẽ punire quasi de sacrilegio, & arg. supra de fo. cõpe. c. j. si tñ prælatus ageret ꝓ recuperatione clerici sui, quẽ laicus vt laicus possideret, vel officio iudicis, vel rei vendi.

vendi.de iure canon.vel præiudiciali,de quibus no.ſup. de maio.& obe.inter quatuor. tūc agere debet. coram iudice rei.C.vbi cauſa ſtatus.l.ii. ſm Inn. [*eccleſiaſticum*] videbatur quibuſdam contrarium ,ꝙ † iudex ſecularis poſſit ſummarie de clericatu probationem recipere, quaſi per id cognoſcendo,an ſua ſit iuriſdictio,facit,de reſcri.ſuper literis.ff.de iud. ſiquis ex aliena. ſed hoc eſt falſum,& ratio ſtatim ſequitur[*abſque,*]pro ſine, ponit. Arch.remittit ſup.eo.lib.de procu.qui generaliter.& vide,quod ibi dixi[*communiter.*]vide quātum operatur cōmunis opinio,vel fama.Arch.ad hoc faciunt iura,quæ allegat hæc glo.[*incontinenti.*]nec præcipiti feſtinatione, nec moratoria cunctatione.ff.de admi.tuto.l.tutor q repertorium.i. reſpon.in fi.ſm Arch.de hac dictione.ſupra de teſti.co.præterea.de mu.pe.c.j.de appel.an ſit. de no.ope.nuncia. ſignificantibus.[*deprehenſus.*]an capientes talem habentem habitū ſint excōmunicati , remittit Arc.ſupra e.li.vt famę.§.j.ſupra de pœnis.presbyteri. l.di ſi quis dyaconus.lxxxi di.presbyter.[*tonſuram*] videlicet,hic aperte probat tex.ꝙ habitus clericalis conſiſtit in duobus.ſ.in tonſura & veſtibus,quod eſt bene notādū.& de tonſura vide,quod no.in cle.de vi. & hone.cle. qm.in glo.ſi ergo.itē vide de his veſtibus no.in cle.c.j. ī gl.dicūt quidā.in fi [*conſtet de contrario*]de hac pura negatiua.ſ.ꝙ non ſit clericus,conſtare poterit per poſitionem cōfeſſatā.ſup.e.li.de confeſ.c.j.poſſet etiā hic contrarium cadere in affirmatiuā,ſi diceretur.priuatus priuilegio clericali,vt in caſibus not. ſup.in glo. hoc ideo. hic tñ ſciendum,ꝙ quando eſſet penitus illiteratus, vrgens præſumptio eſſet contra eū , ꝙ clericus non eſſet cum tali clericatus,vel prima tonſura conferri non debeat.ſ.e.lib.de tempo.ordi.nullus.cum concor.quas ibi ſcripſi ſupra ver.illiterato[*exiſtit*]tunc dicitur quis ſe gerere pro libero,nō quando fugitiuus eſt.licet.n.† ſeruus fugitiuus ſe gerat pro libero,non ideo eſt in poſſeſſione libertatis.C.de agri.& cen.cū ſcimus.lib.xi. ſed cum diu fuit in poſſeſſione libertatis,paratus ſubire iudicium liberale,arg.ff de acquiren.poſ.poſſideri.§.ſi ſeruus. & l. p eum. §.vlt.& ponitur diu.pro decēnio. ff. qui & a q.ma. l.ſi eū.§. Ariſto.ſed & ſi tpe alicuius per.v.annos ſe geſſit pro libero, & mortuus eſt filius,liber erit.C.ne de ſta. defunc.ſi pater.& fauore libertatis contra eccleſiam curerit hæc pręſcriptio.ſ.de coniu.ſer.ſed non ob.quod ibi dicitur de decennio,quia narrat,vt ibi no & quomodo in monacho locū non habet,quod de libertatis poſſeſſione prædixi,dūmodo conſtet de monachatu , ponit hic Arch.ad literam,quod poſt Hoſt.ſcripſi.ſ.de reg.c. fi.ſuper ver.fugitiuos.ibi vide[*angariarum*] vide de immu.eccle.non minus.in iii.gl.[*reprahenditur*]ad hoc.eo.lib. xii. de prępo ſac.cubi.l.j.in fi.ibi.ſub habitu &c. hinc eſt, ꝙ ſub iudice talibus deputato litigabitur,ſi quis contrariū voluerit dicere.C.eo.tit.l.pe. §.ſi vero cuidam. Arch.[*nō ſic*]ſtatim declarat qūo non ſic.ſ.qa nō remittitur , donec &c ante deprehenſionem paulo ante hic intendit, certum eſt.n.ꝙ oīs clericus aliquo tempore prius habitus eſt pro laico[*reſtituendus*]eccleſiaſtico iudici[*incumbit*]dicit Io.mo.ꝙ ad hoc admittitur beneficio conceſſo clericali ordini,nam alſ non videretur admittendus ꝯ illa,quę factis ſuis tam dilucide proteſtatus eſt.ſ.de proba.per tuas.cum ſuis cōcor[*iudicis*]ſecularis penitus.ſ. e. Romana.§.vlt.¶Prima gl.ponit ſummā,& quid declarat.¶Secunda gl.inducit tria ſimilia.¶Glo. coram. primo ſignat contrariū & ſoluit.ſecundo quęrit opponendo,& dupliciter ſoluit.¶In gl.ſecunda.ibi.l.j.§.i.p interdicta,vel cognitiones ꝓtorias petimus,quos in ptāte habemus.& ibi.[*de iure.*]ſequitur.incolarū , qđ quęque ciuitas ſibi vendicat ꝓ iđū prouinciarū eſt cognitio. ¶In gl.puta. ibi[*emptor*] † fundi a quo res euincitur , neceſſe hēt denunciare auctori vel ipſius hęredi. ¶In glo.ſic. ff.ibi.l.iii.vide.ſ.eo.ti.ad hoc.ſuper gl.ii.[& ibi[*Barbarius*] cuius caſus habetur.iii.q.vii.§.tria.¶In glo.vt in quo.ibi. §.ſi quis virgines.huius caſum habes.ſ. c.in audientia.

¶In gl.C.de.ibi,[*eam qua*] quę reperitur in poſſeſſione libertatis dolo malo ęquiparatur ancillę. & ibi[*liberis.* §. *fi.*]qui ſine dolo eſt in poſſeſſione libertatis . de libertate in ſeruitutē petitur,dñs ꝓbat.& ibi[*cui neceſſitas.*]ꝓbandi de ingenuitate ſua non incumbit vltro,ſi ipſe ꝓbare deſideret,audiendus eſt.ibi[*circa*]ſi eū ,qui eſt in poſſeſſione ingenuitatis,dico libertinum,habeo hoc ꝓbare,ipſe tñ fiducia ſui iuris poſſet in ſe onus ꝓbādi ſuſcipere.¶In glo. hoc habes.ibi[*ſi quis.*]† facies ad inſtar cęleſtis pulchritudinis facta fędari nō debet.¶In gl.multa.ibi.[*illud.*]vide de pœnis conſtitutis.ſup glo.ii.¶In gl.corā.ibi l.di. diuinis.pōt crimē eſſe tam graue,qđ nec fideiuſſoribus ,nec militibus cōmittiť q reus eſſe dř , ſed carceris pęnā ante ſuppliciū ſuſtinet.¶In gl.plus.ibi.l.iii.incipit,ſi crimē cā. in ſeq.concor.¶In gl.ii.in fi.facit ad hoc.ſ.de ap.dilectis. & Arch.remittit ad ibi no.per Inn.& ſ.de ſeruis nō or.c. ij.de ma.& obe.inter quatuor.& Azonē ī ſum. C. vbi cā ſtatus.¶In gl.puta.ibi [*emptor*]fundi.ff de re iud. de vnoquoque.& ſ.de emp.& ven.c.h.Io.mo.¶In gl. hoc ideo. ibi[*bigamus*]ſaluo quod not.ſ.eo.l.de biga.c.j.in gl.vere.& ibi de vi.& ho.cleri.c.vno.adde quod habes in cle.eo.ti c. j.in fi.idē Arch.hic. vide,quod ſcripſi.ſup e.ti.perpēdimꝰ contingit.ii.ſuper glo.& p hoc ſine diſtinctionū ꝓlixitate videre potes caſus,quibus clericus perdit priuilegiū clericale.¶In gl.i.cum.in fi.vnde ſup.dixit abſq; alia cognitione,hic dicit ante cognitionē.¶In gl.vt in quo. ī fi. Archi alle.xxv.diſt.qualis.xxiiii.q.iI.nec quiſquam. & ſ.eo. in præſentia ¶In gl.hic habes.& ibi.[*cum ſtigma*] coctura igneorum vulnerū.Arch. dicūt deriuatores quod eſt ſignum,caracter.cicatrix,coctura,inuſtio. quæ fit calido ferro ad Gala.vi.ſtigmata dñi noſtri Ieſu Chriſti ī corpore meo porto.¶In glo.mulio. in fi dicit Io. mo. ꝙ eſt nō digna nota, qa hic plura faciebāt ꝯ ipſum, quām pro ipſo.vt patet in tex.& ideo a pluribus denominabiť. & ſm illud iudicabitur,vt no.ſ.ti.proxi.c.vlt.¶In gl.coram. ibi [*eccleſiaſtica*]idē Io.mo.& Arch.& in fi.idē Ar.vide, quod dicā ſuper glo.proxi.& quod dixi in q. mer. ſuper regula non licet.ſ.de reg.iur.¶In gl.no.qñ.in fi. Arc. alle. vt eccleſia.bene.c.vno.C.de ſur.ciuile.circa hoc quod tractamus de onere probandi titulum incumbente poſſeſſori, dicebat Io.mo.ꝙ vbi actor agit contra reū de re.quā reꝰ poſſidet,vt illā ſibi reſtituat,quam,dicit ſuā, vel ſibi debitam,qa cæteris paribus plus in ludo hēt poſſeſſor q̃ petitor,actore nō ꝓbāte obtinet reus,ēt nihil ꝓbans,& vt dicit hoc æquitas actionis publicianæ. ff.de publicia.per totum,ſed ſi actor nō agit ad poſſeſſionē euincēdā , quam reus habet,ſed ad aliū finem,tunc ſecus ,ver. gra. ſi videt epiſcopus tenentē beneficiū eſſe in poſſeſſione clericatus qa poſſeſſio no ſufficit,cogere poterit illū facere fidē de clericatu.ii.q.j.legum.de reſcr.cū adeo. de tranſac.ex lřis. dicit tñ,ꝙ vbi antiqua eſſet poſſeſſio reputare illā calumnioſam petitionem & ꝓſumere illū clericū, ar.ff. de ritu nup.in libere.ſecus in facto recenti nūc , ſic nunc aliter ſe habēti,vt faciunt baratatores,arg.ſup.de præſump. illud.& vide,quod ibi ſcripſi in gl.ſequenti.& de ſpon.conſultationi.ſuper ver.teſtibꝰ. dicit aūt, ꝙ in eo qui contendit de beneficio firmiter diceret,ꝙ debet ꝓbare ſe clericū vt in c.cum adeo.& c.ex literis.ſecus vbi diu inconcuſſe tenuiſſet.

CAP. XIII.

STatutum. Duo facit. ponit conſtitutionem prorogantē. cui ſcdo decretum adiicit ibi,decernentes. & vide,ꝙ difficile eſt prouidere malitiis, qa faciles erant iudices excōicare cum participibus,emanauit decretalis ſtatuimus,quæ vetuit participantes excōicari maiori niſi monitione ꝓmiſſa.faciebant iudices fraudē faciēdo monitionē generalē,& ꝯ hos ꝓuidit Gregorius in c.conſtitutionem.ſed demum iudices, q excōmunicare non poterāt participantes,niſi noīatim monitos,ſine monitione dicebāt, excōmunico talē,& ſuſpendo a diuinis oēs ſibi participantes, vel faciebant generalem

monitionem

monitionem de non participando ſub pœna ſuſpēſionis, vel interdicti [*declarationem.*] ergo non ampliauit, ſed declarauit caſum, & facit ad id, quod dixi in decr. ſtatuimus ſuper ver. ab eo [*promiſſa.*] vide, quod dixi. ſ. eo. ꝯſtitutionē. ſup eodē ver. delegatis dicūt qdā delegatos hoc poſſe, cū hoc exprimitur in reſcripto, als nō, ꝯtriū placet Arch. per hanc literā alleg. hic de offi. dele. præterea. & c. prudentiam. §. caterum. & vide, quod dixi. ſ. e. ſtatuimus. ſup ver. iudex [*eaſdem*] ſuſpenſionis vel interdicti. ¶ Prima gl. ſummat. ¶ Vltima dat duo ſimilia. ¶ In gl. vltima. in fin. §. & hæc eadem. quid dices, ſi adhuc alias ſententias proferant. quæ non ſint ſub appellatione cēſuræ, puto de illis non prouiſum, qa ꝯ illas extant remedia etiam ſequentium appellationum, per quas ſuſpēduntur, quę deſunt in iſtis. j. c. is cui. in fin.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ante ſententiam non poteſt proſequi, niſi cauſam in appellatione expreſſam.*

2 *Probatio eiuſdem rei fit quandoque ad diuerſos fines.*

3 *Sententia, a qua fuit appellatum, firmata executio interim facta eſt etiam firmata, licet fieri non debuiſſet.*

CAP. XIIII.

LIcet. Primo obiectioni reſpondet. Secūdo quęſtionem ſoluit. ibi, excommunicatus poſt appellationem, Io. intelligit de ap. interpoſita a diffinitiua, & iudex nihilominus excōicauit illū nō parentē executioni, nō curo de hoc, an a diffinitiua, vel prius fuerit appellatū, & vide quod dicā in fi. & ſup gl. antep. [*proſequentis.*] vel alias expreſſe, vel tacite renuncianitis. ſ. de app. ſolicitudinē. ad finē. [*ut debuit*] ſi ergo habuiſſet impedimētum, vel iuſta cauſa ſubeſſet, quare ꝓſequi nō potuit, vel non tenebatur, ita qđ appareret appellatio non eſſe deſerta, non eſſet locus denunciationi, de qua ſequit̄ p hāc literā. facit cle. de ap. ſicut appellationē. & c. q̄diu. nunciari debebit, quod eſt. j. [*euitari*] non putat Arch. ꝙ talis celebrās ſit irregularis, ſi de veritate ligatus nō eſt, & licet hic iubeat ipſum per alios vitari, non tñ iubetur hic, ꝙ ipſe ſe gerat pro excōicato, ad hoc. ſ. de ap. ad p̄ſentiā. vbi hoc no. Inn. & eo. tit. dilectis. in fi. ſ. eo. ſolet. in fin. facit xi. q. iii. nō dēt & c. illud plane. Nec ob. ꝙ in gerendo ſe diuinis vř cōtēnere ſui paſtoris ſnīam, & p id ligari. ſ. c. j. cū concor. nā illa intelligunt̄ de ſnīa iniuſta, q̄ ligat quo ad eccleſiā, & ſi non quo ad Deum, hic loquimur de nulla, quę nec ligat quo ad eccleſiā, vt hic in princi. licet q̄nq; de facto tollat̄, de teſti. dilecto. & præ. c. ad pręſentiam, vel alle. ꝯ. appellans tante ſnīam non poteſt ꝓſequi, niſi cām in appellatione expreſſam, patet in cle. de app. appellanti. ſolutio dici poſſet, ꝙ hic appellauit a diffinitiua. dic verius, ꝙ hic non proſequitur appellationē, nec vt ꝓſequens audiretur, cum ſit deſerta, vt in cle. de ap. ſicut. & c. ſi appellationem. ſed agit de nullitate petēs ſe declarari nō ligatū, omnē ergo declarationis cām proſequi pōt. primū aūt. i. appellationis ꝓſecutio habet fieri corā iudice appellationis, iſtud vero fieri poterit corā quocunq; iudice cōperēti. & adde, quod dicā ſup gl. 2 antepen. & ſic no. ꝙ † eiuſdem rei ꝓbatio fit q̄nq; ad diuerſos fines. ſimile. ſ. de teſti. veniens. ii. de reſt. ſpo. ſolicite. & bñ facit, quod dixi de ap. ad hoc ſi in vna. ſup prima glo. [*nullitate*] facit hæc decr. ad qō. Io. de qua eſt vltima. ii. libri, & eſt talis. cū Seyus minor. xxv. annis publice matrimoniū cōtraxiſſet, & ꝯſumaſſet, poſtea Titius vxorē euicit. ſed ipſe a ſnīa appellauit, ſed nō fuit ꝓſecutus. lapſo decēnio, & illo facto maiore Titius accuſat illū de adulterio corā iudice ſeculari. q̄rebat qd iuris, ante oīa id, qđ de ætate dicit, nō pondero, cū in cā matrimoniali minor. xxv. agat & defendat vt maior olim & hodie, de reſti. ſpo. ex parte, de iudi. c. ſi. ſ. e. li. primo ꝓ Titio facit res iudicata, cui acquieuit appellans nō ꝓſequēdo ſi. q. vi. appellatore. de ap. cū ſit. c. ſępe. patet ergo p ſnīam illā vxorē Titii, & ſic cognoſcēs illā adulter eſt, ꝓ Seyo ſic inducit̄ hæc decr. Seyus tuetur ſe p nulitatē ſnīę, in qua decepta fuit eccleſia p falſas ꝓbationes, cōſtat aūt, ꝙ qa lata fuit ꝯ matrimoniū, nō tranſit in rē iudicatā, de re iud. lenor. lator. & c. cōſanguinei. p negligētiā ergo nō ꝓſequētis nō cōualeſcit. vt hic, hoc ergo a ſ ſui defenſionē ꝓbato apparebit illū nō adulterū, & ſoluendo hoc tenuit, dicens ꝙ eccleſiaſticus iudex de hoc cognoſcet, & mādabit iudici ſeculari, ꝙ interim ſuperſedeat accuſationi, de or. co. tuā. p hāc decr. puto, ꝙ ſeparabit̄ Seyus a cōiuge, donec cognitū ſit de cā, vt ſic per ſnīam & negligentiā propriā appellantis Seyus priuet̄ poſſeſſione coniugis, ſicut hic pp illa duo priuat̄ poſſeſſione cōionis. Nec obſt. vt li. pē. laudabilē. qa ibi nō cōcurrunt illa duo, ſi dicas ad hoc non agit̄. r̄ndeo, eccleſia ex officio hoc faciet, nec aliter. illū audiet. facit ſup. de matrimonio clan. c. j. & iii. nā ēt hic ꝓcedit ex officio ad hāc denūciationē in pœnis negligētis & pp periculū cōmunionis. ſup. e. li. de excep. pia. ¶ Prima glo. ponit, qđ declarat, & ſummat. ¶ Secūda gl. r̄n. p quæſtio. & ſoluit. ¶ Glo. ꝯ. obiicit & ſoluit. ¶ Gl. no. ad q̄ſtionē. arguit negatiue, ponit opi. ꝯriā. q̄ adiuuat. & coadiuuationi reſpondet. ¶ Vltima gl. r̄ndet p ꝯtriū, qđ dupliciter ſoluit. ¶ In gl. ſecunda. ibi. §. falſus. vide in c. ſtatim alle. in gl ſecūda. ¶ In prima gl. ibi [*moderni.*] dicit hic Io. mo. ꝙ Inno. ibi vacillabat, vt dicit Arc. Inn. ibi dicebat, ꝙ poſt tranſactū tēpus appellationis ꝓſequēdæ qs nō poterat dicere excōicationis ſnīam eſſe nullā ex ea cā, qa poſt appellationē latā, qa proſecutionem omittēdo ligare inceperat ſnīa. per. l. furti. ad quā hic r̄ndetur in quarta gl. ¶ In gl. & ibi puto. idē Arch. ¶ In gl. ꝯ. ff. in fine. idē Arc. q alleg. ſup. de cōſue. ad noſtram. & C. ſi a nō cōpe. p totū. ¶ In gl. no. ibi [*contrarium*] & ibi Arch. ¶ In gl. antep. in fi. hæc gloſſella ꝓcedit in appellatione interpoſita ante ſnīam, ſed qd ſi appellatio illa poſtq̄ fuerat reus non parens excōicatus fuerat interpoſita a diffinitiua, de qua intellexit Io. mo. vt in prin. dixi. q̄ro qd neglecta appellationis ꝓſecutione veniet nunc ꝓbādū. certū eſt, ꝙ p præ. dec. nō ſolū. de ap. ſup. e. li. veniebat reuocādā p modū nullitatis, ēt nō verificata iuſtitia appellationis, ex quo apparebat appellatum debito mō & tpe. qd ſufficere puto ēt in hoc caſu, qñ agitur, vt declaret nulla ꝓbato. n. qđ ꝓxime dixi, niſi ex aduerſo probaret̄ caſum fuiſſe, quo nō potuit appellari, vel ante excōmunicationē renūciatū ap. vel aliquid tale, vt e. ti. Romana. §. ſi vero. & §. ſi aūt apparebit excōicationē nō tenuiſſe. & p ꝯſequēs ſic poterit declarari, & graue forte dicere ꝯriū, ex quo ſequeretur. ꝙ p acta antiqua, vel p nouas ꝓbationes probare deberet iniquitatē iniz. ſed op. in appellatione interpoſita a ſnīa locū nō hēt hæc decr. p. l. ex cā. ff. de 3 app. quę a ꝯrio ꝓbat † quod firmata ſnīa, a qua fuerat appellatū, firmata ſit executio interim facta, licet fieri nō debuiſſet, & hoc ꝯriū intelliges p no. in decr. nō ſolū. in quarta gl. Io. mo. qui mouit hoc dubium diſtinguit inter directā executionē iudicati & nō directam ſed obliquā. lex illa loqtur in directa, q̄ fit per poſſeſſionis traditionē, de qua vel ſolutionē eius de quo fuerat iudicatū. deſerta igitur appellatione tollitur ſuſpenſio, vel extinctio iudicati, quam induxerat appellatio, & hoc caſu manet firma directa executio. licet male facta, quam de nouo, ſi facta non eſſet, vel ſi reuocaretur, fieri oportet. ſup. de re iudi. cū aliquibus. ad euitandū ergo circuitum. vt cle. de reſcrip. auditor, cū concor. firmato principali, ideſt iudicato firmatur acceſſoriū. i. talis directa executio, ſecundo vero caſu qñ executio nō eſt directa, licet fiat, vt ad executionem iudicati veniatur, vt in caſu noſtro, cū excōmunicatur victus, qa nō paret, nō firmatur acceſſoriū principali firmato vt hic, nec mirū, ſi cōualeſcit directa ſequela fortius, q̄ nō directa, nā ex maiori propinquitate aliqd tenet, quod remotius nō teneret. C. de vſuris. per retentionē. C. de pac. l. petēs, ꝙ aūt directa non ſit ita vicina iudicato, ſicut directa per ſe patet. maneat ergo, vt dixi, ne bis idem iteretur, qđ eſſet neceſſario iterandum, ſed excōmunicatio nō eſt neceſſario

rio iteranda,forſan.n.deſertor appellationis parebit exe cutioni,& ſic victor habebit intentũ , & actus illius negligentis excõmunicati interim facti non lædentur , & ſic eſt eligendũ,qđ victori prodeſt. & male excõmunicato nõ obeſt.ff.de euic.in creditore.& hoc maxime ecclesiaſticis viris.ſ.de poſtula.c.ſi.¶In vii.glo.ibi.[*ceperit.*] ad hoc,q matr.accu.poſ.inſuper.& qđ ibi no.in j. gl. & ibi,pendente.ante vero quã litẽ moueat, repellit , & ſic poſſet intelligi decr.per tuas.e.ti.vt dixit Inn.ſ.c. qa periculoſum.in fi.& in fi.Idẽ Arch.qui ẽt dicebat,ꝙ ꝑ denunciatione iudicis prima facie pſumitur,de renũ.in pſentia.de ele.bonę.ver.& ꝑ his.licet per illam amplius non ligetur,de appel.paſtoralis.in fi.

S V M M A R I V M.

1 *Debitor non poteſt capi pro debito.*

CAP. XV.

SI clericos. Duæ ſunt partes . ſecũda ibi, eoſdem . prima facit tria,ſoluit dubiũ, quod dupliciter fortificat ibi.& per.& ibi . licet. cauſam reddit ibi cũ his.ſecunda dat regulã.a qua duos caſus excipit ibi, niſi & no.ꝙ dicit clericos nõ diſtinguendo,an ſint,vel non ſint in ſacris,in modo tñ capiendi & detinendi dẽt in his haberi diſtinctio,xlv.diſtin.cum beatus [*commiſſos.*] hæc litera demonſtrat ſm Arch.ꝙ de his exceſſibus cõſtabat iudici,alleg.xx.q.ii.c.j.ibi.[*conuicti.*]& in fi.ibi [*detectus fuerit*]ſ.de depo. grauis.ver. quocirca. ſ.de pœnis. tuę.& quod ibi no.& eo tit.quis.ſ.e.lib.inducit decre. vt famę,q dicit,poſtq̃ fuerint de crimine canonice cõdẽnati.ergo non prius,niſi eſſent notorii.ſ.de accu.euidentia.nec ẽt notorio vt dicit obedire parato violẽtia dẽt inferri.vt in c,famę.de iud.cũ non ab homine.niſi ſuſpecti eſſent.ꝙ obedire nollent, vt quia alias eluſerunt . de ap.quæſtioni.alle.ẽt, qđ no.ſ.eod.ſi vero. in quarta glo. contra pdicta poſſet notari,ꝙ litera non dicit cõmiſſos ab eis exceſſus,quaſi innuat,ꝙ vbi cõſtat de delicto,licet ignoretur perſona.ꝑ veritate habẽda ex delicto puniendo poſſint capi clerici,& multi ſic ſeruãt,ſed lr̃a ſequẽs facit ꝑ Arch.q dicit,ꝙ includuntur,vt puniantur , licet non ſint incorrigibiles,quare caueãt ſibi plati, q nimis ad talia promoti ſunt,& ſe & alios illaqueant [*exceſſus.*] graues.Nec ob.xxv.diſt.c.j.& vi.de vita & ho.cle.a crapula.de accu.cũ dilecti.ff.de accu.leuia.& bene dicit exceſ-

2 ſus,†quia ꝑ debito qois capi non debet.ſ.de pign.c.ii.ẽt ſi ad id ſe obligaſſet.ſed dic vt ſ.de iureiu.ex reſcrip.[*capi.*]cõcor.ſ.eo.li.de offi.ord.cũ eps.xxvii.q.j.ſi cuſtos. & c.ſi homo eſſes.& c.ſi qs rapuerit.ad finẽ.xviii.q.ii.abbates.ſm Arc.ne fugiãt,cũ ſint ſuſpecti , vt qa nil poſſidẽt in loco delicti, vel ſunt alienigenę.ff. de his q̃ in frau. cre.ait pror.§.ſi debitorem.& q ſatiſ.cog. ſi fideiuſſor. §. vlt.[*debita.*]ſ.de iureiu.ſtatuta.niſi diſpẽſetur ꝑ eũ, q poſſit alias arbitrari.ſ.de of.dele.de cauſis.l fi.& in cle. de teſta.c.vno,in fi. & vide.ſ.de pœnis.licet.ſunt aũt varię pęnę pro delictorũ varietate ſtaturę ſm canon. ſ. de offi. ord.ad reprimendam.debent aũt eſſe cõdigne cõpetẽtes non excedentes modũ culpę,hic ordinate probatur. xvi.q.vi.cognouimus.ſup.e.ppendimus.de ſta. re.ea q̃. §.j.facit,quod ibi dixi,& de accuſ.cũ dilecti.ſoper ver.leuiter.ad idẽ.xxiii.q.iiii.q peccat.in fi.xlv.di. cum beatus. ſup.de homi.ſicut dignũ[*poſtea*]ſcilicet crimine probato.xv.q.vlt.c.vlt.in fi.[*credimus.*]vide hic quadruplicatũ. ſup.de deci.paſtoralis.[*ex propoſito.*]i.ſcienter, malitioſe, & iniurioſe.Arch.[*eodem.*]determinat no.in Spe. de accuſatione. §.j.ver.ſed pone [*parendo iuri*]no.qa non tenetur cauere de parendo eius voluntati,vel arbitratui,nec appellationi renunciari,facit ſup.de appel.ad hoc. ff. q ſatiſ.cog.l.fi. vnde caueant ſibi prælati noſtri tpis, q etiã pſtitutos in ſacris & in dignitatibus detinẽt inuitos,niſi ſic caueant[*enormitas*]vt in falſario literarũ papalium, vel eos,qui tales falſas literas pſentarunt,de crimine falſi. ad falſariorũ.xix. diſt.in memoriã.ſup.de fal. ſup eo. de reſcrip.c.ii.in infamato,ꝙ epiſcopũ ſuũ cecidit. ii. q. v.ſup eã,vel de hæreſi.ſ e.li.de hęr.vt inquiſitionis.verſ. & vt pſatus,idẽ in ſimilibus.¶Prima gl. ſummat , diuidit,& dicit.qđ corrigit & declarat.¶Secũda rñ.per quæſtio.¶Gl.cõcor.alle.vnã cõcor.ſignat vnũ ꝯrium.ponit duas opi.quas reprobat,demum ſoluit. ¶Glo. xvii. alle. duo iura arguens ad q̃ſtionẽ,& ponẽs tres ſolutiones ipſius.¶Penul.rñ.p q̃ſtionẽ.¶In gl.ſcđa ibi. [*l ultima*]Io.de iudices mulctant executores delinquentes, licet alii in plus,alii in minus.¶In glo.ſcđa.ibi.[*dico.*]idẽ Arc.& ibi iuriſdictionẽ puniendi crimina,vt j.iii.gl.& in remiſſione quã dat finis gl & facit cle.de cele.miſ.c.j, in fi. & ibi [*alii dicunt*]Io.mo.olim hic tenuit,ſed poſtea addidit, vt ſequitur in gl.vt ibi.iuſtitię,vel diſciplinæ.de re.c.vl.¶In gl.ad idẽ.in fin.imponẽda eſt.n.ſeuientibus freni tẽperies,vt C.de cuſto.reorũ.l.ii.in fi.¶In gl.xvii.ibi [*dominicali.*]xxxii.¶In gl pe.ibi darent. idẽ Arch. & ibi. [*agere.*] inſt.de obl.ex delicto.§ furti.& ff.de reg.iu. plus cautionis.¶In vlt.gl.in fi.facit.xxii. q. vlt. c.vlt.ſup.de cõfeſ.c. j.ſup.e.li.de hæreti.in fidei.& c.accuſatus.§.licet.

S V M M A R I V M.

1 *Interdictum quando fit in terram alicuius,illa etiam, cuius habet vſumfructum, videtur interdicta.*

2 *Baro ſi vendat terram interdictam,non per hoc tollitur interdictũ.*

3 *Vniuerſitas delinquere poteſt.*

4 *Præſentes nõ poſſunt facere conſtitutionem in pręiudiciũ abſentiũ.*

5 *Contradicere expreſſe plus eſt,quam non conſentire.*

6 *Interdicti pœna quando ligetur vnus pro alio.*

7 *Capituli nomine generaliter poſito ſingulares perſonę ipſius capituli deſignantur.*

8 *Clerici an ſint interdicti,quando eccleſia eſt interdicta.*

9 *Interdictum ciuitatis, vel loci differt ab interdicto vniuerſitatis, vel collegij.*

CAP. XVI.

SI ſententia. Tres ſunt partes , quæ patent.prima ſoluit dubiũ & excipit ibi.niſi. & ſolutionem declarat ibi.vnde.ſecunda ibi.cæterũ.ſoluit ſecũdum duas limitationes interſerens ibi , qui culpabiles. & ibi,dũmodo.tertia ibi. cum no. ſoluit tertiũ rationẽ interſerens ibi,ne ſnĩa interdicti.idẽ in qualibet alia ſententia,cuius illa corpora eſſent capacia , cũ eadẽ ſit rõ. [*econuerſo*]licet expſſo populo nõ veniat clerus , vbi tñ diſtrictualibus alicuius dominii,vel prouincialibus,puta Anglicis daretur priuilegiũ , vel immunitas , clerici illius domicilii , vel prouinciæ bene participabunt priuilegio vel ĩmonitate,vt ſcripſi ſup.e.li.de offi.dele.c.vlt. §.j.ſup ver.diſtric.& ſup.de fo.ꝯpe.dilecti.ſup ver. Anglicis[*dominii.*]id quod no.ſup.de poſtu.c.j.in gl. bona fuit, & quod de terra dotali & de pignorata ſcripſi.poſt,vide licet ſup illa gl.hic ponit Arc.ibi vide,& addẽdo ad ibi

1 dicta ſciendũ†ꝙ cũ interdicit alicuius terra,ẽt illa,cuius hẽt vſũfructũ,interdicta vr,cũ in multis caſibus vſusfructus ſit pars dominii,vt ff.de vſu.§.j.ii.& iii.ff q ſatiſ.co. l.pe.& de reli.& ſump.fu. l.ii.§.j.itẽ ſi baro , cuiꝰ terra eſt interdicta,in diuerſis prouinciis hẽt terrã.ſ.partẽ in vna & partẽ in alia,ſi pro diuiſo omnes illæ partes dicũr interdictæ,ſecus ſi pro indiuiſo,ne innocens puniatur,bñ facit ſop.de ſepul.ſacris.& quod ibi no.ff.de ri.nup. illud. de ant.& arg.leg. quintus. facit cle. de conceſ. pben. c. j. vbi decretũ non ligat in incertũ.idẽ ſi ille baro poſt interdictũ nouã terrã acquirat, niſi verba ſententiæ id exprimant,illa interdicta non erit,facit quod no.ſ. de priuil.cũ capla. in j.gl.& quod ſup ea ſcripſi.ſ. de reſcrip. c. vlt.cũ concor.ff.de iudi.nõ poteſt.& de dã.infec.l. dant.

2 §.ſi is q.ſi aũt†baroˊvẽdit, vel perdit terrã ſic interdictã, nõ p hoc tollitur ĩterdictũ, ſed tolletur ab illo, q tulit,q tñ,vbi fraus non interuenerit, ſed caſſante interdicti cã in illo tollendo facilẽ exhibebit,ad vtrunq; facit.ſ.e.ſacris.[*uel rectoris.*]facit ſm Arch.pro opi.Tan. & Hoſt.ꝯ Vin.ſ.ꝙ pro contumacia epi poſſit ciuitas ĩterdici , hoc notant.ſ.de offi.dele.ſanc.ii.ibi dixi in fi.[*Ciuitas*]interdicta ciues de ciuitate,& ciuibus,vide,quod dicã.j.c. proxi.

x l.in prin.[*qui culpabiles.*]concor.j.c.vlt.§. illis.de priui. quod nonnullis.eo.ti.licet.in fi.s.eo li.[*uel rectorem*]not. hic diuersa,vt s.dñs est pperuus & proprietarius, rector vt plurimũ tẽporalis,& quasi vicarius in eis.facit.xxiiii. q.iii.§.sed quia.ff.quod metos cã.isti quidẽ[*interdicti*]quo casu ciues ẽt tunc ex iusta causa abientes includuntur ſm Arch.alleg.xxxi.q.j.q si dormierit.in prin. dicit. n. q pœna semper & vbicunq; seqr delinquentẽ,& eos in quorũ personis puniẽ.pro eo facit,quia nõ dubiũ ciues ẽt innocentes includi,ad primũ dictũ Arch. signat ɔ̃-riũ,de deci.vt animarũ.s.c.lib.de cõstit.nõ soluit.tu dic, q snĩa ordinarii,quæ punit culpam præteritam in delin quente,vel alios ionoxiis ligat expressos ẽt generaliter, vt si puniat ciues propter culpã dñi vt hic,sed snĩa statu ti puoiens futuras culpas in delinquentes tm̃ non ligat ignorantes,nec ẽt ex̃ dioce.delinquentes vt ibi.item est aduertendũ,q hic loqr de sententia interdicti,qua puni ri potest inoocẽs,vt ρdixi. ¶ Vidi sępius dubitari p reli-giosos,maxime de his,quę.s.dixi. s.an delioquentibus regentibus ciuitatẽ,vel delinquente vniuersitate, pp qd delictũ interdictũ latũ est generalr in ɔsiliarios ,vel vni uersitatem,illi cõsiliarii vel de vniuersitate ,q tũc erant absentes,vel q cõtradixerunt sint interdicti.¶ Ad affir-manuã adducuntur oĩa iura,q̃,pbãt factũ a maiori par te corporis a toto corpore factũ videri.lxv.dist. c. j. ii.& iii.x.q.ii.hoc ius.de elec.cũ inter cau.in prin.& c.qa pro pter.& c.ecclesia.ii.de his q̃ fi.a ma.par.cap. c.j.ff.ad mu-ni.quod maior.& l.municeps.de decr.ab ord.fa.l. iii. qd cuius.vni.no.l.nonnulli.& l.se.C.de decu. l. nominatio-

3 nũ.& de leg.l.pe & vlt.& ɔstat,quod † vniuersitas delin-quere põt,sup quo vide,qd no.de symo.dilectus.ii. ɔstat ẽt pro vnius delicto ciuitatẽ, vel vniuersitatẽ ĩterdici vt hic,cum concor.ex ɔ̃rio vilipenderet censura & snĩa io terdictiɔ̃ illud c.& sequens.& licet donum sit tales liga-ri,ex quo tñ sic sine excep.fuit lata snĩa a iure,vel iudice licet dura sit,seruanda est. j.q.iii.scriptũ. ff. qui & a qui-bus prospexit. xi.q̃õ.iii.c.j.bene facit ,qd oot..de pœ. & re.quod in te.in vlt gl.& qd supea dixi. ¶ In ɔ̃riũ,decre. statuta & banna nõ ligant ,pbabiliter ignorantes,q ma. a ccu.nõ pot.c.fi.ergo absens nõ ligabitur,& qñque plus operatur absentia,q̃ ɔdictio.de elec.bonæ.ii.c .venerabi-

4 lẽ.ff.de arb.l.i in tres.Item † ρsentes in ρiudiciũ absentiũ nõ possunt facere cõstitutionẽ voluntariam, vel decre-tũ,de ɔstit.cum oẽs.itẽ absens & ignorans ex malo nõ obligatur.ff.de actio.& obliga.ex maleficiis. §. j. & dicit lex cõsensum nõ ignorãtiam volumus obligari.C.de ta bula.l.generali.li.x.bene facit.ff.de magis.cõue.l.i.vbi ex facto decimarũ oõ tenẽtur tunc absentes.idẽ in familia seruorum absente tempore quo dñs fuit occisus quoad Sillenianũ.ff.ad Sille.l.i.§.hoc aũt,& §. si quis in villa.& §.sc.C.de adul.l.in adulterii.& de fica.l.fina.de ɔ̃dicenti-bus idẽ & moltofortius de symo.sic de homi.Petrus.plꝰ

5 †.n.est expresse ɔ̃dicere,q̃ nõ consentire, vt ibi &c. pœ-na Petri limitari debeat ad eius auctores , de his quæ fi. a ma.par.quæ sunt.C.de pęnis.sancimus . de constitu.c. ii.& isti fuere resistentes,ergo &c.bene facit. C.de ap.qd iudices.de pœni.di.j.nemo.& quod ibi not.facit.ii.q. vii. quapropter.sup.e.li de elec.generali.vbi contradicẽs ex-cusatur a pœna,facit de rebus eccle.non ali. c.ii.eo. lib. itẽ contradicendo de facto illicito bene fecerunt nedũ minor pars sed & vnus solus,de his quæ fi.a ma. par. ca. c.i.de reb.ec.nõ ali.si quis presbyterorũ. ergo nõ debẽt pœna.C.de meta. deuorum.li.xii. C.de adul.Graechos. itẽ satis fuit istis facere,quod potuerunt.xxii.q. ii. faciat. ff.de verb.sig.l.nepos Proculo.de poen.l.mortis. sic & ser uus,qui in soffragium dñi fecit,quod potuit, saltem cla mando excusatur a pœna Silleniani. ff.ad Sillenia. l.j. §. hoc aũt.& §.excusaotur.puniantur ergo soli consentiẽ tes.& potissime maiores.sup.eod.Romana.ĩ fi.de simo. dilectus.ii.& c.veniens.de cle.ex.latores.¶ Multis religio sis videtur per has vltimas rationes absentes vel cõtradi centes ligatos non esse tali sententia interdicti etiam

6 quo ad ecclesiam.& quod † dicitur pœna interdicti vnũ pro alio ligari,intelligunt de ρsente & tacente,qui gesta videtur,taciturnitate firmasse,C. de his qui a non do. l. vlt.ff.de cu.l.pe.§.fi.facit sup.vt li.non conte.c.j.in fi.s.e. lib.de iu reiur.c.fi.§.j.sup.eo.quanto.& c.dilecto.sicut er go in omni edicto etiam generali excipitur iusta excu-satio,de rescrip.si q̃õ.de offi.dele.ex parte.ii.sup.eo.decre to.vbi de hoc in j.glo.sic & tali generali sola iuste excu-satus per ɔ̃dictionẽ vel absentiam non ligabitur,& quia hoc hẽt æquitatẽ,ẽt si ius expressum deficiat , tenendũ vr̃,sup.de transac.c.vl.ad finẽ.s.eo.li. de terũ permu. c. vno ff.de aqua plu.ar.l.ii.§.item Varus.in fi.¶ Iste textus dictum istorũ nõ patitur,p quẽ patet aperte nõ culpa-biles pp delictum dñi generali ciuiũ interdicto ligari,p pter qd p rõnes prius inductas tenendũ est primũ,licet fatear certis casibus culpabiles a nõ culpabilibus distin gui,vt in concor.quas dedi super ver. culpabiles. fateor etiam quo ad Deũ illos insontes.eo.titu.a nobis.ii.s. eo. li.de re iudi.c.j.in prin.[*licet*]sciebamus,quod poterant, si adminebantur, sed de hoc dubitamus , an licite & si-ne peccato possent,sic.j.eo. qm̃ [*populus*]quid sit popu-lus,vñ dicatur,scripsi de ele.fundamenta.§.ne autem.su

7 per ver.populo[*constat*] hic plane patet,q † noĩe capitu-li generaliter posito singulares personæ ipsius c. designã tur,ſm Arc.ex quo sequitur,interdicto.c.singulares per sonas.c.interdictas.[*careat.*]sic prouidẽdum est, ne vile-scat.j.c.proximo.ibi vide[*perceptio*] quæ duo tollit inter dictum.j.c.fi.post principium.¶ Prima gl.summat & dicit quid approbet & declaret.¶ Tertia gl. fortificat tex. per tria iura,signat ɔ̃riũ & soluit.¶ In gl.& sic.ibi[*quod*]vide io præ.c.abbate.sup gl.sic.ff.¶ In gl.ii. in fi. sed per candẽ

8 decre.videtur,q † per interdicta ecclesiastica ioterdicti fiunt eius clerici.sicut exempti sunt exempta ecclesia, sed ɔ̃riũ sumitur.j.§. proxi. quo ad nõ culpabiles, & ad decr.per exẽptionem,responde per regulã in pœnis. j. de reg.iur.per decr.statutũ.s.eo.li.de elec. ¶ In gl. aliud, ibi [*ciues.*] sup. & aliud interdicere ciues tm̃ , ex quo ẽt

9 dicit Arch.manifeste colligi,q † aliud est interdictũ ci-uitatis, vel loci ab interdicto vniuersitatis , vel collegii, quod etiã dicit probari sup.eo.li.de vsuris.vsurarum. vt ibi dixi super ver.terrę.& facit.s.eo.li.de cen.q̃q̃.in fi.in-terdicta ergo vniuersitate poterunt clerici ianuis aper-tis & pulsatis campanis alta voce celebrare, excommu nicatis tñ & interdictis exclusis,cũ hoc non sit ρhibitũ, interdicto vero loco ibi celebrari nõ potest,nisi vt dr̃ in c.vlt.& facit,quod dixi.s.e.ρsenti.sup ver. loca. ¶ In glo. quia vniuersitas.ibi.[*Romana.*]in fi.nã vt ibi satis scripsi, ista cadunt in animã rationalẽ & personam veram nõ representatam.& in fi.non sic in iuramento , quod si-cut a principio non obligasset ad periurium illos , qui non iurassent,sic nec successores, vt scripsi de iureiur. veritatis.super fi.gl. ratio diuersitatis,quia etiam inno-cens de populo per interdictum latum in populum a principio ligabatur,vt s.dixi.

S V M M A R I V M.

1 *Ciuitas quid sit,item & villa & oppidum.num.3 & 4.*
2 *Ciuitatis appellatione an locus,uel personæ con:ẽrentur.*
5 *Priuileg.uel immunitas cõcessa ciuitati an icludat castra, vel uillas.*
6 *Beneficiorum pluralitas est inimica canonibus .*
7 *Roma fieri videntur, quę in continentibus ędificiis fiunt.*

CAP. XVII.

SI ciuitas. Duæ sunt partes.secunda ibi rõne.prima soluit dubium & obiectioni tñdet ibi,nã licet. scda pars distiguit scdm mẽbrũ ibi. secus [*castrũ aut uilla*]illa tria sæpe sic vt diuersa ponuntur.s.e. lib. de rescrip.statoium.§.cum vero.de sup.ne.præla grãdi. cir-ca medium.& de immu.&c. c.j.§.j.de exces.ρla. c. vno. de priuil.episcoporum. prima duo ponuntur . de verb. sig.cũ in partibus.in fi.& illa duo & loca alia ponit decr. præsenti.s.eo.& de.cen q̃q̃.ad finẽ,de oppido , & muni-cipio.addit.xxiiii.q.viii.ĩ qualibet, p q̃ patet, qd hæc tria

diffe-

differũt specie sicut & noĩe.xxi.dist.cleros.de deci. ad au
dictiã.C.de cod.si idẽ.de primis tribus tractãs hic ponit
Io.mo.dat cãm pleni⁹ dicẽdi & deriuatorũ verba ponẽ
1 di, dicit aũt,ꝙ † ciuitas dicta ẽ quasi ciuiũ vnitas, sed dif-
finitionẽ nõ posuit.qdã dicũt, ꝙ ciuitas est multitudo
hominũ societatis vinculo adunata ad simul iure viuẽ-
dũ.& hæc fuit Isidori.xv.ethy. q̃ ẽt dixit ciuitatẽ nõ sa-
xa,sed habitatores vocari.hic not.Arc. de rescrip. statu-
tũ.§.sed nec.vbi ẽt ponit, qđ ĩ.dicã sup ver. terminari.
Alii,ꝙ est collectio multorũ hominũ episcopũ habẽs
& fossatis vallata,& hanc sequuntur Italici,p & ꝯ. lxxx.
dist.epi.& c.illud.& ŝ.de priui.c.j.p quę patet nõ in qua
libet ciuitate,sed in populosa dignitatẽ episcopalẽ ꝯsti-
tui.Restat igitur,ꝙ ẽt dr̃ ciuitas nõ habẽs episcopũ ,&
hoc multi vltramontani sequũt,alii ꝙ ciuitas est mul-
torũ hominũ honesta cõuentio in loco certo ędificia
vicina cõstruentiũ ad simul iure viuẽdum ,vel est colle
ctio ædificiorũ facta p multitudiuẽ hominũ simul ha-
bitare volẽtiũ.& vr̃ Caym fuisse primus ædificator ci-
uitatis.Gen.iiii.& vi.di.§.his ita.decre.nr̃a.cũ cõcor. ap-
2 pellatione † ciuitatis locũ non personas ponderare vide
a tur.qdã dicũt,vt Isidorus,ꝙ vrbs [a] ꝓprie respicit mœnia.
& de hac.ff.de verb.sign.l.ii.& l.pupillus.§.vrbis.& ibi pa
tet,qđ dicit̃ ab vrbo,& vrbare est aratro diffinire, quod
In ciuitate condenda adhiberi solet.castrũ dr̃ a castran
do q̃ In castro castratur licentia habitantiũ ne pateant
hostibus passim vagãdo,ita Hug.vel dr̃ casa alta ,vel ca-
sa stricta.ga habitatio castri nõ dẽt esse diffusa,ne mul
ta custodia egeat ꝭm Io.mo.& ꝭm hoc casa fortis, pala
tiũ,vel castrũ põt esse sine districtu,vel territorio. i. iure
terrẽdi ꝭm præ.l.pupillus.§.territoriũ. p singulas.n. pro
uincias possunt fundorũ dñi ipsos ambitu murali val-
lare.C.de ædi.pri.l.p ꝓuincias.ea altitudine quã volunt,
si statutus vel vsitatus nõ sit modus,eo.titu.l.j.ff.quod vi
aut clam.l.pe.& vlt.§.penul.& hoc casu ꝓcedat,qđ dicit
Inno.in decr.cũ ad sedẽ.de restit.spo.& ibi scripsi in gl.
no.libellũ.dicẽs, quod castrũ a iure nõ hẽt pertinẽtias,
nec limitationẽ, sed facto hominũ hoc non cõsueuit
habere,& hoc secũdo mõ põt intelligi,qđ no.de religi.
do.cũ ven.vt ibi scripsi in gl.ii.ante fi.ver.vbi vero pote-
terit.facit ẽt,qđ post eũ scripsi,de offi.ord.cũ ab ecclesia
rũ.sup.j.glo.ver.sed nũquid q̃libet,& qđ dixi de exces. p̃-
la.dilecta.sup.i.gl.ad fi.lex dicit,ꝙ castellũ proprie dr̃ in
limitẽ imperii factũ.C.de fun.limi.l.ii.lib.xi.& C.de of-
3 fi.p̃.ꝑtor. l.in noĩe dñi.circa finem.Villa † dr̃ a vallis qua
si vallata,ga nõ munitioue [b] murorum, sed vallatione
fortificatur,multorũ vltramontanorũ vulgare largius
sumit villã,dicũt.n.de Parisius vel Bononia,quod est bo
4 na villa,vel pulchra,vel magna villa. De † oppido [c] scien
c dum est,ꝙ aduertabiliter ponitur,p valde.ii.q.vii.laycos.
& c.laici.nominaliter dicunt deriuatores , quod ponit̃
pro qualibet ciuitate p̃ter Romam. Itẽ pro castro ma-
gno,nã cũ dicat̃ ab ops opis cõposuo cũ do das, sonat
quasi dans opẽ vel opes,vel ab opibus ibi repouẽdis ,ga
munitũ ꝯ hostes.ff.de verbo.sig.pupillus. §. oppidũ . di
cunt.n. ꝙ oppidũ scriptũ per duo p, dr̃ ab appositione
murorũ ꝭm hoc diuersimode scribetur. ¶Municipiũ,
de quo,de iest.in inte. cõstituius . cõponit̃ a muniũ &
capio,& est locus habens a principe aliquod ius mino-
ris,vel maioris officii,vel dr̃ a muneribus,vel officiis,ga
munera,vel tributa debita reddit.dicũt qdã, ꝓprie mu-
nicipiũ dici castrũ muuitissimũ in finibus regionis ca-
piens munera pp stipendiarios ibi pro custodia manẽ
tes.municipes aũt largius sumunt̃ iu l.j. ff. ad muulcip.
q̃ sic dicit,municipẽ facit aut natiuitas , aut manumis-
sio,aut adoptio, & ꝓprie municipes appellant̃ muneris
participes recepti in ciuitate , vt muuera nobiscũ face-
rent , sed nũc abusiue municeps dicimus luę cuiusque
5 ciuitatis ciuis, & valet hoc scire. cũ quæritur,an † priuile
giũ,vel immunitas cõcessa ciuitati, vel ciuibus icludat
castrũ,vel villas,vel diocesanos.qđ disputauit Ia. de Bel.
in auth.q̃bus mo.na.coll. vii. & per decre. Rodulfus. ŝ.

de rescr.vr̃ ꝙ nõ.& vide quod dixi ŝ.eo.li.de pœuis.fœli-
licis.in fi.super ver. ciuitas. satis dici potest per hanc de-
cre.& per iura quæ alle.ii.gl.& q̃ ibi addam, ꝙ nisi aliud
mente concedentis appareat,vel nisi vsus loquendi , vel
religionis consuetudo aliud inducat,non includat nisi
ciuitatem,suburbia,& continentia ædificia,& natos ibi
dem,siue de ciuibus cogitault vt de vniuersis siue vt sin
gulis.ff.de rebus du.l.ciuibus.& l.cũ senatus.si.de conce.
p̃ben.c.pe.ar.ff.ad munici.l.i.C.de ag.iu rebus.l.fi. li. xii.
cum concor.Item vbi aliud haberet vsus loquendi, vel
regionis consuetudo,nam illi stabitur.ŝ.de spon.ex lite-
ris.j.& no.de priuilegiis.quia circa.ad fiuẽ vltimę gl. &
ꝓbatur.ff.de leg.iii.l.uũnis. & de le.j. si seruus plurium.
§.vlt.quæ leges quid dicant. vide.ŝ.de cen.ex parte . sup
iii.glo.& de leg.iii.l.seruis vrbanis.& l.librorum.§.quod
tamen Cassius.& sic dicendo minus lędamus ius com
mune.facit.ŝ.de consue.cum dilectus.C.de inoffi. testa.
si quando.in princi.& de testa.mi.l.iii.quia tam benefi
cia interpretamur latius,quam priuilegia, vt plene scri
psi.ŝ.de verbo.signl.olim.super vlt.gloss.in illis appella-
tio ciuitatis intelligeretur cum suis adiacentibus perti-
nentiis & territoriis,ar.ff.de offi.præfec.vrbis.l. j. §. cum
vrbem.C.de bo.vacan.l.si quando.lib.x.& ff.de leg.j. l.si
quid relictum.& l.ciuitatibus.a contrario[*subyciantur*]
quod sine speciali Papæ licentia pro pecuniario debito
fieri nou potest,per extrauagan. Bonifa.prouide. [*inter-
dicto*]an ciues per id sint interdicti,dic vt ŝ.c.proxi.§.j.&
vide,quod scripsi post Inn.de præben.in Lateran.in pri.
[*continentia*]& vide quod scripsi de postu.c. j. ver. nec va-
let.super versi.adhęrebat[*interdicta*]subtilizauit hic Arc.
dicens ꝙ in istis non expressis in interdicto hominis, q̃
veniunt per sequentiam ,est interdictum iuris, licet cau
satum ab interdicto hominis , vt sic interdicta ciuitate
vel ecclesia per hominem continentia ędificia, vel ca-
pella & cęmiteriũ ꝯtigua interdicto iuris interdicta.Iter
dicẽt.hoc nõ placet , cũ ex vi verborũ hic declaret̃ illa
dicta,vbi autẽ non ex vi verborum,sed ex subsequenti
culpa procederent pęna, vt in communicante excom-
municato in crimine,tunc fateor illam esse pęnã iuris
causatam a sententia hominis,vt satis scripsi.ŝ. eo.nup.
constat.n.ꝙ hic sentẽtia ex eadem culpa , & ibi duplex
culpa & duplex sñia.subdit Arch.ꝙ In interdicto iuris
si conditio reseruauit absolutionem, planum est,ꝙ ipse
solum absoluit,si non reseruauit , putat , ꝙ diocesanus
absoluat.ŝ.eod. nuper.& de præben.graue.in fi. & quod
ibi dixi.sed quærit qđ si ex eodem delicto excommuni
cati sunt singulares & interdicta vniuersitas,vel locus a
Iure communi.Dicit Archid.ꝙ si reseruata est absolu-
tio excommunicationis Papæ, licet de absolutione in-
terdicti mentio facta nou fuerit, videatur etiam ipsius
absolutio reseruata,nam quot.vitium ex eodem iudice
&c.C.de nupt.si libertã.eiusdẽ æquitatis idẽ similia iura
suadet.ŝ.de ꝯfir.vti.vel inuti.cũ dilecte. & ibi concor. in
iii.glo.cum.n.hęc duo includantur apostolicæ censu-
rę ,de verb.sig.q̃renti.& de vno dr̃ &c.ŝ. de ꝯsti. trãslato.
ꝭm eũ. Ad ꝯriũ posset adduci , ga duobus suppositis &
altero solo reseruato videt̃ alterum cõcessisse.ŝ.de p̃sũp.
nõne,cũ sua materia terminari.ff.de pen.leg.l.nã quod.
§.pe.facit.C.de offi.præ.p̃.Africę.In noĩe dñi.ii.col.ver.
& clausurę ꝓuinciarũ,& est si.xvii.q. iiii. q.& dicit Arc.
hoc satis terminari,quod quærebat. ŝ. de rescri. Rodul-
fus.l.a quo loco incipiat diocesis,licet ipse dicat, ꝙ a cõ
tinentibus ędificiis.& facit quod dictum est.ŝ.ista litera
videt̃ obstare,q̃ nou vult de vi verborum cõprehẽdi no-
mine ciuitatis vltra ambitũ murorũ,& ĩ casu hic exp̃s-
so ponit aliq̃d speciale.& iõ dicit,hoc tñ casu,iñ quo ad
casum decr.statutũ.vt ibi notauit,stat primo dicto, vt.s.
in suburbiis possint audiri causæ,scias ꝙ Vincen. ibi di-
cebat, ꝙ parochiani ecclesiarũ ciuitatis , lꝫ longe extra
muros extendatur parochia , appellatione ciuitatensiũ
poterunt cõueniri,allegat de deci. apostolicæ [*latiorem*]
no.hic Io.mo.& Arc.post eũ,verba pp materiã, de qua
loquuntur

loquūtur, extēdi, alle. ff. loca. ex cōducto. §. Pap. al. est lex. & incipit. si vno. vbi donatio pp sterilitatem intelligitur remissio vel trāslactio. ff. de ver. obli. stipulatio ista. §. hæc quoque stipulatio. vbi verbū possessionis, pp stipulantē seruum intelligitur de naturali, dāt similē in verbo bñficii, quod non cōprehendit dignitatem. ŝ. de præbē. c. fi. & tū in materia fauorabili cōprehendit. ŝ. de ver. sig. c. pe. ad idē. j. de reg. iur. c. j. itē in regula in gñali. eo. tit. sub xlvj. mēbro, qd ibi signani, repetit idē, & addit, q pluralis locutio bñficiorū in materia odiosa restringit ad duo, in quo numero & non in minori saluari pōt. j. de regu. iur. pluralis primū patet. ŝ. eo. lib. de præben. is cui. & c.
6 non pōt. §. j. rō odij patet † ex pluralitate bñficiorū, quæ est inimica canonū. ŝ. de præben. qa in tantū. cuius ɔtriū in materia fauorabili, vt in præ. decre. pe. & ŝ. eo. lib. de rescrip. si pp. & c. si gratiose. facit ad hoc, quod no. ŝ. eo. li. de priui. si papa. in vi. glo. hæc verba dicit Io. mo. ppter quādam distinctionē tractā per Accur. ff. de verb. signi. l. ij. quā faciebat inter Romam & ciuitatē Romanā, Bononiā & ciuitatē Bononiensem, dicens q prima appellatione bene veniunt continentia ædificia, secunda non pp adiectiuū, quod restringit, sicut minus est dicere, homo albus, q̄ homo, quasi ista adiectiua arctent substātiua, quibus adiiciūtur, sed hic fuit extēsio pp cām expressam in textu. & ideo subdit prius dictū, videt ad l. si cōis seruus. ff. de sti. seruorū. q̄ vr prædictis obstare, q ibi non erat oppositio in substātia, vel in loco, vt r̄pdictus exemplis, sed qualitas præcedens, vel subsequens, quæ tunc trahit stipulationē q̄nque ad virilē, q̄nque ad dominicam portionē ex causis ibi positis, & in dubio cēsetur stipulatio pro virilibus, si propria nomina p̄ponantur, ał's pro dominicis, vt eo. tit. l. seruus cōis. ij. [*simili*] s. ne vilipendatur sñia interdicti [*sepeliri*] dicit Arch. q ɔtriū faciens violat interdictū, pp quod punientur, vt. ſ. ex. proxi. de exp. ranta. de postu. c. j. & remittit. ŝ. eo. lib. de pri. ui. epōrum. [*Item*] qa & in capella celebrari poterit & in cęmiterio sepeliri [*si ei*] s. ecclesiæ interdictæ non existat capella, vel cęmiteriū. ¶ Prima gl. summat. ¶ Quinta soluit qōnē. ¶ Penul. gl. dat simile, quærit & soluit. ¶ In gl. ii. ibi. l. ij. quæ sic dicit, vrbis appellatio muris Romę, aut con-
7 tinētibus ędificiis finitur. & ibi [*ædificia*] sequitur † Romę fieri videntur, quæ in cōtinentibus ædificiis fiunt. & ibi [*Alphenus*] al. vt Alphenus. & idē quod. ŝ. & ibi [*qui in continentib. ædificiis*] sequitur, vrbis nati, Romæ nati intelliguntur. ¶ In gl. ij. in fi. & l. pupillus. § incola. & mille passus. & l. collegarū. §. j. & de hoc. lxiii. di. ego Ludouicus. facit. j. q. j. sicut Christus. & quod ibi no. ff. de ɔhen. emp. creditor. §. vlt. C. de bo. vacan. l. ij. lib. x. ff. de le. iii. l. p̄diis. § vlt. ¶ In gl. ad idē. ibi. c. proxi. ibi tū criminabatur, vel effectu carebat, hic aliquē effectū habebat, sed vilipendebatˀ, & ɔcor. ŝ. de priui. vt priuilegia. l fi. ¶ In gl. ɔtigua. in fi. vide, qđ dixi. ŝ. e. li. de ɔse. eccl. vel al. c. vno. sup gl. cōtigua. ¶ In gl. pe. in fi. facit, quod no. e. ti. a nobis ij. i fi. pe. gl. & vide, quod no. in cle. de sepul. eos qui. in gl. sed qui.

ADDITIONES.

a ¶ Vrbs. Quod ciuitas & vrbs sint idē, no. l. præscript. & l. singulorū. C. de ss. scs. pri. Bar. in l. sol. reprobari. §. fi. in lec. Ni. de neap. ff. de excu. tu.
b ¶ Munitione murorū. Villa dicitur, quæ non est muris circūdata. Bar. post gl. in l. si hære. §. vicis. de leg. j. Et venit appellatione terræ. c. quū in partibus. de ver. sig. Item dicitur pars ciuitatis. Ang. in auth. qui. mo. nat. effi. sui. §. si quis. el. ij. ver. no. sing. istum textum.
c ¶ De oppido. Oppidum terra murata non habet episcopum. Bald. in l. j. C. quæ sit long. consu. vide tex. in l. pupillus. §. oppidum. de ver. sig. & Alex. in l. j. §. fin. aut. de ope. no. nun. quod est genus aptum comprehendere ciuitatem, & castrum. §. illud. el. fi. in prooe. ff.

SVMMARIVM.

1 *Celebrans in loco interdicto & sciens illum interdictum ab homine, vel a iure, licet id non sit, per denunciationem tenetur.*

CAP. XVIII.

IS qui in ecclesia. Due sūt partes. secunda ibi, is vero. prima soluit duo dubia. scđm ibi. vel. q. & rōnē interserit ibi. cū id. secūda ponit pęnam violanitis interdictum, declarando quis violat, & quid importet pęna [*naturis*] quos hostiarius de ecclesia potest expellere. xxj. di. cleros. vbi de hoc in gl. vlt. [*scienter*] istud expone vt illud. ſ. pxi. §. temerarie. nam primo casu diuinæ laudis organa sunt suspensa, de con se. cc. vel al. c. fi. & est simile de iurepa. c. j. & ii. & sic temere celebrat, secūdo casu peccat fm Arc. facit, qđ dixi, qđ me. cā sacris. in iure concor. ff. de præua. l. iii. in fi. & C. de coll. l. illā. patet ergo, q veritas est de iure positiuo, vt ēt dixerat Inn. de renun. nisi. §. psonæ. no. de cle. ex. c. fi. & p tanto ibi dicebat, Papā in omni veritate dispensare posse [*laqueum*] ŝ. eo. li. de re iudi. cū æterni [*interdicto*] de cessatione diuinorū, de qua. ŝ. eo. lib. de offi. c. ordi. si canonici. no. hic Arch. id, quod ibi dixi super quarta glo. q̄ incipit, de ista priuilegiatus. ŝ. eo. li. de priuilegiis. licet. & c. fi. Io. mo. alleg. de priuilegiis. vt priuilegia. §. illud [*incurrit*] hoc ēt tenebat in Spe. de leg. §. iusta. B. ver. sed quæritur, vtrū. ¶ Prima gl. dicit qđ declaret. ¶ In gl. j. in fi. & Host. de cōsec. eccl. c. fi. Pet. & Abb. de p̄ben. in Lateranē. Gui. in Spe. ti. ii. §. iuxta. v. versi. illud quoq;. vbi ēt dicit idē de celebrante in ecclesia, cuius hostia clausit episcopus, & reliquias substulit pp discordiā patronorū, de iurepa. c. j. & ii. ¶ In gl. iii. ibi [*episcoporum*] vide quod ibi dixi super gl. penul. ¶ In gl. suspensi. in fine. idē Host. de cle. excom. mi. c. ti. & Guil. in præ. §. v. ver. in suspensis. ¶ In gl. secus
1 in fine. putat Arch. q † is, qui scit locū interdictū, ab homine, vel a iure, licet id non sit publicum, per denunciationē inget hac pęna, nisi sit occultū, & hoc, qa celebrare volūtariū est. & vide de hoc in cle. e. ti. grauis. in iii. gl. v.

CAP. XIX.

QVoniam. Ponit dictū, cuius vrgentem rationem pręmittit. [*confirmationem*] quam qui recipere contemneret, verus christianus non esset, de conse. dist. v. c. j. & c. vt ieiuni. Arch. [*licite*] ŝ. e. ti. si sñia. §. j. in fi. posse p̄mittere hic illam dubiū nō existit terra. ŝ. c. p̄senti. de ver. sig. cū in partibus confici. non tū alta voce & pulsatis cāpanis, cum hoc hic non exprimatur. ad hoc ŝ. eo. permittimus. Io. mo. & Arch. & idē Host. in c. permittimus. corrigens se in eo, q prius tenuerat cōtrariū. ¶ Pri. gl. ponit summā, & qđ declaret. ¶ Vlt. gl. iustificat tex. ¶ In gl. pe. i fi. & vide, qđ de mr̄imonio & ordine ibi dixi post Inn. tū est aduertēdū, q illa iura loquebanˀ de baptismo paruulorū tm̄, hic exprimitur de adultis. qđ placuerat Vinc. in decr. tū. ¶ In gl. vl. in fi. Io. mo. all. ŝ. de of. del. præterea. ff. de proc. ad rē mobilē. & l. ad legatū.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio minor separat ab introitu ecclesiæ.*
2 *Interdicto durante an liceat in ecclesia orare.*
3 *Excommunicati, interdicti, suspensi ecclesiam intrare non debent, quamdiu sunt prohibiti ab ingressu ecclesię.*
4 *Suspensio respicit effectum executionis.*
5 *Suspensus ab ecclesiastico beneficio tantum, si appellet, non abstinebit a beneficio.*

CAP. XX.

IS cui. Diuisio patet, quia tria sunt dicta [*ingressus*] hoc casu nō videtur prohibitus transitus per ecclesiam, licet Hugo. xj. q. iii. si inimicus, q † ēt minorˀ excōicatio
1 separat ab introitu ecclesiæ, quod Arch. hic non credit. ad hoc. ŝ. de excep. a nobis. & quod no. i. q. j. qui studet. di
2 cunt quidam, q † interdicto durante ibi non licet orare, de poenis, distin. i. qui sane. xxxiii. q. iiii. vir cum propria. in prin. vbi vide in gl. ii. Ray. dixit, q † excommuni-
3 cati, interdicti, vel suspensi ab ingressu ecclesiæ quandiu sic sunt ligati, ecclesiā intrare non debent, arg. p̄. c. cū vir. & xxdi. cleros. & facit, quod dicā [*interdicta*] v. q. ii. pręsenti. sed ibi loquitur ēt de auditu, tū constat per hanc decre. q solum audire non inducit irregularitatē. Item qa ibi specialiter vltra ingressum p̄hibetur auditus, dicūt qdā illū nō inclusū in suspensione ab ingressu, nisi fuisset expressus, sed ɔñtia, quā ponit hæc dec. pbat ɔtriū, si

cut prius. sic. s. c. j. in fi. vbi vide [*in ecclesia*] sꝑt ergo qs in ecclesia sepelliri. quod dic, vt xiii. q. ii. nullus. [*nisi pœnituerit*] non dicit, ꝙ relaxatio sit necessaria, sed sola pœnitentia videtur sufficere, sed tutum est, ꝙ fiat relaxatio, quæ in morte fieri posset ēt a sacerdote, de sepul. c. vlt. [*sepeliri*] aliquos casus quibus prohibetur sepultura eçmunctis ponit hic Arch. quos habes no. de sepul. ex parte. sup hoc ēt ver. signabat Io. mo. ꝯrium. de dec. episcoporum. s. e. lib. de priui. vbi vr̄ eos plus debere grauari, satis exquisite hoc facit, nec video qd velit, nisi dicamus obiectionē procedere, qa suspensis illis ab ingressu reseruātur anti quę pœnæ, solutionē aūt quā hic dabat, ibi vide sup gl. penul. [*suspenso*] de interdicto nō dicit, qa de illo non dubitabatur ꝑ dec. ad hoc qm̄. s. de ap. sed de suspēsione nō sic erat expressum. Itē no. quo ad ingressū ecclesiæ, quod s. dicitur interdictū, hic dicit suspensionē [*suspenduntur*] Instat hic Io. mo. in rōne diuersitatis, quare aliud in his sententiis, q̄ in aliis diffinitiuis, quæ extinguūtur, vel suspenduntur per appellationē, sed ratio habetur, de app. pastoralis, quia trahunt secum executionem. suspensio 4 † aūt proprie respicit effectū executionis fiēdæ, si nō fuisset appellatū. s. de re iudi. cū aliquibus. istæ aūt sententiæ secū habent executionē. ergo illi suspensioni non est locus, quod intellige, qn̄ pure feruntur. si vero in diē, vel sub conditione, ante diē, vel conditionē appellatio interdicta ēt post x. dies bene suspēderet, ꝭm Io. mo. & de hoc satis dixi. s. de ap. præterea. j. & circa primū vide, qd no. in præ. decre. pastoralis. in gl. hæc ratio, & quod super ea dixi, subdebat Io. mo. appellationē bene suspendere effectum excōicationis, qn̄ lata esset inter diffinitiuā & appellationē interdictā a diffinitiua per decr. non solū. de ap. secus si appellatū esset ab executione. vide. s. eo. venerabilibus. §. porro. vbi inuenies, quod hic dixit super gl. post diffinitiuā, vbi cōgruentius ponitur. ¶ Prima gl. dicit, quid approbet. ¶ Quarta glo. dat simile, qōnē soluit. ¶ Vltima gl. alle. concor. secundo soluit qōnē. tertio quærit. remittit, duas opiniones ponit & soluit. ¶ In glo. vlti ibi [*non tantum*] a sententia supplicij appellat non solū dānatus. sed ēt alius pro ipso. & ibi [*constitutiones*] vt insignes latrones, concitatores seditionū & duces factionū. ¶ In gl. j. in fi. quia Inn. videbatur ꝯriū dicere in decre. cū medicinalis. s. eo ideo vide, quod ibi scripsi super gl. de hac. ¶ In gl. iii. in fi. idē Inn. & Host. in decre. sacro. & Guil. in Spe. de l. §. iuxta. ver. quid si quis suspenditur. Arch. hic. & s. de offic. dele. c. ij. ¶ In gl. sicut. In fi. & talis illusio reprobatur. s. eo. si snīa. §. vlti. & c. se. j. ex. cum cōcor. & j. c. eos qui. ¶ In gl. ista ergo. ibi [*& igitur*] ff. de ser. expor. cui pro. ff. de inter. & rele. per totū. & ibi [*placuit Inno.*] quia Arch. ꝯriū op. attribuit. Ipsius verba hic ponā 5 quasi ad literā. dicit enim sic, videtur dicendum † ꝙ qn̄ quis suspenditur ab ecclesiastico bn̄ficio tm̄, ꝙ per talē suspensionem si appellet, non abstinebit a beneficio, sic & in tēporalibus dictū est. vnde si appellauit, percipiet beneficiū sicut prius, quasi quadā temporalitate suspensus videatur, alle. s. c. j. §. si quis. ibi. ab ingressu ecclesię & diuinis. alij dicunt idem in omni suspensione ecclesiastica & interdicto. s. ꝙ appellatio non suspendit, cum hæc decre. non distinguat. & no. ꝙ interdictum, siue suspēsio ab officio vel beneficio habet similitudinem cū excōicatione in eo, quod neutrum per appellationē suspenditur & c. istud vltimū demōstrat secundā superiorē opinionē placuisse Inn. & hæc mouit glossam vltra doctrinam Host. dedit de opinionibus Inn. in decre. Romana s. e. lib. de pœnis. vbi vide super versi. de nostra. & ibi satis videntur. Idem hic Arch. eadem ratione.

ADDITIO.

a ¶ Minor. Excōicatio minor a quibus repellat, no. Car. in cle. j. vij. q. de sent. excō. Et qn̄ excōicatio dicatur minor, vel maior, no. in c. si celebrat. de cler. exc. mini. c. qōnē. & s. c. statuimus. & gl. in c. illa. de elec. q̄ dicit maiorē dici, qn̄ qs excōicatur principaliter. Sed minor dr̄, qn̄ qs cū eo participat, non qn̄ cū participante participat. xj. q. iij. qm̄ multos, nisi quando quis est excommunicatus etiam cum fautoribus & participantibus. xj. q. iij. ex. eliencissimus. secundum d. glo.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus quando possit exemptum absoluere.*

2 *Liber non est, qui non potest liberum habitum sumere.*

CAP. XXI.

RELIGIOSO. Diuisio patet. secūda ibi. quis. & satis se summat. [*iniecta*] præsupponit eū religiosum, dum percutit. nam si prius percussisset, non videbatur dubium, quin per episcopū possit absolui his casibus, de quibus sequitur [*euagandi*] quod animabus eorum periculosum est. s. de regula. c. fi. in prin. & s. eo. lib. ne cle. vel mo. c. ii. in prin. & huic literæ concor. s. eo. cū illorū. versi. nos tamen. & quia ista ratio cōis est 1 ad exemptos & non exēptos, videtur, ꝙ † episcopus etiā exemptos hoc casu possit absoluere, sed maxime illos qui deliquerunt in loco nō exempto, super quo vide, quod dixi. s. eo. lib. de priuile. c. j. super versi. in loco exēpto. hoc aūt concesso satis patet, ꝙ ēt talē nouitiū monitione exēpti episcopus absoluere poterit. facit, quod no. s. c. de monialibus, & quod dixi. s. eo. canonica. in j. gl. quod intelligo, ēt si ante nouiciatū deliquit, ex quo prius episcopus poterat illū absoluere, vt. j. dicā [*cum effectu*] i. incōmutabiliter, censetur tamen religiosus commutabiliter. dat Ioan. mo. simile in legato speciei, cuius dñium hæreditate adita legatario cōpetit, tamē cōmutabiliter. s. si non acceptauerit, alle. ff. de le. j. si ita. §. j. [*non possit*] Arch. tenet hic, ꝙ talē nouitiū prius excōicatum per can. si quis suadente. Abbas pōt absoluere, inducit decre. cū illorū. ver. & alibi. vbi dicitur, qui religionis habitū acceperit, satis est ergo ꝭm eū, ꝙ sint in habitu, inducit opinionē Ray. & Host. & quod no. Inn. eo. ti. monachi. tn̄ ipse Inn. tenet ꝯrium in præ. decre. cū illorū. ver. nos tn̄. & videas & teneas, quod ibi scripsi, vbi ēt cōcordaui ꝯrietatem Inn. & ibi teneo, ꝙ aut professionem tacitā, vel expressam id non possit. facit hæc litera. si ergo casus talis est, quo possit episcopus absoluere, requirat episcopum. s. proxi. responso. [*si quis*] includit patrē qui filium etiam impuberem violenter trahetur de ecclesia vel eius habitu, & eo fortius si etiā clericus erat. Nō ob. supra de sent. excō. cū voluntate, quia istud non pōt attribui correctio. Nec ob. xx. q. ii. c. ij. supra de regu. c. ij. quia licet pater impuberem reuocare & coram superiore repetere possit, vt ibi, non tamen debet violentiam inferre. facit sup. eo. lib. de preb. cū qui, C. de iudeis. nullus. & vnde vi. si quis in tantā. ¶ Prima gl. dicit, quid declaret, approbet, & reprobet. ¶ Secunda glo. exprimit. vj. exēpla. ¶ Tertia gl. obiicit & soluit. ¶ Antepenul. gl. rō. per contrarium. ¶ In glo. ij. ibi [*leuiter*] non ergo restringo ad leuissimam, super quo vide, quod ibi satis notaui super finē primæ gl. ¶ In gl. ꝯrium, ibi [*& puto*] etiam ratione præmissa, ne propter religionē sit deterior ipsorū conditio. ¶ In gl. & ob hanc. ibi [*non vt liber*] non mirū, quia per libertatē perit ipsius dño. & ideo poterit illum interim vt seruum dare pro noxa, salua ipsi statulibero spe libertatis vt ibi, sed per nouitiatum nil alteri perit. Itē assumptio habitus immutat statū istius, & exhibet 2 eū vt religiosum, quia non est † in statu liber, qui nullū habitum libertatis assumit. Iudicamus ergo illū ex habitu, quod defert. facit sup. eo si iudex. ver. iustū. Item nouitius per propriā voluntatem profitendo religioni se obligat, statuliber voluntate & actu non facit se liberū. & si dicas, imo & in professione requiritur abbatis consensus, de reg. ad apostolicam. fateor, sed abbas professionem recipiendo acquirit dñs libertatē, dādo perdit, & nō est eadē ratio & c. C. de codicillis. l. fin. cum igitur, vt dixi in textu, censeamus nouitium religiosum, licet commutabiliter, propter hoc conuenimus eum in foro ecclesiastico, vt dixi supra eo. lib. de reg. beneficium super magna glo. pōst princ. & hic dicit Archi. merito gaudent immunitate. & facit, quod sequitur in glo. fidę ibi seculari & in tacite professo in casu quo locus est & nitentiæ. j. triduum. s. eo. li. de regula. constitutionē.

SVM

SVMMARIVM.

1 *Obligatus ad factum illud tenetur implere, quamcito commode poterit.*

2 *Legati non absoluunt in casibus reseruatis papæ præterquam de manuum iniectione in clericum.*

CAP. XV.

EOs qui, Duæ sunt partes, quæ patent [*de iure*] si erat snia canonis, ille absoluit, cui canon reseruauit, alr ordinarius, si est hominis, ille, qui protulit, dēt absoluere, in eius defectum, vel negligentiam, si est delegatus, aditur delegās, si est ordinatius aditur superior. hæc patent de of.dele.prudentiam.§.sexta.de offi.or.ad reprimendum.& c.pastoralis.s.eo.ti.nuper.[*impedimentum*] perpetuum.s.e.quis.de senectute quõo eius impedimentum potest dici anomalum, scripsi post Hos.s.e.ꝙ de his.ad fi.[*absoluuntur*] ista litera vr̄ facere ꝯ Inn.in eo, quod scripsi.s.co.quis.super ver.excusetur.qui talem absolutionis permissionē restringit ad excōicatos pp manuum Iniectionem, ibi videbis.i.impedimentis permissis.[*debebant*] non dicit, poterant.& sic non facit pro Hostien.in eo quod scripsi.e.ti.ea noscit.in vl.gl.[*Quamcito commode*] ad huius intellectum, quod repetitur.s.prox.si sponso. in fi.vide, quod no.in cle.de poe. si quis suadente.i gl antepe.[*poterunt*] dicit Io.mo. absolutus per iuram in absolutione præstitum tenetur ad factū sibi p iniūm

1 iniūctum, obligatus aūt † ad factū, illud tenetur implere, qcito commode poterit.ff.de ver.ob.continuus.§.cū ita.& l.interdum.ff.de ope.lib.l.cum patronus.§. fi. & l. si libertus.iuste ergo reincidit, si id nō facit.[*cōtempserit*] vitium notat, s̄m Arc.sic.x.di.quis dicat.11.di. quicūq. s.de ap.cum parati.intelligit aūt contemptū hoc ipso, ꝙ iusta cā cessante se non præsentat illi, a quo fuerat absoluendus, vt no ij.q.vii.Metropolitanū.[*præsentare*] in propria persona.s.e.quod de his.in fi.tractat hic Arc. an absolutio possit peti per proc.ponēs opi. Inn. quam plenius scripsi.s.e.cum desideres.j.respō.in fi.[*recepturi*] s.e.decętero.ea noscitur.& c.quis.in fi.[*satisfacturi*] iuxta facultates proprias.s.e.ea noscitur.s̄m Arc.qui gl.hic illud proprias.& quod dicit esse ibi in textu, & tñ nō est nec erat in antiqua, quam ob hoc vidi. dicit aūt per id patere facultates ecclesiæ, quas habet ad vsum, ad id non teneri.alle.xvi.q.vi.§.vii.pro eo facit cle.de hæ. nolentes.§.i.& s.de ap.reprehensibilis.vide, quod no.de p̄. de multa.in iii.gl.[*in eadem*] hoc verbo vtitur dec.qōnē. de ap.& cle.de poe.si quis suadente.in fi.sed dec.sacro.e. ti.§.no.in fi.& s de of.or.significauit.dicunt in pristinā dec.ad reprimendam.eo.tit.de offi.or. neutrum ponit. dicit hic Io.mo.ꝙ est eadem genere, si numero & pristina.i.similis pristinæ, vult ergo hæc dec. ꝙ sic olim absolutus non parens absolutenti reducebatur per hominē in pristinam, sic hodie in casibus his sine hominis ministerio recidat ipso iure, cum si ad ministerium hominis recurri deberet, causę cognitio & tractus longus necessarius esset, quod redundaret in aliorum dispendiū, quos res tangit, qua de causa ne illudantur censuræ, in litera merito sic statui debuit.& facit.16.qō.6.si quis de corpore.& quod ibi no.[*vel legatis*] in absolutis ergo ab alijs non habet locum hic.[*a quibus sententijs*] iuris, non hoīs s̄m Io.mo.qui dicit, ꝙ Papa vel legatus non absoluit ab illis de stilo curię.sed remittit, fallit, vbi delegatus nō potest absoluere, de offi.dele.quærenti. vel mortuus est, nec alius succedit in delegatione, de offi.or.pastoralis.Idem puto qñ successor bene succedit in delegatione, sed non est spes de festina prouisione.facit.s. de officio delegati.si is cui.eodem lib.hoc in delegato, episcopo enim succederet capitulum.s. eodem lib. de maio. & obe.c.vno.putat etiam Ioan.mona.in casibus prædictis delegatorum si absolutus non pareat, non reincidit ipso iure sed per sententiam hominis, vt sic stet antiquæ rfę, nisi in eo quod apparet vitiata.C.de ap. p̄cipimus.hæc oīa cessant, si late recipias lrā, vt verba sonāt, & hoc placet per prin.huius capituli.quod etiam gñaliter loquitur, & de vtrisque exprimit.¶ Item scias gñaliter, ꝙ Arc.exaltans hic vocem dicit hanc literam opinione facere ꝯ opi.Host.pro ꝯria opi.quæ habet, ꝙ legati absoluant etiam in enormi, quod scripsit plenius.s.eo.lib. de of.leg.c.j.licet hæc opinio placeat, vt scripsi, s.e.ti. ad eminentiam.vbi videas, tñ ꝙ hæc decr.faciat, non concedo, cum in nulla huius parte tractetur de ptāte legatorum in absoluendo, sed de absolutis per legatum a snījs, a quibus pñt, quæcunq; sint illæ, non dat ergo eis iste textus aliquam potestatem.& facit.s.e.lib.de rescri.

2 si gratiose.in fi.plus dico † ꝙ in casibus reseruatis Papæ præter manuum iniectionem in clericum, de quib.expressionem factam super gl.legati nō absoluunt, nam illo casu quod coepit ex spāli concessione competere, & aliter non licebat, reditum fuit postea ad ius cōe, vt patet de of.leg. ꝙ translationem.& c.pe.& vide ꝯrietatē in Arc.per quam fatetur, ꝙ non a quibusuis snījs absoluunt, nam statim hic subdit, legatū absoluere nō posse excōicatos nominatim a papa, immo nec excommunicatos a delegatis papæ, de of.leg.studuisti.de of.or.pastoralis in fi.nisi super hoc habeat spāle mandatum, super quo sibi nō credet, nisi ostenderet.C.de man. prin. l.1.s.de priui.porro.in fi.sed si literas perdit, probet amissionem & tenorem.s.de priui.cum olim.argu.de cleri. pere.inter quatuor. sufficit tñ si simul fuerit publicata, in Auth.vt fratrum filij.§.illud.C.de test.publicati.s.de fide instru.si instrā.alle.ad hoc dictum Vin.s.de ele. venerabilem.[*suscepturi*] quia in curia Romana, vel curijs legatorū circunstantiæ, & in ponendis pnījs ponderandæ, vel in satisfactionibus arbitrandæ, non facile sciri possent, solent tales remitti super his ad ordinarios, vel alios, qui sunt in partibus, quos ante hanc constitutionem qñque absoluti non curabant adire, & est simile, s.de of.ord.significauit.¶ Prima glo.dicit, quid corrigit & summat. ¶ Secunda enumerat trigintaduos casus excōmunicationum huius libri, & remittit.lib.clementinarum.¶ In gl.ij.ibi.[*casus*] triginta casus iuris veteris collegit Host.in summa e.ti.§.cætero.in prin.& ibi [*huius sexti*] de insertis loquitur gl.hoc dico, quia vna seruata addit alium.s.j.ti.prox.exij.e.in fi.duos etiam induxit Bonifacius post compil.huius lib.per extrauagan.detestandæ.& c.statuimus.& in fin.quæ fuit additio ex illis casib. ibi notatis.xvi.sunt papales.i.reseruati papæ, quos ibi signāter expressi.in suprascriptis vero pauci sunt papales, s.quintus.23.24. Item trigesimus post perseuerantiam duorū mensium, sed non prius.dec.cle.de immu. ec.omitto, quia reuocata, ex his etiam casibus quatuor requirit satisfactionem ante solutionem, quos vide, s.e. solet.in gl.j.notoria.¶ In gl.nō dixit.ibi, vera fuit.idem Io.mo.hic in prin.

SVMMARIVM.

1 *Procurator meus generalis facit aliquid, ad quod nō habebat spāle mādatum noie meo, ex quo scio, resistere debeo & purgare.*

2 *Excommunicatio canonis est pęna delicti.*

3 *Retrotrahi quotupliciter consideretur.*

CAP. XVI.

CVm quis. Duo sunt dicta. secundū ibi, si vero.vtrunq: sui rōnem subdit.primū ibi, cū rati. scd̄m ibi, cū quis mandato.Io.de De.l.iii.q.xviii.tenet, ꝙ si quis mandat vnū nominatū ex tribus clericis simul incedētib.capi, & alios duos non grauari, & mādatario id exequi volente noīatus aufugit, res tñ eis, & alij duo fuerūt capti, & se redemerūt, ille mādās, vel nūci⁹ excōicati nō sunt, qa ꝯ volūtatē ipsorū illi duo capti fuerūt.de si.sicut tuis.& de homi.Petr⁹.putat tñ, ꝙ qa cām dāni dederūt, de dāno qd̄ passi sūt teneāt, de iniu.c.fi.23. q.7.Propterea ratū.s.e.li de pę.fęlicis.i prin.de iureiu.cū ipositionib.sed p dec.illā vr̄, ꝙ nō requirat ad pęnā ratihabitio.imo sola nō ꝯdictio, ex quo sciuit, inducat pęnā.

1 So.vt dicit Io.mo.si † gñalis pcu. meus facit aliqd, ad qd

non habebat spāle, noīe meo, ex quo sciui, resistere debeo, & purgare. & sic loquitur illa dec. vt s̄. vt lit. non cō te. c. i. in fi. de offi. dele. cum olim. & C. de inces. nup. cum ancillis. & C. de serto. l. j. lib. xii. & tunc est, ratihabitio p̄sumpta. li. q. j. notum. Idem in casu dec. q̄ tx. s̄. eo. in eo q iniectionē pōt prohibere, & non ꝓhibet, licet in ꝓ̄sēte non sit ſm Io. mo. s̄. e. dilecto. Idē cū gestū noīe meo, licet non per procuratorē, ratū habeo, teneor, vt hic. & dicit Io. mo. ꝙ sic fuit diffinitum in facto archiep̄i Lugd. ꝯ regem Datix [*incunctanter*] i. indubitanter. sic. xi. di. noli in eis. de scisma. fraternitati. iii. q. vi. hoc quippe. In fi. s̄. de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. j. in prin. vel. i. sine mora post ratihabitionē verā vel p̄sumptā, ad hoc ff. de admi. tut. tutor qui repertoriū. §. j. cunctari. n. idem quod dubitare, vel quod morari, vt ēt dicebat Io. mo. ſm quē nō sic esse in oblōne conditionali, in qua perinde est cōditione existente, ac si a principio fuisset pure ꝯ̄ctum. ff. qui po. in pig. ha. l. potior. & est rō: quia spes erat in debitum iri. Insti. de ver. ob. §. ex conditionali. non mirum ergo si reducitur ad tp̄s, quo fuit ꝯ̄tum, cum in ꝯ̄ctibus ponderemus initium ff. de verb. ob. continuus. §. cum quis. sed cum verberatur, licet contēplatione mei in nullo, tunc sum obligatus ex alieno facto, j. q. iiii. c. j. & c. sequēti. sed principiat obligatio, & pro tunc teneor, ff. de neg. ge. si ego, vbi ergo ad certum obligationis præsagium vt in obligatione conditionali, vel prorogatione de re ad rem, vt de of. del. cū olim. ratihabitio trahitur retro, alle. C de do. inter vi. & vxo. l. donationes. at vbi nullum præsagium. i. oblōnis, tūc solum obligetur a tp̄e, quo ra-

2 tificat. ad id, de conse. di. 4. tunc valere. sic ēt rō, quia † excōicatio canonis est pœna delicti, nec ligat non delinquentē, de const. cognoscentes. de test. co. c. ij. cum aūt ratificat, tunc primo deliquit. & sic tūc primo ligatur. [*si vero*] aduersatiua, quia præcedēs ligatur, iste vero nō. [*peccet*] sed nunquid mortaliter, vel venialiter, graue eēt dicere, ꝙ hoc esset mortale. cū facile obueniat, pp quod vr̄ dignū venia, & sic veniale. & facit, quod scripsi. s̄. qd me. ca. sacris. in vlt. q. [*ratam*] i. gratam, ne ꝯ̄dicat finis capituli. [*propter hoc*] i. pp placentiam vel ratihabitionem. ¶ Prima gl. dicit, quid declarat, & subdens hunc casum regularum exemplum. ¶ Secūda gl. quærit, ponit opin. ꝯ quam alle. duo iura, demum subdit alias duas opi. & secūdam approbat. ¶ Gl. puta, exemplificat, quærit, opi. ponit. ¶ Gl. ex ratio. rñ. per quæstionem. ¶ In gl. ii. ibi [*si quis mihi bona*] ad fi. si pater, qui iusserat filium adire, pœniteat, priusquam adeat, nō valet aditio. ¶ In gl. ii. ibi [*excommunicatum*] secus ſm eum ibi qñ mandans moritur ante manuum iniectionem, alij ꝯ. ꝙ sic plus placet Archi. sed dic vt ibi scripsi. & ibi [*non esse*] Host. sic posuit dictum Inn. sed ipse Inn. vr̄ hic tenere, qū tam tarde pœnituit, ꝙ non potuit reuocare, als secus, hæc distinctio colligitur ex prin. & fine suæ gl. & ibi, [*aliquis mandauit*] & est. 89. di. & in fi. quosdam casus, quibus pnīa liberat a pœna, posui, de iure pa. cum laici. super j. gl. ¶ In gl. puta. in fi. tractat hic Arc. & disputationi reliquit, an sit idē in hæretico occulto. & facit, quod no. 14. q. i. in j. & ii. gl. vide, quod no. in cle de hæ. c. j ad fi. in gl. hoc patet. ¶ In gl. erant. ibi [*anterioris*] & sic soluitur, qd dicebat Io. mo. & Arc. post eum, legem loquentem de malefi. ff. de vi & vi ar. l. j. §. quot. cautus locutam fuisse, quia non dixit, ꝙ in maleficijs traheretur retro, sed solum comparabat mandato & idem rła iuris gñalius loquens. ff. de

3 reg. iu. hoc iure. §. deiecit. vnde intendit gl. ꝙ † dupliciter cōsideratur retrotrahi. vno modo, ꝙ trahatur ad dictū prius habitum, & ad eius tp̄s. alio modo, ꝙ ad primum solum trahatur, & non ad secūdum. & ita hic. & ibi, venerabilibus. §. porro. idem hic Io. mo. & Arc. ¶ In gl. penul. in fi. tunc tamen inuenio minorem & secundum hoc exemplum, quod dicit textus vllius, intelligendū esse de maiori.

S V M M A R I V M.

1 *Interdictum vniuersitatis differt ab vniuersitate loci.*

2 *Clerici an possint interesse diuinis in extraneis ecclesiis priuilegiatis de celebrando tempore interdicti.*

3 *Corpus Christi an debeat concedi tempore interdicti.*

4 *Corpus Christi debet recipi a Christianis in tribus primis solennitatibus.*

5 *Completorium comprehenditur sub vespere.*

6 *Gratia infusa plus vel minus affluit, prout subiectum gratia plus vel minus se coaptat influenti.*

C A P. IIII.

ALma. Diuisio in fi. primæ glo. & circa hāc dictionem, alma, vide, quod dixi de of. custo. c. ii. super eod. verbo, & hr̄ idem verbum. s̄. e. lib. de reli. & ve. sa. c. vno. post prin. [*terris seu locis*] & sic loquitur de gñali interdicto. vt j. §. adiicimus In j. glo. [*subtrahuntur*] in hoc vr̄ eis fieri iniuria. vt patet, s̄. de of. or. si canonici. §. si aūt. Arc. [*ab homine*] r. o. hic Arc. quod scripsi post Hos. de his q̄ fi. a ma. parte c. quæ sunt super ver. non debes & reprehēde Arc. vt ibi Hos. [*articulo*] dicit Arc. si fuerint absoluti, nam si absolutionem contēnerent decederent in mortali, & denegaretur eis sepultura. 23. q. 5. placuit. cum §. seq. [*aliquantulum*] impropric loquitur, ad hoc enim ad pnīam admittuntur, vt absoluantur. [*illis etiam*] tolle literam. j̄. non est pnīę beneficium aliquatenus denegādum. [*lata*] quam ferre potest ep̄s de consilio capituli, s̄. de exce. præ. c. j. de his quæ fi. a ma. par. cap. quæsiuit. de his quæ fi. a præ. quanto. Arc. [*concedendum*] ne fructum habeant ex eo, quod deliquerunt, concor. s. e. lib. de hære. vt commissi. in fi. & c. decreuit. Io. mo. [*vniuersitas*] dif-

1 fert † interdictū vniuersitatis ab interdicto loci, de hoc dixi. s̄ e. si snīa. super gl. prima aliud. ¶ Adiicimus, vt scripsi, e. ti. permittimus. super ver. in ebdomada. iste §. locū non habet ibi. vbi papa præcipit extra clerum reseruatis parochialibus presbyteris pro sacr̄is præbendis, quæ permittuntur tp̄e interdicti, & tunc hodie locus est illi dec. vide etiam, quod scripsi, s̄. e. lib. de cle. statutum. sup j. gl. [*celebrentur*] a proprijs monachis, vel clericis ecclesię cuiuscunq;, quod satis innuit litera sequens, sed Arc. alle. etiam, s̄. eo. is qui. §. j. & tunc non admittuntur extranei. s̄ e. lib. de priui. licet. & c. qm̄. dicebat ergo Pe. in dec, quod in te. de pœ. & re. de cle. ex. mi. illud. ꝙ clerici

2 † non poterant interesse diuinis in extraneis ecclesijs priuilegiatis de celebrando tp̄e interdicti, cum dec. illa ꝙ in te. solum in sepultura priuilegiet eos super laicos. durum est hoc dictum, ſm quod beneficiatus vnius ecclesiæ in alia tunc celebrare, vel concelebrare non pōt, per quod ēt dubitatur de clericis seruientibus p̄sbyterū qui p̄sbyteri soli sunt ī ecclesijs instituti, de quibus. s̄. de vi. & ho. cle. vt quisque. vel si habent sociū institutū, ille tñ abest. in his tñ qui nimis emungunt & c. s̄. de renun. nisi cū pridem. §. pp malitiā. in fi. & vide, quod no. s̄. eo. lib. de pri. licet. in gl. pe. & quod super ea dixi, & scias, ꝙ Io. mo. in quadam additione hic tenuit, ꝙ dec. ista loquitur de missa conuentuali, ꝙ apparet, quia de distributionibus loquitur, pp quod innuit, ꝙ monachi missas peculiares dicere non poterunt, cū illæ permissæ nō sunt & sic remaneant prohibitæ pp interdictū, nō puto. ꝙ ꝙ hæc additio sua fuerit sic dignissima, & lr̄a ista aperte permittit missas vt prius celebrari. Item vniuersum ecclesiæ seruat ōrium [*sub missa*] quatuor ponit, quorū cuiusq; transgressio violat interdictū, vt dixi post Hos. s̄. e. permittimus. super ver. non pulsatis. [*campanis*] diuersa signa pulsationis cāpanarū scripsi, de of. custo. c. j. sup j. gl. [*non pulsatis*] cū .n. illud sit signū vocans populum ad diuina. s̄. de of. custo. c. j. de homi. Io. ergo tunc signū illud fieri non dēt, quia si non debent admitti, ergo nec vocari ſm Arc. [*quam clerici*] concor. s̄. e. lib. de priui. per exemptionē. [*boris*] vide, quod no. in cle. de æta. & qua. vt hi qui ad fi. ī gl. no. [*Admittam*] i. no recipiā. [*adessent*] dicit Arch. ꝙ adesse debent cum effectu celebrando & cantando. xci. dist. c. j. & c. clericus victum. xcij. dist. c. v. j. & j. di.

& l.di.contumaces.[*in festiuitatibus*] iste §.qui multā hēt æquitatē, rendit ad noxā clericorum, quia vt plurimū in locis interdictis & rebellibus sunt multi excōicati, & tales de facto per clericos expelli non pnt, nec pnt ēt sine periculo abstinere.[*festiuitatibus*] Arc.hic posuit, qd ponunt Hug.& alij deriuatores in c.festū.qui dnt, ꝙ festum est lignū ī summitate domus, ad quod alia ligna tendunt. & sic hoies ad festa conueniunt, vel dr̄ a feria, quasi feriatū, & sic de conse.di.j.c.j.in prin.& ꝯ.de ferijs. conquestus dies festi, dies sunt ocij & religionis, sola.n. res diuina his diebus fieri dēt, dnt aūt, ꝙ solennitates ꝓprie ad hoīes pertinent. vnde perfecto officio defuncti dr̄ quis solennia peregisse, sed ī. patet, ꝙ ēt festa solennitates dnt & dies, in cle.de iud.dudū.in ti.& vt aliqd moribus proficiens habeamus. scias, ꝙ Greg.in Homel. de octauis paschæ sic loquitur. Ecclesię solennia pascalia egimus, sed ita nobis viuēdū est, vt peruenire ad æterna festa mereamur. transeunt cuncta, q̄ tpaliter festiua celebrant. curāte, qui in his solēnitatibus interestis, ne ab æterna solēnitate separemini. Quid .n. prodest interesse festis hoīum, si deesse cōtingat festis angelorū. vmbra .n. venturæ solennitatis est p̄sens solennitas, quā idcirco annue agimus, vt ad illā, q̄ nō est annua, sed continua & perpetua, perducamur a mē.[*diuinorum officiorum*] nō.

3 sacrorum, vnde non credit Arc.ꝙ† tunc concedi possit corpus Christi, & hoc indubitanter tenens, nā ista pars a §.adiicim⁹.citra nil tractat de sacris.& facit, quod no. ꝯ.in gl.sed nunquid.facit ēt.ꝯ.§.sane.& §.cæteris.qui sequtur. Itē constat, ꝙ locus est interdictus, in quo de iuris ꝑmissione celebratur, sicut olim in catu.ꝯ.de priui.vt priuilegia.illud ergo solum licet, quod expresse permisū

4 est.& per prędicta sit rñsum ad canones† qui dnt, fideles debere corpus Christi recipere in tribus primis festiuitatibus hic expressis.de cons.di.ij.& si non frequentius. & c.seculares.& c.oīs hō.vel ī paschate, de pœ.& re.oīs. q̄ iura procedunt interdicto & alia ꝓhibitione cessantibus, allegant ēt ad ꝯriū violatores interdictorū literā, q̄ sequitur, q̄ ꝓhibet dantes cām interdicto appropinquare alteri dnt illi ad cōem corporis Christi recipienda, q̄ ibi solet recipi & conferri, quasi alij ad id appropinquare possint. Rn̄detur, ꝙ iam isti recedunt a primo suo dicto. vt participatio diuinorū nō importet participationē eucharistiæ. cū s̄m hoc illa concedatur, ista negat. Itē negat, ꝙ talis sit sensus lr̄æ, sed hic vult, ꝙ pp opprobriū culpę remotis maneant sic l.dist.in capite. reliqui vero orare ad altare offerre & facere sibi poterūt, & nō poterunt ēt tunc mortui sepeliri, vt no. cle.de sepu.cos qui.in gl hic dicit. nā & cā ꝓximè expressa de spe recōciliationis cessat in illis, & ꝓbat de priui.cū & plantare. §.ꝙ li.[*ab apostoli se.*] qa nec alius posset, vt no.de app.ad hoc qm.in fi.j.glo.[*cum quibuslibet*] ecclesiasticis ꝑsonis, de quibus p̄missu, & hoc ꝓbat ver.celebrent, qd sequitur [*celebrent*] per hāc lr̄am. vr̄ solui, qd dubitatur, an priuilegia superaudiendo ante hāc decr. ꝯcessa p̄cipue laicis sint per hunc finē reuocata, p̄cipue laicis dixi, qa cl̄a ēt p̄cedens illos non includit, & facit ad hoc.ꝯ e.lib.de priui.licet.& sic sit solutū, qd sepe q̄suū est de istis poenitētibus tertij ordinis S.Fran. Itē humiliatorū de cruce signatis quo ad priora priuilegia ipsorū super audiendo priora dico, qa de posterioribus vt dicit vlt.gl.nō esset dubiū. sed ꝯ istos facit ꝯnexitas in celebrādo & audiēdo, vt sic vnius ꝓhibitio icludat & reliquū, de ꝯstitu.trāslato. cū ꝯcor.ꝯ.e.li.ne cle.vel mo.c.ij.in fi.Itē auditus sine celebratione esse non pōt, sed nō ꝯuenit, qd patet.& facit qd dixi ī p̄.c.ꝫ.sup fi.pe.gl.sed modus celebrādi super⁹ expssus est, ꝙ excludāt interdictū, nisi in quatuor festiuitatib.anni. Itē quo ad illos pęnitētes illa sunt priui.ordinū, & sic vocāt ī cle.de sen.ex.cū ex eo.ergo & c.q̄ decr. ēt modicū hēt rōnis, si ꝑ minores nō possint admitti, & ꝑ alios possint, sed patēs erit rō, si dicam⁹, ꝙ ꝑ nullos possit admitti, licet soli minores incurrant pœnam illius constitutionis, quia plus in hoc peccabant, cōcor.

quod no.in cle.de deci.c.j.in j.gl.quare vtilis esset declaratio vbi no.priuilegium non esset datum audientibus sed admittētib. licet de certis, puta ꝙ possit tales admittere, tunc non esset dubiū id reuocatū ꝑ hunc fi. ¶Prima gl.summat & diuidit. ¶Secunda gl al.duas concordat iste & ponit notabile. ¶Glo.permittebat, specificat sacra permissa. ¶Gl.sed nunquid.q̄rit, arguit pro, soluit ꝯrium. ¶Gl.quid de.quærit, arguit affirmatiue, sed ꝯriū soluit. ¶Gl.no.primo diffinit alternatiue. secundo quærit & soluit. ¶Vlt.glo.primo exemplificat. secundo soluit duo dubia ¶In glo.j.ibi quatuor partes.Io.mo.diuidit in vij.facit de secunda tres, & de tertia duas. ¶In gl.iij.ibi[*non est*] ibi dixi de sacro ordinis post Inn.& ibi[*sicut*] fatetur ergo gl.ꝙ confertur, & de hoc plene dixi, de sacra vnc.in c.vno.post prin. ¶In glo.iiij.in fi. iste quod dicit Hie.ad Ieruchiam. Et vbi loquitur de natis in obsidione, q̄uo desiderabant, quam non nouerant libertatem. ¶In gl.vide quod ibi Gof.Tan.& Vin. ¶In glo sed nunquid.ibi, sed dic.idem Arc.& in fi.& sic circa sacer. nihil sit immutatum nisi quoad pniam.& idem Arc. ¶In gl.tunc enim.ibi[*a sacerdote*] ꝯ.de sepul.c.fi. ¶In gl.facit ad ea ibi, ꝙ in te.& vide, qd post Inn.dixi super finē vlti.gl. ¶In glo.no.intelligas in fi.ad huius intellectum vide, quod scripsi.ꝯ.e.p̄īti super ver.loca. ¶In glo. noīe.in fi.vide, quod no.& dixi.ꝯ.e.lib.de sup.ne.prævl.grandi.in ver.præsertim.in gl.Go.& super ipsa ¶In gl.terminatam.ibi, natiuitatis.vel annūciationis, de quo plus videbatur.& ibi vt hic vides, & ꝯ.de obser.ieiu.c.j.& ibi[*ad vesperas*] idem Archi.& facit cle.de reli.c.j.in fi.& hoc ex obseruantia est indubitatum, hoc dico, quia quidam ꝯ dicentes per literam.j.diebus p̄dictis solum in die festiuitatis id licere, nam dies dr̄ a dio, ꝙ est claritas, q̄ est de mane ad sero, vel si sumatur Romano more, vt incipiat & finat ī media nocte.ff.de fe.more Romano.ꝯ.de of.deleg.consuluit. adhuc excludemus vesperas vigiliæ. ad hoc & similia rn̄de, vt no.in dec.hic all.de fe.c.ij.in gl.ij.& vide, quod scripsi de homi.li perfodiens.super

5 ver.orietur sol.& ibi[*completorium*] At.dicit ꝯ, cum † cōpletorium comprehendatur sub vespere, xi. q.iij.si quis ep̄s in concilio.& no.xcij.dist.c.fi. Item quia hæc gratia amplianda.ꝯ.e.lib.de p̄b.quis ante factum tene cū glo.& abstineas a completorio post factū, piū esset tenere cū Arc.& vide similia no.in cle.de priui.c.j.in gl.puto, in fi.& hoc est de dubiis, q̄ declarari petiui in cle. de relig.c.j.ver.intelleximus.& dato ꝙ s̄m dictū glo.cantans solenniter completorium esset iuris, quia tn̄ per errorē opinione fulcitum id egit, & non in contemptum clauium, esset dispensabilis per legatum, vt dixi de cle.excō.mi.clerici. ¶In gl.pe.ibi.[*qui peccauerunt*] dicit Io.mona.

6 † gratia effusa plus vel minus affluit, prout subiectum gratiæ plus vel minus se coaptat influentiæ. al.quod no. xvi.q.j. possessiones.& ff.de vsu & ha.plenum.§.j.& §.equitij. ¶In vlt.gl.ibi & puto. Idem hic Arc.

¶De verbo.signi. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Desertum non semper ex significatione vocabuli requirit excessum memoriæ, vt in appellatione deserta.*
2 *Ecclesia dicitur deserta per non residentiam.*
3 *Libertas non dicitur plena, nisi quis ab vtraque lege sit liber.*
4 *Præsentatio, quam facit patronus, sufficit, vt postea commissa cura concedere videatur patronus & curam temporalium.*
5 *Episcopus an prohibere possit, ꝙ parochiani non recipiant sacramenta a rectore, quandiu toleratur.*
6 *Lite non contestata bene proceditur in causa appellationis.*
7 *Canonica etiam decimarum debetur de iure communi.*
8 *Papa non potest remittere decimas.*
9 *Protestatio non est necessaria de iuribus acquisitis post sententiā.*
10 *Subditus licet contra proprium ep̄m libertatem p̄scribere nō possit tamen alterius libertatem etiam proprij ep̄i præscribere pot.*

CAP. PRIMVM.

VEniens. Diuiditur in v. partes, primo declarat, quid conferat priuilegium filiationis. secundo ibi, illum. qui locus dicatur desertus circa ecclesias taliũ locorum quatuor articulos declarat. tertio in §. caterum. diffinit articulum decimarum. quarto ibi, in aliis fit reseruatio iuris ep̃alis & parochialis. quinto ibi per declarationem fit protestatio de iure vtriusque. & scias, prout. j. tangit glo, quæ incipit, sed in quo fratres templi & hospitalis in quæstione, quam habebant cum ep̃o. Tibiriacensi ꝑduxerunt quædam priuilegia Alexandri & Lucij, de quorum certis verbis dubitabatur, quid significarent, quod hic in prin. diffinitur. sed Ian. tãgit & Abbas clarius, ꝙ hic loquitur de quodã ordine. qui dr̃ S. Iacobi, & est i Hispania, & sunt laici vxorati, certis diebus in septimana abstinentes a thoro vxorũ, habent. n. clericos in ordine suo. & sic legendo cessarent aliquę obiectiones, de quibus. j. dr̃. [*dictos fratres*] templi & hospitalis, vel alr̃ vt. ŝ. [*non intelligi*] facit ad id, quod dixi, de priuile. recepimus. super. 4. gl. [*si templarijs*] & hospitalariis hic loquitr̃. [*alias non*] ex illo priuile. ſm Ber. [*vel*] i. ꝑ illud, vel i. illa rõne. q. d. hæc est mens verborũ legato. ergo cũ legatus liget eos in hoc exẽptos, patet ſm Ab. legatos posse cognoscere de causis exẽptorũ, quod dicit alibi iam clare non probari. [*a quoquã*] superfluit saltẽ propositio si velis ꝯiũgere quoquã cũ dictione ab alio, q̃ ꝓcedit. [*desertum*] hic desertũ post habitationẽ põt dici [*nouale*] ŝ. e. qd per

1 nouale, Inn. [*in præmissis*] bene dicit, qa † desertũ nõ semper ex significatiõe vocabuli requirit excessum memoriæ vt in appl̃one deserta, C. de ap. qm̃. in cle. de ap. sicut

2 appellationem. & c. si appl̃onem. & † ecclesia dr̃ deserta, per non residentiã. vii. q. i. si quis p̃sbyter. facit. de clr. nõ re si. c. ij. & tales clerici dñr desertores. xxi. q. ij. placuit. & Legistæ habent rubricam, de desertoribus. co. li. xii. [*cultus*] deriuatores dñt & decre. ista concordat, ꝙ locus iõ dr̃ desertus, quia non seritur, aut quia habitatio deserit, hic vult litera cum certo tp̃is spacio quo ad hunc casũ. [*vltra*] sonat in negatiuã. i. ꝙ nõ est memoria, ꝙ p christianos fuerit habitatus, & de hoc. ŝ. e. lib. de præscrip. c. j. ad fi. & est sic illud tñ, quod hr̃. de cã pos. cũ. ecclesia. [*memoriam*] hic formauit Inn. vnam gl. magnã valde, q̃ principaliter tractat, quid veniat in ꝓbatione, cũ monasterium priuilegiatũ super decimis noualiũ certæ parochiæ agit ꝯ rectorẽ parochiæ, quasi possessor earum, & eꝯ. rector agit ꝯ mona. vt illas sibi dimittat in pace, quam gl. hic non pono, quia quasi ad literam in Spec. de ꝓba. §. i. ver. vltimo, sed illã inuenies tñ ver. ibi, quid si non est, vsq; ad ver. & no. ꝙ p̃scri. non fuit de hac glo. Inn. q̃ permixta ipsius glo. in dec. quid per nouale, durat, vsq; ad ver. breuiter aũt no. sed fuit illa pars V in. in dec. fi. de priuile. [*plena*] latum ver. ꝙ non ommittauit Bonifacius ponere. ŝ. e. lib. de priuile. si papa. tñ restringitur per literam præcedentem in q̃ in & sequentẽ, vt ſm & c. per q̃ patet, ꝙ hæc plenitudo restringitur ad l. diœcesanam:

3 vnde dicebat Inn. ꝙ † non dr̃ plena libertas, nisi quis ab vtraque legẽ sit liber. [*quæ fedm*] iste est secundus articu. [*interdicto*] respicit loca & personas, excõicatio personas tñ [*quas*] tertius articulus [*easdem*] quartus articulus. ꝑ quo, clericos. hic operatur priuilegiũ, ꝙ alr̃ non licet, ŝ. de insti. ad decorẽ. de sta. mo. & Dei timore. Host. [*idoneos*] alias non debet recipi, sed poterunt ecclesiæ, cum exemptæ non sint, per ep̃os de aliis clericis idoneis ordinari. ŝ. de sup. ne p̃la. c. ij. Ho. [*examinandi*] Arc. hic posuit quandam glossam, quam de lib. D. Inno. habuisse dixit, quam quia communiter non hr̃, ad ipsius instar non mutatis verbis ponã ad literam, dixit. n. sic. Idcirco clerici fratrum præsentantur ep̃is & examinantur ab eis, qa huiõi ecclesiæ non erant exemptæ, & ideo clerici per ep̃os erant in eis instituendi, secus autem esset, si ecclesiæ essent exẽptæ ex toto, qa tunc instituerentur clerici p fratres. 16. q. ij. c. j. sed & tunc si populus non est exemptus, rector ecclesiæ institutus per fratres recipiet curã ab ep̃o, & reddet sibi rõnem populi. & ibit ad conciliũ ep̃ale, & recipiet ibi statuta sinodi, & rñdebit de quarta decimarum & oblationũ & mortuariorũ, & hmõi, q̃ sibi a populo obuenerint, & p̃stabit sibi reuerentiã, obsequiũ & honorẽ rõne populi, & alia q̃ alij rectores p̃stãt ep̃o, arg. ŝ. de priui. ex ore. de ma. & obe. quod super. nec est ꝯ hoc, quod diximus. s. ꝙ dẽt recipere curam aĩarũ ab ep̃o, quia eadẽ rõne vr̃, ꝙ qñ ep̃s instituit aliquem in ecclesia nõ exempta, vbi clericus est patronus, ꝙ deberet recipere curã temporalium a patrono, sed nõ est simile, quia curam animarum non potest quis habere nisi per ep̃m, cui subest, vel vicarium eius. xvi. q. vij. nullus. ŝ. de offi. archi. cum satis. ŝ. de insti. ex frequentibus. vicarius autem non vr̃ abbas exemptus. Secus autẽ est in cura temporalium, quæ intelligitur data hoc ipso;

4 ꝙ concessa est cura aĩarum. Item potest dici, ꝙ † præsentatio, quã facit patronus, sufficit, vt postea cõmissa cura animarum concedere videatur patronis & curam tpalium. examinare aũt eũ non debebit ep̃s, quia nõ instituit eum in ecclesia, imo abbas, nec confirmat, neq; ei manum imponit, tales. n. examinandi sunt. ŝ. de cle. venerabilem. & c. nihil. cura. n. aĩarum in hoc casu nõ est p̃cipalis, sed accessoria; ex quo. n. per patronũ clericũ institutus est, & cura aĩarum quasi accessoria est. & ideo ẽt nulla eius exceptio admittitur, nisi forte infamia laboraret. ŝ. de ap. ꝯstitutis. ŝ. de accu. accedens. nec accusabatur a populo, vel ab alio coram ep̃o. Item ep̃s de crĩbus eius, vel negligentia non inquirit, quia nõ est iudex eius. Sed si est negligens, vel ẽt absens, tunc ep̃s potest dare licẽtiam populo, quod ab alio recipiant pñiã

5 & alia sacrã. ŝ. de of. or. inter cætera. in fi. sed ep̃s non † ꝓhibebit, quod parochiani non recipiant sacrã ab huius rectore, quamdiu toleratur. 8. q. 4. nonne. nisi sciret, vel vehementer præsumeret, ꝙ parochianos vellet rector trahere ad errorem, vel ad peccandum. tunc. n. nõ quasi iudex, nec in forma iudicij, sed quasi superior rector eius. & cui ẽt præ aliis. & super alios est commissã cura eius parochiæ; poterit eis mandare, ꝙ ab eo non recipiant sacrã. ŝ. de diuor. quanto. tñ bene caueat iste ep̃s, quia si postea rector conqueritur de eo, oportet eũ probare causas & præsumptiones, quare hoc fecit, quas si non probauerit, punietur. ar. ŝ. de exce. prela. c. ij. ad hoc aũt rector, si appellent parochiani extra iudicium, appellandus est abbas suus, & hæc appellatio plus habet vim prouocationis ad iudicium, q̃ appellationis. ŝ. de ap. cum sis. sed si appelletur ab eo iudicio, tunc appellãdus est ep̃s, a quo eos habet, ar. de ma. & obe. solitæ. sicut ecclesia vacante custodiam habebit populi quo ad curam. lxiii. di. si in plebibus. officia tñ audiẽt in parochiali ecclesia etiam vacante etiam ab extraneo sacerdote, quia locus ille corporalis ad hoc deputatus est. ŝ. de parochia. vt dominicis. imo si rector processisset inquirẽdo contra parochianum, appellabitur ep̃s, & tunc vocabit rectorem, vt defendat processum suum. ŝ. de app. cũ speciali. circa finem. & si non apparuerit, procedet ep̃s:

6 † quia in causa appellationis bene proceditur li. non contest. Inn. hanc gl. habui de lib. D. Inn. originali non mutato verbo, quam pauci; aut nulli habent. & ideo eam sic transcripsi, & sic posui post eum, sic loquitur Arc. vide dec. per exemptionẽ. ŝ. e. lib. de priui. subiectæ. etiam si ecclesiæ essent exemptæ. ŝ. eod. lib. de priui. per exemptionem. & ibi super ver. ipsi parochiani. inuenies, quod net. hic Arc. de quadam gl. Host. posita super extrauagãti, ad perpetuam. [*al: s bonis*] mobilibus ſm Hostiẽ. ſm quem de immobilibus quid iuris dicitur. j. §. in aliis.

7 [*vel tertia*] hic euidenter patet, ꝙ † de iure communi debetur canonica etiam decimarum, de deci. qm̃. & c. dudum. de præscri. de quarta. de offi. or. cõquerẽte. ab hoc

non

non esset priuilegiũ Host.[*quolibet*] alio priuilegio vel cõsuetudine, de deci. cũ sint homines. & c. apostolicæ. Hosti.[*reseruato*] sic. s̄. de testa. officij. & c. de his [*defensionibus*] præscriptionibus, exceptionibus, & his similibus de quibus remittit Host. s̄. de li. cõte. exceptione. eo. li. [*iuribus*] cõibus, vel specialib⁹, puta priuilegiis vel cõsuetudinib. de exces. præla. accedentibus. s̄. eo. lib. de priuile. volentes. in fin. Boati. exponit de cõpositione, vel re iudicata, quę si super his prius factæ fuerant, seruabantur. [*derogari*] remittit Inn. ad no. s̄. eo. olim. ibi vide super verbo. aperiẽdũ. ¶ Prima gl. summat. ¶ Quinta gl. soluit duo dubia. ¶ Gl. sed in quo. obiicit & soluit exprimendo sex in quibus obtinẽt isti fratres. ¶ Gl. vltima rñ. per ob. & sol. ¶ In gl. j. in fi. quod in capitulo sequitur. ideo non summatur, quia nõ respicit multũ. ¶ In gl. satis puto. ibi [*interdictum*] hic patet. s. iiii. j. is cui cõuicto. tertio rñ. cũ primo & secũdo. ad idẽ. s̄. c. ii. c. j. §. si qs coniunctis. cũ illa decre. sacro. eo. ti. & decre. epõrũ. s̄. eo. li. de priuile. & decre. secunda. s̄. e. lib. de offi dele. ¶ In glo. sqa. in fi. hoc teneas, licet Host. dicat. ꝙ verbũ vltra memoriã hominũ terminare põt clausulã præcedentẽ, quasi priuilegiũ locũ nõ habeat, si est memoria, ꝙ locus fuerit cultus, quã uis per saracenos, ꝙ non placet, & ipse fatetur, ꝙ lectura gl. benignior, licet, vt dicit alia, iustior, qa priuilegiũ est p̄iudiciale. ¶ In glo. est lex. in fi. vnde sub diocesanis poterunt conueniri s̄m Inn. & vide, quod no. s̄. eo. lib. de priuileg. c. j. §. in eos. in gl. v. ¶ In gl. sed in quo. ibi [*sibiipsis*] dicebat ergo Hosti. & post eũ Ioan. mo. & Arc. ꝙ isti grauantur in vno, qa soluunt, ad quod nõ te. per prę. decre. ex parte. sed statim releuantur in alio, qa soluunt clericis ordinis sui iuxta regulã. s̄. de paroch. c. j. & ff. de iure iur. eũ qui. in prin. vnde dicebat Ioã. mo. in habentibus symbolũ. i. cõueniẽtiã facilior est transitus. argu. s̄. de testa. requisisti. §. secus. Boat. dicebat, ꝙ pp opi. q̃ habet † papã decimas remittere nõ posse, cũ sint de iure diuino, de qua no. s̄. de deci. a nobis. ad conscientias istorũ saluandas sic erat prouisum, vel s̄m eũ intelligatur, ꝙ soluẽt de his, de qbus soluere priuilegio cessante deberẽt, istæ difficultates cessant, si dicamus, ꝙ de aliis religiosis loquatur, vt hic dixi in fi. primæ gl. & facit, quod dicã super gl. se. ¶ In glo. s̄. de. in fi. vnde dicebat Inn. ꝙ hic vult ista moderatio, ꝙ iste ordo sancti Iacobi de quæsi. post concil. integras decimas soluant, intellige parochiis qbus debentur. ¶ In glo. vltima. ibi. [*suborta*] dicit ergo Io. mo. opponendo, hãc protestationẽ inutilẽ per hæc iura & per leges. C. de iudi. sub specie. & C. sen. rescin. nõ posse. l. ii. in fi. de iuribus omissis, quæ cõpetebant tẽpore iudicati, hoc p̄cedere nõ vĩ. li. † de iuribus acquisitis post sñiam non erat p̄testatio necessaria, cũ illa per iudicatũ nõ lędãtur. s̄. de exce. c. pe. ff. de exce. rei iu. & an eadẽ. §. si partẽ. & l. si nõ meã. & l. se. & hoc cõcedit ad primũ tñ det, ꝙ iura & defensiones pristina iure priuato inspecto sublata sunt, vt in cõtriis, secus inspecto iure publico & ex cã p̄testationis cõseruantis defensiones & iura omissa, arg. ff. de re iudi. imperatores. dicit ergo hic solã p̄testationẽ cõseruatiuã iura omissa, nã papa qui est supra ius de cõcess. præ. p̄posuit. legẽ, quã vult imponit sñiæ, quã dat, vel tradit partibus. ff. de solu. in l. j. i. rñ. & C. eo. ti. l. j. vel s̄m eũ p̄testatio non est hic iuris cõseruatiua, sed declaratiua, & hos effectus & alios habet p̄testatio, de quibus remittit. j. ti. j. in generali. dicit ergo, ꝙ qñ super certo articulo actũ est, nõ nocet in aliis cap. C. de transac. si de certa. & no. s̄. de transac. c. j. bũ tñ nocet in aliis p̄bationibus, vt iure cõi videãtur exclusæ, vt in iuribus hic in prin. allegatis, sed si agatur in genere p̄sonali, vel reali, absolutio obest in oĩbus rẽ causis, quã p̄bationibus, qa ius suũ quodcũque & vndecũq; vr̃ in iudiciũ deduxisse. ff. de excep. rei iudi: & an eadẽ. §. vt tñ. s̄ eo. li. de re iudi. abbate. q̃rit demũ ipse Io. mo. qd incũbat ep̃o hic p̄bare, & qd religiosis. Rñdet, ꝙ ep̄s diligenter videre debet, si ius cõe, quod est p̄ eo, possessione, vsu, vel cõsuetudine innatũ, nã & leges firmantur frequẽti iudiciorũ vsu, & lõga cõsuetudine approbãtur, sicut ẽt p desuetudinẽ abeunt. C. de veteri iure enu. l. j. §. sed si quæ leges. iiii. di. §. leges. & §. vl. videat ẽt si priuilegiũ abrogat ius cõe, vel illi derogat q̃ sunt diuersa. ff. e. ti. derogatur. & dixi s̄ de cõsue. c. fi. j. rñ. in fi. sic & hoc priuilegiũ nõ abrogat, sed derogat iuri cõi in certis articulis, videat ẽt si p̄scriptũ esset priuilegio. s̄. de priuile. si de terra. & c. accedentibus. Itẽ si pars religiosorũ vult se priuilegio iuuare, sicut dãte cãm p̄scribẽdi, ꝙ requirit, qũ p̄scriptio est iuri cõi cõtria. s̄. c. li. de p̄scri. c. j. & si tunc religiosus excedere velit metas priuilegii, in excessu iuste repellitur, dat exemplũ, si allegat priuilegiũ de libera sepultura, cũ in priuilegio apponi solet clausula, salua canonica &c. de sepultu. certificari. si iste ẽt cõ canonicã se velit iuuare p̄scriptione, vel cõsuetudine, qa malã fidẽ habet, in eo quod excedit nõ p̄scri. s̄. de præscri. veniẽs. j. ti. j. possessor. videat ẽt ep̄s, si priuilegiũ expresse nõ tollit ius cõe, & si in aliis nõ possit saluari, & si graue p̄iudiciũ offert, qa tunc nõ tollit, argu. C. de app. p̄cipimus. in fi. s̄. de priui. pastoralis. & c. in his. de deci. suggestũ. Itẽ pars religiosorũ videat diligẽter priuilegiũ, & an iuuetur cõsuetudine, q̃ qñque interpretat̃ priuilegiũ, de cõsue. dilectus. & si priuilegiũ iuuatur cõsuetudine firmante priuilegiũ, vt no. de præscri. veniẽs. tũc p̄scribitur cõ ius cõe, de p̄scri. auditis. † nã licet subditus cõ propriũ ep̄m libertatẽ p̄scribere nõ possit alterius libertatẽ ẽt proprij ep̄i præscribere põt, vt. d. c. auditis. & c. cum nõ licet. & c. de quarta. q̃rit, qd si vtraque pars suã intentionẽ probat. Rñdet, ꝙ iudex cõsiderabit, q̃ pars efficaciores habeat rõnes, & cuius partis testes dicãt verisimiliora, de re iud. suborta. de testi. in nostra. insti. de cõtrahen. emp. §. diuersæ, sunt & alia cõsideranda, quæ habentur ff. de test. l. iii. præsertim. §. eiusdem, secundum Io. mo.

SVMMARIVM.

1. *Monasteria includuntur appellatione ecclesiarum.*
2. *Coniuratio quid sit.*
3. *Monachus etiam vtilitatem monasterij tractare non potest sine licentia superioris.*
4. *Negari non potest, quod visus affirmat.*
5. *Certum aliquid esse, vel leuiter posse fieri, paria sunt.*
6. *Crimen probatur per iuramentum, vbi de voluntate illius, contra quem producitur, confectum fuit instrumentum.*

CAP. II.

Constitutionẽ. Diuisio in prima glo. & olim incipiebat, coniurationũ. & fuit multũ decisa, cuiuslvis ecclesiæ cathedralis, vel inferioris secularis. vel regularis, nã in monachis eadẽ pœna, cũ eadẽ sit ratio, & fortior. s̄. e. lib. de hæret. accusatus, ad fi. & † monasteria [a] includũtur appellatione ecclesiarum, de hoc. s̄. de sup. neg. p̄. grandi. in glo. no. ad iudiciũ do. papę dicebatur integra, vt his verbis vtamur Archi. [*conspiratores*] dicit Arch. ꝙ s̄m Hug. coniuratio † est pluriũ in vnũ iuratio, & differt a cõspiratione, qa fit cũ iuramento, illa sine, fit enĩ p̄missio, vel pactio sine iuramento, dicta a cõspirando. i. simul spirando, qñ. s. plures spirant, flant, & tendunt in vnũ, & põt dici a cõ & spiritu. i. superbia vel elatione. ¶ Subdebat aũt hic qõnẽ, quã disputauerat, q̃ erat, an monachi, qui per publicũ instrumentũ se ligarunt & iurarunt inuicẽ se iuuare cõ abbatẽ ipsorũ dilapidatorẽ, & cõ omnẽ alium monacum damnificantẽ, sint conspiratores a iure reprobati. Arguit ꝙ sic † cũ monachus ẽt vtilitatem monasterij tractare nõ põt sine superioris licentia. xvij. q. j. monachi. i. ij. & c. qui vere. de postulã. c. ij. facit. vii. q. ij. diffinimus. in fi. xx. q. iiii. c. ii. & iii. cum ergo ẽt in licitis monachi propria voluntate vti non possunt, & isti ea vsi fuerunt, conspiratores fuerunt & puniendi. xj. q. j. coniurationum. potissime, quia tales coniurationes non a zelo iustitiæ, sed ab odii fomite p̄cedere videntur de symo. licet Heli. in fi. ii. c. per tuas. versi. nos vero. & ideo tales generaliter reprobantur. iii. q. iii. conspiratores. xj. q. j. coniurationũ. cum iiu. se. de re iudi. cum I. & A. inducit ẽt, quod no. Inn. & Hosti.

Host. de elec. bonæ. ij. vbi scripsi super glo. j. item leges ēt talia reprobant. C. de his qui ad ec. confu. l. denunciamus C. de monopoli. l. j. ff. de col. illi. l. j. si obiiciatur de c. sane. xvii. q. vii. rñdetur, ꝙ ibi nō loquitur de conspiratione, sed fuit ibi scismatici abiuratio, & fidei catholicæ ꝓfessio, ſm Hug. & La. & facit quod no. ii. q. vii. sacerdotes. itē no. Vin. s. de testibus co. c. fi. oēm coniurationē ꝑsuml illicitā, & facit in ij li. feu. de pace te. hac edictali. §. ꝯuenticulas. ¶ In ꝯtriū, cū ad aliquod honestū fit colligatio, nō est cōspiratio, sed potius ꝯcordia & vnio, ad hoc facit. ff. de col. ill. l. j. & facit in Auth. vt cū de app. co. §. si quis de ꝑdictis. vbi dr̄, ꝙ beatissimi patriarchæ vna cōspiratione & cōcordia vnā fidē ꝑdicāt. & facit xj. q. j. si qui clericorū. ibi rebelli coniuratione, & ibi auctoritate interdicente, & quod ibi no. & quod ibi dicit, ꝑsumptio, ſm La. exponitur. i. temeritas. & patet. e. q si clerici. ibi. calūnias machinātes & ꝯiurationū. in prin. ꝙ loquitur de diuisione, q̄ sonat in malū. de cō. dist. ij. prima. & vt dicit, de bona conspiratione pōt intelligi. de cle. cum ecclesia. de cā pos. cū oli. de test. co. dilectorū. iii. q. j. nulli. xc. di. ꝑcipimus. de tre. & pa. c. j. facit de re iudi. c. j. cū l. & A. vbi de aliorū mandato monachi erant in cā, & videbatur cōspiratio, nec tñ fuit reprobata, ad idē de acc. ꝑlatorū. in prin. & quod leg. & no. iii. q. ij. quia ea. & facit, quod no. Gof. & Host. de iudi. exhibita. vt ibi scripsi sup iiii. gl. & facit de iureiu. petitio. & decre. vlt. de te. co. loqtur de coniuratione veritatis calandæ, & de tali ēt 89. dis. c. ii. & xviii. q. ij. §. ecce, loquitur de mala ꝓteruia monachorum, alle. quod no. Host. in sum. de iureiu. § vlt. ver. si vero, & hanc partē tenet, quod ēt tenet Hug. in ꝑ. c. si q clericorū. [*liquido*] i. manifeste [*legitimas*] C. de fru. & li. ex. nō ignoret. ff. de pe. hær. l. illud. ff. de le. ii. qui solidū. §. ēt. ſm Io. mo. & Ar. [*Prohibet*] ꝯ id. ff. de admi. tu. l. quot. §. sicut [*adigit*] i. cōpellit, vel adiungit, & cōponitur ex ad, & ago. ¶ Prima gl. diuidit & summat, & dicit qd primo declaret. ¶ Quarta gl. obiicit, sol. solutionē fortificat. ¶ Gl. ex hoc. no. ad qōnē, quā soluit distinguendo. ¶ Gl. xj. q. iii. primo ponit pœnā conspiratorum, & tres actus a quib. repellunt vñ dicātur. secūdo trac. de ꝑlato authorizante. tertio no. ad qō. ¶ In gl. ibi [*eaque*] loquit, cōmendandi cā in venditionibus dicuntur, si palā appareant, venditorē non obligant. & ibi [*l. iij.*] incipit, si alterius. vide de probationibus, tertio. super. iii. gl. ibi [*certum*] vide de rescriptis. significante. sup. iii. & ibi [*illud*] vide de confirm. vii. vel inuti. cū dilecte. sup. iii. gl. & ibi [*nescit*] legitur, excusandū esse diuus Pius rescripsit. & ibi [§. i.] olī stipulabamur per hæc verba, spondes spondeo, promittis ꝓmitto, sed hodie verba non curamus sed sensum. ¶ In gl. ex hoc. ibi. l. j. §. ij. habentes ius corporis, vel collegii, hre pñt res cōes. & archā cōem, & sindicū ¶ In glo. videbantur. ibi. euidenter apparet. Macrobius sup som. Scipi. lib. ij. char. xxiii. † negari non pōt, quod visus affirmat, & ibi fiet certū. sini ergo paria † aliquid esse, vel leuiter posse fieri certū, ff. de dā. infec. l. dāni §. Sabini. C. de adul. quāuis. ſm Io. mo. facit. s̄. de po. c. ij. in fi. qui ma. acc. pos. in sup. & quod ibi no. in j. gl. dicebat ergo Io. mo. dupliciter dici certū, aut qa ex se appet qd, quale & quātū, aut alia demōstratione, vt in l. certū. hic alle. aut qa pōt fieri certū, vt cū ꝓmittitur vinū & granū, quod est in horreo, quod per apertionem horrei fiet certum. ff. de ver. ob. vbi aūt nō apparet. § sed qd vinū. sic si examinabitur electus, scietur, qd sit in suo horreo. ¶ In glo. ex hoc. ibi [*ex literis*] & hoc scripsi post Cōp. Inn. & Hosti. co. ti cū oēs. in princ. & ibi videas, quō mdetur ad decr. cū dilectus. de cleri. nō resi. & vide, quod scripsi de rescriptis, cōstitutus. sup ver. p diaconū. ¶ In gl. xj. q. j. ibi. ꝯ eos. qd de aliis vide. s̄. de re iudi. cū. l. & A. in vl. gl. & quod supra dixi. & ibi [*cum in positionibus*] vbi ēt de hoc in iiii. gl. & facit, quod no. ff. ad turpil. in senatus. in j. gl. & C. ad l. aqui. ꝯ negantē. in j. gl. disputaui & terminaui † probari crimen per instrumentū, vbi de voluntate illius, ꝯ quē producitur, cōfectū fuit instrumentū, vt hic & ibi. & 88.

di. neq; al. no. & vide in merc. j̄. de re. iu. semel. mal. ¶ In glo. vlt. ibi [*non est obligatorium*] & ibi habes casum. l. conuenire. ff. de pac. do. quam hic alleg. Ioan. mon. & Arch.

CAP. III.

EXijt, qui seminat. In fi. j. gl. idē Ar. dicit Io. mo. ideo sisto ratē, illā ꝓhibitionē tñ & eius pęnas Io. XX. suspendit ad apostolicæ sedis bñplacitū p cōstitutionē suā, qa nōnunquā.

SVMMARIVM.

1 *Persona excommunicantur & loca interdicuntur.*
2 *Cælum & cella in quibus conueniant.*
3 *Vita contemplatiua in quibus præmineat actiua.*

CAP. IIII.

PRiuilegium. Non diuiditur, qa pendet vsque ad vltimā dictionē [*habitantes*] ēt ad tēpus Archi. & hic. j̄. iii. gl. [*interdicto*] no. † ꝑsonas excōicari, & loca interdici. xj. q. iiii. nemo episcoporū. de cleri. ex. mi. postulastis. rñ. j. Io. mo. [*prioratus*] ꝙ de his posset intelligi. videbatur p decr. s̄. de transact. ꝑterea. de ecclesiis vero vel capellis, ꝙ intelligentur noie cellarū monasterii, vt̄ per. c. xviii. q. ij. quā sit. in prin. cū sua glo. [*deputata*] patet hoc in cellis heremi camaldulen. de qbus dixi, de elect. cū monasteriū. sup gl. ij. plenius de regula. sane. in fi. vlt. gl vbi videas, qñ sit expediens vita solitaria [*defendunt*] dicit Io. mo. ꝙ huius rō est, qa vnū de duobus, de vno principaliter, & de alio non principaliter, ipsum simplr̄ sumptū debet intelligi de eo, de quo p prius, siue principalius dicebatur, & est casus expressius in hac materia, de priui. qm̄ per. C. de his qui ve. æta. impe. l. fi. ff. de le. ij. cū pr̄. §. de hæreditatē filius. & l. si itaqȝ in testamento. in fi. de do. inter vi. & vxo. cū hic status. §. si donator. & l. sed mors. de verb. ob. ex ea parte. §. insulā. & no. in Authen. de nup. §. per occasionē. coll. iiii. & In hoc plus se extēdit Io. mo. quā expediat, vel materia c. istius exquirat, imo aliqua plus congruere viderentur decr. primæ. s̄. e. coaptetur aūt ꝓposito quod ꝑdixi, quia cū de celis datū sit priuilegium, & de illis vt prius loquamur, vt de solitariis locis, q duplr̄ cælant, vt dicā sup gl. ad alia referri nō debent, & facit in Auth. de monachis. §. cogitā. col. j. ¶ Prima gl. summat. ¶ Scda gl. soluit dubiū. ¶ Añpen. gl. declarat textū. ¶ In glo. pp hoc. in fi. ais locari potuisset sub ti. s̄. ꝓxi. vel sub ti. de priuilegiis. ¶ In gl. cella. ibi [*a celando*] hoc importat occultationē, & sequitur inde qdā. Hostia claude celer, vt cla postea celer. ī alia significatione ponit ꝓ sculpere, vñ Ouidius. Materiā superabat opus. nā multas illic Equora celant. & sic sclupēdo materiæ datur forma, q̄ ornat, & cella monachū, quē mūdo celat p contēplationē ornat Deo, & hoc potissime de talibus solitariis cellis dr̄, & ꝑdicatorū respectu ſm be. Ber. inter † cælū & cellā est cognatio nō solū noīs, sed ēt pietatis, quod eñ in cellis celatur & geritur, hoc in celis. s. Deo vacare & frui, p quod de cella ī cælū ascenditur. & in fi. pp quod in ordine Carthusiēsi, de quo dixi. s̄. de deci. c. ij. co. lib. & s̄. riiu. ꝓx. ꝯstitutionē nō habet locū quo ad cellas fratrū, qui sunt in claustris ipsorū, q regulariter sunt duodecim, habēt eñ illi cōionem. claustri ecclesiæ & capituli & ceteris diebus refectorii, vt ēt scripsi de reg. sane. in fi. magnæ gl. ¶ In glo. in est. in fi. dictio cōposita a con, & viuo. vñ & simul comedētes conuiuere dicuntur. Arch. ¶ In gl. vlt. in fi. Arch. inducit illud Gregorij, ꝙ quis ex corde nobis est appetēda. viii. q. j. in scriptis. versi. quies. propter quod videtur contemplatiua præcellere. ad idem. c. q. cui episcopatū, quod dicit verum ſm Augu. nam. xij. sunt † in quibus vita[a] cōtēplatiua ꝑeminet actiuę, vt dr̄ in sum. de virtutibus, vbi tractat de ꝑeminētia vitæ ꝯtēplatiuæ ad actiuam. & vide, quod scripsi de reg. sane. in magna glo.

ADDITIO.

a ¶ Vita cōtēplatiua. Nota hic, ꝙ ꝯtrū hr̄ ij. q. vij. sancta quippe. cum gl. de renū. c. nisi. in fi. vide de his i c. diuersis de cle. ꝯiu. & i c. licet. de re.

SVMMARIVM

1 *Priuilegium quando, ne persistit in persona priuilegiati.*
2 *Meum, tuum, suum ad diuersos loquendi modos relata importat idem suppositum.*
3 *Iurans suum non esse, debet adiicere, nec commune.*
4 *Indiciorum auctoritas non debet esse in pendenti.*
5 *Priuilegium papæ non debet ius alterius absorbere.*
6 *Princeps non debet ius alterius perimere.*
7 *Familia nomen secundum diuersitatem casuum diuersimode sumitur.*
8 *Legatum vxori, si ante mortem diuertit, sibi non debetur.*
9 *Foramen non dicitur causa continua foraminis, quo habet extramitti aqua manu missa, secus si sit aqua de calo cadens.*
10 *Priuilegia dicuntur odiosa, dum concurrunt fauor & odium.*

CAP. V.

SIcut nobis. Cõis diuisio, qa in prima consultatio a verbis duplicis gratiæ causata, in secũda latior rñsio ibi. breui. vel ibi. valet. latitudo rñsiõis patet in verbo, sĩtibus. & in ver. ẽt si curasti. cui loquit. nõ apparet si Cardinali, vel epõ scribit, habent isti cõmẽsales ipsorũ hodie priuilegiũ a iure cõi super officio dicendo, quod habes in clemen. de cele. mis. dignũ. hæc ãt duo, q̃ hic cõtinentur, nõ habent a iure cõi, sed de spãli grã, vt statim sequitur. de primo cõstat. de secundo quo ad Cardinales vide, quod scripsi de cleri. non resi. cũ dilectus. sup vlt. gl. de episcopo scripsi. e. titu. ad audientiã. in gl. vlt. [*sibi*] dicit Io. mo. † priuilegiũ qñque persistit in psona priuilegiati. s. e. li. de cõcess. pben. qa cunctis. §. j. qñ que deriuat in alios, vt hic. ar. ff. de ma. vin. l. iii. & istud est priuilegia deriuantis. s. eo. li. de pbend. si cui. & ideo dicit ibi & hic. & eo. ti. de præben. quãuis tibi. post prin. ibi gratiã tibi factã, quo tñ ad effectũ priuilegiũ est illius, in quẽ deriuatur gratia [*beneficia*] late ponitur, vt ẽt maiora cõprehẽdat. s. eo tit. c. pe. & vide, quod ibi scripsi in prin. & in fi. s. eo. li. de rescri. si pp. in prin. ibi ẽt scripsi de bñficiis exẽptorũ [*clericorum*] hic nõ taxatur numerus, qñque taxatur, vt dicã. j. in gl. quærit. & patet. s. de præben. quãuis. ij. & tunc an numerus impleatur in primo decedentibus, ibi no. in glo. ista duo. in fi. & plenius super ea scripsi, quomodo ẽt in illo numero nõ imputantur bñficia, quæ alias iure proprio, vel deuoluto poterat cõferre, ibi scripsi plene post prin. in gl. si ergo. posset tñ imputare conferendo illa auctoritate apostolica, vt. j. dicã super ver. possis. [*tuorum*] dicit Io. mo. q † tuũ, suũ, & meũ ad diuersos loquendi modos relata important idẽ suppositũ, qa ego de his loquens dicã, clerici mei, tu ad me loquendo dices clerici tui, duo de hoc inter se loquẽtes dicerent. clerici sui, & sic de vno istorũ pronominũ dr̃, & de alio intelligitur, & de hoc ff. eo. ti. pupil. ad fi. vbi dr̃ q verbũ, suũ, ambiguum est, vtrum s. de toto, an de parte significet, & ideo † qui iurat suũ non esse, dẽt aducere, nec commune esse. & facit, qd̃ no. ff. de pcu. Põponius. §. sed & is. alle. Io. mo. cõtrium, q nõ su ambiguũ. ff. de interro. ac. si defensor. §. i. ff. de exce. rei iu. si qs cũ totũ. §. i. rñdet, q vt accidens denominet subiectũ, oportet, q ẽpi subiecto cõueniat in totũ, vel p parte maiori. ff. de le. iij. l. legatis seruis. §. si vn⁹. & dixit Philos. & de scuto dimidio albo, & dimidio nigro non põt dici quid est ibi simplr̃, sed qd̃ sm̃ qd, & hæc se cõpati põt in eodẽ subiecto, vel q Socrates sit niger, & tñ sit albus ĩ pede. & iõ in his nõ est cõña, sed cõpatientia de vno ad alterũ. & ideo verbũ, meũ, de vi verbi dẽt ĩtelligi, q sit meũ simplr̃. i. in omni sui parte, seu maiori, & qd̃ dicit lex pupil. dẽt adiicere, & c. intelligendũ est dubitationis tollendæ cã, vt ibi no. & dicit, q putat falsam gl. q̃ est ibi, §. sed & is. qa liquet, qd̃ est cõe, nõ põt ppriẽ dici meũ, ff. de ri. nnp. illud. j. rñ. & ff. de au. & ar. le. l. q tibi. licet quo ad quosdã certos act⁹ qñq; cõe censeat meũ, vt in d. l. illud. ij. rñ. & hoc sit ibi fauore matrimonij. & C. de cõi ser. ma. l. j. & ij. fit fauore libertatis, q̃ oib. reb. fauorabilior est. ff. de re. iur. libertas. q in aliis duab. ll. dr̃, intelligit † pp auctoritatẽ iudiciorũ, q̃ non dẽt esse in pendenti. ff. de iud. non quẽadmodum [*cedentium*] vbi aliqd non exprimitur. dẽt fieri cessio in manib. eius, ad quẽ spectat, ad hoc s. e. lib. de præb. dudũ. vbi receptio renũciationis fuit expresse permissa & hoc placet. & tñ de hoc Arc. all. pro, & cõ. & nõ eligit. primò, q in manib. priuilegiati cedere possit, ĩducit, q collatione concessa vr̃ cõcessum oẽ id, per qd̃ ad cõcessionẽ peruenitur. ff. de iu. om. iu. l. ij. de of. del. pterea. & c. suspitionis. sicut vr̃ cõcessum cohęrẽs ei, quod est cõcessum. j. q. j. sicut Christus, 44. di. in prin. cũ oĩa eiusdẽ generis debeãt eiusdẽ iuris cẽseri, vt no. xcv. di. illud. in vlt. gl. cũ ergo cõferre nõ possit, nisi vacet, per cõñs potestatẽ habebit renunciationẽ acceptãdi, facit ff. de ser. vr. pd. l. iij. §. pe. de ac. emp. creditor. §. illud. C. de bo. vac. l. ij. lib. x. ff. si ser. vẽ. testatrix inducere poterat. s. ti. px. q̃. ¶ In cõtrium, ver. cedentiũ, dẽt ciuiliter intelligi, vt cessio sit iuridica & talis, q̃ facit beneficiũ vacare. i. facta in man⁹ sui superioris. vij. q. i. ẽps de loc. & de renun. admonet. & c. q in dubiis. & c. vlt. vj. q. iij. deniq;. 18. q. ij. abbates. [*propter*] nec † dẽt priuilegiũ papæ ius alterius absorbere. xcix. di. c. fi. de ecc. ædi. ad audientiã. ii. de confir. vti. vel inuti. c. vlt. de off. or. licet. & remittit de rescri. cum aliquib. neque † dẽt princeps ius alterius perimere, licet possit differre. C. de preci. imp. of. l. quoties. & p renũciationẽ in totũ absorberi põt ius ẽpi, qd̃ hẽt in persona renũciantis, cõ id. lvj. di. satis peruersũ. facit xxv. q. ij. seruatis. & xj. q. i. peruenit. & ff. de his, q̃ ĩ si. cre. si pater. vbi libera peculij administratio filio cõcessa intellr̃ sine fraude creditorũ. & sufficere debet priuilegiato, q sine alterius pĩudicio post renũciationẽ in manu destituere valentis factã beneficiũ cõferre possit, de priuilegiis ĩ his. quare dixi destituere valẽtis, vide no. in cle. de renun. c. vno. ad fi. super ver. manib. decedentiũ. qñq; curia dat potestatẽ in aliis vacationib. præter mortẽ, vt scripsi. s. e. li. de rescr. susceptũ [*possis*] voluntati ergo ipsius & nõ necessitati subiicit, vt no. s. n. j. c. j. in gl. ij. & no. qa hic non exprimitur auctoritate nostra, sicut in decr. quis. ij. de præb. tñ subintellr̃ saltẽ quo ad illa, q̃ alias cõferre nõ poterat in illis, si vult vti grã, & illius virtute cõferre dicet factum auctoritate apostolica, ĩ lr̃is aũt facultatis bene distinguitur, an eo casu sit ibi expressũ auctoritate apostolica, vel non. s. eo. li. de rescr. cũ aliquib. in fi. [*quodque*] sonat, & , q, & eadẽ coniunctio. s. eo. li. de ele. licet canõ. post prin. & ponit formã scdæ grã, & æque dicere poterat, vel q: qa pcedit declaratio inferior in his formis cõiũctis vel diuersis: nam & in similib. procedit, vt sequitur. [*præbẽdatum*] si ecclesia nõ hẽt pbẽdas distinctas. vide, qd̃ no. s. eo. li. de cle. non resi. c. vno. in gl. pe. cũ suis remiss. [*vt*] regulariter vt, denotat modũ, circa qd̃ vide, qd̃ no. de cõd. appo. verũ. in gl. ij & super ea. hic ergo sonat in sicut, vel eo modo, quo perciperet, si &c. [*dubitamus*] vide, qd̃ dixi s. ti. i. solet. super gl. ij. [*breui*] sic s. de iureiu. breui. de breuitate vide, qd̃ dixi. s. de pę. & re. significauit. & s. ei. l. de testa. si pr̃. super j. gl. [*oraculo*] hoc exponitur. s. eo. lib. de ele. ppetuæ. in prin [*& similibus*] de duobus casib. quærebatur, & de similib. rñdetur [*per te*] alias pro te, & hãc habuit Io. mo. q p id notabat, q non de nepotib⁹ intelligi & afinis deferratis, q nõ sunt p, sed cõnam principalis rõ considerãda est, ff. de auct. præst. l. j. in prin. & ar. ff. de sta. ho. l. q̃ritur. & Arc. ẽt monebat priuilegiatũ p eadẽ iura, vt caueret, ne haberet aliquos non p se, sed ad finẽ priuilegij participandi, propterea semper cõpertum est, q volentes beneficia concedi nepotib. faciunt se talium capellanos, vt ipsi priuilegiati eis renunciãtib. illis ea cõferant: interdũ ẽt priuilegiati hoc pcurant, cũ spes est pximę vacationis, vt suis conferre possint. de secũdo satis est notũ ad finẽ tm̃ hñdorũ fructuũ taliũ capellanias pcurari sæpissime, vt pxi. dixi, hoc aũt voluit litera sequens. dũ dicit [*quæsiti, vel recepti*] qñq;. n. quærunt hic plati, qñq; quæruntur [*familiares*] statim subdit [*domesticos commensales*] de familiarib. & domesticis diuisim hr̃ 47. di. §. necesse. ver. hinc ẽt. ij. q. vij. peruenit. iij. q v. c. j. 4. q. 3. ẽt. q ẽ lex C. de testi. xj. q. iij. qm̃ multos. 24. q. 3. §. vt ergo.

s. de

§.de offi.delega.insinuante.de off.iud.c.j.de arbitris.cum olim.de testi.i lris.vbi de hoc.de cle.nō resi.cū dilectus.§.c.l.de censibus.exigit.de priuilegiis.licet.de here.filij.in fi.de poenis.c.j.& vlt. §.pmissis.in cle. de deci.c.j.de cele. mis.dignū.de priuilegiis.c.j. in fi. leges multæ de his loquuntur,sufficeret tn̄.l.pronunciatio.ff.eo.titu. cū.l.seq. ad idē.ff.de ædil.edic.ædiles.§.fami.C.de his q ad ec.cōf. l.vlt.§.lanc.ibi concor.de hoc.C.de asse. & do. l.iii. iiii. & v.& vltionibus.C.de do.& pte.per totū.lib .xii.veritas

7 aūt est,ꝙ fm † diuersitatē casuū diuersimode sumit nomē familiæ,vt patet in præ.l.pnūciatio.hic ergo & similibus sumitur,vt hic declaratur,cōstat aūt,ꝙ hoc nō sumitur p cōstitutis in dn̄ica, vel patria ptāte, nec prius astrictis aliquo vinculo cognationis,seruitutis, vel quasi, sed pro liberis psonis. de quibus. §.e.lib. de priuil.auctoritate.§.si.seipsos deputātes ad seruitium honestū alicuius dn̄i, qui mercenariis æquantur, quia p mercede seruiunt saltē victus stricte sumpti. vn̄ dicit hic, suis expensis domestici,cōmensales. ꝯhitur ergo hæc familiaritas.cōi cōsensu recipientis & recepti.licet ēt dicatur receptū quoque ad id p recipientē cogi, facit.xvj.q.j.qui vere.ver.nisi forte. & eadē rōne nos aūt. & no.ij.q.vij. cū pastoris.& j.q.j.merito. quare si coactio non sit absoluta,qa tunc secus.§. quod met. cau.sacris.vbi de hoc, habet aūt hæc familiaritas quoddā instar societatis,quæ licet cōsensu plurīū ꝯhatur,alterius renunciatione dissoluitur,instit.de soci.§.manet.ff.pro socio.l. ij. & l.si cōuenerit.Si ergo dn̄s licentiat familiarē,vel familiaris licentiat seipsum sine fraude,cessant hæc priuilegia, cū desie

8 rit esse familiaris,sicut † legatū vxori,si an̄ mortē diuertit,sibi non debetur.ff.de leg iii.itē legato. §.pe.& de au. & argen.le.l.ii.& iii.de fraude dixi,qa si ꝯstitutus in mortis articulo de bn̄ficio cedere volēs ad fraudandū priuilegiatū diuertit,nihilominus confert, si tūc vacabit. facit lr̄a superior.& §.eo.li.de renun.c.ij.& optime prę.§. manet.& ff.pro socio.actione.§. diximus. in quibus dr̄, ꝙ si socius omniū bonorū hæreditate sibi delata priusquā adeat societati renūciat, illā cōicare cogitū,si adeat. [*existunt*] quærit Io.mo. si ep̄s cū tp̄is ꝓuisione habeat hoc priuilegiū,vt quatuor clerici suis obsequiis insistentes percipiant fructus bn̄ficiorum suorū, & illos eligit, alter cedit,vel decedit,an illius loco possit aliū surrogare.dicit ꝙ sic,argu.ff.qui.mo. vsusfru.ami. sicut in annos.allegare poterat Io.decr.qa circa.de priuile.cū iuribus ibi.alle.in prin.vlt.gl.ad idē.ff. de leg.iii. si ita fuerit, vbi ēt eius, qui est natus post testm̄, vel eius qui post in famiā venit,habetur rō.& ff.de fun. instru.si mancipia, vbi si testator legauit fundū cū instr̄o & mancipiis,q̄ ibi erāt,veniūt ēt mancipia post inducta colendi cā in illo fundo,sed rō,qa illa veniebāt appellatione instrumēti,vt ibi no.in i.gl.sed ipse Io.in ꝯriū alleg.ff.de leg. iii.fideicōmissa.§.si quis decē.Rn̄det,illud ideo,ne hæres in īfinitū obligetur, & ne legatario detur occasio saeue cōsumēdi .Itē cū ep̄o nō clerico facta sit gratia.vt in prin. dixi,ipsius persona est personaliter attendēda.& per hūc modū soluuntur ꝯria decre.cū ī tua.§.de deci.de rescrip. ad hoc.c.fi.& decre.eo.ti.in cle.de l.si ita.ff.de aur. & argento legato . ff.de leg.iii.seruos suos. per eandē ēt rōnē dicimus,gratiā hāc in vtroque sui mēbro extēdi ad bn̄ficia ēt postea acqsita,& nō restringi ad illa,q̄ habebāt clerici tp̄e datæ ipsius priuilegij, satis hic ꝓbatur,quia videmus has gratias de dignitatibus & maxime secundā, vt dixi.§.e.lib.de rescript.c.vlt.sup.iii.gl.ex quo cū sint perpetuæ,fateri oportet, ꝙ illis participant ēt qui nati non erant tēpore quo datæ sunt, ergo fortius nōdū bn̄ficiati

[*suis expensis*] ꝓuidet ꝯ fraudem vsitatā in mēbro secundo, quas diuites clerici suis expensis stabant in familia sic priuilegiatorū,vt fructus in absentia pcipere possent [*etiam si*] in hoc ēt amplius instruxi,qua peteretur,vt in princi.dixi.¶ Prima gl. summat. ¶ Secūda de duabus q̄stionib' remittit. ¶ Quarta gl.rn̄.per qō.¶ Quinta exēplificat,obiectionē soluit,& rōnē reddit.¶ Vlt.gl.soluit duo dubia.¶ In gl.penul.ibi[*si cui*]vide in proœmio cōpil.Gre.super vlt.gl.ibi[*foramen*]

9 † nō dr̄ cā continua foraminis, quo habet extramitti aqua,manu missa secus, si sit aqua de cælo cadens.¶ In gl.ibi[§.*sacer*]vide de cleri.nō resi.ad audiētiā.in & super gl.ij.¶ In gl.i.ibi[*in curia*]de hoc hic Archidiaconus ꝙ nō pōt, vt ibi dixi,in fi. in gl.ista duo.¶ In gl.per hoc.ibi[*declaratoria*]idē Io.mo. & eadē rōne,& in fi. & in hoc plus habet declaratio.s. quo ad ꝑterita,quā ordinatio,statutū, vel prorogatio, q̄ ꝓprie respiciunt futura,ꝓbatur vtrūque.§.eo.lib.de reg. constitutionē.de poenis.Romana.de hære.statutū.in fi. j.rn̄.& per hoc deciditur qō,an declarationes factæ sup deci.bn̄ficiorū.per Boni. & ꝑdecessores,de quib' scripsi in cle.de deci.c.ij.in j.gl.locū habeant in debitis per successores impositis? Et dico ꝙ sic rōne ꝑdicta,& hoc verū quo ad illa capitula , q̄ sunt eadē in literis successorum, quæ in literis Bonifa.in illis em̄ capitulis,quę mutata essent,certū est,ꝙ deficiente c.deficit ipsius declaratio,vt in cle.de immuni.ec.qm̄.facit in Auth.de fil.ante nupt. instru.na.circa fi.coll.iii.cōstat aūt,ꝙ per Cle.V.& dn̄m Io.in positione decimæ de forma prædecessorum plura

10 capitula sunt mutata.¶ In gl.v.ibi,odiosum.† cū concurrunt fauor & odiū,dicimus priuilegia odiosa.exēpla vide notata.§.de for.cōpe.si diligenti.in j.gl.ista tn̄ priuilegia licet respectibus, qui sequuntur,dicantur odiosa, qa prędicant iuri cōi,quod est propriū priuilegiorū,vt satis scripsi.§.e.tit. olim. qa tn̄ istorū effectus deriuatur in alios,vt dixi super ver.tibi . minus no.ambitio in impetrante.& ideo in aliquibus late illa recipimus,vt dixi super verbo,existunt.& ibi minuitur,ꝯ decre.§.de cōstu.ex parte.& ibi[*stipendium*]& sic est ꝯ.xxxii.di.præter hoc.de cle.nō resi.in fi.c.pe.de ap.pastoralis.ī fi.¶ in gl.pe.in fi. Io.mo.alleg.ff.de cōdi.& demon.si ita quis.ff.de leg.iii.q cōcubinā.§.vxori.ff.de an.leg.Meuia.§.vxore.ff.de ver.signi.malū.§.fi.Arch.allegat.xxij.di.c.ij.de cons.di. v.sint tibi.& c.nūquā.in prin. xxiii.his igitur. in fi.xxv.dist.c.j. versi.archipresbyter. de offi.archipresby.c.j. de fri.c.vlt. in fi.xxxj.di.si layci.xxxvj.di.§.ecce.iuxta prin.& de hoc de cā pos.cū ecclesia.in gl. ex hoc.per q̄ iura dicit nō de quolibet instanti, sed de tēpore congruo hoc debere intelligi,dicebat ēt Io.mo. ꝙ istud cōtinue intelligebatur nō representantis actualitate,sed sui representatione & habitualitate ad actū per ll.quas alleg gl.quare clericus præsulis, vel principis sic priuilegiati priuilegio gaudet, si continuet,offert.licet vsus non sit continuus, alias sibi iudiciū mādūcat & bibit, & est si. quod scripsi de mag. sup spe. super versi.studentes.¶ In gl.vlt.ibi[*abesse*] Item Arch.qui tn̄ signat ꝯriū.§.eo. lib.de elect.si postquā.§.j. nō soluit.Tu dic,ꝙ illud speciale,ne propter eius absentiā protelletur vacatio. Itē ibi sibi potuit prouideri, si iustam causam habebat absentiæ obtinendo licentiam. Item nec ille textus amarissime sumitur , vt ibi not. in glo.& ita.in fi.& ibi [*dimittere*] hoc melius intelliges per no.§.de voto,quod super his.in iii.glo.Ioan.And.

Opus aureæ Nouellæ peritissimi viri Io.And.super Sexto Decret. feliciter explicit.